PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 26 (150)
VINERI
1 iulie 1966
26
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

CITITORII CĂTRE REDACŢIE

Mişcarea de inovaţii în construcţii
DE CE PROPUNEM REORGANIZAREA EI?

Am citit cu viu interes articolul lui V. Anghelescu — **Obstacolele schimbărilor de soluţii în construcţii** — („Viaţa economică" nr. 15). Cele mai frecvente inovaţii se încadrează de obicei în categoria perfecţionărilor sau raţionalizărilor tehnice. La acestea, regulamentul prevede o recompensă pentru inovatori de ordinul a 2—3%, limitată în orice caz la suma de 50 000 lei. Cum de cele mai multe ori perfecţionările sau raţionalizările importante sînt rezultatul muncii unui colectiv, rezultă că recompensa individuală a fiecărui inovator în parte este mult disproporţionată în raport cu economia realizată, ceea ce nu stimulează studierea în colectiv a temelor. Alt aspect îl constituie metodologia complicată prin care inovatorul ajunge la aprobarea şi la valorificarea inovaţiei sale. Inovatorul trebuie să întocmească un dosar de acte, care sînt supuse spre aprobare comisiei de inovaţii. Un prim act necesar este avizul proiectantului pentru schimbarea soluţiei din proiect. Pentru soluţia dată în proiect, proiectantul a primit un calificativ şi, conform sistemului premial în vigoare, o primă. O soluţie mai bună sau mai eficientă pune în discuţie calificativul şi, respectiv, prima încasată. Totodată, proiectantul trebuie să depună o muncă suplimentară pentru a verifica soluţia inovatorului şi a adapta proiectul la noua soluţie, acţiune în care el nu este interesat.

De asemenea, inovatorul trebuie să prezinte acte contabile din care să reiasă suma economiilor ce se vor realiza prin aplicarea inovaţiei, adică eficienţa ei economică. Dar criteriile după care se calculează această eficienţă economică sînt, de cele mai multe ori, total neconcludente.

După părerea mea, actuala structură organizatorică a mişcării de inovaţii în construcţii nu corespunde nici interesului economiei naţionale, nici celui al inovatorului. În lumina celor de mai sus, propunem reorganizarea activităţii de inovaţii şi întocmirea unui nou regulament, care să remedieze actualele deficienţe.

ing. Gh. VENIAMIN
şeful Serviciului tehnologic, Întreprinderea „Energoconstrucţia"-Bucureşti

ŞEFUL ŞI BRIGADA SA

Acordul colectiv este aplicat pe scară largă în ţara noastră, şi cu rezultate bune, stimulatorii. Pentru a-i spori rolul, propunem specialiştilor metodologi să perfecţioneze calculul remunerării muncii în brigăzile complexe. Acolo unde media calificării muncitorilor brigadieri este egală sau apropiată de categoria lucrărilor de executat, munca se desfăşoară normal, fără eforturi suplimentare, obţinîndu-se produse de calitate superioară şi o productivitate ridicată. Cum se rezolvă însă problema brigadierului (şefului de echipă), al cărui salariu este invers proporţional cu gradul de calificare al muncitorilor din brigadă (echipă)? Oare nu prin aceasta se explică de ce media calificării brigăzilor (echipelor) complexe de lucru este, în destule locuri, sub aceea a lucrărilor de executat, încît suferă calitatea produselor şi acţiunea de ridicare a calificării brigadierilor?

Ion MITROI
revizor contabil, IPROFIL „Tehnica lemnului"-Bucureşti

PURGATORIUL UNOR PRODUSE

Industria noastră produce, la nivelul tehnicii mondiale, cantităţi tot mai mari de îngrăşăminte chimice şi insectofungicide. Dar pentru ca aceste produse să ajungă la noi, să fie utile agriculturii, le este dat să treacă printr-un adevărat purgatoriu, creat de Combinatul de hîrtie-Suceava, Fabrica de hîrtie-Buşteni sau Fabrica „1 Mai"-Petreşti producătorii sacilor de hîrtie, de proastă calitate, aşa-zis ceruiţi sau bituminizaţi. Datorită acestor ambalaje puţin rezistente, care se rup foarte uşor, îngrăşămintele chimice şi insectofungicidele se risipesc în timpul transportului, prin gări, vagoane şi magazii. De asemenea, umezeala care are o influenţă negativă asupra acestor produse, pătrunde prin sacii ce ar trebui să fie impermeabili.

Mi se pare că e timpul ca unităţile amintite mai sus să facă un efort în vederea găsirii unei soluţii potrivite pentru a lichida acest purgatoriu, curăţitor de această dată, nu de păcate, ci de calităţi.

ing. I. PERŞINARU
Cooperativa agricolă de producţie Goicea Mare, regiunea Oltenia

RĂSPUNSURI LA SESIZĂRI ŞI CRITICI

Cum folosim maşinile şi utilajele

ARTICOLUL cu titlul de mai sus, apărut în nr. 19 al revistei, a analizat problema respectivă în cîteva mari unităţi industriale din raionul „23 August" din Bucureşti. Unităţile vizate au trimis redacţiei următoarele răspunsuri:

● **UZINELE „23 AUGUST"** — Articolul apărut în „Viaţa economică" reuşeşte să ridice, în urma unei analize amănunţite şi competente, o seamă de probleme interesante. De exemplu, referindu-se la oscilaţiile înregistrate de utilizarea maşinilor de la un trimestru la altul, articolul subliniază în mod judicios dependenţa care există între indicii de utilizare şi organizarea procesului de producţie, arătînd corelarea numărului mare de ore de stagnare cu lipsa de omogenitate a schimburilor şi deficienţele legate de programarea operativă.

Considerăm necesar însă ca, pe marginea datelor înscrise în articol, să precizăm că datorită complexităţii şi diversităţii produselor ce se execută în uzina noastră este imposibil ca toate grupele de maşini să lucreze în trei schimburi în fiecare trimestru. Tot atît de adevărat este şi faptul că, în funcţie de încărcare şi de specificul comenzii de fabricaţie, este necesar ca anumite grupe de maşini să lucreze în trei schimburi. Din păcate, ritmul de a se asigura cu forţe proprii creşterea unor cadre competente de muncitori calificaţi este încă lent. O dată cu absolvirea, în anul acesta, a cursurilor şcolii profesionale de pe lîngă uzină, secţiile vor fi asigurate cu încă 128 de cadre calificate.

În încheiere, socotim că autorii articolului ar fi trebuit să sublinieze ideea că indicele de utilizare al maşinilor şi agregatelor de la Uzinele „23 August" nu poate fi comparat cu cel de la F.R.B. sau „Republica", unde producţia are un caracter de serie mare şi este nediversificată.

ing. P. TURCU
director general

★

● **FABRICA DE MAŞINI-UNELTE ŞI AGREGATE** — Fabrica noastră are încă importante rezerve de creştere a producţiei şi productivităţii muncii, pe seama unei folosiri mai eficiente a parcului de maşini de care dispunem.

Urmare unei analize ample, în uzina noastră s-au luat o serie de măsuri menite să ducă la folosirea intensivă a maşinilor. Astfel, menţionăm îmbunătăţirea planificării şi programării producţiei pînă la nivelul grupelor de maşini; îmbunătăţirea organizării locurilor de muncă prin asigurarea la timp a bazei materiale şi dotarea utilajelor cu S.D.V.-uri corespunzătoare; mărirea capacităţii de ascuţire centralizată a sculelor; reorganizarea echipelor de reparaţii a utilajelor. Pentru a elimina pe viitor achiziţionarea din import a unor utilaje necorespunzătoare, am format recent, un colectiv de analiză şi avizare a tuturor utilajelor şi aparatajelor.

Aşa cum rezultă din articolul sus-citat, calculele de încărcare şi studiul încărcării maşinilor nu a fost corespunzător pe parcursul anului 1965. Pentru realizarea unor temeinice analize, am efectuat primele lucrări de încărcare a utilajelor cu ajutorul maşinilor de calcul mecanografice. Prelucrarea pe fişe perforate a tuturor datelor ne creează condiţii să stabilim o programare detailată a maşinilor. Apreciem, în concluzie, că articolul din „Viaţa economică" a contribuit la creşterea în mai mare măsură a preocupării colectivului nostru de a pune în valoare rezervele interne pe care, într-adevăr, le avem.

ing. A. BOZGAN
director general

★

● **FABRICA DE CABLURI ŞI MATERIALE ELECTROIZOLANTE** — Într-adevăr, au fost situaţii care ne-au determinat să alegem comenzile şi să schimbăm ordinea în care acestea urmau să se execute faţă de graficul de producţie. Sperăm ca studiul întreprins în privinţa îmbunătăţirii planificării operative, să ne ajute să obţinem rezultate din ce în ce mai bune în folosirea maşinilor şi utilajelor.

În legătură cu utilajele sosite din import, cît şi din ţară, s-a luat măsura de a folosi toate posibilităţile pentru montarea lor în timp util. Respectarea graficului ne îndrituieşte să considerăm că lucrările vor fi efectuate în termen.

ing. I. MACĂU
director

★

● **DIRECŢIA MAŞINI-UNELTE din M.I.C.M.** — Direcţia noastră a intensificat analizele asupra gradului de încărcare a utilajelor din uzinele tutelate, astfel încît unele disponibilităţi temporare să poată contribui mai operativ la realizarea planului de către celelalte uzine (transferarea utilajului sau planificarea unor colaborări). Pentru dotarea fabricilor constructoare de maşini-unelte, s-a luat măsura dotării cu prioritate a sectoarelor-cheie care condiţionează calitatea şi gradul de precizie al produselor, cu maşini moderne fabricate în ţară şi în străinătate.

ing. Alex. MĂRGĂRITESCU
director tehnic

REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI

ION GOGA, Brăila — Pentru a cunoaşte care este unitatea competentă să vă elibereze o adeverinţă, pentru activitatea desfăşurată în calitate de fost remizier al C.A.M., este necesar să vă adresaţi în scris Direcţiei plan economic din Ministerul Industriei Alimentare. În cerere va trebui să arătaţi localitatea unde aţi funcţionat, perioada de timp şi condiţiile în care aţi prestat munca. Organele de resort din cadrul ministerului, vă vor comunica întreprinderea care a preluat arhiva C.A.M. Pe baza acestei comunicări, veţi putea solicita acelei întreprinderi, să verifice arhiva şi să vă elibereze adeverinţa privind vechimea dv. în muncă.

ILARION SFRIJAN, Constanţa — a) Funcţia de tehnician I la serviciul de plan şi organizarea muncii este justă şi legală deoarece este prevăzută în nomenclatorul specific al funcţiilor şi salariilor tarifare ale personalului din întreprinderile de cariere — balastiere ale Ministerului Căilor Ferate (anexa 8 avizată de C.S.M.S. cu nr. 15481/1964); b) lucrînd în sectorul de plan şi organizarea muncii se consideră că tehnicianul I sau planificatorul I prestează o muncă tehnică; c) diferenţa de salariu plătită salariaţilor încadraţi eronat se recuperează de la cel care a primit-o sau de la cel care a comis indisciplina de state. În această problemă se pot face contestaţii la forurile în drept; d) funcţia „şef de echipă" a fost mult discutată. Din punct de vedere legal această funcţie nu a existat, dar din punct de vedere al producţiei din carierele balastiere era strict necesară. Dovada o constituie faptul că, o dată cu indicatoarele tarifare de calificare îmbunătăţite pentru muncitori (editate în 1964), fostul M.M.E.E. a elaborat i.t.c. 02.00.04 pentru funcţia: supraveghetor de mină la suprafaţă. La categoria a şasea este prevăzută şi activitatea respectivă în cariere; e) încadrările nelegale existente la data aplicării prevederilor de îmbunătăţire a salarizării trebuiau reglementate. Ordinul nr. 510/1488 al D.G.C. din M.T.Tc. s-a aplicat tuturor muncitorilor cărora li s-a dat funcţia de supraveghetor mină şi în primul rînd foştilor şefi de echipă. S-a ţinut cont de îndeplinirea condiţiilor de stagiu şi de examinarea comisiei tarifare de calificare; f) pentru încadrarea necorespunzătoare a muncitorilor din funcţia menţionată mai sus răspunde Comisia tehnică de încadrare (conform H.C.M. 240/1963) din întreprinderea respectivă; g) sumele plătite în plus peste limitele legale de încadrare se recuperează de la cei răspunzători de încadrarea ilegală sau de la cei care au beneficiat de această încadrare; h) răspunderea deciziilor emise în ceea ce priveşte respectarea condiţiilor de studii şi stagiu o poartă directorul unităţii împreună cu şeful serviciului personal şi şeful serviciului organizarea muncii; i) nu este suficient avizul serviciului P.O.M. „corespunde din punct de vedere profesional". La încadrare trebuie să se ţină seama dacă muncitorul respectiv îndeplineşte şi condiţiile de studii şi stagiu; j) cel care nu a ţinut seama de referatul serviciului plan şi organizarea muncii răspunde singur de angajarea unui salariat.

Toate aceste precizări aparţin Ministerului Căilor Ferate.

JEAN NICOLESCU, economist, Ploieşti — Am apreciat scrisoarea dv. în legătură cu Buletinul statistic pe trimestrul I. Propunerea a fost transmisă Direcţiei Centrale de Statistică.

ADAM KOSZTA, Cluj: — Ne pare rău, dar la întrebările ce fac obiectul unui concurs nu ne-am propus să răspundem.

NICOLAE DASCĂLU, student, I.S.E. „V.I. Lenin, Bucureşti — În legătură cu scrisoarea dv. apărută în nr. 19 al revistei noastre, Direcţia evidenţei şi dărilor de seamă contabile din Ministerul Finanţelor comunică:

„Potrivit prevederilor Regulamentului privind dările de seamă şi bilanţurile contabile, în întreprinderi trebuie să funcţioneze comisii care au ca sarcină verificarea şi analiza dărilor de seamă contabile anuale. Pregătirea materialului de analiză cade în sarcina compartimentului contabilului şef ajutat şi de celelalte servicii a căror activitate este cuprinsă în indicatorii dării de seamă, respectiv serviciile producţie, mecanic şef, muncă şi salarii sau organizarea muncii, investiţii şi comercial. Propunerea de a se înfiinţa un birou de analiză economică pe lîngă fiecare serviciu financiar-contabil din întreprinderi nu o vedem necesară întrucît, pe de o parte, acest lucru ar însemna un paralelism în realizarea sarcinilor legate de analiza economico-financiară, iar pe de altă parte, sarcinile de analiză nu pot fi izolate de munca de întocmire a dărilor de seamă".

ING. IOAN F. POPA, şeful serviciului plan şi organizarea muncii, Rafinăria Ploieşti — Din cauza diversităţii situaţiilor, întreprinderilor le revine sarcina stabilirii tuturor atribuţiilor pe compartimente şi a sarcinilor pe categorii de funcţiuni. La Ministerul Petrolului sînt în curs de definitivare asemenea regulamente pentru ramurile şi sectoarele de activitate pe care le coordonează. Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă şi Salarii, efectuează studii în vederea îmbunătăţirii reglementărilor legate de organizarea conducerii întreprinderilor, care să ducă la stabilirea celor mai corespunzătoare sarcini şi atribuţii pe compartimente, la denumirea acestora potrivit cu conţinutul activităţii lor şi pe cît posibil, în mod unitar pe economia naţională.

PAUL CARAVIA, Institutul de arhitectură „Ion Mincu", Bucureşti — Institutul central de documentare tehnică este de acord cu propunerea de a se institui o evidenţă centrală a lucrărilor de cercetare încheiate în ţară. Se consideră că va trebui să se prevadă nu numai evidenţa lucrărilor de cercetare, ci şi a principalelor proiecte întocmite în institutele de proiectări şi întreprinderile care prezintă interes pentru un cerc mai larg de specialişti. În scopul traducerii în fapt a unei asemenea evidenţe, se va elabora şi trimite institutelor de cercetări o fişă tip care urmează a fi completată pentru fiecare lucrare de cercetare încheiată. Pe baza ei, se va organiza un catalog central la I.D.T., iar prin publicaţiile Institutului se vor încunoştiinţa beneficiarii cu privire la lucrările menţionate.

ION SCOREI, Sadu, regiunea Oltenia — Probabil că n-aţi sesizat răspunsul nostru din nr. 17 adresat tot dv.

ION NACA, Buzău — Conform dorinţei dv. vă prezentăm în cele ce urmează, articolele ce vă interesează, apărute în revista noastră în anul 1965: **Comerţul internaţional şi dezvoltarea economică** (5/14); **Sistemul valutar occidental în dezbatere** (7/15); **Sistemul monetar occidental** (în nr. 8/13, 9/13—14, 10/13, 11/14); **Tendinţe în comerţul mondial capitalist** (13/16); **Despre preţul de monopol** (15/21—22), **Dr. Raul Prebish despre comerţ şi dezvoltare** (18/16); Londra: **Controversa specialiştilor monetari** (22/15).

NICOLAE BUŞOI, şef serviciu adjunct, Centrocoop, Bucureşti — Sesizarea dv. a fost trimisă C.S.M.S., care ne răspunde că sînt în curs o serie de studii, de analize pe tema dată.

I. D. RESA, economist, Timişoara — Comunicaţi-ne adresa, spre a putea restabili dialogul început încă de pe vremea cînd eraţi student. Aceasta în vederea colaborării noastre.

GHEORGHE CIORNEI, economist, Uzina de piese auto Colibaşi, Piteşti — Consideraţiile dv. necesită o analiză atentă, pentru a vă da un răspuns mai detailat. Acordaţi-ne, deci, circumstanţe atenuante.

CINCINALUL 1966–1970

SUB SEMNUL EFICIENŢEI CRESCÎNDE

APROBAT de organul suprem al puterii de stat — Marea Adunare Naţională, planul de dezvoltare a economiei naţionale pe perioada 1966—1970 a devenit o lege a României socialiste. În acest plan al voinţei şi aspiraţiilor populare, elaborat pe baza celei mai mature chibzuinţe gospodăreşti, cu contribuţia largă a celor mai de frunte specialişti şi, practic, a fiecăruia dintre milioanele de făuritori ai bunurilor materiale şi spirituale, îşi găsesc o luminoasă întruchipare hotărîrile înţelepte şi rodnice ale celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român. Prevederile Directivelor Congresului au fost concretizate şi îmbunătăţite prin luarea în calcul a rezervelor interne descoperite, prin adoptarea unor noi obiective şi sarcini, corespunzător nevoilor şi posibilităţilor economiei naţionale.

Pregătit prin întreaga amplă activitate desfăşurată după Congres de conducerea partidului şi statului nostru, care a supus unei minuţioase analize diverse sectoare cheie ale economiei naţionale, planul nostru cincinal este străbătut de ideea ridicării pe toate căile a eficienţei utilizării resurselor şi energiilor ţării noastre, în vederea sporirii forţei şi strălucirii patriei, a bunăstării întregului popor. Aceeaşi idee străbate programul clar şi multilateral al înfăptuirii planului, cuprins în documentele Plenarei Comitetului Central al P.C.R., în cuvîntul de închidere rostit de tovarăşul Nicolae Ceauşescu. În realizarea planului, aşa cum a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu: „Principala problemă care trebuie să stea în centrul preocupărilor organelor şi organizaţiilor de partid, a ministerelor, a celorlalte instituţii centrale, a fiecărei întreprinderi o constituie sporirea eficacităţii întregii noastre activităţi economice. Este necesar să fie intensificate eforturile pentru punerea în valoare a rezervelor de care dispune economia noastră, pentru creşterea productivităţii muncii, pentru obţinerea unor rezultate economice superioare cu minimum de cheltuieli, în vederea sporirii venitului naţional şi ridicării nivelului de trai al poporului".

Sporirea continuă şi rapidă a eficienţei economiei naţionale este rezultatul sintetic al tuturor avantajelor — politice, economice şi sociale — ale socialismului, puse în valoare prin politica ştiinţifică a partidului nostru, şi, totodată, principala cale a afirmării superiorităţii orînduirii noastre faţă de orînduirea capitalistă. Problema constă în amplificarea, prin toate mijloacele, a raportului dintre produsul social obţinut şi munca totală cheltuită — vie şi materializată, fizică şi intelectuală, direct productivă şi organizatorico-administrativă. Mijloacele rezidă potenţial în ceea ce am dobîndit anterior în procesul edificării economiei noastre socialiste, în resursele naturale ale ţării, în ştiinţa şi tehnica veacului nostru, în forţa creatoare a poporului nostru, condus de partid.

Eficienţa unei economii naţionale depinde de factori multipli care ţin, atît de forţele de producţie, cît şi de formele concrete în care îşi găsesc expresia, ca urmare a unei politici determinate, relaţiile de producţie socialiste.

În domeniul forţelor de producţie, urmărirea eficienţei presupune, înainte de toate, perfecţionarea structurii economiei naţionale, sporirea ponderii acelor ramuri a căror dezvoltare se traduce, în perspectivă, în accelerarea creşterii venitului naţional, şi în general, a întregii dezvoltări economice. Cincinalul pune, de aceea, un accent deosebit pe aplicarea neabătută a politicii marxist-leniniste a partidului nostru de continuare a procesului de industrializare socialistă. Industriei — factorul principal care asigură sporirea bogăţiei ţării, progresul tuturor domeniilor vieţii sociale, ridicarea bunăstării poporului — îi vor fi alocate peste 57% din totalul investiţiilor, ceea ce va spori la circa 60% în 1970 ponderea ei în crearea venitului naţional. Se va acorda în continuare prioritate industriei grele, care va creşte într-un ritm mediu anual de 12,1%, mai înalt decît cel al întregii industrii. Totodată o dezvoltare mai rapidă decît în trecut va cunoaşte producţia bunurilor de consum, astfel încît să se poată lichida în mare măsură rămînerea în urmă din acest domeniu.

Ca urmare a măsurilor importante stabilite în vederea ridicării nivelului agriculturii, această ramură se va afirma tot mai mult ca o ramură principală a economiei naţionale.

Progresul continuu şi rapid al întregii economii naţionale este susţinut de un amplu program de investiţii. Îndeplinirea exemplară a sarcinilor stabilite de partid în domeniul investiţiilor, înlăturarea oricărei risipe, a cauzelor care duc la întîrzieri în execuţie şi în atingerea parametrilor proiectaţi trebuie să asigure sporirea eficienţei acestui important sector al activităţii economice.

Cu perseverenţă este urmărită în noul cincinal introducerea tehnicii avansate în toate ramurile economiei naţionale, ceea ce îşi găseşte expresia în ritmurile de creştere şi sarcinile stabilite pentru dezvoltarea industriei constructoare de maşini, în indicatorii privind mecanizarea şi automatizarea proceselor de producţie în diversele ramuri ale economiei naţionale, extinderea procedeelor tehnologice noi. Aceluiaşi ţel îi sînt subordonate amplul program de investiţii destinate agriculturii, sarcinile privind extinderea mecanizării, chimizării şi irigaţiilor. Dezvoltarea puternică a întregii baze tehnico-materiale a socialismului în strînsă legătură cu cerinţele progresului tehnic actual constituie factorul cel mai important al ridicării productivităţii muncii în fiecare sector şi a ansamblului muncii sociale. Progresul tehnic va fi potenţat prin aportul sporit al ştiinţei româneşti, căreia i s-au asigurat cele mai favorabile condiţii organizatorice, morale şi materiale de dezvoltare. Investiţiile aproape duble faţă de cei 5 ani precedenţi, sporirea planificată a numărului de cadre ştiinţifice vor permite realizarea cu succes a celor 1 830 de probleme şi teme nominalizate şi peste 1 000 de acţiuni din programul unitar al cercetării ştiinţifice în perioada cincinalului, transformarea efectivă a ştiinţei într-o forţă de producţie nemijlocită.

Elementul principal al forţelor de producţie — cadrele — se va bucura de o deosebită atenţie în cadrul cincinalului. În condiţiile sporirii cu aproape 1 milion a numărului de salariaţi sînt prevăzute măsuri ample pentru a accelera şi îmbunătăţi formarea de cadre cu pregătire superioară, medie de specialitate şi de muncitori calificaţi, capabili să mînuiască în mod corespunzător tehnica modernă cu care este înzestrată în tot mai mare măsură economia naţională.

Sub semnul măririi eficienţei este pusă în noul cincinal perfecţionarea formelor şi metodelor de conducere a economiei naţionale, a formelor organizatorice ale forţelor de producţie, a formelor concrete în care-şi găsesc expresia relaţiile de producţie socialiste.

A fost transpusă în viaţă indicaţia Congresului al IX-lea al Partidului de a concretiza programul de dezvoltare economică cuprins în Directive, în cadrul unui plan cincinal desfăşurat pe ani, atît pe ansamblul economiei, cît şi pe ramuri şi întreprinderi, astfel încît fiecare minister, fiecare regiune, fiecare unitate economică are acum un program clar de activitate pînă în 1970. Aceasta permite desfăşurarea iniţiativei creatoare a colectivelor de oameni ai muncii în utilizarea cît mai raţională a resurselor materiale şi de muncă, luarea din timp a măsurilor economice, financiare şi tehnice pentru realizarea ritmică şi ireproşabilă a sarcinilor de plan. Această metodă superioară de conducere a economiei naţionale, la care se trece prin îmbunătăţirea calitativă a întregului sistem de planificare corespunde cerinţelor etapei actuale de desăvîrşire a construcţiei socialiste în patria noastră.

Realizarea integrală şi ritmică a marilor sarcini care revin întreprinderilor noastre presupune, ca o condiţie esenţială coordonarea ştiinţifică a întregului proces de punere în operă a resurselor materiale şi de muncă, de transformare a acestora într-un timp cît mai scurt şi cu cheltuieli minime în produse cu o valoare de întrebuinţare tot mai mare. Valorificarea deplină a posibilităţilor oferite de tehnica modernă, care se introduce pe scară largă în toate ramurile economiei naţionale, este strîns legată de crearea unui asemenea cadru organizatoric încît să se asigure permanent desfăşurarea fluxului de producţie — începînd de la aprovizionarea cu materii prime şi terminînd cu expedierea produselor — cu exactitatea mecanismului unui ceasornic. Utilizarea raţională şi completă a timpului de lucru şi a mijloacelor tehnico-materiale, valorificarea deplină a tuturor rezervelor existente, ridicarea rentabilităţii întreprinderilor, cer măsuri hotărîte pentru perfecţionarea organizării producţiei şi a muncii.

Caracteristic pentru perfecţionarea organizării producţiei şi muncii este faptul că în acest scop sînt necesare permanent măsuri complexe, concertate. Orice slăbiciune organizatorică, într-o singură verigă a procesului de producţie, poate contracara măsurile de bună organizare a producţiei şi muncii în celelalte faze de fabricaţie. De aceea, pentru ridicarea substanţială a eficienţei activităţii de producţie, partidul nostru cere tuturor cadrelor din economie — în egală măsură celor care lucrează în instituţiile centrale cît şi în întreprinderi — să acorde o atenţie centrală tuturor problemelor de organizare a producţiei şi muncii — atît celor care privesc ansamblul activităţii ramurii şi întreprinderii, cît şi a fiecărui loc de muncă.

Partidul nostru trasează sarcina ca pe baza unor studii temeinice şi a experimentărilor, să se ia măsuri concrete menite să asigure: perfecţionarea fluxurilor de fabricaţie, eliminarea tuturor întreruperilor şi golurilor de producţie, folosirea raţională a spaţiului de producţie, întărirea continuă a disciplinei de producţie şi de muncă, îmbunătăţirea cooperării între întreprinderi, perfecţionarea cointeresării materiale a oamenilor muncii ş.a.

Perfecţionarea şi îmbunătăţirea activităţii în toate ramurile economiei naţionale, în toate domeniile vieţii noastre sociale îşi va găsi oglindirea finală în ridicarea calităţii produselor, în îndeplinirea şi depăşirea indicatorilor sintetici mobilizatori stabiliţi în planul cincinal. România socialistă va cunoaşte în continuare ritmurile înalte de creştere a producţiei industriale care o situează din acest punct de vedere la loc de frunte în lume. Productivitatea muncii va creşte în proporţii ajungînd pînă la aproape 45%, astfel încît pe această cale vor fi asigurate două treimi din sporul producţiei industriale. Un singur procent de creştere a productivităţii muncii va echivala în 1970 cu un spor al valorii producţiei industriale de 2,7 miliarde de lei. Reducerea cheltuielilor de producţie şi desfacere, îndeosebi pe seama cheltuielilor materiale va asigura reducerea preţului de cost în industrie, transporturi, în comerţul socialist. Crescînd într-un ritm mediu anual de 8%, venitul naţional va fi în 1970 cu peste 47% mai mare decît în 1965. Pe această bază, salariul real şi veniturile reale ale ţărănimii vor creşte cu circa 25%, vor fi majorate într-o măsură însemnată cheltuielile social-culturale ale statului, iar pensiile tuturor categoriilor de pensionari se vor mări pînă la sfîrşitul cincinalului cu circa 35%.

Planul cincinal de dezvoltare a economiei naţionale pe perioada 1966—1970 reprezintă astfel o nouă etapă de progres şi prosperitate în viaţa României socialiste. Prin munca entuziastă a întregului popor, strîns unit în jurul conducătorului său încercat — Partidul Comunist Român — cifrele de astăzi vor deveni realităţi, iar ţara noastră va aduce o nouă contribuţie la întărirea sistemului mondial socialist, la afirmarea superiorităţii socialismului.

1966-1970
PRINCIPALII INDICATORI AI DEZVOLTĂRII ECONOMIEI NAŢIONALE

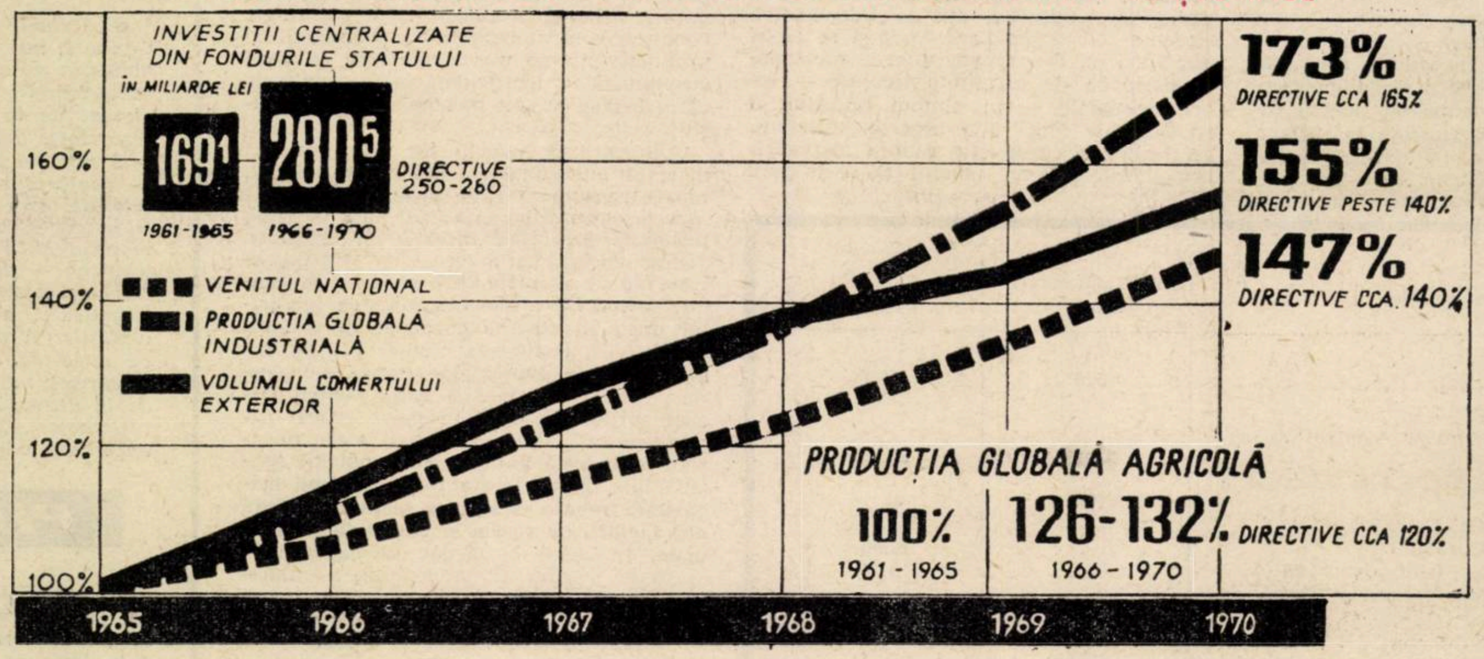

RAȚIONALIZAREA PRODUCȚIEI ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

- **Mărimea optimă a brigăzii specializate în creșterea animalelor**
- **60–70% din timpul brigadierului folosit efectiv în producție**
- **Eliminarea dispersării în organizarea fermelor de animale**
- **Mai multe criterii la stabilirea mărimii brigăzilor specializate**

CERCETĂRILE noastre efectuate în cooperativele agricole, cît și experiența multor unități demonstrează rolul deosebit de important pe care îl are asigurarea unei mărimi raționale a brigăzilor specializate. Rezultate bune se obțin atunci cînd mărimea brigăzii permite ca procesul de producție să se desfășoare cît mai unitar; brigadierul cuprinde munca de conducere și supraveghere și întocmește un minimum de evidențe tehnico-economice, fiind un adevărat organizator al producției. De exemplu, în creșterea bovinelor, **efectivul optim al unei brigăzi este de 200 vaci și juninci gestante**, cazate în 1—2 grajduri. Pînă la 200 de vaci, vițeii sub 6 luni rămîn în cadrul brigăzii respective. În cazul unor efective mai mari, este mai potrivit ca aceștia să fie trecuți la brigada de creștere a tineretului bovin.

O asemenea organizare prezintă o serie de avantaje. Brigadierul poate organiza, conduce și supraveghea în totalitate procesele de muncă. Din cronografierile efectuate a reieșit că brigadierul are posibilitatea să supravegheze direct (cel puțin 6 ore pe zi), principalele munci: mulsul, furajarea și adăpatul animalelor. În restul timpului, el întocmește evidența producției de lapte, a consumului de furaje, a muncii, a montei și fătărilor, a sporului în greutate etc. Ca urmare, crește capacitatea organizatorică a brigadierului, care cunoscînd aceste date, poate urmări zilnic realizarea planului și a consumurilor specifice (de furaje și muncă). Totodată el are posibilitatea să facă o planificare mai judicioasă a consumului de furaje și a producției pe grupe de vaci (norme de muncă) și pe brigadă. De asemenea se poate aplica cu rezultate mai bune retribuirea de bază și suplimentară a îngrijitorilor după producția obținută. În plus, se creează condiții mai bune pentru **specializarea** îngrijitorilor, pentru folosirea din plin a inventarului brigăzii, a forței de muncă ajutătoare (echipa de furajare, paznicii, lăptarii), care se încadrează mai bine în programul zilnic de lucru al brigăzii.

Un aspect economic important, este îmbunătățirea substanțială a raportului dintre cheltuielile directe și cele indirecte. Numărul membrilor cooperatori direct productivi este de 18—20, iar al celor ajutători de 3—4. Astfel, ponderea cheltuielilor indirecte, reprezentînd plata zilelor-muncă acordate îngrijitorilor ajutători și brigadierului este 25%, față de cheltuielile directe, efectuate cu plata muncii membrilor cooperatori direct productivi.

Brigăzi specializate care cresc pînă la 200 vaci au organizat, cu bune rezultate, cooperativele agricole din Hărman și Bod —regiunea Brașov, Tușnad — regiunea Mureș-Autonomă Maghiară, „Gheorghe Lazăr" — regiunea București, Cobadin — regiunea Dobrogea. Rezultatele bune obținute an de an de aceste cooperative agricole fruntașe în creșterea animalelor confirmă eficiența organizării brigăzilor specializate.

În creșterea oilor, brigăzile specializate, avînd o mărime judicios stabilită, au dat aceleași rezultate pozitive. Cooperativele agricole „Gheorghe Lazăr" — regiunea București și Șimand — regiunea Crișana, care au pînă la 4 000 oi, au organizat cîte o brigadă specializată, cu un număr mediu anual de ciobani de 33; consumul de zile-muncă indirecte este de 10,2%. Cooperativa agricolă din Gîrliciu — regiunea Dobrogea, avînd un efectiv mult mai mare — 11 000 oi — a organizat două brigăzi.

Pentru a stabili eficiența organizării muncii în creșterea oilor pe brigăzi specializate, am cronografiat activitatea brigadierilor respectivi, atît la Cooperativa agricolă „Gheorghe Lazăr", cît și la aceea din Gîrliciu. Din cronografierile efectuate în perioada de activitate intensă — februarie-martie — în timpul fătărilor, a rezultat, pe lîngă alte aspecte, influența condițiilor de producție asupra activității brigadierilor. (Vezi tabelul de mai jos).

Specificație	C.A.P. „Gheorghe Lazăr"	C.A.P. Gîrliciu
Total timp folosit zilnic	578'	589'
din care % pentru:		
— lucrări de îndrumare, control și supraveghere	31,00	31,75
— determinarea cantitativă și calitativă a producției	17,94	—
— predarea producției obținute	—	1,02
— întocmirea evidențelor	22,83	12,96
— activitatea tehnico-administrativă	7,95	4,75
— deplasări necesitate de procesul de producție	12,95	42,27
— alte munci	5,28	5,43
— repaos	2,05	2,72

Din datele tabelului reiese că brigadierul de la Cooperativa agricolă din Gîrliciu a folosit de 2,3 ori mai mult timp pentru deplasări, care i-au răpit 42% din timpul total de muncă. Cauza principală o constituie efectivul mare de oi (5 500) care revine la o brigadă. Datorită acestui lucru, în timpul verii oile sînt răspîndite pe diferite pășuni la distanța de peste 3 km, iar stabulația este organizată în 3 puncte. Folosirea timpului pentru deplasări s-a făcut în dauna celui necesar determinării producției (individualizarea mieilor, cîntărirea, stabilirea originii etc.) și a întocmirii evidențelor, care sînt incomplete și mai puțin exacte.

În schimb, la Cooperativa agricolă „Gheorghe Lazăr" timpul folosit de brigadier pentru deplasări a însumat numai 12,9% din totalul timpului de muncă. Aceasta își are explicația în faptul că efectivele de oi ale brigăzii sînt mult mai mici; în timpul verii, stînile sînt amplasate pe o rază de 2,5—3 km, iar iarna stabulația este organizată într-un singur loc. Drept urmare, brigadierul a fost în măsură să organizeze și să supravegheze îndeaproape procesul de producție și de muncă, avînd totodată timpul necesar pentru determinarea producției și întocmirea unor evidențe complete, la un nivel corespunzător unei creșteri avansate a animalelor (producția de lînă a fiecărei oi, originea lor, gradul de îmbunătățire a rasei, liste de împerechere etc.). Toate acestea au contribuit la sporirea producției de lînă de la 1,7 kg la 3,2 kg pe o oaie și în același timp, la îmbunătățirea calității ei, pe cînd la Cooperativa agricolă Gîrliciu rezultatele sînt mult sub posibilități.

Din cele prezentate reiese **complexitatea factorilor de care trebuie ținut seama la stabilirea mărimii brigăzilor specializate în creșterea animalelor.** A considera determinant un singur factor, este cu totul neindicat. De pildă, dacă s-ar avea în vedere numai numărul de îngrijitori sau U.V.M., rezultatele ar fi nesatisfăcătoare: o brigadă de vaci cu 150—200 U.V.M. și 15—20 îngrijitori este tot așa de potrivită ca și o brigadă de ovine cu 500 U.V.M. (4 000 ovine) și cu peste 30 îngrijitori. **Dar, la o brigadă cu mai mult de 350 vaci (peste 350 U.V.M.)** și ca urmare, cu peste 30 îngrijitori, după datele și observațiile noastre, a reieșit că organizarea, conducerea și supravegherea procesului de producție nu se mai desfășoară în mod corespunzător, iar evidențele întocmite de către brigadier sînt incomplete și mai puțin exacte.

Concentrarea efectivelor în grajduri mari și mecanizarea lucrărilor (adăpat, muls, transport furaje și gunoi) sînt factori care condiționează mărimea brigăzii, influența lor fiind diferită în creșterea vacilor cu lapte și a scroafelor față de categoriile de animale care se cresc în grupuri mari. De pildă, mecanizarea lucrărilor duce la mărirea normelor de muncă, implicit la reducerea numărului de îngrijitori și a evidențelor legate de aceștia; însă, evidențele și grija pentru fiecare mijloc de bază în parte (vacă) rămîn aceleași, fiind chiar mai mari, deoarece vom avea animale cu producții sporite. Iată de ce, **la stabilirea mărimii brigăzilor, trebuie să se țină seama, pe lîngă alți factori, de specia și categoria de animale.** În cazul brigăzilor specializate în creșterea vacilor și, în general, a animalelor matcă, avem de-a face cu un proces de producție intensiv, unde zilnic se cere un volum mare de muncă și o preocupare mai intensă din partea brigadierului, în timp ce la animalele crescute în grup (ovine, animale la îngrășat), volumul de muncă este mai redus: producția se determină de cîteva ori pe an, iar evidențele sînt, comparativ, mai simple.

Considerăm greșită tendința unor cooperative agricole, care, pentru a realiza economii de zile-muncă, reduc numărul brigadierilor, organizînd brigăzi mari, fără a lua în considerație complexitatea factorilor de producție. Prin organizarea de brigăzi cu efective mai restrînse de animale, crește într-adevăr numărul brigadierilor, și ca urmare, și numărul zilelor-muncă atribuite acestora. Însă, în acest caz, brigadierii, pe lîngă faptul că se pot ocupa temeinic de producție, pot întocmi corect și la timp evidențele necesare, ceea ce permite reducerea numărului contabililor la sectorul zootehnic la numai unul. Un calcul simplu demonstrează eficiența muncii brigadierului: obținerea a 4 viței și a 2 lactații în plus pe an, la un efectiv de 200 vaci și juninci gestante, ca urmare a bunei organizări și a unor evidențe corecte, justifică peste 60 % din retribuirea lui anuală.

În unitățile cooperatiste cu efective de animale mai mici, care deci nu au condiții pentru alcătuirea de brigăzi, pe specii, soluția care se impune este organizarea brigăzilor mixte zootehnice.

Pe baza analizei condițiilor specifice de care dispune, adunarea generală a fiecărei cooperative agricole are posibilitatea să organizeze cît mai judicios munca în creșterea animalelor pentru folosirea eficientă a forței de muncă și a mijloacelor de producție, în vederea sporirii continue a producției și productivității muncii.

dr. Al. POPA
șef sector la Institutul de cercetări zootehnice

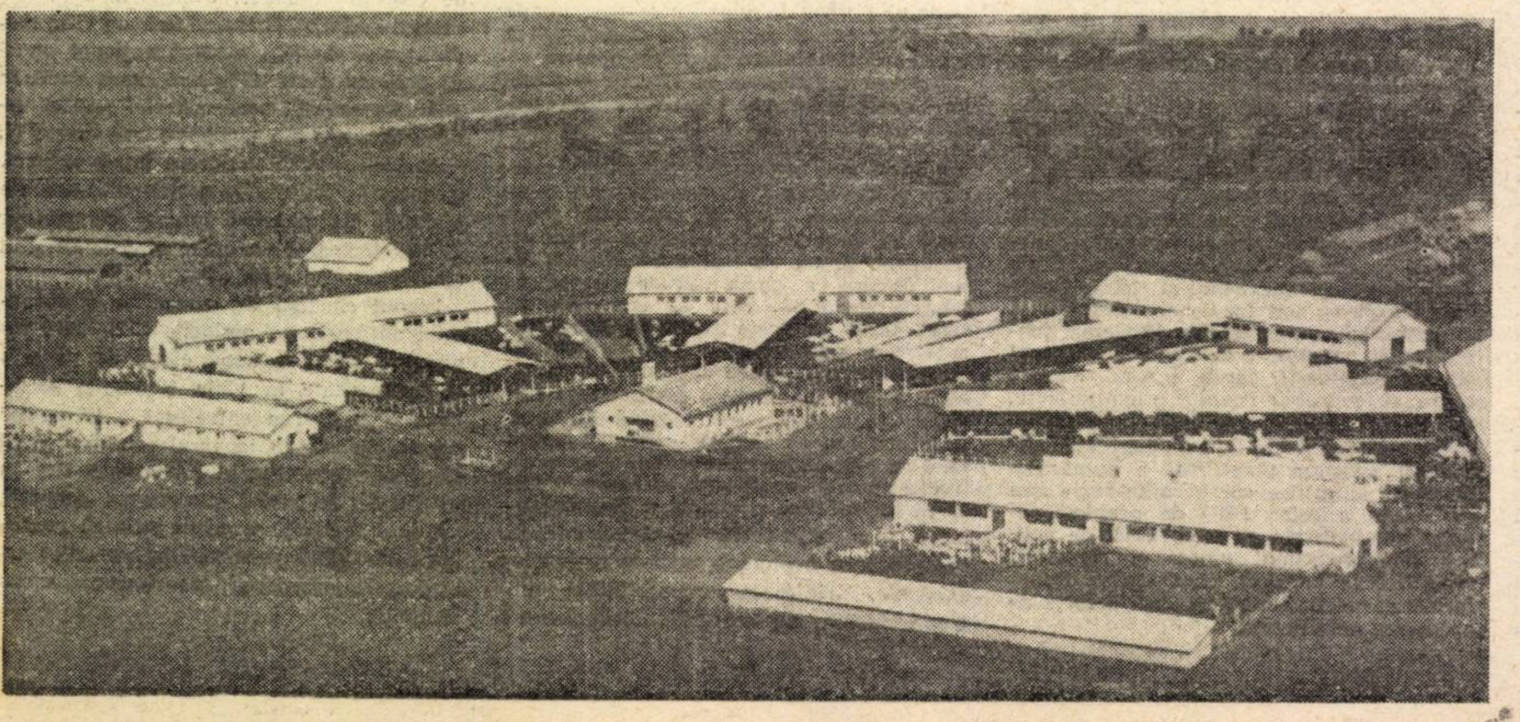

Sistem modern de creștere a animalelor. Ferma de taurine a cooperativei agricole Becicherecul Mic, regiunea Banat

PILULE

● *Uzinele „23 August" din Capitală nu se pot achita de obligația de a trimite o serie de subansamble pentru liniile de ciment de la fabrica din Bîrsești-Gorj, datorită unor furnizori care nu le pun la dispoziție — conform contractelor — piesele de care au nevoie. „Electroputere"-Craiova nu livrează motorul M.I.F. de 1600, „Electrotehnica" — agregatele de preîncălzire și electropompele, iar „Automatica"... a depășit toate așteptările. A uitat pur și simplu că avea de livrat uzinelor din București tablouri de avertizare de la distanță!*

Uzinele „23 August" insistă: expediază adrese, reveniri, delegații etc. Nimeni nu se pierde cu firea. Pînă acum furnizorii se țin încă tari pe pozițiii.

● *Librăria „Șt. O. Iosif" din Capitală, situată la intersecția străzilor Mihail Eminescu și Galați este supusă unor renovări. Este un lucru normal împotriva căruia nimeni din cartier n-a avut nimic. Altceva îi nemulțumește pe cetățeni. Lucrările au început încă din anul trecut și, după ritmul în care se desfășoară, sînt slabe speranțe să se termine în cincinal.*

Și cînd te gîndești că cei care răspund de felul în care decurge renovarea sînt desigur... „prieteni ai cărții".

● *N-o zic eu, ci mulți alții. Spun că dacă vrei să scapi de unele insecte, trebuie să dai cu „verde de Paris". Dacă vrei să le menajezi, să le pui la adăpost de orice neplăceri, se spune că trebuie să le tratezi cu insecticide fabricate la Uzinele chimice „9 Mai" din București.*

● *Telegramă a I.I.S. „Tehnica textilă"-București către „Textila Bucegi"-Pucioasa: „...Lăzile de fag din avizul 9746 nu corespund calitativ. Spre edificare rugăm trimiteți un delegat. Vă ținem la dispoziție întreg lotul de lăzi".*

Dacă ar fi un simplu joc de copii în care unul își ia jucăriile și pleacă acasă, ar mai merge. Aici însă este vorba de drumul unui delegat, de plata deplasării lui și a lăzilor (dus și întors) etc. Un lung prilej de vorbe și de... ipoteze, cum ar spune poetul.

Mai scumpă daraua decît ocaua, zicem noi.

M. F.

Industria petrolului în primul semestru 1966

GRAD ÎNALT DE GOSPODĂRIRE A REZERVELOR DE ȚIȚEI

ing. Alexandru BOABĂ
ministrul petrolului

ÎN actualul plan cincinal, industriei de petrol și gaze îi revin sarcini deosebit de importante. Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român au stabilit că pentru asigurarea unei continue creșteri a producției, este necesar să se urmărească, în continuare, gospodărirea judicioasă a resurselor de țiței și gaze, o exploatare economică și rațională a tuturor zăcămintelor. Prin aceasta se va ajunge ca, în anul 1970, nivelul extracției să crească pînă la 13,1—13,3 milioane tone de țiței și 18,5 miliarde metri cubi de gaz metan.

În domeniul extracției este prevăzută sarcina de a spori procentul de recuperare a țițeiului — prin aplicarea în continuare a metodelor de menținere a presiunii în zăcămintele noi — și de recuperare secundară, prin refacerea presiunii în zăcămintele vechi. Prelucrarea țițeiului se cere orientată spre asigurarea cu materie primă a industriei chimice și spre îmbunătățirea calității produselor petroliere etc

PENTRU realizarea sarcinilor în ce privește descoperirea de noi rezerve, încă din a doua jumătate a anului trecut s-au luat măsuri de intensificare a lucrărilor geologice în vederea asigurării producției de țiței și gaze pe un număr cît mai mare de ani. Lucrările de cercetare geologică au fost orientate spre zonele de prim interes, dovedite prin lucrările de prospecțiuni. Au fost puse în evidență noi structuri petrolifere, extinse și dezvoltate zăcămintele aflate în exploatare.

În vederea sporirii rezervelor de țiței și gaze, s-au luat măsuri pentru intensificarea forajului de cercetare geologică. **În primele cinci luni ale anului, planul forajului pentru cercetări geologice a fost depășit cu peste 6%, asigurîndu-se astfel atingrea obiectivelor propuse în această perioadă.** Pentru descoperirea și valorificarea rezervelor de mare adîncime, s-au luat măsuri pentru fabricarea de utilaje corespunzătoare, care să ducă la îmbunătățirea tehnologiei de săpare. Pe baza programelor și proiectelor de exploatare rațională ce se întocmesc pentru fiecare zăcămînt în parte, se asigură exploatarea rațională a zăcămintelor existente și a celor noi, urmărindu-se creșterea factorului final de recuperare a țițeiului din zăcămintele exploatate, în condițiile unui preț de cost cît mai redus. Totodată, s-au intensificat cercetările pentru aplicarea pe scară industrială a metodelor termice de exploatare, care permit o creștere importantă a factorului final de recuperare la zăcămintele cu țiței greu și vîscos. În scopul simplificării instalațiilor tehnologice din schele și a micșorării pierderilor de fracții ușoare din țiței, a început introducerea procesului de colectare, separare, tratare și transport al țițeiului în sistem închis și automat.

Acordîndu-se o atenție deosebită sporirii producției de țiței, s-a intensificat forajul de exploatare, s-au luat măsuri pentru grăbirea punerii în funcțiune a unui număr important de sonde. În perioada ianuarie-iunie a.c., planul de exploatare pentru țiței a fost depășit cu peste 6%. Totodată, prin îmbunătățirea tehnologiei utilizate au sporit cu aproape 7% față de plan cantitățile de gaze de sondă. Recuperarea gazolinei din gaze a crescut, cu circa 6% față de plan, prin îmbunătățirea randamentelor instalațiilor de degazolinare și recuperarea mai adîncă a fracțiilor ușoare din gazele extrase.

Ca urmare a măsurilor luate, planul producției globale de extracție a țițeiului a fost depășit în primele cinci luni ale anului cu 1,5%, extrăgîndu-se în plus o cantitate de peste 28 300 tone țiței. Realizările preliminate pe prima jumătate a anului asigură nu numai îndeplinirea prevederilor de plan, ci și depășirea lor.

ÎN domeniul prelucrării țițeiului s-a urmărit, în continuare, ridicarea calitativă și cantitativă a produselor și asigurarea cu materii prime a industriei petro-chimice. La începutul anului în curs a fost pusă în funcțiune la rafinăria din orașul Gh. Gheorghiu-Dej o instalație modernă de reformare catalitică, care produce benzine cu cifră octanică de 95, contribuind la ridicarea, în continuare, a calității acestui important produs petrolifer. Acest complex de reformare dispune și de o instalație pentru obținerea hidrocarburilor aromatice (benzen, toluen, etilbenzen, xileni) și hidrocarburi parafinice ușoare (propan, izobutan, butan) de înaltă puritate, precum și o instalație de fracționare a gazelor.

Sînt în curs de terminare și lucrările de punere în funcțiune a instalațiilor de solventare a motorinei cu furfurol de la rafinăria din orașul Gh. Gheorghiu-Dej. Concentratul aromatic obținut este o materie primă valoroasă pentru fabricarea negrului de fum, de calitate superioară.

La Rafinăria Teleajen, s-a construit încă din 1965 și s-a completat anul acesta, un complex de instalații pentru fabricarea aditivilor polifuncționali, care servesc la ameliorarea calității uleiurilor de motoare — aditivi care pînă acum se importau. Proiectele de execuție și procesul tehnologic au fost realizate de către institutele din cadrul ministerului nostru.

Un complex de cracare catalitică se află în curs de construcție la Rafinăria Brazi, care va folosi produse reziduale, transformîndu-le în benzine cu cifră octanică ridicată, motorine de calități superioare, precum și gaze pentru chimizare, fără a necesita sporirea cantității de țiței prelucrat.

Pe baza unui amplu studiu făcut în toate rafinăriile, unele instalații perimate au fost scoase din funcțiune și s-au construit altele noi, astfel încît s-au îmbunătățit schemele de prelucrare, după cum se arată în tabela de mai sus (exprimate în procente față de capacitatea de distilație primară) :

Denumirea instalațiilor	1959	1966
Distilație atmosferică	100,0	100,0
Distilație în vid	10,4	27,6
Cracare termică	28,8	25,8
Cocsare	0,6	6,0
Reformare termică	1,9	—
Cracare catalitică	—	3,8
Reformare catalitică	—	13,2
Hidrorafinarea motorinei	—	6,5
Uleiuri	3,7	3,9
Bitum	2,0	2,7

Această structură pe procese tehnologice, arată gradul de adîncire a prelucrării țițeiului realizată, în comparație cu anul 1959. **Procedeele catalitice prezintă azi 23,5% din capacitatea de distilație primară și tehnica nouă în prelucrarea țițeiului, pe cînd ponderea proceselor termice a scăzut. Creșterea complexității în rafinării de la 4,1 în 1959 la 7,7 în anul 1966 este o caracteristică a progresului tehnic făcut în prelucrarea țițeiului în ultimii 7 ani în țara noastră.**

UNA din importantele sarcini ce revin industriei de prelucrare a țițeiului este aceea de a obține produse cît mai valoroase dintr-o tonă de țiței. Aceasta înseamnă posibilitatea de a mări valoarea produselor, fără sporirea cantităților de țiței supuse prelucrării. În timpul ce a trecut din acest an, este de remarcat faptul că s-au depus eforturi în toate rafinăriile pentru mărirea randamentului în produse valoroase. Cea mai înaltă valorificare a țițeiului s-a realizat în rafinăriile Brazi, Teleajen și în rafinăria din orașul Gh. Gheorghiu-Dej, unde s-au pus în funcțiune instalații moderne de prelucrare.

Ca urmare a introducerii noilor procedee și a efortului depus de întregul personal al rafinăriilor, s-au mărit randamentele la produsele principale, obținîndu-se importante cantități peste plan. Astfel, **în primele cinci luni ale anului, s-a obținut un plus de 27 000 tone de benzine, 2 600 tone la petrol, 5 000 tone la motorine, 4 000 tone la uleiuri, peste 2 000 tone la cocs, 3 200 tone la bitum, 1 500 tone la benzen, 2 800 tone la toluen.** Aceste depășiri au dus în primele cinci luni ale anului la realizarea peste plan a producției globale cu peste 5 milioane lei.

De asemenea, la prețul de cost al intregii producții marfă s-a realizat o economie de peste 20 milioane lei. Dintre unitățile de extracție care au adus o contribuție mai substanțială se remarcă Trustul de la Tg. Jiu care a obținut o economie de peste 3 milioane lei, iar la prelucrare Rafinăria Brazi a realizat o economie de peste 6 milioane lei. Depășirea planului de produse se reflectă și în aceea că planul de export a fost depășit în perioada ianuarie-iunie 1966 cu circa 3 milioane lei valută.

ÎN vederea creării, în continuare, a condițiilor pentru realizarea sarcinilor pe acest an, în sectorul de extracție a țițeiului vor fi intensificate procedeele de injecție pe bază de studii și cercetări, astfel încît ponderea țițeiului extras din zăcămintele supuse procesului de injecție să crească la peste 50%. Totodată se vor intensifica cercetările privind metodele termice de exploatare în scopul sporirii procentului de recuperare secundară. În acest sens va continua dotarea cu instalații perfecționate pentru colectarea, tratarea și transportul țițeiului în regim închis, precum și modernizarea utilajului și sculelor în vederea reducerii pierderilor de țiței și gaze.

În **industria de prelucrare a țițeiului** se iau în continuare măsuri care să asigure intrarea la timp în funcțiune a noilor instalații și atingerea în cel mai scurt timp a parametrilor din proiect. Se va urmări permanent reducerea pierderilor și creșterea randamentelor în produse valoroase.

Realizările obținute pînă în prezent constituie o bază trainică pentru ca petroliștii să-și îndeplinească și în viitor sarcinile ce le revin în cadrul planului cincinal de dezvoltare a economiei noastre naționale în anii 1966—1970.

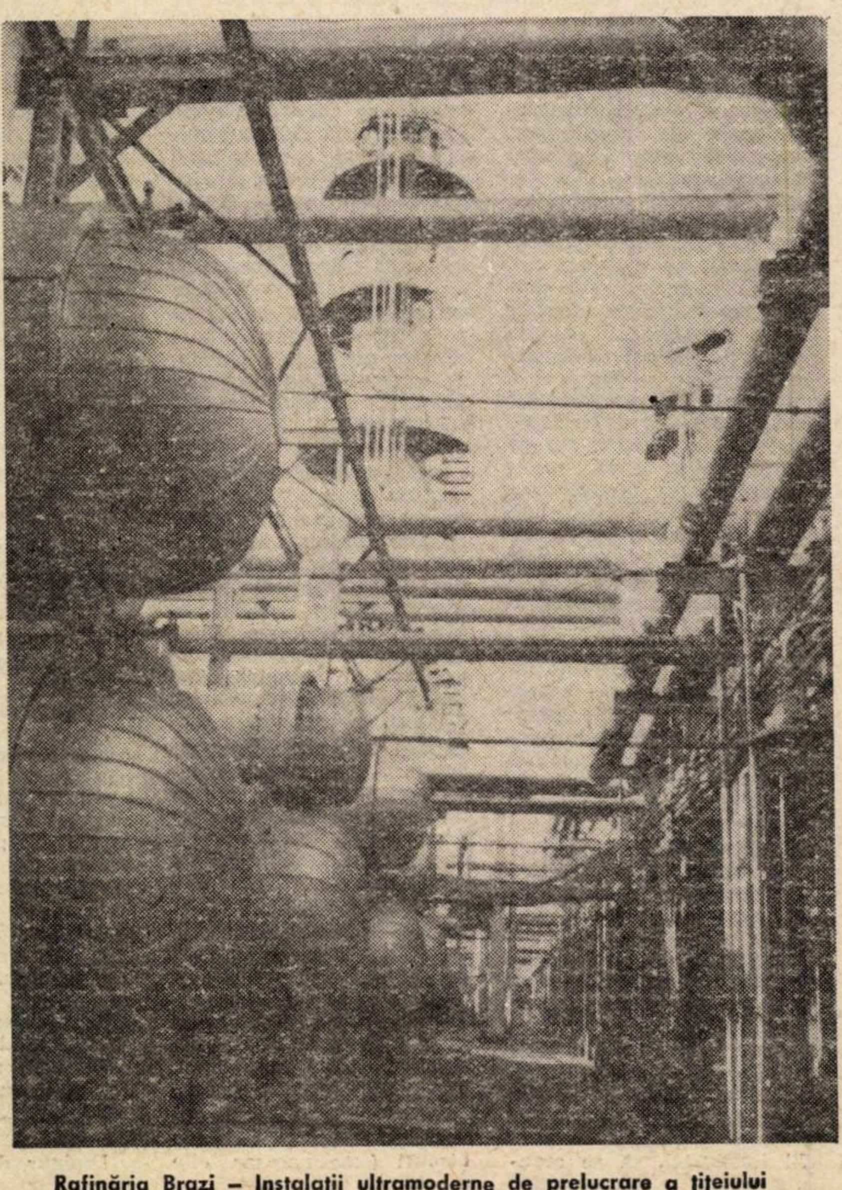

Rafinăria Brazi – Instalații ultramoderne de prelucrare a țițeiului

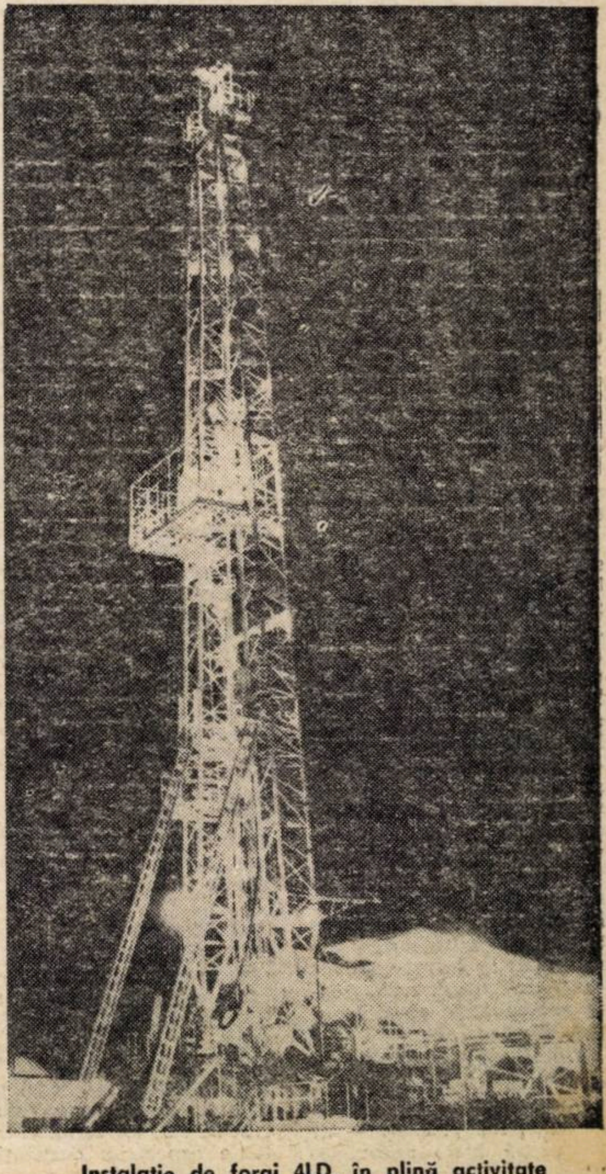

Instalație de foraj 4LD, în plină activitate

ÎN PERSPECTIVĂ: NOI OBIECTIVE ECONOMICE

ÎN ultima săptămînă s-au inaugurat o serie de șantiere care prefațează ridicarea de noi construcții importante :

- **La COMBINATUL SIDERURGIC DE LA GALAȚI** s-au efectuat primele operații pentru **construcția unui nou obiectiv : Fabrica de oxigen** care va alimenta oțelăria. Cei 11 300 mc. oxigen livrați pe oră de această fabrică vor asigura o producție anuală de 1 250 000 tone de oțel.
- Se desfășoară la **MINA LEURDA primele lucrări pentru deschiderea ultimului abataj** al acestei noi exploatări carbonifere. În acest fel cărbunele extras se va ridica la 3 000 tone pe zi.
- Pe linia valorificării superioare a

CURIER

masei lemnoase au început lucrări pentru amenajarea unor spații suplimentare de producție : **o fabrică de plăci fibrolemnoase,** cu o capacitate anuală de 45 000 tone la **COMBINATUL DIN BACAU și o secție de plăci aglomerate** (capacitate : 18 500 tone pe an) la **COMBINATUL DIN SIGHET.**
- Cerințele, în creștere, de piese de schimb ale industriei textile vor fi satisfăcute în bună măsură în **noua secție** care se construiește la **FABRICA „ELECTROTEHNICA“ DIN TÎRGU MUREȘ.** Aici se vor produce anual 170 tone de piese de schimb variate și de mici dimensiuni.
- S-a dat semnalul de începere a amplelor **lucrări pentru amenajarea complexă a rîurilor PRAHOVA și IALOMIȚA inferioară.** Aceste lucrări cuprind, printre altele, un mare baraj de beton la Paltinu și un lac de acumulare de 58 de milioane de mc.

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ÎN ÎNTREPRINDERI

ANCHETA VIEȚII ECONOMICE

– BAZE UNIVERSALE SAU BAZE SPECIALIZATE?
– LEGĂTURI DIRECTE ÎNTRE FURNIZORII DE MATERIALE ȘI BENEFICIARI

ÎNAINTE DE CONCLUZIE-EXPERIMENT

RITMUL înalt de dezvoltare a industriei a făcut să sporească, an de an, sarcinile contractuale ale întreprinderilor și ale bazelor de aprovizionare și desfacere.

În calitatea sa de producător, furnizor și coordonator al materialelor metalurgice și siderurgice, Ministerul Industriei Metalurgice și-a adus contribuția la perfecționarea sistemului de aprovizionare tehnico-materială. Și în prezent, organele sale continuă să acorde importanța cuvenită problemelor legate de îmbunătățirea activității de aprovizionare, pentru a asigura o livrare ritmică și operativă. Pe această linie se înscriu măsurile luate pentru ușurarea activității de desfacere a cantităților subminimale și nevagonabile a producției marilor combinate, cît și dezvoltarea bazelor proprii și dotarea lor cu utilaje moderne.

Astfel, la începutul anului 1966, a fost dat în funcțiune depozitul de laminate de la Pestișul Mare, care are sarcina desfacerii acestor cantități de produse de la Combinatul siderurgic-Hunedoara. Pentru a extinde avantajele acestei acțiuni, s-a hotărît construirea, în anul 1967, a unui nou depozit de laminate la Caransebeș, care va avea sarcina desfacerii produselor subminimale și nevagonabile a producției Combinatului siderurgic-Reșița și a uzinelor „Oțelul roșu" și „Ciocanul"-Nădrag.

ÎN ancheta întreprinsă de revista **„Viața economică"** se relevă mai multe puncte de vedere în ce privește îmbunătățirea sistemului actual de aprovizionare. Din propunerile făcute am reținut două:

— înființarea unor baze proprii ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini pe lîngă marile centre industriale, respectiv gruparea resurselor de metal pe anumite organe teritoriale;

— construirea și organizarea de baze de aprovizionare și desfacere universale pe regiuni administrative.

Prima variantă, gruparea resurselor de metal pe anumite organe teritoriale, nu este, după părerea mea, de loc eficientă și nici posibilă. Ea vine în contradicție cu tendința de a exclude pe cît este posibil verigile intermediare din sistemul de aprovizionare. În fond, prin această propunere se urmărește doar schimbarea de subordonare a verigilor de aprovizionare pentru ca M.I.C.M. să aibă o autonomie deplină în aprovizionarea cu metal. Or, o asemenea schimbare nu ar aduce nimic deosebit în privința îmbunătățirii în conținut a sistemului actual.

Varianta a doua: „Construirea și organizarea unor baze universale" în regiunile industriale, o consider acceptabilă. Ea prezintă numeroase avantaje: ușurarea desfacerii materialelor și produselor subminimale și nevagonabile ale întreprinderilor furnizoare; eliberarea unor clădiri, terenuri, utilaje și forță de muncă ocupate cu diferite depozite și magazii ale unor ministere și organizații centrale; desființarea reprezentanților diferitelor întreprinderi; reducerea deplasării achizitorilor de materiale; întreprinderile consumatoare ar avea relații contractuale cu mai puțini furnizori etc.

Cred că în obiectivul acestor baze regionale universale — în cazul însușirii variantei propuse — **ar trebui să intre aprovizionarea produselor coordonate de M.I.C., M.E.F., M.T.A.N.A., M.I.CM., C.S.A.** și cantitățile subminimale și nevagonabile ale materialelor coordonate de M.I.M.

DAR chiar în cazul însușirii acestei variante, se impune necesitatea menținerii celor patru baze specializate ale industriei metalurgice. Această situație este determinată de condițiile și convențiile speciale de lucru cu partenerii externi, precum și de întreprinderile importatoare și de transporturi. De asemenea, nu pot fi trecute cu vederea nici unele aspecte negative ce se pot ivi. Astfel, aprovizionarea prin bazele regionale a produselor ce se livrează descentralizat nu ar prezenta economicitate, întrucît se percepe un adaos comercial de 4—5%, ceea ce ridică prețul de cost al produselor. Trecînd printr-o verigă intermediară, se mărește și numărul de zile imobilizate al acestor produse, cît și termenul de livrare (chiar cel afectat de condițiile fundamentale).

Depunerea specificațiilor și cedarea cotelor de materiale tuturor întreprinderilor către bazele de aprovizionare regionale ar însemna:

a) o nouă subordonare a întreprinderilor;

b) imposibilitatea verificării specificațiilor de către organul tutelar și redistribuirea materialelor în cazul unor schimbări survenite în planul de producție;

c) îngreunarea muncii de depistare a beneficiarului, atunci cînd sînt necesare unele lămuriri tehnice sau contractuale pentru materialele din import; introducerea în circuitul documentar a acestor organe intermediare ar mări termenul de depunere a planurilor de aprovizionare, a specificațiilor, a repartițiilor, inclusiv și termenul de livrare ce s-ar stabili prin contract; nu ar asigura tuturor întreprinderilor garanția primirii efective a cotelor de materiale cedate de forul său tutelar, invocîndu-se „unele lucrări neprevăzute" de către anumiți beneficiari; ar mări, în unele cazuri, numărul de expediții prin coletării.

Față de cele expuse cu privire la punerea în practică a acestei variante, cred că înainte de luarea unei hotărîri definitive, trebuie să se facă în prealabil o analiză științifică, sub toate aspectele, cu participarea tuturor organelor în drept.

MAI avantajoasă și mai eficace pare propunerea de a se construi 1—2 baze regionale universale în regiuni diferite, bine utilate și dotate, care să poată prelua în activitatea lor cele propuse. Eficiența acestor baze să fie urmărită de către o comisie, sub toate aspectele, desființîndu-se totodată bazele celorlalte ministere din aceste regiuni. **Aceasta, cu atît** mai mult, cu cît în practica de 5 ani a celor două ORAD-uri (Banat și Brașov), nu s-a urmărit și studiat de nimeni experiența acumulată iar, pe de altă parte, ele și-au desfășurat activitatea paralel cu bazele celorlalte ministere existente în regiune. Numai după studierea acestor probleme, vom fi în măsură să tragem o concluzie care să poată sta la baza unei hotărîri a organelor competente.

Este drept că există unele deficiențe în aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor. Ele pot fi ușor înlăturate, dacă organele centrale, ministerele și cele de sinteză își vor aduce contribuția la înlăturarea unor neajunsuri. În acest scop, fac următoarele propuneri: 1) întocmirea planurilor de aprovizionare să se facă după definitivarea planurilor de producție; 2) să se asigure o corelare mai judicioasă a indicatorilor de plan; 3) cunoașterea din timp a utilajelor nestandardizate ce urmează a se executa; 4) să se stabilească din timp produsele ce se fabrică la capitolul „Producție nenominalizată" a întreprinderilor; 5) depunerea la timp și la nivelul cotelor alocate a specificațiilor de materiale; 6) respectarea cu strictețe de către toate organele ierarhice, beneficiare și furnizoare, a prevederilor Condițiilor Fundamentale și a legislației în vigoare; 7) alocarea de către organele căilor ferate a vagoanelor la nivelul cererilor.

Mihai SECHELI
economist principal, Ministerul Industriei Metalurgice

SOLUȚIA OPTIMĂ: BAZELE UNIVERSALE REGIONALE

ACTUALUL sistem de aprovizionare este foarte greoi, fiind depășit de dezvoltarea impetuoasă care a luat-o industria noastră în ultimii ani. Personal, **mă raliez părerilor celor care au susținut ideea organizării bazelor de aprovizionare universale regionale, dar numai pentru materialele în cantități nevagonabile sau sub cantitățile minimale, stabilite prin condițiile fundamentale.**

În principiu, cum aș vedea rezolvată problema? Întreprinderile vor solicita, prin direcțiile de aprovizionare ale ministerelor, necesarul numai pentru materiile prime și materialele de mare consum, ce urmează a le fi livrate direct de întreprinderile producătoare în cantități vagonabile sau în limita cantităților minimale stabilite prin condițiile fundamentale. Toate celelalte materiale care urmează a fi livrate în cantități mai mici decît cele de mai sus, urmează a fi solicitate de întreprinderi prin bazele universale de aprovizionare.

La rîndul lor, bazele urmează să încheie contracte cu întreprinderile producătoare. În vederea asigurării unor cereri de materiale suplimentare ce se ivesc — îndeosebi la materialele de mare consum — bazele urmează să suplimenteze necesarul rezultat din centralizări, cu un procent care să varieze de la material la material. Ca urmare a necesarului primit de la întreprinderile beneficiare și a contractelor încheiate cu întreprinderile furnizoare, bazele urmează să încheie contracte cu toate întreprinderile solicitante, în limita cantităților pe care le vor primi de la furnizori.

Ar fi bine ca aceste baze să fie organizate teritorial, după următorul principiu: în regiunile dezvoltate în mod deosebit pe un profil industrial, să se organizeze cîte o bază pentru profilul respectiv (chimie, construcții de mașini, industrie ușoară etc.) care să asigure aprovizionarea cu materiale speciale, și o bază cu caracter universal, pe principiul actualelor Oficii regionale de aprovizionare și desfacere.

Deoarece în momentul de față, problema materialelor fără mișcare sau cu mișcare lentă existente în întreprinderi, este insuficient reglementată, creînd mari pagube materiale pe economie, **propun ca, în cadrul bazelor arătate, să se creeze birouri de evidență, informare și redistribuire a acestor stocuri.** În acest sens, fiecare întreprindere de pe teritoriul regiunii va trebui să comunice bazei ori de cîte ori în depozitele sale există un material ce nu-i este necesar. Biroul respectiv din cadrul bazei să organizeze cartoteci, pe materiale, iar în cadrul materialelor respective, pe întreprinderi posesoare, înregistrînd fiecare material dat disponibil.

Întreprinderile care necesită un material pe care nu l-au contractat sau nu-l găsesc în comerț, să se adresese biroului de materiale fără mișcare din cadrul bazei care, în cazul cînd îl are în evidență, să indice solicitatorului unde urmează să facă comanda necesară. Întreprinderea posesoare a materialului declarat la bază drept disponibil, să aibă obligația ca, la livrarea lui, să întocmească un exemplar în plus de dispoziție sau aviz de expediție (în funcție de organizarea evidenței în întreprindere), pe care să-l expedieze în cel mult 24 ore bazei, spre a-l înregistra în fișa respectivă, în vederea diminuării sau lichidării stocului disponibil comunicat. Pentru ca această metodă să fie eficientă la nivel republican, **este necesar ca toate bazele universale regionale ce organizează asemenea birouri** (este necesar cîte un birou pe regiune), **să dispună de telex, pentru a fi în permanentă legătură între ele.**

În cazul cînd o întreprindere solicită un material pe care baza nu-l are nici în depozite și nici în evidența biroului de stocuri, ea să fie obligată ca, în următoarele 2—3 zile, să ia legătură cu toate celelalte baze din țară, pentru a se informa dacă acestea dispun de materialul respectiv, în bază sau în cadrul vreunei întreprinderi din regiune. În caz afirmativ, să informeze întreprinderea solicitatoare, unde să se adreseze.

Prin acest sistem de organizare, s-ar pune în circulație și s-ar valorifica uriașe valori materiale care azi stau și se degradează în depozitele întreprinderilor. Socot, de asemenea, că pe economia națională, metoda propusă nu ar necesita cheltuieli suplimentare, ea rezolvîndu-se printr-o redistribuire a actualelor cadre și depozite.

Nicolae TUDORACHE
contabil-șef, Fabrica de mase plastice „Muntenia" — București

SÎNT NECESARE REPARTIȚIILE?

SE știe că specificațiile și repartițiile au rolul de a contribui la determinarea și indicarea beneficiarului, a furnizorilor de la care să se aprovizioneze și în ce limite. **Deși sistemul utilizat pentru detalierea balanței echilibrate a resurselor și necesarului prin repartiții este necesar, totuși el prezintă numeroase lacune.**

Necesarul pe specificații întocmit periodic de unitățile beneficiare — anual sau trimestrial — transmis și centralizat prin verigile intermediare, ajunge la coordonatorul pe economia națională a produselor respective. Acesta verifică necesarul centralizat cu planul furnizorilor, adaptează și programează structura livrărilor în funcție de necesar, de comun acord cu unitățile furnizoare, după care, pe aceeași filieră, necesarul este confirmat beneficiarilor prin repartiții. **Deficiența constă în aceea că este nevoie de o perioadă relativ lungă pînă ce furnizorul intră în posesia comenzilor cu toate detaliile** (2—3 luni și chiar mai mult).

Beneficiarul, la rîndul său, calculează încă o dată necesarul și, pe baza repartițiilor primite, lansează comenzile la unitățile furnizoare indicate. **În situația în care, din diferite motive, necesarul specificat nu poate fi satisfăcut în întregime prin repartiții** — sau nu poate fi asigurat în perioada pentru care au fost solicitate produsele — **unitatea economică beneficiară este nevoită să-și adapteze structura planului la posibilități.**

În mod obișnuit însă cererile suplimentare nu sînt satisfăcute prin repartiții. Totuși, necesarul de materiale trebuie într-un fel rezolvat. De aceea, unitățile recurg fie la aprovizionarea peste nevoile curente, fie la înțelegerea cu furnizorii pentru admiterea comenzilor cu o altă structură decît cea repartizată, fără modificarea repartițiilor. În acest ultim caz, pentru legalizarea contractelor, se solicită și, în general, se admite modificarea repartiției, aceasta devenind astfel numai o formă care legalizează hotărîrea care s-a stabilit între furnizori și beneficiari.

Desigur, din sistemul repartițiilor mai decurg și alte lipsuri. Din toate se desprinde însă clar faptul că structura repartițiilor se poate modela și se modelează în funcție de interesele economice ale unităților beneficiare și furnizoare. În acest caz ne putem pune întrebarea: **ce avantaje și dezavantaje s-ar crea prin desființarea sistemului actual de repartizare a produselor pe baza specificațiilor?**

Balanța resurselor și a necesarului pe economia națională fiind bine echilibrată, rezultă că fiecare unitate consumatoare își are asigurate materialele și produsele necesare la una din unitățile producătoare sau, eventual, din resursele din import. Pentru întocmirea balanței, eventuala desființare a sistemului repartițiilor nu ar presupune și suprimarea calculului necesarului, ci dimpotrivă, acesta trebuie bazat pe cele mai științifice metode. Calculul necesarului în acest scop poate fi făcut și trebuie făcut de fiecare unitate, verificat și corelat pe treptele intermediare. După aceasta, necesarul se confirmă prin planul unității consumatoare după ce au fost făcute modificările în funcție de resurse, pentru echilibrarea balanței. Modificarea necesarului rezultă implicit din modificarea de plan.

De aici urmează faza de concretizare a planului stabilit prin comenzi și contracte între furnizori și beneficiari numai în limitele planului. Beneficiarii vor fi interesați în plasarea din timp a comenzilor clarificate din toate punctele de vedere.

Tendința unor unități de a-și asigura materialele și produsele necesare cu mult timp înainte de utilizare poate fi frînată prin normativele financiare stabilite conform metodologiei actuale, fără a se acorda nici un fel de credite pentru stocuri supranormative. În acest caz, eventualele stocuri vor trebui suportate din fondurile și pe răspunderea unităților, fapt ce nu va conveni nici unei unități. Aceasta va întări răspunderea întreprinderilor în organizarea judicioasă a aprovizionării tehnico-materiale.

Stabilitatea contractelor poate fi reglementată juridic, în sensul că cererea de reziliere a uneia din părți să fie acceptată numai cu compensarea tuturor cheltuielilor efectuate de partea prejudiciată, inclusiv o penalizare cu un anumit procent față de valoarea contractului. Așadar, **opinez ca sistemul de repartizare a produselor pe baza specificațiilor să fie înlocuit cu sistemul relațiilor directe între furnizori și beneficiari, în limita planului fiecăreia din părți.**

În ce privește cantitățile subminimale ce nu sînt convenabile furnizorilor, ar fi utilă organizarea bazelor universale de aprovizionare și desfacere regionale, propunere făcută, de altfel, în coloanele „Vieții economice".

Ion STERIAN
economist principal, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

TEORII · TEZE · CONSULTAȚII

CONSIDERAȚIUNI CU PRIVIRE LA TEORIA PREȚURILOR ÎN SOCIALISM

prof. I. RACHMUTH
membru corespondent al Academiei

● BAZA VALORICĂ A PREȚURILOR

LEGEA valorii exprimă faptul obiectiv că schimbul de mărfuri se desfășoară pe baza valorii, adică a timpului de muncă socialmente necesar pentru producerea mărfurilor respective. Schimbul are, deci, loc atunci cînd există echivalență între cele două mărfuri în ceea ce privește timpul de muncă socialmente necesar pe care îl cuprind.

Prețurile, valoarea și valoarea de întrebuințare

În condițiile schimbului prin intermediul banilor, fiecare marfă are un preț, exprimat în bani, iar operația de schimb este împărțită în două: un act de vînzare și un act de cumpărare. Pentru ca schimbul să-și păstreze și în aceste condiții caracterul echivalent, prețurile produselor trebuie să exprime valorile lor, pre-

țul fiind astfel expresia bănească a valorii. Dacă această condiție este întrunită, adică dacă prețurile exprimă valorile produselor, schimbul de produse este echivalent din punctul de vedere al muncii sociale cheltuite pentru producerea lor.

Există însă numeroase situații în care două produse destinate a satisface un anumit fel de nevoi ale oamenilor sînt echivalente, în ce privește cantitatea de muncă socialmente necesară pe care o conțin, dar nu sînt echivalente în ceea ce privește gradul în care satisfac nevoia socială respectivă, adică nu sînt echivalente din punct de vedere al valorii lor de întrebuințare. Între raportul dintre cheltuielile sociale necesare pentru crearea a două produse și raportul dintre efectele economice obținute de pe urma folosirii celor două produse pot exista neconcordanțe, uneori foarte însemnate. Astfel, cheltuielile de muncă socialmente necesare pentru a se obține cantitatea de cărbune care dă un anumit număr de calorii sînt mai mari decît cheltuielile de muncă socialmente necesară pentru extragerea unei cantități de petrol sau gaze care dă același număr de calorii. Tot astfel stau lucrurile și la multe alte produse: raportul dintre cheltuielile de muncă socialmente necesară pentru fabricarea diferitelor sortimente ale unei producții diferă uneori foarte mult de raportul dintre efectele economice ale utilizării produselor respective.

În aplicarea principiului echivalenței schimbului, la fixarea prețurilor va trebui să se țină seama nu numai de valoarea produselor, astfel cum ea este determinată de timpul de muncă

socialmente necesar pentru producerea lor, dar și de valoarea de întrebuințare a mărfurilor, de calitatea lor, de gradul în care satisfac o anumită nevoie socială. Echivalența schimbului se va obține deci nu prin simpla aplicare a formulei „preț egal la muncă egală", ci prin îmbinarea acesteia cu formula „preț egal la efect util egal". Mărimea astfel obținută constituie baza valorică a prețurilor.

Valoarea produsului și valoarea lui de întrebuințare nu pot fi luate în considerare în mod izolat una de alta. Este necesar ca îmbinarea lor în vederea aplicării principiului echivalenței schimbului să fie în așa fel făcută încît să fie respectate și alte principii ale conducerii economiei socialiste. Principiul eficacității economice maxime trebuie respectat și aici, ca și în orice alt domeniu al activității economice. Ridicarea parametrilor tehnici ai unei mașini, deci ai valorii ei de întrebuințare, nu poate fi făcută în așa fel încît, de pildă, prin creșterea cantității de metal necesară construirii mașinii, să fie anulată economia de muncă ce se obține prin creșterea randamentului ei. Plusul de efect util obținut trebuie raportat la plusul de cheltuială de muncă necesară pentru crearea produsului în condițiile calității îmbunătățite. Valoarea și valoarea de întrebuințare nu pot să fie utilizate independent una de alta în stabilirea bazei valorice a prețurilor, ci în strînsă corelație. Numai în felul acesta își va găsi aplicarea și principiul eficacității maxime a activității economice. Într-o formulă matematică a formării bazei valorice a prețului și, deci, a însuși prețului, elementul valoare de întrebuințare

ar trebui să apară sub forma unei fracții în care plusul de efect util ar figura la numărător, iar cheltuielile suplimentare de muncă la numitor.

Influența condițiilor naturale

Mult discutat în literatură este rolul pe care îl au condițiile naturale ca element de modificare a timpului de muncă socialmente necesar. Unii economiști susțin că în socialism, existența unor terenuri de fertilitate diferită în agricultură, sau a unor zăcăminte mai bogate sau mai sărace în industria extractivă ar exercita o influență modificatoare asupra timpului de muncă socialmente necesar, atunci cînd producția tuturor acestor terenuri, respectiv zăcăminte, cu productivitate diferită este necesară pentru satisfacerea nevoilor sociale obișnuite. Pe terenurile mai puțin fertile și în exploatările miniere mai sărace sau mai greu accesibile sînt necesare investiții mai multe pentru a se obține aceeași producție ca pe terenurile mai fertile sau în zăcămintele bogate și ușor accesibile. Cheltuielile de exploatare pot, de asemenea, să fie mai mari în asemenea unități. De aici se trage concluzia că în aceste cazuri, socialmente necesar pentru obținerea producției agricole, respectiv a minereurilor, este timpul ce se cheltuiește în condițiile cele mai proaste și că, deci, baza valorică a formării prețurilor trebuie să fie timpul de muncă individual cel mai ridicat și nu timpul de muncă mediu pe societate. În felul acesta s-ar realiza renta diferențială în socialism.

Este adevărat că în condițiile naturale mai proaste se cheltuiește mai multă muncă pentru

crearea produsului, că este nevoie de investiții mai mari și de cheltuieli de exploatare mai mari. În condițiile capitalismului, această situație duce, din cauza concurenței de la piață, la formarea unor prețuri pe baza valorilor individuale cele mai ridicate, întreprinderile care lucrează în condiții mai bune încasînd în felul acesta renta diferențială.

Este evident că și în orînduirea socialistă, la unitățile care lucrează în condiții naturale mai favorabile apare un venit suplimentar. Dar în cadrul economiei unei țări socialiste nu este obligatoriu ca acest venit suplimentar să se realizeze prin ridicarea bazei valorice a prețului produsului, respectiv pînă la nivelul timpului necesar obținerii produsului în condițiile cele mai proaste. Un asemenea procedeu ar crea avantaje nejustificate unităților care lucrează in condiții favorabile.

Condițiile mai bune în care lucrează unele unități agricole se concretizează în cantități mai mari de produse obținute la hectar, aceste unități realizînd un venit suplimentar. În economia unei țări socialiste, în care producția agricolă este cumpărată în majoritatea ei covîrșitoare de stat și în care nu există concurență nici de partea vînzătorilor, acest venit suplimentar nu se realizează prin preț. Acesta nu se fixează, deci, pe baza valorilor individuale ridicate ale produselor care se produc în condițiile cele mai proaste, ci pe baza valorilor sociale, astfel cum sînt determinate de timpul de muncă mediu, socialmente necesar.

Extrem de importantă în ceea ce privește luarea în considerare a condițiilor naturale în formarea cheltuielilor de muncă socială este am-

plasarea judicioasă a culturilor pe zone. În Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fața Congresului al IX-lea al partidului se spune: „Organele agricole, specialiștii din agricultură trebuie să ia măsuri pentru amplasarea mai judicioasă a culturilor pe zone și în cadrul fiecărei unități, ținînd seama de condițiile de climă și sol, de factorii social-economici, de posibilitățile asigurării mijloacelor mecanizate și a forței de muncă pentru executarea tuturor lucrărilor la timp și la un nivel de calitate ridicat" [1].

Amplasarea judicioasă a culturilor pe zone presupune stabilirea pentru fiecare zonă a culturilor celor mai potrivite condițiilor pedoclimatice respective. Făcîndu-se această operație culturile vor fi amplasate pe teritoriile cele mai potrivite și vor putea fi reduse la minimum în zonele necorespunzătoare. Timpul de muncă socialmente necesar pentru producerea produselor agricole va fi, în conformitate cu legea valorii, cel din zonele care vor da marea masă a producției-marfă respective, adică din zonele specializate. Producția din zonele cu condiții nefavorabile pentru produsul respectiv va fi nesemnificativă pentru formarea valorii și prețului acestuia. Urmarea va fi în același timp reducerea timpului de muncă socialmente necesar pentru crearea produsului agricol respectiv, deci reducerea, atît a cheltuielilor de investiții, cît și a cheltuielilor de exploatare pe unitatea de produs.

---

[1]) Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, pag 43.

● CU PRIVIRE LA ABATEREA PREȚURILOR DE LA BAZA LOR VALORICĂ

Rolul cererii și ofertei

Stabilirea concretă a prețului unui produs comportă anumite abateri de la baza valorică astfel formată.

Un prim factor de abatere a prețului de la baza sa valorică este legat de starea cererii și ofertei. În țara noastră, raportul dintre cerere și ofertă, pe de o parte, și preț, pe de altă parte, este utilizat în mod conștient și planificat în stabilirea prețurilor, în interesul dezvoltării economiei naționale. Existența unei cereri mari pentru un anumit produs nu se mai traduce în mod automat într-un preț ridicat. Economia noastră națională în continuă dezvoltare are nevoie de numeroase mașini, instalații, utilaje etc. Aceasta nu înseamnă că din această cauză toate aceste mijloace de producție ar avea prețuri ridicate, peste valori. De asemenea, ar fi greșită și concluzia inversă — în cazul unor materii prime abundente. Nevoia mare de mijloace de producție se satisface prin creșterea planificată a producției în ramurile respective. Același lucru este valabil și pentru bunurile de consum.

Posibilitățile pe care le oferă mecanismul legii cererii și ofertei sînt totuși utilizate în stabilirea unor prețuri care, abătîndu-se de la valori, să răspundă unor nevoi ale conducerii planificate a economiei naționale. Astfel, pentru a micșora cererea pentru anumite produse deficitare, adică pentru care cererea este mai mare decît oferta,

— cu excepția unor produse de strictă necesitate —, în cazurile în care această discrepanță nu poate fi înlăturată prin sporirea imediată a producției în condiții de eficacitate economică, prețul produsului respectiv poate fi stabilit la un nivel convenabil, superior bazei sale valorice. În același timp, prețul altui produs care ar putea înlocui pe cel dintîi, și a cărui producție poate satisface cererea, se va fixa la un nivel mai scăzut, chiar inferior bazei sale valorice. În felul acesta, mecanismul de formare a prețurilor este utilizat pentru modificarea raportului dintre cerere și ofertă și pentru orientarea conștientă a cererii.

Instrument al cointeresării materiale

În acțiunea de formare a prețurilor, statul socialist ține seama și de necesitatea cointeresării materiale a producătorilor, unul din principiile importante ale activității de conducere a economiei naționale. Aplicarea consecventă a acestui principiu impune, de asemenea, abaterea prețului de la baza sa valorică. Prin nivelul, structura și corelațiile lor, prețurile trebuie, în primul rind, să cointereseze întreprinderile în îndeplinirea și depășirea planurilor de producție, în ridicarea calității produselor, în creșterea productivității muncii, în economisirea de materiale și, în general, în utilizarea cît mai deplină a rezervelor lor interne. Cointeresarea întreprinderii în toate aceste direcții ale activității sale curente, normale, se asigură prin rentabilitatea pe care i-o asigură însuși prețul fixat pe baza valorii produsului, astfel cum este ea determinată de tim-

pul de muncă socialmente necesar. Dacă prețul este fixat la nivelul acestei valori, activitatea normală a întreprinderii îi asigură cel puțin plusprodusul din preț, ea fiind în același timp cointeresată în reducerea cheltuielilor de producție prin ridicarea productivității muncii, prin economii de materiale etc., lucru care va avea ca efect sporirea plusprodusului, adică ridicarea rentabilității întreprinderii. Fixarea prețurilor la nivelul valorii ar fi deci suficientă pentru cointeresarea întreprinderii în îmbunătățirea indicatorilor valorici ai activității ei curente.

Dar pentru rezolvarea unor probleme atît de importante cum sînt, de pildă, ridicarea calității producției sau introducerea în producție a unor sortimente cu parametri tehnici mai înalți, acest procedeu ar fi insuficient. Într-adevăr, fixarea prețului la nivelul valorii nu va cointeresa întreprinderea în îmbunătățirea calității. Dacă măsurile de îmbunătățire nu ar necesita cheltuieli suplimentare, valoarea produsului ar rămîne neschimbată. Nu s-ar schimba, deci, nici prețul și, ca urmare, nu ar exista nici un stimulent pentru luarea măsurilor de îmbunătățire a calității. Dacă aceste măsuri ar cere un plus de cheltuieli, valoarea noului produs ar spori. Fixarea prețului noului produs la nivelul acestei noi valori nu ar cointeresa nici în acest caz întreprinderea în întreagă această modificare, întrucît ea ar continua să primească, prin intermediul prețului, doar contravaloarea cheltuielilor de producție împreună cu plusprodusul respectiv, lucru care se întîmplă și în condițiile vechi.

Produsul nou creat, dacă este un mijloc de producție, de pildă, o mașină, va fi pus în

⟶

funcțiune în altă întreprindere și va avea drept efect o creștere a productivității muncii, deci o creștere a venitului național. Dacă prețul mașinii perfecționate s-ar fixa la nivelul valorii sale, întreg acest efect economic al utilizării mașinii ar reveni cumpărătorului ei. Existența plusului de venit național menționat creează însă posibilitatea de a se fixa mașinii respective un preț mai mare decît valoarea sa ; întreprinderea producătoare va fi cointeresată în îmbunătățirea parametrilor tehnici ai mașinii, contribuind astfel la introducerea tehnicii noi în producție. Prețul trebuie să cointereseze nu numai întreprinderea producătoare în crearea produsului nou, ci și întreprinderile cărora le este destinat — în introducerea lui. Depășirea valorii produsului de către preț nu va putea fi deci atît de mare încît să înghită întreg plusul de venit național pe care îl va prilejui utilizarea acestui produs. Va trebui să se lase și întreprinderii care va utiliza mijlocul de producție o parte din acest plus, cointeresînd-o astfel în introducerea tehnicii noi. Este necesar ca abaterea prețului de la valoare să fie de așa natură încît să repartizeze efectul economic al perfecționării mașinii între producător și destinatar, pentru a-l cointeresa pe cel dintîi în efectuarea perfecționării și pe cel de-al doilea în introducerea mașinii perfecționate.

Abaterea prețului de la valoare este necesară și pentru cointeresarea întreprinderilor în îmbunătățirea calității bunurilor de consum. Dacă întreprinderile dintr-o ramură au posibilitatea să îmbunătățească calitatea produselor, adică să le ridice valoarea de întrebuințare, fără o

modificare a valorii lor, menținerea prețului produselor la nivelul valorii, nu le va cointeresa în această ridicare a calității. Dacă îmbunătățirea calității ar necesita anumite cheltuieli suplimentare, care ar duce la sporirea valorii produselor respective, din nou fixarea prețului la nivelul noilor valori nu ar cointeresa întreprinderile în efectuarea îmbunătățirilor respective. Prin acest preț li s-ar compensa doar cheltuielile de producție și plusprodusul creat, lucru care se întîmplă și fără această îmbunătățire a calității. Și din acest punct de vedere este, deci, necesară abaterea prețurilor de la baza lor valorică, asigurîndu-se întreprinderilor un avantaj peste simpla compensare a muncii cheltuite.

Cointeresarea materială a întreprinderilor în specializare și cooperare poate să facă de asemenea necesară abaterea prețurilor de la valori. În general, specializarea unei întreprinderi în fabricarea unor anumite piese sau subansamble, sau în efectuarea unor anumite operațiuni parțiale, reduce cheltuielile de muncă, respectiv valorile acestora. Pentru ca întreprinderile care produc produsul finit să fie cointeresate să coopereze cu întreprinderile specializate în producția de piese și subansamble ce le sînt necesare, reducerile de valori trebuie să fie destul de însemnate pentru ca prețurile fixate la nivelul acestor valori noi să fie mai mici decît prețul de cost la care uzina achizitoare și-ar putea produce ea însăși produsul. În acest caz, fixarea prețului la nivelul valorii produsului este suficientă pentru a cointeresa întreprinderea achizitoare în cooperarea cu întreprinderea producătoare. În

caz că valoarea produsului creat în uzina specializată va depăși prețul de cost din uzina achizitoare, un preț fixat la nivelul valorii nu va fi suficient pentru a o cointeresa pe aceasta din urmă să accepte produsul respectiv în cadrul cooperării. În asemenea situație va fi necesară o abatere a prețului sub valoarea sa, abatere care trebuie însă și ea în așa fel făcută încît să cointereseze ambele întreprinderi în actul de cooperare.

Repartizarea venitului național în fond de acumulare și fond de consum

Prețurile sînt folosite și ca mijloc de repartizare planificată, între fondul de acumulare și fondul de consum, a plusului de venit național ce se obține prin creșterea productivității muncii. Dacă în producția unei anumite mărfi crește productivitatea muncii, rezultatul este o scădere proporțională a valorii noi înglobate în produsul respectiv și, în același timp, o creștere corespunzătoare a volumului fizic al venitului național. Operația de fixare a noului preț al produsului reprezintă un act de repartizare a plusului de venit național astfel obținut între fondul de acumulare și fondul de consum. Dacă noul preț ar fi redus pînă la nivelul valorii lui modificate, întreg plusul de venit național rezultat din creșterea productivității muncii ar intra în mod automat, fie în fondul de consum, dacă este vorba de un bun de consum, fie în fondul de acumulare, dacă este vorba de un mijloc de producție. Într-adevăr, să

presupunem că la un moment dat, o persoană primește în schimbul sumei de 100 lei 10 produse, fiecare avînd un preț de 10 lei, corespunzînd valorii sale, din care 8 lei valoare veche și 2 lei valoare nouă, creată de un muncitor într-o zi de muncă. Produsele cumpărate, fiind bunuri de consum, fac parte din fondul de consum al societății. Să presupunem că în procesul de producție a produsului respectiv are loc o dublare a productivității muncii fără o modificare a valorii vechi ce intră în produs. Aceasta înseamnă că muncitorul va produce într-o zi de muncă 20 de produse în loc de 10 produse. Valoarea fiecărui produs în parte se va compune din 8 lei valoare veche și 1 leu valoare nouă, adică va fi de 9 lei. Dacă prețul produsului respectiv se va fixa la nivelul acestei valori modificate, persoana la care ne-am referit va putea cumpăra cu cei 100 lei ai săi 11,11 produse (100 :9=11,11). Aceasta înseamnă că întreg rezultatul creșterii productivității muncii a intrat în mod automat în fondul de consum. Din plusul de venit național obținut nu a intrat nimic în fondul de acumulare.

Dacă acest procedeu al fixării prețurilor la nivelul exact al valorilor ar fi generalizat la toate produsele din societate, ar avea loc fenomene de repartizare spontană a venitului național în fond de acumulare și fond de consum în funcție de creșterile diferite ale productivității muncii în diferite ramuri de producție. Formarea fondului de acumulare și a fondului de consum ar fi deci sustrasă în măsură însemnată acțiunii de planificare și

conducere conștientă a economiei din partea statului.

Acest lucru poate fi împiedicat prin abaterea noului preț al produsului de la valoarea sa modificată. Dacă noul preț al produsului va fi fixat nu la nivelul valorii sale modificate de 9 lei, ci, de pildă, la 9,30 lei, în schimbul sumei de 100 lei se vor putea obține 10,75 bucăți din marfa respectivă. În acest caz numai o parte din plusul de venit național obținut prin creșterea productivității muncii intră pe această cale în fondul de consum, restul putînd fi utilizat de stat, atît pentru sporirea fondului de acumulare, cît și — pe alte căi — pentru o nouă sporire a fondului de consum. Această parte este fixată în mod planificat prin abaterea prețului de la valoare.

★

AM trecut în revistă criteriile cele mai importante ale formării prețurilor în socialism. Trebuie menționat însă faptul deosebit de important că nu se pot aplica în toate cazurile și cu toată consecvența toate criteriile arătate mai sus. Aplicarea absolut consecventă a fiecăruia din aceste criterii, în fiecare caz în parte, nici nu ar fi posibilă, deoarece s-ar ajunge la contradicții de nerezolvat.

Astfel, însăși necesitatea luării în considerare a valorii de întrebuințare a produselor alături de valoarea lor, în vederea formării bazei valorice a prețurilor, face ca aceasta să nu coincidă exact nici cu valoarea, astfel cum ea este determinată de timpul de muncă socialmente necesar și nici cu acea mărime care

ar corespunde pe deplin principiului „preț egal pentru efect util egal". Pe de altă parte, aplicarea principiului abaterii prețurilor de la valori face ca prețurile la care se ajunge să nu mai corespundă corelațiilor dintre valori, astfel cum acestea sînt determinate de timpul de muncă socialmente necesar, și nici bazei lor valorice, astfel cum aceasta rezultă din luarea în considerare a valorilor de întrebuințare. Aceasta reduce mult funcția prețurilor ca mijloc de a măsura cheltuielile de muncă socială efectuată în diferite compartimente ale activității economcie. De asemenea, între înseși criteriile după care se fac abaterile de la valori se pot ivi contradicții care să împiedice aplicarea consecventă și totală a fiecăruia dintre ele.

Avînd în vedere caracterul disparat și uneori contradictoriu în practică al criteriilor de formare a prețurilor, stabilirea prețurilor nu se poate face fără analiza temeinică a tuturor cerințelor concrete, cu străduința de a răspunde nu individual fiecărui principiu, ci acestor principii considerate ca un sistem. Sarcina științei economice este să găsească cu ajutorul unor metode mai rafinate și de mai mare precizie decît cele ce se utilizează în momentul de față, prețuri optime, care să răspundă cu o aproximație maxim posibilă tuturor criteriilor de formare a prețurilor. Este evident că fără utilizarea unor metode matematice acest lucru nu se poate realiza.

În Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej

PRACTICA IN PRODUCȚIE

CE loc ocupă practica în producție în procesul de învățămînt? Pe ce căi se poate moderniza practica? Cum trebuie asigurată îndrumarea de către cadrele didactice? Care este misiunea îndrumătorilor de practică din întreprinderi și cum îi stimulăm? Are practica un rol pasiv?

Cu aceste întrebări ne-am adresat unor cadre din învățămîntul nostru economic superior.

Răspunsurile primite atestă în unanimitate ideea că asigurarea legăturii permanente a teoriei cu practica este o cerință obiectivă în toate domeniile de activitate, constituind nemijlocit una din sarcinile de bază și ale formării cadrelor de economiști.

Practica în producție, ca etapă importantă a procesului de învățămînt, are menirea să-l ancoreze pe viitorul specialist în activitatea economică concretă, să completeze pregătirea sa teoretică, s-o modeleze și s-o adîncească prin intermediul experienței. Practica este însă nu numai o școală pentru studenți, ci și un examen care confirmă sau infirmă eficacitatea activității depuse de cadrele didactice. Apare astfel, pe deplin justificată, atenția pe care corpul profesoral o acordă din ce în ce mai mult organizării și desfășurării acestei etape a procesului de învățămînt, modernizării sale continue. În cele ce urmează redăm o serie de păreri exprimate de cadre didactice cu experiență.

• UN PUNCT DE PORNIRE

Prof. dr. docent **I. MĂRCULESCU**: Prin practica studenților se urmărește cunoașterea încă de pe băncile facultății a modului cum se desfășoară în întreprinderi și organizații economice procesele și fenomenele economice, cum este organizată activitatea în sectorul economico-financiar.

Fiind axată pe specialitatea pentru care se pregătește studentul, practica are un caracter de informare și de completare a cunoștințelor căpătate în facultate. Practica din ultimii doi ani de studii contribuie la cunoașterea de către studenți a noilor metode de lucru folosite în unități, ajută la însușirea mecanismului de soluționare a diferitelor probleme. De aceea, studenții trebuie să lucreze în special pe lîngă conducătorii serviciilor economice. Pentru a cunoaște cît mai temeinic viața întreprinderilor, **studenții au obligația ca în timpul practicii să participe la ședințele de producție, la consfătuirile pe ramuri, la schimburi de experiență** și chiar la activitatea social-culturală a colectivelor respective.

La alegerea locurilor de practică, așa cum dovedește experiența, trebuie avute în vedere, **unitățile cu organizarea cea mai înaintată** și cu cadre temeinic pregătite, ceea ce este de natură să contribuie la lărgirea continuă a orizontului studentului. În acest an, I.S.E. „V. I. Lenin" a renunțat la punctele de practică din acele întreprinderi care nu corespundeau acestor cerințe.

Lector **R. CRIȘAN**: Însumînd toate perioadele de practică din timpul facultății, putem aprecia că aceasta acoperă circa o cincime din fondul total de timp al studenților. Pentru a se obține maximum de eficacitate în această fază a procesului de învățămînt, se impune o atenție sporită pentru **organizarea ei temeinică, pentru orientarea și desfășurarea ei concretă. Consider și eu că practica studenților ar trebui organizată într-un număr mai redus de întreprinderi, dintre cele mai reprezentative, prin formarea unor grupuri de cîte 10—12 studenți dintr-o specialitate** conduse permanent de un cadru didactic, pe baza unui program cu obiective tematice adecvate profilului întreprinderii respective.

Prin aceasta s-ar evita dispersarea de pînă acum a studenților, pe un număr prea mare de întreprinderi, ceea ce influența negativ asupra posibilităților de îndrumare și control din partea cadrelor didactice. Pe de altă parte, prin această concentrare a forțelor, studenților li se creează posibilitatea de a fi îndrumați mai îndeaproape de către reprezentanții întreprinderilor, iar temele de practică vor cuprinde o varietate mai mare de fenomene.

Conf. **AL. GHEORGHIU**: Aș adăuga la cele de mai sus, că actualul mod de organizare a practicii produce o serie de greutăți în acele întreprinderi în care sînt repartizați studenți de la diferite institute de învățămînt superior. Propunem ca Ministerul Învățămîntului să studieze, fie **posibilitatea decalării în timp a perioadelor de practică pe specialități, spre a se evita aglomerările ce se produc, fie de a se stabili grupuri de studenți de diferite specialități, care să urmărească o problemă complexă, fiecare aducîndu-și aportul în domeniul său.**

Conf. **C. PINTILIE**: Un rol de prim ordin în acțiunea de modernizare a practicii îl are și **îmbunătățirea conținutului programelor de practică.**

În acest sens, se impune elaborarea unor tematici „complexe", care să reflecte problemele așa cum apar ele în întreprindere și nu conform grupării lor în cadrul unei singure discipline. De pildă, programa de practică a studenților din anul IV (Secția economie industrială) se referă în prezent numai la capitole ale cursului de organizare și planificare a întreprinderilor. În viață, activitatea de planificare pentru care este pregătit studentul acestei secții, curpinde elaborarea planului, controlul îndeplinirii lui și analiza finală. Or, în facultate, aceste aspecte formează obiectul a trei discipline distincte.

O revedere a programei în sensul de mai sus, permite studentului să utilizeze cunoștințele căpătate în anii de studiu, să se familiarizeze cu activitatea din întreprindere. Bineînțeles, aceasta nu trebuie să ducă în nici un caz la creșterea numărului de probleme înscrise în programă, ci la o selectare riguroasă a lor.

De asemenea, este necesar să se asigure o mai mare adaptabilitate a tematicii la particularitățile întreprinderilor în care se efectuează practica.

• CONTROL SISTEMATIC ȘI COMPETENT

Conf. **V. V. TOPOR**: O latură de mare însemnătate pentru reușita practicii studenților este asigurarea unei îndrumări și a unui control sistematic și competent. Actuala organizare împiedică în mare măsură exercitarea acestei îndrumări. Pe de o parte, numărul prea mare de baze de practică nu permite acoperirea totală a acestora cu cadrele didactice existente la catedra respectivă. Pe de altă parte, practica studenților din anul V se desfășoară în cursul semestrului al II-lea, cînd cadrele didactice au sarcini de predare sau seminarizare.

O soluție în acest domeniu ar putea fi degrevarea de o parte din sarcinile didactice a cadrelor ce se ocupă cu îndrumarea practicii, precum și atragerea în această activitate a cadrelor didactice de la alte catedre, ca de pildă, catedra de economie politică (economie socialistă), statistică de ramură și altele.

Bineînțeles, soluția de a se face practică într-un număr mai restrîns de baze, pe care o preconizează tov. R. Crișan și C. Pintilie, constituie doar o rezolvare parțială a acestei probleme complexe.

Oricît de mare însemnătate ar avea perfecționările de ordin organizatoric, ele nu vor da roadele așteptate decît dacă sînt însoțite de măsuri care să contribuie la **adîncirea conținutului** acestora. Acesta este de fapt elementul principal.

Conf. **C. PINTILIE**: Adîncirea conținutului controlului se poate realiza atît pe calea verificării periodice de către cadrele didactice a documentelor de practică, întocmite de studenți și restituirea lor cu observații judicioase, cît și prin **creșterea exigenței** la colocviul de practică, transformarea acestuia într-un instrument real de apreciere a nivelului de înțelegere și abordare de către student a problemelor economice concrete.

Lector **R. CRIȘAN**: Pe linia adîncirii îndrumării și controlului, rezultate bune poate să dea repartizarea cîte unui cadru didactic pe lîngă fiecare grupă de practică a studenților. **Conducerea sistematică a practicii de către cadrele didactice prezintă avantaje nu numai pentru pregătirea temeinică a studenților, ci și pentru ele însesi.** Pe de o parte, studenții ar beneficia de îndrumarea, zi de zi, în toate problemele care se ivesc, pe de altă parte, cadrul didactic are posibilitatea de a verifica aplicabilitatea practică a diferitelor metode de analiză sau studiu predate, ca și gradul lor de însușire de către studenți.

În acest fel, cadrul didactic capătă și posibilitatea să îmbogățească conținutul cursurilor, în lumina problemelor pe care le ridică situația reală din economie.

Pentru rezolvarea unor probleme de importanță deosebită ce apar în întreprinderi, facultățile, **prin catedrele de specialitate, ar putea încheia chiar contracte cu acestea**, iar la găsirea soluțiilor să fie atrași în colectivele de analize și studenți din ultimii ani.

• CE ROL AU BAZLLE DE PRACTICĂ?

Prof. dr. docent **I. MĂRCULESCU**: Condițiile de desfășurare a practicii conferă îndrumătorilor de practică din întreprinderi un rol hotărîtor în îndrumarea și controlul activității studenților.

Controlul carnetului de practică de către îndrumătorii din întreprinderi trebuie **să se transforme dintr-o simplă formalitate într-o verificare judicioasă a conținutului muncii studentului.**

Conf. **V. V. TOPOR**: În pofida numeroaselor sarcini operative pe care le au de îndeplinit, îndrumătorii de practică din întreprinderi sînt chemați să acorde un sprijin substanțial studenților practicanți în cunoașterea vieții întreprinderilor. Sînt însă și cazuri cînd studenții sînt puși să efectueze diferite munci minore, sau să presteze activități care nu au nimic comun cu preocupările economico-financiare ale unităților respective (de pildă, în 1965 la G.A.S. Jegălia).

Îndrumătorii de practică și conducerile întreprinderilor pot să-și aducă o contribuție la realizarea scopului practicii numai dacă asigură repartizarea și utilizarea judicioasă a studenților în activitățile economice ale întreprinderii. Întrucît în domeniul agriculturii există o serie de condiții specifice, voi face cîteva propuneri în acest sens:

- *ar fi necesar ca forurile competente din Departamentul Gostat și din comisiile de specialitate* **din Consiliul Superior al Agriculturii să difuzeze** *instrucțiuni precise* **referitoare la sarcinile și obligațiile pe care bazele de practică le au în formarea viitorilor economiști agrari;**
- **bazelor de practică să li se asigure** *condițiile materiale* **corespunzătoare pentru desfășurarea normală și în bune condițiuni a practicii studenților (spații de cazare, mijloace de transport, materiale documentare etc.);**
- **să se organizeze anual la institutele și facultățile de științe economice** *consfătuiri cu reprezentanții bazelor de practică,* **în cadrul cărora să se analizeze cu spirit de răspundere modul cum s-a desfășurat practica și să se stabilească măsuri de perfecționare a procesului de instruire a studenților;**
- **la sesiunile științifice ale studenților să fie invitate cadrele de specialiști din întreprinderile sau consiliile în care studenții și-au elaborat lucrările științifice. Pe această cale se vor strînge legăturile dintre institute și bazele de practică, se va întări cooperarea și răspunderea comună pentru pregătirea cît mai temeinică, teoretică și practică, a viitorilor specialiști în domeniul economiei agriculturii socialiste.**

Conf. **AL. GHEORGHIU**: Pentru reușita practicii economice este de necontestat însemnătatea sprijinului pe care îl pot acorda specialiștii din întreprinderi sau instituții. Aci trebuie să avem însă în vedere și **stimularea lor** în această acțiune.

Îndrumătorii de practică din întreprinderi sau instituții primesc din fondul de salarii al instituției de învățămînt superior o indemnizație lunară în raport cu numărul de studenți pe care îi îndrumă, grupați astfel: de la 31 la 50 de studenți, de la 51 la 100 de studenți și peste 100 de studenți. Modul în care sînt alcătuite aceste grupe corespunde probabil situației din institutele tehnice, unde un număr mai mare de studenți poate efectua practica într-o singură întreprindere. Nu același lucru e posibil în cazul studenților institutelor de științe economice. Întrucît ei fac practică la serviciile de planificare, organizarea muncii, contabilitate etc., grupele nu pot atinge numărul minim cerut de instrucțiuni.

El poate fi atins doar în cazul practicii de tehnologie și organizare a producției pe care o efectuează studenții economiști în anii II sau III. Din această cauză, responsabilii care îndrumă practica economică de specialitate nu sînt cointeresați pe calea acestei indemnizații prevăzute de Hotărîrea privind practica studenților (nr. 382/24 iunie 1964). Consider că ar trebui analizată această situație și revăzută cifra minimă a grupei de studenți, potrivit specificului practicii, pentru a cointeresa și pe cei care îndrumă practica economică.

Pînă la soluționarea acestei probleme, organele de conducere din întreprinderi și instituții, ca și organele tutelare, pot lua măsuri privind **degrevarea îndrumătorilor de practică de unele sarcini și stimularea lor prin premiere.**

• NU NUMAI REFLECTARE...

Lector **R. CRIȘAN**: Adaptînd programa întocmită de catedrele de specialitate la condițiile concrete din întreprinderile în care se efectuează practica, grupele de studenți pot deveni adevărate **nuclee de analiză.** Ele au astfel posibilitatea să efectueze analize temeinice ale unor probleme majore din cadrul unităților de producție, cum sînt: sistemul de aprovizionare și desfacere, studierea cauzelor rebuturilor peste normele admise, optimizarea loturilor și seriilor de produse, ținînd seama de factorii tehnico-economici determinanți, mobilizarea rezervelor interne de capacitate pentru eliminarea locurilor înguste fără cheltuieli de investiții, extinderea specializării și cooperării, eficiența modernizării unor utilaje în cadrul lucrărilor de reparații capitale sau din credite de mică mecanizare etc. Este lesne de înțeles că printr-o analiză științifică, fundamentată pe metodele cele mai moderne de organizare și conducere a întreprinderilor, se furnizează conducerii unităților un material important, pe baza căruia se vor putea trage concluzii reale și să se ia măsurile cele mai eficiente. În același timp, studenților li se creează posibilitatea ca în timpul practicii să efectueze lucrări cu caracter complex, la care să poată aplica, în mod concret, cunoștințele însușite la diferite discipline de specialitate — organizare și planificare, statistică, calcul economic, proiecte tehnico-economice, contabilitate etc., mergînd cu analiza pînă la punerea în evidență a factorilor tehnici și economici care influențează nivelul parametrilor sau indicatorilor studiați.

Trebuie avut în vedere că învățămîntul economic superior reprezintă **un potențial important** care, folosit sub diferite forme, poate să-și aducă aportul la sprijinirea eforturilor întreprinderilor pentru îmbunătățirea continuă a organizării științifice a producției și a muncii, în vederea creșterii productivității muncii și a rentabilității acestora.

Prof. dr. docent **I. MĂRCULESCU**: Perioada de practică poate constitui un mijloc de seamă pentru deprinderea de către studenți a metodelor de cercetare independentă. Contactul cu realitatea furnizează studenților un vast material care poate fi prelucrat și sintetizat din punct de vedere teoretic. Este necesar ca programul de practică să slujească în mai mare măsură pentru definitivarea temelor ce se tratează în cercurile științifice studențești, precum și pentru elaborarea lucrărilor de diplomă.

Conf. **C. PINTILIE**: Este neîndoios că învățămîntul superior, inclusiv cel economic, **are nu numai scopul de a reflecta practica existentă, ci trebuie să și contribuie la perfecționarea ei** prin soluții și modele noi de rezolvare a problemelor. Rezultatele obținute de studenți, gradul de fundamentare și eficiență a soluțiilor date, constituie o bună verificare a pregătirii viitorilor specialiști (ne referim desigur la practica din ultimii ani).

Asigurarea unei **funcții active** practicii studenților este legată însă, după părerea mea, de recunoașterea unui principiu și anume: **continuitatea și progresivitatea practicii.** Aplicarea acestuia se poate realiza prin obținerea unei legături de conținut între diferitele perioade de practică în aceleași baze și prin **transmiterea cunoștințelor și rezultatelor dobîndite de studenți de la o promoție la alta.** O pregătire prealabilă a studenților, prin studierea documentelor de practică elaborate de seriile anterioare, îi introduce pe aceștia în problematica întreprinderii, asigură cunoașterea ei continuă și în profunzime, facilitează studierea concretă a realității.

★

Multitudinea aspectelor abordate în această anchetă nu epuizează, evident, căile și mijloacele de perfecționare a conținutului și formei de efectuare a practicii. Ele vor doar să supună atenției celor interesați cîteva din largile posibilități existente în acest domeniu. Discutarea largă a părerilor exprimate, ca și a altora ce vor apărea în cadrul anchetei, sînt de natură să contribuie la soluționarea importantei probleme ce stă în fața învățămîntului nostru superior economic: pregătirea cadrelor la nivelul sarcinilor tot mai complexe pe care le pune desăvîrșirea construcției socialiste în țara noastră.

Pagină realizată de
FL. COSTIN

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

CONSECINŢELE NEEXECUTĂRII OBLIGAŢIILOR CONTRACTUALE

● Care este natura şi rolul penalităţilor pentru neîndeplinirea obligaţiilor contractuale?

Penalităţile sînt sancţiuni patrimoniale prestabilite care se aplică în cazurile în care organizaţiile socialiste nu îndeplinesc întocmai obligaţiile asumate prin contract.

Rolul penalităţilor este acela de a sancţiona întreprinderea în culpă şi de a o **impulsiona la executarea corespunzătoare a obligaţiilor contractuale**, iar în al doilea rînd acela de a realiza o **despăgubire forfetară a organizaţiei socialiste creditoare** pentru acoperirea prejudiciului suportat. Penalităţile, apărînd în bilanţul contabil al întreprinderii care le-a plătit, îndeplinesc astfel şi rolul de **semnalare a deficienţei economice care a determinat încălcarea obligaţiilor contractuale.**

Ţinînd seama de rolul important ce revine penalităţilor în asigurarea respectării disciplinei contractuale, **organizaţiile socialiste îndreptăţite nu au latitudinea de a renunţa la obţinerea penalităţilor, ci,** dimpotrivă, sînt obligate să le pretindă pentru a se obţine astfel impulsionarea organizaţiilor socialiste contractante la îndeplinirea corespunzătoare a obligaţiilor ce le revin. Totodată, ele nu pot reduce cuantumul penalităţilor, atunci cînd sînt stabilite prin acte normative.

● Care sînt consecinţele nelivrării produselor contractate?

Consecinţele sînt diferite în funcţie de faptul că livrarea s-a făcut cu întîrziere sau nu a fost efectuată pînă la sfîrşitul perioadei de plan, respectiv 31 decembrie.

Livrarea cu întîrziere are drept consecinţă aplicarea penalizărilor „de întîrziere în livrări" al căror cuantum procentual este stabilit distinct prin condiţiile fundamentale de ramură (Condiţiile fundamentale ale Ministerului Industriei Uşoare 0.05% pe zi, materiale electrotehnice 1% lunar etc.).

În legătură cu calcularea penalizărilor de întîrziere se ridică problema modului de imputare a restanţelor în livrări, respectiv în contul căror restanţe se consideră livrarea unui lot de mărfuri dacă prestaţia este neîndestulătoare pentru a stinge toate obligaţiile ajunse la scadenţă.

Cu privire la acest aspect Primul Arbitru de Stat, prin instrucţiunea nr. 33 din iulie 1957, contrar prevederilor art. 1110 din Codul Civil, dar avînd în vedere interesele îndeplinirii imediate ale disciplinei contractuale şi ale sarcinilor de producţie, a stabilit că livrarea va fi considerată ca fiind făcută în contul ultimului termen scadent împlinit, iar eventuala diferenţă serveşte la stingerea obligaţiei al cărui termen s-a împlinit anterior.

În ceea ce priveşte cantităţile de produse rămase nelivrate pînă la sfîrşitul anului de plan, acestea nu mai pot fi livrate în anul următor, deoarece astfel cum se stabileşte în Instrucţiunea Primului Arbitru de Stat nr. 2353/25 martie 1953 „expirarea termenului de valabilitate a sarcinii de plan atrage evident imposibilitatea de a mai executa în natură o obligaţie al cărui scop era tocmai îndeplinirea sarcinii". Drept consecinţă, nemaiexistînd sarcina de plan care crease obligaţia de livrare, nu mai subzistă nici obligaţia executării în natură a acesteia.

Dar cum sînt considerate produsele expediate de furnizor la beneficiar în ultima zi a anului? Datorită faptului că sarcinile de plan sînt anuale, şi obligaţiile contractuale asumate de părţi sînt — de regulă generală — anuale; ca urmare, produsele expediate de furnizori în ultima zi a anului se impută anului de plan în care s-a făcut livrarea, cu toate că acestea ajung la destinatar şi sînt facturate în anul de plan următor (Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 21/10 ianuarie 1964).

În cazul în care furnizorul livrează după expirarea anului de plan, nu se poate ţine seamă de o asemenea livrare, furnizorul urmînd să răspundă pentru neexecutarea contractului, astfel cum s-a stabilit prin Instrucţiunile Primului Arbitru de Stat nr. 10337/24 octombrie 1953.

Consecinţa nelivrării pînă la finele anului de plan este aceea prevăzută de toate condiţiile fundamentale şi anume furnizorul în culpă va suporta „o penalitate calculată la valoarea produselor nelivrate sau neridicate" care este diferită pe ramuri economice, (Industria uşoară 4%, industria electrotehnică 1%, industria lemnului 1% etc.).

● Alte consecinţe ale neexecutării contractului (daune)

În afară de penalităţile arătate mai sus, întreprinderile furnizoare datorează beneficiarilor daune pentru nelivrarea în termen sau de loc a produselor contractate.

Daunele se acordă pentru acoperirea pagubelor provocate de furnizor beneficiarului prin nelivrarea la termen, în baza dovezilor administrate şi dacă se constată că prejudiciul cauzat este mai mare decît cuantumul penalităţilor acordate.

Daunele se acordă atît ca urmare a sesizării din oficiu de către organele arbitrale, cît şi ca urmare a cererii beneficiarului creditor (Instrucţiunea Primului Arbitru de Stat nr. 957/12 mai 1952).

Primul Arbitru de Stat prin Instrucţiunea nr. 4652/5 iunie 1953 precizează că daunele ce se acordă trebuie să acopere atît prejudiciul efectiv cît şi beneficiul nerealizat, iar pe de altă parte, subliniază că unitatea creditoare reclamantă are datoria ca printr-o comportare diligentă şi activă să reducă la maximum paguba provocată prin neexecutarea obligaţiei de către furnizorul debitor.

În ipoteza în care se constată existenţa culpei comune a părţilor contractante în pricinuirea pagubei, Arbitrajul stabileşte cuantumul reparaţiei în raport cu gravitatea culpei fiecăruia. (Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 2545/19 octombrie 1964).

Faţă de legătura strînsă, de la cauză la efect, între neîndeplinirea obligaţiilor de livrare din partea furnizorului şi dauna pretinsă de beneficiar, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 3456/30 septembrie 1961 a stabilit obligaţia pentru beneficiar de a face dovada legăturii dintre nelivrarea produselor şi daunele pretinse.

În lipsa acestei probe, nu se pot admite cereri de daune ale beneficiarului.

Tot în această materie în Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 1223/27 aprilie 1957 se arată că, în principiu, nu este admisibilă formularea de pretenţii pentru pagube viitoare.

În măsura în care neexecutarea obligaţiilor de livrare este determinată de culpa altor întreprinderi care nu şi-au îndeplinit obligaţiile contractuale faţă de unităţile furnizoare, este necesar ca asemenea situaţii să fie analizate atent de acestea şi în timp util să se ia măsurile legale necesare pentru desdăunare.

Organizaţiile socialiste sînt şi trebuie să fie mobilizate activ pentru realizarea riguroasă a obligaţiilor contractuale, prin inserarea în contracte a clauzei penale.

● Care este raportul dintre penalităţi şi despăgubirile pentru prejudiciile cauzate prin neîndeplinirea obligaţiilor contractuale?

În cadrul raporturilor contractuale guvernate de condiţiile fundamentale, despăgubirile se impută asupra penalităţilor, adică **despăgubirile se datorează numai în măsura în care întrec valoarea penalităţilor cuvenite pentru abatere de la obligaţiile contractuale.** Dacă valoarea despăgubirilor este mai mică sau egală cu aceea a penalităţilor, se acordă numai penalităţile.

Principiul de mai sus nu se aplică **în materia livrărilor destinate exportului, unde despăgubirile se acordă distinct şi, deci, nu se impută asupra penalităţilor.** Ca atare, în acest domeniu, organizaţiile socialiste în culpă vor plăti, atît despăgubiri, cît şi penalităţi.

Indiferent de cauza care a determinat imposibilitatea executării în natură, creditorul urmează să fie despăgubit pentru pagubele ce suportă ca urmare a faptului că nu se mai poate face executarea în natură a contractului, cu excepţia cazurilor în care neexecutarea a fost determinată de forţă majoră.

În cazul în care furnizorul debitor va plăti beneficiarului creditor daune, acestea se vor indica distinct ca reprezentînd despăgubiri pentru întîrzieri în executare sau despăgubiri pentru neexecutare.

Cum sînt acordate acestea prin Hotărîrea Organului Arbitral: sub forma unei sume globale, sau sub formă de sume distincte? Soluţia s-a dat prin Instrucţiunea Primului Arbitru de Stat nr. 6557/27 iulie 1953 care a stabilit că sumele respective trebuie acordate distinct, creîndu-se astfel posibilitatea de control, de stabilire precisă a cauzei plăţii la care debitorul a fost obligat, precum şi pentru a face posibilă, atunci cînd este necesar, stabilirea răspunderii materiale a angajaţilor vinovaţi de plata penalizărilor sau a daunelor la care unitatea a fost obligată.

● Ce evenimente pot exonera de răspunderea neîndeplinirii obligaţiilor contractuale?

Exonerarea de răspunderea neîndeplinirii obligaţiilor contractuale este posibilă în cazul în care neexecutarea a fost provocată de forţa majoră sau situaţii asimilate forţei majore.

Forţa majoră reprezintă un eveniment viitor, nesigur, neprevizibil, în afara voinţei şi posibilităţilor furnizorului pe care acesta nu l-a putut împiedica şi care a determinat neexecutarea obligaţiilor asumate. Exemplu: incendiu, cutremur de pămînt, inundaţie, ploi torenţiale, înzăpeziri, îngheţ etc.

În privinţa unor fenomene naturale, este de remarcat faptul că ploaia sau zăpada nu constituie în ţara noastră în mod mecanic un caz de forţă majoră, ci se cere pentru recunoaşterea împrejurării de forţă majoră generată de asemenea cauze, prealabila stabilire că ne găsim în faţa unor manifestări excepţionale, ieşite cu totul din comun (Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 1560/21 iunie 1965).

De asemenea, nu constituie forţă majoră neprimirea materiei prime, a materialelor, a chimicalelor, din interior (Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 2246/19 septembrie 1964); în principiu culpa organului tutelar nu exonerează de răspundere pe debitorul furnizor (Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 3/10 ianuarie 1964).

Practica Arbitrală a statuat că unele evenimente pot fi asimilate forţei majore: lipsa materiei prime, coloranţi, chimicale, etc., care nu au sosit din străinătate.

Este util de precizat că părţile contractante nu pot asimila prin acordul lor comun anticipat, anumite situaţii dependente de voinţa lor, cu scopul de a se exonera de obligaţiile asumate.

Forţa majoră poate determina:

- desfiinţarea obligaţiilor asumate de părţi sau
- suspendarea temporară a obligaţiilor care vor fi continuate după trecerea forţei majore astfel cum se stabileşte prin Instrucţiunea Primului Arbitru de Stat nr. 23/30 aprilie 1957.

Situaţiile de forţă majoră pentru livrări la export se constată de Arbitrajul Consiliului de Miniştri pe baza sesizării oricăreia dintre părţile interesate (Instrucţiunea Primului Arbitru de Stat nr. 2834/18 februarie 1954).

Ivirea situaţiilor de forţă majoră trebuie comunicată de debitor celeilalte părţi contractante conform prevederilor condiţiilor fundamentale. Neîndeplinirea acestei obligaţii poate determina obligarea debitorului la plata de daune, dar nu poate duce la desfiinţarea efectelor cazului de forţă majoră. (Instrucţiunea Primului Arbitru de Stat nr. 6585/21 aprilie 1954, nr. 148/4 ianuarie 1954 şi nr. 266/12 februarie 1952).

● Pînă cînd se pot pretinde penalităţile de întîrziere şi cum se calculează ele?

Dacă produsele contractate s-au încredinţat spre transport cărăuşului, obligaţia de livrare se consideră executată pe data cînd produsul a fost predat organizaţiei respective de transport. Deci, penalităţile de întîrziere în livrare, aplicate furnizorului, se calculează pînă la această dată şi nu pînă la data cînd produsele au fost primite la destinaţie.

De asemenea, prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 1288 din 31 mai 1966, s-a reţinut că, urmare a renunţării beneficiarului „la loturile de produse a căror livrare este întîrziată, beneficiarul pierde dreptul la penalităţile aferente intervalului de timp ulterior renunţării".

Penalităţile de întîrziere se calculează în raport cu valoarea contractuală a produselor, raportată la preţul cu amănuntul minus rabatul comercial.

Dacă penalităţile sînt stabilite de condiţiile fundamentale lunar, într-un anumit procent (de pildă 1% pe lună), iar perioada de întîrziere este mai mică de o lună, calculul penalităţilor se face proporţional cu întîrzierea intervenită adică penalităţile aferente întregii luni se împart la numărul zilelor din luna respectivă iar rezultatul obţinut se înmulţeşte cu numărul zilelor efectiv întîrziate.

Modul de calcul al penalizărilor a fost redat în „Viaţa economică" nr. 39/1965 „Agenda economistului".

Octavian POPESCU
Alexandru DETEŞAN
Ivan ICZKOVITS

FIŞIER

● CONSECINŢELE NELIVRĂRII PRODUSELOR CONTRACTATE – PENALIZĂRI

● **Dispoziţii normative:** H.C.M. 524/1951 publicată în B.O. nr. 70/23 iunie 1951, art. 9; Instrucţiunea P.A.S nr. 2353 din 25 martie 1953 — Contracte planificate şi contracte reglementate. Consecinţele neexecutării lor în cursul anului de plan; Instrucţiunea P.A.S. nr. 10337 din 24 octombrie 1953 — Livrări după expirarea sarcinii de plan. Consecinţe: Instrucţiunea P.A.S. nr. 33/6 iulie 1957 — Imputaţia livrărilor între organizaţiile socialiste făcute în cadrul contractului de furnizare; Instrucţiunea P.A.S. nr. 6557 din 27 iulie 1953 — Daune compensatorii.

● **Practica arbitrală:** Decizia P.A.S. nr. 21 din 10 ianuarie 1964, rev. „Arbitrajul de Stat", nr. 2/1964 pag. 79; Decizia P.A.S. nr. 874 din 22 iunie 1954, rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2/1954, pag. 37; Decizia P.A.S. nr. 2418 din 13 sept. 1956, rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 3/1957, pag. 49; Decizia P.A.S. nr. 479 din 22 febr. 1963, rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2/1963, pag. 65.

● ALTE CONSECINŢE ALE NEEXECUTĂRII CONTRACTULUI – DAUNE

● **Dispoziţii normative:** Instrucţiunea P.A.S. nr. 957 din 12 mai 1952 — Sesizarea din oficiu a organelor arbitrale pentru daune; Instrucţiunea P.A.S. nr. 4652 din 5 iunie 1963 — Repararea prejudiciului; Instrucţiunea P.A.S. nr. 3 din 6 martie 1961 — Cu privire la aplicarea clauzei penale;

● **Practica arbitrală:** Decizia P.A.S. nr. 1223 din 27 aprilie 1957, rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2/1958 pag. 44; Decizia P.A.S. nr. 3456 din 30 sept. 1961, rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 6/1961 pag. 56; Decizia P.A.S. nr. 2545 din 19 octombrie 1964, rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 6 1964 pag. 73.

● EXONERAREA DE RĂSPUNDERE – FORŢA MAJORĂ

● **Dispoziţii normative:** Instrucţiunea P.A.S. nr. 23 din 30 aprilie 1957 — Forţa majoră temporară. Condiţiile în care se poate dispune executarea în natură a contractului după încetarea forţei majore în cursul anului de plan; Instrucţiunea P.A.S. nr. 148 din 6 ianuarie 1954 — Neîncunoştiinţarea cazului de forţă majoră. Efecte; Instrucţiunea P.A.S. nr. 6585 din 21 aprilie 1954 — Neîncunoştiinţarea cazului de forţă majoră. Consecinţe; Instrucţiunea P.A.S. nr. 2834 din 18 februarie 1954 — Comerţ Exterior. Forţă majoră.

● **Practica arbitrală:** Decizia P.A.S. nr. 3 din 10 ianuarie 1964, rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2 1964 pag. 80; Decizia P.A.S. nr. 2246 din 19 sept. 1964, Culegere Instr. P.A.S. pag. 197. Ed. 1966; — Decizia P.A.S. nr. 1560 din 21 iunie 1965. Culegere Instr. P.A.S., pag. 197. Ed. 1966.

NOTA: — Instrucţiunile Primului Arbitru de Stat sînt publicate în „Culegerea de instrucţiuni date de Primul Arbitru de Stat" — comentată şi adnotată de N. Manolescu şi I. Cioară — Ed. 1966.

AGENDA ECONOMISTULUI

COMERȚUL EXTERIOR ÎN PERIOADA 1959-1965

DIRECȚIA Centrală de Statistică a publicat recent „Breviarul Statistic al Republicii Socialiste România", ediția 1966, care aduce un însemnat număr de date și cu privire la comerțul exterior al țării noastre.

Referindu-ne la relativ scurta perioadă 1959—1965, constatăm că în acești ani volumul schimburilor noastre comerciale cu piețele externe a crescut de 2,13 ori, produsul social total de 1,73 ori iar venitul național de 1,70 ori.

Sub raportul repartiției geografice, pe continente, pe baza datelor publicate în „Breviar", obținem următoarea situație (în %):

	1959	1965
Europa	88,2	89,0
Asia	8,9	7,6
Africa	2,0	2,2
America	0,9	1,2
	100,0	100,0

Se remarcă deci că pe ansamblu în această perioadă cele 4 continente și-au menținut aproape aceeași pondere în comerțul nostru exterior, cu mici variații în plus și în minus, inerente schimburilor comerciale.

Volumul cel mai mare de schimburi comerciale l-am avut și în anul 1965 cu țările socialiste din Europa, Asia și America, acesta reprezentînd 64,97% din ansamblul schimburilor noastre de mărfuri. E de remarcat de asemenea faptul că aci, în zona balcanică, volumul comerțului exterior al țării noastre a crescut în această perioadă de 2,75 ori, înregistrîndu-se astfel și în ponderea țărilor balcanice o ușoară creștere.

De o deosebită importanță și semnificative se dovedesc însă și datele privind structura pe mărfuri a exportului Republicii Socialiste România.

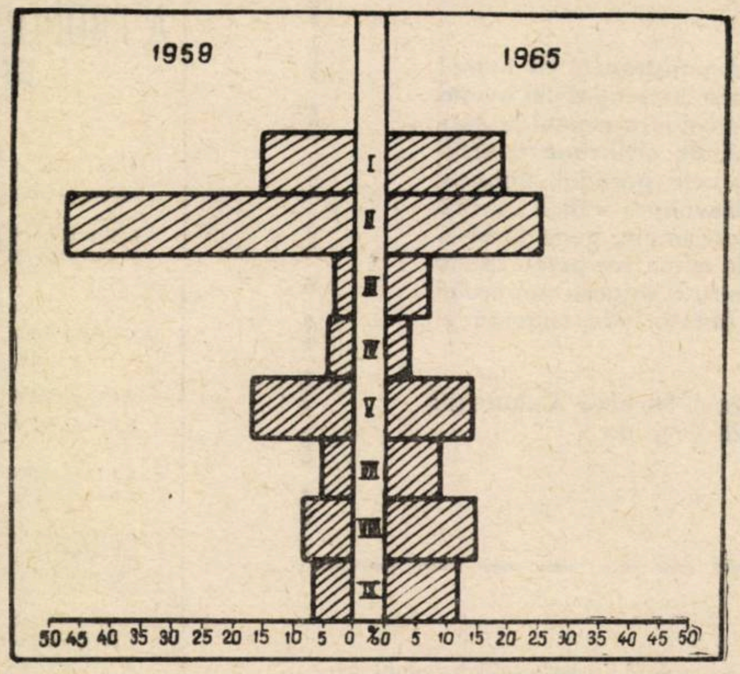

Ponderea diferitelor grupe de mărfuri în exportul Republicii Socialiste România în anii 1959 și 1965

Remarcabile sînt creșterile în ponderea exportului de mașini și utilaje, de produse chimice, de mărfuri industriale de larg consum etc. care valoric, după cum arată indicele, au crescut în această perioadă respectiv de peste 2,6 ori, 5,9 ori, 4,2 ori. Este semnificativă creșterea ponderii exportului în producția unor produse: de la 8,1% în 1959 cît a fost cota la export de strunguri din producția noastră totală, aceasta a ajuns la 31,7% în 1965, la produsele sodice cota la export a sporit de la 36,9% la 47,2%, la încălțăminte — de la 3,2% la 10,6%, la conservele de legume — de la 18,6% la 26,1% etc.

	1959 (în %)	1965 (în %)	Indice valoric (1959 = 100)
I. Mașini și utilaje pentru producție	15,0	18,5	260,6
II. Combustibil, materii prime minerale, metale	45,7	25,3	116,4
III. Produse chimice, îngrășăminte, cauciuc	2,3	6,5	592,2
IV. Materiale de construcții și accesorii	3,2	3,4	224,5
V. Materii prime vegetale și animale (nealimentare)	16,4	14,1	181,3
VI. Animale vii (în afară de cele pentru tăiere)	—	—	750,0
VII. Materii prime pentru producția mărfurilor alimentare	4,4	7,3	352,9
VIII. Mărfuri alimentare	7,6	13,9	386,8
IX. Mărfuri industriale de larg consum	5,4	11,0	429,3

Structura pe „capitole", adică grupe de mărfuri, în conformitate cu „nomenclatorul unic al mărfurilor din comerțul exterior" al României, se arată în tabelul de mai jos.

Din primele două coloane, pentru anii 1959 și 1965, constatăm prin comparație creșteri și scăderi în ponderea unor grupe de mărfuri, dar în ultima coloană se arată că indiferent cum s-au modificat în plus sau în minus ponderile, exportul acestor grupe de mărfuri, sub raportul volumului lor valoric, a sporit fără nici o excepție.

Un indice sintetic care reflectă gradul de dependență la export de un singur grup de marfă sau în majoritate zdrobitoare de un număr foarte restrîns de mărfuri de export (în care caz indicele tinde spre 100,0) și viceversa, tinde sub 50,0 în caz de mai armonioasă, echilibrată și bogată asortare de mărfuri la export, este „indicele de concentrare pe structura de mărfuri", cunoscut și sub denumirea de „Indice de concentrare merceologică".

Din calculele făcute pe baza datelor publicate în „Breviar", rezultă că acest indice s-a redus între 1959 și 1965, de la 65,62% la 40,03%.

Graficul de mai sus (în care n-a fost inclusă grupa VI-a de mărfuri „animale vii, în afară de cele pentru tăiere", care are o pondere neînsemnată) ilustrează cu cît mai armonios și echilibrat se prezintă în 1965 participarea diferitelor mărfuri de export în 1965 comparat cu 1959.

În aceste rezultate pozitive ale comerțului nostru exterior se reflectă evident dezvoltarea susținută a economiei noastre naționale, varietatea, gradul de prelucrare și calitatea îmbunătățită a produselor exportate. **„Efectuarea la un nivel tot mai ridicat a operațiilor de comerț exterior** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al P.C.R. — **va contribui la bunul mers al economiei noastre, la dezvoltarea legăturilor de cooperare economică dintre țara noastră și alte țări".**

dr. docent T. CRISTUREANU

CU PLANUL SEMESTRIAL ÎNDEPLINIT ÎNAINTE DE TERMEN

NUMEROASE colective de întreprinderi, muncind cu abnegație pentru dezvoltarea într-un ritm ascendent a economiei naționale, au anunțat îndeplinirea înainte de termen a prevederilor de plan pe semestrul I al primului an al cincinalului:

● FURNALIȘTII HUNEDORENI **au elaborat în ziua de 25 iunie ultima tonă de fontă din planul semestrial.** În această perioadă, ei au realizat cu aceleași capacități de producție peste 10 000 tone fontă mai mult decît în primele 6 luni ale anului trecut. Prin reducerea consumului specific de cocs, s-a obținut în 5 luni o economie suplimentară de mai bine de 12 milioane lei.

● **Cu 5 zile mai devreme** au îndeplinit sarcinile de plan pe primele 6 luni și COLECTIVELE ÎNTREPRINDERILOR APARȚINÎND MINISTERULUI ECONOMIEI FORESTIERE. Au fost produse peste plan: 150 000 mc bușteni, mai bine de 100 000 tone lemne de foc, 35 000 mc cherestea, 150 000 mp plăci aglomerate, precum și mobilă în valoare de 6 500 000 lei. Planul de împăduriri a fost depășit cu 2 000 ha, realizîndu-se în această perioadă 83% din sarcina anuală.

● FEROVIARII DEPOULUI DE LOCOMOTIVE DIN PITEȘTI au transportat, peste plan, 1 400 000 tone mărfuri și au realizat o economie de combustibil cu care pot fi remorcate 700 de trenuri cu o încărcătură normală pe distanța Pitești — București.

CURIER

● Îndeplinind sarcinile de plan cu 7 zile înainte, MINERII DIN EXPLOATĂRILE CARBONIFERE ALE TRUSTULUI „MUNTENIA" au livrat peste prevederi 20 000 tone de lignit.

● **Pînă în ziua de 25 iunie** și-au realizat planul pe primul semestru 35 DE ÎNTREPRINDERI DIN REGIUNEA BRAȘOV, printre care: combinatele chimice din Făgăraș și orașul Victoria, Uzina chimică-metalurgică Copșa Mică, Complexul industrial de faianță și sticlă-Sighișoara și altele. În 5 luni, colectivele întreprinderilor din regiune au obținut economii suplimentare la prețul de cost de 50 milioane lei.

● FABRICA TEXTILĂ „PRODUCȚIA" DIN CAPITALĂ a produs în 6 luni cu 185 000 mp țesături de in și cînepă și 12,6 tone fire subțiri de cînepă mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut.

CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE PUSE ÎN FUNCȚIUNE

TOT în ultima săptămînă au apărut în geografia economică a țării elemente inedite. Printre acestea se înscriu:

● S-a încheiat **finisarea galeriei de fugă A HIDROCENTRALEI DE PE ARGEȘ** pe întreaga lungime (11 113 m) cu 15 zile înainte de termenul planificat.

● **8 500 de ha din terenurile inundabile din BALTA BRĂILEI ȘI BORCEI** au fost **redate agriculturii** prin finalizarea lucrărilor de valorificare desfășurate aici în ultimii doi ani.

● **Stația de fabricare a gelului** — un lichid care se folosește la fisurarea hidraulică — de la **SCHELA DE EXTRACȚIE MOINEȘTI.**

● **A doua linie pentru producerea șamotei silico-aluminoase** de la **FABRICA DE MATERIAL REFRACTAR DIN ALBA IULIA**

MAI APROAPE DE CERINȚELE POPULAȚIEI

Cîteva posibilități de organizare a prestărilor de servicii la sate —

ACTIVITATEA de prestări de lucrări și servicii în mediul rural este în plină dezvoltare. Cele trei sectoare ale industriei locale (cooperația de consum, cooperația meșteșugărească și unitățile sfaturilor populare) depun eforturi susținute pentru a satisface nevoile populației. A crescut rețeaua de unități, s-au obținut unele succese în diversificarea prestărilor, s-a îmbunătățit nivelul calitativ de execuție.

Se constată însă că unitățile de prestări sînt amplasate în mare majoritate în acele localități rurale cu populație mai numeroasă. În alte localități (în cele cu o populație puțin numeroasă, sate mici, situate la mare distanță unele de altele, sau așezări aflate la munte, în deltă etc.) nu se organizează unități de prestări de lucrări și servicii din cauză că nu se asigură obținerea unor rezultate economice și financiare satisfăcătoare.

Necesitatea deservirii populației din aceste localități ca și a locuitorilor în ale căror comune există unități de prestări, dar care în timpul campaniilor agricole nu au răgazul necesar de a apela la serviciile oferite la sediul unității, impune studierea și aplicarea unor noi forme de organizare. Iată și cîteva posibilități.

● COLECTAREA COMENZILOR ȘI EXECUTAREA LOR

Aplicarea acestei forme de organizare a activității de prestări presupune **utilizarea unui mijloc de transport** însoțit de un tehnician care primește comenzile, aplică tarifele, eliberează bonurile, predă atelierului comenzile spre execuție pentru ca apoi să le returneze cetățenilor. Activitățile la care se pretează aplicarea acestei forme de organizare sînt cele care nu necesită efectuarea de probe.

Un mijloc de transport care să se deplaseze pentru colectarea comenzilor nu necesită cheltuieli speciale de amenajare; dotarea lui cu un număr de cutii pentru păstrarea încălțămintei sau cu containere pliante pentru păstrarea altor materiale, constituind tot inventarul necesar. Comenzile astfel preluate vor fi aduse în atelier spre executare.

Deplasîndu-se în baza unui grafic precis, minuțios întocmit și respectat întocmai, vehiculul de primit comenzi va trebui să fie prezent într-o anumită zi din săptămînă, la o oră precisă și în același loc. Autovehiculul cu un aspect exterior adecvat, purtînd firma unității de prestări de care aparține, va putea astfel să fie recunoscut de populație.

Popularizarea ar urma să se facă de la om la om, de către lucrătorii comerciali din magazinele cooperației de consum din localitățile respective, prin stațiile de radioficare, afișe sau cu ajutorul altor mijloace de difuzare și informare de care dispun sfaturile populare comunale.

În perioada în care cererile populației nu pot fi satisfăcute de capacitățile de lucru limitate ale unei unități de prestări de servicii din mediul rural, munca la domiciliul lucrătorilor ar prezenta avantaje evidente, atît pentru cooperativă, cît și pentru meseriași.

● ATELIERE MOBILE ȘI CENTRE FIXE DE PRIMIRE A COMENZILOR

Organizarea de ateliere mobile, care să execute pe loc diverse lucrări sau prestări de servicii ar putea aduce un aport substanțial la buna deservire a populației satelor, mai ales în perioada cînd aceasta este ocupată în campaniile agricole.

Întrucît imobilizarea unui autocamion nu este indicată, avem în vedere ateliere mobile care s-ar putea organiza în remorci amenajate în funcție de profilul de activitate ce se realizează. O astfel de remorcă-atelier poate fi transportată dintr-o localitate în alta de către autocamioanele care aprovizionează cu mărfuri magazinele cooperativelor de consum și poate fi lăsată într-o localitate atîta timp cît satisfacerea cerințelor populației o necesită.

Avînd în vedere numărul redus de muncitori care pot lucra într-un atelier mobil și deci volumul relativ scăzut de activitate, organizarea acestor ateliere reclamă, desigur, o analiză atentă a eficienței economice.

O altă formă de deservire care s-ar putea introduce în unele cazuri o constituie organizarea unor centre de primire a comenzilor în localitățile în care nu există ateliere pentru executarea lor sau în localitățile rurale mari cu populație numeroasă unde lucrătorii sînt organizați într-un singur atelier, dar pentru evitarea deplasării pe distanțe lungi a populației este indicată funcționarea centrelor de primit comenzi în diferite puncte din localitatea respectivă.

Un rol important în această formă de organizare îl are felul operativ în care se colectează comenzile de la centrul de primire și returnarea lor, pentru a fi predate clienților.

Desigur că într-un centru vor putea fi primite comenzi pentru mai multe profile pe activități înrudite. Astfel, într-un centru fix se pot primi comenzi de croitorie și lenjerie pentru bărbați, femei și copii și chiar de cojocărie, dar în nici un caz în același centru deservit de un singur lucrător nu se pot primi comenzi în activități care se deosebesc fundamental între ele ca de exemplu: cizmărie, croitorie, tîmplărie.

Aplicarea unor asemenea forme de activitate va contribui la îmbunătățirea deservirii populației de la sate.

Pompiliu IONESCU
Emil VICOL

1966 · CIFRELE DE AZI – ÎNFĂPTU

„VIAȚA, experiența noastră și a altor țări, demonstrează că numai afectînd importante resurse materiale, mijloace însemnate din avuția națională, în vederea reproducției lărgite, se poate asigura mersul înainte al economiei, științei și culturii, ridicarea gradului de civilizație a vieții poporului, înflorirea întregii societăți. Pe această cale partidul, poporul nostru asigură apropierea treptată a nivelului de dezvoltare a țării noastre de nivelul țărilor avansate din punct de vedere economic, pune temelia viitorului mereu mai fericit al patriei. Generațiile de mîine vor putea spune cu recunoștință : înaintașii noștri au făcut totul pentru a asigura poporului o viață îmbelșugată și fericită, au făurit o țară liberă, independentă și prosperă".

(Din cuvîntul de închidere rostit de tovarășul **Nicolae Ceaușescu** la Plenara C.C. al P.C.R. din 27–28 iunie a.c.).

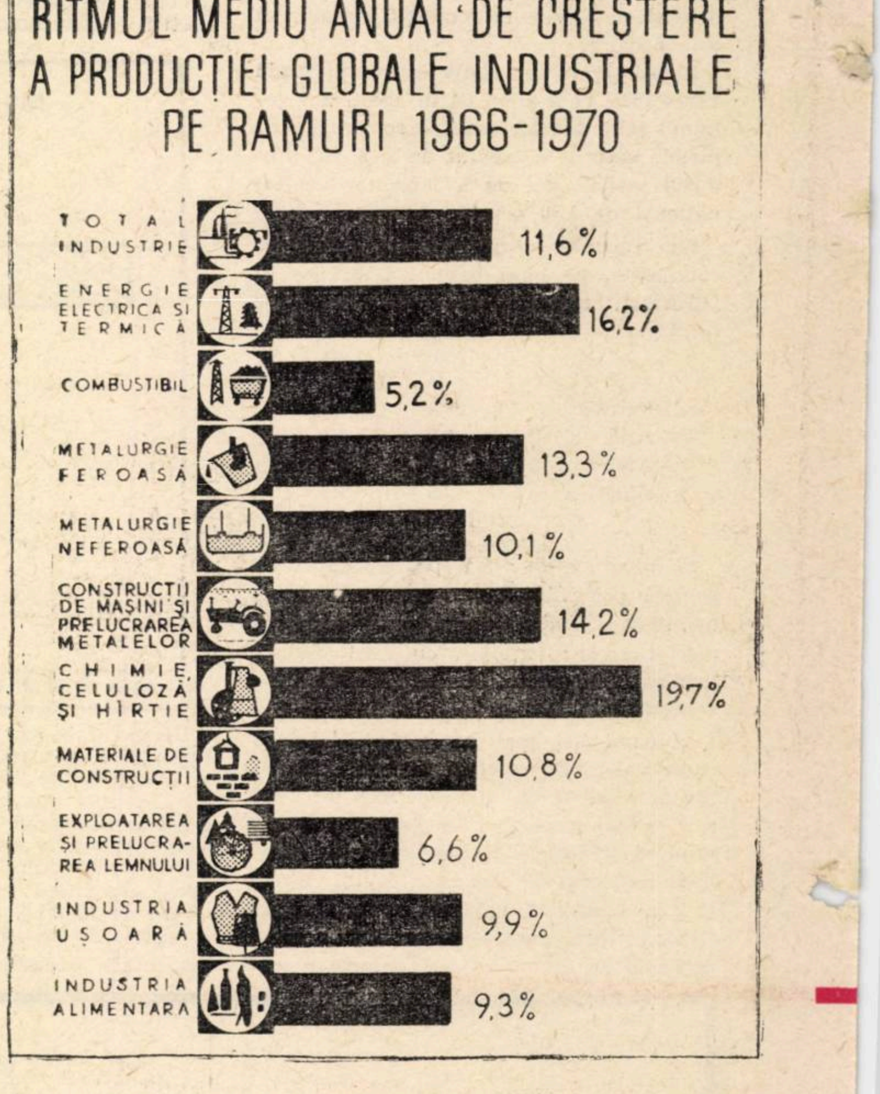

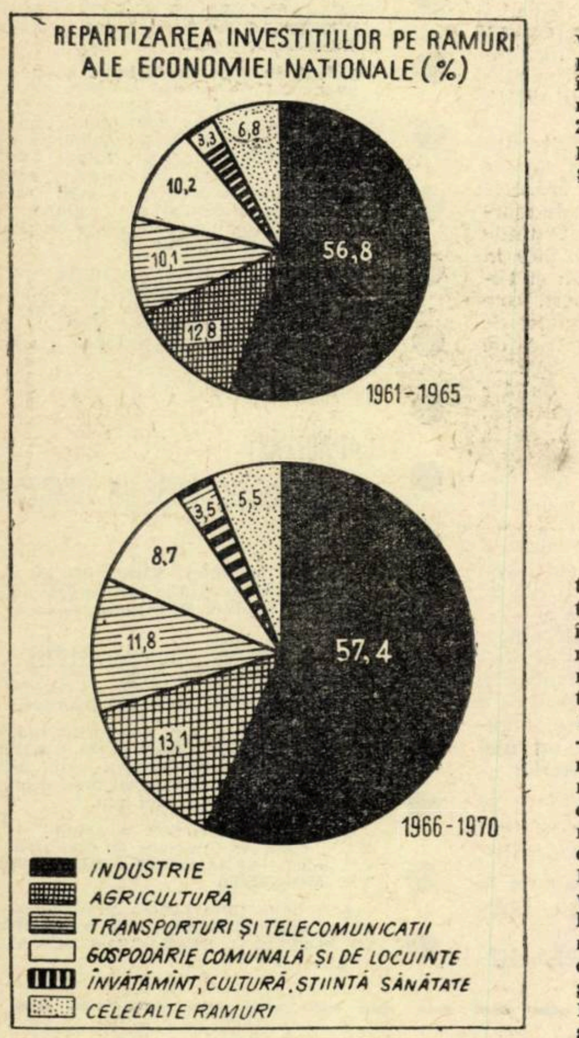

● 280,5 miliarde lei reprezintă volumul investițiilor centralizate din fondurile statului în perioada 1966—1970, față de 169,1 miliarde lei în perioada 1961—1965, adică de 1,66 ori mai mari. Aceasta înseamnă totodată un spor de 20—30 miliarde lei față de volumul de investiții prevăzut în Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R.

● În peste 70 din cele 100 de raioane lipsite în prezent de industrie, sau cu o industrie slab dezvoltată, vor fi amplasate noi obiective industriale.

● În faza de definitivare a planului, în plus față de prevederile din Directive, au mai fost incluse noi obiective cum sînt : Fabrica de autoturisme ; Secția de grupuri termoenergetice de mare putere ; o fabrică de frigidere ; Combinatul de cauciuc stereospecific ; Uzina cocsochimică Galați ; Forja de bare și blocuri pentru oțeluri aliate ; Uzina de prelucrare a aluminiului ; Instalații pentru fabricarea de erbicide.

● Ritmul intens de dezvoltare industrială în perioada cincinalului se materializează în creșterea producției industriale cu 73% — cu 8% mai mult decît în Directive — ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de 11,6%, față de 10,5% cît era prevăzut inițial în Directive. Ritmul mediu anual de creștere pentru grupa A este 12,1%, iar pentru grupa B — 10,5%.

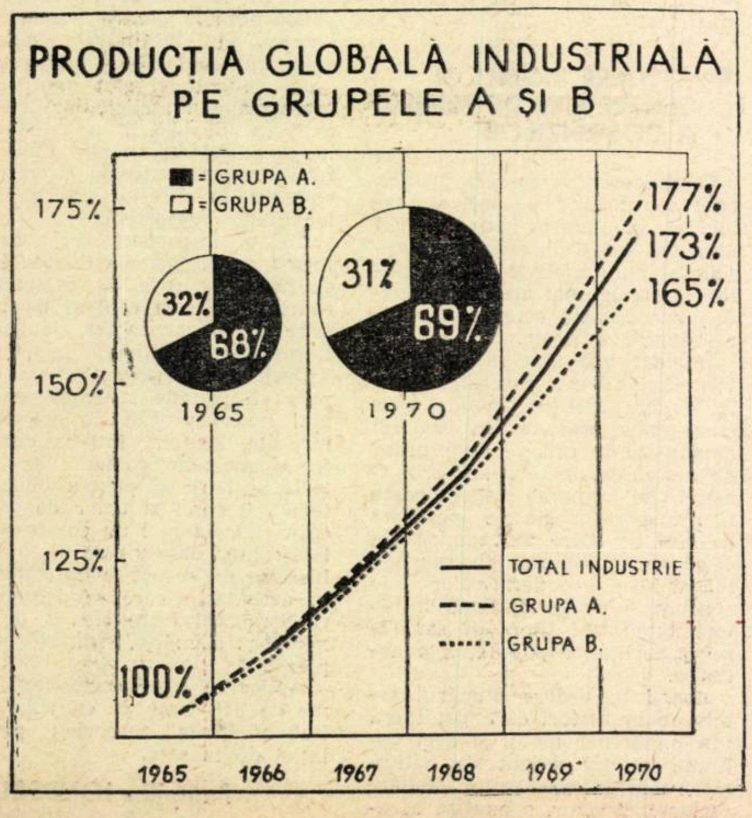

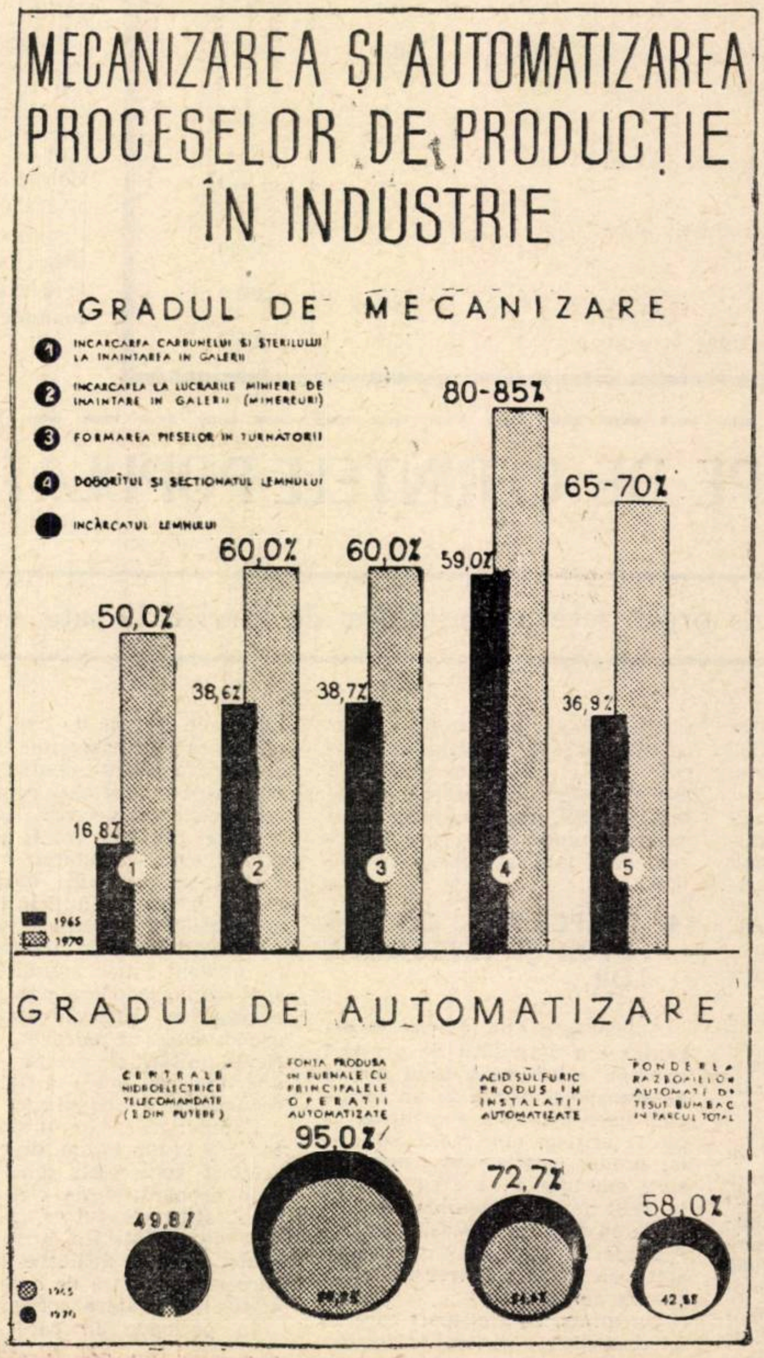

…IRILE NOASTRE DE MÎINE • 1970

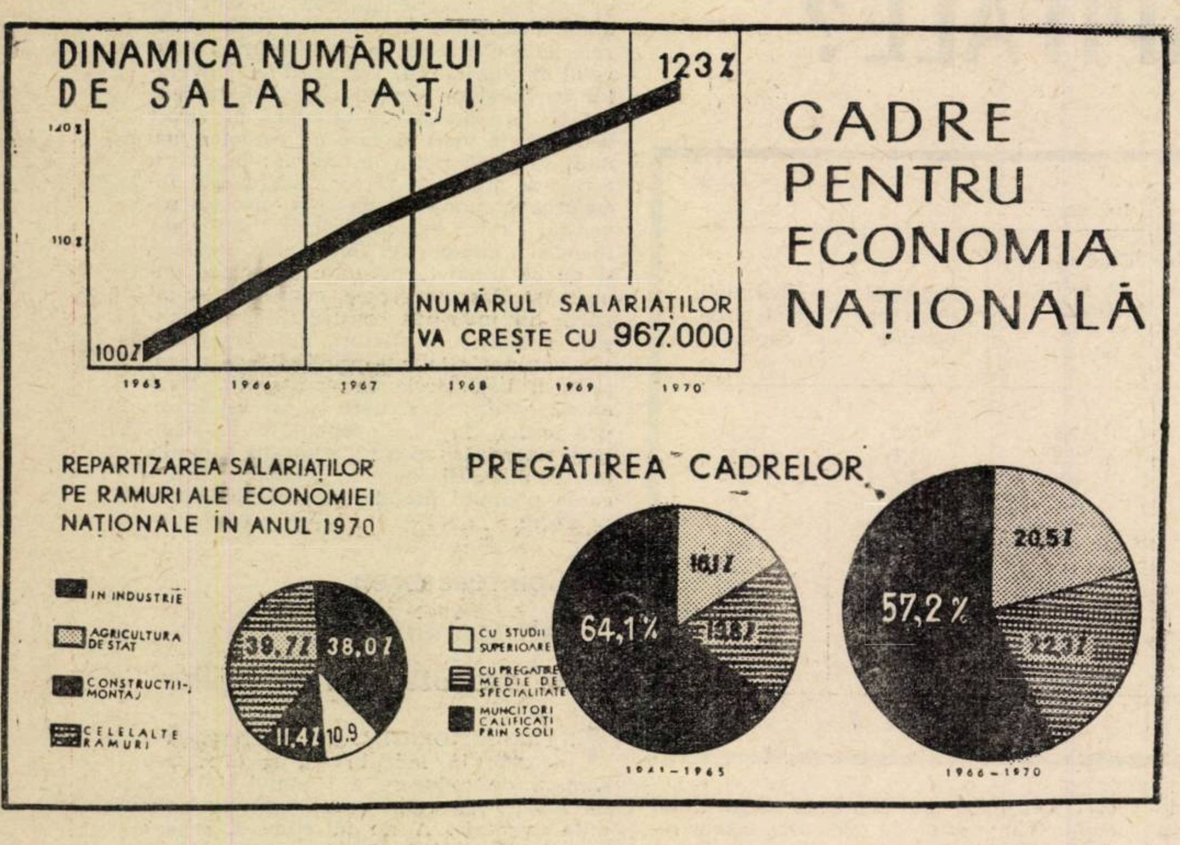

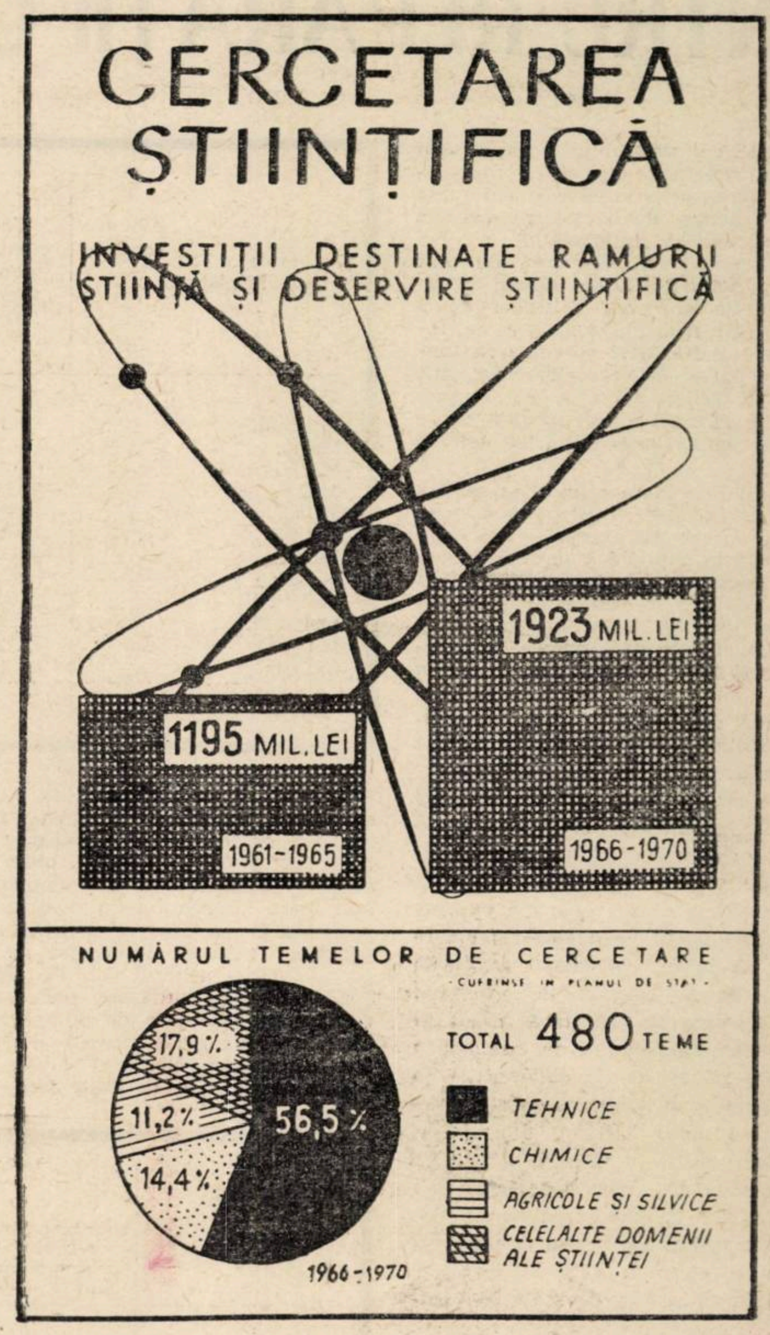

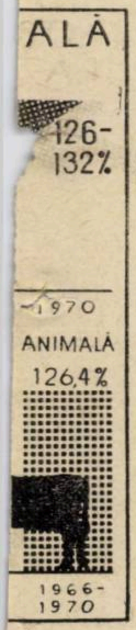

• În perioada 1966—1970 față de 1961—1965 producția medie anuală a principalelor culturi (în mii tone) va fi:

cereale boabe — 13 800 față de 10 880; floarea soarelui — 705 față de 504; sfeclă de zahăr — 4 130 față de 2 870; cartofi de toamnă — 3 490 față de 2 243; legume — 2 887 față de 1 657.

• În anul 1970 se prevede ca efectivul de animale să atingă următoarele nivele: 5,2—5,4 milioane bovine; 6,9 milioane porcine; 13,8—14,4 milioane ovine.

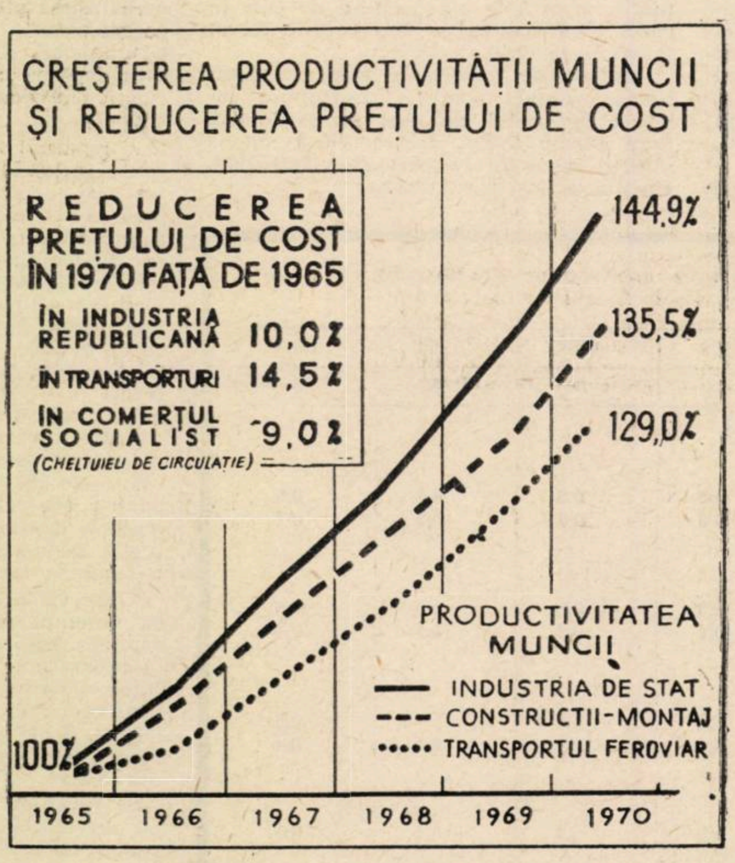

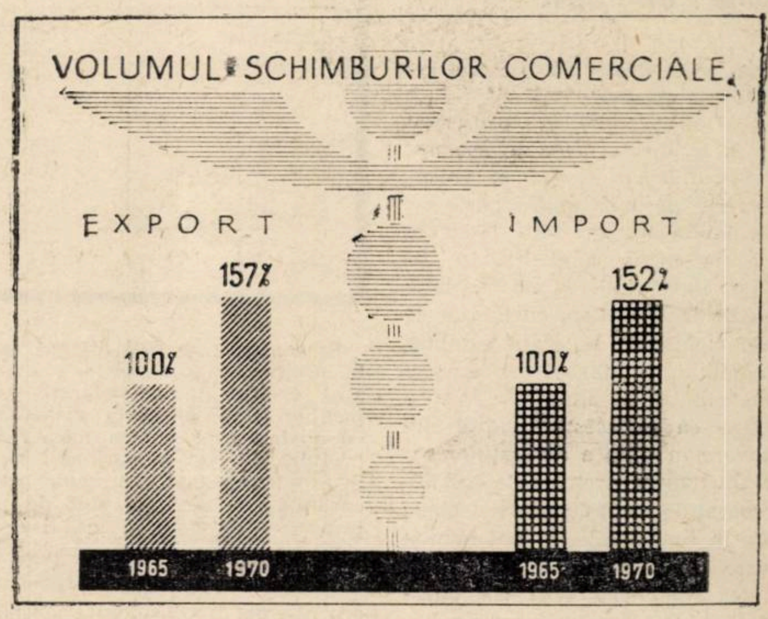

• Volumul total al desfacerilor de mărfuri cu amănuntul, va crește cu 55%—59% în anul 1970 față de 1965.

• În perioada 1966—1970 se vor construi din fondurile statului 300 000 apartamente, reprezentînd o suprafață locuibilă de 9 milioane m^2.

• În următorii ani se vor majora pensiile tuturor categoriilor de pensionari, astfel ca în 1970 acestea să crească cu circa 35% față de 1965.

• Cheltuielile pentru acțiuni social-culturale vor ajunge în 1970 la 31 miliarde lei. Fondurile destinate lărgirii bazei materiale a învățămîntului de toate gradele vor fi cu 67% mai mari decît în cei 5 ani anteriori.

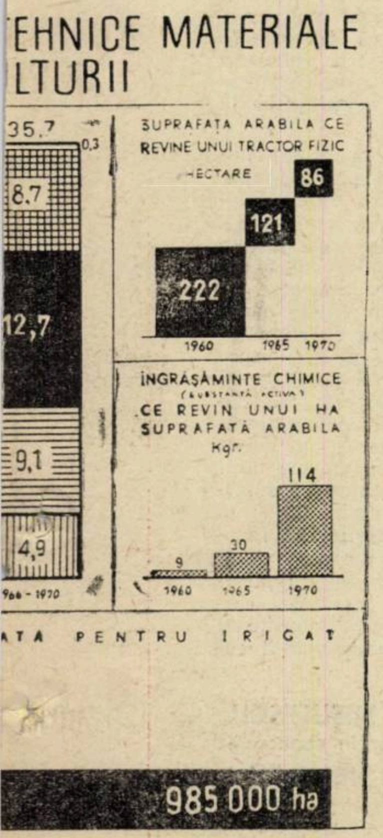

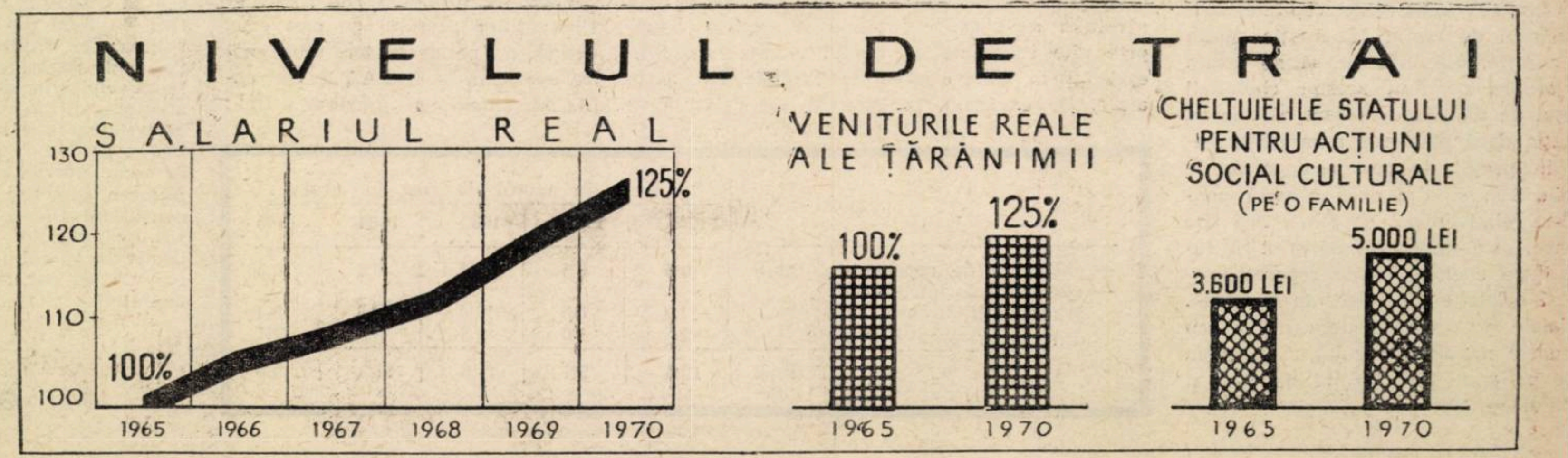

PUNCTE DE VEDERE

ESTE OPORTUNĂ AMORTIZAREA PENTRU REPARAȚII CAPITALE?

APLICAREA sistemului amortizării pentru reparații capitale a fondurilor fixe se bazează pe cîteva considerente teoretice. Practica dovedește că acestea nu sînt suficient de întemeiate.

Considerăm că teza susținută de unii economiști, potrivit căreia numai reparațiile capitale ar avea calitatea de a reconstitui sau menține valoarea de întrebuințare inițială, deci și valoarea fondului fix reparat, este neîntemeiată, atît din punct de vedere teoretic, cît și practic. O atare sarcină o are, în funcție de mărimea și importanța ei, orice fel de reparație.

Din punct de vedere tehnic, nu există nici un criteriu care să definească unde se sfîrșește reparația curentă și unde începe reparația capitală a unui fond fix, mai ales dacă se ține seama de faptul că, de regulă, cu ocazia unei reparații capitale se execută toate înlocuirile de piese și remedierile care privesc o reparație curentă sau întreținerea fondului fix.

Lipsa unei delimitări concrete a reparațiilor capitale și, respectiv, definirea generică a acestora ca „reparații importante, care readuc valoarea fondului fix la valoarea inițială" a permis, pe de o parte, întreprinderilor să utilizeze fondurile speciale pentru reparații capitale în scopul acoperirii unor reparații curente și, pe de altă parte, organelor financiare să preia de la întreprinderi fondurile considerate de ele „disponibile", obligînd astfel întreprinderile să facă reparații capitale pe seama prețului de cost, adică să-l greveze pe acesta de două ori — o dată cu normele de amortizare și a doua oară cu cheltuielile efective de reparații capitale.

Constatăm că de aceste aspecte nu s-a ținut seama nici la elaborarea noului sistem de amortizare. De aceea, considerăm necesar să revenim la deficiențele sistemului de amortizare a reparațiilor capitale

Influența asupra prețului de cost

TEZA că orice cheltuială pentru reparații capitale suportată direct din prețul de cost al perioadei în care acesta se efectuează, ar duce la denaturarea prețului de cost, întrucît efectul ei economic se extinde pe mai multe perioade, poate fi valabilă numai dacă luăm în considerare un singur fond fix. În general, într-o întreprindere există, însă, sute și mii de fonduri fixe, cu durate de funcționare, cicluri de reparații capitale, vechime, condiții de utilizare etc. diferite de la un exemplar la altul.

Se înțelege că în aceste condiții are loc o eșalonare în timp a reparațiilor capitale, iar fluctuațiile prețului de cost legate de reparațiile capitale pot și trebuie să fie luate în considerație numai în măsura în care ele mai au loc *în funcție de totalitatea fondurilor fixe ale întreprinderii*, și nu în raport cu periodicitatea reparației capitale a fiecărui fond fix în parte.

Mai înainte de a constata influența cheltuielilor cu reparațiile capitale asupra prețului de cost și fluctuația căreia îi dă naștere, este necesar să ne oprim puțin asupra ponderii acestor cheltuieli în prețul de cost. Este evident că una va fi situația dacă ponderea reparațiilor capitale în prețul de cost este mică, de exemplu, 1%, și alta dacă această pondere este relativ mare, de pildă, 20%. De asemenea, este important de știut și raportul între cheltuielile de reparații capitale și celelalte cheltuieli de reparații. Din datele pe care le deținem pentru principalele ministere rezultă următoarea situație pe anul 1965 (prețul de cost al producției = 100) :

Ministerul	Total cheltuieli pentru fonduri fixe	din care: Cheltuieli de întreținere și funcționare	Cheltuieli pentru rep. curente	Cheltuieli pentru rep. capitale
M.I.C.M.	10.2	7,5	2,2	0,5
M.I.A.	4.1	2,6	1,1	0,4
M.I.U.	6,0	3,9	1,7	0,4
M.E.F.	9,2	5,2	2,5	1,5
M.I.C.	19,8	9,2	7,9	2,7
M.I.M.	11,0	6,3	3,5	1,2
M.E.E.	8,0	1,0	4,8	2,2
M. Mine	9,3	2,0	4,1	3,2
M. Petrol	8,4	2,7	2,8	2,9
M.T.A.N.A.	6,5	4,1	1,7	0,7
M.C.F.	21,1	13,5	4.3	3,3
M.I.Ch.	13,7	8.7	4,2	0.8
TOTAL	8.5	4,9	2,6	1,0

Rezultă că pe ministere, în funcție de specificul activității fiecăruia, ponderea reparațiilor capitale în prețul de cost oscilează între 0,4% și 3,3%, observîndu-se că la ministerele care dețin ponderea cea mai mare a producției industriale se înregistrează cea mai mică pondere a reparațiilor capitale în prețul de cost al producției, în general sub 1%. În totalul cheltuielilor cu utilajele, ponderea reparațiilor capitale este de numai 11,7%, în timp ce reparațiile curente dețin 30,6%, iar întreținerea 57,7%.

Din aceste date se poate trage în mod cert concluzia că ponderea reparațiilor capitale în prețul de cost este foarte redusă, situație valabilă implicit și pentru unitățile subordonate ministerelor, de unde și posibilitatea redusă a unor fluctuații importante ale prețului de cost în cazul cînd acestea ar fi suportate direct în prețul de cost.

Deosebit de importantă este și examinarea evoluției ponderii reparațiilor capitale în prețul de cost al producției. Spre exemplificare, arătăm că în cîteva direcții generale în perioada 1961—1965, situația a fost următoarea :

Ministerul și direcția generală	Ponderea cheltuielilor de reparații capitale în prețul de cost în anii: 1961	1962	1963	1964	1965
A.	1	2	3	4	5
M I C M					
D.G.A.T.R.	0.5	0,5	0,6	0,5	0,5
D.G.M.R.M.	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
M.I.A.					
Panificație	0.3	0,3	0,3	0,3	0,3
Carne	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
M I.U.					
Bumbac	0,5	0,7	0,6	0,7	0,6
Lînă — Mătase	0,3	0,5	0,4	0,4	0,4
M.E.F.					
D.G.P.F.L.	0.4	0,5	0,4	0,5	0,5

Se constată că, deși diferite ca pondere în prețul de cost de la o activitate la alta, cheltuielile de reparații capitale se mențin în dinamică la același nivel sau cu abateri care pentru justa reflectare a prețului de cost al perioadei nu prezintă nici o importanță. La unele activități se constată că, deși nu sînt de natură să provoace fluctuații în prețul de cost, nivelul reparațiilor capitale prezintă totuși o serie de oscilații. Desigur, asemenea oscilații pot fi considerate normale, întrucît eșalonarea însăși a reparațiilor capitale de la o perioadă la alta nu poate fi perfectă. Din datele pe care le deținem, însă, o serie de asemenea oscilații ale nivelului reparațiilor capitale se explică prin alte cauze de cît modul cum s-au eșalonat în timp reparațiile capitale ca atare. De exemplu, la Direcția generală a silicaților din M.I.C., creșterea nivelului de la 2,7% în 1964 la 3,5% în 1965 se explică prin scăderea nivelului reparațiilor curente de la 11,4% la 10,7%. În alte situații, se constată modificarea nivelului reparațiilor capitale legat de reașezarea prețurilor din 1963, care a afectat, fie dinamica prețului de cost al producției, fie dinamica reparațiilor capitale.

Un alt aspect important este că oscilațiile nivelului celorlalte cheltuieli cu utilajele sînt mult mai mari decît oscilațiile nivelului cheltuielilor pentru reparații capitale, iar influența respectivă asupra fluctuațiilor prețului de cost este, ținînd seama de ponderea lor, mult mai mare. De exemplu, la D.G.A.T.R. din cadrul M.I.C.M. situația se prezintă astfel :

	Ponderea în prețul de cost în anul: 1961	1962	1963	1964	1965
— cheltuieli de reparații capitale	0,5	0,5	0,6	0,5	0,5
— cheltuieli de întreținere și reparații curente	11,9	8,6	11,0	10,8	9,4
din care reparații curente	2,8	1,8	2.3	3.3	2.1
TOTAL	12,4	9,1	11,6	11,3	9,9

În exemplul dat se poate constata că oscilațiile se datoresc cheltuielilor de întreținere și funcționare și nu reparațiilor capitale sau reparațiilor curente, susceptibile de a suplini lipsa fondurilor pentru reparații capitale în anumite perioade.

Analiza de mai sus a fost făcută la nivelul ministerelor și al direcțiilor generale din cadrul acestora. Se poate presupune că influența reparațiilor capitale asupra prețului de cost la nivelul întreprinderilor subordonate este de fapt mai mare, întrucît la nivelul direcțiilor generale au loc o serie de compensări. La nivelul întreprinderii, fluctuații ale nivelului cheltuielilor pentru reparații capitale pot fi date numai de utilajele cu valori deosebit de mari și care au caracter mai mult sau mai puțin de unicat ; în cadrul acestora, utilaje a căror situație este îndeaproape cunoscută de către direcția generală, ca de exemplu, hale industriale, furnalele, cuptoarele, coloane de distilare, și nu de utilajele mărunte sau chiar importante, dar numeroase, cum sînt strungurile în industria construcțiilor de mașini, ringurile în filaturi, autocamioanele sau vagoanele la întreprinderile de transporturi, betonierele în construcții. Dacă există asemenea abateri la nivelul întreprinderilor, în cazul renunțării la sistemul amortizării pentru reparații capitale, ele ar putea fi luate în seamă la defalcarea planului prețului de cost pe întreprindere.

Cointeresarea întreprinderilor în executarea reparațiilor

ÎNTREPRINDERILE sînt interesate îndeosebi în îndeplinirea și depășirea sarcinii de reducere a prețului de cost, în funcție de care beneficiază de anumite avantaje. A nu întreține și repara însă la timp și în bune condițiuni fondurile fixe înseamnă, contrar aparențelor, tocmai a contribui pe această cale la nerealizarea planului prețului de cost, deoarece aceasta duce la proasta întreținere a utilajelor, respectiv la stagnări, rebuturi, depășiri de consumuri, calitate inferioară a produselor etc.

În condițiile aplicării amortizării pentru reparații capitale, o întreprindere poate fi tentată să nu efectueze întreținerea și reparațiile curente pe cît posibil pînă la scadența reparației capitale, spre a le efectua pe seama fondurilor speciale, eventual obținute prin redistribuiri de la alte unități sau chiar de la buget, degrevîndu-și astfel cheltuielile de producție. Dar uzura fondurilor fixe se manifestă ca un fenomen progresiv, astfel încît cheltuielile mici, neefectuate la timp, se transformă în final în cheltuieli mult mai mari. Dacă acestei întreprinderi îi poate conveni o asemenea situație, este evident că aceasta este împotriva intereselor statului, ale societății. Sistemul amortizării pentru reparații capitale, după părerea noastră, creează tocmai o asemenea situație, de natură să stimuleze proasta întreținere a fondurilor fixe.

Ce se va întîmpla însă dacă nu se aplică sistemul amortizării pentru reparații capitale, respectiv dacă toate cheltuielile de reparații se suportă din prețul de cost? Întreprinderea care privește lucrurile în mod economic, urmărind să dea produse ieftine și de calitate, își va întreține și repara la timp și în bune condițiuni fondurile fixe.

Să revenim însă la întreprinderea care nu privește lucrurile din acest punct de vedere. Ea ar putea amîna și în aceste condiții, pe cît posibil, întreținerea și reparațiile curente. Este evident însă că în acest caz o va face pe seama prețului ei de cost din perioada următoare, cînd va trebui să facă cheltuieli mult mai mari.

Deci, putem considera că renunțarea la sistemul amortizării pentru reparații capitale constituie un motiv de cointeresare în efectuarea tuturor reparațiilor la timp și în bune condițiuni.

Pe de altă parte, dacă în cazul funcționării sistemului amortizării pentru reparații capitale, întreprinderea este „interesată" să consume fondurile constituite, în cazul cînd se renunță la acest sistem se vor face numai cheltuielile strict necesare pentru orice fel de reparație.

Chiar dacă admitem că ar exista o oarecare posibilitate, remarcăm că renunțarea la sistemul amortizării pentru reparații capitale nu înseamnă și desființarea reparațiilor capitale în general. Normativele de reparații elaborate, care delimitează ciclurile de reparații și mărimea acestora, își păstrează valabilitatea și obligativitatea ca și în cazul sistemului amortizării pentru reparații capitale. Ca și în prezent, efortul întreprinderii în îndeplinirea planului prețului de cost va fi considerat ținînd seama și de îndeplinirea planului de reparații capitale, respectiv a planului de reparații curente și capitale în cazul cînd acestea vor fi comasate.

EMIL NIȘULESCU
doctor în economie
GRIGORE NEDELCU

PAGINI DIN ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE

85 de ani de la apariția CONTEMPORANULUI

TRIBUNĂ A RĂSPÎNDIRII MARXISMULUI ÎN ROMÂNIA

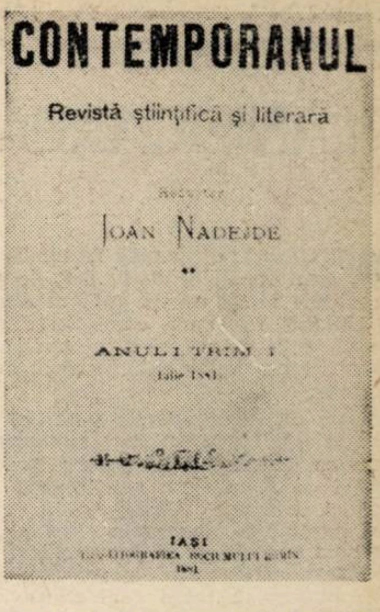

LA începutul lunii iulie, în anul 1881, socialiștii români scot la Iași o publicație periodică pe care o intitulează **Contemporanul**. Țelul urmărit de editorii ei era anunțat succint în articolul-program tipărit în primul număr sub titlul „Către cetitorii noștri". Aici se arăta : „Scopul nostru e a face cunoscut publicului român cum privește știința contemporană lumea. Vroim să aducem în țara noastră discuțiunea asupra marilor teorii științifice la ordinea zilei la popoarele civilizate din apus. Credem folositoare pentru patria noastră împrăștierea cît mai mare a cunoștințelor cîștigate în privința lumei...".

Potrivit acestor declarații programatice, în paginile **Contemporanului** au fost publicate, timp de un deceniu, cît a durat apariția primei serii a acestei reviste, studii și articole care îmbrățișau o gamă largă de probleme din cele mai variate domenii ale gîndirii și activității omenești. Aceste studii și articole au abordat probleme în special din domeniul științelor politice, filozofiei și criticii literare. Unele dintre ele au vizat însă și gîndirea economică.

DUPĂ cum se știe, în **Contemporanul**, mai ales în primii lui ani de existență, au apărut numeroase articole pe teme de biologie, astronomie, geologie și altele. În cuprinsul acestora, se formulau și se promovau idei ale materialismului militant în opoziție cu concepțiile idealiste conservatoare dominante în disciplinele științifice amintite din România de pe vremea aceea. Asemenea articole au constituit un aport prețios la formarea gîndirii științifice și la crearea unui climat intelectual prielnic pentru cercetarea fenomenelor social-economice. Pe aceeași linie se înscriu și articolele în care se luau în discuție și unele aspecte ale vieții sociale contemporane apariției publicației. Bunăoară, în comentariile ce se făceau de redacție pe marginea unor conferințe ținute la Universitatea din Iași pe teme ca : „Evoluție și progres", „Prețul vieții", „Libertate, egalitate, fraternitate" și altele, se lua direct poziție și împotriva punctului de vedere idealist-vulgar, neștiințific, se afirma cu tărie ideea caracterului trecător, schimbător al societății omenești și ideea inevitabilității înlocuirii societății burgheze, bazată pe exploatarea omului de către om, printr-o societate în care „va fi dispărut și ultima formă a robiei, omul va înceta de a fi exploatat și va fi stăpîn pe produsul muncii sale, toate descoperirile științei vor folosi întregii societăți și oamenii cu puteri unite se vor întoarce asupra naturii pentru a o supune cît mai mult dorințelor lor și pentru a-și face viața fericită".

Sub acest aspect **Contemporanul** se înscrie printre primele mari periodice socialiste românești care au adus o contribuție de preț la elaborarea metodologiei științifice a gîndirii economice din țara noastră.

MERITUL istoric al **Contemporanului** în istoria gîndirii economice românești ca și în istoria altor discipline ale gîndirii sociale din patria noastră este însă acela că această publicație, printre primele din România, a popularizat cu căldură în cercurile largi de intelectuali lucrări și teze ale creatorilor socialismului științific, ale lui Karl Marx și Friederich Engels. În această privință, în fruntea realizărilor **Contemporanului** se înscrie tipărirea în traducere românească a lucrării lui Engels „Originea familiei, a proprietății private și a statului". Lucrarea a apărut în numerele 17—24 din anii 1885—1886, adică la numai un an de la publicarea ei în original, fiind a doua traducere, cronologic vorbind, în literatura socialistă mondială. Despre ea a scris însuși Engels în prefața la ediția a IV-a din 1881 : „Lucrarea mea a fost tradusă în diferite limbi. În primul rînd în limba italiană... apoi în limba română...". Textul românesc al acestei lucrări, deși nu este lipsit de lacune, inerente nivelului atins pe atunci în cunoașterea și înțelegerea marxismului de către traducător (Ioan Nădejde), a fost folosit în anii următori de o întreagă generație de propagandiști socialiști din țara noastră și a jucat un rol de seamă în afirmarea punctului de vedere marxist și în demascarea ideologiei antiștiințifice burgheze ori de cîte ori era vorba de asemenea probleme cardinale ca proprietatea privată, trecerea societății omenești pe diferitele ei trepte de dezvoltare, rolul și locul statului în societatea omenească ș.a. Un interes deosebit a manifestat redacția **Contemporanului** și față de alte lucrări marxiste, ca de exemplu, „Capitalul" lui Karl Marx. În numărul 15 din 1885, la rubrica „Bibliografie", se recomandă cititorilor români citirea volumului II al „Capitalului" apărut în același an, sub îngrijirea lui Engels.

Referirile la teze economice marxiste sînt frecvente în paginile **Contemporanului**. Cîteva exemple sînt edificatoare. Într-o polemică cu Gh. Panu, **Contemporanul**, în numerele 6—7 din 1885 scria între altele : „Dacă ne va fi primit sfatul am ruga pe Dl. Panu să studieze scrierile ce dovedesc că pricina de căpetenie a transformării formelor sociale este schimbarea modului de producție și a productivității muncii prin urmare. Acest lucru l-ar vedea studiind „Capitalul" lui Marx", „Originea proprietății individuale și a statului" a lui Engels...". Iar într-o altă dispută, cu junimistul P. Missir, **Contemporanul** îi riposta că în problema dispariției sclavagismului el s-a situat pe poziții hegeliene, afirmîndu-i totodată un aspect important al tezei marxiste : „Noi știm că robia a dispărut cînd modul de producție prin robi nu se mai renta. Citească Dl. Missir scrierile marxiștilor și va vedea adevărul".

Orientarea marxistă a socialiștilor români grupați în jurul **Contemporanului** a primit confirmarea expresă de la Engels, printr-o scrisoare publicată în numărul 6 din 1888. Scrisoarea poartă data de 4 ianuarie 1888 și în cuprinsul ei, Engels, după ce mulțumește, arătîndu-și satisfacția pentru traducerea în limba română a lucrării sale, scria, între altele : „Cu mare plăcere am văzut că socialiștii din România primesc în programul lor principiile de căpetenie ale teoriei care a izbutit a aduna într-un mănunchi de luptători mai pe toți socialiștii din Europa și America — e vorba de teoria prietenului meu Karl Marx. La moartea acestui mare cugetător, starea socială și politică, progresele partidei noastre în toate țările civilizate l-au făcut să închidă ochii cu încredințarea că silințele sale pentru a întruni într-o singură armată puternică și sub același steag pe proletarii din cele două lumi se apropiau de izbutirea cea mai desăvîrșită".

Tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că alături de **Revista socială** și de **Critica socială**, **Contemporanul** a adus **„o contribuție de prim ordin la răspîndirea marxismului în țara noastră, la formarea conștiinței de clasă și maturizarea politică a proletariatului..."**.

BENEFICIIND de cunoașterea lucrărilor fundamentale ale lui Marx și Engels ca și a altor marxiști de seamă din mișcarea muncitorească din apus, redactorii **Contemporanului** încep să publice în coloanele revistei lor în a doua jumătate a deceniului al IX-lea din secolul trecut și materiale originale românești de orientare marxistă, în care, cu curaj și competență, dezbat o seamă de probleme importante ale economiei societății contemporane lor. Studiile de critică literară ale lui C. Dobrogeanu-Gherea, în cuprinsul cărora se încearcă, în multe privințe cu succes, să se descifreze structura economică a societății românești din perioada ei modernă, textele, publicate de **Contemporanul**, ale unor conferințe ținute de membrii cercurilor socialiste cu subiecte ca : „Rolul tinerimii în mișcarea socială", „Evoluție", „Lupta pentru trai" ș.a. și mai ales studiul primului medic marxist din România, Șt. Stincă, „Darwin și Malthus în Etiologie" sînt, pe linia celor arătate, ilustrări concludente.

Toate aceste scrieri ca și numeroase altele apărute în publicațiile socialiste din ultimele decenii ale secolului trecut reflectau interesul acut manifestat de cercuri tot mai largi de intelectuali și muncitori față de ideile socialismului și oglindeau totodată popularitatea și stima de care se bucura învățătura marxistă în mijlocul acestor cercuri de oameni ai muncii din țara noastră. Un contemporan scria despre atmosfera intelectuală dominantă în rîndul generației de intelectuali socialiști de pe vremea **Contemporanului** : „Marx era savură', polemica lui Engels contra lui Eugen Dühring ne arunca prin toate domeniile cugetării omenești și ne arată cum toate se supun acelei universale concepții dialectice al cărei găsitor era Marx".

Între publicațiile socialiste românești care au contribuit substanțial la așezarea mișcării noastre socialiste și muncitorești din acel timp pe temeiul de granit al marxismului, la loc de cinste trebuie așezat **Contemporanul**.

dr. Gh. DOBRE

PRIMUL CIMENT ROMÂNESC

ACUM un secol și jumătate, un zidar din Anglia — Aspdin — a măcinat piatră de var, pe care a amestecat-o cu argilă și cu marnă, apoi a ars-o și a măcinat-o din nou, obținînd o pulbere fină, verde-cenușie, **cimentul**, care, dacă este amestecat cu apă dă un material de construcție mai trainic decît toate pietrele naturale. Acesta a fost începutul uneia din cele mai mari industrii care a cucerit lumea în secolul trecut. În România noul produs a fost importat după 1860 și a fost folosit, sporadic, în locul varului hidraulic, pînă în 1890, cînd a luat ființă industria națională a cimentului.

Inginerul Ion C. Cantacuzino creează, în anul 1888, o societate în comandită, cu un capital de 557 000 de lei, pentru construirea și punerea în funcțiune a primei fabrici de ciment din România — la Brăila. În iulie 1890 fabrica începe să producă, și pe piața internă își fac apariția primele butoaie de lemn cu cimentul marca **Trajan**, care, în mai puțin de cinci ani, avea să cîștige încrederea tuturor constructorilor, iar după 1900 — cînd a primit medalia expoziției internaționale de la Paris — avea să pătrundă și pe piețele străine, fiind solicitat din ce în ce mai mult la export. Fabrica a fost instalată pe marginea Dunării, în sus de Brăila, pe un teren de 52 000 de mp, din care 12 000 mp construcții acoperite. Instalațiile cuprindeau : 2 cuptoare verticale, 3 cazane de abur, 1 mașină orizontală, de 373 CP, 1 dinam de 50 kW, acționat de o a doua mașină de 75 CP, 2 herăstraie pentru atelierul de butoaie, o cale ferată interioară lungă de 1 km (0,60 m ecartament) și un laborator de analize. Cu aceste instalații s-a realizat în primele șase luni de funcționare o producție de 3 171 de tone de ciment. Este de menționat că unul din coșurile fabricii, care măsura 40 de metri, era, în vremea aceea, cea mai înaltă construcție din țară și, de asemenea, că fabrica de ciment de la Brăila a fost primul stabiliment industrial din țara noastră iluminat integral cu electricitate — dinamul său alimentînd 12 lămpi cu arc și 273 de lămpi incandescente amplasate în toate imobilele.

Materia primă necesară fabricii era asigurată de cariera de calcar situată în comuna Topal — lîngă Hîrșova — precum și de generoasele maluri ale Dunării, unde se găseau suficiente cantități de argilă, care erau transportate de un șlep, cu patru ceamuri, ce puteau încărca 1200 de mc la un drum.

Cu cimentul **Trajan** s-au realizat marile lucrări de la sfîrșitul secolului trecut, din țara noastră : podul de la Cernavodă, tunelul Bordea, porturile Brăila și Galați, forturile, unele poduri peste rîurile Prahova, Teleajen și Trotuș, palatul Universității din Iași, palatul administrativ din Brăila.

Ion MUNTEANU

TRAJAN – marca fabricii din Brăila

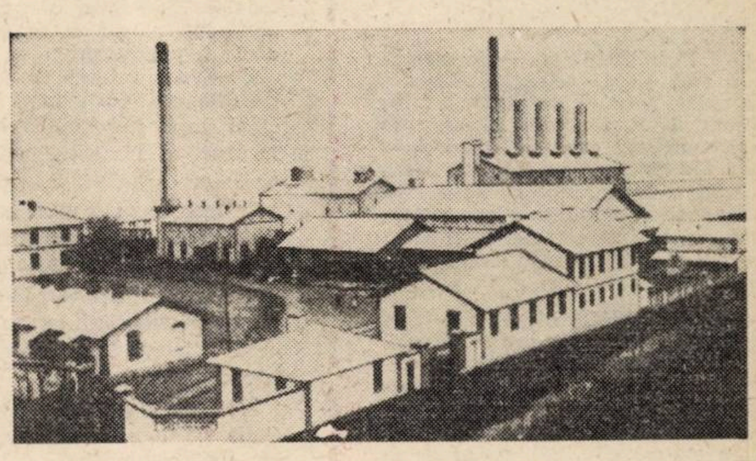

Fotografia Fabricii de ciment din Brăila (1890)

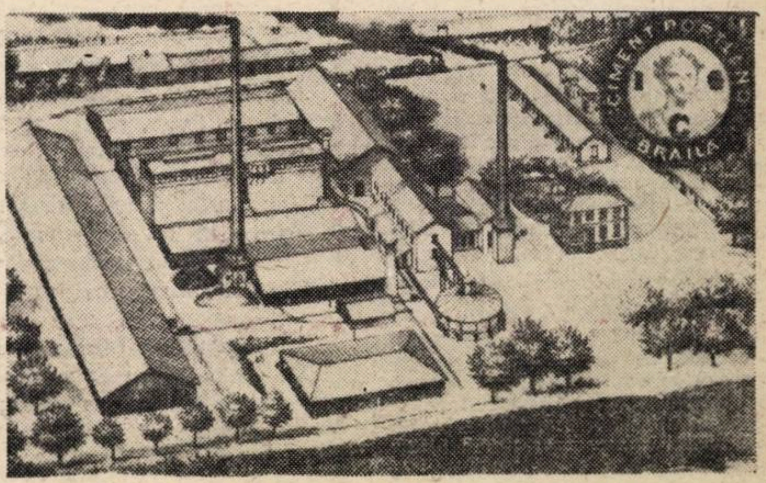

O gravură din anul 1890 a Fabricii de ciment din Brăila

CORESPONDENȚĂ DIN MOSCOVA

PLANIFICAREA ÎN NOILE CONDIȚII

REFORMA economică începută la noi anul trecut și continuată în prezent, constituie însăși esența politicii economice a U.R.S.S. Problema corelației dintre independența economică a întreprinderilor și planificarea centralizată prezintă un mare interes.

Care sînt perspectivele planificării centralizate în U.R.S.S.? Rămîne neschimbată politica economică în această problemă? Da și nu. Ea rămîne neschimbată în sensul că economia U.R.S.S. va fi orientată, ca și pînă în prezent, de un plan unic de stat, centralizat și fundamentat științific. Slăbirea chiar în cea mai mică măsură a rolului planificării centralizate de stat ar însemna renunțarea la cel mai important avantaj al socialismului față de capitalism.

Intr-adevăr, fără un plan unic, centralizat, nu este posibil să se traseze și să se înfăptuiască redistribuirea resurselor din ramurile care în etapa respectivă devin într-o oarecare măsură mai puțin eficiente, în ramurile al căror rol crește ca urmare a progresului tehnic. Astfel, prin intermediul planului centralizat, în condițiile proprietății obștești asupra mijloacelor de producție, se pot redistribui resursele într-un termen scurt și eficient în folosul maselor plastice în locul metalelor, al fibrelor artificiale în locul celor naturale, al petrolului și gazului în locul cărbunelui, turbei etc.

Tot în felul acesta se poate obține valorificarea rapidă a bogățiilor naturale nou descoperite. Nu de mult, pe teritoriul uriaș al regiunii Tiumen, într-un ținut de taigă și mlaștini, așezat pe o suprafață în care ar putea încăpea întreaga Europă Occidentală, au fost descoperite uriașe zăcăminte de petrol. Este întru totul limpede că fără un plan centralizat, în stare să concentreze și să deplaseze în acest raion resurse uriașe, valorificarea bogățiilor din Tiumen s-ar tărăgăna pe multe decenii. În prezent densitatea medie a populației în regiunea Tiumen este de 0,9 locuitori la un km^2. Peste 10 ani acolo vor fi numeroase orașe cu o populație de zeci de mii de locuitori fiecare. Numai un plan centralizat este în stare să realizeze asemenea „minuni". S-ar putea aduce încă un șir de argumente privind necesitatea deplină a menținerii și întăririi planificării centralizate.

În același timp, dacă se are în vedere nu numai însemnătatea pe care planul centralizat o are pentru economia națională, ci formele, metodele și căile concrete de planificare, în Uniunea Sovietică au loc schimbări fundamentale, principiale, care dau temeiul să se afirme că politica în acest domeniu se schimbă esențial. Se reduce substanțial numărul indicatorilor aprobați de la centru. În ceea ce privește producția bunurilor de consum și comerțul cu ele, se mențin doar puțini indicatori de plan cu caracter de directivă; ei sînt înlocuiți prin contractul bilateral între comerț și industrie, bazat pe cererea populației.

Se schimbă considerabil metodologia elaborării planului centralizat. La baza lui stau balanțele de ramură, balanțele de legătură între ramuri și teritoriale, alcătuite cu ajutorul mașinilor electronice de calcul și al metodelor matematice de analiză a diferitelor variante de eficacitate. Importanța principală le revine planurilor de perspectivă. Ele permit fiecărei întreprinderi și fiecărei ramuri să lucreze mai calm, mai ritmic, să-și calculeze pe un șir întreg de ani înainte sarcinile și posibilitățile. Pentru ca planificarea să devină cu adevărat științifică, se elaborează mii și mii de norme, naturale și valorice, care vor constitui baza științifică a planificării.

În prezent întregul sistem de planificare și al organelor de planificare — de la Consiliul de Stat al Planificării al U.R.S.S. pînă la secția de planificare din fiecare întreprindere — se află într-un proces de reorganizare fundamentală: metodologică, organizatorică și, dacă vreți, psihologică. Timp de mulți ani, sistemul de planificare existent crea la întreprinderi obișnuința de a-și lua angajamente mai modeste, de a-și camufla, într-o oarecare măsură, rezervele, deoarece planul era susceptibil de o creștere ulterioară suplimentară, pentru care întreprinderea trebuia să fie pregătită. În același timp și sistemul de stimulare era alcătuit în așa fel, încît din beneficiul obținut peste plan erau vărsate în fondurile de premiere 20—60%, în timp ce din beneficiul obținut în limitele planului — doar 1—6%. În prezent întregul sistem al corelațiilor se schimbă fundamental. Începînd din anul 1966 sistemul stimulării materiale prevede vărsăminte mai importante din beneficiul obținut în limitele planului, decît din cel obținut prin depășirea planului. De aici decurge un stimulent nemijlocit — acela de a include toate rezervele în plan.

Trecerea la această metodă nu este simplă și ușoară. Organele de planificare din întreprinderi, de comun acord cu muncitorii și funcționarii întreprinderii, vor trebui să-și schimbe într-o oarecare măsură deprinderile, să găsească realmente toate rezervele ascunse, pentru a le include în plan.

Se schimbă și sarcinile organelor de planificare centrale. Acum nu mai e nevoie să se mărească suplimentar programul de producție primit de jos. Dar se pune o problemă cu mult mai complexă: să se determine dacă într-adevăr anumite produse sînt necesare economiei naționale și în cantitățile pe care întreprinderea este capabilă să le producă? Dacă în trecut, înainte de reforma economică, colectivul întreprinderii consimțea ușor la reducerea programului de producție (asemenea cazuri izolate au existat întodeauna), în prezent el ripostează categoric împotriva acestui lucru, deoarece pierde la rentabilitate. Reiese că, în anumite cazuri, există capacități de producție suplimentare sau că structura producției nu corespunde necesităților reale. Cu alte cuvinte, resursele reale și cerințele reale, ca urmare a metodelor economice de conducere, se prezintă într-un șir de cazuri cu totul altfel decît se prezentau cu un an, doi în urmă.

Dacă am încerca să încheiem articolul de față cu o concluzie generală, cred că ea ar putea fi formulată astfel: După cum în urmă cu 35 de ani în U.R.S.S. a început perioada includerii întregii economii naționale într-un plan unic, aceasta constituind o etapă foarte importantă în dezvoltarea economiei socialiste, — tot așa și astăzi pe o bază incomparabilă mai înaltă are loc etapa adaptării planificării la sarcinile creării bazei tehnico-materiale a comunismului.

Efectuarea acestei adaptări este mai dificilă și, în același timp, mai ușoară decît a fost cu 35 de ani în urmă. Mai dificilă pentru că mai mare este amploarea economiei, mai complexe sînt legăturile și mai bogate cerințele. Mai ușoară, pentru că în țară există sute de mii de economiști cu un înalt nivel de pregătire și de calificare, pentru că în slujba planificării există o uriașă experiență acumulată și o metodologie finisată și că, în sfîrșit, însăși tehnica muncii de planificare trece de la elementarele mașini de calcul cu clape, la electronică și matematică.

Toate acestea ne dau temeiul să fim optimiști. Sîntem, fără îndoială, în pragul îmbunătățirii fundamentale a sistemului de planificare a economiei noastre naționale și aceasta ne va da multe învățăminte.

prof. A. BIRMAN
doctor în științe economice

ȘTIRI DIN ȚĂRI SOCIALISTE

● **R. P. BULGARIA.** — *În ultimii cinci ani, flota maritimă bulgară și-a mărit tonajul de patru ori. În prezent R. P. Bulgaria dispune de nave maritime care pot transporta peste 650 000 tone de mărfuri. Flota fluvială a transportat în anul 1965 92 000 tone de mărfuri. Flota comercială reușește să acopere în prezent cea mai mare parte din nevoile importului și exportului țării.*

● **R. D. GERMANĂ.** — *La Leipzig a intrat în funcțiune prima instalație electronică de calcul care va deservi mari unități comerciale din acest oraș. Aparatul înregistrează și p lucrează date înregistrate pe bandă de magnetofon, provenind de la 750 de casierii aparținînd unui număr de 23 mari magazine ale orașului, înlocuind astfel munca a 300 de calculatori.*

● **R. P. POLONĂ.** — *În R. P. Polonă sporește în ritm rapid producția de mase plastice, care înlocuiesc treptat metalul, lemnul și alte materiale necesare producerii diverselor produse. În anul 1966 producția de materiale plastice în Polonia va fi de 154 000 tone, cu aproximativ 30% mai mare decît în 1965; se însușește producția unor noi sortimente.*

● **R. D. VIETNAM.** — *La Școala superioară de economie și planificare din capitala R. D. Vietnam a avut loc festivitatea înmînării diplomelor celor 483 de absolvenți. Din anul 1957, Școala superioară de economie și planificare din Hanoi a fost absolvită de 2 983 de persoane.*

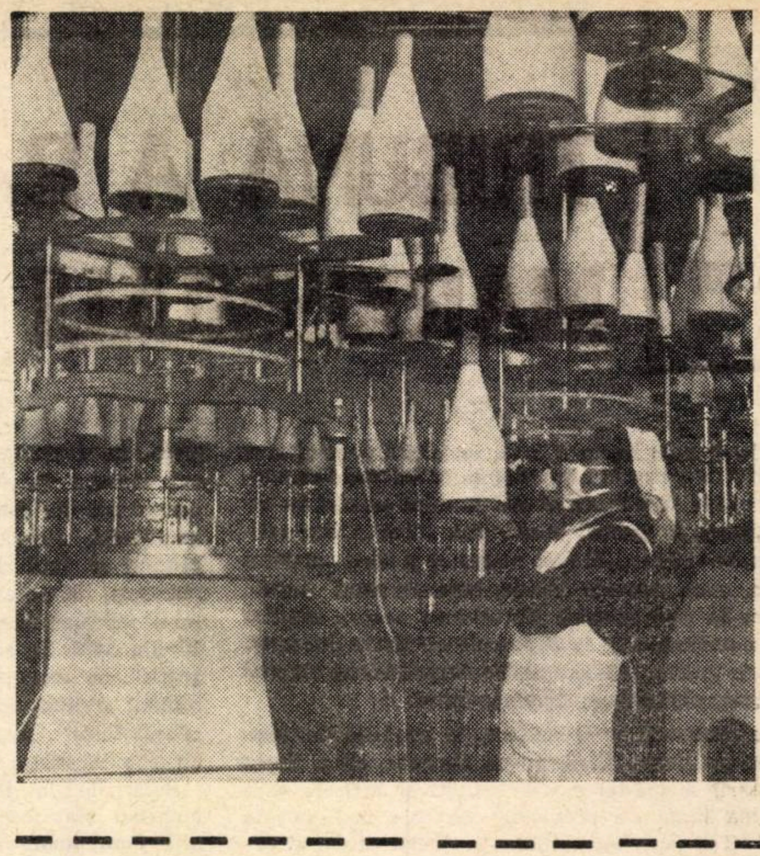

R.P.D. Coreeană – O secție a Întreprinderii de tricotaje Kangsuh, provincia Pyungan

CORESPONDENȚĂ DIN PRAGA

TENDINȚELE CONSUMULUI ȘI SARCINILE CERCETĂRII CERERII

ÎN viitoarea dezvoltare a consumului în Cehoslovacia, căreia i se acordă atenție în planurile de perspectivă, se pune accent nu numai pe ridicarea nivelului consumului curent și al înzestrării cu produse de uz îndelungat, ci și pe aspectele lui calitative, pe găsirea căilor optime de dezvoltare a consumului.

Dezvoltarea de pînă acum arată, că vechiul mod de conducere a activității comerțului nu asigură o structură corespunzătoare a ofertei de mărfuri. Noul sistem de conducere, introdus treptat în economia noastră națională, rezolvă principalele momente nu pe căi administrative, ci prin aplicarea unor pîrghii economice. Cu ajutorul acestui sistem de conducere, dorim să realizăm o mai bună dezvoltare calitativă a producției întreprinderilor, accentuînd funcția economică a prețurilor în producție și repartiție, adîncind cointeresarea materială și acționînd cu alte pîrghii legate de economia pieței.

Care este orientarea dezvoltării consumului, preconizată pentru anii viitori?

Principalul deziderat în dezvoltarea consumului de produse alimentare este modificarea structurii acestuia. Consumul actual de alimente satisface, iar în unele cazuri depășește chiar necesarul de calorii, recomandat de medicină (consumul mediu de calorii pe om și zi în R.S.C.S. este de peste 3100 cal.); este depășită limita și în consumul de grăsimi și de hidrocarburi. În schimb, consumul de proteine — în special de proteine de origine animală —, a unor vitamine în sezonul de primăvară — în special a vitaminei „C" — și consumul unor substanțe anorganice (calciu) este insuficient. De aceea, în dezvoltarea viitoare se pune accent pe creșterea consumului de lapte și de produse lactate; printr-un consum crescut de fructe exotice se va echilibra și insuficiența de vitamine „C" în perioada de primăvară.

În domeniul produselor industriale se va urmări ridicarea calității acestora, în așa fel, încît ea să se apropie de nivelul mondial. Realizarea acestui obiectiv este condiționată de reacția cît mai nemijlocită a prețurilor la dezvoltarea cererii, și de o cît mai nemijlocită dependență a retribuirii muncii de prețul produsului pe piață. Drept criteriu al atingerii acestui nivel al produselor poate servi numai comparația cu cele mai bune produse de pe piața internațională. De aceea, în noul sistem de conducere se preconizează ca moment însemnat mărirea ponderii produselor importate, care, prin calitatea lor, să constituie o concurență pentru produsele indigene. Compararea prețurilor mondiale cu prețurile de cost ale produselor noastre constituie un criteriu și pentru aprecierea eficienței producției diferitelor întreprinderi.

O pregnantă caracteristică a nivelului de trai reprezintă gradul de înzestrare cu obiecte de uz îndelungat. Se prevede ca pînă în anul 1980, potrivit dinamicii dezvoltării, gradul de înzestrare a gospodăriilor să atingă pe ansamblu următoarele valori: cu televizoare 90% din gospodării, cu mașini de spălat 85%, cu frigidere 90%, cu aspiratoare 30%, cu mașini de cusut 75%, cu motociclete 40%, cu automobile 32% din gospodării.

Prevederile de mai sus privind viitoarea dezvoltare au fost confruntate cu cerințele rezultînd din analizele sociologice și premisele creșterii nivelului de trai. Înzestrarea cu obiecte de uz îndelungat ar trebui să asigure premise materiale pentru dezvoltarea optimă a folosirii timpului liber, care din punct de vedere sociologic, apare ca unul din cei mai importanți factori ai caracterului consumului viitor și, în anumită măsură, și al consumului actual. Continua creștere a exigențelor privind calificarea arată, că trebuie create condiții nu numai pentru timpul necesar studiului, ci și odihnei, a cărei importanță pentru regenerarea forței de producție crește o dată cu ridicarea calificării.

Această creștere se manifestă în nevoile consumatorului ca individ și se răsfrînge și în cererea de consum. Obiectele de consum legate de crearea și utilizarea timpului liber capătă prioritate. Nu se poate însă spune că premisele dezvoltării viitoare, așa cum au fost menționate mai sus, corespund pe deplin prognozei cererii de consum. O problemă reprezintă, de pildă, creșterea relativ înceată a satisfacerii cererii de autoturisme. Această cerere nu este satisfăcută nici în prezent; legat de creșterea veniturilor și datorită influenței crescînde a turismului internațional asupra deciziunilor consumatorilor, în viitorul apropiat se poate prevedea accelerarea cererii de automobile.

Folosirea automobilelor și turismul introduc în consum, în deciziunile consumatorilor, elemente noi; consumatorul își creează o nouă ordine a valorilor, corespunzător condițiilor modificate de trai (creșterea cererii pentru articole de sport și pentru servicii, pe seama consumului de alcool, de țigări etc.).

Din analiza tendințelor rezultă, că apropierea veniturilor reale are loc nu numai în politica propriu-zisă a salariilor, în diferențierea veniturilor nominale, ci poate fi influențată de însăși situația de pe piață. Venitul nominal este un factor psihologic care influențează cointeresarea la rezultatele muncii, dar efectul său propriu-zis trebuie văzut în consum. Dacă muncitorul are posibilitatea să realizeze imediat pe piață rezultatele efortului său mărit, cointeresarea sa este mai directă decît în cazul, în care oferta de pe piață nu satisface cererea, cînd consumul nu depinde de rezultatele muncii proprii, ci este influențat de posibilitățile pieței la momentul respectiv, de măsurile administrative de pe piață — adică de alți factori, care obligă pe consumator să satisfacă nevoile sale la un nivel relativ mai scăzut decît cel corespunzător posibilităților sale financiare în acel moment.

În domeniul celorlalte mărfuri industriale se prevede o continuă ridicare a nivelului actual de consum. Comerțul cu amănuntul de produse textile va crește pînă în 1980 probabil cu 70%. Se presupune, de asemenea, o dezvoltare accelerată a serviciilor; aici accentul se pune mai ales pe ridicarea calității.

ing. Vladimir BARTA
candidat în științe, Institutul de cercetări comerciale – Praga

CURIER

■ Lucrarea ASPECTE DIN AGRICULTURA ROMÂNIEI, 1920–1939, de O. Parpală (Editura Academiei Republicii Socialiste România, Buc., 1966, 219 pag.) se ocupă de caracterul agriculturii românești în pe-

rioada dintre cele două războaie mondiale. După părerea autorului, extensivitatea și unilateralitatea reprezintă trăsătura caracteristică a acestei agriculturi.

Lucrarea analizează aceste trăsături, condițiile care le-au dat naștere și urmările lor pe plan social-economic.

■ Sub titlul **Economia iugoslavă în teorie și practică,** anul trecut a apărut o culegere de lucrări ale economiștilor iugoslavi. Grupate în două părți, una consacrată problemelor teoretice generale și alta problemelor dezvoltării economice a Iugoslaviei, studiile oglindesc o parte din preocupările economiștilor din această țară. Din lucrările adunate în volum cităm : „Marx și gîndirea economică contemporană" de I. Maksimovici, „Analiza și planificarea rezultatelor comerțului exterior cu ajutorul modelului legăturilor dintre ramuri" de M. Sekulici, „Venitul național și fondurile fixe pe teritoriul Iugoslaviei în anii 1909–1959" de I. Vinski, „Bazele sistemului de planificare în Iugoslavia" de J. Sirotkovici, „Probleme ale dezvoltării industriale a Iugoslaviei" de B. Ciolanovici și altele.

■ „Calificarea – lege de dezvoltare a forțelor productive și condiție a dezvoltării multilaterale a personalității" constituie firul conducător al studiului **Produktivkraft. Persönlichkeit. Phisolophische Bemerkungen über Qualifizierung und wissenschaftlich - technische Revolution** (Forțe de producție. Personalitate. Observații filozofice cu privire la calificare și revoluția științifico-tehnică) de Gerda Huth, apărut în Dietz-Verlag, Berlin 1966, 316 pag. Lucrarea se sprijină pe cercetări sociologice făcute de autoare în întreprinderi industriale (mai ales în industria chimică) din R.D.G. Se insistă asupra concordanței dintre dezvoltarea forțelor productive și dezvoltarea personalității în condițiile relațiilor de producție socialiste și se relevă multiplele posibilități de influențare din partea unui lucrător calificat asupra procesului de producție.

■ Comisia economică pentru Europa a Națiunilor Unite a consacrat un studiu – **La Planification Economique en Europe** (Planificarea economică în Europa), Genève, Nations Unies, 1965, 250 pag. – problemei tehnicilor de planificare. Studiul face distincție între „planificarea centrală a țărilor socialiste și planificarea indicativă a economiilor de piață". Concluzia din studii este că, fără să fie un mijloc magic al succesului economic, planificarea este un instrument puternic de rezolvare a anumitor probleme de politică economică, atunci cînd este folosit cu pătrundere și hotărîre. În subtextul aprecierii pozitive, se poate observa totuși considerarea subiectivă a planificării ca fiind doar una din soluțiile posibile și nu ca avînd, în anumite condiții social-economice, o determinare obiectivă și necesară.

■ În articolul **Où en est l'économetrie ? Impressions d'un congres** (În ce stadiu se găsește econometria ? Impresii de la un congres) din **Revue d'économie politique** nr. 1/1966, Pierre Maillet consideră că primul congres mondial al Societăților de econometrie, care a avut loc anul trecut la Roma (9–14 septembrie) a scos în evidență existența unui decalaj între cercetările teoretice abstracte, de o parte, și studiile concrete, de altă parte. El afirmă că manifestîndu-și dezaprobarea față de orientarea abstractizantă care se irosește adesea în speculații rafinate pe teme secundare, profesorul norvegian Ragnar Frisch, ar fi exclamat : „all that is not econometrics, but just playometrics !" (aceasta nu e econometrie, ci „jocometrie").

■ Necesitatea unificării terminologiei economice, uneori complicată inutil prin inventarea unor termeni noi, necesitatea de a se consacra accepțiunile unor concepte intrate în uz au dus, în ultimii ani, la editarea unei serii de noi dicționare economice, îndeosebi în țările anglo-saxone. De la începutul anului curent au apărut în Anglia două astfel de dicționare : **A New Dictionary of Economics** de Ph. A. S. Taylor (304 pag.) și **Dictionary of Economic Terms** – de Alan Gilpin (222 pag.). Ele se adaugă altor trei dicționare apărute în anul 1965 : **Everyman's Dictionary of Economics** (449 pag.) de A. Seldon și F. G. Pennance, **A Dictionary of Economics and Commerce** de J. L. Hanson (401 pag.) și **The Mc Graw Hill Dictionary of Modern Economics** (697 pag.).

■ Revista **Közgazdasági szemle** publică în nr. 5/1966 articolul **Forme organizatorice de legătură între producție și consum** de I. Szmodics, în care se analizează comparativ cele două variante ale acestei legături – cu două verigi (comerțul cu ridicata și comerțul cu amănuntul) și cu o singură verigă (rezultată din unificarea organizatorică a celor două verigi). Autorul consideră mai indicată ultima variantă, deoarece ar permite realizarea unei informații mai operative și precise cu privire la modificările cererii și ar contribui la întărirea cointeresării materiale (aceasta din urmă fiind pusă direct în funcție de desfacerea mărfurilor către consumator).

MERCUR PRINTRE MUZE

PEȘTELE CEL MARE ÎNGHITE PE CEL MIC

PREZENTÎND cu un alt prilej situația economică a presei occidentale, arătam că nivelul cel mai ridicat de concentrare capitalistă este atins de presa vest-germană din cauza unor condiții istorico-economice specifice, dintre care nu cea mai puțin importantă este determinată de faptul că întreaga reorganizare și restructurare postbelică s-a făcut pe „loc gol" în urma lichidării, o dată cu prăbușirea hitlerismului, a peste 95% din publicațiile existente pînă atunci.

Deși a atins proporții foarte înalte, procesul acesta de concentrare continuă cu impetuozitate și azi, mai ales în sectorul cel mai activ și mai de succes al presei vest-germane, sectorul presei ilustrate. Într-o însemnare de anul trecut relatam despre constituirea la Hamburg a unui mare concern — Gruner, Jahr, Bucerius — care reunește sub o singură conducere cîteva din principalele reviste ilustrate din R.F.G., în frunte cu cea mai mare dintre ele STERN (tiraj săptămînal 1 870 000 exemplare).

Acum două săptămîni, la München s-a încheiat o altă tranzacție de amploare, care lărgește considerabil sfera de acțiune a unui concern de presă apărut pe piață abia de cîțiva ani. Este vorba de faptul că societatea Martens-Kenneweg și-a vîndut pentru 68 milioane de mărci întregul său activ trustului Heinrich Bauer din Hamburg. Compania Martens-Kenneweg era proprietara revistei ilustrate QUICK (cu 1 760 000 exemplare, a doua ca tiraj în R.F.G.), a revistei ilustrate REVUE (cu 1 300 000 exemplare, a patra ca tiraj), a magazinului pentru adolescenți TWEEN și a revistei fotbalistice KICKER, ceea ce n-a împedicat-o să cunoască în ultima vreme anumite dificultăți financiare. Achiziționarea în urmă cu un an a săptămînalului REVUE nu s-a dovedit o afacere prea reușită; tirajul acestei reviste a rămas staționar, determinînd o pierdere netă de 70 000 mărci la fiecare număr. În același timp, în ultimele douăsprezece luni, tirajul revistei QUICK a sporit cu aproape 80 000 exemplare, ceea ce nu reprezintă prea mult, deoarece principalul său concurent NEUE ILLUSTRIERTE a înregistrat un spor de aproape 270 000 exemplare.

Recent, QUICK și REVUE au fost afectate și de campania dezlănțuită de anumite cercuri politice și religioase împotriva obscenității în presă. E interesant de semnalat ca un rezultat al acestei campanii că mai mult de suferit au avut publicațiile cu o poziție echivocă decît cele integral și deschis consacrate temelor licențioase și fotografiilor frizînd direct pornografia (în această din urmă categorie intră aceiași NEUE ILLUSTRIERTE, despre care am vorbit înainte). Criza publicațiilor lui Martens a fost accentuată și de plecarea celor doi conducători ai lui QUICK, Hagen și Prinz, care au fost angajați de către cel mai mare monopol de presă vest-german, concernul Springer.

Ideea lichidării companiei Martens-Kenneweg plutea de mai mult timp în aer ; dar în afara lui Springer se părea că nu se mai găsește în R.F.G. cineva capabil să cheltuiască în acest scop zecile de milioane necesare.

Spre surpriza generală, trustul Bauer a reușit să strîngă banii trebuitori, făcînd ce-i drept apel la un credit de 11 milioane mărci din partea Băncii de Investiții și Comerț din Frankfurt și — ceea ce este nou în afacerile de presă din R.F.G. — la un credit de 40 milioane mărci din partea unui grup de bănci elvețiene.

Prin încheierea acestei tranzacții, trustul Bauer tinde să ocupe primul loc în ce privește presa ilustrată și al doilea loc în ansamblul presei din R.F.G. În afară de publicațiile cumpărate de la Martens, Bauer mai posedă revista NEUE ILLUSTRIERTE (tiraj 1 650 000 exemplare), revista ilustrată de radio și televiziune „TV-Hören und Sehen" (tiraj 1 486 000 exemplare), revista de modă „Neue Mode" (tiraj 850 000 exemplare), revistele de muzică ușoară „Wir", „O. K." și „Musik Parade", precum și magazinele de sfîrșit de săptămînă „Praline" și „Neue Post". La un loc toate acestea reprezintă, după ultimele achiziții, un tiraj de aproape 9 milioane și jumătate exemplare. Bauer intenționează să contopească revistele cu profil asemănător „Neue Illustrierte" și „Revue" într-o singură publicație „Neue Revue", care să întreacă „Stern" și să devină cel mai vîndut magazin ilustrat din Germania Occidentală.

Dar cu aceasta procesul de concentrare a presei vest-germane nu se va încetini. După cum s-a aflat, pe baza unei înțelegeri semi-secrete, Bauer va ceda în curînd marelui concern Springer revistele „Tween", „Kicker", „Wir" și „O.K.. Colaborarea strînsă dintre Springer și Bauer se va extinde și în alte domenii, ceea ce lasă să se întrevadă perspectiva unui superconsorțiu care va controla peste 50% din presa vest-germană.

Aceasta — după cum remarcă unii observatori — va însemna nu numai instituirea pentru prezent a unui veritabil control monopolist asupra opiniei publice, ci și crearea condițiilor în care să devină practic imposibilă apariția unor noi ziare sau reviste mai însemnate.

H. DONA

DE VORBĂ CU PARTICIPANȚI LA COLOCVIUL INTERNAȚIONAL PE TEMA LOCUINȚEI

ÎNTRE 28 iunie și 5 iulie se desfășoară la București Colocviul internațional al Comisiei de locuințe a Uniunii internaționale a arhitecților. La dezbateri participă peste 50 reprezentanți din 20 de țări. Un redactor al „Vieții economice" a avut cu acest prilej o convorbire cu cîțiva din specialiștii prezenți.

Considerăm actualul colocviu drept un moment important în activitatea Comisiei, ne spune **Henry Jacques Le Même,** președintele colocviului. Comisia își duce activitatea de mulți ani, dar pînă în prezent rezultatele sesiunilor nu au fost destul de concrete. În anul acesta întrunirea Comisiei a fost transformată în colocviu, la care au fost invitați de data aceasta, nu numai arhitecți, ci și economiști și sociologi. Ei urmează să-și spună cuvîntul în ce privește factorii sociali și economici, în schimbare, care trebuie luați în considerare în construirea locuințelor. Așteptăm mult de la această confruntare de idei.

Cunoscutul arhitect olandez **Ernest Groosman** s-a referit la problemele construcțiilor de locuințe în țara sa. El a amintit că Olanda are 12 milioane de locuitori și o creștere anuală a populației de aproape 2%. Ea este una din țările cu cea mai densă populație din lume — 400 locuitori pe km². Construcțiile de locuințe se desfășoară destul de rapid : din 1946 a început să se construiască în ritm de circa 20 000 locuințe pe an. Acest ritm a crescut, ajungînd acum la 120 000 pe an. 50% din aceste construcții sînt subvenționate de stat.

În ce privește metodele și materialele folosite, el a arătat că Olanda se menține în general la metodele tradiționale, multe construcții executîndu-se din cărămizi sau blocuri mari. Din 1950 s-au introdus mai multe metode moderne, dintre cele întrebuințate și în Franța, România, U.R.S.S. Este vorba de elemente prefabricate, de folosirea betonului monolit, turnat în cofraje încălzite, de clădiri cu osaturi metalice, de turnarea betonului în cofraje glisante.

Ne vorbește apoi **Mourad Ben Embarek,** din Maroc. M. Embarek este redactor adjunct al revistei „Arhitectură și urbanism" (singura revistă de arhitectură din Africa) și este unul din autorii planului de reconstruire a orașului Agadîr, care a fost aproape complet distrus într-un puternic cutremur, cu cîțiva ani în urmă.

Creșterea orașelor pune probleme dificile Marocului, spune el. Acestea au început să se dezvolte în timpul războiului, cînd legăturile economice dintre Maroc și Franța au fost temporar întrerupte și cînd a început să se dezvolte o industrie națională.

Creșterea orașelor a continuat mult mai rapid după dobîndirea independenței, pe măsură ce se depuneau eforturi pentru construirea unei industrii. În momentul obținerii independenței, la o populație de 12 milioane locuitori, 1,5 milioane locuiau în așa-numite bidonviluri sau în cartiere insalubre. La această situație se adaugă o creștere extrem de rapidă a populației ; un spor de 400 mii anual. Complexitatea și urgența problemei sînt și mai mult accentuate în urma lipsei acute de cadre naționale în domeniul construcțiilor de locuințe. Chiar astăzi în Maroc nu există decît 12 arhitecți marocani, toți formați după cucerirea independenței.

Pe baza programului guvernamental, în 10 ani au fost construite 200 000 locuințe, fiecare pentru familii de cîte 4—5 persoane (ceea ce înseamnă locuințe pentru circa 1 milion de oameni). În cadrul programului, terenurile respective au fost expropriate la prețuri foarte mici, statul a furnizat infrastructura urbană și social-culturală și fondurile pentru construirea locuințelor.

Se folosesc mai ales metode și materiale tradiționale de construcție, ele dovedindu-se în condițiile Marocului, considerabil mai ieftine. S-au încercat și alte formule de soluționare a problemei locuințelor, ca aceea a furnizării de credite pentru locuințe în proprietatea individuală. Ele au însă o răspîndire mult mai mică, dat fiind numărul limitat de persoane care pot suporta asemenea cheltuieli.

Programul de construcții a dus la progrese însemnate, dar bidonvilurile — alimentate de exodul rural — continuă să constituie o problemă. Soluția difinitivă, spune **M. B. Embarek,** nu poate fi găsită, decît în contextul unei soluții mai largi pentru dezvoltarea economică generală a țării.

Referindu-se și el la problema locuinței în țările în curs de dezvoltare **Nicolas Di Martino** — Franța, a subliniat modul în care, după părerea sa, trebuie acordat ajutorul acestor țări. Este necesar să se urmărească întotdeauna rezultatul final al ajutorului : construcțiile să rămînă în proprietatea deplină a țării care primește ajutorul, iar conducerea lucrărilor să fie efectuată de arhitecți locali. Este, de asemenea necesar să se țină seama de metodele locale de construcție și de condițiile locale.

În încheierea convorbirii **H. J. Le Même** a spus că a mai avut prilejul să viziteze țara noastră. A văzut Bucureștiul, Brașovul, Galațiul și construcțiile de pe litoralul Mării Negre. A fost încîntat de primirea acordată și de interesul viu pentru cultura franceză. Tot ce a văzut în România l-a interesat în mod deosebit.

I. V.

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești,
telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

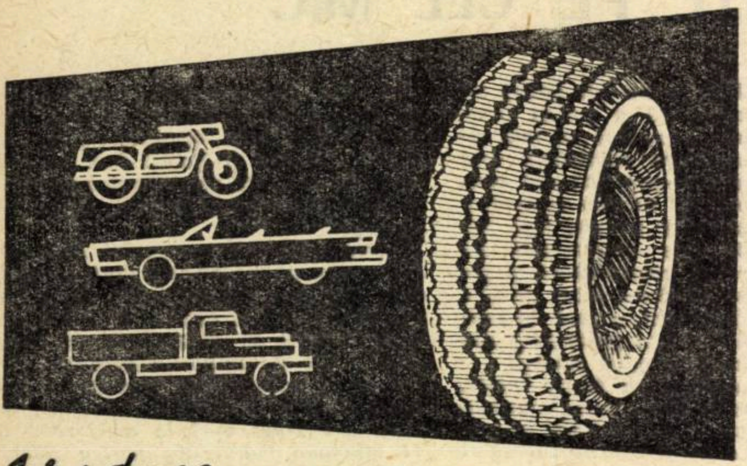

produce

ANVELOPE ȘI CAMERE DE AER

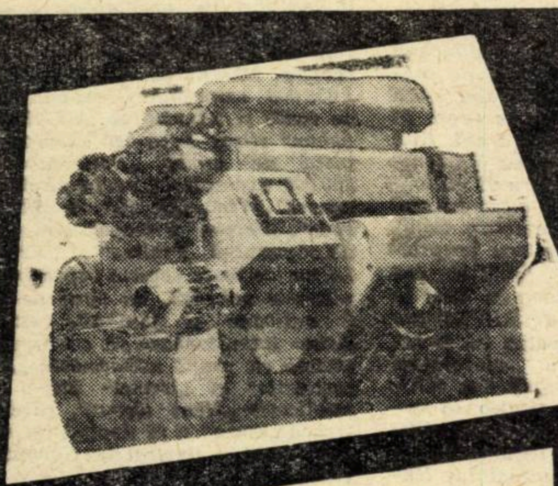

Întreprinderea mecanică Roman

str. Ștefan cel Mare nr. 258, telefon 737

ROMAN

Mașina de șlefuit, cu doi cilindri, finisează suprafețele plane (panouri, șipci, lezne, rame etc.) confecționate din lemn.

Se folosește în mod avantajos și la zimțarea suprafețelor ce urmează a fi încleiate.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE SUCEAVA

CCH Suceava

- Saci de hîrtie
- Pungi de hîrtie
- Sfoară de hîrtie
- Hîrtie sulfat de polietilenă
- Hîrtie acoperită cu poliacetat de vinil
- Hîrtie parafinată
- Pînză cașerată cu polietilenă pe hîrtie
- Hîrtii bituminate
- Hîrtii creponate
- Hîrtii cașerate cu folii metalice
- Hîrtii gumate
- Hîrtie sulfat pentru saci
- Hîrtie ambalaj superior
- Hîrtii acoperite cu copolimeri de clorură de vinil-viniliden
- Hîrtii imprimate cu desene continue

Fabrica de cuie sîrmă și lanțuri GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219

livrează:

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcții gama 1,8—4,0 mm
- Ținte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

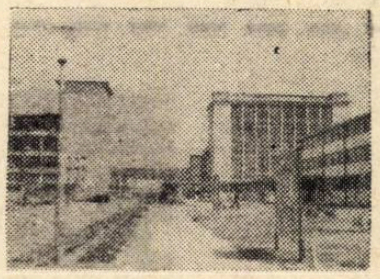

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

FABRICA DE CIMENT BICAZ

produce și livrează pe bază de repartiție următoarele produse:

- ciment.
- var pentru construcții
- agrocalcare.
- produse din azbociment (plăci, turnuri răcire, tuburi).

În ce privește cimentul, avem mai multe sortimente:

P 400 E
Pz 400
M 400
R I M
B S S
P 500
F 300

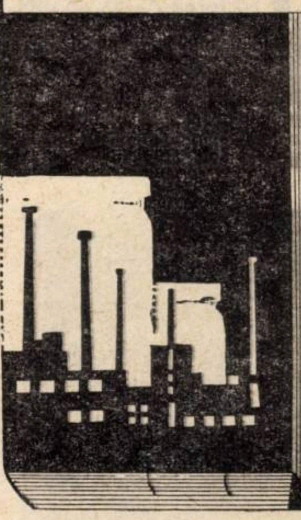

INTREPRINDEREA

VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

PRODUCE:

- ciment de rezistențe inițiale mari
- ciment P. 400 și P. 500
- ciment B.S.S. export
- ciment P. 400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiții.

UTILA

BUCĂTĂRIA DORITĂ DE TOATE GOSPODINELE

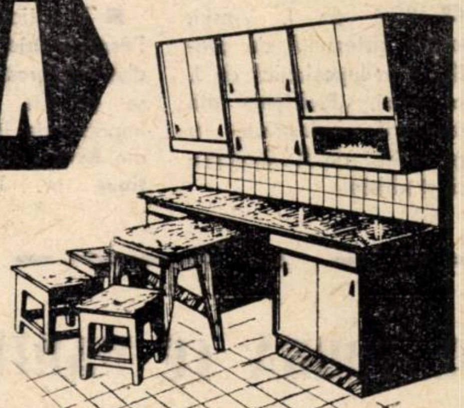

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere
De vînzare în toate unitățile comerțului de stat și cooperatist

CEAHLĂU

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ
str. Aurel Vlaicu, 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

EXECUTĂ
CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

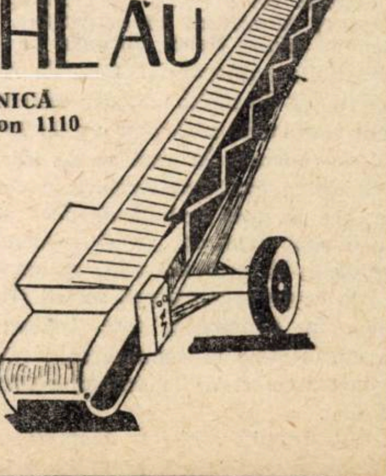

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

În două domenii hotărîtoare ale tehnologiei avansate, acela al mașinilor electronice de calcul și acela al rachetelor și sateliților de comunicații spațiale, Statele Unite dețin în prezent poziții dominante în lumea capitalistă. În ultimul timp țările vest-europene și alte țări capitaliste se simt amenințate în progresul lor tehnologic, în viitorul lor industrial propriu și în posibilitatea expansiunii economice pe piața mondială. De aceea în ultimul timp asistăm la diferite încercări din partea acestor țări de a asigura independența și dezvoltarea industriei lor de mașini electronice, care încă nu a fost acaparată de marile monopoluri americane. Unii observatori se întreabă dacă nu cumva e prea tîrziu și dacă, în general, țările Europei de Vest înțeleg importanța și urgența problemei.

The Economist

Mașinile electronice de calcul:

EUROPA OPUNE REZISTENȚĂ

„PIAȚA mondială *) a mașinilor electronice de calcul crește mereu — s-ar putea ca ea să ajungă în primii ani ai deceniului 1970—1980 la valori de 7 miliarde lire sterline. Pînă acum situația este foarte inegală. *O companie americană — International Business Machines — furnizează 80% din vînzările mondiale. Alte firme americane furnizează încă 15%*. Aceasta înseamnă că celorlalte țări le rămîne foarte puțin. *Acum însă, fabricanții vest-europeni și japonezi — ajutați de guvernele lor — încep să opună rezistență.*

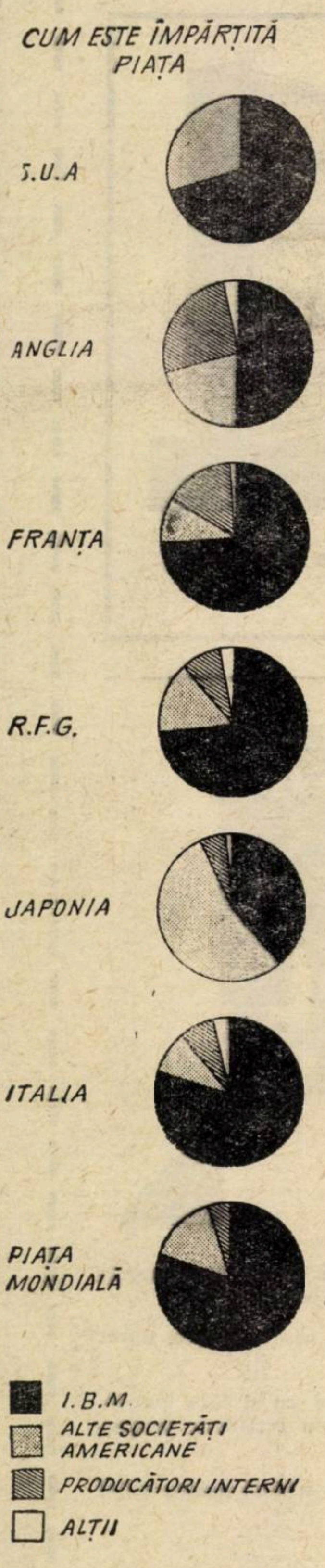

Statele Unite au în prezent de 13 ori mai multe mașini electronice de calcul în funcțiune decît țara care deține locul imediat următor. Deși ar putea părea uimitor, țara următoare din punct de vedere al numărului de mașini, este Japonia. Acest lucru se datorează faptului că prețul calculatoarelor electronice variază foarte mult — unele costă numai 12 000 lire sterline, în timp ce altele ajung la 500 000 lire sterline. Japonia are o mulțime de calculatoare mici. Ea se află mult în urma S.U.A. dacă se ia în considerare valoarea mașinilor. Anglia deține locul al treilea în ceea ce privește numărul de calculatoare instalate: 1 905 în luna mai a acestui an. R. F. Germană vine imediat după Anglia, iar Franța deține locul al cincilea.

O modificare a ritmurilor

...Este de semnalat că, după ce a înaintat atît de rapid și atît de departe, industria de calculatoare americană își încetinește acum ritmul, în timp ce cererea europeană și japoneză crește vertiginos. *Ritmul american de creștere a scăzut acum la circa 15% anual, sau poate și mai puțin. Europa și Japonia înregistrează acum o înaintare de două ori mai rapidă.* După cum era de așteptat, Anglia, Franța și R. F. Germană desfășoară cea mai mare parte a efortului lor pe piețele europene. Majoritatea experților se așteaptă ca Franța să întreacă celelalte două țări în următorii patru ani și să ajungă pe locul întîi în clasamentul european. Se consideră, de asemenea, că Franța are, în perspectivă mai îndelungată, un potențial foarte ridicat. Aceasta s-ar putea datora faptului că francezii stau destul de bine în domeniul electronicii și ar putea, în consecință, să-și asimileze rapid tehnica mașinilor electronice de calcul. Ei se preocupă, de asemenea, mult de programarea economică centralizată și acest lucru necesită, de asemenea, calculatoare electronice. Se prevede ca țările scandinave, în special Danemarca, să folosească mult calculatoarele electronice...

Poziția lui I. B. M.

Cererea de calculatoare electronice vine din patru sectoare principale: prestările de servicii care folosesc multă forță de muncă umană, cum sînt băncile, asigurările și finanțele; industria grea, ca cea petrolieră, chimică și siderurgică; industria electrotehnică și industria de avioane și rachete, strîns legate de aceasta; și, în sfîrșit, cei mai mari cumpărători — departamentele guvernamentale...

I.B.M. deține o poziție puternică în fiecare țară: 73% din piața R.F. Germane, 74% din cea a Franței și circa 50% din aceea a Angliei (vezi graficul). Societatea deține poziții încă mai importante în restul Europei Occidentale, de asemenea, în Australia, Canada și America de Sud — motiv pentru care ea ajunge să furnizeze circa 80% din vînzările mondiale. Cu excelenta sa rețea de desfacere, răspîndită în întreaga lume, ea dispune pînă acum de un mare avantaj asupra concurenților săi mai puțin experimentați. Dar aceștia încep să-și dea seama că trebuie să depună eforturi, în primul rînd, în domeniul desfacerii și al deservirii mașinilor (mașinile produse de I.B.M. nu sînt cu mult mai bune decît ale altora).

Celelalte firme americane sînt Univac, o filială a firmei Sperry Rand, Radio Corporation of America, Honeywell, Burroughs și Control Data Corporation. Colosul General Electric, care fabrică de toate, de la motoare de avioane pînă la aparate casnice, și-a croit cu perseverență drum în domeniul calculatoarelor electronice și urmărește să mai înghită și alte firme mici.

Datorită lărgirii piețelor lor, societățile neamericane au început să pună probleme acestor giganți. Principalul rival este Anglia cu al său trio alcătuit din International Computers and Tabulators care face singurele mașini „complet englezești", Elliott-Automation și English Electric-Leo-Marconi. Toate trei recrutează cu înfrigurare personal pentru plasarea și deservirea mașinilor...

Din 1959 încoace, industria japoneză s-a dezvoltat foarte rapid. Majoritatea mașinilor sînt făcute pe baza unor licențe ale companiilor americane — Hitachi are licențe de la R.C.A. iar Nippon Electric de la Honeywell. Dar atacul hotărît al lui I.B.M. — care deține circa 39% din piața japoneză — îi împinge din ce în ce mai mult pe fabricanții japonezi să acționeze.

Prea tîrziu?

Există, de asemenea, indicii că guvernele francez, italian și vest-german reconsideră poziția lor în această problemă — în special guvernul francez. *Cu toate că și Franța și Italia au asistat pasive la preluarea de către General Electric a companiilor Machines Bull și Ollivetti, guvernul francez s-a alarmat acum serios și se grăbește să convingă ceea ce a mai rămas din industria mașinilor de calcul să fuzioneze și să formeze o societate în întregime franceză.* (Unul din elementele care a stimulat această hotărîre a fost constatarea că americanii nu vor să le vîndă mașinile mari, din motive strategice).

Dar oare puținele societăți, relativ independente, care au mai rămas nu au lăsat să treacă prea mult timp pentru a se opune concurenței americane? Se vor putea ele organiza în așa fel încît să facă față viitoarelor necesități? Au ele oare suficient capital pentru a trimite în lumea întreagă reprezentanți comerciali foarte capabili care să convingă țările mai puțin dezvoltate să le cumpere mașinile? Problema rămîne deschisă. Dar terenul este pregătit pentru o concurență feroce".

(11 iunie 1966)

*) Este vorba de țările capitaliste.

THE OBSERVER

CERCETĂRILE SPAȚIALE ȘI MARELE BUSINESS

„ACTIVITATEA E.L.D.O. (Organizația pentru dezvoltarea rachetelor europene) este de multă vreme în plină confuzie. Actuala nehotărîre a guvernului britanic o agravează și mai mult.

Ministerul de Externe englez luptă pentru înfăptuirea proiectului, considerîndu-l ca o posibilitate utilă de pătrundere în Europa. Dar noi nu vom intra în Europa participînd la un eșec — și faptul esențial cu privire la E.L.D.O. este acela că, sau trebuie mobilizat un efort mult mai mare, sau trebuie să se renunțe cu totul la acest proiect.

Scopul principal pentru construirea unei mari rachete europene este unul singur: evitarea unui monopol militar sau comercial american. Renunțînd la construirea rachetei Blue Streak și cumpărînd racheta Polaris, Anglia a consimțit la monopolul *militar* al Americii în domeniul rachetelor mari. Principalul țel trebuie să fie așadar acum acela de a împiedica un monopol *comercial*. Se presupune că marile rachete pot aduce beneficii — și se propune ca acest lucru să se facă prin lansarea de sateliți pentru comunicații.

Nu există nici un fel de îndoială că asemenea sateliți vor sta la baza unor mari afaceri. Este necesar însă să păstrăm un simț al proporțiilor. În primul rînd, s-a apreciat că investițiile mondiale pentru telecomunicații vor totaliza 20 000 milioane lire sterline în viitorii cinci ani, dar că numai 1% vor fi destinați sateliților. Piețele cu adevărat mari sînt cele de pe pămînt, și nu cele care gravitează...

O problemă mult mai importantă

Discuțiile se poartă acum cel mai mult în jurul «sateliților de emisie» ai anilor 1970, nave spațiale foarte grele și complexe, dispunînd de rezerve proprii de energie nucleară și capabile să facă transmisiuni directe pentru aparatele particulare de recepție. Se afirmă că astfel s-ar putea asigura o cale foarte ieftină pentru transmisiuni puternice de televiziune în culori, atît în țările în curs de dezvoltare, cît și în cele avansate, cu toate implicațiile pentru posibilitățile de reclamă comercială și propagandă politică în toată lumea, care ar rezulta de aci. Se subliniază că nici Anglia, nici celelalte țări vest-europene nu pot accepta un monopol american în acest domeniu.

Discutîndu-se despre E.L.D.O. se uită uneori faptul că la bază se ascunde o problemă mult mai importantă. Căci Europa nu este amenințată de un monopol american numai în domeniul marilor rachete, ci în toate domeniile tehnicii avansate, în care ritmul dezvoltării este determinat de uriașele cheltuieli federale ale Washington-ului.

Este absurd ca Franța să se plîngă de dominația americană în spațiu, în timp ce industria ei de mașini electronice de calcul a dispărut înghițită de firme americane. Pentru actuala revoluție industrială, mașinile electronice de calcul sînt infinit mai importante decît sateliții. Este ridicol ca țările europene să se preocupe de E.L.D.O., atîta timp cît societățile lor de transporturi aeriene cumpără avioane în special de la Boeing și cînd programele lor de energie nucleară sînt amenințate de Westinghouse și General Electric.

Peste 10 ani

În felul acesta, peste 10 ani Europa nu va fi cu adevărat independentă în nici unul din aceste domenii tehnologice, iar firmele europene se vor ocupa în general de vînzarea de utilaj american sau de fabricarea acestuia pe bază de licențe americane. Politica în domeniul cercetărilor științifice și al dezvoltării va fi dirijată de pe celălalt mal al Atlanticului. Talentele și capitalurile vor tinde să emigreze spre coastele de est sau de vest ale Americii...

Dacă Europa intenționează să lupte undeva pentru independența tehnologică (și în ultimă instanță această problemă are implicații politice și economice), este neîndoielnic că trebuie să se acorde prioritate mașinilor electronice de calcul și electronicii înaintate. Nu numai că aceste tehnologii vor pătrunde în toate domeniile vieții economice, dar piețele ce se deschid sînt uriașe, ele cuprinzînd întreaga lume.

De la război încoace, Anglia a depus un efort mai mare decît orice altă țară europeană pentru a concura cu America, în domeniul tehnologiei avansate. S-au risipit mulți bani și mult talent pentru proiecte care au fost ulterior abandonate și au fost atrase investiții și personal calificat din activități mai puțin strălucitoare, dar mai profitabile. Aceasta înseamnă că Anglia are mult de oferit Europei în domeniul acestor tehnologii avansate. De aceea, este de mirare că eforturile noastre de colaborare se concretizează în domenii unde există mai mici perspective de profit real (spațiu și aviație), în timp ce se neglijează electronica și energia nucleară.

Aspectele sociale și culturale

Paralel cu aspectul economic și industrial, problema are și aspecte sociale și culturale. După părerea noastră argumentul cel mai puternic în favoarea E.L.D.O. este că acesta va menține în activitate echipe talentate. Acest lucru este desigur important pentru persoanele în cauză — dar este, de asemenea, important, și acest lucru e de un aspect mai subtil, care nu poate fi definit cu ușurință, pentru menținerea moralului, a unei atmosfere intelectuale, în domeniul tehnologiei avansate, al industriei, al universităților și în întreaga țară...

Simplul fapt că există oameni care lucrează la frontierele științei, ale științei pure sau ale celei aplicate, se face simțit în întreaga societate ca un stimulent".

(12 iunie 1966)

ÎN PREAJMA ALEGERILOR DIN TOAMNĂ

Joseph Alsop în „New York Herald Tribune": „Din ce în ce mai mulți oameni încep a recunoaște că președintele a suferit o gravă pierdere de popularitate".

— „Cel mai bine e să ne păstrăm calmul absolut".
(Din „New York Herald Tribune")

UZINA MECANICĂ BUZĂU

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIŢIE:

- Ramificaţii C.F.R. tip 40—49
- Ramificaţii tip industrial 9,3 ; 13,75 ; 17,65
- Tirfoane tip A. I ; A. 3 ; B. 1 : B. 2B2 ; B.
- Crampoane tip 8 x 8 x 100 ; 10 x 10 x 100 ; 12 x 12 x 120 ; 14 x 14 x 140 ; 16 x 16 x 160
- Stingătoare incendiu, pe roţi, de 100 l.
- Tîrnăcoape, topoare, tîmplărie mecanică

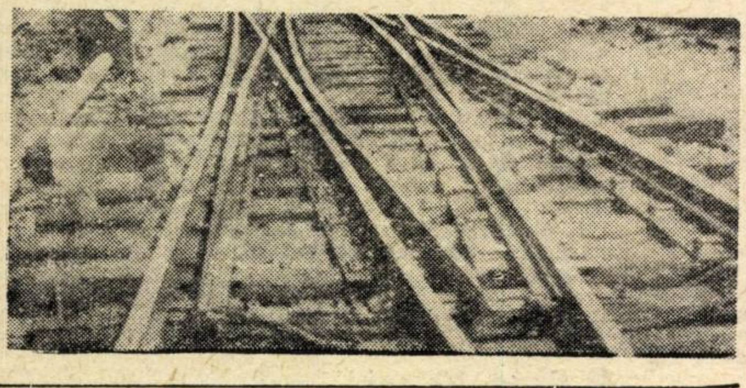

I.R.I.L. VICTORIA TÎRGOVIŞTE

ÎNTREPRINDEREA PENTRU EXPLOATAREA ŞI PRELUCRAREA MATERIALELOR NEMETALIFERE VĂLENII DE MUNTE

Bd. N. Iorga nr. 41 – telefon 23–24

Produce şi livrează pe bază de repartiţie

- nisip cuarţos spălat, sortat şi tratat chimic, prin instalaţii industriale moderne de spălare şi hidrociclonare, pentru industria sticlei şi geamurilor, pentru industria chimică şi pentru turnătorii (pentru formare).
- piatră de gips pentru industria chimică şi pentru industria materialelor de construcţii etc.
- piatră trass (tuf dacitic) pentru industria cimentului etc.

Solicitanţii se vor adresa la M.I.C.–D.G.A.D. B-dul Magheru nr. 1–3 Bucureşti telefon 16.20.12., pentru nisip, sau direct la sediul întreprinderii pentru gips şi trass.

adresîndu-vă librăriei centrale
CARTEA PRIN POŞTĂ
Str. Sergent Nuţu Ion nr. 8–12
Raionul „V. I. Lenin", Bucureşti
care vi le expediază la adresa indicată.

Lucrările apărute vi se livrează imediat, iar cele aflate sub tipar, la cîteva zile după apariţie.

IMPORTANT

Secţia „Discul prin poştă" din cadrul librăriei vă poate expedia cu promptitudine şi discurile solicitate.

Pentru a cunoaşte condiţiile de expediere şi titlurile înregistrate de „Electrecord" vi se trimit gratuit la cerere – prospecte şi cataloage pe genurile de muzică preferate.

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

- Întreprinderea „MAŞINEXPORT" a încheiat contracte pentru exportul de strunguri carusel cu diametrul de 1 250 cm în S.U.A. Cu prilejul Expoziţiei naţionale a Republicii Socialiste România la Moscova, întreprinderea a încheiat contracte pentru vînzări de maşini-unelte, maşini pentru prelucrarea lemnului, utilaje de construcţii, macarale-turn, maşini de spălat rufe, frigidere, sobe de gătit cu gaze etc. În ultima perioadă s-au livrat la export 2 macarale-turn şi 240 de tone de armături industriale din oţel, în U.R.S.S., 40 de maşini-unelte de diferite tipuri în R. D. Germană, R.S.F. Iugoslavia, R. F. Germană, Grecia, Iran, Italia Japonia.

- „TEHNOIMPORT" a încheiat cu firma „Hartman u. Braun" din R. F. Germană contracte pentru importul de PH-metre indicatoare şi înregistratoare şi circuite pentru semnalizare, conductibilitate, o instalaţie complexă de analiză a gazelor, cu firma „Unicam" din Anglia — importul unui spectrofotometru şi al unui aparat pentru ultra-violete, necesare pentru cercetări de laborator, iar cu firma „Hohlglas" din R. F. Germană — importul de sticlărie de laborator

- Printre livrările efectuate de Întreprinderea „MINERALIMPORT-EXPORT" figurează: 530 de tone piatră de gips, 200 de tone de ipsos, 90 de tone de var, 71 000 u.c. cahle, circa 200 000 bucăţi ţigle în R. P. Ungară, 32 de tone de articole sanitare în R. D. Germană, 41 600 de tone de ciment în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Libia, Spania, Turcia.

- „AGROEXPORT" — pe lîngă alte mărfuri — a exportat circa 1 300 de tone de tutun în U.R.S.S., Belgia, Franţa, R. F. Germană, 44 de tone de seminţe de mac în S.U.A., 49 de tone de seminţe de coreandru în Malaia, 170 de tone de plante medicinale în R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană, Anglia, Austria, Belgia, Franţa, R. F. Germană, Suedia.

- Printre contractele încheiate în luna iunie a.c. de Întreprinderea „CARTIMEX" se înscriu vînzarea de obiecte din lemn în Olanda, săniuţe pentru copii în R. F. Germană, penare şi jucării din lemn, în Anglia.

- „PRODEXPORT" a perfectat contracte pentru exportul de gem de caise, zmeură şi prune în Sudan, 20 de tone de compot de prune în cutii de un litru în Suedia, 610 tone de pastă de tomate la butoaie, în Elveţia.

- Au sosit din import, în portul Constanta, 1 070 de tone de bumbac din Iran, 1 100 de tone de celuloză cord din S.U.A., 10 300 de tone de minereu de fier din India, 400 de tone de florură de aluminiu din Italia, 2 440 de tone de laminate din R.P.D. Coreeană.

DOCUMENTAR

LA ORIZONT — 300 000 TDW

Tendințe recente în construcțiile navale din țările capitaliste

CĂTRE sfîrșitul anului trecut a fost lansată pe apă în Japonia nava petrolieră **Tokyo Maru**, *cu o capacitate record — 150 000 tdw (tone capacitate brută de încărcare). Se pare însă că recordul nu va fi de lungă durată: tot pe șantierele japoneze se află în construcție o altă navă —* **Idemitsu Maru** *— care urmează să fie lansată pe apă în noiembrie și care va avea 205 000 tdw. Iar acum, societatea americană Gulf Oil a comandat șase petroliere de cîte 300 000 tdw fiecare. Capacitatea navelor crește deci pe cît de mult, pe atît de repede. Și încă o caracteristică: ea crește în primul rînd în Japonia, care și-a mărit considerabil ponderea în construcțiile navale ale țărilor capitaliste.*

Bilanț 1965

DUPĂ statisticile întocmite de Lloyd's Register of Shipping, în cursul anului trecut au fost lansate pe apă 2 280 de nave (în 1964: 2 147) însumînd 12,22 (respectiv 10,26) milioane tone registru brutto (TRB). Construind 710 (715) nave cu un total de 5,36 (4,09) milioane TRB, Japonia și-a mai consolidat poziția ca cea dintîi dintre țările capitaliste în această ramură. Ponderea ei în totalul lansărilor pe apă a ajuns la 43,9%, față de 39,8% în 1964 și 27,7% în 1963.

Pe locul al doilea se află acum Suedia cu 72 (68) nave, însumînd 1,17 (1,02) milioane TRB, adică 9,6% (9,1%) din total. Anglia, care nu mai departe ca în 1955 ocupa locul întîi printre țările capitaliste constructoare de nave, trebuie să se mulțumească acum cu poziția a treia, la care îi dau dreptul cele 1,07 (1,04) milioane TRB de nave lansate pe apă. Participarea R.F.G. a scăzut la 8,4% în 1965, față de 8,7% în 1964 și 11,4% în 1963.

Sub raportul compoziției funcționale a navelor construite, se remarcă faptul că sporul de tonaj înregistrat în 1965 s-a obținut în cea mai mare parte pe seama creșterii numărului vaselor pentru caric în vrac (transportul cerealelor, minereurilor, cărbunelui). În 1964, construcțiile fuseseră în descreștere la acest tip de nave; în 1965 volumul lor a crescut la 3,71 milioane TRB față de 1,61 milioane în anul precedent, iar ponderea lor în tonajul mondial capitalist aproape s-a dublat — de la 15,7% la 30,4%. Mărimea unităților de acest tip nu a crescut însă în 1965, cele mai mari dintre ele rămînînd la proporțiile din 1964, adică pînă la 48 000 TRB. Abia unele comenzi mai recente încep să depășească acest tonaj. La navele petroliere, în schimb, s-a petrecut contrariul: numărul vaselor lansate s-a redus la 313 față de 320 în 1964, iar tonajul a regresat de la 5,53 la 5,39 milioane TRB, mărimea unităților, pe de altă parte, a fost în creștere însemnată ,aici înregistrîndu-se recordul lui **Tokyo Maru.**

Economicitatea mărimii

NAVELE petroliere sînt și în medie pe lumea capitalistă mai mari decît cele pentru caric în vrac. La mijlocul anului 1965 un număr de 1 069 de nave de acest din urmă tip aveau în total 24 188 000 tdw, adică în medie aveau o capacitate de 22 600 tdw; în aceeași perioadă 2 748 de nave petroliere, cu peste 10 000 tdw fiecare, însumau 80 206 000 tdw, adică în medie 29 200 tdw. Dar navele petroliere cresc acum repede ca proporții și nivelul atins de **Tokyo Maru**, *deși excepțional, nu este cu totul izolat. La sfîrșitul anului 1965 se aflau în exploatare 17 nave petroliere de peste 100 000 tdw, iar alte 50 erau în construcție sau înscrise în carnetele de comenzi. Dacă luăm ca termen de comparație nivelul de 50 000 tdw, la începutul anului 1966 erau în exploatare 378 de nave petroliere care depășeau această capacitate și care însumau 25,4 milioane tdw, avînd deci în medie 67 200 tdw per unitate*

Ce împinge la asemenea mărimi medii și, mai ales, ce împinge la depășirea proporțiilor maxime recunoscute pînă nu de mult ca limită superioară? În primul rînd, costul construcției acestor nave. La proporțiile lui **Tokyo Maru**, *costul unei tone de capacitate este evaluat la 85 de dolari, cu posibilitatea de a fi redus la 75 de dolari, în timp ce la nave de 70 000 tdw cifra este de 95 de dolari (BUSINESS WEEK, 16 aprilie). S-a calculat că o navă petrolieră de 300 000 tdw va costa numai de 3 ori mai mult decît navele de 50 000 tdw, deși va avea o capacitate de 6 ori mai mare (FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, 29 aprilie). Supernavele permit și economii apreciabile la capitolul salarii, între altele grație unui grad ridicat de automatizare. Echipajul care este de 38 de persoane la navele petroliere de 50 000 tdw, nu crește decît la 40 de persoane pe supernave.* **Tokyo Maru** *are un echipaj format din 29 de persoane. Ca rezultat al acestui și al altor factori, costul transportului unei tone de țiței brut cu această din urmă navă este evaluat la 1,70 dolari, față de 2 dolari cu navele de 70 000 tdw.*

Porturi și canale noi?

SE ridică totuși o problemă și anume aceea a raportului între pescajul supernavelor și adîncimea șenalului navigabil al porturilor. Se consideră că o navă de 100 000 tdw are un pescaj de circa 15 metri. Or, în Europa Occidentală continentală, numai porturile Rotterdam, Le Hâvre, Lavera (Marsilia) și Genova au un șenal navigabil corespunzător. În Anglia, există două sau cel mult trei porturi adecvate, în țările scandinave unul. O serie de porturi vest-europene sînt în curs de amenajare în acest scop, de pildă, Wilhelmshaven, Triest; altele se văd puse în fața unor serioase probleme din cauza terenului inadecvat, ca de pildă Hamburg.

Greutățile nu se rezumă însă la atît. Un factor de limitare pentru aprovizionarea cu petrol a Europei Occidentale, de pildă, care se face în mare parte din zona Golfului Persic, este și faptul că prin Canalul de Suez pot trece numai nave avînd pînă la 75 000 tdw (DER VOLKSWIRT, nr 6/1966). Ce-i drept, se consideră că pentru nave petroliere de la 100 000 tdw în sus devine rentabil ocolul continentului african pe la Capul Bunei Speranțe. O altă limită se prezintă însă apoi sub forma faptului că și Canalul Mînecii devine inaccesibil cînd este vorba de nave cu un pescaj de 20 de metri.

O soluție preconizată actualmente pentru evitarea neajunsurilor arătate constă în transbordarea încărcăturii supernavelor petroliere — într-unul din porturile de destinație accesibile — pe nave mai mici, de pînă la 100 000 tdw, care să efectueze apoi livrarea propriu-zisă. Se pare că și această operație poate fi suportată fără ca folosirea supernavelor să devină nerentabilă, și aceasta datorită unor avantaje ca cele amintite mai sus.

Pe de altă parte, imposibilitatea de a practica asemenea soluții în cazul vaselor pentru caric în vrac este unul din motivele care nu permit ca tonajul acestor nave să evolueze spre aceleași proporții ca navele petroliere.

Șantiere pe măsura navelor

APARIȚIA la orizont a navelor de 300 000 tdw — de altfel, se vorbește încă de pe acum de posibilitatea de a se merge mai departe, în viitorul relativ apropiat, pînă la 500 000 tdw — are loc în condițiile unei puternice concurențe între întreprinderile constructoare din diferitele țări capitaliste. Orientarea spre sporirea rapidă și însemnată a tonajului presupune evident șantiere cu capacități foarte mari, ceea ce este un factor al centralizării continue a capitalurilor și al concentrării producției în această ramură.

Cele mai mari 10 întreprinderi de construcții navale din lumea capitalistă (după lansările pe apă de nave de peste 500 TRB) se prezentau în 1965 în următoarea ordine:

	Nave	TRB
1. Mitsubishi Heavy Industries Ltd. (Japonia)	42	1 272 350
2. Ishikawajima-Harima Heavy Industries Co. (Japonia)	34	1 076 778
3. Hitachi Shipbuilding and Engineering Co. (Japonia)	26	540 920
4. Deutsche Werft (R.F.G.)	18	457 653
5. Mitsui Shipbuilding (Japonia)	17	435 260
6. Eriksberg/Uddevalla (Suedia)	16	413 409
7. Götaverken (Suedia)	12	406 702
8. Nippon Kokkan Kaisha (Japonia)	16	353 000
9. Kare Shipbuilding (Japonia)	11	326 350
10. Kawasaki Dockyard (Japonia)	10	293 250

Sursa: Die Zeit, 27 mai.

Prin urmare, dintre cele 10 întreprinderi înșirate, șapte sînt japoneze, două — suedeze, una — vest-germană. De fapt, în acest din urmă caz s-a atribuit forță retroactivă unei fuziuni preconizate abia în luna mai a anului acesta. Noua întreprindere urmează să fie creată pînă în 1968 din Kieler Howaldtswerke AG, Deutsche Werft AG și Howaldtswerke Hamburg AG, între care se stabilesc deocamdată legături de cooperare. Predominarea și gradul de concentrare deosebit de ridicat al firmelor japoneze devin astfel și mai evidente.

În ultimele luni, patru întreprinderi japoneze și-au creat docuri pentru nave de 200 000 tdw fiecare. Hitachi dispune de un doc pentru nave ajungînd la 250 000 tdw, iar Kawasaki va avea un asemenea doc anul viitor. Fapt este că încă în 1964 în Japonia 71,3% din tonajul brut al navelor construite proveneau din întreprinderi cu lansări anuale de peste 250 000 TRB, iar în Suedia 70,5% din tonaj. Într-o țară cu îndelungate tradiții în acest domeniu, cum este Anglia, nici o firmă nu ajunge la asemenea capacități. În prezent un raport întocmit de un comitet numit în acest scop (Geddes), propune ca 27 de șantiere navale engleze care dau circa 90% din tonajul construit în Anglia, să se constituie în patru sau cinci grupuri pentru a-și mări competitivitatea. Construcțiile navale japoneze par a avea însă în continuare, în această luptă de concurență, importante avantaje.

Nave comerciale lansate pe apă în principalele țări capitaliste constructoare
(medii trimestriale sau trimestre; în mii tone brute)

Anii	Total	Japonia	Suedia	Anglia	R.F.G.	Franța	Italia	Norvegia
1954	1 313	103,4	136,1	352	240,8	66,6	40,4	34,3
1955	1 329	207,2	131,5	368	232,1	81,5	41,8	35,0
1956	1 668	436,6	122,3	346	250,1	74,4	89,5	42,7
1957	2 125	608,1	165,2	353	307,8	107,1	121,3	59,9
1958	2 317	516,7	190,1	350	357,3	112,7	137,7	64,8
1959	2 186	430,6	214,2	343	300,5	102,0	129,6	76,9
1960	2 089	433.0	177,7	333	273,0	148,6	108,5	49,5
1961	1 985	449,8	185,5	298	240,5	111,5	83,5	90,8
1962	2 080	547,2	208,2	268	251,1	118,4	86,4	94,5
1963	2 138	593,4	216,6	234	244,7	111,3	129,3	84,8
1964	2 591	1 051,2	251,9	261	226,7	129,6	90,9	103,1
1965 :I	2 707	1 012,5	363,2	317	239,4	124,5	41,4	91,8
II	3 336	1 384,5	256,7	408	251,0	147,8	191,3	190,2
III	3 046	1 536,9	366,1	189	234,1	97,6	83,9	30,9
IV	3 143	1 406,1	258,1	173	305,7	112,4	119,8	96,7

Sursa: U. N. Monthly Bulletin of Statistics, martie 1966, pag. XI.

Japonia și-a întrecut deci toți concurenții, dintre care principalii — Suedia, Anglia, R.F.G. — o urmează acum la mare distanță. În timp ce Anglia începe să fie lăsată în urmă și de Suedia, Japonia efectuează peste 2/5 din lansări.

Recordul de capacitate al petrolierului gigant va fi de scurtă durată: nave de 200 000 și 300 000 tdw se și află în construcție

Tdw și TRB

- TONAJUL DEADWEIGHT este greutatea pe care o poate duce o navă afundată în apă de mare pînă la linia de încărcare de vară, sau diferența de deplasament dintre nava încărcată și nava goală, în aceleași condiții. Cuprinde echipajul, pasagerii, bagajele, proviziile de orice fel, apa dulce de băut sau pentru diferite servicii, mobilierul, poșta, încărcătura, combustibilul, apa de balast, piesele de rezervă pentru instalațiile navei etc.

- TONAJUL BRUT constă din volumul spațiilor situate sub puntea de tonaj, al celor dintre punțile de deasupra punții de tonaj, al suprastructurilor închise destinate mărfurilor, proviziilor și locuințelor echipajului și pasagerilor etc.

Tonajul deadweight se exprimă în tone metrice (1 000 kg) sau în tone engleze (2 240 livre). Tonajul brut se exprimă în tone-registru, egale cu 2,83 mc sau 100 picioare cubice engleze.

Vasul japonez **Tokyo Maru**, recordman al tonajului deadweight cu cele 150 000 tdw ale sale, a bătut și recordul tonajului brut: 96 500 TRB. Predecesorul lui pe lista giganților flotei de petroliere, **Nissho Maru**, are 132 344 tdw, dar numai 74 869 TRB. În privința tonajului brut, primele două locuri în lume le-au deținut timp de peste trei decenii — pînă în 1965 – transatlanticele engleze **Queen Mary** și **Queen Elizabeth**, cu 81 237 TRB, respectiv, 83 673 TRB.

C. E. C. O.

„ARMONIZARE“ DIFICILĂ

AU trecut numai cîteva săptămîni de la expunerea lui Rinaldo Del Bo, președintele Înaltei Autorități a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (C.E.C.O.), în fața Parlamentului european, asupra pieței energetice, în care se subliniau datele critice ale situației, și la 21 iunie, a fost convocat la Rotterdam, Comitetul Consultativ al acestui organism. Problemele deosebit de „delicate“ ce s-au aflat înscrise pe ordinea de zi, leagă în prezent de rezolvarea lor justificarea existenței în viitor a C.E.C.O., ca organism în sine, și a eficienței practice a propusei fuzionări a executivelor celor trei instituții comunitare — Euratom, C.E.C.O. și Piața Comună. În ciuda faptului că în ceea ce privește finanțarea politicii agricole s-a ajuns pînă la urmă la un acord (dar care nu este nici el definitiv pînă la reglementarea problemei prețurilor), situația fuzionării celor trei executive nu a putut fi reglementată nici la ultima sesiune C.E.E. încheiată recent la Bruxelles, unde chestiunea Comisiei unice și a conducerii acesteia a continuat să constituie diferendul esențial (întrucît el se referă la principiile suveranității naționale pe care le apără Franța în cadrul Comunității).

Criza aproape cronică de pe piața energetică, exprimată prin supraproducția de cărbuni și prin importul crescînd de petrol — subliniau unii observatori — pare mai degrabă să adîncească contradicțiile din interiorul Comunității, decît să contribuie la armonizarea intereselor semnatarilor Tratatului de la Paris.

● Un deziderat nerealizabil

LUATĂ în ordine cronologică, Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului este primul organism „comunitar“ al Europei Occidentale, luînd ființă prin Tratatul încheiat la 18 aprilie 1951 la Paris (intrat în vigoare la 25 august 1952), între Franța, Italia, R.F.G., Olanda, Belgia și Luxemburg. Puterea executivă este încredințată Înaltei Autorități C.E.C.O., ca organ suprem, asistat de Comitetul Consultativ de specialitate. Scopul C.E.C.O. este înscris în documentul constitutiv: „Comunitatea — se stipulează în Tratat — trebuie să realizeze în mod treptat condiții care prin ele înșile să dea posibilitatea repartizării celei mai raționale a producției la nivelul de productivitate cel mai ridicat, asigurînd totodată continuitatea muncii și evitînd turburări de bază și persistente în economiile statelor membre“. Dar armonizarea, pe care o preconiza Tratatul, nu s-a dovedit posibilă.

Prima și cea mai acută problemă continuă să rămînă cea a cărbunelui, ale cărui stocuri — după aprecierea experților — au atins cifre îngrijorătoare. Deși pentru a se preîntîmpina stocajele, o serie de mine au fost închise (în R.F.G. și-au încetat pînă în prezent activitatea 55 mine, în Belgia — 30, iar în Franța — 7), stocurile de cărbune nevîndut au crescut în primele patru luni ale acestui an cu 5 milioane tone față de aceeași perioadă a anului trecut, valoarea totală a acestora fiind evaluată la circa 400 milioane de dolari. Cifrele preliminare pentru anul în curs indică de asemenea o reducere a producției de cărbune cu 2,4 milioane tone pentru Belgia, 1 milion tone pentru Franța și 500 000 tone pentru Olanda. Cauzele care au dus la această situație „haotică“ — cum o califică ziarul THE TIMES — trebuie căutate în primul rînd în dubla concurență de pe piața cărbunelui, datorită înlocuirii treptate a acestuia cu alți combustibili (petrol, gaze etc.) și pătrunderii cărbunelui american la prețuri mai accesibile decît cele practicate înăuntrul Comunității.

Pe de altă parte, divergențele crescînde dintre statele producătoare din cadrul C.E.C.O. (R.F.G., Belgia) și cele consumatoare (Italia, Olanda, Franța) au accentuat dezechilibrul comunitar. Germania Federală continuă să ceară partenerilor săi să reducă importurile de cărbune din alte țări și să contribuie mai intens la absorbirea surplusurilor sale. În caz contrar, ea afirmă că se află în situația de a nu se mai considera legată de unele obligații ale Tratatului de la Paris. Pe aceeași poziție se situează și Belgia pentru care importurile din afara Comunității amenință să ducă la o completă paralizie a industriei sale carbonifere. „Pînă în prezent însă — menționa THE TIMES — atitudinea celorlalți parteneri este negativă. Italienii au răspuns deschis că economia noii lor industrii siderurgice îi obligă să cumpere de pe piața unde găsesc prețul cel mai scăzut...“

Măsurile luate de industriile carbonifere ale C.E.C.O. au provocat însă și o importantă reducere a mîinii de lucru. Analizat pe o perioadă mai lungă, totalul celor rămași fără lucru între 31 decembrie 1957—31 decembrie 1965 se ridică la circa 400 000 muncitori. Reducerea cu 10% a producției în aceeași perioadă, a fost urmată de o reducere a efectivului de lucru cu 33% pe ansamblul personalului și cu 37% pentru minerii din abataje. Situația este deosebit de critică în Belgia, unde aceste reduceri au atins un procent de 63% pentru minerii din abataje.

● Problema stocurilor de rezervă

BILANȚUL C.E.C.O. nu se prezintă mai roz nici în ceea ce privește situația oțelului și petrolului. Potrivit unui studiu întocmit recent de experții Comunității, producția de oțel a țărilor membre în primul trimestru al acestui an a fost inferioară cu 300 000 tone față de aceeași perioadă a anului trecut, cea mai mare scădere fiind înregistrată în Germania Federală (3,8% în primele 5 luni în raport cu anul trecut). O scădere de 250 000 tone a fost înregistrată și în ceea ce privește exporturile în același trimestru, comparativ cu 1965. Rata de creștere a consumului real de oțel în țările comunitare a continuat să scadă de la 6% în cel de-al treilea trimestru al anului 1965, la 4% în trimestrul următor, și apoi la 2,2% și 0,5% în trimestrele I și II din 1966. Previziunile pentru trimestrul al III-lea, fac pe comentatorii de la agenția economică de presă franceză AGEFI să tragă concluzia că numai printr-o „mai mare prudență“ în adaptarea producției la cerere, C.E.C.O. ar putea preveni „un dezechilibru cantitativ și o cădere a prețurilor“ (în prezent, aproape jumătate din consumul de oțel al Pieței Comune revine Germaniei Federale).

Cît privește situația petrolului, concurența din domeniul prețurilor, practicată în special de marile societăți petroliere internaționale, și măsurile protecționiste luate de țările importatoare — practici despre care se arată că sînt de natură să restrîngă piața liberă a petrolului — fac ca perspectivele C.E.C.O. și în acest sector să fie destul de limitate. Cota-parte a acestui combustibil în aprovizionarea cu energie a țărilor C.E.E., crescuse din 1950 pînă în 1965 de la 10 la 49% (fiind inclus și gazul metan). Această creștere explică și situația de dependență care s-a creat pentru țările C.E.C.O. față de țările furnizoare (importurile de produse petroliere reprezentînd 27% pentru R.F.G., 35% — Franța, 46% — Belgia, 65,7% — Italia, 72,4% — Olanda și 99,6% — Luxemburg). De aci și necesitatea pe care o subliniază autoritățile C.E.C.O. de a se asigura în cadrul Comunității un nivel minim de stocuri de țiței și produse petroliere, capabil să preîntîmpine o eventuală criză de aprovizionare. Specialiștii reuniți recent la Bruxelles consideră că aceste rezerve, denumite „stocuri de catastrofă“ sau de forță majoră, trebuie să echivaleze cu necesarul de consum pe cel puțin 65 zile. Apelul la prudență pare însă să nu fi găsit ecou în rîndul tuturor partenerilor. După cum sublinia LA VIE FRANÇAISE, „Italienii sînt aceia care pun piedici realizării practice a unei politici petroliere comune“. Autoritățile de la Roma, care nu sînt în măsură să facă un asemenea efort financiar, consideră că un stoc de numai 45 de zile este suficient, o extindere a rezervelor la 65 de zile riscînd să blocheze „un capital prețios“ mai necesar la ora actuală altor nevoi în domeniul construcțiilor. Aluzii discrete au lăsat însă să se înțeleagă că un eventual acord ar putea fi posibil dacă Comunitatea ar fi dispusă la asistență financiară. Aluziile au rămas însă fără ecou, iar recenta întîlnire a specialiștilor de la Bruxelles s-a soldat pînă la urmă tot cu un dezacord.

Nelămurite pe termen scurt, perspectivele C.E.C.O. nu sînt mai sigure pe termen lung: incertitudine pe piața oțelului, dezechilibru pe cea a cărbunelui, încordări pe piața petrolului — iată elementele tabloului pe care ni-l zugrăvesc observatorii economici cu privire la viitorul organizației.

Viorica BABA

Adunarea de Stat a R. P. Ungare a adoptat

CEL DE-AL TREILEA PLAN CINCINAL

SĂPTĂMÎNA trecută a avut loc sesiunea Adunării de Stat a R. P. Ungare, care a dezbătut și a adoptat cel de-al treilea plan cincinal (1966—1970) de dezvoltare a economiei naționale ungare.

În raportul său, Ajtai Miklos, președintele Oficiului de Stat al Planificării al R. P. Ungare, a făcut bilanțul ultimilor cinci ani. El a arătat că în perioada planului cincinal care s-a încheiat recent, producția industriei socialiste a sporit cu 47%. Exportul de mărfuri industriale a crescut cu 67%. A fost încheiată cu succes transformarea socialistă a agriculturii. Venitul național a crescut în cincinal cu 25%, alocîndu-se pentru fondul de consum 78%, iar pentru fondul de acumulări 22% din venitul național. În decurs de cinci ani, veniturile reale ale muncitorilor și funcționarilor au crescut cu peste 18%; a sporit aproximativ în aceeași măsură valoarea reală a consumului țărănimii. Salariul real al muncitorilor și funcționarilor a crescut cu 9%.

Expunînd apoi directivele principale ale celui de-al treilea plan cincinal, raportorul a arătat că în următoarea perioadă trebuie urmărită dezvoltarea intensivă a economiei, coordonarea mai armonioasă a producției cu nevoile economiei și ale consumului. Venitul național urmează să sporească în medie cu 4% pe an.

În următorii cinci ani vor fi investite în sectorul socialist 250—260 miliarde forinți. 46—50% din această sumă (adică aproximativ 120 miliarde forinți) vor fi alocate pentru dezvoltarea industriei și a industriei construcțiilor. Principalele investiții în industria extractivă vor contribui la sporirea continuă a producției de energie electrică, urmînd ca în următorii cinci ani să fie create capacități energetice de aproximativ 1 000 megawați. Ponderea țițeiului și a gazelor naturale în balanța energetică va fi în anul 1970 de 40%. Va crește substanțial producția de aluminiu. Se prevede ca producția industriei chimice să sporească cu 10% pe an, cu accent pe producția de îngrășăminte azotoase, mase plastice, fibre și fire sintetice. În domeniul industriei constructoare de mașini vor fi efectuate investiții cu 80% mai mari decît în cincinalul anterior, ceea ce va permite dezvoltarea și modernizarea acestei ramuri.

Producția industrială globală va crește într-un ritm anual de 6%, adică în ansamblu pe următorii cinci ani cu 32—36%; 80% din sporul producției urmează să fie realizat pe seama creșterii productivității muncii. Producția agricolă va crește în perioada noului cincinal în medie cu 13—15% față de media celor cinci ani precedenți. Agricultura va primi în această perioadă 38—40 mii tractoare și 6—7 mii combine cerealiere. Planul prevede ca întregul necesar de cereale al țării să fie acoperit prin producția proprie. O dată cu creșterea cointeresării materiale a țărănimii, se prevede o sporire în proporție de 28—32% a achizițiilor de produse agricole în perioada 1965—1970, producția industriei alimentare urmînd să crească aproximativ în aceeași măsură.

În transporturi va fi investită o sumă cu 36% mai mare decît în cincinalul anterior; în 1970, tracțiunea electrică și Diesel va reprezenta 75—80% din totalul liniilor de cale ferată în exploatare.

Noul plan cincinal prevede construirea a 300 000 de apartamente, dintre care 100 000 de apartamente vor fi construite de către stat, iar restul de 200 000 din fondurile populației, care va primi în acest scop credite pe termen lung în sumă de 10 miliarde forinți. Venitul real pe un locuitor urmează să sporească cu 14—16%, iar salariul real — cu 9—10%. În domeniul circulației mărfurilor planul prevede sporirea cu 40—45% a vînzării de mărfuri de folosință îndelungată.

În încheiere, raportorul a subliniat că cifrele de control ale planului stabilesc în mod clar principalele proporții și direcții ale dezvoltării, fără a se exclude posibilitatea adaptării sarcinilor anuale, în cadrul noului sistem economic, condițiilor economice reale și situației pe piața internațională.

I. K.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Stockholm a fost semnat un Acord referitor la schimbul de mărfuri dintre Suedia și R. P. Bulgaria pe termen de cinci ani, care prevede o sporire considerabilă a volumului schimburilor.

● În trimestrul I/1966 exportul Marii Britanii către R. P. Chineză s-a cifrat la 7 milioane lire sterline față de 3,7 milioane în primul trimestru 1965, iar importul din R. P. Chineză — la 9,8 milioane lire sterline față de 6,5 milioane în anul precedent.

● La Uzina constructoare de mașini a Combinatului Csepel (R. P. Ungară) a fost construit prototipul unui strung automat scurt de conducere-program, realizat în cooperare cu firma Krupp (R. F. Germană).

● Între Grupul industrial francez „Jaix“ și Întreprinderea de comerț exterior sovietică „Mașinoimport“ a fost semnat un acord care prevede livrarea în U.R.S.S. a unei instalații complexe combinate pentru producția unui milion de tone benzină și două milioane tone motorină pe an.

Corespondență de la Roma

VII DEZBATERI LA CONFERINȚA F. A. O.

DEZBATERILE privind reforma agrară au continuat în cadrul celor trei grupe de lucru și în săptămîna aceasta. Concluzii, firește, încă nu se pot trage; aprecieri de perspectivă asupra rezultatelor Conferinței vor putea fi făcute abia după dezbaterile din ședințele plenare care vor avea loc în zilele de 1 și 2 iulie.

După primele zile în care Conferința părea să se rătăcească în discuții cu caracter academic, accentul a fost pus treptat pe probleme de ordin practic, legate de necesitatea redistribuirii pămîntului, a colonizării rurale, finanțării reformei agrare, organizării de cooperative agricole de producție, luării de măsuri în vederea creșterii producției agricole, formării cadrelor, utilizării forței de muncă, de necesitatea efectuării unei analize asupra consecințelor economice și sociale previzibile.

Una din problemele viu disputate cu privire la reforma agrară este dacă aceasta trebuie să fie radicală, profundă și realizată într-un termen scurt, sau să fie efectuată treptat, permițîndu-se încă mult timp existența a diferite forme de exploatare agricolă.

A fost exprimată teama că o reformă energică, în termen scurt, ar putea provoca o scădere a producției agricole. Unii delegați, subliniind necesitatea elaborării unui program pentru reforma agrară s-au referit la Napoleon, care susținea că i-ar trebui doi ani după o bătălie victorioasă pentru a putea elabora un plan ideal de luptă. Au fost exprimate însă și păreri care recomandă măsuri energice.

Așa cum se menționează și în cel de-al IV-lea Raport al O.N.U. asupra programului reformei agrare, în Filipine, de pildă, pentru aplicarea reformei agrare sînt necesare 70 000 de cadre. Ritmul de pregătire a cadrelor este însă de 2 000 pe an. Aceasta înseamnă că reforma agrară se va putea aplica abia în anul 2010. Specialiștii din țările socialiste, precum și din unele țări în curs de dezvoltare, au susținut necesitatea și au prezentat avantajele efectuării unor reforme agrare radicale, în termen scurt.

ÎN PREAJMA SESIUNII ECOSOC

ASTĂZI au început la Geneva lucrările sesiunii comune a Comitetului administrativ de coordonare al O.N.U. și Comitetului special de coordonare al Consiliului economic și social (ECOSOC), sesiune la care se va discuta programul de lucru al Organizației Națiunilor Unite în domeniul economic, social și al drepturilor omului și se va definitiva ordinea de zi a sesiunii de vară (a 41-a) a Consiliului economic și social.

La sesiunea comună a celor două comitete consultative participă, în calitate de prim-vicepreședinte al ECOSOC, prof. Costin Murgescu, ambasador, reprezentantul permanent al Republicii Socialiste România la Consiliul economic și social.

Lucrările celei de-a 41-a sesiuni a Consiliului economic și social al O.N.U. — la care vor participa 27 de țări, printre care și țara noastră, membră a Consiliului — vor începe la 5 iulie a.c.

O. I. M.

BILANȚUL UNEI SESIUNI

LA 22 iunie, la Geneva, s-au încheiat lucrările celei de-a 50-a sesiuni a Conferinței generale a Organizației Internaționale a Muncii (O.I.M.), care a adoptat o serie de hotărîri importante pentru viața organizației. Conferința s-a desfășurat sub semnul unei interesante dezbateri pe marginea raportului directorului general David Morse, care a tratat o temă de mare actualitate — „Industrializarea și munca“, analizată prin prisma implicațiilor pentru țările în curs de dezvoltare.

Ținînd seama că fiecare țară trebuie să-și concentreze resursele și eforturile în vederea realizării industrializării, D. Morse a arătat — printre altele — că este necesar ca această acțiune îndelungată și dificilă să se bazeze pe planuri de dezvoltare de ansamblu, pentru a asigura în același timp, atît progresul coordonat și complementar al diverselor sectoare, cît și creșterea generală a economiei, îmbinîndu-se în mod rațional preocupările sociale cu cele economice.

Cei peste 200 oratori care au luat cuvîntul, delegați veniți din numeroase țări, au imprimat, în general, dezbaterii caracterul unui amplu schimb de vederi și de experiență. S-a subliniat, ca o concluzie majoră, rolul ce trebuie acordat industrializării pentru lichidarea înapoierii economice și sociale, pentru reducerea decalajului dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru asigurarea unui nivel de trai ridicat, pentru independența și suveranitatea națională a fiecărui stat.

Delegația română a participat activ la discuțiile generale, expunînd pe larg esența și rezultatele politicii consecvente de industrializare a țării noastre. În afara raportului directorului general, Conferința a analizat modul de aplicare de către țările membre a prevederilor convențiilor adoptate anterior, precum și un studiu asupra inspecției muncii în diferite țări. La Conferință s-au elaborat noi instrumente internaționale, sub forma unor convenții și recomandări privind rolul cooperativelor în dezvoltarea economică și socială din țările în curs de dezvoltare, precum și condițiile de muncă și de pregătire profesională a pescarilor. De asemenea, s-au pregătit într-o primă formă, urmînd să fie repuse în discuție anul viitor, convenții și recomandări în legătură cu pensiile de bătrînețe, invaliditate și urmaș, precum și modalitățile de examinare și rezolvare a sugestiilor și reclamațiilor oamenilor muncii la nivelul întreprinderii.

Conferința a adoptat mai multe rezoluții referitoare la: industrializare, acțiunile O.I.M. în cadrul anului internațional al drepturilor omului, programele speciale de pregătire și utilizare în muncă a tinerilor, participarea muncitorilor la adoptarea hotărîrilor în întreprinderi ș.a.

Rezoluția cu privire la punerea în valoare și utilizarea resurselor umane, prezentată de delegația României, s-a bucurat de un sprijin larg, fiind adoptată în unanimitate. Fără a minimaliza importanța celorlalți factori ai producției, rezoluția pornește de la rolul primordial care revine factorului uman, cadrelor, în orice proces de dezvoltare socială și economică; ea ține seama că valorificarea resurselor umane devine o componentă principală a programelor de dezvoltare elaborate de un număr tot mai mare de țări. Printre altele, rezoluția cere directorului general să sprijine acțiunile internaționale în acest domeniu, avînd în vedere răspunderea specială care revine O.I.M. de a favoriza dezvoltarea multilaterală a omului și de a urmări ca politica de valorificare a resurselor umane să se bazeze pe recunoașterea dreptului fiecăruia de a obține un loc de muncă, de a se bucura de roadele producției, al căror creator a fost, și de a-și dezvolta pe deplin aptitudinile. Rezoluția cuprinde recomandări privitoare la extinderea asistenței tehnice multilaterale, aplicarea unor planuri de perspectivă, elaborarea de studii internaționale și alte acțiuni referitoare la valorificarea și utilizarea resurselor umane.

Conferința generală a O.I.M. din acest an a constituit un nou pas pe calea adaptării Organizației la cerințele contemporane și a marcat un progres al tendințelor de înțelegere și colaborare în cadrul Organizației, în vederea intensificării schimbului de experiență și găsirii unor soluții general acceptabile.

V. TEODORESCU

După cum au arătat delegații din țara noastră, pe baza experienței României se poate afirma chiar, că în condițiile unor energice și profunde transformări structurale este posibil să se obțină paralel sporirea producției agricole. Evident, situația economică socială și politică, care adesea diferă de la țară la țară, nu permite să se dea soluții universal-valabile. Fiecare țară urmează ca, pe baza analizei situației existente și a învățămintelor ce pot fi trase din experiența internațională, să găsească și să aplice măsurile cele mai adecvate.

Să ne referim, de exemplu, la problema mult dezbătută a mărimii medii optime a exploatației. Reprezentantul Ciprului arăta că în țara sa mărimea medie actuală este, în unele cazuri, un arbore fructifer, care constituie coproprietatea cîtorva zeci de familii; un țăran din Cipru care posedă, de pildă, un hectar de teren în total, îl are împrăștiat în zeci de parcele, uneori pe o rază de 30 km. Dacă se ia criteriul suprafeței pentru stabilirea mărimii medii optime, comparațiile sînt foarte dificile, întrucît pe cîteva hectare se poate organiza un combinat industrial de creștere a păsărilor, de 1 milion sau 2 milioane capete. În altă ipoteză a folosirii terenului, de pe urma unei asemenea suprafețe se poate perfect muri de foame.

Unii au propus drept criteriu al mărimii medii un anumit nivel, considerat decent, al venitului unei familii. Dar nici acest lucru nu este valabil, deoarece diferențele dintre asemenea venituri sînt enorme între S.U.A., de pildă, și India.

Firește, problema reformei agrare nu este o chestiune simplă. Dar nerezolvarea problemei agrare în țările în curs de dezvoltare, așa cum se și subliniază în documentele Conferinței, poate fi o sursă de grave implicații internaționale în viitor.

O problemă viu disputată este cea a cooperației agricole. Experiența pozitivă a unor țări socialiste constituie pentru unii un stimulent. Plantațiile de arbori de cauciuc, lămîi, portocali, măslini, trestie de zahăr, cu care avem de-a face în multe din țările în curs de dezvoltare nu ar putea, de altfel, să asigure o creștere a producției, dacă ar fi parcelate în mici loturi individuale.

În acest context, în dezbaterea problemelor, punctele de vedere exprimate de delegația noastră — care s-a referit la experiența României în organizarea cooperativelor agricole de producție și a uniunilor raionale cooperatiste, în asigurarea unirii forțelor țărănimii pe scara întregii țări în vederea sporirii producției și a rezolvării complicatelor probleme economice și sociale — au fost urmărite cu cel mai mare interes.

Dumitru DUMITRIU

Pentru a satisface necesitățile mereu mai mari ale circulației monetare, Trezoreria SUA a folosit din stocurile sale 111 milioane uncii argint în 1963, 195 milioane uncii în 1964 și 234 milioane uncii în 1965. S-a calculat că anual cantitatea folosită în acest scop, precum și în scopuri industriale și militare, este de 430 milioane uncii. Pentru a stăvili o scurgere a metalului prețios care amenință în prezent să ducă la o rapidă epuizare a rezervelor, Administrația a hotărît turnarea monedelor divizionare de aci înainte dintr-un aliaj în care intră cupru, nichel și numai într-un procent infim argint.

„Cum să nu mă simt un falsificator josnic!“

După NEW YORK HERALD TRIBUNE

CONGO (Kinshasa)

DUPĂ ȘASE ANI

LA 30 iunie s-au împlinit șase ani de la declararea independenței Republicii Congo (Kinshasa). Condițiile politice și economice în care mult încercatul popor congolez marchează această aniversare, continuă să fie din cele mai grele. În țară regimul militar reacționar caută să-și întărească pozițiile prin acțiuni represive, atît împotriva forțelor progresiste, cît și împotriva tuturor acelora care au făcut parte din echipele ce s-au aflat la putere înaintea lui Mobutu.

Situația economică din Congo, una din țările cu cele mai bogate resurse din Africa, este deosebit de dificilă. Șomajul și inflația cresc fără încetare. „Deficitul bugetar — scria ziarul *Handelsblatt* — a atins în primele patru luni ale acestui an patru miliarde franci congolezi. Din toamnă și pînă acum, prețurile au crescut cu o cincime, fără ca salariile să fi fost aduse la același nivel“.

Pe plan extern, ziua independenței a fost precedată de o nouă încordare a raporturilor congo-belgiene. Nemulțumit de acordurile financiare încheiate anul trecut de fostul premier Chombe cu forurile de la Bruxelles, guvernul de la Kinshasa a refuzat să le supună spre ratificare Parlamentului, denunțîndu-le ca fiind de natură a prejudicia interesele congoloze. Inopinat însă, la 12 mai, o delegație congoleză, sub conducerea primului ministru Mulamba, a sosit la Bruxelles, în scopul de a negocia unele amendamente la acorduri și de a proceda la rezolvarea litigiilor financiare. Tratativele de la Bruxelles au fost însoțite de o campanie violentă antibelgiană în Congo, atît în presă, cît și printr-un șir de măsuri guvernamentale, lovind în interesele Belgiei în această țară. Părțile păreau să fi ajuns pînă la urmă la un acord, iar la 26 mai 1966, la Bruxelles, înțelegerea a fost într-adevăr parafată. Unele aspecte ale disputei, rămase în suspensie, urmau să fie rezolvate abia cu ocazia semnării acordului la Kinshasa.

Observatorii străini ai evenimentelor ce se petrec în Congo, fără a se hazarda în aprecieri definitive asupra adevăraților beneficiari ai cursului urmat de generalul Mobutu, constată că drepturile societății Union Minière au suferit restrîngeri. În viitor, pentru transportul minereurilor extrase în Katanga, ea va trebui să folosească liniile ferate de mai mică capacitate spre Daressalam, sau spre portul congolez Matadi, fiindu-i interzis a mai utiliza calea ferată portugheză către portul Lobito în Angola. Această hotărîre nu arată încă proporțiile reale ale măsurilor luate. Cea mai semnificativă pare firește hotărîrea de a anula concesiunile acordate înainte de 30 iunie 1960 pentru exploatarea resurselor miniere, funciare și forestiere din Congo. Reacțiile mînioase ale cercurilor belgiene interesate sînt explicabile. Unele cifre prezentate de președintele companiei Union Minière, M. L. Wallef, în Adunarea generală a acționarilor, care a avut loc la Bruxelles — de altfel tot la 26 mai cind intervenise și acordul — exprimau toată satisfacția acestuia față de mersul afacerilor în anul care a trecut. El arăta că beneficiile au sporit de la 3 398 milioane franci belgieni în 1964 la 3 872 milioane în 1965. Acest spor de beneficiu s-a obținut pe seama intensificării exploatărilor: în 1965, de pildă, producția de cupru a crescut de la 275 500 t cît era în 1964 la 287 500 t, producția de cobalt de la 7 670 t la 8 400 t. Societatea a mai obținut în 1965 o producție de 204 136 t concentrat de zinc, 14 638 kg germaniu metalic, 125 931 kg cadmiu și 47 850 kg argint.

Evenimentele care s-au succedat ulterior au arătat însă că societatea *Union Minière du Haut-Katanga* nu este dispusă să se conformeze hotărîrilor guvernului congolez, care prevedeau de asemenea transferarea în Congo a sediilor companiilor străine care operează acolo. A urmat la Kinshasa o nouă campanie violentă, în cadrul căreia s-a produs judecarea sumară și executarea a patru foști miniștri congolezi, acuzați de complot în afară și înăuntru.

Paralel însă cu aplicarea a ceea ce comentatorii străini numesc mijloace de presiune împotriva Belgiei, Mobutu face declarații prin care invită societățile străine să investească capitaluri în Congo. Revista americană *U. S. News and World Report*, pare informată cînd arată că unele cercuri politice congoleze consideră că principala diferență între epoca actuală și cea care a existat în Congo înainte de obținerea independenței o constituie faptul că „în loc să conducă belgienii, acum controlul îl dețin împreună americanii cu belgienii“.

În aceste condiții, în care multe și variate pericole amenință pozițiile belgiene din Congo, guvernul belgian a considerat oportun să-l trimită pe ministrul său de externe, Pierre Harmel, în capitala Congo-ului. Vizita a avut loc la 23 și 24 iunie. A fost definitivat Acordul de la Bruxelles, prin care urmează să se transfere către Congo un număr de acțiuni deținute de guvernul congolez într-o serie de societăți. Aceste acțiuni fuseseră confiscate de Belgia care pretindea să fie acoperite împrumuturile contractate de fosta administrație colonială belgiană din această țară. Au fost stabilite și alte măsuri pentru rezolvarea unor probleme financiare litigioase, care nu fuseseră prevăzute în acord.

Rămîne de văzut dacă rezultatele acestei înțelegeri, pe care unii le-ar putea socoti a fi în avantajul Congoului, vor contribui sau nu la independența reală a acestei țări.

Hortansa CERNEI

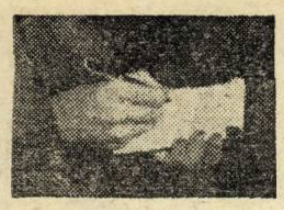

din bloc-notesul cronicarului

Capitalurile americane în Africa

In ultimii 15 ani, și mai ales în ultimii 4 ani, din ce în ce mai multe capitaluri americane s-au îndreptat spre Africa. Astfel, în 1950 investițiile private americane în Africa au totalizat doar 248 milioane de dolari; în 1960 ele au sporit la 867 milioane de dolari iar în 1964 ultimul an pentru care Departamentul de stat a prezentat date, ele s-au dublat, ajungînd la 1,6 miliarde de dolari. Cea mai mare parte a investițiilor s-au îndreptat spre industriile extractive. Din suma totală, 830 milioane de dolari au fost investite în industria petrolului (în special în Libia), 350 milioane în industria minieră și numai 225 milioane au luat calea industriei prelucrătoare, în cea mai mare parte spre Africa de Sud.

Dacă oamenii de afaceri americani se arată foarte mulțumiți de rentabilitatea întreprinderilor din această parte a lumii, unde forța de muncă este foarte ieftină, ei par totuși să aibă anumite reticențe. După cum se arată într-un articol publicat în NEW YORK TIMES, acestea sînt legate de perspectivele politice „nesigure" în aceste țări care aspiră la o independență economică reală.

Noul centru al Expoziției naționale a Angliei

Centrul urmează să fie construit în partea de sud a Londrei. Clădirea principală a expoziției va costa circa 17 500 000 lire sterline iar îmbunătățirea căilor de acces va mai necesita cheltuieli de 2 500 000 lire. Se apreciază că construcțiile vor fi gata în 1971.

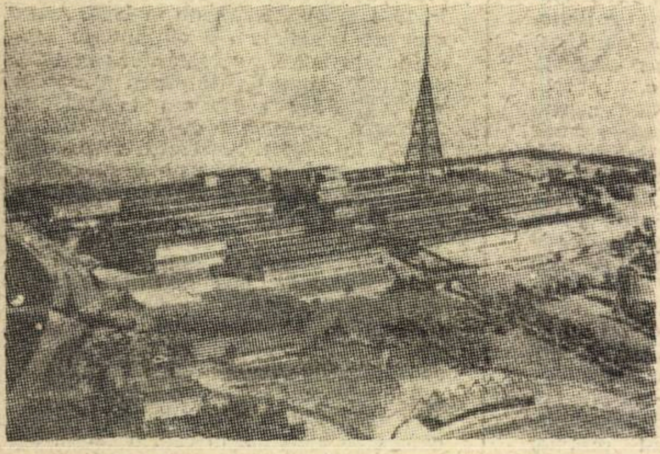

Cecuri pentru amabilitate

Într-o serie de mari magazine din Londra clienții pot oferi celor mai amabile vînzătoare „cecuri-zîmbete", care se procură de la casă. La sfîrșitul lunii, vînzătoarea care a primit cel mai mare număr de asemenea cecuri obține un premiu în bani.

Această idee, lansată de proprietarii magazinelor respective, urmărește îmbunătățirea raporturilor dintre personal și clienți, care au posibilitatea să recompenseze astfel amabilitatea nu numai a vînzătoarelor, ci și a liftierilor, furnizorilor la domiciliu etc.

O inovație interesantă

Fiecare din autobuzele și troleibuzele din sistemul transportului în comun de la Pekin are cîte o însoțitoare. Misiunea ei este să ajute pe bătrîni și pe bolnavi la urcare și la coborîre, să vegheze ca aceștia să aibă locuri pe scaune și să dea informații referitor la străzile sau imobilele căutate de pasageri. Inovația a fost primită în mod favorabil de cei 2 000 000 de călători care folosesc în fiecare zi mijloacele de transport în comun în capitala R. P. Chineze. O altă inovație o constituie introducerea condicilor de reclamații și sugestii în toate autobuzele și troleibuzele. Cu ajutorul acestora, administrația ia cunoștință de dorințele călătorilor — înființări de noi stații, modificări de rute ale traseelor etc. — putînd astfel îmbunătăți continuu activitatea transporturilor.

Industria recuperării

O ramură de activitate economică, a cărei importanță și amploare au crescut considerabil în ultimele două decenii, este așa-numita „industrie a recuperării". Creat în anul 1948, Biroul Internațional al Recuperării grupează circa 40 de asociații profesionale din 13 țări și-și concentrează activitatea în patru domenii: fier vechi, metale neferoase, deșeuri textile și hîrtie uzată.

După cum s-a arătat la congresul anual al B.I.R., ținut recent la Geneva, contribuția acestei ramuri de activitate reiese, de exemplu, din faptul că în producția de carton hîrtia uzată reprezintă un procent considerabil. Consumul de hîrtie uzată pentru fabricarea cartonului s-a ridicat în 1965 la 5 milioane tone în Europa și la 9,5 milioane tone în America. Avîndu-se în vedere că o tonă de hîrtie uzată echivalează cu 1,5 tone de lemn brut, s-a calculat că — datorită recuperării hîrtiei uzate — este cruțată, trienal, o suprafață împădurită aproximativ egală cu cea a Belgiei.

Siria: valorificarea Eufratului

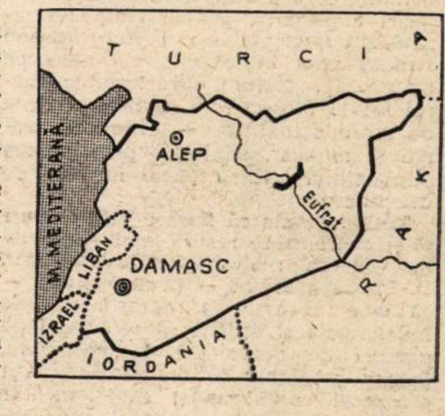

Legenda modernă a biblicului Eufrat începe să fie scrisă în vara aceasta de escavatoarele care îi vor zăgăzui albia, pentru a furniza apă și energie electrică, atît de necesare agriculturii și industriei siriene. Recent, între Siria și Uniunea Sovietică a fost semnat un acord privitor la construirea pe acest fluviu a unui mare baraj și a unei hidrocentrale de 200 000 kW. În stadiul final — concomitent cu producția de energie electrică — va fi asigurată irigarea a 600 000 de ha de terenuri agricole, ceea ce va permite dezvoltarea economică a acestei regiuni cu climă aridă și ameliorarea condițiilor de trai ale locuitorilor săi, respectiv a unei zecimi din populația țării.

Finanțarea ansamblului lucrărilor hidrotehnice — care necesită investiții de un miliard de lire siriene — se va face în baza acordului încheiat între Siria și Uniunea Sovietică, aceasta din urmă angajîndu-se să execute lucrările de prospectare și proiectare și să furnizeze echipamentul și asistența tehnică necesară.

C. GRIGORE

O FĂRĂDELEGE

BOMBARDAREA Hanoi-ului, capitala R.D. Vietnam, și a orașului Haifong de către aviația americană constituie o treaptă gravă și monstruoasă de escaladare a războiului purtat împotriva poporului vietnamez. Știrile de presă care au anunțat brutala agresiune, fulgeră conștiința oamenilor de la noi și de pretutindeni care luptă și nădăjduiesc în victoria deplină a păcii internaționale. Bombardamentul exasperează indignarea opiniei publice mondiale în cel mai înalt grad.

Mare trebuie să fie ura și deruta agresorilor, în neputința lor de a înfrînge neîmblînzita voință de apărare a poporului vietnamez, dacă cutează să încalce cele mai elementare norme ale relațiilor dintre state, bombardînd capitala R.D. Vietnam, o țară suverană, iubitoare de pace, ale cărei scopuri sînt construcția economică, socială, culturală, ridicarea nivelului de trai al poporului! Agresorii și pînă acum au atacat centre populate, uzine, ogoare, încercînd să distrugă și să împiedice edificarea societății noi pe care și-o construiește poporul din R. D. Vietnam. Stăruința cercurilor imperialiste americane în agresiunea lor criminală nu-i va putea însă scoate din impasul în care s-au înfundat iar răspunderea guvernului american în fața întregii omeniri sporește. Nu o singură dată în istorie s-a dovedit că, un popor care-și apără dreptul său la libertate, la bunăstare, la independență națională și care luptă cu hotărîre împotriva amestecului străin, nu poate fi îngenuncheat.

Este în afară de orice îndoială azi pentru oamenii de bună credință din toată lumea că, în Vietnamul de sud, clica de la putere nu reprezintă pe nimeni altcineva decît pe comanditarii lor de la Washington. Toate echipele care s-au succedat la guvern, frecvent înlocuite în speranța că se va putea găsi o formulă care să inducă în eroare poporul și să cîștige adeziunea sa, au fost respinse cu mînie, lupta împotriva clicilor și marionetelor solidarizînd masele cele mai largi ale poporului. Nu poate exista altă ieșire pentru agresorii americani decît părăsirea Vietnamului, retragerea trupelor intervenționiste și a armamentelor, respectarea drepturilor inalienabile ale poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, de a-și rezolva problemele fără amestec din afară, în condițiile suveranității depline a ființei sale naționale.

Asemenea declarații ca aceea a senatorului american Wayne Morse, publicată în presă, care califică atacurile aeriene asupra Hanoi-ului și Haifong-ului drept o „încălcare a legii ce provoacă indignarea tuturora" demonstrează că și în Statele Unite înseși, conștiința opiniei publice condamnă politica guvernului și actele criminale de război. El a numit în termeni proprii atacurile împotriva femeilor și copiilor drept „crime revoltătoare" și a declarat că în urma bombardamentelor de la Hanoi și Haifong „drapelele americane ar trebui să fie coborîte pretutindeni în semn de doliu". Vocile în S.U.A. care protestează împotriva hotărîrii președintelui Johnson de a bombarda Hanoi-ul și Haifong-ul și care cer acestuia să pună capăt agresiunii și să ordone retragerea, se înmulțesc continuu, unindu-se cu ale oamenilor de pretutindeni.

Declarația lui McNamara, ministrul american de război, că bombardarea Hanoi-ului și Haifong-ului „a fost necesară spre a ridica moralul guvernului de la Saigon" demonstrează limpede că atacul reprezintă un act de slăbiciune nu unul de forță, o fărădelege, recunoașterea neechivocă a unui eșec.

Atacul sălbatic și criminal al cercurilor imperialiste americane, care creează o nouă primejdie pentru pace, nu numai în Asia de sud-est ci în întreaga lume, este înfierat în țara noastră de întreaga opinie publică. El sporește sentimentul de simpatie frățească a poporului român pentru eroicul popor al Vietnamului, admirația sa, întărind mai mult încă solidaritatea noastră, sprijinul nostru internaționalist, manifestat încă de la începutul agresiunii, față de lupta lui nobilă și glorioasă.

conf. univ. dr. Nicolae IVANCIU

Corespondență din Copenhaga

ROMÂNIA LA EXPOZIȚIA ALIMENTARĂ

ÎNTRE 23 iunie — 3 iulie a.c. are loc la Copenhaga, în noul Centru de expoziție „Bella Centret" cea de-a VI-a ediție a Expoziției Internaționale de produse alimentare A.I.D.A. (Asociația internațională de distribuire a produselor alimentare).

La actuala ediție participă peste 1 100 firme din 22 de țări, care expun produse alimentare, mașini și utilaje pentru industria alimentară. Participînd pentru prima dată la această expoziție, țara noastră prezintă, pe o suprafață de 180 mp, o gamă variată de conserve, brînzeturi, produse zaharoase, vinuri și băuturi spirtoase, fructe semiconservate, sucuri, legume proaspete etc.

Oficialitățile daneze și specialiștii care au vizitat expoziția au apreciat modul de prezentare a exponatelor românești, interesîndu-se în mod deosebit de varietățile de vinuri, pulpe de fructe și brînzeturi. Expoziția prilejuiește popularizarea realizărilor economiei noastre naționale și permite contacte cu cercurile de specialitate din străinătate, prezente la expoziție și la Congresul A.I.D.A. care are loc în aceeași perioadă.

Viorel RADA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 27 (151)
27
VINERI
8 iulie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

SCRISORI DIN ÎNTREPRINDERI ȘI INSTITUȚII

— AVEM ÎN FAȚĂ UN PROGRAM CLAR PENTRU REALIZAREA OBIECTIVELOR PREVĂZUTE —

Lucrările Plenarei C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie, precum și dezbaterile sesiunii Marii Adunări Naționale în care s-a examinat și adoptat Planul de stat de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970, — au fost urmărite cu un deosebit interes. Numeroase scrisori sosite la redacție din întreprinderi și instituții ne-au făcut cunoscute preocupările colectivelor de muncă respective pentru ridicarea prestigiului produselor ce le execută, îmbunătățirea tehnologiilor de fabricație, economisirea de materii prime și materiale, pentru descoperirea rezervelor interne etc.

Publicăm cîteva din scrisorile primite:

TRIUNGHIUL RODNICIEI

ÎN cuvîntul de încheiere rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a.c. se arată că **„în anii viitori agricultura se va afirma tot mai mult ca ramură principală a economiei noastre"**. În continuare se spune: **„Este cunoscut rolul important pe care trebuie să-l îndeplinească știința în dezvoltarea economiei"**. În acest scop și pe această linie își desfășoară activitatea și institutul nostru.

Cu toate că tematica de cercetare cuprinde o gamă variată, totuși, considerăm ca cele mai importante, problemele cu privire la chimizarea, mecanizarea și irigarea agriculturii.

Și, cum spațiul nu permite, voi spune numai cîteva cuvinte în legătură cu fiecare latură a acestui triunghi al rodniciei. Pentru anul 1970 industria chimică va pune la dispoziția agriculturii 1 135 000 tone substanță activă, de 4,1 ori mai mult decît în 1965. Ce însemnătate au îngrășămintele chimice reiese foarte limpede din cîteva cifre. Cu o tonă de azot, luat din rezervele nelimitate ale atmosferei, și care poate fi transformat în îngrășămînt chimic prin munca de o zi a unui muncitor industrial, se poate obține într-un an un spor de recoltă de 10 tone cereale.

Se vor rezolva, cu ajutorul cercetării, multe probleme ale mecanizării. În primul rînd se va mecaniza în întregime cultura porumbului, sfeclei de zahăr, cartofilor. În această problemă se va lucra într-o strînsă colaborare între mecanizatori, agrofitotehnicieni, amelioratori. De asemenea, deoarece o mare parte din suprafața arabilă a țării este situată pe pante, ne vom ocupa de mecanizarea lucrărilor agricole și pentru aceste terenuri. La fel, ne vom ocupa de mecanizarea lucrărilor în sectorul viticol, pomicol și legumicol.

Irigațiile vor da posibilitatea să se obțină în fiecare an recolte mari și constante în zonele cele mai secetoase. Sînt prevăzute a se amenaja pentru irigații pînă în 1970, din fondurile statului, o suprafață de 400 000 ha în zona cea mai secetoasă din lungul Dunării și, îndeosebi, în Bărăganul de sud și în podișul Dobrogei. În acest scop s-a înființat de curînd Institutul de cercetări pentru îmbunătățiri funciare și pedologie în cadrul I.C.C.A. care va cerceta și va pune la dispoziția sectorului de proiectare date în legătură cu tehnica amenajărilor pentru irigație.

Aplicînd cele trei grupe de măsuri, chimizarea, mecanizarea, irigarea, cercetarea mînă în mînă cu producția, va realiza un salt mare al producției agricole și, pe această cale, o creștere a productivității muncii.

prof. dr. Irimie STAICU
membru corespondent al Academiei,
director general al I.C.C.A.

CERCETĂRI ȘTIINȚIFICE PENTRU LĂRGIREA GAMEI DE OȚELURI

PROMOVAREA **progresului tehnic impune** — așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. — **„intensificarea activității de cercetare științifică și valorificarea pe scară largă în producție a realizărilor științei și tehnicii contemporane. Pentru a-și îndeplini acest rol, cercetarea științifică, atît cea fundamentală, cît și cea aplicativă, trebuie să pornească de la cunoașterea aprofundată a direcțiilor economice și sociale a țării noastre, a tendințelor generale ale dezvoltării societății"**. Pe această linie, în planul unitar întocmit de Consiliul Național al Cercetării Științifice, pentru Institutul de cercetări metalurgice sînt prevăzute, în perioada 1966—1970, numeroase probleme importante privind dezvoltarea industriei metalurgice. Acestea sînt axate pe obținerea unor noi mărci de oțeluri și aliaje neferoase cu caracteristici superioare, în scopul îmbunătățirii, în continuare, a calității produselor, a lărgirii bazei de materii prime etc.

Dintre direcțiile preocupărilor noastre se pot menționa: cercetările pentru obținerea (elaborarea, deformarea plastică, tratament termic) și pentru determinarea proprietăților fizice, chimice și mecanice ale unor noi mărci de oțeluri (refractare, anticorozive, inoxidabile) și aliaje neferoase pe bază de cupru, aluminiu și zinc pentru siderurgie; prepararea complexă (pirometalurgică) a concentratelor din cenușile de pirită, în vederea valorificării lor în siderurgie; precizarea rețetelor și tehnologiei de fabricare a cocsului într-o viitoare cocserie clasică, în funcție de disponibilul și caracteristicile huilelor indigene sau de import; obținerea aglomeratului de minereu de fier cu caracteristici optime în vederea realizării unui consum minim în furnal etc.

În paralel, pentru perioada 1966—1970, în planul Institutului de cercetări metalurgice a fost prevăzută rezolvarea unor probleme cu caracter fundamental orientat, al căror scop este aprofundarea unor fenomene, legi, procese care apar ca aspecte nelămurite în cadrul unor cercetări cu caracter aplicativ. În acest sens, pot fi arătate cercetările privind mecanismul influenței elementelor de aliere și modificare asupra transformării structurii oțelurilor și aliajelor neferoase, studiul proprietăților fizico-chimice ale fazelor lichide din procesele siderurgice, stabilirea condițiilor de tratament termic al oțelurilor de mare rezistență prin studii asupra dislocațiilor și difuziunii ș.a.

Pentru rezolvarea sarcinilor care-i revin, colectivul de muncă al institutului nostru, folosind baza materială creată, va munci cu însuflețire pentru a-și aduce contribuția la realizarea sarcinilor trasate de partidul nostru.

dr. ing. I. DRĂGAN
director adjunct științific
Institutul de cercetări metalurgice

NOI LINII TEHNOLOGICE, UTILAJE MODERNE

ORGANIZAREA producției după criterii științifice, reprezintă una din problemele importante ce preocupă colectivul Uzinei de mașini agricole „7 Noiembrie" din Craiova. În planul cincinal, uzinei craiovene îi revine sarcina de a contribui la înzestrarea agriculturii cu mașini și utilaje agricole cu un grad superior de tehnicitate. Pentru cele 12 tipuri de mașini noi, (mașini de recoltat cartofi, de împrăștiat îngrășăminte chimice și naturale, de regenerat pășuni și altele) ce vor fi asimilate în perioada planului cincinal, colectivul nostru de conducere a luat o serie de măsuri. De pildă, pentru mașinile ce se vor fabrica în primii ani ai cincinalului s-au preconizat și sînt în curs de execuție noi linii tehnologice. Pentru fabricarea remorcii basculante de 4 tone s-a proiectat o linie tehnologică în flux cu puncte fixe și pe tacte. Pe această linie, din oră în oră, va fi gata cîte o mașină. Tot pentru produsele ce se vor executa între anii 1966—1970 au fost concepute în uzină utilaje moderne pentru nituit piesele la rece și pentru rolat profile din oțel. Aceste utilaje acționate hidraulic și cu declanșarea pneumatică a comenzilor fac ca productivitatea muncii să crească de 4 ori.

Pentru asigurarea unei producții sporite și de calitate superioară, în anii planului cincinal, se vor da în exploatare construcții metalice, precum și o hală industrială în suprafață de peste 1500 m p. Atelierele din noile construcții vor fi înzestrate cu utilaje din cele mai moderne.

Matei FLOREA
tehnician
Uzina „7 Noiembrie"-Craiova

UN ÎNALT GRAD DE GOSPODĂRIRE A METALULUI

ÎN cele ce urmează, mă voi referi la rezervele mari ce există în uzina noastră în direcția economisirii metalului, principal element al reducerii prețului de cost în producția de utilaje și mașini.

Dintr-un studiu întocmit a rezultat că, prin reproiectarea unor subansamble de la betonierele cu amestec forțat, se va economisi, în viitorii patru ani, peste 210 tone de oțel. De asemenea, prin modernizarea troliilor manuale se va realiza un nou utilaj robust a cărei durată în exploatare va crește de la 5 ani la 20 ani. În același timp, consumul de piese de schimb se va reduce cu peste 75% din volumul actual. Aceasta înseamnă că pentru realizarea lor, în viitorii patru ani, vom consuma cu 168 tone mai puțin oțel. Un alt produs al uzinei noastre este și palanul cu melc, utilaj cu un randament scăzut și un consum mare de metal. Prin aplicarea unei concepții moderne în executarea acestuia, începînd cu anul 1968, se va reduce consumul de oțel cu 270 tone.

Exemplele menționate nu epuizează posibilitățile noastre de a gospodări metalul cu o mai înaltă eficiență. Vom revedea planul nostru de măsuri tehnico-organizatorice și-l vom îmbunătăți în lumina sarcinilor trasate de partid, pentru a ridica necontenit gradul de gospodărire al întreprinderii noastre, pentru a produce mașini și utilaje de o calitate mereu mai bună, care să satisfacă cerințele mecanizării lucrărilor pe șantierele de construcții.

Alexandru GOMOIU
director, Uzina „Steaua roșie" — București

CLIMAT FAVORABIL METODELOR AVANSATE

COLECTIVUL de muncă de la Uzinele „23 August" din București, îndrumat și condus de comitetul de partid, a trecut cu entuziasm la realizarea sarcinilor rezultate din Directivele celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., obținînd încă din primele luni ale anului acesta importante succese. Astfel, planul pe semestrul I la producția globală a fost realizat în proporție de 100,7%, la producția-marfă 100,5%, iar la productivitatea muncii 100,2%.

Din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c. am desprins necesitatea lărgirii măsurilor pentru valorificarea la maximum a rezervelor interne de care dispune uzina. În acest sens o atenție deosebită va fi acordată reducerii consumurilor specifice de materiale care reprezintă circa 70% din prețul de cost al producției noastre. Conform indicațiilor partidului, în uzină se va crea un climat favorabil aplicării celor mai avansate metode de gospodărire rațională a materialelor, urmăririi sistematice a consumurilor specifice. Un calcul preliminar ne arată că prin măsurile preconizate, în actualul cincinal, vom realiza economii de materiale de peste 10 000 000 lei.

Pe baza studiului întocmit, s-au stabilit procedeele care asigură o eficiență sporită și care urmează a fi extinse sau generalizate începînd cu acest an. Astfel, se va extinde croirea combinată a materialelor (tablă, profile etc.) și la producția unicată; se va organiza debitarea centralizată a metalelor, creînd astfel posibilitatea folosirii la maximum a rămășițelor rezultate; se va stimula folosirea înlocuitorilor mai ieftini în realizarea produselor în condițiile menținerii și îmbunătățirii calității produselor etc.

În urma analizelor efectuate și dezbaterilor ce au avut loc în lumina recentei plenare, s-a luat măsura pentru a se realiza îmbunătățirea metodelor de urmărire și analiză a consumurilor specifice de materiale prin extinderea utilizării mijloacelor de evidență mecanizată.

Daniel STOICESCU
șef adjunct serviciu plan
Uzinele „23 August"-București

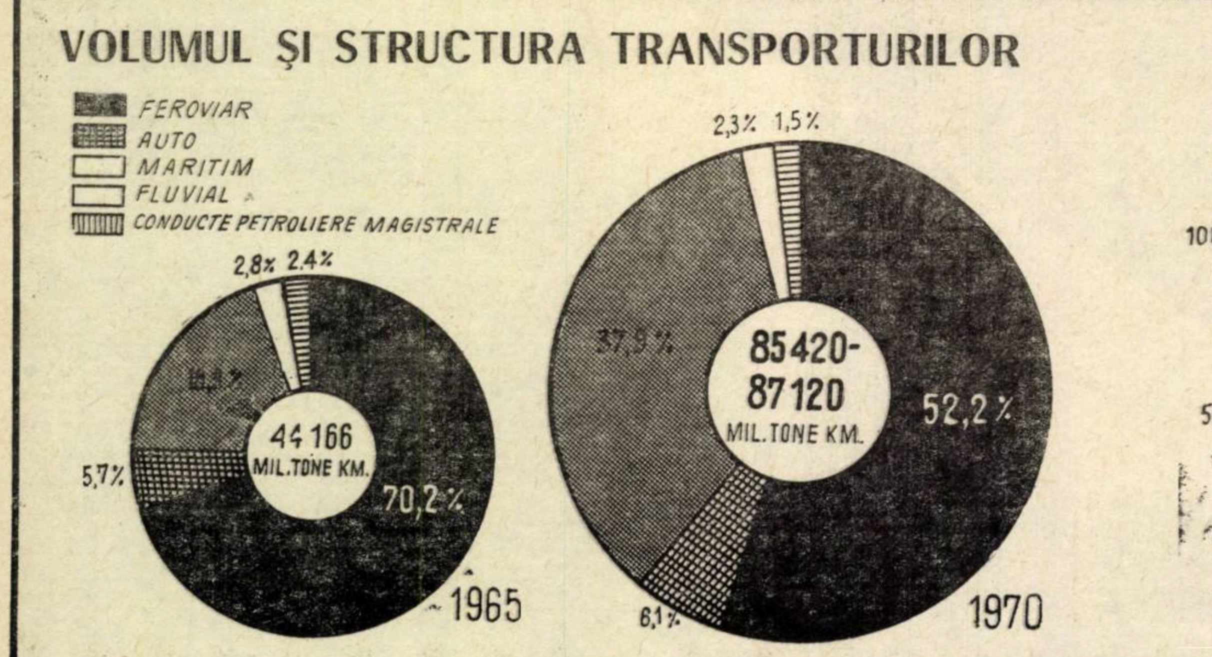

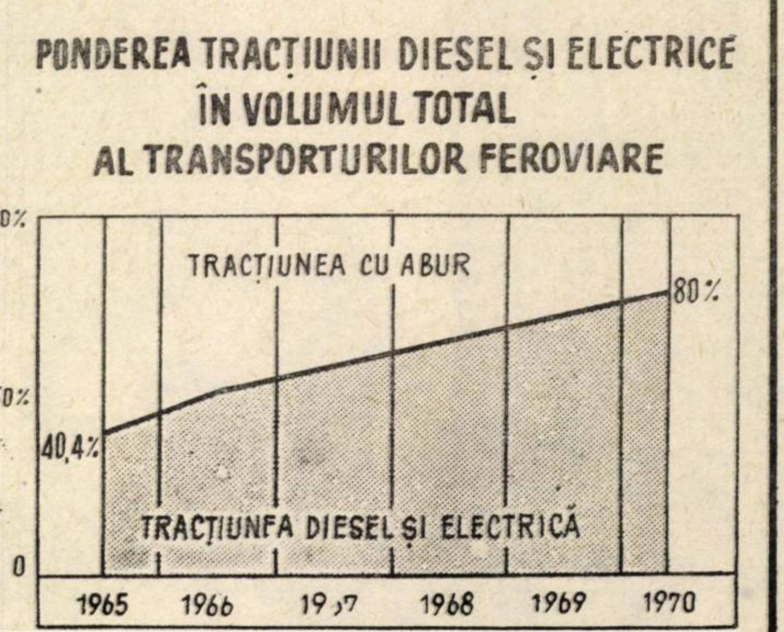

ETAPĂ CALITATIV NOUĂ ÎN PLANIFICAREA ECONOMIEI

Virgil PÎRVU
vicepreşedinte al Comitetului de Stat al Planificării

PLANUL cincinal de dezvoltare a economiei naţionale în perioada 1966—1970, aprobat în recenta sesiune de către Marea Adunare Naţională, sintetizează coordonatele principale ale politicii partidului în etapa actuală, reflectă direcţiile fundamentale ale dezvoltării României stabilite de către Congresul al IX-lea al P.C.R., în vederea continuării, pe o treaptă superioară, a procesului de desăvîrşire a construcţiei socialiste în ţara noastră.

Elaborarea planului cincinal a constat, atît într-o analiză atentă şi perseverentă de descoperire a rezervelor existente în economie, cît şi în perfecţionarea metodicii de elaborare a planului, care să dea posibilitatea punerii în valoare a acestor rezerve.

Pornind de la principiul că planificarea ca acţiune este cea mai importantă latură a rolului economic al statului, un component al funcţiei economico-organizatorice a acestuia şi un atribut esenţial al suveranităţii naţionale, îmbunătăţirea metodicii de planificare constituie o sarcină cu caracter permanent. Metodica planificării trebuie să fie adaptată în mod continuu procesului de dezvoltare a economiei naţionale.

După cum se ştie, Congresul al IX-lea al P.C.R., făcînd bilanţul muncii creatoare desfăşurată de popor sub conducerea partidului şi stabilind sarcinile imediate şi de perspectivă ale construcţiei economice şi culturale, a scos totodată la iveală lipsurile în activitatea unor ramuri ale economiei naţionale şi a arătat necesitatea îmbunătăţirii întregii activităţi legate de folosirea importantelor rezerve de care dispune economia. În mod deosebit a fost subliniat faptul că rămînerile în urmă în dezvoltarea unor ramuri, precum şi lipsurile în domeniul folosirii cît mai eficiente a resurselor materiale şi financiare de care dispun întreprinderile sînt generate şi de unele neajunsuri ale metodelor de conducere şi planificare a economiei, atît pe plan central, cît şi în cadrul ministerelor şi întreprinderilor.

PÎNĂ în prezent munca de planificare a economiei naţionale a constat, în practică, în întocmirea unor planuri economice anuale. Este adevărat că la elaborarea acestora se aveau în vedere directivele generale de dezvoltare pe 5—6 ani, aprobate de către congresele Partidului. Faptul însă că aceste directive nu erau concretizate prin planuri cincinale, care să fie defalcate pe ani, pe ministere şi întreprinderi, ducea la situaţia ca directivele să constituie numai un cadru general de orientare, instrumentul operativ şi concret de planificare constituindu-l în fapt planul anual.

Evident că sistemul planurilor anuale, neîncadrat organic într-un plan cincinal aprobat, prezintă o serie de lipsuri. La nivelul economiei naţionale, sistemul planurilor anuale prezenta pericolul neluării în considerare în măsură suficientă a cerinţelor dezvoltării, privite printr-o perspectivă mai largă, putea duce la încălcări ale proporţionalităţii în dezvoltarea diferitelor ramuri ale economiei. Aşa cum s-a arătat în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R., concomitent cu importantele succese obţinute în dezvoltarea economiei pe ansamblu, au existat şi unele rămîneri în urmă în ramuri ca: industria electrotehnică, industria uşoară, producţia de piese de schimb, agricultura şi altele, care nu au fost dezvoltate potrivit cerinţelor.

În acelaşi timp, limitarea planificării la nivelul unui singur an nu era de natură să asigure în măsura necesară folosirea cît mai deplină a posibilităţilor şi rezervelor existente în economie. Sarcina de creştere continuă a eficienţei economice, privită nu numai prin prisma avantajelor imediate, ci şi a celor care se vor realiza într-o perioadă mai mare, la scara întregii economii naţionale, nu s-a putut reflecta în măsura necesară în cadrul planurilor anuale.

Sistemul planurilor anuale a privat ministerele şi direcţiile lor generale de perspectiva clară a principalelor obiective pe o perioadă mai îndelungată, precum şi de posibilitatea asigurării mijloacelor materiale corespunzătoare. Neajunsurile erau şi mai accentuate, în cazul acelor ramuri care prin natura lor necesită o legătură inseparabilă a activităţii lor de la un an la altul, însăşi ciclul de producţie depăşind cadrul unui an calendaristic (de exemplu, în industria constructoare de maşini).

Deosebit de cele de mai sus, activitatea întreprinderilor, desfăşurîndu-se pe baza cunoaşterii sarcinilor numai pentru un singur an, era în esenţă ruptă de la un an la altul, ceea ce în mod inevitabil producea greutăţi în orientarea producţiei, în pregătirea ei din punct de vedere tehnologic, ceea ce avea consecinţe negative asupra termenelor de asimilare a noilor produse, folosirii capacităţilor de producţie şi a calităţii produselor.

Au existat unele greutăţi şi în realizarea planului de investiţii. Necunoscîndu-se din timp obiectivele din planul de investiţii, amplasarea lor, se produceau întîrzieri în executarea lucrărilor, în intrarea la timp în producţie a unor capacităţi noi. Totodată, a fost posibilă apariţia unor manifestări de subiectivism, modificări nejustificate în destinaţia unor investiţii, în amplasarea unor obiective industriale, ceea ce a avut urmări negative asupra politicii de dezvoltare armonioasă, pe întreg cuprinsul ţării, a forţelor de producţie, precum şi asupra eficacităţii activităţii economice.

La elaborarea planurilor nu au fost antrenate în mod suficient întreprinderile, care constituie veriga de bază în sistemul organizării economiei socialiste, cea mai în măsură să cunoască rezervele existente în fiecare loc de producţie şi să ia măsuri concrete pentru punerea lor în valoare.

Pe baza examinării cauzelor acestor neajunsuri, Congresul al IX-lea al Partidului a trasat sarcina perfecţionării conducerii şi planificării economiei naţionale şi a indicat elaborarea planului cincinal pe baza Directivelor aprobate de Congres.

ÎNTOCMIT pe baza analizării aprofundate a condiţiilor şi resurselor economiei naţionale, a cunoaşterii legilor obiective ale dezvoltării sociale — planul cincinal al perioadei 1966—1970 reprezintă totodată ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii metodologii de planificare, trecerea la o metodă perfecţionată de conducere a economiei, corespunzătoare etapei actuale de desăvîrşire a construcţiei socialismului.

La elaborarea noului plan cincinal au adus o contribuţie deosebită masele largi de oameni ai muncii din întreprinderi şi instituţii, au participat în această muncă un mare număr de specialişti şi oameni de ştiinţă, activişti de partid şi de stat.

Întocmirea planului s-a făcut pe baza propunerilor întreprinderilor, care au analizat multilateral posibilităţile de folosire la maximum a capacităţilor de producţie, precum şi de sporire a producţiei pe seama unor investiţii suplimentare în cadrul construcţiilor existente. Sprijinite de comitetele regionale şi raionale de partid, de delegaţi ai ministerelor şi Comitetului de Stat al Planificării, întreprinderile au reuşit să facă propuneri deosebit de valoroase în direcţia creşterii producţiei şi a eficienţei economice, ceea ce se reflectă în indicatorii planului cincinal aprobat.

Planul cincinal, elaborat pe baza propunerilor întreprinderilor, are asigurată stabilitatea necesară şi siguranţa realizării. Cu deplin temei, în cuvîntul de închidere rostit la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a spus: „Se poate afirma că actualul plan cincinal al patriei noastre, este opera întregului popor, a întregului nostru partid, emanaţie a gîndirii şi înţelepciunii celor ce muncesc; aceasta dă planului nostru forţă şi trăinicie, constituie garanţia îndeplinirii lui cu succes".

UNUL din elementele esenţialmente noi ale planului cincinal al perioadei 1966—1970 îl constituie defalcarea sa pe ani şi pe titulari de plan, care la rîndul lor au obligaţia defalcării sarcinilor stabilite pe fiecare întreprindere subordonată.

În acest fel, pe toate treptele organizatorice, începînd de la întreprinderi şi pînă la organele centrale, sînt cunoscute sarcinile esenţiale care le revin, pe întreaga perioadă a planului de perspectivă şi pe fiecare an în parte, concretizate printr-un număr suficient de indicatori de plan, în domeniul investiţiilor, al dezvoltării producţiei, al reducerii preţului de cost, al pregătirii cadrelor şi al celorlalte capitole ale planului economic.

Se creează astfel premisele îmbunătăţirii substanţiale a activităţii economice a întreprinderilor, prin judecarea problemelor şi sarcinilor care le revin, nu în mod izolat pe fiecare an în parte, ci în interdependenţa lor pe întreaga perioadă a planului de perspectivă. Fără îndoială că orientarea activităţii întreprinderilor prin prisma unei perspective mai largi va aduce schimbări inevitabile în psihologia şi în modul de gîndire al cadrelor de conducere din întreprinderi, în abordarea pe o treaptă calitativ superioară a problemelor economice fundamentale ce le revin.

Cunoscînd sarcinile prevăzute în planul cincinal, la a căror elaborare au participat nemijlocit, întreprinderile vor avea astfel condiţii incomparabil mai bune decît în trecut pentru orientarea activităţii lor, pentru îndeplinirea integrală a planului de investiţii, organizarea asimilării în fabricaţie a produselor noi, realizarea necondiţionată în termenele prevăzute a livrărilor către export şi fondul pieţii, ridicarea calităţii produselor, obţinerea unor rezultate mai înalte în ce priveşte eficienţa întregii activităţi economice.

În acelaşi timp, relaţiile economice, pe baze contractuale, dintre întreprinderi, capătă un temei mai concret, creîndu-se condiţii pentru îmbunătăţirea ritmicităţii în aprovizionarea tehnico-materială a întreprinderilor şi pentru înlăturarea treptată a sistemului contractelor anuale, automat reziliabile la finele fiecărui an.

Este firesc ca în baza cunoaşterii sarcinilor pe fiecare an pentru întreaga perioadă a planului cincinal, întreprinderile să promoveze pe scară din ce în ce mai largă un sistem de contracte economice care depăşesc cadrul unui an calendaristic, asigurînd astfel legătura necesară în activitatea lor de la un an la altul (care constituie, de altfel, o cerinţă obiectivă determinată de însăşi caracterul procesului de producţie). În aceste condiţii întreprinderile vor cunoaşte din timp ceea ce au de produs şi-şi vor putea organiza în mod corespunzător aprovizionarea tehnico-materială.

DEOSEBIT de importantă este stabilirea unor perspective clare de dezvoltare pînă în anul 1970 a fiecărei regiuni în parte. Rezultat al unei analize atente a dezvoltării forţelor de producţie în fiecare regiune şi raion, planul cincinal prevede localităţile în care vor fi construite noile obiective industriale. În acest fel se asigură dezvoltarea armonioasă a economiei fiecărei regiuni şi raion.

Cunoaşterea din timp a amplasării fiecărui obiectiv industrial creează condiţiile necesare realizării planului de investiţii, reducerii costului lucrărilor, precum şi pentru intrarea în funcţiune la termenele planificate a noilor capacităţi de producţie. Se înlătură în felul acesta o serie din neajunsurile ce au avut loc în executarea planului de investiţii în şesenalul trecut.

Măsurile luate pe linia îmbunătăţirii planificării de perspectivă îşi găsesc reflectarea şi în creşterea eficienţei activităţii economice. Cunoscînd din timp indicatorii cu privire la creşterea productivităţii muncii, reducerea preţului de cost, ridicarea calităţii produselor, întreprinderile sînt în situaţia să-şi elaboreze planuri de măsuri pentru realizarea acestora şi să acţioneze în direcţia îndeplinirii lor.

Cunoaşterea planului de perspectivă creează, de asemenea, condiţii pentru îmbunătăţirea activităţii de comerţ exterior. Întreprinderile producătoare vor putea încheia contracte de lungă durată cu organizaţiile de comerţ exterior, asigurînd continuitatea în exportul unor produse. De asemenea, importul se va putea realiza pe baza unei prospectări prealabile a pieţei externe, urmărindu-se obţinerea unor condiţii cît mai avantajoase.

Fără îndoială că la stabilirea planurilor anuale viaţa va putea impune unele modificări faţă de prevederile cuprinse în planul cincinal. Aceasta însă nu va influenţa asupra sarcinilor de bază, hotărîtoare, ce revin fiecărei întreprinderi, modificările şi îmbunătăţirile intervenite avînd în esenţă ca obiect luarea în considerare a noilor resurse identificate în economie, folosirea operativă a rezervelor suplimentare create.

Faptul că actualul plan cincinal a fost aprobat de către Marea Adunare Naţională — cel mai înalt for legislativ al statului nostru — îi conferă acestuia putere de lege, ale cărei prevederi sînt obligatorii pentru toate treptele organizatorice ale economiei, asigură legătura şi îmbinarea organică dintre planificarea de perspectivă şi planificarea curentă (anuală). O asemenea planificare răspunde cerinţelor actuale ale dezvoltării tot mai complexe a economiei şi prin conţinutul său asigură premisele necesare pentru realizarea sarcinilor trasate prin Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R.

PRIN elaborarea şi stabilirea noului plan cincinal, a fost analizată în mod aprofundat şi întreaga experienţă dobîndită în dezvoltarea planificată a economiei ţării noastre, au fost luate în considerare elementele noi intervenite în ultimul timp în îndeplinirea planurilor de producţie şi de investiţii, în producţia agricolă, precum şi alte fenomene din viaţa economică şi socială a ţării. Este suficient să arătăm în acest sens că studiile pregătitoare şi analizele efectuate cu ocazia elaborării planului cincinal au scos în evidenţă posibilitatea realizării unui ritm mediu anual de creştere a producţiei industriale de 11,6% în loc de 10,5% prevăzut în Directivele Congresului. Drept urmare, producţia industrială a anului 1970 va fi mai mare decît cea prevăzută iniţial cu peste 7 miliarde lei, iar pe întreaga perioadă de 5 ani — cu peste 14 miliarde lei. Producţia agricolă va creşte în perioada 1966—1970, cu peste 26—32% în comparaţie cu media anilor 1961—1965, faţă de circa 20% cît s-a prevăzut în Directive. Au fost identificate importante rezerve de folosire mai judicioasă a capacităţilor de producţie existente, ceea ce a permis ca în locul construirii anumitor obiective noi să se adopte soluţia reutilării sau dezvoltării unor întreprinderi existente. Pentru o serie de obiective prevăzute în plan au fost găsite soluţii constructive mai economice, ceea ce a dat posibilitatea includerii unor lucrări şi acţiuni suplimentare.

Rezultatele obţinute în prima jumătate a anului în curs — care face parte integrantă din perioada noului cincinal — dovedesc că sarcinile stabilite pot fi realizate, confirmă realismul planului cincinal, prevederile sale fiind corespunzătoare posibilităţilor şi resurselor de care dispune economia naţională.

Ţinînd seama de importanţa asigurării continuităţii planificării de perspectivă, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a arătat că este necesar ca încă de la începutul anului viitor să trecem la întocmirea studiilor pentru elaborarea planului cincinal pe perioada 1971—1975. Ca atare, vor trebui aduse în continuare îmbunătăţiri în metodica de elaborare a planurilor cincinale.

Toate aceste perfecţionări aduse prin planul cincinal al perioadei 1966—1970 aprobat de către Marea Adunare Naţională, asigură organelor economice centrale şi întreprinderilor siguranţă şi stabilitate în întreaga lor activitate, permit colectivelor de oameni ai muncii să-şi organizeze mai bine eforturile, să perfecţioneze continuu organizarea producţiei şi a muncii, să ridice pe o treaptă superioară iniţiativa privind creşterea eficienţei activităţii întreprinderilor.

ÎN GOSPODĂRIILE AGRICOLE DE STAT

CÎMP LARG RIDICĂRII RENTABILITĂŢII

Creşterea eficienţei economice în toate domeniile de activitate *reprezintă, aşa cum se subliniază în cuvîntarea rostită de tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966, un* **obiectiv de bază al planului cincinal.** *La fel ca în celelalte sectoare de activitate, şi în gospodăriile agricole de stat* **folosirea investiţiilor cu maximum de eficienţă economică are o importanţă hotărîtoare pentru realizarea unor indici superiori în creşterea producţiei.** *Acest imperativ capătă o şi mai mare rezonanţă dacă se ţine seama de faptul că din totalul investiţiilor alocate agriculturii în planul cincinal, 63% sînt destinate gospodăriilor agricole de stat.*

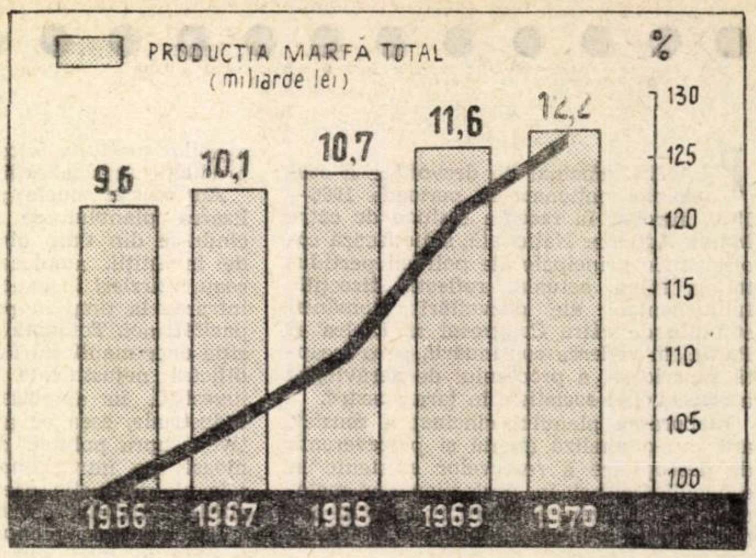

CREŞTEREA GRADULUI DE UTILIZARE A FONDURILOR FIXE

ÎN gospodăriile de stat, an de an, a sporit producţia agricolă vegetală şi animală, ceea ce atestă folosirea tot mai eficientă a fondului de investiţii. Mărturie sînt datele înscrise în tabelul de faţă cu privire la corelaţia dintre dinamica producţiei globale agricole şi dinamica investiţiilor şi a fondurilor fixe la 100 ha. Ritmul de creştere a producţiei globale calculată la 100 ha depăşeşte cu mult pe cel al fondurilor fixe, apropiindu-se substanţial de ritmul de creştere a investiţiilor. În ultimii 15 ani, creşterea producţiei globale a gospodăriilor de stat a fost determinată în proporţie de aproximativ 35% de sporirea fondului funciar şi a efectivelor de animale şi în proporţie de circa 65% de intensificarea producţiei. Rezultate bune s-au obţinut şi în ceea ce priveşte creşterea volumului producţiei globale raportată la 100 lei investiţii sau 100 lei fonduri fixe.

● Dotarea tehnică corelată cu profilul fiecărei gospodării

Gospodăriile agricole de stat au însă **mari şi însemnate rezerve** în ceea ce priveşte creşterea eficienţei economice a investiţiilor şi a fondurilor fixe. Aceasta rezultă, printre altele, din variaţiile de amplitudine pe care le înregistrează eficienţa economică a investiţiilor — reflectată prin prisma sporului de producţie globală realizat la 100 lei investiţii. Astfel aceste variaţii de amplitudine, pe unităţi şi trusturi, merg de la — 38 lei la + 41 lei în creşterea animalelor şi de la —45 lei la + 48 lei în viticultură. În ceea ce priveşte eficienţa economică a folosirii fondurilor fixe — reflectată de indicatorul producţiei globale la 100 lei fonduri fixe — acesta a variat pe trusturi şi unităţi de la — 33 lei la + 32 lei. Toate aceste variaţii dovedesc că nu în toate trusturile şi gospodăriile de stat se acordă atenţia cuvenită sporirii eficienţei economice a investiţiilor şi a fondurilor fixe.

Principalele cauze care duc spre o eficienţă scăzută în folosirea fondurilor fixe constau fie **în folosirea nejudicioasă a acestora, fie în unele cazuri, în completă a capacităţii acestora.**

În multe cazuri dotarea gospodăriilor agricole de stat cu maşini şi utilaje nu s-a făcut în concordanţă cu mărimea, profilul şi sarcinile de producţie, cu gradul de mecanizare existent etc. Din această cauză, în unele unităţi şi chiar trusturi, parcul de tractoare şi maşini agricole a depăşit nivelul optim şi ca atare nu a fost folosit economic. De exemplu, în anul 1965, cu toate că suprafaţa de cereale păioase a scăzut cu 33% faţă de 1964, trustul Gostat Bîrlad a fost dotat cu încă 95 combine C-1 ; aceasta a dus la scăderea încărcăturii pe combină la 25 ha (faţă de 54 ha media pe ţară), şi ca urmare la folosirea lor neeconomică. Totodată, cu ocazia transferului definitiv a acestor combine către alte trusturi Gostat, s-au cheltuit 48 mii lei cu transporturile suplimentare.

Analizele efectuate în anii 1964 şi 1965 privind dotarea gospodăriilor de stat cu fonduri fixe au scos la iveală şi alte situaţii similare, care impuneau redistribuirea utilajelor respective. Dar nici această măsură nu a fost efectuată întotdeauna operativ.

Nu mai puţine daune aduce practica, destul de des întîlnită în cadrul gospodăriilor de stat, şi anume dotarea acestora cu maşini şi utilaje, fără ca în cadrul unităţilor să existe întrunite, în prealabil, condiţiile necesare asigurării funcţionării utilajului respectiv. Aceasta, pe lîngă faptul că influenţează negativ eficienţa economică a utilizării mijloacelor de producţie, determină creşterea cheltuielilor. Concludent din acest punct de vedere este exemplul gospodăriilor de stat Carani-Banat, Ozun şi Codlea-Braşov. Datorită neasigurării curentului electric sau a debitului de apă, aceste unităţi nu au putut folosi 8 agregate de muls, a căror valoare se ridică la aproape 440 mii lei.

● Performanţele tehnice nu pot fi neglijate

Pentru ca investiţiile făcute în maşini şi utilaje agricole să fie cît mai eficiente este necesar ca, în afara dotării gospodăriilor de stat pe măsura necesităţilor reale şi condiţiile efectiv create, **utilajul necesar să fie conceput şi realizat la cel mai înalt nivel tehnic.** În practică însă, uneori, acestei cerinţe nu i s-a acordat atenţia cuvenită. Datorită acestui fapt s-au comandat maşini şi agregate fără o prealabilă verificare şi aprobare a parametrilor lor tehnici. Astfel, au fost comandate pentru gospodăriile de stat maşini de sortat roşii, descărcător-încărcător de siloz turn, agregate de alăptat viţeii, remorci cisterne de vidanjare etc., încă înainte ca utilajele în cauză să fi fost omologate.

O dată cu dotarea gospodăriilor de stat, în ultimii trei ani, cu circa 3 200 combine de siloz universale (C.S.U.) — maşini moderne, de înaltă tehnicitate — nu s-au luat măsurile necesare pentru asigurarea folosirii şi a combinelor de tipuri mai vechi (SK 2,6 şi CST 2,0). Ca urmare, unităţile din trusturile Gostat Craiova, Braşov, Timişoara etc. au dat disponibile asemenea combine, iar majoritatea tocătorilor mecanice pentru siloz ca şi o bună parte din cositorile mecanice nu au mai fost folosite la întreaga lor capacitate.

Schimbarea tehnologiei de producţie ca şi introducerea în exploatare a unor noi utilaje trebuie să fie precedată de **găsirea unor soluţii pentru folosirea în continuare şi a tipurilor mai vechi de maşini, astfel încît unităţile respective să nu fie grevate cu plata amortismentelor şi pentru a nu se mări în mod artificial masa şi valoarea fondurilor fixe ce revin la unitatea de suprafaţă.** Deşi în perioada 1960-1965, totalul fondurilor fixe aflate în conservare în cadrul gospodăriilor de stat a scăzut substanţial, în medie anuală el a reprezentat 140 milioane lei, sumă ce poate şi trebuie să fie redusă.

prof. Sergiu VREJBĂ
vicepreşedinte al Băncii Naţionale

dr. ing. Eugen JIANU

EVOLUŢIA INVESTIŢIILOR, A VALORII FONDURILOR FIXE ŞI A PRODUCŢIEI GLOBALE ÎN CADRUL GOSPODĂRIILOR AGRICOLE DE STAT ÎN PERIOADA 1950—1965
— în medie anuală —

		1950-1954	1955-1959	1960-1964	1965
Investiţii pe 100 ha teren agricol	mii lei	48*	87	112	145
— faţă de 1950—1954	%	100,0	213,2	274,5	355,4
Fonduri fixe pe 100 ha teren agricol	mii lei	388	490	608	755
— faţă de 1950—1954	%	100,0	126,2	156,7	194,5
Producţia globală la 100 ha teren agricol	mii lei	165,1	227,5	423,0	519,0
— faţă de 1950—1954	%	100,0	137,8	256,3	314,5
Producţia globală la 100 lei investiţii	%	100,0	113,2	115,4	114,9
Producţia globală la 100 lei fonduri fixe	lei	41	48	71	70
— faţă de 1950—1954	%	100,0	117,0	173,1	171,7

*) fără anul 1951, pentru care lipsesc datele necesare.

REZERVE DE SPORIRE A EFICIENŢEI INVESTIŢIILOR

POTRIVIT prevederilor planului cincinal, peste 50% din producţia de carne de porc, 21% din producţia de lapte şi aproape întreaga producţie de ouă din gospodăriile de stat se vor obţine în anul 1970 în unităţi de tip industrial pentru creşterea animalelor.

Creşterea amploarei şi complexităţii producţiei în ramura zootehnică solicită, între altele, **introducerea unei evidenţe economice stricte,** care să permită urmărirea permanentă a eficienţei investiţiilor, precum şi întărirea disciplinei financiare în toate fazele de producţie.

● Cum se pot volatiliza investiţiile

În vederea dezvoltării efectivului de reproducţie în sectorul porcin, gospodăriilor de stat li se alocă, an de an, importante fonduri de investiţii, care sînt folosite pentru trecerea la turma de bază a tineretului femel porcin. Numai în acest an sînt planificate circa 100 milioane lei, reprezentînd valoarea a circa 55 000 de scrofiţe. Este de înţeles însemnătatea economică deosebită pe care o are folosirea tineretului femel pentru reproducţie, deoarece aceasta constituie o condiţie esenţială pentru asigurarea unei eficienţe maxime a investiţiilor respective.

În această direcţie există rezerve însemnate care, puse în valoare, pot contribui la ridicarea eficienţei economice a creşterii porcinelor în gospodăriile de stat. O asemenea rezervă constă în **îmbunătăţirea metodologiei de finanţare şi decontare a cheltuielilor pentru trecerea la turma de bază a tineretului femel porcin** (scrofiţe la prima fătare) **concomitent cu îmbunătăţirea condiţiilor tehnice de trecere.**

În prezent, această metodologie nu asigură, în măsura cuvenită, eficienţa economică a investiţiilor. Şi iată de ce : fondurile de investiţii care reprezintă valoarea scrofiţelor sînt decontate de către Banca de Investiţii la data efectuării montei, pe baza situaţiilor întocmite de gospodăriile de stat. Or, este ştiut că nu toate animalele montate, care după sistemul actual sînt trecute imediat la turma de bază (deci pentru prăsilă) întrunesc calităţile de reproducţie necesare. Aşa cum a dovedit practica, în perioada de gestaţie (mai ales a primei monte), care durează 114—115 zile, circa 15% din scrofiţele montate sînt scoase din turma de bază datorită mai multor cauze şi anume : sterilitate, debilitate, avorturi infecţioase şi mecanice, accidente, distocii ş.a.

Cu toate acestea, datorită metodologiei amintite, fondurile de investiţii decontate de către Banca de Investiţii însumează şi valoarea scrofiţelor care, deşi sînt trecute la turma de bază, nu sînt bune pentru reproducţie. Această situaţie determinată de actuala metodologie îmbracă două aspecte negative al căror rezultat final este unul singur : irosirea unei părţi din fondurile investite. Astfel, o parte din scrofiţele montate şi trecute la turma de bază care nu sînt bune pentru prăsilă sînt scoase de la reproducţie şi destinate pentru îngrăşare şi sacrificare. Prin urmare, investiţiile respective cheltuite cu aceste animale nu-şi au corespondentul în mărirea corespunzătoare a turmei de bază cu material biologic valoros. Ca atare, la volumul de investiţii efectuat se realizează un număr mai mic de animale apte pentru reproducţie ceea ce, ulterior, poate avea repercusiuni asupra creşterii efectivelor şi a producţiei de carne.

În afară de faptul că o parte din materialul biologic de reproducţie, pentru care s-au investit fonduri, se pierde, actuala metodologie determină în plus irosirea unor investiţii. Astfel, scrofiţele montate trecute la turma de bază care însă ulterior nu se dovedesc bune pentru reproducţie sînt destinate îngrăşării şi sacrificării. Ce se întîmplă însă ? Pentru trecerea unei scrofiţe montate la turma de bază se investesc circa 2000 de lei (adică 17,85 lei/kg, deoarece este material biologic de reproducţie). Or, prin valorificarea ei după îngrăşare se recuperează numai 1 500 de lei (10 lei/kg, adică preţul care se atribuie porcilor destinaţi pentru carne). După cum vedem, deşi prin recondiţionare o parte din investiţie se recuperează, circa 35% însă se pierde definitiv. Este de înţeles ce înseamnă o asemenea pierdere la volumul total de investiţii ce se realizează anul acesta (circa 100 mil. lei). În cazul cînd pierderile din efectivele de scrofiţe montate se menţin la 15%, circa 15 milioane lei se investesc în animale care ulterior nu vor putea fi folosite în reproducţie, ci destinate îngrăşării şi valorificării ; întrucît de la aceste animale care deşi se recondiţionează, circa 35% din investiţiile iniţiale nu se mai recuperează, rezultă irosirea totală a unei investiţii în valoare de circa 5 000 000 lei.

Acest sistem de decontare şi finanţare, asociat cu condiţiile tehnice de trecere, pe lîngă faptul că influenţează negativ eficienţa investiţiilor, prin pierderea unei părţi din materialul biologic de prăsilă şi prin nerecuperarea unor investiţii efectuate, poate reduce exigenţa, în cadrul gospodăriilor de stat, pentru dezvoltarea unei mătci valoroase.

Iată de ce considerăm necesar ca **decontarea fondurilor de investiţii ce reprezintă valoarea scrofiţelor să se facă nu la data montei, ci după fătare,** aşa cum de altfel se procedează în cazul taurinelor. Aplicarea acestui sistem de decontare se impune cu atît mai mult cu cît de la 1 ianuarie 1966 s-a schimbat modul de finanţare a turmei de bază ; creditul pe termen lung rambursabil a fost înlocuit cu alocaţia bugetară nerambursabilă, care are ponderea cea mai mare în planul de finanţare a acestei acţiuni.

Aplicarea acestui sistem de decontare va întări simţul de răspundere al cadrelor de conducere din gospodăriile de stat şi va spori preocuparea pentru selecţia, creşterea şi furajarea tineretului femel porcin, în vederea obţinerii unor animale matcă cu valoare biologică superioară.

G. NAUM
economist – Banca de Investiţii

M. HĂLMU
economist – Banca Naţională a Republicii Socialiste România, Filiala „V. I. Lenin"-Bucureşti

ENERGIA ELECTRICĂ ÎN ANII CINCINALULUI

ing. Emil DRĂGĂNESCU
ministrul energiei electrice

ÎN aplicarea consecventă a politicii marxist-leniniste a Partidului Comunist Român de continuare neabătută a industrializării socialiste a țării, un rol decisiv îl au ramurile hotărîtoare ale economiei naționale, printre care și energia electrică.

În condițiile epocii noastre, energia electrică joacă, în proporții mereu crescînde, un rol deosebit în viața societății moderne, în civilizația materială a oamenilor. Procesele de producție industrială, în forma lor contemporană, sînt procese de mare complexitate tehnologică, energointensive, a căror conducere necesită folosirea din plin a energiei electrice, ca singura cale care asigură utilizarea energiei în forma sa cea mai suplă și cea mai sigură.

Transformarea lucrărilor de construcții în procese industriale de producție, electrificarea rețelei de transport feroviar, irigarea a sute de mii de hectare, precum și satisfacerea nevoilor social-culturale în continuă creștere ale populației cer, de asemenea, cantități sporite de energie electrică. Pe drept cuvînt, se poate spune că economia, în ansamblul ei, pulsează în ritmul alimentării energetice.

Anii construcției socialiste au marcat ritmuri înalte de creștere a producției de energie electrică. În 1965, de pildă, producția de energie electrică de 17,2 miliarde kWh a depășit cu 24% pe cea a anului precedent, fiind de 8 ori mai mare **decît producția de energie electrică a anului 1950.**

● Privind în perspectivă

O DEZVOLTARE deosebită va cunoaște, în anii cincinalului, baza energetică a țării, fiind corelată cu necesitățile crescînde ale economiei naționale. Creșterea consumului intern de energie electrică într-un ritm mediu anual de 13,6%, asigură avansul electrificării față de ritmul de 11,6% al creșterii producției industriale, respectă proporțiile fundamentale pe care le cer legile obiective de dezvoltare a economiei socialiste. **Dublîndu-se în cincinal, producția de energie electrică va atinge în 1970 nivelul superior — de 34 miliarde kWh — prevăzut în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R.,** nivel care nici pe departe nu mai poate constitui o bază de comparație cu producția de circa 1 miliard kWh atinsă în anul de vîrf al economiei antebelice.

Pentru gospodărirea cît mai rațională a resurselor naturale, valorificarea potențialului energetic și continuarea politicii de economisire a rezervelor de țiței și gaze, — pentru ca acestea să fie folosite pe un timp cît mai îndelungat drept materii prime în industria chimică — în următorii 5 ani se va intensifica și mai mult folosirea combustibililor inferiori pentru producerea energiei și se va trece în măsură și mai mare la valorificarea în scopuri energetice a resurselor hidraulice ale țării.

Pentru cincinal se prevede, în continuare, producerea unei cantități mari de energie electrică în centrale termoelectrice. Astfel, **în 1970, din puterea total instalată de circa 7 300 MW, peste 85% va fi în centrale termoelectrice, în care o pondere importantă o vor avea grupurile consumînd cărbune.** Noile agregate care se montează în centralele termoelectrice vor fi de condensație și de termoficare. Grupurile de condensație care se vor pune în funcțiune se caracterizează prin puteri unitare mari (200 și 300 MW), cu parametrii aburului foarte înalți.

În perioada 1966—1970, termoficarea va fi puternic extinsă, constituind una din direcțiile importante de valorificare superioară a resurselor noastre energetice, care va aduce economii anuale de milioane tone de combustibil convențional. Pînă în 1970, se prevede ca în centralele de termoficare să se monteze o putere de peste 1100 MW. Principalele grupuri de termoficare se vor amplasa fie în centrale noi, fie în centralele existente care se vor extinde.

Pe lîngă dezvoltarea importantă a centralelor termoelectrice, corespunzător Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. **pentru anii 1966—1970 a fost stabilit un program vast de construire de noi centrale hidroelectrice.** Potrivit planului, va fi continuată prima etapă a cascadei de amenajări de pe rîul Argeș și va fi încheiată amenajarea integrală a Bistriței. Lucrări ample se vor dezvolta și pe șantierul Lotru — obiectiv de seamă în planul de legătură cu cincinalul de după 1970.

Pentru intensificarea valorificării resurselor hidroenergetice ale Dunării și a cursurilor interioare de apă se vor realiza amenajări complexe astfel ca, pe lîngă producerea energiei electrice, să se asigure alimentarea cu apă industrială și apă potabilă, îmbunătățirea navigației, pisciculturii și a altor folosințe. Pe marele șantier de la Porțile de Fier s-a încheiat de curînd, cu succes, cu 2 luni înainte de termen, prima fază de deviere a apelor Dunării. A devenit astfel posibilă atacarea din plin a lucrărilor de excavații și betoane în albia fluviului. Se va roti în curînd, intrînd în probe, primul grup al centralei hidroelectrice de pe Argeș, iar pînă la sfîrșitul anului toate cele 4 agregate vor fi date în funcțiune, asigurînd capacitatea finală de 220 MW prevăzută în plan. În acest fel, va fi dată în exploatare o lucrare de înalt nivel tehnic — rod al concepției românești în proiectare, al entuziasmului și priceperii constructorilor noștri.

Concomitent cu construcția marilor centrale electrice, se vor realiza instalațiile corespunzătoare pentru transportul și distribuția energiei electrice produse. **În perioada 1966—1970, se vor construi peste**

PUTEREA INSTALATĂ ÎN CENTRALELE ELECTRICE

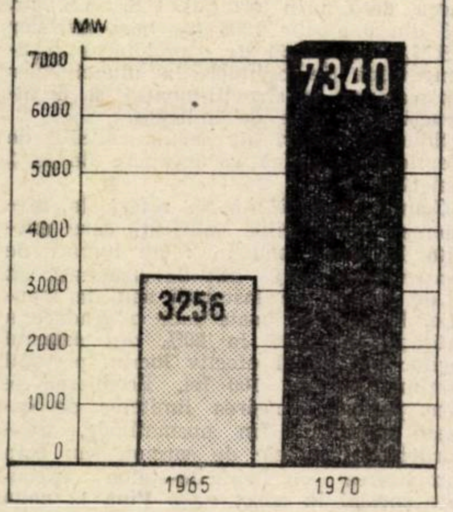

2.200 km de linii electrice de transport de 220 și 400 kV și aproximativ 10 000 km de linii de 20 și 110 kV. De asemenea, se vor executa importante lucrări în rețelele electrice urbane și rurale, pentru a se asigura alimentarea în condiții corespunzătoare a consumatorilor cu energie electrică, precum și pentru racordarea de noi consumatori industriali și casnici.

● O sarcină esențială: realizarea investițiilor

CA urmare a atenției permanente pe care partidul și guvernul o acordă sectorului energiei electrice, un volum mare de investiții a fost alocat pentru perioada 1966—1970 Ministerului Energiei Electrice. Atît în cadrul Plenarei C.C al P.C.R. din 27—28 iunie 1966, cît și la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, s-a subliniat că îndeplinirea exemplară a planului de investiții este o sarcină esențială a cincinalului. Preocupările de bază ale ministerului nostru în acest domeniu, ca și ale tuturor celorlalte ramuri ale economiei naționale, sînt darea în funcțiune la termen a noilor capacități de producție și atingerea de către acestea a parametrilor din proiect, precum și folosirea gospodărească a importantelor fonduri alocate, prin analizarea minuțioasă a proiectelor și soluțiilor constructive și funcționale adoptate, pentru obținerea unei investiții specifice medii și unui preț de cost cît mai scăzute, în condițiile unei siguranțe depline de funcționare.

Prin puterea de peste 1000 MW ce trebuie să intre în funcțiune în centralele noastre în anul 1966, față de totalul de circa 4000 MW prevăzut pentru perioada 1966—1970, acest an, ca prim an al cincinalului, are un rol hotărîtor în dezvoltarea sistemului nostru energetic. **În cele 6 luni scurse de la începutul acestui an au fost racordate la sistem și au și început să producă, grupuri a căror putere totalizează circa 750 MW.** Pentru a ilustra semnificația acestei realizări, este suficient să amintim că ea reprezintă mai multă putere decît cea care a fost instalată de regimurile burgheze în întreaga lor existență!

Obiectivele energetice în curs de realizare traduc în viață prețioasele indicații din Directivele Congresului al IX-lea privind valorificarea surselor energetice și electrificarea țării. Astfel, se realizează concentrarea puterilor instalate în grupuri cu puteri unitare și parametri înalți. Primul bloc cazan-turbină-generator cu o putere instalată de 200 MW din țara noastră a intrat în funcțiune în centrala Luduș și este în curs de montaj primul de 315 MW ce urmează a fi pus în funcțiune la finele anului viitor la centrala Craiova, prima centrală din țara noastră ce va atinge în următorii 2 ani o putere totală instalată de 1000 MW.

Prin construcția magistralelor de transport de 400 și 220 kV se va definitiva structura rețelei de transport de foarte înaltă tensiune a sistemului nostru energetic, care trece astfel treptat la o nouă etapă în evoluția sa, liniile de 110 kV urmînd a căpăta caracterul de linii de distribuție. Această structură se adaptează mai bine apariției numeroșilor consumatori industriali de mare putere concentrată.

● Îndeplinirea planului pe 1966 — baza succeselor viitoare

ÎNDEPLINIREA sarcinilor deosebite care stau în fața Ministerului Energiei Electrice în 1966—1970, impune realizarea exemplară a sarcinilor de către toate întreprinderile, la toți indicatorii de plan. Bilanțul încheiat pe primele șase luni este pozitiv. **În prima jumătate a acestui an producția de energie electrică a fost realizată în proporție de 102,3%, depășindu-se prevederile de plan cu aproape 200 milioane kWh.**

În exploatarea sistemului energetic mai există însă avarii, întreruperi și defecțiuni, care stînjenesc activitatea acelor întreprinderi consumatoare, al căror proces tehnologic reclamă o alimentare cu energie electrică, cu un înalt grad de continuitate. Prin măsurile pe care lucrătorii din sectorul energiei electrice sînt hotărîți să le ia, se va îmbunătăți alimentarea consumatorilor cu energie electrică. Aceasta cu atît mai mult, cu cît ei sînt conștienți de importanța fiecărui kilowat oră furnizat economiei naționale. **Producția de energie electrică a unei singure centrale creează într-o singură zi posibilitatea obținerii de bunuri materiale în valoare de zeci de milioane lei, după cum întreruperile sau alimentarea necorespunzătoare cu energie electrică au un efect negativ provocînd pierderi în producție.** De aceea se impune îmbunătățirea urgentă a activității în exploatare, prin aplicarea riguroasă a instrucțiunilor tehnice, întărirea răspunderii în toate verigile, respectarea cu strictețe a disciplinei în producție. Paralel, vom acorda o atenție deosebită pregătirii pe toate treptele a cadrelor, astfel încît agregatele moderne cu parametri ridicați, cu care sînt și vor fi înzestrate în continuare întreprinderile Ministerului Energiei Electrice să fie exploatate în condiții optime de siguranță și economicitate.

Prin punerea în funcțiune a tuturor unităților energetice prevăzute pentru anul în curs, cît și prin desfășurarea unei activități susținute pe șantierele obiectivelor a căror dare în exploatare urmează să aibă loc în anii următori, precum și prin îmbunătățirea simțitoare a activității de exploatare în centrale și rețele, parcurgem prima dintre etapele care ne vor duce la realizarea mărețelor perspective ce se deschid în fața noastră în lumina sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al partidului.

PRODUCȚIA DE ENERGIE ELECTRICĂ (MIL. KWH)

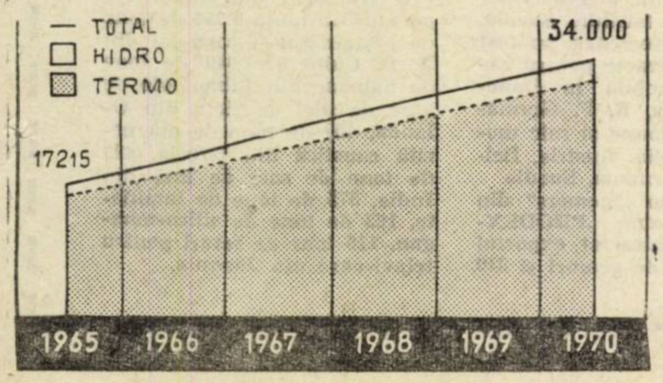

ÎN PERIOADA 1966-1970 SE VOR ELECTRIFICA

STRUCTURA PRODUCȚIEI DE RESURSE ENERGETICE

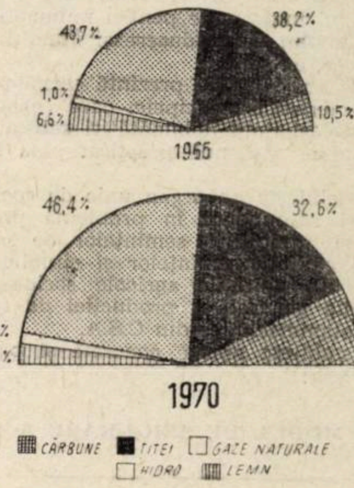

CURIER

ÎNCEPUT DE SEMESTRU

NUMEROASE colective au înregistrat în primele zile ale noului semestru rezultate remarcabile concretizate, printre altele, în:

● **ATINGEREA, ÎNAINTE DE TERMEN, A PARAMETRILOR PROIECTAȚI. Este cazul Uzinei centrale de preparare a minereului de la Teliuc (concentratele au un conținut de fier de 50,53 la sută), primei linii de fabricare a amoniacului de la Tîrgu-Mureș (capacitate anuală 6 000 de tone), Fabricii de anhidridă ftalică a Combinatului petrochimic-Ploiești (producție zilnică 30 tone).**

● **REALIZAREA UNOR CIFRE JUBILIARE: 5 000 de tractoare livrate agriculturii de la începutul anului, montarea celui de-al 50 000-lea motor electric asincron la Uzina „Electroprecizie" din Săcele, terminarea celei de-a 15-a locomotive Diesel electrice peste plan la Uzina „Electroputere"-Craiova.**

● **EXTINDEREA PROCEDEELOR TEHNICE MODERNE: generalizarea transportului electric la mina Leurda din bazinul Motru, punerea în funcțiune la schela petrolieră Ciurești (Argeș) a primei instalații din țară care efectuează complet automat colectarea, tratarea și transportul țițeiului în circuit închis, încheierea operației de automatizare complexă a războaielor de țesut la Fabrica de postav -Buhuși.**

AVANPREMIERE ENERGETICE

● **Încheierea finisării marii galerii de fugă a Hidrocentralei de pe Argeș a permis trecerea la pregătirea directă a deschiderii vanelor. În curînd, apele rîului vor pune în mișcare paletele turbinelor.**

● **S-a terminat operația de montare a stîlpilor liniei electrice de înaltă tensiune de 400 kilovolți care traversează Carpații pe o distanță de 109 kilometri, de la Luduș la hidrocentrala de pe Argeș.**

● **S-au turnat ultimii metri cubi de beton la cel de-al 3-lea turn hiperbolic de răcire (55 metri înălțime) de la Centrala termoelectrică Luduș-Iernut.**

● **Paralel cu finisarea construcției, proiectanții au trecut la pregătirea fabricației la noua Uzină de micromotoare electrice din Pitești.**

AU INTRAT ÎN FUNCȚIUNE

● **Stația pentru etilarea benzinei de la Constanța cu o capacitate de prelucrare de 5.000 metri cubi benzină în 24 de ore.**

● **Complexul de alimentare cu apă potabilă de la Blaj care va permite dublarea debitului de apă furnizat orașului și localităților învecinate.**

● **Autobaza de la Alejd (regiunea Crișana). Aici vor putea fi reparate și întreținute simultan peste 300 de vehicule.**

NOI PRODUSE ASIMILATE

...care întrunesc atribute calitative superioare.

● **La Călan au început să fie elaborate noi mărci de fontă cu un conținut ridicat de siliciu și fosfor.**

● **Panourile mari de azbociment cu polistiren vor putea fi utilizate pe scară largă la construcția de locuințe datorită asimilării lor în producția de serie a Fabricii „Azbociment" din Oradea.**

● **Un nou tip de îngrășămînt chimic este livrat de Combinatul din Piatra Neamț. Avînd 5,5 la sută concentrat de azot și prezentînd o mare rezistență la coroziune, îngrășămîntul lichid carbo-amoniacat permite sporuri substanțiale de recoltă.**

● Întreprinderile de industrie locală din Tîrgu-Mureș au introdus în producția curentă și de serie mare, numeroase produse necesare satului, printre care: tocătoarea de furaje, tuburi pentru lucrări de irigații, spalieri de beton pentru vița de vie.

AGENDA ECONOMISTULUI

PRODUCEREA ŞI INMULŢIREA SEMINŢELOR DE SOI

UNUL din factorii principali care influenţează direct asupra creşterii producţiei agricole, îl constituie folosirea seminţelor cu valoare biologică ridicată, din soiuri şi hibrizi de mare productivitate.

Pentru rezolvarea acestei probleme de mare importanţă, pentru sporirea cantitativă şi calitativă a producţiei agricole, Consiliul Superior al Agriculturii a elaborat recent **Ordinul nr. 170/1966,** care prevede sarcini importante pentru îmbunătăţirea sistemului de producere şi înmulţire a seminţelor de soi.

Ordinul nr. 170/1966 prezintă următoarele caracteristici principale, care constituie în acelaşi timp îmbunătăţiri substanţiale faţă de sistemul practicat pînă în prezent:

● Se stabileşte un organ unic de coordonare şi răspundere în problema producerii şi înmulţirii seminţelor de soi, controlul calităţii seminţelor şi circulaţia acestora din unităţile agricole socialiste — Direcţia generală a producţiei de cereale şi plante tehnice din C.S.A.

● Se stabilesc norme concrete şi precise privind:

— nomenclatură unică şi ştiinţifică a seminţelor ce se folosesc în agricultură;

— organizarea şi asigurarea producţiei şi înmulţirii seminţelor de soi şi termenele de reînnoire pe specii, soiuri şi categorii biologice;

— metodologia de stabilire a necesarului de seminţe şi cunoaşterea acestuia cu un an înainte de întrebuinţarea seminţelor;

— profilarea şi specializarea unor C.A.P. în producerea de seminţe, cu stabilirea suprafeţelor minime de contractat, astfel ca să se asigure unităţii producătoare o eficienţă economică ridicată a suprafeţei respective;

— mărirea exigenţei asupra calităţii seminţelor, în care scop se constituie un corp permanent de aprobatori. Se delimitează răspunderi personale asupra calităţii seminţelor, se introduce şi extinde verificarea seminţelor de legume în microculturi;

— extinderea sistemului de condiţionare în complexe mari (în care predomină metodele industriale) şi aplicarea celor mai moderne operaţiuni;

— cointeresarea lucrătorilor şi specialiştilor care lucrează în producerea de seminţe, prin prevederea premierii în funcţie de indicii de calitate.

Trebuie reţinut că producerea de seminţe urmează a se face — spre deosebire de trecut — după plan, în cantităţile necesare asigurării reînnoirii seminţelor de soi, după sistemul arătat în tabelul de mai jos.

MODUL DE ASIGURARE A SEMINŢELOR PENTRU REÎNNOIRE

Specia	Cine asigură sămînţa	Modalitatea de reînnoire
1. Grîu, secară, orz, orzoaică, ovăz, mazăre; fasole, linte, soia, năut	Agrosem — pentru lotul semincer din fiecare unitate	Pe lot semincer propriu, la termene diferite în funcţie de gradul de impurificare, de scăderea valorii culturale, de valoare fitosanitară etc.
2. In fuior	Idem	Pe întreaga suprafaţă, la termene diferite
3. Floarea-soarelui, in ulei, ricin, cînepă; orez	La unităţile de stat din producţie proprie, de pe loturile semincere. Agrosem la C.A.P.	Anual pe întreaga suprafaţă
4. Cartofi	Idem	Anual pe lotul semincer, anul I în zona favorabilă. La doi ani în zona de cîmpie la C.A.P. şi anual în G.A.S.
5. Plante furajere anuale	Idem	Pe lot semincer propriu la termene diferite
6. Plante furajere perene	Sămînţa din unităţi profilate şi produsă pe loturi semincere proprii	Pe 50% din suprafaţă anual cu sămînţă produsă în unităţi profilate, iar restul de 50% pe loturi semincere la termene diferite
7. Porumb şi sorg hibrid, sfeclă de zahăr diploidă şi poliploidă	Agrosem	Anual pe întreaga suprafaţă
8. Tomate hibride, ardei hibrizi, vinete hibride; conopidă, varză timpurie, gulii, gulioare	Agrosem	Anual cu sămînţă produsă în unităţi profilate
9. Restul seminţelor de legume	Agrosem	La termene diferite în funcţie de gradul de impurificare, cu sămînţă produsă de unităţi profilate, care se livrează prin Agrosem

Necesarul de seminţe pentru cultura mare sau pentru reînnoire pe loturile semincere, se stabileşte de consiliile agricole regionale şi raionale, cu consultarea directă a specialiştilor din unităţile agricole socialiste.

Acest necesar se calculează pe specii şi soiuri cu un an înainte, în funcţie de planul de perspectivă, astfel:

— pînă la 1 sept. pentru culturile ce se însămînţează toamna;

— pînă la 1 decembrie pentru culturile de primăvară.

Cele de mai sus vor înlătura unele greutăţi şi deficienţe ale procedeului vechi şi vor duce la însemnate economii (la cheltuielile de aprovizionare a unităţilor beneficiare, cît şi la cheltuielile de circulaţie ale unităţilor furnizoare), iar livrarea seminţelor se va putea face într-un termen mai scurt.

Ţinînd seama de faptul că unele C.A.P. dispun de condiţii naturale favorabile, braţe de muncă suficiente şi tradiţie în producerea de seminţe, se prevede profilarea unor asemenea unităţi în producerea de seminţe, pe suprafeţe de 500—600 ha (fără trifoline).

În vederea sprijinirii C.A.P. profilate, întreprinderile Agrosem urmează a asigura fiecărei unităţi contractante (cu minimum 500 ha, fără trifoline) un tehnician salarizat de Agrosem. La fel se va proceda pentru C.A.P. producătoare de seminţe de tomate hibride, care au un lot de minimum 2 ha.

Tot pe această linie, consiliile agricole regionale, la stabilirea sarcinilor de producţie-marfă în C.A.P., vor ţine seama de cantităţile contractate de acestea cu Agrosem pentru producerea de seminţe.

● În vederea asigurării unei calităţi superioare a seminţelor, se prevăd următoarele măsuri şi acţiuni concrete:

— controlul calităţii seminţelor se face în toate etapele sistemului, începînd cu amplasarea culturilor, pînă la recoltare, condiţionare, ambalare şi păstrare;

— construirea unui corp permanent de aprobatori, care vor fi încadraţi în cadrul laboratoarelor regionale de controlul seminţelor (L.R.C.S.). Aceştia urmăresc şi răspund de calitatea seminţelor în toate etapele sistemului de producere şi înmulţire a seminţelor;

— se delimitează răspunderile personale asupra calităţii seminţelor, răspunderea personală revenind unităţii producătoare, care răspunde de calitate pînă la recoltare. În cazul constatării unor amestecuri mecanice la centrele de condiţionare Agrosem, răspunderea o poartă personalul respectiv de la aceste centre;

— pentru întărirea exigenţei controlului seminţelor de legume se extinde verificarea autenticităţii seminţelor produse în microculturi. În situatia în care unele loturi de seminţe se dovedesc necorespunzătoare, acestea se pot scoate din circuitul comercial, iar pagubele vor fi suportate de unităţile producătoare sau întreprinderile Agrosem, în cazul cînd impurificarea s-a făcut din vina acestora;

— în scopul ridicării la un nivel mai înalt al operaţiunii de condiţionare, se prevede înfiinţarea unor asemenea centre în cadrul G.A.S., I.C.C.A. şi Agrosem, precum şi dotarea acestora cu cele mai moderne utilaje. Această măsură va avea ca efect scurtarea timpului de condiţionare, ieftinirea acestuia, ceea ce va duce în final, la reducerea preţului de cost şi respectiv a tarifului de condiţionare.

Tot ca o măsură pentru creşterea cantitativă şi mai ales calitativă a seminţelor, se prevede cointeresarea lucrătorilor şi specialiştilor din sectorul producerii de seminţe, din unităţile de stat profilate în acest scop, prin premierea acestora, începînd din 1967, ţinîndu-se seamă, atît de realizarea planului cantitativ şi mai ales de depăşirea indicilor minimi de calitate a seminţelor produse

O altă măsură organizatorică de bază, menită să cointereseze unităţile agricole socialiste în producerea de seminţe de soi cu o valoare biologică şi culturală ridicată, este aceea privind stabilirea preţurilor de prelucrare şi vînzare a seminţelor şi revizuirea sporurilor de calitate la seminţe, care au fost aprobate prin H.C.M. nr. 294 din 1958.

Traducerea în viaţă a prevederilor Ordinului nr. 170/1966 de fiecare lucrător care lucrează în agricultură, va duce la obţinerea de seminţe, cu o valoare ridicată, fapt care va influenţa pozitiv asupra creşterii producţiei agricole, atît sub aspect cantitativ, cît mai ales calitativ.

George C. NESTOR

MĂSURI PENTRU COINTERESAREA MUNCITORILOR CONSTRUCTORI

UNA din recentele măsuri luate de C.S.C.A.S., în direcţia perfecţionării sistemului de cointeresare materială a lucrătorilor din construcţii, a fost aprobarea dată prin ordinul C.S.C.A.S. nr. 158 din 6 aprilie 1966 (pe baza avizelor C.S.M.S. şi C.C.S.) de completarea regulamentului de premiere a muncitorilor din ramura construcţii-montaj şi a instrucţiunilor sale de aplicare.

Noile prevederi ale regulamentului de premiere se aplică cu începere de la 1 mai 1966.

Completarea făcută se referă la premierea muncitorilor calificaţi care execută în acord sau în regie lucrări de construcţii-montaj atît de structură, cît şi de finisaj, de instalaţii sau de montaje, la care se poate face o gradare a calităţii, cu pînă la 20% din salariul tarifar pe timpul efectiv lucrat, premiul minim fiind de 100 lei. Premierea se face pentru depăşirea limitelor de calitate prevăzute în normativele, standardele şi caietele de sarcini, sau prin compararea cu lucrările-etalon executate special în acest scop. **Pînă la noua reglementare premierea se putea face numai pentru lucrările de finisaj. Includerea în premiere şi a lucrărilor de structuri, instalaţii şi montaje,** va contribui la îmbunătăţirea lucrărilor de bază din activitatea de construcţii. Premierea se face la faze complet terminate. Formele de atribuire a premiilor sînt simple, întrucît ele se aprobă de şeful şantierului, de acord cu organul sindical corespunzător, la propunerea maistrului respectiv, pe baza unui proces verbal prin care să se confirme de către maistru, organele C.T.C. şi reprezentantul beneficiarului pe şantier, calitatea corespunzătoare a lucrărilor executate.

Premiile se plătesc pe fiecare şantier dintr-un fond de premiere de pînă la 10% din fondul de salarii tarifare al muncitorilor, respectiv pe timpul efectiv prestat la lucrările premiate. Fondul de premiere se constituie la terminarea lucrărilor în cadrul fondului de salarii planificat, putîndu-se utiliza pentru constituirea lui toate economiile realizate la fondul de salarii al muncitorilor în perioadele anterioare din anul curent.

Premiile acordate lucrătorilor în regie pentru realizarea unei calităţi deosebite ca şi pentru îndeplinirea sarcinilor cantitative de producţie nu pot depăşi 40% din salariul tarifar pe timpul efectiv lucrat. Această cotă se va putea mări pînă la 50% pentru unele lucrări şi meserii cuprinse într-o listă ce se va întocmi de C.S.M.S. şi C.S.C.A.S.

Pentru aplicarea completării la regulament s-au elaborat şi difuzat instrucţiuni privind modul de determinare a calităţii superioare a lucrărilor.

Pentru a aprecia calitatea superioară a lucrărilor de instalaţii trebuie să se aibă în vedere şi rezultatele probei de funcţionare.

Premiile pentru calitate superioară se pot acorda numai dacă întreaga lucrare îndeplineşte această condiţie. Dacă se constată că numai o parte din lucrare îndeplineşte condiţiile de calitate superioară nu se acordă premii.

La acordarea premiilor pentru calitate superioară, pe lîngă îndeplinirea condiţiilor de respectare a toleranţelor admise, va trebui să se aibă în vedere şi estetica lucrărilor.

În instrucţiuni se dau exemple de modul de aplicare a prevederilor noi ale regulamentului.

ing. M. WEINTRAUB

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „INDUSTRIALIMPORT" a încheiat un contract cu firma vest-germană „Fried. Krupp Chemieanlangenbau" pentru importul unei instalaţii de dimetiltereftalat, avînd o capacitate de 14 000 tone/an

● „MAŞINEXPORT" a perfectat recent exportul de transformatori de putere însumînd 30 000 KVA în U.R.S.S., de maşini de găurit în Mexic şi alte tipuri de maşini-unelte în Liban; 77 de rulouri compresoare au fost exportate în ultima perioadă în R. P. Chineză, Cuba, India, Liban, excavatoare şi concasoare în Libia.

● Cu prilejul Expoziţiei economiei naţionale a Republicii Socialiste România la Moscova, întreprinderea „CHIMIMPORT" a semnat contracte în valoare de circa 2,5 milioane de ruble pentru exportul de produse chimice româneşti. S-au mai încheiat contracte pentru exportul de 450 de tone de polietilenă în R.P.D. Coreeană, Anglia, Franţa şi Turcia, 13 tone de ulei de vaselină medicinală în India şi 10 tone de vaselină medicinală artificială în R. P. Albania.

● Contracte încheiate recent de „METALIMPORT" cu firme vest-germane prevăd importul a 345 de tone de oţel LD cornier şi 120 de tone de tablă subţire laminată la rece de la firma „Krupp", 1 880 de tone de ţevi de construcţii de la firma „Dobbertin", 436 de tone de sîrmă pentru coarde de pian de la firmele „Zapp Fortuna" şi „Schumaher".

● Noi contracte au fost perfectate de Întreprinderea „EXPORTLEMN" pentru exportul a 6 600 mc cherestea de fag în Anglia, Cipru, Elveţia, R. F. Germană, Grecia, Italia, Sudan, 1 130 mc cherestea de stejar în Belgia şi Italia, 3 230 mc bile/manele răşinoase în Grecia, Iordania, Italia, Liban, 3 500 mc lemn pentru celuloză din esenţe moi în Liban, 10 000 de garnituri de butoaie de fag în Grecia, 560 mc placaj de fag în Austria, Cipru, R. F. Germană, Iordania, Suedia, 1 240 de tone de PFL dure în Austria, Cipru, Franţa, Grecia, Iordania, Malta, Siria, Tanzania, Tunisia, 130 000 mp PAL în Australia, Cipru, Danemarca, Franţa, R. F. Germană, Iordania, Islanda, Suedia, Tunisia. De asemenea, au fost încheiate contracte pentru exportul de mobilă în Danemarca, Franţa, R. F. Germană, S.U.A., scaune şi mic mobilier în Anglia, Austria, Belgia, R. F. Germană, Suedia.

● Cu firma „Siemers" din R. F. Germană, „PRODEXPORT" a contractat exportul a 67 de tone de gemuri şi 840 de tone de compoturi, cu firmele „Bafag" şi „Otto Frank" — tot din R. F. Germană — 365 de tone de compoturi diferite.

● Întreprinderea „CARTIMEX" a vîndut hîrtie de ziar în role, în Italia, textile artizanale în U.R.S.S., flori artificiale în R. P. Ungară.

● Au sosit din import în portul Constanţa 2 056 de tone de peşte sărat şi congelat din R. P. Chineză, 1 040 de tone de bumbac din Liban, 400 de tone de ulei de ricin din Olanda, 400 de tone de magnezită caustică din Grecia, 425 de tone de saci de iută din India, 575 de tone de laminate, 165 de tone de silico-mangan, 115 tone de seturi pentru televizoare din Japonia.

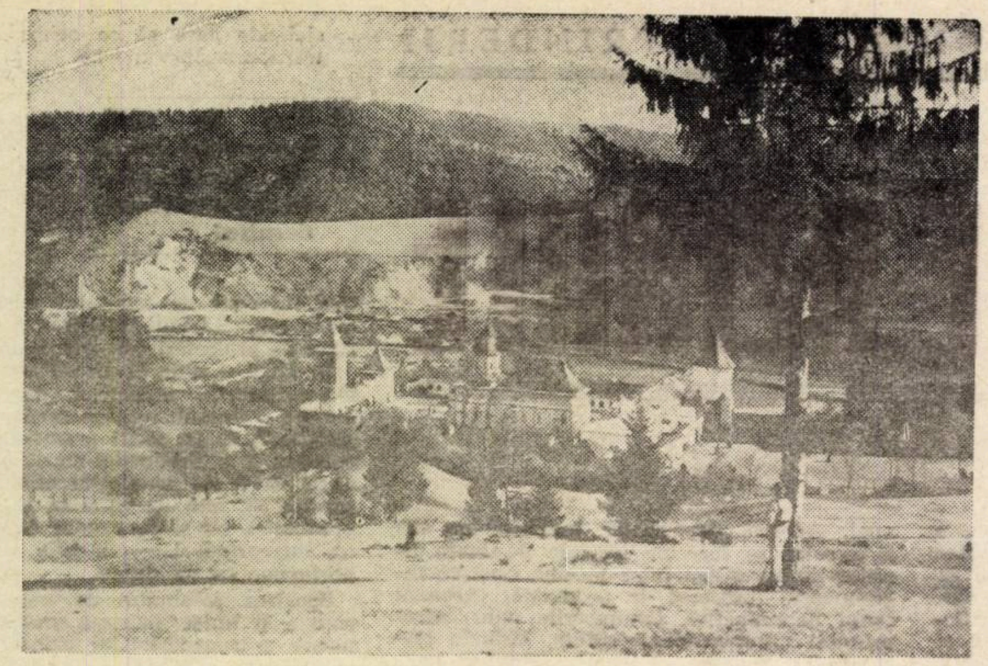

Vedere generală a Mănăstirii Putna

CINCI VEACURI DE LA ZIDIREA PUTNEI

PE VREMEA MARELUI VOIEVOD AL MOLDOVEI

LUNGA domnie, de aproape o jumătate de veac, a lui Ştefan cel Mare (1457—1504) a constituit o epocă de însemnate transformări social-economice, de reorganizare a statului feudal, de eroice lupte pentru apărarea independenţei ţării, de bogată creaţie culturală şi artistică, care au imprimat trăsături distinctive acestei etape frămîntate, dar glorioase din istoria Moldovei.

Săpăturile arheologice efectuate în ultimii ani, analiza atentă a izvoarelor scrise interne şi externe ca şi a operelor de artă, ne permit să reconstituim o imagine mai cuprinzătoare şi mai limpede a societăţii moldovene din a doua jumătate a secolului al XV-lea.

IN oraşele moldovene, numărul şi specializarea meşteşugurilor înregistrează în această perioadă o necontenită creştere. Oraşul Suceava oferă imaginea vie a acestei intense şi variate activităţi economice. Construcţiile şi refacerile Cetăţii de Scaun, ridicată de Petru Muşat, mărită şi amenajată special, ca să reziste artileriei, de către Ştefan cel Mare, reprezintă un efort material uriaş, cerînd o mare cantitate de braţe de muncă şi de constructori specializaţi. Urmele vastului şantier cu cuptoarele de var şi atelierul pietrarilor, de pe platoul din faţa cetăţii, stau mărturie a celor două etape în care ea a fost lărgită şi înzestrată cu puternicele bastioane semicirculare. Cele treizeci de biserici şi mănăstiri, păstrate încă, constituie şi ele mărturii tot atît de vii ale posibilităţilor materiale, de care dispunea Moldova în a doua jumătate a secolului al XV-lea.

În vechiul centru meşteşugăresc şi comercial al oraşului Suceava, care se întindea în jurul curţii domneşti, erau aglomerate locuinţele de lemn ale neguţătorilor, înzestrate cu pivniţe spaţioase pentru depozitarea mărfurilor. Tot aici, s-au găsit urmele unor ateliere de fierărie şi de podoabe din metale preţioase. Numeroasele cuptoare de ars olăria ca şi cantităţile mari de ceramică de uz casnic sînt dovada unei active vieţi meşteşugăreşti. Fierari, zidari, olari, blănari, măcelari, croitori, giuvaergii sînt tot mai frecvent amintiţi în izvoarele scrise ale acestei epoci, completînd mărturia materială, aflată la tot pasul, datorită intenselor cercetări arheologice din vechile tîrguri moldovene: Suceava, Iaşi, Baia, Vaslui etc.

Ca urmare a unor variate şi strînse legături între Moldova şi Transilvania, unii orăşeni moldoveni îşi trimiteau fiii să se desăvîrşească în meserie la Braşov sau la Bistriţa, iar cîţiva cizmari moldoveni din Baia se înscriu ca membri ai „Frăţiei sfîntului Ioan" a cizmarilor din Sibiu.

Printr-un privilegiu acordat în 1466 unui sat dependent de Episcopia Romanului, ţăranii sînt liberi să vîndă, pînă departe produsele lor, între care, în afară de cele agricole apar şi unele meşteşugăreşti ca: postavul, pînza, oalele şi articolele de fierărie. Pe marile domenii feudale se desfăşoară o viaţă economică intensă, care duce la treptata lor ieşire din izolarea economiei naturale. Astfel, potrivit hrisovului de întărirea averilor şi privilegiilor Mănăstirii Putna din 2 februarie 1503, aceasta ajunsese să stăpînească, din 1466, cînd căpătase satul Jicov şi pînă la data sus-menţionată, 31 sate, precum şi vii pe dealul Hîrlăului, branişte în jurul mănăstirii, prisacă la Comarna, numeroase moşii; totodată, ea primea mertice sau danii anuale domneşti, ca 12 buţi de vin, 150 drobi de sare, avea dreptul de a judeca şi strînge amenzi din satele sale, de a încasa dări de la cîrciumile din tîrgul Siret, de la „vama cea mică de pe Suceava, la Jilcov" şi de la un „pod umblător pe Siret". Iar pentru îndestularea cu peşte, Mănăstirea Putna primise de la domnie în 1490, scutire de vamă pentru trei care trimise pentru cumpărarea peştelui, primăvara şi toamna.

În acelaşi timp, prin drumurile comerciale care o străbăteau, prin porturile de la Marea Neagră şi prin relaţiile sale comerciale, Moldova deţinea şi un însemnat rol în asigurarea desfăşurării negoţului dintre Europa centrală, Peninsula Balcanică şi Orientul Apropiat. O serie de tîrguri moldoveneşti (Suceava, Bacău, Trotuş, Baia şi altele) sînt în a doua jumătate a secolului al XV-lea centre comerciale de seamă, cercetate, aşa cum era Bacăul, de „negustori, fie din ţara noastră, fie din ţară străină". În această perioadă, oraşele moldovene sporesc ca populaţie şi întindere.

Exportînd produse ca: cereale, peşte, miere, ceară, piei, importînd articole meşteşugăreşti, unelte agricole, arme, stofe şi mătăsuri, sau tranzitînd postavuri occidentale şi mirodenii orientale, negustorii moldoveni aveau intense legături cu Transilvania, Ţara Românească şi făceau negoţ cu Ungaria, Polonia şi Rusia, cu statele italiene si Caffa genoveză din Crimeea, mergeau chiar la Adrianopol, Constantinopol şi Brusa, unde sultanul Mahomed al II-lea le îngăduia în 1456 să vină „cu corăbiile lor".

Unele obiecte artistice, păstrate în număr relativ mare în tezaurul Mănăstirii Putna, atestă această largă circulaţie de bunuri. Aici s-au păstrat preţioase brocarduri de mătase şi fir de aur, produse ale vestitelor ateliere florentine şi veneţiene. Ştefan cel Mare şi toată curtea sa le foloseau pentru costumele luxoase de ceremonie şi pentru împodobirea interioarelor de palate sau biserici. În afară de obiectele de cult realizate în atelierele locale, se aduceau lucrări celebre de artă italiană. Astfel, la Putna se păstrează aşa-zisa raclă a moaştelor Sf. Ioan cel Nou, o capodoperă a Renaşterii, lucrată spre sfîrşitul secolului al XV-lea, într-un atelier din Italia de Nord. Unele obiecte de argintărie erau comandate vestiţilor argintari de la Bistriţa sau Braşov. Cădelniţa dăruită de Ştefan cel Mare Mănăstirii Putna, la 1470, prin stilul ei curat gotic, provine desigur dintr-un atelier transilvănean.

EROICELE lupte duse de moldoveni sub conducerea lui Ştefan cel Mare pentru apărarea neatîrnării Moldovei au impus, pe plan intern, întărirea autorităţii domneşti şi centralizarea statului. Pentru realizarea ţelurilor sale politice interne şi externe, Ştefan cel Mare s-a sprijinit îndeosebi pe masele de ţărani liberi, din rîndurile cărora şi-a alcătuit cetele sale de „viteji", pe tîrgoveţi, precum şi pe mica boierime şi biserică. Cronica moldo-germană povesteşte, că la întoarcerea sa din campania victorioasă antiotomană din 1473 la Suceava, Ştefan cel Mare a luat parte la slujba religioasă împreună „cu vlădicii, cu arhidiaconii şi cu vitejii săi şi cu toată sărăcimea sa". Doi ani mai tîrziu, după victoria sa de la Vaslui, împotriva turcilor, Ştefan cel Mare, primit „ca purtător de biruinţă în Cetatea sa de Scaun a Sucevei", dă un mare ospăţ vitejilor săi, întregii boierimi şi înaltului cler.

Un călugăr cronicar de la Putna, scriind vechiul Letopiseţ al Moldovei, a înregistrat următoarele: „în anul 6974 (1466) iulie 10 a început să se zidească Mănăstirea Putna". Aducînd de la Volovăţ vechea bisericuţă de lemn ridicată de Dragoş, care cu unele refaceri s-a păstrat pînă azi, Ştefan a urmărit poate, prin acest gest simbolic, să dea Mănăstirii Putna, prima sa ctitorie, adînca semnificaţie a continuităţii între domnia sa şi cea a întemeietorilor statului moldovean. În prima etapă a domniei, Ştefan cel Mare a fost preocupat de întărirea mijloacelor de apărare a ţării împotriva ameninţării turceşti. De aceea, pînă la 1487 s-au mărit sau clădit din nou cetăţile de la graniţele ţării sau din preajma oraşelor din interiorul ei, şi s-au construit sau refăcut curţile domneşti.

În acelaşi timp, noua mănăstire reprezenta îmbogăţirea tradiţiei culturale şi artistice a mănăstirilor Neamţu, Bistriţa şi Moldoviţa, prin crearea unui nou centru de caligrafie şi broderie. Pe de altă parte, prin aşezarea sa izolată, între obcinele împădurite din nordul Moldovei, nu departe de Suceava, şi prin puternicele fortificaţii făcute la 1481, Mănăstirea Putna putea constitui un loc de refugiu bine apărat pentru domn şi familia sa.

Construcţia originară, de mari proporţii, avea aspect de cetate. Ea a avut de suferit unele refaceri, după incendiul din 1484 şi în secolul al XVIII-lea, în vremea mitropolitului Iacob Putneanul. Un desen din anul 1737 înfăţişează vechea Putnă. Mănăstirea apare aici, în toată frumuseţea ei impunătoare, de adevărată cetate, cu un zid puternic în jur, formînd un patrulater, străjuit de opt turnuri masive, din care s-a mai păstrat doar turnul tezaurului. În mijloc se înălţa biserica, la sud erau chiliile şi la nord o clădire cu etaj, casa domnească şi stăreţia. Intrarea era străjuită, de asemenea, de un turn puternic, care a fost dărîmat şi reconstruit mai spre sud, în secolul al XVIII-lea, păstrînd doar vechea pisanie din 1484. Cercetările arheologice recente au confirmat în cea mai mare parte veridicitatea desenului menţionat.

Încă de la înfiinţarea Putnei, Ştefan cel Mare a dorit să strălucească aici un nou centru cultural şi artistic, folosind experienţa mănăstirilor cu tradiţie întemeiate în veacul anterior. În cadrul unei adevărate „roiri culturale" s-au aşezat la Putna călugări aduşi la 1467 de la Mănăstirea Neamţu, care terminau primele manuscrise înflorate cu litere de aur. Nicodim, un călugăr de la Neamţ şi-a lăsat numele pe mineiul scris de el la 1467. Şase ani mai tîrziu, el va împodobi cu bogate miniaturi tetravanghelul dăruit de Ştefan cel Mare Mănăstirii Humor, care păstrează si cel mai autentic portret al Domnului. Dintre cei douăzecişicinci de pisari cunoscuţi din vremea lui Ştefan cel Mare, mai mult de o treime au lucrat la Putna, şi tot aici, în primele decenii ale secolului al XVI-lea, s-a redactat Letopiseţul zis de la Putna, una dintre vechile cronici ale ţării.

Putna a primit, încă de la înfiinţarea ei, ca toate celelalte mari mănăstiri, în afară de sate şi alte bunuri, o zestre bogată de broderii, ţesături şi argintărie, multe distruse în incendiul din 1484. Între cele păstrate, puţine la număr, unele sînt lucrări de şcoală curat bizantină, realizate poate de artiştii aduşi în Moldova de Maria de Mangop, prin descendenţa sa din familia Paleologilor, devenită prin căsătoria sa cu Ştefan, doamna Moldovei. Printre operele locale, portretul ei din anul 1477 este, desigur, una dintre cele mai frumoase opere de broderie româneşti. Tezaurul de broderii şi manuscrise păstrat la Putna este mărturia înfloririi artistice unice în istoria Moldovei, care a caracterizat epoca lui Ştefan cel Mare. Mănăstirea Putna, cu bogatul ei tezaur de artă şi cultură, este una dintre marile realizări care încununează opera creatoare a domniei lui Ştefan cel Mare.

În cursul vizitei făcute la sfîrşitul lunii mai în regiunea Suceava, conducătorii de partid şi de stat au scris în cartea de aur a Mănăstirii Putna: *„Aceste locuri evocatoare care mărturisesc vechimea tradiţiilor noastre de luptă, de cultură şi civilizaţie sînt o adevărată şcoală de patriotism şi încredere în forţa poporului, care, stăpîn deplin pe soarta sa, continuă astăzi glorioasele tradiţii ale înaintaşilor, construindu-şi o patrie nouă, înfloritoare, socialistă".*

★

Pe măsura întăririi autorităţii domneşti şi a centralizării statului, a dezvoltării vieţii orăşeneşti, s-au construit, paralel cu lăcaşurile de cultură mănăstireşti, noi centre de cultură laice. Astfel erau curtea domnească, cu o activitate de cancelarie tot mai intensă şi unde se întocmeşte şi cronica de curte a domniei lui Ştefan cel Mare şi oraşele, a căror activitate economică şi de autocîrmuire locală au stat la baza răspîndirii ştiinţei de carte în rîndurile orăşenilor, a organizării unui învăţămînt orăşenesc, a apariţiei unei producţii literare orale specifice.

Bazîndu-se pe forţele poporului şi punînd în slujba ţării întreaga sa strădanie, perspicacitate politică şi talent militar, Ştefan cel Mare a avut un rol deosebit în consolidarea independenţei şi în propăşirea materială şi spirituală a Moldovei. Poporul l-a urmat cu încredere şi dragoste, iar cronicarii români şi străini l-au preţuit şi admirat. Astăzi, după 5 veacuri, faptele şi ţelurile sale reprezintă o pildă vie şi un îndemn pentru realizări tot mai depline, menite să ducă la necontenita înflorire a patriei şi naţiunii socialiste române.

Corina NICOLESCU
şef de secţie la Muzeul de artă al Republicii Socialiste România

Radu MANOLESCU
doctor în istorie

„...Pînă astăzi îi zicu sveti Ştefan Vodă, nu pentru sufletu... ci pentru lucrurile lui cele vitejeşti, carile niminea din domni, nici mai înainte, nici după aceia l-au ajunsu".

GRIGORE URECHE (Letopiseţul Ţării Moldovei)

„Ştefan cel Mare se silea fără încetare să tămăduiască rănile făcute de viforul timpului şi să menţină în poporul său vlaga şi puterea trebuitoare, pentru a susţine idealul sufletului său, atingerea ţărei. Astfel fu acest mare Domnitor a cărui mărime o măsură lungimea timpului, peste care se întinde măreaţa lui umbră".

A. D. XENOPOL

„...Ţineţi minte cuvintele lui Ştefan, care v-a fost baci pînă la adînci bătrîneţe... că Moldova n-a fost a strămoşilor mei, n-a fost a mea şi nu-i a voastră, ci a urmaşilor voştri, ş-a urmaşilor urmaşilor voştri, în veacul vecilor"...

(BARBU DELAVRANCEA în piesa „Apus de soare")

„Eu aşteptam pe Ştefan să învie, să învie o clipă în inimi, cu solie de viitor, cu solie bună de dreptate pentru cei ce sufăr, cu solie bună de strămoş şi părinte, înconjurat de heruvimii nădejdii cu aripile aurite. Să iasă o clipă, fără sabie, fără paloş, cu mînile bătrîne întinse pentru binecuvîntare şi să cureţe toate temerile, toate nesiguranţele, toate sfielile, deschizînd floarea de aur a idealului".

Nicolae IORGA

TRANSPORTURILE UZINALE

DEZBATERE LA MASA ROTUNDĂ

AN de an, industria noastră cunoaște o puternică dezvoltare. Ca urmare a volumului mereu crescînd de investiții alocat de stat, se construiesc uzine și fabrici noi, se sistematizează și se dezvoltă cele existente, se introduc în procesul de fabricație mașini și utilaje moderne, de înaltă productivitate. Folosirea deplină, eficientă a tuturor acestor condiții, presupune organizarea științifică a producției și a muncii, un studiu permanent pentru descoperirea și valorificarea rezervelor existente la fiecare loc de muncă. **„O atenție deosebită trebuie acordată** *— a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. la recenta plenară a C.C. al P.C.R. —* **perfecționării fluxurilor de fabricație, eliminării tuturor întreruperilor și golurilor de producție, folosirii raționale a spațiilor de producție. Organizarea științifică a producției și a muncii este un proces continuu de perfecționare care trebuie urmărit permanent de toate organizațiile economice, organele de partid și de stat".**

Parte integrantă a organizării științifice a producției și a muncii, transporturile uzinale constituie unul din elementele esențiale care contribuie la materializarea fluxului de fabricație, prin mișcarea materialelor, semifabricatelor și a produselor finite ce concură la realizarea producției. *De modul cum sînt organizate acestea, de mijloacele tehnice utilizate, depinde scurtarea drumului pe care materia primă, o piesă sau alta îl va parcurge între ateliere și în cadrul lor, folosirea rațională a spațiilor de producție.*

În întreprinderile industriei construcțiilor de mașini activează în prezent în transporturile uzinale aproape 40 000 de lucrători; cheltuielile ce se efectuează pentru transporturile interne dețin o pondere importantă în costurile generale ale producției. Toate acestea subliniază o dată mai mult necesitatea lărgirii preocupărilor pentru valorificarea posibilităților existente la specificul fiecărei întreprinderi de organizare rațională a transporturilor, de dotare a acestora cu mijloacele moderne, care să satisfacă nevoile operative de aprovizionare a locurilor de muncă cu cheltuieli cît mai reduse.

Ținînd seama de marile rezerve interne existente în acest domeniu, de influența pe care o are organizarea rațională a transporturilor asupra bunei desfășurări a producției, „Viața economică" a invitat la o dezbatere în jurul „mesei rotunde" specialiști din industria construcțiilor de mașini. Tema dezbaterii: **„Transporturile uzinale — organizate rațional, dotate cu mijloace moderne".**

1. PE TREPTELE UNEI ORGANIZĂRI SUPERIOARE

ÎNFĂPTUIREA marilor sarcini trasate industriei construcțiilor de mașini în actualul plan cincinal, accentuează — așa cum s-a subliniat și la consfătuirea pe țară a lucrătorilor din această ramură — necesitatea rezolvării unor probleme de strictă actualitate, cum sînt: raționalizarea transporturilor, mecanizarea operațiunilor de încărcare-descărcare, dotarea întreprinderilor cu mijloace moderne capabile să aprovizioneze operativ locurile de muncă, să asigure condiții optime de ambalare și depozitare a produselor. **În ce măsură rezolvarea acestor probleme preocupă organele centrale de specialitate? Ce se preconizează pentru a satisface din punct de vedere al transportului intern, cerințele sporite ale producției?**

● Studii însoțite de rezolvări practice, în funcție de necesarul fiecărei întreprinderi

Anumite laturi ale ridicării transportului uzinal la nivelul cerințelor producției — a spus **ing. I. Crișan**, director general al Direcției tehnice din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini — au fost dezbătute în cadrul unei largi consfătuiri, cu caracter de schimb de experiență, organizată nu de mult la Brașov cu specialiștii din întreprinderile noastre. Desigur, dezbaterea nu a epuizat problema, ci dimpotrivă, ea a accentuat necesitatea adîncirii unor studii pentru promovarea celor mai eficiente sisteme și mijloace de transport uzinal, cît și accelerarea înfăptuirii unor măsuri menite să satisfacă cerințele curente ale producției din întreprinderi.

Pentru pregătirea acestei consfătuiri, organele de specialitate din ministerul nostru au întocmit studii, au cercetat literatura de specialitate, au confruntat experiența acumulată de marile întreprinderi industriale din ramura noastră. **Astfel, întreprinderi ca „Tractorul" și „Steagul roșu"-Brașov, „Electroputere"-Craiova, Uzinele constructoare de mașini-Reșița, „Electronica" și „Electroaparataj"-București, preocupîndu-se de organizarea rațională a procesului de producție, au rezolvat cu succes numeroase probleme ridicate de aceasta, între care și îmbunătățirea transportului intern. Folosind fie posibilități proprii, fie credite de mică mecanizare, ele au organizat în procesul de producție benzi transportoare aeriene sau la sol, conveiere, au construit în ateliere proprii diferite mijloace de transport originale, cu ajutorul cărora se asigură mișcarea pieselor sau a semifabricatelor între ateliere și între secții, în ritm cu nevoile producției. De asemenea, în aceste întreprinderi ca și în altele, majoritatea operațiunilor de transport și depozitare au fost mecanizate.**

Dar în numeroase întreprinderi și fabrici mai sînt multe de făcut în privința aducerii transportului la nivelul impus de desfășurarea în cît mai bune condițiuni a producției. Se folosesc și în prezent mijloace rudimentare cu o productivitate scăzută, multe operații de manipulare se efectuează manual. Adesea, depozitarea materialelor sau a pieselor se face pe locurile destinate liniilor de acces sau între mașini, ceea ce îngreunează procesul de producție, creează timpi neproductivi. **Conducerile unor întreprinderi („Independența"-Sibiu, Uzinele mecanice-Tr. Severin, „Vulcan", „Timpuri noi", Fabrica de ventilatoare din București și altele) au acordat în mică măsură atenție rezolvării problemelor de organizare a muncii, îmbunătățirii transportului intern.** Consecința este lesne de înțeles. Producția se desfășoară de multe ori neritmic, cu cheltuieli suplimentare, care măresc prețul de cost.

Situația existentă este o urmare și a modului în care direcțiile generale, ministerul nostru s-au preocupat pînă nu de mult de aceste probleme. **Analizele făcute în ultimul timp în întreprinderi și la nivelul ministerului — în lumina indicațiilor date de partid — au dus la stabilirea unui amplu plan de acțiune, a cărui înfăptuire va asigura, încă din acest an, îmbunătățirea condițiilor de transport din uzine.** Pe această linie, aș sublinia cîteva din principalele măsuri preconizate:

- în toate proiectele de dezvoltare a uzinelor, problema transporturilor interne va forma obiectul unui studiu și capitol separat;
- Institutul de proiectări de uzine pentru construcția de mașini va elabora un studiu tehnic pentru uzine care va cuprinde recomandări cu privire la principalele sisteme și mijloace de transport ce se pretează a fi adoptate, în funcție de natura producției și caracterul ei de serie;
- organizarea unor „secții model", complet echipate și dotate cu mijloace de transport moderne, care să permită cunoașterea și aplicarea de către întreprinderi a celor mai eficiente sisteme;
- elaborarea de studii pentru lărgirea gamei mijloacelor de transport existente, cum sînt: paletele, conteinerele, noi tipuri de poduri rulante stivuitoare, transportoare și conveiere suspendate din elemente tipizate etc.;
- organizarea, în cadrul secțiilor de mecanizare a întreprinderilor, de grupe specializate care să se ocupe de problema transporturilor interne.

● Pînă în 1970, transportul intern din întreprinderi va fi complet modernizat

Din programul de măsuri elaborat de ministerul nostru privind îmbunătățirea transportului uzinal face parte și studiul de perspectivă întocmit de institutul nostru — a relevat **ing. Adrian Dumitrescu**, de la Institutul de proiectări construcții de mașini.

În 1965 — ultimul an al șesenalului — în întreprinderile industriei construcțiilor de mașini, volumul transporturilor uzinale din turnătorii, forje, secții prelucrătoare, montaj, precum și a producției-marfă s-a ridicat la circa 42 600 000 tone. Din studiul întreprins, rezultă că, față de volumul și diversificarea producției, cît și de gradul de cooperare între întreprinderi, — în 1970 volumul transporturilor se va dubla.

Sporirea volumului de transport impune, cum e și firesc, mărirea gradului de mecanizare a transporturilor uzinale. **De la 70% în 1965, se prevede ca în 1970 mecanizarea să atingă 90%, folosindu-se în acest scop cele mai adecvate mijloace și într-o structură cît mai corespunzătoare.** De remarcat că, din totalul mijloacelor de transport existente azi în uzinele constructoare de mașini, ponderea cea mai mare — adică 41% — o au podurile rulante. De aici rezultă că ele au fost folosite, în general, nerațional, fiind utilizate și la transportul obiectelor ușoare. Pentru remedierea acestei situații, **studiul întocmit a evidențiat necesitatea trecerii la diversificarea mijloacelor de transport uzinale, în scopul de a se ajunge la un echilibru mai judicios între mijloacele de transport grele și cele ușoare, folosindu-se în principal stivuirea prin paletizare, corespunzător tendinței ce se manifestă pe plan mondial.** În acest sens, se prevede, de exemplu, ca ponderea podurilor rulante în totalul mijloacelor de transport uzinale să fie redusă la 25%, în timp ce cea a electrocarelor și electrostivuitoarelor să sporească de la 19,6% la 21,5%.

Dotarea cu mijloace de transport uzinale va necesita investiții importante. **Din calculele făcute a reieșit ca investițiile în acest domeniu urmează să se ridice, în perioada cincinalului, la aproape 830 milioane lei.** Vor putea fi recuperate aceste investiții într-un termen relativ scurt? După studiul nostru, reiese că da.

Transportul fiind făcut în proporție de 90%, cu mijloace mecanizate (în prezent 70%), se va reduce simțitor numărul muncitorilor ocupați în acest domeniu. **Pe baza creșterii productivității muncii, ponderea cheltuielilor de transport în prețul de cost al produselor în întreprinderile industriei construcțiilor de mașini va scădea de la 5,3% cît reprezintă în prezent, la 3% la sfîrșitul cincinalului. La nivelul anului 1970, se poate realiza astfel o economie de 5,82 lei pe tona de trafic, adică la volumul anual de transport o economie totală de 497 milioane lei. Reiese, așadar, că recuperarea investițiilor din perioada 1966—1970 se poate face în mai puțin de 2 ani.**

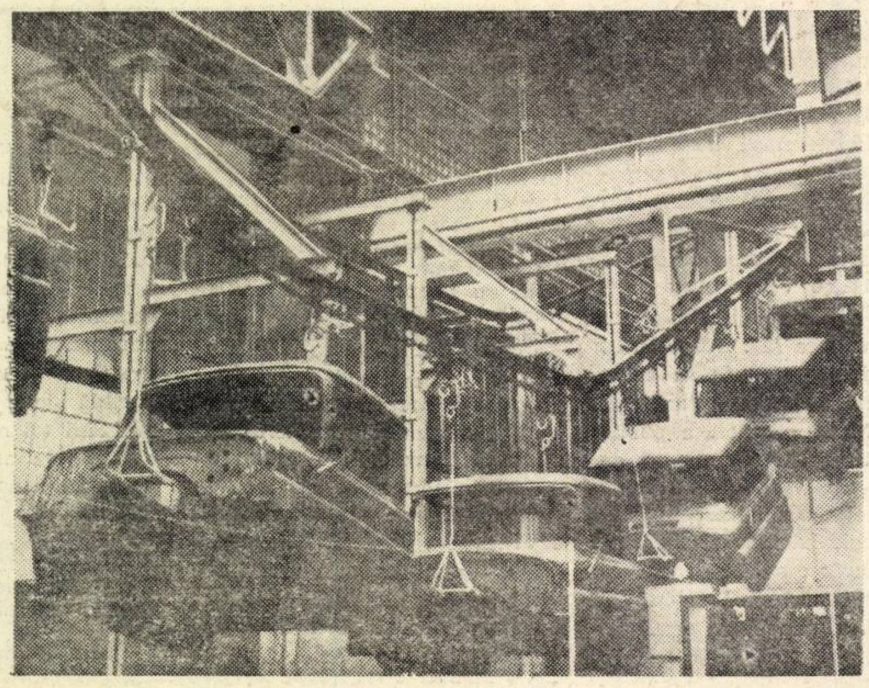

Uzinele „Steagul roșu"-Brașov: cabinele autocamioanelor parcurg drumul montajului pe benzi aeriene

2. MIJLOACELE EXISTENTE MAI EFICIENT FOLOSITE

ASUPRA căror elemente sau factori vor trebui să-și concentreze atenția întreprinderile pentru ca mijloacele de transport existente să fie utilizate mai rațional și cu randament mai mare?

● Tehnologia de fabricație determină necesarul de mijloace de transport

Orientarea pentru viitor prezentată, este încurajatoare — a subliniat în cuvîntul său **ing. E. Dumitrescu**, responsabilul colectivului care studiază îmbunătățirea transportului intern la Uzinele „Tractorul"-Brașov. Pînă la înfăptuirea măsurilor enunțate de antevorbitori, **un loc important în activitatea întreprinderilor noastre trebuie să-l ocupe folosirea, cu randament mult sporit, a mijloacelor existente.**

Din experiența uzinei noastre rezultă că **necesarul de mijloace de transport este determinat, în general, de tehnologia adoptată în procesul de producție. O dată cu perfecționarea ei, volumul de transport al materialelor scade și invers.** Tehnica actuală permite folosirea, la confecționarea diferitelor repere sau piese, a unei cantități de metal foarte apropiată de greutatea finită a acestora. Așadar, în acest caz, la locurile de muncă se vor transporta materiale în greutatea necesară, deșeurile vor fi minime, iar volumul total de transport va fi redus. Iată, de ce, atenția specialiștilor din uzina noastră a fost și este concentrată spre promovarea continuă a progresului tehnic la fiecare loc de muncă, spre utilizarea rațională a metalului. **În comparație cu anul trecut, datorită reproiectării unor repere și subansamble, a îmbunătățirii, în general, a tehnologiei de fabricație, au scăzut consumurile specifice. Volumul de transport s-a redus cu peste 10%.**

— Întreprinderea noastră, care produce mașini textile — a relevat **ing. Mendel Toma**, tehnolog-șef de la Uzina „Unirea" din Cluj — are o fabricație de serie mică și mijlocie. **Întrucît este vorba de manevrarea și transportarea a sute și chiar mii de repere, noi ne-am orientat spre aplicarea unei tehnologii cît mai adecvate — și anume, tehnologia de grup. Scopul: ușurarea muncii fizice și scurtarea la minimum a transportului pieselor.** În acest sens, am organizat fluxul tehnologic în ordinea succesiunii operațiilor, în așa fel încît piesele prelucrate pe o linie să meargă pentru efectuarea operațiilor următoare spre celelalte linii. **Timpul necesar manipulării și transportării celor circa 30 000 tone de piese anual a fost mult micșorat, dîndu-ne, în același timp, posibilitatea să mărim substanțial productivitatea muncii în secțiile de prelucrare. Numărul de kilometri parcurși de mijloacele de transport ale uzinei s-a redus mult față de trecut.**

— La noi se consumă zilnic, în medie, circa 300 tone de metal. Manipularea și transportarea acestei cantități, la mașinile de debitat și apoi spre secțiile de pregătire, forjare, boghiuri etc., provoacă foarte mari greutăți — a intervenit în discuție **ing. Gh. Păcuraru**, șeful serviciului organizării producției de la Uzina „Vagonul"-Arad. Aceasta, fie din cauza că nu este respectat fluxul tehnologic, fie că el nu este pus pretutindeni la punct. Unele piese nu se iau în ordinea prevăzută în procesul de fabricație pentru a fi prelucrate. Dacă o piesă este mai bine plătită, ea este introdusă de șeful de echipă la prelucrare. Acest sistem de lucru provoacă o stivuire neîngăduit de mare în jurul utilajelor, iar de multe ori piesele care trebuie prelucrate, bunăoară, la forje, se cer stropite cu apă sau aduse chiar calde.

În uzina noastră nu este rezolvată rațional nici problema evacuării materialelor, a așchiilor, a prafului de metale, a materialelor utilizate sau neutilizabile. Și acest lucru provoacă uneori greutăți în procesul de fabricație.

Se simte nevoia ca o serie de cadre din uzina noastră să fie atrase în activitatea de îmbunătățire a organizării producției. **Dacă organizarea producției și a muncii va fi pusă la punct, dacă transporturile interne vor fi**

organizate raţional, — atunci pot să afirm că, în următorii ani, uzina noastră va putea produce, fără investiţii noi, cu 30% mai mult decît în prezent.

● Practica folosită astăzi de trimitere după materiale, trebuie înlocuită cu aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă

Din literatura de specialitate, cît şi din experienţa proprie a întreprinderii în care lucrez — a spus **ing. C. Apostolide**, de la Şantierul naval-Galaţi — rezultă că **pentru folosirea raţională a mijloacelor de transport, este necesar să se înlocuiască practica trimiterii după materiale, cu aprovizionarea permanentă, ritmică, a locurilor de muncă.**

Faptul că, din diferite cauze, aprovizionarea întreprinderilor nu se face la timp şi conform planurilor de producţie, apar greutăţi în distribuirea la locurile de muncă a materiilor prime şi a materialelor. De aici şi o utilizare neraţională a mijloacelor de transport, care sînt trimise să aducă cantităţi fragmentate de materiale, să efectueze cîte 3—5 drumuri pentru transportul unei cantităţi ce normal putea fi rezolvată printr-un singur drum. Ne-am străduit să înlăturăm această practică costisitoare din întreprinderea noastră. În primul rînd, pe baza cunoaşterii sarcinilor de producţie în perspectivă, am luat măsuri de îmbunătăţire a aprovizionării tehnico-materiale a întreprinderii. **Pentru a asigura o aprovizionare permanentă a locurilor de muncă, ne-am propus să aplicăm un nou sistem care constă în întocmirea cu anticipaţie a unor fişe de transport, pe baza unei planificări foarte amănunţite a nevoilor. În acest fel, transporturile interne vor decurge normal, iar alimentarea locurilor de muncă cu materii prime şi materiale se va face sistematic. Din cîteva experimentări făcute, noul sistem s-a dovedit eficient.**

— Există şi un alt fenomen, care duce adesea la nefolosirea raţională a mijloacelor de transport — a ţinut să adauge **ing. E. Dumitrescu**, de la Uzinele „Tractorul". **Dintr-un studiu făcut în uzina noastră, a rezultat că mijloacele de transport stau — pentru a fi încărcate sau descărcate — 70% din timpul efectiv de lucru. Aceasta, în special, datorită întocmirii formularelor de predare-primire, cît şi pentru numărarea şi controlul reperelor şi pieselor, atît la primire, cît şi la predare.**

Din experienţa altor ţări, am desprins că este cu putinţă ca primirea şi predarea pieselor să se facă pe bandă, fără acte. Încheierea bilanţului are loc lunar între secţia furnizoare şi secţia beneficiară. Noi **ne gîndim însă să utilizăm un conteiner închis, care să circule între părţile interesate. În felul acesta, se va reduce simţitor timpul de aşteptare, mijloacele de transport vor fi mai bine utilizate.**

● Centralizarea mijloacelor de transport – organizarea de servicii specializate pe uzine

O cauză, care duce la folosirea cu randament scăzut a mijloacelor de transport în întreprinderi — a spus tov. **Florea Ştefan**, şeful serviciului transporturi al Uzinei „Laromet" din Bucureşti — este dispersarea acestora pe secţii de producţie şi diferite sectoare funcţionale. Acest sistem face ca, în timp ce unele mijloace să fie suprasolicitate, altele să stea sau să fie incomplet folosite.

În uzina noastră, cunoscîndu-se această stare de lucruri, s-a trecut la centralizarea tuturor mijloacelor mobile de transport, iar pentru raţionala dirijare a lor s-a creat un serviciu special de transporturi. Prin această măsură, pot afirma că, în prezent, în uzina noastră a crescut gradul de folosire a mijloacelor de transport, preocuparea pentru întreţinerea şi gospodărirea eficientă a lor. Propun ca acest sistem să fie extins în toate întreprinderile.

★

Apreciind just această propunere, **marea majoritate a participanţilor la discuţie au insistat asupra necesităţii centralizării mijloacelor mobile de transport din întreprinderi, crearea de servicii specializate în acest domeniu.** Aceasta va permite pregătirea de cadre cu calificare corespunzătoare, utilizarea unei pîrghii de cointeresare materială mai eficiente, aplicarea principiului de gospodărire socialistă, prelungirea vieţii diferitelor mijloace de transport. Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini ar trebui să reţină această propunere şi s-o extindă în toate întreprinderile unde condiţiile permit.

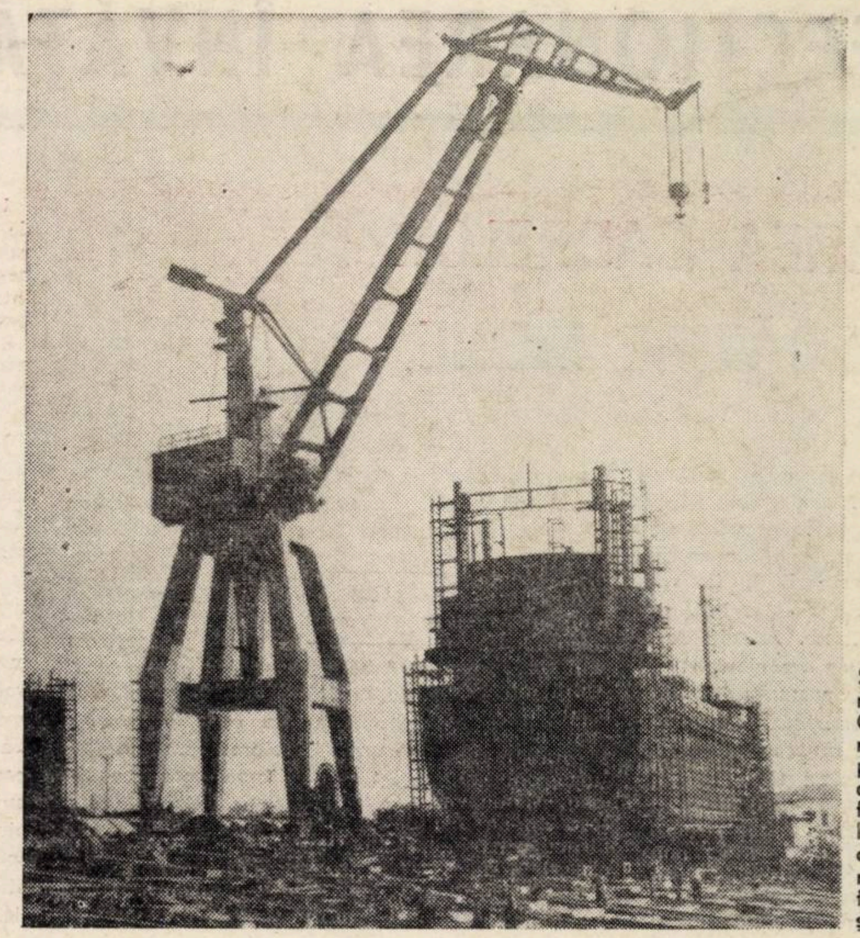

Şantierul naval Galaţi: macara portal de 40 tone, folosită la construcţia navelor fluviale şi maritime.

3. MECANIZAREA — O NECESITATE A PROGRESULUI TEHNIC

NIVELUL tehnic contemporan presupune ca, în fiecare întreprindere, multiplele operaţii de manipulare şi transport al materialelor, pieselor şi subansamblelor să se efectueze cu ajutorul unor mijloace mecanizate, rapide, necostisitoare şi uşor de mînuit. **Gradul actual al mecanizării transportului în uzinele constructoare de maşini satisface în prezent nivelul tehnic al producţiei? Sînt suficiente şi corespunzătoare sistemele aplicate?**

● Sisteme adecvate specificului producţiei

Creşterea gradului de mecanizare a operaţiilor de transport — a subliniat în cuvîntul său **L. Ianculescu**, inginer proiectant-şef de la Uzina „Tractorul" — asigură un randament sporit de utilizare a agregatelor şi maşinilor. În măsura în care se adoptă sisteme mecanizate de transport adecvate specificului de producţie al secţiilor, se armonizează întregul proces de producţie, totul desfăşurîndu-se asemenea unui mecanism automat. Bunăoară, **secţia noastră de turnătorie** utilizează cantităţi mari de materiale pulverulente, materiale de topire — fontă şi cocs — care se pretează la transportul pe bandă. Reperele se toarnă pe 4 linii, formele deplasîndu-se pe conveier la locul de turnare, iar operaţiile de demulaj, dezbatere şi curăţire sînt organizate astfel încît să corespundă ritmului de turnare pe linii.

Piesele turnate pe conveiere sînt preluate după demulaj de un transport aerian care, pe lîngă oficiul de deplasare a lor spre secţiile de dezbatere şi curăţire, serveşte şi la răcirea lentă a reperelor. În secţie există încă patru transportoare aeriene pentru deplasarea pieselor mari de la platforma de dezbatere la secţia curăţătorie, pentru deservirea ritmică a instalaţiilor de sablat şi vopsit şi pentru transportul miezurilor prin cuptoarele de uscare. Pentru mecanizarea transportului la locurile de muncă — unde nu a putut fi utilizată banda — s-au introdus poduri rulante, macarale, ridicătoare pivotante şi transportoare cu role. În secţia turnătoria de fontă ca, de altfel, şi în oţelărie, operaţiile de ridicare şi transportul materialelor şi al pieselor sînt mecanizate în proporţie de 95%.

În cadrul secţiilor de prelucrare, transportul materialelor şi pieselor are un aspect deosebit de la atelier la atelier, depinzînd de natura şi caracteristicile gravimetrice şi de forma materialelor, de modul de utilizare şi de condiţiile impuse pentru preluarea şi predarea lor. Atît în cadrul secţiilor prelucrătoare, cît şi între acestea şi secţia tratament termic şi invers, transportul se face prin intermediul electrocarelor şi electrostivuitoarelor.

La secţiile de uzinaj s-au instalat transportoare echipate cu cîrlige sau etajere, după specificul pieselor de transportat. În afară de acestea pentru piesele grele se utilizează transportoare cu role şi palete pentru piesele ce se pot stivui pentru a fi transportate de la maşină la maşină cu electrostivuitoarele sau cărucioare de mînă cu ridicător hidraulic. Există şi conteinere pentru piese mici, precum şi palete.

Sistemele utilizate de noi au un grad înalt de tehnicitate şi asigură o aprovizionare permanentă şi ritmică a locurilor de muncă cu cele necesare. Pentru realizarea lor am folosit fonduri de investiţii şi, într-o bună măsură, credite de mică mecanizare.

Conteiner de ridicat cu electrostivuitor, utilizat la Uzina de construcţii de maşini-Reşiţa.

● Ateliere de autoutilare. Importanţa utilizării creditelor de mică mecanizare

Uzinele „Electroputere" din Craiova a relatat **ing. I. Romée** — cunosc o continuă dezvoltare. Gama sortimentelor, cît şi nivelul producţiei, sporesc neîncetat. Pentru a asigura dotarea transporturilor cu mijloace corespunzătoare, în uzina noastră a fost înfiinţat, cu ani în urmă, un **atelier de autoutilare.** În cadrul acestuia, lucrează proiectanţi şi constructori de mijloace de transport. **Utilizînd tot mai mult creditele de mică mecanizare, în atelierul respectiv s-au proiectat şi realizat diferite palete, conteinere, autostivuitoare, cărucioare, rafturi şi rastele, cît şi alte mecanisme.** Dacă în trecut se aştepta ca astfel de mijloace să ne fie repartizate din ţară sau din import, în prezent, reuşim să le realizăm cu forţe proprii. Costurile acestor mijloace se amortizează într-un termen scurt.

Întrucît şi în alte cîteva uzine din ramura noastră au luat fiinţă asemenea ateliere, organizarea de schimburi de experienţă, de vizite reciproce ar mijloci cunoaşterea concretă a realizărilor, evitarea unor paralelisme.

● Întreprinderi specializate pentru producerea mijloacelor de transport în serie

Reliefînd unele realizări obţinute pe linia îmbunătăţirii transportului intern, **inginerul-proiectant A. Mahalnischi** de la Uzinele „Electronica"-Bucureşti, a făcut unele propuneri valoroase. **Socot necesar** — a spus el — **ca ministerul nostru să ia măsuri, prin Institutul de proiectare pentru construcţii de maşini, de a tipiza un număr cît mai mare de mijloace de transport intern şi de a profila o întreprindere pentru fabricarea în serie a acestora.** În rîndul produselor tipizate ar putea intra stivuitoarele, cărucioarele, ridicătoarele, conteinerele, diferitele palete. Aceste măsuri ar conduce la rentabilizarea producţiei de utilaje de transport, ar asigura nu numai nevoile întreprinderilor constructoare de maşini, ci şi ale altor ramuri.

● Institut specializat de cercetare şi proiectare a mijloacelor de transport

Susţin întru totul propunerea de a se crea întreprinderi profilate pentru producerea mijloacelor de transport, a spus **ing. Gheorghe Santo**, de la Uzinele „Steagul roşu"-Braşov. Aceasta ar duce la scurtarea perioadei de ridicare a gradului de mecanizare a transporturilor din fabricile şi uzinele noastre.

Deoarece în privinţa însuşirii şi aplicării unor sisteme moderne de transport se nasc controverse, **ar fi util**, după părerea mea, **să se studieze de către ministerul nostru posibilitatea organizării unui institut specializat de cercetare şi proiectare a mijloacelor de transport.**

● Şi în condiţiile producţiei de serii mici şi mijlocii, transportul uzinal se poate organiza, se poate mecaniza

În general — a intervenit **ing. I. Crişan** — conducerea ministerului nostru are în vedere problema specializării de întreprinderi pentru fabricaţia centralizată de mijloace de transport uzinal, cît şi dezvoltarea activităţii de concepţie a acestora.

În principal, **pentru uzinele ce se dezvoltă şi sînt nominalizate în planul de investiţii pentru actualul cincinal, institutele de proiectări au sarcina proiectării sistemelor de transport aferente. Ministerul nostru intenţionează, de asemenea, să dezvolte proiectarea de mijloace pentru transport uzinal în cadrul actualei filiale a Institutului pentru construcţii de maşini-Timişoara,** care devine Institutul de proiectări de maşini de ridicat şi de transporturi de pe lîngă Uzina mecanică din aceeaşi localitate. În cadrul acestui institut, va trebui să formăm secţii specializate pentru proiectarea diferitelor mijloace utilizate în transporturile uzinale.

În discuţii, ca de altfel şi cu alte ocazii, unii tehnicieni şi-au exprimat părerea că o organizare pe baze ştiinţifice a fluxului de producţie şi, implicit, a transporturilor uzinale, ar fi posibil numai în condiţiile fabricaţiei de serie mare. O astfel de teză nu poate fi acceptată, ea fiind în contradicţie cu evoluţia actuală a tehnicii.

Practica dovedeşte că este cu putinţă să se ajungă la o organizare ştiinţifică, la un transport mecanizat şi eficient şi în cazul cînd producţia nu este de serie mare. Uzinele noastre trebuie să dovedească elasticitate, să se adapteze cu uşurinţă cerinţelor diferiţilor beneficiari. Aceasta este o condiţie pe care trebuie s-o avem în vedere şi ea va putea fi respectată numai atunci cînd în fiecare întreprindere se va asigura o organizare ştiinţifică a producţiei.

4. SUGESTII — PROPUNERI

● întocmirea unui nomenclator restrîns al utilajelor de transport folosite în construcţia de maşini, corespunzător materialelor, produselor şi proceselor tehnologice;

● definitivarea nomenclatorului tipodimensiunilor de utilaje de transport, a căror fabricaţie urmează a fi însuşită;

● tipizarea utilajelor de transport uzinal şi standardizarea ansamblurilor şi elementelor ce intră cu o frecvenţă mare în componenţa lor;

● introducerea cu caracter de permanenţă în profilul unor uzine a fabricaţiei utilajelor de transport uzinal cu caracter predominant mecanic, a utilajelor de transport uzinal cu caracter predominant electric şi a paletelor;

● asimilarea cu precădere, în cadrul planurilor tehnice, a utilajelor de transport cu o frecvenţă mai mare de folosire, fie pe bază de modele importate, fie pe bază de licenţe;

● extinderea acţiunii de organizare a proiectării utilajelor de transport uzinal tipizate la filiala I.P.C.M.-Timişoara şi a instalaţiilor de transport tehnologice la I.P.C.M.-Bucureşti;

● organizarea în cadrul serviciului tehnolog-şef sau secţiei de mecanizări din fiecare uzină a unei grupe, care să aibă sarcina de a se ocupa cu problema transporturilor uzinale, de a elabora proiecte şi a organiza introducerea lor;

● în cadrul pregătirii tehnologice, itinerarul tehnologic va trebui completat şi cu itinerarul transporturilor uzinale, corespunzător mijloacelor şi schemei generale de organizare a acestora;

● să se organizeze, după importanţa uzinei, un serviciu al transporturilor, subordonat conducerii sectorului de producţie;

● adaptarea, cu sprijinul D.C.S., a evidenţei primare în vederea cunoaşterii valorii fondurilor fixe afectate transporturilor şi a costurilor legate de transporturile uzinale;

● iniţierea organizării unei asociaţii naţionale, în vederea promovării introducerii şi dezvoltării transporturilor mecanizate uzinale şi aderarea acesteia la unele asociaţii internaţionale cu acelaşi profil;

● organizarea periodică de sesiuni tehnico-ştiinţifice cu tema transporturilor uzinale, deschiderea unei rubrici în „Revista construcţiilor de maşini", precum şi editarea unui manual cu aceeaşi temă.

V. BOESCU
L. ŢINTEA

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI MEDIU

FORMAREA CADRELOR CU PREGĂTIRE MEDIE

PE baza analizei profund științifice a realității din țara noastră și avînd în vedere ritmul rapid de dezvoltare pe care îl vor cunoaște și în viitor economia și cultura noastră socialistă, Congresul al IX-lea al P.C.R. a hotărît înființarea liceelor de specialitate. Liceele de specialitate se înscriu ca un element de bază în contextul unui ansamblu de măsuri menite să ducă la cuprinderea tineretului în diferite forme de învățămînt general care să asigure în același timp și cunoștințe profesionale.

Instalațiile complexe, cu un grad înalt de automatizare, cu care se dotează industria noastră, mecanizarea continuă a lucrărilor din agricultură, perfecționarea mijloacelor tehnice din toate celelalte sectoare de activitate, impun pregătirea unor cadre de specialiști de nivel mediu care să fie în măsură să le utilizeze la intreaga lor capacitate și în condiții corespunzătoare.

Școlile tehnice de nivel mediu au o bună tradiție în țara noastră. Legile școlare din 1901 și 1905, privitoare la înființarea unoi școli medii agricole, viticole, comerciale, școli de arte și meserii, precum și școlile medii cu orientare realist-practică înființate în deceniile III și IV ale secolului nostru ca licee industriale, agricole și comerciale ce au funcționat cu mici întreruperi pînă în anul 1948, consemnează existența unei experiențe proprii care se cere valorificată. Totodată, s-a studiat temeinic și experiența altor țări.

Legea cu privire la înființarea, organizarea și funcționarea liceelor de specialitate, adoptată la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale stabilește că absolvenții acestor școli vor putea fi încadrați în producție în posturi pentru care, se cer studii medii de specialitate dar, fiind în același timp posesori ai diplomei de bacalaureat, ei vor avea acces în învățămîntul superior în aceleași condiții ca și absolvenții liceelor de cultură generală.

Programele de învățămînt

La Ministerul Învățămîntului se elaborează, în vederea începerii la aceste licee a anului școlar 1966/1967, documentele de învățămînt care vor stabili conținutul fiecăreia din cele 51 specialități din 186 unități școlare repartizate pe tot cuprinsul țării. Pe baza unor consultări largi a ministerelor și celorlalte organe centrale ale administrației de stat, a unor colective de specialiști din producție și școli, precum și a concluziilor ședinței consiliilor reunite ale învățămîntului de cultură generală, profesional și tehnic și cel superior, s-au stabilit anumite criterii generale. Planurile de învățămînt vor urmări : realizarea unei pregătiri de cultură generală a viitorilor absolvenți la un nivel corespunzător celei din liceele teoretice, eliminîndu-se unele repetări sau elemente care nu sînt de primă importanță pentru profilul specialității respective ; asigurarea unei pregătiri de specialitate teoretică și practică corespunzătoare cerințelor actuale și de perspectivă ale economiei și culturii ; legarea cît mai strînsă a procesului de învățămînt din școală de munca productivă pe care absolvenții o vor desfășura ulterior ; realizarea pe ansamblul economiei naționale a unei pregătiri cît mai unitare a viitoarelor cadre medii de specialitate, păstrînd totuși diferențierile specifice sectoarelor pentru care se pregătesc. Toate aceste obiective vor trebui să fie cuprinse în planul de învățămînt în așa fel încît să nu ducă la o supraîncărcare a elevilor, să le lase suficient timp liber pentru studiul individual.

Un loc important îl ocupă în planurile de învățămînt obiectele de cultură generală, care vor deține la toate specialitățile peste 45% din volumul total de ore de pe întreaga durată de școlarizare. Studiului limbii și literaturii române, limbilor străine, matematicii, istoriei și geografiei patriei, științelor sociale, fizicii, chimiei, li se vor acorda o deosebită atenție. Unele din obiectele amintite se prevăd în planurile de învățămînt într-o pondere care ține seama de specificul fiecărei specialități. Astfel, la liceele industriale, pregătirea matematică va fi la nivelul secției reale a liceelor de cultură generală, iar la liceele agricole și economice, aceasta va fi cel puțin la nivelul secției umaniste. În plus, la liceele economice, unele cunoștințe matematice legate de profilul specialității vor fi studiate în cadrul disciplinelor de specialitate (statistică, contabilitate etc.). La liceele industriale cu profil mecanic se pornește de la constatarea că fizica trebuie să vină în sprijinul unora dintre obiectele de cultură tehnică generală și de specialitate. Aceeași constatare este valabilă în ceea ce privește chimia pentru liceele cu profil chimic. Este de înțeles faptul că în liceele agricole o atenție specială se acordă științelor biologice, iar în liceele economice — economiei politice.

Pentru o pregătire profesională corespunzătoare stadiului actual al științei și tehnicii și dezvoltării în perspectivă se consideră necesară o temeinică pregătire tehnică generală și de specialitate. Conținutul disciplinelor din această categorie trebuie să asigure viitorilor absolvenți cunoașterea, mînuirea, exploatarea și întreținerea, repararea și perfecționarea instalațiilor, utilajelor și mașinilor cu care vor veni în contact direct în producție.

În lumina celor arătate, planurile de învățămînt ale liceelor industriale vor prevedea — în funcție de profilul specialității — cunoștințe de mecanică teoretică, rezistența materialelor, organe de mașini, electrotehnică, termotehnică, planificarea și organizarea producției, protecția muncii etc., precum și tehnologia specialității și alte discipline specifice. Pentru liceele agricole se va prevedea agrotehnica, zootehnia, mecanizarea agriculturii, fitotehnia, economia agrară etc., ținînd seama de conținutul fiecărei specialități. Variind în limite strînse, obiectele de cultură tehnică generală și de specialitate vor reprezenta 25—30% din volumul total de ore de pe toată durata de școlarizare.

Instruire practică

Ținînd seama de faptul că absolvenții liceelor de specialitate vor putea intra direct în producție ca specialiști de nivel mediu, planurile de învățămînt vor conține și ore speciale destinate instruirii practice, atît în atelierele școlii pe parcursul întregului an școlar, cît și la sfîrșitul fiecărui an în producție. Această formă de pregătire va crește ca pondere în planul de învățămînt în anii superiori, ajungînd ca în ultimul an la specialitățile pe cinci ani să devină preponderentă. La liceele agricole, perioadele de instruire practică în producție trebuie stabilite în așa fel încît să acopere toate lucrările agricole din campaniile unui an. Instruirea practică în atelierele-școală și în producție va reprezenta la specialitățile pe cinci ani 20—30% din volumul total de ore de pe toată durata de școlarizare. La liceele economice, instruirea practică va ocupa un volum mai mic, avîndu-se în vedere și faptul că în cadrul disciplinelor de specialitate elevii vor efectua numeroase lucrări practice.

Programele școlare pentru obiectele prevăzute în planurile de învățămînt ale diferitelor specialități trebuie să urmărească stabilirea conținutului cunoștințelor necesare viitorului specialist de nivel mediu astfel încît acesta să cunoască realizările actuale ale științei și tehnicii și să aibă toate elementele necesare însușirii celor viitoare. Ministerul Învățămîntului se preocupă intens, în colaborare cu toți factorii interesați și cu specialiștii din toate sectoarele, de deschiderea primului an școlar în aceste licee în condiții normale. Pe această linie se înscrie și asigurarea cu manuale a celor 23 000 elevi care vor intra în liceele de specialitate în toamna acestui an. Concomitent, ministerele și celelalte organe centrale, precum și comitetele executive ale sfaturilor populare regionale acordă o atenție deosebită asigurării bazei materiale a liceelor de specialitate. Totodată, se urmărește încadrarea în aceste licee a unora dintre cei mai buni profesori, cu o pregătire profesională corespunzătoare cerințelor sporite din aceste licee.

ing. M. DOROBANȚU
director în Ministerul Învățămîntului

PROFESORI-ECONOMIȘTI PENTRU LICEELE DE SPECIALITATE

ACȚIUNEA vastă de formare a specialiștilor cu pregătire medie pentru economia națională prin licee de specialitate, întreprinsă în lumina sarcinilor trasate învățămîntului de Congresul al IX-lea al P.C.R., a antrenat, după cum se știe, rezolvarea unui ansamblu de probleme, de complexitate diferită. Printre acestea, de o desebită acuitate mi se pare a fi asigurarea numerică și calitativă a necesarului de profesori pentru specialitățile proprii noilor licee economice.

Un calcul prealabil

Soluționarea acestei probleme trebuie, după părerea mea, să pornească de la o apreciere judicioasă a înseși dimensiunilor, proporțiilor în care ea se conturează în funcție de necesitățile de cadre, actuale și de perspectivă, ale învățămîntului economic mediu.

Care sînt, la o privire foarte sumară, aceste necesități ?

În afara liceelor economice, vor mai funcționa, pînă la lichidarea seriilor existente. școlile de patru ani care pregătesc absolvenți ai școlii generale în profesiuni economice pentru agricultură și cooperația de consum. De asemenea, vor continua și chiar își vor intensifica activitatea școlile tehnice de doi ani, care acordă pregătire economică medie pentru alte ramuri ale economiei naționale, absolvenților liceului de cultură generală. Ele au același grad cu liceele economice însă se diferențiază de acestea prin caracterul complementar al pregătirii profesionale.

Ținînd seama de ansamblul transformărilor ce vor avea loc în viitorii cinci ani în învățămîntul mediu economic, numărul elevilor din anul școlar 1970/1971 va fi de circa 2,2 ori mai mare față de anul școlar 1966/1967.

Încercînd un calcul aproximativ al numărului de ore ce vor trebui afectate disciplinelor economice, atît în liceele de această specialitate, cît și la școlile tehnice pentru personal tehnic, care se vor dezvolta în continuare, rezultă că aceste categorii de școli vor necesita circa 2 500 de profesori pentru diferitele discipline economice.

Soluții gradate : pentru necesitățile imediate

În ce fel vom putea asigura un număr atît de însemnat de economiști cu studii economice superioare care să se dedice carierei didactice?

Elaborarea unui sistem de formare a cadrelor didactice chemate să predea obiecte de profil trebuie să aibă în vedere, după părerea mea, **două categorii de măsuri**, prin care să se realizeze o îmbinare rațională a necesităților **imediate** de specialiști cu instruire medie, cu cele de **perspectivă.**

Într-o primă etapă, consider că numărul necesar de cadre pentru anul școlar 1966/1967 s-ar putea obține îndeosebi prin atragerea în învățămîntul mediu economic a unor absolvenți ai Institutului de științe economice, care au pregătire pedagogică, dar care din cauza dezvoltării insuficiente a învățămîntului mediu economic din anii trecuți au fost repartizați în diferite domenii de activitate în cadrul economiei naționale.

Ar mai putea fi atrași, de asemenea, absolvenți ai aceluiași institut care, deși nu au căpătat cunoștințe de pedagogie în timpul facultății, se simt atrași spre activitatea didactică și au un nivel de pregătire corespunzător. Pentru aceștia, Ministerul Învățămîntului ar putea organiza un curs de inițiere pedagogică de circa 30 de zile, la Institutul de științe economice „V. I. Lenin" din București, urmînd ca în vara anului 1967 să se continue specializarea lor didactică încă 30 de zile.

... și pentru cele de perspectivă

Problema este însă departe de a fi soluționată în acest fel. Este deosebit de util să avem în vedere îndeosebi o serie de măsuri pentru viitorul mai îndepărtat. Aceste măsuri de perspectivă trebuie să vizeze, atît **perfecționarea cadrelor didactice existente** în învățămîntul mediu economic, prin cursuri organizate pe discipline la Institutul de științe economice „V. I. Lenin"-București, dar mai ales **pregătirea unor studenți economiști în vederea îmbrățișării activității didactice.**

Adoptarea acestor măsuri implică cercetarea atentă a modalităților practice de transpunere a lor în viață, astfel încît să realizăm cu eforturi bine dozate și în condiții de economicitate rezultate optime.

O **primă cale** ar fi pregătirea cadrelor didactice într-o secție specială, cu profil mai larg, cu un plan de învățămînt în care să fie prevăzute disciplinele de bază care se regăsesc și în planurile învățămîntului mediu economic. Întrucît acest învățămînt mediu este repartizat pe tot teritoriul țării, iar numărul absolvenților acestei secții va fi relativ limitat, nu s-ar putea asigura toate școlile cu cadre avînd și pregătirea pedagogică corespunzătoare. Din această cauză nu o considerăm indicată.

O a **doua cale** ar fi pregătirea cadrelor didactice în secții pedagogice organizate pe lîngă fiecare facultate a Institutului de științe economice „V. I. Lenin" din București și, eventual, pe lîngă celelalte facultăți economice din țară.

Prin aceasta, s-ar realiza, evident, o pregătire de profil mai temeinică, precum și instruirea pedagogică corespunzătoare. Din cauza numărului relativ mic de studenți la secțiile pedagogice pe facultăți, organizarea acestor secții ar fi însă neeconomică. Din acest motiv, propunem să se analizeze și o a **treia** posibilitate, și anume, organizarea unei secții pedagogice pe institut, în cadrul căreia să se predea pedagogia și metodica predării disciplinelor economice, și să se efectueze ore de aplicație în școli. Această secție prezintă avantajul că ar putea fi urmată de studenții tuturor facultăților institutului care ar ajunge bine înarmați într-o mare varietate de discipline economice, și chiar de absolvenți mai vechi care doresc să se îndrepte spre învățămînt. Pentru aceștia din urmă s-ar putea, eventual, organiza și cursuri fără frecvență.

Această ultimă alternativă îmbină aspectele pozitive ale primelor două căi prezentate mai sus și, în plus, oferă unor absolvenți posibilitatea de a se pregăti pentru meseria de profesori.

Prin aceste măsuri, consider că s-ar ține seama și de tradiția care a dat bune rezultate în țara noastră privind pregătirea profesorilor pentru învățămîntul mediu economic.

conf. univ. Petre BURLOIU
director adjunct în C.S.P.

CURIER

■ Zilele acestea a avut loc un simpozion organizat de secția de economie agrară a Institutului central de cercetări agricole în colaborare cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole, pe tema **Metoda calculării producției globale și nete, precum și a fondului de acumulare și consum în cooperativele agricole de producție.** Au participat specialiști din U.N.C.A, C.S.A., D.C.S., Banca Națională, Ministerul Finanțelor, secția de economie agrară a I.C.C.A., învățămîntul superior economic, din cadrul uniunilor regionale și raionale ale C.A.P. și din cooperativele agricole de producție. Discuțiile s-au desfășurat pe baza unui referat întocmit de un colectiv al secției de economie agrară a I.C.C.A.

■ În studiul **Posibilitățile psihologiei sociale ca știință,** apărut la rubrica **Puncte de vedere** a revistei **Lupta de clasă** nr. 6/1966, lector univ. Petru Pînzaru încearcă o delimitare a obiectului psihologiei sociale ca știință specială de contact. **Sociologia marxistă** – spune autorul – oferă un studiu specializat al factorilor obiectivi și subiectivi care constituie esența structurii și dezvoltării sociale, natura și evoluția diferitelor forme ale comunităților umane și ale relațiilor dintre ele ; **psihologia socială** va studia acel complex sau nivel de fenomene spirituale care se concretizează în curente, stări de spirit, sentimente și atitudini sociale ale unor colectivități largi. În cadrul sistemului de categorii al psihologiei sociale un rol important l-ar putea avea categoria de **interes.**

■ În colecția **Tiers-Monde** a apărut cartea **Trois expériences africaines du développement : Le Mali, la Guinée et le Ghana** (Trei experiențe africane de dezvoltare : Mali, Guineea și Ghana), Presses Universitaires de France, 1965, de Samir Armin. Autorul, înarmat cu experiența acumulată la Institutul african de dezvoltare economică și de planificare, prezintă și comentează planurile de dezvoltare ale celor 3 state, cu deosebire al Republicii Mali, încheind studiul cu aprecieri asupra condițiilor unei creșteri economice rapide a Africii de Vest și asupra perspectivelor de dezvoltare economică în această regiune a lumii.

■ În studiul intitulat **Les modèles probabilistes d'échelles d'attitudes** (METRA, nr. 4/1965), M. Theys încearcă să formuleze precis în cadrul unui model probabilistic, posibilitățile ce le oferă aplicarea metodei scărilor de atitudini a consumatorului față de caracteristicile produselor solicitate, modul lor de prezentare, precum și limitele acestei metode în sfera operațiunilor comerciale. Față de o cercetare de corelație multiplă, metoda ar avea avantajul că ajută la eliminarea ipotezelor false și asigură o ușurință în clasificarea cazurilor supuse observării, fără a se recurge la calcule complicate. Rezultatele ei nu sînt însă veritabil cantitative și sînt reprezentative numai pentru comportamente verbale, care se pot deosebi foarte mult de cele reale.

■ Sub egida Institutului de filozofie al Academiei de Științe a U.R.S.S. și a Asociației sovietice de sociologie a apărut, în editura **Nauka,** 1965, culegerea **Soțialnîe issledovaniia** (Cercetări sociale), 256 pag. Lucrarea cuprinde problemele generale ale sociologiei, metoda și tehnica cercetărilor sociale, problemele sociale ale muncii, demografiei și familiei și critica diferitelor curente și tendințe în sociologia burgheză contemporană. În studiul lor – **Cercetările sociale și metodele cantitative** – A. Aganbegkean și V. Subkin, argumentează teza că metodele matematice sînt indispensabile în toate stadiile cercetării sociologice : în alegerea obiectului cercetării (selectare, precizarea ariei și a reprezentativității), în cercetarea propriu-zisă (pentru găsirea metodelor celor mai sigure și economice de aprofundare a fenomenului), în prelucrarea și analiza datelor obținute.

■ Plecînd de la constatarea unui decalaj între producția potențială și producția reală, dr. P. Ferraro îl atribuie – în lucrarea **Progresso tecnico contro sviluppo economico ?** (Progresul tehnic împotriva dezvoltării economice?), Milano, Feltrinelli Editore, 217 pag. – insuccesul în aplicarea practică a cunoștințelor tehnice.

■ În editura VEB Deutscher Landwirtschaftsverlag, Berlin, a apărut lucrarea **Ökonomik sozialistischer Landwirtschaftsbetriebe** (Economia întreprinderilor agricole socialiste), în redacția unui colectiv condus de prof. dr. G. Jannermann și dr K. D. Gussek (1966, 680 pag.). Autorii celor cinci capitole ale cărții se ocupă de sistemul întreprinderilor agricole din R. D. Germană în condițiile trecerii acestora la producția cu metode industriale. Se prezintă, de asemenea, problemele organizării întreprinderii, mijloacele de producție și principiile de folosire ale acestora, aspecte ale economiei muncii, ramurilor de producție vegetală și animală, produsului brut, rentabilității, planificării și sistemului de conducere.

■ După cum anunță revista „Econometrica" nr. 1/1966, reuniunea anuală europeană pe anul 1966 a **Societății de Econometrie** se va ține la Varșovia în zilele de 2–5 septembrie. Cu acest prilej se va organiza și o sesiune comună cu secția europeană a Institutului pentru știința conducerii întreprinderilor (Institute of Management Science), care va dezbate tema **Planificare și programare.**

Președintele reuniunii este profesorul J. D. Saragan de la „London School of Economics", iar vicepreședinte – profesorul K. Romaniuk de la Școala centrală de planificare și statistică din Varșovia.

■ Sub egida Institutului național de cercetări economice din Stockholm a apărut lucrarea economistului suedez Gunnar Eliasson : **Investment Funds in Operation** (Fondurile de investiții în acțiune), Stockholm, 1965, 161 pag. Autorul încearcă să analizeze rezultatele aplicării sistemului de investiții în economia națională a Suediei. Pentru a evita obiecțiile asupra metodei de măsurare folosite, autorul a început cercetarea problemei prin trimiterea unui chestionar la 693 firme în decembrie 1963, la care a primit răspuns pînă la sfîrșitul lunii martie 1964 din partea a nu mai puțin de 645 firme. Spre deosebire de majoritatea cercetărilor econometrice din Occident, concluziile obținute pe baza unei tehnici econometrice au putut fi verificate, în cazul de față, prin date empirice puse la dispoziție de firme.

■ În lucrarea sa **Novîe formî zarabotnoi platî v usloviah sovremennovo kapitalizma** (Noile forme de salarizare în condițiile capitalismului contemporan), Editura Vîssaia Școla, Moscova, 1965), A. Veisman analizează – printre altele – „metoda analitică de evaluare a muncii". Noul în această metodă constă în aceea că salariul muncitorului nu se determină în funcție de nivelul de calificare, ci de natura muncii îndeplinite. Aceasta este apreciată în funcție de o serie de factori (condițiile în care trebuie executată, calitățile fizice și intelectuale ce trebuie să le posede muncitorul etc.). Fără să schimbe, bineînțeles, natura economică a salariului în capitalism, metoda ca atare prezintă, după autor, un anumit interes.

■ Reunind materialele expuse la seminariile ținute în cadrul I.S.V.E. (Instituto per la Sviluppo Economico) la Neapoli în 1964, precum și la seminariile desfășurate în 1965 în Portugalia și la Paris, lucrarea lui Felix Rosenberg **Technique d'analyse et d'évaluation des projets d'investissements** (Tehnica analizei și evaluării proiectelor de investiții), Presses Universitaires de France, 1966, 112 pag., are îndeosebi un caracter practic. Se prezintă totuși detaliat conceptele indispensabile, criteriile de alegere și metodele care trebuie aplicate, pentru a determina, pe de o parte, nivelul rentabilității financiare a proiectului, iar, pe de altă parte, rentabilitatea lui economică din punctul de vedere al ansamblului în care va fi încadrat obiectivul proiectat.

FIȘIER FILOLOGIC

Amenzi și amendamente

Cineva semnala ca pe o curiozitate a limbii române faptul că ne permite să spunem a amenda pe un contravenient, **dar și** a amenda un text de lege **! Nu e oare absurd să amendezi o lege, adică s-o pedepsești ? În realitate, există două verbe** a amenda, **al doilea însemnînd „a îmbunătăți, a modifica" (un text juridic).**

Ceea ce azi reprezintă două **cuvinte, pe care dicționarele le discută separat, a fost la origine un singur cuvînt :** emendare, **verb latin cu sensul „a corecta", mai precis „a înlătura un defect", căci** emendare **e derivat de la substantivul mendum (= defect).**

Acțiunea de corectare, **exprimată prin cuvîntul latin citat, poate fi îndreptată împotriva unor persoane și implică** pedepsirea **lor, deci** emendare **capătă sensul de „a pedepsi". În limba franceză,** emendare **devine** amender **și de aici se formează** amende **(în românește** amendă), **„pedeapsă" și apoi „pedeapsă în bani".**

Aceeași acțiune de corectare, **îndreptată asupra unei dispoziții legale duce la** îmbunătățirea **ei. Astfel ajungem la explicarea celui de-al doilea verb românesc** a amenda, **ca și a termenului** amendament **(a unei legi). Dacă îmbunătățirea se aplică terenurilor agricole, agronomii recurg și ei la cuvîntul** amendament. **Ca model le servește pentru aceasta chiar limba latină : naturalistul si scriitorul Pliniu folosea cuvîntul** emendare **pentru a denumi ameliorarea solului.**

Sorin STATI

FOURIER ÎN ROMÂNEȘTE

CONTINUÎND publicarea în traducere românească a „Textelor din istoria gîndirii economice", Institutul de cercetări economice al Academiei Republicii Socialiste România a realizat, de curînd, un vechi deziderat — editarea operelor marelui socialist utopic francez, Charles Fourier [1]). Textele, alese și traduse cu multă grijă și pasiune de către regretatul profesor Gr. Mladenatz, revăzute și completate de prof. G. Zane, membru corespondent al Academiei, împreună cu colectivul Secției de istorie a gîndirii economice a Institutului de cercetări economice, includ — dat fiind lexicul lor neobișnuit (uneori chiar termeni creați de Fourier) — și un glosar al terminologiei fourieriste, precum și un indice analitic de materii dezvoltat, alcătuite de colectivul secției. Studiul introductiv al prof. Gr. Mladenatz, bun cunoscător al marelui socialist utopist, reexaminat și pregătit pentru tipar de colectivul secției, reprezintă un prețios îndrumar în studiul operei lui Fourier. Cititorul poate lua astfel cunoștință, în limba română, cu unul din izvoarele autentice ale marxismului, cu opera în care, după expresia lui Engels, „găsim o critică a ordinii sociale existente (capitalismul — G.C.) pe cît de autentic francez de spirituală, pe atît de pătrunzătoare" [2]).

Observator atent și lucid

Charles Fourier — marele utopist francez, de la nașterea căruia s-au împlinit anul acesta în aprilie, 194 de ani —, și-a format concepția despre lume și despre societatea omenească în ultimul deceniu al secolului al 18-lea și primele decenii ale secolului al 19-lea. În măsura în care poate fi vorba de vreo influență teoretică, el a primit-o mai ales din scrierile utopiștilor Morelly și Mably, ale lui J. J. Rousseau și ale fiziocraților. Fourier a fost însă un observator atent și lucid al societății în mijlocul căreia a trăit și un gînditor de o originalitate deosebită. Răspunzînd la întrebarea „Cine l-a făcut pe Fourier ?", socialistul Jaurès răspunde : „Nici Babeuf, nici L'Ange ; Lyon, acesta este singurul predecesor al lui Fourier". Este o aluzie la influența realității sociale din marele centru comercial și manufacturier Lyon, unde din 1793 Fourier își cîștigă existența ca funcționar comercial și apoi curtier neoficial. Tot aici concepe el primele sale lucrări apărute în diverse periodice și-și publică primul volum *Teoria celor patru mișcări.*

Critica orînduirii capitaliste alcătuiește partea cea mai importantă a operei lui Fourier. Defectul capital al orînduirii capitaliste constă, după părerea lui, în „mania de a produce în mod confuz, fără nici o metodă de retribuție proporțională, fără ca producătorul sau salariatul să aibă vreo garanție că primește și el vreo parte din sporul avuțiilor" [3]). De aici o disproporție între puterea de cumpărare a maselor muncitoare și cantitatea produselor realizate. În „civilizație" (capitalism — G.C.) — spune Fourier — „sărăcia se naște din abundența însăși" [4]). Principiul liberei concurențe este în repetate rînduri ținta atacurilor și ironiilor lui Fourier. Trăind într-o perioadă cînd în Franța domina încă capitalul comercial, Fourier și-a îndreptat în bună măsură ascuțișul criticii sale împotriva acestuia.

În dezvoltarea economiei capitaliste, Fourier distinge, alături de tendința de concentrare, și o a doua tendință, simultană dar în sens contrar, aceea a fărîmițării crescînde a unităților economice. El socotește producția mică, mai ales mica economie țărănească, drept o formă inferioară, care nu mai poate dăinui.

Înveliș fantastic – idei geniale

La Fourier aflăm elementele unei adevărate filozofii a istoriei societății. Trecerea de la o perioadă a istoriei omenirii la cea următoare, superioară, se face sub influența mai multor factori, dintre care reținem progresul științei și perfecționările tehnice, precum și modificările rezultate de aci în producerea mijloacelor de existență. Pentru Marx, marele merit al lui Fourier constă în aceea că el a subliniat rolul producției (și nu al distribuției) în trecerea societății de la o formă economică la una nouă, superioară.

Orînduirea nouă pe care o preconizează Fourier — *armonismul* sau *ordinea societară,* caracterizată prin „asociația compusă", precedată de două perioade tranzitorii — *garantismul* (semi-asociația) și *sociantismul* (asociația simplă) — se sprijină pe principiul „unității intereselor", care la rîndul lui își află fundamentarea în legea „atracțiunii sociale". Această nouă lume, alcătuită din asociații liber constituite, *falangele,* care se federează, tot în mod liber, mai întîi regional și în sfîrșit într-o *asociație universală unică,* va întrona pacea mondială. Fourier nu crede că munca ar fi un blestem ; ea este, dimpotrivă, o necesitate naturală a omului. Noua ordine o va face *liberă și atrăgătoare,* prin aplicarea diviziunii lucrărilor, ceea ce va îngădui o variație a sarcinilor ce revin fiecărui ins.

Aflăm astfel în opera lui Fourier unii germeni ai ideilor socialismului științific : principiul unei economii organizate în vederea satisfacerii nevoilor reale ale societății, o economie lipsită de crize, ideea înlăturării specializării înguste, posibilitatea dezvoltării multilaterale a omului, înlăturarea antagonismului între munca fizică și cea intelectuală a prăpastiei dintre oraș și sat, a sistemului care opune clasei posesoare o clasă dependentă, asigurarea dreptului la muncă și a unui minim de existență, în lipsa cărora Fourier consideră toate celelalte „drepturi ale omului" ca fictive. Toate acestea într-un înveliș fantastic, cu un limbaj straniu și cu inflexiuni de basm.

CHARLES FOURIER (1772–1837)
„în cuprinsul său (al economiei capitaliste – n. r.) sărăcia naște din abundența însăși".

Utopism și inconsecvență

O viziune profundă a deficiențelor prezentului — o prefigurare genială a elementelor viitorului. Fourier nu a văzut însă și nu a putut să vadă — dat fiind stadiul încă nematur al producției capitaliste — faptul că societatea își crea ea însăși mijloacele transformărilor revoluționare. Fourier substituie rațiunea forțelor motrice reale. El are convingerea că societatea nouă ar putea fi înfăptuită prin colaborarea pașnică a tuturor claselor sociale, atrase la aceasta pe calea persuasiunii. De asemenea, el consideră necesar să respecte în proiectele sale referitoare la o nouă orînduire socială averile existente. opunînd doar proprietății private „simple" forma proprietății „compuse" sau „societare", o formă oarecum intermediară între proprietatea particulară și cea colectivă, o formă însă neprecizată. Veniturile se împart între membri : o parte ca plată pentru muncă, o alta ca recompensă pentru măiestrie și talent și o a treia ca profit la capital. „În felul acesta — spune Engels —, după toate minunatele teorii despre asociere și munca liberă, după tot potopul de tirade indignate împotriva comerțului, cupidității și concurenței, în realitate am rămas la vechiul sistem al concurenței organizat după un plan îmbunătățit..." [5]). În studiul său, Gr. Mladenatz caracterizează această inconsecvență ca reprezentînd trăsături „mic-burgheze" în concepția lui Fourier. Nu găsim însă la marele utopist nostalgia formelor perimate. Deși practic nu reușește să se dezbare de limitele proprietății private, el încearcă totuși să o depășească.

Dacă operele celor trei mari făuritori ai socialismului critico-utopic — Saint-Simon, Owen, Fourier — au fost cunoscute la noi încă din prima jumătate a secolului al XIX-lea, de o *influență* apreciabilă nu se poate vorbi decît referitor la Fourier. Dacă Eliade și Rusu-Locusteanu, după aceea Ion Ionescu de la Brad și mai tîrziu P. S. Aurelian au receptat, nu totdeauna în chip exact, anumite laturi ale concepției genialului utopist, acesta a avut în Teodor Diamant un adept și propagandist entuziast. Diamant a socotit chiar necesar, la un moment dat, să-l invite în țară, spre a lua conducerea alcătuirii unor falanstere ce se pregăteau aici. Prin CURIERUL ROMÂNESC, el a făcut cunoscut unui public mai larg sistemul fourierist, aducînd totodată în această privință o contribuție originală.

Gh. CIULBEA

---

1) Charles Fourier : Opere economice, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1966, 430 pag

2) Marx — Engels : Opere, vol. 20, pag 256.

3) Ch. Fourier : Opere economice, Ed. Academiei Republicii Socialiste România, 1966, pag. 260

4) Op. cit., pag. 265.

5) Marx — Engels : Opere, vol. 1, pag. 529.

COMBINATUL CHIMIC
TÎRNĂVENI

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

ÎNTREPRINDEREA
FLARO

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone. Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

ÎNTREPRINDEREA PENTRU EXPLOATAREA ȘI PRELUCRAREA MATERIALELOR NEMETALIFERE
VĂLENII DE MUNTE

Bd. N. Iorga nr. 41 – telefon 23–24

Produce și livrează
pe bază de repartiție

- nisip cuarțos spălat, sortat și tratat chimic, prin instalații industriale moderne de spălare și hidrociclonare, pentru industria sticlei și geamurilor, pentru industria chimică și pentru turnătorii (pentru formare).
- piatră de gips pentru industria chimică și pentru industria materialelor de construcții etc.
- piatră trass (tuf dacitic) pentru industria cimentului etc.

Solicitanții se vor adresa la M.I.C.–D.G.A.D. B-dul Magheru nr. 1–3 București telefon 16.20.12., pentru nisip, sau direct la sediul întreprinderii pentru gips și trass.

FABRICA ARTICOLE DE TABLĂ
ÎNTREPRINDERE METALURGICĂ DE STAT
CODLEA-BRAȘOV

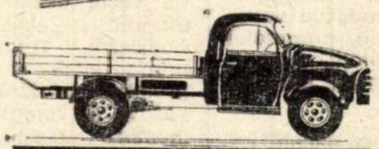

PRODUCE

- Filtre de aer pentru motoare „Carpați", „Bucegi", „Autobuzul";
- canistre benzină 20 litri;
- butoaie metalice de 200 litri;
- rame contor;
- filtru tractor;
- uși firidă model de la 1–4, format 11/13.

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

— Superfosfat pulbere
— Superfosfat granulat

PENTRU INDUSTRIE:

— Acid sulfuric
— Acid sulfuric chimic pur
— Fluosilicat de sodiu
— Fluorură de sodiu
— Acid fluosilicic 20%
— Utilaj chimic

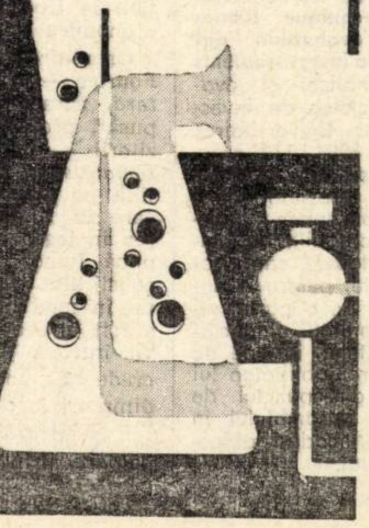

Întreprinderea de PREFABRICATE DIN BETON
CRAIOVA

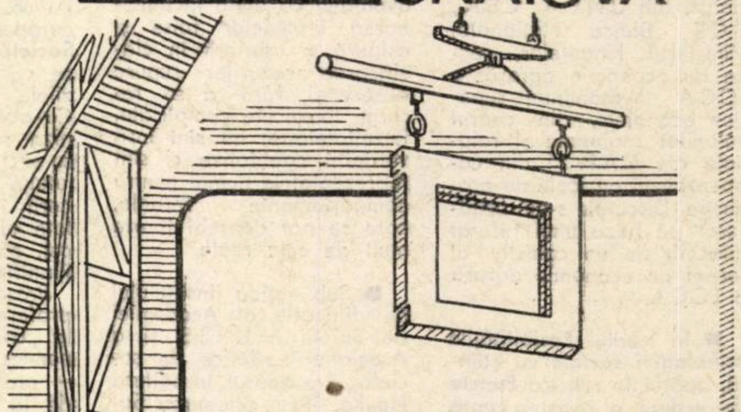

produce și vinde pe bază de repartiție:

1. Tuburi precomprimate pentru alimentări cu apă și canalizări de presiune: 10—7—4 — și 2 atmosfere, canalizări și tuburi de rezistență de dimensiunile 1000, 800, 600 și 400 mm, pentru podețe, drumuri și șosele.
2. Spalieri de vie de lungimi 2,40 și 3,25 m.
3. Diverse elemente prefabricate pentru construcții civile și industriale ca: ferme precomprimate, pane de acoperiș PB1 și PB2, stîlpi, grinzi, chesoane de acoperiș C2 și C6.
4. Panouri industriale și pentru construcții de locuințe.
5. Fîșii cu goluri rotunde de H14 cm. L de la 2,60 la 4 m și fîșii de H19 cm. L de la 4,40 la 5 m. Stîlpi electrici precomprimați tipul SE1, SE3, SE4 și SE6. Sînt livrate și la preț de amănunt direct la solicitanți.

ÎNTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE
BERCENI-PLOIEȘTI

tel. 13 400

Livrează orice cantitate, fără repartiție

Pislă minerală cu liant bituminos densit. 150 kg/mc.
temperatura maximă de folosire 400°C
Vată minerală fără liant — centrifugată, densit. 80—90 kg./m.c.
temperatura maximă de folosire 600°C.
Rogojini de vată minerală îmbrăcate pe o singură față cu plasa rabitz.
Dimensiuni diferite:
lățimea 150 cm
lungimea de la 100 la 500 cm
grosimea de la 5 la 12 cm
Carton asfaltat perforat blindat
— pentru izolații hidrofuge

R. D. GERMANĂ

CONTRACTELE DE LUNGĂ DURATĂ ȘI PLANIFICAREA

Revista publică în nr. 22/1966 un articol în care se arată importanța contractelor economice de lungă durată în cadrul planului de perspectivă. Extragem din acest articol :

„Încheierea unor contracte economice de lungă durată permite intreprinderilor, pe o scară mai largă decît pînă acum, să exercite o influență nemijlocită asupra planificării. Prin aceasta se garantează o legătură și mai strînsă a contractului economic cu planificarea de perspectivă, cu sistemul pîrghiilor economice.

Sub acest aspect, legea contractelor prevede încheierea de contracte de lungă durată în toate cazurile, în care pregătirea sau realizarea prestărilor se întinde pe o perioadă mai mare decît perioada de plan. Pentru a concretiza acest lucru în privința contractelor ce urmează a fi încheiate în lunile următoare, pe lîngă obligația de a încheia contracte economice pentru livrări sau prestări cu termen în 1966 sau în anul de plan 1967, este necesar să se încheie și contracte pe termen lung. Potrivit legii contractelor din 1965, sînt considerate contracte pe termen lung acele contracte economice pe baza cărora sînt convenite livrări și servicii pentru anul 1968 și după aceea. În acest cadru, legea contractelor obligă întreprinderile să încheie contracte de lungă durată, îndeosebi pentru pregătirea și executarea de : sarcini în domeniul cercetării și dezvoltării ; proiecte de investiții, îndeosebi proiecte complexe de importanță națională ; sarcini în domeniul exportului și importului de instalații complete ; sarcini rezultate din diviziunea internațională socialistă a muncii ; măsuri pentru producerea și desfacerea de produse vegetale.

În afară de aceasta, legea prevede că trebuie încheiate contracte de lungă durată și acolo unde este vorba să se stabilească măsuri privind sarcinile de perspectivă pentru asigurarea capacităților de producție, pentru dezvoltarea de noi produse și pentru îmbunătățirea calității produselor. Mai departe, în cazurile în care producătorii produsului final au intrat în raporturi de aprovizionare și de desfacere de lungă durată, trebuie asigurate prin contracte economice de lungă durată, livrările și serviciile necesare întreprinderii.

Die Wirtschaft

Se poate afirma că crearea unor relații continue de cooperare, pe mai mulți ani, cu ajutorul contractului de lungă durată, devine un important criteriu pentru a aprecia în ce măsură diferitele colective de întreprinderi au înțeles să înfăptuiască în sfera lor principiile noului sistem economic.

...În domeniul pregătirii și realizării investițiilor se conturează o intensă folosire a contractului de lungă durată. Acest lucru este favorizat de reglementările din domeniul investițiilor și de perioadele, totdeauna lungi, de realizare a investițiilor. Pentru pregătirea și realizarea proiectelor importante din punct de vedere al economiei naționale, care de cele mai multe ori depășesc perioada unui plan, se încheie, pe baza obiectivului tehnico-economic stabilit, contracte de lungă durată. Inițiativa și dorința furnizorilor generali și principali de a încheia contracte de lungă durată, este totuși influențată, într-o măsură însemnată, de limitarea anuală a capacității de construcție și de eșalonarea fondurilor pe obiecte.

...Contractul de lungă durată este un instrument important pentru dezvoltarea planificată a progresului științifico-tehnic, avînd ca premisă ca întreprinderile să-și formeze o imagine clară asupra dezvoltării științifico-tehnice în domeniul lor. Aceasta este oricum o muncă necesară, de care nu pot fi scutite întreprinderile și uniunile de întreprinderi. De calitatea muncii de perspectivă științific fundamentată, de studiul temeinic al tendințelor de dezvoltare și al modificărilor ce decurg de aici în situația pieței, depinde dacă contractul de lungă durată poate sau nu să se afirme drept stimulent pentru îmbunătățirea permanentă a calității produselor și pentru asigurarea desfacerii lor.

...Noul sistem economic a dat pe seama întreprinderilor și a uniunilor de întreprinderi, într-o măsură însemnată, răspunderea planificării, a aprovizionării cu materiale și a desfacerii producției. De aceea, întreprinderile și uniunile de întreprinderi trebuie să asigure, prin încheierea de contracte de lungă durată, aprovizionarea producției lor. Dificultățile în procurarea materialelor nu pot fi acceptate de aceea drept o obiecție împotriva contractelor de lungă durată, ci dimpotrivă, trebuie considerate ca un imbold pentru legături contractuale de acest fel".

R. P. POLONĂ

ASPECTE NOI ÎN PLANIFICARE ȘI CONDUCERE

Pe această temă, revista a publicat în nr. 3/1966 un amplu articol semnat de M. Mișiak, în care autorul analizează unele metode noi introduse în R. P. Polonă în organizarea planificării și arată :

„Printre problemele de bază în jurul cărora s-au dus discuțiile de pînă în prezent cu privire la metodele de planificare pe perioade de timp mijlocii și scurte, figurează cerința unei elasticități mai mari în adaptarea structurii sortimentale a producției la cerințele variabile ale beneficiarilor. O serie de măsuri în această direcție s-au luat în perioada precedentă. De exemplu, producătorii au putut să efectueze, în înțelegere cu beneficiarii, diferite modificări în raport cu structura sortimentală a producției stabilită prin directive. Unitățile comerțului au fost împuternicite să întocmească listele produselor „A", ale căror planuri sortimentale întreprinderile le pot depăși, și listele produselor „B", ale căror planuri sortimentale trebuie să fie îndeplinite numai în proporție de 100%.

În metodologia de elaborare a planului pe anul 1966, precum și a prevederilor planului pe 1967 a fost lichidat caracterul formal de directivă referitor la o serie de produse și grupe de produse planificate central. Sarcinile producției pentru circa 30% din sortimente (și grupe de sortimente) care în planul economiei naționale sînt determinate ca fiind directive, — au acum un caracter „de orientare". Acestea sînt în majoritatea cazurilor produse, la care se înregistrează oarecari depășiri ale cererii de către ofertă. În unele ramuri, planificarea „orientativă" a sortimentelor cuprinde majoritatea și chiar întreaga producție. O schimbare asemănătoare — deși cîteodată limitată în raport cu planul economiei naționale — a apărut în planurile resorturilor și ramurilor, care concretizau sarcinile planului economiei naționale. În aceste planuri, în conformitate cu practica adoptată, grupele de sortiment pentru care sarcinile de producție au un caracter de directivă și de orientare, sînt împărțite în subgrupe și sortimente detaliate".

După ce examinează apoi aspecte legate de modificarea unor indicatori de plan privind producția globală, forța de muncă și fondul de salarii, autorul scrie :

„Multe schimbări au fost introduse în anii 1965—1966 în domeniul sistemului financiar. Este suficient a menționa hotărîrile Consiliului de Miniștri din 28 octombrie 1965, cu privire la gospodărirea financiară a uniunilor de stat și a întreprinderilor grupate în cadrul acestora ; cu privire la principiile gospodăririi financiare a uniunilor de construcții și a întreprinderilor de stat grupate în cadrul acestora, cuprinse în planificarea centrală ; cu privire la finanțarea investițiilor și reparațiilor capitale ale unităților de stat ; cu privire la fixarea dobînzilor pentru fondurile fixe în unele întreprinderi de stat ; cu privire la gospodărirea financiară a întreprinderilor de stat ale industriei locale și executarea investițiilor pentru unitățile cuprinse în planificarea locală. Aceste hotărîri și-au găsit expresia în zeci de dispoziții de executare ale ministerului de finanțe, în instrucțiunile de creditare ale Băncii de Stat Polone etc.

Nowe drogi

După publicarea acestor hotărîri, au apărut unele articole și comentarii care atrăgeau atenția asupra prevederilor lor progresiste. Unele hotărîri și-au găsit expresia în lucrările cu privire la planul pe 1966. Trebuie menționată aici înlocuirea indicatorilor de directivă de acumulare cu indicatorii de directivă ai rentabilității „brute" (raportul între acumulare și costuri) și „nete" (raportul între beneficii și costuri), introducerea indicatorilor de beneficii, de acumulare, a normelor financiare bianuale de repartizare a beneficiilor, schimbările în modul de planificare a stocurilor (părăsirea formei vechi a normativului de stocuri) și multe altele. O serie de urmări ale hotărîrilor ar trebui să iasă în evidență în cursul executării planului pe anul 1966, precum și în următorii ani ai planului cincinal, cînd hotărîrile Consiliului de Miniștri cu privire la schimbările sistemului financiar vor găsi o expresie mai largă în diferite dispoziții de execuție pe ramuri și în politica economică concretă, îndeosebi în politica financiară".

„Succesul reformelor în domeniul planificării anuale, a indicatorilor, finanțelor întreprinderilor și uniunilor — *arată autorul în partea finală a articolului* — este condiționat desigur nu numai de felul instrumentelor de planificare și finanțare folosite, ci și de proporțiile macroeconomice ale planului, de mărimea rezervelor centrale în domeniul investițiilor, de aprovizionare etc. Un rol esențial joacă aici îmbunătățirea sistemului de planificare pe mai mulți ani și de perspectivă, dezvoltarea sistemului programelor de reconstrucție tehnico-organizatorice a ramurilor și regiunilor și așa-numitei programări economice în întreprinderi și uniuni.

...Succesul reformei va depinde, de asemenea, de poziția pe care o vor adopta în practică executanții reformei din întreprinderi și uniuni, de activitatea economică a lucrătorilor întreprinderilor și uniunilor, a serviciilor economice etc."

R. S. F. IUGOSLAVIA

INVESTIȚIILE — O PROBLEMĂ-CHEIE

Revista iugoslavă a publicat în nr. 380/1966 un articol intitulat „Problemele politicii economice ale Iugoslaviei" semnat de Boris Krajger, vicepreședinte al Consiliului executiv federal, în care se arată printre altele :

„Politica economică a anului 1966, în care condițiile de activitate economică își vor păstra caracterul de tranziție, va avea toate caracteristicile consolidării noilor relații. Trebuie subliniat totodată că reglementarea problemelor care se vor pune în acest an va presupune mobilizarea integrală a economiei și a tuturor factorilor economici. Cele mai dificile probleme vor fi cele privind o modificare foarte importantă, o transformare radicală a politicii investițiilor, a volumului, precum și a structurii investițiilor. Toate analizele și toate calculele arată că aproape toți cei care au făcut investiții nu sînt în măsură să le acopere din propriile resurse. Deși în aceste ultime luni depășirile investițiilor s-au oprit la proporții mai rezonabile, s-a făcut prea puțin în ceea ce privește volumul și structura lor. Este necesar să se elucideze mai energic problemele impuse de adaptarea investițiilor la procesul creat de reforma economică. Problema investițiilor este una din problemele-cheie de care depinde rapiditatea cu care vor trece de la economia extensivă la activitatea intensivă. Fără o politică de investiții, capabilă să favorizeze acest proces, efectele reformei vor cere un timp foarte îndelungat ca să se facă simțite.

Potrivit documentelor preliminare ale planului pe termen mijlociu, sarcinile de creștere a producției trebuie să fie între 7 și 9%, în timp ce productivitatea muncii trebuie să crească de la 6 la 7% pe an. De fapt, sarcina de creștere a producției s-a situat în cursul ultimului deceniu cam la același nivel, dar productivitatea muncii n-a depășit niciodată 4%. Pînă în 1970, partea productivității în creșterea producției trebuie să fie de circa 70%, față de 40% după anul 1953 și 47% în ultimii ani. Se prevede, în același timp, ca în perioada pînă în anul 1970 să se investească 2,45 dinari din mijloacele economice de bază pentru a se obține un dinar de produs social, în timp ce între 1953—1964 a trebuit să se investească aproape 5 dinari pentru a se înregistra același efect. Se poate trage concluzia că creșterea impresionantă a economiei Iugoslaviei în trecut a fost însoțită de o activitate extensivă, de o lipsă destul de caracteristică de raționalitate și de o participare foarte ridicată a investițiilor.

Revue de la POLITIQUE INTERNATIONALE

Analizele arată că industria nu utilizează decît 60—70% din capacitățile sale, că există imense rezerve în toate sectoarele și, prin urmare, este absolut necesară o orientare radicală spre intensificarea activității economice. Ținînd seama că economia este chemată să mobilizeze la maximum rezervele interne pentru a rezolva aceste probleme, rezultatele efortului actual vor depinde și de raportul care se va stabili între activitatea economică liberă și investițiile administrative, așteptîndu-se ca acest raport să poată favoriza activitatea liberă ; de fapt acesta este unul din obiectivele fundamentale ale reformei".

„Rezultatele create de reformă pînă în prezent — *arată în același articol autorul* — permit să se studieze și să se aplice, într-o atmosferă mai senină, măsurile economice pe termen lung, cu alte cuvinte permit să se pună la punct și să se realizeze planul pe termen mijlociu în cadrul politicii economice pe anul 1966.

Dacă s-a așteptat să se definească cerințele de plan pe termen mijlociu și să se proiecteze posibilitățile de dezvoltare în 1966, aceasta s-a făcut pentru că reforma modifică modalitățile de repartiție a venitului și instrumentele privind activitatea economică. Dar cu toate deciziile sale, reforma economică este ea însăși un plan pe termen mijlociu care stabilește o cuantificare nu pe ani, ci după instrumentele de orientare ale dezvoltării economice. Aceste instrumente sînt legate de planul cincinal și vor rămîne în vigoare în următorii 5 ani, dînd în același timp economiei stabilitatea necesară. Evident că aceasta nu privește instrumentele specifice în perioada de tranziție care ar urma să fie înlocuite prin dispozitive mai durabile în cursul aplicării reformei. Una din sarcinile principale ale planului pe termen mijlociu este de a fixa instrumentele sistemului economic și condițiile generale ale activității economice, fără de care este imposibil să se adapteze economia la opțiunile și la relațiile inițiate prin măsurile luate anul trecut. În ceea ce privește scopul politicii economice în 1966, el constă în a defini și a aplica în întregime toate măsurile care au în prezent un caracter tranzitoriu (regimul prețurilor, regimul de schimburi etc.)".

CORESPONDENȚĂ DIN U.R.S.S.

CASTANII PARISULUI — PE ECRANELE MOSCOVEI

– TRANSMISIA EXPERIMENTALĂ DE TELEVIZIUNE ÎN CULORI PRIN SATELITUL SOVIETIC „MOLNIA-1" –

ÎN ziua cînd s-au adunat oaspeții în sala de transmisie a telecentrului din Moscova, totul era pregătit pentru recepționarea programului de televiziune în culori din capitala Franței. Se aprind săgeți verzi pe ecranele oscilografelor, operatorii urmăresc cu atenție aparatele de pe pupitrul de comandă. După cîteva comenzi, pe ecranele televizoarelor apar dungi colorate : se reglează antenele care însoțesc satelitul sovietic „Molnia-1".

Acul ceasornicului se apropie de ora 15. Capitala Franței comunică la telefon că totul este pregătit pentru transmisie. Un scurt țăcănit și pe ecrane apare simpatica crainică de la R.T.F., pentru a da cuvîntul lui Alain Peyrefitte, ministrul pentru cercetări științifice în domeniul atomic și cosmic. Se văd apoi marile bulevarde ale Parisului, Montmartre, castanii în floare de pe malurile Senei... Reportajul televizat alternează cu programe prezentate de artiști, cu filme de desene animate. Culorile vii și clare sînt însoțite de un sunet amplu, de o calitate excepțională. E greu de crezut că imaginea în culori este transmisă de la Paris la Moscova, prin linia cosmică, la o distanță de circa 80 000 de kilometri.

Cum s-a desfășurat transmisia ? Imaginea de la telecentrul francez s-a transmis prin linia de radioreleu către transmițătorul din Pleumeur-Bodou. De aici, cu ajutorul unei puternice antene, imaginea a fost retransmisă la satelitul „Molnia-1", ale cărui aparate, le-au recepționat, le-au schimbat frecvența, le-au amplificat și le-au transmis pe pămînt cu ajutorul unor antene parabolice de orientare. Semnalele de pe satelit erau captate de un punct de lîngă Moscova, de unde, pe o linie de radioreleu au ajuns la telecentrul Moscova. Programul a fost înregistrat în același timp pe videomagnetofon și recepționat de telespectatorii moscoviți în varianta alb-negru.

Această transmisie este o realizare incontestabilă a colaborării tehnice sovieto-franceze. Puterea transmițătorului instalat pe „Molnia-1" este de 10 ori mai mare decît a satelitului american „Early Bird", plasat pe o orbită staționară. Se înțelege că aceasta reduce cerințele de sensibilitate ale aparaturii terestre și permite realizarea ei mai ieftină, asigurarea unei siguranțe mai mari în exploatare. Desigur, cu cît este mai puternic transmițătorul cosmic, cu atît mai ridicat este costul plasării lui pe orbită. Calculele arată însă că această problemă nu are o importanță hotărîtoare dacă timpul de funcționare a aparatajului de bord depășește un an sau un an și jumătate.

Pe satelitul sovietic „Molnia-1" sînt prevăzute măsuri de rezervă, printre care principala este instalarea la bord a trei retranslatoare — unul în funcțiune și două de rezervă.

Satelitul sovietic se deplasează pe o orbită eliptică alungită cu înălțimea apogeului de circa 40 mii kilometri. Efectuînd în 24 de ore două rotații în jurul pămîntului, el asigură posibilitatea comunicației, atît pe teritoriul U.R.S.S., inclusiv cu regiunile polare, cît și cu multe țări din Europa, Asia și alte continente. O astfel de înălțime a apogeului este optimă și din alte considerente : în condițiile unei înălțimi mai mici, se reduce sensibil durata unei legături între puncte așezate la mare distanță, iar dacă înălțimea este mai mare — începe să se manifeste întîrzierea semnalului. Acest lucru e important prin faptul că în afară de transmiterea programului de televiziune, satelitul este destinat transmiterii unui mare număr de convorbiri telefonice.

Programul de televiziune în culori s-a transmis prin sistemul sovieto-francez „Secam-3". El a fost încercat în diferite condiții de exploatare experimentală și pregătit pentru asimilarea în producție. Crearea lui a necesitat din partea inginerilor sovietici și francezi multe luni de muncă încordată.

În toate sistemele moderne de televiziune în culori, informațiile privind culoarea imaginii se transmit în aceeași bandă de frecvență ca și semnalele televiziunii obișnuite în alb-negru. Ea cuprinde circa 6 milioane hertzi, cam tot atîta cît e necesar pentru 2 000 de convorbiri telefonice. Suma tuturor semnalelor de culoare alcătuiește semnalul de strălucire. Aceasta poarta informația privitoare la culoarea verde și poate fi recepționat de televizoare obișnuite, formînd pe ecrane imaginea alb-negru. În aceeași bandă de frecvență se „amestecă" subpurtătoarea de culoare, care este modulată cu semnalul de culoare „albastru" și „roșu".

La locul recepției, aceste semnale se separă, iar semnalul de culoare „verde" se formează în dispozitivul de memorie — linia de întîrziere. Primind suma tuturor celor trei semnale, din ele se scade culoarea roșie sau albastră la ieșire și se obține informația depre culoarea verde. Pentru asemenea operații aritmetice servesc niște simple dispozitive de calcul — așa-numitele matrițe.

Semnalele luminoase desenează imaginea pe ecranul cinescopului, pe rînd, „în linii". În condițiile unui standard de 625 mii linii, folosit în Uniunea Sovietică, diferențele în conținutul liniilor intermediare sînt atît de mici, încît practic ele nu influențează calitatea imaginii. De acest lucru s-au putut convinge toți cei prezenți la telecentrul din Moscova.

La Conferința de presă organizată după terminarea transmisiei, profesorul Alexandr Fortușenko, conducătorul tehnic al transmisiilor experimentale de televiziune în culori prin cosmos, a arătat :

— Astăzi putem afirma pe drept cuvînt că acest experiment își datorează succesul nu numai înaltei calități a satelitului sovietic și sistemului francez de televiziune, ci și atmosferei de prietenie în care se desfășoară acordul de colaborare între Franța și U.R.S.S. în ce privește elaborarea în comun a sistemului de televiziune în culori.

Pe baza acestei colaborări, în curînd, va fi posibilă organizarea unui schimb sistematic de programe de televiziune, în culori și în alb-negru, între U.R.S.S. și Franța, prin intermediul satelitului sovietic „Molnia-1".

Villen LIUSTIBERG
comentator științific al Agenției de presă „Novosti"

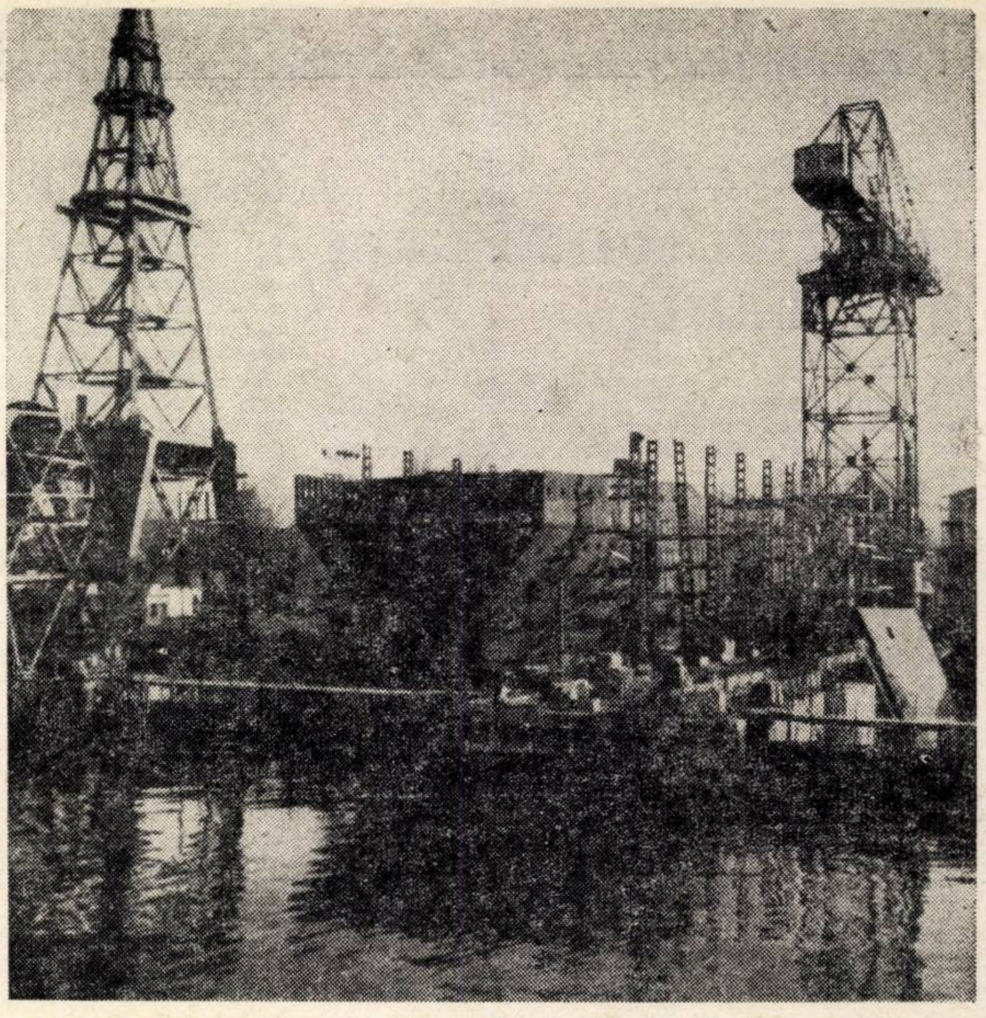

R. P. BULGARIA : Cargou de 5 000 tone în curs de construcție la șantierele navale „G. Dimitrov" din Varna, pentru flota comercială bulgară

R. P. Mongolă

ȘARÎN-GOL DĂ „PÎINEA INDUSTRIEI"

ÎN ultimii cinci ani, capacitățile industriei carbonifere a R. P. Mongole au crescut aproape de 2,5 ori, iar extracția de cărbune — de 1,6 ori față de anul 1960. Aceasta a permis asigurarea, în linii mari, a necesităților de cărbune ale țării. Sarcini sporite stau în fața industriei carbonifere în cincinalul actual.

Într-adevăr, dezvoltarea industriei carbonifere este imperios necesară pentru asigurarea bazei energetice a țării. Capacitatea industriei energetice a crescut în perioada 1961—1965 de 2,9 ori, iar producția de energie electrică de peste 2,4 ori. În felul acesta — se arată în Raportul la Congresul al XV-lea al P.P.R.M. — a fost lichidată rămînerea în urmă a producției de energie electrică față de producția globală industrială în ansamblu. În noul cincinal, baza energetică urmează să se dezvolte în continuare. În Directivele celui de-al IV-lea plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale a R. P. Mongole (1966—1970) se subliniază, printre altele, necesitatea întăririi și lărgirii extracției de combustibil ca factor de seamă pentru industrializarea țării. În acest scop se prevede ca extracția de cărbune să crească de la 989,5 mii tone în 1965, la 2 000—2 050 mii tone în 1970, ceea ce va permite sporirea producției de energie electrică de la 221,3 mil. kWh în 1965, la 430—460 mil. kWh în 1970.

Un rol important în dezvoltarea bazei de combustibil — și, implicit, a celei energetice a țării — îl va avea exploatarea carboniferă Șarîn-gol.

Din timpuri străvechi, pe întinsa vale a rîului Șarîn-gol nu se zărea nici o așezare omenească. Doar cîte un călăreț se mai abătea cînd și cînd pe aceste meleaguri. Primii care au poposit cu aproape patru ani în urmă la Șarîn-gol, au fost geologii, care au descoperit aici, aproape de suprafață, bogate zăcăminte de cărbuni. Pe locurile unde altădată nu se vedeau urme de activitate omenească, astăzi s-a înălțat un complex carbonifer utilat cu mijloace tehnice moderne. Tot aici s-a construit și un oraș minier. Bazinul carbonifer Șarîn-gol, așezat la 70 km de complexul industrial Darhan, este astăzi binecunoscut în Mongolia. Exploatarea asigură cu combustibil centrala termoelectrică Darhan care, la rîndul ei, alimentează cu energie electrică sistemul energetic Suhe-Bator — Darhan — Ulan-Bator.

Extracția cărbunelui la Șarîn-gol se efectuează prin exploatare în carieră. Ea este foarte avantajoasă din punct de vedere economic, deoarece straturile de cărbune sînt așezate aproape de suprafață, ceea ce înlesnește introducerea mecanizării și automatizării lucrărilor, contribuind la reducerea prețului de cost al extracției.

Exploatarea Șarîn-gol a crescut și s-a dezvoltat o dată cu oamenii care muncesc aici. Din diferite colțuri ale țării, pentru a scoate cărbunele atît de trebuincios țării, au venit să lucreze aici numeroși tineri, foști păstori. În aprilie anul trecut, ei au dat în exploatare prima parte a carierei carbonifere : cele dintîi vagoane cu cărbune au pornit spre drumurile țării. Iar în decembrie a intrat în funcțiune o nouă parte a exploatării cu toate obiectivele ei.

Au trecut patru decenii de cînd la Nalaihe, lîngă Ulan-Bator, începeau primele lucrări de extracție la prima mină mongolă. Iar astăzi, exploatarea de la Șarîn-gol — a zecea și cea mai mare mină a țării — asigură aproape jumătate din necesarul de combustibil al țării.

Liniile de înaltă tensiune pentru transportul energiei electrice, care leagă bazinul carbonifer Șarîn-gol, orașele Darhan și Suhe-Bator, se înscriu azi în peisajul stepei mongole. Ele vor deveni tot mai numeroase. Purtînd din ce în ce mai mult amprenta industrializării, bătrînul Șarîn-gol întinerește.

V. BRANEANU

ȘTIRI

• R. P. UNGARĂ. **În ultimul cincinal, consumul de hîrtie a înregistrat o creștere de 50%. Dacă în anul 1960 cantitatea de hîrtie pe cap de locuitor a fost de 19 kg, în 1965 ea s-a ridicat la 29,7 kg. În perioada celui de-al treilea cincinal (1966—1970), se prevede construirea celui mai mare combinat de celuloză din țară, care va avea o capacitate de 500 000 tone de produse pe an. În 1970, cantitatea de hîrtie pe cap de locuitor, potrivit prevederilor cincinalului, va ajunge la 40 kg.**

• R. S. CEHOSLOVACĂ. **Geologii cehoslovaci au descoperit recent o nouă sursă de gaze naturale în regiunea Moravia de Nord. Specialiștii apreciază că de aici se vor putea obține anual circa 30 milioane m³ de gaze, care vor contribui la satisfacerea necesităților de combustibil ale bazinului carbonifer și ale industriei metalurgice din Moravia de Nord. Acest izvor de gaze naturale este al treilea descoperit în decurs de doi ani în urma prospecțiunilor făcute.**

• R. P. ALBANIA. **În prezent, agricultura albaneză dispune de 7 568 tractoare, față de numai 30 existente înainte de eliberare, de 506 combine, 700 batoze, mii de pluguri ușoare și grele, grape, semănătoare etc. Întreprinderile produc diferite mașini agricole pentru dezmiriștirea porumbului, iar într-un viitor apropiat se prevede construirea unei uzine pentru producerea diferitelor piese de rezervă pentru tractoare.**

• CUBA. **În provincia Camaguey — a doua ca mărime din Cuba, cu o populație de 620 000 locuitori — au fost investite în ultimii 7 ani peste 71 de milioane de pesos în vederea dezvoltării economice și sociale. Cea mai mare parte a investițiilor a fost folosită pentru construirea unor noi obiective industriale, cum ar fi : o fabrică de prelucrarea bumbacului, silozuri frigorifice și mari depozite cerealiere și de trestie de zahăr, iar o parte a sumei a fost alocată construcției de locuințe, instituții social-culturale, modernizării drumurilor etc.**

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

ZERO GRADE LA BUENOS AIRES

GENERALUL Juan Carlos Ongania, cel mai activ sprijinitor al medicului Arturo Illia în vara anului 1963, cînd acesta candidase și fusese ales președinte al Argentinei, a preluat acum el însuși puterea. Pe Rio de la Plata surprizele armatei nu mai au în ele nimic spectaculos și după cum anunță știrile de presă, la Buenos Aires domnește calmul.

Au trecut mai multe luni de cînd divergențele între șefii militari și fostul președinte se află sub proiectoarele observatorilor și comentatorilor de presă și de cînd este evident că umbra lui Peron, crescînd, provoacă din nou insomnie în Argentina. În luna martie 1967, adică exact la mijlocul perioadei pentru care se afla instalat președintele Illia, urmau să aibă loc alegerile la care jumătate din mandatele pentru Congres trebuiau să fie reînnoite. In perspectiva acestor alegeri, se subliniase că influența Partidului Radical al Poporului, din care face parte fostul președinte, deși sprijinit și de alte grupări, mai mici, era îndeajuns de slabă. În schimb se constata că în Congres există un puternic și activ bloc de deputați peroniști și că mișcarea peronistă are perspectiva de a-și întări pozițiile în alegeri. Cele trei scrutine provinciale din cursul acestui an au demonstrat și ele sporirea influenței mișcării peroniste asupra alegătorilor.

Tocmai această situație — după cum apreciază de pildă ziarul englez *Financial Times* — s-a aflat la baza considerentelor politice care au călăuzit pe capii armatei preluînd puterea. Nici armata, și de altfel nici sprijinitorii fostului președinte Illia, nu ar fi acceptat o majoritate peronistă în Congres sau, — după cum se conturau rezultatele alegerilor din 1967 pentru acest post, — un guvernator peronist la Buenos Aires, provincie-cheie, care cuprinde jumătate din populația întregii țări. Ceea ce îi despărțea pe „radicali" și pe militari, erau doar modalitățile de a preveni victoria peroniștilor.

În prezent mișcarea peronistă este împărțită în două aripi, una care militează pentru înapoierea lui Peron în țară, — „peronism fără condiții" — alta care nu dorește o influență directă a acestuia — „peronism fără Peron" — și care acționează pentru o dezvoltare de sine stătătoare a mișcării. Printre animatorii celei de-a doua aripi se află cîțiva din cei mai cunoscuți conducători ai sindicatelor.

Președintele Arturo Illia, care a permis anul trecut celei de-a 3-a soții a lui Peron să vină în Argentina și să-i mobilizeze pe suporterii soțului ei, a fost acuzat în ultima vreme că sprijină aripa mișcării peroniste care reclamă imediata înapoiere a patronului său. Militarii, dimpotrivă, după cum scrie ziarul citat, s-au aflat angajați anul acesta în convorbiri cu unii dintre conducătorii celei de-a doua aripi. Acest contact, paradoxal, este în prezent confirmat de sprijinul anunțat al cîtorva federații sindicale. E drept că încă nu s-au pronunțat grupurile sindicatelor din transporturi, cele feroviare, sindicatul „Fraternității" și puternica juntă națională a independenților, al cărei număr de membri se ridică la 800 de mii.

Ziarul *Financial Times* crede că generalii intenționează de data asta „să pună capăt cu hotărîre cultului personalist al peronismului". Din septembrie 1955, de la căderea generalului Peron, scrie și ziarul francez *Le Monde*, militarii argentinieni caută, și nu află, cheia „acestei probleme iritante". Nu se explică însă, oare, această dificultate de a o afla, tocmai prin aceea că „persistența curentului peronist exprimă ostilitatea hotărîtă a majorității oamenilor muncii" față de regimurile conservatoare, cum în mod pertinent observă același *Le Monde?*

Problemele reale, care motivează ostilitatea oamenilor muncii, nu sînt greu de aflat. Grava criză economică a fost invocată de altfel și de generali. De altminteri, armata în Argentina are o mare putere economică. Ea stăpînește cea mai mare oțelărie a țării și 16 întreprinderi industriale care produc nu numai muniții dar și mărfuri de uz civil. Anul acesta costul vieții s-a ridicat cu 40,3% în raport cu anul trecut; deși s-au operat nenumărate devalorizări a pesos-ului, valoarea monedei continuă să scadă — ea a pierdut 46% din valoarea sa; deficitele căilor ferate au atins proporții catastrofale; importanta producție de zahăr a Argentinei se află la nivelul cel mai de jos; deficitul balanței de plăți crește. Grevele numeroase, — în toate ramurile importante ale economiei argentiniene —, care se succed de atîta vreme, exprimă suficient de clar sentimentul și poziția clasei muncitoare.

Unii observatori ai scenei politice argentiniene, făceau remarca, oarecum obscură, că șefii militari sînt împotriva „liniei naționaliste în politica economică" pe care o urma guvernul președintelui Illia. Nu mai lămurită este aprecierea ziarului *Financial Times*, care afirmă că în schimb „generalii au o mentalitate mai internațională". Să fie aceasta o referință la noul președinte Ongania, despre care *Le Monde* scrie fără ocol că este „foarte legat de cercurile departamentului de apărare și de guvernul Statelor Unite" iar *Le Figaro* că „fiind un anticomunist și un antiperonist militant" generalul, ca autor al „doctrinei albastre" pleda acum cîteva luni în Brazilia dosarul unui „front comun" al armatelor celor două țări „pentru a înăbuși în fașă toate mișcările subversive"?

Ceea ce întărește paradoxul flirtului în care se află angajați puciștii „antiperoniști" de la putere, este faptul că de la Madrid, fostul dictator Peron, a salutat răsturnarea președintelui Illia.

Pînă în prezent, știrile de presă din Argentina consemnează că, între măsurile luate de noii deținători ai puterii, se numără suprimarea organizațiilor obștești și a partidelor politice democratice, arestarea membrilor lor, suspendarea Congresului, demiterea în masă a magistraților Curții Supreme, iar printre cele probabile în viitorul apropiat, renunțarea la alegerile din martie.

Vorbind despre atmosfera ce domnește la Buenos Aires, corespondentul ziarului *Le Figaro* simulează a aminti fără vreo legătură, că în Argentina acum e iarnă și că termometrul indică zero grade. Și prudent, se abține de la orice prevestire meteorologică pentru viitor.

Dinu HERVIAN

PE GLOB

Pakistanul a hotărît să adopte sistemul metric. Acesta va fi introdus treptat începînd din decembrie anul curent.

★

De la 1 iulie a început să funcționeze Banca Națională a Algeriei, cu un capital inițial de 20 milioane de dinari.

★

La recentul Congres de la Copenhaga al Asociației internaționale de distribuire a produselor alimentare, la care au asistat 1 500 de experți din lumea întreagă, s-a arătat că, în timp ce înainte de ultimul război mondial țările industriale din Occident importau anual circa 10 milioane tone de cereale din țările slab dezvoltate, în prezent ele exportă 25—30 milioane tone în aceste țări

★

La Geneva se desfășoară lucrările primei sesiuni a subcomitetului pentru produsele de bază al U.N.C.T.A.D. Principalele puncte de pe ordinea de zi a sesiunii, care va dura pînă la 15 iulie, sînt elaborarea unui acord general asupra înțelegerilor referitoare la produsele de bază și examinarea problemelor legate de organizarea internațională a comerțului cu produsele de bază tipice.

★

Costul vieții continuă să crească în Belgia. Indicele oficial al prețurilor cu amănuntul s-a urcat la sfîrșitul lunii iunie la 131,08 puncte, față de 124,85 puncte în iunie 1965.

★

În primele 4 luni ale acestui an, numărul orelor de muncă pierdute de pe urma grevelor în Italia a depășit de peste două ori pe cel din perioada corespunzătoare a anului 1965 (45,9 milioane ore, față de circa 21,5 milioane ore).

★

Producția mondială de azot pe anul încheiat la 30 iunie este estimată la 22,25 milioane tone metrice. Consumul de azot, îndeosebi pentru fabricarea îngrășămintelor s-a ridicat în aceeași perioadă la 22 milioane tone, sporind cu circa 9% față de exercițiul precedent

Corespondență din Geneva

ECOSOC Ritm modest de creștere economică în țările în curs de dezvoltare

Timp de o lună, între 5 iulie și 5 august a.c. la Palatul Națiunilor din Geneva se vor desfășura lucrările celei de-a 41-a sesiuni a Consiliului Economic și Social (ECOSOC) al Organizației Națiunilor Unite.

O agendă încărcată

Sesiunea de vară a Consiliului Economic și Social reprezintă una din principalele dezbateri ale Organizației Națiunilor Unite, întrucît cu acest prilej se face un examen general al situației economice și sociale din întreaga lume, se trec în revistă eforturile în direcția accelerării progresului economic și social, mijloacele întrebuințate în acest scop, eficiența lor și se stabilesc direcțiile prioritare care trebuie să călăuzească Organizația Națiunilor Unite în acest domeniu.

Pe agenda sesiunii sînt înscrise 38 de probleme, printre care: tendințele economice mondiale; analiza rezultatelor obținute în cadrul Deceniului Națiunilor Unite pentru dezvoltare; consecințele economice și sociale ale dezarmării; planificarea și problemele economice; finanțarea dezvoltării economice; activitățile în domeniul dezvoltării industriale; introducerea în producție a rezultatelor științei și tehnicii; asistența în domeniul alimentației; măsurile în vederea eliminării tuturor formelor de discriminare rasială etc.

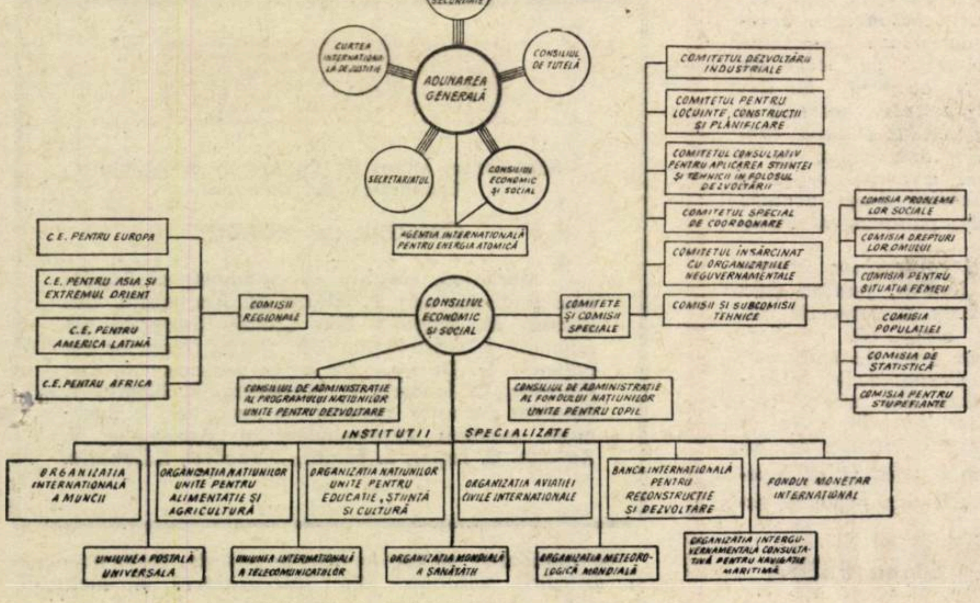

Ordinea de zi a sesiunii cuprinde, de asemenea, examinarea rapoartelor instituțiilor specializate ale O.N.U. înainte de a fi prezentate Adunării Generale. Pe masa de lucru a membrilor Consiliului se găsesc rapoartele comisiilor economice regionale, Consiliului de administrație al programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare, Comitetului interguvernamental al programului de alimentație mondială, Comisiei pentru problemele sociale, Comisiei drepturilor omului, Institutului de formare și cercetări etc. De o deosebită importanță este examinarea problemelor privind coordonarea și concertarea ansamblului de programe și activități ale O.N.U. și instituțiilor specializate în domeniul economic și social și în cel al drepturilor omului.

În acest an, care marchează încheierea a două decenii de activitate a O.N.U., studiul de ansamblu al economiei mondiale face pentru prima dată obiectul dezbaterilor Consiliului în compoziția sa lărgită de 27 de membri. De asemenea, trebuie subliniat că în actuala sesiune examenul conjuncturii economiei mondiale ocupă un caracter mai larg, discuțiile generale cuprinzînd și principalele puncte ale ordinei de zi (tendințele economice mondiale, planificarea și proiectele economice, finanțarea dezvoltării, economice, activități în domeniul dezvoltării industriale etc.).

La jumătatea Deceniului pentru dezvoltare: rezultate decepționante

Luînd cuvîntul la 5 iulie în prima ședință a Consiliului Economic și Social, secretarul general al Organizației Națiunilor Unite, U Thant, a făcut o analiză succintă a principalelor probleme ale dezvoltării economice și sociale în lume, a indicat cîteva din direcțiile principale în care trebuie să se îndrepte atenția Organizației Națiunilor Unite, subliniind totodată rolul ce revine ECOSOC în domenii de importanță vitală, cum sînt dezvoltarea comerțului și dezvoltarea industriei.

O atenție deosebită a acordat secretarul general al O.N.U. concluziilor care se desprind din examinarea datelor statistice privind evoluția economiei mondiale în prima jumătate a Deceniului Națiunilor Unite pentru dezvoltare, atrăgînd atenția asupra unor manifestări îngrijorătoare care fac să se realizeze un ritm lent de expansiune economică în multe țări în curs de dezvoltare.

U Thant a arătat că la jumătatea drumului în Deceniul Națiunilor Unite pentru dezvoltare, evaluînd progresele realizate, nu putem fi decît decepționați de rezultatele slabe obținute, de dinamismul încă nesatisfăcător al creșterii economice în țările în curs de dezvoltare. Ca urmare, în lumea întreagă se manifestă o adîncire a dezvoltării inegale în ce privește condițiile economice și sociale. Într-adevăr, în ciuda unor eforturi care s-au făcut în țările în curs de dezvoltare, ritmul anual de creștere a venitului național, nu numai că nu a atins 5% — cît s-a stabilit pentru Deceniu — dar a fost chiar inferior ritmului mediu anual de creștere din perioada anterioară (1955—1960), precum și celui realizat de țările dezvoltate. Situația se prezintă și mai nefavorabil dacă se are în vedere creșterea venitului național pe locuitor. În locul accelerării ritmului de dezvoltare economică și socială a țărilor în curs de dezvoltare, constatăm încetinirea lui. În locul atenuării proporțiilor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor țări ale lumii, constatăm o adîncire a disproporțiilor, o înrăutățire relativă a poziției țărilor în curs de dezvoltare în economia mondială. Așadar, țările în curs de dezvoltare se găsesc departe de atingerea scopurilor — și așa foarte modeste — stabilite în 1960 în cadrul Deceniului Națiunilor Unite pentru dezvoltare.

După expunerea secretarului general al O.N.U., au început dezbaterile în ședințe plenare. Primele luări de cuvînt au fost acelea ale directorilor unor instituții specializate — Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.), Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (P.N.U.D.), Organizația Aviației Civile Internaționale (O.A.C.I.), Uniunea Poștală Universală (U.P.U.). Discuțiile generale continuă pînă luni 11 iulie.

În ziua de 6 iulie și-a început activitatea și comisiile regionale ale Consiliului.

Ion ARDELEANU

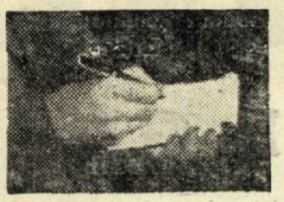

din bloc-notesul cronicarului

Ordinatorul și moda

Una dintre cele mai mari firme de confecții din lume — SCABAL, din Belgia, și-a desființat serviciul de consultanți pentru problemele noilor modele, încredințînd această sarcină unui complex electronic de mare capacitate, capabil să memoreze 5 000 000 de informații. Complexul este format din trei ordinatoare: unul pentru întocmirea fișelor clienților (adrese, condiții de vînzare și de deservire), altul care primește zilnic sute și uneori mii de comenzi prin telex și, în fine, al treilea, care ține evidența stocurilor și a livrărilor, cu indicarea modelelor, culorilor și desenelor confecțiilor. Pe baza tuturor acestor date centralizate, complexul face analiza tendințelor modei și hotărăște profilul producției viitoare.

Fiind întrebat ce părere are despre noua sa muncă, ordinatorul sectorului stocuri și livrări a „răspuns“ lăudîndu-se, că afacerile firmei au mers mult mai bine pe ultimul trimestru, dovadă fiind evidențele ferme — scăderea returnărilor și sporirea comenzilor.

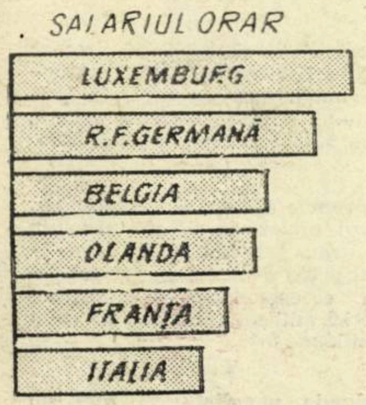

„Comunitate, dar nu egalitate...“

Sub acest titlu sugestiv, ziarul englez TIMES înfățișează grafic disparitatea ce continuă să existe între salariile pe oră ale muncitorilor din diferitele țări membre ale Comunității Economice Europene după 8 ani de la semnarea Tratatului de la Roma.

Din datele publicate reiese, de pildă, că un muncitor italian primește un salariu de circa 2 ori mai mic decît unul din Luxemburg.

Informații microfilmate

Pornind de la experiența acumulată în decurs de cîțiva ani în S.U.A., în prezent se fac pregătiri pentru organizarea pe scară internațională a unei rețele de comunicații în probleme industriale. Societăți specializate din Statele Unite, Europa și Japonia proiectează un sistem de informare tehnică și științifică, accesibil tuturor țărilor industrializate, sistem care permite stabilirea unui contact permanent între producătorii diferitelor materiale sau articole industriale și cei care le utilizează.

Este vorba de crearea și punerea în vînzare a unor arhive de microfilme, profilate pe principalele sectoare industriale și redactate în diferite limbi. Cu ajutorul unui indicator și al unui aparat de mărit, toate datele utile referitoare la un anumit produs vor putea fi găsite în mai puțin de 30 de secunde, examinarea și fotocopierea lor necesitînd ceva mai mult de 5 minute, ceea ce permite realizarea unei importante economii.

Oraș sub acoperiș

Arhitecții sovietici au elaborat proiectul unui oraș care va fi construit în Iakuția, dincolo de Cercul Polar, în apropiere de Verhoiansk, unde se află „Polul frigului“. Toate clădirile acestui oraș, care va ocupa o suprafață de 30 ha, vor fi legate prin coridoare din sticlă, întrucît 270 de zile pe an solul este acoperit aici cu zăpadă, iar gerurile ajung pînă la minus 50 de grade.

Orașul va cuprinde clădiri cu o suprafață locativă de peste 100 000 mp, cîteva spitale, școli, grădinițe de copii și întreprinderi de deservire a populației. Fiecare clădire va avea 9 etaje. Coridoarele care vor lega între ele clădirile vor fi încălzite și luminate electric în întreaga perioadă a nopții polare.

Nu e sigur

Cartea lui Ralph Nader, *Unsafe at any speed* (Nesigur la orice viteză), care a provocat recent atîta bătaie de cap fabricanților americani de automobile — acuzați că produc mașini elegante, dar nesigure — și căreia i s-a atribuit scăderea vînzărilor auto și a cotațiunilor la Wall Street, nu a izbutit, se pare, să-l mînie pe Ford. Dovadă că societatea, ca să și-l alieze, i-a oferit lui Nader un loc de director în birourile sale.

Va accepta avocatul newyorkez șireata cursă care i se întinde? Iată ceea ce mulți în America sînt acum curioși să afle.

1967 — An internațional al turismului

Au început preparativele pentru „Anul internațional al turismului“. În cadrul unor reuniuni ținute recent la Paris, Viena și Madrid, agențiile de voiaj și hoteliere au studiat planurile care vor da anului 1967 o semnificație deosebită în istoria turismului.

Uniunea internațională a organizațiilor oficiale de turism (U.I.O.O.T.), care grupează 99 de țări și 78 de organizații naționale și internaționale, pune la punct o serie de programe în scopul de a asigura condiții optime activității turistice. Pregătit de publicitate sub lozinca „Turismul: pașaport al păcii“, anul 1967, va deschide perspective noi pentru o mai bună cunoaștere reciprocă între oameni și popoare.

C. GRIGORE

Documentar: ISLANDA

ISLANDA (sau „Țara de gheață") este o întinsă insulă a Oceanului Atlantic, situată imediat sub cercul polar arctic, la punctul de întîlnire al apelor glaciale arctice, cu cele ale curentului cald al Gulf Stream-ului. Suprafața sa (102 800 km²) nu depășește o cincime din cea a Franței, iar populația nu atinge 200 000 locuitori (circa 1,86 locuitori pe km²). Puțin cunoscută doar de cîțiva navigatori neînsemnați, Islanda a fost colonizată abia prin secolul al IX-lea de vikingi și emigranți de origine norvegiană, care în anul 930 au pus bazele celebrului Althing, asemănător primului embrion de parlament în Europa. Această epocă denumită „thjodhveldididh“ (independentă) a fost scurtă. Este epoca marilor navigatori, exploratori, epoca vikingilor. Printre aceștia, istoria amintește pe Eirikr raudhi (Eric cel roșu) care în căutare de teritorii noi, a descoperit în 982 Groenlanda (sau „Țara verde“). După aceea a urmat însă o perioadă sumbră, în care luptele dintre marile familii islandeze au dus la pierderea independenței și trecerea statului sub autoritatea regelui norvegian Haakon (1264). Abia cu anul 1830 începe o aprigă luptă pentru reinstaurarea Althing-ului, condusă de Ion Sigurdhsson (1811—1879), considerat azi eroul național al Islandei. În 1904 Islanda își constituie primul său guvern; în 1918, își recîștigă independența, iar la 17 iunie 1944, devine republică.

Peste 20% din populația țării, se îndeletnicește cu pescuitul, industria de prelucrare a peștelui reprezentînd peste 90% din exporturi și 1/4 din produsul național brut. (Islanda fiind considerată cea de-a patra țară producătoare de pește din Europa, cu circa 1 milion tone pește anual). Pînă la sfîrșitul secolului trecut, 87% din populație trăia din agricultură. Astăzi acest procent s-a redus la 14%, în cadrul căruia creșterea vitelor ocupă primul loc. În ultimii ani, datorită surselor hidroenergetice bogate și în special a gheizerelor, au luat mare amploare culturile legumicole și floricole din sere. În general, fermele islandeze sînt larg mecanizate, tehnica modernă fiind folosită, atît în ceea ce privește culturile, cît și în sectoarele de prelucrare a laptelui, cărnii și peștelui.

Raufarhöln – cel mai nordic port al Islandei

În ceea ce privește industria, o mai mare dezvoltare cunoaște sectorul construcțiilor, industria alimentară, textilă și chimică (uzina de îngrășăminte de la Gufunes și cea de ciment de la Akranes, făcînd parte dintre obiectivele noi și moderne). Reykjavik, capitala țării, este în egală măsură un oraș industrial și însemnat centru cultural.

Reprezentînd o deosebită valoare strategică prin poziția sa geografică, Islanda a atras atenția Angliei și S.U.A. care în 1940—1941 transformă insula în bază militară. Sub influența acestor două puteri, Islanda aderă la N.A.T.O. și Pactul Atlanticului de Nord, situație care a dat posibilitatea Statelor Unite de a utiliza baza de la Keflavik. Prezența trupelor americane pe teritoriul insulei a atras însă nemulțumirea și protestele poporului islandez.

ULII

ADEPȚII iresponsabili ai intensificării continue a agresiunii în Vietnam și-au cîștigat în Statele Unite, chiar din partea presei americane, calificativul puțin măgulitor de „păsări de pradă“, ei fiind denumiți ulii. După începerea bombardamentelor asupra capitalei Republicii Democrate Vietnam și a portului Haifong, frenezia „ulilor“ nu mai cunoaște margini. Ecoul produs însă de primele bombe aruncate săptămîna trecută a produs o asemenea undă de șoc împotriva politicii americane, încît, însuși președintele Johnson, într-una din ultimele sale cuvîntări, s-a simțit obligat să-și declare „dezamăgirea“ chiar față de atitudinea unora dintre aliații Statelor Unite. După opinia unuia din cei mai cunoscuți editorialiști americani, Harrison Salisbury, lovitura suferită de Statele Unite în urma ultimelor lor acțiuni în Vietnam poate fi comparată cu cea provocată de bombardamentul atomic asupra Hiroșimei.

Actualele exerciții retorice ale purtătorilor de cuvînt oficiali americani nu pot disimula cu nimic mobilurile reale ale hotărîrii de extremă gravitate pe care o reprezintă extinderea agresiunii în Vietnam, cu întregul ei cortegiu de consecințe. Propunerea de a se bombarda depozitele de carburanți de la Hanoi și Haifong a fost elaborată încă cu multă vreme în urmă de către Comitetul mixt al șefilor de stat major al Statelor Unite. Comentatorii Rowland Evans și Robert Novak, specializați în culisele vieții politice de la Washington, au scris, încă la 14 aprilie și ulterior la 10 mai, despre iminența aprobării acestui plan. Guvernatorul statului Illinois a dezvăluit săptămîna trecută că încă în urmă cu două luni, în cursul unei consfătuiri de la Casa Albă, președintele Johnson a anunțat că intenționează să ordone bombardarea Hanoi-ului și Haifong-ului. Datele existente în legătură cu măsura care a zguduit și înverșunat opinia publică mondială împotriva Statelor Unite, converg spre concluzia că, noua escaladare majoră a survenit în momentul în care devenise evident eșecul administrației într-o serie de sectoare importante ale politicii sale interne și externe.

Politica internă bazată pe sloganul „tunuri și unt“ s-a vădit că nu poate acționa. Revista **Fortune** *calcula încă în aprilie, că, în anul fiscal care începe la 1 iulie, costul agresiunii din Vietnam se va ridica la 19 300 000 000 de dolari. În consecință presiunile inflaționiste solicită instituirea de noi impozite. Walter Lippmann reamintea că, în 1964, „principiul fundamental al campaniei electorale a fost promisiunea și asigurarea dată de președinte că se va acorda prioritate problemelor interne ale Statelor Unite care de mult timp erau neglijate. Johnson a făcut tocmai contrariul. De aceea, oamenii se îndepărtează (de el), iar fondurile necesare pentru ceea ce a devenit în prezent situația critică a unei societăți americane urbanizate nu există. Astfel, în timp ce războiul continuă, America este cuprinsă de o nemulțumire tot mai puternică, iar speranța de a putea aborda problemele uriașe ale țării în spiritul rațiunii și înțelegerii se spulberă“. Pe cîmpul de luptă din Vietnamul de Sud, în perioada sezonului sec, care s-a încheiat la începutul lunii mai, planurile strategice americane s-au dovedit falimentare. De altfel, întreaga strategie militar-politică elaborată la Honolulu și-a demonstrat totala inconsistență. Regimul Ky abia mai poate fi menținut la suprafață. Situația economică în regiunile limitate în care acest regim își mai exercită autoritatea cu ajutorul baionetelor americane, se agravează continuu. 40% din bugetul pe acest an nu poate fi acoperit, iar devalorizarea piastrului, hotărîtă la 18 iulie, va conduce, după cum arată sursele americane, la o nouă creștere a prețurilor și la asfixie economică drept urmare a caracterului galopant al inflației.*

Cunoscutul comentator american James Reston, punînd față în față vorbele și acțiunile administrației, scria că, prefăcătoria ei „este greu de întrecut“. Ne aducem aminte de un președinte american din secolul trecut, Abraham Lincoln, care în cuvinte inspirate spunea că, nu poți întemeia o politică pe înșelăciune. Cu atît mai puțin în secolul nostru.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth**, membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 28 (152)
VINERI
15 iulie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

Un an de la Congresul al IX-lea al P.C.R.

SE ÎNFĂPTUIESC ÎNSUFLEȚITOARELE SARCINI

SE împlinește peste cîteva zile un an de la deschiderea lucrărilor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. Eveniment de importanță istorică în viața partidului și poporului nostru, Congresul a marcat intrarea României într-o nouă etapă a dezvoltării sale — continuarea pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste. El a înarmat poporul nostru cu un program amplu, multilateral fundamentat din punct de vedere științific, de înflorire a României socialiste, de înaintare a țării pe drumul progresului și civilizației.

Anul care s-a scurs de la Congres a fost un an de muncă încordată și rodnică, un an bogat în evenimente și realizări, care au sporit forța și prestigiul țării noastre, un an de eforturi creatoare pentru găsirea celor mai bune căi, mobilizarea tuturor rezervelor și energiilor în vederea îndeplinirii cu succes a însuflețitoarelor sarcini care stau în fața poporului nostru. Devenită Republică Socialistă, România a dobîndit, prin adoptarea noii Constituții, Legea fundamentală care oglindește prefacerile adînci survenite în viața țării, creează cadrul juridic al progresului nostru în noua etapă de dezvoltare. A fost depusă, din inițiativa și sub conducerea Comitetului Central al partidului, o amplă și profundă activitate, la care au participat cei mai buni specialiști, masele largi de oameni ai muncii, pentru analiza metodelor de muncă, a nevoilor, rezervelor și posibilităților din diferite sectoare importante ale economiei naționale și ale întregii vieți a țării. Directivele Congresului al IX-lea au fost materializate într-un armonios plan cincinal de dezvoltare a economiei naționale, care prin adoptarea de către Marea Adunare Națională, a devenit o lege a statului nostru socialist. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie, **„analiza caracteristicilor principale ale planului cincinal demonstrează că el exprimă în mod fidel principiile fundamentale ale politicii marxist-leniniste a partidului nostru, asigură crearea unei puternice baze materiale a societății, dezvoltarea armonioasă a economiei și întregii vieți sociale a țării, creează condiții pentru ridicarea procesului de construire a socialismului pe o treaptă superioară, pentru avîntul multilateral al patriei noastre socialiste".**

Ca și în perioada de elaborare și definitivare a Directivelor Congresului, în procesul elaborării planului cincinal, al studiilor și măsurilor menite să traducă în viață sarcinile stabilite, și-au găsit o puternică oglindire trăsăturile proprii stilului de muncă al partidului nostru, care în rezolvarea problemelor complexe ale construcției socialiste pornește de la studierea și cunoașterea aprofundată a realităților și cerințelor, chibzuiește asupra căilor celor mai potrivite de soluționare a acestor probleme, se sfătuiește cu masele, antrenează în această muncă un mare număr de activiști de partid și de stat, specialiști și oameni de știință.

Este edificator în această privință și modul în care a avut loc concretizarea prevederilor planului cincinal, la care o contribuție deosebită au adus-o masele largi de oameni ai muncii din întreprinderi și instituții. Așa cum sublinia Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a.c., actualul plan cincinal este opera întregului popor, a întregului partid, emanație a gîndirii și înțelepciunii colective a celor ce muncesc. Acest lucru a făcut posibilă descoperirea a noi și noi rezerve interne, și pe această bază, majorarea unei serii de sarcini, prevederea unor noi obiective în raport cu Directivele Congresului.

Rezultatele obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în dezvoltarea economiei naționale în primul semestru al anului in curs atestă faptul că sarcinile cincinalului corespund pe deplin posibilităților și resurselor de care dispune țara noastră, demonstrează justețea și eficiența măsurilor întreprinse.

dr. Gh. CREȚOIU

(Continuare in pag. 3)

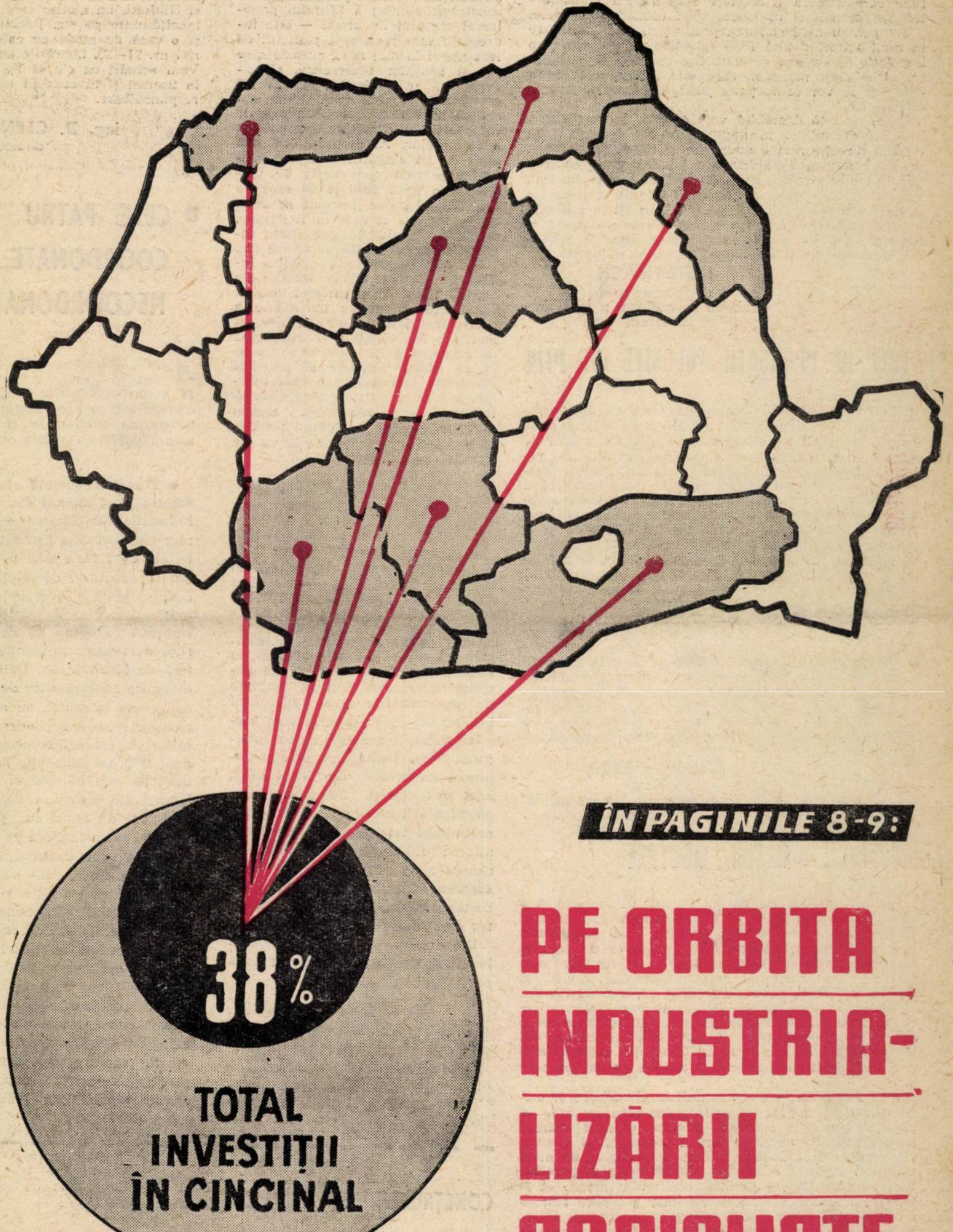

ÎN PAGINILE 8-9:

PE ORBITA INDUSTRIALIZĂRII SOCIALISTE

Amplasarea noilor obiective prevăzute în planul cincinal va asigura crearea unei baze industriale în aproximativ 70% din raioanele rămase în urmă, din punct de vedere economic. Regiunilor Oltenia, Argeș, Suceava, Maramureș, București, Iași, Mureș, cu un număr mare de raioane și centre, în care nu a existat o bază industrială, le sînt alocate 38% din totalul fondurilor de investiții.

Scrisori din întreprinderi

TEHNOLOGII AVANSATE – RANDAMENTE SPORITE

INDICAŢIILE preţioase date de către partid, constituie pentru colectivul nostru de muncă o călăuză în ridicarea continuă a nivelului de desfăşurare a producţiei. Volumul producţiei globale va spori în întreprinderea noastră an de an, atingînd în 1970 o creştere de 20,5% faţă de anul 1965. Creşterea producţiei globale se va face aproape exclusiv pe seama sporirii productivităţii muncii.

Ca o sarcină de cea mai mare importanţă pentru întreprinderea noastră, este introducerea de tehnologii optime care să asigure sporirea continuă a randamentului muncii. Un început în acest sens a fost făcut prin introducerea unei linii moderne de confecţionat cămăşi (capacitatea 6 mil. bucăţi anual) — linie care asigură o creştere substanţială a productivităţii muncii şi obţinerea unei calităţi superioare.

Tot pentru modernizarea producţiei, vom introduce în anul viitor, o altă linie tehnologică, precum şi o instalaţie de caşerat a ţesăturilor cu foile de poliuretan. Din acest material, care este ultima noutate în confecţii se vor confecţiona pardesie, sacouri, jachete diferite etc.

O importanţă deosebită vom acorda, în continuare, întăririi disciplinei în muncă. Un rol important în această direcţie revine maiştrilor şi tehnicienilor care, pe lîngă munca de îndrumare tehnică şi de control, vor trebui să se preocupe de întărirea disciplinei în muncă, să determine o folosire integrală a timpului de lucru. Aceasta cu atît mai mult, cu cît în procesul muncii de confecţionare, rezultatele cele mai bune se obţin atunci cînd timpii ajutători se reduc în favoarea timpului de bază de funcţionare al utilajului.

I. STEINBACH
director general
Fabrica de confecţii şi tricotaje – Bucureşti

SPAŢIILE DE PRODUCŢIE FOLOSITE DIN PLIN

ANIMAT de succesele obţinute, colectivul întreprinderii noastre înfăptuieşte cu succes sarcinile trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. Colectivul de muncă al unităţii noastre a analizat sarcinile ce-i revin şi posibilităţile de îndeplinire a lor. Pentru creşterea productivităţii muncii şi îmbunătăţirea calităţii produselor am trecut la montarea unor războaie automate, de tip greu. Pînă la sfîrşitul anului vom mai monta şi alte maşini de dublat, bobinat, canetat şi răsucit. De subliniat este faptul că modernizarea o vom face utilizînd numai spaţiile existente, fără cheltuieli suplimentare pentru lucrări de construcţii.

Profilul întreprinderii noastre va fi axat pe producerea de articole grele şi semigrele (diferite curele de transmisie, benzi transportoare pentru combine, filtre pentru rotoare etc.), destinate industriei constructoare de maşini, agriculturii şi altor ramuri industriale. Pentru aceasta, se prevede ca, prin investiţii şi prin specializarea întreprinderii, volumul producţiei să crească în noul cincinal cu peste 50%, iar productivitatea muncii cu 40—45%. Toate aceste cifre le socotim realizabile. Avem în faţă un program clar de activitate, program pe care sîntem hotărîţi să-l ducem la bun sfîrşit.

Alexandru HERA
director
Industria de ţesături „Tehnica textilă" – Bucureşti

AGRICULTURII – MAŞINI MODERNE

IN primele 6 luni ale anului curent, uzina noastră a livrat agriculturii peste 7 800 maşini agricole din care: 2 570 combine de recoltat păioase, 2 430 semănători pentru plante prăşitoare, 600 dispozitive de recoltat floarea-soarelui etc. În trimestrul III se vor livra maşini de recoltat porumb îmbunătăţite, iar în ultimul trimestru, 700 combine de recoltat păioase de tip C-3 cu un randament de 40—50% mai mare faţă de vechea combină C-1. 20 din aceste combine (lotul seriei 0) vor fi încercate chiar în campania acestui an. Tot în trimestrul IV vor intra în fabricaţia de serie maşina de strivit furaje verzi şi maşina de adunat paie şi fîn.

Prin îmbunătăţirea sistemului de planificare şi uzinei noastre i-au fost repartizate din timp sarcinile de plan pe întregul cincinal. Aceasta creează condiţii pentru organizarea superioară a producţiei şi a muncii, permite desfăşurarea întregii activităţi la un nivel superior. Analiza sarcinilor din 1966, cît şi de perspectivă pînă în 1970, a permis colectivului nostru să ia măsuri în vederea introducerii unor procedee tehnice moderne, să revizuiască calitatea produselor aflate în producţie şi să aducă serioase modificări constructive pentru ridicarea parametrilor tehnico-funcţionali ai acestora.

Iată cum va creşte numărul de maşini (100% faţă de anul 1966) la produsele mai importante, cît şi al maşinilor noi ce se vor introduce în fabricaţie în uzina noastră.

Produsul	1967	1968	1969	1970
Combina de recoltat păioase de tip C-3	210	200	200	200
Combina de recoltat porumb îmbunătăţită CP-2 RP	215	200	200	200
Instalaţii de erbicide pentru prăşitoare SPC-6	127	100,6	111,8	144
Instalaţii de ierbicide pentru SPC-6	127	100,6	111,8	144
Piese de schimb	114,6	121	140	169

Pentru asigurarea pieselor de schimb, în uzina noastră a luat fiinţă o nouă secţie de producţie care va fi complet utilată, şi dotată cu personalul necesar.

ing. Alex. BĂILESCU
şeful serviciului plan,
Uzina „Semănătoarea"-Bucureşti

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

● CONSTRUCTORI, CONSTRUCŢII, RITM DE EXECUŢIE

ÎN legătură cu acest articol (apărut în nr. 17) am primit următoarele puncte de vedere:

● **Direcţia investiţii — construcţii din Ministerul Comerţului Interior** — În general, atenţia constructorilor — Direcţia generală de construcţii-montaj a Sfatului popular al oraşului Bucureşti — este îndreptată spre realizarea planului de locuinţe şi în mai mică măsură spre cel al spaţiilor comerciale. Considerăm că ar fi necesar ca „Viaţa economică" să analizeze într-un nou articol dinamica dezvoltării acestor construcţii şi corelarea lor cu cea a locuinţelor. Aceasta cu atît mai mult cu cît singurul indicator prezentat privind construcţia de magazine în anul 1966 (4 000 mp) nu reflectă realitatea, întrucît în acest an urmează a fi date în funcţiune, conform planului de stat, spaţii comerciale în suprafaţă de 30 000 mp.

Deficienţa semnalată privind întîrzierea documentaţiilor tehnice s-a manifestat şi la ministerul nostru. Cunoscînd că marea majoritate a proiectelor destinate obiectivelor comerciale din Capitală se realizează de organizaţia de proiectare tutelată de Sfatul Popular al oraşului Bucureşti (acelaşi organ care coordonează şi activitatea constructorului) socotim că rezolvarea acestei probleme depinde, în primul rînd, de măsurile eficiente pe care le va lua Comitetul executiv.

ing. Tr. POPESCU
director

● **Direcţia generală lucrări de construcţii şi montaj din Ministerul Industriei Metalurgice** — Analizînd articolul din „Viaţa economică", am constatat că, în general, şi unităţile noastre care execută construcţii de locuinţe au preocupări identice. Considerăm că ar fi foarte util pentru constructorii bucureşteni şi cei hunedoreni organizarea unui schimb de experienţă pe linia executării locuinţelor. În acest sens, vom propune Direcţiei generale de construcţii-montaj a Sfatului popular al Capitalei un schimb de experienţă, axat pe: gradul de mecanizare complex al lucrărilor; prefabricarea parţială şi totală a instalaţiilor sanitare; utilizarea înlocuitorilor de cherestea, în scopul micşorării consumului de material lemnos; metode tehnologice şi de organizare pentru scurtarea duratelor de execuţie.

Din acest schimb de experienţă lucrătorii ambelor unităţi vor avea de cîştigat.

ing. C. CAZAN
director tehnic

N. R. Într-o scrisoare adresată revistei noastre, Direcţia generală construcţii-montaj a Sfatului Popular al oraşului Bucureşti ne comunică: „Sîntem de acord cu schimbul de experienţă propus. Urmează să ştim din timp data la care specialiştii hunedoreni vor sosi la noi.

Redacţia aşteaptă cu interes întîlnirea specialiştilor bucureşteni şi hunedoreni.

● **Direcţia investiţii U.C.E.C.O.M** — În planul de investiţii pe anul 1966 s-a perfectat pentru cooperaţia meşteşugărească din oraşul Bucureşti un volum total de 4 milioane lei. În cadrul acestor investiţii se vor executa două complexe de deservire în cartierele Floreasca şi Giuleşti, un atelier centralizat de încălţăminte pe str. Barbu Lăutaru şi o casă de mode pe calea Victoriei nr. 21—23. Lucrările au început. Vom urmări ca ele să fie realizate la termen şi în condiţii tehnice corespunzătoare.

ing. D. CERNICICA
director

● CELE PATRU COORDONATE... NECOORDONATE

ARTICOLUL cu acest titlu apărut în „Viaţa economică" nr. 19 a dezbătut unele neajunsuri în aprovizionarea unor şantiere cu materiale de zidărie. În cele ce urmează publicăm opinia celor vizaţi:

● **Direcţia generală lucrări de construcţii şi montaj din Ministerul Industriei Metalurgice** — Considerăm că fluctuaţia cererilor de materiale de zidărie este determinată, atît de adoptarea de soluţii noi (aşa cum se arată just şi în materialul publicat), cît şi de influenţa substanţială ce o are structura lucrărilor de construcţii-montaj, care diferă de la an la an. De altfel, din dinamica consumurilor de materiale de zidărie la milion lei construcţii-montaj, reiese că ponderea acestor materiale are o descreştere faţă de anul 1959, iar fluctuaţia în 1966 faţă de 1965 este minimă şi ea derivă tocmai din structura lucrărilor.

Sîntem de acord cu propunerea făcută la Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din construcţii privind realizarea decalajului necesar între proiectare şi execuţie şi a determinării evoluţiei în cincinal a principalelor sisteme de realizare a structurilor construcţiilor. Cheia rezolvării problemei materialelor de construcţii nu trebuie căutată în cererile constructorilor care, în mod normal, nu reprezintă decît oglinda soluţiilor tehnice ale proiectanţilor, ci în coordonarea dimensionării producţiei materialelor pentru zidărie cu posibilităţile de desfacere, în armonizarea producţiei materialelor de construcţii cu necesităţile şantierelor.

ing. C. POPESCU
director general

● **Trustul regional de construcţii Banat** — Este adevărat că şi şantierele de construcţii din regiunea noastră au avut, de la sfîrşitul trimestrului IV/1965, stagnări în desfăşurarea procesului de producţie din lipsă de cărămidă eficientă. Acest material poate fi înlocuit, în anumite cazuri, cu blocuri mici din beton celular autoclavizat. Folosirea lor impune, pe de o parte, respectarea unor condiţii tehnice obligatorii ce limitează folosirea, iar pe de altă parte, producerea la un preţ de cost care să nu afecteze scumpirea lucrărilor.

Instrucţiunile tehnice C 69—65, elaborate de C.S.C.A.S., precizează că acest material se poate folosi la ultimele nivele la zidăria portantă. În această situaţie se schimbă însă aspectul faţadei clădirii, iar pentru protejarea brîului creat trebuie executat un graf sau copertină împotriva acumulării umidităţii din precipitaţii. Propunem ca C.S.C.A.S. să revizuiască instrucţiunile susamintite în ce priveşte domeniul şi condiţiile de utilizare a acestui material, iar Ministerul Industriei Construcţiilor să ia măsuri de reducere a preţurilor pentru a se putea încadra în plafon.

ing. Gh. CIULEA
director general

● **Întreprinderea locală materiale de construcţii, Tîrgu Mureş** — Faptul că nu există normative de proiectare privind utilizarea cărămizilor eficiente, a fost resimţit şi de întreprinderea noastră prin schimbarea frecventă a solicitărilor.

Deşi şantierele duc lipsă de materiale de zidărie, totuşi depăşirea planului în întreprinderea noastră este admisă numai pe seama depăşirii productivităţii muncii, cu toate că prin creşterea efectivului pînă la deplina utilizare a capacităţilor de producţie s-ar putea produce importante cantităţi de cărămizi peste plan.

Andrei BODOR
director

● **Întreprinderea de materiale de construcţii-Bircea, regiunea Hunedoara** — Sîntem de părere că în proiectele de construcţii ar trebui să se propună ca materiale numai cele care se produc în mod curent. Schimbîndu-le de la o perioadă la alta, producătorii sînt puşi în situaţii extrem de dificile. Pe lîngă faptul că nu putem ajuta eficient pe constructori, păstrăm în depozite cantităţi masive de materiale nesolicitate.

ing. Gh. RESIGA
director

CONSTRUCŢII DE MAŞINI ŞI PRELUCRAREA METALELOR

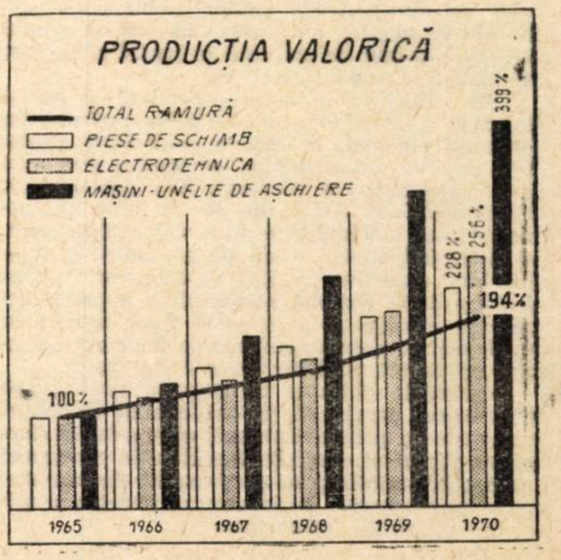

SE ÎNFĂPTUIESC INSUFLEŢITOARELE SARCINI

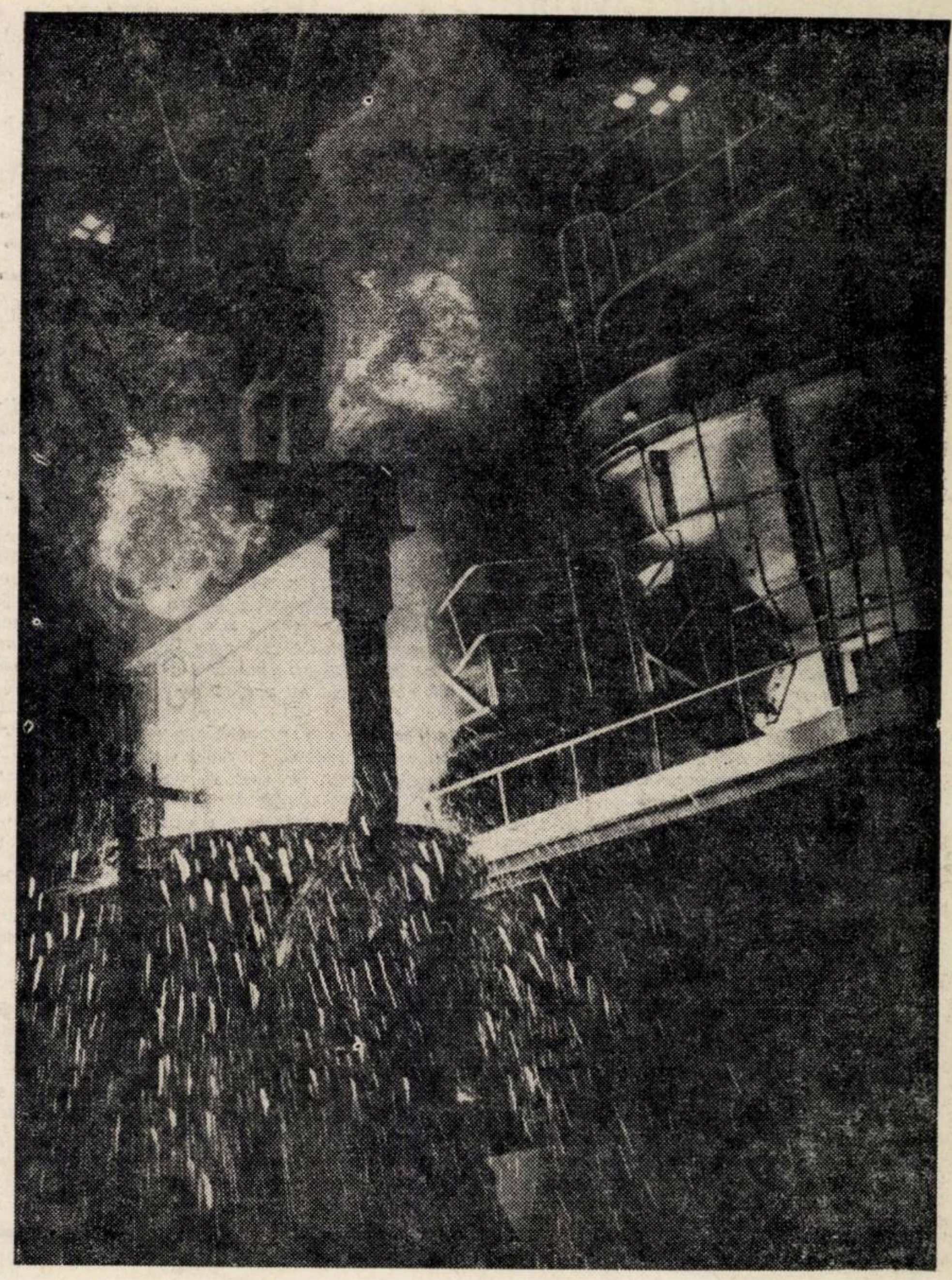

Se elaborează prima şarjă de oţel special la cuptorul electric nr. 1 de la Uzinele metalurgice Bucureşti, – unitate ce se află în plină construcţie

(Urmare din pagina 1)

PORNIND de la un adevăr verificat de practica construcţiei socialiste în ţara noastră, că sporirea aportului agriculturii — ramură principală a economiei noastre naţionale, — la creşterea potenţialului economic al ţării şi la ridicarea nivelului de trai al poporului, depinde în măsură hotărîtoare de dezvoltarea forţelor de producţie şi modernizarea continuă a producţiei, Plenara din noiembrie 1965 a C.C. al P.C.R., dînd viaţă hotărîrilor Congresului al IX-lea, a stabilit un amplu program pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a agriculturii. Obiectivele lui principale sînt rezolvarea pînă în 1970 a problemelor mecanizării complexe şi chimizării agriculturii, extinderea lucrărilor de hidroamelioraţii, în special a suprafeţelor irigate, ridicarea nivelului tehnic şi organizatoric al producţiei în toate ramurile agricole. Măsurile luate vizează, totodată, şi perfecţionarea relaţiilor de producţie din această ramură economică — îmbunătăţirea sistemului de conducere şi planificare a agriculturii, crearea uniunilor raionale şi regionale cooperatiste şi a Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie. Toate acestea asigură cadrul şi condiţiile necesare pentru punerea în valoare a marilor posibilităţi de care dispune agricultura noastră socialistă.

Pe baza luării în calcul a posibilităţilor suplimentare scoase la iveală, prin studii aprofundate, ţinînd seama de noile elemente care au intervenit şi de propunerile unităţilor socialiste, prin legea pentru planul cincinal, se prevede un spor de 6—12% a sarcinii de creştere a producţiei agricole, faţă de cea prevăzută iniţial în Directivele Congresului.

PRODUCŢIA modernă nu este de conceput fără aplicarea largă a cuceririlor ştiinţei şi tehnicii contemporane. Prin creşterea continuă a aportului în producerea de noi mijloace de muncă, în primul rînd, de maşini şi unelte perfecţionate, în atragerea în circuitul economic şi valorificarea superioară a resurselor naturale şi obţinerea de noi materii prime şi materiale eficiente, în elaborarea unor noi procedee tehnologice, organizarea producţiei şi în perfecţionarea omului însuşi, a calificării acestuia, ştiinţa devine ea însăşi o nemijlocită forţă de producţie, cu un rol din ce în ce mai important în progresul general al ţării. Ţinînd seama de aceste cerinţe, Congresul a subliniat necesitatea intensificării şi a continuei ridicări a nivelului cercetării ştiinţifice.

Dînd viaţă indicaţiilor Congresului, măsurile adoptate de Comitetul Central şi de Marea Adunare Naţională cu privire la organizarea şi coordonarea cercetării ştiinţifice, se înscriu ca un factor de importanţă majoră pe linia dezvoltării cercetării ştiinţifice proprii, a valorificării mai bune a potenţialului uman şi material în acest domeniu, pentru legarea în mai mare măsură a cercetării ştiinţifice de nevoile generale, prezente şi de viitor, ale economiei noastre naţionale şi sporirea aportului ştiinţei româneşti la creşterea puterii economice a patriei. Parte componentă a planului de dezvoltare a economiei naţionale, programul cercetării ştiinţifice, stimulează cercetarea în toate domeniile şi în primul rînd în domeniul tehnic, asigură îmbinarea armonioasă a cercetării aplicative cu cea fundamentală.

ÎN procesul de elaborare a noului plan cincinal, au fost efectuate studii aprofundate pe probleme de o mare însemnătate pentru progresul ţării. Ele au permis stabilirea de măsuri a căror îndeplinire va asigura intensificarea progresului tehnic şi dezvoltarea echilibrată a diferitelor ramuri industriale, ridicarea eficienţei activităţii economice în toate sectoarele de activitate. Astfel, pornind de la cerinţele sporite pe care le pune modernizarea în continuare a producţiei şi de la necesitatea lichidării rămînerii în urmă manifestate în unele subramuri ale industriei construcţiilor de maşini, s-au stabilit măsuri pentru creşterea ponderii produselor complexe, de înaltă tehnicitate, pentru dezvoltarea mai rapidă decît se prevăzuse prin Directivele Congresului al IX-lea a producţiei de maşini-unelte, electrotehnice şi electronice, de utilaj energetic şi a pieselor de schimb. Este semnificativ faptul că planul cincinal fixează un ritm mediu anual de creştere a producţiei în industria electrotehnică şi electronică de circa 21%, faţă de peste 16%, cît era prevăzut în Directive. Studiile şi analizele întreprinse au urmărit, de asemenea, găsirea de noi posibilităţi pentru folosirea mai bună a capacităţilor de producţie existente, pentru sporirea, exportului şi reducerea unor categorii de importuri, precum şi amplasarea teritorială judicioasă a noilor obiective de investiţii.

Consfătuirile care au avut loc în acest an cu lucrătorii din construcţii, comerţ şi industria construcţiilor de maşini, se înscriu pe linia acţiunilor întreprinse de partid şi de guvern pentru valorificarea experienţei acumulate şi găsirea celor mai potrivite căi şi mijloace de realizare a obiectivelor prevăzute în Directivele Congresului al IX-lea, pentru perfecţionarea continuă şi sporirea eficienţei economice a activităţii în aceste sectoare importante ale economiei naţionale.

PERFECŢIONAREA mecanismului economic include ca o componentă esenţială îmbunătăţirea calitativă a sistemului de planificare, corespunzător etapei actuale de desăvîrşire a construcţiei socialiste în patria noastră.

Semnificaţiile planificării socialiste constau tocmai în orientarea activităţii diferitelor verigi ale economiei naţionale, de la ramurile economice şi pînă la întreprindere şi subunităţile sale, în subordonarea acţiunilor acestora unui ţel unic, astfel încît întreaga economie să funcţioneze ca un organism economic unitar, în care părţile componente se încadrează într-un ansamblu perfect armonios. Concretizarea, conform hotărîrii Congresului, a programului de dezvoltare economică cuprins în Directive într-un plan cincinal pe economie, ramuri, regiuni şi întreprinderi, cu sarcinile stabilite, atît pe întreaga perioadă, cît şi anual, marchează ridicarea pe o treaptă superioară a activităţii de planificare; prin aceasta se creează posibilitatea cunoaşterii mai aprofundate şi a valorificării superioare a rezervelor tot mai mari pe care le are economia noastră naţională. Partidul a pornit de la premisa că înarmarea fiecărui minister, regiune şi a fiecărei unităţi economice cu sarcinile ce le revin pe întreaga perioadă a cincinalului, cu desfăşurare pe ani, asigură organelor de conducere siguranţă şi stabilitate în activitatea lor, permite efectuarea de studii aprofundate şi întreprinderea celor mai corespunzătoare măsuri organizatorice, creează condiţii favorabile pentru dezvoltarea iniţiativei creatoare a oamenilor muncii.

Desigur că procesele şi fenomenele economice sînt bogate, complexitatea lor creşte pe măsura transformărilor care au loc; ele nu se desfăşoară în mod mecanic, izolat unele de altele, interacţiunea lor, putînd să genereze, în anumite condiţii, cerinţe noi. De aceea, munca de planificare nu se termină o dată cu stabilirea sarcinilor de plan, fie ele şi defalcate pe ani, organe centrale şi întreprinderi. Conducerea partidului nostru subliniază ca o sarcină permanentă necesitatea studierii atente a vieţii economice, a confruntării concluziilor cu realităţile şi pe această bază, a adaptării, la nevoie, din mers, a activităţii la noile condiţii şi cerinţe. Esenţial este însă ca sarcinile cuprinse în planul cincinal, care constituie concretizarea programului economic al partidului, să fie îndeplinite în condiţii optime.

Măsurile luate de partid şi de stat în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea al P.C.R., experienţa căpătată de colectivele de oameni ai muncii, munca plină de entuziasm pe care o desfăşoară poporul nostru pentru a da viaţă hotărîrilor Congresului, încrederea nețărmurită cu care poporul urmează politica ştiinţifică a partidului, constituie garanţia îndeplinirii în condiţii optime a sarcinilor stabilite, a înfloririi continue a României socialiste.

CURIER

LA COTA PROIECTATĂ

ATINGEREA înainte de termen a parametrilor proiectaţi constituie un obiectiv major al întreprinderilor recent puse în funcţiune. Astfel:

● Lucrătorii celor trei linii tehnologice de la Fabrica de ciment din Bîrseşti au ajuns la o producţie zilnică de 800 tone de ciment, ceea ce corespunde cu nivelul stabilit în proiecte.

● La numai o săptămînă de la intrarea în producţie, colectivul liniei tehnologice de fabricare a amoniacului de la Combinatul chimic din Tîrgu Mureş a realizat peste indicatorii din proiect 40 tone de amoniac.

● La Uzina de prelucrare a bauxitei din Dobreşti, regiunea Crişana, cantitatea de bauxită peste plan se ridică la 4250 tone.

PRODUSE „ÎN PREMIERĂ"

● La Uzina „7 Noiembrie" din Craiova a început să fie produsă în serie remorca basculantă de 4 tone, cea mai recentă creaţie tehnică a colectivului de aici.

● Pentru prima dată, Uzina de preparare a minereurilor din Deva a realizat un concentrat complex de plumb şi zinc.

● Lărgind continuu gama produselor, Uzina „1 Mai" din Ploieşti a asimilat un prevenitor cu acţionare hidraulică pentru presiuni înalte de pînă la 700 de atmosfere.

● Plastisol — este numele unui nou sortiment de policlorură de vinil produs la Uzinele chimice din Turda. Plastisolul este un bun înlocuitor al pielei naturale.

ÎN PEISAJUL RURAL

● Un element cu pondere tot mai mare: mijloace tehnice. De la începutul anului au fost livrate agriculturii peste 5 000 de tractoare, 3 700 de semănători, 2 500 combine, 850 prese de balotat paie, 2 600 maşini de împrăştiat îngrăşăminte chimice. Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini comunică: s-au elaborat studiile tehnico-economice pentru asimilarea a 35 noi tipuri de tractoare şi maşini agricole.

● S-a încheiat, în întreaga ţară, acţiunea de identificare a surselor de apă şi a terenurilor cooperativelor agricole, ce urmează să fie irigate cu mijloace proprii în anul 1967. Este vorba de o suprafaţă de 90 000 de hectare.

● La Cîmpu Frumos, lîngă Sfîntu Gheorghe, a început construcţia unui mare complex zootehnic pentru 2 200 de vaci cu lapte. În vederea asigurării bazei furajere pentru complex, se desfăşoară lucrări de irigaţii pe 2 400 de hectare.

● În regiunea Dobrogea s-a încheiat construcţia a noi spaţii de depozitare a cerealelor care însumează o capacitate de 24 000 tone.

● O dată cu electrificarea comunelor Crihalma şi Dăişoara, s-a electrificat complet raionul Rupea din regiunea Braşov.

CONSFĂTUIRI

● Sub auspiciile Academiei Republicii Socialiste România s-au dezbătut amplu realizările şi sarcinile în domeniul prospecţiunilor geofizice şi fizice în vederea îndeplinirii amplului program de cercetări geologice preconizat în planul cincinal.

● La Galaţi, reprezentanţi ai Ministerului Comerţului Interior şi ai UCECOM, împreună cu cadre de conducere ale Uzinei „Electronica" au avut o consfătuire privind căile îmbunătăţirii calităţii receptoarelor de radio şi televizoarelor, a mai bunei deserviri a populaţiei în acest domeniu.

● Rolul maistrului în producţie a constituit tema unei consfătuiri desfăşurate la Constanţa. S-au analizat problemele organizării ştiinţifice a producţiei şi muncii şi perfecţionării calificării cadrelor.

CURIER

RADIOSCOPIA EFICIENȚEI ECONOMICE

ÎN procesul general de intensificare și modernizare a producției agricole din gospodăriile de stat un loc principal îl ocupă combinatele de tip industrial pentru creșterea animalelor. Expresie a acestei griji de modernizare, în ultimii patru ani, au fost construite și date în funcțiune 28 de combinate avicole care totalizează un efectiv mediu anual de 1 122 mii păsări și o capacitate anuală de producție, la parametrii proiectați, de 190 milioane ouă.

Importanța economică a combinatelor avicole este confirmată pe deplin. Anul trecut, de exemplu, în combinatele avicole s-a obținut o producție totală de 222 milioane ouă, ceea ce reprezintă 76% din producția de ouă realizată de către gospodăriile agricole de stat. Ele și-au încheiat activitatea cu un beneficiu de 66 milioane lei, obținînd la 1000 lei cheltuieli de producție, 567 lei venit net. Dacă întreaga producție de ouă obținută de gospodăriile de stat s-ar fi realizat în combinate industriale, în 1965, s-ar fi obținut în plus un număr de 16 milioane ouă și s-ar fi realizat circa 13 milioane lei economii la prețul de cost și de circa 5 500 t la furajele combinate.

În perioada 1966—1970, statul va efectua noi investiții pentru construirea de combinate avicole. În acest fel, așa cum este înscris în planul cincinal, în 1970 aproape întreaga producție de ouă a gospodăriilor de stat se va obține în combinatele avicole. Este de înțeles ce importanță deosebită capătă în aceste condiții creșterea eficienței economice a producției în combinatele avicole.

Tributul producțiilor medii diferite: 40 milioane ouă

ANUL trecut, în combinatele avicole s-a obținut în medie o producție de 195 ouă de la o găină, cu 15% mai mult decît s-a prevăzut în proiectul de înființare al acestor combinate. Unele combinate avicole ca, de pildă, cel de la Turda a obținut 236 ouă, iar cele de la Voluntari și „30 Decembrie" 229, respectiv, 217 ouă de la o găină. Toate acestea reprezintă un adevărat succes mai ales dacă ținem seama de timpul scurt de cînd combinatele au intrat în funcțiune. Totuși rezultatele puteau fi cu mult mai bune dacă nu ar fi existat diferențe apreciabile între producțiile medii realizate de către combinatele avicole (tabelul nr. 1). Potrivit unor calcule, circa 40 de milioane de ouă se puteau obține în plus dacă în toate combinatele producția medie de ouă se ridica la nivelul celei realizate în unitățile fruntașe.

Tabel nr. 1

Gruparea combinatelor avicole după nivelul producției medii de ouă realizată în 1965

Producția medie de ouă pe o găină	Numărul combinatelor profilate pentru prod. de ouă	% față de total
Total combinate	26	100,0
Pînă la 170 ouă	3	11,5
de la 171—180	1	3,9
181—190	5	19,2
191—200	9	34,6
201—210	5	19,2
211—220	1	3,9
221—230	1	3,9
231—240	1	3,9

Aceste diferențe în nivelul producției medii nu sînt de loc întîmplătoare. Dimpotrivă, ele își au izvorul în calitatea diferită în care s-a efectuat selecția, furajarea și întreținerea păsărilor. Iată de ce, una din căile principale care poate determina creșterea producției medii în toate combinatele avicole la nivelul unităților fruntașe, este îmbunătățirea muncii în domeniul selecției, asigurarea unei furajări echilibrate și a condițiilor de întreținere.

Reducerea cheltuielilor de producție, corespondentul eficienței economice

IMPORTANT în ridicarea eficienței economice a activității combinatelor avicole este nu numai creșterea producției, ci și **reducerea cheltuielilor.** Acest imperativ economic are o mare importanță dacă ținem seama de complexitatea procesului de producție din combinatele avicole, de faptul că anual se rulează un mare volum de mijloace de bază și circulante. Grăitor este că pentru o găină a cărei producție anuală se ridică la 170 ouă, cheltuielile de producție prevăzute în proiect sînt de 70 de lei.

În acest domeniu combinatele avicole au mari rezerve care însă nu sînt încă puse în valoare, ceea ce împietează asupra eficienței economice. Bunătoară, anul trecut, cheltuielile de producție pe o pasăre au fost cu 43,7% mai mari decît nivelul de cheltuieli necesitat de producția medie obținută. Din cele 26 de combinate avicole un număr de 20 au depășit cheltuielile de producție cu peste 20 de lei pe o pasăre.

Care sînt cauzele acestor depășiri? Răspunsul ni-l oferă analiza **structurii cheltuielilor de producție** efectuate, în 1965, pe o pasăre ouătoare. Astfel, la toate capitolele de cheltuieli s-au înregistrat depășiri și îndeosebi la furaje. De aici se degajă importanța, am putea spune hotărîtoare, pe care o are nu numai **cunoașterea structurii cheltuielilor, dar în mod deosebit reducerea acestora.**

O cale principală de reducere a cheltuielilor de producție și de ridicare pe acest temei a eficienței economice este folosirea rațională, eficientă, a furajelor, a căror pondere în totalul cheltuielilor reprezintă 75—80%. Datele sintetice cuprinse în tabelul 2 ilustrează influența pe care o au furajele, atît asupra prețului de cost, cît și asupra beneficiului.

Tabel nr. 2

Lei/100 ouă

Specificare	Cheltuieli pentru furajare	Alte cheltuieli (Total)	Preț de cost	Beneficiu
Nivelul optim al cheltuielilor	36,0	9	45	45
Depășirea cheltuielilor cu furajele	40,0	9	49	41
	50,0	9	59	31
	60,0	9	69	21
	70,0	9	79	11

După cum vedem, pe măsură ce cheltuielile efectuate cu furajele cresc, prețul de cost se mărește, iar beneficiul se reduce. O asemenea situație a fost determinată, pe de o parte, de existența unor rații furajere insuficient echilibrate, iar pe de altă parte, de modul defectuos în care s-a urmărit consumul de furaje. Așa se explică în mare măsură de ce producția medie de ouă nu a crescut în raport cu consumul de furaje. Or, este binecunoscută importanța pe care o are pentru reducerea cheltuielilor, asigurarea corelației dintre mărimea consumului de furaje și producția de ouă (bineînțeles în cadrul limitelor biologice admisibile). Însemnătatea economică a acestei particularități, proprie producției de ouă, este evidențiată prin datele cuprinse în tabelul 3. Prin urmare, eficiența economică depinde în mare măsură de gradul în care **furajele consumate în plus își au un corespondent în sporul de producție.**

Tabel nr. 3

Relația dintre mărimea consumului de furaje și producția de ouă

Furaje consumate pe pasăre (kg total)	Producția de ouă pe păsări	Producția de ouă realizată în plus la un consum suplimentar de 4,5 kg furaje
31,7	160,4	—
36,2	167,6	7,2
40,7	174,8	7,2
45,2	181,0	7,2
49,7	188,2	7,2
54,2	195,4	7,2

Grija față de reducerea cheltuielilor cu furajele trebuie împletită cu preocuparea pentru micșorarea și a celorlalte cheltuieli, care conform parametrilor de proiectare nu trebuie să depășească 9 lei/100 ouă. Din analiza activității pe 1965 reiese că la majoritatea combinatelor, aceste cheltuieli au fost depășite îndeosebi la salarii, medicamente, reparații și întrețineri.

Potrivit unor calcule, pentru ca prețul de cost să ajungă la un nivel optim de rentabilitate, este necesar ca el să fie redus cu cel puțin 30%. Acest lucru este pe deplin posibil. Se cere însă ca în fiecare combinat avicol, să se asigure, atît creșterea producției medii de ouă, cît și micșorarea cheltuielilor de producție care, după cum știm, sînt factorii determinanți în reducerea prețului de cost. Deși producția medie de ouă realizată în majoritatea combinatelor a fost superioară celei proiectate, cheltuielile fiind mari, multe unități nu au reușit să obțină un preț de cost la nivelul posibilităților lor reale.

Îmbunătățirea metodologiei de calcul a prețului de cost

ÎN prezent, prețul de cost este calculat după o metodologie care nu include și valoarea găinilor la trecerea lor în turma de bază; în schimb, valoarea găinilor reformate și valorificate se scade la sfîrșitul procesului de producție.

Această metodologie, considerăm că trebuie să fie îmbunătățită. Dacă prin actuala metodologie s-ar ține seamă și de valoarea găinilor, așa cum de altfel s-a prevăzut în prețul de cost proiectat, atunci s-ar lua în calcul toate sumele investite în producția de ouă. Totodată, lucrătorii și specialiștii din combinatele avicole vor fi preocupați în permanență de o cît mai bună selecție, de trecerea păsărilor la turma de bază la un preț de cost cît mai redus, de evitarea reformelor premature, cît și de o mai bună valorificare a găinilor reformate.

Pentru a veni în sprijinul includerii valorii găinilor în prețul de cost al producției de ouă am recalculat prețul de cost la Combinatul „30 Decembrie" după cum urmează:

— Costul unei găini de 2,2 kg intrată în producție	43 lei
— Cheltuieli de producție anuale pe o găină	102 lei
Total:	145 lei
— Valorificarea unei găini reformate și valorificată pentru carne	29 lei
— Cheltuieli de producție rămase	116 lei
— Producția de ouă obținută	217 buc.
— Preț de cost/1000 ouă	534 lei

Diferența între prețul de cost recalculat și prețul de cost efectiv realizat, fără includerea valorii găinilor la intrarea și ieșirea din producție, este de 61 lei/1000 ouă.

Rezultatele obținute de către multe combinate avicole dovedesc posibilitățile reale pe care le au aceste unități pentru creșterea producției de ouă. Important este ca toate aceste posibilități să fie valorificate din plin, printr-o mai bună organizare și evidență a producției și a muncii.

ing. N. STĂNESCU
G. SERAFIM
economist
Departamentul gospodăriilor agricole de st[...]

Aspect dintr-o hală a Combinatului avicol-Tur

În anii cincinalului

CHIMIA PE NOI TREPTE ALE DEZVOLTĂRII

● În 1970 o creștere a producției globale de 2,5 ori față de 1965 ● Lărgirea sortimentului și sporirea eficienței produselor ● Prețul de cost la producția comparabilă mai mic cu peste 18% în 1970 față de 1965

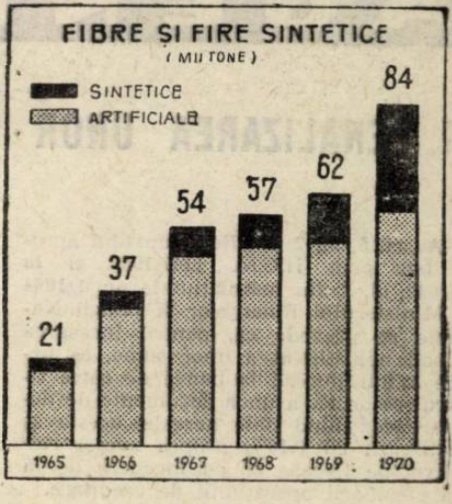

Constantin SCARLAT
ministrul industriei chimice

UN rol deosebit în dezvoltarea bazei tehnico-materiale a țării revine industriei chimice. De altfel, ea constituie astăzi în întreaga lume un factor esențial pentru modernizarea și dezvoltarea întregii economii. **„Variatele necesități ale economiei noastre în plină dezvoltare** *— a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în raportul prezentat la Congresul al IX-lea al P.C.R., —* **resursele de materii prime existente, fac să crească tot mai mult ponderea industriei chimice în totalul producției industriale".** *Experiența proprie, ca și a altor țări, arată că industria chimică lărgește baza de materii prime a economiei, permite valorificarea superioară a unor bogății naturale, contribuie la progresul tehnic și la intensificarea proceselor de producție, atît în ramura chimică propriu-zisă, cît și în majoritatea celorlalte sectoare economice.*

Sprijinul permanent acordat de partid industriei chimice a permis dezvoltarea rapidă a acesteia, **în perioada 1960—1965 înregistrîndu-se un ritm mediu de creștere anuală de 24,6%, față de 14,5%, cît s-a realizat pe întreaga industrie.** *A crescut, de asemenea, ponderea cu care industria chimică (inclusiv sectorul de celuloză și hîrtie) participă la formarea producției globale industriale și anume de la 3,9% în 1959 la 11,2% în 1965. Trebuie să arătăm că acest ritm nu este accidental, ci el se menține la un nivel ridicat începînd din primii ani ai construcției socialismului în patria noastră, creșterea medie anuală în perioada 1950—1965 fiind de 22,3%.*

● Materii prime eficiente pentru toate ramurile economiei

CA și în celelalte sectoare ale economiei naționale, dezbaterea în întreprinderi și în institutele de cercetări și proiectări a Directivelor Congresului al IX-lea a permis găsirea de noi mijloace pentru obținerea unei producții suplimentare, atît prin punerea în valoare a rezervelor existente în întreprinderile în funcțiune, cît și prin reducerea costurilor de investiții prevăzute inițial pentru unele obiective. Ca urmare, **planul cincinal aprobat recent de Marea Adunare Națională prevede pentru anul 1970 o creștere a producției globale a industriei chimice de 2,5 ori față de anul 1965** (față de 2,3 ori prevăzut în Directivele Congresului al IX-lea), **ceea ce corespunde unei medii anuale de 19,7%, ritm superior celui de 18,5% indicat în Directive.** Aportul tot mai mare pe care industria chimică îl aduce dezvoltării economiei naționale este ilustrat de faptul că din producția-marfă ce se va realiza în anul 1970, numai o cincime este destinată consumului propriu, mai mult de jumătate mergînd în celelalte ramuri economice, iar un sfert la export.

Una din sarcinile principale ale industriei chimice este dezvoltarea în continuare a producției destinate agriculturii care va primi de aproape 4 ori mai multe îngrășăminte, precum și un sortiment mai larg și cantități sporite de insectofungicide. Paralel, va crește și concentrația medie în substanță activă, care va ajunge în 1970 la 34,5%, față de 24,7% în 1965.

Pentru satisfacerea în măsură din ce în ce mai mare a necesarului de materii prime **pentru industria ușoară, se va produce în anul 1970 de circa 4 ori mai multe fire și fibre sintetice și artificiale,** în sortimente mai variate, acoperind astfel mai mult de patru cincimi din consumul industriei textile. De asemenea, **producția de mase plastice și rășini sintetice va depăși prevederile Directivelor, ajungînd în 1970 la peste 240 000 tone.**

O creștere însemnată marchează și industria anorganică. Așa-zisele „fonta și oțelul industriei chimice", **acidul sulfuric, soda calcinată și caustică vor atinge în 1970 un nivel de 2,09 ori mai mare decît în 1965.**

Industria celulozei și hîrtiei, fără de care nu se poate concepe o viață civilizată, **va crește în anii cincinalului de aproape 2 ori,** concomitent cu obținerea de sortimente superioare, intens cerute în țară și la export.

O importanță primordială se acordă **dezvoltării petrochimiei,** una din ramurile cele mai tinere ale industriei chimice, dar și de cea mai mare eficiență economică, dată fiind valorificarea superioară a materiilor prime — gazul metan și produsele petroliere — al căror consum pentru chimizare va crește de peste 4 ori față de 1965. Ce reprezintă aceasta pentru economia noastră? Un singur exemplu poate fi edificator: **din 1500 m³ gaz metan, în valoare de 100 lei, se obține p.v.c. în valoare de 6 000 lei care, prin prelucrare, ajunge la 12 000 lei; în cazul fabricării fibrei melana, valoarea respectivă se ridică la aproape 16 000 lei. Aceeași cantitate de gaz metan folosită în termocentrale produce 17 tone abur în valoare de 420 lei.**

Orientarea spre îmbunătățirea eficienței economice se manifestă și în domeniul exportului, industria chimică urmînd a aduce un aport valutar însemnat în balanța economiei naționale. După o creștere de peste 4 ori a exportului în anii șesenalului, valoarea prevăzută pentru anul 1970 este de peste 3 ori mai mare decît realizările anului 1965, ajungînd la o pondere de aproape 17% din volumul total al exportului. Trebuie să arătăm că această creștere se face îndeosebi pe seama produselor care reprezintă un grad mai avansat de industrializare, volumul exportului de mase plastice, fire și fibre chimice, solvenți, aluminiu etc., crescînd de peste 5 ori față de 1965.

● Coordonate ale organizării superioare a producției

SPORIREA producției la nivelele prevăzute urmează să se realizeze pe două căi: **folosirea integrală a capacităților la unitățile existente și intrarea în funcțiune în termen a investițiilor planificate.**

După cum se știe, Ministerul Industriei Chimice a fost criticat pe bună dreptate la Congresul al IX-lea pentru unele lipsuri manifestate în atingerea parametrilor proiectați la unele din instalațiile intrate în producție în ultimii ani și în realizarea în termen a unor lucrări de investiții. Critica făcută de conducerea de partid și de stat a constituit pentru conducerea ministerului un îndrumar în stabilirea măsurilor pentru eliminarea deficiențelor, pentru evitarea repetării lor în cursul cincinalului. Astfel, ministerul nostru a organizat o serie de brigăzi complexe formate din cei mai buni specialiști din cercetare, proiectare și producție, care împreună cu colectivele din uzine au analizat procesele tehnologice sub toate aspectele și au elaborat măsuri pentru îmbunătățirea calitativă și cantitativă a producției. În egală măsură s-a acordat atenție organizării științifice a producției și a muncii. Pe această cale se urmărește în continuare stabilirea celor mai bune metode de lucru, înlăturarea locurilor înguste, îmbunătățirea fluxului tehnologic și a randamentelor, organizarea mai bună a reviziilor și reparațiilor, întărirea asistenței tehnice în toate schimburile etc.

Folosirea rațională a materiilor prime, reducerea cheltuielilor materiale, îmbunătățirea calității produselor și micșorarea continuă a cheltuielilor neproductive, vor face ca prețul de cost al producției comparabile să fie în 1970 cu peste 18% mai mic decît în 1965, iar volumul de beneficii să ajungă în perioada 1966—1970 la circa 20 miliarde lei, adică de peste 4 ori mai mult decît în cei 5 ani anteriori.

Atingerea acestor obiective este nemijlocit legată de calificarea cadrelor, problemă care ne preocupă în mod deosebit. Se știe că la înaltul grad de mecanizare și automatizare al uzinelor chimice moderne, orice manevră greșită poate provoca mari pagube și nerealizări de producție. Ținînd seama de acest lucru, ca și de numărul mare de obiective ce urmează a fi date în funcțiune în anii cincinalului, s-au luat măsuri pentru îmbunătățirea procesului de învățămînt teoretic și practic al școlilor din rețeaua ministerului, din care numai în acest an industria chimică va primi peste 4.000 muncitori calificați, 570 tehnicieni și maiștri. Totodată, s-au luat măsuri pentru a asigura ridicarea continuă a calificării și specializării cadrelor existente de muncitori, ingineri și tehnicieni.

● Arie largă cercetării științifice

ÎN realizarea unor parametri ridicați din punct de vedere calitativ și cantitativ, un aport esențial sînt chemate să-l aducă institutele de cercetări. Activitatea de cercetări a chimiei cuprinde astăzi cinci institute departamentale, o stație experimentală, patru laboratoare centrale și 12 laboratoare uzinale, cu un număr de 2 900 lucrători. Ministerul nostru manifestă o preocupare permanentă ca munca institutelor de cercetări să fie cît mai strîns legată de problemele concrete ale producției.

În perioada cincinalului vor intra în producție, pe baza procedeelor elaborate de aceste institute, instalații industriale pentru fabricarea anilinei prin procedeul catalitic continuu, a unor coloranți moderni, de mare rezistență și utilizabili la colorarea fibrelor sintetice, a produselor tensioactive neionice pentru industria petrolieră, minieră și textilă, a plastifianților etc.

În același timp, o mare atenție este acordată dezvoltării laboratoarelor uzinale de pe lîngă marile combinate, acestea urmînd să fie transformate treptat în centre de cercetări de specialitate.

O ilustrare a aportului cercetărilor este faptul că, în prezent, aproape un sfert din producția globală a sectorului se fabrică prin procedee elaborate sau îmbunătățite de institutele de cercetări. Numai pe baza unui singur proces tehnologic continuu elaborat de ICECHIM, pentru fabricarea detergenților — de calitate corespunzătoare cerințelor pieței mondiale — se obțin anual prin export peste 10 milioane lei valută, în afară de satisfacerea cerințelor populației și economisirea a zeci de mii de tone de grăsimi naturale.

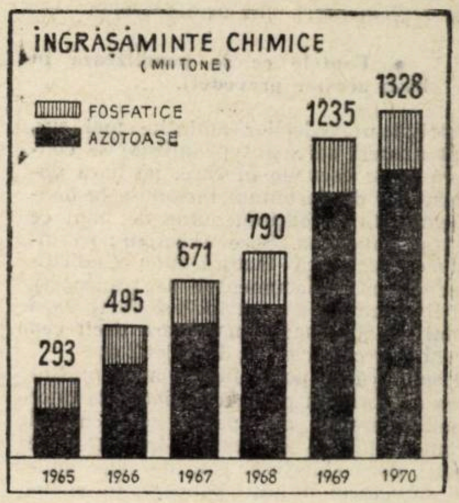

● Noile obiective la termen în funcțiune

ÎNFĂPTUIREA sarcinilor de producție stabilite prin plan, depinde în mod hotărîtor de realizarea integrală a investițiilor, al căror volum este cu circa 50% mai mare decît în perioada 1961—1965. Caracteristic pentru investițiile chimiei, ca și pentru cele ale altor ramuri economice, este faptul că alături de dezvoltarea unităților existente, se deschid noi platforme industriale. La amplasarea acestora se are în vedere, alături de avantajele tehnico-economice, aplicarea consecventă a politicii partidului de ridicare a tuturor regiunilor țării, de crearea de noi zone industriale.

Pe această linie, **vor fi construite în cursul cincinalului două mari combinate petrochimice la Rîmnicu Vîlcea și Pitești, un combinat de îngrășăminte chimice la Urziceni, o fabrică de semiceluloză și hîrtie miez pentru carton ondulat la Curtea de Argeș, și va începe construirea unui combinat de celuloză și hîrtie la Turnu Severin.**

O altă caracteristică a lucrărilor de investiții este aceea a înaltului nivel tehnic la care se vor realiza instalațiile, cu efecte directe asupra indicilor tehnico-economici proiectați. Cîteva exemple edificatoare: (comparație între instalațiile de amoniac de la combinatele din Turnu Măgurele și Craiova care au intrat sau intră în funcțiune în anii 1965—1966 și cele ce se vor realiza în anii viitori).

	Turnu Măgurele		Craiova	
	I	II	I	II
Productivitatea muncii tone/om/an	1 065	2 010	850	2 010
Investiție specifică lei/tonă	2 205	1 660	2 100	1 585
Preț de cost lei/tonă	790	587	1 456	586

Un alt aspect al realizării instalațiilor la nivelul tehnic mondial este constituit de automatizarea aproape totală a proceselor de fabricație, la unele instalații urmînd a fi introduse mașini de calculat electronice pentru optimizarea parametrilor tehnologici.

Volumul mare al investițiilor alocate industriei chimice, ponderea întreprinderilor noi în producția prevăzută în anii cincinalului, impun tratarea acestei probleme cu toată răspunderea. Eliminarea deficiențelor existente în activitatea de contractare și de proiectare, în asigurarea la timp a utilajelor și materialelor din țară și din import și în ritmul de execuție al lucrărilor, din cauza cărora s-au produs întîrzieri în intrarea în producție a unor instalații, va constitui grija principală a lucrătorilor ministerului care activează în acest domeniu.

Criticile și indicațiile date de conducerea partidului cu ocazia vizitelor din regiunile Iași, Suceava, Argeș și Oltenia, privind gradul scăzut de folosire a suprafețelor de amplasare și a celor construite la obiectivele realizate în șesenal sau aflate în curs de execuție, au constituit un imbold pentru proiectanții noștri, care au trecut imediat la revizuirea documentațiilor tehnice pentru găsirea unor soluții mai economice. **S-a reușit, în acest mod, să se îmbunătățească cu 5—30% gradul de ocupare al terenurilor la unele din noile unități, în comparație cu uzinele similare date în funcție în anii trecuți.**

Economii importante se vor realiza și prin reducerea suprafețelor clădite, ceea ce duce la scăderea ponderii construcțiilor în totalul investițiilor, precum și prin schimbarea unor soluții tehnice față de cele prevăzute în documentația inițială. Importanța acestei acțiuni rezultă din faptul că **numai la cîteva mari unități ce urmează a se construi în cincinal, revizuirea parțială a documentației tehnice a dus la realizarea de însemnate economii.**

★

ACUM, la capătul unui an de la Congresul al IX-lea al partidului, lucrătorii din întreaga industrie chimică raportează îndeplinirea cu succes a sarcinilor pe semestrul I al anului 1966, primul an al cincinalului: **producția planificată a fost depășită cu peste 270 milioane lei, productivitatea muncii a fost realizată în proporție de 102,9%, s-au obținut circa 40 milioane lei economii peste plan în perioada ianuarie-mai a.c.**

Colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni din uzinele, institutele și aparatul central al ministerului își vor mobiliza în continuare eforturile pentru a obține noi și însemnate succese în îndeplinirea sarcinilor ce le revin din planul cincinal.

PENALIZAREA UNOR INCASĂRI NEJUSTIFICATE

LA art. 5, al. 2 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. 1147/1959 și la pct. 642, al. 2 din instrucțiunile nr. 1/1964 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale se prevede că, pentru încasarea în mod nejustificat a unor sume, ca urmare a introducerii la bancă de către titularul respectiv a unor documente de decontare conținînd date nereale, acesta se penalizează cu 0,10% asupra sumei respective, pe fiecare zi, cu începere de la data efectuării operațiunii de creditare.

Întrebările ce se pun în legătură cu aceste reglementări sînt următoarele:

● Faptele ce se penalizează în baza acestor prevederi.

Potrivit prevederilor amintite mai sus, drept abateri care sînt penalizate se consideră toate cazurile în care, pe baza documentelor de decontare introduse la bancă, emitentul a obținut sume de bani ce nu i se cuveneau. Spre exemplu: se introduce în bancă factură-talon (indicîndu-se chiar și documentul de transport), deși livrarea nu a avut loc; se facturează o cantitate de marfă mai mare decît cea livrată; se comit erori de calcul etc.

Desigur că se poate întîmpla ca pretinderea de sume în plus să se datoreze unor greșeli inerente din partea emitentului documentului de decontare. În astfel de situații, dacă sînt justificate de către emitent, directorul unității bancare, în virtutea dreptului ce i-a fost conferit chiar prin regulamentul amintit, poate hotărî asupra neperceperii penalității sau anulării ei în caz de contestație.

S-a pus problema ca în cazul erorilor de calcul să nu se aplice penalități. Este un punct de vedere neîntemeiat. Trebuie avut în vedere că, chiar dacă un titular de cont a cerut și a obținut din greșeală o sumă de bani de la alt titular, primul și-a creat mijloace financiare pe care le-a folosit o perioadă de timp, în detrimentul celui de-al doilea. În plus, trebuie avut în vedere că ar mai putea interveni și erori intenționate, ceea ce desigur nu este de dorit.

● Data de la care se calculează penalitatea.

Referitor la aceasta, este de arătat că prin data efectuării operațiunii de creditare se înțelege data la care suma pretinsă prin documentul introdus la bancă a fost înregistrată în creditul contului emitentului, fie prin încasare efectivă, fie prin intermediul creditului pe documente de decontare în expediție.

În această privință există diferite puncte de vedere. Astfel, se susține că, atîta timp cît plata nu a fost încă acceptată de către plătitor, nu poate fi vorba de o încasare nejustificată, chiar dacă emitentul documentului a obținut credite bancare.

Această părere este eronată. **Creditul pe documente de decontare intervine pentru a-i complini emitentului documentului mijloacele circulante cheltuite pentru produsele livrate, serviciile prestate sau lucrările executate, așa încît acesta să nu aibă greutăți financiare pe perioada de la executarea prestației și pînă la încasarea ei efectivă de la cumpărător. Or, dacă suma respectivă nu i se cuvenea, înseamnă că titularul în cauză și-a creat surse în mod nejustificat.**

Potrivit unui alt punct de vedere se susține că titularul care a emis documentul și a încasat o sumă necuvenită să fie penalizat numai dacă nu restituie suma într-un anumit termen de la data cînd i-a fost solicitată de către cel păgubit.

Nici această părere nu poate fi admisă. Să ne gîndim ce ar fi dacă oricare titular de cont care nu se gospodărește bine din punct de vedere financiar ar cere „din greșeală" sume de bani de la alți titulari pentru a-și crea disponibilități în cont. În plus, nu trebuie scăpat din vedere nici faptul că, potrivit acelorași acte normative, în cazul abaterilor amintite mai înainte, săvîrșite de către emitent, se penalizează și titularul de cont care a acceptat plata. Or, cum se poate concepe ca partea păgubită să fie penalizată, iar cea care a încasat o sumă necuvenită să nu fie penalizată?

Tot legat de data de la care curge penalitatea pentru emitent, se pune problema cum trebuie procedat în cazul întreprinderilor și organizațiilor comerciale și bazelor de aprovizionare și desfacere care nu primesc credite pe documente de decontare în expediție pe măsura prezentării documentelor spre decontare.

Și la aceste întreprinderi se procedează în același fel, întrucît, chiar dacă pentru documentul prezentat la bancă nu s-a făcut operațiunea contabilă pentru acordarea de credite pe documente de decontare, el face parte din soldul documentelor în curs de decontare, care constituie garanția creditelor pe documente de decontare existente.

Olga MATEESCU

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

INVESTIȚIILE NECENTRALIZATE

ÎN cadrul investițiilor ce se realizează an de an în economia națională în afară de cele prevăzute în planul de stat se execută un volum important de lucrări necuprinse în plan.

Deoarece există unele neclarități în delimitarea noțiunilor generate de aceste investiții vom căuta să răspundem la unele întrebări pe această temă în lumina celor mai recente reglementări apărute.

● Care este sfera noțiunii de „investiții necuprinse în plan?"

În cadrul investițiilor „necuprinse în plan" se cuprind toate cheltuielile care în conformitate cu reglementările în vigoare au caracter de investiții (Decretul 555/1964 H.C.M. nr. 1248/1962, H.C.M. nr. 881/965, H.C.M. nr. 1830/1965, instrucțiunile D.C.S. nr. 9/1966) și care asigură construirea sau achiziționarea fondurilor fixe, condiția fundamentală fiind faptul că *acestea nu se finanțează de la art. 15 din clasificația bugetară „investiții centralizate"*.

Investițiile necuprinse în plan au o sferă largă cuprinzînd toate investițiile executate din diverse surse de finanțare, în timp ce investițiile necentralizate se finanțează numai din fondurile statului.

● Care sînt sursele de finanțare a investițiilor necentralizate?

Așa cum se precizează în instrucțiunile Direcției Centrale de Statistică nr. 9/1966, cea mai mare parte a acestor investiții se finanțează din fondurile bugetare cuprinse în articolele 12, 13, 14 și 32 din clasificația bugetară. O altă sursă o constituie creditele acordate de Banca Națională (în conformitate cu H.C.M. nr. 1830/1965) întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, precum și unităților cooperației meșteșugărești și de consum pentru executarea unor lucrări cu caracter productiv care au eficiență economică imediată și pot fi recuperate într-un termen scurt. În aceeași categorie se încadrează și investițiile ce se efectuează din credite rambursabile de către Departamentul de Valorificare a Legumelor și Fructelor.

Se mai cuprind în această categorie investițiile care se finanțează din fondurile alocate pentru organizarea șantierelor.

● Care este natura investițiilor ce se pot efectua din fondurile necentralizate?

La unitățile de stat, în cadrul investițiilor necentralizate, se poate executa o gamă largă de lucrări. Așa de pildă se pot executa unele lucrări de construcții-montaj de interes local: pavaje, puțuri de apă, poduri și podețe, construcții anexe pe lîngă școli existente (garduri, dependințe) și construcții edilitare — în general lucrări care se execută într-o perioadă mai mică decît un an folosindu-se materiale din resurse locale.

Se pot procura, de asemenea, utilaje pentru dotarea unităților de învățămînt cu: material didactic, mașini, bancuri de lucru, diferite instrumente de laborator etc. Acestea se finanțează de la art. 11 din buget „procurări și montări de utilaje speciale".

Tot din fondurile necentralizate se finanțează procurarea de inventar gospodăresc pînă la limitele stabilite prin H.C.M. nr. 1172/1951 și 124/1954 inclusiv transportul lor.

Menționăm că procurarea de utilaje, instrumente, aparate, inventar gospodăresc și echipament pentru dotarea instituțiilor *nou create și a celor ce se dezvoltă și au deci plan de investiții* se finanțează de la buget, de la art. 15.

● Există și alte surse de finanțare a investițiilor necentralizate?

În cazul realizării unui volum de încasări mai mare decît cel prevăzut în prevederile bugetare, o cotă de 50% din plusul de încasări poate fi utilizat pentru finanțarea lucrărilor de investiții de interes local. În aceleași condiții pot fi utilizate încasările din unele surse noi de venituri.

Pentru stimularea acțiunii de economisire a cheltuielilor administrativ-gospodărești, suma economiilor realizate se poate constitui ca sursă de finanțare a investițiilor necentralizate în conformitate cu normele legale în vigoare. Aceste surse sînt caracteristice pentru unitățile bugetare și cele de interes local. Pentru întreprinderile de interes republican există posibilitatea executării de lucrări de investiții necentralizate din: cota legală din fondul întreprinderii destinată diverselor acțiuni cu caracter social, din creditele de mică mecanizare și din cotele din beneficiile peste plan.

O altă posibilitate este aceea a cheltuielilor de investiții necentralizate aprobate prin dispoziții sau hotărîri ale Consiliului de Miniștri.

Ludovic LACHSZ

FAȚĂ ÎN FAȚĂ

CONDIȚII ASEMĂNĂTOARE... REZULTATE DIFERITE

I. A. P. L. „Clujul" — I. A. P. L. „Someșul"

CA profil cele două întreprinderi din orașul Cluj au aceeași activitate comercială, realizată printr-un număr de unități, care însă fiecare contribuie diferit la rezultatele obținute, atît în îndeplinirea planului de desfacere, cît și a celorlalți indicatori economico-financiari.

Deși cele două întreprinderi au avut condiții asemănătoare, în trimestrul I/1966 rezultatele au fost diferite sub aspectul producției proprii, al consumului de fond de salarii, al productivității muncii și al nivelului cheltuielilor de circulație, situația prezentîndu-se astfel:

— mii lei —

Unitatea	Plan desfacere	Realizări		Consum fond salarii pe o mie lei desfacere %	Productivitatea muncii	Nivel cheltuieli de circ. %	Diferențe nivel tr. I/1966/1965
		Desfacere	din care: producție proprie				
I.A.P.L. „Clujul"	10 300	11 600	3 038	103,6	26 700	22,5	+ 2,53
I.A.P.L. „Someșul"	15 600	17 900	3 634	97,1	30 800	20,4	— 1,20

Așa după cum rezultă din tabelul de mai sus la consumul de fond salarii la mia de lei desfacere, I.A.P.L. „Someșul" deși realizează un volum mai mare la producția proprie, înregistrează totuși 97,1% față de 103,6% cît a realizat I.A.P.L. „Clujul".

Acest lucru a fost posibil prin organizarea mai bună a activității comerciale, printr-o mai judicioasă folosire a numărului de salariați pe unități, prin sporirea volumului desfacerii la producția proprie și prin participarea șefului de unitate la desfacere (în proporție de cel puțin 25% din timpul cît este prezent în unitate).

La I.A.P.L. „Clujul" consumul este mai mare datorită faptului că în unități se folosește un număr mai mare de salariați (la personalul de întreținere, instrumentiști — două orchestre la restaurantul și braseria „Continental" — personal auxiliar) care nu este în directă legătură cu producția.

La cheltuielile de circulație I.A.P.L. „Someșul" a realizat o economie de 136 mii lei, mai mult cu 100 mii lei, decît în aceeași perioadă a anului trecut. Această economie s-a putut obține pe seama organizării mai bune a activității de transport, a măririi duratei în serviciu a materialului de protecție și inventarului textil (fețe de masă anchere) precum și reducerii volumului de pierderi peste normă.

În acest scop serviciul administrativ urmărește, pe fiecare unitate în parte, sumele consumate cu materialele de întreținere, lumină și încălzit, iar serviciul contabilității nu acordă trecerea pe cheltuieli a unor sume decît în cazuri bine justificate.

Prin amenajarea unor spații situate în clădiri vechi, care au fost reparate, s-a asigurat cu un volum mic de cheltuieli, îmbunătățirea nivelului de prezentare și mărirea capacității spațiilor comerciale existente (restaurantul „Someșul", „Crișul" etc.).

Realizarea economiilor menționate s-a datorat pe lîngă depășirea planului de desfacere și menținerii unui număr mediu de salariați la același nivel. Astfel, restaurantul „Someșul" și „Crișul" au obținut, prin folosirea unui număr mediu de salariați constant, o creștere a desfacerii pe mp de la 1770 și respectiv 2100 lei în trimestrul I/1965 la 2 280 și 3 850 lei în aceeași perioadă a anului 1966.

La I.A.P.L. „Clujul" nivelul cheltuielilor, planificat în trimestrul I/1966 de 22,76%, a fost realizat în proporție de 22,5% ceea ce față de planul recalculat, reprezintă o economie de 37 mii lei față de 367 mii lei cît s-a obținut în aceeași perioadă a anului trecut. Rezultă că nivelul cheltuielilor realizate în trim. I.1966 față de trim.I/1965 prezintă o creștere de 2,53%. Cauza: nu s-au folosit deplin toate resursele, iar unele modificări în rețeaua unităților s-au făcut fără a se ține seama de posibilitățile economico-financiare ale întreprinderii.

O situație similară se constată și la productivitatea muncii (pe total personal operativ) unde rezultatele sînt următoarele: 26 700 la I.A.P.L. „Clujul" și 30 800 la I.A.P.L. „Someșul". Datele de mai sus, arată că și la acest indicator I.A.P.L. „Someșul" a obținut rezultate mai bune, datorită creșterii volumului desfacerii pe suprafața comercială și menținerii unui număr mediu de salariați aproape la același nivel (633 în 1965 și 640 în 1966).

Judicioasa folosire a personalului astfel ca lucrătorii să fie cointeresați prin obținerea unor cîștiguri mai bune, preocuparea pentru mărirea volumului de desfacere la producția proprie de la o perioadă la alta, au dus sub acest aspect la obținerea unor rezultate mai bune la I.A.P.L. „Someșul". Din măsurile luate pentru sporirea volumului desfacerii la producția proprie arătăm:

● S-au activizat brigăzile culinare, s-au încadrat unitățile cu lucrători cu experiență, asigurîndu-se o mai mare varietate de preparate culinare, apreciate și solicitate de consumatori; așa a fost posibilă organizarea a peste 20 expoziții de preparate culinare.

● S-au luat măsuri pentru aprovizionarea unităților în prima oră a dimineții, acordîndu-se mai multă atenție recepționării calitative a materiilor prime (ouă, carne, legume etc.).

● Conducerea întreprinderii a stabilit cu O.N.T. Cluj ca servirea meselor pentru grupuri de turiști organizate să se facă la complexul „București" asigurîndu-se, pentru fiecare fel, o mai largă varietate de preparate și numai la alegerea consumatorului.

● S-au popularizat unitățile care servesc specialitatea bucătarului șef și s-a reorganizat activitatea bucătăriei de bloc, prin încadrarea cu un șef de unitate și personal bine pregătit, cu calificare profesională corespunzătoare. Dacă pînă în luna ianuarie a.c. se desfăceau 6—7 feluri de preparate unui număr de circa 250 abonați, în prezent s-a extins numărul acestora și al dulciurilor de bucătărie la 12—14 feluri, mărindu-se considerabil numărul abonaților și al celor ce sînt serviți la domiciliu.

Rezultatele indicatorilor economico-financiari obținuți de I.A.P.L. „Clujul" trebuie să fie în atenția conducerii întreprinderii, care are datoria să analizeze pe parcurs modul de realizare a acestora, să aplice indicațiile date de Direcția comercială regională și să creeze condiții mai bune pentru realizarea de economii și creșterea productivității muncii.

Constantin MOISII

UN SPRIJIN ÎN STUDIEREA „CAPITALULUI"

CUNOAŞTEREA temeinică a economiei politice marxist-leniniste a capitalismului este de neconceput fără studierea sistematică a lucrării lui K. Marx „Capitalul", „admirabila... carte de critică, de cultură şi de geniu", cum o caracteriza într-un articol comemorativ „România Muncitoare" din 25 februarie 1907. Chiar şi pentru cei ce au depăşit stadiul însuşirii bazelor economiei politice, revederea acestei opere fundamentale a lui K. Marx constituie un nepreţuit izvor de aprofundări privind mecanismul modului de producţie capitalist şi legile lui de dezvoltare, metoda de abordare şi cercetare a fenomenelor şi proceselor economice şi social-politice nou apărute.

În ajutorul celor ce studiază economia politică a capitalismului au apărut în decursul anilor o seamă de lucrări valoroase de comentarii asupra diferitelor laturi sau aspecte ale modului de producţie capitalist tratate în operele clasicilor marxism-leninismului. Evident, ele au menirea nu de a suplini studierea lucrărilor de bază la care se referă, ci constituie un sprijin în învingerea greutăţilor ce pot apare, sau în sesizarea unor aspecte importante cărora cititorul ar putea să le dea mai puţină atenţie. Pe această linie se înscrie şi lucrarea recent apărută în Editura Politică, **Karl Marx despre procesul de ansamblu al producţiei capitaliste (volumul III al „Capitalului")** de B. Zaharescu.

Autorul continuă

vechile sale preocupări de a pune la dispoziţia cititorilor materiale accesibile pentru studiul temeinic al operei lui Karl Marx. Scrisă cursiv, argumentat şi logic, lucrarea atrage atenţia că procesul de producţie capitalist trebuie privit ca unitate indisolubilă între procesul de producere, circulaţie şi de repartiţie a plusvalorii.

Ideile expuse în cel de-al III-lea volum al Capitalului, unde Marx analizează categoriile aşa cum apar ele la suprafaţa societăţii capitaliste, sînt competent comentate şi sistematizate. Convingător şi argumentat sînt tratate diferite aspecte privind transformarea plusvalorii în profit şi a ratei plusvalorii în rată a profitului, profitul mijlociu şi tendinţa de scădere a ratei profitului, capitalul comercial şi profitul comercial, capitalul de împrumut şi dobînda, renta funciară şi relaţiile de repartiţie în societatea capitalistă. Economia cărţii reflectă structura operei lui Marx şi axarea pe problemele fundamentale ale acesteia.

Se relevă în mod deosebit claritatea expunerii, fidelitatea faţă de tezele lui Marx, precum şi contrapunerea celor două sisteme — capitalist şi socialist — reliefarea superiorităţii socialismului. Relevăm şi preocuparea autorului de a aborda unele aspecte ale capitalismului contemporan, sublinierea importanţei unor teze elaborate de Marx pentru studierea noului stadiu de dezvoltare a capitalismului. De asemenea, pe parcursul lucrării se fac unele referiri şi la situaţia social-economică din ţara noastră, fapt care sporeşte interesul cititorului.

Atrag în mod deosebit atenţia consideraţiile interesante, deşi făcute mai mult enunţiativ, referitoare la egalizarea ratei profitului în perioada capitalismului monopolist. Obţinerea de profituri ridicate — se arată în lucrare — „nu se poate explica decît prin faptul că poziţia de monopol permite sustragerea şi a unei părţi din profitul obţinut în ramurile încă nemonopolizate" (pag. 69). Concurenţa se menţine şi între ramurile de producţie nemonopolizate, ceea ce duce la formarea unui profit mijlociu mai mic, deoarece are loc „dijmuirea" lui de către monopoluri. Cu alte cuvinte, legea profitului mijlociu nu încetează să acţioneze nici în condiţiile capitalismului monopolist. În legătură cu problema ratei mijlocii a profitului se încearcă să se arate cauzele deosebirilor de la ţară la ţară. Rezolvarea teoretică a acestei probleme ni se pare discutabilă ; în lucrare se face afirmaţia că în ţările capitaliste înaintate „gradul de exploatare a forţei de muncă, este mai mare decît în cele mai puţin dezvoltate", iar rata profitului „mai mică în ţările mai dezvoltate şi mai mare în cele mai puţin dezvoltate" (pag. 71). La pagina următoare se arată însă că gradul de exploatare într-o ţară mai dezvoltată „**poate** fi mai mare decît într-o ţară mai puţin dezvoltată" şi „este **probabil** însă că în ţările capitaliste mai dezvoltate rata profitului este mai mică decît în ţările mai puţin dezvoltate" *(subl. ns.)*.

Pe baza analizei legii egalizării ratei profitului, autorul relevă argumentat solidaritatea de clasă între capitalişti şi necesitatea unirii muncitorilor împotriva forţei colective a capitalului. Totodată, se abordează cauzele tendinţei de scădere a ratei profitului, factorii care caracterizează această scădere, contradicţiile interne ale legii tendinţei de scădere a ratei profitului ca expresie a contradicţiilor ireductibile ale societăţii capitaliste.

O parte însemnată a lucrării este consacrată examinării capitalului comercial şi capitalului de împrumut, respectiv a profitului comercial şi a dobînzii, ca forme de manifestare ale plusvalorii. Cu acest prilej, se subliniază specificul acestor forme de capital şi de plusvaloare, poziţia de clasă şi exploatare a salariaţilor din comerţ, rolul băncilor şi al creditului în capitalism. Interesantă şi utilă este şi explicarea mecanismului de obţinere a profiturilor de către capitalişti cu ajutorul capitalului fictiv.

Cu argumente istorice şi teoretice incontestabile,

autorul reliefează contribuţia lui Marx la analiza rentei funciare şi a relaţiilor de repartiţie în capitalism, revoluţia săvîrşită de marxism în comparaţie cu economia politică burgheză clasică. Ca şi în alte părţi ale lucrării, şi aici se fac referiri la unele fenomene ale capitalismului contemporan. Aceasta reprezintă incontestabil un aspect pozitiv al lucrării. Din păcate, reţinerile autorului în abordarea acestor probleme fac ca încercările să rămînă la nivelul deziderátelor. Atacarea lor strict enunţiativă nu este totdeauna convingătoare, mai ales cînd este vorba de o astfel de problemă ca destinul rentei funciare absolute în condiţiile capitalismului contemporan. Ideea autorului că în condiţiile capitalismului contemporan, ca urmare a creşterii compoziţiei organice a capitalului în agricultură rămîne „sub semn de întrebare existenţa rentei absolute" sau că „în asemenea condiţii nu se mai poate vorbi de rentă absolută" (pag. 251) nu rezistă, după părerea noastră, unei analize mai atente. Compoziţia organică a capitalului în agricultura capitalistă, deşi a crescut, nu s-a ridicat încă la nivelul celei din industrie, iar proprietatea privată asupra pămîntului se menţine. De altfel, autorul însuşi arată explicit că renta absolută este produsul monopolului proprietăţii private asupra pămîntului.

Ultimul capitol al lucrării se axează pe teza lui Marx că relaţiile de repartiţie nu sînt decît expresia relaţiilor de producţie istoriceşte determinate. Pe acest fundal, autorul înfăţişează raporturile dintre principalele clase ale societăţii capitaliste, conflictele sociale generate de propriile cauze de ordin economic.

În mod veridic şi fundamentat ştiinţific, autorul conclude că opera „Capitalul" continuă să rămînă o lucrare actuală prin dezvăluirea a ceea ce este esenţial şi permanent în modul de producţie capitalist — relaţiile de clasă, exploatarea, sursa veniturilor diverselor clase, procesul de ansamblu al sistemului capitalist.

Nu putem însă să nu remarcăm faptul că modul lapidar în care uneori se face actualizarea, creează impresia că toate tezele emise de Marx cu un secol în urmă au confirmare şi aplicare aidoma şi în capitalismul contemporan, ceea ce evident, nu este just.

Multitudinea aspectelor abordate şi fidelitatea interpretativă a operei lui Marx, caracterul sistematic al expunerii fac din cartea lui B. Zaharescu un comentariu util pentru aprofundarea operei marelui titan al socialismului ştiinţific.

dr. I. G. BULBOREA

SOCIOLOGIA MUNCII ŞI FLUCTUAŢIA CADRELOR

IN contextul interesului crescînd pentru cercetările sociologice de teren, problematica *sociologiei muncii* polarizează în mod deosebit atenţia specialiştilor. Un recent colocviu de sociologie a muncii, organizat la Berlin de grupa de cercetări sociologice a Academiei de Ştiinţe din R.D.G., a reliefat cîteva din problemele actuale ale sociologiei muncii, de reală însemnătate practică, pentru industria socialistă. În cadrul colocviului, la care au participat, ca invitaţi, sociologi din alte ţări socialiste, au fost dezbătute unele aspecte teoretice şi metodologice ale sociologiei muncii, cu un accent special asupra problemelor ridicate de cercetarea sociologică a fluctuaţiei forţei de muncă. Asupra acestor probleme ne vom opri în cele ce urmează.

Conceptul de fluctuaţie

O primă problemă dezbătută în referatul principal al colocviului, prezentat de prof. K. Braunreuther, membru al Academiei de Ştiinţe din R.D.G., ca şi în alte referate şi intervenţii, a fost însăşi definirea conceptului de fluctuaţie. Fluctuaţia, considera referentul, este o schimbare de loc de muncă, spontană şi neprevăzută (de întreprindere) şi care aduce anumite perturbaţii procesului de prducţie. Definiţia porneşte evident de la primul contact cu fenomenul empiric şi ea trebuie încă elaborată, cum au subliniat atît prof. Braunreuther, cît şi unii participanţi la dezbateri (N. Lapin — U.R.S.S., F. Nemes — R.P.U., D. Slejska — R.S.C., Zaga Pesic — Iugoslavia, H. Steiner şi K. Wolf — R.D.G. ş.a.), pentru a distinge şi caracteriza diferitele varietăţi ale fluctuaţiei (fluctuaţia de la o profesie la alta, de la o întreprindere la alta, înlăuntrul aceleiaşi întreprinderi, între secţiile ei), esenţa fiecărei forme de fluctuaţie. Este oare orice schimbare a locului de muncă un fenomen de fluctuaţie? Un răspuns pozitiv, fără rezerve, ar fi greşit, întrucît ar contesta distincţia între **mobilitate**, (ca schimbare a statutului social) şi **fluctuaţie**. Însăşi includerea fără discernămînt a tuturor schimbărilor locului de muncă dinlăuntrul unei întreprinderi în categoria fluctuaţiei ar aduce în mod nedorit la acelaşi numitor fenomene cauzal şi calitativ diferite.

Pentru a aprecia corect locul şi dimensiunile fluctuaţiei, s-a arătat necesitatea introducerii unor distincţii între multiplele forme pe care le poate îmbrăca mişcarea forţei de muncă. Interesantă a fost, în acest sens, clasificarea a cinci asemenea forme, propusă în referatul lui N. I. Lapin : a) mişcarea socială a forţei de muncă, cuprinzînd trecerile între diferite sfere ale vieţii sociale — de la învăţămînt în producţie sau din categoria oamenilor muncii fizice în cea a oamenilor muncii intelectuale ; b) mişcarea între ramuri a forţei de muncă, determinată, de pildă, de schimbări în structura industriei ; c) mişcarea teritorială a forţei de muncă, cauzată cu necesitate de orientarea investiţiilor ; d) mişcarea interprofesională, legată de schimbările în tehnică şi în tehnologie ; e) mişcarea de la o întreprindere la altă întreprindere de acelaşi fel, în cadrul aceleiaşi meserii. În fiecare din aceste forme pot fi distinse două categorii : mişcarea planificată a forţei de muncă şi mişcarea neplanificată.

Ipoteza de bază, demersul fundamental în abordarea sociologică ştiinţifică a procesului fluctuaţiei, s-a subliniat în cursul colocviului, trebuie să fie examinarea ei în legătură cu cerinţele mobile ale diviziunii sociale a muncii şi cu imperativele revoluţiei ştiinţifico-tehnice în socialism. Or, însăşi această diviziune nu este statică şi tocmai aici rezidă unul din izvoarele caracterului contradictoriu al procesului fluctuaţiei în socialism : pe de o parte, acest proces se înfăţişează, în anumite limite, ca fiind necesar şi avînd anumite efecte pozitive (orice nouă ramură industrială are nevoie de forţă de muncă corespunzătoare, numeric şi calitativ, şi nici o întreprindere nouă nu poate lua fiinţă fără un număr de cadre formate în alte întreprinderi) ; pe de altă parte, fluctuaţia are şi efecte dăunătoare evidente. Un alt izvor al acestui caracter contradictoriu rezidă în faptul că o mare parte a fluctuaţiei determinate de cerinţele perfecţionării muncii sociale concordant cu modificarea structurii diviziunii sociale a muncii, se realizează prin mulţimea de voinţe individuale, care exprimă adesea preferinţe subiective personale sau interese individuale, greu de prevăzut şi de planificat.

Nu cîştigul este totdeauna cauza !

Problema principală care se pune este diminuarea proceselor spontane şi extinderea controlului conştient al societăţii asupra diferitelor forme ale mişcării forţei de muncă. Întrucît o parte a acestei mişcări este cerută de împrejurări obiective, de necesităţi social-economice, în faţa cercetării sociologice se conturează sarcina **depistării acelor cauze de ordin subiectiv şi accidental** care amplifică în mod dăunător procentul fluctanţilor.

Investigaţiile sociologice desfăşurate în diferite ţări invederează că asemenea cauze există şi acţionează. Importantă pentru stabilirea lor este decelarea structurii motivaţionale a transferului în altă întreprindere. Hotărîrea individuală de schimbare a locului de muncă nu este monocauzală. Cu cît cercetarea sociologică va putea pătrunde, cu instrumente rafinate de analiză, în ţesătura intimă a acestor cauze, urmărite în expresiile lor individuale, cuprinzînd însă totodată o arie socială suficient de largă şi reprezentativă, cu atît se vor putea obţine concluzii de o valoare mai generală, apte să ducă şi la soluţii practice pentru limitarea fluctuaţiei.

Dezbaterile colocviului, permiţînd confruntarea cîtorva cercetări sociologice efectuate, au reliefat constatări convergente asupra unora din cauzele mai răspîndite. Se consideră adesea că, în ierarhia motivelor care generează fluctuaţia, pe primul loc se află tendinţa de a obţine un cîştig mai mare în altă parte. Or, cercetări desfăşurate au arătat că, deşi real într-o serie de cazuri, motivul amintit nu este nicidecum întotdeauna cel mai important.

În schimb, o cauză din cele mai importante de ordin subiectiv s-a dovedit a fi tensiunile ce apar în colectivele de muncă, fie între muncitori, fie între maiştri şi unul sau altul dintre muncitori. Trebuie avută în vedere, cum au subliniat numeroşi participanţi (J. Perczel — R.P.U., W. Piotrowski — Polonia, D. Slejska ş.a.), şi legătura directă dintre satisfacţia în muncă si tendinţa spre fluctuaţie, întrucît în numeroase cazuri cauzele insatisfacţiei pot fi înlăturate sau treptat contracarate şi anihilate prin acţiuni adecvate, eliminîndu-se un izvor real al fluctuaţiei. Adaptarea profesională redusă sau servicii sociale necorespunzătoare sînt, de asemenea, izvoare ale fluctuaţiei asupra cărora se poate acţiona.

Efectuarea cercetărilor sociologice asupra fluctuaţiei ridică şi o seamă de probleme metodologice, dezbătute la colocviul amintit. Sugestii interesante pe această linie au cuprins referatele prezentate de sociologii cehoslovaci D. Slejska şi V. Lamser, care au propus unele modalităţi de măsurare a gradului integrării muncitorului în întreprindere, a „identificării" cu întreprinderea socialistă. În acelaşi plan al dezbaterii metodologice s-a înscris şi referatul prezentat de semnatarul acestor rînduri, în care au fost înfăţişate premisele şi procedeele unei cercetări asupra fluctuaţiei în cîteva întreprinderi industriale, investigaţie ce este efectuată în prezent de un colectiv de cercetători (V. Dumitrescu, A. Rusu, O. Mişcol) din sectorul de materialism istoric al Institutului de filozofie din Bucureşti.

Desfăşurarea cercetărilor asupra cauzelor fluctuaţiei, asupra structurii şi componenţei fluctanţilor trebuie adaptată de fiecare dată particularităţilor grupului social şi profesional studiat. Convingător în acest sens a fost referatul prezentat de dr. Zaga Pesic — R.S.F. Iugoslavia — care a demonstrat contribuţia pe care cercetările de antropologie socială o pot aduce abordării sociologice a problemelor fluctuaţiei, de pildă, în legătură cu grupul „muncitorilor-ţărani".

Răspunzînd problemelor practice reale pe care diferitele aspecte ale fluctuaţiei le îmbracă într-un loc sau altul, într-o ramură sau alta, cercetarea sociologică marxistă poate aduce şi în acest domeniu al construcţiei social-economice o contribuţie ştiinţifică şi practică eficientă.

dr. Mihail CERNEA

1966–1970

Regiuni și raioane rămase în urmă din punct de vedere economic

PE ORBITA INDUSTRIALIZĂRII SOCIALISTE

PREVEDERILE planului cincinal, aprobat recent de Marea Adunare Națională, la baza căruia stau Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., exprimă cu fidelitate aplicarea consecventă a politicii partidului privind continuarea industrializării socialiste a țării, condiție esențială, determinantă pentru desfășurarea viguroasă a întregii vieți economice și sociale. Parte integrantă a acestei politici este și îmbunătățirea permanentă a repartizării forțelor de producție pe întregul teritoriu al țării. **„Una din caracteristicile principale ale planului cincinal — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntul de închidere la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a.c. — o constituie faptul că el asigură o mai justă repartizare a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, în scopul valorificării la un nivel superior a resurselor naturale, precum și dezvoltării forțelor de producție și a bazei tehnico-materiale în regiunile și raioanele rămase în urmă din punct de vedere economic".**

Pentru înfăptuirea acestor țeluri, în actualul plan cincinal s-a prevăzut — ținîndu-se seama de necesitățile și de posibilitățile concrete ale economiei naționale, — crearea unei baze industriale în 70 din cele 100 raioane slab dezvoltate din punct de vedere economic. Majoritatea din acestea sînt situate în regiunile București (11 raioane), Oltenia (9 raioane), Suceava (5 raioane), Argeș, Iași, Mureș și Maramureș (cîte 4 raioane).

Pentru dezvoltarea economică și social-culturală a acestor regiuni se prevede alocarea a circa 38% din volumul total al investițiilor ce vor fi efectuate în perioada 1966—1970, cu aproape 29 miliarde lei mai mult decît s-a realizat în aceste regiuni în anii șesenalului. **Prin realizarea investițiilor prevăzute, se creează condiții ca producția globală industrială a regiunilor Oltenia, Argeș, Mureș, București și Iași să atingă în anul 1970 un nivel apropiat de cel realizat în anul 1965 de unele dintre regiunile avansate din acest punct de vedere.**

Pe baza orientării și indicațiilor date de conducerea partidului, la stabilirea amplasamentului noilor obiective și secții industriale au fost îmbinate criteriile de eficiență economică cu politica de ridicare a regiunilor mai puțin dezvoltate. S-a

CRITERII ÎN AMPLASAREA NOILOR OBIECTIVE

avut în vedere că obținerea unei eficiențe economice cît mai ridicate, care constituie criteriul economic fundamental în amplasarea noilor capacități de producție, se realizează, atît prin stabilirea unor capacități optime de producție și a unor soluții constructive și tehnologice corespunzătoare, cît și prin folosirea condițiilor economice și naturale favorabile existente în toate regiunile țării. Totodată, aceasta asigură și îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție.

Stabilirea amplasamentului noilor obiective, precum și a întreprinderilor ce urmează a fi extinse s-a făcut, pentru fiecare caz în parte, pe baza unor analize aprofundate, care țin seama, atît de realizarea unei eficiențe economice ridicate, cît și de unele cerințe de ordin politico-social ale diferitelor regiuni sau localități. *Repartizarea pe teritoriu a resurselor de materii prime exploatabile în condiții economice și tehnice avantajoase, posibilitățile și condițiile de asigurare cu combustibil, energie electrică și termică, apă potabilă și industrială, natura construcțiilor și condițiile de fundație, volumul de transport și situația căilor de transport, perisabilitatea sau alte caracteristici tehnice ale unor materii prime sau produse finite, structura și modul de asigurare a numărului de salariați necesari și, respectiv, necesitatea folosirii raționale a forței de muncă existente, precum și particularitățile repartizării teritoriale a diferitelor ramuri, iată numai o parte din elementele luate în considerare la amplasarea noilor capacități de producție.*

Măsurile luate de stabilire a amplasamentelor noilor obiective industriale o dată cu elaborarea planului cincinal, fac parte din programul prevăzut pentru traducerea în viață a Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale. În prezent, fiecare minister și fiecare regiune are un program clar de activitate pînă în 1970, ceea ce permite ca din timp să se ia toate măsurile economice, financiare și tehnice pentru realizarea obiectivelor pe amplasamentele stabilite.

Înfăptuirea prevederilor planului economic pe perioada 1966—1970 va asigura o importantă îmbunătățire a repartizării teritoriale a forțelor de producție, și creșterea nivelului de trai al populației în toate regiunile țării, antrenînd toate raioanele și regiunile patriei spre progres și bunăstare.

Ștefan BACIU
director în C.S.P.

REGIUNEA ARGEȘ

• PRODUCȚIA GLOBALĂ IND[...] DE 2,7 ORI FAȚĂ DE 1[...]
• PESTE 40 DE OBIECTIVE

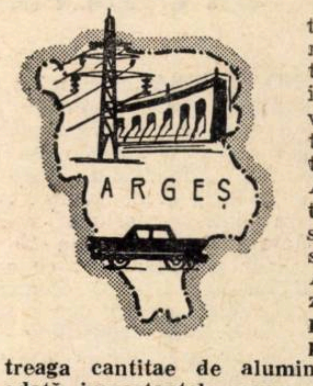

Înfăptuind politica partidului nostru de dezvoltare continuă a industriei, pe baza valorificării variatelor resurse naturale, regiunea Argeș a înregistrat în anii construcției socialiste succese deosebite. Astăzi, **ea realizează 26% din producția de țiței, precum și întreaga cantitae de aluminiu a țării. Totodată, importantele resurse de sare și calcar, de care dispune regiunea, se valorifică superior la Uzina de produse sodice-Govora; lemnul din pădurile noastre se industrializează în modernele combinate de la Rm. Vîlcea și Pitești; în curînd va intra în funcțiune puternica hidrocentrală construită pe rîul Argeș etc.**

Studiile făcute, în ultimii ani, au reliefat că regiunea dispune încă de importante resurse naturale și de mari rezerve de forțe de muncă pentru continuarea dezvoltării industriei într-un ritm și mai înalt. Deși producția globală industrială realizată în 1965 a fost de 11 ori mai mare decît în 1938, totuși regiunea Argeș are încă o pondere mică — 3,4% — în producția industrială totală a țării. Dacă adăugăm și faptul că numărul mediu de salariați la 1 000 de locuitori e cu peste 50% mai mic decît media pe țară, iar producția industrială globală pe locuitor e, de asemenea, cu aproape 50% mai mică, ne dăm seama că regiunea are de făcut eforturi susținute pentru a ajunge la nivelul regiunilor dezvoltate.

În cadrul actualului plan cincinal partidul și guvernul acordă un sprijin deosebit pentru dezvoltarea impetuoasă a regiunii noastre, astfel că tot mai multe raioane și orașe care au o industrie slabă să dispună de întreprinderi industriale importante. **Pe cuprinsul regiunii Argeș vor lua ființă peste 40 de obiective — întreprinderi și secții noi — numai în industria republicană.**

Noile capacități de producție care vor fi puse în funcțiune în anii cincinalului, precum și dezvoltarea și modernizarea întreprinderilor existente, vor contribui la valorificarea într-o măsură mai mare a bogățiilor regiunii și la folosirea mai deplină a forței de muncă. Astfel, **numărul salariaților va spori cu peste 50 000, iar volumul producției globale industriale va fi în 1970 de peste 2,7 ori mai mare decît în 1965, ceea ce va face ca ponderea regiunii Argeș în producția industrială a țării să ajungă în 1970 la 5,3%, depășind producția globală industrială realizată în 1965 de unele din regiunile avansate.** În viitor, această pondere va crește și mai mult, întrucît o bună parte din obiectivele prevăzute în cincinal vor începe să producă după 1970. Astfel, regiunea Argeș, în trecut una din cele mai înapoiate din punct de vedere economic, va ajunge la nivelul regiunilor dezvoltate.

Realizarea obiectivelor prevăzute în planul cincinal e asigurată prin volumul mare de

REGIUNEA OLTENIA

• ÎN 14 ZILE, ÎNTREAGA PRODUCȚIE A ANULUI 1938
• PESTE 26,5 MILIARDE LEI INVESTIȚII

În producția industrială a țării își face din ce în ce mai simțită prezența și regiunea Oltenia. **În 1965 în regiunea noastră s-au produs: întreaga cantitate de frigidere și de locomotive Diesel electrice, 50,8% din producția de generatoare electrice, 23,8% din cea de motoare electrice, 36,6% din vagoanele marfă magistrale, circa 40% din producția de semănători, 25% din cea de lignit, 11,8% din producția de țiței, circa 30% din producția de gaze de sondă, circa 15% din producția de PAL, 10,2% din cea de zahăr și ulei** etc. Dezvoltarea industriei în regiune a atras după sine și creșterea numărului de salariați. În 1965, numărul celor ocupați în industrie era de 62 000, față de 5 926 din 1938. Astăzi, **în Oltenia, se realizează în 14 zile întreaga producție industrială a anului 1938.**

Dacă privim în trecut, se poate constata că Oltenia, ținut bogat, cu lanuri întinse și păduri seculare, cu un subsol plin de resurse prețioase, era una din cele mai înapoiate părți ale României. Din datele statistice ale vremii, reiese că, în 1930, numai 13 unități industriale aveau peste 100 salariați, iar în anul 1938 Oltenia deținea numai 1,7% din producția globală industrială a țării.

O dată cu trecerea puterii politice în mîinile clasei muncitoare, Oltenia, ca și celelalte regiuni ale țării, a fost adusă la viață nouă. S-au reutilat cele cîteva unități existente, s-au construit noi fabrici și uzine moderne, cum sînt: Uzinele „Electroputere"-Craiova, întreprinderile de foraj și extracție Țicleni și Craiova, exploatările miniere Rovinari și Motru, combinatele de industrializare a lemnului din Turnu-Severin și Tîrgu-Jiu, Combinatul de zahăr și ulei-Podari, Combinatul chimic și Centrala electrică de termoficare de la Craiova, Fabrica de materiale de construcții de la Tîrgu-Jiu, Întreprinderea de prefabricate din beton-Craiova etc.

Pentru dezvoltarea economică și social-culturală a întregii regiuni s-a prevăzut alocarea **— în perioada 1966—1970 — a 26,5 miliarde lei investiții pentru construcția unor noi obiective.** Majoritatea fondurilor de investiții sînt destinate continuării construirii Sistemului hidroenergetic Porțile de Fier, lărgirii bazinelor carbonifere Motru și Rovinari, centralelor termoelectrice de la Craiova și Rovinari. Importante fonduri sînt repartizate pentru valorificarea superioară a unui volum sporit de materii prime și diferite resurse naturale existente în regiune. Cercetările geologice au stabilit că în bazinele carbonifere Rovinari, Motru, Jilț și Albeni se află 2/3 din rezervele de lignit ale țării noastre. O parte din acesta va fi consumat de noua centrală electrică ce va funcționa la Rovinari cu o putere instalată aproximativ egală cu cea de la Craiova.

Industria va cunoaște, în continuare, o dezvoltare deosebită. **La Craiova** se vor construi noi fabrici: de mașini agricole, de confecții, de încălțăminte, de bere, pîine, de produse din beton celular autoclavizat, cu o capacitate de 208 000 mc pe an, și o uzină de îngrășăminte azotoase cu o producție anuală de 300 000 tone amoniac, 300 000 tone azotat de amoniu și 300 000 tone uree. Uzina „Electroputere" se va extinde prin construirea unei fabrici de ansamble sudate, a unui laborator de înaltă tensiune și mare putere de rupere, se va mări Fabrica de transformatoare și mașini rotative. La **Turnu-Severin** se va pune în funcțiune, în cadrul complexului actual, o fabrică din plăci fibrolemnoase cu o capacitate de 35 000 tone pe an. În afară de extinderea și modernizarea Uzinei mecanice, se va mai construi un complex alimentar cu o fabrică de pîine, o fabrică de produse lactate, precum și un combinat de celuloză papetară, hîrtie și cartoane din foioase. La **Tîrgu-Jiu** vor continua lucrările la Fabrica de ciment — pentru a se ajunge, în anul viitor, la capacitatea finală de aproape 2 milioane tone ciment pe an și 210 000 tone var — precum și la fabrica de azbociment ce va avea o producție anuală de cel puțin 1 500 km tuburi de presiune și circa 5 400 mp plăci pe an. Și la **Balș** se va construi o uzină de roți monobloc și o linie pentru prelucrarea osiilor montate și concentrarea fabricației de boghiuri pentru vagoane.

În vederea dezvoltării raioanelor cu o industrie slabă se vor construi o serie de alte obiective. Printre acestea cităm: fabricile de cherestea, placaj, lăzi și semifabricate la **Filiași**; tăbăcăria minerală și fabrica de zahăr la **Corabia**; fabrica de vată medicinală și articole sanitare la **Băilești**; fabrici de conserve, tricotaje tip lînă și produse lactate la **Caracal**; fabrică de conserve la **Calafat** etc.

Prin punerea în funcțiune a noilor obiective, precum și prin modernizarea celor existente, se vor crea condiții ca în 1970 să se realizeze o producție industrială de 2,5 ori mai mare decît în 1965, cu un ritm mediu anual de 20,5%, depășind în acest fel ritmul mediu prevăzut pe țară de 11,6%.

Ion NICOLA
adjunct al comisiei economice a Comitetului regional Oltenia al P.C.R.

REGIUNEA BUCUREȘTI

• MARI CAPACITĂȚI DE P[...]
• CREȘTEREA CU 30% A[...] DE SALARIAȚI OCUPAȚI [...]

SITUATĂ în cîmpia română, regiunea București era cunoscută pînă nu de mult numai ca grînar al țării. Întinsele cîmpii ale Bărăganului, asigurau în mare măsură baza cerealieră a țării. Astăzi, datorită politicii înțelepte a partidului, se poate vorbi și în această regiune de o industrie în plină dezvoltare, constituită din peste 60 de întreprinderi. **În 1965, producția globală industrială a crescut de 2,6 ori față de anul 1959. Ritmul mediu anual de creștere a producției globale industriale în perioada 1959—1965 a fost de peste 16,7%.**

Investițiile masive alocate de stat au permis ca, în anii din urmă, să fie date în funcțiune noi obiective industriale de mare im-

USTRIALĂ VA CREȘTE
965
NOI

investiții acordat regiunii noastre. Investițiile alocate au sporit astfel :

1956—1960	1961—1965	1966—1970
4 457 000 000	10 800 000 000	22 300 000 000

Prin realizarea volumului de investiții prevăzut în anii cincinalului, raioanele Pitești, Găești, Drăgășani, Curtea de Argeș, Muscel, Slatina și Rm. Vîlcea vor cunoaște o dezvoltare industrială însemnată.

Adoptarea planului cincinal creează condiții favorabile pentru cunoașterea din timp de către organele locale de partid și de stat a importantelor sarcini defalcate pe ani și pe unități, asigurînd posibilitatea luării unor măsuri corespunzătoare în vederea realizării la termen a planului de investiții, pentru obținerea unei eficiențe economice sporite. Bunăoară, în proiectele privind dezvoltarea întreprinderilor de industrializare a lemnului,

UNITĂȚI INDUSTRIALE CARE SE VOR CONSTRUI ÎN REGIUNEA ARGEȘ

- **Fabrica de autoturisme de la Pitești cu o capacitate anuală de 50 000 autoturisme în etapa finală și 10 000 seturi piese și ansamble pentru autoutilitare ;**
- **Rafinăria de țiței din Pitești, care va prelucra superior bogatele resurse petrolifere din regiune ;**
- **Combinatul petrochimic din Pitești și Combinatul chimic de la Rm. Vîlcea ;**
- **Hidrocentrala de pe Lotru de 510 MW, care va fi cea mai puternică unitate de acest gen, construită pe rîurile interioare ale țării ;**
- **Uzina de piese de schimb pentru utilaj chimic și Fabrica de frigidere de la Găești, în cadrul cărora vor lucra circa 4 000 salariați ;**
- **Centrala electrică de termoficare de la Rm. Vîlcea de 100 MW ;**
- **Fabrica de motoare electrice, a cărei construcție a și început la Pitești și care va produce anual 750 000 micromotoare în etapa 1966—1970 și 1 100 000 la capacitatea finală, precum și 250 000 motoare electrice asincrone ;**
- **Unitatea de tricotaje tip bumbac II și Fabrica de produse cărbunoase de la Slatina, la care vor lucra circa 3 600 salariați ;**
- **Fabricile de la Curtea de Argeș, una de semiceluloză și hîrtie pentru miez carton ondulat pe bază de lemn de foioase și alta de bunuri de consum din mase plastice ;**
- **Fabrica de bere de la Pitești și alte unități de industrie alimentară în regiune ; fabrici de conserve, de preparate din carne, de produse lactate, de panificație, centre de vinificare etc.**

prin soluțiile adoptate se va reuși ca în 1970 să se realizeze în plus 177 000 mc de lemn pentru utilizări industriale față de 1965, deși volumul masei lemnoase de exploatat va scădea cu 300 000 mc.

Mobilizatoare pentru întregul nostru popor, sarcinile cincinalului au fost dezbătute și în regiunea noastră cu un înalt simț de răspundere de către toate colectivele de muncă. Cu acest prilej au fost scoase la iveală noi și importante rezerve a căror valorificare va asigura realizarea la un înalt grad de eficiență a tuturor obiectivelor.

Gh. MARINESCU
secretar al Comitetului regional Argeș al P.C.R.

DUCȚIE INDUSTRIALE
UMĂRULUI
INDUSTRIE

portanță economică. Între acestea se numără: Combinatul de celuloză și hîrtie-Călărași, cu o capacitate anuală de 50 000 tone celuloză, 66 000 tone hîrtie de diferite sorturi și 5 000 tone caiete ; Combinatul de îngrășăminte chimice-Turnu Măgurele cu fabricile de acid sulfuric, de îngrășăminte complexe cu o capacitate anuală de 200 000 tone fiecare. De asemenea, în anii șesenalului, ca urmare a dezvoltării și modernizării unităților existente, s-a înregistrat o creștere de două ori la producția industriei construcțiilor de mașini și prelucrarea metalelor, de peste patru ori la materialele de construcție și de peste două ori la confecții. Totodată, gama produselor industriale s-a îmbogățit prin construcția de nave cu diverse utilizări, fabricația celulozei și hîrtiei, a acidului sulfuric, îngrășămintelor fosfatice și azotoase etc.

Industrializarea regiunii București a dus la schimbarea vieții oamenilor, la îmbunătățirea simțitoare a nivelului lor de trai. La orașe și sate s-au înălțat construcții noi de locuințe, edificii și așezăminte social-culturale.

Prevederile actualului plan cincinal asigură o dezvoltare înfloritoare a industriei și agriculturii regiunii. **În 1970, producția globală industrială va fi de peste două ori mai mare față de anul 1965. Ritmul mediu anual de creștere va atinge 15,8%, superior celui prevăzut pe țară.** Pe locuitor, se va realiza la finele anului 1970 o producție globală de peste două ori mai mare decît în ultimul an al șesenalului.

O imagine sugestivă a continuării în ritm susținut a procesului de industrializare a regiunii noastre este dată de faptul că **în 1970 se va produce în aproape 25 zile întreaga producție globală industrială a anului 1950.**

Ca urmare a politicii de investiții, în perioada actualului cincinal vor fi atrase în circuitul economic al țării și valorificate superior noi și însemnate resurse. **Volumul investițiilor alocate se va ridica la 20,9 miliarde lei,** reprezentînd, față de șesenal, o creștere de aproape 36%. Intrarea în funcțiune a noilor obiective prevăzute va determina sporirea cu aproximativ 30% a numărului de salariați care vor lucra în industrie.

Folosirea rațională a acestor fonduri, prin construirea unor noi și moderne obiective industriale, va face ca în perioada cincinalului, harta economică a regiunii București să înregistreze profunde schimbări. O serie de raioane, care pînă acum erau slab dezvoltate din punct de vedere industrial, vor începe să trăiască viața de industrie. În orașul **Giurgiu** se va construi o țesătorie cu finisaj pentru țesături din fibre chimice și bumbac ; la **Oltenița** — o filatură pentru fire din fibre chimice și bumbac, la **Slobozia** — o fabrică de pîsle și postavuri tehnice ; la **Urziceni** — o unitate de îngrășăminte cu fosfor ; la **Titu** — o fabrică de casete pentru radioreceptoare și televizioare ; la **Urziceni** și **Țăndărei** întreprinderi de produse ceramice.

Pentru valorificarea pe scară industrială a produselor agroalimentare existente în diferitele raioane ale regiunii, se va construi la **Fetești** o fabrică de conserve de legume și fructe cu o capacitate de 20 000 tone/an ; la **Slobozia** — o fabrică de ulei cu o capacitate de prelucrare de 400 tone semințe floarea-soarelui și 150 tone soia în 24 de ore ; la **Oltenița** — o fabrică de ambalaje metalice cu o producție anuală de 150 000 000 cutii pentru conserve. Se va construi, de asemenea, hidrocentrala de la **Islaz,** precum și numeroase alte întreprinderi industriale. Vor fi terminate lucrările începute anterior la Combinatul de îngrășăminte chimice **Turnu-Măgurele** care, numai prin valoarea producției proprii, va depăși cu mult întreaga producție globală industrială a regiunii București din anul 1950.

Alocarea cu discernămînt a fondurilor de investiții în funcție de criteriul unei înalte economicități și a unei juste repartizări teritoriale, va determina valorificarea superioară a resurselor naturale, folosirea mai deplină a forțelor de muncă, va face ca viața materială și spirituală a oamenilor să pulseze în ritmul viu al epocii civilizației socialiste.

Serghie PETCULET
secretar al Comitetului regional București al P.C.R.

REGIUNEA IAȘI

• CONSTRUCȚII INDUSTRIALE LA VASLUI, PAȘCANI ȘI HUȘI
• RESURSELE NATURALE ȘI FORȚA DE MUNCĂ MAI DEPLIN FOLOSITE

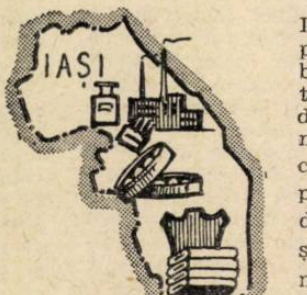

Astăzi, regiunea Iași este un exemplu viu al schimbărilor intervenite în peisajul industrial al României. Aici s-au construit întreprinderi moderne, dotate cu mașini și utilaje de înalt nivel tehnic : Fabrica de rulmenți, Fabrica de antibiotice, Uzina metalurgică, Fabrica de prelucrare a maselor plastice, Fabrica de tricotaje „Moldova", Fabrica de ulei „Unirea", Fabrica de mobilă ș.a. — ceea ce a dat un puternic impuls dezvoltării industriale a regiunii. Este semnificativ de arătat că **volumul producției industriale a fost la sfîrșitul anului 1965 de 3,1 ori mai mare față de 1959 și de 13 ori față de 1950. Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale în perioada 1960—1965 a fost de 20,8%.** Astăzi, industria regiunii realizează din întreaga producție a țării circa : 70% antibiotice, 65% țevi sudate, 27% ulei și grăsimi vegetale, 23% tricotaje și 21% rulmenți.

Vorbind despre dezvoltarea impetuoasă a regiunii, nu ne putem referi însă numai la transformările obținute pe plan industrial. În regiune s-a desfășurat o intensă activitate de reconstruire și modernizare a orașelor, de înfrumusețare a satelor, a crescut substanțial baza materială a învățămîntului de toate gradele, s-au construit blocuri noi, s-a dezvoltat pe baze științifice agricultura. Prin graiul cifrelor, aceste realizări ar putea fi exprimate astfel : 369 sate electrificate (în 1944 exista un singur sat electrificat) și 7 centre — Pașcani, Vaslui, Huși, Hîrlău, Negrești, Murgeni și Tg. Frumos — racordate la sistemul energetic național ; 11 372 apartamente fizice date în folosință numai în șesenal ; 1 575 noi săli de clasă pentru învățămîntul de cultură generală ; 20 000 mp spații de școlarizare pentru învățămîntul superior ; 157 515 salariați al căror salariu mediu a crescut cu 42% ; valoarea mărfurilor desfăcute prin comerțul socialist a crescut de la 1 358 milioane lei în 1959, la 2 638 milioane în 1965 etc.

Oamenii muncii din regiunea Iași au aflat cu mare satisfacție despre grija partidului și guvernului de a construi în cincinal unități industriale în raioanele lipsite în prezent de industrie sau cu o industrie slab dezvoltată. În regiunea Iași — amintită și ea în cuvîntul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie, ca avînd raioane fără o bază industrială — se vor construi în anii cincinalului întreprinderi moderne. Astfel, la **Vaslui,** unde nu exista decît o unitate de industrie locală, sînt în curs de construcție o fabrică de mobilă cu o capacitate de 20 000 garnituri convenționale și o fabrică de confecții a cărei producție globale va fi de peste 250 milioane/an. Ambele unități vor avea împreună circa 2 700 salariați. La **Pașcani** este prevăzută a fi construită o fabrică de tricotaje tip mătase și perdele cu 3 000 salariați și cu o producție anuală de 9 milioane bucăți tricotaje și un milion mp perdele pe an. La **Huși** urmează a fi construită o fabrică de ciorapi din fire tip bumbac, lînă și supraelastici cu circa 1 600 salariați. Se are în vedere, de asemenea, dezvoltarea Fabricii de rulmenți din **Bîrlad.** În același oraș va intra în funcțiune în anul viitor și o fabrică de produse lactate. În podgoriile din raioanele **Huși, Iași** și **Bîrlad** urmează a fi construite centre de vinificare și depozitare cu o capacitate de 1 350 vagoane, iar la **Cotnari** un complex de vinificare.

Amintind și de noile unități industriale ce se vor construi în orașul Iași — Fabrica de fire poliesterice, țesătorie de mătase, complex de morărit și panificație, fabrică de produse ceramice, instalație de biostimulatori și antibiotice de semisinteză, amplificarea centralei electrice de termoficare — putem avea imaginea clară a regiunii noastre industriale din 1970.

Concomitent cu dezvoltarea industrială o atenție deosebită se acordă și ridicării satelor. Astfel, la **Uricani** se va face un complex avicol de 40 000 locuri tineret reproducție ; cîte o îngrășătorie de taurine la **Fălciu** și **Movileni** de 5 000 și respectiv 3 000 de locuri; 4 ferme de vaci în raionul **Iași ;** 5 S.M.T. noi în raioanele : **Negrești, Hîrlău, Bîrlad, Iași** și **Vaslui,** stații de uscare a cerealelor în raioanele **Bîrlad, Hîrlău, Huși, Pașcani** și **Negrești ;** încă 431 de sate electrificate. Importante obiective sînt prevăzute pentru dezvoltarea bazei materiale a învățămîntului superior și de cultură generală, ocrotirea sănătății, lucrări tehnico-edilitare. Pînă în 1970 se vor construi 13 385 noi apartamente.

Organele locale de partid și de stat, oamenii muncii din regiune, vor depune toate eforturile pentru îndeplinirea exemplară a planului de investiții, pentru a realiza construcții de nivel calitativ superior, la un preț de cost scăzut, pentru valorificarea rezervelor interne și a bogățiilor naturale ale regiunii. În această perioadă va trebui întărită cooperarea oamenilor de știință din regiunea noastră cu Comitetul Geologic și alte organe economice centrale, în vederea stabilirii rezervelor naturale existente în subsolul regiunii pe baza cărora să se poată orienta dezvoltarea economică de perspectivă.

ing. Ion ROTARU
membru al Biroului Comitetului regional Iași al P.C.R.

REGIUNEA MARAMUREȘ

• DEZVOLTAREA METALURGIEI NEFEROASE ȘI A INDUSTRIEI FORESTIERE

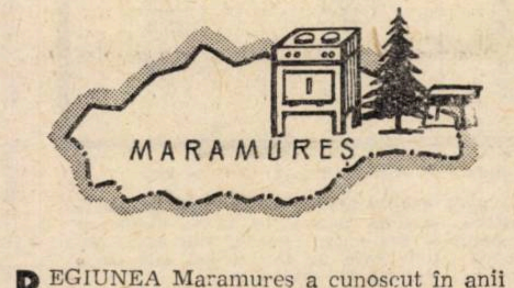

REGIUNEA Maramureș a cunoscut în anii construcției socialiste profunde schimbări. Numai în **perioada șesenalului au fost investite în regiunea noastră fonduri ce depășesc 5,7 miliarde lei** ceea ce a permis punerea în producție a peste 30 obiective industriale importante. Între acestea se află Flotația centrală de preparare a minereurilor, Uzina de cupru și Sistemul hidroenergetic din Baia Mare, exploatările miniere de la Suior și Ilba, Complexul de industrializare a lemnului din Sighetul Marmației etc. Concomitent cu mărirea capacității stațiilor de preparare de la Baia Sprie și Baia Borșa, se amplifică flotațiile la Săsar și Băiuț, se vor construi o stație de antezdrobire și siloz la Suior, o stație pilot la Sărar și altele. **Regiunea Maramureș are în prezent cea mai mare pondere în producția globală de metale neferoase a țării, reprezentînd 43% din producția totală a acestei ramuri.**

Este concludent faptul că volumul producției globale din 1965 a fost de 14 ori mai mare decît întreaga producție din anul 1938. Ca urmare, harta economică a Maramureșului de astăzi nu mai poate fi asemuită nici pe departe cu cea din trecut. Dintr-o regiune cu o industrie slab dezvoltată în urmă cu două decenii, ea a cunoscut, în anii construcției socialiste, o puternică înflorire.

O dată cu dezvoltarea economiei regiunii, a crescut simțitor și nivelul de trai al populației, care are putința să cumpere astăzi aproape de 5 ori mai multe mărfuri decît în trecut. Dacă adăugăm la aceasta că în răstimpul dintre ultimele două congrese ale partidului, aproape 8 000 de familii din orașele și centrele muncitorești ale regiunii s-au mutat în apartamente noi, iar în ultimii 15 ani, și-au construit case noi circa 50 000 familii de la sate, conturăm și mai mult tabloul creșterii bunăstării. În perioada 1966—1970 se vor construi în regiunea Maramureș aproape 10 100 apartamente convenționale.

La ridicarea pe mai departe a nivelului de trai al oamenilor muncii din regiunea noastră — unde există încă raioane fără bază industrială — o pîrghie puternică o reprezintă prevederile actualului plan cincinal. În această perioadă, **în regiune se vor moderniza și dezvolta unele obiective din ramura minieră, chimico-metalurgică, forestieră, din industria ușoară și alimentară.**

Spre exemplu, se va dezvolta Uzina de cupru din Baia Mare cu o capacitate de 10 000 tone/an cupru electrolitic și se va amenaja prelucrarea concentratelor colective tip Burloaia cu o capacitate de 30 000 tone/an. Pentru valorificarea resurselor naturale existente în Maramureș, se va lărgi și moderniza producția unităților industriei locale. Astfel, va fi valorificat praful tehnic rezultat din măcinarea marnei de la Vișeu, se va da o utilizare superioară caolinei din Budești, raionul Sighet, care va servi ca material refractar. De asemenea, resursele de bentonită de la **Orașul Nou,** raionul Oaș, vor fi puse la dispoziția turnătoriilor uzinelor constructoare de mașini, iar bentonita coloidală de aici va fi folosită în industria vinului.

Alături de modernizarea și extinderea principalelor unități economice existente, regiunea se va îmbogăți cu noi obiective importante, parte din ele fiind amplasate în raioanele și localitățile unde industria era slab dezvoltată înainte, sau lipsea. Astfel, la **Negrești** în **Țara Oașului** — vestită pentru frumusețile plaiurilor și a străvechilor datini românești — se va construi o întreprindere textilă pentru țesături de cînepă și iută. La **Carei,** va lua ființă o fabrică de încălțăminte cu o producție anuală de 1 500 000 perechi încălțăminte.

În cadrul Combinatului de industrializare a lemnului din **Sighetul Marmației** va începe anul acesta construirea a două noi fabrici — una pentru produse aglomerate din lemn și alta pentru furnir, care vor valorifica la un nivel superior resursele lemnoase ale regiunii.

Ca și în industrie, și în agricultură sînt alocate fonduri de investiții pentru construirea de noi și moderne complexe zootehnice, din care o parte vor intra în funcțiune în anul acesta, iar altele în anii viitori. În trimestrul III al anului în curs, va începe să producă Complexul de păsări de la Seini, orașul Baia Mare, unde se vor obține anual 100 000 găini și 18 milioane ouă. Pentru anul viitor este prevăzută extinderea complexului — valoarea totală a investiției ridicîndu-se la circa 13 000 000 lei.

În raionul Carei, la Chereușa, va fi dat în folosință, în trimestrul III al acestui an, un complex modern pentru 10 000 de oi unde, pe baza aplicării metodelor științifice de zootehnic, se scontează obținerea a 10 kg lînă de la fiecare ovină.

La realizarea acestor noi obiective cît și a altora în raioanele cu industrie slab dezvoltată sau inexistentă, cît și a unor obiective social-culturale ca, de pildă, o policlinică la Carei, un cinematograf la Negrești, o casă de cultură și un cinematograf la Baia-Mare, circa 250 săli de clasă pentru învățămîntul de cultură generală și 32 săli de clasă pentru învățămîntul profesional și tehnic, unități comerciale în suprafață de 15 000 mp, se va manifesta o grijă deosebită pentru folosirea cît mai chibzuită și mai economicoasă a fondurilor de investiții alocate, precum și pentru darea în funcțiune a obiectivelor la termenele planificate.

Gheorghe BLAJ
secretar al Comitetului regional Maramureș al P.C.R.

DOCUMENTAR

TENDINȚE ÎN STRUCTURA COMERȚULUI MONDIAL CAPITALIST

- Elementul cel mai dinamic: produsele industriei prelucrătoare
- Diferențierea regională continuă
- Pierderi structurale ale țărilor în curs de dezvoltare

MODIFICĂRILE intervenite în structura exporturilor și importurilor lumii capitaliste constituie una dintre caracteristicile majore ale evoluției comerțului postbelic, întrucît tendințele comerțului internațional își au originea în însăși compoziția acestui comerț.

● Ce arată clasificarea tip

Pentru a putea urmări tendințele structurii comerțului mondial capitalist, am avut în vedere cele zece grupe (0—9) ale clasificării tip pentru comerțul internațional (Standard International Trade Classification — S.I.T.C.), pe care le-am grupat în felul următor: a) produse alimentare (gr. 0+1; b) materii prime de origine agricolă și minerală (gr. 2 și 4); c) combustibili și lubrifianți (gr. 3); d) articole ale industriei prelucrătoare (gr. 5—8), din care am evidențiat separat, datorită importanței lor economice, grupele 5 — produse chimice și 7 — mașini și utilaje pentru transport. Grupa 9 nu a fost cuprinsă în calcule întrucît este vorba de tranzacții speciale.

Tabelul nr. 1 dă pe această bază o primă imagine a comerțului mondial capitalist pe categorii mari de mărfuri, așa cum figurează ele în S.I.T.C.:

Tabel nr. 1

Structura exportului mondial capitalist, pe regiuni și pe categorii de mărfuri, 1950—1964

	1950	1958	1964
Lumea capitalistă, total	100	100	100
gr. 0+1	23,3	19,8	18,0
gr. 2+4	23,2	16,0	14,0
gr. 3	9,5	11,2	9,9
gr. 5—8	42,6	51,8	56,9
din care:			
gr. 5*	10,6	10,8	11,5
gr. 7*	32,0	39,7	40,9
Țările capitaliste dezvoltate	100	100	100
gr. 0+1	18,3	15,5	14,5
gr. 2+4	16,9	12,4	11,5
gr. 3	4,4	4,8	3,6
gr. 5—8	58,3	66,0	68,9
din care:			
gr. 5*	10,6	11,3	11,7
gr. 7*	34,8	41,3	43,3
Țările slab dezvoltate	100	100	100
gr. 0+1	33,1	33,3	29,8
gr. 2+4	35,6	25,5	22,5
gr. 3	19,4	29,2	31,3
gr. 5—8	11,7	11,3	15,9
din care:			
gr. 5*	10,3	8,3	8,1
gr. 7*	4,2	5,0	5,7

*) Ponderi în totalul produselor industriei prelucrătoare (5—8) = 100.

Surse: **Cifrele au fost calculate în principal pe baza datelor statistice ale ONU publicate în: U. N. Yearbook of International Trade Statistics, colecția 1957—1964; U. N. Statistical Yearbook 1964, New York, 1965; U. N. Monthly Bulletin of Statistics, colecția. Din cauza dificultății evaluărilor globale, statistica ONU publică datele care ne interesează aici cu o oarecare întîrziere, fapt pentru care analiza noastră se oprește la anul 1964.**

Datele din tabel permit, în primul rînd, constatarea unei structuri a comerțului mondial capitalist net favorabilă produselor industriei prelucrătoare (gr. 5—8).

Pentru ansamblul exporturilor mondiale capitaliste, s-au manifestat următoarele tendințe de modificare a structurii pe mărfuri: partea produselor alimentare și a materiilor prime scade; partea articolelor prelucrate — și mai ales a mașinilor și utilajelor de transport — crește; se menține cvasi-constantă partea relativă a combustibililor și lubrifianților.

● Structuri industriale și structuri regionale

ACESTE tendințe sînt rezultatul unor evoluții divergente, în sensul unor ritmuri de creștere diferite ale principalelor categorii de produse. Astfel, deși în mod absolut partea exportului mondial de produse alimentare crește în perioada examinată cu 14 119 milioane de dolari, iar cea a materiilor prime cu 8 143 milioane (adică, la un loc cele două categorii cresc cu 22 262 milioane dolari), ponderile insumate ale produselor alimentare și materiilor prime scad de la 46,5% la 32,0%, pentru că exporturile mondiale capitaliste de articole prelucrate au înregistrat o creștere absolută mult mai mare — de 61 992 milioane dolari —, mărindu-și astfel și ponderea de la 42,6%, în 1950, la 56,9%, în 1964.

În cursul acestor ani, produsele industriei prelucrătoare au fost deci elementul cel mai dinamic al exporturilor mondiale: astfel, în timp ce exporturile totale (gr. 0—9) ale lumii capitaliste au crescut în medie cu 7,4% pe an, ritmul de creștere al exporturilor de articole prelucrate industrial a fost de 9,6%, iar cel al produselor primare (gr. 0—4) de numai 5,1%.

Tendințele regionale, pe cele două grupuri mari de țări, corespund în general tendințelor medii; dar modificările au loc în proporții diferite. Este vorba, în primul rînd, de faptul că mărimea relativă a valorii produselor industriale a crescut în proporții mult mai mici în exporturile țărilor în curs de dezvoltare, menținîndu-se încă la un nivel foarte scăzut.

Ca o abatere importantă de la tendințele medii, trebuie remarcată creșterea ponderii combustibililor în exporturile totale ale țărilor în curs de dezvoltare, evoluție care se înscrie pe linia tendinței de înlocuire a combustibililor solizi cu cei lichizi, pentru o serie întreagă de utilizări.

Comparînd structurile comerciale din cele două grupuri mari de țări, trebuie să reținem și alte deosebiri importante. Astfel, în 1950, ponderea produselor primare și a combustibililor în exporturile țărilor în curs de dezvoltare a fost de 2,2 ori mai mare (88,1%) decît ponderea pe care o dețineau aceleași produse în exporturile țărilor dezvoltate (39,6%); în 1964, raportul nu scade, ci crește la 2,8, marcînd astfel o **îndepărtare** a structurii grupului țărilor în curs de dezvoltare de structura grupului țărilor industriale. Aceasta înseamnă că diviziunea socială a muncii din țările slab dezvoltate, în care predomină activitățile primare, s-a modificat mult prea încet pentru a putea produce efecte care să micșoreze distanța ce le separă, și în acest domeniu, de țările dezvoltate. De altfel, în genere, structura exporturilor țărilor slab dezvoltate se îndepărtează — în 1964, în comparație cu 1950 — de structurile medii ale exporturilor mondiale capitaliste. Într-adevăr, dacă raportăm structura exporturilor țărilor slab dezvoltate la cea a exporturilor mondiale, obținem următoarele rapoarte:

	1950	1964
gr. 0+1	1,42	1,66
gr. 2+4	1,53	1,61
gr. 3	2,04	3,16
gr. 5—8	0,27	0,28

iar dacă raportăm aceleași structuri ale țărilor slab dezvoltate la structurile țărilor dezvoltate, obținem:

	1950	1964
gr. 0+1	1,81	2,06
gr. 2+4	2,11	1,96
gr. 3	4,41	8,69
gr. 5—8	0,20	0,23

Mărimea absolută a rapoartelor supraunitare este mai mare în cazul ultimei comparații decît în cazul primei, după cum și semnificația negativă a raportului subunitar pentru grupele 5—8 este mai accentuată în ultimul caz decît în primul. Comparate în timp, între 1950 și 1964, rapoartele exprimă o **înrăutățire structurală** a exportului țărilor în curs de dezvoltare. La produsele industriei prelucrătoare (grupele 5—8), rapoartele se mențin cvasiconstante, ceea ce poate fi interpretat și în sens pozitiv — ca un rezultat al eforturilor de industrializare ale unora dintre țările în curs de dezvoltare —, dar și în sens negativ — ca un rezultat al stagnării acestor eforturi pentru țările slab dezvoltate luate **în ansamblu.**

Tendința de dezvoltare lentă a exporturilor de produse alimentare și de materii prime — exprimată în scăderea ponderii lor —, tendință prezentă, atît pe ansamblul țărilor capitaliste, cît și pentru cele două grupuri luate aparte, s-ar putea explica prin rămînerea în urmă a creșterii cererii la aceste produse față de evoluția veniturilor în țările dezvoltate, și prin folosirea înlocuitorilor sintetici pentru materii prime naturale (lînă, bumbac, cauciuc, piele etc.). De altfel, progresul tehnic a avut ca efect nu numai folosirea unui produs în locul altuia, ci și **economii** de materii prime, sub forma scăderii consumurilor specifice, ceea ce a influențat negativ cererea pentru aceste produse. Creșterea mai puțin rapidă a exporturilor de produse primare din țările slab dezvoltate, reflectată în scăderea ponderilor produselor alimentare și materiilor prime, se datorează acestui factor tehnic, dar, în parte, și anumitor politici comerciale aplicate de țările industriale, care au favorizat dezvoltarea propriei lor activități în domeniul produselor primare. Ne referim și la politica tarifară, și la taxele interne care au avut ca efect restrîngerea consumului unor poduse importate din țările în curs de dezvoltare. Așa se poate explica, în parte, faptul că țările vest-europene, a căror producție primară a suferit foarte mult în timpul războiului, au realizat o redresare rapidă în acest domeniu. Creșterea producției lor agricole — firește și pe seama progresului tehnic — a permis unora dintre ele să-și mărească considerabil gradul autosatisfacerii și chiar să devină exportatoare sau să-și mărească exporturile de produse de origine agricolă.

Dimpotrivă, în țările slab dezvoltate, în condițiile unor structuri economice încă înapoiate, producția a crescut lent sau chiar a stagnat și nu a putut ține pasul, în numeroase țări, nici măcar cu creșterea populației, ceea ce a avut un efect negativ asupra disponibilităților agroalimentare destinate exportului; unele dintre aceste țări au devenit importatoare de produse agroalimentare sau și-au mărit importul.

Creșterea încetinită a volumului produselor primare exportate, paralel cu o scădere a prețurilor acestora, a accentuat efectele negative asupra valorii exporturilor.

● Schimburi intraregionale și noi tendințe de acaparare

PREPONDERENȚA produselor primare în exportul țărilor slab dezvoltate (4/5) explică de ce, contrar tendințelor care se manifestă înăuntrul grupului de țări dezvoltate, schimburile intraregionale ocupă un loc atît de modest. Datorită slabei lor dezvoltări industriale, țările în curs de dezvoltare nu-și pot oferi debușee reciproce de produse primare; ca urmare, partea cea mai mare a exportului lor depinde de cererea țărilor industriale.

În ceea ce privește țările industriale, acestea au manifestat tendința de a-și lărgi schimburile reciproce de produse industriale și de a concentra în mîinile lor și o parte crescîndă din comerțul de produse primare. Am ajuns, astfel, la una dintre tendințele cele mai remarcabile care se manifestă în comerțul mondial capitalist în anii de după cel de-al doilea război mondial. Este vorba de apariția — alături de formele vechi și cunoscute ale luptei de concurență dintre înseși țările capitaliste dezvoltate — a unei forme noi de concurență, în care lupta, cu totul inegală, pentru acapararea piețelor se desfășoară între țările dezvoltate, de o parte, și țările în curs de dezvoltare, de altă parte. Primele tind să-și instaureze dominația, prin înlăturarea secundelor, chiar și asupra unora dintre piețele de produse primare care, pînă nu de mult, erau un „domeniu rezervat" — bineînțeles cu toate consecințele negative care decurgeau de aici pentru ele — al țărilor slab dezvoltate. Și, în măsura în care aceste tendințe de înlăturare nu vor putea fi frînate sau compensate printr-o mai mare participare la piețele de produse industriale, țările slab dezvoltate vor trebui să facă față unor dificultăți economice și financiare crescînde.

Tabelul nr. 2 exprimă și măsoară — pentru perioada 1950—1964 — aceste tendințe acaparatoare ale țărilor imperialiste.

Tabel nr. 2

Exporturile țărilor capitaliste dezvoltate (TD) și ale țărilor slab dezvoltate (TS), în valori absolute și ca o parte din exporturile capitaliste mondiale (M), în 1950 și 1964

	1950			1964		
	M	TD	TS	M	TD	TS
	Milioane dolari					
Gr. 0+1	12 938	6 881	6 057	27 280	17 000	10 280
Gr. 2+4	12 869	6 354	6 515	21 220	13 490	7 730
Gr. 3	5 204	1 654	3 550	14 950	4 180	10 770
Gr. 5—8	24 062	21 921	2 141	86 295	80 810	5 485
din care:						
Gr. 5	2 545	2 324	221	9 925	9 480	445
Gr. 7	7 719	7 629	90	35 270	34 960	310
	Procente					
Gr. 0+1	100	53	47	100	62	38
Gr. 2+4	100	49	51	100	64	36
Gr. 3	100	32	68	100	28	72
Gr. 5—8	100	91	9	100	94	6
din care:						
Gr. 5	100	91	9	100	95	5
Gr. 7	100	99	1	100	99	1

Singura grupă de produse la care țările slab dezvoltate nu au pierdut poziții pe piața mondială capitalistă în perioada examinată este grupa 3 — combustibili — la care au obținut chiar un plus de 4 puncte. Trebuie remarcat însă că de această ameliorare — de altfel destul de neînsemnată — beneficiază un număr mic de țări slab dezvoltate.

Pe de altă parte, ansamblul țărilor slab dezvoltate a pierdut poziții însemnate în exportul de produse alimentare (grupele 0 și 1) — de la 47% în 1950 la 38% în 1964 — și la materiile prime de origine agricolă și minerală (grupele 2 și 4) — de la 51% în 1950 la 36% în 1964. Pînă în 1964, aceste pierderi nu au putut fi compensate prin cîștiguri la produsele industriei prelucrătoare (grupele 5—8); dimpotrivă, și aici s-au înregistrat pierderi: de la 9% în 1950 la 6% în 1964.

Semnificația acestui fenomen este mult mai gravă decît aceea a unor pierderi oarecare, conjuncturale, de poziții: este vorba de **pierderi structurale,** poate irecuperabile, de restrîngerea treptată — dar continuă — a ponderii ofertei țărilor în curs de dezvoltare pe piața mondială capitalistă și, prin aceasta, și a realizării principalelor lor producții și resurse de existență în condițiile actuale. Creșterea postbelică a economiei țărilor imperialiste și dezvoltarea rapidă a propriului lor comerț intraregional sînt astfel însoțite — sau chiar plătite — de agravarea situației economice și comerciale a țărilor slab dezvoltate, a căror luptă pentru independență economică întîmpină astăzi obstacole noi și primejdioase din partea capitalismului.

S. SAVA

CURIER

■ Recent a ieșit de sub tipar lucrarea **Aspecte tehnico - economice din sectorul forestier** (1966, 208 pag.), de ing. Teodor Petrescu. Volumul, editat de Centrul de documentare forestieră, se ocupă de găsirea căilor de dezvoltare a rentabilității în economia

forestieră în funcție de gospodărirea rațională a fondurilor fixe și circulante și de o bună evidență economică. Se tratează problemele creșterii productivității muncii, îmbunătățirii indicilor de mecanizare în întreprinderi, normării muncii, ca factor de seamă în realizarea ritmicității producției, organizării procesului tehnologic de recoltare a lemnului. Se descriu fierăstraiele acționate cu motoare electrice, se dau indicații asupra folosirii și întreținerii utilajelor din exploatările forestiere.

■ Biroul Internațional al Muncii publică studiul **Eléments qualitatifs de la valeur de la main-d'oeuvre et développement économique dans certains pays** (Elemente calitative ale valorii mîinii de lucru și dezvoltare economică în cîteva țări), Geneva, 1965, 118 pag. de Walter Galenson și Graham Pyatt. Autorii critică „analizele tradiționale" ale dezvoltării economice care se întemeiază aproape în exclusivitate pe investiții. In aceste analize se consideră că dacă există un volum de investiții, rațional împărtit pe ramuri economice, cheia progresului a fost găsită. Cînd se ține seama și de forța de muncă, se are în vedere doar aspectul efectivului ocupat în diferite ramuri (aspect cantitativ). In studiul menționat se pleacă de la un punct de vedere opus, presupunînd că mîna de lucru constituie variabila esențială a progresului și se analizează influența aspectelor ei calitative: instruirea și formarea (calificarea), alimentația și sănătatea, factorii subiectivi etc.. Autorii susțin că nu au slăbiciunea să considere metoda lor superioară celeilalte și că pentru a elabora o teorie viabilă a creșterii trebuie reunite ambele metode.

■ La Moscova în editura **Ekonomika** a apărut recent cartea lui G. S. Lisicikin, **Plan i rînok** (Planul și piața), 95 pag. Autorul tratează problema unirii dialectice a planului și a pieței în economia socialistă. După părerea sa, cauza disproporțiilor ce apar în economie se datoresc nu factorilor subiectivi și nici imperfecțiunii sistemului de indicatori sau stimulentelor materiale pentru realizarea lor, ci ignorării legii valorii, faptului că producția se realizează fără a se ține seama de complexul de condiții necesare la realizarea producției finite. Trecerea la „planificarea în indici valorici" ar necesita, în primul rînd, organizarea unui serviciu științific al evidenței capacității de cumpărare și de ofertă. Planificarea producției și desfacerii acesteia ar trebui concepute, după autor, ca un proces unic în care se ține seama de întreaga varietate de condiții în **realizarea** producției. Lisicikin ridică problema perfecționării teoriei banilor ca marfă specifică, ca echivalent general și problema rublei convertibile.

■ Lucrarea profesorului american Emil Kander consacrată istoriei marginalismului **A. History of Marginal Utility Theory** (Princeton, New Jersey, 1965, 248 pag.), descrie „dezvoltarea, nouăzeci de ani de dominare și declinul final al acestei teorii". „Utilitatea marginală" ar fi fost „descoperită" pentru prima oară, de Daniel Bernoulli în anul 1738, Gossen a încercat s-o fundamenteze într-o lucrare care a trecut neobservată la apariție (1854), pentru ca abia după 1870, Menger, Jevons și Walras să impună ascensiunea teoriei utilității marginale în gîndirea economică burgheză. Deși partizan al marginalismului, autorul este prudent în judecarea șanselor de supraviețuire a acestei teorii economice – susținută în prezent de trei grupuri din ideologia burgheză contemporană: grupul economico-sociologic francez, adepții teoriei jocurilor și cercul lui von Mises. După opinia lui Kander, domeniul rezervat teoriei utilității marginale ar fi consumul.

■ In manualul de contabilitate națională al profesorului L. Lenti **I Conti della Nazione** (Conturile națiunii) Turin, 1965, 1195 pag., se face o dare de seamă amănunțită a variatelor metode de calculare a venitului național, pornindu-se de la punctul de vedere al producției, pentru a se trece apoi la acela al distribuției și în cele din urmă la acela al consumului și investițiilor. L. Lenti examinează problemele implicate de comparațiile intertemporale și interspațiale și de posibilitățile de folosire a contabilității naționale ca instrument pentru politica economică practică.

■ In lucrarea **The Choice of Sectors and Regions** (Alegerea sectoarelor și regiunilor), Rotterdam University Press, 1965, 96 pag., Dr. J. C. Saigal încearcă să elaboreze, ținînd seama de specificitatea mijloacelor de producție și de costurile de transport, metoda de determinare a sectoarelor industriale ce trebuie dezvoltate și a regiunilor în care este necesar să se facă investiții. Folosind ecuațiile balanței input-output, el aplică ideile și metodele „modelelor matematice ale creșterii economice" ale lui Tinbergen și Bos.

■ In seria **Finanțele în capitalismul contemporan,** a editurii poloneze PWE, a apărut lucrarea lui Jerzy Bien **Kapitalistyczny system budzetowy** (Sistemul bugetar capitalist), 160 pag. Autorul examinează principiile bugetare și aplicarea lor în practică și se ocupă de problemele structurii bugetului. El analizează critic liniile directoare ale politicii bugetare capitaliste în lumina unor probleme ca: sectorul public în sistemul economiei capitaliste; relațiile dintre sectorul public și celelalte sectoare instituționale; obiectivele și creșterea sectorului public; finanțele private și legătura lor cu finanțele publice etc.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Autotractor" a livrat în cadrul contractelor încheiate 15 tractoare de 45 și 65 C.P. în Franța, 20 tractoare de 45 și 52 C.P. în Olanda, 56 tractoare în Irak.**

● **„Industrialimport" a încheiat un contract cu firma „Lurgi Aparaturbau" din R. F. Germană pentru importul unei instalații de epurare a gazelor arse și de desprăfuire.**

● **Întreprinderea „Metalimport" a perfectat exportul către firma „Fr. Kirchfeld" din R. F. Germană a 10 000 de tone de țagle pentru relaminare, 22 100 de tone de fontă, 40 000 de tone de fontă veche, în contrapartidă cu importul din aceeași țară a 1 764 de tone de țevi de oțel, 682 de tone de tablă, 488 de tone de sîrmă de oțel, 112 tone de bandă laminată la rece, precum și exportul către firma „Manesmann" a 30 000 de tone de fontă în contrapartidă cu importul a 8 426 de tone de țevi de oțel.**

● **Contracte încheiate de „Tehnoimport" în ultima perioadă prevăd importul de instalații de măsură de la firma „Siemens und Halske" din R. F. Germană, 90 de diverse aparate de măsură de la firma „K. P. M. Mundinger" din R. F. Germană, 94 de mașini electrice de calcul de la firma „Ing. C. Olivetti" din Italia.**

● **Cu prilejul Tîrgului internațional de la Milano întreprinderea „Chimimport" a încheiat cu firme italiene contracte pentru exportul de produse chimice, însumînd peste 700 000 de dolari, printre care fluosilicat de sodiu, cauciuc sintetic, carbid, fosfat trisodic, tripolifosfat de sodiu, bicromat de sodiu.**

S-a mai perfectat exportul a peste 3 500 de tone de sodă caustică în Argentina, R. S. Cehoslovacă. Turcia, peste 300 de tone de bicarbonat de sodiu în Grecia și U.R.S.S., 80 de tone de granule din policlorură de vinil în Turcia.

● **Importurile contractate de „Mineralimportexport" în ultima perioadă, cuprind 4 000 de tone de antracit din R. F. Germană, 3 000 de tone de minereu de mangan din U.R.S.S., 1 900 de tone de barită din R. P. Chineză și Italia, abrazive în valoare de 700 000 de lei valută din Franța, R. F. Germană, Italia; exporturile perfectate prevăd 11 000 de tone de pirită și 120 000 ml tapet semilavabil în R. P. Ungară, 1 300 de tone de bitum natural în R. D. Germană, 7 000 de tone de sare în Japonia.**

● **În portul Constanța au sosit din import 6 830 de tone de laminate din Belgia, Franța, R. F. Germană, 250 de tone de iarbă de mare din R.A.U., 1 000 de tone de minereu de crom din R. P. Albania, 1 180 de tone de bumbac din Siria și R.A.U., 245 de tone de cauciuc sintetic din Italia.**

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

VECHIMEA „MĂIESTRIILOR"

ÎNVĂȚATUL italian Del Chiaro, secretar al voievodului Constantin Brîncoveanu și al urmașului acestuia pe tron, Ștefan Cantacuzino, după ce a trăit ani de zile la București și a avut prilejul să cunoască bine, atît țara, cît și poporul, scrie că românii posedă un dar deosebit de a-și însuși orice fel de meserie, ori de unde ar veni ea, din Turcia, din Italia sau din lumea apuseană. Și, ca exemplu dă **sticla** produsă în împrejurimile Tîrgoviștei, arătînd că e mai bună decît cea importată din Polonia. In zilele noastre, mai mulți specialiști străini au remarcat capacitatea flăcăilor și fetelor de la țară care, veniți din sat, de la munca ogorului și creșterea vitelor, pot să-și însușească în scurt timp, meserii destul de complicate și sînt în stare să mînuiască fără greș aparate și mașini moderne. Este incontestabil că posedăm o capacitate deosebită — un „ingeniu", cum spunea Del Chiaro — care ne face să asimilăm ușor noile meserii. Deprinderea aceasta o constatăm încă de pe timpul dacilor sau geților care practicau multe îndeletniciri: produceau și lucrau metalele — fierul, arama, argintul și aurul — făcînd din ele unelte, arme, podoabe, și monede, exploatau sarea și păcura, întrebuințau, la clădiri, lemnul și piatra, cunoșteau agricultura în formele ei cele mai variate — de la producția de cereale pînă la viticultură, pomicultură și legumicultură, erau vestiți crescători de vite, vînători, apicultori — mulțimea albinelor a impresionat pe Herodot — și pescari dibaci. Aveau, în sfîrșit, o deosebită pricepere în medicină, cunoscînd și numeroase „buruieni de leac".

Nu știm numele tuturor acestor îndeletniciri în limba dacă — din nefericire, nu ni s-a păstrat decît un număr redus de cuvinte din graiul strămoșilor — dar existența și practicarea amintitelor îndeletniciri este în afară de orice îndoială. E limpede, așadar, că înaintașii noștri, dacii sau geții, erau — spre a întrebuința cuvîntul grec — „politehnici", adică practicau numeroase și variate meserii.

Cucerirea romană a potențat această caracteristică, a îmbunătățit unele meserii ca, de pildă, construcțiile civile și militare. Merită să fie subliniat faptul că din această epocă a dominației romane în Dacia, datează, atît **termenii generici cei mai vechi** din limba noastră în legătură cu meseriile — însuși termenul de **meserie**, precum și aceea de **măiestru** și **măiestrie** — precum și denumirile specifice ale unor îndeletniciri de seamă ca: **faur** și **fierar, tîmplar, lemnar, olar, pietrar, pielar, argintar, arcar, cărbunar, puțar** sau **săpător de puțuri** (din latinul **puteum**), **morar, păcurar** sau **păstor, vînător** și **pescar**, în sfîrșit **negustor** sau **neguțător.**

Meserie, cuvînt format în limba română străveche, vine de la **meser** plus sufixul — **ie**, iar meser, atestat sub această formă în Psaltirea Scheiană, nu e decît latinul **miser**, omul sărman sau sărac, mărturie a unei epoci în care, în societatea sclavagistă romană, meseria nu era practicată decît de oamenii de jos, sărmani, nobilii rezervîndu-și cariera armelor și cea politico-administrativă. In ce privește pe **măiestru**, el se trage din latinul vulgar **maister** care, la rîndu-i vine din latinul clasic **magister.** Termenul, înlocuit, în genere, mai tîrziu prin sinonimul, dar de altă origine, meșter, s-a păstrat pînă astăzi în anumite domenii, cum e acela al folclorului care știe de „pasărea măiastră" — imortalizată de Brîncuși — sau domeniul pescuitului, unde uneltelor diverse de prins peștele — undiță, plasă, vîrșă etc. — li se spune, cu un termen colectiv — **„măiestrii".** Cu această ultimă accepțiune îl găsim în actele noastre vechi; așa, de pildă, **într-un act din 1604, iulie 16,** prin care **Ieremia Moghilă, domnul Moldovei,** întărind Mănăstirii **Secul** pîrîul **Secului,** și apa **Neamțului,** cu toate izvoarele lor, pînă la obîrșie, hotărește ca nimeni să nu aibă voie a prinde pește în aceste ape, fără voia călugărilor. **„Și pe cine vor afla acolo prinzînd pește — continuă domnul — să aibă a-i lua toate** măestriile, **și tot ce se va afla la ei".** Tot astfel, printr-un **hrisov din 1613, februarie 9, Ștefan Tomșa,** întărind Mănăstirii **Galata** partea ei de pescuit dintr-un iezer, precizează: **„Nimeni să nu aibă voie a prinde pește acolo, cu nici o** măestrie, **fără să dea dijma cuvenită mănăstirii".** E interesant de remarcat că, deși ambele acte sînt, după obiceiul cancelariei domnești de atunci, scrise în limba slavă, totuși termenii **măestrii** și **măestrie** n-au fost traduși, ci reproduși în forma lor străveche, românească. Semnalăm și substantivul **„măestrilea"** cu înțelesul de **„pescuit cu măestrii"**, substantiv care apare în **scrisoarea din 31 mai (c. 1640—1650),** pe care **vornicul de Cîmpulung** o trimite bistrițenilor, în Transilvania: „Au înțăles Măria Sa Vodă pentru hotarul Moldavi(i) că-l calcă oameni(i) dumnilor voastri cu bucatilea și cu măestrilea", ceea ce înseamnă „cu vitele și cu pescuitul cu măiestrii".

Din termenul generic „măiestru" s-a format în vechime în limba noastră adjectivul „măiestrit" cu înțelesul de „lucrat cu îngrijire" sau „de calitate superioară". Astfel, el apare în **hrisovul de organizare a flotei comerciale de Dunăre** din **Țara Românească, din 23 noiembrie 1793,** în care e vorba de „Șăici măiestrite".

Cînd legiunile și administrația romană au părăsit Dacia Traiană, grosul populației, cuprinzînd pe dacii romanizați din sate, precum și populația săracă și mijlocie a orașelor, deci, și pe meseriași, a rămas pe loc și și-a continuat viața în vechile așezări sau în altele noi din locuri mai ferite. Avem dovezi arheologice sigure, arătînd această continuitate într-o seamă de centre orășenești, în frunte cu **Apulum,** Alba-Iulia de mai tîrziu. S-a continuat lucrul pămîntului sub toate formele, terminologia agricolă esențială privind, atît cultura cerealelor, cît și viticultura, pomicultura și o bună parte a legumiculturii fiind de origine latină. S-a continuat creșterea vitelor, mari și mici, avicultura, apicultura, pescuitul și vînatul, terminologia esențială fiind și în aceste domenii tot de origine latină.

S-a scos mai departe din adîncul pămîntului **sarea, aurul, argintul, arama, fierul, cărbunele** și **păcura** sau **țițeiul,** toți acești termeni fiind de asemenea de origine latină. Penultimul dintre ei — păcură — vine din **picula** „picătură", numire care se explică prin aceea că în unele zone petrolifere, petrolul — căruia pînă astăzi poporul îi zice păcură: vezi toponimia! — iese la suprafața pămîntului, mustește, prelingîndu-se apoi sub formă de picături, pe coastele înclinate: faptul se poate observa și în zilele noastre între Bănești și Cîmpina. Sub această formă românească, **păcură,** apare termenul în acte vechi din secolele **XV—XVI.** Astfel, în **hrisovul din 1440, octombrie 4,** prin care **voievozii Iliaș** și **Ștefan** întăresc Mănăstirii Bistrița **„satul Lucăceștii pe Tazlăul cel Sărat, MAI DREPT PĂCURĂ",** deci în apropiere de locul unde izvora ea. Doi ani mai tîrziu, **într-un act din 1442, decembrie 16,** e amintită, tot acolo, **„fîntîna cea neagră a păcurii".** În Țara Românească, cea mai veche mențiune se află **într-un act din 1517, noiembrie 22.** Printre punctele de reper ale hotarnicei satului, ulterior dispărut, Secăreni — pe unde e azi Țintea din raionul Cîmpina — găsim: „peste dimb, la Păcuri", apoi „de la Păcuri", apoi „de la Păcuri în sus, pe drumul săpat". Și în aceste acte, redactate în limba slavă, se întrebuințează termenul românesc **păcură,** netradus, întocmai ca și în cazul, relevat mai sus, al „măiestriei". Ceea ce-i deosebit de important însă, e faptul că prezența acestui termen, de origine latină, **e o dovadă concludentă de continuitate a populației romanice în Dacia Traiană.** Într-adevăr, păcura n-a fost exploatată în antichitate și în evul mediu, **decît în stînga Dunării, în ținutul carpatic;** în Peninsula Balcanică ea n-a fost cunoscută în tot acest răstimp, primele sonde de petrol fiind așezate abia în secolul nostru și anume în Albania. Dacă înaintașii noștri ar fi părăsit locurile de baștină și ar fi trecut în Balcani — cum s-a susținut fără nici un temei de unii istorici străini — termenul păcură nu s-ar fi putut forma acolo, deoarece lipsea produsul corespunzător — nici una din limbile balcanice sau romanice nu-l are — și nici nu s-ar fi putut păstra, pentru același motiv. (Întocmai cum nu s-au păstrat, în limba noastră, diferiții termeni de țesături, veșminte și podoabe atunci cînd ele nu s-au mai purtat, fiind înlocuite cu altele).

Din epoca daco-romană datează numele unei uzitate instalații tehnice: **moara de apă,** atît de frecventă în ținutul carpato-dunărean. Cum vechimea acestei vechi „măiestrii" românești a fost pusă în discuție în ultima vreme, vom reveni asupra ei într-un alt articol.

Const. C. GIURESCU
profesor la Universitatea din București

Uzina Oțelul roșu

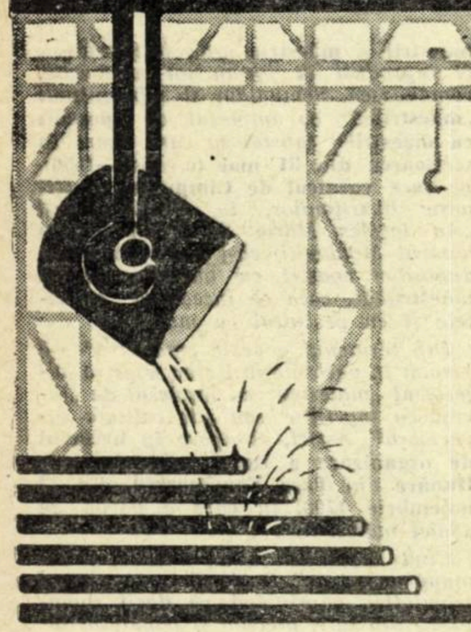

ORAȘUL OȚELUL ROȘU
Str. M. Eminescu nr. 10
RAIONUL CARANSEBEȘ

PRODUCE:
Platine de oțel de 12,7—72 kg/m • Tablă neagră de 0,5—1 mm grosime • Tablă decapată de 0,5—4 mm grosime • Table pentru construcții mecanice de 0,5—4 mm grosime • Tablă zincată de 0,5—4 mm grosime • Tablă zincată ondulată de 0,5—1,5 mm grosime • Tablă neagră de 0,5—1,5 mm grosime • Oțel beton de 30—40 mm diametru • Oțel pătrat de 8 x 8, 10 x 10 și 12 x 12 mm. • Oțel semirotund de 12 x 12 x 12,5 și 38 x 19 mm • Oțel lat de 20—40 mm lățime și 5—14 mm grosime • Oțel lat pentru piulițe OLF-OL38 de 17,5 x 9,5 și 38 x 20 mm • Oțel H pentru butoaie metalice de 32x23x5 mm • Oțel T • Oțel trapezoidal de 28 x 2,5 x 1,5 mm • Benzi laminate la rece in grosime de la 0,13—2,5 mm • Benzi plumbuite pentru tuburi Bergman • Benzi de oțel zincat pentru obținerea tuburilor flexibile • Cilindri turnați din fontă cu crustă dură și semidură; piese turnate din oțel și alte metale • Tuburi flexibile pentru semănători

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE
VICTORIA

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești,
telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

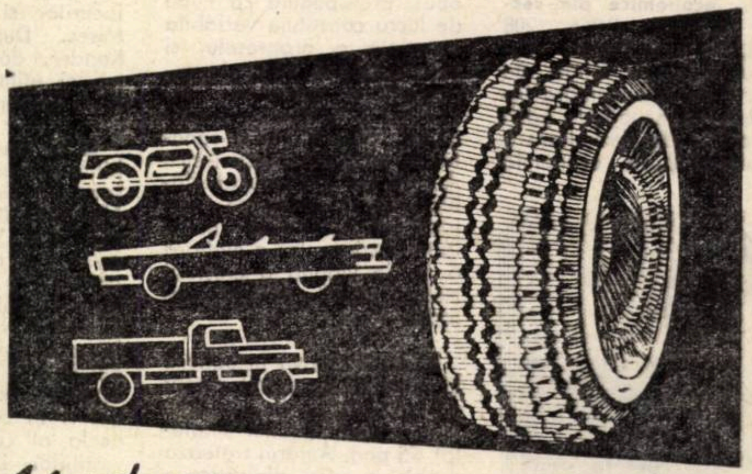

produce
ANVELOPE ȘI CAMERE DE AER

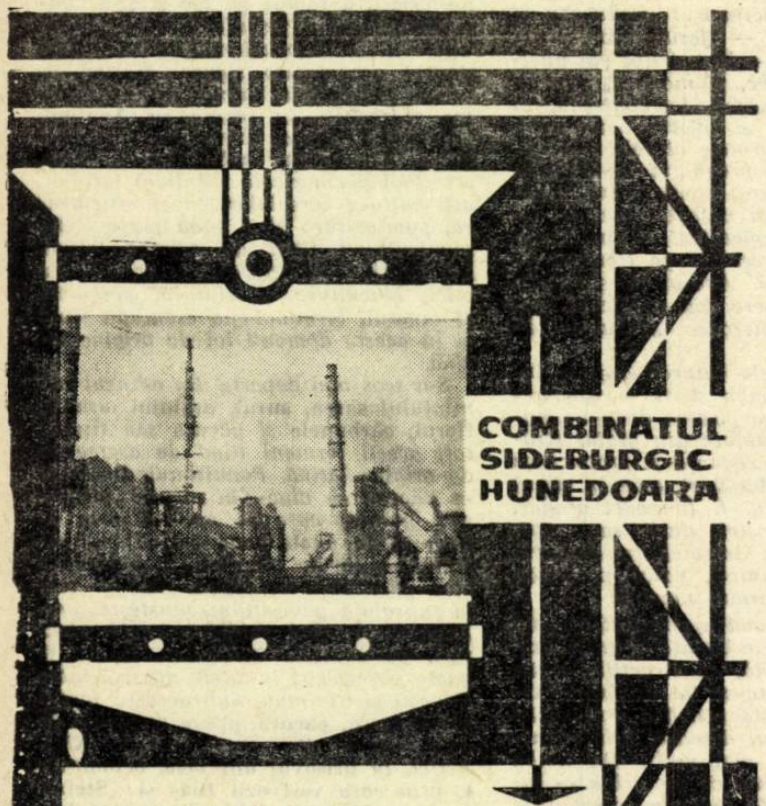

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

PRODUCE:

- fontă de afinare și turnătorie.
- lingouri oțel carbon și aliat.
- blumuri și țagle pentru relaminare și forje.
- profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C, I și profile fasonate speciale.
- Oțel beton — neted, periodic, torsionat.
- Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă, — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

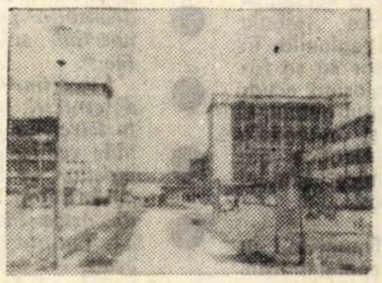

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

Canapeaua extensibilă **CAZINO**

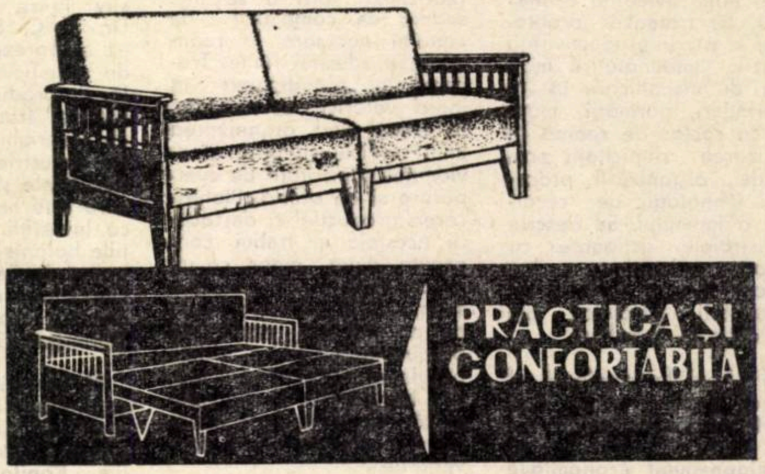

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere
De vînzare in toate unitățile comerțului de stat și cooperatist.

GARNITURA DE HOL

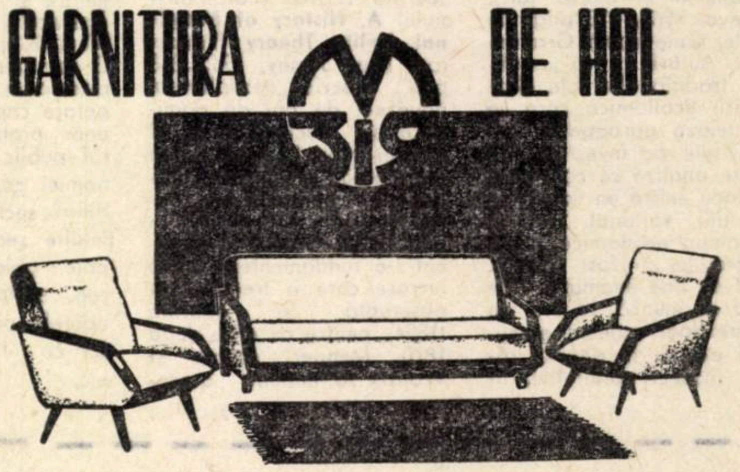

ÎNFRUMUSEȚEAZĂ APARTAMENTUL DVS.

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere
De vînzare in toate unitățile comerțului de stat și cooperatist.

O GARNITURĂ DE HOL

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere
De vînzare in toate unitățile comerțului de stat și cooperatist

ÎNTREPRINDEREA PENTRU EXPLOATAREA ȘI PRELUCRAREA MATERIALELOR NEMETALIFERE

VĂLENII DE MUNTE
bd. N. Iorga nr. 41, telefon 23—24

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE:

- nisip cuarțos spălat, sortat și tratat chimic, prin instalații industriale moderne de spălare și hidrociclonare, pentru industria sticlei și geamurilor, pentru industria chimică și pentru turnătorii (pentru formare).
- piatră de gips pentru industria chimică, pentru industria materialelor de construcții etc.
- piatră trass (tuf dacitic) pentru industria cimentului etc. Solicitanții se vor adresa la M.I.C.—D.G.A.D. bd. Magheru nr. 1-3, București, tel. 16.20.12 pentru nisip sau direct la sediul întreprinderii pentru gips și trass.

FABRICA CHIMICĂ ORĂȘTIE

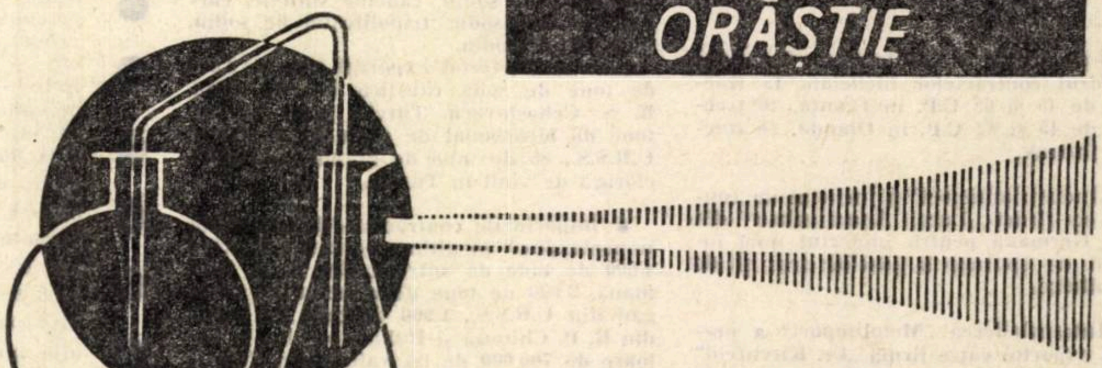

LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE:
Oxid roșu de fier • Oxid galben de fier • Piroluzită tratată (și fără repartiție) • Tanin praf

FĂRĂ REPARTIȚIE:

I. Produse chimice: sulfat de mangan în soluție
II. Produse de mase plastice: ambalaje, de polistiren și polietilenă pentru industria de medicamente și navete pentru transportul sticlelor; repere de polistiren, polietilenă, relon etc. pentru industria constructoare de mașini și electrotehnică; bunuri de larg consum: rechizite școlare, jocuri construcție, coșulețe pentru tacîmuri și altele.
III. Produse metalurgice: reductoare de turație cu șnec și coroană melcată și noi tipuri de reductoare cu turație cu caracteristici tehnico-funcționale mult sporite: robineți de înaltă presiune din oțel pentru industria amoniacului 325 atmosfere.
IV. Mase plastice din P.V.C.: fitinguri de diferite dimensiuni, utilizate la îmbinarea țevilor pentru presiune; piese fasonate de diferite dimensiuni, folosite la instalații sanitare.

STUDIUL PREFERINȚELOR CONSUMATORULUI

SUB titlul „Trebuie asociat comercialul cu tehnicul", revista franceză ENTREPRISE publică în nr. 547/1966 un interviu cu D. Maillard, directorul Societății de difuzare a radio-televizoarelor și aparatelor electrocasnice, din care reproducem :

„Ceea ce ne interesează este consumatorul de astăzi și cel de mîine, cu preocupările lui, cu prejudecățile lui, cu fobiile lui, cu modul său de viață, cu mașina, cu televizorul său etc.

Pentru a difuza produsele de mare consum trebuie deci să utilizăm nu numai studii economice cantitative, dar și studii calitative bazate în special pe cercetări sociologice. Cînd se vînd aparate de radio-televiziune, de pildă, ne adresăm nu unei sume de indivizi, ci unui grup. Acest lucru este de importanță capitală, pentru că un grup nu reacționează ca o sumă de indivizi. Faptul că aceștia din urmă trebuie considerați ca un ansamblu, modifică într-adevăr complet modul de a-i aborda și de a analiza comportarea, reacțiile și nevoile lor ; sînt elemente care nu pot fi descoperite, cum se crede prea adeseori, prin trucul introspecțiunii, adică prin analiza reacțiilor proprii.

Cu alte cuvinte, atunci cînd ne ocupăm de o industrie de masă care lucrează cu importante mase financiare, nu trebuie procedat la lansarea nici unui produs, la angajarea nici unei acțiuni comerciale fără a fi studiate în prealabil caracteristicile culturale ale grupului căruia ne adresăm.

Aceste studii sociologice trebuie să preceadă studiile cantitative ale pieței și să însoțească anchetele de fundamentare. Acestea din urmă sînt înrudite cu cercetările sociologice în măsura în care ele constată influența mediului în alegerea individului. Totuși, ele sînt axate pe cunoașterea individului însuși, astfel încît ele nu trebuie izolate de curentele culturale care influențează individul.

Aceste studii ale elementului cultural nu sînt simple cercetări abstracte sau speculative. Dovadă că ele sînt acelea care permit determinarea frînelor ce se opun acțiunii comerciale. Aceste frîne sînt adeseori mult mai puternice decît s-ar crede și merg cîteodată pînă a provoca eșecul lansării unui produs care, în aparență și potrivit cercetării pieței, poate avea toate șansele de reușită. Înainte de a ști dacă cutare model de televizor sau de mașină, de pildă, s-ar putea impune pe piață, trebuie să ne întrebăm cum reacționează grupele sociale față de fenomenul televiziune sau fenomenul mașină. Trebuie cunoscute antecedentele lor sociale și culturale.

...Este imposibil să construim un consumator-tip abstract ; dar se poate să eliminăm riscurile mai mari experimentînd pe un eșantion de consumator bine ales. În fond, un industriaș care va risca sute de milioane într-o producție de masă pentru public, va trebui să aibă răspunsul la următoarea întrebare : am ideea unui produs extraordinar, dar publicul va fi oare de aceeași părere și îl va cumpăra în cantități mari ?

În această privință asistăm la un fel de conflict. Pe de o parte, consumatorii devin tot mai exigenți ; acum puțin timp încă, cumpărînd un mijloc de producție, o mașină sau un aparat de uz casnic, ei cumpărau înainte de utilitatea pură a produsului (posibilitatea de a se deplasa în cazul mașinii, anumite avantaje practice în cazul unui aparat de uz casnic). Astăzi motivele cumpărării devin mai complexe și se îndepărtează tot mai mult de utilitatea imediată obiectivă. Se cumpără o estetică, un avantaj social — de pildă, faptul de a fi unul din primii posesori ai unei anumite mărci de televizor sau ai unui anumit model de mașină.

Pe de altă parte, însă, consumatorul este frînat în impulsul său de a cumpăra prin multiple reticențe de origine culturală. Astfel, în Franța, cercurile înstărite au fost timp îndelungat reticente față de televiziune, care li se părea un mijloc de informație mai puțin nobil și mai vulgar decît de pildă cartea, și îl acuzau în consecință de a fi generatorul unei primitivizări. La fel franțuzoaicele utilizează încă fără chef supele deshidratate (în pudră) sau produsele culinare semifabricate, deoarece ele cred că o bună gospodină trebuie să-și facă singură bucătăria. De aci interesul de a sesiza bine curentele culturale care influențează pe indivizi și nu numai motivările obiective individuale.

...Desigur, studiile sociologice nu au numai scopul de a analiza fapte negative. Pe planul consumului ele pun în valoare tot ce poate influența acțiunea comercială, ca obiceiurile de cumpărare ale unor anumite grupe sociale și relațiile sociale care le influențează. De asemenea, ele sînt indispensabile pentru a determina imaginile de mărci, strîngînd, pe de o parte, elementele care permit crearea unei imagini pozitive pentru propria producție și determinînd, pe de altă parte, ansamblul imaginii mărcilor concurente. Aceste imagini sînt adeseori motivate prin reacții culturale istorice sau în devenire.

...Numai atunci cînd sînt în posesia tuturor acestor elemente revelate de studiile sociologice și de anchetele comerciale, serviciile comerciale pot trece la acțiune, după ce au definit strategia lor : punerea la punct a noului produs, concepția acțiunii publicitare, alegerea canalelor de distribuție".

MAGAZINE ȘI CUMPĂRĂTURI ÎN 1975

ACUM zece ani cînd metoda autoservirii și supermagazinele au început să-și exercite influența — *arată autorii articolului cu titlul de mai sus, publicat în revista „Shop and showroom Rewiew" vol. X, nr. 10/1965* — mulți credeau că a fost spus ultimul cuvînt în materie de magazine și de cumpărături. Tendința a fost de a se construi magazine spațioase, bine amenajate, ultramoderne ca aspect. Dar aceasta a însemnat doar un prim pas spre comerțul automatizat care ar putea revoluționa magazinele în decada viitoare...

...Experiențe în domeniul comerțului automatizat se și fac în S.U.A. și Suedia. Ele sînt departe de a fi concludente, dar firme mari investesc milioane pentru adaptarea mașinilor electronice de calcul la nevoile comerțului și pentru aparate automate de vînzare. Un aspect concomitent al acestei transformări a magazi-

● PROSPECTARE
● EVOLUȚII
● TENDINȚE
ÎN COMERȚUL MODERN

nelor va consta în creșterea numărului de magazine specializate oferind servicii. Stațiile de benzină, de exemplu, vor vinde încă și mai multe mărfuri care nu se pretează la vînzarea cu ajutorul liniilor automatizate, de la unelte de grădinărit și diferite scule și pînă la cosmetice. Marile blocuri, adăpostind birouri, vor avea propriile lor magazine „interne" pentru a ușura cumpărăturile funcționarilor, iar noile blocuri de locuințe vor avea magazine, atît în interior, cît și în exterior.

Acestea sînt cîteva din prezicerile făcute de E. B. Weiss în cartea sa „Management and the Marketing Revolution (Mc Graw-Hill, New York, 1965).

O altă tendință întrevăzută de E. B. Weiss, este aceea a creșterii vînzărilor în afara sălilor de desfacere. Marile concerne comerciale, urmate probabil de magazinele mai mici de toate tipurile, se vor interesa probabil mai mult de indicatorul vînzărilor pe kilometrul pătrat, decît de indicatorul vînzări pe metrul pătrat de suprafață comercială. Cum se va produce această schimbare ? Prin dezvoltarea vînzărilor prin poștă, prin editarea de cataloage pentru alegerea mărfurilor, prin dezvoltarea comenzilor prin telefon și prin trimiterea unui mai mare număr de vînzători pe la casele oamenilor.

Va crește numărul magazinelor în care cumpărătorii își vor putea face cumpărăturile fără a coborî din mașină, așa cum se întîmplă azi în unele filiale experimentale ale băncilor ; acest fel de magazine vor putea constitui centre de cumpărare pentru familii și vor putea avea și mari secții de închiriere a articolelor de uz casnic.

Pentru articolele de uz îndelungat și mobilă, se prevede o și mai mare scădere a stocurilor : simpla expunere a mărfurilor va fi însoțită de expedierea directă la domiciliu de către întreprinderile producătoare...

ESTE ACTUALĂ REVOLUȚIA TEHNICĂ ÎN COMERȚ ?

„...PENTRU unii lucrători din comerț — *arată dr. W. Cramer și dr. W. Freyer, în articolul cu titlul de mai sus, publicat în revista „Der Handel" nr. 7/1965* — situația se prezintă ca și cum revoluția tehnică ar ocoli deocamdată această ramură și că ea ar deveni actuală abia atunci cînd fondurile alocate vor putea fi mărite.

O astfel de concepție duce însă la consecințe practice cît se poate de dăunătoare. Ea împinge evident, la pasivitate. Între timp însă, revoluția tehnică pășește înainte în economia națională și găsește comerțul nepregătit pentru punerea în discuție a problemelor. De aceea, întrebarea dacă lucrătorii din comerț își dau seama sau nu despre contribuția ce trebuie s-o aducă aceștia la revoluția tehnică nu mai constituie o problemă abstractă. Dimpotrivă, devine tot mai actuală chestiunea cum poate fi înlăturată discrepanța dintre cunoștințele științifico-teoretice și cunoștințele efectiv existente în acest domeniu. În fond, comerțul se și află practic antrenat în discuția economică asupra consecințelor revoluției tehnice...

...Ținînd seamă că evoluția internațională a revoluției tehnice este caracterizată, în primul rînd, prin procese cu consecințe atît de mari ca : automatizarea, chimizarea și electronizarea economiei, este logic să concentrăm forțele și resursele noastre economice asupra acelor ramuri care determină în mod hotărîtor ritmul revoluției tehnice.

Rapiditatea cu care vom duce la bun sfîrșit acest profund proces de transformare, pe care revoluția tehnică îl impune economiei noastre, depinde însă de măsura în care toate ramurile își vor orienta funcțiile ce le îndeplinesc după acest proces.

Astfel stînd lucrurile, comerțul are alternativa de a acționa ca frînă sau să constituie un catalizator al înfăptuirii revoluției tehnice. Transformările ce le aduce cu sine revoluția tehnică în producție duc în mod obligator la noi cerințe și noi situații în circulație, distribuție și consum.

Ce înseamnă însă pentru comerț să-și orienteze funcțiile sale în serviciul revoluției tehnice ce are loc la nivelul economiei naționale ? Aceasta înseamnă, în primul rînd, să stabilească noi relații de cooperare socialistă cu industria. Comerțul nu se poate mărgini să sprijine procesul revoluției tehnice în industrie, ci are datoria să-l stimuleze și să-l activeze printr-o nouă concepție a funcției sale, ducînd acest proces în mod eficient și conștient pînă la consumator...

...Pentru ca eficiența economică atinsă în producție să nu fie anulată sau limitată prin cele ce se petrec în sfera circulației, procesul revoluției tehnice impune ca întregul aparat de desfacere să capete o nouă orientare. Aceasta comportă trecerea la :

- organizarea unor desfaceri de masă ;
- o politică modernă a sortimentelor care să tindă spre sortimente simple, standardizate și să creeze sortimente obligatorii ce pot fi obținute prin cumpărări centralizate ;
- o cercetare pe termen îndelungat a pieței de desfacere.

Bineînțeles, comerțul nostru, privit în ansamblu, nu este încă în măsură să facă față cerințelor unui sistem modern al vînzărilor.

De aceea, marile magazine și casele de comerț prin poștă trebuie să fie permanent preocupate de deschiderea de noi birouri comerciale, de introducerea de noi criterii de desfacere, impuse de revoluția tehnică. Ele își pot asuma rolul de a îndeplini această funcție, deoarece dispun de cele mai bune condiții pentru a realiza o politică activă a vînzărilor, ținînd seamă de :

- caracterul lor de mari întreprinderi din sfera circulației ;
- universalitatea sortimentului lor și de complexitatea și eficiența influențării maselor de consumatori ;
- zona largă de unde își atrag cumpărătorii și deci posibilitățile largi de influențare a cumpărătorilor ;
- legăturile directe cu industria.

Procesul de concentrare în comerț trebuie să continue prin unificarea conducerii magazinelor universale.

Sistemul modern al filialelor constituie acea formă a conducerii întreprinderilor prin care și rețeaua dispersată a magazinelor specializate și strict specializate poate fi adaptată la actualele tendințe de dezvoltare ale comerțului internațional, urmărindu-se :

- constituirea de mari întreprinderi, cu avantajele respective ;
- o politică și o organizare modernă a vînzărilor ;
- o politică și o organizare modernă a aprovizionărilor prin concentrarea cumpărărilor ;
- folosirea metodelor moderne de conducere.

Experiența de pînă acum dovedește însă că avantajele sistemului modern al filialelor pot fi obținute numai dacă se procedează pe baza unei concepții clare asupra scopurilor acestei forme de conducere a întreprinderilor. Trebuie să se pună capăt concepției înguste, potrivit căreia avantajele sistemului filialelor ar consta, în primul rînd, în posibilitatea aplicării mai consecvente a principiilor gospodăririi socialiste. Avantajele principale constau în standardizarea sortimentelor, în aprovizionările centralizate, în conducerea centralizată și unitară, în mai buna organizare a stocurilor și vînzărilor".

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Corespondență din Sofia

DARUL APELOR

Între versanții munților Stara Planina și Sredna Gora, de-a lungul rîului Tungea, care poartă apele și prin cîteva comune din vestita Vale a trandafirilor, se întîlnesc nu numai cooperatori la culesul trandafirilor sau la alte lucrări agricole de sezon, dar și un însemnat număr de oameni pe un șantier puțin obișnuit ca întindere. De o parte și de alta a rîului, pe zeci de kilometri se lucrează la canale, menite să formeze o a doua albie pe care rîul își va scurge dirijat apele.

Lucrarea a fost începută cu cîțiva ani în urmă și, în ansamblul ei, reprezintă un complex hidrotehnic, care, sub denumirea de „Sredna Tungea" (Tungea Mijlocie) ocupă, ca însemnătate, unul din primele locuri pe lista construcțiilor de acest fel. După proiecte, complexul cuprinde o rețea de canale de 180 km, 20 stații pentru pomparea apei în scopul irigării din sistemul de aspersiune, un tunel de legătură de 3 500 m, un baraj cu o capacitate de cîteva sute de mii m^3 de apă și o mică centrală electrică în cadrul căreia vor fi instalate două turbine a cîte 7 000 kW fiecare.

Toate obiectivele se află într-un stadiu avansat de construcție : la barajul ce poartă numele „Jrebcevo" au început lucrările de finisare, iar de-a lungul traseului de canale se continuă de zor fixarea plăcilor pentru consolidare. Se fac ultimele pregătiri pentru ca primele 5 000 decare *) ale gospodăriei agricole de stat din Sliven să primească umezeala necesară din apele rîului.

● Canalele străbat țara

În final, Tungea va dărui apele sale pentru irigarea a 1,2 milioane decare pămînt arabil (din care 30% prin sistemul de aspersiune) din regiunile Sliven, Iambol și Burgas. Pentru scurtarea termenului de dare în folosință, în ajutorul constructorilor au venit un număr însemnat de cooperatori și muncitori agricoli din localitățile pe unde va trece rețeaua de canale.

Construirea acestui sistem — care se încadrează în programul de creștere rapidă a suprafețelor irigate în actualul cincinal al Bulgariei — nu are numai o importanță locală ; o dată cu aceasta se pune baza unei lucrări de interes național. Astfel, pentru irigarea cîmpiilor din sudul țării este în curs de perfectare proiectul unui canal magistral, lung de 300 km din orașul Bazargic pînă la barajul Karnobat, din apropierea orașului Burgas, situat pe malul Mării Negre. Proiectanții apreciază că pe acest canal există posibilitatea de a se acumula anual, în medie, circa 2,5 miliarde m^3 de apă, cu un debit de scurgere de 21—66 metri/sec. Calculele arată că prin realizarea acestei magistrale se creează posibilitatea irigării unei suprafețe de 5,5 milioane decare pămînt arabil și, în același timp, o însemnată cantitate de apă va fi destinată unor unități industriale din localitățile străbătute de canal.

Ultimele informări pe care le-am primit de la Direcția economiei apelor arată că, în anii puterii populare, cu investițiile statului, la care au participat și unitățile agricole, au fost construite peste 1 800 de lacuri mari și mici de acumulare, circa 3 700 de stații de pompe și zeci de magistrale și canale pentru distribuirea apei pe o suprafață arabilă de peste 9 milioane decare. Cifra devine grăitoare, dacă o comparăm cu ceea ce a fost înainte vreme în Bulgaria, cînd se irigau cu mijloace primitive doar 357 mii de decare, mai ales grădini de legume și zarzavaturi.

Printre construcțiile hidroameliorative eșalonate a se realiza într-un șir de ani, locul numărul unu îl ocupă lacul de acumulare „Mihailovgrad" din apropierea orașului cu același nume din nord-vestul țării, nu departe de Dunăre. El este proiectat să acumuleze 500 milioane m^3 de apă, cu care să se irige circa un milion decare teren de pe teritoriul a 77 localități.

● Energie și recolte sporite

Punerea în valoare a apelor rîurilor interne mai prezintă importanță și sub aspectul folosirii lor pentru producerea de energie electrică. Astfel, construcțiile hidroenergetice din țara vecină reprezintă ca număr 70% din totalul construcțiilor energetice, însă din punct de vedere al producției, situația este inversă : din centralele termoelectrice se obține 82% din producția totală de energie. Aceasta a permis specialiștilor să tragă concluzia că în viitor tendința este de a se pune un mai mare accent pe construcția de centrale termoelectrice. Nu se va renunța la construcțiile de centrale hidroelectrice — preciza Constantin Popov, președintele Comitetului de energetică și combustibil — deoarece calculele au dovedit că volumul de apă al rîurilor interne folosit judicios ar putea da anual circa 10,5 miliarde kWh.

La ora actuală, din potențialul hidroenergetic al țării este pus în valoare aproape 25%, iar obiectivele în construcție reprezintă aproximativ 20%.

Toate hidroconstrucțiile realizate pînă acum au dovedit importanța lor economică, pe de o parte, prin dobîndirea unor recolte, iar, pe de altă parte, prin creșterea producției de energie electrică. Construcțiile au schimbat în majoritatea cazurilor și peisajul. Marile lacuri de acumulare au devenit locuri de atracție pentru pescarii amatori ; în jurul lor s-au creat microstațiuni de odihnă.

...Aceleasi ape care de veacuri au curs nestingherite, sculptînd în maluri figuri rare, și care nu în puține cazuri au pricinuit prin revărsări oamenilor și necazuri, oferă acum poporului darul lor.

Constantin LINTE

*) 1 decar = 0,1 ha.

R. S. F. IUGOSLAVIA

OBIECTIVE ȘI PREVEDERI ECONOMICE

După ce a format obiectul unor dezbateri în presă, instituții și întreprinderi, proiectul planului dezvoltării sociale a Iugoslaviei pînă în anul 1970, întocmit de Comisia pentru elaborarea planului a Skupștinei federale, a fost adoptat de Vecea pentru problemele economice și Vecea federală ale Skupștinei.

Potrivit proiectului relatat de revista EKONOMSKA POLITIKA nr. 734/1966, în următorii cinci ani se va pune accent pe intensificarea producției pe baza creșterii productivității muncii. Creșterea venitului național urmează să se realizeze în proporție de 70% pe seama creșterii productivității muncii, și în proporție de 30% pe baza măririi numărului lucrătorilor. Se prevede ca folosirea capacităților de producție din industrie să ajungă, în anul 1970, la 86%. Deși ritmul de angajare de noi brațe de muncă urmează să se încetinească, pînă în anul 1970 va fi angajat întregul spor de populație activă și va continua transferul de populație din agricultură în activități neagricole.

Planul prevede următoarele ritmuri anuale de creștere la principalii indicatori de dezvoltare a economiei naționale :

Venitul național — 7,5—8,5%, producția industrială — 9—10%, producția agricolă — 4,6%, construcții — 7—8%, transporturi — 8—9%, productivitatea muncii — 6,5—7%, export — 13—15, import — 10—12%.

Acordîndu-se atenția cuvenită creșterii nivelului de trai, se prevede ca veniturile individuale ale salariaților să crească în medie de la 650 la circa 1000 dinari noi.

Investițiile în mijloace de bază vor însuma, în cincinal, 90 miliarde de dinari (noi), din care 50,7% urmează să revină industriei, 14,7% agriculturii, 19,2% transporturilor.

Circa 75% din volumul investițiilor va fi destinat modernizării, reconstrucției și extinderii capacităților de producție existente : în industrie vor fi afectate acestui scop 60% din investiții, iar în agricultură și transporturi — 80%. 70% din totalul investițiilor alocate în acest scop urmează să provină din fondurile proprii ale organizațiilor de muncă și din credite comerciale, mărindu-se eficiența investițiilor. Fondurile federale și ale altor comunități social-politice urmează să fie investite, în primul rînd, în dezvoltarea energeticii, metalurgiei, chimiei, agriculturii și transporturilor.

La unele produse importante, producția urmează să crească astfel :

Produsul	U.M.	1965	1970
Energie electrică	miliarde kWh	15.5	30.5
Cărbuni	milioane tone	30.0	41.5
Țiței brut	„ „	2.1	3,2
Gaze naturale	miliarde m^3	0.4	1,6
Oțel	mii tone	1 800	3 200
Aluminiu	„ „	41	100
Cupru	„ „	56	80
Plumb	„ „	102	160
Zinc	„ „	46	110
Vase maritime	mii t/registru	253	400
Material lemnos	mii m^3	23 000	31 000
Cereale	mii tone	11 175	13 900

În ceea ce privește dezvoltarea transporturilor pînă în anul 1970, atenția principală se va acorda completării și modernizării rețelei principale de transporturi și stabilirii unor legături mai bune între centrele de producție și de consum mai importante, îndeosebi în regiunile mai puțin dezvoltate. Volumul mărfurilor transportate urmează să crească de la 129 milioane tone în 1965 la 192 milioane tone în 1970, iar numărul de călători — de la 459 milioane la 648 milioane de persoane. În 1970 se prevede a se realiza 32 milioane zile-turiști străini față de 11,2 milioane în 1965.

În proiectul de plan se arată că obiectivele principale urmărite în următoarea perioadă cincinală trebuie realizate prin activitatea liberă a producătorilor și prin cointeresarea lor sporită în mărirea optimă a venitului. În ceea ce privește regimul prețurilor, planul prevede menținerea raporturilor stabilite prin reformă. Sistemul controlului social asupra prețurilor, care va fi reglementat prin lege, va fi o parte componentă a planificării.

Politica monetară și de credite este chemată să asigure circulația mai largă a mijloacelor în întreaga țară. Creditele pe termen scurt nu vor putea fi folosite pentru investiții în mijloace rulante de durată, nici pentru finanțarea consumului final. Creditele de consum urmează să fie acordate în general de către organizațiile de muncă.

I. COSTEA

PENTRU SALVGARDAREA PĂCII

ÎN întreaga lume persistă și se amplifică ecoul Declarațiilor adoptate la București de Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. În aceasta își găsește exprimarea importanța majoră pentru interesele vitale ale popoarelor a problemelor abordate, rolul pe care țările socialiste îi au în viața internațională, în promovarea cu consecvență a inițiativelor și acțiunilor consacrate cauzei păcii, destinderii și normalizării relațiilor între state.

Istoria demonstrează ce uriașă însemnătate ar avea instituirea unui climat și a unor condiții care să asigure o veritabilă securitate a fiecărui stat și a ansamblului statelor de pe continentul european. Cele două războaie mondiale au izbucnit în Europa, pricinuind, în primul rînd, popoarelor din această zonă, uriașe jertfe, pierderi materiale și suferințe. La nivelul actual al dezvoltării mijloacelor de distrugere, antrenarea popoarelor europene într-un nou război ar avea urmări incalculabile pentru acest vechi continent al civilizației și culturii. Este firesc de aceea faptul, că în contextul marilor prefaceri petrecute în lume în ultimele două decenii, popoarele europene se pătrund tot mai mult de conștiința intereselor lor comune în ceea ce privește asigurarea păcii, că în ultima vreme cercuri politice largi din opinia publică europeană, oameni de stat, reprezentanți ai unor categorii sociale diferite, exponenți ai diverselor curente politice, manifestă o deosebită preocupare față de problemele securității europene.

Răspunzînd misiunii istorice a țărilor socialiste de a se manifesta ca principale forțe ale progresului și păcii, Consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia a abordat aceste probleme cu luciditate și realism, subliniind stringența necesității rezolvării lor și posibilitățile reale ale aplicării unor noi căi de soluționare. Declarația de la București în problemele securității europene vine într-un moment istoric cînd amploarea fără precedent pe care au luat-o forțele care se pronunță pentru pace și colaborare internațională, inițiativele repetate și acțiunile perseverente întreprinse de țările socialiste europene au creat în Europa o situație nouă, de natură să înlesnească eforturile tuturor statelor europene, mari și mici, în transformarea continentului nostru într-un continent al păcii.

Pentru poporul nostru, problema securității europene nu este o problemă abstractă. El năzuiește din toată ființa lui să-și dedice toate forțele înfăptuirii programului multilateral al înfloririi patriei, elaborat de Congresul al IX-lea al P.C.R. Ducînd o politică externă de pace, țara noastră se manifestă ca factor activ pe arena internațională, în lupta împotriva imperialismului și a politicii de încordare, pentru dezvoltarea colaborării între popoare. Partidul și guvernul nostru desfășoară o intensă activitate pentru a-și aduce contribuția la asigurarea securității în Europa potrivit intereselor popoarelor europene, ale păcii pe continentul nostru și în întreaga lume. Este firesc că poporul nostru, așa cum arată numeroasele ecouri publicate în aceste zile în presă, dă o înaltă apreciere ideilor și propunerilor cuprinse în Declarație, poziției unitare exprimate de țările semnatare în problemele securității europene.

Asigurarea securității europene presupune plasarea relațiilor dintre state pe terenul ferm al respectării cu strictețe a independenței și suveranității naționale a tuturor statelor, al excluderii oricărui amestec în afacerile interne ale altor state, al promovării deplinei egalități în drepturi și a avantajului reciproc. Oglindite și în Declarația de la București, aceste principii au fost afirmate, în repetate rînduri de conducătorii partidului și statului nostru. Dezvoltarea colaborării între state în condițiile respectării cu strictețe a acestor principii este una din bazele principale ale stabilirii climatului de încredere între state, componentă esențială a unui sistem eficace de securitate europeană. Partidul și guvernul nostru au depus și depun eforturi susținute pentru lărgirea relațiilor politice, economice, culturale, științifice cu toate statele europene, indiferent de sistemul lor social-politic. Țara noastră a fost inițiatoarea rezoluției O.N.U. cu privire la stabilirea de relații de bună vecinătate între statele europene avînd orînduiri social politice diferite, are un rol activ în promovarea relațiilor de bună vecinătate în Balcani și în zona Mării Adriatice. „Considerăm — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu — secretarul general al C.C. al P.C.R. — în cuvîntarea rostită la întîlnirea cu activul de partid din regiunea Argeș — că trebuie să militățm cu perseverență în vederea asigurării unor relații noi între statele din Europa, indiferent de orînduirea lor socială, relații care să pornească de la recunoașterea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta, de a-și alege regimul social pe care îl dorește, relații care să se bazeze pe respectul suveranității și independenței pe principiul neamestecului în treburile interne ale altor țări, al egalității depline în drepturi între toate națiunile din Europa. Numai pe această bază se pot crea condiții pentru o adevărată securitate în Europa".

Este limpede că principalul obstacol în calea normalizării relațiilor între statele europene îl constituie intervenția S.U.A. în problemele continentului și instrumentul principal al acestei intervenții — Blocul agresiv al Atlanticului de Nord. Prin intermediul N.A.T.O., S.U.A., stimulează cursa înarmărilor, întrețin climatul războiului rece, se opun dezvoltării unor relații normale între țările cu sisteme social-economic diferite. S.U.A. se sprijină pe cele mai reacționare forțe din Europa, îndeosebi pe cercurile militariste și revanșarde din R.F.G. Existența în Europa a trupelor militare americane, zborurile avioanelor americane încărcate cu arme nucleare, prezența vaselor militare americane în porturile europene prezintă cel mai direct pericol pentru viața și bunurile locuitorilor țărilor respective, o permanentă primejdie de război. De aceea, una din condițiile asigurării securității pe continentul nostru este retragerea trupelor americane din Europa, interzicerea zborurilor avioanelor militare ale S.U.A. de-asupra Europei. O deosebită însemnătate ar avea desființarea concomitentă a alianțelor militare existente, a blocului agresiv N.A.T.O. și, ca urmare, și a Tratatului de la Varșovia.

Dezvoltarea unui climat de încredere, eliminarea surselor de încordare și suspiciune între state presupun recunoașterea realităților statornicite în urma celui de-al doilea război mondial. În acest cadru, o deosebită însemnătate ar avea recunoașterea existenței celor două state germane — R. D. Germană și R. F. Germană — precum și asigurarea inviolabilității frontierelor actuale.

Ar fi rațional și util, ca, așa cum s-a subliniat în Declarație, problemele securității pe continentul nostru să formeze obiectul unei conferințe generale europene, la care să poată participa și aduce contribuția orice stat — mare sau mic — din această parte a globului pămîntesc.

Exprimînd dorința sinceră a țărilor socialiste de a găsi căile cele mai potrivite pentru salvgardarea păcii și dezvoltarea colaborării între statele europene, Declarația de la București în problemele securității europene deschide posibilitatea unui dialog constructiv între Estul și Vestul continentului, dă un puternic impuls for-

Corespondență din Geneva

LA SESIUNEA ECOSOC

- **„Dacă numele păcii este dezvoltarea, ce nume dăm agresiunii și războiului?"**
- **Despre un program de studii și despre 250 000 de sclavi**

LA Palatul Națiunilor Unite din Geneva se intră astăzi în a zecea zi de lucru a celei de-a IV-a sesiuni a Comitetului Economic și Social al O.N.U. Dezbaterile generale începute marți 5 iulie a.c. cu discursul secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, U Thant, s-au încheiat miercuri 13 iulie a.c. cu alocuțiunea subsecretarului O.N.U. pentru probleme economice și sociale, Philippe de Seynes. Cele trei comitete sesionale — Comitetul Economic, Comitetul Social și Comitetul de Coordonare — și-au început activitatea.

În cursul dezbaterilor generale, deși s-au prezentat puncte de vedere foarte diferite, s-au făcut numeroase propuneri, atenția a fost concentrată în jurul rezultatelor primei jumătăți a Deceniului Națiunilor Unite pentru dezvoltare, problemei necesității intensificării cooperării internaționale între state în toate domeniile de activitate; sporirii eficienței sprijinului pe care Organizația Națiunilor Unite îl poate da pentru accelerarea progresului economic și social în țările în curs de dezvoltare.

R. Maheu, directorul Organizației Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură (UNESCO), trecînd în revistă activitatea depusă în războiul pentru combaterea foamei, bolilor și ignoranței — a subliniat faptul că dacă pînă în prezent acțiunile UNESCO au avut în primul rînd un caracter intelectual, teoretic în viitor, la această caracteristică se va adăuga și aceea operativă concretă. Războiul împotriva foamei, a spus René Maheu, este singurul tip de război pe care ar trebui să-l cunoască omenirea.

Administratorul Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare (P.N.U.D) P. Hoffman a examinat diferitele aspecte pe care le ridică finanțarea acțiunii O.N.U. in domeniul dezvoltării economice și sociale.

În intervenția sa, D. Morse, directorul Organizației Internaționale a Muncii (O.I.M.) s-a oprit îndeosebi asupra unora din problemele complexe pe care le ridică crearea unei industrii naționale, capabile să valorifice resursele naturale și de muncă de care dispun țările în curs de dezvoltare.

Conducătorul delegației Uniunii Sovietice, A. Cistiakov, a arătat că sînt necesare măsuri mai hotărîte pentru intensificarea colaborării economice internaționale, științifice, tehnice și culturale între țările cu sisteme economice și sociale diferite.

Conducătorul delegației franceze, R. Seydoux, a subliniat în mod deosebit, necesitatea ca țările dezvoltate să dea un sprijin mai eficient pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare. El a arătat că la baza dezvoltării relațiilor economice internaționale trebuie să stea ideea acceptării caracterului universal și permanent al asistenței internaționale; că economia mondială este rezultatul interdependenței economiilor naționale; neamestecul în treburile interne ale statelor.

Interes pentru experiența României

LA ședința Plenară din 8 iulie a.c. a luat cuvîntul șeful delegației Republicii Socialiste România, Costin Murgescu. Cititorilor revistei noastre le este cunoscut din presa cotidiană conținutul cuvîntării reprezentantului nostru permanent la Consiliul Economic și Social.

Trebuie subliniat că la Palatul Națiunilor Unite din Geneva s-a urmărit cu multă atenție succinta prezentare a succeselor realizate de România în dezvoltarea armonioasă a tuturor ramurilor economiei naționale, a eforturilor întreprinse de țara noastră pentru dezvoltarea cooperării internaționale pe baza respectării suveranității, independenței naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. Subliniind interesul țării noastre față de activitatea Organizației Națiunilor Unite și a instituțiilor sale specializate, Costin Murgescu a înfățișat contribuția delegațiilor române în probleme importante ca: industrializarea, valorificarea și utilizarea resurselor naturale și umane, dezvoltarea neîncetată a schimburilor internaționale în vederea dezvoltării, aplicarea științei și tehnicii în folosul țărilor slab dezvoltate etc.

Cu o deosebită atenție s-au urmărit referirile la consecințele nefaste pe care le are pentru cooperarea internațională agresiunea S.U.A. împotriva poporului vietnamez, împotriva unui stat suveran și independent — R. D. Vietnam. „S-a spus aici — a arătat conducătorul delegației române, că numele Păcii este dezvoltare. Dar ce nume le dăm atunci agresiunii și războiului? Nimeni nu poate ignora faptul că o astfel de politică, care violează normele elementare de drept internațional, frînează extinderea cooperării internaționale în toate domeniile".

Cuvîntarea șefului delegației române a făcut obiectul unui amplu comentariu în ziarul *Tribune de Genève*. De asemenea, ziarul *Le Monde* (10—11 iulie 1966) a atras atenția în mod deosebit asupra pasajului care se referă la obstacolul pe care îl prezintă pentru dezvoltare, cursa înarmărilor și a pericolului pentru întreaga omenire a agresiunii Statelor Unite împotriva poporului vietnamez.

În Comitetul economic și Comitetul social

COMITETUL Economic sub conducerea primului vicepreședinte ECOSOC, Costin Murgescu, a început examinarea raportului cu privire la programul de studii pentru cinci ani privind punerea în valoare a resurselor neagricole. Acest program este întocmit, ca urmare a unei rezoluții adoptate în unanimitate de Consiliul Economic și Social, rezoluție la care România este coautoare.

Programul întocmit în urma rezultatelor slabe obținute în prima jumătate a Deceniului este menit să sporească contribuția pe care O.N.U. urmează s-o aducă la accelerarea progresului economic în țările în curs de dezvoltare.

Delegațiile care au participat pînă acum la discuții au subliniat că un asemenea program de studii are o deosebită însemnătate, întrucît el este menit să contribuie la întocmirea judicioasă a proiectelor concrete de investiții. Valorificarea rațională a acestor resurse constituie, așa cum au subliniat toate delegațiile care au participat la discuții, o condiție a accelerării dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare.

Sub conducerea vicepreședintelui ECOSOC, M. Fernadini, Comitetul Social a trecut la examinarea unui voluminos raport — care cuprinde mai bine de 400 de pagini — cu privire la sclavaj. Din acest raport rezultă că în prezent sînt peste 250 000 de sclavi în lume. Aceste date sînt însă date parțiale, întrucît o serie de țări nu au dat încă răspuns la chestionarul O.N.U.

Delegațiile care au participat la discuții sînt unanim de acord în ceea ce privește necesitatea de a combate flagelul sclavajului și practicile analoge, urmînd ca în ședința următoare să se precizeze căile ce urmează a fi alese pentru ca lupta pentru abolirea sclavajului să fie cît mai eficace.

Lucrările celei de-a IV-a sesiuni a Comitetului Economic și Social continuă.

Ion ARDELEANU

țelor antiimperialiste, tuturor forțelor păcii.

★

ÎN situația gravă pentru pace în Asia de Sud-Est și în întreaga lume, creată prin noua extindere de către S.U.A. a războiului criminal dus împotriva poporului din Vietnam, țările participante la Consfătuirea de la București a Comitetului Politic Consultativ al Tratatului de la Varșovia au condamnat cu toată energia fărădelegile comise de imperialiștii americani, exprimîndu-și solidaritatea deplină cu lupta dreaptă și eroică a poporului vietnamez și hotărîrea fermă de a-i acorda sprijin material, politic, moral în lupta pentru libertate, independență, unificare națională. Ele au avertizat cu întreaga tărie guvernul S.U.A. asupra urmărilor imprevizibile pe care le pot avea actele barbare săvîrșite de trupele lor, asupra faptului că autorii acestor acte nu vor scăpa de răspunderea ce le revine. Agresorii și marionetele lor vor trebui să plătească pentru tot ce au distrus, pentru toate jertfele și suferințele pe care le-au pricinuit.

În războiul din Vietnam iese la iveală în modul cel mai pregnant adevărata față a imperialismului american, care se străduiește din răsputeri să împiedice dezvoltarea progresistă a omenirii, nu se dă în lături de la nimic spre a înăbuși lupta popoarelor pentru independența națională, pentru o viață făurită potrivit aspirațiilor lor. Pe toate continentele, onoarea Statelor Unite este pătată de fapte infamante, imperialismul american se manifestă ca cea mai reacționară forță a contemporaneității.

În țara noastră, care încă de la început a sprijinit lupta dreaptă a poporului vietnamez, vestea noilor fărădelegi comise din răzbunare și furie oarbă, — în fața eșecurilor înregistrate — de către armatele americane agresoare, a umplut de indignare și mînie inimile întregului popor, deplin solidar cu poziția exprimată de P.C.R. și de guvernul român. „În numele partidului și guvernului nostru — a declarat tovarășul Nicolae Ceaușescu, exprim hotărîrea noastră neclintită de a intensifica sprijinul politic, moral și material, pentru poporul vietnamez, de a face tot ce ne stă în putință pentru izbînda cauzei lui drepte". Numeroși cetățeni ai Patriei, în special tineri sînt gata să participe cu arma în mînă ca voluntari la sprijinirea poporului din Vietnam în lupta pentru alungarea agresorilor. Dacă guvernul R. D. Vietnam o va cere, guvernele țărilor care au semnat Declarația vor permite cetățenilor lor să acorde poporului-frate vietnamez și această formă de sprijin.

Viața dovedește că nu există altă cale de soluționare a problemei vietnameze decît respectarea dreptului poporului acestei țări de a-și hotărî singur soarta. Țara noastră, ca și celelalte țări socialiste semnatare ale Declarației cu privire la agresiunea S.U.A. în Vietnam sprijină fără rezerve poziția în patru puncte a guvernului R. D. Vietnam și programul în cinci puncte al Frontului Național de Eliberare și cere cu hotărîre să se înceteze imediat și necondiționat bombardamentele împotriva R. D. Vietnam, să fie aplicate hotărîrile Conferinței de la Geneva.

Pacea lumii este indivizibilă și nu poate fi asigurată decît prin mobilizarea și punerea în slujba ei a tuturor forțelor progresului. Nimeni nu poate rămîne indiferent la chemarea înflăcărată adresată în Declarație, de a se crea un larg front de luptă împotriva agresiunii americane, pentru curmarea ei neintîrziată. Pentru guvernele țărilor lumii este o problemă de conștiință de a pleca urechea la apelul ce le-a fost adresat în Declarație, de a face tot ce depinde de ele pentru a opri și lichida o evoluție grea, de mari primejdii, pentru interesele întregii omeniri.

Strîns uniți în jurul partidului său comunist, a guvernului țării, poporul romîn va fi întotdeauna în primele rînduri ale celor care luptă pentru triumful cauzei păcii și libertății în lume.

Gh. CONSTANTINESCU

ANGLIA: DILEMA PERSISTĂ

AU trecut trei luni de la victoria în alegeri a partidului laburist, care a transformat majoritatea sa de 3 voturi din Camera Comunelor, într-una de 97. Atunci sprijinitorii guvernului considerau că se apropie momentul unor acțiuni hotărîte.

După cum se remarcă însă în prezent în presă, atmosfera de încredere a dispărut în mare măsură. Dorința sau posibilitatea guvernului de a înfăptui schimbări fundamentale este pusă la îndoială, dat fiind evenimentele din ultimele săptămîni pe scena politică și economică, iar în Camera Comunelor se închegă o opoziție din partea laburiștilor de stînga.

Greva celor 65 000 marinari, încheiată după 45 de zile, a scos la iveală vădita părtinire a guvernului în favoarea armatorilor. Marinarii au obținut totuși satisfacerea unui număr de revendicări.

Contraofensiva guvernului în cadrul „politicii prețurilor și a veniturilor", s-a materializat recent prin prezentarea în Camera Comunelor a proiectului de lege cu privire la „preavizul obligatoriu". Legea cere ca orice revendicare de majorare a salariilor din partea sindicatelor să fie supusă aprobării Comisiei naționale a prețurilor și veniturilor, aplicarea ei în practică fiind amînată pînă la primirea avizului guvernamental (în general, în termen de o lună).

Legea „preavizului obligator" a produs o furtună de proteste în rîndurile muncitorilor. Declarînd că „o politică de limitare a creșterii salariilor nu poate înlocui o politică economică", la 4 iulie și-a prezentat demisia Frank Cousins, ministrul tehnologiei. „Demisia lui Frank Cousins constituie o lovitură serioasă dată autorității guvernului laburist", scria la 5 iulie ziarul LE MONDE, indicînd posibilitatea unei viitoare ralieri a forțelor de stînga din partid în jurul acestuia.

Un alt proiect de lege prezentat în aceste zile în Camera Comunelor se referă la mult așteptata renaționalizare a industriei oțelului, guvernul traducînd astfel în fapt una din prevederile clauzei 4 din programul partidului laburist — clauză care promite trecerea în proprietatea statului a principalelor ramuri ale industriei.

După valul de nemulțumiri stîrnit de atitudinea guvernului în conflictul dintre marinari și armatori, precum și de intenția de a îngrădi, prin lege, libertatea sindicatelor de a-și apăra drepturile, proiectul de lege pentru renaționalizarea oțelului „a fost special programată într-un moment potrivit pentru a îndulci pilula legii preavizului obligatoriu", scrie ziarul OBSERVER.

Proiectul de lege vizează principalele 14 oțelării din Marea Britanie, însumînd 90% din întreaga capacitate de producție a oțelului, evaluată la 35 milioane tone anual. Guvernul britanic integrează această măsură în planul general de reorganizare a industriei siderurgice, care urmărește sporirea competitivității externe a acesteia. În urma naționalizării, gestiunea celor 14 întreprinderi va fi încredințată unei corporații naționale a oțelului, care va avea misiunea de a controla investițiile, lucrările de cercetare

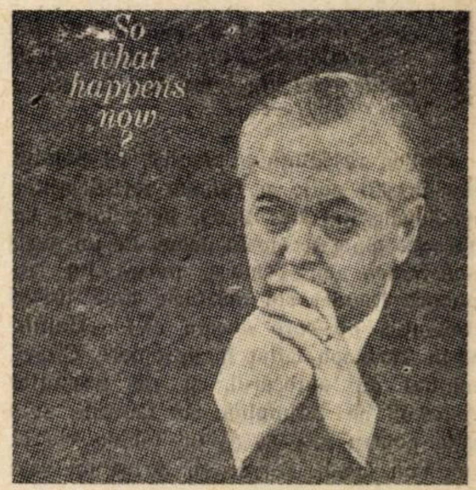

Wilson: — „Ei și acum ce se va mai întîmpla ?" (după THE ECONOMIST)

și prețurile de desfacere, precum și de a încuraja exportul oțelului.

Proiectul de lege fixează pentru proprietarii oțelăriilor indemnizații întrucîtva mai scăzute decît cele anunțate în Cartea Albă, publicată în aprilie 1965. Ținînd seama de cotările la bursă, suma totală rămîne totuși „cu 24 milioane lire mai mare decît considerau investitorii că merită această industrie" (THE GUARDIAN, 2 iulie).

În timp ce în ultimul trimestru al anului trecut balanța de plăți a Angliei se îmbunătățise, atingînd aproape echilibrul, în următoarele luni situația s-a înrăutățit treptat. În luna aprilie deficitul a ajuns la 19 milioane lire, în luna mai la 38 milioane și în luna iunie la 49 milioane. În concordanță cu această situație, în ultimele săptămîni situația lirei sterline a continuat să provoace emoții la Londra. La 12 iulie, lira a atins cel mai coborît nivel din octombrie-noiembrie 1964. Banca Angliei a fost nevoită să intervină în mai multe rînduri pe piață, iar guvernul a făcut apel la 11 țări și la Banca de Reglementări Internaționale, care au acordat Angliei un nou împrumut. Într-un raport al băncii, publicat în același timp cu acordarea împrumutului, se recomandă Angliei: „este în primul rînd esențial să se pună capăt sporirii salariilor". În acest scop se consideră că Anglia trebuie să continue politica deflaționistă și să favorizeze creșterea șomajului, lucru ce i s-a mai cerut și în trecut.

Merită a fi menționat că măsurile „deflaționiste" succesive au menținut ritmul dezvoltării anuale a economiei engleze în ultimii ani la cel mult 2%, în timp ce programul de dezvoltare oficial prevede o creștere anuală de 4%. Întrebîndu-se într-un articol publicat nu de mult, „Încotro merge economia britanică ?", săptămînalul THE ECONOMIST ajunge la concluzia că în viitorul imediat, producția globală britanică va crește doar cu 1—2% anual.

I. VIANU

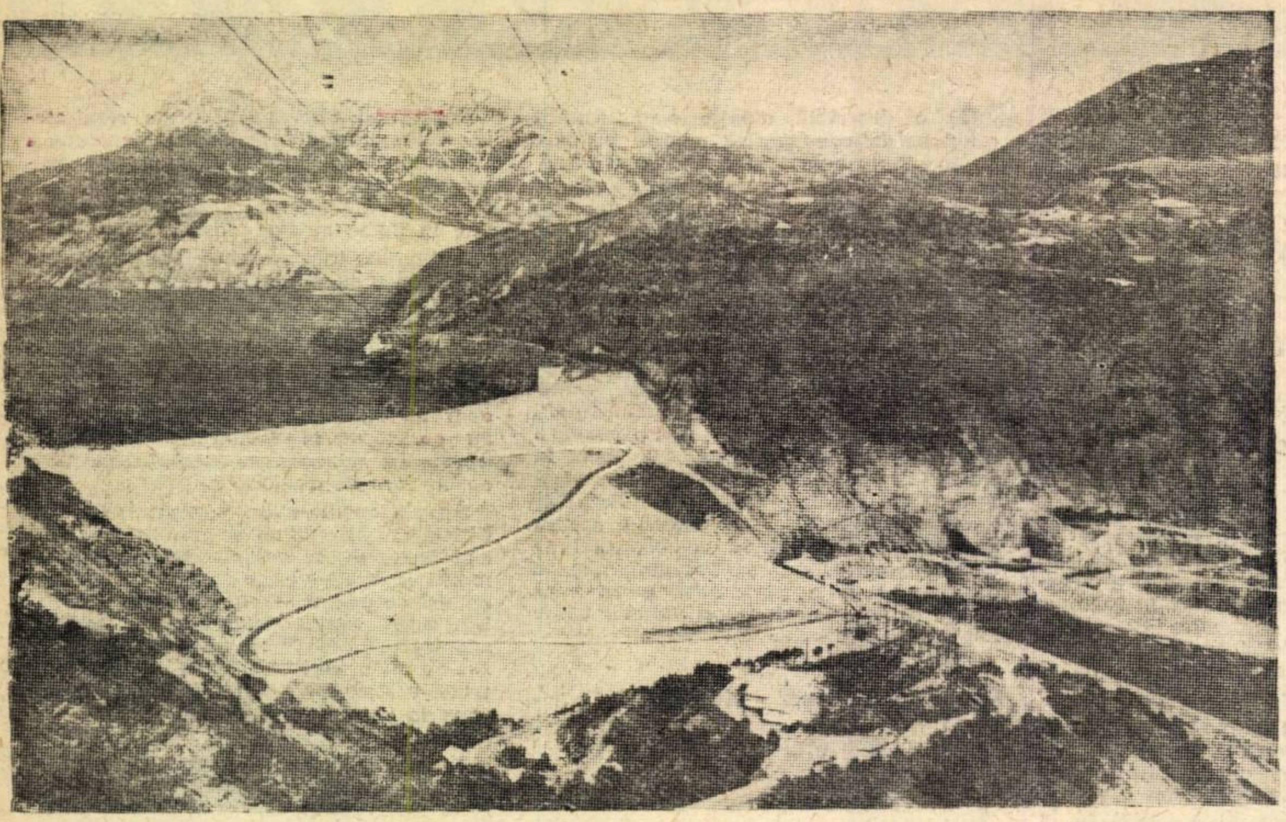

Barajul de pămînt de la Serre Ponçon,

NOTE DE DRUM DIN FRANȚA

URMÎND CURSUL RÎULUI DURANCE

O dimineață însorită de iunie, cu un cer albastru intens (trădînd apropierea Mediteranei), ne-a găsit în sudul Franței într-o gară mică din Provence. La prima vedere Avignon-ul nu are nimic deosebit, ceea ce a făcut cosmopolitul grup de vizitatori (participanți timp de aproape trei săptămîni la Conferința internațională a marilor rețele electrice), să gîndească la unison că de fapt, toate gările mici din lume sînt la fel.

Vechea reședință a papilor, cu palatul său în stil gotic și ruinele fortificațiilor medievale din Les Baux, ne-a întors cu aproape cinci secole în urmă. Pe un deal, anacronică dar celebră, moara lui Alphonse Daudet stă mărturie unui trecut romantic, pe care aveam să-l resimțim și în Tarascon, aflat în apropiere. Cîteva minute cu autocarul, și pe nesimțite Arles-ul ne întîmpină cu lanurile sale gata pentru seceriș, ca un tablou viu al lui Van Gogh. De altfel, Arles nu este numai orașul unde celebrul pictor și-a aflat inspirația nenumăratelor sale pînze; cimitirul roman, teatrul acelorași îndepărtate timpuri, arenele romane (unde și azi mai au loc coride) și mănăstirea datînd din Evul Mediu sînt pline de semnificație. În mica piață a orașului, din care pornesc străduțe înguste străjuind case vechi de sute de ani, cu aspect mai mult spaniol decît francez, am poposit la „Forum": un mic hotel, cu colonade romane și o parte dintr-un fronton, unde am avut ocazia să facem cunoștință cu „camera lui Gauguin".

Drumul către sud-est, printre cîmpuri irigate și ferme specific franceze, ne apropie de ținta călătoriei noastre: Saint Chamas — ultima uzină hidroelectrică din lanțul celor 24, ce formează complexul hidroenergetic Durance.

● Cei 6 miliarde kWh

CU o pantă de cinci ori mai mare decît a Rhône-ului și cu un debit de 194 m^3/s la confluența cu Verdon-ul, rîul Durance este una din cele patru surse principale hidroenergetice ale Franței (alături de Rin, Rhône și Isère). Cînd amenajările vor fi complete (1970), puterea instalată a celor 24 uzine ale bazinului Durance, va atinge 1 850 000 kW, iar producția anuală de energie electrică — 6 miliarde kWh. Obținerea de energie electrică ieftină, nu constituie singurul aspect economic al amenajării văii Durance; celălalt aspect, la fel de important ca primul, fiind ridicarea producției agricole prin irigarea zonei respective. Acest imperativ, născut din necesitatea valorificării regiunii Provence, una din cele mai puțin dezvoltate ale Franței, se oglindește de altfel și în încercările de acum 800 de ani și mai bine, în construcția unor canale de irigare — modeste și rudimentare desigur — eficiente numai pentru o suprafață foarte redusă de teren. În prezent, datorită lucrărilor de amenajare, debitul rîului Durance care scădea pînă la 45 m^3/s în timpul perioadelor de secetă, a ajuns să se ridice în aceleași perioade la 114 m^3/s, dînd astfel posibilitatea irigării, numai în bazinul inferior, a circa 75 000 ha.

Ultima centrală electrică (inaugurată recent) amplasată în golful Etang de Bewe, este dată numai parțial în funcțiune. Ca și celelalte centrale ale complexului hidroenergetic, situate pe cursul inferior, uzina de la St. Chamas va fi supravegheată prin telecomandă de Centrul de automatizare, măsură și control din Mallemort.

Cu uzina Salon, hidrocentralele subterane de la Saint Jouques, căderea Oraison și barajul l'Escale, (al cărui lac de acumulare de circa 200 ha înmagazinează aproape 16 milioane m^3 de apă) ne continuăm călătoria spre nord, către Sisteron, urmînd drumul lui Napoleon la întoarcerea din insula Elba. Un scurt popas la Oraison și o privire fugară asupra amploarei lucrărilor. Am aflat cu această ocazie că este prima uzină intrată în funcțiune în cadrul amenajării părții de mijloc a rîului Durance. Construcția sa (în întregime sub pămînt) care a durat 4 ani, a însemnat un șantier întins pe 22 km, pe care peste 1 000 muncitori și nenumărate mașini și utilaje au excavat 6 600 000 m^3 de pămînt și au terasat alte 7 milioane m^3; 400 000 m^3 de stîncă au fost smulse pereților muntoși și au fost folosiți 260 000 m^3 de beton. Apoi, peste regiune s-a așternut calmul. În liniște, apele rîului Durance au început să urmeze noul drum creat de ingineri, transportînd din 1963 puterea lor domesticită, turbinelor și centralelor. Cu alte cuvinte, aceasta înseamnă peste 675 milioane kWh anual.

● „Cheia" de la Serre Ponçon

SERRE PONÇON — ultima escală și poate și cea mai interesantă. Ideea construirii unui baraj pe această porțiune a rîului datează de prin 1856. Dar traducerea ei în viață nu a putut avea loc decît cu cîțiva ani în urmă. Din 1960, cel mai mare baraj de pămînt din Europa, reține la Serre Ponçon, (la 780 metri altitudine) un lac artificial de 1 270 milioane m^3, din care 200 milioane sînt destinați necesităților agricole, iar 700 — producerii de energie electrică. El este considerat „cheia bazinului de jos" al rîului Durance.

Se spune că fiecare epocă, și în materie de construcție, lasă posterității dovada fecundității sale. Timp de 15 ani întreprinderea de stat „Electricité de France" (căreia i-a revenit ca sarcină amenajarea complexului hidroenergetic Durance) a modificat prin activitatea șantierelor sale peisajul rîului tumultuos și al întregii regiuni. Începînd din 1970, vechiul torent îmblînzit va traversa o nouă Provence, iar șantierele care împînzesc acum de o parte și de alta malurile răscolite, vor lăsa în urma lor nenumăratele canale cu apa prețioasă și prezența tăcută a uzinelor generatoare de energie.

ing. Tiberiu CIUBOTARU

ECOUL

PE primul plan al actualității internaționale se menține ecoul profund al documentelor adoptate în unanimitate la București de Comitetul Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia. Declarația cu privire la agresiunea S.U.A. în Vietnam și Declarația cu privire la întărirea păcii și securității în Europa constituie o contribuție de seamă la dezvoltarea prieteniei și colaborării dintre țările care le-au elaborat, la cauza unității țărilor socialiste, a forțelor revoluționare și democrate, la lupta popoarelor împotriva imperialismului și a reacțiunii, pentru progres și pace în întreaga lume.

Telegramele de presă parvenite din întreaga lume relevă că cele două documente formează obiectul studiului cercurilor politice, al interesului opiniei publice. Acest fapt este întru totul explicabil, deoarece Consfătuirea a analizat problemele cele mai actuale ale situației internaționale: consecințele agresiunii Statelor Unite în Vietnam și problemele păcii și securității în Europa. „Declarația din 6 iulie a statelor participante la Tratatul de la Varșovia scria ziarul **Nhan Dan**, *organul Comitetului Central al Partidului celor ce muncesc din Vietnam — are o foarte mare importanță. Ea definește poziția țărilor socialiste, care sînt ferm hotărîte să susțină lupta poporului vietnamez împotriva agresiunii americane, pentru salvarea națională și să se opună extinderii isterice de către imperialiștii americani a războiului lor de agresiune din Vietnam". La rîndul său, organul Partidului Comunist Francez, ziarul* **l'Humanité** *afirmă: „După Declarația cu privire la agresiunea S.U.A. în Vietnam, care constituie un avertisment serios dat agresorilor americani, Declarația cu privire la întărirea păcii și securității în Europa exprimă hotarîrea unanimă a țărilor socialiste de a depune toate eforturile pentru a lichida rămășițele celui de-al doilea război mondial și de a crea un sistem de securitate colectivă pe continentul nostru. E greu de văzut ce obiecțiuni serioase ar putea fi făcute unor propuneri, care dacă sînt acceptate, nu pot decît să îmbunătățească considerabil climatul dintre națiunile continentului, indiferent de orînduirea lor socială".*

Preocuparea pentru normalizarea situației și asigurarea unei securități colective în Europa, pentru crearea unei atmosfere de destindere și cooperare trainică între toate țările continentului nostru reprezintă o constantă majoră a politicii externe a țărilor socialiste, între care și a țării noastre. Terenul pentru aceasta apare la ora actuală mai prielnică decît oricînd, dat fiind că se observă în aproape toate țările din Europa interesul de a găsi căi de abordare într-o formă nouă a problemelor internaționale ale continentului. Baza solidă pentru făurirea securității europene o poate alcătui lărgirea colaborării între toate statele continentului, respectarea independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și alege calea de dezvoltare în conformitate cu interesele și voința sa. „Documentul adoptat la București despre viitorul și securitatea Europei — scrie ziarul parizian **Le Figaro**, *ridică o problemă care interesează pe europeni".*

„Declarația de la București", „Declarația pentru pace în Europa", „Programul practic de acțiune", „Planul de la București", — sînt cuvinte care revin mereu în titlurile a numeroase comentarii ale presei internaționale. Ziarul britanic **Guardian**, *exprimă părerea că Declarația constituie „o chemare la pași treptați în direcția stabilirii unui dialog est-vest în Europa, care să ducă în mod fundamental la un climat politic mai bun și, în cele din urmă, la desființarea alianțelor rivale N.A.T.O. și Tratatul de la Varșovia". După opinia Agenției* **France Presse**, *reuniunea de la București „ar putea marca un pas important în istoria relațiilor dintre est și vest". Iar ziarul atenian* **Ta Nea**, *sintetiza semnificația întîlnirii de la București în următoarea formulare: „Un eveniment de importanță hotărîtoare".*

Numeroși comentatori împărtășesc părerea că în vederea înfăptuirii securității europene, de o mare importanță este întărirea relațiilor politice între state, indiferent de regimul lor social, relații îndreptate spre apărarea păcii. Dezvoltarea legăturilor economice între țările europene, a colaborării tehnico-științifice și culturale pot pe măsura amplificării lor să devină, așa cum se arată în Declarația de la București, o „bază materială a securității europene și a întăririi păcii în întreaga lume".

Colaborarea țărilor socialiste în vederea făuririi unui sistem trainic de securitate în Europa se înscrie ca o contribuție importantă la pacea mondială. Transformarea Europei într-un continent al păcii și securității prin acțiunea tuturor popoarelor europene constituie o cauză nobilă și însuflețitoare.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct) **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth**, membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Tiparul: Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE • TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ • ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 29 (153)
VINERI
22 iulie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

IN PAGINILE 8-9

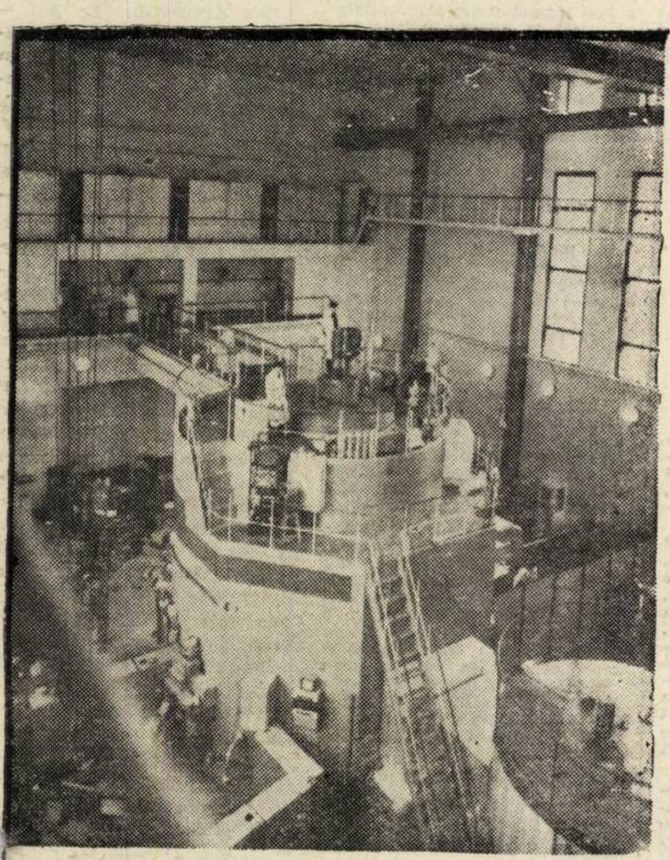

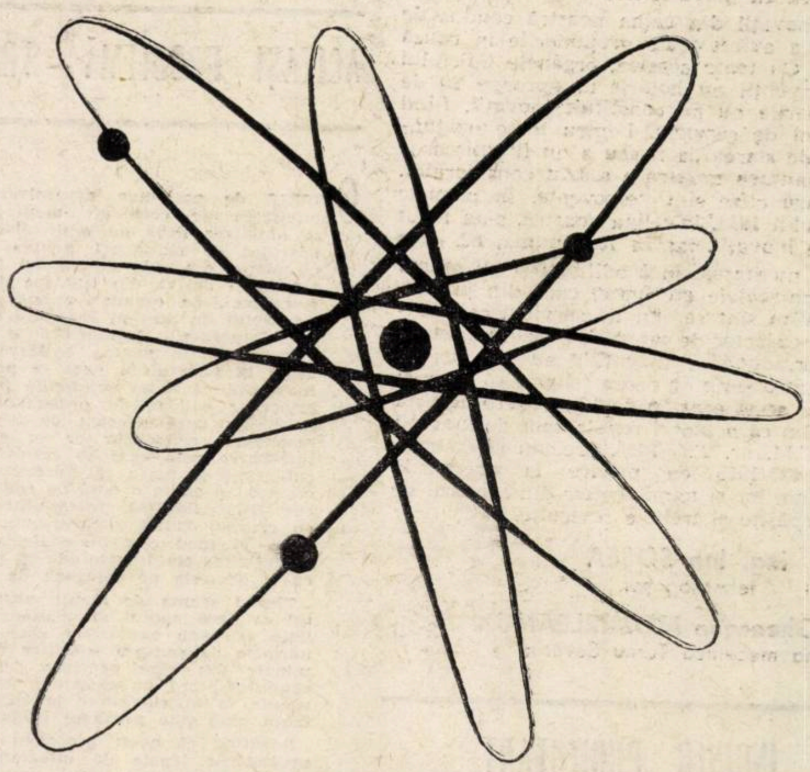

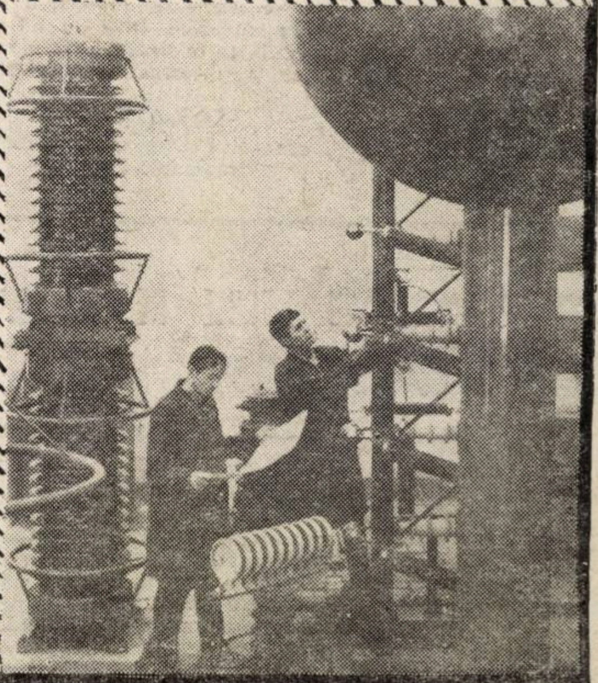

UN PROGRAM UNITAR AL CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

A FI SAU A NU FI INOVAȚIE

În urma unor controale efectuate de către organele Oficiului de stat pentru invenții, o serie de inovații au fost clasificate ca sarcini de serviciu. Toate inovațiile contestate contribuie însă la rezolvarea unor probleme importante de producție, care nu au nici o legătură cu sarcinile curente ale salariaților care le-au propus. Tocmai pentru acest motiv, comisia pentru soluționarea litigiilor de muncă din uzina noastră, comitetul sindicatului și Tribunalului orășenesc Turnu Severin au dat cîștig de cauză inovatorilor.

Colectivul de inovații din uzina noastră condus de directorul tehnic a avizat toate propunerile în cauză ca fiind inovații. Cu toate acestea, organele Oficiului de stat pentru invenții au hotărît în aproape 20 de cazuri că propunerile nu au constituit inovații, fiind considerate sarcini de serviciu. Pentru toate neajunsurile provocate de starea „a fi sau a nu fi" mișcarea de inovații din unitatea noastră a scăzut considerabil. În acest sens două cifre sînt elocvente. În primele cinci luni ale anului 1964, în uzina noastră, s-au făcut 164 propuneri de inovații, iar în 1966 numai 32.

În prezent, noi nu sîntem încă edificați și nu putem distinge (după controalele efectuate) care din problemele ce le rezolvăm sînt sarcini de serviciu sau constituie o temă cu caracter de inovații. Desele imputații ale recompenselor, după ce inovațiile au fost acceptate, au determinat o serie de cadre tehnice să nu mai facă propuneri în acest sens. Avînd în vedere această situație considerăm că actualul regulament de inovații aprobat prin H.C.M. nr. 2267/1953, precum și instrucțiunile nr. 328/625/1955 cu privire la drepturile de autor ale inginerilor și tehnicienilor din sectorul de concepție sînt depășite și trebuie revizuite.

ing. Ion SOȘEA
tehnolog șef

ing. Gheorghe MOMÎRLEANU
Uzina mecanică Turnu Severin

NECAZUL UNUI INGINER PROIECTANT

Sînt inginer proiectant. De luni de zile, de cînd sînt în această funcție, mă necăjesc din cauza unor cataloage de prețuri și indicatoare de norme de deviz electrice. Acestea au fost editate în urmă cu ani într-un tiraj atît de redus încît astăzi nu mai este nici urmă de ele.

Bănuiesc că în situația mea sînt mulți alți ingineri și tehnicieni. De aceea, cred că Ministerul Energiei Electrice, prin organele sale, ar putea să reediteze sus-numitele cataloage. Reeditarea lor ar contribui într-o măsură considerabilă la ridicarea calității proiectelor la reducerea timpului de elaborare și chiar de execuție a lucrărilor.

ing. Ioan TRIF
Oradea

ÎN LOC DE TREI, DOUĂ...

Categoriile existente pentru preluarea ambalajelor sînt prea complicate. Din această cauză și discuțiile interminabile între I.R.V.A. și furnizorii săi și pierderile financiare înregistrate de unitățile comerciale.

M-am gîndit să propun organelor competente să analizeze posibilitatea reducerii categoriilor de preluare a ambalajelor la două, respectiv ambalaje bune și rele. Totodată să se studieze realizarea unui preț unic pentru fiecare categorie. În acest fel cred, s-ar elimina total discuțiile între predător și primitor la recepția ambalajelor și, în plus, s-ar simplifica circulația lor.

Ștefan BUZAȘ
economist, Direcția comercială regională-Crișana

ȘI LEGUMELE AU NEVOIE DE TRANSPORT ȘI CAZARE CONFORTABILE

În nr. 20 al revistei, articolul *„Și produsele au nevoie de transport și cazare confortabile"* tratează probleme ale ambalajului, transportului și depozitării produselor industriei de tricotaje și confecții. A fost un articol interesant. Mai ales că tema aceasta este de o deosebită actualitate și în alte domenii. De pildă, în sectorul zarzavaturilor, legumelor (trufandale și timpurii) și fructelor.

Pentru recoltarea și punerea în circulație a mărfurilor ușor perisabile din agricultură încă se apelează pe scară destul de întinsă la mijloace improvizate (colibele de pe locul brigăzilor agricole, ca și ustensilele acestora), punctul nevralgic constituindu-l însă ambalajele. Să mă explic: în lăzile tip P, tip C și olandeze — admise în funcțiune — se practică ambalarea tuturor zarzavaturilor, legumelor și fructelor, deși nu toate lăzile corespund scopului pentru care sînt confecționate; în lăzile tip P, de formă paralelipipedică, se ambalează la fel ridichile de lună, spanacul, ceapa verde, salata verde și fasolea păstăi, ceea ce n-ar fi prea rău dacă autocamionul n-ar trebui să transporte o anumită încărcătură (tonaj), încît marfa este îndesată și, din lipsă de aer, se încinge și se degradează.

Poate că rîndurile mele vor fi un punct de plecare pentru abordarea acestei teme spinoase și actuale și în domeniul legumelor și fructelor.

D. I. DRĂGOIESCU
economist, București

ACEEAȘI PROBLEMĂ — TRATARE DIFERITĂ

O SERIE de probleme nerezolvate duc încă la greutăți în activitatea de construcții-montaj. Dintre acestea aș dori să amintesc doar de mult discutatul aspect al decontării sporului de manoperă pentru executarea lucrărilor sub circulație sau sub exploatare. Neajunsurile pe care le întîmpinăm derivă din tratarea diferită a aceluiași aspect al problemei, de organe superioare ca Ministerul Finanțelor, Comitetul de Stat al Planificării și Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare.

Instrucțiunile pentru aplicarea HCM 744/1957 red. 1963 arată la punctul 34 cum se prevede acest spor în devize, în sensul că el se determină pe baza unei analize speciale întocmite solidar de proiectant, constructor și beneficiar, în limita unui procent de 20% din valoarea de deviz a manoperei articolelor ce se execută în condiții speciale. Întrebarea este cum se rezolvă această situație cînd sporul respectiv nu a fost prevăzut în deviz și cînd este necesar a se emite o notă de comandă suplimentară. (prevederile HCM 1002/1964, instrucțiunile CSCAS și MF aprobate cu ordinul 19/1965 și instrucțiunile de aplicare a HCM 744 arată în mod clar metodologia și formalitățile ce trebuie îndeplinite, ele întocmindu-se pe același principiu de bază ca și devizele pe categorii de lucrări).

Ținînd seama de aceste aspecte apare surprinzător faptul că dacă sporul de manoperă pentru lucrări sub circulație sau sub exploatare este acordat constructorului prin normele de consum specifice din motive ce nu sînt determinate din vina acestuia, băncile nu-l decontează decît condiționîndu-l de existența unor avize, care nu sînt prevăzute în instrucțiunile la HCM 744 și care nu se cer în cazul cînd este prevăzut inițial în deviz.

Socotind că acest procedeu nu este în conformitate cu prevederile legale de întocmirea documentației, care nu conțin astfel de condiții, expunem următoarea situație în scopul clarificării, deoarece timpul care s-a pierdut în discuțiile cu Banca de Investiții, filiala oraș — București în această problemă putea fi întrebuințat în alt mod. Dar iată despre ce este vorba: CSCAS (adresa 19738/1964) este de acord că sporul respectiv — în cazul în care nu este provine din vina constructorului — se poate acorda prin NCS, dar consideră necesar a se obține și avizul CSP și MF asupra acestui punct de vedere (!); CSP (adresa 84446/1964) este de acord cu precizarea CSCAS dacă constructorul este stînjenit și dacă situația creată nu a provocat-o el; MF în schimb (adresa 5163/1964) după ce arată că pentru astfel de cazuri se poate acorda NCS adaugă: „dacă lucrările sînt puse în funcțiune înainte de consemnarea integrală a devizului, nu este just a se acorda sporuri prin NCS pentru articolele rămase a se executa sub exploatare, întrucît punerea în funcțiune a capacității de producție se face după executarea integrală a lucrărilor prevăzute în proiectul investițiilor respective. (Menționăm că în cazurile semnalate unitatea noastră a avut prevăzut în plan realizarea de capacități înainte de terminarea completă a lucrărilor, care au continuat atît în anul respectiv, cît și în anul următor). Se mai arată că „dacă în mod excepțional se aprobă punerea în funcțiune a unor capacități de producție la care au rămas a se executa lucrări de construcții-montaj, urmează a se aproba concomitent și sporul de manoperă, nemaifiind necesar acordul MF".

Aplicînd în cazul nostru acest paragraf, am considerat că este suficientă aprobarea beneficiarului și proiectantului. Dar, din păcate, problema nu și-a găsit o rezolvare, Banca de Investiții considerînd necesare aprobări superioare.

ing. Dan MARINESCU
șeful serviciului relații
Trustul 1 Construcții-montaj București

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

LOCUITORII de pe str. Venerei din București. Referindu-se la sesizarea dv., conducerea Uzinelor „Electronica" ne transmite următoarele:

În urma sesizării primite cu privire la zgomotul ce se produce la unitatea noastră din Str. Venerei și în urma controlului efectuat de către organele noastre împreună cu reprezentanți ai Inspectoratului sanitar de stat, s-au luat măsuri pentru diminuarea intensității zgomotului. Astfel, agregatul cu aer comprimat a fost mutat într-un loc izolat, executîndu-se în continuare o izolare fonică locală; clădirea unității a fost izolată fonic prin saltele cu vată de sticlă; morile cu bile au fost izolate cu un strat de cauciuc spongios; iar difuzoarele vor fi reglate la o intensitate minimă.

Uzina „Electronica" a solicitat în continuare organelor competente determinări sonometrice pentru verificarea intensității zgomotului, în scopul altor măsuri corespunzătoare.

V. RADU, Ploiești — Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 822/1959 republicată, precum și Normele de decontare și de control emise în aplicarea ei de Ministerul Finanțelor și Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii nu fac nici o distincție la stabilirea dreptului de cazare, după cum angajații au utilizat un mijloc de transport sau altul sau dacă au avut legitimație de călătorie (bilet individual) sau abonament de serviciu.

Durata deplasării se constată din ordinul de serviciu, vizat pentru sosire și plecare de unitatea la care s-a efectuat deplasarea. Angajații care, utilizînd abonamentul de serviciu, s-au înapoiat zilnic la localitatea de domiciliu n-au dreptul la compensarea cheltuielilor de cazare. Dovada înapoierii zilnice la domiciliu trebuie făcută însă de unitățile la care angajatul lucrează.

ALEXANDRU ST. ILIE, conducător auto, București — Potrivit art. 118 din Codul Muncii, termenul de sesizare a organelor jurisdicționale de muncă, pentru orice pretenții bănești ale unui angajat este de un an de la data cînd aceste sume urmau să fie plătite. Întrucît de la 1 ianuarie 1965 a trecut mai mult de un an, ați pierdut dreptul la sporul de șantier la care vă referiți. Dacă socotiți însă că aveți motive întemeiate care au determinat pierderea termenului prevăzut de art. 118, vă puteți adresa comisiei de litigii a unității unde ați prestat munca, pentru a cere repunerea în termen, prevăzută de art. 124^7 din Codul Muncii. Dacă va constata că ați avut asemenea motive, comisia va hotărî și asupra pretențiilor dv. bănești.

ȘTEFAN SGÎRCITU, economist, Brăila — *Referindu-se la propunerea dv. ca raportarea refuzurilor de plată a documentelor de decontare să se facă numai în măsura în care sînt din vina întreprinderii furnizoare, Direcția de coordonare și sinteză a Băncii Naționale precizează:*

Scopul raportării refuzurilor de plată este de a se scoate în evidență, atît anomaliile ivite în operațiunile de decontare, cît și neajunsurile din activitatea întreprinderilor care au determinat refuzurile. Raportarea numai a refuzurilor stabilite ulterior a fi din vina furnizorilor nu ar fi posibilă deoarece banca nu are de unde să știe care dintre părți este vinovată. O eventuală culegere de date după ce părțile sau organele arbitrale au stabilit culpa, pe lîngă că ar complica modul de culegere și centralizare a datelor, ar face ca raportarea să întîrzie și deci să-și piardă din operativitate.

MATEI POPESCU, Crai[illegible] — Citiți în numărul 26 al revistei, la această rubrică răspunsul dat tov. Ion Goga.

ION APOSTOL, Tg. Jiu — **Majorarea de 0,50% asupra avansurilor nejustificate în termen, prevăzută de regulamentul operațiilor de casă, aprobat prin H.C.M. 858/1957, se calculează din ziua cînd trebuia justificată suma și pînă la data plății efective a salariilor.**

ing. I. PERȘINARU, C.A.P. Goicea Mare, Oltenia — În art. 16 și 17 din instrucțiunile de aplicare a H.C.M. nr. 629/1963 se precizează: clădirile stațiunilor de montă se transmit în folosință gratuită C.A.P. numai dacă acestea nu au grajduri sau spații pentru adăpostirea reproducătorilor și numai pe o durată determinată. Termenele pe care se predau clădirile se vor stabili de către comisia de predare ținînd seama de posibilitățile gospodăriei de a construi adăposturi pentru reproducători.

Un grup de economiști din unitățile M.E.F., Brașov — După cum ați putut observa, noi am ținut seama de propunerea tovarășului Constantin Beldianu. Să vedem ce părere are însă și organul competent.

ZENOVIE CIOARĂ, Constanța — a) Grupul școlar nu poate pretinde recuperarea cheltuielilor făcute cu plata indemnizației instructorilor. Plata acestora reprezintă salariul de personal didactic și este în sarcina statului. Instrucțiunile Ministerului Învățămîntului nr. 73711 nu prevăd obligația recuperării acestor salarii. b) Fiind sume fixe, bursele primite de către elevi în timpul școlarizării nu pot fi mărite cu alte cheltuieli care să facă obiectul pretențiilor de restituire. Instrucțiunile sus-menționate stabilesc expres că obligația de restituire privește numai sumele încasate și nu alte feluri de cheltuieli suportate de școală. c) Costul transportului în vacanță, **care trebuie pretins prin acțiune,** este costul efectiv al biletelor CFR sau al foilor de drum pe distanța respectivă, fără a se aplica la aceasta coeficienți de majorare, deoarece același act normativ sus-arătat, nu prevede majorarea la care vă referiți dv.

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

● ORGANIZARE = EFICIENȚĂ

Pe marginea raidului-anchetă despre perfecționarea organizării producției și a muncii apărut în nr. 18 al revistei, spicuim din răspunsurile primite:

● **Uzinele textile Cisnădie** — După analize și dezbateri ce au avut loc în uzină, imediat după apariția materialului, s-a trecut la stabilirea unui larg plan de măsuri. S-a alcătuit un colectiv de specialiști care, într-o primă etapă, se va ocupa de studierea și rezolvarea problemelor: folosirea tuturor utilajelor la întreaga lor capacitate; reorganizarea secțiilor preparații și de țesătorie; reamplasarea țesătoriilor de stofe în noua secție, precum și studiul reamplasării mașinilor de spălat lînă; reorganizarea fluxului tehnologic la centrul de sortare-spălare etc. Pe viitor, planul nostru de muncă va fi completat cu noi obiective și studii pentru a da un caracter de masă preocupărilor privind perfecționarea organizării producției și a muncii.

Opinăm ca, atît Ministerul Industriei Ușoare, cît și Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii să acționeze mai operativ în privința stabilirii unui regulament de funcționare a serviciilor care se ocupă cu aceste probleme.

Mulțumim redacției „Vieții economice" pentru aportul adus în organizarea științifică a producției din unitatea noastră.

Andrei VURPĂREANU
director

● **Uzina nr. 2 Brașov** — Am analizat cu multă atenție raidul-anchetă din „Viața economică" și considerăm că oglindește o serie de realizări și deficiențe din diferite întreprinderi în ce privește organizarea producției.

În uzina noastră, pe lîngă unele rezultate bune, reflectate și în materialul apărut, au fost și o serie de deficiențe legate de organizarea necorespunzătoare a procesului de producție. Serviciul de organizare a producției nu a desfășurat o activitate corespunzătoare, mărginindu-se doar la rezolvarea unor probleme legate de salarizare și normare a muncii.

Pentru înlăturarea deficiențelor, conducerea uzinei noastre a întărit cu cadre specializate serviciul de organizare a producției, care a și făcut propuneri pentru amplasarea mai judicioasă a utilajului, organizarea mixtă pe grupe de mașini și flux tehnologic a utilajelor din secția filtre, organizarea mai rațională a fiecărui loc de muncă din secția respectivă.

În organizarea științifică a producției, uzina noastră întîmpină unele greutăți. Lipsa unor instrucțiuni unitare din punct de vedere metodologic legate de problema organizării științifice a procesului de producție, precum și nerezolvarea de către forul tutelar a încadrării salariaților din cadrul serviciului de organizare a producției, fac ca unele acțiuni și măsuri luate în uzină să nu aibă eficiența dorită. De aceea, solicităm rezolvarea mai operativă a problemelor arătate.

ing. Olimpiu MUNTEANU
director

INDUSTRIA ALIMENTARĂ ÎN ANII CINCINALULUI

INDICI ÎNALȚI DE CALITATE LA ÎNTREAGA PRODUCȚIE

Bucur ȘCHIOPU
ministrul industriei alimentare

PLANUL de dezvoltare a economiei naționale pe perioada 1966—1970, elaborat pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. și votat în recenta sesiune a Marii Adunări Naționale, oglindește politica consecventă a partidului de industrializare socialistă — baza dezvoltării echilibrate și ascendente a tuturor ramurilor economiei naționale, a creșterii continue a nivelului de trai al poporului. În cadrul dezvoltării armonioase și multilaterale a întregii economii naționale, planul prevede ca producția Ministerului Industriei Alimentare *să crească în 1970 cu 60,7% față de 1965* (în loc de 58,5% cît era prevăzut în Directivele Congresului al IX-lea), *cu un ritm mediu anual de creștere de aproape 10%*. Volumul producției globale pe întreaga perioadă 1966—1970, *va fi cu 78 miliarde lei mai mare decît producția realizată în cei cinci ani anteriori.*

Conform indicațiilor date de conducerea partidului, indicații subliniate în cuvîntul de închidere rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966, *principalul obiectiv al industriei alimentare în noul cincinal, va fi îmbunătățirea continuă a calității produselor în condițiile creșterii eficienței economice a producției.*

Spre trepte mereu mai inalte

Pentru satisfacerea cerințelor unei alimentații raționale, științifice, producția va crește în următorii ani, în special, la alimentele de bază cu o valoare nutritivă ridicată, cum sînt: proteinele animale, grăsimile vegetale, zaharoza și vitaminele. *Pînă în anul 1970, producția de carne va spori cu circa 70%, preparatele de carne cu 60%, conservele de carne cu 95%, laptele de consum cu 55%, conservele de legume și fructe cu peste 80%, uleiul comestibil cu peste 70%.*

Necesarul de consum alimentar al tuturor categoriilor de consumatori va fi asigurat și prin diversificarea producției, creșterea numărului de sortimente și lărgirea livrării produselor în ambalaje mici, estetice. Producția alimentară va fi îndreptată într-o măsură din ce în ce mai mare spre dezvoltarea producerii de semifabricate și semipreparate culinare, ceea ce va contribui la ușurarea muncii femeii în gospodărie.

În vederea atingerii acestor obiective de seamă, planul cincinal prevede continuarea pe un front și mai larg a dezvoltării bazei tehnice de producție a industriei alimentare. *În perioada 1966—1970, va fi alocat un volum de investiții de 8456 milioane lei, sumă care este cu 68% mai mare decît valoarea lucrărilor realizate în perioada planului șesenal.*

Orientarea investițiilor spre construirea de fabrici și unități noi — peste 70% din fondurile alocate față de numai 50% cît s-a cheltuit în ultimii 5 ani — va accentua și mai mult transformarea industriei alimentare într-o industrie puternică, cu un grad avansat de mecanizare și automatizare. Aceasta va face cu putință *ca în 1970, peste 2/3 din sporul de producție prevăzută să se obțină pe seama creșterii productivității muncii.*

În anii șesenalului au fost construite numeroase întreprinderi moderne, utilate cu tehnică înaltă, cum sînt: fabricile de zahăr „Luduș" și „Bucecea", Fabrica de ulei „Unirea"-Iași, Complexul de morărit și panificație, Fabrica de conserve din Constanța și altele. În perioada 1966—1970, industria alimentară se va îmbogăți cu noi obiective importante. Vor fi construite 3 fabrici de zahăr, 2 fabrici de ulei, 21 de fabrici de brînzeturi și produse lactate, 30 fabrici de pîine, 4 mori, 4 fabrici de conserve, 4 antrepozite frigorifere etc. *În total, vor fi construite 80 de fabrici și 33 de secții noi.* Atît noile unități care vor fi construite, cît și cele care vor fi dezvoltate și modernizate, vor fi dotate cu tehnica nouă, caracterizată prin linii și procese tehnologice continue, cu ajutorul cărora să se asigure produselor o valoare nutritivă ridicată, o calitate superioară și un grad înalt de igienă.

Alături de aceste măsuri, precum și de eforturile pe care vor trebui să le facă întreprinderile noastre pentru îmbunătățirea continuă a calității, este nevoie ca și rețeaua comercială —, atît cea cu ridicata, cît și cea cu amănuntul — să fie dotată cu mijloace corespunzătoare de păstrare a mărfurilor, printre care și instalații frigorifice. Numai astfel populația va putea primi produse alimentare cu valoare nutritivă completă și cu aspect comercial corespunzător.

In primul semestru, realizări importante

Încadrați în munca entuziastă a întregului popor, oamenii muncii din industria alimentară au început încă din a doua jumătate a anului trecut să creeze condițiile pentru îndeplinirea cu succes a planului pe 1966 — primul an al cincinalului. Astfel, datorită eforturilor depuse, volumul producției globale pe semestrul II/1965 a fost realizat în proporție de 102,3%, fabricîndu-se peste plan importante cantități de produse alimentare, au fost realizate sarcinile de creștere a productivității muncii, de reducere a prețului de cost și volumul de acumulări. Au fost date în funcțiune capacitățile prevăzute a da producție în anul 1966, printre care fabricile de produse lactate din Galați și Petroșeni, secții industriale pe lîngă frigoriferele Bacău, Sibiu și Cluj, moara Adjud, centre de vinificare și dezvoltate fabricile de conserve din Tulcea, Oradea și Arad, Fabrica de bere „Grivița" ș.a.

Aceste înfăptuiri, cît și intensificarea preocupării pentru valorificarea a noi și importante rezerve interne ale producției, creează condiții favorabile desfășurării în continuare a unei activități rodnice. *În primul semestru al acestui an, volumul producției globale a fost îndeplinit cu 3 zile mai devreme. Au fost produse peste plan 9 088 tone ulei comestibil, 30 000 hl lapte de consum, 2 330 tone unt, 2 189 tone conserve de legume, 856 tone biscuiți, 38 700 hl bere.*

Rezultate de seamă au fost obținute și în direcția îmbunătățirii calității și prezentării produselor, a creșterii numărului de sortimente și a livrării produselor în ambalaje mici. *În primele șase luni ale anului, sarcina de creștere a productivității muncii a fost îndeplinită în proporție de 101,5%, volumul producției realizîndu-se astfel cu o economie relativă de 1300 muncitori față de plan.*

În ce privește îndeplinirea planului de investiții pe primele șase luni, deși volumul realizărilor reprezintă o creștere de 43% față de cele ale perioadei corespunzătoare a anului trecut, totuși ele sînt nesatisfăcătoare. Se impun măsuri hotărîte pentru recuperarea întîrzierilor, precum și pentru obținerea unei cît mai înalte eficiențe a investițiilor. Printre altele, este necesară o colaborare mai strînsă cu unitățile de construcții pentru ca șantierele să aibă asigurate în permanență forța de muncă, materialele de construcții, precum și întreaga documentație tehnică necesară.

O măsură de seamă care va determina reducerea costului lucrărilor, va fi aceea a *elaborării proiectelor cu construcții mai ușoare, mai ieftine și posibile de executat într-un timp mai scurt.* Totodată, un rol important în sporirea eficienței activității economice o va avea, în următorii ani, folosirea rațională a mijloacelor de producție și îmbunătățirea indicilor de utilizare intensivi și extensivi a utilajelor moderne cu care au fost și urmează să fie dotate, în continuare, toate subramurile industriei alimentare. De asemenea, atingerea la utilajele noi intrate în funcțiune a indicilor tehnico-economici proiectați, precum și introducerea pe scară largă a mecanizării și a micii mecanizări, va asigura sporirea accentuată a producției, concomitent cu îmbunătățirea calității.

● ÎN 1966–1970, O PRODUCȚIE GLOBALĂ MAI MARE CU 78 MILIARDE LEI FAȚĂ DE CEI 5 ANI ANTERIORI ● NOI SORTIMENTE ȘI SEMIPREPARATE
● UN VAST PROGRAM DE INVESTIȚII ● ÎMBUNĂTĂȚIREA FORMELOR ORGANIZATORICE ȘI A METODELOR DE CONDUCERE

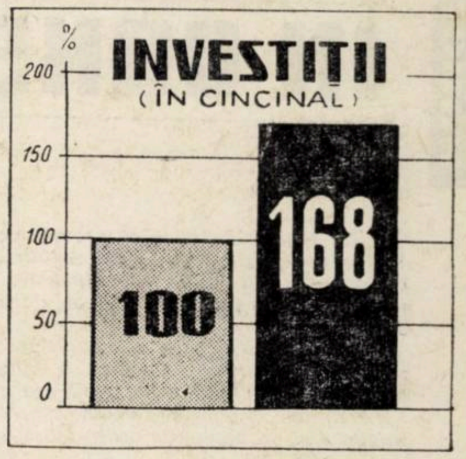

În perioada 1966–1970 va fi alocat un volum de investiții cu 68% mai mare decît valoarea lucrărilor executate în șesenal

Răspundere la nivelul sarcinilor actuale

Programul vast prevăzut a fi realizat în cincinal, precum și necesitatea de a înlătura unele deficiențe care se mai fac simțite, ne obligă să studiem și să aplicăm noi măsuri legate de *îmbunătățirea formelor organizatorice și a metodelor de conducere, de perfecționarea procesului de producție și a întregii activități tehnico-economice a producției.*

O mare rezervă de sporire a eficienței economice și de scădere a prețului de cost al produselor alimentare, o constituie organizarea mai bună a muncii, folosirea mai cu chibzuială a fondurilor bănești, ridicarea productivității muncii, eliminarea risipei și a pierderilor de materii prime ce se produc în diferitele etape ale producției, în condițiile îmbunătățirii continue a calității produselor. De aceea, *în centrul preocupărilor noastre va sta problema organizării științifice a producției și a muncii.*

În industria alimentară — datorită necesității deservirii prompte a consumatorilor și a apropierii de surse de materii prime — continuă să existe secții de producție mai mici, dispersate. Pentru o mai bună gospodărire a fondurilor se impune găsirea unor forme care să dea posibilitatea ca, fiecare secție să cunoască nu numai cantitatea de produse ce urmează s-o realizeze, ci și volumul de cheltuieli pe care-l poate efectua în acest scop. Astfel, se va mări eficiența economică a activității secțiilor și, în plus, îndrumarea și controlul conducerilor întreprinderilor și ale organelor ministerului vor căpăta un conținut mai concret.

O eficiență sporită vom obține și prin *specializarea întreprinderilor pe un nomenclator restrîns de sortimente.* Prin faptul că unele întreprinderi realizează în prezent un mare număr de sortimente pe aceleași utilaje, în cantități relativ mici, cu schimbări de produse la perioade scurte — uneori chiar în cursul aceleiași zile — are drept efect o utilizare neratională a mașinilor și utilajelor, desfășurarea neritmică a producției, folosirea neeconomicoasă a materiei prime etc. Profilarea mai bună a întreprinderilor și restrîngerea nomenclatorului de produse va atrage după sine obținerea unei producții și productivități mai înalte, îmbunătățirea calității și reducerea prețului de cost al produselor.

Practica demonstrează că o conducere colectivă, competentă, cu pricepere organizatorică, economică și tehnică, care știe să folosească cadrele de economiști mai puțin pentru înregistrarea rezultatelor economice, și mai mult la analiza faptelor și studierea fenomenelor — în scopul de a putea lua măsuri de prevenire a pierderilor și de valorificare mai intensă a posibilităților interne — reprezintă un factor activ în ridicarea eficienței economice a întregii activități.

Ridicarea continuă a pregătirii tehnice a cadrelor de maiștri, ingineri, economiști, directori, constituie sarcina noastră cea mai importantă în munca de realizare a sarcinilor cincinalului.

În lumina acestor cerințe, *va fi intensificată și legată mai mult de practică activitatea institutelor noastre de cercetări și vor fi lărgite posibilitățile de ridicare a nivelului de pregătire tehnică și economică a tuturor cadrelor.* Paralel, ne vom preocupa de pregătirea cadrelor pentru noile unități, cît și pentru cele ce vor fi modernizate. Pe această linie, vom îmbunătăți, în continuare, planurile de învățămînt și programele școlare, în funcție de cerințele impuse de introducerea tehnicii noi în industria alimentară.

Concentrîndu-ne întreaga energie și capacitatea de muncă spre aplicarea tuturor măsurilor destinate să îmbunătățească activitatea și să ducă la realizarea sarcinilor cantitative și calitative ale planului, lucrătorii din industria alimentară își vor aduce contribuția la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al IX-lea al partidului, la înflorirea patriei noastre și la creșterea gradului de satisfacere a nevoilor materiale ale poporului.

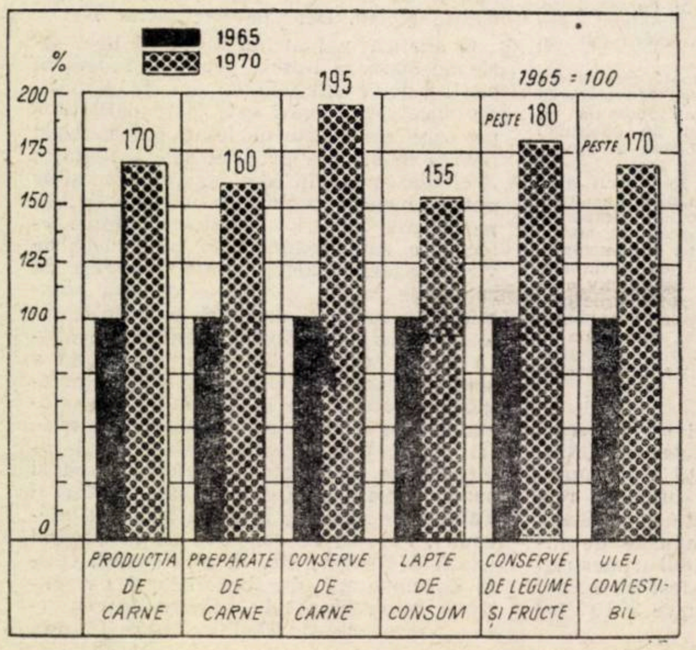

CURIER

AU INCEPUT SĂ PRODUCĂ:

● Instalația de purificare a plumbului de la Combinatul din Copșa Mică. Prin conductele instalației vor trece anual 50 de mii de tone de plumb.

● Fabrica de bioxid de carbon construită cu trei luni inainte de termen la Ploiești. Producția zilnică: 15 tone.

RODAJE ANTICIPATIVE

● Marea fabrică de acid sulfuric a Combinatului chimico-metalurgic din Baia Mare, a intrat in rodaj inainte de termenul planificat. Analiza calității primelor cantități din cele 180 de mii de tone din producția anuală planificată indică valențe superioare.

● 150 de noi dispozitive automate au intrat în rodaj la Combinatul de cauciuc din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej. Asigurind desfășurarea automată a unor faze importante de producție — dozarea, separarea, măsurarea nivelelor, sinteze etc. — dispozitivele vor determina creșteri ale productivității muncii intre 80—100 la sută.

● O dată cu incheierea montajului instalațiilor a inceput și rodajul Fabricii de tuburi de beton de la Călărași. Noua intreprindere va produce 70 de mii de metri cubi de elemente prefabricate.

● Cel de-al 4-lea cuptor de mare capacitate de la noua Uzină de preparare a minereurilor din Teliuc se află in rodaj mecanic. Prin intrarea in funcțiune a acestui cuptor capacitatea uzinei va crește cu 28 la sută.

● Fabrica de furaje combinate din Tinca, regiunea Crișana a intrat in rodaj mecanic. Instalațiile moderne permit producerea a 5 tone de furaje combinate pe oră.

LA ÎNALT NIVEL TEHNIC

Noi utilaje cu caracteristici tehnico-funcționale superioare printre care:

● Strungul S.N.-400 produs la cunoscuta uzină specializată din Arad. Noua mașină dispune de comandă-program pe bandă de magnetofon.

● Poduri rulante de 5 și 8 tone pentru hale industriale de profil mediu și o linie automată pentru fabricarea conservelor de legume sînt cele mai recente creații tehnice ale colectivului Uzinei mecanice din Timișoara.

● 6 noi tipuri de aparate de măsură și control au intrat în producția de serie a Uzinei de mecanică fină din București. Printre acestea se numără manometre rezistente la vibrații, șocuri și condiții climaterice deosebite.

PUNCTE DE VEDERE

PLANIFICAREA PREȚULUI DE COST ÎN CONSTRUCȚII

URMĂRIREA eficienței economice în toate sectoarele de activitate constituie o necesitate imperioasă, subliniată cu tărie în documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. În această direcție, în sectorul de construcții-montaj un rol important îl are planificarea, calcularea și evidența prețului de cost al obiectelor de construcții.

Experiența bogată acumulată de întreprinderile din această importantă ramură de activitate permite să se treacă în prezent la elaborarea unor reguli de bază pentru planificarea, evidența și urmărirea prețului de cost în construcții. Diversitatea și complexitatea aspectelor ce se impun a fi reglementate ridică numeroase probleme de ordin teoretic și practic.

Un plan analitic

ÎN prezent, pentru a se constata efortul constructorilor în realizarea de economii, cheltuielile nu se pot compara decît cu suma prețurilor de deviz, adică producția de construcții exprimată în prețuri de deviz.

Unii economiști susțin ideea de a se planifica reducerea prețului de cost în procente, pornind de la nivelul realizărilor anului anterior, fără a ține seama de prețurile de deviz ale lucrărilor ce urmează a fi executate în anul de plan. După părerea noastră, un atare plan ar fi nerealist, întrucît, pe de o parte, s-ar elabora un plan de cheltuieli fără a se avea în vedere obiectele sau lucrările ce urmează a fi executate. Pe de altă parte, caracterul de unicat pe care-l are fiecare obiect de construcții determină necomparabilitatea lucrărilor de la un an la altul. De aceea, considerăm că nu se poate întocmi un plan de reducere a prețului de cost față de nivelul realizărilor anului anterior.

Planul prețului de cost în construcții trebuie să aibă în vedere cheltuielile pentru realizarea fiecărui articol de deviz prevăzut în documentațiile de construcții, însă nu la nivelul valorilor din deviz, care sînt medii, și al metodelor preconizate de proiectant, ci ținînd seama de costurile previzibile, de metodele de organizare și de dotarea organizației de construcții respective. Acest plan are în vedere realizările anului anterior în ce privește organizarea lucrărilor, gradul de mecanizare, utilizarea forței de muncă, experiența înaintată generalizată și, ceea ce este esențial, ține seama de lucrările concrete prevăzute în planul de producție și de condițiile de lucru din anul de plan.

Se preconizează, de asemenea, ca planificarea cheltuielilor de producție în construcții să se facă pe baza schemei: a) cheltuieli directe, b) cheltuieli indirecte și cheltuieli de organizare a șantierului, și să se renunțe la planificarea reducerii cheltuielilor pe capitolele de deviz, materiale, manoperă, utilaj, cheltuieli de manipulare și transport (care ar fi cuprinse toate în cheltuielile directe).

După părerea noastră, chiar dacă aparent această clasificare în două mari capitole de cheltuieli ar duce la simplificări, în fapt ar contribui la reducerea posibilităților de analiză economică. Spre exemplu, cînd s-ar constata că la o lucrare s-au cheltuit la capitolul „cheltuieli directe" 120 mii lei în loc de 100 mii lei cît era prevăzut în plan, analiza cauzelor în vederea înlăturării deficienței este practic aproape imposibilă. În cazul menținerii detalierii cheltuielilor directe în cheltuieli pentru materiale, pentru manoperă, pentru utilaje etc., depășirea ar apărea localizată chiar din primul moment și se pot ușor descoperi cauzele care au provocat-o: depășiri de consumuri, înlocuirea unor materiale cu altele, diferențe de preț, prevederi necorespunzătoare în deviz etc.

În construcții cheltuielile directe reprezintă circa 80%, iar cele indirecte circa 14—17% din volumul prețului de cost. A renunța la planificarea analitică a 80% din volumul cheltuielilor ar însemna în fapt lipsirea conducerii organizațiilor de construcții-montaj de un instrument eficient în luarea unor hotărîri concrete de gospodărire a materialelor, a forței de muncă, a utilajelor etc. și de analiză a posibilităților de realizare de economii.

Argumentul invocat de cei ce susțin să se renunțe la detalierea cheltuielilor directe, și anume că la începutul anului de plan nu este asigurată integral documentația de execuție, nu ni se pare suficient de convingător, iar greutățile întîmpinate din această cauză nu sînt insurmontabile. După părerea noastră, cheltuielile pentru lucrările fără documentație se pot planifica pe capitole de deviz prin metoda indicilor pe structură de lucrări, prevăzute în planul de producție. După ce executantul primește documentația tehnică își întocmește un plan de cheltuieli, calculînd necesarul de materiale, manoperă, utilaje, transporturi, de regulă sub valorile din deviz, deoarece după cum am arătat, în deviz sînt calculate pe bază de norme și condiții medii de execuție a lucrărilor, în timp ce constructorul trebuie să-și facă un plan pentru condițiile sale concrete. Desigur că trebuie să se țină seama de faptul că în deviz cheltuielile pe articole de lucrări sînt prevăzute pentru întregul obiect, iar începerea și terminarea obiectelor de construcții nu coincide decît cu totul întîmplător cu perioada pentru care se elaborează planul de cheltuieli (an, trimestru). Evident, în planul de cheltuieli se vor include numai cele aferente lucrărilor ce urmează a se executa în perioada respectivă.

Executarea producției și decontarea cheltuielilor

ÎN elaborarea planului prețului de cost și în urmărirea lui se întîmpină unele dificultăți datorită specificului acestui sector de activitate, precum și lacunelor legislației cu caracter economico-financiar.

Spre deosebire de alte ramuri, rezultatul cheltuielilor în construcții se materializează pînă la terminarea obiectului de investiții, într-o seamă de lucrări finite sau în curs de realizare (mii de metri cubi de săpătură, de zidărie, kilometri de șosea, conductă etc.). Unele din acestea trebuie măsurate periodic. Această producție se exprimă prin indicatorul „producția de construcții-montaj terminată" (care nu se confundă cu „obiect de construcție terminat") sau prin indicatorul „producție de construcții-montaj neterminată".

Ca producție terminată se consideră valoarea lucrărilor de construcții ale articolelor de deviz la care s-a executat întregul complex de lucrări prevăzute în indicatoarele de norme de deviz și care au fost recepționate de beneficiar și decontate.

Articolele de lucrări la care nu s-a executat întregul complex de lucrări prevăzute în indicatoarele de norme de deviz, cum ar fi, de pildă, tencuiala la care s-a aplicat numai primul strat, adică numai grundul și nu a fost aplicat al doilea strat, lucrările de dulgherie pentru șarpantă, fasonate dar nemontate etc., constituie producție neterminată; lucrările finite nedecontate sau nedecontabile din diferite motive[1]) sînt considerate tot producție neterminată. Împărtășim punctul de vedere că asemenea lucrări nu pot fi considerate „producție neterminată". După părerea noastră, conținutul economic al acestora este similar cu cel al producției-marfă vîndute și nedecontate. Conform normelor legale în vigoare, producția nedecontată sau nedecontabilă se raportează ca executată în perioada cînd va fi decontată.

În cazul cînd producția terminată este recepționată imediat de beneficiar și decontată la timp, evidența cheltuielilor de producție și respectiv, îndeplinirea planului de cheltuieli nu prezintă dificultăți sau probleme deosebite. Cu totul alta este situația cînd apar lucrări nedecontate sau nedecontabile. În primul rînd, constructorul poate să apară cu planul de producție nerealizat, deși a executat complexul de lucrări prevăzut în indicatoarele de norme de deviz la articolele planificate. De exemplu, în 1965, la producția raportată ca terminată, dacă se adaugă volumul lucrărilor efectiv executate, terminate dar nedecontate, procentul realizării indicatorului de îndeplinire a planului de producție în antrepriză, crește de la 97,7% la 99,9% (corespunzător sumei respective, ar crește și volumul investițiilor realizate efectiv).

Ca urmare a nedecontării unor lucrări executate (și uneori chiar date în folosință) rămîn fonduri de investiții neconsumate în anul bugetar curent; lucrările respective urmează a fi achitate în perioada următoare de plan din fondurile de investiții ce vor fi alocate. Soldul trimestrial al producției neterminate a fost în ultimii ani, pe întreaga economie, între 300 și 400 milioane lei.

Nedecontarea tuturor lucrărilor efectiv executate dă naștere unor neconcordanțe, uneori destul de sensibile, în realizarea indicatorilor, denaturînd situația reală.

Se întîlnește însă și fenomenul invers: o întreprindere, care a preluat de la alta construirea în continuare a unor obiecte cu numeroase articole de deviz terminate dar nedecontate, fără să facă nici cea mai mică operație, raportează în momentul cînd se decontează lucrările respective că a executat ea producția deja realizată. De exemplu, în anul 1965, Trustul de construcții nr. 1-București a executat la complexul porcin de la Călărași lucrări ce nu au fost decontate, în sumă de 943 mii lei. Lucrările la acest complex sînt continuate în acest an de către I.C.L.B. Această organizație urmează să raporteze că a executat ea producția realizată de Trustul de construcții nr. 1-București. Întreprinderile de construcții care preiau asemenea lucrări își îndeplinesc planul de producție, fără a face eforturile corespunzătoare.

Apare evident că forma actuală de raportare a realizării producției nu este corespunzătoare, dînd loc la numeroase anomalii. Ea îngreunează analiza realizării indicatorului preț de cost, făcînd-o aproape imposibilă. Remarcăm că nu constituie nici un stimulent pentru organizațiile de construcții de a depăși planul de producție din anul curent la lucrările programate pe mai mulți ani și, pe această bază, de a stimula predarea lucrărilor înainte de termen.

Interesul pentru realizarea construcțiilor la termen conduce la necesitatea decontării acestor lucrări, eventual din credite acordate beneficiarului, similare cu cele ce se acordă pentru plata livrărilor de produse în celelalte ramuri industriale. Neconcordanțe în realizarea indicatorilor privind producția și prețul de cost provin și din prețurile cu care este înregistrată în contabilitate producția neterminată. În celelalte ramuri ale economiei naționale, materialele consumate sînt evidențiate la preț de facturare plus cheltuielile de manipulare și transport etc.; salariile, inclusiv sporurile aferente se înregistrează avînd ca bază salarizarea efectivă etc. În construcții există o abatere de la acest principiu general; pentru a se determina prețul de cost efectiv, producția neterminată se scade din conturile de cheltuieli la preț de deviz și nu la costurile la care a fost realizată. Considerăm că această abatere este principial eronată. Este necesar ca și în acest sector să se înregistreze cheltuielile efectiv făcute pentru producția neterminată. Pînă la reglementarea problemei producției nedecontate sau nedecontabile, propunem ca aceasta să se înregistreze în conturile de debitori la preț de deviz fără beneficiu. Prin aceasta s-ar elimina metodele practicate de unele șantiere de a umfla nejustificat producția neterminată pentru a „pica" pe prețul de cost planificat.

Cheltuielile de organizare

CORESPUNZĂTOR practicii actuale, se consideră construcții terminate și se raportează ca atare sumele ce se încasează cu anticipație de către organizațiile de construcții pentru constituirea fondului de organizare de șantier. Din aceste sume se realizează în cursul anului lucrări de organizare ca: depozite, ateliere, drumuri, baracamente și alte lucrări de natura construcțiilor. Deci, executarea lucrărilor de organizare de șantier nu se raportează în momentul realizării lor fizice, cînd se efectuează cheltuielile materiale, se plătesc salariile etc., ci cu anticipație, în momentul constituirii fondului pentru organizarea de șantier.

Din această cauză, constructorii au tot interesul să-și constituie de la începutul anului acest fond. Așa se și explică probabil faptul că ponderea capitolului de deviz „organizarea de șantier", în totalul producției de construcții terminate, reprezintă în 1965 în trim. I, 4,8%, în trim. II, 4%, în trim. III, 3%.

Realizarea efectivă a lucrărilor de organizare nu coincide și nici nu poate să coincidă cu momentul încasării sumelor respective. La aceasta contribuie și faptul că pentru stimularea executării de lucrări definitive de organizare, constructorii sînt autorizați să concentreze fondurile încasate de la diverși beneficiari de lucrări.

Este deci firesc ca atunci cînd se analizează modul cum s-au realizat sarcinile privind producția și prețul de cost în perioada de plan să se aducă o serie de corective indicatorului producție de construcții-montaj terminată, pentru eliminarea tuturor anomaliilor datorate neincluderii valorii producției nedecontate sau nedecontabile, precum și includerii sumelor reprezentînd cheltuielile de organizare neefectuate.

GH. ȘICĂ
Director adjunct în C.S.P.

E. TĂUT

[1]) Vezi în acest sens, articolul **Finit dar... neterminat** de Virgil Anghelescu, „Viața economică" nr. 28/1966.

CÎND NU SE ÎNCEPE CU... ÎNCEPUTUL

„SĂ începem lucrările pe șantiere cu executarea, în primul rînd, a rețelelor subterane și a drumurilor, să folosim pentru organizarea de șantier obiecte din cadrul lucrărilor de bază". Această indicație din Chemarea Consfătuirii pe țară a lucrătorilor din construcții este fundamentată pe parametrii tehnici si economici ai unui proces tehnologic normal în realizarea obiectelor de investiții. Ea corespunde, totodată, necesității de scurtare a duratei de execuție a construcțiilor.

Numeroase exemple confirmă că principiul a fost înțeles, însușit și este aplicat de constructori, atunci cînd au condiții. Căci problema depinde nu numai de ei, ci și de sprijinul din partea beneficiarilor și proiectanților. Din situațiile încheiate la majoritatea organizațiilor de construcții-montaj rezultă că actuala proporție de acoperire cu documentații a lucrărilor din planul pe 1966 este satisfăcătoare, considerată global. Dar „pe sortimente"?

O analiză mai atentă arată că la o serie de șantiere lipsesc proiecte, îndeosebi pentru două categorii de obiecte și părți de obiect: 1) lucrări exterioare definitive, pe care constructorul le-ar putea folosi pentru deservirea propriei sale activități: 2) clădiri anexe, în care constructorul și-ar putea amenaja provizoriu unele activități secundare, birouri, dormitoare pentru efectivele suplimentare din perioadele de vîrf, magazii. Exemplificăm: Fabrica de zahăr de la Buzău (rețele de apă potabilă, canalizare și drumuri în incintă, rețele electrice exterioare), Centrala electrică de termoficare din zona industrială a aceleiași localități (rețele de apă tehnologică), Abatorul de la Turnu-Severin (instalația de alimentare cu energie electrică și post de transformatori), Complexul zootehnic de la Palota (castelul de apă și sursa de alimentare cu apă), Moara și Fabrica de pîine de la Sibiu (atelierul mecanic), Fabrica de conserve de la Caracal (stații de batoze) etc. În alte cazuri, există documentații, dar beneficiarul n-a eliberat amplasamentul: Fabrica de conserve „Valea roșie" (linii de cale ferată), Uzinele „Republica"-București (drumuri interioare), F.A.N.E.M.-București (gospodăria de chimicale), Fabrica de tricotaje de lînă-București (atelierul mecanic) ș.a. **Lipsa condițiilor de executare a acestor lucrări în lunile trecute nu numai că a dus la pierderea unor posibilități avantajoase în organizarea de șantier, dar a și limitat frontul de lucru, diminuînd producția.**

Dificultăți asemănătoare întîmpină și o serie de organizații de construcții ale altor ministere și sfaturi populare. La baza lor stă practica începerii investițiilor în condiții derogatorii, fără o temeinică și completă pregătire prealabilă. În momentul aprobării investiției, introducerii ei în plan și deschiderii șantierului, proiectantului i se stabilește de regulă o ordine de urgență a predării documentației de execuție, care ține seama, în primul rînd, de obiectele cu destinație principală ce au o durată de execuție mai mare. S-ar părea că așa e logic, dar premisa de la care se pornește este falsă. **Proiectarea nu trebuie să se desfășoare paralel cu execuția, ci să o preceadă; în acest fel, totul va decurge normal**

Chiar în actualele condiții, cercul vicios poate fi rupt, prin măsuri binecunoscute, dar deseori neglijate. Pe baza planului de situație clarificat la proiectul de ansamblu și a necesarelor calculate și a studierii situației de pe teren, se poate trece la proiectarea principalelor trasee ale rețelelor exterioare și drumurilor în paralel cu proiectarea clădirilor, problema racordurilor urmînd să fie rezolvată în momentul cînd există toate datele necesare pentru aceasta. Pentru clădiri și instalații anexe, trebuie lărgite elaborarea și utilizarea de proiecte tip și refolosibile, a căror adaptare la situația concretă necesită un minim de timp. Merită menționate rolul graficelor coordonatoare și mărirea răspunderii pentru respectarea obligațiilor de către beneficiar, proiectant și constructor.

Dorin CONSTANTINESCU

SĂPTĂMÎNAL –
UN GRAFIC COMENTAT

PRODUSE ALIMENTARE ÎN INSTALAȚII MODERNE

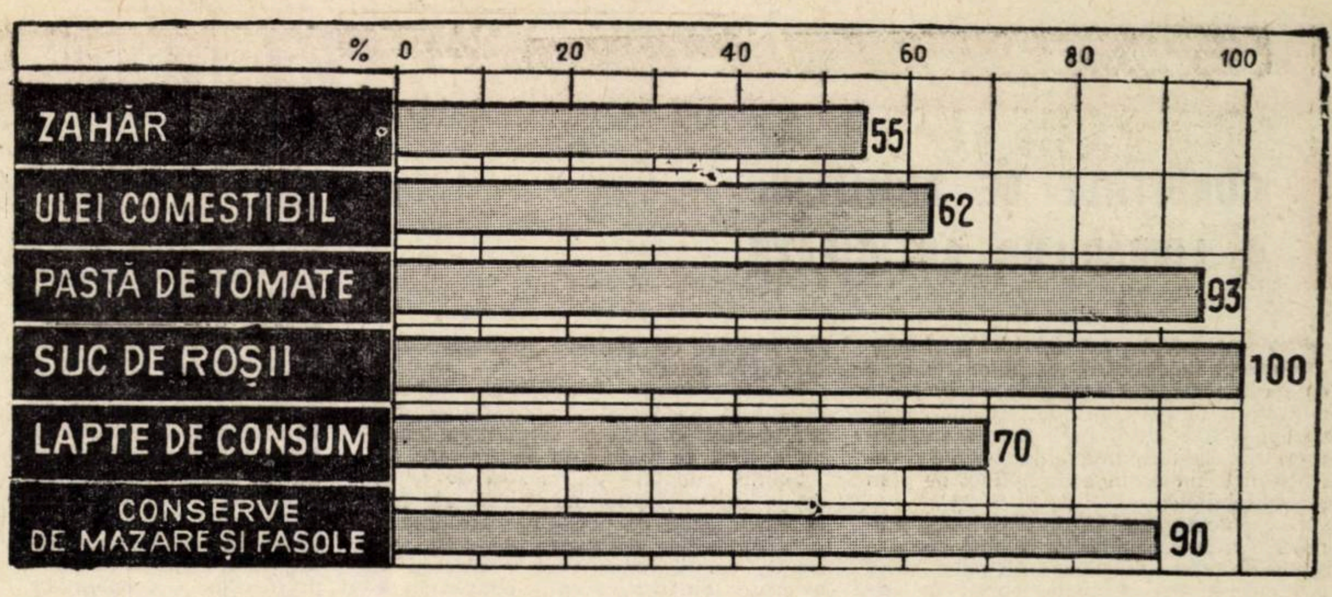

TRADUCÎNDU-SE în viață directivele partidului cu privire la dezvoltarea și modernizarea industriei alimentare, capacitățile de producție au crescut an de an în toate subramurile industriei alimentare. Fondurile de investiții, în special în ultimii 6 ani, au fost îndreptate cu precădere pentru construcții de noi unități moderne, care se caracterizează printr-un nivel tehnic înalt și un grad avansat de mecanizare și automatizare, ceea ce asigură obținerea unei calități superioare a producției, la un preț de cost scăzut.

Graficul pe care îl prezentăm astăzi ne înfățișează ponderea producției ce se obține în acest an în instalații moderne. După cum se vede producția de zahăr și ulei se realizează astăzi într-o pondere însemnată în instalații de extracție și rafinare continue la care procesele de producție sînt conduse în cea mai mare parte prin tabloul de comandă. In industria conservelor, care practic nu exista în țara noastră înainte de 1947, au fost construite și dezvoltate fabrici noi, dotate cu linii continue mecanizate, cu elemente de automatizare. In industria laptelui, datorită unităților noi intrate în funcțiune, întreaga cantitate de lapte de consum se livrează în rețeaua comercială pasteurizat.

Interesant de arătat este că noul plan cincinal (1966–1970) marchează în continuare o creștere însemnată a capacităților moderne de producție, ceea ce va permite o îmbunătățire continuă a calității, precum și lărgirea sortimentelor. Astfel în anul 1970 producția de zahăr și ulei se va realiza într-o proporție de peste 70% cu instalații de extracție și rafinare continue, circa 80% din laptele de consum se va prelucra în instalații moderne, iar conservele de mazăre, fasole și pastă de tomate vor fi produse aproape integral pe instalații moderne.

RAȚIONALIZAREA PRODUCȚIEI ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

Forme diferențiate de retribuire a muncii

STATUTUL cooperativei agricole de producție prevede, după cum se știe, folosirea a trei criterii pentru aprecierea muncii președintelui: numărul mediu de zile-muncă realizat de cooperatorii care participă cu regularitate la muncă, valoarea producției globale și mărimea suprafețelor de teren și a numărului de animale. Aplicarea în practică a acestor criterii necesită o serie de calcule și analize amănunțite, cît mai corecte.

Astfel, la stabilirea retribuirii medii a membrilor cooperatori foarte important este ca în calcul să se țină seama, așa cum prevede statutul, numai de cooperatorii care participă cu regularitate la muncă; este știut că o parte dintre membrii cooperatori care participă sporadic la muncă, execută un număr mic de zile-muncă, care luat în calcul ar denatura media de zile-muncă pe un cooperator activ.

În ceea ce privește volumul activității dintr-o cooperativă agricolă, după părerea noastră, aceasta nu se poate exprima cu exactitate prin suprafața în hectare agricole și numărul de animale. Pentru exprimarea mai precisă a mărimii și intensității producției unei cooperative agricole, s-ar putea folosi *o unitate de măsură convențională*, care să dea posibilitatea comensurării atît a suprafețelor cultivate cît și a efectivelor de animale.

Retribuirea președintelui se stabilește în funcție de importanța fiecărui criteriu. Astfel, 50—55% din retribuirea totală a președintelui să se acorde în funcție de numărul mediu de zile-muncă realizat de membrii cooperatori care au participat regulat la muncă. Diferența de 45—50% din retribuirea totală, să se acorde astfel: circa 30% după volumul activității în unități convenționale și circa 15% după rezultatele obținute în producție.

De exemplu, dacă admitem că munca președinților din cooperativele agricole cu cel mai mic număr de zile- muncă pe un membru cooperator, cu cel mai mic volum de activitate și cu cele mai slabe rezultate în producție, s-ar prețui cu 1,25 zile-muncă pentru fiecare zi lucrată, acestuia i-ar reveni anual 460 zile-muncă. În cooperativele agricole cu cel mai mare număr de zile-muncă pe un membru cooperator, cu volumul cel mai mare de activitate și cu cele mai bune rezultate în producție dacă munca de o zi a președintelui, ar fi prețuită la 1,75 zile-muncă, i-ar reveni anual 640 zile-muncă. În acest caz după cele trei criterii i s-ar cuveni:

— de la 250 la 350 zile-muncă după retribuirea medie a membrilor cooperatori care participă cu regularitate la muncă;

— de la 140 la 190 zile-muncă după volumul activității în unități convenționale;

— de la 70 la 100 zile-muncă după volumul producției globale.

În ceea ce privește prevederea statutară, potrivit căreia retribuirea de bază a președintelui nu poate depăși mai mult de 2,5 ori numărul mediu de zile-muncă realizat de membrii cooperatori care participă regulat la muncă, considerăm că aceasta trebuie să se aplice diferențiat. În cazul cînd nu se aplică diferențiat ar fi favorizate conducerile din cooperativele agricole cu număr mai mic de brațe de muncă, ca urmare a numărului mare de zile-muncă pe un membru cooperator. În schimb ar fi nedreptățite conducerile din cooperativele agricole unde, din cauze obiective, revine un număr mic de zile-muncă pe un membru cooperator. De aceea **este necesară aplicarea diferențiată a acestei** prevederi statutare și anume, să **se acorde** președintelui de 2,5 ori numărul mediu de zile-muncă pe un membru cooperator, numai în cooperativele agricole în care acest număr este foarte mic (de exemplu sub 100 z.m.); în cooperativele agricole în care acest număr este mai mare și deci durata medie a muncii cooperatorilor se apropie de durata muncii președintelui, să i se acorde acestuia mai puțin decît de 2,5 ori acest număr de zile-muncă (de ex. numai de 2 ori sau de 1,5 ori acest număr).

ing. C. LUȚAȘ
cercetător – I.C.C.A.

Competență și operativitate în activitatea de conducere

IN ultimii ani, unificarea cooperativelor agricole mici în unități mai mari a determinat o reducere a ponderii membrilor cooperatori din conducere și administrație, și ca urmare, micșorarea cheltuielilor cu plata muncii pentru aceste activități. Astfel, numărul membrilor cooperatori din aceste funcții raportat la totalul celor care au participat la muncă a scăzut de la 3,4% în 1960 la 2,3% în 1965. De asemenea, numărul zilelor-muncă acordate acestora s-a redus de la 6,8% la 5,8% din consumul total de zile-muncă.

Intensificarea producției în cadrul cooperativelor agricole mărește volumul activității de conducere și administrație. Pe de altă parte, pătrunderea progresului tehnic în toate sectoarele de producție reclamă din partea membrilor cooperatori din conducere mai multă competență. În acest scop, pe lîngă *ridicarea nivelului de cunoștințe, este nevoie și de crearea condițiilor necesare pentru ca aceștia să poată face față cu succes sarcinilor.*

Pentru aceasta este nevoie de o bază de calcul, care să permită determinarea cît mai exactă a numărului necesar de membri cooperatori în funcțiile de conducere și administrație. Problema se pune pentru funcțiile de vicepreședinte scos din producție, magaziner, ajutor contabil, responsabil cu aprovizionarea și desfacerea produselor.

După părerea noastră, criteriul principal la stabilirea numărului de membri cooperatori pentru toate aceste funcții este *volumul activității cooperativei agricole*, care este determinat de mărimea cooperativei agricole și de gradul de intensivitate a producției. De asemenea, un factor care nu poate fi neglijat este dispersarea satelor care alcătuiesc cooperativa agricolă respectivă.

Determinarea volumului activității unei cooperative agricole poate fi efectuată cu ajutorul unui singur indicator, care să caracterizeze, atît mărimea, cît și gradul de intensivitate a producției. Un asemenea indicator este *numărul de unități convenționale*. El se calculează cu ajutorul unor coeficienți care rezultă din raportul dintre consumul de muncă la hectar sau pe animal și consumul de muncă realizat la un hectar de cereale păioase.

Pentru a putea folosi acest indicator în toate cooperativele agricole, considerăm necesar a fi luat în calcul consumul mediu de zile-muncă la hectar realizat în medie pe țară.

La stabilirea coeficienților de transformare noi am luat în calcul consumul de zile-muncă la hectar realizat în medie pe țară, într-o perioadă de 3 ani. Din calculele noastre, în care am considerat coeficientul 1 pentru un hectar de cereale păioase, au rezultat următorii coeficienți: 1 ha porumb sau floarea-soarelui = 2; un ha cartofi, livezi pe rod, culturi de cîmp irigate = 4; 1 ha sfeclă de zahăr = 6; 1 bovină adultă = 1. Determinînd volumul activității cu ajutorul unităților convenționale am putut grupa cooperativele agricole în diferite clase de mărime și stabili numărul necesar de membri cooperatori pentru funcțiile de vicepreședinte scos din producție, magaziner, ajutor contabil și responsabil cu aprovizionarea și valorificarea producției. (Tabel nr. 1).

Tabel nr. 1

Clasa de mărime în unități convenționale	Numărul necesar de cadre în funcțiile: Vicepreședinți scoși din producție	Magazineri	Ajutori contabili	Responsabil cu aprovizionarea și desfacerea produselor
Pînă la 4 000	—	1	2	1
4 000—6 000	1	2	2—3	1
6 001—9 000	1—2	2—3	3—4	1—2
Peste 9 000	2	3	4	2

Luînd în considerație gradul de dispersare a cooperativelor agricole alcătuite din mai multe sate, care influențează activitatea vicepreședintelui și magazinerului, am apreciat utilă efectuarea unei corecții a volumului activității, în raport cu numărul satelor. Astfel, volumul în unități convenționale crește de 1,3 ori în cazul cooperativelor agricole alcătuite din 2 sate și pînă la de 1,6 ori în cazul celor cu 6 sau mai multe sate. În cazul cînd unul din cadrele de specialiști este și vicepreședinte, numărul vicepreședinților scoși din producție va fi redus în mod corespunzător.

În tabelul nr. 2 prezentăm 3 exemple în care am calculat după metodologia noastră numărul membrilor cooperatori necesari în diferite funcții.

Tabel nr. 2

Specificare	C.A.P. Movileni regiunea Iasi	C.A.P. Dumbrăvița regiunea Banat	C.A.P. Comana regiunea Dobrogea
Mărimea (unități convenționale)	5 346	3 787	5 693
Numărul de sate	3	1	1
Coeficient de corecție	1,4	1	1
Mărimea (unități convenționale) corectată	7 845	3 787	5 693
Vicepreședinți			
a) existenți	2	1	—
b) necesari	2	—	—
Magazineri			
a) existenți	4	3	2
b) necesari	3	1	2
Ajutori contabili			
a) existenți	3	2	3
b) necesari	3	2	3
Responsabili cu aprovizionarea			
a) existenți	—	—	1
b) necesari	1	—	1

La Cooperativa agricolă din Comana unde lucrează doi specialiști cu studii superioare, s-a renunțat la funcția de vicepreședinte. La Movileni însă, numărul de 2 vicepreședinți este justificat și de dispersarea cooperativei agricole în 3 sate. Se remarcă însă lipsa funcției de responsabil cu aprovizionarea și desfacerea producției la Cooperativa agricolă din Movileni, cu toate că la mărimea acesteia o asemenea funcție este necesară și justificată.

Îmbunătățirea continuă a muncii de conducere și administrație, în condițiile unui consum rațional de zile-muncă pentru retribuirea membrilor cooperatori din aceste activități, poate fi realizată cu sprijinul uniunilor intercooperatiste, pe temeiul unor calcule fundamentate, în funcție de condițiile specifice din fiecare cooperativă agricolă.

ing. O. GHEORGHIU
cercetător – I.C.C.A.

CONDIŢIILE DE ADMITERE A LIVRĂRILOR ANTICIPATE

CA instrument pentru evidenţa şi controlul îndeplinirii sarcinilor concrete de plan, contractul economic nu se poate definitiva, fără a cuprinde termene calendaristice, fixe, de livrare. Respectarea întocmai a acestor termene reprezintă o cerinţă de prim ordin a disciplinei de plan şi contractuale.

O problemă ridicată de activitatea economică a întreprinderilor a fost aceea a admisibilităţii livrărilor anticipate, adică a acelor livrări efectuate înainte de termen, de către partea obligată.

În măsura în care contribuie la îndeplinirea mai grabnică a sarcinilor de plan, de către ambele părţi contractante, o asemenea livrare este desigur indicată în raporturile dintre organizaţiile economice socialiste.

În materia lucrărilor de investiţii — spre exemplu — se acordă chiar o primă specială pentru stimularea constructorilor în reducerea duratei de execuţie şi executarea înainte de termen a lucrărilor.

În contractul de furnizare însă — în unele cazuri — livrarea înainte de termen este de natură a prejudicia unitatea beneficiară, care în acel moment nu ar fi organizată pentru descărcarea şi depozitarea produselor, plata acestora sau valorificarea lor.

Ţinînd seamă de toate acestea şi pentru a nu se încuraja crearea de stocuri supranormative şi imobilizarea unor importante mijloace circulante, practica arbitrală a stabilit că executarea obligaţiilor trebuie să aibă loc la împlinirea termenului stabilit prin contract, executarea anticipată putîndu-se face numai dacă beneficiarul şi-a dat consimţămîntul în acest sens. (Hotărîrea nr. 3266/2.VI.1966 a Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri).

În caz contrar, beneficiarul, primind produsele, nu va avea obligaţia de a le achita decît o dată cu împlinirea termenului avut în vedere la contractare.

Soluţia adoptată ţine seamă de prevederile Instrucţiunilor nr. I/1965, ale M.F. şi B.N.R. (cap. H pct. 422) care interzic întreprinderilor efectuarea de plăţi anticipate, împrumuturi, sau acordarea de avansuri. Singura excepţie admisă în legătură cu principiul stabilit se referă la situaţia în care beneficiarul a folosit produsele înainte de termenul contractual de livrare şi deci, acceptînd în acest mod livrarea anticipată, este obligat a achita tot atunci şi valoarea produselor livrate.

Trebuie subliniat, de asemenea, şi celelalte consecinţe ale livrărilor anticipate, efectuate fără acordul unităţii beneficiare şi anume:

- riscurile intervenite pe timpul transportului, care se suportă de furnizor;
- beneficiarul are dreptul să pretindă despăgubiri pentru pagubele pricinuite printr-o asemenea livrare (cheltuieli de manipulare, depozitare, sau conservare a produselor etc.).

Făcînd aplicaţiunea acestor principii şi pentru a preveni crearea de prejudicii, Condiţiile fundamentale pentru livrarea de animale, păsări şi produse animale, apicole, şi avicole, modificate prin Decizia P.A.S. nr. 3/1962, statuează că depăşirea sarcinilor de livrare trimestriale, nu poate fi considerată ca avans asupra trimestrelor următoare, decît în cazul în care beneficiarul a solicitat aceasta în mod expres.

H. FAIBIŞ

PRECIZĂRI PRIVIND LIVRAREA LAPTELUI ŞI SMINTINII

ÎN executarea contractelor de livrare a laptelui şi smîntînii s-au ivit, între furnizori şi beneficiari, neînţelegeri ce au generat litigii, pornind de la interpretarea diferită dată art. 8 din H.C.M. nr. 415/1965.

Acest text prevede că laptele neridicat de beneficiar la termenul prevăzut în graficul stabilit de comun acord, va fi preluat de acesta în starea în care se găseşte.

Pe de altă parte, art. 20 din Condiţiile fundamentale pentru livrarea animalelor şi păsărilor, precum şi a unor produse animale, apicole şi avicole, modificat prin Decizia P.A.S. nr. 4/1963, prevede că furnizorul are obligaţia să transforme în smîntînă laptele neridicat de beneficiar în termen.

Aparent cele două texte nu concordă, dar în fond, art. 8 din hotărîrea citată nu modifică prevederile art. 20 menţionat.

Avînd să se pronunţe în exercitarea dreptului de control, asupra acestei neconcordanţe, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 594 din 11 martie 1966, a stabilit că art. 8 din H.C.M. nr. 415/1965 nu contravine şi nu modifică art. 20 din Condiţiile fundamentale privind livrarea animalelor, păsărilor, precum şi a unor produse animale, apicole şi avicole.

Astfel, furnizorul de lapte are obligaţia să protejeze laptele timp de 2 sau 4 ore (după caz, în funcţie de temperatura atmosferică) peste ora prevăzută în grafic, iar în cazul în care beneficiarul nu se prezintă nici după acest interval de timp pentru a prelua laptele, furnizorul are obligaţia de a-l transforma în smîntînă.

Textul art. 8 potrivit căruia laptele „se preia în starea în care se găseşte" nu se poate interpreta în sensul că laptele se preia chiar şi alterat, ci numai că el se poate prelua fie ca atare — dar nealterat — fie ca smîntînă.

Interpretarea dată textului corespunde şi principiului stabilit de art. 17 din Condiţiile fundamentale citate, după care calitatea produsului nu poate fi decît cea stabilită prin Stas, ceea ce înseamnă că nu este permis să se livreze produse alterate.

Pe linia acestei interpretări în cazul în care se pune problema despăgubirii furnizorului pentru daunele produse de beneficiar prin neridicarea în termen a laptelui contractat, care s-a alterat, practica arbitrală a stabilit că furnizorului îi revine sarcina să dovedească că a luat toate măsurile necesare de conservare a laptelui pe timpul prevăzut de Condiţiile fundamentale şi că ulterior nu a avut posibilitatea să-l transforme în smîntînă, total sau în parte, din lipsa sau insuficienta capacitate a instalaţiei de prelucrare pe care o posedă.

Elisabeta DUMITRACHE

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

CASAREA MIJLOACELOR FIXE

În cele ce urmează răspundem la unele întrebări ale cititorilor referitoare la normele în vigoare care reglementează casarea mijloacelor fixe din întreprinderile de stat şi cooperatiste.

● Ce acte normative reglementează casarea mijloacelor fixe existente în organizaţiile şi întreprinderile de stat şi cooperatiste?

Prin H.C.M. nr. 771 din 24 iulie 1962 s-a aprobat regulamentul privind declasarea şi casarea bunurilor aflate în administrarea operativă a întreprinderilor şi organizaţiilor economice de stat şi instituţiilor bugetare. Potrivit prevederilor art. 1 din sus-menţionata hotărîre, ministerele şi celelalte organe centrale de stat şi comitetele executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa au elaborat instrucţiuni de aplicare a regulamentului pentru unităţile subordonate. În ceea ce priveşte casarea autovehiculelor, instrucţiunile Ministerului Transporturilor şi Telecomunicaţiilor se aplică de către toate organizaţiile de stat. De asemenea, au o aplicare în toate organizaţiile de stat instrucţiunile emise de Consiliul Superior al Agriculturii pentru declasarea animalelor şi casarea medicamentelor de uz veterinar; Ministerul Sănătăţii şi Prevederilor Sociale pentru casarea medicamentelor şi Comitetul de Stat pentru Cultură şi Artă privind casarea cărţilor şi publicaţiilor.

Cooperaţia de consum, pe baza prevederilor art. 3 din hotărîre, care precizează că dispoziţiile privitoare la casarea mijloacelor fixe şi declasarea şi casarea elementelor materiale ale mijloacelor circulante la întreprinderile şi organizaţiile de stat **se pot aplica** şi la organizaţiile cooperatiste, a elaborat Decizia nr. 38 din 11 aprilie 1963. Actul normativ intern stabileşte faptul că prevederile regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 771/1962 se vor aplica în mod corespunzător organizaţiilor şi întreprinderilor cooperatiste, potrivit instrucţiunilor elaborate în acest scop.

● Care sînt cele mai frecvente condiţii, potrivit cărora întreprinderile pot propune pentru casare mijloacele fixe existente?

Prevederile art. 1 din regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 771/1962 se aplica întocmai şi la organizaţiile şi întreprinderile cooperaţiei de consum, potrivit capitolului I din instrucţiunile aprobate prin Decizia nr. 38/1963.

Pe baza prevederilor art. 1, litera a din regulament se pot casa mijloacele fixe care „sînt disponibile şi sînt amortizate în întregime sau au depăşit durata de serviciu corespunzătoare duratei de amortizare". În această categorie se încadrează: — mijloacele fixe care nu mai sînt necesare activităţii întreprinderii (schimbarea procesului de producţie, înlocuirea cu utilaje mai perfecţionate etc.) şi sînt amortizate în întregime; — mijloacele fixe în exploatare necesare în continuare activităţii întreprinderii, dar care au depăşit durata de serviciu corespunzătoare duratei de amortizare.

Organizaţiile şi întreprinderile de stat şi cooperatiste pot propune pentru casare în temeiul art. 1, lit. b din regulament şi acele mijloace fixe a căror exploatare nu mai este economică din cauza uzurii morale. De asemenea, mijloacele fixe se casează şi în cazul cînd costul reparaţiei capitale este mai mare de 60% din valoarea de înlocuire a mijlocului fix. În acest sens art. 1, lit. c din regulament precizează că prin valoarea de înlocuire se înţelege costul unui mijloc fix nou echivalent la care se adaugă, atît cheltuielile de transport şi instalare cît şi acelea care se vor efectua pentru introducerea în exploatare; dacă această valoare nu se poate determina, costul reparaţiei se raportează la valoarea de inventar. Aliniatele următoare din art. 1 din regulament stabilesc condiţii specifice pentru diferite categorii de mijloace fixe.

Este de reţinut că regulamentul prevede o excepţie în ceea ce priveşte casarea mijloacelor fixe care îndeplinesc condiţiile legale prevăzute la art 1, în sensul că maşinile, utilajele, instalaţiile etc. în exploatare, pentru care nu există posibilităţi efective de înlocuire, nu vor fi propuse pentru casare.

● Pentru ce mijloace fixe este prevăzută obligaţia de a le oferi altor organizaţii socialiste înainte de casare şi în ce condiţii?

Mijloacele fixe care îndeplinesc condiţiile de casare prevăzute de art. 1, lit a şi b din regulament se oferă, în prealabil, altor organizaţii socialiste, cărora eventual le-ar fi necesare, dacă figurează în nomenclatoarele elaborate de către Comitetul de Stat al Planificării şi ministerele coordonatoare.

Faţă de precizările de la pct. 2 de mai sus, mijloacele fixe total uzate fizic urmează să fie propuse la casare, cu respectarea formelor prevăzute de art. 4 şi următoarele din regulament.

● Mijloacele fixe supuse casării şi cuprinse în nomenclatoare se comunică de către întreprinderile deţinătoare numai organelor centrale tutelare sau şi direct altor organizaţii şi întreprinderi socialiste?

Potrivit art. 3 din regulament întreprinderile şi organizaţiile de stat comunică mijloacele fixe propuse la casare şi cuprinse în nomenclatoare ministerelor, celorlalte organe centrale de stat şi comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale şi ale oraşelor Bucureşti şi Constanţa **cărora le sînt subordonate.** Ca atare actul normativ care reglementează casarea mijloacelor fixe nu prevede decît această obligaţie pentru întreprinderile deţinătoare, deoarece comunicarea către celelalte organizaţii şi întreprinderi subordonate, precum şi ministerelor şi celorlalte organe centrale de stat, cooperatiste şi obşteşti şi sfaturilor populare regionale, cărora le-ar putea folosi, revine în exclusivitate organelor centrale tutelare. În consecinţă **este greşită practica unor întreprinderi care transmit listele cu mijloace fixe supuse casării şi prevăzute în nomenclatoare, atît organelor centrale tutelare, cît şi altor întreprinderi socialiste sau numai acestora din urmă. În ceea ce priveşte organizaţiile şi întreprinderile cooperatiste, instrucţiunile in vigoare prevăd că mijloacele fixe propuse la casare şi cuprinse în nomenclatoare se comunică prin uniunile raionale, interraionale şi regionale la Centrocoop.**

Termenul pentru acceptarea mijloacelor fixe oferite este de 30 zile, el începînd să curgă de la data emiterii comunicării (ofertei). Nerespectarea acestui termen se consideră răspuns negativ.

Emil VICOL

FIŞIER TEMATIC

Controlul preventiv şi disciplina financiară

● ORGANIZAREA ŞI EXERCITAREA CONTROLULUI PREVENTIV ACTE NORMATIVE DE BAZĂ

H.C.M. nr. 74/1959 pentru aprobarea regulamentului privind organizarea şi exercitarea controlului preventiv. (C.H.D. nr. 8/1. II 1959).

DISPOZIŢII SPECIALE

● Instrucţiunile nr. 29.014/29.III.1959 ale Secretariatului General al Consiliului de Miniştri pentru aplicarea H.C.M. nr. 174/1959 la Sect. Gospod. Comunale, Sect. Gospod. Locative, Sect. Ind. Locale.

● Ord. M.I.C. nr. 10.279/1959 pentru aprobarea instrucţiunilor privind organizarea şi functionarea controlului preventiv în comerţul de stat.

● Îndrumări pentru aplicarea H.C.M. nr. 74/1959 la întreprinderile M.I.B.C. (Bul. M.I.B.C. nr. 4/1959 pag. 1).

● Instrucţiuni pentru aplicarea H.C.M. nr. 74/1959 aprobate prin Ord. M.S.I.S. nr. 22/174/1959.

● Instrucţiunile M.F. nr. 1636/171.VI.1960 privind exercitarea controlului preventiv asupra operaţiunilor de executare a bugetelor sfaturilor populare, date în aplicarea H.C.M. nr. 74/1959.

● Adresa nr. 41.593/1961 a Secretariatului General al Consiliului de Miniştri, cuprinzînd precizări în legătură cu aplicarea H.C.M. nr. 74/1959 şi a instrucţiunilor nr. 29.014/29.III.1959 ale Secretariatului General al Consiliului de Miniştri.

● Circulara M.F. nr. 40.813/18.VIII.1961 cuprinzînd precizări cu privire la exercitarea controlului preventiv la subunităţi care sînt încadrate cu salariaţi care să facă parte din aparatul contabil.

● Adresa M.F. nr. 61.803/171.V.1962, cuprinzînd precizări în legătură cu extinderea acordării dreptului de control preventiv (Evid. Contabilă nr. 10/1962, pag. 69).

● Circ. M.C.I. nr. 21.589/19.IX.1962 cu privire la aplicarea controlului preventiv (Buletinul intern M.C.I. nr. 3/1962, pag. 56).

● SANCŢIONAREA CONTRAVENŢIILOR LA DISCIPLINA FINANCIARĂ ACTE NORMATIVE DE BAZĂ

● H.C.M. nr. 34/1959 Instrucţiuni pentru sancţionarea contravenţiilor la dispoziţiile legale privind disciplina financiară (CHD nr. 5/22.I.1959).

DISPOZIŢII SPECIALE

● Instrucţiunile M.F. nr. 80.790/26.II.1959 pentru aplicarea H.C.M. nr. 34/1959 — evidenţa controlului (Bul. M.C.M.L. nr. 11/1959, pag. 25).

● Instrucţiunile M.F. nr. 80.791/20.II.1959 — aplicarea H.C.M. nr. 34/1959 (Bul. M.C.M.L. nr. 27/1959).

● Instrucţiunile Băncii Naţionale nr. 56/58/25.IV.1959 — Aplicarea H.C.M. nr. 34/1959 (Revista Finanţe şi Credit nr. 5/1959, pag. 92).

● Instrucţiunile M.F. nr. 84.093/20.X.1959. Deficienţe în aplicarea H.C.M. nr. 34/1959 (Bul. M.C.M.L. nr. 43/1959, pag. 36).

● Instrucţiunile M.F. nr. 1638/28.IX.1961, privind aplicarea Instrucţiunilor M.F. nr. 80790/26.II.1959 (Revista Finanţe şi Credit, supliment nr. 11/1961, pag. 35.

COMPETENȚĂ-INIȚIATIVĂ

*Subliniind necesitatea întăririi continue a **rolului** organelor centrale în ce privește stabilirea cadrului general de dezvoltare a economiei, documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. pun ca sarcină dezvoltarea concomitentă și neîncetată, pe toate treptele, a inițiativei creatoare a oamenilor muncii, a întreprinderilor și a organelor locale, deschizînd un cîmp larg de aplicare spiritului gospodăresc al maselor.*

*În practica curentă de conducere și îndrumare a **întreprinderilor** din țara noastră de către ministere, direcții generale, sfaturi populare, există încă o seamă de aspecte de tutelă măruntă, care nu numai că nu ajută la buna desfășurare a activității ci, dimpotrivă, unele din acestea stînjenesc activitatea și frînează inițiativa întreprinderilor. De asemenea, pe alocuri, munca vie, practică, de îndrumare și control, este înlocuită prin circulări și adrese. Tocmai asemenea aspecte își propune să le oglindească rubrica de față, în scopul de a găsi soluțiile cele mai eficiente pentru a contribui la ridicarea nivelului de gospodărire a întreprinderilor, la valorificarea maximă a **inițiativei** maselor.*

*Publicăm în acest număr, cîteva din scrisorile **primite** la redacție:*

REPARAȚIILE CAPITALE ȘI... FINANȚAREA LOR

DUPĂ cum se știe, reparațiile capitale sînt finanțate, executate și decontate pe baza planului întocmit de serviciile de resort din unitățile titulare, însușit de conducerea acestora și aprobat de forul de îndrumare. Un exemplar din acest plan este depus la filiala bancară finanțatoare, al cărui organ de control poate verifica faptic realitatea lui. Cu toate acestea, reparațiile capitale nu se fac în prezent fără așazisa „deschidere a finanțării".

În ce constă în mod practic deschiderea finanțării?

Printr-o adresă trimisă filialei bancare, unitatea titulară solicită deschiderea finanțării pentru fiecare obiect prevăzut în planul aprobat. O dată cu cererea respectivă, unitatea titulară este obligată să depună copii de pe documentele care au stat la baza întocmirii planului pentru care se cere decontarea (foi de constatare, devize ante și postcalculate, procese-verbale de recepție, contracte sau comenzi etc.). Așadar, toate documentele originale sînt transpuse în copii și depuse la filiala bancară finanțatoare care, după ce le analizează la sediul său, confirmă printr-o adresă deschiderea finanțării.

De aici rezultă că pentru reparațiile capitale sînt necesare în prezent formarea a trei arhive: arhiva cu documente originale, la sediul forului tutelar; arhiva cu documente copii și cererea de deschidere a finanțării, la sediul filialei bancare; copia cererii de deschidere a finanțării, documente copii și confirmarea filialei bancare, la sediul unității titulare. Toate acestea fac ca sistemul în vigoare pentru finanțarea, executarea și decontarea reparațiilor capitale să fie greoi.

Consider că ar fi indicată trecerea la sistemul de decontare directă, așa cum se fac în prezent și decontările din fondurile de producție, adică fără deschiderea finanțării și a transpunerii în copii a documentelor originale. Decontarea directă ar consta în deschiderea finanțării pentru plata reparațiilor capitale, din momentul depunerii planului aprobat la filiala bancară.

La sediul filialei bancare, controlul urmărește încadrarea plăților în limitele planului aprobat și a disponibilităților din cont. În plus, la aprecierea sa, filiala bancară exercită controlul prin sondaj, înainte de efectuarea plății și în termenele legale de decontare, solicitînd unității titulare documentele originale pentru reparația capitală propusă spre verificare pe care le anexează apoi la extrasul de cont. Controlul bancar propriu-zis are loc la sediul unităților titulare, pe baza documentelor originale și a obiectului reparației.

Care sînt raționamentele care stau la baza propunerii făcute?

Decontarea directă ar avea multiple avantaje. În primul rînd, atît la unitățile titulare, cît și la filialele bancare ar putea fi eliminate orele de muncă necesare pentru redactări de adrese, dactilografieri, controale scriptice etc. Apoi, răspunderea conducerii unităților titulare și a salariaților săi, a forurilor de îndrumare ar crește, paralel cu creșterea eficienței controlului bancar, care trece de la sediul filialei bancare la sediul unității, adică acolo unde de fapt se execută, se acceptă plata și există obiectul reparat. În plus, decontarea directă ar contribui la obținerea unor însemnate economii prin scoaterea din circuit a documentelor în copii și desființarea arhivelor-copii. Avantajul cel mai mare ar consta însă în accelerarea operațiilor privind reparațiile capitale, prin renunțarea la timpul necesar între cererea de deschidere a finanțării și a primirii confirmării de la filiala bancară.

Vasile DUMITRIU
economist principal,
Uzina de pompe – București

DE CE LUCRĂRI PARALELE DE EVIDENȚĂ LA INCADRAREA MUNCITORILOR?

PRIN Ordinul nr. 602 din 1957, Ministerul Finanțelor obliga Serviciul organizării muncii (în prezent Serviciul de organizare a producției) să verifice în fiecare lună statele de plată ale muncitorilor în ce privește: normele, meseria și categoria de încadrare tarifară — operațiuni cu volum mare de muncă. La data apariției acestui ordin, comisiile de încadrare tarifară, precum și Biroul personal făceau parte din Serviciul organizării producției și, ca atare, evidența încadrării muncitorilor se ținea în acest serviciu.

În 1963, prin H.C.M. 240/1963, comisiile de încadrare tarifară a muncitorilor au trecut la Serviciul personal și formarea cadrelor (la care, de altfel, fusese transferat și biroul personal încă din anul 1960, pe baza H.C.M. 1053/60). În această situație, toată evidența încadrării muncitorilor (ce o ținea Serviciul organizării muncii) a fost transferată la Serviciul personal și formarea cadrelor.

Dat fiind însă că ordinul din anul 1957 nu a fost actualizat în condițiile H.C.M. 1053/60 și H.C.M. 240/63, Ministerul Finanțelor menține obligația ca Serviciul de organizare a producției să facă, în continuare, verificările amintite. Din această cauză, serviciul respectiv este nevoit să țină în prezent — paralel cu Serviciul personal și formarea cadrelor — evidența încadrării muncitorilor.

Datorită acestui paralelism, se consumă mult timp de muncă inutil. Ministerul Finanțelor ar trebui să studieze acest caz, și, în consecință, să intervină cu hotărîri noi, corespunzătoare.

ing. M. GHEORGHIU
director
Fabrica de mașini electrice – București

PREVEDERI PERIMATE CU PRIVIRE LA DISCIPLINA CONTRACTUALĂ

ÎNTR-O economie socialistă planificată, actele normative constituie o necesitate obiectivă. În contradicție însă cu acest principiu, unele acte normative nu mai sînt în concordanță cu dezvoltarea economică actuală a țării.

Un exemplu concludent în acest sens îl constituie H.C.M. 524/951 cu privire la obligativitatea încheierii contractelor între unitățile socialiste. Această hotărîre cuprinde prevederi perimate, respectiv cele referitoare la contractele locale și generale — prevederi care nu sînt conforme cu conceptul actual, cum ar fi, de exemplu, contractul direct care, devenind unica formă de legare a raporturilor între unitățile socialiste, și-a schimbat cu totul natura și, implicit, definiția.

De asemenea, dispozitiile privitoare la modul de obiectare asupra unor clauze contractuale prevăzute în art. 8 din Hotărîre — respectiv prevederea de divergență — au devenit pur formale. Totodată, termenul de cinzi zile acordat de Hotărîrea respectivă pentru lămurirea obiecțiunilor asupra contractelor ce se încheie, este cu totul insuficient.

Din această cauză, unitățile din localități diferite încheie acte formale de conciliere, fiind obligate de multe ori, în mod inutil, să recurgă la soluționarea divergențelor prin arbitraj asupra unor clauze care pot fi conciliate direct de părți.

Hotărîrea amintită a devenit și incompletă, neavînd nici o prevedere privitoare la decontări, la contractele reglementate etc.

În lumina celor arătate considerăm că este necesar să se revină asupra acestei dispoziții, ea să fie coroborată cu prevederile reactualizate ale Dec. 265/1949, spre a se pune la dispoziția unităților socialiste un îndreptar complet privind disciplina contractuală.

Constantin RĂDULESCU
contabil șef
C.I.L. Pipera – București

MODERNIZĂRI MICI... DAR CU CE?

PROMOVAREA progresului tehnic în producție presupune folosirea tuturor căilor și metodelor, de la cele de mare anvergură, pînă la mici modernizări și autoutilări în cadrul întreprinderilor. În această direcție întîmpinăm însă unele neajunsuri, deoarece cheltuirea unor fonduri în scopuri productive nu poate să depășească suma de 300 lei, stabilită în prezent ca limită pentru investiții. Dacă, de pildă, sumele cheltuite pentru executarea unor dispozitive de grup care, prin caracterul lor, au valoare peste 300 lei, dar servesc la executarea a două sau mai multe produse diferite și, în general, măresc valoarea mijlocului de bază pe care se montează de obicei definitiv (capete multigros pentru găurit și filetat, dispozitive de strunjit plan cu mai multe cuțite etc.), acestea se consideră mijloace fixe și pot fi executate numai din fonduri de investiții.

Metodologia de acordare a fondurilor de investiții este potrivită lucrărilor cu pondere valorică mai mare și a căror realizare se poate planifica cu mai multe luni sau chiar ani înainte. Ea nu se potrivește însă în cazul îmbunătățirilor operative care se cer aduse organizării și tehnicii în producție.

Pe baza art. 9 al H.C.M. 967/1963, fondurile de reparații capitale au putut fi utilizate timp de 2 ani și pentru astfel de lucrări. Din păcate, valabilitatea acestei hotărîri a încetat la sfîrșitul anului 1965.

Fondurile de inovații nu pot fi nici ele utilizate în acest scop, întrucît imensa majoritate a temelor și proiectelor pentru dispozitive și modernizări provin de la biroul de proiectare a modernizărilor și autoutilărilor anume înființate pe lîngă Serviciul tehnologic al uzinei. În momentul de față, singura posibilitate rămîne utilizarea fondurilor de mică mecanizare, — domeniu în care H.C.M. 1830/65 a adus o nouă și binevenită lărgire a competențelor. Aceste fonduri sînt folosite din plin, în special pentru lucrări avînd valori de ordinul zecilor și sutelor de mii, a căror importanță justifică întocmirea tuturor formelor cerute în cazul micii mecanizări și scurgerea timpului necesar parcurgerii ciclului de aprobări.

Rămîne însă nerezolvată finanțarea lucrărilor mai mici, care depășesc valoarea de 300 lei, dar rareori trec peste 10 000 lei. Ele sînt frecvente și de obicei foarte urgente și ar asigura creșterea simțitoare a productivității muncii. Iată un exemplu: un dispozitiv special multicuțit pentru strunjirea flanșelor costă 800 lei și poate fi executat în sculăria uzinei în 5 zile. Dificultățile însă de finanțare legală a execuției lui, îi întîrzie lansarea în fabricație cu cel puțin 1—2 luni, timpul minim necesar întocmirii unui dosar de mică mecanizare și a obținerii aprobărilor.

Execuția unui asemenea dispozitiv pe fonduri de producție — ca orice S.D.V. — nu se poate face, deoarece este utilizat la 5 produse diferite (tehnologia de grup), iar adresa Ministerului Finanțelor nr. 150596 din 27.VII.1965 precizează că recuperarea pe produs se poate face numai la S.D.V.-urile care sînt destinate prelucrării unui singur produs. Menționăm că 14 dispozitive executate în uzina noastră prelucrează 260 repere pentru 40 produse diferite.

Firește, dispozitivul s-ar putea finanța din fondurile de investiții, dar cu o întîrziere de 6 luni cel puțin, timp destul de lung în care producția va fi lipsită de un element de mare productivitate.

Ar fi indicat, după părerea noastră, să se facă un studiu pentru a se găsi cea mai bună soluție în vederea lărgirii drepturilor și competențelor conducerilor de întreprinderi în gospodărirea și cheltuirea fondurilor, astfel încît să poată lua — atunci cînd e cazul — o serie de măsuri tehnico-organizatorice, care să asigure o eficiență economică mai mare întreprinderilor.

Nicolae STOICA
director adjunct
Ion BUNEA
șeful serviciului planificare
Uzina de Pompe – București

ACORDURI

Între Guvernele Republicii Socialiste România și Italiei a fost semnat la Roma un acord în domeniul transporturilor internaționale.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Un contract perfectat de Întreprinderea „Mașinexport" prevede exportul în U.R.S.S. a 30 000 de mașini de gătit cu gaze lichefiate. Peste 1 000 de tone de tuburi din fontă au fost exportate în ultimul trimestru în Austria, Italia, Arabia Saudită, grupuri electrogene de 30 KVA în Turcia.

● Cu firma „Klöckner-Humboldt Deutz-Chemie Anlagenbau" din R. F. Germană, „Industrialimport" a încheiat un contract pentru importul unei instalații de policlorură de vinil, cu o capacitate de 36 000 tone/an.

● Contracte de export încheiate de întreprinderea „Chimimport" prevăd vînzarea a 300 de tone de carbid în Anglia, Cipru, Malaya, precum și vînzarea de bicromat de sodiu în Austria și Grecia, ulei de anilină în Brazilia, albastru de sulf FBL în R. P. Polonă, 60 de tone de negru de fum semiactiv furnal R.300 în India și R. P. Polonă.

● „Tehnoimport" a contractat cu firma „Leviant International" din S.U.A. importul de manometre speciale pentru noroi de foraj, iar cu firma „Gi et Gi" din Italia importul a 8 cîntare automate dozatoare cu piesele de schimb aferente și a 2 instalații de telecomandă.

● Întreprinderea „Metalimport" a perfectat cu firma „Tokyo Boeki" din Japonia o operațiune comercială legată, care prevede exportul în Japonia a 10 000 de tone de fontă de oțelărie în contrapartidă cu importul a 4 300 de tone de tablă decapată, 180 de tone de tablă inoxidabilă, 1 754 de tone de electrozi de sudură. Alte contracte prevăd importul a 1 450 de tone de tablă subțire de la firma „Etablissements Graincorge" din Belgia, 630 de tone de țevi de construcție de la firmele vest-germane „K. Kirchfeld" și „Hoesch-Export", precum și 740 de tone de profile de oțel de la firma vest-germană „Coutinho-Caro".

● Noi contracte încheiate de „Cartimex" prevăd exportul în Irak de hîrtie kraft pentru ambalaj, nesatinată, în valoare de peste 32 000 de dolari. S-a perfectat recent un contract care prevede tipărirea în Lohn pentru o firmă engleză a unor cărți pentru copii

● Au fost livrate la export prin portul Constanța printre altele 27 500 de tone de ciment, 20 700 de tone de cherestea, iar din import au sosit 61 640 de tone de minereuri, 39 750 de tone de metale, 8 760 de tone de cărbuni, 12 370 de tone de apatită și 17 370 de tone de cocs de furnal din U.R.S.S. etc.

UN PAS HOTĂRÎTOR ÎN DEZVOLTAREA ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI

„Influența pe care o exercită știința asupra dezvoltării sociale în epoca contemporană crește nemăsurat. Aplicarea în practică a rezultatelor sale face ca știința să devină o însemnată forță de producție, un factor hotărîtor al mersului înainte al economiei și culturii, al întregii societăți socialiste".

(Din expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la Sesiunea Marii Adunări Naționale din decembrie 1965).

PROGRAM UNITAR AL CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

RECENT, plenara Consiliului Național al Cercetării Științifice a dezbătut și aprobat programul unitar al cercetării științifice pe perioada 1966—1970 — important instrument de plan care orientează activitatea de cercetare științifică ca parte integrantă a dezvoltării planificate a economiei naționale. Programul unitar al cercetării științifice se înscrie astfel ca o aplicare în domeniul cercetării științifice a indicațiilor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român privind îmbunătățirea conducerii și planificării economiei naționale.

Programul unitar al cercetării științifice — rezultat al unei ample conlucrări colective a oamenilor de știință, a specialiștilor din întreprinderi, ministere și instituții centrale — este orientat spre îndeplinirea obiectivelor fundamentale care stau în centrul politicii partidului nostru: industrializarea țării, dezvoltarea cu precădere a industriei grele și îndeosebi a industriei construcției de mașini, dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, creșterea eficienței întregii activități economice pe baza promovării permanente a progresului tehnic, a cuceririlor celor mai noi ale științei. Pornindu-se de la aceste obiective, conținutul programului este orientat spre cuprinderea în primul rînd a problemelor și temelor prin a căror rezolvare se va aduce o contribuție însemnată la dezvoltarea industriei și a ramurilor ei de bază, la ridicarea nivelului agriculturii, la valorificarea superioară a resurselor naturale ale țării și la descoperirea de noi resurse de materii prime.

Acordînd o atenție deosebită acelor sectoare ale activității științifice care au un rol hotărîtor în sporirea avuției societății, în producția de bunuri materiale și care contribuie la asigurarea progresului rapid al patriei noastre, programul cuprinde totodată sarcini importante în domeniul științelor sociale, în studierea legilor de dezvoltare a societății noastre socialiste, în formarea unei concepții științifice despre lume, în dezvoltarea culturii.

Programul unitar al cercetării științifice constituie un important pas înainte în dezvoltarea științei din țara noastră, care asigură pentru prima oară unirea eforturilor, a capacității creatoare ale tuturor celor ce lucrează în diversele domenii ale cercetării științifice, înfăptuindu-se astfel, la un nivel superior, o strînsă legătură între știință și practica socială. **„Elaborarea unui plan cincinal de cercetare științifică, în strînsă legătură cu planul economic de dezvoltare generală a țării —** *sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în expunerea făcută la plenara Consiliului Național al Cercetării Științifice —* **are o mare însemnătate pentru dezvoltarea științei românești. El va exercita fără îndoială o puternică înrîurire asupra întregii noastre activități științifice".**

Trecînd la înfăptuirea acestui program, oamenii de știință își vor aduce contribuția la dezvoltarea științei și tehnicii, la promovarea culturii și, împreună cu toți oamenii muncii din România la înflorirea patriei noastre socialiste.

Din principalele domenii și direcții ale cercetării

Energetică, minerit, petrol și gaze, geologie și geografie

• **Cercetările în domeniul geologiei** urmăresc lărgirea continuă a bazei de materii prime și energetice. Intocmirea Hărții geologice a țării noastre și a Hărții genetice a substanțelor minerale utile vor servi la o mai bună orientare a activității practice de explorare și prospecțiuni, precum și la o mai bună reanalizare a zonelor de perspectivă pentru diferite substanțe minerale.

În domeniul energeticii se dezvoltă studiile pentru stabilirea criteriilor de repartizare optimă a resurselor în diferite sectoare de producție în scopul valorificării lor superioare. În industria **extractivă minieră** se fac cercetări în vederea susținerii abatajelor cu front lung de exploatare, cu adaptarea de complexe mecanizate în scopul tăierii și transportului cărbunelui în abataj, realizîndu-se și un preț de cost cît mai scăzut. În domeniul **extracției de țiței** se continuă cercetările pe linia introducerii de metodologii noi, pentru dislocarea mecanică a rocilor, pentru realizarea forajului de mare adîncime și pentru recuperarea titeiului din zăcăminte vechi.

Siderurgie, construcții de mașini, electrotehnică, electronică, automatică

• În domeniul teoriei proceselor din **siderurgie**, accentul cercetării se pune pe elucidarea unor probleme privind geneza și morfologia incluziunilor nemetalice. Au fost introduse în program și probleme, teme și acțiuni privind mărirea purității oțelurilor. O atenție deosebită se acordă cercetărilor necesare pentru producerea în țară a oțelurilor fine și aliate, a aliajelor neferoase cu caracteristici superioare, în vederea reducerii importului și creșterii eficienței economice. În domeniul metalurgiei fizice s-au cuprins probleme privind cercetarea structurii și proprietăților fizice, chimice și mecanice ale metalelor și aliajelor. Cercetările din acest domeniu includ probleme care privesc elaborarea si prelucrarea prin deformare plastică și prin tratament termic al metalelor și aliajelor.

Pornind de la principalele sarcini ale Planului de Stat pentru perioada 1966—1970, în ramura **construcțiilor de mașini** se vor efectua cercetări care să conducă la realizarea unor agregate și utilaje de mare complexitate, necesare marilor obiective energetice, utilaj chimic, mașini de transport etc. Astfel, în domeniul agregatelor energetice se prevăd cercetări care să ducă la realizarea hidroagregatelor de mare putere (pînă la 170 MW), necesare marilor obiective de pe Dunăre — cercetări axate pe studiul fenomenelor de cavitație și de mecanică a fluidelor. O serie de teme și acțiuni sînt orientate către cercetările în vederea realizării masinilor-unelte automate cu comandă numerică și secvențială. În domeniul tehnologiilor noi s-au cuprins procesele tehnologice de turnare și de formare plastică a metalelor ca si procedee noi de prelucrare a metalelor. O altă serie de cercetări va duce la realizarea de noi organe de mașini din materiale noi cum ar fi pulberile sinterizate și materialele plastice. Aici se reflectă și temele din domeniile în care știința românească s-a afirmat pe plan mondial, cum ar fi cele privind lubrificația cu gaze. Pe această linie cercetarea se orientează și către o serie de aplicații foarte precise, cum ar fi lagărele cu aer.

Cercetarea în **electrotehnică — electronică — automatică,** cu rol important în promovarea progresului tehnic și cărora planul cincinal le acordă o atenție deosebită, cuprinde metode noi de studiere a circuitelor electrice și a cîmpului electromagnetic; studiul fenomenelor care au loc în mașini electrice, transformatoare, aparate de calcul pentru sisteme automate adaptive și neliniare. Cele mai multe teme de cercetare se referă la elaborarea și asimilarea de noi produse ca: aparate electronice de măsurare și control în industrie, noi elemente de automatizare, serii noi de tranzistoare, instalații și sisteme de automatică și telemecanică.

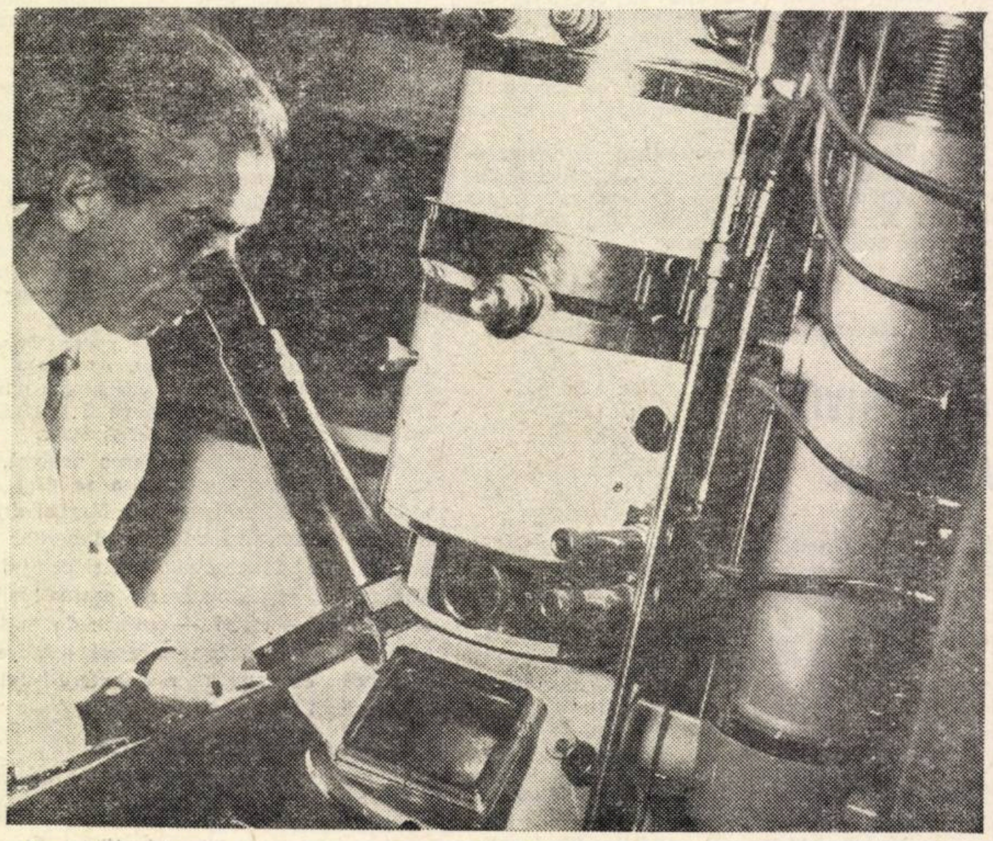

Unul din modernele microscoape electronice de care se folosesc cercetătorii de la Institutul de cercetări biologice

Științele chimice

• În domeniul științelor chimice **generale,** Programul cuprinde probleme de cinetică și termodinamică chimică, de extragere și separare a metalelor rare și obținere a produselor de înaltă puritate, de coroziune și protecție contra coroziunii, cum și optimizarea proceselor fundamentale din industria chimică, cu consecințe economice importante privind mărirea randamentelor și creșterea capacității de producție. Aceste cercetări sînt menite să aducă, ca, de pildă, în cazul fabricării butadienei din butene, mari economii prin sporirea producției. Aici sînt incluse și problemele chimiei hidrocarburilor, bazei teoretice a petrochimiei și probleme de interes teoretic fundamental pentru chimia anorganică și analitică. Domeniul **tehnologiei chimice anorganice** cuprinde probleme axate mai ales pe valorificarea superioară a resurselor naturale de materii prime din țară, probleme privind îmbunătățirea calității și diversificarea producției de îngrășăminte chimice. În domeniul **tehnologiei chimice organice** se înscriu elaborarea unor tehnologii noi care să stea la baza proiectării unora dintre uzinele prevăzute a se construi în viitor, probleme de cercetare legate de îmbunătățirea calității și diversificarea produselor destinate exportului. În domeniul **tehnologiei celulozei și hîrtiei** a fost cuprinsă problema complexă a valorificării stufului din Delta Dunării, precum și probleme privind îmbunătățirea calității hîrtiei și fibrelor celulozice artificiale cu utilizarea de ingredienți din producția internă. **Tehnologia metalelor neferoase** include cercetarea unor tehnologii optime pentru valorificarea minereurilor de pirită de tip Leșul Ursului și a sienitelor nefelinice de la Ditrău, recuperarea unor metale rare și deficitare din subprodusele rezultate din metalurgia neferoasă. Cercetările de **tehnologie a prelucrării țițeiului** urmăresc obținerea unor lubrifianți și combustibili cu calități superioare și îmbunătățirea indicilor de exploatare a instalațiilor de prelucrare existente. O atenție deosebită se acordă utilizării diferitelor produse petroliere ca materii prime în industria chimică.

Construcții și tehnologia lemnului

• În domeniul **arhitecturii** și **sistematizării** tematica urmărește intensificarea preocupărilor pentru realizarea unei arhitecturi cu specific național, adîncirea studiilor în domeniul sistematizării teritoriului, centrelor urbane și rurale, proiectării clădirilor industriale, agrozootehnice, de locuințe și social-culturale, valorificarea patrimoniului arhitectural, natural turistic și curativ al României. Domeniul **construcțiilor** este orientat spre dezvoltarea teoriei și calculului construcțiilor, perfecționarea sistemelor de fundare, studii în vederea realizării de noi sisteme de finisaj și izolări, măsuri pentru protecția anticorozivă, perfecționarea sistemelor și materialelor de instalații, mecanizarea lucrărilor de construcții-montaj. Temele de **hidrotehnică** își propun dezvoltarea studiilor hidrologice în sprijinul nevoilor economiei naționale, determinarea cercetărilor de apă pentru diferite categorii de folosințe, cercetări hidraulice privind extinderea porturilor și îmbunătățirea navigației pe Dunăre, probleme hidraulice ale barajelor, construcțiilor hidrotehnice și instalațiilor de transport a apei, studii de rezistență ale barajelor etc. O atenție deosebită se acordă cercetărilor privind tratarea și epurarea apelor. Prin cercetările din domeniul **materialelor de construcții** se urmărește: realizarea unor cimenturi de sondă de foarte mare adîncime, cimenturi pentru baraje; cimenturi superrefractare pentru betoanele și zidăriile refractare folosite î[n] diferite construcții industriale. Vor fi căuta[te] căi noi de diversificare a produselor ceram[ice] și de sticlă, a produselor pe bază de lia[nți], a materialelor izolatoare etc. În domeniul tehnologiei **lemnului** temele cuprinse în Programul unitar se referă la valorificarea superioară a masei lemnoase, mecanizarea complexă a lucrărilor de exploatare, sortimente noi de produse semifinite și finite, procedee noi de tratare a lemnului, ameliorarea însușirilor fizico-mecanice ale lemnului.

Transporturi și telecomunicații

• Pentru ramura **transporturi,** Programul cuprinde probleme referitoare la: repartizarea optimă a mijloacelor de transport, mărirea siguranței circulației; mecanizarea complexă în operațiile de încărcare și descărcare a mărfurilor; introducerea calculatoarelor electronice în optimizarea proceselor de transport. Se vor întreprinde cercetări în domeniul electrificării rețelei de căi ferate, automatizării circulației trenurilor, îmbunătățirii performanțelor automobilelor fabricate în țară, al condițiilor de navigație, performanțelor avioanelor, precum și în domeniu[l] transmisiunii informației, televiziunii alb-negru și color etc.

Industria ușoară și alimentară

• În ramura industriei **ușoare** și **alimentare** au fost înscrise probleme legate de lărgirea bazei de materii prime din țară, de obținerea unor noi produse la un preț de cos[t] mai scăzut, de lărgirea sortimentelor și îmbunătățirea calității bunurilor de larg consum. Cu titlu de exemplu se pot mențion[a] studiile cu privire la filarea lînurilor scurt[e] în amestec cu fibre chimice, la confecționarea țesăturilor elastice din fibre naturale ș[i] chimice, la fabricarea textilelor nețesute liate, la sporirea termenelor de conservabilitat[e] a produselor alimentare prin radiații ionizat[e], la stabilirea mijloacelor de mărire a conservabilității untului etc.

Agricultura și silvicultura

• Planul de stat prevede creșterea contr[i]buției **agriculturii** la progresul economiei r[o]mânești prin accelerarea mecan[iz]ării munc[i]lor agricole, chimizarea producției agricol[e], extinderea lucrărilor de hidroameliorații și [a] suprafețelor irigate. Ținînd seama de aces[te] obiective, cercetarea în domeniul agricultu[rii] și silviculturii s-a orientat în ramura **pr[o]ducției vegetale** spre dezvoltarea cercetăril[or] privind crearea și introducerea în cultură

La Institutul de cercetări metalurgice se elaborează noi sorturi de oțeluri termorezistente.
În fotografie : **oțelul este supus operației de fluaj.**

În sectorul de radiația descărcărilor electrice al Institutului de fizică al Academiei se studiază procesele elementare care au loc în plasmă cu un înalt grad de ionizare în cîmp magnetic

unor noi soiuri și hibrizi de plante agricole și hortiviticole de mare productivitate. Cercetările privind combaterea bolilor și dăunătorilor plantelor sînt axate pe mărirea eficienței tehnice și economice a măsurilor de prevenire a atacurilor și pe raționalizarea tratamentelor. Pe linia introducerii tehnicii noi, cercetările științifice au ca sarcină importantă perfecționarea metodelor de chimizare a agriculturii prin mărirea eficienței îngrășămintelor și amendamentelor, insectofungicidelor și erbicidelor. Se vor dezvolta cercetările privind extinderea mecanizării în agricultură. Față de amploarea ce se dă irigației și altor lucrări de îmbunătățiri funciare, cercetările trebuie să ducă la stabilirea agrotehnicii culturilor de cîmp și hortiviticole irigate, a regimului metodelor de irigare, a indicilor tehnici necesari proiectării și executării amenajărilor, precum și exploatării sistemelor de irigație, a celor de desecare și îndiguire. În domeniul **creșterii animalelor** cercetările științifice sînt îndreptate spre ameliorarea raselor, îmbunătățirea metodelor de creștere a efectivelor și a condițiilor de hrănire, întreținere și folosire a animalelor și îndeosebi, perfecționarea tehnologiei creșterii și exploatării animalelor în complexe de tip industrial. O deosebită atenție se va da combaterii bolilor microbiene, parazitare și virotice, precum și perfecționării producerii serurilor și vaccinurilor.

Științe biologice

● Direcția principală a cercetărilor în științele biologice urmărește stabilirea bazelor științifice necesare valorificării pe o treaptă superioară a bogățiilor naturale, animale și vegetale. Se va realiza studiul biologic al Deltei Dunării și se va elabora o hartă a vegetației alpine românești. Cercetările din ramura științelor **medicale** sînt corelate cu nevoile de ansamblu ale economiei și culturii noastre, cu necesitățile actuale ale ocrotirii sănătății publice și mai ales cu cerințele îmbunătățirii continue a sănătății populației.

Matematica și fizica

● În etapa actuală a dezvoltării științei și tehnicii un rol de mare importanță îi revine matematicii și fizicii, care contribuie la **progresul cercetării tuturor ramurilor** de activitate științifică. În Programul de cercetare al științelor matematice sînt cuprinse, pe lîngă problemele legate de cercetările tradiționale din țara noastră, din domeniile teoriei funcțiilor, ecuațiilor cu derivate parțiale, geometrie și teoria probabilităților și direcțiile noi de cercetare pe plan mondial, ca analiza funcțională, topologia, algebra, geometria algebrică ; un loc important îl ocupă cercetările de statistică matematică, programarea matematică, analiză numerică, utilizarea mașinilor moderne de calcul etc.

În științele fizice programul de cercetare prevede cu prioritate probleme din ramuri în care s-au obținut în anii precedenți rezultate bune. Mergîndu-se pe linia continuării și extinderii cercetărilor fundamentale și aplicative importante pentru dezvoltarea fizicii românești și totodată pentru încadrarea în preocupările de perspectivă pe plan mondial, au fost incluse în programul de cercetare probleme de fizica plasmei, semiconductori, fizica corpului solid, straturi subțiri, spectroscopie moleculară, atomică și nucleară, teoria reacțiilor nucleare și a particulelor elementare, acceleratori de particule, fizica atmosferei ; o atenție deosebită s-a acordat, în plan, cercetărilor privind fizica și tehnica reactorilor nucleari, generatorilor cuantici, obținerea și aplicațiile izotopilor radioactivi și stabili.

Științele economice și cercetările sociologice

● Au fost incluse cu prioritate în programul de cercetare temele care abordează rezolvarea unor probleme teoretice și practice ridicate de procesul construcției economiei naționale și cele privind dezvoltarea științelor economice.

Un loc de seamă în programul cercetărilor economice îl ocupă lucrările din domeniul ciberneticii economice, al cercetărilor econometrice, operaționale și în general de calcul economic. Este vorba de teme ca : **Modelarea proceselor economice ale dezvoltării economiei naționale ; perfecționarea planificării economice în profil teritorial ; căile și modalitățile de perfecționare a utilizării pîrghiilor economice aflate în mîna statului socialist ; bazele teoretice și metodologice ale determinării eficienței economice a investițiilor ; eficiența utilizării fondurilor fixe din industria republicană ; sporirea eficacității economice a comerțului exterior al României** și altele.

În domeniul cercetărilor economice privind probleme de organizare a întreprinderilor și de optimalizarea relațiilor acestora cu piața sînt prevăzute teme de importanță majoră ca : **perfecționarea organizării activității întreprinderilor industriale ; îmbunătățirea formelor de cointeresare materială în vederea sporirii producției în cooperativele agricole ; perfecționarea metodologiei de reașezare a prețurilor cu ridicata și stabilirea unor variante de prețuri reașezate** și altele.

Utilizarea unui larg aparat de procedee și măsurători cantitative fundamentate pe metodele avansate ale statisticii matematice moderne presupune existența unor fonduri informatologice de înaltă calitate a datelor, atît ca abundență, cît și ca puritate în precizie și exactitate. De aceea prezintă cel mai mare interes unele teme de cercetare ca : **cibernetica și fluxul informațional în economia națională ; modernizarea evidenței prin folosirea mecanizării și automatizării ; influența introducerii tehnicii noi asupra principalilor indicatori economici** și altele.

Cele peste 100 de teme nominalizate și acțiuni din care 19 sînt incluse în Planul de stat 1966—1970 avînd o importanță deosebită pentru economia națională, vor fi întocmite printr-o multilaterală colaborare a principalelor instituții și organizații centrale din țara noastră, institute de cercetări ale Academiei și departamentale, catedrele de specialitate din învățămîntul superior. Această vastă colaborare interinstituțională și interdisciplinară va asigura îmbinarea experienței practice îndelungate a unor specialiști cu aprofundatele cunoștințe teoretice ale altora. Prin cooperarea cercetătorilor și experților într-un perimetru tematic dat se realizează totodată o concentrare a forțelor științifice dispersate prin forța împrejurărilor, dar situate totuși prin obiectul studiilor pe aceeași orbită de cercetare.

Pentru edificarea la nivele superioare a cercetărilor teoretice în domeniul științelor economice o deosebită importanță prezintă temele prin mijlocirea cărora va fi valorificată experiența acumulată de poporul nostru în construirea economiei socialiste și se va îmbogăți cunoașterea și interpretarea științifică a istoriei economiei și gîndirii economice românești. Programul cuprinde : **Tratatul de economie națională ; dicționarul de economie politică ; culegerea de documente de istorie economică, precum și teme** de actualitate ale economiei mondiale ca : **ridicarea treptată a nivelului economic al țărilor socialiste mai puțin dezvoltate la nivelul celor dezvoltate ; trăsături și tendințe noi ale capitalismului monopolist** și altele.

Ținînd seama de necesitatea practică a unor studii științifice de sociologie, în Program au fost incluse cercetări sociologice orientate spre studierea transformărilor intervenite în structura socială a societății noastre, consecințele sociale ale transformărilor din mediul rural și ale procesului de urbanizare, precum și sociologia familiei, orientarea profesională, serviciile sociale și securitatea socială, cercetări monografice etc.

Acest amplu program de studii și lucrări științifice constituie un important sprijin pentru rezolvarea problemelor complexe ale progresului economiei naționale românești, stimulînd în același timp dezvoltarea cercetărilor economice în țara noastră. Se creează astfel cadrul și condițiile pentru aplicarea avîntului creației originale românești în domeniul științelor economice și al cercetărilor sociologice.

Științe sociale și umanistice

● În domeniul **filozofiei** se vor ataca probleme privind dezvoltarea națiunii în socialism, dezvoltarea conștiinței socialiste și rolul acesteia, analiza implicațiilor multilaterale ale revoluției tehnico-științifice contemporane. În **psihologie** predomină temele de psihologia muncii, psihologia socială, și psihologia copilului, iar în domeniul **științelor juridice** au fost cuprinse probleme generale de teoria statului și dreptului, precum și probleme privind analiza unor principale instituții juridice din România. În domeniul **științelor istorice** se relevă orientarea spre cercetarea etapelor și evenimentelor celor mai importante din istoria patriei noastre, a poporului român și a Partidului Comunist Român. În domeniul **filologiei și lingvisticii** se acordă mare atenție unor lucrări de interes național cum sînt : Istoria literaturii românești, Istoria limbii române, Dicționarul limbii române, noul Atlas lingvistic român, Dicționarul etimologic al limbii române.

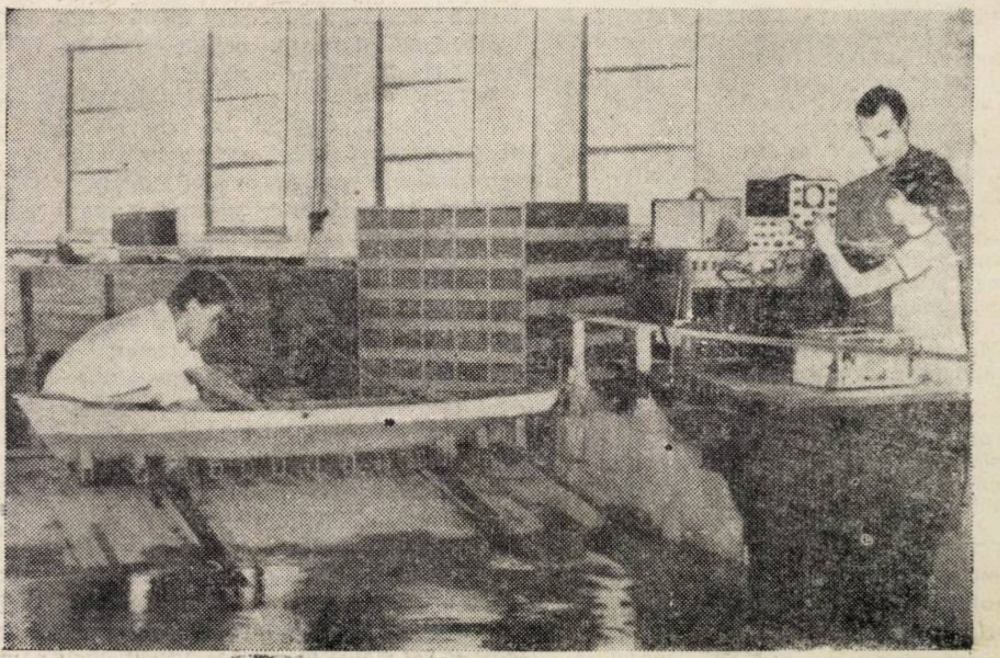

La Institutul de studii și cercetări hidrotehnice din Capitală se fac măsurători pentru determinarea lansării unui nou model de vas

---

■ Fondurile destinate științei vor crește cu 44,8 la sută în perioada 1966–1970 față de perioada 1961–1965.

■ Din totalul investițiilor :
37,7 la sută pentru construcții-montaj ;
62,3 la sută dotări cu utilaj, aparate de cercetare și diferite acțiuni.

■ Numărul de cadre va crește cu 12 000 salariați (29,2 la sută față de 1965) din care 11 000 în unitățile de cercetare propriu-zisă.

■ Noi institute de cercetare :

- **Institutul de cercetare și proiectare pentru autovehicule și tractoare - Brașov ;**
- **Institutul de cercetări electronice – București ;**
- **Institutul de cercetare și proiectare de mașini de transport și ridicat – Timișoara ;**
- **Institutul de cercetare și proiectare pentru construcții navale – Galați.**

Din intervențiile participanților la dezbateri

„Stabilirea direcțiilor principale ale cercetării științifice, înregistrarea acestora, ierarhizarea și sistematizarea propunerilor tematice făcute de unitățile de cercetare academică și departamentală, marile laboratoare uzinale, stabilirea unui sistem propriu de clasificare a temelor de cercetare reprezintă o muncă organizatorică de mari proporții, care se face în țara noastră pentru prima oară. Academia Republicii Socialiste România își face un titlu de onoare din faptul că s-a încadrat cu cele mai bune forțe ale sale în această activitate laborioasă și consideră Programul unitar al cercetării ca un document director pentru propria sa activitate".

acad. Miron NICOLESCU
președintele Academiei Republicii Socialiste România

„Ceea ce este important în acest program este faptul că se pune problema unei colaborări interdisciplinare. Problema științei este astăzi o dialectică între specializarea îngustă și pregătirea interdisciplinară.

acad. Gr. MOISIL

„Astăzi orice soi sau hibrid nou obținut, orice linie de animale mai productive, orice măsură de îmbunătățire a solului, orice măsură de cultivare a plantelor mai bună, orice rețetă de hrană a animalelor mai economică, orice biopreparat mai eficient obținut, orice mașină mai bună trece repede în producție și în scurt timp se verifică eficiența lor"

prof. dr. docent IRIMIE STAICU
membru corespondent al Academiei

„Avem un inventar complet al posibilităților noastre, se ajunge la o vedere mai limpede în cercetarea noastră științifică. Trebuie considerat că aceasta este o primă fază foarte meritorie a muncii noastre, pe care o vom completa cu cerințele și nevoile și cu experiența muncii noastre.
În ceea ce privește energia nucleară noi trebuie să fim foarte atenți, să mergem foarte concret, să pregătim din timp dezvoltarea acestui domeniu și să axăm cercetarea pe dezvoltarea energiei nucleare, care constituie o problemă esențială în întreaga lume"...

acad. Horia HULUBEI

„Istoricilor li se cere o muncă susținută în activitatea științifică pentru a face cunoscut lumii trecutul glorios al poporului nostru și înfăptuirile mărețe din zilele noastre".

acad. Constantin DAICOVICIU

„Dezvoltarea științelor sociale și umanistice condiționează dezvoltarea și progresul întregului corp al științelor întrucît ridică nivelul gîndirii teoretice în general... La îndemnul conducerii partidului s-a introdus o temă extrem de importantă : istoria științei românești. Această lucrare are o importanță științifică deosebită, întrucît va pune în fața tuturor realizările de pînă acum, izvoarele culturii noastre....".

acad. Athanasie JOJA

CUM SE MĂSOARĂ CEREREA PENTRU MĂRFURI DE CALITATE

MĂRFURILE cumpărate de consumatori nu sînt omogene nici din punct de vedere al preţului şi nici al calităţii. Chiar zahărul despre care obişnuit se spune că este o marfă omogenă include trei sortimente calitative (cubic, tos, farin) cu preţuri diferite. Din această cauză mărfurile pe care le considerăm ca bine definite şi distincte (făină, încălţăminte, ciorapi, aparate de radio etc.), sînt în realitate denumiri pentru un total de subdiviziuni de sortimente şi articole.

Marfa : o simplificare

Existenţa unei corelaţii de preţuri la aceste subdiviziuni face ca totalul de sortimente sau articole să poată apare ca o singură marfă, cu toată varietatea pe care o integrează. Aproape toate mărfurile de consum sînt în această situaţie, respectiv sînt sortimente complexe. Preţul unui astfel de sortiment complex este în realitate un preţ mediu care rezultă din raportarea cheltuielii totale (însumare a subdiviziunilor de cheltuieli) la cantitatea totală (însumare a subdiviziunilor de cantităţi).

Pe măsură ce cresc veniturile consumatorilor, aceştia vor achiziţiona produse de o calitate mai bună. Atunci cînd optează pentru o calitate mai bună, consumatorii pot cheltui mai mult fără a cumpăra cantitativ mai mult. Dimpotrivă, în asemenea condiţii ei pot cumpăra cantitativ mai puţin şi totuşi cheltuiala să fie mai mare. Aspecte asemănătoare prezintă şi prelungirea sezonalităţii consumului. Astfel, preţul mediu al fructelor în sezonul de primăvară va fi mai ridicat decît vara. Populaţia cheltuieşte mereu o parte mai mare a mijloacelor băneşti pentru cumpărarea produselor de o calitate mai bună şi ca atare în mod corespunzător mai valoroase.

Preţul mediu semnalizează calitatea

Familiile consumatoare din diferitele categorii ale populaţiei, şi în cadrul acestora din diferitele grupe de venit, cheltuiesc diferit pentru o marfă care reprezintă un sortiment complex potrivit calităţilor diferite pe care le achiziţionează. La toate familiile însă cheltuielile cresc mai repede decît cantităţile consumurilor respective. Ca atare şi diferenţierea dintre consumatori este mai mare la cheltuielile efectuate decît la cantităţile consumate. **Rezultă deci că cererea populaţiei pentru mărfuri de calitate se manifestă prin creşterea preţului mediu unitar efectiv plătit pentru o marfă care este un total de sortimente şi articole.**

Analiza statistică a deplasării cererii spre sortimente de calitate mai bună şi preţ corespunzător este de o mare importanţă pentru planificarea circulaţiei mărfurilor. Măsurarea cererii pentru calitate ne arată efectele exercitate asupra cererii solvabile de sortimentul de mărfuri oferit, în special de sortimentul de produse noi, sau de calitate mai bună. O importanţă crescîndă prezintă, pentru planificarea desfacerilor într-o perspectivă mai lungă, prevederea influenţelor exercitate de lărgirea sortimentelor, ca şi de ridicarea nivelului tehnic şi a calităţii produselor în general. Aceasta pentru a se putea asigura în timp util o orientare justă în dezvoltarea producţiei. Nu este suficient să se cunoască în ce direcţie se îndreaptă cererea şi să se prevadă creşterea ei printr-o cantitate mai mare de mărfuri, ci trebuie să se ţină seama de faptul că expansiunea permanentă a consumului poate fi asigurată printr-o creştere sistematică a sortimentelor şi prin ridicarea calităţii acestor mărfuri. În prezent, de exemplu, se manifestă o creştere rapidă a cererii solvabile pentru bunurile de uz îndelungat, pentru mărfurile cultural-sportive, grupe de produse în care progresul tehnic acţionează cu multă intensitate. De asemenea, creşte ponderea produselor preambalate şi ambalate. Introducerea firelor şi fibrelor sintetice, a materialelor plastice la textile-încălţăminte şi metalo-chimice duce la schimbări importante în calitatea mărfurilor şi deci şi a preţului mediu.

Proporţia în care sînt planificate diferitele sortimente ale aceluiaşi produs determină preţul mediu antecalculat de plan.

Însă preţurile medii realizate la mărfurile cu sortiment complex pot diferi de cele planificate, cu toate că regimul preţurilor nu s-a schimbat, dacă populaţia cumpără articolele sau sortimentele din aceste mărfuri în alte proporţii decît cele antecalculate (planificate).

Îmbunătăţirea sortimentelor şi a calităţii mărfurilor ce se vor desface se va manifesta concret prin creşterea preţului mediu de plan, ca o consecinţă a faptului că cererea solvabilă pentru calitate se exprimă prin creşterea preţurilor medii efectiv plătite de către consumatori la aceste mărfuri. Potrivit acestor relaţii, planurile circulaţiei mărfurilor cu amănuntul asigură o creştere mai mare a vînzărilor în preţuri comparabile faţă de creşterea cantitativă a desfacerilor. Concomitent, este necesară o corelare cu evoluţia puterii de cumpărare a populaţiei, cu introducerea de mărfuri noi, cu valori mai mari, nelimitîndu-se posibilitatea consumatorului de a cumpăra şi mărfuri mai ieftine. O altă corelare necesară este aceea dintre preţurile mărfurilor cu calităţi diferite.

Măsurători şi prospectări

Analiza cantitativă a cererii populaţiei pentru calitate se efectuează în principal pe baza datelor din bugetele de familie şi se poate face pe mai multe căi. Astfel, cu ajutorul indicatorilor variaţiei se măsoară dispersarea diferitelor preţuri medii ale unui produs, plătite de diferitele grupe de consumatori în jurul preţului mediu plătit de către toţi consumatorii din categoria socială respectivă. De exemplu, coeficientul de variaţie al preţului mediu pe grupe de venit la salariaţi a rezultat a fi de 34,09 la ţesături pentru îmbrăcăminte, de 18,92 la încălţăminte, dar numai 7,71 la carne şi 6,57 la grăsimi, ceea ce arată pentru ultimele două produse caracterul mai omogen al participării diferitelor grupe de venituri la formarea preţului mediu general al produselor respective.

Schimbările intervenite în cererea populaţiei pentru calitatea unui produs pot fi apreciate prin compararea preţurilor medii efectiv plătite, calculate pe o persoană, în diferite grupe omogene de familii aparţinînd diferitelor categorii social-economice ale populaţiei (muncitori, ingineri, tehnicieni, funcţionari, pensionari, ţărani). Studii şi cercetări întreprinse în această direcţie în ţara noastră au arătat că preţurile medii de cumpărare (obţinute prin împărţirea cheltuielilor pentru un produs la cantităţile cumpărate) reflectă diferenţe între familii. de la o grupare de venituri la alta. Caracterul diferit al acestor preţuri medii provine din calitatea mai bună pe care o are produsul cumpărat de anumite grupe de consumatori şi dacă luăm ca bază preţul mediu plătit de familia cu cele mai mici venituri (= 100), vom obţine un indice al diferenţei de calitate sau pe scurt al calităţii.

Analiza creşterii cheltuielilor pe seama calităţii mărfurilor pe care le fac familiile cu un venit mai mare, faţă de cele cu un venit mai mic, ne indică dinamica puterii de cumpărare absorbită prin achiziţionarea unor mărfuri de calitate mai ridicată în aceleaşi condiţii generale ale volumului şi structurii fondului de marfă şi generalităţii preţurilor existente pentru toate categoriile de cumpărători.

Planometria consumului

Caracterizarea cantitativă principală a cererii pentru calitatea produselor este obţinută cu ajutorul unui coeficient de elasticitate special construit, care arată cu cît la sută se modifică preţul mediu efectiv plătit pentru o marfă cu sortiment complex, respectiv calitatea, atunci cînd venitul se modifică cu 1%. **Elasticitatea preţului mediu plătit este o elasticitate a cererii în funcţie de venit şi nu trebuie confundată cu cea în funcţie de preţ, în care preţul este factorul determinant al cererii.** Elasticitatea cererii pentru calitate nu este de fapt decît exprimarea cererii în formula

$$E = \frac{\Delta C}{C} : \frac{\Delta V}{V}, \quad \text{prin preţul mediu.}$$

Formula de calcul a coeficientului este

$$E = \frac{\Delta \overline{p}}{\overline{p}} : \frac{\Delta V}{V}$$

în care $\overline{p}$ este preţul mediu efectiv plătit de diferitele grupe de familii şi care este în funcţie de venitul V. O formă de calcul este prin diferenţă. Întrucît coeficientul de elasticitate a cererii exprimată prin cheltuiala făcută rezultă din însumarea coeficientului de elasticitate a cererii exprimată cantitativ şi a coeficientului de elasticitate a cererii pentru calitate, relaţia este :

$$\frac{\Delta C}{C} : \frac{\Delta V}{V} = \left(\frac{\Delta Q}{Q} : \frac{\Delta V}{V}\right) + \left(\frac{\Delta \overline{p}}{p} : \frac{\Delta V}{V}\right),$$

în care C este cererea exprimată prin cheltuială, iar Q prin cantitate. Se observă cu uşurinţă că elasticitatea calităţii poate fi obţinută prin diferenţa dintre elasticitatea cheltuielii şi elasticitatea cantităţii. De exemplu, la încălţăminte, coeficientul de elasticitate a cheltuielii în funcţie de venit este 0,8067, iar coeficientul de elasticitate a cantităţii 0,4445. Ca atare, coeficientul de elasticitate a cererii pentru calitate este 0,3622.

Utilizarea acestor coeficienţi în planificarea circulaţiei mărfurilor se face pe baza formulei

$$\frac{\Delta C}{C} = E \cdot \frac{\Delta V}{V}.$$

O dificultate importantă în obţinerea datelor necesare calculării coeficientului de elasticitate a cererii de calitate este constituită de faptul că din bugetele de familie reies mai degrabă cheltuielile decît cantităţile achiziţionate. De altfel, ar fi şi foarte greu de evidenţiat cantităţile pentru multitudinea cheltuielilor pe care le fac persoanele din familie. Această dificultate poate fi înlăturată cu ajutorul procedeului Goreux, prin care se obţine coeficientul de elasticitate a cererii în funcţie de venit pe baza datelor statisticii comerciale. Sînt frecvente cazurile cînd cunoaştem cu uşurinţă elasticitatea unui sortiment (articol) în funcţie de desfacerile comerţului socialist, dar nu dispunem de date pentru a cunoaşte elasticitatea în funcţie de venit. Pentru a afla coeficientul de elasticitate în funcţie de venit al unui sortiment care nu apare separat în datele centralizate ale bugetelor de familie, ci numai în totalul unei grupe de sortimente, ne folosim de următoarea relaţie :

$$\left(\frac{\log.\ gi}{\log.\ v}\right) = \left(\frac{\log.\ gi}{\log.\ g}\right) \times \left(\frac{\log.\ g}{\log.\ v}\right)$$

în care partea din stînga ecuaţiei reprezintă coeficientul de elasticitate a unui sortiment i din grupa g în funcţie de venit, iar în partea din dreapta avem produsul coeficientului de elasticitate a sortimentului i din grupa g în funcţie de desfacerile totale ale grupei g (calculat pe baza statisticii comerciale) cu coeficientul de elasticitate a întregii grupe g în funcţie de venit (calculat pe baza datelor din bugetele de familie).

M. C. DEMETRESCU

Cerinţă în cercetarea cererii de consum

STABILITATEA EŞANTIONULUI

PROBLEMĂ cu caracter complex, cercetarea în domeniul cererii de mărfuri implică folosirea unor mijloace de investigaţie ele însile complexe, în măsură să permită nu numai depistarea, sistematizarea şi descrifrarea sensului elementelor structurale ale acestei cereri, *ci şi precizarea orientării tendinţelor sale în viitorul previzibil*. Proiectarea în viitor a datelor cererii exprimată la un moment oarecare, întinderea acestei proiecţii, determinarea momentului celui mai probabil al vîrfului cererii viitoare ca şi implicaţiile acesteia asupra fondului de marfă, necesită utilizarea pe scară largă a unor metode moderne de investigaţie şi calcul.

În ordinea acestor mijloace, cercetarea pe baza observării selective se bucură de o atenţie deosebită. În lucrările de pînă acum, aplicarea principiilor selecţiei matematice a fost limitată mai mult la *determinarea structurii cererii* pentru o gamă restrînsă de mărfuri (mobilă, obiecte electrocasnice de folosinţă îndelungată, încălţăminte, confecţii). În etapa următoare, aceste lucrări vor fi probabil extinse pentru ca pe baza unor studii mai ample să poată fi urmărită în mod sistematic *depistarea tendinţelor de perspectivă* apropiată ale cererii şi generalizarea. în mod critic, a datelor.

Identificarea unei tipologii de comportament

Unitatea de observare reproducînd caracteristicile esenţiale ale masei de cumpărători, sensul acestor anchete este, neîndoios, *identificarea unei tipologii de comportament al tuturor categoriilor ce alcătuiesc colectivitatea generală*. Depistarea şi fixarea acestei tipologii în toate elementele de structură este necesară pentru stabilirea regularităţilor ce pot da o imagine concludentă asupra tendinţelor cererii. Aceasta, însă, implică extinderea cîmpului de investigaţii, colectarea şi sistematizarea unui volum şi diversităţi de informaţii, complimentare întrebărilor de bază ale anchetei.

Aşa dar, o cît mai amplă şi sistematică investigaţie în domenii în care pot fi *depistaţi factori de influenţă asupra comportamentului oricărei categorii de cumpărători* în ce priveşte exprimarea cererii de mărfuri ca şi realizarea probabilă a acesteia. Cercetătorul are de observat mai ales complexitatea factorilor socio-economici de influenţă, semnificaţia şi întinderea corelaţiilor între aceşti factori şi schimbările posibile şi probabile ale cererii de mărfuri (influenţa factorului demografic, al implicaţiilor generate de acest factor pe regiuni, corelaţia între mărimea familiei şi nivelul general al trebuinţelor, corelaţia între cheltuiala medie pe familie şi gradul de confort atins, raportul de influenţă între domeniul principal al preocupărilor consumatorilor şi evoluţia gustului şi preferinţelor pentru calitatea şi varietatea mărfurilor achiziţionate etc. etc.).

Evaluarea cererii viitoare de mărfuri pe baza cercetării prin observare selectivă trebuie fundamentată pe o complexitate de date şi informaţii care, în ansamblul lor, *să constituie o micro-monografie a familiilor ai căror membri au fost cuprinşi în eşantionul stabilit*.

Dar exprimarea intenţiilor de cumpărare nu este nici suficientă şi nici totdeauna concludentă pentru evaluarea cererii viitoare. *Esenţială este determinarea gradului de probabilitate ca aceste intenţii manifestate să se realizeze în fapt, adică gradul de certitudine în care intenţia declarată să fie finalizată prin însăşi cumpărarea mărfii.*

Un eşantion constant de lungă durată

În acest context apare necesitatea folosirii pe lungă durată a unui eşantion constant, permanent reprezentativ, asupra căruia să fie întreprinse sondaje repetate, după criterii şi periodicitate judicios stabilite, pentru depistarea tendinţelor simptomatice ale cererii în formare. În modul acesta este posibilă sondarea, la momente diferite, dar totdeauna oportune, a aceleiaşi familii, împrejurare care permite observarea mai analitică şi cunoaşterea mult mai aproape de datele certitudinii, a cererii posibile şi probabile.

Această posibilitate oferă condiţiuni cu atît mai avantajoase de lucru, cu cît eşantionul constant stabilit, a cărei reprezentativitate permanentă în raport cu întreaga colectivitate rămîne condiţia minimă necesară, poate fi divizat în grupări de structură, fiecare din acestea avînd acelaşi grad de reprezentativitate şi putînd fi supuse observării selective la momente sau etape diferite, caracteristice pentru definirea cererii de mărfuri (de exemplu, sondarea unor subeşantioane de familii de ţărani cooperatori după terminarea campaniei de recoltare, pentru cunoaşterea cererii de mărfuri în mediul sătesc).

Folosirea eşantionului constant, aleator şi reprezentativ, în observarea selectivă pe bază de anchete pentru evaluarea volumului şi structurii cererii viitoare de mărfuri oferă avantajele cunoaşterii ipotezelor avute în vedere la exprimarea intenţiei individuale de cumpărare, precum şi a limitelor în care cererea astfel formulată este perturbată de modificarea acestor ipoteze. Aceasta permite evaluarea probabilităţii în care modificarea cererii este rezultatul unor acţiuni voluntare (sporirea veniturilor, reconsiderarea ierarhizării unor trebuinţe etc.), unor acţiuni imprevizibile sau evoluţiei unor variabile din afara familiei autorului cererii (reducerea unor preţuri de vînzare, condiţii avantajoase de construire de locuinţe cu credite de stat etc.).

Repetarea la momente diferite a sondajului, în limitele aceleiaşi unităţi de observare selectivă, poate favoriza în anumite limite, corectarea, pe baza evaluării cererii viitoare în modalităţile arătate, a necesarului de mărfuri al comerţului pentru unele articole, în faza imediat anterioară contractării cu industria a fondului de marfă, apropiindu-se în acest fel momentul elaborării necesarului de aprovizionat de cel al contractării.

Fără îndoială, organizarea pe scară largă a studiului cererii de mărfuri a populaţiei, orientat mai ales către depistarea tendinţelor caracteristice ale acesteia. comportă soluţionarea a numeroase probleme, una din acestea fiind atragerea unui număr suficient de mare de economişti şi cercetători, atît din Ministerul Comerţului Interior, cît şi din afară inclusiv cadrele de specialitate din institutele de învăţămînt superior.

Vasile ŢUŢUIANU

CURIER

■ In editura Duncker & Humblot, München, a apărut în 1965 lucrarea lui Rolf Kramer : **Information und Kommunikation. Betriebswirtschaftliche Bedeutung und Einordnung in die Organisation der Unternehmung** (Informație și comunicație. Importanța pentru economia întreprinderii și includerea lor în organizarea întreprinderii). Autorul încearcă să aplice teoria informației, știrilor și comunicației, folosită pînă acum cu precădere în alte discipline, la economia întreprinderii și să verifice aplicabilitatea rezultatelor la unele probleme nerezolvate ale organizării întreprinderii. In lucrare sînt prezentate problemele organizării unor sisteme de comunicare ca și condiționarea reciprocă între structura comunicației și structura întreprinderii.

■ În articolul **Cu privire la măsurarea cheltuielilor sociale de muncă**, publicat la rubrica „Discuții științifice" a revistei **Kommunist** nr. 9, M. Kolganov consideră greșită confundarea noțiunii de muncă socialmente necesară cu cea de muncă medie. Necesară socialmente – spune autorul – este orice muncă creatoare de produs social util, indiferent – în anumite limite – de productivitatea muncii. Cheltuiala medie de muncă pe unitatea de produs determină mărimea valorii sociale a produsului, dar media este un rezultat ulterior, care implică recunoașterea drept socialmente necesare a muncilor individuale ce participă la realizarea acestei medii. Autorul critică, de asemenea, punctul de vedere care pune în dependență munca socialmente necesară de nevoile sociale. Acestea din urmă influențează, după autor, prețul, dar nu valoarea. Kolganov propune o metodă de calculare a valorii mărfurilor.

■ Volumul **Statistical Inference and Measurement of Structural Changes in an Economy** (Inferența statistică și măsurarea schimbărilor structurale într-o economie) University of Bombay Publications, 1965, 345 pag., de dr. K. S. Rao, director adjunct al Organizației Centrale de Statistică a guvernului Indiei, se ocupă de măsurarea în economie și inferența statistică ; periodograma și testele pentru corelația serială ; teoria normală unificată ; măsurarea schimbărilor structurale într-o economie. Aplicațiile se referă la economia indiană 1919–1947.

■ **Business Planning and control** (Planificarea și controlul în întreprindere) de S. V. Bishop, Institute of chartered accountants in England and Wales, apărută în luna iunie la Londra, este prima dintr-o serie de lucrări despre informare în întreprindere. Prima parte a cărții tratează principiile de bază ale organizării, planificării, întocmirii bugetului și a controlului în întreprinderi, precum și munca de predare la cursurile de pregătire a cadrelor de conducere. Autorul se ocupă de funcția și sarcinile conducătorilor de întreprindere, informațiile, metodele de lucru ale conducătorilor, ședințele de lucru, aprecierea muncii de conducere etc. Fără a prezenta rețete pentru o conducere corectă, autorul semnalează problemele urgente care sînt, după părerea sa, neglijate în mare măsură în munca de conducere.

■ **Sociologie de l'action** (Sociologia acțiunii) este titlul tezei de doctorat a lui Alain Touraine, editată de Universitatea din Paris, 1965, 507 pag. Printre numeroase alte probleme, autorul se ocupă și de **progresul raționalizării** la nivelul întreprinderii. A. Touraine distinge în această privință trei etape : în primul rînd, raționalizarea a pătruns grație mașinilor și a nevoilor de organizare la nivelul efectuării muncii și a fost dezvoltată de Taylor și Ford; apoi, ea se extinde în administrația întreprinderilor și devine o raționalizare socială, aplicîndu-se la relațiile dintre unitățile de producție, indivizi, grupe, ateliere sau servicii; în sfîrșit, ea se ocupă de conducerea întreprinderilor, pentru a stabili un sistem de mijloace raționale de conducere. Autorul socotește că, în acest caz, se poate vorbi de raționalizarea gestiunii, tratarea automată a informațiilor și metodele de cercetare operațională constituind noi și importante manifestări ale progresului în acest domeniu.

ECONOMIE POLITICĂ ȘI PRAXEOLOGIE

ÎNTR-UN articol publicat în Wirtschaftswissenschat **nr. 3/1966, Herman Lehmann își propune să releve însemnătatea praxeologiei (gr. — știința despre activitate) pentru știința economică. Transformările impuse de cibernetică în limbajul și sistemul științei economice obligă pe economiști să folosească ajutorul și indicațiile rodnice ale unor discipline teoretice învecinate : teoria cunoașterii, logica, cibernetica, praxeologia etc.**

Părintele praxeologiei este considerat uneori Alfred Espinas care, într-un articol publicat în 1890, definește praxeologia ca știința formelor universale și a principiilor celor mai înalte ale acțiunii **în totalitatea ființelor vii. Ulterior, au mai fost publicate lucrări în acest domeniu de către Eugen Slutsky și A. Bogdanov în U.R.S.S. și de Georges Hostelet în Franța. În Polonia lucrează o grupă de cercetători experimentați în domeniul praxeologiei, printre care se numără și Tadeusz Kotarbinski, întemeietorul, după** Filosofskii slovar, **al praxeologiei, autorul primului și unicului manual de praxeologie. Considerată ca o disciplină în cadrul sociologiei practice, praxeologia cercetează acțiunile umane cu scopul stabilirii eficienței lor. Ea urmărește să desprindă trăsăturile comune ale oricăror procedee și deprinderi de muncă, de organizare a muncii pentru a da recomandări practice.**

Problema raportului dintre praxeologie și economie nu este încă definitiv rezolvată în știința contemporană. Oscar Lange consideră că praxeologia deține un rol modest în cadrul științelor economice, însemnătatea praxeologiei pentru economia politică constînd în principal în faptul că ea conține învățătura despre programare. **Praxeologia și îndeosebi partea sa fundamentală — teoria programării — ar fi o știință auxiliară pentru economia politică, avînd doar o importanță metodologică. După Herman Lehmann, Oscar Lange ar diminua însemnătatea praxeologiei pentru știința economică. Programarea și cercetările operaționale — spune el — sînt necesare în cadrul științelor economice. În viitorul apropiat, procesul istoric de formalizare a științei va cuprinde într-o anumită măsură și economia politică, astfel că numeroase teze economice vor putea fi exprimate mai exact și, în parte, praxeologic mai exact.**

Tadeusz Kotarbinski definește economia ca fiind știința despre gospodărirea rațională **și praxeologia ca** știință despre acțiunea rațională. **Punînd accentul pe latura practică a economiei politice, Kotarbinski o definește ca** știința organizării raționale a acțiunii colectivelor umane legate printr-o gospodărire co-**mună (co-stewardship), ceea ce ni se pare, bineînțeles, unilateral. Recomandarea lui H. Lehmann este de a se evita atît subevaluarea, cît și supraevaluarea aportului praxelogiei în economie.**

dere. In a doua parte autorul se ocupă de aplicarea acestor principii în desfacere, stabilirea costurilor și a prețurilor și a necesităților în forță de muncă.

■ La baza cărții lui L. Zabkowicz **Problemy kierownictwa w przedsiebiorstwie** (Probleme de conducere ale întreprinderilor), PWE, Warzawa, stă experiența îndelungatei sale colaborări cu unii conducători de întreprindere, studiile și analizele efectuate în între-

■ Editura Dietz-Verlag, Berlin, a publicat studiul lui Ernest Haak, intitulat **Die wachsende Ugleichmässigkeit des Entwicklungs des Kapitalismus nach dem zweiten Weltkrieg** (Inegalitatea crescîndă a dezvoltării capitalismului după cel de-al doilea război mondial), 1965, 111 pag. Cercetînd mai întîi efectele generale postbelice ale legii dezvoltării inegale a capitalismului, autorul se concentrează apoi asupra dezvoltării economice în S.U.A., Japonia și R. F. Germană. Lucrarea încearcă să determine rolul dezvoltării inegale asupra modificărilor viitoare ale raportului de forțe în lumea capitalistă.

FIȘIER FILOLOGIC

Despre rutină și alte defecte

LIMBAJUL economiștilor cunoaște un număr de termeni în jurul cărora plutește o atmosferă defavorabilă ; acestea sînt — cum spun lingviștii — cuvinte peiorative.

Un astfel de termen este rutină. **Desigur, rutina este o calitate care foarte ușor se transformă în defect, de aceea cuvîntul respectiv nu se folosește în elogii sau complimente. Sensul originar nu avea însă nici o nuanță depreciativă : în franceză** routine **a însemnat mai întîi „drum umblat" și e înrudit cu** route **(=drum; în românește avem de aici rută). Evoluția semantică e prea elementară (de la concret la figurat), ca să mai fie nevoie de lămuriri.**

Nici cuvîntul tară **nu evoca inițial un sens peiorativ, căci înțelesul de „viciu, defect" nu este cel primitiv. Substantivul francez** tare, **împrumutat din italiană (tara), unde a pătruns din arabă (tarha), a însemnat mai întîi „greutatea ambalajului sau a recipientului în care se păstrează, se transportă, se vinde o marfă". Cu puțină atenție, observăm că tocmai acesta este sensul cuvîntului românesc tará (sau dara). Asemănarea dintre tară și tará nu e de loc produsul hazardului : tará este în realitate același cuvînt arab menționat mai sus, dar ajuns la noi prin filieră turcă și greacă.**

Revenind la limba franceză, se pune întrebarea de ce tare și-a schimbat sensul, din „greutatea ambalajului" în „defect", devenit astfel un cuvînt peiorativ. Explicația e logică : pentru cumpărător daraua reprezintă ceva nefolositor, care doar mărește prețul mărfii. O dara mare e desigur un cusur, un defect.

Sorin STATI

ACUM O SUTĂ DE ANI

COMERȚUL AMBULANT ÎN BUCUREȘTI

A FOST o vreme cînd aproape întregul comerț alimentar din București se făcea numai de către negustori ambulanți. Așa era încă și acum o sută de ani, cînd băcăniile se înmulțiseră oarecum, dar nu izbuteau să vîndă decît „coloniale", restul alimentelor continuînd să fie cumpărate de gospodine, în ușa casei, de la vînzătorii ambulanți. **Gloata de negustori mărunți** *— ne spune un cronicar —* **care-și purta marfa pe umeri sau pe brațe, era o mare ușurare în desfășurarea comerțului cel mare al orașului și o înlesnire pentru gospodării, cu toate că Bucureștiul hăuia, cît e ziua de mare, de strigătele lor.** *Acești mărunți dar importanți negustori, se specializaseră și se împărțiseră pe categorii : păsări, carne, pește, fructe, legume și brînzeturi etc. Ei au introdus și au menținut multă vreme tăiatul mieilor la comandă, pe stradă, în fața casei cumpărătorului. Alții veneau cu mieii pînă la barieră, îi tăiau acolo și-i înșirau apoi, cîte opt sau zece, pe cobilițe și intrau în oraș, strigîndu-și marfa din casă în casă. Păsările erau aduse tot cu cobilițele, în coșuri mari acoperite cu plasă de sfoară. Lăptarii mai înstăriți își aduceau produsele cu faetoanele, dar cei mai mulți veneau din împrejurimile orașului tot cu cobilița, cu garnițe de tablă, așa cum se vede în fotografia alăturată. Laptele de capră, mai ales de capră roșie, se vindea direct de la sursă ; venea lăptarul cu capra la cumpărător și-i mulgea cît i se cerea, dar nu mai puțin de o litră. Această specialitate costa 40 de bani ocaua (patru litre), adică de două ori mai scump ca laptele de vacă. Și pîinea era adusă acasă la cumpărător. Franzelarii umblau cu niște coșuri mari în spate, în care aveau mult căutatele lor franzele lungi și subțiri, precum și chifle, cornuri cu chimion, covrigi și pîinișoare cu cartofi. Comerțul cu bragă, limonadă și zaharicale își avea importanța lui deosebită, el fiind prezent pe ulițele Capitalei de dimineață și pînă seara, fără întrerupere. Bragagiii nu se lăsau de comerț nici iarna. Schimbau donițele cu samovarele și vindeau pe stradă ceai cald. Alții ofereau trecătorilor cîrnăciori fierți sau castane coapte. De la munte coborau mocanii, cu tot felul de vînat, care era căutat la curțile boierești. Nici copăița cu porumb fiert nu lipsea din București acum o sută de ani. O vînzare bună realizau și cei care umblau cu borcanele de pămînt în care aveau ciorbă de burtă, marfă căutată toată iarna.*

Vînzător de vinaturi

Un comerț ambulant foarte răspîndit acum o sută de ani, se mai făcea cu apa de băut. Acest comerț se realiza cu sacaua, un butoi de lemn de 200—300 de litri, montat pe două roți **și tras de cîte**

Vînzător de cireși

o mîrțoagă de cal. Sacaua trecea din poartă în poartă și gospodinele cumpărau cît le trebuia, sau cît le da mîna. Mai erau și alții, care umblau cu donițele și vindeau apa cu bărdaca, trecătorilor însetați.

Nu numai alimentele au format obiectul comerțului ambulant în București. Au existat, din cele mai vechi timpuri, negustorii de haine vechi — telalii, care prin anul 1841, devin recunoscuți de lege, după cum aflăm din **țirculara departamentului din lăuntru** *(nr. 149 din 29 iulie 1841), care menționează :* **...s-a hotărît ca nimeni să nu poată unelti meseria de telal decît după învoirea ocîrmuirei, după cererea ce ar urma din partea acelor doritori de a se folosi de asemenea spiculații.** *Au mai existat, de asemenea, pînă aproape de epoca noastră, negustorii de cărbuni pentru călcat și de lemne de foc. Țăranii din satele aflate în jurul Bucureștiului, veneau cu căruțele încărcate cu lemne sau cu buturugi, pe care le vindeau cu 6, 8 și 10 lei sarcina (cam 300 de kg). Toamna, mai ales, intrau în București cîteva mii de astfel de căruțe — separat de cele care aduceau lemne, în regie, cum am spune astăzi, pentru curțile boierești, din pădurile proprii.*

Negustorii ambulanți pe care i-a avut Bucureștiul acum o sută de ani, puteau fi numărați cu sutele — dacă nu chiar cu miile.

★

Negustoria ambulantă, altă dată atît de răspîndită, a fost depășită. Ea contrastează puternic cu comerțul modern de astăzi, corespunzător dezvoltării economiei noastre socialiste.

Ion MUNTEANU

Lăptăreasă

Iaurgiu

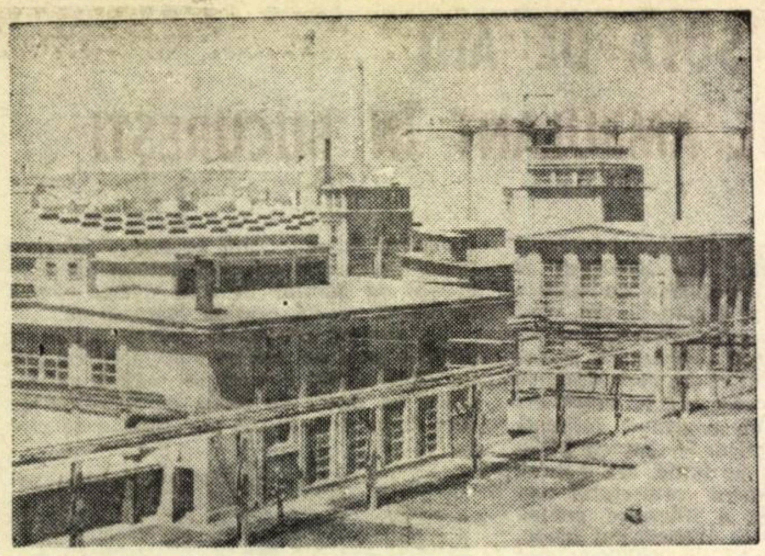

UZINELE CHIMICE—TURDA

PRODUC :

- PRODUSE CLOROSODICE :
  - hidroxid de sodiu leşie.
  - acid clorhidric soluţie 32%.
  - acid clorhidric pro analisi.
  - clorură de var.
  - hipoclorit de sodiu.
  - sodă caustică tehnică 98—99%
- INSECTICIDE CLORURATE :
  - detexan.
  - hexaclorciclohexan.
- PRODUSE CLORURATE :
  - cloroform farmaceutic.
  - toluen clorurat.
  - clorură ferică.
- MASE PLASTICE :
  - policlorură de vinil suspensie şi emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiţie :

- cloroform farmaceutic.
- toluen clorurat.
- hidroxid de calciu (şlam).

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

UZINA „UNIREA"

Cluj — Piaţa 1 Mai 3-5

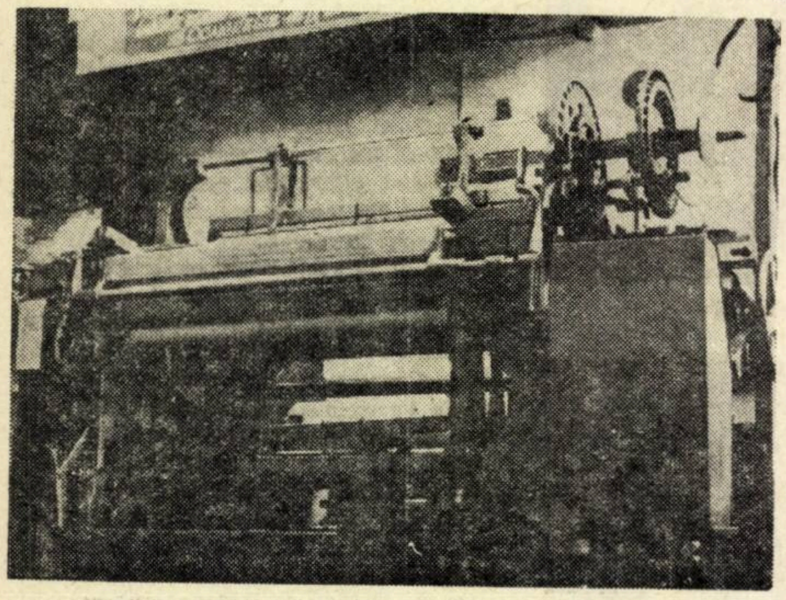

produce

- războaie de ţesut bumbac
- războaie de ţesut mătase

Întreprinderea de industrie locală „METALURGICA"

cu sediul în Bucureşti Şos. Iancului nr. 48, Raionul 23 August

EXECUTĂ FĂRĂ REPARTIŢIE

- aeroterme
- ventilatoare centrifugale şi axiale
- baterii de încălzire pe bază de comenzi ferme.

Fabrica de cuie sîrmă şi lanţuri GALAŢI

Bd. George Coşbuc nr. 219

livrează :

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcţii gama 1,8—4,0 mm
- Ţinte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanţuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. Bucureşti pentru obţinerea repartiţiilor.

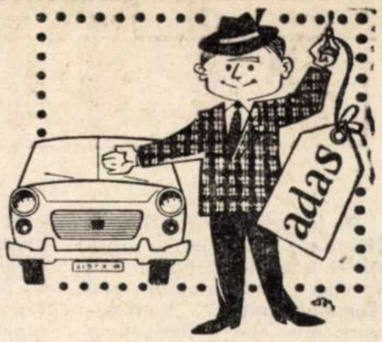

ADMINISTRAŢIA ASIGURĂRILOR DE STAT face cunoscut posesorilor de autoturisme că pot încheia în condiţii avantajoase asigurări facultative, în vederea obţinerii de despăgubiri, în cazurile de daune produse autoturismelor, ca urmare a ciocnirilor cu alte mijloace de transport, derapărilor, exploziilor, sau altor cauze care pot produce pagube.

De asemenea, pot încheia asigurări şi pentru cazurile în care sînt obligaţi la plata unor despăgubiri civile faţă de persoanele accidentate, sau faţă de proprietarii bunurilor distruse ori deteriorate.

În trecere prin regiunea Argeş vizitaţi unităţile :

- Complexul (bufet şi Magazin universal — cooperativa Stîlpeni, traseul turistic Piteşti-Cîmpulung Muscel.
- Bufetul din punctul turistic „Peştera Dîmboviciorei".

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

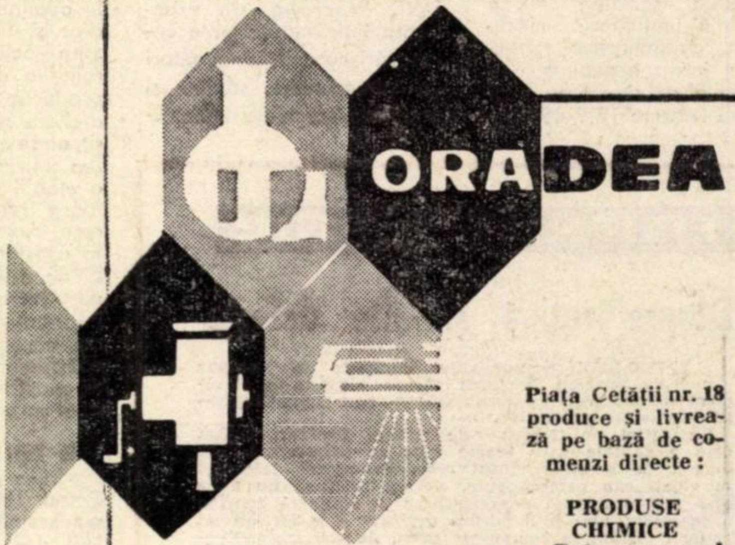

Piaţa Cetăţii nr. 18 produce şi livrează pe bază de comenzi directe :

PRODUSE CHIMICE

● Rulouri zugravi ● Bureţi zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru maşini cusut şi bicicletă de 50 şi 100 g ● Chit acoperiş nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 şi 100 g.

PENTRU CONSTRUCŢII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii şi adulţi ● Spiţe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Maşini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 şi 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat şi plat ● Rîşniţe de porumb.

AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA ECONOMICĂ ÎN AMERICA LATINĂ

Notes et Etudes Documentaires

LA NIVELUL DE ACUM 25 DE ANI

„...Cu prilejul Conferinței regionale F.A.O. ținută la Vina del Mar, în Chile, între 18—25 martie 1965, experții **au subliniat contrastul crescînd din America Latină între curba creșterii producției alimentare și cea a dezvoltării demografice.**

Astfel, în timp ce, în ultimii cinci ani, populația latino-americană a crescut în total cu 11%, producția alimentară nu a crescut decît cu 6%, ceea ce a dus la o scădere netă a acesteia cu 4,5% de fiecare locuitor.

Consecințele economice și sociale ale unei asemenea evoluții a activităților primare sînt extrem de grave...

Din cauza insuficientelor venituri monetare, aproape jumătate din locuitorii continentului se găsesc în imposibilitatea de a fi consumatori de produse fabricate. Excluderea de fapt a unei părți atît de mari a populației de pe piața produselor finite, face ca dezvoltarea industrială a țărilor latino-americane să se desfășoare în limite extrem de rigide. În sfîrșit, ritmul insuficient al creșterii producției agricole din America Latină în cursul ultimului deceniu a dus la scăderea disponibilităților de produse alimentare pe cap de locuitor, disponibilități care abia ating azi nivelul de acum două zeci și cinci de ani...

În timp ce între anii 1949—1950 și 1961 producția industrială s-a dezvoltat în principalele șapte țări ale Americii de Sud cu un ritm mediu anual de 5,9%, producția sectorului primar nu a înregistrat decît o creștere de 2,7%, puțin sub ritmul creșterii demografice care a avut loc simultan în aceleași țări. În această perioadă, randamentul mediu al agriculturii și creșterii vitelor nu a progresat decît arareori, sporurile de producție obținute la anumite culturi fiind în general consecința unei extinderi a suprafețelor însămînțate și nu a unei creșteri reale a productivității.

Dat fiind necesitățile crescînde, raritatea relativă a anumitor produse de larg consum curent a dus la o presiune constantă asupra nivelului prețurilor și a contribuit în măsură însemnată la fenomenul inflaționist care, de vreo 15 ani încoace, afectează cronic economia țărilor latino-americane...

● Efectele sociale și economice ale stagnării

Rămînerea în urmă a unui sector care ocupă aproape jumătate din populația activă a unui grup de țări și care contribuie în măsură importantă la formarea produsului intern trebuia să aibă inevitabil efecte grave pe planul economic și social.

Subfolosirca cronică a forței de muncă, risipirea acesteia — una din rarele bogății de care America Latină dispune în abundență, **subalimentația** și **analfabetismul** reprezintă formele cele mai bătătoare la ochi pe care le îmbracă subdezvoltarea agriculturii în această parte a lumii. Dominînd ansamblul caracteristicilor social-economice ale mediului rural latino-american, problema veniturilor individuale merită examinată în primul rînd.

În general, se consideră că **venitul mediu** al unui țăran latino-american nu depășește un sfert sau 1/3 din acela al unui muncitor industrial sau al unui funcționar dintr-un sector terț. Situația variază însă foarte mult de la o țară la alta. Astfel, raportul este numai de 1 la 1,5 în Argentina, de la 1 la 4 în Brazilia, Peru și Mexic, din cauza marii înapoieri tehnice a agriculturii acestor țări... În ansamblul continentului, venitul anual brut pe locuitor care lucrează în agricultură poate fi considerat de aproximativ 140 de dolari. Dacă se ține seama însă de puternica concentrare a proprietății funciare și de marile disparități între venituri în interiorul sectorului însuși, este probabil că pentru masa muncitorilor agricoli salariați și a micilor proprietari de pămînt, această cifră este de ordinul a 90—100 dolari pe an...

● Incidența asupra comerțului exterior

O altă consecință a subdezvoltării agriculturii în America Latină, care apasă greu asupra condițiilor generale ale dezvoltării economice a regiunii, este incidența asupra comerțului său exterior.

Țăranii fără pămînt sau cu foarte puțin pămînt formează 80% din populația Americii Latine

În primul rînd, slaba dezvoltare a producției agricole a redus rolul relativ al Americii Latine, ca furnizor mondial de produse agricole. În al doilea rînd, datorită cererii interne în creștere, a devenit necesară o dezvoltare considerabilă a importurilor agricole.

În general, se poate spune că **exporturile globale** ale Americii Latine nu au sporit în această perioadă decît în mică măsură, din punct de vedere al volumului, cît și valoric. În ce privește valoarea lor totală, vînzările continentului către restul lumii nu au sporit decît cu 17%, creștere foarte modestă din care 9/10 au revenit unei singure țări — Venezuelei — datorită exportului său de petrol. Din punct de vedere al volumului exporturilor situația este doar puțin mai bună, deoarece din 1948 pînă în 1960 indicele global al cantităților exportate de America Latină a crescut numai cu 34%, sau cu 13% dacă se face abstracție de exporturile Venezuelei. În ambele cazuri, ritmurile creșterii anuale a exporturilor Americii Latine au fost deci extrem de reduse, și mult inferioare ritmului de dezvoltare a comerțului mondial...

În raport cu ansamblul marilor regiuni producătoare ale lumii, America Latină este aceea ale cărei exporturi de produse agricole au înregistrat ritmurile de creștere cele mai scăzute. Pentru ansamblul perioadei 1934/1938—1958/1960, ritmul creșterii acestei categorii de exporturi nu a fost decît de 0,7% pe an, față de 2,6% în Africa, 3,6% în S.U.A., 1,6% în Orientul Apropiat și 2,0% în Europa. Consecința acestui progres redus în sectorul exporturilor agricole ale Americii Latine a fost scăderea ponderii acesteia în comerțul agricol mondial. Exporturile agricole mondiale au crescut cu 32% de la război pînă în 1960, față de numai 19% — în cazul Americii Latine...

Dependența a numeroase țări din America Latină de importul de produse agricole a crescut datorită evoluției negative a agriculturii. Între 1934—1938 și 1958—1960, volumul global al importurilor de produse agricole ale Americii Latine s-a dublat.

Analiza de mai sus arată că, datorită evoluției defavorabile a majorității activităților agricole. America Latină nu a reușit să-și mențină pozițiile pe care le deținea înainte de 1940. În pofida cererii crescînde în lume, această regiune nu a reușit să cucerească noi piețe pentru produsele sale și, datorită lipsei de dinamism a unui sector puțin pregătit prin structura sa arhaică pentru concurența internațională, a trebuit să cedeze locul unor producători noi care s-au implantat pe piețele sale tradiționale..." *(17 iunie).*

CONTINENT bogat, dar cu uriașe contraste, America Latină are de înfruntat în același timp dificultățile subdezvoltării, ale perpetuării unor rînduieli anacronice și ale prezenței înăbușitoare a capitalului nord-american.

În cursul celor 15 ani care au trecut din 1945 pînă în 1960, ritmul anual al dezvoltării economice a continentului latino-american a fost în medie de 4,7%. Această medie înglobează rezultatele unei mișcări descendente, ritmul mediu anual scăzînd de la 5,8% în 1945–1950 la 4,8% în 1950–1955 și 4% în 1955–1960. În condițiile accelerării creșterii demografice, creșterea produsului pe locuitor s-a redus de la 3,3% pe an în 1945–1950, la 1% în 1955–1960. La aceste rezultate decepționante, o puternică contribuție a avut situația cvasistagnantă a agriculturii, dominată de puternice rămășițe feudale.

Studii recente, efectuate de organisme internaționale specializate, au arătat că în șapte din țările Americii Latine, 80% din pămîntul cultivabil constituie latifundii în mîna unui singur proprietar sau a unei singure familii. La rîndul lor muncitorii agricoli, lipsiți de pămînt, sau țăranii deținînd terenuri foarte mici, reprezintă 80% din populația acestor țări.

În aceste condiții, cercuri din ce în ce mai largi își dau seama de necesitatea unor reforme agrare. Înfăptuirea celor legiferate pînă acum în unele state, nu rezolvă, așa cum reiese și din această pagină, problemele esențiale ale acestui sector, de a cărei situație este legată viața marii majorități a populației.

The Economist

MAI MULTE LEGI DECIT PĂMINT

Într-o corespondență specială din Cerro de Pasco, Peru, revista scrie :

„Toată lumea cîntă acum osanale reformei agrare. Ele sînt intonate atît de viguros în America Latină, încît s-ar putea crede că șerbii lipsiți de pămînt și fără de orice venit au învins. Ani întregi de discuții și controverse au dus în cele din urmă, în majoritatea țărilor, la noi legi agrare. Constituțiile au fost așa fel amendate încît pămîntul expropriat să poată fi plătit cu obligațiuni în loc de numerar. S-ar părea că problema e soluționată. Totuși, în ciuda preambulurilor lor răsunătoare, noile legi agrare au fost scrise în realitate cu atîta prudență și puse în aplicare atît de neîndemînatec, încît au modificat foarte puțin sistemul inechitabil de stăpînire a pămîntului, **pe baza căruia aproape două treimi din terenul arabil se află în mîinile a 1% din toți proprietarii de pămînt.**

● Expropriații — ciștigători

De pildă, legile votate în statele Panama și Honduras afectează doar o mînă de moșii mari. Majoritatea organelor însărcinate să aplice reforma agrară sînt lipsite de fondurile necesare exproprierii și redistribuirii pămînturilor. Cu toate acestea, unii din foștii proprietari ai unor mari și neproductive moșii — **baciendas** — au fost atît de generos răsplătiți, încît apar ca niște cîștigători la loteria națională. Prezentînd situația, o comisie pentru reforma agrară a rezumat-o astfel la o recentă sesiune a Consiliului social și economic interamerican, ținută la Buenos Aires : «în ceea ce privește redistribuirea pămîntului, proiectele realizate au o importanță neînsemnată și cuprind un număr mic de țări».

Ideea reformei agrare, ca simbol al dreptății sociale și al salvării naționale, a dezlănțuit un asemenea entuziasm liric, mai ales în rîndurile tineretului, încît mulți nu și-au dat seama că aceasta este una dintre cele mai complexe acțiuni care se pot întreprinde. Pînă în prezent, resursele umane, financiare și tehnice investite au fost cu totul necorespunzătoare sarcinii de transformare a țăranilor lipsiți de pămînt în fermieri independenți. Cu toate acestea, sarcina trebuia întreprinsă.

Răscoalele țăranilor și ocuparea pămînturilor au înspăimîntat în asemenea măsură guvernele, încît le-au determinat să legifereze reformele. Dar, în afara unui titlu de proprietate netransferabil, asupra mizerabilului petec de pămînt deluros, neproductiv și degradat, pe care moșierul îl aloca înainte țăranilor, în schimbul celor 120 de zile pe care le lucrau anual fără plată pe hacienda, aceste legi nu le-au adus nimic în plus. Acest tip de distribuire a pămînturilor (în plină desfășurare acum în Peru) înmulțește numărul proprietăților minuscule și nerentabile denumite **minifundii.**

«Cred că **minifundiile** sînt cu mult mai primejdioase decît **latifundiile**» (marile moșii) spunea recent președintele Columbiei, Carlos Lleras Restrepo. Numărul crescînd de mici proprietari (de obicei sub cinci acrii) nu poate asigura întreținerea unei familii și această problemă, permanent înrăutățită de diviziunea impusă de legile privitoare la moștenire, creează o clasă de proprietari cu venituri mai mici chiar decît ale tăietorilor de trestie de zahăr...

● Crește setea de pămint

Aproape toate schimbările semnificative ale structurii proprietății funciare în America Latină au fost înfăptuite de către țărani înșiși, prin acțiuni violente sau amenințări. În revoluția din Bolivia, în anul 1952, șerbii indieni i-au alungat pe moșieri de pe haciendas și și-au împărțit pămînturile, uneltele și animalele ; numai după aceea a fost decretată reforma agrară. În prima parte a deceniului 1950—1960 marile haciendas din Guatemala au fost ocupate de țărani... Mai tîrziu, o mare parte a acestor pămînturi a fost restituită proprietarilor, fapt care a furnizat principalul obiectiv politic al actualei mișcări. În anul 1960, îndată după votarea reformei agrare în Venezuela, țăranii au ocupat numeroase haciendas. Una dintre personalitățile oficiale a spus în legătură cu aceasta : «În condițiile acestei presiuni teribile a trebuit să lansăm un program uriaș și nediscriminatoriu de împărțire a pămînturilor». Conducătorii țăranilor aparținînd partidului Accion Democratica au primit parcele de pămînt foarte bune și mita a căpătat o largă răspîndire, pe măsură ce haciendele necultivate erau expropriate la prețuri umflate. Deși guvernul Venezuelei pretinde că din anul 1960 a distribuit pămînt unui număr de 125.000 de familii țărănești, numai 15% dintre ele au căpătat titlul de proprietari asupra pămîntului lor și majoritatea mai sînt încă lipsite de sprijin financiar sau tehnic...

Cu toate noile legi pentru reforma agrară, setea de pămînt se întețește pe zi ce trece..." *(4—10 iunie 1966).*

Indienii sînt partea cea mai oropsită a populației

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

AZOTUL ÎN SLUJBA RECOLTELOR

UNA din problemele principale ale dezvoltării socialismului în Polonia este rămînerea în urmă a agriculturii, distanța dintre munca industriei moderne, care a pășit deja în etapa automatizării și în care muncitorul devine regulatorul și controlorul muncii mașinilor, și munca din agricultură, care în mare măsură este încă manuală și anevoioasă.

Pentru a obține o creștere hotărîtă a recoltelor, Polonia trebuie să mărească de multe ori producția de îngrășăminte artificiale, în așa fel încît la un hectar de suprafață agricolă să poată fi folosite 130—140 kg de îngrășăminte. Actualul plan de dezvoltare a industriei chimice prevede atingerea acestui nivel în 1970. Marile combinate chimice de la Chorzow, Tarnow și Kendzierzyn neputînd asigura o asemenea producție, a devenit necesară construcția unui nou și puternic obiectiv al industriei chimice.

Acest obiectiv îl constituie cele două combinate de la Polawy — „Polawy I" și „Polawy II". În 1970 combinatele noastre chimice urmează să producă pentru agricultură, potrivit planului, în total 1 180 000 tone de azot pur în combinații, din care 60% îi revine combinatului din Polawy. Acesta va produce anual aproape 1 000 000 de tone de amoniac, 850 000 de tone de uree, 900 000 de tone de acid azotic și 1 100 000 de tone de azotat de amoniu, precum și mijloace de combatere a dăunătorilor plantelor. Materia primă pentru întreaga producție o constituie gazul, adus aici prin conductă din țară și din U.R.S.S.

Primele tone de amoniac

„Polawy I" va avea cinci linii de producție cu o capacitate de producție de 300 de tone amoniac în 24 de ore și 500 tone de uree granulată (îngrășăminte azotoase). La 6 iunie, prima linie a livrat primele tone de amoniac. A doua linie se află în faza finală de montaj, încercări și probe mecanice, urmînd să dea producție în al treilea trimestru al acestui an. Montajul celei de-a treia linii va fi încheiat încă în acest an și ea va începe să producă la începutul anului 1967. Potrivit prevederilor planului, a doua etapă a construcției combinatului „Polawy I", respectiv punerea în funcțiune a celorlalte două linii, va avea loc în 1968.

Construcția primei linii a cuprins 50 de mari obiective de producție și auxiliare, au fost așternuți 30 km de drum permanent, construiți 35 km de cale ferată, 50 km de conducte și peste 20 km de magistrale de apă. Greutatea totală a aparaturii industriale folosite în combinat depășește 100 000 de tone.

În 1966, de la Polawy se vor livra agriculturii 75 000 de tone de amoniac sintetic, peste 52 000 de tone de îngrășăminte azotoase și 112 000 de tone uree de la două linii. Punerea în funcțiune a instalațiilor celei de-a doua linii va avea loc în septembrie a.c.

Combinatele de la Polawy fac parte din marile investiții ale Poloniei. Ele vor

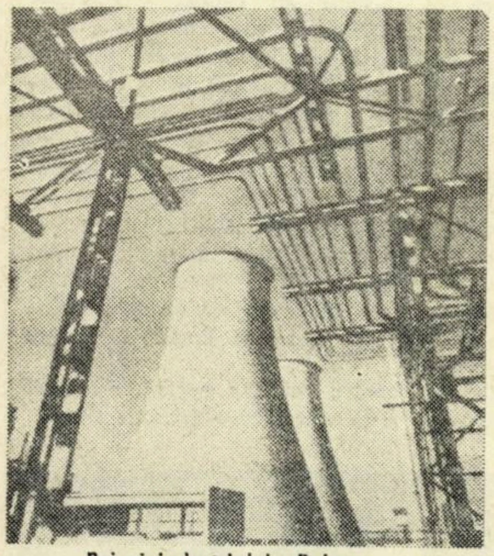

Peisaj industrial la Polawy

fi întreprinderi moderne, care vor produce amoniac pe baza licenței firmei daneze „Haldor Topsoe" și uree pe baza licenței firmei engleze „Power Gas Ltd.".

Majoritatea livrărilor instalațiilor tehnologice provine din Cehoslovacia, o parte din Italia, alte părți din Anglia, U.R.S.S. și Iugoslavia. Pentru utilajele de producție costisitoare importate din Anglia, s-a obținut un credit pe termen lung de la „Lloyds Bank Ltd.", garantat de guvernul englez. Instalațiile de producție de la „Polawy II" au fost cumpărate ca un obiectiv complet, iar utilajele se importă din Austria, Franța și Anglia.

Combinatul „Polawy II" va avea trei linii, dintre care fiecare va produce 500 de tone de amoniac în 24 de ore și 3 500 de tone de azotat de amoniu în trei schimburi. Potrivit planului și acordurilor încheiate cu furnizorii, punerea în funcțiune a primei linii va avea loc în al doilea trimestru al anului viitor, iar a celorlalte linii — în următoarele trimestre. Combinatul va atinge întreaga sa capacitate de producție în 1968.

Calificare „în mers"

Colectivul de specialiști este compus din ingineri, tehnicieni și muncitori calificați aduși de la întreprinderile chimice din Chorzow, Kendzierzyn și Tarnow. 80% din brațele de muncă reprezintă muncitorii necalificați din satele învecinate. Perioada de construcție de cîțiva ani le-a deschis perspectivele progresului social. Mulți dintre ei au urmat diferite cursuri, la care foștii agricultori au obținut calificarea de muncitori industriali. Datorită combinatului de azot, raionul Polawy, pînă nu de mult pur agricol, se transformă într-un centru industrial.

În ce constă noutatea combinatului de la Polawy? Prima sa trăsătură este folosirea gazului natural ieftin în locul cocsului scump. A doua trăsătură este saltul realizat în producția de îngrășăminte azotoase: combinatele existente pînă în prezent produceau pînă acum cîte 40 de tone în 24 de ore, în timp ce liniile simple ale combinatelor de la Polawy dau cîte 300 de tone, iar a doua linie — chiar 500 de tone în 24 de ore. A treia trăsătură este automatizarea înaltă a procesului de producție.

În concluzie combinatul de la Polawy va produce mai multe îngrășăminte azotoase, mai ieftin și printr-un număr mai mic de angajați decît vechile întreprinderi. Folosirea deplină a capacității sale de producție va permite înlăturarea barierelor în calea creșterii producției agricole.

Boleslaw OKULSKI

PROGRESE ÎN ECONOMIE

IN ultimii ani, oamenii muncii din Cuba au repurtat o seamă de succese în construcția economică: au fost construite zeci de noi uzine, fabrici și centrale electrice, înființate mari întreprinderi agricole socialiste. În ciuda blocadei economice și a acțiunilor provocatoare ale imperialiștilor S.U.A., cu toate dificultățile provocate de calamitățile naturale (ca de pildă uraganul „Flora" din 1963) economia țării înregistrează progrese.

După cum arată revista „Cuba Socialistă" (nr. 41/1965), sectorul socialist reprezintă (1964) 95% în industria Cubei, 98% în construcții, 95% în transporturi, 75% în comerțul cu amănuntul, circa 70% în agricultură. El contribuie cu peste 80% la formarea venitului național.

Trecerea la economie planificată a permis accelerarea ritmului dezvoltării industriale. În domeniul producției de energie electrică pe anii 1964—1969 se prevede creșterea puterii instalate cu 682 mii kilovați, mai mult decît totalul puterii instalate în prezent. Se află în curs de construcție marile centrale electrice „Mariel" cu o putere de 200 000 kilovați și „Punta Rente" cu 100 000 kilovați; primele agregate ale acestor centrale au intrat deja în funcțiune în 1966.

Se înființează unități ale construcției de mașini, printre care Uzina mecanică din Santa-Clara care produce piese de schimb pentru întreprinderile industriei zahărului și a nichelului, precum și pentru mașini de construcții și rutiere. A început dezvoltarea producției chimice. În ultima vreme se acordă o atenție crescută dezvoltării industriei ușoare și alimentare, în vederea satisfacerii într-o măsură tot mai mare a necesarului populației din producția proprie.

Asocierea țăranilor în diverse forme cooperatiste — cooperative pentru creditarea și deservirea micilor producători, cooperative de producție, brigăzi de ajutor reciproc etc. — contribuie la creșterea eficienței muncii agricole; dar aportul cel mai important la intensificarea producției agricole îl aduce statul, afectînd acestui sector circa 1/3 din totalul investițiilor în economia națională. În 1965, agricultura dispunea de circa 26 000 tractoare, la un tractor revenind aproximativ 80 de hectare de suprafață arabilă. În ce privește nivelul de mecanizare, agricultura Cubei a ajuns în primele rînduri ale Americii Latine, lăsînd după ea Argentina, Brazilia, Mexicul.

În prezent, una din sarcinile principale este mecanizarea complexă a recoltării trestiei de zahăr. Pentru aceasta în anul 1964—1965 s-au folosit 4 000 de încărcători auto și 500 de combine de recoltat trestie, care au prelucrat 30% din recoltă. Se prevede ca în anii următori mecanizarea lucrărilor de tăiere și încărcare să atingă proporția de 50%. Din producția trestiei de zahăr, 70% se realizează în sectorul socialist al agriculturii, iar 30% — în sectorul micii producții.

În anul 1965, au fost produse peste 6 milioane de tone de zahăr, ceea ce reprezintă o creștere de circa 50% față de 1963. Suprafața pămînturilor irigate s-a mărit la 493 000 hectare, urmînd ca în anii următori ea să crească cu încă circa 250 000 hectare. În același timp se acordă o atenție mărită sectorului zootehnic, cu accent pe creșterea porcinelor, a păsărilor, pe producția de lapte.

Comerțul exterior continuă să aibă o pondere importantă în economia națională: el reprezintă circa 40% din produsul social total. Zahărul și produsele de zahăr, tutunul, minereurile și concentratele reprezintă împreună peste 90% din export.

O dată cu dezvoltarea economiei, se fac eforturi susținute în vederea ridicării nivelului cultural al populației. Cuba este prima țară din America Latină în care analfabetismul a fost practic lichidat. În anul 1964, în școlile primare au învățat peste 1 300 000 de elevi; fondurile alocate învățămîntului public au crescut de la 74 milioane peso în 1958 la 212 000 000 în 1965. Pregătirea cadrelor necesare economiei este asigurată de 21 de școli tehnologice industriale, 11 institute tehnologice industriale și 6 institute agricole, precum și de 3 universități. Au fost înființate școli medii speciale, în care în anul școlar 1964/1965 au învățat 135 000 de elevi.

I. COSTEA

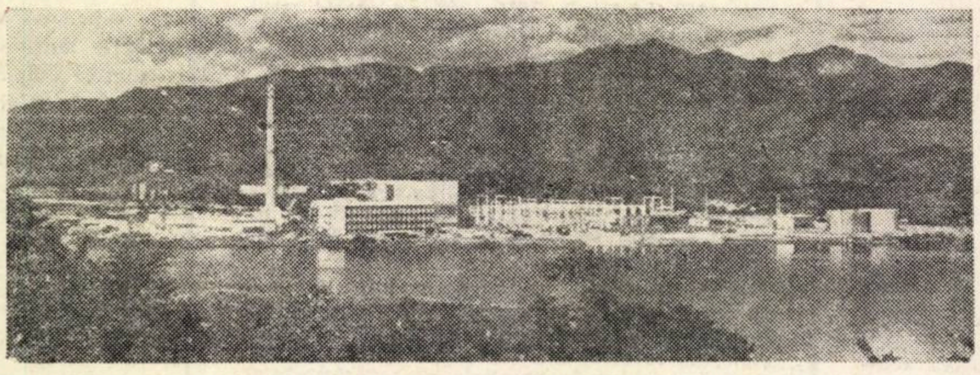

CUBA. Vedere generală a hidrocentralei Punta Rente din provincia Oriente

Japonia

UN PRAG GREU DE TRECUT

EVENIMENTELE desfășurate recent la Tokio, au atras atenția observatorilor occidentali și au readus Japonia în actualitate. Cea de-a 51-a sesiune a Parlamentului încheiată la sfîrșitul lunii iunie, după 190 de zile de aprige dezbateri și controverse între reprezentanții partidelor de guvernămînt (liberal-democrații) și partidelor de opoziție în problemele politice și economice, sesiunea anuală a Comitetului mixt japono-american pentru afaceri economice și comerciale și lucrările celui de-al 49-lea Congres al Federației sindicale a muncitorilor din industria carboniferă (în care „raționalizarea" inițiată de întreprinderi amenință cu șomajul mii de muncitori), încheiate la mijlocul lunii iulie, precum și actuala sesiune extraordinară a Parlamentului convocată la 11 iulie, au scos în evidență probleme care neliniștesc, atît păturile largi ale populației, cît și cercurile răspunzătoare de orientarea și evoluția politico-economică a Japoniei.

Potrivit relatărilor agențiilor de presă, pe ordinea de zi a prezentei sesiuni extraordinare, punctul principal îl constituie ratificarea Acordului de participare a Japoniei la Banca asiatică de dezvoltare. Dar ședințele Parlamentului și-au început dezbaterile într-o atmosferă încărcată, deoarece partidul socialist din Japonia s-a pronunțat împotriva discutării sus-amintitei probleme, socotind mai importante problemele de politică internă și externă ale țării. În acest sens au fost propuse spre examinare, în primul rînd, situația economică a țării legată de continua creștere a prețurilor la bunurile de larg consum, precum și poziția Japoniei față de agresiunea americană în Vietnam.

„...La fel de gravă ca o depresiune"

Este cunoscut (și larg comentat la vremea sa) faptul că anul 1965 a însemnat pentru Japonia un an de „recesiune economică", pe care actualul guvern a încercat s-o stăvilească, prin măsuri care n-au făcut însă să se treacă pragul spre redresare. Una din principalele caracteristici ale acestui cadru economic — menționa recent JAPAN SOCIALIST REVIEW —, îndeosebi în ceea ce privește sectorul financiar, este aceea că repetatele reduceri ale ratei scontului nu au reușit să determine stimularea cererii interne de capital; pe de altă parte, capitalul monopolist a luat măsuri autorestrictive și de reechilibrare prin organizarea de carteluri, ceea ce a făcut ca falimentul micilor întreprinderi să atingă proporții considerabile. Astfel, în timp ce numărul acestor falimente era de 4 212 în 1964, în 1965 el a atins cifra de 6 000. Alte măsuri au avut drept urmare așa-numita „redimensionare a producției" care s-a soldat cu reducerea orelor de lucru și de personal, transferuri, suspendări temporare a lucrului, concedieri. În schimb, indicele prețurilor la bunurile de larg consum a continuat să crească cu circa 8% față de 1964. Previziunile în acest sens pentru 1966 au fost stabilite la 5,5%, dar este puțin probabil — remarcau comentatorii — ca în actuala conjunctură previziunile să devină și realizabile cu atît mai mult cu cît, principalele bănci japoneze consideră pronosticul unei creșteri de 7% ca cel mai aproape de realitate. La aceasta se adaugă și scăderea bruscă a ritmului de creștere a producției care, de la 17% în 1964 a atins doar 4% în 1965, deși guvernul estimase această creștere la 10,5%. O asemenea situație din care nu trebuie omisă nici scăderea investițiilor productive, a determinat ziarul JAPAN SOCIALIST REVIEW să caracterizeze evoluția economiei japoneze drept un fenomen de „recesiune la fel de grav ca și o depresiune".

Curba producției rămine plată

Speranțele într-o reechilibrare se întemeiază pe faptul că, în ciuda celorlalte elemente care influențează negativ evoluția economică, exporturile au crescut într-un ritm nebănuit în ultimii doi ani. Această creștere a comerțului exterior japonez nu este în măsură să justifice optimismul anumitor cercuri deoarece, — după aprecierile acelorași observatori — el fiind îndreptat în principal către S.U.A. (în proporție de 32,9% în primul semestru al acestui an), Japonia nu-și poate dezvolta relațiile sale economice internaționale din cauza restricțiilor de natură politică impuse de Statele Unite, restricții care continuă să împiedice accesul produselor japoneze pe piețele sale tradiționale în condiții mai avantajoase. La recenta sesiune a Comitetului mixt japono-american pentru afaceri economice și comerciale, autoritățile japoneze au încercat să se degajeze în anumite domenii de politica S.U.A. Dar aceste încercări — remarcau aceiași comentatori — sînt de prea mică anvergură, ele lovindu-se de poziția „forte" a guvernului Statelor Unite care „consimt" la „schimbări" numai în măsura în care acestea le-ar aduce noi avantaje.

În consecință — sublinia nu de mult cotidianul THE MAINICHI DAILY NEWS — „economia japoneză rămîne cu îndărătnicie stagnantă... Măsurile de stimulare luate de guvern și importanta creștere a exporturilor nu au avut pînă acum puterea de a-i reda suflul. Curba producției industriale a rămas plată... Amploarea și durata recesiunii sînt considerate «încă incerte»".

Acesta este și motivul pentru care comentatorii consideră că actuala sesiune trebuie să acorde prioritate discutării problemelor economice interne.

V. BABA

Corespondență din Geneva

ECOSOC: ESTE NECESAR SĂ SE SPOREASCĂ ROLUL COMISIILOR ECONOMICE REGIONALE

Pe mesele de lucru ale membrilor Consiliului Economic și Social au apărut primele proiecte de rezoluție. Este un indiciu că examinarea unora dintre problemele înscrise pe ordinea de zi a celei de-a 41-a sesiuni se încheie sau este pe punctul de a se încheia. Printre primele rezoluții adoptate se numără și două rezoluții la care România este coautoare: una privește activitatea Comisiei Economice pentru Europa, cealaltă — pregătirea Anului turistic internațional.

Verigi de bază ale sporirii eficienței activității O.N.U. în domeniul economic și social

Examinarea rapoartelor Comisiilor Economice Regionale a constituit unul din principalele puncte înscrise pe ordinea de zi a actualei sesiuni. În urma dezbaterilor s-a desprins, ca o concluzie generală, ideea că sporirea numărului și diversificarea activității organismelor, agențiilor și instituțiilor O.N.U. în preocupările cărora intra cooperarea internațională, sporește rolul Comisiilor Economice Regionale; acestea devin elemente esențiale în angrenajul instituțional al O.N.U., menite să asigure legătura între preocupările pe plan mondial și imperativele dezvoltării fiecărei economii naționale în parte.

Dezbaterile au reliefat o serie de domenii principale în care este necesar să fie intensificată contribuția comisiilor economice regionale. În primul rînd, s-a subliniat necesitatea ca eforturile să fie îndreptate în direcția sprijinirii mai eficiente a realizării obiectivelor Deceniului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Totodată, numeroși delegați participanți la discuții au exprimat părerea că proiectele de dezvoltare economică nu trebuie să se limiteze la actualul deceniu, ci trebuie să fie astfel elaborate și puse în practică încît să asigure continuarea eforturilor după 1970. În acest context general de preocupări, comisiile economice regionale, îndeosebi cele care cuprind regiuni în curs de dezvoltare, urmează să dea o atenție sporită proiectelor care urmăresc dezvoltarea industriei.

Complexitatea și diversitatea problemelor ridicate de acordarea asistenței în acest domeniu cer o judicioasă determinare a atribuțiilor și o strînsă cooperare în cursul realizării activităților ce vor fi duse, pe plan central, prin Organizația Națiunilor Unite pentru dezvoltare industrială (O.N.U.D.I.), care a luat ființă recent ca urmare a ultimei hotărîri generale a O.N.U. — și, pe plan regional, prin comisiile economice regionale.

Comisiile Economice Regionale urmează să acorde tot sprijinul pregătirii celei de-a doua sesiuni a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.), să ajute la precizarea elementelor specifice fiecărei regiuni, elemente de examinarea cărora este legată luarea unor hotărîri corespunzătoare menite să contribuie la dezvoltarea și sporirea eficienței comerțului exterior al țărilor în curs de dezvoltare. Un sprijin important se așteaptă să dea Comisiile economice regionale comitetelor pentru planificarea dezvoltării — recent create, comitetului consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în vederea dezvoltării etc.

C. E. E.:
● O activitate de interes general
● In fața unor noi preocupări și tendințe

Încă în cursul dezbaterilor generale, delegația română a arătat un interes deosebit pentru activitatea comisiilor regionale, apreciind că de sporirea rolului activității acestora depinde în bună măsură mărirea eficienței eforturilor depuse de O.N.U. pentru accelerarea progresului economic și social în lume.

Cu prilejul discutării activității Comisiilor Economice Regionale, reprezentantul României la E.C.O.S.OC., prof. Costin Murgescu, a reafirmat poziția României față de activitățile O.N.U. El a subliniat că în momentul de față problema principală este de a crea condiții propice pentru ca activitatea comisiilor economice regionale să reflecte mai bine transformările care au avut loc în lumea contemporană, mai ales cele care se produc în regiunile care fac obiectul preocupărilor lor, ca și sarcinile mereu mai complexe pe care le incumbă activitatea O.N.U.

După ce a schițat cîteva direcții către care trebuie să fie îndreptate eforturile în vederea ridicării rolului tuturor comisiilor economice regionale, reprezentantul României s-a oprit în mod special asupra activității Comisiei Economice Regionale pentru Europa (C.E.E.), arătînd, că examenul atent al activității C.E.E. prezintă un interes general. Această comisie reunește țări cu sisteme social-politice diferite, ceea ce i-a permis să acumuleze experiență specifică deosebit de importantă în domeniul cooperării internaționale. Totodată, ea reunește țări cu o experiență utilă chiar pentru țări din alte continente.

În legătură cu această subliniere amintim cititorilor noștri că România a participat direct anul trecut la adoptarea de către Consiliul Economic și Social a unei rezoluții care dă posibilitate unui număr mare de experți din țările în curs de dezvoltare să facă vizite de studii pentru a cunoaște experiența țărilor Europei.

Apreciind ca fructuoasă activitatea desfășurată de Comisia Economică pentru Europa, reprezentantul României a atras totodată atenția asupra necesității de a lua în considerare preocupările care se manifestă în toate țările Europei, de a găsi căi pentru abordarea într-o manieră nouă a problemelor cooperării europene. Tendințele de extindere și diversificare a cooperării între toate țările europene — tendințe care s-au accentuat în ultima vreme — lărgesc posibilitățile C.E.E. de a realiza pe scară regională obiectivele O.N.U. în domeniul economic și social.

Subliniind că România dezvoltă relații de cooperare cu toate țările, indiferent de regimul social, întrucît vede în aceasta un mijloc de a întări încrederea și cooperarea între popoare, reprezentantul României a atras atenția asupra propunerilor constructive în acest domeniu pe care le cuprinde recenta Declarație cu privire la întărirea păcii și securității în Europa, adoptată la Consfătuirea de la București. Obstacolele care mai stau în calea cooperării europene trebuie să fie înfrînte. Țările europene sînt legate prin legături tradiționale și ele nu au decît de cîștigat de pe urma cooperării reciproc avantajoase. Dezvoltarea de legături economice, intensificarea cooperării tehnice, științifice și culturale, ca și dezvoltarea legăturilor politice, puse în slujba dezvoltării, pot să devină baze materiale ale securității europene, pot constitui un factor al consolidării păcii în lumea întreagă.

Examinarea acestui punct de pe ordinea de zi a Consiliului Economic și Social s-a încheiat cu adoptarea fără obiecțiuni a unei rezoluții privind activitatea Comisiei Economice pentru Europa, al cărei proiect are ca autori România, Grecia, Franța și Cehoslovacia. În rezoluție se exprimă speranța că realizarea măsurilor prevăzute cu prilejul aniversării a 20 de ani de la crearea C.E.E. va permite să se degaje noi perspective pentru întărirea cooperării economice între țările membre ale acestei comisii.

Lucrările Comitetului Economic și Social continuă.

Ion ARDELEANU

PIAȚA COMUNĂ — RUNDA KENNEDY

● Un catalog al divergențelor

PE agenda diplomatică a Bruxelles-ului reuniunile delegațiilor țărilor membre ale Pieței Comune, destinate realizării unui acord în problema agrară, încep să capete aspectul unui „du-te-vino". După ce întrunirea miniștrilor agriculturii „celor șase" de la sfîrșitul lunii iunie n-a reușit să ajungă la un consens, dezbaterile au fost amînate pentru 13—15 iulie. Unicul rezultat al acestei ultime sesiuni a fost sintetizat, nu fără o notă de ironie, de către corespondentul de la Bruxelles al ziarului *Le Monde*, astfel: „În prezent comisia este perfect informată asupra catalogului divergențelor, dintre care cele mai importante se referă la dosarul zahărului, cel al fructelor și legumelor și cel al produselor lactate". Soluția adoptată a fost adăugarea unei verigi în plus la „lanțul amînărilor" miniștrii agriculturii fixîndu-și o nouă întîlnire la 21 iulie.

În ciuda faptului că politica amînării repetate a tratativelor a ajuns la saturație, comentatorii ezită să anticipeze în mod favorabil asupra rezultatelor actualei reprize a negocierilor de la Bruxelles. Aceasta, pentru că, de la acordul intervenit la sfîrșitul anului trecut în problema cerealelor, n-a fost constatată vreo altă apropiere sensibilă a punctelor de vedere ale participanților. Acute divergențe de interese separă pe italieni și vest-germani de belgieni și francezi în problema pieței zahărului, pe italieni de vest-germani în problema finanțării producției de fructe și legume etc. În joc sînt sume importante, căci de pildă, numai garantarea totală a prețurilor pentru producătorii de ulei de măsline (în care este interesată Italia), ar costa anual Comunitatea nu mai puțin de 750 milioane de franci.

Suspensia prelungită nu poate decît să îngreuneze sarcina comitetului experților în probleme comerciale ai țărilor Comunității; la 13 iulie aceștia au început examinarea propunerilor pe care Comisia Pieței Comune le-ar putea prezenta la Geneva, în cadrul rundei Kennedy, pentru o serie de articole ca: produsele lactate, carnea de bovine, fructele și legumele, zahărul și altele. Toate aceste propuneri constituie un dosar de 120 de pagini, a cărui definitivare va cere, fără îndoială, timp. Zilele de 22 și 23 iulie sînt rezervate unei noi încercări, de astă dată din partea miniștrilor de externe ai „celor șase", de a realiza un acord asupra acestor propuneri.

● ...Și optimism moderat

În ceea ce privește recenta reuniune plenară de la Geneva a comitetului G.A.T.T., însărcinat cu negocierile privind runda Kennedy, ea s-a desfășurat într-o atmosferă de optimism moderat, întrucît — după cum menționau comentatorii — foarte multe dificultăți rămîn a fi rezolvate, mai ales între S.U.A. și Piața Comună. A fost elaborat un calendar provizoriu al negocierilor, defalcat în trei etape, și anume:

— pînă la mijlocul lunii noiembrie: aprecierea ofertelor de reduceri tarifare făcute de diferite țări;

— pînă la mijlocul lunii decembrie: modificarea de către fiecare țară a ofertelor sale în funcție de ofertele celorlalte țări;

— la mijlocul lunii ianuarie: începerea negocierilor finale.

După cum sublinia agenția *France Presse*, aceste negocieri „nu vor constitui o plimbare de o sută de metri, ci un maraton lung și epuizant, care se va desfășura de-a lungul întregii toamne a anului 1966 și a iernii 1967, pentru a se ajunge la capăt în martie sau în aprilie anul viitor, evitîndu-se astfel ca legea americană «Trade Expansion Act» să devină caducă".

Dar, dacă optimismul de care am vorbit mai sus vine din partea țărilor avantajate de reducerea generală a taxelor vamale, preconizată în cadrul rundei Kennedy — și în primul rînd Statele Unite, alte țări se arată a fi mult mai rezervate. Țările industriale mici se tem să nu fie puse în situația „de a plăti spezele" reducerii tarifelor vamale la o serie de produse ca, de pildă, pasta de hîrtie și făina de pește (cazul țărilor scandinave), produsele siderurgice (cazul Austriei) etc. Reprezentanții țărilor în curs de dezvoltare au insistat cu fermitate asupra necesității de a se adopta măsuri menite să salvgardeze interesele lor, în special prin înlăturarea progresivă a barierelor care frînează extinderea exporturilor lor în țările industriale.

De fapt, nici una din problemele de fond — listele de excepție, disparitățile, nivelul reducerii taxelor vamale, precum și „American Selling Price" — n-au fost dezbătute la această reuniune plenară, urmînd a fi abordate în septembrie. S-a stabilit totuși ca lucrările să continue pînă la sfîrșitul acestei luni în cadrul unor comitete și subcomitete specializate pe produse sau pe anumite probleme (de exemplu, elaborarea unui cod internațional antidumping). Din cauza divergențelor care s-au manifestat între pozițiile țărilor Pieței Comune, ale Canadei, Norvegiei și Japoniei, dezbaterile subcomitetului pentru aluminiu s-au și încheiat, fără nici un rezultat, prevăzîndu-se reluarea lor în toamnă.

N. POPOV

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

La Moscova au avut loc convorbiri referitoare la realizarea acordului comercial pe anii 1966—1969 între U.R.S.S. și Italia și a fost semnat protocolul privind livrările reciproce suplimentare de mărfuri pe anul 1966.

Între R. P. Bulgaria și Belgia a fost semnat un acord de colaborare în domeniul economic, industrial și tehnic.

Exportul R. P. Ungare în țările Europei Occidentale a crescut în anul 1965 cu circa 12% în comparație cu 1964, în timp ce importul ei din aceste țări a sporit cu 3%.

Valabilitatea acordului cu privire la schimbul de mărfuri dintre R. D. Germană și Turcia a fost prelungită pe perioada 1 iulie 1966 — 30 iunie 1967. Volumul schimburilor sporește cu circa 20%, față de perioada anuală precedentă.

Giusto Tolloy, ministrul comerțului exterior al Italiei, a purtat convorbiri la Varșovia cu privire la dezvoltarea colaborării economice și a cooperării industriale între R. P. Polonă și Italia.

Un acord comercial și de plăți de lungă durată între R. S. Cehoslovacă și Danemarca a fost semnat la Copenhaga.

Între Cuba și Spania a fost încheiat un nou protocol comercial, pe termen de 4 ani, în cadrul căruia Spania va cumpăra din Cuba 750 mii tone zahăr.

La Atena a fost semnat un protocol privind dezvoltarea telecomunicațiilor între R.S.F. Iugoslavia și Grecia.

O delegație de experți tehnici din R.P.D. Coreeană, condusă de Bang Ki Yung, vicepreședinte al Comitetului coreean pentru sprijinirea dezvoltării comerțului internațional, a dus la Paris tratative privind achiziționarea de echipament industrial chimic și alte instalații.

12 ani de la semnarea Acordurilor de la Geneva

SĂ ÎNCETEZE AGRESIUNEA AMERICANĂ ÎN VIETNAM!

LA 20 iulie s-au împlinit 12 ani de la semnarea Acordurilor de la Geneva cu privire la încetarea focului în peninsula Indochina. Semnarea acestor acorduri — salutată atunci pe toate meridianele globului ca o mare victorie a luptei de eliberare, ca un succes al forțelor progresiste — a constituit o premisă importantă pentru restabilirea păcii în Asia de sud-est. Vietnamul, Laosul, Cambodgia au primit garanții din partea statelor semnatare de respectare a suveranității, independenței, unității și integrității lor teritoriale.

În ce privește Vietnamul, Acordurile de la Geneva prevedeau în mod expres că linia de demarcație stabilită de-a lungul rîului Ben Hai, în dreptul paralelei 17, este *provizorie*, urmînd ca în ambele părți ale Vietnamului, atît în nord, cît și în sud, să fie organizate alegeri generale libere, care să ducă la unificarea țării în conformitate cu năzuințele întregului popor vietnamez. Statele Unite, deși nu au semnat declarația de încheiere a Conferinței din 1954, s-au angajat, sub presiunea opiniei publice mondiale, că „se vor abține de la amenințarea cu forța și de la folosirea forței pentru a modifica acordurile încheiate sau a împiedica realizarea lor".

Care este situația astăzi, după 12 ani? Vietnamul continuă să rămînă divizat. Mai mult decît atît, pămîntul martir al Vietnamului este răscolit zi de zi de miile de bombe aruncate de pirații americani ai aerului. Încălcînd în mod cinic Acordurile de la Geneva, batjocorind normele cele mai elementare ale dreptului internațional, Statele Unite desfășoară în Vietnam un război barbar, încercînd să sugrume libertatea poporului din sudul Vietnamului, să distrugă cuceririle poporului R.D. Vietnam obținute în anii puterii populare.

Toate aceste fărădelegi, care stîrnesc un uriaș val de mînie și indignare în întreaga lume, sînt un corolar al politicii agresive a imperialismului american, de amestec brutal în treburile interne ale altor state, de nesocotire a acordurilor internaționale. Istoria celor 12 ani care au trecut de la încheierea Conferinței de la Geneva pentru Indochina este elocventă în acest sens. Statele Unite au încălcat în mod deliberat Acordurile de la Geneva, punct cu punct, încă din primele zile. Astfel, la numai 24 de ore după ce reprezentantul lor la Geneva exprima angajamentul guvernului american de a respecta acordurile încheiate, președintele D. Eisenhower se dezicea de această declarație afirmînd că S.U.A. nu se simt legate de hotărîrile Conferinței.

De la vorbe la fapte calea avea să fie scurtă. În luna septembrie 1954 Statele Unite au creat blocul S.E.A.T.O., incluzînd — contrar Acordurilor de la Geneva — Vietnamul de Sud în acest pact militar agresiv.

Pe de altă parte, alegerile prevăzute pentru iulie 1956 — unul din principalele puncte ale acordurilor cu privire la Vietnam — au fost sabotate de așa-zisul guvern de la Saigon stipendiat de Statele Unite. Dictatorul sud-vietnamez de atunci, Ngo Dinh Diem, a organizat în mod unilateral și cu mult înainte de data prevăzută pentru alegeri generale libere, o farsă electorală în încercarea de a „legaliza" regimul său putred, detestat de popor. În Vietnamul de Sud a fost instaurat un regim de teroare și represalii în masă. Sute de patrioți au fost azvîrliți în închisori, sute de mii de persoane grupate cu forța în „sate strategice", adevărate lagăre de concentrare.

Articolul 16 al Acordurilor de la Geneva stipulează: „Este interzisă introducerea în Vietnam de trupe străine, de personal militar străin, precum și de orice arme și muniții". Încălcînd în mod deliberat acordurile, Statele Unite au masat în Vietnamul de Sud mari efective militare: de la 200 de așa-ziși consilieri în anul 1954, la circa 300 000 în prezent. Cifra militarilor implicați în agresiunea din Vietnam este însă incomparabil mai mare dacă se are în vedere că, de pe port-avioanele flotei a VII-a, de pe bazele americane din alte țări asiatice zilnic decolează sute de avioane cu destinația Vietnam și avînd misiunea criminală de a-și deșerta încărcătura aducătoare de moarte deasupra satelor și orașelor vietnameze.

Articolele 18 și 19 prevăd: „Este interzis să se creeze noi baze militare pe teritoriul Vietnamului". În realitate, Statele Unite au creat de-a lungul anilor un șir de baze aeriene și navale. În prezent se află peste 170 de baze aeriene administrate de trupele S.U.A. Ele nu reprezintă altceva decît punctele încă neeliberate din Vietnamul de Sud.

Totodată, S.U.A. — nesocotind Acordurile de la Geneva — au deplasat în Vietnamul de Sud o uriașă mașină de război, mergînd pînă la acțiuni criminale de experimentare pe teritoriul Vietnamului a noi tipuri de arme. Nici concentrările masive de trupe și armament modern, nici intensificarea bombardamentelor, folosirea gazelor toxice și a napalmului nu au reușit să intimideze populația sud-vietnameză, să-i frîngă voința de luptă pentru eliberarea patriei sale. Sub conducerea Frontului Național de Eliberare — care întruchipează aspirațiile fundamentale și se afirmă tot mai mult ca unicul reprezentant al populației sud-vietnameze — forțele patriotice dau lovituri din ce în ce mai puternice invadatorilor americani.

Ca acte de răzbunare sălbatică pentru eșecurile suferite în sud, imperialiștii americani au atacat nordul socialist al Vietnamului. Zborurile piraterești asupra teritoriului R.D. Vietnam, începute cu aproape doi ani în urmă au fost intensificate și extinse. Bombardarea recentă a Hanoi-ului și Haifong-ului au marcat o nouă etapă în „escaladarea" acestei agresiuni, deosebit de primejdioasă pentru pacea omenirii. Aceste noi acțiuni au demascat încă o dată fățărnicia declarațiilor guvernului american despre intenții pașnice, demonstrînd în mod elocvent ce credit se poate acorda unor asemenea declarații al căror unic scop este de a induce în eroare opinia publică, de a masca fărădelegile imperialiștilor.

Nouă și puternică manifestare a solidarității țărilor socialiste cu lupta eroică și dreaptă a poporului vietnamez, Declarația cu privire la agresiunea S.U.A. în Vietnam condamnă cu toată hotărîrea războiul barbar dus de imperialiștii americani, exprimă voința fermă a țărilor semnatare de a lua măsurile care se impun pentru a sprijini înfrîngerea agresorilor. Aceștia nu vor putea evita să plătească pentru uriașele distrugeri și pagube materiale pricinuite poporului vietnamez.

Lupta dreaptă a poporului vietnamez pentru apărarea Nordului socialist, pentru eliberarea Sudului și reunificarea patriei sale, se bucură de simpatia și solidaritatea popoarelor țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, a mișcării de eliberare națională, a tuturor popoarelor lumii.

România socialistă, întregul popor român își ridică glasul de protest împotriva agresiunii americane, în apărarea drepturilor naționale fundamentale ale Vietnamului. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. a exprimat recent în fața adunării activului de partid hotărîrea fermă a țării noastre de a lua măsurile corespunzătoare pentru a intensifica sprijinul material, politic și moral acordat poporului vietnamez pînă la zdrobirea definitivă a agresorilor americani. Partidul și guvernul țării noastre sprijină fără rezerve poziția în patru puncte a guvernului R.D. Vietnam și declarația în cinci puncte a Frontului Național de Eliberare din Vietnamul de Sud — singura bază justă pentru reglementarea problemei vietnameze. Poziția R.D. Vietnam și a F.N.E. din Vietnamul de Sud izvorăște din înseși Acordurile de la Geneva. Statele Unite, trebuie să înceteze **imediat**, necondiționat și definitiv bombardamentul împotriva R.D. Vietnam, să-și retragă neîntîrziat toate trupele și bazele militare din Vietnamul de Sud, să recunoască Frontul Național de Eliberare ca unic reprezentant legitim al populației sud-vietnameze, să respecte dreptul imprescriptibil al poporului vietnamez de a-și hotărî singur soarta, potrivit voinței și aspirațiilor sale fundamentale.

Avînd de partea sa dreptatea și sprijinul tuturor forțelor progresiste ale omenirii, cauza dreaptă a poporului vietnamez va triumfa.

T. DUMITRESCU

Documentar

GUATEMALA

La 1 iulie a avut loc în Guatemala instalarea oficială în funcția de președinte a lui Julio Cesar Mendez Montenegro, — ales la 6 martie cu majoritate de voturi împotriva colonelului Juan De Dios Aquilar, reprezentantul juntei militare, și a colonelului Miguel Angel Ponciano, reprezentant al cercurilor de extremă dreaptă. Odată cu instalarea noului președinte, a luat sfîrșit și „starea de asediu" pe care reprezentanții juntei militare o decretaseră la 10 mai, sub pretextul reprimării „acțiunilor subversive" din țară. Potrivit relatărilor agențiilor de presă, în realitate este vorba de mișcările revendicative ale populației desfășurate în vederea lichidării rămășițelor semifeudale din economia țării și a dominației monopolurilor străine. Înăsprirea măsurilor represive și implicit, încordarea tensiunii din Guatemala, vizase de fapt mult mai departe. Inspiratorii acestor măsuri au intenționat să creeze un climat care să motiveze o așa-zisă „imposibilitate practică" de instalare a lui Montenegro (singurul candidat civil de altfel, și lider al partidului revoluționar din Guatemala), apreciat ca „moderat" și adept al reformelor.

Republică a Americii Centrale, situată între Mexic și Honduras pe de o parte, Salvador și Oceanul Pacific pe de altă parte, Guatemala se întinde pe o suprafață de 108 889 km² numărînd o populație de circa 3 800 000 locuitori. Numele său fusese dat de fapt cu multe secole în urmă, unei colonii spaniole care cuprindea toată America Centrală, apoi unei republici născută din împărțirea acestui teritoriu. Guatemala a fost martora înfloririi civilizației maya (între sec. al IV-lea și al X-lea) despre a cărei cultură vorbesc și azi ruinele de la Quirigua, Tikal și Uaxactun. Mai tîrziu (sec. al XV-lea) toltecii și aztecii, veniți din nord, imprimară caracteristicile lor vechii civilizații pe cale de dispariție. O dată cu secolul al XVI-lea, Guatemala cunoaște dominația spaniolă pînă în 1821 cînd își proclamă independența. Secolele al XIX-lea și al XX-lea se caracterizează prin guvernarea unor serii de dictatori a căror succesiune precipitantă înlesnește extinderea influenței Statelor Unite asupra Guatemalei și pătrunderea capitalului american în economia țării.

Numeroasele răscoale ale muncitorilor de pe plantații au avut drept urmare inițierea unei serii de reforme, printre care și a unei reforme agrare, care însă nu a fost dusă pînă la capăt. Mari latifundii mai există încă și azi, iar societatea americană „United Fruit Company" continuă să dețină cele mai mari plantații. Datorită acestei stări de lucruri, economia Guatemalei se bazează exclusiv pe agricultură, cafeaua cultivată pe scară întinsă reprezentînd produsul cel mai important al exporturilor sale (2/3 din total). La aceasta se mai adaugă bananele, cacao, bumbac, arbori de esențe fine etc.

Bogățiile minerale sînt prezente doar prin zăcămintele exploatate de cromit, deși explorări recente au dus și la concluzia existenței zăcămintelor petrolifere. Cea mai mare parte a schimburilor are loc în prezent cu Statele Unite, a căror influență se întinde dincolo de problemele economice. Înlăturarea dominației monopolurilor străine și desființarea marilor latifundii, continuă să reprezinte dezideratul principal al poporului guatemalez, protestelor căruia reprezentanții juntei militare încearcă fără succes să le dea o altă interpretare decît cea reală, calificîndu-le drept „subversive".

„O A Z A"

SUB bătaia musonului, capitala tailandeză continuă să arate în aceste zile ca un imens loc de distracție. Permisionari din forțele armate americane, care participă la agresiunea din Vietnam, sosesc în valuri succesive. Barurile și hotelurile, care s-au răspîndit ca ciupercile, sînt pline zi și noapte, iar bursa neagră cunoaște o înflorire fără precedent. Deși toate acestea se petrec în văzul lumii, ceea ce atrage și mai mult atenția în ultima vreme asupra Tailandei sînt știrile, filtrate prin canalul presei americane, în legătură cu făurirea unui vast dispozitiv militar strategic al Statelor Unite în această țară.

În planurile pe termen îndelungat ale Statelor Unite privind Asia de Sud-est, Tailandei i-a fost rezervat rolul de bază agresivă împotriva Vietnamului, a întregii peninsule indochineze. Drept premisă servește presupunerea că această țară ar constitui un fel de „oază", în care mîna de fier a unei dictaturi militare, stipendiată de dolarii americani, ar permite crearea unei plăci turnante strategice de rezervă. Încă de pe acum, numărul militarilor americani se ridică la 25 000 de soldați, adică aproape dublu decît la începutul anului curent. Două treimi din acest efectiv aparține forțelor aeriene ale Statelor Unite și deservește cele cîteva sute de avioane folosite în bombardamentele americane împotriva unei părți a Laosului și a Republicii Democrate Vietnam. De pe teritoriul Tailandei sînt lansate, de asemenea, numeroase provocări împotriva Cambodgiei. Conform unor date apărute în presa americană, 45% din bombardamentele asupra Republicii Democrate Vietnam sînt efectuate de avioane care își au bazele în Tailanda. De altfel, nu există nici măcar un singur aeroport tailandez care să nu aibă un larg sector rezervat pentru „U. S. Air Force". Pentru construcțiile militare aflate în desfășurare, Statele Unite au alocat suma de 200 de milioane de dolari. În august urmează să fie dată în folosință o mare bază aeriană pentru bombardiere grele lîngă Sattihip. Acest nume este legat și de crearea unei baze navale care să permită debarcarea rapidă a unor mari efective, cît și a unor importante cantități de muniții și alt material de război. Geniștii americani supraveghează totodată extinderea rețelei de drumuri strategice care converg spre provinciile de nord-est ale țării. Principala atenție a fost acordată șoselei care leagă capitala de Nong Khai, localitate situată pe fluviul Mekong, exact în fața orașului Vientiane.

Liniștea aparentă care a creat Tailandei faima de „oază de securitate" este urmarea celor șase ani de lege marțială în vigoare și a celor 875 de milioane de dolari aspirați, din 1946, sub forma „ajutorului" american, pentru menținerea dictaturii militare. O radiografie a țării arată că Tailanda este prinsă în cleștele subdezvoltării și se află situată, din punct de vedere al nivelului producției, pe unul din ultimele locuri în Asia. 85% din locuitori trăiesc de pe urma agriculturii, care de altfel furnizează 80% din venitul național. O idee asupra situației populației a furnizat-o ziarul **Bangkok Post**, *scriind: „Majoritatea țăranilor tailandezi sînt șerbi ai proprietarilor funciari; ei lucrează în condiții îngrozitoare și trebuie să dea jumătate din recoltă proprietarului". Resursele minerale au fost acaparate de monopolurile străine. Tailanda este cunoscută ca unul din cei mai mari producători de cositor. Din momentul aderării însă la Consiliul internațional al cositorului, ea a fost obligată să-și limiteze producția, să închidă o treime din mine și să arunce pe drumuri 15 000 de muncitori. Cu toate că 60% din buget este destinat armatei și aparatului represiv, forțele patriotice s-au pus în mișcare. Unii comentatori occidentali consideră că Tailanda se află în ajunul unor evenimente ca cele din Vietnamul de Sud, mai ales după constituirea Frontului patriotic tailandez, în al cărui program se află înscrise lupta împotriva tratatelor inegale impuse de Statele Unite și împotriva dictaturii militare, ieșirea țării din S.E.A.T.O., asigurarea neutralității, dezvoltarea culturii naționale, ridicarea nivelului de trai. După cum relatează ziarul* **New York Times**, *forțele armate ale Statelor Unite participă nu numai la „al doilea front aerian" împotriva Vietnamului, la vastele construcții logistice, ci și la lupta împotriva mișcării insurecționale din provinciile de nord-est.*

Tailanda constituie o țară despre care în acest an se va mai vorbi. Nu numai din cauza rolului care i s-a rezervat în planurile agresive ale Statelor Unite, dar și pentru că departe de a fi o „oază", țara întreagă se aseamănă mai curînd cu un vulcan în preajma erupției.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 30 (154)
30
VINERI
29 iulie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

OXIGENUL... ÎN CONTRACTE

Cu 5—6 ani în urmă, cînd producția de oxigen era sub nevoile mereu crescînde ale economiei, era firesc ca acesta să fie repartizat de către organul coordonator (Ministerul Industriei Chimice). Acum, însă, cînd oxigenul se produce în cantități suficiente, acest sistem nu mai corespunde. Și iată de ce: beneficiarii sînt obligați să încheie contracte pentru cantitatea repartizată de forul tutelar, chiar dacă de la început ei știu că nu o vor ridica în întregime. De aici, procese între furnizor și beneficiar, ambii nevinovați, deoarece cantitatea contractată a fost stabilită de forul tutelar.

De aceea, sînt necesare cîteva îmbunătățiri ale actualului sistem de desfacere: să se desființeze sistemul de repartizare a oxigenului tehnologic pentru întreprinderile care — producînd oxigenul — îl și consumă; contractarea oxigenului tehnic îmbuteliat să se facă direct de către întreprinderi, iar planul să fie întocmit în conformitate cu contractele încheiate. Dacă, din anumite motive, nu se poate renunța la sistemul actual, ministerul să facă repartizarea numai pentru marii consumatori, ceilalți urmînd să încheie contracte direct cu întreprinderea producătoare. S-ar ușura, astfel, munca organelor centrale de desfacere și aprovizionare, precum și activitatea serviciilor de desfacere ale furnizorilor de oxigen.

Andrei COZOȘ
contabil șef, Combinatul de îngrășăminte azotoase - Tîrgu Mureș

LUCRĂRILE CONTINUĂ...

Organele Ministerului Industriei Ușoare au desemnat doi juriști în scopul întocmirii unui îndreptar în materia legislației investițiilor. Lucrarea părea simplă. Nu era altceva de făcut decît să se trieze și să se sistematizeze materialul respectiv. Dar surpriza! Cei doi juriști au dat peste un mare număr de acte normative. Pînă la ora actuală au fost „descoperite" aproximativ 323 H.C.M.-uri, 608 instrucțiuni și nu mai puțin de 8234 avize. Și cum, în medie, fiecare din aceste acte cuprinde cam opt paragrafe, înseamnă că numărul acestora atinge cifre foarte mari, sub incidența cărora se pot găsi constructori, ingineri, arhitecți, economiști, juriști, organe de control și organe de conducere, răspunzînd fiecare pentru respectarea lor. Ceea ce este mai interesant este că aceste lucrări nu s-au terminat. În fața acestei situații un singur lucru este de așteptat. Printr-o cumulare atentă forurile competente să reducă la minimum numărul acestor acte normative.

P. V. ALEXANDRESCU
jurisconsult, I.I.S. „Tehnica textilă"-București

ROLUL ECONOMISTULUI

În pagina „Cititorii către redacție", nr. 14 (138) al revistei, a apărut scrisoarea „Diferențiere nefundamentată". În legătură cu conținutul acesteia, vreau să vin cu date și observații din domeniul meu de activitate.

De la sfîrșitul anului 1962, în Ministerul Industriei Ușoare, în ramura industrială „Lînă și mătase", funcționează, la nivelul întreprinderilor, servicii plan-preț de cost — prețuri. La început, asemenea servicii au funcționat, în mod experimental, la cîteva întreprinderi, pentru ca ulterior ele să fie extinse în tot sectorul. Dar cum? La „Textila"-Buhuși, „Partizanul roșu"-Brașov, Uzinele textile-Cisnădie și „Industria lînii"-Timișoara, ele au continuat să funcționeze ca servicii, cu denumirea de mai sus (restul au devenit simple „servicii preț de cost"). Forul nostru tutelar le-a decretat pe primele ca fiind tehnice, iar pe ultimele — pur economice, asimilîndu-le serviciilor contabilității și financiar; subordonarea: primele — directorului întreprinderii, ultimele — contabilului șef. Nu vedem în ce constă justificarea acestei încadrări, mai ales că, în toate cazurile, este vorba de o activitate economică, unde se cere pregătire superioară economică. De altfel ,cred că nici Ministerul Industriei Ușoare n-ar putea răspunde de ce unele servicii asimilate serviciilor contabile sînt conduse de cadre tehnice (exemplul Întreprinderii textile „Proletarul"-Bacău).

Și încă un amănunt elocvent: conform unor instrucțiuni la nivel de direcție, consumurile specifice realizate sînt calculate de serviciul preț de cost, iar inginerul de specialitate (sau tehnicianul) din cadrul serviciului tehnic nu face altceva decît să le copieze, pentru a transmite la organul tutelar formularele N.C.R., în care se înscriu aceste date. Comentariile sînt, desigur, de prisos. Nedumeriri există, totuși.

Aly SAMOVICI
economist, I.I.S. „Dorobanțul"-Ploiești

CABANE ÎN MUNȚI

În munții din regiunea Suceava se vor construi în curînd, o serie de cabane, care vor întregi frumusețea peisajului, sporind și baza materială a turismului în

aceste zone. Aceste cabane, realizate de institutul nostru, vor folosi într-o primă etapă la cazarea muncitorilor forestieri, iar după aceea— turiștilor și vînătorilor.

Cabanele vor fi dotate cu grupuri sanitare, grup electrogen și posibilități de încălzire centrală. Ele vor înlocui baracamentele de pînă acum. Asemenea cabane se vor construi și în alte regiuni ale țării.

arh. Șt. MOCOFĂNESCU
Institutul de studii și proiectări forestiere-București

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

● CONSUMUL DE METAL, FURNIZORII ȘI STASUL

La articolul cu acest titlu **din** *nr. 21 al revistei, redacția a primit următoarele răspunsuri:*

● **Uzina „Laminorul", Brăila** — Materialul publicat în „Viața economică" reflectă just calitatea produselor ce livrăm și constituie un sprijin prețios în activitatea noastră de viitor. În urma unei analize s-au stabilit măsuri care să contribuie la îmbunătățirea calității produselor noastre. Astfel, s-a dublat numărul de probe de control interfazic, prin refulare în vederea eliminării fisurilor din cauza suprapunerilor de laminare; s-a dublat numărul de probe pentru analiză chimică în vederea verificării mai temeinice a încadrării laminatelor în analizele chimice standardizate.

În ce privește propunerea de modificare a prevederilor standardelor în vigoare se vor face intervenții prin direcția noastră generală la Oficiul de stat pentru standarde.

Asigurăm că, în viitor, se vor lua toate măsurile în vederea realizării unor produse care să răspundă cerințelor beneficiarilor.

ing. Ștefan GHEORGHIȚĂ
director

● **Industria Sîrmei-Cîmpia Turzii.** — Calitatea produselor laminate și trase destinate fabricației de șuruburi a fost obiectul unor analize și cercetări minuțioase în uzina noastră. În anul 1965, Fabrica de șuruburi din Brașov a reclamat ca necorespunzătoare cantitatea de 40 tone de oțel laminat și tras. În urma analizelor efectuate, s-a constatat că motivul principal al necorespondenței în fabricație era duritatea oțelului care, deși se încadra în prevederile stasului, nu satisfăcea condițiile de lucru la mașinile de presat. Ca urmare a acestui fapt, s-au stabilit condiții speciale de recoacere și astfel reclamațiile au fost eliminate aproape total. Menționăm că toate produsele destinate Fabricii de șuruburi din Brașov se vor verifica la proba de scînteie, iar pentru detectarea fisurilor la barele trase se va utiliza sortarea prin feroflux.

Ioan STANATIEV
director general

● **Combinatul siderurgic Reșița.** — **În articolul apărut în „Viața economică" se arată că Fabrica de șuruburi din Brașov** întîmpină unele **greutăți în ce privește** calitatea ba**relor laminate** folosite pentru con**fecționarea șuruburilor.** Printre **uzinele furnizoare** care au livrat **material** necorespunzător acestei **unități se află** și Combinatul side**rurgic din Reșița.**

Pentru a elimina reclamațiile beneficiarilor noștri, au fost luate o **serie de măsuri menite** să ducă la **obținerea unor produse** corespun**zătoare. Astfel, se urmărește** în mod deosebit marcarea corectă a materiei prime și a materialului laminat, se controlează în mod amănunțit aspectul produsului și dimensiunile acestuia, iar pentru depistarea amestecurilor se folosesc sortatoare electromagnetice.

ing. I. POTOCEANU
director general

● **Direcția generală pentru metrologie, standarde și invenții.** — Standardul de oțel rotund pentru șuruburi, nituri și piulițe (STAS 794—64) a fost elaborat (în urma revizuirii STAS 794—59) de către Uzina „Laminorul" din Brăila. Actualizarea acestui STAS s-a efectuat pe baza unei largi anchete la care au fost consultați 28 factori interesați printre care și Fabrica de șuruburi-Brașov. De remarcat că nici una din observațiile primite nu s-a referit la lungimile de livrare ale barelor din acest oțel. De altfel, precizăm că nici cu ocazia propunerilor de plan de standardizare pe anul 1967 nu am primit vreo propunere referitoare la acest standard.

Cu ocazia discutării anteproiectului de plan general de standardizare pe 1967, care va avea loc la Oficiul nostru cu delegații ministerelor și a organelor centrale — se va pune în discuție și problema eventualei revizuiri sau modificări a acestui standard ca urmare a celor sesizate în articolul publicat în „Viața economică".

I. MILETINEANU
director general adjunct

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION ZĂRNESCU, I.R.V.P.A. Iași. — Taxele de transport încasate nejust de întreprinderile de resort, trebuie restituite pe cale administrativă, la cererea întreprinderilor plătitoare. Pentru transporturile pe cale ferată, termenul stabilit de Banca Națională a Republicii Socialiste România (Scrisoarea nr. 29009 din 18 noiembrie 1965) este de 60 de zile. Tot prin această scrisoare se precizează că, o dată cu suma restituită ca încasată nejust, unitatea obligată la restituire suportă și o penalitate de 0,05% pentru fiecare zi de întîrziere peste termenul în care trebuia să efectueze restituirea. La sumele restituite în termen, pentru unitățile de cale ferată nu sînt prevăzute penalizări.

Necunoașterea unor sume plătite în plus, — cum este cazul taxelor de transport la care vă referiți, — reprezintă daune aduse avutului obștesc, imputabile salariaților vinovați de producerea lor. Împuternicitul din cadrul întreprinderii, de a verifica calculul taxelor din documentele de transport, poartă răspunderea materială pentru nesesizarea plății eronate, în conformitate cu prevederile art. 67—68—68[1] din Codul Muncii. In Instrucțiunile nr. 1547 și nr. 385 (15 mai 1962) ale Ministerului Justiției și Ministerului Finanțelor se arată, la pct. V, că: „sînt situații în care, ca urmare a nerealizării unor creanțe sau efectuării unor plăți, deși s-a produs o diminuare a fondurilor unității, totuși nu este cazul a se lua măsuri de imputare, deoarece intervine o regularizare între organizația socialistă și bugetul de stat. Este cazul organizațiilor socialiste de stat creditoare care nu mai pot încasa de la organizațiile socialiste sumele ce le sînt datorate, întrucît au fost prescrise potrivit legii. În măsura în care, în asemenea situații, se face dovada că sumele în cauză au fost vărsate la buget de organizațiile socialiste debitoare, nu se iau măsuri de imputare". Acest text nu se aplică însă în cazul sumelor plătite de organizațiile socialiste cu titlul de penalități. Instrucțiunile citate prevăd la pct. IV obligativitatea recuperării penalităților respective de la angajații vinovați de plata lor. Pentru a determina organizația debitoare să verse suma prescrisă la bugetul statului, se va proceda conform prevederilor Instrucțiunilor nr. 64410/1962 ale Ministerului Finanțelor. Dacă unitatea debitoare nu a remis suma respectivă la bugetul de stat, aceasta va fi imputată salariatului vinovat de neurmărire, potrivit prevederilor acelorași Instrucțiuni.

FLOREA C. VASILE, Cîmpulung-Muscel — **Marketing** vine de la cuvîntul englezesc **market,** care înseamnă **piață.** În sensul său strict, **marketing** se traduce: **comerț, vînzare, desfacere.** Prin **marketing** se înțelege, însă, și totalitatea activităților unei întreprinderi sau firme în vederea cunoașterii prelucrării și stăpînirii pieței pentru anumite produse, incluzîndu-se și acțiunile îndreptate spre crearea cererii, influențarea consumatorilor etc.

ANDREI VIRGIL, Galați — Diferența de salarizare între tarifele personalului stațiilor de aer comprimat de la I.U.S.C.M. și I.C.M.S.-Galați se explică astfel: I.C.M.S. aparține ramurii de construcții-montaj, avînd salariați încadrați după tarifele folosite în acest sector, în timp ce I.U.S.C.M. este din ramura siderurgică, cu salariați încadrați după tarifele folosite în această ramură.

CONST. MANOLIU, Arad — La întreprinderile (trusturile) de grad special (I a și b), precum și la șantierele de gradul I, s-au prevăzut funcțiile șef de birou — atît la serviciile producție, tehnic, mecanic-șef, planificare, organizarea muncii, aprovizionare, cît și la financiar și contabilitate.

Întreprinderile nu au obligația să includă în statele de personal toate funcțiile prevăzute în nomenclatorul specific. Luînd măsuri organizatorice corespunzătoare, ele pot contopi unele servicii sau pot elimina funcțiile pe care nu le consideră necesare, fără ca asemenea măsuri să poată fi considerate ca o modificare unilaterală a contractului de muncă al cadrelor care, — dacă nu s-au luat asemenea măsuri — ar fi fost, eventual, îndreptățite să fie promovate în funcții superioare.

OTILIA RĂCEANU, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej — În conformitate cu art. 11 din Instrucțiunile pentru aplicarea Hotărîrii nr. 1059/1959 și cu completările din Îndreptarul de aplicare, la stagiul de activitate în învățămînt — atît pentru învățători, cît și pentru profesori — se ia în considerare și timpul servit ca pedagog (supraveghetor de ordine sau educator la școlile profesionale), dacă cei în cauză au avut, în acea perioadă, studiile necesare pentru îndeplinirea funcției respective.

IULIUS BODONI, economist principal, I. L. Tg. Mureș — Examenul pentru obținerea certificatului de traducător se ține o dată pe an, de regulă în luna aprilie. Înscrierea la acest examen, trebuie făcută cu cel puțin 30 de zile înainte de sesiune, adică între 5 ianuarie și 1 martie ale fiecărui an.

Examenul constă în probe scrise la specialitățile și limba la care candidatul este înscris, pe baza cunoștințelor însușite în diverse situații (studii de specialitate, cursuri etc.).

UN GRUP DE ȘOFERI din Abrud. — Anexa a doua din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 292/1959 cuprinde angajații care lucrează în munci grele sau vătămătoare. În această anexă nu sînt incluși șoferii care lucrează pe autocamioane de peste trei tone. Ei beneficiază de un concediu de odihnă cu o durată mai mare decît alți angajați, ceea ce contribuie la refacerea forței lor de muncă, asigurîndu-le astfel posibilitatea îndeplinirii în bune condițiuni a sarcinilor de serviciu și după împlinirea vîrstei de 55 de ani. La a doua întrebare, într-un număr viitor.

Căi ale ridicării eficienței

REDUCEREA PONDERII CONSTRUCȚIILOR ÎN VOLUMUL INVESTIȚIILOR

Tiberiu HORVATH
vicepreședinte al Băncii de Investiții

P*ENTRU progresul continuu și rapid al întregii economii naționale, în perioada 1966—1970 se prevede înfăptuirea unui program amplu de investiții. Dovadă elocventă a potențialului economic al țării,* **volumul total al investițiilor se ridică în cincinal la peste 280 miliarde lei — simțitor sporit față de cel stabilit în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R.** *Numai investițiile prevăzute pentru 1970 — ultimul an al cincinalului — sînt cu 5 miliarde de lei mai mari decît totalul investițiilor realizate în perioada 1951—1955.*

Atît la plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966, cît și la sesiunea Marii Adunări Naționale s-a subliniat cu tărie necesitatea obținerii unei eficacități sporite a investițiilor. În complexul de probleme și aspecte pe care le ridică creșterea eficienței investițiilor, **o deosebită însemnătate are folosirea mai rațională a spațiilor existente, precum și reducerea ponderii construcțiilor din valoarea totală a investițiilor în favoarea dotării cu mașini și utilaje perfecționate, atît a întreprinderilor existente, cît și a noilor obiective industriale, cooperarea în executarea și folosirea în comun a unor utilități, amplasarea utilajelor în aer liber, dimensionarea justă a depozitelor etc.**

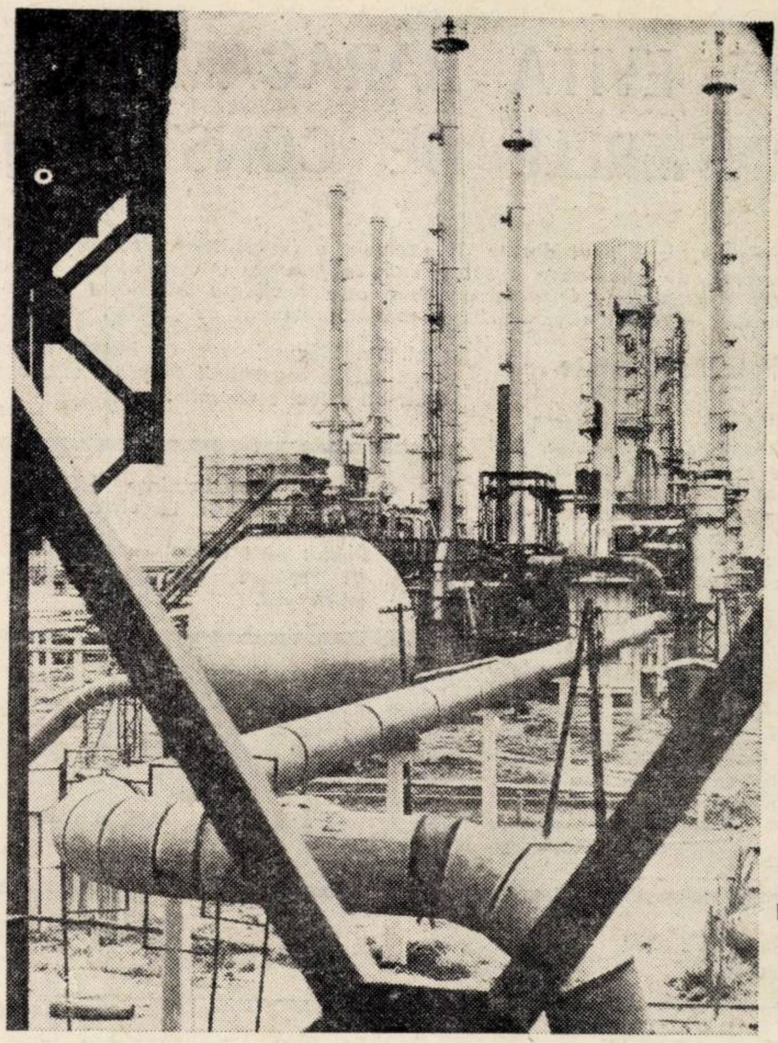

Noi dimensiuni arhitectonice industriale în Oltenia (Fabrica de acetilenă de la Combinatul chimic-Craiova)

Spațiile existente — mai bine folosite

ÎN scopul obținerii unei eficiențe mai înalte a investițiilor, unele institute de proiectare și întreprinderi **au trecut fie la restudierea documentației elaborate și la găsirea unor soluții mai economicoase, fie la folosirea mai rațională a spațiilor existente, cît și a celor în curs de execuție sau proiectare.** În urma unei atente restudieri de către Institutul de proiectare al industriei ușoare a documentațiilor elaborate pentru 7 obiective industriale, de pildă, s-a putut obține o economie de peste 52 milioane lei, din care 35,6 milioane pe seama lucrărilor de construcții.

Pe calea indicată de partid de a se folosi mai bine, în primul rînd, suprafețele existente a mers și Fabrica de piele și încălțăminte din Cluj. Ca urmare a revizuirii documentației tehnice pentru dezvoltarea sectorului de încălțăminte, aici s-a obținut — în principal pe seama folosirii suprafețelor existente în proporție de 45% în loc de 10%, cît fusese prevăzut anterior — o reducere a valorii totale a investiției de la 129 milioane lei la 105 milioane, concomitent cu o creștere a capacității de producție proiectate de la 23,2 milioane perechi/an la 24,1 milioane perechi.

În economia forestieră, dublarea în cincinal a producției de plăci aglomerate, sporirea de 2,7 ori a plăcilor fibrolemnoase și de 2,3 ori a producției de furnir, se vor obține în proporție de 85% în unitățile existente, prin mărirea coeficientului de schimburi. În acest fel, va deveni posibil să se renunțe la construirea unor noi fabrici și, deci, să se realizeze însemnate economii de fonduri de investiții.

În etapa actuală, cînd în fiecare domeniu se pune cu acuitate problema obținerii unei eficiențe economice cît mai înalte, identificarea de noi posibilități de utilizare cît mai rațională a capacităților existente și de ridicare a indicelui de folosire a schimburilor, reprezintă importanta cale de economisire a fondurilor de investiții.

Dimensionarea justă a construcțiilor

PE măsura creșterii volumului investițiilor, al efortului pe care îl face statul nostru pentru continua dezvoltare a economiei naționale, o importanță deosebită o prezintă reducerea ponderii construcțiilor în volumul total al investițiilor. **„Este știut că în anii trecuți** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a. c. — **s-au executat construcții industriale cu suprafețe mult mai mari decît cele impuse de procesele tehnologice, s-au manifestat tendințe de gigantism și supradimensionare a unor construcții, iar în unele cazuri s-a recurs cu ușurință la demolarea unor construcții care mai puteau fi folosite. Toate acestea au dus la irosirea unor fonduri de investiții ce puteau fi utilizate pentru dotarea tehnică a întreprinderilor".**

Pe plan mondial există tendința de scădere continuă a ponderii volumului de construcții în valoarea totală a investițiilor. În țara noastră această pondere se menține încă la un nivel ridicat, marcînd în anumite perioade tendințe de creștere. În ultimii 15 ani, de pildă, acest indicator a variat — după datele Direcției Centrale de Statistică — între 55,2% în 1956 și de 44,5% în 1961, **realizîndu-se o medie de 47,4% în totalul investițiilor.**

Există, fără îndoială, o serie de factori care acționează în diferite perioade cu o preponderență mai mare sau mai mică asupra nivelului acestui indicator. Modul de repartizare a fondului total de investiții pe ramuri al economiei naționale influențează sensibil volumul construcțiilor. Astfel acțiunea de dotare a agriculturii cu diverse mașini agricole, a sectorului de transporturi cu diferite mijloace (locomotive, vagoane, autocamioane, vase fluviale și maritime etc.), are o influență însemnată asupra indicatorului în discuție. Cheltuielile pentru lucrări de foraj, explorări geologice, cît și volumul acțiunilor social-culturale influențează, de asemenea, fiecare în mod deosebit asupra nivelului construcțiilor în totalul investițiilor.

Analizîndu-se structura investițiilor destinate industriei și, în cadrul acesteia, diferitelor ramuri, se constată variații ale indicatorului, cu tendințe de scădere în perioadele în care accentul se pune pe reutilarea, modernizarea sau dezvoltarea întreprinderilor existente. În perioadele în care creșterea capacităților se realizează pe seama unor obiective noi, indicatorul are tendința de creștere și, îndeosebi, în anii în care ponderea lucrărilor care încep este mai accentuată. Uneori, în cadrul aceleiași ramuri,se constată variații sensibile ale ponderii construcțiunilor din valoarea totală a investițiilor, în funcție de natura acestora. Astfel, în ramura energiei electrice ponderea hidrocentralelor în totalul investițiilor influențează în mare măsură nivelul indicatorului analizat.

În acțiunea de micșorare a ponderii construcțiilor, o mare însemnătate are **justa dimensionare a suprafețelor și volumelor construite, cît și a rețelelor aferente.** Din păcate, în multe cazuri, nu s-a ținut și nu se ține seama de acest principiu, deficiențele identificîndu-se fie în fază de avizare a proiectelor, fie abia după executarea lucrărilor. La Combinatul de celuloză și hîrtie din Călărași, de pildă, hala pentru confecții de hîrtie este insuficient utilizată, folosirea ei integrală putînd conduce la o creștere a producției cu 140% peste cea proiectată. Dar mai e și un alt aspect. Pe acoperișurile halelor industriale se prevăd în mod exagerat executarea de luminatoare înalte (3 m) și grele, care măresc volumul construit și costul clădirilor cu circa 15%. Aceste luminatoare, prevăzute în principal pe considerente de ventilație, nu se deschid practic niciodată.

La un număr de 20 ateliere S.M.T., precum și la Uzina mecanică-Cugir au fost prevăzute poduri rulante în loc de grinzi rulante, mărindu-se astfel în mod inutil volumul construit, precum și costul investiției.

În lumina exemplelor arătate, la care se mai pot adăuga multe altele, reiese că orice exagerare în supradimensionarea unor construcții, ca și soluțiile neraționale adoptate în proiecte, duc la scumpirea costului investițiilor.

Cooperarea și folosirea comună a unor utilități

O CALE importantă de economisire a fondurilor de investiții și de reducere a volumului de construcții din totalul investițiilor, o constituie **raționala amplasare și alegere a terenului pentru întreprinderile industriale și asigurarea cooperării în executarea și folosirea în comun a unor utilități** (apă, canal, energie electrică și termică etc.), **de către întreprinderi, ca și între acestea și oraș.** În urma reanalizării studiului tehnico-economic al Fabricii de confecții-Oltenia, de exemplu, la propunerea Institutului de proiectare al Industriei Ușoare s-a acceptat ca centrala termică de aci să asigure și necesitățile spitalului care se construiește (inițial prevăzut a avea și el o

(Continuare în pag. 4)

DEZBATERI

Fondul de organizare a șantierului

PARTICULARITĂȚILE procesului de producție în construcții implică efectuarea unor cheltuieli specifice, de organizare a șantierului, care sînt acoperite de beneficiari din fondurile de investiții.

Aceste fonduri se determină pe baza unei cote procentuale care se aplică la valoarea totală a devizului general. Gospodărirea sumei astfel constituită se încredințează constructorului, iar economiile realizate la cheltuirea ei revin acestuia ca beneficii peste plan.

Ținînd seama de faptul că condițiile de desfășurare a lucrărilor diferă de la o construcție la alta, cotele variază în funcție de grupa de lucrări : construcții industriale, construcții de locuințe, tunele, linii de energie electrică etc., sau de localitățile în care se desfășoară lucrările.

O gradare mai nuanțată a cotelor

Cheltuielile de organizare, prin natura lor, au însă o compoziție eterogenă, cuantumul lor fiind influențat și de alte aspecte, factori și condiții care ar trebui luate în considerare în stabilirea cotelor respective.

Astfel organizarea de șantier presupune, în primul rînd, deservirea procesului de producție : asigurarea căilor de comunicații, a rețelelor de apă și energie electrică, a atelierelor auxiliare, a depozitelor, birourilor și a altor amenajări și instalații. Cuantumul cheltuielilor necesare pentru înfăptuirea unora din aceste lucrări depinde de amplasamentul construcției, de depărtarea de căile de comunicație și de rețelele principale. Practica arată că în raza aceluiași oraș cheltuielile de organizare efective diferă substanțial între construcțiile amplasate în cartierele dotate din punct de vedere edilitar și cele situate la marginea orașului, pe locuri virane, unde adeseori lipsește orice înzestrare edilitară.

O parte importantă a cheltuielilor de organizare este destinată asigurării condițiilor de cazare și deservire social-culturală a muncitorilor care iau parte la lucrările respective. Toate aceste cheltuieli variază și în raport cu tehnica folosită la construcțiile în cauză. Astfel, prefabricatele și alte rezolvări economicoase ale soluției constructive, care determină o productivitate a muncii ridicată, au ca efect micșorarea necesarului de forță de muncă și deci o reducere a cheltuielilor de organizare.

Cele de mai sus impun — după părerea noastră — **o gradare mai nuanțată a cotelor,** cu ajutorul cărora să se constituie fondurile pentru organizarea de șantier, astfel ca acestea să reflecte mai judicios influențele pe care le exercită toți acești factori, iar volumul acestor fonduri să corespundă unor necesități reale.

Recuperare... dar în condiții echitabile

Cheltuielile de organizare se transformă în cea mai mare măsură în elemente materiale ale organizării de șantier, din care, numai unele dintre acestea se pot recupera și utiliza și la alte lucrări (baracamente, piese prefabricate etc.).

Proporțiile dintre aceste tipuri de cheltuieli nu sînt și nu pot fi stabilite cu anticipație. Conform actualelor reglementări, întreprinderea are latitudinea de a face cheltuieli de un tip sau de altul, pe baza orientării ei în raport cu situația existentă.

Un impediment în utilizarea eficientă a fondurilor de organizare îl constituie modul de transmitere a construcțiilor definitive realizate din fondurile respective.

După ce a imobilizat o parte din fondurile de organizare a șantierului în construcții definitive — soluție care prin calitățile tehnice și durata de exploatare este mai eficientă în raport cu construcțiile provizorii — constructorul are obligația de a le preda cu titlul gratuit în momentul închiderii șantierului său altor beneficiari. Astfel, el este dezavantajat față de acei constructori care au recurs la construcții provizorii, demolabile sau demontabile la terminarea lucrărilor, recuperînd astfel valori materiale de un volum adeseaori însemnat.

Pentru a asigura stimulentul necesar folosirii mai largi a soluțiilor de organizare incluzînd construcții definitive, trebuie asigurată valorificarea fondurilor imobilizate în aceste construcții, bineînțeles în raport cu starea lor generală și gradul de uzură, în momentul în care întreprinderea predă aceste construcții. În acest sens, **consider că beneficiarul transferului ar trebui în acest caz să plătească**

lector univ. C. BASNO

(Continuare în pagina 4)

SE POT EVITA BARACAMENTELE PE ȘANTIERELE DE CONSTRUCȚII?

ÎN vederea obținerii unei durate de execuție a investițiilor cît mai redusă, în proiectele de organizare a șantierelor se prevede o concentrare masivă de lucrători constructori. Cazarea acestora este rezolvată îndeobște printr-o soluție comodă : — construirea de baracamente provizorii de șantier.

● Costuri ridicate nejustificate

AȘA se explică de ce în prezent, aproape pe toate marile șantiere, poți întîlni adevărate cartiere de baracamente — de dimensiuni foarte mari — cu aspect necorespunzător. În foarte multe cazuri, acestea sînt executate din zidărie de cărămidă, cu acoperiș de lemn (cost redus de deviz ; economie de metal și lemn), întrucît se prevede o durată de șantier mai mare de 5 ani. Este caracteristică în acest sens experiența Ministerului Industriei Chimice la care aproape nici unul din șantiere n-a fost închis, întrucît apar noi lucrări în continuare. Cînd barăcile se construiesc din panouri demontabile de lemn, costul lor este mai ridicat și, în majoritatea cazurilor, ele nu ajung să fie demontate și refolosite.

Zone mari cu asemenea baracamente se pot întîlni la Hunedoara, Brăila, Chișcani, Tr. Măgurele etc. **Ce înseamnă, valoric, aceste construcții se poate afla ușor dintr-un calcul economic :**

- **Costul unei locuințe definitive se ridică la circa 800 lei/m² Ad.**
- **Costul unei barăci cu instalații ajunge la circa 500 lei/m² Ad.**

Dacă la cei 500 lei se mai adaugă și costul instalațiilor de termoficare — care se fac pe unele șantiere mari — reiese clar că este total neeconomic să construiești astfel de barăci. Și totuși ele nu sînt evitate. În unele locuri, volumul lor este foarte mare. Iată numai trei exemple :

Șantierul	Suprafața totală	Costul în lei
— Chișcani-Brăila	10 600 m²	4 100 000
— Craiova	12 600 m²	7 500 000
— Turnu Măgurele	12 300 m²	10 500 000

Lăsînd la o parte aspectul economic nefavorabil, trebuie reținut că baracamentele sînt locuințe oarecum improvizate, cu un confort redus (nu ca acela al unei locuințe definitive), construite în grabă în ideea că sînt provizorii. Mai neplăcut este însă faptul că mai întotdeauna barăcile rămîn și după terminarea construcțiilor, nu sînt demolate, formînd adevărate „orășele" improvizate.

În sprijinul afirmației de mai sus se pot da numeroase exemple. Voi aminti doar două dintre cartierele de baracamente existente : una lîngă Fabrica de faianță-Sighișoara, iar cealaltă în zona industrială a orașului „Gh. Gheorghiu-Dej". Ele n-au fost demolate, deși au trecut 5—6 ani de la terminarea lucrărilor de investiții.

● Și totuși există obligația de a se construi locuințe definitive

PENTRU a nu se permite generalizarea acestui procedeu, în 1962 a apărut o Hotărîre a Consiliului de Miniștri (nr. 504) care prevede în mod categoric ca, pentru cazarea muncitorilor constructori ce nu pot fi recrutați dintre localnici sau din apropierea localității respective, să se construiască locuințe definitive. După darea în funcțiune a lucrărilor de bază, aceste locuințe urmează să fie folosite la cazarea muncitorilor noului complex industrial sau la mărirea spațiului locativ al orașului.

Aceste clădiri definitive pot fi executate într-o primă etapă — în perioada folosirii lor de către constructori — cu un grad de finisaj mai redus. Treptat, pe măsura reducerii numărului de constructori, locuințele pot fi terminate conform proiectului și date în folosință.

Cu toate acestea, actualmente continuă să se construiască baracamente de cazare. În mod firesc se pune întrebarea : de ce nu se construiesc locuințe definitive în locul baracamentelor ? Iată și răspunsul — concretizat în cîteva cauze principale care dau naștere acestei situații :

- Amplasamentele obiectivelor noi sînt definitivate de multe ori tîrziu.
- Durata de elaborare a documentației atît în ce privește proiectul clădirilor de locuit, cît și a detaliului de sistematizare necesar pentru amplasarea lor, este de multe ori prea mare pentru ca locuințele să poată fi începute și terminate în timp util.
- Termenele de execuție și punere în funcțiune sînt scurte din momentul cînd lucrarea de investiții este aprobată.

● Două soluții

NU se poate spune că este imposibilă remedierea situației prezentate. De altfel, pînă acum s-au și făcut numeroase propuneri. Dintre ele sînt însă două, care pot fi aplicate imediat :

A. — În cazul construirii unor obiective industriale într-un oraș, sfatul popular respectiv să fie obligat să predea imediat organizației de construcții suprafețele necesare cazării muncitorilor constructori — din volumul de locuințe în curs de terminare — urmînd ca volumul de locuințe planificat în anul următor să fie majorat automat, cu aceste suprafețe de cazare. (Este greu de explicat, de pildă, de ce Sfatul popular al Capitalei consideră necesar ca în București, în preajma cartierului în curs de execuție din Balta Albă, să apară baracamente necesare Ministerului Industriei Chimice pentru cazarea constructorilor care vor lucra la investițiile industriale din zona Dudești. Colonia de baracamente va dura mult timp datorită eșalonării lucrărilor industriale și provoacă cheltuieli suplimentare inutile).

B. — Sfaturile populare trebuie să planifice elaborarea imediată a documentației tehnice pentru cîteva blocuri de locuințe în toate orașele în curs de industrializare în vederea cazării muncitorilor constructori și, pe cît posibil, în imediata apropiere a zonelor industriale în curs de dezvoltare.

ing. Ștefan GEORGESCU
CSCAS

FONDUL DE ORGANIZARE A ȘANTIERULUI

(Urmare din pagina 3)

constructorului contravaloarea acestor construcții din fondurile alocate pentru investiții, în așa fel încît acesta să-și reconstituie partea din cheltuielile de organizare imobilizate în construcțiile definitive care au făcut parte din lucrările de organizare a șantierului.

O astfel de reglementare ar fi necesară în gospodărirea tuturor elementelor materiale care se procură din fondul de organizare a lucrărilor de construcții-montaj.

Aplicarea consecventă a principiului cointeresării materiale a întreprinderilor în buna gospodărire a fondurilor de organizare implică cu necesitate evidența distinctă a fondului de organizare în toate formele sale : mijloace bănești, elemente materiale în depozit, elemente materiale înglobate în construcții și instalații, precum și trecerea acestor fonduri potrivit necesităților întreprinderii, dintr-o formă în alta, folosind atunci cînd este necesar relațiile de vînzare-cumpărare.

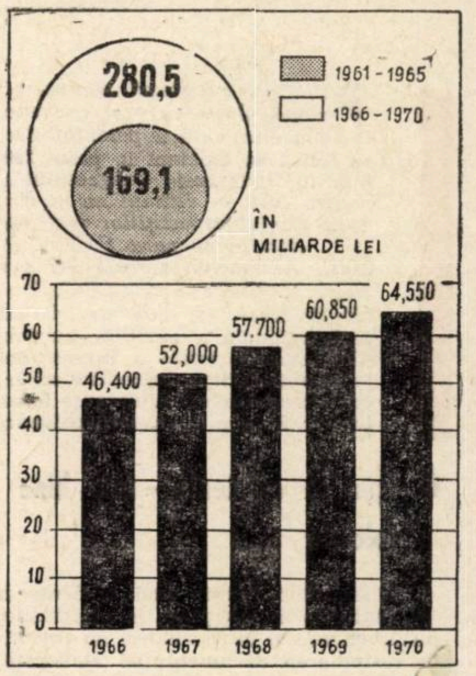

Investițiile centralizate din fondurile statului

După cum s-a mai arătat, o parte însemnată a cheltuielilor de organizare se incorporează în elemente materiale, folosite succesiv pentru mai multe lucrări. Practic însă, cheltuielile respective grevează numai prima lucrare. Aceste cheltuieli, efectuate la prima lucrare, se recuperează treptat pe măsura folosirii elementelor materiale respective în lucrările ulterioare.

În aceste condiții, pentru acoperirea necesităților în etapa în care se fac achiziții de elemente de organizare de valoare mai mare, consider că este indicată folosirea creditului. Intervenția creditului (de tipul creditelor pentru mica mecanizare) acordat pentru aceste elemente de organizare după o temeinică verificare a eficacității lor economice și rambursabil în cîțiva ani, ar constitui un sprijin însemnat în orientarea întreprinderilor către soluții de organizare cît mai judicioase, către construcții definitive, mai eficiente, chiar dacă inițial acestea solicită un volum mare de cheltuieli și presupun imobilizarea pe timp mai îndelungat a fondurilor.

Cointeresare prin stimulare directă

Cointeresarea colectivelor de muncă din întreprinderi în buna gospodărire a cheltuielilor de organizare, prin considerarea economiilor rezultate ca beneficii peste plan și constituirea pe această bază a fondului întreprinderilor, utilizat în mare măsură pentru construcția de locuințe, nu constituie un stimulent eficient în cazul întreprinderilor de construcții-montaj.

Pentru a asigura în acest scop stimularea colectivului de muncă din aceste întreprinderi apreciez ca necesară **sporirea gradului de cointeresare a cadrelor de muncitori și personal tehnic-administrativ de care depinde utilizarea rațională a acestor fonduri, eventual printr-un sistem de remunerare suplimentară de tip premial, în raport cu economiile obținute la administrarea fondului de organizare.** În legătură cu aceasta crește însemnătatea determinării judicioase a economiilor reale, deteminare care, în condițiile „continuității" elementelor materiale ale organizării și ale existenței unui sold permanent de astfel de materiale prezintă deficultăți. În acest scop, s-ar putea compara fondurile constituite pentru lucrările terminate în cursul anului cu creșterea valorii elementelor materiale în stoc plus valoarea reziduală a construcțiilor provizorii aflate pe șantiere.

Evaluarea judicioasă a elementelor materiale înglobate în construcții și instalații provizorii trebuie să aibă în vedere, pentru a evita supraaprecieri, nu valoarea construcției sau a instalației respective în acel moment, ci valoarea elementelor materiale (în funcție de gradul de uzură) ce se consideră că pot fi recuperate la demolarea sau demontarea ei. În acest fel se exprimă în mod mai real potențialul economic al constructorului rezultat din refolosirea acestor elemente materiale și gradul de recuperare a cheltuielilor de organizare efectuate anterior.

REDUCEREA PONDERII CONSTRUCȚIILOR ÎN VOLUMUL INVESTIȚIILOR

(Urmare din pagina 3)

centrală termică proprie), obținîndu-se în acest fel economii de circa 3 milioane lei.

Practica arată însă că această cale nu este urmată cu consecvență în toate împrejurările favorabile, mai ales din cauza unor interese îngust departamentale. Bunăoară, la Călărași, neanalizîndu-se cu suficientă exigență posibilitatea cooperării în privința epurării apelor uzate, s-au construit 3 stații de epurare separate (Combinatul de celuloză, oraș și îngrășătoria de porci). În prezent este în curs de realizare o a patra stație de epurare pentru Fabrica de prefabricate din beton. Această situație a dus nu numai la cheltuieli neraționale de investiții și exploatare, dar și la ocuparea suplimentară de terenuri agricole.

Insuficienta preocupare în realizarea unor baze comune pentru execuția lucrărilor în cooperare, atrage după sine, de asemenea, cheltuieli suplimentare. Cu toate insistențele depuse, nu s-a reușit să se realizeze baze comune pentru execuția lucrărilor la întreprinderile din zona industrială Buzău (Fabrica de sîrmă, Fabrica de zahăr, Fabrica de geamuri). O situație similară a existat și în cazul lucrărilor din zona industrială a orașului Iași.

Desigur, nu în toate cazurile se poate merge pe principiul cooperării în executare și, mai ales, pe folosirea în comun a unor utilități. O caracteristică a actualului cincinal — reflectat și prin modul de alocare a investițiilor — este atenția acordată repartizării teritoriale a forțelor de producție, urmărindu-se amplasarea unor noi obiective în centre mai puțin dezvoltate, pentru a se crea puncte industriale care să polarizeze toate celelalte elemente ale dezvoltării economice și sociale ale unor raioane și orașe. **Dar pentru marea majoritate a obiectelor prevăzute în perioada 1966—1970, studierea posibilităților de cooperare în executarea și folosirea în comun a unor utilități, se impune cu o deosebită stringență pentru realizarea investițiilor în condițiuni cît mai eficiente.**

● Utilaje în aer liber și depozite raționale

DIN practică rezultă că însemnate economii de investiții se pot obține prin **amplasarea unor utilaje și instalații în aer liber.** Comparînd, de exemplu, costul investiției pentru instalația de acid sulfuric de la Combinatul chimic din Turnu Măgurele, construită în ultimul timp, cu cel de la Combinatul de îngrășăminte azotoase din Piatra Neamț, construit cu circa 5 ani în urmă, se constată o reducere însemnată a valorii investiției, ca urmare a sporirii numărului de obiective amplasate în aer liber. Asemenea economii pot fi valorificate și în alte ramuri unde există posibilități. E nevoie însă ca la contractarea unor asemenea instalații să se asigure caracteristici corespunzătoare, care să permită funcționarea lor în aer liber. Dacă nu există o asemenea grijă se pot ivi situații ca la Uzina de alumină-Oradea, unde s-au montat instalații în aer liber dar care, ulterior, au necesitat a fi închise în clădiri, întrucît s-au dovedit că nu pot funcționa în asemenea condiții.

Grija pentru buna funcționare a unor instalații nu trebuie să ducă la exagerări, care se dovedesc ulterior costisitoare — așa cum s-au întîmplat lucrurile la Fabrica de celuloză Chișcani-Brăila. Aici, la stația de tratare a apei s-au folosit conducte izolate, ca și cum ar fi fost amplasate în aer liber — deși erau montate în interiorul clădirii și nu necesitau asemenea izolații.

Reducerea ponderii construcțiilor poate fi obținută și **prin justa proiectare și realizare a construcțiilor pentru depozitare a materiilor prime sau a produselor finite.** Ținînd seama în fiecare caz de condițiile specifice, trebuie analizată cu deosebită atenție și utilizată la maximum posibilitatea depozitării acestora în șoproane de construcție ușoară sau chiar pe suprafețe descoperite. Eliminarea în parte a construcțiilor închise de depozitare în industria siderurgică, ceramică, de lianți etc., ar contribui sensibil la micșorarea ponderii construcțiilor din totalul investițiilor. La Uzina metalurgică-Iași, s-a ridicat o construcție metalică pe o suprafață de depozitare închisă de 3 400 mp pentru produse care, în cea mai mare parte, pot fi depozitate în aer liber. Trăgîndu-se învățămintele cuvenite, unele dezvoltări ulterioare care se realizează în aceeași incintă, sînt proiectate cu depozitarea în aer liber.

★

CUNOAȘTEREA concretă și din vreme a obiectivelor planului cincinal creează condiții favorabile de reducere a ponderii construcțiilor în volumul total de investiții. Ministerele, institutele de proiectare și celelalte organe sînt stimulate să folosească cît mai gospodărește fondurile de investiții, la aceasta contribuind și faptul că sumele economisite vor rămîne la dispoziția departamentelor, putînd fi folosite pentru realizarea unor noi obiective economice. În același timp, din aceste fonduri va putea fi alocat un anumit procent pentru premierea inginerilor, proiectanților, muncitorilor, personalului de conducere din întreprinderi și ministere, care au depus eforturi pentru realizarea de economii.

În obținerea unor eficiențe cît mai înalte a investițiilor, organele Băncii de Investiții sînt chemate să-și îndrepte în mai mare măsură activitatea de control spre identificarea — atît în faza de proiectare, admitere la finanțare, cît și în decursul realizării lucrărilor — a tuturor surselor care duc la efectuarea de cheltuieli neeconomicoase. Preîntîmpinarea sau înlăturarea acestor cheltuieli, va contribui la utilizarea judicioasă a mijloacelor materiale și financiare alocate de stat pentru dezvoltarea economiei naționale și ridicarea bunăstării poporului.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Construcţia de locuinţe la sfaturile populare

REALIZĂRI VALORICE, DAR ŞI DAREA ÎN FOLOSINŢĂ!

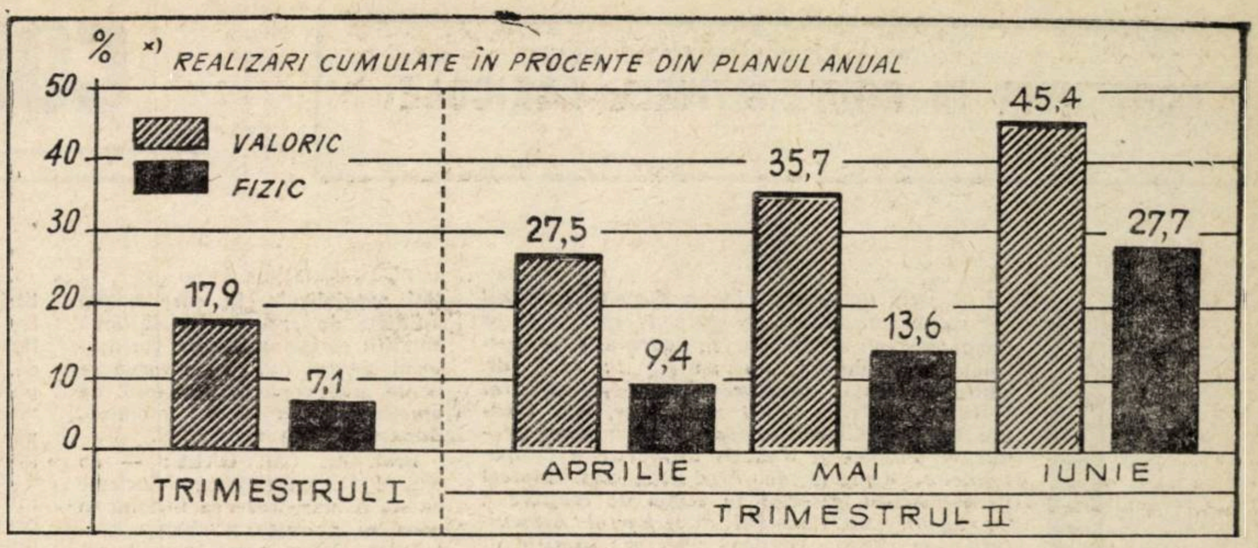

ÎN anul 1965, dinamica dărilor în folosinţă a construcţiilor de locuinţe a fost necorespunzătoare. Măsurile luate de unele comitete executive ale sfaturilor populare de a pregăti din timp proiectele, de a asigura amplasamente libere, corelate cu pregătirile făcute de organizaţiile de construcţii locale pentru buna desfăşurare a lucrărilor, au făcut ca în acest an ritmul de dare în folosinţă să se îmbunătăţească, realizările valorice să se coreleze în multe cazuri cu cele fizice. Astfel, în regiunea Bacău, în şase luni s-a realizat valoric 52,6% din planul anual şi s-au dat în folosinţă 47,3% din apartamentele planificate. Şi aceasta nu este singura regiune în care s-au obţinut realizări în această direcţie.

Pe ansamblul sfaturilor populare însă, — după cum se vede în graficul nostru — rezultă o neconcordanţă importantă între nivelul realizărilor valorice şi al celor fizice. Rezultatele obţinute pînă în prezent dovedesc că nici în acest an nu s-a asigurat o dinamică uniformă de terminare a locuinţelor şi că dările în folosinţă vor fi din nou concentrate în trimestrul IV. În oraşul Constanţa, de pildă, s-a realizat valoric 46% din plan, terminîndu-se însă numai 13,4% din numărul apartamentelor prevăzute a se da în folosinţă în acest an, iar în regiunea Iaşi, la o realizare valorică de 38,9%, corespunde o realizare fizică de 21,3%.

Cauza cea mai importantă a necorelării este stadiul lucrărilor în luna ianuarie la locuinţele începute în anul precedent, lipsa suficientă de pregătire pentru a lucra în condiţiile climatice din primele luni ale anului ca şi tendinţa, constatată în unele cazuri, de a umbla după realizări valorice în detrimentul celor fizice.

Realizarea unui ritm corespunzător de dare în folosinţă a apartamentelor, este condiţionată de pregătirea şi organizarea desfăşurării activităţii în construcţia de locuinţe. Ele trebuie începute astfel încît stadiul fizic al lucrărilor ce se continuă dintr-un an în altul, să permită executarea lucrărilor indiferent de condiţiile climatice. De aceea, de pe acum trebuie organizată pregătirea lucrărilor pentru frontul de lucru din anul viitor. (Aşa se întîmplă în prezent în regiunea Bacău). Această măsură cere ca titularii de investiţii, acolo unde acest lucru nu s-a făcut, să asigure în primul rînd proiectele şi amplasamentele libere. La lucrările în execuţie se impune concentrarea în mai mare măsură pe lucrările de finisaj.

ANCHETA NOASTRĂ

CONTRACTĂRI... FĂRĂ CONTRACTE ?

S-AU încheiat, nu de mult, operaţiunile de contractare a fondului de marfă (tricotaje, confecţii, ţesături, galanterie) destinat pieţei pentru trimestrul IV/1966 şi trimestrul I/1967. Timp de peste două luni reprezentanţii furnizorilor şi ai beneficiarilor s-au confruntat pentru stabilirea celor mai reuşite modele, care să satisfacă exigenţele sporite ale consumatorilor.

Din problemele pe care le ridică această acţiune şi care constituie obiectul acestei anchete, reţinem ca prim obiectiv — **modul în care se încheie contractele de furnizare la fondul pieţei** în aceste sectoare, încercînd să relevăm, din discuţiile purtate cu o serie de specialişti şi lucrători din întreprinderi, preocupările şi posibilităţile de simplificare a operaţiunilor de contractare.

În preocuparea de îmbunătăţire şi simplificare a metodologiei de contractare, evident, ministerele interesate au luat pe parcursul anilor o serie de măsuri cu vădite efecte pozitive cum sînt: elaborarea unui proiect de contract, formularea divergenţelor şi concilierea lor la locul contractării etc. Legat de modul în care se încheie contractele de furnizare la fondul pieţei, o măsură importantă, luată în comun de Ministerul Comerţului Interior şi Ministerul Industriei Uşoare, a fost emiterea la locul contractării a actelor administrative de planificare (repartiţii) înainte de perfectarea şi semnarea contractelor. Această măsură viza, în principal, o mai judicioasă corelare între fondul de marfă disponibil la furnizori şi produsele alese de beneficiari, între actele administrative de planificare şi anexele la contracte, între anexele la contracte şi contractele propriu-zise de furnizare la fondul pieţei.

Aşadar, măsuri complexe cu vaste implicaţii în asigurarea fondului de marfă. Apare firesc însă întrebarea: s-au tradus în viaţă în întregime aceste măsuri?

Iată ce ne declară tov. **P. ANASTASESCU, şeful Oficiului juridic din Ministerul Industriei Uşoare**: „Contractarea unor produse repartizate centralizat, aşa cum e cazul cu toate produsele textile, nu se poate efectua decît prin emiterea de către organele tutelare a actelor administrative de planificare (repartiţii), urmate, evident, de încheierea imediată a contractelor de furnizare. Dacă pînă acum un an actele administrative de planificare **se emiteau după semnarea anexelor la contracte** (cu 1—2 luni întîrziere) astăzi, prin măsurile organizatorice luate, acestea se emit la locul contractării înainte de perfectarea contractelor şi în perfectă concordanţă cu produsele alese de beneficiari, înscriindu-se astfel pe linia dispoziţiilor normative în vigoare. **Din păcate nu acelaşi lucru se întîmplă cu semnarea contractelor de către beneficiari la locul contractărilor**".

Într-adevăr, deşi operaţiunile de contractare au început la 4 mai a.c., dată la care beneficiarii au luat cunoştinţă de clauzele contractului (avînd astfel timp suficient pentru a le examina), se constată totuşi că aceştia au semnat, în marea majoritate a cazurilor, numai anexele la contracte, reţinînd contractele pentru a fi semnate la sediul întreprinderilor comerciale respective. **Ca urmare, după două luni de contractări, atît furnizorii**, cît şi beneficiarii au plecat de la locul contractărilor **fără contracte perfectate.**

„Situaţia pare evident bizară — **ne declară tov. A. SPORNIC** şef de serviciu în M.I.U. — dacă se ţine seamă că proiectul de contract a fost elaborat în comun de ministerul nostru cu organele de specialitate din M.C.I. Acest proiect de contract este aplicat, de altfel, de un an în relaţiile cu toate I.C.R.T.I.-urile, fără să se fi formulat divergenţe asupra clauzelor pe care le conţine. Este de neexplicat faptul că reprezentanţii beneficiarilor au semnat anexele la contracte prin care se angajează propriu-zis fondul de marfă şi se stabilesc cele mai dificile clauze (termen de livrare, mijloc de transport etc.) şi au refuzat să semneze contractele care, aşa cum se ştie, conţin clauze generale, binecunoscute de ani de zile".

Aparent s-ar putea crede că nesemnarea contractelor la locul contractării nu ar duce la consecinţe economice negative, de vreme ce anexele la contracte au fost semnate.

În realitate, lucrurile se prezintă cu totul altfel. Astfel, anexele, **chiar semnate,** nu au nici o valoare juridică fără contracte. De aici, implicit, alte consecinţe negative:

- Beneficiarii avînd dreptul să formuleze divergenţele **numai la semnarea contractelor,** şi cum acestea nu se semnează la locul contractării, **nici divergenţele nu pot fi cunoscute,** şi deci, conciliate în prezenţa părţilor contractante şi a organelor tutelare ale acestora.
- Cu toate că majoritatea anexelor sînt semnate fără divergenţe şi aparent raportul contractual este bine stabilit, prin semnarea contractului la sediul beneficiarilor — după terminarea contractărilor — anexele, în multe cazuri, sînt contestate prin divergenţe, ceea ce duce la multiple perturbaţii în organizarea din timp a procesului de producţie şi în aprovizionarea cu materii prime.
- Majoritatea divergenţelor formulate prin corespondenţă nu se conciliază şi duc implicit la procese în faţa organelor de arbitraj, ceea ce, pe scurt, înseamnă cheltuieli inutile, timp şi afectarea disciplinei contractuale.

Evident, o întrebare se impune: **De ce faţă de asemenea consecinţe cu vădite implicaţii negative în economia întreprinderilor, atît a celor furnizoare, cît şi a celor beneficiare, se refuză de către beneficiari semnarea contractelor la locul contractării ?**

„Contractele — **arată tov. P. VEREŞ, director general adjunct în Direcţia generală pentru comerţul de textile-încălţăminte din M.C.I.** — trebuie să fie semnate de directorul şi contabilul şef al întreprinderii beneficiare. Delegaţii prezenţi la contractări nu sînt împuterniciţi să semneze şi contractele".

Aşadar, unul din motivele invocate se rezumă la lipsa de competenţă legală a delegaţilor participanţi la contractări pentru semnarea contractelor.

Dar, iată ce ne precizează tov. **N. NANDRA, consilier juridic din aceeaşi direcţie generală**: „Potrivit Decretului 199/1949 art. 13 şi 17, conducerea întreprinderii poate semna, fie direct contractele, fie printr-un delegat împuternicit în acest scop".

Deci, primul motiv invocat putea fi înlăturat prin împuternicirea reprezentanţilor aflaţi la locul contractării de a sem-

Eduard BIBIRI
Alexandru DETEŞAN

(Continuare în pag. 20)

– Şi mă lăsaţi aşa ?!...

(Desen de Neagu RĂDULESCU)

DIN ACTIVITATEA CONSTRUCTORILOR

- Pe şantierul sistemului hidroenergetic şi de navigaţie de la **PORŢILE DE FIER**, în amonte de batardou, au început, înainte de termenul planificat, **lucrările de construcţie a ecluzei.**
- În apropiere de oraşul **PITEŞTI** s-au deschis lucrările unui nou obiectiv industrial: **fabrica de micromotoare electrice.**
- La Uzina de fibre şi fire sintetice din **SĂVINEŞTI** se apropie de **sfîrşit montajul a 3 noi instalaţii de producere a caprolactamei, firelor sintetice şi a relonului cord** folosit la fabricarea anvelopelor.
- Pe şantierul Fabricii de azbociment din **TÎRGU JIU**, constructorii au început **executarea acoperişului la primele trei**

CURIER

hale de tuburi şi plăci, precum şi turnarea fundaţiilor la platformele destinate utilajului.

- A intrat **în probe tehnologice instalaţia de azotat de amoniu** de la Combinatul de îngrăşăminte chimice din **TURNU MĂGURELE.**
- A fost dat **în funcţiune cuptorul rotativ numărul 4** de la Uzina de preparare a minereurilor din **TELIUC.**

PRODUSE NOI

- Uzina mecanică din **TIMIŞOARA** şi-a lărgit gama produselor cu **noi agregate de ridicat şi transportat.** Printre acestea se numără podurile rulante de 5 şi 8 tone, maşini şi utilaje pentru industria alimentară.
- La Uzina „Progresul" din **BRĂILA** s-a construit **un rulou compresor pe pneuri,** o variantă a cunoscutelor rulouri cu tamburi de metal. El este destinat terenurilor nisipoase şi cu umiditate ridicată.
- A început producţia de serie a unui **grup de comandă pentru instalaţiile de foraj** la Intreprinderea „Electrotehnică" din **BUCUREŞTI.** Noul grup de comandă asigură simultan conducerea a 4 instalaţii de foraj.

ÎN SPRIJINUL AGRICULTURII

- La Uzina „Semănătoarea" din **CAPITALĂ** a luat fiinţă **o nouă secţie care va produce piese de schimb pentru maşinile agricole.**
- **O nouă garnitură de tren de aproape 2 mii de tone de îngrăşăminte chimice a plecat** de la Uzina de superfosfaţi şi acid sulfuric din **NĂVODARI,** îndreptîndu-se spre diferite regiuni ale ţării.

ZOOTEHNIA IN COOPERATIVELE AGRICOLE

COORDONATE ALE

LA MASA ROTUNDĂ

La redacţie a avut loc o discuţie în jurul mesei rotunde cu un grup de specialişti pe tema **creşterii animalelor în cooperativele agricole de producţie.** *Au participat:* **prof. dr. Gheorghe Băia,** *director adjunct ştiinţific al Institutului de cercetări zootehnice,* **ing. Cazimir Moldovan,** *şeful secţiei de organizarea producţiei animale a Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie,* **ing. Marcel Paraschivescu,** *director în secţia de creştere a animalelor din Consiliul Superior al Agriculturii,* **ing. Vasile Herdea,** *secretar ştiinţific al Institutului de cercetări zootehnice,* **dr. Alexandru Popa,** *şeful secţiei de zooeconomie din Institutul de cercetări zootehnice. Din partea redacţiei au luat parte: I. Chirculescu şi I. Ciolca.*

În cadrul discuţiei au fost abordate problemele: valoarea biologică a efectivelor de animale, căile şi metodele de îmbunătăţire a raselor, echilibrarea bazei furajere, precum şi unele aspecte ale îndrumării tehnice şi organizării muncii.

COLOANA VERTEBRALĂ A ZOOTEHNIEI — VALOAREA BIOLOGICĂ A ANIMALELOR

Ing. M. PARASCHIVESCU: — Sporirea continuă a producţiei şi îmbunătăţirea calităţii produselor de origine animală sînt condiţionate de **ridicarea valorii biologice** a efectivelor de animale. În unele cooperative agricole există animale cu valoare biologică destul de ridicată. Şi numărul acestora poate spori cu rapiditate prin folosirea pe scară largă a însămînţărilor artificiale.

● Alimentaţia – suportul ameliorării

Pînă în prezent şi nu în puţine cazuri ameliorarea raselor de animale nu a fost dublată de o alimentaţie corespunzătoare capacităţii de producţie a noilor produşi. Prin folosirea reproducătorilor amelioratori, fără asigurarea condiţiilor de hrană corespunzătoare cerinţelor descendenţilor, s-au creat organisme oarecum dezechilibrate, care dirijează consumul energetic în mai mică măsură spre realizarea funcţiilor biologice. Ca urmare, în multe cazuri nu s-au obţinut descendenţi valoroşi de la animale cu producţii mari.

Ing. V. HERDEA: — După părerea mea, este necesar să creştem animale din rase care găsesc condiţii pentru a putea pune în valoare potenţialul lor productiv. Aceasta nu înseamnă să creştem animale din rase mai puţin productive. Însă, procesul de ameliorare poate să-şi dea roadele scontate numai dacă este susţinut de o alimentaţie raţională a animalelor. În felul acesta se va evita riscul de a introduce în producţie animale cu potenţial productiv scăzut, care, chiar în condiţiile unei baze furajere îndestulătoare, nu ar fi capabile să dea randamentul corespunzător.

Ing. M. PARASCHIVESCU: — Trebuie să privim în perspectivă valoarea biologică a animalelor. Iată de ce consider utilă **crearea unui fond de rezervă în unităţi specializate, în care aceste animale de reproducţie să aibă condiţii corespunzătoare.** Cu ajutorul acestui fond de rezervă se poate interveni în procesul de ameliorare, în orice moment, după cerinţele producţiei.

Prof. dr. GH. BĂIA: — În cadrul cooperativelor agricole există o mare rezervă internă în ceea ce priveşte producţia zootehnică. Afirm acest lucru bazat pe faptul că în marea lor majoritate, cooperativele agricole dispun de animale cu valoare biologică apreciabilă. Punerea în valoare a acestui potenţial biologic depinde **de priceperea şi spiritul organizatoric** de care vom da dovadă în organizarea procesului de producţie, **în aplicarea tehnologiilor superioare de creştere şi în asigurarea condiţiilor de hrănire şi întreţinere.** Acolo unde aceste condiţii sînt **asigurate,** rasele autohtone de animale dau producţii sporite. Amintesc, aici, rasele de taurine Bălţată de Transilvania, Roşie de lapte şi altele, rasele de porcine Mangaliţa, Marele Alb, Alb mijlociu, Bazna, rasele de ovine Merinos de Palas şi altele.

● Ameliorarea presupune o strictă evidenţă zootehnică

Ing. C. MOLDOVAN: — În activitatea de ameliorare a raselor de animale din cooperativele agricole s-au manifestat unele greşeli care au avut repercusiuni asupra rezultatelor obţinute în producţie. Lipsa unor evidenţe zootehnice corecte ca şi unele defecţiuni în organizarea producţiei au determinat, în unele cazuri, apariţia fenomenului de consangvinitate la bovine. Aşa este cazul în regiunea Braşov, unde, cu toate că se folosesc reproducători din rasa Siementhal, proveniţi din vaci cu o producţie de 3 000—4 000 litri lapte pe an, producţia de lapte a scăzut. Tot din cauza lipsei de evidenţe într-o serie de cooperative agricole nu s-a putut urmări modul cum se transmit la descendenţi însuşirile valoroase ale unor vaci cu producţii foarte mari.

În creşterea porcinelor a fost introdus reproducătorul Landrace, apreciat pentru precocitate şi prolificitate, dar nu s-a ţinut seama de exigenţa acestei rase, faţă de hrana bogată în albumină; ca urmare, nu întotdeauna rezultatele au fost cele scontate. Pe de altă parte au fost difuzaţi reproducători din rasa Alb mijlociu din Banat care au unele defecte: talie şi greutate mică în comparaţie cu animalele din alte rase. În această situaţie se impune o muncă susţinută şi coordonată în selecţia animalelor pentru înlăturarea acestor neajunsuri.

Prof. dr. GH. BĂIA: — Ameliorarea raselor de animale este un proces complex, în care **obţinerea unor descendenţi valoroşi prin originea lor** constituie prima verigă. Aceasta se realizează prin folosirea însămînţărilor artificiale. Dar „rasa“ nu este singurul element care determină productivitatea viitoarelor animale adulte. **Alimentaţia şi îngrijirea animalelor** în perioada de creştere necesită o atenţie deosebită, deoarece **acestea consolidează potenţialul productiv al rasei respective. Renunţarea la acest principiu în unele perioade cu posibilităţi mai reduse de furajare nu se poate face în nici un caz pe seama animalelor în creştere.** Efectul dăunător al unei asemenea măsuri se vede uneori mai tîrziu, la intrarea animalelor în producţie. Practica a dovedit că orice efort de redresare a acestor animale este zadarnic. Consider greşită practica unor cooperative agricole care furajează mai bine animalele intrate în producţie pentru că „rezultatele sînt imediate“, lăsînd în acelaşi timp pe al doilea plan hrănirea animalelor tinere.

Evoluţia efectivelor de animale proprietate obştească în perioada 1960–1965 (mii de capete)

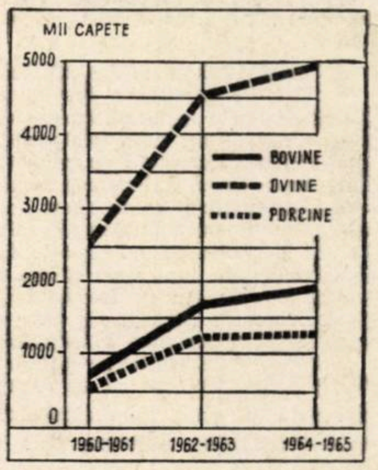

REPRODUCŢIA SĂ RĂSPUNDĂ CERINŢELOR DIVERSIFICĂRII PRODUCŢIEI ANIMALE

Ing. M. PARASCHIVESCU: — Este ştiut că în procesul de ameliorare animalele sînt supuse legilor geneticii. Numai ţinînd seama de aceste legi noi putem dirija procesul de ameliorare a raselor de animale. Lucrările de cercetare ştiinţifică au demonstrat care anume încrucişări dau rezultate pozitive. Cu toate acestea, în practică s-au folosit metişi necorespunzători pentru reproducţie. Drept urmare, s-au obţinut produşi de valoare biologică inferioară ceea ce a împietat producţia. Iată cît de important este ca **procesul de reproducţie a animalelor să fie organizat de aşa manieră încît să se asigure ridicarea treptată şi continuă a valorii zootehnice a raselor şi, pe această cale, creşterea producţiei.**

● Direcţiile principale în organizarea reproducţiei animalelor

După părerea mea, procesul reproducţiei animalelor trebuie organizat în funcţie de produsele ce urmează să se obţină: **carne, lapte, lînă.**

Creşterea producţiei de lapte şi lînă este organic legată de asigurarea unei mătci superioare de prăsilă. Or, pentru realizarea acestui obiectiv este nevoie de organizarea unor ferme de selecţie, care să producă numai material biologic ameliorat. În cadrul acestor ferme de selecţie pe primul plan trebuie să stea obţinerea reproducătorilor. Este greşită practica folosită în prezent, potrivit căreia în aceste ferme accentul se pune pe obţinerea de producţie-marfă. O asemenea situaţie aduce mari prejudicii selecţiei animalelor.

Un mijloc principal pentru asigurarea animalelor de prăsilă este **organizarea** unor ferme specializate pentru selecţie în cadrul cooperativelor agricole. În acest sens, urmînd exemplul departamentului Gostat care a creat 12 asemenea ferme, **cooperativele agricole, cu sprijinul uniunilor raionale şi regionale, ar putea crea 32 ferme de selecţie, cîte două în fiecare regiune administrativă. Astfel se creează posibilitatea creşterii în condiţii optime a unor nuclee de animale de mare productivitate în unităţile care au resursele necesare de bază furajeră.**

Ing. V. HERDEA: — În privinţa creşterii taurinelor pentru carne, metoda industrială de ameliorare a raselor poate fi folosită cu succes, chiar în cazul unor cooperative agricole care au nuclee de vaci destinate obţinerii produşilor pentru prăsilă proprie. La reproducţia acestora pot fi folosiţi masculi din rasa respectivă, iar restul de vaci cu producţii mai scăzute pot fi încrucişate cu masculi din rasele de carne. Printr-o asemenea încrucişare se obţin metişi cu randament sporit în producţia de carne, care, indiferent dacă sînt femele sau masculi, vor fi sacrificaţi.

Ing. M. PARASCHIVESCU: — La ovine cerinţele industriei faţă de calităţile lînii **impun o nouă orientare în ameliorarea raselor.** Este cunoscut faptul că pînă nu de mult s-a insistat pe fineţea fibrei de lînă. Or, acum industria solicită şi lîna cu fibra lungă. Acest deziderat poate fi îndeplinit prin încrucişări mixte, atît la rasa Ţigaie, cît şi la rasa Ţurcană. De pildă, oile din rasa Ţigaie pot fi încrucişate cu berbeci din rasa Ţurcană, obţinîndu-se metişi cu lîna solicitată de industrie. La oile din rasa Ţurcană, circa 30% din efectiv poate fi însămînţat artificial, în vederea obţinerii producţiei de lînă; restul de oi se va încrucişa cu berbeci din rasele de carne. Experienţele efectuate pînă în prezent au demonstrat că se poate obţine un spor de carne de circa 3 kg la fiecare miel sacrificat.

La porcine, putem folosi ca material biologic ameliorator reproducătorii din rasa Marele Alb sau Alb mijlociu. Pentru consolidarea caracterelor acestor rase, este bine să se organizeze unităţi speciale care să producă un asemenea material **biologic.**

● Mai multă grijă pentru materialul biologic autohton

Prof. dr. GH. BĂIA: — După părerea mea, noi dispunem de un număr suficient de reproducători. De pildă, la bovine, staţiunile Institutului central de cercetări agricole pot livra un număr important de reproducători din rasele Bălţată din Transilvania şi Roşie de lapte, ca de altfel şi din rasele importate. Or, o bună parte dintre aceşti tăuraşi, de o mare valoare zootehnică, probabil datorită unor deficienţe organizatorice, nu sînt valorificaţi ca reproducători, ci se sacrifică pentru carne. De asemenea, staţiunile experimentale au posibilitatea să livreze un număr apreciabil de reproducători la porcine şi ovine.

Ing. V. HERDEA: — Eficienţa însămînţărilor artificiale este dovedită de rezultatele obţinute în cooperativele agricole care folosesc corect această metodă. Dar, nu înţeleg de ce în unele cooperative agricole mai sînt menţinuţi şi reproducători „de rezervă“. Consider că aceşti reproducători sînt de prisos şi chiar dăunători procesului de ameliorare a raselor de animale. De aceea, consiliile agricole raionale şi uniunile raionale ale cooperativelor agricole trebuie să se preocupe de **eliminarea tuturor acestor reproducători din efectivele de animale.** Această măsură presupune însă o organizare perfectă a reţelei de însămînţări artificiale, în cadrul căreia activitatea tehnicie-

CONDIŢII PENTRU ÎMBUNĂTĂŢIREA ORGANIZĂRII PRODUCŢIEI

- diferenţierea normelor de muncă astfel încît acestea să reflecte cît mai bine condiţiile de producţie;
- asigurarea muncitorilor de schimb în cadrul fiecărei brigăzi zootehnice;
- creşterea numărului de cadre cu pregătire medie;
- retribuirea tehnicienilor pe bază de salariu şi nu prin atribuirea de zile-muncă.

CREŞTERII EFICIENŢEI ECONOMICE

nilor din cooperativele agricole este hotărîtoare. **Cointeresarea materială a acestora prin retribuirea şi în funcţie de rezultatele** obţinute ar constitui un puternic stimulent pentru îmbunătăţirea activităţii punctelor de însămînţări artificiale.

BAZA FURAJERĂ: PIVOTUL CREŞTERII ANIMALELOR

Prof. dr. GH. BĂIA : — Rezolvarea cu prioritate a problemelor pe care le pune alimentaţia raţională a animalelor o consider de cea mai mare actualitate.

Litera A din alfabetul zootehniei

Dezvoltarea ramurii creşterii animalelor este condiţionată de crearea unei baze furajere corespunzătoare, care, după părerea mea, este litera A din alfabetul zootehniei. Suprafeţele de teren destinate producţiei de furaje (păşuni, fîneţe, teren arabil) pot asigura întreaga cantitate necesară efectivelor actuale de animale. Aceasta bineînţeles în condiţiile cînd pe suprafeţele respective se aplică măsurile agrotehnice corespunzătoare obţinerii unor producţii sporite, iar beneficiarii acestor producţii — zootehniştii — depun eforturi pentru îmbunătăţirea calităţii furajelor.

Cele 2,5 milioane ha de păşuni şi fîneţe, aflate în folosinţa cooperativelor agricole, pot produce mai mult decît pînă acum. Desigur că sporirea producţiei necesită o serie de măsuri tehnice, o muncă susţinută pentru aplicarea lucrărilor de întreţinere, de fertilizare, exploatare mai raţională etc. Menţionez că încă nu se folosesc toate posibilităţile de care dispun cooperativele agricole. De pildă, urina se pierde în loc să fie folosită la fertilizarea păşunilor şi fîneţelor prin diluare cu apă şi împrăştiată după sistemul Gülle.

Obţinerea unor cantităţi sporite de furaje cultivate constituie a doua verigă importantă a bazei furajere. În această privinţă este esenţială **stabilirea unei structuri a sortimentului de furaje cu eficienţă economică mai ridicată.** Considerăm imperios necesar **să se renunţe la culturile mai puţin valoroase**, ca de pildă, **secara**, care în primăvară asigură masă verde numai cu circa o săptămînă mai devreme decît lucerna. Mai mult, această plantă are o perioadă scurtă de folosire, circa 10—12 zile, după care se lignifică şi nu se mai valorifică bine nici prin însilozare, nici ca fîn. Aceste particularităţi pledează pentru restrîngerea suprafeţelor cultivate cu secară pentru masă verde, iar în perspectivă, eliminarea completă a acestei plante. Mult mai economic este ca pe aceste suprafeţe să se cultive **borceaguri de toamnă** (mai ales cu mazăre) şi trifoliene.

Ing. C. MOLDOVAN : — Stabilirea unor **raţii de furajare corespunzătoare** posibilităţilor existente în cadrul cooperativelor agricole are o mare însemnătate. Prin schimbarea raportului dintre sortimentele de furaje se poate reduce mult consumul de furaje concentrate. De pildă, pentru îngrăşarea taurinelor, proporţia de furaje concentrate poate fi redusă de la 35% la 10—15%. Rezultatele obţinute în cadrul cooperativelor agricole care au experimentat această metodă sînt destul de bune. **Pregătirea furajelor prin tocare şi măcinare** asigură reducerea, în bună măsură, a pierderilor. Însă posibilităţile actuale ale cooperativelor agricole de a măcina furajele grosiere şi fînurile sînt reduse. **Este util ca industria noastră să fabrice o tocătoare perfecţionată, de mare productivitate.** Pentru rezolvarea acestei probleme, Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole a iniţiat introducerea în fabricaţie a unei tocători perfecţionate, cu un randament de peste 10 tone în 8 ore şi care poate toca şi măcina fîn, coceni de porumb, porumb ştiuleţi. Dar aceasta nu este îndeajuns.

Metode moderne în pregătirea furajelor

Prof. dr. GH. BĂIA : — Aplicarea unor tehnologii moderne în pregătirea furajelor reprezintă o cale principală de valorificare superioară a bazei furajere. Consider absolut necesară **înlocuirea actualei metode de însilozare a cocenilor tocaţi şi folosirea acestora sub formă de făină**, în aşa-zisele amestecuri furajere de fermă. După părerea mea, într-un viitor apropiat, făina de coceni va fi folosită sub formă de nutreţuri combinate, brichetate, care prezintă marele avantaj de a lucra cu un singur furaj, în loc de 5—6 cît se folosesc în prezent.

Abordînd problema folosirii cocenilor de porumb care au o valoare energetică apreciabilă dar sînt săraci în proteină, remarc interesul insuficient manifestat faţă de introducerea în producţie a unor metode moderne de hrănire a animalelor, ca de pildă, **valorificarea cocenilor în amestec cu uree.** Trecerea la folosirea nutreţului combinat pe bază de făină din coceni de porumb şi uree creează largi posibilităţi pentru îngrăşarea animalelor, ceea ce face ca şi preţul de cost al unui kg de spor în greutate vie să fie mai mic.

Măcinarea cocenilor însă ridică problema utilajelor. Unele cooperative agricole au reuşit să-şi confecţioneze cu mijloace proprii asemenea utilaje, însă, după părerea mea nu este o soluţie. Industria noastră constructoare de maşini are obligaţia de a studia cu mai multă atenţie nevoile producţiei şi să-i pună la dispoziţie utilajele în timp util, pentru a se putea aplică în practică tehnologia nouă.

Ing. C. MOLDOVAN : — Modernizarea creşterii animalelor presupune şi organizarea **producerii furajelor combinate şi amestecate.** În perspectivă apare absolut necesară organizarea unor fabrici, de mare capacitate, care să producă suplimentele proteino-vitamino-minerale. Acest sortiment, pe baza reţetelor stabilite de către Institutul de cercetări zootehnice, urmează a fi pus la dispoziţia cooperativelor agricole.

Pentru satisfacerea cerinţelor mereu crescînde faţă de furajele bogate în proteină considerăm indispensabilă **schimbarea raportului dintre furajele cultivate.** Acest lucru va permite folosirea mai eficientă a tuturor furajelor şi va determina reducerea consumului de porumb. În perioada actualului plan cincinal cooperativele agricole vor dispune de 1 983 000 ha pentru cultura plantelor furajere, inclusiv pentru producerea concentratelor, la care se adaugă circa 2,5 milioane ha de păşuni şi fîneţe. În cadrul acestor suprafeţe, pe care le apreciem suficiente, este necesar să crească ponderea culturilor bogate în proteină. În acest scop este nevoie să se extindă culturile de trifoliene la circa 600 000—630 000 ha, iar a celor de mazăre şi soia la cel puţin 280 000 ha. Ca urmare va putea fi înlocuită o importantă cantitate de porumb prin introducerea în raţiile animalelor a altor concentrate : mazăre, soia, orz şi ovăz.

Prof. dr. GH. BĂIA : — Un alt aspect care merită reliefat este aplicarea unei **tehnologii superioare în conservarea şi însilozarea furajelor ;** prin vechile metode cooperativele agricole pierd circa 30% din producţia de furaje. **Uscarea fînului cu ajutorul curenţilor de aer** este o metodă simplă şi uşor de aplicat. Este adevărat că necesită unele investiţii. Un calcul însă ne demonstrează că prin această metodă se cîştigă circa 60—80 g de proteine la fiecare kg de fîn. În acelaşi timp, cantitatea de caroten creşte de 10 ori.

În privinţa însilozării furajelor verzi, cred că ne aflăm în etapa în care **se poate renunţa la diferite metode de însilozare,** care s-au dovedit necorespunzătoare şi să trecem la însilozarea furajelor, inclusiv a lucernei, după metoda reducerii umidităţii pînă la 55—60%, metodă devenită universală.

Posibilităţi largi pentru sporirea cantităţilor de furaje însilozate au cooperativele agricole prin însilozarea diferitelor nutreţuri suculente, ca de pildă, frunze şi colete de sfeclă, dovleci şi altele în amestec cu pleavă. O mare eficienţă prezintă furajele însilozate, alcătuite din nutreţuri verzi, rădăcinoase, făină de fîn, de cereale.

CĂI DE ECHILIBRARE A BAZEI FURAJERE

- **îmbunătăţirea structurii sortimentului de furaje ;**
- **schimbarea raportului dintre furaje în cadrul raţiilor ;**
- **generalizarea în practică a folosirii cocenilor de porumb sub formă de făină ;**
- **sporirea valorii nutritive a fînurilor prin uscarea cu ajutorul curenţilor de aer.**

ORGANIZARE ŞTIINŢIFICĂ + CONDUCERE COMPETENTĂ

Dr AL. POPA : — Creşterea animalelor fiind un proces de producţie intensiv, care are la bază un complex biologic ce se desfăşoară continuu, necesită o bună organizare. Alături de stabilirea mărimii optime a brigăzilor, de mare importanţă este stabilirea normelor de muncă, ţinîndu-se seama de nivelul producţiei animale, de gradul de mecanizare, de pregătirea profesională a îngrijitorilor ş.a. Normele de muncă trebuie să dea posibilitate îngrijitorilor să furajeze, să întreţină şi să exploateze animalele în modul cel mai corect. În acest sens, consider necesară **diferenţierea mai largă a normelor de muncă**, astfel ca acestea să reflecte cît mai exact condiţiile de muncă din fiecare cooperativă agricolă.

Deosebit de important în creşterea animalelor este **asigurarea stabilităţii membrilor cooperatori la locul de muncă.** Aceasta permite ridicarea continuă a calificării membrilor cooperatori şi specializarea lor în diferite domenii de activitate : îngrijirea vacilor de lapte, creşterea tineretului taurin, îngrăşarea porcilor etc.

Asigurarea stabilităţii membrilor cooperatori constituie o problemă pentru multe cooperative agricole. De aceea, consider foarte bună iniţiativa acelor cooperative agricole care au asigurat în **cadrul fiecărei brigăzi zootehnice muncitori de schimb.** În acest fel, fiecărui crescător de animale i se creează o zi liberă pe săptămînă.

Planificarea judicioasă a producţiei constituie o pîrghie principală în organizarea producţiei în sectorul creşterii animalelor. Iată de ce la lucrările de planificare nu poate fi omis nici un factor de care depinde realizarea producţiei : rasa, starea fiziologică a animalelor, condiţiile de furajare şi cazare etc. Conducerile cooperativelor agricole **au datoria efectuării lucrărilor de planificare cu mult simţ de răspundere,** în funcţie de condiţiile în care sînt crescute animalele.

Ing. C. MOLDOVAN : — Pătrunderea progresului tehnic, în sectorul creşterii animalelor, nu poate fi concepută fără o **îndrumare tehnică** efectuată cu competenţă. În cadrul cooperativelor agricole lucrează circa 700 specialişti în creşterea animalelor. Rezultă că, într-un însemnat număr de unităţi, de organizarea şi conducerea procesului de producţie se ocupă inginerul agronom. Or, sarcinile multiple ale acestuia în cultura plantelor nu-i dau posibilitatea să rezolve operativ probleme din sectorul zootehnic. În acest caz, **existenţa tehnicianului zootehnist sau veterinar ar contribui la îmbunătăţirea activităţii în creşterea animalelor.**

În ţara noastră există 11 700 tehnicieni cu pregătire în creşterea animalelor, dintre care 3 000 zootehnicieni şi 8 700 tehnicieni veterinari. Un număr mare dintre aceştia lucrează în alte sectoare, al căror profil nu are vreo contingenţă cu pregătirea lor. Cauza principală este slaba cointeresare materială. Această problemă îşi cere rezolvarea cu atît mai mult, cu cît creşte continuu nevoia de cadre tehnice cu pregătire medie. **Retribuirea tehnicienilor pe bază de salariu şi nu prin atribuirea de zile-muncă ar da posibilitatea atragerii acestora la munca pentru care s-au pregătit.**

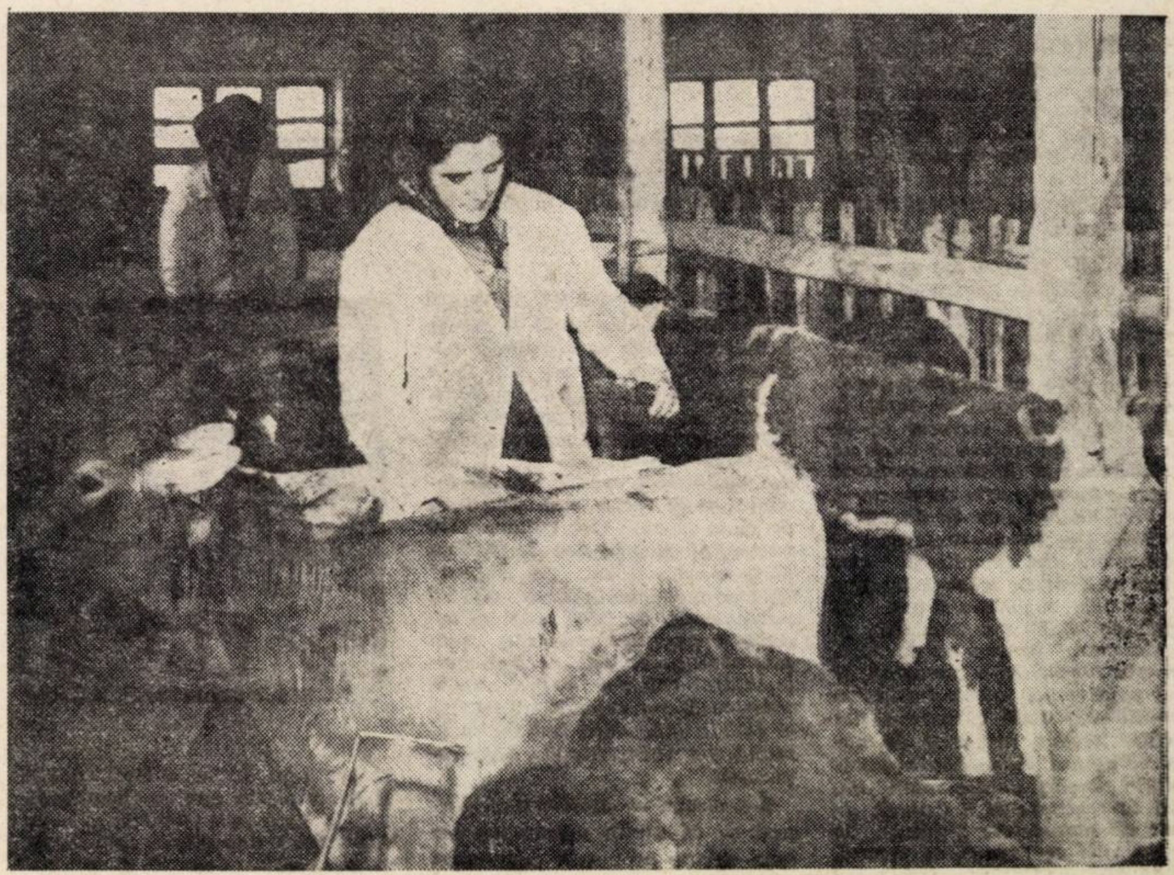

Grija pentru creşterea tineretului animal – cheia de boltă în zootehnie. La C.A.P. Stoicăneşti, regiunea Argeş, se acordă o deosebită atenţie îngrijirii viţeilor

CORELAȚIA RANGURILOR ÎN DEMOGRAFIE

ORICE știință în cercetarea fenomenelor ce formează obiectul său își adaptează metodele de lucru după condițiile concrete în care-și desfășoară activitatea.

Demografia a folosit pînă în prezent o serie de metode statistice, ca : metoda grupărilor — pentru relevarea structurii populației ; metoda indicilor — pentru calcularea dinamicii populației ; metoda mărimilor medii — pentru calcularea populației medii pe o anumită perioadă ; mărimile relative cu care caracterizează, de pildă, intensitatea fenomenelor mișcării naturale a populației etc.

Pentru caracterizarea cantitativă a corelațiilor demografice considerăm adecvată metoda corelației rangurilor, expuse în revista „Viața economică" (vezi articolul „Dezvoltarea regiunilor și cîteva probleme de statistică" publicat în nr. 1/1966) pe care am folosit-o pentru a caracteriza corelația dintre natalitate și mortalitate, căsătorii și natalitate, căsătorii și divorțuri. Considerăm indicat a se folosi însă coeficientul lui Kendall, al cărui calcul este mai simplu. În primul rînd am calculat corelația dintre natalitate și mortalitate, folosind pentru anul 1964 datele din anuarul statistic pe anul 1965 pe regiuni administrative.

Cele două caracteristici sînt : natalitatea și mortalitatea, grupînd regiunile după caracteristica determinantă : natalitatea.

Regiunile	Născuți vii	Decese	Rangurile după :		P	Q	S
			natalitate	mortalitate			
București	23 414	12 870	1	3	15	2	13
Oltenia	22 727	13 983	2	1	16	0	16
Bacău	22 383	7 897	3	10	8	7	1
Ploiești	21 567	10 830	4	4	13	1	12
Iași	21 485	7 193	5	12	6	7	—1
Cluj	20 324	10 387	6	5	11	1	10
Argeș	19 073	9 958	7	7	9	2	7
Suceava	18 722	7 070	8	13	5	5	0
Galați	16 744	7 643	9	11	5	4	1
Brașov	15 967	8 570	10	8	6	2	4
Maramureș	15 399	7 000	11	14	4	3	1
Mureș	12 993	6 726	12	15	3	3	0
Banat	12 647	13 362	13	2	5	0	5
Oraș București	12 311	10 187	14	6	4	0	4
Crișana	11 811	8 627	15	9	3	0	3
Hunedoara	9 135	5 646	16	16	2	0	2
Dobrogea	8 882	3 550	17	17	1	0	1
Oraș Constanța	1 799	977	18	18	0	0	—
Total	287 383	152 476	—	—	116	37	79

În tabel, regiunile țării noastre sînt clasate în ordinea numărului de născuți vii, rangul I avîndu-l regiunea cu cele mai multe nașteri.

Se pot deduce concluzii interesante și cu privire la repartizarea nașterilor și deceselor pe teritoriul țării noastre. Dacă regiunea București deține locul întîi în ceea ce privește născuții vii, la decese ea deține locul trei. Este foarte concludentă situația regiunii Bacău, care deține locul 3 la născuți vii și locul al 10-lea la decese. Situație asemănătoare are și regiunea Iași, care deține locul 5 la născuți vii și locul 12 la decese, **ceea ce înseamnă că în aceste regiuni excedentul natural este mult mai mare decît pe întreaga țară.**

Metode de calcul

După cum se observă, rangurile regiunilor după mortalitate nu corespund decît la cinci regiuni cu rangul dat de natalitate, ceea ce de la bun început ne conduce la concluzia **că între cele două fenomene nu există o concordanță deplină, sau, mai bine zis, nu există o corelație intensă.**

În coloana P este trecut, potrivit coloanei după mortalitate, numărul de regiuni cu rang superior, care există sub rangul regiunii în cauză. Sub rangul regiunii București sînt 15 regiuni cu rang superior, sub Bacău 8 regiuni, sub Mureș 3 etc. În coloana Q este trecut numărul de regiuni cu rang inferior, potrivit coloanei după mortalitate, care există sub rîndul regiunii respective. Sub primul rînd există 2 regiuni cu rang cifric mai mic, Oltenia și Banat, sub Brașov tot 2 regiuni, Banat și orașul București etc. Cifric, această corelație o calculăm, cu ajutorul coeficientului lui Kendall, a cărui formulă este :

$$\tau = \frac{P - Q}{\frac{n(n-1)}{2}} \quad \text{unde}$$

P = indicatorul concordanței sau numărul rangurilor superioare termenului respectiv.

Q = indicatorul discordanței sau indicatorul rangurilor inferioare termenului respectiv.

$\frac{n(n-1)}{2}$ = scorul total maxim posibil.

P-Q sau S = scorul total efectiv studiat.

Efectuînd calculele, obținem :

$$\tau = \frac{P-Q}{\frac{n(n-1)}{2}} = \frac{116-37}{\frac{18.17}{2}} = \frac{79}{153} = 0{,}51$$

Coeficientul corelației rangurilor este de 0,51, ceea ce arată o corelație oarecum slabă între cele două fenomene ale reproducției populației. În cazul unei corelații depline, coeficientul lui Kendall ar fi trebuit să fie 1 (adică Q=0 și $P = \frac{n(n-1)}{2} = 153$).

Desigur, nu putem nega orice legătură între natalitate și mortalitate, **însă într-o** perioadă scurtă de 1—10 ani rezultă o corelație destul de slabă, determinată de faptul că viața omului este mult mai lungă.

Pe o perioadă de 70 de ani, o corelație intensă

Nedispunînd de date pentru regiunile administrative ale țării pe o durată mai îndelungată, am calculat corelația rangurilor între aceste fenomene pentru șapte parohii romano-catolice și ortodoxe din Transilvania, pe o perioadă de 70 ani (1780—1850), procedînd la clasarea parohiilor și la determinarea coeficientului de corelație în mod similar.

	Născuți vii	Decese	Rangurile		P	Q	S
			natalitate	mortalitate			
Baciu	1 276	811	1	2	5	1	4
Lepedea Nouă	1 166	882	2	1	5	0	5
Valea Drăganului	1 158	729	3	3	4	0	4
Cara	849	699	4	4	3	0	3
Chidea	449	352	5	5	2	0	2
Muncel	306	295	6	6	1	0	1
Gîrbău	147	62	7	7	0	0	0
Total	5 371	3 830	—	—	20	1	19

După cum reiese din acest tabel rangurile parohiilor, după cele două caracteristici, sînt în deplină concordanță la 5 parohii din 7. Dacă efectuăm calculele, coeficientul lui Kendall va fi egal cu :

$$\tau = \frac{P-Q}{\frac{n(n-1)}{2}} = \frac{20-1}{\frac{7.6}{2}} = \frac{19}{21} = 0{,}90$$

Deci, așa după cum a reieșit și din analiza rangurilor, coeficientul calculat pe o perioadă mai îndelungată, ne relevă o corelație intensă între natalitate și mortalitate, ceea ce este și normal.

După căsătorii, pe primul loc – după născuți vii, pe locul 14

O altă corelație ce poate fi calculată cifric este cea dintre căsătorii și născuții vii. Pentru calcularea acestei corelații, am folosit datele respective pentru anul 1964 din anuarul statistic pe anul 1965 și am obținut un coeficient de corelație a rangurilor de 0,55.

Rangurile regiunilor după născuții vii, la majoritatea regiunilor, nu sînt în concordanță cu rangurile după numărul de căsătorii, situația cea mai discordantă fiind la orașul București care, după căsătorii, se situează pe locul I, iar după născuții vii pe locul 14. Regiunea Banat ocupă în mod respectiv locul 5 și 13, dar există și situații inverse ca la regiunea Iași, care după numărul căsătoriilor, se situează pe locul 11, iar după numărul născuților vii pe locul 5 și la regiunea Bacău, care în același fel se situează pe locul 7 și pe locul 3.

Corelația este destul de slabă datorită faptului că natalitatea mai este influențată și de alți factori, de pildă : condițiile materiale ale tinerilor căsătoriți, contingentul fertil al femeilor, atitudinea oamenilor față de propria lor reproducție etc.

Vom releva o ultimă corelație: între căsătorii și divorțuri, fenomene demografice care caracterizează condițiile reproducției populației și între care trebuie să existe o legătură strînsă în sensul că divorțul poate avea loc numai dacă există căsătoria. Caracteristica principală va fi deci căsătoria, iar cea secundară divorțul. Desigur, nu toate căsătoriile se desfac, dar acolo unde numărul căsătoriilor e mai mare, există și probabilitatea ca și numărul divorțurilor să fie mai mare. Desfacerea căsătoriilor mai este determinată însă și de alți factori în funcție de condițiile concrete ale fiecărui caz în parte.

Cît de strînsă este corelația dintre căsătorii și divorțuri se poate calcula, de asemenea, cu ajutorul aceluiași coeficient Kendall, folosind datele însumate pe 2 ani din anuarele statistice pe anul 1964 și 1965, pentru fiecare din cele două variabile menționate. Coeficientul rezultat de 0.74 atestă o corelație destul de intensă. Însă fenomenele sînt mult mai complexe decît arată această legătură demografică simplificată. Totuși, rangurile regiunilor după divorțuri sînt apropiate de rangurile regiunilor după căsătorii (deosebiri mai mari prezintă regiunile București, Oltenia, Banat, Brașov și Maramureș).

Din cele arătate putem conchide, pentru cazurile cercetate, că între fenomenele reproducției populației și fenomenele care condiționează reproducția, există anumite corelații mai puțin intense sau mai intense, care pot fi exprimate cifric cu ajutorul metodei corelației rangurilor. Caracterizarea cifrică a acestor corelații prezintă o importanță deosebită pentru cercetarea mai profundă a legăturilor dintre fenomenele demografice, pentru evidențierea intensității lor pe teritoriul țării noastre și pentru identificarea factorilor care determină în mai mare măsură corelațiile respective.

Natalia GIURGIU

FOILETON

ODISEEA REPARAȚIILOR UNUI BLOC

POVESTEA a început cu 11 ani în urmă. Mai precis, în 1955. Întîi modest, cu un deviz de 12 247 lei, la care s-au mai adăugat apoi 8 414 lei prin 1957 și alți vreo 20 000 în anul următor. Din 1958 însă, cînd blocul din calea Moșilor 131 (căci despre el este vorba) a intrat în reparații generale, sumele au început să crească : 178 699 lei în 1959, alți 166 748 lei în 1960 și pe urmă succesiv cîte 91 299 lei, 74 840 lei și circa 100 000 lei în 1963, 1964 și respectiv 1965 (ca să nu mai amintim și de cei 158 700 lei programați pentru anul în curs). O sumă mare dacă socotim că se apropie de un milion și dacă ne gîndim că s-ar fi putut construi cu ea — în mai puțin de un an—, un bloc modern, cu 20 de apartamente. Dar blocul n-a fost nici reconstruit din temelii și nici măcar refăcut în măsura în care să justifice o perioadă atît de lungă de timp și o investiție atît de mare. Pentru că de fapt, nu este vorba de o paragină, ci de o construcție solidă din beton, formată din două corpuri a cîte 5 etaje fiecare, în vîrstă de numai 50 de ani. Altul este însă „secretul" (dacă-l putem numi așa, cînd în realitate el a devenit de mult de notorietate publică). De 11 ani aici se repară, se repară, se repară continuu ; unele lucrări (aceleași) se fac de cîte două sau trei ori, iar altele, inutil. Procedeul nu este nou și este intrat în „tradiția I.R.C.R.-ului și I.A.L.-ului, iar în cazul în speță, a devenit chiar o adevărată pasiune. Evident că nu poți găsi cuiva o vină dacă are o pasiune. Numai că, locatarii acestui imobil nu gustă această pasiune, care s-a soldat pentru ei cu 11 ani de dărîmături, moloz și alte inconveniente (care mai sînt încă în curs și cine știe pentru cîtă vreme) și cu o irosire de fonduri (despre care I.A.L. „23 August" nu știe sau dacă știe, nu vrea să recunoască). În 1958, cînd au început reparațiile generale, s-au schimbat conductele de apă, băile, hidroforul, s-a betonat curtea interioară, s-a reparat acoperișul și fațada interioară (nu vă recomand s-o vedeți după... alte reparații).

S-a crezut — cum era și normal — că multă vreme nu vor mai exista probleme „capitale". Tristă iluzie ! În anii următori au început să se schimbe instalațiile la lumină. Tencuielile frumoase s-au dus și o dată cu ele și banii plătiți pentru executarea lor. În 1962 s-au zugrăvit și vopsit scările interioare. Alți bani, și pe urmă... s-au instalat conductele de gaze. Dar iată că I.A.B.-ul (Întreprinderea de ascensoare-București) vine cu inițiativa verificării lifturilor care nu mai corespundeau noilor norme (oare I.A.B.-ul, I.D.E.B.-ul și I.A.L.-ul nu pot să se consulte și să cadă de acord asupra tuturor lucrărilor în momentul începerii reparațiilor generale ?). Drept urmare, alte dărîmături, alte grămezi de moloz, alte probleme. Liftul de la scara „C" urma să aibă altă intrare. S-a demolat deci pînă la ultimul etaj, ca să se constate abia în faza finală a lucrărilor, că ușile nu puteau fi mutate în alt loc, întrucît ar fi însemnat să le fixeze în... stîlpii de susținere ai blocului. Drept care, au rămas pe loc, iar „găurile" astupate (dar mulți locatari în această perioadă — care n-a fost de loc scurtă — nu s-au putut deplasa de-acasă).

Și acum, iată-ne în 1966. Se schimbă țevile la calorifer ! Zidurile au fost sfredelite în toate apartamentele. Și nu întîmplător. În contractul pe anul în curs, s-a prevăzut înlocuirea numai a două coloane de conducte, dar muncitorii (cum a fost posibil nu se știe, dar se bănuiește), au spart zidurile pentru înlocuirea tuturor celor 11 coloane. Cînd să respire ușurați locatarii, s-au trezit în continuare cu alte echipe : se schimbă și coloanele de lumină și conductele de apă, s-au demontat chiuvetele, iar apa caldă s-a oprit pe perioade destul de lungi. (De fapt în contractul pe 1966 sînt prevăzute din nou zugrăveli, tencuieli, înlocuirea jghiaburilor, tablelor de pe acoperiș, pavajul curții interioare etc., etc.). Termen de execuție : iulie-decembrie 1966 (termen despre care sigur locatarii n-au aflat încă !). Și dacă, cititorule, vei avea inspirația să treci prin calea Moșilor 131, te vei convinge că nimic nu mai pare a fi rămas din „opera" trecutelor reparații.

În general se spune că o experiență este o învățătură în plus. În cazul în speță, nenumăratele experiențe par a nu fi fost însă generatoare de înțelepciune. Vorba ceea : unde s-au dus 11 ani, se mai pot duce încă o dată pe-atîția. Locatarii să zică „merçi" că au intrat în reparații (cum i-a consolat nu de mult un reprezentant al sfatului popular, invitat la ședința de bloc). Ei ar prefera însă să zică „mulțumesc" în clipa în care ele vor fi terminate.

Viorica BABA

PUNCTE DE VEDERE

AU NORMELE ACTUALE O LARGĂ BAZĂ ȘTIINȚIFICĂ?

LA Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini s-a pus un accent deosebit pe necesitatea fundamentării tehnice a normelor de muncă. S-a subliniat că, în unele întreprinderi, normele de muncă nu au încă fundamentare tehnică, că ele nu țin pasul cu condițiile de producție în continuă perfecționare. Normele trebuie elaborate pe baze științifice, în raport cu înzestrarea tehnică a întreprinderilor, cu perfecționarea continuă a organizării producției, astfel încît ele să asigure folosirea deplină a fondului de timp, să stimuleze reducerea consumului de muncă pe unitatea de produs.

Rezultatele pozitive ale unei acțiuni

ÎN uzina noastră — ca de altfel și în celelalte întreprinderi constructoare de mașini — **fundamentarea tehnică a normelor de muncă se pune cu deosebire la operațiile de prelucrări mecanice prin așchiere, care au o pondere de circa 50% în totalul manoperei unui produs.**

În această direcție s-au obținut în ultimii ani unele realizări. Începînd din 1961, Institutul de cercetări tehnologice din construcția de mașini (I.C.T.C.M.) a elaborat normative cu caracter unificat pe ramură la principalele procedee de prelucrări mecanice prin așchiere (strunjire, frezare, rabotare, mortezare, găurire, danturare și rectificare) — acțiunea continuînd în anii următori prin cuprinderea și a altor procedee. **Aplicarea normativelor cu caracter unificat pe ramură, care sintetizează în bună măsură aproape toate cunoștințele actuale privind așchierea metalelor, a asigurat, la nivelul întregii ramuri a industriei construcțiilor de mașini, o bază rațională de normare, cu un efect de continuă îmbunătățire a normelor cu motivare tehnică. Ele au avut drept rezultat stimularea creșterii continue a productivității muncii și reducerea prețului de cost pe seama manoperei.**

Cu toate acestea, nu se poate afirma că normarea tehnică a operațiilor de prelucrare prin așchiere, satisface în momentul de față, toate cerințele. **Acest lucru se oglindește în faptul că, deși în întreprinderi se folosește aceeași bază normativă, în fabricație continuă să existe în paralel norme „corespunzătoare" și norme „necorespunzătoare", ceea ce provoacă neomogenitate în nivelul de realizare a lor pe locuri de muncă.**

În fabrica noastră, la grupa de strungari care deservesc strungurile paralele, **nivelul de realizare a normelor variază, în medie, de la aproximativ 80% pînă la 180%.** Această neomogenitate, care nu poate fi explicată numai prin calificarea deosebită a lucrătorilor ce deservesc mașinile-unelte sau prin folosirea cu eficiență diferită a fondului de timp de lucru, se înregistrează aproape în fiecare lună, manifestîndu-se în aceeași măsură și la celelalte meserii din secția uzinaj a fabricii.

Una-i condiția teoretică „optimă" — alta-i situația practică din fabrică

CUM se explică această situație și de ce normele tehnice pentru prelucrări mecanice prin așchiere — elaborate pe foi de calcul tehnic verificate — se dovedesc a fi totuși, în numeroase cazuri, imperfecte?

După părerea mea, două cauze principale concură la inexactitatea normelor;

1. Necorespondența dintre condițiile teoretice considerate (condiții optime) în calculul normei și condițiile reale din atelier care, deși se manifestă în mod particular, are o frecvență apreciabilă.

2. Necuprinderea în calculul normei a tuturor factorilor și parametrilor care influențează procesul de lucru, sau insuficienta evaluare a acestora, datorită caracterului relativ limitat al cunoștințelor privind fenomenul complex al așchierii metalelor.

Prima cauză are un caracter subiectiv, fiind determinată de o serie de deficiențe interne ale întreprinderii cum ar fi: diferențe de dimensiune la semifabricatele livrate din exterior, duritate mai mare decît cea prescrisă (provenită din tratament termic), lipsa unor scule corespunzătoare, gradul pronunțat de uzură al unor utilaje sau folosirea altor utilaje decît cele prevăzute de tehnologi etc. Asemenea cazuri constituie abateri de la condițiile prescrise prin procesul tehnologic și generează manoperă suplimentară, mărind prețul de cost al produsului.

Clasificarea judicioasă a acestor cazuri, precum și evidența lor sistematică are o mare importanță pentru întreprindere, deoarece arată sursa deficiențelor de ordin tehnico-organizatoric, care frînează creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost, și oferă astfel posibilitatea de a se lua măsurile ce se impun.

A doua cauză are însă un caracter obiectiv cu implicații care depășesc sfera întreprinderii. **Actuala bază de normare tehnică — după părerea noastră — nu oferă toate elementele necesare pentru determinarea exactă a normelor.**

Pentru stabilirea valorii optime a parametrului principal al așchierii sînt luați în considerare o serie de factori: viteza de tăiere în m/min. care, împreună cu avansul, determină viteza de deplasare a sculei în raport cu piesa, adică tocmai productivitatea prelucrării. La operația de strunjire, de pildă, care de fapt are cea mai mare pondere în totalul prelucrărilor mecanice prin așchiere, se iau în considerare următorii factori:

— avansul ales în mm/rot.;

— adîncimea de așchiere în mm;

— felul materialului prelucrat (oțel, fontă, cenușie etc.);

— starea materialului prelucrat (tras la rece, normalizat, îmbunătățit etc.);

— starea suprafeței semifabricatului (crustă din forjare, turnare, incluziuni nemetalice etc.);

— rezistența la rupere a materialului prelucrat sau duritatea Brinell;

— calitatea muchiei așchietoare a cuțitului;

— durabilitatea cuțitului (durata dintre două ascuțiri consecutive);

— unghiul de atac principal al cuțitului;

— unghiul de atac secundar al cuțitului;

— forma feței de degajare a cuțitului;

— raza de racordare de la vîrful cuțitului;

— felul strunjirii (exterioară sau interioară);

— puterea mașinii;

— răcirea piesei.

În total, 16 factori de influență principali și secundari. **Practica de atelier arată însă că, în afara acestor factori, în cursul așchierii se manifestă în plus și alții care, teoretic, fie că nu se prevăd în mod explicit, fie că nu se iau deloc în considerare la determinarea vitezei de așchiere la strunjire.**

În urma studiilor efectuate de noi, a rezultat că mai trebuie ținut seama de:

— rigiditatea piesei prelucrate, condiționată, fie de raportul dintre lungimea și diametrul acesteia (cazul axelor lungi), fie de grosimea pereților (cazul bucșelor);

— forma piesei prelucrate (exemplu: piesele excentrice la care centrul de greutate este deplasat față de centrul de rotație);

— rigiditatea cuțitului exprimată prin raportul dintre lungime și secțiune (cazul alezajelor lungi a căror strunjire obligă scoaterea cuțitului mult în consolă, sau fixarea în bară de alezat);

— continuitatea așchierii (exemplul pieselor care au suprafețe de strunjit cu praguri);

— posibilitatea degajării șpanului (cum e cazul alezajelor lungi și cu diametrul foarte mic).

Pentru a ilustra influența acestor factori asupra stabilirii normelor, este suficient să arăt că la strunjirea barelor de avans de la mașini-unelte, de exemplu, care se prezintă sub forma unor axe lungi (diametrul de 30—55 mm și lungimea între 1 000—5 000 mm), s-a constatat că viteza de strunjire este considerabil limitată de vibrațiile puternice ce se nasc în timpul așchierii, datorită raportului foarte mare dintre lungimea și diametrul piesei fixate între vîrfurile strungului. În această situație, la strunjirea unui ax cu diametrul de 53 mm și lungimea de 3 465 mm, deși s-a adoptat un procedeu de lucru adecvat (cu unghi de atac la cuțit de 90° care limitează la maximum apăsarea sculei asupra piesei), s-a constatat că regimul de lucru rezultat din baza normativă ($V = 90$ m/min. și $S = 0{,}1$ mm/rot. pentru $t = 2$ mm), este necorespunzător. Datorită vibrațiilor, suprafața rezultată după strunjire prezintă asperități inacceptabile și, in plus, muchia așchietoare a cuțitului se tocea prematur.

În consecință, considerîndu-se empiric o viteză de așchiere sensibil mai mică (40 m/min.) la același avans, s-a determinat un timp de strunjire de 380 minute. Ulterior, pe baza unor experimentări repetate — în care s-a ținut seama în mod special de influența factorului rigiditate enunțat mai sus — s-a stabilit un regim de așchiere corespunzător condițiilor specifice de prelucrare a piesei, care a dus la o reducere a timpului de la 380 la 340 min.

Generalizarea procedeului a permis elaborarea unui normativ local special pentru strunjirea barelor de avans — lucru care n-ar fi fost posibil dacă s-ar fi luat în considerare numai factorii rezultați din baza normativă unificată. Prin aplicarea acestui normativ, timpii de strunjire la barele de avans s-au redus în medie cu 20%.

Încă un exemplu edificator: la strunjirea găurii la maneta de acționare manuală de la produsul „mașina orizontală AF 85" a prezentat dificultăți forma excentrică a piesei care, în timpul mișcării de rotație, generează un moment de inerție ce provoacă șocuri de așchiere, limitînd considerabil viteza de lucru. Factorii de influență luați în considerare din baza normativă s-au dovedit nesatisfăcători pentru stabilirea unui regim de așchiere corespunzător. Viteza de așchiere inițial stabilită de 58 m/min., a trebuit să fie redusă la jumătate și, bineînțeles, norma de timp revizuită.

În diferite verigi — măsuri eficiente

CE concluzii se desprind din exemplele date și din multe altele din fabrica noastră? Că în procesul de prelucrare mecanică a metalelor intervin factori care nu sînt încă prevăzuți teoretic și acest fapt constituie o piedică serioasă în fundamentarea tehnică a normelor de muncă. De aceea, **în etapa actuală se impune un studiu mai aprofundat al așchierii metalelor, pentru a se putea crea o bază normativă cît mai corespunzătoare.** Apoi, prin cunoașterea științifică a tuturor factorilor, care influențează procesul de așchiere a metalelor, se va crea posibilitatea folosirii instrumentului matematic în mecanizarea calculelor de normare tehnică. În momentul de față, cînd nu se cunosc cu precizie toți factorii, s-ar ajunge la rezultate eronate.

Mecanizarea muncii de normare (începînd, în primul rînd, cu prelucrările mecanice prin așchiere) — parte componentă a organizării științifice a producției — va asigura ridicarea normării tehnice la un nivel calitativ superior, cu o eficiență economică sporită față de stadiul actual.

Ce trebuie făcut însă pentru atingerea acestui scop? După părerea mea, ar trebui avute în vedere următoarele posibilități:

● constituirea unui colectiv în cadrul I.C.T.C.M. sau la nivelul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, care să se ocupe exclusiv de studiul și cercetarea procesului de așchiere a metalelor, obiectivele de lucru ale acestui colectiv urmînd a fi cuprinse, eventual, în tematica de activitate a Consiliului Național al Cercetării Științifice;

● înființarea unui laborator special de cercetări privind așchierea metalelor, care să fie utilat în mod corespunzător;

● reconsiderarea modului de predare a normării tehnice și teoriei așchierii în învățămîntul tehnic superior și mediu, în sensul unei orientări mai ferme spre partea aplicativă a acestor discipline;

● organizarea de către Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a unor schimburi de experiență între uzine, la care să participe cei mai buni specialiști din țară în problemele de normare.

Folosirea integrală sau parțială a acestor posibilități se va solda, fără îndoială, cu rezultate pozitive în ce privește găsirea unor criterii științifice de stabilire a normelor și prin aceasta, noi căi de valorificare a rezervelor interne ale întreprinderilor din industria construcțiilor de mașini.

ing. M. BERINDE
șeful grupei de normare
din serviciul de organizare a producției
Fabrica de mașini-unelte și agregate — București

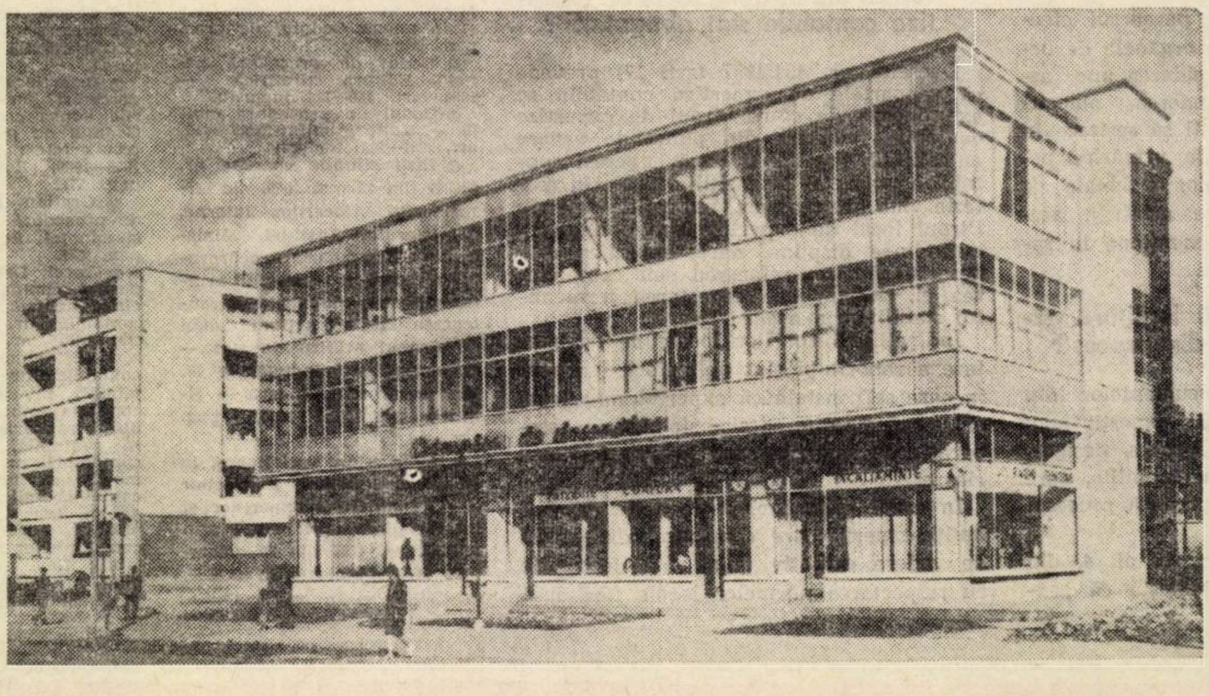

Turnu Măgurele — Complexul de deservire din centrul orașului.
(Foto: Gh. Vintilă)

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI – EXPERTIZA CONTABILĂ JUDICIARĂ

ÎN cele ce urmează, răspundem la unele întrebări adresate redacției noastre cu privire la expertiza contabilă judiciară.

● Care este procedura legală de numire a experților contabili?

Potrivit Decretului nr. 434/1957, calitatea de expert contabil se obține în urma unui examen, după care candidații reușiți sînt înscriși în listele de evidență ale birourilor locale pentru expertize contabile judiciare.

Organul care dispune efectuarea lucrării solicită biroului local pentru expertize contabile recomandarea unui număr de experți dintre care numește unul sau mai mulți, în funcție de importanța și volumul lucrării. Numirea se face prin încheiere, ordonanța sau proces-verbal de ședință, în funcție dacă expertiza a fost dispusă de tribunale, organe de urmărire penală sau organe de arbitraj.

Art. 214 Cod. proc. civ. prevede posibilitatea efectuării expertizelor și prin comisie rogatorie, adică prin intermediul unei alte instanțe; această procedură se utilizează, de exemplu, în cazurile cînd documentele supuse expertizei se află într-o altă localitate. Cum legea specială privind expertizele contabile judiciare (Decretul nr. 434/1957) nu se ocupă de această problemă, urmează că și aceste expertize pot fi efectuate prin comisie rogatorie. În asemenea cazuri, numirea experților se face de cea de a doua instanță, unde se efectuează în fapt lucrarea.

Atît în procesul penal, cît și în cel civil, potrivit art. 11 din Decretul nr. 434/1957, părțile au dreptul să ceară numirea și a unui expert contabil desemnat de ele, Decretul 434/1957, constituind dreptul comun pentru expertizele contabile (potrivit art. 25, urmează a se face aplicarea acestui Decret ori de cîte ori dispozițiile Codului de proc. penală și a Codului de proc. civ. conțin prevederi contradictorii față de acesta.

De altfel, Codul de proc. pen., prin art. 160, prevede, de asemenea, dreptul părților — atît în faza de urmărire penală, cît și în cea de judecată — de a cere numirea și a unui expert desemnat de ele.

Din textul art. 164. Cod. proc. pen., rezultă că acest drept al părților nu este facultativ; astfel „Organul care a dispus expertiza este **obligat** ca, înainte de chemarea expertului să întrebe părțile **dacă înțeleg să ceară numirea și a cîte unui expert indicat de fiecare dintre ele**".

● Cum trebuie formulate întrebările la care urmează să răspundă experții?

Atît Decretul nr. 434/1957 (art. 10), cît și Codul de procedură penală (art. 163 și 169) fac precizarea că organele care dispun efectuarea expertizelor contabile sînt obligate să formuleze în scris obiectivele expertizei.

În completarea acestui principiu, Instrucțiunile comune, nr. 200847 din 25 mai 1959, ale M.A.I., M.J., M.F., Procurorului General și Primului Arbitru de Stat, la pct. 2, fac precizarea că „Obiectivele vor fi determinate și formulate cu cea mai mare grijă, precizîndu-se în mod concret, la ce anume întrebări trebuie să răspundă expertul contabil. Se vor evita formulări de obiective vagi, cu caracter general sau referiri în general la cererile formulate de părți".

Experții contabili au dreptul și obligația să facă de îndată obiecții în scris, prin Biroul local de expertize, cu privire la modul necorespunzător în care au fost formulate obiectivele, sau dacă unele depășesc competența acestora.

De asemenea, dacă pe parcursul efectuării lucrării dispuse de organele de urmărire penală pentru elucidarea unor aspecte este necesară extinderea obiectivelor, experții sînt obligați să sesizeze în scris organul respectiv de urmărire penală. În cazul expertizelor ordonate de tribunale sau organe de arbitraj, asemenea probleme se vor menționa în raportul întocmit de expert.

● Cum se realizează legătura experților cu părțile din proces?

Pe lîngă studierea documentelor din dosarul cauzei, de regulă, experții stau de vorbă cu părțile din proces, desigur, după anumite norme bine stabilite, care diferă în funcție de faptul dacă procesul este penal sau civil.

Ca regulă generală, art. 15 al. 4, din Decretul nr. 434/1957, stabilește că „expertul contabil are dreptul să ceară organului care a dispus efectuarea expertizei chemarea părților pentru explicații ori de cîte ori este nevoie".

În procesul penal, textul arătat se coroborează cu prevederile art. 169 și 170 Cod. proc. pen. și Instrucțiunile comune amintite mai sus, potrivit cărora: contactul cu părțile poate fi luat numai cu încuviințarea organului care a dispus efectuarea expertizei, încuviințare care se va da ori de cîte ori expertul va avea nevoie de explicațiile părților sau de examinarea de acte și registre aflate în păstrarea acestora; convocarea părților de către expert este oprită; primirea explicațiilor de la părți și consultarea documentelor deținute de aceștia se vor face sub controlul organului care a dispus efectuarea lucrării;

În procesul civil, textul din Decretul nr. 434/1957 se coroborează cu art. 208 Cod. proc. civ., regulile procedurale fiind următoarele: cînd expertul contabil consideră necesare explicațiile părților, le citează, cu arătarea zilei, orei și a locului unde urmează să se desfășoare convorbirea, anexînd la raport dovada recomandatei expediate; dacă pentru efectuarea lucrării este nevoie de o verificare sau constatare într-un anumit loc, aceasta se va face obligatoriu prin citarea părților, așa cum s-a arătat mai sus.

● Expertul contabil poate efectua lucrări de competența reviziei contabile?

Este binecunoscut faptul că organelor C.F.I. le revine sarcina verificării activității economice a întreprinderilor, inclusiv a gestiunilor.

Spre deosebire de reviziile contabile, experții contabili sînt chemați să elucideze anumite aspecte de specialitate contabilă, din complexul de probleme pe care le prezintă un dosar de anchetă penală, de judecată sau de arbitrare.

Desigur, în cele mai multe cazuri experții contabili pleacă de la situații de fapt stabilite de revizorii contabili, (cum ar fi inventarele la o anumită dată etc.), luîndu-le ca bază în lucrările lor, fără însă a se putea substitui acestora.

Cu privire la acest aspect, art. 16 din Decretul 434/1957, stabilește, fără echivoc, faptul că experții contabili nu pot efectua lucrări de revizie contabilă; ori de cîte ori expertul contabil nu poate efectua lucrarea de expertiză fără o prealabilă revizie de fond a gestiunii în cauză, sau a activității economice supuse expertizei, are obligația legală să întocmească un proces-verbal cu privire la asemenea situații, pe care îl depune, desigur, prin Biroul local de expertize contabile, organului care a dispus lucrarea.

Organul în cauză urmează să ceară celor competenți efectuarea reviziei sau a altor lucrări necesare, iar pînă la efectuarea acestora expertiza se suspendă.

Aceeași procedură se aplică ori de cîte ori evidențele primare sau contabile nu sînt ținute la zi.

Interdicția ca expertul să-și însușească sau să fie delegat cu atribuții de control este prevăzută și de art. 159 din Codul de proc. pen.

● In ce măsură indicațiile metodologice ale biroului local de expertize contabile sînt obligatorii?

Decretul nr. 434/1957 (art. 17) prevede că rapoartele de expertiză contabilă se examinează de către biroul de expertize contabile judiciare **din punct de vedere al calității, precum și dacă expertul contabil a respectat dispozițiile legale în materie.** Sub acest aspect, indicațiile date de Biroul local de expertize sînt obligatorii, putîndu-se dispune, dacă expertiza este nesatisfăcătoare, refacerea sau completarea ei, desigur cu respectarea termenului stabilit prin același Decret.

Indicațiile birourilor locale de completare a raportului sînt obligatorii în cazul în care se constată că expertul nu a elucidat cauzele diferențelor stabilite în comparație cu reviziile sau expertizele anterioare.

În cazul expertizelor efectuate de mai mulți experți, care corespund din punct de vedere calitativ și au fost întocmite cu respectarea normelor legale fără însă să se realizeze o unitate de vedere în privința concluziilor dintre experții contabili sau dintre aceștia și Biroul local, raportul se va depune la organul care a dispus efectuarea lucrării cu un aviz, în care biroul local va arăta punctul de vedere pe care îl consideră just sau pentru care motive nu-și însușește unele puncte de vedere exprimate de expert (sau de experți).

● Care sînt termenele legale în care trebuie efectuate expertizele?

Potrivit Decretului nr. 434/1957 termenul pentru efectuarea expertizelor contabile judiciare este de 15 zile iar pentru acelea parțiale de 5 zile.

În cadrul acestor prevederi legale, organul, care dispune efectuarea lucrării, stabilește, prin încheierea sau ordonanța de numire a expertului, termenul de depunere a raportului.

Instrucțiunile comune amintite fac următoarele precizări cu privire la modalitatea de stabilire a termenului: organele de urmărire penală, de judecată sau de arbitraj, au dreptul să stabilească termene mai scurte, în cazurile în care urgența cauzei o cere și se apreciază că lucrarea poate fi efectuată în termenul stabilit; în timpul acordat efectuării lucrării intră și timpul necesar Biroului local pentru expertize contabile judiciare pentru verificarea raportului, termenele fiind stabilite de așa natură de către instanțele de judecată, încît de la expirarea acestora și pînă la termenul de judecată să rămînă intervalul de timp necesar ca părțile să ia cunoștință de conținutul raportului de expertiză; în situația în care lucrarea nu poate fi terminată pînă la termenul stabilit, expertul va cere motivat prelungirea acestuia, înaintînd cererea organului care a dispus efectuarea expertizei, numai prin și cu avizul Biroului local de expertize contabile judiciare.

Menționăm că, atît Decretul nr. 434/1957, cît și instrucțiunile comune, tratînd despre termenele de efectuarea expertizelor contabile judiciare, nu fac nici o diferențiere după natura procesului, de unde tragem concluzia că sînt de aplicație generală, adică tuturor genurilor de procese. Art. 505 *19 a Cod* proc. pen. face o precizare în plus, valabilă pentru toate genurile de expertize stabilind pentru infracțiunile privind avutul obștesc termene similare ca cele stabilite prin Decretul nr. 434/1957.

● Care sînt normele de remunerare a muncii prestate de experți?

Remunerarea muncii prestate este reglementată de dispozițiile normative în materia expertizelor contabile judiciare (Decretul nr. 434/1957, Codul de proc. pen., Codul de proc. civ., Instrucțiunile comune) și de Instrucțiunile aprobate prin H.C.M. nr. 4009/1953.

Atît dispozițiile normative arătate, cît și practica constantă a organelor care dispun efectuarea expertizelor au statuat două modalități de fixarea onorariului: sub forma unei sume globale și pe bază de decont.

Fixarea onorariului sub forma unei sume globale, modalitate practicată de regulă, se face prin ordonanța sau încheierea de numire a expertului, ținîndu-se seama de complexitatea și durata expertizei, de faptul dacă expertul posedă o calificare deosebită, precum și de cheltuielile de deplasare sau de altă natură, necesare efectuării lucrării.

De regulă, onorariul se suportă de partea care a solicitat proba; în procesele penale, organul care a dispus efectuarea lucrării este obligat să asigure plata onorariului, luînd toate măsurile necesare, fie prin obligarea părții să depună suma stabilită în contul Biroului local de expertize contabile judiciare, fie prin vărsarea sumei respective din fonduri alocate în acest scop; în procesele civile, nedepunerea onorariului, în termen de 5 zile de la încuviințarea probei cu expertiza, are drept consecință, potrivit art. 170 Cod. proc. civ., decăderea din proba încuviințată.

Întocmirea decontului de justificare a costului expertizei contabile este obligatoriu în cazul în care onorariul de expert se suportă din fonduri special alocate sau de către unități socialiste, precum și în cazurile în care onorariul inițial nu corespunde muncii efectiv prestate sau nu s-a ținut seama de calificarea înaltă a expertului, servind astfel la solicitarea majorării onorariului.

În ambele cazuri, deconturile vor fi verificate de Biroul local de expertize contabile judiciare sub aspectul realității și exactității calculelor justificate; Biroul local de expertize contabile judiciare face propuneri de revenire asupra onorariului inițial stabilit ori de cîte ori acesta este sub costul lucrării efectiv prestate.

Menționăm că experții contabili numiți la cererea părților, avînd aceleași obligații și răspunderi ca și experții numiți din oficiu, au aceleași drepturi bănești ca aceștia din urmă.

Tribunalul Suprem, Colegiul civil, prin Decizia nr. 765 din 23 iulie 1965 a statuat că majorarea onorariului nu poate fi solicitată pe calea unei acțiuni separate, expertul avînd însă dreptul la recurs împotriva încheierii prin care instanța de judecată a stabilit onorariul în cauză.

D. ALEXANDRU
Ion MINEA

FIȘIER TEMATIC

DISPOZIȚII NORMATIVE

● Decretul nr. 434/1957, pentru reglementarea efectuării expertizelor contabile judiciare, republicat în B.O. al M.A.N. nr. 29 din 31 iulie 1958 și în anexa Codului de proc. pen. fila 309:

● Codul de procedură penală, Editura științifică — 1960, art. 158—174 inclusiv.

● Codul de procedură civilă — Editura științifică, 1958, art. 201—214 inclusiv.

● Instrucțiunile comune nr. 200847 din 25 mai 1959, ale Ministerului Afacerilor Interne, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, Procurorului General și Primului arbitru de stat, publicate în culegerea de instrucțiuni date de Primul arbitru de stat — comentată și adnotată de N. Manolescu și I. Cioară — Editura Științifică 1966, pag. 265.

● Instrucțiuni privitoare la plata cheltuielilor martorilor și a remunerării experților și interpreților, aprobate prin H.C.M. nr. 4009 din 30 noiembrie 1953, publicate în C.H.D. nr. 76/1953 și în anexa Codului de procedură penală, ediția 1960, fila 293.

LITERATURĂ DE SPECIALITATE

● **Cornel Popescu — Aurel Deboveanu:** Expertiza judiciar-contabilă. Editura Științifică.

● **Colectiv din Institutul de cercetări juridice.** Modificările aduse codului penal și Codului de procedură penală, prin actele normative din anii 1956—1960. Editura Academiei, pag. 571.

● **Grațian Porumb:** Codul de procedură civilă, comentat și adnotat. Editura Științifică, pag. 437.

● **Aurel Deboveanu:** Expertiza contabilă judiciară în etapa actuală, Rev. „Evidența contabilă nr. 1/1964; Reali- contabilă" nr. 1/1964; Realizări în domeniul expertizei contabile, Rev. „Evidența contabilă", nr. 8/1964; Pentru continua îmbunătățire a calității rapoartelor de expertiză contabilă, Rev. „Evidența contabilă", nr. 6/1964; Probleme de activitate de expertiză contabilă-judiciară la început de an. Rev. „Evidența contabilă nr. 2/1965: Pe marginea consfătuirilor cu experții contabili, Rev. „Evidența contabilă" nr. 9/1965; Întărirea colaborării dintre organele de control și revizie și experți, Rev. „Finanțe și credit" nr. 9/1965.

● **M. Goldenberg:** Întocmirea raportului de expertiză contabilă, Rev. „Evidența contabilă", nr. 2/1964; Contribuții la rezolvarea unor probleme ale expertizei contabile, Rev. „Evidența contabilă" nr. 1/1965.

● **M. Goldenberg și V. Cristescu:** Expertiza contabilă judiciară și revizia contabilă. Rev. „Evidența contabilă" nr. 11/1962.

● **P. Ionescu:** Funcția expertului contabil recomandat de parte și rolul său în apărarea avutului obștesc, Rev. „Evidența contabilă" nr. 9/1965.

● **I. Turtureanu:** Imposibilități legale de executare a expertizelor contabile-judiciare, Rev. „Evidență contabilă" nr. 12/1963.

● **Sever Georgescu și P. Ionescu:** Apărarea proprietății socialiste prin efectuarea controlului financiar și a expertizelor contabile judiciare cu stricta respectare a dispozițiilor legale, Rev. „Justiția Nouă", nr. 12/1964.

● **Stelian Mitroiu:** Îndatoririle expertului contabil de a cere explicații părților înainte de întocmirea raportului de expertiză contabilă. Rev. „Justiția Nouă" nr .5/1965.

Industria noastră de medicamente

CITADELE ALE CHIMIEI ÎN SLUJBA SĂNĂTĂŢII

O SUMARĂ privire retrospectivă în statisticile internaţionale arată că România figura înainte de cel de-al doilea război mondial, ca o ţară cu mortalitate, în special infantilă, ridicată. Acest fapt se datora în mare parte şi lipsei unei industrii proprii de medicamente. Cele cîteva laboratoare existente în acea vreme în ţară se ocupau doar cu condiţionarea medicamentelor importate.

Industria românească de medicamente şi-a înfiripat începuturile abia în anul 1949. *Pe baza investiţiilor alocate de stat, vechile laboratoare au fost comasate, modernizate şi transformate în unităţi productive. Concomitent, a început şi construirea de noi unităţi. Din primii săi ani de activitate, industria noastră de medicamente s-a afirmat, atît prin sortimentele şi valoarea produselor realizate, cît şi prin căile moderne utilizate pentru fabricarea lor.*

În numai 11 zile – intreaga producţie din 1949

PRODUCŢIA substanţelor active necesare industriei de medicamente româneşti se axează pe : sinteză, biosinteză şi extracţie, asigurîndu-se specializarea şi realizarea unor sortimente superioare din punct de vedere calitativ.

Progresele înfăptuite în acest sector au făcut ca în 1965 producţia globală a industriei noastre de medicamente să fie de peste 30 de ori mai mare ca în 1949 ; în numai 11 zile se obţine în prezent întreaga producţie de medicamente a anului 1949. Astăzi, această industrie acoperă necesităţile populaţiei în proporţie de 96% — concomitent cu livrarea unor cantităţi importante la export.

Numărul sortimentelor de medicamente, fabricate în ţară, se ridică în prezent la 810, dintre care peste 100 sînt destinate uzului zooveterinar şi 50 de sortimente cu utilizare comună pentru uz uman şi veterinar. Lor li se mai adaugă peste 1 350 reactivi şi produse purificate.

Ponderea cea mai mare în producţia de medicamente o au soluţiile injectabile (fiole) în număr de aproape 230, urmate de comprimate şi drajeuri — aproape 200 sortimente — produse de sinteză, biosinteză şi opoterapice — peste 125, soluţii medicamentoase de uz intern şi extern — peste 80 ş.a.

În ţara noastră se produc în prezent principalele medicamente realizate pe scară mondială : antibiotice de biosinteză ca streptomicină, tetraciclină, penicilină G şi V, eritromicină, aureociclină etc. ; antibiotice de sinteză — cloramfenicol ; vitamine, cum sînt : vitamina C, vitamina B_{12}, vitamina K_3, vitamina PP ; sulfamide ca : ftalilsulfatiazol, sulfatiazol, diabetamid ş.a.

Crearea unor întreprinderi moderne, dotarea lor cu utilaje perfecţionate, stimularea cercetării ştiinţifice au fost principalele coordonate care au contribuit la sporirea producţiei sortimentelor de medicamente, aşa după cum rezultă din tabelul de faţă :

Produsul	U.M.	1950	1955	1959	1962	1963	1964	1965
Antibiotice	kg	—	—	9 389	41 356	57 345	79 182	84 752
Sulfamide	t	3	25	78	66,5	77,9	80,6	103,4
Vitamine	kg	—	215	2 365	5 424	5 570	23 377	53 876
Produse de sinteză chimico-farmaceutică	t	127	775	1 124	1 745,4	2 262	2 646	2 800

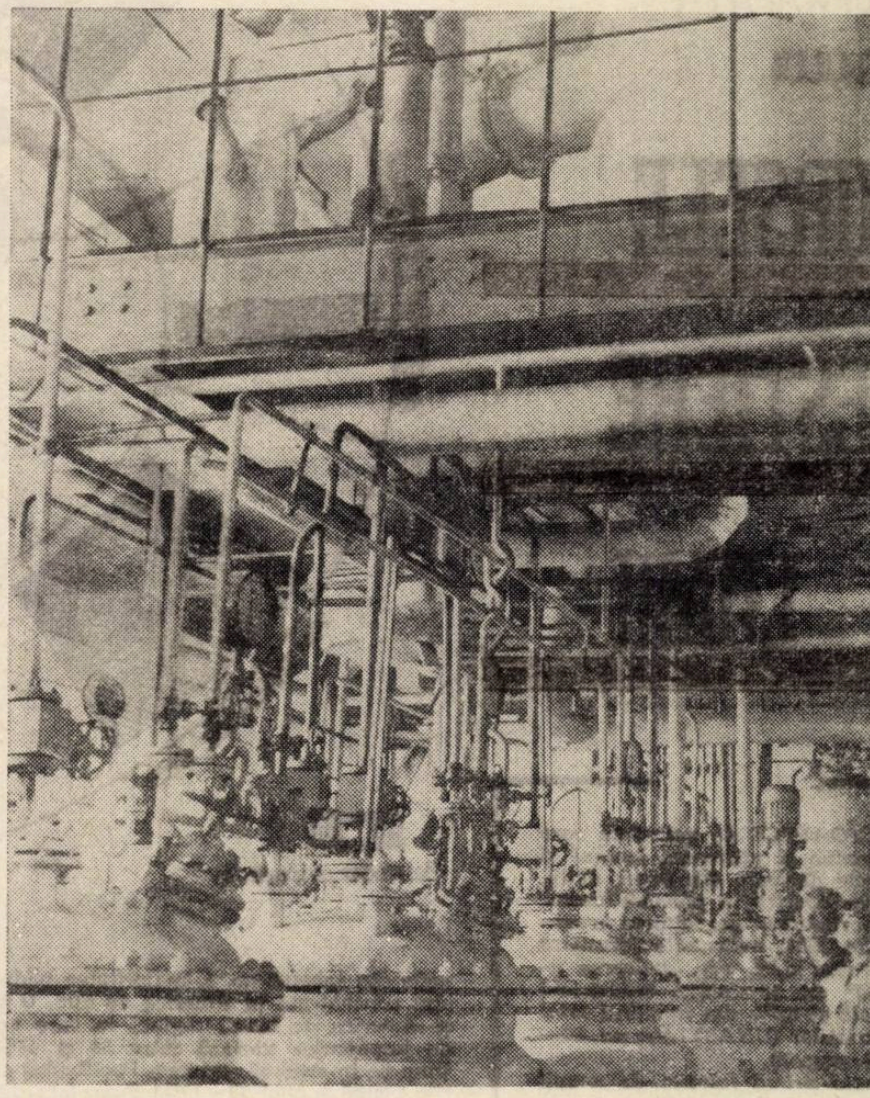

Unitate modernă a industriei româneşti de medicamente, Fabrica de antibiotice-Iaşi şi-a realizat planul pe primul semestru al acestui an cu 8 zile mai de vreme. În fotografie : una din secţiile de producţie ale fabricii.

Se dezvoltă capacităţile de producţie

PRIMA şarjă de penicilină românească a fost elaborată în 1955 la Fabrica de antibiotice-Iaşi. Au urmat apoi, în 1958, prima şarjă de aureociclină, în 1959 primele şarje de streptomicină şi vitamina B_{12} şi în 1960 tetraciclină. În prezent, cînd capacităţile de producţie sînt cu 70% mai mari decît cele proiectate, marca acestei fabrici este înscrisă pe 65 de produse, dintre care 18 de uz uman (penicilina G, streptomicina, aureociclina, eritromicina, penicilina V, vitamina B_{12}, propamicina etc.), 10 medicamente şi 7 biostimulatori pentru uz zooveterinar, 30 de alte produse (unguente, supozitoare etc.). În curs de fabricaţie se află aici noi produse de biosinteză, printre care şi hormoni sterozoizi.

În 1964, a intrat în funcţiune o unitate de sinteză organică fină în cadrul Uzinei de medicamente-Bucureşti — o altă citadelă a industriei de medicamente româneşti — care asigură consumul intern de vitamină C şi antipiretice pe bază de pirazolonă. Tot aici se află în construcţie noi pavilioane destinate condiţionării medicamentelor sub formă de comprimate.

În anii cincinalului sînt prevăzute, de asemenea, intrarea în funcţiune de noi unităţi. Una dintre cele mai importante se va construi în Bucureşti. Capacitatea acesteia va depăşi cu mult pe cele existente. Şantierul de construcţie a şi fost deschis.

Un obiectiv permanent – calitatea

STIMULAREA activităţii tehnico-ştiinţifice a adus o contribuţie importantă la dezvoltarea producţiei şi îmbunătăţirea calităţii sortimentelor. La Fabrica de antibiotice-Iaşi, de exemplu, a fost sporită activitatea la faza de fermentaţie, obţinîndu-se creşteri importante de producţie. De asemenea, prin utilizarea concomitentă a separatoarelor perfecţionate în extracţia antibioticelor şi aplicarea altor măsuri tehnice, s-au îmbunătăţit randamentele la faza de extracţie, obţinîndu-se importante sporuri de producţie. O atenţie deosebită s-a dat îmbunătăţirii calităţii produselor. Aşa, de pildă, la penicilină, prevederile pentru toxicitate depăşesc de 4—5 ori pretenţiile farmacopeilor existente.

Perfecţionările tehnologice efectuate au contribuit la îmbunătăţirea calităţii altor produse cum sînt : cloramfenicol, heparină, soluţii injectabile etc. Trebuie evidenţiată, de asemenea, continuarea lansării de şarje minim economice sau în campanie, în special în sectorul de sinteză şi biosinteză, ceea ce a contribuit la o utilizare mai judicioasă a capacităţilor de producţie, la reducerea cheltuielilor pe unitatea de produs.

Colaborarea strînsă dintre colectivele unităţilor productive şi ale Institutului de cercetări chimico-farmaceutice aduce o contribuţie hotărîtoare la îmbunătăţirea calităţii medicamentelor.

Produsele farmaceutice sînt supuse unui minuţios control efectuat de către Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor şi cercetării farmaceutice, în clinicile de specialitate ale Institutului medico-farmaceutic şi ale Ministerului Sănătăţii şi Prevederilor Sociale. Anul trecut, de exemplu, au fost avizate 40 de sortimente noi, cu eficienţă terapeutică ridicată. O parte din ele au intrat în producţie şi au fost livrate farmaciilor. Celelalte urmează să intre treptat în fabricaţie.

Înalta eficienţă a medicamentelor noastre este oglindită şi în cererea sporită a acestora la export. Pentru anul acesta s-au prevăzut să se exporte peste 50 de medicamente româneşti.

Noi produse in 1966

INDUSTRIA românească de medicamente se dezvoltă în continuare pe calea modernizării continue a proceselor tehnologice care contribuie la sporirea producţiei, la lărgirea gamei de sortimente. În acest an, primul din actualul cincinal, se vor produce şi livra cu 6% mai multe medicamente decît în 1965. Nu lipsesc nici noutăţile : Girostan — similar cu Tiotepa, citostatic folosit în diferite forme de cancer ; Metronidazol, similar cu Flagil-ul (antitrichomonazic), Feniramin, similar cu Avil-ul (antihistamic), Pobilan-ul, similar cu Endocistobil-ul (folosit la radiografiile ficatului) etc. Ele vor apărea în farmacii şi în unităţile sanitare pînă la sfîrşitul anului în curs. În următorii ani ai cincinalului se vor produce printre altele noi antibiotice de semisinteză ca : Solvocilin, Celbenin etc.

Paralel cu realizarea de noi sortimente va spori producţia celor existente în special la : streptomicină, tetraciclină, cloramfenicol, codeină, xilină, heparină. Creşteri importante de producţii se prevăd, de asemenea, la sortimentele condiţionate (antinevralgice, vitamine). O atenţie deosebită se va acorda îmbunătăţirii calităţii medicamentelor, extinderii utilizării ambalajelor moderne, dotării laboratoarelor uzinale cu aparatură modernă, ridicării calificării şi specializării cadrelor.

I. SIGARTĂU

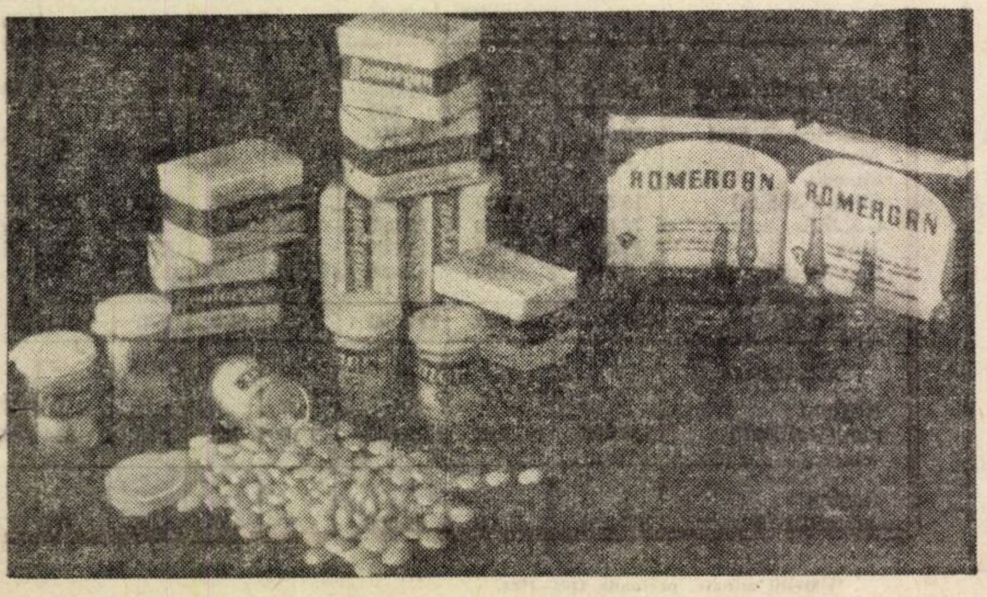

PILULE

● Uzina de maşini agricole „Semănătoarea", primeşte — ca beneficiară — tablă şi laminate de la Combinatul siderurgic-Hunedoara. Că le primeşte — e una — şi cum le primeşte — e alta. De obicei in cea de-a doua jumătate a lunii, sau chiar în ultima decadă. Cam atunci cînd „Semănătoarea" ar avea obligaţia faţă de agricultură să livreze maşinile gata construite.

Se spune, pe bună dreptate, că semănatul, secerişul — n-aşteaptă. Atunci de ce să aştepte „Semănătoarea" ? Nu-i acelaşi lucru ?

● De pe stadionul „îndeplinirii obligaţiilor contractuale" ni se transmite că meciul dintre IPROFIL, „Tehnica Lemnului"-Bucureşti şi Fabrica de geamuri şi oglinzi „Mediaş" continuă. Scorul ? Înscriu mereu cei din Mediaş. Pe poarta întreprinderii din Bucureşti au intrat în ultimele trei luni 115 oglinzi de toaletă ([illegible] 55 cm.) defecte. Ca urmare Întreprinderea din Bucureşti nu-şi poate realiza planul de export

● Pe dreapta drumului ce merge prin Valea Oltului spre Călimăneşti, poate fi văzut la un moment dat un zid vechi, mare, evident un monument istoric. Unii spun că sînt zidurile unei cetăţi de pe vremea dacilor, alţii că ar fi urmele unui punct vamal construit în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn.

Pînă s-or hotărî edilii regiunii să ia vreo măsură care să înlăture presupunerile, noi propunem O.N.T.-ului să utilizeze şi următoarea reclamă : „Vizitaţi Valea Oltului. Are şi ghicitori"

DOCUMENTAR

O TREIME DIN SUPRAFAȚA PĂMÎNTULUI

RESURSELE FORESTIERE ALE LUMII

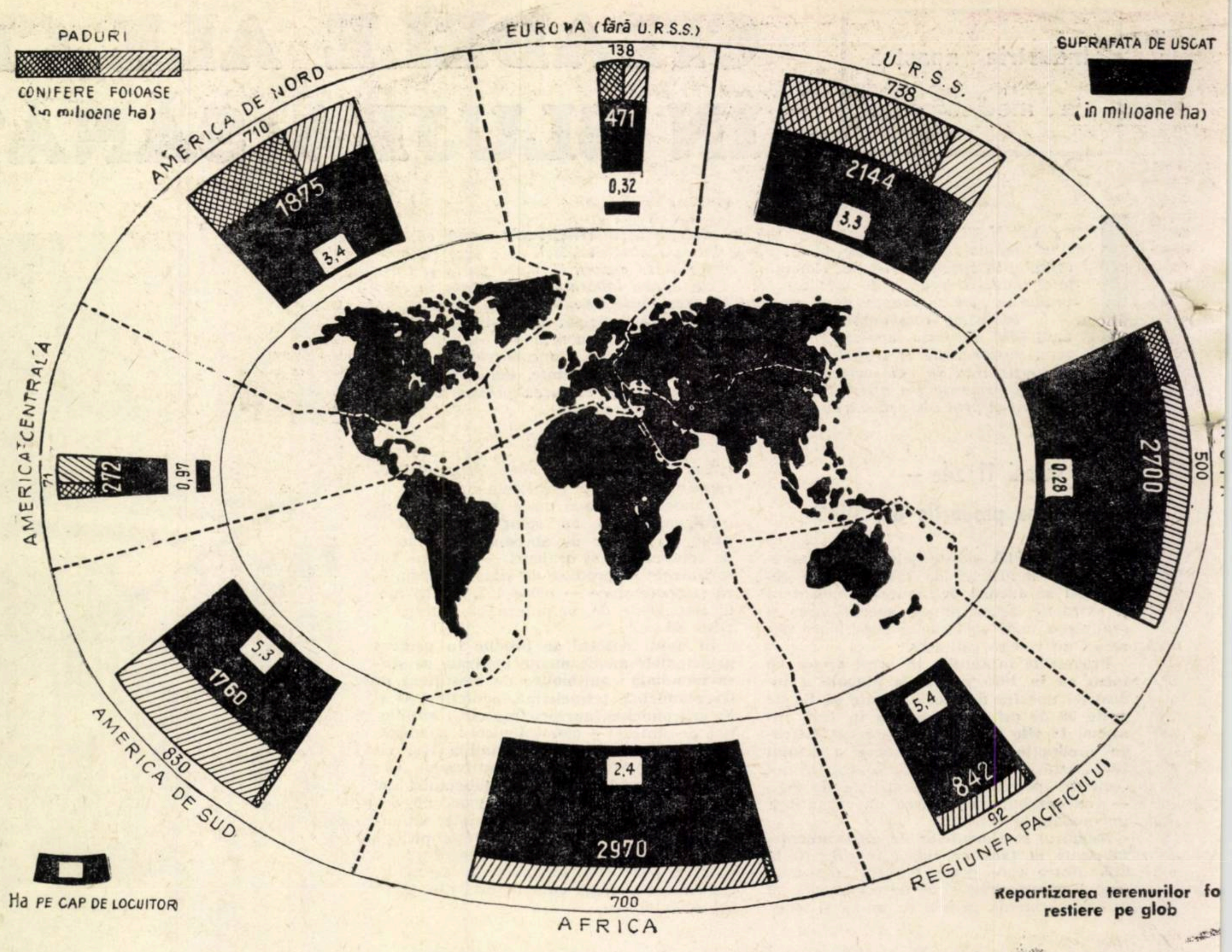

Repartizarea terenurilor forestiere pe glob

*SECTOAREL*E *de activitate care produc și utilizează lemnul și produsele derivate din lemn, dețin, în zilele noastre, o pondere destul de importantă în dezvoltarea economică. În 1961, industriile forestiere reprezentau 6,2% din „valoarea adăugată" în producția industrială mondială și 8,6% din numărul total al salariaților* **(UNASYLVA nr. 80—81/1966, pag. 3).**

Materia primă folosită de aceste ramuri, spre deosebire de materiile prime pe care le produc industriile extractive (minereuri, țiței, gaze etc.), are proprietatea de a se regenera, iar procesul de regenerare poate fi dirijat de om — în prezența anumitor condiții — în funcție de nevoile sale. Și în țările, care nu dispun în prezent de resurse forestiere, pot fi create arborete din specii corespunzătoare condițiilor de sol și climă respective, de unde să se recolteze cantitățile de material lemnos necesar. Privind globul pămîntesc ca tot, resursele forestiere sînt însă și acum vaste.

Din 13 034 milioane ha cît reprezintă suprafața de uscat a globului terestru, 4 126 milioane ha, adică 31,6%, sînt terenuri forestiere acoperite cu păduri de diverse specii, caracteristice climatului variabil de la ecuator la poli. Studii recent întocmite (ca Inventarul forestier mondial 1963, publicat de F.A.O. anul acesta) atestă faptul că 3 779 milioane ha sînt efectiv acoperite cu păduri, întinse suprafețe găsindu-se în America de Sud (830 milioane ha), U.R.S.S. (738 milioane ha), America de Nord (710 milioane ha), Africa (700 milioane ha) și Asia (500 milioane ha).

Inegalități regionale

O PRIMĂ caracteristică a răspîndirii pădurilor pe glob o constituie inegala lor repartiție pe plan regional. După cum se vede din tabelul nr. 1, majoritatea pădurilor sînt concentrate în America de Sud, U.R.S.S. și America de Nord, regiuni în care gradul de împădurire variază între 34 și 47%, în timp ce în Asia și regiunea Pacificului pădurile ocupă numai 11—19%. Suprafața de pădure pe cap de locuitor variază, de asemenea

Tabel nr. 1

REPARTIȚIA PĂDURILOR PE GLOB (1963)

Regiunea geografică	Suprafața uscatului	Suprafața efectiv ocupată de păduri			Gradul de împădurire	Suprafața de pădure pe cap de locuitor
		Total	Rășinoase	Foioase		
	mil. ha	mil. ha			%	ha
America de Nord	1 875	710	440	270	38	3,4
America Centrală	272	71	35	36	26	0,97
America de Sud	1 760	830	10	820	47	5,3
Africa	2 970	700	4	696	24	2,4
Europa (fără U.R.S.S.)	471	138	80	58	29	0,32
U.R.S.S.	2 144	738	553	185	34	3,3
Asia	2 700	500	90	410	19	0,28
Reg. Pacificului	842	92	4	88	11	5,4
Total	13 034	3 779	1 216	2 563	29	1,2
din care:						
Regiuni industrializate	5 332	1 678	1 077	601	32	1,9
Regiuni neindustrializate	7 702	2 101	139	1 962	27	0,90

Sursa: F.A.O., World Forest Inventory, 1963.

simțitor, pe plan regional (conform grupării folosite de F.A.O.): 5,4 ha în regiunea Pacificului, 3,3 ha în U.R.S.S., 3,4 ha în America de Nord, 5,3 ha în America de Sud, 0,28 ha în Asia, 0,32 ha în Europa (fără U.R.S.S.) 0,97 ha în America Centrală, față de 1,2 ha cît este media pe glob.

În legătură cu această inegală răspîndire a pădurilor pe glob, trebuie reținut și faptul că mai mult de jumătate, respectiv 56%, din suprafața lor totală, se găsește în regiunile neindustrializate sau mai puțin industrializate (America Latină, Africa și Asia), în timp ce în restul regiunilor, mai ales în America de Nord, U.R.S.S. și Europa, unde industriile forestiere cunosc o puternică dezvoltare, n[u] sînt decît 44%. Totuși, în regiunile industria[li]zate gradul mediu de împădurire este d[e] 32%, revenind pe cap de locuitor 1,9 ha, î[n] timp ce în America Latină, Africa și Asi[a] gradul mediu de împădurire este de 27% pe cap de locuitor revenind 0,90 ha pădur[e].

Merită reținut că întinse suprafețe de pă[duri] sînt proprietate de stat: pe glob, aproa[pe] pe 77% din terenurile forestiere constitui[e] domenii publice. Mari suprafețe de pădu[ri] constituie totuși proprietate particulară în A[]merica de Sud, America de Nord, Europa Oc[]cidentală și Africa.

Dată fiind importanța ce se acordă cont[i]nuității producției de lemn, în majoritate[a] țărilor au fost luate măsuri de amenajare [a] pădurilor, cu scopul de a reglementa pune[]rea în valoare a produselor lor. Au fost în[]tocmite programe de amenajare, sub diferi[te] forme, pentru 2 280 milioane ha păduri, stud[ii] complete sub acest raport fiind efectuate [în] cele mai multe țări din Europa, în U.R.S.S. America de Nord și într-o serie de țări d[in] Asia. Pentru marea majoritate a păduril[or] nu se întocmesc totuși decît așa-numite reg[u]lamente de exploatare — studii sumare ca[re] cuprind o serie de date generale privin[d] structura și mărimea fondului lemnos [de] producție, necesare în scopul organizării l[u]crărilor de exploatare și de transportare [a] lemnului.

Masa lemnoasă pe picior

PADURILE lumii conțin o importantă ca[n]titate de material lemnos pe picio[r] 238 000 milioane mc, ceea ce constituie o ma[re] rezervă de materie primă pentru industri[e]

Tabel nr. 2

VOLUMUL DE MATERIAL LEMNOS
(in milioane mc)

Regiunea geografică	Volumul lemnos pe picior: Total	din care: rășinoase	din care: foioase	Volumul de lemn exploatat anual *): Total	din care: rășinoase	din care: foioase	Volumul de lemn folosit în industrie: Total	din care: rășinoase	din care: foioase
America de Nord	44 000	33 000	11 000	394	295	99	348	283	65
America Centrală	800	200	600	43	11	32	7	4	3
America de Sud	78 000	500	77 500	181	26	155	26	10	16
Africa	3 800	100	3 700	196	4	192	22	2	20
Europa (fără U.R.S.S.)	12 000	7 600	4 400	323	188	135	223	171	52
U.R.S.S.	79 000	66 000	13 000	358	292	66	257	226	31
Asia	17 000	6 000	11 000	380	107	273	122	61	61
Reg. Pacificului	3 800	400	3 400	25	7	18	16	6	10
Total	238 000	114 000	124 000	1 900	930	970	1 021	763	258
din care:									
Regiuni industrializate	138 000	107 000	31 800	1 100	782	318	844	686	158
Regiuni neindustrializate	100 000	7 000	92 200	800	148	652	177	77	100

***) Medii anuale, perioada 1960—1962.**
Sursa: F.A.O., World Forest Inventory, 1963.

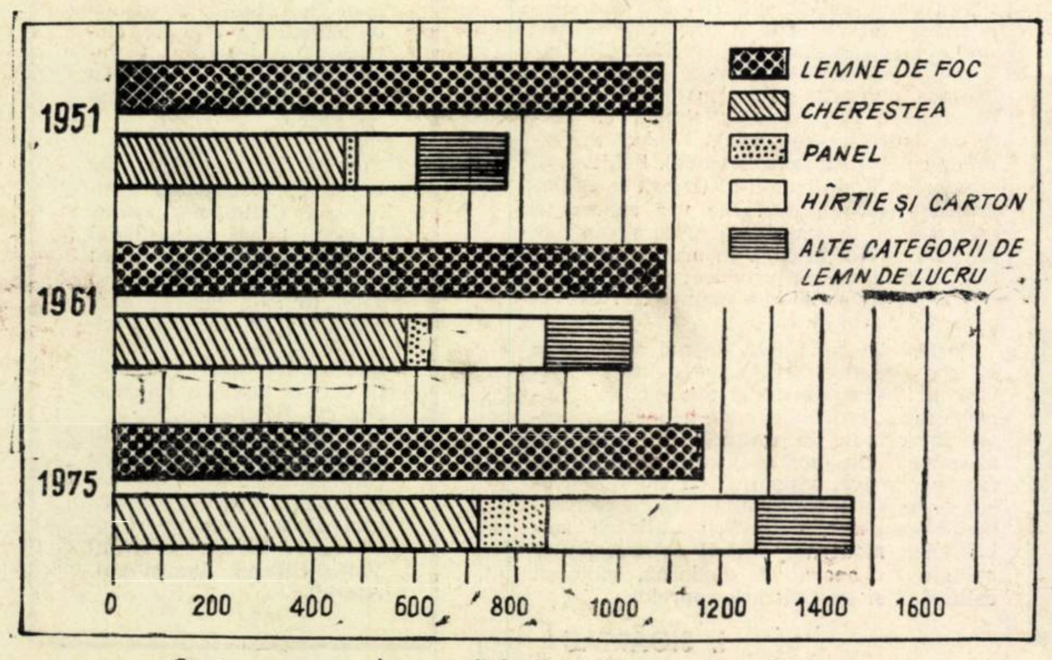

Creșterea consumului mondial de lemn și produse din lemn

forestiere. Aproape 48% din masa lemnoasă pe picior provine din păduri de rășinoase, al căror lemn are cea mai mare utilizare la producția de cherestea, pastă și hîrtie, lemn de mină, construcții etc. De menționat că marea majoritate a pădurilor de rășinoase se află în emisfera nordică, din care peste 92% în U.R.S.S. și America de Nord.

Circa 100 000 milioane mc lemn pe picior există în pădurile din America Latină, Africa și Asia, din care peste 92 000 milioane mc lemn de foioase. Existența unei asemenea cantități de lemn pe picior reprezintă o sursă deosebit de importantă de materii prime pentru înființarea unor industrii proprii în țările în curs de dezvoltare.

Anual se exploatează din păduri 1 900—2 000 milioane mc masă lemnoasă, din care circa 400 milioane mc în America de Nord, 380 milioane mc în Asia, 360 milioane mc în U.R.S.S., 320 milioane mc în Europa. Aproape jumătate din lemnul ce se exploatează anual provine din păduri de rășinoase; în perioada 1960—1962 s-au exploatat, în medie anual, 930 milioane mc masă lemnoasă de rășinoase, din care 782 milioane mc în America de Nord, U.R.S.S. și Europa.

Aproape 78% din pădurile de pe glob au o densitate considerată bună, dar există întinse suprafețe forestiere în Africa, America Centrală și partea estică a Uniunii Sovietice acoperite cu păduri de slabă productivitate. Sub raportul producției la hectar, pădurile se deosebesc considerabil de la o regiune la alta.

În America de Sud se estimează o exploatabilitate medie de 185 mc/ha, față de: U.R.S.S. și America de Nord 100—110 mc/ha, Europa și Asia 90 mc/ha, Africa 45 mc/ha. În pădurile de rășinoase se obțin în mod obișnuit cele mai ridicate producții la hectar (140 mc/ha în America de Sud, 120 mc/ha în U.R.S.S., 105 mc/ha în America de Nord, 95 mc/ha în Europa, 94 mc/ha în zona Pacificului, respectiv în Australia și Noua Zeelandă). Pădurile de foioase au producții mai mici (45 mc/ha în Africa, 75 mc/ha în U.R.S.S., 80 mc/ha în Europa, 90 mc/ha în America de Nord), cu excepția pădurilor de foioase din America de Sud, a căror exploatabilitate medie este de 190 mc/ha.

Volumul de masă lemnoasă exploatată (medii anuale 1960–1962)

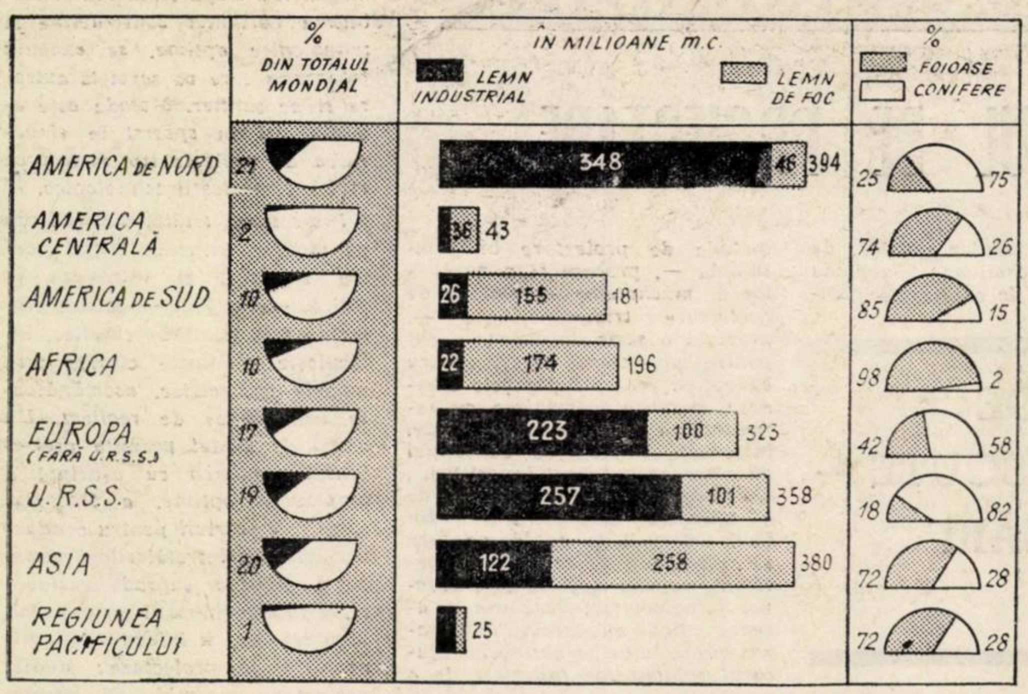

Lemn de lucru și lemne de foc

CA urmare a progreselor obținute în tehnologia industrializării și prelucrării, procentul de utilizare a lemnului în scopuri industriale crește considerabil. În 1951, dintr-o cantitate de 1 840 milioane mc masă lemnoasă, s-au folosit în scopuri industriale 770 milioane mc, respectiv 42%; în 1961, circa 1 040 milioane mc material lemnos (peste 53%) s-au folosit ca lemn de lucru. Pentru 1975 nevoile de lemn de lucru în toată lumea se estimează la 1 470 milioane mc, ceea ce va reprezenta aproape 60% din cantitățile prevăzute a se exploata.

Pe plan regional, procente mari de utilizare industrială a lemnului — peste 75% — se realizează în America de Nord, Europa și Uniunea Sovietică, în timp ce în America Latină, Africa și Asia importante cantități de lemn — circa 80% din ceea ce se exploatează anual — se folosesc pentru foc. Ca urmare a gradului înalt de industrializare din America de Nord, Europa și U.R.S.S., s-a concentrat în aceste regiuni peste 79% din producția mondială de cherestea, 81,7% din cea de placaj, 87,1% la plăci de fibră, 89,1% la pastă de lemn, 86% la hîrtie de ziar, 83,4% la cartoane etc.

Paralel cu creșterea procentului de utilizare a lemnului în scopuri industriale, valoarea produselor industriale din lemn (cherestea, furnire, hîrtie și carton etc.) înregistrează creșteri considerabile. În 1961 valoarea acestor produse a fost de 30 800 milioane dolari, față de 20 700 milioane dolari în 1951; în 1975 se prevede realizarea de produse lemnoase și derivate din lemn în valoare de 53 000 milioane dolari.

Ca urmare a inegalităților regionale în valorificarea industrială a lemnului, acoperirea necesarului în produse lemnoase și derivate din lemn se face în cea mai mare parte pe seama valorificării din țările dezvoltate. Acest fapt are ca urmare un consum pe cap de locuitor extrem de scăzut în regiunile mai puțin industrializate. De exemplu, consumul de cherestea la 1 000 de locuitori în perioada 1960—1962 a fost, față de 114 mc media mondială, de 15 mc în Africa, 35 mc în Asia și zona Pacificului, 58 mc în America Latină, în timp ce în America de Nord a fost de 467 mc, în U.R.S.S. de 457 mc, în Europa de 173 mc.

La alte produse (plăci stratificate, hîrtie și carton etc.) diferențierile pe plan regional sînt nu mai puțin evidente; de exemplu, consumul de hîrtie și carton la 1 000 de locuitori a fost, în 1963, de 3,2 tone în Africa, 6,8 tone în Asia și Pacific, 12,2 tone în America Latină, 55 tone în Europa, 189 tone în America de Nord, față de 27 tone media pe glob.

Dat fiind aportul considerabil al resurselor forestiere la dezvoltarea economică și socială, cu deosebire în țările în curs de dezvoltare, se acordă pe plan național și internațional o atenție deosebită antrenării tot mai largi a acestor materii prime în circuitul economic. Organisme internaționale cum sînt: Organizația Națiunilor Unite pentru alimentație și agricultură (F.A.O.), Conferința Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare (UNCTAD), comisiile economice regionale ale O.N.U. etc. au întreprins studii de sinteză privind posibilitățile de dezvoltare a industriilor forestiere în țările care posedă importante resurse de acest gen și de comercializare a produselor lemnoase și derivate din lemn, preconizînd lărgirea continuă a comerțului mondial cu aceste produse.

dr. ing. I. MILESCU

POTENȚIALUL FORESTIER AL ROMÂNIEI

ÎN țara noastră se întîlnește o mare varietate de specii forestiere, caracteristice pentru zona Europei centrale și de sud-est, care vegetează în condiții dintre cele mai bune. La 1 ianuarie 1966 pădurile și terenurile afectate împăduririi sau care servesc nevoilor de cultură, producție ori administrație forestieră ocupau 6 397 mii ha, ceea ce reprezintă circa 27% din suprafața țării. Pe cap de locuitor revin 0,32 ha, indicator care situează România printre țările din Europa relativ bogate în păduri. Mai mult de 3/4 din suprafața pădurilor este ocupată cu specii de foioase, printre care fagul deține un loc preponderent — 33,6% din întregul fond forestier al țării. Volumul de masă lemnoasă pe picior se estimează la 1120 milioane mc, din care circa 80% provine din pădurile de rășinoase și fag. Acest important volum de lemn pe picior asigură baza de materie primă pentru dezvoltarea industriei noastre de prelucrare a lemnului.

Mai mult de 2/3 din pădurile noastre sînt situate în condiții bune de vegetație. Datorită lor, în România se înregistrează o creștere medie de masă lemnoasă, pe an și hectar, superioară indicilor realizați în majoritatea țărilor din lume. Raportat la întreaga suprafață a fondului forestier, se realizează o creștere medie de 3,6 mc/an/ha; în pădurile de rășinoase aceste creșteri reprezintă 4,8 mc/an/ha, în cele de fag 3,6 mc/an/ha, iar în cele de stejar și alte foioase tari, 2,9 mc/an/ha. Judecînd după datele publicate de FAO, productivitatea pădurilor din Republica Socialistă România este apropiată de aceea din Elveția și de 2–4 ori mai mare decît cea înregistrată în majoritatea celorlalte țări din Europa.

ACCELERARE ȘI MODIFICĂRI STRUCTURALE

Consumul și desfacerea materialului lemnos in Europa

VALORIFICAREA mai intensă a materialului lemnos în ultimul deceniu este considerată de către specialiștii F.A.O. una din cele mai frapante caracteristici care reiese din statisticile respective. Un studiu recent al acestei organizații — „World Forest Products Statistics — A Ten-Year Summary 1954—1963" (Roma, 1966) — constată că, în intervalul menționat, cantitatea de lemn industrial obținut din pădurile lumii a crescut cu 18%. Dar în aceeași perioadă producția de cherestea a crescut cu 25%, cea de pastă de hîrtie cu 50—80%, de placaj — cu peste 125% și de panele — cu peste 200%. Pe de altă parte, a crescut puternic comerțul internațional cu produse forestiere: din 1954 pînă în 1963 el s-a mărit cu 65%, ajungînd la aproape 225 milioane mc echivalent de lemn rotund.

Tendințele consumului european

SITUAȚIA caracterizată succint prin cifrele citate se regăsește în linii mari în Europa (fără U.R.S.S. — conform grupării utilizate de F.A.O.), atît sub aspectul consumului, cît și sub acela al schimburilor între țări. Evoluțiile respective sînt studiate amănunțit într-o altă lucrare, publicată de F.A.O. sub titlul „Consommation, production et commerce du bois en Europe" (Roma, 1964), care se concentrează asupra deceniului 1950—1960 și asupra perspectivelor pînă în 1975.

Începînd din 1950, constată autorii lucrării, se înregistrează în consumul european de lemn și produse din lemn o schimbare de dinamică. În perioada 1913—1950 — puternic influențată, e drept, de cele două războaie mondiale — consumul nu vădise o tendință de durată de a crește. Consumul de lemne de foc scăzuse de la 136 milioane mc echivalent de lemn rotund la 118 milioane, iar cel de lemn de lucru și industrial crescuse de la 138 milioane mc la abia 169 milioane, deci cu 22%. După 1950, în timp ce scăderea la lemnele de foc continuă, creșterea la lemnul de lucru se accelerează, atingînd 37% pînă în 1960, deci numai într-un deceniu, și modificînd tendința pe ansamblu. Autorii conchid din examinarea amănunțită a datelor, pe categorii de produse, că „nu este vorba nicidecum de o mărire temporară a consumului, ci de o schimbare fundamentală a ritmului de creștere al nevoilor de lemn ale Europei, datorită unei modificări nu mai puțin fundamentale a modurilor de utilizare a lemnului" (pag. 223).

Progresul continuu al consumului de lemn de lucru în deceniul 1950—1960 este legat de sporirea ponderii produselor de pastă și a panelelor pe bază de lemn în consumul total de lemn de lucru. Partea acestor două grupe de produse a trecut de la 22% (19% respectiv 3%) în 1950 la 32% (26% respectiv 6%) în 1960, atît pe seama cherestelei a cărei pondere scade corespunzător de la 57% la 52%, cît și a celorlalte categorii de lemn de lucru a căror participare se reduce de la 21% la 16%.

După aprecierea specialiștilor F.A.O., tendința se va manifesta accentuat pînă în 1975, cînd ponderea pastei de lemn va crește la 40—41%, iar cea a panelelor la 11—12%, ele însumînd deci peste jumătate din consumul total de lemn de lucru (partea cherestelei scade la 41—42%). Această evoluție merge mînă în mînă cu o creștere susținută a întregului consum, estimat a ajunge în 1975 la 313—340 milioane mc echivalent de lemn rotund, adică la un nivel cu 34—46% mai ridicat decît în 1960. Privitor la întreaga perioadă 1950—1975 se anticipează astfel o creștere a consumului (în echivalent de lemn rotund) de ordinul a 80—100%, față de o creștere cu numai 22% în perioada de peste trei decenii și jumătate 1913—1950. Creșterea consumului total de lemn de lucru reflectă astfel din ce în ce mai mult sporirea accelerată a consumului de pastă și panele în Europa.

Structura și perspectivele comerțului

ÎN privința schimburilor comerciale internaționale cu material lemnos, statisticile nu permit comparații pe perioade mari la fel de concludente ca în cazul consumului. Dar datele existente arată că în perioada de după al doilea război mondial, comerțul a evoluat mai repede decît producția și consumul. În 1959—1961, față de media anilor 1949—1951 egală cu 100, producția de lemn de lucru în Europa a ajuns la indicele 123, consumul la 138, importul la 189 și exportul la 145.

În 1960, importurile europene de produse forestiere au reprezentat 6% din totalul importurilor, iar exporturile respectiv 5%. Comerțul european cu aceste produse a constat mai ales din schimburile între țările din Europa (în proporție de 77% în media anilor 1959—1961, față de 23% pentru comerțul extraeuropean). Dar importurile de proveniență europeană au o tendință de scădere: ponderea lor s-a redus de la 81% din totalul importurilor în 1949—1951 la 71% în 1959—1961. O altă tendință remarcată este aceea a creșterii mai rapide a comerțului cu produse care au un grad mai înalt de prelucrare, cum arată o comparație între media anilor 1959—1961 și media pe 1935—1938 socotită egală cu 100:

	Import	Export
Lemn rotund neprelucrat	94	115
Cherestea și traverse	104	122
Pastă de lemn	176	116
Hîrtie	254	199
Panele	213	320

Pentru perioada pînă în 1975, autorii studiului emit părerea că, în linii mari, se vor menține actualele direcții ale comerțului cu material lemnos în cadrul Europei, dar că ponderea comerțului extraeuropean va continua să crească.

E. COSTEA

Repartizarea geografică a disponibilităților și a consumului de lemn de lucru (1960–1962)

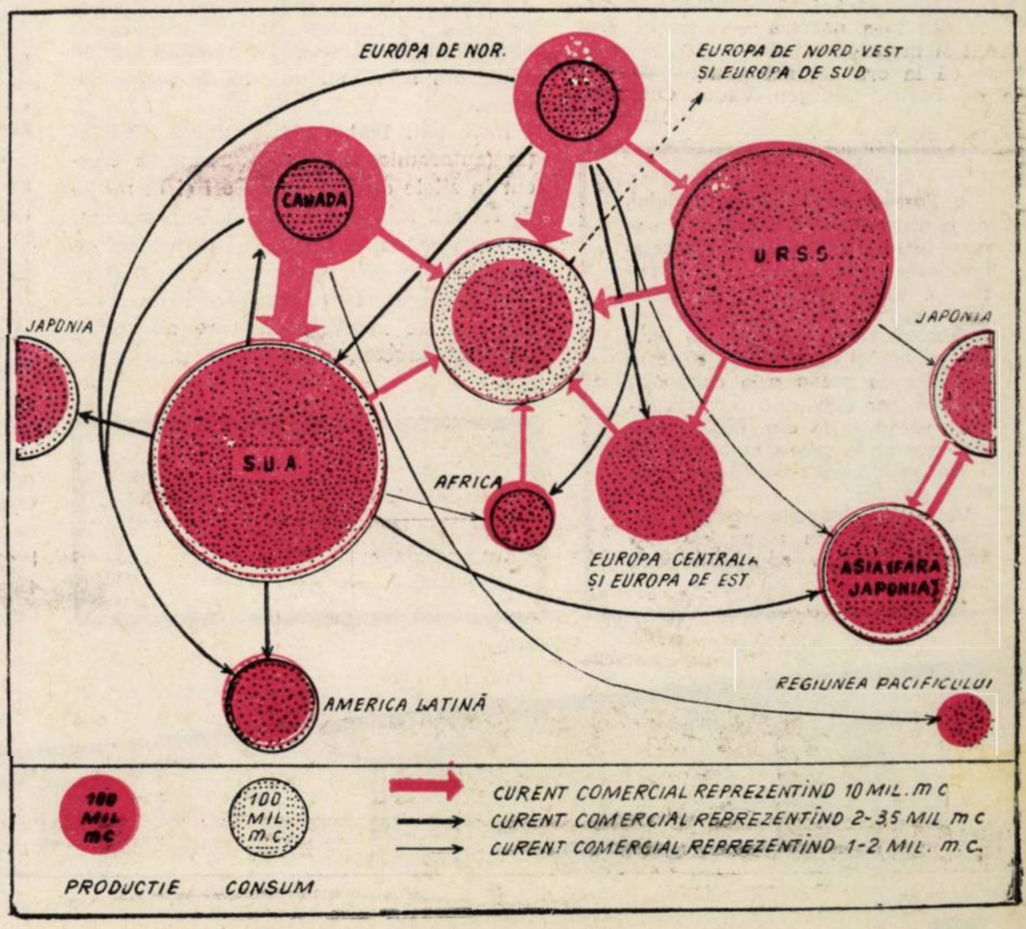

PROGRESE ÎN PROCESUL DE PROIECTARE

PRIMUL pas pentru realizarea unor noi investiții sau modernizarea celor existente îl reprezintă proiectarea, al cărei scop principal îl constituie în prezent sporirea eficienței lucrărilor concepute. Pentru atingerea acestui scop, ritmul actual de dezvoltare a industriei reclamă revizuirea metodelor clasice de proiectare, atît în vederea obținerii celor mai avantajoase soluții, cît și pentru creșterea eficienței procesului de proiectare însuși. Tehnica modernă a pus la dispoziția proiectării metodele matematice de optimizare, calculatoarele electronice cu bibliotecile de programe, utilizarea fotoproiectării și a proiectării pe modele — metode care s-au dovedit eficace în alegerea justă a amplasării secțiilor și a utilajelor în cadrul noilor unități; de această determinare depinde apoi volumul de construcție, lungimea liniilor de comunicații, eficiența fluxurilor tehnologice.

METODE CUNOSCUTE — UTILIZĂRI NOI

Folosirea fotoproiectării — sau metoda de proiectare bidimensională —, precum și a modelelor și machetelor — metoda de proiectare tridimensională —, prezintă o serie de avantaje atît pentru proiectare, cît și pentru execuție: înlătură planșele desenate, permite întocmirea cu rapiditate a numeroase variante, înlesnește înțelegerea concepției de către executantul investiției.

Fotoproiectarea se servește de o planșetă magnetică — din lemn căptușit cu tablă, pe care se aplică fișii de cauciuc magnetizant, vopsită apoi în alb, adecvat fotografierii; deasupra se așează calcul cu caroiaj. Realizarea proiectului se obține cu ajutorul șabloanelor fabricate de o întreprindere specializată, șabloane prevăzute cu o suprafață magnetizată, pentru a putea fi rapid asamblate pe planșeta magnetică. După studierea și stabilirea variantei constructive și tehnologice optime, se execută fotografia care va servi la avizare și pe șantier. Metoda este avantajoasă în special în elaborarea de proiecte tip, fără prea multe complicații tehnologice.

Proiectarea tridimensională sau pe modele, utilizată inițial pentru expoziții și introdusă în S.U.A. — din 1935 — pentru proiectarea instalațiilor chimice, înlocuiește planurile clasice prin modele geometrice, asemănătoare instalațiilor de realizat. Un astfel de model permite proiectantului găsirea cu ușurință a amplasării optime, a traseului celui mai potrivit pentru conducte, evitarea întretăierilor eronate, a grinzilor supradimensionate, a inaccesibilității agregatelor. Modelele pot fi întocmite în orice fază de proiectare: studiu, proiect de ansamblu sau proiect de execuție. Pentru fixarea anumitor amănunte, acestea sînt fotografiate pe parcursul executării modelului. Metoda a devenit indispensabilă pentru realizarea lucrărilor de înaltă tehnicitate și de mare amploare.

A treia Conferință internațională pentru proiectarea tip care a avut loc în țara noastră la Mamaia, în 1964, a înfățișat experiența introducerii acestor metode moderne de proiectare în toate țările industriale; în multe țări, modelele și detaliile se execută de către firme specializate, din materiale plastice, la diferite scări, cu ajutorul unei aparaturi simple, de formare și ștanțare. În țara noastră, metoda a fost utilizată întîi la Institutul de proiectări chimice, începînd din 1960, apoi și de alte unități: Institutul de proiectări pentru industria alimentară, Institutul de proiectări pentru industria ușoară etc. La Onești, montajul unei instalații de insecticide s-a executat după un model de montaj realizat de Institutul de proiectări chimice; de asemenea, instalația de stiren monomer de la Combinatul chimic Gh. Gheorghiu-Dej, instalația de acetat de vinil monomer și instalația de catalizatori organici de la Combinatul chimic Craiova etc.

ing. T. BARBU

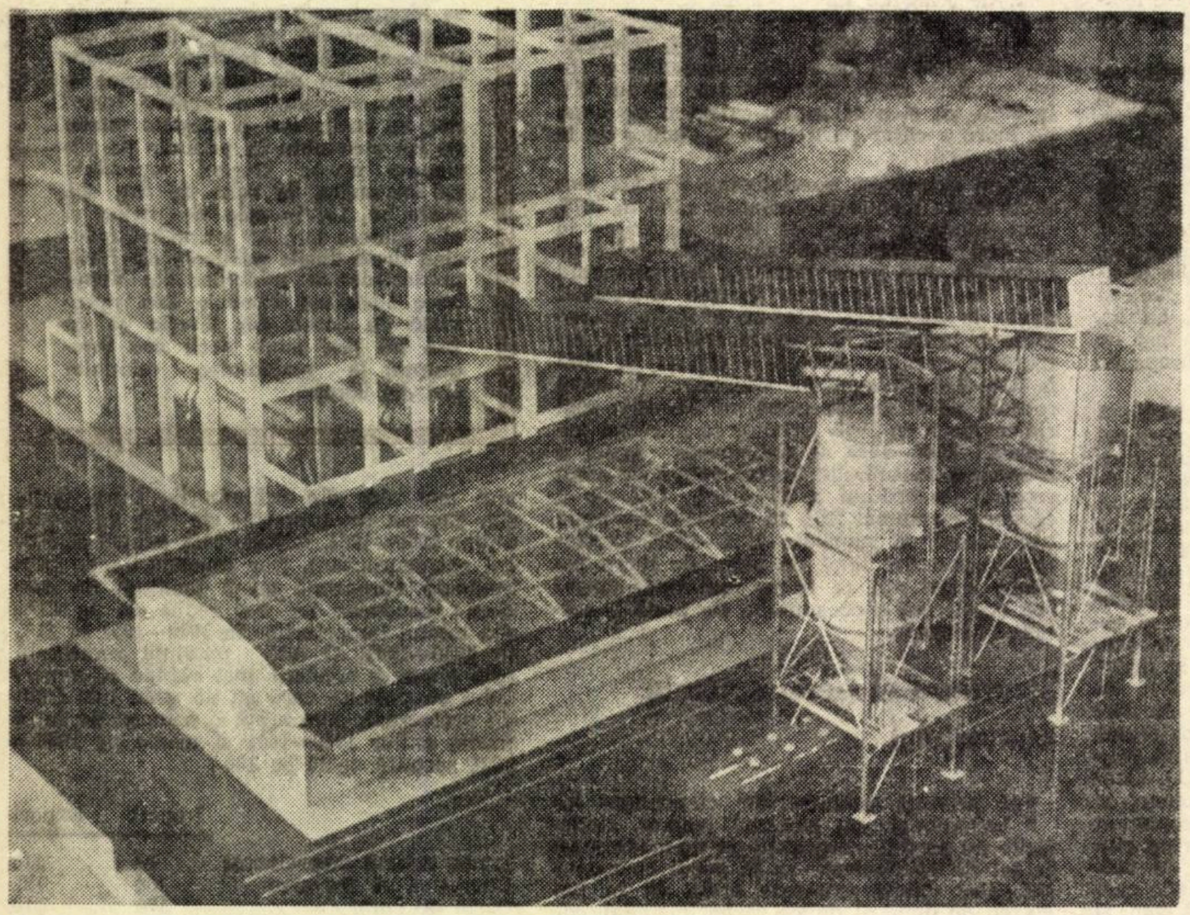

Macheta fabricii de negru de fum de la Pitești, executată în atelierul de machete al Institutului de proiectări chimice (IPROCHIM)

Automatizareă în desen

Desenarea și trasarea curbelor complexe, definite prin ecuații matematice de ordin superior, este dificilă și puțin precisă. Pentru rezolvare, s-a construit o mașină automată, comandată numeric de o mașină de calcul electronică, în care se introduce programul exprimat matematic. Mașina trasează orice secțiune dorită a unei suprafețe complexe, dacă programul mașinii de calculat exprimă această suprafață.

Deplasarea punții și a căruciorului, prin care se trasează curba, se face pe cremaliere de mare precizie, pe baza unor impulsuri transmise prin ghidajele confecționate din aliaje speciale, restul construcției fiind de aluminiu. Căruciorul conține elementul de execuție care permite trasarea liniilor întrerupte și continui cu creion, tuș, vîrf metalic etc., pe hîrtie, folii de materiale plastice, metal și altele.

Mașina poate fi folosită la cercetări și proiectări, pentru studierea și compararea rapidă a unor variante, pentru executarea de desene „în oglindă", pentru trasări. Ea poate fi utilizată și invers, pentru urmărirea unui desen existent pe baza căruia mașina de calcul electronică stabilește programul care va servi la prelucrarea profilului respectiv.

În evul mediu ...

Modelul sau macheta a fost folosit pentru construcția clădirilor, ca unicul mijloc de cunoaștere a proiectului și executare a lucrărilor; tot după model au fost cioplite blocurile de piatră ale complicatelor dantelării gotice. Modelul trebuia să înlocuiască în acea epocă geometria descriptivă încă necunoscută și matematica prea puțin folosită.

Cu trecerea timpului, procedeul a fost dat uitării. În prezent însă, industrializarea construcțiilor l-a readus ca un element de sprijin indispensabil.

LA GIURGENI

POD PESTE DUNĂRE

DEZVOLTAREA transporturilor rutiere din țara noastră — pînă în prezent cît și în perspectivă — permite să se afirme că la ora actuală punctul de trecere pe bacuri Giurgeni-Vadul Oii, este o adevărată poartă spre Dobrogea. Tocmai de aceea s-a luat hotărîrea ca în preajma acestui punct să se construiască începînd chiar din acest an, un pod de șosea modern.

• Paralel cu lucrările podului, pe o distanță de cîțiva km, se vor face lucrări de înălțare a șoselei naționale care merge spre Constanța. (Este vorba de porțiunea de la punctul unde s-a făcut traversarea). După cum se știe uneori, pe timpul inundațiilor, această porțiune de șosea este acoperită de apă, iar circulația autovehiculelor se face pe dig. Motiv pentru care noua șosea națională va fi amenajată, pe această porțiune, chiar pe dig.

Un dig proteguitor pentru șosea se va ridica și pe cealaltă parte a Dunării, spre Giurgeni.

Între anii 1961—1964, de pildă, circulația (autocamioane și autoturisme) a crescut în zilele de vîrf de 4,5 ori și în medie de 2,4 ori. Iată mai jos și unele previziuni cu privire la dezvoltarea traficului de autovehicule prin acest punct în 1980 în comparație cu 1964: tabel care ne arată numărul de autovehicule care au trecut sau sînt preconizate a trece prin acest punct:

Felul autovehiculelor	1964	1980	Perioada de vîrf
Autocamioane	450	780	800
Autoturisme	270	2 700	7 000

Ne aflăm de fapt în fața unor date probabile. Cu siguranță însă că ele vor fi depășite. În plus, nu trebuie omise economiile importante ce se vor obține prin eliminarea staționării autovehiculelor, prin înlăturarea cheltuielilor de întreținere, a personalului ce deservește bacurile, pontoanele etc.

Podul de șosea de peste Dunăre va înlesni trecerea spre Dobrogea, cu urmări dintre cele mai importante pentru dezvoltarea economică a regiunii de pe malul Mării Negre.

Podul va fi situat la aproximativ 500 m aval de actualul loc de trecere, într-un punct foarte stabil: în acest loc în ultimii 60 de ani Dunărea nici nu și-a mărit, nici nu și-a micșorat albia.

Suprastructura podului va fi executată din oțel (care are avantajul unui volum mai redus al fundațiilor și durată de execuție mai scurtă), iar viaductele de acces — din beton armat, prefabricat, precomprimat.

Începerea propriu-zisă a lucrărilor este programată pentru a doua parte a semestrului II al anului. Este vorba de lucrări de organizare a șantierului, cît și de unele lucrări de bază pentru prelungirea cu 4 km a căii ferate existente (Țăndărei-Lunca Dunării) pînă la Giurgeni. Aceasta pentru a ajuta efectiv la transporturile de materiale spre șantier. Tot la început sînt prevăzute o serie de lucrări experimentale pentru executarea infrastructurii fundației.

• LUNGIMEA TOTALĂ A PODULUI: 1450 m, din care 720 m vor traversa albia minoră, și două viaducte de cîte 365 m peste albia majoră.

• DESCHIDERI SUB POD: 3x160 m; 2x120 m. Viaductele vor avea deschideri de cîte 52 m.

• ÎNĂLȚIMEA DE LA SUPRAFAȚA APEI PÎNĂ LA POD: 20 m.

• LĂȚIMEA PODULUI: 13,80 m (4 benzi de circulație) la care se adaugă:

• TROTUARE: 2x1,50 m fiecare.

• FUNDAȚII: 57 m sub nivelul apelor scăzute ale fluviului.

Noul pod peste Dunăre, a cărui construcție se va termina în 1969, reprezintă un pas însemnat pe linia dezvoltării și modernizării rețelei noastre de drumuri.

Modesto FERARINI

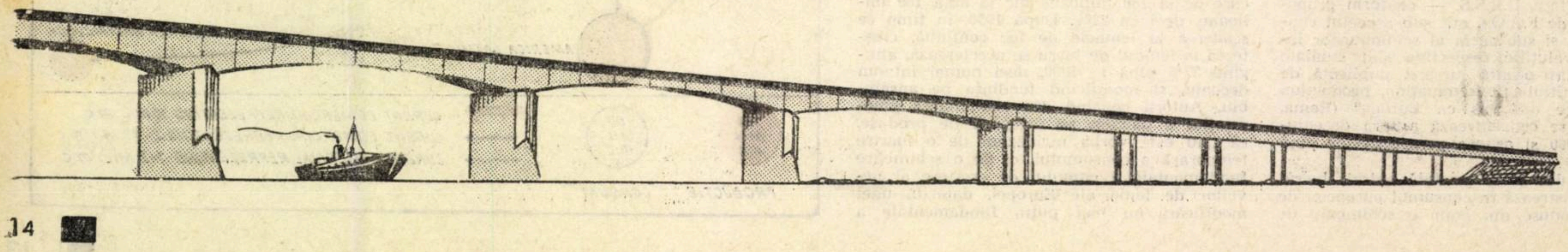

TÎRGOVIȘTE — CETATE DE SCAUN

TÎRGOVIȘTE este un oraș bătrîn și în același timp tînăr. Călătorul este impresionat, de la prima vedere, de faptul că trecutul și prezentul conviețuiesc în vecinătate, peisajul urban îmbinînd armonios arhitectura vechilor monumente cu cea modernă a construcțiilor civile și industriale. Alături de Curtea domnească se ridică, ca un simbol al prezentului industrial, Uzinele metalurgice; în apropiere de oraș, spre sud-est, se află casa Văcăreștilor, iar la nord, pe valea rîului Ialomița, lîngă ruinele Palatului brîncovenesc, se înalță Termocentrala Doicești; împrejurul mănăstirilor Viforîta și Dealul, mîna constructorilor socialismului a plantat nenumărate sonde.

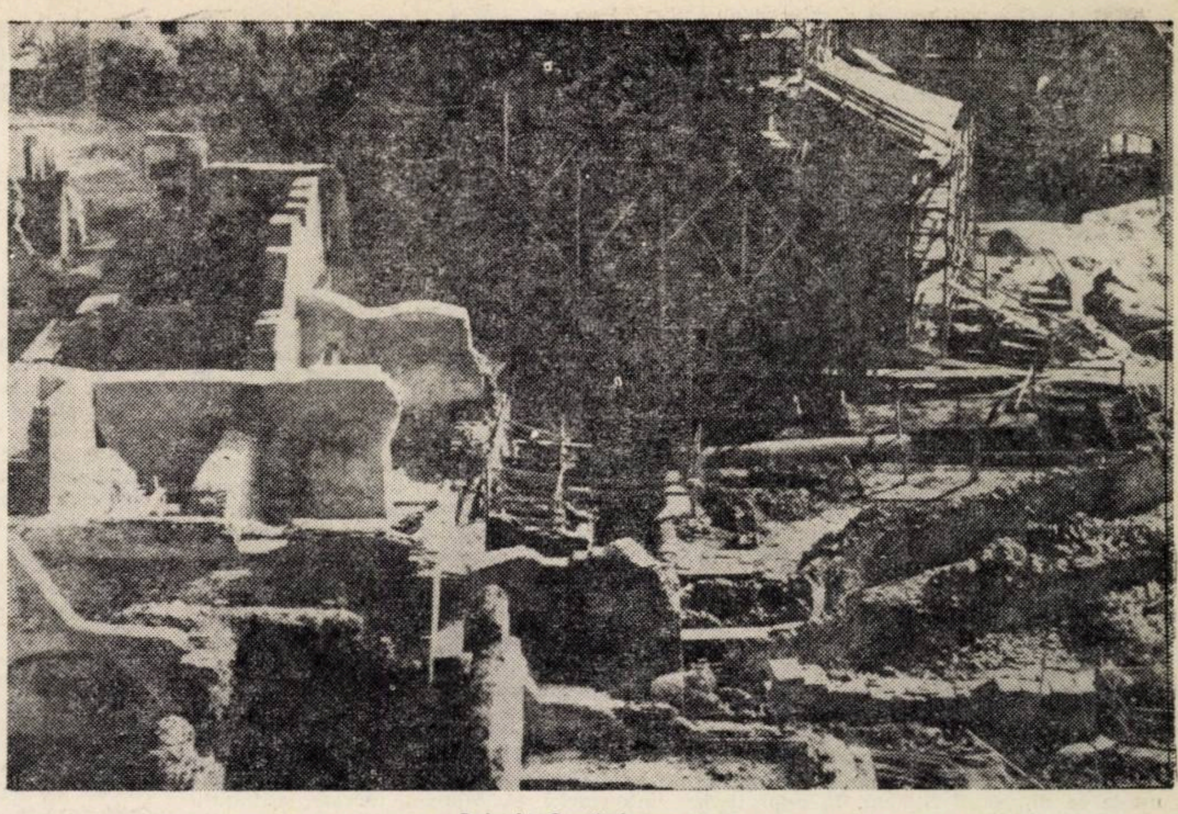

Ruinele Curții domnești

Așezare străveche

ÎNCEPUTURILE acestei așezări, instalată pe o terasă înaltă de pe malul drept al Ialomiței, în zona dealurilor subcarpatice, se pierde în negura secolelor. În împrejurimi, arheologii au găsit mărturii din epoca pietrei șlefuite, a bronzului și a fierului. Prezența dacilor se face simțită prin cîteva piese de ceramică specifică, supraviețuitoare timpului. Locuitorii acestor meleaguri întrețineau legături comerciale cu localități din sudul Dunării, încă din secolul al X-lea, fapt dovedit de prezența a numeroase monede bizantine. Așezarea sătească de aici se transformase încă înainte de secolul al XIV-lea în tîrg sau oraș.

Alegerea lui Mircea cel Bătrîn de a-și așeza aici cetatea de scaun, nu este întîmplătoare. Tîrgoviște se afla la răscrucea drumurilor comerciale care legau Transilvania cu porturile de la Dunăre. Negustorii veniți de la Brașov, prin Bran și Rucăr, făceau aici un popas, pentru a se îndrepta cu carele pline spre cîmpie, spre Dunăre, iar cei veniți pe Dunăre, din Veneția, Genova și Constantinopol, se opreau tot aici, se aprovizionau și porneau, peste munți, spre Brașov. Tot pe aici trecea și drumul care lega Oltenia de Brăila. Dar, Tîrgoviște era și un loc strategic, situat la poalele munților. Acesta a fost, probabil, unul din considerentele care au determinat alegerea orașului drept capitală. În această privință, I. Ghica ne spune: „Pe acei timpi de luptă neîncetată, așezarea capitalei la gura munților nu era o chestiune de peisaj, de comerț sau de aer curat, era o chestiune de apărare națională, de strategie".

Simbol al biruinței

TÎRGOVIȘTE a fost prima cetate românească care se mîndrește că între zidurile sale n-a stat nici un domn fanariot. Ea este reședința eroilor neamului nostru: Mircea cel Bătrîn, Vlad Țepeș, Mihai Viteazu, Matei Basarab, voievozi care au înscris pagini de glorie și biruințe în istoria patriei, care au apărat ființa națională a poporului român. „*Totul e tăcut și jalnic însă așa cum ești, / Singură porți povara măririi românești, / Tîrgoviște bătrînă!*" — scria poetul Gr. Alexandrescu.

Cu toate că viforul nemilos al vremurilor a pustiit frumusețile Curții și i-au surpat zidurile, iar focul a nimicit de mai multe ori orașul (în 1595, 1659, 1829) vechea capitală a Țării Românești, timp de sute de ani, păstrează multe monumente istorice.

Alcătuită dintr-un complex de clădiri care serveau, atît ca centru administrativ, cît și ca locuință pentru domn și slujitorii săi, Curtea domnească a fost construită la sfîrșitul secolului al XIV-lea — începutul secolului al XV-lea (în timpul domniei lui Mircea cel Bătrîn). A fost refăcută sub Petru Cercel și în timpul domniilor lui Matei Basarab și Constantin Brîncoveanu. Lîngă Palatul domnesc veghează turnul „Chindiei".

„Ruinele palatului domnesc sînt atît de mărețe — scria I. Ghica — încît nu am putut niciodată intra între acele ziduri, fără să fiu cuprins de un sentiment de venerațiune pentru umbrele eroilor cărora le sîntem datori gloria și existența noastră națională... De la Mircea pînă la Vladimirescu nu este un singur nume ilustru care să nu fie scris cu sînge pe pămîntul Tîrgoviștei...

În România pitorească, Al. Vlahuță scria: „Pe ușa aceasta a intrat marele Mircea cînd s-a întors biruitor de la Rovine, de la fereastra aceasta se uita cruntul Țepeș peste orașul lui domolit și spălat de fărădelegi, în jilțul acesta a stat viteazul Mihai, pe cînd în mintea lui cutezătoare se împînzea un vis măreț — o țară întinsă, puternică și glorioasă — toată suflarea românească sub un singur sceptru".

Mănăstirea Dealu, construită toată din piatră, păstrează osemintele unui întreg șir de domnitori, printre care și Mihai Viteazu. Pe piatra de la mormîntul său se află inscripția: „Aice zace cinstitul și răposatul capul creștinului Mihail, marele Voevod, ce au fost Domn Țării Rumânești și Ardealului și Moldovei..."

Dintre monumentele orașului amintim biserica Stelea, zidită de domnitorul Vasile Lupu, pe la 1645, pe a cărei pisanie se vede pînă astăzi vechea stemă cu capul de bour, care atestă trainicele legături dintre Țara Românească și Moldova, precum și monumentul înălțat spre cinstirea neînfricatului luptător Tudor Vladimirescu, asasinat în curtea Mitropoliei, în mai 1821.

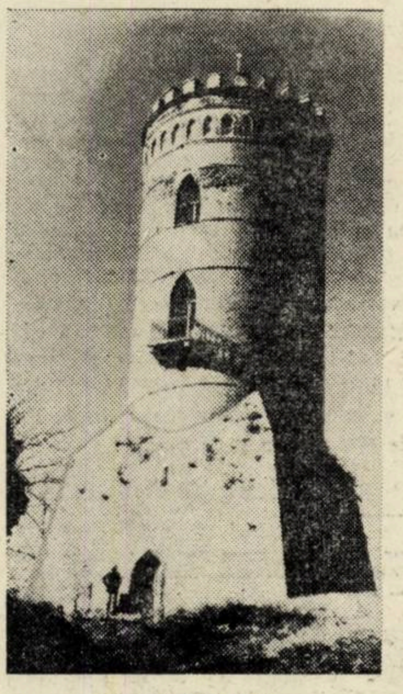

Turnul Chindiei

Centru comercial

ÎN secolele XIV—XVI, locul principal în economia Țării Românești îl ocupa agricultura și creșterea vitelor. Domina economia feudală în forma sa dezvoltată. În același timp se constată și o înflorire și dezvoltare a meseriilor și morăritului. Privilegiul acordat Tîrgoviștei de Dan al II-lea în noiembrie 1424 confirmă existența negoțului intern desfășurat în Țara Românească. Prin acest privilegiu, negustorii din Tîrgoviște primiseră dreptul de a face negoț „pe la Severin și prin toate tîrgurile și la Brăila, și în toată țara" dînd vamă „de la toate mărfurile" numai la Tîrgoviște. Vama de la Tîrgoviște o găsim menționată pentru prima oară la 1403, într-un privilegiu acordat de Mircea cel Bătrîn, negustorilor lioveni.

La începutul secolului al XV-lea se intensifică relațiile comerciale cu Brașovul, fapt oglindit în numeroase privilegii comerciale complexe, în care se prevăd tarife vamale amănunțite. Astfel, în 1413, Mircea cel Bătrîn acordă brașovenilor un privilegiu prin care stabilea taxele vamale pe care aceștia urmau să le plătească în ducați, pentru mărfurile exportate, importate sau tranzitate prin Țara Românească. În anul 1444, Vlad Dracul reînnoiește acest privilegiu, dar fără a mai înșirui tarifele vamale. Alegerea Tîrgoviștei ca oraș de scaun a intensificat comerțul în acest oraș. Necesitățile crescînde ale curții domnești, ale dregătorilor, conducătorilor militari și bisericești grăbesc procesul de concentrare a meșteșugarilor și negustorilor, al căror număr crește mult în orașul Tîrgoviște între 1503 și 1547. Negustorii din Țara Românească dispuneau de însemnate capitaluri comerciale. Încă în anul 1458 unii negustori din Tîrgoviște erau în măsură să facă negoț la Brașov cu mărfuri în valoare de 1000—2000 de florini fiecare.

Negustorii din Tîrgoviște au contribuit la stringerea relațiilor economice care existau între Țara Românească, Moldova și Transilvania, în cadrul cărora Brașovul a devenit un important element constitutiv al pieței celor trei țări române, în condițiile luptei comune antiotomane.

Documentele vremii vorbesc de existența la Tîrgoviște a numeroși meșteșugari, cum sînt: croitori, cojocari, cizmari, zugravi, șelari, săbieri, morari. În secolul al XVI-lea apar primele bresle conduse de staroști, care aveau catastife și statute.

La poarta orașului dinspre București se aflau depozitele negustorilor străini (genovezi, venețieni, țarigrădeni), iar la poarta Argeșului era iarmarocul sau „tîrgul gloatelor". Și azi, în oraș, se mai găsesc denumiri care amintesc de acele vremuri, cum este de pildă mahalaua tabacilor. În 1614 se pomenește chiar de un „loc al zarafilor". Vinerea, la oborul din Tîrgoviște, abia se putea trece de carele negustorilor de la Constantinopol și din Balcani, de încărcăturile negustorilor din Buzău, Craiova, Caracal. De aici, negustorii din apus se aprovizionau cu miere, ceară, lînă, cerviș, oi, vite și brînzeturi și tot de aici logofeții și nevestele lor, ceilalți dregători, vlădicii, banii și voievozii își cumpărau haine scumpe: binișuri, gugiumane, fermenele, giubele și antirie cusute în aur scump.

Leagăn al culturii

„FERICIT loc Tîrgoviștea! Din ea, din jurul ei, din zarea ei — spune I. Ghica — apar, la începutul veacului 19, spiritele mari: Văcăreștii, Heliade, Cîrlova, Alexandrescu".

Vechile ruine ale Palatului domnesc, ale întăririlor cetății l-au inspirat pe V. Cîrlova în poezia „Ruinurile Tîrgoviștei", scrisă în 1828.

Din Tîrgoviște a apărut vigurosul animator cultural I. Heliade Rădulescu, „părinte al literaturii noastre", cum îl numea Eminescu. El a dezvoltat și consolidat învățămîntul național, a pus bazele unei mișcări teatrale în limba română, a scos primul ziar românesc, a stimulat creația literară originală și a inițiat o vastă activitate de traducere a unor lucrări de seamă din literatura universală.

Tot de acest oraș se leagă și un moment important în cultura noastră: introducerea tiparului. În primul deceniu al secolului al XVI-lea se tipăresc aici primele cărți din Țara Românească. La 1556, tipografia se mută împreună cu meșterii Coresi și Oprea la Brașov, unde va satisface, în continuare, cerințele celor trei țări românești. Coresi, va tipări aici primele cărți în limba română.

În timpul domniei lui Gheorghe Ghica, capitala se mută de la Tîrgoviște la București. După moartea lui C. Brîncoveanu, Curtea domnească începe să se ruineze.

Adînci sînt rădăcinile Tîrgoviștei în istoria patriei. Și este în afară de orice îndoială că strălucirea pe care o dă acestui străvechi oraș un trecut glorios nu va păli niciodată. Ea va fi întreținută și sporită de hărnicia brațelor constructorilor socialismului.

Maria IONIȚĂ

PRIMA HÎRTIE ROMÂNEASCĂ

DUPĂ cum spun documentele vremii, Gheorghe Asachi a fabricat **întiia coală de hîrtie velină cu marca Moldovei, în veleatul 1841.** Încă din anul 1546 au existat mori de hîrtie în țara noastră, la Brașov, de la care ne-au rămas cele dintîi coli cu filigrame. Dar, se lucra primitiv, numai cu roți mișcate de puterea apei și cu destrămătoare cu cîte 30—48 de ciocane cu cuie; adevărate mori, care în locul făinei scoteau suluri de hîrtie. Asachi a adus mașini moderne de peste hotare și cu ele a pus în funcție, la 8 noiembrie 1841, fabrica de la Cetățuie, lîngă Piatra Neamț.

Vornicul Milescu, trimis de isprăvnicie la inaugurarea fabricii, scrie: **„După poftire, a dumnealui aga Gheorghe Asachi, proprietarul fabricii de hîrtie de la Cetățuie, lîngă Piatra, ne-am adunat acei gios iscăliți, spre a fi de față la deschiderea lucrărilor acestei fabrici. Așa dar... mașinile au început a lucra fabricarea hîrtiei, care în curgire de trii ciferturi, au făcut ace întiie coală de hîrtie velină cu marca Moldovei și țifra pre-înălțatului Domn, în veleatul 1841".**

A doua fabrică de hîrtie ia ființă în anul 1857, la Zărnești, cu mașini achiziționate de George Barițiu, de la Viena, Praga și Zürich. La început, această fabrică producea numai hîrtie din zdrențe — cam 2 000 de chintale pe an. În anul 1864 începe prelucrarea paielor, iar din 1872 a lemnului. După 80 de ani de activitate — în 1937 — fabrica de la Zărnești ajunsese la o producție anuală de 7 500 de tone de hîrtie, pe care o dădeau cele zece mașini stabile instalate.

Letea a fost fondată în anul 1879, dar n-a început să producă decît în anul 1885, cu o capacitate de 2 000 de kg de hîrtie pe zi. În 1914 ajunsese la o producție anuală de 6 milioane de kg.

Cea mai modernă dintre fabricile noastre de hîrtie, din secolul trecut, a fost cea de la Bușteni, înființată în anul 1882. A produs mai întîi carton brun, din lemn, apoi hîrtie brună pentru împachetat și hîrtie de ziar. Începutul, din anul 1882, a fost făcut cu 36 de lucrători și cu o mașină de 240 CP. În anul 1906 numărul lucrătorilor ajunsese la 467, iar turbinele instalate aveau 940 CP. Cu aceste forțe de lucru s-au produs la Bușteni, în anul 1906, peste trei milioane de kg de hîrtie, din care aproape jumătate albă, de scris și de tipar.

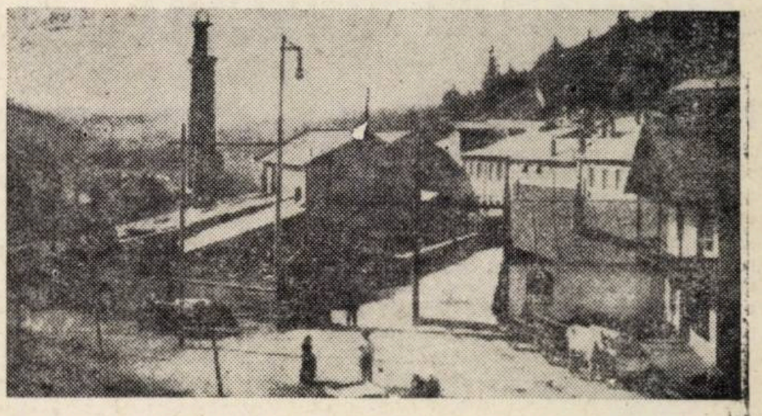

Fabrica de hîrtie Bușteni, la 1882

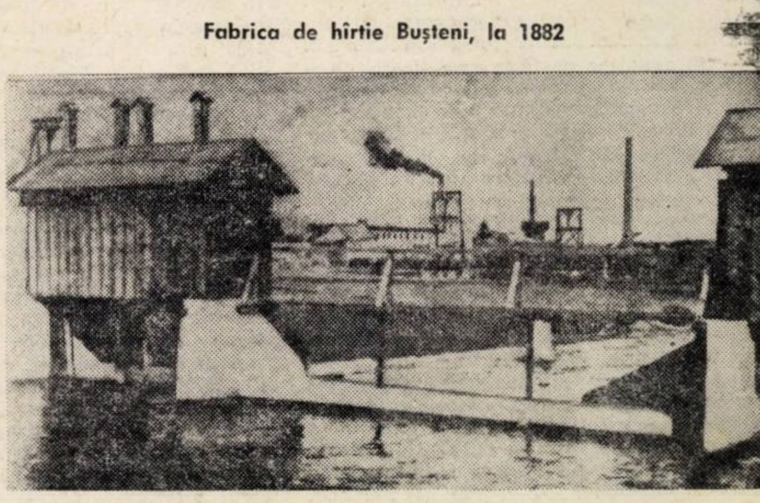

Fabrica de hîrtie Zărnești, la începutul secolului al XX-lea

Ion MUNTEANU

FALANSTERUL DE LA SCĂIENI

A APĂRUT volumul **Falansterul de la Scăieni** *), semnat de I. Cojocaru şi Z. Ornea, monografie mult aşteptată de cei iniţiaţi. Ea va fi de un imens folos tuturor cadrelor ştiinţifice, didactice, studenţilor, ca şi acelui mare public pasionat de istoria modernă a ţării şi cu deosebire de istoria ideilor sociale şi a începuturilor îndepărtate ale socialismului în România.

Bine conceput de cei doi autori asociaţi (care se completează fericit), volumul în cauză ridică în mare măsură vălul care stăruia de decenii asupra curioasei „societăţi agronomico-manufacturiere" de tip fourierist din fostul judeţ Prahova, pomenită mai pe larg de-abia în 1886, data scrisorii trimise din Brighton-Anglia de Ion Ghica lui Vasile Alecsandri. Este vorba de falansterul iniţiat de Teodor Diamant, a cărui punere în practică a încercat-o Emanoil-Manolache Bălăceanu la moşia sa din satul Scăieni, în anul 1835, şi care a fost dizolvat din porunca domnitorului Alexandru Ghica spre finele anului 1836, înainte ca întreprinderea să fi falimentat de la sine, aşa cum ar fi fost cazul în mod normal avînd în vedere caracterul ei utopic, mai cu seamă în anii aceia de clasice relaţii iobăgiste la sate.

Şi alţi cercetători, istorici şi economişti, s-au oprit, după primul război mondial, şi cu deosebire în anii noştri, asupra acestei teme pline de necunoscute. Cu aproape 40 de ani în urmă, unii au făcut şi investigaţii de arhive la Bucureşti şi la Paris, nu lipsite de rezultate pozitive. Dar de data aceasta ne aflăm în faţa unui stoc de documente noi, rezultat al strădaniilor de ani îndelungaţi întreprinse de I. Cojocaru, coautor al lucrării ce ne îngăduim s-o comentăm cu regretul că spaţiul nu ne permite să zăbovim asupra unor aspecte care nu sînt chiar de amănunt.

Scurtele noastre comentarii vor începe cu încercarea de a răspunde la o primă întrebare : s-a realizat ori nu la Scăieni, în anii 1835—1836, un falanster după modelul închipuit de marele utopist francez Charles Fourier ? Apoi : a jucat vreun rol practic în această „soţietate", ideologul ei, băştinaşul Teodor Diamant, singurul care a încetăţenit în mod real ideile înaintate, socialist-utopiste, pe înapoiatele, pe vreme aceea, meleaguri ale Dunării răsăritene ?

Idee şi întruchipare

Destul de bine chibzuit de Z. Ornea, studiul care precede stocul de documente vechi şi noi, reproduse în volum, ezită să răspundă categoric la prima întrebare, deşi autorul dovedeşte cunoaşterea încîlcitei doctrine fourieriste. Autorul respinge însă hotărît şi pe bună dreptate părerea unui istoric contemporan de valoare, care crede că falansterul de la Scăieni a fost „o farsă". Recunoscînd, însă, că întreprinderea „nu a reprezentat aplicarea întocmai a orînduirii societare" ci mai mult un **compromis** fourierist, el afirmă că la Scăieni s-a păstrat totuşi, în linii generale, structura de tip falansterian. Adevărul este (şi documentele confirmă) că, iniţial, planul şi programul asociaţiei respectau prescripţiile severe ale organizării muncii în colectiv, pe grupe şi serii, ale „habitaţiei" şi meselor în comun, ale „seanţelor" serale pentru planul de lucru pe a doua zi, ale învăţămîntului la un „pansion", de tip lancasterian, ba, în oarecare măsură, şi ale construcţiei arhitectonice concepute de vestitul utopist francez. Dar la Scăieni nu s-a ajuns la punerea în practică, în mod real, a minuţioaselor prescripţii fourieriste. Aceasta nu numai din cauza caracterului lor utopic, ci şi pentru că ideologul Scăienilor, doctrinarul Teodor Diamant, a abandonat „ferma soţietară" încă din primele zile ale întemeierii ei. Motivele acestei atitudini, din lipsa de documente, putem doar să le presupunem. Două din ele ar fi de bază.

Actele reproduse în volumul lui I. Cojocaru şi Z. Ornea ne îngăduie supoziţiile ce urmează.

Primo : Diamant înţelegea ca falansterul să se întemeieze cu respectarea — cel puţin în măsură apreciabilă — a indicaţiilor maestrului de la Besançon, potrivit cărora un falanster trebuia să întrunească 1 600 de asociaţi, nu doar cîteva duzini, cum s-a pornit treaba la Scăieni. Deci, graba lui Manolache l-a dezamăgit.

Secundo : chiar dacă Bălăceanu aderase cu toată sinceritatea la concepţiile fourieriste (şi nu avem motive să credem altfel), graba lui a fost stimulată de interese strict personale. „Soţii" şi, desigur, însuşi Teodor Diamant, n-au bănuit că la trei săptămîni după semnarea actului de asociere ca **„tovarăşi arendaşi"**, unul din creditori va aplica sechestru judiciar pe întreaga moşie, după care au urmat alte sechestre sîcîitoare. Este de la sine înţeles că faptele acestea au turnat apă în vin, au provocat deziluzii în rîndurile asociaţilor, au pus piedici pînă şi puţinului ce s-ar fi putut realiza la Scăieni pe linia cooperaţiei de producţie.

Izvoare nedepistate

Credem că personalitatea lui Bălăceanu nu a fost suficient conturată. Că el a fost un neconformist, „o fire complexă şi capricioasă" şi un om capabil şi de „elanuri generoase-romantice" — de acord. Însă ţinem să îndemnăm la adîncirea interesantei personalităţi a acestui boier original, lucru ce s-ar putea face la o viitoare ediţie a monografiei. Arhivele statului din Bucureşti posedă şi alte dosare, pe care I. Cojocaru nu le-a depistat încă. Spre pildă, **o dellă din 1829,** în care se vorbeşte despre „relele şi împotrivă urmări ale pitarului Manolache Bălăceanu, care şi cu arme au îndrăznit a se arunca asupra trimişilor isprăvnicatului Săcuieni", fapt repetat aproape aidoma peste doi ani, în 1831, şi consemnat într-un dosar „despre relele urmări ale pitarului Manolache Bălăceanu, slobozind arme asupra calemgiilor isprăvniciei of Saac". O altă „rebeliune" s-a produs în acelaşi an pe moşia Finta, a Bălăcenilor ; iar un dosar voluminos (106 file) conţine : „toate hîrtiile în pricina lui Manolache Bălăceanu, ce s-au dat la Logofeţie" cu cîţiva ani înainte de încercarea de falanster de la Scăieni. Şi, mai mult ca sigur, vor mai fi existînd şi alte acte de arhivă sau bibliotecă în stare să lămurească unele puncte obscure în legătură directă cu asociaţia falansteriană.

Credem că nu era cazul să se reproducă în volum porunca din 22 martie 1833, a generalului Kiseleff, de „slobozire din slujbă a subcomnadirului de ploton Manolache Bălăceanu, pentru însemnatele lui trebuinţe casnice, cu adaosul autorilor :" = organizarea asociaţiei fourieriste de pe moşia Scăieni", deoarece la acea dată moşierul-ostaş nu putea să posede decît cel mult vagi cunoştinţe despre teoriile fourieriste (dovadă şi scrisoarea lui Teodor Diamant, pornită de la Paris peste două zile, la 24 martie 1833 şi reprodusă la paginile 347—349 din volum).

În ce priveşte pe Teodor Diamant, toate documentele din preţioasa monografie confirmă că el a rămas doar ideologul încercării de falanster. Cu Manolache Bălăceanu nu s-a certat ; a asistat chiar la redactarea testamentului acestuia, dar n-a dat concurs asociaţiei pe care o iniţiase.

La cîteva zile după legalizarea asociaţiei, Diamant cerea cîrmuirii să-l numească într-un post de inginer hotarnic, îndeletnicire căreia i-a dedicat restul anilor şi care implica prezenţa lui pe felurite coclauri ale ţării — nu la Scăieni. De aceea, pare cel puţin imprecisă afirmaţia de la pagina 97, că el a fost sufletul falansterului. Teoretic, da. Însă numai atît. Totuşi, atitudinea de mai tîrziu nu scade cu nimic din aureola doctrinarului şi din meritele lui în promovarea celor mai înaintate idei sociale din epoca respectivă.

Momente neelucidate

Rămîn încă nelămurite împrejurările **reale** în care dorobanţii stăpînirii au dizolvat falansterul. Mărturiile contemporanilor Ion Ghica şi Ştefan Greceanu sînt categorice : „tovarăşii" de la Scăieni s-au opus cu arma în mînă. Documentele de arhivă, reproduse, grăiesc altfel. Dar ele pot să şi mintă, interesul autorităţilor de atunci fiind să treacă sub tăcere actul represiv. Cu atît mai mult cu cît asociaţia de tip falansterian de la Scăieni stîrnise iluziile multor iobagi „roitori" într-acolo, ca şi curiozitatea a numeroşi bucureşteni şi ploieşteni care nu mai încetau cu vizitele „de documentare" la faţa locului (vezi plîngerea lui Bălăceanu, reprodusă în volum, dar insuficient comentată, care, după cîte ştim, are şi altă variantă la Arhivele statului).

Într-o viitoare ediţie, autorii vor trebui, credem, să lărgească studiul introductiv cu o mai amplă expunere a stărilor politice şi economice din ţară la epoca dată. De asemenea, să comenteze Memoriul din 7 mai 1841, înaintat de Teodor Diamant cîrmuirii din Iaşi, în vederea întemeierii în Moldova (**„pe care o socot ca şi patria mea"**, adăuga el) a unei colonii agricole-industriale bazate, la început, pe munca robilor statului, emancipaţi şi asociaţi, cu capitalul unor acţionari binevoitori. Întreprinderea urma, în concepţia lui Diamant, să fie apoi extinsă, atît numeric pe toată ţara, dar şi ca „profil", coloniile ajungînd să posede fabrici proprii, care să permită ca în viitor produsele ţării „să nu mai fie exportate în stare brută şi importate manufacturate". Propunerea conţine în embrion concepţia **familisteriană** de mai tîrziu a lui Victor Considérant, discipol francez al lui Fourier, concepţie la care Teodor Diamant putea să ajungă prin anticipaţie de cîţiva ani.

În fine, o ultimă sugestie. Sînt indicaţii că Charles Fourier a dezaprobat experienţa de la Scăieni (ca şi pe cea din Franţa, de la Condé-sur-Vesgres) ca insuficient pregătite. Cred că s-ar putea găsi informaţii, într-un sens sau altul, în presa de specialitate de la Paris : mai puţin în periodicul **Le Phalanstère**, mai probabil în revista **La Phalange** (Paris, 1834—1836) ca şi în cotidianul **La Démocratie pacifique** (idem, 1843) redactată de Considérant, vechi şi bun amic a lui Teodor Diamant. Deci, cercetările tovarăşilor I. Cojocaru şi Z. Ornea ar urma să fie extinse.

★

Strădaniile de pînă acum ale autorilor volumului „Falansterul de la Scăieni" sînt demne de remarcat. Ele dovedesc încă o dată circulaţia în ţările româneşti, în al patrulea deceniu al secolului trecut, a celor mai înaintate idei sociale din Europa. Mai mult chiar. La Scăieni începuse a se pune în practică, cu anticipaţie, postulate scumpe revoluţionarilor democraţi de la 1848, ca şi revoluţionarilor socialişti de mai tîrziu : ziua de lucru de 8 ore, emanciparea femeii, învăţămînt gratuit şi obligatoriu, adoptarea unor metode ştiinţifice în agricultură, munca în comun („împreunarea lucrului", spuneau „soţii agronomi" din Prahova), repartizarea mai judicoasă a producţiei ş.a. Iluminism în anteriu şi giubea — după cum l-a caracterizat, cu pitoresc, Paul Cornea, autorul unui studiu privind alt moment din istoria acelor vremi. Important aport al românilor la istoria generală a ideilor socialiste — adăugăm noi.

Nicolae DELEANU

*) Editura Ştiinţifică, 1966, 536 pag.

SPECIALIZAREA ŞI CONCENTRAREA PRODUCŢIEI AGRICOLE

MODERNIZAREA agriculturii presupune şi perfecţionarea continuă a formelor de conducere economică şi a sistemelor de organizare a producţiei agricole potrivit noilor posibilităţi pe care le asigură progresul tehnic. În mod deosebit suscită interes teoretic şi practic problema specializării şi concentrării producţiei în gospodăriile agricole de stat, proces ce se desfăşoară în prezent în proporţii ample la scara întregului sector.

Eficacitate înaltă prin soluţii diferenţiate

Corelaţia logică dintre progresul tehnic şi procesul menţionat a conturat şi ordinea în care au avut loc desfăşurarea şi adîncirea specializării şi concentrării în diversele ramuri de producţie ale întreprinderilor. Într-o lucrare recent apărută — **Gospodăriile agricole de stat** [1]), de prof. univ. Bucur Şchiopu — în care sînt examinate cu competenţă rolul şi sarcinile G.A.S. în agricultura României, utilizarea raţională a fondului funciar, investiţiile şi eficienţa lor economică, organizarea şi folosirea forţei de muncă, precum şi rezultatele economice ale activităţii G.A.S. şi sînt relevate unele probleme actuale şi de perspectivă ale dezvoltării gospodăriilor agricole de stat din ţara noastră. Se evidenţiază, de pildă, faptul că, în condiţii în care mecanizarea s-a situat la nivelul cel mai înalt în ramura culturii plantelor de cîmp, accentul principal a fost pus pe zonarea culturilor de grîu şi porumb, aceste culturi concentrîndu-se în gospodăriile agricole de stat care dispun de condiţii naturale şi economice optime. Procesul de concentrare a culturii cerealelor în zone optime de cultură a impus şi o specializare corespunzătoare a unităţilor amplasate în regiunile respective. Trecerea la sisteme industriale de creştere a animalelor a permis concentrarea şi a acestor ramuri în mari ferme zootehnice şi, ca urmare, o specializare accentuată a întreprinderilor respective.

Ţinînd seama de nivelul diferit de înzestrare tehnică a ramurilor de producţie în gospodăriile agricole de stat, apar în genere în momentul de faţă două orientări : unele unităţi se profilează în limite mai largi, dezvoltînd 1—2 ramuri de producţie vegetală şi 1—2 ramuri de producţie animală ; alte unităţi, cu deosebire în domeniul creşterii animalelor şi culturii forţate a legumelor, se transformă în întreprinderi agricole de tip industrial, îngust specializate.

Dacă în ceea ce priveşte tendinţele imediate, procesul specializării şi concentrării producţiei în gospodăriile agricole de stat este, după părerea noastră, just caracterizat în lucrarea citată, în ce priveşte tendinţele de perspectivă prezentarea procesului ni se pare unilaterală. Prof. Bucur Şchiopu consideră a fi dovedite avantajele pe care le are „dezvoltarea în cadrul fiecărei gospodării, în funcţie de condiţiile economico-naturale, **a unei singure sau două culturi de bază în sectorul producţiei vegetale şi a unei specii sau două de animale în sectorul zootehnic...**" (subl. ns.) [2]).

De aci rezultă că procesul de accentuare a specializării şi concentrării producţiei în gospodăriile agricole de stat va consta în trecerea de la organizarea a 1—2 **ramuri** de producţie vegetală la 1—2 **culturi.** Or, experienţa noastră, ca şi cea a ţărilor cu o agricultură înaintată, care au practicat şi mai practică mono şi bicultura, a arătat că va fi greu de asigurat o eficacitate economică ridicată în condiţiile în care o asemenea orientare ar fi **generalizată.** Considerarea factorilor specifici locali de ordin pedoclimatic şi economic cere utilizarea de soluţii **diferenţiate** şi stabilirea pe această bază a limitelor raţionale de specializare şi concentrare. Ce-i drept, autorul lucrării face precizarea, cu care sîntem pe deplin de acord, că rezolvarea problemei limitelor optime ale specializării şi concentrării necesită studii şi analize temeinice şi multilaterale care să conducă la elaborarea celor mai eficiente soluţii. Eficienţa economică a diferitelor grade de concentrare şi specializare trebuie stabilită în strînsă legătură cu cercetarea economică, singura care poate pune la dispoziţia producţiei soluţii fundamentate, capabile a contribui la evitarea exagerărilor sau a măsurilor timide.

Transferul de funcţii administrative

O altă problemă este aceea referitoare la consecinţele concentrării şi specializării producţiei în gospodăriile agricole de stat asupra specializării muncii de conducere. În lucrarea amintită este subliniată influenţa pozitivă pe care simplificarea structurii producţiei gospodăriei de stat o exercită asupra posibilităţilor de aprofundare a muncii de îndrumare, control şi analiză pe orice eşalon al organigramei întreprinderii. Totodată, autorul propune ca, în vederea eliberării unor cadre tehnice calificate din G.A.S. de anumite sarcini administrative, funcţiile privind aprovizionarea tehnico-materială, desfacerea produselor, repararea utilajului tehnic, executarea construcţiilor etc. să treacă de la gospodărie la trustul local (pag. 273). Este un aspect al dialecticii dezvoltării sistemului de conducere a gospodăriilor agricole de stat. Aparent contradictorie, ideea rezistă.

Contradictorie apare presupunerea necesităţii transferului de funcţii în condiţiile în care specializarea contribuie la simplificarea activităţii de conducere. Justeţea ideii, însă, se relevă nu în faptul **simplificării** prin specializare, ci al **amplificării** sarcinilor prin **concentrarea producţiei în unităţi.**

O diviziune a muncii, care să separe funcţiile stricte ale organizării producţiei în cadrul întreprinderii de cele ale relaţiilor dintre întreprinderi şi organisme economice, ni se pare obiectiv determinată. Funcţia organizării şi conducerii producţiei trebuie să revină, în cele mai specializate gospodării, întreprinderii şi nu trusturilor. Autorul nu face însă nici un fel de precizare. Credem că şi în acest domeniu trebuie stabilite anumite limite optime de diviziune în atribuţii. Îmbunătăţirea conducerii şi planificării agriculturii, preconizată de conducerea partidului şi statului nostru, include măsura extinderii independenţei unităţilor de producţie, lărgirii iniţiativei cadrelor din unităţi şi adîncirii răspunderii pentru rezultatele obţinute în producţie.

Conf. V. V. TOPOR

[1]) Bucur Şchiopu : Gospodăriile agricole de stat, Editura politică, 1966, 296 pag.
[2]) idem, pag. 288.

CURIER

■ În lucrarea **Problemele planificării în țările în curs de dezvoltare,** 166 pag., Ed. **Ekonomika** Moscova, 1965, E.A. Utkin consideră că pentru majoritatea țărilor aflate în curs de dezvoltare pot fi scoase în evidență cîteva trăsături generale ale planificării și anume : folosirea unei părți din resursele financiare (în special prin buget) pentru crearea și dezvoltarea sectorului de stat, folosirea unei părți din resursele statului pentru dezvoltarea ramurilor ce deservesc producția, folosirea planificată a finanțelor statului pentru înfăptuirea progresului în domeniul învățămîntului și al ocrotirii sănătății, alocarea planificată a unei părți din resursele financiare pentru construirea de obiective militare, sprijinirea sectorului particular, controlul statului asupra activității întreprinderilor particulare și mobilizarea resurselor prin instituțiile financiare și de credit în vederea înfăptuirii programelor naționale de dezvoltare.

■ Sub egida Institutului de economie aplicată al Universității din Cambridge (Anglia) a apărut lucrarea lui H. T. Burley **Growth rate tables** (Tabele de ritmuri ale creșterii). Lucrarea cuprinde două serii de tabele. Prima reprezintă o variantă a obișnuitelor tabele de dobîndă compusă, adaptate la problemele calculării ritmurilor dezvoltării economice; în acest caz, creșterea se adaugă la sfîrșitul fiecărui an. A doua serie de tabele ia în considerare presupunerea că dezvoltarea este continuă, ritmurile respective referindu-se la un interval de timp infinitesimal. Tabelele au fost calculate cu ajutorul mașinilor electronice.

■ O lucrare care studiază disparitățile regionale din agricultura franceză – amploarea, evoluția și cauzele lor – este volumul lui J. Pautard **Les disparités régionales dans la croissance de l'agriculture française,** apărută la Paris în colecția Techniques Economiques Modernes, Gauthiers Villars, 1965, 179 pag. Perioada studiată acoperă un secol și jumătate, de la începutul secolului XIX pînă astăzi. Lucrarea urmărește să aducă o contribuție la așa-numita teorie a creșterii agricole, considerată în contextul creșterii globale.

■ Cartea profesorului de economie **Lauchlin Currie** de la Universitatea din Columbia, **Accelerating development : The necessity and the means** (Dezvoltarea accelerată : necesitatea și mijloacele), Mc Graw-Hill, 1965, 320 pag., se ocupă de problema „spargerii cercurilor vicioase care perpetuează sărăcia în care trăiește cea mai mare parte a lumii". Autorul analizează aceste probleme cu aplicare la exemplul Columbiei.

■ O tratare a problemelor apărute ca urmare a schimbărilor în sistemul de conducere a economiei în Polonia o găsim în lucrarea lui J. Wieckowski **Rola zysku w kierowaniu produkja** (Rolul beneficiului în conducerea producției), P.W.E., Varșovia. Studiul se referă în special la legăturile dintre fenomenele economice, stimulente și evidență – contabilitate, statistică și analiza economică. Autorul acordă o atenție deosebită principiilor de construcție a modelului de conducere.

■ Lucrarea lui J.C.G. Boot, **Quadratic Programming. Algorithms – Anomalies – Applications** (Programare cuadratică. Algoritmi – Anomalii – Aplicații), vol. 2, Amsterdam, North Holland Publishing Company, 213 pag., expune metodele de maximizare a unei funcțiuni cuadratice supusă constrîngerilor sub forma de inegalități liniare. Sînt prezentate diferite metode de rezolvare sub formă de algoritmi, fiind discutate din punct de vedere al modalității lor de aplicare : metoda combinatorie datorată lui Theil-Van de Panne și metoda de capacitate a lui Houthakker. Ultimele două capitole sînt consacrate parametrizării și formelor cuadratice semidefinite.

■ In cartea intitulată **Gosudarstvenno - monopolisticeskii kapitalizm v Avstrii** (Capitalismul monopolist de stat în Austria), Moscova, Ed. Mîsli 1965, 235 pag., S. I. Ledovskih și B. M. Patîk scot, printre altele, în evidență că împletirea dintre monopolurile particulare și de stat este o trăsătură caracteristică a procesului de reproducție a capitalului în Austria și, în consecintă, a procesului de însușire a plusvalorii de către capitalul financiar cu ajutorul statului.

■ Un instrument de lucru în domeniul întocmirii și utilizării balanței schimburilor între ramuri este oferit de lucrarea francezului Jean Viet **Input-Output. Essai de présentation documentaire du système de W. Leontieff,** (Input-output. Încercare de prezentare documentară a sistemului lui W. Leontieff), Mouton, Paris, 133 pag. După o scurtă prezentare a bazelor tehnicii analizei structurale, urmează un istoric al dezvoltării acestei analize, de la F. Quesnay (secolul al XVIII-lea) pînă în zilele noastre. Autorul discută diferitele definiții ce au fost date analizei structurale, precum și categoriilor cu care operează ea : agregate, coeficienți tehnici etc. Partea centrală a lucrării o constituie însă bibliografia adnotată de autor, cuprinzînd 260 de titluri, printre care lucrări ale unor autori din țările socialiste. Adnotările oferă nu numai o scurtă caracterizare a lucrării, ci și unele extrase reprezentative.

■ În lucrarea **Noi tipuri de exploatații agricole în Republica Federală. O propunere pentru soluționarea problemelor de politică agrară în economiile de piață** (Neue landwirtschaftliche Unternehmenstypen in der Bundesrepublik. Ein Vorschag zur Lösung agrarpolitischer Probleme in Marktwirtschaften, Berlin, Duncker und Humbolt, 1965, 323 pag.) A. Nienaber caută mijloacele prin care veniturile agricole în R.F.G. ar putea fi sporite – cu ajutorul statului – în așa fel încît să fie eliminate disparitățile de venituri dintre profesiunile agricole și celelalte profesiuni.

După discutarea unora din problemele economice ale agriculturii germane (rentabilitatea exploatațiilor, productivitatea muncii agricole ș.a.m.d.), autorul propune un întreg „program agricol" bazat pe cunoscuta teorie a gospodăriilor agricole „de tip familial", lucrînd într-un nou sistem de gestiune, de finanțare, de redistribuire a cîștigurilor. Propunerile, spune autorul, implică o serie de măsuri complimentare, printre care reducerea numărului muncitorilor agricoli, industrializarea regiunilor agricole, părăsirea „exploatațiilor marginale" etc.

O NOUĂ REVISTĂ

PENTRU pătrunderea în cercuri cît mai largi a realizărilor obținute pe plan mondial și în țara noastră privind aplicarea metodelor matematice și cibernetice în economie, sub egida Centrului de calcul economic și cibernetică economică București, a apărut o nouă revistă : **Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică.**

Revista, care apare de 6 ori pe an, se adresează economiștilor, inginerilor și cadrelor de conducere în economie.

Iată sumarul primului număr :

Prof. Roman Moldovan, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, **Cuvînt înainte :**

Prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, **Preocupări științifice în domeniul tehnicii calculului economic și al ciberneticii economice ;**

Conf. univ. dr. C. Ionescu, **Programul de studii și cercetări al Centrului de calcul economic și cibernetică economică București pe anul 1966 și pe perioada 1966–1970 ;**

Conf univ. dr. docent T. Cristureanu, ing. M. Livescu, **Antecalculația prețului comercial al mașinilor și instalațiilor ;**

V. Dumitru, G. Ausländer, I. Zîrnă, V. Ionescu, **Aplicarea programării liniare la obținerea uleiurilor lubrifiante prin amestec de componenți ;**

Ing. I. Saphier, **Două exemple de aplicarea teoriei deciziilor în domeniul investițiilor în industrie ;**

Prof. univ. E. Nicolau, **Calculator analogic specializat pentru optimizarea problemelor de stoc ;**

Lect. univ. dr. D. Vaida, **Un limbaj informațional nou pentru descrierea algoritmică a proceselor de calcul ;**

T. Hănciulescu, **Relații generale dintre creșterea producției de petrol a unei țări (regiuni) și nivelul prețului de cost pe tona de petrol extrasă ;**

Șt. Bîrlea, T. Homoș, P. Celan, **Unele aspecte ale folosirii calculatoarelor electronice pentru determinarea capacităților de producție în întreprinderile industriei construcțiilor de mașini ;**

Ing. O. Mangiurea, **Studiul eficienței economice a metodelor statistice de control dimensional la mașinile unelte automate ;**

A. Potoțchi, **Un algoritm simplu pentru determinarea numărului de drumuri într-un graf finit ;**

V. Pîrvu, conf. univ. Al. Sobaru, I. Rușinaru, V. Bucur, D. Patapievici, **Dependența dintre modificările în structura cererii de consum și circulația numerarului.**

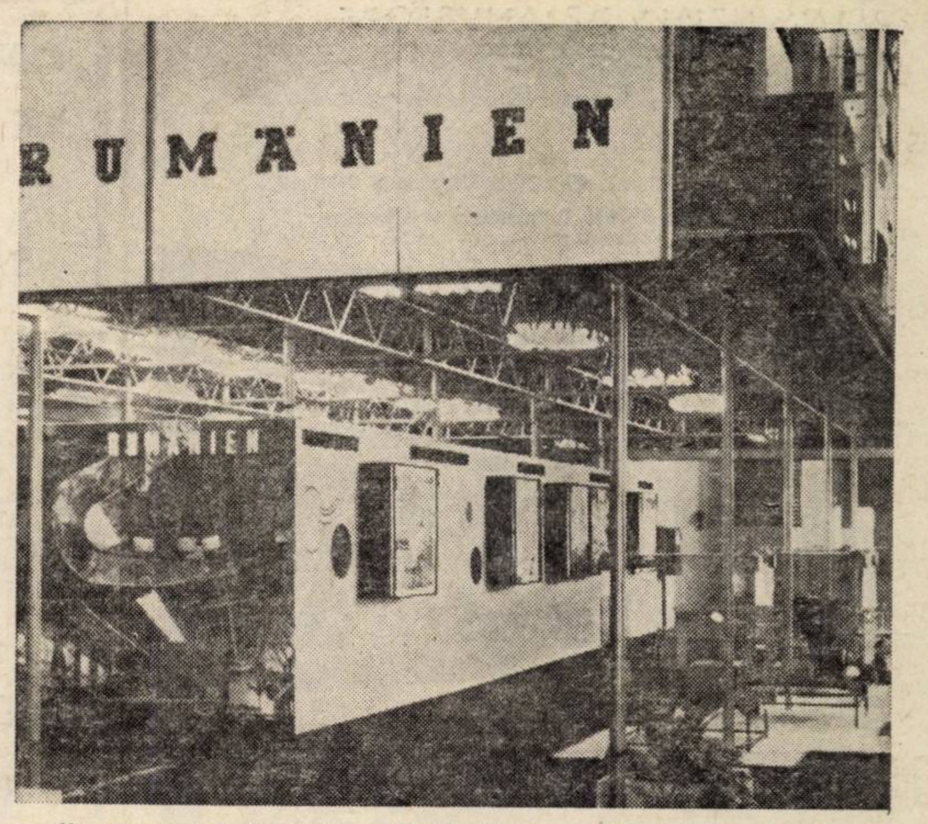

Un aspect al pavilionului României la Tîrgul de primăvară de la Leipzig

Pe agenda Camerei de Comerț

ROMÂNIA LA TÎRGURILE INTERNAȚIONALE DE TOAMNĂ

APRECIIND în mod just însemnătatea tîrgurilor și expozițiilor în dezvoltarea colaborării internaționale și stimularea schimburilor de bunuri materiale, țara noastră se afirmă ca o participantă tot mai activă la aceste manifestări economice. O dovadă grăitoare este agenda participărilor la tîrgurile de toamnă, care evidențiază circa 20 prezențe cu pavilioane, expoziții specializate și oficii comerciale.

Seria participărilor va fi inaugurată cu expoziția de mobilă și produse din lemn din cadrul tîrgului austriac al lemnului de la **Klagenfurt**. *Succesul prezenței noastre în august anul trecut, a determinat revenirea la această competiție cu un bogat stand de mobilă stil și modernă, mobilă stil românesc, mic mobilier, scaune de diferite tipuri, produse semifinite din lemn : plăci fibrolemnoase, plăci aglomerate, placaje, furnire etc.*

Tot în cursul lunii august, vom fi prezenți cu pavilioane generale la tîrgurile internaționale de la **Izmir** *și* **Damasc**, *intrate în tradiția participărilor noastre. O importantă pondere în numărul exponatelor o vor avea mașinile și utilajele, printre care agregate frigorifice, mașini-unelte, electromotoare, contori electrici, convertizori de sudură, tractoare și mașini agricole, bunuri metalice de uz casnic, comercial și industrial etc ; produsele chimice și petroliere, materialele de construcție, bunuri de consum, produse agroalimentare etc.*

Cea mai bogată în participări se anunță luna septembrie, în care se deschid tîrgul de bunuri de consum din **Leipzig**, *tîrgul general de la* **Salonic**, *Salonul alimentar și tîrgul de artizanat de la* **Londra**. *La Leipzig, România va fi prezentă cu un stand de confecții și tricotaje la Ring-Messehaus, un stand de mobilă, mic mobilier și produse din lemn la Messehaus-Union, un stand de artizanat la Messehaus am Markt și o expunere de produse alimentare amenajată la Untergrund-Messehalle. La Salonic vom prezenta o expoziție generală. În ceea ce privește tîrgurile specializate londoneze, vom oferi vizitatorilor o amplă etalare de produse alimentare și respectiv articole artizanale.*

O trăsătură caracteristică a participărilor din acest an o constituie prezența mașinilor și utilajelor românești la tîrguri tehnice sau generale. Astfel, continuînd seria inaugurată în primul semestru al anului cu expozițiile de la Hanovra, Geneva, Paris, unde caracteristicile, performanțele și finisajul mașinilor noastre au stîrnit un deosebit interes, vom fi prezenți cu standuri de mașini și utilaje la tîrgurile din **Stockholm** *(pentru prima oară),* **Helsinki**, **Brno** *și* **Zagreb**. *Vom expune între altele : noi tipuri de mașini-unelte, mașini pentru industria lemnului, mașini pentru industria textilă, utilaj electrotehnic, utilaje de construcție, tractoare și mașini agricole, autocamioane, autocisterne etc., etc. Circa 800 exponate din cele mai diferite sectoare industriale vor marca pavilionul nostru de la tîrgul din* **Viena**. *Din participările pe luna septembrie mai semnalăm tîrgul din* **Plovdiv**, *unde ne prezentăm cu un oficiu comercial și, tîrgul alimentar din* **München** *(IKOFA) unde expunem o bogată colecție de specialități gastronomice, conserve, vinuri, miere etc.*

În luna octombrie țara noastră va participa la Salonul alimentar și al confortului de la **Bruxelles**, *expunînd mobilă, artizanat și produse alimentare; la tîrgul european al mobilei de la* **Lyon** *; la tîrgul de pielărie de la* **Bruxelles** *(pentru prima oară) și la tîrgul de carte de la* **Frankfurt pe Main**.

Cu prezența noastră la Salonul alimentar de la **Paris**, *în noiembrie, se încheie lista de participări pe 1966, menite să demonstreze realizările economiei, în continuă creștere, a patriei noastre și dorința colaborării pe calea comerțului cu toate țările.*

I. VOLEDI

În vitrina librăriilor

■ In Editura Agro-silvică a apărut recent lucrarea **Exploatarea pădurilor** de dr. ing. I. M. Pavelescu, consacrată problemei valorificării produselor pădurilor din țara noastră. In cele patru capitole ale lucrării, autorul se ocupă de tehnica exploatării lemnului, tehnica exploatării produselor accesorii ca și de analiza unor indici, indicatori, norme și normative în exploatările forestiere. Prin continutul său, problemele tehnico-economice, lucrarea prezintă interes și pentru economiști.

■ Lucrarea **Eficiența economică a investițiilor în agricultură** de V. Baghinschi, N. Brasoveanu și V. Candelă (1966, 144 pag.), prezintă în mod sintetic problemele metodologice ale eficienței economice a investițiilor în agricultură la nivelul ramurii și al diferitelor obiective de investiții. După ce se expun problemele generale privind eficiența economică a investițiilor în agricultură, celelalte capitole sînt consacrate, problemelor particulare ale diferitelor obiective de investiții : 1) mașini, 2) lucrări de hidroamelioratii ; 3) construcții ; 4) plantații ; 5) animale de productie.

Date fiind complexitatea aspectelor privind determinarea eficienței economice a investițiilor, în general, precum și particularitățile multiple ale investițiilor în agricultură, este explicabilă precizarea colectivului de autori că lucrarea nu-și propune să definitiveze metodologia de calcul a eficienței economice a investițiilor în agricultură, ci constituie o primă abordare a acestei probleme, care urmează a fi ulterior detaliată. In condițiile volumului mare al fondurilor de investiții prevăzute în planul cincinal pentru dezvoltarea agriculturii, al actualității preocupărilor de creștere a eficacității economice a investițiilor în agricultură, lucrarea oferă un ajutor prețios în această direcție cadrelor economice și tehnice din agricultură.

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

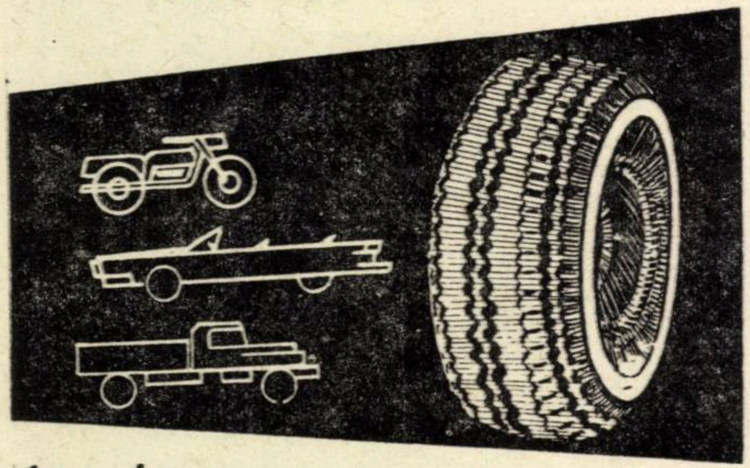

produce

ANVELOPE SI CAMERE DE AER

INTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE BERCENI-PLOIESTI

tel. 13 400

livrează orice cantitate fără repartiție:

- Pislă minerală cu liant bituminos densit. 150 kg/mc temperatura maximă de folosire 400°C
- Vată minerală fără liant — centrifugată, densit. 80—90 kg./mc. temperatura maximă de folosire 600°C.
- Rogojini de vată minerală îmbrăcate pe o singură față cu plasa rabitz.

Dimensiuni diferite:
lățimea 150 cm
lungimea de la 100 la 500 cm
grosimea de la 5 la 12 cm

- Carton asfaltat perforat blindat — pentru izolații hidrofuge.

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI

REGIUNEA PLOIEȘTI

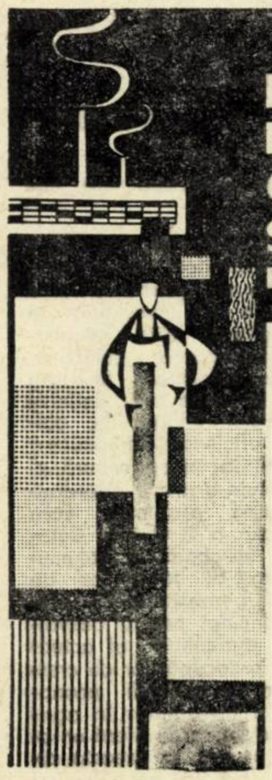

livrează fără repartiție:

- **GEAM TERMOABSORBANT**, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.

Caracteristici: lățime 120–140 cm
lungime 160–200 cm

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

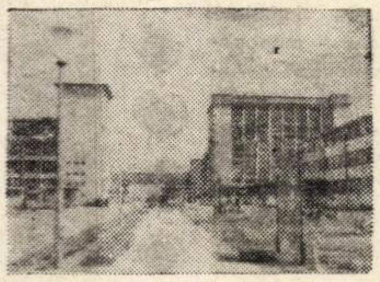

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

Întreprinderea de industrie locală „METALURGICA"

cu sediul în București Șos. Iancului nr. 48, Raionul 23 August

EXECUTĂ FĂRĂ REPARTIȚIE

- aeroterme
- ventilatoare centrifugale și axiale
- baterii de încălzire pe bază de comenzi ferme.

Întreprinderea mecanică Roman

str. Ștefan cel Mare nr. 258, telefon 737

ROMAN

Mașina de șlefuit, cu doi cilindri, finisează suprafețele plane (panouri, șipci, lezne, rame etc.) confecționate din lemn.

Se folosește în mod avantajos și la zimțarea suprafețelor ce urmează a fi încleiate.

I.R.I.L.

VICTORIA

TÎRGOVIȘTE

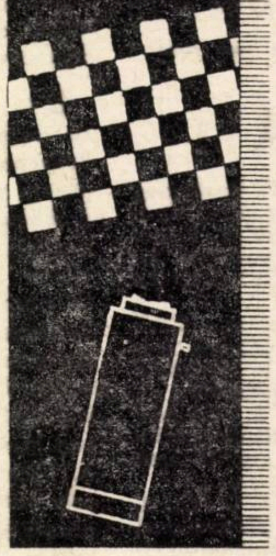

PRODUCE ȘI LIVREAZA FARĂ REPARTIȚII URMĂTOARELE:

- Șah magnetizat de buzunar
- Lac de bronz
- Uleiuri pentru mecanisme fine
- Albastru de var și albastru de Berlin
- Coloranți oxizi negru și roșu pentru mozaic
- Chit alb pentru geamuri
- Sifoane complet montate
- Prestații de reparat și încărcat aparate incendiu

CANAPEAUA EXTENSIBILA

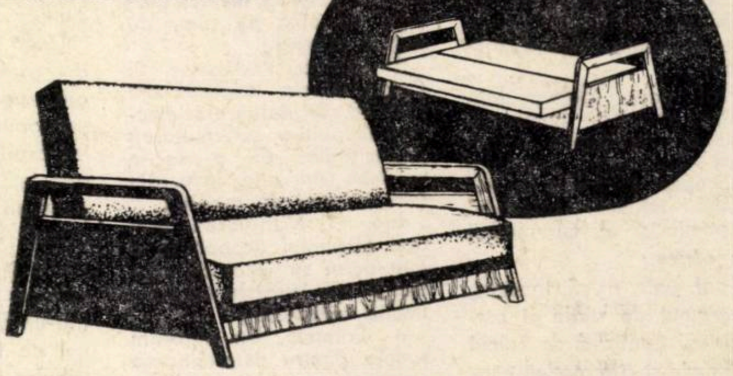

COMODA ESTE ELEGANTA SOLIDA ȘI PRACTICA

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere

De vînzare în toate unitățile comerțului de stat și cooperatiste.

ECONOMIA ȘI SOCIOLOGIA

CERCETĂRILE sociologice joacă un rol tot mai important în rezolvarea diferitelor probleme ale conducerii activității economice. Aspecte sociale noi apar o dată cu perfecționarea planificării și conducerii economiei și a întreprinderilor. Ele sînt dezbătute larg și în presa unor țări socialiste, din care, în numărul prezent, reproducem cîteva referitoare la direcțiile cercetărilor sociologice, mai ales în legătură cu introducerea progresului tehnic și folosirea rațională a forței de muncă.

ПРАВДА

PROGRESUL TEHNICO-ȘTIINȚIFIC ȘI FORȚA DE MUNCĂ

ÎN numărul său din 15 iulie „Pravda" publică sub semnătura unui colectiv de autori un articol intitulat „Sociologia și viața societății", în care se subliniază importanța studierii proceselor sociologice, arătîndu-se printre altele legătura lor cu economia:

„Atenția sociologilor sovietici trebuie îndreptată în prezent spre studierea influenței consecințelor sociale ale revoluției tehnico-științifice, desfășurate în cadrul reorganizării conducerii producției, asupra relațiilor între societate și colectiv, între colectiv și individ, asupra relațiilor în cadrul colectivelor, asupra dezvoltării stimulenților morali și materiali.

Este, de asemenea, important să se studieze amănunțit eficiența măsurilor luate de partid în vederea ridicării agriculturii noastre.

Trecerea la noua structură de conducere a economiei naționale întărește unitatea intereselor întregii societăți și fiecărui colectiv de producție. Dar colectivul de producție nu este un agregat mecanic, compus din «rotițe» și «șuruburi», ci un organism complex în continuă dezvoltare. Elementul său de bază este omul, constructorul societății comuniste, care posedă o bogată lume spirituală, variate interese și nevoi. De aceea, conducerea colectivului cere cunoașterea adîncă a relațiilor sociale, a psihologiei și a moralei.

O dată cu creșterea culturii poporului nostru și cu dezvoltarea progresului tehnico-științific, munca fizică și cea intelectuală se apropie tot mai mult. Acest proces obiectiv se află însă, deocamdată, într-o anumită contradicție cu sistemul și metodele existente ale formării, selectării și educării cadrelor din producție. În industrie și în agricultură «practicienii» mai reprezintă încă un procent important față de numărul total al lucrătorilor tehnico-inginerești. În prezent, în industrie la un specialist cu studii superioare revin 2,5 specialiști cu studii medii speciale, în timp ce potrivit calculelor făcute prin metoda normativă, corelația cea mai rațională ar fi 1 : 4. Această corelație va putea fi realizată în urma măririi numărului școlilor medii speciale, care formează cadre în special pentru ramurile industriei chimice, electronice și altele.

Una din problemele actuale este aceea a folosirii mai raționale a rezervelor de muncă. Progresul tehnico-științific, asigurînd creșterea productivității muncii, duce la eliberarea unei părți a forței de muncă, la sporirea mobilității ei. Paralel are loc creșterea naturală a populației, modificarea structurii ei de vîrstă și profesională și repartiția sa geografică. Socializarea mijloacelor de producție a creat principalele premise obiective pentru asigurarea deplină cu locuri de muncă a populației. Plasarea planificată a forței de muncă care se eliberează, trebuie să se bazeze pe evidența și analiza multilaterală a factorilor tehnici și social-economici, care influențează utilizarea rațională a resurselor de muncă.

Legat de aceasta este necesară studierea serioasă nu numai a factorilor economici, dar și a celor social-demografici care acționează asupra gradului de ocupare a populației, cum ar fi sporul natural al populației apte de muncă, modificarea fluxului tineretului ca urmare la oscilațiile natalității, antrenarea în continuare a femeilor în sfera producției sociale și altele.

Studierea complexă de către sociologie și alte științe sociale a mișcării populației și a utilizării resurselor de muncă, ar permite efectuarea unor analize cu privire la interdependența dezvoltării social-economice și a proceselor de modificare a componenței și a structurii populației, problemele igienei sociale, ale construcției de locuințe și multe altele.

O mare însemnătate are problema includerii tineretului în procesul de muncă. Rezolvarea corectă a problemelor legate de alegerea profesiei și de repartizare, o dată cu perfecționarea sistemului învățămîntului școlar, vor crea, fără îndoială, premise obiective pentru reducerea fluctuației cadrelor, vor asigura un amplu flux al tineretului spre regiunile industriale în rapidă dezvoltare.

Progresul tehnico-științific și economic modifică condițiile activității oamenilor nu numai în cadrul procesului de producție, dar și în afara lui. Scurtarea timpului de lucru, determinat de acest progres, este strîns legat atît cu creșterea productivității sociale a muncii, cît și cu dezvoltarea personalității producătorului însuși. Legat de aceasta, se ivește problema studierii structurii timpului de muncă și timpului liber, a folosirii lui cît mai raționale pentru dezvoltarea multilaterală a personalității. Aceste probleme devin deosebit de actuale în legătură cu trecerea la săptămîna de lucru de 5 zile. De categoria timpului liber se leagă o serie de probleme teoretice și sarcini practice, care ies în prim plan pe măsura dezvoltării automatizării, a modificării conținutului și condițiilor muncii, în particular problemele educației, ale perfecționării prestațiilor și a deservirii civilizate a populației".

figyelő

DECIZIILE ECONOMICE ȘI ASPECTELE SOCIALE

SUB titlul „Știința economică și sociologia", revista publică un articol în care analizează interdependența aspectelor economice și sociologice, din care reproducem:

„După cum arată experiența practică, deciziile economice exercită influență, în majoritatea cazurilor, nu numai asupra conduitei, activității anumitor persoane, dar și a unor pături sociale mai mult sau mai puțin largi. Chiar și din acest motiv, la adoptarea lor trebuie să se țină seama și să se prevadă efectul social luat în sens mai larg, pe care îl produc. Iar acest efect poate fi examinat numai cu ajutorul acelor științe, care cercetează pe scară socială cauzele conduitei umane și caută acele motive specifice ale fenomenelor economice, care rezidă în normele de conduită, în apreciere, în nivelul general de conștiință. Acest efect se reflectă foarte deseori în fenomene care pot constitui din nou obiectul cercetărilor economice și de aceea, adeseori se consideră neglijabilă cercetarea aspectului precedent".

Arătînd că între o măsură economică și rezultatele sale au loc numeroase și importante procese sociale a căror cercetare depășește limitele științei economice și constituie obiectul specific al sociologiei, în articol se scrie în continuare:

„Necesitatea de a se ține seama de interconexiunile sociologice apare cel mai evident în cazul acelor decizii economice, care au ca scop influențarea procesului de muncă, mărirea productivității, îmbunătățirea calității, economia de materiale, cruțarea uneltelor de muncă etc. Tipurile mai importante de hotărîri din această categorie — formele de salarizare, alegerea sistemului premial, stabilirea normelor, încadrarea muncitorilor sau a muncii în categoriile de salarizare — au o trăsătură comună: ele tind să influențeze totdeauna conduita, activitatea anumitor grupe sociale și nu a indivizilor luați aparte. Eficacitatea acestei intenții de înrîurire depinde, însă, de mulți factori, care nu mai fac parte din cercul problemelor strict economice și tehnice.

...Probleme deosebit de importante de sociologie ridică crearea cointeresării colectivului, efectul căreia depinde în primul rînd de gradul de dezvoltare a spiritului de «noi» al colectivului, care la rîndul său este un obiect specific al sociologiei. Se întîmplă și în cazul celor mai desăvîrșite sisteme de salarizare și premiere în grup, că unii membri ai colectivului trebuie să lucreze un timp mai îndelungat sau mai scurt «pentru alții»; întrebarea este dacă colectivul este în măsură să suporte aceasta, iar în caz afirmativ efectul stimulator nu va fi mai mic față de stimularea materială individuală directă. Merită să reflectăm și asupra efectelor colaterale ale acestor probleme și anume, ce efecte are o formă de salarizare sau alta asupra dezvoltării colectivelor la locul de muncă; dacă ea mărește spiritul colectiv sau dacă din contră, provoacă disensiuni.

O categorie foarte importantă a deciziilor economice o formează hotărîrile privind investițiile. În mod aparent, aici nu trebuie să domine decît faptele economice; putem adăuga pe loc, că adeseori și practica urmează această concepție. Dar chiar și în aceste cazuri un rol important joacă factorii, pe care mai sus i-am considerat ca obiect specific al analizelor sociologice. În ultimii ani, această constatare a apărut cu vigoare la organele de proiectare în construcții: aici, mai ales construcțiile de locuințe și dezvoltarea urbanistică pretind analize sociologice.

...Poate că în cazul investițiilor productive se observă mai greu necesitatea luării în considerație a factorilor sociologici, deși, în majoritatea cazurilor, nici aici aceste aspecte nu sînt neglijabile. Să ne gîndim doar la asemenea probleme ca asigurarea necesarului de forțe de muncă sau măsurarea cererii de produse ale întreprinderii noi".

„În societatea socialistă — *se arată mai departe în articol* — locul de muncă nu servește numai pentru angrenarea forței de muncă individuale în producția socială, ci constituie totodată un instrument al umanizării muncii și al satisfacerii cerințelor sociale ale oamenilor. Toate acestea sînt, desigur, aspecte care nu se opun scopurilor economice, dat fiind că gradul de dezvoltare a conștiinței sociale a colectivelor socialiste de muncă determină în mare măsură îndeplinirea cu succes a sarcinilor economice.

Acesta este tocmai terenul specific, pe care sociologia marxistă se leagă, atît de știința economică, cît și de conducerea economică. Căci, sociologia marxistă — vorbind pe scurt — analizează interacțiunile în relațiile material-economice și de conștiință-ideologice, respectiv fenomenele și instituțiile sociale, al căror specific esențial nu poate fi înțeles fără examinarea relațiilor conștiință-ideologie. Organizațiile economice, la fel ca și fenomenele economice, corespund întru totul acestui criteriu și tocmai de aceea formează obiectul cercetării atît a științei economice, cît și a sociologiei".

Die Wirtschaft

IMPORTANȚA RELAȚIILOR ÎN COLECTIV

REVISTA inserează în nr. 15/1966 un articol în care se subliniază importanța cercetărilor sociologice în cadrul noului sistem de conducere în R. D. Germană. Extragem din articol următoarele pasaje:

„În procesul cercetării practice, sociologii au cîștigat noi cunoștințe teoretice și metodologice, precum și experiență organizatorică. Este însă indiscutabil că în Republica noastră sînt necesare eforturi mai mari din partea sociologilor spre a se ajunge la nivelul la care rezultatele cercetărilor lor să fie utilizate în conducerea practică și să corespundă cerințelor respective ale celei de-a doua etape a noului sistem economic de planificare și conducere. În centrul cercetărilor trebuie să se afle studierea proceselor sociale declanșate de revoluția tehnică.

Raționalizarea și automatizarea, care urmează să fie introduse în întreprinderile industriei noastre și trecerea la metode industriale de producție în agricultură, în scopul sporirii maxime a venitului național, afectează pe oameni nu numai în sfera lor de muncă dar și în viața personală. Dacă ei doresc, de exemplu, să-și însușească cunoștințele necesare pentru progresul tehnico-științific, aceasta nu necesită numai o organizare bună a procesului de studiu, dar cere din partea lor și decizii și moduri de comportare de mare importanță personală.

Procesul calificării influențează într-o măsură însemnată relațiile personale reciproce ale oamenilor în colectivul lor de muncă, dar chiar și între soți, între părinți și copii. Cercetările sociologice o demonstrează în mod evident. Motive ca: dorința de a nu rămîne cu cunoștințele în urma altor colegi de muncă, dar nici a soțului sau a copiilor, dobîndesc o însemnătate crescîndă pentru atitudinea personală în acest proces social important. Un rol în comportarea oamenilor joacă și tradițiile și obișnuințele, care intervin ca factori de frînare sau de stimulare în trecerea la noi activități și profesiuni, sau în introducerea unor tehnici și tehnologii noi.

Pe de altă parte, reorganizarea producției, de exemplu de la fabricația în secții la producția în flux, sau de la producția în flux cu un volum mare de lucru manual la producția integral sau parțial automatizată, au ca urmare, așa cum se spune, contacte sociale, care se manifestă nu numai într-o răspundere colectivă sporită, dar și în relații sociale care depășesc sfera de muncă.

Noul sistem economic, care impune mai multă răspundere și competențe mai mari colectivelor din întreprinderi și conducătorilor lor, cere forme noi de participare a oamenilor muncii la planificare și conducere. Dezvoltarea democrației noastre socialiste conține relații noi între oameni. O dată cu revoluția tehnică și înfăptuirea legilor economice ale socialismului, care impun o structură nouă colectivelor și relațiilor colective, de la uniunea întreprinderilor de stat pînă la sfera maiștrilor și a brigăzilor, care influențează hotărîtor structurile de conducere și fluxul de informații, apare și mai accentuat obligația conducerii, exercitate în mod științific, de a cuprinde în hotărîrile ei rezolvarea problemelor de relații umane. Tocmai aici își văd sociologii, care cercetează în domeniul industriei, răspunderea lor față de organele de conducere.

...Desigur, cercetările sociologice nu se mărginesc la problemele amintite. Multe probleme sociale, pe care le implică construcția desfășurată a socialismului le așteaptă să fie cercetate și rezolvate științific. Să ne gîndim numai la construirea de noi centre industriale și de complexe de locuințe, la sporirea timpului liber al oamenilor muncii, la nevoile culturale mereu crescînde în cadrul și în afara muncii, la dezvoltarea vieții noastre publice, politice etc. Numai o cercetare exactă a tuturor componentelor sociale ale relațiilor obștești face posibilă și o planificare și conducere științifică, care corespunde atît condițiilor obiective de dezvoltare cît și nevoilor și intereselor oamenilor.

Se cere o concentrare a forțelor sociologilor asupra celor mai importante probleme ale vieții noastre sociale și totodată o cooperare rațională între ei, precum și cu alte științe sociale. Succesul cercetărilor lor și utilitatea rezultatelor acestora depind în bună parte de felul în care se vor aborda și generaliza diferitele procese sociale, ca legități ale orînduirii noastre, cu o înțelegere teoretică profundă bazată pe materialismul istoric".

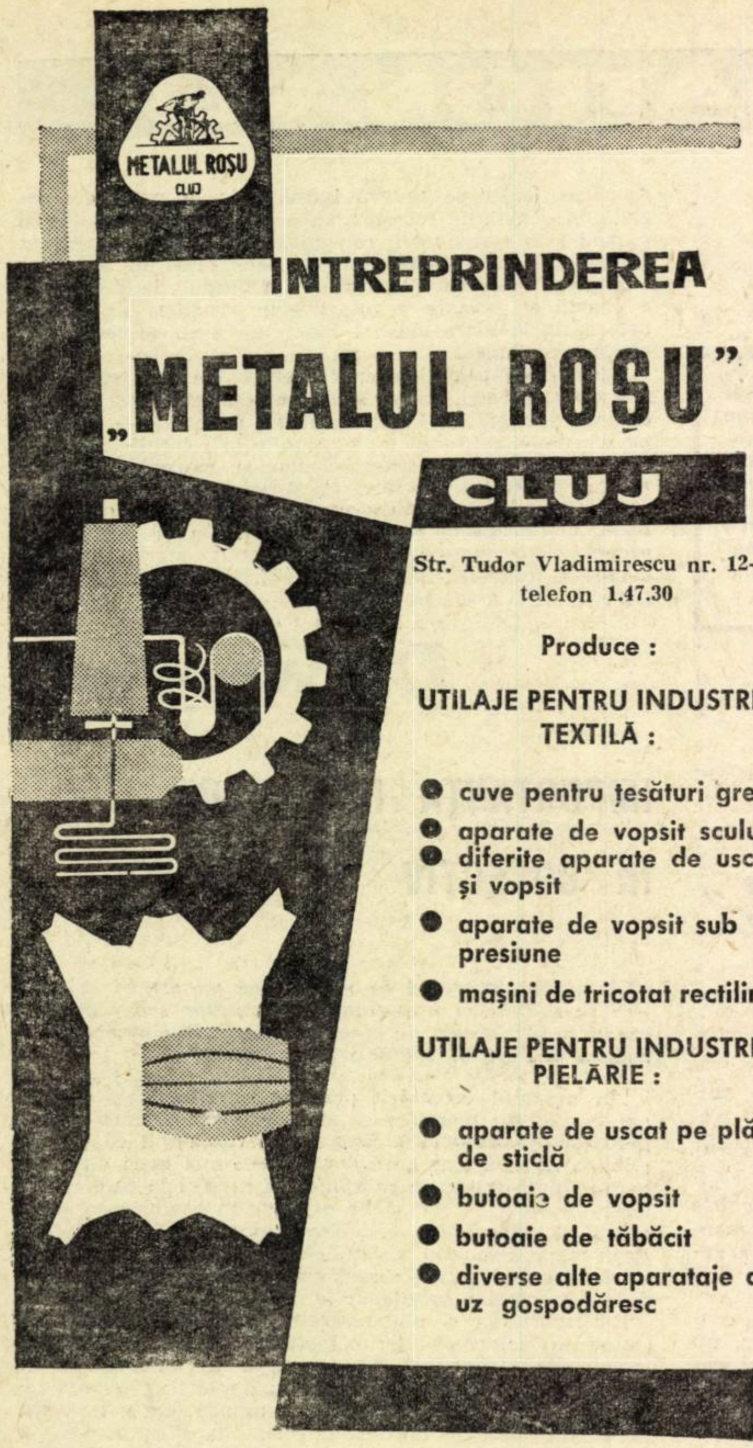

CONTRACTĂRI... FĂRĂ CONTRACTE?

(Urmare din pag. 5-a)

na şi contractele, de vreme ce aceştia au calitatea să aleagă fondul de marfă, să stabilească termenele de livrare, mijlocul de transport etc., ceea ce de fapt reprezintă întreaga activitate economică de contractare.

Aşa fiind situaţia, cele de mai sus implică o altă întrebare : **De ce nu se dau asemenea împuterniciri ?** La această întrebare nu am găsit însă răspuns. Îl aşteptăm.

Se mai naşte însă o întrebare : Cum se explică nesemnarea contractelor **chiar în condiţiile în care directorii întreprinderilor beneficiare** (I.C.R.T.I.-Timişoara, Galaţi, Braşov şi altele) **se găseau la locul contractărilor ?** Cum explică această stare de lucruri I.C.R.T.I.-Braşov, care, deşi se găseşte amplasat la cîteva sute de metri de locul contractării, a preluat contractele urmînd să le expedieze semnate, cu sau fără divergenţe, prin poştă, desigur mult după terminarea contractărilor.

O manifestare similară s-a constatat nu numai între industrie şi comerţ, dar chiar între unele întreprinderi industriale din aceeaşi ramură.

„Cu toate îndrumările scrise date de conducerea ministerului **— arată tov. N. NEGOESCU, şeful serviciului desfacere de la Întreprinderea „Mătasea populară"-Bucureşti** — unii conducători ai fabricilor de confecţii (Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, Arta modei-Bucureşti, „Bega" - Timişoara, „Flacăra"-Cluj), prezenţi la locul contractării, au refuzat semnarea contractelor de furnizare a ţesăturilor (încălcînd normele legale în materie). Faţă de faptul că acelaşi contract l-am utilizat în anul 1966 şi nu am avut nici o divergenţă, este de neexplicat refuzul acestor beneficiari de a le semna pe loc pe cele pentru anul 1967".

În condiţiile în care se impune simplificarea procedurii de încheiere a contractelor, prelungirea încheierii acestora este, evident, nejustificată şi desigur, de natură să producă efectele negative menţionate.

Considerăm că rezultatele pozitive ale metodologiei experimentale practicată la contractările de la Timişoara din 1965 pentru sectorul de tricotaje (cînd contractele încheiate şi semnate la faţa locului au înlăturat nenumărate divergenţe), trebuiau şi trebuie să fie luate în considerare în vederea extinderii acestei metodologii la întregul sector de textile-încălţăminte. De altfel, nu este vorba numai de experimentul de la Timişoara, ci şi de metodologia de contractare care se aplică în sectorul metalochimic şi a cărei eficienţă — prin încheierea şi semnarea contractelor la locul contractării — este verificată practic de ani de zile.

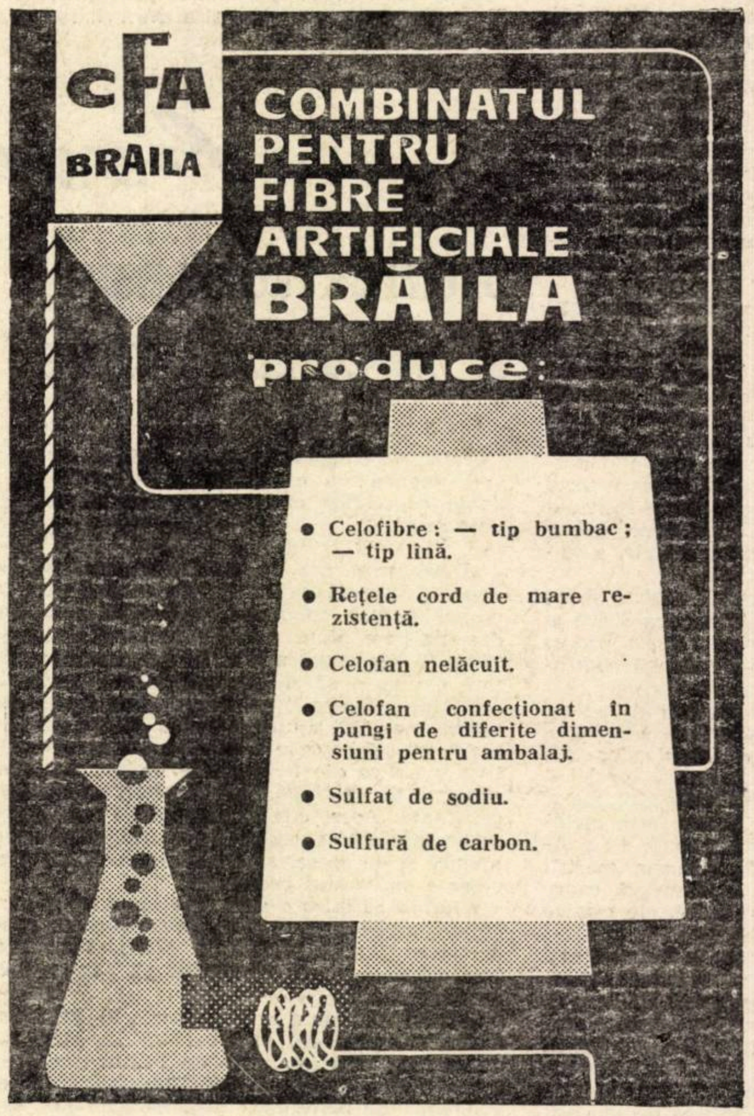

TRANZACŢII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Industrialexport" a livrat recent firmei „Petroquimica" din Argentina 2 instalaţii de foraj de tip 4 LD-150 pentru adîncimea de 3 200 m, o instalaţie de foraj tip T. 50 B pentru foraj la adîncime de 1 200 m şi echipament petrolier în valoare totală de circa 1,4 milioane de dolari.**

● **„Chimimport" a contractat vînzarea a 340 de tone de sulfat de bariu în R. P. Ungară, 10 tone de borax în Norvegia, 50 de tone de polistiren granule de uz general şi antişoc în Turcia, 400 de tone de acetonă în Anglia şi Austria, 300 de tone de fenol în R. F Germană.**

● **Întreprinderea „Metalimport" a încheiat o serie de operaţiuni legate cu firme vest-germane: cu firma „Dobbertin" — exportul a 9000 de tone fontă şi 200 tone de ţevi pentru instalaţii în contrapartidă cu importul a 1860 de tone de ţevi, 3900 tone de tablă, 105 tone de bandă laminată la rece ; cu firma „Contistahl" — exportul a 1070 de tone de bandă laminată la cald în contrapartidă cu importul a 2300 de tone de bandă laminată la rece şi 1216 tone de ţevi ; cu firma „Mannesman" — exportul a 30 000 tone de fontă în contrapartidă cu importul a 8426 de tone de diverse ţevi de oţel.**

● **„Mineralimportexport" a livrat la export 59 700 de tone de ciment în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Libia, Spania, 49 000 mp de geamuri mecanic trase în R. S. Cehoslovacă, Canada, Italia, S.U.A., 1540 tone de piatră de gips, 380 tone de ipsos, 860 tone de var, 30 000 UC de cahle, 42 000 de ţigle şi coame în R. P. Ungară, 83 000 cărămizi dialit în R. D. Germană şi R. P. Ungară, 10 tone de folie polietilenă în U.R.S.S.**

● **Au fost livrate la export prin portul Constanţa — pe lîngă alte mărfuri — 9930 de tone de fontă în Japonia, 500 mc de cherestea de fag în Cipru şi Siria, 4280 mc de cherestea de fag şi brad în Grecia şi Italia. Au sosit din import 3300 tone de minereu de mangan din U.R.S.S., 725 tone de instalaţii din S.U.A., 120 tone de etil fluid din Italia, 1515 de tone de bumbac fibră din Siria şi Sudan.**

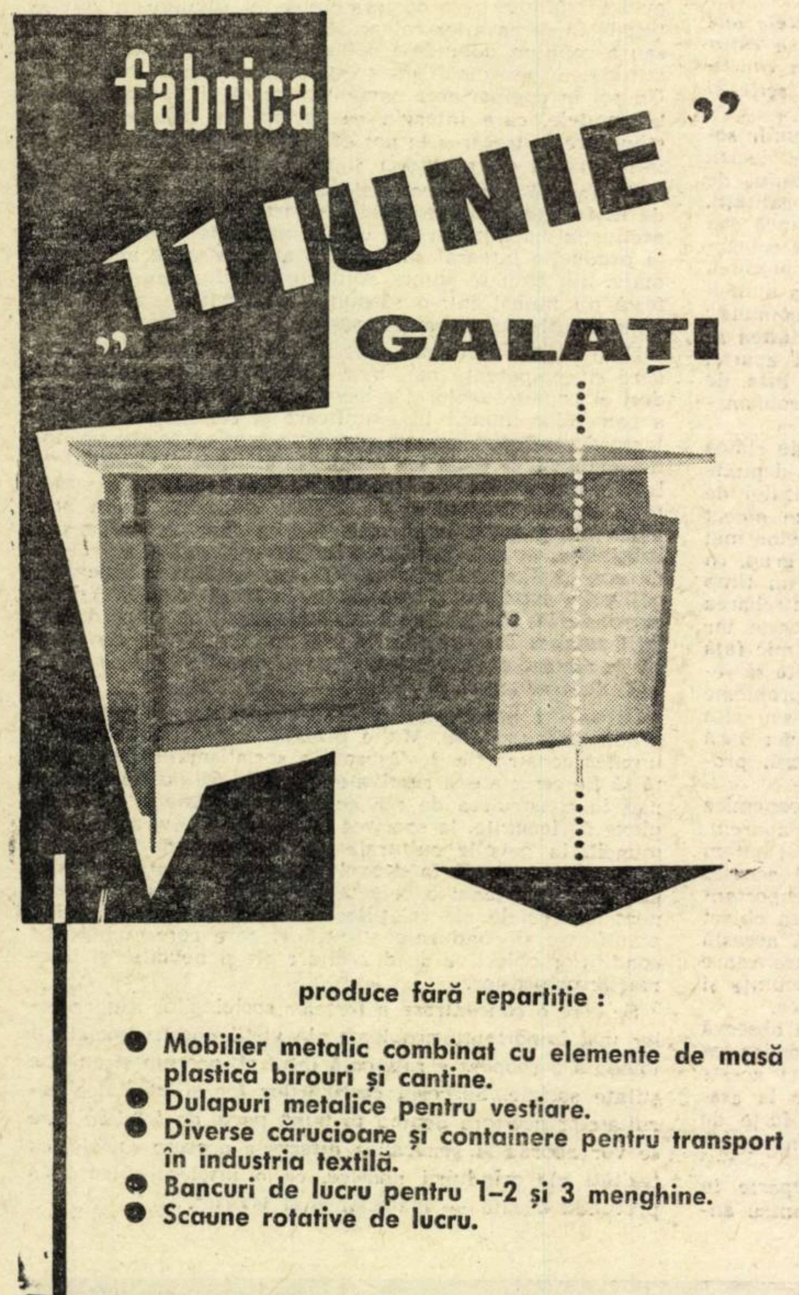

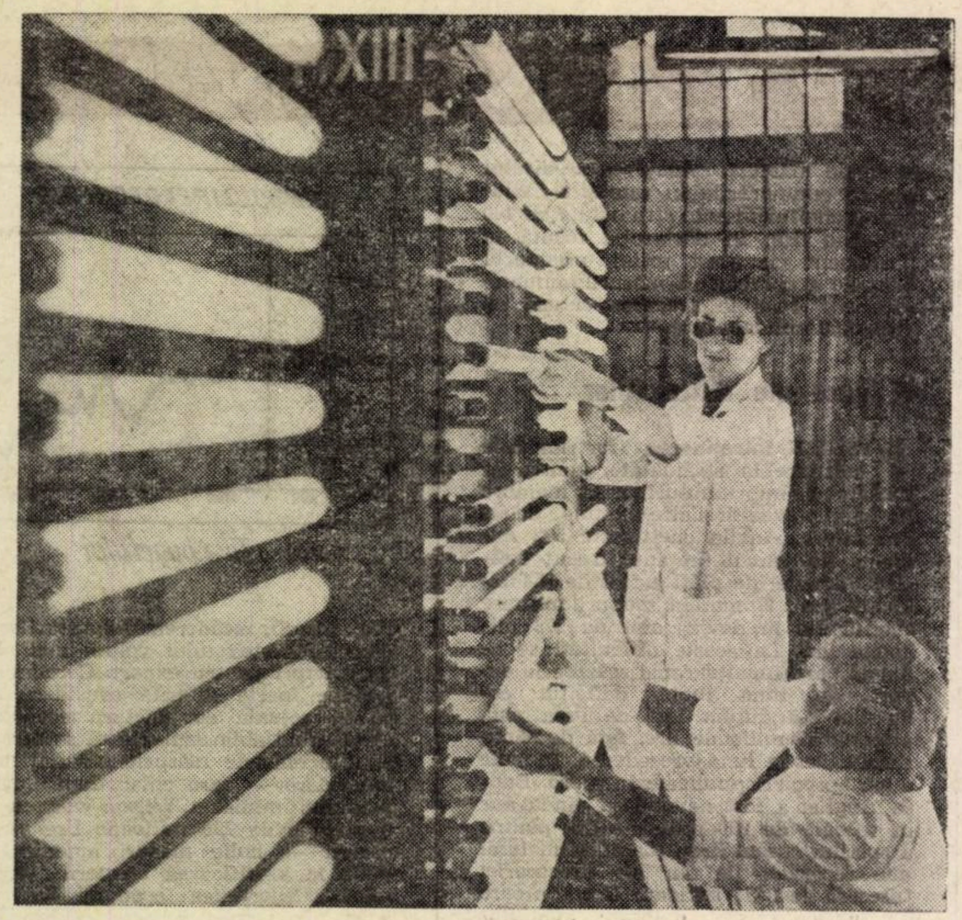

R. P. UNGARĂ. – Calitatea producției este în centrul atenției colectivelor întreprinderilor. În fotografie: Controlul tuburilor de neon la Fabrica „Egyesült Izzólámpagyár" din Budapesta

Corespondență de la Berlin

LA CENTRALA ATOMICĂ DE LA RHEINSBERG

UNA din cele mai pitorești regiuni aflate la nord de Berlin și în același timp mai puțin dezvoltată, a fost dotată de curînd cu un reactor atomic. La Rheinsberg — mai exact în apropierea acestei mici localități — a intrat în funcțiune, la începutul lunii mai, prima Centrală atomică a Republicii Democrate Germane, care a fost conectată la rețeaua energetică națională printr-o conductă de înaltă tensiune în lungime de 12 km.

Împreună cu un grup de ziariști am străbătut cei 100 de km, care despart capitala R.D.G. de Rheinsberg. Păduri bătrîne, tăinuind lacurile Stechlin și Nehmitz, despre care localnicii zic că au apa limpede de poți număra pietrele aflate în adînc, înconjoară tînăra centrală atomică, a cărei construcție a început în anul 1960.

● În loc de 2000 tone — 250 de grame

ESTE drept, că pe lîngă marile centrale din R.D.G.: Lubbenau și Vetschau, noua centrală atomică cu cei 700 MW care furnizează energie electrică, pare cu totul neînsemnată. Importanța ei constă însă în faptul că ea reprezintă un început promițător: după prevederile de perspectivă, pînă în 1980 va trebui să se producă în R.D.G. de trei ori mai multă energie electrică decît în 1965. Cum rezervele de cărbune brun nu ajung pentru satisfacerea nevoilor mereu crescînde și se tinde să fie folosite tot mai mult ca materie primă în industria chimică, guvernul a hotărît să ia o serie de măsuri pentru lărgirea bazei energetice; una din ele este construirea sus-amintitei centrale atomice. În afară de faptul că economisește cărbunele brun, centrala atomică, care poate fi construită oriunde, fără a se ține seama de sursa de combustibil, elimină problemele de transport; în locul a 2 000 de tone de cărbune și aproape tot atîta cenușă, cît ar necesita și elimina pe zi, Centrala de la Rheinsberg funcționează cu numai 250 gr uraniu. Energia electrică furnizată de noua centrală cu acest combustibil poate satisface necesitățile unui oraș ca Leipzig.

Inima centralei atomice este, după cum se știe, reactorul, în interiorul căruia se produce procesul de dezagregare. Pentru a proteja personalul care-l deservește, el este izolat cu pereți de beton de o grosime apreciabilă. Reactorul de la Rheinsberg funcționează cu apă sub presiune (100 atm.) și la temperatura de 260°C. El are un diametru de 3 metri, înălțimea de 12 metri și o greutate de aproximativ 350 tone. Elementele pentru ardere sînt din țevi de zirconiu, umplute cu bioxid de uraniu. Combustibilul atomic este expus la început unor radiații de neutroni, după care se dezlănțuie reacția în lanț. Ca moderator pentru neutronii care ating viteza de 10 000 km/sec este folosită apa, în cea mai simplă formulă a sa.

● Securitate deplină

ÎNCERCÎND să redau, fără prea multe amănunte tehnice, modul de funcționare al Centralei atomice de la Rheinsberg, voi aminti că în circuitul apa-apa-reactor, căldura degajată prin dezagregarea atomică este transmisă apei aflate sub presiune într-un circuit închis. La rîndul său, ea transformă în aburi supraîncălziți apa dintr-un al doilea circuit, tot închis, care acționează asupra turbinei. Un al treilea circuit, apa de răcire, este realizat din lacurile din apropiere. Cele trei circuite nu ajung în contact între ele. După cum ne-au arătat oamenii de specialitate, aceste trei circuite, ca și numeroasele procedee de filtrare, oferă securitate deplină personalului centralei și totodată o garanție că pitorescul peisaj, cuprins între cele două lacuri, rămîne mai departe oaza de odihnă pentru oamenii muncii din împrejurimi. Chiar în cazul unor defecțiuni — ne asigură specialiștii — datorită multiplelor măsuri de securitate care au fost luate, nu există pericol de radiații.

Centrala atomică de la Rheinsberg va servi și ca centru de cercetări și de formare a cadrelor pentru următoarele centrale atomice, prevăzute a fi construite în viitorii ani.

Ștefan DEJU

Corespondență de la Praga

PREGĂTIREA LUCRĂTORILOR ÎN COMERȚUL DE STAT

DEZVOLTAREA comerțului interior a reclamat modificări concomitente în organizarea, în forma și conținutul pregătirii lucrătorilor pentru comerț. O dată cu creșterea exigențelor în ceea ce privește funcția socială a comerțului, în special în noul sistem de conducere al economiei naționale, au loc schimbări în sistemul de pregătire a specialiștilor, mai ales în conținutul educației și al instruirii.

În prezent, de pregătirea lucrătorilor calificați se ocupă atît Ministerul Comerțului Interior, cît și Ministerul Instrucțiunii și Culturii. În școlile de stat se asigură învățămîntul general al specialiștilor cu pregătire medie și superioară, în timp ce Ministerul Comerțului Interior se orientează spre o pregătire cu conținut de specialitate. El asigură îndrumarea ideologică, stabilește principiile normative și metodologice ale pregătirii și calificării lucrătorilor la nivel de întreprindere.

A fost înființată o organizație specială — Institutul de pregătire comercială, cu centre în fiecare regiune. Institutul asigură pentru toate cursurile de calificare manualele necesare și întocmește planurile de învățămînt. Centrele regionale colaborează cu diferite întreprinderi comerciale din regiune, conduc și organizează din punct de vedere metodologic acțiunile de pregătire din întreprinderi. În acest fel s-a reușit să se asigure coordonarea diferitelor activități de pregătire, să se ridice sistematic nivelul învățămîntului și să se asigure obiectivitatea examenelor de calificare. Centrele regionale ale Institutului se preocupă în principal de controlul pregătirii ucenicilor și de colaborarea cu organele de pe teritoriul regiunii.

Întregul sistem de specializare a lucrătorilor se prezintă, schematic, astfel:

● Instruirea tinerilor ucenici

ÎN comerțul de stat există specializarea cu durata de trei ani pentru profesiile de bază: vînzător de produse alimentare, vînzător de produse industriale, vînzător de produse electrotehnice, vînzător de produse de drogherie, iar în domeniul alimentației publice și al turismului pentru profesiile de bucătar, ospătar și cofetar.

În anul 1967, datorită vastelor sortimente ale sectorului, specialitatea de „vînzător de produse industriale" se va subdivide în 8 specialități: produse textile; confecții; încălțăminte și marochinărie; bunuri de consum mărunte; fierărie și mașini; sticlărie, porțelanuri și produse din material plastic; ceramică și bijuterii; mobilă. Această împărțire corespunde în esență specializării unităților comerciale.

În întreprinderile de alimentație publică, ucenicii se pregătesc pentru cariera lor viitoare, fie pe grupe, fie individual. Ca formă de pregătire în grup s-au instituit centre, care pot cuprinde grupe de cel puțin 20 de ucenici. De ucenicii împărțiți pe grupe de 10—15 se ocupă maiștrii de specialitate. În formele individuale de pregătire, ucenicii se încredințează instructorilor însărcinați cu această funcție. Instructorii își exercită funcția concomitent cu activitatea lor obișnuită, în timp ce maiștrii specialiști devin educatori, păstrînd titlul lor profesional.

Pentru pregătirea teoretică, ucenicii frecventează școlile de ucenici subordonate direcției învățămîntului de stat. Pregătirea teoretică și practică alternează la intervale de trei zile sau săptămînal.

● Pregătirea lucrătorilor adulți

PENTRU cei care lucrează în practică de cel puțin patru ani și nu au pregătire de specialitate, s-au organizat cursuri de pregătire în scopul obținerii certificatelor de studii după absolvirea examenelor de terminarea cursurilor. Pentru vînzătorii, calificați pentru altă specialitate decît aceea în care lucrează, la fel și pentru casierii și alți lucrători din ateliere și cantine, pentru cofetari și bucătari, pentru lucrătorii care doresc să obțină o calificare în plus în vederea exercitării unei a doua profesii (ca de exemplu, ajustor la confecții etc.), se organizează cursuri speciale de merceologie. Conducătorii de magazine și de întreprinderi de alimentație publică trebuie să mai treacă și un examen de calificare, pentru exercitarea acestei funcții.

Ridicarea calificării lucrătorilor cuprinde și cursuri de limbi străine.

● Pentru absolvenții învățămîntului mediu și superior

PENTRU nevoile comerțului interior pregătirea specialiștilor cu școală medie completă este asigurată în principal de școlile medii economice, școlile medii de alimentație publică, școlile medii de hotelieri, școlile medii economice de turism; cei cu pregătirea superioară se recrutează dintre absolvenții școlilor economice superioare. În aceste școli pot studia prin corespondență sau la cursurile serale și lucrătorii propuși de diferite întreprinderi, în special în cazurile cînd acești lucrători trebuie să-și completeze studiile necesare funcției ce o îndeplinesc. Școala superioară de economie organizează cursuri speciale postuniversitare pentru lucrătorii cu practică și cu pregătire superioară completă.

O privire succintă asupra formelor de organizare și de pregătire profesională a lucrătorilor din comerțul interior nu ne permite să ne oprim asupra conținutului și nivelului pregătirii lucrătorilor. Trebuie să arătăm totuși, că actualmente analiza nivelului și a conținutului pregătirii de specialitate constituie o sarcină primordială. Dacă pînă în prezent a fost rezolvat numai sistemul pregătirii de bază, în special al lucrătorilor operativi din comerț, în timpul cel mai scurt devine necesară rezolvarea problemei calificării conducătorilor și a completării sistematice a studiilor tuturor lucrătorilor. Vor trebui elaborate planuri privind selecționarea, repartizarea și completarea studiilor tuturor lucrătorilor.

Anna BLASTIKOVA

ÎNDEPLINIREA PLANURILOR PE PRIMUL SEMESTRU 1966

DIRECȚIILE Centrale de Statistică din țări socialiste au publicat rezultatele îndeplinirii planurilor de stat pe primul semestru al anului 1966. Iată pe scurt unii din cei mai importanți indicatori de realizare:

● *U.R.S.S. — Volumul producției industriale a crescut în semestrul I cu 8%, din care: în industria energetică — cu 10%, industria chimică — cu 12%, construcția de mașini și prelucrarea metalelor — cu 10%, industria ușoară — cu 8%, industria alimentară — cu 4%. Productivitatea muncii în industrie a sporit cu 4,7%. Întreprinderi industriale cuprinzînd peste un milion de salariați au trecut la noul sistem de planificare. În agricultură, planul însămînțărilor de primăvară a fost depășit; în prima jumătate a anului, agricultura a primit 141 000 de tractoare și 14 400 000 de tone de îngrășăminte minerale. S-au investit în construcții capitale 17 miliarde de ruble, s-au construit aproximativ 500 000 locuințe noi. Salariile au crescut cu 3%, iar retribuțiile colhoznicilor cu circa 20%.*

● *R. P. POLONĂ. — Producția industrială globală a crescut cu 7,1%, iar în cadrul ei — a industriei constructoare de mașini, electrotehnice, a mijloacelor de transport și de prelucrare a metalelor — cu 9,1%. În agricultură s-au mărit suprafețele însămînțate cu grîu, a crescut șeptelul de bovine. Cantitatea de tractoare livrate agriculturii a sporit cu 5,6%, iar de îngrășăminte minerale — cu 17% față de perioada respectivă a anului trecut. Volumul comerțului exterior a crescut cu 1,8%.*

● *R. D. GERMANĂ. — Volumul producției industriale a crescut în semestrul I/1966 cu 6,8%, iar productivitatea muncii în industrie — cu 6,6%, mai repede decît media sporind producția chimică, electrotehnică și electronică ș.a. În agricultură, produsele animaliere achiziționate de stat au sporit cu 4,7%. Volumul investițiilor a atins 7,7 miliarde de mărci — cu 8% mai mult decît în perioada respectivă a anului precedent. Venitul național a crescut cu 5%, veniturile populației cu 5,2%. Exportul a sporit cu 4%.*

● *R. P. MONGOLĂ. — Producția industrială a țării a crescut cu 5,3% față de semestrul I/1965, planul fiind îndeplinit în proporție de 101,7%. Numărul animalelor pentru lapte a sporit la 6 536 mii.*

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

ANGLIA

O NOUĂ DOZĂ DE DEFLAȚIE: VA REZISTA PACIENTUL?

LUPTA pentru menținerea parității lirei, pe care guvernul laburist o poartă de doi ani încoace, pare să fi intrat acum într-o fază hotărîtoare. „Ultima șansă a lirei", astfel interpretează numeroase ziare engleze pachetul de măsuri deflaționiste anunțat de guvernul Wilson acum o săptămînă. De reușita sau nereușita acestei acțiuni, spun ziarele, depinde rolul lirei ca monedă de rezervă și ca ultimă legătură palpabilă a Angliei cu Commonwealth-ul.

Laokoon?
(după „Christian Science Monitor").

● Minus 500 milioane lire

LA mijlocul lunii iulie, guvernul englez a fost nevoit să constate, spre dezamăgirea sa, că nici bugetul deflaționist din aprilie, nici noul împrumut de 1 miliard de dolari acordat de băncile străine în iunie și nici introducerea legii preavizului obligatoriu, măsuri menite să asigure aplicarea politicii veniturilor, nu au dus la redresarea dorită a cursului lirei. În prima jumătate a lunii iulie aceasta a continuat să coboare, atingînd punctul cel mai scăzut din octombrie 1964 încoace; reflectînd neîncrederea în liră, prețul aurului a urcat la cel mai înalt nivel din ianuarie 1961.

În fața acestei situații, deși la începutul lunii premierul Wilson declarase că nu vor mai fi necesare noi măsuri deflaționiste, guvernul a fost nevoit să-și revizuiască poziția: în dimineața zilei de 14 iulie rata scontului a fost urcată de la 6% la 7%, băncilor comerciale li s-a impus dublarea depozitelor lor la Banca Angliei, iar la 20 iulie premierul britanic a anunțat un nou complex de măsuri financiare. Ele includ înghețarea salariilor și a prețurilor timp de șase luni, urmate de alte șase luni de limitare severă a creșterii lor, urcarea impozitului pe circulație la unele mărfuri, scumpirea creditului pentru cumpărările în rate și o reducere a cheltuielilor în străinătate cu 100 milioane lire. În declarația făcută în parlament cu acest prilej, premierul britanic a apreciat că măsurile enumerate vor duce la scăderea cererii cu circa 500 milioane lire.

● Surse ale dificultăților

PENTRU întreținerea forțelor sale militare în străinătate, pentru acordarea de împrumuturi țărilor membre în Commonwealth și alte cheltuieli de reprezentare, Anglia cheltuiește 572 milioane lire anual (în anul trecut deficitul balanței de plăți a fost de 354 milioane lire). Numai în scopuri militare cheltuielile în devize sînt de 278 milioane lire. La aceste dificultăți se adaugă performanțele mai scăzute la export. În luna iunie, deficitul comercial s-a dublat față de luna mai, atingînd 55 milioane lire, față de 28 milioane lire în luna precedentă. În iulie după aprecieri publicate în presă, Banca Angliei a fost nevoită să vîndă aur în valoare de 200 milioane lire pentru a sprijini cursul lirei. (La sfîrșitul lunii mai rezervele de aur ale Trezoreriei fuseseră de 1 219 milioane lire, din care 900 milioane sînt datorate Fondului Monetar Internațional).

În această ultimă perioadă, după cum a arătat și primul ministru, dificultățile lirei au fost agravate de restrîngerea creditului pe piața internațională.

● Un preț ridicat

IN centrele financiare străine reacția față de măsurile deflaționiste din Anglia au fost în general favorabile, calificativele variind între „satisfăcătoare", „viguroase", „mergînd mai departe decît tot ce s-a făcut în ultimii ani". În același timp, sînt exprimate însă unele rezerve cu privire la realizarea în practică a politicii veniturilor, politică care întîmpină de pe acum opoziția sindicatelor, cît și posibilitatea reducerii cheltuielilor militare propuse (se știe că vizita ministrului de finanțe J. Callaghan în R.F.G. nu a dat rezultatele dorite).

Adoptînd măsurile deflaționiste, guvernul a declarat că urmărește reducerea cererii, scăderea importurilor și disponibilitatea unui volum mai mare de mărfuri pentru export. Cercuri economice foarte diferite consideră însă că în actuala conjunctură economică slabă, cînd abia urmează să se facă resimțite efectele măsurilor deflaționiste anterioare — care chiar după spusele primului ministru Wilson vor efectua o puncție de 700 milioane lire asupra cererii — noile măsuri amenință să ducă la sacrificarea creșterii economice. „Majoritatea economiștilor sînt acum de acord că este inevitabilă o recesiune", scrie ziarul GUARDIAN la 20 iulie, arătînd că în iarna viitoare șomajul va depăși probabil cifra de 500 000.

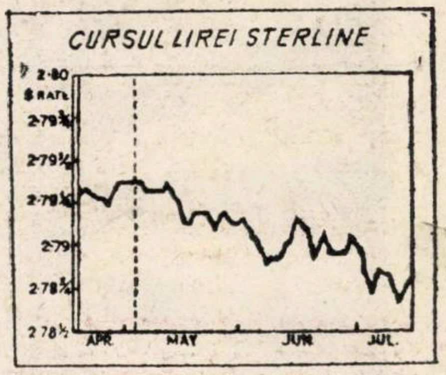

------ Ziva bugetului

Guvernul a redus în măsură neînsemnată cheltuielile militare și s-a îndreptat în primul rînd spre scăderea cererii, susțin laburiștii de stînga, ca și partidul comunist de altfel, reproșînd guvernului că cere populației un preț prea mare pentru salvarea lirei. Ei atrag, de asemenea, atenția că nu se prevede nici o măsură pozitivă, care să ducă la dezvoltarea economiei. Din extrema opusă a scenei politice, acestei aprecieri i se alătură ziarul TIMES, care scrie: „în ultimă instanță problema hotărîtoare este aceea a eficienței industriale, al cărei indiciu este cursul lirei. Această chestiune nu poate fi rezolvată prin mijloace fiscale, și nici chiar prin devalorizare...".

Irina VIANU

Însemnări de călătorie din Elveția

„LUMEA" DE LA RĂSCRUCE

...41 295 km², administrați în 22 de cantoane răspîndite pe teritoriul muntos al Alpilor și Jurei, circa 6 milioane de locuitori — germani, francezi, italieni, romanzi — care vorbesc nenumărate dialecte, iată în cîteva cuvinte un tablou al „micii lumi" de la răscruce, cum i se mai spune Confederației helvetice, statornicită aici cu mai bine de 600 de ani în urmă, in poiana Rútli, pe malul lacului „celor patru cantoane".

● Turismul — dar nu numai atît

Amplasată într-o depresiune muntoasă de înălțimi variabile cu care natura nu a fost prea generoasă, Confederația helvetică face parte dintre țările lipsite de resurse naturale (22,6% din suprafața sa reprezentînd terenuri neproductive, 24,8% — păduri, 24,3% — pășuni și 28,3% terenuri agricole), singura sa bogăție rămînînd pășunile abundente, pădurile și căderile de apă.

Cu toate acestea Elveția, a ajuns să fie considerată astăzi una din țările puternic industrializate și moderne, al cărei popor a știut să valorifice cu ingeniozitate posibilitățile modeste ce-i ședeau la îndemînă. Atenția a fost concentrată în trei direcții: la început s-a îndreptat către industria alimentară și cea a produselor meșteșugărești (ceasurile); mai tîrziu ea a ajuns să cuprindă fabricația de serie a produselor de precizie (ceasuri, aparataj electric, mașini-unelte etc.), ca apoi să realizeze unicate de înaltă tehnicitate (utilaj energetic greu, motoare marine, locomotive electrice și altele) și unele prototipuri a căror fabricație în serie se face în afară (de exemplu locomotive Diesel „Sulzer", proiectate în Elveția și fabricate în Anglia, Franța, Austria și România). Potrivit datelor Biroului Federal de Statistică, indicele producției industriale a atins în primul trimestru al anului 1966, 151 puncte (1958 = 100), ceea ce reprezintă o creștere de 3% în raport cu aceeași perioadă a anului trecut. Pe grup de industrii, această creștere a reprezentat 21% pentru ceasornice, 15% — electricitate, gaz și apă, 4% — chimie, 3% — mașini și 1% lemn și hîrtie.

Dacă 1/3 din producția globală a țării este destinată exportului, veniturile cele mai mari le aduce Confederației turismul. Cu încasări de aproape 2,5 miliarde de franci, această ramură a economiei a reușit să acopere în proporție de 36,7% deficitul balanței comerciale în 1965. Împărțită în 10 zone turistice, Elveția a dat o deosebită atenție industriei hoteliere și celei a transporturilor. La Zermatt, Saint Moritz sau Davos, renumitele stațiuni de iarnă, sau la Zürich, Basel, Schaffhausen și Argovia, regiunile cele mai frecventate, exemplele unei asemenea atente organizări abundă. Această activitate turistică este considerabil facilitată de puternica dezvoltare a rețelei căilor de comunicație — rutiere și căi ferate — care grefată pe axele ce duc la marile tuneluri transalpine (Simplon, Saint Gotthard și Arlberg pe cale ferată și Grand Saint Bernard — pe șosea) a făcut accesibile numeroase localități și locuri cu peisaje inedite. Desfășurată pe circa 5200 km, rețeaua de căi ferate a Elveției este considerată astăzi una din cele mai dense din lume; fiind și în proporție de 98% electrificată, ea este, de asemenea, și cea mai modernă.

● Cu trenul peste Rigi și Jungfrau

Dezvoltarea rețelei de căi ferate, a constituit la început o sarcină grea pentru statul elvețian, și aceasta din lipsa de combustibili proprii. În consecință, alte mijloace de tracțiune mai avantajoase decît aburul au început să fie exploatate, energia electrică luînd aici de timpuriu locul mijloacelor clasice.

Astăzi, Societatea căilor ferate federale elvețiene (S.B.B.) are în exploatare 932 de locomotive electrice destinate traficului pe liniile curente, 208 locomotive Diesel și 50 mașini cu aburi care preiau serviciul de manevră și de aducțiune, 179 automotoare electrice pentru traficul suburban și 9 automotoare Diesel rapide destinate traficului internațional TEE (Trans Europe Express).

Străpungerea marilor tuneluri (Simplon — 19 730 m și St. Gotthard — 14 920 m) a dus și la realizarea multiplelor linii cu cremalieră (șine cu dinți) care urcă la înălțimi atinse în puține locuri pe glob. Astăzi vezi în mod curent turiștii veniți în Elveția „escaladînd" vîrfurile Rigi, Pilatus sau Jungfrau instalați comod în vagoane și admirînd priveliștea sălbatecă de la înălțimea a 2 000 de metri și mai bine.

Fie că te afli în Arlberg Express, călătorind prin Viena, Budapesta, spre București, sau către Paris, Ostende Calais, Haga, ori în Simplon Orient Express către Milano, Roma, Veneția, legăturile cu liniile principale sînt asigurate la intervale de 10 minute. Biletul de parcurs este valabil la orice tren, fie personal sau accelerat, diferența dintre ele constituind-o numai numărul de opriri și durata parcursului. Cît privește gările, în afara marelui cadran de la intrare pe care acele unui ceasornic indică trenul și direcția, nimic nu le deosebește de stațiile obișnuite de oprire de la noi sau altă țară europeană; poate doar specificul local care, cu toată această întinsă rețea de circulație, nu a fost alterat în „mica lume" aflată la răscrucea drumurilor dintre Orient și Occident.

ing. H. HOLBAN

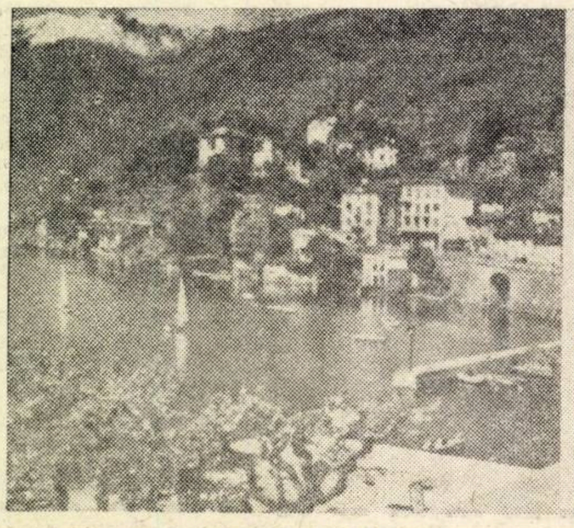

Ascona – pe malul lacului Maggiore

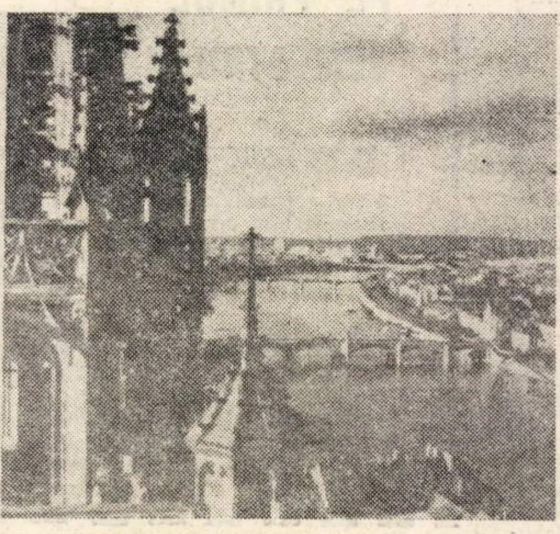

Rinul la Basel

Răsună cornul alpin

La masa prezidiului

CORESPONDENȚĂ DIN GENEVA

ECOSOC: ACCELERAREA DEZVOLTĂRII

Sesiunea de vară ECOSOC a intrat în a patra săptămînă. Încep să se desprindă principalele elemente prin care se caracterizează lucrările acestei sesiuni. Considerăm că ar trebui consemnat în primul rînd faptul că pînă acum aproape toate proiectele de rezoluții examinate au fost adoptate în unanimitate. Fiecare punct de vedere a fost examinat atent, de pe poziții constructive, urmărindu-se de fiecare dată găsirea punctelor de contact.

● Sprijin industriei

ÎN anul 1965, atît Fondul special, cît și Programul lărgit de asistență tehnică — cele două părți componente ale Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare — au înregistrat succese. Prin intermediul a 12 organizații internaționale, 150 de țări și teritorii au primit în cursul anului trecut 150 milioane dolari, sub formă de servicii prestate de experți, burse de studii, materiale și echipament. Apreciind ca pozitive eforturile ce se fac în cadrul Programului O.N.U. pentru dezvoltare (P.N.U.D.) în vederea finanțării unui număr sporit de proiecte economice, delegatul României, Mihai Dulea, a subliniat în același timp că rolul esențial în accelerarea procesului de dezvoltare economică și socială revine țărilor care beneficiază de asistență tehnică; ele au sarcina de a mobiliza propriile resurse materiale și umane, de a crea cadrul economic și social cel mai potrivit și de a asigura astfel o maximă eficacitate asistenței tehnice internaționale primite.

Analiza repartizării fondurilor pune în evidență o nouă orientare a Programului: 2/3 din totalul fondurilor au fost utilizate pentru finanțarea proiectelor din agricultură și industrie. O asemenea orientare va trebui recomandată și în viitor — a remarcat delegatul României. Este necesar, de asemenea, ca P.N.U.D. să acorde o atenție sporită proiectelor privind industrializarea, singura cale care poate asigura și consolida independența politică și economică a țărilor în curs de dezvoltare. Un accent mai mare trebuie să se pună pe investiții în acele ramuri ale industriei care asigură utilizarea resurselor naturale existente, creînd astfel premisele pentru creșterea rapidă a venitului național și a potențialului de export.

O importantă direcție a P.N.U.D. este și sprijinirea formării de cadre naționale, ținînd seama că utilizarea judicioasă a resurselor umane, instruirea adecvată a unui număr cît mai mare de cadre, constituie o cale sigură și rapidă de realizare a progresului economic și social.

● Coordonarea programelor

UNA din principalele concluzii generale care s-a desprins în urma dezbaterilor este că fără eforturi energice în perioada următoare nu se va putea realiza o accelerare vizibilă a progresului economic în țările în curs de dezvoltare și că aceste eforturi vor trebui sprijinite într-o măsură mai mare de către O.N.U., în fața căruia stă sarcina ridicării eficienței programelor de activitate în domeniul economic și social.

Evident, — spunea delegatul României, Niță Constantin, — aceasta implică, atît o coordonare judicioasă a programelor majore, cît și o cunoaștere în timp util a obiectivelor viitoare astfel încît această coordonare să însoțească, de la început, punerea în practică a unui sau altui program. Este necesar să se întocmească în permanență planuri pe termen lung pentru toate activitățile O.N.U., să se cunoască din timp resursele de care pot dispune diferitele instituții ale O.N.U., în vederea atingerii obiectivelor pe care le au în vedere.

La aceste deziderate își propune să răspundă rezoluția la care România este coautoare împreună cu alte 8 țări. Obiectivele acestei rezoluții sînt cu atît mai valoroase cu cît ele țin seama de rezultatele, departe de a fi satisfăcătoare, obținute în perioada 1961—1965.

Rezoluția recomandă orientarea întregii activități desfășurate de organismele O.N.U. în direcția sprijinirii eforturilor pe care țările în curs de dezvoltare le fac în cadrul planurilor lor naționale în vederea unei creșteri economice și sociale.

● Eliminarea discriminării

MĂSURILE care trebuie să fie luate pentru aplicarea Declarației Națiunilor Unite privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială au constituit unul din punctele importante ale ordinei de zi, dezbătute în cadrul comitetului social al ECOSOC.

Eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială și realizarea unei depline egalități între oameni constituie o parte integrantă importantă a transformărilor sociale și economice în care întreaga omenire e angajată în prezent. Emanciparea unor țări, progresul lor economic și social nu pot fi realizate decît în condițiile antrenării tuturor resurselor umane, indiferent de culoarea, sexul sau religia oamenilor. Lichidarea discriminărilor rasiale apare, în contextul situației internaționale contemporane, ca o condiție a stabilirii și consolidării relațiilor de prietenie între popoare.

În cuvîntarea sa delegatul României, Mircea Predescu, a arătat că spiritul de dreptate, egalitate, prietenie și respect față de alte popoare, indiferent de rasă, care caracterizează poporul român, ne determină să respingem toate teoriile rasiste și să ne pronunțăm ferm pentru înlăturarea tuturor discriminărilor. Constituția Republicii Socialiste România prevede pentru cetățenii țării noastre egalitate în drepturi în toate domeniile vieții economice, politice, juridice, sociale și culturale, fără vreo distincție de naționalitate, rasă sau religie, statul garantînd egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor. Legile României socialiste interzic orice propagandă naționalist-șovină și incitarea la ură rasială și națională.

România acordă totodată o mare importanță educării cetățenilor în spiritul ideilor păcii, egalității în drepturi, prieteniei și înțelegerii între popoare și depune toate eforturile pentru ca asemenea idei să se înrădăcineze în întreaga lume. În acest sens, amintim că din inițiativa României, la care s-au alăturat și alte țări, la cea de-a XX-a Sesiune a Adunării Generale a Națiunilor Unite a fost adoptată o rezoluție privind promovarea în rîndurile tineretului a ideilor păcii, respectului reciproc și înțelegerii între popoare.

Delegația română, a arătat Mircea Predescu, consideră că este deosebit de important ca guvernele tuturor țărilor să ia măsuri corespunzătoare pentru educarea cetățenilor în spiritul acestor idei. Considerăm totodată că O.N.U. va trebui să continue și pe viitor, cu eficacitate sporită, eforturile pentru lichidarea tuturor practicilor de discriminare rasială și segregație, care mai există încă în unele țări.

Lucrările celei de-a 41-a sesiuni a ECOSOC se vor încheia la sfîrșitul săptămînii viitoare.

I. ARDELEANU

R. F. GERMANĂ

POLITICA ECONOMICĂ RĂMÎNE PE UN PRIM PLAN

Înfrînt în alegerile recente din Renania de Nord-Westfalia, partidul cancelarului federal — Uniunea Creștin-Democrată (U.C.D.) — s-a hotărît totuși să încerce a guverna în continuare landul care i-a refuzat reînnoirea majorității. Celor 99 de voturi, de care dispun social-democrații în noul landtag de la Düsseldorf, U.C.D. le opune propriile 86 de mandate plus cele 15 ale Partidului Liber-Democrat (P.L.D.), deci un avans de numai două voturi. Încă de la numirea noului prim-ministru al landului, la 25 iulie, s-a văzut slăbiciunea majorității; abținerea unui deputat a făcut ca Meyers, candidatul coaliției U.C.D.-P.L.D., să fie reales cu un singur vot diferență (100 contra 99).

Or, Renania de Nord-Westfalia se află în fața unor importante probleme politico-economice, la rezolvarea cărora e problematic să poată contribui o astfel de situație. De altfel, este vorba de probleme înrudite cu cele care se pun pe ansamblul Germaniei apusene și pentru care se caută actualmente la Bonn soluții legislative pe plan federal. Aceasta este una din explicațiile faptului, subliniat de întreaga presă vest-germană, că hotărîrea de a se continua guvernarea U.C.D. la Düsseldorf, în ciuda dezaprobării clar exprimate a corpului electoral, a fost luată la Bonn.

● Criza din Ruhr

Confruntării electorale din Renania de nord-Westfalia i s-a acordat de către partidele angajate în luptă o atenție deosebită, fiind vorba de cel mai mare și cel mai important land al Germaniei Federale, cu circa 30% din populația ei și cu „țara cărbunelui și a oțelului" — bazinul Ruhr. Nu a fost însă numai atît: tocmai în Ruhr se înregistrează de cîțiva ani semnele unei crize structurale, care a început în industria extractivă și s-a extins apoi în siderurgie. Cel mai dureros a fost și continuă să fie lovit cărbunele, a cărui importanță în balanța energetică a R.F.G. a scăzut mult în ultimul deceniu și care luptă din greu împotriva concurenței petrolului.

Din armata de 450 000 de mineri care lucrau în Ruhr în 1956, au trebuit să părăsească minele nu mai puțin de 200 000. Din 175 de mine mai sînt în funcțiune astăzi doar 106. Cel puțin 18 mine urmează să fie închise în următorii doi ani, și alți 60 000 de mineri își vor pierde locul de muncă.

Nu e vorba însă de simple cifre. „Soarta a 200 000 de oameni, constata nu de mult chiar un ziar patronal, o soartă nu arareori tragică, se ascunde după noțiunea rece de criză structurală. Este îndeajuns să ne gîndim la minerii mai vîrstnici sau la plămînii saturați cu praf ai celor din mine, care nu găsesc decît cu greu un nou loc de muncă într-o vreme cînd forțele de muncă sînt alese la fel ca și caii, după starea dinților și a mușchilor" (INDUSTRIEKURIER, 26 mai).

Afară de aspecte ca acesta, a provocat nemulțumire în Ruhr îndeosebi politica energetică a guvernului federal apreciată, pe de o parte, ca indecisă în sprijinirea ramurilor aflate în dificultate, iar pe de altă parte ca favorizînd cu prioritate eforturile monopolurilor din industria prelucrătoare de a-și mări competitivitatea internațională.

Ceea ce complică criza din Ruhr e faptul că de cîțiva ani prefacerile structurale amintite au loc pe fondul încetinirii clare a ritmului general de dezvoltare a economiei vest-germane (de la 6% în noiembrie trecut, la 4% în mai a.c.).

„Pe mulți întreprinzători, scrie FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, îi apasă astăzi griji necunoscute în trecut: dobînzi ridicate, lichiditate în scădere, tratative dificile cu băncile pentru credite, plus carnete de comenzi stagnante sau în curs de restrîngere, capacități excedentare" (7 iulie). După ultimele informații, activitatea industriei R.F.G. se sprijină în măsură descrescîndă pe cererea internă — comenzile din țară nu mai cresc aproape de loc — și în măsură mereu sporită pe export. Cu toate acestea, și balanța de plăți provoacă în continuare îngrijorare: în primele cinci luni din 1966 deficitul a fost de 2 761 milioane de mărci, aproape la fel de mare ca în aceeași perioadă din 1965 (2 801 milioane).

● Complicații la orizont

Presa economică vest-germană se întreabă care sînt cauzele deficitului persistent al balanței de plăți și descoperă una din ele în faptul că balanța comercială este în realitate mult mai puțin favorabilă decît pare la prima vedere. E vizat capitolul importului de armament, în special din S.U.A.

Este grevată astfel, bineînțeles, nu numai balanța schimburilor externe ale R.F.G., ci întregul mers al economiei. Dar în timp ce un comentator binecunoscut ca Sebastian Haffner cere în DER STERN să se combată încordarea din economie prin renunțarea la înarmare, patronatul preconizează doar înlocuirea importului de armament american cu plasarea de comenzi corespunzătoare industriei vest-germane.

Politica economică rămîne, față de toate cele arătate, pe primul plan al preocupărilor opiniei publice vest-germane, și după alegerile din Renania de nord-Westfalia. Orientarea ei generală este în continuare restrictivă: se aplică măsuri de frînare în încercarea de a controla tendințele inflaționiste. Se fac auzite și glasuri care susțin că restricțiile au și devenit excesive: „Atenție, frînele acționează!" se intitulează cel mai recent raport conjunctural din FRANKFURTER ALLGEMEINE. Guvernul însă merge mai departe cu proiectul său de „lege pentru asigurarea stabilității economiei", pe care corpurile legiuitoare îl vor discuta desigur abia după vacanța parlamentară. O complicație care se întrevede de pe acum: schimbarea raportului de forțe din Bundesrat (camera superioară a parlamentului de la Bonn) în favoarea P.S.D., ca urmare a victoriei recente a social-democraților în Renania de Nord-Westfalia, poate ridica un obstacol greu de trecut în fața politicii economice oficiale în forma ei actuală.

I. PĂDUREANU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● Întreprinderile și instituțiile sovietice au încheiat acorduri de lungă durată pentru colaborare tehnico-științifică cu societăți italiene cum sînt: „Fiat", „Snia-Viscoza", „Olivetti", „Montecatini" și altele. Recent Întreprinderea sovietică de comerț exterior „Prommașinimport", a achiziționat de la societatea italiană „Cecimmer" trei instalatii pentru fabricarea de ambalaje pentru erbicide și insecticide.

● În R. P. Polonă se află în vizită o delegație a industriei gazelor din Franța, în frunte cu Jean le Gelleque, președinte al Consiliului de administrație al societății „Gaz de France". A fost semnat un Acord de colaborare tehnico-științifică între „Gaz de France" și Uniunea industriei gazelor din R. P. Polonă.

● La Uzinele siderurgice NHKG din R. S. Cehoslovacă a fost pusă în funcțiune o instalație electronică de automatizare a oțelăriei, proiectată și executată de firma engleză „English Electric".

● Volumul schimbului de mărfuri între R. P. Ungară și R.F. Germană a însumat în 1965, 595 miliarde de mărci, crescînd cu 9,4% față de anul precedent.

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

din bloc-notesul cronicarului

„Marketing = filozofie + strategie + tactică..."

Întrebat care este concepția sa despre ceea ce în mod curent numim „marketing", Alfred Denner, președintele-director general de la „Ires Marketing", a răspuns revistei franceze ENTREPRISE următoarele :

Marketing-ul este singura metodă eficace de a conduce o întreprindere. Astăzi toată lumea are pretenția că face marketing, dar în realitate nu-l face, pentru că marketing-ul este o filozofie, o strategie și în același timp o tactică.

Această practică, care în alți termeni înseamnă studiul pieței, — a subliniat Denner — trebuie să cuprindă întreaga întreprindere, și nu numai serviciul comercial. „Ea trebuie să plaseze consumatorul în însuși miezul hotărîrilor întreprinderii și să aibă mereu în atenție garanția că produsul destinat acestuia va fi acceptat pe piață înainte de a fi intrat în fabricație". Aceasta presupune că specialistul în marketing trebuie să fie un psiholog, dar un psiholog în continuu contact cu realitatea, capabil să priceapă întregul mecanism al întreprinderii, ca și un director general.

Ce va fi în 1967 ?

Opinia aproape unanimă a celor care urmăresc evoluția economiei canadiene este că aceasta trece în prezent printr-o serie de dificultăți, iar presiunea inflaționistă, tot mai accentuată, constituie un serios motiv de îngrijorare pentru forurile oficiale.

În cadrul unei analize, recent publicată, a conjuncturii economice interne, directorul Consiliului economic canadian, Arthur Smith, arată că „ritmul creșterii economice pe care l-a cunoscut Canada în cursul ultimului deceniu a fost lent, comparativ cu cel al majorității țărilor industriale dezvoltate. Acest lucru nu este legat de ridicarea înceată a gradului de ocupare în general, ci de nivelul relativ scăzut al productivității canadiene".

Concomitent, un raport al Asociației industriașilor din ramurile prelucrătoare constată că „ritmul la început lent al inflației s-a accelerat sensibil în cursul primului semestru 1966" și că „se poate prevedea cu cvasicertitudine că această tendință se va dezvolta și mai rapid pînă la sfîrșitul anului". Și, menționînd că creșterea prețurilor a fost de 3% în 1965, raportul conchide cu vădit pesimism : „Să fim fericiți dacă ea nu va depăși 4% în acest an. Dar ce proporții va atinge ea oare în 1967 ?".

După nouă secole

La Londra sînt periodic aleși 4 magistrați ai municipalității, care exercită una din cele mai vechi funcții de pe teritoriul Marii Britanii. Acești gentlemeni au atribuția — creată de regele Wilhelm Cuceritorul (secolul XI) — de a degusta berea fabricată în incinta orașului. Funcția și magistrații s-au menținut pînă în zilele noastre, cu toate că în prezent nu se face decît foarte rar apel la serviciile lor.

În centrul dezbaterilor: cositorul

Recent, la Londra s-au reunit reprezentanții țărilor membre ale Consiliului internațional al cositorului pentru a dezbate și a ratifica cel de-al treilea acord internațional al cositorului. În cadrul discuțiilor s-au înfruntat punctele de vedere ale țărilor producătoare și celor consumatoare.

Deși în creștere în ultimii ani, producția mondială capitalistă de cositor (144 100 tone de metal brut în 1965) rămîne în urma consumului (circa 164 000 tone). Ținînd seama de acest fapt, principalele țări producătoare de minereu de cositor : Malaesia, Bolivia, Indonezia, Nigeria, Congo (Kinshasa) și Tailanda au cerut majorarea substanțială a nivelului minim și maxim al prețurilor pe piața mondială. Aceasta, pentru ca extracția de minereu să devină rentabilă și să fie atrase noi investiții care să permită extinderea producției.

Cererea lor a întîmpinat opoziția țărilor industriale consumatoare, dintre care unele (ca S.U.A. și R. F. Germană) nici nu sînt membre ale consiliului. În cele din urmă a fost realizat un compromis (nivelul minim al prețului a fost majorat de la 1 000 la 1 100 de lire sterline, iar cel maxim — de la 1 200 la 1 400 de lire per tonă), noul acord pe următorii cinci ani intrînd în vigoare de la 1 iulie a.c.

Și filmele cîntăresc în balanță

Guvernul italian a hotărît să includă în viitorul program economic cincinal un nou capitol — cinematografia. Aceasta, datorită importantului aport al industriei cinematografice italiene la echilibrarea balanței comerciale a țării ; în cursul anului trecut, de pe urma exportului de filme au fost încasate nu mai puțin de 20 miliarde de lire italiene.

Banca pentru „elite"

La New York, pe Fifth Avenue, și-a deschis recent porțile o nouă bancă, care a căpătat în presa economică denumirea de „bancă a elitelor".

Banca nu acceptă drept clienți decît pe cei care pot efectua o depunere inițială de 25 000 de dolari în ceea ce privește persoanele particulare și 50 000 de dolari în ceea ce privește societățile.

În schimb, banca oferă clienților săi o ambianță deosebită : mobile stil Ludovic al XVI-lea autentice, covoare persane, personal stilat etc.

În zilele de sărbătoare, banca rămîne deschisă pînă la ora 2 noaptea, pentru a permite clienților săi să-și retragă și apoi să-și depună bijuteriile în safe-uri.

C. GRIGORE

PENTAGONIA

EVOLUȚIA agresiunii americane în Vietnam a redeschis și dosarul rolului sinistru pe care-l joacă complexul militar-industrial din Statele Unite în elaborarea politicii oficiale. În cartea sa „A Thousand Days", fostul consilier al Casei Albe, Arthur Schlesinger jr., scria că, în Statele Unite, „mașina de război a luat în prezent dimensiunile unui imperiu. O treime din statele membre ale Organizației Națiunilor Unite numără mai puțini locuitori decît personalul Departamentului Apărării și numai cîteva state au un buget superior lui...". Un ziarist a denumit chiar acest imperiu „Pentagonia", de la numele geometriei clădirii în care se află instalat Departamentul Apărării, nume care se confundă cu însăși instituția.

În exercițiul financiar care a început la 1 iulie, Pentagonul administrează uriașa sumă de 60 de miliarde de dolari. El are cel mai mare număr de salariați din Statele Unite și este cel mai mare proprietar funciar din această țară. De Pentagon depind beneficiile a numeroase monopoluri, iar comenzile distribuite anual industriei variază între 25 și 30 de miliarde de dolari. Drept urmare a creșterii, an de an, a sumelor alocate pentru cheltuieli militare, a sporit continuu și influența Pentagonului asupra vieții politice americane. În coloanele presei de peste ocean există deplină unanimitate în a stabili că al doilea personaj după președinte, este șeful Pentagonului, ministrul apărării Robert McNamara.

Alianța strînsă dintre oficialitățile Pentagonului și industria de război, a dus la situația pe care cunoscutul ziarist din Washington, Drew Pearson, o sintetiza în următoarea frază : „În prezent, în politica externă a Statelor Unite predomină militarii". În acest sens este revelatoare și afirmația unui autor american, Julius Duscha, care în cartea sa „Arms, Money and Politics" (New York, 1965) scria : „Se presupune că comisiile Senatului și Camerei Reprezentanților pentru forțele armate supraveghează de pe colina Capitoliului Ministerul Apărării. Dar toți membrii acestor comisii, cu cîteva excepții, constituie ei înșiși o parte a complexului industriei de război. Locurile în aceste comisii sînt deținute de persoane direct interesate în afacerile militare".

Nu constituie nici un secret faptul că laboratorul în care au fost pregătite planurile agresiunii în Vietnam și ale diferitelor ei etape, a fost tocmai Pentagonul. Unul *din motivele acestei agresiuni l-a constituit dorința de a justifica în fața opiniei publice interne, amplificarea cheltuielilor militare. Primii pași întreprinși în 1965 în direcția escaladării agresiunii în Vietnam au survenit tocmai în momentul în care, pe de o parte, se auzeau unele critici la adresa măririi bugetului militar, iar pe de altă parte, deasupra economiei începuseră să planeze nori ce vesteau că expansiunea se apropie de sfîrșit. În rîndurile corpului de presă de la Washington, nu o dată s-a afirmat că, dacă n-ar fi existat războiul din Vietnam, acesta ar fi trebuit să fie inventat, pentru a furniza pretextul sporirii alocațiilor militare. Săptămînalul* **Business Week** *declara cu satisfacție : „Cheltuielile militare în Vietnam pătrund pentru vreme îndelungată în toate colțișoarele economiei". De altfel, chiar președintele a spus textual : „Necesitățile crescînde ale guvernului federal în materie de apărare constituie o forță nouă și importantă în economie".*

Fiecare treaptă a escaladării agresiunii în Vietnam a fost însoțită de creșterea alocațiilor bugetare destinate Pentagonului, de intensificarea comenzilor militare, de sporirea profiturilor monopolurilor furnizoare.

Se spune în capitala americană că Robert McNamara ar fi introdus în activitatea Pentagonului filozofia calculatoarelor electronice și metodele pe care le-a întrebuințat în postul deținut anterior, de președinte al Companiei Ford. „Afacerea lui este războiul", scria în titlul unui lung articol consacrat lui McNamara, ziaristul Stewart Alsop, specialist al culiselor politice americane. Un alt ziarist american David Halberstam, care a fost vreme îndelungată corespondent în Vietnamul de Sud, a spus odată că McNamara înțelege tot, în afară de oameni și de idei. Orbita periculoasă pe care evoluează politica americană, vădește că ambii gazetari citați au, fiecare în ce-i privește în cazul menționat, dreptate.

Eugen PREDA

TURCIA

TURISMUL ÎN ASCENSIUNE

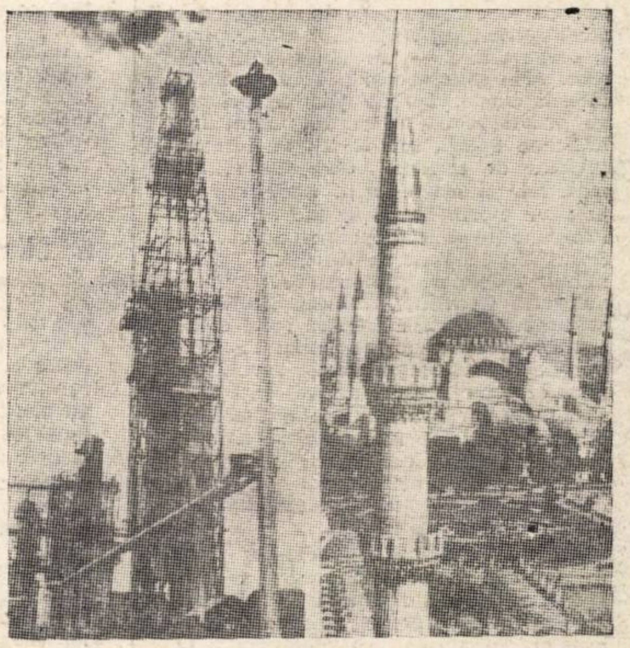

Sonde și... minarete

CU țărmurile dantelate de golfuri nisipoase și recife scăldate de trei mări, cu o climă blîndă și însorită, cu numeroase peisaje inedite completate de vestigiile civilizațiilor de mult apuse, Turcia face parte dintre țările care dispun de premise favorabile dezvoltării turismului. Cornul de Aur, Istanbulul cu clădirile sale suspendate pe stîncile Bosforului și arhitectura policromă a minaretelor celor 444 moschei ale sale, Izmirul și Templul Artemisei — considerat una din cele șapte minuni ale lumii — sînt numai cîteva dintre nenumăratele obiective de atracție a vizitatorilor. Dar aceste obiective nu au fost descoperite acum pentru prima oară, numeroși turiști trecînd anual granițele Turciei. Numai că veniturile furnizate de aceștia nu intrau în vistieria statului turc, ci în aceea a birourilor de voiaj străine, organizatoare de croaziere. Potrivit acestei practici, țara-gazdă trebuie să se mulțumească numai cu încasările portuare și cu taxele asupra mijloacelor de transport în comun, care într-o singură zi plimbau pasagerii dornici de priveliști noi, prin Istanbul, Izmir sau Efes.

În ultimii ani însă, guvernul turc a luat inițiativa valorificării bogățiilor turistice ale țării. În consecință, a fost elaborat un plan de perspectivă pentru dezvoltarea acestei noi ramuri economice, alocîndu-se în acest scop 96,5 milioane dolari pentru construcții turistice și alți 17,5 milioane pentru publicitate. Rezultatul a fost că de la cei 198 000 turiști care au vizitat țara în 1963 și alți 229 000 în 1964, numărul vizitatorilor s-a ridicat la 400 000 în anul trecut. Încăsările din turism aduc în prezent statului turc circa 10 milioane dolari anual, sumă care dublată sau chiar triplată în următorii ani (după cum se preconizează), va contribui substanțial la echilibrarea balanței de plăți a țării.

În prima parte a planului turistic de perspectivă, s-a avut în vedere dezvoltarea litoralului sudic, și în special, a stațiunilor balneare Antalya și Alanya de la poalele munților Taurus. Anul acesta turiștii sînt așteptați pe „riviera" Mării Egee, în regiunea Izmirului. O deosebită atenție este acordată construirii de hoteluri și moteluri accesibile turiștilor cu posibilități moderate. Pînă la sfîrșitul anului 1966, circa 13 000 camere noi vor fi puse la dispoziția vizitatorilor, numărul total al locurilor reprezentînd astfel o creștere de 59% față de anul trecut.

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 31 (155)
31
VINERI
5 august 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

SPORIREA EFICIENȚEI ECONOMICE – PREOCUPARE CENTRALĂ

LA MASA ROTUNDĂ
ÎN PAGINILE 8-9

DIN SUMAR:

• In pagina 3-a:
MOBILA CĂMINULUI ÎN CARE LOCUIM.
• In pagina 6-a:
AGENDA ECONOMISTULUI.
• In pagina 15-a:
Corespondență din Geneva
ECOSOC: DEZBATERI ASUPRA INSTRUMENTELOR DEZVOLTĂRII

ANCHETA NOASTRĂ

MARCA FABRICII

ÎN PAGINA 5-a

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CATALOAGELE DE PREȚURI – EDITARE, DIFUZARE

Inițiativa de a reedita cataloagele de prețuri, anexe la H.C.M. 1279/1962, cuprinzînd, atît modificarea unor prețuri intervenite, cît și noile produse omologate de industria noastră, a fost primită cu mare satisfacție de întreprinderi. Din păcate, pînă în prezent nu s-au „scos" toate cataloagele, iar cîte un singur exemplar (repartizat în cadrul unităților M.E.F.) este prea puțin pentru o întreprindere.

Dar nu în aceasta constă esența problemei pe care vreau s-o ridic.

În momentul de față, există un paralelism între așa-zisele cataloage tehnice, care cuprind nomenclatorul și caracteristicile produselor anumitor ministere (M.I.C.M.) și cataloagele de prețuri ale acestor produse. N-ar fi oare indicată comasarea celor 2 tipuri de cataloage, care conțin în esență aceleași produse în 2 variante?

Prin editarea în viitor a cataloagelor cu conținut cumulat (caracteristicile tehnice, condiții de livrare, preț, furnizor), s-ar realiza economie de timp, hîrtie și tipăritură, oferind și un ghid complex, atît pentru proiectant, cît și pentru consumator. Proiectantul ar avea concentrate toate elementele pentru a alege materialul cel mai economicos în vederea realizării scopului propus. Unitățile ar avea o bază în elaborarea proiectului listei de utilaje din planul de investiții atît tehnic, cît și financiar.

În condițiile actuale de dezvoltare rapidă a științei și tehnicii, cînd apar noi și noi produse, iar prețurile sînt mereu expuse reevaluării, nici forma actuală (legată) a cataloagelor nu corespunde. Pentru a fi mai utile și a evita reeditările, este necesară tipărirea cataloagelor din foi volante, prinse cu un dispozitiv, care permite completarea cu alte foi volante pe măsura lărgirii sortimentelor sau omologării unor produse noi din cadrul grupei de materiale sau produse respective.

Editarea și difuzarea acestora în mod operativ (trimestrial), după omologarea și aprobarea prețului, ar fi cea mai eficientă modalitate de popularizare a noilor sortimente și produse fabricate în țara noastră sau oferite de piața internațională.

Balint CSABA
șeful serviciului contabilității, I.R.U.M. – Reghin

CÎT MĂ COSTĂ MARFA?

La cumpărarea unor produse alimentare al căror preț pe unitate nu este întreg și, în special, atunci cînd este vorba de procurarea unei cantități exprimate în subdiviziuni ale unității de măsură (de ex.: 870 grame, 1090 grame) se consumă timp mult pentru calcularea sumelor de plată.

În dorința de a veni în sprijinul vînzătorilor din comerț al cumpărătorilor, am elaborat niște tabele (pentru vînzători) și un calculator de prețuri (pentru cumpărători) care cuprind prețurile — din 10 în 10 grame — pentru produse al căror preț variază de la 1 leu la 50 lei kg. Considerăm că tipărirea unor astfel de tabele ar fi oportună și eficace atît pentru cumpărători, cît și pentru vînzători.

Virgiliu DIACONESCU
economist, I.P.A.C.H. – București

Trei scrisori despre

BREVET DE INVENȚIE SAU CERTIFICAT DE AUTOR?

Din discuțiile avute cu o parte din inventatorii uzinei noastre cu privire la articolul din „Viața economică" (nr. 23), a reieșit că propunerile făcute de semnatari sînt judicioase. Inventatorii craioveni se pronunță pentru traducerea lor în viață mai devreme, deoarece astfel se va ajunge la accelerarea brevetării propunerilor.

În uzina noastră sînt multe exemple, care ne duc la concluzia că, pentru determinarea utilității unei inovații, se consumă mult timp, ceea ce face ca uneori însuși caracterul ei de noutate să se piardă.

ing. Emil MÎRZAN
inginer șef, Uzinele „Electroputere"-Craiova

Brevetul de invenție consfințește noutatea unui principiu, a unui mecanism, a unei rețete, a unei tehnologii etc. Certificatul de autor legiferează drepturile persoanei care realizează în fapt obiectul unei invenții brevetate. Menționăm că aceeași persoană poate beneficia de ambele titluri, în cazul în care înregistrează invenția și execută practic subiectul ei.

În cazul în care invenția brevetată nu este realizată de cel ce o propune, considerăm, totuși, că certificatul de autor trebuie atribuit persoanei care a realizat respectiva invenție.

ing. Gh. MUNTEANU
director tehnic, Uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila

Ideea ca ministerul de resort să sprijine pe autorii din întreprinderi în studierea unor inovații, ca după aceea să fie supuse Oficiului de stat pentru invenții, este foarte bună. În acest fel, invenția capătă un cîmp mai larg de aplicabilitate, aducîndu-și contribuția în mod direct la procesul de muncă respectiv.

După părerea noastră, ar trebui să se pună un accent deosebit pe promovarea noului, încît invențiile să nu sufere întîrzieri în aplicarea lor. Ar fi bine să se înscrie în noua formă de organizare, ca recompensa cuvenită autorilor să fie acordată într-un timp minim.

ing. Mihai STÎNGU
director, Uzina de construcții de mașini „7 Noiembrie"-Craiova

COMPLETĂRI

Am citit, la rubrica „Agenda economistului", răspunsurile privind investițiile necentralizate. În legătură cu cele relatate de autor, aș dori să fac unele completări.

● **Cu privire la sursele de finanțare a investițiilor necentralizate.** În cadrul unităților subordonate sfaturilor populare regionale, pe lîngă sursele bugetare menționate (art. 12, 13, 14 și 32 din clasificația bugetară), se constituie anual încă o serie de fonduri de investiții necentralizate foarte importante:

— Potrivit H.C.M. nr. 1509/1953, din sumele ce se plătesc drept chirie pentru suprafața locativă cu altă destinație decît locuințe, se varsă cote de 95%, 70% și 50% la dispoziția sfaturilor populare, care le întrebuințează pentru reparații capitale, însă în mod deosebit pentru amenajări și restructurări la clădirile administrate de întreprinderile de locuințe. Aceste restructurări sînt finanțate ca investiții necentralizate.

— H.C.M. nr. 1813/1960 (privind repartizarea și vărsarea beneficiilor întreprinderilor și organizațiilor economice de stat) prevede ca 50% din beneficiile peste plan să se verse la bugetul sfatului popular pentru investiții necentralizate de gospodărie comunală și edilitare.

— H.C.M. nr. 1674/1960 prevede ca 20% din încasările realizate în piețe și oboare să fie destinate pentru investiții necesare modernizării acestora.

— H.C.M. nr. 76/1963 prevede ca 40% din rezerva bugetară ce se constituie la nivelul sfaturilor populare regionale să poată fi folosită pentru investiții și reparații capitale.

— H.C.M. nr. 882/1964 (privind virările de credite bugetare) arată că 50% din planul de încasări realizate poate fi folosit pentru investiții necentralizate, fără ca acestea să depășească 100 000 de lei pe obiect.

În cazul Sfatului popular regional Brașov aceste surse suplimentare se cifrează anual la circa 12—15 milioane lei.

● **Cu privire la „investițiile necuprinse în plan":** Părerea mea este că noțiunea „investiții necuprinse în plan" nu reflectă fidel situația acestora. Cu toate că ele nu sînt nominalizate în planul de stat, cheltuirea acestor surse este reglementată prin planul de stat, după cum urmează:

— Volumul lucrărilor de construcții-montaj cu finanțare din surse de investiții necentralizate, asigurat cu materiale și fond de salarii, este limitat, stabilit ca indicator obligatoriu prin planul de stat.

— Procurările de utilaje din aceste surse se efectuează, de asemenea, în cadrul reparațiilor asigurate prin planul de stat.

Deci, utilizarea acestor fonduri se face în cadrul indicatorilor planului de stat, și nu în afara acestora.

Victor NEGOESCU
șeful secției de planificare
Sfatul popular al regiunii Brașov

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

IOAN PETRI, contabil șef, I. F. Homorod, Rupea — Posibilitatea încadrării în funcția de tehnician I este prevăzută numai pentru angajații care îndeplinesc condițiile prevăzute de anexa IV-a la Hotărîrea nr. 1053/1960. Prevederile cuprinse în această anexă avînd un caracter limitativ, de strictă interpretare, angajatul care n-are studiile cerute pentru ocuparea funcției de tehnician I, precum și stagiul necesar în funcții tehnice, nu poate ocupa prin derogare această funcție.

CRISTU DIONISIE, contabil șef adjunct, Combinatul de celuloză și hîrtie Suceava. — Perioada în care un angajat este detașat la altă unitate se consideră lipsă temporară de la serviciu. Angajatul care înlocuiește un cadru cu funcție de conducere, temporar lipsă din unitate, este îndreptățit să primească diferența dintre salariul său tarifar și salariul tarifar al funcției înlocuite, dacă nu este înlocuitorul de drept al cadrului lipsă.

Întrucît, așa cum arătați și dv., ați fost înlocuitorul de drept al fostului contabil șef, nu sînteți îndreptățit să primiți diferența de salariu pe perioada înlocuirii. Însă, cu începere de la 1 mai 1966, dată de la care postul de șef contabil a devenit vacant, sînteți îndreptățit să primiți salariul tarifar corespunzător funcției efectiv îndeplinite, aplicîndu-se în acest caz prevederile art. 15 și 33 din Codul Muncii.

IOAN CIORDAȘ, Oradea. — În conformitate cu prevederile pct. 26 din Regulamentul de premiere a personalului tehnic-administrativ din întreprinderile de industrie locală, elaborat în baza H.C.M. nr. 1627/1960, atunci cînd asupra fondului de premiere pentru personalul tehnic-administrativ se aplică o reducere (penalizare), aceasta se calculează asupra întregului fond de premiere (planificat, plus suplimentar). Totodată, potrivit prevederilor art. 20 din Regulamentul amintit, premiile cuvenite personalului de conducere a întreprinderilor se aprobă de organul ierarhic superior (în cazul nostru, comitetul executiv al sfatului popular). Ca atare, în cazul în care întreprinderea respectivă are unele nerealizări ale unor condiții de premiere și organul ierarhic superior a aprobat plata premiilor cu o penalizare, aprobînd în același timp și mărimea premiilor individuale ale personalului de conducere a întreprinderii se deduc din fondul de premiere total cuvenit întreprinderii, după ce în prealabil asupra fondului respectiv s-a aplicat penalizarea procentuală dispusă de organul ierarhic.

EMERIC KARDALOS, student I.S.E. „V.I. Lenin", București. — Însăși precizarea pe care ne-o cereți ne face să constatăm că urmăriți cu atenție „Viața economică". În ce privește ponderea industriei și agriculturii în exportul Danemarcei, Buletinul lunar de statistică al acestei țări oferă următoarele date: ponderea industriei — 58%, iar ponderea agriculturii — 35%. Anuarul de comerț al FAO (1964) arată că în 1963 agricultura era cea care furniza 58% din totalul exportului, evoluție ce ilustrează procesul de industrializare a Danemarcei. Ambele surse confirmă, deci, datele publicate de noi în nr. 14 al revistei.

DUMITRU MUNTEANU, economist, M.I.U. — La rubrica Agenda economistului am informat despre completările cuprinse în H.C.M. nr. 887/1965. Pentru acest motiv n-am putut folosi materialul trimis de dv.

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

CE ÎMPIEDICĂ FOLOSIREA DEPLINĂ A CAPACITĂȚII SCULĂRIILOR DIN INTREPRINDERI?

este titlul unui articol apărut în nr. 21 al revistei noastre. Semnalările critice fac obiectul răspunsurilor ce urmează:

● **Uzinele „23 August"-București.** — În secția sculărie a uzinei noastre s-au executat în luna aprilie a.c., lucrări de producție curentă. Această situație a rezultat din faptul că ministerul nostru nu a luat măsurile corespunzătoare pentru asimilarea unor subansamble în cadrul uzinelor de specialitate. Printr-o notă, urmată de o revenire, am cerut aprobarea pentru execuția acestor subansamble în cadrul secției sculărie, solicitare la care nu am primit nici un răspuns.

Pentru a nu produce abuzuri în această direcție, toate lucrările din producția curentă care urmează a fi executate la sculărie se introduc în fabricație numai după ce au fost analizate și aprobate de direcția tehnică a uzinei.

ing. P. TURCU
director general

● **Uzina „1 Mai"-Ploiești.** — Este adevărat că uneori secția sculărie din uzina noastră este solicitată pentru execuția unor lucrări ce nu se încadrează în specificul nostru. Procentul de 11,6% relevat în articol se referă la producția către terți care reprezintă reparații de aparate de măsură și control, reparații de aparate pneumatice etc. În mod normal, reparațiile de aparate de măsură și control ar fi trebuit să se execute în atelierul metrologie. Deoarece în uzină n-a existat un local corespunzător, atelierul de reparare a aparatelor de măsură și control este organizat în cadrul secției sculărie și de aici toate neajunsurile.

Amenajarea clădirii serviciului laboratoare, precum și construcția noii sculării vor face, ca lucrurile să se îndrepte.

ing. Eugen CRISTESCU
director general

● **Uzina „Hidromecanica"-Brașov** — „Viața economică" a criticat faptul că numărul muncitorilor din sculăria uzinei noastre a scăzut în trimestrul I a.c. față de cel precedent, ceea ce a dus și la obținerea unui coeficient de schimb redus. Este adevărat că dacă analizăm numărul total al muncitorilor din sculărie — în condițiile în care s-a făcut comparația — acesta a scăzut. Fenomenul se datorește faptului că magazia de scule a fost descentralizată, iar muncitorii care apăreau în efectivul scriptic al sculăriei au fost transferați la secțiile de producție. Dacă însă comparăm efectivul muncitorilor de bază din sculărie pe aceeași perioadă se constată că acesta marchează de asemenea o scădere de 3,8%, prin faptul că unii angajați și-au schimbat locul de muncă.

Mulțumim „Vieții economice" pentru sesizarea făcută. Pentru completarea efectivului, la nivelul sarcinilor de plan, s-au luat măsuri de redistribuire a unora dintre muncitori, precum și de angajare a altora.

Pavel MOLDOVAN
director

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

CREȘTEREA PRODUCȚIEI DE ÎNCĂLȚĂMINTE

CEA MAI MARE FABRICĂ DE ÎNCĂLȚĂMINTE DIN ȚARĂ (CLUJ)	CLUJANA	BANATUL-TIMIȘOARA	FLACĂRA ROȘIE-BUCUREȘTI	PROGRESUL-BUCUREȘTI
1900 PERECHI/ZI	8000 PERECHI/ZI	8000 PERECHI/ZI	8000 PERECHI/ZI	17000 PERECHI/ZI
1938	1966			

GRAFICUL nostru arată de astă dată capacitatea de producție a unor fabrici de încălțăminte din cadrul industriei ușoare, comparativ cu capacitatea de producție a celei mai mari fabrici din țară în anul 1938. In completare am mai putea adăuga o cifră: în același an cea mai mare fabrică din București producea doar 400 perechi de pantofi pe zi.

În anii construcției socialiste, sectorul de încălțăminte s-a dezvoltat simțitor. S-au construit noi fabrici și secții, au fost modernizate și reutilate corespunzător cele existente. S-au introdus benzi cu o mare capacitate de producție, („Satra") au fost mecanizate operațiile de croire, se folosește metoda de organizare a producției în flux continuu pe bandă ș.a.m.d. Evident investițiile noi, dotările cu utilaj modern cît și o bună organizare a muncii au creat posibilitatea să se execute mereu noi modele – într-o gamă variată de culori – au dus la creșterea substanțială a producției de încălțăminte din țara noastră. In 1966, fabricile din acest sector produc de circa 8,9 ori mai mult decît se producea în 1938. In timp ce în acest an producția totală medie zilnică era de 15 330 perechi, în 1966 ea ajunge la 136 360 perechi.

Dezvoltarea industriei de încălțăminte va continua și în cincinal (1966–1970). In această perioadă este prevăzut a se construi patru fabrici noi și dezvoltarea altora, existente. Conform planului în 1970 se va produce cu circa 50 la sută mai multă încălțăminte decît în 1965.

MOBILA CĂMINULUI ÎN CARE LOCUIM

ing. I. RÎMBU
adjunct al ministrului economiei forestiere

VASTUL program de construcții de locuințe, creșterea continuă a bunăstării materiale a poporului nostru, au impus economiei forestiere să dezvolte industria mobilei pentru a face față cererilor crescînde de mobilier, într-o gamă cît mai largă de sortimente. În acest scop, în perioada 1959—1965 s-au construit 20 de fabrici moderne de mobilă.

Pînă în 1970, producția de mobilă a ministerului nostru va crește de peste 2 ori, față de 1965. *În scopul obținerii unei eficiențe cît mai mari, creșterile prevăzute în cincinal vor fi obținute în proporție de 85% pe seama capacităților existente, îndeosebi prin mărirea coeficientului de schimburi.*

Muncind cu entuziasm, colectivele întreprinderilor au realizat în primul semestru, peste plan, mobilă în valoare de 14,6 milioane lei.

- În 1970, o producție dublă față de 1965
- Estetică și durabilitate
- De la 180 ore manoperă la o garnitură etalon – la 86 ore

Prospectarea exigențelor – lărgirea muncii de creație

ÎNTR-UN articol despre urbanistica modernă, profesorul Tudor Vianu spunea că proiectele edificiilor importante, elaborate de arhitecți, trebuie supuse, înainte de a se trece la realizarea lor, judecății opiniei publice, oamenilor care își vor odihni privirile decenii de-a rîndul pe liniile clădirilor. Acest punct de vedere este aplicabil și la mobilier — element de bază și estetic în cadrul căminului sau al instituțiilor în care ne petrecem o mare parte din viață.

Pentru a ține seama de cerințele populației, în prezent se fac tot mai multe sondaje ale opiniei publice prin mijloace diverse (expoziții de noi modele, magazine specializate în prezentarea și desfacerea noilor modele, consultări cu arhitecți, discuții în coloanele presei etc.), privind atît utilitatea, funcționalitatea cît și aspectul și durabilitatea mobilei. **Toate aceste forme, constituie surse valoroase și indispensabile de orientare în conceperea și lansarea în producție a unor sortimente, care să satisfacă, din ce în ce mai bine, gusturile și cerințele atît de diferite ale cumpărătorilor.**

De un real folos pentru proiectarea noilor tipuri de mobilier sînt și studiile elaborate de Institutul de proiectări al construcțiilor tip de pe lîngă Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare. Opiniile arhitecților, ca și cele ale unor esteticieni, au folosit proiectanților noștri la proporționarea echilibrată a volumelor mobilei, la adaptarea liniei suple, a coloritului deschis, la utilizarea unor accesorii și stofe noi, precum și a materialelor sintetice spongioase pentru tapițerie.

Proiectanții de mobilă creează tipuri care să corespundă spațiilor locuințelor noi construite. **Concordanța obiectelor din interior și, în primul rînd, a mobilierului cu arhitectura clădirii, conferă locuinței un aspect plastic, plăcut și util.** Gustul pentru simplitate, culori temperate, spațiu aerat, piese de mobilier cu funcțiuni multiple — menite să asigure un real confort — își pune tot mai mult amprenta în activitatea de concepție.

Realizările obținute pînă în prezent nu răspund însă problemelor multiple și complexe pe care le prezintă proiectarea mobilierului și mobilarea spațiilor de locuit. Sîntem în primii ani de fabricare a mobilierului cu funcționări multiple. **De aceea, ne propunem ca problema complexă a mobilierului** (forma, utilitatea, tapițeria, accesoriile metalice etc.) **să fie mereu în centrul atenției, îmbinată cu preocuparea pentru realizarea de noi modele.** În scopul îmbunătățirii calității feroneriei, de pildă, s-a înființat un laborator în cadrul Institutului de cercetări forestiere, dotat cu utilajele necesare creării prototipurilor pentru un sortiment modern și variat de feronerii din metal și materiale plastice.

La producția de mobilă atît pentru piața internă cît și pentru export, s-a avut în vedere și în acest an, diversificarea sortimentelor prin crearea de noi modele superioare celor executate anterior. Totodată, s-au luat măsuri pentru îmbunătățirea construcției și funcționalității la toate tipurile de mobilă pentru fondul pieței. S-a generalizat construcția demontabilă la tipurile de mese — măsură care a avut drept efect reducerea consumului de cherestea la ambalaj și mărirea capacității de încărcare în mijloacele de transport.

O experiență reușită, care a întrunit sufragiile maselor largi, o constituie noile tipuri de mobilă modulată, ale căror elemente se pot combina după gustul cumpărătorului, cum sînt bibliotecile Dana și Milcov, bucătăria Modul și garnitura complexă Universal. De asemenea, s-a realizat un mare număr de tipuri noi de garnituri și piese de mobilier, creîndu-se condițiile pentru creșterea continuă a volumului de mobilă destinată exportului, care în perioada cincinalului va crește de circa 2,3 ori.

O cerință esențială – îmbunătățirea calității

ÎN etapa actuală, o cerință esențială căreia trebuie să-i acordăm întreaga atenție, este ridicarea calității. **„Asigurarea calității mobilei și produselor la nivelul celor mai bune mărfuri similare din străinătate** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a.c. — **constituie o condiție de bază a eficienței pe plan intern și a competitivității pe piața externă a mărfurilor românești".**

Gradul înalt de mecanizare și automatizare a fabricilor și nivelul de calificare a cadrelor, asigură precizia execuției diferitelor operații, constituind o premisă esențială a îmbunătățirii calității mobilei.

Paralel cu strădania de a folosi cît mai bine capacitățile de producție, **lucrătorii din fabrici promovează cu consecvență procedee tehnologice noi, mai economicoase care conduc, totodată, la obținerea unei calități superioare.** În ultimul timp, a fost introdus în mai multe întreprinderi un nou sistem de finisare cu lacuri poliesterice; s-au experimentat cu rezultate bune lacurile mate fabricate în țară; a fost extinsă folosirea plăcilor fibrolemnoase înnobilate la producerea mobilierului pentru bucătării și a garniturilor populare care, pînă în prezent, se finisau prin vopsire. Prin utilizarea acestor procedee și materiale noi, se obține o productivitate sporită a muncii și o reducere a prețului de cost. Spre exemplu, **la o cameră combinată, finisată cu lacuri pe bază de poliesteri, volumul manoperei scade cu circa 35%, față de finisajul cu lacuri pe bază de nitroceluloză.**

Introducerea la fabricarea mobilierului a unor utilaje de înaltă productivitate și a unor tehnologii perfecționate a avut drept rezultat reducerea manoperei la o garnitură etalon de la 180 de ore în 1957, la 86 de ore în 1965. Înlocuirea materialelor tradiționale de tapițerie cu noile produse poliuretan și cauciuc spongios cîștigă tot mai mult teren, asigurîndu-se, paralel cu o calitate superioară, și o creștere a productivității muncii, **volumul de manoperă scade față de tapițeria clasică cu circa 30%.**

(Continuare în pagina 4)

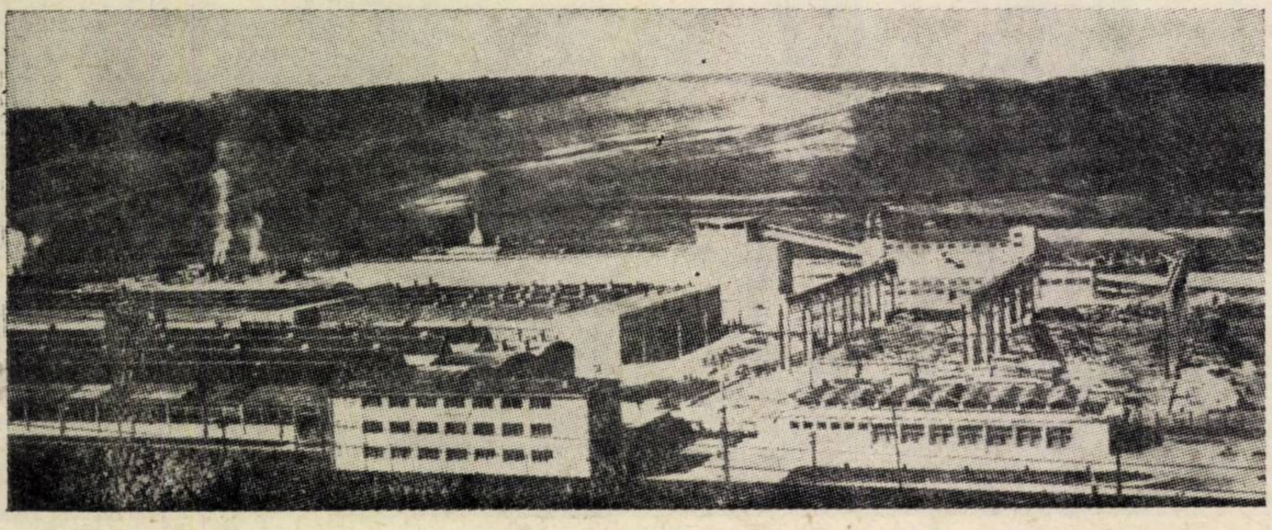

Combinatul de industrializare a lemnului din Blaj

NOUTĂȚI ÎN INDUSTRIA MINIERĂ

— *In exploatările miniere din masivul* POIANA RUSCĂ se desfășoară ample *lucrări pentru punerea în valoare a unor însemnate zăcăminte de fier.* Prin deschiderea a două mine noi, producția de minereu de fier va crește în anul viitor cu aproape **200.000** de tone.

— La OSTRA sînt avansate *lucrările de modernizare și dezvoltare a exploatării de baritină.* In urma cercetărilor și studiilor efectuate în această zonă s-a descoperit un zăcămînt al cărui conținut în sulfat de bariu depășește **90** la sută.

La *mina* BĂRBENI, una dintre cele mai tinere exploatări din bazinul carbonifer al Văii Jiului, s-a trecut la *săparea unei galerii de coastă pentru cercetări geologice.* Tot aici se lucrează la un plan înclinat pentru studierea zăcămîntului de cărbune în adîncime.

— *La întreprinderea minieră* HARGHITA a fost dat *în exploatare* cu o lună mai devreme *un puț de extracție* prin care zilnic vor fi scoase la suprafață **160** de tone de *caolin* selecționat.

PE AGENDA CONSTRUCTORILOR

— La REȘIȚA *s-au încheiat lucrările de construcție și montaj la un nou obiectiv industrial: Fabrica de oxigen.* Producția pe o oră: **270** de mc de oxigen industrial de mare puritate.

— *Pe șantierul Complexului de cracare catalitică de la* BRAZI, s-a trecut *la montarea rezervoarelor sferice și asamblarea primelor coloane și reactoare.*

CURIER

— *La Uzina mecanică din* TURNU-SEVERIN a început *turnarea betoanelor la o nouă hală* destinată construcțiilor navale.

— Continuă în ritm susținut *lucrările de construcții și montaj la stația de 220 kilovolți de la* AREF, care va distribui prin marile magistrale aeriene energia electrică produsă la hidrocentrala de pe Argeș. Constructorii au echipat complet două din cele patru celule iar acum fac verificări și probe în vederea punerii lor în exploatare.

— *Uzina „1 Mai" din* PLOIEȘTI și-a mărit capacitatea de producție cu o *nouă secție pentru confecționarea de scule, dispozitive și verificatoare* necesare în construcția utilajului petrolier.

— La ULMENI, regiunea Maramureș, *s-au deschis lucrările unei moderne topitorii de in.* Capacitatea anuală de producție: peste **1.000** de tone in — fuior.

NUME NOI ÎN NOMENCLATOR

— *La Uzina Electroputere din* CRAIOVA a intrat *în producția de serie o nouă bobină de reactat.* Ea are o putere de funcționare în exploatare de două ori mai mare decît cea mai mare bobină executată pînă acum la această unitate industrială.

— *Uzina „Înfrățirea din* ORADEA a introdus în fabricație *două tipuri de mașini de frezat.* Construcția lor prezintă numeroase perfecționări tehnice.

— *La Uzina de mecanică fină din* BUCUREȘTI au intrat în producție *noi aparate de măsură și control.* Printre acestea se numără manometrele rezistente la vibrații, șocuri și condiții climatice deosebite.

— *Mașina de spălat griu cu bazin de separare* este un nou utilaj realizat de industria noastră constructoare de mașini. Ea este acționată de un motor electric, avînd o productivitate de **6.000** de kg pe oră.

— Au fost omologate, *la fabrica de mase plastice din* BUCUREȘTI *15 repere noi și produse industriale destinate mai multor ramuri economice.* Printre acestea: bara din polietilenă pentru sectorul piscicol, truse de scule pentru industria optică, suport-furcă pentru mașinile textile.

CONSFĂTUIRI

— La CRAIOVA a avut loc o consfătuire la care au participat specialiști din întreprinderile de foraj, ingineri, tehnicieni, maiștri și sondori din întreaga țară. Cu acest prilej s-au analizat *metodele și mijloacele de lucru pentru montarea, demontarea și transportarea rapidă a instalațiilor de foraj.*

— *Îmbunătățirea calității produselor textile și de încălțăminte* a făcut obiectul unei consfătuiri desfășurate la BRAȘOV sub auspiciile Ministerului Industriei Ușoare și Ministerului Comerțului Interior.

MOBILA CĂMINULUI ÎN CARE LOCUIM

(Urmare din pagina 3)

● Exigență ridicată la toate fazele de producție

DORINȚA de a produce mobilă mai multă, mai trainică și mereu mai frumoasă, a reunit în trimestrul II al acestui an, în cadrul unei consfătuiri organizate de ministerul nostru la Tîrgu Mureș, pe toți producătorii de mobilier. Ținîndu-se seama de experiența acumulată de unele întreprinderi și de neajunsurile care se mai fac simțite, au reieșit o serie de măsuri ce se cer a fi luate în fabrici — măsuri care să îmbrățișeze toate laturile activității de producție — de la intrarea materiei prime pînă la controlul produsului finit.

Efectuarea unui control de calitate exigent la recepția materiei prime, prezintă o importanță deosebită. Este știut că o mobilă confecționată din material lemnos cu o umiditate mai mare decît procentul admis, din plăci aglomerate sau fibrolemnoase cu deformații, furnir cu texturi inestetice, placaj slab încleiat, stofe în culori neasortate, accesorii metalice care nu se armonizează cu finisajul modern etc., sînt tot atîtea cauze care pot afecta calitatea mobilierului.

Un rol de seamă în asigurarea calității revine controlului tehnic care se cere efectuat pe tot parcursul fluxului tehnologic, precum și laboratoarelor uzinale care să controleze și să urmărească calitatea materialelor folosite. Spre exemplu, o experiență bună în organizarea controlului de calitate, a dobîndit IPROFIL „Libertatea" Cluj. Aici, controlorii de calitate își exercită funcția în puncte fixe, la fazele cheie de fabricație.

Atenție deosebită se cere acordată și tuturor fazelor de execuție. Lansarea în fabricație a produselor noi trebuie să se facă numai avînd la bază o pregătire tehnologică corespunzătoare, cu stabilirea unor modele de referință și cu respectarea ciclului de fabricație și a timpilor de condiționare stabiliți, pentru toate categoriile de produse finite din lemn. O exigență maximă este necesară la finisaj, operație în cursul căreia se realizează calitatea aspectului exterior al mobilei.

Un control riguros se cere asigurat și la asamblarea mobilei, fază de lucru hotărîtoare pentru durabilitatea și estetica produsului finit. De asemenea, sfera de activitate a controlului de calitate se cere extinsă și asupra modului de depozitare în magazia de produse finite, la ambalarea și încărcarea în mijloacele de transport a mobilei, pentru a nu se deprecia cu prilejul expediției spre magazinele de desfacere.

● Este necesară o colaborare mai bună

EFORTURILE pentru îmbunătățirea calității mobilei se conjugă, de bună seamă, și cu cele ale altor sectoare ale economiei naționale cu care conlucrăm. Spiritul de colaborare specific noilor relații dintre întreprinderile socialiste, dă rezultate tot mai bune. În realizarea și desfacerea produselor finite din lemn, economia forestieră beneficiază de un aport substanțial din partea întreprinderilor aparținînd ministerelor industriei construcțiilor de mașini, ale industriei ușoare, industriei chimice, comerțului interior și comerțului exterior.

În actuala etapă, ridicarea calității produselor cere din partea tuturor noi eforturi în activitatea de cooperare. Mai sînt încă întreprinderi furnizoare deficitare sub raportul calității și al varietății sortimentului de materiale, îndeosebi la adezivi, lacuri pentru finisarea mobilei și la accesoriile metalice. Întreprinderile „COLOR"-BUCUREȘTI și „AZUR"-TIMIȘOARA, de pildă, livrează uneori lacuri nitrocelulozice și diluanți fabricați cu solvenți necorespunzători, care provoacă greutăți în fabricație și impun refacerea finisajului la unele piese de mobilier.

În ultimii ani, unitățile Ministerului Industriei Ușoare și-au îndreptat atenția spre adaptarea stofei de tapițerie la linia modernă a mobilei. Totuși, modelele noi de stofă sînt încă puține și în cantități insuficiente. Este necesar ca în viitorul apropiat să primim o cantitate mai mare de stofe cu o sortimentație mai largă, atît din punct de vedere al coloritului cît și al calității.

Sub nivelul cerințelor și în dezacord cu calitatea ansamblului mobilei se menține încă feroneria (chei, broaște, balamale cremoane). Mult solicitată este feroneria alămuită, nichelată și bronzată, corespunzătoare modelelor noi de mobilă, într-o sortimentație bogată, mereu împrospătată. Prin intrarea în funcțiune a Fabricii „FANEM" este de așteptat ca sortimentația, estetica și rezistența feroneriei să se îmbunătățească simțitor.

O problemă de primă însemnătate rămîne grija de a nu deprecia calitatea mobilei în drumul de la fabrică la cumpărător. Crearea spațiilor de depozitare corespunzătoare, în special a mobilei în bazele de export, va fi rezolvată în curînd de către organele comerțului de stat. Sînt salutare preocupările de a asigura o calitate superioară transportului mobilei de la magazine la cumpărător cu mijloace de transport adecvate și chiar a instalării ei în apartament de către un personal calificat. Pe această linie am sugera ca unitățile comerciale să nu mai vîndă cumpărătorilor mobilă în stare ambalată. Bineînțeles, este nevoie ca și întreprinderile noastre să depună eforturi sporite pentru o mai bună cooperare, îndeosebi în ce privește livrarea ritmică a produselor, pentru a se evita aglomerarea depozitelor și a mijloacelor de transport afectate.

DE CE NU SE EXTINDE TRANZITUL ORGANIZAT?

UNITĂȚILE bancare au sarcina ca, **în scopul accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante și, implicit, a folosirii raționale a creditelor pe documente de decontare, să analizeze permanent relațiile economice dintre organizațiile socialiste, fiind în drept să indice folosirea de către acestea a formelor și instrumentelor de decontare cele mai eficiente, astfel încît să se asigure plata livrărilor, lucrărilor sau serviciilor într-un termen cît mai scurt.**

După cum se știe, în unele cazuri produsele circulă direct de la producător la cumpărător, iar decontarea lor se face prin intermediul unor verigi. *Astfel, insectofungicidele (detox 5%, heclotox 3%, dibutox etc.) fabricate de unele întreprinderi din cadrul Ministerului Industriei Chimice (Combinatul chimic-Borzești, Uzina „9 Mai" București etc.) și livrate consiliilor agricole de pe lîngă sfaturile populare raionale și orășenești, pentru combaterea dăunătorilor în agricultură, se decontează prin tranzit achitat. În acest scop, furnizorul întocmește și predă la bancă facturi talon pentru a încasa de la veriga intermediară (întreprinderile de aprovizionare regionale ale Consiliului Superior al Agriculturii) contravaloarea insectofungicidelor livrate din ordinul acesteia. Veriga intermediară întocmește la rîndul ei facturi talon asupra cumpărătorilor (consiliile agricole raionale sau orășenești din cadrul regiunii respective) pentru recuperarea sumelor plătite furnizorilor și încasarea cotei de adaos comercial.*

Acest sistem comportă întocmirea unor facturi de către veriga intermediară, muncă în plus la verigă și la bancă, legată de operațiunile de decontare. Aceste lucrări se pot evita, prin simplificarea operațiunilor de recuperare a valorii produselor livrate. Un sistem care satisface în bune condițiuni decontarea acestora este **tranzitul organizat.**

În cazul tranzitului organizat s-ar elimina din decontări veriga intermediară (întreprinderile de aprovizionare ale C.S.A.), iar furnizorul ar întocmi facturi talon direct asupra cumpărătorilor (consiliile agricole de pe lîngă sfaturile populare). *Această formă de decontare ar contribui și la reducerea creditelor bancare care se acordă în prezent întreprinderilor de aprovizionare ale C.S.A. și, prin aceasta, s-ar realiza o accelerare a decontărilor.*

Ceea ce apare curios în decontarea actuală este că, în regiunile București, Cluj, Galați și Maramureș plata insectofungicidelor se face prin tranzit achitat din fonduri prevăzute în bugetele sfaturilor populare regionale — cu aspectele negative arătate —, iar în celelalte regiuni, decontarea se face prin veriga intermediară, care nu mai are relații numai cu sfatul popular regional, ci cu toate sfaturile populare raionale și orășenești din cadrul regiunii. De altfel „Viața economică" a semnalat și cu alte ocazii aceste deficiențe, — vezi nr. 46/1965.

Dintr-o analiză făcută de organele Băncii Naționale s-a desprins că practicarea tranzitului organizat în care relațiile întreprinderilor producătoare să fie stabilite numai cu consiliile agricole de pe lîngă sfaturile populare regionale, ar da rezultate dintre cele mai bune. Pe baza acestei analize s-a propus trecerea la acest sistem, cu care Ministerul Industriei Chimice este de acord, însă, din motive care nu au un temei, organele de resort ale Consiliului Superior al Agriculturii manifestă rezerve. Este de neînțeles cum aceste rezerve au fost făcute tocmai de către organele Consiliului Superior al Agriculturii, unde tranzitul organizat va simplifica munca în timp ce Ministerul Industriei Chimice, unde se amplifică oarecum volumul operațiunilor, înțelegînd rațiunea economică a acestei măsuri, și-a dat acordul.

Corneliu BADEA
inspector principal în Banca Națională

ACORDURI

● **La Istanbul au fost semnate un acord de reglementare a schimburilor științifice și artistice, precum și un acord privind cooperarea în domeniul turismului între Republica Socialistă România și Turcia.**

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „Mașinexport" a încheiat contracte care prevăd exportul în R.S.F. Iugoslavia de transformatori însumînd circa 400 MVA, baterii miniaturizate și excavatoare. În cadrul contractelor încheiate anterior, s-au livrat vagoane basculante de 40 mc — 80 tone în R. D. Germană, vagoane de marfă acoperite, pe 2 osii, în R. P. Ungară, mașini-unelte în Grecia, Turcia, R. P. Ungară.**

● **„Tehnoimport" a perfectat cu firma „Comex Eisen und Stahl" din R. F. Germană importul a 250 000 de burghie spirale, utilizate la prelucrarea metalelor, cu firma „Ina Industriewerk Schaefler" din R. F. Germană importul a circa 10 milioane ace și role din oțel inoxidabil, iar cu firma „Parkinson Cowan International Ltd." din Anglia importul de membrane din piele șlefuite și indicatori vizuali de debit, necesari confecționării contoarelor de gaze și compresoarelor cu cilindri opuși.**

● **Întreprinderea „Chimimport" a livrat de curînd la export clorură de calciu calcinată minimum 95% în Siria, clorură de var cu un conținut de 32—35% clor activ în Turcia și U.R.S.S., policlorură de vinil praf tipuri suspensie, avînd valori K. de 64 și 70, în Turcia, policlorură de vinil tipuri emulsie în R. P. Ungară și R. F. Germană.**

● **Întreprinderea „Mineralimport-export" a semnat contracte pentru exportul a 240 000 de cahle de teracotă în R. P. Ungară și 200 de tone ipsos în Kuweit. S-au livrat 60 000 de tone de ciment în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Ceylon, Gaza și Libia, 80 000 mp de geamuri mecanic trase în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Canada, Italia și S.U.A., 1100 de tone de minereu de mangan în R. D. Germană, 700 de tone de pirită în R. P. Ungară, 6600 de tone de sare în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară, 270 de tone de barită în U.R.S.S. și R.P.U. și 250 tone bitum natural în R. P. Bulgaria și R. D. Germană.**

● **Prin portul Constanța au fost livrate — printre alte mărfuri — circa 5000 de tone de țagle și 2000 tone semințe de floarea-soarelui în Italia; din import au sosit 34 000 de tone de minereu de fier din India, 700 de tone de fuior de iută din Pakistan, și altele.**

MARINARII flotei maritime și fluviale comerciale, muncitorii, tehnicienii și inginerii din șantierele navale și porturi au obținut în acest an succese deosebite. Astfel, planul pe primele șapte luni a fost îndeplinit în proporție de 116%, iar staționarea navelor în porturile române, pentru operații de încărcare–descărcare, a fost redusă cu 20% față de anul trecut. De la începutul anului s-au transportat 50 000 tone de mărfuri peste plan.

Față de anul 1959, flota maritimă comercială a crescut de 7 ori, iar capacitatea de remorcare pe Dunăre de 1,6 ori. S-au dat în exploatare primele două mineraliere de 25 400 tdw – „Reșița" și „Hunedoara" și s-a lansat la apă, înainte de termen, prima navă mineralieră construită în Șantierele navale de la Galați – „Petroșani" de 12 500 tdw.

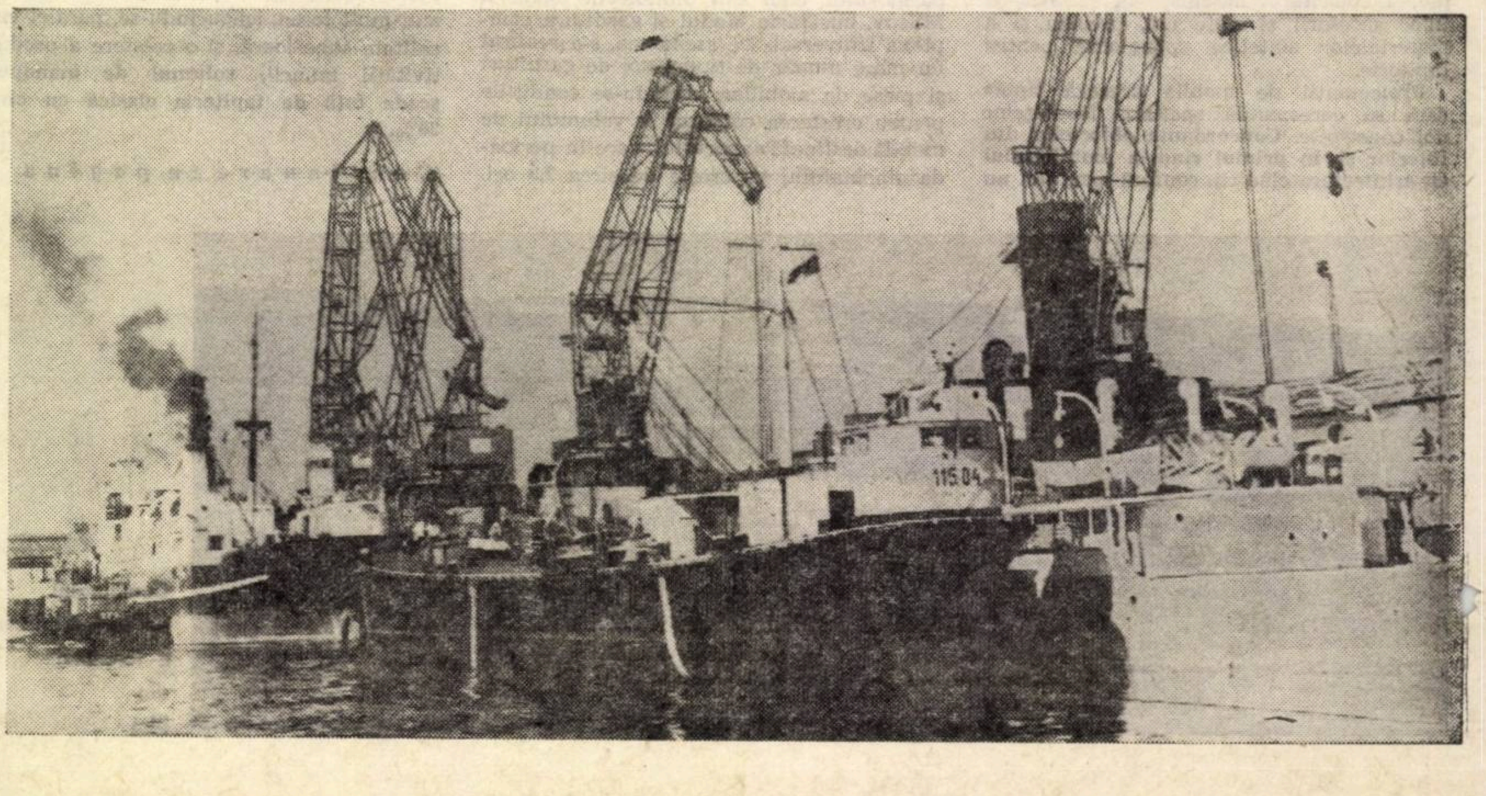

ANCHETA NOASTRĂ

MARCA FABRICII

FORMALISM CU FORME ÎN REGULĂ

CONSTATĂRILE făcute în cîteva magazine comerciale din București și din alte orașe ale țării ne-au dus la următoarea concluzie: **produsele de bună calitate, însoțite cu mărci de fabrică cunoscute, sînt solicitate intr-o proporție de aproximativ trei ori mai mare în comparație cu aceleași produse (ca model, calitate, preț etc.), dar fără mărci de fabrică.**

Din declarațiile făcute de numeroși lucrători din comerț s-a desprins și o altă concluzie: produsele fără mărci de fabrică, chiar dacă sînt de bună calitate, nu-și pot crea o clientelă permanentă, în continuă creștere, datorită faptului că cumpărătorul, la a doua cumpărare a aceluiași produs, nu mai știe să solicite obiectul respectiv (care să provină de la același producător). În această situație, el „alege întîmplător". Dacă nimerește un produs cu marcă, care-i satisface exigența, ulterior solicită produsul cu marca respectivă. În caz contrar, continuă să „aleagă" tot întîmplător.

Ce reiese din cele expuse? Produsele de calitate bună și cu marcă de fabrică își asigură o clientelă statornică, care sporește continuu pe seama clientelei produselor de slabă calitate și a celor de bună calitate, dar fără mărci de fabrică.

Acest lucru este cunoscut de lucrătorii din comerț și de un număr tot mai mare de furnizori, care caută să beneficieze de avantajele mărcii de fabrică. O vizită prin numeroase magazine comerciale ne-a convins că, în ultima vreme, tot mai multe întreprinderi producătoare s-au străduit să scoată din anonimat produsele fabricate, înzestrîndu-le cu mărci de fabrică. În sectorul de încălțăminte, bunăoară, aproape totalitatea produselor au mărci de fabrică, aplicate vizibil și în mod atrăgător pe fiecare produs. De asemenea, majoritatea produselor realizate de întreprinderile aparținînd Ministerului Industriei Chimice, Petrolului, Industriei Alimentare și Industriei Construcțiilor de Mașini, au mărci de fabrică, asigurîndu-se astfel o eficientă reclamă pentru unitățile industriale respective, care au posibilitatea de a cunoaște mai precis preferințele cumpărătorilor.

Un răspuns evaziv

ÎN magazine am întîlnit însă și un număr apreciabil de produse anonime. Numeroase obiecte de marochinărie, produse din sectorul de artizanat, o gamă întreagă de piese de mobilă, stofe și confecții, majoritatea jucăriilor pentru copii, produsele care provin din întreprinderile industriei locale și din unitățile cooperației meșteșugărești continuă să circule fără mărci de fabrică.

Urmarea e lesne de înțeles. La un magazin cu obiecte de ceramică, un cumpărător solicită două vaze — una de la Oboga și alta de la Marginea. După ce ridică din umeri, vînzătorul îl sfătui: **„Luați din astea, poate or fi de-acolo!".** La magazinul „Victoria" din București un alt cumpărător, după ce își alese cîteva bibelouri din lemn, întrebă: **„De unde provin?"** Vînzătorul cercetă și el lucrurile alese de client și răspunse: **„Din România!".**

Precum se știe, eticheta „Fabricat în România" nu mai e suficientă nici măcar pentru cumpărătorii de peste hotare, darmite pentru cei din țară... Cumpărătorii sînt pretențioși — și e dreptul lor. Unii doresc ca peste zece-douăzeci de ani, și chiar mai mult, să poată spune: **„Am mobilă marca X din 1966", sau „Această vioară are marca Y și-i fabricată acum 50 de ani, în 1966".** Dar cum să se realizeze această doleanță cînd pe o serie de obiecte nu-i imprimată nici un fel de marcă? Va putea să reziste acea etichetă de hîrtie lipită pe piesele de mobilă și prin care se atestă că aceasta-i produsă la C.I.L.-Suceava?

Înregistrate, dar nefolosite....

ÎN ancheta inițiată de noi am încercat să deslușim cauzele care au dat naștere la întrebările de mai sus. Ce am constatat? În afară de faptul că mai sînt încă întreprinderi care nu și-au înregistrat mărci de fabrică, **am întîlnit în magazine multe produse anonime, aparținînd unor întreprinderi producătoare care au mărci de fabrică înregistrate.**

Iată, bunăoară, marca „Doina". E o marcă reușită, înregistrată de întreprinderea bucureșteană de instrumente muzicale. Dar, o bună parte din instrumentele muzicale aflate în comerț — provenite de la această întreprindere — circulă în anonimat.

Un alt exemplu: Complexul pentru industrializarea lemnului din Reghin realizează o gamă largă de produse, articole de sport, ambarcații din lemn, instrumente muzicale etc. Desenul alăturat reprezintă marca de fabrică a întreprinderii din Reghin, dar pe produsele puse în vînzare, el nu apare.

Situații asemănătoare întîlnim și la IPROFIL „Libertatea"-Cluj și la „Emailul roșu"-Mediaș (marca „Ideal") și la Fabrica de cauciuc din Brașov (marca „Fartec"), și la alte întreprinderi, care deși dispun de mărci de fabrică, nu le folosesc.

Oare faptul că aproape totalitatea produselor provenite din import au mărci de fabrică nu constituie un îndemn și pentru reprezentanții întreprinderilor noastre de a se strădui și găsi modalități adecvate pentru a marca produsele puse în vînzare?

Folosite, dar neînregistrate...

IATĂ acum și cîteva exemple care se încadrează la celălalt pol al formalismului.

• Fabrica de încălțăminte și mase plastice „Victoria"-Timișoara, folosește o marcă de fabrică („Guban"), cunoscută și apreciată în țară și peste hotare. Această marcă nu este însă înregistrată pentru toate produsele livrate comerțului. La sesizarea revistei noastre, conducerea întreprinderii timișorene ne-a comunicat: *„Am înregistrat marca «Guban» la Tribunalul popular (pentru intern) și sîntem în curs cu formalitățile pentru înregistrarea internațională".* **După 16 luni de la primirea acestui răspuns, Oficiul juridic al D.G.A.D. din M.I.U. ne informează:** *„Marca «Guban» nu este încă înregistrată la Tribunalul popular pentru produsele de încălțăminte și nu s-au făcut formele necesare pentru înregistrarea internațională".*

• În ianuarie 1965 directorul general al Fabricii de confecții și tricotaje - București ne-a relatat telefonic: *„N-am găsit încă o marcă adecvată. Nu-i deloc ușor. Ne străduim să rezolvăm și această problemă".* **Am constatat însă că pe toate produsele realizate de această mare întreprindere apare marca de mai sus. Ne-am bucurat că, în sfîrșit, conducerea întreprinderii a rezolvat și această problemă. Satisfacția noastră a fost însă de scurtă durată. Tot de la M.I.U. am primit un răspuns categoric:** *„Fabrica de confecții și tricotaje-București nu și-a înregistrat marca de fabrică".*

• E vorba despre Fabrica de încălțăminte „Dîmbovița" din București. Și aici se imprimă pe toate produsele marca „Mondial", care, de asemenea, nu-i înregistrată.

De ce atîta tărăgănare la aceste întreprinderi pentru întocmirea formelor care au menirea să asigure o protecție legală produselor puse în circulație?

De două ori „Modern"

INSTANTANEU de la magazinul de încălțăminte „Superb" din București.

Un cumpărător: **Doresc o pereche de pantofi nr. 41 cu marca „Modern".**

Vînzătorul: **„Filty-Modern" sau „Modern-București"?**

Cumpărătorul: **„Modern"! Nu vreau nici „Filty", nici „București".**

Discuția a continuat, dar cumpărătorul nu s-a dumerit. Înainte de a pleca din magazin a întrebat: **De ce marca „Filty" are alăturat și cuvîntul „Modern"?** Răspunsul vînzătorului: **Pentru că „Modern" e denumirea întreprinderii din Timișoara, care a înregistrat marca „Filty". Deci, la Timișoara „Modern" e numele întreprinderii, iar la București „Modern" e marca fabricii.**

Nemulțumit de răspuns, cumpărătorul a întrebat din nou: De ce în cazul acesta Întreprinderea „Progresul" din București a adoptat ca marcă de fabrică cuvîntul „Modern"? Ca să creeze confuzie și să lezeze interesele întreprinderii timișorene?

— Nu cred că ăsta a fost scopul.

— N-a fost ăsta scopul, dar rezultatul nu-i altul. Uite, eu renunț la „Modern" și merg la magazinul de pe Calea Victoriei să-mi cumpăr pantofi cu marca „Romarta"...

— Dar, de ce nu cumpărați pantofi „Romarta" de la noi?

Nedumerirea cumpărătorului a devenit și mai mare. El știa că „Romarta" e o marcă de comerț, care aparține magazinului cu același nume. **Cum de se utilizează această marcă și la încălțămintea ce se desface în magazinele O.C.L.?**

O expoziție carpatină

LA poalele munților Carpați s-a organizat o mare expoziție intitulată sugestiv „Carpați". Aici sînt expuse produse din aproape toate ramurile economiei naționale. Se află între altele: autocamioane, motorete și biciclete „Carpați"; țigări, băuturi și brînzeturi „Carpați", prăjituri și ciocolată „Carpați", articole mărunte pentru diverse întrebuințări, standuri cu produse culinare, fotografii ale unor unități de alimentație publică și hoteliere și multe alte exponate care poartă marca „Carpați" sau provin de la unități care au această denumire. Într-un stand special se găsesc produsele aparținînd Întreprinderii „Prodexport", protejate de marca „Carpați".

La deschiderea expoziției a coborît din înălțimi însăși Măria Sa Muntele Carpați. Am profitat de acest prilej și i-am solicitat un interviu.

— Ce-ați făcut Prea Înalte munte de sînteți atît de adorat de unii reprezentanți ai întreprinderilor comerciale și industriale?

— Nimic. Am stat neclintit la locul meu ca o stîncă de granit. Ca să fiu drept, meritul nu-i al meu, ci al acestor reprezentanți. Am coborît ca să-i felicit pentru lipsa de inspirație, fapt ce a făcut ca numele meu să se afle pretutindeni, să devină aproape magic. La simpla lui rostire, vînzătorii îți pun la îndemînă sute de produse.

Privind o lebădă foarte stilizată

DESENUL de mai jos (însoțit de întrebarea: **„Ce reprezintă?"**) a fost prezentat la un număr de 126 de persoane. Iată cîteva din răspunsurile primite:

— Imaginea unei piramide egiptene cu un sfinx pe ea;

— E o căpiță de fîn și beneficiarul ei — un cal;

— E un semn care stabilește probabil o regulă de circulație etc.

Iată acum și răspunsul oficial, semnat de conducerea Fabricii de confecții Brăila: e marca fabricii noastre (intabulată la Tribunalul popular al raionului Brăila, sub nr. 4346/1964) și reprezintă o lebădă foarte stilizată.

Acesta-i răspunsul oficial, certificat de autoritatea unui tribunal. Din păcate, nici acest caz nu-i unic. Sînt multe întreprinderi care au prezentat — și tribunalele au înregistrat — mărci de fabrică necorespunzătoare. Cauza acestui formalism? Dintre părerile exprimate de numeroși interlocutori notăm:

• Înregistrarea la tribunalele populare se transformă într-o formalitate în sensul negativ al cuvîntului. Legislația în vigoare nu prevede ca la aceste instanțe să fie specialiști care să-și dea seama dacă o marcă corespunde sau nu dispozițiilor normative interne și internaționale. Soluția: să se stabilească o singură instanță sau un organ central administrativ, care să înregistreze mărcile de fabrică și de comerț din întreaga țară. Lucrătorii de la această instituție vor trebui, înainte de înregistrarea mărcilor de fabrică, să efectueze cercetarea anteriorității legale și să le examineze sub aspectul respectării dispozițiilor normative în vigoare.

Ni s-au mai făcut și următoarele sesizări:

• La 9 iulie s-au împlinit 11 ani de la apariția H.C.M. nr. 1211 care prevedea că Ministerul Comerțului Interior, Camera de Comerț și Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții, în termen de 90 de zile de la data apariției acestei hotărîri, vor face propuneri pentru reglementarea și introducerea în practică a mărcilor de fabrică, atît în ce privește producția care se desface în țară, cît și aceea destinată exportului... Noua legislație pentru reglementarea mărcilor de fabrică n-a apărut încă.

• H.C.M. nr. 1211/1955 acordă dreptul de înregistrare a mărcilor de fabrică numai întreprinderilor care realizează produse de bună calitate. Nu se spune însă nimic despre criteriile de stabilire a calității. Și încă ceva: această prevedere este în contradicție cu legea din 1879 (în vigoare încă) care stabilește că orice întreprindere poate să înregistreze mărci de fabrică.

★

Din cele expuse reiese necesitatea elaborării și adoptării unei noi legislații care să facă rînduială în înregistrarea și utilizarea mărcilor de fabrică și de comerț și să contribuie la înlăturarea formalismului ce se constată în acest domeniu.

D. TĂRNĂUCEANU
D. ALEXANDRU

CONTRACTAREA PRODUSELOR METALO-CASNICE PENTRU ANUL 1967

RECENT, s-a perfectat metodologia de contractare a fondului de marfă pentru anul 1967 în sectorul metalo-chimice, mobilă și materiale de construcții destinat pieței.

Principii de bază

Potrivit metodologiei stabilite de M.C.I. (Direcția generală pentru comerțul de produse metalo-chimice, mobilă și materiale de construcție) cu organele centrale furnizoare, contractarea fondului de marfă, destinat pieței pentru anul 1967, se face în conformitate cu următoarele principii de bază :

● Ca regulă generală, contractele se încheie pe termen de un an, eliminîndu-se total contractele trimestriale și restrîngîndu-se produsele cu contractare semestrială la un număr limitat, cum ar fi unele articole din sectorul materialelor de construcții, instalații și încălzire (profile ușoare, oțel beton, tablă, sîrmă, aparate de încălzit, pietre polizor etc.), din sectorul chimice (chit pentru geamuri, hîrtie muște, cheag lichid etc.) din sectorul sport-turist (săniuțe și patine) etc. Pentru trei produse din sectorul cosmetice (vopsea pentru păr, roșu de buze și pudre) contractarea se face anual dar specificațiile sortimentale în adîncime se stabilesc semestrial (cu 60 zile înainte de semestrul II).

● Contractele de furnizare pentru fondul pieței, în acest sector, se vor încheia de către furnizorii și beneficiarii comerțului, anterior definitivării planului de stat pe anul 1967. Lucrările de contractare se vor termina la o dată utilă pentru ca rezultatele centralizate să ajute la îmbunătățirea indicatorilor de plan prin adaptarea acestora la nevoile reale ale fondului pieței.

● Pentru o gamă lărgită de produse. U.R.C.C. încheie contracte directe cu furnizorii. Astfel de produse sînt : profile ușoare oțel carbon, oțel beton, diverse sîrme și cuie, pluguri, greble, sape, fierăstraie. felinare, unele articole de sticlărie etc.. în total 113 articole. Prin contractarea directă a acestor produse, cu specific rural, se realizează o aprovizionare mai bună, evitîndu-se verigile intermediare.

● Încheierea contractelor se face, atît pe plan centralizat, cît și prin corespondență. Lista furnizorilor cu care contractele se încheie centralizat (respectiv pentru acele produse a căror determinare în adîncime necesită vizionarea lor sau pentru încheierea contractelor este nevoie de contactul direct dintre părți), se stabilește de organele centrale coordonatoare ale furnizorilor și beneficiarilor.

● Pentru o cît mai judicioasă stabilire a fondului de marfă necesar pieței și pentru scurtarea timpului necesar încheierii contractului prin întîlnirea centralizată între furnizori si beneficiari, metodologia de contractare prevede o etapă prealabilă în care organizațiile comerciale într-o strînsă colaborare, în baza unor indicații amănunțit transmise de Direcția generală pentru comerțul de produse metalo-chimice, mobilă și materiale de construcție, stabilesc necesarul pe sisteme și organizații comerciale, cu participarea activă a colectivului consultativ regional.

Etape, transmiterea comenzilor, centralizarea și protocolarea fondului de marfă

Între 28—31 iulie 1966, beneficiarii au transmis furnizorilor comenzile.

Între 5—15 august 1966, furnizorii vor centraliza comenzile după care le vor comunica forurilor tutelare.

Între 16—25 august 1966 M.C.I., CENTROCOOP vor analiza cu organele centrale producătoare posibilitățile de acoperire a sarcinilor de livrări și problemele de neacoperire pe anumite produse, încheindu-se în final protocoale.

Între 15 septembrie — 5 octombrie 1966 se vor încheia contractele de furnizare pentru fondul pieței între furnizori și beneficiari.

În baza volumului minim a fondului de marfă de contractat transmis de D.G.C.M.C. și după stabilirea necesarului de marfă, beneficiarii (I.R.C.M., U.R.C.C., I.D.M.S. și I.C.S. Bijuteria) transmit comenzile : — furnizorilor cunoscuți de la care se aprovizionează în mod obișnuit. — cu excepția grupelor de mărfuri : mobilă, materiale de construcții și produse metalurgice, la care stabilirea furnizorilor se face de către ministerele producătoare în colaborare cu D.G.C.M.C. În acest scop necesarele vor fi transmise acestei direcții generale.

În baza comenzilor primite furnizorii centralizează produsele cu specificațiile indicate, după care analizează posibilitățile de satisfacere a cererilor. Centralizatoarele de mărfuri pentru fondul pieței însoțite de note explicative vor fi remise :

— de către întreprinderile de subordonare republicană, organului central tutelar ;

— de către secțiunea de industrie locală, Comitetului de stat pentru îndrumarea și controlul organelor locale ale administrației de stat ;

— de către U.R.C.M. — U.C.E.C.O.M.

Situațiile privind acoperirea cu produse a cererilor prezentate de comerț industriei locale și cooperației meșteșugărești, vor fi transmise la D.G.C.M.C. de către I.R.C.M.

În baza centralizatoarelor primite, organele centrale furnizoare și M.C.I. — D.G.C.M.C. vor analiza posibilitățile de acoperire, stabilindu-se măsuri pentru realizarea unui fond de marfă cît mai corespunzător. Se vor încheia totodată protocoale, cu arătarea modului de acoperire a sarcinilor valorice de livrări, precum și a cantităților rămase neacoperite. Protocoalele vor fi transmise la C.S.P.

Pentru ușurarea operațiunilor de contractare s-a luat măsura elaborării unui proiect de contract tip, ce se va tipări centralizat și va fi pus la dispoziția furnizorilor la locul contractării.

Anexele se vor încheia în două exemplare, iar pentru livrările în tranzit, în trei exemplare, ultimul urmînd să fie remis subbeneficiarilor. La livrările în tranzit, alături de beneficiari, vor semna anexele și subbeneficiarii.

A. DETEȘAN

DETERMINAREA CARACTERULUI DE CONTRACT REGLEMENTAT OBLIGATORIU

ÎN practica rezolvării litigiilor precontractuale s-au ivit aspecte deosebite în legătură cu încheierea contractelor reglementate obligatoriu.

În cazul contractelor planificate, părțile sînt obligate să contracteze în condițiile actului administrativ de planificare, neputînd să discute în cadrul unui litigiu precontractual un element esențial al contractului (părți, cauză, obiect, termen — cînd acesta este prevăzut expres). Organul arbitral sesizat cu un asemenea litigiu obligă părțile la contractare cu respectarea prevederilor actului de planificare.

Acțiunea precontractuală pentru obligarea la încheierea unui contract reglementat este inadmisibilă în cazul în care o parte refuză încheierea contractului reglementat.

Contractul reglementat obligatoriu deși nu se încheie în baza unui act de planificare, încheierea lui este obligatorie.

Obligativitatea încheierii contractului decurge, nu din existența unei repartiții, ci din faptul că organizația beneficiară a unei prestații nu o poate obține decît de la un anumit furnizor, care are drept de exclusivitate asupra prestației.

Față de această situație, litigiile precontractuale în legătură cu aceste contracte se rezolvă ca și în cazul contractelor planificate ; organul arbitral poate obliga părțile să încheie contract, rezolvînd, de asemenea, divergențele ivite între furnizor și beneficiar.

Pentru ca un furnizor să fie obligat la contractare (în cazul în care nu există o sarcină de plan) trebuie ca organul arbitral să stabilească dacă contractul în discuție are caracterul de reglementat obligatoriu.

Pentru a stabili acest lucru nu este suficientă afirmația beneficiarului că furnizorul este unic producător al unui produs sau unic prestator al unui serviciu.

Într-un litigiu dintre I.I.S. „Flacăra roșie"-București, ca reclamantă-beneficiară și Fabrica „Azur"-Timișoara ,ca pîrîtă-furnizoare, prima a cerut obligarea secundei la contractarea unor uleiuri sulfonate, susținînd că este singurul producător al acestor uleiuri, contractul ce urmează a se încheia avînd caracterul de reglementat obligatoriu. Organul arbitral regional, sesizat, a respins acțiunea, considerînd că nu este vorba de un contract reglementat obligatoriu.

Confruntat, în exercitarea dreptului de control, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 1268 din 31 mai 1966, a stabilit, **ca fiind de principiu, că pentru ca un contract să aibă caracterul de reglementat obligatoriu este necesar ca dreptul de exclusivitate să rezulte dintr-o dispoziție legală, dată de organele competente.**

Ca atare, numai în cazul unui monopol, al unui drept exclusiv de a dispune de ceva sau de a efectua ceva, rezultînd din dispozițiile normative în vigoare, prestatoarea sau furnizoarea este obligată — la cererea beneficiarei — să încheie un contract care are caracter de reglementat obligatoriu.

Cînd există numai o exclusivitate de fapt, determinată de anumite împrejurări, nu se poate susține caracterul de reglementat obligatoriu al contractului. Faptul că o anumită întreprindere este la un moment dat unica producătoare a unor bunuri nu este de natură să o oblige la încheierea unui contract reglementat obligatoriu, în lipsa unei dispoziții legale care să prevadă că ea singură, cu exclusivitate, produce acele bunuri.

Rezultă, deci, că numai în cazul în care dreptul de exclusivitate este stabilit printr-o **dispoziție normativă,** Arbitrajul este îndreptățit să considere contractul care se încheie, reglementat obligatoriu, în caz contrar acesta fiind un contract reglementat obișnuit.

Elisabeta DUMITRACHE

NECESARUL DE PIESE DE SCHIMB PENTRU MAȘINI ȘI UTILAJE

FUNCȚIONAREA continuă și normală a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din producția curentă, presupune asigurarea la termen a întregului volum de piese de schimb, astfel încît să fie satisfăcute pe deplin nevoile economiei naționale.

Creînd condițiile necesare pentru realizarea acestor obiective, noua reglementare care a intrat în vigoare pe data de 25 iunie 1966 (H.C.M. nr. 1156/1966), stabilește sarcinile concrete ce revin ministerelor și celorlalte organe centrale ale administrației de stat, pentru coordonarea aprovizionării și desfacerii — din producția internă și din import — a pieselor de schimb necesare pentru repararea și întreținerea mașinilor, utilajelor și aparatelor, precum și a bunurilor de folosință îndelungată vîndute populației. Ministerele coordonatoare urmează a centraliza anual necesarul de piese de schimb, atît pentru întreprinderile din subordinea lor, cît și pentru celelalte ministere, organe centrale sau sfaturi populare, luînd măsurile corespunzătoare pentru asigurarea acestui necesar. Se precizează că în cazul încetării fabricației unor mașini sau bunuri de folosință îndelungată, produse în serie, întreprinderile producătoare sînt obligate să execute în continuare piesele de schimb necesare întreținerii și reparației acestora, pe o perioadă de timp — tehnic justificată — convenită cu coordonatorii și cu întreprinderile de comerț exterior exportatoare, perioadă ce nu va putea fi mai mică de cinci ani. La expirarea termenului convenit, aceleași organe vor stabili, de comun acord, volumul de piese de schimb necesar a se livra pentru crearea unui stoc, care să asigure funcționarea în continuare a mașinilor și bunurilor de folosință îndelungată, pînă la scoaterea lor din uz.

Sînt prevăzute măsuri importante privind ridicarea nivelului calitativ al pieselor de schimb și îmbunătățirea condițiilor de exploatare. Astfel, coordonatorii au sarcina de a organiza proiectarea pieselor de schimb în întreprinderile și institutele de proiectări din subordine, urmărindu-se tipizarea pieselor și subansamblelor — cu excepția celor pentru bunuri de folosință îndelungată coordonate de M.C.I. De asemenea, se preconizează lărgirea sortimentului și îmbunătățirea calității pieselor de schimb din cauciuc, azbest și mase plastice — mult solicitate de beneficiari. Întreprinderile producătoare de mașini și bunuri de folosință îndelungată au obligația de a întocmi cataloage de piese de schimb care să fie livrate o dată cu mașinile sau bunurile respective. Ministerele coordonatoare, în colaborare cu organizațiile socialiste beneficiare și furnizoare, urmează a elabora nomenclatoare de piese de schimb, care vor fi îmbunătățite anual.

Reglementînd detaliat metodologia de aprovizionare și desfacere în această materie, noile dispoziții normative stabilesc obligația coordonatorilor de a transmite ministerelor producătoare, pînă la data de 15 aprilie a fiecărui an, pentru anul următor, necesarul de piese de schimb din producția internă, și pînă la 15 mai — necesarul de colaborări pentru fabricarea pieselor de schimb, ministerele furnizoare urmînd a emite — pînă cel tîrziu la 1 noiembrie — repartițiile pentru anul următor.

Piesele necesare reparării și întreținerii bunurilor de folosință îndelungată din producția internă se vor livra de către întreprinderile furnizoare ale acestor bunuri. Contractarea pieselor respective urmează a se face concomitent cu contractarea bunurilor cărora le sînt destinate.

O atenție deosebită se acordă asigurării necesarului de piese de schimb pentru mașinile exportate, piese ce se vor livra de către întreprinderile furnizoare ale acelor mașini, cu precizarea că ele vor livra, atît piesele de schimb din producția proprie, cît și cele fabricate de alte întreprinderi sau procurate din import.

În același sens statuează, de altfel, și convenția anuală M.C.E.—M.I.C.M. (definitivată prin Hotărîrea nr. 2107/1966 a Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri) și care prevede că livrările pentru export trebuie să fie complete, incluzînd toate accesoriile necesare punerii în funcțiune. Livrarea de utilaje fără piesele de rezervă contractate a se livra o dată cu utilajul dă drept întreprinderii beneficiare de a refuza plata întregului utilaj. Uzinele furnizoare au obligația de a întocmi și pune la dispoziția întreprinderilor de comerț exterior normative de piese de schimb necesare pentru produsele ce se exportă, atît pe perioada de garanție, cît și pentru asigurarea întreținerii în bune condițiuni, pe perioada de funcționare, indicată de beneficiar.

H. FAIBIȘ

FIȘIER TEMATIC

CONTRACTUL REGLEMENTAT

I. DISPOZIȚII NORMATIVE ȘI PRACTICĂ ARBITRALĂ

● *Reglementare :* Condițiile fundamentale pe ramuri industriale, pentru încheierea contractelor economice dintre organizațiile socialiste.

● *Încheiere :* Instrucțiunea P.A.S. nr. 3 din 4 februarie 1957 — încheierea contractelor economice pe anul 1957; instrucțiunea P.A.S. nr. 21 din 11 aprilie 1957 — îndrumări pentru încheierea contractelor ; Decizia P.A.S. nr. 551/1957, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 4/1957, pag. 42; Decizia P.A.S. nr. 397/1964, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2/1964, pag. 75; Hotărîrea Arbitrajului Capitalei nr. 2458/1956, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 5/1956 pag. 54.

● *Divergențe :* Instrucțiunea P.A.S. nr. 1459 din 26 ianuarie 1954 — Divergențe. Contracte planificate. Contracte reglementate; Decizia P.A.S. nr. 585/1964, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 3/1964, pag. 79; Decizia P.A.S. nr. 2151/1963: Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 5/1963, pag. 77.

● *Executare :* Instrucțiunea nr. 2353 din 25 martie 1953— Contracte planificate și contracte reglementate. Consecințele neexecutării lor în cursul anului de plan; Decizia P.A.S. nr. 1719/1958, Rev. „Arbitrajul de Stat", nr. 1/1959, pag. 49 ; Decizia P.A.S. nr. 1410/1957, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2/1958, pag. 43; Decizia P.A.S. nr. 1571/1957; Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 1/1958, pag. 51 ; Hotărîrea Arbitrajului de Stat C.M. nr. 64. Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 4/1958, pag. 57.

● *Renunțare la produse—reziliere :* Decizia P.A.S. nr. 3184/1962, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 3/1963, pag. 70 ; Decizia P.A.S. nr. 3519/1961. Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 6/1961, pag. 54; Hotărîrea Arbitrajului de Stat Reg. Argeș, nr. 461/1958, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 1/1959, pag. 61.

● *Penalități :* Decizia P.A.S nr. 2399/1958 Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 1/1959, pag. 49: Hotărîrea Arbitrajului M.I.A.. nr. 1719/1960, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2/1961, pag. 75.

● *Deosebirea între contractul reglementat și contractul reglementat obligatoriu:* Decizia P.A.S. nr. 1268/1966; Hotărîrea Arbitrajului de Stat C.M. nr. 1646/1957, Rev. „Arbitrajul de Stat", nr. 4/1958, pag. 47.

II. LITERATURĂ DE SPECIALITATE

● *Traian Ionașcu și Eugen A. Barasch :* Teoria și practica litigiilor precontractuale, Editura Academiei; Teoria generală a contractelor economice, Editura Academiei.

● *Gh. M. Tigăeru și D. C. Marinescu :* Raporturile contractuale de furnizare a produselor, Editura Științifică.

● *I. Constantinescu:* Despre contractele reglementate, Rev. „Arbitrajul de Stat" nr. 2/1957, pag. 15.

● *V. Popescu :* Aspecte din practica arbitrală privind contractele reglementate, Rev. „Arbitrajul de Stat", nr. 2/1962, pag. 21.

INDUSTRIA noastră minieră a cunoscut an de an o puternică dezvoltare. Pe baza investițiilor alocate de stat, au fost deschise mine noi, moderne, iar cele existente au fost dezvoltate și înzestrate cu mașini și utilaje de înaltă productivitate. Folosind din plin aceste condiții, minerii pun la dispoziția economiei naționale tot mai multe bogății ale subsolului. De „Ziua minerului", ei raportează că **în primul semestru al anului 1966, au extras peste plan 176 000 tone de cărbune, 33 588 tone minereu de fier etc.; planul producției globale și marfă a fost îndeplinit în proporție de 102,8 la sută și respectiv 102,7 la sută, cel al productivității muncii în proporție de 102,9 la sută iar prin reducerea prețului de cost ei au economisit peste plan circa 31.000.000 lei.**

In perioada 1966–1970, producția de cărbune va ajunge la circa 22.000.000 tone, față de 12.060.000 cît reprezenta la finele anului 1965, fondurile de investiții vor spori la 14 miliarde, dublu față de perioada 1960–1965; vor fi deschise mine noi, paralel cu modernizarea și extinderea celor existente.

Concomitent cu crearea de condiții pentru sporirea producției, statul nostru alocă fonduri însemnate pentru construcția de locuințe în centrele miniere, pentru noi edificii social-culturale

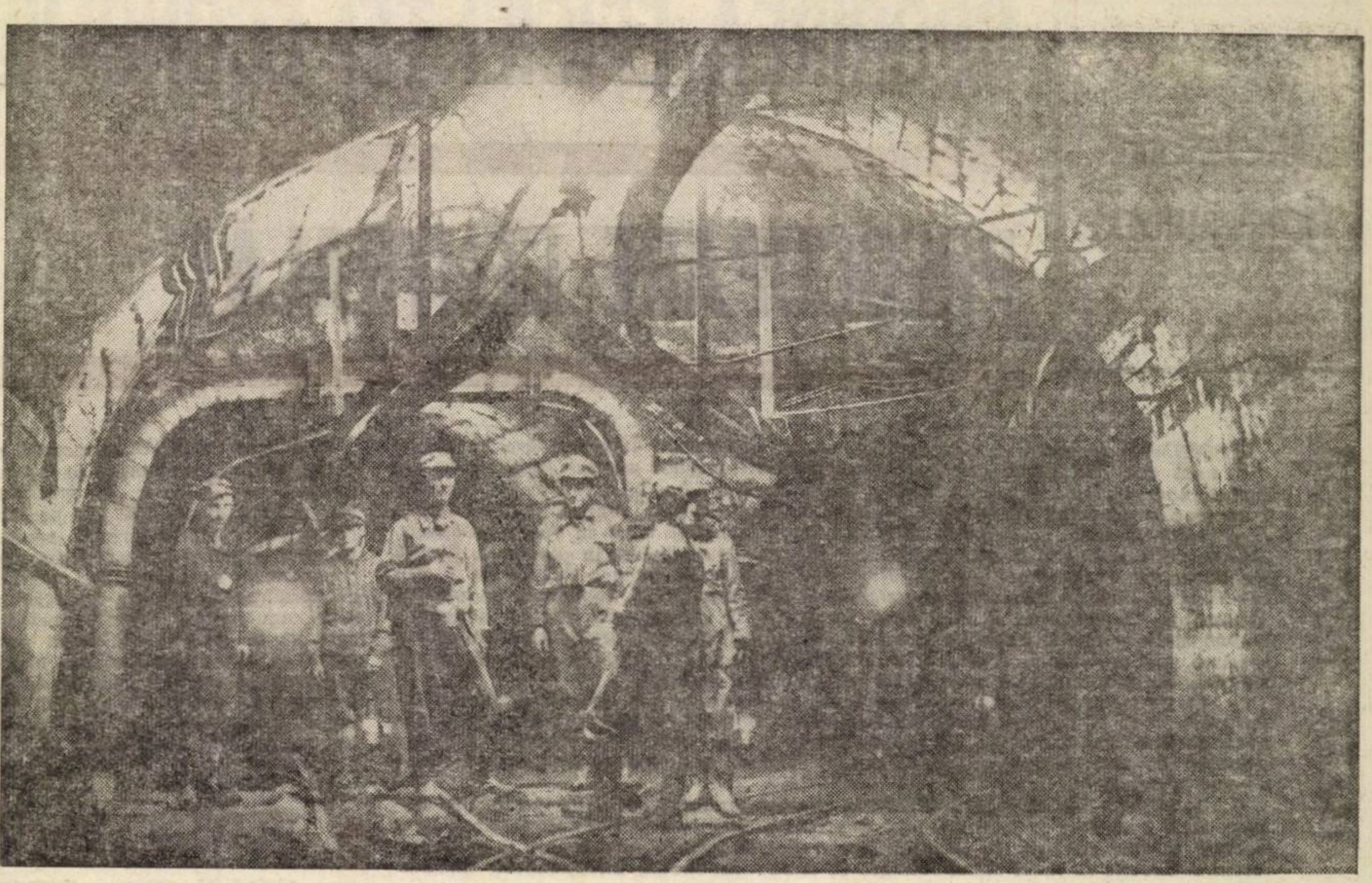

PUNCTE DE VEDERE

PLANIFICAREA ŞI URMĂRIREA STRUCTURII FORŢEI DE MUNCĂ

O JUSTĂ structurare a forței de muncă prezintă o deosebită importanță în planificarea activității întreprinderilor și ramurilor economiei naționale.

Prin aceasta nu trebuie să se înțeleagă însă că în planul de stat trebuie să se prevadă indicatori de detaliu privind structura forței de muncă. O asemenea practică, care a existat cu ani în urmă în metodologia noastră de planificare, s-a dovedit necorespunzătoare întrucît a diminuat caracterul mobilizator al planului, i-a imprimat o oarecare rigiditate, slăbind în același timp inițiativa conducerii întreprinderilor. În prezent, prin planul de muncă și salarii nu se aprobă decît totalul personalului și totalul muncitorilor. Firește că, față de trecut, o asemenea metodologie reprezintă un pas înainte.

La recenta consfătuire a lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea de a acorda toată atenția propunerilor făcute cu privire la modul de planificare a fondului de salarii, astfel încît să se lase mai multă inițiativă conducerii întreprinderii în cadrul unui anumit fond de salarii.

● Numai doi indicatori de plan: productivitatea muncii și fondul de salarii

CONSIDER că s-ar putea renunța complet la planificarea numărului total al personalului, întrucît acesta rezultă din raportarea producției globale la nivelul planificat al productivității muncii. De asemenea, s-ar putea renunța la planificarea numărului muncitorilor, întrucît fiecare întreprindere este interesată să realizeze productivitatea planificată și, deci, să nu-și încarce schema decît cu atîți muncitori cîți sînt necesari desfășurării normale a procesului de producție.

Reținerea ca indicatori de plan a productivității muncii și fondului de salarii ar oferi întreprinderilor condiții pentru o mai largă inițiativă în ce privește perfecționarea organizării interne a muncii, folosirea mai judicioasă a cadrelor și îmbunătățirea cointeresării materiale a acestora. Eventuala tendință ce s-ar putea manifesta la unele întreprinderi de a se stabili salarii disproporționate față de alte întreprinderi poate fi prevenită prin utilizarea mai judicioasă a instrumentelor sistemului de salarizare (nomenclatoare de funcțiuni, indicatoare de pregătire și de stagiu, rețele tarifare, indicatoare tarifare de calificare), precum și a normelor privind promovarea cadrelor.

Dintre cei doi indicatori de muncă și salarii care ar rămîne, sarcina privind creșterea productivității muncii ar avea un caracter minimal, iar fondul de salarii ar avea un caracter maximal.

Prin restrîngerea planului de muncă și salarii la acești doi indicatori, nu s-ar diminua importanța indicatorilor de detaliu care se folosesc și în prezent la urmărirea îndeplinirii planului și la efectuarea calculelor de plan, de exemplu: structura personalului pe categorii de personal (total personal, muncitori, ingineri și tehnicieni, personal de specialitate, funcționari, personal de îngrijire, personal de pază și pompieri), salariul mediu total, salariul mediu tarifar, premiile etc.

● Urmărirea prin statistică a structurii forței de muncă poate fi îmbunătățită

NE vom opri în mod special asupra structurii forței de muncă urmărită prin statistică pentru necesitățile cunoașterii realizărilor pe baza cărora se elaborează planul pe perioada următoare.

Se pune întrebarea: această structură a forței de muncă corespunde cerințelor planificării reproducției forței de muncă calificate?

La această întrebare nu se poate răspunde decît negativ, din următoarele motive:

● nu ține seama de transformarea conținutului noțiunii de „muncitor" sub influența tehnicii noi;

● are la bază numai criteriul funcției.

O consecință foarte importantă a introducerii tehnicii noi este transformarea conținutului noțiunii de „muncitor".

În condițiile utilizării unei tehnici mai vechi sau rudimentare, noțiunea de muncitor este legată de un nivel elementar de cultură generală și profesională. Tehnica noua, prin complexitatea ei, pune probleme care nu pot fi rezolvate de muncitorul cu pregătire elementară; ea necesită studii medii, iar în unele cazuri studii superioare. Iată un exemplu: la Întreprinderea de plăci aglomerate din lemn-Brăila, unde procesul de producție se desfășoară automat, la pupitrele de comandă sînt folosiți numai absolvenți ai școlilor medii tehnice electrotehnice, care sînt încadrați ca muncitori specialiști. La fel se prezintă situația tehnicienilor de la tablourile de comandă și de distribuție din centralele electrice. Au apărut cazuri, al căror număr crește o dată cu dezvoltarea tehnicii, în care este necesar ca, pe anumite locuri de muncă, să acționeze direct asupra obiectelor muncii cadre cu pregătire superioară tehnică.

Prin aplicarea, în continuare, a actualei metodologii, în viitor, în fabricile automate ar putea să apară fenomenul micșorării numărului de muncitori, în raport cu celelalte categorii de personal. În fond însă, este vorba de faptul că tot mai mulți ingineri și tehnicieni devin practic cadre care acționează direct asupra obiectelor muncii. **Prin urmare, noțiunea de muncitor nu este caracterizată printr-un nivel elementar de cultură generală și profesională, ci de faptul că se acționează direct asupra obiectelor muncii.**

Unicul criteriu, acela al „funcției", folosit pentru stabilirea structurii forței de muncă, nu ne dă posibilitatea să efectuăm analiza și să planificăm just nici structura personalului și nici pregătirea cadrelor necesare în viitor. De exemplu, o întreprindere în care sînt încadrați ingineri în număr mare în servicii nelegate direct de probleme tehnice pentru care sînt pregătiți, poate fi apreciată, în urma analizei datelor statistice privind structura personalului, ca o întreprindere cu nivel tehnic ridicat; în realitate, ea este o întreprindere în care forța de muncă nu este judicios folosită. Astfel de cazuri influențează negativ și calculul necesarului de cadre, majorînd sau micșorînd în mod artificial anumite necesități de cadre în perspectivă.

● Concomitent două criterii: funcția și nivelul de pregătire

PLANIFICAREA curentă a forței de muncă, cît și a necesităților de cadre în perspectivă ar avea de cîștigat dacă pe lîngă criteriul „funcției" s-ar mai alătura unul, acela **„al pregătirii", adoptîndu-se un dublu criteriu: locul de muncă (funcția) și nivelul de pregătire** care ar ține seama și de transformarea conținutului noțiunii de muncitor sub influența tehnicii noi.

Prin aplicarea acestui dublu criteriu, structura personalului s-ar prezenta astfel:

A. **Personal în secțiile de producție**

Muncitori

din care: muncitori calificați

— cu pregătire profesională elementară

— cu pregătire medie tehnică

— cu pregătire superioară tehnică

Maiștri

din care: cu pregătire superioară tehnică

Tehnicieni cu sarcini de conducere

din care: cu pregătire superioară tehnică

Ingineri cu sarcini de conducere.

B. **Personal tehnic și economic de specialitate în serviciile funcționale**

Ingineri

Cadre cu pregătire economică superioară

Alte cadre de specialitate cu pregătire superioară

Tehnicieni

Cadre cu pregătire economică medie

Alte cadre de specialitate cu pregătire medie

C. **Personal administrativ-gospodăresc**

Funcționari

din care: cu pregătire elementară; cu pregătire medie

Personal de îngrijire

Personal de pază și pompieri.

O asemenea structură a personalului ar putea ajuta în munca de proporționare a diferitelor categorii de cadre necesare întreprinderilor, ar contribui la planificarea mai judicioasă a modului de folosire a forței de muncă, precum și a pregătirii cadrelor în perspectivă.

Petre I. BURLOIU
director adjunct în Comitetul de Stat al Planificării

ÎN FIECARE ÎNTREPRINDERE

SPORIREA EFICIENȚEI ECONOMICE — PREOCUPARE CENTRALĂ!

LA MASA ROTUNDĂ

SPORIREA continuă a eficienței economice în fiecare întreprindere constituie unul din obiectivele esențiale ale înfăptuirii marilor sarcini stabilite în actualul plan cincinal. Folosirea largă a căilor care conduc la valorificarea maximă a rezervelor existente de creștere continuă a productivității muncii și de reducere a prețului de cost, va asigura obținerea unor beneficii mari la toate produsele. **„Fiecare întreprindere, fiecare lucrător cu funcție de conducere în economie, fiecare om al muncii** *— a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966 —* **trebuie să se străduiască din răsputeri să contribuie la sporirea veniturilor, la creșterea acumulărilor socialiste, la dezvoltarea avuției naționale. Numai astfel vom reuși să sporim an de an venitul național, creînd condiții pentru sporirea, atît a fondului consacrat acumulărilor, cît și a fondului de consum menit ridicării continue a nivelului de viață al oamenilor muncii".**

În perioada 1966—1970 se prevede ca două treimi din sporul producției industriale să se obțină pe seama creșterii productivității muncii. Totodată, economisirea cheltuielilor materiale, pe seama căreia se va obține aproximativ 60% din volumul de economii prevăzut, reprezintă factorul principal al reducerii prețului de cost în industrie.

Urmărind îndeaproape înfăptuirea acestei sarcini trasate de partid, în dorința de a contribui la generalizarea experienței înaintate și înlăturarea unor neajunsuri ce mai persistă în întreprinderi, redacția „Vieții economice" a organizat recent o discuție în jurul mesei rotunde pe tema : **„În fiecare întreprindere, sporirea eficienței economice — preocupare centrală !"** *Au luat parte reprezentanți ai unor întreprinderi din București — directori, ingineri, economiști, contabili, precum și specialiști din partea unor filiale ale Băncii Naționale.*

În primele 6 luni ale anului
TOȚI INDICATORII DE PLAN ÎNDEPLINIȚI

PREGĂTIND din timp condițiile de realizare a planului pe 1966, majoritatea întreprinderilor din Capitală au reușit la capătul primelor șase luni din acest an, să îndeplinească integral, iar la unii indicatori chiar să supraîndeplinească sarcinile de plan. Aceasta le-a permis să livreze beneficiarilor la termen comenzile, să încaseze lună de lună sumele cuvenite pentru produsele vîndute. Reținem din rîndul acestor întreprinderi doar cîteva, realizările lor fiind concludente :

	INDICATORII (%)						
	Producția globală	Prod. marfă vîndută și încasată	Productivit. muncii	Preț de cost	Sortimente	Beneficiul	Economii peste plan (lei)
Uzina Electronica	100,4	102,2	100,4	100,2	100	105,2	2 200 000
Uzina de pompe	103,2	100,2	102,9	144,4	102,0	117,2	1 153 000
Fabrica de confecții și tricotaje	101,5	101,5	101,02	116,0	101,1	100,9	6 007 000
Fabrica de încălțăminte „Carmen"	101,7	101,3	101,9	101,0	103,48	102	265 000
Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia"	102,6	101,6	102,3	100,0	101,0	100	—

La întrebarea, **care au fost principalele măsuri care au condus la succesele dobîndite,** cei mai mulți participanți la „masa rotundă" au dat răspunsuri asemănătoare : organizarea temeinică a producției, înfăptuirea la termen a măsurilor tehnico-organizatorice, promovarea unor tehnologii moderne, ridicarea calificării cadrelor etc. Cum era și firesc, discuțiile au prilejuit un larg schimb de experiență, pe linia valorificării rezervelor interne, a ridicării gradului de gospodărire a întreprinderilor. Din acestea spicuim cîteva :

● **Constantin PĂSAT,** economist, Uzinele „Electronica" : — „Planul pe 1966, fiind cunoscut din timp, au fost luate măsuri de către conducerea uzinei ca el să fie defalcat pe secții și locuri de muncă, asigurîndu-se totodată condițiile materiale de înfăptuire a lui.

Noile tipuri de radio și televizoare prevăzute a fi fabricate în serie în acest an (Mamaia, Național, Dacia, Nordic etc.) au fost asimilate din vreme, astfel că, procesul de producție s-a desfășurat fără întreruperi, fiecare produs fiind realizat la parametrii ridicați.

Asigurîndu-se o aprovizionare mult îmbunătățită față de trecut, creîndu-se decalaj de 20—30 zile între sectoarele care se condiționează reciproc, s-a ajuns ca producția să se realizeze ritmic".

● **Vasile TEIȘAN,** șef-contabil, Uzina de pompe : — „Uzina noastră produce o gamă largă de pompe pentru agricultură, construcții și industrie. Faptul că, în prezent, acestea se proiectează în grupe de familii permite să se utilizeze, la fabricația lor, repere comune. Astfel, **în loc de aproape 50 000 repere cît ar trebui să se realizeze** pentru diversele tipuri de pompe, folosim prin tipizare doar 10 000. De asemenea, **prin aplicarea tehnologiei de grup la prelucrarea diferitelor piese și repere productivitatea muncii a sporit cu 20—35%.**

În 1966, unele sectoare de fabricație — ținînd seama de sporurile de producție prevăzute în plan — nu asigurau capacitatea necesară. De aici, a necesitat măsura de a trece la modernizarea acestora, fără a face apel la fonduri de investiții. Astfel, **turnătoria noastră proiectată pentru o capacitate de 1 500 tone de piese turnate, prin modernizările efectuate** (s-au montat diferite instalații și conveiere) **permite să se toarne anual 3 600 tone.** Totodată brigăzile de modernizări, au reușit, prin adaptarea de dispozitive la mașinile-unelte, să asigure reducerea aproape la jumătate a timpului de execuție la un număr important de repere".

ÎN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

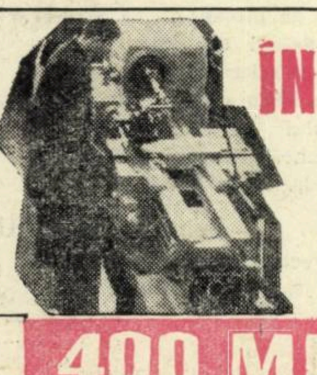

ÎN 1970

UN SINGUR PROCENT ÎN PLUS DE REDUCERE A PREȚULUI DE COST VA ÎNSEMNA O ECONOMIE DE

400 MILIOANE LEI

● **Eduard COLGIU,** economist, șeful serviciului prețuri la Fabrica de confecții și tricotaje : — „Întrucît la specificul producției noastre circa 85% din prețul de cost o reprezintă materia primă, preocuparea întregului colectiv a fost aceea de a reduce consumurile specifice, în condițiile ridicării continue a calității confecțiilor. În acest sens, am aplicat diferite metode de croit care să ne permită folosirea aproape integrală a lățimii țesăturilor. Astfel, **prin încadrarea la croit a mai multor grosimi de țesături pe același șpan, s-a realizat economii între 0,28—0,39 m.l. pe bucată.** De asemenea, **prin încadrarea la croit a două modele pe șpan la unele rochii, s-au realizat economii de țesătură între 0,5—0,10 m.l. pe bucată.**

Concomitent cu reducerea consumurilor specifice, specialiștii din fabrica noastră și-au îndreptat atenția spre introducerea tehnicii noi și a mecanizării diferitelor operații de producție — mecanizarea operației de aplicat bentițe la articolele de lenjerie de tricot, a montării pernițelor la sacouri, a operației de prins piepții pe pînză etc.".

● **Ioan BÎRCHI,** contabil-șef, Fabrica de încălțăminte „Carmen" : — „Satisfacerea cerințelor mereu sporite de încălțăminte pentru copii, a ridicat în fața colectivului nostru o serie de probleme : folosirea mai deplină a capacităților de producție existente, realizarea de modele noi, ușoare și frumoase.

Studiile efectuate au condus la organizarea mai bună a producției, astfel că, **în semestrul I. a.c. cu aceleași capacități de producție, am reușit să realizăm sarcina mult sporită față de 1965 și să fabricăm totodată în plus 15 000 perechi de încățăminte.** De asemenea, numeroasele modele noi puse în fabricație, care se bucură de aprecierea cumpărătorilor, au permis reducerea consumului specific, cît și a manoperei. La volumul total de producție, am reușit pe această cale să realizăm însemnate economii de materii prime și bănești. De asemenea, întreprinderea noastră și-a respectat în întregime și la termen obligațiile contractuale, eliminînd astfel complet penalizările".

GLOBAL DA, — LA SORTIMENTE, PREȚ DE COST ȘI BENEFICII...

ÎN unele întreprinderi, concentrarea atenției spre îndeplinirea sarcinilor de plan a fost făcută doar pe jumătate. Măsurile și acțiunile întreprinse au avut, în principal, drept scop realizarea cantitativă a prevederilor de plan. Așa se explică că în timp ce la producția globală și marfă planul a fost îndeplinit, la sortimente, preț de cost sau beneficiu prevederile n-au fost atinse. Iată o ilustrare a acestei situații în cîteva întreprinderi :

	INDICATORII *) (%)						
	Producția globală	Prod. marfă vîndută și încasată	Productivitatea muncii	Prețul de cost	Sortimentele	Beneficiul	Economii peste plan (lei)
Într. de confecții metalice și aparataje	—	92,3	—	—	—	89	—
Uzinele „23 August"	—	—	—	—	99,4	56	—
Uzina „Semănătoarea"	98,4	—	99,3	—	—	—	—
Întreprinderea „Energoconstrucția"	98	—	—	—	83,3	—	—

*) În tabel au fost evidențiați numai indicatorii de plan nerealizați în primul semestru 1966

Procentele nu au darul totdeauna să ilustreze, în suficientă măsură, proporția unor nerealizări. Ce înseamnă de fapt, că Uzinele „23 August" sau Întreprinderea de confecții metalice și aparataje — și-au realizat indicatorul de beneficiu numai în proporție de 56 și respectiv 89% ? Pentru prima întreprindere — nerealizarea însumează peste 21 milioane lei, iar pentru cea de-a doua circa 1,5 milioane. De asemenea, la Întreprinderea „Energoconstrucția" — așa după cum se desprinde din tabel — nerealizarea indicatorilor de bază, ilustrează rămînerea în urmă în ce privește construcția sau punerea la termen în funcțiune a unor importante obiective.

Desigur, nerealizările acestor întreprinderi au consecințe negative nu numai în activitatea proprie, ci și asupra economiei naționale. Aceasta, pe de o parte, micșorează acumulările bănești intrate la buget și conduce la neasigurarea la timp a fondurilor pentru finanțarea unor investiții.

Să urmărim cîteva din cauzele care au determinat ca întreprinderile amintite în tabel, să nu-și realizeze unii indicatori de plan.

Cînd planul nu este nominalizat la timp

„Întreprinderea noastră, care aparține Ministerului Industriei Construcțiilor — a spus **G. POPOVICI,** șef contabil la I.C.M.A. — are sarcina de a produce aparataje de ventilație și încălzire, precum și diferite utilaje pentru construcții de locuințe, magazine comerciale, restaurante etc. Adesea, **beneficiarii noștri, întreprinderile de construcții, întîrzie să-și precizeze comenzile, atît cantitativ cît și ca sortimente, fapt ce are repercusiuni negative în nominalizarea planului și în asigurarea unei aprovizionări corespunzătoare.** Pe de altă parte, faptul că nu avem baze de la care să ne aprovizionăm operativ cu unele materiale necesare desfășurării procesului de producție, ne obligă să ne adresăm direct întreprinderilor furnizoare. În acest caz, pînă la primirea repartiției și acceptarea comenzii trec de obicei luni. Am să dau în acest sens un exemplu : **pentru realizarea planului pe trimestrul III a.c. am primit din partea direcției coordonatoare a ministerului nostru o repartiție de 235 tone de tablă neagră la Combinatul siderurgic-Galați. Deși repartiția a fost dată pentru trimestrul III, Combinatul ne-a fixat termen de livrare pentru întreaga cantitate abia la 30 septembrie a.c. Mai poate fi organizată în această situație producția pentru a asigura îndeplinirea planului la producția-marfă în trimestrul respectiv ?**

Lanțul lipsurilor, așa-zise obiective, are verigi nu numai în afară, ci și în propria noastră activitate. N-ai materiale, nu-ți poți organiza munca ; n-ai planul definitivat din timp pe sortimente, nu te poți aproviziona cu materialele de care ai nevoie etc. Ne-am gîndit că ar fi bine să avem în stoc unele materiale pentru producția ce se presupune că o vom avea în perspectivă. Dar iată că am ajuns în prezent să plătim — pentru aceste stocuri — sume importante drept penalizări".

Este mobilizator indicatorul cheltuielilor la 1000 lei pentru producția complexă ?

„Simpla comparare a realizărilor din semestrul I a.c. cu nivelul planificat — a relevat **Daniel STOICESCU,** șef adjunct al serviciului plan-prețuri, Uzinele „23 August" — conduce la concluzia că sarcina de beneficiu nu a fost îndeplinită datorită unor cauze care se cer mai temeinic analizate. Faptul că la toți ceilalți indicatori de plan (cu excepția sortimentelor) uzina a obținut realizări, ne-a pus în situația de a adînci studiul asupra modului în care îndeplinim indicatorul de cheltuieli la 1 000 lei producție-marfă. **Din analiza datelor reiese că pe semestrul I, față de prevederi, s-a cheltuit la fiecare 1 000 lei un plus de 60,5 lei.** Prin ce se explică această depășire ?

a) modificarea prețului de cost pe unitate de produs a avut o influență favorabilă cu — 3,2 lei ;

b) stabilirea de către Direcția plan-financiar, prețuri din ministerul nostru a unui preț superior nivelului realizat și avizat de uzină la butoiul pentru cisternă de 30 m^3 a avut o influență nefavorabilă cu + 8,4 lei ;

c) nominalizarea în cursul anului a pozițiilor de plan la producția complexă a influențat nefavorabil cu + 55,3 lei.

Concluzia care se desprinde din datele prezentate este că factorul determinant în nerealizarea indicatorului „ratei rentabilității" îl constituie planificarea necorespunzătoare a pozițiilor de plan la produsele complexe ce se nominalizează în cursul anului de plan, concomitent cu stabilirea prețului de cost și de vînzare individual al acestora.

Este bine cunoscut că prețurile de vînzare se stabilesc prin corelare cu produsele similare, că produsele ce se execută pentru prima dată, mai cu seamă cele destinate investițiilor, nu conțin și nici nu trebuie să conțină rentabilități exagerate. Cu toate aceste adevăruri demonstrate, în discuțiile purtate

la Direcția plan financiar-prețuri din minister, a rezultat încadrarea într-o cifră total nefundamentată.

Pentru a se ajunge la o justă soluționare a problemei socot necesar ca pe viitor, să se aibă în vedere următoarele propuneri:

- **determinarea beneficiului prin intermediul indicatorului cheltuieli la 1 000 de lei să fie făcută corespunzător, realist. Acesta să fie stabilit separat pentru producția-marfă comparabilă și separat pentru cea complexă necomparabilă;**
- **forul tutelar să țină seama de influența sortimentului în cazul pozițiilor complexe nenominalizate și să nu planifice rentabilități mai mari decît cele rezultate din corelare;**
- **să se înființeze în uzinele mari servicii de prețuri care să aibă sarcina de a coordona activitatea pe linia valorificării rezervelor existente".**

Intîrzieri în asimilare-producție neritmică

„Nu s-ar putea spune că eforturile depuse de colectivul uzinei noastre — a subliniat **Vasile TURCULESCU**, șef contabil, Uzinele „Semănătoarea" — nu s-ar fi soldat în primul semestru al anului cu unele rezultate pozitive. S-a reușit, de pildă, ca toate comenzile pentru agricultură să fie livrate în termen, mașinile fabricate avînd caracteristici tehnico-funcționale mult îmbunătățite față de trecut.

Dar, la doi indicatori de plan — producția globală și productivitatea muncii — realizările nu s-au situat la înălțime. Între cauzele care au generat această situație se află: întîrzierile în asimilarea unor produse și neritmicitatea producției.

La prima problemă, menționez că vina o poartă în cea mai mare măsură specialiștii uzinei, întrucît ei nu au luat măsuri ca prevederile planului tehnic să fie uniform îndeplinite în tot cursul anului trecut. Ponderea cea mai mare a asimilărilor s-a concentrat în trimestrul IV. Acest fapt a îngreunat pregătirea fabricației pentru producția de serie din primul trimestru al anului 1966, cît și obișnuirea muncitorilor cu procesul de producție necesitat de realizarea noilor produse.

Neritmicitatea producției, o altă cauză care a influențat negativ nivelul de realizare a productivității muncii, are la bază insuficienta organizare a producției, întîrzieri în aprovizionarea cu unele materiale, neîndeplinirea normelor de muncă de către o parte din lucrătorii recent calificați".

Corelare între pregătire, avizare și execuție

„Unitatea noastră — a spus ing. **Gh. VENIAMIN** șeful serviciului tehnic de la Întreprinderea „Energoconstrucția" — are o mare rază de activitate: grupele de șantiere lucrează aproape peste tot în țară unde se fac centrale electrice sau se execută lucrări de electrificare.

În primele șase luni ale anului, întreprinderea noastră nu și-a realizat prevederile, atît la producția globală, pe etape de lucrări, cît și la prețul de cost. Cauza principală a neîndeplinirii planului la toți indicatorii rezidă, după părerea noastră, în metodologia de realizare a investițiilor. După actualul sistem, de la data cînd se aprobă o investiție și pînă cînd se deschide șantierul, trece o perioadă care reprezintă uneori 50—60% din timpul total de realizare a obiectivului. Acest timp se pierde prin elaborarea studiului tehnico-economic, a discuțiilor ce se poartă pentru stabilirea amplasamentului, obținerea utilajului, a proiectului de ansamblu și de execuție etc. În felul acesta se ajunge la o serioasă întîrziere care trebuie recuperată ulterior, atît de proiectant, dar mai ales de constructor.

Avînd un timp scurt la dispoziție, proiectantul furnizează constructorului documentații incomplete sau cu omisiuni serioase, care produc întreruperi în lucru și deficiențe în finalizarea obiectivelor. Se înțelege că asemenea situații, au o influență negativă asupra organizării șantierelor și promovării metodelor noi în construcții. Se încep uneori lucrările fără ca șantierul să fie bine organizat, iar utilitățile (alimentarea cu apă, gaz și celelalte), care s-ar putea face în mod definitiv, se execută sub formă de provizorat, reprezentînd cheltuieli care ating pînă la 7—8% din valoarea construcțiilor.

Avem însă și obiective unde, deși prețul de cost se depășește, pe ansamblul economiei naționale se cîștigă. Astfel, **la construcția Centralei electrice București-Sud prețul de cost planificat a fost depășit, dar prin punerea în funcțiune a primului grup energetic cu cîteva luni mai devreme — datorită aplicării unor metode avansate de construcții-montaj — economia națională a primit în plus o cantitate de energie electrică, care recuperează cheltuielile suplimentare făcute de constructori.** La specificul nostru, nu de puține ori, pot fi întîlnite asemenea situații.

În lumina celor arătate, **socot că este necesar să se schimbe actuala metodologie de realizare a investițiilor și, mai ales, forma și termenele de avizare a proiectelor".**

Pe drept cuvînt, mulți din participanții la masa rotundă au apreciat că sînt cu totul insuficiente acțiunile ce se întreprind pentru pregătirea în unele întreprinderi a unor cadre cu un înalt nivel de calificare și că aceasta nu ține pasul cu dotarea tehnică, cu tehnologiile moderne ce se impun a fi aplicate. Lărgirea acțiunilor în această direcție va spori posibilitățile fiecărei întreprinderi de a valorifica mai deplin condițiile tehnico-materiale de care dispun.

„Se întîmplă — spunea tovarășul **Constantin RĂDULESCU,** contabil șef la C.I.L.-Pipera — că dispunînd de toate condițiile materiale, să nu poți folosi pe deplin capacitățile de producție și astfel indicatorii de eficiență ai planului să nu fie realizați la un nivel corespunzător. La unitatea noastră, în ultimii ani, capacitățile de producție ale fabricii de binale (ea acoperă mai mult de un sfert din producția țării) se utilizează în proporție de 70—80%. Se motivează că nu există cereri pentru asemenea produse. Și totuși, Ministerul Economiei Forestiere continuă să investească importante fonduri pentru construirea de noi fabrici de binale. Este cu totul de neînțeles! De altfel, această stare de lucruri a sesizat-o și a criticat-o anul trecut și revista «Viața economică»".

Așadar, condiții materiale și rezerve interne pentru continua sporire a productivității muncii, se poate spune, că sînt din belșug. De modul în care sînt gospodărite și valorificate acestea, depind realizările ce se obțin, nivelul de rentabilitate a fiecărei întreprinderi.

UTILIZARE RAȚIONALĂ A FONDULUI DE TIMP — PRODUCTIVITATE ÎNALTĂ

O DEOSEBITĂ atenție au acordat participanții la masa rotundă dezbaterii unor aspecte care privesc valorificarea uneia din principalele rezerve de sporire a productivității muncii: **fondul de timp de lucru.** Relevînd faptul că utilizarea rațională a acestuia are consecințe pozitive, atît în producție, cît și asupra cîștigului muncitorilor, majoritatea vorbitorilor au arătat că în această direcție se poate face mai mult, volumul orelor neproductive din fiecare întreprindere putînd fi serios diminuat.

Concludente în această privință au fost cîteva exemple relevate de tov. **Nicolae TITUS**, directorul filialei Băncii Naționale a raionului „23 August": **„Dintr-o analiză făcută în trimestrul I în întreprinderile din raza raionului nostru, a rezultat că în timp ce în unele uzine s-au consumat 249 000 ore suplimentare, au rămas neutilizate mai bine de 640 000 ore din fondul de timp de lucru. Acest timp irosit se explică prin aceea că nu în toate întreprinderile s-au luat suficiente măsuri pentru organizarea temeinică a producției, pentru aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, pregătirea minuțioasă și la timp a documentației tehnice. De asemenea, se mai practică mult încă sistemul învoirilor și al absențelor nemotivate. Au excelat în această privință Întreprinderea de construcții metalice și aparataje, Uzinele „23 August", Fabrica de mașini-unelte și agregate, Filatura românească de bumbac, Fabrica de încălțăminte „Progresul". Se poate spune că asemenea fenomene s-au petrecut — desigur în mai mică măsură — și în unele întreprinderi care și-au realizat planul pe primul semestru la toți indicatorii — „Electronica" Uzina de pompe, Fabrica de mase plastice etc.".**

Utilizarea cu eficiență economică sporită a fondului de timp reprezintă expresia sintetică cea mai directă a unei raționale gospodăriri a potențialului de muncă și tehnic de care dispun întreprinderile. Comparînd cele două cifre date ca exemplu și care reprezintă pe de o parte, volumul timpului de lucru nefolosit, iar pe de altă parte, utilizarea de ore suplimentare, se poate ajunge la concluzia că propriile deficiențe din unele întreprinderi se rezolvă pe căi cu totul neeconomice, ceea ce are desigur repercusiuni negative asupra întregii activități de producție și financiare. Prin volumul mare de ore neproductive s-a pierdut nu numai timp prețios, dar și capacități de producție care ar fi putut realiza numeroase bunuri materiale necesare economiei naționale. Înlăturarea acestui neajuns, a cauzelor care-l generează, reprezintă o condiție de bază pentru sporirea continuă a productivității muncii.

Sînt însă și alte aspecte care influențează negativ realizarea sarcinii de creștere a productivității muncii. **Faptul că nu în toate întreprinderile se acordă grijă permanentă pentru pregătirea și ridicarea calificării cadrelor, nivelul de îndeplinire a normelor de muncă este nesatisfăcător, capacitățile de producție se folosesc insuficient.** Astfel, la **Fabrica de încălțăminte „Progresul"** unde au intrat în producție linii moderne de fabricație, lipsind preocuparea de a se asigura din vreme cadre calificate, instalațiile nu sînt folosite la capacitatea lor, nivelul producției, cantitativ și calitativ, se menține sub posibilități. Din aceleași motive, întîmpină greutăți în prezent și **Fabrica de mașini-unelte și agregate.** Modernele dotații tehnice ale acestei întreprinderi se folosesc incomplet, întrucît întreprinderea duce lipsă de muncitori de înaltă calificare.

Principală rezervă de scădere a prețului de cost: REDUCEREA CONSUMURILOR SPECIFICE

ÎN marea majoritate a întreprinderilor, ponderea cea mai mare în prețul de cost o au cheltuielile materiale. De aceea, **gospodărirea cu grijă a materiilor prime și a materialelor sporește sursa de economii, creează posibilități de reducere a prețului de cost al produselor.**

Înfăptuind planurile de măsuri tehnico-organizatorice, în numeroase întreprinderi s-a reușit — pe baza aplicării unor tehnologii înaintate, a reproiectării și asimilării unor noi tipuri de produse — să se realizeze însemnate economii materiale și bănești. Despre aceasta, ne-au vorbit, în timpul dezbaterii, tovarășii: **C. Păsat** (Electronica), **V. Turculescu** (Semănătoarea), **V. Teișan** (Uzina de pompe), **N. Popescu** (Energoconstrucții), **I. Bîrchi** (Fabrica de încălțăminte-Carmen) și alții.

Dar rezervele în această direcție sînt epuizate? Participanții la masa rotundă au arătat că există încă mari posibilități de reducere a consumurilor specifice neexplorate și nevalorificate în fiecare întreprindere. S-a relevat faptul că **uzinele siderurgice** (mai ales Combinatele siderurgice-Hunedoara și Reșița) **livrează unele profile supradimensionate și mai grele decît cele solicitate; în unitățile de industrializare a lemnului** (C.I.L.-Pipera și C.I.L.-Militari din București) **se folosesc drept combustibil așa-zisele deșeuri, care pot avea utilizări, fie la fabricile de plăci aglomerate, fie pentru bunuri de consum; în unele întreprinderi constructoare de mașini** (Uzinele 23 August, Vulcan și Timpuri noi din București) **menținerea unui procent ridicat de rebuturi conduce la consumuri mari de metal** etc.

Ceea ce a reieșit de asemenea izbitor în evidență din schimbul de opinii, este faptul că, **în unele întreprinderi, după stabilirea normelor de consum la produsele fabricate, acestea nu se mai urmăresc organizat pentru a se interveni operativ atunci cînd se dovedesc necorespunzătoare.** „În uzina noastră — spunea inginerul **L. HUBNER**, de la **Uzina „Steaua roșie"** — anul trecut pe baza unui ordin al Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, serviciul tehnic din uzină, în colaborare cu cel de planificare, au trecut să analizeze pe baza bonurilor de materiale, consumurile specifice la fiecare produs și reper. O lucrare grea, dar care s-a justificat prin rezervele ce se descopereau și pentru care s-au și luat măsuri de valorificare. Cu prilejul unei analize ce a avut loc la începutul acestui an la direcția noastră generală coordonatoare din minister s-a desprins că în puține uzine s-a acționat pe această linie. După părerea mea este o greșeală. Va trebui să se continue în viitor acest studiu, pe baza analizei bonurilor și a fișelor de materiale, pentru cît se dovedește eficient în depistarea de noi rezerve pe linia reducerii consumurilor specifice.

Referindu-se la această problemă, tov. **Daniel STOICESCU** de la Uzinele „23 August", a spus: **„Întrucît serviciul de preț de cost** din uzina noastră funcționează ca **o** anexă în cadrul serviciului de planificare, el nu **este astfel organizat încît să poată urmări influența consumurilor de materiale asupra prețului de cost pe repere și produs. Or, tocmai în acest domeniu care are o pondere mare în prețul de cost lipsesc măsurile care să asigure un consum rațional de materiale, cheltuieli minime pentru realizarea produselor".**

Mult dezbătută a fost și problema **folosirii unor materiale mai ieftine în locul celor costisitoare.** Aprecierea unanimă a participanților la discuții — a fost că utilizarea materialelor plastice ca înlocuitor al metalului sau în producția industriei ușoare, de mobilă și electrotehnică, cu toate realizările obținute, sfera lor de întrebuințare este încă redusă. S-a propus să se întreprindă studii organizate în fiecare uzină, atît cu ajutorul laboratoarelor proprii cît și cu cel al institutelor departamentale, în vederea determinării produselor la care se pot utiliza asemenea materiale. Prin măsurile ce se vor stabili, întreprinderile pot obține însemnate economii, beneficiile pe produs vor fi și ele substanțial mărite.

Problemele ridicate prezintă o deosebită importanță. De rezolvarea lor depinde stabilirea în întreprinderi a unor consumuri specifice mobilizatoare, bine fundamentate din punct de vedere tehnic. Urmărirea modului în care acestea sînt realizate și depistarea eventualelor depășiri, creează condiții de economisire a materiei prime și a materialelor.

V. BOESCU
L. ȚINTEA
I. BUMBEA

Uneori se întîmplă și așa!

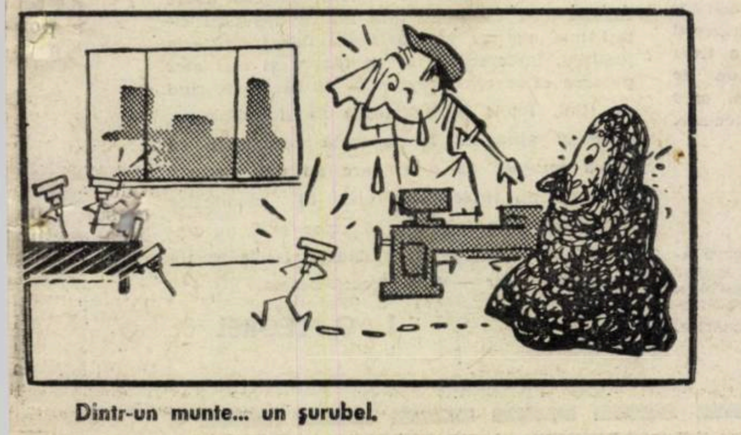

Dintr-un munte... un șurubel.

În unele întreprinderi, rebutul atîrnă greu în balanța financiară.

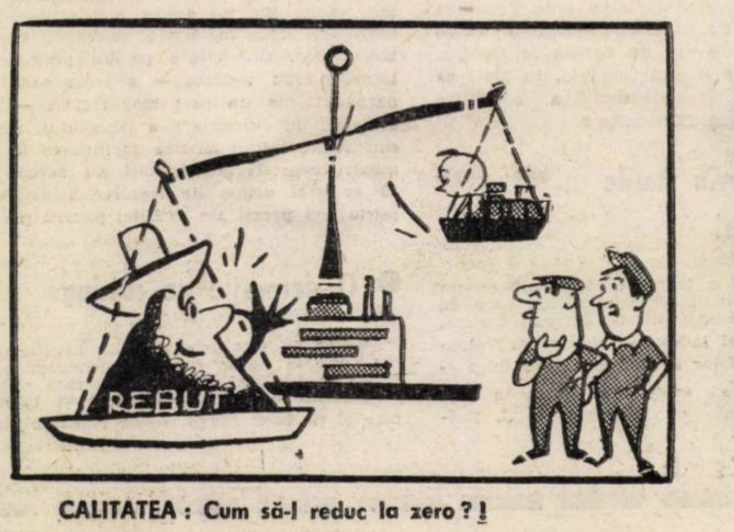

CALITATEA: Cum să-l reduc la zero?!

Discuții interminabile pe tema integrării maselor plastice în industrie

PRODUCATORUL: — Avem dar nu se cere.
BENEFICIARII: — Cerem, dar nu ni se dă.

(Desene de NEAGU RADULESCU)

ANATOMIA ANALIZELOR ECONOMICE

ÎN economie ca și în celelalte științe sociale, cercetătorul nu poate să facă experimente de tipul laboratorului prin care să constrîngă obiectul studiat ca să-și dezvăluie tainele; el este dependent de datele statistice pentru a obține o analiză de bază a fenomenelor cercetate.

Ca și în medicină unde cunoștințele anatomice sînt indispensabile și în economie trebuie cunoscută structura proceselor economice analizate. Forma statistică este aproape unica formă cantitativă în care o asemenea descriere poate fi prezentată. Anatomia economistului este statistica. Dacă economistul vrea să vadă mai îndeaproape țesătura fenomenelor care-l interesează, să mărească puterea de pătrundere a ochilor lui atunci el trebuie să utilizeze metodele statisticii. Unele din acestea servesc ca și ustensilele chirurgicale la depistarea în profunzime a unor cauzalități, altele sînt utilizate ca fotografii și radiografii înfățișînd releveuri, secțiuni, în perspective și niveluri diferite.

Statistica a căpătat în secolul nostru o însemnătate crescîndă și pentru viitor nu se prevede decît accelerarea importanței ei. În viața curentă pretutindeni ne izbim de caracterizări statistice și de concluzii deduse din acestea. Pentru majoritatea oamenilor accesul însă în atelierele de elaborare a statisticilor este încă dificil. Aparent statisticienii sînt niște fabricanți de tabele, grafice și cifre. Este o viziune îndepărtată de realitate. Statistica este o știință multilaterală și foarte pretențioasă. Ea nu dă numai o descripție cantitativă a proceselor complexe și a substanței acestora ci are o semnificație operațională. Trăim într-o civilizație în care deciziile se fundamentează științific, pentru a fi eficiente și sigure. Aceasta nu e deloc ușor. Complexitatea relațiilor din societatea modernă îngreunează sesizarea numeroșilor factori care acționează în economie și face dificilă penetrarea influențelor reciproce și a interdependențelor acestora.

Școala statistică românească

În țara noastră dezvoltarea statisticii matematice se întemeiază pe o solidă tradiție științifică. Școala de statistică creată la sfîrșitul deceniului al treilea la București de către academicienii Octav Onicescu și Gh. Mihoc a fost printre primele în Europa. În jurul ei s-au publicat lucrări importante, s-au dezvoltat cercetări conjuncturale și de piață, de actuariat, demografie, biometrie și chiar demoscopie. Teza de doctorat a lui Paul Sterian asupra statisticii electorale din 1932 anticipa anchetele de opinie ale lui Gallup care au apărut în 1936.

Astăzi, statistica matematică este în plin avînt și dezvoltare. Au apărut tratate generale de amploare și monografii specializate prețioase, aliniate la progresele rapide înregistrate de știința și tehnica statistică mondială.

Comanda socială pentru literatura statisticii matematice este însă și mai mare. Introducerea și extinderea tabulatoarelor accentuează și mai mult nevoia de lucrări de specialitate. Apariția de noi discipline și interdiscipline legate de economie este însoțită de dezvoltarea similară a statisticii care se aplică acum pretutindeni unde apar fenomene de masă ce pot fi cantificate direct sau chiar indirect. Aplicarea metodelor statisticii matematice interesează pe economiștii din instituții și organizații centrale și locale, din întreprinderi mari și mici, pe ingineri, tehnicieni, agronomi, sociologi, psihologi, biologi, medici, meteorologi etc.

Pentru toți acești cititori semnalăm apariția în Editura Științifică a unui bun manual de statistică matematică, clar și ușor de citit: **Elemente de statistică matematică și aplicațiile ei, de I. Marinescu, C. Moineagu, R. Niculescu, N. Rancu V. Urseanu**, sub redacția celui din urmă.

Manualul este redactat potrivit capitolelor clasice ale acestei științe, mai puțin metoda selectivă pe care în prefață autorii anunță că nu o tratează „cu bună știință" întrucît ea trebuie să formeze obiectul unei alte cărți. Nu putem decît regreta absența acestei metode, cea mai răspîndită azi în lume și în beneficiul căreia de altfel s-au confecționat toate procedeele și tehnicile statistice.

Lucrarea este construită pe scheletul distribuției de frecvențe, temelia statisticii matematice, însă carnația este integral dată de aplicații economice, ceea ce constituie un merit cert al cărții.

Aplicațiile economice numeroase din domeniul industriei, agriculturii și circulației mărfurilor ca și metodele de lucru, expuse elocvent prin tabele de calcul, în care fiecare coloană reprezintă o etapă de rezolvare a unui model matematic iar ultima rezultatul final, dau o utilitate deosebită lucrării și contribuie prin accesibilitatea ei la lărgirea numărului de economiști care utilizează curent calculele statistice în analiza economică.

Teste, criterii, verificări

Un alt merit al volumului este insistența cu care arată necesitatea verificării, testării pe baze probabilistice a semnificației indicatorilor statistici obținuți. Fără această coerciție există pericolul deducerii cu prea mare grabă a unor concluzii statistice care pot fi neîntemeiate. Nu rareori se interpretează drept o manifestare a unor legități statistice coeficienți de corelație ridicați numai fiindcă se omite aplicarea testelor și criteriilor de verificare inclusiv chiar elementara abatere medie pătratică. Semnalizarea continuă pe care o dau astfel autorii limitelor și primejdiilor care decurg din nefinisarea calculelor statistice ni se pare de o importanță cu totul deosebită, mai ales în această carte menită să fie cercetată de cititori fără cunoștințe de matematici superioare.

Dacă în spațiul destul de restrîns al volumului reiese cu pregnanță pentru economiști capacitatea metodelor statisticii matematice de a face transparente și comprehensive procesele economice prin explicitarea cauzalităților sau a interdependențelor lor și prin interpretarea coerentă a acestora un pas mai mult ar fi fost util în zonele generalizării.

Predicție = generalizare

Analiza regresională poate fi definită ca estimarea sau predicția valorii unei variabile din valorile altor variabile date. Această predicție reprezintă de fapt o generalizare prin care se răspunde problemei inițial puse. De fapt autorii arată că în cazul selecției pentru corelația dintre numărul de muncitori ai întreprinderilor din industria construcțiilor de mașini și mărimea fondurilor fixe productive (pag. 149) coeficientul de regresie 19 (arată că la creșterea cu un milion a fondurilor fixe numărul de muncitori crește în medie cu 19) este valabil în limitele unei toleranțe de $\pm$ 2,04, adică se află între 17 și 22 de muncitori. Ar fi fost însă necesar ca această idee să fi fost mult mai accentuată și cu ajutorul unor grafice să se fi trasat limitele de încredere care trebuie să însoțească întotdeauna linia estimată de regresie, fiindcă adevărata relație trebuie interpretată a se afla, după diferitele nivele de semnificație, într-un cîmp dat de aceste limite.

În urma studierii și utilizării acestui volum, economiștii își vor îmbogăți mult posibilitățile de aplicare a statisticii matematice în activitatea lor curentă de analiză. De aceea sugerăm autorilor ca la viitoarea ediție a acestui volum să-i introducă pe cititori și mai mult în tehnicile chiar mai complicate ale aplicațiilor calculului statistic, abordînd teme ca alegerea celor mai potrivite funcții dintre cele posibile, folosirea mai amplă a ecuației de regresie în estimații, compararea diferitelor variabile independente și forme ale funcțiilor de regresie, precum și metodele de trecere din corelația rangurilor în corelația statistică propriu-zisă. Experiența obținută prin elaborarea acestei cărți arată largile posibilități existente în difuzarea procedeelor și tehnicilor statisticii avansate unui public cu mai puțină pregătire matematică atunci cînd aplicațiile economice sînt convingătoare iar metodele și tabelele de calcul judicios și clar expuse pentru o ușoară înțelegere.

M. C. DEMETRESCU

FILE DE DOSAR

AFACEREA „ELDORADO"

DIN 1857, de cînd au fost săpate primele puțuri pentru extracția petrolului, la Păcureți-Prahova și, aproape simultan, la Buștenari, achiziționarea și exploatarea terenurilor petrolifere a devenit idealul prea puțin dezinteresat al marilor afaceriști indigeni și al multor trusturi petroliere străine. Lanțul fraudelor și al jafurilor de petrol din averea statului se alcătuiește verigă cu verigă și devine din ce în ce mai ascuns, mai puternic, mai greu de sfărîmat. A fost, pentru beneficiarii tuturor acestor fraude, un adevărat lanț de aur.

Ne vom ocupa numai de una din aceste fraude, din lungul șir al celor perfectate între cele două războaie mondiale, de așa-numita afacere a „consolidării terenurilor petrolifere din județul Dîmbovița", pe care publiciștii vremii au numit-o, se va vedea de ce, „Afacerea Eldorado".

Statul avea în proprietatea sa sute de hectare de terenuri în regiunile Răzvad-Ocnița și Gura-Ocniței, din fostul județ Dîmbovița. De asemenea, el avea dreptul de opțiune la vînzarea pămînturilor care serviseră la împroprietărirea țăranilor după primul război mondial. Nici unul dintre aceste terenuri, care între timp se dovediseră parcele petroliere și, deci, își înmiiseră valoarea, nu putea fi înstrăinat fără ca statul să declare dacă își exercită sau nu dreptul de opțiune. În afară de aceste pămînturi, existau și terenurile cultivabile arendate de stat, terenuri rămase proprietatea sa, care nu puteau fi scoase în vînzare de către arendași.

Guvernul tace...

PRIN 1925, o parte din aceste terenuri, atît dintre cele care erau proprietatea statului, cît și dintre cele la care avea drept de opțiune, au început să fie vîndute, trecîndu-se peste dreptul statului, unor bande perfect organizate și cu „înaltă protecție". Pentru ca drepturile statului să poată fi recunoscute, urma ca reprezentanții lui la tribunalul unde se făcea „consolidarea" terenului să-și exercite opțiunea sau să arate cu dovezi că terenul ce se oferă spre vînzare nu este proprietatea arendașului, ci a statului. Dar lucrurile erau astfel puse la cale, încît avocatul statului nu putea să întreprindă nimic. Avea nevoie de dovezi. Dar aceste dovezi nu existau. Avea nevoie să i se acorde dreptul de opțiune. Dar nici acest drept (deși vînzarea se făcea la cel mult a suta parte din valoarea reală) nu i se acorda.

Și iată că avocații statului se gîndesc, se răsgîndesc și în cele din urmă iau hotărîrea de a preveni guvernul. Se alcătuiește în consecință raportul „Corpului avocaților statului din județul Dîmbovița", purtînd numărul 70 din 7 martie 1925. Rezultatul? Guvernul se gîndește la altele, guvernul nu aude, guvernul tace.

Raportul amintit preciza că toate contestațiile statului (adică ale avocaților lui) contra vînzărilor de terenuri petrolifere din această regiune sînt sistematic respinse de justiție, ca „nedovedite" deoarece avocații nu au la dispoziție nici un act care să le dea puterea legală de a cîștiga aceste drepturi. „E de mirare — se scria în raport — cum într-o chestiune atît de importantă, fiind în joc sute de hectare din proprietatea statului și care se stăpînesc de locuitori de atîta vreme, să nu existe nici un act, nici o învoială sau plan, în sfîrșit o dovadă scrisă de care statul să se poată servi la nevoie".

Raportul, înaintat Ministerului Agriculturii și Domeniilor, a fost trecut la dosar. Explicația? Întreaga afacere era pusă la cale și sprijinită de sus. Cel care se ocupa de perfectarea tuturor tranzacțiilor era avocatul Ion Dimitriu, prefectul județului și fratele atotputernicului elector liberal, ministrul de comunicații C. Dimitriu. De asemenea, principalii cumpărători ai acestor terenuri erau deputații aceluiași județ: C. Irimescu-Cîndești și Virgil Tolea, care se bucurau de sprijin la Centru. De altfel, cine ar fi avut curajul, în 1925, să se opună puterii fără de limită a corifeilor politicii din județul Dîmbovița?

Unde intervin marile întreprinderi

DAR s-a ivit și a încercat să spargă cu un „nu!" hotărît, tăcerea complice care se crease în jurul panamalei, C. Petrescu-Cosma, primul procuror al județului Dîmbovița. Valoarea totală a fraudelor se ridicase între timp — după cum avea să arate mai tîrziu în fața justiției deputatul de Prahova — C. Brezeanu — „la circa patru miliarde și jumătate de lei, valoare constatată printr-un raport oficial dresat de ministrul de industrie și comerț". Și iată că primul procuror, cu adresa nr. 7153 din 24 septembrie 1926, atrage atenția Ministerului de Industrie „asupra încercărilor diferitelor întreprinderi și particulari de a înstrăina pe căi deturnate subsolul petrolifer al terenurilor din Răzvad-Ocnița și Gura-Ocniței" și cere ministerului să ia măsuri pentru curmarea jafului. Urmează, la scurt timp, o nouă intervenție, și apoi încă una. Rezultatul? Tăcere totală. Sau poate, numai zgomotul, aproape imperceptibil, al unei foi de hîrtie vîrîtă într-un dosar, pentru a fi uitată acolo.

În acest timp jaful continuă. Biroul condus de prefectul Dimitriu, ca și cele ale deputaților pomeniți, lucrau din plin. Principalii cumpărători erau societățile „Speranța" (președinte: Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul" și — simplă coincidență — ministru de justiție) și „Eldorado", aparținînd deputaților Ionel Alexandrescu și Zăgănescu. Dar și aceste societăți nu serveau decît tot ca intermediari. Ele nu aveau nici mijloacele tehnice, nici cele materiale, necesare exploatării terenurilor. Cumpărate pe un preț de nimic loturile erau vîndute — a treia oară și, de data asta, la un preț mai ridicat — marilor societăți de exploatare a petrolului, românești sau străine. Cumpărarea făcîndu-se la a treia mînă, **respectivele societăți nu aveau de ce să se mai ocupe de legalitatea actului care purta trei peceți ale justiției pentru perfectare.**

O decorație pe coșciug

ABIA în 1928, ministrul de justiție (care avea la dosar raportul primului procuror încă din 1926) dă ordin să se facă o hartă a terenurilor de la Gura-Ocniței și Răzvad-Ocnița și pe baza hărții, să se conteste vînzările. Harta, alcătuită la Institutul geografic, dovedea, fără posibilitate de tăgadă, că **absolut toate terenurile „consolidate" erau proprietatea integrală a statului.** Numai că terenurile ajunseseră în posesia marilor întreprinderi care — legal — nu puteau fi trase la răspundere. Așa că ministerul a trimis întreaga lucrare la parchet. Și cum temeiul ei era raportul din 1926 al primului procuror C. Petrescu-Cosma, ministrul, cu adresa nr. 49 206 din 2 iunie 1928, îi aduce mulțumiri „pentru interesul ce ați depus în apărarea drepturilor statului asupra subsolului acestor terenuri. Grija și diligența manifestată de dv. în acest scop, au contribuit la salvarea unui avut al statului de cea mai mare importanță și valoare". Toate bune, aparent, numai că... puțin prea tîrziu. Prea tîrziu, pentru că de salvat nu s-a mai putut salva nimic. Prea tîrziu, pentru că mulțumirea era greșit adresată „primului procuror al județului Dîmbovița". În acești doi ani, șefii politici ai județului, care nu-i putuseră ierta că s-a amestecat în treburile lor, izbutiseră să-l scoată din magistratură, încît bietul om (deși — după cum au susținut mai tîrziu ziarele vremii — era perfect sănătos) a fost internat la ospiciu, unde a și murit peste cîteva luni. Cu acest prilej — crudă ironie — reprezentantul statului i-a depus o decorație pe coșciug. S-a rostit și o cuvîntare în care se spunea printre altele: „urît de cei loviți de sinceritatea lui, sîcîit de inutilitatea gestului lui, contrazis în cele mai elementare nădejdi, magistratul a sfîrșit prin a se lăsa învins. Doamne, cine știe dacă nu va fi fost chiar mai învins decît ne închipuim noi și dacă amărăciunea fizică, cea care ni l-a redat mort din casa de nebuni, nu va fi fost pentru cei amenințați un pretext ca să scape de un dușman atît de periculos".

Noul ministru al industriei, Virgil Madgearu, a oprit „consolidările". El nu a putut însă readuce în patrimoniul statului imensa avere furată. Este drept că unii dintre deputații citați mai sus au fost arestați. Dar încetineala justiției, intervențiile ce se făceau și mai ales puterea celor ce interveneau, au făcut ca, rînd pe rînd, fețele simandicoase să fie eliberate, procesul ajungînd la judecată în boxă cu cîțiva samsari de rînd, care nu mai prezentau nici un interes. Se vede că membrilor completului de judecată și celor care au anchetat cazul nu prea le dăduse curaj soarta înaintașului lor — C. Petrescu-Cosma.

L. G. LEGREL

CURIER

■ Misiunea principală a serviciilor de organizare a producției și a muncii este de a se consacra organizării științifice a producției – arată ing. Ioan Bordaș în articolul **Organizarea științifică a producției,** din „Lupta de clasă" nr. 7/1966.

În afară de colaborarea strînsă dintre ingineri și economiști, autorul apreciază ca deosebit de utilă modernizarea și îmbunătățirea predării cursului de organizare și planificare a producției în institutele tehnice, curs în care raportul dintre problemele generale ale economiei industriei și cele de organizare a producției este net defavorabil acestora din urmă din punctul de vedere al orelor ce îi sînt afectate.

Se atrage de asemenea atenția asupra confuziei existente încă, între organizarea producției și elaborarea tehnologiei, procese care deși sînt interdependente, nu se identifică.

■ **Economie et politique** în nr. 143–144 (iunie – iulie 1966) prezintă o parte a lucrărilor Conferinței internaționale despre capitalismul monopolist de stat, care a avut loc între 26-29 mai a.c. la Choisy-le-Roi, cu participarea a numeroși oameni politici și economiști din țările socialiste și capitaliste. Obiectul esențial al lucrărilor Conferinței a constat în a contribui la elaborarea teoriei capitalismului monopolist de stat și a ajunge la cunoașterea tot mai exactă a acestuia, considerat în ansamblul său și în dezvoltările sale. În acest număr al revistei sînt publicate cele zece expuneri introductive prezentate la Conferință de către participanții francezi, precum și discursul de închidere pronunțat de Waldeck Rochet, secretarul general al Partidului Comunist Francez. În numărul său din august-septembrie 1966, revista „Economie et politique" va publica textele integrale ale intervențiilor și comunicările depuse la Conferință, printre care figurează și intervențiile participanților români, dr. E. Dobrescu și dr. T. Postolache.

■ Lucrarea economistului italian Tullio Bagiotti **Il Profitto – Fondamento e destino di una discussa categoria economica** (Profitul – Bazele și destinul unei discutate categorii economice) Padova, 1965, Edizioni CEDAM, 234 pag., constituie o incursiune în istoria gîndirii economice, cu referire la categoria „profit". Tema este situată în contextul teoriei echilibrului general, pe care autorul o socotește – deși nesatisfăcătoare – ca reprezentînd „teoria economică modernă".

■ „De la începuturile dezvoltării economiei politice economiștii s-au ocupat de probleme pe care astăzi le numim probleme cibernetice", scria Oskar Lange în **Introducerea în cibernetica economică** (Wstep do cybernetyki ekonomicznej, Warszawa, Panstwowe wydawnictwo ekonomiczne, 1965, 178 pag.). Lucrarea înmănunchează un ciclu de lecții ținute în anul școlar 1962/1963 în fața studenților Universității de la Varșovia. Volumul îmbrățișează un ciclu închegat de probleme, începînd cu principiile generale ale teoriei dirijării proceselor. Analizele economice servesc ca material ilustrativ pentru expunerea acestei teorii.

■ În lucrarea **Einführung in die marxistische Sozialpsychologie** (Introducere în psihologia socială marxistă) de H. Hiebsch și M. Vorwerg, (VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, 1966, 236 pag.), autorii oferă o sinteză a istoriei, situației actuale și a sarcinilor viitoare ale acestei discipline. Ei arată că „cooperarea dintre oameni constituie baza de plecare pentru cercetarea în domeniul psihologiei sociale, iar obiectul ei este acțiunea reciprocă". Numeroase rezultate ale cercetărilor (de ex. sociograme ale funcției de conducere în grupe școlare) indică, după părerea autorilor, posibilități pentru sporirea randamentului în industrie și agricultură prin cooperarea umană, adică prin munca colectivă socialistă.

■ În **La formation des cadres africains en vue de la croissance économique** (Formarea cadrelor africane în vederea creșterii economice, Paris, 1965, VIII + 152 pag., Albert Tevoedjre caută să explice formarea de cadre africane, precum și principalele obstacole (cu predilecție de ordin psihologic) care împiedică formarea rapidă și eficace a acestora. Aceste obstacole provin după autor în principal, din : imitarea Occidentului în materie de organizare a învățămîntului – „mimetism" care se răsfrînge și în programele de învățămînt ; costul investițiilor intelectuale, mai ridicat decît în țările industrializate ; o structură socială care nu favorizează selectarea și utilizarea elementelor meritorii ; o populație rară și condiții geografice – climă, sol, hrană – defavorabile în unele țări.

Autorul propune un sistem de învățămînt riguros practic, în care să se acorde prioritate matematicilor, tehnologiei, agriculturii, nutriției, precum și o planificare a învățămîntului care să răspundă unor obiective determinate ale creșterii.

■ J. P. Daloz, în studiul **„Euro-Dollars" et „Euro-Devises". Monnaies européennes ou marché monétaire international ?** („Revue économique Centre-Est", Dijon, oct.-dec., 1965) discută problema existenței unei piețe monetare internaționale : piața „eurodolarilor" sau a „eurodevizelor", acești termeni indicînd operațiile de credit pe termen scurt desfășurate în monedă străină pe o piață națională. După cum subliniază autorul, cea mai mare parte – 70% – din tranzacții se efectuează în dolari, restul de 30% reprezentînd participarea în proporții variate a monedelor europene. Piața „eurodolarilor" are ca centre principale Londra și Paris. Ea depășește însă cadrul Europei, cuprinzînd Canada și Japonia. Se pare că autorul „uită" lupta acerbă din lumea capitalistă, în legătură cu principalele monede, și în primul rînd, poziția adoptată de o parte din monetariștii francezi în problema dată.

CONTRADICTIO IN ADJECTO

IDEEA planificării economice ca panaceu universal constituie lait-motivul cărții lui Aly Loutfy La planification de l'économie **(Planificarea economiei), purtînd supratitlul** La technique élevée à la suprême puissance **(Tehnica ridicată la puterea supremă), Geneva, 1964 (525 pag.). În a doua jumătate a sec. XX — spune autorul — planificarea a devenit o chestiune de viață și de moarte : ea este indispensabilă țărilor occidentale pentru a nu fi depășite de cele din est, țărilor în curs de dezvoltare pentru a rupe „cercul vicios al sărăciei" și a realiza o dezvoltare economică autentică, în fine țărilor din est pentru a diminua distanța ce le separă de țările din vest.**

Teza de bază a autorului este că planificarea economică nu are nimic de-a face cu proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție și că, prin urmare, ea poate fi o metodă tot atît de bună și în condițiile „liberei inițiative". Folosind o analogie a profesorului din Lausanne, Firmin Oulès, al cărui adept este, Loutfy consideră măsurile de planificare în condițiile proprietății private ca jucînd rolul codului rutier în circulația liberă a vehiculelor. Axa acestui „cod" în domeniul circulației economice ar presupune o „mutație" radicală a mentalității „grupurilor de presiune", de natură să determine o armonizare a intereselor particulare sau imediate cu cele generale sau de viitor, condiție a unei politici de înghețare a salariilor, de suprimare a secretului afacerilor, de împrumuturi selective pentru asigurarea unui echilibru între ramuri, între producție și consum, de înlocuire a impozitului pe venit cu cel pe cheltuieli ș.a. Aceste măsuri ar defini planificarea „clarificatoare" (éclairante) spre deosebire, atît de cea aplicată în prezent în unele țări occidentale, dar pe care autorul o consideră aproape ineficientă, cît și de cea socialistă, eficientă dar implicînd desființarea proprietății private asupra mijloacelor de producție. Pentru a diminua influența „grupurilor de presiune" (imperium in imperio) de care „în țările occidentale puterea economică depinde aproape complet" și care „influențează astăzi mai mult ca oricînd alegerile" (pag. 248), Loutfy propune instituirea de comisii de specialiști independenți și competenți **pentru a rezolva problemele economice și fiscale fundamentale,** jurii speciale competente și independente **pentru a judeca conflictele colective între salariați și întreprinzători etc. Loufty e nevoit să admită că pretențiile sale reprezintă „munci de Hercule". Noi am spune că o proprietate privată care să pună interesul general înaintea celui privat este în ultimă instanță o „contradictio in adjecto".**

În rest, studiul cuprinde o critică involuntară, uneori bine argumentată, a economiei capitaliste.

NODURILE NAVIGAȚIEI MARITIME

RECENT a apărut în Editura Științifică o lucrare interesantă prin conținut, originală prin prezentare și tipărită în bune condiții tehnice : **„Strîmtori și canaluri pe glob" de A. Holan și Cl. Giurcăneanu** *(300 pagini, cu numeroase hărți, planșe, grafice și fotografii).*

Apariția unei lucrări cu această tematică se încadrează în problematica mai largă a transporturilor maritime internaționale, problemă de mare interes și actualitate. Lucrarea oferă un material prețios îndeosebi pentru specialiștii care au contingență cu comerțul exterior, cu turismul internațional, prezentînd în același timp interes și pentru alte categorii de cititori.

Cele patru părți ale lucrării cuprind un material de documentare asupra problemelor privind navigația mondială, traficul din strîmtorile maritime, canalurile interoceanice și cele continentale care deservesc navigația interioară.

Am vrea să scoatem în evidență mai ales cele două părți centrale ale cărții, în care se vorbește în principal despre strîmtorile și canalurile intercontinentale, ca puncte naturale sau artificiale obligatorii de trecere pe anumite rute. Făcînd incursiuni interesante în istorie și chiar în legendele legate de strîmtori, din care unele serveau drept căi importante de navigație și în antichitate, autorii prezintă o serie de date interesante cu caracter geografic, istoric și economic. Redescoperim astfel Bosforul și Dardanelele din vechea legendă a Argonauților plecați după lîna de aur, a Scyllei și Charibdei care prindeau pe navigatori între Sicilia și Italia etc. Dar cartea ne readuce și în realitatea zilelor de astăzi, relatînd despre apriga luptă politică care se duce între Marea Britanie și Spania pentru posesiunea Gibraltarului ; despre Pas de Calais, prin care trec zilnic, în ambele sensuri — spre est și spre vest — nu mai puțin de 1 000 de vase comerciale ; despre complexul de strîmtori de la Malacca, dominat de orașul Singapore care, construit încă în secolele XII—XIII de popoarele malayeze ca centru comercial de seamă, abia în 1965 a putut să obțină independența politică.

Autorii se ocupă pe larg de istoria construirii și exploatării marilor canaluri interoceanice — Suez și Panama, adevărate magistrale „vitale" ale comerțului mondial. După versiunile istorice cele mai verosimile, se arată în lucrare, străpungerea istmului între Marea Mediterană, respectiv între Nil și Marea Roșie a fost efectuată pentru prima oară încă în perioada anilor 2000—1800 î.e.n. de către faraonii egipteni — dovadă a recunoașterii importanței navigației maritime. Regele persan Darius și împăratul Traian și-au adus și ei contribuția la repunerea în funcție a căii de legătură, degradată în timpul veacurilor.

Istoria modernă a canalului Suez începe în timpul lui Napoleon, care, legat de expediția sa în Egipt, primește de la Directorat instrucțiunea de a „tăia istmul Suezului și a lua măsurile necesare pentru stăpînirea liberă și exclusivă a Mării Roșii pentru Republica Franceză". Dar numai cu 70 de ani mai tîrziu inginerul Ferdinand de Lesseps realizează planul îndrăzneț al francezilor. Însă, la șapte ani de la inaugurarea festivă a Canalului, primul ministru al Angliei, Disraeli, realizează printr-o acțiune politico-financiară, rămasă celebră, trecerea în proprietatea guvernului englez a acțiunilor khedivului Egiptului, obținînd astfel controlul asupra Suezului.

Canalul Suez, astăzi proprietatea Republicii Arabe Unite, asigură trecerea unui flux uriaș de mărfuri în ambele sensuri. Peste 80% din totalul transporturilor spre Mediterana (fluxul sud-nord) — constituie produsele petroliere: în 1963 au trecut prin canal 133 milioane tone de țiței.

Nu mai puțin interesantă, în relatarea autorilor, este istoria canalului Panama. Pe lîngă datele interesante cu privire la aceasta, în lucrare se arată și locul pe care-l ocupă acest canal în transportul internațional.

Într-un capitol aparte sînt prezentate canalurile continentale, în primul rînd cele din Europa occidentală ; rețeaua de navigație a U.R.S.S. ; sistemele de canale din R. P. Chineză și din S.U.A.

În partea finală autorii emit o serie de puncte de vedere personale privind schema contemporană a marilor linii de navigație maritime mondiale, jalonată de poziția geografică a strîmtorilor și canalurilor interoceanice, ajungînd la concluzia că această schemă va rămîne, în linii generale, valabilă pentru o lungă perioadă istorică.

Considerăm că ar fi fost indicat să se trateze mai ampl. unele aspecte ale navigației maritime mondiale și a implicațiilor ei politico-economice. Ni se pare că autorii au tratat fără profunzimea necesarră problemele actuale ale suveranității statului Panama, ale luptei acestuia pentru revizuirea convenției cu privire la zona canalului etc. În schimb, credem că s-a acordat o importanță prea mare canalului Kiel, punîndu-l alături de canalurile de însemnătate mondială — Suez și Panama, ceea ce este susceptibil să dea o imagine disproporționată despre funcțiile acestor căi de navigație.

dr. Ioan KUN

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

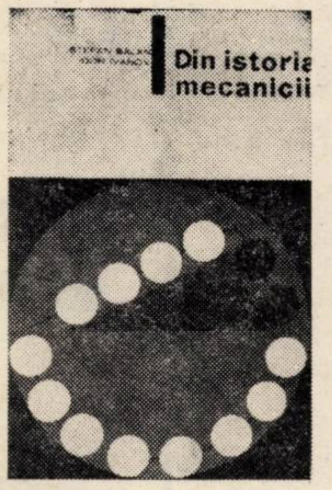

■ Urmărind realizarea tezei enunțate în cuvîntul **Către cititori** că „pentru a înțelege... prezentul și viitorul unei științe, trebuie să-i cunoști originile, evoluția, avatarurile sau discuțiile care s-au purtat – uneori secole de-a rîndul – pentru a preciza un detaliu care azi pare lipsit de importanță ori pentru a definitiva o formulă care azi se învață în primele clase ale școlii elementare, acad. Ștefan Bălan și conf. ing. Igor Ivanov, examinează în lucrarea recent apărută **Din istoria mecanicii** (Editura Științifică, 764 pag.) evoluția de-a lungul timpului a celor mai importante principii ale mecanicii. Astfel sînt tratate principalele probleme ale staticii : pîrghia, planul înclinat, compunerea forțelor, momentul static, centrul de greutate, principiul deplasărilor virtuale. Fiecare capitol este însoțit de o bogată bibliografie, ceea ce permite cititorului continuarea cercetărilor. Indicele de nume, publicat la sfîrșitul lucrării, ușurează găsirea paragrafelor căutate.

■ Gospodărirea cu multă grijă a volumului apreciabil de fonduri puse anual la dispoziția unităților sanitare și de prevederi sociale impune cadrelor de conducere din rețea – de profesie medici – pe lîngă cunoștinte de specialitate și o cunoaștere temeinică a normelor economico-financiare de organizare și conducere a acestor unități.

Răspunzînd acestei necesități, un colectiv de trei autori – Al. Popescu, C. Botezatu și Gh. Fărcășanu – au elaborat lucrarea **„Probleme economice financiare pentru cadrele de conducere din unitățile sanitare și de prevederi sociale".** (Editura Medicală, 360 pag.), menită, după cum se arată în introducere, „să înlesnească și să ajute cadrele de conducere din unitățile sanitare și de prevederi sociale în cunoașterea și aplicarea normelor cu caracter economico-financiar". Volumul vine astfel să umple un gol care s-a făcut simțit încă de mult timp, mai ales dacă avem în vedere și faptul că în planul de învățămînt al facultăților de medicină nu se cuprind asemenea cunoștințe utile pentru cadrele de conducere din acest domeniu.

În general, lucrarea, cum și-au propus și autorii, nu depășește nivelul unei expuneri sistematizate a reglementărilor în vigoare și comentarea lor larg accesibilă. Merită totuși relevată în mod deosebit soluția reușită de prezentare, pentru un cerc de nespecialiști, a materiei privind ordonatorii de credite, mai ales că pentru rețeaua medico-sanitară aceasta prezintă anumite particularități, izvorînd din faptul că sînt folosite mijloacele financiare primite, atît de la bugetul republican, cît și de la bugetele locale.

De asemenea, considerăm bine dezvoltate, în raport cu specificul pregătirii cadrelor de conducere cărora li se adresează, problemele organizării și efectuării controlului financiar și gestionar. Spre deosebire de alte domenii, efectuarea controlului preventiv asupra consumului de medicamente, materiale sanitare, chimicale și reactivi este efectuat de organele de specialitate tehnică (medici, cercetători, chimiști etc) și nu de cadrele cu pregătire economică.

Considerăm însă că în lucrare trebuiau tratate unele probleme economico-financiare de prim ordin pentru cadrele de conducere din rețeaua medico-sanitară. Avem în vedere salarizarea și organizarea muncii, aprovizionarea, răspunderea materială a angajaților, care nu și-au găsit rezolvarea în lucrare. Spre exemplu, multitudinea prevederilor normative care reglementează problemele de salarizare, varietatea actelor normative în care se găsesc dispoziții de această natură, existența unui șir de acte interpretative, excepțiuni și derogări (peste 300 acte normative) conduce la mari dificultăți în aplicarea legalității. Desigur că o bună cunoaștere a acestor reglementări este prima premisă de care depinde justa lor aplicare și autorii ar fi putut ajuta cadrele de conducere în această direcție.

Radu C. DEMETRESCU

CFA BRĂILA

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

produce:

- Celofibre: — tip bumbac; — tip lină.
- Rețele cord de mare rezistență.
- Celofan nelăcuit.
- Celofan confecționat în pungi de diferite dimensiuni pentru ambalaj.
- Sulfat de sodiu.
- Sulfură de carbon.

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURA:

— Superfosfat pulbere
— Superfosfat granulat

PENTRU INDUSTRIE:

— Acid sulfuric
— Acid sulfuric chimic pur
— Fluosilicat de sodiu
— Fluorură de sodiu
— Acid fluosilicic 20%
— Utilaj chimic

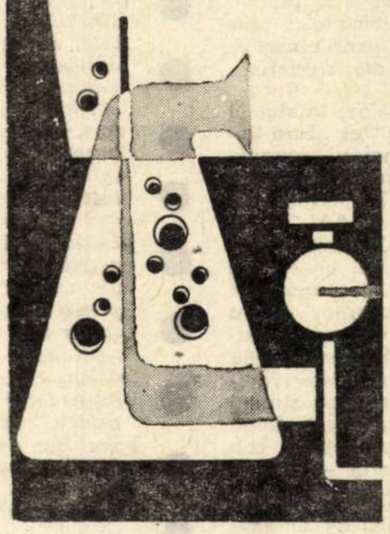

INTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ȘI PREFABRICATE PITEȘTI

str. Tudor Vladimirescu 121

Tel. 3715–3716

PRODUCE:

- poduri metalice pentru cale ferată și șosea
- traverse din beton precomprimat

UZINA „UNIREA"

Cluj — Piața 1 Mai 3-5

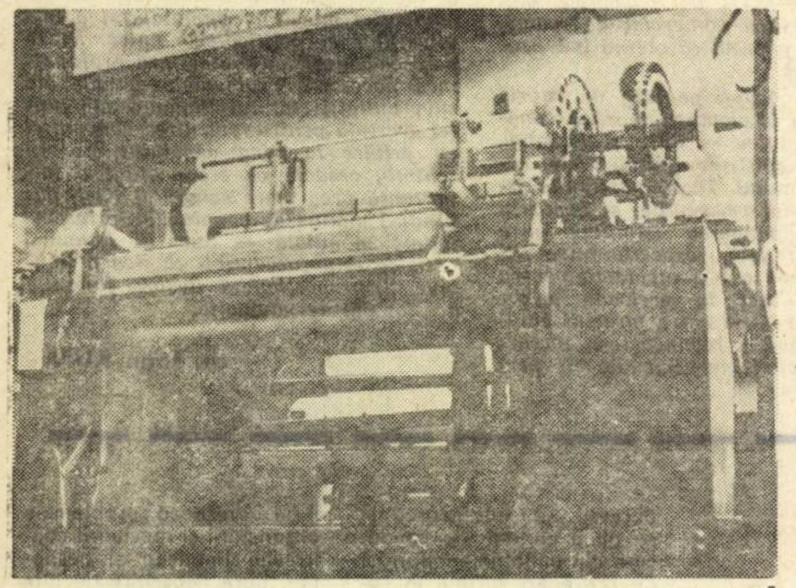

produce

- războaie de țesut bumbac
- războaie de țesut mătase

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

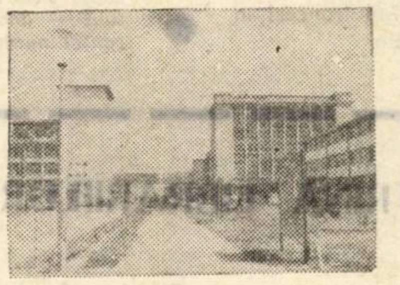

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

UZINA PROGRESUL BRAILA

PRODUCE ȘI LIVREAZA PE BAZA DE REPARTIȚII:

- Reductor 1000 kW
- Rulou compresor R. 12 și R. 13
- Excavatoare 0,3 m.c.
- Utilaj rafinării
- Concasor 4 A și 6 A
- Concasor mobil pe pneuri
- Utilaj pentru fabrici de ciment
- Osii montate

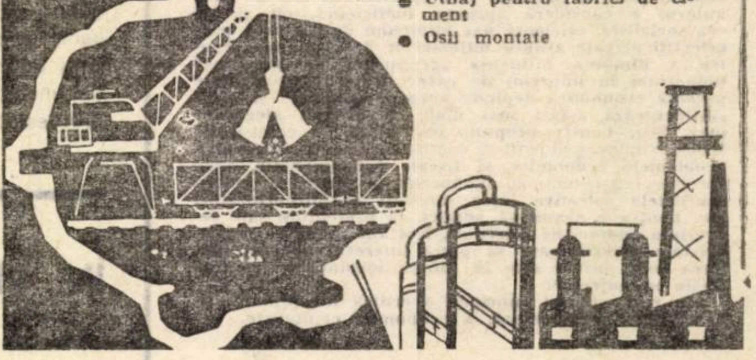

CEAHLĂU

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ
str. Aurel Vlaicu, 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

EXECUTĂ CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Baraci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

În trecere prin regiunea Argeș vizitați unitățile:

U.R.C.C. Pitești

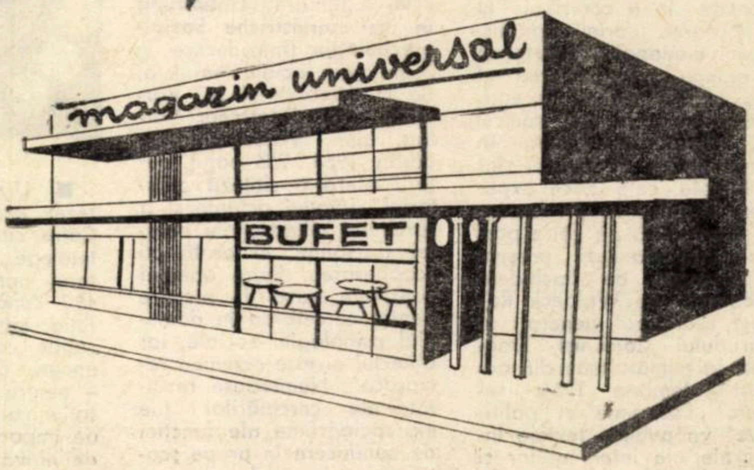

- Magazinul universal cu bufet din punctul Drăganu, pe traseul turistic Pitești–Rm. Vîlcea.
- Magazinul universal cu bufet Călinești, pe traseul turistic Găești–Pitești.

F O R T U N E

ECHILIBRUL NU SE INTREZĂREŞTE

ÎN numărul său din iunie, revista analizează perspectivele balanței de plăți a S.U.A.:

„Datele preliminare pe primul trimestru al anului au înlăturat speranțele că în 1966 va fi lichidat deficitul balanței de plăți a S.U.A. În fapt, deficitul a crescut la o rată anuală de 2,3 miliarde dolari, față de 1,3 miliarde pe anul trecut. Pe neașteptate s-a manifestat o înrăutățire în schimburile comerciale externe, care pînă nu de mult constituiau latura puternică a balanței. Excedentul comercial a ajuns la cifra record de 6,7 miliarde în 1964, cea mai bună performanță din 1947 încoace, dar a scăzut în 1965 la 4,8 miliarde dolari. Washington-ul speră ca situația să se îmbunătățească în oarecare măsură în anul acesta, dar excedentul comercial a continuat să se reducă, ajungînd la o rată de 4,4 miliarde dolari în primul trimestru al anului.

Principalul factor care a dus la înrăutățirea balanței comerciale a fost importul; acesta constituie cheia problemei pentru viitor. De la 18,6 miliarde în 1964, importurile au crescut la 21,5 miliarde în anul trecut și la o rată anuală de 24 miliarde în primul trimestru al anului curent, ceea ce reprezintă o creștere de aproape 30% în mai puțin de doi ani. Modificarea nu s-a datorat exclusiv unei anumite mărfi. Importul de oțel a crescut cu 400 milioane în 1965 și nu se prevede vre-o descreștere importantă în anul acesta. Importul de utilaje a crescut cu 4 milioane dolari; cel de textile și confecții cu 200 milioane dolari, cel de automobile aproape în aceiași măsură, și ele toate continuă să crească...

● Perspective nefavorabile pentru export

Exporturile ar putea să crească și ele, deși poate mai încet decît pînă acum. În medie, exporturile au crescut cu 1,6 miliarde anual în ultimii ani, iar în primul trimestru al anului curent ele au ajuns la o rată anuală de 28,5 miliarde, față de 26,3 miliarde în anul trecut. Recent, exporturile către Canada, care reprezintă o cincime din totalul exportului nostru, au sporit cu o cincime pe an, ritm prea rapid pentru a putea continua. Comerțul cu Anglia va avea și el de suferit pe măsură ce această țară va acționa pentru a-și lichida deficitul balanței de plăți, iar economia R.F.G. își încetinește dezvoltarea. Dar Franța și Italia trec printr-o perioadă de reluare a creșterii economice, iar Japonia va porni probabil pe o cale asemănătoare...

Toate aceste perspective pe termen scurt sugerează că balanța comercială nu ar trebui să se înrăutățească față de primul trimestru al anului, și chiar ar putea să se amelioreze în oarecare măsură. Dar unele perspective pe termen mai îndelungat pun la îndoială această concluzie optimistă. Cu excepția exporturilor finanțate prin alocații guvernamentale (de exemplu alimente, pe baza legii nr. 480), excedentul balanței comerciale a S.U.A. pare să fi scăzut la rata anuală redusă de 1,5 miliarde dolari, cea mai coborîtă din ultimii șase ani. În ultimii 10 ani, importul de produse industriale a acaparat o parte din ce în ce mai mare din piața internă de bunuri de consum și de bunuri capitale a S.U.A. În decursul anilor extinderea exportului S.U.A. de produse industriale a fost mai lent decît creșterea vînzărilor pe plan intern.

În ultimii șase ani, în S.U.A. prețurile au urcat mai puțin decît în alte țări industriale, și acest lucru se aplică, deși în măsură mai mică, la prețurile de export. În 1965, a avut loc însă o creștere bruscă de 3% în indicele „valori pe unitate" al Ministerului Comerțului, la mărfurile de export ale S.U.A. Dacă tendințele inflaționiste actuale vor continua mai mult timp, Statele Unite ar putea chiar să rămînă în urmă în cursa comerțului internațional.

Deficitul balanței de plăți a sporit și datorită creșterii cheltuielilor militare în străinătate. După spusele ministrului de finanțe Fowler, în Vietnam acestea se vor ridica la cel puțin 700 milioane dolari. În plus, cheltuielile pentru desfășurarea forțelor N.A.T.O., în legătură cu retragerea Franței, vor spori deficitul militar.

Controlul guvernamental a dus în anul trecut la o îmbunătățire a balanței exportului de capital, dar nu sînt semne că o asemenea ameliorare va avea loc și în 1967. Impozitul pentru egalizarea ratei dobînzii ar trebui să mențină investițiile în acțiuni străine la aproximativ același nivel ca și în anul trecut, adică puțin peste 1 miliard de dolari...

● 2 miliarde deficit

În baza programului voluntar, corporațiile își limitează investițiile directe, care ar trebui să se mențină la nivelul din 1965, de 3,3 miliarde (față de 2,4 miliarde în 1964). Deoarece duc lipsă de fonduri, se pare însă că ele opresc o mai mare parte din cîștigurile lor în străinătate, pentru a fi folosite pe loc, micșorînd repatrierile de venituri obținute de pe urma investițiilor.

URIAȘELE cheltuieli implicate de agresiunea S.U.A. împotriva poporului vietnamez își pun pecetea asupra economiei, accelerînd inflația. În același timp se fac tot mai auzite vocile care consideră că sporirea cheltuielilor militare, deși constituie un stimulent pentru un sector redus al economiei, poate duce la o încetinire generală a activității. Într-o anchetă întreprinsă în luna mai de Asociația Națională a Agenților de Cumpărare, 55% din întreprinderile consultate au arătat că războiul din Vietnam are un efect simțitor asupra activității lor; 56% din acestea au declarat că resimt lipsa de materiale, iar 30% — că duc lipsă de muncitori calificați, datorită atragerii lor în sectorul producției militare. Numai 16% din societăți au relatat sporirea activității lor datorită războiului din Vietnam.

După bombardarea barbară a Hanoiului și Haifongului, președintele Johnson a cerut Congresului noi alocații în scopuri militare. În același timp el a declarat că bugetul pe anul fiscal în curs va spori probabil la circa 120 miliarde dolari, ceea ce va înmulți de cîteva ori deficitul de 2,3 miliarde dolari din anul fiscal încheiat la 30 iunie. Creșterea cheltuielilor militare este însoțită de o urcare considerabilă a prețurilor.

În anul trecut acesta a fost de 2,5%, iar în 1966 va ajunge, după unele aprecieri, la 6%. Ca urmare scade și puterea de cumpărare a dolarului. La 1 august revista U. S. News & World Report arăta că, dacă cu 10 ani în urmă 1 dolar valora 100 cenți, el valorează acum, în termeni reali, 84 cenți.

Cele mai lovite de pe urma inflației sînt persoanele cu venituri fixe — pensionarii și muncitorii. În schimb profiturile corporațiilor continuă să urce: datele publicate de 537 societăți mari arată că în al doilea trimestru al anului curent, după plata impozitelor, ele au încasat profituri de 3,1 miliarde dolari, față de 2,7 miliarde dolari în perioada corespunzătoare a anului 1965.

La cele arătate se adaugă și problemele, în continuare acute, ale balanței de plăți externe care, în loc să ajungă la un echilibru la sfîrșitul anului, așa cum anunțase președintele Johnson în luna ianuarie, se arată acum a înregistra un deficit mai mare decît acela din anul trecut.

În concluzie, dată fiind înrăutățirea balanței comerciale și creșterea cheltuielilor militare, și ținîndu-se seama că nu se așteaptă modificări importante în balanța capitalurilor și serviciilor, deficitul promite să persiste încă o oarecare periaodă, în jurul sumei de aproximativ 2 miliarde dolari — media ultimelor trei trimestre. Pentru moment, Administrația nu anvizajează noi restricții. Peste șase luni, situația ar putea să vădească o îmbunătățire. Pe de altă parte, o doză de inflație în S.U.A. ar putea să zdruncine încrederea internațională în dolar".

Balanța de plăți se înrăutățește

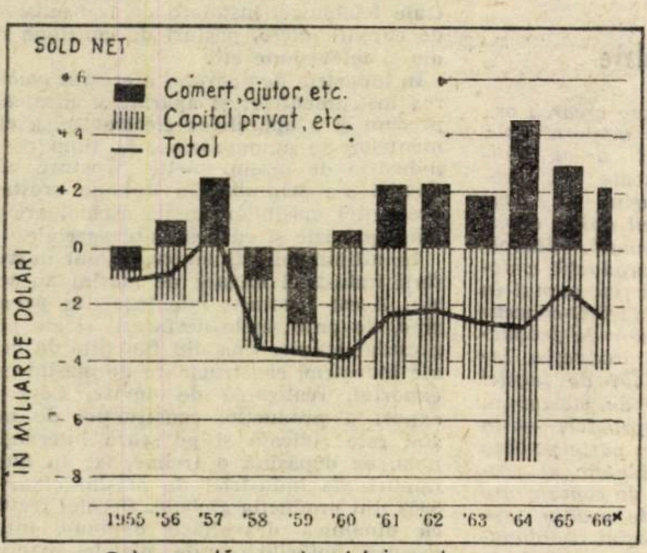

*) Rata anuală pe primul trimestru

(după FORTUNE)

CHELTUIELILE din Vietnam și importurile crescînde, înlătură speranțele de a se realiza un echilibru în anul acesta. În primul trimestru deficitul a crescut la un ritm anual de 2,3 miliarde dolari, cu 1 miliard peste suma din 1965. Excedentul balanței comerciale a scăzut la circa 2 miliarde dolari, față de 4,6 miliarde în 1964, iar cheltuielile militare, incluse la capitolul servicii, au sporit. Datele preliminare cu privire la balanța capitalurilor sugerează continuarea unui deficit de circa 4,5 miliarde dolari, în pofida restricțiilor „voluntare".

LE FIGARO

IN CE MOD SE VA OPRI BOOM-UL?

ÎNTR-UN articol publicat la 21 iulie, comentatorul ziarului, Raymond Aron, scrie:

„Este probabil că încrederea în sine a societății americane a fost mai zdruncinată de marea depresiune, decît de războaiele mondiale sau de înfrîngerile militare. De aceea, evocarea anului 1929 este suficientă pentru a provoca reacții violente. Președintele Sistemului federal de rezerve, dl. W. Chesnay Martin a resimțit de curînd acest lucru.

Circumstanțele actuale explică și justifică dispariția temerii de un Pearl Harbor atomic. Se ezită însă să se afirme același lucru în legătură cu teama de o depresiune economică. Economiștii cred chiar că, întîrziind momentul adevărului, refuzul de a privi în față anumite date ale conjuncturii va contribui să prelungească și să facă mai costisitor procesul ajustării...

În rîndurile experților de peste Atlantic, școala dominantă este aceea a optimismului. Expansiunea, care continuă din 1960, este atribuită de susținătorii «noii politici economice» acțiunii autorităților publice, în special, înlesnirilor fiscale, în vechiul sistem, excedentele bugetare, create chiar de expansiune, tindeau să o frîneze. Din 1961, expansiunea s-a prelungit într-un ritm regulat, iar în 1966 produsul național va depăși 700 miliarde de dolari, ceea ce reprezintă aproximativ jumătate din produsul național al lumii (cu excepția țărilor socialiste).

Școala pesimistă, care numără puțini reprezentanți în S.U.A., nu afirmă nici fatalitatea unei prăbușiri la bursă, în stilul celei din 1929, nici o dislocare a economiei mondiale, ca aceea din 1931, care a urmat devalorizării lirei. Ea insistă asupra pericolelor care amenință economia americană din interior, și sistemul monetar internațional în ansamblul său.

Am scris prea adesea despre sistemul monetar pentru a ne opri acum mai îndelung asupra lui. Astăzi dolarul nu mai este convertibil în aur decît datorită bunăvoinței băncilor centrale străine. Statele Unite au pierdut aproape jumătate din rezervele de aur pe care le posedau după război, iar suma creanțelor pe termen scurt cărora trebuie să le facă față Statele Unite, sau a soldurilor de dolari ale altor țări, reprezintă aproximativ dublul rezervelor de aur. Aceste solduri cresc de la un an la altul, deoarece balanța de plăți americană rămîne deficitară (între 2 și 3 miliarde dolari în anul acesta).

Simptomele instabilității interne, mai puțin cunoscute, sînt în primul rînd, acelea care merită să fie remarcate. Într-un studiu recent, dl. Maurice Allais, a trecut în revistă 7 indicatori: viteza circulației monetare, îndatorarea consumatorilor raportată la produsul național brut, indicele cursului acțiunilor industriale raportat la produsul național brut pe locuitor, raportul mediu între beneficii și cursul mediu al acțiunilor, rata medie a veniturilor acțiunilor (raportul între dividende și cursul acțiunilor), suma globală a creditelor bursiere raportată la produsul național brut, numărul de acțiuni negociate în fiecare zi la bursă. Dl. Allais, compară evoluția fiecăruia dintre acești indici în ultimii ani, cu evoluția din perioada 1920—1929 și degajă asemănări. Viteza de circulație a monedei (care reprezintă raportul dintre produsul național brut și masa monetară) a crescut cu 1,4% pe an înainte de 1929, și a crescut cu 3,2% pe an din 1950 încoace. Îndatorarea consumatorilor, care constituia 12% din produsul național în 1945, a constituit 45% din acesta în 1965. Raportul dintre această datorie și produsul național a sporit cu 3,6% pe an din 1945 încoace și el sporise cu 8,2% între 1920 si 1929.

Cifrele cele mai elocvente se referă la cursul acțiunilor. Indicele Dow Jones a trecut de la valoarea medie de 170 în 1945, la o valoare medie de 911 în 1965. El a progresat mai rapid decît produsul național pe locuitor. Raportul dintre cursul acțiunilor și produsul național brut pe locuitor a sporit cu 3,6% pe an în decursul ultimilor cîțiva ani. Drept urmare, raportul între beneficii și cursul acțiunilor a scăzut; tot astfel rata medie a veniturilor acțiunilor nu a încetat să scadă. În sfîrșit, creditele bursiere au sporit, trecînd de la 1 miliard de dolari la 8 miliarde în 1965. În sfîrșit, ca și în anii care au precedat anul 1929, numărul mediu al acțiunilor negociate în fiecare zi a crescut. La 6 mai 1966, volumul acțiunilor negociate a atins nivelul spectaculos de 13,1 milioane, ceea ce depășește nivelul din septembrie 1929, chiar ținînd seama de existența unei populații mai numeroase.

★

După cum vedem, această analiză se referă mai ales la fenomenele monetare, de credit și de bursă: viteza de circulație a monedei, îndatorarea particularilor, exagerări ale speculațiilor «à la hausse» și ale altor manevre la bursă. Concluzia acestei analize este că expansiunea nu va putea să continue o perioadă nedefinită în același ritm.

Problema este de a afla modul în care ea se va opri".

Curse cu obstacole
(după U.S. News & World Report)

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

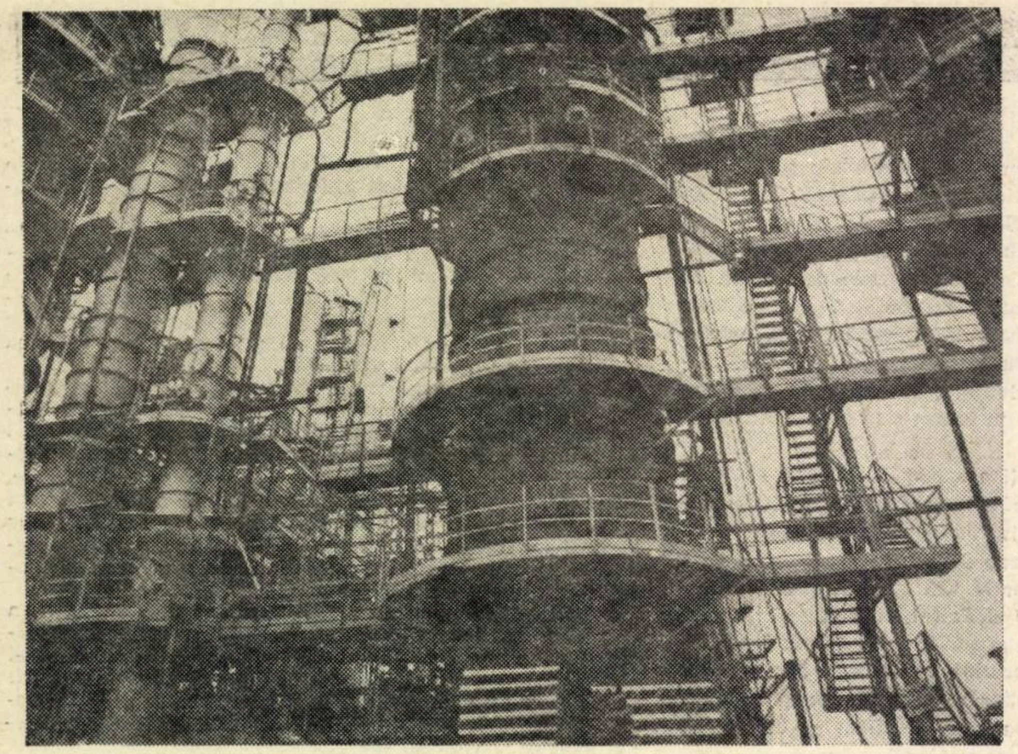

R.P. Polonă – Instalațiile de prelucrare a țițeiului la Combinatul petrochimic din Plock

R. P. BULGARIA

DEZVOLTAREA ECONOMIEI NAȚIONALE

LA Sofia a fost dat publicității Proiectul de Directive al celui de-al IX-lea Congres al P. C. Bulgar cu privire la planul de dezvoltare a economiei naționale a R. P. Bulgaria pe perioada 1966—1970.

Principala sarcină politică-economică în noul plan cincinal, se arată în Proiectul de Directive, trebuie să fie asigurarea continuării cu succes a construcției societății socialiste, pe calea făuririi rapide a bazei tehnico-materiale a socialismului, perfecționării relațiilor sociale socialiste, ridicării nivelului de trai al poporului și al conștiinței socialiste a oamenilor muncii. Sarcinile noului cincinal vor putea fi înfăptuite printr-o mai largă aplicare a realizărilor tehnico-științifice, prin intensificarea și modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale, prin creșterea eficienței economice.

Pe baza dezvoltării rapide a producției materiale, a creșterii eficienței în economia națională și folosirii mai depline a resurselor, se prevede pentru perioada 1966—1970 sporirea venitului național cu 45—50%. Aproximativ 90% din sporul venitului național se va obține ca urmare a creșterii productivității muncii.

Va continua intr-un ritm rapid industrializarea țării, acordîndu-se prioritate ramurilor energetică, metalurgie, construcții de mașini și chimie.

Proiectul de Directive prevede asigurarea dezvoltării construcțiilor, transporturilor și comunicațiilor, astfel ca nivelul lor să corespundă cerințelor celorlalte ramuri ale economiei naționale și să asigure totodată satisfacerea mai deplină a nevoilor populației.

Se va asigura aplicarea noului sistem de conducere a economiei naționale.

Proiectul de directive subliniază că în cadrul industriei, o dezvoltare prioritară va trebui să o cunoască ramurile care asigură progresul tehnic al întregii economii naționale. Sînt prevăzute măsuri pentru ridicarea nivelului tehnic și îmbunătățirea calității produselor, însușirea de produse noi la nivelul tehnicii mondiale. Documentul publicat atrage atenția asupra necesității de a se urmări folosirea cît mai economicoasă a forței de muncă, materiilor prime, materialelor și energiei electrice și obținerea de maximum de produse la unitate de fonduri productive.

Producția industrială va crește în cincinal cu 65—70%. Pentru aceasta, urmează să fie date în folosință noi capacități, însușite noi produse, să se îmbunătățească considerabil folosirea utilajului existent și a suprafețelor de producție. Productivitatea muncii trebuie să crească în industrie cu cel puțin 40—45%. Proiectul prevede lărgirea lucrărilor de cercetări geologice, în vederea valorificării unor noi zăcăminte de minereuri utile. În scopul dezvoltării și întăririi bazei energetice vor intra în funcțiune noi centrale electrice cu o capacitate de 3 000 megawați și va spori extracția de cărbune brun. Producția industriei constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor urmează să crească în anul 1970 de 2—2,5 ori față de 1965. În cursul cincinalului va începe producția de autoturisme și autocamioane. Se va lărgi producția de nave maritime și fluviale. Producția industriei chimice urmează să sporească de 3—3,5 ori.

Proiectul prevede ca producția industriei ușoare să crească cu 46%. În fața industriei ușoare este pusă sarcina innoirii și diversificării sortimentelor, producerii de mărfuri de calitate superioară, trainice, practice și frumoase.

În agricultură se prevede ca în anii cincinalului să se realizeze o creștere constantă a producției diferitelor ramuri și ridicarea eficienței ei. În acest scop va continua consolidarea bazei tehnico-materiale, intensificarea producției, chimizarea agriculturii. Producția medie anuală va trebui să sporească în această perioadă cu 25—30%. Volumul lucrărilor agricole mecanizate va crește în 1970 cu 35% în comparație cu anul 1965. Va spori, de asemenea, suprafața terenurilor irigate.

În perioada 1966—1970 se va acorda o mare atenție încheierii, în linii generale, a reconstrucției tehnice a transportului feroviar. Se va termina electrificarea liniei de cale ferată Ruse — Mezdra și Sofia — Karlovo, astfel ca pînă la sfîrșitul anului 1970 lungimea totală a liniilor ferate electrificate să fie de circa 610 km. Se vor efectua lucrări privind construirea și reconstruirea căilor rutiere.

Valoarea investițiilor în noul cincinal se va ridica la 11,6—11,8 miliarde leva, din care 5,9 miliarde leva se vor afecta dezvoltării industriale.

În domeniul științei și progresului tehnic se va acorda atenție dezvoltării și sporirii ritmului cercetărilor științifice fundamentale, precum și a cercetărilor cu caracter pur aplicativ. Se subliniază sarcina creșterii eficienței cercetărilor tehnico-științifice, acordîndu-se o atenție deosebită introducerii rapide în practică a rezultatelor lucrărilor de cercetări științifice și de proiectare. Se va accelera pregătirea de specialiști pentru toate ramurile economiei naționale. Va crește numărul de linii automate în ramura constructoare de mașini, se vor introduce noi procese tehnologice de înaltă productivitate în toate ramurile economiei naționale, în special în chimie, metalurgie, ramurile extractive, industria alimentară. Se va introduce tehnica de calcul pentru prelucrarea informațiilor economice, științifice și tehnice. Va începe alcătuirea unui sistem unic de centre de calcul pentru prelucrarea informațiilor economice din țară.

Schimburile comerciale ale R. P. Bulgaria vor spori în 1970 în comparație cu 1965 cu 63—65%. Atenția principală va fi acordată lărgirii colaborării cu țările socialiste. Pe bază reciproc avantajoasă se vor lărgi relațiile comerciale cu țările capitaliste. Se va asigura dezvoltarea în continuare a turismului internațional.

Proiectul de directive prevede ca circulația mărfurilor cu amănuntul să crească cu peste 40%. Se vor construi locuințe cu o suprafață locativă de peste 8 500 000 mp, numărul paturilor în spitale va crește cu peste 17% iar în sanatorii cu peste 21%. În anul 1970 în școlile tehnice profesionale vor învăța aproximativ 40—50% din tineri și tinere.

În condițiile noului sistem de conducere — se arată în Proiectul de Directive — prin întărirea gospodăririi socialiste, a relațiilor contractuale între întreprinderi și perfecționarea formării prețurilor și a sistemului financiar și de credite, prin întărirea stimulării materiale și justa ei îmbinare cu stimulenții morali, se vor crea condiții pentru o mai largă dezvoltare a forțelor creatoare și energiei colectivelor de muncă, pentru creșterea inițiativei lor.

V. B.

Corespondență din Budapesta

SCHIMBĂRI STRUCTURALE ÎN CONSTRUCȚIA DE MAȘINI

INDUSTRIA construcțiilor de mașini are în Ungaria o întreită funcțiune: fabricarea de mijloace de producție destinate diferitelor ramuri ale economiei; producerea de mărfuri de consum de folosință îndelungată; producția pentru export.

Rolul dominant al industriei de mașini în producția industrială și în export este rezultatul industrializării socialiste din ultimele două decenii. În producția industrială a Ungariei capitaliste, participarea industriei constructoare de mașini a fost, în 1938, numai de 15,4% și cam aceeași — 10,4% — a fost proporția produselor construcției de mașini în export. Între anii 1949—1965, în timp ce producția industriei de stat a crescut de cinci ori, producția construcției de mașini a sporit de șapte ori. Din 1949, numărul salariaților ocupați în construcția de mașini s-a ridicat de la 156 700 la 416 000, în timp ce productivitatea muncii a crescut mai mult de două ori și jumătate. În 1965, ponderea ramurii în producția industrială globală a fost de 28%. Proporția mașinilor și a utilajelor în exportul total al Ungariei în perioada celui de al doilea plan cincinal — în medie pe anii 1961—1965 — a fost de 35%.

Toate aceste date nu dau însă indicații cu privire la transformările tehnice, structurale și de organizare a producției, care constituie aspectele hotărîtoare ale progresului și ale dezvoltării.

Perioada inițială a dezvoltării industriei constructoare de mașini — anii 1950—1955 — s-a caracterizat, pe lîngă creșterea extrem de rapidă a producției, prin desăvîrșirea structurii de fabricație și tehnologice și prin organizarea ramurii. Situația construcției de mașini ungare înainte de cel de-al II-lea război mondial se caracteriza prin disproporții interne: unele subramuri, de pildă telecomunicațiile, producția de mașini de curenți tari, a materialului rulant, erau relativ dezvoltate, în timp ce importante subramuri de producție nici nu luaseră încă ființă; în plus, atît micile întreprinderi, cît și marile fabrici aveau, cu unele excepții, un profil mixt, de la articole de masă pînă la mașini unicate.

La începutul deceniului trecut, au luat ființă, — în primul rînd prin construirea de noi fabrici, — subramuri de producție care lipseau, cum ar fi producția de rulmenți cu bile, de utilaj minier, de mașini pentru industria construcțiilor, de utilaj pentru industria chimică etc.; întreprinderile constructoare de mașini existente au fost restructurate, în parte prin concentrarea întreprinderilor mai mici, în parte prin stabilirea profilului de producție, pe subramuri industriale independente (de exemplu, industria de mașini-unelte, producția de automobile și tractoare, industria de mașini agricole, construcții navale, industria de material rulant, construcția de mașini generală, industria de mașini electrice, industria de aparataj, a mijloacelor de telecomunicații, producția articolelor de masă etc.).

Concentrare și profilare

UN nou pas important spre crearea organismului industrial modern s-a făcut în perioada celui de-al doilea plan cincinal. Cu toate că producția industriei de mașini se concentrase încă de la începutul anilor cincizeci într-o măsură însemnată, dezvoltarea rapidă a forțelor de producție a determinat și a făcut posibilă (nu numai în industria construcțiilor de mașini) concentrarea în continuare a forțelor de producție, sub semnul specializării producției. Între anii 1960—1964, peste 100 de fabrici din industria construcțiilor de mașini au fost reunite în mari întreprinderi — în parte pe baza tehnologiei, în parte pe baza caracterului apropiat sau identic al producției. Pentru gradul înalt de concentrare a forțelor de producție este grăitor faptul, că în construcția de mașini coordonată de minister, o treime din totalul de aproape 340 000 de salariați revine la 10 întreprinderi. În prezent efectivul salariaților a patru întreprinderi din industria constructoare de mașini depășește cîte 15 000 de persoane, iar acela al Trustului industriei de automobile și tractoare a depășit și cifra de 20 000. În industria subordonată ministerului existau doar cîteva întreprinderi cu mai puțin de 2 000 de lucrători; în noua organizare a industriei, majoritatea întreprinderilor din ramură se caracterizează prin efective de 4 000—6 000 de oameni.

Scopul comasării întreprinderilor din industria de mașini a fost de a promova, și sub aspectul organizării industriei, creșterea eficienței producției, a nivelului ei tehnic. Datorită în parte fuziunilor dintre întreprinderi, în parte aplicării decretului de profilare, concentrarea producției este însoțită, într-o măsură mai mică, și de specializarea fabricației. Ca urmare, fabricarea unor grupe de produse — de pildă a mașinilor de abataj, a mașinilor de încărcat, a pompelor de adîncime, — s-a concentrat în cîte o întreprindere; la o însemnată parte a produselor a scăzut numărul întreprinderilor producătoare; s-a micșorat numărul grupelor de produse fabricate de diferite întreprinderi. Aceste constatări sînt însă valabile numai ca tendințe, căci pe ansamblul industriei constructoare de mașini și la cele mai multe întreprinderi, specializarea producției nu este încă la un nivel corespunzător. Printre subramurile construcției de mașini, cele mai bune rezultate le dă specializarea fabricației în industria mașinilor-unelte; producția diferitelor mașini așchietoare și neașchietoare — strunguri, raboteze, mașini de găurit, mașini de frezat, mașini de polizat, mașini de forjat, mașini de prelucrat tablă, bare și profile —, s-a concentrat în proporție de 50—95% în cîte o uzină.

În cadrul construcției de mașini, dinamica dezvoltării este determinată, în primul rînd, de modificarea structurii de ramură și de producție și de obiectivele de dezvoltare aferente. Structura producției se modifică continuu și în urma progresului tehnic; în plus, o influență activă asupra structurii o exercită concepțiile de dezvoltare industrială schițate în planurile economice pe termen mijlociu și lung, precum și posibilitățile și cerințele schimbului internațional de mărfuri.

Accent pe nivelul tehnic

INDUSTRIALIZAREA socialistă a urmărit de la început, din 1949, dar cu un accent mai mare din 1958, o asemenea modificare planificată a structurii ramurii constructoare de mașini, care să corespundă cel mai bine condițiilor din țară. Deoarece Ungaria acoperă materiile prime pentru construcția de mașini în majoritate din import, iar în mai multe ramuri industriale dispune de experiență de fabricație de multe decenii, modificarea structurii de ramură se caracterizează prin creșterea ponderii ramurilor industriale cu un consum mare de muncă și un nivel tehnic mai înalt. O reflectare a acestui lucru o reprezintă creșterea în perioada ultimului plan — între anii 1961—1965 — a ponderii industriei telecomunicațiilor și a industriei de aparataj, luate împreună, la 20% din producția industriei constructoare de mașini, o dată cu reducerea ponderii mașinilor și utilajelor.

În același timp s-a modificat și structura producției telecomunicațiilor în favoarea așa-numitelor instalații mari și sisteme complete de telecomunicații — centrale telefonice, instalații de transmisiuni, de curenți micro, posturi de emisiune radio și televiziune etc.

În industria de aparataj a crescut ponderea instrumentelor și aparatelor medicale, precum și a aparatelor electronice, a elementelor de automatizare, în timp ce în industria de mașini-unelte structura producției s-a schimbat în direcția creșterii proporției mașinilor unelte așchietoare de mare precizie și cu destinații speciale.

În ultimii ani, dinamica, ritmul dezvoltării industriei ungare de mașini au scăzut. Acest fenomen este legat, în primul rînd, de problemele desfacerii și ale progresului tehnic. Una din funcțiile de bază ale industriei constructoare de mașini este exportul, realizarea de devize. Cota de export a producției construcției de mașini este ridicată și pe scară internațională, ea depășind o treime, iar în unele ramuri ale industriei de mașini chiar și 50% din producția globală. De aici rezultă că dinamica dezvoltării depinde, într-o măsură hotărîtoare, de piețele externe, de volumul și dezvoltarea exportului. În perioada de cinci ani care a trecut, exportul de mașini a crescut într-o măsură mai mică decît ritmul de creștere planificat, ceea ce a frînat dezvoltarea în ansamblu a industriei de mașini.

Noul plan cincinal al construcției de mașini, care cuprinde programul de dezvoltare pe 1966—1970, concentrează, mai intens decît înainte, resursele existente de energie materială și intelectuală asupra acelor ramuri industriale — de pildă, telecomunicațiile, industria de aparate, producția de mașini-unelte, producția de autovehicule — în care posibilitățile de creștere a exportului sînt cele mai favorabile.

István GARAMVÖLGYI

ECOSOC

DEZBATERI ASUPRA INSTRUMENTELOR DEZVOLTĂRII

ÎN această ultimă săptămînă a lucrărilor Sesiunii, Comitetul economic și social examinează rapoartele unor organisme ale O.N.U., recent sau relativ recent create : raportul Comitetului special însărcinat cu elaborarea statutului și mandatului Organizației Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (O.N.U.D.I.), primul raport al Comitetului pentru planificarea dezvoltării, raportul Comitetului pentru locuințe, construcții și sistematizare. Diversificarea sistemului instituțional al O.N.U. și creșterea acțiunilor Națiunilor Unite în domenii ale dezvoltării economice și progresului social de o deosebită importanță, ridică probleme tot mai complexe și dificile, începînd cu coordonarea și terminînd cu finanțarea acestor activități.

Industrializarea : Ce se așteaptă de la O.N.U.D.I.

EXISTĂ motive să se spere că O.N.U. va păși într-o fază nouă, a cărei caracteristică principală ar trebui să fie sporirea considerabilă a contribuției Națiunilor Unite în domeniul dezvoltării industriei. Pînă nu de mult, deși se recunoștea că industrializarea e cheia rezolvării problemelor majore ale creșterii economice și progresului social, în peisajul instituțional al O.N.U. lipsea o organizație specializată care să se ocupe în mod corespunzător și permanent de problemele din acest domeniu. Astăzi există O.N.U.D.I., pe care țările ce fac eforturi în direcția industrializării o întîmpină cu mari speranțe.

Totodată, în cadrul celorlalte organizații ale O.N.U. și al instituțiilor specializate, ca și într-o serie de acțiuni inițiate de O.N.U. se remarcă sporirea continuă a preocupărilor în domeniul industrializării.

Realizările obținute ca urmare a industrializării țării, care a fost pusă la baza întregului edificiu al construcției economice, ne determină — a arătat delegatul României, Ion Desmireanu — să fim solidari cu preocupările țărilor din lume care fac astăzi eforturi pentru a învinge dificultățile demarajului industrial, să sprijinim constant activitățile O.N.U. menite să ușureze aceste eforturi. Așa cum delegația română a subliniat în repetate rînduri în cadrul O.N.U., soluțiile concrete care se dau problemelor mari ale contemporaneității, nu pot fi identice. Dar, în același timp, nu se poate nega importanța cunoașterii diferitelor experiențe, a reușitelor și dificultăților. De aceea, România apreciază și sprijină eforturile care se fac pentru organizarea Colocviului internațional privind industrializarea — colocviu care va reprezenta, fără îndoială, o verigă nouă în lanțul acțiunilor importante ale O.N.U.

Un puternic argument în favoarea acestui colocviu au furnizat rezultatele obținute prin organizarea colocviilor regionale pentru industrializare în Asia, Africa și America Latină.

Delegația română a exprimat părerea că este necesar să se asigure o serie de condiții, printre care : o tematică de natură să ofere certitudinea că se vor discuta problemele fundamentale ale industrializării, participarea tuturor țărilor interesate, realizarea unui schimb larg de experiență. În acest scop, esențial pentru reușita colocviului va fi sprijinul comisiilor economice regionale.

Diferite delegații, printre care și delegația română, au formulat numeroase sugestii, precum și rezerve în legătură cu prevederile rezoluției Comitetului special, în care se concretizează statutul și mandatul O.N.U.D.I. S-a exprimat speranța că discutarea raportului Comitetului special — care cuprinde rezervele și sugestiile diferitelor țări — la viitoarea Adunare Generală a O.N.U., va face cu putință adoptarea unei soluții general-acceptabile, care să permită cooperarea oricărui stat interesat în îndeplinirea obiectivelor dezvoltării industriale și să dea noii organizații un statut compatibil cu importantele și numeroasele funcții pe care urmează să le îndeplinească.

Comitetul economic a adoptat în unanimitate : raportul Comitetului pentru dezvoltare industrială, care cuprinde și 4 rezoluții, printre care o rezoluție privind colocviile regionale și Colocviul internațional pentru industrializare ; raportul Comitetului special însărcinat cu elaborarea statutului și mandatului O.N.U.D.I. ; rezoluția privind sprijinirea organizării activității de standardizare în țările în curs de dezvoltare — rezoluție la care România este coautoare.

Planificarea : acțiuni O.N.U. în sprijinul programelor naționale

PLANIFICAREA a constituit unul dintre punctele importante de pe ordinea de zi a actualei sesiuni a ECOSOC. Rolul și importanța planificării pentru accelerarea dezvoltării economice și sociale a tuturor țărilor, și mai ales a țărilor în curs de dezvoltare, a căpătat o recunoaștere, deși există încă puncte de vedere diferite în ce privește aplicarea în practică a conceptului de planificare. Aceasta a determinat creșterea activităților O.N.U. în domeniul planificării și preocupărilor economice, care s-a materializat în elaborarea unor studii privind metodologia și organizarea planificării în diferite țări, iar în ultimul timp, în crearea Comitetului pentru planificarea dezvoltării, care s-a și întrunit într-o primă sesiune pentru precizarea mandatului dat de ECOSOC.

Luînd cuvîntul în legătură cu raportul Comitetului pentru planificarea dezvoltării, delegatul României, Alexandru Niculescu, a subliniat, între altele, atenția deosebită pe care țara noastră o acordă problemelor privind planificarea. Atribut inalienabil al suveranității naționale, planificarea este concepută în România ca o activitate continuă care are ca scop dirijarea diverselor procese economice considerate în strînsa lor interdependență și ținînd seama de interesul economiei naționale în ansamblul său. Delegatul țării noastre a arătat în continuare că în România există o preocupare permanentă pentru perfecționarea sistemului de planificare, astfel încît acesta să corespundă exigențelor fiecărei etape de dezvoltare.

Raportul asupra discuției arată că încă de la început s-au făcut pași promițători pentru îmbunătățirea activității O.N.U. în domeniul planificării. Comitetul și-a propus să-și îndrepte atenția în primul rînd în direcția sprijinirii țărilor în curs de dezvoltare, atît în elaborarea tehnicilor de planificare, cît și în punerea în practică a planurilor lor economice. În acest scop programul îmbrățișează aspecte foarte variate, teoretice — spre exemplu, studii asupra metodologiei și organizării planificării — și practice —, schimb de cunoștințe, formarea personalului național pentru planificare, cicluri internaționale de studii etc. Comitetul își propune să răspundă la două deziderate de o deosebită importanță : să facă să concorde planurile privind acțiunile concertate ale O.N.U. cu programele naționale de dezvoltare a țărilor membre ; să asigure armonizarea proiectelor elaborate de organismele O.N.U. ca și a metodelor și ipotezelor pe care acestea își fondează activitatea lor.

Din inițiativa României, Comitetului economic i-a fost prezentată spre examinare o rezoluție care aprobă programul de lucru al Comitetului pentru planificarea dezvoltării și cuprinde o sinteză a principalelor direcții în care acest Comitet urmează să-și îndrepte eforturile în viitor. Comitetul economic a aprobat această rezoluție, la care sînt coautoare 21 de țări.

Lucrările celei de-a 41-a sesiuni a Comitetului Economic și Social se vor încheia astăzi, 5 august a.c.

I. ARDELEANU

PROFITURILE NU FAC GREVĂ

De patru săptămîni o grevă de amploare afectează 60% din traficul de pasageri și circa 70% din cel al poștei aeriene în Statele Unite. În ciuda încercărilor de mediere guvernamentale, cei peste 35 000 de mecanici din aviație își mențin revendicările (încheierea unui nou contract colectiv pe 36 de luni, care să prevadă sporirea salariului orar cu 53 de cenți), în fața frontului unit a cinci mari societăți americane de navigație aeriană : Eastern, National, Northwest Orient, United și Trans-World Airlines.

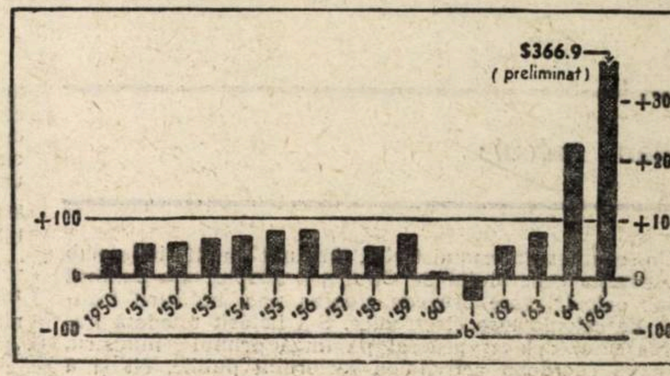

Evoluția profiturilor societăților de navigație aeriană (în milioane de dolari)

Greviștii se bazează, în cererile lor, pe faptul că în ultimii ani profiturile societăților respective au crescut vertiginos. După cum se poate vedea și din graficul de mai jos, publicat în ziarul NEW YORK TIMES, dacă în perioada 1960—1961 profiturile societăților aeriene au scăzut din cauza modernizării parcului de avioane (introducerii avioanelor cu motoare cu reacție) și a recesiunii economice, în anii următori situația s-a schimbat radical. În urma creșterii susținute a traficului de mărfuri și călători, precum și a scăderii costului transportului, profiturile societăților au atins cifre spectaculoase : 224 milioane de dolari în 1964 și circa 367 milioane în 1965, comparativ cu nivelul „record" precedent de 80 milioane de dolari în 1956.

N. P.

Cei 6 după acordul în problemele agrare

„ÎN ERA ACTIVITĂȚII TĂCUTE, INGRATE ȘI DIFICILE"

ÎMBOGĂȚIREA dosarului „Micii Europe verzi" la ultima sesiune a Consiliului ministerial al Pieței Comune a reactualizat un fenomen tipic : pe măsură ce înaintează pe drumul „integrării agricole", participanții au de întîmpinat noi și noi probleme dificile. Calendarul activității comunitare în domeniul agrar, stă mărturie acestui drum anevoios : din decembrie 1960, cînd s-a încheiat acordul de principiu pentru crearea pieței comune agricole a trebuit să treacă șase ani pentru ca, în mai 1966, la opt luni după declanșarea crizei care a pus sub semnul întrebării întreaga existență a Pieței Comune, să fie aprobat regulamentul financiar al Fondului European de Orientare și Garanție Agricolă (F.E.O.G.A.).

Acum, la Sesiunea din iulie a Consiliului Ministerial al Pieței Comune, s-au realizat înțelegeri privitoare la zahăr (crearea unei piețe libere a celor șase state, în decurs de opt ani), produse lactate, fructe și legume (la care, din pricina variabilității prețurilor, s-a preconizat un sistem de intervenție automat) și carne de vită.

Și fără lupă

ACUM, faza tratativelor angajate pe bază de „cifre" (în loc de principii), se dovedește un teren greu de defrișat. În legătură cu fructele și legumele, în jurul cărora s-a dat bătălia principală, s-a ajuns la următoarea soluție : prețul de bază comunitar va fi egal cu prețul mijlociu realizat în cursul ultimilor trei ani ; intervenția automată a F.E.O.G.A. va avea loc cînd prețurile vor atinge 40 și 70% din cele de bază, potrivit fiecărui produs înscris pe listă. Această soluție va fi aplicată timp de trei ani, urmînd ca contribuția F.E.O.G.A. să nu depășească 60 de milioane de dolari pe an, dintre care 2/3 — cel mult — va reveni Italiei. (Producția de legume a celor șase state a fost în 1964 de 23 milioane de tone, din care 10 milioane tone au revenit Italiei).

Noile prețuri vor afecta veniturile a 16% din populația activă a Europei. Nivelul mediu de prețuri va fi considerabil mai ridicat decît acela existent în prezent în principalele țări producătoare de produse agricole, ceea ce se consideră că va înmulți sursele tendințelor inflaționiste. „Nu este nevoie de o examinare cu lupa a acordurilor încheiate... pentru a descoperi contradicțiile interne ale Micii Europe...", scria la 28 iulie ziarul LE MONDE.

O dată cu euforia manifestată de adepții politicii de integrare, în cele șase state membre ale Pieței Comune au fost semnalate și nemulțumiri pentru dezavantajele inevitabile pe care le comportă aplicarea politicii de integrare. Ziarul italian IL MESSAGGERO (26 iulie) scrie : „Acordurile de la Bruxelles nu constituie în realitate o victorie pentru nici una din cele șase țări și cu atît mai puțin pentru Italia și Olanda, dacă ținem seama de cererile și exigențele lor inițiale".

Fugit tempus

LA fel de spinoasă s-a dovedit punerea în concordanță a pozițiilor „celor șase", în problemele agricole ale rundei Kennedy, a cărei „criză de timp" amenință să zădărnicească strădaniile de pînă acum ale promotorilor reducerii tarifelor vamale pe bază de reciprocitate. În Consiliul Ministerial a fost pus la punct un compromis între art. 39 al Tratatului de la Roma, care prevede sporirea veniturilor agricultorilor și art. 110, care susține dezvoltarea relațiilor economice cu terțe țări, deci deschiderea porților Pieței Comune prin reducerea tarifelor vamale, luate în considerare în cadrul rundei Kennedy pentru produsele agricole americane, realizate îndeobște la un preț de cost mai scăzut și, în consecință, cu o putere de concurență sporită.

Propunerile făcute de Consiliul Ministerial al Pieței Comune, ca bază pentru abordarea problemelor agricole în runda Kennedy, se referă la importuri în valoare de 3,4 miliarde de dolari. Întregul volum al importurilor agricole al „celor șase" este evaluat la 6 miliarde dolari anual.

Reacții și... reacții

ÎN S.U.A., purtătorul de cuvînt al Departamentului de stat a salutat faptul că au fost făcute oferte pentru schimbul de produse agricole. În Danemarca măsurile anunțate au fost primite cu nemulțumire, căreia i-a dat glas însuși primul ministru Jens Otto Krag. (Se consideră că sporirea tarifelor vamale la importul de produse agricole în țările Pieței Comune va prejudicia interesele agricultorilor danezi. Numai în Italia aceștia vînd zilnic carne de vită în valoare de un milion de coroane).

Ecourile soluțiilor stabilite la sesiunea de la Bruxelles alcătuiesc un catalog al viitoarelor obstacole. În legătură cu aceasta, ziarul KÖLNISCHE RUNDSCHAU scria : „Comisia Pieței Comune are înaintea ei un munte uriaș de probleme. Epoca progreselor rapide și a rezultatelor spectaculoase a trecut. Am intrat în era activității tăcute, ingrate și dificile". Într-adevăr, după abordarea problemelor agricole, Consiliul Ministerial s-a întrunit (la un nivel mai scăzut), pentru a dezbate problemele transporturilor, dar nu a izbutit decît să amîne discuțiile pentru viitoarea sesiune din octombrie.

Z. FLOREA

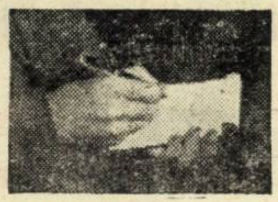

din bloc-notesul cronicarului

„Plan calcul“

Un comitet interministerial, întrunit la 19 iulie sub președinția generalului de Gaulle, a adoptat așa-numitul „plan calcul“, care prevede crearea unei industrii franceze de calculatoare electronice. S-a hotărît totodată numirea unui delegat general pe lîngă primul ministru, care va coordona activitatea sectorului public, cît și a celui particular în domeniul producției de calculatoare electronice și va controla folosirea creditelor acordate de stat în acest scop unor firme franceze. Creditele vor avea și un caracter de subvenții, urmînd a fi restituite numai jumătate din sumele respective după atingerea rentabilității producției. Acordarea creditelor este legată de obligația concentrării unor întreprinderi specializate. În acest sens, s-a ajuns la un acord de principiu asupra fuzionării între Compagnie d'Automatisme Electronique (C.A.E.) și Société d'Electronique et Automatisme (S.E.A.), o filială a grupului Schneider. Pentru început se prevede ca noua firmă să producă calculatoare cu capacitate mică și mijlocie cu licență americană. „Dar va fi necesar, — scrie **Le Monde**, — să se dezvolte cercetarea tehnică, atît în întreprinderi, cît și în alte unități, căci numai un atare efort este de natură să permită industriei franceze de a cîstiga cu timpul o anumită autonomie față de firmele de dincolo de Atlantic“. În perspectivă este vorba de construirea unui calculator cu capacitate foarte mare, care să substituie mașinile de calcul americane „Control Data 6600“ a căror livrare a fost refuzată de guvernul S.U.A.

Calificarea, respectiv recalificarea personalului științific și tehnic va fi asigurată de institutul ce va lua ființă — „Institut de recherche d'informatique et d'automatisme“ (I.R.I.A.) unde se vor specializa 7500 de ingineri pentru nevoile noii industrii.

Consilierul apartamentului

Nu oricine se pricepe să-și amenajeze un interior plăcut, confortabil și estetic, să-și aleagă o mobilă corespunzătoare spațiului de locuit de care dispune sau să întrețină corect o locuință.

Pentru a rezolva aceste probleme la Varșovia a fost înființată „Societatea pentru cultivarea frumosului în amenajarea locuințelor“. Societatea își exercită rolul său educativ prin conferințe ținute de specialiști, arhitecți, decoratori, prin organizarea de expoziții permanente de mobilă și de diferite moduri de amenajare a unui apartament, unde, la cerere, se dau și consultații. Asemenea centre de consultații, informare, expoziții permanente se organizează și în alte orașe mari din R. P. Polonă. Societatea își propune să organizeze în viitor și prestarea unor servicii ca : ajutor în amenajarea locuințelor, alegerea mobilierului potrivit, mijlocirea vînzărilor de mobilă veche, întreținerea mobilierului, decorarea și întreținerea locuinței etc. Ea mijlocește legătura dintre beneficiari și furnizorii de mobilă și de articole de uz casnic, dînd sugestii în ce privește producția lor, ba chiar și în construcția de locuințe.

Un alt bilanț al campionatului

Ecourile înfruntărilor care s-au desfășurat recent în cadrul competiției pentru cucerirea titlului mondial la fotbal nu s-au stins încă. Dar, dacă o bună parte din meciurile desfășurate au putut fi urmărite de pasionații fotbalului din lumea întreagă, cifrele care s-au aflat în joc cu această ocazie sînt mai puțin cunoscute marelui public.

Organizatorii campionatului au primit din partea guvernului englez o subvenție de 7 milioane de franci pentru modernizarea stadioanelor și altor instalații. Pe de altă parte, au fost emise 2,4 milioane de bilete de intrare, încasările fiind evaluate anticipat la 20 milioane de franci. Chiar dacă biletele n-au fost vîndute în întregime, totuși — ținînd seama de sumele încasate pentru transmiterea meciurilor de către societățile de radio și televiziune, de cele realizate de pe urma reclamei etc. — totalul încasărilor organizatorilor „Cupei mondiale“ este apreciat de comentatorul sportiv al revistei L'EXPRES, la 30 milioane de franci, față de investiții de 8 milioane de franci.

Dar campionatul mondial a constituit o sursă de venituri și pentru alte domenii de activitate, cum sînt : transporturile, poșta, hotelurile, societățile de asigurări etc. Societatea engleză Lloyd, de pildă, a încheiat asigurări de multe zeci de milioane de franci pentru jucătorii echipelor participante (recordul fiind deținut de Pelé, cu o asigurare de 3,5 milioane de franci).

După încheierea tuturor socotelilor, va urma împărțirea beneficiilor. Conform regulamentului, un sfert din suma acestora va reveni federației de fotbal a țării gazdă, 10% Federației internaționale a fotbalului, iar restul va fi împărțit între țările participante, în raport cu contribuția pe care a adus-o fiecare la realizarea încasărilor.

De unde rezultă că, pe lîngă semnificația sa sportivă, campionatul mondial de fotbal constituie totodată și o afacere nu tocmai proastă pentru organizatorii lui.

29 devalorizări într-un an

Ultimele statistici ale Fondului Monetar Internațional arată că tendințele inflaționiste înregistrate în țările lumii capitaliste au constituit în 1965 un fenomen general, deși cu variații mari de la o țară la alta.

CREȘTEREA COSTULUI VIEȚII

octombrie 1964 — octombrie 1965 (în %)

S.U.A.	2	Suedia	6
Franța	2	Italia	6
Canada	3	Japonia	7
Norvegia	3	Danemarca	8
Elveția	4	India	8
R.F.G.	4	Chile	24
Australia	4	Argentina	34
Belgia	4	Uruguay	51
Anglia	5	Brazilia	56
Austria	5		

Datele F.M.I. arată, de asemenea, că în 1965 au avut loc devalorizări ale monedelor naționale în 29 țări.

Scara investițiilor

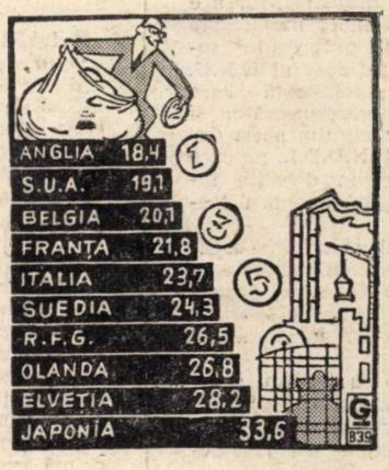

Graficul alăturat, apărut în **Industriekurier**, reflectă în procente ponderea investițiilor din totalul produsului social (brut) pe anul 1965 într-un șir de țări capitaliste dezvoltate. Comparînd prima și ultima treaptă, rezultă că în timp ce Anglia a investit doar 18,4% din produsul social (brut), în Japonia investițiile au o pondere aproape dublă (33,6%).

EMNID „înghițit“ de I.F.A.K.

Chiar și institute de cercetare a opiniei publice pot să cadă victimă luptei de concurență. In R. F. Germană funcționează actualmente 80 de firme pentru cercetarea opiniei publice cu o cifră de afaceri anuală de 70 milioane mărci. Cu 20 de ani în urmă, sociologul K. G. Stackelberg a pus bazele cunoscutului institut EMNID din Bielefeld, care se ocupa cu cercetarea opiniei publice, cercetarea pieței, informații asupra dezvoltării economice etc. După două decenii de existență, institutul n-a mai putut rezista concurenței, înregistrînd în 1965 o pierdere de 200 mii de mărci. EMNID a fost înghițit de institutul I.F.A.K., din Wiesbaden, care se ocupă cu studierea desfacerii.

Statistici demografice

Din Anuarul Statistic al Națiunilor Unite pe 1965, publicat recent la New York, rezultă că populația globului a sporit în anii 1960—1964 cu 200 milioane, ajungînd la 3,2 miliarde de oameni (în medie, 24 de locuitori pe kmp). Creșterea populației a fost în acești ani în medie de 1,8%. Sporul cel mai mare s-a înregistrat în America Latină — 2,8%, urmată de Africa — 2,4%, Asia de sud — 2,2%, Asia de est — 1,4%, Statele Unite — 1,6%, Uniunea Sovietică — 1,5%, iar restul Europei — 0,9%. Europei îi revin 14% din populația globului, ea fiind, ca și pînă acum, continentul cu cea mai mare densitate a populației (89 locuitori pe kmp).

C. GRIGORE

PREȚUL

VIZITA fulger a premierului Wilson la Washington, deși a fost înconjurată de o discreție mai mare decît în trecut, a furnizat totuși o serie de elemente semnificative asupra naturii și stadiului relațiilor anglo-americane. Evantaiul convorbirilor a fost destul de larg deschis în cursul celor patru ore de discuții, fără a avea însă pretenția sau dorința de a aborda în mod specific vreo problemă a vieții internaționale. Mai curînd s-a urmărit să se creeze impresia menținerii „relațiilor speciale“ dintre cele două țări, a căror sursă o constituie alianța din timpul celui de-al doilea război mondial. Totuși o problemă a dominat discuțiile : situația economică a Marii Britanii. Acest fapt apare normal întrucît, tocmai situația economică a Marii Britanii constituie, de o parte și de alta, un atu major în jocul relațiilor bilaterale. Nu întîmplător simultan cu începerea discuțiilor la Washington, în capitala britanică a fost dată publicității Cartea Albă conținînd condițiile în care salariile, prețurile și veniturile vor fi blocate. Acest program draconic de austeritate cum îl califica presa americană, a fost publicat anticipat, pentru a satisface, după cum s-a exprimat londonezul OBSERVER, pe președintele Statelor Unite.

Pentru sursele britanice, a căror părere coincide cu declarațiile americane, bilanțul convorbirilor s-ar prezenta astfel : „Harold Wilson și-a încheiat ultima vizită la Washington cu satisfacția că și-a asigurat sprijinul președintelui Johnson pentru eforturile sale de a consolida economia britanică și de a reduce presiunile care apasă asupra lirei sterline. La rîndul său, președintele Johnson a primit asigurările primului ministru britanic că Anglia este hotărîtă să-și mențină angajamentele mondiale alături de Statele Unite, deși cu unele mici modificări“ (Reuter). În capitala americană, programul deflaționist britanic a fost salutat cu căldură. Interesul gazdelor exprimă nu numai satisfacția creditorilor străini ai operațiunii de salvare a lirei, dar lasă să se înțeleagă, după părerea unor comentatori, că, măsurile de deflație sînt întîmpinate cu o simpatie ostentativă, deoarece, în momentul actual, cercurile conducătoare din Statele Unite au preocupări similare. Totodată, premierului Wilson i s-a precizat că, Statele Unite nu sînt în măsură să acorde un ajutor financiar, în afara celui prevăzut în acordurile dintre băncile centrale ale celor două țări și care se ridică la suma de un miliard de dolari. Aceasta datorită evoluției negative a balanței de plăți americane, al cărei deficit se presupune că se va ridica la sfîrșitul anului, la 2,5 miliarde de dolari.

„Binecuvîntarea“ programului de austeritate are în vedere faptul că lira sterlină este prima linie de apărare a dolarului. Dacă există un domeniu în care „relațiile speciale“ și-au mai păstrat valoarea inițială, atunci aceasta este tocmai cel al valutelor foarte privilegiate ale lumii occidentale, dolarul și lira. După opinia lui Walter Lippman „evenimentul central din Anglia este că, din nou lira sterlină se află într-o situație critică... Istoria Partidului laburist al lui Harold Wilson a fost dominată din primele săptămîni de la venirea sa la putere, de hotărîrea de a nu devaloriza lira sterlină și de a apăra actualul curs de schimb. În politica externă, acest lucru a însemnat dependența față de Washington“.

O devalorizare a lirei ar plonja dolarul în serioase dificultăți și totodată ar desface unele din centurile care leagă politica celor două capitale. Exprimîndu-se într-un limbaj mercantil, o oficialitate americană evalua situația în felul următor : „Atît timp cît Anglia este dispusă să evite devalorizarea lirei ca modalitate de a-și soluționa problemele economice și atît timp cît este dispusă să mențină o forță militară fie și numai nominală în Extremul Orient și să colaboreze cu Statele Unite în N.A.T.O., relațiile speciale sînt pentru noi o tranzacție rentabilă, chiar dacă prețul crește“.

„Relațiile speciale“, așa cum au fost concepute în urmă cu peste două decenii, au devenit de mult un mit. Chiar și ceea ce mai există din ele — după cum au arătat convorbirile de la Washington — constituie, în fond, pentru Marea Britanie, mai mult o piedică. La Londra nu puțini sînt cei care consideră că „relațiile speciale“ obligă Anglia să mențină trupe în Extremul Orient și Republica Federală Germană, alimentează cheltuieli și nostalgii care nu rezistă la confruntarea cu realitățile contemporane, stînjenesc libertatea de mișcare a diplomației engleze și, mai ales, o împiedică să se desfășoare în direcția unei politici europene active. Dacă la Washington există unanimitate că „prețul“ economic al „relațiilor speciale“ este avantajos prin sprijinul politic și uneori militar acordat de Marea Britanie, la Londra opiniile sînt divizate între cei care se fac că trec cu vederea „prețul“ politic și cei care îl apreciază ca insuportabil.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

32

ANUL IV nr. 32 (156)
VINERI
12 august 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

DIN SUMAR

- BUNURI DE CONSUM – PE MĂSURA EXIGENȚELOR CUMPĂRĂTORILOR (pag. 3)
- TENDINȚE ÎN UTILIZAREA FORȚEI DE MUNCĂ ÎN AGRICULTURĂ (pag. 4)
- COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII INDUSTRIEI ÎN REGIUNEA PLOIEȘTI (pag. 7)
- VIITORII ECONOMIȘTI PE ȘANTIERELE VIEȚII (pag. 8)
- ION GHICA ȘI PROBLEMELE DEZVOLTĂRII INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI (pag. 10)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

PÎNĂ CÎND VAGOANE MURDARE?

PREPARAȚIA cărbunelui Lupeni este singura unitate din țară producătoare de cărbune cocsificabil, pe care îl livrează la Hunedoara și care trebuie să aibă un conținut de cenușă foarte mic (de numai 8,7%). Expedierea cărbunelui se face cu vagoane autodescărcătoare, combinate în 3 marșrute zilnic, a cîte

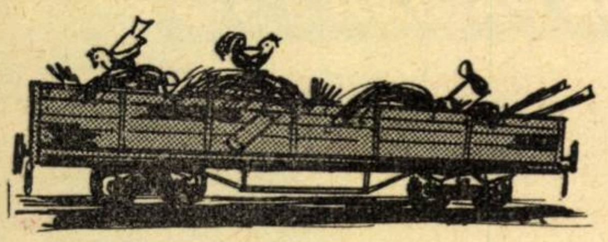

20 vagoane, care trebuie să fie foarte curate, pentru a nu influența conținutul de cenușă și a nu avea repercusiuni negative asupra calității cocsului. Totul ar merge foarte bine, dacă vagoanele nu ar fi murdare. Problema datează din anul 1962, de cînd s-au desființat marșrutele închise directe între Lupeni și Hunedoara. De altfel, este edificatoare însăși situația vagoanelor murdare în perioada 1963—1965:

Anul	Vagoane murdare primite	Ore folosite pt. curățire	Cheltuieli provocate (în lei)
1963 — 1 lună	492	2 573	23 131
1964	6 902	10 457	101 903
1965	3 217	9 373	95 609
1966 — 6 luni	4 169	7 542	83 446

Elocvent este și faptul că în perioada 1963—1964, de pildă, Direcția regională C.F.R. Timișoara a fost acționată de trei ori la Arbitrajul de Stat Timișoara, fiind obligată să plătească penalizări în sumă de 128 436 lei.

Desigur, Direcția regională C.F.R. Timișoara și Ministerul Căilor Ferate cunosc consecințele vagoanelor necorespunzătoare asupra activității Preparației cărbunelui Lupeni. Dar pentru ca acestea să se hotărască să remedieze mai repede deficiențele, să mai amintim și aici unele consecințe: nerealizarea zilnică și ritmică a planului de producție; nerespectarea planului de livrări către Combinatul siderurgic Hunedoara; nerecepționarea ritmică a producției de la exploatările miniere; nerespectarea mediei de staționare a vagoanelor în incinta exploatării noastre; reducerea efectivului de muncitori de la fluxul tehnologic pentru a-i detașa la curățirea vagoanelor murdare, reziduurile rezultate din curățirea vagoanelor între liniile ferate împiedică manevra din punct de vedere al siguranței circulației; cheltuieli de materiale și manoperă care duc la depășirea prețului de cost.

În vagoanele ce ni se pun la dispoziție, găsim tot felul de materiale ca: balast, pietriș, minereu, sfeclă de zahăr, lignit, calcar, piatră spartă; în multe cazuri, 1—3 tone în fiecare vagon.

Poate că și gestionarii unităților care au lăsat aceste materiale în vagoane nu stau prea bine cu stocurile, înregistrează minusuri în gestiune, dar în final toate lipsurile le suportă prețul de cost. Constituie toate acestea daune aduse avutului obștesc? Fără îndoială că da.

S-ar impune, cred, ca Ministerul Căilor Ferate să cerceteze cauzele perpetuării situației semnalate și să ia măsuri de remediere.

Iacob MARIN
contabil șef
Preparația cărbunelui Lupeni

OARE STAS-UL ȚINE PASUL?

În activitatea noastră avem încă o serie de greutăți provenite din cauza unor acte normative depășite. Așa, de exemplu, stasul 1137—59 prevede executarea plăcilor din beton pentru pavaje cu un strat de uzură din rocă dură. În schimb, prețul de vînzare pentru aceste plăci este calculat în raport cu costul agregatului de rîu — paradoxal, dar adevărat! — într-o cantitate mai mică decît prevede rețeta de fabricație. În acest fel, se înțelege, nu avem posibilitatea de a ne înscrie în prevederile standardului menționat.

Din păcate, nici stasurile 816—63; 1546—50; 451—61 nu corespund producției noastre. Astfel, stasul 816 (la punctele 1, 2, 9) nu ține seama de condițiile concrete de execuție existente în țara noastră. Punctul D din cap. IV (stas 1546) privind înădirea armăturilor prin sudură este incomplet, iar stasul 451 indică executarea plintelor mozaicate cu grosimi și lățimi prea mari, astfel că după montare sînt mult ieșite față de perete și dau un aspect urît interioarelor.

În efortul nostru pentru ridicarea calității produselor, este de așteptat să fim ajutați și de Oficiul de stat pentru standarde.

Gheorghe ANCUȚA
director, I. P. „Granitul" – București

33,33%

IN practică, realizarea unei decade se compară, de regulă, numai cu 33,33% (procentaj dedus prin împărțirea planului lunar, considerat convențional 100% la cele trei decade). Or, simpla împărțire a planului de producție la trei, fără a ține seama și de numărul zilelor lucrătoare din fiecare decadă lunară nu este în toate cazurile riguros exactă.

Dacă nivelul realizat poate fi considerat relativ mobilizator pentru decada I-a a lunii ianuarie, unde în baza numărului de zile lucrătoare (și anume 7/25) optim ar fi fost numai 28%, nu același lucru poate fi considerat valabil pentru decada I-a a lunii februarie, unde — aplicînd același calcul proporțional cu numărul zilelor lucrătoare (respectiv 9/24) — optim ar fi fost de minim 37,5%.

Întrucît sînt adeptul unui calcul care să elimine viciul unei împărțiri aritmetice egale, sugerez punerea în discuție a unui tabel cu nivelul optim de calculat la %, ca plan aferent anului 1966, pe luni și decade, după cum se vede în tabelul de mai jos.

Pornind de la zilele lucrătoare proprii fiecărei luni, cu delimitarea zilelor aferente unei decade cu date de raportare 1—11—21 pentru perioada anterioară, s-ar părea că și rezultatele tabelate sînt de natură să demonstreze necesitatea reconsiderării lui 33,33%, „obișnuit" ca bază de comparație privind realizarea decadelor, deoarece la nivelul unui an reprezintă o particularitate valabilă pentru numai trei decade din 36 posibile. În aceste condiții, unele precizări metodologice sînt necesare.

ing. Dan JILAVU
șef serviciu planificare
Uzina mecanică – Galați

An de plan 1966	Nr. zile lucrătoare				Perioada	Proc. optim % decadal		
	Luna	Dec. I	Dec. II	Dec. III		Dec. I	Dec. II	Dec. III
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ianuarie	25	7	9	9	crt.	28,00	36,00	36,00
					cumul.	—	64,00	100,00
Februarie	24	9	8	7	crt.	37,50	33,33	29,17
					cumul.	—	70,83	100,00
Martie	27	9	8	10	crt.	33,33	29,63	37,04
					cumul.	—	62,96	100,00
Aprilie	26	8	9	9	crt.	30,78	34,61	34,61
					cumul.	—	65,39	100,00
Mai	25	7	9	9	crt.	28,00	36,00	36,00
					cumul.	—	64,00	100,00
Iunie	26	9	8	9	crt.	34,61	30,78	34,61
					cumul.	—	65,39	100,00
Iulie	26	8	9	9	crt.	30,78	34,61	34,61
					cumul.	—	65,39	100,00
August	25	9	9	7	crt.	36,00	36,00	28,00
					cumul	—	72,00	100,00
Septembrie	26	9	8	9	crt.	34,61	30,78	34,61
					cumul.	—	65,39	100,00
Octombrie	26	8	9	9	crt.	30,78	34,61	34,61
					cumul.	—	65,39	100,00
Noiembrie	26	9	8	9	crt.	34,61	30,78	34,61
					cumul.	—	65,39	100,00
Decembrie	27	9	8	10	crt.	33,33	29,63	37,04
					cumul.	—	62,96	100,00

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ELENA DĂNESCU, Turnu Severin. — Citiți în nr. 26 răspunsul dat tov. Ion Goga din Brăila.

PROF. GHEORGHE D. STROE Găești. — După cum ne comunică Centrala editurilor și difuzării cărții, se află în pregătire mai multe lucrări în legătură cu Nicolae Titulescu. Astfel, Editura Științifică urmează să scoată volumele „N. Titulescu și politica externă a României" și „N. Titulescu — discursuri", iar Editura Politică va publica — sub forma unui volum omagial-culegerea „Marele diplomat — Nicolae Titulescu", în care vor fi reunite impresii și amintiri ale unor personalități contemporane cu Titulescu.

VICTOR N. DIJMĂRESCU, Intreprinderea mecanică-Sadu —După consultări cu forurile competente, s-a ajuns la soluția ca, pentru transportul vopselelor de la Fabrica „Azur" din Timișoara. Intreprinderea mecanică-Sadu să folosească butoaie din tablă de 200 l. Singurul neajuns pe care-l prezintă acest sistem este că, în prezent, intreprinderea dv. nu este dotată decît cu 20 butoaie. In trimestrul IV al acestui an, însă, I. M. Sadu va mai primi 50 butoaie a 200 l fiecare, astfel că transportul vopselelor de la Timișoara va fi asigurat în bune condiții.

UN GRUP DE ȘOFERI, Abrud — In activitatea de transporturi auto, consumul de lubrifianți al unui motor, reprezintă — pe lîngă alte date și considerațiuni de ordin tehnic, — un indice de stabilire a uzurii motorului, determinînd în ultimă instanță și perioada de reparație a acestuia. Astfel, atunci cînd un motor atinge consumul maxim normat de ulei prevăzut de dispozițiile în vigoare, el trebuie segmentat sau reparat capital.

Principalele probleme ale sectorului transporturi auto sînt, în prezent, reglementate prin normativele aprobate de H.C.M. nr. 680/1959. In aceste normative sînt prevăzute, printre altele, și consumurile normate maxime de ulei prin ardere, pe grupe de uleiuri. In prezent, însă, pe lîngă uleiurile cunoscute, la motoarele moderne de producție indigenă se folosesc și alte uleiuri speciale, al căror consum normat nu este reglementat prin normative republicane. Pentru aceasta, la sfîrșitul anului 1964 consumul normat al acestor uleiuri a fost reglementat prin instrucțiuni interne ale D.G.T.A. în care — pentru o mai bună urmărire și economisire a lubrifianților — s-au stabilit și consumuri intermediare în funcție de parcurs.

In ceea ce privește. însă, consumul de combustibil, acesta nu depinde de uzura tehnică normală a motorului și, în consecință, nu se poate stabili un consum normat în funcție de parcursul realizat. Precizăm că reglementarea consumului de combustibil în normativele auto s-a făcut prin corectarea consumului tehnic al automobilelor cu o serie de coeficienți, care țin seama de modul de conducere al șoferilor, de circulația automobilelor pe drumurile publice, de gradul de utilizare a capacității de încărcare etc., ca și de starea tehnică generală a automobilelor. In acest mod s-au stabilit consumuri normate medii pentru fiecare marcă și tip de automobil în parte, simplificîndu-se mult problemele de normare a consumurilor. In concluzie, nu se poate norma consumul de combustibil în funcție de gradul de uzură al automobilelor.

In ceea ce privește acordarea de călătorii gratuite cu autobuzele, menționăm că în etapa actuală nu este posibilă aprobarea acestui deziderat.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

Și produsele au nevoie de transport și „cazare" confortabile

● Criticile făcute în articolul din nr. 20 al **Vieții economice** le considerăm juste. Ministerul Industriei Ușoare urmărește permanent îmbunătățirea ambalajelor de prezentare prin atelierul său de creație și printr-o comisie de avizare a modelelor propuse. În ce privește containerele de transportat confecții, precizăm că ele au fost preluate de întreprinderile furnizoare și beneficiare, urmînd să se înceapă experimentarea acestui sistem de ambalare și transport.

I. FARCAȘ
director general adjunct
Direcția generală de aprovizionare și desfacere din M.I.U.

● Trebuie recunoscut că, față de anii precedenți — producția de ambalaje a înregistrat un real progres în ce privește calitatea și varietatea ambalajelor de prezentare și transport. Cu toate acestea, mai sînt furnizori care folosesc ambalaje neadecvate mărfurilor ce le produc. În vederea îmbunătățirii sistemului de ambalaje folosit în prezent, unitatea noastră a făcut propuneri la forurile competente și la furnizori.

Spațiul de depozitare folosit pentru sectorul nostru de tricotaje nu îndeplinește condițiile păstrării și conservării corespunzătoare a mărfurilor. Pentru rezolvarea acestei probleme, avem în planul de măsuri tehnico-organizatorice ca obiectiv construirea unui nou pavilion — în cadrul complexului din cartierul Militari — pentru „cazarea" produselor de tricotaje.

N. GĂNCIULESCU
director
I.C.R.T.I. – București

● Sîntem de acord cu concluziile articolului intitulat „Și produsele au nevoie de transport și «cazare» confortabilă". Îmbunătățirea aspectului ambalajelor, îmbinarea practicului cu esteticul și îmbunătățirea calității produselor vor sta în centrul preocupărilor noastre. În acest context, exprimăm mulțumiri revistei „Viața economică" pentru semnalările critice.

I. NIGA
director
Țesătoria „Bumbacul" – Timișoara

● Apreciem ca binevenită inițiativa revistei „Viața economică" de a analiza aspectele și factorii care concură la asigurarea conservării corespunzătoare a mărfurilor. De asemenea, sîntem de acord cu cele arătate în articol în privința folosirii pungilor de polietilenă imprimate cu cerneluri rezistente, de mărimi diferite.

În problema îmbunătățirii ambalajului ca mijloc de protejare și prezentare a mărfurilor de textile-încălțăminte, am dori să menționăm că există o preocupare permanentă în cadrul ministerului nostru. În scopul realizării noilor tipuri de ambalaje, cît și al lărgirii gamei produselor care se livrează preambalate, s-au formulat și s-au înaintat propuneri de perspectivă la Ministerul Industriei Ușoare. La insistențele noastre față de întîrzierea răspunsului, ministerul de resort a arătat că întîmpină greutăți în ce privește asigurarea materialului de ambalaj (carton, hîrtie, polietilenă etc.) și că, în limita posibilităților, se vor lua în considerare solicitările noastre.

C. OPINCARU
director general adjunct
Ministerul Comerțului Interior

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

Productivitatea muncii în construcții la T. R. C.

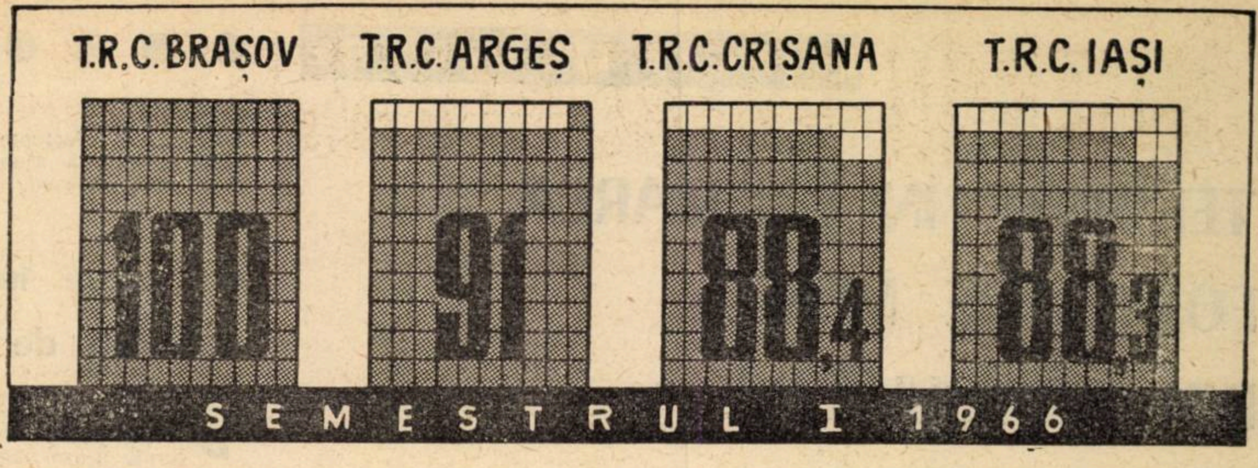

Trusturile regionale de constructie execută în general lucrări de același profil, – locuințe și clădiri social-culturale, inclusiv construcțiile aferente, lucrări edilitare, precum și unele construcții industriale și agrozootehnice de interes local. Unul din indicii importanți urmăriți în activitatea pe care o duc TRC-urile este productivitatea muncii – indice care în condiții asemănătoare trebuie să fie același. Și totuși...

Rezultatele diferite obținute de cele 4 trusturi la acest indicator arătate în graficul nostru – reflectă, pe de o parte, condițiile de organizare deosebite de pe șantiere, iar pe de alta, modul diferit în care se planifică sarcinile de productivitate – sarcini care, în general, se exprimă printr-un procent de creștere față de realizările anului precedent, fără a ține totdeauna seama de structura lucrărilor și condițiilor reale de execuție. Succesul obținut în primul semestru al anului de constructorii de la TRC Brașov exprimă buna organizare a șantierelor și locurilor de lucru, gradul de mecanizare a lucrărilor, folosirea judicioasă a utilajelor și a forței de muncă, precum și condițiile avute pentru asigurarea unui ritm uniform de lucru care să ducă la înlăturarea întreruperilor și stagnărilor.

Neîndeplinirea productivității muncii la TRC Argeș și Iași a contribuit și la neîndeplinirea planurilor semestriale respective (realizări 95%, respectiv 97% din sarcina de plan. Productivitățile reduse obținute de cele două trusturi sînt rezultatul neîndeplinirii unor sarcini de plan tehnic la mecanizarea unor lucrări.

În semestrul I al acestui an, TRC Argeș a atins o productivitate pe metru sub capacitate de excavator, reprezentînd circa 40% din cea realizată în aceeași perioadă de constructorii de la TRC Brașov. La TRC Crișana s-au obținut rezultate bune în ce privește îndeplinirea planului de producție și a celui de punere în funcțiune. Aici există însă rezerve privind organizarea locurilor de muncă, rezerve care valorificate vor duce la creșterea productivității muncii.

INDUSTRIA UȘOARĂ ÎN ANII CINCINALULUI

BUNURI DE CONSUM – PE MĂSURA EXIGENȚELOR CUMPĂRĂTORILOR

ing. Nicolae POPA
adjunct al ministrului industriei ușoare

CERINȚELE crescînde de produse de larg consum pun în fața industriei ușoare sarcini deosebite. Concomitent cu sporirea accentuată a producției este necesară o diversificare a acesteia, îmbunătățirea calității, astfel încît orice produs să corespundă modei, să satisfacă cele mai exigente gusturi. Toate acestea constituie pentru lucrătorii din ramura noastră sarcini permanente, industria ușoară fiind chemată să-și aducă o contribuție substanțială la ridicarea nivelului de trai al poporului.

– Pe primele șase luni ale anului în curs, produse peste plan în valoare de 275 milioane lei.
– În cincinal, producția globală mai mare cu 60%.
– În 1970, o productivitate a muncii cu 29,6% superioară anului 1965.
– Prețul de cost cu 5,7% mai mic.

● Creșteri importante în condițiile ridicării calității

ÎN anii cincinalului, producția globală a industriei ușoare urmează să crească cu 60%, cu un ritm mediu anual de 9,5%. Acest spor reprezintă, pe întreaga perioadă, o producție suplimentară cu 22% mai mare față de cea realizată între anii 1960—1965. Creșteri importante de producție s-au prevăzut la principalele produse:

Produsul	Creștere (în %)
Țesături	33
Tricotaje	69
Confecții din țesături	61
Încălțăminte	58
Sticlărie	54

Concomitent cu sporirea producției, se va lărgi gama de sortimente, iar calitatea va cunoaște o continuă îmbunătățire. Așa, de pildă, ponderea producției de țesături și tricotaje din fire fine pieptănate, produse calitativ superioare, mult solicitate, va fi mult mai mare comparativ cu creșterile preconizate la producția totală. Astfel, la **țesături de bumbac din fire pieptănate se va înregistra o creștere de 100%, iar la țesături de lînă din fire pieptănate de 105%.**

Calitatea produselor în industria încălțămintei se va îmbunătăți pe mai multe căi. O contribuție însemnată va aduce folosirea semifabricatelor și extinderea procedeelor moderne de confecționare, procedee care permit realizarea de încălțăminte flexibilă, comodă, ușoară și rezistentă. **Ponderea încălțămintei realizate cu astfel de sisteme va ajunge în 1970 la 75% din producția totală.**

În industria sticlei și ceramicei fine, calitatea se va îmbunătăți prin folosirea unor amestecuri de materii prime și auxiliare superioare, iar în industria articolelor de uz gospodăresc, care se caracterizează prin diversitatea mare a produselor, se prevede introducerea de procedee moderne.

● Un vast program de investiții

PENTRU realizarea sarcinilor din planul cincinal privind creșterea și diversificarea producției, industriei ușoare i s-au repartizat importante fonduri de investiții. **Mai mari cu 2,8 ori decît cele alocate în șesenal, aceste fonduri vor fi utilizate la construirea a 42 întreprinderi noi.** Dintre acestea menționăm: **țesătorie nouă de bumbac la Giurgiu** cu o capacitate anuală de 50 milioane mp țesături; **întreprindere integrată pentru țesături de lînă la Pitești** cu o capacitate de 10 milioane mp pe an care va duce la creșterea producției de țesături cu 20% în anul 1970; **țesătorie nouă de mătase la Iași,** care în final va produce 20 milioane mp, ce va reprezenta 50% din producția de țesături a sectorului. În același timp va începe construcția și a altor fabrici ca de exemplu: **6 fabrici de tricotaje, 7 fabrici de confecții din țesături, 2 tăbăcării, 6 fabrici de încălțăminte, o fabrică de articole tehnice din cauciuc, unitate de sticlărie de ambalaj și menaj ș.a.m.d.**

O altă parte din investiții vor fi îndreptate spre dezvoltarea, reutilarea și modernizarea unor întreprinderi existente. Asemenea lucrări vor avea loc numai la acele unități unde creșterile de capacitate de producție prezintă o eficiență economică ridicată și unde se vor realiza costuri de investiții mai mici decît s-ar consuma la construcția unor întreprinderi noi.

Dintre lucrările mai importante de reutilare și modernizare menționăm: dezvoltarea și modernizarea filaturilor de bumbac, lucrare prin care se va obține o creștere a capacităților de producție cu 6 000 tone fire de bumbac pe an; dezvoltarea Țesătoriei „Aurora" din București unde se va obține o cantitate suplimentară de producție de 6 milioane mp pe an, țesături de bumbac în carouri, țesături care sînt mult solicitate. Pentru sporirea producției de cămăși se va monta la **Fabrica de confecții și tricotaje din București** o nouă linie cu o capacitate de 6 milioane buc. pe an, iar pentru mărirea producției de încălțăminte, **Întreprinderea „Clujana"** se va dezvolta atingînd o capacitate de producție suplimentară de 5 milioane perechi de încălțăminte pe an etc.

O atenție deosebită s-a acordat măsurilor de creștere a capacităților de producție pentru realizarea unor articole la care, în anumite perioade, cererile de consum nu s-au putut acoperi satisfăcător. Astfel, în anii ce urmează se vor realiza creșteri între 100—240% la perdele din fire sintetice, sticlărie de menaj, la covoare plușate, fermoare, nasturi etc.

● În primul semestru al anului: realizări remarcabile

COLECTIVELE de muncă din întreprinderile industriei ușoare au realizat pe primele șase luni ale anului curent produse peste plan în valoare de 275 milioane lei. Față de perioada corespunzătoare a anului trecut, s-a înregistrat o producție mai mare cu peste 1,3 miliarde lei. Aceste realizări au fost posibile prin folosirea mai bună a capacităților de producție existente, cît și ca urmare a obținerii la majoritatea produselor, a unor importante depășiri ale planului: la **țesături 2,6 milioane mp, la ciorapi peste 1,5 milioane perechi, la tricotaje circa 350 000 bucăți, la confecții textile cu 106 milioane lei, la încălțăminte fețe piele circa 300 000 perechi, iar la sticlărie 2,9 milioane bucăți.**

În primele șase luni ale anului, sarcina de sporire a productivității muncii a fost depășită cu 1,7%. Menționăm că nu există întreprindere din cadrul Ministerului Industriei Ușoare care să nu-și fi îndeplinit acest indicator.

Creșterea producției cît și măsurile luate pe linia lărgirii gamei de sortimente și ridicării calității produselor au permis ca în perioada primelor șase luni **să se înregistreze o depășire a planului de livrări la export cu 4%.**

Totuși, în ce privește calitatea produselor trebuie arătat că au mai existat întreprinderi care au prezentat comerțului mărfuri cu defecte. Între acestea se numără: **Fabrica de confecții-Focșani, Întreprinderea de pielărie „Dîmbovița" București, Întreprinderea integrată de lînă „Partizanul roșu"-Brașov.** Ținînd seama de lipsurile existente, în toate aceste întreprinderi s-au stabilit măsuri pentru respectarea întocmai a prescripțiilor proceselor tehnologice, pentru ridicarea calificării muncitorilor, îmbunătățirea condițiilor de depozitare a materiilor prime și produselor finite etc.

Pentru realizarea, în continuare, a sarcinilor importante din planul cincinal, ministerul nostru va urmări ca măsurile luate în prima parte a anului 1966 să fie intensificate și îmbunătățite. Astfel, concomitent cu crearea condițiilor materiale, ridicarea calității producției se va realiza și prin dezvoltarea și perfecționarea activității științifice. Activitatea de cercetare științifică a lucrătorilor din institutele de cercetări ale ministerului, cît și din laboratoarele uzinale, se va axa, într-o măsură mai mare pe rezolvarea unor probleme legate de necesitățile imediate ale producției. Astfel, se vor întreprinde cercetări privind valorificarea superioară a materiilor prime indigene, stabilirea de noi domenii de utilizare a fibrelor chimice, precum și studierea altor fibre care apar pe plan mondial în scopul folosirii lor în țara noastră. De asemenea, colaborarea strînsă stabilită cu organele comerțului va permite organizarea unei mai bune cunoașteri a cererilor de consum ale populației și, prin aceasta, realizarea unei producții corespunzătoare.

● Măsuri eficiente în toate sectoarele

MINISTERUL Industriei Ușoare a stabilit un complex de măsuri tehnico-organizatorice care să asigure, în continuare, o mai bună desfășurare a activității în toate domeniile. Astfel, s-au prevăzut măsuri pentru îmbunătățirea activității pe linia unei mai bune aprovizionări a întreprinderilor cu materii prime și materiale, pentru creșterea gradului de mecanizare și automatizare a unor procese tehnologice, pentru introducerea de noi procese tehnologice, pentru organizarea științifică a producției, în vederea asimilării de noi produse etc.

Ca metodă de muncă, ministerul nostru va extinde organizarea de consfătuiri pe diferite teme ca cele organizate anul acesta la Brașov, București și Cluj. La aceste consfătuiri s-au dezbătut și luat hotărîri în probleme privind mobilizarea capacităților de producție, îmbunătățirea condițiilor de protecția și tehnica securității muncii, ridicarea nivelului calitativ al produselor, întărirea disciplinei financiare, dezvoltarea producției de confecții etc.

O atenție deosebită se va da asigurării cu documentații și proiecte a tuturor lucrărilor de investiții prevăzute în plan, în vederea asigurării dării în funcțiune, înainte de termen, a capacităților de producție planificate. Documentațiile vor cuprinde cele mai avansate soluții tehnologice și constructive, astfel ca fiecare leu investit să asigure o eficacitate economică cît mai ridicată.

Aplicarea în practică a acestor măsuri, cît și a altora specifice fiecărei întreprinderi, va contribui la realizarea și depășirea mărețelor obiective cuprinse în Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R. și concretizate în planul cincinal privind dezvoltarea industriei ușoare.

Hala mare a Filaturii de bumbac din Lugoj

TENDINȚE ÎN UTILIZAREA FORȚEI DE MUNCĂ DIN AGRICULTURĂ

ÎMBUNĂTĂȚIREA utilizării forței de muncă din agricultura țării noastre constituie un proces complex, de durată, în care acționează un ansamblu de factori. Analiza datelor privind ocuparea și utilizarea forței de muncă în agricultură ne dă posibilitatea să desprindem unele tendințe rezultate din acest proces.

Scăderea absolută și relativă a populației ocupate în agricultură

O primă tendință — de fapt principală — este scăderea populației ocupate în agricultură (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Ponderea populației ocupate în agricultură în totalul populației ocupate

— în % —

	1938	1950	1955	1960	1965	Prevederi 1970
Ponderea populației ocupate în agricultură	78.0	74,1	69.5	65,4	57,0	50,0

Populația ocupată în agricultură a scăzut nu numai relativ (ca pondere în totalul populației ocupate), ci și absolut. La începutul anului 1965 aceasta era cu aproape 500 000 mai mică decît la sfîrșitul anului 1950. Un număr însemnat din populația aptă de muncă din agricultură a fost atrasă în industrie și în celelalte ramuri ale economiei naționale, precum și în alte activități.

Ponderea populației ocupate în agricultură va continua să scadă și în viitor. În perioada actualului plan cincinal, aproximativ 400 000 de persoane din populația ocupată în agricultură vor trece să lucreze în ramurile neagricole.

Unirea micilor gospodării țărănești în mari gospodării agricole socialiste a făcut posibilă organizarea producției pe baza aplicării mijloacelor și metodelor avansate de cultură a pămîntului și creștere a animalelor. În cadrul acestui proces a avut loc extinderea pe scară largă a mecanizării lucrărilor agricole.

Este de subliniat faptul că înzestrarea tehnică a muncii, oglindită în primul rînd prin creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor, asigură ridicarea productivității muncii. Economiei moderne, progresului economic în general, îi este caracteristică creșterea producției în primul rînd, pe seama sporirii productivității muncii. Privită prin prisma creșterii productivității muncii sociale, **reducerea forței de muncă ocupate în producția agricolă**, ca de altfel în orice proces de producție, este **un fenomen pozitiv, progresist, necesar.** În condițiile progresului tehnic, eliberarea forței de muncă din agricultură nu se face în detrimentul producției agricole, ci în condițiile creșterii acesteia, avînd loc o sporire a producției pe o persoană ocupată.

Calculele arată că în perioada 1961—1965 producția agricolă pe o persoană ocupată în întreaga agricultură a crescut cu 44,6%, față de perioada 1951—1955. Acest lucru se realizează și în cadrul cooperativelor agricole de producție, care dețin cea mai mare pondere din populația ocupată în agricultura socialistă. (Vezi tabelul nr. 2).

Tabel nr. 2

Corelația dintre producția globală și populația ocupată în cooperativele agricole

	1962	1965	1965/1962 în %
Valoarea producției globale (milioane lei)	21.201,5	24.899,4	117,4
Populația ocupată în cooperativele agricole (mii persoane)	4.914,9	4.732,2	96,0
Producția globală pe o persoană ocupată (lei)	4.314	5.262	122,0

Dezvoltarea în continuare a bazei tehnice materiale a agriculturii, punerea în valoare a rezervelor mari de care dispune aceasta va asigura — în condițiile eliberării de forță de muncă — creșterea în continuare a producției agricole.

Unele schimbări în structura forței de muncă

ÎN procesul eliberării de forță de muncă din agricultură, ca urmare a mecanizării lucrărilor agricole, au loc unele schimbări în structura pe grupe de vîrstă și pe sexe a populației din agricultură. Analiza datelor arată că din agricultură pleacă în industrie și celelalte ramuri ale economiei naționale, îndeosebi populația tînără. De exemplu, ponderea populației din agricultură în vîrstă de 15—30 ani a scăzut în perioada 1956—1964 de la 26% la 22,6%, respectiv, cu peste 281.000 persoane. În aceeași perioadă, populația aptă de muncă între 50—65 ani a crescut de la 13,4% la 15,2%, respectiv, cu peste 307.000 persoane.

De asemenea, se observă că ponderea cea mai mare a persoanelor care pleacă din agricultură o constituie persoanele de sex masculin. Drept urmare, în cooperativele agricole de producție se manifestă tendința de creștere a ponderii zilelor-muncă efectuate de femei. Astfel, față de 36% cît reprezenta ponderea zilelor-muncă efectuate de femei în anul 1959, aceasta a ajuns la peste 50% în anul 1964. Această creștere are loc în condițiile în care femeile efectuează de regulă un număr mediu de zile-muncă mai redus decît bărbații.

Căi de îmbunătățire a utilizării forței de muncă

DEZVOLTAREA intensivă și multilaterală a producției agricole este un proces complex în care se creează totodată posibilități pentru o mai bună utilizare a forței de muncă în producția agricolă. Este vorba aici de acele căi ale intensificării și diversificării producției agricole care duc, fie la ocuparea mai completă și mai eficientă a forței de muncă existente în agricultură, fie chiar la ocuparea unei părți din populația aptă de muncă care apare disponibilă ca urmare a extinderii mecanizării lucrărilor agricole. Prin urmare, avem de-a face cu factori care acționează asupra utilizării forței de muncă — bineînțeles cu o intensitate mai redusă — în sens invers decît mecanizarea. Acești factori sînt: **aplicarea complexului de lucrări agrotehnice,** respectiv creșterea numărului și a felului de lucrări efectuate atît în producția vegetală cît și în zootehnie; **creșterea ponderii ramurilor, culturilor și speciilor de animale** care necesită un volum mai mare de forță de muncă; **efectuarea lucrărilor de îmbunătățiri funciare** (îndiguiri, desecări, irigații) etc.

Intensificarea producției agricole

O trăsătură caracteristică a intensificării producției este creșterea ponderii muncii materializate. Acest proces este tot mai evident și în agricultura noastră. Desigur că în cadrul acestui proces de intensificare, în anumite perioade și condiții, apar elemente contradictorii care însă nu împietează tendința generală de creștere a ponderii cheltuielilor cu munca trecută.

Analizînd datele din cooperativele agricole de producție pe întreaga țară în perioada 1962—1964, rezultă că în cultura plantelor de cîmp, ca urmare a mecanizării lucrărilor, forța de muncă ocupată a scăzut cu peste 390.000 membri cooperatori. În aceeași perioadă însă, dezvoltarea legumiculturii, pomiculturii și viticulturii și în special a sectorului zootehnic a atras un număr de peste 122.000 membri cooperatori (40 000, 26 000 și, respectiv, aproape 56 000). În mod practic, în această perioadă, forța de muncă disponibilă pentru a trece să lucreze în alte ramuri ale economiei naționale a fost de circa 270 000 membri cooperatori.

Ținînd seama de sarcinile prevăzute pentru dezvoltarea producției în cooperativele agricole pînă în anul 1970, calculele efectuate arată că în ramurile: zootehnie, legumicultură, pomicultură și viticultură — în condițiile creșterii gradului de mecanizare a acestora — numărul membrilor cooperatori ocupați va spori cu peste 100 000 de persoane, reprezentînd o parte din forța de muncă disponibilă în urma mecanizării lucrărilor la culturile de cîmp.

Un mijloc principal care contribuie la ocuparea mai completă și mai eficientă a forței de muncă, este **extinderea lucrărilor de îmbunătățiri funciare, în special a lucrărilor de irigații.** Calculele arată că, față de cultura neirigată, pentru cultivarea unui hectar de porumb irigat se consumă în plus circa 156 zile-om, iar pentru un hectar de legume — peste 130 zile-om. Aceasta înseamnă că la suprafața de circa 250 000—300 000 de hectare prevăzute a se iriga pînă în 1970 în cooperativele agricole, prin folosirea mijloacelor proprii (presupunînd că 80% din această suprafață se va cultiva cu porumb și legume), necesarul de forță de muncă va crește.

La toate acestea se adaugă creșterea consumului de muncă cerut de aplicarea complexului agrotehnic, de extinderea în unele zone a culturilor tehnice etc. Condiții pentru îmbunătățirea utilizării forței de muncă din cooperativele agricole se creează și prin organizarea acțiunilor comune în cadrul uniunilor cooperativelor agricole. **Toți acești factori însă, nu înlătură** — ci doar atenuează, într-o anumită măsură și în cele mai multe cazuri temporar — **procesul necesar al scăderii populației ocupate în agricultură.**

Diversificarea producției agricole

Intensificarea și diversificarea producției agricole au o importanță deosebită în ce privește îmbunătățirea utilizării timpului de muncă al membrilor cooperatori. În această direcție, după terminarea procesului de cooperativizare a agriculturii, tendința care se observă din analiza datelor este, pe de o parte, sporirea numărului de zile-muncă efectuate în medie pe un membru cooperator apt de muncă care a lucrat, iar pe de altă parte, repartizarea mai uniformă a membrilor cooperatori și a consumului de zile-muncă în timpul anului. În medie pe țară numărul de zile-muncă efectuate de un membru cooperator a crescut de la 107 în 1962 la 132 în 1965. Această creștere a numărului de zile-muncă în medie pe un membru cooperator a avut loc în condițiile sporirii corespunzătoare a producției globale pe o zi-muncă.

În ceea ce privește participarea cooperatorilor la muncă în timpul anului, datele din perioada 1962—1965 ne dau posibilitatea să desprindem o tendință de atenuare a caracterului sezonier al utilizării forței de muncă în cooperativele agricole. (Vezi tabelul nr. 3).

Observăm că dacă în 1962 în primele trei luni s-a efectuat 9,1% din totalul zilelor-muncă ale anului, în aceeași perioadă în 1965 s-au efectuat 12,7 % din zilele muncă. Se înregistrează, de asemenea, o anumită tendință de creștere a consumului de muncă în ultimele luni ale anului. Paralel cu aceasta, se manifestă tendința scăderii consumului de zile-muncă în lunile iunie, iulie și august. Totodată, numărul celor participanți la muncă în lunile de la începutul și sfîrșitul anului a înregistrat o tendință de creștere și, respectiv, o scădere în perioada de vîrf. Toate acestea reflectă un proces tot mai evident de diversificare și dezvoltare a producției care determină folosirea mai uniformă a forței de muncă în cursul întregului an.

Posibilitatea de folosire mai uniformă a forței de muncă din cooperativele agricole de producție în timpul anului **este determinată în principal de dezvoltarea multilaterală a producției, și în special de ridicarea ramurii zootehnice la nivelul unei ramuri principale de producție. După cum știm, în această ramură forța de muncă este folosită în tot timpul anului.** În cooperativele agricole devine tot mai evidentă tendința de deplasare a forței de muncă spre ramura zootehnică, fapt ce demonstrează dezvoltarea acestui sector. Astfel, ponderea membrilor cooperatori ocupați în sectorul zootehnic din totalul populației ocupate în cooperativele agricole a crescut în perioada 1962—1965 de la 4,2% la aproape 8%, iar numărul absolut al acestora cu peste 60%.

Dezvoltarea intensivă și multilaterală a producției agricole va asigura în continuare folosirea tot mai uniformă și rațională a forței de muncă din agricultură.

Gr. VÂLCEANU
Traian LAZĂR
N. ȘUFANĂ

Tabel nr. 3

Ponderea zilelor-muncă efectuate și participarea la muncă în cooperativele agricole (perioada 1962—1965)

— în % —

Anul	Lunile	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1962	z. m.	2,4	2,7	4,0	6,8	11,6	13,9	14,9	11,6	10,6	10,9	6,6	4,0
	participanți	2,6	3,0	4,5	8,0	10,9	12,3	12,5	11,3	11,2	11,2	8,1	4,4
1965	z. m.	3,4	3,5	5,8	6,9	10,4	12,5	14,9	10,7	9,7	10,5	7,2	4,5
	participanți	3,5	3,9	6,2	8,1	10,4	11,7	12,4	11,0	10,5	10,1	7,4	4,8

UTILAJELE GRELE DE CONSTRUCȚII

POT FI UTILIZATE MAI PRODUCTIV!

AJUTORUL pe care lucrătorii Trustului 5 construcții-montaj din Brașov îl așteptau din partea mecanizării a fost, în ultimul timp, deficitar: Baza de utilaj pentru construcții a trustului, deși și-a depășit sarcinile planului de prestații — ea are în exploatare numai utilajul mediu și mărunt — nu a asigurat șantierelor de la Brașov, Săcele și Sighișoara, complexului zootehnic de la Palota, mașinile grele de ridicat, excavat, nivelat și compactat. Intre această situație și faptul că în primul semestru al anului trustul brașovean a rămas în urmă cu realizarea sarcinilor de plan, atît la producția globală, cît și la productivitatea muncii există o legătură firească.

Dificultăți în asigurarea cu utilaj greu au semnalat și alte organizații de construcții-montaj. Ele apar tocmai într-o perioadă cînd se manifestă și o insuficiență — pe alocuri destul de acută — de forță de muncă, pe care o mecanizare avansată ar putea-o suplini în bună parte. Realizările din ultima vreme în ce privește lărgirea dotării parcului mecanic — deși substanțiale — n-au putut ține pasul cu creșterea importantă a sarcinilor de producție în construcții-montaj. În practică însă, acest ușor decalaj nu poate justifica neîndeplinirea planului de producție pe unele șantiere, cîtă vreme exploatarea actualelor mijloace este făcută nerațional.

Planuri operative sau fictive?

IN sectoarele de construcții ale Ministerului Industriei Construcțiilor, Ministerului Industriei Chimice, Sfatului popular al orașului București ș.a., deservirea cu utilaj greu a unităților de execuție se face prin întreprinderi specializate, în conformitate cu planurile operative lunare aprobate de direcția generală tutelară. În principiu, aceste planuri trebuie să coordoneze precis și dinamic volumele lucrărilor de executat cu disponibilul de utilaj, în funcție de urgențe, cu cea mai rațională dezvoltare a proceselor tehnologice. Planurile operative servesc ca bază pentru încheierea contractelor între constructor și mecanizator, ambele părți contînd pe respectarea obligațiilor reciproce. Este un sistem apt să asigure o exploatare cît mai continuă și mai completă a parcului, mai mulți beneficiari de prestații putîndu-se servi succesiv de același utilaj, în perioade dinainte stabilite.

Cadrul metodologic e bine gîndit. Multiple cazuri de abatere de la planificare (fie că lucrările pentru care se solicită un utilaj nu sînt organizate și durata lor se prelungește, fie că conducerea unui șantier sau a altuia crede nimerit să-și asigure o rezervă de mijloace mecanice pentru lucrări „în pregătire" etc.), exercită însă asupra lui presiuni care-l dereglează. Întreprinderea 7 construcții-montaj din Galați, de pildă, a avut serioase dificultăți din cauză că stația din Brăila a Trustului de utilaj greu a retras buldozerele ce lucrau la depozitul Filești și la Stația centrală de betoane, fără să asigure înlocuirea lor. La București, Întreprinderea 8 construcții-montaj n-a primit la timp 10 utilaje — excavatoare, buldozere, cilindri compresori — prevăzute în planul operativ.

În astfel de condiții, cînd sarcinile de producție nu-s corelate cu posibilitățile tehnico-materiale de realizare, planurile operative devin o formalitate, își pierd caracterul mobilizator. Trebuie remarcat că operativitatea deplasării utilajelor grele de la un șantier la altul este stînjenită și de insuficiența remorcilor de mare capacitate (40—60 t), pentru transportul lor. Este necesar ca această problemă să fie avută în vedere în viitoarea dotare a sectorului de construcții.

Cînd excavatoarele devin macarale

DACĂ la unele grupe de utilaj s-a reușit să se acopere cerințele, asigurarea cu mașini de săpat și de ridicat de capacitate medie și mare este încă deficitară (așa cum s-a dovedit, în ultimul timp, pe șantierele Fabricii de ciment din Tîrgu-Jiu, Fabricii de zahăr de la Buzău ș.a.). Înlocuirea lor la anumite operații este anevoioasă și costisitoare, dacă nu imposibilă. E suficient să amintim că din lipsa unei macarale pe pneuri, la construcția secției de produse din azbociment de la Medgidia, montarea elementelor prefabricate grele a rămas mult în urmă, pierzîndu-se numai în luna mai posibilitatea realizării unei producții de cîteva sute de mii de lei.

Este o cerință elementară, din punct de vedere tehnico-economic, aceea de a alege pentru fiecare lucrare utilajul cel mai adecvat în funcție de natura acesteia, de volumul ei, de termenul de execuție. Împrejurările amintite creează un cerc vicios: cînd nu se pot procura macarale pe pneuri, se recurge la adaptarea echipamentului de macara la excavatoare — ceea ce reduce posibilitățile de mecanizare a lucrărilor de pămînt. Dacă n-ar exista acest impediment, la actualul volum de lucrări pe care-l are de executat Ministerul Industriei Construcțiilor, parcul său de excavatoare ar fi îndestulător.

Rezolvarea trebuie să vină, de această dată, din partea industriei constructoare de mașini. **Automacaralele de 5 t ce se produc la Tîrgoviște nu numai că nu acoperă decît parțial gama de nevoi, dar nici nu funcționează totdeauna corespunzător** (au fost cazuri cînd organele de control ale instalațiilor de ridicat au autorizat astfel de macarale doar pentru sarcini de 4,5 t). Macarale mai puternice nu se fabrică în țară. **La ora actuală, cînd se dezvoltă rapid folosirea prefabricatelor de beton și de metal, în elemente cu dimensiuni și greutăți din ce în ce mai mari** — trăsătură caracteristică a industrializării construcțiilor — macaralele grele pe pneuri devin indispensabile.

Se caută „forma"

O REALIZARE importantă pe linia specializării în construcții a constituit-o introducerea, cu doi ani în urmă, a lucrului utilajelor grele „la plan fizic", prin care tariful orar plătit de constructor unității de deservire cu utilaj este înlocuit cu tariful-normă (după cantitatea de producție fizică realizată). Metoda delimitează mai strict răspunderile, mărește cointeresarea materială a conducătorilor de utilaj. Lucrările executate după acest sistem de către trustul de utilaj greu al Ministerului Industriei Construcțiilor au demonstrat de la început o serie de avantaje importante: productivitatea utilajelor de săpat a crescut cu 23%, cîștigul mecanicilor cu 18%, cheltuielile pentru utilaj ale constructorului au scăzut cu 22%, durata de execuție a fost scurtată.

Aceste rezultate au stimulat trecerea experimentală la **o formă și mai avansată — de la închirierea individuală a utilajelor la plan fizic, la contractarea lor în grup la tarif-normă, cu preț global pe lucrare finită** (de exemplu, la baterea piloților plata se face pe metru liniar de fișă, ciclul cuprinzînd însă mai multe operații ce se efectuează cu utilaje diferite, de către unitatea de mecanizare: descărcarea piloților din vagoane, transportul lor cu remorci, ridicarea la locul de montaj, baterea). Așa s-a lucrat anul acesta la șantierele Institutului politehnic din București (mecanizare complexă la terasamente+transport, drumuri de organizare), la serele de la G.A.S.-Ploiești (lucrări de pămînt), la Fabrica de zahăr de la Buzău (baterea piloților). Responsabilitatea mărită în ce privește folosirea mai bună a utilajelor, respectarea termenelor de execuție și calitatea lucrărilor a determinat Trustul de utilaj greu să-i cuprindă pe mecanici în brigăzi complexe (sporindu-le cointeresarea materială), să asigure lucrul în 2 și chiar 3 schimburi. La rîndul său, constructorul — avantajat prin degrevarea de răspundere pentru sarcinile altuia, cunoscînd precis termenul și condițiile de realizare — a acordat asistența tehnică necesară în legătură cu determinarea cotelor, a gradului de compactare etc. S-a vădit cu acest prilej și necesitatea unei întăriri a sectoarelor de lucru ale unităților de mecanizare, cu tehnicieni, maiștri, normatori.

Contractarea utilajelor în grup la tarif-normă se poate extinde, mărindu-și eficacitatea. Dar apare o piedică formală: nu e clarificată încadrarea noii metodologii (care se apropie mult de cea a contractării lucrărilor în subantrepriză) în categoriile de norme și tarife existente. O rezolvare din partea Comitetului de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare este urgent necesară.

Scurtarea imobilizărilor la reparații

NOȚIUNEA de accident cuprinde ca un element esențial neprevăzutul, întîmplătorul. În exploatarea utilajelor nu se poate ști dinainte dacă se va produce un accident tehnic, cînd și de ce fel. Singura măsură de preîntîmpinare a stagnărilor prelungite este intervenția operativă pentru depanare pe șantier. În această privință s-au făcut eforturi pentru dotarea cu ateliere mobile — dar, din păcate, nu întotdeauna se asigură și o organizare corespunzătoare a intervențiilor.

Îmbunătățirea situației în această privință trebuie însoțită însă și de soluționarea problemei pieselor de schimb. Pe de o parte, acestea se produc în cantități insuficiente, ceea ce obligă la recondiționări costisitoare și neeficace, la prelungirea duratei de reparații. Pe de altă parte, chiar cînd s-ar putea procura din timp unele repere ce se defectează frecvent (un „record" îl deține pinionul de atac de la cutia de viteză a excavatorului de 0,3 mc „Progresul"-Brăila), apare veto-ul normativului pentru mijloace circulante, care nu permite o aprovizionare mai largă. E drept că stocurile ar crea imobilizări. Dar dacă ne gîndim că, de exemplu, chiria orară a unui excavator de 0,5 mc este de 52 lei, vom vedea că pagubele produse de stagnări sînt considerabil mai mari. Un caz concret: la Șantierul balastierei Pădureni, al Întreprinderii 4 construcții-montaj-Iași, datorită lipsei unor utilaje — draglinele și buldozerele existente funcționînd numai 20% din timp, deoarece se defectau — în luna mai s-a realizat numai 35% din plan.

Opinăm că **normativul menționat poate suferi îmbunătățiri în ce privește rezerva de piese și agregate de schimb pentru utilajele de construcții aflate în exploatare.** De asemenea, este necesar de a se reorganiza, lărgi și profila rețeaua de unități pentru repararea utilajului greu de construcții, fapt ce ar contribui la o mai bună menținere în stare de funcțiune și o mai intensă activizare a parcului mecanic.

Un domeniu încă neabordat

MECANIZAREA și mecanizarea complexă a tot mai multe procese de lucru în construcții, lărgirea și diversificarea parcului de utilaje, exploatarea acestora grupate în schimburi, după tarif-normă determină o nouă poziție, un nou rol al întreprinderilor deținătoare de utilaje. Ele nu se mai pot rezuma la a închiria șantierelor mijloace de producție, ci sînt chemate să participe, alături de constructor, la realizarea lucrărilor, la încadrarea acestora în parametrii de timp, cost și calitate stabiliți.

Pînă în prezent însă, concretizarea unei astfel de colaborări suferă de o lacună, și anume în domeniul concepției tehnologice. Dăinuie încă de ambele părți un practicism îngust, care s-ar putea exprima lapidar prin formula: „adu utilajul și pune-l să lucreze". Ce fel de utilaj, cu ce caracteristici, ca să corespundă cît mai bine specificului lucrării? Cu ce utilaj pe care-l avem să înlocuim altul de care nu dispunem? Care e succesiunea optimă, pe faze, a lucrării? Aceste aspecte, și altele încă, sînt de regulă (dacă sînt) analizate și precizate în proiectul de organizare a șantierului, însă numai de către tehnologul constructor, fără o participare activă, directă și egală în obligații a specialiștilor întreprinderii de mecanizare.

Considerăm că este momentul ca la **unitățile ce efectuează prestații cu utilaje de construcții să se organizeze nuclee de tehnologi, capabile să dea consultații constructorului, să elaboreze sau să adapteze fișe tehnologice pentru procese mecanizate.** Fiind în directă legătură cu producția, asemenea nuclee ar putea aborda și teme de cercetări aplicative (completînd astfel activitatea destul de restrînsă pe care o desfășoară în acest domeniu Institutul de cercetări în construcții și economia construcțiilor), ar putea colabora cu uzinele constructoare de mașini în depistarea cauzelor uzurii premature a unor piese și organe ale utilajelor, în stabilirea măsurilor de luat în fabricație sau în exploatare pentru a reduce această uzură.

D. CONSTANTINESCU

ACORDURI...

● La 8 august a fost **semnat** la Teheran acordul privind cooperarea economică și tehnică pentru **producția de tractoare din Iran. În prima etapă țara noastră va** livra Iranului tractoare. În același timp va acorda **asistență tehnică** în specialiști **și prin instruirea în** România a personalului **iranian.** Într-o etapă ulterioară, se va construi o linie completă de asamblat tractoare cu o capacitate anuală **de aproximativ 5 000 tractoare. În ultima fază se va realiza construcția unei fabrici cu o capacitate de producție de aproximativ 5 000 tractoare în perioada 1970—1972** care va fi **dezvoltată** în anii **următori. Totodată, la Teheran a fost semnat primul contract privind livrarea a 15 000 tractoare românești. România** va livra **aceste produse** în **schimbul țițeiului iranian.**

În urma tratativelor a fost semnat, de asemenea, un protocol adițional la acordurile comercial și de plăți pe termen lung dintre cele două țări prin care s-a **convenit** asupra unui **schimb suplimentar** de mărfuri în valoare de **peste 100** milioane de dolari în perioada octombrie 1966 — decembrie 1970.

ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **Întreprinderea „*Mașinexport*" a încheiat recent contracte care prevăd exportul de armături din oțel în R. P. Polonă și U.R.S.S., precum și de armături sanitare din fontă în** R. S. Cehoslovacă în cadrul contractelor încheiate anterior, s-au livrat **armături industriale și sanitare în U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, R. D. Germană și R. P. Polonă, excavatoare în Ceylon, R.P.D. Coreeană și Danemarca, noi loturi de strunguri universale în Danemarca și Iran, un lot de mașini de găurit în Mexic.**

● **Contractele încheiate recent de „*Chimimport*" pentru exportul de materiale plastice prevăd livrarea a circa 1 000 de tone de Rosevil în R.S.F.** Iugoslavia și Austria, **a circa 100 de tone de granule din policlorură de vinil în Republica Arabă Unită, a circa 100 de tone de polietilenă în granule ROPOL, în Turcia. Olanda și Austria, precum și a circa 30 de tone de polistiren în granule, de uz general, în Turcia și R. F. Germană. Alte contracte prevăd livrarea de coloranți în R. P. Bulgaria, R. P. Polonă, Turcia și Izrael. Cu firma „Die Chemie" — R. D. Germană s-a încheiat un contract pentru exportul de ulei fenicul, iar cu firma „Koóspol" din R. S. Cehoslovacă, un contract pentru exportul de ulei absint.**

● „*Romănoexport*" a livrat recent diferite tricotaje unor întreprinderi și firme din U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, Anglia, Austria și R. F. Germană. Un contract pentru vînzarea de tricotaje a fost de curînd perfectat de „Romănoexport" cu o firmă din Libia. Cu reprezentanții firmei „Superfil" din Milano s-a încheiat recent un contract pentru exportul de fibre melană.

● „*Mineralimportexport*" a livrat prin portul Constanța 66 000 de tone de ciment cu destinația Spania, Golful Persic, Libia și Ceylon. Au mai fost livrate 48 000 bucăți cahle și 400 000 bucăți țigle în R. P. Ungară, 22 500 mp covor PVC pe suport textil și 46 de tone de polietilenă în U.R.S.S., 54 de tone de articole sanitare în R. D. Germană și 140 000 bucăți cărămizi dialit în R. D. Germană și R. P. Polonă.

Circa 190 000 mp geamuri mecanic trase au fost livrate de curînd în R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, Italia, Irak și S.U.A., 25 000 mp geamuri laminate au fost exportate în R. S. Cehoslovacă și Malta și 6 500 bucăți dale nevada în R. S. Cehoslovacă. Recent, „Mineralimportexport" a livrat la export circa 1 200 tone pirită în R. P. Ungară, 1000 tone minereu de mangan în R. D. Germană, 750 tone bitum natural în R. P. Bulgaria și R. D. Germană și 300 tone barită în R. P. Ungară.

● În perioada 23—29 iulie, în portul Constanța au sosit, printre alte mărfuri, circa 2500 de tone de laminate din Italia și Japonia și 1000 de tone instalații de cracare din S.U.A. În aceeași perioadă, din portul Constanța au fost expediate — printre altele — circa 8000 de tone de fontă și țevi sudate cu destinația R. F. Germană.

CHELTUIELILE SUPLIMENTARE ÎN SECTORUL EDITORIAL

LUPTA pentru un preț de cost cît mai scăzut presupune și în sectorul editorial eforturi susținute pentru reducerea continuă a cheltuielilor legate de realizarea producției. În gama cheltuielilor care compun prețul de cost al producției unei edituri, o pondere însemnată o au și cheltuielile suplimentare.

În sistemul editorial o reglementare în această privință o dă *Ordinul M.I.C. nr. 844/1961*. Conform acestui act normativ, cheltuielile în sectorul editorial se împart în trei categorii : a) cheltuieli normale ; b) cheltuieli suplimentare ce intră în riscul normal de editură și c) cheltuieli suplimentare ce nu intră în riscul normal de editură.

În ce privește cheltuielile normale — acestea fiind planificate — asupra lor se poate opera din timp, căutîndu-se diferite metode pentru reducerea lor.

În ceea ce privește însă cheltuielile suplimentare, acestea nefiind planificate, prevederea apariției lor și măsurile preventive ce ar trebui luate pentru preîntîmpinarea lor sînt mai dificile. Ordinul M.I.C. nr. 844/1961 împarte cheltuielile suplimentare în cheltuieli care intră în riscul normal al editurii și o altă parte care nu intră în acest risc normal de editură și se consideră cheltuieli nejustificate. De aceea, cînd se pune problema efectuării unor asemenea cheltuieli, analiza necesității lor trebuie să fie foarte judicios întocmită, aceste cheltuieli mărind prețul de cost.

Cheltuielile suplimentare mai importante care grevează asupra prețului de cost în sectorul editorial pot fi următoarele :

a) modificările sau remanierile în orice fază a lucrării ; b) eratele ; c) reparațiile efectuate la lucrările tipărite ; d) cheltuielile efectuate în vederea stabilirii calității sau oportunității unei lucrări înainte de încheierea contractului de editare ; e) referatele și controalele științifice postapariție ; f) operațiile experimentale în vederea machetării sau ilustrării unei lucrări (proiecte de copertă, planșe) ; g) lucrările trimise spre prospectare în străinătate; h) cheltuielile provenite din casarea producției neterminate — carte ; j) dobînzile plătite la creditele restante, la cele pentru stocuri de producție neterminată ; j) alte cheltuieli.

Instrucțiunile și actele normative în vigoare fac o delimitare între cheltuielile suplimentare care intră și care nu intră în riscul normal al editurii, astfel :

La cheltuielile de remaniere se arată că pentru a se încadra în riscul normal de editură, faptele care le-au generat trebuie să nu fi fost cunoscute decît după executarea lucrărilor. Atunci cînd aceste cheltuieli de modificare sînt efectuate din vina autorilor față de manuscrisul cu „bun de cules" sau pe corecturile prezentate de tipografii pînă la viza „bun de tipar" inclusiv, ele intră în riscul normal de editură pînă la valorile admise prin contractul tip de editare.

Modificările făcute de salariații editurii se încadrează în riscul normal numai dacă sînt executate pînă la viza „bun de tipar" inclusiv.

Cheltuielile privind efectuarea eratelor pot fi încadrate în riscul normal de editură în măsura în care pentru fiecare patru coli de tipar nu revine mai mult de o poziție de erată.

Cheltuielile de reparații la lucrările tipărite, pentru a fi trecute în riscul normal de editură trebuie să îndeplinească aceleași condiții ca și cheltuielile de remaniere.

Tot în riscul normal de editură pot fi încadrate cheltuielile pentru stabilirea calității și oportunității publicării unei lucrări, dacă au fost efectuate înainte de încheierea contractului de editare și operațiile experimentale în vederea machetării sau ilustrării unei lucrări — în limita a patru probe de fiecare ilustrare și titlu în parte. Accentul mare care se pune pe preîntîmpinarea efectuării acestor cheltuieli sau pe reducerea lor continuă, face necesară analiza lor cît mai amănunțită pentru a se putea cunoaște cauzele care le-au provocat, în vederea luării măsurilor celor mai eficiente.

Cheltuielile suplimentare — formate din valoarea remedierilor — se comunică de către secțiile sau serviciile în care sînt constatate sau care au sarcina urmăririi lor. Aceasta se face prin act scris care se înaintează serviciului contabilității imediat ce se cunoaște valoarea cheltuielilor suplimentare.

Deoarece cheltuielile de remaniere reprezintă cheltuieli care afectează prețul de cost, comunicarea cu toată documentația respectivă se înregistrează mai întîi la serviciul contabilității, iar apoi se înaintează conducerii editurii care are competența să hotărască măsurile pentru recuperarea acestor cheltuieli — ce constituie pagube dacă, cauzele care le-au generat sînt subiective — sau valorificarea lucrării, cînd cheltuielile respective se încadrează în riscul normal al editurii.

Un exemplar din documentația de mai sus rămîne la serviciul contabilității pentru evidențierea cheltuielii. Termenul în care trebuie să se rezolve aceste comunicări este cel prevăzut de Codul Muncii.

Conducătorul hotărăște, în termen legal, măsurile pentru recuperarea pagubelor provocate și valorificarea lucrării, respectiv trecerea cheltuielilor suplimentare la risc normal, în totalitate sau numai parțial.

În urma hotărîrii luate de conducător, cercetarea se consideră definitivată și se trimite serviciului contabilității pentru evidențiere, după cum urmează :

Cheltuielile care intră în riscul nomal al editurii se înregistrează în conturile cheltuielilor de producție ale editurii, pe baza aprobării prealabile a directorului.

Restul cheltuielilor care nu sînt considerate risc normal de editură, în sensul celor arătate mai sus, se înregistrează — după caz — în contul 290 „Lipsuri de valori materiale, pierderi din degradarea materialelor și sume în curs de lămurire" sau în contul de debitori. La definitivarea modului de recuperare a pagubei trecută în contul 290 (prin imputare în sarcina salariaților sau recuperare de la autori sau colaboratori etc.) se va credita contul 290 prin conturile respective (219 „Debitori" cînd paguba respectivă se recuperează de la vinovați și 140 „Producția industrială neterminată" cînd valoarea pagubei este suportată de întreprindere).

I. ILIUȚ

FIȘIER TEMATIC

DREPTUL DE AUTOR

● **Sfera noțiunii de drept de autor :** art. 3 din Decretul nr. 321/1956, publicat în B. Of. nr. 18/1956.

● **Obiectul dreptului de autor și exercitarea lui :** art. 9-24 din Decretul nr. 321/1956.

● **Limitarea în timp a folosinței drepturilor patrimoniale pentru anumite opere :** art. 7 din Decretul nr. 321/1956.

● **Contractarea unei opere : pentru editare ; pentru reprezentare in public ; pentru folosire in film ; pentru difuzare prin radio și televiziune:** art. 26—36 din Decretul 321/1956.

● **Remunerarea autorilor:** H.C.M. nr. 632/1957, publicată în C.H.D. nr. 50/1957, modificată prin H.C.M. nr. 91/1958, publicată în C.H.D. nr. 5/1958 și H.C.M. nr. 1941/1965, publicată în B. Of. nr. 19/1965. Normele de remunerare sînt expuse în anexa B la H.C.M. nr. 632/1957, iar tarifele de bază în tabelele care fac parte din această anexă.

● **Excepții de la remunerarea conform H.C.M. nr. 632/1957 :** Potrivit art. 9 din H.C.M nr. 632/1957 pentru remunerațiile de autor cuvenite în sectorul de presă (inclusiv periodicele beletristice) care nu sînt cuprinse în tabelele de mai sus se aplică tarifele prevăzute de H.C.M. nr. 617/1954 și H.C.M. nr. 2881/1955.

● **Impozitarea drepturilor bănești de autor :** Decretul nr. 153/1954, publicat în B. Of. nr. 22/1954, capitolul III ; Instrucțiunile M. F. nr. 290 din 17 mai 1954, reactualizate prin instrucțiunile M. F. nr. 2053 din 30 iulie 1959, date în aplicarea Decretului 153/1954 și publicate în broșuri.

● **Garantarea dreptului de autor :** Scutirea de taxa de timbru pentru acțiunile judiciare izvorîte din încălcarea drepturilor patrimoniale : art. 3 din Decretul 199/1955, publicat în B. Of. nr. 14/1955 ; infracțiunea de nerespectarea dreptului de autor prin folosirea operelor fără drept: art. 551[1] din Codul penal.

● **Transmiterea dreptului de autor prin moștenire :** Art. 6 din Decretul 321/1965, combinat cu art. 659 și urm. din Codul Civil și Legea nr. 319/1955 privind dreptul de moștenire al soțului supraviețuitor.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

IMPOZITAREA DREPTURILOR DE AUTOR

● **Care este baza legală și regulile de principiu privind impozitarea drepturilor bănești ale autorilor ?**

Impozitarea drepturilor bănești ale autorilor de opere literare, artistice sau științifice, se cuprinde în Cap. III „Impunerea veniturilor oamenilor de litere, artă și știință", din Decretul nr. 153/1954, publicat în B. Of. nr. 22/1954 și Instrucțiunile M.F. nr. 290/1954, reactualizate prin Instrucțiunile M. F. nr. 2053/1959.

Din ansamblul dispozițiilor normative se desprind următoarele reguli de bază : normele de impozitare în cauză se aplică pentru alte venituri decît acelea realizate din salariu ca urmare a unui contract de muncă cu instituția unde sînt angajați ; impozitul se calculează raportat la venitul anual realizat de la o anumită instituție, fără să se cumuleze cu alte venituri de la alte instituții sau cu salariul ; se aplică numai pentru veniturile încasate de la instituții ; impozitul fiind personal, sumele plătite unui colectiv de oameni de litere, artă sau știință, se defalcă, urmînd ca impozitarea să se facă separat pentru cota parte cuvenită fiecărei persoane ; se aplică și pentru veniturile realizate de colaboratorii salariați ai ziarelor și revistelor, pentru lucrări care se plătesc deosebit de salariu, pe baza unor tarife speciale ; impozitul este progresiv, în funcție de veniturile anuale realizate de la aceeași instituție.

● **Care sînt cotele de impozitare și cum se calculează ?**

Cotele de impozitare sînt următoarele, sumele reprezentînd venitul anual impozabil :

pînă la 2 400 2% asupra sumei venitului ;

2 401 — 3 600 =	72+ 6%	pentru ceea ce depășește	2 400
3 601 — 4 800 =	144+ 7%	„ „ „ „	3 600
4 801 — 6 000 =	228+ 9%	„ „ „ „	4 800
6 001 — 7 200 =	336+11%	„ „ „ „	6 000
7 201 — 9 600 =	468+13%	„ „ „ „	7 200
9 601 —12 000 =	780+15%	„ „ „ „	9 600
peste 12 000 =	1 140+16%	„ „ „ „	12 000

Din exemplul care urmează rezultă modul de calcul : unui autor i se cuvine pentru o lucrare publicată într-o revistă, suma de 2 000 lei. Conform baremului de mai sus, impozitul este de 2%, adică 40 lei. La aceeași revistă, aceluiași autor, publicînd un nou articol, i se cuvine 1 200 lei. Pentru calcularea impozitului se cumulează suma încasată cu aceea de încasat (2 000 + 1 200). La suma astfel obținută, respectiv 3 200 lei, se calculează impozitul : 72 lei pentru 2400 lei și 6% pentru restul de 800 lei, adică 48 lei, revenind astfel un impozit de 120 lei (72 + 48). Din acest impozit, cu ocazia încasării primului onorar de 2 000 lei, i s-a reținut 40 lei, diferența de lei 80 urmînd a-i fi reținută din onorariul de 1 200 lei. Menționăm că pentru membrii Uniunii scriitorilor, din onorariul brut se scade 10% ca reprezentînd cheltuieli, impozitarea făcîndu-se numai pentru diferență. Pentru lucrările de pictură, sculptură și gravură realizate de membri ai Uniunii Artiștilor Plastici, cota de cheltuieli care se scade este de 20%. La calcularea impozitului se aplică reducerea corespunzătoare pentru autorii care sînt decorați cu ordine ale Republicii Socialiste România.

Ion MINEA

DREPTUL LA PENSIE AL MEMBRILOR C. A. P.

DREPTUL la pensie al membrilor cooperativelor agricole de producție — începînd cu 1 ianuarie 1967 — este stabilit prin două acte normative : statutul Casei de pensii a membrilor cooperativelor de producție, adoptat de Congresul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție din 7—9 martie 1966 și Decretul nr. 535 din 23 iunie 1966, publicat în Buletinul Oficial nr. 38/1966.

Potrivit acestor acte normative, membrii C.A.P. au dreptul la *pensie de bătrînețe* și de *invaliditate*. Copiii membrilor C.A.P., orfani de ambii părinți, au de asemenea dreptul la *pensie pentru orfani*.

Pentru realizarea acestor drepturi, a fost înființată Casa de pensii a membrilor cooperativelor agricole de producție, care funcționează în cadrul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, cu filiale în cadrul uniunilor cooperativelor agricole de producție regionale, raionale, precum și din unele orașe. Atît Casa de pensii cît și filialele sînt persoane juridice.

Finanțarea cu sumele necesare pentru acoperirea plății pensiilor se face prin contribuția de 3,5% din valoarea producției globale a cooperativelor agricole de producție și prin contribuția personală, de 5—10 lei lunar, a membrilor C.A.P. apți de muncă și care au împlinit 16 ani.

Membrii C.A.P. devin membri ai Casei de pensii prin aderarea la Casa de pensii a cooperativelor agricole de producție din care fac parte.

Membrii Casei de pensii au dreptul la: *pensie în bani pentru bătrînețe* (bărbații de la 65 de ani și 25 ani vechime în C.A.P., femeile de la 60 de ani și 20 de ani vechime) sau de *invaliditate ; ajutoare în natură,* acordate de cooperativele agricole de producție din care fac parte ; *folosința în continuare a lotului de pămînt atribuit ; venituri realizate din munca depusă* în C.A.P., după pensionare.

Pensia în bani stabilită prin statut se compune din pensia de bază în sumă de lei 100 lunar și un spor de 5 sau 10 lei lunar pentru fiecare cinci ani de contribuție, în funcție de mărimea contribuției personale.

Pînă la îndeplinirea condițiilor de vechime arătate mai sus, începînd cu data de 1 ianuarie 1967, cuantumul pensiei pentru bătrînețe în bani este de 100 lei lunar pentru membrii Casei de pensii care îndeplinesc vîrsta de pensionare și au o vechime în C.A.P. de cel puțin 10 ani, timp în care au muncit efectiv an de an. Cuantumul este de 70 lei, dacă vechimea și munca efectiv prestată este de peste cinci ani ; sub această vechime, dacă membrii au prestat munca corespunzător, cuantumul este de lei 50. În ipoteza în care membrii Casei de pensie nu au prestat muncă, dar au adus pămîntul în cooperativă la înscrierea lor, pensia este de 40 lei lunar.

La calcularea pensiei de bătrînețe se recunosc și perioadele de activitate din orice alte sectoare de muncă cu drept la pensie, membrii Casei de pensie avînd dreptul de opțiune de a se pensiona în unul din sectoarele unde au activat.

Pensia de invaliditate se acordă în conformitate cu criteriile și condițiile de încadrare în gradele de invaliditate stabilite prin Regulamentul de aplicare a statutului Casei de pensii, cu acordul Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale și după procedura prevăzută în normele legale referitoare la pensiile ce se acordă în cadrul asigurărilor sociale de stat. Cuantumul pensiei de invaliditate : pentru o vechime de cel puțin 10 ani cu o invaliditate de gradul I 100 lei lunar, pentru gradul II 50 lei lunar ; iar la o vechime mai mică de 10 ani, 70 lei lunar pentru invaliditate de gradul I și 40 lei lunar pentru gradul II ; se adaugă sporul de 5 sau 10 lei pentru fiecare 5 ani de contribuție, în funcție de mărimea contribuției personale.

Pensia de orfani se acordă pînă la 16 ani, iar în cazul în care acesta urmează o școală — pînă la absolvirea ei, fără a depăși 20 de ani, cuantumul este de 70 lei lunar.

Membrii C.A.P. pierd calitatea de membri ai Casei de pensii o dată cu retragerea sau îndepărtarea din cooperativa agricolă de producție sau retragerea acesteia din Uniunea Raională a Cooperativelor Agricole de Producție.

D. ALEXANDRU

AGENDA ECONOMISTULUI

Prevederile cincinalului în dezbaterea întreprinderilor

COORDONATE ALE DEZVOLTĂRII INDUSTRIEI ÎN REGIUNEA PLOIEȘTI

Const. RĂCHITAN
secretar al Comitetului regional P.C.R. Ploiești

CUNOSCUTĂ în trecut, mai ales, prin resursele sale de țiței, regiunea Ploiești a devenit, în anii construcției socialiste, una din cele mai dezvoltate regiuni ale țării din punct de vedere industrial. Acordîndu-se prioritate lărgirii vechilor tradiții în extracția și prelucrarea țițeiului, concomitent au fost create și dezvoltate noi ramuri industriale în domeniul construcției de mașini, chimiei, energeticei, industriei bunurilor de consum, al materialelor de construcții, forestiere etc. **La sfîrșitul anului 1965, producția globală industrială realizată de întreprinderile din regiune, a fost cu 95% mai mare față de 1959, reprezentînd 10,8% din producția globală industrială a țării.**

În actualul plan cincinal s-au prevăzut sarcini mobilizatoare, a căror realizare va însemna noi pași înainte în ridicarea și diversificarea producției, îmbunătățirea calității și reducerea prețului de cost. Astfel, **valoarea producției globale industriale va crește pînă în 1970 cu 50%, față de 1965, cu un ritm mediu anual de 8,5%.** Creșteri importante se prevăd la: țiței extras, motorină, uleiuri minerale, anvelope, instalații de foraj, mase plastice, mobilă, încălțăminte, carne, lapte etc. În aceeași perioadă, **productivitatea muncii va spori cu 32,6%.**

În perioada cincinalului, valoarea fondurilor de investiții alocate regiunii se ridică la circa 17,2 miliarde lei, cu 4 miliarde mai mult decît în perioada planului de șase ani. Aceste fonduri vor fi utilizate pentru construirea și darea în funcțiune a 12 întreprinderi și 17 secții noi, dezvoltarea și modernizarea a 14 întreprinderi și 3 secții existente.

Se vor îmbunătăți, în continuare, **condițiile de viață ale oamenilor muncii:** numărul de salariați va crește pe regiune cu peste 50 000. Vor fi construite 15 600 de apartamente convenționale, 281 săli de clasă, 4 cinematografe, o sală de sport cu 2 000 de locuri, o casă de cultură cu 800 de locuri și alte obiective social-culturale. Volumul desfacerii de mărfuri va crește în 1970 cu 62%, față de anul 1965.

În 1967, **unitățile economice din regiune au de realizat sarcini importante în industrie, agricultură și investiții.** În industrie, nivelul producției globale industriale va crește, față de anul 1966, cu 9,1%, ceea ce va însemna un plus de producție de 1 414 400 000 lei. În întreprinderile din industria chimică producția va crește cu 16,5%; în industria petrolului cu 3,4%; în industria construcțiilor de mașini cu 11,5%. La producția-marfă sarcina de plan va crește față de anul 1966 cu 9,2%, cu un plus de producție de 1 436 200 000 lei. Față de anul 1966, volumul investițiilor va spori în 1967 cu 23%.

● În primele 7 luni ale anului: succese edificatoare...

Recent a avut loc plenara Comitetului regional de partid cu activul din economie care a făcut o amplă analiză asupra realizării sarcinilor de plan pe primele șapte luni din acest an și a stabilit măsurile ce se impun pentru îndeplinirea integrală a acestuia pe întregul an 1966 în toate întreprinderile. Concomitent s-au dezbătut și măsurile necesare creării condițiilor pentru înfăptuirea planului pe 1967, cît și pe întregul cincinal. În prezent, pe baza măsurilor stabilite — au loc în întreprinderi, dezbateri, care analizează aceleași probleme, accentul punîndu-se, în special, pe valorificarea largă a rezervelor interne.

Din analizele respective a reieșit că în această perioadă, **planul producției globale industriale pe regiune a fost îndeplinit în primele 7 luni ale anului în proporție de 101,2%, reprezentînd față de aceeași perioadă a anului trecut, o creștere cu 7%.**

La producția-marfă vîndută și încasată planul a fost realizat în proporție de 101,4%, iar productivitatea muncii a crescut față de prevederi cu 1%. Aproape 86% din sporul producției globale s-a realizat pe seama acestui indicator. Prin reducerea prețului de cost s-au obținut **economii peste plan în valoare de 81 milioane și beneficii suplimentare în valoare de 79 milioane lei.**

> **În aceste zile, în întreprinderile din întreaga țară se analizează rezultatele îndeplinirii planului economic pe primul semestru al acestui an și se dezbat sarcinile din planul de stat pe 5 ani, precum și măsurile ce se impun a fi luate în vederea realizării planului pe anul în curs, a planului cincinal și pentru pregătirea condițiilor necesare înfăptuirii planului pe 1967.**
>
> **Relevînd caracterul mobilizator și realismul prevederilor cincinalului, muncitorii, tehnicienii, inginerii și economiștii din întreprinderi își afirmă hotărîrea de a îndeplini, în condițiile unei eficiențe economice tot mai înalte, luminosul program trasat de Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea, în continuare, a economiei naționale și ridicarea nivelului de trai al poporului.**

În multe întreprinderi din regiune s-a depus o muncă stăruitoare pentru asimilarea unor noi produse cu parametri tehnico-economici superiori și modernizarea produselor din fabricația curentă. Astfel, **au fost asimilate noi instalații pentru forarea sondelor de țiței și gaze la 7 000 metri, agregate de cimentare și fisurare, instalații cu închidere hidraulică pentru prevenirea erupțiilor, scule de manevră și instrumentație, mașini-unelte, armături industriale din oțel și altele. În industria chimică și de prelucrare a țițeiului s-au omologat noi produse cum sînt: ortoxileni pentru Combinatul petrochimic-Ploiești, anvelope pentru tractoare cu dublă tracțiune, anvelope fără camere, uleiuri D.S.-30 și D.S.-40 cu aditivi românești pentru motoare Diesel supraalimentate, benzine de aviație C.O.-80 neetilate etc.**

Tot în această perioadă au fost date în funcțiune importante obiective industriale: **Fabrica de anhidridă ftalică și Fabrica de oxid de etilenă și glicoli de la Combinatul petrochimic Ploiești; Stația de îmbuteliere a oxigenului și mărirea capacității de producție a oxidului de zinc la Uzina chimică-Valea Călugărească; Instalația pentru confecționarea sacilor din polietilenă la Uzina de prelucrare a maselor plastice-Buzău și altele.**

Dezvoltarea industriei și agriculturii din regiune a fost însoțită de creșterea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii. Pe semestrul I a.c. salariul mediu a crescut cu aproape 8% în industrie și cu 12% în construcții; au sporit simțitor veniturile țărănimii, care a primit în această perioadă avansuri în valoare de 49 milioane lei.

Realizările obținute în primele 7 luni se datoresc faptului că organele și organizațiile de partid au desfășurat o muncă politică susținută în toate întreprinderile. Conducerile întreprinderilor au urmărit decadal modul cum se îndeplinesc sarcinile de plan și au luat măsuri operative cînd s-au manifestat anumite deficiențe. La nivelul comitetului regional de partid s-a analizat decadal modul cum se îndeplinește planul de producție, livrările la export și realizarea investițiilor. Au fost formate colective care au dat un sprijin prețios în rezolvarea multor probleme legate de urmărirea principalilor indicatori de plan, întreprinzînd chiar unele studii în acest scop.

...și o notă discordantă

Cu toate că s-au obținut rezultate bune pe ansamblul regiunii, în activitatea unor întreprinderi industriale și organizații de construcții au existat și neajunsuri. Pe primele 7 luni, 5 unități economice (Combinatul petrochimic, Uzina „1 Mai", I.R.I.C. din Ploiești, Fabrica de geamuri-Scăieni și Cooperativa „Sportul"- Buzău), n-au realizat în totalitate planul la producția globală, iar 6 unități n-au realizat planul la producția-marfă. De asemenea, prevederile planului la export nu au fost realizate de către toate întreprinderile.

Cauza rămînerilor în urmă rezidă în nefolosirea rezervelor interne, mai ales cele care privesc organizarea superioară a producției și a muncii. Diferitele studii întocmite de la începutul anului în acest domeniu n-au fost aplicate la timp.

Plenara comitetului regional cît și dezbaterile de pe șantierele de construcții au apreciat că realizarea în primele 7 luni ale anului a numai 47,2% din planul anual, (din care 49,1% la construcții-montaje) este nesatisfăcătoare. Față de prevederi, rămîneri mai mari în urmă se constată la instalația de cracare catalitică de la Rafinăria Brazi, la stația de transformare Ploiești-Nord și la construcția de locuințe. Ele se datoresc faptului că conducerile unităților de construcții au manifestat lipsuri în organizarea și aprovizionarea șantierelor, nu au urmărit realizarea ritmică a planului și n-au asigurat asistența tehnică necesară, îndeosebi în schimburile de noapte. La aceasta s-a adăugat și faptul că beneficiarii de investiții n-au rezolvat operativ problemele legate de asigurarea documentației și utilajelor tehnologice, amplasamente, coordonare și altele.

Analizarea temeinică a tuturor rezervelor existente în unitățile rămase în urmă se impune cu necesitate, dacă se are în vedere că pe regiune planul pe semestrul II din acest an este mai mare cu 457 000 000 lei față de semestrul I și că sînt de dat în funcțiune 24 de obiective noi.

● Organizarea producției și a muncii pe o treaptă superioară

Avînd în vedere sarcinile mai mari de plan pe semestrul II/1966, cît și sarcinile pe anul 1967 și pe cincinal, plenara comitetului regional de partid a stabilit un amplu program de măsuri. S-a indicat ca organizațiile de partid și conducerile întreprinderilor să întărească în continuare serviciile de organizare a producției din întreprinderi cu cadre competente și cu multă experiență, capabile să elaboreze studii și să facă propuneri care să ducă la valorificarea mai largă a rezervelor interne.

Întreprinderile constructoare de mașini din regiune — Uzinele „1 Mai", Uzinele de utilaj chimic, „Feroemail", din Ploiești, Uzinele de utilaj petrolier-Tîrgoviște, Uzina mecanică-Cîmpina etc. — dispun de însemnate rezerve în ce privește folosirea mașinilor și utilajelor. Coeficientul de utilizare extensivă a mașinilor pe regiune este de 57,2% față de timpul calendaristic și de 89,4% în raport cu timpul planificat, deși programul de lucru este la 3 schimburi. Folosirea acestor rezerve impune luarea de măsuri pentru creșterea indicelui de folosire intensivă și extensivă a mașinilor, amplasarea mai judicioasă a mașinilor în spațiile existente, organizarea producției în flux tehnologic, creșterea gradului de calificare a muncitorilor și perfecționarea tehnică a cadrelor.

O atenție deosebită trebuie acordată sporirii eficienței economice în toate ramurile de producție, ridicării continue a nivelului calitativ al produselor. În acest scop este necesar să se asigure o mai bună gospodărire a materiilor prime, materialelor și combustibililor, reducerea cheltuielilor de producție, ridicarea rentabilității întreprinderilor la nivelul dotării tehnice a acestora. În centrul preocupării uzinelor din regiunea noastră care colaborează între ele, sau cu alte întreprinderi din țară, trebuie să stea respectarea riguroasă a termenelor de livrare și a condițiilor calitative ale produselor prevăzute în contracte. Ca uzină coordonatoare, Uzina „1 Mai"-Ploiești are datoria să acorde o mai mare atenție modului în care cooperează între ele întreprinderile care participă la realizarea utilajului petrolier, în așa fel încît neajunsurile manifestate pînă acum să fie lichidate.

În plenara comitetului regional de partid s-a stabilit ca organele și organizațiile de partid să acorde mai multă atenție analizării decadale a îndeplinirii sarcinilor de plan și să studieze în mod amănunțit activitatea întreprinderilor, să îndrume și să ajute organizațiile de masă și conducerile unităților economice pentru a lua măsuri operative care să permită realizarea integrală a sarcinilor economice.

● Bază largă cercetărilor științifice

Deosebite sarcini, atît pentru 1966, cît și în următorii ani sînt puse în fața institutelor de cercetare din regiune. În centrul preocupărilor lor trebuie să stea, în continuare, punerea în valoare a noi rezerve de țiței și gaze și alte surse materiale necesare dezvoltării economiei; crearea unor noi materii prime și materiale care să îmbogățească gama de produse a industriei regiunii; punerea la punct a procedeelor de fabricare a catalizatorilor în scopul reducerii importului. De asemenea, în activitatea de cercetare e nevoie să se acorde o atenție mai mare creșterii factorului final de recuperare a țițeiului din zăcămintele în exploatare, reducerii pierderilor la hidrocarburi la instalațiile de colectare, tratare, depozitare și de transport a țițeiului.

Pe baza programului unitar de cercetare științifică și a planului tehnic departamental pe 1967, unitățile din industria chimică și prelucrătoare de țiței au peste 200 de probleme și teme de cercetare planificate, cele din industria construcțiilor de mașini 100, iar cele din industria extractivă de țiței și gaze peste 120. Din cele 480 probleme de cercetare cuprinse în planul de stat, 30 se vor executa în unitățile din regiunea noastră.

Deoarece industria petrolului și chimiei are o pondere mare în economia regiunii și a țării, este necesar ca aceste măsuri să fie bine fundamentate și realizate la termenele stabilite, ținînd cont de marile rezerve existente în aceste ramuri industriale.

În plenara comitetului regional de partid au fost scoase în evidență sarcinile de mare răspundere ce revin întreprinderilor și sfaturilor populare în îndeplinirea exemplară a planului de investiții. S-au stabilit măsuri care să determine institutele de proiectări din regiune să acorde o atenție sporită alegerii procedeelor tehnologice, stabilirii mărimii optime a capacităților de producție, adoptării de soluții constructive cît mai economice și mai eficiente.

Conducerile întreprinderilor, institutele de cercetări și proiectări, sucursala regională a Băncii de Investiții trebuie să aprofundeze studiile cu privire la folosirea cît mai completă a utilajelor și suprafețelor de producție existente și să stabilească măsuri care să ducă la economisirea fondurilor de investiții.

*

Regiunea noastră dispune de forțe suficiente, de organizații de partid puternice, capabile să mobilizeze toate resursele din economia regiunii pentru realizarea cu succes a sarcinilor ce le avem în acest an și asigurarea condițiilor materiale pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan pe anul 1967 și pe întregul cincinal.

CURIER

● Jurnal de șantier

● **Constructorii de pe șantierul de extindere a Termocentralei BORZEȘTI au încheiat cu aproximativ două luni mai devreme** betonarea fundației cazanului de 640 de tone abur pe oră **care va alimenta turbogeneratorul de 200.000 de kilovolți ce se instalează aici.**

● La Uzina de aluminiu din SLATINA s-a terminat turnarea structurilor de rezistență la toate obiectivele prevăzute în plan. **Noile capacități vor spori producția de aluminiu cu 25.000 de tone anual.**

● În bazinul carbonifer al VĂII JIULUI **se execută** lucrări de modernizare și înzestrare tehnică a minelor vechi. **Pe această bază producția de cărbune va spori, pînă la sfîrșitul cincinalului cu peste 1.300.000 de tone.**

● Pe șantierul sistemului hidroenergetic și de navigație de la PORȚILE DE FIER **a intrat în funcțiune** o nouă stație de preparare a betoanelor. **Producția zilnică: 400 de m.c.**

● S-au deschis lucrările etapei a doua de dezvoltare a complexului pentru industrializarea lemnului de la **BACĂU. Aici vor fi construite o fabrică de plăci fibrolemnoase cu o capacitate de 45 de mii de tone pe an precum și noi secții de producere a semifabricatelor** din lemn **destinate construcțiilor agricole și ambalajelor.**

● **La DEVA** s-a trecut la construcția unui poligon pentru producerea de prefabricate și panouri mari, **folosite la blocurile de locuințe.**

● Capacitatea de producție a Fabricii de confecții din RÎMNICU SĂRAT s-a dublat **prin intrarea în funcțiune a trei hale moderne cu o suprafață de aproape 3.000 m.p.**

● Noi produse asimilate

● **A fost pusă la punct** tehnologia de fabricație a instalației de foraj F-200. **Noua instalație, realizată la** Uzina „1 Mai" din **PLOIEȘTI, poate fora pînă la adîncimi de 4.000 de m, avînd posibilități de adaptare la condiții diferite de șantier: straturi tari, presiuni și temperaturi ridicate.**

— La Uzina „Semănătoarea" din **BUCUREȘTI s-a construit** o nouă combină pentru recoltarea cerealelor — C-3. **Combina are un randament cu 50% mai mare decît vechiul tip, iar pierderile de boabe sînt cu 30% mai reduse.**

● Lignosulfonatul de calciu este un nou produs **realizat** la **Fabrica** de hîrtie și celuloză din ZĂRNEȘTI. **El are un conținut scăzut de substanțe reducătoare și** este **utilizat la betonarea sondelor de foraj.**

● Uzina chimică din VALEA CĂLUGĂREASCĂ a început să producă oxid de zinc necesar în industria vopselelor. **Linia de fabricație a fost proiectată și construită în această unitate industrială.**

Din practica în producţie a studenţilor de la I. S. E.

VIITORII ECONOMIŞTI PE ŞANTIERELE VIEŢII

Concepţia modernă despre învăţămîntul universitar presupune un cît mai strîns contact al studentului cu realităţile vieţii, o confruntare a teoriei însuşite în şcoală cu aplicaţiile ei. Ca treaptă a procesului de cunoaştere, practica studenţilor în producţie are un rol bine definit în procesul de învăţămînt, din care face parte integrantă. Ea contribuie la completarea, adîncirea şi verificarea cunoştinţelor teoretice şi practice însuşite în orele de curs, seminarii şi lucrări practice. Practica studenţilor economişti constituie un bun prilej de a-şi însuşi deprinderea de a lucra în producţie, de a se familiariza cu organizarea şi desfăşurarea procesului de producţie, cu conducerea organismelor economice.

Aceste deziderate au stat la baza organizării practicii studenţilor din anii II, III şi IV de la Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin" din Bucureşti, care s-a desfăşurat între 1 şi 28 iulie a.c.

Căutînd să vedem în ce măsură programa de practică corespunde scopului, modul cum a fost organizată îndrumarea studenţilor de către cadrele didactice şi din partea întreprinderilor, am luat legătura cu lucrătorii din întreprinderi, cadre didactice şi studenţi.

Din discuţiile purtate, se reţin unele aspecte, care pot sugera căi şi mijloace pentru perfecţionarea continuă a acestei importante etape a procesului de învăţămînt.

● Organizarea practicii... în practică

CARE trebuie să fie anvergura unităţii stabilite ca loc de practică? Părerile lucrătorilor din întreprinderi sînt în această privinţă împărţite. De pildă, **V. Turculescu,** contabil şef la Uzina „Semănătoarea", consideră că studenţii care fac practică la serviciile economice trebuie să meargă în unităţile mari, dotate cu mijloace mecanizate, ceea ce le permite să ia contact cu condiţiile cele mai avansate de lucru. Aceeaşi părere este susţinută şi de **Vasile Ionaşcu,** şef serviciu contabilitate la F.C.T.-Bucureşti. „Întreprinderea mare — argumentează interlocutorul nostru — dispunînd de servicii funcţionale dezvoltate, oferă o largă perspectivă studenţilor practicanţi; ea le creează posibilitatea de a se opri asupra problemelor cheie. **L. Hubner,** şef serviciu plan la Uzina „Steaua roşie", apreciază că practica studenţilor trebuie concentrată în **întreprinderi mai mici,** pe considerentul că ele favorizează cunoaşterea temeinică a ansamblului de preocupări ale întreprinderii. Pentru a înţelege metodele moderne de lucru, studentul-economist, la fel ca şi cel de la politehnică, trebuie să-şi însuşească mai întîi **formele clasice de lucru,** care constituie un punct indispensabil de pornire. Intr-o unitate mare, viziunea lui se compartimentează la o singură problemă, în virtutea diviziunii largi a muncii, ceea ce în mod inevitabil îi îngustează orizontul asupra activităţii economice a întreprinderii.

Independent de concepţia asupra dimensiunilor unităţilor alese ca baze de practică, fiecare punct de vedere cerînd a fi studiat, evident, unul neexcluzîndu-l pe celălalt, un lucru este cert: practica studenţilor să se facă în **întreprinderile al căror profil corespunde cel mai mult specializării pe care o dobîndeşte studentul.** Se pare că în majoritatea cazurilor aşa se întîmplă. Ne întrebăm însă, ca şi îndrumătorul de practică de la F.C.T.-Bucureşti, în virtutea cărei raţiuni, studenţii din anul III al Facultăţii de comerţ exterior au fost repartizaţi pentru practică la această fa-

Studenţii nu sînt antrenaţi la lucrările curente din întreprinderi.

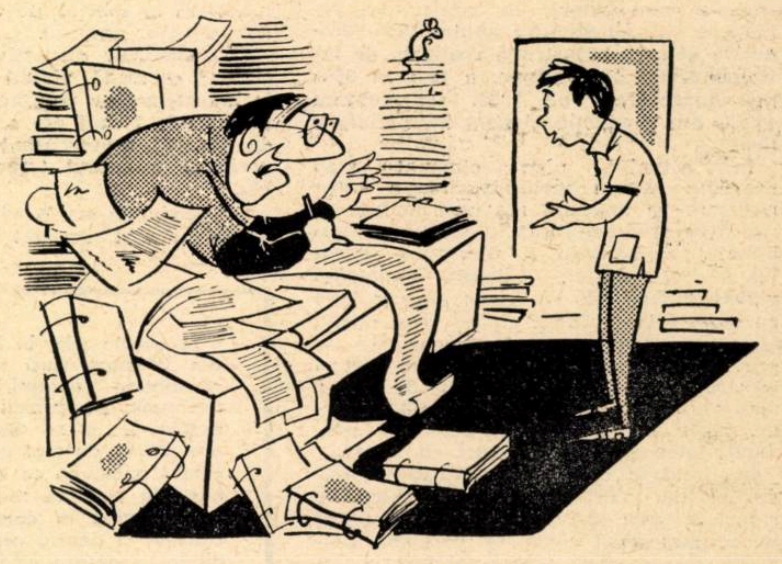

Studentul: — Am putea lucra şi noi la bilanţ?
Funcţionarul: — Peste 15 zile, cînd va fi gata!

PERFECŢIONAREA METODOLOGIEI DE CONTRACTARE A CONFECŢIILOR

TREI FAZE... DAR CÎTE NECESARE?

NE aflăm în mijlocul participanţilor la acţiunea de contractare a confecţiilor destinate fondului pieţei pe trimestrele IV/1966 şi I/1967 ce se desfăşoară la Poiana Braşov în frumoasa sală de recepţie a Hotelului Sport. Rînd pe rînd, noile modele prezentate „pe viu" se succed prin faţa ochilor atenţi ai beneficiarilor în vederea selecţionării celor mai reuşite dintre acestea.

Intr-adevăr, panorama policromă a noilor modele, satisfăcînd cele mai exigente gusturi ale beneficiarilor, confirmă progresele industriei noastre uşoare, în diversificarea sortimentelor, rod al colectivelor de creatori de modele din întreprinderile de ţesături şi confecţii.

Vizionînd, alături de beneficiari, bogatele colecţii de modele, o întrebare ne revine ca un leit motiv: **Cîte din aceste modele vor ajunge şi în magazine?**

Dacă ţinem seama de experienţa contractărilor anterioare, răspunsul nu este de natură să producă prea mult entuziasm

Multe modele reuşite sub aspectul creaţiei, al materiei prime şi al finisării nu ajung, din păcate, să vadă lumina vitrinelor. De ce se întîmplă acest lucru? Oare la aceasta nu contribuie şi actuala metodologie de contractare?

Iată întrebarea pe care şi-o propune s-o elucideze ancheta de faţă.

● Contractăm şi apoi... recontractăm

Potrivit metodologiei actuale, contractarea confecţiilor destinate fondului pieţei se realizează în trei faze: **prima,** alegerea modelelor preferate de beneficiari, prin prezentarea lor „pe viu" şi formularea comenzilor; **a doua,** contractarea ţesăturilor-materie primă — de către fabricile de confecţii; **a treia,** în funcţie de volumul materiilor prime obţinute se corectează comenzile iniţiale ale comerţului, se duc noi tratative, după care **se perfectează contractele de furnizare a confecţiilor pentru fondul pieţei.**

Cu alte cuvinte, întreprinderile de confecţii fără să cunoască fondul de materii prime, în strictă corelaţie cu capacităţile de producţie, prezintă modele pentru a fi contractate de beneficiari, dar care modele sînt ipotetice, atît sub aspectul contractării lor, cît şi al producţiei, atîta vreme cît materia primă nu este asigurată.

Care sînt consecinţele acestei situaţii?

Iată ce ne declară tov. **VASILE RIGLEA, director comercial la Fabrica de confecţii „Mondiala"-Satu Mare.**

„Dacă teoretic succesiunea celor trei faze pare logică, în fapt lucrurile se petrec altfel. La aceste contractări, întreprinderea noastră a primit în **prima fază** comenzi de două-trei ori mai mari decît capacităţile de producţie şi decît materia primă (ţesături), pe care am reuşit să o contractăm abia **în faza a doua,** fiind obligaţi astfel ca **în faza a treia** să refacem în cea mai mare măsură comenzile, corespunzător materiei prime obţinute".

„Cu alte cuvinte — intervine tov. **CONSTANTIN DUŢĂ, directorul Fabricii de confecţii-Tg. Jiu** — în prima fază am vîndut pielea ursului din pădure, de vreme ce am expus modele, am primit comenzi, dar, ceea ce este esenţial, nu aveam materia primă asigurată".

Asupra lipsei de finalitate a primei faze de contractare, păreri similare au fost exprimate şi de reprezentanţi ai comerţului. Iată cîteva:

„În prima fază organele comerţului consumă multă energie — ne spune tov. **DUMITRU IOSIF, director comercial la I.C.R.T.I.-Bucureşti** — în alegerea celor mai reuşite modele prezentate de industrie. Dar... decepţia urmează în faza a treia, cînd comenzile noastre sînt substanţial restructurate cu motivarea: nu ni s-a asigurat materia primă, nu avem capacitate de producţie..."

„Uneori, reconsiderarea comenzilor — arată tov. **V. POPESCU, şef serviciu confecţii la I.C.R.T.I.-Galaţi** — ne cere mai mult timp decît formularea lor. Nu ştim la ce să renunţăm din noianul de modele alese. Evident ar trebui să ştim de la început pînă la ce nivel putem face comenzi".

Aşadar, necunoaşterea fondului de materii prime în faza întîia, în corelaţie cu capacităţile de producţie, duce la „reconsiderarea" comenzilor în faza a treia în sensul reducerii lor la nivelul materiei prime contractate în faza a doua.

Prin această reconsiderare a comenzilor, în multe cazuri, aşa după cum s-a arătat mai sus, datorită lipsei de materie primă, insuficienţei unor capacităţi de producţie sau... altor cauze subiective ale industriei, sînt înlăturate o serie de modele şi de multe ori dintre cele mai reuşite.

Dacă la cele de mai sus, luăm în consideraţie şi timpul consumat în plus pentru unele lucrări inutile pe care le generează modul în care se efectuează faza întîia a contractărilor, precum şi cheltuielile suplimentare ocazionate de reunirea furnizorilor şi beneficiarilor pe plan central, lipsa de eficienţă a primei faze a contractărilor de confecţii este evidentă.

● Există soluţii?

Cele de mai sus ridică în mod firesc o întrebare: Nu s-ar putea ca la contractări să fie prezentate numai acele modele pentru care există materia primă asigurată? Şi, în acest caz, nu este oare posibil să se stabilească în prealabil plafonul cantitativ sau valoric pe grupe de produse pe care le poate realiza o întreprindere furnizoare?

„Evident, prezentarea numai a acelor modele pentru care este asigurată materia primă — arată tov. **I. MOLDOVAN, şeful serviciului confecţii din I.C.R.T.I.-Bucureşti** — cu stabilirea prealabilă a nivelului pînă la care putem lansa comenzi, ar simplifica mult lucrurile. Astfel, am avea posibilitatea de a selecţiona un număr cît mai mare de modele, din fiecare articol, în cadrul plafonului repartizat. În felul acesta am avea garanţia contractării modelelor alese şi la nivelul comandat".

„Punctul de vedere exprimat mai sus — ne declară tov. ing. **I. PELĂU, director la Fabrica de confecţii-Arad** — corespunde unor necesităţi reale, atît ale beneficiarilor, cît şi ale furnizorilor. Dar pentru aceasta se impune ca noi, în calitate de beneficiari de ţesături, să cunoaştem din

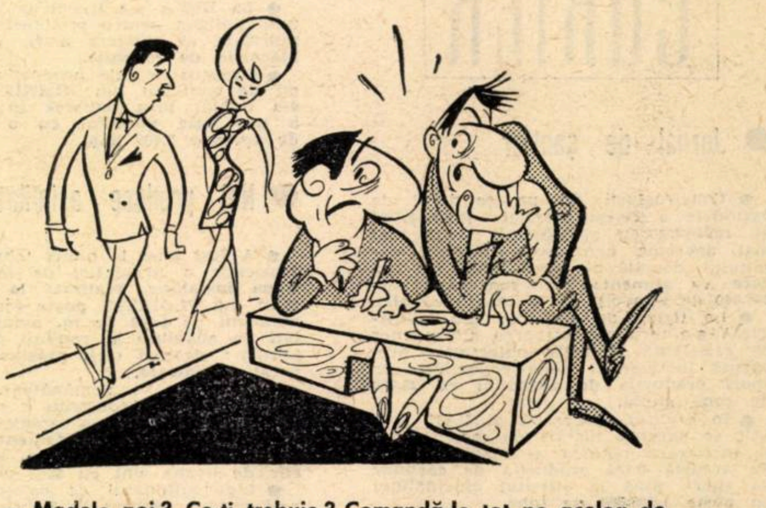

— Modele noi? Ce-ţi trebuie? Comandă-le tot pe acelea de acum doi ani! E mai sigur!

— Bine, ne
— Eh, ce

brică și de ce nu au fost îndrumați la o întreprindere specializată? Problema a fost rezolvată la fața locului prin atașarea grupului respectiv pe lîngă studenții de la Facultatea de merceologie, soluție ce nu poate fi considerată dintre cele mai bune.

Un principiu unanim acceptat de practicanți ca și de îndrumătorii lor este **continuitatea practicii în aceeași unitate economică.** Deși, aparent, aplicarea lui ar îngusta orizontul viitorului economist, viața dovedește superioritatea lui incontestabilă. Aceasta se manifestă în cunoașterea profilului unității, în stabilirea unui contact mai strîns cu lucrătorii din uzină, în dispariția perioadelor „de acomodare", în cunoașterea din ce în ce mai profundă a mecanismului proceselor tehnico-economice și a muncii de conducere. **Diversitatea lasă astfel loc aprofundării.**

De altfel, **V. Ionașcu,** făcînd o comparație între practicanții școlilor tehnice de contabilitate și studenții economiști, remarca siguranța și competența cu care primii abordau lucrările practice încredințate. Explicația : elevii școlilor tehnice au un contact constant cu activitatea întreprinderilor pe tot parcursul școlarității. **Stabilirea unei asemenea legături și pentru studenți s-ar putea realiza prin efectuarea mai multor lucrări practice cu subiecte din întreprinderi la disciplinele de specialitate.**

Pledoarie pentru conținut

Activitatea practică a studenților în întreprinderi se ghidează după programele de practică elaborate de catedre, care fixează problematica ce trebuie cercetată pe exemplul viu al întreprinderii. Pentru a reflecta cît mai fidel particularitățile întreprinderilor, programele sînt discutate, în cele mai multe cazuri, de către conducătorii de practică de la Institut, cu cadrele din întreprindere și adaptate condițiilor concrete. Pe lîngă parcurgerea acestei programe, studenții au avut obligația să întocmească în mod independent cîte o lucrare.

Atît lucrătorii din întreprinderi, cît și studenții, au apreciat, în general pozitiv, utilitatea programelor întocmite de catedre, considerîndu-le un prețios îndreptar în îndeplinirea scopului practicii.

„Cu toate acestea, ne declară **Victoria Nițescu,** economist principal la serviciul planificare de la Uzinele «Semănătoarea», programa, căutînd să îmbrățișeze toate capitolele de curs, **este mult prea încărcată față de posibilitățile pe care le oferă timpul afectat pentru practică".** Studentul **Constantin Sebe,** din anul III, Facultatea de finanțe și credit, ne-a demonstrat această teză, apelînd la următorul calcul : potrivit desfășurării calendaristice a programului de practică sînt necesare 28 de zile. Or, în perioada 1—28 iulie sînt numai 24 de zile lucrătoare, ceea ce presupune o supraîncărcare a studentului. În plus, în același timp, trebuie cules și materialul documentar și elaborată lucrarea de practică. În programă sînt incluse și capitole la care s-au făcut lucrări practice în timpul anului, și care ar putea lipsi. După părerea tovarășului **Vasile Ionașcu,** programa mai este încărcată, în mod nejustificat, cu o serie de **teme cu caracter general-teoretic,** pentru care studentul trebuie doar să repete lecțiile predate la curs.

Pe de altă parte, cunoștințele de strictă specialitate sînt oare suficient de aprofundate pentru ca studenții să facă față lucrărilor efectuate în întreprinderi ? Activitatea practică a acestora, urmărită în timp, demonstrează creșterea constantă de la an la an, a nivelului cunoștințelor cu care sînt înarmați în facultate. Totodată, ies în evidență unele lipsuri existente în planul de învățămînt și anume, **încă insuficienta aprofundare a cunoștințelor căpătate la disciplinele de profil.** „Ar trebui să se acorde o atenție sporită, să fie lărgit cadrul unor **discipline-cheie** pentru pregătirea de specialitate a studenților, cum sînt : evidența contabilă, mecanizarea evidenței, calculul statistic, analiza economică, organizarea și gestiunea întreprinderilor — instrumentele principale cu ajutorul cărora economistul stăpînește activitatea întreprinderii. Nu poate fi considerat ca bun economist, de pildă, absolventul care nu poate citi un bilanț sau nu poate face o analiză", ne spune responsabilul cu practica de la F.C.T.-București.

Stabilitate sau... turism?

Parcurgerea întregii tematici, concomitent cu elaborarea unei lucrări individuale, împinge pe studenți, după cum apreciau **V. Turculescu, Virgil Vasiliu** (contabil șef la G.A.S. Rîșnov) și alții, la o practică „de informare", care împietează asupra aprofundării unora din lucrările de bază ce se întocmesc în întreprinderi. Conform programei, studenții din anul III, Facultatea de finanțe și credit, de pildă, au obligația de a trece succesiv prin toate serviciile cu caracter economic ale întreprinderii (contabilitate, financiar, planificare, preț de cost etc.), oprindu-se cîteva zile la fiecare pentru a lua cunoștință de lucrările ce se execută în sectorul respectiv. „Fără a subestima acest fel de contact cu activitatea serviciilor funcționale, ne declara **V. Turculescu,** ar fi mai bine ca perioada de practică să fie astfel organizată încît într-o primă etapă, mai scurtă, studentul să cunoască activitatea în ansamblu a serviciilor economice din întreprindere, după care, într-o a doua etapă, să înceteze «turismul» și să **lucreze efectiv într-unul din servicii".** O atare diviziune este de natură să favorizeze însușirea temeinică a unui grup de probleme, obișnuința de a munci cu răspundere la rezolvarea problemelor curente ale unui sector de activitate. „Cea mai bună metodă de consolidare a cunoștințelor teoretice, arăta **L. Hubner,** șef serviciu plan la Uzina „Steaua roșie", este de a lucra concret într-un serviciu, de a simți atmosfera uzinei. Experiența poate fi dobîndită numai în contactul strîns cu munca, prin strădania efectivă, în luptă cu cifrele și formularele, cu dările de seamă și bilanțurile, cu diversitatea și complexitatea aspectelor în care se prezintă fenomenele". De aceea, el preconiza ca studentul să fie repartizat pe lîngă un lucrător bun, să i se încredințeze

Florence COSTIN
Florin DUCA

(Continuare în pag. 11)

timp fondul de materie primă. Pentru aceasta însă este necesar ca fabricile de confecții să fie profilate pe anumite genuri de confecții. Specializarea pe anumite genuri de confecții ar da posibilitatea forului tutelar să determine mai judicios producția fiecărei fabrici în funcție de cei doi factori esențiali : capacități de producție și materia primă de care dispune".

Dar, în condițiile în care prima fază din actuala metodologie ar fi înlăturată, cum ar urma să se determine structura fondului de marfă pe modele ?

Descentralizarea primei faze de contractare

„Pe lîngă cauzele subliniate mai sus, pentru care unele modele nu ajung în magazine — arată tov. **GH. VĂTĂMANU, inginer-șef la Fabrica de confecții „Bega"-Timișoara** — mai există o cauză principală pe care vreau s-o relev. Există tendința lucrătorilor din comerț, prezenți la contractări, de a se feri de modelele noi și de a comanda cu precădere așa-zisele modele clasice, verificate sub aspectul desfacerii. Aceasta este o consecință a faptului că cererea locală de consum nu este suficient cunoscută".

Evident, cu toate măsurile luate de organele centrale ale beneficiarilor de a lărgi participarea la contractări (cu gestionari, vînzători, merceologi etc.), selecția noilor modele suferă în continuare de subiectivism, atîta vreme cît 8—10 persoane devin „de facto" mandatari ai sutelor de mii de consumatori dintr-o regiune. Teama de nou și contractarea numai a „mărfii care merge" este, din păcate, o racilă veche care continuă să se manifeste la fiecare contractare pe plan centralizat.

Așadar, se impune găsirea unor soluții de natură să elimine actuala stare de lucruri.

„O primă soluție — arată tov. **I. MARCU, șeful serviciului de confecții la I.C.R.T.I.-Constanța** — ar fi descentralizarea primei faze a operațiunilor de contractare. Aceasta ar însemna ca reunirea furnizorilor și beneficiarilor în prima fază în care se aleg modelele să nu se mai facă pe plan central, ci pe plan regional, desigur cu comunicarea din timp a colecțiilor de modele tuturor regiunilor".

Soluția enunțată, se pare că întrunește sufragiile unanime ale beneficiarilor și chiar ale unor întreprinderi furnizoare.

Într-adevăr, determinarea structurii fondului de marfă la nivel regional — pe baza colecțiilor de modele comunicate în timp util (circa 30 zile înainte de încheierea contractelor) — prezintă multiple avantaje economice :

- Un prim avantaj îl constituie crearea condițiilor pentru un sondaj larg al preferințelor de consum din regiunea respectivă, atît în rîndul lucrătorilor din comerțul cu ridicata și amănuntul, cît mai ales în rîndurile maselor consumatoare. Sondarea preferințelor de consum se poate realiza sub diferite forme : expoziții cu chestionare, parada modei, magazine etalon etc.,
- În condițiile cunoașterii din timp, atît a colecțiilor de modele, cît și a nivelelor de contractat cu fiecare întreprindere de confecții, desigur că beneficiarii vor avea posibilitatea să determine o structură mult mai reală a fondului de marfă repartizat și să întocmească comenzile către furnizori de la sediul lor.
- În condițiile arătate, rezultă avantaje certe și pentru furnizori. Astfel, primind comenzile la sediul lor, furnizorii au posibilitatea să treacă la angajarea fermă a materiilor prime și în funcție de care să desfășoare pe termene de livrare planul de producție, elemente strict necesare pentru încheierea contractelor în faza finală cu beneficiarii.
- Pe lîngă avantajele arătate mai sus, descentralizarea primei faze a contractărilor ar duce implicit la importante economii bănești și de timp ; scurtarea considerabilă a perioadei de contractare pe plan central, eliminarea unor cheltuieli ocazionate de deplasări la locul contractării, degajarea specialiștilor (directori, ingineri șefi, tehnicieni etc.) de obligația de a sta circa 80—100 zile pe an la locul contractării, timp care poate fi folosit mai judicios la locul de muncă.

În concluzie, pe lîngă multiplele avantaje semnalate, contractarea descentralizată va duce în final la o aprovizionare mai apropiată de cerințele crescînde și diversificate ale populației. Consumatorul va avea în modul acesta mai multă garanție că noile modele pe care le-a vizionat și pe care le-a apreciat cu ocazia expunerii lor precontractuale — le va putea găsi și în magazine.

Eduard BIBIRI
Alexandru DETEȘAN

...ne, a venit vara și tot pe aici sînteți ?
...ții tu, puștiule, se contractează greu, dragă !...

(Desene de Neagu RĂDULESCU)

La contractări da ; în magazine...

ANCHETA NOASTRĂ · ANCHETA NOASTRĂ · ANCHETA NOASTRĂ

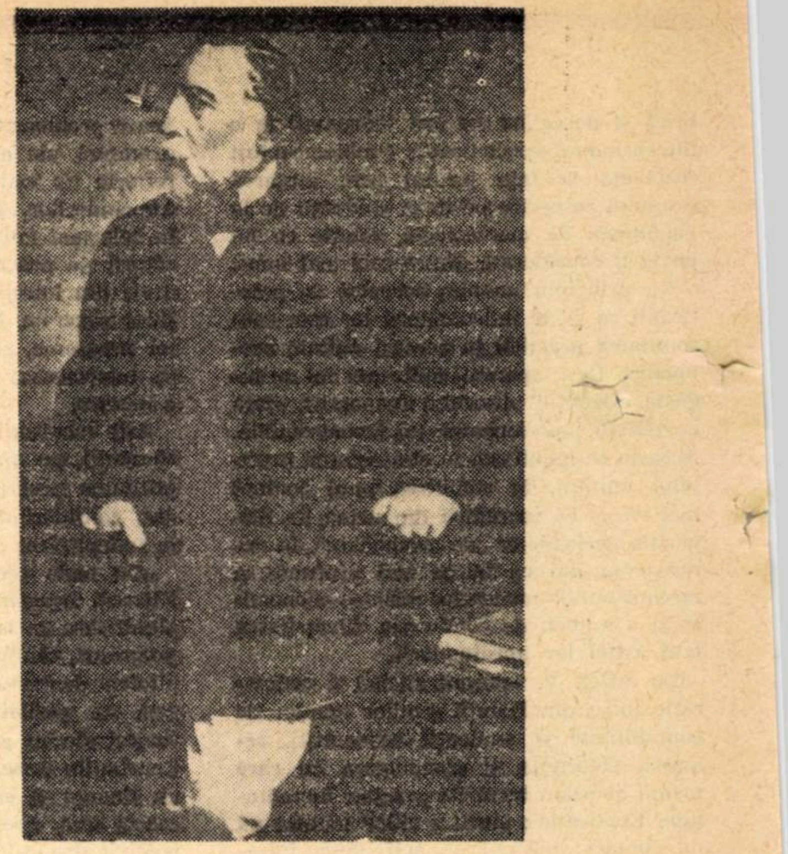

ION GHICA ȘI PROBLEMELE DEZVOLTĂRII INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

ÎN calitate fie de publicist, fie de om de stat, Ion Ghica s-a ocupat timp de mai bine de jumătate de veac de activitate științifică și politică, de numeroase probleme cu caracter economic și din domenii extrem de variate. În opera sa economică întîlnim bunăoară abordate și tratate probleme de teorie economică, de istorie economică și de istoria ideilor economice; în cuprinsul ei cititorul de azi poate urmări, de asemenea, date și fapte, opinii, sugestii și polemici referitoare la economia României în ansamblu și pe ramuri de producție, alături de comentarii și descrieri despre instituții economice existente la noi sau aiurea, în diverse perioade istorice. Privită sub aspect problematic opera economică a lui Ion Ghica este o adevărată enciclopedie economică.

Din sumarul atît de bogat al acestei enciclopedii reținem în rîndurile care urmează o problemă, și anume aceea privitoare la dezvoltarea industriei românești.

PRIN 1872 Ion Ghica, în cunoscutele sale **Convorbiri economice**, reluînd o idee de a sa mai veche, de pe timpul cînd era profesor la Academia Mihăileană din Iași, scria: „O națiune fără industrie nu poate fi considerată o națiune civilizată". Zece ani mai tîrziu repeta această idee cu aceeași consecvență și căldură ca și în tinerețe: „Industria manufacturală nu este numai un element de îmbogățire și de bunăstare, dar este totodată și un element în care se înfășoară arta și știința, leagănul în care au crescut și s-au dezvoltat libertățile și drepturile omului".

Asemenea opinii despre importanța industriei în viața unui popor nu au la Ion Ghica un caracter pur abstract ci o valabilitate concretă, practică pentru țara noastră. Este părerea pe care el și-a exprimat-o încă în 1843 cînd spunea: „Nouă industria ne este mai trebuitoare și mai neapărată... pentru că nu numai îmbunătățirea stării morale și fizice dar și existența noastră politică atîrnă de la dezvăluirea industriei". Iar în anii '70, în plină luptă cu exponenții curentului protecționist, el declara fără echivoc: „A voi să se înființeze o industrie națională este o cugetare mare și folositoare".

Problema creării unei industrii naționale românești, tocmai pentru că era o idee „mare și folositoare" l-a preocupat pe Ion Ghica îndeaproape, ani de-a rîndul, în special în epoca de după Unire, scrierile sale economice din acest timp, unele tipărite, altele rămase încă în manuscris [1], învederînd că autorul **Convorbirilor economice** a depus o energie stăruitoare, o pasiune și un talent demne de toată lauda în vederea căutării drumurilor de soluționare a acestei probleme.

ION Ghica a fost un înflăcărat admirator al priceperii și hărniciei de care a dat dovadă poporul român pe parcursul zbuciumatei sale existențe, în domeniul activității economice în general, al creației industriale în special. Opera sa de istoriografie economică, în multe privințe de neînlocuit pînă astăzi, ne pune la îndemînă, sub acest aspect, mărturii edificatoare. Într-un fragment din **Convorbiri economice** referitor la industria din București în trecut, citim asemenea aprecieri: „Testemelurile fabricate în București nu se lăsau mai jos de cele de Țarigrad, și această industrie bine condusă și încurajată ar fi ajuns lesne să rivalizeze cu cele mai frumoase muselinuri. La un bal de gală la hotel Ville din Paris, acum 9 ani, Marchesa de Lavalette, femeia ministrului de interne, fosta ambasadrice la Constantinopol, purta o rochie de testemeluri, care făcea admirațiunea tutulor elegantelor". Produsele tăbăcarilor bucureșteni ajunsese să acopere nu numai consumul intern, dar să se și exporte fiind „căutate în țara nemțească și în țara turcească". Cît despre cojocărie Bucureștiul de altădată „ocupa cel întîi rang în Europa". Ion Ghica menționa în legătură cu aceasta că „blanele (blănurile —n.n.) cele mai frumoase și mai scumpe din Rusia se lucrau la noi"; iar „Starostea de cojocari din București era în corespondență zilnică cu seraiul Sultanului".

Ca și alți publiciști progresiști din epocă, Ion Ghica constată însă că situația tuturor acestor meserii, ca de altminteri întreaga stare industrială a țării, cu timpul a ajuns să decadă. Rămînerea în urmă a țării noastre pe tărîmul dezvoltării industriale față de alte țări era pentru autorul nostru evidentă.

Pricinile de căpetenie care au dus la o astfel de situație, Ion Ghica nu le-a văzut, după cum nu le-au văzut nici alți contemporani ai lui (descompunerea meseriilor, dezvoltarea capitalismului în industrie, invazia capitalului străin etc.). Aspectele importante ale acestei pricini el totuși le-a depistat. Între acestea, Ion Ghica semnala: lipsa de mijloace bănești, slaba rentabilitate a întreprinderilor industriale, sărăcia de cadre tehnice necesare etc.

Soluțiile căutate pentru înlăturarea înapoierii industriale a țării sînt legate în concepția lui Ion Ghica de aceste aspecte.

O primă direcție în spre care el își îndreaptă atenția și pentru care militează decenii de-a rîndul consta în orientarea tineretului către meserii. „Dacă voiți, voi tineri — scria Ion Ghica — să aveți o patrie română, puneți-vă pe industrie, deveniți producători". Învățămîntul, în special învățămîntul tehnic și profesional — în toate verigile lui — era privit de Ion Ghica ca un mijloc de excepțională însemnătate pentru pregătirea cadrelor necesare dezvoltării industriei românești. Mai întîi prin intermediul învățămîntului se putea ridica și menține știința românească la nivelul științei mondiale — condiție indispensabilă pentru propășirea continuă a oricărui popor („Un popor trebuie să fie neîntrerupt la înălțimea cunoștințelor din epoca în care trăește. Un popor care ar rămînea staționar în cunoștințele sale, ar fi un popor al cărui viitor este compromis"). Prin mijlocirea învățămîntului se puteau crea condiții prielnice aplicării în producție a realizărilor științei. „O meserie este totdeauna aplicațiunea științei; știința teoretică fără aplicarea la meserii nu ar avea o adevărată utilitate socială, precum matematicele abstracte nu valorează decît prin aplicarea lor la mărimele de întindere, la astronomie, la geodezie, la arhitectură, la mecanică, la mineralogie".

A doua direcție o formează problema căutării și găsirii mijloacelor bănești necesare dezvoltării industriei. Atenția lui Ion Ghica, pe acest plan, se concentrează în a arăta lectorilor săi necesitatea mobilizării și folosirii tuturor izvoarelor și surselor existente. Ramurile economiei românești din acel timp care aduceau venituri, sau care puteau contribui substanțial la progresul industriei românești erau: agricultura, transporturile și mai ales comerțul. Ion Ghica, printre primii noștri economiști, a sesizat intensificarea procesului de trecere a capitalului din sfera circulației în sfera producției, de transformarea negustorului în industriaș în țara noastră. „Industria — scria el — a fost și este fiica comerțului... Un negustor îmbogățindu-se prin comerțul unui obiect, al postavului de exemplu, ar căuta să-și mărească

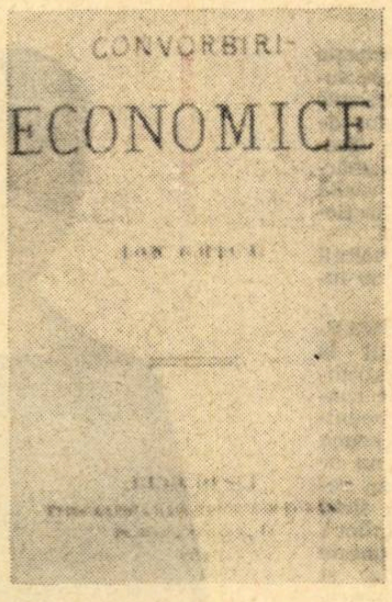

beneficiile reducînd cît s-ar putea cheltuielile, ca să cîștige costul dusului postavului, ar aduce mașini de tors lîna și o țesătoare de făcut postav, cu capitalurile lui eftine ar înființa o fabrică de postav în condițiuni bune de a prospera. O industrie ar chema pe alta...". Meseriașii înșiși, după părerea lui Ion Ghica, ar putea să-și sporească sursele bănești prin asocierea lor. Un interes mărit a manifestat Ion Ghica, pe aceeași linie de preocupări, pentru crearea de bănci menite să acorde credite celor care deschideau întreprinderi industriale.

Atît în problema formării de cadre cît și în problema procurării mijloacelor bănești necesare dezvoltării industriei, românești Ion Ghica preconiza, ca și alți contemporani de-ai lui, folosirea posibilităților existente în țară. Nu excludea însă întrebuințarea surselor venite și din afară, în special pe linia procurării de capital.

OBSERVAȚII pătrunzătoare și aprecieri realiste întîlnim la Ion Ghica și în ceea ce privește orientarea industriei din țara noastră, a ramurilor ei de producție. În primul rînd, el opina pentru dezvoltarea acelor ramuri industriale menite să prelucreze materiile prime existente din abundență în țară, înainte de toate produsele agricole. În al doilea rînd, el milita pentru dezvoltarea industriei materialelor de construcții (lemn, sticlă). Ion Ghica nu a văzut posibilitățile reale de creare a unei industrii grele la noi în țară, deși a întrevăzut că pe măsură ce știința va progresa România ar putea să aibă realizări importante și pe acest tărîm. După cum nu a văzut nici necesitatea înființării unei industrii constructoare de mașini, cu toate că a fost un partizan înflăcărat al folosirii mașinilor în cele mai diverse ramuri ale economiei naționale. El a trecut cu vederea prea repede peste posibilitățile de care dispunea, încă pe atunci, țara noastră în privința dezvoltării industriei petroliere, dar a surprins cu perspicacitate uriașele izvoare energetice pe care le-ar oferi economiei țării folosirea cursurilor apelor. „Ca putere mișcătoare, țara noastră este una din cele mai privilegiate prin izvoarele ei de apă, atît de puternice și de abondente. La munte mai cu seamă, prin descoperirile puterii electrice, electro-dinamice, puterea apelor are un mare viitor. Acea putere va înlocui poate în multe întrebuințarea cărbunelui prin transmiterea puterii apei prin cable electrice, ducînd-o la locurile unde are să fie aplicată".

IDEILE lui Ion Ghica privind problemele dezvoltării industriei românești sînt în fond comune cu ideile formulate și susținute de mulți alți economiști progresiști români din vremea aceia între care amintim pe Dionisie P. Marțian, B. P. Hașdeu, P. S. Aurelian, G. Barit, A. D. Xenopol. Ceea ce îl individualizează în raport cu aceștia și-i creează un profil propriu în istoria gîndirii economice românești vizează în principal poziția aparte pe care o ia Ion Ghica asupra concepției de politică comercială și față de implicațiile acesteia asupra dezvoltării industriale a țării.

Majoritatea economiștilor români, după 1880, aveau în această privință convingeri protecționiste. Unii dintre ei ca Dionisie P. Marțian, P. S. Aurelian și alții au militat pentru dezvoltarea industriei românești invocînd calea protecționismului vamal. Alții, ca A. D. Xenopol, în cazul acelorași convingeri protecționiste au susținut necesitatea protecționismului direct, prin acordarea de prime, de credite și de comenzi întreprinzătorilor de către stat. Spre deosebire de aceștia, Ion Ghica se declară categoric susținător al ideilor liberului schimb. În numele acestor idei el a combătut, cu larg ecou în epocă, premisele teoretice ale exponenților curentului protecționist ca și concluziile practice pe care aceștia le trăgeau din aceste premise. În confruntarea dusă cu susținătorii ideilor protecționiste Ion Ghica a conchis, permanent și consecvent, că o industrie națională nu se creează și nici nu poate să se creeze ca urmare a politicii comerciale întemeiată pe astfel de idei. Calea apreciată de el ca fiind singura în măsură să ducă la înființarea unei industrii naționale era adoptarea politicii comerciale bazată pe ideile liberului schimb. Profesiunea sa de credință și-a rezumat-o și expus-o concis astfel: „Cît pentru mine, orice s-ar zice, declar sus și tare că sînt liber-eșangist pentru toate țările în general și mai îndeosebire pentru România, care numai prin liberul schimb poate ajunge a avea într-o zi o industrie națională, să ajungă a fabrica astfel ca fără protecționism și fără subvențiune să poată concura în întru și chiar în afară pentru obiecte cu fabricile străine".

Practica economică din perioada vieții și activității lui Ion Ghica, asemeni și evoluția ulterioară a economiei țării nu au validat opinia suscitată, confirmînd, dimpotrivă, (nu întru totul desigur) ideile exponenților curentului protecționist.

Prezența autorului **Convorbirilor economice** în problematica dezvoltării industriale a României este însă de netăgăduit. Iar stăruitoarea și competenta muncă depusă de Ion Ghica pentru animarea în conștiința publică românească a ideii de progres social prin făurirea unei industrii proprii naționale conferă acestei prezențe în istoria gîndirii noastre economice o certă semnificație înaintată.

dr. Gh. DOBRE

---

[1]) Aceste manuscrise au fost strînse într-un volum și pregătite pentru tipar de prof. G. Zane. De același autor a fost întocmită și o monografie despre opera economică a lui Ion Ghica, care în prezent se definitivează pentru a fi tipărită. Semnatarul articolului de față aduce și pe această cale mulțumiri călduroase profesorului G. Zane pentru amabilitatea cu care i-au fost puse la dispoziție lucrările amintite ca și pentru binevoitorul concurs dat cu prilejul întocmirii acestui articol.

CURIER

■ Cunoscutul economist american Victor Perlo, publică în nr. 6/1966 al revistei sovietice **Mirovaia Ekonomîka i Mejdunarodnîe otnoşeniia** un amplu articol intitulat **Contradicţiile financiare şi reglementarea guvernamentală a economiei americane,** în care analizează o serie de aspecte ale situaţiei economice din S.U.A., ca : încordările în sistemul de credite, efectele speculaţiilor de bursă, tendinţa inflaţionistă a preţurilor, problema balanţei de plăţi şi a operaţiilor externe. Vorbind despre măsurile luate de guvern pentru echilibrarea situaţiei financiare, autorul remarcă introducerea, în ultimii ani, a unui „curs îndrăzneţ" în domeniul politicii fiscale, menit să asigure ritmuri accelerate de creştere a producţiei şi profiturilor; în ce priveşte încordarea balanţei de plăţi, se urmăreşte scrie Perlo, rezolvarea dificultăţilor prin „internaţionalizarea" deficitului ei, fără a se renunţa la uriaşele cheltuieli militare în străinătate.

■ Scrisă într-un plan filozofic, dar cu interes larg şi pentru economişti, lucrarea lui S. S. Tovmasian, **Trud i tehnika** (Munca şi tehnica), apărută în Editura Academiei de Ştiinţe a R.S.S. Armene, Erevan, 1965, este consacrată analizei celor mai generale probleme ale legăturilor dintre om şi natură în procesul muncii, dezvoltării tehnicii şi corelaţiei dintre funcţiile şi structura uneltelor de muncă. Istoria dezvoltării tehnicii, în fazele sale calitative, este privită de autor ca istoria redistribuirii funcţiilor principale ale producţiei – energetică, de lucru, respectiv acţiunea nemijlocită asupra obiectului muncii şi conducerea – între om şi uneltele de muncă (sau între factorul subiectiv şi obiectiv al procesului muncii). De pe aceste poziţii autorul critică tratarea aşa-zis tehnologic-structurală şi argumentează necesitatea criteriului funcţionalităţii în analiza şi determinarea etapelor calitative ale dezvoltării tehnicii.

■ În VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, a apărut lucrarea **Ingenieurpsychologie und Volkswirtschaft** (Psihologia inginerească şi economia naţională) de F. Klix, J. Siebenbrodt, K. P. Timpe (Berlin, 1966, 228 pag.). În condiţiile revoluţiei tehnice – se arată în lucrare – rezultatele cercetărilor în domeniul psihologiei inginereşti pot contribui la crearea unor condiţii favorabile pentru dirijarea şi supravegherea de către operatori a sistemelor de maşini cu automatizare complexă. Autorii determină locul sarcinilor psihologiei inginereşti acolo „unde este vorba de armonizarea optimă a relaţiilor reciproce între semnalizarea stărilor din întreprindere şi recepţionarea, aprecierea lor de către om, precum şi reacţiile acestuia la ele".

■ Sub egida Facultăţii de drept şi de ştiinţe economice a Universităţii din Paris, Nouvelles Editions Latines a publicat **Les fondements actuels de la valeur de la monnaie** (Bazele actuale ale valorii monedei) 285 pag., de Michel Lelart. După ce trece în revistă diferite teorii asupra banilor de la J. B. Say la Don Patinkin (Marx şi cercetările monetariştilor marxişti sînt omise), autorul susţine că teoriile recente definesc moneda prin două funcţiuni: instrument de schimb şi mijloc de tezaurizare. După părerea lui Lelart nu este posibil să se ajungă la elaborarea unei teorii generale asupra monedei pornind de la funcţiile acesteia. Cele două funcţii, spune autorul, sînt strîns legate între ele ; dacă moneda este folosită mai mult într-o funcţie, ea poate fi folosită mai puţin în cealaltă. Moneda nu poate fi folosită în acelaşi timp ca instrument de schimb şi ca rezervă de valoare.

■ Cartea lui H Peumans – **Théorie et pratique des calculs d'investissement** (Teoria şi practica calculelor de investiţii), Dunod, Paris, 1965, 328 pag., publicată în colecţia **L'Economie d'entreprise,** este o sinteză – pe plan teoretic şi practic – a diverselor metode de selectare a proiectelor de investiţii, pe care le examinează succesiv în mod critic. Autorul consideră necesară această sinteză, dat fiind mulţimea de lucrări cu caracter teoretic din acest domeniu, lucrări care adesea se ignoră unele pe altele. Problema tratată de autor este plasată în special în cadrul programării pe termen lung a întreprinderilor.

■ În cartea **Les méthodes modernes de l'économie appliquée** (Metodele moderne ale economiei aplicate), Dunod, Paris, 1965, 227 pag., G. Worms expune succesiv, încercînd să le reducă la cîteva idei simple, principiile calculului economic, ale cercetării operaţionale şi ale statisticii. El înfăţişează, de asemenea un număr de „cazuri", prin care ilustrează prezentarea teoretică.

■ Teza că mijloacele monetare ar fi relativ mai puţin eficiente în stăvilirea unei inflaţii galopante decît cele fiscale constituie „teza" recentei lucrări a dr. H. S. Odeh **The Impact of Inflation on the Level of Economic Activity** (Influenţa inflaţiei asupra nivelului activităţii economice), Rotterdam, University Press, 1965, 101 pag. Analiza autorului se sprijină îndeosebi pe experienţa unor ţări ca Brazilia şi Chile.

■ În lucrarea **Dezvoltarea teoriei productivităţii muncii,** Editura MISL, Moscova, 1965, 190 pag., N. K. Lopîrev, pornind de la o lucrare neterminată şi nepublicată a lui K. Marx, intitulată **Mehrwertsrate und Profitrate mathematisch behandelt** (Rata plusvalorii şi rata profitului tratate matematic) face o analiză matematică a productivităţii muncii. Dezvoltarea teoriei productivităţii muncii are la bază, după autor, dependenţele analitice, fără de care „ o astfel de analiză ar rămîne incompletă şi nedefinitivată".

AMURGUL MICILOR ZIARE

IN cîteva însemnări mai vechi am avut prilejul să ne oprim asupra unor particularităţi ale presei italiene, particularităţi care îi definesc un profil aparte în ansamblul presei occidentale. Existenţa unui număr mare de gazete — în comparaţie cu celelalte ţări vest-europene — tiraje mici, slabă diferenţiere între ziarele „serioase" şi ziarele informative de masă, dependenţa directă faţă de marile concerne industriale şi bancare fără a se mai trece prin veriga intermediară a trusturilor de presă, iată doar cîteva caracteristici determinate, după cum arătam, de structurile contradictorii ale realităţii economice şi sociale ale Italiei contemporane.

Datele cele mai recente dovedesc însă că şi în Italia cercurile de afaceri urmăresc o reorganizare a presei (e vorba, desigur, de presa burgheză) după canoanele şi reţetele aplicate în restul lumii occidentale.

În primul rînd, se constată o accentuare a procesului de concentrare, determinată şi de faptul că în timp ce costurile de producţie continuă să crească rapid, veniturile rezultate de pe urma vînzărilor bat pasul pe loc (în cel mai bun caz), iar cele de pe urma publicităţii sporesc foarte încet, atît din cauza concurenţei televiziunii, cît şi din pricina risipirii reclamelor într-un număr prea mare de publicaţii.

În momentul de faţă apar în Italia 89 de cotidiene (în 1956 apăreau 114, ceea ce dovedeşte că fenomenul de reducere a numărului de ziare n-a ocolit nici această ţară). Dintre acestea, 17 sînt ziare de după-amiază şi seară (proporţional mai puţin ca în alte ţări). Semnificativ pentru situaţia social-economică a Italiei este că dintre aceste 89 cotidiene, 51 apar în nordul ţării (dintre care 11 la Milano), 20 în regiunile centrale (dintre care 16 la Roma) şi numai 6 în sudul ţării şi Sicilia (dintre care 4 la Napoli).

Dacă cifra exemplarelor difuzate la 100 de locuitori este, aşa cum am mai arătat, una dintre cele mai scăzute din Europa Occidentală, numărul de titluri de ziare continuă să fie foarte ridicat. În Milano care n-are două milioane de locuitori se editează, după cum am văzut, 11 cotidiene, în New York care are 13 milioane de locuitori numai cinci. Milano are două ziare de seară (pînă acum o lună, trei) la fel cu Londra care are o populaţie de 10 milioane de locuitori şi cu Parisul în care trăiesc 6 milioane de persoane.

Lichidarea — în curs — a unor publicaţii deficitare din punct de vedere financiar nu apare totuşi cercurilor interesate drept o soluţie suficient de rapidă şi suficient de radicală. Recent au fost anunţate unele măsuri privind presa, luate de către noua conducere a „Confindustriei" (asociaţia marelui patronat italian). „Confindustria" dispune direct de un mare număr de publicaţii. Pentru a le face mai rentabile şi mai eficace s-a hotărît suprimarea celor care n-au reuşit să se impună şi trecerea patrimoniului lor gazetelor mai importante, precum şi efectuarea de investiţii masive pentru relansarea unor ziare în care stăpînii industriei şi băncilor îşi pun mari speranţe. Astfel, peste cinci miliarde de lire au fost cheltuite pentru „înviorarea" ziarului GIORNALE d'ITALIA. Este în studiu şi propunerea de a se contopi şi cele 14 ziare locale de care dispune „Confindustria". Aceste ziare, care apar la Bergamo, Cagliari, Cremona, Mantova, Parma, Messina, Verona şi alte localităţi au fiecare un tiraj doar de cîteva mii de exemplare, dar se bucură de o mare influenţă pe plan local datorită legăturilor lor cu cercurile cele mai avute. Şi în momentul de faţă materialul politic publicat de aceste ziare (articole, comentarii, reportaje parlamentare, cronici economice, informaţii politice, materiale polemice etc.) provine dintr-un centru unic: birourile din Roma ale serviciului de presă al „Confindustriei", aşa-numita A.G.A. (Agenzia Giornali Associati). Prima pagină a fiecăruia din aceste ziare este confecţionată integral la Roma şi trimisă, gata matriţată, în localitatea respectivă. Contopirea acestor gazete într-un singur ziar cu mai multe ediţii locale n-ar schimba prea multe în esenţă dar ar aduce economii la cheltuielile de regie şi ar marca apariţia unei publicaţii mai puternice şi deci mai de prestigiu şi mai influente.

Eforturi deosebite se înregistrează şi din partea celorlalte organe importante ale cercurilor de afaceri italiene ceea ce va atrage implicit accentuarea stării de inferioritate a micilor publicaţii şi deci periclitarea serioasă a existenţei lor. Astfel, nu de mult, întreprinderile FIAT au decis să investească 8 miliarde de lire pentru întărirea organului lor de presă „STAMPA". Alte miliarde sînt cheltuite de consorţiul fraţilor Crespi pentru ziarul „CORRIERE DELLA SERA" care şi în momentul de faţă ocupă primul loc în Italia în ce priveşte difuzarea şi publicitatea.

Paralel cu aceste operaţiuni are loc şi preluarea diferitelor pachete de acţiuni risipite pe la diverşi capitalişti mai puţin puternici. O asemenea concentrare a acţiunilor s-a desfăşurat recent în cadrul grupului „Resto del Carlino" care editează cinci cotidiene la Bologna şi Firenze.

Toate aceste acţiuni — şi altele asemănătoare — permit să se tragă concluzia că fenomenele tipice astăzi pentru presa occidentală nu vor întîrzia să se manifeste din plin şi în peninsula italiană.

H. DONA

VIITORII ECONOMIŞTI PE ŞANTIERELE VIEŢII

(Urmare din pag. 9)

atribuţii precise, pe care să le ducă, cu răspundere, la bun sfîrşit.

Pentru a obişnui pe viitorul economist cu munca din întreprindere, **V. Ionaşcu,** de comun acord cu îndrumătorul de practică, a antrenat pe studenţi în efectuarea unor lucrări (verificări de gestiune) pe care aceştia le-au executat cu succes. Această formă de practică este considerată de cei mai mulţi dintre lucrătorii cu care am discutat, ca avînd cea mai mare eficienţă pentru însuşirea de către student a mecanismului activităţii economice a întreprinderii.

Interesantă de relevat ni se pare experienţa Uzinei „Steaua roşie", despre care ne-a vorbit **L. Hubner.** În anul universitar precedent, după perioada de practică, uzina a angajat temporar — 1—2 luni — pe studenţii care au fost apreciaţi ca avînd o bună pregătire. În această perioadă, studentul angajat a lucrat independent, ceea ce a contribuit la consolidarea cunoştinţelor căpătate. După părerea sa, un asemenea sistem, cunoscut din timp de studenţi, ar constitui un stimulent în plus pentru aceştia de a-şi intensifica eforturile la învăţătură. „Crearea condiţiilor legale pentru un asemenea sistem, ne spune şi **V. Vasiliu,** ar veni şi în sprijinul întreprinderilor înseşi, ştiut fiind că la oricare dintre acestea există probleme a căror rezolvare este uneori amînată din lipsă de timp a cadrelor permanente".

Majoritatea lucrărilor pe care studenţii trebuia să le elaboreze în mod independent au avut ca temă probleme importante din viaţa unităţilor vizitate. Totodată, ele corespundeau şi stadiului de pregătire teoretică a studenţilor.

Îndrumaţi de cadrele didactice şi de responsabilii cu practica din întreprinderi, studenţii au cules materialul faptic necesar şi au elaborat lucrări, dintre care multe au întrunit aprecieri foarte pozitive. De pildă, studenţilor repartizaţi la practică la gospodăriile agricole de stat Hălchiu, Rîşnov şi Prejmer, îndrumaţi de conf. univ. V. V. Topor, li s-au dat spre studiu : eficienţa economică a mecanizării în sectorul taurin, organizarea fermei de vaci de lapte, organizarea şi retribuirea muncii, elaborarea planului pe anul 1967 etc. în G.A.S. respective. Lucrările vor constitui un capitol din viitoarele lucrări de diplomă ale studenţilor.

Există însă şi cazuri, e drept puţine la număr, cînd temele date spre studiu nu şi-au găsit corespondent în activitatea întreprinderii. Pentru altele nu a fost necesară documentarea concretă în uzină. De pildă, studentului C. Marin din anul III, Facultatea de finanţe şi credit, secţia evidenţă, i s-a stabilit tema : „Echipament şi materiale de protecţie". La fel, unii studenţi care au făcut practică la Uzina „Semănătoarea" au avut asemenea teme ca : „Planul preţului de cost pe secţii şi planul preţului de cost prin metoda normativă", lucrări ce nu se execută în cadrul uzinei şi pentru a căror elaborare studenţii au apelat la materialul documentar de la biblioteca Ministerului Finanţelor şi la instrucţiunile în vigoare.

● Profesorii din uzină...

În zilele lui iulie, sute de lucrători din aparatul economic al întreprinderilor au îmbrăcat... toga. Ei şi-au împărţit timpul între lucrările lor curente şi tinerii practicanţi ai căror dascăli au devenit pentru moment. Cu grijă, ei au îndrumat pas cu pas eforturile viitorilor economişti, i-au introdus în „tainele" mecanismului economic. În cele mai multe cazuri studenţii au beneficiat de un sprijin real, calificat. Neprecupeţindu-şi timpul, mulţi dintre îndrumătorii de practică sau cadrele de conducere din întreprinderi au manifestat o preocupare temeinică pentru ca legătura cu viaţa să devină cît mai eficientă. Analiza programei, explicarea lucrărilor şi a formularisticii, grija faţă de desfăşurarea concretă a practicii studenţilor sînt cîteva din direcţiile în care s-a axat munca îndrumătorului de practică din întreprinderi. În plus, la Întreprinderea „Semănătoarea", de pildă, şeful adjunct al serviciului contabilităţii a elaborat şi a oferit studenţilor spre informare prealabilă o monografie a uzinei, iar şeful contabil al Fabricii de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, le-a pus la dispoziţie o amplă lucrare privind documentele ce se întocmesc în toate serviciile şi secţiile întreprinderii şi circulaţia lor.

Au existat însă şi salariaţi care, absorbiţi de activitatea lor curentă, nu au putut acorda sprijinul necesar. În alte cazuri, nu toţi cei care au fost solicitaţi de studenţi, conform programei de lucru existente, au avut competenţa necesară ceea ce s-a reflectat în nivelul scăzut al explicaţiilor date. De aceea, este de reţinut propunerea mai multor studenţi de **a se găsi posibilitatea ca unul sau mai mulţi lucrători cu studii superioare să se ocupe în exclusivitate de îndrumarea practicii,** cel puţin o parte din ziua lor de muncă.

Desigur că posibilităţile de îndrumare a studenţilor de către cadrele din întreprindere sînt nemijlocit legate şi de timpul în care este fixată perioada de practică.

Lucrătorii din întreprinderi au apreciat că perioada 1—28 iulie nu este cea mai nimerită, întrucît se suprapune unei etape foarte aglomerate de muncă la serviciile funcţionale. Ocupate cu lucrări de bilanţ, dări de seamă etc., cadrele din întreprinderi pot afecta puţin timp îndrumării studenţilor, discutării cu aceştia a diverselor aspecte ale muncii lor, şi întrucît sînt lucrări cu termene, care cer rapiditate în efectuare, studenţii nu sînt antrenaţi la elaborarea lor.

Cei mai mulţi dintre lucrătorii din întreprinderi consideră ca perioadă optimă de desfăşurare a practicii 15 mai — 15 iunie sau 15 iulie — 5 august

● ...şi cei de la catedră

Discuţiile purtate au demonstrat necesitatea unei legături mai strînse între cadrele didactice şi factorii de răspundere din unităţile de practică. În cazurile cînd primele cunoşteau bine procesul de producţie şi particularităţile întreprinderilor, ele au contribuit la alegerea mai judicioasă a bazelor de practică, a temelor de studiu, au putut da indicaţii preţioase studenţilor, au conlucrat în bune condiţiuni cu îndrumătorii de practică din întreprinderi. Evident că asemenea cadre au dat îndrumări calificate, au putut discuta problemele ivite în practică, ceea ce s-a concretizat într-un spor de cunoştinţe pentru practicanţi. S-au semnalat însă şi cazuri contrarii : o legătură slabă cu întreprinderile pe tot parcursul practicii, un control formal, determinat uneori de... specialitatea cadrului didactic. Poate fi oare competent, de pildă, controlul activităţii studenţilor de la Facultatea de finanţe şi credit, efectuat de un specialist în... geografie economică ? Un asemenea cadru, neputînd discuta problemele ridicate de practică şi nici oferi sugestii şi îndrumări studenţilor, s-a rezumat inevitabil la urmărirea unor aspecte organizatorice în detrimentul problemelor de conţinut.

Aspectele sesizate, problemele ridicate, dovedesc posibilităţi pentru perfecţionarea în continuare a practicii studenţilor, punctează cîteva din direcţiile în care s-ar putea acţiona pentru ridicarea activităţii de practică pe o treaptă superioară.

fabrica

„11 IUNIE"

GALAȚI

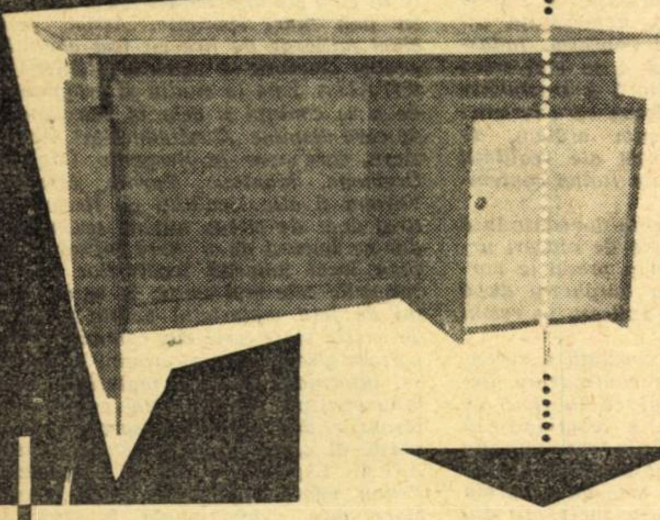

PRODUCE FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică birouri și cantine.
- Dulapuri metalice pentru vestiare.
- Diverse cărucioare și containere pentru transport în industria textilă.
- Bancuri de lucru pentru 1—2 și 3 menghine.
- Scaune rotative de lucru.

Fabrica de cuie sîrmă și lanțuri GALAȚI

Bd. George Coșbuc nr. 219 livrează:

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcții gama 1,8—4,0 mm
- Ținte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

---

cFA BRAILA

COMBINATUL PENTRU FIBRE ARTIFICIALE BRĂILA

produce:

- Celofibre: — tip bumbac; — tip lînă.
- Rețele cord de mare rezistență.
- Celofan nelăcuit.
- Celofan confecționat în pungi de diferite dimensiuni pentru ambalaj.
- Sulfat de sodiu.
- Sulfură de carbon.

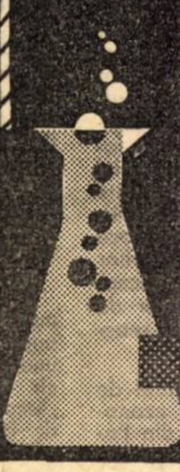

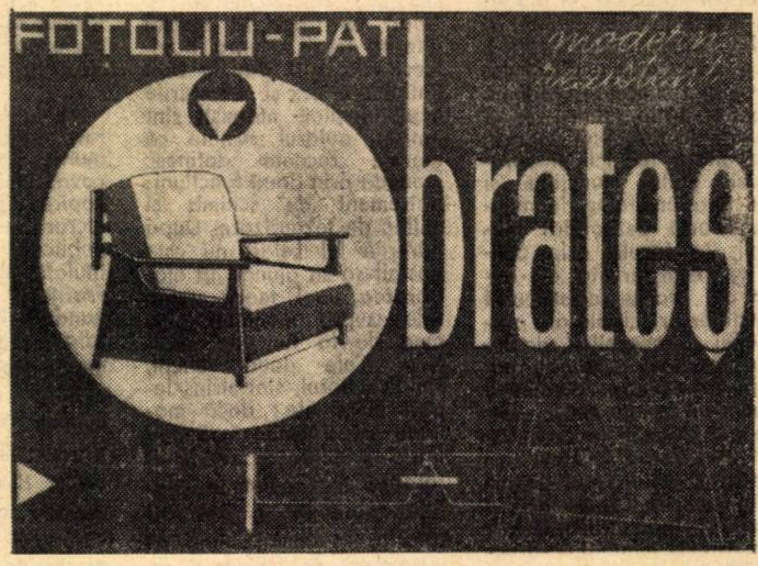

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere.

De vînzare la toate unitățile de specialitate ale comerțului de stat și cooperatist.

I.O.I.L.

METAL-LEMN

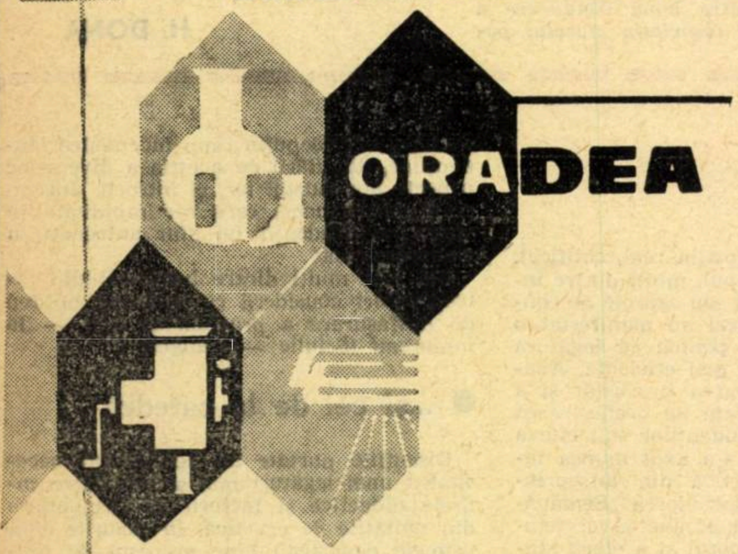

Piața Cetății nr. 18 produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

● Rulouri zugravi ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini de cusut și bicicletă de 50 și 100 g ● Chit pentru acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

Mașini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rîșnițe de porumb.

Întreprinderea de industrie locală „METALURGICA"

cu sediul în București Șos. Iancului nr. 48, Raionul 23 August

EXECUTĂ FĂRĂ REPARTIȚIE

- aeroterme
- ventilatoare centrifugale și axiale
- baterii de încălzire pe bază de comenzi ferme.

UZINA „UNIREA"

CLUJ — PIAȚA 1 MAI 3-5

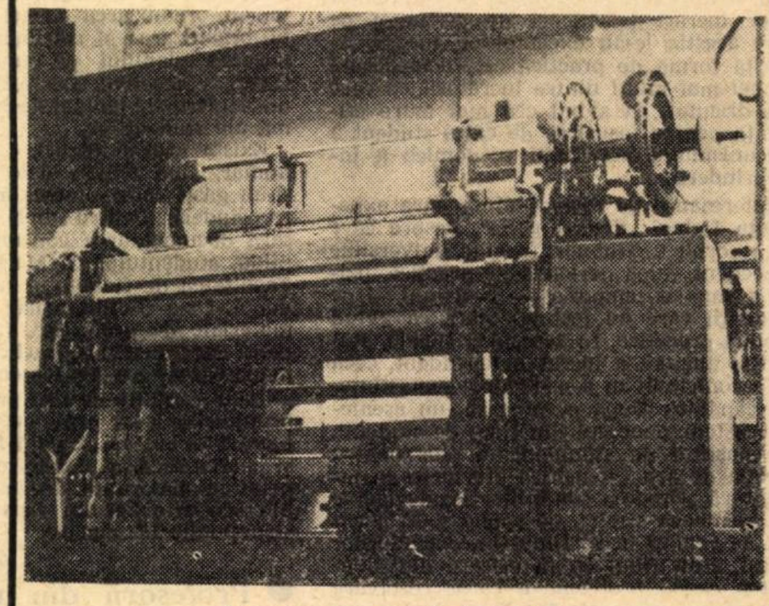

PRODUCE:

- RĂZBOAIE DE ȚESUT BUMBAC
- RĂZBOAIE DE ȚESUT MĂTASE

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

THE FINANCIAL TIMES

MONEZILE DE REZERVĂ — ÎN DIFICULTATE

„Se poate ca Statele Unite să fi reușit mult mai bine decît Anglia să împiedice în perioada anilor 1960, ca veniturile să crească mai repede ca productivitatea. așa cum a subliniat președintele Johnson la sfîrșitul săptămînii, atunci cînd a scos în evidență învățămintele ce pot fi trase din criza lirei sterline. Aceasta nu a împiedicat însă ca propria lor monedă să aibă dificultățile ei. Faptul că prețul aurului în dolari a atins nivelul cel mai înalt pe o perioadă foarte îndelungată, tocmai atunci cînd ultima criză a balanței de plăți a Angliei atingea punctul cel mai grav, sugerează că celelalte țări au astăzi tendința de a privi cu tot mai mare pesimism și perspectivele acestei monede.

A existat un timp cînd o scădere a prestigiului internațional al uneia din cele două principale monede de rezervă era de natură să provoace o sporire corespunzătoare a popularității celeilalte. Acest fapt se datora tendinței ca o bună parte din capitalul speculativ pe termen scurt, care era retras din țara cu moneda dubioasă, să se îndrepte în mod mai mult sau mai puțin automat spre cealaltă țară. Dar dolarul a tras prea puține foloase din ultima criză de încredere în liră, cu toate uriașele fonduri ieșite din Anglia, drept urmare a acestei neîncrederi.

● Plasamente noi, atrăgătoare

Dimpotrivă, tendința de devalorizare în raport cu aurul, pe care dolarul a manifestat-o de cîteva luni încoace, s-a accentuat și mai mult în ultimele cîteva săptămîni, cu rezultatul că cursul pe piața liberă din Londra a atins aproape plafonul minim stabilit de conducătorii băncilor centrale. De asemenea, dolarul a manifestat tendința de a pierde teren față de unele monede continentale mai viguroase. De exemplu, în raport cu marca germană, el este cotat la un curs cu mult mai scăzut decît la începutul lunii iulie.

Aceasta nu înseamnă desigur că nici o parte din fondurile care au evadat din Londra, — înainte ca autoritățile britanice să fi intervenit cu o nouă serie de măsuri speciale în cursul săptămînii trecute, — nu s-au îndreptat spre New York. Desigur, o bună parte a acestor bani au luat acest drum, — de exemplu o parte importantă a fondurilor transferate de societățile petroliere internaționale s-au îndreptat desigur spre New York. Alte direcții au fost relativ mai atrăgătoare — în special piața aurului și țările continentale cu monedă mai puternică.

Desigur, deși este clar că pe plan internațional dolarul continuă să fie considerat superior lirei sterline, în aproape toate privințele, se manifestă totuși din nou tendința ca acesta să fie socotit o monedă care în general trebuie ocolită atunci cînd se urmărește evitarea riscurilor la plasarea de fonduri lichide și alte fonduri de investiții...

Cînd actuala criză marathon a lirei sterline a început să apară în 1964, dolarul a început și el să facă obiectul suspiciunilor, datorită serioasei agravări a deficitului balanței de plăți americane, care s-a produs în acea vreme. Din această cauză, se obișnuia să se argumenteze pe piețele devizelor că, o devalorizare cu adevărat substanțială făcută de Anglia, nu ar lăsa Statelor Unite altă alternativă decît de a reduce și ele valoarea dolarului — deși nu o reducere de aceeași amploare. Cînd însă deficitul S.U.A. începuse la un moment dat să se reducă anul trecut, a ajuns să fie în general acceptată ideea că dolarul va fi în stare să reziste reacției provocate de aproape orice devalorizare britanică ; dealtfel nu s-a considerat că lira ar putea fi devalorizată cu mai mult de 30%.

Din nefericire, în S.U.A. a existat în ultima vreme tendința de a considera dolarul ca fiind totuși vulnerabil la o reducere mai importantă a valorii lirei — adică la o reducere de aproximativ 20% sau de peste 20%. Deoarece a devenit probabil că dacă autoritățile britanice vor fi obligate să recurgă pînă la urmă la devalorizare, ele vor face aceasta într-un mod radical, neîncrederea în dolar a sporit automat.

Dar acesta nu este singurul fel în care noua criză a lirei sterline a avut drept efect să complice problema S.U.A., care constă în a împiedica subminarea din nou a încrederii în dolar. Se știe prea bine că, deși aranjamentele de colaborare internațională, stabilite pentru salvarea lirei, permit autorităților britanice să primească sprijinul unei serii întregi de țări, pentru a face față presiunilor exercitate asupra resurselor lor prin evadarea capitalului de la Londra, cea mai mare parte a fondurilor folosite în realitate în acest scop sînt fonduri în dolari.

Se recunoaște deci, în general, că, cu cît mai mare este nevoia Angliei de a se folosi de asemenea înlesniri, cu atît mai mare este tendința fondurilor în dolari de a se acumula în mîinile țărilor care dispun oricum de mai mulți dolari decît doresc ele să dețină".

Arătînd că ar fi greșit să se creadă că slăbiciunile Angliei sînt singurele de vină pentru faptul că situația a devenit mai dificilă și pentru dolar, autorul articolului menționează, între altele, răsturnarea tendinței de echilibrare a plăților externe ale S.U.A., ca urmare a cheltuielilor provocate de agresiunea americană în Vietnam.

● Răbdarea pusă la încercare

„Este de presupus că eforturile perseverente depuse de autoritățile S.U.A. în ultimii doi ani, pentru lichidarea deficitului lor de plăți, nu vor reuși nici pe departe să-și atingă țelul, că vor stimula ele însele îngrijorarea cu privire la dolar. Desigur, există pericolul ca această îngrijorare să devină mult mai acută, dacă nu se vor realiza speranțele S.U.A. de a fi ajutate să treacă cu bine anii dificili care vor urma, cu ajutorul unui nou aranjament internațional cu privire la lichidități.

Numeroase țări care dețin balanțe excesive de dolari s-au simțit îndemnate în ultimul an sau doi să nu ceară S.U.A. convertirea lor în aur din cauza sentimentului că nu trebuie să pună în pericol dolarul, cît timp se discută mijloacele necesare pentru a i se da mai mare stabilitate. Este de la sine înțeles că le va fi greu să manifeste și pe viitor aceeași răbdare. Și dacă lucrurile se vor desfășura în acest fel, situația ar putea deveni deosebit de dificilă pentru S.U.A., în special, dacă această țară va fi obligată să ajute și mai departe lira sterlină care schioapătă". *(26 iulie).*

Frankfurter Rundschau

„POZIȚIA ANGLIEI PROVOACĂ NELINIȘTE IN AUSTRALIA"

„Discuțiile cu privire la aderarea Marii Britanii la Piața Comună, care au căpătat acum un caracter mai concret, îi fac pe australieni să-și amintească din nou cît de puternic legată este încă soarta țării lor de Europa. Subit ei au devenit din nou conștienți de sabia lui Damocles a integrării europene care atîrnă peste comerțul exterior al Australiei.

În cercurile guvernamentale și economice se urmărește cu neliniște apropierea Angliei de Piața Comună. Este adevărat că premierul Wilson l-a asigurat pe ministrul economiei australiene, John McEwen, că alăturarea Angliei la C.E.E. nu va avea loc în detrimentul tradiționalelor relații comerciale anglo-australiene și că Marea Britanie va insista asupra punerii în concordanță a acestora cu politica agrară a C.E.E. Desigur că aceste asigurări sînt primite în Australia cu sentimente amestecate.

Încă în 1963, cînd s-a discutat pentru prima oară despre intrarea Angliei în C.E.E., aceasta a constituit o temă explozivă în Australia. Astăzi guvernul australian se străduiește să evite o nouă izbucnire a temerilor și patimilor interne și nu-și exteriorizează în nici un fel îngrijorarea. Dar nu este un secret pentru nimeni faptul că în problema consecințelor integrării europene asupra Australiei, cabinetul acestei țări este împărțit în două tabere.

Experții economici sînt de părere că efectele aderării Angliei la Piața Comună ar aduce prejudicii Australiei sub două aspecte : în primul rînd prin măsurile C.E.E. în vederea creșterii producției agrare și măsurile de subvenționare a prețurilor, ceea ce ar înlătura treptat produsele agrare australiene de pe piața europeană ; în al doilea rînd, prin pierderea privilegiilor exportatorilor australieni pe piața britanică, fenomen care este de așteptat după aderarea Angliei la C.E.E. Circa 90% din veniturile în devize ale Australiei provin și în prezent de pe urma produselor agrare. Accesul liber de pînă acum al exporturilor agrare australiene pe piața britanică s-a concretizat anul trecut în balanța comerțului exterior australian printr-un venit de 2,3 miliarde mărci germane, ceea ce reprezintă 20% din veniturile Australiei de pe urma exportului.

Exporturile de grîu, carne, produse lactate și vin vor fi probabil cel mai mult afectate de integrarea europeană. În ce privește sectorul lactatelor, care depinde deosebit de mult de exportul în Anglia, au și fost luate în discuție planuri de raționalizare și restructurare. Se proiectează, printre altele, afectarea unor mari terenuri de pășuni, — folosite pînă în prezent pentru pășcutul unor uriașe cirezi de vaci, — creșterii oilor și a vitelor pentru carne. Lîna australiană va avea și în viitor cerere în Europa, iar în ce privește carnea, Australia a găsit un alt cumpărător și anume S.U.A.

Optimiștii din rîndurile economiștilor sînt de părere că exportul Australiei este distribuit astăzi asupra unui număr atît de mare de țări încît alăturarea Angliei la C.E.E. nu se va face simțită în domeniul comerțului exterior. Pesimiștii însă subliniază pe bună dreptate că începînd din 1963 capacitatea exporturilor a crescut considerabil. Cu trei ani în urmă Australia nu trebuia să vîndă decît mărfuri de export în valoare de 9 miliarde mărci germane, în timp ce astăzi ea e nevoită să desfacă pe piața mondială mărfuri în valoare de 13 miliarde mărci germane. Pentru a menține expansiunea economiei australiene este necesar ca exportul să crească și mai mult.

Ministrul economiei australiene, John McEwen, declară că este pregătit să adopte o poziție dură în eventuale tratative cu Anglia pentru a obține concesii ale C.E.E. în folosul Australiei. Cîțiva economiști din Canberra vorbesc chiar despre o «ripostă». În mod practic însă Australia nu dispune decît de o singură măsură cu care ar putea să exercite presiuni în cazul cînd Marea Britanie ar provoca consternarea australienilor prin intrarea în Piața Comună. Aceștia din urmă au posibilitatea să anuleze acele privilegii pentru exporturile britanice care au contribuit la accesul liber al mărfurilor britanice în Australia, permițîndu-le să cucerească un rol dominant pe piața acestei țări. În cazul cînd exporturile Angliei vor fi supuse acelorași tarife vamale ca mărfurile altor țări, industria britanică s-ar vedea pusă față în față cu aspra concurență, în primul rînd a Japoniei, pe piața australiană.

Guvernul australian insistă pe lîngă cercurile economice asupra unei orientări din ce în ce mai consecvente spre Asia. Concomitent, se desfășoară rapid măsurile de industrializare pentru a se înlătura dependența de exportul produselor agrare. Dacă produsele agrare australiene — și care anume din aceste produse — mai au un viitor pe piața europeană, se va decide în cadrul conferințelor Pieții Comune". *(25 iulie 1966).*

DEZVOLTAREA RELAȚIILOR ECONOMICE ROMÂNO-DANEZE

În ultimii ani, relațiile comerciale dintre țara noastră și Danemarca marchează o evoluție ascendentă. În 1965, comerțul româno-danez a crescut în comparație cu 1960 de 2,8 ori. În acest an se menține aceeași tendință de sporire a comerțului reciproc. În semestrul I/1966 față de aceeași perioadă din anul precedent, el s-a mărit cu peste 70%.

Lărgirea schimburilor comerciale româno-daneze este urmarea dezvoltării economice și industriale a celor două țări și a interesului manifestat de ambele părți pentru extinderea colaborării economice reciproce. Acest interes s-a reflectat, între altele, în încheierea de acorduri comerciale pe termen lung între cele două părți, — de natură să asigure o dezvoltare pe bază stabilă a schimburilor, — în vizitele reciproce ale reprezentanților cercurilor economice din cele două țări, în participarea României la Tîrgul internațional alimentar de la Copenhaga din iunie a.c. și în organizarea de expoziții ale unor firme daneze la București.

Structura schimburilor comerciale dintre România și Danemarca a cunoscut în ultimii ani un proces de diversificare și îmbunătățire. România vinde în Danemarca : mașini-unelte, tractoare, excavatoare, produse chimice, hîrtie, produse textile, covoare, încălțăminte, sticlărie, plăci aglomerate din lemn, furnir, mobilă etc. În același timp, ea achiziționează de pe piața daneză : mașini, utilaje, aparate de măsură și control, produse chimice, piei brute de bovine, conserve de pește (Danemarca se numără printre principalii noștri furnizori de conserve de pește), lapte praf, furaje concentrate etc.

Posibilitățile de dezvoltare a schimburilor comerciale româno-daneze sînt departe de a fi epuizate. Dezvoltarea economiei noastre naționale, prevăzută în planul de stat pe perioada 1966—1970, precum și posibilitățile economice și comerciale ale Danemarcei, constituie premise favorabile pentru lărgirea în continuare a schimburilor comerciale. Acordul de comerț pe termen lung (1966—1970), încheiat între țara noastră și Danemarca la București, la 14 aprilie a.c., liberalizarea parțială a importurilor daneze din România, stipulată în acest acord, sînt de natură să contribuie la o evoluție în acest sens.

Piața daneză poate absorbi o gamă mai largă de produse românești, în cantități sporite, în special din sectoarele industriei constructoare de mașini, industriei chimice, a hîrtiei, industriei ușoare și din domeniul agroalimentar. În același timp, sînt posibilități de creștere a importurilor românești din Danemarca, atît în sectorul industrial, cît și în cel agricol. Desigur, sporirea importurilor românești depinde, în afară de ofertele daneze, și de lărgirea exportului de mărfuri românești în Danemarca, spre a se asigura o dezvoltare a schimburilor în folosul reciproc al celor două țări. O contribuție la creșterea schimburilor comerciale româno-daneze ar putea să o aducă promovarea a diferite forme de cooperare economică, industrială și tehnică între cele două țări, reciproc avantajoase. Potrivit prevederilor acordului comercial pe termen lung în vigoare, cooperarea este sprijinită de cele două părți. Anumite discuții între organizațiile din cele două țări cu privire la posibilitățile de cooperare economică, industrială și tehnică sînt în curs și se speră că ele se vor încheia cu succes.

Dezvoltarea schimburilor comerciale româno-daneze, pe baza avantajului reciproc duce și la o mai bună cunoaștere și înțelegere între cele două popoare. Apropiata vizită în Danemarca a Președintelui Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, va contribui, fără îndoială, la o nouă dezvoltare în viitor a relațiilor de colaborare între România și Danemarca.

V. A.

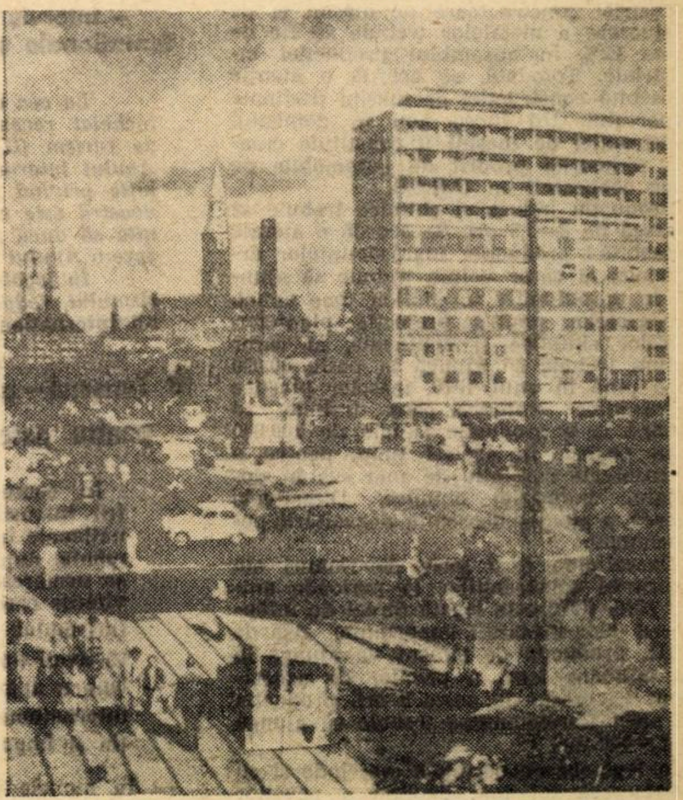

Copenhaga : armonioasă îmbinare arhitecturală

Corespondență din Sofia

R. P. BULGARIA ÎN NOUL CINCINAL

prof. dr. Minko V. RUSENOV
redactor șef al revistei
„Ikonomiceski Jivot"

CONGRESUL al IX-lea al P.C.B., va adopta Directivele celui de-al V-lea plan al economiei naționale a R. P. Bulgaria (1966—1970). Ele sînt larg dezbătute în prezent de toate păturile oamenilor muncii din țară. Directivele suscită un interes uriaș, atît în ceea ce privește principala sarcină politico-economică pe care o pun, cît și pentru faptul că ea poate fi îndeplinită. Principala sarcină a cincinalului este: „...asigurarea construirii cu succes în continuare a societății socialiste în Republica Populară Bulgaria pe calea făuririi rapide a bazei tehnico-materiale a socialismului, perfecționarea relațiilor sociale socialiste, ridicarea nivelului de trai al poporului și creșterea conștiinței socialiste a oamenilor muncii".

Care sînt sarcinile principale puse de Directivele celui de-al V-lea plan cincinal în fața fiecărei ramuri a economiei naționale?

● Industrializarea — temelia dezvoltării

Și pe viitor industria va constitui premisa hotărîtoare pentru avîntul multilateral al R. P. Bulgaria. În Directive se subliniază că trebuie acordată o atenție deosebită acelor ramuri industriale, care sînt legate direct de reutilarea tehnică a întregii economii naționale. Creșterea cea mai mare se prevede pentru următoarele ramuri industriale: energie electrică la 205%, fontă — 252%, oțel — 391%, laminate din metale feroase — 395—441%, acid sulfuric — 324%, îngrășăminte minerale — 269%, fire sintetice — 298%, preparate chimice pentru protecția plantelor — 394%, mașini pentru prelucrarea metalelor — 247%, electrocare și motocare — 248%, electropalane — 389%, televizoare — 310%, frigidere — 345% etc. După cum reiese din datele de mai sus, în anii planului cincinal un loc deosebit îl ocupă producția de energie electrică, metalurgia feroasă și neferoasă, industria chimică grea și construcțiile de mașini.

Legat de energetica țării, pînă în 1970 vor intra în funcțiune noi capacități de producție a energiei electrice, va crește extracția de cărbune din bazinul carbonifer „Marița-Est" la aproximativ 24 milioane de tone în anul 1970. Extracția de țiței trebuie să ajungă în anul 1970 la un milion tone, de gaze naturale — la un miliard mc; de asemenea, la sfîrșitul planului cincinal va începe construirea centralei atomoelectrice cu o putere de 800—1200 MW.

Se prevede lărgirea în continuare a Combinatului metalurgic „Kremikovți", respectiv construirea celei de-a treia baterii de cocsificare, a unui nou furnal, a unei secții de feroaliaje, a unor laminoare pentru laminare la cald și la rece și altele. În domeniul metalurgiei neferoase se prevede intensificarea proceselor, folosirea și mai deplină și mai economicoasă a metalelor neferoase și acordarea unei atenții deosebite extracției metalelor nobile a unor elemente rare și difuze.

Construcțiile de mașini se află, de asemenea, în centrul atenției noului plan economic cincinal. Ponderea producției industriei constructoare de mașini și de prelucrare a metalelor trebuie să fie de peste 22% în ansamblul producției industriale. Totodată, se acordă o atenție deosebită construcției de mașini destinate exportului. Un lucru nou în domeniul construcției de mașini îl constituie crearea industriei proprii de automobile pe baza cooperării cu U.R.S.S.

Producția industriei chimice trebuie să crească de 3—3,5 ori. Se acordă o atenție deosebită: producției îngrășămintelor artificiale, al căror volum trebuie să ajungă la aproximativ un milion tone anual, preparatelor pentru protecția plantelor, fibrelor sintetice și artificiale, al căror volum trebuie să ajungă la peste 60 000 tone pînă în anul 1970, maselor plastice și rășinilor sintetice, care trebuie să ajungă la o producție anuală de 100 000 tone ș.a.m.d. În același timp, pentru a fi rezolvate sarcinile de mai sus în domeniul industriei chimice, Directivele acordă o atenție deosebită dezvoltării petrochimiei.

Dezvoltarea a o serie de ramuri ale industriei construcțiilor în perioada anilor 1966—1970 este legată direct de înfăptuirea unor investiții importante. Așa de pildă, producția de ciment va ajunge la 4,5 milioane tone, a plăcilor de azbociment va crește de peste 6 ori, producția de plăci fibrolemnoase trebuie să ajungă la 220 000 mc.

În legătură cu cerințele crescînde și cu satisfacerea tot mai deplină a nevoilor materiale și culturale ale oamenilor muncii, Directivele prevăd dezvoltarea și a ramurilor industriei ușoare. Crește, de pildă, numărul fuselor și al războaielor în industria textilă, va crește și mai mult volumul producției industriei alimentare și al altor ramuri ale industriei ușoare, care vor fi mecanizate și automatizate.

● Principalul obiectiv în agricultură: intensificarea

Însemnătatea agriculturii pentru dezvoltarea rapidă și proporțională a economiei naționale și pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii din R. P. Bulgaria este foarte mare. Principalul lucru în dezvoltarea în continuare a agriculturii R. P. Bulgaria îl constituie intensificarea sa. În acest scop, sarcinile puse de Directive în această ramură de bază a economiei naționale, se referă la chimizarea în continuare, la o și mai mare mecanizare a proceselor de producție și la continuarea lucrărilor de extindere a suprafețelor irigate. Unul din indicatorii principali ai dezvoltării în continuare a agriculturii îl constituie creșterea productivității muncii. Aceasta trebuie să crească cu 40% față de anul 1965.

O atenție deosebită se acordă zootehniei, care trebuie să fie o ramură cu o înaltă productivitate și rentabilă. În acest scop se prevăd o serie de măsuri de îmbunătățire a bazei furajere. În vederea satisfacerii și mai depline a nevoilor de carne, ouă și produse lactate se va acorda o grijă deosebită dezvoltării creșterii animalelor.

● Arterele economiei naționale

Pe baza succeselor obținute pînă acum de R. P. Bulgaria și a sarcinilor care stau în fața țării în cadrul noului plan economic cincinal, se prevede ca în anii 1966—1970 transportul de mărfuri și călători să crească cu 60%. Mărfurile transportate de rețeaua feroviară vor spori cu 35%, iar acelea din cadrul transportului auto — cu aproximativ 43%; în transportul pe apă — fluvial și maritim — de cel puțin 2,8 ori. Din aceste date se vede ce sarcini mari ridică Directivele în domeniul transportului, și îndeosebi în transportul pe apă.

Ținînd seama tocmai de aceste sarcini și de rezolvarea lor la timp, va continua reconstruirea transportului feroviar, dezvoltarea transportului auto, reconstruirea rapidă a principalelor șosele. În acest scop vor fi alocate cel puțin 138 milioane leva. Transportul pe apă va fi completat cu nave moderne, în așa fel, încît tonajul general să depășească un milion tone numai la flota maritimă. Totodată, vor fi lărgite și modernizate principalele porturi maritime și dunărene.

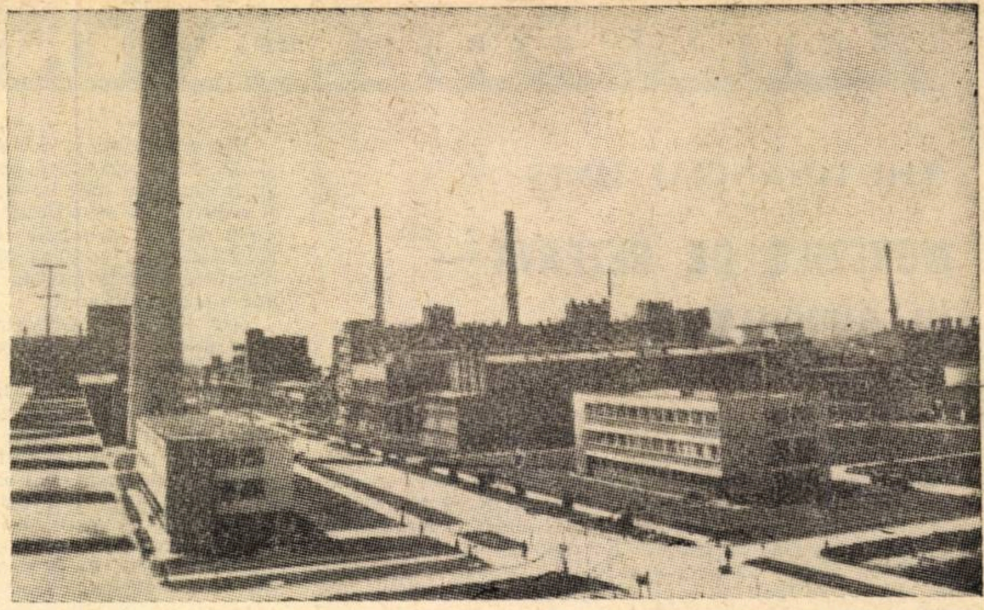

Combinatul de metale neferoase de lîngă Plovdiv

● Un vast program de investiții și construcții

Rezolvarea prevederilor arătate mai sus în principalele ramuri ale economiei naționale este legată de lărgirea și accelerarea investițiilor. Sarcina principală care stă în fața construcțiilor pentru perioada anilor 1966—1970 este folosirea cît mai eficientă a investițiilor în vederea intensificării hotărîte și a modernizării tehnice a producției sociale.

Volumul investițiilor trebuie să ajungă în perioada pe care o examinăm la 11 600 milioane — 11 800 milioane leva. Din acestea, aproximativ 5 900 milioane leva vor fi alocate industriei, asigurîndu-se energeticii aproximativ 900 milioane leva, industriei chimice și cauciucului — circa 1270 milioane leva, metalurgiei — aproximativ 840 milioane leva, construcțiilor de mașini — aproximativ 840 milioane leva, agriculturii — aproximativ 2 280 milioane leva, transportului și comunicațiilor — aproximativ 1 000 milioane leva; pentru lărgirea în continuare a bazei materiale, pentru acțiunile social-culturale și în special pentru construcțiile de locuințe, știință, ocrotirea sănătății și altele se prevăd peste 1 350 milioane leva.

● Țelul principal: ridicarea nivelului de trai

Îmbunătățirea în continuare a nivelului material și cultural al oamenilor muncii din R. P. Bulgaria, constituie „...țelul principal al producției socialiste, sensul și conținutul politicii partidului". Iată de ce Directivele prevăd majorarea veniturilor reale ale muncitorilor și funcționarilor cu 25—30%, iar ale țăranilor cu peste 30%. Această creștere a veniturilor reale se va efectua în special prin majorarea salariului mediu al muncitorilor și funcționarilor și a veniturilor țăranilor în gospodăria obștească, după cantitatea și calitatea muncii depuse. Aici trebuie să arătăm că numărul muncitorilor și funcționarilor va crește în anii celui de-al V-lea plan cincinal al economiei cu aproximativ 400 000 de persoane. Un nou moment în îmbunătățirea nivelului de trai material și cultural al oamenilor muncii îl constituie prevederea ca în perioada 1966—1970 să se treacă treptat la săptămîna de lucru de 44 ore și 2 zile de odihnă.

Un alt indicator, care se află în strînsă dependență de creșterea volumului venitului național, pentru îmbunătățirea situației materiale a oamenilor muncii este fondul „de consum". Raportul dintre fondul „de acumulare" și fondul „de consum" în perioada anilor 1966—1970 va fi de 28 : 72. Fondul „de consum" va crește anual în medie cu 7,4%.

Tocmai în vederea îmbunătățirii permanente a situației materiale a oamenilor muncii, se prevede în Directive creșterea corespunzătoare a schimbului de mărfuri, acordîndu-se o deosebită atenție calității și diversității mărfurilor.

★

Sarcinile fundamentale ale noului plan cincinal de dezvoltare a principalelor ramuri ale economiei naționale arată în mod convingător că R. P. Bulgaria, sub conducerea P.C.B., va obține succese și mai mari pe calea construirii societății socialiste. Nu încape nici o îndoială că oamenii muncii din țară, pe baza experienței de pînă acum a P.C.B. în transformarea socialistă a economiei și pe baza colaborării frățești cu țările socialiste și în special cu U.R.S.S., vor transforma Directivele într-o realitate multilaterală, care va constitui, de asemenea, și o contribuție la cîștigarea întrecerii cu capitalismul.

1967 — ANUL INTERNAȚIONAL AL TURISMULUI

— Interviu cu ASHOKE NAIR, secretar general adjunct al Uniunii internaționale a organizațiilor oficiale de turism —

La cea de-a 41-a sesiune a Consiliului economic și social al O.N.U., care și-a încheiat recent lucrările, raportul Uniunii internaționale a organizațiilor oficiale de turism (U.I.O.O.T.) a fost în întregime axat pe măsurile privind pregătirea Anului internațional al turismului, prevăzut pentru 1967; a fost adoptată o rezoluție privind pregătirea Anului internațional al turismului, rezoluție la care țara noastră este coautoare. România a susținut activ și constant acțiunile O.N.U. menite să ducă la dezvoltarea turismului internațional în general și la buna organizare a Anului Internațional al turismului în special.

În legătură cu obiectivele și acțiunile din cadrul Anului internațional al turismului, redacția noastră a solicitat părerea **secretarului general adjunct al Uniunii internaționale a organizațiilor oficiale de turism — ASHOKE NAIR.**

● Turismul — pașaport pentru pace

În contextul preocupărilor pentru intensificarea cooperării internaționale în toate domeniile, în România, după cum vă este cunoscut, se urmăresc cu multă atenție activitățile care au ca scop dezvoltarea turismului internațional. Vă rugăm să aveți amabilitatea să ne spuneți cum a apărut ideea Anului turistic internațional; care este semnificația și importanța sa?

— În numele Uniunii internaționale a organismelor oficiale de turism a-și dori să exprim mulțumirile mele redacției săptămînalului „Viața economică" din România pentru interesul manifestat în legătură cu Anul internațional al turismului.

Ideea de a declara anul 1967 ca fiind „Anul internațional al turismului" se explică prin importanța crescîndă a rolului turismului în viața economică, socială și culturală.

Conferința Națiunilor Unite despre turism și călătoriile internaționale, care a avut loc la Roma în 1963, a subliniat valoarea fundamentală și rolul hotărîtor al turismului în difuzarea ideilor și a culturii, în dezvoltarea socială și economică și în apropierea dintre civilizații, pe care o aduce cu sine turismul.

„Anul internațional al turismului" trebuie să contribuie la o mai bună precizare a rolului și importanței turismului în politica guvernamentală de dezvoltare economică și socială. Activitățile turistice fiind strîns legate de diversele sectoare ale vieții naționale, este indispensabil ca planul de dezvoltare economică să acorde un loc important turismului.

„Anul internațional al turismului" este de asemenea chemat să pregătească terenul pentru a face față uriașelor probleme care ar putea să reiasă din dezvoltarea științei și a tehnicii în domeniul transporturilor și al industriei. Aceste probleme vor necesita o nouă abordare, atît din partea autorităților, cît și din partea publicului. „Anul internațional al turismului" vizează tocmai să încurajeze o asemenea abordare nouă.

„Anul internațional al turismului" se va desfășura sub lozinca: „Turismul — pașaport pentru pace", ceea ce subliniază valoarea turismului în apropierea popoarelor și menținerea păcii.

În cadrul Deceniului dezvoltării, „Anul internațional al turismului" vizează să acorde avantaje concrete țărilor în curs de dezvoltare. Popoarele acestor țări vor fi încurajate să valorifice mai bine bogățiile lor naturale și artistice.

Ținînd seama de importantele obiective enumerate mai sus, a XIX-a Adunare generală a U.I.O.O.T. care a avut loc în Mexic, în octombrie 1965, a hotărît să apeleze la Națiunile Unite pentru a proclama anul 1967 ca „An internațional al turismului", iar la a 40-a sesiune a Consiliului economic și social al Națiunilor

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• O delegație economică din R. D. Germană a vizitat Finlanda, unde a dus tratative în vederea colaborării în domeniul științei și tehnicii.

• Ministrul comerțului exterior al U.R.S.S., Nikolai Patolicev, a plecat în Brazilia pentru a purta convorbiri în probleme comerciale.

• A fost constituită Asociația comercială polono-franceză „Metalex France“ avînd ca scop să faciliteze întreprinderilor franceze achiziționarea de mijloace de producție poloneze și să ușureze industriașilor francezi desfacerea mărfurilor lor pe piața poloneză.

• La Schwarzheide (R. D. Germană) a început montarea unei fabrici de erbicide, care se construiește în colaborare cu firme engleze si vest-germane.

• Între R. P. Ungară și Franța a fost semnat un acord cu privire la colaborarea tehnico-științifică.

• În anul 1965 volumul schimbului de mărfuri al Japoniei cu țările socialiste din Europa răsăriteană (fără U.R.S.S.) a reprezentat 111,2 milioane de dolari, înregistrînd o crestere de 2,5 ori în ultimii 5 ani.

• O delegație guvernamentală australiană condusă de John Mc Ewen, vicepreședinte al guvernului, ministrul comerțului și industriei, a discutat la Varșovia probleme legate de relațiile economice bilaterale.

• Între Cuba și Spania a fost încheiat un nou protocol comercial, pe termen de 4 ani, în cadrul căruia Spania va cumpăra din Cuba 570 mii tone zahăr.

• O delegație de experți tehnici din R.P.D. Coreeană, condusă de Bang Ki Yung, vicepreședinte al Comitetului coreean pentru sprijinirea dezvoltării comerțului internațional, a sosit la Paris pentru a trata achiziționarea de echipament industrial

ARGENTINA IN DISPUTĂ CU TIMPUL

GENERALUL Juan Carlos Ongania, de mai bine de o lună președinte al Republicii Argentina, s-a ocupat zilele trecute în cadrul unei conferințe de presă de ceea ce constituie după opinia generală problema-cheie a acestei țări: situația grea a economiei. El a schițat liniile generale ale unui plan de măsuri, în curs de elaborare, care recunoaște proporțiile alarmante ale șomajului, creșterea necurmată a prețurilor, instabilitatea monedei, spirala inflaționistă, uriașul deficit al căilor ferate, gravele evaziuni fiscale. Din expunerea președintelui, se desprind prin simpla enunțare a problemelor și numeroase alte dificultăți de ordin intern, ca de pildă, lipsa unui sistem de asigurări sociale, insuficiența mijloacelor de spitalizare, scumpetea locuințelor etc.

Ceea ce contrariază în mod evident pe observatorii din presa internațională este că măsurile concrete pentru soluționarea gravelor probleme economice întîrzie, în timp ce atmosfera politică în interiorul țării, marcată de neîncetate represiuni ale autorităților, se află la o temperatură de fierbere. Titlul unui editorial publicat de NEW YORK TIMES caracterizează situația în termeni neocoliți: „Teroare în Argentina“. Articolul se referă cu deosebire la atacurile brutale ale poliției împotriva studenților și profesorilor universitari, petrecute în săptămîna din urmă, care au alarmat și indignat întreaga opinie publică. Dar el nu trece sub tăcere amploarea și caracterul diversionist al tuturor acțiunilor represive, dirijate în principal împotriva elementelor democratice și care se desfășoară într-un cor de slogane anticomuniste. „Ele amintesc lumii — scrie ziarul — tactica similară folosită în anii 30' de trupele de asalt ale lui Hitler“.

Se știe că anterior a fost suspendat Congresul, suprimate organizațiile obștești, partidele politice, demiși în masă magistrații Curții Supreme etc.

După cum s-a anunțat, atacurilor împotriva universității le-au urmat o avalanșă de demisii ale profesorilor și rectorilor de la facultățile de științe, medicină, farmacie, arhitectură și urbanism, drept, de la Institutul de cercetări biochimice, etc. Semnificativ pentru orientarea profesorilor este faptul că mai mulți dintre ei de la Facultatea de filozofie și litere — unde întregul corp didactic a demisionat — s-au prezentat la Confederația Generală a Muncii pentru a cere conducătorilor acesteia să nu permită să fie rupt contactul între muncitori și studenți. Dar Confederației, care se știe că se află sub influență peronistă și că a sprijinit răsturnarea fostului regim prezidențial constituțional al lui Arturo Ilia, nu-i este în prezent ei înseși ușor — cum se exprimă ziarul LE MONDE — să păstreze contactul cu guvernul. Ea vede renăscînd perspectivele de grevă la fiecare discuție de contract colectiv. Astfel încît — conchide ziarul — Confederația ezită să ia atitudine. Ziarul american NEW YORK TIMES numește evoluția politică din Argentina „instaurarea unei dictaturi de dreapta“. „Nu încape nici o îndoială, scrie ziarul că unele dintre cele mai reacționare grupuri din Argentina dețin frînele puterii la Buenos Aires.

Evocînd în conferința de presă amintită planul de măsuri economice în pregătire și care urmează să fie aplicate abia în 1968, generalul Ongania a vorbit mai mult decît despre gravele aspecte ale crizei despre un tenebros „plan de securitate“; despre solidaritatea cu „ideile occidentului creștin“; despre eliminarea extremismelor, „adică a comunismului“; despre „respectul autorității și al proprietății“; de o reformă a Codului penal în scopul „reprimării mai severe a delictelor“ și despre alte asemenea idei a căror legătură cu urgentele și gravele probleme economice, participanților la conferință le-a fost greu să o afle. În lipsă de hotărîri serioase și urgente în domeniul economic și social — scrie LE MONDE — noii diriguitori argentinieni par a dori să cedeze unei comode *vînători de vrăjitoare...* Iar NEW YORK TIMES nu se deosebește în aprecierea situației cînd scrie: „Pînă în prezent noii conducători militari au dovedit mai mare pricepere în represiuni decît să dea o contribuție creatoare și constructivă la soluționarea urgentelor probleme economice, politice și sociale ale Argentinei. Incompetența lor în acest domeniu — continuă ziarul — le-ar putea provoca căderea și este de presupus că ei recurg în grabă la teroare împotriva unor potențiali oponenți, de teama acestei eventualități“.

Este adevărat că în S.U.A. a produs multă supărare faptul că printre profesorii cravașați de poliție la Facultatea de științe din Buenos Aires, s-a aflat, — chiar dacă din întîmplare — și un profesor american, Ambrose, care predă matematicile în Argentina pe baza unui contract între cele două guverne. Dar, comentează atît de bine informatul ziar francez LE MONDE „ne este permis să credem că generalul Ongania, care dispune de solide amiciții la Pentagon, va ști să găsească cuvintele care să împace Washington-ul“.

Fapt este că în fața reacțiilor de nemulțumire întîmpinate peste hotare — care s-au produs chiar și în cercuri favorabile noului regim din Argentina — generalul Ongania a simțit nevoia să trimită în străinătate, cu o „misiune de informare și explicații“, pe ambasadorul Alvaro Alsogaray, fost ministru al economiei, — o personalitate binecunoscută în lumea afacerilor. La Washington, la Tokio, la Londra și Paris acesta a avut sarcina să explice „noua filozofie a revoluției“ cum numesc militarii la putere maccarthysmul pe care îl profesează cu o ardență de prozeliți în Argentina. Ca omul ce se leagă la genunchi cînd îl doare capul, ambasadorul Alsogaray s-a aflat în situația de a lămuri interlocutorilor săi ceea ce el a numit motivele pentru care Argentina a fost din nou obligată să recurgă la o „revoluție“ pentru a găsi o deslegare la o problemă esențialmente economică. În ceea ce privește orientarea generală în materie de economie, ambasadorul a ținut să-i asigure pe cei abordați în diferitele capitale, că politica noului guvern „se va baza pe libera inițiativă“ și că „nu va avea alt scop decît să restabilească încrederea pentru a obține capitaluri argentiniene și străine în vederea unui nou impuls în economia țării“. Trimisul Alsogaray pare să fi explicat în mod indirect sensul în care a vorbit generalul Ongania la conferința sa de presă despre „respectul proprietății“ cînd referindu-se la aplicarea politicii economice și financiare a guvernului său, el a arătat că aceasta va fi însoțită de „reforme de structură“ privind în mod expres întreprinderile naționalizate.

Cit despre data alegerilor care urmau să aibă loc și de care par a se teme cel mai mult autorii puciului militar, ambasadorul a avut misiunea să explice că, Argentina, „trebuie să-și consacre forțele, restabilirii situației economice și că nu poate să-și piardă vremea cu preocupări electorale“.

După ce calendar și orologiu se va orienta însă Argentina în folosirea utilă a timpului, asta s-ar putea să o arate istoria zilelor, săptămînilor sau a lunilor ce urmează.

Alexandru ANCA

Unite s-a aprobat o rezoluție în acest sens.

Pregătiri ample

— Care sînt principalele acțiuni ale Anului turistic internațional și ce măsuri intenționează să ia U.I.O.O.T. în vederea pregătirii acestui important eveniment?

— U.I.O.O.T. a creat un aparat important pentru a obține reușita anului 1967. Pe plan național organismele naționale de turism, își sprijină eforturile pe alte instituții culturale și sociale interesate în turism. S-a recomandat organismelor naționale de turism să creeze comitete naționale care vor trebui să cuprindă reprezentanți ai administrațiilor turistice și ai sectoarelor operaționale, precum și ale altor ramuri de activitate ale țării, interesate în turism.

Principalele planuri de activitate prevăzute pentru „Anul internațional al turismului“ ar trebui să cuprindă mai ales următoarele domenii: informarea, educarea, facilitățile și promovarea. Vor fi întreprinse eforturi serioase și în alte sectoare, ca acela al dezvoltării infrastructurii și al echipamentului turistic, pregătirea profesională în domeniul turismului, cercetarea și cooperarea tehnică.

U.I.O.O.T. recomandă, de asemenea, organizarea unei zile naționale a turismului, concursuri naționale și internaționale de fotografii, emisiuni de timbre speciale, crearea de itinerarii turistice noi și alte măsuri destinate să stimuleze interesul pentru turism.

S-a adresat un apel tuturor agențiilor de turism pentru ca ele să încerce să îmbunătățească calitatea prestațiilor în cursul anului 1967 și să studieze posibilitatea de a introduce tarife speciale, comportînd reduceri importante, la diferite mijloace de transport pe anumite rute, în anumite perioade ale anului. În vederea informării și educației turistice, se vor organiza conferințe, campanii naționale pentru dezvoltarea turismului, expoziții și altele.

În domeniul dezvoltării, se prevede crearea unor stațiuni și centre noi de turism în diferite țări, înfrumusețarea centrelor turistice existente, intrări gratuite la muzee, galerii de artă etc.

În ce privește cercetarea, U.I.O.O.T. se va strădui să stimuleze studiile despre raporturile dintre turism și sociologie, cultură și educație. Se prevede organizarea cîtorva colocvii naționale sau regionale pe tema cercetării turistice și a formării profesionale. Proiecte importante de creare a centrelor regionale de formație turistică și hotelieră, îndeosebi în țările în curs de dezvoltare, urmează să se concretizeze în anul 1967.

Cooperarea tehnică bilaterală și multilaterală, ocupă un loc foarte important în proiectele pentru anul internațional al turismului. U.I.O.O.T. va acorda sub semnul anului internațional al turismului, burse de studii, unor cetățeni din țările în curs de dezvoltare, fie pentru a urma prin corespondență cursuri de studii turistice, fie pentru a se perfecționa în străinătate.

Trebuie să subliniem că „Anul internațional al turismului“ nu trebuie considerat un scop în sine, ci mai curînd ca punct de plecare al unei noi abordări a problemelor turistice din partea guvernelor, a publicului și a organismelor internaționale interesate. Este posibil ca unele din inițiativele sugerate să nu se concretizeze în 1967, dar important este ca ele să fie începute sau cel puțin studiate în 1967.

PE GLOB

Consiliul federal al Elveției a dat recent publicității un raport în care se plînge de discriminările la care sînt supuse produsele sale agricole din partea Pieței Comune „Elveția — se menționează în raport — nu va putea tolera la infinit prejudiciul cauzat astfel exporturilor sale tradiționale“.

★

Potrivit datelor publicate de Institutul Vargas, în primul semestru al acestui an, costul vieții a crescut în Brazilia cu 24%.

★

Guvernul sirian a încheiat un acord cu societatea industrială „S.N.A.M.“ (din grupul E.N.I.) pentru construirea de către aceasta din urmă a unei conducte de petrol, care să lege terenurile petrolifere de la Karatchouk de portul Tartus, la Marea Mediterană. Instalarea acestei conducte va costa 112 milioane de lire siriene

★

Sub pavilion bulgar circulă în prezent vase cu un deplasament total de 650 mii tone. Deplasamentul flotei fluviale este de 90 000 tone. Anul trecut, pe căile fluviale și maritime au fost transportate 80,2% din mărfurile de export și import. În acest an, flota comercială bulgară va fi înzestrată cu noi vase de diferite tipuri. Recent au fost date în exploatare două tancuri petroliere cu un deplasament de 25 000 tone fiecare

★

Conform datelor publicate de Banca Centrală a Argentinei, în cea de a doua săptămînă a lunii iulie rezervele de aur și devize ale țării au scăzut cu 1,5 miliarde pesos (pînă aproape de 47 miliarde), în timp ce circulația fiduciară a crescut cu peste 1,3 miliarde pesos (ajungînd la circa 361 miliarde).

★

Organizația Internațională a Cafelei a anunțat că în cursul lunii august vor avea loc la Londra o serie de reuniuni în probleme vizînd redresarea progresivă în următorii 5 ani a echilibrului între producția și consumul mondial de cafea. Intre 15-19 august va avea loc ședința Biroului executiv al O.I.C., iar în perioada 22 august — 2 septembrie se va reuni Consiliul O.I.C. cu participarea celor 58 țări membre ale acordului internațional al cafelei, precum și invitați din țările, care doresc să adere la O.I.C.

★

Cel de-al V-lea Congres mondial al Federației Rutiere Internaționale va avea loc la Londra cu participarea a 4000 de delegați din peste 80 de țări. Printre alte probleme, congresul va dezbate proiectul de cooperare internațională și de dezvoltare a cercetărilor rutiere, lansat de F.R.I în 1964.

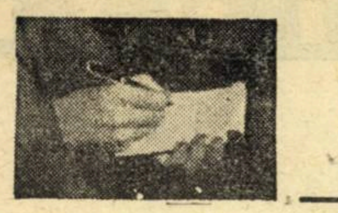

din bloc-notesul cronicarului

Prețurile în America de nord și în Europa

Potrivit cu aprecierea unui raport O.C.D.E., procentul de creștere a nivelului general al prețurilor în țările Europei de vest — care în medie fusese puțin mai sus de 4% din 1962 pînă în 1965 — are tendința să se reducă anul acesta la aproximativ 3,5%.

Dimpotrivă, în America de Nord, ridicarea prețurilor s-a accelerat, iar anul acesta nivelul general va crește probabil pînă la 3% în S.U.A. și pînă la 3—3,5% în Canada (față de o medie de 1,5% din 1959 pînă în 1965 pe ansamblul celor două țări ale Americii de Nord).

Discrepanța între ritmurile de creștere a prețurilor în America de Nord și Europa, care fusese considerabilă din 1960 încoace, pare după aprecierea raportului O.C.D.E. să se micșoreze anul acesta în mod sensibil în defavoarea Americii de Nord.

Sectorul de stat în economia Indiei

În ultimii 15 ani volumul producției industriale al Indiei a crescut de 2,5 ori. În dezvoltarea multor ramuri un rol de bază a avut sectorul de stat, mai ales în crearea industriei metalurgice și constructoare de mașini. În anul financiar 1963—1964, sectorul de stat a livrat peste 30% din producția industrială. Majoritatea întreprinderilor de stat lucrează cu beneficiu. Astfel, în exercițiul financiar 1964—1965, ele au adus statului 43 milioane de rupii. Rolul sectorului de stat a sporit în ultimii ani și în comerțul exterior al Indiei, mai ales în domeniul importului. În anul financiar 1964—1965, acest sector a efectuat 58,9% din totalul importului (59% la mașini și echipamente și 48,4% la metale feroase).

După cum rezultă din datele publicate de revista indiană EASTERN ECONOMIST (31 decembrie 1965), între anii 1950—1963 acumulările în sectorul de stat au crescut de patru ori, în timp ce pe ansamblul economiei (care include și sectorul particular) au crescut de 2,6 ori.

Marile familii

Potrivit unei liste publicate de revista ESQUIRE, printre cei mai mari deținători de acțiuni cotate la bursa din New York se află: Biserica catolică, cîntărețul american Bing Crosby, Ioseph P. Kennedy (șeful familiiei Kennedy — 77 de ani). Între acționarii neamericani, se află: Șeicul Kuweitului, armatorul grec Stavros Niarchos, faimosul acționar al băilor și casinoului din Monte Carlo Aristote Onassis, Juan Peron, familia regală engleză, familiile Thyssen și Rotschild.

O sete care neliniștește

Producția unei tone de oțel necesită 65 000 de galoane*) apă, o tonă de hîrtie de tipar — 90 000 de galoane, o tonă de aramă — 50 000 de galoane, un bariliu de petrol — 800 galoane.

Se consideră că necesitățile de apă ale S.U.A., care sînt acum de 325 000 milioane galoane pe zi vor spori la 560 000 milioane galoane în 1980. Deși Statele Unite sînt bogate în ape, ele nu dispun de suficientă apă ieftină, drept urmare a abuzurilor industriei și a murdăririi apelor. Din acest motiv cercurile de afaceri din Statele Unite, care controlează mari porțiuni din economia Canadei, își îndreaptă acum atenția spre sursele abundente de apă ale acestei țări.

Canada deține 1/3 din întregul volum de apă dulce al lumii. Este vorba în primul rînd de Marile Lacuri, din care 4 se află la granița dintre S.U.A. și Canada și se întind pe mii de kilometri. Statele Unite propun acum ca rîurile Canadei să fie integrate într-un sistem unic de conexare a apelor de pe continentul nord-american. Acest plan prevede construirea unui număr de baraje, tunele, canale și stații de pompare care ar aduna apele din rîurile Yukon, Peace, Fraser, Athabaska, Columbia și Cootenay, îndreptîndu-le în sud spre California, iar în est pînă la Marile Lacuri.

Importante cercuri din Canada sînt îngrijorate de acest plan, deoarece ele consideră că el ar dezorganiza economia Canadei și ar pune-o și mai mult la cheremul capitalului american.

*) 1 galon = 3,78 l.

Concurența și concentrarea industrială în Anglia

Uriașele monopoluri americane reprezintă și pentru firmele engleze un coșmar. Concurenței de peste ocean industria britanică îi răspunde, de asemenea, prin concentrări. Firma constructoare de motoare de avioane **Rolls-Royce**, *a anunțat că se află în tratative de fuziune cu principalul său concurent britanic,* **Bristol Siddeley Engines**. *Se arată că în caz de reușită,* **ROLLS-ROYCE** *va deveni una din cele mai mari firme constructoare de motoare din lume, comparabilă uriașilor americani* **Pratt and Whitney** *și* **General Electric**. *Fuziunea va îngloba 90 000 de persoane, cu o cifră anuală a exporturilor de ordinul aproximativ 60 milioane de lire sterline.*

Ca urmare a acestei fuziuni, sînt prevăzute și altele în domeniul construcției aviatice, nu de mai mică importanță ca semnificație pentru procesul de concentrare care începe a se intensifica și în Marea Britanie.

Un nou sistem de congelare

Firma suedeză *Findus* congelează mazărea măruntă pe o pernă de aer la mai puțin de 40 grade Celsius, ceea ce permite o înghețare separată care evită sudarea boabelor între ele. Aceeași metodă poate fi folosită pentru varză de Bruxelles, boabele de porumb și alte provizii alimentare de volum relativ mic.

Turismul și procentele exportului

Potrivit unei aprecieri din ultimul raport O.C.D.E. guvernele au tot interesul să favorizeze dezvoltarea turismului internațional. Importanța economică deosebită a turismului se poate deduce și din următoarele cifre: el reprezintă în prezent 42% din exportul total al Spaniei, 24% din cel al Austriei, 12% din cel al Italiei, 12% din cel al Elveției.

Calcul electronic la... telefon

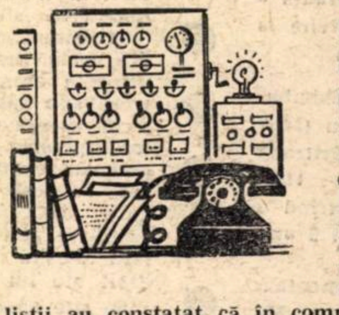

Cînd Blaise Pascal a inventat mașina aritmetică, firește el nu și-a putut imagina ce descendent extraordinar va avea aceasta peste trei secole în calculatorul electronic. Progenitură a secolului vitezei, mașina electronică de calcul rezolvă în zilele noastre cu o iuțeală uimitoare cele mai complicate și voluminoase socoteli. Continuînd asaltul pentru „cucerirea timpului", specialiștii au constatat că în comparație cu viteza de lucru a calculatorului electronic, transportul datelor la centrul de calcul și de acolo la destinație (uneori în altă localitate) se desfășoară în pas de melc. Remediul pe care l-au aflat este conectarea calculatorului la sistemele de telecomunicații.

Această nouă cale de transmitere a datelor a impus perfecționarea calculatoarelor electronice în sensul ca ele să fie capabile nu numai să transmită, dar să și recepționeze date; să identifice totodată și originea lor; să rezolve concomitent mai multe programe, astfel încît să deservească simultan mai multe comenzi; să prelucreze datele și să dea răspuns în același moment la întrebările solicitatorului extern.

A folosi astăzi avantajele unui mare calculator electronic presupune investiții de ordinul milioanelor. Mîine însă, va fi probabil suficient un apel telefonic (în schimbul unei taxe convenabile) pentru ca probleme de optimizare în producție, transporturi etc., care pînă acum n-au putut fi rezolvate cu mijloace „clasice", să devină realizabile.

Recorduri publicitare

Pînă acum două luni new-yorkezii se puteau lăuda că au cea mai mare pancartă de reclamă din lume — o sticlă de whisky, înaltă de 26 de metri și lată de 10 metri, care fusese montată în **Times Square** *la nivelul unui imobil cu 8 etaje. Iată însă că parizienii le-au doborît recordul, instalînd în piața Clichy o reclamă luminoasă, pe un panou de 27 de metri înălțime și 11 metri lățime. Ansamblul instalației este compus din 1500 de metri de tuburi luminoase, alimentate de 90 de transformatoare. S-a calculat că această reclamă, care se referă la produsele de lînă pură — în concurență cu materialele sintetice — va fi văzută de 14 000 000 de trecători pe an.*

C. GRIGORE

SPIRALA

SEMNALE de alarmă răsună în mai toate țările capitaliste dezvoltate în legătură cu inflația. O dezbatere organizată de Chase Manhattan Bank a evidențiat că în preocupările economiștilor și oamenilor de afaceri americani, problema inflației se situează pe primul loc. 130 de bancheri și oficialități financiare ale statelor capitaliste de pe cele două coaste ale Atlanticului de Nord, reuniți recent la Madrid, și-au manifestat îngrijorarea față de pericolul inflației. În ultimul său raport trimestrial dat publicității spre sfîrșitul lunii iulie, Comisia Pieței Comune evoca „riscul unui fenomen în spirală, a unei inflații generalizate, și, în consecință, a unor serioase tendințe spre recesiune". De altfel, Agenția FRANCE PRESSE opina că, generalizarea inflației în lumea occidentală este principala caracteristică a conjuncturii actuale.

În rîndurile specialiștilor occidentali se consideră că situația cea mai dificilă sub aspectul fenomenelor inflaționiste o au Marea Britanie, Statele Unite și Republica Federală Germană. Intrînd în vacanță, Camera Comunelor lasă în actualitate un subiect care va continua să agite viața politică pînă în toamnă, cînd sezonul oficial va fi reluat, o dată cu congresele partidelor politice și sindicatelor: programul de austeritate al guvernului Wilson. Primele efecte politice ale măsurilor de deflație au și apărut la suprafață. Pentru prima dată, un grup relativ mare de deputați laburiști n-au sprijinit politica guvernului, abținîndu-se de la vot și indicînd prin aceasta că se coace o revoltă în rîndurile partidului de guvernămînt, care și-a găsit expresia în legătură cu legea asupra controlului prețurilor și veniturilor. Pe de altă parte, liberalii, deși au o pondere mică în Camera Comunelor, intenționează să susțină în mod oficial, ideea devalorizării lirei. Este pentru întîia oară că un partid politic face acest lucru. Un al treilea element care a intervenit în ultima săptămînă în legătură cu situația economică a Marii Britanii îl constituie aprecierea formulată într-un raport al O.E.C.D. din care se desprinde că această țară, nu-și va putea echilibra balanța de plăți pînă la sfîrșitul anului.

„Tabloul economiei americane — scrie ziarul SCOTSMAN — prezintă astăzi imaginea complexă a unor profituri record, a unor prețuri în creștere, a unor dobînzi tot mai mari. Inflația prețurilor din 1966 s-ar putea transforma în 1967 într-o inflație a salariilor". În prima jumătate a acestui an, profiturile celor 500 de companii principale au sporit cu 10% față de nivelul record realizat anul trecut. Economiștii americani evaluează că, deoarece pînă la mijlocul anului viitor, ca urmare mai ales a agresiunii în Vietnam, cheltuielile militare vor crește cu 2 miliarde de dolari în fiecare trimestru, aceasta va stimula economia. Dar, tot ei atrag atenția că, acest combustibil va duce la supraîncălzire și la creșterea presiunii inflaționiste. În primul semestru al anului, prețurile au urcat în Statele Unite cu 3,5%, iar în iulie cu încă 0,7% față de luna precedentă. Ridicarea prețului de către numeroase companii ar putea declanșa o reacție în lanț. Tocmai de aceea autoritățile recurg la presiuni, avertizînd că, în cazul în care mișcarea în direcția măririi prețurilor se va extinde și în alte ramuri industriale, atunci programul spațial — sector în care sînt interesate cele mai mari monopoluri — ar putea fi redus. O dată cu ridicarea prețului oțelului, barometrul economic a fost împins și mai mult spre zona furtunilor inflației.

Raportul Comisiei Pieței Comune avertiza că Republica Federală Germană, Belgia, Olanda și Luxemburg se găsesc „într-o fază caracterizată de cerere excedentară, de natură inflaționistă", iar Franța și Italia s-ar putea să ajungă și ele în această fază. În Germania Occidentală „legea de stabilizare" pregătită de către guvern este prezentată drept un antidot pentru tendințele inflaționiste, iar cancelarul Erhard a lăsat să se înțeleagă că guvernul său ar putea să ia măsuri de înghețare a prețurilor și salariilor, asemănătoare celor din Anglia, în vederea „salvării stabilității economice și a valorii mărcii".

Deși cauzele proceselor inflaționiste sînt diferite, remediile preconizate în aceste țări, sînt asemănătoare: limitarea cheltuielilor publice în folosul populației, frînarea cererii prin măsuri menite să ducă la „strîngerea curelei" de către cei cu venituri mici, obținerea de împuterniciri speciale de către guverne, care să poată fi folosite și în afara domeniului economic. Așa se face că, în plină vară, în multe țări occidentale, în rîndul oficialităților economice, cuvîntul cel mai des folosit este „înghețare". Evident, este vorba de înghețarea salariilor și prețurilor. Nu de mult, un asemenea specialist cum este dr. Ludwig Erhard declara însă tot el că măsurile de înghețare nu sînt un remediu pentru o maladie economică.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 33 (157)
VINERI
19 august 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

MĂREAȚA SĂRBĂTOARE A POPORULUI ROMÂN

ÎNTREGUL popor se pregătește să sărbătorească ziua eliberării de sub jugul fascist și a începutului revoluției noastre populare. Partidului Comunist Român, care s-a situat în fruntea mișcării patriotice și antihitleriste, îi revine meritul istoric de a fi inițiat, organizat și condus insurecția armată din August 1944, salvînd poporul român de catastrofa națională spre care îl împingea dictatura militaro-fascistă, și de a fi deschis o eră nouă în istoria țării noastre.

Împrejurări naționale și sociale au determinat sute de ani, în ciuda creșterii forțelor productive, înstrăinarea fructului creat cu sudoarea omului muncitor. Cum spunea cronicarul, referindu-se la stările moștenite, nu era omul deasupra vremurilor, ci bietul om sub vremuri. Torentul tumultuos al revoluției a descătușat forța potențială de creație a poporului nostru și a orientat-o, sub conducerea partidului, pe calea făuririi vieții sale în conformitate cu cerințele vremurilor noi și ale voinței sale suverane, pe calea progresului. Istoria a început să se supună omului. A urmat o uimitoare recuperare a timpului, o condensare a lui în evenimente cruciale care au dat României o înfățișare nouă, modernă.

Poporul român și-a dobîndit conștiința deplină a capacităților sale, convingerea că în domeniile principale ale științei și tehnicii moderne el poate crea opere care să stea alături și să se întreacă cu cele ale națiunilor cele mai dezvoltate. Toate acestea sînt o măreață confirmare a justeței politicii partidului nostru, a căii pe care a urmărit-o neabătut și care a trecut prin cucerirea puterii politice, lichidarea exploatării omului de către om și construcția socialismului la orase și la sate pe baza industrializării țării, înfăptuirii revoluției culturale, asigurării și întăririi independenței și suveranității naționale a patriei noastre. *„Triumful deplin al socialismului la orașe și sate, lichidarea pentru totdeauna a exploatării omului de către om* — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R. — *reprezintă cea mai mare victorie politică a partidului nostru după cucerirea puterii, ea întruchipează înfăptuirea visurilor pentru care au luptat și s-au jertfit cei mai buni fii ai clasei muncitoare, ai poporului român“.* Nimic nu mobilizează mai mult un popor decît conștiința justeței cauzei sale, convingerea că soarta sa se găsește în propriile-i miini.

Călăuzindu-se după învățătura marxist-leninistă, ținînd seama de realitățile țării noastre, de propria experiență, precum și a altor partide comuniste și țări socialiste, și sprijinindu-se pe forțele poporului român, partidul comunist a pus în centrul politicii sale industrializarea țării ca bază a progresului economiei și

(Continuare în pag. 3)

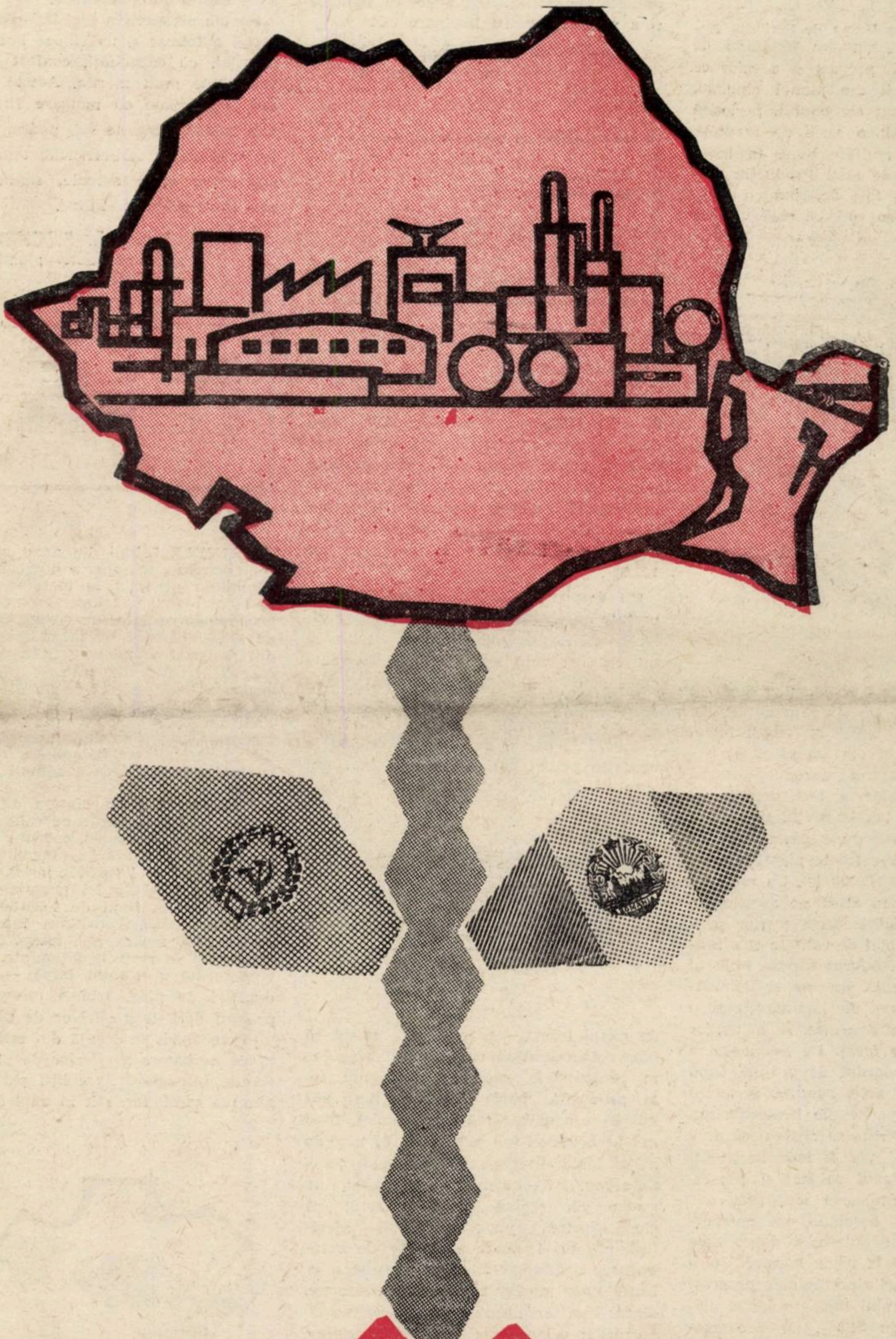

Desen de C. POMESCU

TRĂIASCĂ 23 AUGUST

ZIUA ELIBERĂRII PATRIEI NOASTRE DE SUB JUGUL FASCIST!

Scrisori din întreprinderi

CINCINALUL ÎN ACȚIUNE

Uzina de țevi — Roman

ÎN aceste zile, la Uzina de țevi din Roman are loc discutarea sarcinilor de plan pe anul 1967, precum și a celor ce revin întreprinderii din planul cincinal.

În primele 7 luni ale anului, perioadă în care n-au lipsit o serie de greutăți, s-au înregistrat rezultate bune în îndeplinirea planului de stat. Producția globală planificată a fost depășită cu 0,9%, producția-marfă cu 0,7%, realizîndu-se

totodată peste plan 5 069 de țevi din oțel fără sudură și 885 bucăți de prăjini grele pentru foraj. „Calitatea" activității întreprinderii rezultă și din faptul că în semestrul I indicatorul „producția-marfă vîndută și încasată" a fost depășit cu peste 9 milioane lei, la prețul de cost a fost obținută o economie peste plan de 1 539 000 lei, iar beneficiile planificate au fost depășite cu 6 045 000 lei. Ca realizări tehnice deosebite în acest an menționăm introducerea în fabricație a țevilor pentru conducte din oțel de calitate și a prăjinilor grele pentru foraj supuse integral tratamentului termic, precum și îmbunătățirea tehnologiilor de laminare pentru țevi cu toleranțe restrînse și a țevilor pentru prăjini de foraj. De asemenea, a fost revizuit standardul de prăjini, fiind pus de acord cu noile condiții de lucru și cu cerințele sporite ale beneficiarilor. Avem toate temeiurile să credem că pînă la sfîrșitul anului vor fi îndepliniți toți indicatorii din planul de stat și angajamentul luat în întrecerea socialistă.

Planul cincinal deschide noi perspective pentru îmbunătățirea și dezvoltarea producției de țevi la uzina noastră. Comparativ cu realizările preliminate pe acest an, la sfîrșitul anului 1970, producția globală va crește cu 31,5%, iar producția de țevi din oțel fără sudură cu aproximativ 76 500 de tone.

În anii următori se vor repartiza, de asemenea, importante fonduri pentru utilajul tehnologic, ce se va monta în secțiile existente, aparataje de măsură și control, mijloace de transport, instalații pentru epurarea apelor, lucrări pentru protecția muncii etc. Se va introduce în fabricație material tubular pentru foraj de mare adîncime din oțeluri superioare și cu standarde îmbunătățite, iar producția de calitatea I-a va reprezenta 98% din total.

Un aspect nou în munca celor aproximativ 100 de cadre tehnice cu studii medii și 75 specialiști cu studii superioare îl va constitui activitatea de cercetare științifică și de organizare a producției. Un prim pas îl reprezintă constituirea comisiei pentru organizarea științifică a producției și a grupei de cercetare științifică. Planul cincinal prevede un important număr de teme de cercetări științifice, la a căror realizare Uzina de țevi participă în calitate de colaborator. Aceste teme se referă în special la elaborarea și studierea comportării materialului tubular pentru foraj adînc, determinarea rezistenței la oboseală a oțelurilor carbon și slab aliate de fabricație indigenă, îmbunătățirea calității cilindrilor de laminor și a sculelor pentru laminare etc.

Mihai ROMAN
inginer șef

Uzina „Autobuzul"-București

AM început bine cincinalul. Producția, ritmic desfășurată, a înregistrat bune rezultate: astfel, de la 1 ianuarie pînă la 31 iulie 1966, sporul este de 16,9%, față de perioada corespunzătoare din anul precedent, cu o creștere a productivității muncii de 14,7% (sporul producției pe seama acestui indicator reprezintă 89%), iar planul de producție și productivitatea muncii s-a îndeplinit în proporție de 101,5%.

Cît despre modul în care au fost respectate angajamentele luate în cinstea zilei de 23 August, să lăsăm să vorbească tot cifrele: față de obligațiile asumate peste plan pînă la 23 August (respectiv: 4 700 mii lei la producția globală, 2 000 mii lei la producția marfă, 600 mii lei la economii la prețul de cost, 660 mii lei la beneficii peste plan, 80 tone de economii

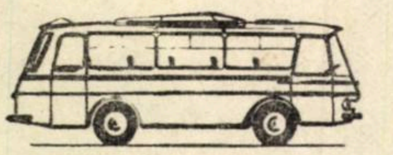

de metal feros), date elocvente atestă că eforturile rodnice ale colectivului se traduc în remarcabile succese: 4 184 mii lei la producția marfă (tot pe 7 luni), 662 mii lei economii (pînă la 30 iunie), 1 766 mii lei beneficii (tot pe 6 luni), 81 tone de metal feros — economii pînă la 31 iulie. Ce-nseamnă economiile de metal ne putem da seama și din faptul că ele exprimă materia primă metalică pentru 4 autobuze și 29 de autoutilitare sanitare. Sînt toate acestea și efectul unor măsuri tehnico-organizatorice, dintre care amintim: mecanizarea transporturilor uzinale; mecanizarea operațiilor de ridicare scule; mecanizarea și centralizarea spălării bidcanelor de vopsea și uleiuri etc.

Cum s-a relevat și la dezbaterea cifrelor de plan, în perioada cincinalului uzina își va spori producția globală cu peste 67%, mai ales pe seama autobuzelor rutiere, a căror producție crește la mai mult decît dublu. Paralel, se va înregistra și o însemnată modificare sortimentală prin introducerea unor noi tipuri de produse cum vor fi troleibuzele articulate ș.a. Aceste produse, la costuri puțin modificate, se vor fabrica în calități mult îmbunătățite față de produsele actuale.

Vom produce vehicule cu un preț de cost mai mic cu aproximativ 14% în 1970, față de anul 1965. Reducerea de costuri apare și mai remarcabilă, dacă ținem seama că în produsele noastre se includ 74% din totalul materialelor și subansamblelor, produse semifabricate și ansamble luate prin cooperare de la uzine colaboratoare, părți ale căror costuri pot fi numai foarte puțin influențate de Uzina „Autobuzul".

Uzina se pregătește să dea în anii cincinalului produse la export din toate tipurile actuale, ceea ce reclamă o pregătire climatică corespunzătoare, atît pentru părțile produse de noi, cît și pentru ansamblele venite din colaborare.

Pentru perspectiva mai îndepărtată pregătim autobuze și troleibuze îmbunătățite esențial, cu capacități, confort și manevrabilitate mult mărite. Aceste autobuze vor fi echipate cu motoare Diesel mult mai robuste, așezate sub podea, dînd astfel vehiculelor caracteristici tehnice mult superioare celor actuale, similare celor mai bune vehicule străine.

ing. Gh. FISCHER
șeful serviciului planificare

Fabrica de piele și încălțăminte-Cluj

PRIMELE 7 luni din acest an au fost marcate, în fabrica noastră, prin îndeplinirea planului la toate sortimentele și la toți indicii tehnico-economici, prin produse de calitate superioară, cu un plus de 15 000 perechi de încălțăminte numai din material economisit. Statistic situația realizărilor față de plan se prezintă, în perioada dată, astfel: 100,78% la producția globală și 100,92% la producția marfă. Indicatorul „producția marfă vîndută și încasată" este urmărit îndeaproape, decadal, și sarcinile se îndeplinesc cu regularitate (pe prima decadă a lunii august — 102,1%).

Angajamentele în cinstea zilei de 23 August sînt îndeplinite de colectivul nostru: pînă la 10 august, sporul de producție este de 1 533 000 lei (angajament pînă la 23 August — 1 600 000), iar la producția marfă de 1 720 000 lei (angajamentul pe toată perioada fiind de 1 600 000 lei). În condițiile ridicării calității întregii producții, 2 660 mp de piei fețe, 3 071 mp economisiți la croit încălțăminte, 5 022 kg economisite la ștanțat talpă — iată alte depășiri de plan, izbînzi relevate și cu prilejul dezbaterii cifrelor de plan.

Ce concluzii se degajă din prima ședință de dezbatere a cifrelor de plan? Sînt create, într-adevăr, condiții pentru îndeplinirea sarcinilor, atît în anul curent, cît

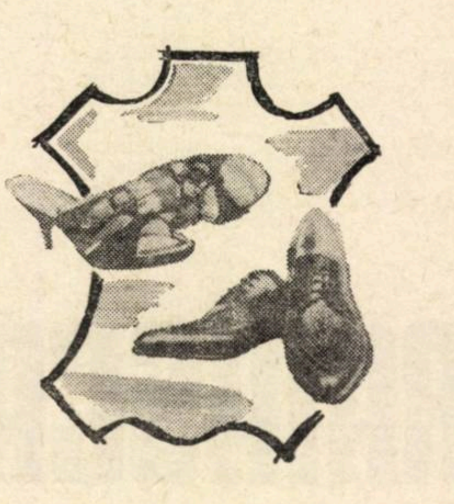

și în perspectivă. Cea mai mare problemă pentru fabrică este realizarea planului de investiții, adică de dezvoltare și sistematizare. Vom ajunge ca în 1970 să dăm zilnic 24 000 de perechi de încălțăminte, față de 8 000 acum.

Problema centrală a producției, în jurul căreia s-au purtat discuțiile, a fost cea privind ridicarea continuă a calității încălțămintei. Aceasta, și-n legătură cu faptul că o bună parte din producția noastră (35% în 1967) se vinde peste hotare, iar planul de export crește mereu (cu 13,6% în 1967, față de 1966). Dacă voi aminti, aici, că noi exportăm în 16 țări (Anglia, Belgia, S.U.A., Italia, Olanda, Austria, Franța, R. F. Germană ș.a.), va fi mai clar din ce motive și cele 85 de prevederi ale planului M.T.O. (ce va fi îmbogățit cu propunerile din dezbaterile la nivelul secțiilor) vizează tocmai menținerea și ridicarea prestigiului cucerit de fabrica noastră.

Ștefan NILGESZ
director general

Uzina „Laminorul"-Brăila

COLECTIVUL Uzinei „Laminorul" din Brăila a trecut, în aceste zile, la dezbaterea prevederilor cincinalului. Prilej de analiză a drumului parcurs. Bilanțul realizărilor obținute pînă în prezent oferă garanția îndeplinirii integrale a sarcinilor de plan și a angajamentelor pe anul 1966. Astfel, în perioada ultimelor 7 luni, valoarea producției globale a depășit prevederile planului cu 5 073 000 lei, iar producția marfă — cu 5 166 000 lei. Productivitatea muncii a crescut cu 2,15% față de plan. Planul fizic a fost depășit la sortimentele de bază, obținîndu-se importante cantități de produse peste plan, și anume: 2 060 tone laminate, 1 143 tone sîrmă trefilată, 87 de tone de cuie de construcții, 94 de tone lanțuri comerciale etc.

Creșterea productivității muncii, ridicarea nivelului calitativ al produselor, reducerea consumurilor specifice au contribuit substanțial la reducerea prețului de cost, încît economiile peste plan s-au ridicat la 432 000 lei, iar beneficiile planificate au crescut cu circa 3 000 000 lei.

Calitatea, obiectivul central al activității economice, a stat în centrul preocupărilor noastre. Numai prin reducerea declasatelor sub cifra admisă s-au e-

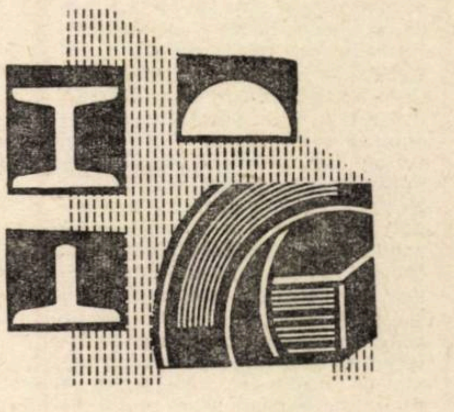

conomisit 78 de tone de metal în valoare de peste 190 000 lei. „Marca fabricii" noastre este cunoscută de mult peste hotare. În acest an am exportat 3 832 tone laminate în R.S.F. Iugoslavia, Siria, Iran. Importante economii s-au obținut prin reducerea consumurilor specifice de materie primă și materiale auxiliare.

Din dezbateri a reieșit că cifrele de plan sînt mobilizatoare și pe deplin realizabile. În următorii ani se prevăd importante lucrări de investiții în vederea executării amenajărilor pentru extinderea producției de oțeluri aliate. În acest an producem 5 000 tone oțeluri aliate, în 1970 — 45 000 tone oțeluri de calitate (aliate).

Pentru mecanizarea lucrărilor grele și cu volum mare de muncă, modernizarea utilajelor și reutilarea unor secții, există o continuă preocupare. Dar darea în exploatare a unor asemenea lucrări, de mică mecanizare și de investiții, pe care ni le-am propus, deci grăbirea efectului economic scontat, depinde în măsură hotărîtoare de concursul colaboratorilor noștri, furnizori ai utilajelor cheie, ca Uzina „Independența"-Sibiu, Uzina de utilaj greu „Progresul"-Brăila, din partea cărora întîmpinăm greutăți în ce privește respectarea termenelor de livrare a utilajelor.

În încheiere, să amintim cîteva din lucrările de mică mecanizare și de investiții preconizate la „Laminorul" din Brăila: mecanizarea — în curs de executare — a transportării colacilor de sîrmă de la laminorul 1; mecanizarea depozitului intermediar de materie primă la laminorul 1 (cu o creștere a productivității muncii de 300%); modernizarea secției de trefilare prin înlocuirea actualelor instalații cu mașini de înaltă productivitate și altele.

Ion STOLNICEANU
șeful serviciului organizarea producției

MĂREAȚA SĂRBĂTOARE A POPORULUI ROMÂN

(Urmare din pag. 1)

culturii, ridicării nivelului de viață al poporului, dezvoltării multilaterale a societății, asigurării independenței și suveranității naționale.

Ca rezultat al eforturilor depuse, industria a fost înzestrată la un înalt nivel tehnic, fiind astăzi capabilă să valorifice bogatele resurse naturale ale țării. Industria grea asigură în mare măsură echiparea cu utilaje și instalații a întreprinderilor, mecanizarea și chimizarea agriculturii, dotarea transporturilor, creșterea producției și modernizarea industriei bunurilor de consum. Volumul total al producției industriale este de aproximativ 10 ori mai mare decît în 1938. Sporul mediu al producției industriale în anii 1951—1965 de 13,3% anual a situat România printre țările economicește cele mai dinamice. Industria a devenit ramura conducătoare a economiei, contribuind în 1965 în proporție de 48,5% la crearea venitului național.

Cooperativizarea agriculturii a realizat o profundă revoluție în viața satului. Datorită politicii juste a partidului, priceperii și hărniciei țărănimii, reorganizarea producției și a relațiilor sociale la sate a fost însoțită de creșterea continuă a producției agricole, ceea ce a contribuit esențial la echilibrarea economiei noastre, la satisfacerea nevoilor de consum ale populației.

În 1965 salariul real a fost de 2,2 ori mai mare față de 1950, iar veniturile reale ale țărănimii s-au mărit de 2,4 ori. În ultimii 6 ani au fost date în folosință aproape 270 000 apartamente construite din fondurile statului și aproape 530 000 de familii și-au clădit case din fonduri proprii. Un mare succes al socialismului în țara noastră este ampla dezvoltare a învățămîntului de toate gradele — generalizarea învățămîntului de 8 ani, dezvoltarea învățămîntului superior, asigurarea învățămîntului gratuit pe toate treptele sale. Înflorește cultura națională, la făurirea căreia participă intelectualitatea aparținînd tuturor generațiilor. Unitatea de nezdruncinat a tuturor oamenilor muncii — a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor — fără deosebire de naționalitate asigură trăinicia orînduirii noastre, progresul și prosperitatea patriei.

CONGRESUL al IX-lea al partidului a stabilit programul dezvoltării multilaterale a țării în noua etapă, superioară, a desăvîrșirii construcției socialiste. Pe baza continuării neabătute a industrializării țării, a creșterii puternice a industriei grele, și în special a industriei constructoare de mașini, hotărîtoare pentru întreaga economie națională, se va dezvolta intensiv și multilateral agricultura, asigurînd și mai bine încadrarea ei armonioasă în procesul dezvoltării economice generale, sporirea contribuției ei la bunăstarea poporului, la dezvoltarea economică generală. În conformitate cu cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane, Congresul a trasat ca un obiectiv important introducerea largă în toate ramurile producției materiale a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

În timpul care a trecut de la Congres, partidul și statul au luat un ansamblu de măsuri pentru a da viață hotărîrilor adoptate.

Eforturile principale au fost și sînt îndreptate spre perfecționarea conducerii și planificării economiei și a repartiției forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, spre creșterea productivității muncii, a rentabilității și eficacității economice a investițiilor în toate sectoarele producției materiale.

Partidul și statul au inițiat și realizat o serie de măsuri pentru ridicarea nivelului agriculturii socialiste, pentru dezvoltarea bazei sale tehnico-materiale. Acestea vor avea consecințe binefăcătoare pe linia afirmării tot mai depline a superiorității relațiilor de producție socialiste și, în consecință, a utilizării rezervelor mari de creștere a producției agricole. A fost îmbunătățită organizarea conducerii și planificării agriculturii, perfecționîndu-se rețeaua organelor de stat de specialitate și precizîndu-se mai bine atribuțiile lor. Înființarea Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție a dat cadrul organizatoric pentru participarea mai activă a maselor țărănimii la conducerea agriculturii și a treburilor generale ale țării.

STABILIREA, în lumina Directivelor Congresului al IX-lea, a sarcinilor planului pe 1966—1970 pe fiecare an și pe fiecare întreprindere în parte s-a realizat pe baza unor consultări largi inițiate de partid a specialiștilor, a activului de partid, a colectivelor de muncitori și ingineri din uzine, ceea ce a făcut posibilă evidențierea unor noi rezerve. Defalcarea sarcinilor de plan pe ani și pe întreprinderi reprezintă un salt calitativ important în perfecționarea planificării noastre socialiste, o concretizare a formelor și metodelor planificării — tendință ce caracterizează progresul întregii noastre activități economice.

Îmbunătățirea sistemului de organizare a activității științifice prin înființarea Consiliului Național al Cercetării Științifice, asigură o mai bună utilizare a potențialului științific. După cum se știe, Plenara lărgită a C.N.C.S. a adoptat Programul de cercetare științifică pe anii 1966—1970. Este pentru prima oară cînd se întreprinde la noi în țară o asemenea muncă complexă pentru orientarea în perspectivă a cercetării științifice. Elaborarea unui plan cincinal de cercetare științifică, în strînsă legătură cu planul economic de dezvoltare generală a țării, are o deosebită importanță pentru progresul științei românești, pentru progresul economic și social al patriei noastre. Planul cuprinde sarcini legate nemijlocit de aplicarea în producție, încă în cursul acestui cincinal, a rezultatelor cercetării științifice. Partidul nostru pornește de la ideea că organizarea industriei, agriculturii, a întregii vieți economice și culturale trebuie să se sprijine pe știința cea mai înaintată.

Caracteristica principală a planului cincinal pe 1966—1970 o constituie faptul că el asigură dezvoltarea armonioasă, ascendentă a întregii economii naționale. Factor principal de sporire a avuției naționale, de accelerare a progresului în toate domeniile vieții sociale, industria va cunoaște o dezvoltare nu numai cantitativă, dar și calitativă. Ritmul intens de dezvoltare industrială a țării în perioada 1966—1970 este pus în evidență de creșterea producției industriale cu 73 la sută, ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de 11,6%. Produsul social va inregistra o creștere de circa 50%, venitul național sporind în cursul cincinalului într-un ritm anual de 8%. Creșterea producției agricole cu 26—32% față de media realizată în anii 1961—1965 va asigura dezvoltarea echilibrată a economiei și creșterea sensibilă a bunăstării oamenilor muncii.

Partidul pune cu toată tăria sarcina gospodăririi cu grijă a marilor fonduri investite pentru dezvoltarea multilaterală a țării, a dezvăluirii mijloacelor celor mai potrivite pentru a spori eficiența economică a fiecărui leu cheltuit.

Ridicarea rentabilității întreprinderilor constituie un obiectiv de bază al cincinalului. În perioada 1966—1970 două treimi din sporul producției industriale urmează să se obțină pe seama creșterii productivității muncii.

Dat fiind caracterul tot mai complex al economiei noastre, partidul se preocupă intens de îmbunătățirea sistemului informațional economic și folosirea pe scară largă a tehnicii electronice de calcul în proiectare, la programarea producției, în transporturi și în alte activități economice. Un factor de seamă în dobîndirea unei eficiențe economice ridicate este organizarea științifică a producției și a muncii.

Partidul examinează măsuri de îmbunătățire a cointeresării materiale în creșterea cantitativă și calitativă a producției, precum și de ridicare a răspunderii materiale în gospodărirea întreprinderilor și realizarea obiectivelor de plan. Se pune sarcina revizuirii, o dată cu introducerea mașinilor și instalațiilor noi, a întregului ansamblu de condiții de producție, stabilindu-se norme de consum și de muncă corespunzătoare schimbărilor tehnice survenite.

Se află în curs de pregătire măsuri pentru îmbunătățirea organizării și planificării aprovizionării tehnice-materiale, pentru extinderea relațiilor directe între întreprinderi, pentru apropierea bazelor de aprovizionare de întreprinderile consumatoare. Totodată se pune problema perfecționării cooperării și colaborării între uzine.

Rezultatele obținute pînă acum în înfăptuirea planului producției industriale — îndeplinit în proporție de 102,3% pe primele 6 luni — confirmă nu numai caracterul mobilizator, dar și pe deplin realist al planului, sînt chezășia faptului că poporul nostru muncitor va îndeplini în întregime prevederile cincinalului. Sînt toate indiciile că și producția agricolă din anul acesta va fi bună și că ea va depăși în ansamblu prevederile planului. Partidul se orientează ferm pe linia intensificării tuturor factorilor care accentuează caracterul dinamic și modern al economiei noastre.

SUCCESELE obținute de țara noastră în domeniul construcției socialiste pe plan național sînt totodată o contribuție la întărirea întregului sistem mondial socialist, la creșterea influenței și autorității socialismului în lume. *„Cu cît mai puternică este fiecare țară socialistă, cu cît rezultatele pe care ea le obține în dezvoltarea producției materiale și a culturii sînt mai însemnate* — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu ocazia recentei sale vizite în regiunea Mureș-Autonomă Maghiară — *cu atît mai mare este contribuția ei la cauza socialismului, la creșterea influenței și autorității socialismului în lume"*.

Țara noastră promovează neabătut prietenia și alianța frățească cu toate statele socialiste și militează consecvent pentru unitatea sistemului mondial socialist. Pornind de la aprecierea că schimburile multilaterale, fără condiții politice, restricții și discriminări contribuie la micșorarea încordării internaționale, România dezvoltă legături economice, culturale și politice cu toate statele, indiferent de orînduirea lor socială. Ea desfășoară o activitate susținută în cadrul diferitelor organizații internaționale, inițiativele ei constructive pentru promovarea păcii și a înțelegerii între popoare, trezind un ecou favorabil în toată lumea. În întreaga sa politică externă, statul nostru este călăuzit de principiul că fiecare popor are dreptul inalienabil de a-și alege singur calea dezvoltării sale.

Declarațiile de la București adoptate de țările socialiste care au luat parte la consfătuirea Comitetului Politic Consultativ al statelor participante la Tratatul de la Varșovia exprimă hotărîrea nestrămutată a țărilor semnatare de a acorda sprijin poporului vietnamez pînă la victoria finală asupra agresorilor americani, de a milita neobosit pentru asigurarea securității în Europa — contribuție de seamă la cauza păcii în lumea întreagă.

Privim viitorul cu convingerea că prin lupta unită a popoarelor, prin acțiunea comună a tuturor forțelor păcii va fi asigurat triumful cauzei păcii, corespunzător intereselor fundamentale ale întregii omeniri. Confundîndu-se cu năzuințele vitale ale maselor muncitoare, exprimînd voința lor, partidul și-a cîștigat recunoștința, stima, atașamentul întregului popor. Pe măsură ce opera de desăvîrșire a construcției socialiste devine mai complexă, crește și rolul conducător al partidului. Bilanțul realizărilor în slujba idealului socialist demonstrează că partidul își va îndeplini misiunea lui istorică de a duce poporul român pe culmile însorite ale comunismului.

Însuflețit de conștiința că edificiul pe care îl construiește, este propriul său cămin, propria sa fericire, poporul nostru va abate rîuri și fluvii, va ridica uzine, case de locuit și de cultură, va spori rodul pămîntului, va transforma și mai departe în forță activă imensa energie potențială de care dispune.

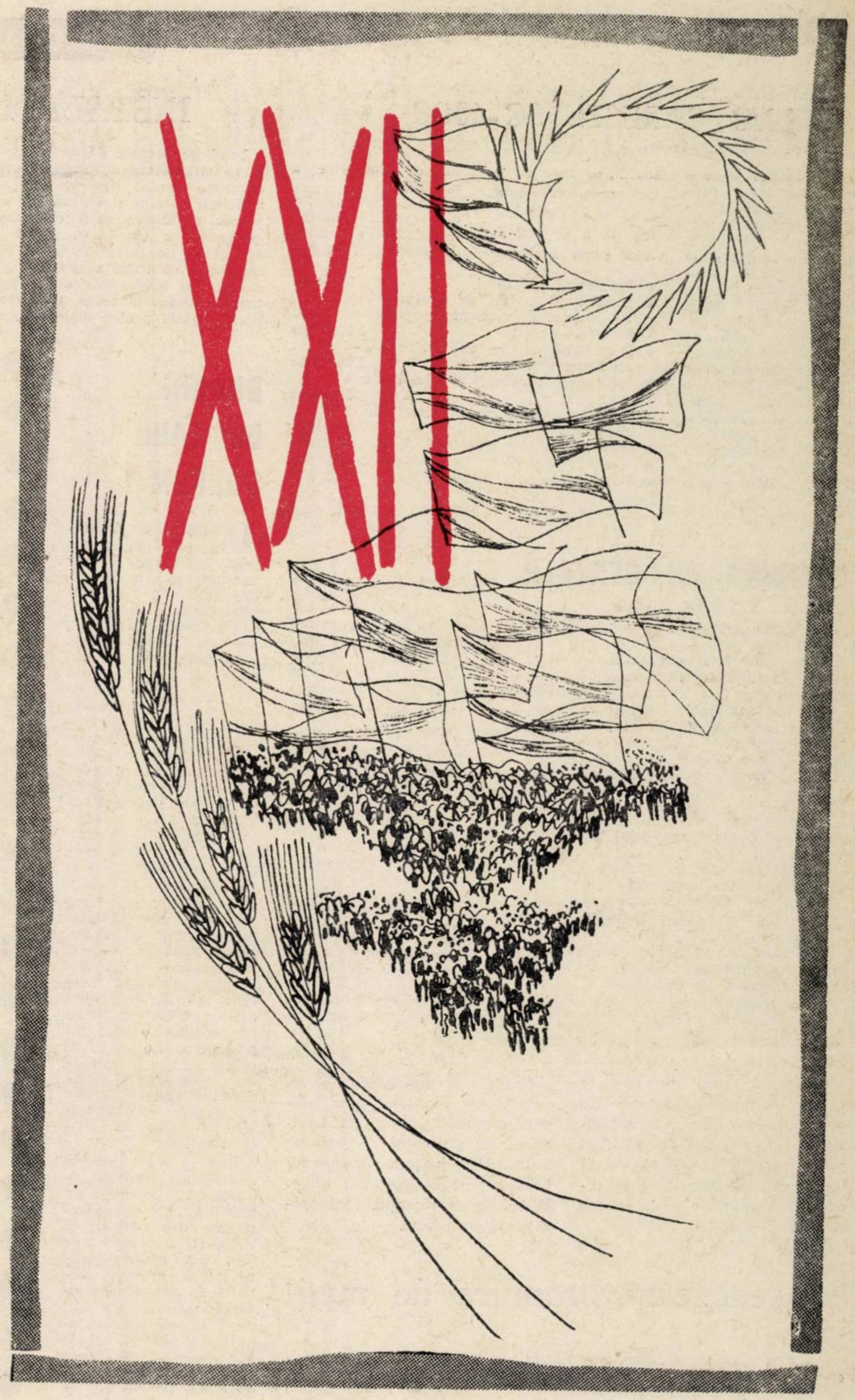

Desen de Eugen MIHAESCU

PRODUSE ALE INDUSTRIEI NOASTRE

STRUNG CARUSEL SC-1000

MAȘINA este destinată pentru strunjiri cilindrice interioare, exterioare, frontale, plane și conice și se caracterizează printr-o construcție rigidă, prin viteze sporite ale platoului principal, ceea ce asigură o productivitate ridicată și o folosire rațională a sculelor cu plăcuțe din aliaj dur, la viteze mari de așchiere. Comanda strungurilor, inclusiv schimbarea turațiilor platoului, se face de la un panou suspendat care are posibilitatea de a se roti în orice parte a cîmpului de deservire a mașinii.

Caracteristicile lui de bază îl situează în rîndul mașinilor cu înalt nivel tehnic:

• Diametrul platoului	900 mm
• Diametrul maxim de prelucrare cu suportul vertical (suportul lateral coborît)	1 100 mm
• Diametrul maxim de prelucrare cu suportul lateral	1 000 mm
• Înălțimea maximă a piesei de prelucrat	800 mm
• Greutatea maximă a piesei de prelucrat	5 000 kg
• Gama turațiilor platoului	7...350 rot./min.
• Gama avansurilor	0,05...5 mm/rot.
• Puterea electrică instalată	46,2 kW

COMBINA DE CEREALE C 3...

...destinată lucrărilor de recoltare a culturilor cerealiere, direct din lan, din brazde (sau poate treiera la staționar, fiind folosită ca batoză).

Față de combinele de cereale C-1, cu care este dotată în prezent agricultura noastră, combina C-3 are o serie de modificări, ca de exemplu: mărirea lățimii de lucru; a capacității de treier prin modificarea diametrului tobei de la 450 la 480 mm și a numărului șinelor de batere de la 6 la 8; mărirea capacității de curățire prin introducerea unui plan oscilant sub scuturători și redimensionarea organelor de curățire.

CARACTERISTICILE MAI IMPORTANTE:

• Lățime de lucru	3,5 m
• Greutatea combinei	2 830 kg
• Debit de alimentare	30 kg masă / sec.
• Puritatea boabelor recoltate	97—98%
• Spărturi de semințe	0,7%
• Pierderi de semințe	2,5%
• Productivitatea	2,4 tone boabe/oră
• Tractorul necesar	U-650

Combina poate fi echipată pentru strîngerea boabelor în saci sau cu un bunkăr cu capacitatea de 1 200 kg. Cu ajutorul unor dispozitive speciale, combina poate fi folosită și la recoltatul semințelor de trifoliene și a florii-soarelui.

Gradul de mecanizare a lucrărilor de recoltare, prin folosirea combinei C-3 este foarte ridicat, iar procentul de puritate a boabelor permite transportul boabelor de la combină direct la bazele de recepție, fără operații intermediare.

Se realizează bromura de metil

La întreprinderea chimică „Sinteza" din Oradea a început fabricarea pe scară industrială a unui nou produs: bromura de metil. *Acesta este al cincilea produs nou asimilat în acest an la fabrica amintită. Realizat pentru prima dată în țară, noul produs este un insecticid cu caracteristici superioare produsului similar important pînă acum. Se utilizează la dezinfectarea magaziilor de cereale și a morilor, în combaterea insectelor, a ciupercilor dăunătoare cerealelor depozitate. Anual aici se vor fabrica cca. 50—60 tone de bromură de metil.*

RĂZBOIUL DE ȚESUT PANGLICI, FĂRĂ SUVEICĂ

...se utilizează la țesutul panglicilor de diferite tipuri, confecționate din fire de bumbac, mătase și fibre sintetice.

Caracteristica principală a acestui nou tip de mașină constă în faptul că inserarea firelor de bătătură se face cu ajutorul unor mecanisme cu ace, în locul clasicei suveici. Aceasta permite mărirea productivității de 5 ori, comparativ cu mașinile de țesut panglici folosite în prezent, adică obținerea a 65 ml/oră în loc de circa 13 ml/oră.

Spre deosebire de vechile războaie de țesut panglici, cele de tip nou sînt dotate cu dispozitive speciale de tensionare a firelor și oprire automată în cazul ruperii firelor de urzeală sau bătătură, permițînd obținerea unor produse de calitate superioară.

FEROFIXOL

Cercetătorii laboratorului central pentru lacuri și cerneluri din București au obținut recent un produs eficient denumit *ferofixol*. Experimentările făcute la uzinele constructoare de mașini din București și Arad au arătat că noul produs distruge în 1—2 ore stratul de rugină. Totodată ferofixolul contribuie la formarea pe suprafața metalelor a unui strat subțire de fosfat de fier. Această peliculă apără metalele împotriva ruginei și sporește adezivitatea vopselelor de bază și a lacurilor de protecție.

INSTALAȚIE DE PREVENIRE A ERUPȚIILOR

Tendința actuală de extindere în țara noastră și în străinătate a forajului sondelor de mare adîncime pentru țiței și gaze, a făcut ca beneficiarii interni și externi să manifeste interes pentru realizarea unui echipament adecvat de prevenire a erupțiilor. Acest lucru a impus asimilarea de către Uzina „1 Mai" Ploiești a instalației cu titlul susamintit, care este un ansamblu de dispozitive de închidere, utilizat în timpul săpării la mare adîncime a sondelor de țiței și gaze, pentru închiderea etanșată a gurii puțului la apariția manifestărilor eruptive.

Instalația de prevenire a erupțiilor de 9 in x 700 kg/cm^2 cu acționare hidraulică poate etanșa suprafața exterioară a prăjinilor sau burlanelor de foraj, iar în cazul cînd acestea nu sînt introduse în puț, asigură închiderea completă a găurii sondei. Operația de închidere sau deschidere, se execută cu ajutorul unei instalații de comandă hidraulică cu 2 sau 3 posturi de comandă precum și prin acționare manuală de la distanță cu ajutorul unor brațe de manevră.

BUNURI DE LARG CONSUM

INDUSTRIA chimică va pune la dispoziția industriei ușoare cantități sporite de fibre și fire chimice (polinozice, poliesterice, polipropilenice etc.). Ele vor fi folosite pentru realizarea unor țesături și tricotaje mai ales în amestec cu firele și fibrele naturale (bumbac, in, cînepă etc.). Experiența a dovedit că, prin combinația firelor și fibrelor naturale cu cele chimice se pot obține țesături cu caracteristici mult îmbunătățite (rezistență mărită la purtare, intemperii, colorit viu etc.).

O altă noutate o va constitui îmbrăcămintea, tip lînă din materiale nețesute. Acest gen de material a fost realizat pînă în prezent din bumbac dînd bune rezultate mai ales ca auxiliar pentru industria de confecții. În cursul anilor viitori se vor realiza materiale nețesute fono — și termoizolante, venind astfel în sprijinul constructorilor.

Încă în acest an, vor apărea în cantități industriale articole de îmbrăcăminte confecționate din țesături și tricoturi cașerate pe folii din spume poliuretanice. Primele cantități de asemenea confecții apărute au fost mult apreciate de cumpărători pentru calitățile lor estetice. Tot în 1966 vor apărea produse din policlorură de vinil expandat pe suport textil (haine și scurte, articole de marochinărie). În plus, articole elastice din fire elastomere, sortimente noi de încălțăminte cu fețe din înlocuitori de piele, covoare din fibre sintetice și artificiale, diverse fermoare din mase plastice, cuțite cu mînere din mase plastice, vase emailate în culori deschise ș.a.

AUTOCAMION PENTRU CONDIȚII GRELE DE EXPLOATARE

PENTRU asigurarea transporturilor și pe terenuri cu capacitate portantă redusă, vaduri, șosele degradate etc., Uzinele „Steagul roșu" au asimilat în producție atocamionul „SR 114" cu tracțiune integrală.

Din încercările făcute a rezultat că acest autovehicol este indicat a fi utilizat în condiții grele: în exploatările petroliere, forestiere, agricultură, precum și în alte situații speciale care impun circulația pe terenuri cu amenajări foarte reduse. Din caracteristici reținem: greutatea proprie — 4 750 kg; sarcina utilă — 4 000 kg și viteza maximă: 87 km/oră.

INSTALAȚIA DE FORAJ F-200

ECHIPATĂ cu motoare Diesel și convertizoare hidraulice de cuplu, este destinată pentru forajul sondelor de țiței și gaze pînă la adîncimea de 3 500 m, cu prăjini de $4^1/_2$ țoli. Puterea instalată de 1 400 C.P. necesară forajului la adîncimi de 3 000—3 500 m poate fi acoperită de două motoare de 700 C.P. Din caracteristicile tehnice de bază reținem: sarcina nominală la cîrlig — 125 tone: sarcina statică maximă la cîrlig (accidentale și de scurtă durată) — 160 tone, Geam-blac cu 6 role, capacitate cîrlig Triplex monobloc cu macara și cap hidraulic de 200 tone: masă rotativă (capacitate statică minimă 250 tone cu 4 viteze, turații cuprinse între 50—300 r/m).

Puterea generată de motoarele Diesel se transmite prin tot atîtea convertizoare hidraulice de cuplu ce asigură protecția instalației, simultan cu posibilitatea unei automate adaptări la variațiile de sarcină ce ar apare în procesul de foraj. Instalația este prevăzută cu o turlă metalică rabatabilă în formă de „A" cu o capacitate la cîrlig de 160 tone și o înălțime de 43 m; acționarea tuturor comenzilor este centralizată la pupitrul maistrului sondor.

SPOREȘTE GAMA PRODUSELOR MACROMOLECULARE

• În sprijinul constructorilor

Plăcile ondulate din policlorură de vinil, noul produs realizat de Uzina de prelucrare a materialelor plastice din Iași, sînt folosite cu rezultate bune la acoperirea construcțiilor ușoare. Executate în culori diverse, plăcile ondulate prezintă avantaje economice față de oricare material întrebuințat în acest scop. Printre noile produse obținute aici se numără și plăcile ornamentale din material plastic prin aglomerare, și care se pot utiliza la decorarea magazinelor, restaurantelor, hotelurilor.

• Lărgirea gamei de anvelope pentru autoturisme

La Uzinele „Victoria" - Florești au fost omologate șase sortimente de anvelope pentru autoturisme Fiat 600 și 1100, Fiat familial 1100, Fiat 1800 și alte mărci de automobile. În cursul acestui an vor fi introduse în fabricație și anvelope pentru autoturismele Fiat 850 și Renault. Cu aceste sortimente, numărul tipurilor de anvelope produse de Uzinele „Victoria"-Florești și „Danubiana" - București se ridică la circa 100. De remarcat că anul acesta întregul sortiment de anvelope pentru tipurile de mașini care se vînd în țară va fi acoperit din producția internă.

• O nouă varietate de cauciuc poliuretanic

La Combinatul chimic-Borzești se obține o varietate de cauciuc poliuretanic cu proprietăți superioare. Prin introducerea toluenului în compoziția cauciucului, rezistența acestuia la uzură sporește de șase ori față de alte tipuri de cauciuc sintetic. Noul produs este folosit cu succes la confecționarea de garnituri pentru industria petrolului.

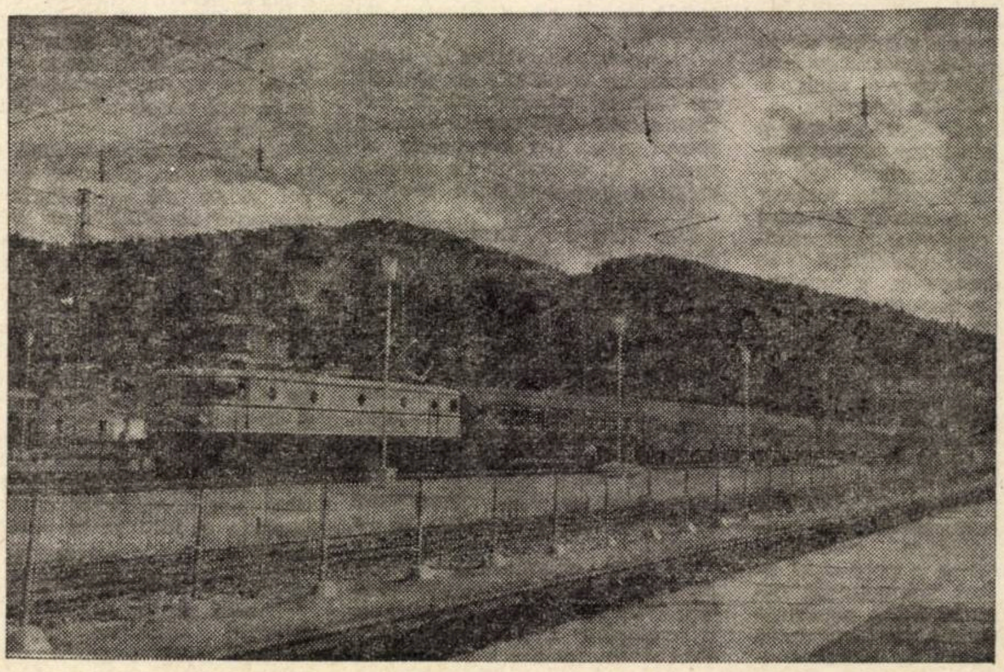

Oprire în gara Predeal.

AGRICULTURĂ MODERNĂ DE ÎNALTĂ PRODUCTIVITATE

ing. Barbu POPESCU
prim-vicepreşedinte al Consiliului Superior al Agriculturii

23 AUGUST

În economia naţională a ţării noastre, agricultura constituie o ramură principală a producţiei materiale de care se leagă nemijlocit ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii, dezvoltarea industriei bazate pe materii prime agricole, asigurarea rezervelor de stat agroalimentare potrivit cerinţelor mereu crescînde ale societăţii. În 1965 ponderea agriculturii în produsul social total şi în venitul naţional a reprezentat 22% şi respectiv 30%. Privită prin prisma acestor date agricultura ocupă, în cadrul economiei naţionale, al doilea loc după industrie.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, pornind de la analiza factorilor de bază care determină creşterea producţiei agricole şi de la nivelul atins de către agricultura noastră socialistă, a stabilit un vast program de dezvoltare a acestei ramuri. Pe temelia de granit a industrializării ţării, măsurile preconizate sînt menite să creeze cadrul necesar modernizării agriculturii astfel încît această ramură să ţină pasul cu progresul general al economiei naţionale şi să-şi sporească aportul la mărirea venitului naţional.

Hotărîtor pentru avîntul continuu al agriculturii noastre socialiste, pentru creşterea rentabilităţii ei, este *dezvoltarea forţelor de producţie, făurirea unei puternice baze tehnico-materiale.* Expresie a liniei trasate de către congresul partidului, planul cincinal pe perioada 1966—1970 prevede ca *obiective principale* rezolvarea, în linii generale, pînă în 1970, a problemelor mecanizării complexe şi chimizării producţiei agricole, extinderea lucrărilor de hidroamelioraţii, în special a suprafeţelor irigate, ridicarea nivelului tehnic şi organizatoric al producţiei în toate unităţile agricole socialiste.

Pentru atingerea acestor obiective statul investeşte în această perioadă circa 37,4 miliarde de lei. În afară de această sumă sînt alocate peste 9 miliarde lei pentru dezvoltarea acelor ramuri ale industriei care au o pondere însemnată în aprovizionarea agriculturii cu maşini agricole şi utilaje de înaltă productivitate, cu cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice şi insectofungicide etc. Aceste fonduri vor fi orientate în primul rînd spre mărirea şi diversificarea parcului de tractoare şi maşini agricole, unde se alocă 36% din totalul acestei investiţii.

Orientarea principală — intensificarea producţiei agricole

Caracteristic pentru perioada următoare este *extinderea şi diversificarea mecanizării* lucrărilor agricole. Ca urmare a politicii partidului nostru pentru dezvoltarea în ritm susţinut a industriei, agricultura va fi înzestrată cu un puternic şi modern parc de tractoare şi maşini agricole cu caracteristici şi performanţe ridicate. Astfel, urmează să se producă peste 100 de tipuri de tractoare şi maşini agricole, printre care se numără tractoare de diferite puteri, maşini pentru prelucrat solul, semănători pentru seminţe mici de legume, pentru plantat răsaduri, burghie pentru săpat gropi, maşini pentru combaterea dăunătorilor ş.a.

Mecanizarea complexă a principalelor lucrări la toate culturile, atît în zona de şes, cît şi în zona de deal, precum şi în sectorul creşterii animalelor necesită, printre altele, stabilirea din timp a tipurilor de maşini. Atenţia în viitor va fi îndreptată spre realizarea cu mai multă operativitate a studiilor şi experimentărilor necesare stabilirii celor mai potrivite tipuri de maşini şi utilaje de care are nevoie agricultura. O importanţă deosebită se va acorda în acest sens reducerii timpului la fazele de experimentare, omologare, proiectare şi introducere în fabricaţia de serie.

O dată cu intensificarea procesului de perfecţionare a tehnicii, o atenţie tot mai mare se acordă repartizării pe teritoriu a tractoarelor şi maşinilor agricole în concordanţă cu nevoile reale ale diferitelor zone şi unităţi. Aceasta va contribui la creşterea gradului de utilizare a tehnicii agricole, răsfrîngîndu-se favorabil asupra sporirii productivităţii muncii.

Alături de mecanizare, *chimizarea producţiei* agricole reprezintă o cale principală de modernizare a agriculturii noastre. Cantităţile mari de îngrăşăminte, care la nivelul anului 1970 vor depăşi 1,1 milioane tone substanţă activă, atestă importanţa deosebită ce o capătă îmbunătăţirea acestora. De aceea este nevoie să se intensifice studiile cu privire la stabilirea metodelor celor mai potrivite de folosire a îngrăşămintelor pe microzone, pe unităţi, pe tipuri de sol şi soiuri de plante mai ales că se va trece pentru prima dată la producerea şi folosirea unor tipuri noi de îngrăşăminte, cum sînt apele amoniacale. În această direcţie o mare contribuţie o vor aduce laboratoarele agrochimice a căror reţea va fi extinsă. Paralel cu stabilirea ştiinţifică a dozelor pentru fiecare teren, o mare importanţă are asigurarea transportului, depozitării şi incorporării raţionale a îngrăşămintelor chimice.

O parte însemnată din investiţiile statului (circa 24%) este alocată lucrărilor de hidroamelioraţii, mai ales pentru amenajarea pentru irigaţii a unei suprafeţe de peste 400 000 hectare. În acelaşi timp din fondurile proprii ale cooperativelor agricole se vor amenaja încă 250 000—300 000 ha.

Irigarea acestei suprafeţe în sisteme mari, moderne necesită stabilirea din timp a perimetrelor ce urmează să fie amenajate, *avîndu-se în vedere, în primul rînd, zonele lipsite de apă, cu soluri fertile, care în condiţii de irigare dau cele mai mari sporuri de recoltă.* Succesul unor asemenea lucrări de mare amploare necesită o strînsă colaborare şi o activitate susţinută din partea tuturor organelor şi instituţiilor interesate. De mare importanţă pentru reuşita acestei acţiuni este asigurarea din timp a documentaţiilor tehnice. Aceasta presupune, printre altele, *îmbunătăţirea activităţii de proiectare,* astfel încît proiectele să fie elaborate din timp, iar soluţiile adoptate să fie cele mai eficiente în fiecare caz în parte. Iată de ce la întocmirea proiectelor este nevoie să se stabilească sistemele şi metodele de irigare în mod diferenţiat, în funcţie de condiţiile locale, cultivînd plantele şi soiurile care reacţionează cel mai bine la irigaţii. Pe terenurile irigate se vor extinde, în principal, porumbul şi lucerna, iar celelalte culturi care se cultivă în prezent pe suprafeţele ce vor fi amenajate vor fi repartizate pe soluri favorabile neirigate. Toate aceste măsuri pot da cele mai bune rezultate numai pe baza studiilor care ţin seama de investiţiile efectuate, cît şi de cele ce se vor face în continuare, de nevoile economiei naţionale, precum şi de interesele cooperativelor agricole. Pentru a spori eficienţa economică a irigaţiilor este nevoie ca aceste lucrări să fie concentrate pe un număr restrîns de şantiere, deoarece în acest fel se asigură darea în folosinţă a terenurilor în termene cît mai scurte.

Asigurarea unei exploatări raţionale, eficiente, la nivelul parametrilor proiectaţi a suprafeţelor amenajate pentru irigat este strîns legată de stabilirea pentru fiecare perimetru şi cultură în parte a complexului de măsuri agrotehnice şi a bazei tehnico-materiale. Iată de ce în perioada următoare sarcinile institutelor de cercetări şi răspunderea conducerilor de unităţi cresc în mod substanţial.

Ridicarea la un nivel superior a ramurii creşterii animalelor reprezintă un obiectiv central în activitatea de modernizare a agriculturii. Pentru crearea bazei materiale necesare sporirii efectivelor şi a producţiei animale, 26% din totalul investiţiilor statului sînt afectate realizării acestui scop. Expresie a modernizării sectorului zootehnic este trecerea pe scară largă la creşterea animalelor în combinate de tip industrial, extinderea acţiunii de selecţie şi ameliorare a raselor în toate unităţile ş.a.

Volumul de investiţii ce urmează a fi realizat în agricultură în perioada 1966—1970 pune în lumină sub toate aspectele necesitatea imperioasă a *realizării unei eficienţe economice maxime.* În toate gospodăriile socialiste, în toate sferele de activitate din agricultură şi îndeosebi în domeniul lucrărilor de hidroamelioraţii sînt mari rezerve care puse în valoare contribuie la creşterea eficienţei economice a investiţiilor. Un exemplu elocvent îl constituie Departamentul Gostat care, reexaminînd soluţiile prevăzute iniţial pentru unele construcţii zootehnice ale actualului cincinal, a redus costurile cu 25%. Din aceste economii care însumează peste un miliard, Consiliul Superior al Agriculturii a prevăzut obiective suplimentare în vederea creşterii producţiei agricole.

Cercetarea ştiinţifică, condiţie a progresului tehnic

Creaţia ştiinţifică şi-a sporit tot mai mult aportul la progresul agriculturii noastre socialiste. Paralel cu stabilirea de metode agrotehnice diferenţiate pentru diferite zone şi adoptarea măsurilor de ridicare a fertilităţii solurilor, au fost creaţi hibrizi, soiuri şi linii valoroase de plante agricole, s-au promovat metode intensive în viticultură, pomicultură, legumicultură şi creşterea animalelor.

Progresul rapid al agriculturii noastre cere din partea cercetării ştiinţifice eforturi sporite în toate domeniile de activitate. Prin crearea Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice a devenit posibilă realizarea unei coordonări unice a forţelor şi mijloacelor de cercetare.

O expresie elocventă în acest scop este programul unitar al cercetării ştiinţifice pe perioada 1966—1970, aprobat de către recenta Plenară a Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice. Astfel, potrivit acestui plan, cercetarea ştiinţifică în ramurile agriculturii s-a orientat spre crearea şi introducerea în cultură a unor noi soiuri şi hibrizi de plante agricole şi hortiviticole de mare productivitate, combaterea bolilor şi dăunătorilor plantelor, perfecţionarea metodelor de chimizare, a insectofungicidelor şi erbicidelor, stabilirea bazelor ştiinţifice pentru construcţia şi exploatarea eficientă a lucrărilor de hidroamelioraţii.

În anii ce urmează, se pun sarcini mari în *producerea seminţei şi materialului săditor,* potrivit cerinţelor sporite ale unităţilor agricole. Este necesar să se consolideze rezultatele obţinute, prin crearea unor soiuri şi hibrizi mai productivi, adaptaţi mai bine condiţiilor pedoclimatice din diferite zone ale ţării, care să valorifice agrofondul superior ce va fi asigurat prin îngrăşăminte, irigaţii, calitatea mai bună a lucrărilor şi altele. Printr-o muncă susţinută în viitorul apropiat se pot asigura integral nevoile de seminţe la o serie de culturi, cum ar fi : cartofi, plante textile, aromatice, medicinale, precum şi la culturile furajere, îndeosebi la trifoi şi lucernă. Desigur că asigurarea integrală a necesarului de seminţe cu mare valoare biologică la toate plantele, pune problema *concentrării producţiei de seminţe în unităţi specializate.*

Se vor dezvolta, de asemenea, cercetările privind extinderea mecanizării în agricultură, stabilirea agrotehnicii culturilor de cîmp şi hortiviticole irigate. În domeniul creşterii animalelor cercetările ştiinţifice sînt îndreptate spre ameliorarea raselor, îmbunătăţirea metodelor de creştere a efectivelor şi a condiţiilor de hrănire şi întreţinere, perfecţionarea tehnologiei creşterii şi exploatării animalelor în complexe de tip industrial.

Pentru rezolvarea problemelor de hidroamelioraţii vor fi efectuate cercetări complexe în vederea stabilirii diferenţiate a cantităţilor de apă la irigaţii ; a metodelor de udare şi tipurilor de amenajare ; pentru perfecţionarea construcţiilor şi dispozitivelor de captare, conducere şi distribuire a apei ; pentru stabilirea metodelor privind tehnica drenajului şi valorificarea terenurilor sărăturate şi a nisipurilor. În general, se va acorda atenţie stabilirii măsurilor necesare pentru creşterea gradului de folosire raţională, intensivă a întregului fond funciar

Existenţa unui plan unitar, eliminînd paralelismele, asigură în acelaşi timp o strînsă colaborare între diferitele domenii ale ştiinţei, colaborare care pentru agricultură are o mare însemnătate mai ales dacă ţinem seama că în condiţiile actuale la dezvoltarea producţiei agricole concură un complex de factori din diferite ramuri de activitate.

Prin asigurarea colaborării strînse între diferitele domenii ale cercetării se realizează nu numai folosirea raţională a forţelor şi mijloacelor de cercetare, cît şi îndreptarea preocupărilor spre problemele majore. Fiind bine armonizată cu celelalte domenii ale ştiinţei, biologia, chimia, energetica, mecanica etc. cercetarea ştiinţifică agricolă va progresa continuu şi în ritm susţinut.

Conducere şi îndrumare unitară

Una din principalele cerinţe ale construirii socialismului este *perfecţionarea neîncetată a formelor de organizare şi conducere a economiei.* Experienţa demonstrează că formele de conducere a economiei nu pot fi date o dată pentru totdeauna, că ele se schimbă, perfecţionarea lor fiind impusă de dezvoltarea forţelor de producţie, de creşterea rolului organizatoric al statului în dezvoltarea întregii economii.

În vederea îndeplinirii cu succes a sarcinilor mari trasate de către Congres în domeniul agriculturii, Plenara C.C. al P.C.R. din 11—12 noiembrie 1965 a adoptat un complex de măsuri privind *îmbunătăţirea conducerii şi planificării agriculturii, organizarea unui sistem de sprijinire şi îndrumare unitară* a tuturor unităţilor agricole socialiste.

Îmbunătăţirile care s-au adus formei de organizare şi a metodelor de muncă ale Consiliului Superior al Agriculturii prin crearea celor trei departamente : al gospodăriilor agricole de stat, al mecanizării şi al îmbunătăţirilor funciare, şi-au dovedit pe deplin utilitatea. Consiliului Superior al Agriculturii îi revin atribuţii importante : planificarea producţiei, îndrumarea tehnică a întregii agriculturi, proiectarea, executarea şi exploatarea lucrărilor de îmbunătăţiri funciare etc

În ansamblul de măsuri privind perfecţionarea conducerii agriculturii, un rol important l-a avut *organizarea uniunilor cooperatiste.* Această formă nouă de organizare şi conducere a agriculturii cooperatiste răspunde unei necesităţi legice, determinate de forma de proprietate şi de cerinţele întăririi şi dezvoltării cooperativelor agricole, de creşterea aportului acestui sector al agriculturii la avîntul întregii economii naţionale.

Prin făurirea acestor organizaţii economice obşteşti s-au lărgit şi perfecţionat relaţiile dintre cooperativele agricole. Aceasta creează potenţe noi consolidării economico-organizatorice a fiecărei cooperative agricole de producţie.

Înfiinţate de scurtă vreme, uniunile cooperatiste confirmă pe deplin justeţea acestei măsuri preconizate de către partid. Astfel, uniunile cooperatiste, sub conducerea organelor de partid şi în strînsă colaborare cu consiliile agricole, au reuşit să iniţieze acţiuni comune care depăşesc posibilităţile unei singure cooperative agricole, cum sînt lucrările de hidroamelioraţii, amenajările pentru irigaţii, combaterea eroziunii solului ş.a. Cu ajutorul Uniunii Naţionale a Cooperativelor Agricole de Producţie, uniunile cooperatiste raionale şi regionale au luat o serie de măsuri menite să asigure unirea eforturilor cooperativelor pentru o folosire mai raţională a fondurilor de investiţii, a forţei de muncă şi a mijloacelor tehnice puse la dispoziţie de către stat. O rodnică activitate au desfăşurat uniunile cooperatiste pentru definitivarea planului de perspectivă a agriculturii cooperatiste pe perioada 1966—1970.

Viaţa, rezultatele obţinute, demonstrează că măsurile luate de către partid pentru perfecţionarea conducerii şi planificării agriculturii, înfiinţarea uniunilor cooperatiste, au creat un cadru organizatoric cu mult mai bun, mai adecvat pentru descoperirea şi valorificarea marilor rezerve ale agriculturii socialiste.

Oamenii muncii din agricultură îşi mobilizează întreaga lor capacitate, toate forţele de care dispun, pentru a îndeplini cu cinste obiectivele stabilite de către Congresul partidului cu privire la dezvoltarea agriculturii socialiste.

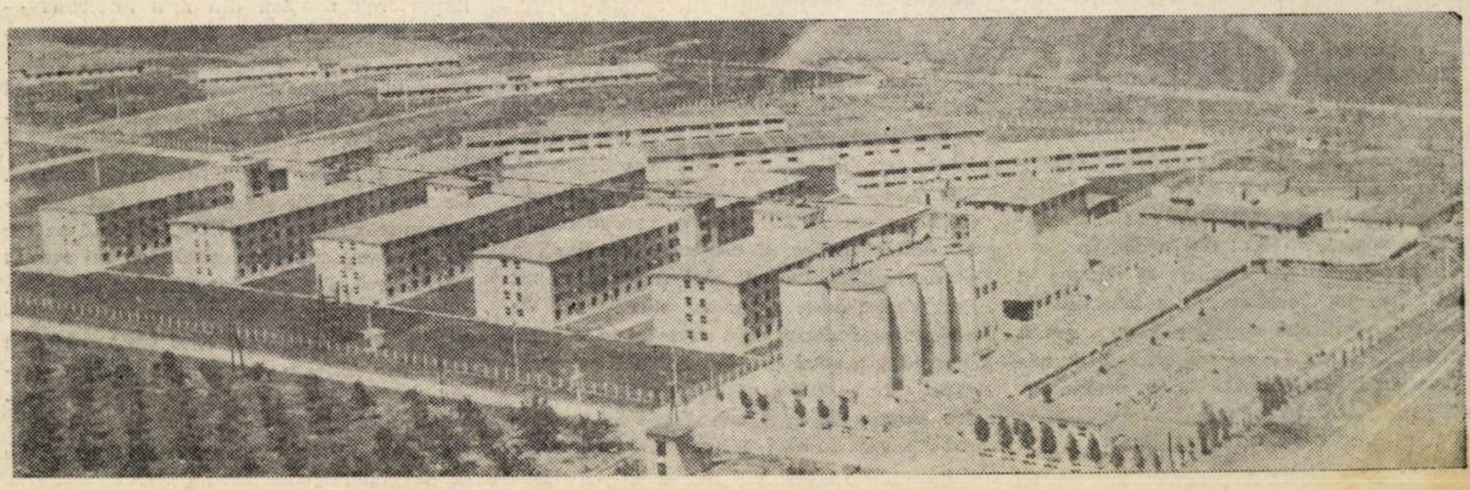

Combinatul avicol Crevedia

PREVEDERILE CINCINALULUI ÎN

LA REŞIŢA-CETATEA METALULUI

ing. I. POTOCEANU
director general
Combinatul siderurgic Reşiţa

23 AUGUST

Zilele acestea a avut loc în combinatul nostru dezbaterea cifrelor de plan ale cincinalului. Cu acest prilej, s-a subliniat în mod deosebit faptul că, prin cunoaşterea concretă a sarcinilor de producţie şi economice-financiare ale planului pe întreaga perioadă a cincinalului, sînt create condiţii de pregătire din timp a tuturor măsurilor şi lucrărilor de investiţii, care să ducă la realizarea lor integrală.

Analiza făcută cu acest prilej, a scos în evidenţă realizările obţinute în primele 7 luni ale acestui an şi pe baza ei s-au determinat liniile directoare în activitatea noastră viitoare, s-au luat măsurile pentru pregătirea în bune condiţiuni a planului pe 1967 şi pe întregul cincinal.

● AGREGATELE AU PRODUS MAI MULT

VALORIFICÎND importante rezerve interne ale producţiei, colectivul combinatului a încheiat primele 7 luni cu un bilanţ rodnic de realizări, concretizat în însemnate cantităţi de metal peste plan, obţinute cu aceleaşi agregate. În această perioadă, s-a realizat o producţie suplimentară de:

- 15 000 tone fontă
- 14 000 tone aglomerat
- 7 500 tone laminate finite
- 3 100 tone oţel
- 1 500 tone cocs
- 550 tone bandaje şi discuri.

Sarcina de plan privind creşterea productivităţii muncii a fost depăşită cu 3,7%, realizîndu-se, totodată, economii suplimentare la preţul de cost de 5 milioane şi beneficii de 4 milioane lei. De menţionat — lucru extrem de important — că planul pe sortimente pe această perioadă a fost îndepiinit în întregime.

● FACTORI ŞI METODE

Care au fost, de fapt, factorii principali şi metodele folosite pentru obţinerea acestor realizări?

În centrul atenţiei întregului colectiv a stat realizarea planului tehnic şi de cercetări. S-a experimentat cu bune rezultate şi s-a extins tehnologia de turnare cu materiale termogene la oţelul de bandaje şi discuri, în scopul îmbunătăţirii caracteristicilor fizico-mecanice ale acestuia şi a reducerii procentului de rebuturi. Totodată, înlocuirea parţială a cocsului — material deficitar şi scump — cu gaz metan la aglomerarea minereurilor, a constituit una din preocupările de bază ale unui grup de ingineri şi tehnicieni. **În prima etapă, s-a obţinut o reducere a consumului de cocs cu 8—12%, fapt care a influenţat pozitiv scăderea preţului de cost pe tona de fontă. Experimentările continuă, în vederea reducerii acestui consum cu 20—30%, astfel încît cu aceeaşi cantitate de cocs să putem realiza mai multă fontă şi la un preţ de cost scăzut.**

Răspunzînd cerinţelor constructorilor de maşini, în sectorul laminoare au fost asimilate două profile noi destinate fabricaţiei de autocamioane, iar la oţelărie este în curs de punere la punct turnarea lingourilor pentru noul laminor de tablă de la Combinatul Siderurgic-Galaţi.

Rezultate demne de menţionat au fost obţinute şi în domeniul îmbunătăţirii calităţii produselor. **Reducerea rebuturilor cu 9% faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut arată eficacitatea măsurilor luate în această direcţie.** Realizări de seamă au fost dobîndite, în deosebi, în secţiile de bandaje şi discuri şi laminoare. La laminoare, s-a introdus în exploatare cilindri din fontă cu grafit nodular, fapt care a contribuit la îmbunătăţirea calităţii laminatelor la liniile de profile mijlocii şi uşoare.

Se înţelege că, aceste rezultate au fost obţinute ca urmare a aplicării unor măsuri privind utilizarea mai intensă a capacităţilor de producţie, îmbunătăţirea tehnologiilor şi organizarea mai bună a procesului de muncă. **Creşterea indicelui de utilizare a furnalelor cu 5% peste cel planificat a fost realizată prin reducerea opririlor cu 40% faţă de nivelul anului 1965 şi ridicarea temperaturii aerului insuflat la 940°C.** La această realizare deosebită, care a dat putinţă furnaliştilor să producă mai multă fontă, a adus o contribuţie substanţială colectivul fabricii de aglomerare a minereurilor, care a îmbunătăţit tehnologia de sinterizare a minereurilor (şi, deci, calitatea aglomeratului), prin punerea în funcţiune a instalaţiei termotehnice de control şi automatizare a unor operaţii tehnologice.

În scopul sporirii producţiei de oţel, s-au aplicat măsuri pentru alimentarea raţională a cuptoarelor Martin, pregătirea în condiţii mai bune a ansamblelor de turnare, eliminarea unor strangulări în aprovizionarea cu fontă lichidă şi îmbunătăţirea parametrilor unor macarale. **Aceste măsuri au contribuit în bună parte la creşterea producţiei de oţel cu peste 15% faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut.**

La liniile laminoarelor s-a urmărit creşterea indicilor intensivi şi extensivi. Rezultate bune s-au obţinut îndeosebi la linia de tablă, unde indicele de utilizare a crescut cu 2,3%.

Acestea reprezintă o mică parte din prevederile planului de măsuri tehnico-organizatorice stabilit cu ocazia dezbaterii cifrelor de plan pe anul 1966. **Realizarea unui număr de 214 măsuri tehnico-organizatorice pînă la 1 august, din care cea mai mare parte în trimestrul IV/1965 şi trimestrul I/1966, a constituit un puternic sprijin în munca colectivelor tuturor sectoarelor, în eforturile lor de a valorifica mai bine şi cu eficienţă sporită rezervele interne ale producţiei.**

Cea mai mare parte a agregatelor noastre siderurgice sînt construite în ultimii 6—8 ani, deci la un nivel tehnic înalt, avînd procesele tehnologice mecanizate şi automatizate. **Este semnificativ că, din totalul fondurilor fixe ale combinatului, 82,77% sînt noi sau modernizate.** Întrucît folosirea cu maximum de randament a tehnicii moderne şi creşterea continuă a productivităţii muncii sînt de neconceput fără cadre bine pregătite din punct de vedere profesional, s-a acordat o atenţie deosebită acestei probleme. Pe lîngă pregătirea în şcolile profesionale a unor cadre tinere, **au fost organizate în combinat cursuri de ridicare a calificării, frecventate în acest an de 3 550 cursanţi.** Muncitorilor care frecventează aceste cursuri, li se completează cunoştinţele profesionale corespunzător cu dotarea tehnică modernă a combinatului şi cu introducerea noilor procese tehnologice.

Pentru maiştri şi tehnicieni sînt organizate lectorate tehnice, iar inginerii sînt incluşi în cercuri pe specialităţi, fiecare studiind — în afară de problemele curente ale producţiei — o temă cu caracter tehnico-ştiinţific, cu aplicabilitate în sectorul său de activitate, pe care o expune, după studiere, în cadrul cercului respectiv de specialitate

● PRIVIND ÎN PERSPECTIVĂ...

ŢINÎND seama de dezvoltarea impetuoasă a industriei socialiste, şi producţia de metal a Reşiţei va spori mult în anii cincinalului. Este prevăzut ca, în 1970, **producţia globală şi producţia-marfă să crească cu 51% faţă de 1965, iar productivitatea muncii cu 58%.**

● LA FONTĂ, producţia va creşte cu 18% în 1970, faţă de 1965 şi aceasta exclusiv pe seama sporirii indicilor de utilizare a furnalelor, care vor fi cu 60% mai mari decît în 1959. De asemenea, consumul specific de cocs în 1970 urmează să reprezinte 53% din consumul realizat în 1959.

● LA OŢEL, producţia va spori cu 30% faţă de 1965, atît prin creşterea indicilor de utilizare, cît şi prin mărirea capacităţii a două cuptoare. În cuptoarele Martin, vor fi elaborate de 3,2 ori mai mult oţel aliat decît în 1959.

● LA LAMINATE, se pune un accent deosebit pe creşterea producţiei de profile laminate din oţeluri aliate. Producţia acestor profile va fi de 2,4 ori mai mare decît în 1965.

Transformarea acestor cifre în produse siderurgice necesare industriei construcţiilor de maşini şi altor ramuri ale economiei naţionale, este — aşa cum s-a subliniat în cadrul dezbaterilor — pe deplin realizabilă. Experienţa noastră din anii anteriori — şi cu deosebire din acest an — a demonstrat că, atunci cînd se iau măsuri tehnico-organizatorice eficiente, este cu putinţă ca agregatele să fie mai bine folosite, materiile prime să fie utilizate judicios, iar nivelul calitativ al produselor să crească. De aceea, încă de pe acum au fost prevăzute unele măsuri de bază, urmînd ca ele să fie completate cu altele ce au reieşit din cadrul dezbaterilor cifrelor de plan. **Important este ca aceste măsuri să fie aplicate cît mai urgent, astfel încît eficienţa lor să se reflecte chiar de la începutul anului 1967 şi în următorii ani ai cincinalului.**

Printre altele, se prevede ca la oţelărie să fie mărite fronturile de pregătire a ansamblelor de turnare, pentru a se asigura folosirea deplină a capacităţii cuptoarelor. În acelaşi scop, oţelăria va fi dotată, încă în acest an, cu o maşină de şarjare şi o macara de turnare.

Ceea ce ar asigura folosirea mai raţională a capacităţii de producţie a laminoarelor, ar fi laminarea de loturi mai mari, îndeosebi la liniile de profile uşoare şi mijlocii. Acest lucru va fi posibil, dacă se va urgenta construcţia bazei de laminate, propusă a fi amplasată la Caransebeş. În acest caz, vor fi eliminate comenzile mici care, în prezent, determină schimbări dese ale garniturilor de laminare, schimbări ce se reflectă negativ asupra indicilor de utilizare a agregatelor.

Pentru reducerea consumului specific de cocs la furnale, sînt prevăzute măsuri pentru îmbunătăţirea rezistenţei şi granulaţiei materiei prime (aglomerat) şi ridicarea temperaturii aerului insuflat la furnale la 1 000°C.

Pregătirea în bune condiţiuni a producţiei, este nemijlocit legată şi de construcţia halei de pregătire a lingotierelor (care asigură îndeplinirea planului de oţel pe anul 1967) şi reconstrucţia laminoarelor (linia de profile uşoare şi mijlocii, ajustaje), în scopul realizării sarcinii mult sporite de profile aliate.

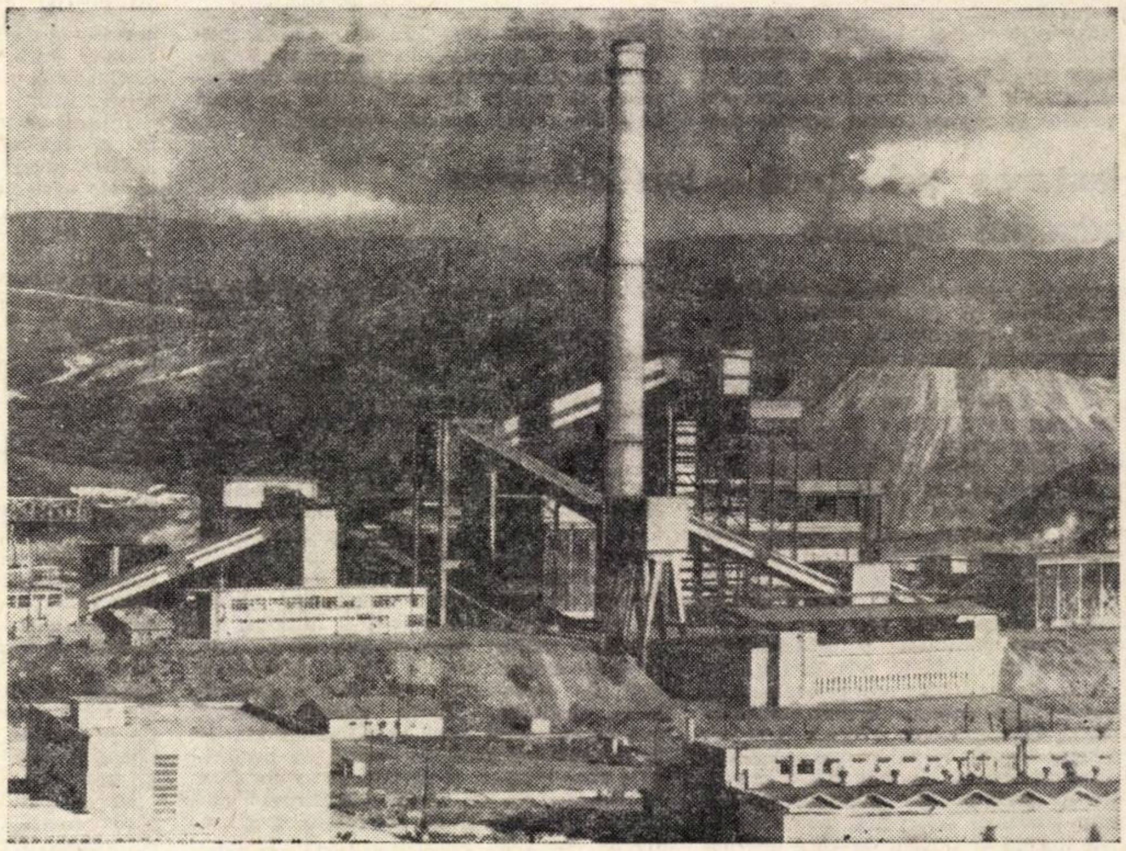

Fabrica de aglomerare a minereurilor de la Reşiţa

În vederea îmbunătăţirii calităţii oţelului şi a laminatelor, se va extinde tehnologia de turnare a oţelului cu materiale termogene şi maselote exoterme, iar la laminoare se va mări capacitatea de răcire dirijată şi de tratament a semiproduselor şi profilelor laminate.

În anii ce urmează, se va acorda o atenţie deosebită cercetării în cadrul combinatului şi extinderii colaborării cu institutele de învăţămînt superior şi de cercetări. În cadrul planului de cercetări, a fost inclusă rezolvarea unor probleme menite să ducă la ridicarea nivelului calitativ al produselor şi să asigure asimilarea unor noi mărci de oţeluri superioare. Dintre temele ce urmează a fi cercetate, amintim:

- mărirea purităţii oţelului;
- elaborarea oţelurilor pentru materialul rulant, destinat transportului cu presiuni şi viteze mari;
- fabricarea oţelurilor cu rezistenţă înaltă la temperaturi de 500—600°C, a oţelurilor anticorozive, de cementare, pentru construcţii sudate, rezistente la temperaturi scăzute (faza de laborator şi cea experimentală urmînd a fi efectuată în colaborare cu institutele de cercetări şi cu alte uzine).

Colectivul combinatului nostru, folosind bogata sa experienţă acumulată în perioada construcţiei socialiste, este hotărît să creeze toate condiţiile pentru a îndeplini cu succes sarcinile prevăzute pentru 1966 şi următorii ani ai cincinalului, să-şi aducă din plin contribuţia la traducerea în viaţă a luminosului program stabilit de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

PE TREPTE TOT MAI ÎNALTE

ing. Ioan BORDAȘ
secretar al Comitetului regional
al P.C.R.-Brașov

23 AUGUST

Avînd o veche tradiție industrială, regiunea Brașov a cunoscut în anii socialismului o dezvoltare multilaterală. Aici au fost create în ultimii ani subramuri ale construcțiilor de mașini — industria de autocamioane și de tractoare. În același timp, au fost construite noi unități ale industriei chimice, de rulmenți, textile, forestiere, paralel cu modernizarea și extinderea unităților existente.

Recent, plenara Comitetului regional a dezbătut sarcinile de plan care revin unităților economice din regiunea Brașov din planul de dezvoltare a economiei naționale pe anii 1966—1970. În întreprinderi au avut loc dezbateri ale cifrelor de plan pe aceeași perioadă. Atît la plenară, cît și în cadrul dezbaterilor din întreprinderi s-a subliniat că planul cincinal, elaborat pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. și aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. și Sesiunea Marii Adunări Naționale din iunie a.c., constituie o sinteză a liniilor directoare a politicii partidului, reflectă direcțiile fundamentale ale dezvoltării României pe o treaptă superioară, în etapa desăvîrșirii construcției socialiste.

Trăsătura esențială a planului cincinal este dinamismul său izvorît din realizarea consecventă a politicii de industrializare a țării, promovată de partid. Făurirea unei industrii puternice, dezvoltarea cu precădere a industriei grele, a ramurilor de care depinde progresul economiei naționale, au constituit neabătut axul întregii politici de construire a socialismului, sub steagul căruia Partidul Comunist Român a unit toate energiile și forțele creatoare ale celor ce muncesc.

Cifre și semnificații

Colectivele de muncă din regiunea noastră au primit cu entuziasm sarcinile care le revin în cadrul planului cincinal, manifestîndu-și hotărîrea de a le îndeplini exemplar. Dovada o constituie faptul că în semestrul I din acest an — primul an al cincinalului — majoritatea întreprinderilor și-au înfăptuit planul înainte de termen. **S-au realizat peste plan importante cantități de cărbune, oțel, zinc, îngrășăminte azotoase, celuloză, țesături diverse, încălțăminte și alte produse în valoare de 185 milioane lei.**

Rod al promovării cu curaj a progresului tehnic și valorificării avantajelor acestuia, al organizării științifice a producției etc., **produsele fabricate s-au realizat la un nivel calitativ ridicat.** Multe din acestea cum sînt: tractoarele, remorcile, basculantele, furniturile pentru echipamentul petrolier și chimic, mașinile de debitat, mobila, covoarele plușate, articolele de menaj și multe alte produse — sînt mult apreciate și solicitate de beneficiarii din țară și de cei externi.

Productivitatea muncii a fost realizată în această perioadă în proporție de 101,4%, **obținîndu-se pe această cale 69,9% din sporul producției industriale a regiunii. Cheltuielile de producție au fost mai mici cu 70 milioane lei față de prevederi**

Organizare corelată cu progresul tehnic

O contribuție serioasă în obținerea acestor rezultate au adus-o măsurile luate pentru organizarea științifică a producției. Pe baza indicațiilor date de conducerea partidului, în întreprinderile regiunii au fost alcătuite colective formate din cei mai buni specialiști care studiază probleme majore privind corelarea capacităților de producție cu sarcinile economice din cincinal. Temele sînt axate, în principal, pe organizarea fabricației în fluxuri tehnologice continui, îmbunătățirea transportului intern, aprovizionarea ritmică cu materii prime, materiale și SDV-uri a locurilor de muncă, planificarea și urmărirea operativă a producției, ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor, instalațiilor și a coeficientului de schimburi, folosirea deplină și eficientă a timpului de lucru și altele. Deși s-a scurs puțin timp de la începerea acestei acțiuni, **numai în cadrul întreprinderilor aparținînd ramurii constructoare de mașini, au fost reorganizate pe fluxuri tehnologice raționale procesele de fabricație a unui număr de 1 374 produse și repere, rezultînd o economie anuală de manoperă de 35 000 om ore**

Comitetul regional de partid, organizațiile de partid din întreprinderi, precum și colectivele de muncă din unitățile industriale acordă în continuare o atenție deosebită măsurilor ce trebuie luate pentru organizarea științifică a producției, **întrucît aceasta constituie izvorul principal de punere în valoare a nesecatelor rezerve existente pentru creșterea producției și productivității muncii, reducerea prețului de cost și sporirea beneficiilor.**

Dezbaterile la plenară, precum și cele din întreprinderi au scos în evidență faptul că există încă mari rezerve interne care pot fi valorificate mai intens. Aceasta cu atît mai mult, cu cît, deși unele întreprinderi — „Automecanica"-Sibiu, Combinatul chimic „Victoria"-Făgăraș, Uzina chimică metalurgică-Copșa-Mică ș.a. — și-au realizat și depășit sarcinile de plan pe primul semestru, ele nu au îndeplinit unele sortimente de bază.

Importante rezerve există și în domeniul reducerii consumurilor specifice de materii prime și materiale. Faptele arată că la unele produse se folosesc cantități mari de metal. În trimestrul I, de pildă, la lanțul cu role de la Uzina „Independența"-Sibiu s-au consumat în plus 78 tone metal.

În domeniul sporirii productivității muncii, cele mai mari posibilități le oferă folosirea cît mai din plin a capacităților de producție. Asemenea posibilități sînt însă insuficient valorificate în unele întreprinderi. De exemplu, în diferitele secții de producție ale Fabricii Colorom din Codlea (acid I, betanaftol) capacitățile existente sînt utilizate numai în proporție de 80%, iar la secția mecanică fină de la Uzina nr. 2 — numai 50%.

- În primul semestru, produse peste plan în valoare de 185 milioane lei
- Cheltuieli de producție mai mici cu 70 milioane lei, față de prevederi
- Față de 1965, producția globală pe ansamblul industriei regiunii va spori în 1970 cu 64,3%.
- Un vast program de asimilare de produse noi

Este necesar, ca în întreprinderi, folosindu-se prilejul pe care îl oferă acțiunea de dezbatere a cifrelor planului cincinal să se găsească căile cele mai potrivite pentru utilizarea cît mai din plin atît a mașinilor și utilajelor, cît și a suprafețelor de producție.

Asimilarea de produse noi

În 1970, producția globală pe ansamblul industriei din regiune va spori cu 64,3% față de anul 1965. Importante creșteri sînt prevăzute, îndeosebi, pentru întreprinderile constructoare de mașini, a căror producție va spori în 1970 cu 95,9% față de 1965, urmate de cele chimice — cu 81%.

Pentru a răspunde mai bine nevoilor și cerințelor economiei naționale în actualul cincinal, întreprinderilor din regiunea noastră le revin importante sarcini pentru diversificarea producției, prin asimilarea de noi produse și modernizarea celor existente în fabricație. **În această perioadă vor fi asimilate sau modernizate peste 120 produse, printre care linii tehnologice complete, mașini agregate și utilaje speciale pentru industria construcțiilor de mașini, minieră, siderurgică, chimică, petrolieră, ușoară și alimentară, destinate echipării noilor obiective industriale care vor fi construite în cincinal sau reutilării celor existente.**

Realizarea sarcinilor complexe, în condițiile diversificării producției și creșterii competitivității produselor pe piața externă, **impune ridicarea nivelului organizării muncii în serviciile de concepție și proiectare, stimularea inițiativei inginerilor și proiectanților în alegerea celor mai bune soluții constructive și tehnologice și răspunderea pentru respectarea termenelor de punere în fabricație a noilor produse.**

În scopul asigurării unui cadru care să permită desfășurarea coordonată și unitară a muncii de cercetare și proiectare, în orașul Brașov va lua ființă Institutul de cercetări și proiectări automobile și tractoare. Totodată, conducerile tehnico-administrative, au fost îndrumate să analizeze fiecare poziție din planul de asimilări și să determine volumul de muncă pe faze, să organizeze tehnologia de lucru pe toate treptele fazelor de asimilare și să repartizeze în serviciile de concepție cadre cu bogată pregătire teoretică și experiență îndelungată în producție. Organizațiile de partid au sarcina de a îndruma și ajuta inginerii și tehnicienii **să aleagă cele mai reușite modele de referință, documentații și procedee de lucru, care să imprime noilor produse parametri tehnici și economici superiori actualelor produse similare și să reducă ciclul de asimilare.**

O altă cerință importantă **o constituie măsurile menite să ducă la reducerea simțitoare a timpului de asimilare, mai ales că întreprinderile cunosc de pe acum sarcinile pe întreg cincinalul, avînd astfel o perspectivă clară, atît asupra programului de producție pe această perioadă, cît și asupra sarcinilor ce decurg pentru asimilarea de noi produse.** Această problemă majoră merită cu atît mai mult să stea în atenția colectivelor de întreprinderi, întrucît au fost cazuri — e drept, puține la număr — cînd asimilarea unor produse a depășit simțitor termenele stabilite prin plan.

O mai strînsă coordonare din partea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini a activității de asimilare — mai ales la produsele la care cooperează mai multe institute și întreprinderi — ar permite rezolvarea operativă a multor probleme tehnice ce se ridică pe parcurs și ar reduce cu mult ciclul de punere în fabricație a noilor produse.

Un accent deosebit s-a pus în cadrul plenarei și în dezbaterile care au avut loc în întreprinderi pe măsurile ce se cer luate **în vederea respectării termenelor de punere în fabricație a noilor tipuri de produse ce urmează a fi însușite în perioada următoare.** Conducerile întreprinderilor, îndrumate de organizațiile de partid, au și trecut la stabilirea unor măsuri care să asigure respectarea termenelor de punere în fabricație. Astfel, la uzinele „Tractorul" și „Steagul roșu" au fost stabilite etapele de proiectare, execuție și omologare a prototipurilor și a seriei zero, precum și sarcinile ce revin fiecărui compartiment atît la proiectări, cît și la execuția echipamentului tehnologic. Dar aceasta nu înseamnă decît începutul. **Hotărîtoare în realizarea sarcinilor de însușire a noilor produse sînt controlul și îndrumarea ce trebuie acordate în permanență pe toată perioada de asimilare.** De aceea, Comitetul regional de partid a indicat organizațiilor de partid să analizeze periodic stadiul pregătirii fabricației a noilor tipuri de produse și să îndrume conducerile întreprinderilor să ia măsuri pentru înlăturarea oricăror deficiențe constatate. Este indicat ca și ministerele de resort, în analizele ce le fac, să ajute mai concret unele întreprinderi care, dintr-un motiv sau altul, au rămîneri în urmă în acest domeniu.

Sarcinile complexe ale cercetării științifice

Ținînd seama că în epoca contemporană știința a devenit un factor hotărîtor în mersul înainte al economiei, o importantă forță de producție, Comitetul regional de partid a îndrumat cadrele de cercetători științifici și specialiști din institute, servicii și laboratoare de cercetări uzinale, să abordeze teme de înaltă valoare teoretică și practică cu eficiență ridicată în producție.

Programul unitar de cercetare al comisiei de coordonare a activității științifice din regiunea Brașov pentru perioada 1966—1970, **prevede cercetarea și finalizarea unui număr de 70 de teme legate de producția materială a regiunii dintre care: seria unitară de autocamioane, creșterea performanțelor și durabilității elementelor de echipament auto și tractoare, elaborarea procesului tehnologic pentru obținerea sulfurii de carbon din gaz metan și alte hidrocarburi** — acțiune care se va concretiza într-o reducere a prețului de cost cu 28 milioane lei — precum și alte cercetări, care își vor găsi rezolvarea și aplicarea în producție.

În ansamblul de probleme dezbătute, atît în cadrul plenarei Comitetului regional, cît și în întreprinderi cu prilejul analizei cifrelor de plan, **s-a pus un accent deosebit pe obținerea unei cît mai înalte eficiențe economice a activității de producție și gospodărire a întreprinderilor, pentru reducerea prețului de cost al produselor și sporirea beneficiilor.**

Oamenii muncii din regiunea noastră sînt hotărîți să depună toate eforturile, întreaga lor capacitate și pricepere pentru realizarea și depășirea sarcinilor ce le revin din programul măreț elaborat de partid pentru înflorirea patriei și ridicarea nivelului de trai al poporului.

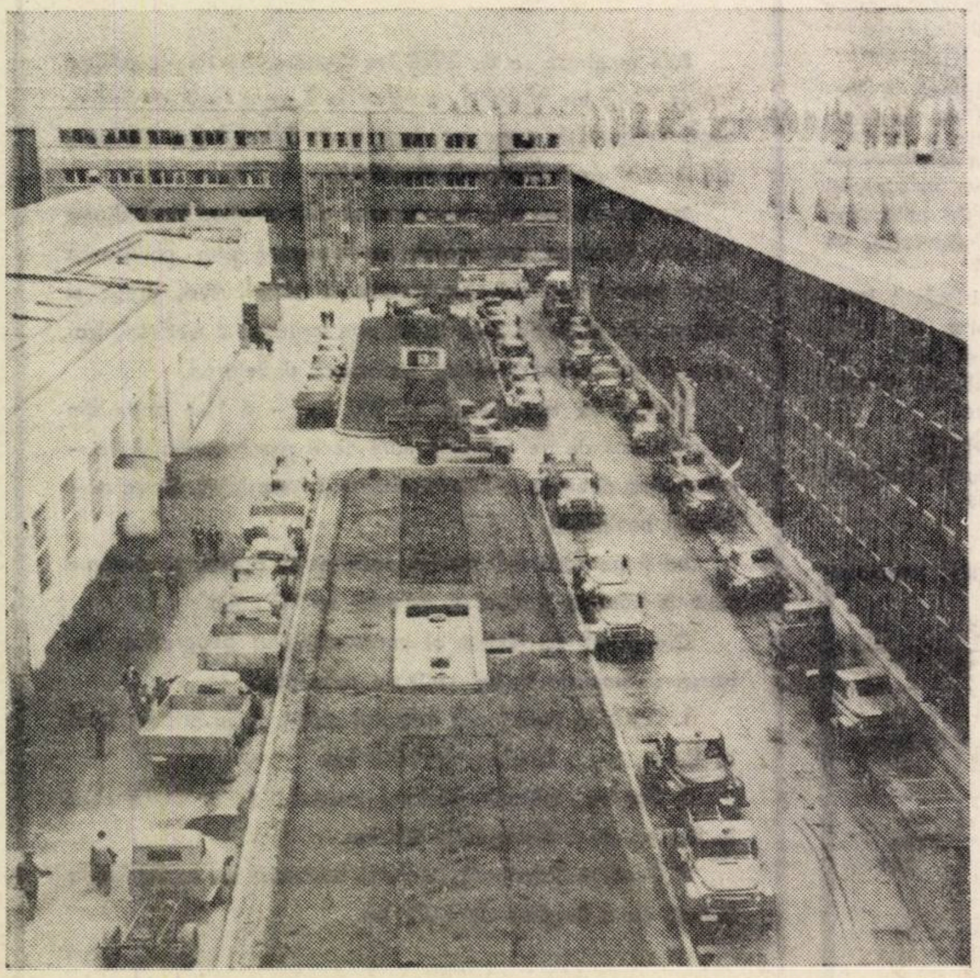

La Uzina „Steagul roșu" din Brașov

DUNĂREA IZVOR DE ENERGIE

FLUVIU internațional de mare importanță, Dunărea are pentru Europa caracterul unei mări interioare. Utilizarea complexă a resurselor energetice, dezvoltarea navigației, a irigațiilor și pisciculturii, valorificarea bogățiilor ei naturale prezintă un interes deosebit în etapa actuală și în cea de perspectivă, pentru dezvoltarea economică a țărilor dunărene.

Forța hidroenergetică economic amenajabilă a cursurilor de apă din țara noastră trece de 24 miliarde kWh/anual, din care peste jumătate revine părții românești a Dunării. De aceea planul de zece ani pentru dezvoltarea energeticii prevede printre altele și „extinderea valorificării resurselor hidroenergetice ale Dunării în colaborare cu țările riverane vecine".

Potențialul hidroenergetic al Dunării rezidă în marea diferență de nivel între izvoare și punctul de vărsare în Marea Neagră, precum și în debitul considerabil de apă transportat, care se ridică aproximativ la 200 km^3 anual.

Puterea teoretică a Dunării, fără afluenți, este estimată la 8 350 MW corespunzînd unei energii echivalente de 73 TWh/anual și care revine în proporție de 37% pentru Dunărea superioară, 18% pentru Dunărea mijlocie și 45% pentru Dunărea inferioară.

Față de potențialul teoretic disponibil de 73 TWh/anual, amenajarea tehnico-economică este evaluată la 46,5 TWh/anual, din care revine sectorului românesc (Dunărea inferioară) mai mult de 58%, respectiv 27 TWh/anual. După cum rezultă din cifrele de mai sus, cea mai mare importanță din punct de vedere al potențialului hidroenergetic teoretic și tehnico-economic amenajabil o are Dunărea inferioară, sector care interesează în primul rînd țara noastră. În special în sectorul așa-numit „Cataracte", între Buziaș și Turnu-Severin, cu o cădere medie de 32 m, Dunărea dispune de o considerabilă energie evaluată aproximativ la 10 TWh/anual. La Porțile de Fier, Dunărea posedă un potențial hidroenergetic de 8050 kW/km, atingînd în zona Gura Văii — Sip pînă la 81 800 kW/km. Astfel potențialul hidroenergetic al sectorului Porțile de Fier-Cataracte, lung de 132 km, reprezintă cea mai concentrată sursă de energie hidraulică din Europa.

● DE LA 433 KW...

Datorită inepuizabilei sale surse de energie, Dunărea a început să fie amenajată în scopuri energetice încă de la sfîrșitul secolului trecut

Prima hidrocentrală pe Dunăre a fost construită în 1891 la Algershofen, în Germania cu o putere instalată de 433 kW și o producție medie anuală de energie electrică de 2,7 GWh. Prima mare centrală pe Dunărea germană a fost realizată între anii 1922-1928 la Kachlet, în amonte de orașul Passau, fiind considerată la vremea aceea ca una din marile hidrocentrale din Europa.

Au urmat apoi o serie de amenajări importante, atît în sectorul german, cît și în cel austriac. Citām printre acestea Hidrocentrala Jockenstein, la confluența Innului cu Dunărea, cu o putere echipată de 142 MW. Pentru porțiunea dintre Ulm și Kelkeim, se prevede construcția a 20 hidrocentrale. La inceputul anului trecut, pe porțiunea germană se aflau 12 hidrocentrale în funcțiune, 2 în construcție și alte 17 amenajări hidroenergetice în proiect. Prin construcția ansamblului de hidrocentrale de pe sectorul Oberelchingen-Fainaingen și prin terminarea lucrărilor de modernizare a Hidrocentralei Kachlet, puterea instalată pe Dunărea germană se va ridica la 193 MW, cu o producție medie anuală de 1165 GWh (pentru Hidrocentrala Jockenstein, s-a luat în calcul numai 50%, cealaltă jumătate aparținînd Austriei).

In regiunea austriacă, primul proiect de centrală electrică pe Dunăre datează din 1910. În prezent este prevăzută construirea de 13 hidrocentrale pe Dunăre, în afară de amenajarea de la Jockenstein, exploatată în comun cu R.F.G. și cea de la Wolfstahl, exploatată în comun cu RSC. In total, va fi o putere instalată de 2269 MW și o producție anuală de energie de 14434 GWh.

În Cehoslovacia și Ungaria se prevede construirea unor hidrocentrale pe Dunăre, dintre care cea mai importantă va fi cea de la Gabcikovo — Nagymaros cu o capacitate totală de circa 900 MW, construită în colaborare de cele două țări.

● ...LA GIGANTUL DE LA PORȚILE DE FIER

Amenajarea energetică de pe Dunăre cu cei mai importanți parametri va fi însă sistemul hidroenergetic și de navigație de la Porțile de Fier, care se construiește în comun de către țara noastră în colaborare cu Iugoslavia, pe baza unui acord încheiat în anul 1963, la Belgrad.

Studii pentru amenajarea acestui sector, în special în scopul îmbunătățirii navigației, au fost făcute la sfîrșitul secolului trecut de mulți specialiști români și străini. Mai tîrziu, în perioada dintre cele două războaie mondiale, au fost studiate și propuse mai multe variante de amenajare hidroenergetică a sectorului Porțile de Fier — Cataracte. Dar în această perioadă, posibilitățile de realizare a amenajării Dunării în această zonă erau reduse, datorită printre altele și consumului scăzut de energie electrică al celor două țări riverane. Astfel, față de necesitățile de energie electrică ale României și Iugoslaviei luate împreună, care erau de circa 2 TWh/anual în anii din preajma celui de al doilea război mondial, producția anuală a variantelor propuse era cuprinsă între 7,5 — 12,5 TWh.

Dezvoltarea economiei R.S.F. Iugoslavia și a țării noastre și creșterea consumului de energie electrică în anii construcției socialiste a creat condiții favorabile pentru valorificarea superioară a potențialului hidroenergetic al Dunării în acest sector. În anul 1956, ambele părți au hotărît să încredințeze unei comisii mixte româno-iugoslave conducerea și coordonarea lucrărilor de proiectare, care după o muncă laborioasă de peste 6 ani a reușit să soluționeze principalele probleme energetice, constructive, hidraulice și organizatorice. În urma încheierii acordului de la Belgrad, lucrările au început la 7 septembrie 1964, urmînd ca nodul hidroenergetic și de navigație să fie dat în exploatare în anii 1970—1971.

Primul vas cu aburi care a trecut prin „Cataractele" Dunării, a fost vasul austriac „Argo" în anul 1834. Dar dificultățile pentru navigație au rămas pînă astăzi și numai amenajarea care se va face prin construcția hidrocentralelor de la Gura Văii-Sip va deschide Dunărea adevăratei navigații moderne.

Barajul de retenție, care va fi amplasat în acel punct, va ridica nivelul apelor cu aproape 33 m, formînd un lac de 150 km lungime.

Complexul hidroenergetic din amplasamentul Gura Văii - Sip constă din două hidrocentrale cu o putere instalată de 2000 MW și o producție totală de energie de circa 10,5 TWh/anual, care va fi împărțită în mod egal între cele două țări.

Prin aportul acestui complex, structura puterii instalate, in centrale hidroelectrice și producția de energie hidroelectrică din totalul puterii instalate se va modifica în țara noastră de la 13% pentru puterea instalată în hidrocentrale în 1965, la 24,2% în anul 1975 și de la 5% pentru producția de energie electrică în hidrocentrale, în anul 1965, la 17,5% în anul 1975.

Prin parametrii săi principali proiectați — 2000 MW putere instalată și 10,5 TWh/anual — sistemul hidroenergetic de la Porțile de Fier reprezintă unul din cele mai mari obiective energetice pe plan mondial.

Pe restul parcursului, în aval de Porțile de Fier, mai sînt prevăzute și alte amenajări hidroenergetice.

La Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român s-a subliniat faptul că în prezent se lucrează la elaborarea studiilor și proiectelor pentru construcția Hidrocentralei de la Islaz-Somovit, în colaborare cu R. P. Bulgaria, care va avea o putere instalată pe partea românească de 350 MW și o producție anuală de circa 1,5 TWh. Această construcție va avea o deosebită importanță pentru dezvoltarea economică industrială a raioanelor din sudul țării ; o bună parte din energia produsă va fi folosită la acoperirea necesităților de energie electrică ale Combinatului de îngrășăminte chimice de la Turnu-Măgurele.

Amenajarea complexă a Dunării, în afară de sursa de energie electrică pe care o va constitui, va contribui la creșterea suprafețelor irigate, va îmbunătăți simțitor condițiile de navigație, pe toată lungimea fluviului, va dezvolta turismul.

În felul acesta bătrînul Istru va lua parte din plin la noua viață care se construiește, va contribui la dezvoltarea economică a țării noastre.

Marin PÎSLĂ
asistent la Institutul Politehnic Iași

CREȘTEREA PONDERII HIDROCENTRALELOR ÎN PRODUCȚIA DE ENERGIE ELECTRICĂ, ÎN ȚARA NOASTRĂ

	U/M	1965 Total	1965 În hidrocentrale	1970 Total	1970 În hidrocentrale	1975 Total	1975 În hidrocentrale
1. Puterea instalată	Mw	3 500	461	7 320	1 030	13 300	3 200
	%	100	13	100	14	100	24,2
2. Producția de energie electrică	TWh	17,7	0,87	32-34	2,5	55-60	10
	%	100	5	100	8	100	17,5

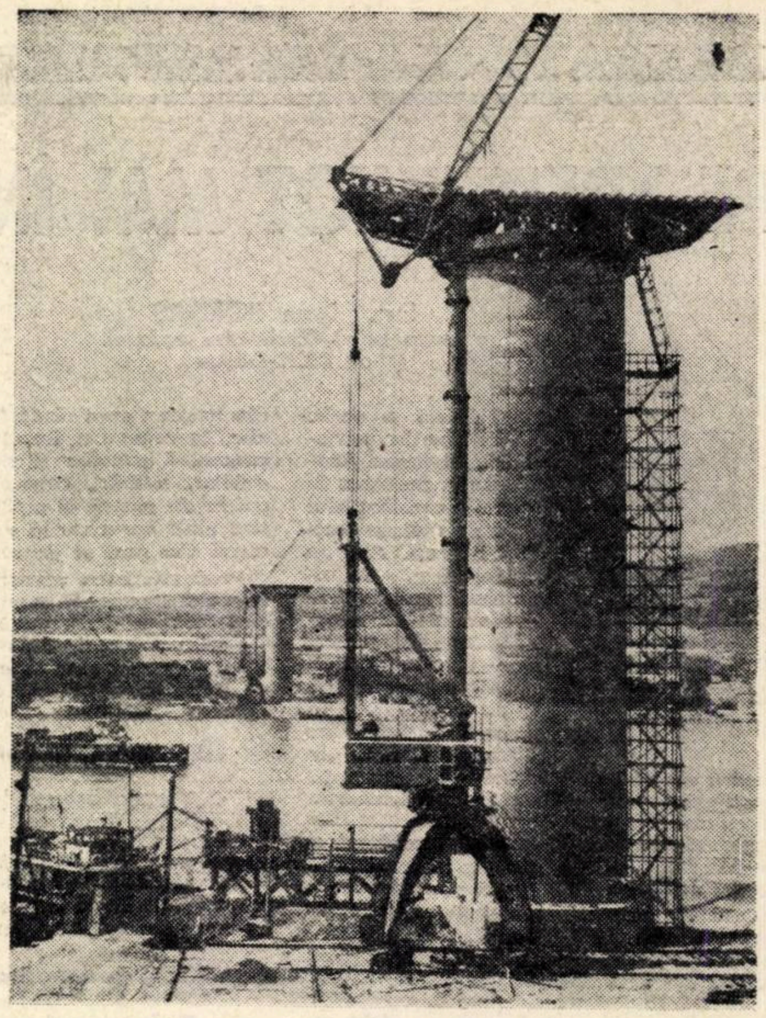

Sistemul hidroenergetic Porțile de Fier – funicularul care transportă nisip pentru alimentarea stației de betoane. (Foto Al. SATIMARI)

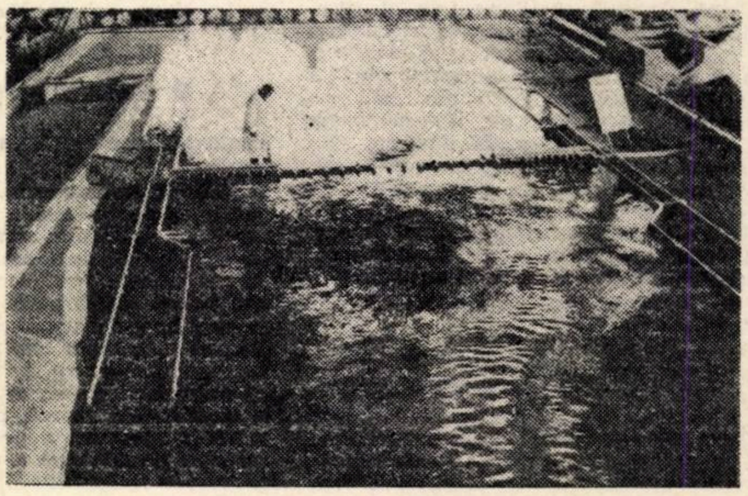

La Institutul de studii și cercetări hidrotehnice din București. Se fac experimentări pe model la scară redusă.

UNUL DIN MARILE FLUVII ALE LUMII

Prin lungimea sa de 2 860 km, Dunărea se înscrie printre marile fluvii ale globului, ocupînd în Europa locul al doilea, după Volga Este ceva mai lung decît Eufratul sau Gangele din Asia și decît Zambezi din Africa.

Izvoarele ei se află pe versantul estic al munților Pădurea Neagră. Dunărea propriu-zis se formează prin confluența lîngă localitatea Donaueschingen, a două rîuri, Brege și Brigach. Ea străbate pînă la vărsare teritoriul a opt țări, traversînd trei capitale, Viena, Budapesta și Belgrad.

Bazinul de recepție de 817 000 km^2 – a 11-a parte din Europa, cam de trei ori mai mare decît suprafața României – colectează debitele a 120 afluenți mai importanți, dintre care 34 sînt navigabili.

Intră pe teritoriul patriei noastre la Baziaș și străbate pînă la vărsare (Sulina) o distanță de 1 072 km.

Din punct de vedere al caracteristicilor geografice, Dunărea se împarte în trei sectoare principale.

1. Dunărea superioară (sectorul alpin) de la izvoare pînă la Devin, pe o lungime de 1 040 km.

2. Dunărea mijlocie (sectorul panonic) de la Devin pînă la Baziaș, pe o distanță de 808 km.

3. Dunărea inferioară (sectorul balcanic) de la Baziaș la Sulina, cu o lungime de 1 072 km.

OBIECTIV ȘI SUBIECTIV ÎN DEZVOLTAREA ECONOMIEI NOASTRE SOCIALISTE

23 AUGUST

Făurirea bazei economiei socialiste noi, desființarea exploatării omului de către om, noua structură socială și de clasă, apariția națiunii socialiste unită pe temelia relațiilor socialiste de producție, prin muncă, interese și prin țelul luptei pentru desăvîrșirea construcției socialiste; întreaga suprastructură socialistă, ansamblul transformărilor social-economice și politice petrecute în cei 22 de ani de la începutul revoluției populare, au creat socialismului cadrul pentru a se dezvolta pe propria sa bază.

Dialectica dezvoltării sociale nu poate astfel să nu conțină în mod necesar elemente și aspecte noi, atît în raport cu dialectica societății burgheze, cît și în raport cu cea a perioadei de trecere de la capitalism la socialism.

SEMNIFICAȚIA a ceea ce se numește în mod obișnuit „baza proprie a socialismului", o găsim expusă sintetic în *bilanțul* marilor înfăptuiri ale poporului român, făcut la Congresul al IX-lea al P.C.R. Acest bilanț cuprinde nu numai baza economică socialistă, ci și structura socială specifică socialismului, suprastructura socialistă în ansamblul ei; toate la un loc, cu toate interdependențele și conexiunile, reflectate în bilanț, sînt ceea ce numim „baza proprie a socialismului"; toate la un loc, iar nu numai modul de producție, reprezintă *punctul de plecare* al viitoarei dezvoltări, acele *condiții* care, întrunite într-un tot unitar, constituie temelia, cadrul istoric concret al procesului dezvoltării. În acest cadru, elementul determinant în ultimă instanță este producția bunurilor materiale.

Cînd afirmăm despre acest bilanț că reprezintă punctul de plecare al mișcării în continuare a societății românești, lăsăm în mod deliberat în umbră toată istoria care i-a dat naștere, izolăm pentru o clipă rezultatul și mișcarea care i-au dat naștere, îl luăm ca dat, deci numai sub un aspect al său, cu scopul de a cerceta în ce fel se prezintă el în calitate de *condiții determinante*, sub ce aspecte se manifestă bilanțul ca un *cadru de natură obiectivă pentru mișcarea viitoare*. În realitate însă, în desfășurarea dialectică a mersului societății, bilanțul reprezintă mișcarea *la un moment dat*, mișcarea *în prezent* cu determinările sale calitative și cantitative specifice. În anii perioadei de trecere de la capitalism la socialism cadrul obiectiv în care se mișca societatea noastră era alcătuit din sectoare economice diferite, clase sociale, opuse, conținea antagonisme sociale. Pe atunci socialismul era *numai o parte* a cadrului obiectiv, în prezent el este *singurul* cadru obiectiv. Societatea *socialistă*, această nouă calitate, își păstrează determinările care o definesc ca atare și în decursul mișcării viitoare; mai mult, aceste determinări sînt cele ce se vor consolida, întări, lărgi și defini și în cursul evoluției viitoare.

Bilanțul nu este privit ca ceva dat, ci numai ca premisă, cadru, temelie a mișcării în viitor, adică așa cum se manifestă el în desfășurarea procesului real al dezvoltării sociale. Se pornește de la premisa că poporul român își făurește el însuși istoria sa, dar în condiții determinate. Aceste condiții istoric-concrete se prezintă în fața poporului nostru ca ceva dat, ca ceva care determină mișcarea viitoare, felul ei; este o determinare ce presupune cu necesitate activitatea creatoare a maselor.

LA Congres s-a subliniat că este contrar experienței și simplist să se pornească de la ideea că economia socialistă, prin virtuțile sale interne, se dezvoltă fără greutăți, potrivit unor legi care îi asigură *în orice condiții*, sau *în mod automat*, o evoluție ascendentă.

Partidul Comunist Român a arătat totdeauna în fața maselor principalele neajunsuri manifestate în economie; la al IX-lea Congres s-a subliniat că în perioada premergătoare s-au dezvoltat sub nivelul cerințelor unele sectoare industriale, că s-a petrecut o rămînere în urmă a agriculturii față de indicii prevăzuți și față de mai buna folosire a posibilităților existente. Cu alte cuvinte, în cazurile menționate nu a fost asigurată în mod corespunzător proporționalitatea necesară, între ramurile economiei naționale.

Din punctul de vedere al dialecticii este important de studiat *natura* unor asemenea contradicții.

Dacă în capitalism disproporția (contradicția) ia în mod necesar forma unui antagonism, în socialism — presupunînd că societatea urmărește pas cu pas mersul obiectiv al lucrurilor, căci aceasta și înseamnă planificarea — societatea intervine *înainte* ca disproporția să ajungă, în evoluția ei, la momentul manifestării violente, stihinice. Aci avem două momente care deosebesc dialectica socialismului de dialectica capitalismului: primul — posibilitatea pe care o oferă socialismul ca subiectul (societatea) să sesizeze apariția disproporției, direct, adică înainte de manifestarea ei pe piață, în cadrul schimbului; al doilea — posibilitățile de care dispune socialismul de a lua măsuri pentru înlăturarea disproporțiilor fără zguduiri sociale.

Problema evoluției unei contradicții sociale în societatea socialistă este deci, spre deosebire de orînduirea capitalistă unde ea ține de însuși mecanismul material obiectiv, o problemă a raporturilor dintre obiectiv și subiectiv în socialism.

În cazul menționat mai sus, al economiei noastre socialiste, neajunsurile se datoresc imperfecțiunilor existente în metodele de conducere și planificare pe diverse trepte ierarhice. Congresul al IX-lea a subliniat că vor trebui luate măsuri pentru înlăturarea acestor imperfecțiuni și lipsuri, iar în anul care a trecut de la Congres au și fost luate măsuri pentru dezvoltarea agriculturii, pentru îmbunătățirea și perfecționarea activității de planificare. Așa cum s-a arătat la Congres, orice îmbunătățire poate avea în condițiile socialismului *doar un singur sens*: conformitatea cu cerințele legilor obiective, maxima atenție de a nu călca legile care acționează în economia socialistă — legea dezvoltării planice proporționale a economiei naționale, legea valorii, legile reproducției socialiste.

Din observațiile de mai sus se pot trage concluzii mai generale, care caracterizează dialectica societății socialiste prin *însemnătatea cu totul nouă* pe care o au raporturile dintre latura obiectivă și latura subiectivă a procesului dezvoltării societății.

În condițiile capitalismului înseși raporturile dintre obiectiv și subiectiv se stabilesc în esență stihinic, generînd cunoscutele convulsiuni. În condițiile socialismului ele trebuie să îmbrace cu necesitate un caracter conștient, să fie reglementate în mod chibzuit prin efortul gîndirii și acțiunii colective. Este un aspect al dialecticii societății socialiste, care constituie în același timp o notă *definitorie pentru știința dialecticii* în general.

NU este și nu poate fi vorba că, în condițiile socialismului, n-ar exista și n-ar acționa întîmplarea, că totul s-ar desfășura pe linia unui determinism rigid, metafizic. Este din capul locului o pură iluzie ideea că socialismul ar desființa întîmplătorul din viața socială.

Deosebirea dintre socialism și capitalism în această privință constă în faptul că, pe cînd în capitalism stihia reglementează cu necesitate, *cu caracter de legitate socială ansamblul vieții societății*, în socialism stihia, întîmplătorul, *și-a pierdut acest caracter*. Dar dacă mersul stihinic, întîmplarea totuși intervine, ea trebuie luată în considerare și studiată, căci o dată intervenită în procesul vieții sociale ea reclamă unele modificări, fie pentru a-i neutraliza efectul, fie pentru a da curs unor manifestări ce pot sprijini dezvoltarea. Și într-un caz și în celălalt apare limpede că în socialism întîmplarea nu trebuie și nu poate fi forma tipică de manifestare a legii sociale obiective.

Apare limpede, că alta *este forma dialecticii* atunci cînd, deși prezentă, acțiunea stihinică *nu are caracter de lege obiectivă a dezvoltării societății*.

Legile sociale care activează în socialism, printre care și legile economice, au un caracter obiectiv. Ele se realizează însă prin intermediul acțiunilor oamenilor — ceea ce presupune conștiința și voința lor subiectivă.

Aici se dezvăluie rolul imens al factorului subiectiv — al partidului comunist și al statului socialist în dialectica construcției socialiste. Organizînd cercetarea condițiilor obiective ale vieții sociale în dezvoltarea lor, partidul și statul nostru fixează obiective care corespund intereselor fundamentale ale oamenilor muncii și sensului dezvoltării istorice. Desfășurînd o vastă acțiune de luminare, de înarmare a maselor muncitoare cu știința construcției socialiste, partidul organizează activitatea unitară în direcția atingerii țelurilor fixate. Totodată, partidul și statul pun în mișcare acele pîrghii economice care asigură coincidența dintre voințele individuale mobilizate de interesul material imediat și interesul general și fundamental. Orientarea acțiunii generale în direcția cerută de legile obiective este un proces continuu care comportă inițiativă, mobilitate și operativitate și care pune în evidență imensul rol al factorului subiectiv — întruchipat de partid și de stat în condițiile societății noastre socialiste.

IN documentele Congresului al IX-lea al partidului găsim exprimată în mod cuprinzător întreaga mișcare obiectivă a țării noastre: *de la* România burghezo-moșierească, obiect de dispută între puterile imperialiste, *la* România socialistă de astăzi, cu o industrie dezvoltată și agricultură înaintată, *către* România care se va situa printre statele avansate din punct de vedere economic.

Conținutul principal, esența, nucleul acestei mișcări progresive îl constituie *industrializarea țării*. „Experiența poporului român — se spune în raportul la Congres — ca și istoria dezvoltării societății omenești demonstrează că industrializarea este singura cale care duce spre progres și civilizație, spre ridicarea standardului de viață, asigură în fapt independența și suveranitatea națională".

Aceasta reprezintă pentru țara noastră *conexiunea istorică fundamentală*, acea conexiune despre care Lenin spunea că este absolut obligatorie pentru orice analiză care nu vrea să se piardă în mulțimea amănuntelor sau în enorma diversitate a părerilor. În jurul ei se grupează toate celelalte legături, ea le determină caracterul, locul și rolul; *este firul Ariadnei în uriașul labirint al vieții materiale și spirituale românești de ieri, de astăzi și de mîine.*

În istoria Romîniei, drumul de la situația de țară slab dezvoltată sub raport economic și dependentă de puterile imperialiste, la nivelul actual de viață economică, socială și spirituală, către cel mai înalt grad de civilizație și cultură este indisolubil legat de procesul făuririi societății socialiste, *este o expresie a dialecticii socialismului.*

CONEXIUNEA fundamentală a istoriei contemporane a României nu are ca determinări exclusiv condițiile vieții economice și cu atît mai puțin doar nivelul la care au ajuns și la care trebuie să ajungă forțele de producție. Ea este rezultanta *tuturor* prefacerilor materiale și spirituale din viața poporului român, petrecute în ultimii douăzeci și doi de ani și care se vor produce cu necesitate în viitorii ani, este expresia sintetică a direcției generale a mișcării variatelor domenii sociale: de la individualul luat aparte pînă la colectivitatea națională. Afirmînd-o, nu înseamnă în nici un caz că știința dialecticii socialismului ar ignora sau ar trece în umbră, ar subsuma în mod mecanic, ar dizolva sau pulveriza nenumăratele mișcări particulare și singulare, cum își închipuie unii ideologi burghezi contemporani. Dimpotrivă, știința dialecticii materialiste nu face decît să exprime pe planul gîndirii ceea ce se petrece în viața societății românești: diversitatea activităților, cu toate că fiecare din ele au caractere specifice, prezintă ca determinare comună tendința de a merge spre un punct superior celui de la care a plecat, superior celui la care se afla în momentul considerat.

Petru LUCACIU

CIFRE DIN CINCINAL

- **Creșterea producției industriale** (față de 1965) 73%
- **Ritmul mediu anual de creștere a producției industriale** 11,6%
- **Ritmul mediu anual de creștere a venitului național** 8%
- **Creșterea producției agricole** (față de media 1961–1965) 26–32%
- **Creșterea producției bunurilor de consum** (față de 1965) 65%
- **Creșterea salariului real** (față de 1965) 25%
- **Creșterea veniturilor reale ale țărănimii** (față de 1965) 20–25%

MODIFICAREA CONDIŢIILOR FUNDAMENTALE M. I. U.

CA urmare a sesizării Ministerului Industriei Ușoare și a Ministerului Comerțului Interior și cu avizul Comitetului de Stat al Planificării, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 6 din 21 iulie 1966, a modificat art 5, 21 și 53 din Condițiile fundamentale pentru livrarea produselor industriei ușoare și a materialelor realizate prin contractări și achiziționări.

În cele ce urmează vom face o prezentare succintă a acestor modificări și anume:

- Prin modificarea art. 5 din Condițiile fundamentale pentru produsele industriei ușoare se stabilește — **„Comenzile scrise și confirmate în scris pot înlocui contractele al căror obiect nu depășește 100 000 lei, precum și în cazurile cînd dispozițiile legale prevăd această formă de contractare“.**

Vechiul text din condițiile fundamentale pentru produsele industriei ușoare prevedea un plafon de 20 000 lei, care pe parcursul aplicării lui s-a dovedit prea mic. Majorîndu-se astfel plafonul, s-a creat posibilitatea **utilizării formei simplificate de contractare pe o scară mai mare.** (Vezi „Viața economică“ nr. 11/1966 „Suplețe și operativitate în relații reciproce“).

- Art. 21 din Condițiile fundamentale a fost reformulat, astfel:
  „Pentru produsele destinate fondului pieței, în vederea stabilirii prin contract a specificațiilor în adîncime, furnizorii producători sînt obligați să trimită beneficiarilor cu ridicata, cu cel puțin 30 de zile înainte de începerea perioadei de contractare, dacă nu au fost trimise cu prilejul contractărilor anterioare, colecții de mostre, cartele de culori, schițe, modele etc.“.
  „Grupele de produse pentru care se trimit colecții de modele se stabilesc de organele centrale, furnizor și beneficiar, ale părților contractante, cu 6 luni înainte de perioada pentru care se încheie contractul“.

Prin modificarea adusă, se stabilește obligația pentru furnizori de a transmite beneficiarilor comerțului cu ridicata — cu 30 de zile înainte de începerea contractărilor — colecțiile de modele, mostre, schițe etc., pentru ca **să poată stabili în profunzime, de la sediul lor, specificațiile mărfurilor ce urmează a fi contractate.** Așa fiind, noua formulare a art. 21 din Condițiile fundamentale pentru produsele industriei ușoare, constituie **baza legală** pentru descentralizarea operațiunii de întocmire a comenzilor, metodologie preconizată și de „Viața economică“ (nr. 37/1965 și 32/1966).

Aliniatul al doilea din noul text al art. 21 aduce două precizări: prima constă în obligația organelor centrale furnizoare de a stabili grupele de produse pentru care se transmit colecțiile de modele, pentru ca pe această cale să se evite reproducerea în 18 exemplare a produselor „clasice“, adică neinfluențate de modă; a doua constă în stabilirea termenului de 6 luni înainte de începerea contractărilor pentru determinarea grupelor de produse pentru care se transmit colecțiile, aceasta **pentru ca întreprinderile furnizoare să aibă timpul necesar de reproducere a modelelor în 18 exemplare.**

- Corespunzător obligației furnizorilor de a transmite colecțiile de modele și mostre, a fost introdus un nou aliniat după aliniatul 4 al art. 53 din Condițiile fundamentale, prin care se sancționează neîndeplinirea acestei obligații: **„Neîndeplinirea de către furnizor a obligației prevăzute de art. 21 se sancționează cu amendă civilă de 50 lei pentru fiecare zi de întîrziere, fără a se putea depăși suma de 3 000 lei“.**

Prin art. II din Decizia nr. 6 din 21 iulie **1966**, a Primului Arbitru de Stat, se face precizarea că „Prezentele modificări intră în vigoare pe data de 1 ianuarie **1967**, urmînd a fi avute în vedere la contractarea sarcinilor pe anul 1967, chiar dacă încheierea contractelor privind aceste sarcini are loc anterior datei de 1 ianuarie 1967“.

Facem precizarea că față de faptul că contractarea produselor pe trimestrul I/1967 a fost efectuată și cum aplicarea prevederilor art. 21 este condiționată de stabilirea grupelor de produse cu 6 luni înainte de începerea contractărilor, în mod practic, modificarea adusă de acest text va putea fi aplicată începînd cu contractările pentru trimestrul IV/1967 și I/1968.

D. ALEXANDRU

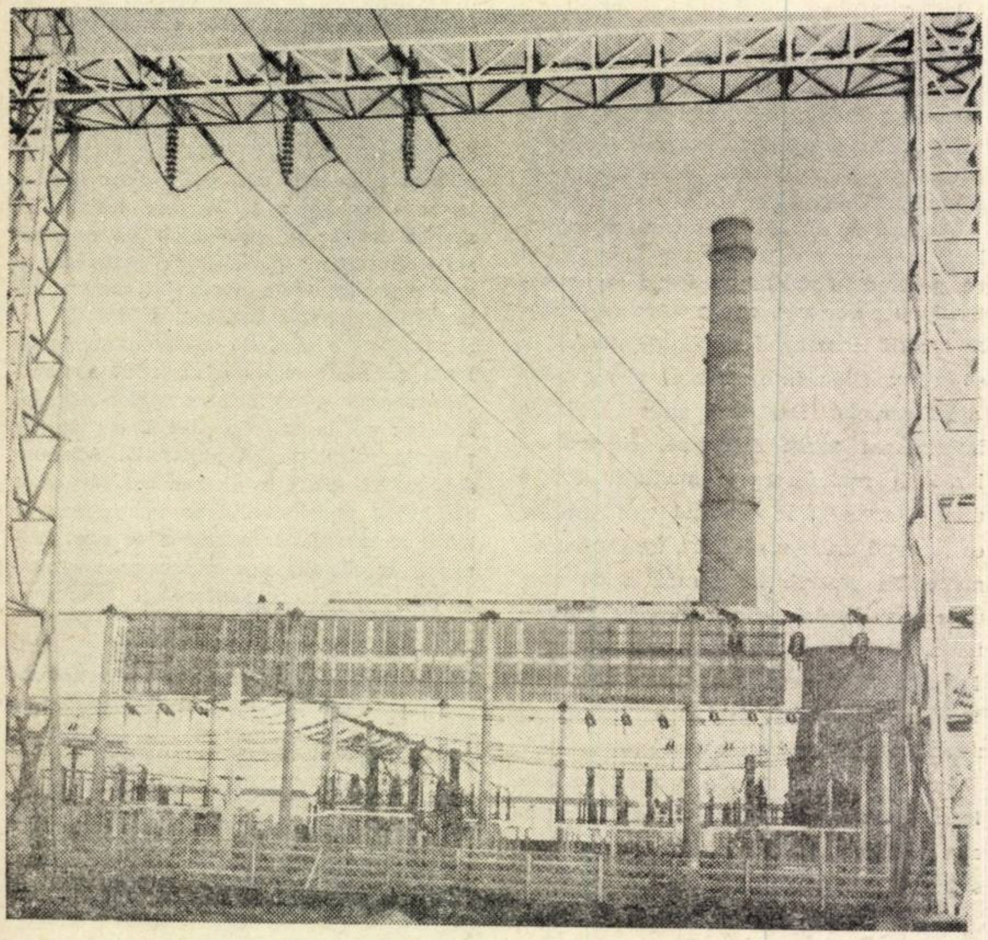

Termocentrala București-Sud

DECONTAREA CHELTUIELILOR DE TRANSPORT

ATUNCI cînd se livrează produse al căror preț este fixat franco vagon stația de destinație, unitățile furnizoare sînt obligate să suporte cheltuielile de transport pînă la stația de destinație, inclusiv eventualele taxe de manevră și joncțiune la plecarea vagoanelor din stația de expediție.

Indicarea corectă a stației de destinație prezintă, deci, o importanță deosebită, cunoscînd că schimbarea stației de destinație cerută ulterior încheierii contractului de transport atrage, pe lîngă majorarea taxelor de transport, aplicarea unei taxe fixe pentru schimbarea stației de destinație care se suportă, desigur, de către beneficiarul-destinatar.

O situație specială — cu repercusiuni asupra suportării cheltuielilor de transport — s-a ivit în legătură cu unele produse avînd prețul franco vagon stația de destinație care se livrează pentru aprovizionarea Capitalei.

Este vorba de:

— lemnele de foc, cărbunii de pămînt de orice fel și deșeurile de la fabricarea cherestelei care se livrează Întreprinderii „Combustibilul“ București;

— cartofii, legumele, zarzavaturile și fructele care se livrează unităților de valorificare a fructelor și legumelor din raza orașului București.

Conform art. 14 din Tariful local de mărfuri, „pînă la noi dispoziții, taxa de schimbare a stației de destinație de 10 lei pe tonă nu se percepe pentru schimbarea stației inițiale de destinație București-Triaj în una din stațiile ce deservesc Capitala, la expedițiile privind produsele de mai sus, destinate întreprinderilor menționate“.

Această dispoziție de excepție se explică prin faptul că unitățile comerciale amintite sînt în imposibilitate de a cunoaște anticipat necesitățile tuturor centrelor de desfacere pe care le au pe teritoriul Capitalei, din care cauză, în contractele pe care le încheie cu furnizorii, indică drept stație de destinație stația C.F.R. București-Triaj, urmînd ca, pe măsura sosirii vagoanelor cu mărfuri în această stație, ele să fie dirijate în funcție de necesități, posibilități de desfacere și transport, la liniile de garaj ale diverselor depozite sau la una din stațiile C.F.R. care deservesc Capitala.

Livrarea produselor la care ne referim a ridicat însă o altă problemă și anume, aceea de a se ști care dintre stații se consideră stație de destinație: stația C.F.R. București-Triaj sau stația de destinație efectivă din centura Capitalei care se indică ulterior de către beneficiar în condițiile arătate mai sus?

Această problemă s-a ivit în legătură cu cheltuielile de transport, întrucît unii furnizori au susținut că, livrînd produse la prețul franco vagon stația de destinație, urmează să suporte cheltuielile de transport numai pînă la stația C.F.R. București-Triaj și nu pînă la stația de destinație efectivă din centura Capitalei care se indică ulterior de către beneficiari.

Prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. **1878** din **30** iulie **1966**, acest punct de vedere s-a considerat neîntemeiat întrucît stația C.F.R. București-Triaj este o stație de descompunere și compunere de trenuri și nu o stație de predare și eliberare a mărfurilor, astfel încît nu poate fi considerată stație de destinație în raporturile dintre beneficiar și furnizor.

Deci, pentru justa aplicare a condiției de preț franco vagon stația de destinație la produsele enumerate mai sus, *se consideră stație de destinație acea stație din centura Capitalei care este indicată de beneficiar pentru eliberarea transportului. În consecință, furnizorul este obligat să suporte cheltuielile de transport pînă la această stație, nu numai pînă la stația București-Triaj.*

Ivan ICZKOVITS

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

INCHIRIERI DE SPAŢII PENTRU CAZAREA TURIŞTILOR

1. În ce condiții se încheie convenții cu persoane particulare pentru spații locative destinate cazării turiștilor?

În vederea lărgirii posibilităților de cazare a turiștilor străini și români, prin H.C.M. nr. 230/1965, O.N.T. „Carpați“ a fost autorizat să încheie convenții cu persoane particulare care dețin spații de locuit și doresc să le pună la dispoziție pentru cazare. Hotărîrea amintită prevede ca aceste spații să fie situate pe traseele turistice și în stațiuni balneoclimaterice. Desigur, convenția se încheie numai după ce spațiile respective au fost omologate de comisia care funcționează pe lîngă fiecare agenție, în urma constatării că spațiul propus îndeplinește anumite condiții: imobilul este situat central sau semicentral cu acces ușor pentru automobile; construcția este salubră cu aspect plăcut și are toate instalațiile tehnico-sanitare; camerele sînt dotate cu mobilier și lenjerie în stare bună etc.

În sfîrșit, pentru ca să se poată încheia convenția, este necesară confirmarea comitetului executiv al sfatului popular, în raza căruia se află situat spațiul locativ.

Convențiile pot fi încheiate pentru perioada sezonului turistic (2—3 luni) sau pentru o perioadă mai lungă, care nu poate depăși 5 ani și pot fi reziliate la cererea uneia din părți, cu acordul celeilalte părți, sau pentru cazurile în care nu au fost respectate obligațiile asumate (refuz de cazare, nu se asigură funcționarea instalațiilor tehnico-sanitare etc.).

2. Ce avantaje au persoanele care încheie asemenea convenții?

Pentru stimularea cetățenilor de a pune la dispoziția O.N.T. „Carpați“ — pe bază de convenții — spații locative în vederea cazării de turiști — H.C.M. nr. 230/1965, prevede unele avantaje pentru aceștia, cum sînt: scutirea de impozit, pentru maximum 5 ani, pentru veniturile realizate din această activitate; pentru spațiile locative care fac obiectul convențiilor nu pot fi emise repartiții; prioritate la instalarea de posturi telefonice; dreptul la un împrumut, pînă la 10 000 lei cu o dobîndă de 2%, rambursabil în 5 ani, împrumut care se acordă de Banca de Investiții prin C.E.C. ca mandatară a acesteia; obiectele necesare dotărilor și care se cumpără din împrumutul obținut, pot fi achiziționate cu plata prin virament de la oricare magazin cu amănuntul.

3. Cum se face cazarea?

Potrivit convenției ce se încheie, cazarea poate fi făcută prin comandă scrisă emisă de agenția O.N.T. „Carpați“ sau direct (cazarea turiștilor care se prezintă fără a avea o asemenea comandă). Tarifele pentru cazare se stabilesc de Ministerul Comerțului Exterior, cu avizul Comitetului pentru Prețuri, în funcție de gradul de confort, numărul paturilor, al camerelor etc. În cazul în care cazarea se face prin comandă scrisă, prețul se încasează de agenția O.N.T. „Carpați“ care emite comanda. Dacă cazarea se face direct de deținătorul spațiului, acesta încasează drepturile cuvenite, în lei, conform aceluiași tarif.

Decontarea sumelor încasate de agenția O.N.T. și cuvenite persoanei cu care s-a încheiat convenția se face periodic, așa cum s-a stabilit prin convenție, fie la prezentarea acestuia, fie prin mandat poștal.

Valeriu MĂRCULESCU

AGENDA ECONOMISTULUI

MECANIZAREA ȘI AUTOMATIZAREA LUCRĂRILOR DE CALCUL STATISTIC

ÎN cadrul general al extinderii continue a mecanizării și automatizării proceselor de producție, un loc important revine problemelor legate de mecanizarea și automatizarea lucrărilor de calcul statistic. Viața economică nu se poate desfășura în bune condiții decît pe baza planificării, care, la rîndul ei, presupune prelucrarea rapidă a unei informații statistice cît mai ample. Apariția cursului destinat studenților de la Institutul de științe economice din București, intitulat *Mecanizarea și automatizarea lucrărilor de calcul statistic* [1]) de prof. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, conf. M. Bulgaru, ing. V. Biță, ing. G. Grama și ing. V. Pescaru, aduce o contribuție utilă în acest domeniu de activitate. Materialul, prezentat în forma unui curs universitar, constituie de fapt un tratat util unui cerc larg de cititori — studenți, cadre didactice, economiști și contabili, ingineri și tehnicieni, care într-un fel sau altul se interesează de mijloacele moderne de calcul.

Conceput într-un mod unitar, cursul prezintă cititorului noțiuni fundamentale referitoare la principiile de funcționare a unor tipuri variate de calculatoare, la organizarea procesului de mecanizare și automatizare a unor lucrări cu caracter economic și statistic.

O judicioasă clasificare a mijloacelor de calcul

Este de relevat, încă de la început, dezbaterea programatică în care se arată importanța majoră a mecanizării și automatizării lucrărilor de calcul economic și statistic, precum și foarte judicioasa clasificare dată diferitelor tipuri de calculatoare existente.

Conform unui valoros principiu didactic, în întreaga lucrare autorii urmăresc trecerea de la simplu la complex. Tocmai de aceea, înainte de a se expune complexele mașini de calcul moderne, se face o expunere clară asupra cîtorva mijloace clasice de calcul, care au marcat însă o epocă în dezvoltarea științei și tehnicii : rigla de calcul, mașinile de adunat etc. Apreciem ca fiind binevenită ideea prezentării și a acestor mijloace simple de calcul, care cunosc, chiar în plină epocă electronică, încă o largă răspîndire. Rigla de calcul este prototipul calculatorului analogic, avînd deci implicit caracteristicile esențiale ale acestuia : rapiditate în efectuarea calculelor, precizie.

Spre deosebire de calculatoarele analogice, mașinile cifrice — sau digitale, după cum se mai numesc — se caracterizează printr-o precizie ridicată — dar și printr-o complexitate cu mult mai mare a structurii lor. În lucrare se face o prezentare judicioasă a diferitelor tipuri de calculatoare digitale, începînd cu cele mai simple mașini — gen aritmometru — trecîndu-se apoi la mașini moderne semiautomate și automate. Se explică cu claritate principiul lor de funcționare, iar aplicarea principiului didactic sus-menționat face accesibilă înțelegerea mașinilor moderne.

Remarcabilă este și partea dedicată mașinilor de centralizat (contabilizat), care se caracterizează printr-o capacitate de calcul relativ mare, fiind înzestrate cu mai multe totalizatoare. Considerăm ca fiind binevenită sublinierea variatelor posibilități ale acestor mașini care pot executa, concomitent, operația de înregistrare și cea de calcul și care, în majoritatea cazurilor, pot imprima, atît cifre, cît și litere. Aceste mașini pot fi utilizate cu succes în domenii variate, cum ar fi mecanizarea lucrărilor statistice, de planificare etc. Menționăm că acest mod de prezentare a mijloacelor de calcul corespunde și unei evoluții istorice a acestora.

Lichidarea or lacune în documentarea economiștilor

O contribuție valoroasă o constituie prezentarea mașinilor cu cartele perforate. Pentru prima dată în literatura noastră de specialitate apare tratată exhaustiv problema acestui gen de mașini, pe care calculatoarele electronice nu le-a eliminat, practica dovedind mari posibilități de cooperare a mașinilor cu cartele perforate cu mijloacele electronice de calcul.

Tratarea amplă a mașinilor cu cartele perforate, precum și descrierea tuturor mașinilor care intră în componența unei stații de mașini cu cartele perforate : mașini de perforat, de control al perforării, de tabulat, de perforat cartele centralizatoare, de reprodus etc., vine direct în ajutorul tuturor celor care lucrează cu astfel de mașini, a căror răspîndire este din ce în ce mai mare. În legătură cu prezentarea acestor mașini, se remarcă claritatea cu care se expun principiile de păstrare și de prelucrare a informației cu ajutorul cartelelor perforate.

Atenția cititorului este reținută, totodată, de expunerea privind mașinile electronice de calcul, expunere care constituie o foarte bună introducere în studiul acestor mașini care au revoluționat tehnica zilelor noastre, fiind unul din principalele mijloace de traducere în realitate a principiilor cibernetice.

În afara unei judicioase dezbateri a principiilor care stau la baza funcționării calculatoarelor electronice, remarcăm analiza noțiunilor fundamentale privind programarea logică a calculatoarelor. Deosebit de interesantă este prezentarea comparativă a principalelor tipuri de calculatoare construite la noi în țară sau în alte țări.

În stadiul actual de dezvoltare a științei și tehnicii, organizarea producției — ca și desfacerea produselor nu este posibilă decît pe baza prelucrării rapide a unor volume mari de date, prin aplicarea metodelor statistice. Din acest motiv, deosebit de importantă pentru organizarea științifică a economiei este acea parte din lucrare în care se tratează problemele legate de mecanizarea și automatizarea lucrărilor de calcul statistic.

În partea la care ne referim, demn de a fi reținut este tabloul amplu al posibilităților de utilizare a mașinilor de contabilizat (centralizat), în care se arată cum se elaborează proiectul de prelucrare mecanizată cu ajutorul mașinilor cu cartele perforate, cum se obțin tabulograme etc. De asemenea, se relevă indicațiile prețioase privind utilizarea mijloacelor electronice de calcul în efectuarea calculelor statistice.

Nu putem încheia această scurtă trecere în revistă a unora din contribuțiile aduse de autori, fără a menționa și aportul lor la clarificarea atît de necesară a proceselor de organizare a mecanizării și automatizării lucrărilor statistice, ca și faptul că ei reușesc să demonstreze foarte convingător eficiența mecanizării și automatizării lucrărilor de calcul economic în general.

Cibernetica economică pentru a fi aplicată presupune dezvoltarea la maximum a mecanizării și automatizării lucrărilor de calcul în general, implicit cele statistice.

Lucrarea „Mecanizarea și automatizarea lucrărilor de calcul statistic“ oferă cititorului o viziune amplă asupra variatelor mijloace de calcul utilizate astăzi în diferite domenii de activitate, informează publicul nostru de specialitate asupra diferitelor aspecte ale mecanizării și automatizării calculelor — etapă decisivă în introducerea metodelor științifice de conducere a economiei naționale.

prof. univ. Edmond NICOLAU
director adjunct științific al Centrului de calcul economic și cibernetică economică – București

[1]) Editura Didactică și Pedagogică, 1966, 436 pag.

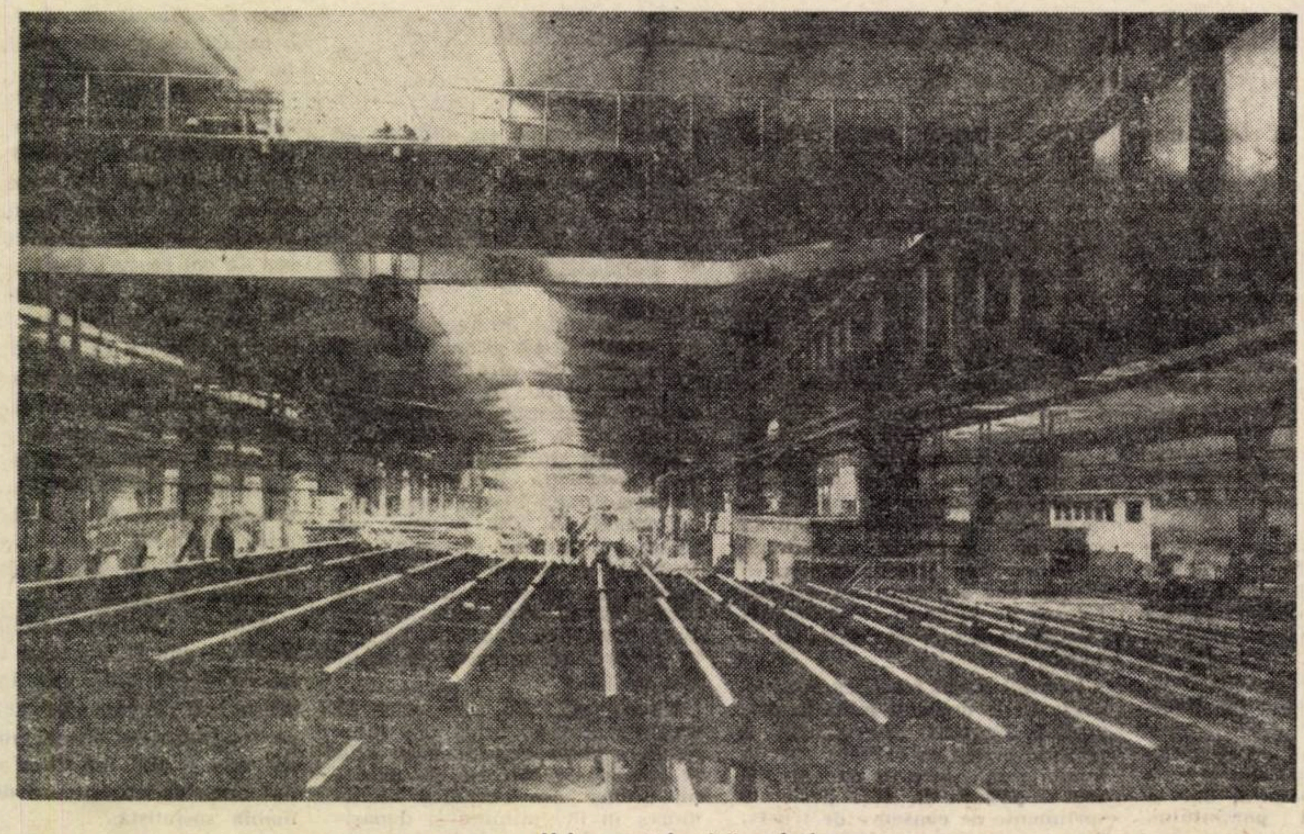

Uzina metalurgică - Iași

CURIER

Șantiere și performanțe

● **O nouă zonă industrială** se profilează în **SUDUL CAPITALEI :** alături de șantierele fabricii de lacuri și vopsele „Policolor“ și unei fabrici de medicamente, se ridică **un nou obiectiv : fabrica de sticlă proiectată pentru 100 000 de tone de ambalaje de sticlă și articole de menaj. De remarcat :** producția anuală a întreprinderii va depăși de patru ori ce a produs industria sticlăriei în 1938.

● **Un puternic flux de energie** a pornit zilele trecute de la **Termocentrala LUDUȘ-IERNUT spre Combinatul de îngrășăminte azotoase din Tîrgu-Mureș.** Punerea sub tensiune a dublului circuit electric de 110 kW marchează o etapă nouă în lucrările de extindere a Termocentralei Luduș-Iernut.

● **Două unități** de producție puse zilele acestea în funcțiune la **Combinatul pentru industrializarea lemnului din BLAJ** vor aduce anual un plus de 8 000 de tone de plăci fibrolemnoase.

● **Performanță de adîncime :** un nou puț de extracție la Exploatarea minieră **CAVNIC** (regiunea Maramureș) permite exploatarea straturilor bogate de minereu la 420 de metri sub pămînt

Tehnica nouă în acțiune

● O știre tot din industria minieră : de la începutul cincinalului **EXPLOATĂRILE TRUSTULUI „ARDEALUL“** au fost **dotate cu zeci de combine de înaintare, combine de abataj, mașini de încărcat, haveze.** În acest mod indicele de mecanizare la operațiile de tăiere a ajuns la 95 %, iar transporturile în galerii și la suprafață sînt în întregime mecanizate.

● Se lărgește aria de folosire a mijloacelor mecanizate și în industrii în care operațiile manuale erau tradiționale. **La noua fabrică de faianță fină a Complexului din Sighișoara s-au mecanizat atît operațiile de turnare-modelare cît și cele de decorare a obiectelor din faianță.**

● **Perfecționarea instalației de dozare automată a amestecului de bauxită și var la Uzina de alumină din ORADEA** — creație tehnică a colectivului întreprinderii — a avut un efect economic substanțial : economii la prețul de cost de 600 000 de lei lunar.

Diversificarea producției

● S-a încheiat **montajul primei locomotive Diesel hidraulice de 1 250 cai putere.** Colectivul Uzinei **„23 AUGUST“ DIN CAPITALĂ** — autorul noului produs — a izbutit să mărească indicele de siguranță în exploatare cu 20 % în comparație cu tipurile de locomotive construite pînă în prezent aici.

— **Al 32-lea vas de 2 700 de tone lansat pe Șantierul naval din OLTENIȚA** întrunește, de asemenea, atribute calitative superioare : motonava are instalații moderne de navigație, un plus de confort și o capacitate de manevră mai mare decît la vasele precedente.

● **Noua fabrică de aparataj electric de înaltă tensiune pusă în funcțiune la Uzina „Electroputere“ din CRAIOVA** își vădește din plin marile posibilități de diversificare a producției. Recent s-au introdus în fabricație dispozitive cu acționare pneumatică pentru întrerupătoarele de curent de înaltă tensiune — 110 și 220 de kilovați.

● **La Uzina „Înfrățirea“ din ORADEA** a fost pusă la punct **tehnologia de fabricație a unui nou utilaj solicitat de industrie :** șepingul de 800 de milimetri.

● În vederea satisfacerii cerințelor noilor ansambluri de locuințe, **la Uzina de utilaj chimic din PLOIEȘTI** s-a trecut la **fabricarea rezervoarelor subterane pentru depozitarea și distribuția gazelor lichefiate, rezervoare utilizate la încălzirea clădirilor.** Rezervoarele prezintă o siguranță maximă în exploatare.

● **Întreprinderile de industrie locală din regiunea CLUJ** au adoptat măsuri pentru **asimilarea de 600 de produse noi,** îndeosebi pentru uz casnic.

Roade ale muncii și pămîntului

● În podgorii **a început recoltarea strugurilor de masă din soiuri timpurii.** Recolta în acest an se va strînge de pe o suprafață cu 5 000 de ha mai mare față de anul trecut.

● **Gospodăriile agricole de stat** au cultivat în acest an **peste 70 000 de hectare cu floarea-soarelui.** Elementul nou îl va constitui în acest an, **recoltarea în întregime a acestei suprafețe cu mijloace mecanizate.** La peste 1 000 de combine C—1 se montează în prezent dispozitive speciale pentru recoltarea mecanizată a florii-soarelui.

● **Cantitățile** sporite de cereale recoltate solicită și mijloace tehnice de păstrare și utilizare. Acestei cerințe îi corespunde **punerea în funcțiune a unei stații automate de uscare a cerealelor în raionul Alba, regiunea Hunedoara.** Stația are o capacitate de uscare de 600 de kg pe oră.

● **La Stațiunea agricolă experimentală ȘTEFĂNEȘTI,** regiunea Argeș, a fost creat **un nou hibrid de tomate** — „Argeș-408“. Noul hibrid dă o producție superioară față de soiurile existente **și ajunge în comparație cu acestea, la** stadiul de coacere cu 8—10 zile mai devreme.

BAIA MARE — LA HOTARELE VIITORULUI

23 AUGUST

În vocabularul cotidian, cuvîntul „perspectivă“ are o largă circulație, vehiculează în toate domeniile de activitate umană și deschide ferestre spre viitor pe planșeta proiectantului, în calculele economistului, ale arhitectului și agricultorului etc. Dar dimensiunile perspectivei — spre a le surprinde în plină lumină — se cere să le așezi pe piedestalul comparației, care obligă la incursiuni retrospective, adîncite în trecutul îndepărtat.

Cu aceste jaloane, ne-am propus să vă prezentăm, de pe harta patriei, în continuă înnoire și îmbogățire, Baia Mare — călătorind în istoria veche, poposind în istoria nouă și făcînd o incursiune în viitorul apropiat al acestui străvechi oraș.

Mărturii de istorie veche...

Orașul de la poalele Gutîiului, prins de o parte cu ștergarul de ape al Săsarului, numit în documente cu numele de Rivulus Dominarum — Baia Mare de azi, are o veche istorie.

Zidită pe subsolul și în vecinătatea unor bogate zăcăminte miniere, în care Tabloul lui Mendeleev este larg reprezentat, aflîndu-se aci minereuri complexe de aur, argint, plumb, zinc, cupru, stibiu și altele, Baia Mare se definește, încă dintru începuturile ei, ca o puternică citadelă a metalelor neferoase. Aceste condiții geografice, mai bine-zis geologice, au generat și au permis apoi să se dezvolte mineritul neferos și o seamă de unități ale metalurgiei neferoase.

Dar exploatarea zăcămintelor din „cutia cu comori“ a pămîntului s-a făcut, secole de-a rîndul, primitiv, cu mijloace rudimentare, în schimb însă cu multă, tare multă muncă istovitoare. Cuiul, dalta, ciocanul și trocul, sacul și lopata, călutul orb, au reprezentat îndelungată vreme „inventarul“ de scoatere la lumină a bogățiilor subterane. Spre a ilustra discrepanța dintre patronii de mine și minerii exploatați, să apelăm la statistica din 1892. Ea consemna cîștigul „curat“ al patronilor, în anul citat, la 1 156 214 florini, pe cînd un miner totaliza 120 florini pe an, dacă ar fi avut „norocul“ să muncească întregul an și să i se plătească integral simbria.

Să rostogolim mai repede anii... În 1924, chiria pentru o locuință mai mult decît modestă „înghițea“ 45—60% din salariul unui miner încadrat la categoria 1. În numărul său din 21 octombrie 1934, ziarul „Baia Mare și împrejurimile“ relata: „În 1933 în orașul Baia Mare exista un singur spital, fără un aparat Röntgen, fără o sală de operație, cu acoperișul spart prin care plouă în saloane“.

Cît privește prelucrarea minereurilor, dotația materială a fost, multă vreme, redusă la cele mai înapoiate instalații de zdrobire, numite șteampuri, iar extragerea minereului se făcea în micile cuptoare ale topitoarelor, unde oamenii munceau din greu, pentru un cîștig mizer și nesigur.

Zidiri în anii de lumină

Despre Baia Mare s-ar putea spune că are o biografie nouă cu totul aparte, pe coordonate proprii și specifice. Ar părea contradictoriu, dar trebuie spus că orașul s-a înălțat, la suprafață, pe măsura în care au coborît spre adîncimi succesele cuceritorilor de avuții tehnice — minerii. Aici, sub pămînt, s-au înscris diagrame de forță și inteligență, s-au consumat și împlinit complicate operații de chirurgie tehnică, identificate în sutele de kilometri de noi galerii subpămîntene, situate pe diferite orizonturi, unde s-au născut noi exploatări miniere.

Alături de minele vechi au fost date în exploatare mine noi, cum sînt: Baia Borșa, Ilba, Șuior. În aceste noi „metereze“ pentru asaltul resurselor miniere din adîncuri, ca și în celelalte mine, înzestrarea tehnică e de nivel superior, fiind confirmată de utilajul modern, de randament ridicat. „Inventarul“ din minele de acum numai cîțiva zeci de ani a rămas să reprezinte piese de muzeu. În anii luminoși ai construcției socialiste, au coborît în adîncuri utilaje moderne — screpere, locomotive Diesel etc. Cercetarea științifică, al cărei laborator permanent este mina, a promovat mecanizarea susținerii galeriilor, extinderea tehnologiilor de susținere cu înlocuitori avantajoși ai lemnului de mină, cu torcretarea și ancorarea etc.

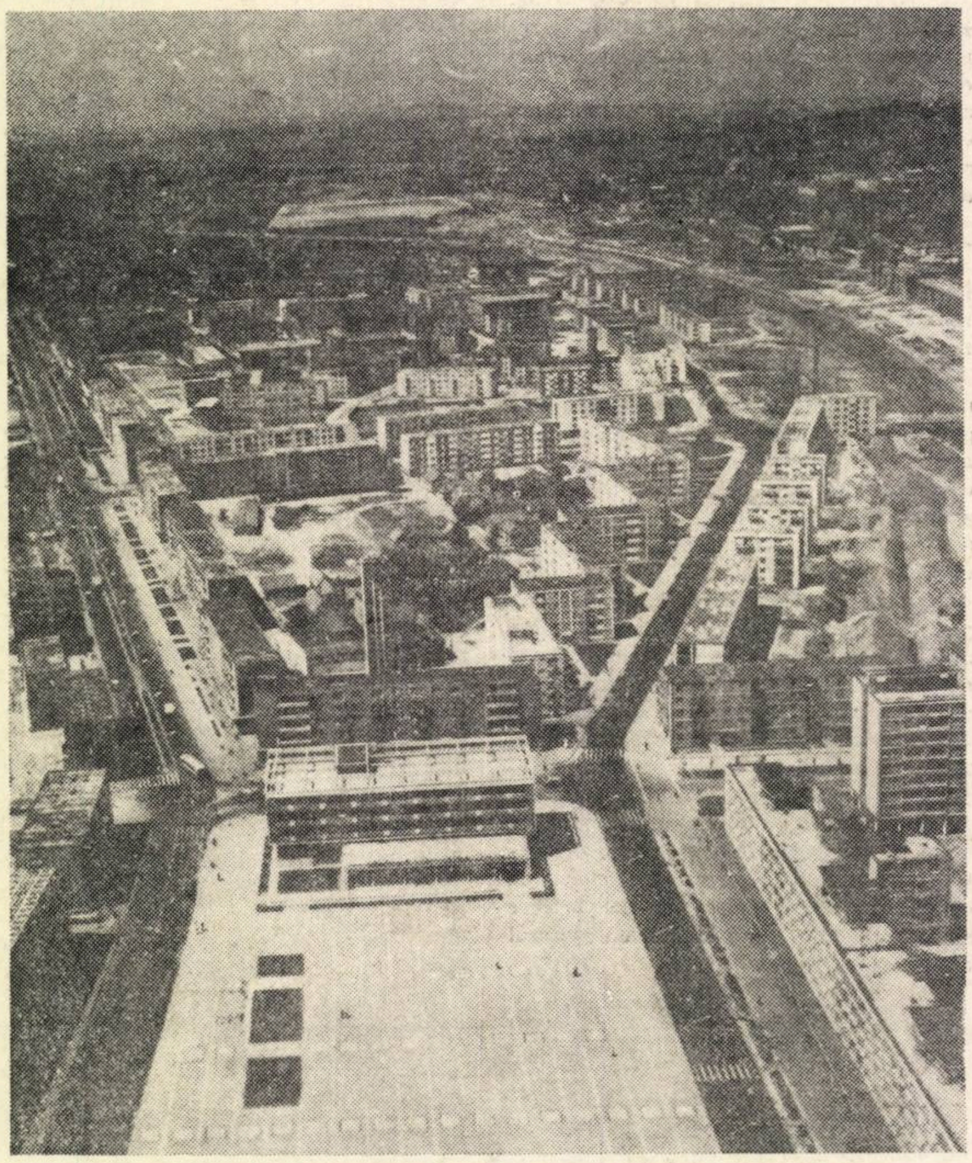

Noul centru al orașului Baia Mare.

În locul lămpașului, al flăcăruii de carbid, abatajele au prins să fie inundate de beteala de lumini a becului electric — electricitatea — ca și apa curentă — două atribute primordiale ale civilizației. Folosirea apei duce la extinderea perforajului umed, stavilă împotriva silicozei; electrificarea îmbunătățește condițiile de muncă, contribuie la ușurarea operațiunilor cu volum mare de muncă, prin introducerea largă a elementelor de mecanizare.

O cerință vitală și multiseculară a minerului — aerul în abataje — este împlinită în minele maramureșene, vehiculînd, dirijat de om, prin imense trahee subterane. La minele Săsar, Baia Sprie și Cavnic funcționează ventilatoare de mare capacitate, iar altele sînt în curs de instalare.

Istoria nouă, din filele de nouă monografie a mineritului e scrisă în rocă, sub pămînt, dar și sus, la suprafața pămîntului, unde industriile ce-și trag seva activității lor din minerit, cunosc o amplă dezvoltare.

Vă amintiți de șteampuri? Oricît am vrea, nu le putem găsi un termen de comparație cu Uzina centrală de preparare a minereurilor din Baia Mare, acest ultramodern „Sfarmă piatră“ care asigură „hrană“ zilnică marelui combinat chimico-metalurgic băimărean, ridicat din cenușa fostei fabrici „Phönix“. Combinatul chimico-metalurgic are însă o individualitate proprie, pe măsura dimensiunilor socialiste. Actuala lui producție depășește de peste 8 ori volumul anului 1948.

Uzina de plumb „1 Mai“ — dotată cu utilaje de ridicat randament — a cunoscut, de asemenea, innoiri și modernizări: secția nouă de convertizare a cuprului, o nouă instalație de aglomerare, un cuptor de prăjire, o secție pentru rafinarea electrolitică a plumbului.

Suport al întăririi bazei tehnice a industriei extractive din Baia Mare și regiunea Maramureș, îl constituie Uzina mecanică de mașini și utilaj minier din Baia Mare, care produce utilaje miniere de preparare, celule de flotare, filtre de vid, concasoare, agitatoare, piese de schimb pentru utilaj minier. Așa-dar, creșterilor din adîncuri le corespund alte creșteri, pe verticală, la suprafață — care schimbă profilul economic și edilitar al Băii Mari.

Alături de dezvoltarea construcțiilor industriale amintite, care cimentează puterea acestui centru al metalurgiei neferoase, în Baia Mare s-au înălțat în anii puterii populare noi obiective din ramura alimentară.

Produsele fabricii de lactate, construită în urmă cu 4 ani, unde se prelucrează zilnic producția de lapte ce poate să rezulte de la o cireadă de cîteva mii de vaci, se bucură de aprecierea consumatorilor. De asemenea, în ultimii ani s-a construit o noua fabrică de pîine — cu o capacitate de producție zilnică de 50 de tone.

Bogatul bazin fructifer din împrejurimile orașului pune la dispoziția Fabricii „Agrofruct“ o materie primă de calitate, care-și innobilează identitatea livezii sau a pădurii în cele peste 30 sortimente de conserve de fructe, din care o parte — destinate exportului. Din castanul comestibil, căruia îi priește climatul de aici, se fabrică renumitul piureu de castane.

Sub privirile bătrînului turn „Ștefan“, monument istoric datînd de pe la cumpăna secolului al XV-lea, situat în vechiul centru s-au scris — din cărămidă, beton și sticlă — mărturii de istorie edilitară nouă băimăreană.

Au apărut cartiere noi de locuințe, a înmugurit — în inima bătrînului oraș — centrul nou, cu o arhitectură modernă, cu blocuri zvelte și magazine numeroase, bogat aprovizionate cu mărfuri variate și de calitate.

Pentru minerii Exploatării Săsar s-a construit în anii trecuți (în 1959) un club spațios, cu sală de cinematograf, bibliotecă, sală de lectură. De asemenea, un nou cvartal de blocuri, o baie pentru 1 000 de muncitori, un club muncitoresc, cantină, două cămine moderne sînt la dispoziția minerilor din Baia Sprie, vechi centru minier al bazinului băimărean.

În rîndul noilor cartiere ale orașului Baia Mare se numără cartierele „Republica“ și „Progresul“, care totalizează aproape 5 000 de apartamente. În ultimul deceniu s-au construit aici 6 școli cu 59 săli de clasă.

Rețeaua sanitară a orașului s-a îmbogățit recent cu spitalul de boli pulmonare, o construcție modernă cu peste 400 de încăperi.

Fundații

La începutul rîndurilor noastre spuneam că pentru a intui perspectiva, se cere să te bizui pe comparații. Să comparăm: volumul producției globale realizat în 1965 în regiunea Maramureș — este de 14 ori mai mare decît producția din aceeași regiune, a anului 1938. Comparația, exprimată în alți termeni, ar glăsui că întreaga producție industrială a anului 1938 se realizează aci, în zilele noastre, în numai două săptămîni. Reprezintă asemenea împliniri, fundații pe care să te bizui, să înalți noi edificii?

Firește, că da, mai ales că acestora li s-au adus noi întărituri, a căror exprimare se află în realizările înscrise de oamenii muncii din regiunea Maramureș în îndeplinirea și depășirea principalilor indicatori de plan pe semestrul I al anului în curs, cînd s-au dat peste plan la producția globală mai mult de 84 milioane lei, la producția-marfă 79 milioane lei, depășindu-se angajamentul anual. S-au obținut, de asemenea, economii peste plan la prețul de cost ce totalizează 33 368 000 lei, iar la beneficii s-au realizat 18 644 000 lei.

Și, este important de relevat, că sporurile de producție obținute peste plan s-au dobîndit, în întregime, pe seama creșterii productivității muncii.

Ritmuri și proporții noi

Împlinirile amintite, rod al politicii partidului nostru de înflorire a tuturor regiunilor patriei, au schimbat și schimbă fața orașului de sub Dealul Florilor. Acestora li se vor adăuga altele, verigi de oțel ce vor întări și mai puternic lanțul înfăptuirilor de pînă acum. Și, pe fundațiile consolidate se vor înălța, potrivit sarcinilor cincinalului, noi obiective economice, social-culturale, în ritmuri și proporții noi, pentru înfăptuirea Directivelor celui de-al IX-lea Congres al P.C.R., care canalizează energiile și înțelepciunea poporului român spre desăvîrșirea procesului construcției socialiste.

Încă de pe acum se poate întrezări cum va arăta profilul complex al orașului Baia Mare în 1970. Desigur, în fizionomia lui de peste cinci ani, se vor putea citi noile ritmuri de dezvoltare pe care le-au cunoscut industria minieră, construcția de mașini și utilaj minier, industria chimică-metalurgică, a bunurilor de consum, se vor putea identifica obiectivele social-culturale ce se vor înscrie pe harta orașului.

Fonduri ce depășesc un miliard și jumătate au fost alocate unităților miniere aparținînd Combinatului minier Baia Mare pentru a pune în valoare noi rezerve, pentru a le dezvolta pe cele existente, pentru a îmbunătăți continuu condițiile de muncă. De pildă, numai pentru aerajul minelor s-au prevăzut în actualul cincinal fonduri de circa 50 milioane lei, respectiv de 2,5 ori mai mult decît în șesenal.

Nomenclatorul produselor Uzinei mecanice de mașini și utilaj minier din Baia Mare va spori, iar performanțele tehnice ale produselor vor înregistra noi valori calitative, rivalizînd cu produsele similare de pe piața mondială. De pe porțile acestei uzine vor lua drumul minelor instalații complexe de împins vagoneții în colivii, susțineri metalice pentru abataje, mașini electrice de încărcat etc.

Monografia orașului Baia Mare 1970 — care își va încărca paginile — în bună parte — din cele 5,3 miliarde lei, fonduri de investiții alocate regiunii Maramureș pentru anii cincinalului — va trebui să consemneze noile fabrici de confecții și produse ceramice, modernul complex feroviar, cît și o seamă de obiective social-culturale ca, de pildă, casa de cultură, cinemascopul cu o capacitate de 800 locuri, spitalul cu 900 de paturi etc.

Din cele 9 735 apartamente convenționale prevăzute a se construi în actualul cincinal în regiunea Maramureș, Baia Mare își va mări cu mult actuala suprafață locuibilă, prin construirea de noi blocuri, încît viitoarea monografie va fi obligată să le reliefeze în statisticile ei iar ghidul orașului să fie completat cu noile străzi, din noile cartiere. Încă de acum se profilează viitorul cartier Săsar, ce se aliniază pe malul drept al rîului Săsar, supus și el regularizării, care va însuma peste 6 000 apartamente, unde va locui o populație mai mare decît a întregului oraș dinainte de 1950.

Acestea cîte le-am amintit aci și altele cîte se vor mai împlini în următorii ani, vor face ca orașul să devină în 1970 un centru industrial și mai puternic, un oraș și mai înfloritor în rîndul orașelor înfloritoare din România socialistă.

I. ALEXANDRESCU

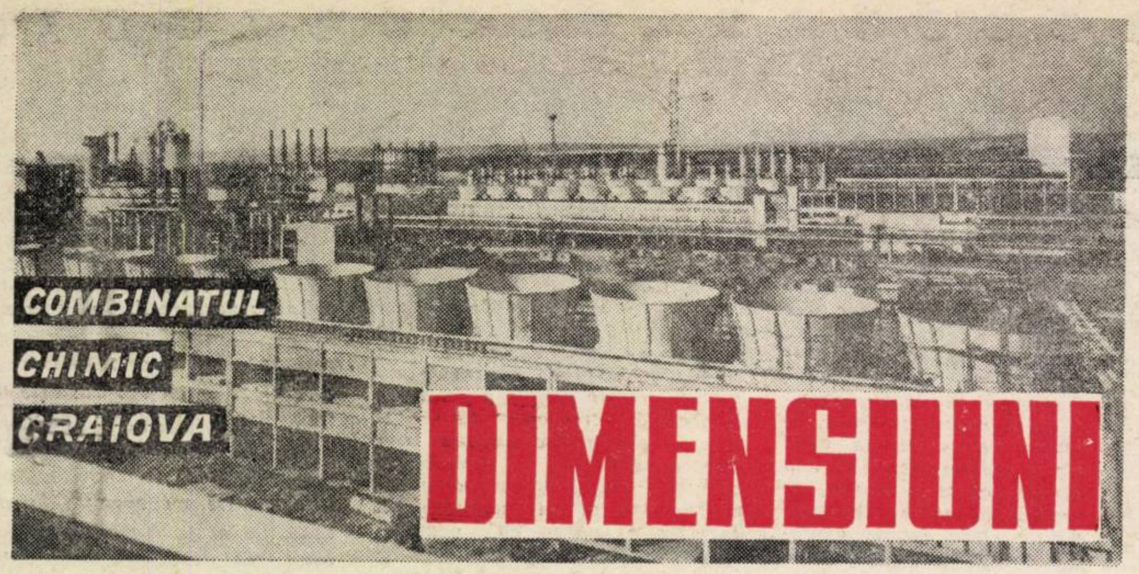

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA — DIMENSIUNI

SE înalţă undeva lîngă Craiova, într-unul din satele cuprinse în proaspătul perimetru industrial al oraşului. Dar e mai nimerit să spunem că se află în ţara lui Petru Poni. Poate că asta nu e o coordonată geografică, Este, totuşi, o situare în spaţiu carpatic, în cîmpiile danubiene cîntate de acest poet al retortei, de savantul care a făcut pionieratul chimiei româneşti.

Prea largă delimitarea? Poate. Să se reţină că în ţara lui Poni combinatul chimic e perpetuu, ca o reacţie în lanţ. Că poate fi asemuit cu un arbore tînăr, viguros care, trăgîndu-şi seva din bogăţia pămîntului, lăstăreşte de o parte şi de alta a munţilor; pînă-n buza mării; pînă-n pieptul Crişurilor. Personalitatea unui atare substantiv comun o dau urbe în devenire, ca Borzeştii, Chişcanii, Săvineştii; şi vechi tîrguri ca Slatina, Călăraşi, Turnu-Măgurele, smulse din anonimat, zvîcnite in contemporaneitate o dată cu turlele argintii ale instalaţiilor de sinteză.

Se cuvine asemenea cinstire memoriei marelui patriot. Şi, mai cu seamă, trebuie spus că dacă glasul lui Poni n-ar fi răsunat în pustiul în care **„...asemenea planuri deranjau** — cum remarca Arghezi — **mii şi mii de dulci pungaşi trăiţi din grăsimile şi scursorile proprietăţii private"**, România ar fi avut industrie chimică înaintea multor altor ţări. Aşa sună una dintre mîhnitele însemnări făcute de Petru Poni cu aproape un veac în urmă: **„Nu ştim nici care este natura şi valoarea productelor minerale ale solului nostru, nici calitatea reală a productelor noastre agricole, nici condiţiile ştiinţifice ale agriculturii noastre... Toată lumea doreşte intr-un mod vag introducerea industriei în ţara noastră... Cercetările chimice însă, sînt baza oricărei industrii..."**

Să punem această previziune alături de foarte recenta teză, potrivit căreia chimizarea producţiei e latură esenţială a revoluţiei tehnico-ştiinţifice din secolul nostru. Să mai reţinem că, după „Statistical Yearbook", în ultimul sfert de veac producţia prelucrătoare a crescut pe plan mondial de aproximativ 3.2 ori, în timp ce industria chimică a sporit de 5,2 ori. Ei bine, putem afirma că România socialistă a contribuit cu ceva la ridicarea acestui indicator al producţiei moderne. Cu ritmuri care depăşesc media pe plan mondial, care impresionează pînă şi pe statisticieni.

RETORTA ARE O SUTĂ DE HECTARE ŞI DOUĂ DECENII

FIREŞTE, trebuie îngăduită licenţa poetică pentru asemenea unităţi de măsură. Deşi reporterul îşi asumă obligaţia să le justifice. Combinatul are 14 fabrici, înşirate ca mărgelele, în două şiraguri, două fluxuri tehnologice — chimie organică şi anorganică — care se determină reciproc, intr-un proces unic, generat de o singură materie primă: metanul. O imensă retortă, din metal şi sticlă, care aduce cu o navă cu zeci de catarge, plutind în oceanul vegetal din Cîmpia Jiului. A ancorat aici pentru miracole, ca să prefacă în aur şi-n pastel cromatic incolora bulă a gazului subpămîntean şi s-o transplanteze în cea mai verde iradiere din cîte poate oferi spectrul solar, în galbenul de chihlimbar al spicului de grîu, în rubiniul porumbului.

Patru sute de mii de tone pe an de îngrăşăminte e capacitatea actualei instalaţii, dintre care o pătrime uree — îngrăşămîntul azotos solid cel mai concentrat. Poate că astăzi, cînd nici un licean nu-şi poate trece examenele dacă nu demonstrează că a înţeles rostul chimizării agriculturii, cantitatea asta nu impresionează. Uite, de aceea trebuie amintit, liceenilor barem, că România antebelică, în 1938, a folosit 11 000 de tone îngrăşăminte chimice. „Grînarul Europei", cum le plăcea economiştilor burghezi să răsfeţe ţărişoara de la gurile Dunării, n-avea chimie.

...Dar să ne întoarcem la suta de hectare pe care generoasa Işalniţă a pus-o la dispoziţia combinatului chimic. Acum, cînd montajul din prima fază a construcţiei e aproape terminat, cînd unele instalaţii sînt în probe tehnologice şi altele produc din plin, ai imaginea înălţătoare, copleşitoare, a materializării cifrelor, a ceea ce anul trecut, la Congresul partidului, era în bună parte doar directivă. Cum de s-au încumetat oamenii să se lege cu asemenea termene, la un asemenea şantier?! De notat, că **sînt montate aici 24 000 de tone numai utilaj, fără construcţii metalice.** Produse în ţară sau cumpărate peste hotare (la Işalniţa sînt valabile ambele alternative), instalaţiile, maşinile, constituie o avuţie, o investiţie uriaşă, care nu-i la îndemîna oricui. O, nu, nu e vorba nici de un an, nici de şapte! Combinatul acesta, ca şi celelalte obiective industriale ale cincinalului, întruchipează două decenii de revoluţie socialistă. Asta-i scara la care trebuie măsurat; şi cu un asemenea tar în balanţă.

Pe actuala platformă de producţie, Combinatul consumă 700 milioane kWh anual. Adăugindu-i consumul de energie electrică al instalaţiilor din faza a doua de construcţie, care va fi în funcţiune în 1968, ajungem la 1,005 miliarde kWh. În 1938 România a produs 1,1 miliarde kWh, Adică, dacă, prin absurd, ne-am închipui că ar fi existat atunci combinatul, ar mai fi lăsat atîta energie electrică cîtă i-ar fi fost de ajuns doar clădirii parlamentului, ca să se poată discuta cu pompă despre... progres. Nu, nici vorbă nu putea fi de un asemenea combinat fără electrificarea ţării! Şi dacă tot facem comparaţii, să precizăm că în faza finală toate cele 18 fabrici chimice de la Işalniţa nu vor consuma decît o optime din producţia termocentralei electrice; care se conturează masivă, gigantică, pe aceeaşi sută de hectare şi-şi trage hrană din aceeaşi conductă de metan. Asta, nu ca să evidenţiem capacitatea noii centrale, ci ca să demonstrăm legătura intrinsecă dintre cele două decenii de industrializare socialistă şi amploarea şantierelor cincinalului.

Cum s-ar fi putut construi un asemenea combinat, dacă o bună parte dintre utilajele lui de înaltă tehnicitate poartă emblema unor uzine constructoare de maşini care nu existau în vechea Românie? Transformatoare de 40 megavolţi-amperi şi zeci de motoare sînt livrate de „Electro-

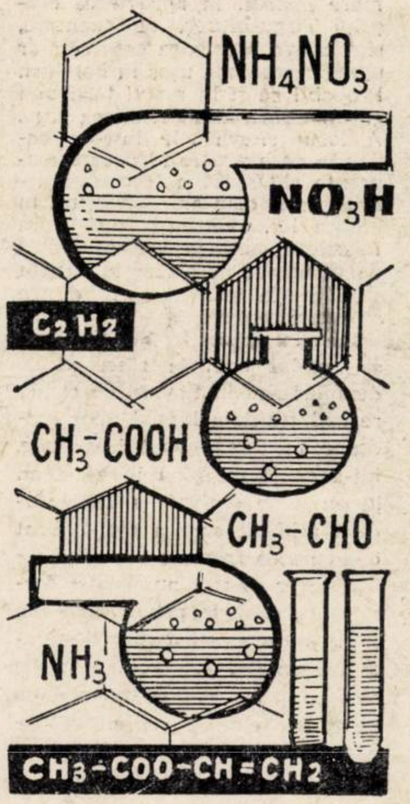

putere"-Craiova. Şi mai sînt prezente, ca la o paradă a mostrelor de nebănuite puteri pe care le dă economiei industria constructoare de maşini, produsele întreprinderilor de utilaj chimic din Făgăraş, din Bucureşti, din Reşiţa şi Braşov, din vechi vetre industriale care mocneau şi s-au aprins în vîlvătaie, din noi uzine născute, călite, în focul celor 22 de ani maturi, fierbinţi, de după 23 August 1944.

VALORILE SÎNT RELATIVE

DE fapt, acest obiectiv figurează cu următoarea titulatură în Legea Planului Cincinal: **Combinatul de chimizare complexă a gazului metan.** Deocamdată, **prin profil, e unic în ţară.** Se urmăreşte valorificarea cît mai completă, cît mai ridicată a materiei prime. **Dacă luăm ca bază valoarea energiei electrice obţinută din gazul metan ca combustibil, obţinem un raport de 10 la 1. Folosind această hidrocarbură la fabricarea îngrăşămintelor,** creşte, deci, de zece ori valoarea metanului. Şirul comparaţiilor poate continua, dar orice comparaţie e relativă. Oricum, **combinatul craiovean îşi propune să mărească de 1 833,3 ori valoarea fiecărui metru cub de metan.**

Fiindcă s-a optat pentru un proiect general cu dublu flux, într-o corelare economicoasă de la separarea de aer comună (care dă azot şi oxigen) sînt alimentate simultan şi fabrica de amoniac, premisa îngrăşămintelor azotoase, şi fabrica de acetilenă, această poartă spre drumurile maselor plastice şi răşinilor sintetice. Gazele reziduale de la acetilenă asigură cam o cincime din producţia fabricii de amoniac, iar amoniacul, la rîndu-i, e utilizat la separarea acetilenei. O perfectă simbioză, din care mai trage foloase şi fabrica de acetaldehidă, profitînd de vecinătatea instalaţiilor de acid azotic; fără să mai vorbim şi de schimburile reciproce cu termocentrala. **Numai grupul anorganic, pe platforma existentă, consumă lunar 125 000 de tone abur la 8—13 atmosfere, cam atîta cît iar fi necesar într-o lună de iarnă unui orăşel cu zece mii de locuitori.**

Dacă ne-am aruncat privirea spre cele două drumuri deschise de amoniac si de acetilenă, să vedem şi unde duc. De la amoniac (200 000 tone capacitate actuală) putem indica cu o săgeată 240 000 de tone acid azotic, cu alta 100 000 tone de uree şi între ele — rezultat al procesului în lanţ, 300 000 de tone azotat de amoniu.

Cum să măsori valorificarea gazului metan într-un ocean de relativităţi? Pe ogoarele Băileştilor 1 kg de azotat a fost echivalat cu un spor net de 5 kg de grîu, în timp ce Tirchileştii din Bărăgan se laudă cu 6 kg. iar Staţiunea experimentală de la Fundulea susţine că sporul minim trebuie să fie 7 ocale. Statistică atestă că în 1959 consumul mediu de substanţă activă pe hectar era de 3 kg şi în 1965 a ajuns la 17 kg. Directivele Congresului al IX-lea al partidului stabilesc 55 de kg în anul 1970. Un spor de aur în spic, de belşug pe masă. Şi o bună parte din această abundenţă va fi asigurată aici, la Işalniţa.

Drumul acetilenei e şi mai sinuos. Prin 70 de kilometri de conductă, prea deajuns ca să-i faci brîu de oţel Craiovei, 33 000 de tone din cea mai nesaturată hidrocarbură trece în 43 000 de tone de acetaldehidă. Şi de aici, alte ramificaţii, între care suita celor trei fabrici de acid acetic, acetat de vinil şi acetat de polivinil, fiecare cu o capacitate de 20 000 tone pe an. Astăzi nu riscăm să fim bănuiţi de înclinaţie spre literatura ştiinţifico-fantastică, cînd spunem, că de la metan, prin acetaţi, ajungem la fibre textile cu mare rezistenţă şi la eleganta mătase-acetat. Dar nu textiliştii sînt cei mai nerăbdători să vadă pornită linia organică de la Işalniţa. Industria materialelor de construcţii e avidă de coloranţii vinacetici, iar fabricile de mobilă şi-au şi planificat producţia pe care o vor realiza cu lianţii produşi de chimia Olteniei.

JIUL ŞI INDUSTRIA

CINCINALUL afectează Olteniei peste 26 de miliarde de lei; aproape o zecime din investiţiile pe întreaga ţară. Jiul profită din plin de dărnicie. Îşi împodobeşte malurile, din înălţimile getice şi pînă-n şesul aluvionar, cu lunci de turle metalice, cu împletitura de beton şi sticlă a noilor obiective industriale. E şi îndreptăţit, pentru că îşi poartă apele pe un pat de aur negru, pentru că dezvăluie de sub albie, ca un manual de chimie, compuşii carbonului în toate stările native. O atare îndrituire, investiţia o explică prin raportul spaţial dintre prelucrare şi sursa materiei prime. Aşa se justifică prezenţa industriei la Işalniţa? Să nu uităm că Jiul taie in două Oltenia, pe care capitalismul a menţinut-o în mare înapoiere economică şi că industrializarea socialistă înseamnă dezvoltarea armonioasă a tuturor regiunilor ţării. Caracalul, Băileştiul, Corabia şi alte aşezări oltene, în acest cincinal îşi rup cordonul ombilical al ruralismului; oamenii de pe aici rup cu vechile îndeletniciri. Cooperativizarea socialistă a agriculturii are însoţitori fireşti în mecanizare, în chimizare, în factori care economisesc o uriaşă forţă de muncă. De aceea şi prevede Legea Planului Cincinal intrarea în rîndurile muncitorilor industriali a încă 450 000 de persoane din rîndurile populaţiei agricole. O cerinţă a repartizării proporţionale a forţei de muncă.

La Işalniţa ai materială, palpabilă, această ştiinţifică politică economică. Peste trei mii de localnici au şi devenit operatori chimişti, energeticieni, constructori, montori. Încă de la acceptarea proiectelor a început, paralel cu şantierul, pregătirea viitorilor chimişti şi termişti. Pregătirea s-a făcut la toate nivelele, de la cursurile de calificare la şcolile de maiştri şi pe toată gama operaţiilor. Aproape toate marile uzine din ţară, cu profil cît de cît asemănător. au avut în practică actualii muncitori ai combinatului chimic şi ai termocentralei.

Aici toate procesele sînt automatizate. Pentru a avea imaginea modernelor tehnologii, să reţinem că aproximativ **o cincime din valoarea utilajelor de bază ale combinatului o reprezintă aparatele de măsură şi automatizare.** Trebuie spus, desigur, vorbe de laudă despre aparatul ingineresc sau, dacă vreţi, despre calitatea promoţiilor facultăţilor noastre. Două sute de ingineri, în majoritate tineri din ultimele trei promoţii, demonstrează înalta şcoală a chimiei româneşti.

LA COTA 250%

IN ajunul acestei a XXII-a aniversări a gloriosului August, excavatoarele au muşcat din nou malurile Jiului la Işalniţa; sonetele se pregătesc pentru pilonii noilor hale. Încă patru unităţi vor fi. O fabrică de amoniac cu 300 000 de tone/an capacitate, una de acid azotic cu 240 000 de tone, alta de azotat de amoniu cu 300 000 de tone şi încă una de uree, de trei ori mai mare decît cea care a intrat recent în funcţiune.

De-abia acum să vedem cum stăm cu relativitatea creşterii valorii gazului metan. Aparent, noile capacităţi reduc potenţialul valorificării. Cum? Simplu. La o productivitate a muncii mult superioară (aproape dublă), la randamente şi tehnicităţi înalte, cu instalaţiile noi, se va obţine îngrăşăminte la un preţ de cost vădit micşorat. Aşa se diminuează raportul dintre valoarea materiei prime şi producţia-marfă. O să se cam strice socotelile reportericeşti. Dar o să fie consemnate, o dată mai mult, rapida evoluţie a tehnicii (între elaborarea celor două proiecte s-au scurs cîţiva ani), experienţa cu care s-au îmbogăţit chimiştii noştri, constructorii de uzine chimice şi, mai ales, fluida actualitate care pulsează în arterele industriei româneşti.

Aşa că, Işalniţa continuă să polarizeze atenţia. Se şi prevăd reportajele despre întrecerea montorilor pentru predarea la timp în funcţiune, pasiunea cu care chimiştii preiau ştafeta, urmărind grăbirea atingerii parametrilor din proiecte.

De fapt, şi unii şi alţii, şi constructorii şi chimiştii, ca şi întregul nostru popor ridică, catapultează chimia românească pînă la cota 250%, aşa cum o prevăd în cincinal Directivele celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român.

Gheorghe FILIMON

DE-ALE TURIȘTILOR

PRODUSELE culinare, specifice diferitelor regiuni, ca și renumitele vinuri românești, aurite mereu cu medalii ale concursurilor internaționale, fac parte din gama atracțiilor României turistice. De cîțiva ani se acordă atenție și acestui sector, care îi atrage, ca un magnet, pe turiștii din țară și din străinătate. Iată cîteva exemple care merită a fi multiplicate în cît mai multe localități și puncte turistice.

● Restaurantele „Carul cu bere“ din București, „Cerbul carpatin“ din Brașov, „Calul bălan“ din Tg. Mureș atrag prin calitatea apreciată a bucatelor și a băuturilor, printr-un serviciu ireproșabil, prin originalitate. Despre activitatea acestor unități, fiecare cu un specific aparte, s-a mai scris. Cei ce răspund de bunul mers al alimentației publice din țara noastră le cunosc și le evidențiază ori de cîte ori au prilejul. Pe cînd însă asemenea unități cu faimă și în alte localități ale țării?

● La unele unități de alimentație publică friptura de batal la proțap se pregătește în fața turistului, ceea ce constituie un motiv atractiv pentru a participa la această „ceremonie“. La unitățile de alimentație publică din Breaza și Săftica se servesc la comandă pui la frigare cu mujdei de usturoi și mămăliguță. În unele sate cu podgorii se organizează, în timpul culesului, serbări ale recoltei și vinului, în special cînd mustul începe să se înăsprească. Ce-ar fi dacă asemenea manifestări s-ar organiza în cît mai multe podgorii?

● O inițiativă a O.N.T.-ului de la Mamaia. Aici se organizează „seri de pescărie și specialități marine“. Atracția: turistul își pescuiește singur — dintr-un bazin anume amenajat — peștele pe care iscusiții bucătari îl pregătesc după toate regulile artei culinare pescărești. Ca să se simtă în largul său, peștele (după consum) este stropit — timp de cîteva ore — cu vin din cele mai renumite podgorii ale țării.

● Suceava se mîndrește cu un nou restaurant în care se pregătesc bucate cu specific bucovinesc. La mare cinste se află tocănița de hribi cu smîntînă și mămăliguță și sarmalele cu crupe de porumb și slănină puțin... afumată

● Pe insula Chiciu de pe Dunăre — la jumătatea drumului dintre Galați și Brăila — s-a amenajat un frumos loc de odihnă. Turiștii găsesc aici o plajă, o pădure de sălcii și o bucătărie pescărească cu preparate la comandă.

TRADIȚII, UTILITATE ȘI EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

TURISMUL a căpătat o dezvoltare nebănuită. Numai în țara noastră, circa un milion de turiști interni vizitează anual frumoasele locuri care-i atrag ca un magnet. Alte zeci de mii de turiști de peste hotare ne vizitează în fiecare an patria.

O dată cu bogata și variata dezvoltare economică și culturală a țării noastre s-a trecut și la organizarea turismului — atît intern, cît și internațional — și bineînțeles la crearea condițiilor materiale proprii, corespunzătoare. Această dezvoltare pune însă probleme variate și complexe și necesită, în primul rînd, existența unei rețele de hoteluri care să asigure cazarea celor ce se deplasează. Ele trebuie să fie variate ca tipuri și grad de confort, accesibile diverselor categorii de turiști, să corespundă multiplelor cerințe și să fie distribuite, atît în puncte de interes și în centre populate, cît și pe traseele cele mai importante.

Putem considera că începutul acestei activități la noi în țară a fost făcut prin sistematizarea și construcția localităților de pe litoralul Mării Negre. Din mici centre fără drumuri, apă, canal, au apărut și sînt în continuă dezvoltare stațiuni a căror faimă a trecut hotarele țării. Cele peste 22 000 de locuri în hotelurile de la Mamaia și Eforie sînt solicitate de turiști din multe țări ale lumii. În ultimii ani s-au realizat sau sînt în curs de terminare noi hoteluri și în restul țării : Hotelul Nord din București, extinderea Hotelului Athénée Palace, dezvoltarea celor de la Brașov și Poiana Brașov, noile hoteluri de la Eforie, Piatra Neamț, Tulcea. orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej ș.a.

Toate acestea pot fi considerate doar începuturi. Planurile viitoare prevăd pentru perioada 1966—1970 o dezvoltare nemaiîntîlnită la noi în țară. Se vor realiza, prin diverse formule de confort, pe litoral și în restul țării, peste 50 000 locuri noi de cazare pentru turiști. În acest mare volum de lucrări își vor găsi ponderea corespunzătoare diversele tipuri de construcții turistice.

În principalele orașe ale țării se vor construi hoteluri cu un confort ridicat, corespunzător cerințelor actuale. Asemenea construcții se vor realiza în anii cincinalului în orașele Iași, Pitești, Galați, Reșița, Hunedoara, Suceava, Tg. Mureș, Baia Mare, Cluj, Timișoara, Bacău, Craiova, Ploiești, Tr. Severin, Cîmpulung-Moldovenesc, Arad, Satu Mare, Brăila, Bîrlad și Tg. Jiu. Amplasate în zonele centrale, ele vor asigura și satisfacerea unor funcțiuni ale orașelor, aducîndu-și, prin arhitectura lor, o contribuție importantă la înfrumusețarea localității. Costul lor este însă foarte ridicat, în jurul a 100 000 lei un loc, și de aceea utilizarea acestui tip de hotel trebuie făcută cu mult discernămînt. S-ar putea aduce sensibile reduceri a acestui cost dacă s-ar realiza și tipuri de hoteluri orășenești în care confortul camerelor să fie același, însă celelalte funcțiuni (de recepție, comerț, alimentație) să fie reduse la strictul necesar.

Turismul individual sau în grupuri mici, cu mijloace de transport proprii a crescut vertiginos. Pentru acest gen de turism se va dezvolta și la noi o rețea de moteluri în care elementul principal este cazarea turistului și adăpostul mașinii. Costul lor este mult mai scăzut și pot fi amplasate în punctele cele mai atractive.

Pentru stațiunile estivale și pentru multe alte puncte de interes turistic din țară organizarea campingurilor este binevenită prin costul foarte scăzut al investiției inițiale și al exploatării.

Dar pe lîngă formele așa-zis clasice, ar mai trebui încercate cu curaj și formule mai noi. Turistul este dornic să ducă pe perioada vacanței și altfel de viață decît cea cu care este familiarizat, decît cea pe care o duce tot restul anului. De asemenea, el este interesat să cunoască îndeaproape oamenii și locurile pe unde trece ; să-i cunoască în forma lor complexă de viață, în cadrul natural, nu numai într-un film documentar sau un spectacol de folclor. În acest scop ar trebui să încercăm realizarea unor sate turistice în care funcțiunile hotelului să fie subordonate unei atmosfere specifice și să îmbrace formele locale, să-l transpună pe cel ce-l folosește în viața specifică a locului. Acest loc poate fi foarte bine un sat de pescari din Deltă, de pe dealurile Olteniei sau Moldovei sau unul ca vestitul Rășinari.

De asemenea, amenajarea, echiparea și dotarea corespunzătoare a unor vechi construcții existente (un fost palat sau castel, un conac sau o veche casă boierească) ar putea să prezinte un mare interes. În apropierea orașului Tîrgu-Mureș, de exemplu, sînt cîteva asemenea case ce s-ar putea reamenaja ușor în hoteluri. Probabil că și în restul țării mai găsim numeroase asemenea case. A locui cîteva zile într-un cadru în care prezentul poartă amprenta riguroasă a trecutului istoric, ca și cum s-ar desfășura în umbra lui, atrage pe turiști. În Iugoslavia obții greu o cameră la un asemenea hotel. iar în Franța sau Elveția acestea sînt dintre cele mai scumpe.

Dar, la noi în țară mai există și vechiul han, la răscruce de drumuri sau în tîrguri, cu camere înșirate de-a lungul unor balcoane în jurul curții interioare. Mi-a căzut în mînă în acest an lucrarea de diplomă a unui student arhitect care a reactualizat o asemenea formulă la Bran.

Desigur că sînt numeroase formele pe care le poate îmbrăca arhitectura construcțiilor destinate turismului. Ele trebuie să fie variate și să conțină elementele pe care tehnica și posibilitățile actuale le pun la îndemînă pentru asigurarea unui confort optim.

arh. Cezar LĂZĂRESCU
Laureat al Premiului de Stat

Hunedoara. Castelul huniazilor, din preajma imenselor furnale, îndeamnă la meditație

CONDICA DE

● Împrejurimile Capitalei — Snagovul, Țigănești, Mogoșoaia, Căldărușani, Cernica, Buda — oferă excelente posibilități de relaxare și instrucție, în multe din aceste locuri existînd importante vestigii ale istoriei noastre (biserica Mănăstirii Snagov, Mănăstirea Căldărușani, Mănăstirea Cernica și urmele Mănăstirii Iezerul, Palatul de la Mogoșoaia, Mănăstirea Țigănești ș.a.). Din păcate, cu excepția amenajărilor de la Snagov (și ele insuficiente) și a acelora, minime, de la Mogoșoaia, pentru celelalte puncte turistice din jurul Capitalei nu s-au luat nici un fel de măsuri menite să faciliteze petrecerea cîtorva zile de concediu. Avînd în vedere și faptul că bogăția naturală a acestor locuri (lacuri, păduri) îmbie pe numeroși iubitori ai naturii și liniștii, este indicată luarea celor mai grabnice măsuri de organizare a unor campinguri unde să se poată monta și închiria corturi și cabane de lemn (tip Reghin). Evident, în sezon ar trebui să funcționeze aici și puncte alimentare.

● Maramureșul, în general, și valea Izei, în special, sînt din ce în ce mai mult căutate de turiștii români și de cei din străinătate. Pe lîngă frumusețea peisajului, atrag aici excepționale creații artistice populare — bisericile de lemn și arhitectura locală a caselor țărănești. În ciuda acestei realități, Maramureșul oferă cele mai slabe posibilități de cazare a turiștilor. Pentru rezolvarea acestei probleme, în sezonul de vară, este necesară construirea unor campinguri, îndeosebi pe valea Izei. Paralel cu această acțiune, se impune definitivarea unui program de vizitare a bisericilor de lemn — monumente de arhitectură — din regiune, precum și asigurarea unor ghizi calificați, în stare să prezinte aceste monumente deosebit de apreciate pe plan național și internațional.

● Munții Apuseni, mai cu seamă centrul lor, cunoscut sub numele de „Țara moților“, reprezintă una din regiunile de mare interes turistic din România. În mijlocul unui peisaj fermecător se găsesc vestite fenomene carstice [peștera Scărișoara, cu cel mai mare ghețar din țară, cetățile Ponorului, numeroase peșteri și arene incluse în Parcul Național (recent declarat) al Munților Apuseni], impresionante monumente istorice (Cetatea de la Roșia Montană, bisericile din Lupșa, Abrud, Hălmagiu etc.), și neasemuit de frumoase produse de artă populară pe care le întîlnești prin satele moțești și mocănești, la tîrgurile din Cîmpeni, Abrud și la celebrul „Tîrg de fete“ de pe Muntele Găina.

Regiunea munților Apuseni rămîne însă destul de puțin vizitată, în primul rînd, din cauza lipsei unor condiții adecvate de cazare. Dacă în timpul iernii stațiunea Stîna de Vale și cabana Cheile Turzii rezolvă, cît de cît solicitările iubitorilor schiului pentru sezonul cald se impune organizarea unor campinguri, nu numai în folosul drumeților în tranzit, dar și pentru acei care doresc să rămînă cîteva zile în liniștea reconfortantă a naturii. S-ar putea alege pentru aceasta principalele orașe din inima Apusenilor (Cîmpeni, Abrud, Brad, Zlatna), precum și localități ca

„Priviţi **singuri** în cartea naturii, cu atenţie, cugetind aşa cum se citeşte inteligent şi în cartea bibliotecii. Oricărei observaţii daţi-i valoare de **document**, aşa cum e bine să fie făcută o notă sau o fişă valabilă. Căpătaţi obiceiul de a avea un **ziar personal** în care să înregistraţi observaţiile făcute în natură". (**G. Vâslan**).

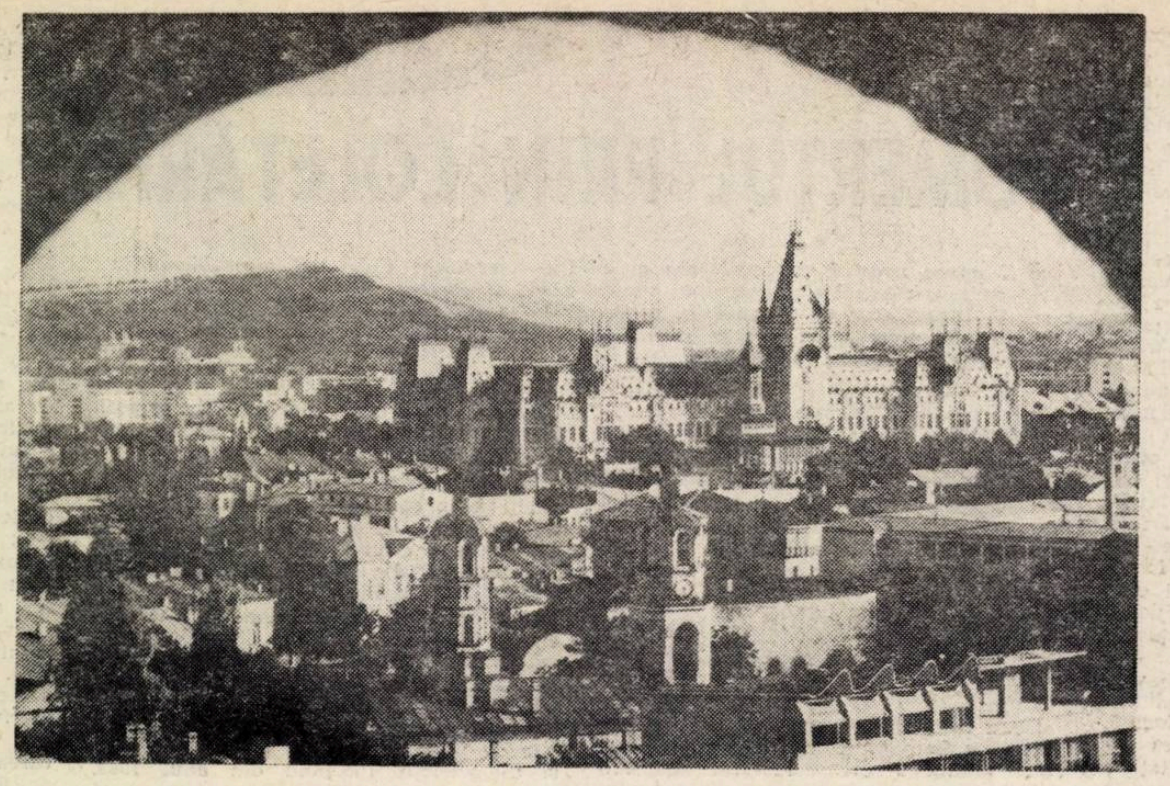

Iaşi. Oraşul zilelor noastre se înalţă în horbota străvechilor turnuri.

CE ŞI CUM SE SCRIE?

TURISMUL nu mai este un simplu divertisment, care ne umple timpul liber, ci devine un mijloc important de lărgire a cunoştinţelor, tranformîndu-se într-un act de cultură. De aici necesitatea de a sprijini această activitate cu o bogată literatură de specialitate.

În ce măsură editurile noastre au răspuns cererii din ce în ce mai mari de ghiduri, monografii turistice, impresii de călătorie etc.? Ghidurile turistice propriu-zise s-au înscris în profilul a două edituri: „Meridiane" şi U.C.F.S. Prima, a pus la îndemîna amatorilor de turism, în afara unui ghid general al ţării noastre, cîteva colecţii de lucrări cu caracter practic:

- micile ghiduri ale oraşelor şi staţiunilor balneo-climaterice (Bucureşti, Cluj, Iaşi, Braşov, Timişoara, Borsec ş.a.);
- ghiduri regionale (Dobrogea şi Hunedoara);
- itinerare turistice (Circuitul marilor trecători, Valea Arieşului, Defileul Crişului repede);
- recenta lucrare „Cu trenul în vacanţă" (care dă interesante sugestii pentru alcătuirea unor circuite feroviare în diferite regiuni pitoreşti ale ţării noastre);
- o serie bogată de lucrări (realizate de Editura U.C.F.S.), consacrate masivilor muntoşi (Bucegi, Piatra Craiului, Ciucaş, Ezer - Păpuşa, Paring - Surianul, Gurghiu-Harghita, Hăghimaş) şi altor zone de interes turistic (Valea Cernei, Delta Dunării şi cursul Dunării de la intrarea în ţară pînă la vărsarea în Marea Neagră). Din păcate, această colecţie (numită „Călăuza turistului") a trecut neobservată de cititorul neavizat pentru că editura i-a dat o copertă de vinilin, practică, desigur, dar ternă, monotonă. O supracopertă vie, atrăgătoare ar fi scos din anonimat colecţia aceasta foarte utilă pentru iubitorii drumeţiei la munte.

Valoroase sînt şi monografiile Piatra Craiului, Ceahlău, Bucegi, Retezat, Ţara Bîrsei şi Moldova de sub munte, tipărite tot de editura U.C.F.S. Această editură a asigurat şi apariţia unui ghid general al ţării, destinat celor ce practică turismul auto-moto, o lucrare de sinteză bazată pe o bogată documentaţie şi care, a necesitat două ediţii.

Cu aceasta am epuizat categoria călăuzelor practice. Trebuie să recunoaştem că ambele edituri, dar mai ales „Meridiane", au de umplut goluri mari. A avea, de exemplu, în prezent doar două ghiduri regionale (Dobrogea şi Hunedoara) este indiscutabil extrem de puţin. Există, de asemenea, încă destule oraşe — chiar şi reşedinţe de regiuni (Oradea, Suceava, Baia Mare), localităţi cu importante monumente istorice sau de artă, cu realizări contemporane remarcabile (Curtea de Argeş, Tg. Jiu, Năsăud, Turnu Severin ş.a.) în care vizitatorul este lipsit de sprijinul unui mic ghid turistic. Doar la Tîrgu-Jiu şi Turnu-Severin, librăriile ne oferă ghiduri realizate pe plan local, în condiţii tehnice mai modeste, dar cu un conţinut satisfăcător.

Vorbind despre iniţiativele locale considerăm că este cazul să amintim şi un exemplu negativ: ghidul apărut la Suceava, care prezintă cu o supărătoare superficialitate bogatul patrimoniu turistic al acestei regiuni. Era mai folositor dacă acest ghid în loc de fraze cu caracter apologetic, cu metafore şi comparaţii poetice prezenta o informare densă, substanţială şi precisă.

Un rol deosebit de important are şi literatura turistică cu caracter beletristic, în care măiestria scriitorului ne redă frumuseţile patriei — cele naturale şi cele înfătpuite de om — într-un mod care stimulează interesul cititorului pentru cunoaşterea obiectivelor turistice. Asemenea lucrări, (printre care cele apărute în colecţia („Patria noastră" a Editurii Tineretului) ne-au prezentat diferite zone turistice („Ev nou în ţara Banilor", „Farmecul genezii", „Arpegii la Siret") şi importante oraşe (Bucureşti. Timişoara).

Realizările scriitorilor noştri în acest domeniu pot fi mai bine valorificate. Geo Bogza, Eugen Barbu, Paul Angel, A. Baconski au publicat în periodice pagini frumoase, despre peisajul românesc. Aceste scrieri, înmănunchiate într-o colecţie, ar îmbogăţi literatura turistică cu valori apreciabile. Cu mult interes ar fi primite şi descrierile de oraşe, sate, zone pitoreşti sau bogate în monumente de artă, scrise de specialiştii cu condei sprinten, aşa cum făceau înainte vreme G. Vâslan, I. Simionescu, marele istoric N. Iorga, arhitectul G. M. Cantacuzino ş.a.

Literatura turistică nu satisface încă necesităţile existente. Din fericire în alte domenii care au contingenţă cu activitatea turistică s-au publicat lucrări consacrate monumentelor de arhitectură veche românească (mănăstirile şi bisericile ctitorite de foştii domni ai Moldovei şi Ţării Româneşti), monumentelor istorice (Adamclisi, Histria, Tomis, Ulpia Traiană, castelele Bran şi Mogoşoaia etc.). Au apărut, de asemenea, broşuri în colecţia „Orizont" pe teme geografice sau istorice.

Aceste lucrări au suplinit într-o bună măsură absenţa unor ghiduri privind importante obiective turistice, ghiduri care — nădăjduim — vor apare de aici înainte într-un ritm mai susţinut, acoperind toate „petele albe" de pe harta literaturii noastre turistice.

V. BACIU

- *În cursul trimestrului IV vor apare în Editura „Meridiane" ghidul turistic „România" (în sfîrşit!) şi un îndrumar pentru turiştii străini „Pe scurt despre România". Nu era mai firesc ca aceste lucrări să vină în librării la începutul verii care este — ştim cu toţii — sezonul de maximă activitate turistică?*
- *Se resimte lipsa unei reviste, tipărită în condiţii grafice superioare, care să popularizeze prin texte de înaltă ţinută literară şi prin fotografii valoroase bogata zestre turistică a patriei noastre. O aşteaptă un public larg, de toate profesiile şi de toate vîrstele, care se întreabă: „Dacă filateliştii au o revistă de ce n-ar avea şi turiştii — al căror număr trece de un milion?".*

SUGESTII

Ocoliş, Lupşa, Albac, Gîrda de Sus (Valea Arieşului), Iara (valea Ierii), împrejurimile cheilor Vulcanului, Roşia Montană, Podişul Padiş-Ponor etc.

- **Tot mai des vizitate de turiştii din ţară şi de peste hotare, mănăstirile din nordul Olteniei (Tismana, Horezu etc.) tind să ajungă celebritatea „surorilor" lor din nordul Moldovei. Dacă adăugăm la aceasta şi valoarea folclorului nord-oltenesc (ceramică, textile, lemn cioplit) apare şi mai firească dorinţa turiştilor de pretutindeni de a vizita aceste locuri. Aşa stînd lucrurile, se impune ca şi în această regiune să se organizeze spaţii oficiale de cazare (cum s-a reuşit, în parte, la bisericile din nordul Moldovei) care să asigure creşterea corespunzătoare a numărului de vizitatori. S-ar putea realiza aceasta, fie prin afectarea unor spaţii existente la unele construcţii mănăstireşti, fie prin organizarea unor campinguri pentru sezon în apropierea celor mai solicitate obiective turistice.**
- **Avînd în vedere că posibilităţile de cazare în Deltă sînt puţine, ar fi necesară organizarea unor terenuri de cazare în locurile cele mai frecventate — principalele localităţi şi, eventual, pădurea Letea — unde să se poată închiria corturi sau bungalouri.**
- **Cele mai frumoase peisaje ale Deltei pot fi cunoscute numai într-o deplasare cu lotca sau cu alte ambarcaţiuni cu gabarit redus. Ar fi bine ca cel puţin în cîteva din localităţile cele mai frecventate să existe posibilitatea închirierii oficiale a unor asemenea mijloace de transport.**
- **Oraşele Sulina şi Sf. Gheorghe, porturi la Dunăre şi la mare, au excelente plăji maritime ale căror calităţi ar putea fi mult mai bine valorificate prin organizarea unor tabere de corturi sau campinguri (dacă nu hoteluri) puse la dispoziţia amatorilor.**

Mamaia. Din spuma mării s-au înălţat parcă aceste palate...

DIN TOATĂ LUMEA

- *Veniturile ce se dobîndesc în întreaga lume de pe urma turismului depăşesc pe cele ce se obţin din exportul ţiţeiului, cel mai solicitat produs în comerţul mondial.*
- *În decurs de un an de zile Spania a fost vizitată de 15 000 000 turişti, încasînd de la ei aproape un miliard de dolari. O cifră şi mai impunătoare s-a realizat în Italia: 23 000 000 turişti şi peste un miliard de dolari încasări.*
- *Ca „produs" care aduce devize, turismul se află în Elveţia pe locul doi, după construcţia de maşini, fiind înaintea industriei de ceasuri. In Franţa, turismul e pe locul trei, după exportul de produse siderurgice şi de automobile*
- *În decurs de un an de zile turiştii francezi au cheltuit în străinătate 837 000 000 dolari, iar turiştii străini au adus în Franţa 639 000 000 dolari. Pentru Austria aceste cifre se ridică la 74 000 000 dolari cheltuiţi în străinătate şi 354 000 000 încasări de la turiştii străini. O situaţie defavorabilă din acest punct de vedere o au S.U.A. care au încasat de la turiştii străini 921 000 000 dolari, în timp ce turiştii americani au cheltuit în străinătate 1 905 000 000 dolari. De aici şi apelul autorităţilor de stat către cetăţeni: „Americani! Renunţaţi la vizitele în străinătate! Vizitaţi propria ţară"! După cîte se constată, apelul n-a avut efect. Turiştii americani continuă să scoată din ţară sute de milioane de dolari. O situaţie asemănătoare e şi în R.F.G. Turiştii din această ţară cheltuiesc în străinătate 1 121 000 000 dolari, în timp ce încasările de la turiştii străini se ridică la numai 540 000 000 dolari.*
- *În întreaga lume s-au înregistrat în 1964 circa 105 000 000 de vizite turistice internaţionale. Venitul mondial global din acest sector s-a cifrat la 10 000 000 000 dolari. Veniturile obţinute de ţările europene de la cei 77 000 000 turişti s-au ridicat la 6 000 000 000 dolari*
- *Durata medie de şedere a unui turist străin în Franţa este de 2,4 zile.*
- *Pentru turismul intern se cheltuie anual în întreaga lume circa 40 000 000 000 dolari.*
- *În Uniunea Sovietică circa 40 000 000 de persoane îşi petrec anual concediul de odihnă în alte localităţi decît cele de domiciliu, peste 13 000 000 efectuează călătorii turistice în ţară, iar un milion peste hotare.*
- *Numărul turiştilor interni din Franţa se cifrează la circa 15 000 000.*
- *Bulgaria a fost vizitată în 1964 de circa 800 000 turişti străini. Capacităţile de cazare la hotelurile din această ţară sporesc anual cu cîte 7000 de locuri.*
- *Activităţile legate de turism sînt efectuate în Elveţia de circa 250 000 de salariaţi.*
- *Aproape 70% din turiştii străini care au vizitat Spania au sosit cu mijloace de transport auto, 11% cu trenul, 10% cu vaporul şi peste 9% cu avionul.*
- *Statele membre ale Ligii Arabe se preocupă de crearea unui Fond arab de dezvoltare turistică pentru construirea unor reţele de autostrăzi, de hoteluri şi pensiuni.*
- *Numeroşi armatori englezi, francezi, izraelieni etc. elaborează proiecte de reamenajare a unor nave în vederea dezvoltării turismului marin.*
- *Ritmul expansiunii turistice a sporit între anii 1955—1964 cu 265% în Polonia, 262% în Iugoslavia, 244% în Grecia, 105% în Italia, 62% în Franţa şi 60% în Olanda.*
- *Turiştii americani cheltuiesc din bugetul afectat acestui scop 20% pentru cazare şi alimente, iar 80% pentru transport, diverse servicii şi cumpărături.*
- *În ţările din Marea Caraibilor cumpărăturile turiştilor reprezintă 43,7% din totalul chetluielilor efectuate de ei*

DOCUMENTAR

COMERȚUL PRIN COLETĂRIE

ÎN epoca noastră, modernizarea activității comerciale a devenit o problemă la ordinea zilei. Practicarea unui comerț rapid și eficient pentru toți factorii interesați, consumator ca și vînzător, preocupă lumea comercială din toate țările dezvoltate. De mare actualitate se bucură și asemenea formă de vînzare cunoscută sub denumirea de comerț la domiciliu.

„Comerțul în afara magazinului“, cum a mai fost denumită această formă de vînzare, oferă consumatorilor posibilitatea să cumpere, prin consultarea prealabilă a cataloagelor de mărfuri ale întreprinderilor comerciale, fără a se deplasa la magazine. Ei pot comanda mărfurile necesare prin scrisori, cărți poștale, bonuri de comandă atașate cataloagelor sau prin telefon, urmînd să le primească apoi prin intermediul poștei, sub formă de colete.

Pe baza comenzilor primite, întreprinderile comerciale specializate pentru comerțul prin coletărie expediază prin poștă mărfuri foarte diferite : confecții, tricotaje, articole de galanterie, electrotehnice, de uz gospodăresc, mobilă, cărți și altele, inclusiv — pe scară redusă — unele mărfuri alimentare.

Vînzarea mărfurilor prin coletărie poate fi practicată de unele magazine mari (îndeosebi magazine universale), de secțiile specializate ale unor depozite de mărfuri, precum și de întreprinderile comerciale profilate exclusiv pentru această formă de comerț. Sînt unele întreprinderi care organizează livrarea coletelor cu mijloace de transport proprii, pe o distanță de 50—100 km.

Prin intermediul acestei forme de vînzare se realizează o apropiere a unităților comerciale de cumpărători. Totodată, pe această cale se asigură creșterea însemnată a razei de activitate a unităților comerciale. În practica mondială, această formă de comerț, în dezvoltare, utilizează instrumente și mijloace proprii de activitate dintre cele mai variate.

Catalogul, principalul mijloc de publicitate

Popularizarea mărfurilor și orientarea consumatorilor asupra gamei de produse ce pot fi procurate se face printr-o largă activitate publicitară. În această privință, cataloagele de prezentare a mărfurilor au un rol deosebit de important. Ele concentrează toate elementele de reclamă și de informare a cumpărătorilor, oferind acestora posibilități de alegere dintr-o vastă gamă de articole.

Cataloagele cuprind descrierea amănunțită a tuturor confecțiilor (mărime, grosime etc.) pentru bărbați, femei și copii, precum și prețurile acestora.

Editîndu-se de cel puțin două ori pe an, în tiraje de masă, cu un mare număr de pagini, în care se prezintă întregul sortiment de mărfuri comercializat, cataloagele se trimit, în general, tuturor cumpărătorilor. Firmele „Die Quelle“ din R.F.G. și „Neckermann“ sau „Sears-Roebuck & Co.“ din S.U.A. editează cataloage între 400—1 700 pagini.

Întreprinderea cooperatistă de comerț prin coletărie „Konsument“ din Karl Marx-Stadt (R.D.G.) a folosit în anul 1965 ca mijloace de reclamă 900 000 cataloage a 165 pagini și 600 000 prospecte separate a 25 pagini. Catalogul acestei unități apare de 2 ori pe an (în sezoanele de primăvară-vară și toamnă-iarnă) în ediții de cîte 450 000 exemplare. El se trimite în general la destinatari, în următoarele proporții : 75% clienților individuali, 10% magazinelor cooperativelor de consum de la sate, 10% oficiilor poștale, sfaturilor populare și altor întreprinderi și instituții.

În unele țări, ocazional, întreprinderile de comerț prin coletărie acceptă și comenzi „pe măsură“. În acest caz, clientului i se trimite, la cerere, o colecție de eșantioane, un caiet cu modele și o „foaie de măsuri“ pe care acesta și le ia singur și le completează în rubricile respective. Se fac, de asemenea, și expedieri „la alegere“. De exemplu, unui client i se trimite un articol în mai multe mărimi și culori. El poate alege culoarea care-i place, înapoind restul articolelor.

Întreprinderea „Versandhaus“ din Leipzig (R.D.G.) a deschis la Frankfurt pe Oder un magazin experimental unde clienții pot vedea mărfurile, pot cumpăra pe loc, în special confecții, și pot comanda mărfurile pe care le doresc și care apoi le sînt expediate de la Leipzig.

Plata mărfurilor comandate

Plata mărfurilor comandate se face de obicei anticipat (prin mandat poștal, cec, virament etc.), integral sau sub formă de avans, pentru expedierea mărfurilor contra ramburs. În suma plătită se includ și cheltuielile de transport ale coletelor prin poștă. Unele firme, pînă la o anumită valoare a coletului, preiau asupra lor cheltuielile de transport. De asemenea, se livrează mărfuri prin coletărie și pe credit, cu condiția garantării acestuia.

La întreprinderea de comerț prin coletărie a cooperației de consum „Konsument“ din Karl Marx-Stadt, plata mărfurilor livrate se face, în general, cu rambursare. La vînzarea mărfurilor în rate, cumpărătorul plătește 20% din valoarea mărfurilor cumpărate contra ramburs, iar restul sumei se primește de întreprindere pe baza facturii și documentelor de transport de la o instituție de credit, care preia plata ratelor de către cumpărător.

Tendință de extindere pe plan mondial

Desfacerile de mărfuri prin coletărie au luat o mare dezvoltare într-o serie de țări. De exemplu, în R.F.G. există circa 2 000 de întreprinderi care livrează mărfuri prin colete poștale. Firma „Neckermann“ din Frankfurt pe Main are peste 4 000 de salariați și desface aproximativ 40 000 de articole. Ea deservește 3,5 milioane clienți și primește zilnic circa 35 000 comenzi, iar în unele perioade de vîrf chiar 100 000. În fiecare zi, de la această întreprindere pleacă un tren de aproximativ 50 vagoane. Întreprinderea comercială „La Redoute“, din orașul Roubaix-Franța, unde lucrează circa 2 200 salariați, are aproape 2,5 milioane clienți și primește zilnic între 7 000—55 000 comenzi. Firme similare există și în alte țări, de exemplu, „Sears - Roebuck & Co.“ și „Montgomery World“ în S.U.A., „Littlewoods“ în Anglia, „Ahlen & Holm“ în Suedia etc. Comerțul prin coletărie a fost introdus și în țările socialiste, avînd perspective de extindere rapidă. În U.R.S.S., datorită teritoriului vast al țării și distanțelor mari între unitățile de desfacere și unele puncte de consum, comerțul prin coletărie a luat o dezvoltare mare și se realizează prin organizația comercială specializată „Posîltorg“, care desface mărfuri pentru consumatorii din toată țara. În R.D.G., la Leipzig, funcționează Întreprinderea de stat pentru vînzări prin coletărie „Versandhaus“. În anul 1965 numărul clienților care s-au aprovizionat de la această întreprindere a fost de circa 882 000, iar al coletelor expediate de 1 550 000.

Tot mai mult se extind vînzările prin coletărie în comerțul cooperatist de peste hotare. Așa, de exemplu, Întreprinderea cooperatistă a comerțului prin coletărie „Konsument“ din Karl Marx-Stadt are 550 salariați și expediază anual circa 1 milion de colete, aprovizionînd circa 600 000 clienți din acele localități din mediul rural în care, în general, nu există magazine specializate. Se oferă mărfuri industriale într-un sortiment din ce în ce mai larg. În vederea satisfacerii cererii sporite de piese de schimb pentru motorete și motociclete, începînd din anul 1963, comerțul prin coletărie este practicat și de baza din Minsk a „Havcooptultorg“ care deservește populația din cinci republici unionale (Bielorusă, Moldovenească, Estonă, Lituaniană și Letonă).

Eficiență ridicată

Cu ajutorul comerțului prin coletărie, în afară de lărgirea razei de activitate a comerțului, se completează rețeaua de desfacere și sporesc simțitor posibilitățile de vînzare a mărfurilor, realizîndu-se o legătură directă între întreprindere și consumatori.

Neavînd săli de desfacere, întreprinderile de comerț prin coletărie realizează un nivel de cheltuieli de circulație mai redus la o serie de capitole (chirii, întreținere, salarii, amortizări etc.), ceea ce determină obținerea unei rentabilități superioare. Astfel, de exemplu, în R.D.G., în timp ce comerțul cooperatist cu amănuntul înregistrează o rentabilitate de 2,2%, întreprinderea de comerț prin coletărie realizează o rentabilitate de circa 10%. În același timp, a crescut simțitor productivitatea muncii. Dacă în anul 1961 aceasta a reprezentat 85,5 mărci pe un salariat, în 1965 productivitatea muncii a ajuns la 178,6 mărci. Semnificativ este în acest sens că cheltuielile pentru salarii realizate în 1964 de cooperația de consum din R.D.G. au reprezentat 4,5%, în timp ce la comerțul prin coletărie au înregistrat un nivel de numai 2,9%.

Această formă de vînzare, bazîndu-se pe legături directe cu consumatorii, asigură condiții pentru cunoașterea în structură și extrem de detaliat a cererii solvabile de mărfuri, a gusturilor și preferințelor populației deservite, ceea ce oferă posibilitatea influențării într-o mai mare măsură a industriei. Se obține totodată o bază amplă de date statistice ceea ce ușurează studierea cererii și favorizează aplicarea unor metode avansate de analize cantitative.

Inceputuri in cooperația de consum

Comerțul prin colete poștale se practică în momentul de față în țara noastră pe o scară mai redusă. Unitatea „Librăria noastră“ expediază la cerere contra ramburs, pe adresa cumpărătorilor, diferite articole de papetărie, magazinele „Muzica“ ale Uniunii compozitorilor expediază partituri muzicale, cărți de specialitate, discuri etc. Există și unele aplicații ale acestei forme de comerț în domeniul pieselor de schimb auto, motociclete și altele.

O pondere însemnată o deține vînzarea cărților și discurilor prin unitatea Cooperației de consum „Cartea prin poștă“ a Întreprinderii comerciale centrale — ICOMCECOOP din București. Aceasta trimite la cerere, pe adresa solicitanților de la sate, cărțile și discurile preferate. Înființată în anul 1961, secția „Cartea prin poștă“ a realizat în anul 1965 o desfacere de 4 770 mii lei (din care 294 mii lei pentru discuri). Comparativ cu anul 1962, realizările din anul trecut au fost mai bune cu aproape 70% la volumul desfacerii, cu 7,2% la cheltuielile de circulație și cu 15,2% în ce privește vînzarea pe un lucrător. Menționăm că nivelul cheltuielilor de circulație realizat în prezent la secția „Cartea prin poștă“ este cu aproximativ 10% mai redus decît cel realizat la desfacerea cărții pe întregul sistem al cooperației de consum.

Experiența de peste hotare, precum și rezultatele obținute pînă în prezent în țară, arată în mod concludent utilitatea și eficiența acestei forme de desfacere a mărfurilor. Ea devine tot mai necesară, mai ales în mediul rural, o dată cu aplicarea prevederilor Deciziei CENTROCOOP nr. 69/1964, la baza căreia stă principiul așezării concentrice a rețelei comerciale. În urma împărțirii rețelei rurale din țara noastră în centre comerciale zonale, centre comerciale comunale și puncte comerciale rezultă că în prezent există circa 9 000 de puncte comerciale, circa 4 000 de centre comerciale comunale și circa 650 centre comerciale zonale.

Pornind de la aceasta, CENTROCOOP a organizat în mod experimental comerțul prin coletărie cu unele mărfuri nealimentare la întreprinderea sa comercială ICOMCECOOP. La alegerea acestei unități s-au avut în vedere experiența acumulată deja în expedierea cărților și discurilor prin poștă, cunoașterea adreselor a circa 45 000 cumpărători potențiali din mediul rural, baza materială existentă și cea posibilă a se crea (spații de depozitare, rampă de încărcare și linie C.F.R. de garaj etc.).

Practic, la ICOMCECOOP comerțul prin coletărie și-a început activitatea în martie 1966. Pentru aceasta, întreprinderea a expediat celor aproximativ 45 000 cumpărători de cărți și discuri din mediul sătesc o scrisoare tipărită, prin care se făcea cunoscută introducerea acestei noi forme de vînzare, cu plata mărfurilor prin ramburs, împreună cu listă de mărfuri metalochimice, de papetărie, cosmetice etc.

Amatorii de a-și procura mărfurile popularizate nu au întîrziat să se adreseze ICOMCECOOP. Expeditorii scrisorilor sînt : țărani cooperatori, funcționari, învățători și profesori, medici, ingineri agronomi, zootehniști și alți lucrători din mediul sătesc. Ei nu se limitează la comenzi, ci fac și propuneri concrete pentru lărgirea nomenclatorului de mărfuri de care au nevoie.

Numai în primele 2 luni s-au primit peste 3 300 scrisori conținînd comenzi de mărfuri, precum și aprecieri pozitive, propuneri sau sugestii privind utilitatea acestei metode. În aceeași perioadă s-au expediat 1 421 colete, conținînd în mod deosebit produse cosmetice, plite și fiare de călcat electrice, mașini de scris, articole de papetărie etc.

Toate acestea arată utilitatea comerțului prin coletărie, aprecierea de care se bucură în rîndul populației rurale din țara noastră. De aceea, urmează a se lua măsuri în scopul creării treptate a condițiilor pentru extinderea acestei forme de vînzare la o gamă tot mai largă de mărfuri nealimentare, inclusiv la cele din sectoarele tricotaje, confecții, galanterie, marochinărie etc. Este vorba, în primul rînd, de dezvoltarea bazei tehnico-materiale a întreprinderii prin utilarea ei cu unele mijloace de mecanizare.

Recent, nomenclatorul mărfurilor oferite a fost lărgit cu unele sortimente de articole electrotehnice, de menaj, cosmetice etc. (aparate de radio portative cu tranzistori, aspiratoare de praf, baterii miniatură de 1,5 și 9 V, baterii sport de 1,5 V, garnituri de tacîmuri inoxidabile etc.).

Corespunzător extinderii ce o va lua comerțul prin coletărie, se vor elabora noi liste, în care fiecare sortiment să aibă un număr curent, pentru a ușura comandarea lui de către solicitanți. Treptat — ținînd seamă de nivelul cheltuielilor necesare și al posibilităților de acoperire — se va trece la editarea unor cataloage cu fotografii și desene în culori, spre a oferi cumpărătorilor posibilitatea să-și aleagă cît mai ușor mărfurile de care au nevoie. Vor fi utilizate, pe măsura asigurării condițiilor pentru satisfacerea promptă a tuturor cererilor, și diferite forme de publicitate ca : reclama în ziare, reviste, la radio și televiziune, adresarea listelor și cataloagelor conducerii școlilor din mediul sătesc spre a le populariza în rîndul elevilor etc.

În viitor, se pot introduce și alte forme de atragere a cumpărătorilor, cum ar fi trimiterea unui număr de mărimi și culori din același articol din care clientul să-și aleagă mărimea și culoarea preferată, introducerea plății mărfurilor în rate și altele.

Șt. GEORGESCU
V. SMĂRĂNDESCU

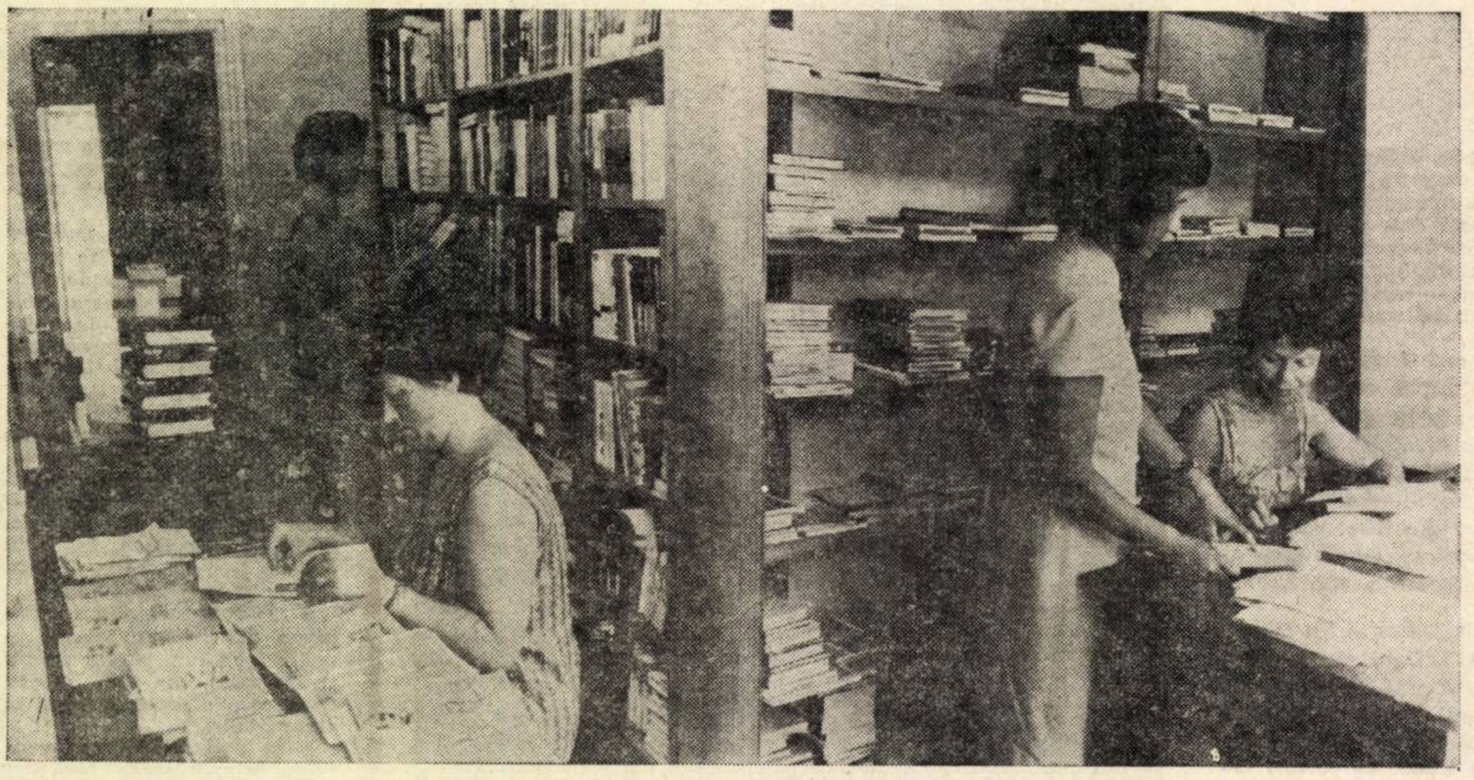

Printr-o simplă scrisoare, solicitanții din provincie cer cărțile dorite, iar funcționarii de la Centrul de difuzare a cărții prin poștă din București satisfac dorințele iubitorilor de cărți, din cele mai îndepărtate colțuri ale țării. (Foto : A. COPOS)

CURIER

■ În articolul **Îmbunătățirea formelor de mobilizare a acumulărilor bănești la bugetul de stat,** apărut la rubrica **Schimb de păreri** a revistei **Probleme economice** nr. 7/1966, dr. Gh. D. Bistriceanu, pornind de la aprecierea că între cele două forme ale acumulării bănești socialiste create de munca pentru societate, depusă în sectorul de stat al producției materiale – impozitul pe circulația mărfurilor și beneficiu – nu există deosebiri de fond, consideră că în momentul de față sînt întrunite condițiile necesare pentru a se trece la o singură formă de acumulare bănească. El propune studierea posibilității de a se renunța la impozitul pe circulația mărfurilor, suma acestuia urmînd a fi inclusă în beneficiul total și mai departe prelevată la buget sub forma unor cote-părți din beneficiu independente de nivelul real al prețului de cost.

■ În prefața la traducerea rusă (Ed. Progress, 1965, vol. I, 562 pag., vol. II, 522 pag.) a lucrării fundamentale a cunoscuților economiști americani H. H. Landsberg, L. L. Fischman și J. L. Fisher **Resources in America's future** (The Johns Hopkins Press, Baltimore, 1963), în care se încearcă o prognoză a economiei S.U.A. pe o perspectivă de 40 de ani (1960–2000), academicianul A. Arzumanian, evidențiind meritele lucrării, arată greutățile ce le întîmpină efectuarea unei analize de perspectivă într-o economie capitalistă și critică unele din procedeele metodologice folosite. Se insistă asupra caracterului pur orientativ al datelor la care se ajunge și se consideră că eroarea fundamentală ar consta în aceea că autorii își bazează analiza pe ritmurile creșterii populației și a consumului maselor, metodă inaplicabilă în capitalism. Autorii cărții consideră că volumul producției industriale va crește în decurs de 40 de ani în S.U.A. de peste 5,5 ori, adică într-un ritm mediu anual de peste 4,3%, ritm mediu infirmat pînă în prezent de datele statistice.

■ Volumul **Relations économiques internationales,** de M. Byé (Paris, Dalloz, 1965, 921 pag.) tratează problemele : balanța de plăți, fluxurile internaționale, raporturile de echilibru, specializarea internațională, mișcările de capitaluri și tendințele de creștere, protecționismul, uniunile economice, cursurile schimbului și deprecierea cambială, lichiditatea monetară internațională

■ Cartea lui Andrzej Kozminski **Dyrektorzy wspótczesnych przedsiebiorstw kapitalistycznych** (Directori de întreprinderi capitaliste moderne), Editura Ksiazka i Wiedza, 184 pag., este un studiu în domeniul sociologiei conducerii. Între altele, în carte se caută răspuns la întrebarea : este posibil (și în ce măsură) să ne inspirăm din activitatea și experiența directorilor de întreprinderi capitaliste pentru a găsi soluții tehnice care ar duce la perfecționarea practicii economice socialiste ? Răspunzînd afirmativ, autorul consideră că rolul cărții sale este de a prezenta material de dezbatere

■ Cartea lui Ira Horovitz **An Introduction to Quantitative Business Analysis** (O introducere la analiza economică cantitativă), McGraw-Hill Book Company, New York, 1965, 270 pag., solicită cititorului numai cunoștințele de algebră din cursul mediu, capacitatea de a rezolva o pereche de ecuații simultane și o pregătire statistică de aproximativ un semestru. Accentuînd în mod deosebit abordarea Bayesiană în luarea deciziilor, lucrarea tratează tehnicile principale de analiză : programarea liniară și integrală, modelul transporturilor, modelele stocurilor și ale cozilor de așteptare, arătînd modul în care acestea pot fi combinate în luarea deciziilor.

■ În **însemnările științifice ale catedrelor de științe sociale din Leningrad,** seria Economia politică, vol. VII, este cuprins și studiul **Ekonomiceskaia nauka, sotiologhia i hoziaistvennaia politica** (Știința economică, sociologia și politica economică) de N. D. Kolesov și V. P. Polozov. Pornind de la ideea că fenomenele economice constituie obiect de cercetare, atît pentru economiști, cît și pentru sociologi, autorii sînt de părere că probleme social-economice complexe, ca : progresul tehnico-științific, evoluția activității lucrătorilor din sfera producției materiale, conducerea producției, schimbările în structura forței de muncă în cadrul producției sociale, formarea trăsăturilor noilor lucrători și atitudinea comunistă față de muncă, perfecționarea relațiilor de repartiție pe baza unei corelări raționale dintre stimulentele materiale și morale și multe altele nu pot fi rezolvate decît pe baza unor studii social-economice complexe.

■ În cartea sa **Inflazione e Interrelazioni tra Mercati** (Inflația și interrelațiile dintre piețe), Milan Dott, A. Guiffrè Editore, 1965, 234 pag., economistul italian R. Zaneletti respinge teoriile curente în materie și îndeosebi distincția dintre inflația de costuri și inflația de cerere, și propune o schemă teoretică unitară menită să explice inflația prin interrelațiile dinamice dintre o serie de piese omogene.

■ Ultima carte a profesorului John Hicks **Capital and Growth** (Capital și creștere), Oxford, Clarendon Press, 1965, 343 pag., cuprinde un studiu cu privire la teoria creșterii și o analiză a conceptelor și metodelor din acest domeniu. „Metodele economiei dinamice", „echilibrul creșterii", „creșterea optimă" constituie temele mari ale lucrării.

■ În articolul **Metode matematice în rezolvarea sarcinilor economice** (Komunist, nr. 10, din iulie 1966), L. Kantorovici subliniază domeniile în care metodele matematice pot fi aplicate cu cea mai mare eficiență. Acestea, sînt, după concepția autorului : valorificarea rațională a fondurilor existente și a resurselor naturale ; reducerea cheltuielilor de investiții ; accelerarea ritmurilor de introducere a tehnicii noi ; folosirea forței de muncă și creșterea productivității muncii ; îmbunătățirea structurii consumului și ridicarea nivelului de trai. Se arată de asemenea importanța aplicării metodelor matematice – prin folosirea tehnicii electronice de calcul – în elaborarea, îmbunătățirea și corectarea planului economiei naționale.

■ Lucrarea profesorului englez J. E. Meade **The Stationary Economy** (Economia staționară), London, G. Allen and Unwin Ltd, 1965, 238 pag., reprezintă primul volum dintr-un ansamblu de trei volume pe care prof. Meade și-a propus să le scrie sub denumirea de **Principii de economie politică.** Autorul urmărește studierea cîtorva modele îndepărtate de realitate, dar al căror studiu este, după părerea sa, unul din cele mai bune mijloace de a realiza o metodă de analiză și de reflecțiune care conduce la decizii.

SOCIOLOGIE FINANCIARĂ

În articolul Probleme sociologice ale economiei financiare socialiste, **publicat în revista DIE WIRTSCHAFT nr. 23/1966, economistul german Hubert Dombek încearcă să prezinte obiectul și sarcinile sociologiei financiare socialiste. Una din formele de comportare socială a omului, influențată, atît de factori materiali, cît și ideologici — spune autorul —, se manifestă în producție, la cumpărături și vînzări, economii, contractări de credit, încheierea de asigurări etc, reflectîndu-se în relații bănești. Acest fel de relații ar trebui — după autor — să constituie obiectul unor cercetări sociologice. Întrucît prețurile, salariile, primele etc, ca raporturi economice obiective, ating direct sau indirect interesele vitale ale oamenilor muncii, influențînd asupra conduitei lor, s-ar putea vorbi de o sociologie a relațiilor bănești.**

Obiectul sociologiei financiare, ca o ramură specială a sociologiei în socialism, îl constituie, după părerea lui Dombek, modurile de comportare ale oamenilor rezultate din relațiile bănești, motivele acțiunilor lor, inclusiv interdependența dintre acestea. Sociologia financiară ar cerceta motivele raționale care determină conduitele specifice, în scopul cunoașterii efectelor introducerii unor măsuri financiare noi și a transformărilor probabile ale comportamentului, pentru a influența mecanismele motivaționale potrivit cerințelor economiei naționale.

MERCUR PRINTRE MUZE

MUZEUL DIN FIECARE CASA

O anchetă, oricît de sumară, făcută prin librării demonstrează că printre cărțile cele mai cerute se situează în ultimii ani albumele de artă, de dimensiuni mari sau mici, consacrate unui pictor sau sculptor, unei școli de artă sau unui muzeu. Chiar dacă publicul nostru ridică obiecții adesea îndreptățite cu privire la numărul — insuficient, față de cererea tot mai mare — a cărților de artă editate anual, față de aria nu îndeajuns de largă a tematicii lor ca și față de calitatea tehnică a unor reproduceri, albumele cunosc o popularitate crescîndă și oricine se străduiește astăzi să-și înjghebe o bibliotecă personală, cît de cît reprezentativă, consideră drept cel mai firesc lucru achiziționarea unui număr de asemenea albume.

Avem de-a face cu un fenomen nou, cu desăvîrșire caracteristic zilelor noastre. Veacuri de-a rîndul, operele de artă au stat închise în palate și castele, accesibile unui număr extrem de restrîns de privilegiați. Și chiar cînd în secolul trecut, amenajarea unor muzee publice a început să se extindă, cercul celor care puteau lua direct contact cu creațiile marilor artiști continua să fie foarte mic mai ales dacă ținem seama că datorită vicisitudinilor istoriei, majoritatea capodoperelor artei plastice se găseau concentrate în muzeele din doar cîteva mari orașe ale lumii. Copiile și gravurile făcute după operele celebre, pe lîngă faptul că nu puteau nici pe departe transmite vibrația artistică a originalelor, aveau și ele o circulație restrînsă.

Albumele de artă, multe din ele conținînd și reproduceri în culori, au început să apară în număr tot mai mare în primele decenii ale secolului nostru. Dar abia în ultimii douăzeci de ani asistăm la această considerabilă dezvoltare, în proporții de masă, a reproducerilor de artă. A luat naștere astfel o veritabilă industrie, devenită unul dintre cele mai importante și prestigioase sectoare ale activității editoriale

Nenumărați oameni au căpătat în felul acesta posibilitatea de a-și alcătui, ceea ce André Malraux a numit într-o formulă celebră „un muzeu imaginar", adică o colecție practic nelimitată de albume în care sînt reproduse, în condiții excelente, toate operele de artă valoroase pe care le-a creat geniul uman. Opere aflate în cele mai depărtate colțuri ale pămîntului sau ținute zăvorîte în colecții particulare devin astfel accesibile tuturor. Mai mult, reproducerile permit adeseori o cunoaștere mai amănunțită decît oferă chiar vizionarea directă a originalelor ; să ne gîndim, de pildă, la reproducerile după frescele de mare întindere, după plafoane pictate, după vitralii sau la prezentarea detaliilor din diferite opere de artă. Iubitorul de artă din zilele noastre dispune de o incontestabilă superioritate în materie de informație artistică nu numai față de omologul său din urmă cu un secol, dar chiar și față de criticii de artă din aceeași perioadă.

Desigur, albumele nu constituie singurele mijloace de răspîndire a reproducerilor de artă. O tot mai mare extindere capătă și reproducerile izolate (ale cîte unei singure opere), adesea de dimensiuni mari (uneori egale cu ale operei originale) și realizate la un nivel pe care tehnica tipografică obișnuită însă nu-l poate atinge. Din ce în ce mai multe sînt în ultima vreme și reproducerile pe pînză care, prin procedeul plastificării, reconstituie cu fidelitate dimensiunile, culorile, grosimea pastei din operele reproduse. Alte procedee și mai perfecționate sînt acum în studiu dintre care unul a fost imaginat de către cunoscutul scriitor francez Vercors.

Bineînțeles, reproducerea nu înlocuiește și nu poate înlocui opera autentică. Acest lucru este valabil chiar dacă se va înregistra o serioasă ameliorare a actualelor tehnici tipografice de reproducere. Se știe că fiecare din cele trei procedee principale prezintă unele deficiențe ; tiparul înalt realizează o imagine al cărei „grain" are totdeauna o densitate mai mică decît al unui bun clișeu fotografic, tiparul adînc (tiefdruck) determină o accentuare excesivă a valorilor, creînd astfel raporturi care nu există în original, iar offset-ul (tiparul plat) nu reușește să reconstituie suficient de bine profunzimea tabloului reprodus. Se întîmplă chiar ca, în unele cazuri (în special la procedeul tiefdruck) reproducerea să fie „prea bună", să întreacă în strălucire originalul ceea ce, oricît ar părea de paradoxal, nu constituie o calitate, ci un defect. (O situație asemănătoare există și cu unele discuri stereofonice de înaltă fidelitate).

Fără a se putea deci substitui contactului direct cu opera de artă originală, reproducerea de calitate constituie totuși un factor de importanță covîrșitoare în procesul de informare, familiarizare și pregătire a oamenilor pentru înțelegerea și iubirea operei de artă, proces de o importanță esențială în educația estetică.

H. DONA

ÎN LIBRĂRII

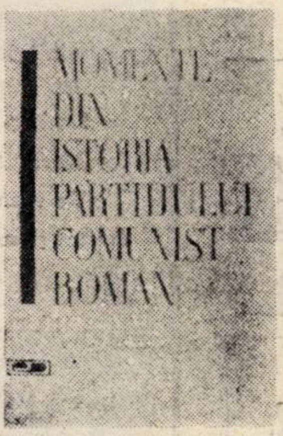

În Editura Politică a apărut volumul ***Momente din istoria Partidului Comunist Român*** **(culegere de studii, București 1966, 125 pag.). Lucrarea înmănunchează articole despre activitatea partidului în diferite perioade însemnate ale istoriei sale : greva generală din 1920, perioada Congresului I al P.C.R., luptele muncitorilor petroliști și ceferiști din 1933, perioada izbucnirii celui de-al doilea război mondial, lupta pentru unitatea clasei muncitoare, pentru făurirea frontului unic muncitoresc etc.**

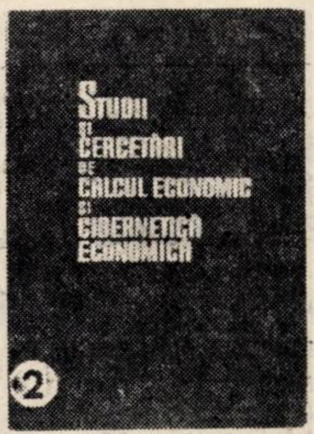

STUDII ȘI CERCETARI DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ, Vol. 2

SUMAR

T. HĂNCIULESCU, V. DUMITRU — Aplicarea programării liniare la alegerea și distribuția investițiilor pe structurile noi în extracția țițeiului.

Conf. univ. ing. **G. LELESCU** — Asupra unor probleme de rentabilitate în traficul de călătorie pe căile ferate.

L. M. CHIRICĂ, S. NICULESCU, V. PREPELIȚĂ — Determinarea drumurilor și a circuitelor elementelor într-un graf cu aplicații la problema transporturilor.

Ing. **V. IOANID** — Unele aspecte ale modelării matematice și cibernetice în urbanism.

N. RANCU, R. DOOTZ, A. BERECHET — Aplicarea programării matematice la planificarea producției.

R. COROIU, ing. **S. ȘOTAN** — Planificarea pe brigăzi a culturilor agricole.

Ing. **G. BOLDUR** — Posibilități de îmbunătățire a sistemelor informaționale în construcții.

Conf. univ. dr. **C. IONESCU, V. DUMITRU**, ing. **E. ȘTEFĂNESCU**, ing. **V. POPESCU** — Aplicații ale metodelor statistico-matematice la interpretarea rezultatelor probelor de purtare a produselor textile.

Dr. **P. IVĂNESCU**, dr. **S. RUDEANU** — O teorie a deciziilor binare.

Prof. univ. dr. docent **M. A. LUPU, V. PÎRVU, M. ALTĂR, V. BUCUR**, conf. univ. dr. **D. GRINDEA**, ing. **I. MEASNICOV, D. PATAPIEVICI** — Aplicarea metodelor statistico-matematice pentru stabilirea tendinței de evoluție a disponibilităților bănești ale populației.

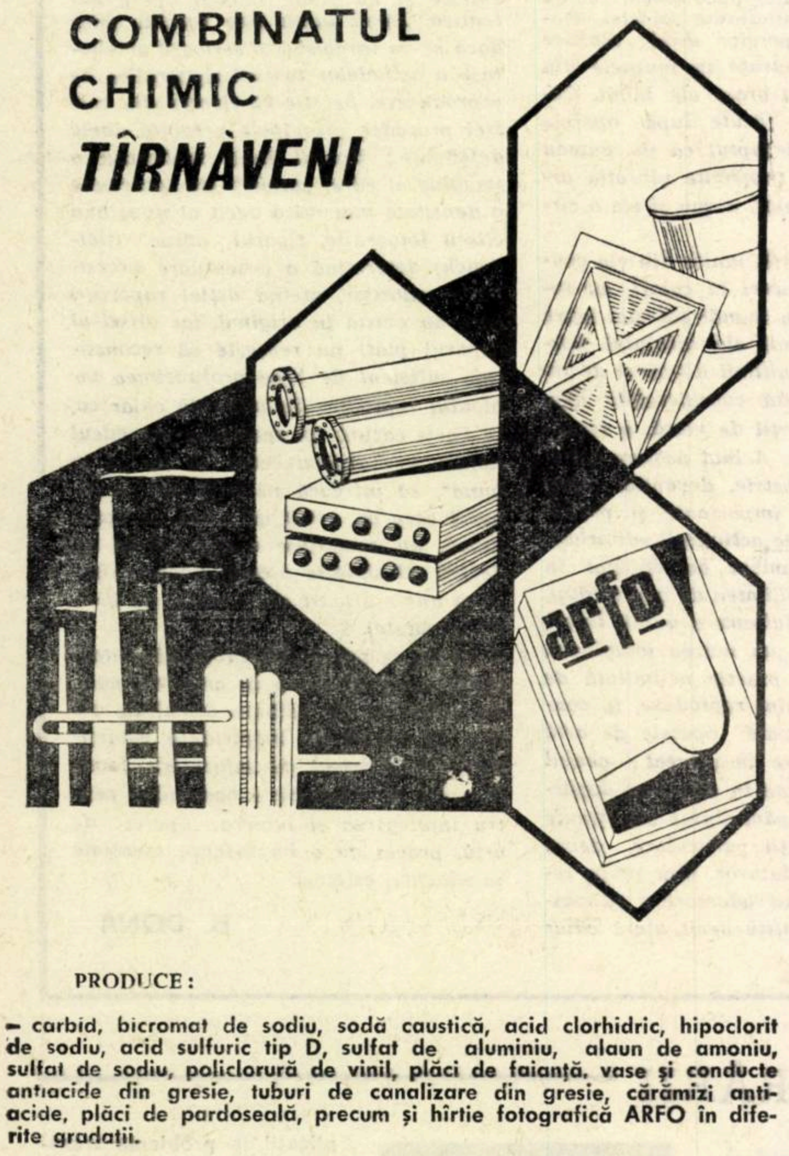

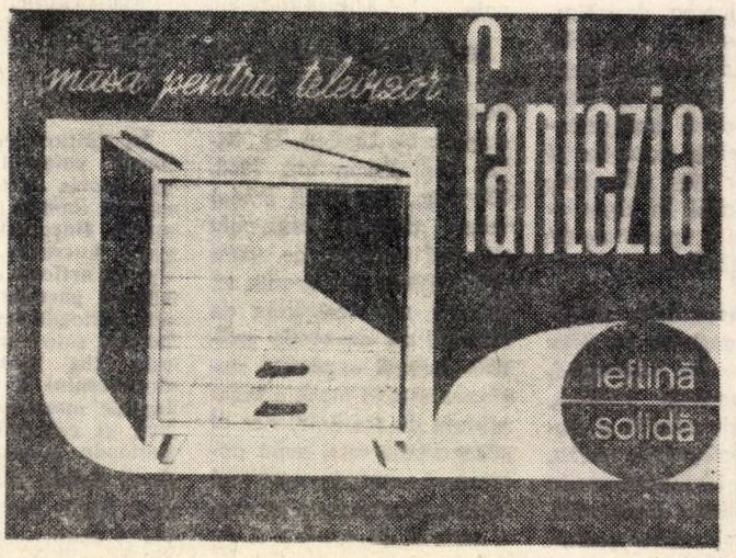

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● *„Industrialimport"* a perfectat cu firma „Dia Invest-Export" din R. D. Germană un contract pentru importul a 3 concasoare, iar cu firma „Uhde" din R. F. Germană a fost încheiat un contract pentru importul unei instalații de fibre poliesterice cu o capacitate de 10 000 tone/an. Un alt contract prevede importul de la firma „Schlömann" din R. F. Germană a unui laminor bluming Ø 1300 mm, cu o capacitate de 3 mil. tone/an, destinat Combinatului siderurgic Hunedoara.

● Contracte încheiate recent de *„Tehnoimport"* prevăd importul de la firma „J. C. Eckardt" din R. F. Germană a unei instalații de măsura și reglare, de la firma „Hokushin Electric Works" din Japonia — importul de instalații de automatizare, iar de la firma „Foxboro-Yoxall Ltd" din Anglia — importul de diverse aparataje și instalații pentru controlul temperaturii.

● *„Chimimport"* a perfectat în ultima perioadă contracte pentru exportul de solvenți organici (toluen, xilen, tricloretilenă) unor firme din R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară, U.R.S.S., Austria, Elveția, Franța, Olanda, Suedia. Alte contracte prevăd exportul de fosfați de sodiu în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Anglia, Brazilia, Franța, Grecia, Siria, Suedia, R.A.U. Cu firme din R. P. Polonă și Izrael, recent s-au perfectat contracte pentru exportul a 300 de tone de pămînturi decolorante

● În luna iulie a.c. *„Exportlemn"* a încheiat noi contracte care prevăd exportul a 4 300 mc cherestea de fag în Islanda, Italia, Norvegia, 45 mc cherestea de rezonanță în R. F. Germană, 11 200 mc bile/manele rășinoase în Grecia, Kuweit, Liban, 4 790 tone plăci fibrolemnoase dure în Arabia Saudită, Cipru, Grecia, Kenya, Kuweit, Libia, R. F. Germană, Olanda, Tunisia, Sudan, Pakistan, 123 000 mp P.A.L. în Australia, Arabia Saudită, Cipru, R. F. Germană, Irak, Italia, Japonia, Kuweit, Malta, Tunisia, 83 300 mp panel în Anglia. Pentru exportul de mobilă și scaune au fost încheiate contracte cu firme din Algeria, Italia, Norvegia, Suedia, S.U.A

● Contracte încheiate recent de *„Metalimport"* prevăd exportul a 10 000 de tone de fontă de oțelărie către firma „Tokyo Boeki" din Japonia și 10 000 de tone de fontă de turnătorie către firma „Dobbertin & Co." din R. F. Germană. Cu firma „Trafilerie e Corderie" din Italia a fost contractat importul a 235 de tone de sîrmă beton precomprimat împletită

● În ultima perioadă *„Agroexport"* a livrat 40 de tone de semințe de mac în Austria și S.U.A., 430 de tone de plante medicinale în R. P. Ungară, Austria, Belgia, Franța, R. F. Germană, India, Suedia, 5 800 de tone de semințe de floarea-soarelui în Italia, 660 de tone de tutun în U.R.S.S., R. F. Germană și Belgia.

● În ultima perioadă au sosit din import în portul Constanța, — pe lîngă alte mărfuri — 1150 de tone de laminate din Japonia, 2630 de tone de minereu de crom din R. P. Albania, 1100 de tone de celuloză cord și 750 de tone de piei din S.U.A., 9600 de tone apatită din Izrael.

Presa internațională despre dezvoltarea economiei românești

STATIST

CHIAR ȘI UN OBSERVATOR BLAZAT ESTE IMPRESIONAT DE PROGRESELE INDUSTRIALE ALE ROMÂNIEI...

„Chiar și un observator blazat, obișnuit cu „miracolele“ economice ale perioadei postbelice, este impresionat de progresele industriale ale României și în special de dezvoltarea industriei sale chimice.

Nu mai tîrziu decît în 1956, România avea o industrie chimică de care nici nu merita să se vorbească, cu o producție totală care nu depășea cifra de 100 milioane dolari. În contextul dezvoltării industriale a României, produsele chimice constituiau un capitol neînsemnat, întrucît producția respectivă reprezenta doar 3% din producția industrială. Și totuși, industria chimică a progresat cu rapiditate ; în 1965, cota sa industrială sporise la aproximativ 10%. Deși nou venită printre țările industriale, România este astăzi, cu producția sa chimică de 1 miliard dolari pe an, pe picior de egalitate cu o țară dezvoltată din punct de vedere industrial, ca Belgia. În plus, dacă exporturi înfloritoare constituie o indicație a eficienței industriale, se poate spune că industria chimică română s-a dezvoltat în mod eficient și rapid în același timp. Vînzînd în străinătate aproape a cincea parte din producția sa chimică, România intră în aceeași categorie a țărilor exportatoare de produse chimice, cu Canada.

...Numai în ultimii cinci ani, investițiile în industria chimică au atins ritmul mediu de aproximativ 200 milioane dolari pe an. Deși în sine nu este o cifră impresionantă, dar dacă ea este aplicată la numărul persoanelor folosite în industria chimică din România, ajungem la o situație care se compară favorabil cu investițiile similare din Occident. Astfel, românii investesc în industria chimică într-un ritm anual de peste 2 000 dolari per muncitor ; investiția americană per muncitor este de aproximativ 1900 dolari, iar rata vest-germană de 1 200 dolari reprezintă doar 60% din nivelul românesc.

Dar investițiile nu au reprezentat singurul factor care a favorizat dezvoltarea cu succes a industriei chimice în România. În Occident, cea mai mare parte a dezvoltării postbelice a fost grefată pe vechiul cadru al industriei chimice, cu tiparele sale existente de tradiție și tehnică. Ținînd seamă de puținele fabrici de chimicale antebelice, mici și învechite, din România, însemna că industria chimică de după război trebuia creată în mod virtual din nimic. Însemna, de asemenea, că românii erau complet neinhibați de tehnicile și tradițiile existente și erau așa dar gata să folosească metodele tehnice cele mai avansate în construirea industriei lor chimice.

Situația în care erau, de a fi nevoiți să ia totul de la început, le-a dat posibilitate românilor să recunoască la timp avantajele de a permite experienței profesionale și cunoștințelor tehnice străine să participe la crearea industriei lor chimice.

...Totuși, românii s-au bazat în mare măsură pe propriile lor eforturi în construirea industriei chimice. Industria de construcții mecanice grele este solidă și în dezvoltare rapidă și face față nu numai unei mari părți a necesităților interne, dar produce și surplusuri pentru export, inclusiv echipament pentru fabricarea cenușei sodice, a acidului sulfuric, a superfosfaților, coloranților, fenolului și a numeroase altor produse chimice.

Elementul uman și de conducere a contribuit, de asemenea, la dezvoltarea industriei chimice în România. Frînele industriei se află în mîinile unor cadre tinere. Majoritatea directorilor sînt în vîrstă de 30—40 ani, sau au depășit cu puțin această vîrstă, sînt plini de entuziasm și atașați sarcinilor de a crea o industrie modernă“. *(18.III.1966).*

Frankfurter Rundschau

COLABORARE RAȚIONALĂ ÎNTRE BOGĂȚII NATURALE, HĂRNICIE ȘI INIȚIATIVĂ

„Nimeni nu are un motiv mai întemeiat să fie surprins de dezvoltarea acestei țări în ultimii 20 de ani, ca cel care a cunoscut-o înainte. Firește, această țară are mari bogății naturale. Dar le-a avut și înainte. Și cu toate acestea, înainte România era limitată la prelucrarea unei părți din petrol de către firme străine, restul fiind exportat. În prezent, totul se prelucrează în țară și în regie proprie.

Industria grea, limitată odinioară, ia, de asemenea, proporții considerabile...

Alimente există din abundență și abia după ce te întorci din această călătorie îți dai seama cu adevărat cît de ieftine și ce calitate au legumele și fructele oferite pe piețele României... Mult citatul miracol economic român nu este în fond altceva decît rezultatul unei colaborări raționale între bogății naturale, hărnicie și inițiativă“. *(12.VI.1966).*

THE FINANCIAL TIMES

CU NIMIC MAI PREJOS DE CELE MAI BUNE REALIZĂRI CARE POT FI VĂZUTE ÎN OCCIDENT

„...Iașul nu este numai leagănul culturii și științei românești, dispunînd de cea mai veche universitate a țării, ci reprezintă și un simbol al noii Românii. Pe vremuri una dintre cele mai înapoiate regiuni din această parte a lumii, regiunea Iași îl surprinde pe vizitator cu noile sale așezări, blocurile sale de locuințe deosebit de atractive și «zona sa industrială» care, prin stilul arhitectural nu sînt cu nimic mai prejos de cele mai bune realizări care pot fi văzute în Occident.

Mănăstirile medievale și vechile districte pitorești au început să fie lăsate în umbră de noul Iași. În ultimii cîțiva ani au fost terminate o serie de proiecte industriale impresionante...

...În cursul ultimilor 6 ani au fost construite la Iași peste 10 000 noi apartamente și noul plan cincinal prevede de pe acum un obiectiv de 12 000 apartamente.

Pe drumul dintre Moldova și Transilvania, vizitatorul ajunge la Tîrgu-Neamț... La o distanță de numai 30 mile el ajunge în orașul soră, Piatra-Neamț. Aici, majoritatea caselor vechi au fost dărîmate și înlocuite cu blocuri de apartamente cu 10 etaje, cu fațade colorate și cu străzi comerciale atractive.

În comparație cu situația de acum un an sau doi, România a înaintat într-un ritm impresionant în cursa industrializării“. *(9.VIII.1966).*

Dinamismul dezvoltării economice românești impresionează de multă vreme pe vizitatorii străini. În paginile ziarelor din Occident construcția economică a României alimentează din ce în ce mai frecvent rubricile editorialiștilor și reporterilor. Oameni de știință, din lumea afacerilor, a culturii, specialiști și experți economici urmăresc cu interes „fenomenul românesc“.

Din numeroasele articole, reportaje și note despre România reproducem unele referiri la realizările economiei românești.

jeune afrique

O IMPORTANTĂ PRODUCĂTOARE ȘI EXPORTATOARE DE UTILAJ ȘI PRODUSE ELECTROTEHNICE

„România se afirmă din ce în ce mai mult pe piața internațională ca o importantă țară producătoare și exportatoare de utilaj și de produse electrotehnice. Construiți în baza unei tehnologii moderne, în măsură să le asigure performanțele cele mai înalte, transformatorii săi de energie, electromotoarele, convertizoarele și transformatorii de sudură, contoarele monofazate, sînt exportate în prezent în 24 de țări.

...Prezentăm aici un scurt reportaj realizat de corespondentul nostru în România, cu ocazia vizitării uneia din principalele unități producătoare de utilaj electrotehnic, Uzinele „Electroputere“-Craiova.

Un imens parc, cu alei drepte, mărginite de arbori și în mijlocul unei vegetații luxuriante, îndeosebi flori. În acest peisaj un ansamblu de construcții din cărămidă roșie și sticlă, ale cărui linii verticale se înalță spre albastrul cerului.

Vizitînd cele patru fabrici ale uzinei, ești impresionat plăcut de sălile monumentale, înzestrate cu mașini și instalații moderne, care creează cele mai bune condiții în vederea aplicării pe scară largă a tehnicii moderne.

La fabrica de transformatori electrici, în atelierul de asamblare, se făcea toaleta „noului născut“ al uzinei : transformatorul de 200 000 kVA, adevărat gigant de 20 de tone, în măsură să ridice el singur de la 110 la 220 V tensiunea furnizată de o centrală electrică cu o forță de 200 000 kW.

Grija deosebită de a realiza produse de o înaltă calitate se împletește pretutindeni cu efortul depus pentru creșterea permanentă a aportului uzinei la vasta acțiune de electrificare care se continuă în România, ca și la obligația de a furniza mai multe produse electrotehnice pe piețele externe.

...Inginerii, ca și muncitorii uzinei, sînt mîndri de a fi pus în fabricație numai în anul 1965 circa 50 de noi produse. În anii viitori 40 la sută din totalul producției uzinei va lua calea exportului. Chiar de pe acum marca Uzinei „Electroputere“ este apreciată în numeroase țări.

...Vizităm apoi fabrica de locomotive Diesel electrice, unde 12 mașini, făcînd parte dintr-o nouă comandă de 50 de unități destinate Poloniei, își înalță siluetele lor elegante. România este cea de-a doua țară din Europa răsăriteană care fabrică aceste „uzine în mers“ cu o putere de tracțiune de trei ori mai mare decît cea a locomotivelor construite pînă acum. În 1965, Uzina „Electroputere“ a produs 300 de locomotive de acest tip, adevărată performanță dacă ne gîndim că durata de fabricare a pieselor componente este de șase luni și că alte șase luni sînt necesare montării.

Perfecționarea metodelor de muncă este însoțită aici de o vastă acțiune în vederea extinderii întreprinderii. Noua fabrică de aparate de înaltă tensiune își înalță zidurile albe, în timp ce noile săli destinate fabricării de mașini electrice rotative și noii fabrici de construcții sudate sînt încă în plin șantier. Noua construcție care va adăposti laboratoarele va fi în curînd terminată și aici specialiștii vor obține cele mai bune rezultate folosind calculatorul electronic“. *(7.VIII.1966).*

LE FIGARO

ACEASTĂ ȚARĂ COMPLET AXATĂ PE INDUSTRIALIZARE, PE RAȚIONALIZARE...

„Această țară, complet axată pe industrializare, pe raționalizare, cunoaște un ritm de creștere înalt. Industria reprezintă încă de pe acum 60 la sută din produsul național brut. Pentru o țară care, încă cu puțin timp în urmă, avea o vocație în esență agricolă, este un rezultat uimitor.

...Indiferent dacă este vorba de Uzina de mașini-unelte din București, de Uzina electrotehnică din Craiova, — unde într-o hală uriașă sînt produse concomitent 20 de locomotive Diesel, — sau de Combinatul chimic din aceeași capitală a Olteniei, de impresionantul baraj „Gh. Gheorghiu-Dej“ din munții de la Curtea de Argeș, de rafinăriile din Ploiești, de fermele de stat sau de cooperativele agricole din Bărăgan, sau chiar de activitatea ospătarilor, sau a recepționistei de la marele hotel „Parc“ din Mamaia, — stațiune balneară la Marea Neagră, — și chiar de conferențiarii de la admirabilul muzeu din Constanța, pretutindeni „evidențiații“, pe care îi cunoști după drapelele sau diplomele păstrate cu grijă, arată că meritele și randamentele sînt recompensate.

...Accelerarea ritmului industrializării nu a dus încă la dispariția caracterului de țară agricolă al României : 59 la sută din populația activă locuiește la sate. Dar în fiecare an industria se mărește cu noi cadre: 220 000 persoane vin din zonele rurale, precum și din generația tînără ajunsă la vîrsta de muncă.

Dincolo de întinsa Dunăre, cu ape mai degrabă cenușii de cît albastre, se află Dobrogea și Marea Neagră, Mamaia, stațiune balneară ultramodernă.

...Ceva mai departe am intrat în clădirile fermei de stat Murfatlar, care produce anual, pe o suprafață de 1 100 hectare de vii, peste 10 000 tone de struguri și peste 3 milioane de sticle de vin alb și roșu, de excelentă calitate...

...Spiritul realist îmbinat cu simțul eficacității, are aici virtuțile acelui „management“ american. Străbătînd aceste 1 100 hectare de vii nu am văzut tractoare părăsite, material aruncat. Totul este curat, vopsit și lustruit...“ *(16.VI.1966).*

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

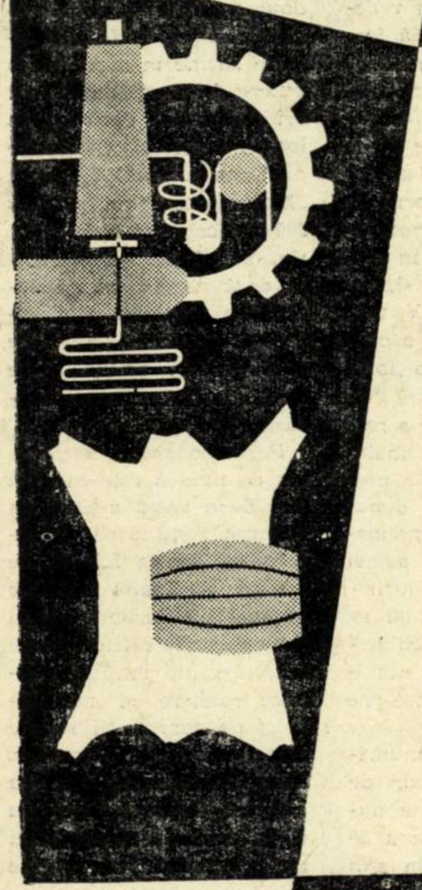

str. Tudor Vladimirescu nr. 12–14
telefon 1.47.30

Produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru țesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat și vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- mașini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

Intreprinderea de industrie locală „METALURGICA"

cu sediul în București Șos. Iancului nr. 48, Raionul 23 August

EXECUTĂ FĂRĂ REPARTIȚIE

- aeroterme
- ventilatoare centrifugale și axiale
- baterii de încălzire pe bază de comenzi ferme.

Intreprinderea pentru prelucrarea tulpinilor de in și cînepă „FUIORUL" – Suceava str. Aurel Vlaicu nr. 67, telefon 3008–2587 – livrează din stoc produsul „Inlocuitor zegras" care se pretează în condițiuni corespunzătoare pentru producția de tapiterie – mobilă – uși, saltele etc.

Prețul cu ridicata al întreprinderii este de 3,85 lei per kg. Intreprinderea poate reduce acest preț în funcție de cantitățile solicitate de beneficiari.

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

Piața Cetății nr. 18
produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

● Rulouri zugravi ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate in ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini de cusut și bicicletă de 50 și 100 g ● Chit pentru acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

● Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

● Mașini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

Rafinăria TELEAJEN

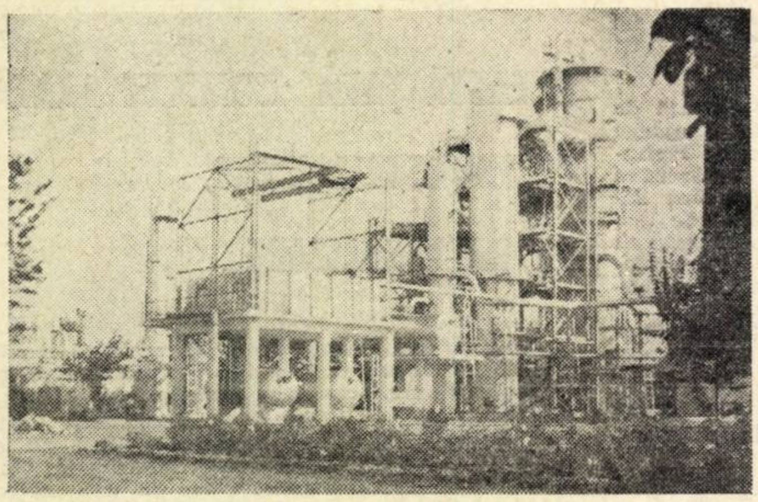

produce :

- lubrifianți cu calități superioare
- unsori consistente
- bitumuri pentru construcții industriale și de drumuri
- parafină rafinată
- extracte de uleiuri – folosite în industria negrului de fum
- combustibil de motoare și pentru focare industriale

CEAHLĂU

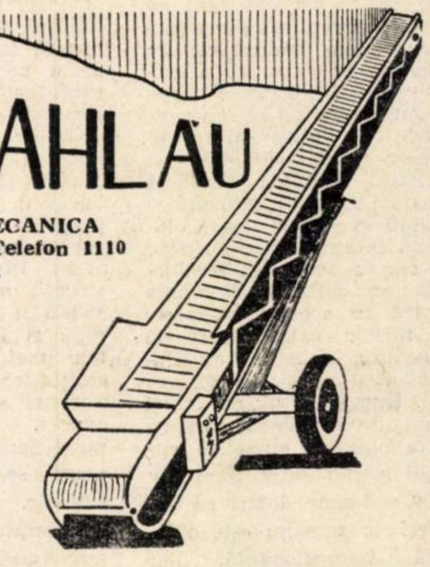

INTREPRINDERE MECANICA
str. Aurel Vlaicu. 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

EXECUTA CU REPARTIȚIE :

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FARA REPARTIȚIE :

- Generatori acetilenă

Uzina Oțelul roșu

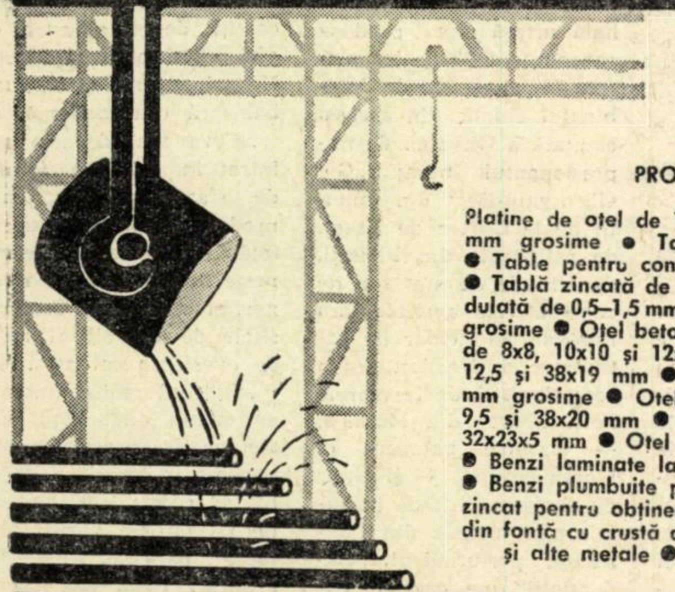

ORAȘUL OȚELUL ROȘU
Str. M. Eminescu nr. 10
RAIONUL CARANSEBEȘ

PRODUCE :

Platine de oțel de 12,7–72 kg/m ● Tablă neagră de 0,5–1 mm grosime ● Tablă decapată de 0,5–4 mm grosime ● Table pentru construcții mecanice de 0,5–4 mm grosime ● Tablă zincată de 0,5–4 mm grosime ● Tablă zincată ondulată de 0,5–1,5 mm grosime ● Tablă neagră de 0,5–1,5 mm grosime ● Oțel beton de 30–40 mm diametru ● Oțel pătrat de 8x8, 10x10 și 12x12 mm. ● Oțel semirotund de 12x12x12,5 și 38x19 mm ● Oțel lat de 20–40 mm lățime și 5–14 mm grosime ● Otel lat pentru piulițe OLF-OL38 de 17,5x9,5 și 38x20 mm ● Oțel H pentru butoaie metalice de 32x23x5 mm ● Oțel T ● Oțel trapezoidal de 28x2,5x1,5 mm ● Benzi laminate la rece în grosime de la 0,13–2,5 mm ● Benzi plumbuite pentru tuburi Bergman ● Benzi de oțel zincat pentru obținerea tuburilor flexibile ● Cilindri turnați din fontă cu crustă dură și semidură ; piese turnate din oțel și alte metale ● Tuburi flexibile pentru semănători

---

INTREPRINDEREA FLARO

SIBIU – str. Rîului, 28

execută un bogat sortiment de flori în variate culori : trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone. Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

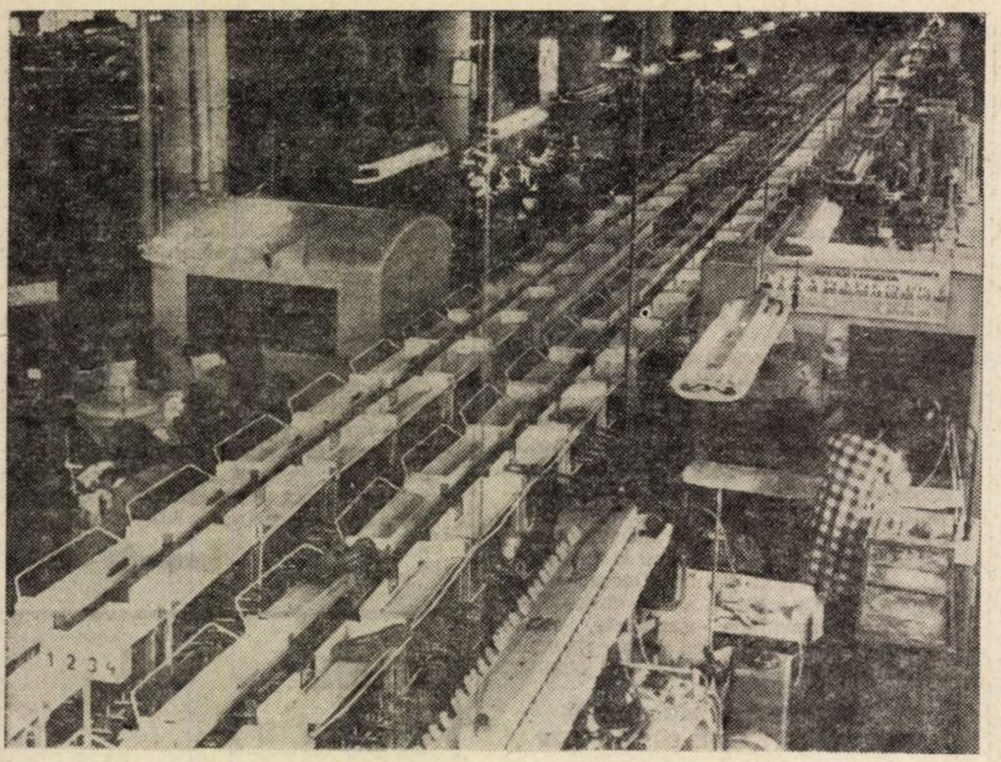

Linie automată de producție la fabrica de încălțăminte „Svit" din Gottwaldov (R.S.C.S.)

U. R. S. S.

PUNTEA ELECTRICĂ SIBERIA-CENTRU

RESURSELE de energie și combustibil sînt distribuite inegal pe teritoriul U.R.S.S. : la răsărit de Ural se află concentrate 90% din zăcămintele de cărbune, petrol, gaze și din sursele hidroenergetice. Cu toate acestea, circa 3/4 din cerințele de combustibil revin Centrului (părții europene a U.R.S.S.) și Uralului. Pentru a satisface necesarul de combustibil în continuă creștere al economiei naționale, anul trecut au fost transportate din Siberia în partea apuseană a țării 50 milioane tone de combustibil convențional : gaze naturale din Buhara (pe noua conductă Buhara-Ural), petrol din Tiumen, cărbune din Kuzbass și Kazahstan. Dar această cantitate nu e o limită : pînă în 1970 volumul combustibilului convențional transportat din Siberia spre apusul țării va ajunge anual la 100 milioane tone, iar în 1975 — la 150—160 milioane tone.

Firește — arată într-un articol ziarul PRAVDA — ar fi mai rațional dacă petrolul, gazele, cărbunii s-ar folosi pentru nevoile metalurgiei, industriei chimice, ale transportului, pentru încălzitul locuințelor, iar nu pentru ardere în cuptoarele centralelor electrice ; în marile centrale din partea europeană a U.R.S.S. s-ar putea folosi cărbunii inferiori din Kazahstan-ul de nord și Siberia răsăriteană, unde se găsesc rezerve practic inepuizabile. Dar aceasta ar implica iarăși transportul la mii de kilometri, pe calea ferată, a combustibilului solid, ceea ce revine foarte costisitor.

O soluție mai avantajoasă, în urma calculelor tehnico-economice efectuate, a găsit Institutul de sisteme energetice și re-

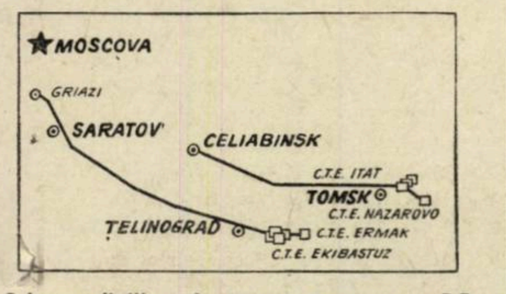

Schema liniilor de înaltă tensiune – 1,5 milioane volți – între Siberia și partea europeană a U.R.S.S.

țele electrice. În ce constă ? În apropierea zăcămintelor de cărbuni inferiori din Siberia și Kazahstan, exploatate în carieră, urmează să se construiască mari centrale termoelectrice, de unde energia electrică va fi transportată pe linii de curent continuu în regiunile Uralului și dincolo de el. Transportul energiei electrice pe distanțe atît de mari (primul proiect are în vedere o linie de 2500 km care va lega Ekibastuz de Centru) este dictat, în primul rînd, de necesități de ordin economic.

Iată o cifră semnificativă : după calculele preliminare ale Institutului, în 1980 se prevede transportul de la răsărit la apus, pe liniile electrice lungi, a 225 miliarde kWh energie electrică anual. În comparație cu costul transportului pe calea ferată a cărbunelui siberian către centralele electrice construite pe locul consumului mare de energie, statul ar realiza o economie anuală de 500 milioane ruble. Tot prin calcule s-a dovedit posibilitatea tehnică și utilitatea economică a construcției unor mari centrale termoelectrice de 3—4 milioane kW cu agregate de cîte 300—500 mii kW. În acest scop se prevede construirea unui mănunchi de astfel de centrale în apropierea zăcămintelor de la Itat (regiunea Tomsk) și a unor linii pentru transportul curentului continuu cu o tensiune de un milion și jumătate de volți. Primul traseu Itat-Celeabinsk va avea o lungime de 2000 km. Mari centrale electrice se vor construi în regiunea carboniferă Ekibastuz din Kazahstan-ul de nord, de unde energia electrică, străbătînd o distanță de 2500 km, va ajunge pe cablu în centrul părții europene a U.R.S.S.

Construcția acestei punți va începe în actualul cincinal ; prima parte a ei va intra în funcțiune în anii 1972—1973, urmînd să fie terminată în 1975.

Dar cercetătorii Institutului nu și-au oprit calculele aici. Ei propun soluții mai îndrăznețe care confirmă necesitatea construirii unor linii de curent continuu pentru transportul energiei, cu o tensiune și mai mare : 2—2,2 milioane volți, prelungindu-se totodată și traseul pînă la 3500—4000 km. Ceea ce astăzi se află doar în cifre și desene, pe hîrtiile de calc ale proiectanților, într-un viitor nu prea îndepărtat va prinde viață sub forma celei mai lungi punți electrice cunoscute pînă acum.

Iulia MATEI

R. D. VIETNAM

EROISM ÎN MUNCĂ ȘI ÎN LUPTĂ

OMENIREA iubitoare de pace urmărește zilnic, cu îngrijorare, escaladarea războiului dus de S.U.A. în Vietnam. Imperialiștii americani, încălcînd cele mai elementare norme ale relațiilor internaționale, au trecut pe față la acte de război împotriva R.D. Vietnam — stat socialist, independent și suveran. După știrile privind bombardarea capitalei R. D. Vietnam, a portului Haifong, ziarele anunță un nou act de încălcare flagrantă a acordurilor de la Geneva din 1954 : bombardarea zonei demilitarizate. Agresorii au bombardat fabrici și centre populate, sisteme de diguri și de irigații, poduri și căi de comunicație, spitale și școli — construite cu mari eforturi în anii puterii populare.

În războiul criminal dus împotriva poporului vietnamez, militarismul american mobilizează tot mai multe efective militare. Aceasta, pentru că credința în posibilitatea unei „victorii" apropiate în acest război este iluzorie. Cîndva, „victoria" era promisă poporului american dacă în Vietnam vor fi trimiși 150 000 de soldați. Apoi s-a vorbit de 250 000, iar acum efectivul militar s-a ridicat la 300 000. Statele Unite — arată revista UNITED STATES NEWS AND WORLD REPORT — au pierdut în Vietnam mai mulți oameni decît în războiul cu Anglia (1812), în războiul mexican și în războiul americano-spaniol luate la un loc. În cei doi ani de atacuri piraterești împotriva R. D. Vietnam, S.U.A. au pierdut aproape 1 350 de avioane. Cheltuielile S.U.A. pentru războiul din Vietnam au atins în prezent 15 miliarde de dolari anual. Iar aceeași revistă scrie că în 1966 cheltuielile de război ale S.U.A. în Vietnam se vor ridica la 2 miliarde dolari lunar.

În ciuda masivei concentrări militare și a cheltuielilor sporite pentru înarmare, experții în problemele vietnameze recunosc tot mai mult că S.U.A. nu și-au atins țelul urmărit prin intensificarea bombardamentelor și extinderea războiului asupra R. D. Vietnam. Strategii Pentagonului, scrie COMBAT — s-au înșelat amarnic atunci cînd și-au închipuit că guvernul și populația nord-vietnameză vor fi înspăimîntate de bombardamente și vor capitula. Observatorii străini care se află în această țară sînt unanimi în părerea că niciodată hotărîrea vietnamezilor de a se apăra nu a fost mai fermă.

Ziarul englez TIMES menționînd importantul număr de avioane americane doborîte, arată că abilitatea vietnamezilor de a repara liniile lor de comunicație sau de a găsi alteie noi pare să întreacă cu mult abilitatea americanilor de a distruge șoselele, căile ferate si podurile. În același spirit, revista AIR FORCE din S.U.A. constată că nord-vietnamezii sînt capabili în timp de 48 de ore să restabilească circulația pe drumurile bombardate, arătînd în continuare cu cinism, că pentru paralizarea circulației, ar trebui cel puțin dublate forțele aviației care acționează împotriva R. D. Vietnam.

Fărădelegile săvîrșite de aviația americană prin bombardarea obiectivelor economice, a orașelor și satelor, a populației civile, n-au făcut decît să sporească și mai mult ura poporului vietnamez împotriva agresorului, hotărîrea de a munci cu mai multă îndîrjire pentru a asigura continuitatea producției industriale și agricole.

Paralel cu repararea întreprinderilor, a digurilor și sistemelor de irigație avariate de bombe, în R. D Vietnam are loc demontarea uzinelor vulnerabile și transferarea lor în regiunile de munte. În același timp, o parte din populația urbană a fost evacuată în locuri mai ferite. Numeroase întreprinderi nou instalate au și început să producă articole de primă necesitate.

Ziarele vietnameze relatează că în ciuda condițiilor grele impuse de război, în primele 6 luni ale anului în curs, industria locală a R. D. Vietnam a continuat să se dezvolte. Producția globală a rămas aproximativ la același nivel ca anul trecut, iar volumul producției la numeroase produse din sectoarele agricol și industrial, din transporturi și comunicații, au sporit între 5—37% în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut.

Poporul vietnamez are de făcut față unor încercări grele. Dar el nu este singur în lupta sa eroică. El se bucură de sprijinul și solidaritatea frățească a tuturor țărilor socialiste, de hotărîrea lor de a-l ajuta în lupta pentru înfrîngerea agresiunii. Poporul vietnamez va învinge în acest război pentrucă luptă pentru o cauză dreaptă : apărarea suveranității și independenței naționale, a dreptului sacru de a-și hotărî singur soarta în conformitate cu voința și interesele sale.

V. BRĂNEANU

ȘTIRI DIN ȚĂRI SOCIALISTE

R. P. Chineză

Presa chineză relatează că în toate întreprinderile din Șanhai se desfășoară mișcarea de masă pentru ridicarea producției, realizarea de economii, îmbunătățirea calității produselor și lărgirea sortimentelor. Încă la sfîrșitul lunii iunie, întreprinderile din Șanhai realizaseră 51% din planul producției anuale. O mare creștere s-a înregistrat la produsele de oțel, laminate, mașini-unelte așchietoare, îngrășăminte chimice și insecticide, materiale plastice, fire de bumbac etc. Veniturile intrate în fondul statului în primele șase luni au cunoscut o creștere considerabilă în comparație cu perioada corespunzătoare a anului trecut, prețul de cost al producției reducîndu-se simțitor. În același timp, calitatea produselor industriale și-a atins nivelul propus. Astfel, s-a îmbunătățit calitatea turbinelor cu aburi de 25 000 kW, a unor mașini electronice, a motoarelor de automobile produse în întreprinderile din Șanhai.

R. P. D. Coreeană

Extracția de cărbuni în R.P.D. Coreeană a sporit anul trecut considerabil. În întreaga țară producția minelor cu exploatarea la zi crește. Una din cele mai mari mine de acest gen a fost dată în exploatare în sudul provinciei Hamgyong. Cariera se întinde pe o suprafață de 10 kilometri pătrați. Exploatarea noului zăcămînt permite să se extragă anual 1,5 milioane tone antracit de calitate superioară.

Cuba

Localitatea Nuevitas din nordul provinciei Camagüey va deveni în curînd unul din cele mai importante centre industriale ale țării. Numai în cursul acestui an se vor investi aproximativ 10,7 milioane pesos. Printre noile obiective industriale care se vor construi în localitatea Nuevitas, figurează o fabrică de ciment, cu o capacitate de producție anuală de 400 000 tone, o centrală termoelectrică și un combinat de îngrășăminte chimice. Planurile de dezvoltare ale provinciei Camagüey mai prevăd, printre altele, modernizarea portului Nuevitas, precum și construirea a numeroase locuințe pentru muncitori și familiile lor

R. D. Germană

Fabrica de ceasuri UMF din Ruhla va produce anul acesta cu 300 000 mai multe ceasuri de mînă decît anul trecut. În această fabrică cu 4 600 de salariați, se produc anual 4,5 milioane de ceasuri în 300 de sortimente. În prezent, aici se montează noi linii automate pentru îmbunătățirea în continuare a procesului de producție.

R. S. F. Iugoslavia

În apropiere de Ivancigrad, localitate situată în Croația, a fost dat în folosință un nou teren petrolifer, care potrivit prevederilor va da țării anual aproximativ 500 000 tone petrol și 200 milioane metri cubi gaz metan în plus. Anul trecut în Iugoslavia producția a fost de 2 milioane tone de țiței și 335 milioane metri cubi gaze naturale

R. P. Mongolă

În capitala R. P. Mongole se construiește un mare combinat de prelucrare a cărnii, în care, mare parte din procesele de producție vor fi automatizate. Prima parte a combinatului va fi dată în exploatare în anul 1968. După intrarea în funcțiune cu întreaga capacitate combinatul va prelucra zilnic circa 570 de tone de carne.

R. P. Polonă

La combinatul de aluminiu de la Konin, care a intrat recent în funcțiune, a început să se producă aluminiu prin electroliză. În cadrul combinatului funcționează prima secție de electroliză, iar în următoarele luni se așteaptă să intre în funcțiune și a doua secție cu acest profil. Pînă la sfîrșitul anului în curs, combinatul de la Konin va produce aproximativ 10 000 de tone de aluminiu.

INCOTRO CURGE OŢELUL?

UN economist din Germania Occidentală scria nu demult că puterea unui stat ar fi egală cu media între „puterea siderurgică“ şi „puterea energetică“. Pe baza acestei formule, cuprinzînd produsul obţinut din rădăcina pătrată a numărului populaţiei înmulţit cu producţiile respective, el ajunge la concluzia că, în comparaţie cu S.U.A., puterea R. F. Germane ar reprezenta doar 14%, a Angliei 12%, iar a Franţei 7%.

Trecînd peste aceste elucubraţii „cuantificate“, este evident că forţa economică se află strîns legată de existenţa unei industrii grele puternice, în cadrul căreia un rol important îl joacă industria producătoare de oţel. Conform statisticilor O.C.D.E., în S.U.A. producţia de oţel pe locuitor este de 626 kg, iar cea de energie electrică de 5 180 kWh, faţă de 473 kg şi, respectiv, 1 800 kWh în Europa Occidentală. În industria siderurgică, primele 3 monopoluri principale din lumea capitalistă sînt americane (U. S. Steel, Bethleem Steel, Republic Steel), Krupp şi August Thyssen (R. F. Germană) situîndu-se pe locurile 4 şi 5, Finsider (Italia) pe locul 8, Arbed (Luxemburg) pe locul 15, Schneider et Cie (Franţa) pe locul 21 şi Cockerill-Ougrée (Belgia) pe locul 36. Capacitatea de producţie a lui U.S. Steel corespunde totalităţii producţiei vest-germane de fontă şi oţel.

În ceea ce priveşte gradul de concentrare a industriei oţelului în Piaţa Comună, S.U.A., Anglia şi Japonia, acesta este oglindit în graficul de mai jos, reprodus după revista engleză *The Economist* (4 iunie 1966).

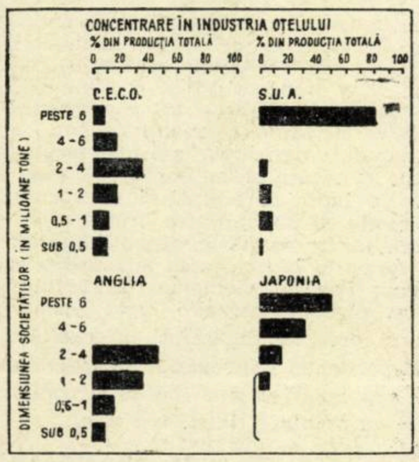

Siderurgia vest-europeană se regrupează

ÎN ultimii ani, în ţările Europei Occidentale se depun eforturi pentru a se reduce treptat decalajul între economia lor şi cea a Statelor Unite, şi pentru a se mări puterea de concurenţă faţă de capitalul american. Ca ramură de bază a economiei şi furnizoare a majorităţii ramurilor prelucrătoare, industria oţelului din Europa Occidentală s-a angajat de mai mulţi ani pe calea regrupării forţelor sale, acţiune care se caracterizează prin accentuarea procesului de concentrare, printr-un adevărat val de fuziuni şi reorganizări ale întreprinderilor siderurgice.

Pentru a cita doar cîteva exemple recente: fuziunea a două societăţi siderurgice importante din Luxemburg: Arbed şi Hadir, cu o capacitate anuală de peste 5 milioane tone de oţel; grupul nou creat reprezintă 6,2% din producţia de oţel brut a C.E.C.O., situîndu-se pe locul al treilea în cadrul Comunităţii. În R. F. Germană, Hütten und Bergwerk Rheinhausen A.G., proprietatea lui Krupp, a preluat activele lui Bochumer Verein für Gusestahlfabrikation A.G., creînd întreprinderea Fr. Krupp Hüttenwerke A.G. von Rheinhausen, cu o capacitate de 4,5—5 milioane tone de oţel. Societăţile vest-germane Hoesch A.G. şi Dortmund Hoerder Hüttenunion A.G. şi-au anunţat şi ele intenţia de a fuziona de la 1 octombrie a.c. sub egida lui Hoesch, implicînd în această acţiune şi marele monopol siderurgic din Olanda, Hoogovens en Staalfabriken, care deţine 42% din acţiunile lui Hüttenunion. Se prevede că noul monopol va atinge în 1970 o capacitate de producţie anuală de 8,0 milioane tone, reprezentînd 10% din producţia de oţel a ţărilor C.E.C.O.

În Franţa, societatea Usinor, care produce 4,1 milioane tone de oţel şi deţine 20,7% din producţia franceză, a hotărît crearea unei întreprinderi de mare capacitate, cu participarea companiei Forges de Strasbourg. Între timp, Usinor urmează să fuzioneze cu al patrulea mare producător de oţel din Franţa, Lorraine-Escaut. Cele două întreprinderi au produs în total 6,5 milioane tone de oţel în 1965, avînd o capacitate totală de 8 milioane tone. Preocupată de a se alinia la nivelul concernelor vest-germane, siderurgia franceză reuşeşte să creeze prin această fuziune o unitate apropiată de grupul Thyssen-Phoenix-Rheinrohr şi de grupul germano-olandez Hoesch-Dortmund-Hoogovens.

În Italia, Finsider (cu o producţie de 8 milioane tone pe an) tinde să încorporeze o serie de alte întreprinderi mai mici. Iar în Anglia, legea pentru naţionalizarea oţelului prevede de asemenea, concentrarea întreprinderilor existente.

O altă formă de sporire a puterii de concurenţă a monopolurilor siderurgice o constituie crearea în R. F. Germană a patru carteluri pentru vînzarea laminatelor de oţel. Grupînd pe criterii regionale cele mai mari întreprinderi siderurgice vest-germane, aceste carteluri urmează să acopere 10—12% din volumul total al vînzărilor ce se efectuează în cadrul C.E.C.O.

Deplasări de putere

ÎNCEPUTĂ în perioada acţiunii de reutilare a industriei vest-europene distrusă de război, accentuată după crearea, în 1952, a C.E.C.O. şi accelerată în procesul de formare a uniunii vamale în cadrul Pieţei Comune, tendinţa de concentrare a întreprinderilor siderurgice din Europa Occidentală, conjugată şi cu alţi factori care acţionează pe piaţa capitalistă a oţelului, a dus treptat la modificarea ponderii ţărilor producătoare în ansamblul producţiei mondiale capitaliste, după cum se poate vedea din datele de mai jos (după Stahl und Eisen nr. 4/1966).

PRODUCŢIA MONDIALĂ CAPITALISTĂ DE OŢEL BRUT
(în milioane tone)

	1950	1965
TOTAL	153,0	324,7
din care:		
• Ţările C.E.C.O.	31,8	85,9
— R.F. Germană	14,0	36,8
— Belgia	3,8	9,2
— Franţa	8,7	19,6
— Italia	2,4	12,7
— Luxemburg	2,5	4,6
— Olanda	0,5	3,1
• Anglia	16,6	27,4
• Alte ţări din Europa Occidentală	3,7	13,8
• S.U.A.	87,8	121,9
• Canada	3,1	9,1
• Japonia	4,8	41,2
• Alte ţări capitaliste	5,2	25,5

Dintre ţările capitaliste industriale ritmul cel mai rapid de creştere a producţiei de oţel în perioada 1950—1965 l-a înregistrat Japonia (a cărei pondere în producţia mondială capitalistă a crescut de peste 4 ori) urmată de Italia, Luxemburg şi R. F. Germană, în timp ce ponderea S.U.A., cu toată creşterea absolută a producţiei, a scăzut de la peste 57% în 1950 la circa 37,5% în 1965.

Repercusiuni despre care se vorbeşte mai puţin

PROCESUL de concentrare a întreprinderilor siderurgice şi tendinţa de „optimizare“ capitalistă a producţiei au însemnate repercusiuni sociale contribuind, pe de o parte, la sporirea profiturilor, iar pe de alta, la intensificarea „raţionalizării“ forţei de muncă, care — după cum arăta recent ziarul vest-german *Die Welt* — duce la însemnate concedieri de personal. Concernul Krupp, de pildă, prevede o reducere cu 10% a numărului muncitorilor săi, iar pe întreaga industrie siderurgică din R. F. Germană, sindicatele consideră drept iminentă concedierea a 20 000 oţelari, tocmai din cauza procesului de concentrare. Tendinţe similare se manifestă şi în alte ţări vest-europene.

Dacă concentrarea oferă unele perspective întreprinderilor mari şi mijlocii, ea loveşte în acelaşi timp în micile întreprinderi. „Unele dintre ele, arăta revista *The Economist*, menţionată mai sus — care reuşesc să se specializeze în anumite produse, pot supravieţui; în ceea ce priveşte pe celelalte, acestora nu le rămîne altceva decît o alunecare înceată în uitare“.

Laurenţiu BUIA

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

• La Rio de Janeiro a fost semnat un protocol potrivit căruia Uniunea Sovietică va livra Braziliei, în perioada anilor 1966—1969, maşini şi instalaţii în valoare de circa 100 milioane de dolari, în condiţiile creditului comercial.

• În primul semestru al anului în curs, comerţul dintre R.S.F. Iugoslavia şi ţările industriale occidentale a înregistrat o creştere considerabilă. Potrivit unui raport întocmit de Secretariatul federal pentru comerţul exterior al R.S.F. Iugoslavia, volumul schimburilor comerciale ale Iugoslaviei cu Occidentul a crescut cu 25% în comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut.

Exportul iugoslav în perioada menţionată a sporit cu 36%, iar importul cu 18%, faţă de primele şase luni ale anului 1965.

• La invitaţia ministrului comerţului exterior al R. S. Cehoslovace, F. Hamouz, a sosit la Praga ministrul comerţului şi industriei al Kuweitului, Abdallah El-Jabber as Sabah.

• La 13 august a.c., N. S. Patolicev, ministrul comerţului exterior al U.R.S.S., l-a primit pe prof. Vittorio Valletta, preşedintele Concernului italian FIAT.

VARĂ ŞI FUM IN S.U.A.

DE mai multe săptămîni oraşele Statelor Unite s-au transformat în citadele fortificate, împînzite de soldaţi; unul după altul ghetto-urile negre din Cleveland, Chicago, Los Angeles şi New York s-au învolburat de flăcări.

În presa americană relatările despre tulburări încep invariabil cu referiri la căldura toridă care ar provoca chipurile incidentele; mult mai rar se scrie despre discriminarea rasială, economică şi socială, care îndeamnă populaţia neagră la răscoală.

Politica conservării... „slums“-urilor

PERIMETRE care cuprind străzi monotone, ce poartă în loc de nume un număr, cartierele negre ale oraşelor americane sînt despărţite de restul oraşului printr-o frontieră invizibilă, dar inexorabilă, care desparte luxul de sărăcie, pe cetăţenii „superiori“ de cei „inferiori“.

La începutul acestui secol 9/10 din populaţia de culoare a Statelor Unite locuia în sud. De-a lungul anilor şi în special după cel de-al doilea război mondial, în căutare de lucru şi în speranţa de a duce o viaţă omenească, a avut loc un exod în masă a populaţiei negre din sud spre oraşele nordului, astfel încît astăzi jumătate din negri locuiesc în nord şi în vest, majoritatea lor în oraşe.

Pe baza unor determinări nescrise, populaţia neagră locuieşte chiar şi în nord în cartiere strict delimitate, închirierea unei locuinţe într-o parte a oraşului ocupată de albi fiind practic imposibilă. În numeroase din cartierele, delimitate, pe măsură ce sosesc noi grupuri de populaţie de culoare, proprietarii îşi „reamenajează“ apartamentele, de 4—5 camere, în încăperi separate pentru a le închiria pe fiecare cîte unei familii „la un preţ mai accesibil“, reuşind astfel să încaseze sume considerabil mai mari. Aşa s-au petrecut lucrurile după război cu imobilele din cartierul de vest al New York-ului, între strada 90 şi 114. Proprietarii care încasau înainte 200 de dolari pe lună pentru un apartament de 4 camere, încasează acum cîte 80—100 dolari pentru fiecare cameră închiriată unei familii de negri sau de portoricani, deci pînă la 400 dolari pentru acelaşi apartament.

După cum arăta recent ziarul LE MONDE, uniuni ale agenţilor imobiliari veghează la menţinerea în anumite limite a cartierelor negre pentru a crea în continuare la o cerere mare o ofertă redusă de locuinţe, făcînd astfel posibilă perceperea unor chirii exorbitante. În Chicago, de pildă, — locul unora dintre violentele ciocniri care au loc, — deşi populaţia neagră a sporit de la 273 000 în 1950 la 930 000 în 1964, suprafaţa locuită de negri în oraş nu s-a extins aproape de loc.

În ce priveşte condiţiile de viaţă, vorbesc de la sine unele fapte de care s-a ocupat recent presa americană, ca de pildă: în Chicago tulburările au izbucnit dintr-un conflict cu poliţia care nu permitea unor tineri deschiderea pompelor de apă pentru a se răcori, — căci în ghetto-ul negru nu există nici un ştrand; în Watt, Los Angeles, la numai cîţiva kilometri de Hollywood, nu există nici un cinematograf; mulţi copii nu au văzut oceanul decît la televiziune, căci drumul cu autobuzul pînă la plajă e prea costisitor.

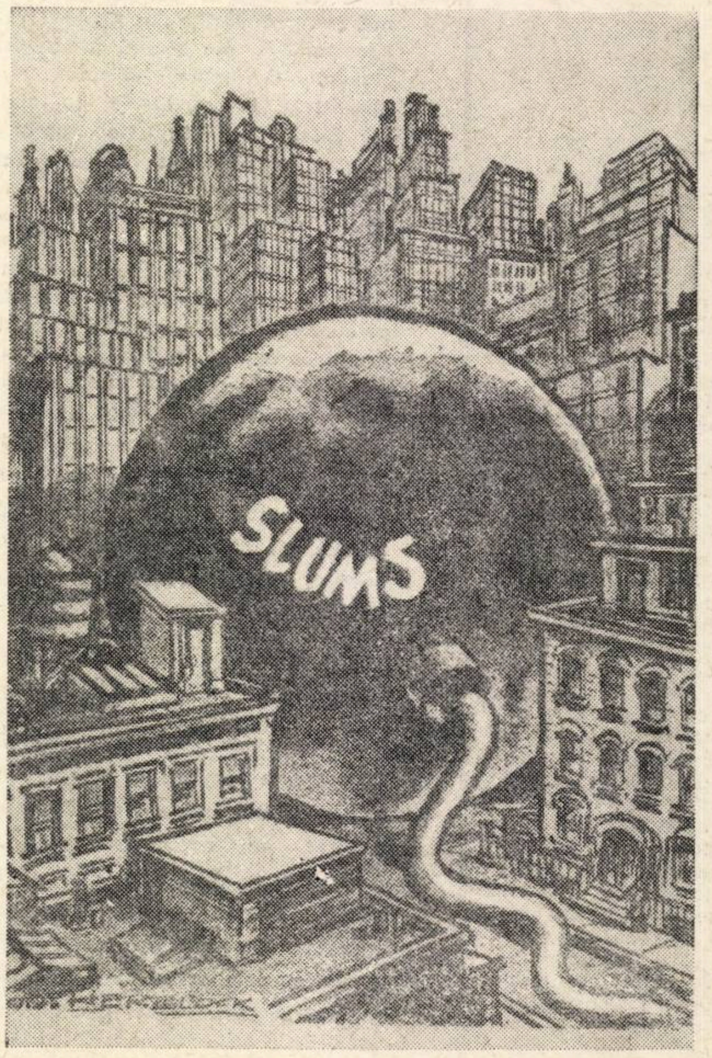

Bomba „slums“-urilor între Zgîrie-nori...
(după NEW YORK HERALD TRIBUNE)

CEA mai mare parte a negrilor îndeplinesc în domeniul serviciilor şi în industrie mai ales, munci necalificate. După datele anuarului statistic al S.U.A., din populaţia de culoare erau muncitori în

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

ÎN Anglia s-a încheiat zilele trecute una dintre cele mai memorabile sesiuni a Camerei Comunelor. Își vor aminti de ea cei înclinați să ia în considerare în primul rînd aspectele procedurale și care au văzut escaladate într-o singură zi toate etapele obligatorii pe care are să le străbată un proiect de lege și pe care nu le-a parcurs legea cu privire la înghețarea prețurilor și salariilor ; și-o vor aminti și cei cărora li s-ar părea un fapt paradoxal că 22 de deputați laburiști, într-o „revoltă“ deschisă, au refuzat să voteze proiectul propriului lor guvern, considerîndu-l un exces intolerabil împotriva intereselor alegătorilor care le-au încredințat mandatul; și mai ales și-o vor aminti masele de oameni ai muncii, care se văd lipsite — cum n-au mai fost din veacul trecut — de dreptul lor de a se baza pe forța organizării sindicale, pentru a negocia liber și a face să fie respectate acordurile încheiate cu patronii. Cît despre remanierea inopinată a cabinetului, anunțată la sfîrșitul sesiunii, nu numai Heath, leader al opoziției, dar și observatorii politici în general, au observat, cu același umor, că schimbări au fost făcute, dar că nu s-a schimbat nimic : „ca într-o orchestră unde omul își mai schimbă locul, dar își păstrează întotdeauna un scaun“.

DUPĂ multe nopți albe, subliniază presa, și după extenuante lupte politice, premierul Wilson a plecat, odată cu începerea vacanței parlamentare, să pescuiască timp de două săptămîni în apele insulelor Scilly. Unii comentatori sugerează eventualitatea ca primul ministru să-și fi luat cu sine, ca obiect de studiu, dosarele pentru o remaniere mai largă, în octombrie, a guvernului, date fiind ultimele sondaje de opinie publică care i-au adus la cunoștință o îngrijorătoare scădere de popularitate. Ultimele două luni, care s-au caracterizat printr-o ascuțire a crizei economice și financiare și, îndeosebi, măsurile de austeritate extreme luate acum, lasă desigur fără mister pricinile acestui fapt.

Anglia se află în prezent în fața unei perioade de stagnare economică pe care legea tocmai votată o sancționează, se poate spune, pentru cel puțin 18 luni. Perspectiva pentru oamenii muncii, în iarna care vine, este creșterea șomajului de la 250 000 la 500 000. Aceștia așteaptă cu neliniște să vadă dacă în urma legii votate, patronii își vor mai onora semnătura pe acordurile realizate anterior, privind ridicarea salariilor în anumite sectoare și dacă vor continua negocierile începute, în altele. Creșterea costului vieții le făcuse încă de mult necesare

MOTIVATE mai ales prin necesitatea stringentă de a asigura paritatea lirei, șansele măsurilor de austeritate sînt interpretate cu scepticism. Fapt este că după sfîrșitul grevei matelotilor din marina comercială, deficitul balanței comerciale britanice nu s-a ameliorat. Cifrele date publicității la începutul săptămînii de Ministerul Comerțului, arată că exporturile și reexporturile s-au ridicat într-adevăr în iulie la 423 milioane de lire — cu 64 milioane mai mult față de luna iunie— dar că importurile au crescut și ele cu 62 milioane, atingînd suma record

ȘI ACUM PENTRU LA TOAMNĂ...

de 528 milioane. Optimiștii, care așteptau o scădere masivă a importurilor și o creștere mai mare a exporturilor, au fost, după cum scrie presa engleză, dezamăgiți. Cei care se referă însă la analize de substanță, subliniază că excesul de importuri nu poate fi curmat atîta vreme cît dăinuie întîrzierea industriei, incapabilă în condițiile actuale să acopere nevoile interne ale Angliei. Importurile continuă să crească la o rată care în cele șapte luni ale anului acesta a fost mai mare cu 7% în raport cu anul 1965. În aceeași perioadă, exporturile n-au crescut decît cu 5%.

CA soluție pentru îmbunătățirea situației balanței de plăți și a situației lirei sterline, deputații aripei de stînga a partidului laburist au cerut o limitare drastică a importurilor, mai ales în sectorul articolelor de lux, — cerere căreia nu pare să i se fi dat urmare — și în principal reducerea substanțială a efectivelor și cheltuielilor militare angajate în străinătate. După înapoierea din recenta sa vizită făcută la Washington președintelui Johnson, premierul Wilson, partizan al menținerii intacte a „legăturilor speciale“ ce unesc Anglia și S.U.A., nu a lăsat să se înțeleagă însă că guvernul său va opera într-un viitor apropiat o reducere a obligațiilor sale militare de natură să influențeze în mod sensibil situația financiară. În ce privește importurile, guvernul speră ca în urma scăderii recente a prețurilor la aramă — dacă se vor menține timp de un an — valoarea lor să scadă cu 100 milioane de lire. Cît despre efectivele militare, el a menționat posibilitatea unor oarecari reduceri pe seama recentei reglementări a conflictului malaezo-indonezian.

ÎN ciuda numirii lui George Brown ca șef al diplomației engleze — personalitate cunoscută ca avînd înclinații mai mult „europene“ și după cum se apreciază mai puțin proamerican ca predecesorul său Michael Stewart, — nimeni nu întrevede însă o schimbare în orientarea actuală a politicii externe engleze. Din punctul de vedere al conducerii economiei, instalarea fostului ministru de externe, Stewart, în fruntea departamentului economic, în locul lui George Brown, de asemenea, se socotește că nu va produce surprize. Premierul Wilson, crede presa engleză, va păstra frînele în mînă. Dar primul ministru are de făcut față grelelor dileme născute din opțiunea cu care a luat puterea și anume aceea de a realiza o economie mixtă pe care el o vedea capabilă să satisfacă interesele tuturor claselor. Membrii de rînd ai partidului laburist, o parte din conducătorii acestora, sindicatele care constituie baza de masă a mișcării laburiste, nu par însă să împărtășească ideologia economiei mixte.

VOR fi oare suficiente rocadele operate în guvern pentru a sustrage pe principalii miniștri și pe premier, la congresele din toamnă al Trade Union-urilor și al Partidului Laburist, focurilor criticii aprige care se anunță ? Fără îndoială horoscopul nu este un instrument științific, dar se poate spune și din experiența anului trecut, că, pentru sentimentul de confortabilitate și pentru buna dispoziție a miniștrilor laburiști la tribunele acestor congrese tradiționale, toamna nu este un anotimp favorabil.

Alexandru ANCA

PE GLOB

În luna iulie 1966, numărul șomerilor s-a cifrat în S.U.A. la 3 200 000 persoane.

★

Exportul diamantelor șlefuite a reprezentat în primul semestru al acestui an în Izrael (considerată printre primele trei țări specialiste în materie) 662 021 carate în valoare de 80,4 milioane dolari, față de 62,7 milioane dolari în aceeași perioadă a anului trecut. În aceeași perioadă, valoarea importului de diamante brute s-a ridicat la 60 milioane dolari (față de 41 milioane în primele 6 luni din 1965).

★

Cristian Herter, șeful delegației S.U.A. la negocierile rundei Kennedy, a declarat recent că deciziunile luate de Piața Comună în domeniul agricol, trebuie considerate în primul rînd „de natură foarte restrictivă“, arătînd că viitoarele dezbateri ale rundei Kennedy vor fi „foarte dure“ și nu lipsite de surprize.

★

La 30 iunie flota comercială norvegiană număra 2 867 nave (16 113 000 tone), dintre care 520 petroliere reprezentînd 8 559 000 tone.

★

Potrivit datelor societății „Qatar Petroleum Comp.“, în primele șapte luni ale acestui an producția de țiței a țărilor Orientului Mijlociu s-a ridicat la 5 174 000 tone lungi.

★

Neputînd menține rata inflației sub limita de 15% fixată pentru acest an, guvernul chilian a hotărît reducerea cheltuielilor publice cu 240 milioane pesos.

★

Recenta grevă a marinarilor britanici a avut drept urmare reducerea cu 20% a volumului exporturilor și cu 11% a importurilor.

★

Excedentul balanței de plăți italiene s-a soldat în primul semestru al acestui an cu 277,5 milioane dolari față de 511,7 milioane în aceeași perioadă a anului trecut.

★

Guvernul englez a autorizat B.O.A.C. (British Overseas Airways Corporation) să cumpere șapte avioane americane Boeing, în valoare de circa 50—60 milioane lire sterline.

anul 1964 în proporție de 40,4% față de numai 35,8% din rîndurile populației albe. În cadrul acestei categorii, grupul maiștrilor și muncitorilor calificați constituia 13,5% la albi și 7,0% la negri. În schimb proporția muncitorilor necalificați și cu retribuție inferioară, reprezenta la albi 4,2% iar la cei de culoare — 13%, — adică de trei ori mai mult. În categoria funcționarilor și a salariaților din comerț intra aproape jumătate din populația albă activă și numai 1/6 din cea de culoare. Ponderea intelectualității — 6,7% — era de 2,5 ori mai mică decît la populația albă.

Dezvoltarea rapidă a tehnicii și automatizarea, reducînd mai ales cererea de muncitori necalificați, agravează și mai mult situația negrilor, care cad primii victimă așa-numitului „șomaj structural“. Chiar după date oficiale, în ultimii ani, nivelul șomajului este de două ori mai ridicat în rîndurile poulației negre decît în cele ale populației albe.

În timp ce din populația albă sînt șomeri numai 5%, proporția populației negre este de 10%. În rîndurile tineretului de culoare, șomajul ajunge la 26% și uneori chiar la mai mult. Negrii primesc un salariu mai mic la muncă egală și de multe ori chiar la muncă mai grea și mai istovitoare. S-a calculat astfel că salariul unui muncitor negru reprezintă 70% din acela al unui alb, iar un absolvent alb al învățămîntului superior primește de 1,50 ori mai mult decît un negru cu aceeași instrucție.

Peste... 764 de ani!

RAPORTUL Comisiei pentru drepturi civile indica printre cauzele principale ale grelei situații economice a populației „discriminarea în domeniul învățămîntului...“ Intr-adevăr, datorită sărăciei și a discriminării practicate în școli, numai o parte redusă din populația de culoare reușește să capete o educație medie și un procent cu totul infim — titluri universitare. În 1960, 3% din conferențiarii

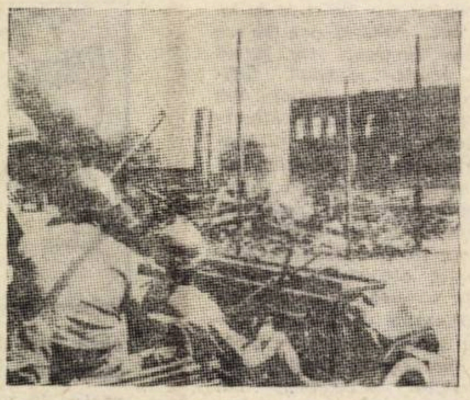

Orașul Cleveland în zilele ciocnirilor

universitari erau negri, 2,3% din arhitecți, 2% din medici, 1,7% din ingineri, 1,3% din juriști și 1,4% din ziariști (populația neagră reprezintă 10% din populația S.U.A.). După calculele unui profesor al Universității din Harvard, dacă actualul ritm de acces al negrilor în profesiuni va continua, în ce privește proporția în rîndurile funcționarilor, ei îi vor ajunge pe albi în 1992 ; în rîndurile muncitorilor calificați în anul 2005 ; a liber-profesioniștilor în anul 2017 ; iar în ale personalului de conducere din întreprinderi în anul 2730, — adică peste... 764 de ani !

★

LA începutul acestui an președintele Johnson a făgăduit că va urmări adoptarea în Congres a unor legi în apărarea drepturilor civile ale negrilor și va realiza proiectele pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației sărace în general, inclusiv a negrilor.

Este acum limpede și pentru cei mai creduli că agresiunea din Vietnam care contrazice interesele întregului popor american, lovește mai greu în populația săracă și demască caracterul diversionist al proiectelor „generoase“.

I. VIANU

PARAFAREA la Lagos (înaintea ultimei schimbări in conducerea statului) a acordului de asociere a Nigeriei la Piața Comună, a adus in actualitate controversata problemă a relațiilor „celor șase“ cu statele africane in curs de dezvoltare. In versiunea cotidiană a presei occidentale se vorbește despre inlesnirile pe care le capătă țările africane in urma asocierii, dar scopul real al orientării Pieței Comune spre Africa a fost definit de ministrul de externe al Olandei, Joseph Luns, in felul următor: „In timpul imperiului roman, Europa economică se intindea pină in Africa de nord. După părerea mea, această mare familie poate și trebuie să fie reconstituită“. In accepțiunea contemporană, aplicarea «politicii romane» inseamnă folosirea materiilor prime provenite din Africa de către industria vest-europeană și, deopotrivă, menținerea pe piața africană a preponderenței produselor industriale vest-europene.

In baza acordurilor de la Yaounde (care au intrat in vigoare după mai bine de un an de cind au fost ratificate de parlamentele celor 18 state africane asociate și ale celor șase state vest-europene), statele africane semnatare — in majoritate foste colonii franceze — au devenit furnizoare de materii prime pentru Piața Comună, a cărei industrie caută să-și stabilească un debușeu solid în Africa. În condițiile asocierii la Piața Comună s-a făcut inevitabil simțită tendința de scădere a prețurilor la materiile prime și de urcare a prețurilor la produsele finite, ceea ce a avut repercusiuni nefavorabile asupra dezvoltării economice a statelor care au moștenit înapoierea economică din perioada dominației coloniale.

In practică, statele africane au să facă față unor numeroase obstacole ridicate în calea desfacerii produselor tropicale in Piața Comună. Săptămînalul britanic ECONOMIST (30 iulie), scria : „Aspectele comerciale ale asocierii au constituit o dezamăgire pentru Africa“.

Cit de relativ sint respectate obligațiile contractate de „cei șase“ se poate vedea din faptul că in 1965, R. F. Germană a importat de 100 de ori mai multe banane din America Latină decit din țările africane asociate.

Cu toate că și-au propus să reglementeze divergențele dintre ele prin „deschiderea spre

AL 19-LEA

Africa“, membrii Pieței Comune continuă pe solul african lupta de concurență. Reprezentanții Italiei, de pildă, au cerut Republicii Malgașă să dea explicații asupra motivelor interzicerii importului de televizoare, considerind că prin aceasta ar fi favorizate interesele unei companii franceze. În general, cei cinci parteneri ai Franței sint nemulțumiți că statele africane asociate își îndreaptă cu precădere privirile spre Paris, unde au sosit, de altfel, in vizită recent șefii unei serii de tinere state africane.

Nigeria, care este primul stat membru al Commonwealth-ului la Piața Comună, a stabilit acum relații „mai prudente“ cu „cei șase“. Din punct de vedere instituțional, cele 18 state africane au creat cu Piața Comună un Consiliu de asociere, care se întrunește periodic pentru a lua în discuție aplicarea acordurilor de la Yaounde, în timp ce relațiile cu Nigeria sint reglementate fără a se recurge la un organ special. Dar dubla apartenență a Nigeriei (la Commonwealth și la Piața Comună) a dat naștere unei situații complexe. S-a stabilit că mărfurile nigeriene vor avea acces liber in Piața Comună, iar produsele vest-europene se vor bucura de un tarif preferențial; lista mărfurilor a fost stabilită in cadrul tratativelor purtate la Londra, după cum s-a anunțat oficial, „pentru a nu stinjeni pozițiile engleze în Africa“. Înseamnă oare că guvernul britanic a consimțit la „experiența nigeriană« pentru a tatona din nou propriul său acces la Piața Comună ?

Cele 18 state asociate au încheiat, de fapt, o uniune vamală cu Piața Comună, in timp ce Nigeria a redus tarifele vamale doar la 26 de produse, al căror volum reprezintă mai puțin de 5 la sută din totalul comerțului ei exterior. După Nigeria, care va exporta in Piața Comună cacao, cherestea, ulei de nucă de cocos și de palmier, Piața Comună își propune să înceapă tratative și cu alte state africane : Kenya, Uganda, Tanzania și ulterior Ghana și Malawi. Dar probele trăiniciei asocierii care e făcută pînă în 1969, — cind expiră acordurile de la Yaounde și Lagos invederează de pe acum fisuri din cele mai serioase.

Z. FLOREA

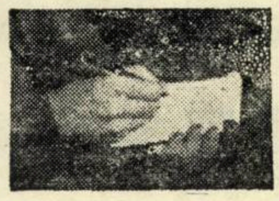

din bloc-notesul cronicarului

„Ajutor pentru îndatorare“

După cum relatează revista ECONOMIST, într-un articol cu tilul de mai sus, în ultimii ani cea mai mare parte a sporului de ajutor acordat de țările capitaliste industriale țărilor în curs de dezvoltare s-a înapoiat în țările de baștină sub forma restituirii unor datorii mai vechi.

Un raport al Băncii Mondiale dat recent publicității arată că din 1955 pînă la sfîrșitul anului 1963, 37 țări în curs de dezvoltare, reprezentînd circa 3/4 din populația țărilor membre UNCTAD și-au mărit datoria externă de la 7 miliarde la 21,5 miliarde dolari. Serviciul datoriei a crescut însă și mai rapid. În aceeași perioadă, plățile anuale ale acestor țări pentru dobînzi și amortizări au sporit de 4 ori, ajungînd la 2,7 miliarde dolari. Drept urmare, în anul trecut volumul ajutorului nu era mai mare decît în 1955, iar în termeni reali era chiar mai mic.

În ce privește raportul dintre posibilitățile economiei naționale și sarcina datoriei externe, este concludent tabelul pe 1963 pe care-l publică raportul Băncii Mondiale, și pe care-l reproducem:

PLĂȚI PENTRU SERVICIUL DATORIEI EXTERNE ÎN 1963

	Milioane dolari	% din: Încasările totale în balanța conturilor curente	% din: Exporturi	% din: Rezerve
Turcia	154,8	29,6	42,1	87,0
Brazilia	334,2	22,4	23,8	105,1
Izrael	118,5	20,5	33,9	23,3
Columbia	103,2	17,5	23,1	97,4
Argentina	294,2	17,5	18,3	92,3
Mexic	296,3	17,4	30,1	59,6
Chile	101,6	15,8	18,8	131,9
India	238,0	11,8	14,7	39,2
Peru	58,3	10,4	10,8	46,3
Iran	62,6	10,0	6,7	27,3
Pakistan	58,1	9,7	14,0	19,9

Un american se mută în Europa

Nicolas J. Campbell, un american în vîrstă de 51 de ani, s-a mutat la Londra. Pentru a se instala pe sine și pe cei 100 de reprezentanți principali ai firmei E.S.S.O. în Europa, el a cheltuit în contul uriașului monopol american Standard Oil (E.S.S.O. fiind doar o întreprindere a acestuia) o sumă echivalentă cu 34 000 000 de franci francezi.

Această mutare s-a petrecut în cadrul unei recente reorganizări pe plan mondial. Nicolas J. Campbell va domni asupra a 25 de filiale, în 14 țări, și asupra unui personal din care fac parte 45 000 de funcționari. Evident, cifra profiturilor de care va avea să se îngrijească n-a fost dată publicității.

Mai e nevoie de vreo dovadă?

Nu este pentru nimeni un secret faptul — menționa recent revista REVOLUTION AFRICAINE — că Portugalia este o țară slab dezvoltată. Dar ceea ce ar putea părea misterios este că în asemenea condiții această țară își poate permite luxul finanțării unui război ca cel pe care-l poartă de mai mulți ani în Angola, Mozambic și Guineea portugheză.

Dacă se ține însă cont de împrejurarea că efectivul său militar angajat în Africa numără: 20—25 bombardiere americane; circa 60 reactoare „Sabre“ (cumpărate de R.F.G. din Canada și livrate Portugaliei); 10 avioane de recunoaștere — tot americane; mai multe zeci de avioane italiene „Fiat“ montate în R.F.G.; 10 helicoptere americane; 120 care blindate americane și vest-germane; divers armament ușor american, vest-german și italian; bombe cu napalm mai purtînd încă inscripția „U. S. Air Force Property“ etc..., și acest mister devine limpede pentru toată lumea. „Mai este oare nevoie de vreo dovadă în plus — se întreabă revista — pentru a demonstra că, fără ajutorul țărilor occidentale, cel mai bătrîn dictator din lume, Salazar, nu ar fi putut susține acest murdar război de genocid din Africa?“

Concurența se intensifică...

În 1957, cunoscutul fabricant Grundig din R. F. Germană, producător de aparate electrice, a acordat exclusivitatea mărcii sale în Franța unui importator pe nume Corsten. Curînd după această convenție, produsele Grundig s-au scumpit în Franța, în raport cu cele ale altor țări ale Pieței Comune, cu aproximativ 40%. Un alt importator francez, însă, procurîndu-și aparate Grundig în R.F.G. de la firme en-gros le-a pus în vînzare la prețuri mai ieftine. A avut loc un proces în fața ‚Curții europene de justiție' care printr-o hotărîre recentă a condamnat în mod formal acordurile de exclusivitate.

Revista EXPRESS scrie că această jurisprudență riscă să pună în cauză 60% din cele 31 000 de acorduri și înțelegeri care există în prezent între diferite firme ale Pieței Comune. Revista semnalează că în țările Pieței Comune concurența va deveni astfel și mai intensă.

Statistica istorică a planetei la scară redusă

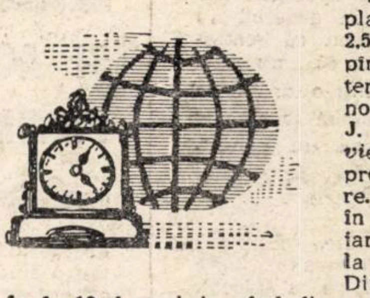

Dacă reducem istoria planetei noastre, respectiv 2,5 miliarde de ani începînd cu formarea crustei terestre, la scara unui an normal de 365 zile cum face J. H. Rush (*L'origine de la vie*, Payot pag. 49), viteza progresului apare uluitoare. Primele forme vii apar în februarie sau martie, iar plantele și animalele — la sfîrșitul lui octombrie. Dinosaurii au dominat de la 1—19 decembrie, cînd dispar. Primele creaturi cu aspect uman apar în 30 sau 31 decembrie, iar ultima perioadă glacială s-a sfîrșit cu trei minute înainte de miezul nopții lui 31. Roma a dominat lumea timp de zece secunde, de la 23 h,59',30" la 23 h, 59', 40". Christofor Columb a descoperit America opt secunde înainte de miezul nopții, iar știința modernă s-a născut puțin mai tîrziu, cinci secunde înaintea sfîrșitului anului scară.

Un tunel între Franța și Spania

Recent au fost semnate documentele franco-spaniole privind construirea unui tunel prin Munții Pirinei, care va permite deschiderea unei noi căi rutiere între Franța și Spania. Situat între Aragnouet (Franța) și Bielsa (Spania), tunelul, cu o lungime totală de 3 012 metri pornește de la o înălțime de 1813 m în Franța și coboară la 1 676 m la Bielsa. Tunelul va fi dat în circulație în

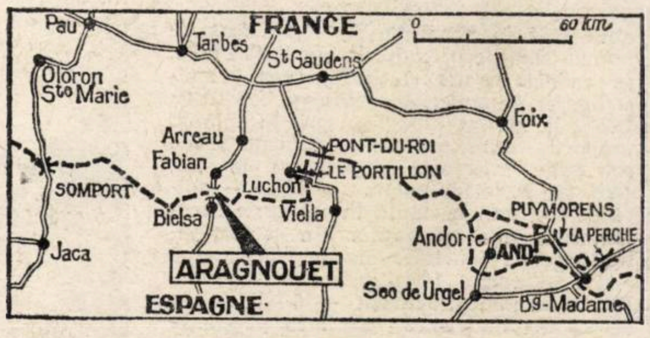

vara anului 1970. Cheltuielile lucrărilor, comportînd și construirea căilor de acces spre tunel, vor însuma aproximativ 40 milioane de franci și vor fi suportate de cele două țări în proporția kilometrajului construit.

(Harta în Le Monde 21.7.1966).

C. GRIGORE

REGRUPARE

FEBRA politică latino-americană conturează la ora actuală o regrupare a statelor de pe continent. Epidemia de lovituri de stat, din ultimii ani ale militarilor, rolul sporit al „gorilelor“ — cum sînt denumiți în America Latină ofițerii legați de proprietarii semifeudali și monopolurile din Statele Unite — a pus în mișcare o activitate diplomatică promovată de țările cu regim prezidențial civil. Această activitate este alimentată totodată de creșterea îngrijorării față de deteriorarea continuă a situației economice și complicarea relațiilor în unele domenii cu Statele Unite. Ca rezultantă, la Bogota s-a desfășurat „mica conferință la nivel înalt“ a președinților din Columbia, Chile, Venezuela cu participarea reprezentanților Ecuadorului și Perului. În ajunul deschiderii acesteia un corespondent al cotidianului parizian Le Figaro *consemna: „Nu trebuie să se aștepte la rezultate miraculoase de la conferința de la Bogota, dar confruntarea în sine este foarte importantă în măsura în care este vorba de o ridicare împotriva atotputerniciei Statelor Unite pe continent și de luarea unei distanțe de cele două mari state din sud, Brazilia și Argentina, aflate în prezent în mîinile militarilor“.*

Conferința de la Bogota s-a reunit în momentul în care a treia conferință extraordinară a Organizației Statelor Americane stabilită pentru 29 august la Buenos Aires a fost din nou amînată. Motivul invocat în acest sens l-a constituit lovitura de stat din Argentina. Ea nefiind recunoscută de unele state latino-americane, acestea n-au vrut să-și trimită plenipotențiarii la Buenos Aires. Se pare însă că din acest punct de vedere lucrurile nu au fost luate prea în tragic de o serie de țări membre ale organizației. În primul rînd Statele Unite nu sînt interesate ca în Carta O.S.A. să fie incluse norme care să pună un accent mai mare pe colaborarea dintre statele latino-americane și pe o slăbire a propriei lor dominații economice. Manevrele diplomatice nord-americane în vederea anihilării acestor tendințe încă nu s-au încheiat. Urmărind înghețarea statu-quo-ului social în America Latină, Statele Unite accentuează mai ales asupra a două laturi: implantarea și dezvoltarea de mari întreprinderi particulare în America Latină și organizarea așa-numitului control al subversiunii. Programul de acțiune privind prima latură a fost pe larg expus încă în numărul din luna aprilie al revistei oficioase „Foreign Affairs“ de către David Rockefeller, președintele lui Chase Manhattan Bank. Dorința Statelor Unite de a întări structurile anacronice este explicabilă dacă ne gîndim că, în timp ce conchistadorii spanioli au jefuit în decurs de 300 de ani șase miliarde de dolari, aceeași sumă este obținută sub formă de profituri de monopoluri americane în decurs de doi, trei ani. Tocmai pentru a garanta aceste profituri, a doua latură a actualului program de acțiune al Statelor Unite preconizează crearea în această zonă a unui bloc militar de tipul N.A.T.O. sau cel puțin instituirea unei forțe de poliție interamericane împotriva mișcărilor sociale.

În unele țări latino-americane se dorește o accentuare a colaborării economice pe plan continental și trecerea pe planul secund a colaborării politico-militare în O.S.A., care-și are adepții cei mai fervenți în țările care au în frunte „gorile“. Oficial, conferința de la Bogota s-a reunit pentru a discuta prevenirea extinderii loviturilor militare, dar subiectele economice au fost dominante. În afara unui apel în favoarea unei reuniuni cît mai apropiate la nivel înalt, care ar urma să discute principalele probleme ale regiunii, s-au emis păreri asupra evoluției relațiilor economice intercontinentale, cereri pentru sporirea prețurilor la materiile prime, etc. Unii observatori apreciază că, accentul mai mare pus pe cooperarea între țările latino-americane și pe extinderea comerțului spre Europa ca și încercarea de a stabili un front comun cu țările afro-asiatice în vederea reglementării problemei prețurilor materiilor prime și al produselor finite, care să le apere de țările capitaliste industrializate, s-ar înscrie pe linia încercării de degajare din strînsura hegemoniei Statelor Unite. Rezultatele actualelor demersuri nu pot fi încă pronosticate. Dar, după cum scria în ziarul Le Monde, *Celso Furtado: „Succesul unei politici de dezvoltare în America Latină va depinde mai întîi de capacitatea promotorilor săi de a mobiliza o mare parte a populației; acest lucru nu va putea fi realizat decît pornindu-se de la centrele politice naționale și în conformitate cu valorile și idealurile fiecărei națiuni“.*

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 34 (158)
VINERI
26 august 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

34

DIN SUMAR

- RELAȚIE STRÎNSĂ ÎNTRE CANTITATE ȘI CALITATEA PRODUCȚIEI VITICOLE (pag. 3)
- PUNCTE DE VEDERE (pag. 4–5)
- PROTECȚIA INVENȚIILOR ȘI CIRCULAȚIA LOR (pag. 6)
- O FIGURĂ LUMINOASĂ A ȘTIINȚEI ROMÂNEȘTI : LUDOVIC MRAZEC (pag. 10)
- CIRCULAȚIA ÎN MARILE METROPOLE pag. 14)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

O ÎNTREPRINDERE DE LUCRĂRI EXPERIMENTALE?

ÎN materialele publicate de revistă (ca, de pildă, articolul „Introducerea tehnicii noi în construcții", apărut în nr. 25) se susține că ar fi necesară organizarea unei întreprinderi de lucrări experimentale, care să execute la nivel republican toate experimentările legate de folosirea noilor materiale de construcții și instalații, a sistemelor constructive, a tehnologiilor de execuție, a dispozitivelor de inventar etc. Pentru justificarea propunerii făcute, se consideră că această întreprindere ar putea fi dotată cu toate mijloacele tehnico-materiale și cadrele de specialiști necesare, care ar permite executarea lucrărilor experimentale mai operativ, la un nivel de calitate corespunzător și generalizarea rapidă a rezultatelor obținute.

Dacă ținem seama de faptul că experimentările cuprind o diversitate mare de lucrări de construcții-montaj, cu specificații foarte diferite (construcții civile, industriale, agrozootehnice, hidrotehnice etc., instalații electrice, de încălzire și ventilații) și sînt foarte răspîndite, apare în mod evident ineficacitatea creării unei întreprinderi speciale pentru executarea tuturor lucrărilor experimentale. De altfel, practica a dovedit acest lucru prin rezultatele nemulțumitoare pe care le-a dat fosta Întreprindere de lucrări experimentale pentru construcții (I.L.E.C.), care a funcționat cu circa 10 ani în urmă.

În afară de aceasta, considerăm că introducerea metodelor de tehnică nouă nu trebuie să constituie atribuția unui grup restrîns de specialiști, la această acțiune urmînd să contribuie toți lucrătorii din sectorul de construcții.

Sînt de părere că este mai indicat ca experimentările să fie efectuate de către cele mai bune întreprinderi de construcții-montaj, care sînt dotate corespunzător specificului lor de activitate. Extinderea rețelei de întreprinderi specializate și întărirea tehnico-organizatorică a acestor întreprinderi va crea în viitor condiții îmbunătățite pentru o mai bună efectuare a experimentărilor. Bineînțeles că efectuarea experimentărilor trebuie făcută în mod coordonat, pe baza unor reglementări corespunzătoare.

ing. Al. VIȚU
membru în Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare

SĂ CONTINUĂM DISCUȚIA DESPRE AMBALAJE

DORESC, prin rîndurile de față, să mă refer la o problemă dezbătută în paginile revistei dumneavoastră, și să fac cîteva observații și propuneri în calitatea mea de lucrător la O.C.L.-„Alimentara".

- Cantitățile de mărfuri preambalate, pe care le primește comerțul cu amănuntul, sînt mici, insuficiente, neacoperind nici necesarul magazinelor cu autoservire (mai ales la făină, mălai, orez). Extinderea ambalării produselor alimentare în industrie este posibilă și mai puțin costisitoare decît cea realizată de muncitorii ambalatori. De asemenea, ar trebui înlocuite unele ambalaje de transport (cum sînt sacii textili, mari și scumpi) cu saci de hîrtie de 25—30 kg, mai ieftini, recuperabili prin topire, și, în plus, mai ușor de manipulat.
- Cutiile de tablă, pentru bomboane, care au dezavantajul ruginirii în interior, s-ar putea înlocui cu aluminiu sau material plastic.
- Lăzile ar putea deveni mai ușoare și, în același timp, ar determina economii de material lemnos, dacă s-ar confecționa pe scară mai largă din plăci P.F.L. Pentru a se evita deteriorarea lăzilor prin fixarea capacului cu cuie, ar fi mai potrivit să se prindă cu o gaică metalică, sîrmă sau șurub basculant.

Gheorghe BALTEAN
șeful serviciului plan și organizarea muncii O.C.L.-„Alimentara" — Timișoara

LA NOI, PE VALEA OLTULUI

DIN numărul mare de stațiuni care au cunoscut o largă dezvoltare în ultimii ani, fac parte și cele de pe Valea Oltului: Călimănești, Căciulata, Govora, Olănești. Cunoscute încă din vechime pentru proprietățile lor curative, apele minerale de aici, descoperite de romani, au fost folosite de-a lungul istoriei. Aceste ape sînt bogate în numeroase săruri minerale, care le fac deosebit de valoroase în tratamentul maladiilor digestive, renale, reumatice, cardiovasculare, în cel al afecțiunilor aparatului locomotor, asteniilor, bolilor profesionale etc. Nămolul mineral de la Govora, utilizat sub formă de cataplasme și împachetări, are multiple calități terapeutice.

Avînd condiții naturale favorabile, stațiunile de pe Valea Oltului sînt mereu solicitate. Numai în primul semestru al acestui an numărul celor sosiți se ridică la 42 260 persoane, totalizînd 591 600 zile/om tratament; pînă la sfîrșitul lui 1966 cifra va crește la circa 80 000 persoane, cu 9,4% mai mult decît anul trecut.

Cerințele mereu crescînde au determinat o dezvoltare continuă. Anul trecut s-au terminat reparațiile capitale la pavilionul „Palas" din Govora. Pentru acest an planurile de investiții și reparații capitale cuprind o serie de obiective importante, a căror valoare ajunge la 4,5 milioane lei.

Dintre realizările de pînă acum mai menționăm: introducerea încălzirii centrale, a rețelei de apă caldă și revizuirea instalațiilor electrice și sanitare la pavilionul „1 Mai"-Govora, vila 15-Govora, vila 15-Olănești; schimbarea mobilierului la majoritatea pavilioanelor și a vilelor; dotarea cantinelor cu utilaj modern etc.

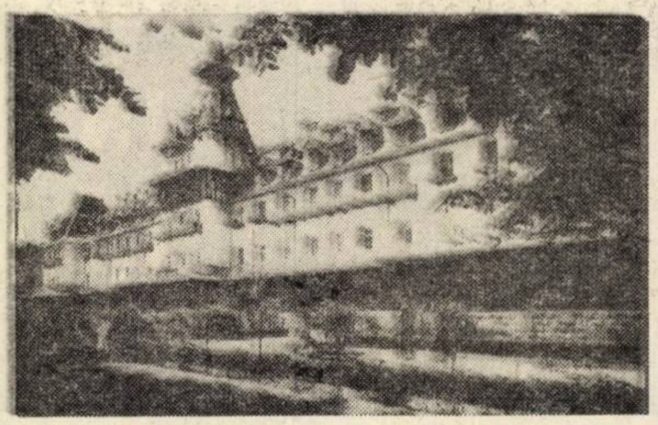

Călimănești — pavilionul central

În viitorii ani, stațiunile din Valea Oltului se vor dezvolta în continuare. Pentru construcții se vor aloca fonduri importante, concretizate, printre altele, în cele două complexe sanatoriale din stațiunea Căciulata, care vor dispune astfel de o capacitate totală de 740 paturi, într-un motel cu 80 locuri și un camping cu 100 locuri la Călimănești.

Cluburi bine utilate, biblioteci cu mii de volume, cinematografe, terenuri de sport, parcuri, stau la dispoziția oamenilor muncii veniți la odihnă. Numeroasele posibilități turistice fac vacanța în aceste stațiuni deosebit de agreabilă. Se pot vizita numeroase monumente de artă din apropierea stațiunilor: mănăstirea Cozia, Biserica Bolniței, poiana pe care s-au păstrat ruinele castrului roman Arutela (aflate în imediata apropiere a unor izvoare cu ape termale și la care se poate ajunge cu bărcile), Mănăstirea Govora, localitatea Horezu cu marea ctitorie întemeiată în primii ani de domnie al lui Constantin Brîncoveanu, Mănăstirea Bistrița, Mănăstirea Arnota și peștera Bistrița.

Ilie CALUGARAȘU
directorul Întreprinderii balneare Govora

REGULAMENT DEPĂȘIT

ARTICOLELE „Obstacolele schimbărilor de soluții în construcții" (din nr. 15) și „Mișcarea de inovații" (din nr. 26 al revistei) m-au determinat să vă adresez aceste rînduri.

Și eu consider că este necesară o nouă redactare a Regulamentului de inovații și raționalizări, care să țină seama de stadiul actual, să impulsioneze gîndirea creatoare, să determine creșterea eficacității și a operativității în aplicarea celor mai bune soluții. Față de anul 1953, cînd a fost aprobat Regulamentul, ori față de 1957, cînd a fost completat, activitatea șantierelor de construcții a cunoscut numeroase modificări, inclusiv în domeniul inovațiilor și raționalizărilor. Principala precizare solicitată vizează însuși specificul activității de construcții-montaj, dar îndeosebi noțiunea de inovație sau raționalizare, delimitarea a ceea ce constituie „sarcină de serviciu" de ceea ce reprezintă „aport personal" în schimbarea unor soluții sau în aplicarea altor soluții preluate de pe alte șantiere.

Nu sînt de acord cu ideea ca reducerea costului lucrărilor, care se obține în urma schimbărilor de soluții propuse de executant, să nu fie apreciată ca economii la prețul de cost și, deci, ca realizări prin aport propriu.

Neavenită mi se pare și argumentarea din articolele amintite, cum că prin reglementarea preconizată s-ar obține și cointeresarea celorlalți factori, care în prezent — din diferite motive — refuză aplicarea noilor soluții. Și noi am întîlnit asemenea cazuri, dar ele pot fi eliminate, dacă s-ar face precizări mai ample privind avizul proiectantului și beneficiarului (cînd este necesar și din partea cui?). Iar acest aviz să se ia numai pentru modificări ale procesului tehnologic, ale structurii de rezistență, ale amplasamentului și soluției arhitectonice, ale parametrilor instalației etc. De asemenea, trebuie fixate termene-limită pentru avizare, iar dacă se refuză — să se arate motivele cu argumente tehnico-economice. Să nu se piardă din vedere împrejurarea că — pînă la predarea spre execuție a proiectului — proiectantul și beneficiarul au multiple posibilități să analizeze soluțiile și să aleagă din ele pe cea optimă. În aceste condiții, este deci oportun ca eforturile să fie orientate spre schimbarea pe orice cale a acordului unităților de execuție la reducerea efectivă a costului investițiilor, și nu la reducerea prețului de deviz (care în majoritatea cazurilor nu reflectă costurile efective), spre cointeresarea lor în obținerea de economii.

ing. Victor POPESCU
I.S.C.M. Orașul Gh. Gheorghiu-Dej

ÎN AJUTORUL PLANIFICATORULUI

PLANIFICATORII n-au o revistă specială pentru ei și probabil că nici nu se poate edita cîte o publicație la fiecare categorie de specialiști. Totuși, dată fiind creșterea importanței pe care o are munca de planificare, problema ar merita să fie studiată. Poate ar fi utilă o nouă serie de broșuri „În ajutorul planificatorului". Soluția este mai adecvată și răspunde unei necesități reale.

Mircea CONSTANTINESCU
economist-planificator
Sfatul popular regional-Galați

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Lani GÜNTNER, jurist, Fabrica de cuțite Ocna Sibiului — Direcția tutelară din Ministerul Industriei Ușoare arată că metodologia actuală de aprobare a premiilor prin derogare este în curs de îmbunătățire, dar aceasta nu scuză cu nimic faptul că Fabrica de cuțite Ocna Sibiului plătește premiile prin derogare din cauza nerealizării criteriilor de premiere cerute de Regulament.

Regulamentul de premiere creează, într-adevăr, stimulente materiale imediate pentru colectivele care se preocupă permanent de realizarea tuturor indicatorilor de plan ce constituie criteriul și condițiile de premiere. Este, așadar, de datoria fabricii să îndeplinească toate prevederile Regulamentului de premiere. Concluzia este că plata cu întîrziere a premiilor pe trimestrul I a.c. la personalul tehnico-administrativ de la Fabrica de cuțite-Ocna Sibiului se datorește nerealizării către aceasta a unor indicatori de plan, care constituie criterii de premiere și pentru care este nevoie de derogarea C.S.M.S.

Titel STĂNCESCU, I.C.H. Corbeni, reg. Argeș — Șoferii de pe autocamioanele de peste trei tone au dreptul — în conformitate cu H.C.M. nr. 1478/1952 — la un concediu suplimentar de 6 zile pe an pentru muncă în condiții deosebite (după greutatea muncii desfășurate). Durata acestui concediu suplimentar este proporțională cu timpul efectiv lucrat în condiții deosebite pînă la data obținerii concediului. În calculul timpului de lucru intră numai zilele în care angajatul a lucrat în aceste condiții cel puțin o jumătate din ziua de lucru. Întrucît revizorii tehnici, care lucrează într-un asemenea parc de autocamioane (adică de autocamioane de peste trei tone), nu conduc efectiv asemenea vehicule cel puțin patru ore pe zi, ei n-au dreptul la concediul suplimentar acordat șoferilor.

Andrei VURPĂREANU, director, Uzinele textile-Cisnădie — În nr. 29 al revistei, pe marginea unui raid anchetă despre perfecționarea organizării producției și a muncii apărut în nr. 18), ați opinat ca atît M.I.U. cît și C.S.M.S. „să acționeze mai operativ în privința stabilirii unui regulament de funcționare a serviciilor care se ocupă cu aceste probleme".

Pentru o mai bună organizare a întreprinderii și a producției, Ministerul Industriei Ușoare a dispus întocmirea lucrărilor necesare în vederea aprobării de către forurile competente a trecerii întreprinderii de la gradul I „a" la gradul special „b" de organizare; de asemenea, înființarea la această întreprindere a unui serviciu de organizare a producției și a muncii cu atribuțiuni specifice.

ING. ION TRIF, Oradea — In legătură cu sesizarea dv., Direcția tehnică din M.E.E. precizează:

Prin dezvoltarea activității de proiectare și creșterea numărului de proiectanți, este posibil ca la unele unități să fi apărut greutăți în folosirea cataloagelor de prețuri și indicatoarelor de norme de deviz. Pînă la 1 iunie 1968, urmează să fie difuzate noi cataloage de prețuri și noi indicatoare de norme de deviz, refăcute pe baza unor principii menite să ducă la simplificarea documentațiilor economice ale proiectelor.

ING. EUGEN TAKACS, U.F. Vlahița — Conform prevederilor regulamentului de organizare și funcționare a întreprinderilor din ministerul care vă coordonează, directorul — conducătorul unic al întreprinderii, — își exercită atribuțiunile prin serviciile funcționale. Serviciul producție, un serviciu funcțional, are sarcina de a îndruma și coordona, în numele conducerii, activitatea secțiilor de producție în legătură cu modul de îndeplinire a planului. Deci, șeful serviciului producție nu dă dispoziții în numele său, ci transmite secțiilor de producție măsurile aprobate de conducerea întreprinderii.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

DATE DIN INDUSTRIA UŞOARĂ

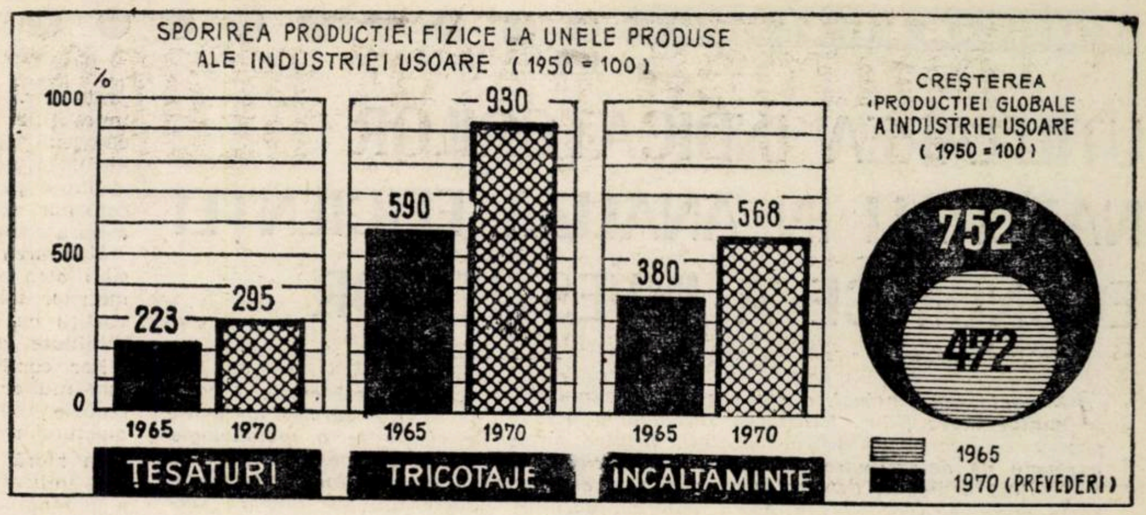

Productia globală a industriei uşoare a crescut în perioada 1950–1965 de 12,5 ori. **În mai puţin de 5 săptămîni din anul 1965, s-a realizat întreaga producţie a industriei uşoare din anul 1938.**

Concomitent cu creşterea producţiei industriei uşoare, s-a lărgit şi gama de sortimente, prin utilizarea de noi materii prime (relon, poliester, polistiren, policlorură de vinil, spumă de poliuretan etc.) şi de noi tehnologii (albirea continuă a tricoturilor, aplicarea procedeului de reducere a contracţiei ţesăturilor după spălare, neşifonabilizarea ţesăturilor, confecţionarea încălţămintei după procedee moderne etc.).

Pentru dezvoltarea industriei uşoare, s-au alocat an de an investiţii tot mai mari, construindu-se noi fabrici şi secţii de producţie. La Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, în fiecare minut se realizează 125 bucăţi de confecţii, tricotaje şi ciorapi ; Fabrica de sticlă din Sighişoara are o capacitate de circa 2,5 ori mai mare decît toate fabricile de sticlărie care au existat în România în anul 1938 ; Fabrica de încălţăminte „Progresul" din Bucureşti, produce zilnic 17 000 perechi de încălţăminte ş.a. Din sumele alocate au fost modernizate sau reutilate o serie de fabrici.

Planul cincinal, elaborat pe baza Directivelor celui de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român prevede, în continuare, un ritm susţinut de dezvoltare a industriei uşoare. Pînă în 1970, producţia globală a ramurii industriei uşoare (inclusiv industria locală şi cooperaţia) urmează să crească, comparativ cu anul 1965, cu 60%. Creşterile cele mai mari de producţie se prevăd a se realiza în această perioadă la tricotaje (69% în 1970 faţă de 1965), confecţii (61%).

În anii noului plan cincinal va începe construcţia a 42 de întreprinderi noi, printre care o ţesătorie de bumbac cu o capacitate anuală de 50 milioane mp ţesături, o întreprindere integrată pentru ţesături de lînă, cu o capacitate de 10 milioane mp ţesături pe an, o fabrică de sticlărie cu o capacitate de 103 mii tone pe an, fabrici de încălţăminte, fabrici de tricotaje şi confecţii şi multe altele. Concomitent, se va lărgi gama de sortimente, se va îmbunătăţi în continuare calitatea produselor.

RELAŢIE STRÎNSĂ ÎNTRE CANTITATE ŞI CALITATEA PRODUCŢIEI VITICOLE

În viticultură rentabilitatea este condiţionată, printre altele, nu numai de cantitatea de struguri obţinută la hectar, ci şi de calitatea vinurilor. Despre acest adevăr vorbeşte experienţa gospodăriilor agricole de stat viticole, mari producătoare de struguri de masă şi pentru vin.

De la bun început ţinem să subliniem că gospodăriile agricole de stat viticole au însemnate rezerve de creştere a rentabilităţii, care însă nu sînt valorificate. Una dintre aceste rezerve, care de altfel face obiectul articolului de faţă, constă în **luarea în considerare la stabilirea sarcinilor de plan pentru strugurii de vin nu numai a indicilor cantitativi, ci şi a celor calitativi.**

● Tributul lipsei unui indicator de p!a

În prezent, în gospodăriile agricole de stat viticole planul de struguri pentru vin se dă numai cantitativ. Prin urmare, cointeresarea muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor este condiţionată numai de îndeplinirea şi depăşirea **planului cantitativ de struguri.** Din această cauză există tendinţa ca strugurii pentru vin să fie culeşi cît mai timpuriu şi cît mai repede. Această practică dăunează calităţii vinurilor care se obţin, deoarece nu se ţine seama dacă strugurii prin compoziţia lor asigură obţinerea unor vinuri de calitate.

Experienţa a demonstrat că practica de a culege strugurii prematur şi neraţional a dus la diminuarea calităţii produselor obţinute. Această stare de lucruri a adus prejudicii directe rentabilităţii gospodăriilor agricole de stat viticole, prin valorificarea la preţuri mici a vinurilor obţinute.

Cele afirmate mai sus sînt ilustrate de situaţia producţiei de vin obţinută pe calităţi, în anii 1962—1965, la cîteva gospodării de stat din unele podgorii importante din ţara noastră. În podgoria Dealul Mare, la cele 4 gospodării de stat principale analizate, situaţia este cea prezentată în tabel. După cum vedem, la această podgorie, recunoscută prin calitatea vinurilor, din totalul de 4 101 vagoane de vin obţinut în perioada 1962—1965 în cele 4 gospodării agricole de stat viticole, numai 662 vagoane, adică 16,2% s-au realizat din soiuri pure. Este interesant de remarcat cantităţile mari de vinuri inferioare care se obţin în această podgorie : 20% categoria „de masă superior", 14% „de masă şi must", 19% „de regiune". Semnificativ în această privinţă este cazul G.A.S. Valea Călugărească. Această unitate a obţinut în 1962 din 300 vagoane vin doar 2 vagoane vin din soiuri pure, iar în 1965 din 253 vagoane, doar 3 vagoane soiuri pure. Trebuie remarcat faptul că toate cele 4 gospodării agricole de stat depăşesc sistematic planul de producţie în mod substanţial, media pe cei patru ani fiind de 122,4% faţă de plan.

De asemenea, la podgoria Odobeşti, în 3 gospodării agricole de stat viticole (Odobeşti, Panciu şi Coteşti) din cele 8 078 vagoane de vin obţinute în perioada 1962—1965, numai 178 vagoane au reprezentat vinuri de soiuri pure (adică 2,2%), în timp ce planul de producţie la struguri a fost depăşit cu 6,7%.

În podgoria Murfatlar, unde în calcul au fost luate cele trei gospodării de stat principale producătoare de vinuri de calitate : Murfatlar, Nazarcea şi Medgidia, situaţia în cei patru ani, 1962—1965, se prezintă astfel :

Volumul şi structura producţiei de vinuri a podgoriei Murfatlar pe perioada 1962–1965 (în vagoane)

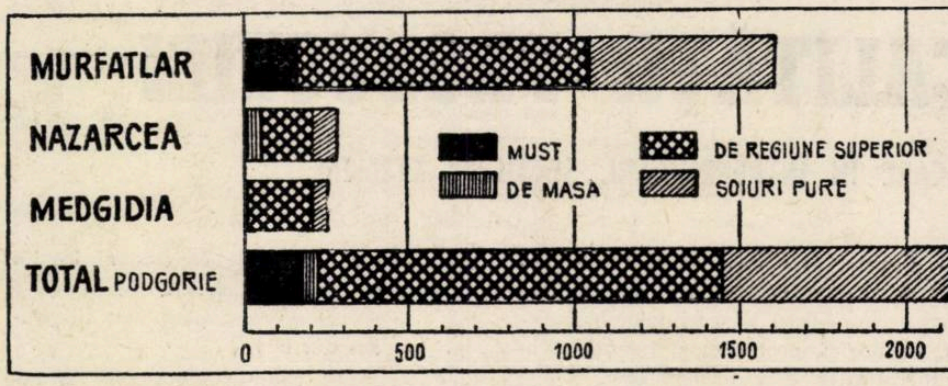

Prin urmare şi în podgoria Murfatlar, în timp ce planul de producţie la struguri este depăşit an de an, în medie cu 34%, procentul de vinuri superioare, soiuri pure, este complet nesatisfăcător, 683 vagoane din 2 139 vagoane total (adică 31%). Trebuie amintit totodată că toate viile din podgoria Murfatlar sînt plantaţii noi, de soiuri pure valoroase, care, vinificate la timp, pot şi trebuie să asigure vinuri de calitate superioară. Experienţa demonstrează că ponderea vinurilor de calitate superioară poate creşte substanţial. De exemplu, în perioada amintită, gospodăria de stat Tohani din podgoria Dealul Mare a obţinut vinuri superioare în procent mediu de 31%. În acelaşi timp, celelalte trei gospodării de stat vestite în această podgorie — Valea Călugărească, Urlaţi şi Săhăteni — obţin doar între 8 şi 14% vinuri superioare. Desigur că raportul de 31% vinuri superioare realizat la Tohani este nesatisfăcător pentru podgoria Dealul Mare. Cu toate acestea dacă şi celelalte trei unităţi analizate ar fi produs vinuri superioare la nivelul gospodăriei de stat Tohani, în cei 4 ani s-ar fi obţinut un plus de peste 600 vagoane vinuri superioare, deci aproape dublu faţă de cît s-a realizat. Prin valorificarea acestei cantităţi de vin la categoria soiuri pure, faţă de categoria imediat inferioară „vin de regiune superior", s-ar fi obţinut un venit în plus de cel puţin 60 milioane de lei.

Potenţialul podgoriei Dealul Mare este însă cu mult mai mare. Aici se pot obţine minimum 50—60% vinuri superioare — soiuri pure, cu condiţia ca strugurii să fie culeşi la timpul potrivit. Dacă, de exemplu, la cele patru gospodării de stat amintite, în cei patru ani analizaţi, strugurii s-ar fi cules la o coacere mai avansată şi s-ar fi realizat numai producţia planificată (deci cu 22% mai puţin), s-ar fi obţinut în loc de 4 101 vagoane vin, numai 3 100 vagoane. Din această cantitate, însă, vinurile din soiuri pure ar fi reprezentat 50% şi nu 16% cît s-a realizat ; în acelaşi timp, restul vinului s-ar fi încadrat la categorii superioare.

Denumirea gospodăriei	Producţia de struguri în cei patru ani			Total vin obţinut	Producţia totală de vin obţinută în cei patru ani analizaţi pe categorii de calitate şi %											
					din care :				De regiune		De masă superior		De masă		Livrat ca must	
					Soiuri pure		De regiune superior									
	Plan tone	Real tone	%		vag.	%	vag.	%	vag.	%	vag.	%	vag.	%	vag.	%
V. Călugărească	19 332	23 603	122	1 160	113	10	311	27,0	249	21,4	422	35	—	—	65	5,6
Urlaţi	15 602	19 148	122,7	1 008	83	8,2	175	17,3	125	12,4	191	19	236	23,3	199	19,8
Tohani	14 061	17 380	123,6	1 163	357	30,7	505	43,4	195	16,8	96	8,2	10	0,9	—	—
Săhăteni	12 710	15 443	121,5	770	109	14	265	34,4	214	27,7	109	14,3	74	9,6	—	—
TOTAL :	61 705	75 574	122,4	4 101	662	16,2	1 256	30,6	782	19,1	818	20	320	7,7	264	6,4

● Un minus care poate deveni plus

În cele ce urmează, vom demonstra cît de diferite pot fi rezultatele în cazul cînd se iau în consideraţie numai indicii cantitativi (varianta I) şi în cazul cînd se ţine seama şi de indicii calitativi (varianta a II-a). În calcul sînt luate rezultatele obţinute de cele 4 gospodării de stat amintite din podgoria Dealul Mare.

Varianta I. Din valorificarea celor 4 101 vagoane vin la preţurile de vînzare, s-a obţinut :

— 662 vagoane vin soiuri pure × 22,60 lei/litru = 149 612 000 lei ;
— 1 256 vagoane vin superior regiune × 12,00 lei/litru = 150 720 000 lei ;
— 782 vagoane vin regiune × 9,00 lei/litru = 70 380 000 lei ;
— 818 vagoane vin superior de masă × 6,50 lei/litru = 53 170 000 lei ;
— 320 vagoane vin de masă × 5,00 lei/litru = 16 000 000 lei ;
— 264 vagoane must × 4,00 lei/litru = 10 560 000 lei ;
Total : 4 101 vagoane = 450.442 000 lei.

Varianta a II-a. Din valorificarea a 3 100 vagoane vin s-ar fi obţinut :

— 1 550 vagoane vin soiuri pure × 22,60 lei/litru = 350 300 000 lei ;
— 1 000 vagoane vin regiune superior × 12,00 lei/litru = 120 000 000 lei ;
— 550 vagoane vin regiune × 9,00 lei/litru = 49 500 000 lei ;
Total : 3 100 vagoane = 519 800 000 lei

Prin urmare, deşi volumul producţiei ar fi scăzut cu 22%, valoarea producţiei s-ar fi mărit cu 69,4 milioane, respectiv cu 15%. Dacă la aceasta mai adăugăm manopera şi cheltuielile de transport, pentru culesul şi vinificaţia în plus a circa 1 300 vagoane struguri (cu 22% peste plan) precum şi amortismentul vaselor şi utilajelor pentru depozitarea şi prelucrarea a 1 000 vagoane vin, veniturile reale ale acestor unităţi ar fi fost mult mai mari, fără să vorbim de faptul că se reduce spaţiul de depozitare cu 1 000 vagoane.

Este cunoscut că în podgoria Odobeşti se obţin producţii mari şi vinuri în general de larg consum. Considerăm însă că în podgoria Odobeşti cel puţin 15% din producţia de vin poate fi formată din vinuri de calitate superioară, soiuri pure şi nu 2,2% cît s-a obţinut în medie în ultimii 4 ani. Aceasta ar însemna că la cele 8 078 vagoane de vin cît s-au obţinut în perioada 1962—1965 la cele 3 gospodării de stat amintite, vinurile din soiuri pure ar fi reprezentat circa 1 200 vagoane şi nicidecum 178 vagoane cît s-a realizat.

Din cele prezentate mai sus apare evident cît de important este ca planul pentru strugurii de vin să cuprindă în mod obligatoriu şi indici calitativi, pe lîngă cei cantitativi. Numai în acest fel, acordînd atenţia cuvenită şi calităţii producţiei, gospodăriile de stat viticole îşi deschid drum larg către rentabilitate.

ing. Vasile NEGRITU
ing. Nicolae STĂNESCU

PUNCTE DE VEDERE

UTILIZAREA INDICATORILOR NATURALI ÎN ANALIZA EFICIENȚEI ECONOMICE A INVESTIȚIILOR

ÎN noul plan cincinal, o mare parte a acumulărilor este destinată creșterii volumului investițiilor. Utilizarea rațională a acestora comportă sarcini deosebite pentru cercetarea științifică, chemată printre altele să elaboreze o metodologie adecvată de determinare și analiză a eficacității economice a investițiilor.

Pînă acum, la determinarea eficienței economice a investițiilor au fost utilizați aproape exclusiv indicatorii valorici, datorită caracterului lor evident sintetic și generalizator. Indicatorii în expresie naturală au fost folosiți într-o mică măsură, cu totul insuficientă, deși pot contribui în mod substanțial, cum vom arăta în continuare, la o justă determinare a eficacității investițiilor.

O analiză complexă și multilaterală a eficienței economice a investițiilor este de neconceput fără ca, alături de indicatorii valorici, să fie luați în considerare și indicatorii naturali. În acest caz, ei au rolul de a completa, de a întregi analiza, de a-i da un conținut mai bogat, cu deosebire în cazurile particulare ale unor obiective sau în cadrul unor ramuri. Uneori, indicatorii naturali pot conduce la aprecieri de natură să decidă alegerea unei variante sau alteia de investiții. De pildă, în cazul în care prețul de cost — apreciat ca indicator valoric sintetic — prezintă variații mari în diferitele variante ale unui proiect, pentru a alege una din variante, este nevoie de a lua în considerare unul sau mai mulți indicatori naturali. De asemenea, în ramurile cu producție omogenă sau în realizarea unor produse în componența cărora intră materii prime scumpe sau deficitare, consumul specific mai scăzut al acestora — deci un indicator natural — are de spus ultimul cuvînt în alegerea variantei respective.

Conținut și rol

Indicatorii tehnico-economici în expresie naturală caracterizează din punct de vedere cantitativ și calitativ aspecte diferite ale eficienței economice a investițiilor; ei exprimă prin mijloace proprii adecvate (unitățile în expresie naturală), cheltuirea de muncă vie și materializată ce se concretizează în valori de întrebuințare.

În literatura de specialitate, acestor indicatori li se dau diferite denumiri: indicatori suplimentari, indicatori auxiliari, indicatori complimentari în expresie naturală, indicatori tehnico-economici complimentari, indicatori tehnici. Aceste denumiri sînt, după părerea noastră, improprii, ele dovedind lacunele în cercetarea conținutului indicatorilor respectivi. După părerea noastră, pentru ca denumirea lor să corespundă conținutului pe care-l reflectă, ei trebuie numiți, în mod corect, indicatori tehnico-economici în expresie naturală sau, în limbaj uzual, indicatori naturali.

Folosirea indicatorilor tehnico-economici în expresie naturală pentru a analiza eficiența economică a investițiilor oferă o serie de avantaje.

Indicatorii tehnico-economici în expresie naturală fac parte din categoria indicatorilor analitici. Ei exprimă *exact* și *direct* diferite aspecte ale eficienței economice a investițiilor (durata construcției obiectivului, durata de exploatare, capacitatea de producție, productivitatea muncii etc.). Prin aceasta, se înlătură unele neajunsuri provocate de variațiile prețurilor. În unele cazuri, îndeosebi la investițiile din ramurile cu producție omogenă (industria extractivă, siderurgică), ei permit aprecieri ce nu pot fi obținute prin folosirea exclusivă a indicatorilor valorici, avînd chiar prioritate asupra acestora.

Utilizarea indicatorilor naturali dă posibilitatea comparării nemijlocite a parametrilor tehnico-economici ai unei investiții cu cei ai altora similare, comparabilitate care necesită respectarea anumitor condiții: o nomenclatură comună mai multor obiecte de investiții, terminologie unitară, determinare unitară a efectului util etc.

În afară de avantajele de ordin general, indicatorii tehnico-economici în expresie naturală pot juca un însemnat rol în diferite etape ale construcției socialiste în adoptarea unor decizii. De pildă, în scopul îndeplinirii sarcinilor trasate prin actualul plan cincinal în domeniul investițiilor, o importanță deosebită capătă în alegerea variantelor asemenea indicatori naturali, cum sînt: durata totală a construcției și termenul de dare în folosință a obiectelor la întreaga capacitate.

Indicatorii naturali constituie, de asemenea, un prețios instrument în rezolvarea sarcinii de scădere a ponderii construcțiilor în totalul investițiilor; în adoptarea proiectelor este necesar să se țină seama de o serie de indicatori, printre care teritoriul de construcție total, suprafața utilă construită, suprafața construită pentru scopuri productive, coeficientul de folosire a suprafețelor construite.

Doi sau mai mulți indicatori naturali pot fi utilizați în mod corelat, pentru a pune în lumină anumite aspecte ale eficienței economice. De pildă, suprafața pentru scopuri productive în interiorul clădirilor se corelează cu capacitatea de producție proiectată a întreprinderii, cu producția globală și marfă în unități naturale, cu suprafața utilă a tuturor clădirilor întreprinderii. Acești indicatori se pot corela și cu suprafața pentru depozite, greutatea principalelor mașini, aparate și dispozitive etc. O corelație importantă este și aceea dintre capacitatea de producție și indicatorul consumurilor totale de materii prime, materiale, combustibil, energie, servind la aprofundarea aprecierii eficienței economice a variantei optime a investiției respective.

Pe lîngă avantaje, indicatorii tehnico-economici în expresie naturală prezintă și anumite limite. De pildă, datorită specificului lor de a exprima în unități naturale procesele și fenomenele economice, acești indicatori nu pot servi singuri analizei privind eficiența economică a investițiilor. Luarea în considerare a limitelor proprii majorității indicatorilor naturali este deosebit de importantă pentru utilizarea lor în practică, deoarece rezultă de aci incapacitatea lor de a exprima sintetic eficiența uneia sau alteia dintre variantele de investiții. De aceea, ei pot fi utilizați numai alături de indicatorii valorici.

Varietatea impune clasificare

Indicatorii naturali se disting printr-o mare diversitate. Pentru ca utilizarea lor să fie cu adevărat eficientă este necesar să fie ordonați, clasificați după criterii științifice.

În acest scop, vom încerca să stabilim anumite criterii de clasificare și grupare a indicatorilor naturali, astfel încît aceștia să poată fi încadrați într-un sistem determinat, care să scoată în relief rolul lor în stabilirea eficienței economice a investițiilor.

Cercetările efectuate ne-au dus la concluzia că legăturile obiective care se stabilesc între indicatorii naturali — caracteristici construcției obiectivului sau exploatării acestuia — conduc cu necesitate la gruparea lor după două criterii principale: *criteriul conținutului economic* și *criteriul sferei de cuprindere.*

În funcție de primul criteriu, indicatorii naturali pot fi grupați în mai multe grupe, corespunzător posibilităților de măsurare a efectului economic:

a) *grupa indicatorilor privind mijloacele de muncă*, în care vor fi incluși indicatorii: suprafața construită, suprafața utilă, suprafața necesară instalării utilajelor, capacitatea de producție a mașinilor și utilajelor, coeficientul de folosire (gradul de încărcare) a mașinilor, durata de funcționare etc.;

b) *grupa indicatorilor privind obiectele muncii:* consumul specific de materii prime, de materiale, de combustibil, de

STIMULAREA CALITĂȚII PRODUCȚIEI

INDICATORI CU POSIBILITĂȚI DE APLICARE ÎN ÎNTREPRINDERI, SECȚII ȘI ATELIERE

ÎMBUNĂTĂȚIREA sistematică a calității produselor constituie o condiție esențială a creșterii eficienței activității economice, a sporirii competitivității mărfurilor românești pe piețele externe. Realizarea unei calități superioare a produselor necesită continua perfecționare și respectarea riguroasă a tehnologiei de fabricație, organizarea pe baze științifice a fazelor de producție, asigurarea cu S.D.V.-uri corespunzătoare. **Calitatea oricărei mașini este determinată printr-un sistem de indicatori, care pot fi împărțiți în două grupe: indicatori tehnologici de producție și indicatori de exploatare.**

Indicatorii din prima grupă cuprind: volumul necesar de muncă, consumul specific de materiale, gradul de unificare a construcției, volumul rebuturilor și al remanierilor etc.

Indicatorii din a doua grupă cuprind:

— nivelul tehnic (gradul de automatizare și de continuitate a procesului, randamentul, economicitatea mașinii etc.);

— siguranța în exploatare — adică capacitatea ei de a-și îndeplini, în condițiile de exploatare existente, funcțiile normale, fără defectări și cu reparații a căror executare nu prezintă dificultăți;

— caracteristicile estetico-constructive. Acestea din urmă sînt un rezultat al definitivării artistice a proiectului produsului, care urmărește crearea unor forme arhitecturale raționale (concise și proporționale), precum și finisarea lui exterioară și culoarea;

— caracteristica ergonomică, care permite aprecierea construcției mașinii din punctul de vedere al cerințelor psihologiei, fiziologiei, protecției și igienei muncii lucrătorilor care o deservesc.

Pornind de la principiul că indicatorii de exploatare au fost stabiliți și definitivați cu ocazia elaborării proiectului produsului, executării și omologării prototipului și a fabricării seriei zero, colectivul fiecărei uzine poate acționa asupra indicatorilor tehnologici de producție.

Dat fiind că în această privință sînt diferite puncte de vedere, mă voi opri asupra unor indicatori, care pot și trebuie să fie stabiliți și urmăriți în producție:

1. Indicatorul de calitate al lotului de produs fabricat;

2. Indicatorul de calitate al produsului livrat.

● În stadiul fabricației...

Indicatorul de calitate al producției = C_{PF} arată în ce măsură proiectul și tehnologia sînt corecte, S.D.V.-urile sînt corespunzătoare, în ce măsură se respectă disciplina tehnologică, mașinile-unelte asigură precizia de prelucrare, personalul tehnic dă îndrumări și muncitorii dau atenția cuvenită calității prelucrării. Acest indicator se calculează pentru fiecare lot de produse lansate pe un număr de comandă separat, după cum urmează:

$$C_{PF} = \frac{P_{CP} \times 100}{P_{CP} + C_{RR}} \text{ în } \%, \text{ în care}$$

C_{PF} = indicatorul de calitate al lotului de produs fabricat,

P_{CP} = prețul de cost planificat al produsului în lei,

C_{RR} = costul tuturor rebuturilor și remanierilor în lei, pînă ce produsul se predă la magazie pentru livrare, indiferent din ce cauză apare rebutul sau remanierea.

Acest indicator va fi totdeauna mai mic de 100%. Cu cît se va apropia de 100%, cu atît calitatea lotului de produse fabricat este mai bună. El poate fi calculat pentru fiecare serviciu și secție separat. Pentru a se calcula în ce măsură calitatea muncii compartimentului respectiv corespunde față de un indicator de calitate stabilit anterior — pentru secțiile sau atelierele de producție de bază — el poate fi mai mic de 100%. Pentru restul secțiilor și serviciilor,

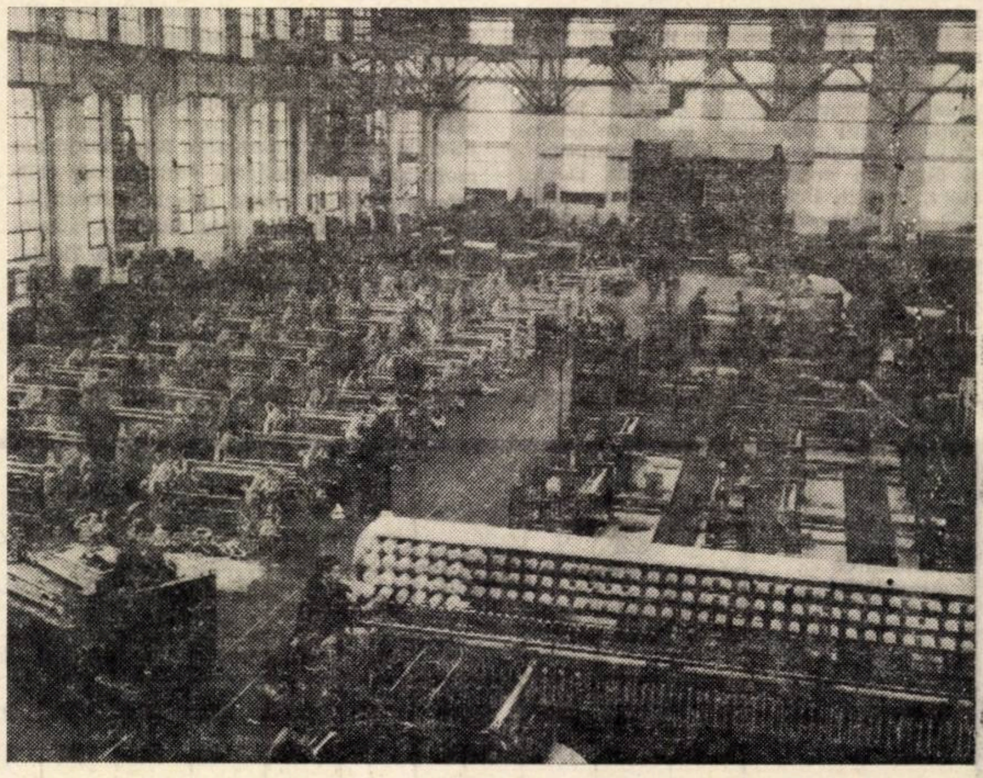

Uzina „Unirea"-Cluj — secția de montaj

energie, greutatea specifică a materialelor principale din consumul total de materiale etc.;

c) *grupa indicatorilor privind forța de muncă va cuprinde:* cheltuielile de timp de muncă pe unitatea de produs, structura cheltuielilor de timp de muncă al muncitorilor productivi, greutatea specifică a muncii mecanizate față de totalul timpului de lucru al muncitorilor productivi, fondul anual de timp de lucru al unui muncitor din activitatea de bază etc.

d) În sfîrșit, din cea de-a patra grupă fac parte indicatorii care se referă la *procesul de producție în ansamblu*, și anume: durata totală a construcției, capacitatea de producție a întreprinderii și coeficientul, respectiv, volumul producției în unități naturale, greutatea specifică a producției obținute cu mijloace mecanizate sau automatizate etc.

În funcție de criteriul sferei de cuprindere, indicatorii naturali se pot grupa în:

a) indicatori *generali*, a căror sferă se extinde asupra unor obiecte de același fel sau similare din aceeași ramură sau din ramuri diferite; ei reflectă aspectele comune și esențiale, necesare determinării eficienței economice a investițiilor respective. Indicatorii generali, după cum le arată și numele, sînt utilizați pentru aprecierea eficacității în majoritatea sau în toate obiectele de investiții. Ei formează un sistem obligatoriu a fi luat în considerare în orice studiu de eficiență economică a investițiilor. Din această grupă fac parte indicatori ca: productivitatea muncii, capacitatea de producție, volumul producției, consumul specific de materii prime și materiale, fondul anual de timp de lucru al muncitorilor;

b) indicatori *specifici*, care oglindesc particularitățile anumitor instalații, grupuri de instalații, linii tehnologice, particularități ce decurg din specificul obiectivului și al ramurii.

Printre indicatorii naturali specifici unor ramuri de producție menționăm cu titlu de exemplu:

— în ramura industriei miniere: lucrările de debraiere a stratului acoperitor în minele de cărbuni la zi (m^3/t de cărbune brut); greutatea specifică a cărbunelui extras prin tăiere cu mașini și explozivi față de cantitatea totală de cărbune extras (%) etc.;

— în ramura industriei energetice: debitul normal (capacitatea medie orară) instalat în cazane (t/h sau Kcal/h); durata de utilizare a puterii instalate (h/an); consumul specific de combustibil convențional pentru producerea de energie electrică (Kg cc/Kwh) etc.;

— în ramura industriei textile: desimea medie a firelor de bătătură la 10 cm de țesături crude etc.;

— în ramura industriei alimentare: producția de carne față de greutatea vie a animalelor sacrificate (%) etc.

Trebuie să arătăm că unii indicatori generali pot deveni la rîndul lor specifici, în condițiile aprecierii eficienței economice a unor obiective de investiții concrete, din anumite ramuri, a unor instalații, linii tehnologice etc. De pildă, în funcție de ramură, indicatorul capacității de producție se particularizează astfel:

— în ramura energiei electrice și termice el devine „puterea medie instalată a agregatelor din centralele electrice" (în MW); în ramura siderurgiei, același indicator este denumit „volumul util al furnalelor pentru producerea fontei" (în m^3/t).

Prin natura lor, indicatorii naturali specifici nu pot fi aplicabili altor ramuri sau altor obiective ale investițiilor, decît acelora cărora le sînt proprii.

Atît indicatorii generali, cît și cei specifici, reflectă nu numai laturile cantitative, ci și diferențele de ordin calitativ existente în variantele de proiect ale obiectivelor de investiții. De exemplu, în industria petrochimică, exprimarea uneia dintre laturile calitative ale producției este ilustrată de indicatorul greutatea specifică a benzinei cu cifră octanică ridicată în totalul benzinei produse (în %). Anumiți indicatori calitativi, printre care, durabilitatea, soliditatea, economicitatea în exploatare, sînt comuni mai multor ramuri de producție, exprimînd calități generale de construcție sau de exploatare. Aplicarea lor concretă duce la transformarea lor în indicatori specifici care, în proiecte, își găsesc expresia în volumul producției pe calități, după specificul ramurii de producție.

Ordinea de importanță

a indicatorilor naturali pentru analiza eficienței economice a investițiilor se poate schimba de la un obiect la altul, de la o perioadă la alta, în funcție de specificul ramurii, de felul investiției, de sarcinile politico-economice ale perioadei date, de necesitățile de import-export etc. De pildă, în perioada actuală, scurtarea continuă a duratei de construcție, punerea rapidă în funcțiune cu întregul randament și la toți indicatorii proiectați a obiectivelor industriale, agricole etc. dă prioritate de importanță acestor indicatori. În industria cărbunelui, datorită sarcinilor deosebite prevăzute în planul cincinal, ca și volumului mare de munci grele, principalul accent se pune, în ceea ce privește investițiile noi, asupra creșterii productivității muncii, îndeosebi prin creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor.

Importanța sporită pe care o capătă indicatorii naturali în metodele de determinare a eficienței economice a investițiilor ridică probleme deosebite privind modul concret în care pot fi folosiți. În cadrul ramurilor există de cele mai multe ori o listă a indicatorilor tehnico-economici (uneori fiind incluși și indicatori valorici), din care sînt pe alocuri extrași și utilizați indicatorii naturali.

Pentru ca dezideratul folosirii indicatorilor naturali în analiza eficienței economice a investițiilor să poată fi aplicat în practică, este necesară elaborarea unei nomenclaturi complete a acestor indicatori pe ramuri ale economiei naționale și pe diferite obiective, stabilită pe baza unor criterii științifice de grupare, precizîndu-se în același timp, pentru fiecare indicator, conținutul său concret.

Pe această bază, sistemul indicatorilor naturali poate aduce o contribuție la perfecționarea și aprofundarea metodelor de analiză a eficienței economice a investițiilor.

R. MÂNZĂRESCU
El. STEIN
R. CONSTANTIN
Institutul de cercetări economice

acesta trebuie să fie de 100%. Formula de calcul utilizată poate fi reprezentată astfel:

C_{PF1-n} = Indicatorul de calitate al lotului de produse fabricate pentru secția, atelierul sau serviciul respectiv (1-n).

P_{CP1-n} = prețul de cost planificat al produsului respectiv pentru secția sau atelierul respectiv (1-n), în lei.

C_{RR1-n} = costul tuturor rebuturilor și remanierilor în lei din vina secției, atelierului sau serviciului respectiv (1-n), pînă ce produsul se predă în magazie pentru livrare.

În cazul cînd pentru secțiile și atelierele de producție se stabilesc indicatori de calitate, atunci raportul dintre indicatorul planificat și cel realizat dă o imagine clară asupra felului în care a muncit compartimentul respectiv. În funcție de aceasta se poate determina și majorarea sau diminuarea fondului de premii cuvenit colectivului respectiv. Astfel, în situația cînd

$$\frac{C_{PFR}}{C_{PFP}} > 1,$$

se majorează procentul de primă cuvenită, iar dacă

$\frac{C_{PFR}}{C_{PFP}} < 1$, compartimentului respectiv se reduce procentul de primă cuvenit.

C_{PFR} = indicatorul de calitate al lotului de produse realizat de compartimentul respectiv;

C_{PFP} = indicatorul de calitate al lotului de produse planificat al aceluiași compartiment.

Pentru a se stimula material colectivul de muncă, în vederea continuei îmbunătățiri a calității, propun în cazul cînd raportul $\frac{C_{PFR}}{C_{PFP}}$ este subunitar, ca procentul de scădere a primei cuvenite să fie mai accentuat față de cazul cînd acest raport este supraunitar.

În afară de secțiile și atelierele de bază, indicatorul de calitate realizat pentru restul compartimentelor trebuie să fie, așa după cum am mai arătat, de 100%. În cazul cînd acesta este mai mic, atunci compartimentului respectiv i se va reduce procentul de primă cuvenit, în mod progresiv.

Pentru a stimula serviciile C.T.C., atît în direcția descoperirii deficiențelor de fabricație, cît și în scopul de a preîntîmpina admiterea unor piese, subansamble, ansamble necorespunzătoare în circuitul de fabricație, propun ca la calcularea indicatorului de calitate C_{PF} să nu se ia în considerare rebutul depistat pe locul unde a apărut, nici cel provenit din cauza viciilor ascunse. În schimb, orice rebut sau remaniere apărute anterior din vina unui loc de muncă, atelier sau secție să se ia în considerare, procentul de reducere a fondului de premiere a serviciului C.T.C. să fie mai accentuat pentru fiecare procent sau fracțiune de procent.

● ...și după livrarea la beneficiari

Al doilea indicator de calitate este al produsului livrat = C_{PL}. Acest indicator trebuie să fie întotdeauna 100%. În caz că este mai mic decît 100%, munca colectivului uzinei sau a compartimentelor care concură la realizarea produsului nu este satisfăcătoare. În consecință, urmează ca fondul de premiere să fie redus cu un anumit procent. Indicatorul de calitate al produsului livrat va fi calculat după cum urmează:

$$C_{PL} = \frac{P_{CR} \times 100}{P_{CR} + C_{RL}} \text{ în \%, unde}$$

C_{PL} = indicatorul de calitate al produsului livrat unui beneficiar

P_{CR} = prețul de cost al produsului realizat, exprimat în lei

C_{RL} = cheltuielile în expresie valorică, ocazionate cu remanierile și înlocuirile de piese, în perioada termenului de garanție.

În aceste costuri se includ absolut toate cheltuielile legate de eliminarea deficiențelor (cheltuieli de deplasare, diurne, salariul delegaților, costul pieselor înlocuite și al remanierilor, costul transportului fie cu mijloace de transport proprii sau străine etc.), excluzînd cheltuielile legate de remanierile provenite din cauza viciilor ascunse. Acest indicator se poate calcula pe compartimente, în același mod ca la indicatorul de calitate al lotului de produse fabricate.

Avantajele acestor propuneri constau în faptul că datele de bază pentru calculul indicatorilor există în documentele de evidență primară ale fiecărei întreprinderi, că indicatorii se pot calcula ușor și servesc la fundamentarea economică a stimulării muncitorilor pentru îmbunătățirea calității produselor.

ing. S. IGNAȚIU
șef serviciu organizarea producției
Uzina „Unirea" — Cluj

CURIER

CONSTRUCȚII NOI

● Ultima hidrocentrală din salba celor înălțate pe Bistrița — BACĂU II **a intrat în faza finală de construcție: aici s-a montat prima turbină de 7500 kilowați.**

● **Și acum, o sumară listă de șantiere** deschise în ultimul timp. **Ele anticipează** la PITEȘTI construcția uzinei petrochimice **(patru fabrici care vor produce mase plastice, fibre sintetice, polietilenă);** la PORȚILE DE FIER **se înalță dimensiunile impresionante ale primei ecluze în amonte (se vor turna aici peste 100 de mii metri cubi de beton).**

ȘTIINȚA ÎN SPRIJINUL PRODUCȚIEI

● Cadrele didactice ale INSTITUTULUI POLITEHNIC DIN IAȘI **au încheiat în ultimul semestru peste 100 de** convenții de colaborare științifică cu întreprinderi de diferite profile. **Printre obiectivele înscrise în contracte se numără studii privind eliminarea zgomotului la rulmenți, perfecționarea procesului tehnologic de uscare a pieilor, spălarea alcalină a materiilor prime pentru industria ușoară.**

● Laboratorul științific al Combinatului chimic din TÎRNĂVENI **a soluționat o importantă problemă tehnică: prin** înlocuirea tipurilor superioare de carbid cu carbid praf **(considerat pînă acum deșeuri) se obțin pe an, la fabricarea policlorurii de vinil, economii de peste 1 000 000 de lei.**

● La exploatarea minieră LUETA și uzinele VLAHIȚA **s-a pus în funcțiune o** stație pilot care are drept obiectiv folosirea directă în furnale a concentratului de minereu de fier. **Se estimează că în acest mod va fi sporită producția anuală a uzinei cu cel puțin 20 de mii tone de metal.**

● Institutul de cercetări textile **a pus la punct tehnologia producerii unui** nou tip de fire sintetice: fire polinozoice. **Cu ajutorul lor s-au realizat țesături tip poplin, zefir, șifon etc. în calități superioare.**

PENTRU RECOLTELE VIITOARE

● **Pînă la această dată** în întreaga țară s-au arat peste 2 300 000 de hectare în vederea însămînțărilor de toamnă. **Două regiuni — Galați și Dobrogea — au încheiat aceste lucrări. De remarcat este și faptul că s-au pregătit și peste 500 000** de tone **de sămînță din soiuri de mare productivitate și rezistență. Cantitatea de îngrășăminte chimice și naturale încorporată în sol depășește 400 000 de tone.**

ÎN ORAȘELE ȚĂRII

● **Potrivit datelor centralizate pe țară,** de la începutul anului **s-au efectuat lucrări edilitare cu un volum fără precedent, exprimat între altele prin** extinderea rețelei de apă cu 300 de kilometri, executarea pavajelor pe o suprafață de 44 milioane de metri pătrați și crearea de noi spații verzi pe 3 000 de hectare.

● **Comitetul Executiv al Sfatului Popular al Capitalei a aprobat planul** de sistematizare a Pieții Splaiului **(în fața Teatrului de Operetă). Proiectul asigură atît reglementarea circulației, cît și punerea în valoare a cadrului arhitectonic.**

● **A fost înălțat** ultimul bloc din ansamblul Tomis III CONSTANȚA. **În acest fel ansamblul dispune de 500 de apartamente.**

● **La** BACĂU **se construiesc** 5 centrale termice **pentru dotarea noilor ansambluri de locuințe (3 mii de apartamente) care vor fi ridicate aici în anii cincinalului.**

● **O clădire de mari dimensiuni din Tîrgu Mureș a fost construită pentru o destinație specială: aici s-a deschis o** expoziție permanentă de mobilă și alte obiecte casnice, **expoziție care va îndeplini două funcțiuni: va ajuta pe cumpărători să-și mobileze cu gust și util apartamentele și va constitui un mijloc de sondare a cumpărătorilor în ceeace privește calitățile noilor produse de uz casnic.**

Uzinele mecanice Cugir — Un nou lot de mașini de spălat „Alba-lux 2" gata de a părăsi fabrica.

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

PROTECŢIA INVENŢIILOR ŞI CIRCULAŢIA LOR

Pe marginea articolelor despre invenţii, publicate în revista noastră, am primit la redacţie scrisori prin care ni se solicită lămuriri suplimentare în legătură cu această problemă. În cele ce urmează publicăm răspunsurile la cîteva întrebări.

● Scurt istoric

Înainte de a răspunde la întrebările puse de cititorii revistei „Viaţa economică", e necesar să facem un scurt istoric al problemei în discuţie. Invenţiile au fost protejate pentru prima dată în ţara noastră prin legea din 17 ianuarie 1906, care a suferit mai multe modificări. Înainte de apariţia acestei legi, invenţiile erau protejate în baza unor decrete, care se adoptau pentru fiecare caz în parte. Prin decretul-lege din 17 iunie 1920 (ratificat la 27 martie 1924), România a aderat la Convenţia internaţională de la Paris, Convenţie care a constituit o Uniune internaţională pentru protecţia proprietăţii industriale, între care se numără şi brevetele de invenţii. Această Convenţie a suferit, în decursul anilor, mai multe modificări. Ţara noastră a aderat şi la aceste modificări prin decretul nr. 427 din 19 octombrie 1963.

Prin H.C.M. nr. 943 din 7 septembrie 1950 s-a aprobat regulamentul privitor la invenţii şi descoperiri, iar prin regulamentul din 26 noiembrie 1953 s-a organizat şi s-a reglementat funcţionarea Biroului de brevete şi invenţii pentru străinătate de pe lîngă Camera de Comerţ, în atribuţiile căruia intră brevetarea invenţiilor româneşti în străinătate şi a celor străine în ţară, Biroul fiind mandatar unic al titularilor români şi străini. De asemenea, prin decretul nr. 120 din 30 aprilie 1955, (în urma căruia s-a înfiinţat Oficiul de Stat pentru Standarde şi Invenţii), s-au abrogat dispoziţiile din legea asupra brevetelor de invenţii privitoare la brevetele de import, iar prin decretul nr. 324 din 2 august 1955 s-au stabilit taxele asupra brevetelor de invenţii.

● Deosebirea dintre certificatul de autor şi brevet

În ţara noastră, pentru protecţia invenţiilor, inventatorii pot obţine brevete de invenţii sau certificate de autor. Brevetul de invenţie acordat de stat conferă titularului, pe o perioadă de 15 ani, dreptul exclusiv de a exploata invenţia. Terţii nu pot folosi invenţia, fără consimţămîntul titularului brevetului. Brevetul de invenţie se acordă potrivit dispoziţiilor legii din 17 ianuarie 1906.

Dacă inventatorul oferă statului invenţia spre exploatare, atunci el obţine un certificat de autor, potrivit regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 943/1950, iar statul sau instituţia de stat căreia i s-a oferit invenţia poate obţine brevetul pe numele său. Dreptul de a alege unul din aceste titluri de protecţie — brevet de invenţie sau certificat de autor — aparţine inventatorului. În cazul cînd invenţia a fost realizată la cererea sau cu ajutorul organelor de stat, se acordă inventatorului numai certificat de autor. Certificatul de autor este acordat întreprinderii socialiste în cadrul căreia invenţia a fost realizată, atunci cînd invenţia este un rezultat al experienţei sau al practicii colective şi nu este posibil a o atribui activităţii creatoare a unor persoane fizice anumite. Pentru a se acorda certificat de autor inventatorului, care oferă invenţia statului, este necesar ca acesta să accepte să o aplice prin intermediul ministerului interesat.

Cînd inventatorul cedează invenţia statului şi cere un certificat de autor, ca şi atunci cînd invenţia a fost realizată la cererea sau cu ajutorul organelor de stat, drepturile totale şi exclusive asupra invenţiei sînt transmise statului. În acest caz se eliberează: a) certificat de autor inventatorului; b) brevetul de invenţie ministerului sau instituţiei care a acceptat să aplice invenţia. La cererea inventatorului, numele acestuia va fi trecut în brevet.

Străinii pot obţine la alegere, fie brevet de invenţie, fie certificat de autor, în aceleaşi condiţii ca şi cetăţenii români.

● Cine cercetează şi garantează noutatea?

Certificatul de autor se acordă numai dacă invenţia prezintă caracterul de noutate şi progres tehnic pe plan mondial, precum şi posibilitatea practică de a fi aplicată şi dacă este acceptată de stat. În schimb, brevetul de invenţie se acordă fără cercetarea noutăţii invenţiei, pe răspunderea solicitatorului, statul negarantînd nici originalitatea, nici valoarea, nici realitatea invenţiei şi nici exactitatea descrierilor din brevet. În acest caz, întreaga răspundere, de orice natură, revine exclusiv posesorului brevetului. Terţii care ar avea drepturi anterioare asupra aceleiaşi invenţii sau care au exploatat-o înainte de obţinerea brevetului, pot obţine anularea brevetului pe cale de acţiune civilă intentată în faţa instanţelor judecătoreşti.

● Există invenţii nebrevetabile?

Există. Bunăoară, nu pot fi brevetate invenţiile de noi mijloace şi produse alimentare, produse farmaceutice şi orice alte mijloace de vindecare sau dezinfectare, precum şi invenţiile al căror obiect este rezervat statului. Excepţiile de mai sus au fost dictate de necesitatea de a nu se da posibilitate să se creeze un monopol atît în exploatare cît şi în eventuala neexploatare a unor invenţii, care servesc interesul general al societăţii.

- **50 de ani de la apariţia primei legi româneşti asupra brevetelor de invenţie.**
- **Necesitatea înnoirii legislaţiei în vigoare în acest important domeniu al creaţiei.**
- **Specializarea unei întreprinderi de comerţ exterior pentru o mai largă valorificare în străinătate a brevetelor de invenţii româneşti.**

● Ce reprezintă brevetul de perfecţionare?

Dacă titularul unui brevet de invenţie sau un terţ aduce o perfecţionare unei invenţii brevetate, el poate obţine un brevet de perfecţionare. Acest brevet este însă dependent faţă de brevetul principal iniţial, în ceea ce priveşte exploatarea invenţiei. Dacă cele două brevete aparţin unor proprietari diferiţi, titularul brevetului de perfecţionare nu poate exploata invenţia fără acordul titularului brevetului principal, dar nici titularul brevetului principal nu poate exploata perfecţionarea fără acordul celui care a obţinut brevetul de perfecţionare. Brevetul de perfecţionare se acordă pe o durată egală cu timpul de care mai beneficiază brevetul prim, fără ca durata lui să fie mai scurtă de 10 ani.

● Pe ce bază sînt recompensaţi inventatorii?

Inventatorul care a oferit invenţia statului şi care a obţinut certificatul de autor, are dreptul la o recompensă, stabilită proporţional cu valoarea economiilor realizate în timpul unui an de folosire a invenţiei, conform tabelului din art. 16 al regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 943/1950.

● Cînd şi unde trebuie făcută înregistrarea

Autorul unei invenţii trebuie să ceară înregistrarea invenţiei sale imediat ce consideră că problema tehnică a fost soluţionată, această înregistrare fiind necesară pentru a preveni eventualele înregistrări străine pentru aceeaşi invenţie, precum şi consecinţele divulgării voluntare sau întîmplătoare a invenţiei. Înregistrarea se face în registrul unic de invenţii ţinut la Oficiul de Stat pentru Invenţii, registru înfiinţat prin regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 718/1955.

Dezvăluirea totală sau parţială a conţinutului unei invenţii, prin publicarea, expunerea ei în public, înainte de înscrierea în registrul de invenţii, atrage pierderea caracterului de noutate a părţii dezvăluite. Invenţiile care, fără a fi înscrise în registrul de invenţii, au fost mai întîi aplicate în producţie ca inovaţii, pot fi înscrise ca invenţii numai dacă aplicarea lor în producţie nu s-a făcut în mod public, în afara întreprinderii. Brevetul poate fi anulat dacă s-a dovedit că invenţia brevetată era lipsită de caracterul de noutate.

● Cum este asigurată protecţia pe plan mondial

Crearea Asociaţiei Internaţionale pentru protecţia proprietăţii industriale şi apoi a Uniunii Internaţionale pentru protecţia proprietăţii industriale, cu sediul la Geneva, au fost primele măsuri pentru asigurarea protecţiei invenţiilor pe plan mondial. Convenţia a intrat în vigoare la 6 iulie 1884, iar la 1 ianuarie 1966 făceau parte din ea 74 de state.

Scopul Convenţiei: să acorde inventatorului, fabricantului, comerciantului şi, în general, producătorului din orice ţară membră a Uniunii o protecţie eficace împotriva uzurpării invenţiei, a modelelor de utilitate, a desenelor sau modelelor industriale ori a numelui comercial, a mărcii de fabrică sau de comerţ ori a indicaţiilor de provenienţă sau denumirilor de origină sau împotriva actelor de concurenţă neleală, în toate celelalte ţări ale Uniunii.

● Principiile fundamentale consacrate de Convenţia de la Paris

Ele sînt două: principiul tratamentului naţional şi principiul tratamentului unionist. Principiul tratamentului naţional poate fi rezumat astfel: orice cetăţean al uneia din ţările Uniunii, orice persoană (sau o întreprindere industrială ori comercială) care are domiciliul pe teritoriul uneia din aceste ţări se bucură, în toate celelalte ţări ale Uniunii, de acelaşi tratament şi de aceeaşi protecţie ca şi naţionalii, împotriva oricărei atingeri aduse drepturilor sale, sub rezerva îndeplinirii condiţiilor şi formalităţilor impuse cetăţenilor ţărilor respective. Acest tratament elimină orice diferenţă între naţionali şi străini în fiecare din ţările Uniunii, dar el nu elimină diferenţele dintre drepturile diferitelor state ale Uniunii.

Principiul tratamentului unionist constă în aceea că prin această Convenţie s-a stabilit un minim de reguli uniforme, aplicabil în toată Uniunea, care reprezintă un drept intern al Uniunii şi care completează, sau, în anumite cazuri, derogă de la normele de drept intern ale ţărilor care fac parte din Uniune.

În afară de acest minim de reguli uniforme, care alcătuiesc dreptul unionist, normele stabilite prin legile interne ale ţărilor Uniunii se aplică pe teritoriul ţării respective, mai cu seamă în ce priveşte formalităţile care trebuie îndeplinite în cuprinsul acestor ţări.

● Cum se asigură valorificarea invenţiilor româneşti în străinătate?

În conformitate cu Hotărîrea Consiliului de Miniştri nr. 1165/1958 (art. 17, al. g) valorificarea, respectiv vînzarea sau acordarea către persoanele fizice sau juridice din alte ţări a cesiunilor, licenţelor şi licenţelor tehnice privind invenţiile realizate pe teritoriul Republicii Socialiste România, se face cu aprobarea Direcţiei Generale pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii — Oficiul de Stat pentru Invenţii — în condiţiile stabilite împreună de titularul invenţiei şi Ministerul Comerţului Exterior.

În fapt, D.G.M.S.I. — Oficiul de Stat pentru Invenţii — înaintează la Ministerul Comerţului Exterior, pentru aviz, propunerea titularului invenţiei, avînd în prealabil şi avizul favorabil al Comitetului de Stat al Planificării în ce priveşte oportunitatea valorificării în străinătate a invenţiei sub aspectul intereselor economiei naţionale. În drept, întreprinderea de comerţ exterior, în nomenclatorul căreia intră respectivul produs brevetat, încheie contractul de licenţă sau cesiune cu partenerul străin. În ultimul timp, Ministerul Comerţului Exterior a dispus ca numai I.S.C.E. „Industrialexport" să se ocupe, respectiv să încheie contractele de licenţă sau cesiune cu firmele străine, atunci cînd se valorifică brevete de invenţii româneşti în străinătate, indiferent de obiectul lor. În acest mod se tinde la o specializare a întreprinderii noastre de comerţ exterior „Industrialexport" în domeniul valorificării invenţiilor româneşti.

★

În încheiere e necesar să subliniem că întreaga problemă a invenţiilor şi, implicit, apărarea, protejarea şi valorificarea lor, constituie o temă de cea mai mare importanţă, căreia trebuie să i se acorde întreaga atenţie. În această privinţă, un deosebit impuls l-ar constitui şi apariţia unei noi legislaţii în domeniul brevetelor de invenţii care să pună de acord noua legislaţie cu ultimele modificări ale Convenţiei Uniunii de la Paris, din care România face parte.

Stelian MARINESCU

FIŞIER TEMATIC

● Invenţii — brevetul de invenţii — reglementare: **Legea brevetelor de invenţiune (decretul nr. 102/1906), publicată în M. of. nr. 229 din 17 ianuarie 1906, modificată expres sau implicit prin: decret nr. 717/1907, publicat în M. of. nr. 260 din 21 februarie 1907; decret nr. 3676/1919 publicat în M. of. nr. 111 din 5 septembrie 1919; decret nr. 2680/1929, publicat în M. of. nr. 172 din 6 august 1929; Legea nr. 695/1943, publicată în M. of. nr. 248 din 22 octombrie 1943; legea nr. 139/1947, publicată în M. of. nr. 98 din 1 mai 1947; legea nr. 120/1955, publicată în B. of. nr. 8 din 30 aprilie 1955; decret nr. 324/1955 publicat în B. of nr. 22 din 2 august 1955 (modificat prin decretul nr. 468/1956); decret nr. 65/1957, publicat în B. of. nr. 6 din 16 februarie 1957.**

● Certificatul de autor — recompensări: **H. C. M. nr. 943/1950, publicată în B. of. nr. 121 din 27 decembrie 1950.**

● Inovaţii — certificatul de inovator: **Regulamentul inovaţiilor şi Instrucţiunile financiare la Regulamentul inovaţiilor, aprobate prin H.C.M. nr. 2267/1953, publicată în C.H.D. nr. 46 din 11 iulie 1953, modificată prin H.C.M. nr. 1481 din 16 septembrie 1957.**

● Taxele asupra brevetelor de invenţii: **decret nr. 324/1955,, publicat în B. of. nr. 22 din 2 august 1955, modificat prin decretul nr. 468/1956, publicat în B. of. nr. 26 din 24 septembrie 1956.**

● Înregistrarea invenţiilor: **Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 718/1955, publicată în C.H.D. nr. 26 din 12 mai 1955.**

● Valorificarea invenţiilor peste graniţă: **Regulament aprobat prin H.C.M. 1164/1958, publicată în C.H.D. nr. 37 din 8 septembrie 1958, pct. 17 lit. g.**

● Organizarea şi funcţionarea Comitetului pentru invenţii şi descoperiri şi a organelor din ministere, instituţii şi întreprinderi, pentru finanţarea cheltuielilor de experimentare şi pentru recompensarea inovatorilor: **H.C.M. nr. 943/1950, publicată în B. of. nr. 121 din 27 decembrie 1950.**

● Organizarea Oficiului de stat pentru standarde şi invenţii: **decret nr. 120/1955, B. of. nr. 8 din 30 aprilie 1955. Regulament de organizare şi funcţionare, aprobat prin H.C.M. nr. 718, publicată în C.H.D. nr. 26 din 12 mai 1955.**

● Organizarea şi funcţionarea Biroului de brevete şi invenţii pentru străinătate de pe lîngă Camera de Comerţ a Republicii Socialiste România: **H.C.M. nr. 3940/1953, publicată în C.H.D. nr. 72 din 26 noiembrie 1953.**

● Înfiinţarea Direcţiei generale pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii: **decret nr. 65/1957, publicat în B. of. nr. 6 din 19 februarie 1957, modificat prin decretul nr. 13/1959, publicat în B. of. nr. 3 din 23 ianuarie 1959; H.C.M. nr. 210/1957, publicată în C.H.D. nr. 24 din 20 februarie 1957; regulament de funcţionare, aprobat prin H.C.M. nr. 1164/1958 (pct. 15 lit. g şi pct. 16, 24 şi 25 au fost abrogate prin H.C.M. nr. 1599/1960, publicată în C.H.D. nr. 1 din 9 ianuarie 1961).**

● Aderarea României la Convenţia Uniunii de la Paris pentru protecţia proprietăţii industriale din 1883, cu modificările de la Bruxelles din 1900 şi de la Washington din 1911: **decret-lege din 17 iunie 1920, ratificat prin legea din 27 martie 1924**

● Aderarea României la Convenţie, în formele revizuite la Haga în 1925, la Londra în 1934 şi la Lisabona în 1958: **decret nr. 427/1963, publicat în B. of. nr. 19 din 19 octombrie 1963.**

OBSTACOLE CARE POT FI ÎNVINSE

Creșterea continuă a volumului vînzărilor de mărfuri cu amănuntul, sporirea exigenței populației în ceea ce privește calitatea și varietatea sortimentelor, pun în fața comerțului problema scurtării continue a căilor de aducere a mărfurilor de la producător la consumator.

Practicarea acelor forme de vehiculare care se disting printr-un circuit cît mai direct al mărfurilor de la producător la consumator contribuie la o mai ritmică aprovizionare a magazinelor, la o mai rațională utilizare a mijloacelor de transport, a spațiilor de depozitare și de desfacere a mărfurilor, la înlăturarea manipulărilor de prisos și implicit la creșterea vitezei de circulație a mărfurilor, într-un cuvînt, la sporirea eficienței activității economice desfășurate în această ramură a economiei naționale.

● FORME ACTUALE DE VEHICULARE

Aprovizionarea cu mărfuri a rețelei comerciale se realizează, în prezent, în cadrul următoarelor forme de vehiculare:

— unitate de producție — unitate de desfacere cu amănuntul (denumită livrare directă): **marfa circulă direct de la producător la unitatea de desfacere;**

— unitate de producție — depozit comerț cu amănuntul — unitate de desfacere cu amănuntul (denumită livrare în tranzit): **marfa circulă de la producător la depozitul întreprinderii sau organizației comerciale cu amănuntul, care apoi își aprovizionează unitățile de desfacere, ocolind astfel depozitul întreprinderii comerțului de stat cu ridicata;**

— unitate de producție — depozit comerț cu ridicata — unitate de desfacere cu amănuntul (denumită aprovizionare directă): **marfa circulă de la producător la depozitul întreprinderii de comerț cu ridicata, care aprovizionează direct unitățile de desfacere cu amănuntul ocolind astfel depozitul întreprinderii, al organizației comerciale cu amănuntul sau de alimentație publică;**

— unitate de producție — depozit comerț cu ridicata — depozit comerț cu amănuntul — unitate de desfacere cu amănuntul: **marfa circulă de la producător la depozitul întreprinderii de comerț cu ridicata, de unde pleacă la depozitul întreprinderii, organizației comerciale cu amănuntul și apoi la magazin. Aceasta este forma de vehiculare cea mai lentă.**

● GREUTĂȚI OBIECTIVE DAR ȘI... SUBIECTIVE

Dacă în sectorul produselor alimentare și sectorul produselor metalo-chimice, formele de vehiculare directe (livrări directe, livrări în tranzit, aprovizionare directă se practică într-o proporție însemnată (95% în sectorul alimentar; 75% în sectorul metalo-chimice-mobilă), nu același lucru se poate spune despre sectorul textile-încălțăminte unde această proporție este sub 50%.

Complexitatea sortimentală, specializarea industriei, necesitatea formării stocurilor la o gamă largă de produse, ca urmare a caracterului continuu al producției și discontinuu al desfacerilor, precum și existența multor unități mici de desfacere care antrenează fărămițarea fondului de mărfuri, reprezintă principalii factori care au influențat în mod nefavorabil introducerea și extinderea formelor directe de vehiculare a mărfurilor în sectorul produselor de textile-încălțăminte.

Pe de altă parte, *o cauză generală care frînează promovarea într-o mai largă măsură a formelor de vehiculare a mărfurilor cu un grad ridicat de eficiență economică o constituie dificultățile legate de modul de contractare, ambalare, transport și recepție a mărfurilor precum și de condițiile de producție și desfacere a acestora.*

Astfel, în marea majoritate a cazurilor, întreprinderile producătoare nu acceptă să facă expediții decît la un număr restrîns de destinatari (beneficiari ai comerțului cu ridicata), preferînd expediții în partizi mari de mărfuri. Dar chiar dacă furnizorii ar accepta livrarea în partizi mici, un număr important de unități de desfacere cu amănuntul nu dispun de spații pentru depozitarea mărfurilor și nici de condițiile necesare pentru recepționarea lor calitativă. Această situație este valabilă și în privința extinderii într-o mai mare măsură a tranzitului către cooperație și comerțul de stat. Ca o consecință directă a celor de mai sus, plafoanele actuale privind mărimea loturilor de livrat într-un transport, precum și ambalajele de transport folosite în prezent, în unele cazuri nu permit practicarea formelor directe de vehiculare a mărfurilor.

Cele de mai sus ridică totodată problema utilizării unor ambalaje de transport de capacități mai mici în vederea facilitării manipulării mărfurilor.

O altă cauză care frînează extinderea formelor de aprovizionare directă *o constituie faptul că întreprinderile de comerț cu ridicata nu sînt cointeresate în mod deosebit în acest scop deoarece actualul sistem de premiere nu prevede mărirea fondului de premii, ca urmare a economiilor realizate prin extinderea formelor directe de vehiculare a mărfurilor.*

Lipsa unor reglementări, stabilite în comun de industrie și comerț, privind introducerea și extinderea formelor directe de vehiculare a mărfurilor (livrare directă, tranzit) face ca această acțiune să nu aibă în toate cazurile un caracter unitar organizat și să se întîmpine greutăți chiar și atunci cînd comerțul solicită extinderea acestor forme. Menționăm că, în prezent, există o reglementare numai în legătură cu aprovizionarea directă, reglementare care trebuie îmbunătățită.

Specializarea prea îngustă constituie și ea o cauză — ce-i drept obiectivă — dar care obligă întreprinderile și organizațiile comerciale să aibă legături cu foarte mulți furnizori, să-și fărămițeze aprovizionarea și să nu asigure o continuitate în structura sortimentală a mărfurilor.

Edificator, în acest sens, este cazul producției de caiete. I.C.R.M. Ploiești a primit repartiții pentru anul 1965 de la Fabrica Ghimbav numai pentru caiete de 8 file, de la Fabrica „Stăruința"-București numai pentru caiete de 48 file și de la C.C.H. Călărași pentru caiete de 100 file.

Stricta specializare a industriei se întîlnește și în cazul produselor zaharoase (Kandia), al unor țesături (I.T. Lugoj produce numai unele nuanțe coloristice de olandină), al unor confecții (F.C. Arad), cherestea etc.

Adoptarea unor soluții în proiectarea unor mari unități de producție fără a ține seama și de scurtarea căilor de circulație a mărfurilor, este favorizată și de faptul că, în cadrul actualelor condiții de livrare (în cele mai multe cazuri, „franco furnizor" sau „franco vagon stație de încărcare"), costul cheltuielilor de transport de la întreprinderea producătoare la depozitele întreprinderilor de comerț cu ridicata sau la unitățile de desfacere cu amănuntul este suportat numai de comerț.

Eficiența economică a unor mari unități industriale, cu un grad ridicat de concentrare și specializare a producției, fiind bazată uneori numai pe măsuri de raționalizare în domeniul procesului de fabricație, este diminuată de influențele negative pe care le determină în sfera circulației mărfurilor.

Astfel, de exemplu, concentrarea operației de îmbuteliere, la vin și băuturi naturale și spirtoase, într-o singură unitate de producție la sediul regiunii (I.R.V.P.A.), fără a avea și spațiile de depozitare necesare care să permită formarea sortimentului comercial, a condus la:

— vehicularea băuturilor pe o cale mai lungă (producător — depozit I.C.R.A. — unitate de desfacere sau de alimentație publică) decît anterior (centrele de îmbuteliere din cadrul regiunii — unitate de desfacere cu amănuntul sau de alimentație publică);

— creșterea cheltuielilor de circulație, furnizorul menținîndu-și condiția de livrare „franco depozit furnizor."

● POSIBILITĂȚI NEFOLOSITE ȘI MĂSURI NECESARE

Ținînd seamă de avantajele ce decurg pentru economia națională, extinderea formelor directe de vehiculare a mărfurilor se impune cu necesitate.

● O primă măsură care credem că ar trebui luată de urgență ar fi *întocmirea unor nomenclatoare de mărfuri, a căror vehiculare să se facă prin formele directe și să se stabilească condițiile de contractare a acestora, inclusiv plafoane de livrare, de ambalare, transport, recepție etc.*

Într-o primă etapă, în orașele unde există unități de producție, în funcție de condițiile de producție și posibilitățile de depozitare ale unităților, să se extindă livrarea directă pentru: mărfurile perisabile (pește proaspăt, unt, brînzeturi, ouă); mărfurile de cerere curentă și sortiment simplu (mălai, făină, ulei, băuturi), unele articole chimice și cosmetice; mărfurile de cerere periodică cu un sortiment simplu și un volum de desfacere relativ mare, care se desfac printr-un număr relativ restrîns de magazine (specializate), ca: țesături, tricotaje, confecții, galanterie, încălțăminte; bunuri de uz îndelungat (aparate de radio, televizoare, frigidere, mașini de cusut etc.).

Pentru aceste mărfuri se va putea recomanda livrarea directă (unitate de producție — unitate de desfacere) și pentru furnizori din alte localități din afara regiunii, dacă prin această măsură se asigură o vehiculare rațională a mărfurilor.

Pentru carne, preparate de carne, slănină-untură și bere, ar fi util să se examineze posibilitatea extinderii în întreaga țară a efectuării livrărilor directe de către industrie.

Pentru unele produse cu specific sezonier de fabricație, însă de consum continuu (zahăr, ulei etc.), s-ar putea introduce livrarea directă în localitățile unde există unități producătoare, cel puțin în timpul sezonului de producție.

Livrarea în tranzit către cooperația de consum ar trebui să se extindă la majoritatea articolelor de textile-încălțăminte, precum și pentru articole metalo-chimice care nu se vehiculează în prezent prin tranzit, cuprinzîndu-se în această formă de vehiculare: întregul sortiment clasic de țesături de bumbac, lînă și mătase, precum și sortimentele specifice mediului rural; tricotaje-ciorapi; încălțăminte de piele, de cauciuc și cu fețe textile; unele confecții (pantaloni doc, haine și pantaloni vătuiți, salopete, uniforme școlare din bumbac etc.); baticuri și eșarfe, perdele, dantele etc.; articole cosmetice și de parfumerie, jucării etc.

● *Pentru cointeresarea industriei în raționalizarea circulației mărfurilor, este necesar ca, la cea mai mare parte a produselor, să se introducă condiția de livrare „franco stația de destinație", urmînd a se ceda industriei, din rabatul comercial, partea corespunzătoare a acestor cheltuieli.*

● În cadrul protocoalelor ce se încheie de Ministerul Comerțului Interior cu organele conducătoare ale furnizorilor, ar fi indicat să se fixeze sarcini privind volumul suplimentar de mărfuri (în comparație cu perioada anterioară) ce urmează să fie livrate direct de la producător la unitatea de desfacere cu amănuntul sau prin tranzit.

● La îmbunătățirea în continuare a vehiculării mărfurilor o condiție importantă o constituie sporirea gradului de dotare cu containere a transportului pe cale ferată, organizarea de spații pentru containere și coletărie în toate stațiile de cale ferată precum și dotarea furnizorilor cu mijloace de transport specializate și ambalaje de transport de capacități adecvate.

● În sfîrșit, în aceeași direcție ar acționa și introducerea în sistemul de premiere a lucrătorilor din comerțul cu ridicata a unor prevederi care să stimuleze, într-o măsură mai mare, extinderea formelor directe de vehiculare a mărfurilor.

Aurel VAINER
doctor în economie

● *„Industrialimport"* **a încheiat un contract cu firma „Ö.S.W. Linz" din Austria privind achiziționarea unei licențe pentru fabricarea florurei de aluminiu, iar cu firma „Five Lile Cail" din Franța a fost perfectat un contract privind importul de diferite echipamente destinate instalației pentru primirea, mecanizarea, omogenizarea și expedierea minereului de fier pentru furnalele Combinatului siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din Galați.**

● **Contracte recent încheiate de *„Chimimport"* prevăd un export de anvelope unor firme din R.S.F. Iugoslavia, Grecia, Finlanda, Liban, Luxemburg, Sudan, de 300 tone monoetilenglicol în Franța și Anglia, de circa 140 tone negru de fum tipurile Furnal, R.300 și Carbomet S în R. P. Albania, India, Austria.**

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● **În ultima perioadă, *„Mineralimportexport"* a livrat prin portul Constanța 30 350 tone ciment în Turcia, Libia, Malta, Spania, iar pe cale terestră — 11 110 tone ciment în R. S. Cehoslovacă, R. P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia. A fost livrată, de asemenea, o cantitate de 86 300 mp geam mecanic tras în R. P. Ungară, U.R.S.S., Canada, R. S. Cehoslovacă, Birmania, Australia, 17 800 mp geam ornament în R. S. Cehoslovacă și Siria, 6 500 bucăți dale Nevada în R. S. Cehoslovacă. În aceeași perioadă, au fost încheiate contracte pentru exportul a 500 de tone articole sanitare în R. P. Polonă, 20 mc marmură blocuri în Liban.**

● **„*Agroexport*" a livrat în ultima perioadă 69 tone semințe de cînepă și 425 tone rădăcini de cicoare în Elveția, 82 tone semințe coreandru în Malaya, 41 tone semințe sorg în Austria, 120 tone praf de tutun în R. P. Ungară, 21 000 maldăre de stuf de construcții în R. F. Germană și R. S. Cehoslovacă, 2 398 tone mazăre comestibilă în Olanda.**

● **În ultima perioadă au mai fost livrate la export prin portul Constanța peste 8 300 tone toluen în Olanda și Suedia, 1 672 tone oțel profile și oțel beton în Iran și Arabia Saudită, 1 150 tone mărfuri generale în Cuba. Din import au sosit, în aceeași perioadă, prin portul Constanța, 1 456 tone minereu de crom din R. P. Albania, 2 300 tone laminate din R. F. Germană și Belgia, 630 tone bușteni exotici din Franța.**

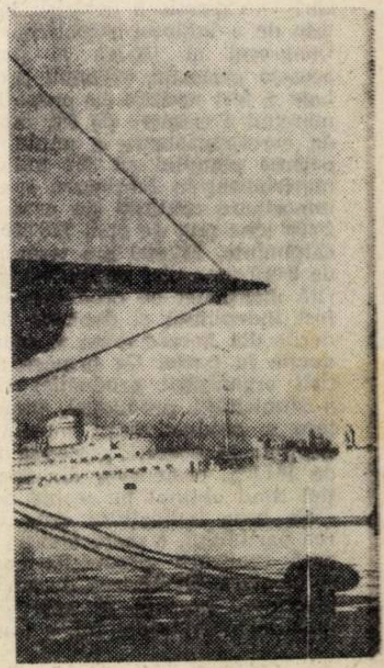

În portul Constanța

PREVEDERILE CINCINALULUI ÎN

INDUSTRIA CAPITALEI ÎN CINCINAL

Ion IOSEFIDE
secretar al Comitetului Orăşenesc Bucureşti al P.C.R.

PLANUL cincinal pe perioada 1966—1970, aprobat de Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c. şi legiferat de Marea Adunare Naţională, reprezintă o nouă etapă de progres şi prosperitate în viaţa poporului nostru, în înflorirea României socialiste. El sintetizează coordonatele principale ale politicii partidului în etapa actuală şi reflectă direcţiile fundamentale stabilite de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. în vederea continuării pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrşire a construcţiei socialiste.

Perspectivele de dezvoltare în actualul cincinal a oraşului Bucureşti — Capitala patriei — se încadrează armonios în programul complex şi multilateral de înflorire a întregii ţări. **În anul 1970, volumul producţiei industriale a Capitalei va fi cu 68,7% mai mare decît realizările dobîndite în 1965.** În perioada 1966—1970, sînt prevăzute a se realiza într-o serie de ramuri principale ale industriei, ritmuri înalte de dezvoltare. Astfel, în 1970, producţia întreprinderilor metalurgice şi constructoare de maşini va spori cu circa 120% faţă de 1965, a întreprinderilor producătoare de energie electrică cu 73%, a întreprinderilor de materiale de construcţii cu 120%.

În perioada cincinalului, se va pune un accent deosebit pe diversificarea producţiei şi modernizarea produselor aflate în fabricaţie. Este semnificativ faptul că peste 70% din numărul produselor ce vor fi realizate de întreprinderile electrotehnice din Capitală vor fi asimilate şi modernizate în actualul cincinal. În cadrul acestora, o mare extindere va cunoaşte fabricaţia de echipament modern pentru automatizarea proceselor de producţie. Sarcini sporite în domeniul diversificării şi modernizării produselor revin şi întreprinderilor din industria materialelor de construcţii, chimiei, industriei uşoare şi alimentare.

Unul din obiectivele cele mai importante în activitatea întreprinderilor va fi acela al obţinerii unei cît mai înalte eficienţe economice, concretizată în sporirea continuă a productivităţii muncii, reducerea preţului de cost şi obţinerea unui volum sporit de beneficii. Astfel, **prin utilizarea mai raţională a capacităţilor de producţie, introducerea pe scară largă a progresului tehnic, ridicarea continuă a calificării cadrelor, peste 72% din sporul producţiei planificate ce se realizează în cincinal urmează să fie obţinut pe seama creşterii productivităţii muncii. Totodată, în 1970, producţia industrială comparabilă va trebui realizată cu o reducere a preţului de cost de 10,5% faţă de 1965, iar pe ansamblul cincinalului urmează să se obţină economii de circa 3,1 miliarde lei.**

Prilej de legitimă mîndrie

AVÎND în faţă luminosul program trasat de partid, oamenii muncii din Capitală au pornit cu entuziasm chiar de la începutul acestui an la realizarea sarcinilor pe 1966 — primul an al cincinalului. Sub conducerea organizaţiilor de partid, muncitorii, tehnicienii şi inginerii din întreprinderi s-au străduit şi au reuşit să pună mai larg în valoare, în primele 7 luni, rezervele interne ale producţiei şi să obţină astfel însemnate realizări — expresie a hotărîrii lor nestrămutate de a înfăptui obiectivele stabilite de Congresul al IX-lea al partidului. În această perioadă, volumul producţiei globale a fost realizat în proporţie de 102%, marcînd o creştere de 9% faţă de perioada corespunzătoare a anului trecut. Depăşirea planului cu 357 milioane lei s-a materializat în fabricarea suplimentară a importante cantităţi de produse — peste 2 600 tone ţevi de oţel, 173 000 perechi încălţăminte, 242 000 mp ţesături, mai bine de 2 000 tone ulei comestibil şi altele. Merită menţionat că producţia industrială a fost îndeplinită şi depăşită de întreprinderile din fiecare raion şi ramură de producţie în parte. Ca urmare a îmbunătăţirii organizării producţiei şi a muncii, a ritmicităţii producţiei, planul de creştere a productivităţii muncii a fost îndeplinit în această perioadă în proporţie de 101,6%, peste 65% din sporul producţiei fiind obţinut pe seama acesteia.

Pe baza indicaţiilor date de conducerea partidului, o mare atenţie a fost acordată realizării producţiei-marfă vîndută şi încasată. Urmărirea decadală a acestui indicator, precum şi sporirea exigenţei faţă de îndeplinirea lui, a favorizat accelerarea vitezei de rotaţie a mijloacelor circulante şi realizarea sarcinilor de beneficii.

Limita posibilităţilor n-a fost atinsă

RECENT, a avut loc Plenara Comitetului Orăşenesc, în care s-a analizat stadiul îndeplinirii planului pe acest an, precum şi sarcinile ce revin unităţilor economice din oraşul Bucureşti în anii cincinalului. Paralel, a avut şi continuă să aibă loc dezbaterea cifrelor de plan în întreprinderi, în scopul de a se depista noi rezerve interne care pot fi puse în valoare pentru realizarea planului pe 1966 şi crearea condiţiilor în vederea înfăptuirii planului pe 1967, cît şi pe întregul cincinal.

Evidenţiind succesele obţinute pînă în prezent, atît în plenara Comitetului orăşenesc, cît şi în dezbaterile din întreprinderi s-au relevat direcţiile principale şi metodele ce se cer folosite pentru obţinerea de noi şi importante realizări.

Ţinînd seama de faptul că cel mai mare spor al producţiei planificate în cincinal va trebui realizat pe seama creşterii productivităţii muncii, s-a scos în evidenţă că în acest domeniu se cer valorificate în cel mai înalt grad rezervele interne din fiecare întreprindere, secţie şi loc de muncă în parte. Experienţa a numeroase întreprinderi a dovedit că o cale eficientă de obţinere a unei mai înalte productivităţi a muncii o constituie introducerea şi extinderea procedeelor moderne cu un înalt grad de mecanizare şi automatizare a proceselor de producţie. De exemplu, la Uzina de pompe, Întreprinderea Optica Română, Uzina Electromagnetica şi altele, unde s-a introdus uzinarea pieselor după principiul tehnologiei de grup, s-a obţinut un spor de productivitate a muncii de 20—30%. Această metodă modernă poate fi extinsă cu succes şi în multe alte întreprinderi, cum ar fi, de pildă, Uzinele „Semănătoarea", „Griviţa roşie", „Autobuzul" şi altele, care au, dealtfel, condiţii optime în acest sens.

Dar folosirea unor metode moderne se impune cu atît mai mult cu cît în unele întreprinderi — aşa cum este cazul la fabricile Electroaparataj, Electrotehnica, Întreprinderea de confecţii montaj aparataj — deşi gradul de mecanizare a crescut an de an, se mai execută produse cu tehnologii învechite care cer un consum de muncă manuală de 3—4 ori mai mare decît cel ce se efectuează pe maşini şi instalaţii mecanizate.

Atît în cadrul plenarei, cît şi în dezbaterile din întreprinderi s-a pus şi se pune un accent deosebit pe necesitatea utilizării mai din plin a capacităţilor de producţie — una din cele mai însemnate rezerve de sporire a productivităţii muncii. În uzinele „Republica", „Electrofar", „Filatura Românească de bumbac" şi altele, unde au fost luate măsuri eficace pentru buna aprovizionare a locurilor de muncă cu materii prime, încărcarea judicioasă a maşinilor şi scurtarea duratei de reparaţii, indicii de utilizare planificaţi au fost nu numai realizaţi, dar şi depăşiţi. În unele locuri, nu sînt însă folosite posibilităţile existente în acest domeniu. La Fabrica „Flamura roşie", „Ţesătoria de relon Panduri" şi altele, datorită neajunsurilor care se manifestă în organizarea producţiei, capacităţile de producţie nu sînt pe deplin folosite, înregistrîndu-se stagnări în funcţionarea unor utilaje. Că există încă mari rezerve de creştere a productivităţii muncii pe calea folosirii mai bune a capacităţilor de producţie — rezerve ce vor trebui mai bine valorificate prin grija organizaţiilor de partid şi a conducerilor întreprinderilor — o dovedeşte faptul că în întreprinderile constructoare de maşini gradul de folosire a principalelor maşini-unelte a fost în luna iunie a.c. de numai 50% din fondul de timp calendaristic şi, respectiv, 92% din fondul de timp planificat.

Rezerve importante de sporire a productivităţii muncii există şi în domeniul îmbunătăţirii normării muncii, a utilizării din plin a fondului de timp de lucru, a respectării numărului de salariaţi necesari producţiei — domenii în care mai există pe alocuri neajunsuri care se cer lichidate.

Fiecare produs — pecete a iscusinţei şi a tehnicii înaintate

SPORIREA producţiei şi productivităţii muncii, obţinerea, în general, a unei înalte eficienţe economice în activitatea de producţie şi gospodărire a întreprinderilor, este nemijlocit legată de îmbunătăţirea substanţială a calităţii produselor fabricate, de fabricarea unor sortimente cu parametri tehnici şi economici ridicaţi, cu durabilitate sporită, finisaj îngrijit şi prezentare estetică. Ţinînd seama că în perioada 1966—1970, majoritatea întreprinderilor vor fi modernizate şi utilate cu maşini de un înalt nivel tehnic şi că va creşte calificarea muncitorilor şi a personalului tehnic mediu, există toate condiţiile să se atingă cu succes acest important obiectiv.

În multe întreprinderi, ca urmare a unei munci politice şi organizatorice perseverente desfăşurate de organizaţiile de partid şi de conducerile tehnico-administrative, s-au obţinut în primele 7 luni ale anului însemnate realizări în îmbunătăţirea calităţii produselor. Sînt mult apreciate produsele realizate de întreprinderile „Danubiana", „Tricotajul roşu", „I.I.S. Producţia" şi altele. În schimb, în alte locuri — Combinatul de cauciuc-Jilava, Fabrica textilă „7 Noiembrie" şi Întreprinderea de încălţăminte „Dîmboviţa" — se mai semnalează deficienţe privind calitatea unor produse.

La plenara Comitetului Orăşenesc şi în dezbaterile sarcinilor de plan din întreprinderi, s-a pus un accent deosebit pe respectarea cu stricteţe a tehnologiei de fabricaţie, întărirea controlului tehnic de calitate, atît pe faze şi pe produs, cît şi la recepţionarea materiei prime. Totodată, s-a arătat că este nevoie să se adopte forme mai eficiente de stimulare materială a muncitorilor şi tehnicienilor care, prin munca lor exigentă, aduc o contribuţie la îmbunătăţirea calităţii produselor.

În perioada 1966—1970, sarcini sporite în domeniul calităţii revin îndeosebi întreprinderilor industriei chimice, a materialelor de construcţii, uşoare şi alimentare. În aceste unităţi se cere întărită munca serviciilor de creaţie, colaborarea cu institutele de cercetări şi proiectări şi cu întreprinderile şi organizaţiile beneficiare pentru a se preîntîmpina pătrunderea în reţeaua comercială a unor bunuri de slabă calitate.

Temelii şi schele noi

HARTA industrială şi social-culturală a oraşului Bucureşti se va îmbogăţi în anii cincinalului cu noi obiective. Fondurile ce vor fi alocate în această perioadă se ridică la 35,5 miliarde lei. Volumul investiţiilor ce urmează a fi realizat în acest an se ridică la 7,3 miliarde lei.

Îndeplinirea în cele mai bune condiţiuni a planului de investiţii, respectarea strictă a termenelor de dare în funcţiune a noilor capacităţi de producţie şi atingerea într-un timp cît mai scurt a parametrilor tehnici şi economici proiectaţi, constituie obiective de seamă în activitatea organizaţiilor de partid, a întreprinderilor de construcţii şi a institutelor de proiectări.

Ca urmare a muncii pline de abnegaţie a proiectanţilor şi constructorilor, în primele 6 luni ale anului s-a realizat un volum de investiţii cu 22% mai mare decît în perioada corespunzătoare a anului trecut. Au fost date în funcţiune noi capacităţi de producţie — cuptorul electric de 50 tone de la Uzina metalurgică, hala de cablu telefonic de la Fabrica de cabluri şi materiale electroizolante, două turbogeneratoare la Centrala termoelectrică Bucureşti-Sud şi altele. Succese însemnate au fost obţinute şi pe şantierele de construcţii social-culturale — 5 384 apartamente date în folosinţă, reprezentînd 43,3% din planul anual, 48 săli de clasă, noul local al Institutului de proiectări tip, numeroase lucrări în domeniul gospodăriei comunale şi altele.

În înfăptuirea planului de investiţii pe această perioadă s-au făcut simţite însă şi unele neajunsuri, care au determinat rămîneri în urmă ce vor trebui grabnic recuperate. În Plenară s-a accentuat că **este nevoie ca munca pe unele şantiere de construcţii să fie organizată mai temeinic, ca măsurile tehnico-organizatorice privind mecanizarea şi industrializarea lucrărilor să fie îndeplinite întocmai, aprovizionarea cu materiale, confecţii metalice şi prefabricate să se facă ritmic.**

O atenţie mai mare se cere acordată, încă în faza de elaborare a studiilor tehnico-economice, alegerii procedeelor tehnologice, adoptării celor mai raţionale soluţii constructive şi optimizării capacităţilor de producţie — domenii în care, în anii din urmă, s-au manifestat deficienţe serioase la unele obiective industriale nou construite. Şi în prezent sînt situaţii cînd la unele obiective în curs de construcţie — Fabrica „Policolor", Uzina de medicamente şi altele — ponderea utilajului din totalul fondurilor fixe reprezintă abia 30—35%. Organele şi organizaţiile de partid, conducerile întreprinderilor beneficiare de investiţii şi cele ale institutelor de proiectări vor trebui să tragă învăţămintele necesare din criticile justificate aduse de conducerea partidului, referitoare la tendinţele de gigantism care se mai manifestă în realizarea unor construcţii industriale.

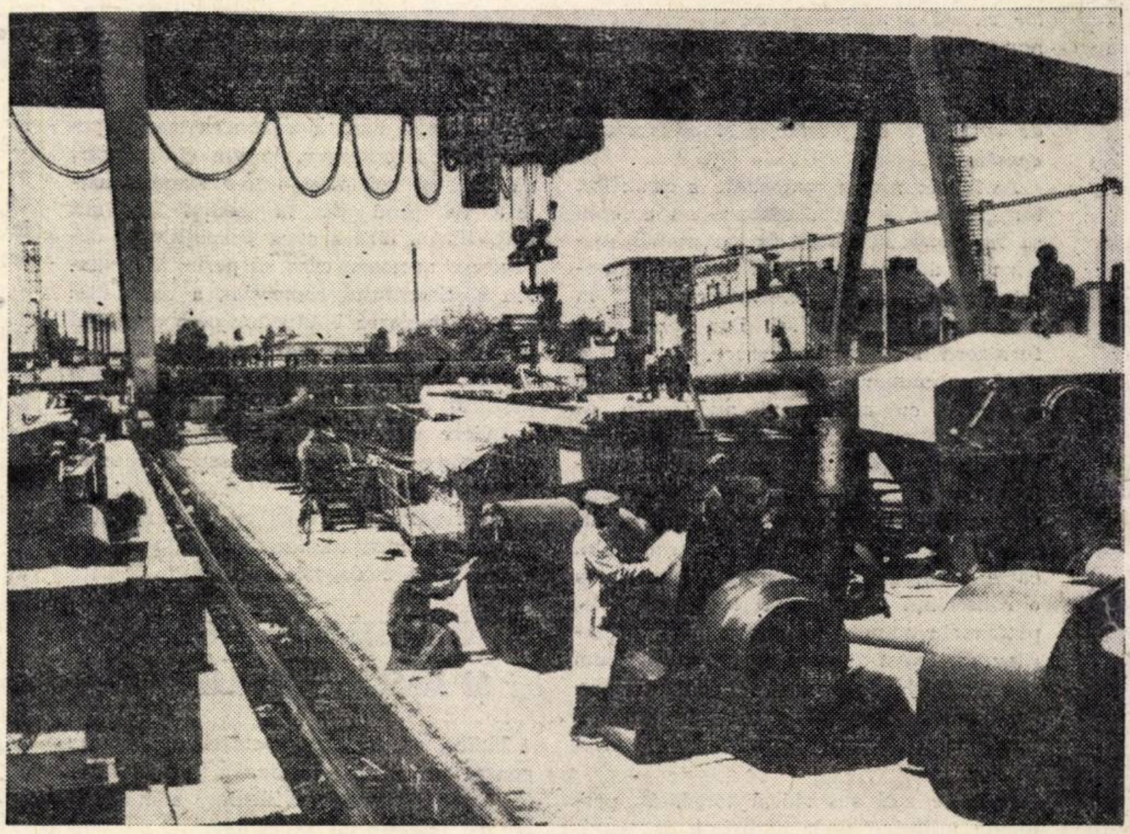

La Uzinele „Vulcan" din Capitală, controlul tehnic de calitate verifică un nou lot de produse

Pentru accelerarea ritmului construcțiilor se cer luate măsuri în vederea extinderii mecanizării și, mai ales, a folosirii din plin a mijloacelor mecanizate de pe șantiere. Faptul că, în prezent, capacitatea parcului de utilaje existente pe șantiere este folosită numai în proporție de 80%, arată ce imense rezerve pot fi puse în valoare pentru realizarea la termen a planului de investiții.

Experiența din ultimii ani a arătat că atunci cînd există spirit de prevedere și se creează condiții pentru buna funcționare a noilor capacități intrate în funcțiune, atingerea parametrilor proiectați poate fi realizată într-un termen foarte scurt. Iată de ce, în plenară s-a insistat asupra importanței luării unor măsuri tehnico-organizatorice, printre care și aceea a pregătirii din vreme a cadrelor necesare deservirii noilor utilaje și mașini. Aceasta, mai ales pentru faptul că la unele obiective ce urmează să intre în curînd în funcțiune — Fabrica de prefabricate-Militari, Fabrica de elemente electronice pentru automatizări, Uzina de medicamente ș.a. — situația asigurării cu cadre calificate nu este satisfăcătoare.

★

Oamenii muncii din întreprinderile Capitalei sînt hotărîți să valorifice, cu o eficiență mereu sporită, rezervele interne ale producției, în vederea îndeplinirii și depășirii sarcinilor de plan la toți indicatorii pe 1966 și în următorii ani ai cincinalului.

Un aliat de nădejde: PLANUL M. T. O.

— Din experiența colectivului Uzinei mecanice-Sinaia —

ANALIZA cifrelor de plan la Uzina mecanică din Sinaia s-a desfășurat pe fundamentul unor remarcabile realizări obținute în primele 7 luni ale anului în curs. Iată, sintetic, cum au fost realizați principalii indicatori de plan pe această perioadă:

Producția globală	105,46%
Producția-marfă	107,46%
Producția-marfă vîndută și încasată	104,82%
Productivitatea muncii	103,18%
Beneficii din activitatea totală	105,81%
Sortimente	100%
Economii peste plan (6 luni)	598 000 lei.

Purtînd amprenta unui puternic spirit analitic, discuțiile au scos în relief principalele căi care trebuie urmate în viitor pentru dezvoltarea succeselor dobîndite pînă în prezent, precum și măsurile ce se cer a fi luate în vederea creării condițiilor pentru realizarea planului pe 1967, cît și pe întregul cincinal.

O regulă confirmată de practică

Experiența de ani de zile a uzinei a demonstrat că îndeplinirea exemplară a tuturor indicatorilor de plan este nemijlocit legată de elaborarea și aplicarea unor măsuri tehnico-organizatorice eficiente. **Planul M.T.O. pe 1966 cuprinde 160 de măsuri.** Ele îmbrățișează diferite aspecte esențiale, care converg spre creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reducerea prețului de cost și sporirea beneficiilor — laturi caracteristice ale eficienței economice.

Din calculele făcute a reieșit că prin aplicarea tuturor prevederilor se va obține în 1966 o economie de 1 522 444 lei și o reducere de manoperă de 94 564 ore-normă.

Cum s-a prezentat situația pe primele 6 luni ale anului? Din 85 de măsuri planificate a fi înfăptuite în această perioadă, rezulta un efect economic estimativ pe 1966 de 1 433 000 lei și o reducere de manoperă de 92 270 ore-normă. Dintre acestea, s-au pus în aplicare numai 79 (șase fiind în întîrziere din cauze obiective), obținîndu-se totuși un efect economic mai mare decît cel scontat. Unele, măsuri prevăzute pentru termene mai îndepărtate, au fost aplicate în avans. **De aici, realizarea unei economii de 1 656 210 lei și o reducere de manoperă de 108 119 ore-normă.**

Izvor nesecat de rezerve

E greu, desigur, să te oprești asupra fiecărei măsuri pentru a vedea influența ei în realizarea unui indicator sau altul. Fapt e însă că, **fiecare dintre ele, de mai mare sau mai mică anvergură, realizată prin efort propriu sau prin credite de mică mecanizare, a constituit și constituie în munca colectivului uzinei un mijloc puternic de punere în valoare a însemnate rezerve interne.**

Iată, de exemplu, efectul tehnico-economic al aplicării uneia dintre acestea: înainte, corpul pompei de alimentare se prelucra pe mașini universale, cu un singur post de lucru. Procesul tehnologic era lung, iar piesele necesitau un mare număr de operații. Pentru a se remedia situația, piesa se prelucrează în prezent pe un strung automat cu 6 posturi, la fiecare existînd posibilitatea să se lucreze cu mai multe scule deodată. S-a scurtat mult procesul tehnologic, se realizează o economie anuală de peste 63 000 lei și o reducere de manoperă de 4 595 ore-normă.

Gîndirea creatoare a țintit nu numai să facă munca oamenilor mai spornică, dar să ridice și nivelul ei calitativ, și, implicit, al produselor.

Înainte vreme, de pildă, forma geometrică interioară la elemenții pompelor de injecție nu putea fi controlată în bune condițiuni cu mijloace obișnuite, existînd posibilități să fie declarați drept buni, elemenți cu găuri ovale, conice, curbe sau sub formă de butoi sau corset. Situația a fost remediată prin introducerea controlului pneumatic, care este mai rapid și permite eliminarea pieselor necorespunzătoare din punct de vedere calitativ, înainte ca ele să ajungă la operațiile finale de montaj.

Efecte multiple, tehnice și economice, au fost obținute și prin măsurile privind introducerea și extinderea unor procedee tehnologice avansate, îmbunătățirea condițiilor de lucru, efectuarea unor lucrări de mică mecanizare și prin studiile întreprinse în cadrul uzinei.

Plan M.T.O. pregătitor pentru producția anului 1967

Cap.	Obiectivul	Nr. de măsuri	Economii anuale (lei)	Reduceri anuale de manoperă (ore-normă)	Economii în 1967 (lei)	Reducerea de manoperă în 1967 (ore-normă)
I.	Îmbunătățirea calității produselor	33	—	—	—	—
II.	Creșterea productivității muncii și reducerea prețului de cost	27	962 730	41 395	938 500	39 795
III.	Introducerea și extinderea unor procedee tehnologice avansate	18	936 675	68 461	934 405	68 249
IV.	Îmbunătățirea condițiilor de lucru	20	—	—	—	—
V.	Lucrări de mică mecanizare	10	129 135	3 425	111 245	3 056
VI.	Studii și cercetări	17	716 000	—	—	—
	Total:	115	2 744 540	113 280	1 984 150	111 100

Valabilitatea unui proverb

Proverbul din bătrîni potrivit căruia bunul gospodar își face iarna car și vara sanie, își găsește în uzină o deplină confirmare. Muncitorii și tehnicienii au chibzuit încă de pe acum ce vor întreprinde în scopul îndeplinirii și depășirii indicatorilor prevăzuți pe anul viitor. Toate acestea s-au concretizat într-un plan M.T.O. pregătitor — plan care va fi completat pe parcurs cu noi propuneri izvorîte din consfătuirile de producție.

Ce prevede, în esență, acest plan, care sînt direcțiile lui principale și ce efecte economice, tehnice și calitative vor fi obținute prin aplicarea măsurilor preconizate? Iată-le enunțate în tabel.

Firește, s-ar putea intra și aici în amănunte, s-ar putea descrie pe larg în ce constă fiecare măsură, ce efect economic sau calitativ va avea. Ni se pare însă mai important să ne oprim asupra cîtorva caracteristici principale ale planului M.T.O., net superioare față de planul pe 1966:

a) prima caracteristică este aceea că, spre deosebire de planul pe 1966, cînd aproape jumătate din măsuri au fost prevăzute a fi aplicate în trimestrul III și IV, **în planul pe 1967 se prevede ca încă în anul în curs să prindă viață 69 de măsuri, urmînd ca 34 să fie realizate în trimestrul I al anului viitor și numai 12 în lunile ce vor urma.** Asemenea prevederi arată grija deosebită a colectivului de a obține pe întreaga perioadă a anului o eficiență economică sporită;

b) a doua caracteristică: **prevederea de a se lua în studiu probleme majore ale producției — atît pentru îmbunătățirea calității produselor, cît și pentru reducerea prețului de cost.**

Dezbătînd cifrele de plan pe anul 1967 și pe întregul cincinal, colectivul uzinei știe că în realizarea lor are un aliat de nădejde — planul M.T.O. — aliat care, în decursul anilor, i-a înlesnit să descopere și să valorifice imense rezerve interne.

L. ȚINTEA

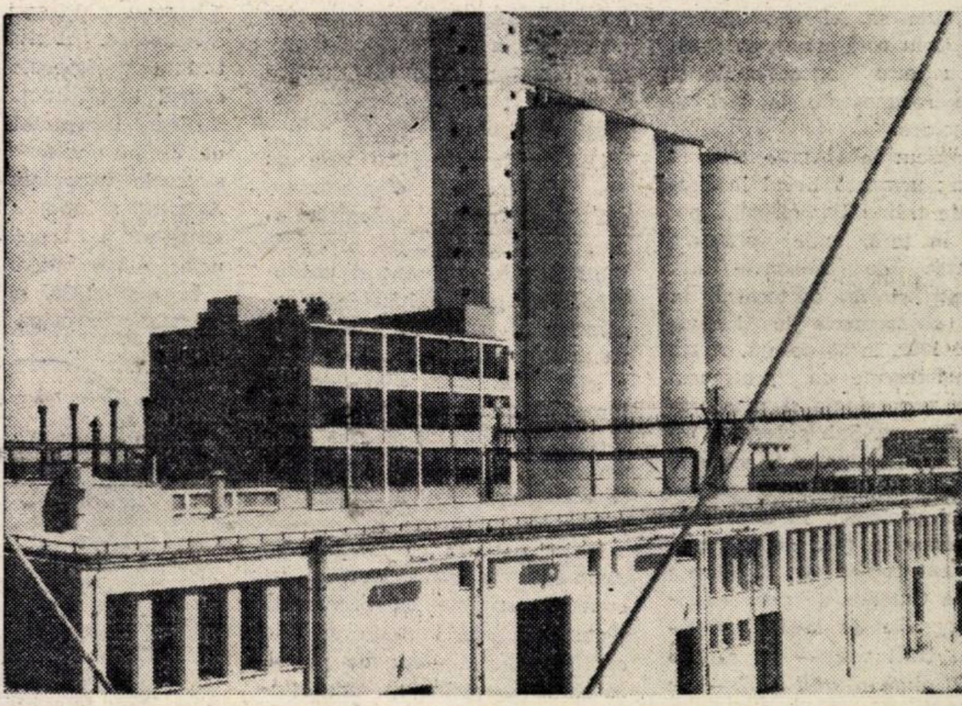

Fabrica de uleiuri vegetale „Unirea"-Iași

PRIN MAI BUNA FOLOSIRE A UTILAJELOR

FABRICA DE ULEIURI VEGETALE „UNIREA"-IAȘI

ÎN primele 7 luni din acest an, planul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 101,37% (cu o producție suplimentară de peste 3 600 mii lei). Planul producției marfă a fost îndeplinit în proporție de 101,93%. Întregul spor al producției globale a fost realizat pe seama creșterii productivității muncii. La prețul de cost s-au obținut, de asemenea, însemnate economii peste plan.

Nu ne vom opri prea mult asupra ansamblului de măsuri care a constituit, de fapt, premisa succeselor de pînă acum. Subliniem, totuși, cîteva: filtrarea dublă a uleiului de presă; îmbunătățirea calității margarinei, prin adoptarea unor rețete cu conținut de materii prime îndelung studiate și cu adaosuri de arome speciale.

Dezbaterea cifrelor de plan pe anul 1967 și întregul cincinal, a evidențiat faptul că față de anul 1966, producția de uleiuri brute va spori în 1967 cu 4,70%, la margarină — cu 7,75%, iar la ulei comestibil — cu 9,75%, ajungînd ca, în 1970 (în comparație cu 1965) să se producă mai mult la ulei comestibil cu 16,87%, la ulei brut cu 10,07%, la margarină cu 45,7%.

Ne vom îngriji ca — alături de noile secții ce vor fi puse în funcțiune — să depășim indicii proiectați la capacitățile existente prin mai buna folosire a utilajelor.

Avînd în vedere că în perioada anului 1966 am întîmpinat unele greutăți din cauza nerespectării graficului de livrare a ambalajelor de către I.R.V.A. Pitești, Ploiești, Galați etc., ceea ce a determinat neajunsuri în îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan, le solicităm, cu acest prilej, sprijinul, adică respectarea obligațiilor.

Vasile VRABIE

LA BAZĂ — SUCCESELE DE PÎNĂ ACUM

ÎNTREPRINDEREA MINIERĂ-ORADEA

COLECTIVELE din cadrul exploatărilor aparținînd Întreprinderii miniere Oradea, analizează în prezent modul cum s-au realizat indicatorii de plan pe primele 7 luni și măsurile tehnico-organizatorice necesare pentru asigurarea îndeplinirii sarcinilor din planul pe anul 1967 și pe întregul cincinal. Pînă la 1 august, s-au dat peste angajamentul anual produse în valoare de 1 milion lei.

Extinderea susținerii metalice în abataje cu 40% și introducerea de înlocuitori ai lemnului echivalează cu o economie de 1949 mc lemn.

Alături de indicatorii economici prezentați, amintim și îmbunătățirea calității cărbunelui, creșterea productivității muncii cu 2,3% față de plan și obținerea unei economii de 820 mii lei pe semestrul I, peste sarcina planificată.

Planul cincinal prevede, în anul 1970, sarcina de a spori producția de lignit cu 34,8% față de realizările anului 1965, a producției de cărbune brun cu 17,8%, iar a producției de bitum natural cu 24%. Aceste creșteri se vor obține în special prin dezvoltarea exploatărilor existente.

Pentru atingerea nivelelor de producție indicate, un accent deosebit se va pune pe mecanizarea operațiilor grele și cu volum mare de muncă: încărcarea cărbunelui și sterilului la înaintări în galerii cu mașini de încărcat.

În vederea realizării acestor obiective, în planul de cercetare sînt prevăzute o serie de teme care vor avea ca efect reducerea consumului la lemnul de mină cu 2 mc/1000 t producție, creșterea productivității muncii cu 12,7% și reducerea costurilor de producție cu 7,46%. Sporul producției globale în 1970 se va obține în proporție de 75% pe seama creșterii productivității muncii.

Eugen BĂDĂU
șeful serviciului planificare

O FIGURĂ LUMINOASĂ A ŞTIINŢEI ROMÂNEŞTI

LUDOVIC MRAZEC

ACUM 22 de ani, în ziua de 9 iunie 1944 duceam la locul de veci, împreună cu cîţiva prieteni mai apropiaţi, pe unul din cei mai de seamă oameni de ştiinţă ai României moderne, pe profesorul Ludovic Mrazec.

Creator al Institutului Geologic al României, membru şi preşedinte al Academiei Române şi membru a numeroase academii din lume, titular al Catedrei de mineralogie şi petrografie a Universităţii din Bucureşti timp de 43 de ani, profesorul Mrazec a fost una din cele mai luminoase figuri ale ştiinţei româneşti; prin întreaga sa activitate ştiinţifică, prin ţinuta sa, el şi-a cîştigat de timpuriu o faimă şi un prestigiu cu totul excepţionale şi unanim recunoscute în ţară şi peste hotare.

S-a născut la 17 iulie 1867, la Craiova; urmează liceul la Praga, unde trăiau bunicii săi, apoi revine în ţară, unde urmează Facultatea de Farmacie din Bucureşti şi ia doctoratul în chimie şi farmacie la Geneva, în anul 1892, la 25 de ani. Acolo se împrieteneşte cu profesorul său de mineralogie şi petrografie, L. Duparc. Sub puternica înrîurire a acestuia, îşi schimbă profesia şi se dedică cu pasiune studiului geologiei. În anul 1894 este chemat în ţară de cunoscutul savant român dr. C. Istrate şi ocupă Catedra de mineralogie şi petrografie de la Universitatea din Bucureşti — pe care o conduce pînă în anul 1937 — de unde şi începe o operă masivă de cercetări.

UN PASIONAT CERCETĂTOR

În primii ani, între 1894—1900 publică rezultatul cercetărilor sale mineralogice, petrografice şi geologice din Carpaţii Sudici şi Dobrogea de Nord, asupra şisturilor cristaline din munţii Mehedinţi, Vulcan, Lotru etc. Profesorul Mrazec reuşeşte să alcătuiască o clasificare a cristalinului şi lămureşte structura geologică a Carpaţilor Sudici.

După 1900, îşi îndreaptă cercetările sale în problemele petrolului şi timp de peste 30 de ani dă la iveală concepţii personale, deosebit de valoroase, asupra zăcămintelor de ţiţei şi masivelor de sare prin stabilirea tectonicei, descrierea şi identificarea cutelor cu sîmbure de străpungere pe care le-a numit „cute diapire". Fenomenul de diapirism a fost apoi recunoscut şi în alte părţi ale lumii.

Cercetările ştiinţifice care au dus la lămurirea diapirismului cauzat de natura tectonică, au permis totodată să se precizeze condiţiile de zăcămînt şi posibilităţile de prospecţiune şi exploatare a petrolului în raport cu poziţia apelor de zăcămînt şi a sării. Generalizate în întreaga lume, *aceste rezultate ale cercetărilor profesorului Mrazec au o deosebită importanţă geologică şi economică pentru industria petrolului.*

După alegerea ca membru al Academiei în anul 1907, el îşi continuă studiile cu privire la fenomenele de bituminizare, la evoluţia zăcămintelor de petrol, zăcămintele primare, migraţiunea petrolului, zăcămintele secundare, apele de zăcămînt şi se alătură formulării teoriei organice a hidrocarburilor petrolului.

În evoluţia zăcămintelor de petrol, profesorul Mrazec deosebeşte trei faze: tinereţea, maturitatea şi bătrîneţea legată de degradarea acestora. „Un zăcămînt de petrol se naşte, trăieşte şi poate muri dispărînd prin degradare", spunea el.

Profesorul Mrazec a fost întemeietorul şi organizatorul Institutului Geologic. Înfiinţat în 1906, Institutul Geologic al României devine, sub organizarea şi conducerea sa competentă, un organ de cercetare ştiinţifică cu renume mondial. La acest institut, el polarizează în jurul său o întreagă şcoală de geologi, printre care amintim numele unor eminenţi oameni de ştiinţă ca: Edeleanu, Murgoci, Athanasiu, Simionescu. Activitatea ştiinţifică a profesorului Mrazec în cadrul Institutului Geologic este dedicată în special unor lucrări de înaltă ţinută referitoare la sintezele tectonice din Munţii Apuseni şi apoi la întreaga structură a Carpaţilor şi a colinelor subcarpatice.

În anul 1930, el înfiinţează Societatea română de geologie.

Prestigiul profesorului Mrazec ajunge atît de mare, încît nu se concepe un congres internaţional de geologie sau de petrol în care să nu figureze printre membrii prezidiului sau ca preşedinte de şedinţe. El însuşi organizează în ţară cîteva congrese internaţionale, cum a fost în anul 1907 Congresul internaţional de petrol sau în anul 1927, Congresul geologilor carpatici.

APĂRĂTOR AL INTERESELOR ECONOMICE ALE PATRIEI

Am avut ocazia să particip împreună cu profesorul Mrazec la cel de-al doilea Congres mondial de petrol de la Paris, în 1937, cînd am prezentat metoda modernă de foraj cu prăjini grele proporţionale şi am putut aprecia pe de o parte autoritatea mondială a omului de ştiinţă, respectul şi atenţia ce i se acorda de guvernul gazdă şi de marii oameni de ştiinţă participanţi la Congres, precum şi prestigiul cu care prezida şedinţele de lucru.

Concomitent cu activitatea ştiinţifică, profesorul Mrazec a dezvoltat şi o activitate politico-economică pe linia apărării intereselor ţării în raport cu trusturile petroliere străine. A fost permanent preocupat de necesitatea de a asigura ţării o sursă energetică de însemnătate capitală, iar soluţia o vedea numai în trecerea tuturor izvoarelor de energie în proprietatea statului, „Statul să ia el însuşi lucrul în mînă şi să cheme poporul la conlucrare", spunea el încă din 1915, referindu-se în special la industria petrolului, care pe vremea aceea era sursa principală de bogăţie energetică a ţării. „Una din chestiunile economice care interesează în cel mai înalt grad România este chestiunea petrolului. Ea nu se prezintă simplu ca o chestiune exclusiv internă, naţională, ci este o parte din marea problemă mondială a petrolului. Intervenţia statului trebuie să fie atît de eficace, încît generatorii de energie (pentru România, petrolul) să poată deveni în mîna statului în relaţiile sale exterioare, o armă economică şi politică".

Cînd am publicat în anul 1935 lucrarea „Politica petrolului în funcţie de situaţia explorărilor şi problema combustibilului" prin care ceream textual: „naţionalizarea industriei petroliere", profesorul Mrazec cu autoritatea sa de *Preşedinte al Academiei Române*, dar şi cu riscurile din acea vreme, premiază această lucrare pentru că ea se înscria pe linia vederilor sale politico-economice.

Aprecierea profesorului Mrazec ca eminent om de ştiinţă a fost concretizată şi prin alegerea sa ca membru corespondent şi onorific al multor academii, institute şi societăţi ştiinţifice, printre care aş putea enumera Academia de ştiinţe din Paris, Academia poloneză de litere şi ştiinţe din Cracovia, Academia de litere şi ştiinţe din Boemia, Societatea naturaliştilor din Moscova, Societatea geologică din Belgia, Institutul egiptean, doctor honoris causa al Universităţii din Strassbourg etc., etc. A fost de nenumărate ori solicitat să facă studii în America, Egipt, Maroc, Algeria; de asemenea, în Franţa, care l-a numit deseori „geolog consultant" al său.

Opera sa ştiinţifică numără peste 200 de lucrări, apărute în ţară şi străinătate.

Datorăm profesorului Mrazec omagiu şi recunoştinţă ca unuia care a făcut cinste ştiinţei româneşti.

dr. ing. Ion BASGAN

PRIMELE RAFINĂRII ROMÂNEŞTI

NUMELE unui român — Teodor Mehedinţianu — rămîne înscris în istoria mondială a petrolului cu menţiunea că a fost primul fabricant de **gaz lichid** *din lume, iar anul 1857, cînd el şi-a început această carieră, stă hotar între epoca prelucrării empirice a ţiţeiului şi începuturile moderne din care se trag rafinăriile ce sînt răspîndite astăzi în toată lumea.*

În 1856 nu se cunoştea decît ţiţeiul, care era întrebuinţat numai în stare brută, atît la noi, cît şi în celelalte ţări posesoare de izvoare exploatate. Teodor Mehedinţianu, preocupat de ideea folosirii acestui produs natural la iluminat, încerca în vremea aceea — cu ajutorul unui farmacist din Bucureşti — o distilare a ţiţeiului, convins fiind că va putea găsi un procedeu cu ajutorul căruia să-i elimine componentele producătoare de fum. Aceste încercări avînd unele succese, i-au dat curaj întreprinzătorului să se prezinte, în toamna anului 1856, la licitaţia iluminatului Capitalei, oferind introducerea lămpilor cu **gaz lichid,** *în locul uleiurilor de rapiţă şi de nucă folosite pînă atunci. Oferta sa fiind foarte avantajoasă — 355 de lei pe an, de fiecare lampă, faţă de 600 cît se plătea pentru iluminatul cu rapiţă — a fost aprobată şi la 8 octombrie 1856 Mehedinţianu semna contractul care-i crea situaţia de a înfiinţa rafinăria de ţiţei de la Râfov, lîngă Ploieşti, intrată în producţie la 1 aprilie 1857.*

Următoarele trei rafinării se înfiinţează între anii 1858—1860, la Valea Arinilor, în judeţul Bacău. Acestea, împreună cu rafinăria de la Râfov, puteau prelucra 10 000 tone de ţiţei, anual. Din produsele lor apar la export, în aprilie 1860: **păcură — 28 899 de vedre, vîndută cu 14 lei şi 5 parale vadra, şi gaz — 5 394 de ocale, la preţul de 3 lei ocaua.**

Prima benzină

În anul 1889 ia fiinţă **Societatea Română pentru Industria şi Comerţul de Petrol,** *care construieşte în Satul Nou (Militari) o rafinărie modernă — prima organizată la noi pe baze ştiinţifice. Aici a fost produsă, în anul 1890, prima benzină românească. În anul 1890 se stabilesc şi primele reguli de furnizare a produselor petroliere, prin caietele de sarcini întocmite de o comisie ministerială — fapt care duce la îmbunătăţirea calităţii petrolului, benzinei şi uleiurilor româneşti în aşa fel, încît la începutul anului 1900, România avea cota unu, la toate produsele, pe lista internaţională a comerţului petrolier, după ea urmînd Canada şi Pennsylvania.*

Ion MUNTEANU

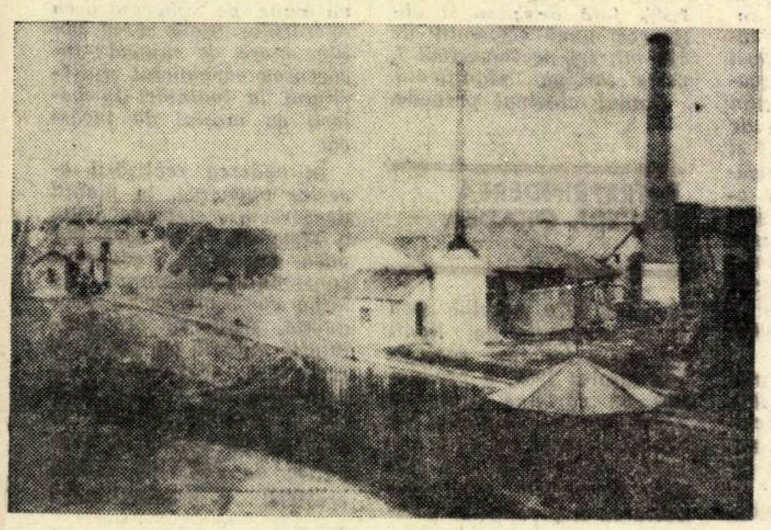

Rafinăria Scarlat Paraschiva — Ploieşti 1884

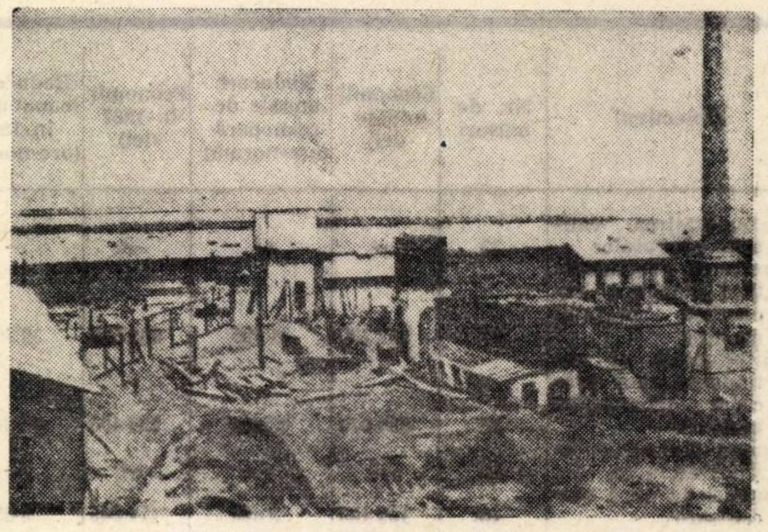

Rafinăria din comuna Satul Nou — 1891

CURIER

■ In articolul **Creația științifică și progresul tehnic** (LUPTA DE CLASĂ nr. 8/1966) prof. univ. Gh. Manea și prof. univ. Constantin Aramă, membri corespondenți ai Academiei, încercînd o concretizare a noțiunii de eficiență a cercetării științifice, arată că luarea în considerare numai a implicațiilor pe care cercetarea fundamentală le determină în practică nu epuizează conținutul eficienței acesteia. Ea nu se poate evalua **complet** într-un interval de timp relativ scurt și nici **exclusiv** sub raport economic. Cercetările fundamentale duc și la dezvoltarea științei, la întărirea prestigiului țării în afara granițelor, la formarea de specialiști etc., aspecte ce trebuie, spun autorii, luate în considerare, atunci cînd se examinează eficacitatea cercetării științifice.

■ La Paris a apărut lucrarea lui A. O. Hirschman **Strategia dezvoltării economice** (Collection „Développement et civilization", Economie et humanisme, Les éditions ouvrières, 246 pag.). Tema centrală a acestei lucrări este aceea a dezechilibrelor stimulatorii. Materiile tratate în volum cuprind : procesul de dezvoltare, alegerea investiției, interdependentele tehnologice și spațiale. Lucrarea se bazează, atît pe experiența practică, cît și pe cercetările academice ale profesorului Hirschman

■ „Știu tot despre dezvoltarea economică, afară doar de un singur lucru : să spun cum s-o realizeze țara mea", a declarat un student african lui Henry J. Burton, autorul unor **Principii de economie a dezvoltării** (Principles of Development Economics, Prentice – Hall, Inc, Englewood Cliffs, N. J., 1965). Incercînd să răspundă la această problemă, Burton arată că o caracteristică a unei economii care face progrese substanțiale este dezvoltarea unui sector industrial.

■ O bibliografie valoroasă pe 185 de pagini, cu rezumatele a 145 de lucrări în materie de dezvoltare economică, întocmită de Guy Caire, găsim în anexa lucrării **Le scandale du développement** (Scandalul dezvoltării), Ed. Marcel Rivière et Cie, Paris, 1965, 536 pag., de Jacques Austruy.

■ **Reproducția capitalistă în condițiile actuale** (Kapitalisticeskoe vosproizvodstvo v sovlemennîh usloviah), Moscova, 1966, Ed. „Misl", reunește un ciclu de studii, semnate de economiști cunoscuți ca : V. I. Vîgodski, L. B. Altîr, V. I. Gromeka, V. S. Afanasiev ș. a. Schimbările în structura valorică a producției industriale, concretizate în creșterea compoziției organice a capitalului, tendința de scădere a consumului de fonduri pe unitatea de produs, însemnătatea primordială a producției mijloacelor de producție în condițiile tendinței de apropiere a ritmului de creștere a celor două sectoare, formează, cîteva din trăsăturile reproducției ce se analizează în primul studiu. Lucrarea cuprinde, de asemenea, analiza influenței progresului tehnic asupra reproducției capitaliste, a dinamicii valorii forței de muncă, particularităților reproducției în țările capitaliste – dezvoltate și slab dezvoltate –, a particularităților reproducției capitalului în agricultură, a modelelor multiplicatorului și acceleratorului într-o dinamică macroeconomică. Multe teze sînt susținute printr-un interesant material statistic prelucrat de autori.

■ La Congresul internațional al psihologilor, care a avut loc recent la Moscova, savantul sovietic D. I. Popov a vorbit despre relația dintre om și mașină în condițiile dezvoltării rapide a tehnicii electronice de calcul. In prezent, a arătat raportorul, cînd un cerc tot mai mare de oameni – dispeceri economiști din producție – trebuie să înțeleagă „limbajul" complicat al mașinilor electronice, de multe ori fără să cunoască mecanismul lor complicat, este necesar efortul unit al matematicienilor, lingviștilor și psihologilor pentru a „învăța" mașina să înțeleagă și ea vorbirea omului. D. I. Popov consideră că acest lucru este astăzi posibil.

■ Secția de științe sociale a Academiei de Științe poloneze, a publicat lucrarea **Problemy rozwoju gospodarczego Polski Ludowej 1944 – 1964** (Probleme ale creșterii economice în Polonia populară, 1944–1964), Varșovia PWN, 1965, 245 pag., în care K. Secomski studiază dinamica creșterii în Polonia, Z. Zekonski – formarea condițiilor de trai ale populației muncitoare și M. Karpinski – economia poloneză în lumina economiei mondiale la sfîrșitul lui 1963 și începutul lui 1964

■ In lucrarea sa **Entlohnung nach Plannormen** (Salarizare după norme de plan), publicată în editura **Die Wirtschaft**, Berlin, 1966, 127 pag., M. Planitzer, sprijinindu-se pe cercetări făcute în peste 20 de întreprinderi, arată cît de variat poate fi aplicată metoda salarizării după norme de plan.

In industria de lemn și mobilă din R.D.G., s-a experimentat anul trecut o formă de salarizare, prin care cointeresarea materială a brigăzii și a fiecărui muncitor în parte este orientată spre îndeplinirea planului : salariul premial după norme de plan. Norma de plan, care constituie esența acestei forme de salarizare, conține sarcinile colectivului extrase din planul întreprinderii. Ea are în vedere cantitatea ce trebuie fabricată, calitatea, sortimentul și cheltuiala de muncă necesară din punct de vedere tehnologic. In această formă de salarizare, salariul individual este influențat în mod esențial de îndeplinirea planului de către întreaga brigadă

■ Lucrarea lui Jean Pautard **Les disparités régionales dans la croissance de l'agriculture française** (Paris, Gautiers – Villars, 1965, 179 pag.) analizează într-o manieră istorică începînd din secolul al XIX-lea, creșterea producției agricole franceze ca și evoluția disproporțiilor dintre departamente. În ceea ce privește creșterea, autorul apreciază că ea a avut loc mai ales în perioada 1840–1890 și apoi după cel de-al doilea război mondial. Din punct de vedere interregional disparitățile au manifestat o tendință de reducere în prima perioadă și s-au accentuat în perioada de stagnare relativă dintre 1890–1950. După această dată, autorul constată o apropiere în ceea ce privește producția la ha, dar o accentuare a disparităților la producția pe muncitor.

Lucrări privind economia capitalistă

SCHIMBĂRILE din economia țărilor capitaliste dezvoltate atrage din ce în ce mai mult atenția economiștilor. In U.R.S.S., de pildă, au fost editate pe această temă două lucrări : S. M. Nikitin — Structurnîe izmeneniia v kapitalisticescoi ekonomike **(Schimbări structurale în economia capitalistă) Ed. Misl' 1965, 253 pag., și studiul elaborat de Institutul de economie mondială și relații internaționale al Academiei de Științe a U.R.S.S. —** Izmeneniia v ekonomicescoi structure stran zapadnoi Evropi **(Schimbări în structura economică a țărilor din Europa Occidentală) Ed. Nauka 1965, 433 pag. Deși ambele studii abordează aceeași temă, problemele sînt tratate din puncte de vedere diferite. S. M. Nikitin efectuează analiza schimbărilor structurale în economia capitalistă prin prisma corelațiilor dintre cele două subdiviziuni ale producției sociale. Cealaltă lucrare, apărută sub redacția prof. dr. E. L. Hmelnițkaia, pe lîngă faptul că localizează studiul la țările capitaliste europene, scoate în evidență o serie de particularități intervenite în structura economică a acestor țări, ca de pildă : creșterea ponderii sectorului capitalist de stat în sectorul producției, cît și în cel financiar, schimbări intervenite pe piața forței de muncă, schimbări determinate în raportul dintre ramurile și sferele economiei naționale ca urmare a revoluției științifice-tehnice contemporane, schimbări în structura investițiilor etc.**

Autorul primei cărți constată că, atît în S.U.A., cît și în celelalte țări capitaliste dezvoltate are loc o scădere pe unitate de producție nu numai a muncii vii (a capitalului variabil), dar și a capitalului constant. Se scoate în evidență ca o tendință generală, reducerea cheltuielilor materiale pe unitate de producție. Plecînd de la aceste schimbări Nikitin arată că ele ar fi determinat anumite modificări și în corelarea dintre cele două subdiviziuni ale producției sociale din țările respective. După o tendință istorică îndelungată de creștere cu precădere a primului sector, în S.U.A. s-ar fi manifestat apropierea ritmurilor de creștere a celor două sectoare, iar din 1953 cel de-al doilea sector ar fi crescut mai rapid decît primul. Apropierea ritmurilor de dezvoltare a celor două sectoare s-ar constata și în alte țări capitaliste ca, de pildă, R.F. Germană, Japonia.

MERCUR PRINTRE MUZE

ÎN SPATELE UNEI STRĂLUCIRI APARENTE

S-AR putea scrie sute și sute de pagini cu privire la industria actuală a modei, cu privire la felul cum anumite tendințe se nasc — parcă din senin — cuceresc piața și apoi dispar la fel de inexplicabil lăsînd locul unor stiluri total diferite, cu privire la raporturile dintre modă și industria textilă, dintre moda de lux și confecția de serie, dintre centrele tradiționale ale modei internaționale — și în primul rînd, Parisul — și diversele curente centrifuge ca și despre multe alte și alte teme legate de această preocupare străveche, dar în același timp mobilă ca niciuna alta. S-ar putea scrie și, de fapt, s-a și scris. Există o întreagă literatură economică, sociologică, psihologică, estetică despre modă și avatarurile ei, ca să nu mai vorbim de paginile — de loc puține — consacrate ei de către scriitori, de la Ovidiu la Baudelaire și de la Mallarmé la George Călinescu.

Dintre toate aceste subiecte posibile, am vrea să ne oprim astăzi la unul singur, la condiția celor care încarnează în ochii marelui public strălucirea modei și miile ei de fațete, adică la manechine.

În anii de după război, în prezentarea modei în ziare și reviste a survenit o schimbare substanțială : locul desenelor, crochiurilor, schițelor de tot felul — considerate altădată drept singurele modalități valabile de ilustrare explicită — a fost luat de fotografiile manechinelor vii. Astăzi desenele nu mai sînt folosite decît într-o proporție cu totul infimă ; fenomenul e valabil nu numai în ce privește obiectele vestimentare, ci și toate accesoriile, inclusiv cele mai mărunte și, inclusiv, cele mai intime. Treptat, fotografia s-a impus ca element determinant în întreaga publicitate. Astăzi, mai mult de 85% din reclamele care apar în publicațiile occidentale, sau sub formă de afișe, se bazează pe fotografii (sau pe montaje fotografice), iar imensa majoritate a acestora folosesc, într-o formă sau alta, figuri umane.

Această situație a determinat creșterea rapidă a cererii de manechine capabile să ilustreze în fotografii publicitare creațiile caselor de modă, dar și alte produse. După statistici publicate în cursul acestei veri, numai la Paris există peste 200 de manechine profesioniste de înaltă calificare și aproape 1 000 de manechine în curs de afirmare. La aceasta trebuie să adăugăm și cîteva sute de manechine-bărbați ; majoritatea lor nu sînt însă profesioniști ci, în special, studenți în căutarea unui venit suplimentar.

Deși nu prea veche, această profesiune și-a impus repede în occident canoanele ei, foarte rigide și determinate de o funcționalitate exclusiv comercială care, bineînțeles, nu ține și nu poate ține seama de cerințele ființelor umane care o exercită. Desigur, manechinele trebuie să fie totdeauna femei frumoase, agreabile. Dar, chiar în ce privește această condiție, aparent indispensabilă, necesitățile publicitare impun o anumită limită : calitățile despre care vorbeam mai sus nu trebuie să fie prea marcate. „Onestitatea comercială" cere ca atenția cititorului sau privitorului să fie reținută nu de înfățișarea manechinului, ci de frumusețea veșmintelor pe care le prezintă. Din același motiv, comanditarii impun cu strictețe o cît mai completă depersonalizare a manechinului care trebuie să se piardă pur și simplu în spatele modelului prezentat. „Într-o bună fotografie publicitară nu manechinul trebuie să se vadă, ci produsul" — declara directorul unei agenții de publicitate. „O «cover-girl» (manechin) prea atrăgătoare, afirma un altul, poate să indispună sau să irite o parte din publicul feminin, iar această iritare să se transmită asupra produsului căruia i se face reclamă. Or, publicul feminin e principalul consumator de articole de modă...". Dimpotrivă, fotografia publicitară trebuie să creeze cumpărătoarei virtuale sentimentul că produsul nu e rezervat unor persoane foarte bine dotate, ci i s-ar potrivi de minune și ei.

Meseria însăși de manechin e foarte dificilă. Ore nesfîrșite de poză în pozițiile cele mai incomode, obligația de a efectua deplasări în cele mai neașteptate locuri și în cele mai năstrușnice condiții (foarte prizate, de pildă, sînt reclamele de tipul celor care prezintă manechine în costume de baie stînd pe un bloc de gheață sau în paltoane de blană în mijlocul unui deșert înfierbîntat), necesitatea de a respecta un regim alimentar și de odihnă ultrasever, sînt numai cîteva din dificultățile profesiunii. La aceasta se adaugă și faptul că meseria nu poate fi exercitată decît un timp scurt (necesitatea de a prezenta publicului mereu figuri noi și foarte tinere, schimbarea tipului de frumusețe „la modă" etc., etc.). Pînă în prezent, în țările occidentale nu există nici un fel de legislație care să apere drepturile acestor profesioniste ale eleganței, să le asigure recalificarea atunci cînd nu-și mai pot exercita meseria, să le acorde beneficiile asigurărilor sociale. De aceea, în mai toate marile capitale au apărut în ultimii ani asociații de tip mutualist ale manechinelor, asociații care militează tocmai pentru aceste revendicări și care, în acest sens, au stabilit legături cu unele organizații sindicale. Rezultatele sînt deocamdată anemice mai ales din cauza permanentei fluctuații a celor interesate. Iar profesiunea de manechin continuă să reprezinte un exemplu tipic pentru felul în care Molohul publicitar înghite și sfarmă destinele omenești.

H. DONA

ÎN LIBRĂRII

APRECIEREA ECONOMICĂ A TERENURILOR AGRICOLE

În lucrarea sa *(Editura agrosilvică, 1966, 157 pag.)*, **S. Hartia își propune să trateze problema aprecierii economice a terenurilor agricole, atît sub aspect metodologic, cît și, în special, al folosirii rezultatelor aprecierii economice în rezolvarea problemelor de economie și organizare a întreprinderilor agricole socialiste. Aprecierea economică a terenurilor — se arată în lucrare — este chemată să determine de cîte ori un teren este mai bun sau mai slab decît altul, ținînd seama de diferențele calitative care decurg din fertilitatea lor. În practica curentă se întrebuințează în același sens și noțiunea de „bonitare economică a terenurilor agricole".**

Pentru a exemplifica metoda de apreciere economică a terenurilor agricole și a demonstra corelația strînsă care există între condițiile economico-naturale și rezultatele activității de producție, în lucrare au fost grupate 176 de cooperative agricole de producție din regiunea Banat în raport cu clasa de apreciere economică a terenurilor agricole. Existența unui paralelism între condițiile de producție, exprimate prin clasele de apreciere economică a terenurilor agricole, și rezultatele în producție ale cooperativelor agricole din regiunea Banat, rezultă în mod evident.

În carte se tratează detaliat și se scot în evidență avantajele aprecierii economice a terenurilor agricole în lucrările de analiză, de planificare, de repartizare teritorială a producției agricole, de stabilire a eficienței economice a culturilor.

Fiind un început în abordarea și studierea aprecierii economice a terenurilor agricole din țara noastră, lucrarea este o contribuție utilă în domeniul economiei agrare, constituind un sprijin pentru specialiști în folosirea mai rațională a mijloacelor de producție de care dispune agricultura noastră socialistă.

M. H.

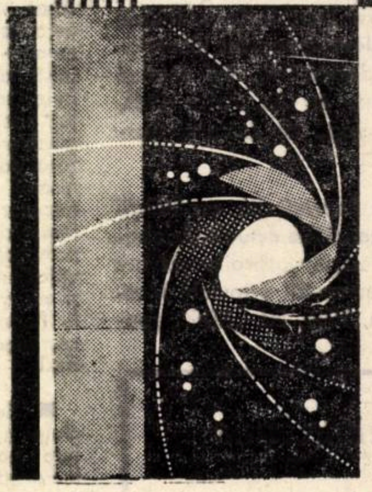

str. Circumvoluțiunii
nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi :

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare, a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N. elemente după comandă

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE SUCEAVA

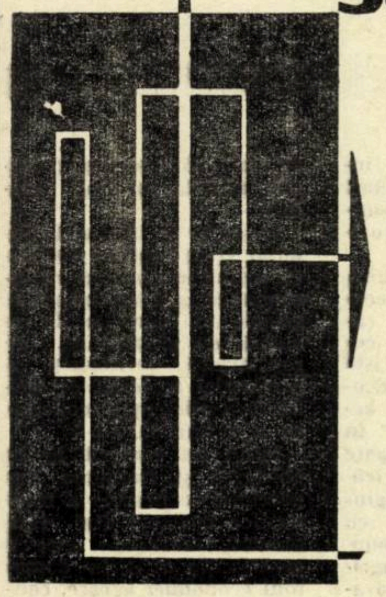

- Saci de hîrtie
- Pungi de hîrtie
- Sfoară de hîrtie
- Hîrtie sulfat de polietilenă
- Hîrtie acoperită cu poliacetat de vinil
- Hîrtie parafinată
- Pînză cașerată cu polietilenă pe hîrtie
- Hîrtii bituminate
- Hîrtii creponate
- Hîrtii cașerate cu folii metalice
- Hîrtii gumate
- Hîrtie sulfat pentru saci
- Hîrtie ambalaj superior
- Hîrtii acoperite cu copolimeri de clorură de vinil-viniliden
- Hîrtii imprimate cu desene continue

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

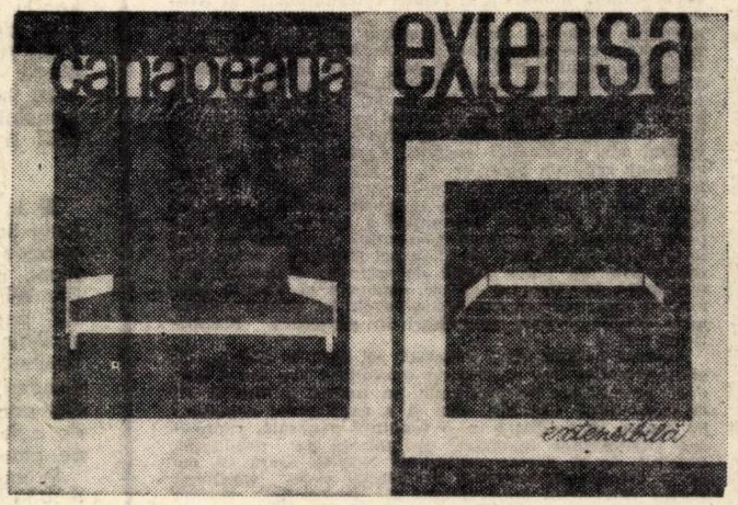

Produse realizate de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere.

De vînzare la toate unitățile de specialitate ale comerțului de stat și cooperatist.

THE FINANCIAL TIMES

APROPIATA CONFRUNTARE DE LA GENEVA

În scurta perioadă de acalmie de vară, succedînd acordului intervenit în cadrul C.E.E. cu privire la definitivarea „ofertelor“ pentru runda Kennedy și precedînd negocierile care vor începe în prima jumătate a lunii septembrie, presa occidentală publică numeroase materiale de analiză și pronosticuri privind poziția, pe care o vor adopta părțile în această dispută. Din categoria acestora face parte și articolul de mai jos pe care-l reproducem parțial :

„Cînd negociatorii (Pieței Comune) se vor înapoia la Geneva în septembrie, toate piesele încurcatului joc vor fi pregătite și, cam prin noiembrie, va începe sarcina herculeană de a le îmbina...

Concesiile tarifare inițiale oferite de fiecare participant vor trebui atunci puse de acord și ajustate pentru a se obține un echilibru de avantaje între toate țările participante. Aceasta ar dura pînă în primăvara viitoare cînd va trebui cunoscută forma pe care o va lua acordul final, spre a se da juriștilor timpul necesar să întocmească textul definitiv înainte de expirarea la 30 iunie a mandatului de negociere.

Desigur, nu mai există nici o speranță de a se realiza reducerea de 50% a taxelor vamale pe care o dorea președintele Kennedy. Probabil că, tot ce se mai poate aștepta astăzi este o reducere în medie de 20 pînă la 30%.

...De-a lungul negocierilor, Piața Comună a fost principalul element de tărăgănare, ceea ce nu este surprinzător dacă se ține seamă de faptul că membrii săi negociază în bloc și le este deosebit de greu să se pună de acord asupra unei linii comune. Faptul că pînă la urmă au reușit să facă acest lucru, nu numai că permite negocierilor să ia din nou un avans, dar înseamnă, de asemenea, că francezii au lăsat să le scape o nouă ocazie de a exploata divergențele interne ale «celor șase» pentru a constrînge S.U.A. să accepte negocieri pe baza condițiilor puse de țările europene.

Vor exista desigur și alte șanse de a face acest lucru, și anume atunci cînd se vor cere «celor șase» concesii suplimentare pentru a ajunge la nivelul ofertelor inițiale, mai liberale, ale partenerilor lor. Din punct de vedere politic, gaulliștii nu au uitat că runda Kennedy a fost concepută ca un ciment economic spre o mai puternică asociație nord-atlantică și că din punct de vedere comercial, reducerile tarifare atlantice ar putea costa industria franceză mai mult decît aceasta ar avea de cîștigat.

...În mod inițial, negocierile rundei Kennedy trebuiau să fie rapide, cuprinzătoare și să se desfășoare în mare parte în baza unor reguli automate. În practică, însă, negociatorii s-au împotmolit în ultimii doi ani într-o tocmeală asupra ofertelor inițiale ale fiecărei țări.

Dificultatea sectoruliri chimic...

...În domeniul industrial, dificultatea cea mai mare apare astăzi în sectorul chimic și se referă la aplicarea Legii Prețului American de Vînzare. Atît Anglia, cît și «cei șase» au respins oferta S.U.A. de a converti actualul sistem de protecție într-un sistem tarifar normal și de a-l reduce apoi pe acesta cu 50%. Vînzările europene de produse chimice către S.U.A. ar putea avea numai un potențial limitat de creștere (Anglia este împotriva Prețului American de Vînzare, în special pentru că împiedică măsurile de represiune împotriva dumpingului american) dar existența în continuare a unui dezacord la Geneva ar putea face ca acest sector să fie exclus cu totul negocierilor.

În privința celorlalte două articole sensibile — hîrtia și aluminiul — oferta Comunității a fost considerată dezamăgitoare de către partenerii săi și perspectivele nu sînt nici ele prea strălucite. În timp ce primul sector interesează îndeosebi pe «cei șase» și țările scandinave, S.U.A. continuă să exercite presiuni pentru o substanțială liberalizare în domeniul aluminiului. Dacă vor obține acest lucru, ar însemna că S.U.A. să aibă noroc, căci producătorii de pe continent par hotărîți să-și salvgardeze pozițiile pe piața europeană în dezvoltare și afirmă că băncile nu se grăbesc să finanțeze noi uzine dacă Piața Comună își reduce tarifele externe.

Discuțiile în privința oțelului rămîn în impas din cauza hotărîrii Pieței Comune de a obține compensații în cadrul rundei Kennedy pentru reducerile unilaterale pe care le-a consimțit în 1958. Majoritatea partenerilor acesteia manifestă rezervă în a accepta această cerere și Anglia pretinde că a și plătit «celor șase» pentru concesiile lor.

Greu vor fi puse registrele de acord

...Un timp oarecare, agricultura părea a fi piedica de care s-au poticnit toate negocierile, deoarece în repetate rînduri S.U.A. au amenințat să-și micșoreze ofertele industriale dacă «cei șase» nu-și liberalizează politica agricolă. În practică, S.U.A. și-au sporit pe nesimțite vînzările de produse agricole către Piața Comună, în ciuda sistemului variabil de percepere pentru Fondul Agricol și la Geneva există părerea că se va accepta un acord comercial mondial pentru cereale și carne, pe baza propunerilor «celor șase».

Acest lucru ar fi suficient pentru a salva prestigiul tuturor și a împiedica izbucnirea unei noi crize, deși perspectivele nu sînt promițătoare pentru realizarea unor noi progrese, datorită lipsei de timp și complexității problemei.

...Rezultatele tuturor acestor discuții pe sectoare vor fi prezentate pachet la ultima sesiune de negocieri care urmează să înceapă în noiembrie. Nu va fi ușor să se pună registrele de acord. Există pericolul că dacă unele țări nu vor oferi concesii suplimentare, altele vor fi obligate să-și retragă concesiile făcute, ceea ce ar provoca o reacție în lanț pe o bază triunghiulară. Astfel, de exemplu, excluderea produselor chimice va determina Elveția la o revizuire drastică a poziției sale. În ceea ce privește țările scandinave, ele s-au oferit să aplice reducerea completă a codului lor tarifar, cu condiția unui aranjament satisfăcător asupra unor produse ca hîrtia și aluminiul, care le interesează în mod deosebit.

Disparitate intre tarife

Deși poziția Comunității ar putea apare ca fiind cel mai puțin liberală, în privința hîrtiei, «cei șase» vor rezista desigur presiunilor de a-și majora oferta, menționînd în această privință excluderea produselor petroliere de către S.U.A. Disparitatea dintre numeroase tarife europene și americane înseamnă că o reducere procentuală egală va lăsa una dintre părți total neapărată, în timp ce cealaltă ar continua să dispună de o protecție confortabilă. Dar problema disparităților constă în aceea că, deoarece majoritatea tarifelor joase există de partea europeană a Atlanticului, o reducere de mai puțin de 50% a acestor tarife va afecta îndeosebi comerțul intereuropean.

La o anumită etapă, țările în curs de dezvoltare vor trebui incluse în acest proiect, pentru ca G.A.T.T.-ul să se dovedească a fi mai mult decît doar un club al bogaților. Cu excepția textilelor de bumbac, — pentru care s-a propus o reînnoire mai liberală a acordului mondial — ele au de jucat un rol redus în cadrul negocierilor, căci mărfurile fac obiectul U.N.C.T.A.D. Totuși, ele au cerut să nu li se aplice principiul reciprocității, și de asemenea, să se pună în vigoare în mod rapid reduceri tarifare favorabile exporturilor lor...“

(3 august 1966)

DIE WELT

HRANA OAMENILOR POATE SĂ FIE ASIGURATĂ

Cu prilejul celui de-al 7-lea Congres internațional pentru alimentație, care a avut loc recent la Hamburg, cu participarea a 2 000 de oameni de știință din 80 de țări, ziarul vest-german DIE WELT din 3 august 1966 publică un articol din care reproducem următoarele :

„De cînd trăiesc oamenii pe pămînt, populația lumii n-a crescut nicidată ca în secolul XX. Din 1850 pînă în 1950 a durat 100 de ani ca numărul ei să se dubleze. Următoarea dublare se va putea constata în următorii 40 de ani. Rata de creștere într-o singură oră este actualmente de 7 000 de oameni, într-o singură zi de 160 000, iar într-un an populația lumii sporește cu 55 milioane. Dacă acest ritm continuă, în anul 2000 pe planeta noastră vor trăi 6,5 miliarde de oameni.

În următorii 30 de ani, viața pe planeta noastră va fi determinată de o întrecere continuă între creșterea populației și sporirea producției de alimente. Bilanțul este încă pozitiv, dat fiind că populația crește cu 33%, iar producția de alimente cu 44%. Aceste cifre sînt valabile în medie mondială, dar nu și pentru unele regiuni subdezvoltate, unde nici astăzi producția de alimente nu ține pasul cu creșterea populației.

Marea problemă a repartiției inegale

Chiar și sporirea necesară a producției de alimente de 2,5 ori pînă în anul 2000 reflectă numai media generală. Rămîne totuși marea problemă a repartiției inegale.

Unele exemple ar putea să arunce o lumină asupra problematicii alimentației mondiale astăzi și în anul 2000. Europa și S.U.A. cu numai 18% din populație produc 57% din recolta de cereale. Cantitatea de proteină animală reprezintă în S.U.A. 76, în Europa 33, în America Latină 26, în Africa 9 și în Asia 2 grame pe locuitor și pe zi. Africa și Asia suferă, deci, de o lipsă absolută de proteină. 98% din recolta mondială de pește revine emisferei nordice, pe emisfera sudică această sursă importantă de proteină fiind prea puțin exploatată.

Pentru a cerceta cauzele repartiției inegale a hranei pentru populația lumii, trebuie analizat fiecare factor în parte.

Lipsește suprafața productivă necesară ? Nu, căci potrivit ultimului raport economic al O.N.U., numai 10% din suprafața planetei noastre este în exploatare agricolă, 20—30% ar mai fi cultivabilă, iar 60—70% din teren, deocamdată nu poate fi utilizată din cauza naturii solului și a climei. Dar chiar și cu cele 20—30% de suprafață cultivabilă, producția de alimente ar putea fi sporită de patru ori. Cu aceasta ar putea fi rezolvate problemele pentru anul 2000.

Intensificarea producției agricole, arma cea mai eficientă

Este insuficientă intensificarea agriculturii ? Da. Mecanizarea și raționalizarea au făcut, ce-i drept, tocmai în ultimele decenii, progrese remarcabile în agricultură. Acestea se limitează însă aproape exclusiv la țările lumii occidentale și la statele socialiste... Milioane de țărani, posedă astăzi numai o singură unealtă primitivă pentru cultivarea pămîntului... Consecința — foametea și subalimentația.

Dacă printr-o intensificare a agriculturii, producția mondială de cereale ar fi sporită la 15 miliarde de tone, din aceasta ar putea să trăiască 30 de miliarde de oameni, iar la o creștere pînă la 19 miliarde tone — chiar și 38 de miliarde de locuitori. O populație mondială de 6,5 miliarde în anul 2000 reprezintă, prin urmare, numai un mic procentaj din oamenii, care, printr-o deplină exploatare a posibilităților tehnice ar avea asigurată hrana. Consecința unei agriculturi raționalizate ar fi o scădere a populației active în întreprinderile țărănești, în favoarea industriei...

Există posibilități suficiente pentru producția de îngrășăminte ? Da, căci azotul, acidul fosforic, potasiul și calcarul pot fi produse astăzi în lume în cantități teoretic nelimitate. Pentru întreaga agricultură se calculează un consum necesar de 60 milioane de tone azot, 60 milioane de tone acid fosforic și 60 de milioane de tone potasiu pe an. Față de aceste cifre, consumul real anual (1953/1954) este de 6 milioane tone de azot, 8 milioane de tone de acid fosforic și 6 milioane de tone potasiu...

...Astfel, una din principalele noastre arme împotriva foametei, așa cum arată cifrele de mai sus, este folosită de fapt numai în proporție de circa 10%. Această cantitate redusă nu este nici măcar repartizată uniform. 80 pînă la 90% din îngrășăminte sînt folosite în Europa, S.U.A. și Japonia, care reprezintă abia 33% din populația lumii. Totodată, Japonia aplică pe circa șase milioane hectare suprafață cultivabilă, o cantitate de îngrășăminte industrială, tot atît de mare cît folosește restul Asiei, avînd în total 400 milioane hectare.

...Este oare șeptelul mondial prea redus pentru a produce suficientă proteină animală ? Nu, deși 63% din omenire suferă în prezent din cauza unei lipse cronice de proteină animală. Copiii mor cu miile din cauza bolilor pricinuite de mizerie, consumul zilnic de albumină în regiunile înfometate, reprezentînd numai 20% față de alte țări. Alimentația constă, în afară de aceasta, în proporție de 80% din proteină vegetală inferioară.

Mările și oceanele, o altă sursă inepuizabilă

La fel de puțin ca și șeptelul sînt folosite rezervele de pește ale mărilor și ale apelor interne pentru alimentația oamenilor. Emisfera nordică a globului este reprezentată în pescuitul mondial cu 98%, în primul rînd prin Japonia, Uniunea Sovietică și alte țări din Europa. Recolta anuală de pește... ar putea fi sporită cu ușurință prin extinderea pescuitului... Prin intensificarea crescătoriilor de pește și prin deschiderea de noi zone de pescuit, s-ar ajunge în situația de a se acoperi întregul necesar mondial de proteină animală.

Există și alte rezerve de alimentație ? Da... Dacă pe baza situației de astăzi a alimentației mondiale nu este necesar ca să se deschidă pe lîngă rezervele existente, noi surse pentru proteine de valoare ridicată ; au fost totuși efectuate cu succes numeroase încercări în această direcție. Cu aminoacizii lizină și metionină poate fi ameliorată proteina vegetală fiziologic inferioară. Fermele de alge, amenajate în Japonia, fac posibilă obținerea de proteine și vitamine de mare valoare (cu un randament de douăzeci pînă la patruzeci de ori mai mare în comparație cu alte plante). Ele pot transforma 20% din energia solară, din care, pe bază de calcule, astăzi este folosită numai o milionime pentru sinteza plantelor. Nu este o utopie cînd experții apreciază că prin valorificarea optimă a energiei solare s-ar putea produce alimente necesare unui număr de 650 miliarde de oameni, deci pentru o populație care este de peste două sute de ori mai mare decît populația actuală a globului“. *(3 august 1966).*

CIRCULAȚIA ÎN MARILE METROPOLE

AFLAT la o răscruce pe Champs Elysée ori pe Piccadily Street în Londra, sau chiar pe șoseaua care duce de la aeroport spre Băneasa într-o însorită zi de duminică, nu o dată călătorul a încercat regretul după vremurile cu diligență sau tramvaiele cu cai ; îndepărtate timpuri în care, trecerea caleștii cu doi sau patru telegari-putere, constituia evenimentul zilei cel mai de seamă. De atunci, fața lumii s-a schimbat, iar de cînd Ford a început să fabrice în serie automobilul, toate marile orașe ale globului cunosc aceleași probleme legate de circulație și staționare. Această „aglomerație rutieră", dezbătută încă de Boileau la vremea sa, ia în fiecare an un caracter din ce în ce mai îngrijorător. Soluțiile adoptate de diversele centre nu par a fi încă la înălțimea traficului actual — mai ales cînd este vorba de metropolele europene —, cu toate că de mai mulți ani încoace numeroase țări s-au lansat în „formidabila aventură a autostrăzilor".

Autostrăzi suspendate...

Circulația în marile metropole se pune cu mai mare acuitate mai ales în Europa. Germania Federală, printre cele dintîi, a construit o vastă rețea de autostrăzi, urmată de Italia care, prin celebra Autostradă a Soarelui pare să fi trecut pe primul loc. În Austria, Olanda sau Belgia, Grecia, Anglia, Elveția sau Iugoslavia se lucrează intens la darea în folosință a unei rețele rutiere moderne. Franța, deși una din țările cele mai mult vizitate de turiști, urmează cu încetineală exemplul celorlalte țări.

După aprecierile unui comentator, „circulația urbană rămîne încă astăzi de cele mai multe ori tributară unei organizări urbanistice legată de începutul secolului al XIX-lea", realizările în acest domeniu fiind reduse. Peste Atlantic, în America ‚descongestionarea marilor artere a fost în mare măsură realizată. În unele locuri chiar, orașele cu trafic intens fiind „sacrificate" circulației. Sub acest aspect, exemplul din Los Angeles este grăitor : acest oraș californian s-a transformat într-un mare nod de circulație de așa manieră, încît populația s-a mutat de-a dreptul cu locuințele la țară, salariații fiind nevoiți să parcurgă cîte 30—40 km distanță pînă la locul de muncă. Peste tot, soluțiile autostrăzilor suspendate pe piloni sau subterane, au fost găsite cele mai avantajoase, dar deocamdată insuficiente rezolvării problemei circulației. În S.U.A., Germania Federală, Olanda, Belgia și chiar în Anglia, asemenea construcții nu mai sînt o curiozitate, în discuție fiind astăzi chiar... supraetajările. Prima șosea europeană cu... trei etaje, va fi construită la răsărit de Hälsingborg (sudul Suediei). Automobilele vor fi dirijate urmînd trei nivele diferite ; între punctul culminant al rampei de acces și eșiri, diferențele de nivel vor atinge 15—16 m, autovehiculele putînd astfel trece de pe o șosea pe alta fără a încetini viteza, (rampele de eșire avînd o întindere de 700 m, vor putea permite o viteză de 120 km/oră). Cît privește viitorul mai îndepărtat, specialiștii de la uzinele Westinghouse din S.U.A. preconizează autostrăzile... magnetice. În vederea punerii în practică a acestei ingenioase idei, recent s-a experimentat în laborator prototipul unei șosele și a unui vehicol, echipate cu magnete de aceeași polaritate care, respingîndu-se, fac vehicolul să floteze deasupra căii de ghidaj, la 6 metri înălțime și cu o viteză de 225 km pe oră.

...și urbanism subteran

Ce se va întîmpla în 1985, cînd parcul francez de automobile va număra peste 25 000 000 vehicole, se întreba nu de mult președintele unei mari întreprinderi de lucrări publice din Franța.

O anchetă întreprinsă de către Comisia pentru probleme economice și a Planului din cadrul Senatului francez în unele din principalele centre europene — Milano, Roma, Frankfurt, Hamburg, Londra și Birmingham — a ajuns la concluzia că asemenea probleme nu sînt proprii numai Parisului.

Pentru moment, Milano și Hamburg sînt socotite orașele care au rezolvat cel mai bine problemele circulației (fără pretenție însă de a fi rezolvat-o definitiv). La Milano, de exemplu, în centru — mai ales pe străzile foarte aglomerate — s-a instituit staționarea cu plată progresivă : 100 lire pentru primele două ore, 200 lire pentru cea de-a treia, ș.a.m.d. O măsură legislativă face pe de altă parte obligatorie construcția de garaje în noile imobile în proporție de 50 locuri-auto pentru un garaj. La Hamburg (al doilea mare oraș al R.F.G. — 2 800 000 locuitori), municipalitatea a depus eforturi pentru a crea „orașele satelit" : trei la nord, două la răsărit și trei la sud, pentru a evita „asfixia Hansei". Ele sînt legate prin autostrăzi moderne, racordate la rîndul lor marilor căi de comunicație interurbane. În prezent, la Hamburg există un automobil la patru locuitori, parcul acestora crescînd în medie cu 30 000 unități pe an. Șapte imobile-parkinguri cu o capacitate de 4 000 locuri au fost construite numai în 1964, iar al optelea, cu o capacitate de 1 000 locuri a fost recent terminat. Contoare de staționare au fost instalate în centrul orașului, iar o ordonanță obligă pe constructorii de imobile particulare să rezerve un spațiu de garaj pentru fiecare 80 m^2 de construcții. La Stockholm, staționarea mașinilor a fost minuțios studiată cartier cu cartier și stradă cu stradă, ținîndu-se cont de necesitățile reclamate de punctele comerciale, birouri, poștă etc. O staționare în locuri nepermise face obiectul unei severe contravenții — 75 franci francezi noi, de exemplu. La Londra, agenții de circulație posedă fiecare o cheie specială pentru fiecare tip de mașină și în caz de staționare ilicită gravă, pe lîngă amendă, contravenientul are surpriza să-și găsească mașina... depozitată în parcul special al poliției. Mai deficitar decît celelalte metropole europene, Parisul — care în 1965 a deținut recordul aglomerărilor — abia de-acum înainte și-a pus în plan să rezolve această delicată problemă față de care se află într-o mare întîrziere.

Evident că o reconsiderare a diferitelor cartiere ale orașelor este un lucru dificil, de aceea atenția constructorilor s-a îndreptat tot mai mult în ultima vreme către utilizarea subsolurilor — o soluție eficientă și accesibilă ca investiție. La Paris, de exemplu, costul lucrărilor în subteran s-a calculat a fi compensat de prețul scăzut al terenului. Astfel, un prim subsol costă mult mai ieftin decît o construcție asemănătoare la suprafață, la fel și al doilea subsol ; numai al treilea subsol presupune o cheltuială mai mare. Urbanismul subteran tinde astfel să devină de-acum înainte o adevărată știință. În orașe ca : Montreal, Osaka, Tokio și Filadelfia, arhitecții au întreprins studii și lucrări subterane extrem de complicate și de mare anvergură, extinzîndu-le atît în ce privește problemele parking-urilor și garajelor-auto, cît și în ce privește activitățile comerciale de toate sorturile. Anul 2000 — după părerea unor specialiști — va face așadar din marile centre, adevărate termitiere în care viața în subteran se va desfășura tot atît de activ ca la suprafață.

„Ingerii străzil"

Dar problemele circulației nu implică numai construcțiile de autostrăzi, parking-uri, garaje etc. Venirea în ajutorul automobilistului rămas în pană de benzină, de cauciuc sau de motor, departe de un centru de aprovizionare sau de reparație, constituie una din preocupările de prim ordin în foarte multe țări. Asociația automobiliștilor din Republica Federală Germană (ADAC) este considerată la ora actuală organizația cea mai operativă din Europa. Constituită în anul 1903 la Stuttgart, ADAC numără, pînă în prezent, 17 sucursale, peste 70 000 campinguri și peste 900 000 membri, iar după aprecierile făcute de TRIBUNE DE GENÈVE (care a întreprins o anchetă pe această problemă), acest club ocupă locul trei pe glob printre marile cluburi de automobile, pe primul loc aflîndu-se Automobil Association din S.U.A. iar pe locul doi — Automobil Association din Anglia. Service-ul rutier acordat automobiliștilor de către ADAC, este în prezent singurul serviciu de depanare practicat în R.F.G. : echipele asociației circulă pe toate drumurile principale. Dispunînd de circa 350 vehicole, aceste echipe, supranumite și „îngerii străzii", asigură serviciul și securitatea rutieră pe o rețea de drumuri și șosele de peste 5 000 km.

Din 1954, „îngerii străzii", au rezolvat peste 3 500 000 „cazuri" rutiere. În marile orașe, printre care : Bonn, Dortmund, Hamburg, Hanovra, Colonia, Mannheim sau Franckfurt, ca și la punctele de control și de trecere de la Helmstedt și Töpen, ADAC posedă puncte fixe de ajutor, iar la München, posturi de emisie și recepție. Potrivit datelor publicate de același ziar, încasările totale rezultate din cotizațiile membrilor, se ridică la circa 28 milioane mărci, din care 40% revin sucursalelor, iar restul, sediului social de la München, de unde rezultă că „îngerilor" de la volanul unui V.W. sau BMW sidecar al centrelor de depanaj, nu le lipsește nici inițiativa, dar nici stimulentul activității operative.

Viorica BABA

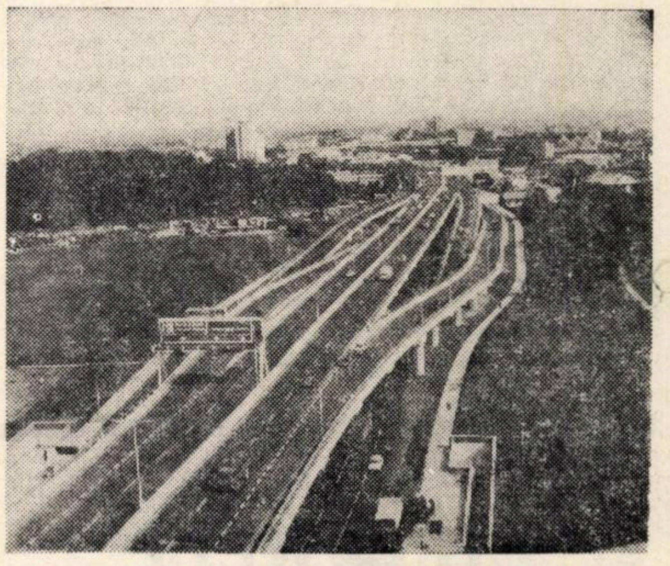

Cel mai lung drum suspendat din Europa : autostrada M 4, Londra – South Wales

---

Corespondență din Belgrad

SIDERURGIE — PROGRAM, RITM, CĂI DE DEZVOLTARE

DE curînd, Scupștina Federală a Iugoslaviei a adoptat planul de dezvoltare economică pe termen mediu — pînă în 1970. Printre alte ramuri, Scupștina a stabilit astfel și programul, ritmul și căile de dezvoltare ale siderurgiei.

Potrivit prevederilor, va trebui să se construiască pînă în 1970 capacități de producție de 3,2 milioane tone oțel brut, în comparație cu 1,769 milioane tone cîte s-au produs în 1965 (1 540 mii tone de oțel SM și 229,4 mii de tone de oțel electrolitic). Consumul de produse de oțel va crește de la 1 903 mii de tone în 1965 la 3 200 mii de tone în 1970. Din acestea, producția internă va livra 2 100 mii tone (1 250 mii tone în 1965), celelalte 1 100 mii de tone (653 mii de tone în 1965) vor fi importate.

După cum se vede, producția iugoslavă de oțel nu poate satisface complet necesitățile țării. Anul trecut s-au cheltuit circa 1 375 milioane dinari sau 110 milioane dolari S.U.A. (12,5 dinari = 1 dolar S.U.A.) pentru produsele de oțel importate.

Una din principalele măsuri ale reformei economice introduse în iulie 1965 a constat în aceea că întreprinderi luate aparte și ramuri întregi de producție trebuie, de regulă, să-și finanțeze singure reproducția lărgită. Întreprinderile și ramurile care vor avea nevoie de produsele altora vor putea participa ajutîndu-le pe acestea din urmă.

Înainte de a examina perspectivele producției siderurgice iugoslave, să amintim cititorului unele date privitoare la evoluția ei pînă în prezent (în mii tone) :

	1939	1946	1964	1965
Minereuri feroase	667	399	2 307	2 504
Fontă	101	84	1 026	1 115
Oțel brut	235	202	1 677	1 769
Produse laminate, din care :	151	112	1 204	1 188
Tablă	...	...	237	238
Țevi de oțel trase	...	...	77,8	70,3
Țevi de oțel sudate	5,8	4,0	61,8	89,3
Produse trase	2,5	0,2	104,6	122,7
Oțel forjat	0,4	0,5	31,3	35,3

Producția de cocs a fost de 35,1 mii tone în 1939, 29,9 în 1946, 1 177 în 1964 și 1 267 în 1965).

Producția totală a siderurgiei a crescut de nouă ori față de perioada antebelică. Dacă considerăm anul 1952 = 100, atunci volumul producției siderurgice s-a dezvoltat în felul următor : 1939 — 57, 1946 — 44, 1956 — 222, 1964 — 473, 1965 — 508. În ultimii 10 ani ea a crescut de 2,3 ori, rămînînd totuși în urma ritmului producției industriale, globale, care a sporit de 2,8 ori (de la 162 în 1956 la 455 în 1965 ; baza este aceeași — 1952).

Există opt oțelării, unele în funcțiune, altele în curs de construcție : la Smederovo, în Serbia, o oțelărie veche și mică care acum este aproape complet reconstruită și considerabil mărită, astfel încît în 1970 producția sa va ajunge la circa 380 mii tone ; la Niksič, o oțelărie înființată cu vreo 10 ani în urmă în Muntenegru (185 mii tone în 1970) ; la Skoplje, în Macedonia, o oțelărie complet nouă, care folosește pentru reducere electricitatea (600 mii tone în 1970) ; la Sisak, în Croația (285 mii tone în 1970), o oțelărie construită după război ; la Zenica, în Bosnia, cel mai mare complex iugoslav pentru fabricarea oțelului (a cărui capacitate va fi în 1970 de 1 040 000 tone) ; și trei uzine în Slovenia, la Jesenice (475 000 tone), Ravne (150 000 tone) și Store (110 000 tone în 1970), care s-au dezvoltat pe baza unor întreprinderi mici, dar cu veche tradiție.

În afara planului pe termen mediu, mai există și un proiect-program pe termen lung care prevede dezvoltarea siderurgiei pînă în 1980. Potrivit proiectului-program, în anul 1980 consumul va fi de 9 milioane tone de oțel, din care 6 milioane vor fi obținute în țară și 3 milioane vor fi importate. Oțelăriile existente vor trebui să fie mărite și se va mai construi una nouă cu o capacitate de circa 2 milioane tone. Dar acesta este un proiect prea îndepărtat pentru a fi discutat acum ; de altfel, planul pe termen mediu prevede ca în 1967 să se elaboreze un nou plan pe termen lung pentru siderurgie. Planul pe termen mediu prevede pentru 1971—1972 o producție de 4 milioane tone, construcția capacităților necesare trebuind să înceapă în ultimii ani ai cincinalului 1966—1970. În ceea ce privește finanțarea dezvoltării după 1970, fondurile vor fi asigurate, atît de industria respectivă, cît și de altele interesate, precum și prin credite bancare și prin împrumuturi străine, Federația garantînd achitarea acestora din urmă.

Care este baza dezvoltării siderurgiei în țara noastră ? Deși se mai poartă încă discuții, există un acord unanim că țara are nevoie de un anumit nivel minim de producție a acestei ramuri, care să asigure, în domeniile vitale, independența față de resursele străine.

Specialiștii în siderurgie susțin că Iugoslavia poate produce suficient oțel și că nu este nevoie să se importe cantități mai mari pentru a menține echilibrul (cu excepția acelor produse, pe care industria nu le produce din cauză că sînt necesare cantități mici a căror producție este neeconomică și ar duce la prețuri de cost prea mari).

După cum susțin ei, Iugoslavia are minereuri de fier de calitate destul de bună și în cantități suficiente. Există un miliard de tone rezerve verificate și cam tot atîtea presupuse, iar conținutul mediu de fier al zăcămintelor verificate este de 36,9% (în comparație cu media europeană de 34%).

Cocsul ar putea constitui o problemă, deoarece cărbunele propriu nu este, în general, de calitate corespunzătoare. Dar se dezvoltă metode de prelucrare, cu ajutorul cărora să se obțină un bun cocs metalurgic din amestecul de cărbune intern și importat. Iugoslavia are o dezvoltată industrie de materiale refractare, care produce și pentru export, precum și o industrie de feroaliaje. Energia electrică ar putea deveni o problemă pentru laminoarele care o folosesc (în anii 1964 și 1965 s-au folosit în medie 300 kWh pentru reducere și cînd Skoplje va intra în funcțiune, cifra aceasta va crește) dar se construiesc atît termocentrale cît și hidrocentrale noi pentru a face față necesităților.

Experții în siderurgie sînt de părere că pînă acum, în întreaga perioadă de 20 de ani postbelică, s-a investit relativ puțin în această industrie ; dacă se vor aloca fonduri suficiente pentru a aplica toate realizările tehnice recente, ca de pildă, turnarea continuă, convertizoare cu oxigen (LD și alte procedee similare), automatizarea și altele, siderurgia iugoslavă poate deveni competitivă.

Aleksandr LEBL

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

PULS HIPERTENSIV ÎN ECONOMIA S.U.A.

FURTUNA în unele seri fierbinți de vară, înainte de a se dezlănțui, nu te lasă să dormi: amenințarea ei plutește greu în aer și neliniștește spiritul. În S.U.A., teama de inflație pare să provoace acum multor americani o insomnie de acest tip. „Dormeam mult mai bine cu șase luni în urmă" mărturisește președintele unei importante bănci din New York, citat de ziarul NEW YORK TIMES.

Marți, avioanele și-au reluat zborul în cursele interne de transport. Ceea ce a reținut atenția celor mai mulți dintre observatorii situației economice din S.U.A., nu este atît faptul că greva celor 35 000 de mecanici ai liniilor aeriene care a durat 6 săptămîni s-a soldat cu însemnate pierderi pentru societăți, ci eșecul autorităților guvernamentale de a face să fie respectat plafonul anual de 3,2% privind majorarea salariilor, hotărît în planul de stabilitate al președintelui Johnson.

Comentatorii, punînd în evidență faptul că din înfruntarea care a avut loc planul de stabilitate a salariilor și prețurilor a ieșit grav compromis, amintesc și înfrîngerea președintelui în recenta dispută cu societățile producătoare de oțel. Spre deosebire de trecut, cînd Casa Albă izbutise în mai multe rînduri să împiedice majorarea prețurilor în siderurgie, de astă dată, frontul unit al companiilor producătoare de oțel, hotărîte să le mărească, și-au impus voința.

Revista franceză l'EXPRESS, vorbind despre eșecurile președintelui, consideră că acesta a suferit „o sfidare la adresa autorității sale morale". Dar ziarele americane, subliniind „prăbușirea indicatorilor din planul de stabilitate al președintelui" explică cedarea ca o urmare a unor considerente de ordin tactic electoral. „Iminența alegerilor din noiembrie, scrie fără a lăsa loc dubiilor NEW YORK TIMES, a avut în mod evident prioritate în atitudinea Washington-ului..." Presa lasă să se înțeleagă că o pierdere de popularitate, — încă una — ar fi catastrofală pentru șeful Casei Albe.

Majorarea prețurilor cu 2 pînă la 3 dolari de tonă la plăci și foi de oțel — destinate în primul rînd consumului în industria automobilelor, a frigiderelor și în general a aparatelor casnice, — nu îngrijorează în sine prea mult autoritățile, dar perspectiva ca un asemenea sector-cheie în domeniul prețurilor industriale să antreneze în vîrtejul care se înalță și alte ramuri, neliniștește cu adevărat. După cum poziția mecanicilor din aviație și succesul grevei lor, — acum cînd începe o perioadă de importante negocieri în mai toate ramurile industriale de frunte, — trezește, de asemenea, teama contagiunii.

Epilogînd în legătură cu cele două situații în care a fost pus la încercare planul de stabilitate al guvernului și după cum se vede nețiinînd seama de dificultățile în care se află oamenii muncii, ca urmare a creșterii necurmate a prețurilor, ziarul NEW YORK TIMES scrie: „Dată fiind retragerea totală a guvernului din războiul împotriva inflației, ne putem aștepta ca oricare uniune să prezinte revendicări inflaționiste, într-o spirală fără sfîrșit".

Prețurile însă au sporit mult mai repede decît salariile și în primul semestru al acestui an s-a constatat un ritm de creștere anual de 3,5%. U. S. NEWS AND WORLD REPORT scrie: „Țara cunoaște în prezent un val de creștere a prețurilor care accentuează sentimentul inflației care plutește în aer". Nemulțumirea oamenilor muncii crește mai ales în raport cu urcarea accelerată a prețurilor în domeniul bunurilor de larg consum. Publicînd la 15 august o anchetă întreprinsă în rîndurile senatorilor și membrilor Congresului privitoare la starea de spirit a populației în statele pe care aceștia le reprezintă, revista U. S. NEWS conchide: „Sporește iritarea în legătură cu scumpirea alimentelor, îmbrăcămintei și a serviciilor de tot felul".

De altfel, toată presa americană se ocupă de scumpirea vieții, arătînd că toate orașele, unul după altul, sînt cuprinse în vîrtejul urcării prețurilor la pîine, unt, ouă, carne, lapte, legume.

Faptul că lumea afacerilor și imensele profituri ale monopolurilor poartă ele răspunderea pentru amenințarea inflației, nu poate fi ascuns. Aceasta se reflectă de altfel și în acele proiecte ale Administrației de care se vorbește în prezent în S.U.A., privitoare la o inevitabilă mărire a impozitelor. Este vorba de o urcare a impozitului asupra corporațiilor la un nivel care tinde să anuleze în fapt reducerile din 1964—1965, aplicate pe baza teoriei, admise atunci, că, micșorarea impunerilor ar putea stimula o dezvoltare echilibrată a economiei. Dar *supraîncălzirea* și realitatea amenințării inflaționiste par să infirme azi această teorie. Bineînțeles, scrie U. S. NEWS AND WORLD REPORT, salariații care în general n-au căpătat „același spor al venitului real ca unele din celelalte grupuri" ar urma să fie protejați în ceea ce privește procentul de creștere a impozitelor; dar chestiunea este, adaugă publicația, că persoanele individuale alcătuiesc o parte atît de importantă a bazei de impozite încît... apare aproape inevitabil ca ele să sufere lovitura. Din cauza apropierii alegerilor, guvernul ezită deocamdată să recurgă la majorarea impozitelor, pe care mulți consilieri ai președintelui o recomandă ca „adevăratul remediu împotriva inflației".

Termometru specific economiei capitaliste americane, cotațiile valorilor la bursa din Wall Street sînt urmărite și ele de la o vreme cu mare anxietate. La mijlocul lunii acesteia scăderile atinseseră nivelul cel mai coborît al anului. Organul marii finanțe americane WALL STREET JOURNAL, citînd mai mulți economiști, avertizează că în anul viitor s-ar putea produce „o recesiune". Într-o analiză de aspect mai substanțial, U. S. NEWS AND WORLD REPORT enumeră numeroși factori a căror influență o resimt în mod negativ valorile cotate la bursă. Între aceștia sînt date ca exemplu restricțiile în domeniul creditelor; ridicarea continuă a ratei dobînzii; scăderea vînzărilor în sectorul automobilelor; încetinirea din domeniul construcțiilor; nesiguranța în legătură cu războiul purtat în Vietnam; instabilitatea lirei sterline și a dolarului.

Toți observatorii se acordă în a constata că economia S.U.A., în prezent, a ieșit din ceea ce unii socoteau a fi o lungă perioadă de expansiune în condiții de stabilitate și a intrat într-una de curente și tendințe contrare. NEWS WEEK consideră chiar probabil că urcarea accelerată a prețurilor „a agravat perspectiva uneia dintre cele mai explozive crize economice potențiale pe care o va avea de înfruntat guvernul". Nemulțumirea față de războiul dus în Vietnam sporește tensiunea. În aceeași anchetă în rîndurile membrilor Senatului și Congresului pe care am mai citat-o, revista U. S. NEWS spune: „Războiul constituie grija dominantă în toată țara. Nimeni nu pare fericit cu cele ce se întîmplă în Vietnam sau în legătură cu politica Casei Albe în acest război".

Trebuie spus că turburările ample, mai acute ca oricînd, rezultate din politica discriminării rasiale interne, adaugă o altă amenințătoare apăsare zădufului din atmosfera americană. Dacă, după cum arată un congresman din Wisconsin „principala grijă în prezent a celor mai mulți americani o constituie bugetul familiei, fie că este vorba de un lucrător la fermă, de un muncitor în fabrică sau de o gospodină, — deoarece salariul real este în declin" grijile populației de culoare sînt incomparabil mai mari. Mulți dintre negri nici nu se află în circuitul economic. O statistică publicată recent de Ministerul Comerțului relevă că puterea de cumpărare a negrilor nu reprezintă decît 27 milioane de dolari față de un consum particular în valoare totală de circa 450 miliarde. În schimb, *războiul împotriva sărăciei,* acum cînd cheltuielile militare cresc și cînd armata americană consumă o parte tot mai importantă din venitul național, i-a lăsat fără iluzii chiar și pe cei mai creduli.

Caracterizată prin *supraîncălzire* și prin primejdia inflației, respirînd într-o atmosferă încărcată de tensiuni sociale și politice, nu e de mirare că conjunctura economică în S.U.A. arată un puls accelerat, hipertensiv.

Alexandru ANCA

DOAR SPERANȚE...

CÎND la 8 august în Camera Comunelor premierul britanic Harold Wilson promitea să mențină politica de sancțiuni împotriva guvernului rasist de la Salsbury, discursul său a fost întîmpinat cu răceală și rezervă. O rezervă izvorîtă din poziția premierului care a afirmat cu această ocazie că „nimic nu ne permite pentru moment să socotim că ar putea fi găsită vreo soluție în următoarele două luni". Acest scepticism mărturisit pentru prima dată — remarca ziarul LE MONDE — a surprins cu atît mai izbitor pe deputații deprinși cu optimismul obișnuit al d-lui Wilson.

Ineficiența sancțiunilor aplicate Rhodesiei, coroborată cu actuala declarație, dau motive guvernului de la Salsbury să nu se alarmeze de rezultatul negocierilor anglo-rhodesiene începute la 18 august. De altfel, puțin înainte de începerea convorbirilor, Jan Smith a afirmat că atîta vreme cît el va fi în viață „nu va putea fi vorba în Rhodesia de o guvernare a majorității". Asemenea elucubrații, chiar DAILY EXPRESS (în general favorabil tezei lui Smith), le califică drept un fel de apel la imaginație, menit mai mult să impresioneze decît să influențeze actualele negocieri. Aceasta lasă însă să se vadă cît de superficiale și formale sînt actualele tentative de negocieri și cît de echivoc rezultatul convorbirilor.

În cercurile economice occidentale, negocierile anglo-rhodesiene (inițiate cu puține zile înainte de Conferința premierilor țărilor Commonwealth-ului de la 6 septembrie), sînt apreciate ca avînd drept scop nu atît rezolvarea propriu-zisă a problemei, cît dorința guvernului britanic de a evita sau măcar a atenua presiunile membrilor africani ai Commonwealth-ului, care cer măsuri severe și imediate împotriva guvernului rasist de la Salsbury. Indignarea acestora din urmă — se arată — față de „îngăduința" Londrei este atît de profundă, încît protestul lor ar putea pune în pericol însăși baza acestei Comunități, și așa destul de șubredă. Recent, Jomo Kenyatta, președintele Kenyei, a declarat că, acest joc cu problema rhodesiană la în „deridere ideea unei asemenea comunități". Ambasadorul englez Malcolm Macdonald încearcă în prezent la Lusaka să găsească mijloacele cele mai eficiente — și bineînțeles cele mai compatibile cu situația economică actuală a Marii Britanii, scrie LE MONDE — să sporească ajutorul acordat Zambiei și să determine astfel guvernul zambian la închiderea granițelor cu Rhodesia. Reușita sancțiunilor împotriva guvernului de la Salsbury, — remarcau observatorii londonezi — s-ar putea să depindă de amploarea acestui ajutor. O asemenea tentativă, chiar dacă ar contribui parțial la soluționarea problemei nu este de natură, potrivit comentatorilor lui THE FINANCIAL TIMES, să ducă la soluționarea în ansamblu a problemei rhodesiene. „Îngăduința" de care dă dovadă guvernul britanic — scrie ziarul HOROYA din Guineea — va permite lui Jan Smith să cîștige timp pentru a putea „legaliza pînă la urmă guvernul rebel al minorității albe".

Cercurile de la Salsbury par să conteze pe eșecul acestor convorbiri și pe greutățile economice prin care trece Anglia. După părerea lor, acești factori ar putea determina nu înăsprirea, ci poate chiar ridicarea acestor sancțiuni. Actualele negocieri, considerate de fapt doar „convorbiri exploratoare sau preliminare" inițierii unor adevărate tratative oficiale, deși secrete, n-au nici un mister, iar comentatorii nu ezită de aceea să le numească un simplu paleativ, menit, ca și în maladiile cronice, să dea doar speranțe, fără însă să și vindece.

V. B.

GRECIA: TURISMUL — O IMPORTANTĂ ACTIVITATE ECONOMICĂ

FRUMUSEȚI VECHI ȘI NOI

GENEROS dăruită de natură cu țărmuri adînc scobite și udate de apele Mediteranei, cu sutele ei de insule mici și mari, Grecia îmbie pe iubitorii de soare și plajă. Ea se bucură și de avantajul că aici s-a format una dintre primele civilizații ale continentului nostru, numeroasele vestigii sporind atracția pentru Grecia a vizitatorilor.

Grecii sînt primitori, atenți, chiar răbdători, deși nu-și pot reține, după cum am constatat, zîmbetul în fața unora dintre miile de întrebări sau observații ale turiștilor, între care unele îl pot lăsa pe ghid de-a dreptul perplex. În fața unei biserici ortodoxe bizantine — aceea cu minunate mozaicuri de la Daphni — am auzit întrebarea dacă monumentul a fost construit înainte sau după Christos... Pe mulți turiști îi interesează frumusețea bisericii, alții încearcă printre coloanele de piatră să-și reconstituie monumentul în imaginație, din frînturile care au supraviețuit. Unii vor să știe de ce nu au fost reconstruite propyleele de pe Acropole; unul întreabă cît ar trebui să-l coste cutare monument dacă ar voi să-l cumpere; cît de înalt e muntele pe care e situat templul...

INVESTIȚII ȘI...

Grecia pare să fie o țară a turismului pentru toate categoriile sociale. Ea este dotată cu hoteluri foarte moderne, în care fiecare cameră are baie și aer condiționat, la prețuri care încep de la 10 dolari pe noapte, restaurante unde un meniu fix costă aproape 4 dolari, baruri de unde nu poți ieși fără o consumație de cel puțin 40 de dolari... Totodată, însă, există campinguri, mici restaurante și bufete, la îndemîna celui cu bani puțini și venit aici cu intenția nu de a etala o bogăție de care nu dispune, ci de a vedea, de a respira aerul fierbinte al atenienilor de pe vremea lui Pericle sau Socrate. Într-un fel, se poate spune că pentru cei ce se ocupă aici de turism este interesantă, din toate punctele de vedere, orice categorie de călător, fie el străin sau grec, fie el deținător al unui maldăr de cecuri sau posesor al unei sume minime.

De-a lungul celor două săptămîni petrecute în Grecia am reflectat deseori la importanța pe care această țară o acordă turismului și organizării acestuia. Întîlnirea cu prof. I. Gheorgakis, președintele Oficiului Național de Turism, ne-a prilejuit o înțelegere mai apropiată a felului în care lucrează acest organism guvernamental pentru „promovarea mișcării turistice, al cărei produs principal, este, după domnia sa, contactul uman", înlesnirea unei înțelegeri mai bune între oameni.

Oficiul Național al Turismului, care depinde de Ministerul Președinției Consiliului, se ocupă cu organizarea, promovarea și programarea turismului, ca și de impulsionarea construcției așa-numitei infrastructuri.

Sectorul particular este hotărîtor și în domeniul turismului. Pentru a stimula investițiile de capital se folosesc multiple forme, între care aceea a înființării unor întreprinderi mixte, în care statul investește 80% din capital, iar particularul 20%, urmînd ca în timp de 8 ani acesta din urmă să răscumpere celelalte patru cincimi. Așa a apărut rețeaua celor 60 de hoteluri „Xenia", plasate în locuri deosebit de solicitate.

După cum ne informa președintele Oficiului Național al Turismului, Grecia cheltuiește în 1966 peste 21 milioane de dolari în scopul dezvoltării turismului. Se are în vedere constituirea unei societăți mixte, de mare anvergură, care să construiască în viitorii ani hoteluri cu un număr similar de paturi cu cel deținut acum de rețeaua „Xenia" (aproximativ 5 000). Sume importante vor fi cheltuite în continuare pentru propaganda turistică, concepută în cele mai variate forme posibile

...RENTABILITATE

Rentabilitatea turismului este urmărită cu mult interes de către forurile responsabile grecești, știut fiind că numai turismul aduce Greciei un venit net anual de circa 120 milioane dolari, situîndu-se imediat după veniturile din exportul mărfurilor și cele obținute de pe urma marinei comerciale. Această cifră egalează aproximativ o treime din valoarea exportului țării și un sfert din deficitul balanței comerciale grecești. Dacă numărul turiștilor depășește în momentul de față un milion de persoane anual, pentru anul 1970 se scontează că el va spori la circa 3 milioane. Importanța economică a turismului o depășește desigur pe aceea a veniturilor în devize, deoarece acesta are un rol stimulator pe ansamblul economiei naționale.

Autoritățile așteaptă, de asemenea, ca turismul să contribuie și la dezvoltarea regiunilor periferice. Aceasta pentru că în jurul obiectivelor turistice apare și se dezvoltă în Grecia o rețea comercială și de deservire activă, care antrenează și utilizează forța de muncă neresorbită de celelalte sectoare economice. Așa se și explică faptul că peste jumătate din venitul național al Greciei se creează în sectorul serviciilor — așa-numitul sector terțiar al economiei.

N. S. STANESCU

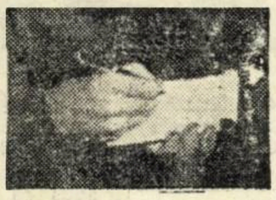

din bloc-notesul cronicarului

Industria electronică în Franța

Industria electronică franceză utilizează aproximativ 130 000 de persoane. În anul 1965 cifra ei de afaceri a fost de circa 7,9 miliarde de franci față de 6,975 miliarde în 1964 și 1,380 miliarde în 1955. (Comparativ, în 1964 cifra de afaceri respectivă în principalele țări capitaliste care posedă industrii electronice a fost: S.U.A. 92,370 miliarde, Japonia 10,440 miliarde, Marea Britanie 8,366 miliarde, R.F.G. 6,980 miliarde, Canada 2,500 miliarde și Italia 1,700 miliarde).

În ultimii 10 ani producția electronică franceză a crescut de 5 ori, în timp ce producția industrială globală s-a dublat. Franța exportă circa 1/5 din producția ei electronică.

Petrolul pe piața... alimentară

S-a reușit să se extragă din petrol materii alimentare — mai exact, proteine. Specialiștii au depășit stadiul experimental, obținînd proteine de calitate superioară, utilizabile în alimentația omului. Petrolul ar putea deveni așadar una din sursele alimentare ale lumii. S-a calculat că anual pot fi extrase 20 milioane de tone de proteine, din 40 milioane de tone de petrol, ceea ce ar reprezenta întreitul producției mondiale, obișnuite, de proteine furnizate de pescuit.

British Petroleum Company, promotoarea noii ramuri industriale, a dat pînă acum în consum două sortimente de alimente pentru oameni: un delicios „extract de carne" și un foarte căutat „sos de pește" — ambele preparate din proteinele extrase din petrol. Pe scară mare, experimentarea „în direct" a produselor alimentare de origine petrolieră a început însă în Nigeria, la o fermă a societății Aici în hrana obișnuită a vitelor domestice se adaugă pudră albă, fără gust și fără miros: proteinele din petrol. Capacitatea nutritivă a nutrețului vegetal este astfel sporită de trei ori.

Transporturile aeriene în sistemul „Charter"

Sistemul e mai de mult în vigoare, în S.U.A. Acum l-au adoptat și alte societăți de zbor, în Europa, ca de pildă „Air France". S-a făcut socoteala că un avion care nu zboară, costă, ca amortisment, foarte scump zilnic. Sistemul *charter* e un sistem de deservire la cerere, care constă în aceea ca în perioadele de neprogramare a avionului, acesta să fie închiriat pentru curse, pe bază de înțelegeri, unor grupuri de excursioniști sau unor societăți turistice, unor organizații, agenții, cluburi, pentru diferite necesități de transport colectiv. Se subliniază că în schimbul dezavantajului de a nu călători întotdeauna la ora dorită, acești clienți beneficiază însă de mari reduceri de tarif.

Vase fără docuri

Începînd din toamna anului 1966, la Șantierele navale „Mitsubishi Heavy Industries" din Japonia va începe construirea unor vase petroliere de mare tonaj, fără docuri. După cercetări și experimentări care au durat cinci ani, inginerii acestei societăți au reușit să pună la punct împreunarea și sudarea celor două jumătăți ale vasului după ce în prealabil au fost lansate pe apă. Potrivit acestei metode, cele două părți ale vasului, construite pe uscat, sînt lăsate la apă, apoi apropiate și împreunate cu o bandă largă de cauciuc sintetic. După evacuarea apei din compartimentele tancului, ele sînt sudate între ele.

Fondos mutuos

Scurgerea capitalului din America Latină în străinătate, în special în S.U.A., care s-a intensificat în ultimii ani, a determinat unele țări de pe acest continent să ia măsuri de frînare a acestui curs. În Columbia și Venezuela, de exemplu, au fost emise legi, care interzic pentru viitor activitatea așa-numitelor „Fondos mutuos" (Fonduri mutuale). La adăpostul acestor societăți, agenți ai unor firme de investiții nord-americane mijloceau transferarea și investirea unor capitaluri din aceste țări în S.U.A. Potrivit ziarului HANDELSBLATT, în ultimii cinci ani, pe această cale, au fost transferate din Columbia în S.U.A. 217 milioane de dolari. Unele din aceste societăți sînt acuzate și de mașinațiuni frauduloase; în legătură cu aceasta la Bogota au fost operate numeroase arestări.

Ritm încetinit

Potrivit cifrelor publicate de Federația Industriei Germane (R.F.G.), ritmul anual de creștere a producției industriale germane, calculat în luna iunie, a continuat să fie mult mai încet decît cel din anul trecut. Într-un comentariu în care nu-și ascunde îngrijorarea, Federația avertizează totuși pe industriași că nu trebuie să interpreteze încetinirea ca un semn de criză. Dar industriașii consideră că au motive de alarmă. Într-adevăr, deși comparată cu aceeași lună din anul trecut, producția în iunie 1966 indică un spor de 3,6%, ritmul anual de creștere înregistrat în iunie 1965 fusese de 7,3%.

Economia R.F.G. este încetinită în prezent și prin restricții de credit impuse de Bundesbank, în vederea prevenirii inflației.

Modernizare costisitoare

Pentru asocierea Angliei la ansamblul modern, internațional, de măsuri și greutăți — sistemul zecimal — vor fi scoase din uz, sau transformate: 400 000 de casse înregistratoare de vînzări, 250 000 mașini de calculat, 1 000 000 de cîntare comerciale și 2 000 000 de instrumente și piese de măsuri și greutăți. Toate aceste înlocuiri și transformări vor costa 130 000 000 de lire. Cum principalul susținător al cheltuielilor urmează a fi statul, — care deține cele mai multe aparate și piese, — înlocuirile și deci trecerea la sistemul zecimal, se va face treptat, în mai mulți ani.

Producția mondială de petrol

În comparație cu anii precedenți, producția mondială de petrol indică în anul acesta o creștere mai rapidă. În primul semestru al anului 1966 — după cum anunță „Pétroleum Press Service" — producția totală a depășit 800 milioane de tone, marcîndu-se un spor de 8,6% (63 milioane de tone), față de perioada corespunzătoare din 1965. Pentru prima dată producția de petrol din Orientul Mijlociu a depășit producția Americii de Nord (S.U.A. și Canada luate la un loc).

Tehnicieni orbi pentru calculatoare electronice

Asociația Orbilor din Ungaria a început o acțiune, pînă acum fără precedent: calificarea unor orbi ca programatori și laboranți pentru deservirea mașinilor electronice de calcul. Un curs care va începe în luna septembrie a fost organizat cu sprijinul și sub patronajul Centrului de Calcul al Ministerului Industriei Grele și al Oficiului Central de Statistică. Predarea va fi făcută de profesori cu vederea normală. Lecțiile vor fi ținute de matematicieni, ciberneticieni, ingineri și alți tehnicieni folosindu-se metoda „sonorității". În biblioteca sonoră a Asociației se imprimă pe bandă de magnetofon materia de însușit. Grupul de cursanți, numără 20 de oameni. Există de pe acum asigurări din partea organelor de patronaj că un număr de 15 programatori și laboranți vor fi primiți la muncă îndată după terminarea cursului.

C. GRIGORE

PREMISE

În atmosfera politică din Europa începe să se simtă ceva nou care face ca, ceea ce nu cu multă vreme în urmă părea inimaginabil sau poate doar imaginabil, să capete contur real. Inițiativele țărilor socialiste găsesc un teren mai fecund decît în trecut. Se poate considera că sînt create condiții ca între popoarele din Europa să se stabilească relații noi bazate pe principiile respectării suveranității, independenței, egalității și neamestecului în treburile interne. Indiscutabil o asemenea rezultantă a actualelor acțiuni și contacte ar constitui o mare contribuție nu numai la cauza păcii și securității în Europa, dar la cauza păcii în lumea întreagă. Multiplicarea contactelor unor țări occidentale cu cele răsăritene, reprezintă o expresie de realism în politică. Săptămînalul italian TEMPO, relevînd necesitatea unor acțiuni pozitive din partea țărilor Europei Occidentale, consemna: „Nu e vorba... de a acționa în spatele aliaților, ci de a constata imposibilitatea de a amîna la calendele grecești căutarea unui sistem mai bun de relații și de echilibru pe continentul nostru. Problema securității europene este prea importantă pentru a putea continua să fie ignorată...".

În actualele discuții care au loc în presa occidentală asupra perspectivelor situației în Europa, în mod firesc o atenție mare se acordă relațiilor economice. Într-adevăr, dezvoltarea relațiilor economice pe bază reciproc avantajoasă, înlăturarea discriminărilor și barierelor existente este un factor verificat de mare însemnătate pentru apropierea și statornicirea unei atmosfere de încredere și înțelegere reciprocă între popoare. Pe măsura amplificării acestor relații, simultan cu dezvoltarea multilaterală a colaborării tehnico-științifice și culturale, astfel de legături ar fi capabile să formeze o bază materială a securității europene și a întăririi păcii în întreaga lume. Este pozitiv faptul că la recenta sesiune a Consiliului Economic și Social al O.N.U., a fost adoptată o rezoluție privind activitatea Comisiei Economice pentru Europa în care se exprimă speranța că aniversarea a 20 de ani de activitate a acestui organism, în 1967, va permite să se degaje noi căi pentru întărirea cooperării economice intereuropene. De altfel, în cadrul acestei comisii, un grup de experți pregătește o serie de recomandări în vederea eliminării principalelor obstacole din calea schimburilor comerciale, între care aplicarea principiului reciprocității, a clauzei națiunii celei mai favorizate, a unei politici raționale de prețuri și plăți. Dezvoltarea relațiilor economice între țările continentului nostru ar avea și o semnificație mai largă. Subsecretarul de stat la Ministerul de Externe italian, Mario Zagari, ocupîndu-se de tendințele și perspectivele raporturilor Est-Vest pe plan european, scria: „Din destindere, din creșterea schimburilor economice, culturale, tehnico-științifice, pot deriva beneficii nu numai în cele două sensuri, dar cu reflexe și pentru cea de-a treia lume".

Simulînd dorința de a aduce o contribuție la dezbaterea căilor securității europene, unii publiciști occidentali, preocupați mai mult însă de revitalizarea N.A.T.O., dezgroapă planuri care au mai fost sugerate în ultimii ani. Revista NEWSWEEK propune din nou unificarea Pieței Comune cu A.E.L.S. Fostul ambasador britanic la Paris a relansat ideea „scumpă partizanilor alianței tradiționale și privilegiate între Anglia și Statele Unite" (COMBAT) a instituirii unei piețe atlantice care să înglobeze Canada și alte țări albe ale Commonwealth-ului. În contrast cu această poziție, revista ECONOMIST este de părere ca Anglia să intre în Piața Comună deoarece „această inițiativă ar putea fi în același timp o bază pentru Occident pe linia unei destinderi cu Europa răsăriteană...". Dar, așa cum atrăgea atenția deputatul laburist Geoffrey de Freitas, „Piața Comună și A.E.L.S. nu înseamnă Europa" și „ar trebui să se tindă spre ceva mai cuprinzător, astfel încît, să se ajungă la o Europă, atît a Nordului și Sudului, cît și a Estului și Vestului".

Desigur eliminarea tiparelor rigide, care exprimă puncte de vedere ancorate în realitățile zilei de ieri și avînd ca sursă obiectivele războiului rece, nu constituie un lucru ușor. Lucrul esențial pentru prezent rămîne instaurarea unei atmosfere favorabile destinderii, la care, un aport însemnat îl poate avea fructificarea posibilităților multiple existente pentru o mai largă cooperare economică.

Eugen PREDA

viața economica

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV Nr. 35 (159)
VINERI
2 septembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

PAGINILE 8-9

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

REGLORUL NU MAI ESTE AȘTEPTAT...

CONSTATÎND în întreprinderea noastră unele fenomene negative în munca la mașinile automate, am încercat să depistăm și să înlăturăm cauzele lor. Rezultatele pozitive obținute pînă acum au, credem, o aplicabilitate mai largă.

De obicei, mașinile sînt deservite nu numai de lucrătorul specializat în mînuirea lor, ci și de un număr de reglori. Un reglor are în grija sa 3 pînă la 8 mașini, pe care le reglează în mod succesiv în cursul zilei de lucru. Există, însă, multe cazuri cînd, din diverse motive (uzură de scule, dereglare S.D.V.-uri adausuri neuniforme etc.), se dereglează în același timp 2 sau mai multe mașini ; în așteptarea reglorului, apar timpi morți.

În vederea eliminării acestor deficiențe, am trecut la experimentarea metodei de reglare a mașinii direct de către muncitor la mașina automată T.P.M. 6 62, prin recrutarea a 3 muncitori cu calificare și vechime corespunzătoare, cărora li s-a ridicat încadrarea lucrării de la categoria 5 la categoria 6. Ca urmare a aplicării acestei metode, am remarcat creșterea simțitoare a producției, îmbunătățirea calității produsului și reducerea prețului de cost prin mărirea indicelui de folosire a timpului de muncă.

Am introdus această metodă începînd de la 1 februarie 1964, cu titlu experimental pe 3 luni. Rezultatele au fost foarte bune. De la 1 iulie 1964 am extins această metodă și la alte grupuri de mașini. După noul sistem, au revenit, la același grup, 2 muncitori de categoria a 5-a și un muncitor de categoria a 6-a. Prețul de cost lunar a fost redus cu 1 183 lei, iar norma de timp s-a îmbunătățit în medie cu 10%.

De la 1 ianuarie 1966 am revenit la mașina la care experimentasem prima dată noua metodă și, bazîndu-ne pe experiența dobîndită de muncitori și pe o organizare mai bună a locului de muncă, am introdus deservirea de către un om a două mașini. Această perfecționare a permis ca productivitatea pe muncitor să crească de 2,78 ori față de sistemul vechi și de 1,85 ori față de sistemul nou cu deservire „un om la o mașină".

Dar pentru aplicarea cu succes și extinderea acestei metode sînt necesare — judecînd după experiența noastră — recrutarea de muncitori cu calificare corespunzătoare, legați de uzină și locurile de muncă respective, ridicarea încadrării lucrării prevăzute în indicatorul tarifar cu 1—2 categorii și o mai bună organizare a locurilor de muncă. Metoda este foarte eficientă, asigurînd reducerea numărului de muncitori (reglori), creșterea producției și productivității muncii, reducerea prețului de cost și creșterea cîștigului mediu.

Considerăm că producția cu utilaje semiautomate și automate se pretează foarte bine la acest sistem.

Ioan BĂLAN și Gheorghe MARIN
serviciul organizarea producției
Uzina „Rulmentul"-Brașov

ANTIECONOMII

CINE vrea să facă aprovizionarea cu profile metalurgice, rulmenți, șuruburi și alte materiale de acest gen se lovește de sistemul actual de creditare a bazelor de aprovizionare, din cauza căruia ele nu pot să aibă în permanență stocuri satisfăcătoare pe calități și repere. Minimul de livrare al întreprinderilor metalurgice la profile grele, de pildă, este de 10 tone pe reper și calitate. Întreprinderile care au nevoie de cantități mai mici (o bară de oțel O.L. 50 Ø 150 mm are numai 600 kg) trebuie să facă aprovizionarea prin baze. Bineînțeles, ele nu găsesc în stoc materialul solicitat, trebuind să aștepte ca bazele să contracteze materialul repartizat cu unitatea metalurgică prelucrătoare.

Aceasta, la rîndul ei, ar putea bloca o linie de fabricație pentru a produce oțel rotund O.L. 50 Ø 150 mm sub 10 tone, iar baza nu va putea contracta 10 tone, necesarul întreprinderii beneficiare fiind de 600 kg, iar Banca nu permite bazei să aprovizioneze decît strict cantitatea de 600 kg.

Asimilarea creditării bazelor de aprovizionare cu întreprinderile productive generează de multe ori stagnări în producție (lipsa, de pildă, a unei bare rotunde de oțel sau rulment provoacă la beneficiar oprirea fluxului tehnologic).

Atita vreme cît se menține sistemul de aprovizionare prin baze, faptul că acestea nu au în permanență în stoc întreaga gamă a reperelor pune unitățile productive în situația de a alerga după materiale, repartiția transformîndu-se numai în sursă de supranormative. Economiile contabilizate actualmente de bazele de aprovizionare pe seama accelerării vitezei de rotație a mijloacelor circulante sînt păgubitoare pentru economia întreprinderilor productive.

Luca IGNAT
șeful serviciului aprovizionare
Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia"-București

FELICITĂRI FABRICII !

AM citit cu interes despre rezultatele anchetei organizate de revistă privind practica în producție a studenților de la I.S.E. „V. I. Lenin"-București, anchetă publicată în nr. 32, sub titlul *„Viitorii economiști pe șantierele vieții"*.

Am reținut cu satisfacție că Fabrica de confecții și tricotaje-București, la care în 1954 am făcut și eu practică, ca student, continuă să fie și în prezent una din unitățile ai căror salariați manifestă grijă și interes pentru lărgirea cunoștințelor și aplicarea lor în practică de către studenții economiști. Adresați, vă rog, sincerele mele felicitări și mulțumiri colectivului de muncă de la F.C.T.-București

Claudiu GRIGORIU
director al Filialei Băncii Naționale-Călărași

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Elena BUJDEI, șef serviciu contabilitate, G.A.S. Broșteni, raionul Iași. 1. Perioada de timp cît un angajat a îndeplinit o funcție de conducere (de pildă, funcția de director al unei G.A.S.) poate fi luată în considerare la stabilirea stagiului necesar pentru ocuparea funcției de tehnician I. Bineînțeles, dacă angajatul are studiile prevăzute de Anexa a IV-a la H.C.M. 1053/1960.

2. La calculul vechimii în funcții tehnice nu se cere ca această vechime să fie neîntreruptă. Astfel, angajatul care în curs de 10 ani a ocupat 3 ani o funcție tehnică, 5 ani o funcție economică și, apoi, 2 ani din nou o funcție tehnică, se consideră că a îndeplinit stagiul de 5 ani în funcții tehnice.

3. Perioada de timp cît un activist — care este salariat al unei organizații obștești și care, înainte de a fi scos din producție, a ocupat o funcție tehnică — a prestat muncă în cadrul organizației, se consideră vechime în funcții tehnice, în următoarele condiții: a) dacă după încetarea activității ca salariat al organizației obștești a fost încadrat într-o unitate din ramura din care a fost scos din producție ; b) dacă după încetarea acestei activități a fost încadrat într-o unitate din ramura de care se ocupa în activitatea din cadrul organizației obștești.

Gheorghe M. ȘOCU, economist, București — La prima dv. scrisoare, dați-ne unele relații suplimentare, necesare pentru a preciza problemele ridicate. Anume : denumirea exactă a întreprinderii unde lucrați și cărui organ îi este ea subordonată ; punctele de lucru la care vă referiți (spre exemplificare) ; funcțiile care prestează program de lucru de 10 ore, atunci cînd se deplasează la punctele de lucru ; dacă personalul care ocupă aceste funcții este încadrat pe statul de funcții al șantierului căruia-i sînt subordonate punctele de lucru sau pe statul de funcții al întreprinderii.

La cea de-a doua scrisoare, nu vă putem răspunde altceva decît că, din cercetarea efectuată de către Secțiunea C.F.I. a Sfatului popular al Capitalei, a rezultat că sesizarea dv. nu este întemeiată.

Ing. Matei POPESCU, Brașov — După cum ne comunică Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare, în prezent se studiază unele măsuri menite să simplifice modul de organizare și să sporească eficiența economică a întreprinderilor de construcții-montaj. Printre asemenea măsuri se numără și unele din cele propuse de dv. pe linia măririi competențelor șefului de șantier, a acordării unei cote-părți din economiile realizate și a introducerii unor sporuri de vechime în aceeași unitate și pentru disciplină ireproșabilă în muncă. In ce privește autorizarea maistrului spre a putea executa anumite lucrări, propunerea dv. a fost reținută.

Virgil RADU, doctor în economie, contabil șef, Șantier Construcții Căi Ferate nr. 45, Baia Mare — Tot de către C.S.C.A.S. ni se aduce la cunoștință că se află în studiu unele măsuri ce vor răspunde și propunerii dv. privind lărgirea competențelor șefului de șantier.

Gh. COSMA — Iași. Petre COTESCU — Cîmpulung Mușcel — Ne scrieți că lectura articolului „Ritm susținut, organizare temeinică", despre lucrările agricole de vară și experiența regiunii Dobrogea (nr. 25 al revistei), v-a determinat să ne adresați cîteva întrebări privind premierea mecanizatorilor. Iată cîteva lămuriri suplimentare.

La executarea lucrărilor agricole cu mijloace mecanizate, prin dispoziția Consiliului Superior al Agriculturii nr. 136/1966, se stabilesc norme de lucru diferențiate pentru terenurile situate pe pantă pînă la 6° și pentru cele situate pe pantă peste 6°.

Actualul Regulament de premiere a mecanizatorilor, elaborat în baza H.C.M. nr. 642/1964, nu prevede premierea mecanizatorilor pentru depășirea normelor zilnice de lucru. Dar premii de pînă la 50 lei/tonă de cereale păioase se acordă mecanizatorilor pentru depășirea planului de producție la culturile respective în C.A.P. deservite.

Contribuții la o dezbatere

TRANSPORTURILE UZINALE ÎN PROGRAMELE DE ÎNVĂȚĂMÎNT

LA rubrica „Economia întreprinderii", revista „Viața economică" a publicat o dezbatere la masa rotundă pe tema „Transporturile uzinale" (nr. 27). Din punctul de vedere al contribuției pe care-ar trebui s-o aducă învățămîntul la îmbunătățirea organizării și utilării transporturilor uzinale, considerăm că sînt necesare cîteva măsuri :

- Un număr mai mare de ore pentru predarea problemelor de organizare a transporturilor uzinale, în cadrul obiectului „Organizarea și planificarea producției" ;
- Tratarea mai amănunțită, în viitoarele manuale de „Organizarea și planificarea producției", a capitolelor de organizare a transporturilor uzinale, avîndu-se în vedere și eventualele schimbări în evidența primară privind cunoașterea valorii fondurilor fixe afectate transporturilor și a costurilor legate de transporturile uzinale ;
- Întrucît meseria de „mașinist la mașini mobile pentru transporturi interioare" (meserie inclusă în nomenclatorul aprobat de Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii) se școlarizează prin cursuri de scurtă durată, ar fi oportună tipărirea — sub îngrijirea Editurii Tehnice — a unui manual consacrat transporturilor uzinale.

I. ȘOIT
director adjunct

F. BONCU
șef de serviciu
Ministerul Învățămîntului

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

„Finit, dar... neterminat"

IN articolul cu acest titlu (din nr. 25 al revistei), autorul propune luarea de măsuri care să ducă la asigurarea finanțării și decontării neîntrerupte a lucrărilor executate, la raportarea distinctă a producției neterminate și a aceleia nedecontabile, precum și la întărirea răspunderii factorilor care contribuie la realizarea investițiilor — proiectant, beneficiar, constructor — în respectarea obligațiilor ce le revin.

Problemele ridicate în articol sînt cunoscute de noi și se află de mai mult timp în atenția băncii noastre. Au și fost luate unele măsuri, iar altele sînt în curs de soluționare la organele în drept. Astfel, pentru a asigura plata neîntreruptă a lucrărilor de construcții-montaj, executate cu respectarea planului și a documentației legal aprobate, atunci cînd decontarea este întîrziată din vina beneficiarilor, banca acordă acestora încă din anul 1965 credite speciale (din care se decontează în mod normal producția realizată de organizațiile de construcții). Din astfel de credite se plătesc constructorilor și lucrările executate prin depășirea unor obiecte față de valorile inițial admise la finanțare, cu condiția respectării planului anual de investiții și a valorii totale de deviz pe fiecare obiect.

Menționăm, însă, că aceasta nu trebuie să ducă la indisciplină de plan și de deviz. De aceea, nu se acordă asemenea credite în cazurile cînd se execută lucrări care se abat de la prevederile documentației tehnice aprobate sau atunci cînd lipsesc documente fără de care execuția lucrărilor nu trebuie începută. Din acest motiv, nu putem fi de acord cu propunerea de a se finanța lucrări pentru care nu s-au creat condițiile legale de execuție.

Referitor la construcțiile de locuințe care se contractează la preț ferm, reglementările în vigoare prevăd decontarea în proporție de 95% a acestora pe bază de plăți planificate, urmînd ca diferența să fie plătită la terminarea și predarea obiectelor. Întrucît această măsură are drept scop să accelereze terminarea lucrărilor în condițiile prevăzute în proiecte și să evite imobilizarea de fonduri în construcții de locuințe neterminate, considerăm că nu este cazul să se renunțe la ea

Pentru a se putea urmări luarea măsurilor necesare în vederea decontării integrale a producției executate de către organizațiile de construcții (și care în prezent, dacă nu îndeplinește condițiile legale de plată, este raportată ca producție neterminată), s-au făcut demersuri la Direcția Centrală de Statistică, pentru a dispune ca în viitor producția nedecontabilă să fie evidențiată și raportată separat prin dările de seamă statistice.

În ce privește creșterea cointeresării și răspunderii factorilor care concură la realizarea investițiilor, banca a studiat posibilitatea ca aceasta să se realizeze și pe calea pîrghiilor financiar-bancare. S-au făcut propuneri ca beneficiarii de investiții să fie creditați în timpul realizării investițiilor, iar în cazul în care nu se respectă termenele de dare în funcțiune, să se aplice dobînzi penalizatoare la creditele acordate. Independent de aceasta, în prezent banca — în vederea întăririi disciplinei de contract — sesizează din oficiu Arbitrajul de Stat, atunci cînd părțile nu acționează.

Totodată, informăm că banca studiază și alte măsuri de perfecționare a tehnicii de finanțare și decontare a investițiilor care să ducă la simplificarea și îmbunătățirea activității beneficiarilor și constructorilor și, în același timp, la întărirea controlului în sectorul de investiții.

M. DIAMANDOPOL
președintele Băncii de Investiții

LEONTIN SĂLĂJAN

La 28 august a încetat din viață, în urma unei grele suferințe, tovarășul Leontin Sălăjan, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, general de armată, ministrul Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România.

Activist de seamă al Partidului Comunist Român și al statului nostru socialist, tovarășul Leontin Sălăjan și-a închinat întreaga viață luptei revoluționare a clasei muncitoare, cauzei socialismului, înfăptuirii celor mai înalte idealuri de libertate, independență și progres ale poporului român, înfloririi patriei.

Născut la 19 iunie 1913, în comuna Santău din raionul Carei, regiunea Maramureș, într-o familie de țărani săraci, tovarășul Sălăjan a început să lucreze de la vîrsta de 14 ani ca ucenic la căile ferate, devenind apoi muncitor lăcătuș. Din fragedă tinerețe a cunoscut viața grea, plină de privațiuni a oamenilor muncii, exploatarea la care aceștia erau supuși în trecut. Sentimentele sale de revoltă și protest împotriva nedreptăților sociale îl determină să se înroleze, încă din anii uceniciei, în mișcarea muncitorească. În conducerea sindicatului ceferiștilor din Timișoara, el a participat activ la organizarea de acțiuni pentru apărarea drepturilor muncitorești.

Lupta sa devotată pentru interesele proletariatului îl apropie de Partidul Comunist Român, detașamentul cel mai înaintat al clasei muncitoare, în rîndurile căruia este primit în toamna anului 1939. Era perioada unor profunde frămîntări sociale, a unei ascuțite lupte duse de forțele progresiste cele mai înaintate, în frunte cu comuniștii, pentru apărarea libertăților democratice, a suveranității și independenței României. Însuflețit de un fierbinte patriotism, tovarășul Sălăjan s-a dăruit cu abnegație și spirit de sacrificiu luptei antifasciste, antihitleriste, organizate de Partidul Comunist Român.

În anii grei ai dictaturii militaro-fasciste, cînd partidul se afla în adîncă ilegalitate, tovarășul Sălăjan muncește cu devotament ca membru al Comitetului județean Timiș-Torontal al P.C..R și ulterior ca secretar al Comitetului regional Banat al P.C.R. Urmărit de organele represive ale regimului burghezo-moșieresc, Leontin Sălăjan dă dovadă de un înalt spirit de clasă, de combativitate comunistă, desfășoară o neobosită activitate revoluționară. Împreună cu alți militanți ai partidului comunist a participat la organizarea grupului de partizani din munții Carașului, precum și a numeroase acțiuni de sabotare a războiului la Reșița, Arad, Bocșa, Timișoara.

După eliberarea țării de sub jugul fascist, Partidul Comunist Român încredințează lui Leontin Sălăjan sarcini de răspundere în conducerea Comitetelor regionale de partid Timișoara și Oradea și apoi în aparatul Comitetului Central al partidului. Din 1945, de la Conferința Națională a P.C.R. este, fără întrerupere, membru al Comitetului Central al Partidului Comunist Român. În 1955, la Congresul al VII-lea al partidului, este ales membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C.R., iar în 1965, la Congresul al IX-lea, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R.

În anii 1948–1949 tovarășul Leontin Sălăjan îndeplinește funcția de adjunct al ministrului sănătății și prevederilor sociale, iar în 1949–1950 de ministru al construcțiilor. Din anul 1950 lucrează în cadrul forțelor armate ca șef al Marelui Stat Major, apoi ca prim-locțiitor al ministrului, iar din 1955 ca ministru al Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România. El a muncit intens pentru continua desăvîrșire a pregătirii sale militare ; în 1953 a absolvit cursul special superior la Academia militară generală. Tovarășul Leontin Sălăjan a adus o prețioasă contribuție la înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare a forțelor armate, de întărire a capacității de apărare a țării, de educare a ostașilor în spiritul dragostei nețărmurite față de partidul comunist și patria socialistă.

Începînd din 1946, el a fost ales deputat al Marii Adunări Naționale în toate legislaturile.

Ca militant de seamă al partidului și statului, tovarășul Leontin Sălăjan a fost însuflețit în întreaga sa activitate de un atașament puternic față de cauza partidului comunist, de dragoste înflăcărată față de popor și de patrie, cărora le-a consacrat întreaga sa capacitate și putere de muncă.

Partidul și guvernul dau o înaltă prețuire activității revoluționare îndelungate a tovarășului Leontin Sălăjan, meritelor sale deosebite în construirea socialismului, în întărirea statului socialist. El a fost distins cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, cu ordine și medalii ale Republicii Socialiste România.

Prin încetarea din viață a tovarășului Leontin Sălăjan, Partidul Comunist Român, statul socialist, întregul nostru popor pierd un fiu credincios, un luptător devotat pentru cauza socialismului, pentru progresul și înflorirea României socialiste. Amintirea lui va rămîne veșnic vie în inimile comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

COMITETUL CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

CONSILIUL DE MINIȘTRI
AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Timp de două zile, țara a arborat în bernă drapele tricolore și roșii în semn de doliu pentru încetarea din viață a tovarășului Leontin Sălăjan, membru al Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, general de armată, ministrul forțelor armate. Două zile, mii de bucureșteni, adînc îndurerați, au trecut prin fața catafalcului așezat la Palatul Republicii.

Marți, 30 august. În orele dimineții, oamenii muncii își iau ultimul rămas bun de la fiul credincios al partidului și poporului — tovarășul Leontin Sălăjan. Pelerinajul nu contenește, ca un prinos al stimei și cinstirii memoriei celui dispărut. În rîndurile celor ce se perindă la căpătîiul lui se află și maramureșeni din satul natal, Santău, delegații ale locuitorilor orașului Oradea, al căror deputat a fost în Marea Adunare Națională, numeroși militari — ofițeri și ostași ai forțelor noastre armate. Mereu alte gărzi se aliniază de o parte și de alta a catafalcului.

În semn de omagiu adus generalului de armată Leontin Sălăjan au venit delegații militare din țări socialiste care au depus coroane de flori și au făcut de gardă la catafalc.

O coroană de flori a fost depusă din partea Comandamentului forțelor armate ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia.

Membrii corpului diplomatic au depus o coroană de flori și au prezentat condoleanțe familiei.

Ora 11. Ultima gardă este alcătuită din tovarășii Nicolae Ceaușescu, Chivu Stoica, Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Apostol, Alexandru Bîrlădeanu, Emil Bodnaraș, Alexandru Drăghici, Paul Niculescu-Mizil, Ilie Verdeț, Maxim Berghianu, Petre Borilă, Constantin Drăgan, Gheorghe Rădulescu, Ștefan Voitec.

Peste sicriu sînt așternute faldurile îngemănate ale steagurilor țării și partidului.

După cîteva clipe, în marea piață din fața Palatului Republicii miile de oameni întîmpină într-o atmosferă de adîncă emoție apariția sicriului, încadrat de conducătorii partidului și statului.

În timp ce răsună acordurile grave ale marșului funebru, trupele aliniate în piață dau onorul, prezentînd armele.

Cortegiul funebru se pune în mișcare.

În frunte, purtat de doi generali, se află portretul îndoliat al tovarășului Leontin Sălăjan. Urmează coroanele de flori depuse la catafalc de Comitetul Central al Partidului Comunist Român, Consiliul de Stat și Consiliul de Miniștri, de familie, de Ministerul Forțelor Armate, Uniunea Generală a Sindicatelor, C.C. al U.T.C., Consiliul Național al Femeilor, Ministerul Afacerilor Interne, de Comitetul orășenesc de partid București și Sfatul popular al Capitalei.

Carul funerar este precedat de un grup de generali și ofițeri superiori ce duc pe brațe perne de catifea pe care strălucesc Steaua de Erou al Muncii Socialiste și alte ordine și medalii cu care a fost decorat Leontin Sălăjan în semn de prețuire a meritelor sale deosebite.

În urma afetului de tun ce poartă sicriul merg familia defunctului, conducători de partid și de stat, delegații militare de peste hotare, oficialități române, șefi ai misiunilor diplomatice și atașații militari acreditați la București.

După fanfară și purtătorii drapelelor îndoliate urmează în pas solemn escorta militară, alcătuită din ostași reprezentînd armele : infanterie, marină, aviație și grăniceri. Se înșiruie apoi într-o impresionantă coloană mii de cetățeni veniți să participe la funeralii — muncitori, intelectuali, studenți, numeroși militari.

În cadența gravă a marșului funebru, cortegiul se îndreaptă cu pași înceți spre Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism. Trecînd pe strada Onești, pe lîngă sediul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, carul mortuar, întregul cortegiu străbat apoi bulevardele Nicolae Bălcescu și 1848, Magistrala Nord-Sud. Zeci de mii de bucureșteni își iau un ultim rămas bun de la cel dispărut.

Printre cei înșiruiți de-a lungul traseului se disting numeroase uniforme de ostași și ofițeri. Ei prezintă solemnul salut ostășesc celui care a adus o prețioasă contribuție la înfăptuirea politicii partidului de dezvoltare a forțelor armate, de întărire a capacității de apărare a patriei, de educare a ostașilor în spiritul dragostei nețărmurite față de partidul comunist și patria socialistă. E o adevărată ștafetă a onorului militar perpetuată pe kilometri întregi.

...Ora 13. Carul mortuar pătrunde pe aleea centrală a parcului, îndreptîndu-se spre **Monumentul eroilor luptei pentru libertatea poporului și a patriei, pentru socialism.** În sunetele marșului funebru, sicriul este purtat de un grup de ofițeri superiori pînă la platforma din fața monumentului, unde este așezat pe catafalc. Garda militară cu drapelul îndoliat prezintă onorul. Fanfara intonează Imnul de stat al Republicii Socialiste România. Aici, în fața monumentului, are loc mitingul de doliu.

Mitingul a fost deschis de către Dumitru Popa, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului orășenesc București al P.C.R.

Au luat cuvîntul tovarășii Constantin Drăgan, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., președinte al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, general-colonel Ion Ioniță, membru al C.C. al P.C.R., ministrul forțelor armate ale Republicii Socialiste România, Alexandru Drăghici, membru al Prezidiului Permanent și al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., secretar al C.C. al P.C.R.

Conducătorii de partid și de stat înconjoară sicriul care este purtat de opt generali. Într-o atmosferă impresionantă, în acordurile Internaționalei, sicriul este coborît într-una din criptele de la baza hemiciclului monumentului. În văzduh răsună 21 salve de artilerie.

Pe lespedea de granit negru e gravat :

LEONTIN GH. SĂLĂJAN
19.6.1913 — 28.8.1966

Sînt date care marchează o viață pusă în slujba cauzei partidului, luptei revoluționare a clasei muncitoare, înfăptuirii celor mai înalte idealuri de libertate, independență și progres ale poporului român, întăririi și înfloririi patriei socialiste.

CU PRIVIRE LA ETERNIZAREA MEMORIEI TOVARĂȘULUI LEONTIN SĂLĂJAN

În vederea eternizării memoriei tovarășului Leontin Sălăjan, Comitetul Central al Partidului Comunist Român și Consiliul de Miniștri al Republicii Socialiste România au hotărît să se atribuie numele „Leontin Sălăjan" : Școlii generale de 8 ani din satul Santău, raionul Carei, regiunea Maramureș ; cîte unei străzi din orașele București, Timișoara, Oradea ; unei școli militare superioare de ofițeri.

La Academia Militară Generală și în orașul Timișoara va fi așezat bustul tovarășului Leontin Sălăjan.

COMPETENȚĂ-INIȚIATIVĂ

O măsură necesară:

ÎMBUNĂTĂȚIREA STAS-ULUI LA ACHIZIȚIONAREA LÎNEI INDIGENE

ÎN ultimii ani, resursele de materii prime agricole intrate în fondul statului au crescut continuu. Lîna, gogoșile de mătase, fibrele de in și cînepă, produse ale agriculturii noastre socialiste, alături de fibrele sintetice și artificiale indigene și din import, au constituit baza de materii prime necesare realizării planului de țesături.

În ce privește lîna, datorită faptului că s-a renunțat la importul ei, unitățile agricole au primit sarcina de a spori producția, în special la categoriile fină și semifină. Astfel, **în 1965 producția acesteia a crescut față de anul 1959 de 2,5 ori, din care la lînă fină de 3,5 ori iar la cea semifină de 1,5 ori. În același timp, proporția de lînă cu fibre groase a scăzut la 74%.**

Prevederile actuale de preluare a lînei însă, nefiind în concordanță cu unele situații concrete, ce se ivesc practic pe teren, aduc prejudicii, atît pentru industrie, cît și producătorilor. Și iată de ce.

Industria primește lînă brută de la cooperativele agricole de producție și membrii acestora prin intermediul întreprinderilor de contractări și achiziții și direct de la gospodăriile agricole de stat. Recepția se face potrivit unui STAS, pe bază de randament determinat de laborator, pe trei calități, și în funcție de acestea se atribuie și prețul. Faptul că acest STAS este depășit, permite producătorilor să prezinte lînă cu multe defecte, din care cauză, la achiziții, prețurile nu pot fi corect stabilite.

O cooperativă agricolă, spre exemplu, predă la achiziții lîna fină, provenită de la oi de rasă superioară, merinos și țigae. Datorită întreținerii proaste a acestora, lîna recoltată, deși normal trebuie cotată ca fină, la probele făcute prin sondaj se descoperă că ea conține materii pămîntoase, impurități vegetale. În consecință, aceasta se va plăti la calitatea a III-a în loc de calitatea I sau a II-a, cooperativa încasînd astfel prețul cel mai mic.

Să vedem ce se întîmplă cu un asemenea lot de lînă în industrie. În procesul de sortare a lînii brute pe finețe (sorturi) o parte din cantitatea preluată la calitatea a III-a prin sondaj, se trece, datorită impurităților, la sorturile semifină și chiar groasă, deși ea a fost plătită la categoria de lînă fină. Prin spălare, zecile de kg de pămînt care au fost plătite ca lînă, dispar, iar lîna care conține încă scaeți și turițe, va fi trecută prin niște cuptoare (carbonizatoare) care distrug aceste impurități. După acest proces industrial, lîna fină este trecută la sortul de semifină, deoarece prin carbonizare ea își pierde din proprietățile fizico-mecanice. În urma aceluiași proces lîna pierde din greutatea sa o anumită cantitate.

Așadar, din cauza unei proaste întrețineri a oilor de către unele gospodării, acestea își diminuează veniturile, iar industria va avea pierderi calitative și cantitative. Din lîna respectivă în loc să se facă fire pieptănate pentru țesături fine, aceasta este declasată și folosită la țesături de calitate inferioară.

Din datele centralizate la Ministerul Industriei Ușoare rezultă că, numai în anul 1965 s-au carbonizat circa 2 200 tone lînă. Valoarea cheltuielilor de carbonizare, precum și a pierderilor în greutate, s-a estimat

– Ai văzut? Cum n-au grijă de noi, cum scad veniturile!
(Desen de Neagu RĂDULESCU)

la circa 32 milioane lei, fără să se țină seama de pierderile rezultate prin degradarea calității.

Dar consecințele nu se opresc aici. Stocurile de lînă calitatea a III-a rămîn în depozitele fabricilor fără a intra în circuitul economic timp îndelungat. Filaturile refuză să folosească aceste lînuri cu defecte, deoarece conduc la depășirea consumurilor specifice și la o influență negativă asupra calității firelor. Pe de altă parte, Banca Națională a Republicii Socialiste România nu mai creditează curent aceste stocuri, dacă nu au fost folosite timp de un an, întreprinderile plătind dobînzi de penalizare.

Care sînt cauzele principale care duc la această situație, și cum pot fi ele înlăturate? Aspectul și proprietățile fizico-mecanice ale lînii sînt influențate de cantitatea și calitatea nutrețului, condițiile climatice, îngrijirea și adăpostirea animalelor. În cazul furajării insuficiente și al îmbolnăvirii oilor, diametrul fibrelor de lînă scade, pierzînd din rezistență și elasticitate, devenind casante. Din această cauză fibrele se scurtează, frînturile se elimină sub formă de scamă și fac ca, consumurile specifice ale lînurilor din țară să fie mai mari ca cele din import (grame lînă spălată pentru 1 kg pale de lînă pieptănată).

Degradarea fibrei se produce și din cauza lipsei de adăposturi și saivane. Lîna oilor expusă la ploi abundente și repetate, pierde stratul protector de grăsime și ceară, apoi, expusă la soare, se degradează. Acest lucru face ca lînurile din țară să aibă o rezistență cu 10—15% mai scăzută decît cele din import.

Pentru a obține o producție de calitate superioară se impune ca unitățile socialiste din agricultură să extindă creșterea oilor cu lînă fină și semifină. De asemenea, este necesar să se acorde atenție curățirii de ciulini a pășunilor și căilor de acces, să se asigure oilor o furajare și adăpostire bună. Totodată, **Consiliul Superior al Agriculturii și Ministerul Industriei Ușoare vor trebui să revizuiască actualul STAS de recepția lînii pentru a determina pe producător să acorde o atenție mult sporită condițiilor de creștere a oilor. Interzicerea însemnării acestora cu smoală și păcură trebuie legiferată, obligînd crescătorii de oi să folosească pasta lavabilă „Ovisem", produs creat din anul 1956, care nu este dăunător calității.**

În vederea determinării unei creșteri calitative a lînii indigene, după efectuarea unui studiu la nivel central, ar avea influență și limitarea prin planul de stat a achiziționării lînurilor de calitatea a III-a.

A. CONSTANTINESCU
economist
Centrala Băncii Naționale

VALOAREA LEMNULUI DE MICI DIMENSIUNI ȘI A DEȘEURILOR FORESTIERE

DIN datele statistice rezultate dintr-un studiu elaborat de INCEF rezultă că în **țara noastră se produc anual circa 3 000 000 m^3 deșeuri de la exploatările forestiere, din care, pentru valorificare industrială ar putea fi folosite circa 1—1,03 milioane m^3 crăci și vîrfuri. În viitor, se apreciază creșterea acestui volum de deșeuri cu circa 500 000—700 000 m^3. De la prelucrarea lemnului rămîn deșeuri în cantitate de circa 2,4 milioane m^3, din care numai 1 milion m^3 sînt în prezent valorificate în mod corespunzător. Dacă la această cifră adăugăm cele circa 2 milioane m^3 deșeuri de la exploatările forestiere, rezultă o cantitate de circa 3 milioane m^3 deșeuri și lemn de mici dimensiuni, care ar putea fi valorificat superior în industria lemnului.**

Progresele mari obținute în ultimele două decenii în știința și tehnica forestieră, au deschis larg calea folosirii la maximum a acestor deșeuri, ca materie primă în industrie. Prin procedee tehnologice moderne se pot folosi astăzi nu numai deșeurile și lemnul de mici dimensiuni, ci și rumegușul, talajul și chiar coaja. **Din aceste rămășițe, care pînă nu de mult erau aruncate, se fabrică azi produse valoroase cum sînt plăcile din fibre și din așchii de lemn. Ele sînt folosite, de asemenea, cu succes în industria de hidroliză și de prelucrare chimică și biochimică. De asemenea, industria de hîrtie, celuloză, cartoane, fabricile de P.A.L. și P.F.L. utilizează pe scară din ce în ce mai mare cioatele, rădăcinile, crăcile, frunzele și rumegușul.**

O altă problemă aflată în centrul atenției cercetătorilor noștri, pe linia obținerii unei valorificări superioare și complexe a lemnului, este și aceea **a prelucrării energetice a deșeurilor de la exploatările forestiere, care nu sînt apte pentru prelucrarea chimică. În gazogeneratoare sau prin gazeificare aceste deșeuri dau gazul care e folosit la obținerea energiei termice sau electrice. În același timp, se poate produce și gudronul din care se fabrică fenolii. Tot pe această linie, se preconizează și intensificarea folosirii deșeurilor la prelucrarea mecanică a rumegușului în făină de lemn, sau a diferitelor resturi de ambalaje, parchet etc.**

Pentru a face posibilă valorificarea economică a deșeurilor lemnoase și a lemnului de mici dimensiuni, trebuie avută în vedere o serie de factori cum sînt accesibilitatea pădurilor și dotarea lor în acest scop cu instalații de transport și mecanizare a exploatărilor. Numai așa se poate obține ca prețul de cost să nu se urce, în raport cu cel al materialelor lemnoase folosite pînă în prezent.

Toate aceste probleme sînt analizate cu toată seriozitatea de specialiștii din economia noastră forestieră. Rezolvarea lor va antrena o valorificare complexă a masei lemnoase din pădurile noastre și totodată crearea de noi surse pentru mărirea bazei de materii prime.

S. DUMBRĂVEANU

SCHIMBAREA FORMEI DE DECONTARE A VALORII UTILAJELOR CU MONTAJ

FAȚĂ de celelalte investiții prevăzute în planul de stat, valoarea utilajelor pentru montaj este singura supusă creditării obligatorii, deși unitatea creditată are posibilități certe de plată, respectiv fonduri alocate și finanțare deschisă. Această situație specială în decontarea utilajelor cu montaj, atrage după sine dizlocarea unei părți a mijloacelor de plată din economie pentru a se asigura unităților creditate două surse de plată a aceluiași utilaj: fondul alocat prin plan și creditul bancar. Pe de altă parte, acest credit presupune cheltuieli pentru întocmirea formalităților de creditare, verificări și evidență.

Intrarea în circuitul decontărilor a creditului bancar pentru utilajele cu montaj nu atrage o îmbunătățire economică corespunzătoare a activității de investiții. Din obiectivele principale ale acestui credit este omis elementul esențial al cheltuielilor de investiții și anume, respectarea datei de punere în funcțiune. Acest fapt rezultă clar din termenul legal de rambursare care este limitat la trecerea utilajelor la montare.

Prin forma actuală de creditare, unitățile nici nu sînt constrînse să ia măsuri pentru evitarea formării stocurilor de utilaje, să respecte data trecerii la montaj și termenul de rambursare. Aceste aspecte ocolesc controlul bancar, întrucît reactivarea creditului restant, purtător de dobînzi penalizatoare, sau evitarea lui, precum și formarea stocurilor de utilaje, sînt înlesnite de posibilitatea legală de a se depune noi angajamente de rambursare, fără sesizarea sau aprobarea organului tutelar, cu termene de rambursare mai îndepărtate. Prin aceste noi angajamente, toate creditele restante sau în devenire restante, rămîn în continuare credite curente.

Din obiectivele controlului bancar este eliminată, de asemenea, verificarea modului de formare și utilizare a materialelor necesare montării. Faptul că se supune creditării numai valoarea în sine a utilajului, materialele necesare montării fiind excluse și achitate din fondurile alocate, face ca valoarea utilajului pînă la montare să fie decontată din două surse distincte: **utilajul — din credite, iar** materialele, din fondurile alocate. La verificarea garanției, controlul bancar are în vedere însă numai stocurile de utilaje creditate nu și pe cele de materiale necesare montajului.

Din cele arătate rezultă că **actualul credit bancar, tranzitoriu în decontări, limitat ca obiect și ineficient economic, este depășit. Datorită acestui fapt, schimbarea formei de decontare a utilajelor cu montaj este o cerință practică și o necesitate economică. În prezent, considerăm că este indicată și posibilă de realizat trecerea la decontarea valorii utilajelor cu montaj direct din fondurile alocate, fără utilizarea creditelor bancare, așa cum are loc în prezent pentru celelalte investiții.** Documentele ce se întocmesc pentru decontarea, evidența și controlul utilajelor cu montaj sînt aceleași ca pentru celelalte investiții. Plata valorii se face direct, utilizarea creditelor bancare avînd loc numai în cazul cînd totalul plăților scadente depășește soldul limitei de finanțare. Filiala bancară solicită unității titulare, la aprecierea sa, lista utilajelor și a materialelor din stoc la o anumită dată, însoțită de un memoriu explicativ. De altfel, filiala bancară cunoaște scriptic aceste stocuri din raportul explicativ și anexele de bilanț care i se înaintează trimestrial. Aceste liste, memorii și rapoarte se verifică scriptic la sediul filialei bancare și faptic la sediul unității titulare.

Decontarea directă prezintă multiple avantaje. Astfel, absența creditului bancar arătat, asigură fonduri bănești suplimentare utilizabile cu eficiență sporită în alte acțiuni. Controlul bancar se simplifică și eficiența sa crește. El se axează mai mult pe verificări la sediul unităților, se extinde asupra întregii valori a utilajelor și urmărește respectarea planului de punere în funcțiune a tuturor utilajelor.

Atît la filiala bancară cît și la unitățile titulare se simplifică evidența investițiilor prin suprimarea extraselor de cont bancare 089 și 099 și a înregistrărilor sintetice și analitice reclamate de operațiunile acestora. Împreună cu reducerea consumului de muncă și materiale reclamate de formalitățile în vigoare (redactări de adrese, planuri de credite; angajamente de rambursare, control etc.), aceasta constituie o sursă importantă de economii.

V. DUMITRIU
economist principal
Uzina de pompe – București

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Întreprinderea *„Auto-Tractor"* a încheiat recent contracte pentru exportul a 2 000 de tractoare de 65 C.P. în R.D. Germană, a 30 selectoare universale S.U.4 în R. P. Bulgaria.

• Întreprinderea *„Tehnoimport"* a perfectat un contract cu firma **„Olympia Werke A. G." Wilhelmshaven — R. F. Germană, pentru importul a 70 mașini de calculat Olympia, cu firma „Dragerwerk" Lübeck— R. F. Germană pentru importul a 5 aparate medicale, cu firma „Siegfried Dinohre" din Austria pentru importul de fiole albe farmaceutice.**

• Contracte de export încheiate recent de *„Metalimport"* **prevăd livrarea în Japonia a 40 000 de tone de fontă către firmele „Kehara" și „Marubeni". La import s-au contractat din R. F. Germană 1 550 de tone de țevi de construcție de la firmele „Fr. Kirchfeld" și „Dobbertin", 410 tone de prăjini de foraj de la firma „Mannesmann", 90 de tone de țevi de precizie de la firma „Coutinho-Caro".**

• Întreprinderea *„Mineralimportexport"* a livrat la **export 38 000 de tone de ciment în R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Libia, Spania, Golful Persic, 39 de tone de polietilenă în U.R.S.S., 160 de tone de produse din P.V.C. în R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S. 11 000 mp de geam ornamentat în R. S. Cehoslovacă, 94 300 mp de geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, U.R.S.S., Italia, Canada.**

• *„Cartimex"* **a semnat cu o firmă din R. F. Germană un contract pentru livrări de împletituri diverse în compensație cu import de textile. Un alt contract prevede livrarea în R.F. Germană de hîrtie Kraft satinată de mașină.**

• Au fost livrate la export prin portul Constanța — printre alte mărfuri — 10 040 de tone de fontă în Japonia; din import au sosit 2 700 de tone de cauciuc natural din Ceylon, 1 100 de tone de laminate din Anglia.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

CAUZA NR. 1 A ÎNTÎRZIERII

— Pe șantierul de la Ciocănești —

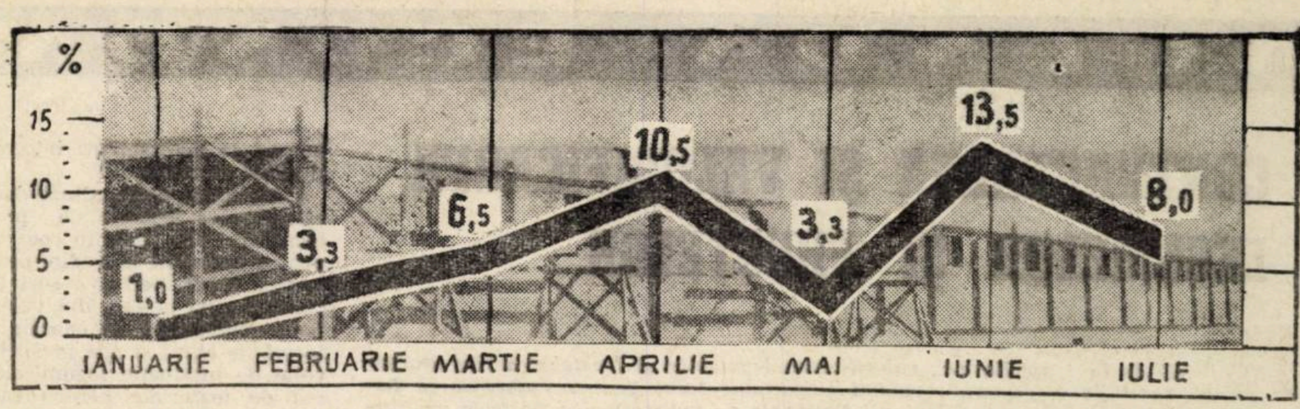

La Ciocănești, regiunea București, se construiește o mare îngrășătorie de taurine. Capacitatea : 4 000 de locuri. Construcția, începută în 1965, are ca termen de punere în funcțiune trimestrul IV al acestui an. Un termen destul de acceptabil pentru constructor, dacă ținem seama de faptul că în 12 luni se dau azi în funcțiune întreprinderi industriale cu tehnologii complexe.

Și totuși, pînă la 1 august, pe acest șantier s-a realizat un volum de investiții reprezentînd doar 45% din cel planificat pe acest an. Răspunderea pentru întîrzierea lucrărilor se datorește constructorului — T.R.C.L. București — Întreprinderea Est de Construcții-montaj. Iată graficul privind ritmul de execuție:

Un asemenea ritm nu putea să nu ducă la rămîneri în urmă. Analizînd cauzele acestor oscilații, se pot desprinde multe deficiențe organizatorice. În luna februarie nu se executaseră încă drumurile de acces, fapt care a îngreunat aprovizionarea șantierului. Nu s-a asigurat în această perioadă energia electrică pentru utilajele de construcții. Se pune întrebarea: în ce au constat lucrările de organizare a șantierului în 1965 ? În martie, în afară de lipsurile arătate, care continuau să persiste, autobaza I.R.T.A. Călărași nu a asigurat numărul de autocamioane prevăzut în plan. Pentru a completa tabloul neajunsurilor care au contribuit la ritmul slab de execuție, au început să se adauge și lipsuri calitative în execuția lucrărilor. La sfîrșitul lunii mai, vîntul a dărîmat grajdul nr. 6 la care, dacă s-ar fi turnat la timp betoanele de la centură și stîlpi, s-ar fi evitat o pagubă de circa 18 mii lei.

În luna iulie — în plin sezon de construcții — șantierul nu a fost asigurat cu cărămidă, ciment, var și cu forță de muncă calificată.

Prima linie de 6 grajduri urma să fie recepționată pînă la sfîrșitul lunii iunie a.c. Termenul n-a putut fi respectat. Pentru darea în funcțiune a grajdurilor este necesară asigurarea cu apă, cu energie electrică și cu alte deserviri. Or, în luna iunie, castelul de apă și rețeaua de alimentare cu apă nu fuseseră încă atacate, se mai duceau discuții între beneficiar și Departamentul Gostat asupra problemei dacă conducta să fie executată din azbociment (după cum prevede proiectul) sau din conducte metalice (după cum propune beneficiarul). Această discuție n-a putut fi purtată în 1965?

Deficiențele au pornit deci, de la proasta organizare a șantierului. Și ca să ilustrăm aceasta, cu încă un exemplu, vom arăta că unele din obiectele care deservesc șantierul ca, de pildă, un atelier, grupul electrogen etc., au fost amplasate pe axul drumului interior principal, fiind necesare apoi demolarea și mutarea lor pentru a se putea executa drumul. Lipsurile organizatorice, deși semnalate prin sesizările decadale ale organelor Băncii de Investiții, nu au fost remediate. Ce așteaptă oare constructorul și beneficiarul ?

I. TEODORESCU

ÎN INDUSTRIA SIDERURGICĂ

ORGANIZAREA CENTRALIZATĂ A REPARAȚIILOR

ÎN etapa actuală, cînd sporește mereu gradul de mecanizare și automatizare a proceselor de producție și complexitatea agregatelor, crește volumul activității de întreținere și reparații și necesitatea ca ele să fie efectuate într-un timp cît mai scurt și la un nivel calitativ superior. **Obținerea unor indici înalți de utilizare a agregatelor siderurgice în scopul realizării unei producții sporite de fontă, oțel și laminate, este nemijlocit legată și de activitatea de întreținere și reparare a utilajelor și instalațiilor.**

● Minusurile unui sistem și implicațiile sale

PÎNĂ nu de mult, forma cea mai răspîndită de organizare a activității de întreținere și reparații în industria siderurgică, era cea **descentralizată.** Întreținerea și o parte din repararea mijloacelor fixe sau uneori chiar și cele capitale, se făceau cu mijloacele secțiilor productive, iar numai o parte din piesele de schimb se confecționau centralizat. **Această formă de organizare, impunea ca fiecare sector de activitate** (aglomerare, furnale, oțelărie, laminoare etc.) **să aibă o bază de întreținere și reparații dotată cu mașini-unelte, forțe de muncă și materiale.** Ce dezavantaje decurgeau, în principal, din folosirea acestui sistem ?

● utilizarea slabă a mașinilor-unelte, întrucît acestea erau folosite numai în măsura în care reparațiile efectuate necesitau remedieri ale unor piese sau confecționarea de piese de schimb care, în mod curent, nu se executau centralizat ;

● mărirea în mod nejustificat a normelor de personal, secțiile de producție avînd muncitori calificați din toate meseriile necesare efectuării reparațiilor. În acest fel, nu exista o concordanță pe întreprindere între volumul de lucrări de efectuat și meseriile existente ;

● lucrările de reparații fiind puse în seama șefilor de secții productive, aceștia nu puteau acorda asistență tehnică necesară, întrucît erau angrenați în rezolvarea sarcinilor curente de producție. Drept urmare, calitatea lucrărilor de reparații era adesea necorespunzătoare, remedierea deficiențelor făcîndu-se superficial, mai ales că recepționarea lucrărilor nu era efectuată de un organ imparțial. Calitatea slabă a unor reparații atrăgea după sine creșterea numărului reparațiilor accidentale ;

● nerespectarea graficului de reparații și a controalelor planificate întocmit de serviciul mecanicului-șef. Șefii secțiilor de producție fiind interesați, în primul rînd, în realizarea și depășirea sarcinilor de producție, preferau să prelungească uneori timpul de funcționare a agregatelor pentru a putea recupera eventualele rămîneri în urmă. Aceasta ducea la uzura prematură a utilajelor și, deci, la mărirea timpului de reparații ;

● dispersarea materialelor și a pieselor de schimb. Fiecare secție își organiza magazii proprii de materiale și piese, dînd naștere uneori la stocuri mari, care depășeau nevoile imediate pentru reparații.

Studiile întreprinse în mai multe întreprinderi siderurgice au relevat pregnant deficiențele izvorîte din sistemul organizării necentralizate a reparațiilor. Astfel, la Uzina „Victoria"-Călan a reieșit că în secțiile furnale, turnătorii, există mașini-unelte (strunguri, freze, fierăstraie mecanice etc.) care au o utilizare de numai 15—20%. Această stare de lucuri se repercuta și asupra folosirii nejudicioase a forței de muncă : muncitorii care deserveau aceste mașini nu aveau o activitate continuă, iar cei cu o calificare înaltă obțineau un randament scăzut. De subliniat că muncitorii de reparații din secțiile productive erau utilizați numai în proporție de 75%, față de cei care executau piesele în mod centralizat.

● Avantajele și premisele realizării lor

ANALIZA acestei situații și a consecințelor practice, a dus la concluzia că forma descentralizată nu mai corespunde cerințelor actuale. **În urma studiilor întreprinse, s-a trecut la experimentarea unei forme noi de organizare a reparațiilor — și anume la un sistem centralizat pe întreprindere.** Prin centralizarea activității de reparații se obțin numeroase avantaje. Dat fiind că activitatea de reparații (controale și reparații curente planificate, reparații mijlocii, reparații capitale) se efectuează centralizat de către secția de reparații sub îndrumarea serviciului mecanicului-șef, **se pot folosi metode tehnice avansate, crește gradul de folosire a mașinilor-unelte și a forțelor de muncă, se face o încărcare uniformă a timpului de lucru a muncitorilor și, prin aceasta, se obține o micșorare a normei de personal.**

Organizarea planificată a reparațiilor, permite asigurarea din vreme a pieselor de schimb și a subansamblelor, iar executarea reparațiilor fiind urmărită fizic de către dispecerii secției de reparații, se pot lua măsuri corespunzătoare privind respectarea graficului, prin obligarea șefilor de secție să efectueze reparațiile planificate la termenele stabilite.

Prin noul sistem se obține și o serioasă îmbunătățire a calității reparațiilor. Aceasta, datorită asistenței tehnice permanente dată de maiștrii de reparații, specializării brigăzilor, creșterii exigenței secțiilor beneficiare la recepția lucrărilor etc. În plus, **normarea exactă a necesarului de materiale și piese de schimb, atrage după sine reducerea costului reparațiilor, creșterea productivității muncii și economisirea unor materiale.**

Desigur, aplicarea sistemului centralizat a activității de reparații, necesită crearea unor condiții corespunzătoare. Printre altele, este nevoie să se asigure spațiul pentru centralizarea mașinilor-unelte și forță de muncă, planificarea efectuării și recondiționării pieselor de schimb, determinarea volumului lucrărilor de reparații, stabilirea normei de personal, întocmirea regulamentului de organizare și funcționare a secției de reparații etc.

La Uzina „Victoria"-Călan — unde s-a experimentat prima dată sistemul centralizat de reparații — **s-au concentrat într-un atelier 42 mașini-unelte — multe din acestea aduse din secțiile de producție care nu le utilizau, iar numărul muncitorilor secției de reparații a crescut de la 107 la 300 muncitori.** Ce rezultate s-au obținut în uzină ca urmare a centralizării reparațiilor ? În primul rînd, **a crescut producția de piese de schimb de la 550 tone/an la 778 tone/an și s-a creat posibilitatea confecționării și prelucrării în plus a unui volum de piese echivalent cu 126 000 ore** ; s-au efectuat o serie de reparații care înainte se executau de alte întreprinderi și s-a scurtat simțitor timpul de execuție a reparațiilor.

Pentru a ilustra eficacitatea economică a scurtării termenului de reparații, se poate arăta că **schimbarea sistemului de încărcare la furnale — care înainte se efectua în 2 zile — s-a realizat în numai 10 ore. Pe această bază s-a putut elabora circa 300 tone fontă în plus.** Sau un alt exemplu concludent. Repararea unei macarale, care înainte se efectua în 5 zile, s-a executat în numai 2 zile. **Scurtarea duratei reparațiilor se datorește pregătirii din vreme a pieselor de schimb, asigurării cu forța de muncă necesară etc.**

Centralizarea activității de reparații a avut efecte pozitive și la Uzina Laminorul de tablă din Galați, Uzina Carbochim-Cluj și altele. La Uzina Laminorul de tablă din Galați, la pornirea agregatelor ieșite din reparații n-au mai fost necesare o serie de remedieri — așa cum se întîmpla îndeobște înainte — și acest lucru a contribuit la obținerea unor indici mai înalți de utilizare a laminoarelor și, deci, la sporirea simțitoare a producției și productivității muncii.

REZULTATELE bune obținute în întreprinderile în care s-a organizat activitatea de reparații în mod centralizat, a determinat Ministerul Industriei Metalurgice să lărgească această acțiune și la alte uzine, cum ar fi Oțelul roșu și Vlahița, unde există condiții create în acest scop.

Deoarece prin fondurile de investiții pentru anii 1966—1970 se prevăd construirea de noi spații pentru activitatea de reparații este necesar ca și institutele de proiectări să aducă contribuția lor la acțiunea întreprinsă, prevăzînd în proiectele de sistematizare sau construirea de noi uzine, ateliere de reparații centralizate .

ing. Ion CORNEA
din Ministerul Industriei Metalurgice

CURIER

PROGRES TEHNIC

● **Ultimul tip de instalație pentru foraj — 4 DH-315, realizare a Uzinei „1 Mai" din Ploiești — își demonstrează din plin virtuțile tehnice : cu ajutorul acestei instalații o brigadă de sondori a atins** cea mai mare adîncime înregistrată pînă acum în zona petrolieră a Văii Prahovei : 5250 DE METRI.

● **Toate agregatele mecanice de țesut de la „Țesătura"-Iași au fost înlocuite cu războaie automate — produse în țară. Productivitatea muncii pe ansamblul țesătoriei a crescut, în comparație cu perioada corespunzătoare a anului trecut, cu 28%.**

● **Recoltarea stufului din Delta Dunării se va face în acest an în condițiile sporirii indicelui de mecanizare cu 17%. Folosirea unui număr sporit de mijloace mecanice este facilitată de o serie de lucrări hidrotehnice printre care construcția unei noi ecluze la Iacubova și deschiderea a 50 de km de noi canale.**

OBIECTIVE INDUSTRIALE ÎN DEZVOLTARE

● **S-a încheiat** montajul la cel de-al 4-lea preîncălzitor de aer la marele furnal de 1 700 m.c. de la **COMBINATUL SIDERURGIC GALAȚI. La ridicarea lui s-au folosit 800 tone de utilaje siderurgice.**

● **Au fost** date în exploatare primele trei obiective ale Fabricii de amoniac din COMBINATUL AZOMUREȘ : **platformele de conversie, de spălare și de purificare a gazelor.**

● **A intrat** în faza finală de construcție FABRICA DE DOLOMITĂ METALURGICĂ DE LA ZLAȘA — **REGIUNEA HUNEDOARA. Fabrica va livra dolomita necesară pentru o producție anuală de 500 000 de tone de metal.**

● **La BAIA MARE** s-a dat în exploatare o modernă autobază **cu o capacitate de 200 de autovehicule.**

ÎN ÎNTÎMPINAREA VIITORULUI

● **Luni au început** primele lucrări **la** viitorul baraj de pe rîul Vida, **regiunea** Crișana. **Barajul va permite formarea unui** lac de acumulare de 250 000 mc. necesar alimentării instalațiilor de preparare a bauxitei de la Dobrești.

● **Digurile care prefigurează noul bazin portuar Constanța au ajuns la o lungime de trei kilometri. Astfel se deschide o nouă etapă a lucrărilor de dezvoltare a portului a cărei capacitate de trafic se va dubla în anii cincinalului.**

PRODUSE NOI

● Întreprinderea METALUL ROȘU DIN CLUJ și-a îmbogățit sortimentul cu un produs de înaltă tehnicitate : benzi transportoare cu comandă program pentru fabricile de încălțăminte.

● Azbocimentul înnobilat cu poliacetat de vinil este cea mai recentă creație a colectivului FABRICII DE CIMENT DE LA BICAZ. **Produsul se remarcă printr-o mare rezistență la spargere și presiune și printr-o greutate specifică mică.**

● **Venind** în întîmpinarea cerințelor constructorilor, **COMBINATUL PENTRU INDUSTRIALIZAREA LEMNULUI DIN SUCEAVA a asimilat producția de plăci fibrolemnoase dure stratificate și blindate cu tablă de oțel.**

ÎN PEISAJUL RURAL

● **Regiunile sudice ale țării cunosc în aceste zile o „premieră" agricolă :** a început recoltarea porumbului și florii soarelui.

● **De la începutul anului** în regiunile Galați, Maramureș, Dobrogea, Mureș Autonomă Maghiară și Banat s-au electrificat 100 de sate.

● **Printre multiplele acțiuni destinate dezvoltării agriculturii regiunii Brașov se pot menționa : construcția** a două noi S.M.T.-uri la Ucea de Jos și Blaj, ridicarea în gospodăriile agricole de stat a unor instalații zootehnice în valoare de 500 de milioane de lei, efectuarea de lucrări pentru irigații de către cooperativele agricole de producție pe o suprafață de 18 000 ha.

CONTRACTAREA ȘI VALORIFICAREA LEGUMELOR ȘI FRUCTELOR

ÎNCEPÎND de la 1 aprilie a.c., valorificarea legumelor și fructelor a fost reorganizată, sarcinile respective revenind Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor din cadrul Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție. În cele ce urmează vom răspunde la unele întrebări privind contractarea și valorificarea legumelor și fructelor în noile condiții organizatorice.

● Cum este organizată în prezent valorificarea legumelor

Potrivit dispozițiilor normative, Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor a preluat, ca organ unic și titular de plan, sarcinile organelor centrale și sfaturilor populare privind valorificarea legumelor și fructelor. Pe această linie Departamentului îi revin ca principale atribuții: să ia măsuri pentru constituirea și valorificarea fondului de stat de legume, cartofi, fructe și struguri de masă, organizînd și asigurînd încheierea contractelor cu toți producătorii, cît și achiziționarea produselor respective; să asigure desfacerea acestor produse populației cît și livrarea lor către beneficiarii interni și pentru export; să organizeze semiindustrializarea legumelor, cartofilor, fructelor și a strugurilor de masă pentru consumul intern și pentru export; să sprijine aprovizionarea cu semințe, materiale și îngrășăminte, acțiunile de combatere a bolilor și dăunătorilor, precum și acordarea de credite și avansuri producătorilor cu care s-au încheiat contracte în vederea obținerii producției; să stabilească, împreună cu organele centrale, structura fondului de stat de legume, cartofi, fructe și struguri de masă, făcînd propuneri de îmbunătățire a sistemului de contractare și pentru elaborarea și îmbunătățirea standardelor de stat.

Pentru a exercita atribuțiunile ce-i revin din actele normative, Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor are o structură organizatorică de organ central, avînd subordonate întreprinderile regionale și a Capitalei pentru valorificarea legumelor și fructelor, întreprinderi care funcționează, prin analogie, potrivit dispozițiunilor legale privind organizarea și funcționarea întreprinderilor economice de stat.

În funcție de necesități, în cadrul întreprinderilor au fost înființate oficii raionale și orășenești care au bilanț propriu și conturi de decontare, putînd încheia contracte în vederea îndeplinirii sarcinilor, pe baza delegației date în acest scop de către directorii întreprinderilor care au persoană juridică.

Prin unitățile de desfacere cu amănuntul ale acestor întreprinderi se pot vinde, în afară de legume, cartofi, fructe și struguri de masă și alte produse alimentare care se stabilesc de către Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor, împreună cu Ministerul Comerțului Interior.

De asemenea, Departamentul este autorizat să organizeze unități proprii de transport.

Aprovizionarea se asigură prin contracte încheiate cu cooperativele agricole de producție, cu producătorii individuali și cu gospodăriile agricole de stat, precum și prin achiziționări.

● Particularitățile contractului de aprovizionare încheiat cu cooperativele agricole de producție...

Avînd ca bază sarcinile de plan, nenominalizate, întreprinderile de valorificare a legumelor și fructelor încheie, prin bună învoială, cu cooperativele agricole de producție, contracte care fac parte din sfera contractelor reglementate. Acestea se încheie pe o perioadă de la 1 an la 5 ani, în care se prevăd: suprafețele ce urmează a fi cultivate, cu mențiunea dacă sînt sau nu irigate, cantitățile pe specii și soiuri, cît și termenele de livrare (care sînt fixate anual pînă la 1 octombrie, de comun acord); de asemenea se face precizarea că pot interveni modificări în structura sortimentelor și a cantităților fără a se putea diminua suprafața totală contractată.

Întreprinderile beneficiare prin aceste contracte își asumă obligația de a sprijini cooperativele agricole de producție în realizarea producției contractate, în aprovizionarea cu materiale, utilaje și semințe, amenajarea suprafețelor prevăzute a fi irigate. De asemenea au obligația de a prelua integral, atît cantitățile de marfă contractate, cît și celelalte cantități obținute în plus de pe suprafețele contractate, achitînd pentru acestea aceleași prețuri stabilite la calitatea respectivă. În afară de plata prețurilor legale, plată care se face conform Instrucțiunilor nr. 1/1964 ale M.F. și Băncii Naționale, unitățile Departamentului sînt obligate a pune la dispoziție ambalaje și mijloace de transport.

Furnizorii (cooperativele agricole de producție) au obligația de a asigura și livra produsele în cantitățile și speciile contractate prevăzînd în planul de producție suprafețele necesare realizării acestora, folosind integral și corespunzător semințele, materialul săditor, utilajele, ambalajele etc.

Produsele se livrează și se recepționează cantitativ și calitativ loco producător în punctele de livrare-recepție, accesibile autovehiculelor sau în altele, stabilite de comun acord.

Livrarea-recepția produselor se face conform graficelor săptămînale, întocmite de comun acord de împuterniciții celor două părți în funcție de situația concretă a producției.

Pentru programarea necesarului mijloacelor de transport, în cadrul graficelor de livrare, furnizorul comunică zilnic beneficiarului cantitățile efective ce urmează a fi livrate fiind apoi obligat a încărca produsele în mijloacele de transport puse la dispoziție de beneficiar, la întreaga capacitate în raport de cererea făcută.

În cazul cînd beneficiarul nu se prezintă să recepționeze produsele la locul și data stabilită conform programării făcute pe baza graficului de livrare, furnizorul este în drept să procedeze la autorecepția produselor respective și depozitarea acestora pe riscul beneficiarului, urmînd a le factura în termen de 24 ore. Pentru a nu se deprecia aceste produse, furnizorul le valorifică în contul beneficiarului.

Prețurile de contractare pe calități și perioade sînt cele prevăzute de actele normative (H.C.M. nr. 219/1965, H.C.M. nr. 1814/1965 etc.), iar pentru cele care nu sînt fixate se stabilesc de comitetele executive ale sfaturilor populare în conformitate cu normele legale (Instrucțiunile nr. 103/1964 și indicațiile de preț plafon cît și Instrucțiunile pentru aplicarea H.C.M. nr. 1814/1965 elaborate de Comitetul pentru Prețuri de pe lîngă Consiliul de Miniștri).

Pentru produsele livrate și recepționate în condițiile de calitate prevăzute la export, beneficiarul achită, pe lîngă prețul de contractare și prima de export, și eventualele cheltuieli suplimentare, transport etc.

De asemenea, contractul prevede răspunderea părților prin fixare de penalizări în caz de neexecutare întocmai a obligațiunilor asumate.

Contractele de furnizare dau dreptul cooperativelor agricole de producție de a beneficia de: credite pe termen lung pentru investiții și credite pe termen scurt pentru producție; avansuri pentru contractări pînă la 40% din valoarea producției; combustibil și energie termică sub formă de aburi și apă încălzită pentru nevoile de producție legumicolă; repartizarea de materiale pentru construirea de răsadnițe și sere; ciment, cherestea de rășinoase, geamuri trase și sîrmă moale, zincată.

● ...și ale contractelor încheiate cu producătorii individuali

Potrivit reglementărilor în vigoare și aceste contracte fac parte din sfera contractelor reglementate. Se încheie pe durată de 1 an, prin bună învoială, cu membrii cooperativelor agricole de producție pentru loturile date în folosință și producătorii individuali, pentru producerea și valorificarea de legume și fructe, cu precizarea suprafețelor și cantităților pe specii și soiuri, la calitățile menționate de actele normative pentru consumul intern și export. Prin contracte se reglementează obligațiile cumpărătorului: de a prelua integral cantitățile contractate la termenele prevăzute în graficele de livrare și de a asigura ambalajele necesare; cît și obligațiile producătorului: de a cultiva suprafața prevăzută în contract, de a folosi integral semințele și avansurile primite, de a sorta, ambala și livra produsele contractate în cantitățile, calitățile și termenele stabilite. De asemenea se prevăd condițiuni de livrare-recepție și sancțiuni în caz de neexecutare a obligațiilor contractuale conform Decretului nr. 274/1954.

Producătorii care încheie astfel de contracte au dreptul să beneficieze de: avansuri de contractare; prioritate în aprovizionarea de la fondul pieței cu ciment, cherestea de rășinoase, îngrășăminte chimice, precum și cu semințe, la prețurile în vigoare.

● Caracterul contractelor încheiate cu gospodăriile agricole de stat

Contractele intervenite între unitățile Departamentului Gospodăriilor Agricole de Stat și cele ale Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor în vederea furnizării de legume, cartofi, fructe și struguri de masă, sînt contracte anuale și au la bază executarea unor sarcini de plan corelate și defalcate pe furnizori și beneficiari nominalizați prin acte administrative de planificare, ceea ce le dă caracterul de contracte planificate. Ele se încheie în conformitate cu legislația în vigoare, inclusiv H.C.M. nr. 364/1966 care prevede la art. 8 că livrările pentru export ale unităților agricole de stat către unitățile Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor se fac în condițiile de calitate prevăzute în caietele de sarcini și fișele tehnice, stabilite de comun acord între organele centrale tutelare.

De remarcat faptul că graficele de livrare, ca urmare a analizei modului de producție de către organele centrale tutelare, s-a stabilit a fi încheiate săptămînal, înlăturîndu-se astfel discordanțele care apăreau în graficul de producție și recoltare al gospodăriilor stabilit săptămînal și graficul de livrare ce se stabilea decadal.

● Modul de valorificare și beneficiarii

Valorificarea legumelor, cartofilor, fructelor și strugurilor de masă în stare proaspătă și semiindustrializată, se asigură prin unitățile de desfacere ale întreprinderilor regionale și a Capitalei pentru valorificarea legumelor și fructelor cît și prin livrările către întreprinderi consumatoare interne și pentru export.

Aceste contracte fiind încheiate cu executarea unor sarcini de plan și pe bază de repartiții sînt contracte planificate.

Condițiunile de încheiere a contractelor ce intervin între întreprinderile subordonate Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor au fost stabilite de către conducerea Departamentului printr-un contract tip care a avut în vedere prevederile actelor normative, inclusiv a condițiilor fundamentale pentru livrările de produse agricole vegetale cu unele corective determinate de planul de producție (grafice săptămînale în loc de decadale) sau de stabilirea răspunderii furnizorilor pentru calitatea produselor livrate, înlăturîndu-se organele paralele de recepție.

Condițiunile de încheiere a contractelor care au ca obiect livrarea la export de legume, cartofi, fructe și struguri de masă, atît în stare proaspătă, cît și semiconservate sînt cele stabilite de H.C.M. nr. 587/1952 cu modificările ulterioare, cît și prevederile din H.C.M. nr. 364/1966 art. 9 din care rezultă că livrarea se face prin autorecepție în condiția de preț franco frontiera română, furnizorul răspunzînd de calitatea și cantitatea mărfii expediate pînă la destinație cu excepția deprecierilor sau pierderilor care au fost provocate din cauza transportului pe parcurs extern sau a altor cauze de comerț exterior, adică a riscurilor ce aparțin întreprinderii de comerț exterior.

Pentru coordonarea valorificării fondului de marfă în condițiuni optime, prin H.C.M. nr. 1814/1965 s-a dat sarcina de a se organiza un sistem de informare operativă pentru cunoașterea zilnică a evoluției producției, stadiul recoltelor pe produse și zone, aprovizionării piețelor și a evoluției prețurilor. Acest sistem a fost realizat prin Oficiul de informare operativă din cadrul Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor cu birouri corespondente în cadrul unităților subordonate.

În vederea constituirii și păstrării rezervelor de legume, cartofi, fructe și struguri de masă, în stare proaspătă și semiindustrializată, Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor ia măsuri de însilozare, înmagazinare și depozitare a produselor în silozurile, magaziile și depozitele existente, cît și în cele pe care le construiește în baza planului de investiții și finanțare aprobat de forurile în drept.

De asemenea în baza art. 12 din H.C.M. nr. 364/1966 Departamentul în colaborare cu Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum a organizat aprovizionarea cu legume și fructe a centrelor forestiere și a altor localități izolate.

● Ce măsuri au fost preconizate pentru îmbunătățirea valorificării legumelor și fructelor?

Prin ordinul nr. 42094 din 20 iulie 1966 al Șefului Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor au fost preconizate următoarele măsuri pentru asigurarea îndeplinirii sarcinilor de plan: elaborarea unor hărți ale zonelor favorabile producției de legume ce au perioadă de recoltare mai îndelungată și întocmirea microraionărilor culturilor de legume pînă la nivelul culturilor foarte tîrzii, precum și extinderea culturilor de căpșuni în zonele de munte care să asigure prelungirea perioadei de producție și consum la acest produs; efectuarea unor studii asupra cererii de consum a populației privind sortimentele de legume și fructe aflate în circuit pentru a se asigura desfacerea acestora într-un timp mai îndelungat în toate regiunile țării și totodată pentru a se asigura o corectare corespunzătoare a producției cu cererea de consum; acordarea de sprijin întreprinderilor regionale și a Capitalei pentru valorificarea legumelor și fructelor, în vederea lărgirii sortimentelor de legume și fructe proaspete și semiindustrializate cît și pentru prezentarea în vînzare în mod corespunzător a produselor; includerea în contracte numai a cantităților privind producția marfă cu specificarea pe calitățile extra, I-a și a II-a, urmărindu-se respectarea cu strictețe a acestora; în contractele cu cooperativele agricole de producție se va urmări concentrarea suprafețelor cultivate cu legume în zonele cu cele mai favorabile condiții, precum și specializarea cooperativelor în acele sortimente care dau producțiile cele mai mari și deci de la care se obțin efecte economice bune; pentru prelungirea perioadei de consum a tomatelor pînă toamna tîrziu, prin contracte se vor stabili suprafețele de pe care urmează a se cultiva și recolta în stare de pre-pîrgă și care păstrate și coapte în depozite speciale să asigure desfacerea pe piața internă pînă în iarnă; dezvoltarea rețelei de desfacere a legumelor și fructelor în raport cu nevoile populației, cu volumul necesar de aprovizionare și gama produselor, precum și crearea de spații de depozitare la toate magazinele, în scopul asigurării unei rezerve de marfă pentru o perioadă de cel puțin 24 ore; pentru produsele de export se va realiza un studiu privind posibilitățile de îmbunătățire a sortimentelor, de sporire a cantităților de fructe și legume. Se va întocmi harta zonelor celor mai favorabile producții de legume și fructe destinate exportului pentru facilitatea expedierilor și diminuarea la maximum a timpului destinat transportului; se vor stabili mărci produselor românești cu asigurarea calității care să le facă cunoscute pe piața externă; îmbunătățirea modului de ambalare, a ambalajelor și a metodelor moderne de transport; se va utiliza în mod rațional parcul auto, ajungînd cu timpul să se rețină numai mijloacele de transport special utilate pentru transportul de legume și fructe.

Petre SAVA
D. ALEXANDRU

FIȘIER TEMATIC

AUTORIZAREA UNIUNII NAȚIONALE A COOPERATIVELOR AGRICOLE DE PRODUCȚIE DE A CONSTITUI ȘI VALORIFICA FONDUL DE STAT DE LEGUME ȘI FRUCTE:

Decretul nr. 103 din 23 februarie 1966, publicat în Buletinul Oficial nr. 6/26.II.1966; H.C.M. nr. 364 din 12 martie 1966, privind aplicarea decretului nr. 103/1966.

Înființarea Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor:

Decizia nr. 433 din martie 1966 a Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție.

Înființarea întreprinderilor regionale și a întreprinderii Capitalei pentru valorificarea legumelor și fructelor:

Ordinul nr. 21 din 29 martie 1966 a Șefului Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor.

Încheierea contractelor de aprovizionare și desfacere a legumelor și fructelor de la furnizori și către beneficiarii consumului intern:

H.C.M. nr. 524/1951; Condițiile Fundamentale pentru livrări de produse agricole vegetale aprobate prin H.C.M. nr 576/1956; H.C.M. nr. 1814/1965 și H.C.M. nr. 364/1966.

Încheierea contractului de furnizare pentru export:

H.C.M. nr. 587/1952; H.C.M. nr. 364/1966, art. 9.

Stabilirea prețurilor de aprovizionare și a celor de desfacere:

H.C.M. nr. 1814/1965 publicat în Buletinul Oficial nr. 20 din 22.XII.1965; H.C.M. nr. 219/1965; Instrucțiunile Comitetului pentru Prețuri de pe lîngă Consiliul de Miniștri nr. 103/1964 privind modul de stabilire și aplicare a prețurilor pe plan local la produsele agro-vegetale cît și Instrucțiunile privind aplicarea H.C.M. nr. 1814/1965.

Recepția produselor:

Condițiile Fundamentale pentru livrări de produse agricole vegetale, aprobate prin H.C.M. nr. 576/1965; Regulamentul privind recepția, expediția și primirea mărfurilor, precum și stabilirea răspunderii expeditorului, cărăușului și destinatarului în circulația mărfurilor între organizațiile socialiste, aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959 publicat în C.H.D. nr. 26 din 26 iunie 1959; Ordinul Șefului Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor nr. 1012/28.IV.1966.

Transportul produselor cu mijloace proprii auto:

H.C.M. 1814/1965 publicat în Buletinul Oficial nr. 20 din 22.XII.1965; Decretul nr. 103/1966 publicat în Buletinul Oficial nr. 6 din 26 februarie 1966; Decretul nr. 603 din 25 VII.1966 și H.C.M. nr. 1505 din 19 iulie 1966.

Acordarea de credite, avansuri și înlesniri pentru procurarea de materiale.

H.C.M. nr. 150/1965, publicată în Colecția de Hotărîri și Dispoziții nr. 7 din 11 martie 1965; H.C.M. nr. 1066/1963, publicată în Colecția de Hotărîri și Dispoziții nr. 1/9.I.1964; H.C.M. nr. 393/1962 și H.C.M. nr. 1403/1962.

Unele măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de valorificare a legumelor și fructelor:

H.C.M. nr. 1814/1965 publicat în Buletinul Oficial nr. 20 din 22 dec. 1965; Ordinul Șefului Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor nr. 1012 din 28 aprilie 1966; Ordinul Șefului Departamentului nr. 42094 din 20 iulie 1966; Protocolul încheiat între Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor și Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum.

1866 – ACADEMIA ROMÂNĂ – 1966

– Întemeierea marii instituţii – un moment de seamă în lupta pentru unitatea culturală a poporului român –

prof. G. ZANE
membru corespondent al Academiei

ÎNTEMEIEREA Academiei Române la **1866**, cîţiva ani după **Unirea Principatelor**, alcătuirea si orientarea activităţii sale în primele decenii de existenţă, reprezintă, în desfăşurarea luptei pentru **unitate naţională** a poporului român, un însemnat act de afirmare a intelectualităţii româneşti şi a hotărîrii sale de a duce pînă la capăt această luptă. Căci dacă noua instituţie, ca orice academie, trebuia să fie un înalt for ştiinţific, Academia Română avea să fie totodată un centru al unităţii culturale româneşti. Astfel, în dubla ei sarcină, ea avea să cultive şi să întreţină pe planul cercetării ştiinţifice, ideea unităţii naţionale al cărei ţel politic concret, în această epocă, era constituirea statului naţional unitar. **Demnă** de admirat este clarviziunea politică a întemeietorilor Academiei, care din primul moment al iniţiativei pe care au luat-o, au afirmat, prin organizarea, alcătuirea şi orientarea noului aşezămînt, menirea sa naţională.

Decretul din 1 aprilie 1866, alcătuit de guvernul pe care îl prezida Ion Ghica, decret semnat de C. A. Rosetti — ministrul Instrucţiunii publice şi aprobat de Locotenenţa Domnească, prin care se întemeiază Academia Română, denumită iniţial **Societatea Literară română**, nume schimbat curînd în **Societatea Academică Română** şi la 1879 în **Academia Română**, prevede expres acest lucru. Astfel, decretul statuînd numărul de membri, precizează repartizarea lor nu pe specialităţi sau secţii, ci pe provincii, fiecare dintre acestea urmînd să fie reprezentată în cadrul Academiei. Din modestul număr de 21 de membri cît urma să constituie plenul, patru trebuiau desemnaţi din Ţara Românească, cîte trei din Moldova şi Transilvania, cîte *doi* din Banat, Maramureş etc. În acest mod, Academia devenea o instituţie centrală a unităţii culturale româneşti. Limitarea iniţială a preocupărilor Societăţii Academice la cercetări de limbă, reprezenta atunci o strictă necesitate ; unificarea limbii literare şi prin urmare edificarea unei baze unitare a întregii culturi naţionale era de primă urgenţă.

IDEEA de a se înfiinţa organe centrale ale culturii româneşti era mai veche. Înfiinţarea de societăţi ştiinţifice sau literare, ori numai a unor organe de presă, cu caracter regnicolar fusese în atenţia unor intelectuali români încă din secolul al XVIII-lea. În 1795, este pus în circulaţie proiectul unei Asociaţii culturale numită **Societatea filozoficească din Mare Principatul Ardealului**, şi din care ar fi făcut parte, de dincoace de munţi, Ienăchiţă Văcărescu şi de dincolo, desigur Molnar, Tempea, Budai şi alţii. În 1836, ia fiinţă la Bucureşti, din iniţiativa Eforiei Şcoalelor, *Comitetul literar*; în 1843 se alcătuieşte tot la Bucureşti o **Societate literară** sub formă de „Soarèle literare" la care iau parte Nicolae şi Costache Bălcescu, Bolliac, Laurian, Eliade, Bolintineanu şi alţii, avînd ca preocupare de căpetenie problema limbii literare. Cele două mari reviste, **Dacia literară**, editată în 1840 de M. Kogălniceanu şi **Magazinu istoric pentru Dacia** editată între 1845—1848 de N. Bălcescu şi Aug. Tr. Laurian, prin cuvîntul **Dacia** înscris chiar în titlu, anunţau programul lor naţional unitar. M. Kogălniceanu scria în introducerea **Daciei literare** că „foaia noastră va fi un repertoriu general al literaturii româneşti, în care, ca într-o oglindă, se vor vedea scriitori moldoveni, munteni, ardeleni, bănăţeni, fieştecare cu ideile sale...". Pentru **Magazinu istoric** unitatea teritorială de care are să se ocupe cercetarea istorică românească trebuia să fie Dacia ; revista publică studii care privesc Dacia şi istoria ei ; redactorii ei, care privesc cercetarea istorică drept o misiune naţională, îşi propun „a răspîndi cunoştinţa istoriei Românilor în toate provinţele Daciei". Revoluţia de la **1848** a dezvoltat şi mai mult ideea de unitate culturală naţională, ca urmare a rolului preponderent al intelectualităţii democrate şi a strînselor legături care au existat, în revoluţie, între cele trei ţări româneşti.

ERA firesc ca, ţinînd seama de menirea şi organizarea Academiei, din mijlocul ei să facă parte, cu întîietate, personalităţi culturale care avuseseră un rol în mişcarea naţională. Din generaţia de la 1848, unii vor face parte din Academie chiar de la înfiinţarea ei, numiţi de guvern, alţii, împiedecaţi de scrupule sau de fricţiuni politice ori personale, vor intra mai tîrziu, aleşi de plen. Dintre cei dintîi fac parte I. Eliade Rădulescu, C. A. Rosetti, Al. Treb. Laurian, V. Alecsandri, N. Ionescu, Timotei Cipariu, G. Bariţiu, Gavril Munteanu. În următorii ani vor fi aleşi, la diverse date, M. Kogălniceanu, Ion Ghica, Al. Papiu Ilarian, Eudoxiu Hurmuzachi, G. Sion, Petrache Poenaru, Ion Ionescu de la Brad, N. Creţulescu, Vasile Maniu, pe lîngă alţi reprezentanţi ai unor generaţii mai tinere. Personalităţi cu poziţii politice deosebite, uneori în adversitate personală, Academia i-a apropiat prin ideea unităţii naţionale pe care în aceşti ani ea o propaga.

Întemeietorii Academiei Române au avut grijă de a da o conducere de prestigiu care să reflecte în alcătuirea ei compunerea instituţiei însăşi : I. Eliade Rădulescu este ales preşedinte, Timotei Cipariu, vicepreşedinte şi Aug. Tr. Laurian, secretar. Eliade, la **1866**, venea cu **40** de ani de activitate pe teren cultural care-i crease un prestigiu pe care nu i l-au putut micşora animozităţile ce i le-au adus stîngacele sale intervenţii în viaţa politică ; în faţa Academiei el trecea ca un precursor, pentru că încă din **1828** propusese înfiinţarea unei **Academii** care să se ocupe de literatura şi limba română. Ceilalţi doi, ardeleni, erau personalităţi binecunoscute, atît în lupta naţională, cît şi în viaţa ştiinţifică românească. Amîndoi participaseră la revoluţie în Transilvania, amîndoi erau filologi, neînduplecati partizani ai latinismului, fiecare cu sistemul lui, amîndoi erau profesori şi publicişti cu renume, primul la Blaj, al doilea, la Universitatea din Bucureşti.

Academia Română, din această perioadă, a avut în sînul ei oameni de valoare ştiinţifică şi politică inegală ; unii şi-au acoperit cu prisosinţă sarcina, alţii mai puţin. Unii membri au declinat de la început demnitatea conferită, ca C. A. Rosetti care, din consideraţii subiective, s-a declarat neindicat, alţii s-au abţinut de a participa la lucrările Academiei, ca Andrei Mocioni, din Banat, sau au fost în imposibilitate de a părăsi provincia pe care o reprezentau. Lipsurile şi greutăţile pe care noua instituţie le-a întîmpinat chiar de la început i-au putut încetini dezvoltarea, dar nu mersul înainte. În ansamblul ei, ea a rămas consecventă ideii naţionale, pe care, în momente principale, a ţinut să o afirme cu tărie. La 1894, ea lansa împotriva asupririi naţionale din imperiul Austro-Ungar un vibrant apel semnat de preşedintele său, Ion Ghica şi de toţi membrii ei, adresat celorlalte academii din lume. În textul acestui apel găsim următoarele rînduri, care merită să fie reproduse : „Academia Română, cercetătoare a istoriei neamului românesc, păstrătoare a limbii naţiunii româneşti şi centrul de activitate al culturii româneşti, face un călduros apel la membrii Institutelor de cultură ale întregului neam omenesc, ca să se intereseze de cauza cea dreaptă a Românilor din Transilvania şi Ungaria, care e totdeodată o cauză culturală generală. Numai încetînd dintre naţiuni luptele cu scop de a se distruge unele pe altele, pacinica şi armonica dezvoltare a omenirii prin ştiinţă şi arte va fi asigurată şi lumea va da un spectacol demn de sforţările ce au făcut şi fac spiritele superioare, care de secoli lucrează la progresul constant al omenirei".

Reorganizarea din 1879 a modernizat structura internă a Academiei şi i-a lărgit cadrul de activitate. În preocupările ei aveau să intre în afară de limbă, istoria naţională, literele, ştiinţa şi artele frumoase. În mod just, Academia şi-a îndreptat cercetările în toate direcţiile spre realitatea românească. Nivelul ştiinţific a fost considerabil ridicat începînd cu ultimele două decenii ale primei jumătăţi de veac din istoria sa ; din rîndurile Academiei fac parte personalităţi excepţionale, care desfăşoară în cadrul ei o fecundă activitate ştiinţifică ca : N. Iorga, A. D. Xenopol, dr. V. Babeş, dr. C. Marinescu.

Azi, Academia Republicii Socialiste România, aşezată pe noi principii, continuă şi dezvoltă pe o treaptă superioară strălucitele tradiţii ale înaintaşilor.

DINTRE CEI DINTÎI MEMBRI AI ACADEMIEI ROMÂNE

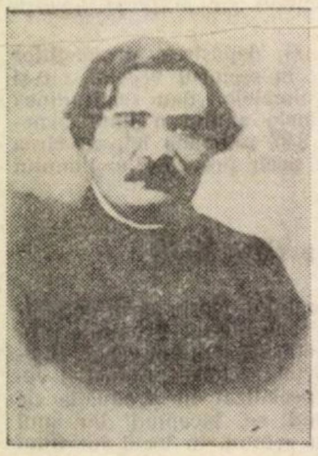
Ion Eliade RADULESCU

Timotei CIPARIU

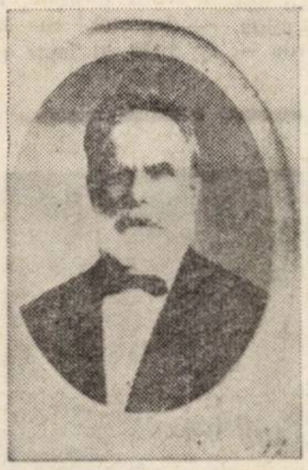
August Treboniu LAURIAN

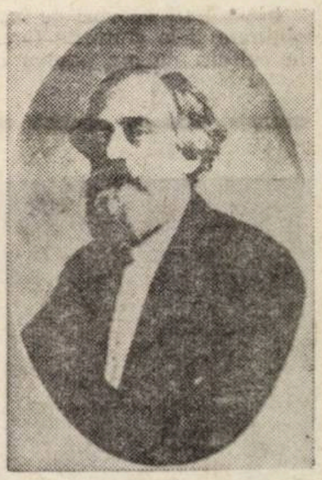
C. A. ROSETTI

George BARIŢIU

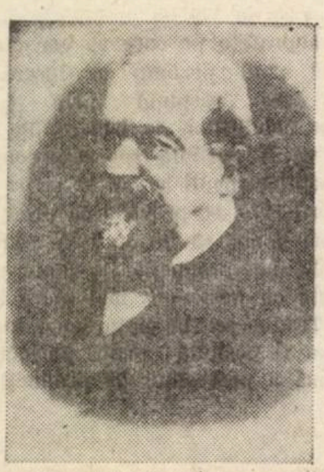
Mihail KOGALNICEANU

Ion GHICA

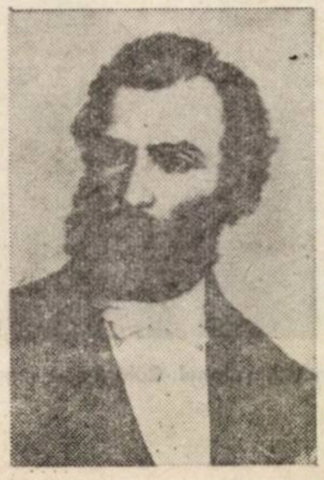
Alexandru Ilarian PAPIU

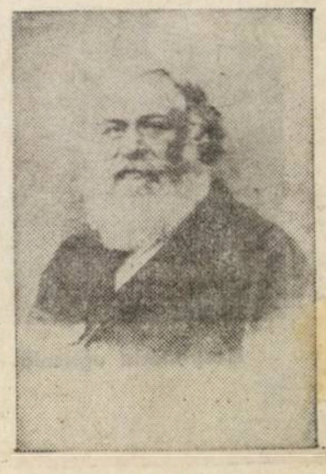
Eudoxiu HURMUZACHI

Colectivele de muncă din gospodăriile agricole de stat și stațiunile de mașini și tractoare analizează, în aceste zile, rezultatele obținute pe primele 7 luni ale anului, sarcinile ce le revin pentru următorii ani ai cincinalului, precum și măsurile tehnico-organizatorice care trebuie să fie luate pentru realizarea planului pe 1966.

Dezbaterile largi ce au avut loc cu acest prilej au dat posibilitate muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și economiștilor să descopere noi rezerve în folosirea rațională a mijloacelor materiale și financiare puse la dispoziție de către stat, în organizarea muncii, care vor permite creșterea producției și reducerea cheltuielilor, perfecționarea întregii activități economice a unităților agricole de stat.

Reliefînd succesele obținute pe primele 7 luni ale anului în realizarea planului, adunările colectivelor de muncă au subliniat că sarcinile cincinalului pot fi realizate, că prevederile sale corespund pe deplin posibilităților și resurselor, afirmînd, totodată, hotărîrea lucrătorilor unităților agricole de stat de a îndeplini în condiții optime sarcinile măreţului program trasat de către Congresul al IX-lea al P.C.R. pentru dezvoltarea agriculturii și a întregii economii naționale.

G.A.S. URZICENI

O „UZINĂ" DE CARNE ȘI LAPTE

● Depășiri de plan la toți indicatorii

ACTIVITATEA rodnică desfășurată în primele 7 luni de către colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri este concretizată în rezultatele remarcabile obținute în această perioadă. Ca urmare a producțiilor mari realizate la hectar și pe animal, Gospodăria de stat-Urziceni a livrat la fondul de stat peste cantitățile planificate:

- grîu 473,9 tone
- lapte de vacă 544 hl
- carne de porc 207 tone

Volumul sporit de produse agroalimentare livrate la fondul de stat în primele 7 luni ale anului, pe de o parte, și reducerea prețului de cost al producției, pe de altă parte, au făcut cu putință realizarea unui beneficiu de peste 2,2 milioane lei, ceea ce reprezintă 88,5% din prevederile pe întregul an 1966. Rezultatele obținute sînt rodul unei mai bune organizări a întregului proces de producție, a aplicării tehnicii noi în cultura plantelor și creșterea animalelor, condiții esențiale în sporirea producțiilor medii la hectar și pe animal

Prin aplicarea întregului complex de măsuri agrotehnice, folosirea soiurilor de mare productivitate și recoltarea la timp la cultura grîului, s-a realizat o producție medie de 3 077 kg/ha, înregistrîndu-se astfel un spor de 28,2% față de producția planificată. Prețul de cost a fost redus cu circa 195 lei/tona de grîu.

Importante sporuri de producție au fost obținute și la culturile furajere. De pildă, la cultura de orz pentru masă verde — 26%, la borceag pentru masă verde — 35%, iar la porumbul siloz — de 7%. Cantitățile sporite de furaje și calitatea lor superioară, ca urmare a recoltării și depozitării în bune condiții, oferă garanția îmbunătățirii continue a creșterii animalelor, sectorul cu ponderea cea mai mare în producția gospodăriei.

Ridicarea productivității muncii în creșterea animalelor este o problemă esențială pentru conducerea și muncitorii Gospodăriei de stat-Urziceni. În vederea realizării acestui obiectiv, asigurarea furajării animalelor pe baza unor rații judicios alcătuite a constituit o măsură de cea mai mare importanță, iar rezultatele obținute reflectă atenția acordată acestei probleme. Producția medie de lapte pe vacă furajată, în primele 7 luni, a fost depășită cu 15%, realizîndu-se astfel 1 158 hl lapte peste prevederile planului de producție. Sporirea producției de lapte nu este însă corelată cu reducerea corespunzătoare a prețului de cost, care în această perioadă a fost cu 0,11 lei mai mare decît cel planificat. În această privință există rezerve care pot și trebuie folosite din plin: scăderea prețului de cost al furajelor, prin reducerea cheltuielilor de transport și preparare, înlăturarea pierderilor de furaje, hrănirea vacilor pe baza unor rații diferențiate, corespunzătoare potențialului productiv al fiecărei grupe.

G. A. S. URZICENI: Productivitatea muncii pe un salariat (1966=100)

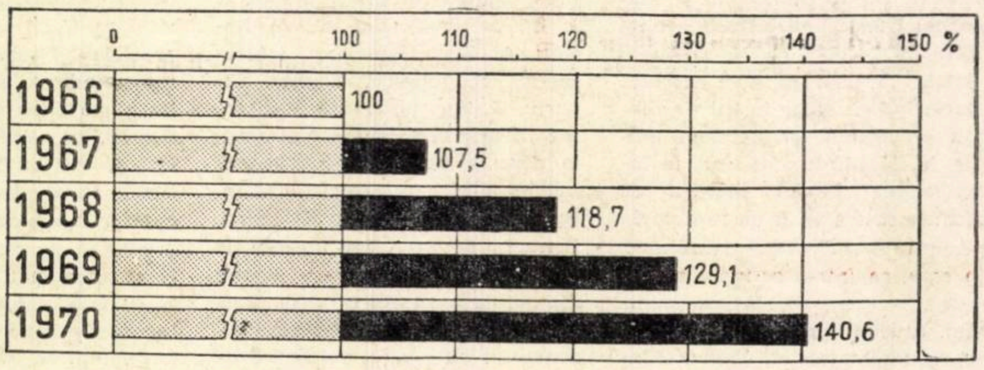

Rezultate bune au fost obținute în creșterea porcilor pentru carne. Sporul mediu zilnic în greutate vie a porcilor la îngrășat este de 546 g, cu 7% mai mare decît cel planificat, în condițiile unui consum mai redus de U.N. ceea ce a determinat scurtarea perioadei de îngrășare și reducerea prețului de cost pe un kg greutate vie cu 0,61 lei. De altfel, la toate speciile și categoriile de animale prețul de cost al unui kg de spor în greutate vie este mai mic decît cel planificat, ceea ce demonstrează însemnătatea aplicării în practică a furajării și îngrijirii corecte a animalelor.

● Obiective apropiate...

Pentru îndeplinirea obiectivelor din planul de producție pe 1966 există largi perspective. Cultura porumbului, care ocupă o suprafață de 1 184 ha, oferă garanția realizării unei producții de peste 3 500 kg/ha, ceea ce va determina depășirea producției planificate cu circa 20%. O deosebită atenție se acordă reducerii prețului de cost pe tona de porumb boabe. În acest scop extinderea mecanizării recoltatului pe întreaga suprafață constituie principala măsură. Prin mecanizarea completă a lucrărilor de recoltat se vor reduce cheltuielile cu circa 230 lei/ha, fapt care se va reflecta în reducerea prețului de cost pe tona de porumb boabe cu 32%. Calculele preliminare indică realizarea în acest an, la cultura porumbului, a unui beneficiu de circa 320 000 lei.

În creșterea animalelor, asigurarea unei baze furajere îndestulătoare creează largi posibilități de sporire a producției de lapte și carne. Pînă la finele anului se vor livra peste cantitățile planificate 630 hl lapte de vacă și 50 tone carne de porc. Un obiectiv important către care sînt îndreptate eforturile întregului colectiv de muncă al gospodăriei îl constituie reducerea în continuare a prețului de cost cu 0,20 lei/kg greutate vie la porcii pentru carne.

Îndeplinirea și depășirea producțiilor planificate, atît în sectorul vegetal, cît și în creșterea animalelor dau certitudinea realizării la finele anului a unui beneficiu de peste 3,37 milioane lei, cu circa 54% mai mult decît prevederile planului pe 1966.

● ...și privire către 1970

În anii cincinalului, Gospodăria de stat-Urziceni se va consolida ca o unitate profilată pe producția de lapte și carne. Subordonat acestui țel, sectorul producției vegetale va fi specializat în producția de furaje, renunțîndu-se, începînd din anul 1967, la cultura grîului, în locul lui fiind cultivate plante furajere valoroase: orzul, lucerna ș.a. Pentru obținerea unor producții mari și constante de furaje, o atenție deosebită va fi acordată extinderii irigațiilor de la 116 ha în 1966 la 856 ha în 1970, suprafețe pe care se vor cultiva în primul rînd porumb și lucernă, culturi care răspund prin producții sporite condițiilor de irigare. Pe această bază va fi posibilă sporirea continuă a producțiilor medii la hectar și pe animal.

Pentru 1970, se prevede ca producția de porumb boabe să fie cu 12%, cea de orz cu 10%, iar producția de lapte pe vacă furajată cu peste 6% mai mare decît în 1966. Traducerea în viață a acestor obiective va fi posibilă prin perfecționarea continuă a procesului de producție, aplicarea metodelor moderne de cultivare a plantelor și îngrijire a animalelor, ridicarea nivelului de organizare a muncii. De pildă, în cultura porumbului va fi promovată metoda combaterii chimice a buruienilor, prin folosirea pe scară largă a erbicidelor, metodă care a dat rezultate bune în acest an. În zootehnie se va acorda o mare atenție îmbunătățirii raselor de vaci, prin creșterea continuă a ponderii efectivelor din rasa Roșie de lapte, care în condițiile de stepă dau producții sporite de lapte. În același timp, numărul vacilor și junincilor gestante va crește de la 52,7% în 1966 la 62,7% în 1970, iar producția de lapte pe vacă furajată va ajunge la 3 250 litri anual. Ca urmare,

ÎN PRIMELE 7 LUNI:

- O producție de lapte cu 1 158 hl. mai mare
- Un spor de 546 g pe zi furajată la îngrășarea porcilor, în condițiile reducerii prețului de cost cu 0,61 lei/kg.
- 28,2% depășire a producției medii de grîu la ha.
- Cheltuieli de producție mai mici cu 510 mii lei față de plan.

ÎN CINCINAL:

- Creșterea suprafeței irigate de peste 7 ori
- Productivitatea muncii pe un salariat va fi cu 40% mai mare

Gospodăria de stat-Urziceni va livra în 1970 la fondul de stat cu 3 225 hl lapte mai mult decît în primul an al cincinalului. Pe de altă parte, prin folosirea metodelor de îngrășare rapidă a porcilor se va asigura o producție-marfă de carne de 1 700 tone pe an, în condițiile reducerii continue a prețului de cost pe un kg greutate vie.

Hotărîtoare în îndeplinirea obiectivelor cincinalului este creșterea productivității muncii, care va înregistra un ritm mediu anual de 8%, prin extinderea lucrărilor de mică mecanizare, ridicarea nivelului profesional al muncitorilor și perfecționarea continuă a organizării muncii. De asemenea, creșterea eficienței investițiilor va constitui una din principalele căi care va duce la îmbunătățirea permanentă a activității economice a gospodăriei. În acest sens, în următorii 4 ani, perioadă în care se vor investi anual circa 2,7 milioane lei, investițiile vor fi orientate către obiective de cea mai mare importanță: extinderea irigațiilor, construirea de noi grajduri pentru animalele de producție și a unui atelier mecanic. În același timp vor fi îmbunătățite condițiile de locuit pentru muncitori și salariați prin construirea unui bloc cu 12 apartamente.

Îmbunătățirea continuă a activității economice a gospodăriei se va reflecta în sporirea permanentă a beneficiilor, prevăzute a ajunge la sfîrșitul cincinalului la circa 3,5 milioane lei. Colectivul de muncitori, tehnicieni și ingineri din Gospodăria de stat-Urziceni este hotărît să depună toate eforturile, întreaga lor capacitate și pricepere în vederea îndeplinirii și depășirii sarcinilor ce le revin în cadrul cincinalului, pentru a spori contribuția acestei unități agricole la asigurarea fondului central de stat cu cantități din ce în ce mai mari de produse agroalimentare.

Nicolae OPREA
inginer șef
al gospodăriei agricole de stat
Urziceni regiunea București

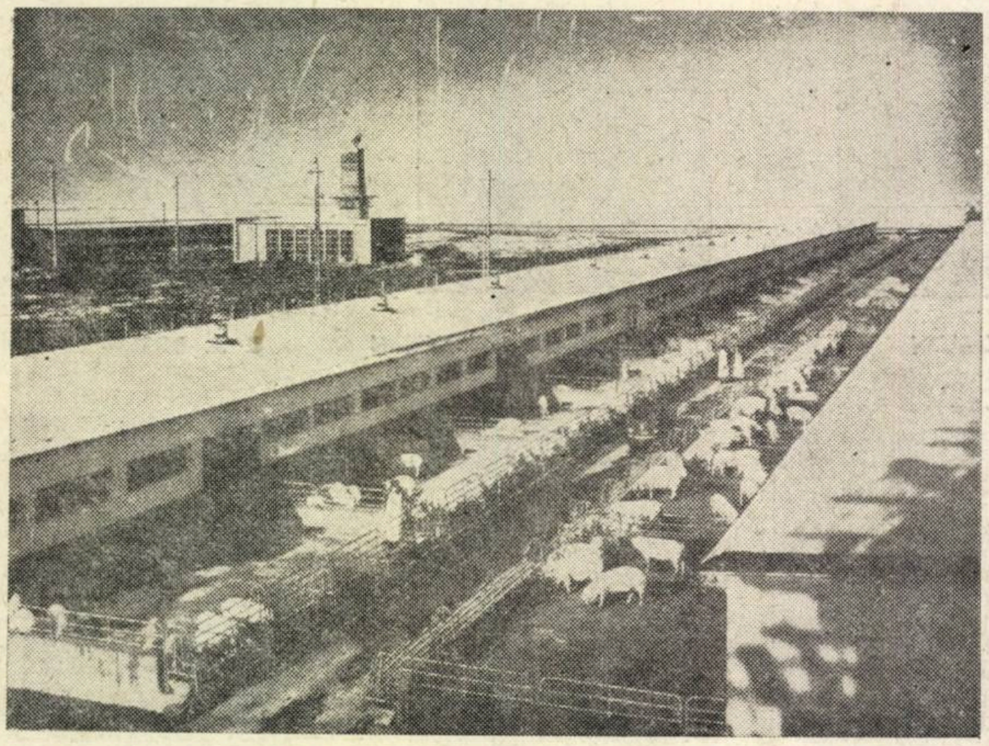

Gospodăria agricolă de stat Modelu, raionul Călărași – crescătoria de porci

LA G. A. S. DRĂGĂ

G.A.S. Drăgășani a „demarat" bine în ... cifrelor, al evidenței, argumentez afirmația ... rezultatele pe primele 7 luni ale anului cure... mai bună recoltă globală de grîu din ... ogoarele raionului Drăgășani, gospodăria de s... 491 de tone (planificat: 320 de tone), planul ... îndeplinit în proporție de 98%, în condițiile u... nomii. Succesele de pînă-n prezent ne dau t... ciem că beneficiile planificate pe anul curen... lei) vor fi mai mari cu peste 18%.

La noi, în G.A.S. Drăgășani, planul cincin... prin importante lucrări de investiții, dintre c... 100 ha teren desfundate în fiecare an (pînă ... în total), precum și cele 4 grupuri social... întreprinderii.

S. M. T. SIHLEA

LUCRĂRI DE CALITATE – PRODUCȚIE SPORITĂ ÎN C. A. P.

FOLOSIREA rațională a tractoarelor și mașinilor agricole în primele 7 luni ale anului a constituit condiția principală pentru încheierea unui bilanț plin de realizări. Grăitoare în acest sens sînt cîteva rezultate, care sintetizează eforturile mecanizatorilor în dezvoltarea și consolidarea continuă a cooperativelor agricole de producție: 17 875 ha a.n. peste prevederile planului, ceea ce înseamnă îndeplinire a acestuia în proporție de 130,6%; reducerea prețului de cost pe ha a.n. cu 2,7%. Activitatea desfășurată de către mecanizatorii de la S.M.T. Sihlea s-a concretizat, printre altele, în producția obținută la grîu, care în medie pe cele 27 cooperative agricole deservite a fost de 2 125 kg/ha, cu 37% peste sarcinile de plan.

Roadele bunei organizări a muncii

Executarea la timp și de un bun nivel agrotehnic a lucrărilor agricole constituie principalul mijloc de sporire a producției vegetale din cooperativele agricole. Or, pentru a realiza acest lucru este necesară asigurarea bunei funcționări a tractoarelor și mașinilor agricole, obiectiv către care este îndreptată în mod permanent atenția întregului colectiv de mecanizatori. Calitatea lucrărilor de întreținere și reparație a tractoarelor și mașinilor agricole a făcut ca timpul de imobilizare a agregatelor din această cauză să se reducă la numai 0,68% din numărul total al orelor de funcționare. Pe de altă parte, folosirea cu simț gospodăresc a timpului de lucru a dat posibilitatea scurtării perioadelor de executare a lucrărilor agricole și creșterii volumului de lucrări efectuate pe tractor, care în această perioadă a fost cu 7,6% mai mare față de sarcinile planificate.

Un factor determinant în îmbunătățirea activității brigăzilor de tractoare este organizarea muncii. Cunoașterea de către fiecare mecanizator a sarcinilor de plan, planificarea detaliată a lucrărilor pe fiecare tractor în parte, aprovizionarea brigăzilor cu combustibili, lubrifianți și piese de schimb la locul de muncă, remedierea defecțiunilor tehnice în timpul cel mai scurt prin intermediul atelierelor mobile și asigurarea unei strînse colaborări cu brigăzile de cîmp din cadrul cooperativelor agricole au constituit tot atîtea condiții menite să creeze posibilități cît mai largi pentru realizarea obiectivelor planificate. Pe de altă parte, grija conducerii stațiunii față de condițiile de viață ale mecanizatorilor a fost împletită cu atenția cooperativelor agricole, care depun eforturi în vederea creării unor condiții de muncă, de alimentație și de locuit din ce în ce mai bune.

Circa 50% din cooperativele agricole deservite au asigurat locuințe corespunzătoare pentru mecanizatori, iar unele ca de pildă cele din Puești, Coțatcu, Sihlea, Podgoria și altele au construit din fonduri proprii ateliere înzestrate cu utilajul necesar, în care sînt efectuate o bună parte din reparațiile curente la tractoarele și mașinile agricole.

Depășirea volumului de lucrări planificate a avut loc în condițiile efectuării lucrărilor agrotehnice la un nivel calitativ din ce în ce mai ridicat. Aprecierea lucrărilor cu ocazia recepționării lor de către conducerile cooperativelor agricole confirmă acest lucru. La semănatul porumbului lucrarea a fost apreciată ca fiind de foarte bună calitate în proporție de 95,6% și numai 4,4% de calitate bună, iar la prășitul mecanic al acestei culturi 90% din suprafața lucrată a fost de calitate foarte bună. Recoltarea cerealelor păioase cu combina a întrunit pe 100% din suprafață calificativul foarte bine. Acest fapt a determinat conducerile cooperativelor agricole să solicite extinderea mecanizării lucrărilor an de an pe suprafețe tot mai mari. În acest an, volumul planificat al lucrărilor de pregătire a solului și îngrijire a culturilor a fost depășit cu 35% la grăpat, 76% la discuit, 30% la prășit mecanic, 130% la combaterea dăunătorilor etc. Efectuarea unui număr sporit de lucrări mecanice a dat posibilitatea creșterii timpului de folosire în brazdă a tractoarelor, pe primele 7 luni, acesta fiind de 63,75% din numărul orelor de funcționare. Totuși, în această privință există încă rezerve ce pot fi folosite pentru o mai bună exploatare a parcului de tractoare și mașini. De pildă, timpul de staționare a tractoarelor din cauza absențelor de la lucru a tractoriștilor se ridică la 1,05% din totalul orelor de funcționare. Folosirea acestui timp ar fi permis realizarea a încă 1 240 ha a.n.

De aceea, unul din obiectivele activității de viitor îl constituie întărirea disciplinei în muncă și creșterea răspunderii personale a mecanizatorilor față de rezultatele muncii lor.

> - **Pe primele 7 luni planul de producție îndeplinit în proporție de 130,6%.**
> - **Prețul de cost pe ha. a.n. a fost redus cu 2,7%.**
> - **Producția medie de grîu a cooperativelor agricole deservite a fost de 2 125 kg/ha.**
> - **In cincinal, creșterea gradului de mecanizare: de 1,8 ori la combaterea dăunătorilor, de 3,7 ori la aplicarea îngrășămintelor, de 2,1 ori la desfundatul terenului pentru înființarea de noi plantații vitipomicole.**

În pragul campaniei agricole de toamnă

Volumul mare de lucrări ce vor fi efectuate în această toamnă impune perfecționarea continuă a organizării muncii, exploatarea în cele mai bune condiții a tractoarelor și mașinilor agricole, executarea la timp și de bună calitate a tuturor lucrărilor, într-un cuvînt, crearea condițiilor optime pentru producția anului viitor. Efectuarea unui volum de peste 74 000 ha a.n., cifră care reprezintă semănatul grîului pe 10 500 ha, arături adînci pe 15 100 ha, împrăștiat îngrășăminte pe 2 000 ha ș.a. este obiectivul către care vor fi coordonate eforturile întregului colectiv de mecanizatori al Stațiunii de mașini și tractoare Sihlea. Din analiza sarcinilor de plan, pentru campania agricolă de toamnă, efectuată în cadrul adunării mecanizatorilor a reieșit că sînt posibilități reale de îndeplinire și chiar de depășire a volumului de lucrări planificat. Astfel, cele 21 brigăzi de tractoare vor realiza 2 660 ha a.n. peste prevederile planului, revenind în medie 126,6 ha a.n. pe o brigadă. Unele brigăzi însă și-au luat angajamente mult mai substanțiale: brigada nr. 2 — 250 ha a.n., brigada nr. 6 — 220 ha a.n., iar brigada nr. 1 — 200 ha a.n.

S. M. T. SIHLEA: Intensificarea producției agricole (creșterea numărului de ha. a.n./hectar).

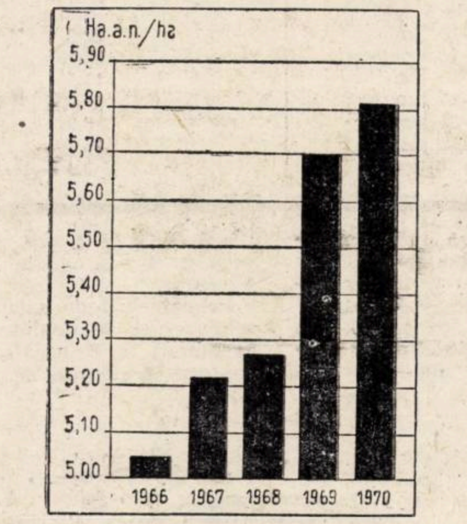

În perspectiva anului 1970

Creșterea aportului stațiunii noastre la dezvoltarea și intensificarea producției cooperativelor agricole deservite se înscrie ca principal obiectiv al actualului cincinal. Înființarea în anul 1969 a unei noi stațiuni de mașini și tractoare în cadrul raionului R. Sărat va determina reducerea cu circa 30% a suprafeței arabile ce ne revine astăzi. În același timp S.M.T. Sihlea va păși pe calea mecanizării lucrărilor în viticultură și pomicultură, sectoare cu o pondere însemnată în producția cooperativelor agricole pe care le vom deservi în continuare, ceea ce impune lărgirea sortimentului de tractoare și mașini agricole. Ca urmare, va crește înzestrarea tehnică cu noi tipuri de tractoare și mașini agricole. În următorii ani stațiunea va dispune de circa 10 tipuri de tractoare, 5 tipuri de pluguri, combine de recoltat porumb, mașini pentru împrăștiat îngrășăminte, pentru combaterea dăunătorilor etc. Această gamă largă de tractoare și mașini va da posibilitatea extinderii mecanizării lucrărilor de recoltat porumb, plantat și recoltat cartofi, recoltat sfeclă de zahăr, precum și a prelucrării solului în vii și livezi, a combaterii bolilor și dăunătorilor, executării desfundatului și gropilor pentru înființarea de noi plantații. Este edificatoare creșterea gradului de mecanizare a unor lucrări în anii ce urmează, ca de pildă: la combaterea dăunătorilor de 1,8 ori, la aplicarea îngrășămintelor de 3,7 ori, la desfundatul terenului pentru înființarea de noi plantații viticole și pomicole de 2,1 ori. De asemenea, vom putea extinde mecanizarea lucrărilor de modelat solul pentru cultura legumelor, de plantat răsaduri, de buchetat sfecla de zahăr ș.a. Astfel, prin diversificarea continuă a lucrărilor executate mecanizat în următorii ani, numărul de ha a.n. realizat pe un hectar fizic va spori de la 5,04 în 1966 la 5,81 în 1970, ceea ce reprezintă o creștere de 13% și aceasta în condițiile introducerii mecanizării într-o nouă ramură de producție: hortiviticultura.

Îndeplinirea cu succes a obiectivelor planificate pentru următoarea perioadă de 4 ani este condiționată de perfecționarea organizării întregii activități a stațiunii noastre. În acest sens, înființarea în cadrul atelierului mecanic a unor noi linii de reparații în flux tehnologic a sistemului de transmisie la tractoare, a mașinilor agricole complexe, dotarea tuturor brigăzilor cu utilajul necesar executării reparațiilor curente la locul de muncă sînt principalele măsuri ce vor fi luate în vederea asigurării unei bune funcționări a agregatelor. În vederea folosirii depline a capacității de tracțiune a tractoarelor vor fi organizate cupluri din mai multe mașini pe un tractor, ca de exemplu, la semănatul cerealelor păioase și prășitoare. În felul acesta va fi posibilă scurtarea perioadelor de executare a lucrărilor de semănat, lucru deosebit de important în creșterea producției culturilor agricole.

Ridicarea continuă a nivelului profesional al mecanizatorilor, care vor lucra cu noi tipuri de tractoare și mașini agricole, perfecționarea colaborării dintre brigăzile de tractoare și brigăzile din cooperativele agricole constituie pentru conducerea stațiunii căi principale de îmbunătățire a calității lucrărilor efectuate mecanizat și, pe această cale, de sporire continuă a producției cooperativelor agricole.

ing. Ion TAICUȚU
directorul Stațiunii de mașini și tractoare- Sihlea, regiunea Ploiești

S.M.T. Timpeni, regiunea Argeș

...ȘANI

...cincinal. Ca om al ... de mai sus prin ...nt. Așadar: la cea ... ultimii ani pe ...tat a contribuit cu ... de cheltuieli a fost ...nor însemnate eco... ...t temeiul să apre... ...t (de 3,8 milioane

...al se caracterizează ...are subliniem: cîte ... 1970 — 400 ha ...uite din fondul

Dar ceea dă profilul G.A.S. Drăgășani și i-a dus faima pînă departe, peste hotare, este podgoria. Cum s-a relevat și-n ședința de dezbatere a cifrelor de plan, accentul principal va cădea pe îmbunătățirea continuă a producției de struguri prin cultivarea unor soiuri superioare, concomitent cu creșterea producției. Producția de struguri va trebui să crească conform planului de la 6 121 kg/ha (în 1965) și 7 002 kg/ha (în 1966) la 8 500 kg/ha (în 1970), suprafețele respective ocupînd 614 ha în 1966 și 1967, 673 ha în 1968, 728 ha în 1969 și 778 ha în 1970. Iar producția de vin se va majora de la 247 vagoane în 1966, la 270 vagoane în 1967, 285 vagoane în 1968, 309 vagoane în 1969 și 335 vagoane în 1970

Cornel GEORGESCU
contabil șef

CERCETĂRI DEMOGRAFICE

DEPLASĂRI ZILNICE LA LOCUL DE MUNCĂ ÎN ALTE LOCALITĂȚI

FENOMENUL deplasărilor zilnice la muncă în alte localități are numeroase implicații economice și sociale. De aceea, un interes deosebit prezintă cunoașterea concretă a direcțiilor și intensității acestor deplasări, a cauzelor care le provoacă și mențíne, precum și a efectelor asupra condițiilor de muncă și de viață ale celor ce se deplasează. Ținînd seama de importanța pe care o prezintă, am cercetat acest fenomen la Brașov și în zona lui limitrofă, în anul 1965.

Dezvoltarea economică a Brașovului a fost însoțită în ultimele două decenii de atragerea a numeroși lucrători din împrejurimi, precum și din alte regiuni. Pe măsura extinderii spațiilor de locuit, o parte din aceștia s-au mutat definitiv în oraș, restul continuînd să facă deplasări zilnice (așa-numiții „navetiști"). De remarcat că în satele din jurul Brașovului și-au stabilit domiciliul și numeroși salariați din unitățile social-economice din Brașov care au venit din restul regiunii sau din alte regiuni. Totodată, un număr apreciabil din locuitorii orașului fac deplasări zilnice pentru a ajunge la întreprinderi și instituții aflate în alte localități, unde sînt încadrați ca salariați.

În sfera de observare am inclus numai „navetiștii" cuprinși în numărul mediu scriptic. Unitatea de evidență a fost considerată întreprinderea (subunitatea economică) sau instituția de pe teritoriul unei singure localități. În cazul cooperativelor meșteșugărești, care de regulă au ateliere în mai multe localități, unitatea de observare este formată din atelierul sau totalul atelierelor unei cooperative din fiecare localitate. În cazul întreprinderilor de construcții s-a considerat unitate de observare șantierul sau punctul de lucru din fiecare localitate.

20,4% din salariați sînt călători

Ancheta efectuată a scos în evidență că 18% din salariații unităților social-economice din orașul Brașov locuiesc în 176 localități din împrejurimi și din alte raioane și regiuni: raioanele Făgăraș, Sf. Gheorghe, Rupea, Tg. Secuiesc, regiunile Mureș-Autonomă Maghiară și Ploiești. Totodată, 2,4% din totalul salariaților care domiciliază în Brașov se deplasează la muncă la unități social-economice situate în alte localități. În continuare ne vom ocupa numai de lucrătorii care se deplasează zilnic în Brașov.

În funcție de distanțe, ponderea „navetiștilor" este următoarea:

Tabel nr. 1

Distanțe	Greutatea specifică a celor ce se deplasează
TOTAL	100
Pînă la 5 km	5,9
5,1—10 km	22,5
10,1—15 km	22,1
15,1—20 km	11,5
20,1—25 km	12,5
25,1—30 km	6,9
30,1—50 km	15,2
Peste 50 km	3,4

Ei se deplasează în proporție de 49,8% cu trenul, 46,1% cu autobuze, 2,8% cu biciclete, motorete, motociclete și autoturisme proprii, 1,3% pe jos și alte mijloace. La 53,3% din cei cercetați transportul dus-întors durează pînă la 2 ore, la 34,5% pînă la 4 ore, iar la rest peste 4 ore.

Pe categorii de salariați și pe sexe cei ce se deplasează zilnic la muncă în Brașov se prezintă conform graficului de față.

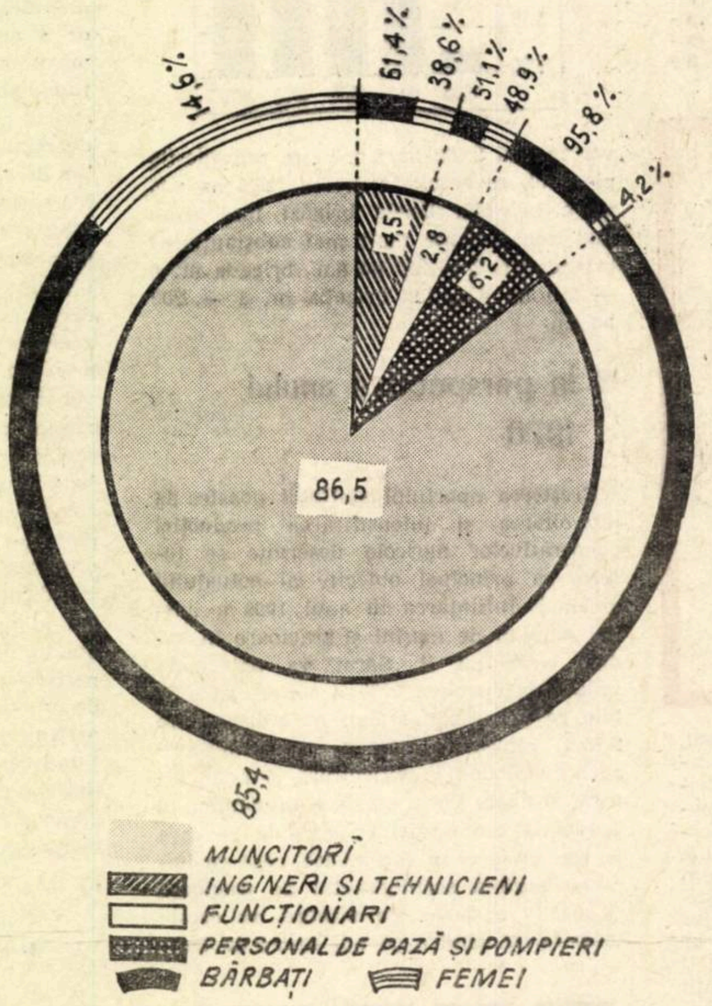

Tendințe în evoluția „navetismului"

Numărul „navetiștilor" este în continuă creștere. Fenomenul se explică prin dezvoltarea impetuoasă a economiei orașului, în special a industriei. El se poate observa din ponderile mai mari ale celor ce fac deplasarea de mai puțin timp.

Tabel nr. 2

De cînd se deplasează (în ani)	Total	Categorii de salariați: Muncitori	Ing. și tehnicieni	Funcționari	Pers. pază și serv.
TOTAL	100	86,5	4,5	2,8	6,2
0— 1	24,5	23,7	21,5	17,5	41,2
1,1— 2	12,7	12,6	10.7	9,6	17,3
2.1— 3	10.9	10,5	10,8	10,5	17,8
3,1— 4	7,4	7,4	10.4	5.9	5,4
4,1— 5	6,6	6,8	5,3	6,0	4,8
5,1— 6	4,7	4,9	2,7	4,6	3,1
6,1— 7	4,5	4,7	2,7	4,7	1,4
7,1— 8	3,5	4,1	5,2	4,4	1,4
8,1— 9	2,1	2,1	2,8	3,8	1,0
9,1—10	3,5	3,9	5,0	6,0	1,3
10,1—15	11,6	13,3	10,5	18,0	3,6
15,1—19	4.8	2,7	2,5	4,8	1,5
19,1—25	2,3	2,3	6,6	4,2	0,1
peste 25	0,9	1,0	3,3	—	0,1

După cum se observă, majoritatea „navetiștilor" — peste 72% fac deplasarea zilnică de mai puțin de 5 ani. Această creștere a fost determinată în cea mai mare parte de dezvoltarea uzinelor de rulmenți, de tractoare, de camioane, a întreprinderii de prefabricate, de creșterea volumului de construcții industriale și de locuințe. În același timp a căpătat noi dimensiuni și activitatea de deservire comercială, de transport în comun, gospodărie comunală, asistență medicală, culturală etc.

Pe de altă parte, trebuie ținut seama că o parte a „navetiștilor" mai vechi au obținut locuințe în oraș, ceea ce evident a influențat în sensul scăderii ponderii lor.

Cei ce locuiesc în jurul Brașovului au în general condiții bune de locuit și, în același timp, mijloace de comunicație cu orașul la ore potrivite.

Tabel nr. 3

GRUPAREA SALARIAȚILOR DUPĂ FRECVENȚA CIRCULAȚIEI MIJLOACELOR DE TRANSPORT ÎNTRE LOCALITĂȚILE DE DOMICILIU ȘI ORAȘUL BRAȘOV

— în % față de total —

Frecvența circulației autovehiculelor	Ponderea celor ce beneficiază de transport în comun
din 15 în 15 minute	25,8
din 30 în 30 minute	11,6
din oră în oră	16.9
la 2 ore	13,9
la 4 ore	10,2
4 curse pe zi	15,0
2 curse pe zi	5,3
cu alte mijloace	1,3

Totuși, o bună parte din navetiști au de parcurs distanțe apreciabile de la stații pînă la domiciliu și în cele mai multe cazuri acestea se parcurg pe jos.

★

Deplasările zilnice la muncă exercită influențe multilaterale asupra pregătirii profesionale ca și a randamentului obținut în producție. O caracterizare mai completă a acestui fenomen trebuie să aibă în vedere și astfel de aspecte ca: evoluția profesională și a ocupațiilor exercitate, condițiile de locuit, ridicarea nivelului profesional și cultural, participarea la procesul de producție, componența familiei și ocupațiile membrilor ei, aprovizionarea familiei etc., toate acestea contribuind la conturarea mai exactă a unor procese social-economice și la desprinderea concluziilor ce se impun.

Teodor MAGDA

PRIMUL CONGRES INTERNAȚIONAL AL MUNCITORILOR

CLASA muncitoare de pretutindeni aniversează anul acesta împlinirea unui veac de la primul Congres al Internaționalei I, care a avut loc la Geneva, între 3—8 septembrie 1866. Desfășurat la doi ani după întemeierea Asociației Internaționale a Muncitorilor, Congresul de la Geneva a reprezentat prima reuniune a delegaților clasei muncitoare din mai multe țări, expresie a spiritului internaționalist care se năștea în rîndurile proletariatului o dată cu avîntul luptei sale de eliberare. La lucrările congresului au luat parte 60 de delegați, reprezentînd peste 25 000 de membri ai secțiilor Internaționalei din Franța, Germania, Anglia și Elveția.

CONGRESUL de la Geneva ocupă un loc de seamă în istoria mișcării muncitorești mondiale. Hotărîrile sale au contribuit la pătrunc... mai largă a învățăturii marxiste în mișcarea muncitorească, la întărirea legăturilor de solidaritate internaționalistă dintre muncitorii din diferite țări în lupta lor pentru țelurile comune.

Un rol hotărîtor în discutarea problematicii Congresului l-a îndeplinit Karl Marx care, deși nu a participat la lucrările sale (fiind ocupat cu desăvîrșirea operei sale „Capitalul") a redactat istoricele „Instrucțiuni" pentru delegații Consiliului General. „Instrucțiunile" au reprezentat un program concret de acțiune a Internaționalei, elaborat pe baza experienței practice a mișcării muncitorești. Marx le-a limitat la problemele care priveau în modul cel mai direct interesele maselor muncitoare, legîndu-le de scopul final al luptei proletariatului. Aceste „Instrucțiuni", formate din nouă puncte, au stat la baza hotărîrilor Congresului de la Geneva, șase dintre ele fiind adoptate ca rezoluții.

PRINTRE cele mai importante puncte de pe ordinea de zi a congresului au fost: adoptarea „Manifestului Constitutiv" și a „Statutului" Internaționalei, unitatea de acțiune a muncitorilor în lupta lor împotriva capitalului, lupta pentru ziua de muncă de 8 ore, protecția muncii femeilor și copiilor, determinarea rolului sindicatelor și al acțiunilor greviste în cadrul luptei de clasă a proletariatului, lupta pentru eliberarea popoarelor de sub dominația străină etc. Ordinea de zi a fost stabilită, luîndu-se în considerație tocmai ceea ce corespundea în gradul cel mai înalt sarcinilor și necesităților de luptă ale proletariatului din toate țările, în momentul respectiv.

Problema principală de pe ordinea de zi a congresului era adoptarea „Manifestului Constitutiv" și a „Statutului" Internaționalei, documente care fuseseră scrise de Marx și aprobate de Consiliul General, încă de la 1 noiembrie 1864. Ambele documente, elaborate pe baza unei analize concrete a dezvoltării economice, reflectau treapta de dezvoltare, în ansamblu, a proletariatului din diferite țări, precum și faptul că în rîndurile acestuia se aflau grupuri și asociații muncitorești cu orientări politice diferite.

Documentele relevau ideea necesității organizării clasei muncitoare, recomandau ca în fiecare țară muncitorii să se organizeze într-un partid politic propriu, care să-și stabilească linia politică în funcție de condițiile concrete, aplicînd principiile fundamentale ale mișcării proletare la cerințele luptei practice din țara respectivă. Fundamentînd ideea necesității creării unui partid proletar, a alianței frățești dintre muncitorii din diferite țări, Marx, în partea introductivă a „Statutului Provizoriu" a formulat teza potrivit căreia *eliberarea clasei muncitoare trebuie să fie opera clasei muncitoare înseși, rezultatul luptei ei revoluționare pentru înlăturarea dominației politice a claselor exploatatoare și instaurarea puterii politice a proletariatului.*

Asociația Internațională a Muncitorilor a fost concepută ca o organizație larg cuprinzătoare, avînd menirea să asigure, prin forme și metode corespunzătoare, ridicarea treptată a maselor muncitoare la înțelegerea sarcinilor lor revoluționare, la victoria principiilor marxismului și a unității de acțiune împotriva claselor exploatatoare. Evoluția ulterioară a mișcării muncitorești internaționale a dovedit justețea documentelor adoptate de congres. Internaționala, avînd un caracter larg, cuprinzător, a ușurat procesul de dezvoltare pe plan ideologic și organizatoric al proletariatului, a contribuit la răspîndirea marxismului în rîndurile clasei muncitoare, la maturizarea premiselor pentru întemeierea partidelor politice independente în diferite țări. *„Unde am fi fost noi astăzi* — scria Fr. Engels în 1887 — *dacă în perioada 1864—1873 am fi vrut întotdeauna să mergem mînă în mînă numai cu cei care se declarau pe față adepți ai programului nostru? Cred că întreaga*

CURIER

■ Numărul pe august–septembrie al revistei **ÉCONOMIE ET POLITIQUE** este consacrat, ca și cel precedent, publicării intervențiilor și comunicărilor de la Conferința internațională asupra **Capitalismului monopolist de stat,** care s-a ținut între 26 și 29 mai 1966 la Chaisy-le-Roy. La conferință au participat reprezentanți ai țărilor din Vest și din Est, printre care și din țara noastră. Dr. E. Dobrescu, referindu-se, printre altele, la faptul că statul imperialist intervine azi cu forța în realizarea expansiunii economice a monopolurilor, a subliniat necesitatea cuceririi de către tinerele state eliberate a independenței lor economice. Relevînd accentuarea dezvoltării inegale a capitalismului și în consecință a evoluției asincronice a ciclului capitalist în diferitele țări, dr. T. Postolache a arătat că o coincidență a fazelor pe plan mondial, inclusiv a celei de criză, este posibilă, dar că aceasta nu va modifica probabil tabloul asincronic al evoluției ulterioare.

■ Un colectiv de autori semnează lucrarea **Planirovanie proizvoditelnosti truda v narodnom hoziaistve S.S.S.R.** (Planificarea productivității muncii în economia națională a U.R.S.S.), Ed. Ekonomika, 1965, 270 pag. Ocupîndu-se de raportul dintre creșterea productivității muncii și înzestrarea cu fonduri fixe, autorii arată că, dacă productivitatea muncii în industrie ar rămîne în următorii 20 de ani la actualul nivel, s-ar cere un surplus de salariați de aproximativ 140 de milioane. Datorită creșterii productivității muncii, surplusul real va fi de numai 38–40 milioane. Pentru aceasta, însă, fondurile fixe productive în industria U.R.S.S. vor trebui să crească de 5 ori.

■ Cu a sa **Histoire économique de la France entre les deux guerres** (Fayard, 1965, 564 pag.), Alfred Sauvy inaugurează primul din cele trei volume dedicate istoriei economice a Franței în perioada interbelică. Ocupîndu-se de perioada 1918–1931, autorul nu întreprinde o expunere cronologică a faptelor, ci analizează epoca prin prisma unor astfel de probleme ca: prețurile, salariile, populația etc. Lucrarea este însoțită în anexe de un laborios aparat științific: lista recapitulativă a datelor statistice (peste 100 pagini), lista cronologică a evenimentelor, un indice de nume, figuri și hărți.

■ Academia de Științe a R. P. Ungare a hotărît editarea unei publicații trimestriale în limbi străine, **ACTA OECONOMICA.** Noua publicație urmărește strîngerea relațiilor științifice cu economiștii marxiști din alte țări, informarea opiniei publice din străinătate despre dezvoltarea economică a Ungariei, discutarea problemelor economiei socialiste, a problemelor de economie politică. Articolele vor fi publicate în limbile engleză, franceză, germană și rusă. Primul număr, apărut recent, prezintă o imagine multilaterală a cercetării economice în R. P. Ungară, cuprinzînd probleme ale modificării mecanismului economic, ale structurii pe ramuri a economiei ungare și altele.

■ În cartea sa, **Technische Revolution und Strukturwandel in der Industrie** (Revoluția tehnică și modificările structurale în industrie), Dietz Verlag, Berlin, 1966, 334 pag., Gerhard Schulz cercetează schimbările în ritmul de dezvoltare și în structura ramurilor sub influența progresului științific-tehnic din ultimele două decenii în țările cu o înaltă dezvoltare industrială. Autorul arată că însemnătatea crescîndă a industriei în cadrul economiei naționale nu se explică numai prin sporirea continuă a volumului de producție, ci și prin modificările structurale ce le determină. Ramuri tradiționale ca industria cărbunelui și metalurgia se află de mult sub nivelul mediu al ritmului de creștere a industriei, în timp ce industria chimică, electrotehnica, dar mai ales producția de energie electrică indică o creștere mai mare

■ Cartea profesorului Edward Rosset, membru corespondent al Academiei de Științe a R.P.P., **Polska roku 1985** (Polonia anului 1985), Wydawniztwo Naukowe, Warszawa 1965, 207 pag., este o încercare de elaborare a perspectivei evoluției demografice a Poloniei. Combătînd încercările de prognoză ale unor demografi care își întemeiază calculele pe extrapolarea tendinței prezente – fără a ține seama de schimbările previzibile – Rosset ajunge în ce privește Polonia, la concluzia că populația acesteia va atinge în 1985 numărul de 39 638 000 locuitori (cu 8 milioane mai mult decît în 1965). Populația rurală, care înainte de război reprezenta 75% din populația țării, iar în 1965 – 49,4%, va scădea, după Rosset, la 39,4%.

■ La Moscova a avut loc **Congresul internațional al matematicienilor,** la care au participat peste 5 000 de delegați din 58 de țări, printre care și din țara noastră. Exprimîndu-și părerea în legătură cu succesele obținute de știința matematică în anii care au trecut de la congresul precedent, J. Derammes, președintele Uniunii internaționale a matematicienilor și profesor la universitățile din Lausanne și Geneva a subliniat legătura între diversele ramuri ale matematicii. Rezultate de seamă s-au obținut în problemele pentru rezolvarea cărora s-au unit metodele teoriei algebrice a numerelor, topologiei și analizei. Derammes a susținut că în prezent trebuie să se prevină specializarea prea îngustă a matematicienilor.

■ Studiul lui P. Maillet **Suggestions pour une recherche économique adaptée à notre époque** (Sugestii pentru o cercetare economică adaptată la epoca noastră, publicat în **REVUE D'ÉCONOMIE POLITIQUE,** se ocupă de problemele alegerii și organizării temelor de cercetare în economie. Pentru ca cercetarea să atingă o mai mare eficacitate, autorul recomandă, în afară de îmbunătățirea informării în special asupra problemelor cercetării individuale, definiții precise ale ipotezelor de bază pentru mai buna comparabilitate a lucrărilor și întrebuințarea de nomenclaturi identice.

ANATOMIA UNUI ZIAR (I)

NU o dată în aceste coloane ne-am referit la un fenomen caracteristic întregii prese occidentale actuale și care se adaugă reducerii continue a numărului de publicații: scăderea sau, în cel mai bun caz, stabilizarea tirajelor realizate de diferite tipuri de ziare. Pentru a evidenția recorduri în materie de difuzare, trebuie să te adresezi nu prezentului, ci anilor trecuți dacă nu chiar perioadei dinaintea ultimului război mondial. În această conjunctură generală există totuși cîteva, foarte puține, excepții. Cea mai interesantă dintre ele privește un ziar care, spre deosebire de multe altele, nu folosește aproape de loc diverse artificii pentru a capta favoarea publicului cititor. Este vorba de cotidianul francez LE MONDE. Într-adevăr, în timp ce tirajele celorlalte ziare centrale franceze au scăzut în ultimii ani, LE MONDE a înregistrat o curbă continuu ascendentă: 108 000 exemplare în 1945, 157 000 în 1947, 184 000 în 1956, 221 000 în 1960, 305 000 în august 1966.

Pentru cei cărora aceste cifre nu li s-ar părea prea impresionante — mai ales în comparație cu tirajele de milioane ale unor gazete occidentale — trebuie să precizăm că LE MONDE nu face parte din categoria ziarelor de masă, ci din aceea a așa-ziselor „gazete serioase" care se adresează unui public în mod voit restrîns, dar foarte influent în viața politică, economică și culturală. Despre asemenea ziare cum sînt TIMES, NEW YORK TIMES, FRANKFURTER ALLGEMEINE, NEUE ZÜRCHER ZEITUNG am mai avut ocazia să ne ocupăm în cadrul acestei rubrici; dintre toate, LE MONDE este poate cel mai caracteristic (am putea aminti, de pildă, că, parcă pentru a-și sublinia caracterul „dificil" și „puțin accesibil" ziarul parisian nu publică niciodată fotografii).

Cum se explică în aceste condiții progresele cotidianului la care ne referim, succese care au dus la situația oarecum paradoxală în care acesta ocupă astăzi unul dintre primele locuri în clasificarea pe tiraje a ziarelor pariziene, înaintea chiar a unor gazete care se doresc „de masă"?

Credem că fenomenul se explică în primul rînd prin două elemente: structura și calitatea ziarului, pe de o parte, compoziția publicului său cititor, pe de alta.

LE MONDE este exponentul unor cercuri largi și influente ale marii burghezii franceze și anume a cercurilor adepte ale unei politici mai liberale sau cel puțin mai realiste, atît pe plan intern cît mai ales pe plan internațional. Exprimînd aceste puncte de vedere, ziarul a adoptat o poziție destul de lucidă în fața progreselor mișcării de eliberare națională (inclusiv în teritoriile care au aparținut fostului imperiu colonial francez) și nu s-a sfiit să marcheze distanțele față de acțiunile internaționale ale Statelor Unite chiar într-o vreme cînd politica oficială a Franței nu cunoscuse încă evoluția actuală. Atitudinea aceasta i-a atras ziarului, în cursul existenței sale de aproape 22 ani, numeroase atacuri din partea cercurilor „ultra" și „atlantiste".

Adresîndu-se, după cum subliniam, unui public „de elită", ziarul se străduiește să-i asigure o informare cît mai bogată și mai competentă. El acordă un spațiu mult mai restrîns decît alți confrați occidentali faptelor diverse și știrilor senzaționale; în schimb informația politică, economică și culturală este deosebit de abundentă. Statistica arată că într-o săptămînă luată la întîmplare ziarul a consacrat 34 pagini informațiilor politice, 14 pagini informațiilor economice și financiare, 8 pagini informațiilor culturale și tot 8 pagini așa-ziselor informații generale (fapte diverse, sport etc.). La celelalte ziare aceste din urmă informații dețin 50—65% din spațiul publicistic al gazetei.

Îndeobște informațiile din LE MONDE sînt foarte amănunțite și însoțite adesea de rezumate cronologice sau sinteze tematice care permit cititorului să se orienteze în problemă și să situeze știrea pe coordonatele ei. Chiar dacă completările nu sînt lipsite adesea de o anumită tendențiozitate (desigur în spiritul politicii promovate de ziar) nu se poate contesta totuși interesul unei asemenea metode.

Ziarul și-a făcut, de asemenea, o specialitate din publicarea in extenso sau aproape in extenso a celor mai importante documente din viața internațională (tratate, convenții, declarații, expuneri și articole de mare însemnătate etc.). În presa occidentală obișnuită asemenea materiale lipsesc de obicei și sînt înlocuite prin scurte rezumate, deseori deformante.

Dacă la toate acestea mai adăugăm și ciclurile de reportaje și articole în care diferite teme de actualitate sînt prezentate și analizate multilateral ca și numeroasele corespondențe din străinătate (din 1961, pe baza unui contract, ziarul poate folosi și corespondențele trimișilor ziarului britanic THE TIMES) anchetele, cronicile și articolele de prestigiu, avem o imagine asupra felului în care ziarul își ține la curent cititorii cu problemele realității contemporane.

Un cunoscut specialist francez în probleme de presă, Raymond Manevy scria în urmă cu cîțiva ani:

„Cititorul ziarului LE MONDE, care se recrutează de obicei dintre cadrele universitare, magistratură, administrația superioară, marea industrie, conducerile băncilor, ar fi foarte nemulțumit dacă n-ar găsi în fruntea ziarului pe care-l cumpără, buletinul de analiză a situației internaționale, dacă evenimentele din politica internă n-ar fi anunțate și analizate în pagina întîi, dacă ar surveni vreo întîrziere în publicarea cronicii literare sau dacă ar lipsi rubrica „susțineri de teze de doctorat". Și același cititor ar abandona ziarul dacă acesta, la fel cu confratele său LE PARISIEN LIBÉRÉ și-ar consacra pagina întîi unui asasinat misterios sau arestării unui excroc".

După părerea lui Manevy deci, structura ziarului ar fi legată de compoziția cititorilor săi. Analiza acestei compoziții este cît se poate de interesantă și ne propunem să ne oprim asupra ei într-un număr viitor.

H. DONA

noastră activitate practică a dovedit că se poate acționa în contact cu mișcarea generală a clasei muncitoare, în fiecare etapă a dezvoltării ei, fără a sacrifica și fără a ascunde propria noastră poziție distinctă".

Întemeietorii comunismului științific au militat pentru asigurarea și respectarea dreptului fiecărui popor la existență independentă, au educat clasa muncitoare în spiritul unei atitudini internaționale față de lupta de eliberare a popoarelor asuprite. Ei au subliniat că *„o sinceră colaborare internațională a națiunilor"* este *„posibilă numai cu condiția ca fiecare din aceste națiuni să fie pe deplin autonomă acasă la ea".*

CONGRESUL de la Geneva a clarificat, în lumina indicațiilor lui Marx, rolul organizațiilor profesionale ale clasei muncitoare — al sindicatelor — în lupta pentru satisfacerea revendicărilor sale economice arătînd că acestea constituie nu numai centre ale luptei dintre capital și muncă dar și *„centre organizatorice ale clasei muncitoare în lupta pentru desființarea a însuși sistemului muncii salariate".* Combătînd poziția trade-uniourilor care se limitau exclusiv la revendicări economice, rezoluția în problema luptei greviste și a rolului și sarcinilor sindicatelor chema pe acestea să acționeze în mod conștient pentru organizarea clasei muncitoare la luptă împotriva capitalului în vederea eliberării ei de orice exploatare și asuprire. Stabilind rolul și sarcinile sindicatelor, Congresul a precizat raportul dintre lupta economică și cea politică a clasei muncitoare. Despre rezoluția congresului cu privire la sindicate și la lupta economică adoptată pe baza „Instrucțiunilor". V. I. Lenin scria: *„Rezoluția acestui Congres a arătat cu precizie importanța luptei economice, punîndu-i în gardă pe socialiști și pe muncitori, pe de o parte, împotriva exagerării importanței acestei lupte... iar pe de altă parte împotriva subaprecierii importanței ei".*

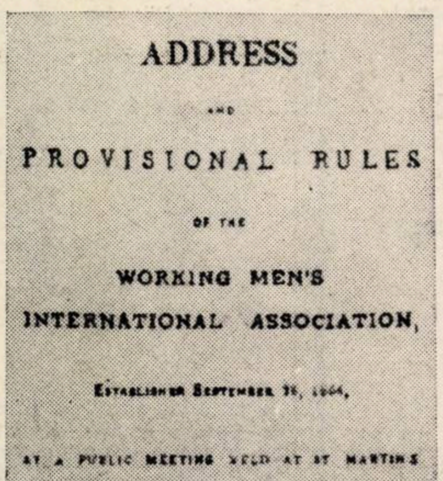
ADDRESS

AND

PROVISIONAL RULES

OF THE

WORKING MEN'S

INTERNATIONAL ASSOCIATION,

ESTABLISHED SEPTEMBER 28, 1864,

AT A PUBLIC MEETING HELD AT ST MARTIN'S HALL, LONG ACRE, LONDON.

PRICE ONE PENNY

Primul congres muncitoresc internațional, a luat, de asemenea, în dezbatere o serie de probleme social-economice deosebit de importante ca: limitarea zilei de muncă, ocrotirea muncii femeilor și a copiilor în care s-au preconizat puncte de vedere viabile, devenite ulterior jaloane de orientare pentru poziția organizațiilor proletariatului din toate țările.

Ziua de muncă de 8 ore a fost înscrisă oficial, din 1866, pe stindardul de luptă al proletariatului internațional.

CONGRESUL a adoptat și o rezoluție privind protecția muncii femeilor și copiilor, dreptul femeii la muncă, rolul acesteia în propășirea familiei etc.

Militînd pentru adoptarea unei legislații ocrotitoare care să permită femeilor, atît accesul cu drepturi egale la muncă, cît și organizarea îndeplinirii rolului lor de mame, reprezentanții proletariatului preconizau scoaterea femeii din situația de inferioritate pe care i-o hărăzise orînduirea capitalistă.

O grijă deosebită pentru asigurarea dezvoltării generațiilor viitoare s-a manifestat cu prilejul dezbaterii asupra muncii copiilor și adolescenților. Subliniindu-se în „Instrucțiuni" că „viitorul clasei muncitoare, prin urmare și viitorul omenirii, depinde întru totul de educarea tinerei generații de muncitori", se preconiza îmbinarea muncii în producție a adolescenților cu educația lor intelectuală, fizică și învățămîntul tehnic.

Congresul a recomandat ca o preocupare absolut necesară în lupta revendicativă a proletariatului, cercetarea situației clasei muncitoare, a condițiilor sale de muncă și de viață, contribuind în felul acesta la fundamentarea științifică a luptei proletariatului împotriva exploatării capitaliste.

Programul de revendicări social-economice, formulat într-un cadru organizat, pentru prima oară, a orientat în anii următori lupta clasei muncitoare pentru drepturile și interesele ei economice și politice. Proletariatul internațional, condus și îndrumat de fondatorii socialismului științific și inspirîndu-se din propria lui luptă, a putut să-și fixeze un program marxist de acțiune, pe care l-a preluat și a militat pentru traducerea lui în viață decenii de-a rîndul clasa muncitoare de pretutindeni.

Hotărîrile primului Congres al Asociației Internaționale a Muncitorilor, adoptarea documentelor programatice ale Internaționalei „Manifestul Constitutiv" și „Statutul" au marcat o victorie importantă a marxismului asupra curentului proudhonist mic-burghez, au exercitat o influență pozitivă asupra dezvoltării mișcării muncitorești internaționale în anii următori, au contribuit la întărirea legăturilor de solidaritate internaționalistă dintre muncitorii diferitelor țări în lupta lor pentru eliberarea de orice exploatare și asuprire.

dr. Gh. SURPAT

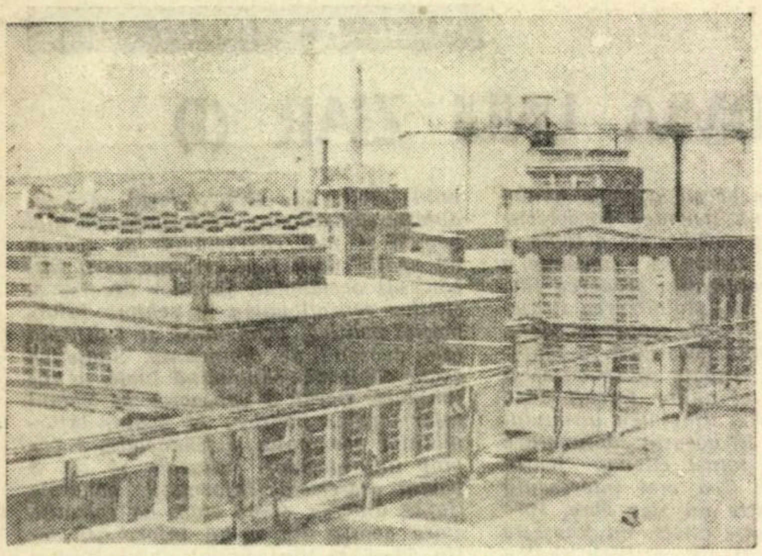

UZINELE CHIMICE-TURDA

PRODUC:

- PRODUSE CLOROSODICE:
  - — hidroxid de sodiu leșie.
  - — acid clorhidric soluție 32%.
  - — acid clorhidric pro analisi.
  - — clorură de var.
  - — hipoclorit de sodiu.
  - — sodă caustică tehnică 98—99%.
- INSECTICIDE CLORURATE:
  - — detexan.
  - — hexaclorciclohexan.
- PRODUSE CLORURATE:
  - — cloroform farmaceutic.
  - — toluen clorurat.
  - — clorură ferică.
- MASE PLASTICE
  - — policlorură de vinil suspensie și emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiție:
- — cloroform farmaceutic.
- — toluen clorurat.
- — hidroxid de calciu (șlam).

Cererile se vor adresa la sediul întreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

Uzina „AZUR" — Timișoara

Spl. Peneș Curcanul nr. 3–5

Auxiliari noi pentru industria textilă
Agenți tensioactivi neionici pe bază de produse polietoxilate

ROMOPAL O emulgator, egalizator la vopsiri
ROMOPAL LN muiant, dispersant, agent de spălare
AVIVAN S06 agent de avivare

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI
REGIUNEA PLOIEȘTI

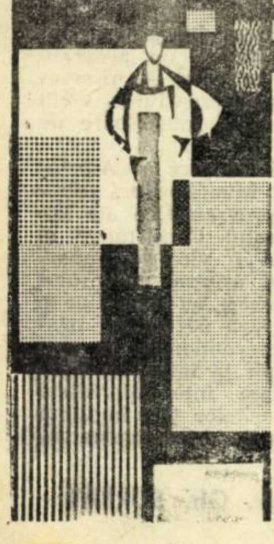

livrează fără repartiție:

- GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.

Caracteristici: lățime 120—140 cm
lungime 160—200 cm

UZINA DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC NĂVODARI

PRODUCE PENTRU AGRICULTURĂ:

- — Superfosfat pulbere
- — Superfosfat granulat

PENTRU INDUSTRIE:

- — Acid sulfuric
- — Acid sulfuric chimic pur
- — Fluosilicat de sodiu
- — Fluorură de sodiu
- — Acid fluosilicic 20%
- — Utilaj chimic

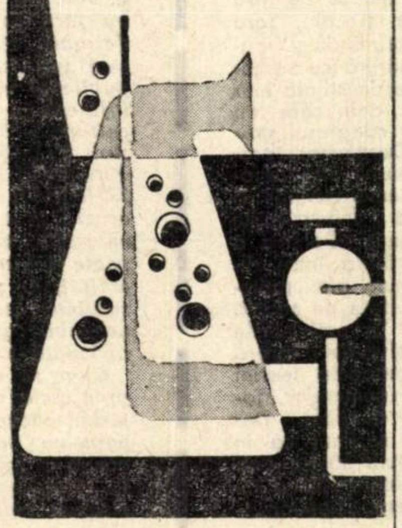

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

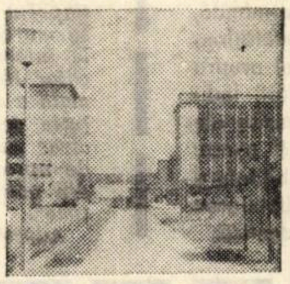

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

UZINA „UNIREA"-CLUJ

Piața 1 Mai 3-5

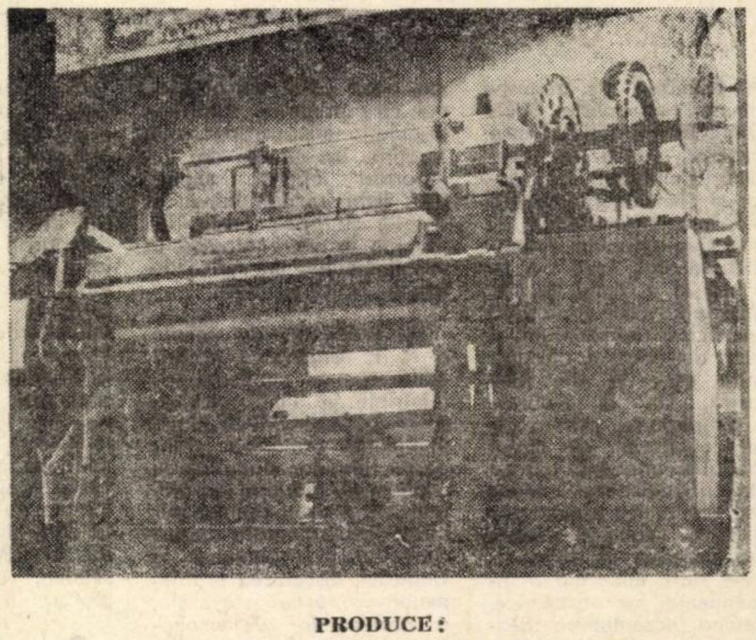

PRODUCE:

- RĂZBOAIE DE ȚESUT BUMBAC
- RĂZBOAIE DE ȚESUT MĂTASE

---

bucătăria
Foișor 2

compusă din:
DULAP
MASĂ
set 3 TABURETE

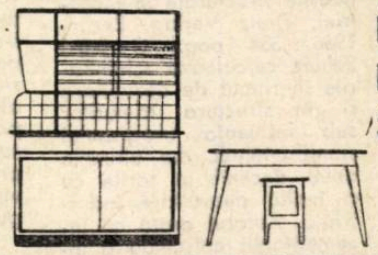

REZISTENTĂ - PRACTICĂ

Un produs realizat de întreprinderile Ministerului Economiei Forestiere.

De vînzare la toate unitățile de specialitate ale comerțului de stat și cooperatist.

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

Piața Cetății nr. 18 produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

- Rulouri zugravi
- Bureți zugravi
- Diferite garnituri presate din cauciuc • Vopsele frecate în ulei • Grund galben • Ulei pentru mașini de cusut și biciclete de 50 și 100 g • Chit pentru acoperiș nastic • Săpun de rufe de 45% • Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

- Roabe metalice

ARTICOLE SPORTIVE

- Patine reglabile pentru copii și adulți • Spițe bicicletă • Sonerii bicicletă • Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

- Mașini de tocat fructe • Prese struguri de 5 și 10 l • Prese cartofi • Răzător pătrat și plat • Rîșnițe de porumb.

„DRUMULUI CRITIC“—DRUM LIBER

În ultimii ani, asistăm la răspîndirea tot mai largă a metodei grafului în rețea în rezolvarea optimă a problemelor, generale sau parțiale, legate de planificarea activității economice. Folosirea acestei metode, determinată de dezvoltarea calculului operațional și a tehnicii de calcul, permite găsirea unor soluții pentru realizarea în termene cît mai scurte (drumul critic) și în condiții de maximă economicitate a activității programate. „Viața economică“ a mai prezentat cititorilor săi aspecte teoretice și practice ale metodei (vezi numerele 8/1964, 20/1965, 46/1965). În numărul de azi, publicăm extrase din presa unor țări socialiste, în care sînt abordate aspecte importante ale utilizării practice a acestei metode.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

GRAFUL IN SLUJBA AUTOMATIZĂRII

Despre experiența Uzinei „Avtoelektropribor“ din Riga privind folosirea metodei drumului critic se relatează într-un articol publicat în nr. 20/1966 al revistei, din care reproducem :

„Timp de decenii s-a statornicit repartizarea funcțiilor de conducere între proiectanți și tehnologi, planificatori și normatori, economiști și lucrători cu aprovizionarea. În noile condiții dispare împărțirea tradițională a sarcinilor tehnologice, de planificare, de aprovizionare.

Proiectînd procesul tehnologic cu ajutorul mașinilor electronice de calcul, tehnologul trebuie în același timp să determine lotul de piese lansate pentru producție etc. Astfel, planificarea producției devine în mai mare măsură un element al proiectării procesului tehnologic. În aceeași măsură se contopesc funcțiile contabilității, secției de muncă și salarii și ale serviciului de producție și dispecerat. Cadrul obligațiilor și ocupațiilor obișnuite devine prea strîmt. Iată de ce trecerea la noile metode de conducere necesită o schimbare importantă în psihologia oamenilor, lărgirea orizontului lor.

...În rețeaua alăturată (reprodusă în figură — n.n.), se arată, în linii mari, succesiunea etapelor de muncă privind crearea unui sistem automat de conducere a producției la Uzina „Avtoelektropribor“ din Riga. Cifrele de deasupra săgeților reprezintă durata probabilă a lucrărilor, exprimată în luni. Pentru fiecare din complexe se alcătuiesc, la rîndul lor, rețele separate.

Proiectarea sistemului începe cu instruirea personalului de conducere (săgeata 1—2)... În aceeași perioadă în care sînt instruiți conducătorii uzinei, lucrătorii biroului de proiectare inspectează uzina și alcătuiesc planul aproximativ de măsuri ce trebuie înfăptuite pentru aplicarea sistemului (1—3). Apoi planul este recenzat și supus unei largi dezbateri (3—4). Procurarea mijloacelor tehnico-organizatorice începe imediat după ce planul a fost alcătuit (3—5). Aplicarea acestor măsuri este marcată prin săgeata 5—9“.

„Următoarea problemă — *se arată în continuare în articol* — este alcătuirea proiectului unui sistem automatizat de conducere (4—9).

Pentru reducerea timpului, noi am trecut la însușirea celor mai importante complexe (4—6—14, 4—7—14, 4—8—

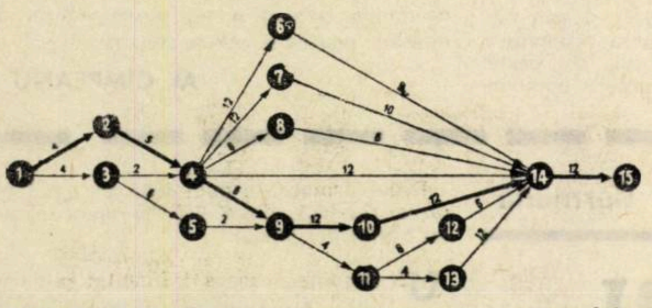

14 și 4—14) simultan cu începerea proiectării sistemului... Principala sarcină este crearea bazei normative a sistemului automatizat de conducere (4—14). Acest complex cuprinde elaborarea unui nou sistem de documentare tehnologică, codificarea tuturor elementelor proceselor de producție, consumului de materiale și scule, determinarea prețului de cost pe mașină-om, evidența calculelor normative pe piese, subansamble și produse finite.

Se pregătesc, de asemenea, programe locale, legate de rezolvarea cu ajutorul mașinilor electronice de calcul a planificării operative în producție (4—8—14), normarea timpului de lucru (4—7—14) și consumul de materiale (4—6—14).

După terminarea proiectării, colectivul va trebui să se ocupe în același timp de construcția centrului de informare și de calcul cu un complex de dispozitive de comunicații și semnalizare (9—11—13—14), de elaborarea și introducerea programului de comandă automată (9—10—14), de procurarea, pregătirea și însușirea mijloacelor tehnico-organizatorice (11—12—14).

Drumul critic, care determină termenul final al încheierii tuturor operațiunilor este marcat în rețea prin săgețile 1—2 ; 2—4 ; 4—9 ; 9—10 ; 10—14 ; 14—15“.

Die Wirtschaft

CONTROL PRIN TIMPURI-TAMPON

Revista publică (nr. 19/1966) un articol care conține propuneri de îmbunătățire a grafelor în rețea :

„În sistemul PERT și CPM lungimea duratei activităților notate se alege în mod liber. Drumul cu durata cea mai lungă, care apare în întreaga rețea, se stabilește prin calcul și este denumit drumul critic. Pentru drumurile necritice, care merg paralel cu acesta, apar, prin dependență de alte evenimente, diferențe de timp, timpurile-tampon.

În cele mai multe cazuri, toate valorile se calculează cu ajutorul unui calculator automat, se includ într-un tabel și se atașează la rețea“.

Arătînd apoi o serie de neajunsuri ale acestei metode (dificultatea observării unor greșeli în reprezentarea duratei activităților, necesitatea unor corectări continue, dificultatea cunoașterii efectelor modificărilor ulterioare, necesitatea reluării calculelor la deplasarea oricărui termen a controlării tuturor calculelor cu ajutorul mașinilor de calcul, consum mare de muncă la întocmirea rețelei etc.), autorul scrie :

„În scopul evitării acestor neajunsuri s-a elaborat o metodă care în principiu se deosebește de metoda cunoscută numai prin reprezentarea diagramei rețelei (figura arată o parte a unei rețele) și care nu mai cere folosirea unei mașini de calcul pentru stabilirea drumului critic.

La întocmirea rețelei, diferitele activități vor fi reprezentate la scară după unități de timp (zile, săptămîni sau luni). Scara o constituie întotdeauna proiectarea pe axa de timp. Toate activitățile vor fi indicate potrivit secvențelor de timp pornind de la o activitate cu un număr mai mic la o activitate cu un număr mai mare. Din interdependența diferitelor evenimente rezultă diferențele de timp care corespund timpurilor-tampon. Aceste timpuri-tampon vor fi trecute, de asemenea, la scară, și marcate cu linie punctată. Drumul, care duce fără întrerupere (fără timp-tampon) de la activitatea inițială la activitatea finală, este drumul critic. Dacă toate interdependențele sînt trecute corect, activitățile fictive trebuie să apară perpendicular (vertical), respectiv în direcția fluxului de timp. Dacă o activitate fictivă este îndreptată

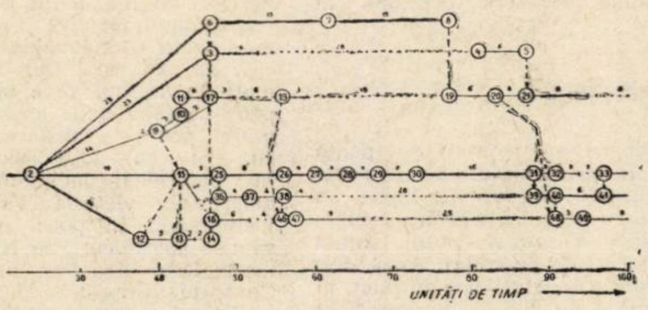

înapoi, adică împotriva fluxului timp, atunci în acest loc s-a comis o greșeală.

Avantajele acestui mod de reprezentare sînt, printre altele, următoarele :

1. Întocmirea unei rețele poate fi făcută manual. Recurgerea la un calculator automat nu este necesară.
2. Greșelile, care s-au produs la întocmire sînt imediat vizibile (regresivitate, timp-tampon fals etc.).
3. Toate valorile necesare pot fi citite direct din diagrama rețelei. Nu este nevoie de un tabel pentru valorile de timp.
4. Pentru controlul termenelor unei lucrări există posibilitatea de a cuprinde, prin așezarea unei perpendiculare la un termen anumit, toate sarcinile (acțiunile) parțiale care converg spre acest termen și de a controla îndeplinirea lor procentuală.
5. Prin includerea lor la scară în rețea, deplasări de termene care apar în cadrul unei desfășurări pot fi observate imediat cu toate consecințele și interdependențele. Cei care răspund pentru lucrare au astfel posibilitatea de a lua imediat măsurile corespunzătoare.
6. Și lucrători cu calificare mai redusă sînt în stare să întocmească rețele, să lucreze cu acestea și să obțină informațiile necesare.

Pentru munca practică cu graful în rețea, s-a dovedit util de a reprezenta activitățile care au același timp-tampon, în așa fel, încît timpurile-tampon să fie însemnate după prima activitate. Toate activitățile următoare vor fi trecute apoi fără tampon. Aceasta înseamnă că prima activitate va fi trecută cu începutul cel mai timpuriu și cu sfîrșitul cel mai timpuriu, evitîndu-se astfel timpul-tampon, iar toate activitățile următoare ale acestei ramuri vor fi trecute cu termenele cele mai tîrzii. La controlul termenelor lucrărilor curente vor fi trecute timpurile efective pentru începutul și sfîrșitul activității. Astfel, se poate vedea oricînd ce timp-tampon mai stă la dispoziție“.

Hospodářské noviny

„REȚEAUA“ CERCETĂRII PIEȚEI

În R. S. Cehoslovacă se fac diferite încercări de a aplica metoda grafului în rețea în activități esențialmente economice. Astfel, în cadrul unei analize a planului de cercetare a pieței în industria hîrtiei, revista prezintă următorul graf însoțit de explicații (nr. 12/1966) :

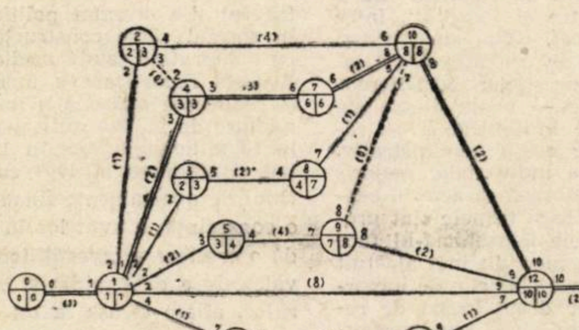

0— 1 Descompunerea pe grupe și produse a producției industriei hîrtiei și celulozei, cercetate în prognoza dezvoltării necesarului. Tratative și stabilirea înțelegerii. Cooperare.

1— 2 Hîrtie, carton și carton presat : componența pe sortimente a producției. Analiza structurii pieței (baza : anul 1965).

1— 3 Hîrtie, carton și carton presat înnobilate : componența producției pe sortimente. Analiza structurii pieței (baza : 1965).

1— 4 Structura comerțului exterior : analiza și aprecierea generală a situației actuale.

1— 5 Cartonaje, materiale și produse de ambalaj din hîrtie și carton presat : componența producției pe sortimente. Analiza structurii pieței (baza : 1965).

1— 6 Fondurile pieței și consumatorii sub-limită din afara pieței : analiza structurii pieței.

1—12 Activități „agregate“ : conducerea muncii tuturor grupelor și asigurarea metodei unice și coordonarea tuturor activităților. Analiza de corelație și regresie. Aplicarea altor metode matematice verificate. Confruntarea curentă a rezultatelor obținute prin tehnica de calcul și a rezultatelor cercetărilor științifice de fiecare grupă de lucru.

2— 4 Activitate fictivă. Transmiterea informațiilor.

2—10 Elaborarea ipotezei și efectuarea studiului necesarului (de hîrtie, carton și carton presat).

3— 4 Activitate fictivă. Transmiterea informațiilor.

3— 8 Elaborarea ipotezei și efectuarea studiului necesarului (de hîrtie, cartoane și carton presat înnobilate).

4— 7 Elaborarea ipotezei și efectuarea studiului comerțului exterior.

5— 9 Elaborarea ipotezei și efectuarea studiului necesarului (de cartonaje și de produse din carton).

6—11 Elaborarea ipotezei și efectuarea studiului necesarului (fondurile pieței și consumatorii sub-limită).

7—10 Studii parțiale : prognoza dezvoltării comerțului exterior (import, export) pînă în anul 1980.

8—10 Studii parțiale : prognoza dezvoltării nevoilor pînă în anul 1980 (de hîrtie, carton, carton presat înnobilate).

9—10 Activitate fictivă : transmiterea informațiilor (aprovizionarea tehnico-materială în interiorul ramurii).

9—12 Studii parțiale : prognoza dezvoltării nevoilor pînă în anul 1980 (cartonaje și produse din carton).

10—12 Studiul global privind dezvoltarea nevoilor pînă în 1980 (hîrtie, carton, carton presat și hîrtie, carton și carton presat înnobilate).

11—12 Studii parțiale : prognoza dezvoltării consumului pe piață și a consumului sub-limită din afara pieței pînă în 1980.

12—13 Studiul general și concluziile ca bază pentru concepția tehnico-economică a dezvoltării industriei hîrtiei și celulozei pînă în 1980. Variantele optime, relația lor în cadrul dezvoltării generale a economiei naționale.

Cifrele din graf puse în paranteze indică durata activității în luni.

ПЛАНОВО СТОПАНСТВО И СТАТИСТИКА

ANALIZA CHELTUIELILOR

Dintr-un studiu privind folosirea sistemului de rețea în planificarea și conducerea pregătirii tehnice a producției în construcții de mașini, apărut în revista bulgară nr. 3/1966, extragem următorul aspect :

„Analiza grafului în rețea cuprinde nu numai relația dintre mersul acțiunilor planificate și desfășurarea lui în timp, ci și un alt factor important, și anume, planificarea cheltuielilor necesare pentru întocmirea proiectului în raport cu durata procesului. În scopul obținerii cheltuielilor pentru întregul proces, este necesar să se stabilească pentru fiecare activitate mărimea cheltuielilor în funcție de durata activității. Această durată poate să varieze, determinînd variația cheltuielilor. Scopul primordial este obținerea beneficiului maxim, cu cheltuieli minime și cu o durată optimă cît mai scurtă a activității. Cheltuielile vor fi cele mai joase, dacă activitatea se va desfășura timp destul de îndelungat, socotit normal. Scurtarea timpului normal este totdeauna utilă dar ea este limitată, întrucît cea mai scurtă durată se poate realiza doar cu cheltuieli mari. Raportul duratei acestor două valori-limite poate fi cel mai bine exprimat grafic în funcție de cheltuielile variabile. Forma curbelor care reprezintă cheltuielile între două cazuri limită constituie obiectul discuțiilor. Majoritatea autorilor consideră că prin scurtarea proporțională a timpului, cheltuielile cresc neproporțional, atingînd sporul cel mai mare aproape de durata cea mai scurtă posibil a acțiunii, a cărei realizare necesită multe eforturi extraordinare. Se impune alegerea drumului liniar al cheltuielilor dintre două valori limită care permite determinarea simplificată a creșterii proporționale a cheltuielilor în condițiile scurtării duratei. În urmărirea cheltuielilor trebuie să se acorde o deosebită importanță relațiilor dintre fiecare activitate sub raportul duratei pregătirii tehnice a producției și calculul duratei celei mai mari — drumul critic. Optimizarea grafului în rețea sub aspectul valorii este principalul scop al aplicării sistemelor în rețea și servește drept criteriu pentru evaluarea calitativă a aplicării pregătirii tehnice a producției“.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

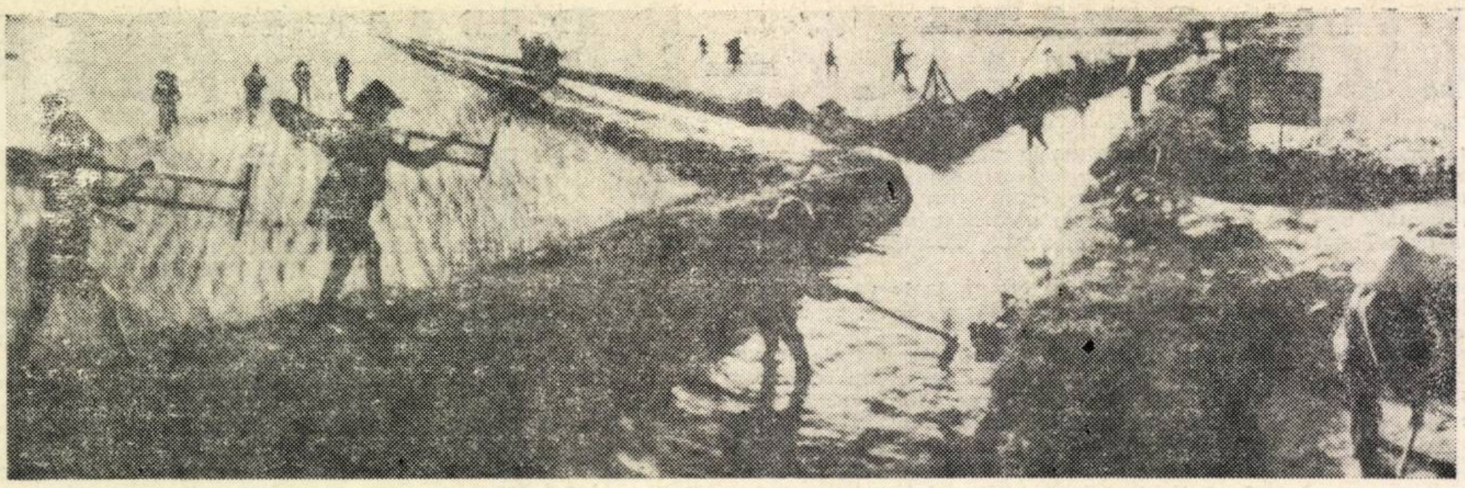

Pe ogoarele cooperativei Ham Ho

ÎNSEMNĂRI DIN R. D. VIETNAM

„CONSTRUIM PENTRU A NE APĂRA, NE APĂRĂM PENTRU A CONSTRUI"

LOCUL unde căzuse avionul lt. colonelului Derlewrun, un F8V, era marcat de o baltă aproape circulară, adîncă de cîțiva metri. Venise în formația unei escadrile să bombardeze gara orașului Vinh. Tunurile antiaeriene ale forțelor armate ale R. D. Vietnam trăgeau cu intensitatea mitralierelor și în cîteva minute cerul s-a acoperit de nourașii exploziilor proiectilelor. De îndată ce un grup de avioane își descărcau bombele, altele își făceau apariția. Bombardamentul a încetat în clipa cînd două avioane, venind în picaj asupra gării, au fost lovite: unul, nimerit în plin s-a prăbușit, iar celălalt, avariat, și-a revenit pentru moment, luînd direcția Laosului, dar s-a rostogolit apoi deasupra unei păduri, la cîțiva km de oraș.

Muncitorii apără întreprinderile

Întreprinderile rămase încă în oraș continuau să producă. Directorul fabricii de ulei de arahide, ca și directorul fabricii de decorticat orez și acela al fabricii de ciment, cu care ne-am întîlnit în seara aceea, ne-au relatat că muncitorii și tehnicienii, împreună cu unitățile militare de apărare antiaeriană, au reușit să apere întreprinderile respective în fața numeroaselor atacuri banditești ale aviației dușmane și să asigure continuitatea procesului de producție. Punînd mîna pe arme de îndată ce avioanele își fac apariția în zona orașului, ei asigură un foc atît de dens, încît fiecare metru pătrat din spațiul aerian pe care-l apără, e acoperit de gloanțe și proiectile. Numeroasele întreprinderi ale orașului continuă să producă pe locurile unde au fost evacuate, fiind transportate mașină cu mașină, iar uneori piesă cu piesă, în condițiile cînd șoselele se află sub supravegherea permanentă a avioanelor agresoare. Cu ajutorul atelajelor trase de cîte un bivol, al bicicletelor, uneori cu mijlocul de transport clasic — cobilița — întreprinderi întregi au fost duse în junglă, în peșteri, unde au început să producă din nou.

Munca titanică a poporului asigură continuitatea vieții economice, științifice, sociale în țară. Sînt impresionante știrile care apar din cînd în cînd în presă relevînd, alături de cele despre loviturile militare date dușmanului, îndeplinirea planului de producție la o fabrică sau uzină, într-o ramură a economiei sau alta. Și nu poți asculta decît cu admirație relatările economiștilor, inginerilor, activiștilor vietnamezi despre înfăptuirea marilor prevederi ale cincinalului în condițiile agresiunii barbare dezlănțuite de imperialiștii americani.

Primul cincinal vietnamez, început în 1961, avea ca scop realizarea celor dintîi pași în industrializarea socialistă și începutul clădirii bazei tehnico-materiale a socialismului. La sfîrșitul cincinalului se aflau în funcțiune primele unități de industrie grea și o serie de întreprinderi textile. La Thai Nguyen, oraș aflat la cîteva zeci de km nord-vest de Hanoi, s-a construit cea mai importantă întreprindere a cincinalului — un combinat metalurgic. Cupolele lui, răsărind dintr-o întinsă cîmpie, se zăresc de departe. Combinatul a intrat în funcțiune cu cîteva luni înainte de declanșarea agresiunii americane, dar tînărul său colectiv, dînd dovadă de îndemînare, pricepere, de o nestăvilită voință de a produce cît mai mult metal pentru necesitățile țării, a depășit chiar de la început prevederile de producție. Cînd am vizitat combinatul se afla în construcție încă un furnal. Mi s-a spus că întreprinderea se dezvoltă conform indicatorilor inițiali. Dar cu cîte eforturi! O parte din muncitori erau înrolați în unitățile de apărare locală. Împreună cu armata, ei stăteau zi și noapte de veghe, trebuind să respingă numeroase atacuri aeriene, pentru ca întreprinderea să poată produce, iar constructorii să nu înceteze a ridica obiectivele prevăzute. Și de aici, o parte din întreprinderile auxiliare fuseseră evacuate în junglă.

Fabrici în junglă

Una din fabrici este montată pe panta unei coline. În prealabil echipe de muncitori au curățat terenul de liane, au tăiat în pădurea seculară adevărate tuneluri, de-a lungul cărora au putut înainta camioanele încărcate cu utilaj. Apoi, de o parte și de alta a tunelurilor s-au tăiat, în zidurile formate de liane, „încăperi" în care s-au amenajat diferite secții și birouri. În junglă se construiește după cu totul alte principii decît în mod obișnuit. Departe de a fi preocupați de reducerea suprafeței de producție, specialiștii manifestau, dimpotrivă, mult mai multă grijă pentru dispersarea utilajului, astfel că, în cazul cînd întreprinderea ar putea fi descoperită și atacată, să poată fi salvate cît mai multe mașini. Pe o suprafață de circa patru mii metri pătrați se întindeau numeroase secții, singura legătură între ele fiind cablurile electrice ce porneau de la cîteva centrale Diesel.

Iată, sub tavanul de liane se ridică trei stîlpi acoperiți cu o placă de beton. Sînt împrejmuiți cu un gard de beton, înalt de circa un metru, și înconjurați cu un șanț pentru scurgerea apei. În acest șopron funcționau trei strunguri, producția nu se oprea nici ziua nici noaptea. Tot așa erau grupate cîteva freze, raboteze, mașini de sfredelit. Numărul secțiilor era atît de mare încît pentru evidență erau notate cu un cod special: strungăria A, strungăria B etc., și tot astfel — celelalte secții și ateliere.

Unele din șoproanele amenajate în desișul lianelor au altă destinație decît aceea de a adăposti mașini. Străbătînd o cărare întortocheată între o secție și alta, am întîlnit un indicator care arată că la cîțiva pași de aici se află frizeria, iar alături — punctul sanitar. În cîteva mari încăperi, construite în zidul de verdeață, erau amenajate clubul, cantina, iar în cea mai întinsă și mai pitorească, situată la poalele colinei pe malul unui pîrîu, se găsea școala. Cei mai mulți din lucrătorii întreprinderii veniseră cu familiile, astfel că școala a fost unul din primele obiective construite. Unii dintre ei erau familiarizați cu jungla din anii războiului de rezistență împotriva colonialiștilor, alții erau tineri care de-abia primiseră certificate de calificare. Dar cu toții erau animați de dorința de a monta cît mai repede mașinile, de a produce cît mai mult pentru satisfacerea nevoilor țării. Și cu toții sînt convinși că în puternica încleștare cu agresorii americani, victoria va fi de partea vietnameză. „Poporul vietnamez — îmi spunea mecanicul Fan Xuan Cap, fost ostaș la Dien Bien Phu, nu poate fi învins. Cu toate distrugerile provocate de imperialiști, vietnamezii continuă să muncească și să lupte. Dar împotriva americanilor luptă nu numai poporul nostru. Împotriva lor luptă și soarele Vietnamului care-i arde, și noaptea care-i dezorientează; luptă apele înghițindu-i, jungla care-i înspăimîntă, șerpii care-i alungă, țînțarii care nu le dau liniște, totul, tot ce-i pe pămîntul Vietnamului, este împotriva agresorilor".

Uzinele din jungla vietnameză ilustrează eroismul, ingeniozitatea poporului vietnamez, uriașa sa putere creatoare, vointa de neclintit de a lupta pînă la victorie pentru apărarea libertății și independenței patriei sale.

O rețea care nu poate fi distrusă

Peste tot, în întreprinderi și sate se vede efortul pentru adaptarea economiei la condițiile impuse de război. Cu peste un an în urmă S.U.A. au început bombardarea barajelor și digurilor. Este un act de disperare, ilustrînd furia oarbă a agresorilor față de faptul că, în pofida concentrării unei imense mașini de război, nu au reușit să îngenuncheze poporul vietnamez. Prin bombardarea rețelei de irigații, cu scopul de a provoca inundații, ei sperau că vor înfometa milioane de oameni și în felul acesta vor forța poporul să capituleze. Și această socoteală a americanilor este sortită să dea greș, ca de altfel întreaga lor aventură criminală în Asia de sud-est. Desigur, digurile și barajele, în lungime de circa 10 mii de kilometri, construite cu prețul unor imense investiții materiale și de energie umană, au un rol hotărîtor în agricultura țării. Distrugerea lor poate provoca mari daune recoltelor, cere poporului vietnamez eforturi suplimentare. Dar scopul urmărit de agresori este iluzoriu.

Am văzut cîteva diguri bombardate, printre care pe cel de pe rîul Ciu, în provincia Than Hoa. După primul atac al aviației, mii de țărani din satele din împrejurimi au reparat spărturile produse de bombe. Avioanele au rupt din nou digul, fapt care a mobilizat un număr și mai mare de țărani. În cele din urmă americanii au aruncat asupra digului și în împrejurimi bombe cu explozie întîrziată, în speranța că acestea vor împiedica oamenii să se apropie. Unele din aceste bombe au explodat la cîteva ore după lansare, altele la cîteva zile, unele stăteau înfipte în pămînt și după două săptămîni. Dînd dovadă de mare voință și curaj, riscîndu-și viața, șiruri de oameni s-au strecurat printre bombe împiedicînd apele rîului să se reverse. Paralel, țărănimea vietnameză construiește un vast sistem de irigare „locală", autonomă, spre a anihila efectele revărsării fluviilor. Fiecare ogor este înconjurat cu diguri. În fiecare sat, pe fiecare ogor, s-au săpat sau se sapă puțuri spre a alimenta orezăriile cu apă. Este o metodă eficientă, utilizată în Vietnam de-a lungul generațiilor, cînd nu existau încă marile sisteme de irigații de astăzi.

În aceste condiții grele, țăranii vietnamezi au reușit nu numai să-și apere ogoarele, dar să și sporească simțitor recolta. 690 de cooperative agricole au obținut peste 5 000 kg de orez la ha, depășind cu mult rezultatele anilor precedenți. Totodată se lărgesc suprafețele cultivate, îndeosebi în regiunile muntoase.

Angajat într-o luptă grea, poporul vietnamez nu numai că rezistă agresiunii perfide, dar și dă lovituri puternice inamicului, provocîndu-i serioase pierderi materiale și umane, depunînd în același timp uriașe eforturi pentru continuarea construcției economice, pentru dezvoltarea științei, învățămîntului. Vietnamezii au o zicală: „Construim și dezvoltăm economia pentru a ne putea apăra, ne apărăm pentru a putea construi".

Al. CÎMPEANU

Note de călătorie din R. F. Germană

ORAȘE ȘI DRUMURI

PENTRU călătorul care ia pentru prima oară contact cu Republica Federală Germană, senzațiile vizuale se împart deopotrivă între frumusețea naturală a landurilor de pe malurile Elbei și Rinului, și între rețeaua autostrăzilor care le străbate în toate direcțiile, legînd între ele orașe vechi și noi, cu geometria lor îndrăzneață și specifică. De la Frankfurt pe Main, Karlsruhe spre München și de aici pe șoseaua care duce spre Nürenberg prin Hanovra către Hamburg, drumul străbate aproape întregul peisaj, cu toate variațiile sale de culoare; iar din marele oraș și port de la estuarul Elbei coborînd spre Ruhr, priveliștea se schimbă într-o îngrămădire de centre și localități, între care Essen, Düsseldorf, Köln, Duisburg și Leverkusen, alături de celelalte orașe, aproape că formează un singur tot. Diferența între aceste orașe — unele dintre ele reconstruite aproape în întregime — rămîne astăzi doar de ordin administrativ. Fiind vorba de zona industrială, majoritatea acestor orașe îmbracă caracterul centrelor în care fabricile și uzinele sînt predominante. Printre ele Düsseldorf-ul face notă aparte, fiind în mod distinct alcătuit din zona veche (în care clădirile de importanță istorică servesc drept locuri de recreare și divertisment și în care restaurantele și localurile de noapte abundă) și orașul nou, reconstruit în întregime, cu străzi moderne, trasate parcă cu rigla.

FENOMENUL acesta al construcțiilor noi nu este însă propriu numai Düsseldorf-ului. Procesul de refacere și dezvoltare a economiei R.F.G. în perioada postbelică se caracterizează, între altele și printr-o amploare a activității sectorului de locuințe.

În rezolvarea acestei probleme mereu actuale, un rol deosebit a revenit statului care a finanțat activitatea de construcții printr-o serie de subvenții directe și indirecte, totalul fondurilor ridicîndu-se între 1950—1965 la suma de 50 miliarde mărci. Cu tot efortul financiar însă, cererea de locuințe continuă și astăzi să fie destul de ridicată. În prezent, pentru realizarea unui fond echilibrat de locuințe și compensarea construcțiilor de apartamente mici realizate între 1950—1960, guvernul federal și-a orientat politica de finanțare în special către construcțiile de locuințe cu o suprafață totală medie de 73—90 mp. Această repartizare a fondurilor, precum și reducerea valorică a mijloacelor de finanțare de la 14,5 milioane mărci în 1964, la 13 milioane mărci în 1965, a determinat și scăderea în 1964 cu 20% a numărului de apartamente finanțate de stat. Ca o consecință, a avut loc în această perioadă o creștere a investițiilor de capital privat, care a determinat și o creștere a chiriilor, aflate și așa la un nivel destul de ridicat. Astfel, acest cuantum care în 1950 fusese stabilit la 1 marcă/m^2 s-a ridicat treptat la 2,60 mărci/m^2, la care se adaugă și cele 0,80 mărci/m^2 pentru cheltuielile de întreținere. Chiria lunară ajunge să reprezinte 238 mărci pentru o locuință de 70 m^2.

Drept urmare, în anul 1965, cu toată cererea ridicată, circa 260 000 apartamente au rămas neocupate.

UN fenomen care a influențat puternic ritmul și tendințele construcției de locuințe, a fost acela al creșterii populației în centrele industriale pe de o parte și migrării acesteia dintr-o regiune la alta, pe de altă parte. Localitățile către care a avut loc această migrație, au fost în special cele cu o populație variind între 2 000 și 20 000 de locuitori. Așa se explică cum, în perioade relativ scurte (20—30 de ani) în Germania Federală au „răsărit" orașe noi, adăugate altor orașe, tot atît de tinere, care au luat ființă în jurul marilor concerne. Un astfel de oraș este Leverkusen. Dacă cu cîteva decenii în urmă, călătorul ar fi străbătut regiunea Ruhr-ului între Düsseldorf și Köln, ar fi aflat la punctul cu același nume doar o comună ca oricare alta din apropierea orășelului Weisdorf, care nu depășea cîteva mii de locuitori. Vizita recentă în Leverkusen, mi-a prilejuit întîlnirea cu un oraș modern, cu străzi drepte și uniforme, perpendiculare unele pe altele la distanțe aproape egale, ca un edificiu construit din figuri geometrice, suprapuse unele peste altele sau înșirate pe laturile unui imens pătrat. Situat la periferia Ruhr-ului, Leverkusen a apărut prin 1930, din contopirea mai multor comune cu Weisdorf. În 1948, cînd număra circa 50 000 locuitori, Leverkusen nu putea fi considerat propriu-zis oraș, fiind la acea dată numai reședința Uzinelor „Bayer", marele concern de produse chimice. Dominat de „Bayer" și de afluxul de populație către acest centru, vechiul tîrgușor a devenit între timp un oraș cu peste 100 000 locuitori. Cartierele noi au depășit repede pe cele vechi. Școli, teatre, terenuri sportive, complexe

SESIUNEA CONSILIULUI U.N.C.T.A.D.

A ÎNCEPUT la Geneva a 4-a sesiune a Consiliului Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare care se va desfășura pînă la 23 septembrie. Prima ședință a fost deschisă de Jose Pinera, președintele consiliului. Unul din punctele principale ale ordinei de zi a acestei sesiuni este examinarea rezultatelor obținute pe baza recomandărilor făcute în 1964 de către Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare. Urmează să se constate evoluția relațiilor comerciale internaționale în ultimii ani și să se caute căi noi pentru viitor. Un interes special prezintă discuțiile ce vor avea loc cu privire la un acord asupra principiilor relațiilor comerciale internaționale și la măsurile de adoptat în vederea pregătirii celei de a II-a Conferințe mondiale pentru comerț și dezvoltare, care urmează să se țină în 1967.

În ședința de a 2-a zi, la 31 august, a luat cuvîntul dr. R. Prebish secretarul general al U.N.C.T.A.D.

Raportul secretarului general aduce un bogat material documentar în această problemă, din care se pot trage concluzii extrem de interesante privind caracteristicile de bază și tendințele comerțului mondial în perioada 1960—1965, atît sub raportul dinamicii, al structurii și al repartiției sale geografice, cît și sub raport calitativ, al factorilor care au promovat sau au frînat schimburile comerciale internaționale.

● Decalajul crește

Ținînd seama de relația reciprocă dintre comerț și dezvoltarea economică, de prăpastia mare care există între țările în curs de dezvoltare și țările capitaliste dezvoltate sub raport industrial și de necesitatea reducerii acestui decalaj, a obținerii unui progres mai rapid al țărilor în curs de dezvoltare, constatarea tristă, care trebuie făcută în lumina datelor cuprinse în raportul secretariatului general, este că, în perioada analizată, participarea țărilor în curs de dezvoltare în exportul mondial, în loc să crească, a scăzut de la 25% în 1955 la mai puțin de 20% în 1965, sau că, dacă excludem exporturile de petrol, această participare a scăzut chiar de la 19% la 14%. Ceea ce înseamnă că în 1965, numai a șaptea parte din volumul comerțului mondial revenea populației țărilor în curs de dezvoltare care reprezintă 65% din populația globului.

În ceea ce privește produsul social brut, care ar fi trebuit să crească în țările în curs de dezvoltare în deceniul 1960—1970 într-un ritm mediu anual cu cel puțin 5%, acesta a atins abia procentul de 4% în perioada 1960—1964, iar dacă se ține seamă de creșterea populației, raportat la un locuitor, produsul social brut a sporit de fapt cu numai 1,5%. Exprimîndu-ne în cifre absolute, rezultă că în timp ce venitul pe locuitor în țările în curs de dezvoltare a crescut în medie cu numai 2 dolari pe an, sporul înregistrat în țările capitaliste dezvoltate a fost de 60 dolari pe an, prăpastia dintre cele două „lumi" devenind astfel și mai adîncă.

● Barierele țărilor capitaliste dezvoltate în calea exporturilor țărilor în curs de dezvoltare

O altă caracteristică de o deosebită importanță este cea a efectului negativ pe care l-a avut procesul de integrare al țărilor din Piața Comună asupra comerțului cu terțe țări și îndeosebi cu țările în curs de dezvoltare. Astfel, ponderea în general a țărilor terțe în exportul către Piața Comună a scăzut de la 65% în 1958 la 55% în 1965, dar aceea a țărilor în curs de dezvoltare a înregistrat în aceeași perioadă o scădere încă mai pronunțată, de la 25 la 19%.

În aceeași măsură a fost frînată puterea de cumpărare a țărilor în curs de dezvoltare din cauza creșterii continue a datoriilor lor, a obligațiilor de a opera transferuri masive de valută pentru amortizări, dobînzi, dividende și profituri străine. Datoriile se ridicau la circa 40 miliarde dolari în 1964, față de 9 miliarde în 1955. Din exportul total al țărilor în curs de dezvoltare, 12% sînt afectate numai serviciului de datorii externe.

Efecte nu mai puțin negative au avut și fluctuația prețurilor materiilor prime, restricțiile cantitative practicate de către țările industriale capitaliste, taxele vamale ridicate și o serie de alte frîne în calea extinderii exportului, ca de pildă legislațiile capitaliste antidumping, introducerea de noi dispoziții privind documentele vamale, marcarea și ambalarea mărfurilor etc.

Întrucît toate țările în curs de dezvoltare sînt situate la mari distanțe de centrele de consum și producție din America de Nord și din Europa, comerțul lor exterior este puternic avizat și dependent de transporturile maritime. Participarea acestor țări la exportul mondial derulat pe cale maritimă este de 57,2%, dar ele dispun de numai 7% din tonajul mondial.

● Sporul schimburilor cu țările socialiste

În aceste condiții, între 1960 și 1965, exporturile mondiale au crescut cu 46,5% (cu o creștere medie anuală de 7,8%), în timp ce ponderea țărilor în curs de dezvoltare în exportul mondial a scăzut — ritmul mediu anual de creștere a exportului lor fiind de numai 6%.

Ritmul mediu anual de creștere a exporturilor țărilor socialiste a fost net superior mediei generale mondiale. Deosebit de semnificativ este faptul, pe care-l scoate în evidență și secretarul general R. Prebish, că schimburile comerciale ale țărilor socialiste cu țările în curs de dezvoltare în perioada 1963—1965 au înregistrat un spor mediu anual de 12%, această creștere reflectînd vizibil atenția pe care țările socialiste o îndreaptă spre promovarea comerțului cu Asia, Africa și America Latină.

Nu e lipsit de interes să arătăm și modul în care a evoluat în această perioadă comerțul exterior al Republicii Socialiste România. Dezvoltarea susținută și multilaterală a economiei noastre naționale a făcut posibilă și extinderea relațiilor noastre comerciale, care se desfășoară pe baza principiilor respectării suveranității și independenței naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne. Din datele statistice rezultă că între 1963 și 1965, schimburile noastre comerciale cu țările în curs de dezvoltare din Asia, Africa și America Latină au sporit cu 51,6%. Aceasta înseamnă că lărgirea relațiilor noastre comerciale cu aceste țări a depășit din punctul de vedere al ritmului creșterea generală a comerțului nostru exterior.

T. TUDOR

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Ankara au avut loc tratative economice între o delegație guvernamentală sovietică, condusă de N. Patolicev, ministrul comerțului exterior al U.R.S.S. și organele de resort din Turcia.

● La invitația ministrului industriei energetice și miniere al R. P. Polone, J. Mitrega, la Varșovia a sosit lordul Robens of Woldingen, președintele Direcției naționale a industriei carbonifere din Anglia, care va purta convorbiri în legătură cu probleme prezentînd interes pentru industriile carbonifere din ambele țări.

● Cu prilejul vizitei ministrului afacerilor externe al R.P. Bulgaria, I. Bașev, în Turcia, părțile au căzut de acord asupra unor măsuri în vederea lărgirii colaborării economice dintre cele două țări, în care scop se vor efectua vizite reciproce de specialiștii din domeniul construcției de mașini, metalurgiei, industriei ușoare, industriei alimentare, agriculturii etc.

● La Belgrad a fost semnat un acord între R.S.F. Iugoslavia și Japonia, potrivit căruia Japonia acordă Iugoslaviei un credit de 1,8 miliarde yeni (5 milioane dolari) pe termen de 7 ani.

---

comerciale și o filarmonică stau mărturie ritmului construcțiilor edilitare.

Leverkusen poate constitui și un exemplu nu numai pentru procesul de urbanizare, ci și pentru factorii care încep să frîneze ritmul construcțiilor. Prețul unui metru pătrat de teren arabil de la marginea orașului, transformat în teren de construcție, a crescut treptat, ajungînd la 40 mărci. Creșteri și mai mari au înregistrat costurile lucrărilor de construcție care depășesc în prezent de cîteva ori nivelul mediu din 1950—1961.

Această situație, determină o lipsă tot mai accentuată a mijloacelor financiare și constituie una din temele cele mai discutate de economiștii vest-germani.

În vederea rezolvării crizei de locuințe, se preconizează pentru viitor, studierea în primul rînd a cererii solvabile și a necesarului regional, precum și utilizarea în măsură mai largă a unor soluții tehnice care să atenueze creșterea cheltuielilor de execuție.

Mihai NEMEROVSCHI

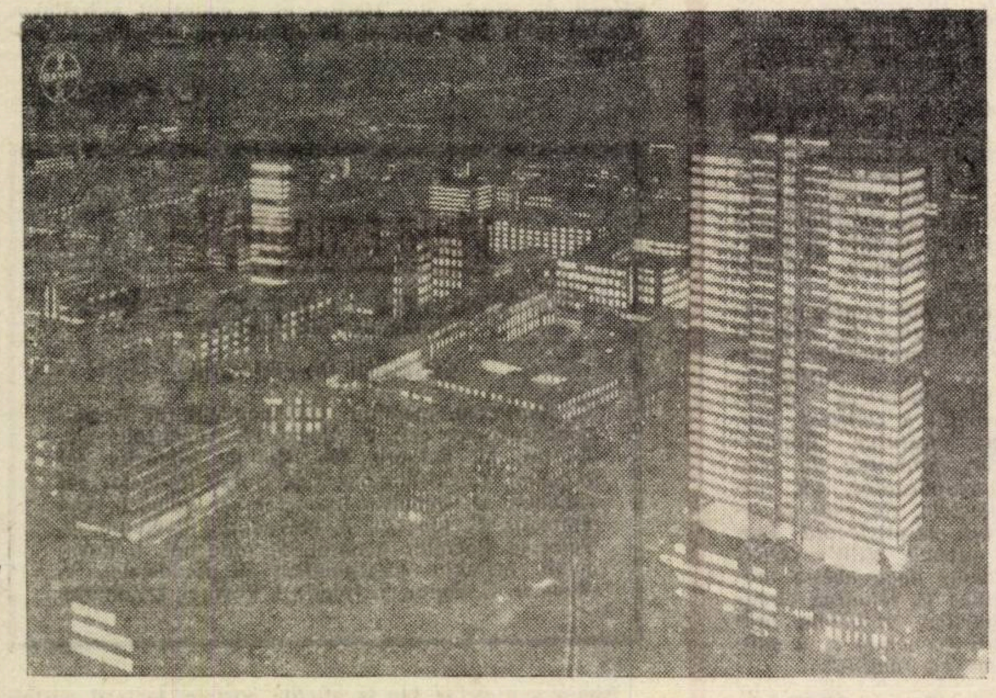

Leverkusen, noaptea

CAFEAUA NU-I LASĂ SĂ DOARMĂ PE... PRODUCĂTORI

LA 22 august a început la Londra cea de-a opta sesiune a Consiliului internațional al cafelei, la care participă delegații din 35 de țări producătoare și 23 de țări consumatoare. Pe ordinea de zi se află numeroase probleme greu de rezolvat, dar de importanță covîrșitoare pentru producători și pentru menținerea Acordului internațional al cafelei, încheiat în 1962. Faptul că pe piața cafelei în ultimul timp nu s-au produs mari fluctuații de prețuri este atribuit importanței Acordului, care expiră în 1968.

Obiectivul principal al sesiunii, așa cum s-a convenit inițial, urma să fie stabilirea contingentelor de export pe anul următor (1 octombrie 1966 — 30 septembrie 1967) pentru fiecare țară producătoare. Brazilia și Columbia cer menținerea pe încă un an a sistemului cotelor de bază fixate pe ultimii doi ani, în virtutea căruia ele dețin mai mult de jumătate din contingentul alocat pentru exportul total mondial; în schimb celelalte țări producătoare, care se consideră „nedreptățite", cer revizuirea în sensul majorării propriilor lor cote. Faptul că economia națională a majorității țărilor mai importante producătoare de cafea este în strînsă dependență de exportul acesteia, face ca lupta să fie și mai aprigă.

Coasta de Fildeș: Cafea – 42% din export.

● Cote globale sau cote selective?

În condițiile, în care există un decalaj mare între producția, mai bine zis — supraproducția, de cafea, și necesitățile mondiale de consum (45 milioane de saci!), în ciuda intenselor tratative preliminare, problema cotelor nu a putut fi scoasă din impas. Sprijinită și de Columbia, Brazilia, — care mai deține o pondere de 30% în exportul mondial dar se luptă cu un surplus de 50 milioane de saci de cafea (mai mult decît consumul mondial pe un an!), — insistă ca sesiunea să acorde prioritate discutării unor probleme ca: selectivitatea (aceasta sprijinită de țările importatoare, care propun în loc de cote globale, cote selective pe baza a patru sorturi principale cerînd să se fixeze pentru ele prețuri diferențiate); controlul și crearea unui fond de diversificare, — cu ajutorul căruia țările în curs de dezvoltare să se elibereze treptat de neajunsurile monoculturii; determinarea paralelă a obiectivelor de producție pe termen lung (în principiu, cu începere din 1970).

Pentru a preveni propria ei supraproducție, Brazilia a trecut în ultimul timp la măsuri severe. Producătorii, care pînă de curînd aveau posibilitatea să vîndă statului orice cantitate de cafea la un preț ferm, în viitor nu se vor mai bucura de o finanțare compensatorie. Ei vor obține de aici încolo mai puțin pentru livrările lor. Guvernul speră să ajungă pe această cale la o reducere a producției de cafea. Pe de altă parte, el a hotărît nimicirea a 350 milioane de arbori de cafea din cele 2 miliarde, cîte există în această țară. Pentru înfăptuirea acestei acțiuni s-au alocat fonduri însemnate. Este vorba de 800 miliarde cruzeiros, care să permită plantatorilor de cafea să treacă la alte culturi mai rentabile (plante oleaginoase, măslini, bumbac). Brazilienii ar dori ca inițiativa lor să fie preluată și de alte țări producătoare de cafea.

● Controlul... controversat

După concepția braziliană, aplicarea principiului selectivității ar trebui să fie strîns legată atît de control cît și de fondul de diversificare. În acest sens ei propun să nu se elibereze licențe adiționale de export (pe bază de selectivitate) decît după ce o misiune a Organizației internaționale a cafelei va constata la fața locului justețea cererii, iar valuta obținută prin licențele adiționale să fie vărsată în întregime la fondul comun de diversificare.

O.I.C. ar avea și sarcina controlului stocurilor din fiecare țară producătoare și tot această organizație ar trebui să vegheze și asupra aplicării riguroase a art. 45 din Acord, urmărind eliminarea celor 2 milioane de saci de „cafea turistică" care se negociază anual prin încălcarea Acordului.

Mai slabe din punct de vedere economic, celelalte țări producătoare de cafea (în primul rînd statele africane) nu vor accepta o contribuție cu caracter obligatoriu la fondul de diversificare și vor pleda pentru contribuții voluntare. Sînt de așteptat de asemenea, critici serioase împotriva ingerinței directe prin „control" a O.I.C., care ar leza suveranitatea de stat, cît și împotriva cheltuielilor suplimentare (pe care partea braziliană le estimează la 600 000 dolari), pe care statele subdezvoltate cu greu le vor putea suporta.

Ținînd seama de caracterul controversat și complicat al problemelor aflate în discuție, nu este de presupus că participanții la sesiune vor putea ușor ajunge la un rezultat. Încă de la deschiderea sesiunii, directorul O.I.C. Santos, ca și președintele Makasa au avertizat și ei că un eșec al prezentei sesiuni ar putea pune în primejdie însăși existența organizației.

H. CERNEI

din bloc-notesul cronicarului

Salonic 1966

Printre participările României la tîrgurile și expozițiile internaționale, un loc important îl ocupă prezența întreprinderilor românești de comerț exterior la tradiționalul Tîrg balcanic de mostre de la Salonic. Aici, produsele românești de export sînt prezentate vizitatorilor și oamenilor de afaceri pentru a 11-a oară, de data aceasta pe un spațiu mai larg (circa 1000 m²), într-un număr și varietate mai mare.

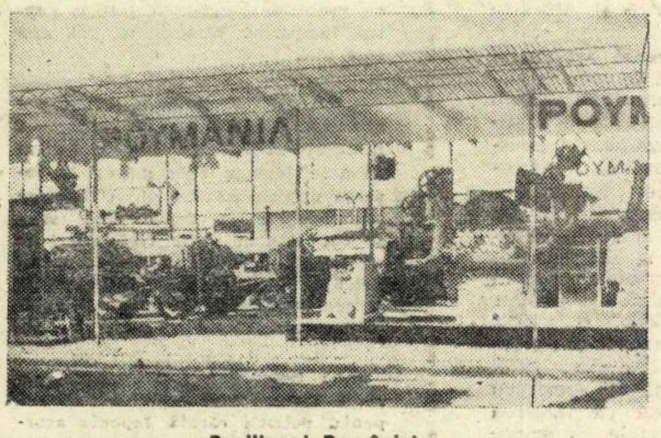

Pavilionul României

Suprafața cea mai mare de expunere este ocupată de produsele industriei constructoare de mașini. Întreprinderile „Mașinexport" și „Auto-Tractor" prezintă un bogat sortiment de mașini-unelte, mașini pentru prelucrarea lemnului, utilaj electrotehnic și respectiv tractoare, mașini agricole și mijloace de transport rutiere. Mai sînt expuse produse chimice și petrochimice, substanțe farmaceutice, benzine, materiale de construcție, produse ale industriei ușoare (confecții, tricotaje, țesături, încălțăminte etc.) și produse agroalimentare.

Pavilionul României este realizat, ca și la edițiile anterioare într-o concepție arhitectonică originală, cu o grafică modernă îmbinată cu fotografii și diapozitive sugestive. În fiecare an, participarea României la tîrg a contribuit la creșterea schimbului de mărfuri între România și Grecia, care în anul 1965 a fost de două ori mai mare decît în 1959.

Perdele pentru... condiționarea aerului

Firma olandeză Verolme United Shipyards a produs și a pus în vînzare o pînză de un tip deosebit, de folosit ca perdele parasolare. Este vorba de un material din fibre de sticlă căptușit cu peliculă subțire de aluminiu, aplicată prin metoda metalizării cu vacuum. Perdelele confecționate din acest material resping 50% din căldura soarelui.

Spre deosebire de alte materiale izolante, noua pînză, Metalon, poate fi curățată pe uscat, nu crapă, nu se cojește, iar proprietățile sale antistatice o fac să se murdărească greu.

Metalonul pare să fie foarte căutat deoarece se apreciază că el este mult mai convenabil ca preț decît aparatele pentru condiționarea aerului. Însușite în procesul de producție, asemenea perdele pentru ferestre pot fi cu adevărat utile —, oriunde vara temperaturile sînt ridicate — la ateliere, fabrici, locuințe.

AIR—FRANCE, bilanț 1965

În prezent, Compania AIR-FRANCE are cea mai vastă rețea aeriană din lume — 284 000 de km. Avioanele sale fac legătura între toate continentele globului, pe una din linii — Paris—Rio de Janeiro — realizîndu-se și recordul mondial de zbor zilnic fără escală — 9 155 de km. Bilanțul acestei companii pe anul 1965 s-a încheiat cu cîteva cifre spectaculoase. Pasageri transportați : 4 080 000 (plus 10% față de 1964) ; transportul de mărfuri : plus 26% față de 1964, iar cel al efectelor poștale plus 7% ; randamentul zborurilor avioanelor : 59% din locuri ocupate, față de 56% în 1964 ; personal : 23 893 de salariați (cu 5% mai puțin ca în 1964) ; beneficiu de exploatare : 34 431 000 de franci.

Balon cu heliu pentru transportul forestier

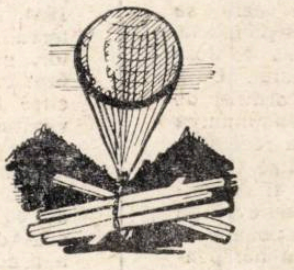

Societatea „Goodyear Rubber Co." din Oregon a pus la punct un balon umflat cu heliu, destinat exploatării forestiere și capabil să transporte 10 tone de material lemnos pe o distanță de o milă (1 609 metri) cu o viteză pînă la 40 km pe oră. Balonul se compune din două învelișuri gemene în formă de „V", avînd o lungime de circa 49 metri și o lățime la coadă de aproximativ 27 metri. Se apreciază că prin utilizarea noului balon s-ar putea reduce cu 50% cheltuielile de exploatare forestieră cu metodă obișnuită și că ea ar fi deosebit de rentabilă acolo unde construirea drumurilor forestiere întîmpină dificultăți din cauza pantelor, a solului instabil etc.

„Au început să muște..."

Măsurile deflaționiste ale guvernului englez au început, cum se exprimă corespondentul de la Londra al Agenției FRANCE PRESSE „să muște serios". Într-adevăr, spre deosebire de luna iunie—iulie, cînd rata șomajului în rîndurile muncitorilor era de 1,1%, aceasta a crescut în iulie—august la 1,4%.

De fapt, acest efect este anterior celor ce sînt așteptate ca urmare a recentei legi privitoare la înghețarea prețurilor și salariilor. Procentul șomajului va mai crește încă, deoarece patronii industriei, ca și autorii legii, și-au făcut din aceasta un obiectiv esențial de atins în vederea frînării revendicărilor oamenilor muncii privitoare la mărirea salariilor. Aceștia socotesc că constituirea unei „armate de rezervă" la dispoziția întreprinderilor este un factor esențial de natură să asigure „stabilitatea" economică.

Concedierile de personal care au loc ar putea duce însă pînă în toamnă — după cum consideră unii observatori — la o încordare socială cu perspective încă greu de definit.

GREVA

AVIOANE militare au circulat duminică, pentru a folosi deviza canadiană „A mari usque ad mare" (de la o mare la alta), spre a aduce în mare grabă în capitală pe membrii Camerei Comunelor, aflați în vacanță. Scopul chemării intempestive a parlamentarilor canadieni în capitală era discutarea unui proiect de lege care să dispună încetarea grevei naționale a celor peste 110 000 de feroviari, să impună un procent de creștere a salariilor respins anterior de către sindicate, stabilirea unei date ultimative — 15 noiembrie — în vederea încheierii negocierilor asupra revendicărilor muncitorilor din acest important sector al economiei.

Cea de-a doua grevă generală postbelică a muncitorilor feroviari canadieni a început vinerea trecută. Pe măsură ce ora amiezii era anunțată pe diferitele fusuri orare ale Canadei, trenurile se opreau de-a lungul celor 4 000 de mile de la Newfoundland la Yukon. Mii de persoane, care călătoreau în acel moment, au trebuit să-și găsească alte mijloace pentru a-și continua drumul. În gări și depouri a încetat orice fel de activitate. Întreaga viață economică a țării este serios afectată și, potrivit unor date neoficiale, pierderile zilnice s-ar cifra la 15 milioane de dolari.

Greva feroviarilor se înscrie într-un proces care a căpătat anul acesta o amploare mai mare decît în trecut și este suficient să arătăm, că în primul semestru, numărul de zile în care muncitorii au încrucișat brațele a fost mai mare decît în întregul an 1965. Intensificarea conflictelor de muncă, a acțiunilor revendicative este consecința directă a înăspririi condițiilor de viață a maselor largi, a extinderii asupra Canadei a unor influențe negative din economia Statelor Unite.

Se spunea cîndva că atunci cînd Wall Street-ul strănută, întreaga economie capitalistă face gripă. Pentru situația Canadei, observatori din cei mai autorizați apreciază că acest lucru rămîne pe deplin valabil. După datele ziarului vest-german INDUSTRIEKURIER investițiile Statelor Unite în această țară s-ar ridica la 25 de miliarde de dolari canadieni și ele sporesc cu peste un miliard de dolari canadieni anual. Monopolurile din Statele Unite controlează 59% din industria prelucrătoare a Canadei și obțin anual sub formă de dividende și dobînzi peste 700 000 000 de dolari. Profiturile companiilor care acționează în această țară au atins, în primul semestru al anului, un nou record. 65 dintre ele au realizat în această perioadă un profit de 575 de milioane de dolari, cu 10% mai mult față de perioada corespunzătoare a anului trecut. Similitudinea între acest nivel al profiturilor și cel obținut în Statele Unite este izbitoare. De altfel, cele mai mari beneficii au fost realizate în Canada de companiile din industria oțelului, aluminiului și petrolului, ramuri în care capitalul american controlează cea mai mare parte a producției.

Mai există însă și alte similitudini. În prezent, Canada se află în mijlocul unei spirale inflaționiste considerată periculoasă de către specialiști. În ultimele 12 luni costul vieții a crescut cu 4,8%. „Sporirea prețurilor în Statele Unite a atras și creșterea lor în Canada, uneori chiar în proporție mai mare" (NEW YORK TIMES). O serie de poziții pe piețele mondiale au fost pierdute. Din 1960, partea Canadei în exportul lumii capitaliste a bătut pasul pe loc, iar în raport cu anul 1948 această cotă a devenit cu 1% mai mică.

Intensificarea acțiunilor greviste într-o țară dezvoltată cum este Canada, reprezintă un fapt în plus care contribuie la spulberarea mitului stingerii conflictelor de clasă în țările industrializate, mit pe care se străduie să-l alimenteze sociologii burghezi. În general, în toate țările capitaliste dezvoltate, numărul și amploarea conflictelor de muncă sporesc de la an la an. Dacă între 1956 și 1960 în toate țările capitaliste dezvoltate au participat la greve în medie anuală 7,8 milioane de muncitori, între 1961—1965 media a depășit 10 milioane. Conform calculelor unor economiști, în timp ce în ultimul deceniu forța de muncă ocupată a crescut în țările capitaliste dezvoltate între 50 și 100%, numărul grevelor a sporit cu 300%. Totodată, s-a manifestat și un alt fenomen comun în țările capitaliste dezvoltate : intervenția masivă a statului în conflictele de muncă, cu scopul ca, prin reglementarea salariilor prin măsuri guvernamentale și legislative, să se blocheze avîntul luptei greviste.

Liniile măsurilor remise de guvern parlamentului în vederea sistării grevei feroviarilor canadieni au un caracter ultimativ. Căutînd să acumuleze capital politic, opoziția a calificat, prin intermediul fostului premier Diefenbaker, proiectul de lege drept necorespunzător. Cît privește sindicatele, ele s-au declarat complet nesatisfăcute. Dar, așa cum afirmă NEW YORK TIMES, „chiar dacă aceste măsuri vor duce la reluarea circulației trenurilor, problema presiunilor din economie și a substratului lor va rămîne".

Eugen PREDA

Un precursor al logicii matematice: GOTTFRIED WILHELM LEIBNITZ

Crearea calculatoarelor electronice ar fi fost de neconceput fără apariția și dezvoltarea logicii matematice. Această disciplină oferă premisele teoretice pentru rezolvarea operativă a proceselor logice complicate, pe care le implică luarea deciziilor în viața economică și în alte domenii.

Anul acesta se împlinesc 250 de ani de la moartea (și 320 de la nașterea) celui care a fost un precursor al logicii matematice — filozoful și matematicianul german Gottfried Wilhelm Leibnitz. El s-a preocupat de crearea unui limbaj și a unei metode logice universale, bazate pe utilizarea simbolurilor. În același timp cu Newton, dar independent de el, Leibnitz a elaborat calculul diferențial și integral, de mare importanță pentru dezvoltarea ulterioară a matematicii și fizicii. Inițiator al Academiei de Științe din Berlin, el a conceput activitatea acestui înalt for legat și de stimularea practică a producției.

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth**, membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 36 (160)
VINERI
9 septembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11.78.74
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

RITMURI ȘI TERMENE

RAID-ANCHETĂ PE CÎTEVA ȘANTIERE DE CONSTRUCȚII

ÎN PAGINILE 8-9

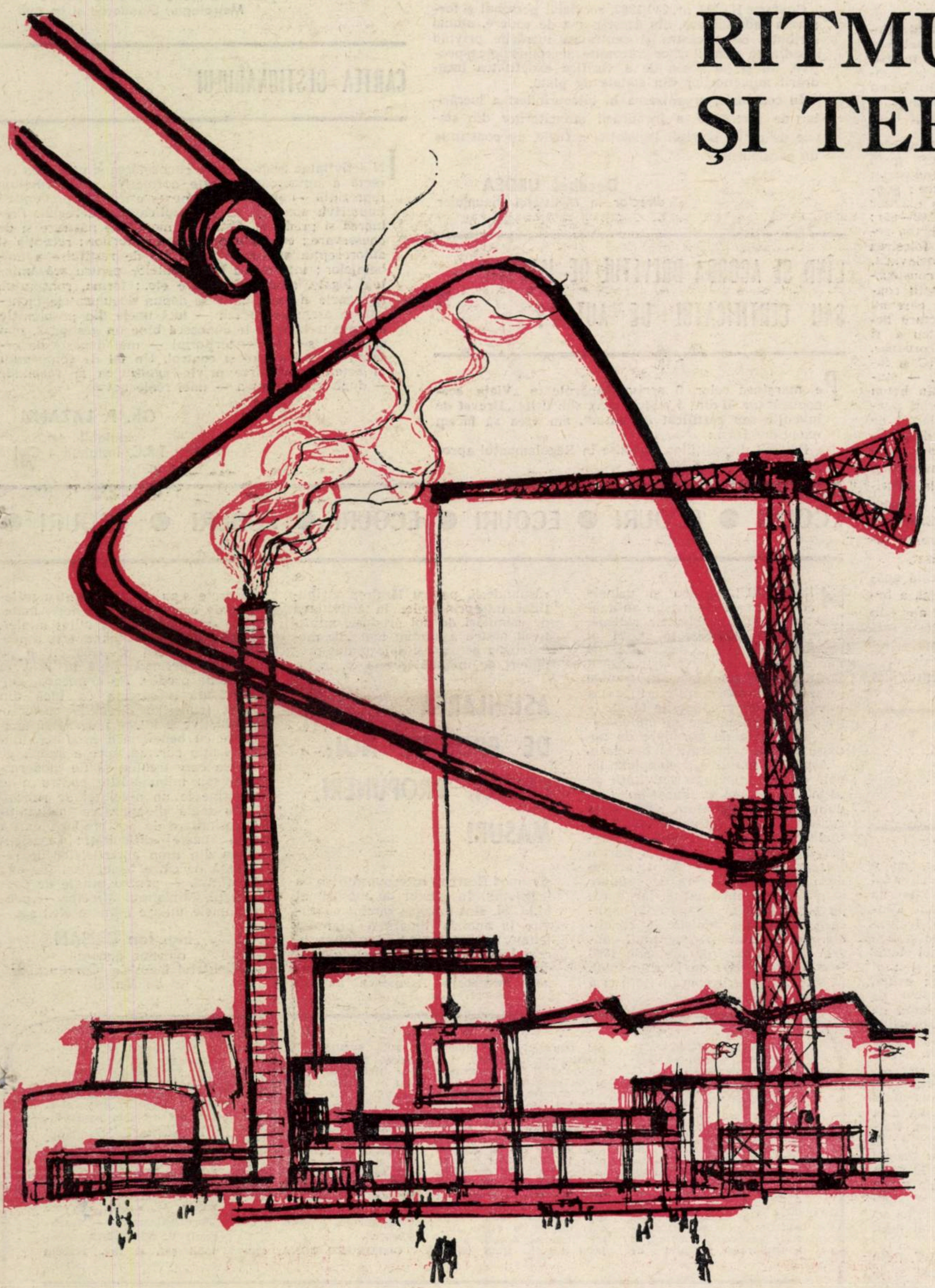

Desen de C. POMESCU

„O parte însemnată a sporului producției industriale prevăzută în planul cincinal, reprezentînd 30%, urmează să se realizeze în unitățile industriale nou construite. Aceasta impune o deosebită grijă pentru gospodărirea judicioasă a fondurilor financiare, pentru elaborarea întregului ansamblu de măsuri de care depinde executarea la termenele planificate a tuturor obiectivelor de construcție, intrarea lor efectivă în funcțiune la capacitatea, productivitatea muncii, prețul de cost, numărul de salariați și rentabilitatea prevăzute în proiecte".

(Din cuvîntul de închidere rostit de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU la Plenara C.C. al P.C.R. din 27–28 iunie 1966).

DIN SUMAR

- ION GHICA ȘI ION IONESCU DE LA BRAD LA ACADEMIE (in pag. 5)
- Între comerț și industrie CONTRACTE TRIMESTRIALE SAU ANUALE ? (in pag. 6)
- Note de drum din R. P. Bulgaria (in pag. 10)
- Documentar: Economia R. P. D. Coreene (in pag. 14)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CALE LIBERĂ — NOILOR MATERIALE DE CONSTRUCȚII

În „Viața economică“ (nr. 15) a apărut articolul „Betonul celular autoclavizat“ în care, printre altele, se spune că acest material nou nu este introdus în măsură suficientă în proiectele de construcții, iar șantierele îl solicită în mică măsură. În legătură cu această afirmație, doresc să arăt cîteva măsuri luate în scopul eliminării greutăților în desfacerea și folosirea acestui produs.

Pentru folosirea în construcții a betonului celular autoclavizat s-au întocmit de către C.S.C.A.S. (prin INCERC și în colaborare cu Ministerul Industriei Construcțiilor) următoarele instrucțiuni tehnice: pentru folosirea la zidării a blocurilor mici și a plăcilor din beton celular autoclavizat (indicativ C.69—65); pentru folosirea plăcilor termoizolatoare din beton celular autoclavizat (indicativ C.73—65); pentru folosirea plăcilor de acoperiș din beton celular autoclavizat.

În același timp, Institutul de proiectare a construcțiilor tip a elaborat o serie de studii și detalii constructive pentru betonul celular autoclavizat care au fost puse la dispoziția institutelor de proiectare departamentale și ale sfaturilor populare pentru a fi utilizate la prevederea în proiecte a acestor produse.

În prezent sînt în curs — la I.P.C.T., INCERC și fabricile de beton celular autoclavizat ale M.I.C. — studii și experimentări pentru noile produse din beton celular autoclavizat ca: panouri mari de pereți pentru hale industriale, blocuri mari pentru clădiri de locuit și social-culturale, fișii pentru pereții despărțitori și altele. Pe lîngă măsurile menționate s-a organizat în anul 1965 un șantier pentru experimentări și pentru școlarizarea muncitorilor cu privire la folosirea blocurilor din beton celular autoclavizat. De asemenea, s-au organizat cursuri de către INCERC pentru instruirea cadrelor tehnice de pe șantiere în folosirea produselor de beton celular autoclavizat.

În încheiere, îmi permit să rectific o greșeală apărută în articolul amintit: greutatea volumetrică a betonului celular este de 400—900 kg/mc și nu sub 200 kg/mc.

ing. V. BUSUIOC
director în Ministerul Industriei Construcțiilor

ÎN DREPTUL FIECĂREI CIFRE: „REALIZAT“ SAU „DEPĂȘIT“

S.M.T. Cefa deservește 15 cooperative agricole, cu o suprafață arabilă de 23 289 ha. Planul pentru anul curent prevede un volum de lucrări de 125 000 ha a.n., indicele de mecanizare fiind de 5,3 ha a.n. Conducerea S.M.T. a defalcat acest plan pe luni, trimestre și campanii, precum și pe fiecare tractor și brigadă de tractoare în parte. În condițiile unei bune organizări a muncii, am izbutit să repurtăm și anul acesta succese ce merită să fie menționate; astfel, față de volumul planificat pe primul semestru de 37 000 ha a.n., am realizat 48 873 ha a.n.; planul de lucrări a fost îndeplinit și depășit la toate categoriile de lucrări, ele fiind numai de calitate bună și foarte bună. În același timp, prețul de cost planificat a fost redus cu circa 6 lei pe ha a.n.

Pentru anul 1967, s-a prevăzut o substanțială creștere a gradului de mecanizare. Astfel, la suprafața actuală, avem o sarcină de plan de 136 000 ha a.n., cu 11 000 ha a.n. mai mult față de anul curent. Parcul de tractoare se va mări în 1967 cu 8 tractoare; în schimb, se prevede o dotare considerabilă cu mașini agricole, printre care: 5 combine de porumb, 12 combine de cereale C-3, 12 prese de balotat, 23 de grape stelate. Concomitent cu diversificarea lucrărilor agricole executate mecanizat, volumul total de lucrări va ajunge în 1970 la 150 000 ha a.n., cu 20% mai mult decît în 1966.

În fața întregului colectiv de muncă al S.M.T. Cefa stau sarcini sporite, dar — așa cum a reieșit și la adunarea mecanizatorilor pentru dezbaterea planului — există certitudinea că, în dreptul fiecărei cifre, vom putea înscrie „realizat“ sau „depășit“.

Gheorghe COSMA
contabil șef, S.M.T. Cefa, raionul Salonta, regiunea Crișana

NU E PARALELISM

În articolul „De ce lucrări paralele de evidență la încadrarea muncitorilor?“ („Viața economică“ nr. 29) se arată că prevederile „Regulamentului privind evidența muncii și a salariilor“, nu sînt puse de acord cu hotărîrile apărute ulterior, din care cauză ar exista un paralelism al lucrărilor privind evidența încadrării muncitorilor.

Cum stau, însă, lucrurile în realitate?

Potrivit sus-zisului „Regulament“, verificarea înscrierii corecte a categoriilor de încadrare a muncitorilor în statele de plată, în scopul calculării exacte a drepturilor cuvenite, este în sarcina organului de muncă și salarii, care poate fi reprezentat prin serviciul organizării și normării muncii (O.N.M.), serviciul organizării producției etc — în funcție de regulamentul de organizare interioară al întreprinderilor.

Conform H.C.M. nr. 240/1963, serviciul personal și formarea cadrelor are, din acest punct de vedere, numai atribuția de a păstra și centraliza lucrările privind încadrarea muncitorilor întocmite de comisiile respective, nu și pe aceea de a verifica exactitatea încadrării muncitorilor din statele de plată.

În concluzie, organizarea în întreprinderi a lucrărilor de verificare a încadrării muncitorilor din statele de plată, potrivit legislației actuale, nu constituie un paralelism.

Decebal URDEA
director în Ministerul Finanțelor

CÎND SE ACORDĂ BREVETUL DE INVENȚIE SAU CERTIFICATUL DE AUTOR?

Pe marginea celor 3 scrisori apărute în „Viața economică“ (nr. 31 din 5 august a.c.), sub titlul **„Brevet de invenție sau certificat de autor“**, am vrea să facem unele precizări:

Potrivit dispozițiilor cuprinse în Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 943/1950, certificatele de autor nu se pot acorda decît după examinarea noutății și progresului tehnic mondial pe care îl reprezintă invenția, de către Oficiul de Stat pentru Invenții și după acceptarea invenției pentru aplicare de către ministerul în al cărui domeniu intră aplicarea.

Din cauza lucrărilor de studiu, executare de proiecte, construirea și experimentarea prototipurilor, care durează la ministere luni și chiar ani, acceptarea pentru aplicare a invenției și, ca urmare, acordarea certificatelor de autor se întîrzie.

Pentru a scurta termenul de acordare a certificatelor de autor, Oficiul de Stat pentru Invenții a stabilit, pe baza acordului ministerelor interesate, ca certificatele de autor să fie eliberate inventatorilor, iar brevetele — ministerelor înainte de terminarea lucrărilor de experimentare, cu condiția ca propunerile să fie caracterizate ca invenții, iar drepturile de recompensă să fie plătite autorilor numai după aplicare.

B. AMBRUȘ
director general adjunct,
Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Invenții

CARTEA GESTIONARULUI

ÎN activitatea gestionarilor, cunoașterea și aplicarea corectă a numeroaselor acte normative și instrucțiuni reprezintă — am putea spune — o măsură preventivă împotriva apariției unor complicații și nereguli. Preluarea și predarea gestiunii; modul de păstrare și de conservare; evidența primară a valorilor; recepția și autorecepția acestora; condițiile de restituire a ambalajelor; întocmirea documentelor pentru scăzămintele legale, casare, declasare etc.; forma, conținutul, termenele și locul unde se depun documentele încheiate în asemenea ocazii — iată unele din problemele pe care trebuie să le cunoască bine un gestionar, mai ales cînd se află — teritorial — mai departe de organul de îndrumare și control. Un fel de compendiu al actelor normative privind gestiunea ar răspunde — după părerea mea — unei reale nevoi.

Gh. P. LĂZANU
contabil șef,
T.R.C. Instalații 4 Cluj

ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI •

ASIMILAREA DE PRODUSE NOI: CRITICI, PROPUNERI, MĂSURI

MINISTERUL nostru și uzinele constructoare de mașini au analizat cu atenție problemele ridicate în articolele publicate în nr. 21 al revistei, pe tema „Construcția de mașini — pivot al industrializării țării“. De la bun început, trebuie să arătăm că observațiile critice sînt întemeiate, iar propunerile făcute — prețioase, ajutîndu-ne să îmbunătățim activitatea de asimilare de noi mașini, utilaje, aparate și instalații.

Aspectele multiple și complexe legate de îmbunătățirea activității de asimilare de noi produse au fost, cum se știe, dezbătute pe larg la consfătuirile pe întreprinderi și la Consfătuirea pe țară. Atît din partea beneficiarilor cît și din partea întreprinderilor s-au făcut propuneri, care sînt în curs de studiere și prelucrare amănunțită, iar unele au și început să fie puse în aplicare. Astfel, cu ministerele beneficiare a fost stabilit programul concret de asimilare pe perioada 1966—1970 (circa 3000 de produse noi). În scopul creșterii operativității și a răspunderii, pentru lărgirea atribuțiilor întreprinderilor în activitatea de asimilări de noi produse, ministerul nostru a studiat temeinic metodologia actuală și a formulat propuneri de îmbunătățire a ei, inclusiv modificarea corespunzătoare a legislației. În planul de măsuri al M.I.C.M. sînt înscrise sarcini cu privire la analiza lunară a planului tehnic, analize periodice cu ministerele beneficiare, pe grupe de produse noi, direct la fabricile și uzinele furnizoare. Asemenea analize concrete s-au și făcut pentru utilajele de construcții și rutiere, materiale de construcții și utilaj minier, și continuă, îmbrățișind atît aspectele din planul pe 1966 cît și pe cele din perioada pînă în 1970, la nivel de produs. De asemenea, este prevăzută și sarcina ca încă din acest trimestru direcțiile generale productive și întreprinderile să analizeze cu beneficiarii produsele din fabricația curentă, spre a stabili pe acelea care trebuie să fie modernizate sau îmbunătățite pentru a le menține la un nivel tehnic ridicat.

Cu toată dinamizarea activității de asimilare de noi produse, există încă unele dificultăți: neasigurarea din timp a modelelor de referință de către beneficiari (de ex., C.S.C.A.S. — pentru utilaje de construcții, Ministerul Minelor — pentru unele utilaje miniere etc.) ș.a.

ing. Ion CRIȘAN
director general
Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

REDACȚIA CĂTRE CITITORI • REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Alexandru MURGESCU, economist, și **Ion LEVENTE,** șef serviciu O.R.A.C. Iași. — În aplicarea art. 14 din H.C.M. nr. 175/1950, funcția de contabil șef nu se consideră ca fiind aceea de înlocuitor de drept al directorului întreprinderii. În situații de excepție, organul ierarhic superior poate desemna un angajat, care, temporar, să îndeplinească funcția unui cadru de conducere lipsă din unitate. Dacă această lipsă nu se datorește plecării în concediu a titularului postului de conducere, angajatul care îl înlocuiește are dreptul la salariul cuvenit pentru munca pe care o prestează temporar.

I. POPOVICI, economist, I.I.S. Vinalcool, Timișoara — Așa cum just se arată în scrisoarea dv., prin indemnizație de deplasare (reglementată de către H.C.M. nr. 822/1959) se înțelege atît diurna de delegare cît și indemnizația de detașare.

Cheltuielile de deplasare cuprind, în afara diurnei (respectiv: a indemnizației de detașare), și cheltuielile de transport și de cazare.

În funcție de situația concretă, un angajat care a fost trimis în interes de serviciu într-o altă localitate situată la o distanță mai mare de 10 km și care nu s-a putut înapoia la localitatea de domiciliu în cel mult 12 ore de la data plecării, are dreptul la totalitatea cheltuielilor de deplasare sau, după caz, numai la unele dintre acestea. Astfel, angajatul căruia, fiind trimis în delegare, i se pune la dispoziție un mijloc de transport, n-are dreptul la rambursarea cheltuielilor de transport. Cel care n-a înnoptat în localitatea unde a fost trimis în delegare, n-are dreptul la cheltuieli de cazare. De asemenea, angajatul trimis în delegare și înapoiat în localitatea de domiciliu înlăuntrul termenului de 12 ore de la plecare n-are dreptul la diurnă, chiar dacă înapoierea s-a efectuat într-un timp apropiat de acest termen.

ION SCOREI, Întreprinderea mecanică Sadu-Gorj — Existența unui preț cu ridicata inferior prețului cu amănuntul, constituie o metodă de realizare a acumulărilor bănești la buget și nu are nici o importanță în raporturile dintre organizația socialistă păgubită și cel ce a produs această pagubă. În exemplul citat de dv., paguba, în funcție de care se va stabili răspunderea, este de 9 000 lei.

GHEORGHE BONA, contabil șef, Laminorul de tablă Galați — Articolul dv. „Aspecte ridicate de indicatorul planului financiar — Producția marfă vîndută și încasată“ nu face altceva decît să prezinte indicatorul pe o perioadă de 7 luni, după care veniți cu amănunte nesemnificative, cu explicații la perioade mici și inegale. Zăboviți mai mult asupra temei, organizîndu-vă o analiză mai temeinică și o cercetare mai sintetică. În răspunsul personal, veți mai găsi și alte detalii ce vă interesează.

N. SERGHIE, contabil șef, Combinatul poligrafic „Casa Scînteii“-București; **Nicolae ANDREESCU,** șef serviciu contabilitate, Uzina de țevi „Republica“ — București; **Ștefan SGÎRCITU,** economist principal, C.I.L. Brăila; ing. **Ion CĂPĂȚÎNĂ,** director, și **Constantin PETRESCU,** contabil șef, Uzinele de mașini agricole „Semănătoarea“ — București; **V. NEGRESCU,** contabil șef, și ing. **Tiberiu MURSA,** Întreprinderea canal-apă București; **Gavril VITOS,** contabil șef, și UN GRUP DE CONTABILI, Fabrica de zahăr Tîrgu Mureș; **Gh. ȘANDRU,** contabil șef, Direcția regională C.F.R. Brașov; **I. ȘERBAN,** contabil șef, Fabrica de pielărie și încălțăminte Cluj — Vă mulțumim pentru datele pe care ni le-ați trimis cu privire la rezultatele experimentării — în întreprinderile dv. — a noului sistem de amortizare.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

UNDE SINT AVANTAJELE MECANIZĂRII ?

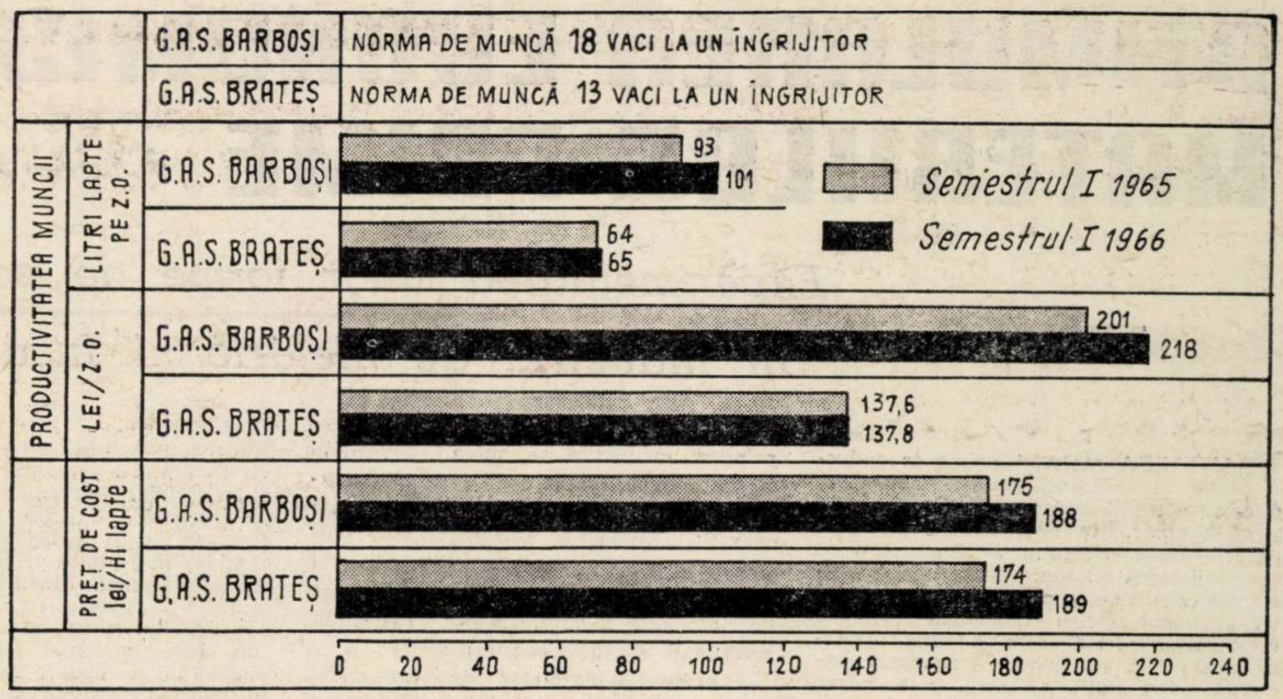

EXTINDEREA mecanizării lucrărilor în zootehnie constituie una din căile principale de creștere a productivității muncii. Analiza comparativă a acestui indicator realizat pe primele semestre ale anilor 1965 și 1966, în cadrul gospodăriilor de stat Brateș și Barboși – regiunea Galați, gospodării profilate pe producția de lapte, confirmă pe deplin acest fapt. Mecanizarea lucrărilor în grajdurile de vaci la G.A.S. Barboși a dat posibilitatea folosirii unor norme de muncă cu 38,4% mai mari decît în G.A.S. Brateș unde nu este introdusă mecanizarea. În același timp, luînd în calcul numărul de zile-om realizat de mulgători și de personalul ajutător, producția de lapte realizată pe 1 z.o. a fost cu 45,3%–55,3% mai mare, iar productivitatea muncii, exprimată valoric, a depășit cu 46,8%–58,2% același indicator realizat de către G.A.S. Brateș.

Introducerea mecanizării lucrărilor nu se reflectă însă la G.A.S. Barboși în reducerea corespunzătoare a prețului de cost la lapte. Cauza principală o constituie depășirea cheltuielilor pe vacă cu 57,7% față de cele realizate la G.A.S. Brateș. Elementul determinant al acestei depășiri este productivitatea muncii mai scăzută în cultura plantelor furajere și prețul de cost ridicat al acestora. Este de reliefat faptul că mecanizarea în zootehnie trebuie dublată de asigurarea unor cantități îndestulătoare de furaje la un preț de cost cît mai redus. În această privință ambele gospodării analizate au mari rezerve. Pe de altă parte, cointeresarea materială a îngrijitorilor mulgători prin retribuirea lor, atît după volumul de lapte muls, cît și în funcție de gradul de asigurare cu furaje, va face cu putință sporirea producției de lapte și reducerea prețului de cost.

ing. C. GAVRILĂ
Trustul Gostat – Galați

PREVEDERILE CINCINALULUI ÎN DEZBATEREA COOPERATIVELOR AGRICOLE

ÎN cadrul adunărilor generale care au loc în cooperativele agricole, membrii cooperatori analizează rezultatele muncii lor pe primele 8 luni ale anului, sarcinile din campania agricolă de toamnă și obiectivele următorilor 4 ani ai cincinalului. Dezbaterea largă a problemelor producției oferă prilejul efectuării unor temeinice analize a activității obștești și descoperirea unor noi rezerve de perfecționare a organizării muncii și de sporire a producției.

C. A. P. VĂLENI-PODGORIA

PRODUCȚII SPORITE DE STRUGURI ȘI FRUCTE

RIDICAREA pe o treaptă superioară a activității cooperativei noastre, prin sporirea continuă a producției, creșterea averii obștești și a veniturilor membrilor cooperatori constituie obiectivul permanent către care sînt coordonate eforturile noastre. Dezbaterea sarcinilor planului cincinal în cadrul adunării generale a prilejuit reafirmarea hotărîrii cooperatorilor de a-și îndrepta, în viitor, și mai mult eforturile în această direcție, de a pune în valoare toate posibilitățile de creștere a producției și de sporire a veniturilor.

Rezultatele obținute pe primele 8 luni ale anului confirmă faptul că prin aplicarea corectă a lucrărilor agrotehnice și a metodelor de îngrijire a animalelor, producțiile medii la hectar și pe animal pot fi simțitor sporite. Astfel, la grîu, realizarea unei producții medii de 2 150 kg/ha înseamnă depășirea sarcinilor de plan cu 21%, ceea ce a permis obținerea în plus a unei cantități de 106,9 tone. Pînă la 1 septembrie a.c. producția medie de lapte pe vacă furajată este de 1 400 l, prevederile pe întregul an fiind îndeplinite în numai 8 luni.

Extinderea irigațiilor este pentru noi o principală cale folosită pentru intensificarea producției agricole. În acest domeniu, cu sprijinul statului, care ne-a acordat credite pe termen lung în valoare de circa 700 000 lei, am amenajat pentru irigat o suprafață de 175 ha, care, scoasă de sub influența negativă a secetei, va asigura producții sporite și constante în anii următori.

● În următoarele luni

În campania agricolă de toamnă, recoltarea strugurilor de pe 28 ha și a fructelor de pe 40 ha, ocupă locul principal, iar recoltarea a 100 ha cu porumb și însămînțarea la timp și în bune condiții agrotehnice a 265 ha cu cereale păioase completează agenda agricolă din perioada care urmează.

Condițiile favorabile din acest an, aplicarea corectă a întregului complex de măsuri agrotehnice, ca și respectarea condițiilor optime de recoltare, către care ne îndreptăm atenția în prezent, creează perspectiva îndeplinirii și depășirii obiectivelor cuprinse în planul de producție : cultura de porumb oferă garanția obținerii unei producții medii de minimum 3 000 kg/ha, cu 50% peste prevederile planului ; producția de struguri va depăși 5 000 kg/ha pe întreaga suprafață, astfel că vom obține în plus circa 27 000 kg struguri ; din plantațiile pomicole vom realiza în plus peste 15 000 kg fructe.

Realizarea în această perioadă a unei producții medii de lapte de circa 400 l/vacă furajată va duce la depășirea producției planificate cu circa 33 000 l. Toate acestea ne vor crea posibilitatea obținerii unor venituri bănești cu 22% mai mari decît cele planificate.

● Pe treptele cincinalului

În următorii 4 ani ai cincinalului, cooperativa agricolă din Văleni-Podgoria se va dezvolta ca o unitate producătoare de struguri și fructe. Extinderea plantațiilor de viță de vie pe încă 27 ha va face ca în anul 1970 să avem pe rod 55 ha cu viță de vie. Creșterea suprafețelor cu plantații viti-pomicole , pe de o parte, și aplicarea metodelor intensive de cultură, pe de altă parte, creează posibilitatea ca producția totală de struguri să sporească de la 200 tone în 1966, la 348 tone în 1970, iar cea de fructe de peste 2 ori. În general, producția globală în anii cincinalului va crește cu 23%, iar veniturile bănești — cu 17%.

O pîrghie importantă în sporirea producției vegetale o va constitui folosirea unor cantități de îngrășăminte chimice din an în an mai mari, ajungînd la 162 kg/ha în 1970, față de 50 kg/ha în 1966.

De asemenea, vom acorda o grijă deosebită completării golurilor din vii, în care scop vom planta circa 36 000 vițe în următorii 4 ani. Lărgirea gamei de lucrări ce vor fi executate cu mijloace mecanizate (ca, de pildă, prelucrarea solului, combaterea bolilor și dăunătorilor din plantațiile de vii și pomi) va permite scurtarea perioadelor de executare a acestor lucrări și, pe această cale, sporirea producțiilor medii la unitatea de suprafață.

Gheorghe NEACȘU
președintele cooperativei agricole Văleni-Podgoria, regiunea Argeș

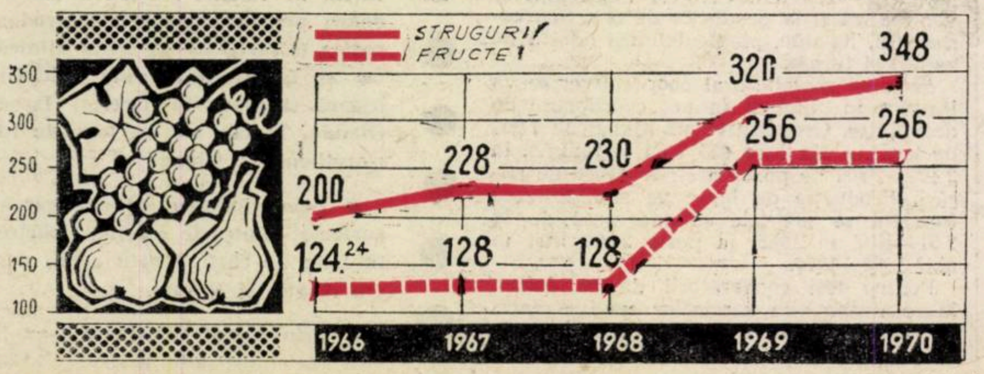

Creșterea producției totale de struguri și fructe (în tone)

C. A. P. GOICEA MARE

PERSPECTIVELE DEZVOLTĂRII ȘI CONSOLIDĂRII ECONOMICE

PLANUL aprobat de adunarea generală pentru dezvoltarea în următorii ani a cooperativei noastre prevede ca în anul 1970 producția globală a cooperativei să fie de 45 milioane lei, cu 24 milioane mai mare decît în 1965. Veniturile bănești vor ajunge la peste 19 milioane lei, respectiv, cu 9 milioane mai mari decît în 1965.

Creșterea producției și a productivității muncii va asigura sporirea acumulărilor pentru dezvoltarea averii obștești a cooperativei, precum și a veniturilor cooperatorilor. Se prevede ca în 1970 fondul de bază al cooperativei să ajungă la peste 17 milioane lei, față de 9,2 milioane lei în 1965. O dată cu aceasta vor marca sporiri însemnate și veniturile cooperatorilor.

Condiția obținerii acestor rezultate constă în creșterea producției medii la hectar și pe animal prin intensificarea și dezvoltarea rațională a ramurilor de producție în unitatea noastră.

La grîu, ca urmare a unei agrotehnici superioare, producția se prevede să crească de la 1 570 kg/ha, media anilor 1962—1965, și 2 350 kg/ha în anul 1965, pînă la 3 200 kg/ha în anul 1970. Baza materială a obținerii acestor producții vor fi lucrările executate mecanizat (arături, discuiri,

ing. O. PERȘINARU
cooperativa agricolă Goicea Mare, regiunea Oltenia

(Continuare în pag. 4)

CURIER

PALETĂ CONSTRUCTIVĂ

● În cel mai tînăr bazin carbonifer al țării — **MOTRU,** au fost deschise **două noi abataje frontale** cu o mare rază de lucru.

● **Exploatarea minieră LEȘUL URSULUI :** la stația de preparare de la Tarnița, a început construcția celei de **a 4-a instalații de flotație a minereului.** Aici vor fi prelucrate zilnic 500 tone de minereu.

● Tot despre minereu. Se apropie de sfîrșit construcția aglomeratorului de minereu de la **COMBINATUL SIDERURGIC GALAȚI. Coșul instalației a atins înălțimea finală : 98 de metri.**

● Luni, la **stațiile de transformare a energiei din BORZEȘTI și FILEȘTI (Galați)** s-au pus sub tensiune **doi autotransformatori de 220 kilovolți.**

● **Noua zonă industrială a CONSTANȚEI** s-a îmbogățit și ea cu un important obiectiv energetic : **Stația de transformare de 110 kilovolți.**

ÎN CIRCUITUL ECONOMIC

● În ultima săptămînă au fost lansate la apă **o motonavă de 2 000 de tone** (pe șantierul Oltenița) și **un șlep de 1 700 tone** (pe șantierul din Brăila). Astfel numărul de vase lansate pe aceste șantiere de la începutul cincinalului **a ajuns la 20.**

● La Uzina mecanică „Ceahlăul" din Piatra Neamț s-a asimilat **fabricația echipamentului complex pentru irigat prin aspersiune.** În noua secție destinată exclusiv realizării acestui echipament se va obține o producție anuală necesară irigării a 15 000 de hectare.

● **Stîlpi de 3 metri cubi,** destinați construcțiilor industriale grele, au început să fie turnați la Întreprinderea **de** prefabricate de beton din Bacău.

● Plăcile fibrolemnoase sînt **materia** primă a unui nou produs al Întreprinderii de construcții industriale Brașov **: cabanele dormitor — demontabile pentru șantiere.**

CREAȚIE TEHNICĂ

● După numeroase studii metoda **„clasică"** a turnării aluminiului în cuptoare cu gaz metan a fost înlocuită la Uzina Metrom din Brașov. Aici s-au construit în acest scop două cuptoare electrice cu inducție. Astfel, cu cheltuieli mai mici a devenit posibilă și **turnarea continuă a aluminiului.**

● Specialiștii de la direcția economiei forestiere din regiunea Bacău au construit un **dispozitiv simplu și de mare productivitate pentru încărcatul și descărcatul materialului lemnos.** Dispozitivul, montat pe un tractor Universal-650, folosește și forța mecanică a tractorului.

● Pentru prima dată în țară, la schela petrolieră Boldești se folosesc **conducte din material plastic pentru transportul gazelor de sondă.** În acest mod prețul de cost la montarea conductelor și la transport se reduce la jumătate.

● La Uzina „Steagul roșu" din Brașov a intrat în funcțiune **o linie tehnologică cu cuptoare verticale pentru tratamentul termic de înaltă frecvență a pieselor de oțel special** necesare motoarelor de autocamioane.

CONSFĂTUIRI

● Ministerul Economiei Forestiere a organizat la Focșani o consfătuire pe țară pe tema : Ameliorarea terenurilor degradate și corectarea torenților în masivele muntoase.

● **Metodele de fertilizare a solului în vederea creșterii productivității pășunilor și pădurilor** au făcut obiectul unei consfătuiri care a avut loc la Stațiunea experimentală Vlădeasa — regiunea Cluj.

● Viticultorii s-au întîlnit la Gospodăria de stat Valea Călugărească pentru a stabili cele mai potrivite **măsuri în vederea culesului viilor.**

STIMULAREA ECONOMISIRII MATERIILOR PRIME

Experimentarea unor forme de salarizare in industria de pielărie și incălțăminte

VALOAREA materiei prime în industria pielărie-încălțăminte (piei-fețe, piei-talpă, pînză, căptușeli meșină), reprezintă aproximativ 60% din costul unei perechi de încălțăminte... După cum se știe, utilizarea cît mai economicoasă a acesteia constituie în permanență un obiectiv principal pentru colectivele fabricilor de încălțăminte. Cunoscută fiind importanța acțiunii, s-a impus ca necesară studierea posibilității aplicării unei forme de salarizare mobilizatoare pe linia sporirii volumului de economii la piei-fețe și talpă. Este vorba de o formă care să facă o legătură strînsă între salarizarea muncitorilor, producția realizată, calitatea produselor și economia de materiale.

De la ce elemente s-a pornit

Evident, pentru a găsi forma de cointeresare cea mai nimerită, a fost necesar să se efectueze studii într-o serie de întreprinderi, pentru a se putea determina factorii, influența lor, precum și condițiile optime de executare a diferitelor operații tehnologice. Din rezultatele studiilor făcute, s-au concretizat criteriul și condițiile principale care constituie baza de acordare a stimulentelor materiale, precum și mărimea acestora astfel :

— *reducerea normelor de consum la materii și materiale* (gradul de utilizare a materialelor) ;

— *calitatea pieselor croite ;*

— *realizarea normelor de producție, iar mărimea părții ce reprezintă stimularea, să fie condiționată de volumul total al salariului realizat de muncitori* (salariu tarifar + depășirea de acord), *care indirect reprezintă producția sau productivitatea realizată.*

În tabelul nr. 1 se dă un exemplu al modului de aplicare a acestei forme de stimulare :

Tabel nr. 1

Nr. crt.		% econ. fizice *)	% de majorare a tarifului (manoperă) corespunzător %* din col. 2	salariul realizat (tarifar + dep. acord) corespunzător producției obținute	Valoarea suplim. acord pt. economiile de materiale (lei)	Nr. pieselor defecte în medie pe zi *)	% penalizarea aplicată pentru defecțiuni de calitate la valoarea din col. 5	Suma cu care se diminuează valoarea din col. 5 — col. 8	Valoarea suplimentară rămasă col. 5 — col. 8	Total salariu realizat col. 4 + col. 9
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Croitorul 1	1,75	10	1 100	110	—	—	—	110	1 210
2	Croitorul 2	1,75	10	950	95	—	—	—	95	1 045
3	Croitorul 3	1,75	10	1 100	110	4	25	27,50	82,5	1.182,5

*) Col 2 — procentul de 1,75 reprezintă raportul între volumul economiilor realizate și volumul consumului normat la întreaga producție realizată.

*) Col. 3 — majorarea manoperei se face pe baza unui barem cu procente stabilite corespunzător unor limite procentuale de economii.

*) Col. 6 — patru piese defecte reprezintă aproximativ pînă la 1% din totalul pieselor croite.

Deși cei trei muncitori croitori au realizat același procent fizic de economii și, respectiv, același procent de majorare a tarifului, nu reușesc să obțină același stimulent (col. 9) datorită manoperei (volumului de producție) ce s-a realizat diferențiat, precum și unor defecțiuni de calitate constatate la producția realizată de cel de-al treilea croitor.

Economii și cîștiguri sporite

Această formă de stimulare a fost aplicată la început experimental în cîteva întreprinderi, pentru a i se analiza eficacitatea, eventualele deficiențe și măsurile necesare de luat pentru îmbunătățirea ei.

Rezultatele bune obținute la o serie de indicatori pot fi urmărite în tabelul de mai jos :

Tabel nr. 2

Nr. crt.	Întreprinderea	Economia la piei-fețe		% de economii față de consumul normat	Prod. muncii pe muncitor 8 ore în unit. convenționale	
		Fizică (mp)	Valorică (lei)		Înaintea experimentării	În timpul experimentării
0	1	2	3	4	5	6
1	„Flacăra roșie“	2 862	349 164	1,08	56 per.	60 per.
2	„Dîmbovița	3 475	427 539	1,54	57 per.	64 per.
3	„Pionierul“	3 787	390 000	2,46	52 per.	56 per.

În cele ce urmează se arată comparativ valoarea economiilor realizate la piei pentru fețe și căptușeli și piei pentru piesele necesare părții de jos, cu valoarea stimulentelor acordate acestor muncitori pe perioada unui an. Astfel la „Flacăra roșie“, la valoarea economiilor realizate de 1 127 814 lei, valoarea stimulenților a atins 102 904 lei. La alte două întreprinderi — „Dîmbovița“ și „Pionierul“ — la economii de 1 060 347 lei și 549 000 lei, valoarea stimulenților a fost de 116 616 lei și, respectiv, 34 025 lei.

Ca urmare a rezultatelor obținute în realizarea de economii la materii prime și materiale, îmbinate cu creșterea productivității muncii, salariul mediu al muncitorilor croitori și ștanțori a marcat o creștere cu 60—150 lei (în funcție de grupa de materiale prelucrate).

Ținînd seama de eficiența rezultatelor, s-a trecut, treptat, la extinderea ei astfel că, *în prezent, toată industria încălțămintei practică această formă stimulativă de plată.* Interesant de subliniat este că, în urma aplicării ei, a crescut cointeresarea muncitorilor pentru realizarea de cît mai multe economii la materii prime si materiale. S-a obținut astfel o reducere însemnată a procentului de deșeuri (furdale) și, în același timp, s-au realizat produse mai multe prin creșterea productivității muncii. Bineînțeles, la acest rezultat s-a ajuns și ca urmare a îmbunătățirilor ce le-au adus muncitorii croitori și ștanțori muncii lor : scurtarea perioadei de acomodare cu noul model intrat în fabricație ; sortarea prealabilă a pieilor în scopul depistării eventualelor defecte ; folosirea unor metode de combinare și așezare mai judicioasă a tiparului pe suprafața pieilor, realizînd într-un timp relativ scurt piesele necesare. La toate acestea a contribuit direct și ridicarea necontenită a nivelului lor de calificare.

În urma aplicării acestei forme de plată s-a realizat pe ramură o economie de circa 14 milioane lei în 1964 și de 17 milioane în 1965.

Calitatea, condiție indispensabilă

Obținerea acestui volum de economii la materii prime și materiale s-a făcut în cadrul întreprinderilor fără diminuarea calității pieselor croite sau ștanțate. De reținut că una din condițiile pe care trebuie să le îndeplinească producția realizată de un muncitor — așa cum se prevede în Îndrumarul metodologic de aplicare a formei de salarizare amintite, — cere *„ca reducerea consumului normat să se facă în mod obligatoriu cu respectarea prescripțiilor de calitate“.* Pentru urmărirea realizării acestei condiții, în mod organizat se folosește ca indicator *numărul de piese returnate.* Stabilirea limitelor minime și maxime pentru cazul de reducere sau anulare completă a valorii premiului, se face cu ajutorul unui barem pentru croitul manual și separat pentru cel mecanic. Încadrarea în barem se face prin stabilirea mediei zilnice de piese returnate, prin împărțirea numărului pieselor returnate în timp de o lună, la numărul de zile lucrate. În funcție de cifra rezultată, se stabilește în procente cît urmează să se reducă din valoarea totală a premiului. În situația cînd media pieselor returnate (la croit manual, de pildă) este peste 10, premiul se anulează.

Înfăptuirea acestor prevederi de către fiecare muncitor, este atestată de organul tehnic al controlului interfazic, care verifică din punct de vedere calitativ piesă cu piesă, depistînd în felul acesta pe cele defecte.

Viorel STĂNESCU
inginer principal — M.I.U.

Perspectivele dezvoltării și consolidării economice

(Urmare din pag. 3)

grăpări, semănat, recoltat) și fertilizarea solului. În actualul cincinal vom asigura la fiecare hectar de grîu 200—250 kg azotat de amoniu și 350—400 kg superfosfat.

Cultura porumbului va crește ca pondere în suprafață și producție, suprafața respectivă ajungînd la 950 ha ; producția va crește de la 3 152 kg/ha — media anilor 1962—1965 — la 3 900—4 200 kg/ha. Un accent deosebit se va pune pe extinderea și exploatarea rațională a suprafețelor irigate (180—250 ha). Creșteri însemnate se vor realiza și la producția de orz, floarea-soarelui, legume, plante tehnice (sfecla de zahăr) și furaje.

Sectorul zootehnic al cooperativei se va încadra în cincinal în noi coordonate de dezvoltare. Cooperativa va ajunge la 1 000 de taurine din care 600 vaci și juninci, la 2 400—2 800 de porci și circa 20 000 de păsări. Producția de lapte pe cap de vacă furajată se prevede să sporească de la 2 014 litri în 1965, la peste 2 500 litri în anii 1968—1970.

Pentru toți cooperatorii de la Goicea Mare dezbaterea sarcinilor noului cincinal a reprezentat un prilej de mobilizare a forțelor organizatorice, tehnice și economice pentru punerea lor în valoare în vederea întăririi mai departe a cooperativei noastre.

ACORDURI

• La Atena au fost semnate, la 3 septembrie, următoarele acorduri româno—grecești : Acord pe termen lung privind schimburile comerciale ; Acord de plăți ; Acord de colaborare economică, industrială și tehnică ; Acord privind reglementarea problemelor financiare în suspensie ; Acord de navigație ; Program de schimburi culturale și științifice ; Acord relativ la înlocuirea anexei Acordului din mai 1960 privind transporturile aeriene comerciale regulate ; Convenție pentru protecția plantelor (fitosanitară) ; Acord de telecomunicații.

• La București a fost semnat un Protocol de colaborare tehnico-științifică în domeniul agriculturii între Republica Socialistă România și Republica Arabă Unită.

• La 6 septembrie a fost semnat la București Protocolul privind lărgirea schimburilor comerciale dintre Republica Socialistă România și Republica Federală a Germaniei, în cadrul Acordului comercial pe termen lung în vigoare.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• În cadrul contractului încheiat de Întreprinderea „Auto-Tractor“ pentru livrarea în Iran, în decurs de 5 ani, a 15 000 de tractoare de 65 C.P. și 45 C.P. și a 10 000 de pluguri, a fost livrat primul lot de 450 de tractoare. Se vor furniza de asemenea proiecte de organizare și se vor livra echipamente pentru centrele de întreținere a tractoarelor românești în Iran, acordîndu-se asistența tehnică necesară pentru organizarea și funcționarea în Iran a centrelor de întreținere cu ateliere fixe și ateliere mobile necesare.

• „Mașinexport“ a semnat un contract pentru livrarea a 500 vagoane de marfă în Grecia și a livrat la export diverse mașini-unelte, printre care strunguri universale și carusel în Brazilia, R. S. Cehoslovacă, Finlanda ,Iran, Italia.

• Întreprinderea „Exportlemn“ a perfectat noi contracte pentru exportul a 2900 mc de cherestea de fag în R. F. Germană, Grecia, Italia, Liban, Sudan, 620 mc de cherestea de stejar în Austria și Italia, 200 mc de bile/manele rășinoase în Italia, 1 000 mp de parchete în Norvegia, 14 mc de placaj în Cipru, 137 mii mp de PAL în Anglia, Cipru, Elveția, Islanda, Luxemburg, Spania, Tunisia.

• Contracte încheiate de „Mineralimportexport“ prevăd exportul a 20 mc de marmură în blocuri în Italia și 420 000 U.C. de cahle teracotă în R. P. Ungară. Au fost livrate 39 000 de tone de ciment în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Arabia Saudită, Golful Persic, Libia, Spania, Turcia, 103 tone produse din p.v.c. în R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S., 60 000 de tone de sare în R S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, R. P. Ungară, 1400 de tone de minereu de mangan în R. D. Germană, 17 100 mp de geam ornament și 13 000 de dale Nevada în R. S. Cehoslovacă, 143 000 mp geam mecanic tras în Canada, R. S. Cehoslovacă, Italia, U.R.S.S., R. P. Ungară.

• „Chimimport“ a încheiat contracte în valoare de circa 250 000 dolari pentru exportul de produse sodice (bicarbonat de sodiu alimentar și farmaceutic, sodă calcinată ușoară și grea) în Grecia, Izrael, Olanda, Turcia, 150 de tone de tricloretilenă în Olanda.

• Întreprinderea „Cartimex“ a perfectat contracte privind tipărirea în lohn de cărți pentru copii, pentru Anglia și Franța.

• Prin portul Constanța s-au livrat, pe lîngă alte mărfuri, 10 250 tone cocs de petrol în Japonia, 3 600 tone lingouri de oțel în Italia.

1866 – ACADEMIA ROMÂNĂ – 1966

ION GHICA ȘI ION IONESCU DE LA BRAD LA ACADEMIE

prof. G. ZANE
membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

Personalități de seamă ale culturii românești

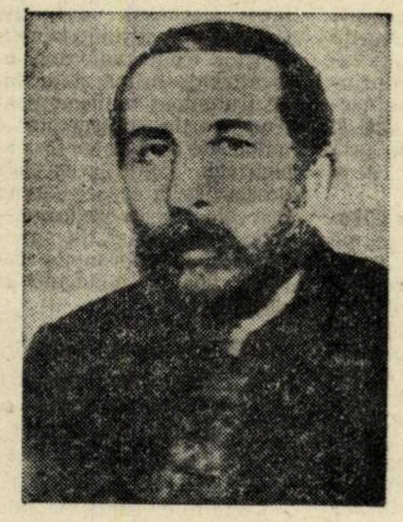

ION GHICA

CENTENARUL Academiei ne oferă un prilej de a evoca numele și opera personalităților mai de seamă din cultura română, care au avut un rol în intemeierea și dezvoltarea înaltului for sau care prin prezența lor în rîndurile membrilor vechii Academii au contribuit la creșterea prestigiului ei. Cu atît mai mult cu cît privind unele personalități și în lumina rolului pe care l-au avut în dezvoltarea celui mai înalt așezămînt cultural românesc, reconsiderarea lor critică poate beneficia de un nou punct de privire. Este firesc ca în paginile *Vieții economice* să evocăm cu prioritate personalitățile care s-au ilustrat în domeniul științelor sociale și economice, în primul rînd pe Ion Ghica și Ion Ionescu de la Brad.

Prin evocarea lor comună nu ne-am lăsat antrenați de un procedeu simplificator. Oricîte deosebiri ar putea fi invocate între Ion Ghica și Ion Ionescu, ambii reprezintă fundamental aceeași poziție față de marile probleme puse societății românești în veacul trecut și aceeași concepție despre cultură și știință. Tocmai din aceste motive s-au aflat împreună în momentele de seamă ale istoriei noastre și de aceea în ultimele decenii ale vieții lor îi găsim alături în cadrul Academiei Romîne.

ION GHICA a fost ales la Academie ca membru actual (titular) la 13 august 1874. Propunerea a venit din partea lui Neculai Ionescu și G. Sion, amîndoi oameni ai generației de la '48 și vechi prieteni cu cel ales. Restrînsul plen al înaltului for a dat un vot unanim și, după spusele lui Ghica însuși, adversitatea pe care guvernul conservator o nutrea față de Academie și unanimitatea cu care a fost ales au fost motivele pentru care a acceptat alegerea. Ar fi putut face parte din Academie încă de la înființare, căci nimic nu era mai ușor decît să fie trecut pe lista celor numiți de un guvern asupra căruia avea o influență hotărîtoare, dar o decență elementară, firește, l-a reținut.

La data alegerii, I. Ghica avea 58 de ani ; era o personalitate de prestigiu. Își cîștigase această poziție ca urmare a îndelungatei sale activități pe terenuri diferite : în viața politică, în literatură, în știință.

Alături de N. Bălcescu și Al. G. Golescu, avusese un rol principal în pregătirea si conducerea revoluției de la '48. În exil, zece ani desfășurase o activitate remarcabilă pentru cauza românească, mai ales în favoarea Unirii și cu toate că turcii il exilaseră din Țara Românească ca revoluționar, grație poziției proeminente pe care o dobîndise în cercurile diplomatice din Constantinopol, îl numesc chiar ei guvernator si principe al insulei Samos, importantă bază strategică. După întoarcerea în țară, între 1859 și 1871, este de cinci ori prim ministru fără să facă parte din vreo formație politică și căutînd să se situeze în afara partidelor, dacă nu deasupra lor. În cercurile politice nu era un om iubit ; unii din oamenii zilei chiar se temeau de el, avea însă cîțiva prieteni devotați, V. Alecsandri, I. Bălăceanu, D. A. Sturza. Rolul său în detronarea lui Cuza l-a făcut însă un timp impopular, în opinia publică.

Își începuse activitatea publicistică cu aproape 40 de ani în urmă ; la 1835 publicase o traducere din Molière și o broșură politică în limba franceză asupra Principatelor. El a dovedit prin opera sa o vastă cultură enciclopedică. N. Iorga a spus o dată că : „Dintre scriitorii noștri Ion Ghica e cel care *știe* mai mult și mai multe".

Scrierile sale sînt consacrate unor domenii foarte variate : literatură, istorie, științe naturale, economie politică. În 1865 începe să publice în broșuri seria din *Convorbiri economice* care, adunate în volum, ajung în 1879, la a treia ediție. La intrarea în Academie, reputația sa de economist este bine consacrată. Opera sa este tot atît de variată pe cît este de inegală ca valoare. În domeniul economiei politice el a lăsat un adevărat catehism al ideologiei liberalismului burghez, confruntat la lumina realităților românești.

La Academia Română a făcut parte, după cererea sa, din Secția Științifică. D. A. Sturza a remarcat, cu destulă dreptate, ținînd seama de nivelul științific al instituției noastre la 1876, că Ion Ghica „el singur ar fi putut ocupa cu o egală competență un loc de onoare în fiecare din cele trei secțiuni ale acestui institut cultural". Totuși, în ultima fază a vieții sale, în anii bătrîneții, se resimte o rămînere în urmă în științele sociale. Ca membru al înaltului for a realizat o adevărată performanță fiind ales, de patru ori, președinte, la diferite intervale : de la 1876—1882, 1884—1887, 1890—1893, 1894—1895, în total vreo 13 ani ; nici un alt președinte al Academiei nu a fost reales de atîtea ori. I. Ghica este reales președinte chiar atunci cînd, avînd calitatea de ministru plenipotențiar al României la Londra, trebuia să lipsească un timp din țară.

Realegerile sale se datoresc desigur prestigiului de care se bucura, dar și însușirilor sale de bun conducător și serviciilor pe care le-a adus Academiei.

Retras din viața politică militantă el a găsit un teren fecund de lucru la Academie, a cărei menire națională și științifică corespundea pe deplin vederilor sale. I. Ghica a fost în permanență călăuzit de ideea de progres și de însemnătatea deosebită a științei. Încă din 1843, la Iași, declarase că „astăzi nu este propășire fără științe" și deseori a repetat această idee, dezvoltînd-o. „Credem în progres — spunea altă dată — căci el este condiția naturii fizice și morale, căci numai el ne poate duce sigur la înălțimea la care ne este permis să aspirăm ca societate și ca națiune, dar știm că el nu se realizează decît prin științe". Concepție de orientare idealistă în ceea ce privește exclusivitatea științei ca forță progresistă, desigur, dar în condițiile momentului istoric, în care cercetarea științifică trebuia să capete o dezvoltare cît mai rapidă, a fost de o incontestabilă utilitate. I. Ghica a luat parte activă la întemeierea **Societății literare române** în 1866, și în spiritul ideilor sale, cu un deosebit tact și devotament, a lucrat și a condus Academia. Reorganizarea din 1879, cînd **Societatea Academică** a fost transformată în **Academia Română** și așezată pe baze moderne, trebuie privită în bună parte ca opera lui. În ședința din 2 septembrie 1878 el a propus chiar recunoașterea **Societății Academice** ca Institut de Stat.

Dezvoltarea Academiei reclama, în epoca sa, asigurarea unei mai largi baze materiale, un număr mai mare de membri și alegerea unor persoane de înaltă competență, cu respectarea principiului teritorial în recrutarea de noi membri. Mijloace materiale deosebite nu a obținut de la stat, dar I. Ghica a făcut personal donații importante Bibliotecii Academiei, cărți și arhiva sa imensă, dar cea mai neprețuită donație sînt manuscrisele Bălcescu, pe care le avem azi, completate cu hîrtii importante aflate în alte mîini și aduse în Academie prin stăruința sa. Limitarea rigidă a numărului de membri titulari la 21 si rezistența vechilor membri de a spori acest quorum a fost și pentru Ion Ghica o piedică de a imprima o dezvoltare mai rapidă Academiei. Ea a fost înlăturată în parte, prin alegerea de membri corespondenți.

Caracterul național al Academiei, respectat întru totul, i-a permis ca din prima sa președinție să aducă un număr neobișnuit de membri dintre intelectualii de peste munți ; la 13 septembrie 1877, sînt aleși Zaharia Boiu, Visarion Roman, Ioan Popescu, Ioan Meșiotă, Aron Densușianu, Atanasie Marienescu, N. Teclu și la scurt timp Ioan Pușcariu, ca membru onorar.

Datorită însușirilor sale de organizator și conducător, I. Ghica a devenit la Academie un președinte indispensabil. Membrii înaltului for se obișnuiseră atît de mult cu președinția lui, încît la 1882, neputînd să-l aleagă în continuare, din pricina unor prevederi statutare, au recurs la un interimat provizoriu — în vederea unei realegeri ulterioare. Noul președinte, D. A. Sturza, îi adresa la Londra, următoarea elocventă scrisoare : „Academia Română în seziunea generală a anului curent a simțit un gol mare cauzat prin lipsa Domniei Voastre... Nimeni dintre noi nu am putut uita și pot zice, că în tot decursul seziunii acest simțămînt a fost nedespărțit de noi, că dv. ați dat un nou suflet acestei instituții și ne-ați unit spre o conlucrare comună, însuflețind lucrările științifice și în afară de Academie. Numai simțămîntul datoriei mi-a impus a mă supune votului colegilor mei și speranța că după ce voi fi îndeplinit în timpul unui an această îndatorire, vom putea păși iarăși cu toții la alegerea iubitului nostru președinte".

Ion Ghica a avut astfel un rol de mare însemnătate la întemeierea și dezvoltarea Academiei Române. El a pus în serviciul marii instituții prestigiul său personal și arta sa de conducător, contribuind, într-o bună măsură, la extinderea activității științifice și — atît cît i-au permis grelele condiții ale timpului — la îndeplinirea menirii sale naționale.

LA 1 aprilie **1884, P. S. Aurelian** și Ion Ghica propun ca membru onorar al Academiei pe Ion Ionescu de la Brad, proclamîndu-l cu o admirație pe care o credem în totul sinceră, „decanul economiștilor și agronomilor români", nu decan de vîrstă, ci de merit, pentru că dacă P. S. Aurelian era într-adevăr mai tînăr, Ghica și Ionescu erau cam de aceeași vîrstă. Economistul și agronomul moldovean fusese ales membru corespondent al **Societății Academice**, încă din 7 septembrie 1871 și probabil numai stricta limitare a numărului de locuri l-a menținut atîta timp în această calitate. Ion Ghica și-a dat seama de situația jenantă în care se afla Academia și plenul l-a ales membru de onoare. Ion Ionescu avea 66 de ani. Printre membrii onorari din acel moment noul ales găsea vechi prieteni din epoca lui 1848, străini sau români, pe Edgar Quinet, Paul Bataillard, A. Ubiceni, G. Crețianu, generalul G. Adrian. Dar organizarea de atunci a Academiei rezerva cam aristocratic conducerea și administrația instituției numai membrilor titulari. Astfel, Ion Ionescu nu a putut avea o contribuție deosebită la opera de dezvoltare a înaltului for. A răspuns însă cu bunăvoință la unele însărcinări ce i s-au încredințat.

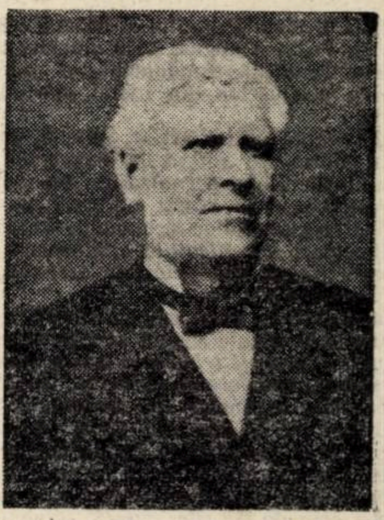

ION IONESCU DE LA BRAD

Prezența lui Ion Ionescu în Academie a dat instituției un plus de prestigiu, căci era vorba despre o personalitate de primul rang. La data alegerii ca membru onorar Ion Ionescu avea o vastă activitate publică, desfășurată în curs de peste 44 de ani pe teren politic, didactic, științific, cultural și agricol. Luase parte activă la Revoluția de la '48, și la București deținuse demnitatea de vicepreședinte al Comisiei proprietății ; în exil, opt ani lucrase pe teren agricol și în publicistică ; în învățămînt fusese, ca și Ion Ghica, profesor la Academia Mihăileană și după 1848, director al școlii de agricultură de la San Stefano ; dovedise o egală pregătire, atit în științele agricole, cît și în științele economice. Specialiștii de azi îl recunosc ca întemeietorul științei agricole din România ; în științele economice trebuie considerat ca unul din cei mai de seamă reprezentanți din cursul epocii. Om de mare cultură, în activitatea sa publicistică și științifică a îmbrățișat domenii foarte variate : agrotehnica, economia rurală, zootehnia, economia politică, finanțele publice, statistica, contabilitatea, dreptul constituțional, cercetarea monografică și chiar literatura. Scriitor de o mare fecunditate, a întemeiat reviste și ziare, dintre care unele le-a scris aproape singur.

Întreaga sa viață a fost călăuzită de cîteva idei care stau la baza unui adevărat sistem de gîndire. În viața publică el a considerat că cea dintîi sarcină a epocii sale este ridicarea țărănimii. Plecînd de la această premisă, a combătut cu ardoare iobăgia și a luptat pentru împroprietărirea clăcașilor. După realizarea reformei din '64, el este unul dintre primii publiciști români care denunță noile relații de exploatare introduse în agricultura românească — noua robie, după expresia sa — și luptă pentru desființarea lor, preconizînd reorganizarea gospodăriei țărănești prin ridicarea nivelului ei tehnic. Ca și Ion Ghica, el crede neabătut în progres ; în concepția sa, progresul este posibil numai prin *muncă* și *știință*. În repetate rînduri a insistat asupra forței creatoare a muncii și a științei. El concepe știința ca o operă de interes social, izvorîtă din practică și pentru nevoile acesteia : „Știința nu este opusă practicii ; știința nu este altceva decît explicația și generalizarea multor fapte care vin din practică".

Pentru România, de însemnătate capitală sînt științele agricole într-o dublă accepțiune : cercetarea științifică a proceselor din agricultura noastră și folosirea metodelor sancționate de experiența altor țări. „Cu vorbe, cu teorii numai, nu se poate dobîndi nici un rezultat în propășirea agriculturii", a spus o dată și a repetat de multe ori aceeași idee. El și-a dat bine seama de puterea exemplificatoare a practicii, de aceea a susținut neîncetat „nu numai teoria, nu numai explicarea lucrului — ci și practica, ci și facerea, realizarea în fapte văzute și pipăite a lucrului". El însuși a fost dealtminteri un agricultor eminent, care a folosit propria sa practică, pentru a exemplifica avantajele unei culturi agricole înaintate.

Academia Română a avut astfel în Ion Ionescu o personalitate proeminentă, din rîndurile economiștilor și agronomilor. Propunerea pe care o făceau la 1884 I. Ghica și P. S. Aurelian era vădit inspirată de sentimentul unei depline recunoașteri a contribuției incomparabile pe care Ion Ionescu o adusese în cultura română.

MODIFICAREA CONDIŢIILOR FUNDAMENTALE PENTRU LIVRAREA PRODUSELOR DIN METAL, MAŞINI ŞI UTILAJE

PRIN Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 7 din 3 august 1966, au fost modificate Condiţiile fundamentale pentru livrarea produselor din metal, maşini şi utilaje.

Modificarea adusă art. 4, alin. 3, paragraful ultim, se referă la termenele în care ministerele şi organizaţiile economice centrale beneficiare sînt obligate să comunice organizaţiilor economice centrale producătoare *specificaţiile* produselor care se repartizează beneficiarilor *trimestrial sau semestrial.*

S-a stabilit în acest sens că specificaţiile trebuie comunicate cu *60 zile înainte de începerea fiecărui trimestru sau semestru,* cu excepţia motoarelor electrice, transformatoarelor, organelor de asamblare, armăturilor industriale din fontă, armăturilor pentru instalaţii, împletiturilor şi ţesăturilor din sîrmă, sculelor, cablurilor şi conductorilor electrici pentru care acest termen este de *90 zile,* cum şi a ventilatoarelor industriale şi pompelor centrifugale pentru care termenul este de *100 zile.*

În vederea respectării termenelor de mai sus, care au fost stabilite în scopul desfăşurării nestînjenite a activităţii întreprinderilor producătoare, unităţile beneficiare trebuie să comunice în timp util organelor centrale care le tutelează, specificaţiile produselor, maşinilor şi utilajelor de care au nevoie.

Spre deosebire de reglementarea în vigoare, care nu se ocupă de consecinţele nerespectării termenelor de comunicare a specificaţiilor, prin modificările de care ne ocupăm s-a dispus completarea art. 4 din Condiţiile fundamentale menţionate cu următorul alineat:

„În caz de nerespectare de către beneficiarii centrali a termenelor prevăzute de acest articol pentru depunerea specificaţiilor, ministerul producător va analiza împreună cu beneficiarii centrali în cauză şi va stabili posibilităţile de acoperire a planurilor de repartiţii, în limita resurselor disponibile şi în raport cu programele de fabricaţie ce se află întocmite".

O altă modificare ce merită a fi subliniată se referă la termenele de valabilitate a repartiţiilor. Acest termen este în general de 35 zile de la emiterea repartiţiilor însă, prin excepţie, s-a stabilit că *pentru repartiţiile emise pe parcursul trimestrului, din rezerva de plan, termenul de valabilitate este numai de 20 zile.* Înseamnă deci, că furnizorii vor putea refuza contractarea repartiţiilor astfel emise dacă nu primesc comenzile beneficiarilor înlăuntrul termenului de 20 zile.

În fine, art. 5, alin. 7 din Condiţiile fundamentale s-a modificat în sensul că pentru *materialele metalurgice, beneficiarii centrali sînt obligaţi să depună direct la unităţile furnizoare o singură comunicare de distribuitoare pe unităţile efectiv beneficiare, pentru întreaga cantitate repartizată.*

Aceste modificări intră în vigoare cu începere de la 1 ianuarie 1967

I. ICZKOVITS

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

VALORIFICAREA LOCURILOR DE ODIHNĂ

● Cum se repartizează locurile de odihnă pe beneficiari?

Repartizarea locurilor de odihnă şi tratament balnear se stabileşte anual de Consiliul de Miniştri la propunerea Colectivului coordonator pentru activitatea balneo-climaterică, împreună cu Comitetul de Stat al Planificării; propunerile se fac anual, pînă la 15 octombrie, pe beneficiari, pe serii complete şi pe sezoane, în baza datelor comunicate pînă la 1 septembrie de beneficiari, cu privire la locurile necesare, şi de comitetele executive ale sfaturilor populare regionale, cu privire la capacităţile utilizabile.

Dispoziţiile normative prevăd că din totalul locurilor aflate în administraţia întreprinderilor economice balneo-climaterice şi a serviciilor medicale aparţinînd acestora, nu vor fi repartizate, cel puţin 3%, pe fiecare serie. Aceste locuri rezervate, vor fi puse la dispoziţia Comitetelor executive ale sfaturilor populare regionale, respectiv al oraşului Constanţa, pentru valorificare directă.

Locurile repartizate de Consiliul de Miniştri vor fi defalcate de către Colectivul coordonator pentru activitatea balneo-climaterică pe staţiuni, beneficiari, şi pe serii complete de odihnă şi tratament, care vor fi remise întreprinderilor economice balneo-climaterice şi vor constitui actele administrative de planificare, în baza cărora se trece la încheierea contractelor economice planificate.

● Cum se contractează locurile de odihnă repartizate centralizat?

Pentru locurile repartizate centralizat, întreprinderile economice balneo-climaterice sînt obligate să încheie contracte economice planificate cu beneficiarii indicaţi, după procedura prevăzută în Condiţiile fundamentale, aprobate de Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 3/1966. Termenul de remitere a proiectului de contract către beneficiari este de 20 de zile de la primirea repartizării locurilor, iar aceştia urmează a-l semna şi restitui în 5 zile, socotite de la primire; în caz de divergenţe, urmează procedura cunoscută de conciliere sau de sesizarea organului de arbitraj.

Conform Condiţiilor fundamentale, contractul va cuprinde toate elementele determinării în adîncime a prestaţiilor de efectuat: numărul de locuri de odihnă şi tratament pe serii, pe profile şi afecţiuni, pe categorii de confort; valoarea conform tarifelor; condiţiile şi termenele în care se face decontarea locurilor contractate; prevederi cu privire la despăgubiri, penalităţi etc.

Art. 8 din Condiţiile fundamentale face precizarea că contractele directe vor putea fi înlocuite prin comenzi scrise urmate de confirmare, numai pentru locurile din afara repartiţiilor primite. De aici concluzia: în toate cazurile în care o întreprindere balneo-climaterică primeşte repartizări centralizate, încheierea de contracte devine obligatorie, indiferent de valoarea acestora.

● Cum se valorifică locurile nerepartizate centralizat?

Aliniatul ultim al art. 2 din H.C.M. nr. 405/1965, face precizarea că locurile rămase necontractate se valorifică de către întreprinderile economice balneo-climaterice prin O.N.T. „Carpaţi" sau direct, însă în aceleaşi condiţii ca şi O.N.T.

Angajarea valorificării acestor locuri se face pe bază de comenzi scrise după următoarele reguli: comenzile vor fi trimise de beneficiari cu cel puţin 10 zile înainte de data pentru care se cere prestarea serviciului, cu arătarea tuturor elementelor necesare determinării exacte a naturii prestaţiei; în termen de 5 zile, comanda trebuie să fie confirmată fie întocmai, fie cu arătarea condiţiilor în care poate fi executată; dacă nu se face confirmarea, furnizorul este ţinut să execute întocmai comanda; după primirea confirmării, beneficiarul, dacă nu-i convin condiţiile propuse de furnizor, poate renunţa în termen de 5 zile la comandă, cu înştiinţarea furnizorului, fără de care se prezumă acceptarea acestor condiţii.

● Cum se face decontarea între întreprinderi balneo-climaterice şi beneficiari?

Beneficiarii urmează să plătească locurile folosite la tarifele legale, prevăzute în anexa 1 şi 2, mai puţin pentru locurile rămase nefolosite, pentru care vor plăti tariful corespunzător categoriei de confort contractată, minus alocaţia de hrană şi tariful pentru tratament balnear.

Decontarea, atît cu beneficiarii cu repartiţii, cît şi cu cei din valorificare directă (cu excepţia O.N.T. „Carpaţi") se face după următoarele reguli: la începutul fiecărei prestaţii, furnizorul facturează beneficiarilor sumele calculate pentru toate locurile de odihnă sau tratament balnear contractate, pe categorii de confort; la cel mult 10 zile de la sfîrşitul fiecărei prestaţii, în baza locurilor efectiv folosite, se face decontul definitiv, furnizorul restituind beneficiarilor contravaloarea alocaţiei de hrană şi tariful de tratament balnear, pentru locurile contractate şi nefolosite; dacă au fost asigurate condiţii speciale de servire la cazare sau au fost alocate la regim dietetic sau special, la sfîrşitul seriei, diferenţele băneşti vor fi adăugate la decont.

● Ce penalizări sînt prevăzute pentru nerespectarea obligaţiilor contractuale?

Condiţiile fundamentale, la Cap. VI, prevăd penalizări pentru nerespectarea celor mai importante din obligaţiile asumate, dintre care reliefăm următoarele: 25 lei pe fiecare pat/zi de întîrziere, dacă nu se asigură lenjeria curată la începutul seriei; 15 lei pe loc/zi în cazul cînd se cazează persoanele trimise de beneficiari la o categorie imediat inferioară; cîte 50 lei pentru fiecare persoană/zi trimisă cu bilet de trimitere în plus etc.

Desigur, pe lîngă penalizările de mai sus, părţile au dreptul să ceară completarea despăgubirilor pînă la acoperirea integrală a pagubelor cauzate din cauza uneia din ele.

Condiţiile fundamentale mai precizează, de asemenea, că nerespectarea obligaţiilor contractuale se constată de delegaţii părţilor, consemnate în procese-verbale, precum şi obligaţia părţilor de a-şi comunica reciproc cazurile de forţă majoră, în termen de 5 zile de la producerea lor.

Valeriu MĂRCULESCU
N. POPESCU

ÎNTRE COMERŢ ŞI INDUSTRIE

CONTRACTE TRIMESTRIALE SAU ANUALE?

TRECEREA în anul 1965 la contractarea semestrial-sezonieră a mărfurilor destinate fondului pieţei, din sectorul textile-încălţăminte, a impus încheierea de către furnizori şi beneficiari — în decursul unui an — a trei contracte: primul, pe trim. I, al doilea, pe trim. II şi III, ultimul, pe trim. IV. Acest mod de a se încheia contractele şi care face excepţie de la regula generală a anualităţii contractelor, se întemeiază pe reglementarea potrivit căreia contractele de furnizare pentru mărfurile destinate aprovizionării populaţiei, se încheie direct între întreprinderile industriale şi întreprinderile comerciale beneficiare *semestrial*, cu desfăşurarea pe trimestre. Cum semestrul sezonier toamnă-iarnă cuprinde trimestre din ani diferiţi, s-a trecut la încheierea de contracte trimestriale, respectiv separat pentru trim. IV şi separat pentru trimestrul I.

Aşadar, fiecare întreprindere furnizoare încheie cu beneficiarii ei cîte trei contracte. Aceasta, înseamnă, însă, printre altele, mărirea timpului şi cheltuielilor legate de încheierea contractelor, de tipărirea imprimatelor, de concilierea eventualelor divergenţe sau de arbitrarea celor neconciliate etc. Dacă ţinem seama de numărul însemnat de contracte care se încheie (circa 7500) şi de volumul mare de muncă ce se consumă, aceste aspecte nu sînt deloc de neglijat.

Ţinînd seama de cele de mai sus se ridică două probleme:

● Este justificat modul în care se încheie contractele de furnizare la fondul pieţei pentru sectorul textile-încălţăminte?

● Este posibilă extinderea perioadei de contractare şi în acest caz să se încheie în loc de trei contracte numai un singur contract anual?

„Încheierea a trei contracte în cursul unui an, nu numai că nu are justificare practică — *ne declară tov. A. SPORNIC, şef serviciu desfacere în M.I.U.* — dar generează şi unele confuzii. Astfel, se pune problema, în cadrul căror obligaţii contractuale se efectuează livrările restante din trim. I care se livrează în lunile următoare, de vreme ce contractul pe acest trimestru expiră la 31 martie. În aceste condiţii, livrările în contul trim. I. efectuate după 31 martie, apar ca livrări în afară de contract. Consecinţele unor asemenea livrări sînt bine cunoscute".

De asemenea, se mai ridică şi unele aspecte legate de modalitatea de calculare a penalităţilor de întîrziere şi de nelivrare. Astfel, — aşa cum ne relatează tov. N. STROIESCU, *şef contabil la Fabrica de stofă de mobilă-Bucureşti,* — se pune problema determinării momentului declanşării dreptului beneficiarilor la penalităţi de nelivrare, respectiv dacă acest drept se naşte la 31 martie, data expirării contractului, sau la 31 decembrie, data expirării anului de plan. În această situaţie, penalizările de întîrziere, cu scadenţă în primul trimestru, se calculează pînă la 31 martie sau pînă la 31 decembrie?

– Trebuie să recunoaştem că avem volum serios şi de contracte şi de muncă...

(Desen de Neagu Rădulescu)

Dar, pe lîngă aspectele arătate, generatoare de confuzii şi de cheltuieli suplimentare, se mai ridică o problemă, de importanţă majoră, şi anume corelarea dintre fondul de marfă solicitat de comerţ şi fondul de marfă contractat cu indicatorii din proiectul de plan anual.

„În condiţiile actuale de contractare — ne declară tov. L. LUŢAŞ, *şef serviciu plan la Fabrica „Tricotex"-Satu Mare* — numai contractarea pe trim. I. precede definitivarea planului anual de stat. Angajarea fondului de marfă ce urmează a fi realizat în celelalte trimestre, urmînd să se facă după definitivarea şi lansarea cifrelor de plan, desigur că duce la necorelări între diferitele secţiuni de plan (producţie — desfacere — aprovizionare tehnico-materială etc.)".

Din cele de mai sus se desprinde, fără echivoc, că actualul mod de încheiere a contractelor de furnizare la fondul pieţei în sectorul textile-încălţăminte, creează multiple neajunsuri. În condiţiile în care contractarea fondului de marfă trebuie să preceadă în mod necesar definitivarea planului anual de stat — aceasta nefiind un simplu deziderat, ci o sarcină importantă subliniată şi la Consfătuirea pe ţară a lucrătorilor din comerţ — evident se impune găsirea unor soluţii.

Din discuţiile purtate cu diverşi specialişti, atît în industrie, cît şi din comerţ, rezultă că nu există decît o singură soluţie şi anume: *încheierea de contracte anuale.*

Aceasta presupune ca o dată cu contractarea fondului de marfă pentru trim. I să se încheie contracte pentru întregul an de plan, cu stabilirea volumului de mărfuri la nivel de grupe de produse, urmînd ca stabilirea gamei sortimentale, în adîncime, să se facă tot semestrial-sezonier ca în prezent. Desigur, această modalitate de adîncire pe sortimente este valabilă numai pentru articolele sezoniere influenţate de modă; celelalte articole de sortiment simplu, urmează să fie determinate şi contractate de la început pentru întregul an de plan.

Pe lîngă alte avantaje, subliniate de altfel cu ocazia unor anchete precedente (VIAŢA ECONOMICĂ nr. 11 şi 14/1966), propunerea preconizată ar mai prezenta un avantaj important prin crearea condiţiilor pentru a se găsi soluţii şi resurse (import, industrie locală, UCECOM etc.) în cazul în care industria republicană nu poate satisface în întregime necesarul de mărfuri destinat pieţei.

După cum se ştie, ne mai despart numai cîteva săptămîni pînă la începerea acţiunii de contractare a fondului de marfă destinat pieţei pentru trimestrele II şi III/1967 în sectorul textile-încălţăminte. Considerăm că cele spuse mai sus pot fi avute în vedere, încă din această etapă, la definitivarea metodologiei de contractare, cu atît mai mult cu cît, în prezent, sistemul preconizat se aplică pentru unele articole de modă din sectorul metalo-casnic.

Eduard BIBIRI
Alexandru DETEŞAN

„OMUL DE MUCAVA" ESTE ÎN PRIMEJDIE!

Cum este tratat acest personaj la D.C.A. și la unele întreprinderi industriale

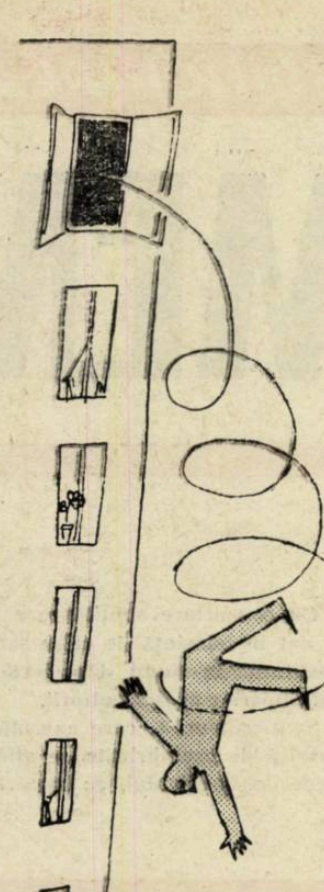

E VORBA despre „Omul de mucava" — un perfecționat robot alcătuit din hîrtie veche și din invizibile fire de celuloză. De la prima întîlnire ne-am dat seama că robotul acesta judecă ca un om normal, e înzestrat cu o subtilă inteligență și dispune de o mare doză de sentimentalism. Răspunde cu mare precizie la toate întrebările ce i le adresăm. Acum e nervos și descurajat. Hainele îi sînt mototolite, iar pe față are cîteva zgîrieturi profunde. E după prima tentativă nereușită de sinucidere. S-a aruncat de la etajul cinci în fața unui automobil în plină viteză. Încercarea a dat greș datorită ușurinței acestui robot (cîntărește doar 24 537 grame), cît și abilității șoferului, care cu mare artă l-a ocolit în momentul cînd a căzut pe caldarîm.

● Ce „cîntărește" mai mult: o tonă de hîrtie sau 5 m c de lemn?

ÎNTRĂM în vorbă cu acest personaj. Discutăm mai întîi, după cum îi obiceiul, despre starea vremii. Ne mărturisește candid, cu un aer de mare specialist în materie, că peste 48 de ore o să plouă. Simte acest lucru, ca și oricare muritor de rînd, din pricina reumatismului pe care îl are din naștere: hîrtia din care a luat ființă a stat într-o pivniță unde a prins mucegai...

După această introducere, atmosfera de comuniune fiind creată, îi punem prima întrebare:

— Ce v-a determinat să încercați a vă sinucide în plin centru al Capitalei?

— Soarta dramatică în care se află actualmente zeci de tone de hîrtie — hîrtie din care e compusă și ființa mea! — și care putrezește sau, și mai rău, este arsă în focul neîndurător. Obsesia inutilității, sub al cărei imperiu trăiesc de cîtva timp, mi-a întunecat lăcașul în care se află instalația de cugetare, ceea ce m-a condus la comiterea actului... necugetat.

— Dar înainte de a se amplifica obsesia la care v-ați referit, n-ați încercat alte mijloace ca să înlăturați situația de neinvidiat în care ați ajuns?

— Cîte n-am făcut? Mi-i capul mototolit de frămîntările prin care am trecut! De zece ani am întocmit studii după studii, referate și rapoarte, parafate și semnate, prin care am încercat să dovedesc importanța speței noastre. Am adus următorul argument care ni s-a părut imbatabil în apărarea cauzei noastre: o tonă de hîrtie veche înlocuiește 5 m^3 de lemn.

● În loc de 300 000 m c de lemn... fum de hîrtie

CA urmare a analizelor care s-au făcut, a luării în seamă a eficienței valorificării acestor rezerve s-a adoptat H.C.M. nr. 646 din 3 septembrie 1964, care arată că (art. 10) se va prevedea în proiectele de plan anuale pentru Ministerul Industriei Ușoare sarcinile de colectare a deșeurilor de hîrtie, repartizate pe beneficiari; de asemenea, se vor fixa sarcini de predare pentru ministere și celelalte organe centrale, care pot furniza cantități mari de hîrtie. S-au elaborat apoi instrucțiuni de către Ministerul Industriei Ușoare, Ministerul Industriei Chimice și Ministerul Industriei Construcțiilor pentru aplicarea acestei hotărîri; s-au stabilit noi prețuri de achiziții și de livrare a deșeurilor de hîrtie; au fost fixate cote pentru stimularea personalului care se ocupă cu colectarea hîrtiei vechi. Toate acestea mi-au dat speranțe...

— Și ați fost, probabil, dezamăgit?

— În prima perioadă, nu. Dimpotrivă. Măsurile stabilite au dat rezultate îmbucurătoare. Dacă în 1956 s-au colectat numai 15 000 tone de hîrtie, anul trecut s-a ajuns la cifra de 48 000 tone, iar pentru acest an s-au planificat să se colecteze 60 000 tone. Dar cu toate că se colectează an de an cantități tot mai mari, zeci de mii de tone de hîrtie veche continuă să fie arse sau sînt lăsate să putrezească. Acest lucru e atestat și de faptul că în alte țări se colectează 30% și chiar 40% din producția totală de hîrtie intrată în consum, pe cînd la noi se realizează deabia 20%. Deci, în momentul de față s-ar putea colecta o cantitate dublă de hîrtie veche: în loc de 60 000 tone (cît e planificat) 120 000 tone. Cele 60 000 de tone în plus ar înlocui o cantitate de 300 000 m^3 de lemn. Această impresionantă cantitate de lemn ar putea fi transformată în produse cu un înalt grad de industrializare, cu o eficiență economică sporită. Acum spuneți și dv.: nu-ți vine oare să te arunci de la etajul 5 cînd constați că în loc de această economie de material lemnos se obține... fum de hîrtie?

● Cînd „furnalul" fumegă nici capul nu-i doare

I-AM dat dreptate „Omului de mucava" și l-am întrebat din nou:

— De ce nu se colectează această impresionantă și valoroasă cantitate de hîrtie?

— La această întrebare am căutat și eu răspuns. Pînă acum n-am găsit. Am aflat în schimb alte lucruri, demne de istorisit. E vorba, bunăoară, de următorul fapt. Actele normative care s-au elaborat pentru reglementarea colectării deșeurilor de hîrtie prevăd între altele: ministerele, instituțiile și organizațiile economice sînt obligate să numească unul sau mai mulți salariați care să răspundă de strîngerea, depozitarea și predarea hîrtiei vechi. Am vizitat 30 de unități din București și la nici una n-am găsit un astfel de responsabil. La Institutul de proiectări pentru construcțiile de mașini i-am întrebat pe tovarășii de la serviciul administrativ: „Cine se ocupă de strîngerea hîrtiei vechi?". Ni s-a răspuns: „Tot personalul administrativ!". Am pus o nouă întrebare: „Cum ați rezolvat această problemă?". „Foarte simplu: am construit un crematoriu cu un coș înalt pe care personalul de serviciu îl aprovizionează zilnic, în mod ritmic, cu hîrtia pe care o colectează din birouri. Uite, crematoriul nostru. E colo în curte. Parcă-i un furnal. Cînd „furnalul" nostru fumegă, nu ne mai doare capul din cauza deșeurilor de hîrtie. Tone întregi ard. Din păcate nu-l putem utiliza la întreaga capacitate. Am putea să ardem și hîrtia vecinilor..."

● Unde sînt responsabilii?

DUPĂ ce s-a odihnit o clipă, „Omul de mucava" a continuat:

— Da, majoritatea întreprinderilor și instituțiilor n-au numit responsabili care să se ocupe de colectarea hîrtiei. Pe de altă parte, întreprinderile regionale D.C.A. au obligația să numească și ele responsabili care să coordoneze această activitate în cadrul unui grup de furnizori. Pe la întreprinderile vizitate de mine n-a trecut însă niciodată un astfel de responsabil al D.C.A., care să îndrumeze această acțiune. În concluzie: nici furnizorii, nici beneficiarii nu și-au îndeplinit această obligație.

— La redacție, îl informăm noi pe interlocutor, am primit unele scrisori prin care ni se relatează că sînt și unități unde au fost numiți responsabili care se ocupă de colectarea hîrtiei. Ni s-a relatat însă că în unele locuri acești responsabili nu sînt stimulați bănește, conform dispozițiilor în vigoare.

— Da, da, am întîlnit și eu aspecte de acest gen. Mai de mult însă.

● Unii predau mai mult — alții deloc

LA începutul acestei convorbiri ne-ați spus că predarea hîrtiei e prevăzută ca sarcină de plan.

— Hm, foșni „Omul de mucava". E prevăzut, dar nu s-a făcut peste tot o planificare judicioasă. La repartizarea sarcinilor de predare, nu s-a ținut totdeauna seama de posibilități. Bunăoară, Uzina „23 August" a primit o sarcină de 30 de tone pentru acest an. Posibilitățile ei sînt însă mult mai mari. Dovada: numai în primele 7 luni ale anului curent această unitate a predat 50 de tone. De asemenea, Sfatului popular raional „V. I. Lenin" i s-a repartizat ca sarcină să livreze 42 tone. Și aici realizările de pe primele 7 luni s-au ridicat la 180 de tone. Întreprinderii „Borangicul", în schimb, i s-a fixat ca sarcină de plan 25 de tone din care n-a predat nimic pînă la 1 august. Ar trebui, poate, adăugat că această întreprindere folosea cu ani în urmă țevi de carton. Atunci, dacă ar fi primit această sarcină ar fi reușit s-o realizeze. Acum însă, cînd folosește țevi din material plastic, de unde să scoată cantitatea de hîrtie planificată?

● Instrumentele de influențare la... D.C.A.

ÎNTRERUPEM pentru scurt timp convorbirea cu „Omul de mucava". Îl servim cu o porție de celuloză pisată, pentru că țigări și cafea nu obișnuiește. Îl așteptăm pînă își face puțină rînduială în documentele înmagazinate în marele creier electronic. Cînd toate aceste operațiuni s-au terminat i-am adresat următoarea întrebare:

— Întreprinderile care nu-și îndeplinesc la termen sarcinile planificate privind predarea deșeurilor de hîrtie nu pățesc nimic?

— Nu, nu pățesc absolut nimic.

— Și nu există nici un instrument de influențare pentru ca sarcinile repartizate să fie îndeplinite întocmai?

— Există, dar nu este utilizat. Beneficiarul — D.C.A. — îl ignoră, iar furnizorii își văd liniștiți d-ale lor. Doar cînd îi încurcă deșeurile de hîrtie (cei care n-au „furnale" pentru ars) își aduc aminte de D.C.A., de niște sarcini repartizate și unii chiar de contracte.

În mod normal lucrurile ar trebui să se desfășoare astfel: după 5 zile de la primirea repartiției, predătorul de hîrtie — care devine furnizor — ar trebui să transmită colectorului (D.C.A.) contractul planificat de furnizare, în care să fie înscrisă cantitatea din actul administrativ de planificare eșalonată pe termene fixe de livrare. În caz că furnizorul nu își îndeplinește această obligație, Condițiile fundamentale prevăd posibilitatea pentru beneficiar de a introduce la Arbitraj acțiune precontractuală, iar hotărîrea dată ar ține loc de contract.

— Ați spus „în mod normal așa ar trebui să fie", dar cum e în realitate?

— În realitate, deși majoritatea furnizorilor n-au semnat contractele planificate de furnizare, D.C.A.-București n-a introdus la Arbitraj nici o singură acțiune precontractuală. Ca urmare, această întreprindere n-are contracte decît cu circa 50 de furnizori din cei cîteva sute. Și se știe că fără contract, beneficiarul (D.C.A.) este lipsit de mijlocul legal prin care îl poate constrînge pe furnizor — sub sancțiunea penalităților — să-și îndeplinească sarcinile planificate. Aplicarea acestor sancțiuni ar fi impulsionat acțiunea de colectare a deșeurilor de hîrtie în așa fel încît nu s-ar mai fi ars nici o hîrtioară.

— Și de ce oare nu folosește D.C.A. aceste posibilități care i-ar asigura o depășire substanțială a planului de colectare a deșeurilor de hîrtie?

● O telegramă cu putere de lege?

LA auzul întrebării de mai sus, „Omul de mucava" ne-a privit îndoelnic cu ochii săi magici, cercetîndu-ne minuțios.

— E greu de răspuns la această întrebare? — intervenim noi.

— Nu, nu e greu. În legătură cu această problemă am avut o lungă discuție la D.C.A.-București.

Îl rugăm pe interlocutor ca să ne relateze convorbirea avută la D.C.A.

— Să caut în creierul meu electronic convorbirea cu pricina. Da, iat-o:

EU: — „De ce nu i-ați acționat la Arbitraj pe furnizorii care n-au semnat contractele de furnizare a deșeurilor de hîrtie?"

EI: — „De ce să-i acționăm?"

EU: — „Ca să vă livreze hîrtia la termen".

EI: — „Și ce să facem cu ea?"

EU: — „S-o predați întreprinderilor industriei chimice care s-o folosească ca materie primă în procesul de producție".

EI: — „Știm, dar întreprinderile industriei chimice n-o primesc uneori nici pe cea contractată. Iată un exemplu: avem contract cu Combinatul de hîrtie și celuloză de la Călărași să-i livrăm în acest an o cantitate de 2500 tone. Am livrat doar 390 de tone. Cînd am pregătit un nou transport, Combinatul de la Călărași ne-a telegrafiat: Stop cu hîrtia. Stop cu trimiterile. Nu mai primim hîrtie de la D.C.A. Stop și salutări de la Călărași".

EU: — „Și de ce, mă rog, n-o mai primesc?".

EI.: — „Pentru că-i mai ușor să folosească materie primă naturală decît hîrtie veche, care, firește, necesită unele operațiuni în plus".

EU: — „Și în baza unei simple telegrame n-ați mai livrat hîrtie Combinatului din Călărași?".

EI: — „N-am mai livrat. Dacă nu vor s-o primească ce să le facem?".

EU: — „Deci, n-ați îndeplinit contractul de livrare către Combinatul din Călărași? Dacă ei vă acționează la Arbitraj și vă pretind penalizări pentru nerealizarea contractului?".

EI: — „Cum să ne penalizeze dacă ne-au telegrafiat...?".

EU: — „Telegrama n-are nici o valoare juridică. Ea nu poate întrerupe realizarea unei sarcini decurgînd din planul de stat și concretizată în contract. Trebuia să le livrați întreaga cantitate contractată și combinatul avea obligația s-o folosească... Să nu vă mirați dacă o să fiți penalizați pentru astfel de cazuri".

EI: — „În această situație o să-i penalizăm și noi pe furnizorii noștri. Măcar pe cei cu care avem contracte".

EU: — „Ce bine ar fi!".

Aceasta-i convorbirea avută la D.C.A.-București. Cred că-i clar răspunsul la întrebarea pusă!

— Acum ce ai de gînd să faci?, l-am iscodit noi pe „Omul de mucava".

— Acum, o să mai aștept să vedem ce au de gînd să facă cei ce răspund de soarta noastră.

D. TĂRNĂUCEANU
D. ALEXANDRU

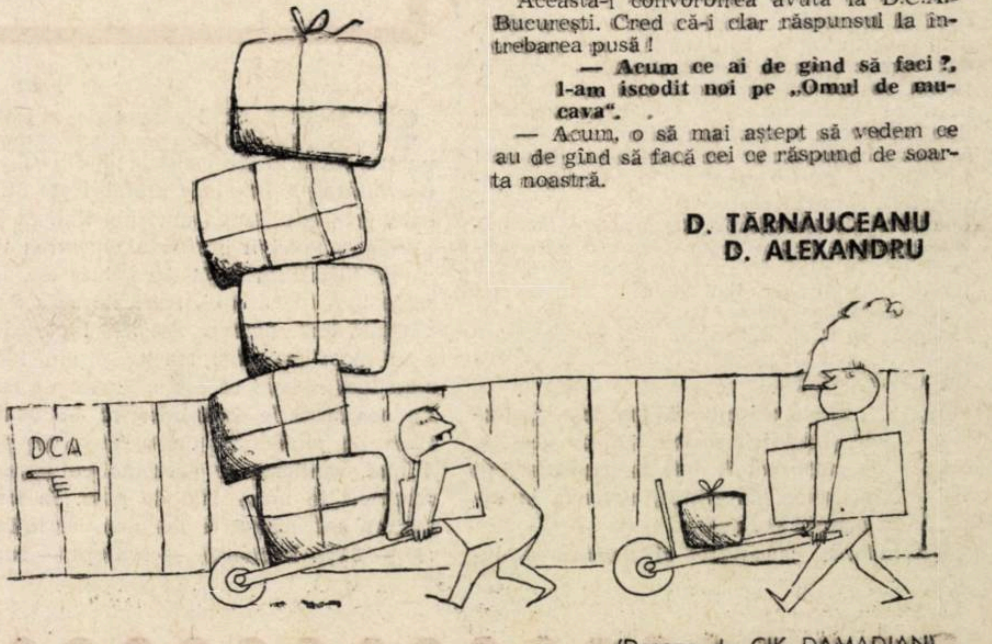

(Desene de CIK DAMADIAN)

DIN INVESTIŢIILE CINCINALULUI

RITMURI ŞI TERMENE

RAID-ANCHETĂ PE CÎTEVA ŞANTIERE DE CONSTRUCŢII

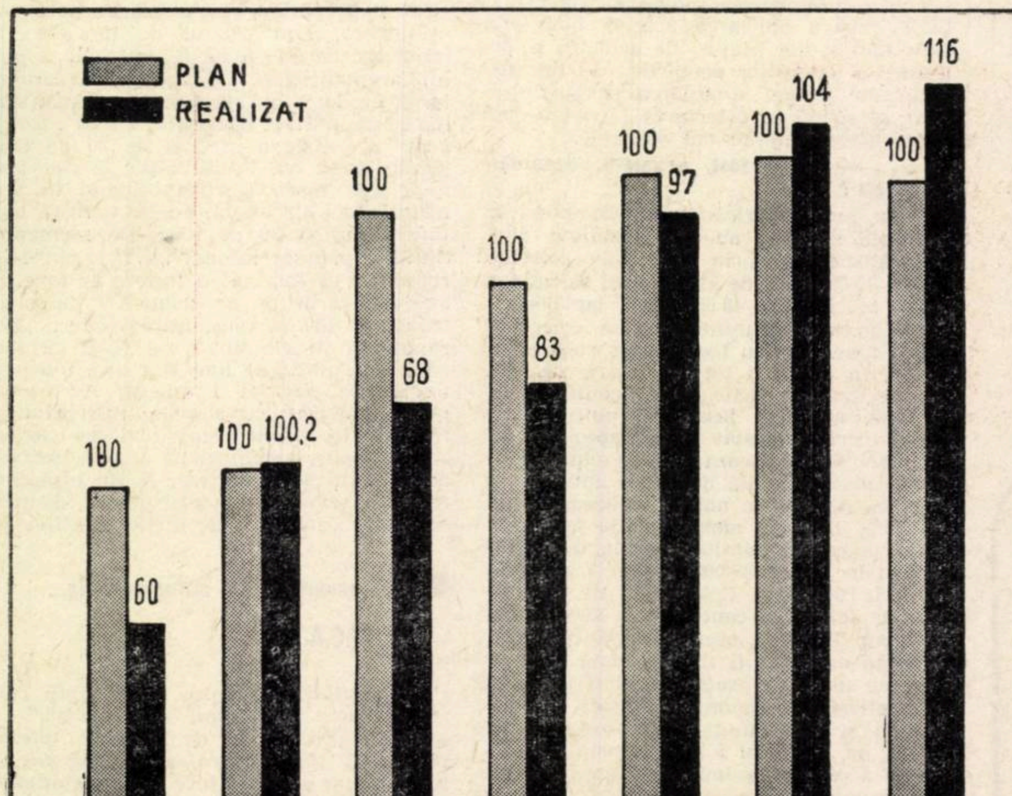

Dinamica realizării planului valoric al Intreprinderii nr. 8 construcţii-montaj din Capitală in perioada ianuarie – iulie 1966 (în procente)

HARTA industrială a Capitalei se va îmbogăţi în 1966 şi în următorii ani ai cincinalului cu noi şi însemnate obiective. În unele locuri, se pun noi temelii; în altele, se conturează de pe acum siluetele unor clădiri industriale moderne; în sfîrşit, fabrici şi uzine în funcţiune sînt încinse cu brîuri de schele — semn al extinderii sau modernizării lor. O bună parte din aceste lucrări sînt executate de Întreprinderea nr. 8 construcţii-montaj din Capitală, aparţinînd Ministerului Industriei Construcţiilor.

• Metamorfoză

PROFILATĂ pe construcţii de locuinţe — aşa cum arăta, de altfel, şi denumirea: I.C.L.B. — întreprinderea a trecut de la jumătatea anului precedent la executarea de obiective industriale, lucrări pentru agricultură şi edificii sociale.

Trecerea de la un profil la altul sau, ca să ne exprimăm la figurat, „metamorfoza" pe care a suferit-o întreprinderea s-a făcut în condiţii deosebite. Exista o experienţă cîştigată în domeniul construcţiei de locuinţe, dar care nu putea fi valorificată pe deplin, ţinînd seama de specificul nou de lucru şi de dispersarea şantierelor — trei în Capitală, două la Piteşti şi unul la Călăraşi. Au existat şi cadre specializate de muncitori, dar nici iscusinţa acestora nu putea fi folosită cu acelaşi randament, întrucît extinderea industrializării construcţiilor cu mijloace mecanizate grele cere o altă pregătire, o altă specializare. În plus, trebuiau angajaţi peste 100 ingineri, tehnicieni şi maiştri.

Astfel prezentîndu-se situaţia, se impunea, chiar de la început, luarea unor măsuri care să creeze condiţii pentru buna desfăşurare a întregii activităţi.

27 de obiective industriale, agricole şi edificii sociale. Dintre acestea, o parte vor fi date în exploatare în acest an, iar restul, eşalonat, în următorii doi ani.

Deschiderea şantierelor şi demararea lucrărilor s-a făcut mai anevoios. La unele, abia se primise documentaţia; la altele — lucrările de fundaţii au trebuit executate în plină iarnă şi cu mijloace mecanizate insuficiente şi — se înţelege — cu un randament scăzut. De aceea şi rezultatele muncii nu au fost, la început, din cele mai bune. Dar prin măsurile luate, situaţia a început să se îmbunătăţească treptat, marcînd mereu progrese tot mai vizibile.

• „În grafic"

ŞANTIERUL nr. 1 a avut de executat în acest an o lucrare de mare importanţă pentru sectorul de construcţii din Capitală: **dezvoltarea Fabricii de prefabricate „Progresul"**, prin executarea unei noi linii de tuburi „Premo". Potrivit graficului, lucrarea trebuie să fie terminată la 31 decembrie a.c. În primele luni ale anului, lucrările s-au desfăşurat însă lent. Aceasta, datorită faptului că nu s-au făcut pregătiri temeinice din 1965, nu s-au luat măsuri corespunzătoare pe parcurs. La neajunsurile organizatorice s-a adăugat şi lipsa de muncitori. Ca urmare, în primele 4 luni, şantierul se prezenta cu importante rămîneri în urmă faţă de plan. În ianuarie s-a realizat doar 68% din plan, iar în februarie — 54%. În martie — e drept — sarcinile de plan au fost depăşite cu 10%, pentru ca în aprilie să se înregistreze din nou un minus de 20%.

Numai după ce s-au constatat aceste rămîneri în urmă, conducerea şantierului şi conducerea întreprinderii au luat un complex de măsuri care au dus la redresarea situaţiei. Au fost întocmite grafice detaliate de execuţie, astfel încît realizarea fiecărei faze de lucru să poată fi urmărită îndeaproape; marea majoritate a lucrărilor de construcţii au fost mecanizate; pentru buna sincronizare a lucrărilor, şantierul a stabilit o colaborare strînsă cu subantreprizele. Sprijinul Ministerului Industriei Construcţiilor s-a făcut şi el simţit atît în mijloace mecanizate, cît şi în forţă de muncă.

Toate acestea au contribuit la recuperarea rămînerii în urmă şi la îndeplinirea sarcinilor de plan ale şantierului pe primele 7 luni în proporţie de 100,2%. S-a obţinut şi o reducere simţitoare a termenului de execuţie faţă de grafic a noii linii de tuburi: în loc de 31 decembrie, acest obiectiv va intra în probe tehnologice în cursul acestei luni, asigurîndu-se punerea lui în funcţiune cu aproape 3 luni mai devreme.

O altă lucrare executată de acelaşi şantier — şi ea de mare însemnătate — este **dezvoltarea staţiei de reparat utilaj greu din cadrul Trustului de utilaj greu din Capitală.** În prezent, sînt complet terminate lucrările de la staţia de compresoare, depozitul de carbid-oxigen şi depozitul de laminate, iar la hala principală — lucrările de construcţii, instalaţii şi montaj.

Avînd termen de dare în funcţiune la sfîrşitul anului, staţia va fi terminată în cursul acestei luni (este vorba deci de o reducere a timpului de realizare tot de 3 luni).

Cu o scurtare simţitoare a termenului va fi dat în folosinţă de către şantierul nr. 2 şi **Institutul de studii şi proiectări al Consiliului Superior al Agriculturii.**

Şantierul nr. 6, care execută **la Călăraşi o fabrică de prefabricate,** se află, potrivit prevederilor graficului, cu lucrările fizice la zi.

• Şi unele zigzaguri...

EVIDENŢIIND realizările obţinute, nu putem să nu consemnăm unele zigzaguri, rămînerea în urmă a întreprinderii la planul valoric. **În primele 7 luni, el a fost realizat în proporţie de numai 92,3%.**

Acest fapt se explică nu numai prin aceea că, în lunile friguroase, indicii de îndeplinire a planului au fost, în general, mai scăzuţi. Dar nici în lunile de vară (cînd timpul a fost favorabil desfăşurării lucrărilor) deşi realizările au marcat, în unele luni, salturi serioase — aşa cum reiese din grafic — ele nu au avut darul să ducă la recuperarea rămînerii în urmă.

La acest lucru au contribuit, în mai mare sau mai mică măsură, diferite şantiere.

...Iată-ne pe şantierul nr. 3, unde se execută două importante obiective industriale din ramura industriei uşoare: *Fabrica de tricotaje tip lînă* şi *Fabrica de nasturi* — ambele situate în nord-vestul Capitalei.

— „Cele două lucrări — ne-a spus ing. **Dumitru Stoian,** şeful serviciului tehnic al şantierului — se află în prezent în faze avansate de execuţie. **La Fabrica de nasturi** — aşa cum aţi văzut — **este ridicată structura de rezistenţă la hala principală, iar acoperişul a fost executat cu circa 25 de zile mai devreme decît s-a prevăzut iniţial.** Acum se lucrează intens la închiderea halei cu zidărie şi tîmplărie metalică (operaţie care va fi terminată în maximum o lună de zile) pentru a ne crea condiţii prielnice în vederea continuării lucrărilor în interior pe timp friguros".

La al doilea obiectiv — Fabrica de tricotaje tip lînă — am constatat că s-au ridica[t] în întregime stîlpii structurii de rezistenţă efectuîndu-se în prezent lucrările de acoperire a halei principale, care are o întindere impresionantă.

Dar dacă din punct de vedere a[l] realizării fizice lucrările la acest[e] obiective se găsesc „în grafic", l[a] prevederile valorice de plan se con[s]tată serioase rămîneri în urmă.

În 7 luni, de exemplu, la Fabrica de nasturi nu s-au realizat lucrări în valoare d[e] 1 300 000 lei.

Căror cauze se datoreşte această situaţie[?] În primul rînd, **deficienţelor organizatoric[e] interne.** Acordînd prioritate lucrărilor de l[a] hala principală, conducerea şantierului d[e] aici a slăbit atenţia la celelalte obiectiv[e] pe care le are de executat: pavilionul ad[]ministrativ şi canalul tehnic de ventilaţi[e]. Din această cauză, s-a înregistrat un rit[m] mai lent de execuţie la lucrările respectiv[e] — ritm care a determinat rămînerea în urm[ă] la planul valoric.

Poate nu s-ar fi ajuns totuşi aici, dacă [] ridicarea halei principale de producţie s-a

fi primit — din vreme — întreaga documentație tehnică din partea proiectantului. Dar unele proiecte nu s-au definitivat la timp. De exemplu, proiectul pentru grinzile precomprimate tip T, necesare acoperirii halei principale de producție (e drept, e vorba de niște grinzi de dimensiuni mari, nerealizate pînă în prezent în țară), a fost definitivat cu o întîrziere de 60 de zile de către Institutul de proiectări al Ministerului Industriei Ușoare, iar proiectul pentru pardoseli, parțial, abia la sfîrșitul lunii august. În plus, nerealizarea planului valoric se datorește și faptului că beneficiarul — Ministerul Industriei Ușoare — nu a predat amplasamentul pentru atelierul mecanic.

Întîrzierea definitivării sau nepredarea la timp a unor proiecte au atras după ele nerealizarea planului valoric și la alte obiective. La Fabrica de tricotaje tip lînă — unde la planul valoric pe 7 luni s-au înregistrat, de asemenea, nerealizări, proiectele de pardoseli și zidării pentru hala principală de fabricație au fost predate de către același institut cu o întîrziere apreciabilă.

Un alt obiectiv — **Complexul de vinificație de la Ștefănești, regiunea Argeș** — a înregistrat o rămînere în urmă la planul valoric de 2 700 000 lei. Aici, conducerea șantierului nu s-a îngrijit din timp de aprovizionarea cu piatră brută și alte materiale și n-a asigurat nici forța de muncă necesară. La rămînerea în urmă a contribuit și predarea cu mare întîrziere a proiectelor de către Institutul de proiectări și de construcții și materiale de construcții (I.P.C.M.C.). Acest fapt a îngreunat activitatea șantierului, mai ales în primul trimestru al anului.

În lumina faptelor de mai sus, reiese că îndeplinirea planului, atît din punct de vedere fizic, cît și valoric, depinde, în primul rînd, de modul în care este organizată munca pe șantiere, de măsurile pe care acestea le iau pentru a imprima lucrărilor un ritm uniform. Dar un factor tot atît de important îl constituie asigurarea șantierelor cu documentația tehnică pentru întreg volumul de construcții planificat.

• Dar potențialul tehnic?

MAREA majoritate a obiectivelor pe care le construiește Întreprinderea de construcții-montaj nr. 8, se caracterizează printr-un grad sporit de industrializare a lucrărilor și prin introducerea din ce în ce mai largă a tehnologiilor moderne. Locul mijloacelor de muncă tradiționale este luat, într-un ritm tot mai intens, de utilaje, mașini, instalații și aparate cu randamente superioare. La lucrările de pregătire a terenului, săparea fundațiilor și ridicarea construcțiilor propriu-zise, se folosesc buldozere, screpere, macarale, autotransportoare, cilindri compresori, betoniere cu amestec forțat etc.

În acest an, au fost însă perioade cînd, pe unele șantiere ale întreprinderii, nu au existat utilaje suficiente. Din această cauză, la diferite lucrări, s-a putut face față cu greu. De pildă, o macara de mare putere a fost adusă pe șantierul Fabricii de tricotaje tip lînă cu o întîrziere de circa 15 zile.

Faptul că s-a resimțit lipsa unor utilaje, impunea cu atît mai mult ca cele existente să fie folosite cît mai deplin, ca indicii de utilizare ai acestora să fie atinși și chiar depășiți.

Este adevărat că, la unele din ele, indicii planificați au fost realizați și chiar depășiți. La excavatoare, de exemplu, a fost planificată o producție medie, pe mașină și unitate de capacitate, de 81 000 mc/mc de cupă. S-au realizat 85 000 mc. Și la automacarale, indicii de utilizare au fost simțitor depășiți.

Analizînd însă modul în care au fost folosite alte utilaje, reiese că ele au lucrat mult sub capacitatea lor. La betoniere, producția medie planificată pe mașină și unitate de capacitate, a fost de 800 mc. S-au realizat numai 600 mc. La autotransportoarele de ciment, erau planificate 800 de tone; s-au obținut 760 de tone.

Și aici cauzele trebuie căutate în lipsurile organizatorice ale șantierelor. La unele tipuri de utilaje, timpul afectat pentru punerea lor în funcție la locul de producție a fost uneori depășit. Insuficienta grijă pentru buna întreținere și funcționare a acestora a generat defecțiuni care au „mîncat" din timpul destinat producției. Din păcate, aceste defecțiuni nu au fost remediate întotdeauna operativ. Și mai e un aspect care merită consemnat: unele utilaje speciale nu sînt folosite la lucrări corespunzătoare, pentru a da randament optim.

• Mai multe cauze — o singură consecință

CONDIȚIA principală de grăbire a ritmului construcțiilor o constituie asigurarea șantierelor cu materialele și furniturile necesare. Din acest punct de vedere, lucrările n-au stat deloc bine, mai ales în unele perioade.

Cu prilejul raidului-anchetă s-au desprins mai multe cauze care determină această stare de lucruri.

Neavînd organizat încă un sistem corespunzător de aprovizionare, planificarea necesarului de materiale se face uneori în pripă, atît la nivelul șantierelor, cît și la cel al întreprinderii.

Acest fapt atrage după sine o aprovizionare neritmică și la timp cu cantitățile și sortimentele de materiale indispensabile bunei desfășurări a lucrărilor. De pildă, șantierul nr. 5 nu a calculat necesarul de piatră brută de care avea nevoie. Bineînțeles că întreprinderea a fost pusă în situația de a nu putea contracta în timp util restul materialului. Acesta nu este însă singurul exemplu. Conducerea șantierului nr. 1 a cerut în lunile mai și iunie să se sisteze livrările de nisip, pentru ca în luna august să aibă nevoie de acest important material. La fel a procedat șantierul nr. 3: în iulie a cerut Fabricii Fieni să nu livreze ciment, pentru ca în august să ducă lipsa acestuia.

Dacă acestea sînt „păcatele" șantierelor în legătură cu aprovizionarea, lucrurile nu se prezintă mai bine, din acest punct de vedere, nici la nivelul întreprinderii. Un singur fapt concludent: necomandînd la timp 100 tone ciment R.I.M. (necesar lucrărilor de precomprimare care se execută pe șantierul Fabricii de confecții tip lînă), ea a fost nevoită, ulterior, să facă intervenții pentru a obține repartiții noi. Pentru a nu stînjeni însă mersul lucrărilor, întreprinderea a redistribuit cimentul care a existat pe șantiere — operație care a necesitat timp și, în plus, cheltuieli de manipulare și transport.

La lipsurile șantierelor și întreprinderii se adaugă și modul în care înțeleg unii furnizori să se achite de obligațiile contractuale.

— „Diferiți furnizori — ne-a relatat tov. **Vasile Stanciu,** inginer-șef adjunct din cadrul întreprinderii — fie că n-au respectat întocmai termenele de livrare, fie că au expediat șantierelor materialele fără să țină seama de succesiunea operațiilor. În ambele cazuri, constructorii au fost stînjeniți în munca lor, ritmul lucrărilor pe unele șantiere avînd de suferit".

Într-adevăr, analizînd modul în care au fost respectate termenele contractuale de către unele întreprinderi furnizoare, reiese că, o bună parte, au restanțe serioase. La Fabrica de tricotaje tip lînă se folosesc la acoperișul halei principale grinzi-canal de diferite tipuri. Ele sînt furnizate de Fabrica de prefabricate „Progresul" din București. Potrivit contractului, fabrica trebuia să livreze șantierului pînă la 31 iulie a.c. 53 de grinzi-canal G 1 și 15 grinzi-canal G 2. Pînă la acea dată ea a furnizat numai 33 de bucăți din ambele tipuri, rămînînd în restanță cu 35 bucăți. Se pare că lucrurile se vor îndrepta, deoarece — așa cum ne-au declarat tovarășii de pe șantier — Întreprinderea „Progresul" și-a luat angajamentul să livreze cîte 20 de grinzi pe zi, în loc de 10, recuperînd în acest fel rămînerea în urmă.

Se poate spune că șantierele întreprinderii de care ne ocupăm au avut de suferit, în mai mare sau mai mică măsură, din pricină că un furnizor sau altul nu a respectat întocmai prevederile contractuale.

Întreprinderea de construcții metalice și aparataje din București a livrat cu o întîrziere de 30 de zile o cantitate de 16,5 tone de tîmplărie metalică necesară șantierului Institutului de studii și proiectări agricole, iar C.I.L. Pipera — 1 770 mp de tîmplărie de lemn (ferestre) cu 45 de zile. Din acest punct de vedere nu s-a prezentat mai bine nici Întreprinderea „23 August" din Cîmpina. Ea a livrat șantierului Complexului avicol din Săftica 143 mp tîmplărie de lemn cu o întîrziere de circa 40 de zile.

Înlăturarea neajunsurilor din domeniul aprovizionării, impune ca atît șantierele cît și întreprinderea să îmbunătățească actuala formă de organizare a acestui important compartiment și să aibă o legătură tot mai strînsă cu unitățile furnizoare; în același timp, se cer luate măsuri mai eficace din partea organelor care coordonează activitatea întreprinderilor producătoare, astfel încît acestea să fie determinate să livreze șantierelor materialele necesare, la timp și de bună calitate.

• Canale care au subțiat volumul economiilor

ACTIVITATEA constructorilor poate fi și trebuie apreciată nu numai după ritmul pe care-l imprimă lucrărilor, ci și după calitatea acestora, a modului în care utilizează fondurile materiale și bănești.

Datorită imprimării unui înalt simț de răspundere în muncă, asigurării unei asistențe tehnice permanente, pe multe șantiere s-a obținut o calitate superioară a lucrărilor, precum și însemnate economii materiale și bănești. Așa se face că, pe ansamblul întreprinderii, s-au realizat în 7 luni economii suplimentare la prețul de cost de 422 000 lei.

Dar un asemenea mod de lucru a caracterizat activitatea tuturor șantierelor? Nicidecum. La unele obiective, executate de șantierul nr. 1, calitatea necorespunzătoare a unor lucrări a impus refacerea lor, fapt care a atras după sine nu numai cheltuială de muncă suplimentară, dar și întîrzieri.

La altele — cum e, de pildă, șantierul nr. 4 — s-au efectuat cheltuieli însemnate datorate transportului prefabricatelor (cheltuieli neprevăzute în deviz) nefolosirii la întreaga capacitate a utilajelor. De altfel, acesta este singurul șantier din cadrul întreprinderii care nu numai că nu și-a realizat sarcina de reducere a prețului de cost, dar a depășit-o cu peste 200 000 lei.

Dat fiind că conducerea întreprinderii cunoștea că șantierul nr. 4 diminuează rezultatele economice generale — prin cheltuielile neeconomicoase efectuate — ar fi trebuit să intervină la timp. De altfel, dacă este vorba de cheltuieli neeconomicoase, se poate arăta că **în 7 luni întreprinderea a plătit peste 300 000 lei drept dobînzi penalizatoare.** Cu alte cuvinte, a fost irosită o sumă de mai bine de 500 000 lei — în loc ca ea să se adauge economiilor — subțiind astfel volumul acestora.

Se poate spune, deci, că sub raportul eficacității economice — obiectiv de bază al cincinalului — întreprinderea nu s-a situat la nivelul posibilităților.

RAIDUL-ANCHETĂ întreprins, departe de a putea îmbrățișa toate laturile activității întreprinderii și șantierelor, a surprins doar unele aspecte, a consemnat unele neajunsuri. Ele merită să stea în atenția constructorilor, proiectanților, beneficiarilor și furnizorilor de materiale, pentru a fi înlăturate. Aceasta, în interesul recuperării rămînerii în urmă, al punerii în funcțiune la termen și chiar înainte de termen a obiectivelor prevăzute în planul cincinal, a obținerii unei cît mai înalte eficiențe a investițiilor.

L. ȚINTEA
I. BUMBEA

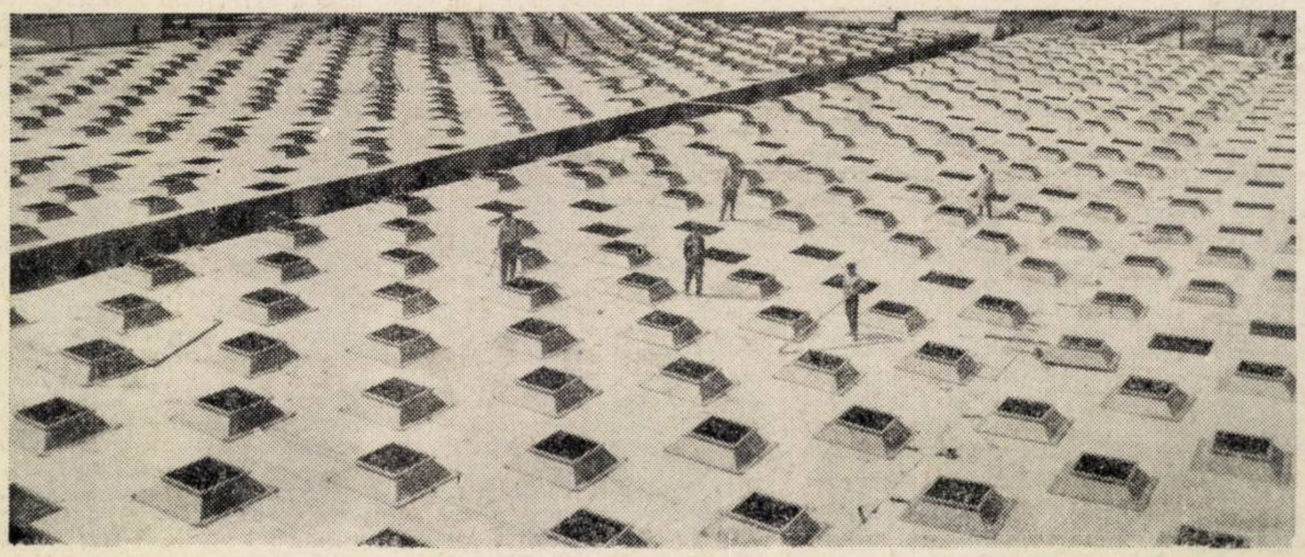

Pe șantierul fabricii de nasturi, stilul arhitectonic modern se îmbină cu grija pentru condiții cît mai bune de muncă: hala principală va primi lumină naturală prin luminatoarele din sticlă organică, montate în acoperiș.

Însemnări de călătorie din R. P. Bulgaria

IMAGINI ALE DEZVOLTĂRII

Uzina de semiconductori din Botevgrad

TRECÎND „Podul prieteniei“ ne apare în prim plan imaginea panoramică a orașului Russe, al patrulea ca mărime din Republica Populară Bulgaria, oraș caracterizat printr-un peisaj industrial complex.

Deși Russe formează doar punctul de trecere spre realizarea itinerarului nostru, timpul petrecut aici ne permite să sesizăm unele activități industriale specifice. Producția Uzinelor de construcții și reparații navale dotate cu echipament tehnic modern, care ca importanță se situează imediat după șantierele de la Varna, se concretizează în nave maritime și fluviale, cargouri, petroliere și remorchere de diverse tonaje. Trepidația muncii din șantiere continuă și în alte întreprinderi. Uzina constructoare de mașini „Ivan Dimitrov“ este specializată în electrocare, motocare-stivuitoare de diverse tipuri. Peste tot se înalță noi blocuri de locuințe — în cursul anului se vor construi aici circa 1 000 de apartamente — care se înscriu armonios în ansamblele arhitecturale mai vechi ale orașului.

Atmosfera de muncă și construcție de la Russe o vom intîlni, de altfel, în toate orașele vizitate. Ea caracterizează viața de azi a poporului bulgar, care a pornit la realizarea unui nou plan cincinal, purtînd ritmuri înalte de dezvoltare. Astfel, presa bulgară a arătat recent că în cursul cincinalului 1961—1965, producția industrială globală a sporit cu 73% (ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de creștere de aproape 12%), iar pentru actualul cincinal (1966—1970) se prevede o nouă creștere a producției industriale cu 65—70%. Pe fundalul acestor cifre apare plastic dinamismul noilor realizări, făcînd ca pe tot parcursul traseului nostru să ni se înfățișeze aspecte inedite.

În explicațiile ghidului nostru, cuvîntul „nou“ apare mereu, ca un leitmotiv: noua uzină constructoare de mașini de la Loveci, noul cartier de locuințe de la Plevna, noua fabrică de tranzistori de la Tirnovo.. Vechiul și noul se împletesc, se suprapun. Localități istorice își reliefează patina unor vestigii din trecutul poporului bulgar, alături de arhitectonica și economia contemporană.

Beala — orașul pe solul alb

BEALA este un oraș situat între Russe și Plevna, cu o populație de peste 10 mii de locuitori. Denumirea sugestivă dată de localnici pentru a pune în evidență existența unui sol cu structură calcaroasă, aparține unui oraș care s-a format, de fapt, din două părți. La începutul acestui secol se proiectase construcția unei linii de cale ferată prin vechiul Beala. Interese potrivnice populației de aici, promovate de companiile de antrepriză din acele timpuri, care urmăreau obținerea unor profituri cît mai mari, a făcut ca linia de cale ferată să fie situată la o distanță de 5 km de oraș. Localnicii și-au intensificat efortul în direcția construcției de locuințe, magazine și școli în preajma acesteia, ceea ce a constituit premisele pentru formarea noului oraș. Pînă într-un trecut puțin îndepărtat, Beala nu a avut o industrie proprie. În anii economiei planificate s-au construit și dat în folosință aici două întreprinderi de interes republican — una pentru prelucrarea cauciucului și una pentru prepararea conservelor.

Peisaje noi

LA cîțiva kilometri de orașul Plevna, într-un parc natural, care oferă locuitorilor și celor din împrejurimi un cadru plăcut pentru a-și petrece timpul liber, vizităm orășelul Kailaka. Dar frumusețile parcului nu servesc numai odihnei. În grotele de aici, Uniunea economică de stat „Rodopa“ a organizat o producție de ciuperci pe o suprafață de peste 10 000 m², de pe care se recoltează anual circa 600 tone, în bună măsură pentru export. Instalații speciale pentru condiționarea aerului asigură realizarea producției planificate într-un mediu adecuat.

Puntea de legătură între Kailaka și centrul orașului Plevna este noul cartier de locuințe unde siluetele blocurilor se profilează cu o pronunțată notă de eleganță. Alături de vestigiile ce leagă acest nume și de istoria patriei noastre, întîlnim existența în oraș a industriei metalurgice, chimice, de materiale de construcție și refractare. În halele Uzinei de construcții mecanice „Nicola Vapțarov“ se montează stații de compresoare cu debit mare de aer și o serie de alte produse ale construcției de mașini. Gama acestora se lărgește în continuu, datorită muncii colaboratorilor filialei din localitate a Institutului științific de mașini și utilaje, care proiectează noi modele de mașini și agregate.

În apropiere de Plevna, bazinul Dolnîi Dîbnik, bogat în zăcăminte de țiței, va cunoaște în viitorii ani o dezvoltare apreciabilă. Din cele 18 sonde care extrag astăzi țiței la Dolnîi Dîbnik, cele mai multe sînt dotate cu echipament produs în Republica Socialistă România; calitatea echipamentului este apreciată de specialiștii bulgari.

Industria petrolului este o ramură tînără, în plină dezvoltare, a industriei bulgare; extracția de țiței trebuie să crească de la 229 mii tone în 1965, la 1 milion de tone în 1970.

Aflăm, că creșterea extracției de țiței la Dolnîi Dîbnik va fi însoțită de construirea în acest bazin a unei rafinării cu o capacitate de 1 milion tone anual, a unei uzine chimice, a unei uzine cu profil mecanic și a unei termocentrale de 60 MW. Aici se vor produce anual 200 mii de tone de benzină, 340 mii de tone de motorină, 200 mii de tone de uleiuri minerale și parafină, precum și alte produse specifice acestei ramuri.

Producția și noile instalații industriale vor influența dezvoltarea în ansamblu a acestei regiuni, care între anii 1966—1969 își va schimba peisajul. Acesta se va îmbogăți și ca urmare a construirii, la vreo 30 km de Plevna, pe Dunăre, a hidrocentralei din zona Izlaz—Somovit, care se va realiza prin colaborarea celor două țări vecine — România și Bulgaria.

Un centenar și un bilanț

BOTEVGRAD, care poartă numele marelui revoluționar bulgar Hristo Botev, își va serba în curînd centenarul. Mîndria orașului, care marchează și un început de bilanț, este dezvoltarea sa economică, și mai ales cea industrială, din ultimii ani. Aici întîlnim o uzină pentru fabricarea caroseriilor necesare asamblării automobilelor, o mare întreprindere pentru prepararea conservelor și o fabrică modernă, recent pusă în funcțiune, pentru producerea de semiconductori. Căpătînd o aplicație din ce în ce mai largă în domeniul industrial și științific, semiconductorii de la Botevgrad sînt chemați să contribuie la realizarea sarcinilor trasate de planul cincinal în domeniul dezvoltării electronicii și automatizării; în această ordine de idei ni se vorbește aici de o mașină de calcul electronică de concepție originală, construită la Centrul de calcul al Institutului de matematică din cadrul Academiei de Științe Bulgare.

Multe orașe ale Bulgariei înregistrează în acești ani, ca urmare a procesului de industrializare, o creștere a numărului de locuitori. Numărul locuitorilor orașului Loveci, localitate industrială situată între Botevgrad și Tîrnovo, care găzduiește o uzină de autovehicule (motociclete și — mai recent — automobile), o industrie farmaceutică, o întreprindere de preparare a laptelui, o fabrică de tricotaje ș.a., aproape că s-a dublat în decurs de 10 ani.

De la Loveci la Tîrnovo drumul ni se pare scurt. Imagini pitorești se succed cu repeziciune. Tîrnovo este din ce în ce mai frecvent vizitat de turiști, care descoperă la poalele colinei istorice „Sveta Gora“ măreața panoramă a lui Veliko Tîrnovo, fosta capitală a Bulgariei, parcă împlîntată în inima unui munte și suspendată deasupra rîului Iantra, în care se oglindesc vechile sale clădiri.

Și Tîrnovo se înscrie în orbita industrializării. Lucrătorii Combinatului textil „Vassil Mavrikov“, dotat cu războaie de țesut automate de proveniență indigenă, ai Uzinei de tranzistori de diverse tipuri și ai altor întreprinderi, se mută în locuințe moderne, confortabile.

Scurtul nostru itinerar s-a încheiat la Tîrnovo, de unde ne-am îndreptat din nou spre Russe și, de aici, pe același pod, spre patrie. Păstrăm cu noi imagini ale unor realizări obținute în anii construcției socialiste, care dau poporului de pe versanții bătrînilor munți Balcani, o nouă și viguroasă tinerețe.

I. TEICH

UN VEAC DE SISTEM METRIC ÎN ROMÂNIA

CÎND cu mai bine de un veac în urmă s-a pus problema adoptării unui sistem unic de măsurare pe întreg teritoriul țării noastre, ideea a fost primită în Obșteasca Adunare cu rezervă. Și nu pentru că aceasta nu ar fi însemnat o necesitate, ci pentru că practicile feudale erau puternic înrădăcinate și că mai persista ideea că o asemenea hotărîre ar fi putut duce — după cronicile vremii — la „împiedicare și învălmășeală“, oamenii fiind obișnuiți cu măsurile din vechime, transmise pe calea obiceiului. Așa se face că proiectul marelui vornic Mihail Ghica din 1835 pentru „îndreptarea măsurilor de capacitate și soliditate potrivit pă meridianul pămîntului“, este respins de Adunare. Au trebuit să mai treacă încă 20 de ani ca proiectul să fie reluat de Barbu Știrbei (care aprobă doar folosirea stînjenului de 2 m) și apoi încă 10 ani pînă cînd domnitorul Alexandru Ioan Cuza, împreună cu ministrul său — Mihail Kogălniceanu, reușind să înfrîngă conservatorismul moșierimii, să semneze actul de naștere („Ruginoasa 1864“) a noii orînduiri a măsurătorilor, ce urma să fixeze (de la 1 ianuarie 1866) obligativitatea aplicării în România a sistemului metric. Cu acest act, vechile măsuri — pasul, cotul, palma sau degetul, jugărul sau litra — amintind de passus, cubitus sau palmus, digitus, jugaerum sau leitra romanilor și dacilor — au trebuit să cedeze locul sistemului științific și unitar de măsurare. Era aceasta o necesitate politico-economică izvorîtă din crearea unei piețe naționale unice și a unui stat centralizat, ca urmare a unirii Țării Românești cu Moldova. Acest act a ușurat aplicarea noilor legiuiri, cu consecințe pozitive în domeniul economic, administrativ și juridic, situînd în același timp România printre primele țări din Europa, care au adoptat acest sistem.

În orînduirea feudală, brațul seniorului devenea adesea unitate de măsură

La 8 septembrie 1891, Comitetul Internațional de măsuri și greutăți repartizează României kilogramul prototip nr. 2, iar în 1893, metrul prototip nr. 6 c, ambele din platină iradiată.

Pe urmele istoriei

OBÎRȘIA măsurătorilor trebuie căutată în urmă cu milenii, undeva la începuturile societății omenești, cînd din necesitatea de a-și confecționa uneltele de vînătoare sau pescuit, omul s-a folosit de organele sale senzoriale ca elemente de comparare pentru lungimi și greutăți. Apoi au apărut și primele „unități“, dacă pot fi denumite așa, pe care le-au cunoscut și le-au transmis posterității egiptenii, perșii, grecii și romanii.

Ca măsuri de greutate, popoarele antice foloseau grîul, orezul și orzul, sau, în diferite epoci, piatra, ceramica, bronzul și plumbul. „Siclul“ asiro-chaldeean era egal cu 180 boabe de grîu, iar „siliqua“ romană — cu patru boabe de grîu, „obolul“ cu 12 boabe, iar „libra“ cu 6 912 boabe (sitarion). Pentru ușurință în tranzacții, s-a confecționat pe baza acestor greutăți, așa-numitele „ponduri“ din piatră, ceramică sau plumb, iar pentru lichide, vestitele „amfore“ grecești sau romane. Trebuie, de asemenea, menționat că în ceea ce privește măsura valorii produselor de schimb, înainte de apariția monedelor, aceleași popoare au folosit metalele fie în formă de lingouri, bare, vergi sau sîrmă, fie sub formă de obiecte — bani sau saci de nisip aurifer.

Ca și toate celelalte popoare antice, dacii, care ajunseseră să bată monedă proprie de argint, dețineau și mijloace proprii corespunzătoare de măsurare. Unele din ele le-au preluat de la popoarele cu care întrețineau aceste schimburi, îndeosebi grecii și romanii. Mărturie a acestor îndepărtate timpuri stau vestigiile geto-dace, din care rezultă că în raporturile lor comerciale cu grecii, strămoșii noștri foloseau, printre altele, pentru capacitate, vase proprii. Astfel, fragmentele de vase găsite la Popești-Argeș, imitate după vasele grecești din secolul al II-lea î.e.n., sînt mai numeroase decît fragmentele de vase grecești originale; măsura tracă din plumb găsită la Brașov, greutățile din regiunea Geoagiului, asemănătoare pondurilor primitive folosite de băștinași înainte de venirea romanilor, vasele lucrate la roți și cu mîna de geți, aflate în mormîntul dacic de la Zimnicea, ca și vasul cu ștampilă dacică de la Grădiștea-Galați, măsura pentru lungimi „palmac“, găsită la Calu-Piatra Neamț, sînt toate dovezi care vorbesc despre tradiția măsurătorilor pe pămîntul patriei noastre.

O dată însă cu intensificarea schimburilor cu vechii greci și apoi după cucerirea Daciei de către romani, influența acestor popoare s-a exercitat și asupra mijloacelor de măsurare. Pătrunderea unităților grecești de măsură s-a făcut în special prin orașele grecești de pe țărmul dacic al Pontului Euxin — Tomis, Callatis, Histria — unde se așezaseră cu predilecție coloniștii greci și prin construcțiile fortificațiilor dacice din Munții Orăștiei la care au participat și constructorii din vechea Eladă. Abia după cucerirea romană, orașele pontice grecești au fost obligate să renunțe la sistemul lor și să adopte pe cel roman, care s-a extins de-a lungul anilor în baza unui proces lent, pe întreg

Pond din Callatis.

CURIER

■ Referindu-se, în articolul **Factorii de ridicare a eficienței economice și sociale a cercetării științifice,** apărut în **PROBLEME ECONOMICE** nr. 8/1966, la dubla semnificație – economică și socială – a noțiunii de eficiență a cercetării științifice, I. Goliat consideră că, dacă pentru cercetările de dezvoltare tehnică – cărora le sînt afectate partea covîrșitoare a mijloacelor financiare destinate științei – pot și trebuie să fie aplicate criterii de eficiență economică, cu aparatul riguros pe care acest calcul îl presupune, pentru cercetările fundamentale din domeniul științelor naturale și pentru cercetările din domeniul științelor medicale, sociale și umanistice, locul acestor calcule îl iau aprecierile de valoare, care în stadiul actual al științei, se pot realiza cu finețe și pătrundere.

■ Intre 14 și 16 septembrie a. c. va avea loc la Paris al doilea **Congres de gestiune previzională.** Acest congres este organizat cu ocazia celei de-a X-a aniversări a înființării Institutului de gestiune previzională din Franța, al cărui director este Roger Labourier. Institutul este frecventat de cadre în vîrstă de 30-40 ani, trimise de întreprinderi pentru a învăța, în timp de doi ani și în perioade mai scurte, să gireze mai bine domeniul lor de activitate. La Congres se vor discuta referate, întocmite pe probleme ale gestiunii previzionale de specialiști din numeroase țări. După părerea lui Francis Orioli, comisar la Plan, care va prezida Congresul, „ceea ce este nou pentru întreprinderi, nu este necesitatea unei bune gestiuni, ci e rapidul progres al tehnicilor moderne de gestiune".

■ Editura „Nauka i tehnika" din Minsk publică lucrarea **Ekonomiceskie zakonî i ih ispolzovanie v stroitelstve kommunizma** (Legile economice și folosirea lor în construirea comunismului), 220 pag., de Z. Z. Dudici. Ocupîndu-se de legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție, autorul arată că dacă la stabilirea proporțiilor în ramurile producătoare de mijloace de producție se va urmări numai încărcarea maximă a instalațiilor existente și se vor neglija nevoile societății în perspectiva progresului tehnic, se vor crea inevitabil surplusuri nedorite de anumite mijloace de producție și lipsa altora, ceea ce ar influența negativ ritmurile de creștere a producției în ansamblu.

■ VEB Deutscher Verlag der Wissenschaften, Berlin, a publicat lucrarea **Die experimentelle Methode in den Natur – und Gesellschaftswissenschaften** (Metoda experimentală în științele naturale și sociale) de H. Parthey și D. Wahl, 1966, 252 pag. După cum arată autorii, scopul lor a fost de a demonstra că metoda experimentală are în științele naturale și sociale un șir de trăsături comune, deși tehnica experimentului poate fi în funcție de obiectul cercetării, fundamental diferită. Lucrarea constituie totodată o contribuție la elaborarea bazelor teoretice ale planificării cercetărilor științifice. După o prezentare a istoriei experimentului științific autorii tratează problemele verificării ipotezelor, teoria metodelor, aplicarea procedeelor logice, caracteristicile și tipurile de experimente, posibilitățile de aplicare a acestora în diferite științe si tendințele de dezvoltare ale cercetării experimentale.

REPARAȚII SAU RETOPIRE ?

OCUPÎNDU-SE de problema reparațiilor mașinilor și utilajelor în U.R.S.S., A. Omarovski se întreabă în VOPROSÎ EKONOMIKI nr. 7/1966 dacă uriașele cheltuieli (peste 6 mld. ruble anual) ce se fac în prezent în această direcție sînt raționale din punctul de vedere al economiei naționale, dacă ele sînt necesare în volumul lor actual, dacă este economică restabilirea tuturor mașinilor care suferă periodic reparații capitale și curente.

Autorul consideră că în prezent există în U.R.S.S. condițiile necesare pentru micșorarea radicală a cheltuielilor de reparație a tehnicii învechite și pentru înlocuirea ei cu una nouă, mai productivă. După autor, cheltuielile de reparații capitale a mașinilor așchietoare universale, automobilelor și tractoarelor ating uneori 40—70% din prețurile cu ridicata ale noilor mașini și în anumite cazuri chiar depășesc valoarea noilor mașini. La aceasta se adaugă faptul că timpul de folosire a mașinilor reparate este mult mai scurt, iar cheltuielile de exploatare mult mai ridicate. Calculele ar arăta că pentru înlocuirea celor 350 de mii de unități de utilaj uzat și puțin productiv în prezent în funcțiune, ar fi suficiente 210 mii de unități de utilaj nou, de mare productivitate, costul căruia ar putea fi recuperat în mai puțin de 2 ani. Micșorarea volumului lucrărilor de reparații ar elibera mijloace pentru mărirea capacităților productive ale industriei constructoare de mașini. Metalul necesar confecționării noilor mașini ar fi obținut prin retopirea utilajului înlocuit. Ar putea fi micșorată enorm și cantitatea de piese de schimb actualmente în producție, a căror valoare constituie uneori 40—45% din aceea a noilor mașini.

Toate acestea nu înseamnă — spune Omarovski — că trebuie înlăturate toate reparațiile capitale. Este necesară elaborarea de termene de exploatare, norme de cheltuieli pentru reparații și de deservire pentru toate tipurile de mașini și utilaje. După autor, mașinile urmează a fi reparate sau scoase din uz în funcție nu de stagiul lor în producție, ci de uzura lor fizică și morală reală. Pentru îmbunătățirea calității și ieftinirea reparațiilor, Omarovski propune organizarea în acest domeniu de mari întreprinderi specializate.

ANATOMIA UNUI ZIAR (II)

ÎNCERCÎND să prezentăm unele din cauzele care au asigurat succesul cotidianului parizian LE MONDE, ne-am ocupat în numărul trecut de cîteva caracteristici ale structurii și stilului de lucru al acestei gazete. Dar, pentru a înțelege mai bine nu numai **cum** *lucrează LE MONDE, dar și* **de ce** *lucrează astfel și, mai ales,* **pentru cine** *lucrează, credem că nu sînt lipsite de interes unele observații cu privire la compoziția publicului său cititor. De altfel — și lucrul nu trebuie să mire — institutele franceze de studiere a opiniei publice au acordat difuzării și influenței ziarului de care ne ocupăm, o atenție deosebită. În colecția „Kiosque" a editurii Armand Colin a apărut acum cîțiva ani o remarcabilă monografie a lui Abel Chatelain, intitulată „LE MONDE și cititorii săi", care se oprește pe larg asupra acestor probleme, aducînd multe date semnificative, din care ne vom permite să cităm cîteva și aici.*

Astfel, o analiză a categoriilor socio-profesionale în care se împarte publicul cititor al lui LE MONDE a dat următoarele rezultate : din 100 de cititori, 50 (adică exact jumătate) aparțin lumii afacerilor (bănci, marea industrie și marele comerț), precum și cadrelor superioare, de conducere, din economie, administrație de stat, lumea universitară și academică, 27 sînt cadre medii și funcționari, 8 sînt patroni de întreprinderi mai mici, 4 sînt fără profesiune (majoritatea, rentieri) și numai 3 sînt muncitori (și aceștia aparținînd în genere categoriilor de înaltă calificare), iar 2 agricultori (inclusiv proprietari mari și mijlocii, dar exclusiv lucrători agricoli).

Statistica privind nivelul de instrucțiune a cititorilor confirmă și întărește tabloul schițat mai sus. Din 100 de cititori ai ziarului, 39 au studii superioare, 26 studii secundare (liceu), 16 studii gimnaziale, 9 studii tehnice și tot 9 studii primare. Nici un ziar francez nu atinge un asemenea nivel înalt în ce privește studiile cititorilor săi. Or, acest nivel este legat direct de compoziția socială a acestui public cititor ; nu trebuie uitat, de pildă, că numai 2% din totalul studenților francezi sînt fii de muncitori.

Datele citate mai înainte corespund aproape întru totul cu altele, rezultate de pe urma unei statistici mai amănunțite, efectuate cu cîțiva ani înainte, în cîteva regiuni ale Franței. Potrivit acelei statistici, dintre cititorii ziarului, 12,5% aparțin păturilor foarte înstărite 62,5% păturii înstărite, 22% păturii mijlocii și numai 3% celor cu venituri modeste. Dacă pe ansamblul populației franceze cadrele superioare, comercianții și industriașii nu reprezintă decît circa 13%, ei constituie, în schimb circa 46% dintre cititorii ziarului. După aceeași statistică, peste 60% dintre cititori au automobil propriu, iar aproape 40% sînt proprietari de case și apartamente. Aceste cifre și altele — care exprimă aceeași realitate — definesc cum nu se poate mai bine cercul social căruia i se adresează și în care pătrunde ziarul. Unii sociologi au observat, nu fără dreptate, că tocmai această situație, tocmai faptul că LE MONDE se difuzează în cercuri relativ închise îi permite să facă o serioasă economie de senzațional ieftin și de demagogie. Se știe doar că ziarele „de masă", care urmăresc influențarea publicului popular, cultivă cu predilecție asemenea mijloace diversioniste.

În ce privește LE MONDE, cîteva considerații suplimentare ne vor ajuta să-i precizăm mai bine profilul. În primul rînd, acest ziar este cotidianul francez cu cea mai mare difuzare peste hotare. Circa 10% din tiraj este vîndut dincolo de hotarele Franței. Aceasta se datorește nu numai calităților publicistice ale ziarului, ci și faptului că în ochii opiniei publice internaționale el reprezintă punctul de vedere al unor cercuri foarte influente din Franța. În al doilea rînd, spre deosebire de majoritatea celorlalte ziare burgheze franceze, LE MONDE este o gazetă „masculină" ; din 100 cititori, 64 sînt bărbați și numai 36 femei. (Publicul unui alt mare ziar parizian, LE FIGARO, este compus din 43% bărbați și 57% femei). Aceasta se explică prin faptul că LE MONDE este citit înainte de toate de persoane cu răspunderi politice, economice, sociale ; între aceste persoane majoritatea o constituie, desigur, bărbații.

În sfîrșit, ziarul are un public relativ tînăr, 17% dintre cititori au între 18—24 ani, 20% între 25—34 ani, 37% între 35—49 ani, 19% între 50—64 ani și numai 7% peste 65 ani. (În același timp, dintre cititorii ziarului LE FIGARO, 18% au peste 65 de ani). Dintre cotidienele franceze, LE MONDE se clasează primul în ce privește procentul cititorilor sub 50 de ani. După cum arată sondajele, o parte însemnată a acestui public tînăr este formată din cadre intelectuale : studenți, cercetători, tineri profesori etc. Aceștia afirmă că apreciază ziarul nu numai pentru nivelul său, ci mai ales pentru pozițiile sale realiste într-o serie întreagă de probleme ale vieții internaționale. Creșterea de tiraj, despre care vorbeam la începutul acestor însemnări, se realizează mai ales pe seama acestei categorii de cititori. În acest sens, succesul ziarului este expresia unei opțiuni — limitată, desigur, dar totuși semnificativă — în ce privește modalitățile de rezolvare ale cîtorva importante probleme contemporane.

H. DONA

teritoriul Daciei, fie prin administrația de stat sau prin armată, fie ca o cerință a vieții economice și sociale. Așa se explică cum „pes"-ul roman, devine „piciorul" geto-dacic, „palmus" devine „palma", „digitus" — degetul, „cubitus" — cotul, „pasus" — pasul, iar pentru suprafețele agrare „jugaerum" — devine jugărul, întîlnit, ca și alte unități de măsură, pînă în zilele noastre.

● Din slova hrisoavelor

CA în toate actele legislative, și în domeniul măsurătorilor, obiceiul și-a spus veacuri de-a rîndul cuvîntul. Așa că, vechile măsuri, moștenite din generație în generație, erau recunoscute de stăpînire așa cum erau ele folosite de locuitori. În „Îndreptarea legii" bunăoară, se statornicește că cei care vor folosi „măsuri hicleani, mai mici de cum au fost obiciaiul de veac, vor fi pedepsiți". Stînjenul, cotul, prăjina, diferite ca mărime de la o provincie la alta, erau de fapt măsurile cele mai des folosite, atît în Țara Românească, cît și în Moldova si Transilvania. În 1392, pe vremea lui Mircea cel Bătrîn, grîul se măsura cu gălețile, iar în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, butia, vadra și litrul pentru vin, clodul pentru cereale, carul sau căruța pentru greutăți mari, piatra pentru ceară, falcea și fertalul pentru vii, constituie tot atîtea exemple ale multitudinii unităților de măsurare răspîndite în Moldova. Într-un document din 1437 privind negustorii din Brașov, dat de Ștefan cel Mare, se menționează ca mărfurile să nu fie vîndute decît cu cotul, oriunde în țară, dar „numai fără cot să nu se vînză". În Transilvania anului 1583, peștele se vindea în „poveri", iar cîntarul roman (centenarius) măsura greutăți între 50 si 230 kg. Toate aceste unități de măsură, atît de răspîndite, dar diferite ca denumire, au fost întărite prin pravile de domnitori ca Mircea cel Bătrîn, Vladislav Vlaicu, Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Constantin Brîncoveanu și alții.

Necesitatea uniformizării tuturor acestor mijloace de măsurare a apărut de îndată ce s-au extins relațiile comerciale, unitățile diferite dînd naștere la neînțelegeri și plîngeri din partea negustorilor. Așa se face că în 1831 se instituie „Comisia îndestulării și îndreptării cumpenilor și măsurilor", cu scopul de a defini cvantumul și unificarea măsurilor de pe întregul teritoriu, care s-a dovedit însă neîndestulătoare cerințelor vremii, pînă ce domnitorul Alexandru Ioan Cuza, semnează actul care avea să reprezinte adevărata unificare a măsurilor și introducerea unui sistem științific în România.

● Auxiliar prețios al economiei moderne

ASTĂZI, după împlinirea unui veac de la introducerea sistemului metric în țara noastră,

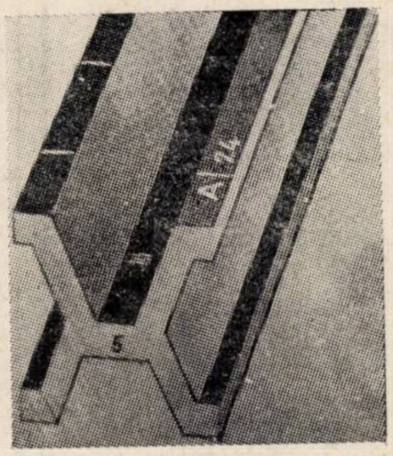

Copia metrului (prototip internațional)

Greutăți vechi de pe întinsul patriei noastre

aplicarea în producție a noilor cuceriri ale științei și tehnicii a sporit și cerințele în domeniul de măsurare. Producția modernă presupune în mod nemijlocit existența în fabrici și uzine a unor mijloace perfecționate de reglaj și control al proceselor tehnologice, de verificare a produselor finite. Față de anul 1938, în perioada de după 23 August 1944, numărul mijloacelor de măsurare verificate, sortimentul și complexitatea acestora a crescut considerabil. Astfel, numărul aparatelor verificate anual a crescut la 7,5 milioane, iar cel al aparatelor speciale (pirometre optice, voltmetre și ampermetre electronice, etaloane pentru mărimi magnetice etc.) la 2,5 milioane numai în 1966 (față de 225 000 aparate speciale verificate în 1938). Succese însemnate au fost obținute și în ceea ce privește fabricarea la noi în țară a unei aparaturi de măsurare de înaltă tehnicitate. Micrometrele, șublerele, manometrele realizate la Uzina de mecanică fină din București, transformatoarele de măsură executate de „Electroputere"-Craiova, balanța etalon de 2—20 kg, construită la Întreprinderea „Balanța" din Sibiu ca și contoarele electrice realizate la Uzina „Electromagnetica", prin calitatea lor au devenit astăzi obiecte de export..

Alături de organul metrologic central de stat, s-a dezvoltat în prezent și metrologia uzinală. Începînd cu anul 1952, concomitent cu obligația prezentării la verificare a aparatelor de măsurat, întreprinderile industriale au și obligația supravegherii interne a acestora. În acest scop au fost create organe speciale metrologice în ministere și uzine. În prezent există circa 650 laboratoare pentru supravegherea internă a aparatelor de măsurat. Peste 3 500 cadre specializate asigură verificarea și întreținerea mijloacelor de măsurat. Succesele obținute în acest domeniu în ultimii cinci ani, au făcut posibilă și descentralizarea activității metrologice, prin autorizarea a circa 300 laboratoare metrologice uzinale, care execută, pe bază de convenție, verificarea de stat a aparatelor din dotație proprie sau ale întreprinderilor mai mici din apropiere.

O activitate deosebită, pe linia cercetării științifice o desfășoară Institutul de metrologie, înființat în 1951. Pînă în prezent, în cadrul institutului, alături de celelalte activități, au fost realizate în laboratoare proprii circa 700 de etaloane ca : elemente Weston, rezistențe etalon de diferite valori, comparatoare de 1 m, etaloane de intensitate a cîmpului magnetic, amestecuri de gaze etalon etc.

Directivele Congresului al IX-lea al P.C.R., prevăd acordarea întregii atenții *„dotării întreprinderilor cu mijloace de măsură și control, extinderii și completării cu utilaje a standurilor de probă, precum și organizării cît mai bune a controlului tehnic în uzine"*...

În bilanțul împlinirii a 100 de ani, metrologia își cucerește un loc tot mai important în domeniul vieții economice.

Viorica BABA

UZINELE ELECTROPUTERE CRAIOVA

Livrează:
MOTOARE ELECTRICE ROBUSTE
pentru funcționarea în mediu normal, sau în condiții grele

- motoare sincrone 100 – 1000 kW.
- motoare asincrone în scurtcircuit sau cu inele la tensiune joasă sau la 6 kV, 100–1000 kW, 750–1500 rot/min.

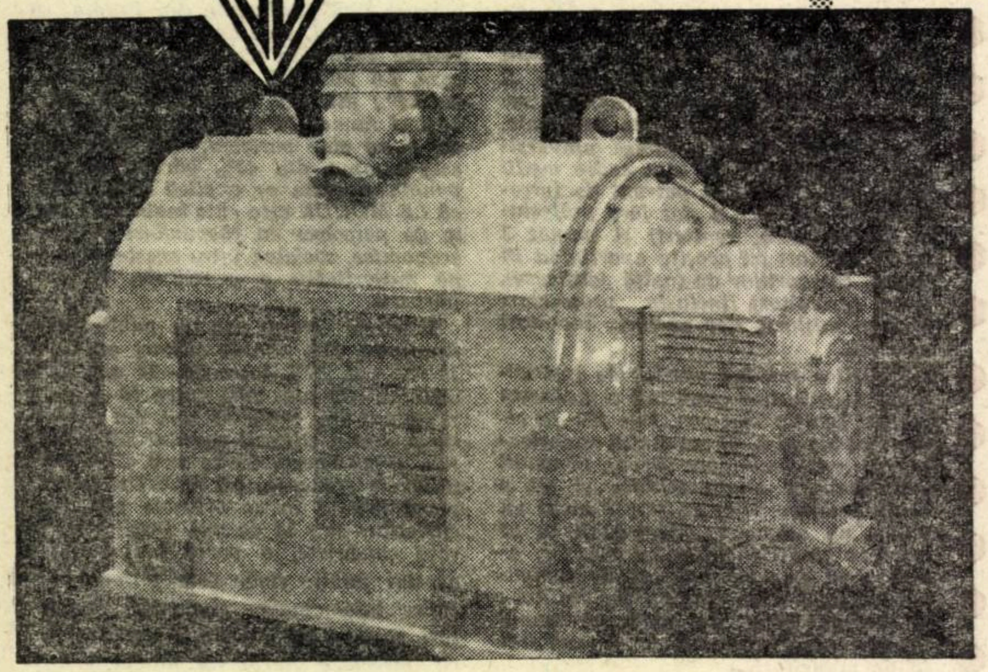

UZINA PROGRESUL BRAILA

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZA DE REPARTIȚIE

• Reductor 1000 kW • Rulou compresor R. 12 și R. 13 • Excavatoare 0,3 m.c. • Utilaj rafinării • Concasor 4 A și 6 A • Concasor mobil pe pneuri • Utilaj pentru fabrici de ciment • Osii montate

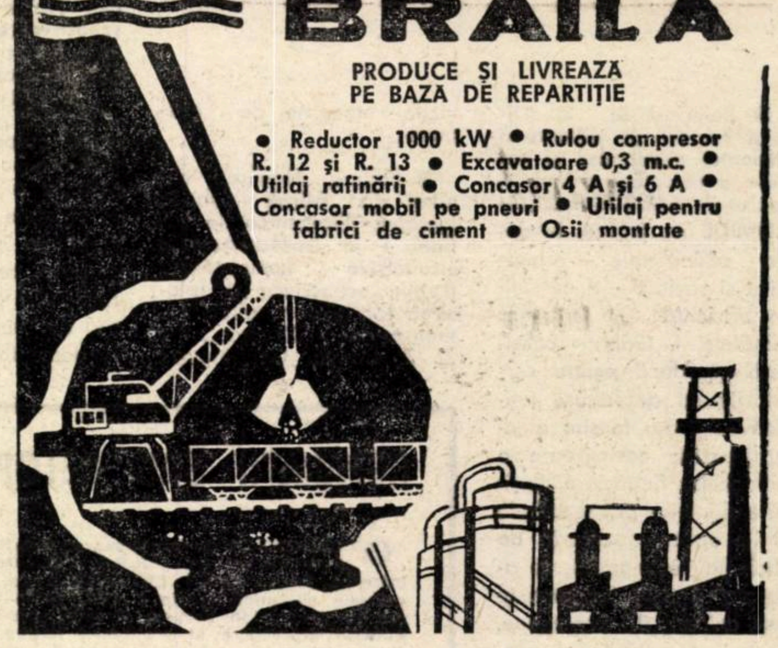

EMAILUL ROȘU

Solicitați la magazinele de specialitate, noile produse ale Uzinei „EMAILUL ROȘU": vase emailate în execuție — coajă de stejar, cu dungă de aur, marmură și granit.
Aspectuoase și durabile.

decapantul

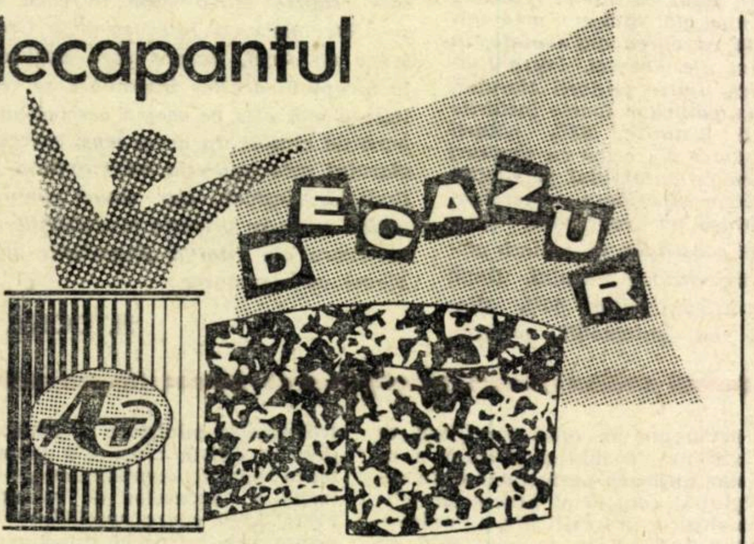

INTREPRINDERI ȘI INSTITUȚII!
Folosiți pentru înlăturarea straturilor vechi de lacuri, vopsele sau emailuri
DECAPANTUL „DECAZUR"
Inlătură ușor și emailurile uscate la cuptor
Produsul se fabrică la Uzina „AZUR"-Timișoara, Spl. Peneș Curcanul nr. 3–5.

nou

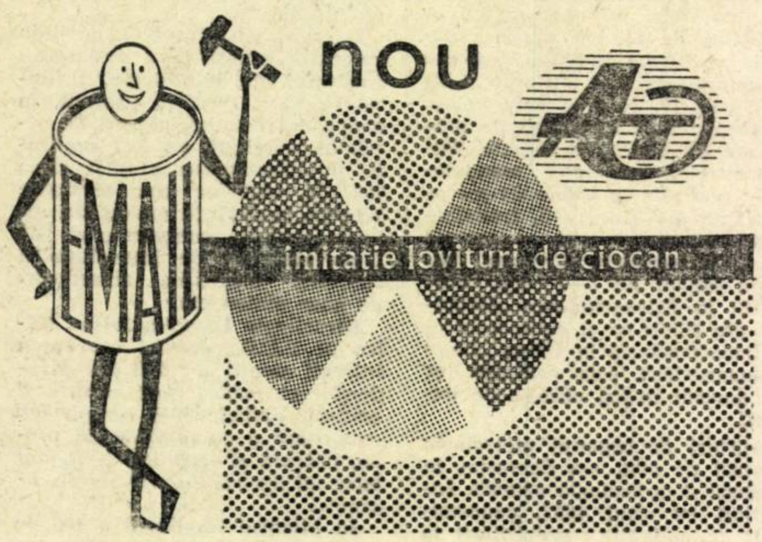

INTREPRINDERI ȘI INSTITUȚII!
Nou! Email imitație „lovituri de ciocan", pe bază de nitroceluloză. Diverse nuanțe. Uscare foarte rapidă.
Uzina „AZUR"-Timișoara, Spl. Peneș Curcanul nr. 3–5

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

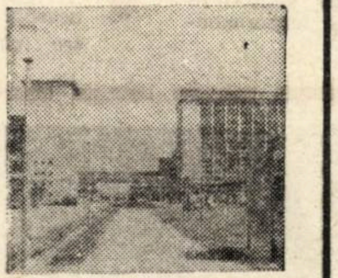

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

IN TRECERE PRIN REGIUNEA ARGEȘ VIZITAȚI UNITĂȚILE:

U. R. C. C.

GĂEȘTI

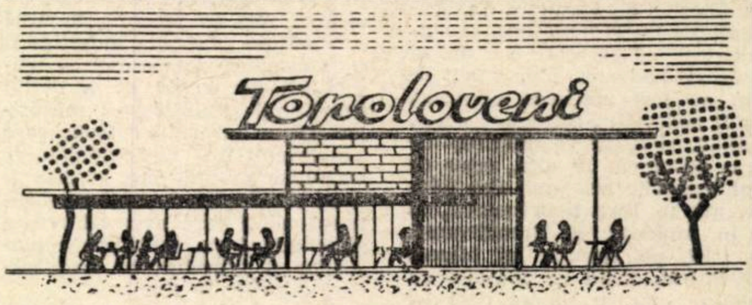

- Restaurantul – Topoloveni (traseul Găești–Pitești).
- Punctul turistic „Pădurea Mătăsaru" (grădină de vară pe traseul București–Pitești).
- Restaurantul și complexul comercial Găești.

Industriekurier

RUNDA KENNEDY—IN CRIZĂ DE TIMP

„ÎN luna septembrie începe la Geneva o activitate mai intensă în cadrul negocierilor rundei Kennedy. Dacă aceste tratative se vor încheia cu succes în termenul stabilit de Congresul S.U.A. (30.VI.1967), aceasta ar echivala pentru lumea occidentală, într-o perspectivă mai lungă, cu un succes... Republica Federală ar putea conta, probabil, printr-o stabilizare a excedentelor sale de export, la un nivel, care ar garanta cel puțin o echilibrare a balanței de plăți pentru o perioadă mai lungă. Astăzi, dimpotrivă, firmele și branșele «păgubite prin Piața Comună» sînt îngrijorate de partea ce le revine pe piața unor terțe țări, și în cele mai multe dări de seamă ale unor uniuni și întreprinderi, se pune speranța în runda Kennedy.

Din păcate, chiar și după opinia unor observatori lucizi, șansele de încheiere cu succes în numai zece luni a acestei conferințe-mamut de la Geneva sînt de circa 50 : 50. În tot cazul, membrii G.A.T.T., în frunte cu reprezentanți de vază ai S.U.A. și ai Pieței Comune, au irosit peste patru ani din cinci. O tărăgănare, poate hotărîtoare, de circa un an a intervenit datorită crizei Pieței Comune. Faptul că Comunitatea Economică Europeană, în ansamblul ei, are un alibi, deoarece s-a găsit în mod practic încă în statu nascendi, constituie doar o slabă consolare.

● Și in S.U.A. unii se tem de runda Kennedy

Precum odinioară la Bruxelles, optimiștii contează pe posibilitatea ca și la Geneva să fie oprit simbolic ceasul la 30.VI.1967, pentru a amîna expirarea mandatului americanilor. În schimb, pesimiștii sînt de părere că, între timp, Congresul american a fost cuprins de teamă față de propriul său curaj și abia așteaptă ca runda vamală să nu se încheie pînă la miezul nopții de 30.VI.1967. În acest caz, protecționiștii, îndeosebi din Senatul S.U.A., ar condiționa o prelungire a mandatului de diluarea planului inițial.

Dar, în cursul tratativelor, nici măcar actualul mandat nu s-a dovedit a fi suficient. Așa-numitul American Selling Price-System (A.S.P.), în care calculul taxei vamale la importurile S.U.A. de produse chimice nu se face după valoarea mărfii cif port liber S.U.A.*, ci după prețurile de vînzare ale produselor americane proprii de concurență, este un motiv de nemulțumire îndeosebi pentru C.E.E., Elveția și Marea Britanie. Inlăturarea acestui sistem este indispensabilă, dar aceasta ar fi realizabilă numai cu acordul Congresului S.U.A., care cere în schimb concesii speciale din partea partenerilor la tratative. Recalcularea taxelor vamale A.S.P. în taxe ad-valorem duce la diferențe de 50—90%, iar la coloranți chiar de 170%. O reducere la jumătate tot ar mai încărca marfa cu 25—85%, ceea ce ar gîtui majoritatea importurilor.

După cum se afirmă în C.E.E., asemenea tarife vamale disproporționat de mari există la circa 1 000 de poziții de mărfuri ; în aceste cazuri branșa respectivă a industriei S.U.A. este interesată într-o apărare eficace împotriva concurenței incomode la import. Nivelul mediu al tarifului S.U.A. pentru mărfuri industriale se ridică la 17,8%, iar cel al tarifului extern al C.E.E. se ridică numai la 11,7%. Este, așadar, pe deplin legitimă cererea C.E.E., ca înainte de reducerea generală a tarifelor vamale cu 50%, să se reteze mai întîi vîrfurile taxelor vamale ale S.U.A., în cazul în care acestea sînt de două ori mai ridicate decît taxa vamală corespunzătoare a Pieței Comune și dacă o întrec cu cel puțin zece puncte. Americanii susțin, dimpotrivă, că înlăturarea schematică a acestor disproporții de calcul n-ar lua în considerație acele cazuri, în care, în ciuda unor taxe vamale ridicate, ar avea loc de pe acum un import masiv, respectiv cazul în care țara cu taxa vamală redusă n-ar produce marfa respectivă.

● Listele de excepții nu s-au scurtat

În afară de procedeul de evaluare a taxelor vamale practicat în sistemul A.S.P., mai există, îndeosebi în politica americană de import, un șir întreg de piedici netarifare în calea comerțului. Amintim numai prevederile „Buy American" pentru cumpărările guvernamentale ale S.U.A., practica anti-dumping, precum si încărcarea diferențiată a costului din cauza deosebirilor dintre sistemele de impozite.

Deși, pentru studierea unor probleme, deosebit de dificile, de politică comercială în anumite sectoare industriale (chimicale, celuloză și hîrtie, aluminiu, oțel, țesături de bumbac) au fost create grupe speciale cu un număr limitat de membri G.A.T.T. — interesați în mod special în aceste probleme, — nu s-au făcut decît puțini pași spre reducerea numărului exceptărilor din aceste produse de la tratative. Listele de excepții nu s-au scurtat.

Pe cît de liberală a putut să fie atitudinea C.E.E. cu privire la mărfurile industriale, pe atît de protecționistă, ba chiar autarhică, este ea silită să fie în tratativele la produsele agricole, pe baza politicii agrare comune din cadrul comunității. Franța, care și-a dat acordul pentru piața industrială comună partenerilor săi din C.E.E. cu prețul unor largi preferințe agrare, nu este, firește, interesată în importuri agrare mai mari din terțe țări (în afară de produsele tropicale), mai cu seamă dacă acestea vin din S.U.A. Din această poziție a ei, delegația C.E.E. a manevrat extrem de abil, opunînd cererii S.U.A. de a se reduce la jumătate tarifele vamale și celelalte taxe la importurile agrare, pretenția de a se discuta în acest caz și despre diversele subvenții acordate la produsele agrare, care, precum se știe, pot apăra de concurența străină pe propriii agricultori tot atît de eficace, ca și tarifele vamale.

Criza de timp este deosebit de mare și în domeniul agrar, deoarece aici abia acum poate să înceapă confruntarea propunerilor, după ce oferta Pieței Comune s-a făcut la începutul lunii august.

Pînă la mijlocul lunii noiembrie propunerile tuturor statelor trebuie clar conturate. Apoi, pînă la sfîrșitul lunii februarie 1967 urmează să se desfășoare tocmelile în jurul concesiilor proprii, respectiv ale partenerilor. În cele patru luni ce mai rămîn pînă la 30.VI.1967, urmează să se obțină aprobarea parlamentelor naționale pentru rezultatele tratativelor. Deci un calendar care, avînd în vedere numărul mare de probleme încă nerezolvate, nu mai dispune nici măcar de rezerve minime". *(30 august 1966)*

* c.i.f. = prețul de vînzare a mărfii livrate la portul de destinație incluzînd costul transportului și asigurarea.

ÎN istoria atît de agitată a negocierilor din cadrul rundei Kennedy, în care principalii protagoniști sînt țările Pieței Comune și Statele Unite ale Americii, începe la mijlocul lunii acesteia o nouă etapă. Deși urmau să fie reîncepute încă la 6 septembrie și sub presiunea termenului de 30 iunie 1967 — pînă la care mai este în vigoare legea americană care dă împuterniciri guvernului să negocieze o reducere generală a taxelor vamale — discuțiile poartă de multă vreme un caracter de precipitare, ele au fost acum amînate din nou. Dar nu pentru multă vreme. S-a anunțat că vor fi reluate la Geneva, la 14 ale lunii.

În fața perspectivei ca negociatorii americani să nu poată obține concesiile așteptate din partea țărilor Pieței Comune, — în direcția cărora S.U.A. spera să mărească fluxul exporturilor sale — și a aceleea de a face ei înșiși concesii nedorite partenerilor lor europeni, entuziasmul cu privire la runda Kennedy scade peste ocean. În aceste condiții vocile acelora care au stăruit mereu in S.U.A. pentru menținerea și promovarea măsurilor protecționiste, se aud acum mai tare. Mulți așteaptă fără să ascundă acest lucru, eșuarea tratativelor.

În „runda" care începe la Geneva, tocmelile se anunță de aceea mai aprige ca oricînd.

IL SOLE 24 ORE

„GREOAIE ȘI OBOSITOARE"

„SE știe că delegația americană care va participa la negocierile rundei Kennedy, nu este întru totul satisfăcută. Chiar și dacă în așa-numitul «război al puilor» ostilitățile nu par să se reaprindă între Piața Comună și S.U.A., există motive puternice de a gîndi că armistițiul va putea fi pus în pericol abia mai tîrziu. În «ofertele» sale pentru negocierile rundei Kennedy, Piața Comună nu a renunțat întru totul la apărarea sa în fața invaziei pe piețele Comunității a puiului congelat american.

În cercurile apropiate delegației americane, nu se ascunde tocmai deziluzia că în «oferte» Piața Comună nu a atenuat suficient măsurile protecționiste de apărare împotriva puiului american. Se vorbește astfel de oferte «ridicole și absurde» deoarece acestea se îndepărtează prea puțin de poziția anterioară.

Dar chiar făcînd abstracție de resentimentul pe care l-ar putea avea americanii din cauza obstacolelor opuse exporturilor lor de pui, se poate constata că, în cadrul delegației lor, optimismul s-a pierdut și in ceea ce privește ansamblul «ofertelor» C.E.E. în domeniul produselor agricole. Experții S.U.A. calculează în prezent implicațiile «ofertelor» C.E.E. în domeniul exporturilor americane de produse agricole și, după cît se vorbește, ei par să fi ajuns la cifre care nu permit nici o creștere a entuziasmului. În unele cercuri, unde se pretinde că se cunosc în detaliu «ofertele» Comunității, se spune că delegația americană ar putea în faza inițială să-și retragă propriile sale «oferte» deja înaintate, ca represalii împotriva celor prezentate de Piața Comună, dacă delegația C.E.E. se va menține îndelung pe pozițiile ei rigide.

● Oferte neinsemnate...

«Ofertele» făcute de S.U.A. vor cuprinde o neînsemnată reducere a «barierelor vamale» pentru produsele lactate, pentru uleiuri comestibile, piei, carne și pentru unele sorturi de fructe și legume. Trebuie precizat că Statele Unite lovesc aceste produse cu tarife vamale ridicate și frînează importurile prin mijlocirea regulamentelor sanitare care adesea îi fac pe unii să gîndească că ar fi vorba de niște pretexte care împiedică comerțul...

...Trebuie, de asemenea, menționat că tocmai aceste produse lactate și materii grase comestibile sînt produsele agricole pe care Statele Unite le importă îndeosebi din țările C.E.E. Dacă Piața Comună nu a făcut «oferte» demne de luat în seamă pentru pui, S.U.A. la rîndul lor nu au oferit concesii mai importante. Ofertele minime ale S.U.A. ar putea fi justificate dacă balanța lor comercială agricolă cu C.E.E. nu ar avea un sold activ în favoarea S.U.A. de circa 1,5 miliarde dolari.

Observatorii internaționali, recunoscînd că Statele Unite, din motive de politică internă, vor putea face cu greu concesii mai importante, observă că americanii vor trebui drept compensație să cedeze mai mult în cadrul negocierilor în domeniul produselor industriale.

Această idee, de a oferi compensații în sectorul industrial pentru a rămîne puternici în cel agricol, nu dă multă satisfacție delegației C.E.E., deoarece se știe cu cîte dificultăți s-a obținut la Bruxelles un acord asupra produselor agricole. Așadar, de la început se arată că negocierile vor fi «obositoare și greoaie»...

● Concesii fără efecte practice

...Este oportun a menționa, de asemenea, că americanii reproșează Comunității de a fi fixat prețuri ridicate la carnea de vită, la produsele lactate, orez, uleiuri vegetale, fructe, legume și zahăr și că aceasta îi va stimula pe agricultorii comunitari să-și intensifice producția, ceea ce va avea drept consecință reducerea importurilor.

Dl. Mc Neill, înalt funcționar al Departamentului Comerțului a și afirmat că ar fi «mult mai realist» a invita țările participante la runda Kennedy de «a se retrage din negocieri», decît să continue să ceară americanilor să-și lărgească ofertele lor de concesiuni în ceea ce privește produsele industriale.

Această digresiune este necesară pentru a ne da seama în ce atmosferă încep negocierile rundei Kennedy.

Trebuie cu toate acestea să amintim că în S.U.A., ca și în alte țări, nu ar fi ușor să se abroge sau să se facă inoperantă o lege care instituie protecțiuni pentru un important sector industrial, fără ca acest lucru să fie supus unor critici aprinse. Proiectul noilor tarife (aflat în elaborarea Comisiei americane pentru tarife — n.r.) bazat pe impunerea «ad-valorem», comportă modificări care în comparație cu «American Selling Price», actualmente în vigoare, reprezintă atît avantaje cît și dezavantaje pentru exportatorii de produse ale chimiei...

...Îngustimea concesiunilor americane chiar și în cazul în care «American Selling Price» ar fi abrogat sau redus în aplicațiile sale, ne face să gîndim că în S.U.A. renunțarea la protecțiunile vamale nu este încă intrată în faza aplicării practice.

Comisia americană pentru tarife conchide printre altele, în raportul care însoțește «proiectul», cu afirmații fără echivoc, în care se spune că nici un nou tarif substitutiv nu va putea vreodată să ia locul protecției oferite de «American Selling Price». Ceea ce este fără îndoială adevărat, deoarece «American Selling Price» permite vămilor americane chiar și urcarea automată a tarifelor, atunci cînd prețurile din S.U.A. cresc. Așadar, reducerea prețurilor lor pentru a cuceri piața americană, nu le va servi de loc exportatorilor atîta vreme cît «American Selling Price» este menținută în forma sa actuală". *(19 și 26 august 1966).*

ECONOMIA R.P.D. COREENE

SITUATĂ la extremitatea estică a peninsulei Coreea, R.P.D. Coreeană ocupă o suprafață de 121 193 km², ceva mai mare decît jumătate din teritoriul țării noastre.

După datele publicate, populația R.P.D. Coreene reprezenta la 1 noiembrie 1963, 11 568 000 de locuitori — cu o densitate medie de 95 locuitori pe km² — densitate neuniform repartizată pe tot cuprinsul țării. Astfel, în regiunile de cîmpie ale litoralului de est și de vest, regiuni care sînt și cele mai dezvoltate din punct de vedere economic, densitatea variază între 120—200 locuitori pe km², în timp ce în regiunile nordice ale zonei muntoase, populația este destul de rară.

● Peste 300 de minereuri

R.P.D. COREEANĂ dispune de variate resurse naturale, fiind socotită în raport cu suprafața sa, una din cele mai bogate țări ale Asiei. Minereurile de fier sub formă de magnetite și hematite cu un conținut de 40% fier sînt evaluate la circa 1 miliard de tone; rezervele de cărbune (antracit și huilă), la aproximativ 2,48 miliarde tone; rezervele de magnezită la circa 3,5 miliarde tone ș.a.

În subsolul țării se găsesc, de asemenea, zăcăminte de plumb, zinc, aur, argint, pietre prețioase, alunit, cupru, precum și minereuri rare ca: wolfram, molibden, uraniu, toriu, bariu, litiu. Pînă în prezent, specialiștii au identificat peste 300 de minereuri, dintre care 140 de o deosebită importanță economică.

Țara dispune și de însemnate resurse hidroenergetice, al căror potențial este evaluat la circa 5 milioane kW.

Pădurile, care ocupă aproximativ 78% din suprafața țării, constituie baza pentru dezvoltarea corespunzătoare a industriei lemnului, celulozei și hîrtiei.

Valorificarea resurselor naturale ale țării a necesitat dezvoltarea industriei extractive și prelucrătoare, crearea unor ramuri industriale inexistente sau aproape inexistente înainte de eliberare. Cu toate greutățile provocate de scindarea țării după cel de-al doilea război mondial, precum și de războiul de agresiune al S.U.A. din anii 1950—1953, industria din R.P.D. Coreeană a cunoscut o ascensiune continuă. Față de anul 1949 producția industrială a crescut în 1965 de 12,5 ori, ceeace reprezintă un ritm mediu anual de creștere de 17,1%.

Cea mai mare parte a investițiilor a fost îndreptată spre dezvoltarea industriei grele în vederea construirii de mari obiective industriale, menite să contribuie la crearea și dezvoltarea bazei tehnico-materiale a socialismului. În anul 1964 ponderea industriei în producția totală a industriei și agriculturii reprezenta 75%.

● Nașterea industriei socialiste

ÎN cadrul structurii pe ramuri a industriei, cea mai rapidă dezvoltare a înregistrat-o industria constructoare de mașini. Dacă inainte de eliberare această ramură reprezenta aproximativ 1,6% din volumul total al producției industriale a țării, ponderea ei s-a ridicat în anul 1964 la 25,8%. În prezent, R.P.D. Coreeană dispune de o industrie constructoare de mașini capabilă să acopere necesarul de mașini și utilaje al țării în proporție de 94,3%.

O altă ramură a industriei, dezvoltată în anii puterii populare, este metalurgia feroasă și neferoasă. Industria siderurgică care în trecut producea aproape în exclusivitate fontă, produce astăzi numeroase sortimente de oțeluri speciale și alte oțeluri superioare, oțel rotund, laminate ș.a.

Baza producției de energie electrică a fost lărgită prin construirea hidrocentralelor de la Tocongan, Hecegan, Ceandin, Wonbong și Sudoso și reconstruirea celei mai mari hidrocentrale de la Suphun pe fluviul Yalu, cu o putere instalată de 640 000 kW. La Phenian s-a încheiat construcția termocentralei cu o putere instalată de 500 000 kW. Pe lîngă hidrocentralele și termocentralele mari, în R.P.D. Coreeană a fost construită o rețea de centrale electrice mici și mijlocii amplasate în special în mediul rural. Numărul lor s-a ridicat în anul 1964 la 345. Aceasta asigură în prezent electrificarea satelor în proporție de 95,5%, cuprinzînd 81% din totalul gospodăriilor individuale țărănești.

Producția industriei chimice a crescut în anul 1964 de 27 de ori față de anul 1946. S-a creat industria chimică a sintezei organice, care produce îngrășăminte chimice, rășini sintetice, mase plastice, agrochimicale, medicamente ș.a.

Paralel cu industria grea, s-a dezvoltat și industria ușoară — în trecut una dintre cele mai înapoiate și unilateral profilate ramuri ale industriei. Au fost construite numeroase fabrici textile bazate pe prelucrarea bumbacului și mătăsii, dotate cu utilaj modern. Volumul producției textile a crescut în anul 1964 de peste 22 de ori față de perioada dinaintea războiului de agresiune al S.U.A. A sporit, de asemenea, și producția industriei alimentare, lărgindu-se sortimentul și îmbunătățindu-se calitatea produselor.

Dezvoltarea economică a R.P.D. Coreene este caracterizată de evoluția producției principalelor produse industriale.

	U/M	1948	1960	1962	1963	1964
Energie electrică	mil. kW/h	6 131	9 139	11 445	11 776	12 403
Cărbune	mii tone	3 775	10 620	13 200	14 040	14 400
Fontă	„ „	100	872	1 213	1 159	1 339
Oțel	„ „	115	641	1 050	1 022	1 132
Laminate	„ „	133[1])	474	633	762	770
Ciment	„ „	292	2 285	2 376	2 530	2 630
Îngrășăminte chimice	„ „	401[2])	561	779	853	750
Țesături de bumbac	mil. metri	7	190	256	227	240

1) 1956
2) 1949

În privința producției pe locuitor la principalele produse industriale, R.P.D. Coreeană ocupă locul al doilea printre țările din Asia, situîndu-se după Japonia.

În conformitate cu prevederile planului șeptenal de dezvoltare a economiei naționale coreene (1961—1967), producția globală a industriei urmează să sporească în decurs de 7 ani de 3,2 ori. La finele anului 1967 producția de energie electrică urmează să ajungă la 17 milioane kWh, iar puterea instalată la aproximativ 3,5 milioane kW; producția de cărbune se prevede să crească la 25 milioane de tone, fontă 4 milioane de tone, oțel 2,3 milioane de tone, ciment 4,3 milioane de tone, îngrășăminte chimice 1,7 milioane de tone, țesături de bumbac la 500 milioane de metri etc.

● Culturi intensive

AGRICULTURA R.P.D. Coreene prezintă trăsături caracteristice unei dezvoltări intensive. Regiunile agricole ale țării ocupă spații restrînse fiind situate pe cîmpiile de pe litoral, de-a lungul văilor, pe pantele munților. Suprafața însămînțată reprezenta în anul 1964 aproximativ 3 mil. ha, din care circa 80% culturi cerealiere. În august 1958 s-a încheiat procesul de cooperativizare a gospodăriilor agricole individuale; baza tehnică-materială a agriculturii s-a întărit prin sporirea numărului stațiunilor de mașini agricole, dotate cu utilaje corespunzătoare unei prelucrări superioare a pămîntului. La începutul anului 1965, agricultura R.P.D. Coreene dispunea de peste 20 000 de tractoare (15 C.P.), 13 000 de autocamioane și alte numeroase mașini agricole. În medie, la un tractor revin 100 ha de teren arabil. Caracterul nestatornic al precipitațiilor a făcut ca irigațiile să prezinte o importanță deosebită pentru agricultură. Lungimea totală a canalelor de irigație se ridică la 28 000 km, suprafața irigată fiind de peste 800 000 ha. În ceea ce privește îngrășămintele chimice, în anul 1964 acestea au revenit circa 300 kg la 1 ha teren arabil.

Datorită măsurilor luate, producția globală agricolă a sporit în anul 1964 de peste două ori față de perioada de dinaintea eliberării.

Principalele culturi agricole sînt: culturile cerealiere, dintre care orezul ocupă cea mai mare parte (peste 80% din suprafața însămînțată cu cereale), grîul, porumbul, meiul și culturile industriale, a căror suprafață este în continuă creștere. Dintre acestea bumbacul ocupă partea cea mai mare, urmat apoi de tutun și sfeclă de zahăr.

● Cresc veniturile populației

DATORITĂ realizărilor obținute în industrie și agricultură, venitul național al țării a sporit în 1964 de aproape 5 ori față de anul 1949, și de aproape 2 ori față de anul 1960, fiind creat aproape în întregime de sectorul socialist. Planul șeptenal prevede o creștere a venitului național de aproximativ 2,7 ori față de anul 1960. Salariile reale ale muncitorilor și funcționarilor au crescut în aceeași perioadă de peste 2,5 ori, sau față de anul 1960, de peste 1,1 ori.

Se înregistrează progrese vizibile în domeniul învățămîntului. În prezent economia națională a republicii dispune de aproximativ 300 000 ingineri și tehnicieni.

R.P.D. Coreeană întreține relații comerciale cu aproximativ 70 de țări. În perioada 1960—1964, volumul schimburilor externe a crescut de aproape 1,4 ori. Schimburile țării noastre cu R.P.D. Coreeană au sporit între anii 1959—1964 cu peste 70%. În baza acordurilor comerciale încheiate cu țările socialiste, cu o serie de state capitaliste și țări în curs de dezvoltare, R.P.D. Coreeană livrează mărfuri cu caracter tradițional în economia sa, ca: minereuri, tutun, mătase, precum și mărfuri produse pentru prima dată în anii regimului democrat-popular ca: diferite utilaje industriale, produse chimice etc., primind în schimb mașini și utilaje, aparate și instrumente optice, medicamente etc.

Maria RUDĂREANU

PE GLOB

● În primul semestru al anului 1966 exporturile Danemarcei au sporit la 8,2 miliarde coroane (față de 7,6 miliarde în aceeași perioadă din 1965), iar importurile au fost de 10,2 miliarde (9,9 miliarde coroane în perioada respectivă din anul trecut), înregistrîndu-se astfel, în comparație cu primele șase luni ale anului 1965, o reducere a deficitului balanței comerciale.

● După părerea comisiei de experți, creată anul trecut pentru cercetarea situației financiare nefavorabile a O.N.U., în cadrul acestei organizații se țin prea multe ședințe și conferințe. Anual, numai la Geneva au loc 4 000 de ședințe, la care se mai adaugă peste 3 000 de conferințe ținute în alte orașe. Cheltuielile aferente ating 100 milioane de dolari, ceea ce reprezintă o cincime a bugetului anual al O.N.U. pentru activitatea pe tărîm social și economic.

● Proiectul bugetului Braziliei pe anul viitor fixează nivelul cheltuielilor la 6 500 miliarde de cruzeiros (circa 3,3 miliarde dolari). Cel mai important capitol al bugetului îl constituie cheltuielile militare.

● Conform statisticilor oficiale, rezervele de aur și devize ale Canadei au scăzut în cursul lunii iulie cu 26.4 milioane de dolari S.U.A

● Cu începere din ianuarie 1967, în Japonia monedele de argint vor fi înlocuite cu monede confecționate dintr-un aliaj de aramă și nichel. După cum rezultă dintr-o declarație publicată de Ministerul de Finanțe, renunțarea la emiterea monedelor de argint a fost determinată de necesitatea realizării unor economii de valută.

● În prima jumătate a anului 1966, exporturile franceze în țările socialiste au crescut cu 37%, atingînd cifra de 1 014 milioane de franci, față de 740 milioane în perioada respectivă din anul trecut. (Ritmul de creștere a fost de două ori mai rapid decît pe ansamblul exporturilor Franței). Importurile au crescut în același timp cu 31% (la 821 milioane, față de 623 milioane franci în semestrul I/1965).

INTEMPERII DINCOLO DE CANALUL MÎNECII

VACANȚA de vară pare să fi fost anul acesta extrem de scurtă pentru membrii guvernului englez. Premierul Wilson și-a petrecut-o în insulele Scilly, dar nici în cele două săptămîni cîte i le-au îngăduit împrejurările, răgazul nu i-a fost deplin. La Salisbury, tocmai cînd avea loc o nouă rundă a convorbirilor cu Jan Smith, acesta anunța un „amendament constituțional" de natură să limiteze încă mai mult drepturile politice și așa destul de restrînse ale populației africane din Rhodesia. Luînd acest act drept ceea ce este, adică o deliberată sfidare, primul ministru a fost nevoit să ordone întreruperea tratativelor. Nici perspectiva apropiatei înfruntări cu sindicatele în chestiunea blocării salariilor nu putea asigura vacanței un climat senin.

LA BLACKPOOL a început luni, într-o atmosferă încărcată de tensiuni diferite, congresul T.U.C. unde în prima zi premierul Wilson a luat cuvîntul spre a-și apăra politica economică, iar la Londra, marți, conferința anuală a țărilor Commonwealth-ului, unde primul ministru a avut, de asemenea, de pledat un dosar greu: acela al politicii guvernului în problema rhodesiană.

Reprezentanții a nouă milioane de oameni ai muncii organizați în sindicate vor trebui să se pronunțe la Blackpool dacă sînt de acord sau nu cu măsurile de austeritate hotărîte de guvern în iulie, acestea axate cu ponderea cea mai însemnată pe înghețarea salariilor. În preajma congresului, mișcarea de opoziție a sindicatelor se manifestase cu mari variații de tensiune, în funcție de presiuni contrarii, unele mai puternice, exercitate de masa membrilor de rînd, altele stăruitoare, din partea conducătorilor sindicali de dreapta, — care susțin în general politica guvernului. Culisele au jucat un asemenea rol, încît a fost posibil ca numai în răstimpul a cîteva zile influientul sindicat al minerilor, numărînd aproape 450 000 de membri, să se situeze întîi de partea opoziției, să treacă în mod neașteptat de partea politicii guvernului și printr-o lovitură de teatru, la deschiderea congresului, să anunțe o nouă revenire.

În centrul mișcării sindicale care se opune blocării salariilor, se află, după cum se știe, sindicatul transporturilor — condus de secretarul general Frank Cousins — numărînd 1 500 000 de membri. Frank Cousins consideră că o politică de „restrîngere" nu poate înlocui „o adevărată politică economică". Soluția nu constă în stagnare, susține fostul ministru al tehnologiei, care a demisionat în iulie din guvern ca protest împotriva înghețării salariilor. El recomandă, dimpotrivă, expansiunea. Stagnarea, declară Cousins, e tot atît de păgubitoare muncitorilor aruncați pradă șomajului cît și finanțelor statului.

La ce rezultate va putea duce însă aritmetica scrutinului la Congres, nu se poate ști de pe acum. Comentatorii din presa engleză observă că multe sindicate, mai ales din rîndurile celor mai slabe, sînt intimidate de spectrul amenințător al șomajului, pe care premierul Wilson nu

Paradis pierdut?

(după The Guardian)

s-a dat înlături să-l evoce, și în a cărui realitate muncitorilor nu le vine greu să creadă de vreme ce concedierile au și început și numărul lor sporește de la o zi la alta. În discursul său de la Blackpool, Harold Wilson s-a referit la deficitul balanței de plăți și la scăderea exporturilor, desigur pentru a acuza slaba competitivitate a mărfurilor engleze, productivitatea redusă a muncii în industrie și rata de creștere a salariilor pe care o socotește disproporționată. Guvernului i se atrage atenția însă asupra prețurilor care continuă să crească, iar mulți economiști cu autoritate în Anglia subliniază perspectiva ca pe baza politicii de austeritate, producția să intre într-o perioadă de stagnare, iar productivitatea muncii să sca-

FAPTELE SĂPTĂMÎNII

CORESPONDENȚĂ DIN GENEVA

COMERȚUL MONDIAL – ÎN INTERESUL COLABORĂRII INTERNAȚIONALE

SĂPTĂMÎNA care s-a scurs s-a caracterizat prin luările de cuvînt în special ale delegațiilor țărilor în curs de dezvoltare, care au pus accentul îndeosebi pe ritmurile slabe înregistrate în dezvoltarea lor economică, precum și pe dificultățile pe care continuă să le întîmpine țările lor la export.

Numeroase dintre aceste țări au avut aprecieri pozitive în ceea ce privește comerțul lor cu țările socialiste.

Unii dintre participanți au luat poziție în problema protecționismului agrar practicat de țările vest-europene. Delegația R.S.F. Iugoslavia a arătat, de pildă, că în ceea ce privește exporturile de produse agricole ale țării sale în țările dezvoltate din Occident, măsurile vamale și nevamale ale protecționismului agrar constituie o problemă serioasă. Delegația Republicii Arabe Unite a arătat și ea că protecționismul agrar practicat de numeroase țări dezvoltate este „un obstacol formidabil în calea promovării exportului egiptean".

La 6 septembrie a luat cuvîntul delegatul Republicii Socialiste România, Titus Cristureanu. Amintind că România a inițiat în cadrul O.N.U. elaborarea unei declarații asupra cooperării economice internaționale, adoptată la Conferința pentru comerț și dezvoltare din 1964, vorbitorul a apreciat că aceasta a constituit o contribuție importantă la promovarea unor juste principii în politica comercială. România, a spus el, este animată de dorința de a contribui la eforturile comune în vederea promovării de relații stabile și echitabile, de natură să întărească independența și puterea economică a țărilor în curs de dezvoltare.

Problemele comerțului internațional și ale dezvoltării economice sînt, prin natura lor, probleme interesînd ansamblul comunității internaționale. De aceea, este regretabil și, în același timp, dăunător însăși activității U.N.C.T.A.D.-ului faptul că țări ca R. P. Chineză, R.P.D. Coreeană, R. D. Germană și R. D. Vietnam, cu o considerabilă greutate în economia și comerțul mondial, sînt împiedicate în mod arbitrar să-și aducă contribuția la soluționarea problemelor comerțului internațional și ale dezvoltării economice. În interesul eficienței activității U.N.C.T.A.D., această situație anormală trebuie lichidată.

Activitatea noastră, a spus vorbitorul, se desfășoară în directă corelație cu climatul politic internațional. Agresiunea Statelor Unite în Vietnam constituie o sfidare și o gravă violare a normelor celor mai elementare ale dreptului internațional, a principiilor de libertate și independență. Aceste acte de agresiune din partea Statelor Unite constituie, totodată, o piedică serioasă în calea dezvoltării cooperării internaționale.

Paralel cu lucrările plenarei s-au desfășurat și lucrările Comitetului nr. 2, care se ocupă cu probleme de materii prime, de fabricate și semifabricate, invizibile și finanțare, cît și de raportul grupului pentru problema preferințelor.

De asemenea, a început să funcționeze Comitetul nr. 1, care se va ocupa de problema pregătirii celei de-a doua conferințe U.N.C.T.A.D.

T. TUDOR

---

dă chiar mai mult. Cînd guvernul pledează necesitatea „înghețării" salariilor, unii experți susțin că aceasta va avea drept consecință o „înghețare" a productivității, o „înghețare" a producției, și că lira va fi antrenată pe o pantă încă mai „alunecoasă". O dată cu iarna așadar, Angliei i se prevestește intrarea într-o adevărată eră glaciară.

Conducătorii de dreapta ai T.U.C. luptă cu îndîrjire pentru a salva solidaritatea sindicatelor cu guvernul laburist. Dar chiar dacă politica economică a guvernului este aprobată, mișcarea pentru salarii va continua. Multe sindicate au și arătat că, independent de rezultatele din congres, ele vor continua lupta la nivelul întreprinderilor. Primului ministru, neavînd „cooperarea voluntară" pe care o reclamă, îi va rămîne atunci, precum a declarat, să aplice legea prețurilor și a veniturilor recent votată, care-i dă dreptul să recurgă la constrîngeri. Nu vor căpăta însă lucrurile în acest fel, se întreabă comentatorii, turnura de care premierul se teme atîta, și care-l va pune în conflict deschis cu marea masă a salariaților?

ANALIZÎND împrejurările în care s-au întrunit acum la Londra reprezentanții „Comunității britanice de națiuni" ziarul Financial Times definește organizația astfel: „Este o familie de națiuni în care o parte din membri se află din cînd în cînd în război, unii cu alții, o parte in mod constant pe punctul de a demisiona, și în care unii se tem că țara căreia întreaga familie îi datorează existența și coeziunea, ar putea fi exclusă". Observatorii politici sînt mai toți de acord că niciodată ca acum existența Commonwealth-ului n-a fost mai primejduită. Întreruperea convorbirilor de la Salisbury, la care a fost obligat guvernul englez, a furnizat un argument în plus membrilor africani ai Commonwealth-ului, care susțin de mult că politica tratativelor cu Jan Smith nu poate duce la nici un rezultat. Pe de altă parte, în asigurarea pe care premierul Wilson a dat-o opoziției conservatoare că rechemarea negociatorilor nu înseamnă o întrerupere definitivă a convorbirilor, conducătorii țărilor africane au găsit o nouă confirmare a convingerilor lor că politica britanică față de regimul rasist a lui Jan Smith e o simplă tartuferie.

Telegramele de presă arată că la conferința prezentă, șeful guvernului englez s-a străduit să obțină acordul țărilor membre pentru o nouă prelungire a termenului de aplicare a sancțiunilor economice, înlăuntrul căruia această politică, menită să încovoaie regimul lui Smith, ar putea, după părerea sa, să dea totuși roade. Rezultatele de pînă acum ale politicii sancțiunilor par însă să justifice pe deplin neîncrederea definitivă. „Nu-i un secret, scrie **Times**, că studiul cu privire la sancțiuni prezentat la conferință nu va putea satisface pe cineva. Sancțiunile n-au ruinat Rhodesia...".

Aceste împrejurări explică de ce la conferința primilor miniștri ai Commonwealth-ului nu participă decît numai cîțiva prim-miniștri, restul fiind delegați de alt rang. Lipsesc pentru prima oară și premierii Indiei și Pakistanului. Se consideră că președintele Kaunda al Zambiei care nu ia parte nici el la conferință își rezervă posibilitatea ca, în cazul în care nu se adoptă nici de data aceasta măsuri energice pentru răsturnarea regimului lui Jan Smith, să poată anunța de îndată ieșirea țării sale din organizație. Exemplul lui riscă să fie urmat fără întîrziere de către mulți membri africani ai Commonwealth-ului și după cum se apreciază în general organizația n-ar putea supraviețui unei asemenea încercări.

Poziția țărilor africane la conferință oferă Angliei alternativa de a opta fie pentru folosirea forței, fie pentru transferul problemei în miinile O.N.U., cu scopul ca aceasta să impună Rhodesiei sancțiuni internaționale. Guvernul britanic se opune însă ambelor propuneri. Premierul Wilson de altfel a și dat asigurări șefului opoziției conservatoare Heath, că chestiunea Rhodesiei nu va fi remisă Organizației Națiunilor Unite. Anglia se teme că la O.N.U. ar putea fi repusă în discuție și problema sancțiunilor împotriva Africii de Sud, pe care n-o dorește, deoarece prima victimă va fi lira sterlină

ANGLIA și vechile ei dominioane ar greși presupunînd că — scrie Financial Times — Commonwealth-ul poate continua să funcționeze ca o grupare politică importantă în timp ce puterea ei relativă în lume se află micșorată într-o măsură atît de însemnată. Iar în dorința de a da o caracterizare mai realistă situației, revista **Tribune**, a laburiștilor de stînga, nu șovăie să împrumute cuvintele lordului Boothby care spunea că guvernul tinde a avea „pretenția că sîntem o putere mondială, fără a avea putere, o putere imperială, fără a avea imperiu, și o bancă mondială, fără nici un fel de rezerve în numerar".

Congresul T.U.C. și conferința Commonwealth-ului din toamna aceasta adaugă, după cum se vede, noi furtuni intemperiilor de dincolo de Canalul Mînecii.

Alexandru ANCA

DEZVOLTAREA INDUSTRIALĂ CONTRIBUIE LA LĂRGIREA SCHIMBURILOR EXTERNE

Declarațiile ministrului economiei Republicii Federale a Germaniei, Kurt Schmücker

DUPĂ încheierea convorbirilor oficiale, dl. K. Schmücker, ministrul economiei Republicii Federale a Germaniei, a răspuns la o serie de întrebări cu privire la relațiile economice dintre România și R.F.G., subliniind îndeosebi următoarele aspecte:

— Cum apreciați, domnule ministru, desfășurarea comerțului dintre România și Republica Federală a Germaniei și îndeosebi însemnătatea documentului semnat acum la București?

— Doresc să mă opresc mai puțin asupra părții cifrice a protocolului semnat astăzi, și mai mult asupra semnificațiilor lui. Așa cum am exprimat și în convorbirile mele cu domnul ministru al comerțului exterior, Gh. Cioară, noi dorim ca relațiile economice dintre România și R. F. G. să se dezvolte. Dorim să vindem bunuri de investiții de care are nevoie economia românească. Dar, știm că o gîndire economică multilaterală impune necesitatea echilibrului balanței comerciale. Trebuie deci să asigurăm, din partea noastră, și plasarea mărfurilor românești pe piața R.F.G. De aici sarcina principală a protocolului semnat constă, după părerea mea, în crearea cadrului pentru lărgirea tot mai însemnată a livrărilor de mărfuri românești. Totodată, pe lîngă schimbul de mărfuri propriu-zis, dorim să găsim posibilități de cooperare tehnico-industrială, și aceasta nu numai la realizarea unor proiecte in România și în R.F.G., dar și pe planul colaborării pe terțe piețe. La fel și în domeniul turismului, în care eu văd nu numai aspectul social dar și aspectul economic.

— Știm că în cercurile industriale și comerciale din R. F. a Germaniei se discută despre posibilitățile dezvoltării relațiilor economice cu România. Cum vedeți dv. perspectivele acestei dezvoltări?

— Volumul schimburilor comerciale dintre România și Republica Federală a Germaniei se ridică în prezent la circa 800 milioane de mărci. Importurile noastre din România cuprind în principal produse lemnoase, produse petroliere, produse chimice, mașini și utilaje; exportul nostru către România constă, în special, în produse chimice, produse ale industriei constructoare de mașini, ale metalurgiei, produse electrotehnice, de mecanică fină, aparate optice. Avem, deci, de-a face cu un schimb de o structură oarecum asemănătoare. Consider că acest lucru este normal: între țări industriale se impune în mod necesar un schimb multilateral. Dezvoltarea industriei nu poate să ducă la reducerea, ci dimpotrivă contribuie la lărgirea schimburilor externe. Personal m-ar bucura ca valoarea schimburilor noastre să crească considerabil în viitor.

— Ce forme și căi noi considerați eficiente pentru lărgirea cooperării economico-industriale între țările noastre?

— În domeniul cooperării industriale între România și R. F. a Germaniei văd multe posibilități. De pildă, noi putem oferi țării dv. noutăți tehnice, putem construi împreună cu dv. fabrici noi necesare economiei românești. Putem, de asemenea, să organizăm producții parțiale în țara dv. și să asamblăm apoi piesele în R. F. G. Firește, putem colabora și invers, organizînd în România montarea subansamblelor și pieselor produse în cele două țări. Există și posibilitatea colaborării la proiectarea unor noi instalații industriale. Iar ca să nu vorbim numai de industrie, consider posibilă și o colaborare economică în realizarea unor obiective turistice, ca de exemplu, a unor hoteluri pe litoral etc.

Vorbind despre ansamblul relațiilor bilaterale dintre România și R.F.G., K. Schmücker a spus:

Am avut ocazia deosebit de plăcută să discut cu personalități de conducere din țara dv., domnii Nicolae Ceaușescu, Ion Gheorghe Maurer și Corneliu Mănescu. S-a căutat din ambele părți să se țină seamă de cele mai importante realități ale vieții internaționale de astăzi. De la bun început ambele părți și-au exprimat clar punctele de vedere. Cine dorește să i se recunoască punctul său de vedere, trebuie să înțeleagă și pe acela al partenerului. Deși în anumite probleme punctele de vedere diferă, contactele au început și ambele părți manifestă dorința de a se ajunge la scopul propus.

Ca și interlocutorii mei români, eu sînt convins că în realizarea scopului ce ne-am propus — dezvoltarea relațiilor între cele două țări — trebuie să avansăm pas cu pas. Cred că este posibil ca toate țările europene să se înțeleagă și, prin întărirea relațiilor să contribuie la ideea consolidării păcii.

— Ce impresie v-a lăsat vizita in țara noastră?

— În cursul vizitei mele în țara dv. am avut posibilitatea să mă conving că harnicul popor român este în măsură să-și rezolve sarcinile sale mărețe, actuale și viitoare.

Vizita mea în România este un răspuns la vizita făcută la Bonn de domnul Cioară. Atunci, ca și acum, la baza convorbirilor noastre a stat ideea reciprocității în relațiile dintre țările noastre. În același spirit au decurs întrevederile pe care le-am avut la București. Dacă sîntem convinși că forța nu constituie un mijloc pentru rezolvarea problemelor de relații internaționale, atunci avem obligația să respectăm reciproc punctele de vedere privind aceste relații.

Am fost informat despre dezvoltarea în țara dv. a industriei chimice, despre crearea și dezvoltarea bazei proprii siderurgice: consider că toate acestea sînt aspecte importante ale ridicării economice a României. Am rămas impresionat de ritmul construcțiilor de locuințe. Mai important decît datele statistice este efectul acestor realizări asupra ridicării nivelului de trai al populației. Am cunoscut în România un nivel de viață, care în comparație cu cel din trecut, demonstrează marele progres ce are loc în țara dv.

Doresc să mulțumesc, cu acest prilej, pentru primirea cordială care mi s-a făcut la București.

Într-una din convorbirile avute azi am spus: oamenii au inventat atîtea mijloace tehnice de a se ridica la înălțimi nebănuite și de a pătrunde la adîncimi mari, încît trebuie neapărat să se poată găsi și mijloacele de a ne înțelege aici pe pămînt.

I. COSTEA

Relații economice internaționale

- **O delegație economică japoneză, din care fac parte reprezentanți ai mai multor societăți din această țară, a sosit la Moscova pentru a duce tratative în problemele dezvoltării relațiilor comerciale dintre cele două țări.**
- **Secretarul federal pentru comerțul exterior al R.S.F. Iugoslavia, Nikola Djuverovici, a vizitat Turcia, purtînd convorbiri cu primul ministru al Turciei, Suleyman Demirel referitor la evoluția relațiilor economice dintre cele două țări.**
- **În anul 1965, comerțul R. P. Polone cu Marea Britanie reprezenta 4,9% din volumul total al comerțului exterior polonez, cu R. F. Germană — 4,4%, cu Italia — 2,3%, cu S.U.A. — 2,2%.**
- **La invitația ministrului comerțului exterior al R. P. Ungare, Jozsef Biró, în cursul acestei luni Robert Winters, ministrul comerțului al Canadei, va face o vizită oficială de cîteva zile la Budapesta, în cursul căreia se vor examina posibilitățile lărgirii legăturilor comerciale ungaro-canadiene.**

din bloc-notesul cronicarului

Milano — capitală economică

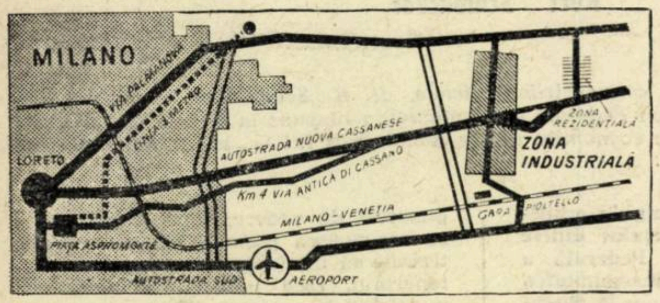

Despre Milano s-a spus întotdeauna că este cea de-a doua capitală a Italiei : capitala ei economică. Aici își au sediile cele mai mari instituții comerciale și financiare. În prezent Milano își dezvoltă un centru industrial la numai 4 km distanță de oraș și la 500 m de nodul feroviar. Înlesnirile în ceea ce privește achiziționarea terenurilor pentru construcții industriale, amenajarea unei rețele dense de căi de comunicație în legătură directă cu importante puncte comerciale de aprovizionare și desfacere, instalarea aici a serviciilor menite să asigure legăturile cu băncile și instituțiile specializate, au drept scop de a rezolva dificultățile rezultate din ceea ce ziarul IL SOLE — 24 ORE numea recent „aglomerarea de care suferă vechiul oraș medieval". Împărțit în două zone mai mari — cea industrială propriu-zisă și cea rezidențială, noul centru va dispune de o modernă rețea de circulație (întinsă pe circa 110 000 mp), de o canalizare care va permite și utilizarea unei cantități de forță-motrice, de un apeduct și o modernă rețea electrică, de iluminare fluorescentă etc., prevăzute toate în planul guvernamental de construcție și sistematizare.

Monopoluri... stoluri

Marile monopoluri petroliere, în înverșunarea cu care asaltează coastele Olandei, sugerează imaginea unui stol de păsări de pradă. De cînd au fost depistate zăcăminte de petrol și gaze în Marea Nordului, consorțiile Shell, Esso, B.P., Mobil Oil, Gulf Oil, Continental and Petroland și încă altele, nu-i mai părăsesc apele. În aprigile tocmeli care au loc, Ministerul Economiei olandeze pretinde, pentru a autoriza cercetările și exploatarea, beneficii de 65,6% pentru petrol și de 76,4% pentru gaze. Celelalte țări limitrofe ale Mării Nordului n-au cerut decît aproximativ 50%. Olanda mai pretinde și dreptul de veto, care i-ar da un control suveran asupra exploatărilor.

Se subliniază de către observatorii disputei, că ministru socialist al economiei olandeze, Den Uyl, conta pe concurența dintre monopoluri pentru a obține cîștig de cauză. Numai că acestea au făcut front comun și, după cum scriu ziarele, așteaptă fie ca ministrul să cedeze, fie... demisia cabinetului. În așteptare, cu un ochi mohorît, dar netulburat, stolul continuă a se roti pe țărmurile atît de rîvnite.

Noul plan cincinal al Indiei

Noul plan de dezvoltare economică pe cinci ani (1 aprilie 1966 — 1 aprilie 1971), al patrulea de la proclamarea independenței țării în 1947, a fost supus spre aprobare parlamentului indian. Suma totală a investițiilor cuprinse în plan se ridică la 237,5 miliarde rupii, din care 160 miliarde sînt destinate sectorului public și 77,5 miliarde sectorului particular. Ponderea cea mai mare în cadrul investițiilor o are agricultura. Producția de cereale a Indiei, potrivit planului, ar trebui să atingă în 1971 nivelul de 120 milioane tone. În acest scop sînt prevăzute o serie de noi măsuri agrotehnice, ca irigarea unei suprafețe suplimentare de două milioane hectare, sporirea consumului de îngrășăminte chimice de la 1 milion de tone, cît este în prezent, la 3 milioane tone în 1975, înzestrarea agriculturii cu mașini și alte produse industriale necesare măririi producției și productivității muncii în acest sector.

Orologii in contratimp

În toată lumea, mulți dintre cei care poartă la mînă sau în buzunarul vestei un ceas elvețian vor fi probabil de acord cu Bernard Beguin, redactorul șef al ziarului JOURNAL DE GENEVE, atunci cînd, scriind despre orlogeria țării sale, afirmă că ea este pentru elvețieni „un titlu de mîndrie națională". Autorul nu omite să amintească în editorialul său că industria de ceasornice constituie o ramură proeminentă în economia exporturilor elvețiene și un element major în economia internă. În ce scop o face însă tocmai acum ? El avertizează : dacă nu luăm măsuri îndată „riscăm în curînd să o vindem la licitație".

Ceea ce alarmează ziarul și probabil opinia publică elvețiană, este că după ce cu numai cîteva luni în urmă fabrica de ceasornice Büren a fost achiziționată de firma americană Hamilton Watch Company, în prezent cunoscuta fabrică Universal Genève și-a anunțat la rîndul ei fuziunea cu grupul Bulova Watch Company din New York. „Pătrunderea capitalului american în afacerile europene este rar acceptată cu seninătate" — scrie ziarul. Și pentru a da și exemple, adaugă : „in Franța ea este considerată ca o boală rușinoasă a onoarei naționale".

Drept profilaxie, ziarul recomandă ca cele 1200 întreprinderi de orlogerie elvețiene, să procedeze la concentrări și adaptări pe plan intern. E limpede că orologiile de dincolo de ocean, cu cele de pe malurile Leman-ului se află în contratimp.

Milioane... din cer

Bilanțul primului an de „activitate" a satelitului american de comunicații „Early Bird" care plutește deasupra Oceanului Atlantic la o altitudine de peste 30 000 de km, se anunță a fi fructuos pentru proprietarul său, — „Comunication Satellit Corporation". Totalul vărsămintelor societăților de telecomunicații pentru transmiterea mesajelor sau de emisiuni prin intermediul satelitului s-a cifrat — între 1 iulie 1965 și 1 iulie 1966 — la rotunda sumă de 3 580 000 dolari.

Încurajată de aceste rezultate, corporația intenționează să lanseze pînă la sfîrșitul acestui an încă doi sateliți mai puternici, operațiune al cărei cost este evaluat la 7,5 milioane dolari.

Produse românești la Leipzig și Brno

Tradițională este prezența României la tîrgurile de la Leipzig. *Toamna aceasta (4—11 septembrie) întreprinderile noastre de comerț exterior prezintă produse ale industriei ușoare, mobilă, produse alimentare, cărți, obiecte de artizanat etc., care din prima zi au atras atenția specialiștilor și vizitatorilor.*

Tîrgul internațional de construcții de mașini de la Brno *— trecerea anuală în revistă a realizărilor tehnicii înaintate — se deschide la 11 septembrie, cuprinzînd o suprafață de aproape 140 000 m², în 15 pavilioane și în aer liber, exponate din 12 sectoare de producție și 72 grupe de produse.*

Țara noastră va fi prezentă la actuala ediție cu mașini și utilaje cu caracteristici tehnice superioare : tractoare, utilaj electrotehnic, utilaj de construcție, mașini-unelte.

C. GRIGORE

Corespondență din Londra

„UN STAND DEOSEBIT DE ATRACTIV"

ÎN marea sală de expoziție „Olimpia Grand Hall" din Londra a avut loc la 2 septembrie deschiderea oficială a tradiționalului Tîrg alimentar „Britain's Food Fair", organizat de federația producătorilor din industria alimentară. La această manifestare economică internațională sînt prezente, în afara celor 70 firme britanice specializate în producția și exportul de produse alimentare, peste 20 de țări, între care Austria, R. P. Bulgaria, Canada, R. S. Cehoslovacă, R. F. Germană, Finlanda, India, Maroc, R. P. Polonă, R. P. Ungară.

Țara noastră participă cu o amplă expoziție de produse alimentare, prezentate de întreprinderile de comerț exterior „Prodexport", „Fructexport" și „Agroexport" : conserve de fructe, legume și carne, produse lactate, produse zaharoase, numeroase sortimente de vinuri etc.

„Aveți un stand deosebit de atractiv și foarte frumos amenajat. Prin ambianța sa decorativă, expoziția dv. se remarcă în mod deosebit în cadrul întregului ansamblu al tîrgului" — a declarat dl. Friderick Peart, ministrul agriculturii, pescuitului și alimentației, care a vizitat standul României cu prilejul deschiderii Tîrgului. Standul cu vînzare și degustări amenajat în incinta expoziției românești, cunoaște un deosebit succes.

Azi, 9 septembrie, în sala Empire Hall se deschide Tîrgul de artizanat „Handicraft And Do It Yourself Exhibition" la care România participă cu un stand de produse de artizanat. Aici, întreprinderea „Cartimex" expune covoare cu motive folclorice românești, costume naționale, vase decorative din ceramică neagră și colorate, obiecte sculptate din lemn, cărți, discuri etc.

Nicoleta DRAGOMIR

MILIONUL

ÎN statul rasist al Republicii Sud-Africane s-ar părea că statistica se află la mare preț. În orice caz, de pe vremea nazismului, nu cunoaștem o altă țară în care evidența măsurilor punitive să fie atît de riguroasă ca în Republica Sud-Africană. Recent s-a anunțat în mod oficial că, în ultimele două decenii, au fost distribuite în țara apartheid-ului, drept pedeapsă, un milion de lovituri de bici.

Politica de apartheid constituie de multă vreme o preocupare de ordin internațional. Ea a fost ridicată la toate sesiunile Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, dezbătută sub toate fațetele în numeroase foruri internaționale. Săptămîna aceasta s-a încheiat în capitala Braziliei un seminar internațional cu privire la problemele legate de politica de apartheid a guvernului Republicii Sud-Africane, consecințele ei asupra relațiilor internaționale și măsurile ce ar trebui luate pentru a opri răspîndirea discriminării rasiale. Seminarul s-a desfășurat sub auspiciile Organizației Națiunilor Unite, cu participarea reprezentanților a 30 de state. În documentele adoptate se cere Organizației Națiunilor Unite „să găsească căile necesare pentru a se pune capăt politicii de apartheid".

Caracterul internațional al problemei apartheid-ului decurge atît din faptul că el a instituit un adevărat sistem de lagăr pe criteriul rasial pentru populația de origine africană, cît și prin amenințarea pe care o reprezintă această doctrină la adresa statelor continentului, care și-au cîștigat independența în ultimele două decenii. În cursul seminarului din capitala braziliană, numeroși participanți au subliniat drept una din căile eficace de respingere a politicii apartheid-ului, aplicarea însfîrșit a sancțiunilor economice preconizate nu o dată în documentele organismelor O.N.U. Reprezentantul Zambiei a cerut puterilor occidentale să abandoneze sprijinirea politicii de apartheid, reducîndu-și investițiile în Africa de Sud și aplicînd concomitent sancțiuni economice.

Apelul seminarului de la Brasilia, se va adăuga voluminosului dosar pe care sesiunea Adunării Generale O.N.U. îl va examina și în acest an în legătură cu politica de apartheid. Între piesele cele mai recente ale acestui dosar se află și un raport întocmit de Secretariatul O.N.U. la cererea Comitetului special al Adunării Generale privind apartheid-ul. Conform raportului care a fost dat publicității la 26 august, în 1964 — ultimul an pentru care există cifre detaliate — activele străine în Republica Sud-Africană erau estimate la 4,41 miliarde de dolari. În raport se face mențiunea că „Statele Unite și Marea Britanie dețineau la un loc peste 70% din investițiile străine din Republica Sud-Africană".

Experții care au întocmit raportul semnalează că încrederea investitorilor străini, zdruncinată la începutul anilor 60, a fost refăcută. Se subînțelege prin aceasta că investitorii străini consideră depășit momentul critic pe care l-au apreciat a fi adoptarea Declarației cu privire la acordarea independenței țărilor și popoarelor coloniale și rezoluțiile mai ferme de la O.N.U. în problema apartheid-ului din primii ani ai actualului deceniu. Însfîrșit, raportul menționat declară : „Atracția investitorilor străini pentru Africa de Sud este de înțeles. În Africa de Sud beneficiile obținute la investiții au crescut de la 260 de milioane de dolari la mai mult de 300 de milioane de dolari anual. Veniturile obținute la investițiile particulare din Marea Britanie și Statele Unite în Africa de Sud, în ultimul an, pentru care există date la dispoziție, s-au ridicat la 173 de milioane de dolari și, respectiv, 87 de milioane de dolari".

La apropiata sesiune a Adunării Generale O.N.U. problema apartheid-ului va reveni în discuție ca și cea a Africii de Sud-Vest. La Pretoria se consideră că, hotărîrea Curții Internaționale de Justiție din 18 iulie în care a fost respinsă acțiunea intentată de Etiopia și Liberia împotriva Republicii Sud-Africane în legătură cu acapararea Africii de Sud-Vest, legăturile strînse cu Rhodesia și Portugalia, instabilitatea din unele țări ale continentului și faptul că enclavele britanice — Bechuanaland și Basutoland — care își vor cîștiga independența, sînt nevoite să păstreze legăturile economice cu Republica Sud-Africană, sînt atuuri care vor permite ca nici de această dată să nu se poată adopta măsuri efective pe plan internațional împotriva apartheid-ului. Dar tocmai acești factori ar putea să acționeze exact în sensul contrar scontat la Pretoria. Politica loviturilor de bici nu are nici o șansă de viitor. Vestea asasinării premierului Verwoerd a produs surpriză. La principalele burse din lumea capitalistă ea a provocat scăderi sensibile ale cursului acțiunilor sud-africane. Un element nou a apărut în contextul politic al acestei țări și implicațiile nu vor întîrzia să se arate.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 37 (161)
37
VINERI
16 septembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

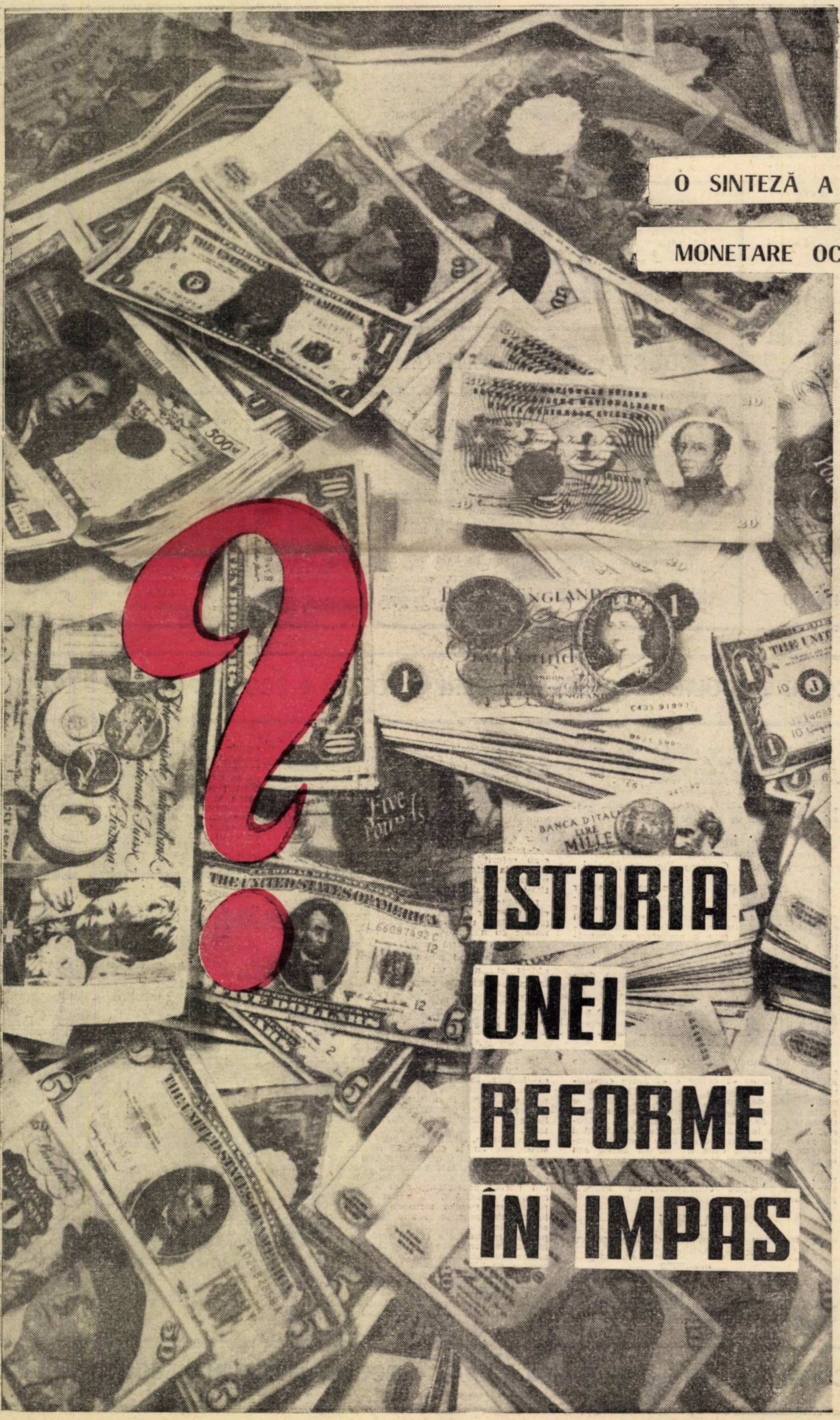

DIN SUMAR

O SINTEZĂ A DISCUȚIILOR MONETARE OCCIDENTALE (in pag. 8-9)

●

Puncte de vedere
INDICATORII DE MUNCĂ ȘI SALARII ÎN INDUSTRIE (in pag. 3)

●

1866—1966
ACADEMIA ROMÂNĂ (in pag. 4-5)

●

AGENDA ECONOMISTULUI (in pag. 6)

●

CURENTE ȘI IDEI (in pag. 10)

●

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ (in pag. 13)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ABSOLVENȚII ȘI STAGIATURA

INDIFERENT dacă-i vorba de un tînăr inginer sau economist, stagiatura la o singură secție, un singur serviciu sau sector limitează orizontul practic și cunoașterea problemelor de producție, iar prin aceasta diminuează aportul absolventului la activitatea economică.

În funcție de profilul de pregătire, de specialitate, consider că este necesară stabilirea normativă a 3—4 secții sau servicii de bază, în care, timp de 1 an, fiecare stagiar să-și desfășoare activitatea de producție.

Pe baza experienței proprii, nu sînt de acord cu părerea că trecerea prin mai multe sectoare sau servicii ar împiedica aprofundarea problemelor. „Rularea“ aceasta nu numai că nu împiedică aprofundarea, dar creează posibilitatea reală de orientare în detaliile formelor de organizare și cooperare între secții și servicii, facilitează cunoașterea legăturii organice dintre secții, a circuitului și fluxului produselor și diverselor lucrări.

Vasile IRIMIE
economist, Uzina „1 Mai“ – Ploiești

NU TOTDEAUNA – 33,33%

ÎN articolul „33,33%“ (publicat în numărul 32 al revistei), inginerul Dan Jilavu pune în discuție reconsiderarea modului de apreciere a realizării planului decadal și prezintă un tabel destul de interesant.

Autorul a omis, însă, faptul că, dacă tabelul prezentat poate fi considerat valabil pentru o întreprindere care nu are un ciclu continuu de fabricație, aceasta nu mai corespunde pentru întreprinderile al căror proces de producție este neîntrerupt în tot cursul lunii, iar zilele lucrătoare corespund de regulă cu zilele calendaristice. În această situație, la toate decadele din lunile aprilie, iunie, septembrie și noiembrie le corespunde procentul de 33,33%, iar în lunile ianuarie, martie, mai, iulie, august, octombrie și decembrie în prima și a II-a decadă procentul este apropiat (32,26%).

N. OSANU și T. MUNTEANU
economiști,
Direcția regională de statistică Galați

Două instituții centrale despre PRACTICA STUDENȚILOR

ÎN legătură cu articolul **„Viitorii economiști pe șantierele vieții“**, *publicat în nr. 32, direcțiile personal și învățămînt din două instituții centrale ne-au spus punctele lor de vedere:*

● MINISTERUL INDUSTRIEI UȘOARE. — Pentru a lega armonios noțiunile teoretice de problemele practice din întreprindere este bine ca practica studenților economiști să se desfășoare atît în întreprinderi mari, cît și în întreprinderi mai mici, în funcție de specialitate.

Considerăm binevenită propunerea ca studenții să treacă prin toate serviciile economico-financiare ale întreprinderilor, precum și prin sectoarele de producție (bineînțeles, pe perioade mai scurte), iar spre sfîrșitul practicii să se stabilească efectiv într-un serviciu în specialitatea în care se pregătesc, dîndu-li-se sarcini concrete care să fie rezolvate sub îndrumarea unui profesor sau a unui cadru cu pregătire superioară de specialitate din întreprindere.

Ion STOICA
director
ing. Georgeta TAFTĂ
director adjunct

● BANCA NAȚIONALĂ. — Este necesar ca practicanții să fie repartizați în întreprinderile și organizațiile economice al căror profil sau specific de muncă are contingență cu secția pe care o urmează studentul în cadrul facultății. Programa de practică ar trebui întocmită de facultatea respectivă împreună cu întreprinderea unde studenții urmează să facă practică.

În ce privește Banța Națională, practica trebuie să se facă în unitățile operative (direcții orășenești și filiale), unde studenții au posibilitatea să vadă și să lucreze efectiv diverse operațiuni și să urmărească circuitul documentelor pînă la arhivare.

Controlul activității studenților la practică trebuie făcut atît de un cadru didactic de la facultate, cît și de un cadru competent în probleme economico-financiare din unitatea unde studenții fac practică. Desigur, controlul practicii trebuie axat pe aspectul practic al problemelor studiate.

Ioanid HARALAMBIE
director
Iacob ȘTEFĂNESCU
șef serviciu

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Ing. I. PERȘINARU, C.A.P. Goicea Mare, reg. Oltenia — Regulamentul de salarizare a mecanicilor agricoli din S.M.T. — aprobat prin H.C.M. nr. 307/1965 — arată că pe perioada de treierat — la agregatele ce execută staționar asemenea lucrări — nu se va prevedea în organizare decît un singur muncitor (mecanic batozar, motorist, electromotorist). Cuplul tractor și batoză, după cum rezultă din această prevedere, va fi deservit numai de un singur salariat — mecanic agricol sau mecanic batozar, neindicîndu-se obligația ca C.A.P. deservită să pună la dispoziție un membru cooperator, care să fie retribuit cu zile-muncă. Măsura despre care amintiți dv. a fost luată pe plan local, probabil pentru a se asigura un ritm continuu acțiunii de treierat.

Andrei COZOȘ, contabil șef, Combinatul de îngrășăminte azotoase Tîrgu Mureș. — Corespondența dv. intitulată „Oxigenul... în contracte“ („Viața economică“ nr. 30), care aborda o problemă ridicată și de alți economiști, nu a rămas fără rezultat. După cum ne comunică Ministerul Industriei Chimice, constatările făcute în articol, în sensul că actualul sistem de desfacere a oxigenului nu mai corespunde, sînt juste, iar propunerile de remediere corespund necesităților reale. Din această cauză, s-a propus — și Comitetul de Stat al Planificării a aprobat — ca, începînd cu 1 ianuarie 1967, livrarea oxigenului să se facă descentralizat, deci nu pe bază de repartiție.

Ion FRÎNCU, economist principal, Bacău, și Dumitru CĂLUGĂRU, contabil șef adjunct, Baia Mare. — Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii a elaborat propuneri în sensul observațiilor dv.

D.I. DRĂGOIESCU, economist, București. — Zilele trecute ne-a sosit răspunsul Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor, la corespondența dv. apărută în nr. 29 al revistei noastre sub titlul „Și legumele au nevoie de transport și cazare confortabile“. Direcția contractări-achiziții de legume, fructe și struguri de masă din acest departament se preocupă — după cum ni se spune — de păstrarea calității produselor prin folosirea unor ambalaje cît mai potrivite scopului.

Pe această linie, în luna februarie a.c. s-au reținut tipuri de ambalaje din carton și material plastic prezentate la expoziția organizată de Camera de comerț. În continuare, se fac demersurile necesare pentru omologarea acestor ambalaje și se analizează posibilitățile pentru introducerea lor în producție. În vederea îmbunătățirii transporturilor, direcția de specialitate studiază soluțiile tehnice de construcții a platformelor, astfel încît să răspundă celor două necesități: păstrarea calității produsului pe timpul deplasării și folosirea rațională a mijloacelor de transport.

Ing. Dan MARINESCU, Trustul I construcții-montaj București — V-am expediat prin poștă un răspuns personal, din care veți afla și precizările Băncii de Investiții și C.S.C.A.S. la articolul dv. publicat în nr. 29.

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

SUB titlul de mai sus, am publicat („Viața economică“ nr. 19) un articol în care se analiza situația aprovizionării șantierelor cu materiale de zidărie, relevîndu-se îndeosebi insuficiența cărămizilor eficiente. În nr. 28 am inserat o parte din răspunsurile primite pe marginea acestui articol. Publicăm mai jos extrase din alte răspunsuri sosite.

M.I.C. Începînd din trimestrul II al acestui an, toate fabricile de cărămizi ale M.I.C. produc cărămizi eficiente, care vor reprezenta circa 60% din totalul planificat pe 1966. De asemenea, fabricile de cărămizi ale sfaturilor populare au înscris în planul lor însemnate cantități de cărămizi eficiente (de ex., Sfatul popular al Capitalei, principalul producător în sectorul industriei locale, furnizează în anul 1966 cărămidă eficientă în proporție de 55% din totalul producției sale de cărămizi).

M.I.C. a avizat favorabil investițiile la fabricile Rîmnicu Sărat, Zălau, Cobadin, Budeasa etc., pentru trecerea la producția cărămizilor eficiente.

În ce privește măsurile de primă urgență propuse în articol, apreciem că nu este necesar să se reconsidere reglementarea condițiilor în care se poate depăși planul de producție la anumite materiale (H.C.M. nr. 461/1966), deoarece această problemă este reglementată prin D.C.M. nr. 853/1961 și prin H.C.M. nr. 2000/1965.

G. COVACI-PUTNA
director general adjunct
în Ministerul Industriei Construcțiilor

M.I.C.M. Institutele de proiectare din cadrul ministerului, se preocupă să utilizeze în proiecte zidărie eficientă. Dintre proiectele la care s-au folosit recent astfel de soluții, menționăm: hala de armare S. N. Galați, unde s-au folosit blocuri din beton în proporție de circa 75% din totalul volumului de zidărie; laboratorul Röntgen de la Bocșa, unde s-a prevăzut cărămidă tip G.V.P.; hala fabricii de elemente de automatizare, unde s-au utilizat pentru închidere panouri mari prefabricate, într-o soluție aplicată pentru prima dată în țară.

Precizăm că institutele noastre de proiectare au ca sarcină permanentă reducerea consumului de cărămidă în limita în care se asigură atît reducerea costului de investiții, cît și scurtarea termenelor de dare în folosință.

Articolul din „Viața economică“ a fost dezbătut în atelierele de specialitate din institute, precum și în organele din minister care avizează proiectele de construcții.

ing. I. CRIȘAN
director general în Ministerul
Industriei Construcțiilor de Mașini

C.S.C.A.S. Pe baza datelor rezultate din precizarea obiectivelor și a categoriilor de construcții ce urmează a fi executate în diferite ramuri ale economiei naționale, C.S.C.A.S. face o apreciere a cantităților anuale de diferite materiale de construcții, inclusiv a necesarului pe sortimente. Producția anuală trebuie să fie totuși stabilită pe baza cererilor de materiale din partea constructorilor.

CELE 4 COORDONATE... NECOORDONATE

Necesarul anual de materiale va prezenta abateri în anumite limite față de previziunile făcute și trebuie să existe o oarecare elasticitate pentru acoperirea abaterilor. În cazul materialelor de zidărie, această elasticitate o poate da producția de înlocuitori, pentru care capacitățile de producție sînt ușor de asigurat. Variația lunară a necesarului de cărămizi nu poate fi acoperită decît prin stocurile tampon de materiale, care trebuie să existe atît la producător cît și la consumator.

Schimbarea soluțiilor de zidărie în cadrul unui proiect poate fi făcută fie de proiectant, fie direct de către constructor, cu acordul proiectantului.

A. VIȚU
membru în Comitetul de Stat pentru
Construcții, Arhitectură și Sistematizare

M.I. Ch. Considerăm articolul întru totul întemeiat, el cuprinzînd elementele principale ale problemei și trăgînd concluzii juste. După ce cărămizile au devenit materiale dirijate departamental, Ministerul Industriei Chimice a revizuit necesarul și a comunicat noile cifre Ministerului Industriei Construcțiilor. În consecință, majorarea necesarului de materiale de zidărie s-a datorat, în principal, creșterii volumului de plan luat în calcul. De asemeni, s-a ținut cont de volumul sporit de locuințe în cadrul lucrărilor noi, ceea ce a dus la o creștere a consumurilor specifice pe ansamblu.

Cotele acordate de ministerele producătoare s-au referit numai la lucrările în continuare și nu la întregul volum de lucrări, așa că ulterior nu s-au putut suplimenta decît cantități cu totul insuficiente.

La obiectivele industriale, ale chimiei, datorită mediilor agresive și cu umidități ridicate (peste 60%), utilizarea înlocuitorilor în conformitate cu normativele în vigoare nu este posibilă. Din această cauză, s-au analizat toate lucrările în mod amănunțit, pînă la fiecare obiect, și peste tot unde a fost posibil s-au înlocuit cărămizile ceramice.

În anii anteriori, înlocuitorii s-au folosit în cea mai mare parte la lucrări de organizare a șantierelor, însă în acest an, datorită urgenței demarării lucrărilor, în special pe platformele noi, s-a trecut la utilizarea pe scară largă a baracamentelor din elemente demontabile, realizate în cadrul Ministerului Economiei Forestiere.

Considerăm, totuși, că atît Ministerul Construcțiilor cît și C.S.C.A.S. nu au luat toate măsurile pentru utilizarea în mai mare măsură a înlocuitorilor, lăsînd aceasta numai în seama constructorului, care întîmpină mari greutăți din partea proiectanților și beneficiarilor. De asemeni, C.S.C.A.S. nu a dat indicațiile corespunzătoare asupra utilizării înlocuitorilor la lucrări de locuințe și alte lucrări, lăsînd pe seama fiecărui institut de proiectare să interpreteze normativele respective. Nu s-a stabilit modul de acoperire a diferențelor de preț în plus rezultate prin înlocuirea cărămizilor ceramice cu blocuri beton în agregate ușoare și din beton celular autoclavizat, în special la locuințe, ale căror devize fixează prețuri ferme pe apartament.

În ce privește lipsa de cărămidă în semestrul I/1966, considerăm că principalul motiv îl constituie stocul mai redus pe care Ministerul Industriei Construcțiilor l-a avut la începutul anului 1966, în comparație cu alți ani, cu toate că se știa că, în general, anul 1965 s-a caracterizat prin terminări de lucrări, iar în 1966 urma să se atace noi obiective, stadiu în care consumurile specifice pe milion lei sporesc substanțial. Știind din timp că în anul 1966 necesarul de materiale de zidărie crește față de anul 1965, Ministerul Industriei Construcțiilor, în calitate de minister coordonator, trebuia să ia măsuri pentru redeschiderea unor unități din cadrul sfaturilor populare închise în anul 1965 și pentru sporirea capacităților la cele în funcțiune.

Subliniem și noi necesitatea ridicării calității și a sporirii substanțiale a producției de cărămizi eficiente. Remarcăm, cu acest prilej, calitatea slabă a cărămizilor ceramice realizate de Fabrica de cărămizi Roman, Sfatul popular regional Argeș și alte sfaturi populare.

ing. I. COMINO
director general în Ministerul
Industriei Chimice

M.E.F. Majorarea — peste cantitățile înscrise în planul de aprovizionare stabilit inițial — a necesarului de materiale de zidărie în sectorul economiei forestiere se datorește, în cea mai mare măsură, schimbărilor intervenite în structura lucrărilor de investiții. Astfel, s-a micșorat ponderea grupei „construcții de drumuri“ (la care nu se folosesc materiale de zidărie), majorîndu-se în schimb lucrările din alte grupe (construcții civile, construcții de locuințe, lucrări de artă etc.), unde se consumă cantități mai mari de asemenea materiale.

Cum această situație nu este singulară, cererile de materiale de zidărie fiind în creștere la principalii beneficiari de construcții, considerăm că este necesar ca Ministerul Industriei Construcțiilor să adopte soluțiile corespunzătoare, pentru a asigura satisfacerea acestor cerințe.

Măsurile preconizate în concluziile articolului și, în special, repunerea în funcție a capacităților de producție existente în industria locală ar putea duce la înlăturarea greutăților în aprovizionarea cu materiale de zidărie.

A. TECOVICI
director general adjunct
în M.E.F.

● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

LA ÎNCEPUT DE AN ŞCOLAR

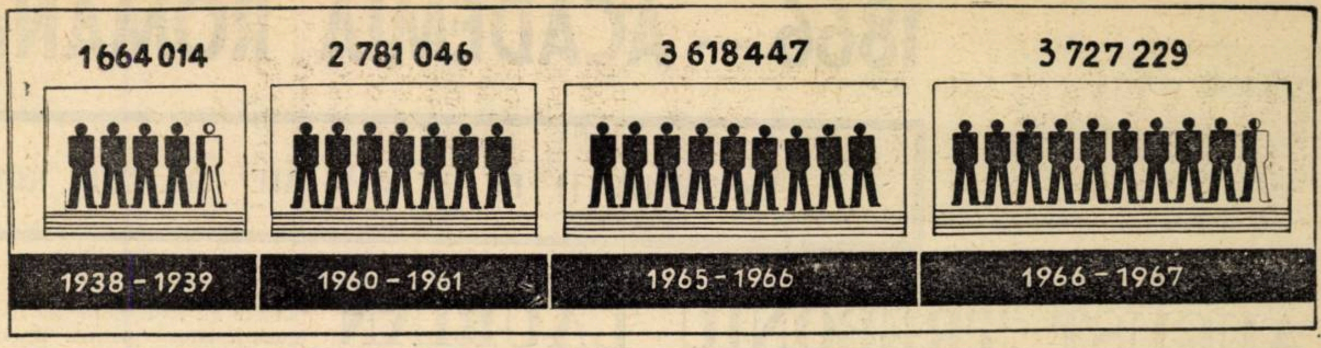

Numărul de elevi (în şcolile generale, licee, licee de specialitate, licee de artă, şcoli pedagogice, şcoli profesionale, tehnice etc.)

IERI, a început un nou an şcolar. Peste 3 milioane şapte sute de mii de elevi din întreaga ţară au păşit pragul şcolilor – şcoli generale, licee, licee de specialitate, licee de artă, şcoli pedagogice, şcoli profesionale, tehnice etc. Dintre aceştia, 368 000 sînt elevi în clasa I-a elementară. După cum se poate vedea din grafic, numărul de elevi înscrişi în anul şcolar 1966/1967 este mai mare decît cel din anul precedent.

În acest an şi-au deschis porţile, pentru prima dată, liceele de specialitate, formă nouă de studiu preconizată de Congresul al IX-lea al P.C.R. Este vorba despre 196 de licee de diferite specialităţi : industriale, economice, agricole, pedagogice etc. Ele cuprind, în primul lor an de funcţionare, peste 23 000 de elevi care se vor pregăti în peste 50 de specialităţi. Planurile de învăţămînt ale acestor licee sînt axate pe cerinţele actuale şi de perspectivă ale economiei şi culturii, urmărindu-se îmbinarea procesului de învăţămînt cu producţia.

Pentru a-i primi pe elevi, s-au făcut intense pregătiri. La cele aproximativ 23 000 săli de clasă construite şi date în folosinţă în anii 1960–1965 s-au adăugat alte 2 300. În pachetele cu manuale noi, repartizate gratuit elevilor, au fost introduse peste 25 milioane de exemplare. În încheiere încă o cifră : 50 milioane de lei au fost alocaţi pentru dotarea şcolilor cu aparatură şi material didactic.

...Drum deschis culturii în rîndul generaţiilor viitoare.

PUNCTE DE VEDERE

INDICATORII DE MUNCĂ ŞI SALARII ÎN INDUSTRIE

ÎN etapa actuală de dezvoltare a economiei naţionale, se accentuează adîncirea specializării şi lărgirea cooperării nu numai între ramuri, ci şi în cadrul lor. În industria constructoare de maşini se organizează baze de semifabricate, turnătorii specializate pentru piese şi subansamble normalizate, în scopul centralizării producţiei acestora. Pe de altă parte, unele uzine se transformă în coordonatoare de asamblare, pe baza specializării şi cooperării din cadrul ramurii.

● Minusurile unei metodologii

METODA actuală de calcul a productivităţii muncii şi, implicit, a numărului de salariaţi, se bazează, în principal, pe date statistice şi corelaţii ; ea nu foloseşte suficient datele stabilite pe baza cerinţelor proceselor de activitate din perioada de plan ; nu oferă posibilitatea adaptării cu promptitudine la schimbările ce intervin pe parcursul îndeplinirii planului ; nu poate folosi pe deplin mijloacele oferite de tehnica actuală în domeniul calculelor economice ; nu poate ţine seama de efectul variaţiei cantităţii de muncă necesară. *Toate schimbările ce au loc în structura producţiei de la o perioadă la alta sau faţă de plan, deformează nivelul şi dinamica productivităţii muncii în toate verigile de conducere ale ramurii respective.*

Neajunsurile acestei metodologii apar şi în ce priveşte planificarea şi controlul utilizării fondului de salarii, ducînd la posibilitatea consumării unui fond mai mare sau mai mic, fără a fi corelat cu schimbarea volumului de muncă vie. Din aceste motive, metodologia generează uneori tendinţa de a se produce sortimente cu o pondere cît mai mică de muncă vie faţă de perioada de bază, face ca unele întreprinderi să manifeste reţineri cu ocazia asimilării de produse noi sau a producerii pieselor de schimb, care au o pondere mare de manoperă. Sînt întreprinderi care, din această cauză, nu respectă fluxul tehnologic cel mai raţional, nu sînt interesate în micşorarea gabaritului produselor pentru economisirea materiilor prime etc.

Din practica metodologiei valorice rezultă că sarcinile date şi urmărirea realizării productivităţii muncii la nivel de industrie, minister, pînă la întreprindere, *nu pot reflecta realitatea, nu pot prinde multiplele implicaţii ale fenomenelor economice şi tehnologice ce au loc, creînd greutăţi în desfăşurarea normală a activităţii întreprinderilor şi, ca urmare, în creşterea volumului şi calităţii producţiei.*

● Timpul normat — element esenţial

PENTRU a se asigura creşterea efectivă a producţiei pe salariat, *calea cea mai directă este îmbunătăţirea normelor de muncă.* Avînd în vedere că în industria construcţiilor de maşini remunerarea muncii se face, în principal, pe baza timpului normat, respectiv a fişelor tehnologice actualizate pe produs (care constituie şi documentul de bază al evidenţei primare, cuprinzînd toate cheltuielile pe articole de calculaţie ale preţului de cost), *rezultă că baza de calcul a indicatorilor de muncă şi salarii poate fi fişa tehnologică pe produs pentru anul de plan sau documentul similar din celelalte ramuri.* Cu ajutorul acestui document, se poate calcula timpul normat pe operaţii, de unde rezultă necesarul de muncitori direct productivi în acord şi regie, pe meserii (important pentru planul de şcolarizare şi recrutare a forţei de muncă), fondul de salarii şi categoria medie de încadrare a lucrărilor (elemente de bază pentru corelarea salariului mediu tarifar). De asemenea, pentru restul categoriilor de muncitori necesarul ar urma să se stabilească pe baza timpului normat după normative de muncă republicane, aplicate la condiţiile întreprinderii respective.

În ce priveşte personalul tehnic şi administrativ, *apare imperios necesară elaborarea de normative pentru personal funcţional la nivel republican — diferenţiate pe ramuri — în funcţie de gradul întreprinderii, tehnicităţii şi complexităţii producţiei, de dotare a serviciilor şi secţiilor cu maşini de scris, de calculat manual şi electrice, staţii electronice de calcul şi de conducere a proceselor de producţie etc. Socot că s-a făcut prea puţin pe linia normării personalului tehnic-administrativ şi că a sosit timpul ca această acţiune să fie abordată în mod susţinut, necesitatea ei amplificîndu-se pe zi ce trece.* De asemenea, la această categorie de personal, rezultă a fi stimulativă şi ştiinţifică corelarea salariului mediu tarifar, în primul rînd, cu categoria medie de încadrare a lucrărilor, pentru a-i mări interesul în asimilarea produselor de tot mai înaltă tehnicitate şi calitate.

Prin îmbunătăţirea normelor de muncă şi a calităţii produselor, se va asigura o creştere efectivă a eficienţei muncii vii, iar sporirea numărului de salariaţi va duce la creşterea producţiei pe baza unor norme de muncă îmbunătăţite, a căror remunerare îşi va găsi corespondent în producţia vandabilă realizată. În acest fel, va spori posibilitatea folosirii mai intensive a capacităţilor de producţie, atragerii forţei de muncă în industrie, sporirii avuţiei naţionale şi, deci, a ridicării nivelului de trai al oamenilor muncii. De altfel, *creşterea ponderii salariaţilor în industrie, constituie una din premisele măririi eficienţei muncii vii şi a dezvoltării industriale, dacă are la bază îmbunătăţirea calităţii şi creşterea volumului producţiei pînă la nivelul fiecărui salariat.*

● Remunerarea în raport cu eficienţa muncii

DEOARECE prin îmbunătăţirea calităţii produselor creşte valoarea lor de întrebuinţare, rezultă că eficienţa muncii vii sporeşte şi în situaţia cînd consumul de muncă vie rămîne acelaşi sau se măreşte, dacă valoarea de întrebuinţare creşte în mai mare măsură. Din acest unghi de vedere, *creşterea eficienţei muncii vii trebuie privită, atît prin prisma îmbunătăţirii normelor de muncă, cît şi a îmbunătăţirii calităţii produselor.*

Ridicarea continuă a calităţii producţiei, este o sarcină centrală pusă de Congresul al IX-lea al P.C.R. Reducerea consumului de muncă vie pe seama scăderii calităţii produselor sau menţinerea acesteia la acelaşi nivel, dar sub posibilităţi, înseamnă în fond scăderea eficienţei activităţii productive. Mai mult, dacă se are în vedere că şi munca trecută are încorporată în ea muncă vie şi bogăţii naturale care, pe diferitele trepte de prelucrare nu sînt valorificate însă la maximum, se ajunge la scăderea valorii lor de întrebuinţare. De aceea, cu ocazia asimilării unor produse noi sau cu prilejul măsurilor ce se iau de îmbunătăţire a calităţii produselor în curs de execuţie, trebuie să se urmărească *obţinerea unor parametri superiori pentru a se asigura producţia pe o perioadă cît mai lungă în aceleaşi condiţii de investiţii, pregătire tehnologică, asistenţă tehnică şi a se crea posibilităţi de desfacere cît mai largi pe piaţa internă şi externă, pentru asigurarea eficienţei lor cît mai ridicate în exploatare şi folosinţă.* În promovarea acestei tendinţe, un rol important revine pîrghiilor de cointeresare materială.

În acest scop, *corelarea salariului mediu tarifar cu categoria medie de încadrare a lucrărilor, iar diferenţa pînă la salariul mediu cu gradul de îmbunătăţire şi de îndeplinire a normelor, vor putea constitui o bază ştiinţifică de fundamentare a salariului mediu.* De aceea, remunerarea muncitorilor ar trebui să se facă după tarife diferenţiate în cadrul limitelor de prelucrare, precum şi stimularea scăderii procentului de rebuturi sub cel admis. *În acest fel, s-ar crea posibilitatea sporirii cointeresării, în funcţie de calitatea şi cantitatea muncii depuse, a iniţiativei şi răspunderii în activitatea productivă.*

Deoarece în concepţia acestei metodologii, eficienţa muncii vii este privită cantitativ şi calitativ, socot că ar fi potrivit ca, în cadrul fondului de premiere, să se acorde o cotă în funcţie de procentul mediu de reducere a normelor faţă de condiţiile anului de bază sau din proiecte şi o alta în funcţie de gradul de îmbunătăţire a caracteristicilor calitative ale produselor. Parametrii calitativi ai produselor trebuie să fie la nivelul produselor similare din ţară şi străinătate, fără a se accepta condiţii inferioare pentru cele destinate consumului intern. Pentru o valorificare cît mai completă a produselor realizate, ar trebui să se stabilească condiţii calitative diferenţiate, care să delimiteze categorii calitative ale aceluiaşi produs, cu preţuri corespunzătoare, încît să fie stimulată tendinţa de a se realiza produse la un nivel calitativ superior.

O altă cotă în cadrul fondului de premiere, ar urma să fie acordată pentru îmbunătăţirea indicilor intensivi şi extensivi de folosire a capacităţilor şi mărirea volumului de producţie faţă de anul de bază. În felul acesta, s-ar crea interesul pentru mărirea volumului producţiei şi asimilarea de produse noi la nivelul posibilităţilor.

Pentru stimularea reducerii consumului de materiale şi îmbunătăţirea activităţii pe ansamblul întreprinderii, s-ar putea stabili o cotă din beneficii pentru premierea întregului personal.

Stimularea întreprinderilor şi în funcţie de beneficiul realizat, atrage după sine necesitatea stabilirii unor preţuri bine aşezate, corelate cu cele de pe piaţa internă şi externă, în aşa fel încît beneficiile să nu se realizeze pe seama preţurilor, ci pe baza efortului propriu.

Pentru a se crea o mai mare cointeresare din partea organelor coordonatoare faţă de sarcinile întreprinderilor din subordine, cred că ar fi oportun ca stimulentele acordate salariaţilor respectivi să aibă la bază rezultatele obţinute de întreprinderile coordonate, după aceleaşi criterii.

În acest sens, ar fi potrivit ca eliberarea fondului de salarii lunar să se facă în conformitate cu fondul de salarii defalcat — cu limite de depăşire în funcţie de caracterul procesului de producţie — în contul fondului planificat pentru luna următoare. Pentru cazurile cînd, din motive obiective (schimbarea structurii producţiei, mărirea volumului producţiei etc.), se depăşesc limitele stabilite în plus sau minus, pentru redistribuirea şi acoperirea necesarului de fond salarii pe ansamblul economiei naţionale, întreprinderile să depună la Banca Naţională — cu un număr de zile înainte de expirarea lunii — o documentaţie concisă privind cauzele care au dus la nerespectarea limitelor. Totodată, atunci cînd consideră oportun, organele Băncii Naţionale să aibă dreptul de exercitare a controlului utilizării fondului de salarii.

Metodologia preconizată este adaptabilă tuturor ramurilor industriale şi poate avea o mare eficienţă. Aplicarea ei, în corelaţie cu cerinţele proceselor de producţie şi cu fenomenele economice cu care are contingenţă, ar contribui într-o măsură sporită la dezvoltarea iniţiativei şi creşterea eficienţei economice în întreprinderi. În plus, s-ar îmbunătăţi sistemul informaţional şi crea astfel largi posibilităţi coordonării activităţii productive la nivelul economiei naţionale.

Mircea N. BĂRBULESCU

CURIER

PREFAŢĂ LA NOI REALIZĂRI

Pe linia înfăptuirii amplului program de investiţii, preconizat în planul cincinal, **s-au deschis în ultimul timp numeroase şantiere care anticipează :**

● **ridicarea noii hidrocentrale de pe LOTRU.** Aici au început lucrările la galeria de fugă şi la barajul „Vidra";

● **intrarea în circuitul economic a noului laminor Bluming de 1 300 mm la Combinatul siderurgic HUNEDOARA.** În această săptămînă au început lucrările de fundaţie la marele agregat ;

● **cea de-a doua instalaţie de turnare în flux continuu la Uzina „Victoria" din CALAN.**

EPILOG CONSTRUCTIV

● **A fost dată în exploatare noua fabrică de celuloză de la Combinatul de hîrtie şi celuloză din BRĂILA.** Producţie anuală: 50 000 tone.

● De cîteva zile produce **a doua linie de fabricare a profilelor laminate la rece de la Uzina metalurgică din IAŞI.**

● **S-a conectat la circuitul electric staţia de transformare de 400 kilovolţi de la Termocentrala LUDUŞ-IERNUT.**

● La **LUPENI** a intrat în funcţiune **un nou mare abataj frontal.**

● **S-a aprins focul în cuptorul noii forje a Uzinei metalurgice BUCUREŞTI.**

● **Noul triaj C.F.R. BARBOŞI** — lîngă Galaţi — **a fost dat în exploatare.**

ÎN NOMENCLATORUL DE PRODUSE

Printre produsele noi incluse în ultima vreme se numără :

● **Hîrtia cretată fină, de mare rezistenţă.** Marca : **noul Combinat de hîrtie şi celuloză din CĂLĂRAŞI.**

● **80 de modele noi de confecţii pentru anotimpul friguros.** Ele sînt rodul activităţii de creaţie de la Fabrica **„Mondiala" din SATU MARE.**

● **Noi tipuri de transportoare de mină,** cu 50% mai uşoare decît cele realizate pînă în prezent de industria noastră. Locul de producţie: **Uzina „Hidromecanica" din BRAŞOV.**

URBANISM – 1966

● **Proiectanţii au conturat noul microraion din zona de vest a oraşului PLOIEŞTI.** Pe o suprafaţă de 200 de hectare se preconizează ridicarea a 1 800 de apartamente. Lucrările de construcţie au început.

● **De la începutul anului, la HUNEDOARA s-au construit 1 500 de apartamente.** În paralel se desfăşoară lucrările de termoficare completă a oraşului. Pînă la sfîrşitul anului se vor termofica încă 6 000 de apartamente.

● **La BAIA MARE a fost** dat în exploatare **un modern complex al cooperaţiei meşteşugăreşti.**

● **A început construcţia unui hotel cu 13 etaje la ARAD.**

1866 – ACADEMIA ROMÂNĂ – 1966

PERSONALITĂŢI DE SEAMĂ ALE CULTURII ROMÂNEŞTI

AUGUST TREBONIU LAURIAN

AUGUST Treboniu Laurian a fost președinte al Academiei între anii **1870—1872** și **1874—1876**. Istoric și filolog de seamă, reprezentant notoriu al școlii latiniste, el s-a preocupat în activitatea sa științifică și de probleme social-economice, avînd o contribuție mai puțin cunoscută, dar interesantă, pentru a o releva cu ocazia centenarului Academiei Române.

August Treboniu Laurian s-a născut la 17 iulie 1810 în comuna Fofeldea, lîngă Sibiu. Studiile elementare și secundare le-a urmat la Sibiu, iar cele superioare la Cluj, unde a studiat filozofia. Între 1835 și 1840, studiază la Institutul politehnic și la Universitatea din Viena, matematica și fizica, filologia, filozofia, astrologia și politica. După ce își susține la Viena doctoratul în filozofie, în 1842 este chemat la București, la liceul Sf. Sava, unde predă filozofia.

SITUÎNDU-SE pe o poziție democrat-revoluționară, A. T. Laurian a avut un rol însemnat în cadrul revoluției din **1848** din Transilvania. **El a propus spre aprobare adunării naționale de pe Cîmpia Libertății dezideratele programatice elaborate — sub influența maselor — de conducătorii revoluției ; a făcut parte dintre secretarii adunării și din comitetele** delegate să susțină la Viena, în fața curții **imperiale, doleanțele românilor.**

Considerînd că una din căile principale **pentru afirmarea dreptului la existență liberă și la unitate națională a poporului român, pentru întărirea simțămîntului național, este cultura, A. T. Laurian a luptat pentru răspîndirea acesteia în toate teritoriile locuite de români. Între 1851 și 1858, la Iași,** în calitate de inspector, a reorganizat — în **Moldova** — învățămîntul de toate gradele. Pornind de la ideea că la baza unei societăți stau masele populare și nu „cei avuți", el a pus un accent deosebit pe necesitatea ridicării nivelului cultural al maselor țărănești. În consecință, a militat pentru înființarea unei școli normale de pregătire a învățătorilor și a susținut dezvoltarea învățămîntului elementar la sate. După 1858, A. T. Laurian s-a stabilit la București unde, în calitate de profesor de limbi clasice și efor al școalelor, s-a dovedit același neobosit pedagog și organizator de școli. În 1864, în cadrul Universității din București, ocupă funcția de profesor și apoi de decan, la Facultatea de litere. La întemeierea **Societății literare române, Academia Română** de mai tîrziu, face parte dintre primii membri, fiind ales și primul secretar (1867—1870).

PENTRU a ușura munca elevilor din școlile primare și secundare, în însușirea cunoștințelor de geografie, istorie și limba română, A. T. Laurian a elaborat și tradus manuale școlare. A mai întocmit — în românește — un atlas geografic și harta Daciei moderne, larg răspîndită pe timpuri. Pentru a face cît mai cunoscută necesitatea dezvoltării învățămîntului public, a înființat publicația **Instrucțiunea Publică** (1859—1861), unde a tipărit — în afară de informații oficiale cu privire la organizarea și programele analitice ale școlilor publice — și numeroase materiale de istorie, istorie economică generală, economie națională etc.

Convins că, conștiința națională se poate dezvolta prin cunoașterea trecutului poporului, el a publicat numeroase lucrări și documente privind istoria românilor. În același scop, a înființat și condus publicația **Magazinu istoric pentru Dacia,** împreună cu Nicolae Bălcescu.

Reprezentant de seamă al curentului latinist, a publicat lucrări cu caracter filologic, încercînd — firește, fără nici un succes — să construiască o limbă română utopică.

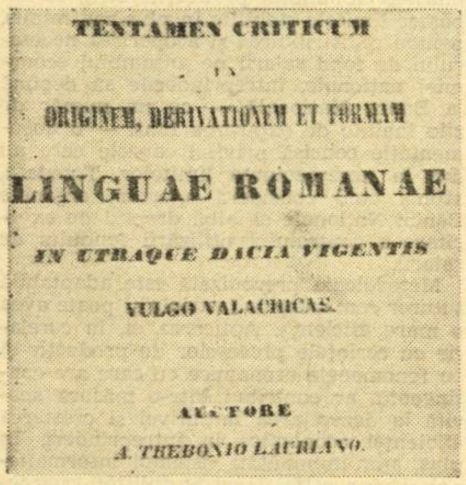

TENTAMEN CRITICUM

IN

ORIGINEM, DERIVATIONEM ET FORMAM

LINGUAE ROMANAE

IN UTRAQUE DACIA VIGENTIS

VULGO VALACHICAE.

AUCTORE

A. TREBONIO LAURIANO.

Printre lucrările cu acest caracter mai importante sînt : **Tentamen criticum,** prima sa lucrare cu mari exagerări latiniste, apărută la Viena în 1840 și care a constituit — după cum sublinia Nicolae Iorga — „un îndrăzneț tentamen, o absurdă fantezie de limbă" — **Dicționarul limbii române** (1871—1876) și **Glosarul...** (1871), ultimele două redactate, în cadrul Academiei, în colaborare cu I. C. Massim. Scopul acestor lucrări era de a îndeplini prima sarcină a Academiei, unificarea limbii literare și prin aceasta unificarea culturii noastre naționale.

A. T. Laurian a publicat și cîteva lucrări cu caracter economic. După conținut, aceste materiale se împart în două mari categorii : unele de istorie cu referințe și la istoria economică a românilor și altele de economie națională românească. Materialele de istorie au fost publicate în special în **Magazinu istoric pentru Dacia** și reprezintă într-o anumită măsură, concepția socială a acestei publicații.

Cu scopul de a face cunoscută situația grea social-economică a țăranilor români din Transilvania, A. T. Laurian a publicat materiale de economie națională. În aceste **materiale, situîndu-se pe o poziție înaintată,** antifeudală, el a demascat racilele feudalismului și a arătat unele măsuri ce ar trebui luate pentru îmbunătățirea situației țărănimii.

În primul său material de acest fel, **„Teoria sărăciei"**, apărut în **Foaia pentru minte, inimă și literatură,** în toamna anului 1841, A. T. Laurian analizează cauzele mizeriei și suferințelor țăranilor, scoțind la iveală relația de exploatare dintre clase, ca un proces istoric, în dezvoltare ; cu acest prilej, el subliniază factorii care au dus la diferențierea socială în Transilvania, rezultatele împărțirii oamenilor în clase sociale după avere, și situația social-politică existentă în țară. Pornind de la ideea că sărăcia este determinată de cauze naturale, cauze sociale și cauze personale, A. T. Laurian insistă asupra faptului că pentru înlăturarea principalei cauze — cea socială — trebuie să se recurgă la luptă.

Convins de faptul că situația grea a țăranilor români din Transilvania se poate schimba numai prin înlăturarea feudalismului, prin egalitate de drepturi, atît între naționalități cît și între clase, și prin dezvoltarea economiei pe baza industriei, A. T. Laurian publică cel mai însemnat material al său cu caracter economic, **Cel dintîi recensămînt. Materialul** încearcă să redea și să analizeze — **în mod științific,** cu ajutorul cifrelor — situația grea a țăranilor ardeleni. Analiza este continuată de A. T. Laurian în studiul intitulat **Adaus** și publicat ca o complectare a celor susținute în **Cel dintîi recensămînt.** Aici, cu ajutorul unui bogat material statistic ne prezintă, în mod analitic și istoric situația social-economică a țăranilor români din Transilvania, gradul lor de exploatare, ca și repartiția proprietății funciare și a inventarului agricol. Studiul, după ce ne prezintă crunta exploatare la care era supus țăranul înainte de desființarea iobăgiei, insistă asupra faptului că nici după ce țăranul a devenit „liber", lipsit de suficient pămînt și de uneltele necesare culturii pămîntului, n-a obținut o situație economică mai bună.

Pentru a se ajunge la o stare de prosperitate economică însă, A. T. Laurian arată că este necesar să se treacă și la o anumită dezvoltare a industriei, care ar trebui să ocupe un loc din ce în ce mai important în economia țării.

A. T. Laurian nu a fost desigur un economist de profesie. Dar studiile sale în domeniul economiei dovedesc că el a înțeles bine problemele epocii sale, și că în rezolvarea lor, ca și alte personalități politice și științifice pe care ni le-a dat Transilvania, el s-a situat pe poziții înaintate. La Academia Română, A. T. Laurian intrat cu un trecut de luptă și de contribuții de renume pe teren cultural și științific, a fost una dintre personalitățile de **seamă din epoca întemeierii și activitatea sa neobosită timp de 14 ani ne îndreptățește** să-l socotim ca unul dintre ctitorii marelui așezămînt românesc.

Constanța BOGDAN
cercetător principal la Institutul de cercetări economice

● ●

VISARION ROMAN

SĂRBĂTORIREA centenarului Academiei Republicii Socialiste România, a readus în actualitate, alături de Ion Ghica și Ion Ionescu de la Brad, și numele economistului transilvănean Visarion Roman, ales membru corespondent, în urma propunerii lui Gheorghe Barițiu, la 13 septembrie 1877.

Alegerea lui Visarion Roman, la vîrsta de 44 ani, în marele areopag al culturii și științei românești, consacra o activitate obștească de peste un sfert de veac, timp în care se ilustrase, atît în domeniul învățămîntului, cît și al publicisticii, politicii și al realizărilor economice. Într-o scrisoare adresată lui Barițiu în 1868, vorbind despre multiplele sale preocupări, el făcea mărturisirea întru totul justificată că **„pe semne, noi ăst rînd de oameni așa suntem ursiți să fim de toate".**

Fiu al unui modest cîntăreț bisericesc de pe Tîrnave, Roman a cunoscut adînc opresiunea și zbuciumul iobăgiei desființate în 1848 și a rămas toată viața strîns legat de lupta pentru emanciparea țărănimii române. A debutat în anul 1854 cu articole pedagogice la ziarul **Telegraful român din Sibiu,** în 1857 fiind angajat ca redactor responsabil al acestuia. Munca directă pentru ridicarea poporului îl atrage însă mai mult, așa încît în anul următor se stabilește ca învățător la Rășinari. Lipsa de manuale didactice îl determină să scrie o **Aritmetică pentru școalele poporale (1858),** o **Geografie a împărăției austriace cu introducere în geografia peste tot** (1861) și un **Legendar** (carte de citire) **pentru școalele poporale** (1861).

În 1860, înființează revista **Amicul școalei** (1860—1865) subintitulată **Foaie pentru înaintarea învățămîntului și a educațiunii la români.**

Timp de 22 de ani (1861—1882) a editat calendarul **Amicul poporului,** o adevărată carte de „învățătură și petrecere" scrisă îndeosebi pentru agricultori, comercianți și meseriași. În **Amicul poporului** s-au publicat numeroase articole și sfaturi din domeniul economiei agrare, al igienei și al medicinii populare. Paralel cu articolele economice, Roman a publicat în calendar și o **Istorie a Ardealului cu privire la români** (1861—1877). În 1866, adaugă calendarului și un supliment intitulat **Progresul** „scriere poporală pentru țăranii români".

Cea mai de seamă dintre publicațiile lui Visarion Roman a fost însă revista **Albina Carpaților** (18 august 1877 — 30 septembrie 1880), înființată cu o lună înaintea alegerii sale la Academie, pentru „a instrui pe cititori în toate direcțiile cugetării omenești", urmărind „progresarea națiunii în științe, arte și literatură".

Ca și **Dacia literară** a lui M. Kogălniceanu, **Foaia pentru minte, inimă și literatură** a lui Barițiu și **Familia** lui Iosif Vulcan, revista lui Roman a adunat în jurul său numeroși scriitori, atît din Transilvania, cît și de peste Carpați, impunîndu-se ca unul din principalele organe ale luptei pentru afirmarea unității culturale a românilor.

Între anii **1868—1870**, Roman a fost redactorul pentru Transilvania al ziarului **Românul** de la București, publicînd în coloanele acestuia numeroase corespondențe prin care demasca și înfiera politica de deznaționalizare a românilor din Austro-Ungaria. Visarion Roman a desfășurat și o întinsă activitate politică.

Ceea ce a contribuit însă în mod decisiv la consacrarea sa ca personalitate creatoare și i-a asigurat un loc proeminent în galeria economiștilor ardeleni, a fost însă acțiunea pentru introducerea sistemului cooperatist și a înființării primei bănci românești transilvănene.

Punctul de plecare al activității sale economice era constatarea, mărturisită într-o scrisoare către Barițiu, că pînă cînd conducătorii poporului român „nu-și vor îndrepta atențiunea și asupra intereselor materiale ale țării, vom comite păcatul de a fi pierdut din vedere factorul cel mai putinte al prosperării, fără de care toate luptele politice vor fi în darn (zadarnice)". La baza acestei activități, el voia să așeze „spiritul de asociere al poporului nostru fără de care el nu poate să aibă viitor". Întîiele sale acțiuni economice au avut un caracter **cooperatist.** În anul 1867, cu ajutorul țăranilor de la Rășinari, a înființat o **Societate de păstrare și de împrumut.** Aceasta a fost **prima** unitate cooperatistă românească, înființarea ei conferind lui Roman calitatea de primul cooperatist român. Experiența cooperatistă de la Rășinari, ca și cea desfășurată ca inspector în cadrul societății de asigurare **Transilvania,** l-au determinat, în 1869, să ia inițiativa înființării unei bănci cu scopul de „a procura locuitorilor țării, mai ales poporului țăran agricol, capitalul și creditul necesar și a deștepta spiritul de economie". Gîndul acestei bănci, care urma să fie întemeiată prin subscrieri de acțiuni nominale, l-a „frămîntat ziua și noaptea", pînă cînd, cu ajutorul lui Barițiu, al fraților Mocioni, al lui Timotei Cipariu, a lui Iacob Bologa, al lui Ioan Micu Moldovanul și al altor fruntași ardeleni și bănățeni, a izbutit să-l transforme în realitate. Era vorba, de această dată, de o bancă de tip capitalist.

La 16 martie 1870 statutele băncii, care avea să primească numele de **Albina, institut de credit și economii,** erau redactate, iar la 26 iunie 1871, după anevoioase stăruințe, se primea de la Viena autorizația de funcționare. Prima bancă românească pornea la drum cu un capital de 300 000 florini, avînd 1098 de acționari. Director general al **Albinei** a fost ales Visarion Roman, inițiatorul și autorul statutelor ei.

Activitatea **Albinei** a fost de mare importanță pentru emanciparea financiară a burgheziei române de sub dominația băncilor și capitalurilor străine, prin ea deschizîndu-se calea a numeroase alte bănci românești : **Aurora** (Năsăud, 1873), **Ardeleana** (Orăștie, 1885), **Timișana** (Timișoara, 1885), **Patria** (Cluj, 1886), **Victoria** (Arad, 1887), **Mureșiana** (Reghin, 1887) etc. Pînă în 1918 numărul băncilor din sistemul bancar românesc din Transilvania, al filialelor lor, al însoțirilor de credit și al reuniunilor s-a ridicat pînă la aproape de 300.

Ceea ce și-a propus să realizeze **Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român,** înființată cu zece ani mai înainte, pe teren cultural, a căutat să realizeze și Visarion Roman în domeniul economic, prin multilaterala sa activitate. Visarion Roman a condus **Albina** pînă la moartea sa survenită la 11 mai 1885.

Vasile NETEA

ACTIVITATE ȘTIINȚIFICĂ – EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

CENTRUL DE STATISTICĂ MATEMATICĂ AL ACADEMIEI

acad. Gh. MIHOC
director al Centrului de statistică matematică
al Academiei Republicii Socialiste România

ÎN cadrul programului unitar al cercetării științifice, matematica modernă și îndeosebi teoria probabilităților și statistica matematică — constituite în prezent ca discipline de sine stătătoare — ocupă un loc de frunte. Un cîmp tot mai vast capătă și aplicațiile acestor moderne ramuri ale matematicii, mai ales în domeniile care sînt legate nemijlocit de procesul producției materiale. Totodată, aceste aplicații generează continuu un proces invers, de lărgire a ariei proprii de cercetare fundamentală în aceste discipline îngemănate, de aprofundare a teoriilor lor cele mai generale. A devenit astfel de domeniul trecutului deosebirea care se făcea în mod arbitrar între cercetările fundamentale de matematică și cele aplicative.

Mai trebuie menționat că sfera de aplicații ale teoriei probabilităților și statisticii matematice devine tot mai cuprinzătoare și ca urmare a folosirii tehnicii electronice de calcul, capabilă să efectueze chiar și milioane de operații pe secundă.

O școală binecunoscută

În țara noastră, cercetările în domeniul teoriei probabilităților și al statisticii matematice au o tradiție cunoscută. Activitatea sistematică în această direcție a început în anul 1923, cînd acad. O. Onicescu a predat primele lecții în aceste discipline la Facultatea de științe a Universității din București. Școala de statistică, actuariat și calcul, înființată în 1929, în cadrul căreia au ținut cursuri timp de 15 ani personalități marcante de matematicieni, economiști, statisticieni, demografi, a pregătit cadre de specialiști în diverse domenii de aplicare a statisticii. După 23 August 1944, activitatea a fost desfășurată în cadrul secției de probabilități și statistică matematică a Institutului de matematică al Academiei, de către Catedra de teoria probabilităților și statistică matematică a Facultății de matematică din București, în cadrul Catedrei de matematică de la Institutul de științe economice „V. I. Lenin" și, în mod izolat, în alte locuri. A luat ființă și s-a dezvoltat astfel școala românească de teoria probabilităților, binecunoscută peste hotare, care a adus un aport recunoscut în cercetarea fundamentală de probabilități și statistică matematică și în care se afirmă un număr tot mai mare de cercetători.

Largă tematică de cercetare

Răspunzînd necesității de impulsionare a cercetărilor în acest domeniu, cu mai bine de doi ani în urmă, din secția de probabilități și statistică matematică a Institutului de matematică al Academiei s-a constituit **Centrul de statistică matematică**, tot ca unitate a Academiei Republicii Socialiste România.

Centrul de statistică matematică și-a propus drept sarcină principală de a continua cercetările școlii românești de probabilități și statistică matematică și de a unifica diverse cercetări aplicative — mai mult sau mai puțin răzlețe — ce se efectuau în diferite sectoare de activitate științifică și tehnică.

În tematica de cercetare a Centrului sînt cuprinse în prezent mai multe grupe de probleme, în care predomină latura cercetării fundamentale, inspirată din nevoile practice imediate ale procesului de producție. Menționăm, cu titlu de exemplu : procese stohastice de tip Markov, procese cu legături complete, teoria cozilor și deducție statistică pentru variabile independente ; controlul statistic preventiv și de recepție în producția industrială, aplicarea analizei regresiei și corelației în industrie, teoria siguranței și teoria reînnoirii ; programare discretă și mixtă, programare neliniară, generalizări ale problemei transporturilor, programarea parametrică și stohastică, planificarea stocurilor, metoda blocurilor incomplete în planificarea experimentului ; modelarea stohastică a proceselor de formare a prețurilor ; determinarea unor programe economice în funcție de cererea de consum ; metode ale statisticii matematice de analiză a rentabilității în sfera circulației mărfurilor ; modelarea stohastică a unor procese biologice (procese genetice și de competiția speciilor) ; analiza de varianță în cercetările epidemiologice a unor boli cronice cu răspîndire în masă.

Colaborare strînsă cu întreprinderi și instituții

Centrul de statistică matematică colaborează cu numeroase instituții din țară și străinătate și acordă asistență tehnică întreprinderilor în legătură cu controlul statistic al calității producției. Majoritatea cercetătorilor săi participă intens la activitatea Consiliului științific-metodologic al Direcției Centrale de Statistică. În domeniul relațiilor de colaborare cu străinătatea activitatea se concretizează în schimburi de experiență pe probleme de cercetare fundamentală și aplicativă, precum și în lucrări originale prezentate la simpozioane, colocvii și congrese internaționale.

În munca de cercetare a Centrului de statistică matematică noutatea, originalitatea nu o înțelegem ca un exercițiu abstract, desprins de realitate, fără perspectiva unei concretizări în practica imediată. Desăvîrșirea construcției socialiste în țara noastră cere pasiune pentru munca și originalitatea științifică, pentru rezolvarea problemelor majore ale industrializării și ale ridicării întregului nostru nivel de viață, reclamă soluții care să răspundă cerințelor imediate și celor de perspectivă ale noii societăți ce o făurim.

Conștient de importanța acestui postulat, colectivul de cercetători ai Centrului de statistică matematică își îmbogățește astfel tematica studiilor sale de teorie a probabilităților și statistică matematică, încît ele să poată răspunde necesităților economiei naționale și ale întreprinderilor, ale nivelului de trai al poporului, precum și celor de psihologie, biometrie, farmacologie ș.a. În felul acesta, Centrul de statistică matematică își aduce contribuția la asigurarea eficienței practice neîntîrziate a cercetării științifice.

Grupul de cercetători ai Centrului — tineri și vîrstnici — se străduiesc să descopere și să sesizeze tot ce este nou în teoria probabilităților și statistica matematică, să-și aducă contribuția proprie, creatoare, la dezvoltarea științei în țara noastră. Descoperirea și dezvoltarea unor metode și procedee noi își găsesc izvorul în cercetare și se materializează în creația științifică.

La Centrul de cercetări tehnice-Timișoara se efectuează o sudură de bară în capete sub presiune

CENTRUL DE CERCETĂRI TEHNICE – TIMIȘOARA

de acad. Șt. NĂDĂȘAN
director al Centrului de cercetări tehnice – Timișoara

ÎN procesul construirii economiei socialiste, partidul și statul nostru au acordat o deosebită atenție amplificării și îmbunătățirii continue a activității de cercetare științifică.

Încă în 1951, răspunzînd necesităților dezvoltării industriale a țării, au fost alcătuite la Timișoara colective cu profil tehnic din care, ulterior, în 1957, a luat ființă Centrul de cercetări tehnice, ca unitate a bazei de cercetări științifice locale a Academiei Republicii Socialiste România. Înființarea acestui centru a fost întemeiată și pe tradițiile existente aci în domeniul cercetărilor cu privire la sudură, oboseală și rezistența metalelor, cavitație și materiale de construcții. Aceste tradiții s-au reflectat în activitatea unor eminenți oameni de știință din cadrul Institutului politehnic-Timișoara și apoi în cadrul centrului, printre care se cuvine să menționăm aici numele acad. C. Miklosi (1887—1963) și a prof. dr. A. Bărglăzan, membru corespondent al Academiei (1905—1960).

În 1937 s-a înființat la Timișoara Cercul pentru încurajarea sudurii, în cadrul căruia s-au făcut lucrări de cercetare utile, și s-a publicat cu regularitate timp de opt ani revista „Sudura". În domeniile rezistenței materialelor și mașinilor hidraulice primele cercetări s-au făcut în laboratoarele create în cadrul fostei școli politehnice.

DREPT consecință a activității de orientare constantă a cercetării fundamentale în direcția cerințelor concrete ale dezvoltării tehnicii românești, spre cercetări cu o largă și eficientă aplicabilitate practică, Centrul de cercetări tehnice a putut iniția o serie de lucrări în diferite sectoare de activitate, de mare importanță economică. De pildă, în domeniul sudurii, centrul a inițiat introducerea la noi în țară și a făcut studii asupra comportării căii ferate continue cu șine sudate și asupra instalațiilor de sudare prin topire intermediară a șinelor de cale ferată. S-au studiat fenomenele termice și metalurgice la sudarea șinelor din oțeluri nealiate, cu 0,5—0,9% C. S-a elaborat tehnologia de sudare a șinelor, diferențiat pe calități de oțel și tipuri de șină. În strînsă colaborare cu specialiștii de la căile ferate s-au proiectat și realizat nouă instalații de sudură „Taurus" de 200 kVA, două pulsatoare de 50 tf, și se urmărește an de an calificarea cadrelor necesare. Prin reducerea uzurii materialului rulant, prin creșterea vitezei de circulație și mărirea confortului călătoriei cu trenul, calea ferată continuă a aduce anual economii de 11 000 lei/km.

Aici se face încărcarea prin sudare a bandajelor uzate de la roțile de tramvai la București și Timișoara. Numai la București economiile care se realizează sînt de 70 000 lei anual, ca urmare a reducerii consumului de bandaje noi și prin reducerea timpului de staționare a tramvaielor în cadrul reviziilor periodice.

ÎN 1962 s-au început în cadrul centrului, cercetările privind posibilitățile de generare a plasmei cu temperaturi cuprinse între 10 000 și 30 000 grade K utilizată la tăierea termică a metalelor neferoase și oțelurilor bogat aliate. Rezultatele obținute se concretizează prin elaborarea unor generatoare de plasmă cu puteri cuprinse între 20 și 100 kW, cu performanțe comparabile cu cele elaborate în alte țări, avînd și unele aspecte originale. Generatoarele de plasmă elaborate lucrează cu aer în loc de argon, deci sînt mult mai economice pentru industrie. Numeroase întreprinderi din țară ca : Întreprinderea de montaje — București, Uzina „Electroputere" — Craiova, Uzina pentru construcții de mașini — Reșița, au primit, la cerere, documentații complete privind generarea plasmei, generatoarele de plasmă și tehnologia de tăiere a metalelor cu plasmă.

O lucrare importantă a fost elaborarea în țară a oțelului slab aliat OLX52 (actual 17M13), cercetîndu-se sudabilitatea lui. Acest oțel și-a găsit prima aplicație la construcția vagoanelor de cale ferată sudate de mare tonaj, economisindu-se la fiecare vagon peste 2000 kg de metal, în comparație cu oțelul 38, și sporindu-se în același timp capacitatea de încărcare de la 50 t la 60 t. S-au făcut recomandări de folosire a oțelului OLX52 și la alte construcții sudate, în aceste cazuri obținîndu-se economii de metal pînă la 30% față de cazul în care s-ar utiliza oțel 38.

Pentru reducerea consumului de fontă s-au studiat proprietățile fontei modificate cu conținut ridicat de fosfor, rezistentă la uzură. Saboți din asemenea fontă s-au introdus la tramvaiele din Timișoara și București, rezultînd o economie de circa 200 tone de fontă pe an. În prezent se fac experimentări și în cadrul Ministerului Căilor Ferate, pe liniile Direcțiilor regionale C.F.R. Timișoara și București. Folosirea acestor saboți la căile ferate ar însemna o economie de circa 6000 t fontă pe an. Se studiază și se experimentează, în colaborare cu specialiștii de la Direcția regională C.F.R. Timișoara, înlocuirea saboților din fontă cu saboți din mase plastice, care au calități superioare de frecare.

O SERIE de alte cercetări, care s-au soldat cu rezultate tehnice și economice demne de menționat, au fost întreprinse în colaborare cu numeroase întreprinderi și institute de cercetări departamentale. Printre acestea amintim studiile privind caracteristicile la oboseală a unor sortimente de oțeluri, efectuate împreună cu uzinele siderurgice din Reșița și Hunedoara, cele privitoare la defectoscopia ultrasonică a osiilor de vagoane, făcute în colaborare cu Institutul de cercetări transporturi și telecomunicații, ca și cercetările asupra fenomenului de cavitație la mașinile hidraulice, pentru care s-au stabilit relații de colaborare cu marile întreprinderi constructoare de mașini hidraulice.

Acestea din urmă s-au concretizat prin realizarea turbinelor pentru complexul hidroenergetic Bistrița în aval de Bicaz.

În prezent, preocupările noastre se îndreaptă spre rezolvarea unora din problemele tehnice ale marilor construcții ale cincinalului ca și ale planului de 10 ani de electrificare a țării. Astfel, se fac ample cercetări asupra turbinelor care vor fi construite la Reșița pentru centrala din Sistemul hidroenergetic și de navigație „Porțile de fier". Variantele studiate urmăresc elaborarea unor turbine hidraulice tip Kaplan de 178 MW cu performanțe superioare și cu înălțime mare de aspirație.

Colaborarea cu industria s-a concretizat și în asistența tehnică acordată de Centrul de cercetări tehnice întreprinderilor din diferite ramuri industriale. Pentru a ilustra această activitate este suficient să arătăm că în 1965 și în primele opt luni ale anului 1966, secțiile centrului au acordat 60 de asistențe tehnice.

Așa cum rezultă din această scurtă prezentare a activității centrului, temele cu caracter fundamental orientat au fost generate de problemele puse de dezvoltarea industriei. În planul tehnic de stat pe anul 1967 Centrul de cercetări tehnice figurează ca responsabil cu 4 teme.

Pornind de la cerințele promovării consecvente a progresului tehnic în toate ramurile economice, a cărui premisă de bază o constituie intensificarea eforturilor de cercetare științifică și tehnică, centrul nostru își propune în continuare să răspundă acestei sarcini, trasate științei de conducerea partidului și statului nostru.

Un mare ajutor pentru noi și pentru toate unitățile de cercetare îl constituie planul unitar elaborat de Consiliul Național al Cercetării Științifice, care orientează activitatea noastră tot mai profund spre principalele probleme ale producției, ale dezvoltării economice și sociale a țării, fiind totodată un imbold pentru continuarea muncii susținute pe care o depun toți cercetătorii din patria noastră.

MODIFICAREA PREŢURILOR LA UNELE SEMINŢE DE PLANTE FURAJERE

UNA din problemele principale ale ridicării producţiei vegetale şi animale o constituie asigurarea de seminţe.

Pe baza prevederilor H.C.M. nr. 544/1966, care prevede noi măsuri pentru cointeresarea producătorilor de seminţe de leguminoase şi graminee perene, Consiliul Superior al Agriculturii a emis ordinul nr. 303 din 25/7/a.c., prin care s-au stabilit preţuri la seminţele de graminee perene şi unele seminţe de trifoliene.

Faţă de condiţiile anterioare (pînă la H.C.M. 544/1966) preţurile recent stabilite prezintă următoarele avantaje:

● Se măreşte cointeresarea producătorilor prin:
— fixarea preţului în funcţie de calitatea furajului respectiv;
— furajele respective se împart în mai multe grupe şi categorii de preţ.

La trifoliene, de exemplu, preţul s-a stabilit separat pentru: trifoi alb, trifoi roşu, trifoi hibrid, lucernă albastră şi lucernă galbenă. În plus, printr-o calculaţie tehnică, la trifoliene s-a determinat şi preţul de cumpărare pentru cele decuscutate, preţ care serveşte la mişcările de seminţe între întreprinderile Agrosem şi unităţile agricole de stat.

● Introducerea sporului de calitate pentru seminţele de elită, originale şi admise în producţie, care se contractează şi livrează la export, în care sens, preţul de bază la livrarea seminţelor de către întreprinderile Agrosem este stabilit pentru STAS II în condiţii de franco depozit, respectiv magazia Agrosem. Aceasta constituie ridicarea pe o treaptă superioară a condiţiilor necesare folosirii numai a seminţelor valoroase şi amănunţit verificate.

Pentru indicii de calitate mai buni decît cei de bază se prevede majorarea cu cîte 1% pentru fiecare procent de corpuri străine şi umiditate în minus şi pentru fiecare procent de germinaţie în plus şi se reduc cu cîte 1% pentru situaţia inversă.

Exemplificăm mai jos modalitatea de calculare a preţului de cumpărare, a sporului de calitate şi a preţului de livrare la unele seminţe reprezentative:

a) Se preia de la o C.A.P. 1 000 kg lolium perene sămînţă originală rezultată de pe 4,8 ha **cu 90% puritate, 10% corpuri străine şi 13% umiditate.** Preţul de bază de 24 lei este pentru 85% puritate şi 15% umiditate.

Faţă de indicii de bază se adaugă un spor de 5% pentru puritate (90—85) şi 2% (15—13) pentru umiditate, deci un spor de 7%.

24x7%=1,88 lei. Preţul corectat devine 24+1,88=25,88x1 000 kg=25 880 lei.

Se calculează sporul de calitate pentru sămînţă originală 25 880x30%=7 764 lei, deci **C.A.P. va primi 25 880+7 764=33 644 lei;**

b) O cooperativă agricolă cumpără de la Agrosem 100 kg lolium perene sămînţă originală cu 94% puritate, 6% corpuri străine, 13% umiditate şi 87% germinaţie.

Întrucît faţă de STAS II sămînţa e superioară cu 4% la puritate şi 2% la germinaţie, rezultă un plus de 6%, care urmează a se adăuga la preţul de 100x (27,70+27,70x6%)=100x 28,66=2 866 lei.

Din cele două exemple de mai sus, rezultă că de pe un ha de lolium perene pentru sămînţă, o cooperativă agricolă poate încasa 7 009 lei (33 644 : 4,8 ha), iar sămînţa necesară pentru însămînţări costă 573 lei (20 kg x 28,66 lei).

În vederea acoperirii nevoilor fondului pieţei cu asemenea seminţe, ordinul C.S.A. de mai sus, a stabilit şi preţuri de amănunt la seminţele ambalate în cutii de 500 grame după cum urmează: lolium perene (raigras englezesc) 16,50 lei; lucernă 16,35 lei; ghizdei 16,35 lei; trifoi roşu 14,90 lei.

Stabilirea unor preţuri corespunzătoare la seminţele de plante furajere din cele mai valoroase constituie un factor important pentru asigurarea bazei furajere din fiecare unitate agricolă socialistă, ceea ce reprezintă o condiţie esenţială pentru sporirea efectivului de animale, a producţiei animaliere şi pentru reducerea preţului de cost al produselor animale.

George C. NESTOR

NORMATIVE DE INTREŢINERE ŞI REPARAŢIE A FONDURILOR FIXE

CREŞTEREA volumului fondurilor fixe ca urmare a reproducţiei socialiste lărgite a determinat organizarea pe baze ştiinţifice a întreţinerii şi reparării lor.

În acest sens, au fost întocmite de către ministere, sfaturi populare şi alte organe centrale normativele de întreţinere şi reparaţii ale fondurilor fixe. Aceste normative au fost întocmite în anul 1962 şi au fost experimentate în perioada 1963—1965.

Deoarece în perioada de experimentare (1963—1965) au intervenit unele elemente noi, fapt pentru care normativele au devenit inoperante în forma în care au fost elaborate iniţial, se impune corectarea şi revizuirea lor înainte de a fi aplicate.

Principalul element care determină necesitatea corectării normativelor îl constituie elaborarea noilor norme de amortizare, deci necesitatea punerii lor de acord cu delimitarea pe grupe de fonduri fixe reprezentative cuprinse în „Clasificarea fondurilor fixe din economia naţională", cu ciclurile şi structura lucrărilor de reparaţii capitale luate în calcul la elaborarea normelor de amortizare şi cu alte elemente de care nu s-a ţinut seama la întocmirea normativelor în stadiul lor iniţial.

Un alt element important de care trebuie să se ţină seama este rezultatul experimentării practice a normativelor.

Necesitatea unor modificări valorice ale normativelor este impusă, de asemenea, şi de îmbunătăţirea salarizării efectuată pe baza H.C.M. nr. 384/1964, în cadrul lucrărilor de întreţinere şi reparaţii costul manoperei avînd o pondere apreciabilă.

Pentru precizarea sarcinilor ce revin fiecărui minister, sfat popular sau organ central în scopul evitării unor omisiuni sau suprapuneri, precum şi din necesitatea asigurării unui caracter unitar al lucrărilor de actualizare a normativelor, Comitetul de Stat al Planificării a elaborat recent instrucţiunile cu nr. 250 880/1966, iar Comisia centrală pentru inventarierea şi reevaluarea fondurilor fixe — instrucţiunile difuzate prin circulara nr. 7436/1966.

Categoriile de lucrări la care trebuie să se refere normativele sînt: întreţineri tehnice (zilnice sau periodice, după caz), reparaţii curente şi reparaţii capitale. Un element deosebit îl reprezintă utilitatea introducerii în cadrul normativelor a operaţiei denumită „revizia tehnică", care este necesar să se execute înaintea fiecărei lucrări de reparaţii şi are ca scop să determine starea tehnică a fondului fix respectiv, astfel încît să se poată preciza dacă fondul fix trebuie să intre în reparaţii în conformitate cu ciclul prevăzut, sau dacă se mai poate prelungi perioada de funcţionare dintre reparaţii.

Revizia tehnică se foloseşte, de asemenea, pentru stabilirea datelor din devizul lucrării. Descrierea operaţiunilor ce se efectuează, pe gen de reparaţii, pe total grupă de fonduri fixe, precum şi concretizarea operaţiunilor pe fiecare utilaj urmează, de asemenea, să se efectueze de întreprinderi pe baza reviziei tehnice.

În ceea ce priveşte ciclul reparaţiilor, aşa cum s-a stabilit la elaborarea normelor de amortizare, trebuie să se ţină seama de necesitatea ca ciclul fiecărei reparaţii de grad inferior, să fie un submultiplu al ciclului reparaţiei de grad superior, iar cel al reparaţiei capitale să fie un submultiplu al duratei de serviciu normare prevăzută în catalogul normelor de amortizare.

La îmbunătăţirea normativelor trebuie să se ţină seama în primul rînd de asigurarea eficienţei economice a cheltuielilor cu întreţinerea şi repararea fondurilor fixe, de efectele uzurii morale şi în acest sens de necesitatea lucrărilor de modernizare, în unele cazuri, care se pot executa şi o dată cu reparaţiile capitale.

Sarcinile de corectare şi punere de acord a normativelor de reparaţii cu catalogul normelor de amortizare revin ministerelor şi organelor centrale coordonatoare, stabilindu-se prin reglementarea apărută, ministerul care răspunde, precum şi ministerele care sînt principalii colaboratori.

Normativele îmbunătăţite şi puse de acord cu toate reglementările în vigoare şi cu noile norme de amortizare vor fi prezentate spre avizare Comitetului de Stat al Planificării şi Ministerului Finanţelor la un termen ce se va stabili prin H.C.M. de aprobare a noilor norme de amortizare.

L. LACHSZ

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

LIVRĂRI DE UTILAJE — AMBALAJE — MIJLOACE FIXE

● In ce mod este reglementată aprovizionarea şi decontarea utilajelor destinate C.A.P.-urilor?

Condiţiile de aprovizionare ale cooperativelor agricole de producţie sînt reglementate prin Instrucţiunile C.S.A. emise în temeiul H.C.M. nr. 924/1961.

Potrivit pct. 1 lit. b din aceste instrucţiuni, utilajele cu volum mic şi materialele de construcţii nevagonabile se livrează de uzina furnizoare către întreprinderile de aprovizionare şi punctele de aprovizionare, iar acestea la rîndul lor le livrează şi le facturează C.A.P.-urilor, pe baza contractelor încheiate cu acestea.

Soluţionînd divergenţele ivite cu ocazia încheierii contractelor, Arbitrajul de Stat a stabilit că sarcina de aprovizionare şi desfacere a utilajelor menţionate revine întreprinderilor de aprovizionare C.S.A. în condiţiile stabilite prin instrucţiunile citate.

Pentru utilajele la care, prin contracte, s-a admis aprovizionarea în tranzit achitat, unităţile producătoare pot livra mărfurile numai după ce primesc confirmarea întreprinderilor de aprovizionare asupra posibilităţilor de plată ale cooperativelor agricole de producţie. Se condiţionează deci — prin derogare de la dreptul comun — îndeplinirea prestaţiei contractuale de existenţa disponibilului bănesc în contul C.A.P. beneficiare — (Dec. P.A.S. 587 şi 552/1966). În cazul în care unităţile furnizoare expediază marfă fără a fi în posesia confirmării sus-menţionate, întreprinderile de aprovizionare sînt în drept să refuze plata pînă la achitarea produselor de către cooperativele în cauză. (Decizia P.A.S. nr. 2042/1965).

● Care sînt efectele transferului de repartiţie, asupra contractului pentru livrare de utilaje?

Ca principiu, după încheierea contractelor, nici un fel de modificare de repartiţie nu se poate face decît cu acordul ambelor organe tutelare.

Au existat însă situaţii în care, menţinîndu-se în vigoare repartiţia ce a stat la baza contractului, s-a transferat executarea sarcinii de plan altei întreprinderi. Practica arbitrală în această materie s-a cristalizat în sensul că atunci cînd se realizează un transfer de executare a contractului, dacă întreprinderea căreia i s-a transferat obligaţia nu a îndeplinit-o în mod corespunzător şi la timp, răspunzător rămîne furnizorul din contractul iniţial, care urmează să suporte penalităţile de nelivrare sau daunele ocazionate. Tot astfel în cazul redistribuirii utilajelor către alt beneficiar (din sistemul aceluiaşi minister) faţă de refuzul de plată al acetuia, decontarea de către beneficiarul contractual al mărfii este obligatorie. (Hot. Arb. C. M. 2987/1965 şi Decizia P.A.S. 604/1966).

● In ce mod este reglementată suportarea prejudiciilor rezultate în urma restructurării sarcinii de plan?

Primul Arbitru de Stat analizînd efectele anulării unor sarcini de plan, de către organele de planificare competente, asupra contractelor încheiate, a statuat că — potrivit cu accepţiunea tehnică a termenului „anulare" — obligaţiile respective se consideră a fi desfiinţate cu efect retroactiv, adică a nu fi existat niciodată nemaiputîndu-se vorbi nici despre obligaţii născute pentru aducerea lor la îndeplinire. S-a precizat expres că aceste consecinţe patrimoniale ale restructurării sarcinii de plan (daune, cheltuieli angajate pentru executarea contractelor etc.) urmează a fi localizate la partea la care s-au produs.

● Tuburile (recipiente, butelii) de gaze lichefiate constituie ambalaje?

Potrivit standardului de stat 6215/1960, „prin ambalaje se înţelege un obiect destinat să cuprindă sau să învelească un produs sau un ansamblu de produse, în vederea protejării, prezentării sau asigurării integrităţii acestuia în timpul manipulării, transportului şi depozitării, precum şi pentru a înlesni aceste operaţii". Cum tuburile de gaze lichefiate se încadrează întru totul în această definiţie se poate trage concluzia că ele constituie ambalaje, făcînd parte din grupa ambalajelor metalice (Stas 5 845/1958, poz. 2.1.2). Desigur, faţă de faptul că, de regulă, ele au o valoare mai mare de 300 lei şi o durată de serviciu mai mare de un an, fac parte din categoria mijloacelor fixe, supuse regimului de evidenţă contabilă şi amortizare prevăzut de Decretul nr. 555/1953 şi Regulamentul aprobat prin Ordinul M.F. nr. 402 din 22 mai 1957. Acest fapt nu le schimbă însă caracterul funcţional de ambalaje. De altfel, Stas-ul 2434/1951, tratînd despre bioxidul de sulf, încadrează tuburile (recipiente de oţel) în care se păstrează aceste gaze lichefiate la cap. IV „Ambalaje şi marcare".

● Care este regimul legal de circulaţie?

Deşi funcţional sînt ambalaje, ca urmare a faptului că fac parte din categoria mijloacelor fixe, circulaţia lor se face în mod diferit de cel al ambalajelor obişnuite. Potrivit regulamentului privind evidenţa contabilă a mijloacelor fixe, fiecărui recipient îi va fi atribuit un număr de inventar, iar evidenţa lor va fi ţinută ca obiecte individuale de inventar. La expedierea produselor, tuburile nu trec în patrimoniul beneficiarilor, ci se urmăreşte restituirea lor individuală. Condiţiile fundamentale privind livrarea produselor chimice şi articolelor de cauciuc, aprobate prin H.C.M. nr. 52/1956, prevăd că asemenea ambalaje nu se facturează ci vor fi menţionate „pro forma" jos, în stînga facturii. Aceleaşi condiţii fundamentale prevăd posibilitatea livrării ambalajelor mijloace fixe pe bază de garanţii, desigur, care trebuie stabilite prin convenţia părţilor şi cu respectarea dispoziţiilor legale.

În ce priveşte restituirea lor, şi penalizările pentru întîrziere, se aplică dreptul comun privind ambalajele.

I. FAIBIŞ
N. POPESCU

FIŞIER TEMATIC

● **Noţiunea de mijloace fixe:** Art. 4 din Decretul nr. 555/1953 — publicat în B. Of. nr. 3/1954; pct. 1 şi 5 din Regulamentul privind evidenţa contabilă a mijloacelor fixe, aprobat prin ordinul M.F. nr. 402 din 22 mai 1957, publicat în Legislaţia uzuală contabilă financiară pag. 828.

● **Clasificarea mijloacelor fixe:** Anexa nr. 1 la Decretul nr. 555/1953.

● **Evidenţa contabilă a mijloacelor fixe:** Regulamentul aprobat prin ordinul M.F. nr. 402 din 22 mai 1957.

● **Reglementarea amortizării mijloacelor fixe:** Decretul nr. 555/1953, modificat prin Decretul nr. 164/1958, publicat în B. Of. nr. 17/1958; Instrucţiunile pentru aplicarea Decretului nr. 555/1953, aprobate prin H.C.M. nr. 1251/1954, publicate în C.H.D. nr. 44/1954, modificate prin H.C.M. nr. 613/1960, publicată în C.H.D. nr. 19/1960.

● **Normele medii de amortizare:** anexa nr. 2, nr. 3 a, nr. 3 b şi nr. 4, nr. 3 c, nr. 3 d, la Decretul nr. 555/1953, modificate prin: Decretul nr. 2/1955, publicat în B.Of. nr. 2/1955; Decretul nr. 527/1957, publicat în B.Of. nr. 31/1957; Decretul nr. 461/1960, publicat în B.Of. nr. 1/1961; Decretul nr. 461/1960, publicat în B.Of. nr. 13/1961; Decretul nr. 840/1962, publicat în B.Of. 23/1962.

● **Norme de calcul a amortizărilor pentru unele mijloace de transport auto:** Decretul nr. 8/1961, publicat în B.Of. nr. 4/1961.

● **Inventarierea şi reevaluarea fondurilor fixe din economia naţională şi elaborarea propunerilor pentru noi norme de amortizare:** H.C.M. nr. 116/1963, publicată în C.H.D. nr. 9 bis/1963, modificată prin H.C.M. nr. 835/1964, publicată în C.H.D. nr. 48 bis/1964.

● **Transmiterea bunurilor proprietatea statului:** Decretul nr. 409/1955, publicat în B. Of. nr. 26/1955, completat prin H.C.M. nr. 1315/1958, publicată în C.H.D. nr. 43/1958, rectificată în C.H.D. nr. 12/1959.

● **Transmiterea unor bunuri imobile proprietatea statului către unităţile cooperatiste:** Decretul nr. 244/1955, publicat în B. Of. nr. 13/1955.

● **Declasarea şi casarea bunurilor aflate în administrarea operativă a întreprinderilor, organizaţiilor economice de stat şi a instituţiilor bugetare:** Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 771/1962, publicat în C.H.D. nr. 23 bis/1962.

DEZBATERI

EFICIENȚA FONDULUI DE ORGANIZARE A ȘANTIERELOR

PORNIND de la problemele dezbătute în articolul „Fondul de organizare a șantierelor“ semnat de tov. Cezar Bazno și publicat în *Viața economică* nr. 30/1966, considerăm că trebuie analizate și alte aspecte privind folosirea judicioasă a fondurilor destinate organizării de șantier.

Din analiza modului cum au fost folosite fondurile de organizare încasate de către organizațiile de construcții-montaj din regiunea Cluj, rezultă că în ultimii ani acestea au realizat un volum însemnat de lucrări definitive cum sînt: blocuri de locuințe, cămine muncitorești, cantine, baze de producție, depozite cu linii de garaj, amenajări de sedii etc. Aceste lucrări nu au fost construite însă în nici un caz în incinta amplasamentului lucrărilor de bază ale beneficiarilor. Mergînd pe această linie s-a asigurat o folosire eficientă a fondurilor de organizare, ceea ce a creat posibilitatea ca întreprinderile de construcții-montaj să se încadreze cu cheltuielile de organizare în sumele încasate de la beneficiari în acest scop și chiar să realizeze economii.

● Se pot vinde obiecte care au mai fost plătite o dată?

În legătură cu propunerea făcută în articolul amintit — de a se vinde de către constructor beneficiarului lucrările definitive —, considerăm că o asemenea reglementare nu este justificată din punct de vedere economic. Cumpărarea acestor lucrări de către beneficiari nu se justifică, deoarece aceștia le-au plătit o dată în cadrul fondului de organizare pus la dispoziția constructorului tocmai în acest scop. Ar însemna ca beneficiarul să solicite pentru plata lor noi fonduri de investiții, peste valoarea devizului general aprobat, ceea ce ar duce la o dublă finanțare a acelorași lucrări.

O altă problemă legată de construirea de lucrări definitive din cotele de organizare de șantier este cea referitoare la dubla înregistrare și amortizare a acestora. Această situație este determinată de faptul că beneficiarii lucrărilor de investiții repartizează în întregime fondul de organizare de șantier, prevăzut în devizul general și plătit constructorilor pentru obiectele de bază realizate, stabilind astfel valoarea inițială de înregistrare a fondurilor fixe create. Organizațiile de construcții-montaj care execută lucrări definitive din fondurile de organizare de șantier, după terminarea și recepționarea lor, le înregistrează și le supun amortizării, ca și fondurile fixe finanțate din investiții proprii.

Dubla înregistrare și amortizare a acestor fonduri fixe atrage după sine unele consecințe economice. Astfel, prețul de cost al producției este majorat nejustificat cu o cotă de amortizare dublă provenită din dubla înregistrare a acelorași fonduri fixe; o parte din fondurile de investiții cheltuite se recuperează prin amortizare de două ori. Acest fenomen apare și mai evident în cazul transferării lucrărilor definitive de la constructor la beneficiar. De asemenea, dubla înregistrare a acestor fonduri fixe influențează și volumul total și valoarea fondurilor fixe pe economia națională, deoarece indicatorul valoric al fondurilor fixe nu corespunde cu conținutul lor material, fiind mai mare.

Pentru înlăturarea dublei înregistrări și a consecințelor economice rezultate din aceasta, o soluție pe care o considerăm posibilă ar fi asigurarea surselor de finanțare a lucrărilor definitive prin planurile de investiții proprii ale organizațiilor de construcții-montaj, urmînd ca din cotele de organizare ce se prevăd în devizele generale ale lucrărilor, să se acopere numai cheltuielile legate strict de organizarea execuției de pe șantiere.

● Necesitatea revizuirii cotelor procentuale

O dată cu rezolvarea problemei analizate mai sus se impune și revizuirea cotelor procentuale, care se aplică în prezent pentru determinarea fondurilor de organizare de șantier. Actualele cote stabilite prin legislația în vigoare, trebuie revizuite și pentru faptul că de la elaborarea lor au apărut o serie de materiale noi cu caracteristici tehnice superioare, care pot fi utilizate la executarea lucrărilor de organizare, iar în tehnologia lucrărilor de construcții au fost aplicate metode moderne de execuție care au dus la creșterea productivității muncii și la scurtarea termenelor de execuție. De asemenea, considerăm că ar fi mai rațional ca la stabilirea cuantumului cotelor de organizare să se țină seama de faptul că lucrările de organizare, legate de asigurarea condițiilor de lucru pe timp friguros, să nu fie cuprinse în aceste cote așa cum sînt în prezent, ci cheltuielile respective, acolo unde apar ca necesare, să fie acoperite din cote de „diverse“ și „neprevăzute“.

Pe șantierele care se organizează pentru executarea unor lucrări de proporții mari și la care execuția durează un timp relativ îndelungat, ar fi indicat ca lucrările definitive să fie proiectate și cuprinse în devizul general, urmînd regimul de finanțare-decontare al lucrărilor de bază și evidențierea la fonduri fixe, după eliberarea lor de către constructori. La șantierele izolate, situate la distanțe mari față de centrele populate — construcții hidroenergetice, drumuri forestiere etc. — la care necesitatea de cazare și deservire sînt mult mai mari decît necesitățile de exploatare a obiectivelor ce se construiesc și care nu pot fi acoperite din cotele de organizare, cheltuielile pentru executarea acestor lucrări trebuie să fie determinate de proiectant și cuprinse într-o poziție distinctă în devizul general.

● Obiecte provizorii demontabile

O cale importantă care asigură o eficiență ridicată a cheltuirii fondurilor de organizare este executarea de lucrări provizorii demontabile cu un grad mare de refolosire pe cît mai multe șantiere. În practica organizațiilor de construcții-montaj se manifestă încă o tendință de reținere în executarea sau achiziționarea unor astfel de obiecte, determinate de faptul că acestea sînt în general mai scumpe decît lucrările demolabile sau au un grad redus de refolosire, astfel că se depășesc sumele de organizare încasate de la beneficiari pentru lucrarea respectivă. Precizăm însă că această situație este valabilă numai în cazuri izolate. Avînd în vedere că organizațiile de construcții-montaj au posibilitatea de a face redistribuiri și concentrări de fonduri de organizare, această situație nu mai apare ca justificată, deoarece în toate cazurile costul de revenire a lucrărilor cu un grad mare de refolosire este mai scăzut decît al celorlalte lucrări, deși valoarea inițială de achiziție și execuție este mai ridicată. Dintr-un studiu efectuat rezultă că barăcile demontabile din metal au un cost inițial pe mp cu 50% mai mare decît cele din stufit, dar costul de revenire pe mp în funcție de posibilitățile de refolosire este cu 70% mai redus. Pentru lipsa temporară de fonduri, în cazul executării sau achiziționării unor asemenea lucrări, acordarea de credite bancare în contul fondurilor de organizare ce urmează a fi încasate este justificată și posibilă de realizat.

ing. R. CRIȘAN
I. NISTOR

FOILETON

Mașina de tradus sunete metalice

sau cum sînt organizate evidența și circulația unor butelii în valoare de 2,5 milioane lei

DE fapt, această mașină am conceput-o cu scopul de a traduce ciripitul păsărelelor. Am experimentat-o în cîteva rînduri, dar zadarnic. Tăcea mîlc.

Hotărîsem s-o depunem la „Muzeul invențiilor nereușite“. Dar, chiar în ziua cînd o transportam de la locul de baștină — din Cluj — către muzeul amintit, s-a produs minunea. La un scurt popas în apropierea Sighișoarei, mașina a început să glăsuiască. La acest semn de viață, am scos-o iute din autoturism și ne-am îndepărtat de zgomotul șoselei în liniștea unei porumbiști din apropiere. Aici am dat de un tub metalic pentru bioxid de sulf. Tubul era ruginit și părăsit de multă vreme. Am dat cu piciorul în el ca să vedem de-i plin sau gol. În această clipă, mașina noastră a rostit clar: „M-ați găsit, în sfîrșit! Ce bine-mi pare! De cînd vă aștept!“. Era traducerea ad literam a sunetelor provocate de tubul metalic. Plini de speranțe, am început să ciocănim tubul cu manivela autoturismului. În timpul acestei operații am constatat că mașina — mașina noastră, care inițial a fost făurită pentru descifrat glasul păsărelelor — și-a schimbat profilul și a început să traducă sunetele recipientului din porumbiște. Iată declarațiile făcute de acest tub:

„Stau aici de cîteva luni. Căzusem dintr-un autocamion și m-am rostogolit pînă aici, unde zac ca un adevărat naufragiat. De fapt, naufragiul meu a fost pus la cale. Sînt sigur de acest lucru din următoarele constatări: după ce m-am întors dintr-un lung drum am luat cunoștință de declarațiile unei lăzi cu cap de lemn publicate în **Viața economică** nr. 1/1966. M-au impresionat, și, ca urmare, la prima ședință, m-am rostogolit și-am zis: «Dacă o ladă care costă mai puțin de 200 lei îi critică cu asprime pe cei ce n-au grijă de dînsa, atunci ce să mai spunem noi, care costăm de două ori și jumătate mai mult? Ambalaje sîntem și noi, și încă din cele prevăzute ca mijloace fixe; chinuri îndurăm și noi, ca și lăzile cu capete de lemn, și încă mai ceva decît ele; atunci de ce să tăcem? Să întocmim un memoriu și să-l trimitem la revistă». Atît am spus, dar a fost deajuns. Responsabilul nostru de la Întreprinderea bucureșteană pentru valorificarea legumelor și fructelor a auzit, a scrișnit din dinți și, pesemne, a gîndit: «Din ăștia îmi ești? Pui la cale memorii pentru a ne submina autoritatea? Lasă că-ți arăt eu ție, tub ruginit...».

De ce această spaimă de memoriul pe care-l plănuisem? Dintr-un singur motiv: să nu se deconspire starea în care ne aflăm. Căci situația noastră nu-i deloc trandafirie, ci din contră, e albastră de tot. Și iată de ce: întreprinderea amintită are în gestionare «teoretică» circa 5 000 de tuburi pentru bioxid de sulf, din care numai 3 079 figurează în evidențele ei contabile. Restul tuburilor, nici pînă azi nu au fost preluate, cel puțin scriptic, de la fosta întreprindere „Fructexport“ Ploiești, care s-a desființat de mai bine de patru luni. Am spus că le are în gestiune «teoretică», pentru că din lipsă de evidență nu știe în fapt pe unde sîntem și pe la cine și dacă circulăm. Că unele or fi naufragiat, ca mine, că altele or fi casate, sau or fi ajuns oțel lichid pe la Hunedoara ori butelii de aragaz pe la cei care știu să le transforme în acest scop? Nimeni nu știe nimic de soarta lor, adică a noastră, pentru că și eu sînt, precum mă vedeți, în această situație. Culmea e însă alta: pentru acește tuburi, de care nu se știe nimic, întreprinderea din București plătește amortismente. Adică eu, care stau aici în grija cerului neîndurător, mă aflu, cum s-ar spune, în deplasare cu... diurnă în regulă.

Din ce pricină e toată această harababură? Precum se știe, noi sîntem folosite ca ambalaj pentru transportul bioxidului de sulf de la Uzinele chimice din Baia Mare și Valea Călugărească la unitățile din întreaga țară ale Departamentului pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor. Desigur, noi sîntem de o utilitate deosebită, pentrucă prin mijlocirea noastră aceste unități au la timp bioxidul de sulf, atît de necesar semiconservării fructelor. Tocmai de aceea mă întreb: cum este posibil ca astăzi, cînd fiecare șurub sau piuliță este luată în evidență, noi, care prețuim peste 500 lei bucata (în total peste 2 500 000 lei) să fim lăsate în voia Domnului?

Mîhnirea mea este cu atît mai mare cu cît știu că încă din 1950 s-au stabilit reguli precise pentru evidența și circulația ambalajelor de mică valoare, care prevăd cît pot rămîne la un destinatar, în cît timp trebuie să fie restituite, ce penalități se plătesc dacă nu se respectă aceste norme etc. Pentru noi, însă, asemenea norme nu se aplică. Nu sîntem și noi ambalaje și încă din cele scumpe?

Care este oare cauza că «părintele» nostru de drept — I.R.V.L.F.-București — (care dealtfel este vitreg și la propriu și la figurat!), nu a deschis o evidență analitică a noastră, așa cum se cuvine unor mijloace fixe, cum dealtfel sîntem categorisite? O asemenea evidență i-ar fi dat posibilitatea ca la fiecare expediere să urmărească restituirea noastră într-un anumit termen și, printr-un rulaj mai rațional, să reducă eventual numărul nostru, eliberîndu-ne pe o parte din noi pentru alte sectoare și scăzîndu-și astfel unele cheltuieli inutile. Mă gîndesc însă, că acest dezinteres al întreprinderii bucureștene s-ar putea datora și faptului că ea se consideră nu cea mai potrivită pentru gestionarea și administrarea noastră. Într-adevăr, eu dacă mă aflu gol la o unitate de valorificare a fructelor și legumelor din Baia Mare, în vederea «umplerii» sînt restituit la București (la «părintele» meu), după care sînt expediat, tot gol, la Uzinele chimice din Baia Mare, de unde sînt predat plin, uneori chiar unității din aceeași localitate.

De cînd stau aici în porumbiște mi-au trecut prin tub zeci de soluții, care ar putea contribui la rezolvarea situației noastre. Iată două:

- **Toate tuburile care am mai rămas și mai sîntem bune de folosit, să fim inventariate și transferate în părți egale la întreprinderile de valorificare a fructelor și legumelor din Baia Mare și Ploiești, pentru ca gestionarea noastră să fie făcută în aceleași localități cu uzinele chimice care ne umple cu bioxid de sulf, evitîndu-se astfel «plimbările în gol».**
- **Întreprinderile arătate, care urmează să ne gestioneze, după luarea noastră în evidență, o evidență ținută «ca la regulament»[1]) ar trebui să aplice la expedierea noastră prevederile Condițiilor fundamentale pentru livrarea produselor chimice în sensul ca la facturare să se încaseze, sub formă de garanție, o sumă medie apropiată de valoarea noastră, obligînd astfel pe benificiari să aibă grijă de noi și să ne restituie cît mai urgent, pentru a-și recupera garanția plătită.**

E oare atît de greu să se aplice regulile curente de evidență și controlul prin leu propuse?“

Alexandru DETEȘAN
D. TĂRNĂUCEANU

1) Vezi „Agenda economistului“ din acest număr.

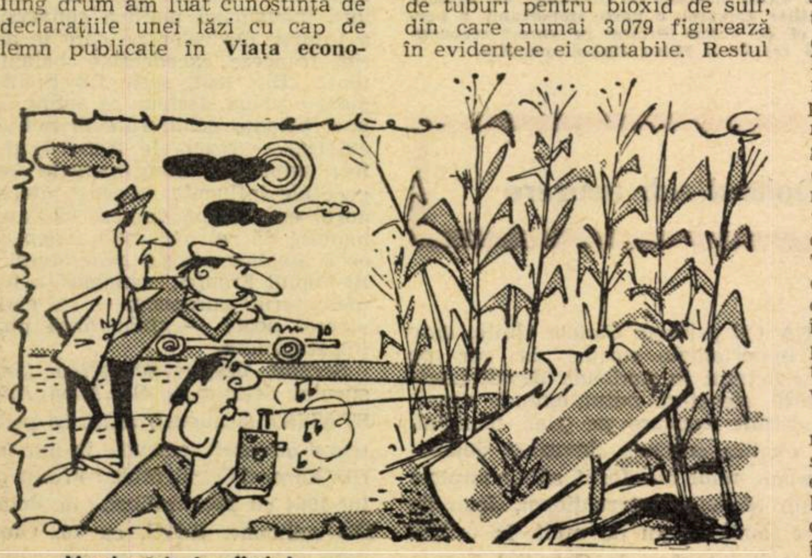

– M-ați găsit, în sfîrșit !

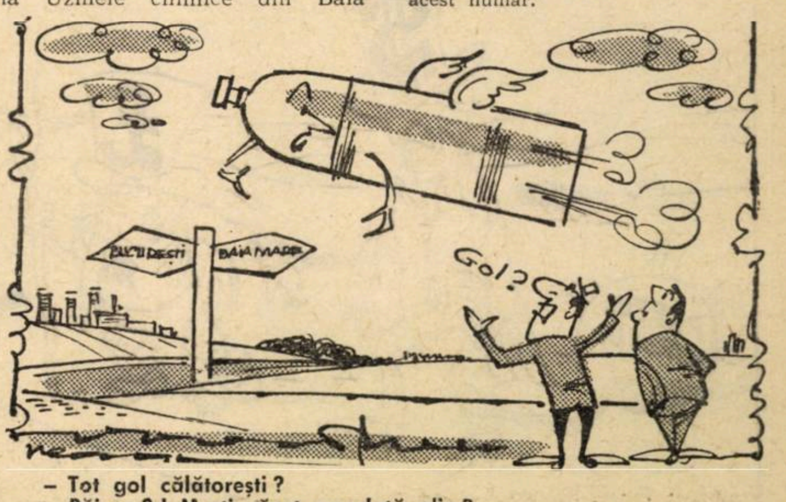

– Tot gol călătorești ?
– Păi ce ?! M-ați văzut vreodată plin ?

Desene de Neagu Rădulescu

O SINTEZĂ A DISCUŢIILOR MONETARE OCCIDENTALE

ISTORIA UNEI REFORME ÎN IMPAS

LA SFÎRŞITUL acestei luni urmează să aibă loc la Washington sesiunea anuală a Fondului Monetar Internaţional (F.M.I.). Dezbaterile se anunţă mai agitate ca altădată, interesul pe care îl suscită fiind legat de criza permanentă a lirei sterline, de hemoragia aurului american şi de riscurile inflaţiei în S.U.A., precum şi de politica monetară controversată a Franţei.

Discuţiile ar urma să se poarte pe baza raportului anual al F.M.I. privitor la anul 1965, în care se fac referinţe şi la anul în curs, şi desigur vor avea în centrul lor raportul dat publicităţii nu de mult de către Comitetul de supleanţi ai miniştrilor de finanţe ai „celor zece", — al treilea de cînd acestora li s-a încredinţat de către Clubul de la Paris misiunea de a studia problema „lichidităţilor internaţionale".

Este de asemenea probabil că, sesiunea F.M.I. va avea a se ocupa şi de recentul raport al Organizaţiei de cooperare şi dezvoltare economică (O.C.D.E.), cu privire la mecanismele de ajustare a balanţelor de plăţi, — în care se propune ţărilor mari occidentale un „cod al bunelor moravuri economice" — precum şi de raportul celor 12 experţi numiţi de către ţările în curs de dezvoltare să studieze în mod separat, din punctul de vedere al propriilor lor interese, aceeaşi problemă a lichidităţilor.

O apreciere a stadiului în care se află în prezent discuţiile monetare, unele recapitulări cu privire la cadrul instituţional în care se poartă şi o rezumare a poziţiilor Franţei şi S.U.A. — protagonişti ai înfruntării — pot afla desigur interes. Cu atît mai mult, cu cît în prezent, în ţările capitaliste, sporeşte îngrijorarea faţă de eventualitatea unei crize monetare mondiale ale cărei consecinţe se apreciază că pot fi foarte grave.

● Ideea creării unor noi instrumente monetare

SISTEMUL monetar occidental (Gold Exchange Standard) instituit încă în anul 1922, reconfirmat la Conferinţa de la Bretton Woods în 1944, — cînd a luat fiinţă Fondul Monetar Internaţional, — formează de multă vreme, după cum se ştie, obiectul unor dispute de mare anvergură, a căror origine poate fi aflată atît în înmulţirea dificultăţilor de ordin economic şi financiar care pun la încercare relaţiile dintre ţările capitaliste, cît şi în contradicţiile mereu mai numeroase şi mai acute de caracter politic.

După unele păreri, sistemul monetar occidental în vigoare — bazat nu numai pe aur, ci şi pe devize (dolari şi lire) — s-a dovedit extrem de eficient în schimburile economice ale ţărilor capitaliste, cea mai bună dovadă fiind progresele substanţiale înregistrate în ultimii 15 ani (Karl Blessing, preşedintele lui Deutsche Bundesbank — în revista PROGRESS — şi Hermann Abs, director la aceeaşi bancă — N. Y. HERALD TRIBUNE). Această apreciere porneşte, se pare, de la ideea că între expansiunea sau încetinirea schimburilor internaţionale şi rezervele monetare există întotdeauna un raport ca de la efect la cauză. Încă cu mai mulţi ani în urmă, economistul american Robert Triffin, profesor la Universitatea Yale, a enunţat teza că, din creşterea relativ redusă a rezervelor monetare nasc dificultăţi inevitabile pentru comerţul mondial *). Ideea de a se crea lichidităţi noi, care să le suplimenteze pe cele existente, este aşadar americană şi s-a născut din modul acesta de abordare a problemei în S.U.A. Alţi economişti însă, au amintit că schimburile internaţionale nu sînt finanţate prin instrumentele internaţionale monetare, ci de institute particulare de credit, şi că numai deficitele balanţelor de plăţi trebuie să fie acoperite cu aur sau devize. Dacă toate ţările şi-ar echilibra balanţele lor, s-a atras atenţia, n-ar fi nevoie de nici un fel de rezerve monetare noi.

*) Gold and the Dollar Crisis, Yale University, New Haven, Conn. 1960.

● Pierderea de prestigiu a monedelor-cheie

MAI întîi în forme ocolite apoi cu indexul îndreptat necruţător către ele, experţii europeni au început a acuza Anglia şi în primul rînd S.U.A. — amîndouă cu balanţe de plăţi cronic deficitare — că ridică şi întreţin o falsă problemă.

Se ştie că după cel de-al II-lea război mondial, dolarul american, care era în acea perioadă una din puţinele valute convertibile, căpătase căutarea cea mai mare. În anii următori, monedele convertibile s-au înmulţit. Dolarului i s-a adăugat ca valută de rezervă lira sterlină. Desigur că mai mult decît puterea economică efectivă a Angliei, o influenţă deosebită o avea asupra evoluţiei lucrurilor locul pe care ea îl ocupa în constelaţia politică a lumii capitaliste postbelice. Mai ales experţii francezi — între care personalităţi de frunte ca Jacques Rueff, membru al Academiei — s-au străduit să demonstreze că includerea dolarului şi a lirei în sistemul monetar alături de aur a permis Statelor Unite şi Angliei, ca bancheri internaţionali, să-şi finanţeze pînă la abuz deficitele propriilor lor balanţe de plăţi.

Lipsită încă din timpul primului război mondial de rezerve de aur suficiente, Anglia într-adevăr nu mai izbuteşte să restabilească vechiul prestigiu al lirei sterline. Înainte de 1931, cea mai importantă valută de rezervă mondială fusese lira, dar cînd aceasta a fost ulterior devalorizată, sistemul Gold Exchange Standard s-a prăbuşit. În prezent, eventualitatea unei devalorizări a lirei este iar la ordinea zilei. Dacă nu vom izbuti o reducere drastică a importurilor — scria nu de mult cunoscutul comentator de la FINANCIAL TIMES, Lombard — „dureroasa, umilitoarea operaţiune în care se află angajată, de atîta vreme, pe frontul lirei, Anglia, este menită să continue încă mulţi ani — şi aceasta fără nici o siguranţă că dezastrul final al devalorizării va putea fi evitat".

Într-adevăr, frecvenţa crizelor care zguduie poziţia lirei azi, sugerează observatorilor ipotezele cele mai sumbre. Ajunge să se amintească iminenţa prăbuşirii din noiembrie 1964, dramatica agonie din primăvara şi vara anului 1965 sau numai vertigiile abisale din lunile mai şi iulie anul acesta. Fără recursul la Fondul Monetar Internaţional şi la sprijinul băncilor centrale, prăbuşirea lirei nu ar fi putut fi împiedicată. Numai operaţia de salvare de la finele lui 1964 a necesitat fonduri în valoare de trei miliarde dolari. Mulţi economişti în Anglia consideră însă şi acum că viitorul ţării se află ipotecat fără speranţe.

Experienţa din 1965 — scria S. Brittan în FINANCIAL TIMES — an în care Anglia a avut un deficit al balanţei de plăţi de 250—350 milioane lire, cu suprataxa asupra importurilor nedesfiinţată, cu împrumuturile americane amînate, cu o producţie internă în neînsemnată creştere faţă de anul anterior — nu este prea încurajatoare. La finele lunii mai rezervele Angliei erau de 1219 milioane lire, dar 900 erau datorate Fondului Monetar Internaţional. În iulie ele au scăzut la 1145 milioane. În august se mai reduseseră cu 19 milioane.

„Partea tristă pentru Anglia este că ea e neputincioasă în discuţiile ce au loc, înglodată atît de adînc în datorii cum se află" — scria TIMES (6 sept.). Iar ziarul FINANCIAL TIMES scrie de-a dreptul : „Diplomaţia financiară internaţională a Angliei trebuie să renunţe la amorul său propriu şi să negocieze o schimbare a răspunderilor lirei ca monedă de rezervă" (6 sept.).

Pentru a grăbi deznodămîntul, mulţi experţi financiari în Anglia, şi în afara ei, au sugerat devalorizarea. Au făcut-o în 1964 şi în 1965 şi o recomandă de asemenea azi. Americanii se împotrivesc. De teamă că minutul de adevăr al englezilor îi va include şi pe dînşii.

Poziţia precară a lirei, nu exprimă desigur simple dificultăţi monetare. Luată în total, situaţia economică a Angliei în prezent este una de impas. Presa o numeşte în termeni neocoliţi criză. Şi ea nu lasă să se întrevadă perspective rapide de redresare, nici în ceea ce priveşte aspectele ei interne, nici ale comerţului şi relaţiilor ei economice externe în general. Politica economică internă, după cum a dovedit-o îndelungata grevă a marinarilor ca şi opoziţia crescîndă a sindicatelor faţă de recenta lege de îngheţare a salariilor şi preţurilor, pun perspectivele de redresare ale Angliei sub un greu semn de întrebare. Economişti, numeroşi oameni politici de răspundere, de orientări diferite, socotesc că noile măsuri de austeritate, care tind la deflaţie, vor determina o lungă perioadă de stagnare, creşterea numărului de şomeri, „îngheţarea" productivităţii, recesiunea.

În domeniul comerţului exterior, în pofida aplicării suprataxei la importuri, acestea au continuat să crească. Ele au sporit în primele 7 luni ale anului acesta într-un ritm cu 7% mai mare ca cel din perioada corespunzătoare a anului 1965. Exporturile n-au crescut însă în aceeaşi perioadă decît într-un ritm de 5%. Fapt care a agravat situaţia balanţei de plăţi şi a rezervelor. Recent, Anglia s-a văzut nevoită să lichideze, ca urmare a dificultăţilor balanţei, o parte importantă a portofoliului ei de valori străine pe care-l reconstituise după cel de-al II-lea război mondial.

● Dolarul sub acuzare

ÎN CEEA CE priveşte Statele Unite, date fiind importantele stocuri de aur pe care le-au deţinut în perioada devalorizărilor din 1949, ele şi-au putut extinde considerabil poziţiile bancare pe plan mondial. Pentru a explica originea „invaziei" dolarului în Europa, unul din foştii administratori ai Fondului Monetar Internaţional, Jean de Largentaye, amintea nu de mult, în cadrul unei dezbateri monetare la Consiliul Economic şi Social al Franţei, orientarea aceasta a capitalului american către plasamentele exterioare în acea perioadă în care valoarea în dolari a bunurilor străine se redusese, iar achiziţionarea lor putea fi făcută cu dolari. Bunurile americane în străinătate sporiseră considerabil şi o dată cu ele activele în dolari ale celorlalte ţări — numite în mod curent „balanţe-dolari". Aceste balanţe au crescut într-un ritm încă mai accelerat, o dată cu adoptarea dolarului, în 1959, drept monedă de decontare, de către ţările semnatare ale Acordului monetar european. În aceeaşi măsură, sporea însă şi deficitul în balanţa de plăţi a Statelor Unite, care s-a agravat, fireşte, o dată cu creşterea însemnată a bugetelor militare legate de intervenţia în Vietnam. Jean de Largentaye, observa : „Statele Unite nu se gîndesc desigur să-şi lichideze activele în străinătate pentru a-şi amortiza amintitele balanţe... Departe de a avea în vedere reducerea acestora, ele speră că o sporire a lichidităţii internaţionale le va îngădui să restabilească progresiunea lor". Mai trebuie adăugat, fireşte, că S.U.A. resping ideea de a-şi devaloriza dolarul în raport cu celelalte monede, după cum şi pe aceea a unei reevaluări a preţului aurului. Evident, nimeni nu contestă teama că un asemenea pas ar putea antrena pe această cale toate celelalte monede ale ţărilor capitaliste.

● Vivere pericolosamente

PE MĂSURĂ ce disputa cîştiga în amploare, proteste nedisimulate şi-au făcut loc în rîndurile economiştilor şi ale factorilor oficiali din Europa Occidentală. S-a arătat că „invazia" dolarilor în ţările europene cu balanţe excedentare cum este Franţa şi cum a fost vreme îndelungată Germania Federală, — care azi are însă serioase deficite — constituie un primejdios factor de inflaţie ; că este intolerabil ca ţara ce posedă moneda-cheie să poată timp de ani de zile să investească în afară pe termen lung în timp ce băncile centrale străine o împrumută pe termen scurt ; că „avantajul nelegitim" pe care îl conferă Statelor Unite poziţia dolarului ca monedă de rezervă trebuie să înceteze. Dacă unele ţări au vorbit de o reformă a sistemului monetar, ca de pildă Franţa, — care a şi propus-o dealtminteri — ele au înţeles lucrurile în acest spirit.

După unele date, rezultă că deficitul balanţei de plăţi americane corespunde unui export de capital care în 15 ani s-a urcat la aproape 50 miliarde de dolari. La sfîrşitul primului trimestru al acestui an, totalul dolarilor deţinuţi în afara Statelor Unite se ridica la suma de 13 miliarde în sectorul băncilor centrale şi la 8 miliarde în sectorul particularilor.

Referindu-se la paleativele adoptate în domeniul dezechilibrului monetar care persistă din 1931, Robert Triffin spune : „Ne-am obişnuit să trăim în pericol".

● Hemoragia aurului american

ÎN cunoscuta sa conferinţă de presă din februarie 1965, generalul de Gaulle, preşedintele Franţei, referindu-se la necesitatea respectării aurului ca etalon, spunea : „Aurul nu-şi schimbă natura... n-are naţionalitate, este păstrat dintotdeauna şi în mod universal pentru valoarea sa financiară prin excelenţă inalterabilă". Şi pentru a pune trezoreria americană în faţa propriilor sale răspunderi, Franţa a prezentat la ghişeele acesteia de la Fort Knox, spre convertire în aur, importante stocuri din rezervele ei în dolari, inaugurînd politica conversiunii în aur a tuturor devizelor pe care le aduc trezoreriei franceze excedentele balanţei sale de plăţi. „Din 1961, scrie LE FIGARO (11 august) — voind desigur să sublinieze ponderea unei balanţe echilibrate în politica relaţiilor externe — rezervele franceze de devize au fost unul din instrumentele cele mai sigure ale influenţei noastre internaţionale, iar aurul este forma de rezervă care în această materie dă cel mai mult independenţă. Ceea ce şi explică poziţia generalului de Gaulle". Exemplul Franţei, contagios, a fost urmat de toate ţările europene, — cu excepţia Danemarcei poate — chiar dacă nu cu aceeaşi impetuozitate.

Scriind despre scurgerea „în torent" a aurului deţinut de S.U.A. şi Anglia, revista STATIST (5 august) arăta că pe seama acesteia şi-au sporit rezervele în aur în special ţările Europei Occidentale : Franţa de la sfîrşitul lui 1964 cu 1200 milioane de dolari, Italia cu 260 milioane, R.F.G. cu 70, Olanda cu 50, Belgia şi Austria cu cîte 100 fiecare. Evident,

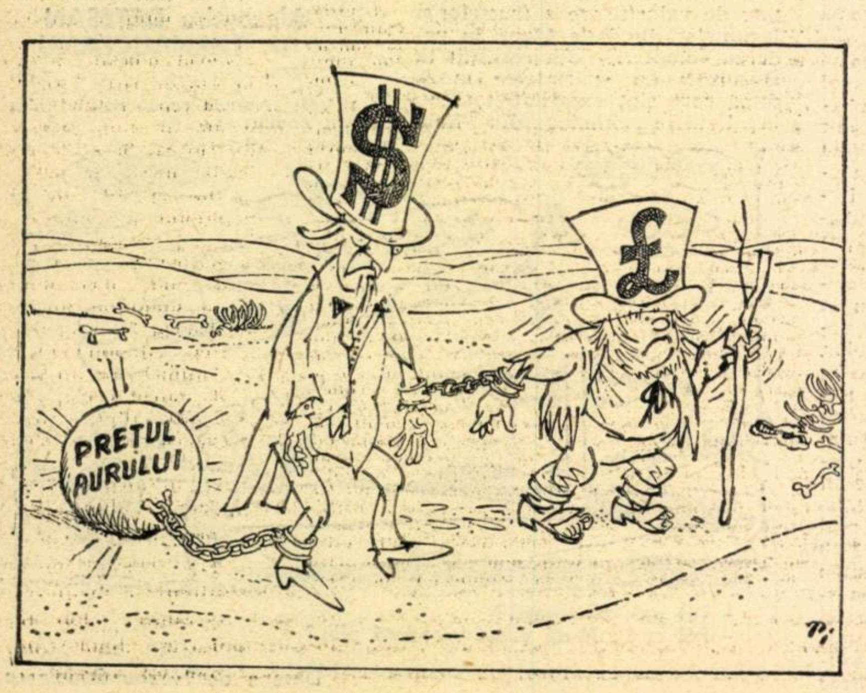

Fugarii înlănţuiţi

(După INDUSTRIE-KURIER)

MIGRATIA AURULUI SPRE EUROPA

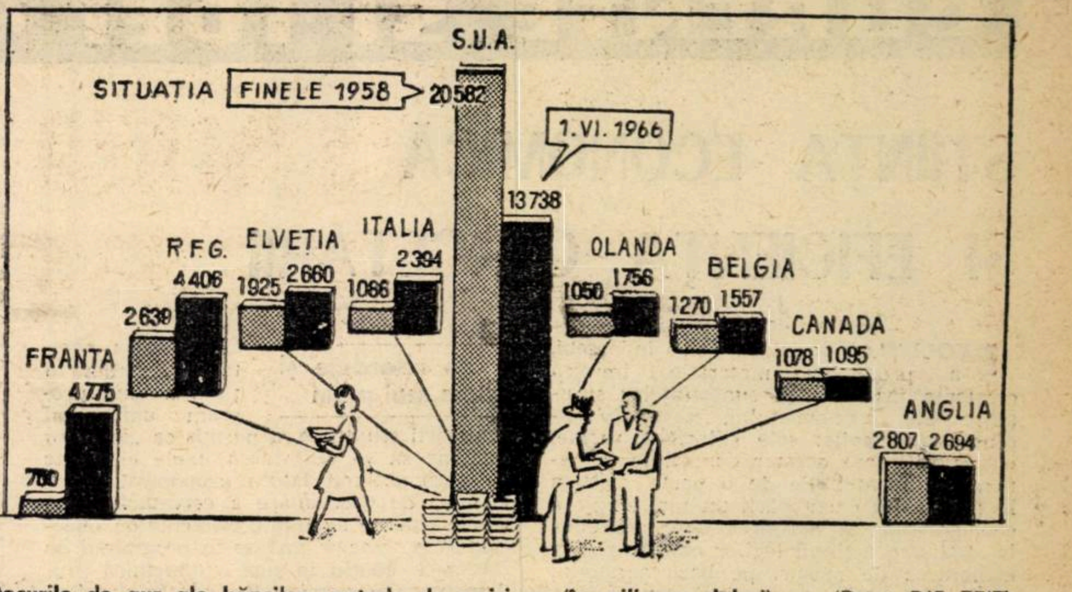

Stocurile de aur ale băncilor centrale de emisiune (în milioane dolari) (După DIE ZEIT)

rezervele în aur ale S.U.A. au început să se reducă într-un ritm rapid. Dacă la sfîrșitul anului 1957 se cifrau la o valoare de 23 miliarde de dolari, ele se reduseseră la finele anului 1965 sub cifra de 14 miliarde. În prezent ele continuă să scadă. Spre sfîrșitul lunii iulie valoarea totală a stocului oficial s-a redus la 13 334 000 000, nivelul cel mai scăzut din septembrie 1938, și inferior cu mai mult de 50% față de nivelul la care se afla îndată după terminarea celui de-al doilea război mondial (STATIST 5.VIII.1966).

Federal Reserve Board a anunțat de curînd că rezervele în aur ale S.U.A. au scăzut în iulie cu încă 116 milioane de dolari, cea mai mare pierdere lunară în timp de mai bine de un an, și că din nou Franța a fost cumpărătorul principal, convertind în aur aproximativ 98 milioane de dolari.

Încă în august trezoreria franceză dăduse publicității cifre detaliate cu privire la situația de ansamblu a balanței sale de plăți și în general la evoluția relațiilor financiare externe ale Franței. Rezultă din ele că excedentul pe anul 1965 s-a ridicat la importanta sumă de 1 141 milioane de dolari, sau, după deducerea rambursării anticipate a datoriilor, la suma de 962 milioane. Dar ceea ce a produs o adevărată senzație, este faptul că rezervele sale publice de schimb au sporit la impresionanta sumă de 6 miliarde de dolari. Mai mult, că într-o proporție de 86% ele sînt deținute în aur.

Ziarul englez FINANCIAL TIMES, constata încă înainte de publicarea acestor cifre că francul francez va depăși pînă la sfîrșitul acestui an poziția mărcii vest-germane și că Franța este țara care ocupă azi primul loc în ierarhia monetară, „conducînd jocul".

În același sens, pornind de la faptul că în R.F.G. conjunctura negativă continuă și că sub influența ei balanța de plăți acumulează deficite (după ce marca fusese moneda cea mai solidă între toate), publicația „LE NOUVEL OBSERVATEUR" consideră că poziția francului fiind mai puternică decît a mărcii, este în același timp mai puternică și decît a dolarului și a lirei.

Dealtfel, scriind despre creșterea rezervelor franceze, revista citată arată limpede că „grație acestora va fi posibil să ne mărim presiunea în favoarea unei reforme a întregului sistem monetar... care va consacra dispariția treptată a privilegiilor de monede de rezervă ale lirei și dolarului..."

● Politica „festina lente" în resorbirea deficitelor

DOLARUL este tot atît de bun ca și aurul" declarau Statele Unite la începutul și în focul discuțiilor. Pierderile trezoreriei americane însă creșteau. E adevărat că într-un ritm mai încet decît deficitele balanței de plăți. Deficitul balanței în 1964, și mai puțin în 1965 se ameliorase (1,056 și respectiv 1,300 miliarde) față de 1963 (3,261 miliarde), dar timp de aproape opt ani deficitul mediu anual s-a menținut la 2—3 miliarde dolari. Robert Triffin apreciază că deficitul în 1966 „va fi fără îndoială mai aproape de 3 miliarde decît de 2". (LE MONDE, 5 iulie a.c.). În primul trimestru al anului acesta deficitul comunicat este de 582 milioane. În cel de-al doilea el pare să se fi ameliorat.

Se menționează că în ceea ce privește datele publicate de S.U.A., economiștii străini au constatat, surprinși, o manieră statistică nouă: în conturile balanței de plăți au început a fi cuprinse, ca posturi pasive, numai obligațiile băncii americane de emisiune față de organe guvernamentale străine, nu și portofoliile în dolari ale particularilor străini. După părerea multora, la un calcul normal, ameliorarea din 1965 nici n-ar avea realitate.

In ceea ce privește balanța comercială, dacă în 1964 excedentele Statelor Unite se cifrau la circa 7 miliarde de dolari, în 1965 ele au fost considerabil mai mici. Balanța schimburilor vizibile s-a deteriorat deoarece importurile au crescut mai mult decît exporturile: importurile cu 2,9 miliarde de dolari (sau cu 15,5%), exporturile cu 1 miliard de dolari (sau cu 4%, față de 14% în 1964). Nu de mult, ministrul de finanțe Henry Fowler arăta că drept urmare a creșterii importurilor cu 1 miliard pe primul trimestru al acestui an, excedentul comercial pe aceeași perioadă s-a cifrat la numai 350 milioane. În cel de-al doilea trimestru, surplusul este apreciat ca cel mai scăzut față de oricare trimestru începînd din anul 1959.

Pe lîngă alte rezultate slabe în domeniul măsurilor de redresare a balanței de plăți, Statele Unite nu par așadar să se poată bizui de îndată, într-o măsură decisivă, nici pe rezultatele comerțului lor exterior. Bancherii și în general oamenii de afaceri, au continuat multă vreme să găsească fonduri, pentru a le plasa în străinătate ca împrumuturi sau investiții. Aceasta în pofida aplicării taxei de egalizare a ratei dobînzii (creditele în S.U.A. fuseseră mai ieftine decît în Europa) și a altor măsuri, ulterioare nu deosebit de energice în domeniul limitării creditelor.

De altfel, s-a făcut remarca că politica restrictivă de credite nu a pornit atît din dorința de a se proceda la măsuri pentru redresarea balanței externe, cît mai ales din îngrijorarea în legătură cu fenomenele de „supra-încălzire" și cu tendințele actuale de inflație în economia internă, după o îndelungată perioadă de „boom". Robinetul creditelor a fost strîns cu o extremă încetineală, în ultimele luni înregistrîndu-se o ușoară reducere a ritmului dezvoltării și un oarecare spor la procentul de șomaj. În ce grad măsurile deflaționiste vor determina însă și un reflux cu adevărat substanțial al dolarilor de pe piața mondială a capitalurilor nu se poate încă ști.

Într-un dialog cu Jacques Rueff, publicat la începutul lui iulie în SUNDAY TIMES, profesorul Triffin aprecia că restricțiile voluntare au micșorat cu 2—3 miliarde ieșirea capitalurilor din S.U.A. Dar atrăgea atenția că aceasta nu se referă decît la cetățenii americani ca indivizi. Întreprinderile au împrumutat pe piața europeană (în 1966 probabil un miliard de dolari). Pentru a face față cererilor acestora, europenii retrag unele capitaluri pe care le au în S.U.A. Deci, încheie Triffin, pierdem cu mîna stîngă ceea ce am cîștigat cu mîna dreaptă. Exportul de capitaluri continuă, cu atît mai mult cu cît fondurile străine în S.U.A. se ridică la aproximativ 57 de miliarde de dolari.

● Propuneri în avalanșă pentru o nouă monedă

ÎN FAȚA recriminărilor ce li se făceau în legătură cu lipsa de măsuri adecvate pentru lichidarea deficitului în balanța lor de plăți și a tendinței țărilor europene din vest de a continua să convertească în aur rezervele lor de dolari, diplomații americani din domeniul finanțelor s-au străduit să obțină două rezultate: continuînd cu calm să ramburseze în aur creanțele străine în dolari, ei sperau să stimuleze un sentiment salvator de încredere. (Este desigur incontestabil că forța economică, intrinsecă, a S.U.A. constituie un factor de puternică influență). Pe de altă parte, perseverînd în încercarea lor de a-i cîștiga pe partenerii mai puțin „recalcitranți" să determine pînă la urmă crearea unor noi lichidități internaționale care să nu înlocuiască, ci să suplimenteze lira și dolarul, nelegate în nici un fel de aur, precum și o extensiune simultană a drepturilor de tiraj, dincolo de limitele cotelor de aur depuse la F.M.I. Acesta este sensul în care concep și în prezent S.U.A. o reformă monetară. În care scop au și propus la rîndul lor, cu un an în urmă, convocarea unei conferințe monetare mondiale.

Propunerea americană a exercitat, mai ales la început, o influență incontestabilă. Curînd însă economiști și personalități financiare cu greutate în deciziile internaționale ale lumii capitaliste au atras atenția că lipsa de lichidități nu este resimțită în general; că Statele Unite și Anglia se resimt ele, în mod extrem, de lipsa unor mijloace de plată internațională, altele decît dolarii și lirele, pentru a putea face față, fără noi pierderi de aur și fără a recurge la noi împrumuturi din partea creditorilor, deficitelor din balanța lor de plăți; că cele două țări debitoare nu trebuie încurajate să meargă pe o astfel de cale pentru a găsi soluțiile impasului financiar în care se află.

Problema creării unor noi instrumente financiare internaționale s-a menținut pe ordinea de zi și discuția în jurul ei a căpătat mereu mai mare amploare. Chiar ministrul de finanțe franceze, pe atunci Valery Giscard d'Estaing, a făcut o propunere pentru crearea unor lichidități noi sub forma cunoscutului proiect C.R.U. (Collective Reserve Unit), — una dintre cele mai discutate propuneri, de altfel, azi abandonată de guvernul francez. Moneda propusă de Giscard d'Estaing urma să fie creată și administrată de „Clubul de la Paris", și atît crearea cît și utilizarea ei trebuiau să se afle într-un raport strîns cu aurul. Paralel a fost discutată și ideea de monedă a fostului ministru adjunct al finanțelor americane Roosa, pe care a numit-o F.U.A. (Fund Unit Account). **) El preconiza ca F.M.I. să exercite în continuare rolul de gestionar și să fie depuse la F.M.I. monede naționale servind de garanție noii unități de rezervă.

Rezervele F.U.A. nu au fost propuse să înlocuiască dolarul sau lira ci să le completeze. În loc să micșoreze ponderea S.U.A. în sistemul monetar internațional, — dat fiind că repartiția în folosirea actuală a monedelor ar permite Statelor Unite să beneficieze de la bun început de circa jumătate din volumul F.U.A. emis, în timp ce cota depunerilor ei la F.M.I. reprezintă numai 25% din totalul cotelor — proiectul Roosa ar face-o să crească încă mai mult.

O soluție de compromis a fost elaborată de dr. Otmar Emminger, expert vest-german, care prezidează grupul de supleanți ai miniștrilor de finanțe ai țărilor ce fac parte din „Clubul de la Paris". Acest compromis nu prevedea crearea unei monede de rezervă „dedusă" din aur, cum propunea Giscard d'Estaing, ci numai că țările vor trebui să-și reglementeze deficitele după o anumită proporție (convenită dinainte) de aur și de unități de rezervă. Această propunere nu admitea, așa dar nici punctul de vedere american care excludea total orice asociere a noii monede cu aurul, dar nici teza fostului ministru francez al finanțelor, care cerea ca în mod obligatoriu țările să dețină rezervele lor după o anumită proporție de aur și de unități de rezervă.

● Poziția țărilor în curs de dezvoltare nu coincide cu a „Clubului celor bogați"

ȚĂRILE în curs de dezvoltare au arătat că orice reformă a sistemului monetar care nu ține seama de lipsa lor de rezerve, — lipsă a cărei origine se află în condițiile dezavantajoase de schimb în care acestea sînt nevoite să-și exercite comerțul exterior, în instabilitatea prețurilor și a piețelor pentru produsele lor de bază, — nu va fi altceva decît o nouă cale de „îmbogățire a celor bogați". În sesiunea de anul trecut a F.M.I., țările slab dezvoltate și-au manifestat nemulțumirea în legătură cu poziția țărilor din „Clubul de la Paris", pe care le acuzau că încearcă să-și impună voința și interesele lor celorlalți membri ai Fondului Monetar Internațional. Critica acestora, pornind de la situații fundamental diferite, coincidea într-un fel cu aceea a Statelor Unite.

În aceste circumstanțe a fost avansată o propunere a fostului premier francez Pierre Mendes France — moneda-marfă — care s-a bucurat inițial de un ecou favorabil în rîndurile unora dintre țările în curs de dezvoltare. Ea pleacă de la problemele specifice ale acestor țări, care își trag încasările în principal din vînzarea materiilor prime, și recomanda ca pe lîngă aur — care trebuie să rămînă în centrul oricărui sistem monetar — să fie stocate unele produse de bază, omogene, neperisabile (circa 25—30 la număr), stabilindu-se astfel o asociere strînsă între problemele monetare internaționale și ajutorul pentru aceste țări. În general, francezii par să încline mai mult spre dezvoltarea comerțului și spre o îmbunătățire a condițiilor de schimb pentru țările slab dezvoltate decît spre acțiunea de „ajutor", și în acest scop sprijină activitatea Consiliului Conferinței O.N.U. pentru Comerț și Dezvoltare (U.N.C.T.A.D.). În raportul celor 12 experți ai țărilor în curs de dezvoltare publicat acum se fac pare-se recomandări care se deosebesc de cele ale lui Mendes France. Speranța acestora e că țările lor ar putea obține credite pentru cumpărare de bunuri livrate de către țările industriale dezvoltate. Unele dintre țările în curs de dezvoltare, care văd în propunerea americană posibilitatea unui larg acces la eventualele noi rezerve, — speră să poată căpăta dreptul de tiraj fără obligația vreunei legături fixe cu valoarea reală a cotelor depuse la F.M.I.

Au mai existat și propuneri de alt tip privind crearea unor noi lichidități. Deosebit de divergența privind oportunitatea sau neoportunitatea creării în prezent a unor noi instrumente monetare, cît timp discuția s-a referit la modalitățile concrete de a le crea, o divergență principală a constituit-o chestiunea de a se ști dacă noua monedă internațională se va baza sau nu, și în ce proporție, pe aur. În legătură cu cererea de a se reveni la sistemul bazat exclusiv pe aur, s-a obiectat că producția de azi a aurului ca și stocurile de aur existente nu sînt susceptibile să acopere valoarea mereu în creștere a volumului schimburilor mondiale. În discuție a apărut, cum era de așteptat, problema modificării prețului aurului. S-a subliniat că prețul aurului este menținut în prezent în mod arbitrar de către guvernul S.U.A. la 35 de dolari uncia — așa cum a fost fixat în 1934 de președintele Roosevelt — și ca aceasta permanentizează instabilitatea monetară pe plan internațional ca și primejdia unei prăbușiri.

Fixat după marea criză din 1929—1933, în funcție de situația de atunci a prețurilor, a costurilor, datoriilor etc., se arată că prețul aurului nu mai are azi — cînd prețurile în S.U.A. s-au dublat — nici o legătură cu realitatea. Mulți experți, ca de pildă, Philipe Cortney, demonstrează că este inadmisibil ca prețul aurului să fie menținut la nivelul artificial actual, și susțin că pentru a preveni o criză de tipul celeia din 1931—1933, o dată cu restabilirea ordinei monetare, el trebuie ridicat.

În dialogul cu profesorul Triffin de la sfîrșitul lunii iunie, publicat în SUNDAY TIMES, Jacques Rueff făcea următoarele precizări cu privire la poziția sa: „Nu este vorba de a se reveni la etalonul aur. Îl avem în prezent și cea mai bună dovadă este că țările care vor să obțină aur din partea Statelor Unite îl obțin". Este vorba, adăoga el, de un cancer care a atins corpul etalonului-aur. Nu se propune revenirea la aur, numai la aur, sau de a se suprima „suprastructura creditului astfel cum există ea azi, cu toată flexibilitatea ei, cu toate posibilitățile de ajustare care sînt unul din aspectele esențiale ale adevăratului etalon aur".

Ceea ce recomandă academicianul Rueff este majorarea prețului aurului. El spune: „Dacă se admite ipoteza unei dublări a prețului aurului — nu mă opun dealtfel unei majorări mai mici — stocul de aur al S.U.A., care este azi de 13,5 miliarde dolari, va valora 27 de miliarde. În acest fel Washingtonul va putea rambursa creanțele băncilor de emisie, adică 15—16 miliarde. În subteranele de la Fort Knox va rămîne o sumă a cărei valoare nominală în dolari va fi aproape egală celei pe care S.U.A. o deține în prezent, dar situația se va fi echilibrat. O asemenea operație, firește, nu s-ar putea face decît în urma unei convenții internaționale prevăzînd majorarea simultană a prețului aurului în toate țările cu monedă convertibilă".

Inițial, înainte ca Franța să renunțe definitiv la orice proiect de creare a unor noi unități de rezervă, deosebit de divergența asupra problemei aurului, un dezacord important îl constituia acela privitor la raportul necesar între volumul comerțului internațional și volumul lichidităților. De fapt, dacă se ține seama de creșterea economică încetinită pe plan mondial în 1965, problema creării unor noi lichidități apare în prezent încă mai lipsită de obiect. În 1965 economia mondială (produsul național brut) a crescut cu circa 5%, procent mai mic decît în 1964. Pentru 1966 se prevede o creștere de numai 4% (Studiul Consiliului Economic și Social al O.N.U. pe 1965).

● Un inventar al divergențelor

MULTIPLELE divergențe, pozițiile ireconciliabile ale S.U.A. și Franței mai ales, — care se mențin independent de aparenta apropiere care se constată uneori în punctele de vedere exprimate de experții financiari ai celor două țări — și-au găsit oglindirea încă în raportul Ossola de anul trecut.

Raportul comisiei Ossola, care nu izbutise să-și îndeplinească mandatul de a elabora propuneri comune privind crearea lichidităților, se rezumase pînă la urmă la un inventar al divergențelor. Pentru a se asigura stabilitatea sistemului, opina între altele dr. Ossola, ar trebui ca țările cu importante proporții de aur în rezervele ce le dețin, să acumuleze surplusurile în monedele de rezervă și să-și plătească deficitele în aur. Desigur această propunere nu era inspirată de un sentiment de satisfacție față de importantele disponibilități în aur ale Franței.

În afara problemei legăturii dintre aur și eventualele noi lichidități, raportul Ossola prezenta o altă divergență esențială, privind chestiunea de a se ști în ce măsură vor participa diferitele țări la gestiunea sistemului, cît și la repartizarea noilor unități de rezervă, care va fi rolul F.M.I. în crearea deliberată a rezervelor și care regulile de vot pentru adoptarea hotărîrilor privind crearea lor.

Problema participării la gestiunea unităților de rezervă adiționale se pusese cu o acuitate deosebită, deoarece francezii reclamau ca acestea să fie create și administrate de către țările „Clubului de la Paris" în timp ce americanii cerînd un cadru mai larg — propuneau asocierea eventuală a unui alt număr de țări și un rol preponderent pentru Fondul Monetar Internațional.

Pentru înțelegerea naturii acestei divergențe, trebuie evident precizate unele date legate de aceste organisme. Clubul de la Paris — „clubul celor bogați" cum i se mai spune, sau „grupul celor zece" — a fost înființat din inițiativa Franței. Din el fac parte țările cele mai industrializate ale lumii capitaliste: S.U.A., Canada, Anglia, R.F.G., Franța, Italia, Belgia, Olanda, Suedia, Japonia (ulterior constituirii i s-a adăugat și Elveția). Acordul de la Paris și Viena, din 1961—1962, pe baza căruia a luat ființă, arăta că „cei zece" se angajează să acorde împrumuturi pînă la 6 miliarde de dolari, F.M.I.-ului, pentru ca acesta să poată veni în ajutorul monedelor în pericol. Operațiunile succesive de salvare întreprinse în favoarea lirei sterline s-au bazat pe băncile centrale ale țărilor din acest club. Este adevărat că Franța, consecventă cu poziția ei în problema deficitelor în balanțele de plăți americană și engleză, a refuzat să participe la acțiunea creditelor din 1964 și 1965 (participarea ei la operația de credit din mai anul acesta a produs surpriză, dar observatorii au subliniat că Franța a fost impresionată de faptul că Anglia și-a lichidat o parte din portofoliu ei în valori americane) dar ea deține în cadrul Clubului, datorită poziției sale politice în Europa și a situației solide a francului, un loc proeminent.

Statelor Unite nu pare deci să le convină cadrul acestui club ca loc de decizii în problemele monetare internaționale, preferînd Fondul Monetar Internațional. S-a și apreciat de altfel de către observatori că, o conferință monetară mondială a lumii capitaliste în cadrul Fondului este de natură să dea cîștig de cauză, într-un fel sau altul, propunerilor americane și engleze. De altfel, propunerile F.M.I.-ului în domeniul monetar le reflectă destul de fidel pe acestea.

F.M.I.-ul propune: 1) noile rezerve monetare să fie create și administrate în cadrul Fondului; 2) să se extindă facilitățile de ti-

Dinu HERVIAN

(Continuare în pag. 13)

**) teoretizată în cartea sa Monetary Reform for the World Economy.

ȘTIINȚA ECONOMICĂ ȘI EFICIENȚA CERCETĂRII

EVOLUȚIA societății și, îndeosebi, a producției materiale, implică creșterea însemnătății cunoștințelor științifice ale economistului, respectiv adîncirea formației sale științifice paralel cu valorificarea acestor cunoștințe în perimetrul științei. Pe de o parte, asistăm la fenomenul participării tot mai ample a economiștilor la definirea unor concepte, la studierea acțiunii legilor obiective și la elaborarea de măsuri pe baza acestora; pe de altă parte, economiștii pot aduce o contribuție mai mare la progresul diferitelor științe. Acest din urmă aspect se poate concretiza, de pildă, prin activitatea economiștilor din institutele de cercetare științifică în domenii variate (metalurgie, chimie, fizică atomică etc.), care trebuie să fundamenteze din punct de vedere economic soluțiile tehnico-științifice.

Nu se lărgește numai aria activității!

Ambele modalități de efectuare a muncii științifice de către economiști înregistrează în zilele noastre o permanentă dezvoltare și îmbogățire. Aceasta însă nu exprimă decît parțial poziția economistului în angrenajul dezvoltării științei contemporane. Un element calitativ nou îl constituie apariția unei ramuri distincte a economiei — **economia cercetării științifice.** Aici n-avem de-aface cu o simplă lărgire a ariei activității științifice a economistului chemat să contribuie la fundamentarea eficienței economice a cercetării științifice. Trecerea la elaborarea și aplicarea programului unitar al cercetării științifice pe scară națională solicită **un nou tip** de activitate științifică care rezultă din situarea în centrul sarcinilor economice a modalităților practice de folosire optimă a posibilităților și rezultatelor progresului tehnico-științific contemporan.

Creșterea aportului științei la dezvoltarea economiei naționale determină un dublu rol al celor ce se ocupă cu această activitate: să determine natura, direcțiile și gradul de subordonare a cercetărilor științifice, dezvoltării planificate a economiei naționale și, totodată, să utilizeze prognozele de lungă durată ale progresului tehnico-științific ca instrument de bază pentru planificarea în perspectivă a economiei naționale. Din interdependența, condiționarea reciprocă a acestor două laturi rezultă și obiectivele concrete pentru noul tip de cercetare științifică pe care trebuie s-o desfășoare economiștii.

Teme abordate și altele mai puțin

Realizarea, pentru prima dată în țară, a unui program unitar al cercetării științifice, a permis ca „în focul muncii" să se definească unele elemente de bază privind latura economică a activității de coordonare a cercetării științifice. Așa, de exemplu, criteriile de selecționare a temelor incluse în programul de cercetare conțin în sine o temeinică fundamentare economică. Prioritatea acordată temelor în funcție de contribuția la rezolvarea mai apropiată și în perspectivă a problemelor referitoare la diversificarea producției, la valorificarea superioară a materiilor prime, la îmbunătățirea calității produselor, la economisirea muncii sociale ilustrează cu prisosință această idee. De asemenea, repartizarea temelor pe unități de cercetare, în funcție de economisirea eforturilor (eliminarea unor paralelisme și evitarea dispersării forțelor de cercetare), asigurarea unei corelații corespunzătoare între dezvoltarea bazei materiale a cercetării și volumul de cercetare (corelația dintre investiții în domeniul științei și numărul de teme repartizate în funcție de posibilitățile materiale existente și în devenire), definirea perspectivelor de finalizare a cercetăriior (în funcție de cerințele nemijlocite ale economiei naționale) și alte asemenea aspecte soluționate prin prevederile programului de cercetare, constituie o experiență valoroasă în domeniul economiei științei.

Într-un număr de studii apărute în țara noastră, o serie de autori au indicat cîteva dintre temele stringente care se cer analizate în continuare de către economiști: criteriile de determinare a eficienței cercetării științifice (s-a propus drept criteriu principal productivitatea muncii științifice); indicatorii economici specifici activității institutelor de cercetări științifice (așa, de pildă, în „Revista de statistică", indicatorii statistici au fost în mod îndreptățit clasificați în indicatori ai potențialului științific, indicatori ai activității de cercetare științifică, indicatori ai rezultatelor activității de cercetare, propunîndu-se pentru fiecare categorie în parte, soluții concrete); analiza formelor și căilor de apropiere a științei de producție (această temă a fost abordată îndeosebi în ceea ce privește finalizarea cercetărilor în cîteva ramuri de bază ale industriei). Din păcate, studiile amintite nu au trezit încă un ecou corespunzător în rîndurile economiștilor. Este unanim acceptată ideea că, în condițiile contemporane, dezvoltarea științei nu este posibilă decît prin conjugarea strădaniilor colective. Oare constatarea aceasta nu este valabilă și pentru economia științei?

S-ar mai putea adăuga la temele propuse spre studiu multe altele: determinarea indicatorilor pentru planificarea cercetării, stabilirea structurii optime a cheltuielilor pentru diferite tipuri de cercetări, perfecționarea sistemului aplicării rezultatelor cercetării, cointeresarea materială a cercetătorilor etc. Și în economia științei apare din ce în ce mai limpede necesitatea îmbinării organice a cercetărilor fundamentale cu cele aplicative, soluționarea aspectelor teoretice cît și practice ale temelor de studiu.

Productivitatea muncii științifice sau productivitatea socială a muncii?

În legătură cu transformarea științei într-o forță nemijlocită de producție, o parte dintre studiile amintite au emis ideea că deși se bazează pe dezvoltarea forțelor de producție, progresul științei are loc potrivit legilor sale interne. De aici, o anume specificitate a științei ca forță de producție. Discuția pe această temă, credem, realizează în practică unitatea dintre cele două tipuri de cercetare: fundamentală și aplicativă, prezentînd deopotrivă un interes teoretic cît și practic.

Dar, dacă specificitatea dezvoltării științei ca forță de producție a fost analizată mai pe larg cu aplicațiuni la diverse discipline (vezi lucrarea „Știința — forță de producție", apărută în 1964 în Editura Politică) mai puțin s-au făcut referiri la implicațiile economice ale acestui fenomen.

A accepta ideea transformării științei într-o nemijlocită forță de producție înseamnă implicit a situa știința (cel puțin științele tehnice, după unii autori) în sfera producției materiale. Ducînd analiza logică mai departe ajungem la cerința de a vedea cum „producția științifică" se încadrează în reproducția lărgită. E limpede că „producția științifică" exprimată prin cunoștințe, informații științifice, nu constă în bunuri materiale. Dar tot atît de limpede este și faptul că această formă specifică a muncii sociale contribuie nemijlocit, prin perfecționarea producției, la sporirea productivității muncii în cele două sectoare ale producției materiale. Este în acest caz îndreptățită părerea ca activitatea de cercetare să fie considerată ca un al treilea sector al producției sociale, alături de sectorul producției mijloacelor de producție și sectorul de bunuri de consum?

Desigur, la o asemenea întrebare nu se poate da răspuns fără întreprinderea unor studii aprofundate. Un lucru este însă cert: economiștilor le revine sarcina de a determina în mod riguros științific metodologia pentru stabilirea ponderii valorii cercetării științifice, a „producției științifice".

După unele calcule, în ultimul deceniu cantitatea **de informații științifice a sporit** într-un ritm mediu anual de 6%. Calculele pe ramuri arată totodată, în unele țări, o dinamică mai accentuată a rentabilității investițiilor în cercetarea științifică. Asa de exemplu, la fiecare dolar investit în industria americană pentru cercetare, s-a înregistrat un cîștig net între 5 și 23 de dolari.

Referindu-ne acum la propunerea de a considera **drept principal criteriu al eficienței economice a cercetării productivitatea muncii științifice,** apare clar în lumina celor expuse că aceasta ar îngusta posibilitatea de analiză. Mai concludent este să se determine aportul cercetării la creșterea **productivității sociale a muncii** drept criteriu principal de eficiență economică.

După cum se vede, folosindu-ne doar de un singur exemplu, o dată cu trecerea la dezvoltarea planificată a științei la scară națională, economiștilor le revin multiple sarcini de a căror îndeplinire depinde în bună măsură progresul științei și, prin aceasta, progresul societății noastre socialiste.

Teodor BRATEȘ

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

Abordînd o tematică puțin cercetată în literatura noastră de specialitate, dr. Iosif Anghel examinează în lucrarea *Teorii și modele ale creșterii economice — contribuții critice*, Editura Politică, 1966, 464 pag., o seamă de teorii și modele ale creșterii economice, prin care economia politică burgheză contemporană încearcă să ofere statelor capitaliste industrializate posibilitatea de a cunoaște capacitățile de aproximare, fie și numai empirică, a realităților economice. Cititorul are astfel posibilitatea de a cunoaște caracteristicile generale ale unor teorii și modele ale creșterii economice, unele noțiuni utilizate în mod deosebit de autorii acestor teorii, aparatul analitic folosit de Keynes, teoriile și modelele lui Harrod, Domar, Solow, Robinson, Kaldor, Champernowne. Autorul încearcă, de asemenea, să formuleze o schiță proprie a unui model al creșterii instabile a economiei capitaliste, pornind de la teoria marxistă a reproducției.

ANALIZE COMPARATIVE INTERNAȚIONALE ALE ANCHETELOR DE OPINIE

ANCHETELE de opinie răspund unei certe necesități de informare detaliată în numeroase domenii. În același timp însă. desfășurarea tehnico-organizatorică a acestor anchete ridică o serie de probleme. Realitățile sociale, economice, culturale și politice dintr-o țară anumită impun un anumit sistem de organizare și executare a anchetelor de opinie publică. Totodată este foarte important a se cunoaște modul în care sînt rezolvate în diferite țări problemele efectuării unei cercetări selective de acest fel. Din această cauză, concomitent cu dezvoltarea anchetelor de opinie se extinde analiza comparată a acestora.

Tematica unui seminar

Pentru promovarea acestor cercetări comparative, U.N.E.S.C.O. a organizat în 1964 primul seminar european la Köln — R.F.G. Al doilea seminar european a fost organizat de U.N.E.S.C.O. între 15 august — 2 septembrie a.c. la Institutul Steinmetz din Amsterdam — Olanda, sub conducerea prof. Marten Brouwer, în problemele utilizării datelor obținute din anchetele selective de opinie, cu participarea a 30 de specialiști din diferite țări din Europa, printre care și țara noastră.

Institutul Steinmetz colectează anchetele selective de opinie executate în diferite țări, pe care le ține apoi la dispoziția celor interesați.

Scopul seminarului a fost elaborarea unor analize comparative asupra asemănărilor și deosebirilor între răspunsurile date în diferite țări la întrebări identice sau asemănătoare, precum și proiectarea unor modele de valorificare logică și numerică în domeniile de bază ale sondajelor de opinie.

Una din aceste analize a privit o anchetă internațională asupra factorilor care au influențat deciziile recente mai importante luate de către familiile de consumatori privind cumpărăturile importante, mobilarea casei, schimbarea locuinței, schimbarea locului de muncă sau a ocupației, decizii privind școala sau viitorul copiilor, petrecerea vacanței etc. Chestionarul cuprindea întrebări privind sursa care a influențat luarea deciziei ca, de pildă, soțul-soția, agenția de turism, radioul, televiziunea, ziarele, revistele, cărți, filme, vecini, prieteni, rude, persoane competente în materie, călători, tovarăși de muncă etc. Alte întrebări se refereau la accesul și frecventarea comunicațiilor de masă, vîrsta, ocupația, venitul, situația familiară. În acest fel ancheta urmărea cunoașterea proceselor de luarea deciziei prin identificarea importanței comunicațiilor de masă și a categoriei de persoane care dau sfaturi celorlalți în luarea unor decizii. Ancheta a fost efectuată în 6 țări (Olanda, Anglia, Iugoslavia, Grecia, Spania și S.U.A.), iar rezultatele au fost analizate în lucrările seminarului, constatîndu-se importante particularități naționale în toate fazele acestei cercetări cu toate că întrebările erau aceleași.

Un model de analiză

Un alt tip de activitate a seminarului a constat din proiectarea unui model de analiză asupra metodologiei de cercetare folosită în unele anchete internaționale precum și a datelor rezultate din acestea. Astfel, ancheta privind comportamentul consumatorilor, executată în patru țări, a fost analizată într-o grupă a seminarului condusă de prof. Philip C. Stouthard din Olanda, ancheta referitoare la utilizarea timpului liber, efectuată simultan în patru țări, a făcut obiectul analizelor grupei conduse de prof. Al. Szalai din Ungaria. ancheta privind comportamentul politic al populației și factorii care îl influențează, desfășurată în 4 țări, a fost dezbătută în grupa condusă de prof. Warren E. Miller de la Ann Arbor, S.U.A. Într-o altă grupă condusă de prof. Rolf Meyersohn din Philadelphia, a fost examinată o anchetă privind tineretul vest-german respectiv și cel olandez și comunicațiile de masă. În această grupă a participat Elina Almasy (Franța), Tore Hellesy (Norvegia), Stefan Szostkiewicz (Polonia) și alții, printre care și semnatarul acestor rînduri. Analiza a început prin definirea dimensiunilor existente: mobilitatea socială (geografică, profesională și de venituri), grupul de apartenență, spiritul autoritar sau liberal al părinților, atitudinea față de viitor a tineretului, adaptabilitatea la cerințele societății, relațiile cu cei de aceeași vîrstă, comportamentul diferitelor grupe de vîrstă, acțiunea comunicațiilor de masă etc. După aceea a fost examinat nivelul de articulare al opiniilor exprimate potrivit numărului de răspunsuri „nu știu", sau refuzurilor chiar de răspunsuri la unele întrebări, iar apoi au fost determinate variabilele dependente care urmează a fi explicate și cele independente (cauzele). Drept variabile dependente au fost selectate nivelul aspirațiilor economice viitoare, respectiv veniturile pe care tinerii cred că le vor obține în următorii 10 ani, acceptarea riscului în alegerea unei profesii aducătoare de venituri mari, nivelul aspirațiilor sociale și politice. Drept variabile independente au fost alese poziția socială a tinerilor chestionați, participarea lor la viața socială, mobilitatea socială a familiei lor, potențialul autoritar sau liberal din familie, cel din instituțiile cu care tinerii au contacte frecvente, ca școala sau locul de muncă și un factor psihologic care înglobează situațiile conflictuale în grupurile în care trăiesc tinerii sau în societate.

Fiecare din acești factori-cauză era indexat cu ajutorul mașinilor electronice. Astfel, de pildă, indexul care dădea o valoare numerică factorului poziția socială, cuprindea venitul, pregătirea, sexul, vîrsta, localizarea geografică și ecologică, profesia, ramura de activitate a tînărului anchetat etc.

La sfîrșitul seminarului au fost prezentate rapoarte individuale asupra rezultatelor fiecărei analize efectuate. În cursul lucrărilor seminarului o serie de specialiști au ținut conferințe legate de tematica generală a analizelor comparative. Louis Guttman, autorul scalogramelor cu același nume, a ținut o prelegere despre „Incursiuni nonmetrice în științele sociale", arătînd că fenomene și procese de mare complexitate din aceste științe pot fi înțelese fără apel la matematicile avansate prin anumite tehnici de evidențiere grafică a celor mai calitative aspecte. Profesorul Erwin Scheuch din R.F.G. a analizat într-o conferință importantele laturi ale specificului cultural, similaritățile și diferențele din diferite țări în executarea cercetărilor comparative de anchete de opinie. Cunoscutul statistician și sociolog Johan Galtung, directorul Institutului Păcii din Norvegia, a ținut două conferințe privind colaborarea dintre țări în domeniul anchetelor de opinie, prezentînd scheme de evaluare și măsurare a particularităților naționale care constituie surse de necomparabilități. La Brugges, în Belgia, prof. Kormos de la Europa College a expus participanților la seminar unele metode grafice și statistice de cartografiere a localizării populației pe teritoriu la principalii indicatori. De asemenea, prof. Mayersohn a ținut o prelegere despre sistemul indexărilor variabilelor calitative prin utilizarea calculatoarelor electronice.

În afară de rezultatele pozitive obținute în urma analizelor efectuate, trebuie menționat că seminarul a prilejuit valoroase schimburi de idei, metode și experiențe între specialiștii din diferite țări.

M. C. DEMETRESCU

CURIER

■ La Centrul științific din Novosibirsk a avut de curînd loc o conferință științifică pe tema **Căile de creștere a eficienței activității științifice. Sistemul de indicatori generali** pentru aprecierea activității institutelor de cercetări științifice care desfășoară lucrări pentru nevoile industriei, propus cu acest prilej de Institutul politehnic din Perm, este alcătuit din: **coeficientul de eficiență** – raportul între efectul economic obținut într-un an prin introducerea în producție a rezultatelor cercetărilor și cheltuielile generale legate de munca institutului; **coeficientul eficienței potențiale** – calculat pe baza economicității lucrărilor terminate (dar încă neintroduse în practică); **coeficientul eficienței presupuse** – care ia în considerare și cercetările neterminate. Cu ajutorul acestui sistem de indicatori, colaboratorii Institutului au putut analiza activitatea a 15 institute științifice, ceea ce constituie, după părerea lor, dovada principală a posibilității de apreciere economică a activității institutelor științifice.

■ Revista poloneză **EKONOMISTA** publică în nr. 3/1966 (iulie) un articol semnat de I. Los, intitulat **Elemente de bioeconomie în programarea alimentației.** Prin noțiunea de „bioeconomie" autorul înțelege știința care studiază fenomenele ce au loc, atît în domeniul biologiei, cît și al economiei. Los preconizează efectuarea unor analize complexe privind optimizarea regimului alimentar, ținînd seamă de premisele naturale și de cele economice ale fenomenelor cercetate. În felul acesta, s-ar putea ajunge la stabilirea principiilor „calculului bioeconomic", ca bază pentru un model de alimentație a populației.

■ În cartea **Capital Formation in West Germany** (Acumularea capitalului în Germania Occidentală), Detroit, 1965, 287 pag., economistul german Karl W. Roskamp – din grupul celor care în ultimul timp critică orientarea neoliberală – explică ritmul ridicat al creșterii economice din R.F.G. în special prin nivelul înalt al acumulării capitalului, realizată cu participarea nemijlocită a statului. După autor, în perioada 1948–1963, din suma investițiilor de stat de 215,9 mld. mărci, 97,7 mld., adică 45% au fost folosite pentru finanțarea sectorului privat. O largă extindere a căpătat practica amortizărilor accelerate, pe contul cărora numai în perioada 1949–1957 s-au investit 8,6 mld. mărci. Roskamp consideră că politica economică promovată de R.F.G. începînd din 1948 nu corespunde concepției neoliberale pe care se sprijină doctrina „economiei sociale de piață" și că creșterea economică este rezultatul acțiunii reciproce a pieței și a politicii de stat.

■ Ben J. Wattenberg a scris în colaborare cu Richard M. Scammon, director în perioada 1960–1965 al Biroului de recensămînt din Statele Unite lucrarea **This U.S.A.** (Această Americă), Doubleday & Comp. Inc. Garden City, New York 1965, 520 pag. Cartea se autoprezintă, după cum rezultă din subtitlu ca un portret „neașteptat" al celor 194 067 296 americani. Din carte reținem următoarele: procentul șomajului a fost: albi – 1950 – 4,5%, martie 1965 – 4,6%; de culoare – 1950 – 7,8%, martie 1965 – 9,2%. Veniturile muncitorilor de culoare au reprezentat față de ale albilor: în 1950 – 61%, în 1963 – 57%.

CONGRESUL INTERBALCANIC AL MATEMATICIENILOR

ÎN aula Universității din București se desfășoară începînd din 12 septembrie a.c. cel de-al III-lea Congres interbalcanic al matematicienilor, la care participă peste 80 de matematicieni din Bulgaria, Grecia, Iugoslavia și Turcia, precum și numeroși matematicieni din țara noastră.

Uniunea interbalcanică a matematicienilor, creată cu peste 30 de ani în urmă, a organizat primele două congrese încă înainte de război, în 1934 la Atena și în 1937 la București. Războiul a întrerupt o tradiție de contact fructuos între matematicienii țărilor balcanice. La inițiativa matematicienilor români, această tradiție a fost reluată sub auspicii din cele mai bune. Actualul Congres constituie o remarcabilă manifestare de colaborare internațională științifică, la care participă oameni de știință de mare prestigiu în domeniul matematicii.

În cele peste 300 de comunicări programate sînt tratate probleme matematice fundamentale, precum și operații ale matematicilor în diverse domenii; un număr important de comunicări au abordat teme de economie matematică.

Lucrările Congresului cuprind două părți: 1) expuneri făcute de un reprezentant al fiecărei țări cu privire la contribuția adusă de țara respectivă la dezvoltarea științelor matematice; aceste expuneri se fac în ședințe plenare; 2) comunicări și referate prezentate în cadrul a opt secții: algebră și logică; două secții privind analiza matematică; geometrie și topologie; teoria probabilităților și statistica matematică; mecanică și astronomie; matematici aplicate; învățămînt și istoria matematicilor.

După terminarea acestor lucrări, se discută proiectul statutului Uniunii interbalcanice a matematicienilor, se aleg organele ei de conducere și se fixează data și locul congresului următor. Se prevede ca în perioada dintre congrese să se organizeze colocvii pe diverse probleme de specialitate.

Congresul își va încheia lucrările la 17 septembrie.

ANUARUL STATISTIC AL REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA – 1966

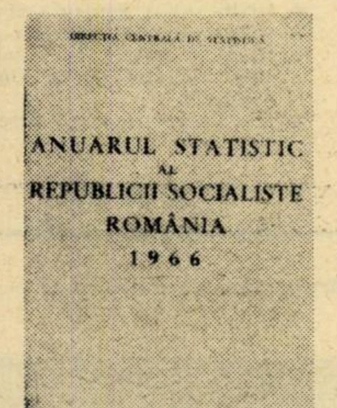

A APĂRUT Anuarul statistic pe anul 1966, oglindă a dezvoltării economice a României și a succeselor obținute în toate ramurile economiei naționale, în investiții, comerț exterior, finanțe, învățămînt, cultură etc.

Anul 1965 a reprezentat o creștere la toți indicatorii principali ai dezvoltării economiei naționale. În acest an față de 1959 numărul salariaților a crescut de 1,4 ori, valoarea fondurilor fixe de 1,5 ori, volumul investițiilor de 2,4 ori, produsul social de 1,7 ori, venitul național de 1,7 ori, producția globală industrială de 2,4 ori la grupa A și de 2 ori la grupa B, producția de construcții-montaj de 2,2 ori, producția globală agricolă de 1,2 ori, parcursul mărfurilor de 2,2 ori, parcursul călătorilor de 1,5 ori, vînzările de mărfuri prin comerțul socialist de 1,9 ori, volumul comerțului exterior de 2,1 ori, productivitatea muncii pe salariat în industrie de 1,6 ori, salariul real de 1,4 ori, cheltuielile pentru acțiunile social-culturale ale statului de 1,8 ori.

Noul Anuar statistic apare îmbogățit cu noi serii de date cum sînt: principalii indicatori ai gospodăriilor agricole de stat în medie la 100 hectare teren agricol în anii 1950—1965, principalii indicatori ai cooperativelor agricole de producție în anii 1950—1965, principalii indicatori ai cooperativelor agricole de producție în medie la 100 hectare teren agricol în anii 1950—1965.

De asemenea capitolul Statistica internațională a fost dezvoltat prin introducerea unor indicatori specifici statisticii din țările capitaliste, dinamica produsului intern brut și dinamica produsului intern brut pe locuitor.

Volumul, care totalizează 710 pagini, este însoțit de o bibliografie pentru capitolul Statistica internațională și de un indice alfabetic care ușurează consultarea Anuarului.

MERCUR PRINTRE MUZE

UN MISTER PUBLICITAR

CORUL din tragediile antice avea — după o cunoscută butadă — misiunea de a explica spectatorilor ceea ce pricepuseră singuri dinainte, dacă erau cît de cît inteligenți. Mutatis-mutandis, s-ar putea spune că unele statistici îndeplinesc — desigur, mai puțin ceremonialul artistic — cam același rol. Acum cîțiva ani, pe baza unor amănunțite sondaje în opinia publică și a îndelungatei prelucrări matematice a datelor obținute, un institut occidental de demoscopie a stabilit că informațiile apărute în presă se împart în două categorii: informații care-l interesează pe cititor și informații care nu-l interesează. În aceste condiții, cetățeanul care cumpără pe stradă „Informația Bucureștiului" și care-i parcurge în cîteva minute titlurile, face — ca să-l parafrazăm pe dl. Jourdain — sociologie înaltă fără să-și dea seama. Nu de mult, un respectabil institut britanic de studiere a opiniei publice, a ajuns și el la o concluzie tulburătoare: dintre toate produsele cărora li se face publicitate, primul loc — distanțat — îl ocupă detergenții. Și în acest caz, s-ar părea că efortul statistic a fost superfluu: oricine a parcurs paginile ziarelor și revistelor occidentale, sau a urmărit respectivele emisiuni de radio și televiziune, a putut constata, chiar fără să fie neapărat inteligent (așa cum se cerea în cazul tragediilor eline), dar nici măcar deosebit de atent, că reclamele de tot felul pentru detergenți constituie o prezență copleșitoare.

Dar, dincolo de calea — științifică sau empirică — prin care ajungem la această concluzie, rămîne totuși o întrebare nu lipsită de interes: care este explicația acestui fenomen, de ce e nevoie de o asemenea ofensivă publicitară, de proporții nemaiîntîlnite în viața economică, în favoarea unor produse de altfel foarte căutate de către consumatori?

Explicația dată de unii economiști, influențați de schemele psihanalizei, după care ar fi vorba de un complex de necurățenie (derivat dintr-un complex de culpabilitate) resimțit de către omul de rînd (occidental) al zilelor noastre, nu poate fi acceptată, bineînțeles, decît ca o glumă.

Nu poate fi vorba nici de o acțiune specială pentru introducerea unui produs nou. Detergenții, deși au apărut pe piață abia la începutul deceniului al șaselea, au reușit repede să elimine complet săpunul în curățatul rufelor și a confecțiilor și au devenit, pentru zeci de milioane de gospodării, un obiect de cea mai largă folosință.

Nici existența unei concurențe acerbe nu explică excesul de publicitate. Piața detergenților este una dintre cele în care concentrarea monopolistă a atins cel mai înalt nivel. După datele publicate de Comisia guvernamentală a monopolurilor din Marea Britanie — date care au stîrnit o vie emoție în opinia publică și au determinat luări de poziție în Camera Comunelor — în Anglia 90% din piață este monopolizată de două trusturi gigantice: Unilever (a doua companie ca mărime din toate țările capitaliste europene) și Procter and Gamble, una dintre cele mai puternice firme americane. Mai mult, între aceste două trusturi nu există nici o concurență. În iunie 1956, între ele a fost semnat un contract care prevede menținerea prețurilor și o anumită omogenizare a sortimentelor. Asemănătoare este și situația din celelalte țări occidentale, unde tot cele două trusturi amintite dețin supremația.

Care este atunci explicația misterului?

După cît se pare, una din rațiuni derivă chiar din caracteristicile produsului în cauză. Prețul de cost al detergenților este absolut infim, mai ales în condițiile unei producții de masă atît de largi. Aceasta permite — ba chiar obligă, în perspectiva legilor pieței capitaliste — adăugarea unor costuri ridicate pentru operațiunile de comercializare, fără a ridica prea mult prețurile de vînzare, care rămîn pentru consumator, în comparație cu alte produse, destul de modice. După datele aceleiași comisii britanice, despre care am vorbit, în prețul de vînzare costul real al detergentului reprezintă o fracțiune infimă în timp ce profiturile reprezintă între 10 și 13%, iar cheltuielile de publicitate peste 25%. O parte însemnată (de cîteva ori mai mare decît cea reprezentînd valoarea produsului propriu-zis) o constituie cheltuielile pentru ambalaje, deci pentru o publicitate indirectă, ambalajul fiind în esență un prospect viu, colorat, special gîndit pentru a capta atenția cumpărătorilor. Un amănunt pitoresc, relevat cu prilejul anchetei: fonduri considerabile au fost cheltuite pentru a se realiza o asemenea deschidere la cutia de detergent, încît să curgă totdeauna cel puțin de trei ori mai mult praf de spălat decît este nevoie.

Dar publicitatea masivă mai joacă un rol însemnat. Ea reprezintă o pavăză a marilor trusturi împotriva pericolului unei eventuale concurențe. Într-adevăr, n-ar fi nevoie de capitaluri prea însemnate pentru ca o firmă oarecare să înceapă producția unor detergenți, cel puțin de aceeași calitate cu cei aflați în comerț. Dar pentru ca noul produs să se impună sau măcar să fie cunoscut, e nevoie de o campanie publicitară uriașă, capabilă să forțeze barajul de reclame instituit de marile trusturi. Or, pentru aceasta e nevoie de cheltuieli considerabile pe care nu și le poate permite o firmă oarecare. Iată deci cum publicitatea servește la menținerea dominației marilor monopoluri. Și dat fiind volumul uriaș al reclamelor, nu e de mirare că presa susține poziția trusturilor.

H. DONA

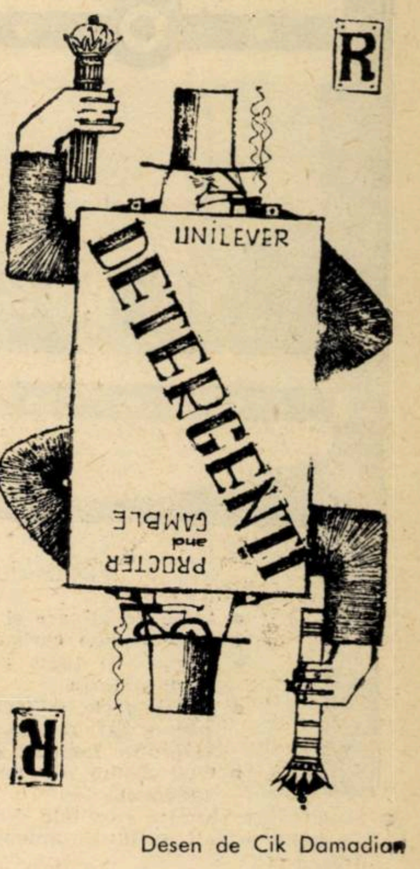

Desen de Cik Damadian

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Întreprinderea „Industrialimport" și Regia Națională a Uzinelor Renault din Franța au încheiat un contract cu privire la fabricarea sub licență de autoturisme, autoutilitare și alte mașini derivate în Republica Socialistă România.

Contractul prevede atît realizarea montajului autoturismelor, cît și asimilarea treptată a pieselor componente. Producția va începe cu tipul Renault 16 și se prevede asimilarea în continuare și a altor modele de fabricație. Uzina va intra în producție la începutul anului 1969 și va avea o capacitate anuală de 50 000 autovehicule.

• „Chimimport" a contractat în ultima perioadă exportul de anvelope și camere de aer în Anglia, R. P. Bulgaria, R. S. Cehoslovacă, R. F. Germană, Liban, Sudan, Turcia. S-au livrat recent 1500 de tone de fenol sintetic în Brazilia, Elveția, Franța, R. F. Germană, Italia, Olanda, 1000 de tone de anhidridă ftalică în Anglia, Franța, Olanda, betanaftol în Elveția și Olanda, acid salicilic tehnic în Suedia, anilină în Olanda.

• Întreprinderea „Romînoexport" a semnat contracte pentru exportul de tricotaje în Danemarca și Irak. Au fost exportate diverse tricotaje în Anglia, R. S. Cehoslovacă, R. F. Germană, Libia, U.R.S.S.

• „Mineralimportexport" a perfectat contracte pentru importul a 350 de tone de magnezită granulată din R. S. Cehoslovacă, 10 000 de tone de cărbuni cocsificabili din R. P. Polonă, 1260 tone de tuburi de azbociment din R.S.F. Iugoslavia, abrazive din R. F. Germană, Belgia, Italia. La export a fost contractată livrarea a 20 de tone de polietilenă în R. D. Vietnam, 500 tone articole sanitare în R. P. Polonă, 420 000 u.c. cahle în R. P. Ungară.

• „Mașinexport" a exportat în India 4 transformatoare de forță de cîte 12,5 MVA.

• Au fost livrate la export prin portul Constanța 4680 de tone de toluen și xilen în Italia, 1190 mc de cherestea diferită în Siria. Din import au sosit în aceeași perioadă 1075 de tone de piei din Argentina, 1100 de tone de celuloză cord și 1100 de tone de piei din S.U.A., 10 250 de tone de minereu de fier din India, 7800 de tone de minereu de mangan din Africa, 1100 de tone de țevi pentru extracție din Japonia, 1050 de tone de laminate din R. F. Germană, 1000 de tone de laminate din Franța, 1300 de tone de laminate din Belgia.

PRODUCE:

- fontă de afinare și turnătorie.
- lingouri oțel carbon și aliat.
- blumuri și țagle pentru relaminare și forje.
- profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C, I și profile fasonate speciale.
- Oțel beton — neted, periodic, torsionat.
- Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

COMBINATUL
CHIMIC
TÎRNĂVENI

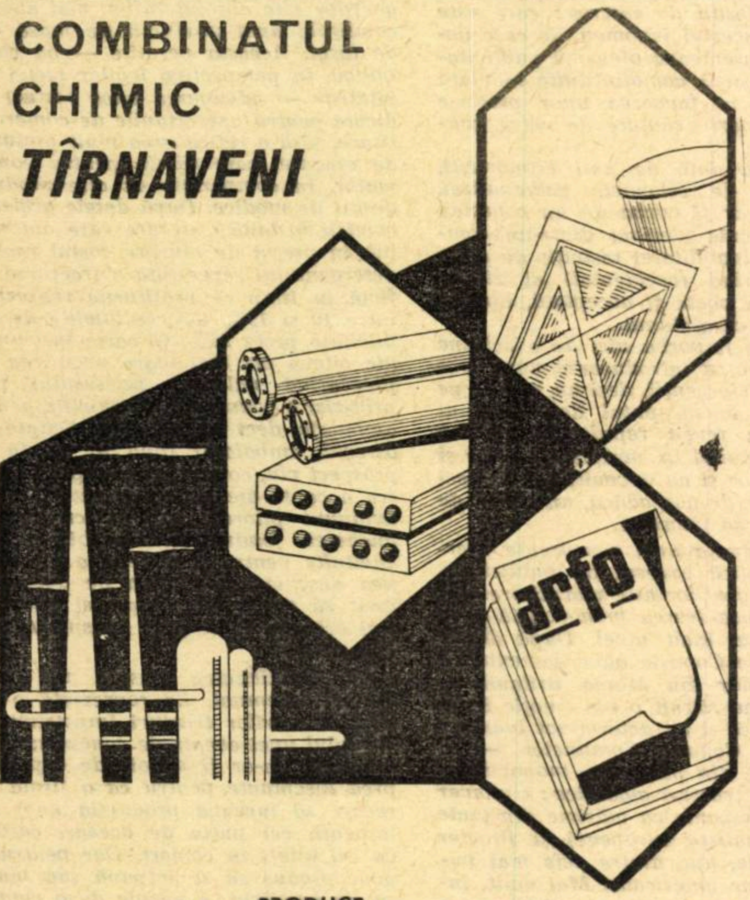

PRODUCE:

carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

str. Circumvoluțiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N. elemente, după comandă

COMBINATUL DE
ÎNGRĂȘĂMINTE
CU AZOT
PIATRA
NEAMȚ

AZOCHIM

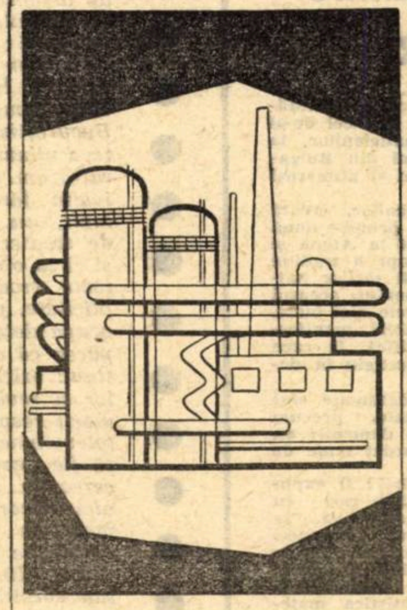

PRODUCE:

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99,998%.

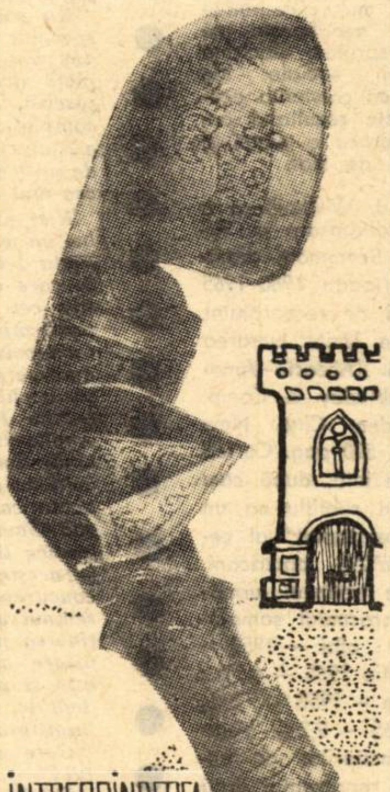

ÎNTREPRINDEREA
DE ECHIPAMENT
METALIC
PENTRU BINALE
ORADEA

PRODUCE:

- echipament metalic pentru binale ca: broaște îngropate de siguranță; broaște îngropate cu cilindru de siguranță; broaște aplicate cu cilindru de siguranță; lacăte diverse.
- echipament metalic pentru mijloace de transport; piese și subansamble pentru vagoane de călători: piese pentru locomotiva Diesel electrică și hidraulică; piese auto.

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE
VICTORIA

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

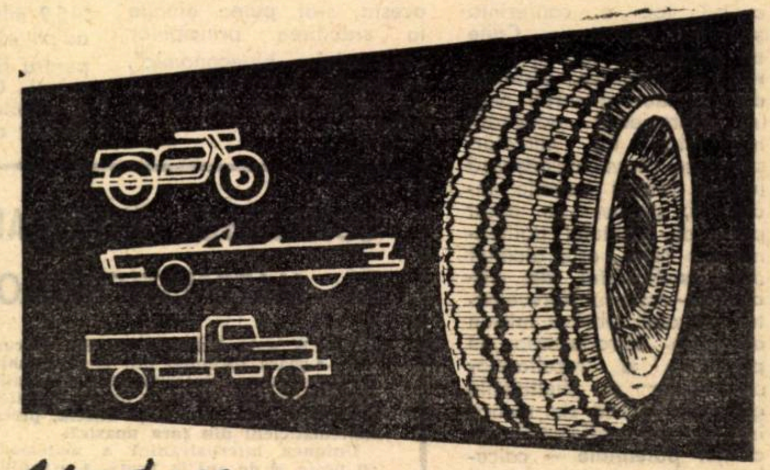

produce

ANVELOPE ȘI CAMERE DE AER

COMBINATUL
DE
CELULOZĂ
ȘI
HÎRTIE
SUCEAVA

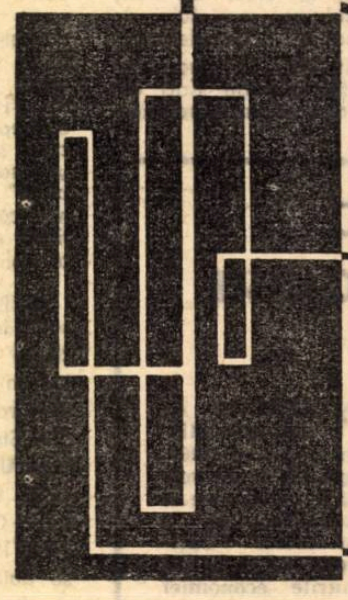

PRODUCE:

- Saci de hîrtie
- Pungi de hîrtie
- Sfoara de hîrtie
- Hîrtie sulfat de polietilenă
- Hîrtie acoperită cu poliacetat de vinil
- Hîrtie parafinată
- Pînză cașerată cu polietilenă pe hîrtie
- Hîrtii bituminate
- Hîrtii creponate
- Hîrtii cașerate cu folii metalice
- Hîrtii gumate
- Hîrtii sulfat pentru saci
- Hîrtie ambalaj superior
- Hîrtii acoperite cu copolimeri de clorură de vinil-viniliden
- Hîrtii imprimate cu desene continue

În trecere prin regiunea Argeș vizitați unitățile:

U.R.C.C.

- Restaurantul „Podgoria" și Complexul comercial din orașul Drăgășani, ambele unități ale coop. oraș Drăgășani.
- Bufetul și grădina de vară „Grădinari Voicești", pe traseul turistic Slatina - Rm. Vîlcea.

ISTORIA UNEI REFORME ÎN IMPAS

(Urmare din pag. 9)

raj în mod aproape automat dincolo de tranșele-aur ale țărilor membre ; 3) să se achiziționeze activuri speciale de către Fond, finanțîndu-le prin împrumuturi.

S-a argumentat bineînțeles de îndată că F.M.I.-ul nu va putea avea un rol de arbitru internațional dacă creditele pe care le va acorda peste limitele tranșelor de aur sînt rezervate unora dintre țări și dacă hotărîrile în ultimă instanță sînt luate de țările care dispun de drepturile de vot cele mai importante la F.M.I.

(După tirajul de un miliard de dolari în 1964, Anglia a mai făcut uz de unul în valoare de 1,4 miliarde în mai 1965. Aceste două tranzacții constituie ajutorul cel mai substanțial pe care l-a acordat vreodată F.M.I.-ul. Statele Unite au început să utilizeze și ele resursele Fondului în 1964. Tirajele brute ale S.U.A. în prezent au atins suma de 550 milioane de dolari. Ziarul NEW YORK TIMES anunța de curînd un tiraj nou la F.M.I. de 350 milioane de dolari, în lire italiene și dolari canadieni, pentru a proteja stocul aurului american).

S-a atras de asemenea atenția că dispărînd sancțiunea necruțătoare pe care o constituie pentru orice țară lipsa de aur, indisciplina monetară actuală se va agrava.

Extinzînd cadrul în care să se hotărască în legătură cu crearea și cu gestiunea noilor instrumente fiduciare internaționale, Statele Unite tind, după cum apreciază și ziarul american CHRISTIAN SCIENCE MONITOR „să obțină o majoritate solidă care să recunoască puterea ei economică".

● „Planuri de irigare pe vreme de potop"

DACĂ în urma reducerii deficitului balanței lor de plăți în 1965 (datorată unor factori care au acționat o singură dată : micșorarea creditelor pentru străinătate ale băncilor și repatrierea unor active pe termen scurt ale industriei, și de asemenea, datorată, cum s-a arătat, unei metode pe care unii au numit-o escamotare statistică) S.U.A. părea să aibă o bază pentru a vorbi despre o eventuală resorbire a dolarilor și de primejdia care s-ar putea ivi în legătură cu lipsa de lichidități, în 1966 deficitul a crescut din nou, la proporțiile lui cronice, iar supraabundența dolarilor continuă. „De ce atunci să vorbim de planuri de irigare pe vreme de potop", spunea Jacques Rueff, de la Academia Franceză. Nu numai în Franța, dar și în alte țări ale Europei Occidentale — unde diluviul dolarilor întreținea situații de inflație —, argumentele S.U.A. rămîneau fără ecou. Crearea de lichidități suplimentare apărea pusă în circulație ca o idee mistificatoare, ca un „atentat la stabilitatea și prosperitatea Occidentului", ca „o ipocrizie scandaloasă" care disimulează sub „masca interesului general, crearea unor resurse cerute numai de situația debitoare a Statelor Unite" (Jacques Rueff în LE MONDE din 24.IX.1965). Doctrina lipsei de lichidități, își menține punctul de vedere Rueff (LE MONDE, 9 iunie, anul acesta), — „este numai artificiul care a permis să se pună masca interesului general asupra operațiunilor de susținere a monedelor engleză și americană, de a evita Statelor Unite neplăcerea de a trebui, cum am trebuit adesea, vai, noi, să întindă mîna pentru a fi ajutate".

Dacă cităm mai pe larg din luările de poziție ale lui Rueff, nu este numai pentru că el, ca și profesorul Triffin de altfel, este una din figurile cele mai proeminente în discuțiile care au avut loc pe planul teoriei și al principiilor, ci și pentru că acestea coincid în cea mai mare măsură cu punctul de vedere al oficialităților franceze, una din cele două părți mai importante ale disputei monetare. Ce-i aceea lichiditate internațională ? întreba cu ironie, tot Rueff, la 19 iunie anul acesta, în Candide. „Ați văzut vreodată așa ceva ? Eu nu ! Pentru a cheltui în Franța, R.F.G., Italia, trebuie să ai franci, mărci, lire, nu lichidități internaționale. Pseudolichiditatea nu este decît o posibilitate acordată statelor deficitare de a obține fără condiții, parțial sau total gratuit, — adică fără a da nimic în schimb — francii, mărcile, lirele, care să le permită a-și reglementa deficitele, adică să continue a cumpăra în străinătate mai mult decît vînd, fără a se îngriji de surplusul cumpărăturilor făcute. Cunoașteți dv. un singur stat care să-și fi repus afacerile în ordine și să-și fi eliminat deficitul, atunci cînd i se oferă de bună voie și sub o etichetă intenționat înșelătoare, mijlocul de a continua să-l finanțeze? Eu nu".

● Discuțiile în stadiul actual

ÎNTÎLNIRILE reprezentanților țărilor din „grupul celor zece", însărcinați cu studierea problemelor monetare, au continuat să aibă loc, după un calendar de rutină, la nivelul miniștrilor de finanțe sau al adjuncților lor. Aceasta în pofida rapoartelor succesive care dovediseră limpede impasul discuțiilor.

După ce din iunie 1965, Franța, care-și părăsise locul din Piața Comună, nu mai participase nici la reuniunile Comitetului monetar al acesteia, în iunie anul acesta la Roma, unde a avut loc o nouă întîlnire a miniștrilor de finanțe ai „celor șase", Michel Debré, actualul ministru francez al economiei și finanțelor, se afla prezent. Cum avea să fie prezent și la reuniunea ulterioară de la Haga și să susțină punctul de vedere francez, că „orice concesii făcute tezelor care pun accentul pe nevoia de noi lichidități constituie un pericol, — deoarece abat țările cu rol de bancher internațional de la reglementarea problemelor puse de finanțele lor externe". Poziția franceză întrunise o aprobare destul de largă în rîndurile „celor șase". S-a căzut de acord — a arătat atunci delegatul Italiei Emilio Colombo, — că „problema cea mai importantă azi este stabilitatea și disciplina monetară, că problema lichidităților nu este încă actuală și că numai atunci cînd ea se va pune cu adevărat, va fi cazul ca țările industrializate să ia în studiu măsurile necesare».

Franța s-a opus, atît la reuniunea de la Roma (20 iunie), cît și la întîlnirea de la Frankfurt (22 iunie) a supleanților miniștrilor de finanțe ai „celor zece", propunerii făcute de dr. Emminger, care susținea că este totuși necesar să se elaboreze planuri pentru emiterea în viitor de lichidități (contingency planning) în eventualitatea ca în viitor s-ar ivi totuși o lipsă flagrantă. Comunicatul cu care s-a încheiat reuniunea „celor zece" de la Frankfurt, prezidată chiar de dr. Emminger, reprezentantul Germaniei Federale, arăta însă limpede că s-a căzut de acord asupra următoarelor concluzii :

1. nu există în prezent o lipsă de lichidități monetare internaționale (punct de vedere asupra căruia s-au pus de acord de altfel, în dialogul lor amintit, și cei doi experți celebri, Rueff și Triffin) ;
2. cît timp persistă deficitul balanței americane de plăți, nu poate fi anvisajată crearea niciunui fel de lichidități suplimentare ;
3. nu se poate ști de pe acum dacă o dată lichidat deficitul balanței de plăți americane, vor fi necesare lichidități internaționale noi.

Întîlnirea ulterioară de la Haga care s-a încheiat cu un raport dat publicității la 25 august, a confirmat punctul de vedere care a avut cîștig de cauză la Roma și la Frankfurt și anume acela că nu există în prezent o penurie de lichidități și că acumularea de balanțe-dolari, ca urmare a deficitului american, nu constituie un procedeu acceptabil de sporire a lichidităților. Cu toate acestea, ministrul american Fowler a insistat asupra „necesității" de a se concepe de pe acum un plan de creare a unor lichidități suplimentare, chiar dacă acest plan nu va fi elaborat decît spre mijlocul anului viitor și nu va fi pus de îndată în aplicare. Francezii, după cum remarcă LE MONDE, au sesizat în propunerile lui Fowler intenția de a obține aplicarea unui asemenea plan „nu după lichidarea totală a deficitului balanței de plăți a S.U.A., ci îndată ce el va fi substanțial redus". Motiv pentru care Franța nu a subscris paragrafele corespunzătoare ale comunicatului cu care s-a încheiat reuniunea.

Reuniți din nou luni, la Luxemburg, miniștri de finanțe ai „celor șase" (într-o sesiune consacrată în principal elaborării unei poziții comune în discuțiile monetare care încep la Washington) au căzut în unanimitate de acord cu tezele franceze și au hotărît să le susțină.

Un observator al ziarului FINANCIAL TIMES la Paris, observa, după ultimele întîlniri, că „nu este încă clar dacă S.U.A. vor accepta cu stoicism insuccesul, sau dacă guvernul american, la sesiunea F.M.I., nu va face din lichiditatea internațională o problemă politică". Îngrijorarea în rîndurile țărilor capitaliste în fața situațiilor pe care le-ar putea genera contradicțiile de interese, și războiul monedelor ca o expresie acută a acestora, sporește de la o zi la alta. Dacă se recunoaște acum, îndeobște, că criza sistemului monetar occidental se datorează în primul rînd deficitelor enorme ale celor două țări care îndeplinesc rolul de bancher internațional : S.U.A. și Anglia, nu se subestimează consecințele eventuale ale gravei crize de încredere. Spectrul crizei catastrofale din anii 30 este evocat mereu mai frecvent.

Oricărui observator care a urmărit în cursul întregii ei desfășurări disputa, și care a studiat raportul „celor zece" publicat recent, îi va fi limpede că încheierile experților însărcinați cu studiul unei reforme a sistemului monetar, marchează un impas ; că ele consacră în mod neîndoios eșecul unor planuri care încercau să substituie o problemă considerată a fi falsă — lipsa de lichidități — uneia reale — deficitul cronic al balanțelor de plăți americană și engleză.

Din această perspectivă, sesiunea de anul acesta a F.M.I. care începe la Washington, va fi urmărită cu cel mai viu interes.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

NOUVELLES ECONOMIQUES DU JAPON

FRAGILITATEA FINANCIARĂ A INTREPRINDERILOR JAPONEZE

ÎN nici o țară din lume, finanțarea întreprinderilor industriale nu este asigurată într-o măsură atît de importantă de fondurile externe, ca în Japonia. Proporția de fonduri proprii (capital social și rezerve) atingea în ultimii ani dinainte de război, 60% din totalul capitalurilor folosite de întreprinderi. În 1945—1947, acest procentaj era sub 30% și, în al doilea trimestru al anului 1965, el s-a situat, pentru prima dată în istorie, la sub 20%. Această situație contrastează cu aceea a altor țări industriale unde proporția fondurilor este în general superioară cifrei de 40%, ca în Germania Federală și poate depăși chiar 60%, ca în Statele Unite sau în Marea Britanie.

Evoluția defavorabilă a structurii financiare a economiei japoneze este atribuită în primul rînd însăși rapidității cu care ea s-a dezvoltat între sfîrșitul războiului și 1964. Investițiile masive și uneori dezordonate care au fost efectuate în cursul acestei perioade nu au putut fi finanțate decît prin recurgerea tot mai frecventă la creditele consimțite de bănci. O a doua explicație este de ordin fiscal. Dobînzile se reduc din beneficiile impozabile, în timp ce dividendele sînt plătite din beneficiu, după scăderea impozitelor.

Or, dacă rata dobînzilor este ridicată în Japonia, rata remunerației capitalului social este la fel de mare : aproape 10%, la care se adaugă impozitele. În total, plata unui dividend de 10% costă anual marile societăți 16% din capitalul lor social. În aceste condiții, este de înțeles preferința consiliilor de administrație pentru împrumuturile bancare și este clar că majorările de capital au adeseori drept obiectiv principal să permită să se solicite băncilor credite și mai mari — întrucît se știe că împrumuturile reprezintă în mod normal 300 pînă la 500% față de capitalurile proprii.

La sfîrșitul anului 1963, cînd boom-ul investițiilor a stopat, era de așteptat ca întreprinderile să-și sporească proporția fondurilor proprii. S-a produs însă exact contrariul și deteriorarea situației a continuat, și chiar s-a accentuat. Cînd, deci, stabilizarea și în unele sectoare recesiunea au înlocuit expansiunea, întreprinderile au trebuit să acorde clienților lor credite comerciale, tot mai importante și pe termene tot mai lungi. În același timp, bursele japoneze au înregistrat scăderi și emisiunile de valori mobiliare cu venit variabil n-au atins decît 117 miliarde yeni în 1965, față de 529 miliarde în 1964. În sfîrșit, autofinanțarea nu a putut înlocui apelul la acționari, căci aproape în toate sectoarele beneficiile au scăzut în 1965.

În felul acesta, povara crescîndă a dobînzilor determină întreprinderile să-și sporească producția deși cererea este stagnantă, iar creditele comerciale pe care ele sînt obligate să le acorde, sporesc și mai mult dependența lor de bănci și institutele financiare. Începînd din anul trecut, cercurile de afaceri au cerut guvernului să ia măsuri pentru a sparge cercul vicios.

Un plan de reforme fiscale, aplicabil de la 1 aprilie 1966 le dă în parte satisfacție. Impozitele asupra beneficiilor societăților au fost fixate la 35% (înainte ele erau de 37%). Perioada de amortizare a uzinelor și antrepozitelor este redusă cu 15%. Întreprinderile cu capitaluri de peste 100 milioane yeni, care vor reuși să-și îmbunătățească originea finanțării lor, vor beneficia de o reducere de impozite de 2 pînă la 10%. Alte măsuri prevăzute de plan ar putea avea, de asemenea, o influență favorabilă asupra structurii financiare a industriei : înlesniri fiscale în caz de fuzionare a întreprinderilor, reduceri de impozite pentru acelea care, în unele sectoare suprautilate, vor accepta să-și „înghețe" o parte din utilajul lor etc.

Cu toate acestea, apare totuși clar că aceste măsuri, oricît de utile ar fi ele, nu vor putea ameliora în mod simțitor structura financiară a industriei în viitorul apropiat. Reformele fiscale se vor putea dovedi eficace numai atunci cînd situația economică va fi permis întreprinderilor să-și dezvolte proiectele. Se pare că evoluția recentă a pieței valorilor mobiliare ar putea permite noi emisiuni. Întreprinderile se abțin însă, de teamă că nu vor putea plăti dividende sporite. Noi concesii fiscale ar provoca reacția publicului. *(Nr. 99/1966).*

LE NOUVEL OBSERVATEUR

REVERSUL

SUBLINIIND redresarea economică a Franței în ultimii ani, creșterea producției, stabilizarea treptată a prețurilor, revista nu contestă succesele, cu toate că nivelul salariilor nu a sporit și el în mod proporțional. „Costul social al acestui nou «miracol francez» — scrie în continuare autorul articolului — este mult mai puțin cunoscut. Ministerul Economiei difuzează într-adevăr pe larg statisticile sale triumfătoare ; cele ale Ministerului Afacerilor Sociale în schimb rămîn semiconfidențiale. Și pe bună dreptate. Reiese într-adevăr din aceste statistici că, deși produce mai mult, industria folosește mai puțină mînă de lucru : în doi ani efectivele de muncitori ocupați au scăzut cu 1,1%. Există 100 000 de șomeri numai în regiunea pariziană. Există în Franța 130 000 de tineri care la ieșirea din școală, din ucenicie, ba chiar din universitate, nu găsesc de lucru. În total 400 000 de persoane la vîrsta capacității de muncă (fără a socoti cele 70% femei care sînt considerate a nu fi în căutare de slujbe) se află în șomaj. În limbajul oficial, aceasta înseamnă „slăbirea strînsorii angajărilor supranumerare".

Aceste 400 000 de persoane excluse din societate (2% din populația activă) fac mult mai puțin zgomot decît fac în Marea Britanie cei 500 000 de șomeri pe care îi pregătește „stabilizarea" lui Wilson. Aceasta este o nedreptate, căci șomerii francezi nu sînt, ca cei englezi, victimele unei crize. Sînt soldați din „armata de rezervă"... Dacă șomează, aceasta nu se datorează unei oarecare inadaptări profesionale la structura muncii pe care o impune industria franceză...

Există printre acești șomeri 3000 de cadre „înscrise la șomaj" (printre care 850 de ingineri și 750 de tehnicieni superiori), ceea ce este mult dacă se ține seama de faptul că șomerii înscriși nu reprezintă în medie decît 40% din șomerii reali. Există printre ei, de pildă, cei 14 ingineri, 84 de tehnicieni superiori sau asimilați, 119 muncitori calificați și 36 funcționari ai uzinei Neyrpic, care și-a închis porțile la Grenoble în cadrul concentrării tehnice și care nu mai au nici o șansă de a mai găsi de lucru acolo. Se mai numără printre ei miile de strungari, frezori, electricieni, ajustori, desenatori etc, care după ani întregi de formație nu găsesc de lucru mai cu seamă în Bretania, în Alsacia, în Picardia, în Nord, la Orléans și la Clermont Ferrand.

În ciuda insuficiențelor și a întîrzierilor de formație profesională (două treimi din tineri continuă să fie formați „la grămadă"), încă înainte de crearea faimosului I.U.T. (Institute Universitaire de Tehnologie) — care trebuie să îndrepte spre tehnica superioară pe studenții pe care Universitatea planului Fouchet nu poate și nici nu vrea să-i primească, — criza de mînă de lucru calificată tinde așadar să dea loc la exces.

Raționalizarea și concentrarea capitalistă, rentabile în termeni financiari și la scara întreprinderii, au astfel ca revers, la scara întregii societăți, această uriașă irosire de forță umană care este irosirea a 400 000 de vieți și încă cine știe cîte peste un an sau cinci ani..." *(23/8/1966).*

R. S. CEHOSLOVACĂ

FORMAREA CADRELOR PENTRU ECONOMIE

CREŞTEREA şi calificarea cadrelor pentru economia naţională şi, în particular, a cadrelor de economişti este una din problemele care stau în prezent în centrul preocupărilor organelor de resort şi al cercurilor de specialitate din Cehoslovacia. Cu prilejul unei vizite la Praga, am putut să cunosc o serie de aspecte legate de organizarea învăţămîntului tehnic şi profesional, a învăţămîntului economic superior şi postuniversitar şi a formării cadrelor de conducere.

● Fiecare al 5-lea elev — în şcoli de specialitate

DUPĂ terminarea şcolii generale (primare) de 9 ani, obligatorie pentru toţi copiii în vîrstă de 6—15 ani, tinerii care nu intră direct în producţie îşi continuă studiile în şcoli profesionale (de ucenici), şcoli de specialitate (tehnice) sau şcoli de cultură generală. Ponderea acestor forme de învăţămînt, după cum mi-a arătat dr. BOHUMIR BÜRGL, director adjunct al Institutului pentru învăţămîntul profesional şi tehnic de pe lîngă Ministerul Învăţămîntului şi Culturii, este următoarea :

Din totalul absolvenţilor şcolii generale de 9 ani, în şcoli profesionale (de ucenici) intră circa 60%, în şcoli de specialitate (tehnice) circa 18%, în şcoli de cultură generală circa 17%, direct în producţie circa 5%.

Se observă o tendinţă de creştere a ponderii şcolilor tehnice pe seama celor de cultură generală.

ŞCOLILE PROFESIONALE — în număr de circa 800, cu 360 000 de ucenici (anul şcolar 1964/1965) — sînt întreţinute şi se află în administrarea întreprinderilor, personalul didactic fiind însă salariat de stat. Durata învăţămîntului este de 3 ani, din care un an pregătire (cu o bursă lunară de 100 coroane) şi 2 ani cu încadrare în producţie şi salariu. Ucenicii fac săptămînal 3 zile de şcoală şi 3 zile în producţie ; ei învaţă discipline generale şi materii de specialitate, acestea din urmă de un profil mai larg decît cel al întreprinderii de care aparţin. În aceste şcoli se pregătesc în prezent muncitori calificaţi pe 288 de profiluri.

În ŞCOLILE DE SPECIALITATE (TEHNICE) se intră după şcoala generală de 9 ani cu un concurs de admitere. În prezent funcţionează 670 asemenea şcoli[1]), cu peste 300 000 elevi (1964/1965). Şcolile formează specialişti-tehnicieni pe 100 de profiluri, printre care şi economişti. Durata şcolarizării este de 4 ani, după care absolvenţii dau examenul de maturitate. În vacanţe, precum şi în ultimul an, timp de circa 6 săptămîni, elevii fac practică în întreprinderi de specialitate. Absolvenţii devin cadre medii tehnice, administrative, economice, tehnologi, constructori etc.

În ŞCOALA MEDIE ECONOMICĂ se învaţă disciplinele generale — matematici, fizică, chimie, limbi străine, apoi geografie economică, economie politică, principiile producţiei, economia şi organizarea unei ramuri, planificare, evidenţă contabilă, statistică, calcul economic, principiile dreptului contractual, tehnica şi organizarea administraţiei, noţiuni de finanţe şi credit. Şcoala pregăteşte economişti (cadre medii) pe profilurile : economie generală, economia comerţului exterior, asigurări sociale şi asistenţa socială. Există şi un curs de 2 ani de „administraţie economică" pentru cadre inferioare.

Absolvenţii şcolilor de cultură generală pot urma, dacă doresc, un curs de 2 ani — aşa-zis curs „postmaturitar" — la şcolile tehnice, pentru a-şi însuşi o specialitate.

Activitatea şcolilor profesionale (de ucenici) şi tehnice medii este urmărită şi îndrumată de Institutul pentru învăţămîntul profesional şi tehnic, care în colaborare cu industria, cu ministere, cu institute de cercetări de ramură, elaborează programele analitice.

● Specialişti calificaţi

IN R. S. Cehoslovacă există două ŞCOLI SUPERIOARE DE ECONOMIE la nivelul universităţii — una la Praga şi una la Bratislava. Cursurile sînt de 4 ani, iar pentru cei fără frecvenţă — de 5 ani. Învăţămîntul este organizat în următoarele facultăţi :

- Facultatea de economie politică, cu catedrele : economia politică, planificarea economiei naţionale, finanţe şi evidenţa contabilă, statistica şi tehnica de calcul.
- Facultatea de economie industrială, care cuprinde, pe lîngă organizarea întreprinderilor şi catedrele de economie agrară şi economia transporturilor.
- Facultatea de comerţ cu catedrele : comerţ interior, comerţ exterior, relaţii economice internaţionale (inclusiv grupări economice regionale), economia ţărilor în curs de dezvoltare.

În afară de catedrele de specialitate, funcţionează bineînţeles catedrele de discipline generale şi comune, ca matematici, geografie, limbi străine, ştiinţe juridice.

După cum s-a relatat, în învăţămîntul economic superior se acordă o atenţie deosebită studierii şi însuşirii metodelor matematice în planificarea şi conducerea economiei. Această disciplină este legată de catedra planificării economiei naţionale, dar şi la o serie de alte catedre şi discipline se face legătura cu principiile şi metodologia calculului matematic şi a programării matematice. Pentru ca studenţii să fie în măsură să-şi însuşească cunoştinţele necesare, la examenul de admitere se măresc exigenţele în domeniul matematicilor ; în cursul studiilor, se pune accent pe capacitatea de a transforma problemele economice în modele matematice (ecuaţii).

Legătura studenţilor cu practica se realizează la sfîrşitul studiului : 4 luni pentru pregătirea lucrărilor de diplomă şi 2 luni „practică de diplomă". Lucrările de diplomă se orientează mai ales spre probleme noi ale economiei naţionale : de exemplu, elaborarea balanţei legăturilor între ramuri pentru o ramură sau un minister etc. Şcoala superioară pregăteşte specialişti în principal pentru organele economice centrale, totuşi se consideră că ei trebuie să cunoască şi economia întreprinderilor, ceea ce se realizează — parţial — prin practică. Analiza activităţii de întreprindere nu se face însă decît la facultatea de economie industrială.

● Şcoala cadrelor de conducere

CU cîţiva ani în urmă a fost înfiinţat la Şcoala superioară de economie din Praga un curs de 3 ani, fără scoaterea din producţie, pentru completarea studiilor cadrelor de conducere fără studii superioare. Cursul a dat trei promoţii, cu care această formă s-a terminat, trecînd în cadrul noului Institut de conducere.

La Şcoala superioară de economie continuă să funcţioneze cursuri speciale postuniversitare pentru tehnicieni (ingineri), cu durata de şcolarizare de 4 semestre. Cursurile sînt profilate pe specialităţile : aprovizionarea tehnico-materială, comerţul exterior, relaţii economice externe, aplicarea metodelor matematice (programarea liniară). De asemenea, s-au organizat cursuri speciale de reîmprospătare şi completare a cunoştinţelor pentru economişti cu studii superioare, care au studiat şi s-au format mai de mult. Aceste cursuri sînt axate pe disciplinele moderne şi tendinţele noi în economie şi sînt organizate după modelul cursurilor trienale pentru cadrele de conducere.

INSTITUTUL DE CONDUCERE din Praga — mă informează în cursul unei convorbiri M. NEMECEK, director adjunct —, are o secţie pedagogică, care se ocupă de calificarea cadrelor de conducere. În colaborare cu Şcoala superioară de economie, care pune la dispoziţie personalul didactic şi cu Comisia de Stat pentru conducere şi organizare, institutul organizează cursuri anuale pentru lucrători cu munci de răspundere (directori generali, directori) din organele şi instituţiile centrale, avînd studii superioare şi practică profesională. (Pentru cadrele de conducere din întreprinderi, cursuri asemănătoare sînt organizate de institutele de ramură). Cursanţii participă o dată pe semestru, timp de o săptămînă, la un amplu seminar. Şcolarizarea constă din expuneri despre experienţa înaintată în conducere, discuţii asupra proiectelor conducerii direcţiilor, vizite de studii în întreprinderi. La seminarii se aplică metode de studii moderne : metoda cazurilor concrete, jocuri de plan, conferinţe etc. Cursul se încheie cu susţinerea unei lucrări de aplicaţie practică.

În cursul discuţiilor la acest institut s-a pus întrebarea : care să fie profilul optim (specialitatea) conducătorului ? De preferinţă tehnic sau economic ? După părerea enunţată de interlocutorul meu, conducătorul trebuie să fie un om cu experienţă, care să aibă suficiente cunoştinţe pentru a fi, înainte de toate, un bun organizator, să se orienteze în relaţiile cu oamenii, să ştie să trezească iniţiativa, elanul lor. Un bun conducător poate deci să conducă orice activitate.

dr. Ion KUN

---

1) La acestea se mai adaugă cca 200 şcoli medii agricole.

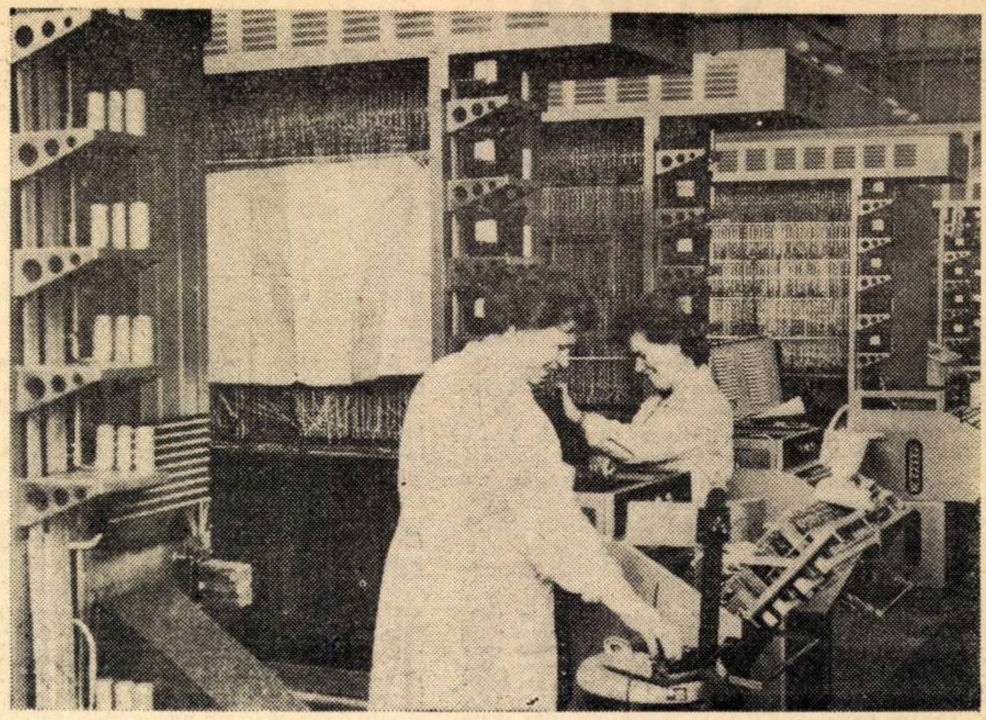

R. P. POLONĂ. — La uzina de aparatură electronică din Wroclaw : asamblarea unei maşini de calcul electronice

U. R. S. S.

ÎMBUNĂTĂŢIREA PREGĂTIRII SPECIALIŞTILOR

LA 9 septembrie a fost dată publicităţii Hotărîrea C.C. al P.C.U.S. şi a Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. „Cu privire la măsurile pentru îmbunătăţirea pregătirii specialiştilor şi perfecţionarea conducerii învăţămîntului superior şi mediu de specialitate". După ce enumeră unele deficienţe care au existat în sistemul de învăţămînt superior şi mediu de specialitate şi în planificarea pregătirii specialiştilor, hotărîrea prevede că în scopul îmbunătăţirii pregătirii practice a viitorilor specialişti a fost elaborat un sistem de repartizare pe lîngă institute şi şcoli tehnice a unor întreprinderi şi instituţii, în care studenţii şi elevii vor efectua practica de producţie.

Pentru a se asigura pregătirea cadrelor didactice de la disciplinele de specialitate în funcţie de necesităţile producţiei, începînd din 1967 acestea vor face un stagiu în unităţile industriale şi agricole fruntaşe şi în institutele de cercetări ştiinţifice, cu sau fără scoaterea lor din munca didactică.

Hotărîrea mai prevede că Ministerul Învăţămîntului Superior şi Mediu de specialitate, Comitetul de stat pentru ştiinţă şi tehnică, au obligaţia ca la planificarea lucrărilor de cercetări ştiinţifice să prevadă participarea instituţiilor de învăţămînt superior la efectuarea cercetărilor ştiinţifice pe baza contractelor economice cu întreprinderile şi instituţiile, precum şi alocarea de fonduri tehnico-materiale necesare acestui scop.

O serie de institute, direct subordonate Ministerului Învăţămîntului Superior şi Mediu, vor avea sarcina să elaboreze materiale didactice şi metodice, să pregătească cadre ştiinţifico-didactice pentru toate institutele de învăţămînt superior.

Hotărîrea mai prevede unele măsuri pentru stimularea perfecţionării procesului de învăţămînt, pentru îmbunătăţirea planificării şi repartizării specialiştilor, aprovizionarea institutelor şi şcolilor cu instalaţiile necesare.

ŞTIRI DIN ŢĂRI SOCIALISTE

- *Întreprinderile textile din Şanhai au realizat în lunile iulie şi august o producţie sporită de fire şi ţesături din bumbac. Pînă în prezent, muncitorii din aceste întreprinderi au produs cu 12,7% mai multe fire de bumbac şi cu 13,8% mai multe ţesături din bumbac faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut. De asemenea, a sporit producţia fabricilor de fibre sintetice, de mătase şi lînă.*
- *La Zlatna Penega (Republica Populară Bulgaria) s-a terminat construirea primei părţi a unei noi uzine de ciment. O dată cu intrarea în funcţiune în întreaga capacitate, uzina va produce anual 1 225 000 tone de ciment.*
- *La Budapesta a început construcţia unui combinat de elemente prefabricate pentru construcţiile de locuinţe. Se prevede ca în perioada anilor 1966—1970 în Ungaria să intre în funcţiune 5 combinate mari şi 2—3 combinate mai mici pentru construcţia de locuinţe.*
- *Consiliul de Miniştri al R. D. Germane a stabilit o serie de noi măsuri economice în vederea sporirii producţiei, măririi productivităţii muncii şi reducerii preţului de cost în agricultură. Noile măsuri stabilite pe doi ani prevăd, printre altele, acordarea de premii nu numai pentru sporul de produse animale, ca pînă acum, dar şi pentru sporul de producţie-marfă vegetală ; se stabileşte plata unui spor la preţul de bază acelor unităţi agricole, care în 1967—1968 vor încheia contracte pe termen lung şi vor vinde statului mai multe cereale, cartofi şi furaje decît în 1965. Alte prevederi se referă la îmbunătăţirea rentabilităţii creşterii animalelor.*

ÎN FAZA DECISIVĂ?

ANTICIPĂRILE comportă îndeobște riscuri și experiența îi împiedică de cele mai multe ori pe observatorii și comentatorii vieții politice și economice să se încredințeze hazardului. Cîteodată interesele de natură politică fac să apară încheieri surprinzătoare în cazul unor negocieri economice dintre cele mai dificile — și invers. Cu toate acestea, există temeiuri pentru o prognoză negativă în legătură cu rezultatele tratativelor din cadrul „rundei Kennedy", dacă unghiul de apreciere il constituie obiectivele ei așa cum și le-au propus inițial țările participante. Era vorba de o reducere generală a tarifelor vamale în proporție de 50%. Membrii Acordului General pentru Tarife și Comerț, și în primul rînd S.U.A. și țările Pieței Comune, au irosit, cum spunea un cronicar de la INDUSTRIE-KURIER, patru ani din cinci pentru a realiza o înțelegere. Nepotrivirea de interese între țările capitaliste infirmă încă o dată speranța acelora care păreau să creadă că au aflat o cale netedă, comună, de rezolvare a problemei accesului liber pe piețe. De pe acum, în presa occidentală se consideră că în cazul unui acord pentru o reducere a tarifelor de circa 20%, rezultatul va trebui să fie considerat un succes răsunător. Cu această speranță pare să se fi și reluat discuțiile miercuri 14 septembrie la Geneva.

AU TRECUT doi ani, din mai 1964, de cînd au început tratativele oficiale în cadrul „rundei Kennedy", dar, cum observa un cronicar al ziarului LE MONDE, abia la actuala sesiune negociatorii au pe masa tratativelor propunerile, sau „ofertele" tarifare, cum au fost numite ele, ale tuturor partenerilor. (Se știe că țările Pieței Comune nu s-au putut pune de acord asupra unei oferte comune, decît la sfîrșitul lunii iulie anul acesta). Delegația americană aștepta propunerile acestor țări privind carnea de vacă, produsele lactate, porcii, ouăle, păsările, fructele și legumele, pentru a le completa apoi pe ale sale.

Discuțiile se anunță mai mult decît animate, fiecare partener avînd a-și „justifica" ofertele prezentate, iar nivelul reducerilor fiind, după cum se apreciază, cu mult inferior aceluia la care păreau unii să se aștepte. În aceeași modalitate au decurs și tratativele din 1965 cu privire la produsele industriale și cu toate că în legătură cu acestea negociatorii s-au mai întîlnit de atunci în două rînduri — în aprilie și iunie 1966 — nici pînă în prezent nu a putut fi realizat un acord privind unele dintre principalele mărfuri ale acestui sector, cum sînt, de pildă, aluminiul, oțelul, chimicalele, textilele, hîrtia.

Nu există nici pînă în prezent o indicație cu privire la atitudinea pe care o va lua S.U.A. în problema cunoscutei lor legi protecționiste, numită „american selling price", a cărei duritate împiedică înțelegerea cu privire la reducerea tarifelor vamale pentru produsele chimice. Atîta vreme cît congresul american nu renunță la această lege sau la exercițiul ei, precum o cer partenerii europeni, perspectivele de acord în domeniul chimicalelor sînt nule. Se știe că în această privință și englezii sînt solidari cu Piața Comună. Anul acesta expiră și acordul mondial asupra bumbacului, ale cărui prevederi limitează în fapt exporturile țărilor în curs de dezvoltare iar dacă acestea nu vor dori să-l reînnoiască, posibilitățile unei înțelegeri între delegații americani și vest-europeni la Geneva pentru o reducere a taxelor vamale privind textilele este, de asemenea, exclusă. Poziția S.U.A. în problema aluminiului, îndelung discutată la reuniunile anterioare, nu pare nici ea să se fi schimbat.

În domeniul produselor agricole, țările Pieței Comune, după cum este cunoscut, nu sînt interesate să discute și să se înțeleagă cu partenerii lor de la Geneva numai în privința drepturilor vamale. Nu este încă rezolvată problema „nivelului de susținere" globală pentru mărfurile agroalimentare, știindu-se că agricultura în fiecare țară participantă beneficiază de măsuri de protecție, cum sînt garantarea prețului, contingentelor etc. Dacă în privința clauzelor pentru un viitor aranjament în domeniul cerealelor americanii au căzut de acord, ei nu se arată tot atît de dispuși să le accepte în cazul altor produse.

„Pare puțin probabil — scrie LE MONDE — ca runda Kennedy să poată ajunge la o substanțială slăbire a obstacolelor care se opun unei rapide dezvoltări a schimburilor agricole în lume".

PRIVIND din perspectiva relațiilor politice, și confuzi în fața poziției pe care ar putea-o lua Franța față de „runda Kennedy" în faza ei finală, mulți comentatori în occident au judecat cu pesimism sorții negocierilor. Unii consideră însă că acordul în domeniul politicii agricole, la care au subscris după îndelungi rezistențe ceilalți 5 parteneri ai Franței, înlăuntrul Pieței Comune, ar putea fi periclitat dacă francezii „ar face obstrucții" la Geneva, — ceea ce i-ar împiedica să acționeze într-un asemenea sens. În tot cazul, menționarea unor asemenea probleme demonstrează că în „runda Kennedy" stăruie ca elemente de nesiguranță în plus, posibile surprize politice.

Cei care au urmărit întreaga desfășurare de pînă în prezent a tratativelor sînt de părere că ele se apropie de faza lor decisivă. Evident și din cauză că mandatul legal dat reprezentanților americani pentru a le purta are o scadență care expiră în curînd.

La ce va da naștere zbuciumul în care se află de atîta vreme „runda Kennedy" e prematur să se spună. Un lucru este însă vizibil: **Parturiunt montes...**

Alexandru ANCA

CORESPONDENȚĂ DIN GENEVA

VII DEZBATERI LA U.N.C.T.A.D.

DEZBATERILE pe marginea raportului Secretariatului General cu privire la realizarea recomandărilor Conferinței din 1964 se caracterizează prin confruntarea unor poziții diferite. Unii delegați din țările capitaliste dezvoltate au făcut observații critice la raport. Ei s-au referit mai ales la aprecierile date ritmului mediu anual de creștere a venitului național din țările în curs de dezvoltare, cît și schimburilor comerciale și raporturilor financiare dintre aceste state și statele capitaliste dezvoltate. Delegații din țările în curs de dezvoltare, în intervențiile lor, au adus însă noi precizări în caracterizarea situației economice grave și a dificultăților pe care le întîmpină în promovarea exporturilor lor pe piețele capitaliste dezvoltate. Astfel, delegatul Turciei a arătat cît de puțin s-a făcut pentru remedierea balanțelor țărilor în curs de dezvoltare, iar delegatul Mexicului, referindu-se la politica protecționistă a țărilor industriale, a declarat că noua legislație a Statelor Unite cu privire la bumbac „va avea repercusiuni dăunătoare atît asupra economiei naționale a Mexicului, cît și asupra situației economice a altor țări în curs de dezvoltare". Reprezentantul Marocului, ca și cel al Mexicului, a adus critici severe politicii protecționiste a Pieței Comune, referindu-se în special la exporturile de cereale.

Unii delegați, ocupîndu-se de schimburile cu țările socialiste, au subliniat bunele relații, ilustrînd aceasta — cum a făcut-o reprezentantul Iranului — prin acordurile încheiate recent de țara sa cu U.R.S.S. și cu Republica Socialistă România.

Potrivit ordinei de zi, în ședința plenară a fost dezbătută și problema acordului internațional pentru cacao. (După cum se știe, Conferința Națiunilor Unite pentru cacao, care s-a întrunit la începutul acestui an la New York în această problemă, s-a soldat cu un eșec). Secretarul general al U.N.C.T.A.D., R. Prebisch, — care de altfel a susținut tezele raportului general cu un substanțial material de sprijin documentar în favoarea țărilor în curs de dezvoltare — a informat în problema privind cacao că în perioada ce s-a scurs de la conferință s-au făcut unele progrese apreciabile, dar că continuă să existe divergențe asupra stabilirii unui nivel minim al prețului pe piețele mondiale, precum și referitoare la cooperare și prefinanțare, la stocurile tampon, la controlul și supravegherea executării viitorului acord.

La punctul „Problema comerțului Est-Vest" de pe ordinea de zi, numeroși delegați din țări dezvoltate și țări în curs de dezvoltare au demonstrat modul în care relațiile lor comerciale cu țările socialiste au evoluat satisfăcător, subliniind totodată că există încă ample posibilități pentru dezvoltarea continuă a acestor relații.

În intervenția sa pe această temă, șeful delegației române, Titus Cristureanu, a subliniat că comerțul României cu țările mari, industrializate, se dezvoltă în general, menționînd însă că schimburile Est-Vest ar putea să se extindă mai mult dacă unele din țările capitaliste dezvoltate nu ar practica în continuare măsuri discriminatorii și restricții în comerțul lor exterior.

În următoarele zile urmează ca dezbaterile asupra punctelor menționate pînă acum să se încheie și să se ia în discuție apoi problema principiilor adoptate de Conferința din 1964 — la inițierea și formularea cărora țara noastră a avut o contribuție însemnată, începînd încă din 1957.

Atenția Consiliului se îndreaptă acum asupra lucrărilor din Comitetul nr. 1, în cadrul căruia se discută ordinea de zi pentru cea de a 2-a Conferință U.N.C.T.A.D.

T. TUDOR

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

- N. Patolicev, ministrul comerțului exterior al U.R.S.S. a avut o întrevedere cu Arigo Olivetti, președintele de onoare al concernului „Olivetti" și cu Aurelio Paccei, președintele Consiliului de Administrație al concernului. Au fost discutate probleme legate de colaborarea dintre concernul italian și organizațiile sovietice de comerț exterior.
- În cursul vizitei la Varșovia a delegației guvernamentale daneze, condusă de ministrul comerțului, L. Jensen, au fost abordate probleme legate de dezvoltarea relațiilor comerciale și economice polono-daneze și au fost subliniate posibilitățile cooperării între industriile celor două țări și organizațiile lor comerciale.
- F. Hamouz, ministrul comerțului exterior al R.S. Cehoslovace, a discutat cu K. Willoch, ministrul comerțului și transportului maritim al Norvegiei, probleme referitoare la colaborarea economică și comercială dintre cele două țări.
- Volumul schimburilor comerciale între R. P. Bulgaria și Marea Britanie a crescut de la 31,3 milioane leve-valută în 1964, la 42,9 milioane în 1965, repectiv cu 37%.
- Președintele Vecei Executive Federale a R.S.F. Iugoslavia, Petar Stambolici, a primit pe ministrul comerțului exterior al Italiei, Giusto Tolloy, care a făcut o vizită în Iugoslavia. A avut loc un schimb de păreri îndeosebi cu privire la problemele economice interesînd cele două țări.
- Volumul exportului R. P. Ungare către Canada a crescut de la 909 mii dolari canadieni în 1964 la peste 2 600 mii în 1965.
- Robert Winters, ministrul comerțului al Canadei, a făcut o vizită oficială în Polonia, discutînd cu personalități de conducere din R.P.P. situația actuală și perspectivele relațiilor economice polono-canadiene. Au fost examinate, de asemenea, problemele cooperării industriale între cele două țări.

ROMÂNIA LA TÎRGURI INTERNAȚIONALE

VIENA

LA cea de-a 84-a ediție (a 20-a de după război) a Tîrgului internațional din Viena, care s-a deschis la 11 septembrie, România este prezentă cu o expoziție generală de mărfuri pe o suprafață de 1 100 mp — una din cele mai mari expoziții străine din tîrg. Acest fapt nu a rămas neobservat de presa austriacă. Sub titlul „Noua pondere în tîrg a românilor", cunoscutul ziar vienez DIE PRESSE arată interesul pe care îl acordă țara noastră strîngerii legăturilor comerciale cu Austria. Bogăția de produse expuse, printre care un loc central îl ocupă sectorul construcțiilor de mașini, este subliniată de ziarele KURIER și VOLKSBLATT.

În cuvîntarea rostită cu ocazia deschiderii oficiale a tîrgului, la care participă 2 245 firme din 28 țări și 2 727 firme austriece, primarul orașului Viena, Bruno Marek, elogiind pe cei care au contribuit la renașterea acestui tîrg, a arătat că România a fost una dintre cele trei țări care au participat la primul tîrg organizat după război.

Ion TONCEANU

Viena, prin telefon.

ZAGREB

OGLINDĂ a industriei noastre constructoare de mașini reprezintă și expoziția românească la Tîrgul internațional de la Zagreb, inaugurat acum cîteva zile de președintele R.S.F. Iugoslavia, Iosip Broz Tito.

Pe o suprafață totală de circa 1 000 mp, în pavilion și în aer liber, tractoare, camioane, mașini-unelte, material rulant, instalații de foraj și multe alte produse create de muncitori, tehnicieni și ingineri români, așteaptă aprecierea specialiștilor și vizitatorilor.

Aici ca și la Viena, primirea favorabilă a produselor noastre reflectă recunoașterea crescîndă a realizărilor românești în circuitul economic internațional.

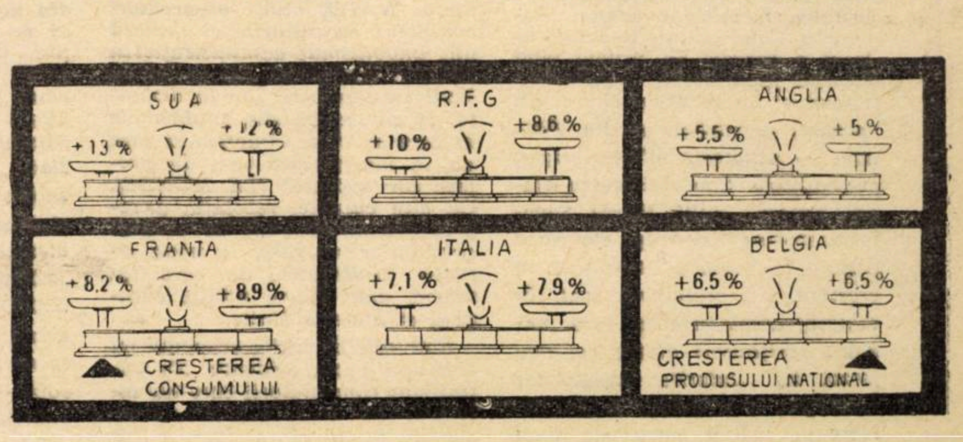

Graficul de mai sus, publicat de revista PARIS-MATCH (nr. 909/1966), prezintă conjunctura economică din cîteva țări occidentale, considerată prin prisma evoluției, în anii 1964–1966, a doi indicatori: creșterea consumului privat și creșterea produsului național. Comparînd acești doi indicatori, autorii graficului subliniază că economia primelor 3 țări (rîndul de sus) se află în „supraîncălzire" și este amenințată de inflație, în timp ce economia celorlalte 3 țări a atins o anumită stabilizare.

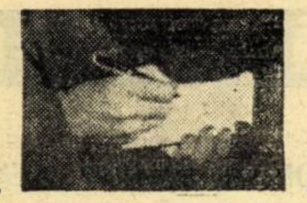

din bloc-notesul cronicarului

Inflaţia şi soluţiile fiscale

Preşedintele S.U.A., Johnson, a anunţat o serie de măsuri pentru combaterea inflaţiei despre care LE MONDE scrie că „vor marca o dată deosebită în istoria economică americană de după război". Este vorba, în primul rînd, de a se suspenda pe perioada 1 septembrie 1966 — 1 ianuarie 1968, degrevarea fiscală de 7%, instituită în 1962 încă de fostul preşedinte Kennedy, în beneficiul investiţiilor întreprinderilor.

Intenţionînd, de asemenea, o reducere a cheltuielilor federale, preşedintele a dat instrucţiuni ca „programele neprioritare" să fie reduse cu 1,5 miliarde de dolari, iar agenţiile federale au primit ordinul fie să întîrzie, fie să reducă noile lor comenzi. „Cerem muncitorilor — a precizat Lindon Johnson — să-şi limiteze revendicările de salarii". Inflaţia, a adăugat el, „sapă puterea competitivă a industriei americane pe pieţele mondiale". El a anunţat că nu va ezita să ia noi măsuri fiscale dacă bugetul şi evoluţia economiei americane vor dovedi că acestea sînt necesare. Comentatorii presei occidentale remarcă că măsurile luate şi declaraţiile preşedintelui sînt prima recunoaştere oficială a inflaţiei în S.U.A.

„Război"... volatil

Pentru a putea face faţă concurenţei marilor companii, societăţile mai mici distribuitoare de carburanţi din R.F.G. au hotărît o reducere a preţurilor la benzină. Marile companii mondiale n-au aşteptat mult şi, la rîndul lor, au procedat la reduceri. Astfel, recent, Esso AG a hotărît să reducă preţurile la carburanţi între 0,015 mărci şi 0,035 mărci/litru, după regiune. Exemplul său a fost apoi urmat de British Petroleum. Shell a operat reduceri în 90% din cele circa 6 000 staţii de aprovizionare ale sale din R.F.G. „Iniţiativa" lui Shell — scria DIE WELT — poate fi considerată ca o adevărată declaraţie de război pe piaţa carburanţilor. Cît despre Compania Caltex, rămasă deocamdată în expectativă, ea nu va rezista probabil prea mult pe poziţie, antenele sale distributive întinzîndu-se în nici mai mult nici mai puţin de 90 de oraşe vest-germane.

Explozia „informaţiilor"

Deşi ştiinţa informării este la începuturile sale, dezvoltarea informării ştiinţifice este deosebit de puternică în special în domeniul literaturii tehnice, după cum se poate vedea din tabelul de mai jos (după *Analyse et Prévisions*, iulie—august 1966).

Evoluţia mondială a literaturii tehnice

Disciplina	Numărul documentelor semnificative		
	1961	1965	1970
Chimie	150 000	225 000	300 000
Biologie	150 000	200 000	250 000
Construcţii mecanice	150 000	175 000	200 000
Chimie biologică	30 000	40 000	50 000
Fizică	30 000	40 000	50 000
Geografie	30 000	40 000	50 000
Metalurgie	30 000	40 000	50 000
Ştiinţa aerospaţială	10 000	30 000	50 000
Geologie	20 000	25 000	30 000
Ştiinţe nucleare	10 000	20 000	30 000
Psihologie	12 000	16 000	20 000
Geofizică	10 000	15 000	20 000
Matematică	10 000	12 500	15 000
Astronomie	6 000	8 000	10 000
Mecanică	5 000	7 500	10 000
Geodezie	5 000	6 500	8 000
TOTAL :	658 000	900 500	1 143 000

Rezultă că cele trei mari discipline — biologia, chimia şi construcţiile mecanice — ocupă două treimi din „producţia" mondială de informaţii, dar că în ramurile „tinere" — ştiinţele nucleare, ştiinţa aerospaţială — creşterea informaţiei este net mai rapidă decît în celelalte ramuri.

Totodată, sporirea de aproape două ori a documentelor socotite importante între anii 1961 şi 1970 ridică tot mai acut problema organizării pe scară naţională şi internaţională a acestei mase de informaţii.

Cine vorbeşte mai mult?

Potrivit unei statistici, Italia deţine recordul european în ceea ce priveşte folosirea telefonului : circa 4,8 comunicări telefonice pe zi de fiecare abonat în medie. Italienii sînt urmaţi de olandezi, cu 3,9 comunicări zilnice de abonat, de germani (R.F.G.) cu 3,4, de englezi cu 3,2 şi de francezi, apoi, cu 1,9.

Greu de spus totuşi cine vorbeşte mai mult. Nu ne-ar putea oare completa informaţia „telefoanele" noastre ?

Voturile exprimate în Congresul T. U. C.

Nemulţumirea sindicatelor engleze faţă de politica „de austeritate" a premierului englez Wilson, s-a exprimat la recentul Congres al T.U.C. de la Blakpool, în slaba majoritate cu care ea a fost confirmată : 5 037 000 pentru, 3 903 000 contra. În ajunul Congresului, membri ai sindicatului funcţionarilor municipali s-au adresat unui tribunal cerîndu-i să se opună conducătorilor acestui sindicat care au hotărît să voteze în favoarea politicii guvernului deşi sindicatul hotărîse înainte, încă de la începutul anului, să i se împotrivească. Observatorii politici remarcă că şi în alte cazuri, conducătorii unor sindicate n-au ţinut seama de hotărîrile luate anterior în propriul lor for. Deşi tribunalul n-a dat urmare cererii ce i s-a făcut, demersul sindicatului lucrătorilor municipali, care numără 796 000 de membri, face să apară încă mai precar rezultatul votului.

La Congres s-a adoptat însă în unanimitate moţiunile care cer oprirea bombardamentelor americane în Vietnam şi condamnă regimul rasist al lui Jan Smith din Rhodesia.

Contrabandă cu vaci

Legea elveţiană interzice zootehnicienilor creşterea vacilor străine. Însă rasa elveţiană de vaci **Friburg,** *nu dă decît 2900 litri de lapte pe an, în timp ce vaca de rasa* **Frisonne,** *dă 5800 litri. Motiv pentru care ţăranii din cantonul Vaud îşi procură vaci de acest soi prin contrabandă. Ba chiar au izbutit în mod clandestin să fecundeze pe graniţă 2000 din vacile lor. Faptul că cele două rase se aseamănă, amîndouă fiind bălţate în alb şi negru, a înlesnit contrabanda. 3000 de vaci au fost introduse prin contrabandă în Elveţia, în ultimii doi ani.*

Prinse de vameşi, un important număr din vacile aduse de peste graniţă se află în prezent închise la închisoarea-carantină Witzwil-Berna.

C. GRIGORE

ŞARADA

SE consideră de obicei că anul politico-diplomatic în Occident începe toamna, la sfîrşitul sezonului estival. Vara care a trecut a fost însă, în mare măsură, lipsită de obişnuita vacanţă politică. Îndeosebi „frontul" diplomatic european a fost în mişcare, conturînd o evoluţie semnificativă. S-au intensificat contactele bilaterale între ţările cu sisteme sociale diferite ale continentului. Continuarea şi adîncirea acestui proces ar contribui în mod categoric la crearea unui climat de pace şi securitate în Europa, ştiut fiind că acţiunile concrete de intensificare a colaborării între toate ţările continentului prezintă o însemnătate primordială.

Tendinţe noi privind relaţiile intereuropene ale aliaţilor Statelor Unite, oricît de limitate ar fi ele, sînt urmărite îndeaproape la Washington. Şi, ar putea părea paradoxal că, într-un moment în care predomină alte preocupări, Senatul american — şi nu numai el — este agitat de o dezbatere privind Europa, în speţă fiind vorba de o eventuală retragere a unor divizii de pe continent. Multor observatori aşa-numita rezoluţie iniţiată de liderul democrat din Senat, Mansfield, care a găsit sprijin la majoritatea membrilor acestei Camere a Congresului, le-a apărut drept o şaradă. În primul rînd datorită faptului că, printre iniţiatorii ei nu se aflau cunoscuţii opozanţi ai războiului din Vietnam — senatorii W. Fulbright, preşedintele Comisiei pentru Afaceri Externe şi W. Morse. Senatorul Robert Kennedy, ale cărui acţiuni la bursa politică sînt în creştere, s-a arătat rezervat. În schimb, administraţia, care numără sprijinitori dintre cei mai fermi în rîndurile iniţiatorilor rezoluţiei, n-a ezitat să se declare de îndată potrivnică unei astfel de iniţiative motivînd că timpul ales nu ar fi potrivit.

Deşi părerile continuă să fie împărţite în legătură cu mobilurile acestei acţiuni, sînt totuşi evidente unele dintre cauze. Unele cercuri din Statele Unite nu ezită să-şi manifeste nemulţumirea faţă de paşii întreprinşi în ţări ale Europei Occidentale în direcţia instituirii unei noi atmosfere pe continentul nostru, îşi proclamă nemulţumirea faţă de intensificarea schimburilor economice Est-Vest, sînt iritate că aliaţii din NATO nu-şi sporesc şi mai mult cheltuielile militare şi nu participă în comun la acţiunile în care sînt canalizate principalele eforturi americane la ora actuală, denumind toate acestea eurocentrism. Avînd în vedere că rezoluţia Mansfield nu ar implica de fapt o reducere a potenţialului militar al Statelor Unite în Europa şi al mecanismului NATO, mulţi observatori consideră că tăişurile ei vizează atît imobilismul administraţiei în politica europeană, cît şi pe aliaţii care privesc „de la distanţă, şi adesea de sus, problemele în care se zbate America şi care nu se îngrijorează nici de propria lor apărare" (LE MONDE). Cu alte cuvinte, rezoluţia ar reprezenta un răspuns de ordinul presiunilor militare, la noua situaţie diplomatică de care ţin seamă unii dintre aliaţii europeni ai Statelor Unite.

Raţiunile de ordin economic nu sînt mai puţin evidente. Nu puţini sînt comentatorii care nu interpretează drept o simplă coincidenţă faptul că rezoluţia a fost pusă în circulaţie cu trei săptămîni înaintea vizitei în S.U.A. a cancelarului Erhard. Între Statele Unite, Marea Britanie şi R.F.G. se desfăşoară un complicat joc diplomatico-financiar, pe fundalul disputei generate de acoperirea de către Bonn a devizelor cheltuite de celelalte două ţări în vederea menţinerii trupelor lor pe teritoriul vest-german. Ziarul SÜDDEUTSCHE ZEITUNG emite părerea : „Nu poate fi negată legătura dintre balanţele de plăţi naţionale şi planurile strategice ale Washington-ului şi Londrei. Pendulul oscilează în direcţia retragerii ; problema este cînd şi în ce condiţii se va întreprinde noua repartizare a forţelor americane în lume. Johnson încearcă să obţină cel puţin o măsură maximă de coordonare între partenerii NATO — Statele Unite, Marea Britanie şi Republica Federală. Şi, în această privinţă, se pune pentru Erhard problema de a găsi un răspuns principial la situaţia strategică modificată în NATO, aflată de asemenea în curs de transformare".

Deşi iniţiativa senatorilor americani nu are, conform datelor disponibile în prezent, nici un punct de tangenţă cu preocupările în direcţia asigurării securităţii europene, ea se încadrează, indiferent de scopul iniţiatorilor ei, în frămîntările generate de schimbările produse în situaţia politică şi strategică din lume, frămîntări care nu pot să nu afecteze şi concepţia despre blocurile militare. Ziarul NEW YORK TIMES, care se declară şi el ostil rezoluţiei, de pe alte poziţii decît cele ale administraţiei, ajunge la concluzia : „Fără îndoială, este necesară o reapreciere totală a NATO şi a căii către reglementarea problemei europene". Cît priveşte „adevărata problemă a crizei NATO" revista NEWSWEEK opinează că, aceasta constă în „lupta între menţinerea unei mici Europe — sigur şi confortabil ancorată în NATO — şi o mare Europă, care ar include cele două jumătăţi ale estului şi vestului continentului".

Eugen PREDA

viaţa economică

Săptămînal editat de Societatea de Ştiinţe Economice din România

COLEGIUL DE REDACŢIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor şef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Creţoiu (redactor şef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor şef adjunct), D. Dumitriu (redactor şef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacţie), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Ţaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poştale, factorii poştali şi difuzorii voluntari din întreprinderi şi instituţii.
Tipacul : Întreprinderea poligrafică „Informaţia", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

viaţa economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAŢIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 38 (162)
VINERI
23 septembrie 1966
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 13 78 76
BUCUREŞTI
24 PAGINI ● 2 LEI

„Este necesar să se întărească legătura între ştiinţă şi producţie, astfel ca ceea ce se descoperă pe tărîmul cercetării să-şi găsească aplicarea în producţie. La rîndul ei, producţia trebuie să împingă mereu înainte cercetarea ştiinţifică, cerîndu-i, solicitîndu-i să rezolve noi şi noi probleme."

(Din expunerea tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, secretar general al C.C. al P.C.R., la lucrările primei şedinţe plenare a Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice)

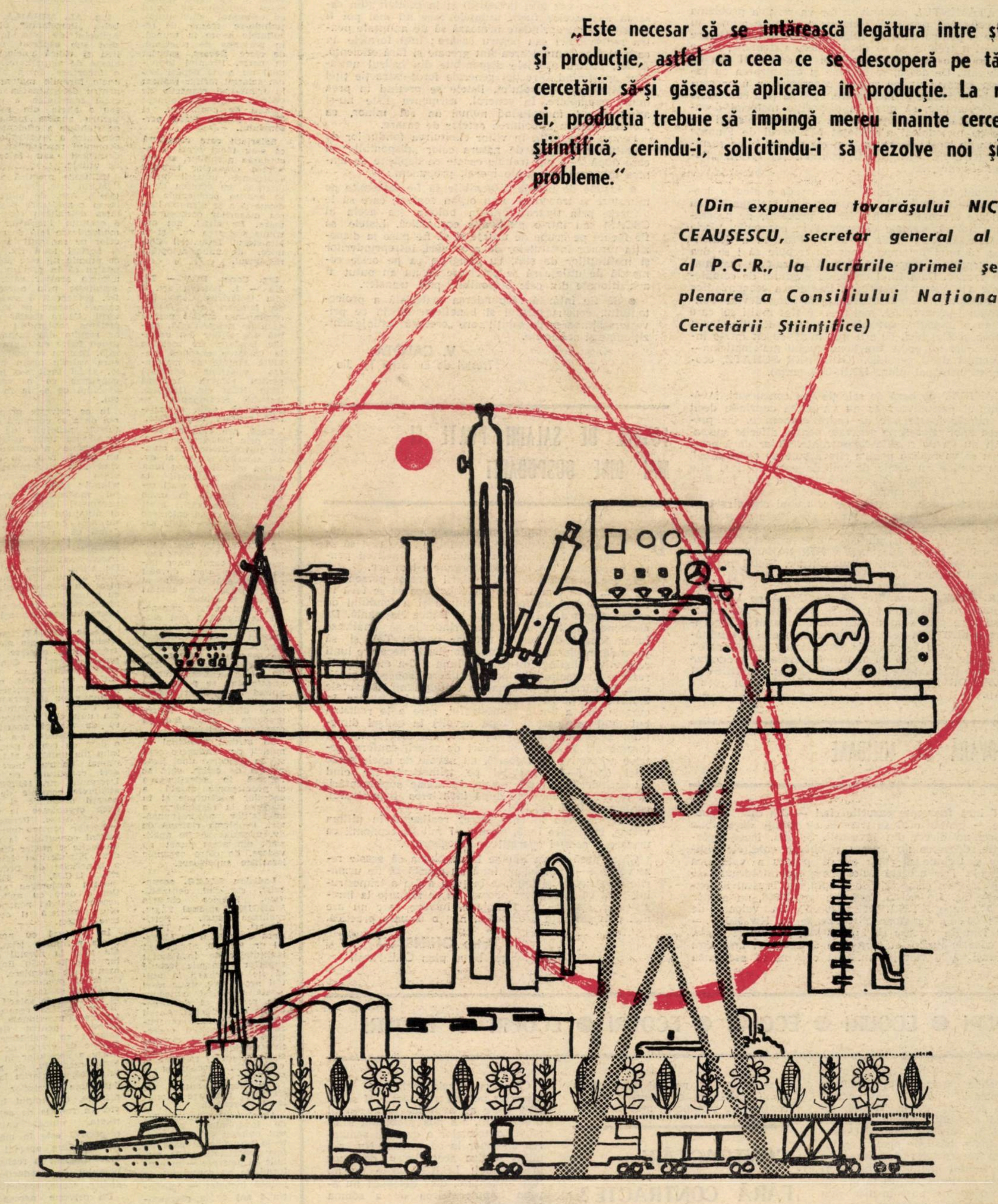

DIN SUMAR

Dezvoltarea ştiinţelor economice în România (pag. 3–4)

Ion Heliade Rădulescu – cel dintîi preşedinte al Academiei Române (pag. 5)

Henri Coandă – savant de renume mondial (pag. 7)

Aprovizionarea tehnico-materială în întreprinderi (pag. 8)

Al VI-lea Congres mondial de sociologie (pag. 18–19)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

TOT DESPRE CURSURILE POSTUNIVERSITARE

ÎNVĂȚĂMÎNTUL postuniversitar va rezolva problema perfecționării pregătirii cadrelor economice numai în parte și pentru un timp relativ scurt. De fapt, fiecare specialist trebuie să se documenteze sistematic, să se informeze asupra metodelor noi în domeniul său de activitate. De aceea, se impune și organizarea cu caracter permanent, pe ramuri economice, a unor centre de informare și îndrumare, care să țină conferințe de specialitate, să pună la dispoziție material documentar, cărți și reviste noi etc. Asemenea birouri dotate cu metodologi a înființat Ministerul de Finanțe (birourile locale de experți) și ele au dat bune rezultate. (GH. SEVERINEANU, *contabil șef Iprofil „Butoiul"-București).*

AR trebui, în primul rînd, să se acorde o atenție deosebită ultimelor realizări în domeniul matematicii cu aplicare economică. Mă refer la probleme de programare liniară, sisteme cibernetice în economie, teoria grafelor, drumul critic și altele. Practica a demonstrat că unui fenomen economic trebuie să i se dea o interpretare economică, bazată pe calcule matematice precise. Dată fiind creșterea gradului de complexitate a economiei naționale, înarmarea economiștilor cu cunoștințe matematice de prim rang devine obligativitate primordială, mai ales că sînt mulți cei care nu au o pregătire specială în această direcție. Insist asupra acestei idei, cu atît mai mult cu cît într-o întreprindere nu poate funcționa cuplul matematician—economist decît periodic. (GÜNTHER SCHATZ, economist principal plan, I.C.H.-Constanța).

ORGANIZAT pe bază de selecție sau concursuri, învățămîntul postuniversitar nu va putea cuprinde decît un număr foarte mic de cadre economice, iar predarea unor cunoștințe generale pentru diferite specialități nu va da rezultatele scontate. Chiar dacă acest lucru se va realiza pentru cîteva sute de cadre anual, cum rămîne cu zecile de mii de economiști și alte cadre cu pregătire superioară tehnică sau juridică, care lucrează în munci economice?

Perfecționarea cunoștințelor ar trebui organizată pe baze mai largi, ținînd seama de pregătirea și specialitatea diferitelor categorii de economiști. Ar putea fi organizate pe ramuri ale economiei naționale și unele cursuri de scurtă durată. (VICTOR NEGOESCU, economist, șeful Secțiunii de planificare, Sfatul popular regional Brașov).

RECRUTAREA cursanților să fie făcută pe bază de examen, deoarece astfel ar fi stimulați acei economiști care prin studiul individual au avut o preocupare pentru ceea ce este nou în domeniul specialității lor, evitînd fenomenul „îmbătrînirii profesionale", iar pe de altă parte nu ar mai fi nevoie de programe analitice diferențiate și pe diferite etape. (AUGUSTIN NĂSĂUDEAN, contabil șef, I.I.M.S. „Metalul roșu"-Cluj).

O POVARĂ DE MILIOANE

SÎNT încă frecvente cazurile cînd — din diferite motive — beneficiarul se trezește cu utilaje disponibile provenind direct din investiții. Și aici, încep necazurile, deoarece nu se pot rambursa creditele obținute și trebuie să cauți clienți pentru a valorifica utilajele. Dar această valorificare nu întotdeauna se poate realiza chiar atît de simplu. La Trustul de extracție Tg. Jiu există, încă din anul 1963, un număr de 5 pompe E.T.N.I. 250 x 800 x 6" (în valoare de 1 624 000 lei), 9 motoare electrice de 100 Kw 500 V — 750 T/m (în valoare de 279 000 lei), precum și altele, pe care le raportăm mereu ca disponibile, însă fără a reuși să le valorificăm. Sînt convins că asemenea utilaje disponibile se mai află și la alte întreprinderi și instituții de stat.

O altă categorie de utilaje disponibile o reprezintă mijloacele fixe rămase după casarea instalațiilor și care nu se pot casa o dată cu instalația (deoarece nu îndeplinesc normele de casare). La unitățile trustului nostru ele ating valoarea de peste 8 milioane lei.

Și într-un caz (din investiții) și în celălalt (din casarea mijloacelor fixe), utilajele care nu mai pot fi folosite de întreprindere urmează să fie anunțate pentru redistribuiri sau pentru casare; însă formele în care se face comunicarea sînt greoaie și fără eficiență. Astfel, pentru utilajele disponibile din cadrul unităților aparținînd Direcției generale foraj-extracție țiței din Ministerul Petrolului, listele se pretind în prea multe exemplare. În general, asemenea liste nu-și ating scopul, îndeplinind numai un rol minor, ca „forme" pentru întocmirea actelor de casare.

Pentru a se evita în viitor cheltuirea fondurilor de investiții pe utilaje de natura celor „disponibile" și care după 3—4 ani trebuie casate ca depășite de tehnica modernă sau uzate moral, propunem:

- Listele de utilaje disponibile să fie întocmite pe ministere și transmise unui organ central, care să le difuzeze prin tipărire într-un buletin (ca acela al CSCAS) sau într-o publicație economică. Listele să fie făcute pe grupe de utilaje și să fie puse la dispoziția tuturor institutelor de proiectări, întreprinderilor și instituțiilor de stat, cu obligația ca pe orice comandă de utilaje să se precizeze că nu au putut fi achiziționate din cele disponibile prin transfer.
- Să fie întărită răspunderea materială a proiectantului, constructorului și beneficiarului în ce privește schimbarea de soluții care „creează" utilaje achiziționate și nefolosite.

V. CALOTĂ
Trustul de extracție Tg. Jiu

FONDUL DE SALARII POATE FI MAI BINE GOSPODĂRIT

DEOARECE forul tutelar repartizează unităților numărul mediu pe structuri de personal, nu are rost să se mai mențină înregistrarea statelor de funcțiuni pentru personalul T.A. de către organele bancare.

În legătură cu fondul de salarii necesar personalului T.A., cred c-ar fi bine ca eliberarea să se facă în limita planului de forțe de muncă și a fondului de salarii depus de către unitate la Banca Națională. De asemenea, ar fi util ca întreprinderile să analizeze lunar fondul de salarii necesar pentru T.A. și să prevadă în planul lunii numai fondurile necesare lunii respective, împingîndu-se spre luna a 3-a eventualele rezerve provenite din posturi libere, concedii medicale, încadrări de personal în cursul lunii. Rezervele amintite ar putea fi comunicate organului tutelar în cursul lunii a 3-a a trimestrului, spre a le redistribui total sau parțial (după nevoie) în cadrul direcțiilor generale, altor unități care, din diverse motive (promovări de cadre, majorări de salarii conform actelor normative în vigoare), au nevoie de unele sume mici (de 5—10 mii lei pe trimestru), iar cînd întreprinderile nu au nevoie de aceste suplimentări, să se retragă fondurile după încheierea trimestrului, conform H.C.M. 665/1961.

Întreprinderea în care lucrez realizează în ultima vreme, în fiecare lună, circa 6—7 mii lei economii ca urmare a acestei operații de înregistrare.

Chiar dacă se va ajunge la concluzia că aceste rezerve de 6—7 mii lei pe lună nu merită să fie urmărite cu strictețe și împinse în luna a 3-a a trimestrului, cred că este totuși necesar să se renunțe la înregistrarea statelor de funcțiune, lucrare care nu are nici o importanță economică, nici o urmare practică.

Petre GHINESCU
șef birou plan C.I.L.-Pitești

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Ingineri diriginți. Uzina de fibre sintetice — Săvinești, Piatra Neamț. Pentru personalul încadrat pe funcția de diriginte de șantier fondul de premiere se constituie la nivelul cotei de bază prevăzute pentru îndeplinirea respectivă. Pentru personalul serviciului de investiții, încadrat pe alte funcții decît cele de diriginți de șantier, nu se constituie fond de premiere distinct de fondul cuvenit întreprinderii.

Premierea personalului se face — în limita fondului de premiere și a cotei stabilite — de către conducerea unității, de acord cu comitetul sindicatului, ținîndu-se seama de rezultatele avute în muncă, în perioada de referință, de către fiecare salariat în parte. Premiul individual nu poate depăși 50% din salariul tarifar realizat în trimestrul respectiv de cadrele care îndeplinesc funcții de conducere, și 30% — pentru restul personalului.

Salariații care consideră că s-au făcut erori la acordarea premiilor, se pot adresa organelor ierarhic superioare unității unde lucrează, cu cererea de a se analiza problemele ridicate și a se dispune luarea măsurilor corespunzătoare. De altfel, noi am trimis sesizarea dv. și la Ministerul Industriei Chimice, de unde așteptăm răspunsul.

Ing. Const. EVA — Tg. Jiu — 1. Potrivit art. 5 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 579/1964, recompensa anuală pentru vechime neîntreruptă, plătită angajaților din unitățile miniere, se menține la valoarea absolută stabilită înainte de majorarea salariilor aprobată pentru ramura minieră (prin HCM nr. 1116/1965). Această recompensă se calculează, deci, la salariile tarifare nemajorate.

Dacă, așa cum ne scrieți, prin hotărîrea organelor jurisdicționale de muncă, salariul tarifar al dv. a fost stabilit pentru luna dinaintea majorării la 2 475 lei lunar și v-ați recăpătat funcția în urma acestei reîncadrări, aveți dreptul să vi se calculeze cota de recompensă la salariul de 2 475 lei.

2. Desfacerea contractului de muncă se poate face numai în cazul unor angajați care s-au dovedit necorespunzători sau al celor care au avut abateri repetate în muncă.

In cazul în care contractul de muncă a fost desfăcut abuziv, conducerea unității răspunde integral pentru pagubele aduse. De asemenea, trecerea pe o funcție inferior retribuită, fără consimțămîntul angajatului, se poate face numai în cazul retrogradării, hotărîtă ca o sancțiune disciplinară. Retrogradarea se poate face pe maximum trei luni.

Un atribut principal al muncii de conducere constă în aplicarea unei juste politici de cadre, care se reflectă în selecționarea și promovarea atentă a cadrelor merituoase și în tragerea la răspundere a angajaților necorespunzători. Problema ridicată de dv. urmează să fie analizată, din acest punct de vedere, de către organele ierarhice superioare.

Ladislau SZABO, economist, serviciul contabilitate, Fabrica chimică MARGINA, raionul Făget, regiunea Banat. — Potrivit art. 2 și 10 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 918/1960, absolvenții institutelor de învățămînt superior economic trebuie să fie repartizați la unități productive, unde să-și poată desăvîrși cunoștințele practice și de organizare a producției. Acești absolvenți pot fi repartizați și în unități operative din sectorul circulației mărfurilor, de credit și de asigurări raionale și orășenești, precum și la secțiunile financiare ale comitetelor executive ale sfaturilor populare raionale și orășenești.

Absolvenții instituțiilor de învățămînt superior sînt obligați să se prezinte la posturile în care au fost repartizați, unde trebuie să activeze — în conformitate cu contractul de muncă încheiat — cel puțin 3 ani de la prezentare. Este indicat ca absolvenții facultății de economie generală, secția economia industriei, să fie repartizați — în limita locurilor vacante — la acele servicii ale întreprinderilor pentru care au efectuat studii de specialitate. Indicatoarele de studii și stagiu nu prevăd, însă, în mod expres, obligația pentru întreprinderi ca, la ocuparea unei funcții de economist în cadrul serviciului financiar sau de contabilitate, să se țină seama în mod obligatoriu de facultatea absolvită în cadrul Institutului de științe economice, fiind stabilită numai condiția „studiilor superioare economice".

Trecerea dv. la serviciul plan sau organizarea muncii poate fi hotărîtă, în această situație, numai de conducerea întreprinderii, respectiv: de forul ierarhic superior.

Ing. AL. MIHAILĂ, Fabrica „Porțelanul" Cluj — Articolul dv este interesant sub aspectul tematicii și ridică unele probleme de actualitate. Este o încercare de a aplica unele formule matematice pentru determinarea eficienței economice a uneia sau a alteia din soluții, pentru analiza metodelor de stabilire a eficienței economice a investițiilor în domeniul reparațiilor, modernizării sau înlocuirii de utilaje.

Utilitatea practică a articolului este, însă, discutabilă. Așa, de pildă, se ia în considerare posibilitatea delimitării riguroase a costului lucrărilor de modernizare față de costul celor de reparații la unul și același fond fix, ceea ce practic nu este posibil, pentru că în prezent delimitarea acestor valori se stabilește prin apreciere. Dv. prezentați o serie de calcule bazate pe indicatorul „Uzura totală" (propunerea autorului) care ar rezulta din însumarea uzurii fizice cu uzura morală. Dar nu se poate măsura valoric uzura morală, astfel încît s-o puteți considera ca o valoare absolută ce se ia în calcul.

In ce privește propunerea de a se compara cheltuielile prilejuite de modernizarea unui utilaj cu cheltuielile necesitate de un utilaj nou, în cazul cînd prin modernizare se obțin aceiași parametri tehnici: chiar dacă utilajul modernizat prezintă parametri identici cu cei ai utilajului nou, acestea nu sînt comparabile, din cauză că la utilajul modernizat rămîn multe subansamble vechi (de unde necomparabilitatea lor). De altfel, durata de serviciu a unui utilaj modernizat nu este comparabilă cu a unui utilaj nou, deci nici perioada lor de amortizare nu este aceeași.

Vasile CABĂȚ, sudor, Atelierele centrale ale Întreprinderii miniere Cîmpulung-Muscel — Conform celor stabilite pe baza H.C.M. nr. 384/1964, majorarea salariilor tarifare ale muncitorilor și personalului tehnic — administativ din unitățile constructoare de mașini aparținînd altor ministere, s-a făcut o dată cu cea a personalului din unitățile M.I.C.M. numai pentru întreprinderi constituite pe baza Decretului nr. 199/1949 și atelierele centrale de reparații mecanice și electrice organizate la nivel de exploatare. Personalul unităților constructoare de mașini constituite la nivel de secție și atelier din cadrul Ministerului Minelor a beneficiat de prevederile H.C.M. nr. 384/1964 pentru majorarea salariilor o dată cu aplicarea acestei hotărîri pentru ramura minieră (1 octombrie 1965).

În legătură cu neacordarea premiilor trimestriale pînă la nivelul cotelor stabilite prin Regulamentul de premiere, precizăm că premierea personalului se face în limita fondului de salarii planificat unității respective, iar cota individuală de premiere pentru fiecare salariat se stabilește în funcție de gradul de realizare a sarcinilor în sectorul respectiv, de aportul fiecărui salariat la îndeplinirea sarcinilor planificate, de timpul lucrat etc. In funcție de cele arătate, numai unitatea respectivă este în măsură să aprecieze aportul fiecărui salariat la realizarea planului de producție pe atelier, secție, exploatare.

Cît privește nerespectarea indicatorilor de muncă și salarii planificați, aceste aspecte trebuie verificate de organele de control financiar ale forului tutelar al unității respective, care are competența de a propune măsurile corespunzătoare pentru înlăturarea abaterilor.

ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI

CONTRACTĂRI... FĂRĂ CONTRACTE?

Aspectele sesizate în ancheta „Contractări... fără contracte?" („Viața economică", nr. 30/1966) corespund realității. Ținem să subliniem că Ministerul Industriei Ușoare a luat toate măsurile pentru ca încheierea contractelor de furnizare pentru fondul pieței să poată fi efectuată la locul contractării, în care scop au fost puse la dispoziția întreprinderilor furnizoare contracte tipărite și avizate în prealabil de M.C.I. De asemenea, au fost emise acte administrative de planificare și a fost instituit un colectiv compus din tehnicieni, economiști și juriști pentru rezolvarea divergențelor.

Cu toate măsurile luate, organele comerțului, sub motivarea că delegații prezenți la locul contractării nu sînt împuterniciți să semneze contractele, au refuzat semnarea lor. Considerăm că operațiunile de contractare trebuie în mod firesc să se termine cu încheierea contractelor, pentru ca astfel, atît furnizorii, cît și beneficiarii să se întoarcă de la locul contractării cu raporturi contractuale bine stabilite.

I. FARCAȘ
director general adjunct
în Ministerul Industriei Ușoare

Chiar cu ocazia încheierii contractelor pentru trimestrele II și III 1966 (care au avut loc la începutul acestui an), s-a pus problema semnării contractelor o dată cu semnarea anexelor la contracte. Nu s-a putut realiza acest lucru, deoarece în prealabil I.C.R.T.I.-urile nu au fost înștiințate, deci delegații nu aveau împuternicirea de a semna contractele.

Faptul că nici în cursul lunii mai a.c., cu ocazia contractărilor care au avut loc la Brașov, nu s-a definitivat acest lucru, denotă că în intervalul dintre cele două contractări (6 luni) nu s-a stabilit (respectiv nu s-a reglementat) această problemă dintre cele două ministere.

E. KINDLING
directorul I.C.R.T.I.–Timișoara

DEZVOLTAREA ŞTIINŢELOR ECONOMICE ÎN ROMÂNIA

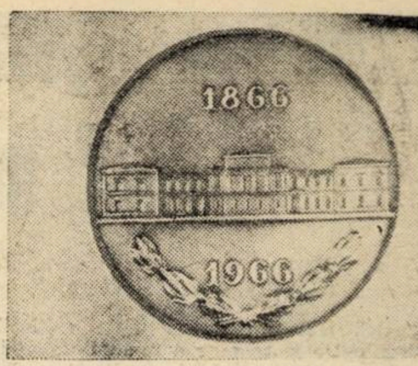

acad. Vasile MALINSCHI
președintele secției de științe economice și cercetări sociologice a Academiei Republicii Socialiste România

ŞTIINŢELE economice au înregistrat în țara noastră realizări importante și se bucură de vechi și bogate tradiții.

Începuturile de manifestare ale gîndirii economice în țările române datează încă din epoca feudalismului timpuriu. Izvoarele ei se găsesc în această epocă atît în măsurile de politică economică ale domnitorilor, cît și în scrierile cu caracter normativ (nomocanoane, codicele de legi, pravile) sau scrierile cu caracter istoric (cronicile).

O mențiune specială merită și din punctul de vedere al gîndirii economice scrierea marelui enciclopedist cu renume mondial Dimitrie Cantemir „Descrierea Moldovei", operă de o reală valoare științifică pentru vremea sa, cunoscută larg și peste hotarele țării.

La sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea, încep să apară în țările române unele lucrări de îndrumare practică în materie agricolă, precum și scrieri în care se critică relațiile de producție feudale.

Problemele economice încep să-și găsească un loc din ce în ce mai important în publicațiile periodice care apar și în scrierile cu caracter strict economic.

Abia, însă, prin N. Suțu preocupările economice primesc un conținut relativ mai larg, mai temeinic și mai sistematic. El este primul care încearcă să facă o analiză de ansamblu a situației economice și să indice drumul cel mai potrivit, după el, pe care trebuie să-l urmeze economia Moldovei.

Lucrări de o deosebită importanță și în domeniul economic ne-a lăsat în această perioadă eminentul revoluționar democrat N. Bălcescu. În articolul său „Despre starea socială a muncitorilor plugari în Principatele române în deosebite timpuri", publicat în anii premergători revoluției din 1848 în „Magazin istoric pentru Dacia", N. Bălcescu pune pentru prima oară în discuție publică și atrage atenția asupra importanței istorice a problemei agrare în țările române. El dezbate în acest articol aspectele principale ale bazelor proprietății moșierești, ale raporturilor din trecut și prezent între moșieri și țărănimea clăcașă și demonstrează necesitatea neapărată a unei soluționări complete și radicale a problemei agrare.

După înfrîngerea revoluției muntene, N. Bălcescu, trăind în emigrație, scrie în franțuzește lucrarea „Chestiunea economică a Principatelor Dunărene", în care analizează pe larg problema agrară în țările române. După aprecierea lui N. Bălcescu, obiectul principal al revoluției de la 1848 a fost abolirea drepturilor feudale asupra pămîntului și împroprietărirea țărănimii. El arată că această reformă socială, cerută de popor, *era dreaptă, folositoare și posibilă*.

În epoca ce începe cu Unirea Principatelor, problema de căpetenie este asigurarea independenței politice și economice și organizarea economică a statului român național pe linia capitalismului. Toate domeniile cercetate, toate problemele discutate, curentele și controversele, programele și ideologiile converg către aceste obiective. O publicistică bogată și variată în continuă creștere caracterizează această fază. În primul rînd, în domeniul relațiilor agrare și al economiei agrare era continuată o veche tradiție, înviorată, mai ales, de răscoalele țărănești, dar pe alt plan în condițiile de după reforma de la 1864. Ca un corolar al acestor preocupări, s-a dezvoltat de timpuriu o însemnată literatură tehnico-agricolă.

Un interes crescînd începe să-l aibă industria, pe de o parte sub aspectul descompunerii meseriilor, iar pe de altă parte din necesitatea unei mari industrii și a unei politici economice corespunzătoare. Moștenirea atît de precară în domeniul circulației mărfurilor a impus în cercetarea economică problema modernizării circulației și a mijloacelor corespunzătoare, monedă, credit, căi ferate, șosele, poștă, navigație, a reglementării comerțului interior și exterior, a balanțelor comerciale. Necesitățile statului modern au ridicat probleme financiare : bugetul, izvoarele de venituri, dările, datoria publică ; o bogată literatură ni se păstrează și în acest domeniu. Tot necesitățile de stat au impus cartagrafii și recensăminte, creînd și la noi o disciplină statistică. În secolul al XIX-lea apar primele lucrări de statistică propriu-zisă, iar datele statistice încep să servească la fundamentarea tezelor economice și politice ale vremii.

Prin Decretul lui A. I. Cuza (1859) se hotărăște crearea Oficiului Central de Statistică al Țărilor Române, iar în anul următor se efectuează primul recensămînt.

Gîndirea economică românească a receptat și a asimilat doctrine, teze și idei din cultura universală în măsura în care condițiile istorice o cereau, dar ea și-a păstrat originalitatea, tocmai pentru motivul că preocuparea ei de căpetenie era o realitate *națională*. Reprezentanții culturii economice din această perioadă sînt numeroși. Printre ei se găsesc nume prestigioase din epoca lui 1848 : Ion Ghica, M. Kogălniceanu, I. Ionescu de la Brad, D. P. Marțian și altele noi în continuă afirmare : în special P. S. Aurelian, Gh. Maior, A. D. Xenopol etc.

În Transilvania, după 1848 cultura economică românească a fost confruntată de aceeași problemă de bază : necesitatea de a întări baza materială a națiunii române prin dezvoltarea economiei pe calea capitalismului. Cultura economică românească, exprimînd interesele unui popor oprimat, a avut un caracter pronunțat național. Ea s-a orientat către un anumit grup de probleme, reprezentînd stadiul local al dezvoltării economiei românești, spre cercetarea relațiilor agrare și ridicarea agriculturii, promovarea industriei, organizarea unei rețele de credit, a băncilor și a unităților cooperatiste. Ea are numeroși reprezentanți, economiști propriu-ziși sau personalități de formație enciclopedică : Gh. Barițiu, Visarion Roman, Parteniu Cosma, D. Comșa, C. Diaconovici.

Un reprezentant de seamă al gîndirii și acțiunii economice practice este în această perioadă I. Ionescu de la Brad, apărător neînfricat al drepturilor țărănimii și fervent propagandist al agriculturii moderne, bazată pe o agrotehnică avansată.

Militant de seamă pentru o reformă agrară mai largă, el a lăsat o moștenire de seamă și pe tărîmul învățămîntului economic, cu aplicație deosebită la agricultură (economia agrară, statistica și contabilitatea agricolă etc.). Lui îi datorăm, printre altele, și primele monografii rurale, izvoare bogate de informare pentru cunoașterea agriculturii și a situației țărănimii.

Un loc important în istoria gîndirii economice progresiste îi revine, desigur, lui D. P. Marțian, care debutează cu „Studii sistematice în economia politică" (1858) și care publică în „Analele Economice" și „Analele Statistice". — reviste pe care le conduce, un număr apreciabil de articole cu caracter economic și statistic, în care analizează situația economică a țării și discută probleme economice de actualitate, formulează o seamă de soluții cu privire la uniunea vamală, unificarea monetară, dezvoltarea căilor ferate, problema meseriașilor și a încurajării manufacturilor, starea țărănimii, orientarea învățămîntului public și altele.

Ideea centrală a programului său constă în susținerea emancipării țăranilor prin împroprietărire și în dezvoltarea unei industrii naționale printr-o politică protecționistă.

În formularea acestui program, Marțian pleca de la convingerea adîncă, că pentru poporul român, ca pentru toate popoarele, problemele economice reprezintă probleme politice și că de rezolvarea lor atîrnă întregul viitor al țării.

Un loc proeminent în pleiada gînditorilor progresiști ai secolului trecut îi revine lui I. Ghica. Cu tot atașamentul său prelungit la ideile liberalismului economic, el afirmă categoric că industria pentru țara noastră este de neapărată trebuință, pentru că nu numai îmbunătățirea stării morale și fizice, dar și existența noastră politică atîrnă de la dezvăluirea industriei.

P. S. Aurelian se manifestă în scrierile sale cu caracter economic ca un adept din ce în ce mai consecvent al dezvoltării industriei naționale, pe baza unui regim vamal protecționist. El publică numeroase articole și broșuri referitoare la problemele industriei naționale și ale politicii noastre vamale. Printre acestea se remarcă îndeosebi „Cum se poate fonda industria în România" (1881) și „Politica noastră comercială față cu convențiunile de comerț" (1885).

El a desfășurat și o bogată activitate didactică ca profesor la Școala de Agricultură și Silvicultură, unde a ținut și lecții de economie politică. El a publicat în 1869 un manual de economie politică „Catechismul economiei politice", iar mai tîrziu un tratat „Elemente de economie politică" (1889), avînd convingerea că „dezvoltarea economică este una din cele mai însemnate trebuințe ale țării noastre ; că în timpii în care trăim nu poate exista mărire politică fără mărire economică".

În prefața la „Elemente de Economie Politică", el arată că : „Trăim într-un timp și în niște împrejurări care ne impun cunoștința, cel puțin, a elementelor științei care se ocupă cu regulele generale cărora sînt supuse producțiunea, repartițiunea, circulația și consumația bunurilor. Lipsa unor asemenea cunoștințe nu numai că este vătămătoare pentru interesele fiecărui cetățean, dar înlesnește, cît nu s-ar crede, propagarea erorilor asupra chestiunilor celor mai vitale pentru societate". El a fost partizanul aplicării tarifului vamal protecționist de apărare și încurajare a industriei naționale printr-o „politică protectoare a muncii naționale".

Pe linie similară se dezvoltă în această vreme și gîndirea economică din Transilvania. Gh. Bariț, de pildă, arată avantajele țărilor industriale și dezavantajele țărilor agrare „tributare fabricilor, intereselor și plăcerilor celor dintîi" — subliniind cu regret că noi n-am ajuns încă în situația în care „fabricile se află înlăuntrul patriei și productele crude se lucră aici pe loc, prin urmare și cîștigul rămîne tot acasă".

V. Roman insistă în scrierile sale asupra importanței primordiale a intereselor materiale ale țării, ...„factorul cel mai puternic al prosperării".

M. Kogălniceanu, ca istoric și om politic, a acordat o atenție specială problemelor economice. În centrul preocupărilor sale a stat problema agrară, la a cărei rezolvare în 1864 a avut o contribuție de prim ordin. După această dată, el a continuat să se preocupe de problemele dezvoltării economice ale țării, militînd pentru dezvoltarea industriei naționale pe baza unei politici protecționiste. El a denunțat primejdiile încheierii convenției comerciale oneroase cu Austria și a fost unul din adversarii politicii de liber schimb.

A. D. Xenopol a manifestat un viu și permanent interes pentru problemele economice, ajungînd la convingerea că interesele de viitor ale României cer încurajarea sistematică a dezvoltării unei industrii naționale și că regimul cel mai potrivit pentru o asemenea dezvoltare este cel protecționist. El publică în decurs de aproape trei decenii studii și articole consacrate celor mai variate aspecte ale vieții noastre economice, concentrate în cea mai mare parte în ale sale „Studii Economice".

Ca în orice societate de clasă, literatura economică din România exprimă curente și poziții diverse, în continuă ciocnire.

În ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, apare și se dezvoltă, într-o ascuțită confruntare de idei, cu diverse curente și orientări mic burgheze și burgheze, o literatură muncitorească și socialistă. O epocă de importanță capitală în gîndirea social-economică începe prin răspîndirea marxismului în țara noastră. C. Dobrogeanu-Gherea o va ilustra mai mult ca sociolog decît ca economist și, alături de el, o serie de publiciști militanți, plini de vigoare și combativitate : Dr. Ștefan Stîncă, Raicu Ionescu Rion, G. Ibrăileanu.

Prin profunzimea analizei și modul de abordare a problemelor, un loc deosebit îl ocupă lucrarea lui C. Dobrogeanu-Gherea „Neoiobăgia", care, deși în concluziile ei aduce unele vederi unilaterale și greșite din punct de vedere marxist, rămîne o operă remarcabilă în literatura noastră economică și socială din această vreme.

Combătînd pe poporaniști, C. Dobrogeanu-Gherea arată că viitorul țării nu constă într-o societate țărănească, rustico-idilică, înapoiată economic, politic și cultural, ci într-o societate „unde fierbe viața și lupta, acolo unde strigătul strident al sirenei cheamă mulțimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntaiele pămîntului, unde ciocane uriașe spulberă blocuri de oțel, unde pădurea de coșuri înălțate spre cer anunță izbînda și victoria muncii omenești asupra naturii, unde vapoare uriașe spintecă oceanele, acolo unde în orașele gigantice se zbat și se izbesc pasiunile, se lovesc și se ciocnesc ideile, se plămădește cultura formidabilă de azi și cea imensă de mîine, acolo unde fierbe și spumegă lupta uriașă dintre muncă și capital, din care trebuie să nască o lume nouă... acolo și numai acolo poate fi idealul nostru și al țării".

MIJLOACELE prin care se exprimă gîndirea economică la noi din această epocă sînt aceleași ca în toate țările ; o importanță deosebită o are însă presa periodică. De la apariția primului ziar românesc în 1829, în mod neîncetat și cu o amploare crescîndă, presa periodică, indiferent dacă avea un caracter general cultural, politic sau de informație, a acordat problemelor economice o deosebită importanță. De aceea, s-a simțit de timpuriu nevoia unei prese de specialitate. Presa economică din România constituie un bogat capitol al culturii economice și are puternice tradiții. *Analele economice și statistice*, editate și în bună măsură redactate de D. P. Marțian între 1860—1864, este o excelentă revistă de compactă informație și solidă orientare. *Economia națională*, redactată de P. S. Aurelian, apare între 1873—1876 și 1885—1941 ; în Transilvania, *Economul* de la Blaj, redactat de Ștefan Pop, apare între 1873—1880 ; tot dincolo de munți, *Revista Economică* de la Sibiu, redactată inițial de C. Diaconovici, apare între 1899—1948 ; presa inițiată de G. Barițiu, *Gazeta de Transilvania* (1838—1945), *Observatorul* (1878—1885), *Transilvania* (1868—1946) au adus o puternică contribuție la dezvoltarea culturii economice peste munți. Presa social-economică cunoaște un adevărat avînt începînd cu ultimele două decenii ale secolului trecut ; la această situație au contribuit într-o largă măsură revistele socialiste : *Contemporanul* (1881—1891), *Revista socială* (1884—1887), *Critica socială* (1891—1893), *Viitorul social* (1907—1908 ; 1913—1916).

Nivelul științific al culturii economice din țările române în a doua jumătate a secolului al XIX-lea este foarte inegal, dar în ansamblu ea reprezintă partea cea mai vie și mai dinamică a culturii sociale române din veacul trecut ; ea a contribuit la ridicarea nivelului cultural al poporului român, la pregătirea spiritului de cercetare pentru a atinge o nouă etapă a culturii economice, iar în măsura în care a promovat idei înaintate cultura economică a fost o forță a progresului social al României.

Științele economice au pătruns, cum era de așteptat, și în Academia Română, încă de la început, cu toată restrîngerea preocupărilor și concentrarea lor asupra istoriei și limbii române. Dublul caracter al Academiei, de a fi un for al culturii naționale și o instituție îndreptată către cercetări istorice, așa cum a fost în această primă etapă, s-a resimțit, desigur, în reprezentarea științelor economice și în orientarea cercetărilor întreprinse înlăuntrul ei, în această direcție.

Trei dintre membrii fondatori sînt personalități de cultură enciclopedică, cu preocupări notorii în domeniul social și economic : I. Eliade Rădulescu, întîiul președinte al Academiei, A. T. Laurian al doilea președinte și Gh. Barițiu și el mai tîrziu președinte. În limita locurilor libere, sînt aleși ulterior economiști cu reputație bine stabilită : Ion Ghica, P. S. Aurelian, Ion Ionescu de la Brad, Visarion Roman.

Dar, în afară de reprezentarea în Academie a științelor economice prin economiști de formație, din vechea instituție au făcut parte o serie de personalități care, prin activitatea lor politică sau publicistică, se arătaseră interesați de problemele economice românești sau luaseră o parte activă la rezolvarea unora dintre ele.

Orientarea preponderent istorică în domeniul științelor sociale cît și mijloacele materiale limitate au îngustat cîmpul de manifestare al economiștilor în cadrul Academiei și au restrîns publicațiile cu caracter economic. Cercetarea economică s-a făcut cu mult mai mult în afara Academiei. Cu toate acestea se constată o activitate și în domeniul cercetării economice, prin comunicări și colecții de publicații speciale. În 1877, Gh. Barițiu ține comunicarea cu titlul „*Noțiuni relative la economia socială și la istoria civilizației din Transilvania*", inaugurînd astfel activitatea științifică la Academie. P. S. Aurelian, vădit sub influența istorismului din înaltul for, tratează în patru comunicări succesive chestiuni de istorie economică. Dr. I. Felix abordează în discursul său de recepție probleme de demografie românească.

DUPĂ primul război mondial, științele economice din România trec într-un nou stadiu, menținîndu-se pe linia de dezvoltare din faza precedentă. Sistemul de științe economice rămîne același, dar cercetarea se dezvoltă în toate ramurile sale. Noi discipline se adaugă, în primul rînd economia întreprinderii în diversele ei tipuri. Metode noi se introduc în cercetarea economică ; unele deja folosite, dar într-o măsură restrînsă și anterior. Astfel, metoda statistică și metoda istorică, ambele căpătînd treptat o largă întrebuințare. Se introduce pentru prima dată studiul conjuncturii. Istoria gîndirii economice în România este creată propriu-zis în această perioadă.

În aceeași perioadă ia ființă Direcția Statisticii Generale a Statului (1925), transformată ulterior în Institut Central de

(Continuare în pag. 4)

DEZVOLTAREA ŞTIINŢELOR ECONOMICE ÎN ROMÂNIA

(Urmare din pag. 3)

Statistică (1936), care cu toate scăderile metodologice şi tehnice a marcat un vădit progres în extinderea şi ameliorarea statisticii din România, favorizînd cercetările economice şi sociologice.

Preocuparea de căpetenie a cercetării rămîne economia naţională a Romîniei, dar în condiţii schimbate: de această dată, în faţa ştiinţelor economice ca obiect de preocupare se găseşte economia naţională a statului român întregit, confruntată în dezvoltarea ei cu criza generală a capitalismului. Reprezentînd cu prioritate o gîndire burgheză, cercetările economice sînt sub influenţa noilor condiţii în care se află capitalismul. De aceea, la baza orientării lor stă, declarată sau nu, premisa menţinerii intacte a capitalismului sau a reformei lui pentru a-l salva de la o pieire inevitabilă.

Se fac eforturi de a se ridica gîndirea economică românească la generalizări, de a se dezvolta o gîndire proprie pe planul cercetării categoriilor şi al construirii de sisteme. Se elaborează monografii, se redactează cursuri şi tratate; apare o primă enciclopedie economică românească. Ca orientare teoretică generală, domină eclectismul burghez.

Gîndirea economică burgheză, dezvoltată într-o anumită măsură în mod liniar şi ascendent în perioada precedentă, este frămîntată acum de curente şi tendinţe noi; unele profund reacţionare, fasciste, au de scop discreditarea democraţiei, defăimarea marxismului, proslăvirea hitlerismului şi, după criza mondială, înfeudarea economiei româneşti în spaţiul vital german; altele, cu preocupări relativ înaintate în cadrul societăţii burgheze, pun problema reformei capitalismului de pe poziţii etatice sau cooperatiste, analizînd problemele româneşti şi formulînd programe din acest punct de vedere.

Literatura socială şi economică-marxistă ocupă un loc larg în cultura socială a acestei perioade. Învăţătura marxist-leninistă pătrunde în cercuri largi şi cîştigă influenţă în intelectualitatea română Chiar în rîndurile intelectualităţii burgheze marxismul exercită o anumită atracţie, e adevărat uneori în mod superficial şi sub forma unor interpretări denaturate.

Sub îndrumarea P.C.R., se întreprinde o operă activă de analiză şi critică ştiinţifică a societăţii româneşti contemporane, de demascare curajoasă, cu toate piedicile pe care le întîmpina. a exploatării capitaliste, a cauzelor reale ale pauperizării şi mizeriei maselor.

Economiştii de orientare marxistă, cu toate condiţiile grele ale ilegalităţii, publică o seamă de studii şi articole, folosind totodată publicaţiile periodice democratice ca: „Era Nouă", „Cuvîntul Liber", „Manifestul" etc.

FENOMENUL caracteristic pentru această perioadă este extensivitatea crescîndă a culturii şi preocupărilor de cercetare economică. Surprinde abundenţa de publicaţii economice. Criza mondială dintre 1929—1933 a avut în această privinţă o forţă explozivă, căci a generat o cantitate impresionantă de publicaţii. Ca şi în perioada precedentă, presa periodică este mijlocul principal al difuzării scrierilor economice. Unele periodice trebuie amintite pentru rolul lor în cercetarea economică: *Independenţa economică* (1918—1947); *Conjunctura economiei româneşti* (1936—1940); *Buletinul Institutului economic românesc* (1922—1943); *Analele statistice şi economice (1918—1946)*, *Economia naţională* (1919—1941); *Revista de comerţ şi contabilitate* (1921—1947). Există numeroase periodice pentru economia de ramură, unele cu o veche tradiţie.

Presa şi periodicele muncitoreşti şi socialiste iau o parte foarte activă la dezbaterea problemelor economice: *Scînteia*; *Socialismul* (1921—1924); *Lupta de clasă* (1920; 1926—1939); *Cultura proletară* (1925—1928).

În această perioadă, iau fiinţă institute de cercetare, asociaţii economice cu scopuri ştiinţifice, oficii sau direcţii de studii în organele centrale. Astfel, în 1921 se înfiinţează *Institutul economic românesc*, sub auspiciile Băncii Naţionale a României, în 1933 *Institutul de conjunctură*, în 1936 *Asociaţia pentru studiul conjuncturii*, în 1927 *Institutul românesc de organizare ştiinţifică a muncii*. Necesitatea de informare sau de cercetare a unor probleme a dus la înfiinţarea de oficii sau direcţii de studii pe lîngă organele centrale de stat sau pe lîngă marile întreprinderi private.

Dintre instituţiile de cercetare departamentale se impune menţionării Secţia de Economie Agrară, înfiinţată în 1928 în cadrul Institutului de Cercetări Agricole, cu preocupări fecunde în studierea unor aspecte ale dezvoltării agriculturii, a zonării producţiei agricole, a mărimii optime a gospodăriilor, a bugetelor de familie la sate, a contabilităţii agricole şi cercetări de sociologie rurală, în mare parte publicate în Analele Institutului.

Înfiinţarea Academiei de Înalte Studii Comerciale şi Industriale înseamnă un moment important în dezvoltarea culturii şi ştiinţei economice în România. Învăţămîntul superior începe să satisfacă în mai mare măsură îndatoririle de cercetare în ştiinţele economice. Cursurile mai bine organizate şi introducerea seminariilor pe lîngă catedre dau rezultate pozitive. Menţionăm la Bucureşti cursurile şi seminariile de economie politică ale prof. V. Madgearu şi Gr. Mladenatz şi la Iaşi cursul şi seminarul de economie politică şi finanţe ale prof. G. Zane.

La Academia Română, ştiinţele economice continuă a fi încadrate, conform cu statutul din 1879, în Secţia istorică, sub denumirea generică de ştiinţe sociale. „Explorarea ţărilor române" din punct de vedere economic, după expresia statutului, intră în atribuţiile Secţiei ştiinţifice. Vechea Academie nu recunoaşte încă în organizarea ei un loc aparte nici ştiinţelor economice, nici cercetărilor sociologice, cu toată amploarea pe care ambele o luaseră în cursul timpului. Aceasta, cu toate că V. Pîrvan a pus în repetate rînduri problema înfiinţării unei secţii de ştiinţe economice, sociale şi politice.

Cercetarea economică din cadrul Academiei s-a îndreptat, sub influenţa încă vie a vechiului istorism, spre istoria gîndirii economice sau istoria economiei naţionale, prin comunicări şi ediţii de texte. Probleme de economie naţională sau de economie de ramură vor trata alţi specialişti, printre care şi Dr. Gr. Antipa, care a lăsat, prin activitatea sa în cadrul înaltului for, o bogată operă nu numai de biolog şi hidrobiolog, dar şi de economist.

PRELUAREA puterii politice în România de către clasa muncitoare a ridicat ca sarcină fundamentală a epocii noastre edificarea societăţii socialiste.

Dezvoltarea societăţii moderne, cu complexitatea crescîndă a fenomenelor economice, determină peste tot folosirea din ce în ce mai imperativă a cercetărilor economice, cu atît mai mult cu cît construirea socialismului se face prin folosirea conştientă a legilor obiective de dezvoltare a societăţii şi pe baza celei mai înaintate ştiinţe. **„Noua societate —** după cum spunea tovarăşul Nicolae Ceauşescu **— se construieşte pe baza celei mai înalte ştiinţe şi culturi".**

La baza ştiinţei şi culturii române, ca o călăuză de desăvîrşită certitudine, a fost pusă învăţătura marxist-leninistă. Pentru prima dată, ştiinţa şi cultura română se edifică pe o concepţie profund ştiinţifică şi perfect unitară, capabilă să ofere un răspuns la orice mare problemă despre lume şi viaţă. Învăţătura marxist-leninistă a devenit în România, în aceşti douăzeci de ani, un bun comun al societăţii noastre, un element al noii conştiinţe sociale. Poporul român, intelectualitatea, masele largi au receptat cu convingere învăţătura atotbiruitoare, astfel încît ideile socialismului ştiinţific şi o dată cu ele încrederea neabătută în noua societate au pătruns adînc în conştiinţa maselor.

Avînd călăuză învăţătura marxist-leninistă şi pornind de la realităţile româneşti, în scopul de a pune gîndirea economică a noii societăţi în serviciul construcţiei economiei socialiste, a fost creat şi îmbunătăţit continuu noul sistem de ştiinţe economice din România. În noul sistem avem discipline nou create şi discipline deja existente, complet restructurate.

Ca întreaga ştiinţă românească, orientarea în ştiinţele economice are la bază dezvoltarea cercetării fundamentale şi a celei aplicative, strîngerea continuă a legăturilor cu practica construcţiei socialiste, cu un aport mereu în creştere la realizarea obiectivelor planului economic şi a sarcinilor privind dezvoltarea social-culturală a ţării noastre.

Ştiinţele economice au în ţara noastră o formă nouă de exprimare în *documentele de partid*; acestea întruchipează în modul cel mai înalt cuceririle gîndirii social-economice din Republica Socialistă România. Călăuzite de învăţătura marxist-leninistă, ele sînt întemeiate pe un imens număr de studii asupra realităţilor şi posibilităţilor naţionale şi internaţionale. Documentele de partid conţin atît analiza aprofundată a realităţilor social-economice, cît şi îndrumări pentru politica de stat, iar pentru gîndirea economică ele constituie o sursă esenţială de orientare teoretică.

Partidul Comunist Român a pus astfel la baza construirii societăţii socialiste o concepţie ştiinţifică, întemeiată pe aplicarea creatoare a învăţăturii marxist-leniniste la condiţiile româneşti. Tocmai de aceea, toate marile teze ale gîndirii social-economice care au fost elaborate şi aplicate în cursul transformării revoluţionare a României îşi găsesc confirmarea an cu an, zi cu zi, în progresul social, economic şi cultural, în prestigiul internaţional al României. Noile realităţi reprezintă superioritatea socialismului asupra capitalismului, a ştiinţei asupra empirismului. Ca un bun comun şi de totdeauna, vor rămîne în istoria gîndirii social-economice a poporului marile teze pe care se bazează construcţia economiei socialiste elaborată de P.C.R.: industrializarea socialistă dezvoltarea intensivă şi multilaterală a agriculturii, concomitent cu cooperativizarea ei, valorificarea superioară a resurselor naturale şi de muncă, planificarea economiei naţionale, folosirea celei mai avansate tehnici, repartizarea raţională a forţelor de producţie pe întreg teritoriul patriei, creşterea eficacităţii economice, ridicarea neîncetată a bunăstării materiale şi culturale a întregii populaţii.

Un cîmp vast, cu procese în continuă prefacere, stă înaintea cercetătorilor economiei naţionale. A cerceta realitatea în mod ştiinţific, a contribui la găsirea soluţiilor în problemele pe care le pune fiecare etapă a transformărilor revoluţionare, a ridica neîncetat nivelul culturii economice din patria noastră, sînt unele dintre sarcinile de onoare ale comuniştilor.

Frontul cercetării economice dispune astăzi de numeroase cadre. În ultimii douăzeci de ani, s-a creat o nouă generaţie de economişti, cu bogată experienţă, educaţi în spiritul marxism-leninismului şi al patriotismului socialist. În afară de reţeaua Academiei Republicii Socialiste România, cadrele de economişti lucrează în unităţi de învăţămînt superior, în institute de partid şi departamentale, în organe centrale de stat; astfel, în Institutul de ştiinţe economice „V. I. Lenin" din Bucureşti, la Centrul de calcul economic şi cibernetică din Bucureşti, la catedrele de specialitate din diferite facultăţi ale universităţilor şi politehnicilor, în Academia de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu", în Institutul de studii istorice şi sociale de pe lîngă C.C. al P.C.R., la Comitetul de Stat al Planificării, la Direcţia Centrală de Statistică, Banca Naţională a Republicii Socialiste România, Consiliul Superior al Agriculturii şi în alte unităţi, lucrează un număr considerabil de specialişti în domeniul economiei socialiste.

O nouă literatură ştiinţifică economică există azi în patria noastră sub formă de tratate, cursuri, monografii, studii şi articole. Ea este opera cercetărilor individuale sau a unor colective de autori, elaborată în cadrul institutelor sau departamentelor de specialitate. Valorificarea cercetărilor găseşte astăzi prin intermediul editurilor de stat şi al periodicelor o lesnicioasă posibilitate. O reţea de publicaţii periodice, reviste, buletine, anuare oferă cercetării economice mijlocul de a valorifica rezultatele cercetărilor şi a informa cercurile ştiinţifice din ţară şi străinătate despre nivelul atins în ştiinţele economice din România şi de problematica lor. O organizare raţională, bazată pe interesele economiei şi ale cercetării ştiinţifice, stă la baza acestei reţele. Un tablou complet al periodicelor legate de cercetările economice care apar azi în patria noastră ar trebui să cuprindă nu numai periodicele economice cu caracter general şi de specialitate, finanţe şi statistică, ci şi periodicele de economie de ramură tehnică, agricultură, silvicultură, chimie, geologie, geografie etc., pentru că cercetarea ştiinţifică în patria noastră este legată astăzi în aproape toate direcţiile cercetării de probleme cu caracter economic. Menţionăm doar cîteva publicaţii cu caracter general, mai vechi sau de mai largă circulaţie în ţară şi străinătate, care şi-au cîştigat o reputaţie bine stabilită în cercurile ştiinţifice: *Lupta de clasă*, organ teoretic şi politic al C.C. al P.C.R., *Revue des sciences sociales, Série de sciences économiques*, editată de Secţia de ştiinţe economice şi cercetări sociologice a Academiei, care publică studii şi recenzii în limbile franceză, engleză şi rusă, *Probleme economice*, editată de Institutul de Cercetări Economice şi de Societatea de Ştiinţe Economice, care publică studii şi articole de analiză a principalelor probleme privind dezvoltarea economică a României, precum şi studii, articole, note şi însemnări privind economia internaţională, *Viaţa economică*, editată de Societatea de Ştiinţe Economice din România, *Studii şi cercetări economice*, editată de Institutul de Ştiinţe Economice „V. I. Lenin", *„Journal of Sociology"*, editat sub auspiciile Comitetului Naţional de Sociologie, *Revista de statistică*, editată de Direcţia Centrală de Statistică şi de Societatea de Ştiinţe Economice, *Probleme Agricole*, editată de Consiliul Superior al Agriculturii, *Finanţe şi credit*, editată de Ministerul Finanţelor şi de Banca Naţională etc.

Cercetările de istorie economică şi de istorie a gîndirii economice au posibilitatea de a-şi valorifica rezultatele atît în revistele de economie, cît şi în periodicele de istorie, în *Analele Institutului de studii istorice şi social-politice de pe lîngă C.C. al P.C.R.*, în *Studii*, în *Revue roumaine d'histoire*, în *Studii şi materiale de istorie* şi în altele.

ÎN noile condiţii, a trebuit să urmeze neapărat o schimbare esenţială în locul pe care îl deţin ştiinţele economice în Academie, cît şi în rolul Academiei în promovarea cercetării economice.

Dacă la întemeierea Academiei Române s-a acordat prioritate cercetărilor de istorie naţională şi de limbă, aceasta s-a datorat necesităţilor istorice din acea epocă; în acel moment, pe prim plan era sarcina de a pregăti unitatea naţională şi independenţa politică; trebuia deci să se evidenţieze unitatea poporului român, continuitatea şi romanitatea sa, latinitatea şi unitatea limbii române. Azi, după un veac, sarcina epocii noastre este de a desăvîrşi construcţia socialismului şi a ridica astfel poporul nostru pe o înaltă treaptă de înflorire materială şi culturală.

Secţia de ştiinţe economice şi cercetări sociologice, înfiinţată în sistemul Academiei Republicii Socialiste România în anul curent, reprezintă la finele primului secol de existenţă a Academiei pentru ştiinţele economice trecerea la o treaptă superioară pe plan organizatoric. Noua secţie are ca sarcină principală organizarea, îndrumarea şi coordonarea ştiinţifică a unităţilor subordonate, asigurarea unui nivel înalt în creaţia ştiinţifică în unităţile sale de cercetare şi îngrijirea de a valorifica sub toate aspectele rezultatele obţinute. În prezent, secţia dispune de două unităţi de cercetare: *Institutul de cercetări economice* şi *Centrul de cercetări sociologice*.

Institutul de cercetări economice este prima mare unitate de cercetare cu caracter de stat în domeniul economiei în ţara noastră. În dezvoltarea cercetării ştiinţifice din patria noastră, Institutul deţine un rol de prim plan. El este un centru specializat în cercetarea ştiinţifică, dispune de un număr de cadre cu experienţă şi a dat rezultate bine apreciate. Cadrele Institutului dezvoltă o activitate rodnică şi în afara unităţii, unele din ele remarcîndu-se prin lucrări de reală însemnătate ştiinţifică. Multe din lucrările elaborate de Institut sau de cadrele sale în afară de plan au fost recenzate elogios în revistele din ţară şi străinătate, sînt citate în lucrări de specialitate, au fost traduse în limbi străine, iar unele au fost distinse cu premii ale Academiei Republicii Socialiste România. Amintim că cercetători ai Institutului au participat la întocmirea unor lucrări de sinteză, elaborate sub egida altor secţii ale Academiei, spre exemplu, tratatul *Istoria României, Dicţionarul Enciclopedic Român, Monografia geografică a României*, sau la efectuarea unor lucrări de politică economică de către diferite ministere sau organe centrale de stat.

În domeniul economiei Republicii Socialiste România, cercetările Institutului s-au orientat în principal în direcţia studierii transformărilor economice care au avut loc în cursul revoluţiei populare, a industrializării socialiste, a transformării socialiste a agriculturii, valorificarea superioară a resurselor naturale, sporirea eficacităţii economice, perfecţionarea metodelor de planificare.

În afară de lucrarea de sinteză *Dezvoltarea economică a României 1944—1964*, în cadrul Secţiei Academiei şi a Institutului au fost elaborate lucrări individuale sau colective, dintre care menţionăm: *Marxism-leninismul şi problema agrară* (1958), *Reforma agrară din 1945* (1956) şi lucrări colective ca: *Probleme ale dezvoltării şi consolidării agriculturii socialiste* (1960), *Probleme ale creării şi dezvoltării bazei tehnice materiale a socialismului* (1963), precum şi diferite cercetări monografice de ramură, regiuni şi întreprinderi: *Mobilizarea rezervelor interne pentru creşterea productivităţii muncii şi reducerea preţului de cost în filaturile de bumbac* (1956), *Monografia economică a S.M.T. Budeşti* (1956), *Uzinele I. C. Frimu Sinaia* (1957), *Constanţa — prima regiune colectivizată* (1960), *Monografia gospodăriei agricole de stat „Partizanul"—Dragalina* (1961), *Uzinele Reşiţa în anii construcţiei socialiste* (1963), *Monografia întreprinderii „Industria sîrmei", Cîmpia Turzii* (1964) etc.

În domeniul economiei ţărilor socialiste, preocupările Institutului au drept principal obiectiv studierea construcţiei economice în celelalte ţări socialiste, cercetarea unor aspecte legate de procesul de egalizare a nivelului de dezvoltare economică a ţărilor socialiste şi de analiza căilor de colaborare economică între ţările din sistemul socialist.

În domeniul economiei mondiale capitaliste, cercetările au fost îndreptate spre analiza principalelor trăsături ale capitalismului contemporan şi ale comerţului mondial, cu privire în special asupra relaţiilor dintre ţările industrializate şi ţările în curs de dezvoltare, acordîndu-se, totodată, o atenţie specială problemelor dezvoltării economice a ţărilor în curs de dezvoltare. În afară de numeroase studii şi articole publicate în revistele de specialitate reprezentînd rezultatele obţinute, a fost publicat volumul *Neocolonialismul* (1962).

În domeniul istoriei gîndirii economice, cercetările s-au îndreptat în două direcţii: istoria gîndirii economice universale şi istoria gîndirii economice în România.

În prima direcţie, în colecţia *Texte din istoria gîndirii economice* s-au publicat ediţii ştiinţifice din operele lui Adam Smith (vol.I.1962, vol.II.1965), David Ricardo (vol.I.1959 şi vol.II.1962), Ch. Fourier (1966), precum şi studii şi articole cu privire la critica teoriilor economice burgheze contemporane; în a doua direcţie, cercetările au fost îndreptate spre valorificarea moştenirii în domeniul gîndirii economice româneşti. Un prim volum de

Personalităţi de seamă ale culturii româneşti

ION HELIADE RĂDULESCU

cel dintîi preşedinte al Academiei Române

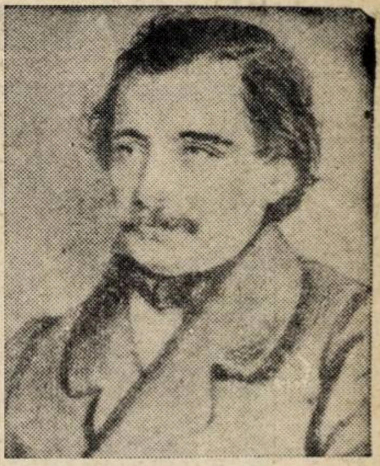

prof. G. ZANE
membru corespondent al Academiei

LA Academia Română, la 1867, cel dintîi preşedinte era ales Eliade. În fruntea noului aşezămînt venea astfel una dintre personalităţile cele mai proeminente în cultura română din acea epocă. Atît menirea Societăţii Academice cît şi poziţia lui Eliade îl indicau ca preşedinte. Căci noua Societate, propunîndu-şi ca prim scop unificarea limbii literare, avea nevoie în alcătuirea sa şi cu atît mai mult în fruntea ei, de oameni de specialitate, iar prestigiul lui Eliade în domeniul literaturii şi al limbii era încă mare la acea dată pentru ca să poată prelua, fără obiecţii, înalta distincţie. Dar dacă Eliade în literatură şi ştiinţă era pentru specialişti un scriitor remarcabil, „un monument viu al unui trecut măreţ", după expresia lui I. Bianu, în faţa opiniei publice el era şi altceva, era omul de la 1848. Personalitatea lui tumultuoasă, complexă şi contradictorie, reţinuse atenţia contemporanilor, aproape două decenii, şi deşi retras din viaţa politică militantă în anul cînd preluase conducerea Societăţii Academice, el era, dacă putem vorbi ca Bianu, tot un monument viu, dar prezent în conştiinţa contemporanilor, rînduiţi în faţa lui, aşa cum fuseseră cu 20 de ani în urmă în detractori fără cruţare, în admiratori fără limită.

În domeniul literaturii şi al limbii cel dintîi preşedinte reuşise să construiască un sistem de gîndire binecunoscut, elaborat, este drept cu unele inconsecvenţe, dar el ajunsese să formuleze şi un sistem de gîndire social-politică, o adevărată ideologie militantă, un program politic, care ani de-a rîndul fusese în centrul discuţiilor publice, şi al unor atacuri vehemente. Oricum am aprecia sistemul său, oricît de justificate deficienţe i-am găsi, el i-a asigurat un loc în gîndirea social-economică românească.

Mai puţin studiată această latură a profilului lui Eliade, de multe ori interpretată sau judecată greşit, ea merită să fie readusă în actualitate, mai ales în zilele cînd Centenarul Academiei reflectă o lumină eclatantă asupra marii galerii în care ne apar resuscitaţi fruntaşii culturii româneşti de altădată. Evocarea trecutului nostru cultural, într-o epocă în care un popor întreg este în avînt şi progres, capătă valoarea unui testimoniu istoric asupra continuităţii dezvoltării sale, este afirmarea capacităţii şi forţei de creaţie a naţiunii române.

★

CA toţi contemporanii săi care au avut un rol de prim ordin în viaţa politică, Eliade a trebuit să aibă o poziţie clară faţă de problemele sociale şi naţionale ale epocii sale. Divergenţele grave pe care le-a avut provin desigur, în parte, din egocentrismul său, din tendinţa de a se impune şi domina, dar şi din concepţiile sale. Din acest punct de vedere, el s-a deosebit aproape de toată generaţia sa şi indiferent dacă din punct de vedere real politic ideile sale puteau fi sau nu primite, el rămîne în cultura română un gînditor original cu un pronunţat relief personal. Ca şi contemporanii săi, care în faţa societăţii feudale s-au situat pe poziţii critice, Eliade pe plan social s-a raliat la concepţia burgheză despre lume şi societate. Dar, spre deosebire de toţi ceilalţi, în concepţia sa s-au infiltrat numeroase elemente de gîndire mic burgheză. Caracteristica sa principală rămîne însă, în limitele acestei baze sociale, de a fi un romantic şi un utopic.

Există în viaţa unor personalităţi care au îndeplinit în istorie un anumit rol, un moment, un singur moment, în care îşi afirmă la cel mai înalt grad trăsăturile esenţiale, concepţiile, caracterul, calităţile şi defectele lor. Pentru Eliade, momentul a fost anul 1848. În acest moment trebuie căutat adevăratul Eliade, pentru că el atunci apare în toată plenitudinea personalităţii sale. Scrierile sale ulterioare, eseurile autobiografice, unele tendinţe de recul, toate vin din acest moment şi ele proiectează doar o nouă lumină mai nuanţată asupra lui. Dar pentru a desprinde profilul real al ideologiei sale sociale, orice cercetător este dator să lase deoparte polemicile violente care s-au purtat în jurul său, diatribele lui şi ale altora, extravaganţele sale şi uneori chiar propriile lui afirmaţii. Mai mult decît pentru orice altă personalitate, spiritul de cercetare critică trebuie să prioriteze.

Ideologic, Eliade este pe plan social un romantic şi un utopic. Romantismul său este atît de aprins, uneori, încît îl aruncă direct în cele mai neaşteptate utopii, iar atunci cînd este vorba de programe politice, romantismul său îl poate trece, cu toate protestele sale, în rîndurile reacţiunii.

În contra opiniei generale a ideologiei burgheze democrate din epoca sa, care faţă de feudalism şi vechea societate avea, cum era şi firesc, o poziţie critică, Eliade, dimpotrivă, consideră starea economică în principate satisfăcătoare, superioară chiar ţărilor din apusul Europei ; argumentul său principal este, dacă lăsăm deoparte abuzurile, lipsa proletariatului şi regimul agrar existent, care asigura fiecărui ţăran un lot de lucru, îi garanta — după părerea sa — dreptul la muncă, neasigurat muncitorilor din Occident. O situaţie similară ar fi existat în trecutul îndepărtat, şi numai asupririle ar fi deteriorat-o. Instituţiile noastre ar fi fost superioare instituţiilor Europei. El este convins că în trecutul românesc a existat o adevărată democraţie — Comunitatea agrară — întemeiată pe principiile Evangheliei, că organizarea internă a ţărilor române s-a bazat pe nişte eclesii federative, conduse de poporul întreg, încît poate spune, nu fără a provoca uimire, că „Revoluţia Franţei (1789) după victoria ei abia a putut ajunge la instituţiile lui Radu Negru şi a lui Bogdan", înţelegînd însă ca unii istorici de mai tîrziu că feudalismul ar fi lipsit în trecutul românesc.

El refuză să recunoască existenţa contradicţiilor sociale şi prin urmare să admită lupta de clasă. În regimul feudal, în relaţiile dintre stăpîn şi clăcaş, recunoscute aproape unanim ca relaţii de servitute, el vede o străveche asociaţie de interes reciproc, degradată însă prin oprimare, dacă nu atît a boierilor, de cele mai multe ori a arendaşilor şi fiscului. Claca, principala obligaţie servilă, luată de Eliade în sens etimologic, a fost la originea sa un „travaliu" pios şi gratuit, prestat de cel cu mijloace în favoarea celui privat de posibilităţi suficiente de lucru ; dar o muncă voluntară făcută de ţăran în favoarea stăpînului, a fost transformată cu timpul într-o grea îndatorire. Claca, în forma ei nealterată originară, nu ar fi altceva, după opinia sa, decît munca în serie, preconizată de Fourier, munca voluntară şi atrăgătoare.

Revoluţia trebuia să fie o mişcare, lentă, continuă, consimţită de toate clasele societăţii. În plină revoluţie, el se erijează în omul ordinii, în campion al legalităţii ; mişcarea revoluţionară este pentru el „ordine, pace, armonie, libertăţi generale, drept public". Revoluţia adevărată, aceea care tindea să lichideze prin violenţă vechea ordine de lucruri era pentru el „anarhie", „zaveră".

El simte, însă, ca toţi oamenii revoluţiei, nevoia unei schimbări, a unor reforme ; dar transformarea societăţii româneşti este pentru el o reîntoarcere la trecut, o restaurare a formelor şi instituţiilor de odinioară. Revoluţia pentru el trebuie să fie forţa magică a unei spectaculare învieri de fantome. Astfel, istoria naţională este depozitul sacru în care găsim soluţiile viitorului. Au existat într-adevăr aceste forme uzurpate în cursul veacurilor, aceste himere ultraromantice ? Pe Eliade nu-l interesează. El rămîne neclintit solidar cu trecutul, om al lui, destinat de providenţă să-l reînvie într-o înfrăţire generală la lumina unor flăcări revoluţionare aprinse de el ca într-o adevărată magie şi, la căldura lor, să topească toate adversităţile seculare şi să instaureze o nouă societate, întemeiată pe înfrăţirea generală, o nouă lume, bună şi dreaptă. Este o idee fundamentală din concepţia sa. El a susţinut-o neclintit : din 1843 spunea : „trebuie naţia a-şi redobîndi toate ale sale, şi limbă şi litere şi costume şi mai vîrtos cînd toate ale sale sînt frumoase şi nobile şi clasice şi luminate şi splendide, şi cînd tot ce e strein e şi slut, e şi barbar şi întunecat, dacă nu e la locul lui, acolo unde îi stă bine să fie", iar în altă parte ţine să precizeze ceea ce de atîtea ori, în diverse forme, spusese, „eu nimic, cum am zis, n'am inventat nimic şi n'am imitat de la streini, nici o inovaţie n'am voit să introduc, toate cîte le-am spus le-am aflat pentru că au existat de la sine".

Revoluţia de la 1848 trebuia să fie o restauraţie ; „toate cele 22 de articole ale Constituţiei, toate fură proclamate în numele vechilor noastre instituţii". Şi în adevăr partea din Proclamaţia de la '48, în ceea ce priveşte explicarea şi motivarea reformelor, este redactată în acest spirit, creînd un contrast izbitor între conţinutul punctelor de program şi justificarea lor.

În faţa unei societăţi sfîşiate de lupte, în care masele sînt strivite de oprimare şi exploatare, Eliade ca un umanitarist abstract, predică, înfrăţirea ; el este potrivnic luptei de clasă, exproprierii violente şi, fără a aparţine cu nimic claselor dominante, el se declară pentru reconcilierea generală în fericirea universală. Cu toate acestea, simpatia lui faţă de clasele sociale este diferită : detestă burghezia, noua ciocoime, cum îi spune, şi în diverse locuri o va stigmatiza, ca în *„Musiu Rapace"*.

Faimoasele sale lozinci, zeflemisite pe nedrept, „respect la persoane, respect la proprietate", „foloase generale, fără pabuga nimănui", sintetizează tocmai această poziţie socială. Le va dezvolta şi în alte diferite ocazii : „Doctrinele noastre vor să anunţe pacea între elemente, echilibrul antitezelor, viaţa şi durata popurilor viguroşi, reînnoirea celor decăzuţi, sporirea averilor celor opulenţi, înavuţirea celor scăpătaţi, prosperitatea cu un cuvînt publică şi particulară, fericirea fiecăruia în fericirea generală".

Utopia lui Eliade este în fond de esenţă edenică. El nu-şi plasează în viitor imaginea lumii care va să fie, într-o regiune geografică imaginară sau într-un veac nenumit, ca atîţia dintre gînditorii sociali din epoca sa, ci în trecut, în trecutul românesc, pentru a da astfel concepţiei sale politice prestigiul unei realităţi şi trecutului nostru o imagine, ca şi în *Cîntarea României*, de strălucire şi glorie.

Eliade a fost în revoluţie un om popular şi în jurul său a avut prozeliţi şi adoratori fanatici. Dar în cultura socială rămîne însă un singuratic. Creat pe pămîntul românesc, el aparţine în schimb marii familii spirituale occidentale de la mijlocul veacului al XIX-lea, care a avut între membrii săi atîtea nume mari : Saint Simon, Fourier, Louis Blanc, Proudhon, Considérant, Vidal, Pierre Leroux, Cabet şi mulţi alţii şi care, într-un sens sau altul, în lupta chiar unii cu alţii, căutau formula şi calea pentru o lume mai bună, pentru o nouă umanitate. De ei Eliade se simte legat, admiră pe Fourier şi adoră pe Proudhon, ambii pentru el „profeţi şi martiri". Fie că îi acceptă, fie că nu, ei sînt în permanenţă în gîndirea sa ; le foloseşte uneori tezele şi soluţiile, le compătimeşte rătăcirile. Credincios dar nu bigot, combătînd formele exterioare ale religiei, dar văzînd în Evanghelie codul libertăţii şi al fraternităţii şi în Isus „proletarul din Nazaret", deplînge ireligiozitatea lui Proudhon şi cu toată adoraţia care i-o poartă îl cheamă impetuos la credinţă pentru a face dintr-un apostat un apostol. Se simte atît de aproape de Proudhon, încît se complace în a se identifica cu dînsul : „fără Crist aşi fi un Proudhon în greşală, dar aşi fi mai puţin, căci n-aşi avea geniul şi ştiinţa sa", scria pe cînd era în Franţa.

La Academia Română intră un romantic şi nu mai puţin un utopic ; dar în acelaşi timp lua loc în fruntea ei un patriot de seamă. Eliade propovăduise ani de-a rîndul cultivarea limbii şi literaturii române, insufleţise generaţii întregi. Despre valoarea politică a limbii enunţase o mare idee: „Limba singură uneşte, întăreşte şi defineşte naţiunea, ocupaţi-vă de dînsa, mai nainte de toate şi prin aceasta faceţi cea mai fundamentală politică, veţi pune fundamentele naţionalităţii". A fost marele lui crez, căruia i-a consacrat cu ardoare toată activitatea sa literară. În micul for al noii Societăţi a trebuit să se ciocnească cu violenţa, să cadă învins, din păcate de utopii susţinute mai cu putere şi, orgolios, să se retragă un timp, pentru ca în 1872 să se stingă din viaţă, numai în al şaselea an de la înfiinţarea Academiei.

Gîndirea socială a lui Eliade poate fi în diferite feluri interpretată ; dar oricine s-ar dedica studiului ei atît de dificil, nu ar putea trece peste una dintre impresionantele sale confesiuni din exil : „Eu nu am muncit decît pentru România, eu nu am scris decît pentru ea".

Texte din literatura economică în România, Secolul XIX, (1960), a permis punerea în valoare a unor lucrări şi autori care au adus o contribuţie la progresul cercetării ştiinţifice româneşti din secolul trecut ; el este urmat de un al doilea volum, în curs de elaborare, privind gîndirea economică din Transilvania în aceeaşi perioadă. Volumul *N. Bălcescu — Opere IV (1964)* conţine corespondenţa edită şi inedită a marelui democrat revoluţionar într-o editare strict ştiinţifică. Cercetările întreprinse în Institut au fost sintetizate într-o serie de lucrări monografice şi articole, în care au fost analizate tradiţiile ideii de industrializare, concepţiile agrare, pătrunderea marxismului în România etc.

La lucrările economice citate trebuie adăugate o seamă de lucrări, elaborate pe de-a întregul sau în colaborare cu economişti din rîndurile cercetătorilor şi a cadrelor didactice din afara I.C.E., cum sînt: Calcul Economic (1965), Probleme ale creării şi dezvoltării bazei tehnico-materiale a socialismului în R.P.R. (1963), Industria României (1964), Agricultura României (1964), Gospodăriile agricole de stat (1966), Dezvoltarea intensivă şi multilaterală a producţiei în C.A.P. (1963), Finanţele R.P.R. (1964), Sistemul bugetar al R.P.R. (1964), Organizarea finanţării, creditării şi decontărilor în R.P.R. (1962), Organizarea şi tehnica comerţului socialist (1960), Analiza statistico-economică a agriculturii (1961), Statistica matematică cu aplicaţie în producţie (1963), Teorii şi modele ale creşterii economice (1966), Studii despre dezvoltarea capitalismului în agricultura României (1956), Din istoria formării şi dezvoltării clasei muncitoare din România (1959) etc.

În cadrul unităţilor afectate special cercetării ştiinţifice în domeniul economiei, menţionăm rolul de cea mai mare importanţă pe care-l îndeplineşte *Centrul de calcul şi cibernetică economică*. Noua unitate îşi desfăşoară activitatea pe baza mai multor comisii de specialitate şi reuneşte în jurul său numeroşi cercetători din învăţămîntul superior, din institute departamentale şi ale Academiei, promovînd în interesul economiei naţionale şi al ştiinţei economice studiul celor mai noi metode de cercetare.

Planul tematic al Centrului cuprinde probleme teoretice şi practice privind aplicarea metodelor matematice în economie, a calculului economic în rezolvarea problemelor ştiinţifice, în planificarea, conducerea şi organizarea producţiei, repartiţiei, circulaţiei şi consumului bunurilor materiale în societatea noastră.

În ultimii ani se înregistrează o activizare a cercetărilor de economie agrară în cadrul Institutului central de cercetări agricole. Secţia de Economie Agrară a acestui important centru de cercetare, are înscrisă în preocupările sale probleme de economie agrară, de econometrie, de organizare a întreprinderilor agricole socialiste, de organizare şi retribuire a muncii, teme privind preţul de cost, rentabilitatea şi eficienţa economică a investiţiilor, — care se studiază atît la centru cît şi în laboratoarele de economie agrară a staţiunilor experimentale.

O atenţie crescîndă se acordă aspectelor economice şi în celelalte institute de specialitate ale Institutului Central de Cercetări Agricole (I.C.Z., I.C.M.A., I.C.H.V., I.C.C.P.T. etc.).

Înfiinţarea Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice creează ştiinţelor din România condiţii superioare de dezvoltare, prin posibilităţi noi de coordonare şi finalizare, prin urmărirea asigurării optimale a eficienţei economice.

Concentrarea forţelor de cercetare, organizarea muncii colective în cel mai înalt nivel, cercetarea într-un program unitar a celor mai importante probleme şi teme, ca şi planificarea muncii ştiinţifice pe frontul cercetării din întreaga ţară vor întări forţele de cercetare şi vor ridica eficienţa muncii ştiinţifice. Un program măreţ de cercetări ştiinţifice pentru perioada 1966—1970 stă înaintea noastră. Pentru această perioadă, ştiinţele economice sînt programate cu 40 de probleme şi teme nominalizate şi 51 de acţiuni, iar cercetările sociologice cu 8 probleme şi teme şi 17 acţiuni ; din totalul de probleme şi teme, 19 sînt înscrise în planul de stat.

Urmînd sarcinile trasate de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, programul unitar a fost axat pe principalele probleme ale dezvoltării actuale şi de perspectivă ale economiei naţionale. Astfel, în program îşi găsesc reflectarea variate şi complexe domenii de cercetare : probleme teoretice generale ale economiei socialiste, perfecţionarea metodelor de planificare şi conducere a economiei, economia ramurilor şi întreprinderilor, probleme de evidenţă, calcul şi analiză, istoria economiei naţionale şi a gîndirii economice, economie mondială capitalistă, statistică şi demografie, cercetări sociologice. Programul acordă o mare importanţă cercetării şi aplicării metodelor moderne matematice în economie, înscriind în acest sens teme privind calculul economic, cibernetica economică, planometria, cercetări econometrice, sistemul informaţional în economia naţională, conjunctura economică. Programul unitar a înscris, printre alte ample lucrări, *Tratatul de economie naţională*, operă care trebuie să sintetizeze experienţa şi capacitatea de gîndire, la cel mai înalt nivel teoretic, a economiştilor români.

Sărbătorind Centenarul Academiei Republicii Socialiste România, oamenii de ştiinţă, de pe frontul cercetării economice, sînt hotărîţi a-şi încadra şi în viitor eforturile lor în munca tuturor oamenilor de ştiinţă pentru a răspunde măreţelor sarcini puse în faţa noastră de Partidul Comunist Român, pentru mărirea aportului ştiinţei la dezvoltarea economiei naţionale.

(Comunicare ţinută la Sesiunea generală ştiinţifică a Academiei din 21—24 septembrie 1966. Text prescurtat).

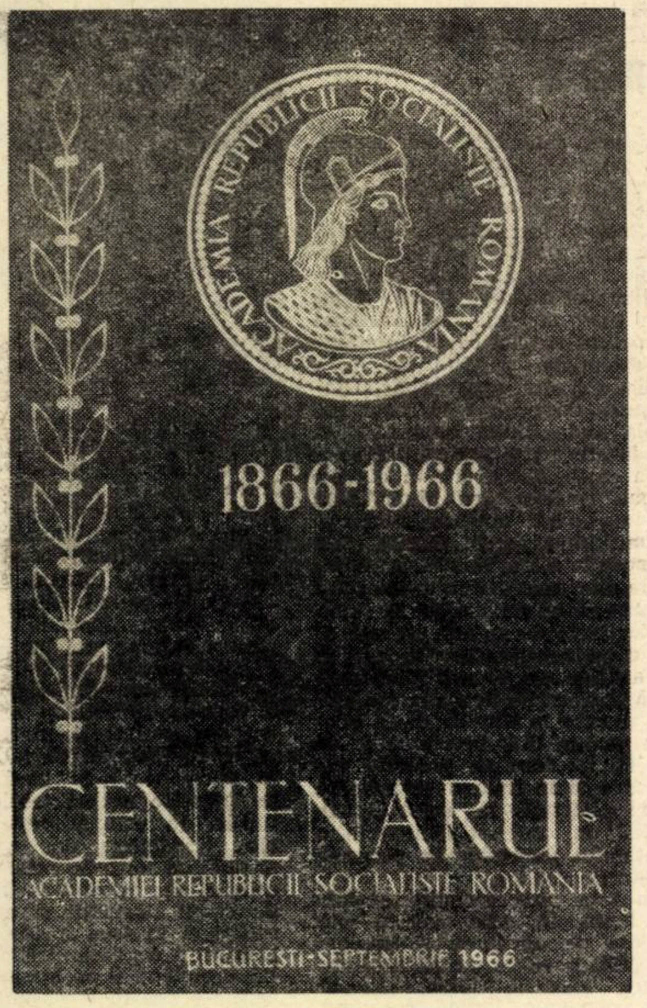

SESIUNE GENERALĂ ŞTIINŢIFICĂ

MIERCURI 21 septembrie a.c. s-a deschis în aula Universităţii din Bucureşti, Sesiunea generală ştiinţifică, organizată în cadrul manifestărilor consacrate centenarului Academiei Republicii Socialiste România.

La şedinţa de deschidere au luat parte tovarăşii Manea Mănescu, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Roman Moldovan, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, preşedintele Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice, conducători de ministere şi instituţii centrale.

După cuvîntul de deschidere rostit de acad. M. Nicolescu, preşedintele Academiei, au prezentat referate academicienii Şerban Ţiţeica, Remus Răduleţ, Ştefan Milcu şi Athanase Joja, vicepreşedinţi ai Academiei, despre realizările şi perspectivele în diferite domenii ale cercetării ştiinţifice.

Lucrările Sesiunii generale continuă în 13 secţii, în cadrul cărora vor fi prezentate circa 400 de comunicări ştiinţifice. În secţia de Ştiinţe economice şi cercetări sociologice se vor prezenta 23 de comunicări.

Şedinţa plenară de închidere a Sesiunii generale ştiinţifice va avea loc sîmbătă 24 septembrie a.c.

CIFRE ŞI FAPTE

• *Noul Statut de organizare şi funcţionare a Academiei Republicii Socialiste România adoptat în august 1948 prevede la articolul 2:*

„Sarcina fundamentală a Academiei Republicii Populare Române este să contribuie prin toate mijloacele la propăşirea generală a ştiinţei, literelor şi artelor în Republica Populară Română, precum şi să studieze, să folosească şi să dezvolte cuceririle ştiinţifice-culturale universale".

• *Pe baza Directivelor Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român s-a înfiinţat, la sfîrşitul anului 1965, Consiliul Naţional al Cercetării Ştiinţifice, for coordonator al cercetării pe plan republican.*

„Consiliul Naţional de Cercetări — arată tovarăşul Nicolae Ceauşescu — va avea sarcina să asigure realizarea politicii partidului şi guvernului privind dezvoltarea cercetării ştiinţifice în Republica Socialistă România, legarea ei tot mai strînsă de cerinţele concrete ale economiei şi culturii, organizarea participării active a oamenilor de ştiinţă şi cercetătorilor la rezolvarea marilor probleme ale construcţiei socialiste". (Expunere cu privire la îmbunătăţirea organizării şi îndrumării activităţii de cercetare ştiinţifică, pag. 17, Bucureşti, Ed. Politică, 1965).

• *În prezent, Academia Republicii Socialiste România este compusă din 96 de membri titulari şi 139 de membri corespondenţi. În diferite ocazii şi sesiuni ştiinţifice, Academia a ales ca membri de onoare şi corespondenţi străini un număr de personalităţi ale vieţii ştiinţifice şi culturale de peste hotare. Azi, numărul acestora se ridică la 81.*

• *În politica de dezvoltare a reţelei de cercetare s-a ţinut seama de necesităţile vieţii ştiinţifice din diferite centre culturale din ţară. Astfel, dacă în 1948 au funcţionat în Academie 7 unităţi proprii de cercetare (toate în Bucureşti) în 1966 funcţionează 56 de unităţi de cercetare, repartizate pe secţii ştiinţifice şi teritorial, astfel:*

Secţia	Total	Bucureşti	Iaşi	Cluj	Timişoara	Tg. Mureş	Craiova
1. Ştiinţe matematice	5	3	1	1	—	—	—
2. Ştiinţe fizice	3	2	1	—	—	—	—
3. Ştiinţe chimice	6	3	1	1	1	—	—
4. Ştiinţe tehnice	5	3	1	—	1	—	—
5. Ştiinţe biologice	5	4	—	1	—	—	—
6. Ştiinţe agricole şi silvice	1	1	—	—	—	—	—
7. Ştiinţe geologice, geofizice şi geografice	2	2	—	—	—	—	—
8. Ştiinţe medicale	9	6	1	1	1	—	—
9. Ştiinţe economice şi cercetări sociologice	2	2	—	—	—	—	—
10. Ştiinţe filozofice, psihologice şi juridice	4	4	—	—	—	—	—
11. Ştiinţe istorice	7	3	1	1	—	1	1
12. Ştiinţe filologice	5	3	1	1	—	—	—
13. Secţia de literatură şi artă	2	2	—	—	—	—	—
	56	38	7	6	3	1	1

• *La 31 iulie 1966, personalul de cercetare al Academiei, inclusiv cel de la Institutul de fizică atomică, se ridică la 3 156 specialişti, repartizaţi pe secţii ştiinţifice astfel:*

Secţia	Cercetători ştiinţifici	Personal ajutător cu studii superioare	Personal al bibliotecilor din institute	Total
1. Ştiinţe matematice	180	12	3	195
2. Ştiinţe fizice	355	382	2	739
3. Ştiinţe chimice	269	26	4	299
4. Ştiinţe tehnice	169	41	2	212
5. Ştiinţe biologice	234	21	5	260
6. Ştiinţe agricole şi silvice	28	2	—	30
7. Ştiinţe geologice, geofizice şi geografice	99	11	2	112
8. Ştiinţe medicale	338	98	8	444
9. Ştiinţe economice şi cercetări sociologice	67	11	1	79
10. Ştiinţe filozofice, psihologice şi juridice	173	15	3	191
11. Ştiinţe istorice	241	32	6	279
12. Ştiinţe filologice	161	24	4	189
13. Secţia literatură şi artă	98	26	3	127
Total:	2412	701	43	3156

Tot la categoria personalului de cercetare s-ar putea adăuga personalul Bibliotecii centrale (208 persoane), al Editurii Academiei (134 de redactori), al Centrului de documentare ştiinţifică (86 de redactori) etc.

• *La sfîrşitul lunii iulie 1966 erau încadraţi în unităţile Academiei un număr de 456 de doctori şi doctori-docenţi, reprezentînd 22,56% din totalul cercetătorilor şi 338 de doctoranzi, reprezentînd 16,72% din totalul cercetătorilor.*

• *În perioada 1951—1966 s-au alocat fonduri de investiţii de 342 400 000 lei. Numai în perioada 1961—1966 alocaţiile au înregistrat 171 000 000 de lei, adică 50% din totalul sumelor afectate pe întreaga perioadă menţionată.*

Printre realizările obţinute pe baza investiţiilor efectuate de Academie menţionăm: Institutul de chimie Cluj (1951—1952), Institutul de chimie Iaşi (1953—1954), Institutul de inframicrobiologie (1961—1962), Institutul de biologie Bucureşti (1963—1965) şi o serie de dezvoltări, printre care cele realizate la Biblioteca Academiei (aripa nouă), Institutul de endocrinologie (aripa de consultaţii), Institutul de energetică (pavilionul de ardere a ligniţilor prin ciclonare) şi o serie de amenajări, ca cele de la Institutul de medicină internă, Centrul de chimie fizică, Centrul de cercetări geofizice etc.

• *Din analiza producţiei editoriale pe o sută de ani se constată că într-un interval de peste 8 decenii (1867—1948) se publică 4300 de lucrări, respectiv 872 de volume, în timp ce în perioada 1948—1966 s-au publicat de peste 10 ori mai multe lucrări.*

Pentru a avea o imagine a dezvoltării producţiei editoriale, redăm un tabel care conţine indicatori cantitativi ai activităţii Editurii Academiei.

Anul	Titluri	Coli editoriale	Tiraj total
1949	46	140,4	57 000
1950	52	560,5	343 200
1955	285	3949,8	557 255
1960	309	6080,8	452 388
1965	371	6622,9	761 250
1966 (plan)	429	6670,0	780 700

Printre lucrările apărute în ultimii ani menţionăm: Gramatica limbii române, Dicţionarul limbii române moderne, Istoria literaturii române, Istoria României *(4 volume)*, Dezvoltarea economică a României *(1944—1964)*, Industria României *(1944—1964)*, Istoria gîndirii sociale şi filozofice în România, *precum şi numeroase monografii în diferite domenii ale ştiinţei şi culturii: ştiinţe medicale, ştiinţe juridice, istoria artei, arheologie, ştiinţe filologice etc.*

• *Decretul privind stimularea activităţii ştiinţifice, literare şi artistice (adoptat în luna ianuarie 1949) stă mărturie pentru atenţia şi căldura cu care este înconjurată activitatea oamenilor de ştiinţă şi artă. Acest decret prevede instituirea a 15 premii ale Academiei, fiecare purtînd simbolic numele unor străluciţi înaintaşi ai ştiinţei şi culturii româneşti. Tot în anul 1949, s-a instituit* Premiul de Stat, *distincţie ce se acordă pentru realizări deosebit de valoroase în domeniul ştiinţei, tehnicii şi culturii româneşti.*

În perioada 1949—1964 numeroase lucrări ştiinţifice au fost distinse cu Premiul de Stat şi diferite premii ale Academiei:

în domeniul ştiinţelor sociale şi umaniste:

— 40 de lucrări cu Premiul de Stat

— 103 de lucrări cu diferite premii ale Academiei

în domeniul ştiinţelor naturii:

— 78 de lucrări cu Premiul de Stat
din care:
17 în ştiinţele tehnice
17 în ştiinţele medicale
9 în ştiinţele agrosilvice
9 în chimie

— 161 de lucrări cu diferite premii ale Academiei
din care:
32 în ştiinţele tehnice
26 în ştiinţele medicale
19 în ştiinţele agrosilvice
17 în chimie.

• *În Editura Academiei apar 73 de publicaţii periodice, dintre care 32 în limbi de circulaţie universală.*

PREŞEDINŢI AI ACADEMIEI

1. Rădulescu Heliade 1867–1870
2. Laurian August Treboniu 1870–1872
3. Kretzulescu Nicolae 1872–1874
4. Laurian August Treboniu 1874–1876
5. Ghica Ion 1876–1882
6. Sturdza A. Dimitrie 1882–1884
7. Ghica Ion 1884–1887
8. Kogălniceanu Mihai 1887–1890
9. Ghica Ion 1890–1893
10. Bariţiu George 1893–1894
11. Ghica Ion 1894–1895
12. Kretzulescu Nicolae 1895–1898
13. Poni Petru 1898–1901
14. Aurelian S. Petre 1901–1904
15. Kalinderu Ion 1904–1907
16. Saligny Anghel 1907–1910
17. Negruzzi Iacob 1910–1913
18. Istrati I. C. 1913–1916
19. Poni Petru 1916–1920
20. Onciul Dimitrie 1920–1923
21. Negruzzi Iacob 1923–1926
22. Racoviţă Emil 1926–1929
23. Bianu Ioan 1929–1932
24. Mrazec Ludovic 1932–1935
25. Lapedatu Alexandru 1935–1938
26. Rădulescu Motru C. 1938–1941
27. Simionescu Ion 1941–1944
28. Gusti Dimitrie 1944–1946
29. Rădulescu Andrei 1946–1948
30. Săvulescu Traian 1948–1959
31. Joja Athanase 1959–1963
32. Murgulescu Ilie 1963–1966
33. Nicolescu Miron 1966–

UN FIU CREDINCIOS

AL PĂMÎNTULUI ROMÂNESC

HENRI COANDĂ — savant de renume mondial

Cea mai recentă fotografie, cu semnătura savantului, la a 80-a aniversare

ÎNTR-UN articol publicat în unul din numerele trecute ale revistei *), în care evocam precursorii români ai aviației, scriam și de inginerul Coandă, realizatorul primului avion cu reacție din lume. Nu de mult, Henri Coandă a împlinit vîrsta de 80 de ani și, deși trăiește în străinătate de mai bine de o jumătate de veac, el n-a renunțat la cetățenia română și se mîndrește cu realizările științei românești. Și cum poate fi mai bine subliniat aceasta decît reproducînd cuvintele lui, luate din interviul pe care l-a acordat de curînd, revistei de frumoasă ținută culturală, „Argeș": „Ce noroc ar avea omenirea dacă ar exista multe nații care să-i fi adus — față de numărul de locuitori — atît cît i-a adus nația română în ultimii 120 de ani".

Cred că nu poate exista o dovadă mai pregnantă a apartenenței sale de netăgăduit la pămîntul românesc, decît aceste cuvinte pline de dragoste pentru patria sa. Aceasta mă îndeamnă acum să scriu aceste rînduri, ca un omagiu al nostru, al celor care lucrăm în aviație, printre motoare și aparate, pentru luminoasa figură a savantului de renume mondial, inginerul Henri Coandă.

S-a născut în București, la 7 iunie 1886. Tatăl său, Constantin Coandă, originar din Craiova, era profesor de matematici și a contribuit, desigur, la formația științifică a fiului său. Dar nu numai atît. I-a vorbit adeseori, cu mîndrie, de mulți romîni care, nevoiți să plece din țară, au adus faimă și cinste pămîntului de unde plecaseră și pe care nu l-au uitat. Era o ciudată previziune a ceea ce însuși fiul său, Henri, avea să realizeze, nu peste mult timp.

A urmat cursul primar la școala „Petrache Poenaru", iar liceul, la Sf. Sava; ultimii ani îi termină la Liceul militar din Iași, pentru o eventuală carieră militară la care se gîndiseră, probabil, părinții. Șef de promoție la absolvirea liceului militar, Henri Coandă urmează în continuare Școala militară din București și devine ofițer de artilerie. Dar năzuințele și posibilitățile sale, pasiunea pentru cercetarea științifică, îl împing mai departe, dincolo de rutina serviciului. Se lovește aici de aceeași neînțelegere, de aceeași opacitate inerentă și specifică acelor vremi și părăsește țara pentru a studia cu temeinicie mecanica la Charlottenburg, în Germania, apoi la Liège și la Montefiore. Se consacră studiilor de aerodinamică și primele sale lucrări rețin atenția unor oameni de știință, printre care inginerul Eiffel. Atras în mod deosebit de aviație — noua creație a spiritului omenesc din vremea aceea, — se înscrie și urmează și cursurile Școlii superioare de aeronautică din Paris, pe care o absolvă în anul 1910, făcînd parte din prima formație a acesteia.

● Geniala anticipare tehnică

Henri Coandă lucrase între timp la o realizare care-l preocupase intens și, chiar în același an, în 1910, expune la Salonul de aeronautică din Paris un avion creat de el. Era un avion de o concepție nouă, mult prea nouă pentru timpul său, un avion care de la început a trezit interesul oamenilor de știință și al tehnicienilor. Inventatorul său iese din făgașele drumului bătut în această direcție, spunea un comentator din acea vreme. Era de fapt primul avion cu reacție din lume. Ceva mai mult: în luna decembrie a aceluiași an, după închiderea Salonului, Coandă își transportă avionul pe cîmpia de la Issy-les-Moulineaux și execută cu el primul zbor aeroreactiv.

Avionul lui Coandă era considerat atunci ca unul din cele mai importante exponate ale Salonului de aeronautică, dar pe drept cuvînt spunea Gustave Eiffel, constructorul Turnului Eiffel, referindu-se la Coandă, pe care îl aprecia, în mod deosebit: „Băiatul acesta s-a născut cu 30, dacă nu chiar cu 50 de ani prea devreme". Primele avioane cu reacție nu apar decît după 1940, iar în 1910, ideea lui Coandă era mult prea avansată, atît pentru înțelegerea oamenilor, cît și pentru posibilitățile tehnicii. Aceasta este explicația pentru ce tînărul inventator nu mai găsește sprijin financiar pentru continuarea cercetărilor și construcției unui alt aparat, după ce prototipul expus se avariază cu ocazia zborului executat la Issy-les-Moulineaux.

Prioritatea lui Henri Coandă în realizarea aviației cu reacție este astăzi pe deplin stabilită și unanim recunoscută.

La început nu s-a vorbit despre această prioritate, pe urmă au încercat alții să o reclame, dar ulterior s-a dat savantului român ceea ce i se cuvenea. Ca un omagiu și consacrare a acestui merit, a fost sărbătorit în 1956, la New York, cu ocazia împlinirii vîrstei de 70 de ani. Cu acel prilej și mai înainte chiar, multe reviste străine, de specialitate, au închinat studii și articole invenției lui Coandă numindu-l, pe drept cuvînt, „părinte al aviației reactive". In introducerea volumului „The Jet Aircraft of the World" publicat la Londra în 1955, autorii recunosc că primul avion aeroreactiv din lume este cel expus de Coandă în anul 1910 la Salonul internațional de aeronautică de la Paris.

Nu este acum locul să intrăm în amănunte tehnice asupra avionului „Coandă — 1910", dar vreau să arăt că, în afara principiului nou de zbor pe care îl realiza, cu motor aeroreactiv, sau cu „motoreactor" cum spunem noi azi, fără elice, acest avion mai avea o serie de elemente noi, cum ar fi de exemplu faptul că rezervoarele de combustibil erau, pentru prima dată, plasate în aripi, iar trenul de aterizare anticipa viitorul tren escamotabil al avioanelor moderne.

In ce privește aviația clasică, H. Coandă are și aici merite deosebite: este primul constructor al unui avion bimotor, iar între anii 1911—1914, ca director tehnic al uzinelor Bristol, construiește o serie de avioane cunoscute sub denumirea de „Bristol-Coandă", dintre care unul cîștigă locul întîi la un concurs internațional de aviație, în anul 1912.

● Contribuții valoroase la patrimoniul științei mondiale

Lucrările sale de aerodinamică din tinerețe îl duc mai tîrziu la o altă descoperire care avea să devină, de asemenea, universal recunoscută. El brevetează în anul 1934 un „procedeu și dispozitiv pentru devierea unui fluid într-un alt fluid", care avea să fie cunoscut sub numele de „efectul Coandă" și căruia îi sînt astăzi consacrate numeroase și importante studii teoretice și experimentale. Caracteristica acestei invenții, cu multe aplicații practice, constă în aceea că, prin detenta unui fluid care iese dintr-un element de formă specială, în lungul unei suprafețe de ghidare, de asemenea calculată, se realizează o zonă de depresiune, către care se precipită fișiile de aer, sub influența presiunii atmosferice. O aplicare spectaculoasă a „efectului Coandă" a realizat-o însuși autorul, prin așa-numitele „aerodine lenticulare" sau „farfurii zburătoare". Nu este exclus ca aceste „farfurii zburătoare" să devină instrumente practice de zbor într-un viitor nu prea îndepărtat. În orice caz, considerăm că pe drept cuvînt s-a spus cu ocazia sărbătoririi sale la New York, în 1956: „Inginerul Coandă simbolizează prin el însuși, trecutul, prezentul și viitorul progreselor aeriene".

Aplicări practice imediate ale „efectului Coandă" s-au făcut în țară prin turbina radială cu palete depresive sau dispozitivul cu voleți depresivi pentru atenuarea zgomotului radiat de jetul motoarelor cu reacție la bancurile de probă. De asemenea, în ultima vreme, „efectul Coandă" și-a găsit utilizarea și în hipersustenația prin reacție, fiind folosit la controlul jeturilor de gaze care ies prin bordul de atac al aripii.

El are și numeroase alte realizări originale, invenții brevetate în domenii variate ale tehnicii: aparat pentru detectarea straturilor lichide subterane, un nou material de construcții și multe altele — precum și valoroase lucrări științifice.

Numele lui Coandă vine să se alăture în mod strălucit de numele altor compatrioți care au făcut cinste, peste hotare, numelui țării, prin realizările lor de importanță mondială. Datorăm compatriotului nostru Henri Coandă toată admirația noastră și ne mîndrim cu el, cu atît mai mult cu cît știm că a fost și este legat de pămîntul țării.

ing. Ion SEBE

*) Vezi „Viața economică" nr. 21 din 27 mai 1966.

CURIER

LA ÎNCEPUT DE DRUM

Industria construcțiilor de mașini își lărgește bazele științifice de cercetare și proiectare. Două noi institute au fost create în ultimul timp: *Institutul de cercetare și proiectare pentru autovehicule și tractoare — la Broșov și Institutul de cercetare și proiectare pentru construcții navale — la Galați.* **Dotate cu laboratoare, ateliere, standuri de probă, zone de experiență, institutele respective vor aduce o contribuție însemnată la îndeplinirea sarcinilor industriei construcțiilor de mașini.**

TEMELII

● **La CRAIOVA** *au început lucrările de construcție a trei noi fabrici ale Combinatului chimic: fabricile de amoniac, azotat de amoniu și uree.* **Fiecare fabrică este proiectată pentru o producție anuală de 300 000 de tone.**

● **Tot în apropiere de Craiova a fost dat semnalul de deschidere a unui alt șantier. Pe o distanță de 260 km, pe ruta** *Craiova — Tr. Severin — Caransebeș,* **se vor desfășura** *lucrările de electrificare a căii ferate.* **În 1970 primele locomotive electrice vor circula și pe această linie.**

● *Una dintre cele mai mari fabrici de zahăr din țară* **(capacitate anuală: 58 000 tone) a început să fie construită la ORADEA.**

COTE FINALE

● **Ridicarea nivelului tehnic al operațiilor de extragere a cărbunelui își găsește o concludentă concretizare în** *complexul industrial pus recent în funcțiune la* **LONEA. Aici, un turn de extracție automat (adîncimea de 400 metri), puternice mașini de extracție dirijate prin telecomandă (capacitate: 500 tone cărbune extrase pe zi), mijloace mecanice de încărcare și descărcare asigurînd dublarea productivității muncii, vor permite exploatarea anuală a unei cantități suplimentare de o jumătate de milion tone de cărbune.**

● **A intrat** *în probe tehnologice instalația de acid sulfuric,* **primul obiectiv al programului de extindere a uzinei de fire și fibre sintetice de la SĂVINEȘTI.**

● *S-au încheiat lucrările de construcție a întreprinderii de panouri mari prefabricate de la* **BAIA MARE.**

PRODUSE NOI

● *Cel mai mare generator sincron* **— de 16 megawați —** *realizat* **pînă în prezent în țară (greutate: 45 de tone) poartă marca uzinei „Electroputere" din CRAIOVA.**

● **La Uzina** *„Progresul" din* **BRĂILA s-a trecut la** *producția de serie a unui nou tip de rulou compresor pe pneuri.* **Reprezentînd o sinteză a experienței de pînă acum a uzinei, noul rulou compresor are trei viteze de lucru (de la 3 la 8 kilometri pe oră) și o lățime de compactare de 2,5 metri.**

● *Vagoneți speciali pentru minele de sare,* **protejați împotriva mediului coroziv al salinelor,** *sînt produși de Uzina de utilaj minier din orașul Dr. PETRU GROZA, regiunea Crișana.*

VEȘTI DIN AGRICULTURĂ

● **Cooperativele agricole de producție din întreaga țară au elaborat** *proiectele lucrărilor de irigații pentru anul 1967.* **Se preconizează irigarea a 85 000 de hectare.**

● **În raionul Corabia s-a desfășurat un amplu schimb de experiență pe țară inițiat de Consiliul Superior al Agriculturii și Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție. Tema:** *amenajările pentru irigații și culturi irigate.*

● *S-a încheiat construcția Fabricii de nutrețuri combinate de la Băilești* **(regiunea Oltenia).**

Cu prilejul anchetei inițiate de revista „Viața economică" privind îmbunătățirea actualei forme organizatorice și a metodologiei de aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor, și-au spus cuvîntul mulți specialiști, fie în calitate de furnizori, fie de beneficiari.

În numărul de față, publicăm alte opinii și sugestii.

DE CE OPTĂM PENTRU BAZE REGIONALE UNIVERSALE

SCHIMBAREA sistemului actual de aprovizionare impune, după părerea mea, modificări în două direcții esențiale:

— îmbunătățirea concepției de întocmire a planului de aprovizionare din partea unităților consumatoare, operativitate în centralizarea acestora pe centre de consum și structură, în repartizarea și redistribuirea lor;

— reorganizarea fundamentală a rețelei actuale a bazelor de aprovizionare-desfacere, prin înființarea bazelor universale regionale, independente atît de organele centrale coordonatoare ale unităților producătoare, cît și de cele consumatoare.

În ce privește întocmirea planului de aprovizionare de către unitățile consumatoare, se cere din partea acestora mai mult spirit de răspundere, pentru a se evita complet devierile față de necesar. **Definitivarea cifrelor de plan privind volumul producției, reparații capitale, investiții și a planului prețului de cost să se facă înaintea elaborării planului de aprovizionare (nu invers).** Planul să se întocmească absolut pentru toate materialele necesare (în unități naturale, defalcate pe trimestre, cît și valoric), indiferent dacă sînt sau nu dirijate.

Cu 45 zile înainte de începerea fiecărui trimestru, bazele ar urma ca, în raport cu nevoile concrete ale regiunii (planul trimestrial cuprinde în general modificările efectuate între timp față de planul anual inițial), să emită specificațiile amănunțite către furnizori. Satisfacerea eventualelor nevoi suplimentare sau modificările intervenite după depunerea specificațiilor, urmează a fi rezolvate pe baza respectivă, în colaborare cu celelalte baze regionale.

Pentru îmbunătățirea organizării rețelei de aprovizionare-desfacere, **opinez și eu** PENTRU ÎNFIINȚAREA ÎN FIECARE REGIUNE ȘI ÎN ORAȘUL BUCUREȘTI A UNEI BAZE UNIVERSALE, care poate fi eventual denumită și Complex regional de aprovizionare-desfacere.

La organizarea acestora ar trebui să se țină seama de următoarele condiții principale:

- să fie așezate în centrul de greutate economică al regiunii (ceea ce nu coincide întotdeauna cu reședința acesteia), asigurînd condiții egale tuturor unităților din raza respectivă;
- să fie amplasate pe artere de comunicație feroviară și rutieră cu un trafic mai redus, avînd linii de garaj;
- operațiunile de descărcare-încărcare și transport intern să fie complet mecanizate;
- să aibă servicii și depozite în subordine, grupate pe feluri de materiale (laminate, piese electrice, piese auto, textile etc.);
- să fie subordonate și coordonate de un singur organ central (Comitet de stat pentru aprovizionare-desfacere), prin care s-ar realiza direct sau indirect și legăturile între celelalte baze;
- să fie organizate astfel, încît să-și acopere cheltuielile de circulație sub forma cotei procentuale aplicată asupra întregului rulaj de aprovizionare. Acoperirea mijloacelor circulante necesare, s-ar putea realiza prin concentrarea celor existente la bazele actuale — aparținînd diferitelor ministere — și prin eliberarea mijloacelor circulante ale întreprinderilor și unităților, ca urmare a recalculării normativelor actuale în raport cu noile condiții create.

Care ar fi PRINCIPALELE AVANTAJE ALE NOULUI SISTEM?

1. S-ar reduce simțitor volumul muncii administrative, iar unitățile consumatoare și comerciale ar avea un singur furnizor, iar cele furnizoare — 17 clienți.

2. Pe ansamblul economiei naționale s-ar elibera mijloace circulante importante. Unitățile consumatoare, fiind sigure că primesc la data planificată materialele necesare de la bază sau prin bază, nu și-ar mai planifica „rezerve" și astfel s-ar evita crearea de stocuri neutilizabile sau cu mișcare lentă.

3. S-ar cunoaște precis (cel puțin pe un trimestru) necesitățile reale de materiale ale economiei naționale.

4. Nu s-ar mai emite repartiții pentru fiecare consumator, evitîndu-se complet decalajul ce se creează în momentul de față din această cauză. Atît măsura de mai sus, cît și centralizarea necesarului de către bazele regionale, ar determina reducerea aproape completă a activității direcțiilor generale de aprovizionare-desfacere din organele centrale.

5. S-ar reduce cheltuielile administrative și de aprovizionare.

Am enunțat, firește, numai cîteva din avantajele ce ar decurge din înființarea bazelor universale regionale. Acestea, ca și multe altele, s-ar reflecta pozitiv atît în activitatea unităților producătoare, cît și în cea a organelor centrale.

Balint CSABA
șef serviciu contabilitate
I.R.U.M.–Reghin

ÎMPOTRIVA BAZELOR SPECIALIZATE

PENTRU îmbunătățirea actualului sistem de aprovizionare s-au făcut propuneri de a se înființa baze regionale, care să asigure întreprinderilor materialele necesare realizării planului de producție, în mod ritmic și la timp. Cred însă, că ar trebui să se analizeze mai profund asemenea propuneri.

Experiența noastră ne-a arătat că acestea nu constituie mijlocul cel mai adecvat pentru rezolvarea problemelor de aprovizionare, ci dimpotrivă. Uneori, ele nu fac altceva decît să întîrzie intrarea materialului în uzină cu cel puțin 20—30 de zile, sau să nu livreze cantitățile necesare.

Uzina *„Industria sîrmei"* de pildă, se aprovizionează cu echipamentul de protecție prin *I.C.R.T.I.-Cluj*, care poate fi considerată ca o bază regională specializată. Dar în cursul anului 1965 și în trimestrul I—1966, ea ne-a provocat greutăți serioase în aprovizionarea cu unele materiale (palmare, bocanci cu talpă de piele, sticle cobalt, mănuși electroizolante, cizme electroizolante, mănuși de sudură). Drept urmare, am fost nevoiți să ne „descurcăm" cum am putut, utilizînd fie relațiile pe care le avem cu alte întreprinderi deținătoare de stocuri, fie prin luarea de contacte directe cu fabricile producătoare. Toate acestea au necesitat însă trimiterea de delegați și cheltuieli suplimentare.

De asemenea, uzina noastră a întîmpinat greutăți serioase în aprovizionarea cu pietre de polizor, (contractate cu Baza VII-Cluj și produse de Uzina „Carbochim"-Cluj). Pentru a putea intra însă în posesia lor, sîntem nevoiți să trimitem la Baza-Cluj de 2—3 ori pe săptămînă cîte un delegat, care să verifice contractarea materialului, expedierea contractului la Uzina *„Carbochim"*, să insiste pentru o mai bună planificare, în funcție de necesarul nostru (întrucît Baza nu urmărește această problemă). Lucrurile nu se opresc însă aici. După fabricarea pietrelor, se întocmesc formele de livrare de către *„Carbochim"* către bază, iar după aceea, Baza către uzina noastră. Dacă vrem să ridicăm materialele direct, sîntem nevoiți să mergem mai întîi la Bază spre a întocmi dispoziția de livrare și apoi la „Carbochim" după marfă.

După acest sistem, de pildă, dacă Uzina „Tractorul" din Brașov ar avea nevoie de 1 500 kg oțel aliat în stare trefilată, materialul respectiv ar parcurge următorul traseu: Reșița, unde se fabrică în stare laminată, și apoi spre Baza din Cluj. La rîndul său, aceasta din urmă l-ar trimite la Cîmpia Turzii unde se trefilează. De aici, ar face din nou drumul spre Baza din Cluj și apoi spre Brașov.

După părerea mea, Bazele regionale vor duce la întîrzierea intrării materialelor în uzine, la crearea de cheltuieli suplimentare, la o corespondență multiplă, la transporturi inutile, la mărirea duratei rotației mijloacelor circulante pe economia națională, la majorarea prețului de cost, prin aplicarea de către Baze a adaosurilor comerciale. De aceea, privind problema Bazelor regionale ca beneficiari, socot că, în momentul actual, ele nu sînt recomandabile, întrucît nu ajută la îmbunătățirea sistemului de aprovizionare.

Văzută însă din punct de vedere al furnizorilor, Baza regională este, desigur, avantajoasă, întrucît nu se mai cer 40 de avize la 40 de beneficiari, ci numai de la unul — Baza — și nu se mai pregătesc 40 de colete pentru 40 de beneficiari, ci totul se încarcă într-un singur vagon, care merge la un singur beneficiar.

Pînă la elucidarea tuturor aspectelor legate de îmbunătățirea actualului sistem de aprovizionare, propun:

1. Serviciile de aprovizionare din minister să emită toate repartițiile cu cel puțin 60 de zile înainte de începerea trimestrului, pentru ca furnizorul să poată primi comanda beneficiarului cu cel puțin 40 zile înainte de începerea trimestrului. În acest fel, s-ar crea posibilitatea unei mai bune planificări a producției, a termenului de livrare și a mijloacelor de transport.

2. Serviciile de aprovizionare din minister să rezolve în termen cererile de renunțare înaintate de întreprinderi, pentru a evita crearea de stocuri supranormative.

Gheorghe ANCA
șeful serviciului de aprovizionare
Uzinele „Industria sîrmei"–
Cîmpia Turzii

APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ ÎN ÎNTREPRINDERI

ANCHETA VIEȚII ECONOMICE

– BAZE UNIVERSALE SAU BAZE SPECIALIZATE?
– LEGĂTURI DIRECTE ÎNTRE FURNIZORII DE MATERIALE ȘI BENEFICIARI

TOT DESPRE STOCURI SUPRANORMATIVE

CAUZELE care determină crearea de stocuri supranormative au fost amplu dezbătute de revista „Viața economică". În cele ce urmează aș vrea să fac unele propuneri menite să ducă la preîntîmpinarea formării și valorificarii lor.

● *Măsuri de preîntîmpinare...*

În primul rînd, este necesar să se revizuiască H.C.M. nr. 117/1963 potrivit căreia planul de import se întocmește cu mult înaintea definitivării planului de producție pentru anul de plan solicitat, fapt ce determină întocmirea necesarului pe baza unor date statistice estimative. În afară de aceasta, ar mai fi necesar să se studieze problema creării unui decalaj între documentațiile tehnice și executarea produselor, precum și introducerea obligativității lansării din timp a comenzilor.

Cînd se fac restructurări la anumite produse sau poziții de plan, pentru care au fost contractate materiale sau produse de import, este necesar să se stabilească utilizarea disponibilului prin hotărîrea sau ordinul de restructurare, în special pentru materialele cu destinație specială.

La întocmirea necesarului și a specificațiilor de aprovizionat — atît pentru import, cît și pentru producția internă — ar trebui să se ia în considerație:

- stocul aflat în întreprinderi și baze;
- posibilitatea înlocuirii unor materiale prin altele din sorturi ce pot deveni de prisos;
- necesarul de consum real pentru perioada de plan și sortul respectiv.
- renunțările formulate de unii beneficiari de plan să se efectueze conform dispozițiunilor nr. 1/1966 ale C.S.P., ale Arbitrajului de Stat și ale prevederilor H.C.M. nr. 117/1963;
- aprovizionarea materialelor prin baze, din producția altor ministere pentru nevoile de producție ale întreprinderilor proprii, să se facă după ce există comanda fermă a beneficiarului;
- să se interzică emiterea dispozițiilor de anulare cînd unitățile se găsesc în litigiu la arbitraj;
- sesizarea și dispunerea cercetării de către organele controlului financiar intern a cauzelor și a răspunderilor în ce privește crearea stocurilor supranormative.

Ministerele coordonatoare să primească de la organele centrale beneficiare un exemplar din Darea de seamă statistică și memoriul explicativ privind aprovizionarea, pentru a se informa asupra stocurilor existente la consumator, asupra greutăților întîmpinate și pentru a face eventuale propuneri.

● *...și de valorificare*

Pînă la eliminarea cauzelor care duc la formarea de stocuri supranormative, rămîne, în continuare, o sarcină permanentă a tuturor organelor de a căuta căi menite să favorizeze valorificarea materialelor ce nu sînt necesare, la un moment dat, producției. În atenția organelor de resort ar trebui să stea probleme ca:

— valorificarea stocurilor, în raport cu nevoile producției;

— redistribuirea lor, chiar ca înlocuitor, de către organele tutelare;

— întocmirea unor tabele de echivalențe ale acestor materiale, spre a le oferi cu deplină competență;

— casarea și declasarea unor materiale conform prevederilor H.C.M. nr. 771/1962;

— repartizarea unor astfel de materiale fără documente de planificare (repartiție) și, după caz, chiar la un preț redus.

Pentru a înlesni o mai bună aprovizionare tehnico-materială a întreprinderilor și a evita formarea de stocuri supranormative, ar fi indicat să se treacă la revizuirea metodologiei în vigoare, deoarece ea se fundamentează pe unele acte normative care se dovedesc a fi în prezent depășite.

Mihai SECHELI
economist principal M.I.M.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Premise ale extinderii livrărilor în tranzit

PRACTICAREA formelor de vehiculare directă a mărfurilor de la producător-furnizor la unitatea de desfacere cu amănuntul, prin eliminarea trecerii mărfurilor prin depozitele verigilor intermediare ale comerțului cu ridicata, contribuie la o aprovizionare mai ritmică a magazinelor, la o utilizare mai rațională a mijloacelor de transport și a spațiilor de depozitare a mărfurilor, la înlăturarea manipulărilor de prisos. Se realizează concomitent o accelerare a vitezei de circulație a mărfurilor, ceea ce, implicit, se reflectă în scăderea nivelului cheltuielilor de circulație.

Desigur, majoritatea întreprinderilor și organizațiilor comerciale fac eforturi, an de an, pentru a mări volumul mărfurilor livrate în tranzit.

PONDEREA LIVRĂRILOR ÎN TRANZIT LA DOUĂ ÎNTREPRINDERI COMERCIALE CU RIDICATA PENTRU PRODUSE METALOCHIMICE, MOBILĂ ȘI MATERIALE DE CONSTRUCȚII ÎN ANUL 1966, FAȚĂ DE VOLUMUL TOTAL AL DESFACERILOR CU RIDICATA

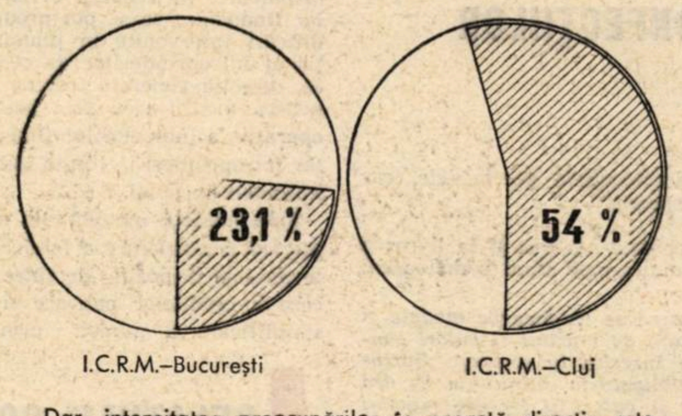

Dar, intensitatea preocupărilor în această direcție este diferită. Așa după cum se vede din graficul alăturat, deși ambele întreprinderi au profil similar, rezultatele, sub aspectul extinderii livrărilor în tranzit, sînt diferite. Astfel, I.C.R.M. (Întreprinderea comerțului cu ridicata pentru produse metalo-chimice, mobilă și materiale de construcție)-București, deși an de an și-a mărit volumul livrărilor în tranzit (de la 8% din volumul total al desfacerilor în anul 1963 la 23,1% în 1966), totuși acest procent se pare că este încă sub posibilități. I.C.R.M.-Cluj, în condiții de aprovizionare și desfacere, mai mult sau mai puțin identice, realizează în anul 1966 un volum de mărfuri prin tranzit de 54% față de totalul fondului de marfă contractat pe acest an. De notat că ambele întreprinderi se aprovizionează de la aceiași furnizori, iar pe de altă parte, numărul orașelor din cele două regiuni care nu au stații de containere (element deosebit de important în extinderea tranzitului) este aproximativ egal.

Așa după cum se știe, volumul livrărilor prin tranzit se stabilește cu ocazia contractărilor anuale care au loc spre sfîrșitul anului anterior celui de plan. Așadar, în funcție de insistențele și preocupările ce se manifestă cu ocazia stabilirii formei de livrare, în cadrul contractului de furnizare la fondul pieței, se realizează ulterior și vehicularea mărfurilor în proporțiile stabilite. Cum contractele de furnizare la fondul pieței pentru anul 1967 se perfectează începînd cu data de 15 septembrie a.c., este de dorit, desigur, să se acorde mai multă atenție acestei forme de livrare, în special la acele întreprinderi unde există încă posibilități de extindere a tranzitului.

DEZBATERI

BUMERANGUL NEFOLOSIRII MIJLOACELOR FIXE

PROCESUL dezvoltării bazei tehnico-materiale a agriculturii își găsește expresia, în primul rînd, în creșterea an de an a înzestrării tehnice a întreprinderilor agricole. Pe această bază se creează posibilități tot mai largi pentru perfecționarea producției și a tehnologiei, deschizîndu-se astfel cîmp larg creșterii producției, productivității muncii, precum și reducerii prețului de cost. Este de înțeles importanța hotărîtoare pe care o are folosirea rațională a tuturor mijloacelor fixe. În această direcție sînt însemnate rezerve care, puse în valoare, pot aduce o contribuție importantă la creșterea rentabilității.

În articolul de față, pe baza unei analize efectuate în 89 de întreprinderi agricole de stat, sînt expuse o serie de aspecte cu privire la modul în care se folosesc mijloacele de producție.

Tributul subestimării unei corelații

Practica a confirmat că rentabilitatea este influențată direct și de modul în care se asigură o **corelație permanentă între planul de producție și investițiile ce se realizează.** Atunci cînd această condiție economică nu este respectată apar fenomene care duc la crearea unor stocuri de mijloace fixe disponibile, ceea ce împietează asupra reducerii prețului de cost. Din analiza efectuată la un număr de 89 de întreprinderi agricole de stat (gospodării de stat, stațiuni de mașini și tractoare, stațiuni experimentale), în 59 de unități valoarea mijloacelor fixe disponibile, deci nefolosite, reprezintă 8 960 000 lei. Cauzele care au creat aceste disponibilități în întreprinderile analizate își găsesc expresia în următoarele:

— mijloace fixe care nu-și găsesc utilizarea în profilul producției	4 857 000 lei
— mijloace fixe declarate ca plus de sortimente	1 697 000 lei
— mijloace fixe nefolosite din lipsă de plan producție 1966	826 000 lei
— mijloace fixe cu uzură fizică	1 232 000 lei
— mijloace fixe cu uzură morală	348 000 lei

Ceea ce reține atenția este nu numai valoarea ridicată a mijloacelor fixe disponibile, ci în mod deosebit faptul că an de an crește volumul acestor mijloace de producție. Astfel, din cei 8 960 000 lei — valoarea totală a acestor mijloace fixe disponibile — circa 1 870 000 lei provin din mijloace achiziționate pînă în anul 1960, circa 2 400 000 lei a celor din perioada 1960—1963 și circa 4,6 milioane lei a celor achiziționate în anii 1964—1966. Desigur că o asemenea situație nu a putut să nu influențeze negativ eforturile unităților respective îndreptate spre reducerea prețului de cost. Bunăoară, amortismentele plătite pentru aceste stocuri de mijloace de producție disponibile și care nu au fost folosite în perioada respectivă, se ridică la circa 4 milioane lei.

După zicala „nu știe dreapta ce face stînga"

Asemenea stări de lucruri, care aduc prejudicii economiei și reducerii prețului de cost, impun în mod imperios **îmbunătățirea întregii activități de dotare centralizată** a întreprinderilor agricole. Aceasta presupune, înainte de toate, **cunoașterea temeinică** de către organele respective **a necesităților producției din fiecare întreprindere agricolă de stat.**

Deficiențele ce se manifestă în această direcție țin în cea mai mare parte de faptul că planurile de aprovizionare se întocmesc cu mult timp înaintea planurilor de producție. Tocmai o asemenea practică a permis ca în multe cazuri, datorită unor prevederi noi introduse în planul de producție, mașinile și utilajele prevăzute în planul de aprovizionare să nu mai corespundă procesului de producție, iar altele, care există în cadrul întreprinderilor, să devină disponibile. Cîteva exemple de acest gen sînt edificatoare. Stațiunea de mașini și tractoare Vînătorii Mici, raionul Titu, a fost dotată în anul 1965 cu 8 combine de siloz CSU a căror valoare se ridică la 324 000 lei. Întrucît stațiunea nu avea nevoie de aceste mașini ele au fost declarate „sortiment în plus față de condițiile raionului Titu". Stațiunea de mașini și tractoare Horia, raionul Lehliu, a primit prin dotare, în anul 1961, 9 pluguri P.R.P. în valoare de 65 250 lei, deși în raza sa de activitate cooperativele agricole nu au terenuri în pantă care necesită folosirea acestor pluguri.

La Institutul de cercetări pentru mecanizarea agriculturii se găsesc diferite mașini și utilaje, în valoare de 378 601 lei, care nu corespund lucrărilor de cercetare științifică.

Practica greșită de care am amintit mai sus amplifică și mai mult daunele atunci cînd din motive obiective întreprinderile agricole își schimbă profilul producției. Drept rezultat un important volum de mașini și utilaje nu mai pot fi utilizate în procesul de producție. Așa, de exemplu, la gospodăria de stat Alba, raionul 30 Decembrie, se află un incubator neutilizat, în valoare de 48 000 lei; la gospodăria de stat Pantelimon, raionul 23 August, — o instalație de pasteurizare în valoare de 663 000 lei; la gospodăria de stat Dîlga — două mașini de recoltat mazăre, în valoare de 56 000 lei.

Fără a mai face apel și la alte exemple se pot desprinde cu ușurință prejudiciile care le aduc necunoașterea realității și practica ce frizează formalismul în planificare.

Formalitatea intermediarului

Crearea stocurilor de mijloace fixe disponibile este accentuată și de faptul că mandatarul, în cazul de față D.G.A.T.M. din cadrul Consiliului Superior al Agriculturii, îndeplinește simplul rol de intermediar în aprovizionare, fără a-și aduce contribuția la finalizarea economică a dotărilor pe care le efectuează. Întrucît prin acest sistem de dotare se alocă anual pentru agricultură, din bugetul statului, circa 1,5 miliarde lei, este nevoie de o deosebită grijă în gospodărirea lor. Iată de ce considerăm necesar ca **mandatarii, care au sarcina achiziționării mijloacelor fixe și folosesc finanțarea și decontarea centralizată, să aibă și obligația de a îndeplini controlul finalizării economice a dotărilor primite de către întreprinderile din țară.** Pe această cale se va putea cunoaște volumul mijloacelor fixe care nu este folosit.

În această ordine de idei, Banca de Investiții poate aduce o contribuție substanțială la prevenirea creării disponibilităților, prin analiza proiectelor planurilor de investiții. Astfel, ea ar avea posibilitatea să **avizeze sau nu oportunitatea și justificarea economică a investițiilor ce vor fi făcute pentru procurarea de mașini și utilaje cuprinse în proiectele de plan.**

Întocmirea proiectelor planurilor de dotare și defalcarea lor pe beneficiari cu circa 90 de zile înaintea începerii anului și verificarea lor de către organele Băncii de Investiții, pot duce la eliminarea, chiar din această fază, a investițiilor nejustificate din punct de vedere economic. Pe această cale se va elimina practica efectuării de analize la nivelul beneficiarilor centrali, care nu pot depista locul unde un mijloc fix sau altul vor putea fi folosite ori nu, criteriile de analiză fiind de ansamblu.

Soluții ce se impun atenției

Importanța majoră pe care o prezintă redarea în circuitul economic a mijloacelor fixe nefolosite impune, printre altele, **efectuarea unor lucrări de inventariere generală,** care ar da posibilitatea cunoașterii întregului volum de mijloace fixe ce urmează a fi redistribuit. Pînă în prezent, lipsa unui sistem de informare permanent și organizat între forurile tutelare și întreprinderile în subordine asupra mijloacelor fixe disponibile a contribuit la permanentizarea și creșterea continuă a volumului acestora. Actualul sistem se practică necorespunzător deoarece declararea mijloacelor disponibile se face diferit la început de an, în unele cazuri trimestrial sau, cum se întîmplă în majoritatea cazurilor, sporadic.

Pentru a cunoaște permanent situația și evoluția volumului acestor mijloace, este nevoie să se introducă **o dare de seamă statistică de stat,** care ar constitui în același timp și un instrument de sesizare a mai multor factori din economie asupra disponibilităților existente.

După părerea noastră, considerăm utilă dublarea dării de seamă statistice cu un instrument contabil care să sintetizeze valoric volumul mijloacelor fixe neutilizate. În acest sens, apare necesară **crearea unui cont analitic „mijloace fixe disponibile și supuse redistribuirii"** ale cărui date să fie raportate obligatoriu prin dările de seamă contabile, chiar și în cazurile în care unele întreprinderi depun forurilor lor superioare numai extrase din bilanț. În acest mod se creează și posibilitatea efectuării unui control asupra corelației care trebuie să existe între datele înscrise în darea de seamă statistică și cele din evidența contabilă.

Pentru a se putea urmări lucrările de redistribuire de către mandatar, considerăm util ca acesta să preia valorile mijloacelor fixe disponibile în conturi în afara bilanțului și să le raporteze obligatoriu prin darea de seamă statistică (adaptată în acest sens) și bilanț.

Aplicarea în practică a acestor măsuri va duce la crearea unui sistem organizat de lucru în redistribuirea mijloacelor fixe disponibile care, avînd la bază o sesizare contabilă, poate răspunde în orice moment asupra disponibilităților, valoarea și timpul de cînd stau neutilizate în procesul de producție, precum și beneficiarii la care se găsesc. În același timp se va putea efectua și un control mai eficace asupra solicitărilor de fonduri de la buget pentru dotarea cu mijloace fixe prin planul de stat. În final, se realizează o întărire a controlului prin leu în achiziționarea și finanțarea centralizată de către mandatari, care în prezent îndeplinesc doar rolul de intermediari în contractarea, finanțarea și decontarea acestor investiții.

În urma creării acestor condiții, se poate trece la acțiunea de **informare asupra mijloacelor fixe disponibile,** atît între beneficiarii din cadrul unui sector de activitate, cît și din alte sectoare. Pentru aceasta, considerăm folositoare **editarea unor inventare-broșură pe regiuni și sectoare economice de activitate,** care să fie difuzate apoi la toate întreprinderile din țară.

Pentru ca acțiunea de redistribuire a mijloacelor fixe disponibile să dea rezultatele scontate, este nevoie de **existența unui organ coordonator. Ca urmare, propunem înființarea,** cel puțin pentru o perioadă de cîțiva ani, **în cadrul tuturor direcțiilor generale de aprovizionare a cîte unui serviciu pentru redistribuirea mijloacelor fixe disponibile.**

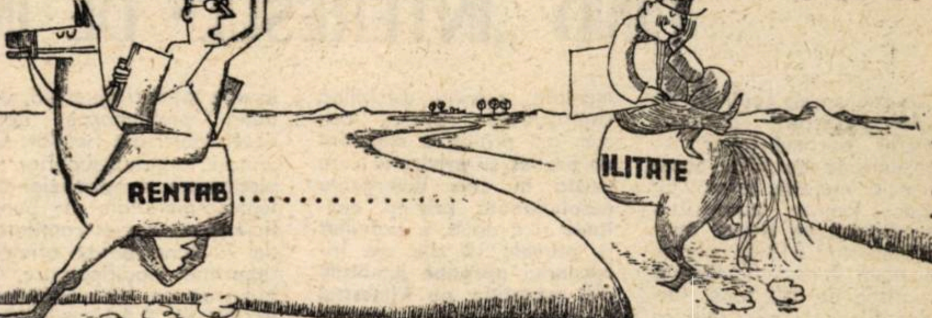

Desen de Cik DAMADIAN

Activitatea de redistribuire a mijloacelor fixe disponibile și de prevenire a creării disponibilităților poate începe chiar din acest an.

Desigur, există încă posibilități de îmbunătățire a sistemului de redistribuire a mijloacelor fixe disponibile și de preîntîmpinare a creării unor astfel de disponibilități. Esențial este ca acestea să fie redate în circuitul economic pentru a-și aduce pe deplin contribuția la creșterea eficienței economice a investițiilor.

G. NAUM
șef de serviciu la Banca de Investiții

LIVRAREA PE SORTIMENTE A CONFECŢIILOR ŞI TRICOTAJELOR

PENTRU o bună aprovizionare a pieţii, livrarea de către industrie la fiecare termen într-un sortiment cît mai variat, are o importanţă deosebită.

Potrivit dispoziţiilor normative privind raporturile contractuale dintre întreprinderile socialiste, termenele de livrare se stabilesc pe zile fixe calendaristice, *la nivel de articole sau produs*, aşa cum sînt prevăzute în actele administrative de planificare. Cum un articol sau produs cuprinde o gamă mare sortimentală de modele, mărimi şi culori, în practică s-a pus problema în ce proporţie trebuie respectată această gamă sortimentală la fiecare termen de livrare.

Fiind sesizat Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri pentru soluţionarea acestei probleme în cadrul unor divergenţe făcute de către beneficiarii comerţului cu ridicata, prin hotărîrile date privind contractele de furnizarea confecţiilor pentru trimestrul IV/1966 şi I/1967 în cauză, au fost completate cu următoarea clauză :

> *„La grupele care au mai mult de 9 modele pe trimestru, livrarea se va face în cel puţin trei modele şi 2 culori, lunar, iar acolo unde sînt mai puţin de 9 modele se vor livra cel puţin două culori la fiecare termen, astfel ca, pînă la sfîrşitul trimestrului, să se epuizeze întreaga gamă sortimentală de modele, culori şi mărimi"*

Aceeaşi problemă s-a pus şi la livrarea tricotajelor, soluţia dată fiind următoarea:

> *„Livrarea se va face pe modele şi sortimente de mărimi şi culori contractate înscrise în anexe, livrîndu-se, obligatoriu, minimum $1/3$ din modele şi culori şi $1/2$ din mărimi la fiecare termen, fără a se putea coborî sub cantităţile prevăzute pentru preambalare prin standarde şi norme interne. La termenele următoare, se vor livra din modelele, culorile şi mărimile contractate şi nelivrate anterior, astfel încît, pînă la finele trimestrului, să se livreze integral gama sortimentală contractată"*

În baza hotărîrii date de Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri, Ministerul Industriei Uşoare — D.G.A.D. — şi Ministerul Comerţului Interior — D.G.C.P.T.I. — au încheiat o convenţie prin care au fost obligate toate părţile din contractele de furnizarea tricotajelor pentru fondul pieţei să întregească aceste contracte cu clauza de mai sus.

D. ALEXANDRU

DECONTAREA CENTRALIZATĂ A ENERGIEI ELECTRICE

ÎN cadrul sistemului energetic naţional există două categorii de întreprinderi: cele care produc energia electrică şi o emit în sistemul naţional, fără a cunoaşte însă cine le sînt cumpărătorii, şi cele de distribuţie a energiei electrice, care preiau energia electrică din sistemul naţional, o transportă, o distribuie abonaţilor şi care, de asemenea, nu cunosc întreprinderile furnizoare. Aceasta nu permitea stabilirea unor relaţii directe de decontare între furnizori şi cumpărători. De asemenea, nu se asigura cunoaşterea zilnică a proporţiei participării fiecărei întreprinderi în procesul producţiei şi vînzării energiei electrice. Întrucît situaţia se putea cunoaşte numai după întocmirea lunară a balanţei energetice, Ministerul Energiei Electrice a hotărît ca decontarea energiei electrice să se facă pe bază de plan. Măsura luată nu a dat însă rezultate. Motivul : dispecerul naţional modifica planul energiei electrice pe întreprinderi. În mod frecvent apărea lipsa de corelare între modul de realizare a planului de producţie pe întreprinderi şi celelalte secţiuni de plan, cu influenţe negative în realizarea preţului de cost, imobilizări şi credite restante. Aceste deficienţe trebuiau înlăturate. O metodă nouă care se aplică începînd din anul 1966 şi prin care se înlătură deficienţele arătate este decontarea centralizată a energiei electrice prin Direcţia generală de producţie şi transport a energiei electrice. În acest sens, Banca Naţională a emis circulara 20/20/1966, prin care s-au dat indicaţii de lucru întreprinderilor şi unităţilor bancare.

În cazul decontării centralizate, Direcţia generală de producţie şi transport a energiei electrice facturează semidecadal întreprinderilor de electricitate energia electrică livrată de centrale electrice din producţia proprie în sistemul energetic naţional. Concomitent, Direcţia generală plăteşte, pe bază de dispoziţie de plată, întreprinderilor furnizoare energia electrică efectiv produsă şi emisă în sistem. Lunar, se întocmeşte balanţa energetică. Diferenţele apărute între decontările efectuate în cursul lunii şi valoarea livrărilor se regularizează pînă la data de 6 a lunii următoare. În vederea evitării dificultăţilor financiare ce se pot produce prin modificări intervenite în planul de producţie al întreprinderilor de centrale electrice, direcţia generală trebuie să ia măsuri pentru modificarea pe parcurs, în mod operativ, a indicatorilor financiari ai acestor întreprinderi în limita indicatorilor trimestriali aprobaţi.

Prin această metodă de decontare, se asigură o accelerare a fondurilor circulante puse la dispoziţie de către stat, o reducere a creditelor bancare şi se obţine o simplificare a muncii prin reducerea substanţială a numărului de operaţiuni. În locul a 6—7 facturi ce se emiteau semidecadal de către întreprinderile de centrale pe bază de plan, către întreprinderile regionale de electricitate, în prezent se efectuează numai o singură operaţiune semidecadală care priveşte înregistrarea încasării contravalorii energiei electrice efectiv emisă în sistemul energetic naţional.

Gheorghe DUMITRESCU
Corneliu BADEA

RELAŢIILE CONTRACTUALE ALE C. A. P. — MODIFICĂRI DE COMPETENŢE

RECENT, prin Decretul nr. 713 din 1 sept. 1966, publicat în B. Of. nr. 54/1966, au fost luate importante hotărîri cu privire la natura relaţiilor contractuale dintre organizaţiile cooperatiste agricole, precum şi dintre acestea şi alte organizaţii socialiste.

Pînă acum, relaţiile dintre cooperativele agricole de producţie, precum şi dintre acestea şi alte organizaţii socialiste erau reglementate prin Decretul nr. 274/1954, natura acestora fiind asimilată regimului prevăzut pentru producătorii individuali.

Aşa cum se arată şi în expunerea de motive a noului Decret, cooperativele agricole de producţie s-au organizat pe baza centralismului democratic, prin asocierea lor într-un sistem naţional, ceea ce a creat premisele necesare pentru a trece la stabilirea de relaţii contractuale, atît între unităţile cooperatiste agricole, cît şi între acestea şi alte organizaţii socialiste pe baza principiilor de disciplină contractuală, izvorîte din Decretul nr. 265/1949, H.C.M. nr. 524/1951 şi a Condiţiilor fundamentale pentru livrări de produse, executări de lucrări şi prestaţii de servicii.

Pentru a se trece însă la aceste relaţii contractuale superioare, a fost necesară modificarea actualului cadru legal, fapt realizat prin Decretul amintit şi anume: prin art. 1 se prevede că *„Dispoziţiile Decretului nr. 274 din 19 iulie 1954 privitor la executarea obligaţiilor izvorîte din contractele de cultură şi din contractările de animale şi de produse animale, nu se aplică organizaţiilor cooperatiste agricole, ori de cîte ori acestea, în calitate de producători, sînt ţinute să execute obligaţiile izvorîte din contracte de cultură şi din contractările de animale şi de produse animale"*.

Faţă de exceptarea creată prin textul reprodus mai sus, pe cale de consecinţă, urmează ca acestor relaţii să li se aplice dreptul comun privind disciplina contractuală dintre organizaţiile socialiste. Cum actualele Condiţii fundamentale pentru valorificarea produselor agricole, vegetale şi animale, nu mai corespund situaţiei noi create, prin art. 5 din Decret se prevede obligaţia pentru Consiliul Superior al Agriculturii şi pentru Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie, ca împreună cu ministerele şi celelalte organe centrale beneficiare, să întocmească, pînă la 1 oct. 1966, noi Condiţii fundamentale, care se vor aplica începînd cu contractele ce se vor încheia pentru anul 1967.

Prin art. 2 din Decret, se prevede că *„se abrogă lit. d din art. 7 al Legii nr. 5 din 5 august 1954 pentru organizarea şi funcţionarea Arbitrajului de Stat"*.

Ca urmare, organele Arbitrajului de Stat au devenit competente să soluţioneze şi litigiile organizaţiilor cooperatiste agricole, care în trecut erau numai de competenţa instanţelor judecătoreşti.

Decretul se aplică de la 1.I.1967, stabilindu-se însă două excepţii :

— *vor fi soluţionate de organele Arbitrajului de Stat, de la data publicării Decretului :* litigiile dintre organizaţiile cooperatiste agricole şi alte organizaţii socialiste, în legătură cu sarcini în care primele figurează ca titulare de plan, precum şi în litigiile în care acestea participă în calitate de succesoare în drepturile şi obligaţiile altor organizaţii socialiste ;

— *vor continua să fie soluţionate şi după 1 ianuarie 1967 de către tribunale :* celelalte litigii dintre organizaţiile cooperatiste agricole şi organizaţiile socialiste care la 1 ianuarie 1967 sînt în curs de judecată.

Petre SAVA

CÎND „INTERESUL" DE ÎNTREPRINDERE PRIMEAZĂ...

Răsfoind prin dosare

La realizarea topiturii de sticlă necesară fabricării fiolelor, boraxul tehnic, în concentraţie de 99%, constituie o materie primă de bază. Pentru acoperirea necesarului de borax pentru trimestrul I/1966, Fabrica de sticlă Turda a primit o repartiţie de 103 tone, furnizor fiind Uzinele chimice „9 Mai"-Bucureşti, din subordinea Ministerului Chimiei, care este în acelaşi timp şi beneficiarul fiolelor ce se realizează cu ajutorul acestui borax.

La primirea contractului remis de furnizor, Fabrica de sticlă Turda l-a semnat cu divergenţă, motivînd documentat — cu confirmarea tehnică a forului tutelar — că în concentraţia de 96% oferită, **boraxul este inutilizabil la producerea fiolelor ce figurau ca sarcină de plan.**

Furnizorul — Uzinele „9 Mai"-Bucureşti — trecînd peste argumentarea beneficiarei, a sesizat Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri cu soluţionarea divergenţei, expediind totodată — la 10 şi 12 ian. 1966 — 51,10 tone. Procedînd astfel, furnizorul a încălcat două reguli elementare, privind disciplina contractuală : prima, aşa cum am arătat, **a expediat un produs cu privire la care exista în curs divergenţă nesoluţionată privind calitatea** şi a doua, **a expediat în primele 12 zile ale trimestrului aproape jumătate din repartiţia pe trimestrul I,** ceea ce este contrar principiului livrărilor ritmice în tot cursul perioadei contractuale. Această dublă încălcare a disciplinei contractuale a avut o dublă consecinţă negativă : produsul a fost stocat ocupînd spaţiul de depozitare al beneficiarului şi a condus la un alt litigiu, determinat de refuzul de plată a sumei de 304 085 lei, pentru care numai taxele de arbitrare reprezintă 4.581,50 lei.

Trecîndu-se la soluţionarea divergenţei — reţinîndu-se ca temeinică susţinerea beneficiarei, precum şi faptul că furnizorul nu avea, la acea dată, condiţii să producă borax de concentraţie superioară — s-a căzut de acord ca printr-un nou act administrativ de planificare să se anuleze cantitatea de 70 tone, urmînd ca beneficiara să preia 33 tone, pe care să le întrebuinţeze la alte topituri de sticlă, mai puţin pretenţioase decît aceea destinată fiolelor. Ca urmare, organul superior de planificare a aprovizionării tehnico-materiale al beneficiarei a anulat cantitatea de 70 tone borax printr-o repartiţie modificatoare, în baza căreia, prin hotărîrea nr. 784 din 9 februarie 1966 a organului de arbitraj, s-a redus sarcina de livrare la 33 tone, socotindu-se astfel litigiul soluţionat definitiv.

Faptele însă nu s-au oprit aici. Furnizoarea, urmărind numai realizarea propriului plan de producţie şi trecînd peste împrejurarea că produsul său este lipsit de finalitatea economică pentru care este realizat, a solicitat organului de arbitraj reexaminarea cauzei, **invocînd viciul celui de-al doilea act administrativ de planificare constînd în emiterea lui fără acordul forului său tutelar.**

Viciul invocat fiind real, organul de arbitraj a desfiinţat prima hotărîre, reţinînd cauza pentru o nouă examinare.

Desigur, pînă cînd a fost emis actul administrativ de planificare modificator, pînă a fost comunicată hotărîrea dată, urmată de cererea de reexaminare şi arbitrarea ei, timpul a trecut, astfel că soluţionarea divergenţei în cauză, **avînd ca obiect calitatea unei materii prime de bază, necesară la realizarea planului de producţie al beneficiarei pe trim. I,** a revenit pe rol la 16 martie 1966, adică aproape la sfîrşitul perioadei în care obligaţia trebuia executată.

Dar, totul are un sfîrşit : la 16 martie 1966, prin hotărîrea nr. 1 539, organul de arbitraj reţinînd că boraxul tehnic propus spre livrare prin contract corespunde normei interne 2251/62, a obligat beneficiara să preia întreaga cantitate prevăzută în repartiţie, la calitatea inferioară necesităţilor ei, respectiv la concentraţia de 96%. Prin aceeaşi hotărîre s-a stabilit ca termene de livrare : 60 tone la 30 ianuarie şi 43 tone la 28 februarie. Procedînd astfel, organul de arbitraj nu a ţinut seama de faptul că norma internă 2251/62 pe care şi-a fondat soluţia, începînd cu data de 27.II.1966 a fost înlocuită cu N.I. 2251/66, care prevede ca obligaţie pentru furnizor să livreze şi borax de calitatea superioară 99%. În mod firesc, dată fiind obligaţia livrărilor ritmice, furnizorul trebuia obligat să livreze în primele două luni două treimi borax 96% conform N.I. 2251/62, iar în ultima lună o treime borax 99%, conform noii N.I. 2251/66, intrată în vigoare la 27.II.1966.

Evident, din implicaţiile provocate de divergenţa analizată se pot trage cîteva concluzii :

- Iniţial, dată fiind destinaţia materiei prime în cauză, forul tutelar al beneficiarei avea obligaţia **să se documenteze asupra calităţii tehnice** a acesteia şi numai după aceea să accepte repartiţia ;
- Anularea unei cantităţi în faza de litigiu **trebuia făcută cu acordul forului tutelar al furnizorului,** care avea obligaţia să ia toate măsurile pentru îmbunătăţirea calităţii (cum de altfel a făcut-o în trimestrul II), cu atît mai mult că beneficiarul fiolelor era o altă direcţie generală industrială, tot din Ministerul Chimiei ;
- Întreprinderea furnizoare **nu trebuia să înceapă expedierile pînă la soluţionarea litigiului,** evitînd astfel — prin respectarea acestui principiu — consecinţele negative pe care le-a provocat ;
- Avînd în vedere importanţa economică a materiilor prime, organul de arbitraj, în baza normei interne 2251/66, dacă ar fi obligat pe furnizor să livreze o treime borax 99% s-ar fi realizat finalitatea economică a acestor livrări: aprovizionarea beneficiarei cu materia primă corespunzătoare nevoilor sale de producţie.

C. CRISTEA

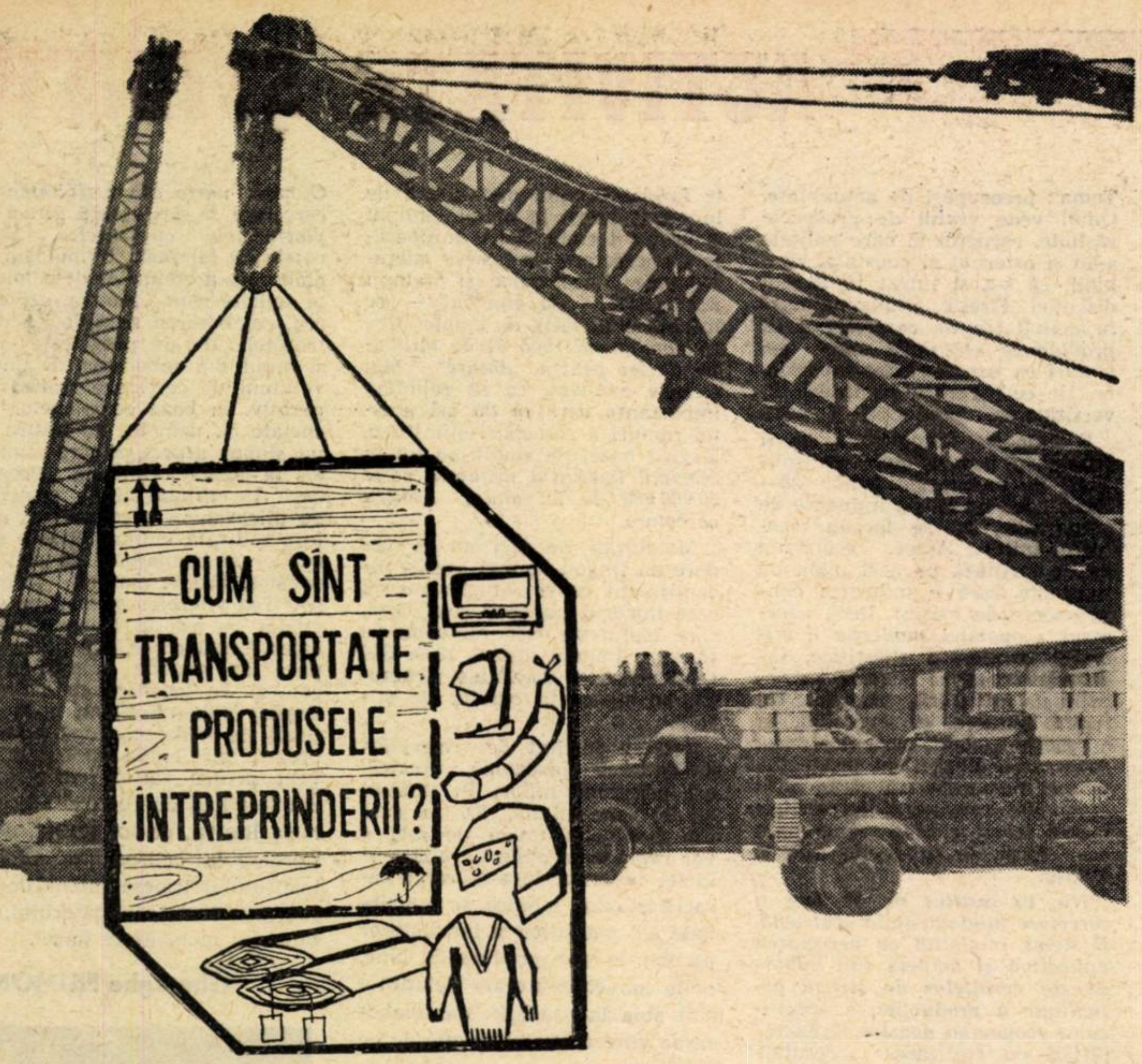

● La întrebarea de mai sus ne-au răspuns, în scris, 30 directori de întreprinderi.

● Ancheta noastră a fost făcută în special în rîndul unităţilor producătoare de bunuri de larg consum reprezentînd sectoarele: textile, confecţii, electrotehnice, alimentare, lemn ş.a.

● Toţi interlocutorii ne-au arătat diferite aspecte ale colaborării cu C.F.R., I.E.C. şi D.R.T.A. Întrucît în scrisorile de răspuns, pe lîngă aspectele pozitive, au fost scoase la iveală şi deficienţe şi s-au făcut propuneri interesante, — în cele ce urmează vom acorda mai multă atenţie acestor din urmă aspecte.

● I. E. C.: „Pe măsura posibilităţilor"

Întreprinderile de expediţie şi camionaj, au fost create pe lîngă direcţiile regionale C.F.R. în scopul de a deveni auxiliare ale acestora în îndeplinirea sarcinilor de transport al produselor întreprinderilor şi instituţiilor de stat.

Dacă utilitatea economică a acestor întreprinderi nu poate fi pusă la îndoială, alta este situaţia atunci cînd se pune în discuţie felul în care răspund ele rolului pentru care au fost create. Începînd chiar de la regulile pe care le impun beneficiarilor de prestări, întreprinderea are toată grija să se oblige numai „în măsura posibilităţilor". Ce s-ar întîmpla, de pildă, dacă întreprinderile furnizoare de articole de larg consum, materii prime sau utilaje — obligate de a livra la termene fixe calendaristice produsele contractate — ar înscrie în contractele lor o clauză asemănătoare: „Vom livra produsele contractate, pe măsura posibilităţilor... I.E.C.". O asemenea clauză este incompatibilă cu normele de disciplină contractuală; ea nu are ce căuta în normele I.E.C.

Un alt aspect semnalat de mai multe întreprinderi — „Dacia"-Bucureşti, Fabrica de pielărie şi încălţăminte-Cluj, Fabrica de încălţăminte „Solidaritatea"-Oradea, „Unio"-Satu Mare ş.a. — este **întîrzierea în prestarea serviciilor,** respectiv în ridicarea coletelor şi containerelor pregătite pentru expediere. Întreprinderile citate arată că, deşi planificarea se face cu 24 de ore înainte, pînă se efectuează transportul, trec uneori 3—5 zile. Consecinţa acestor întîrzieri: întreprinderile furnizoare plătesc penalizări de întîrziere către beneficiar. Cum I.E.C. nu poate fi tras la răspundere pecuniară, penalizările plătite de întreprinderi încarcă preţul de cost.

Fabrica de încălţăminte şi pielărie din Cluj, ca de altfel şi alte întreprinderi, aduc în discuţie o altă „îngrădire" impusă beneficiarilor de către I.E.C.: refuzul de a transporta colete cu o greutate mai mare de 500 kg. Pornind de la această restricţie se pune întrebarea dacă este mai rentabil ca fiecare întreprindere producătoare să fie dotată cu cîte o automacara pentru unele transporturi izolate de colete peste 500 kg sau întreprinderea de specialitate în transporturi urbane — I.E.C. — să fie dotată cu asemenea utilaje strict necesare? Concluzia, credem, se impune de la sine.

Tot despre utilarea acestei întreprinderi specializate — un caz cel puţin ciudat. I.E.C. neavînd prelate — aşa cum ne semnalează Fabrica de ciorapi-Bucureşti — marfa nu se ridică uneori decît după ce delegatul întreprinderii producătoare semnează că transportul se poate efectua pe ploaie sau ninsoare „pe răspunderea întreprinderii care a executat produsul". I.E.C. nu-şi face mari probleme nici în ceea ce priveşte securitatea produselor pe care le transportă, neluîndu-şi nici o răspundere referitoare la transportul pînă la gară a coletelor marcate cu „fragil" sau a modului de încărcare în vagoane. Ne-au relatat despre acest neajuns Complexul de faianţă şi sticlă-Sighişoara, „Porţelanul"-Cluj şi „Electrofar"-Bucureşti. Ultima întreprindere ne arată că este obligată la fiecare transport efectuat de I.E.C. să asigure „un om la gară pentru a asigura securitatea produselor; manipulanţi pentru încărcarea din incinta magaziei şi un om care să dea indicaţii salariaţilor care efectuează încărcarea în vagon".

Deşi toate operaţiile de întocmire a documentelor de expediere şi transport — pentru care întreprinderile cheltuiesc un număr însemnat de ore — este firesc să revină **numai şi numai** I.E.C.-ului. Este doar, după cum o arată şi numele, o întreprindere nu numai de transport, ci de **expediţie-camionaj.**

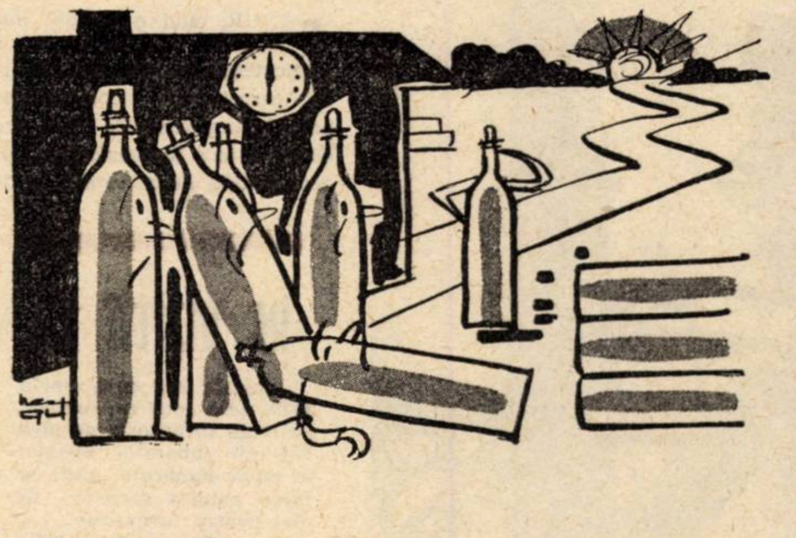

– Se vede ceva?
– Da! Apune soarele şi maşina DRTA tot n-a venit să ne ia!...

● „Vedete": Containerele

Noţiunea modernă de transport al mărfurilor este indisolubil legată de folosirea containerelor. Intr-adevăr, avantajele pe care le prezintă sînt de necontestat. Un singur exemplu. Transportul unor mărfuri, corespunzătoare ca volum încărcăturii unui container, de la Cluj la Bucureşti cu acest mijloc de transport costă 203 lei, pe cîtă vreme aceleaşi mărfuri ambalate în lăzi şi expediate prin coletărie costă 360 lei. Fără să mai vorbim de securitatea deosebită **pe care o prezintă containerele,** precum şi de economia de material lemnos.

Întreprinderile care ne-au răspuns, scoţînd în relief avantajele deosebite pe care le prezintă acest mijloc de ambalare şi transport, îşi exprimă în unanimitate regretul că nu-l pot folosi din plin. Cauza principală: lipsa de containere la nivelul cererii (în plus — o planificare nu întotdeauna judicioasă). Astfel, Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti arată că deşi toţi beneficiarii produselor sale solicită acest mijloc de transport, Baza Bucureşti nu satisface cererile sale decît într-o mică măsură înscriind pe planurile de transport menţiunea „după posibilităţi". Aceeaşi situaţie ne semnalează şi Fabrica de ciorapi-Cîmpina, Fabrica de încălţăminte „Banatul"-Timişoara, „Someşul"-Cluj ş.a. Un aspect similar dublat însă şi de lipsa unei planificări corespunzătoare îl aflăm de la Fabrica de pielărie şi încălţăminte-Cluj care arată că uneori nici comenzile acceptate nu sînt satisfăcute. Urmarea: cantităţi însemnate de încălţăminte destinate fondului pieţei, rămîn pe rampa de încărcare a fabricii, beneficiarii solicită penalizări, fabrica trebuie să depună noi eforturi pentru remanipularea mărfii şi întocmirea unor noi documente, procurarea de lăzi, creşterea cheltuielilor de circulaţie etc.

Dificultăţile semnalate pot fi explicate prin lipsa de containere. Atunci de ce — aşa cum ne semnalează mai multe întreprinderi — containerele stau în întreprinderile expeditoare gata încărcate 2—4 zile fără a fi ridicate. Oare cererea mare de containere nu poate fi împlinită printr-o intensificare a folosirii lor, înlăturîndu-se staţionările inutile, cît şi reducerea timpului normal de încărcare?

● Defecţiuni în activitatea D. R. T. A.

Prin avantajele pe care le prezintă — mobilitate, viteză, evitarea deselor manipulări etc. — transportul auto ocupă un loc din ce în ce mai important. An de an, parcul DRTA creşte, dar, de bună seamă, cresc şi obligaţiile. Bine ar fi dacă în satisfacerea în condiţii optime a acestor obligaţii, pe lîngă măsuri organizatorice s-ar ţine mai mult seama de punctualitate.

Ne-am referit de fapt la acest aspect întrucît multe întreprinderi atunci cînd se referă la DRTA vorbesc de punctualitate ca despre... ceva sublim, care nu există. Reţinem doar unul din numeroasele exemple pe care le avem la dispoziţie: La „Steaua electrică"-Fieni, una din materiile prime de bază este oxigenul, care se aduce de la Ploieşti (90 km). Pentru transportarea tuburilor de oxigen, în repetate rînduri autocamioanele DRTA programate pentru ora 6 dimineaţa, vin după ora 10, ceea ce a dus uneori la stagnarea activităţii unor grupuri de fabricat becuri. Aşa cum întreprinderile plătesc penalizări în cazul în care încărcarea autocamioanelor nu se face în termenele normate, tot aşa, DRTA ar trebui să fie penalizată pentru întîrzierile peste orele programate.

Adeseori, DRTA pune la dispoziţie autocamioane nedotate cu accesorii corespunzătoare produselor ce urmează a fi transportate. Astfel, după ce un autocamion a transportat materiale neferoase, fără a fi curăţit şi dotat cu prelate este pus la dispoziţia fabricilor de tricotaje unde se ştie că produsele se transportă în vrac. De asemenea, dotarea autocamioanelor închise cu stendere, ar facilita transportul confecţiilor. Ceea ce ar aduce economii la ambalaje şi ar păstra forma confecţiilor în timpul trasportului. Nu rare au fost cazurile în care autocamioane care au transportat acid sau butoaie cu gaz şi motorină, au fost repartizate pentru transportarea de produse zaharoase care „imprumută" cu uşurinţă mirosul corpurilor străine cu care vin în

– Va să zică, aşa!? De ziua mea îmi aduci bomboane cu miros de motorină...
– Eu? D.R.T.A.!

Desene de NEAGU RĂDULESCU

Modesto FERARINI
Alexandru DETEŞAN

(Continuare în pag. 16)

„PÎNĂ LA ORA 13"

După cum se ştie, Capitala este deservită de o singură staţie pentru coletărie — Gara „16 Februarie" — care este situată mult în afara oraşului, undeva la 3 km distanţă de capătul tramvaiului 2. Din cauză că regulile C.F.R. prevăd obligaţia întreprinderilor expeditoare de a se prezenta în ziua premergătoare expedierii — numai pînă la ora 13 — la birourile gării spre a depune documentele de transport, pentru întreprinderile expeditoare se nasc inconveniente mari.

Zilnic trebuie să se pregătească loturile de expediat (ambalare, cîntărire, specificaţii şi întocmirea documentelor de transport) pînă la 10—11 dimineaţa (De reţinut că pentru deplasare pînă la staţie sînt necesare 2—3 ore). Cînd se întîrzie cu aceste operaţii după ora 11, pentru „a se cîştiga" timpul pierdut (sau dacă plouă) delegaţii sînt transportaţi, pentru a ajunge la timp, cu autoturisme, autocamioane ş.a. ale întreprinderii.

Dacă s-ar evalua timpul pierdut zilnic, benzina consumată, uzura mijloacelor de transport folosite în gol, iar suma rezultată ar fi înmulţită cu totalul numărului de întreprinderi din Capitală care folosesc această staţie, problema pusă în discuţie, ar reţine cu siguranţă atenţia organelor de resort.

SOLUŢII PROPUSE:

- **Înfiinţarea unui birou central pentru primirea documentelor de transport, coletărie, undeva în centrul Capitalei.**
- **Indiferent unde funcţionează acest birou, documentele să fie primite zilnic pînă la ora 15 şi nu numai pînă la ora 13.**

ŞI ALTE TIPURI DE CONTAINERE...

Cu gîndul la soluţii care să ducă la transportul de mărfuri în condiţii corespunzătoare, cît mai ieftin, se propune — în unele cazuri — şi construirea unor containere în afara celor clasice din lemn. Întreprinderile de comercializare şi industrializare a laptelui (I.C.I.L. Craiova, de pildă) propun construirea unor containere speciale, izoterme, capabile să înmagazineze 100—500 kg de produse lactate. Interesantă este şi propunerea de a se construi containere din mase plastice care să fie adaptate la autocamioane pentru transportul de: textile, tricotaje, confecţii, încălţăminte, sticlărie etc.

OŢEL '70

REPORTAJUL despre oţel se poate face lîngă cuptor. Cînd îi asculţi vuietul şi-i simţi dogoarea. Cînd se descarcă şarja şi te înmărmureşte geneza, gheena şi constelaţia metalului, încarnarea lui Prometeu în omul cu crugnă, în bicepşi umezi, aureolaţi de feerie. Nu tolănit în fotoliu, răsfoind prospectele stilizate, ca la casa de mode.

În juru-ţi se vîntură halate albe. Nici o salopetă. Atmosferă de farmacie. Şi să mai scrii despre oţel !

Răsfoieşti prospectele, pînă iese din laborator unul dintre oţelarii cu titlu de doctor. Lectura te fură. Deşi e o reclamă, ca oricare alta. *Institutul de cercetări metalurgice*, în clădirea căruia te afli, îşi etalează noile mărci de oţeluri. Compoziţie chimică, caracteristici mecanice şi metalografice, elaborare, călire... Mărfuri. Prezentate în haină ştiinţifică, dar nu şi fără oarecare rafinament comercial. Ofertantul subliniază că sînt brevete româneşti. Oţeluri speciale brevetate. Absolut normal, în ţara cu milenară tradiţie în topirea metalelor. Străveche îndeletnicire a poporului nostru, căreia îi stau mărturie urmele cuptoarelor predacice şi romane, furnalele din evul mediu care au ars fierul la Bocşa şi Găvăjdia. Şi totuşi...

Totuşi, îţi vine în minte, răsfoind elegantul prospect, chibla cu care se încărcau furnalele cu peste două decenii în urmă. Orice căutare a inginerilor siderurgişti, orice propunere inovatoare, izvorîtă din patriotism şi din pasiune pentru tehnică, se izbiseră, ani în şir, de zidul politicii de hinterland în care era menţinută economia României. 138 000 de tone fontă cenuşie s-au realizat în 1938. Hunedoara n-a dat nici un strop de oţel.

„41 C 10 B... recomandat pentru axe de turbină, semiaxe de tractoare... livrarea se face, la cerere, în blumuri, ţagle, bare forjate..." Parcă începi să te încălzeşti. Blumuri, da. Îi vezi aievea pe eroii reportajelor şantierului primului laminor Bluming în Hunedoara anilor de reconstrucţie. Oamenii, care au înălţat şi oţelăriile şi primele furnale moderne. Nu, pe atunci nu exista Institutul de cercetări metalurgice. Însă oamenii munceau cu convingerea că industrializarea la care-i chema partidul comuniştilor le va schimba viaţa.

DAR iată, directorul Institutului de cercetări şi-a făcut timp pentru interviul solicitat.

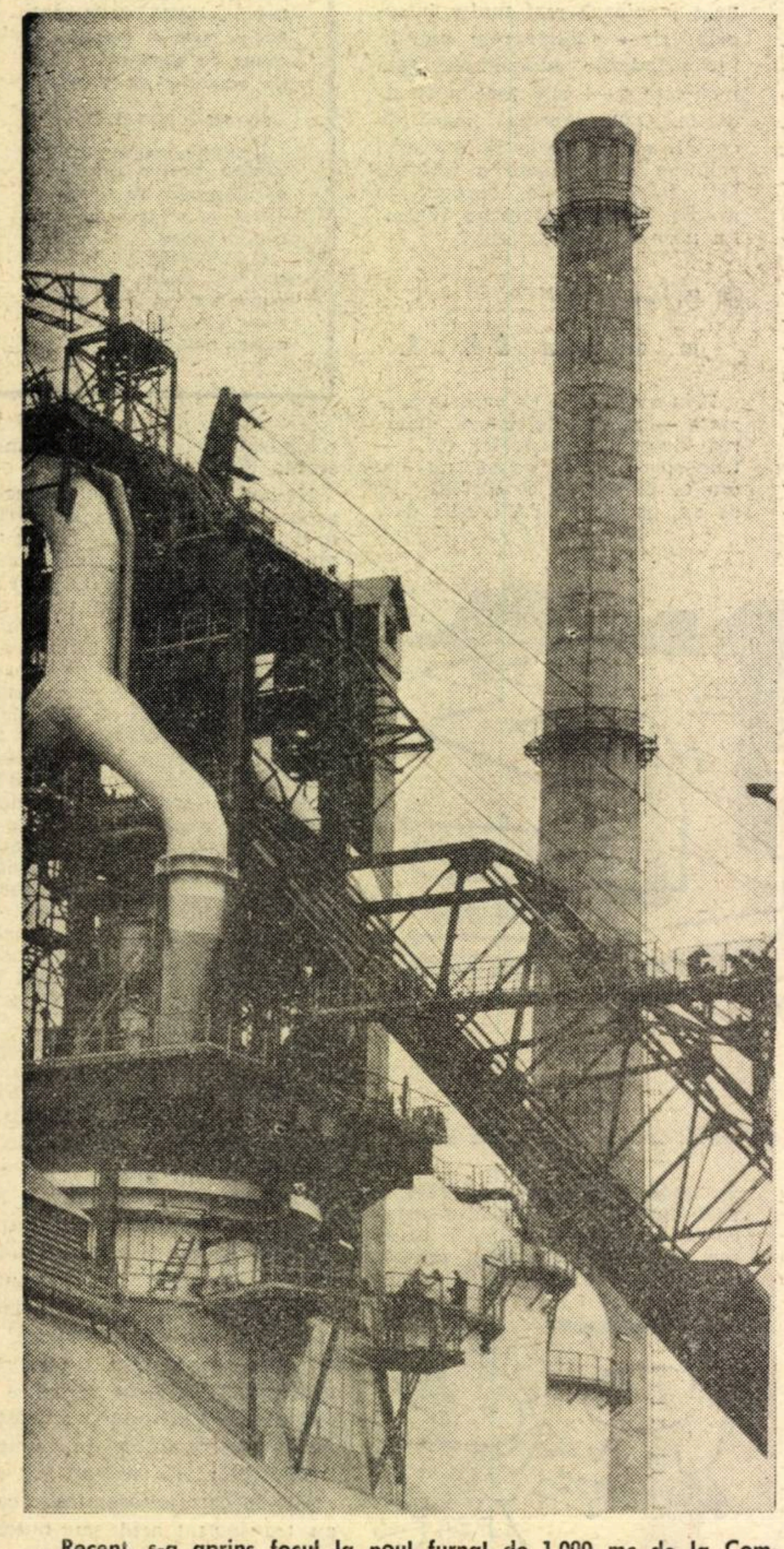

Recent, s-a aprins focul la noul furnal de 1 000 mc de la Combinatul Siderurgic Hunedoara – obiectiv important al cincinalului. La construcţia lui, s-au montat 7 000 tone de construcţii metalice, peste 1 600 tone utilaje tehnologice şi au fost folosite la înzidire circa 12 000 tone cărămizi refractare. Noul furnal nr. 8, care a fost înălţat cu 6 luni mai repede în comparaţie cu timpul cît a durat construcţia furnalului similar nr. 7, este proiectat în ţară şi înzestrat cu utilaje realizate de uzinele noastre constructoare de maşini. El va produce în mai puţin de 20 de zile, o cantitate de fontă egală cu producţia de fontă a României din anul 1938.

Tema : preocupări de actualitate. Omul vede vraful de prospecte răsfoite, carnetul în care notiţele s-au şi aşternut şi constată, zîmbind, că s-a şi intrat în fondul discuţiei. Fireşte, *ponderea mare în activitatea de cercetări o au problemele asimilării unor noi oţeluri cu caracteristici superioare*. De ce ? Pentru că însăşi diversificarea producţiei o cere.

E limpede. Cercetătorii, ca şi ştiinţa în genere, nu erau solicitaţi de metalurgia anilor '38—'44, fiindcă nu exista industrie de automobile, nu se făceau tractoare, utilaj... Adică, economia nu se sprijinea pe acel pilon de siguranţă care e industria constructoare de maşini. Deci, *necesarul economiei moderne a stimulat cercetarea ştiinţifică, industria de azi se bazează pe rezultatele cercetării ştiinţifice*. Un raport bilateral şi reversibil, ca o reacţie în lanţ, care ilustrează cooperarea ştiinţei cu producţia. Şi mai demonstrează că la baza economiei româneşti, în vertiginosu-i mers, e bine angrenată acea forţă de producţie care e ştiinţa.

Nu, în institut nu se face o cercetare fundamentală abstractă. E strîns împletită cu cercetarea aplicativă şi ambele sînt subordonate cerinţelor de strictă actualitate a producţiei, a specificului economiei noastre. Se exemplifică cu realizarea cocsului-brichetă din cărbuni neaglutinaţi. *Semicocsul prin fluidizare s-a obţinut la Calan, pentru prima oară în Europa, într-o instalaţie industrială.* Ambele realizări au menirea să valorifice superior cărbunele indigen, să micşoreze preţul de cost al metalului elaborat. În aceeaşi ordine de idei, *merită remarcat procedeul românesc de introducere a gazului metan în furnal.* Dacă mai înainte aerul încălzit nu putea fi introdus în furnale la temperaturi de peste 600°C, astăzi cauperele insuflă aer la 1000 de grade. Asta înseamnă cocs economisit, valorificarea superioară a materiilor prime de care dispunem, micşorarea consumului de cărbune superior, la care sîntem deficitari. *La fiecare tonă de fontă se economisesc 150 kg cocs, adică 250 kg cărbune cocsificabil.* La cantitatea de fontă ce se elaborează zilnic se obţine astfel o însemnată economie.

SIGUR, cînd e posibil, interviul se ilustrează, se argumentează. Lucru pe care-l şi fac cercetătorii, conducîndu-te prin laboratoare. Ca să-ţi arate cu ce dotare lucrează. Douăsprezece unităţi de cercetare, pe toate fazele fluxului metalurgic, de la oxizii feroşi la oţelul laminat şi tratat termic. Între mijloacele de cercetare nu lipsesc microscoapele electronice şi izotopii radioactivi. „*In cincinal* — se mîndresc oţelarii în halate albe — *vom primi încă 31 de milioane de lei pentru dotare*". Mai trebuie adăugat, ca să reliefăm importanţa care să dă azi acestei ramuri a cercetării ştiinţifice, lărgirii bazei de studii, că *tot în cincinal institutul primeşte peste 20 000 000 de lei anual pentru cercetare.*

Metalurgii de aici au în vedere un lingou de oţel imens, incandescent ca şi entuziasmul cu care întregul popor îl realizează, care cîntăreşte 6,36 milioane de tone ; e lingoul anului 1970. Şi-l secţionează, îi dezvăluie structura, cu siguranţa omului de ştiinţă.

Într-un institut de cercetări actualitatea înseamnă viitorul, azi înseamnă mîine. În ultimul an al cincinalului, 8,6 la sută din producţia totală de oţel o vor reprezenta oţelurile aliate — factor hotărîtor în asigurarea caracteristicilor tehnice şi funcţionale ale maşinilor şi instalaţiilor pe care le vom produce. Ei bine, noile convertizoare ale Galaţiului sînt abia la fundaţie, dar elaborarea viitorului oţel se află de pe acum în mîna cercetătorului. Există o deosebire, care nu se referă nici la coordonatele spaţiale nici la cele temporale, între plămădirea siderurgiei reşiţene, hunedorene şi înălţarea marelui combinat de pe malul Dunării. Deosebirea o dă puterea economică acumulată în două decenii de construcţie socialistă. Din ea şi-a luat şi ştiinţa aripi. Se pregătesc oţelurile forajului de mari adîncimi, conductele anticorozive ale viitoarelor uzine chimice, paletele turbinelor care vor preface în foc apele Motrului, Sebeşului, Oltului, Siretului, Someşului... Dacă există oţeluri româneşti, fireşte, trebuie să existe şi o asemenea temă, de bază, în planul institutului : „Determinarea rezistenţei la deformare şi plasticitatea oţelurilor elaborate în Republica Socialistă România". Asta, pentru laminoriştii prezentelor şi viitoarelor laminoare.

DAR nu laboratoarele institutului sînt în primul rînd cîmpul de activitate al cercetătorilor şi nu numai asimilarea intră în preocupările lor actuale. O mare parte din activitatea de cercetare se desfăşoară direct pe platformele cuptoarelor, lîngă cajele de laminat. Tehnologia de elaborare a oţelurilor deja folosite solicită acut înnoirea, cercetarea, colaborarea nemijlocită dintre oţelarul care pregăteşte şarja şi omul din laborator. E imens volumul de cercetare realizat operativ, în baza contractelor încheiate cu uzinele. Aş ilustra cu un singur aspect, pe care-l cunosc de la uzina brăileană „Progresul". În ultimul timp, controlul cu ultrasunete a consemnat acolo o radicală îmbunătăţire a discurilor şi bandajelor de roţi feroviare. Era şi timpul, întrucît sporirea vitezelor şi mărirea sarcinilor pe osii în transportul pe calea ferată nu se mai putea împăca cu vechile admisiuni la control. În legătură cu calitatea acestor piese, brăilenii erau criticaţi pe nedrept, după cum în prezent nici lauda nu li s-ar cuveni pentru saltul înregistrat. Au fost luni de cercetare în oţelăria Reşiţei, pe tot fluxul, de la fierbere la călire... Da. Oţelarii institutului trăiesc intens dogoarea genericului, înălţătorului, sublimului moment al şarjei.

Gheorghe FILIMON

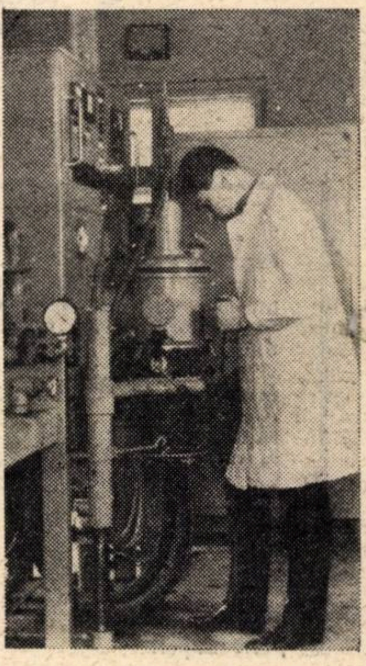

În cadrul institutului funcţionează o instalaţie de retopire electrică, cu arc sub vacuum sau în atmosferă de gaz inert. Ea este utilizată la elaborarea, în faza pilot, a oţelurilor speciale destinate fabricării organelor de maşini, care funcţionează în medii termice, chimice şi de solicitări mecanice deosebite.

ÎN VIZITĂ LA UN LABORATOR UZINAL

... exista aşa ceva prin 1940, *ne-a spus un inginer,* **pe lîngă turnătoria de oţel. Un mic laborator instalat în două cămăruţe, unde se făcea analiza şarjelor de oţel pentru turnătorie...**

Cam atît am putut afla despre trecutul Laboratorului uzinal de la Uzinele „1 Mai" din Ploieşti. Mai mult, despre prezentul anilor noştri, din care se desprind două momente mai importante : **în 1948** *laboratorul, căruia începe să i se acorde importanţă, a fost mutat într-un local nou ;* **în 1965** *se extinde. Numărul celor care lucrează în cadrul său creşte, iar suprafaţa afectată se dublează, ceea ce permite o concentrare a forţelor. Sectoare dispersate în uzină — pentru analize peliculogene, pentru analiza acoperirilor galvanice, laborator metrologic — s-au unit cu cele existente şi astfel a luat fiinţă laboratorul uzinal de astăzi.*

Preocupările celor aproape 60 de oameni care lucrează în el ? Analiza materialelor ce intră în fluxul tehnologic ; controlul proceselor tehnologice ale unor secţii ; rezolvarea, cu ajutorul serviciilor tehnice respective, a diferite probleme de cercetare uzinală. Activitatea se desfăşoară în opt sectoare : tensiometrare, analize chimice, metalografie, încercări mecanice, tratamente termice, spectrometrie, analize peliculogene şi galvanice, defectoscopie.

● Un „15" concludent

...Era necesar să se ştie cum se comportă instalaţiile de foraj produse în uzină, la temperaturi scăzute de pînă la —45°, pentru a vedea dacă se îndeplinesc condiţiile impuse de unii beneficiari... Deosebit de important era de ştiut, pe de altă parte, dacă poate fi înlăturată uzura prematură la roţile de angrenaj ale agregatului de cimentare „AC 400"...

De fapt, este vorba despre două din problemele ridicate de producţie, în anul care a trecut. Concretizate în teme de cercetare — „Studierea comportării la temperaturi scăzute de pînă la —45° a oţelurilor ce intră în fabricaţia instalaţiilor de foraj", „Extinderea călirii cu ajutorul curenţilor de înaltă frecvenţă la roţile de angrenaj ale cutiei de viteze de la agregatul de cimentare „AC 400" — problemele de mai sus şi-au găsi zolvarea. Nu sînt însă gurele. În total 15 duse la bun sfîrşit în care a trecut dovede la „1 Mai"-Ploieşti obţinut succese în cer rea uzinală.

— Rezultatul cerc lor, *întrebăm*, a fost primit în producţie ? nu toate temele...

— Ştiu ce vreţi să neţi, *ne-a întrerupt in rul Apostol Balcan, laboratorului.* La noi puteţi găsi cercetare ţifică, de dragul cerc

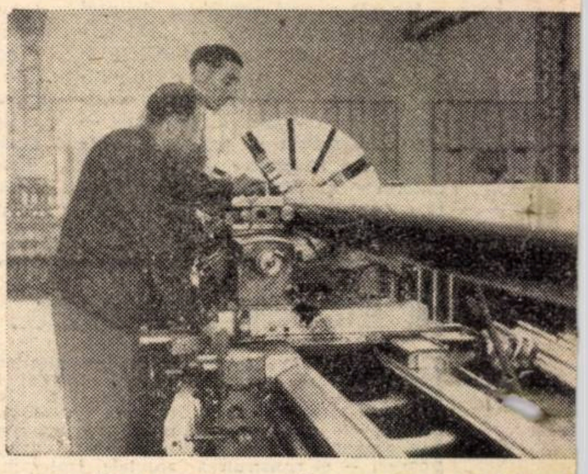

– ...studiu atent, spre rezolvarea unei teme de cerc

EFICIENȚĂ ECONOMICĂ

I.C.C.A. SPRIJIN MULTILATERAL PRODUCȚIEI AGRICOLE

prof. dr. docent Irimie STAICU
membru corespondent al Academiei,
director al Institutului Central
de Cercetări Agricole

PĂTRUNDEREA largă a progresului tehnic în agricultură este condiționată de dezvoltarea cercetărilor agricole, care sînt chemate să contribuie în cea mai mare măsură la perfecționarea metodelor și tehnologiilor cunoscute, la introducerea unor sisteme moderne de cultivare a plantelor și creștere a animalelor.

Pe baza indicațiilor partidului nostru, cercetarea științifică în agricultură a fost reorganizată potrivit nevoilor practicii și cerințelor transformării socialiste a satului. Astfel, a fost creat Institutul Central de Cercetări Agricole care coordonează întreaga activitate de cercetare științifică agricolă din țara noastră. Prin cuprinderea la un loc a tuturor sectoarelor de cercetare științifică din agricultură în cadrul institutului central, s-a creat posibilitatea planificării judicioase a activității științifice și dezvoltării proporționale a diferitelor sectoare de cercetare. S-au înlăturat unele paralelisme inutile și costisitoare, dispersarea forțelor de cercetare, ceea ce a asigurat concentrarea eforturilor oamenilor de știință pentru rezolvarea în complex a problemelor cerute de dezvoltarea agriculturii.

În cadrul Institutului Central de Cercetări Agricole funcționează 6 institute de cercetări, 2 secții independente, o stațiune centrală de apicultură și sericicultură, precum și 35 stațiuni experimentale complexe și specializate, amplasate în mod judicios în fiecare regiune sau zonă agricolă. Pentru a cuprinde diversitatea condițiilor pedoclimatice din diferite zone natural-economice și pentru studierea unor probleme speciale (studiul terenurilor podzolice, nisipoase, sărăturate, înmlăștinate etc.) au fost înființate mai multe centre experimentale cu caracter permanent a căror activitate este îndrumată și controlată de către stațiunile experimentale mai apropiate. De asemenea, pentru introducerea și verificarea în producție a rezultatelor experimentale au fost organizate, în cadrul gospodăriilor de stat și cooperativelor agricole, 200 de centre experimentale, a căror activitate este condusă de către specialiștii din unitățile respective, cu fondurile unităților și sub îndrumarea și sprijinul metodologic al cercetătorilor din stațiunile experimentale. Această măsură s-a dovedit deosebit de eficientă, ea asigurînd o strînsă legătură între știința agricolă și producție.

Pentru rezolvarea multiplelor sarcini ce-i revin, Institutul Central de Cercetări Agricole dispune de o bază tehnică materială în continuă dezvoltare. Iată, de pildă, cum a evoluat valoarea mijloacelor fixe ale institutului în ultimii patru ani.

	Anii			
	1962	1963	1964	1965
Valoarea totală (milioane lei)	1 035	1 194	1 291	1 395

Investițiile făcute de către statul nostru în perioada 1962—1965 pentru dezvoltarea bazei tehnico-materiale a cercetării științifice în agricultură se ridică la peste 650 milioane lei, iar cheltuielile din bugetul statului numai pentru lucrările de cercetare au însumat 527 milioane lei.

Eficiența economică a cercetărilor științifice este demonstrată de sporirea continuă a producției. De exemplu, prin introducerea în cultură a porumbului dublu hibrid, un spor de 500 kg/ha, însumează un plus de circa 2 milioane tone porumb pe an, sau 400 000 tone de carne de porc.

Grija partidului și guvernului nostru pentru dezvoltarea continuă a cercetării științifice în agricultură este reflectată și de numărul mereu crescînd al cadrelor de cercetători care, în anul 1966 a ajuns la 1 851, dintre aceștia 1 149 fiind specialiști cu studii superioare.

● Rezultate ale cercetării științifice

Condițiile materiale create de statul nostru pentru dezvoltarea activității științifice în agricultură au permis organizarea unor vaste lucrări de cercetare aplicativă în toate ramurile științelor agricole. Astfel, au fost extinse cercetările de pedologie ameliorativă, care au adus o contribuție însemnată la studiul tipurilor de sol din țara noastră, la stabilirea celor mai bune metode de combatere a eroziunii solului, precizîndu-se totodată elementele principale ale agrotehnicii antierozionale. Importante succese au fost obținute în valorificarea terenurilor erodate sau supuse eroziunii prin amenajarea acestora în terase și plantarea lor cu viță de vie și pomi fructiferi.

Pentru combaterea secetei prin irigații, s-au efectuat numeroase studii în vederea adoptării celor mai bune metode de amenajare a terenului și de stabilire a regimului de irigație pe culturi.

O contribuție deosebită în sporirea continuă a producției agricole au adus institutele de cercetări prin rezultatele obținute în ameliorarea plantelor. De remarcat este faptul că întreaga cantitate de semințe din primele verigi necesare agriculturii se produce în unitățile Institutului Central de Cercetări Agricole, astfel că pe această cale se dirijează în producție soiurile și hibrizii cei mai corespunzători. La porumb, de pildă, întreaga suprafață este cultivată cu hibrizi simpli și dubli realizați la noi în țară, din rîndul cărora rezultate deosebite au dat HD-208, HD-405, HSL-196. La grîu, au fost obținute linii de tip nou, remarcîndu-se prin productivitate înaltă, calitate superioară, rezistență la cădere și boli, liniile F.55-62, F.302-62, F.349-62, F.283-62 și F.141-62. De asemenea, au fost create linii și soiuri noi la floarea-soarelui, mazăre, cartof, legume, viță de vie și pomi. În legumicultură, 23 hibrizi și linii noi s-au predat Comisiei de stat pentru încercarea soiurilor, iar peste 30 se află în faza de verificare. În viticultură au fost obținuți 7 000 hibrizi noi, iar în pomicultură a fost continuată verificarea valorii hibrizilor de măr, păr, prun, cais și piersic.

La început – în cîmpul experimental ; apoi – pe ogoarele unităților agricole socialiste. Aspect din activitatea de ameliorare a grîului la stațiunea experimentală Turda

Stabilirea de noi măsuri agrofitotehnice, corespunzătoare soiurilor și hibrizilor noi introduși în cultură a constituit, de asemenea, o preocupare principală în activitatea de cercetare științifică a institutului. În această direcție au fost obținute rezultate deosebite la lucrările de stabilire a sortimentelor și dozelor de îngrășăminte la plantele agricole, legumicole, la pomii și vița de vie din plantațiile înființate pe terase, calcularea deficitului de apă în vederea irigării plantelor cultivate, aplicarea erbicidelor, îmbunătățirea tipurilor de sere și răsadnițe, a metodelor de vinificație, condiționarea și păstrarea vinurilor și șampaniei.

Ameliorarea raselor de animale este reliefată de obținerea unor linii de înaltă productivitate, ca de pildă, la bovine, o linie din rasa Bălțată românească cu o producție medie de peste 7 000 l de lapte și o linie din rasa Brună cu o producție de 8 600 l de lapte. De asemenea, s-au început lucrările de obținere a păsărilor hibride din liniile consangvinizate importate.

Institutul de Cercetări pentru Mecanizarea Agriculturii a stabilit tipurile de tractoare și mașini pentru viticultură, pomicultură și legumicultură. Dintre acestea remarcăm mașina de stropit și prăfuit în plantațiile vitipomicole, care funcționează pe principiul pneumatic, motocositoarea cu tractor monoax care poate lucra pe pante pînă la 35°, precum și tipurile de mașini pentru plantat și recoltat cartofi și sfeclă de zahăr.

O contribuție însemnată aduce Institutul Central de Cercetări Agricole la pregătirea specialiștilor necesari în agricultură prin cele 27 licee agricole și cele 3 centre permanente pentru practică în cadrul cărora se pregătesc peste 11 300 de tehnicieni agricoli, veterinari, hortiviticultori și contabili agricoli, adică 37% din totalul cadrelor medii tehnice.

● Direcții de orientare ale activității viitoare

Realizările din ultimele două decenii în activitatea de cercetare științifică din agricultură constituie o bază solidă pentru obținerea de noi succese importante. Pe baza programului de perspectivă al cercetării științifice din țara noastră, elaborat de către Consiliul Național al Cercetării Științifice, au fost stabilite principalele direcții de orientare ale planului tematic de cercetare științifică fiind cuprinse o serie de probleme și teme de o importanță deosebită pentru agricultură.

Un loc important în planul tematic îl ocupă problemele și temele privind ameliorarea plantelor, pentru crearea de noi soiuri și hibrizi superiori la principalele plante de cultură. Numeroase probleme și teme se referă la cercetarea agrofitotehnică, dintre care remarcăm : încercarea în diverse zone de producție a noilor îngrășăminte produse în țară ; stabilirea principalelor măsuri agrofitotehnice la culturile irigate ; elaborarea de noi metode pentru combaterea eroziunii și salinizării solului ; studiul pedologic și pedoameliorativ al solurilor aluviale din lunca Dunării, în vederea valorificării lor pentru agricultură prin irigare ; elaborarea metodelor de punere în valoare a terenurilor în pantă și a celor nisipoase prin plantații vitipomicole ; stabilirea materialelor necesare pentru combaterea chimică a buruienilor, la principalele culturi agricole și hortiviticole.

În domeniul zootehniei, rezolvarea unor probleme majore ca, de pildă, cele ale reproducției, combaterii sterilității, perfecționării metodelor de însămînțări artificiale prin intermediul cărora se creează posibilitatea utilizării la maximum a reproducătorilor valoroși, va permite grăbirea ritmului de ameliorare a raselor de animale. O importanță deosebită se acordă cercetării metodelor de hrănire și îngrijire a animalelor și păsărilor din complexele industriale. Se vor studia și în viitor, cu mijloace mai perfecționate, bolile animalelor și măsurile de prevenire și combaterea lor cu deosebire în complexele industriale.

În vederea extinderii și diversificării mecanizării agriculturii, cercetările sînt orientate în primul rînd spre completarea tipurilor de mașini pentru cultura grîului, porumbului, sfeclei de zahăr și cartofului care să permită mecanizarea totală a lucrărilor acestor culturi. De asemenea, extinderea mecanizării lucrărilor de amenajare, irigare și desecare a terenurilor, stabilirea unor noi tehnologii în mecanizarea proceselor de producție agricolă și reparare a utilajelor constituie probleme principale înscrise în planul tematic de cercetare științifică.

Cercetarea din domeniul economiei agrare va aborda pe larg problemele legate de organizarea rațională a producției în întreprinderile agricole, îmbunătățirea organizării și retribuirii muncii, ridicarea eficienței economice a bazei tehnico-materiale și creșterea rentabilității în întreprinderile agricole socialiste.

Prezentarea succintă a obiectivelor cercetării științifice din agricultură reflectă orientarea tematică justă a institutelor de cercetări, în slujba sprijinirii producției vegetale și animale. Pentru îndeplinirea cu succes a tuturor obiectivelor planului de cercetare științifică din agricultură, în actualul plan cincinal statul nostru acordă o deosebită grijă dezvoltării și consolidării bazei tehnico-materiale a Institutului Central de Cercetări Agricole. În acest scop, s-a alocat pentru investiții 150 000 000 lei iar pentru procurarea de utilaje și aparatură de laborator 6 066 000 lei. Numărul cadrelor de cercetători va spori de la 1 851 în 1966 la 2 703 în 1970, înregistrînd o creștere de 77%.

Există toate condițiile pentru ca oamenii de știință din agricultură să îndeplinească obiectivele planului de cercetare științifică, aducîndu-și astfel contribuția prețioasă la sporirea continuă a producției agricole.

În uzină nu-i timp să ne ocupăm de probleme care nu au contingență cu producția. Toți cei care au lucrat în cercetare au avut satisfacția să vadă cît erau de așteptate rezultatele muncii lor.

Continuind investigațiile, am aflat că în anul 1966, în planul laboratorului figurează alte 20 teme noi de cercetare. Ca urmare a unei uzuri premature la supape, de pildă, s-a născut tema : „Studiul hidraulic și constructiv al unor noi tipuri de supape la pompele instalațiilor petroliere".

Demn de reținut : din cele 20 de teme mai mult de jumătate au și fost rezolvate.

● *Răsfoind un dosar*

L-am aflat pe masa de lucru a unei dactilografe, plin de adrese care urmau să fie bătute și expediate în aceeași zi. Șeful laboratorului care ne-a condus la acest dosar ne-a îndemnat să-l răsfoim, socotind că, dintr-un anumit punct de vedere, conținutul său este concludent. Citind adresa scrisă pe un plic : **Academia Republicii Socialiste România — Baza de cercetări științifice Timișoara. Centrul de cercetări tehnice,** *am cerut lămuriri. Ni s-a explicat că Centrul din Timișoara lucrînd la tema : „Studiul susceptibilității la rupere fragilă a unor oțeluri românești la temperaturi joase" a cerut sprijinul laboratorului uzinal din Ploiești pentru obținerea unor anumite date. De la Ploiești s-a trimis imediat răspuns afirmativ, cu propunerea de extindere a cercetării și asupra unor oțeluri necesare uzinei. Propunerea a fost acceptată și uzina „1 Mai" comunică acum că lucrează epruvetele din materialele solicitate și că în scurt timp ele vor fi expediate.*

De altfel, legătura de care am vorbit mai sus nu este singura. Între inginerii și tehnicienii uzinei „1 Mai" din Ploiești, ai laboratorului uzinal respectiv și diferiți oameni de știință, cadre universitare, există o strînsă colaborare. O dovadă : în aceeași zi, numai în dosarul de care vorbeam, am găsit și alte plicuri pe care erau adrese într-adevăr concludente : **Academia Republicii Socialiste România — Institutul de mecanică aplicată-București** *(colaborare pentru rezolvarea temei „Studiul comportării la alunecare a straturilor superficiale obținute prin rulare")*; **Institutul politehnic „Gheorghe Gheorghiu Dej"-București** *(o temă privitoare la analiza acoperirilor galvanice)*; **Institutul politehnic-Cluj** *(temă referitoare la uzura roților dințate)*; **Universitatea București, Institutul de petrol, gaze, și geologie.**

Tot ca o formă de colaborare ar mai trebui menționată consfătuirea tehnico-științifică privind tratamentul termic al sapelor de foraj, organizată în primul trimestru al acestui an, la care printre invitații laboratorului uzinal au figurat oameni de știință și cadre universitare din întreaga țară.

★

Nu putem încheia rîndurile de față fără să amintim de faptul că se preconizează dezvoltarea în continuare a laboratorului, lărgirea programului de cercetări.

M. FERESCU

CUM PREDĂM CUNOŞTINŢELE DE ECONOMIE ŞI ORGANIZARE A PRODUCŢIEI?

OBIECT ŞI STRUCTURĂ

CREŞTEREA eficienţei economice în toate sectoarele producţiei materiale — sarcină principală trasată de Congresul al IX-lea al partidului în vederea progresului permanent al societăţii noastre — pune probleme multilaterale şi în faţa învăţămîntului.

În lumina sarcinilor ce stau în faţa lucrătorilor din economia noastră şi a cerinţelor progresului ştiinţific şi tehnic contemporan necesitatea perfecţionării continue a cursurilor economice universitare este evidentă, iar dezbaterea de către specialişti a numeroaselor aspecte pe care le ridică aceasta, o condiţie de bază a reuşitei acestei acţiuni. Cerinţe înnoitoare stau în mod deosebit în faţa cursurilor de „Economia industriei socialiste" şi „Organizarea şi planificarea întreprinderilor industriale", care în ansamblul cursurilor de profil economic ocupă un loc important. Abordarea problemei îmbunătăţirii acestor cursuri implică foarte multe laturi ca: locul lor în ansamblul disciplinelor economice ce se predau pentru profilul respectiv de specializare a studenţilor, succesiunea predării lor în timp, gradul de completare de către celelalte cursuri cu profil economic etc.

Un bun cîştigat

În cele ce urmează ne vom opri asupra unui aspect şi anume: obiectul şi structura actuală a acestor discipline, propunîndu-ne să menţionăm şi unele direcţii ale perfecţionării lor.

În mare, aceste cursuri au ca obiect reflectarea modului de manifestare a legilor economice în industrie, explicarea politicii economice a partidului şi analiza economică a cheltuielilor de muncă, materiale şi băneşti, ce se efectuează în ramura industrială. Desigur că modul diferit de studiere şi redare a fenomenelor economice din industrie şi pe care convenţional le împărţim în economice şi organizatorice şi de planificare, impun un conţinut specific fiecăruia din aceste două cursuri, care se completează reciproc.

Acceptînd această despărţire convenţională a fenomenelor economice în părţi economice, organizatorice şi de planificare observăm că accentul problemelor economice revine cursului de economie industrială, iar problemele organizatorice şi de planificare revin cursului de organizare şi planificare a întreprinderilor industriale.

Asemenea probleme cum sînt: rolul conducător al industriei în ansamblul ramurilor producţiei materiale; structura şi diversificarea ramurilor industriale; concentrarea, specializarea, cooperarea şi combinarea în industrie; repartizarea teritorială a industriei; lărgirea bazei de materii prime şi energetice a ţării; fondurile fixe şi circulante; investiţiile din industrie; sistemul de conducere; cointeresarea materială; căile de creştere a productivităţii muncii şi de reducere a preţului de cost — intră în obiectul cursului de economie a industriei socialiste. În schimb, problemele legate de organizarea producţiei şi a muncii în cadrul determinat al întreprinderii, planificarea activităţii productive, urmărirea şi conducerea operativă a producţiei îşi găsesc un cadru adecvat în cursul de organizare şi planificare a întreprinderilor industriale.

Rezultă deci că, în mare, după părerea mea, delimitarea acestor obiecte de studiu este deja un bun cîştigat. Cu toate acestea există încă numeroase posibilităţi de perfecţionare.

Este necesară o mai mare diferenţiere

În domeniul problemelor de planificare găsim multe aspecte tratate nediferenţiat. În forma în care aceste cursuri s-au predat pînă acum o serie de aspecte privind determinarea şi fundamentarea planului activităţii întreprinderii industriale sînt prezentate la ambele cursuri. De pildă, capitolul privind planul de producţie cuprinde, printre altele, conţinutul şi determinarea indicatorilor producţiei globale şi marfă. Tratarea lor se face însă cam în aceeaşi formă în cazul ambelor cursuri (fără a mai insista asupra interferenţelor nejustificate cu alte cursuri ca: „planificarea economiei naţionale", „statistica industrială" ş.a.). Nu se manifestă suficientă preocupare pentru delimitarea metodologiei specifice la nivel de ramură, prin folosirea diferitelor norme şi normative generalizate, de metodologia specifică de fundamentare a acestor indicatori la nivelul întreprinderii.

În cursul de „Economia industriei socialiste", la acest capitol, programa ar putea prevedea un spaţiu mai mare pentru expunerea metodologiei de optimizare a repartizării sarcinilor de producţie între întreprinderile ce aparţin ramurilor respective, pe baza criteriilor încărcării optime a capacităţilor de producţie din întreprinderi, a îmbunătăţirii calităţii produselor, a consumului raţional de muncă socială etc.

În ceea ce priveşte cursul de „Organizarea şi planificarea întreprinderilor industriale" accentul principal ar trebui să cadă pe reliefarea celor mai înaintate metode de organizare ştiinţifică a producţiei, realizate în practica ţărilor industriale şi de aplicarea unora din acestea în condiţiile ţării noastre.

De altfel, însăşi problema tratării ştiinţifice a organizării producţiei se prezintă sub un dublu aspect. Astfel, problemele de organizare a producţiei se manifestă prin prizma organizării celor mai raţionale metode de prelucrare tehnologice, subordonate intensificării proceselor de producţie şi a folosirii cît mai raţionale a fondurilor de producţie şi sub aspectul organizării conducerii şi urmăririi desfăşurării proceselor economice din cadrul producţiei. Asemenea metode moderne privind conducerea şi urmărirea operativă a producţiei şi a muncii (prin folosirea teoriei grafelor, a drumului critic, sistemului P.E.R.T. etc.), precum şi aplicarea mai largă a metodelor matematice de optimizare a folosirii elementelor de producţie constituie domenii care-şi aşteaptă un spaţiu mai larg în cadrul acestui curs. De asemenea, un loc mai mare se poate da muncii şi organizării serviciilor de concepţie în proiectarea produselor, în pregătirea fabricaţiei, atît din punct de vedere al tehnologiei cît şi din punct de vedere al bazei materiale a fabricaţiei.

După cum se subliniază în documentele partidului nostru, o deosebită atenţie se va acorda extinderii mecanizării şi automatizării producţiei — cerinţe esenţiale impuse de actuala revoluţie tehnică-ştiinţifică ce se dezvoltă vertiginos în întreaga lume. Ca urmare a creşterii complexităţii economiei întreprinderilor, aceasta necesită introducerea unei evidenţe economice stricte, îmbunătăţirea sistemului informaţional economic şi folosirea pe scară largă a tehnicii electronice de calcul în proiectare, la programarea producţiei, domenii care pot constitui obiectul unui curs de „Conducerea întreprinderilor socialiste".

Rezultă în mod implicit că în cadrul procesului de îmbunătăţire, o verigă importantă o constituie aplicarea mai largă a matematicii în economie. Deşi problemele ciberneticii economice, ale cercetărilor operaţionale, programarea liniară, teoria informaţiei etc. constituie pe mai departe conţinutul cursurilor de matematică, cursurile noastre pot prelua formule finale, pentru a le aplica la rezolvarea unei probleme economice date. Aceasta ar fi desăvîrşirea cunoştinţelor pe care le capătă studenţii la cursurile de matematică economică, fără a se recurge la matematizarea însăşi a cursurilor economice.

F. IOAN

RACORDARE LA CERINŢELE ECONOMIEI

MODERNIZAREA cursurilor de economia, organizarea şi planificarea industriei socialiste implică, după părerea mea, îndeosebi racordarea lor la necesităţile concrete (prezente şi de perspectivă) ale economiei, respectiv industriei noastre socialiste.

După expunerea principiilor generale, aplicabile în toate ramurile industriei noastre (legate de cele trei părţi componente ale cursului: economia, organizarea şi planificarea industriei socialiste) trebuie să se dezbată metodele concrete folosite în practică pentru aplicarea lor, după care să se analizeze posibilităţile de îmbunătăţire, folosind în acest scop literatura de specialitate din ţară şi străinătate. Consider ca fiind deosebit de necesar, mai ales să se renunţe la şablonizarea aplicărilor practice şi a exemplificărilor, axate în mare majoritate pe industria constructoare de maşini şi foarte puţin pe celelalte ramuri ale industriei, care au o pondere din ce în ce mai mare în condiţiile industriei moderne. E cazul energiei electrice, chimiei etc. De altfel, modul existent de tratare şi expunere a problemelor nu contribuie în măsură suficientă la formarea viitorilor economişti din industrie, întrucît în alte ramuri industriale aceste probleme se pun cu totul altfel. Mă refer de exemplu la astfel de teme ca rolul, importanţa şi organizarea secţiilor auxiliare, concentrarea, specializarea, cooperarea şi combinarea în industria socialistă, pregătirea producţiei ş.a.

Nu putem ignora, de pildă, că în industriile bazate pe procese de aparatură, funcţionarea în bune condiţiuni a utilajelor are un rol deosebit de important, fapt pentru care secţia de întreţinere şi reparaţii capătă un alt rol în aceste ramuri decît în industria constructoare de maşini. Acelaşi lucru se poate spune şi despre tema concentrare, specializare şi combinare care, axată pe exemplul construcţiilor de maşini, nu tratează problemele legate de profilarea întreprinderilor în alte ramuri, de valorificarea superioară şi complexă a materiei prime, stabilirea unor capacităţi optime pînă la care este economică concentrarea producţiei etc.

În aceeaşi ordine de idei consider ca fiind mai utilă *înarmarea studenţilor cu cunoaşterea principiilor generale*, acţiune care ar trebui să aibă prioritate faţă de descrierea unor acte normative care pot avea un caracter local sau susceptibil de modificări şi îmbunătăţiri (este cazul lecţiilor care tratează sistemul de salarizare şi normare a muncii, planul de muncă şi salarii, investiţii etc.), activitate asupra căreia se insistă în mod nejustificat şi ineficient.

În cadrul seminariilor ar putea să se dea studenţilor cîte un exemplu practic de calcul al principalilor indicatori de plan în ramurile importante ale industriei noastre, arătîndu-se în acelaşi timp spre informare actele normative în vigoare, precum şi formularistica folosită.

În optica unor cursuri la un nivel înalt de actualitate intră în mod necesar şi problematici privind tendinţele şi direcţiile de dezvoltare a economiei, a formelor şi metodelor de conducere şi organizare a industriei. Expunerea în cursuri numai a situaţiei actuale nu este în măsură să stimuleze suficient gîndirea viitorilor economişti în căutarea căilor şi soluţiilor de îmbunătăţire a organizării producţiei şi a muncii, a metodelor de elaborare a planurilor, în descoperirea rezervelor interne.

Teme noi ce se cer incluse în curs

Pentru a suplini această lacună cred că fiecare lecţie ar putea fi urmată de un capitol în care să se dezvolte *noile direcţii din industria modernă*, legate în special de organizare.

De asemenea, cursurile ar putea fi îmbunătăţite prin dezvoltarea unora din temele care în momentul de faţă sînt încă sumar tratate, ca şi prin includerea unor teme noi, de mai mare actualitate. Mă refer la asemenea teme ca: determinarea eficienţei economice a investiţiilor la nivelul întreprinderilor, organizarea muncii de conducere şi a aparatului funcţional al întreprinderii, modul de influenţă al pieţei interne şi externe asupra dezvoltării diverselor ramuri ale industriei socialiste, modul de reflectare a principiilor de organizare asupra ramurilor industriale importante în calcule de eficienţă economică, problema atingerii şi depăşirii parametrilor tehnico-economici proiectaţi, a modului lor de stabilire etc.

Realizarea unei mai strînse legături între învăţămînt şi viaţă, corelaţie indispensabilă pentru creşterea eficienţei activităţii didactice, se poate realiza şi printr-o gamă largă de măsuri, printre care contactul nemijlocit al studenţilor cu pulsul vieţii economice din întreprinderi mi se pare de cea mai mare însemnătate. Acesta s-ar putea înfăptui prin vizite periodice la unităţile moderne din principalele ramuri ale industriei, în care să se exemplifice pe concret conţinutul lecţiilor din curs, precum şi în cadrul seminariilor, unde să se facă lucrări practice de calcule şi elaborare de planuri.

În acelaşi timp, legătura permanentă a cadrelor didactice cu economiştii din întreprinderi şi organizaţii centrale, apropierea lor cît mai strînsă de practica economică va ridica nivelul predării, gradul de adîncire şi dezbatere, corespunzător particularităţilor dezvoltării ştiinţei şi tehnicii contemporane, economiei noastre în plin progres.

Petre BANĂŢEANU

CURIER

■ În revista **STATISTISCHE PRAXIS** nr. 7/1966, Jurgen Kuczynski abordează problema valabilităţii „legii lui Engel" în condiţiile trecerii de la capitalism la socialism. După cum se ştie, cu peste o sută de ani în urmă, în 1857, statisticianul german Ernst Engel a formulat cunoscuta lege asupra structurii consumului individual, după care cu cît venitul unei familii este mai mic, cu atît este mai mare ponderea cheltuielilor alocate pentru alimentaţie. Pe baza analizei situaţiei economiei R. D. Germane, Jurgen Kuczynski este de părere că legea lui Engel ar trebui modificată pentru perioada de trecere de la capitalism la socialism în sensul că aici partea cheltuielilor pentru alimente în totalul cheltuielilor bugetului familiei ar avea tendinţa să scadă mai încet decît în ţările capitaliste pe aceeaşi treaptă tehnică de dezvoltare industrială.

■ În cartea **The British Economy in 1975** (Economia britanică în 1975), Cambridge University Press, 1965, 631 pag., redactată de un colectiv în frunte cu W. Beckerman, se tratează o serie de probleme metodologice de previziune şi planificare pe termen lung. După pronosticul autorilor, produsul naţional brut al Marii Britanii va spori anual în perioada 1965–1975 cu 3,8%, ceea ce ar reprezenta o creştere apreciabilă faţă de realizările din perioada 1950–1962, care au fost, respectiv de 2,6% şi 2,0% la cele două extreme.

■ **Motricité de l'enseignement dans les sociétés scientifiques et techniques** (Motricitatea învăţămîntului în societăţile ştiinţifice şi tehnice), Les editions Vie Ouvrière, Bruxelles, 1965, 360 pag., este un studiu despre rolul şi importanţa învăţămîntului în ţările capitaliste dezvoltate, semnat de J. Delcourt. Autorul arată că în decursul ultimilor 30 de ani sumele investite au sporit în industria americană de la 1 000 dolari pe muncitor la 10 000 dolari. În acelaşi timp, investiţiile în domeniul învăţămîntului au crescut de la 1 000 dolari (cheltuielile ce se făceau pentru instruirea muncitorului de ieri în decursul a cinci ani de şcoală) la 15 000 de dolari (pentru crearea specialistului de astăzi în decurs de 16 ani de şcolarizare). Pentru a se obţine costul real al pregătirii muncitorului actual se mai are în vedere că în trecut el începea să lucreze la 14 ani şi nu la 21, ca azi, în acest răstimp el cîştigînd în jurul a 15 000 de dolari. Dacă adăugăm această sumă – se arată în lucrare – rezultă că investiţiile în materie de învăţămînt se ridică la circa 30 000 de dolari pe persoană activă.

■ Cartea cunoscutului economist polonez Bronislaw Minc, apărută la Varşovia, în 1965, sub egida Centrului de cercetare pentru ştiinţe economice al Academiei de Ştiinţe **Problemy i kierunki rozwoju ekonomii politycznej** (Probleme şi tendinţe ale dezvoltării economiei politice), PWN, 402 pag., abordează unele probleme importante ale teoriei economice, cum ar fi: direcţiile dezvoltării economiei politice; marxismul şi economia politică burgheză; perspectivele economice ale automatizării ş. a.

■ În studiul **Comment va l'économie?** (Cum merge economia?), Paris, Editions du Seuil, 1965, 128 pag., E. Mossé expune modul de funcţionare a unei economii de piaţă, explicînd noţiunile de conjunctură, contabilitate naţională, indice de preţuri, volum al ocupaţiei etc. Se înfăţişează pe scurt situaţia economiei franceze în 1965.

■ La invitaţia „Vieţii economice", **Karlheinz Hilbert**, redactorul şef al revistei „Die Wirtschaft" din Berlin, ne vizitează în prezent ţara. Oaspetele a avut întrevederi cu redactori şefi adjuncţi şi alţi membri ai redacţiei, discutînd probleme de ordin economic şi profesionale.

■ Cunoscutul economist francez Jacques Rueff a fost ales preşedintele Comitetului pentru activităţi economice al Societăţii pentru încurajarea industriei naţionale (Franţa). Fondată în 1801, această societate are misiunea de a încuraja dezvoltarea tuturor ramurilor de activitate economică, stimulînd progresul ştiinţific şi tehnic.

■ În lucrarea **Crude oil prices in the middle East** (Preţurile petrolului brut în Orientul Mijlociu), New York, Frederich A. Praeger Publishers, 1966, 209 pag., Helmut Frank prezintă industria petrolului din Orientul Mijlociu, pornind de la aprecierea că golful Persic a devenit un element important în fixarea preţului mondial al petrolului. Autorul se ocupă, în mod special, de determinarea preţului petrolului brut şi de oscilaţiile balanţei import-export. H. Frank nu încadrează această problemă în contextul economic al ţărilor în curs de dezvoltare, deşi se ştie că în relaţiile lor cu ţările capitaliste dezvoltate acestea suportă pierderi însemnate, ca urmare a preţurilor practicate.

■ Cartea lui S. W. F. Rowe **Primary Commodities in International Trade** (Produsele primare în comerţul internaţional), Cambridge University Press, 1965, 224 pag., este un studiu teoretic şi istoric (pînă în anul 1964) al problemei comerţului internaţional de materii prime. În lucrare se analizează producţia de materii prime, organizarea pieţelor, tendinţele şi fluctuaţiile preţurilor în perioada de după primul război mondial, organismele de control internaţionale.

CONGRES INTERNAŢIONAL PENTRU ORGANIZAREA ŞTIINŢIFICĂ

În zilele de 15—23 septembrie are loc la Rotterdam cel de-al 14-lea Congres internaţional pentru organizarea ştiinţifică (CIOS) pe tema Rolul creator al gestiunii întreprinderilor într-o lume în creştere accelerată.

Lucrările Congresului, la care este invitată şi ţara noastră, sînt deschise cu comunicarea prof. dr. J. Tinbergen (Olanda) Programarea proiectelor de creştere economică şi incidenţa lor asupra gestiunii afacerilor. **În tematica programului sînt prevăzute 37 comunicări din 23 ţări. Între acestea figurează: „Adaptarea mărimii întreprinderii la creşterea economică şi finanţarea sa", „Problemele creşterii proprii întreprinderilor mici şi mijlocii", „Gestiunea organizării ştiinţifice şi educative în expansiune rapidă", „Creşterea organizării ca urmare a cooperării internaţionale", „Concepţia şi aplicarea sistemelor de automatizare a administrării întreprinderilor", „Mijloace matematice şi statistice în elaborarea unui plan de dezvoltare" etc.**

C.I.O.S. este denumirea prescurtată a Consiliului Internaţional pentru Organizarea Ştiinţifică, **înfiinţat în 1926 la Paris. El este format din organismele naţionale ale mişcării de organizare ştiinţifică din 37 de ţări, reunite în trei Comitete regionale: Comitetul european al C.I.O.S. (CECIOS), Comitetul pan-american (PACCIOS) şi Comitetul indo-pacific (IPCCIOS), cadru care asigură cooperarea regională a membrilor.**

Organizaţie neguvernamentală, fără scop lucrativ, C.I.O.S. beneficiază de un statut consultativ pe lîngă Consiliul economic şi social al Naţiunilor Unite şi pe lîngă UNESCO. Obiectul fundamental este de a promova principiile şi metodele ştiinţei organizării în scopul utilizării tot mai eficace a resurselor materiale şi umane.

C.I.O.S. şi membrii săi afiliaţi încurajează schimbul cunoştinţelor şi experienţelor în domeniul organizării prin următoarele mijloace: congrese internaţionale de organizare, conferinţe internaţionale regionale, seminarii regionale internaţionale ale conducătorilor de întreprinderi, schimburi de vizite între conducătorii de întreprinderi, conferenţiari etc, publicarea buletinului C.I.O.S. (realizări în domeniul organizării ştiinţifice) etc.

MERCUR PRINTRE MUZE

O CAMPANIE EŞUATĂ

„OPERAŢIUNEA anti-Beatles a eşuat". Cu aceste cuvinte, care exprimau un profund sentiment de uşurare, presa britanică a tras, zilele trecute, concluziile unei campanii care a pasionat opinia publică occidentală timp de mai bine de o lună.

Cine sînt Beatles-ii, se ştie. În mai puţin de trei-patru ani, formaţia din Liverpool, compusă din patru cîntăreţi pletoşi, John Lennon, Paul Mac Cartney, Ringo Starr şi George Harrison, a reuşit cea mai uluitoare performanţă din istoria spectacolelor, electrizînd milioane de spectatori (în special adolescenţi) şi aducînd Angliei venituri care depăşesc cu mult pe cele realizate de vechi şi importante ramuri industriale sau comerciale. În jurul Beatles-ilor a înflorit şi o însemnată industrie de articole de modă, bunuri de larg consum, „suveniruri". Nu e de mirare, deci, că la propunerea guvernului, regina Marii Britanii i-a înnobilat pe cei patru tineri, iar sociologi şi psihologi au scris zeci de studii savante cu privire la ecoul fenomenal stîrnit de ansamblul din Liverpool, ecou care deseori a luat forma unor manifestări de isterie colectivă.

Succesul Beatles-ilor a însemnat în acelaşi timp un succes al muzicii uşoare engleze; datorită lor, pentru prima dată, o formaţie străină a reuşit să ocupe primul loc în clasamentul vînzării de discuri în Statele Unite.

După cum e uşor de presupus, această situaţie n-a putut mulţumi pe toată lumea şi diferite reacţii au început să se facă simţite; ele au căpătat o deosebită anvergură la începutul lunii august, cînd o serie de posturi de radio din sudul Statelor Unite au dezlănţuit o violentă campanie împotriva Beatles-ilor. Pretextul l-a constituit un interviu acordat cu mai multe luni în urmă de către John Lennon (şi care interviu nu stîrnise pînă atunci nici un protest) în care acesta ar fi declarat că „Beatles-ii sînt astăzi mai populari decît Isus Hristos". Principalul prezentator al staţiei de radio din Birmingham în statul Alabama (oraş cunoscut ca un centru al persecuţiilor rasiste şi al ciocnirilor între albi şi negri) i-a atacat cu vehemenţă pe cei patru cîntăreţi pentru „insulte aduse religiei creştine" şi a cerut boicotarea lor totală. Campania, probabil organizată, s-a întins cu repeziciune în alte oraşe din sudul Statelor Unite (şi nu numai din sud), utilizînd în mod dibaci prejudecăţile religioase atît de tenace în America de Nord. Zeci de posturi de radio au eliminat înregistrările Beatles-ilor din programele lor şi şi-au invitat ascultătorii să distrugă discurile respective. Comercianţii care vindeau plăci cu muzică Beatles au fost ameninţaţi cu devastarea prăvăliilor; autorităţile din Memphis (alt centru rasist binecunoscut) au interzis cu desăvîrşire vînzarea acestor discuri. Însuşi „marele dragon" al Ku-Klux-Klanului, Bob Scoggin, s-a fotografiat la Chester, în Carolina de Sud, în uniforma cu cagulă a Klanului, în timp ce în faţa unei cruci în flăcări dădea foc cîtorva discuri ale Beatles-ilor. După puţin timp, campania a depăşit hotarele Statelor Unite, fiind preluată de posturi de radio spaniole şi, bineînţeles, sud-africane. O declaraţie a cunoscutei organizaţii fasciste americane „John Byrch" califica concertele formaţiei Beatles nici mai mult nici mai puţin decît „o parte din marea conspiraţie comunistă mondială".

În scurtă vreme, a ieşit la iveală că furia împotriva Beatles-ilor n-avea la bază „sentimente religioase lezate", ci alte cauze. Cei patru cîntăreţi şi-au permis să condamne agresiunea americană în Vietnam (într-o declaraţie făcută la Tokio ei au afirmat că „Statele Unite n-au ce căuta în Vietnam"), să-l ironizeze pe preşedintele Johnson şi să declare drept „stupid" cîntecul „Scrisoare din Vietnam", lansat cu sprijinul tuturor cercurilor belicoase americane de către fostul paraşutist din infanteria marinei, Bary Sadler. Dincolo de Beatles-i (ale căror cîntece au de altfel un conţinut destul de anodin) şi profitînd de agitaţia creată, cercurile reacţionare americane urmăreau să lovească mai ales în aşa-zişii folk-singer-i, ca Joan Baez şi Bob Dylan, propagatori ai unor cîntece cu ascuţită tematică socială şi luptători împotriva discriminărilor rasiale şi a agresiunilor militariste. În sfîrşit, după cum a subliniat presa britanică, campania anti-Beatles a fost larg finanţată de către industria americană a discului şi de către editorii de muzică uşoară din S.U.A. care doresc să-şi recîştige poziţia predominantă în ţară şi în lume, înlăturînd pericolul pe care-l reprezintă pentru ei succesul aşa-numitului „british sound".

Toate aceste motive au determinat rezerva unor cercuri care nu se vroiau antrenate într-o combinaţie iniţiată de rasiştii din sudul Statelor Unite. E semnificativ că tocmai acei care s-ar fi putut simţi cei mai lezaţi de declaraţiile „antireligioase" ale Beatles-ilor, şi printre ei chiar oficiosul Vaticanului „L'Osservatore romano", au căutat să bagatelizeze incidentul.

Campania anti-Beatles a fost declanşată — simptomatic — cu două săptămîni înainte de începerea unui mare turneu al cîntăreţilor englezi în S.U.A. Iniţiatorii campaniei — care nu şi-au precupeţit nici fondurile, nici eforturile — sperau să realizeze o demonstraţie de forţă, care „să închidă gura" elementelor neconformiste. Dar publicul tînăr nu s-a lăsat antrenat şi, spre stupoarea tuturor, turneul Beatles-ilor a însemnat peste tot — inclusiv în zonele din Sud — un triumf nemaiîntîlnit pînă acum. Desigur, Beatles-ii sînt departe de a reprezenta un fenomen înaintat, dar împrejurările în care s-au găsit amestecaţi au permis o înfruntare nu lipsită de semnificaţii pentru anumite stări de lucruri din S.U.A.

Acum, admiratorii Beatles-ilor s-au liniştit. Parţial numai, căci o veste cumplită a fost difuzată acum cîteva zile: John Lennon şi-a tuns voluminoasa-i chică, pentru a putea interpreta un rol într-un film. Dar aceasta, vorba lui Kipling, este o altă poveste...

H. DONA

IN VITRINA LIBRĂRIILOR

Volumul – apărut în Editura Politică – reuneşte un număr de 13 studii scrise de autori din diferite ţări. In primele patru studii, care se referă la locul şi rolul sociologiei în ansamblul ştiinţelor sociale, se confruntă cîteva puncte de vedere: sociologia marxistă ar fi o ştiinţă generală nefilozofică; ar fi identică cu materialismul istoric; în fine, că teoria sociologică generală ar face parte din materialismul istoric, fiind însă privită în legătura ei indisolubilă cu cercetările sociologice concrete. Un grup de cinci studii se ocupă de folosirea metodelor şi tehnicilor moderne de cercetare – modelarea sociologică, construirea modelelor abstracte, a limbajelor formalizate, metode statistice, operarea cu procedeele de scalare şi cuantificare etc. In ultimele patru studii sînt examinate unele probleme şi metodologii de cercetare în sociologia oraşului, demografie şi psihologie socială.

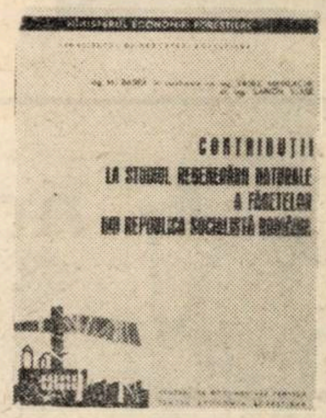

Contribuţii la studiul regenerării naturale a făgetelor din Republica Socialistă România de ing. M. Badea, în colaborare cu ing. Vasile Mihalache şi dr. ing. Ilarion Vlase, lucrare a INCEF, editată de Centrul de documentare tehnică pentru economia forestieră (127 pag.) urmăreşte să stabilească metodele de regenerare naturală cele mai indicate, astfel încît să nu fie stingherită exploatarea raţională a lemnului de fag. S-au urmărit şi o serie de alte aspecte economice ale problemei: scurtarea perioadei speciale de regenerare, eliminarea perioadelor de stagnare sau diminuare a producţiei, ca urmare a tăierilor complete sau a răririi arboretelor, ca şi eliminarea cheltuielilor de plantare şi întreţinere a unui nou arboret, care ar fi necesare în lipsa unei regenerări naturale corespunzătoare.

str. Tudor Vladimirescu 121

Tel. 3715–3716

PRODUCE:

- poduri metalice pentru cale ferată și șosea
- traverse din beton precomprimat

Solicitați la magazinele de specialitate, noile produse ale Uzinei „EMAILUL ROȘU": vase emailate în execuție — coajă de stejar, cu dungă de aur, marmură și granit.

Aspectuoase și durabile.

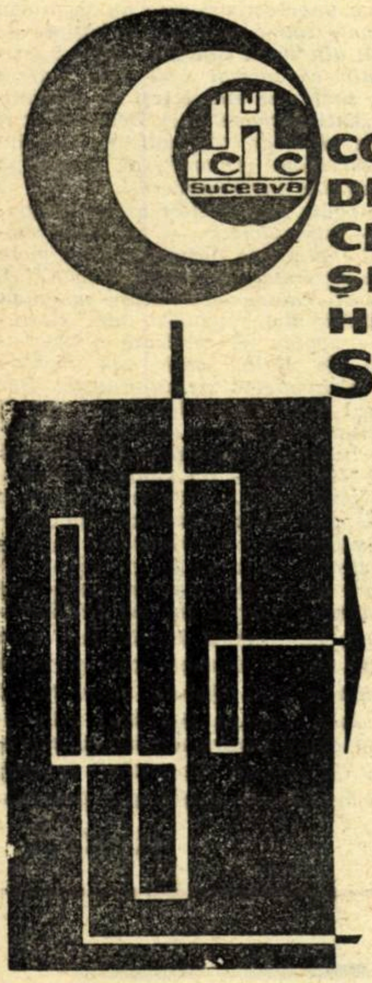

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE SUCEAVA

PRODUCE:

- Saci de hîrtie
- Pungi de hîrtie
- Sfoară de hîrtie
- Hîrtie sulfat de polietilenă
- Hîrtie acoperită cu poliacetat de vinil
- Hîrtie parafinată
- Pînză cașerată cu polietilenă pe hîrtie
- Hîrtii bituminate
- Hîrtii creponate
- Hîrtii cașerate cu folii metalice
- Hîrtii gumate
- Hîrtii sulfat pentru saci
- Hîrtie ambalaj superior
- Hîrtii acoperite cu copolimeri de clorură de vinil-viniliden
- Hîrtii imprimate cu desene continue

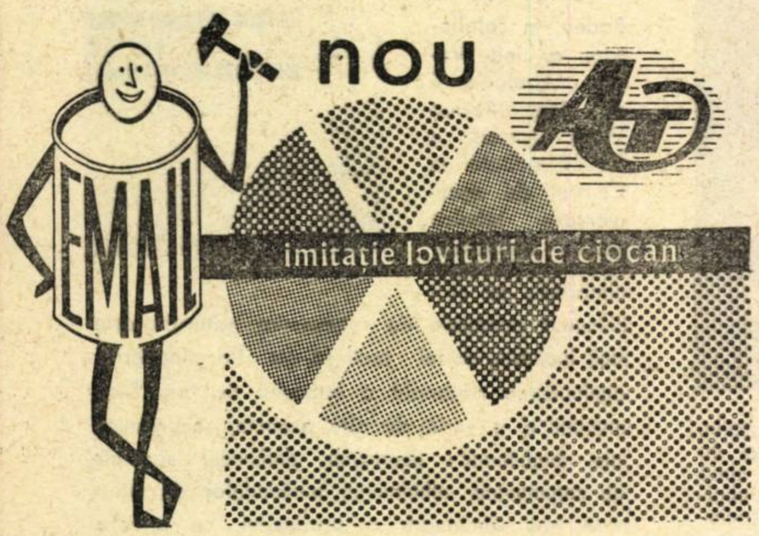

INTREPRINDERI SI INSTITUTII!

Nou! Email imitație „lovituri de ciocan", pe bază de nitroceluloză. Diverse nuanțe. Uscare foarte rapidă.

Uzina „AZUR"–Timișoara, Spl. Peneș Curcanul nr. 3–5

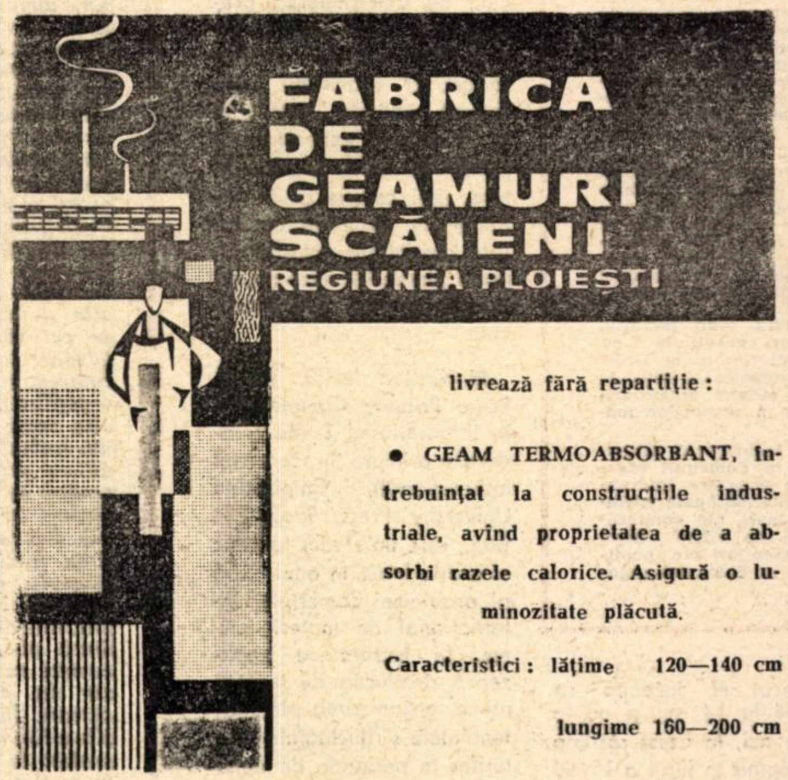

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI REGIUNEA PLOIEȘTI

livrează fără repartiție:

- GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.

Caracteristici: lățime 120—140 cm

lungime 160—200 cm

INTREPRINDEREA FLARO

SIBIU – str. Rîului, 28

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone. Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

CUM SÎNT TRANSPORTATE PRODUSELE INTREPRINDERII?

(Urmare din pag. 11)

contact (Fabrica „Dezrobirea"-Brașov).

Multe întreprinderi („Dorobanțul"-Ploiești, „Solidaritatea"-Oradea, „Steaua electrică"-Fieni etc.), sesizează un aspect ieșit din comun: deși solicită mijloace la un anumit tonaj, primesc autocamioane de un tonaj mai mare, la care taxarea se face, bineînțeles, în mod corespunzător. Consecința este că astfel D.R.T.A. realizează încasări pentru prestații neefectuate, în evidențe apar realizări umflate de produse transportate..., iar cheltuielile de circulație și prețul de cost cresc artificial.

Un ultim aspect: Pentru efectuarea unor transporturi urgente și imprevizibile, sau pentru acelea ce nu pot fi acoperite de mijloace D.R.T.A., aceasta din urmă are calitatea și obligația de serviciu să elibereze autorizații întreprinderilor de stat pentru efectuarea de transporturi cu mijloace proprii auto. Desigur, măsura este firească și vine mult în ajutorul întreprinderilor producătoare. Dar, de multe ori — așa cum ni s-au semnalat cu prilejul acestei anchete — D.R.T.A. deși nu poate asigura cu mijloace proprii efectuarea unor transporturi urgente, refuză totuși eliberarea de autorizații. Cum s-ar spune... nici tu nu faci, dar nici pe mine nu mă lași!

ÎN CÎTEVA RÎNDURI

- Două vagoane puse la dispoziția noastră, deși erau sigilate și dezinfectate la stația de spălare Piatra Olt, curățirea și spălarea grătarelor era făcută superficial, fiind pline de paie și diferite impurități. S-a pierdut timp prețios pentru a le curăța radical **(ICIL Craiova).**
- Stația C.F.R. Cluj nu primește nici un fel de coletărie spre expediere în ziua de luni. Procedeul îngreunează livrările ritmice pe care le avem de făcut. Întrucît expedierile spre diferite colțuri ale țării se fac după un plan — zile cu soț sau fără — ceea ce avem de expediat luni (cînd nu se primesc mărfuri) rămîne pe miercuri. Deci în fiecare săptămînă 3—5 tone de diferite produse rămase, ceea ce duce la depășirea termenelor de livrare, nerealizarea ritmică a graficului de încasări. **(Fabrica de pielărie și încălțăminte-Cluj).**
- Un material — cositor — expediat prin C.F.R. din București la Fieni (deci 100 km) a făcut pe drum nici mai mult nici mai puțin decît 19 zile. Datorită acestui fapt întreprinderea noastră a avut stagnări în producție timp de 4 zile. **(„Steaua electrică"-Fieni).**
- Se întîmplă cîteodată ca în lăzile și containerele încărcate de noi — pe care scrie vizibil „fragil" — beneficiarii să găsească cîteva sute de farfurii sparte. Este vorba exclusiv de manipularea proastă în timpul transporturilor pe C.F.R. **(„Porțelanul"-Cluj).**
- Depozitul de coletărie D.R.T.A. din Capitală (str. Fabrica de Chibrituri) instalat într-o clădire fără rampă de încărcare sau descărcare — influențează negativ activitatea ce se duce aici **(Fabrica de confecții și tricotaje-București).**
- La noi s-au încărcat două vagoane acoperite. Unul cu placaj pentru export și unul cu PAL pentru ILEFOR-Tîrgu Mureș. Pe drum vagoanele au fost încurcate astfel că placajul pentru export a ajuns la Tîrgu Mureș, iar PAL-ul a călătorit peste hotare. **(CIL Tîrgu Jiu).**
- Ar fi de dorit ca D.R.T.A. să aibă un parc auto mult mai mare din care să nu lipsească mașini cu capacitatea de o tonă. **(„Porțelanul"-Cluj).**
- De multe ori cînd cerem containere goale pentru a le încărca ne sînt trimise cu mari întîrzieri sau de loc. **(„Dacia"-București).**
- C.F.R. primește de la întreprinderea noastră plan de transport lunar cu o eșalonare semidecadală și zilnică. Totuși nu ne poate pune la dispoziție la timp, în toate cazurile, ritmic, numărul de vagoane solicitate pe fiecare zi în parte. Deși în final, pe întreaga lună (cu unele excepții) acoperă planul. **(Fabrica de confecții și tricotaje-București).**
- Necorelarea între I.E.C. și C.F.R. Nu se asigură transportul auto cînd se alocă vagoane. În 85% din cazuri ni se pun la dispoziție vagoane, însă I.E.C.-ul fie că nu are mijloace de transport, fie că nu are manipulatori. **(„Electrofar"-București).**

LES ECHOS

După scăderile din Wall Street

TENDINȚE DE SCĂDERE LA BURSELE ȚĂRILOR EUROPENE OCCIDENTALE

„Ca și la bursa din New York, la principalele burse europene s-au accentuat în măsură puternică, în ultimele luni, tendințele de scădere a cursurilor, așa cum arată în mod clar graficul alăturat. Nu trebuie însă să se ajungă la concluzia că piețele financiare copiază automat comportarea Wall Street-ului. Nu este mai puțin adevărat că unii factori determinanți se fac simțiți atît de o parte cît și de cealaltă a Atlanticului. Astfel, scumpirea creditelor are în momentul de față un caracter internațional, în timp ce de-abia cu un an în urmă sporirea dobînzilor nu avea efect decît asupra burselor germane. Dacă preocupările monetare nu interesează în primul rînd decît bursele anglo-saxone, aproape pretutindeni se dă o luptă înverșunată împotriva inflației, luptă care are urmările sale inevitabile — de la severe restricții în domeniul creditului pînă la blocarea prețurilor...

● Bursa din Londra victimă a fluctuațiilor lirei

Nu este surprinzătoare scăderea de aproape 20% înregistrată de bursa din Londra începînd din iunie. Nu există nici o îndoială că diferitele măsuri adoptate în vederea unui ultim efort de salvare a lirei sterline erau de natură să aibă efecte foarte grave asupra bursei de valori.

În afară de măsurile clasice de manipulare a creditului — cum ar fi majorarea dobînzilor și reducerea volumului de fonduri puse la dispoziția economiei de către bănci — există și intervenții de natură conjuncturală cum ar fi reducerea masivă a cheltuielilor bugetare și strîngerea șurubului fiscal, care grevează marjele de beneficii ale societăților.

Rămîne de văzut dacă scăderea importantă înregistrată este în mare măsură în funcție de noua situație sau dacă deteriorarea urmează să continue și în lunile viitoare.

● Un inceput de reviriment in R. F. G.?

Dimpotrivă, la bursele germane ar putea să înceapă un reviriment în cazul în care pronosticurile cîtorva mari investitori internaționali s-ar dovedi corecte. Se semnalează de altfel de pe acum un curent, desigur discret, dar nu mai puțin consecvent, de cumpărări de titluri germane importante, de către firme din Elveția. În cazul în care această manifestare nu rămîne efemeră, reactivarea începută în august s-ar putea confirma.

De altfel, încă din primele zile ale lui septembrie, îmbunătățirea s-a accentuat.

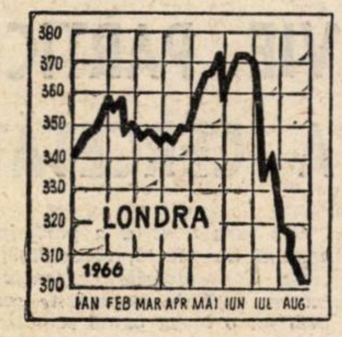

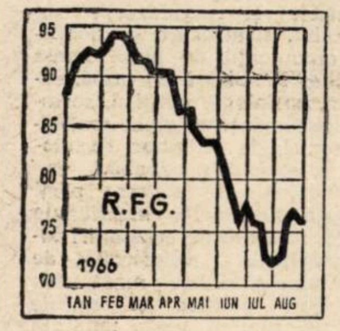

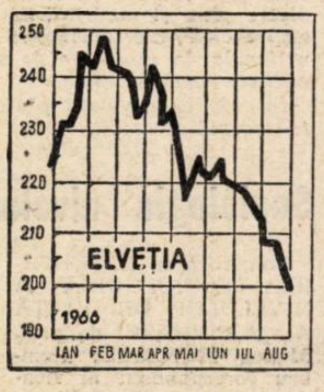

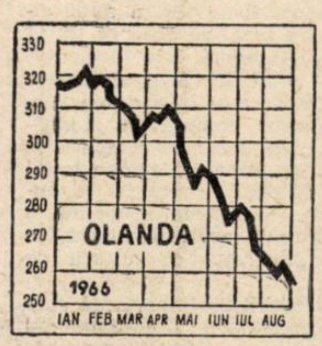

De ce acest reviriment? Scăderea de peste 20% intervenită între februarie și sfîrșitul lui iulie a avut 4 motive principale:

1. Într-o măsură mai mare decît în alte țări, numeroasele împrumuturi naționale și internaționale emise pe piața germană au provocat o majorare a dobînzilor și o reducere a lichidităților, foarte prejudiciabilă valorilor cu venit variabil...

2. Valul de creșteri ale capitalului din primul semestru, care reflectau necesitatea pentru întreprinderi de a mobiliza fonduri la un preț mai avantajos decît cel al obligațiilor, a luat sfîrșit.

Această schimbare ajută în mod considerabil piața valorilor cu venit variabil care consideră că într-un viitor apropiat nu vor mai exista temeri că s-ar putea produce alte operațiuni de anvergură, de acest fel, care, dincolo de Rin au efecte tot atît de deprimante ca și la Paris.

3. Bursele speră că noua lege aflată actualmente în discuția Bundestagului va acorda guvernului federal împuterniciri mai mari pentru a pune ordine în finanțele publice, permițîndu-i să se opună cu mai multă eficacitate măsurilor financiare ale länderelor, care se bucură pînă acum de o prea mare autonomie în acest domeniu. În acest caz, Bundesbank va putea slăbi mai ușor restricțiile asupra creditului care frînează în mod serios expansiunea și accentuează penuria de disponibilități.

Este adevărat că dr. Blessing, președintele acestei instituții, se opune în aceeași măsură ca și în trecut oricărei slăbiri a măsurilor antiinflaționiste, deși el a lăsat totuși să se prevadă unele înlesniri, odată votată legea de stabilizare.

4. Pe drept sau pe nedrept, domnește sentimentul că scăderea cursului acțiunilor a atins acum nivelul cel mai scăzut.

● Slabe speranțe de ameliorare in Elveția

Speranțele unui reviriment de durată a tendințelor de scădere la bursele din Elveția continuă să apară la fel de slabe, deși aici scăderea a început încă pe la mijlocul anului 1962, devenind cea mai pronunțată de pe toate piețele internaționale.

Linia descendentă a continuat în august, dar într-un mod relativ mai puțin accentuat, dezmințind astfel afirmația după care deteriorarea bursei din New York trebuie să se resimtă în mod automat în Elveția, cu aceeași intensitate...

Trebuie, de asemenea, să adăugăm că piața obligațiilor s-a îmbunătățit în ultima lună. În plus, aflăm că viitoarele împrumuturi vor putea fi lansate în condiții mai puțin avantajoase pentru subscriitori, decît cele în care au avut loc recentele emisiuni.

Totuși, persistă atitudinea sceptică față de perspectivele pieței. Ultimul raport al experților asupra situației financiare a Elveției pare să justifice aceste păreri. Raportul consideră, între altele, că o strîngere a șurubului fiscal rămîne inevitabilă. Cercurile bancare deduc de aici că autoritățile publice elvețiene, care desigur nu s-ar angaja în măsuri nepopulare în ajunul anului electoral, vor prefera să apeleze în continuare la piața financiară, decît să reducă cheltuielile.

Dacă aceste presupuneri se vor dovedi juste, solicitările respective se vor face în detrimentul pieței de acțiuni care suferă de pe acum de lipsa de capitaluri...

● Dobinzile ridicate ingrijorează Amsterdamul

Bursa din Amsterdam, mai sensibilă decît orice altă instituție continentală, față de tribulațiile pieței din New York și amenințată, într-o măsură mai mare decît alte burse, de cursa «prețuri-salarii», s-a repliat și ea cu peste 20% în cursul anului.

În această țară în care împrumuturile internaționale, emise în special de societățile americane, au absorbit cea mai mare parte a disponibilităților, nu poate fi însă semnalată nici o reducere a încordării pe piața capitalurilor.

Lansarea recentă a noului împrumut guvernamental de 200 milioane florini, emis cu $99\frac{1}{2}\%$, precum și un împrumut de 100 milioane efectuat de un alt organism public — Banque des Communes — nu au îmbunătățit desigur condițiile deja defavorabile pentru valorile cu venit variabil care, în plus, sînt concurate de obligațiile cu dobîndă de 6% plasate în momentul de față la $93\frac{1}{2}$ și 94%...“. *(14 septembrie).*

Herald Tribune (NEW YORK)

CRIZA DE PE PIAȚA CREDITELOR

Criza de pe piața creditelor a provocat o modificare completă a concepțiilor băncilor din țara noastră. Exista o vreme cînd conducătorii băncilor se rugau în genunchi de oameni să împrumute bani de la ei și oricine se putea chiar lăuda că avea un „prieten“ la banca din colțul străzii. Acum însă situația s-a schimbat și a devenit din ce în ce mai greu să obții un împrumut.

Zilele trecute, o persoană pe care o cunosc a intrat într-o bancă din Washington i-a spus unuia dintre vicepreședinți: „Salut, prietene!“.

— Nu sînt prietenul dumitale i-a răspuns vicepreședintele. Nu am nici un fel de prieten.

— Nu-ți amintești de mine? i-a spus aceeași persoană. Am fost aici cu un an în urmă cînd doream să împrumut 1 500 de dolari și dumneata mi-ai declarat că aș putea împrumuta 3 000 de dolari numai pentru că îți plăcuse costumul pe care-l purtam.

— Îmi amintesc, i-a răspuns vicepreședintele.

— Și tot dumneata mi-ai declarat că oricînd voi avea nevoie de bani, nu voi avea altceva de făcut decît să mă prezint aici cu o sacoșă și voi căpăta cît voi avea nevoie. Îți amintești?

— Se poate să fi spus acest lucru. Și ce-i cu asta?

— Ei bine, am venit și mă gîndesc să împrumut vreo 5 000 de dolari pentru a mă pune pe picioare pentru încă vreo șase luni. Am adus și sacoșa cu mine, ha, ha, ha.

— Nu-ți pot împrumuta nici măcar 500 de dolari. Dar ce-ți închipui dumneata? Că băncile culeg banii de pe stradă?

— Prea bine, dar pentru asta nu trebuie să te superi.

— Cum să nu mă supăr? De ce să nu poți trăi și dumneata în limitele mijloacelor de care dispui, ca toți ceilalți? La ce se gîndesc oare oamenii în zilele noastre, că nu urmăresc tot timpul decît să împrumute bani? N-ai auzit oare dumneata niciodată de necesitatea de a face economii?

— Îmi pare rău. Dar nu mi-am dat seama vreodată că a împrumuta este un lucru rău.

— Sigur, dumneata consideri că în orice moment în care te afli la strîmtoare, nu trebuie decît să te prezinți la o bancă cu o sacoșă și să spui: „umpleți-mi-o“. Ei bine stimabile, lucrurile s-au schimbat. Știm cum să ne purtăm cu oameni ca dumneata. Dacă nu ești singur în stare să-ți administrezi venitul, n-o să te ajutăm noi să treci hopul.

— Dar în fața băncii există o mare inscripție în neon, în care se spune: „ACORDĂM ÎMPRUMUTURI ORICÎND, ORIUNDE ȘI ORICUI“.

— Asta nu înseamnă că e vorba de dumneata, i-a răspuns vicepreședintele.

— Ascultă-mă, am garanții. Aș putea ipoteca imobilul pentru a garanta împrumutul.

— Și crezi că ai face un lucru înțelept? Să riști casa și bunăstarea familiei dumitale pentru 5 000 de dolari? Nu ți-e rușine?

— Nu am privit lucrurile în acest fel, i-a răspuns omul nostru. Am însă un automobil. Ați fi dispuși să-l acceptați drept garanție?

— Dacă vrei să știi adevărul, nu am accepta pentru 5 000 de dolari nici măcar uzina de automobile Ford de la Dearborn. Și acum, pleacă liniștit dacă nu dorești să fii arestat pentru tulburarea liniștei.

— Nu pot înțelege nimic. Dumneata ești același om cu care am vorbit cu un an în urmă?

— Nici un conducător de bancă nu este același om cu care ai vorbit cu un an în urmă, a declarat vicepreședintele ștergîndu-și o lacrimă.

— Dumnezeule, n-am vrut să te fac să plîngi.

Acum vicepreședintele hohotea fără reținere.

— Dacă vrei să știi adevăratul motiv pentru care nu poți obține împrumutul, este că nu dispunem de nici un fel de bani.

— Este îngrozitor! Pot face ceva pentru dumneata?

— Ai putea să deschizi un cont la noi?

— Desigur, prietene, făcu omul nostru și-i întinse vicepresedintelui batista sa. Doresc chiar ca voi, cei de la bancă, să știți că aveți întotdeauna un prieten aici pe Hawthorne Street. *(8 septembrie 1966).*

Art.BUCHWALD

AL VI-LEA CONGRES MONDIAL DE SOCIOLOGIE

DIVERSIFICAREA CERCETĂRILOR SOCIOLOGICE

RECENT s-au încheiat lucrările celui de-al VI-lea Congres mondial de sociologie (Evian — Franța, 4—11 septembrie).

Organizat de Asociația Internațională de Sociologie, cu sprijinul UNESCO și Societatea Franceză de Sociologie, Congresul de la Evian reprezintă cea mai importantă manifestare științifică internațională a anului 1966 în domeniul științelor sociale. Aprecierea este confirmată de numărul impresionant al participanților — circa 1 800 oameni de știință (sociologi, filozofi, economiști, juriști, statisticieni, psihologi, medici etc.) ; de numărul mare al comunicărilor prezentate — peste 600 — ; de varietatea și actualitatea temelor dezbătute.

Ordinea de zi a Congresului a fost dominată de două teme generale. Este vorba (1) de mult controversata temă : „Unitate și diversitate în sociologie“ și (2) de tema : „Sociologia relațiilor internaționale“.

Din numeroasele probleme care au stat în centrul discuțiilor la tema „Unitate și diversitate în sociologie“, menționăm pe cele privind corelația ideologie-sociologie și metode în cercetarea sociologică. Tot în această direcție, remarcăm discuțiile referitoare la : modele, cercetări interdisciplinare, obiectivitatea metodelor de cercetare, școli naționale și obiective comune, economie și sociologie, sociologie și etnologie.

În legătură cu prima problemă, autorul comunicării „Problema mecanismelor comune în științele umane“, susținea, de exemplu, că mișcarea spre unitate în științele sociale ar decurge din „convergența marilor probleme“, și din aceea că „pentru rezolvarea acestor probleme se recurge în mod necesar la anumite noțiuni comune care acoperă în fapt mecanisme comune“.

Este adevărat că multe instrumente și tehnici de lucru și chiar unele metode sînt comune cercetării sociologice atît în țările socialiste cît și în țările capitaliste, dar aprecierea și interpretarea faptelor, a fenomenelor, sînt influențate de ideologia dominantă existentă în societate, de poziția de clasă a cercetătorului. Ca atare, nu poate fi vorba de independența sociologiei față de ideologie, de o sociologie în afara claselor, unică, de deschiderea, așa cum pretindea un sociolog american, a unei „perioade de mari sinteze sociologice, de sinteze sociologice integrale grandioase“.

În centrul dezbaterilor la tema „Sociologia relațiilor internaționale“ au stat o serie de probleme de stringentă actualitate ale vieții contemporane, cum sînt problemele păcii și războiului și problemele dezvoltării țărilor care și-au cîștigat recent independența. Dintre aspectele particulare mai importante dezbătute relevăm, cu titlu de exemplu : pauperism și relații internaționale, națiuni noi, clase sociale și relații internaționale.

Părerile exprimate privind națiunile noi, perspectivele de dezvoltare a acestora, au fost foarte variate. Mulți participanți au scos cu tărie în evidență însemnătatea suveranității naționale ca factor de bază al progresului social al națiunilor. Analizîndu-se aspectele sociologice ale suveranității naționale și ale eliberării popoarelor, ei au susținut ideea de bază că toate culturile au aceleași potențe și că deși există grade diferite de dezvoltare, nici o națiune nu poate să se prevaleze de o „misiune civilizatoare“.

Atenția economiștilor participanți la Congres s-a îndreptat, evident, îndeosebi în direcția relației dintre aspectele economice și sociologice ale problemelor puse în discuție. În acest sens, concomitent cu exprimarea unor idei abstracte, rupte de realitate, despre sărăcie și bogăție, despre căile de urmat pentru dezvoltarea economică a noilor națiuni, mulți participanți au considerat că în aprecierea stărilor de fapt, a tendințelor de viitor, trebuie să se recurgă la criterii obiective ; că problema sărăciei, de pildă, nu poate fi izolată de înțelegerea structurilor economice naționale și internaționale prin intermediul cărora resursele sînt distribuite. Asemenea teze importante, ca rolul hotărîtor al industrializării în dinamizarea economiei, în valorificarea potențelor materiale și umane ale tinerelor state naționale și în lichidarea disparităților regionale, organizarea relațiilor economice și comerciale pe baze echitabile între statele dezvoltate sub aspect economic și cele în curs de dezvoltare ca factor stimulator al progresului social-economic au fost frecvent prezente în discuțiile din grupele de lucru.

Lucrările Congresului au fost marcate și de ședințele „comitetelor de cercetare“, colective permanente instituite de Asociația Internațională de Sociologie pentru a stimula cercetările sociologice dintr-un anumit domeniu de specialitate. În timpul congresului, **14** comitete de cercetare au organizat dezbateri pe probleme ca : sociologia cunoașterii, sociologia muncii și organizării, sociologia dreptului, stratificare și mobilitate socială, comunicații de masă (mass media), timp liber și cultură de masă, sociologia familiei, sociologia politică, sociologia științei, sociologia medicinii, sociologia educației, sociologia religiilor, sociologia psihiatrică și sociologia urbană.

Cercetările efectuate în diverse părți ale lumii asupra subiectelor menționate pun în evidență o seamă de constatări interesante. Cercetările reliefează de pildă, că comunicațiile de masă din țări cu regimuri politice și sociale diferite nu determină o tendință spre omogenizarea culturilor și că raporturile între viața politică, viața culturală și cea cotidiană diferă după situațiile din fiecare țară. Se observă totuși că în toate țările tineretul este influențat în cel mai înalt grad de către mijloacele culturii de masă. Tocmai în vederea surprinderii **trăsăturilor comune**, a modificării moravurilor, ca și pentru compararea diferitelor tipuri de conduită cărora le dă naștere cultura de masă, comitetul de cercetare însărcinat cu această problemă a stabilit un proiect de anchetă internațională cu tema „tineretul și cultura de masă“.

O problemă deosebit de importantă care preocupă pe cercetătorii din domeniul științelor sociale și care a fost larg dezbătută la Congres o constituie stratificarea și mobilitatea socială. Ca o consecință a marilor transformări de ordin economic și tehnic survenite în perioada postbelică se constată profunde schimbări în structura de clasă, în raportul dintre populația ocupată în industrie, agricultură și servicii, ca și în structura profesională a lucrătorilor. Cercetările efectuate dovedesc că în întreaga lume, deși în proporții diferite de la o țară la alta și chiar în cadrul aceleeași țări, are loc un proces continuu de stratificare și mobilitate socială. În timp ce în țările socialiste, însă, mobilitățile sociale și profesionale se caracterizează îndeosebi de preponderența mișcărilor ascendente, prin proporții majore și printr-un ritm intens, în țările capitaliste dezvoltate și în țările în curs de dezvoltare are loc un proces contradictoriu, concomitent cu trecerea de la inferior la superior constatîndu-se și tendințe contrarii, de trecere în categorii inferioare ca stare materială și poziție socială. În privința metodelor de determinare a mărimii și a direcțiilor stratificării și mobilităților sociale cercetarea contemporană a adus însemnate contribuții. În ceea ce privește aprecierea conținutului și a efectelor cărora le dă naștere există, evident, puncte de vedere diferite, în bună măsură influențate de poziția de clasă a cercetătorului. De pildă, în rîndurile multor sociologi nemarxiști sînt vehiculate teze necorespunzătoare realității, ca de exemplu așa-zisele tendințe de dispariție a clasei muncitoare sau de formare a unor noi clase sociale în societatea capitalistă.

În cadrul lucrărilor Congresului a avut loc de asemenea o „masă rotundă“ asupra problemelor bugetelor de timp. După cel de-al doilea război mondial cercetările asupra bugetelor de timp s-au dezvoltat în mod rapid în numeroase țări. Cauzele sînt multiple : organizarea timpului liber al populației active, ca și al pensionarilor și altor categorii de oameni în vîrstă, ca urmare a creșterii duratei medii a vieții necesită informații ; fenomenele noi legate de dezvoltarea industriei și a urbanismului, cum sînt deplasările zilnice la locul de muncă, munca în schimburi, concedii anuale, obligă la prevederea organizării timpului și a spațiului urban ; creșterea populației active feminine duce la modificări esențiale în bugetul de timp al acesteia care trebuie cunoscute ; studiul bugetelor de timp permite de asemenea să se determine amploarea mijloacelor de comunicații de masă. Ele au devenit posibile și ca urmare a perfecționărilor aduse în tehnica anchetelor de masă.

Pe baza proiectului de cercetare internațională a bugetelor de timp adoptat în 1964 de Centrul european de coordonare a cercetării și documentației în domeniul științelor sociale (Centrul din Viena), în anii 1965—1966 s-a efectuat un studiu-pilot în 10 țări. Rezultatele preliminare ale acestui studiu au fost expuse într-un raport la actualul Congres.

Din multitudinea de concluzii prezentate de autorii raportului, ne vom referi numai la cele privind timpul cheltuit pentru deplasarea zilnică la locul de muncă. În orașele din țările anchetate, cu toate că au regimuri social-politice diferite, ca și nivele de dezvoltare economică diferite, se constată o tendință de uniformizare a influenței condițiilor vieții urbane asupra bugetului de timp, timpul de deplasare la locurile de muncă fiind repartizat relativ uniform. Astfel, durata medie a timpului pentru deplasare la locul de muncă este în Belgia, R. S. Cehoslovacă, S.U.A., R.S.F. Iugoslavia (Maribor) de 48 minute, în R. P. Bulgaria și R. P. Polonă de 54 minute, în Franța de 42 minute, în U.R.S.S. de 30 minute etc.

Congresul de sociologie de la Evian a prilejuit o confruntare de păreri asupra a numeroase probleme ale contemporaneității, a oglindit efervescența căutărilor ce se desfășoară în aproape întreaga lume, a dat o imagine a direcțiilor spre care trebuie orientată activitatea Asociației internaționale de sociologie pentru a putea contribui în mod direct la sporirea eficienței cercetărilor sociologice, la un util dialog asupra diferitelor experiențe naționale.

C. GRIGORESCU

VIE PARTICIPARE A CERCETĂTORILOR ROMÂNI

Din țara noastră a participat la Congres o seamă de oameni de știință, cercetători în domeniul științelor sociale. Comunicările prezentate, care au stîrnit un larg interes față de cercetările sociologice românești, au îmbrățișat o largă gamă tematică — de la problemele metodologice ale cercetării nivelului de trai, ale raportului dintre plan și modificările în viața socială, ale mobilității sociale, ale sociologiei dezvoltării și relațiilor internaționale, la probleme de sociologie a învățămîntului și anchete medico-sociale.

În cele ce urmează prezentăm aceste comunicări, într-o formă succintă.

Sociologia nivelului de trai

Comunicarea CERCETAREA SOCIOLOGICĂ A NIVELULUI DE VIAȚĂ AL POPULAȚIEI de prof. **Manea MĂNESCU**, membru corespondent al Academiei, tratează problema de bază a metodologiei științifice pentru studierea nivelului de trai, abordînd sistematic construirea cadrului conceptual și tipologic al întregului domeniu, stabilirea determinantelor majore ale cercetărilor, în funcție de care sînt utilizate metodele statistice, precum și logica cercetărilor ca proces organizator al tuturor fazelor de studiu și analiză. Autorul expune sistemul de indicatori ai nivelului de trai într-o sinteză exhaustivă prin modelul unei scheme generale. În comunicare se demonstrează insuficiențele științifice ale încercărilor făcute pentru caracterizarea nivelului de trai cu ajutorul unui singur indicator, ca venitul național, avuția națională, sau fondul de consum. Abordarea strict cantitativă a fenomenelor social-economice este tot atît de neștiințifică pe cît de incompletă și nesatisfăcătoare este observarea unilaterală, pur calitativă, a realității.

În comunicare se stabilește o ierarhie a priorităților factorilor decisivi pentru nivelul de trai. Schema generală a sistemului sociologic de indicatori cuprinde deci factorii capabili să oglindească corelațiile și rapoartele stabilite între principalele fenomene și procese studiate în vederea măsurării intensității acestora și a cunoașterii tendințelor și manifestărilor lor viitoare. Caracterul științific al acestui sistem provine din determinarea prealabilă a unei ordine raționale de analiză a indicatorilor, în funcție de succesiunea logică și reală a fenomenelor și proceselor social-economice care urmează a căpăta o expresie statistică.

Sistemul sociologic menționat se referă la șapte clase de indicatori grupați după : 1) caracterizarea bazei materiale și factorii esențiali acționînd asupra nivelului de trai ; 2) veniturile populației ; 3) consumurile populației ; 4) condițiile de locuință ; 5) condițiile de muncă și odihnă ; 6) nivelul cultural ; 7) condițiile sanitare și starea sănătății populației.

După formularea principiilor esențiale pentru elaborarea unei metodologii științifice de calcul care rezolvă problema comparațiilor în spațiu și timp, comunicarea se încheie prin sublinierea importanței studiului diferențiat al nivelului de trai potrivit categoriilor sociale, economice, demografice și teritoriale în care se grupează și trăiește populația, în care scop schema înfățișează o clasificare integrală a acestei categorii.

Funcțiile sociale ale planificării

În comunicarea MODUL ÎN CARE SISTEMUL DE INDICATORI AI PLANULUI DE STAT ORIENTEAZĂ DESFĂȘURAREA PROCESELOR SOCIALE, prof. dr. **Roman MOLDOVAN**, membru corespondent al Academiei, analizează multiplele funcții pe care le au planificarea ca metodă și planul ca instrument pentru orientarea proceselor sociale, pentru previziunea și proiectarea dezvoltării sociale. În vederea previziunii științifice a viitoarelor obiective, planificarea și elaborarea planului utilizează un sistem statistic informațional amplu privind procesele social-economice, la care se adaugă studii și monografii speciale, sondaje și anchete avînd drept scop caracterizarea comportamentului factorilor de producție și al consumatorilor.

Sistemul de indicatori de plan care prin conținutul lor orientează dezvoltarea social-economică în mod coerent și echilibrat reprezintă un sistem de opțiuni dintr-o serie de soluții pe care le oferă modelarea principalelor procese economice. Planul prezintă parametri și corelații cu caracter constant, permanent, în măsura în care obiectivele fundamentale au același caracter cu finalitatea dezvoltării. Aceasta este valabil atît pentru previziunile pe termen lung cît și pentru cele pe termen scurt, ultimele cuprinzînd totuși un minimum de elemente conjuncturale care antrenează incertitudinea.

Pentru stimularea realizării sarcinilor de plan funcționează un complex de pîrghii economice, care acționînd la eșaloane macro și micro economice generează profunde influențe asupra desfășurării proceselor sociale.

Măsura eficacității cu care sistemul de indicatori ai planului orientează dezvoltarea anumitor procese sociale este dată de succesele politicii economice a țării noastre.

Corolarul funcțiunilor sistemului de indicatori ai planului este ridicarea nivelului de trai al populației, obținută prin creșterea salariilor, ca urmare a creșterii venitului național, crearea de noi locuri de muncă, perfecționarea calificării profesionale, îmbunătățirea generală a condițiilor de viață și de muncă etc. Toate acestea arată posibilitatea organizării și conducerii proceselor complexe ale creșterii economice și dezvoltării sociale cu ajutorul planului de stat.

Determinarea socială în știință

În comunicarea CONDIȚIILE SOCIALE ALE LOGICII STOICE, acad. **Athanase JOJA** analizează într-un caz particular problema raportului dintre determinarea **socială** și cea **ontologică** a logicii. Schemele și principiile logice — spune acad. A. Joja — sînt de neconceput în afara societății, dar ele nu au numai o valoare socială, ele exprimă în modalitatea specifică logicii anumite proprietăți ontologice foarte generale. Caracterul universalist al logicii lui Aristotel — numai singularul ființează ca atare, dar numai universalul, existînd în și prin singular, este inteligibil — nu este independent, spune acad. A. Joja, de caracterul polis-ului grec. Așa cum polis-ul își subordonează individul, al cărui scop este și căruia îi conferă virtute și rațiune, tot așa universalul conferă individualului inteligibilitate. Cu dizolvarea polis-ului și cu integrarea lui despotică într-un mare imperiu dirijat de o putere străină, individul lua cunoștință de singurătatea sa în noua societate. Cosmopolitismul și individualismul își puse amprenta asupra filozofiei stoice. Chrysipp, logicianul stoicismului, respinse caracterul universalist al logicii aristotelice ; logica sa este **nominalistă**. Stoicii considerau că numai individualul există, este inteligibil și obiect al științei. Stoicii au dat o atenție specială **formei** logice, substituind raționamentelor logice pure scheme formale. Formalismul propozițional al logicii stoice era un progres în evoluția logicii. Ar fi o gravă eroare — spune acad. A. Joja — de a explica această logică originală prin influența predominantă a societății eleniste, tot așa cum ar fi

greșit să se nege în mod absolut influența societății. Ca și uneltele mecanice, uneltele logice sînt forjate în societate dar, pentru a corespunde rațiunii lor, ele trebuie să fie adaptate forțelor naturii — achiziționării de cunoștințe materiale și concrete.

Sociologia învățămîntului

UNELE PROBLEME METODOLOGICE ALE SOCIOLOGIEI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI au fost abordate de prof. **Miron CONSTANTINESCU**. În țara noastră problemele majore ale formării tineretului școlar au fost investigate, a arătat autorul, în raport cu perspectivele dezvoltării economiei, a culturii naționale, precum și cu creșterea populației — parametri în funcție de care este necesar și posibil să se rezolve, atît problemele referitoare la **educația tineretului**, cît și cele privitoare la **integrarea adecvată a tinerilor în viața socială**. Munca de sinteză a echipelor de sociologi, statisticieni, economiști și pedagogi s-a concretizat într-un sistem de grafice cu privire la „Balanța tineretului școlar din Republica Socialistă România", ale căror reguli metodologice de elaborare sînt expuse detaliat în comunicare.

Ministerul Învățămîntului a luat în octombrie 1965 inițiativa de a întreprinde cercetări sociologice concrete în mai multe școli din București, Ploiești și Arad. Ele au fost realizate de echipe sociologice, constituite pe principiul **colaborării interdisciplinare** (cuprinzînd sociologi, pedagogi și psihologi) și folosind **eșantioane reprezentative**. S-au obținut informații asupra familiilor subiecților, nivelului pedagogic al educației familiale, asupra școlii, corpului profesoral, calității învățămîntului, utilizării mijloacelor de cultură de masă, folosirii timpului liber, opiniei elevilor asupra dezvoltării lor intelectuale și morale, asupra prietenilor lor și grupurilor spontane ca și asupra factorilor care contribuie la orientarea lor profesională. Cercetările au permis, printre altele, orientarea spre organizarea în cadrul școlilor a cabinetelor de orientare profesională și au dezvăluit importanța folosirii unor mijloace variate în determinarea alegerii serioase a profesiunii (vizite în întreprinderi, contact cu specialiști etc.).

Mobilitatea socială

În acest domeniu comunicarea INFLUENȚELE INDUSTRIALIZĂRII ASUPRA MOBILITĂȚII SOCIALE — EXEMPLUL ROMÂNIEI, de **Costin MURGESCU**, membru corespondent al Academiei, **C. GRIGORESCU, GH. RETEGAN, V. TREBICI**, prezintă o analiză științifică asupra transformărilor de structură socială, profesională și spațială intervenite în societatea românească, ca urmare a dezvoltării dinamice a țării. Din comunicări rezultă că raportul dintre populația ocupată în agricultură și cea ocupată în activități neagricole, unul din cei mai caracteristici indicatori ai proceselor dezvoltării economice și care reflectă în ansamblu mobilitatea socială, s-a schimbat sensibil în procesul construcției socialiste. Mobilitatea profesională se manifestă în țara noastră printr-o puternică creștere a efectivului de salariați și, mai ales, a efectivului de muncitori. A crescut simțitor efectivul salariaților cu studii medii și superioare. Atingerea în totalul muncitorilor a unui nivel de 77% muncitori calificați — în anumite ramuri industriale chiar de **90%** — din care o parte însemnată provine de la țară, demonstrează o puternică mobilitate privind atît transferul populației agricole în populație industrială cît și obținerea unei calificări superioare ca urmare a exigenței tehnicii moderne. Accelerarea procesului de urbanizare este tot atît de evidentă. În comunicare sînt prezentate rezultate semnificative ale unor cercetări concrete privind mobilitatea socială, executate în unele centre industriale de către Institutul de cercetări economice al Academiei.

Mobilitatea spațială prin analize de corelații și deplasări structurale din care rezultă că intensitatea și amploarea migrației sînt mai mari în regiunile relativ mai puțin dezvotate economic și mai mici în cele dezvoltate. În ansamblu mișcarea migratoare este în scădere, ca urmare a politicii raționale de dezvoltare a tuturor regiunilor. Analiza este dusă pînă la constatarea aspectelor diferite pe care le prezintă migrația în interiorul unei regiuni comparativ cu migrația interregională.

Cercetări complexe și permanente ale condițiilor de trai

PROBLEMELE METODOLOGICE ALE STUDIILOR SOCIOLOGICE ÎNTREPRINSE ASUPRA CONDIȚIILOR DE VIAȚĂ ALE SALARIAȚILOR DIN ZONA URBANĂ fac obiectul comunicării prezentate de dr. **Constantin IONESCU**. Autorul arată că sistemul metodologic al cercetării sociologice pentru studierea condițiilor de viață ale salariaților urbani trebuie să aibă un caracter complex, potrivit diversității aspectelor nivelului de trai și permanent în vederea obținerii de informații constante, bogate și reale.

Alături de metode clasice, ca ancheta asupra bugetelor de familie și recensămintele demografice, această cercetare sociologică se efectuează prin sondaje asupra condițiilor de locuit sau prin alte sondaje ca cele asupra consumului populației, microrecensămintele veniturilor, anchetele asupra nivelului cultural al populației, monografiile de întreprinderi, de orașe, de centre urbane, sondaje asupra utilizării timpului liber, studii și măsurători pentru caracterizarea cererii cu ajutorul elasticității etc.

Una din cercetările sociologice deosebit de importante pentru cunoașterea efectelor politicii de salarii a statului este înregistrarea periodică a tuturor salariaților pe categorii, clase de salarii și salarii tarifare care se desfășoară începînd din 1957, cuprinzînd un mare număr de caracteristici sociologice.

Asocierea unor anchete de sondaj cu înregistrarea totală a recensămintelor a fost aplicată cu succes în țara noastră cu prilejul ultimului recensămînt din 15 martie 1966 cînd s-au efectuat observații detaliate privind înzestrarea familiilor din eșantion cu bunuri de uz îndelungat. Autorul subliniază însă tendința după care cercetările exhaustive cedează tot mai mult pasul sondajelor de tipuri variate ale diferitelor anchete probabiliste și monografice.

Problema păcii în sociologia românească

Ideea centrală a comunicării ȘCOALA DE SOCIOLOGIE ROMÂNEASCĂ ȘI PROBLEMA INSTITUȚIILOR INTERNAȚIONALE ÎN FAVOAREA PĂCII, de dr. **Ovidiu BĂDINA** este că activitatea Institutului Social Român și în special a conducătorului său, Dimitrie Gusti, s-au încadrat în lupta permanentă a popoarelor pentru o cunoaștere reciprocă, pentru pace și progres. Gusti a avut meritul incontestabil de a fi înțeles și studiat conceptul de națiune și acela de raporturi între națiuni, de război și de pace, situîndu-se într-o perspectivă raționalistă, umanistă și democratică. În lucrări, comunicări și conferințe Dimitrie Gusti a arătat că o pace definitivă nu va fi posibilă decît dacă ea va fi **justă**, dacă și micile state se vor bucura de o siguranță și garanție deplină a suveranității lor, dacă va fi întreprinsă o operă pozitivă destinată nu numai să împiedice izbucnirea războaielor dar și să **suprime cauzele lor**. Pornind de la „știința națiunii" el a ajuns la afirmarea necesității creării „științei națiunilor". Mijloacele prin care urmau să se realizeze obiectivele sale erau institutele naționale de științe sociale organizate după modelul Institutului Social Român, precum și Institutul Social al Națiunilor. Susținut de o serie de sociologi străini, Gusti înființează în 1946 **Institutul Social al Națiunilor**, al cărui program îl redactează. Mai tîrziu el își va concretiza concepția sa despre pace, arătînd că ea nu mai este doar o „teorie generoasă", o „mare idee", ci că ea „va părăsi în curînd domeniul utopiei pentru a deveni o necesitate, pentru a prinde viață".

Integrarea teoriei economice și a sociologiei

Dr. **Mihail CERNEA** și-a axat comunicarea sa SOCIOLOGIE, PSIHOLOGIE ECONOMICĂ ȘI CONȘTIINȚĂ ECONOMICĂ pe ideea că integrarea teoriei economice și a sociologiei în vederea studierii complexe a fenomenelor sociale este actualmente un comandament major al progresului științelor sociale. Un element semnificativ în această privință îl reprezintă afirmarea într-o zonă de frontieră a psihologiei economice. Dar psihologia economică a ignorat formațiile spirituale mai complexe, latura subiectivă a conduitei economice a diferitelor clase sau grupuri sociale. Apariția în conștiință a unor idei, concepții, mentalități economice, se realizează, fie pe cale empirică, individuală, fie prin asimilarea unor cunoștințe teoretice. Conceptul cumulativ, global, care după părerea autorului, poate defini aceste fapte de conștiință ca totalitate spirituală structurată exercitînd funcțiuni sociale determinate — cognitive, apreciative și normative — este acela de **conștiință economică**. Pentru sociologia cunoașterii este important de a stabili — susține M. Cernea — care sînt factorii sociali care pot **altera** sau **deforma** reflexul relațiilor economice obiective în conștiința economică a oamenilor, dezorientîndu-le comportamentul economic.

Sociologia dezvoltării și conceptul suveranității

Gheorghe DOLGU și **Mihai DULEA**, tratînd problema raportului dintre progresul social-economic, avuția socială și suveranitatea națională, demonstrează în comunicarea CONCEPTUL DE SUVERANITATE ÎNTR-O SOCIOLOGIE A DEZVOLTĂRII teza că conceptul de suveranitate se integrează organic în sociologia dezvoltării. Conceptul de dezvoltare comportă două planuri diferite, dar legate indisolubil: planul organizării interne a națiunii și planul relațiilor internaționale.

Pe primul plan, suveranitatea este condiția esențială a **mobilizării sociale** în vederea progresului tehnic și economic. Dezvoltarea poate avea loc — spun autorii — numai în cadrul colectivităților sociale — națiunile — în care există interese generale, incomparabil mai durabile decît cele specifice. Națiunea este o macro-unitate socială indivizibilă chiar în condițiile contradicțiilor sociale cele mai ascuțite. Națiunile nu sînt numai un produs al istoriei dar și factorii acesteia. În comunicare se arată că aceste caracteristici explică tendința de a da unității economice, culturale și de factură psihică o consacrare politică și juridică: organizarea națională a statului. Respectul dreptului suveran al fiecărui popor de a dispune în mod absolut de resursele naturale ale teritoriului său este o premisă majoră a demarajului și a menținerii ritmului necesar al progresului economic.

Pe cel de-al doilea plan, suveranitatea se manifestă ca o condiție esențială a dezvoltării în contextul relațiilor între națiuni. Independența și suveranitatea națională nu este incompatibilă cu interdependența tehnică și economică ce decurge din diviziunea mondială a muncii. Problemele reale ale dezvoltării întregii umanități și în primul rînd, a comunităților umane din zona sărăciei — arată în concluzie Gh. Doglu și M. Dulea — departe de a o „devaloriza", conferă suveranității o actualitate presantă.

Dinamica structurii intelectualității

În comunicarea sa CONSIDERAȚII ASUPRA SOCIOLOGIEI INTELECTUALILOR, **Ernö GALL** apreciază că sociologia intelectualilor a devenit o cercetare independentă și totodată o disciplină tipic de limită. În concepția marxist-leninistă intelectualitatea, spune autorul, formează o pătură socială autonomă, neomogenă, ai cărei membri provin din diferite clase. Intelectualii intră în serviciul unor clase și pot deveni apărătorii acestora, dar apartenența de clasă nu determină în mod fatal și absolut poziția fiecărui individ.

În țările capitaliste grupul „liber-profesioniștilor" scade, tot mai mulți intelectuali își pierd independența, devin salariați ai monopolurilor, ai statului. De acord cu J. P. Vigier, E. Gall remarcă faptul că s-a format și se dezvoltă o nouă categorie, cuprinzînd tehnicieni, ingineri și cercetători care **participă direct la producerea plusvalorii**, dar este exclusă de la conducerea și controlul producției. Totodată, o nouă elită — tehnocrații specializați în problemele de masă pe baza rezultatelor econometriei, sociometriei și psihologiei sociale — eclipsează categoriile tradiționale de intelectuali (juriști, profesori etc.) care odinioară erau purtători de cuvînt ai burgheziei. Unii dintre aceștia din urmă se radicalizează.

Structura intelectualității din țările socialiste se modifică planificat, ca urmare a dezvoltării socialiste a economiei și a revoluției culturale. Microstructura intelectualității socialiste reflectă, mai ales în ce privește generația nouă, al cărei rol este în creștere, structura de clasă a noii societăți. O influență crescîndă exercită asupra ei apropierea muncii intelectuale de cea fizică.

Sociologia relațiilor internaționale

În comunicarea STUDIEREA DE CĂTRE SOCIOLOGIA RELAȚIILOR INTERNAȚIONALE A RAPORTULUI ÎNTRE ACESTE RELAȚII ȘI DREPTUL INTERNAȚIONAL, dr. **Alexandru BOLINTINEANU** argumentează teza că raportul între relațiile internaționale și dreptul internațional constituie un capitol important al sociologiei relațiilor internaționale, precum și aceea că raportul sus-menționat are un caracter reciproc, relațiile internaționale jucînd rolul determinant.

În fiecare epocă istorică conținutul dreptului internațional reflectă caracteristicile fundamentale ale relațiilor internaționale. Se știe că, spre deosebire de secolul al XIX-lea, normele dreptului internațional contemporan interzic războaiele de agresiune, recunosc dreptul popoarelor de a dispune de ele înșile, de a-și rezolva problemele proprii fără nici o ingerință externă, consideră colonialismul și orice formă de dependență și inegalitate de drepturi ca ilicite.

Totodată, dreptul internațional contemporan poate fi considerat ca un instrument de acțiune al forțelor ce militează pentru pace și progres și prin urmare ca exercitînd la rîndul lui o acțiune asupra relațiilor internaționale. Se combat părerile unor autori care propagă trecerea la instituții supranaționale și diminuarea puterii de stat — măsuri preconizînd într-un fel sau altul dreptul și statul mondial —, ca fiind construcții antiistorice și ca netinînd cont de faptul că națiunile și statele au un rol primordial în lumea contemporană și vor continua să joace acest rol.

Anchete medico-sociale

În comunicarea PROBLEME SOCIALE RIDICATE DE ÎNCETAREA ACTIVITĂȚII PROFESIONALE dr. **Al. CIUCĂ** și **Maria SANDA** expun rezultatele unei anchete efectuate asupra unui lot de 1461 pensionari privind situația în familie, regimul alimentar, venitul, gradul de instruire, activitatea înainte și după pensionare, starea lor psihică, și probleme medico-sociale. A rezultat din anchetă că vîrsta de pensionare în multe cazuri nu corespunde cu pierderea capacității de muncă și că frecvența tulburărilor de adaptare la noile condiții date de pensionare este mai ridicată la categoriile de salariați cu pregătire și calificare profesională superioară.

O altă cercetare a fost prezentată de colectivul **dr. P. MUREȘAN, dr. Gh. ZAHARIADE, dr. I. IONESCU** pe tema METODOLOGIA DE ANCHETĂ PENTRU CUNOAȘTEREA STĂRII DE SĂNĂTATE EFECTUATĂ ASUPRA UNUI MILION DE LOCUITORI AI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA. Aici s-a utilizat selecția tipică stratificată după caracteristici geoclimatice, economice, ale morbidității etc., eșantionul reprezentativ fiind de 5% din totalul populației țării. S-au obținut informații detaliate asupra stării de morbiditate, pe contingente ale populației, pe maladii concomitente, morbiditatea succesivă, longitudinală și agravarea maladiilor cronice.

Dr. **G. ZAHARIADE** și **Gh. PĂTRU** au expus în comunicarea CONTRIBUȚII LA STUDIUL ORGANIZĂRII REGIMULUI DE VIAȚĂ ÎNTR-O UNITATE DE BOLNAVI CRONICI, rezultatele unei cercetări de sociologie medicală efectuată la spitalul cămin de bătrîni din Domnești, reg. București. Bolnavii au fost studiați potrivit potențialului psihic și deficiențelor motrice și senzoriale, experimentîndu-se ergoterapia (terapia prin muncă), acțiunile educativo-sanitare de grup și individuale, instalațiile culturale și recreative, activitățile sociale interne etc.

În comunicarea PROBLEMA CRITERIILOR DE ORGANIZARE A SERVICIILOR MEDICO-SOCIALE ÎN MEDIUL RURAL de **Ion MATEI**, este prezentată metodologia unei cercetări sociologice executate în vederea dimensionării rețelei de servicii sociale multiple.

Zona de cercetare a fost bazinul inferior Vedea-Călmățui, cu referire la două localități diferite, în care au fost investigate tendințele de evoluție a colectivităților, precum și necesitățile populației privind serviciile medico-sanitare. Printr-o anchetă de opinie s-a urmărit cunoașterea măsurii în care locuitorii satelor erau conștienți de necesitarea creării anumitor servicii sociale. Din aceste cercetări au rezultat o serie de criterii organizatorice cum sînt: necesitatea localizării celor mai multe servicii social-rurale potrivit structurii rețelei cooperativelor agricole de producție, organizării la nivele diferite (localități, grupuri de localități) a serviciilor sociale, descentralizării operațiilor de cunoaștere a nevoilor și a acordării prestațiilor, suplețea și caracterul dinamic al sistemului serviciilor sociale etc.

METALUL ROŞU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROŞU" CLUJ

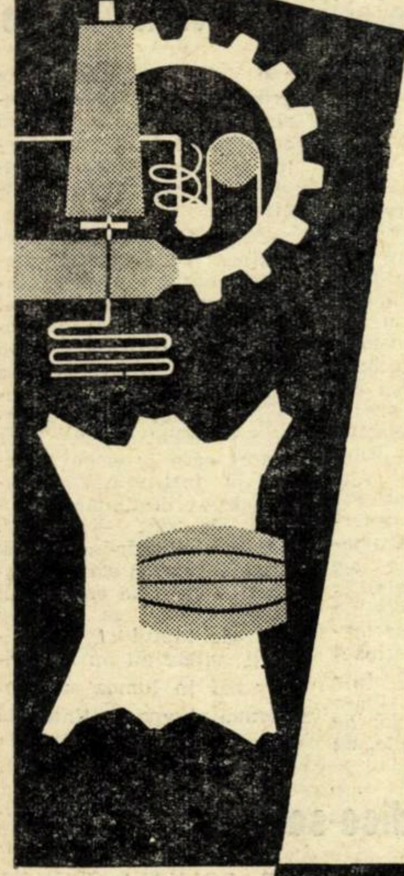

str. Tudor Vladimirescu nr. 12–14
telefon 1.47.30

Produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru tesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat şi vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- maşini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

produce prin chimizarea complexă a gazului metan:

– Ingrăşăminte cu azot pentru agricultură ; azotat de amoniu, uree, ape amoniacale, amoniac lichid.

Grupul produselor organice pentru industria de sinteză şi a maselor plastice ca : acid acetic, butanol, acetat de vinil monomer, polivinil acetat-emulsie, alcool polivinilic.

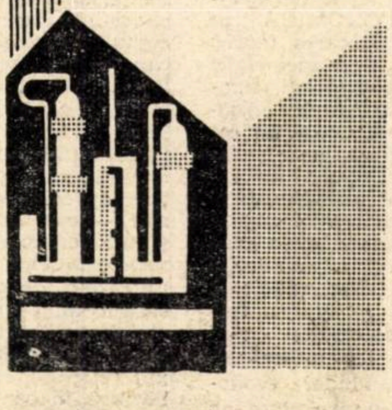

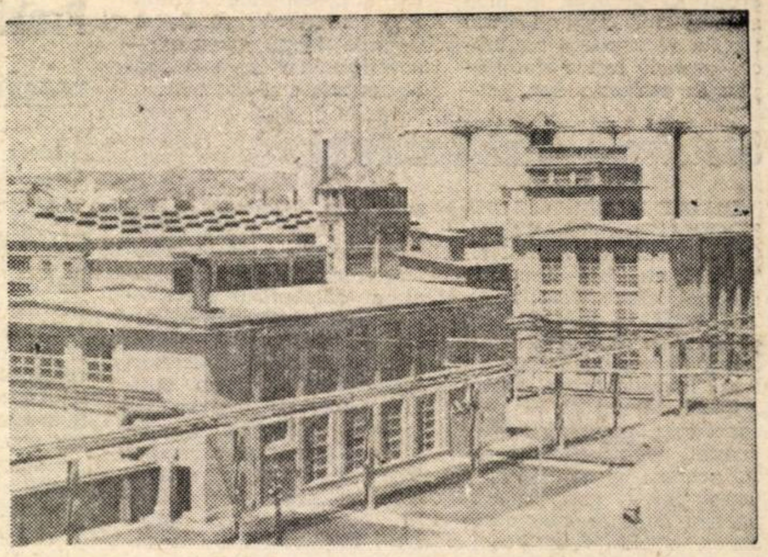

UZINELE CHIMICE-TURDA

PRODUC :

- PRODUSE CLOROSODICE :
  - hidroxid de sodiu leşie.
  - acid clorhidric soluţie 32%.
  - acid clorhidric pro analisi.
  - clorură de var.
  - hipoclorit de sodiu.
  - sodă caustică tehnică 98—99%.
- INSECTICIDE CLORURATE :
  - detexan.
  - hexaclorciclohexan.
- PRODUSE CLORURATE :
  - cloroform farmaceutic.
  - toluen clorurat.
  - clorură ferică.
- MASE PLASTICE :
  - policlorură de vinil suspensie şi emulsie.

De asemenea oferă spre vînzare fără repartiţie :

- cloroform farmaceutic.
- toluen clorurat.
- hidroxid de calciu (şlam).

Cererile se vor adresa la sediul intreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

fabrica „11 IUNIE" GALAŢI

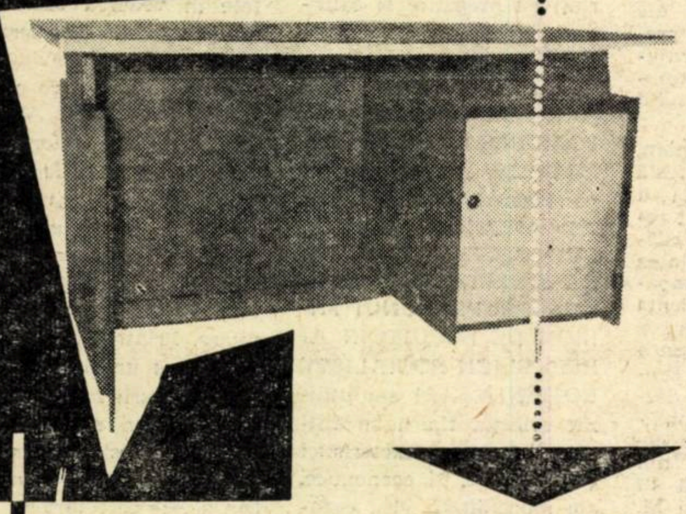

PRODUCE FĂRĂ REPARTIŢIE :

- Mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri şi cantine.
- Dulapuri metalice pentru vestiare.
- Diverse cărucioare şi containere pentru transport în industria textilă.
- Bancuri de lucru pentru 1—2 şi 3 menghine.
- Scaune rotative de lucru.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ŞI HÎRTIE CĂLĂRAŞI

produce :

– Celuloză din paie naturală
– Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE :

– Hîrtie Offset
– " tipar înalt
– " de scris I. A.
– " de scris I. B.
– " cretată
– " suport pentru cretare
– " de ambalaj albit
– " de ambalaj rezistent

CAIETE :

– cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
– de aritmetică şi dictando de 8—100 file
– de aritmetică şi dictando cu spirală — 100 file.
– pentru teză
– caiete repertoare cu 48—100 file.

decapantul DECAZUR

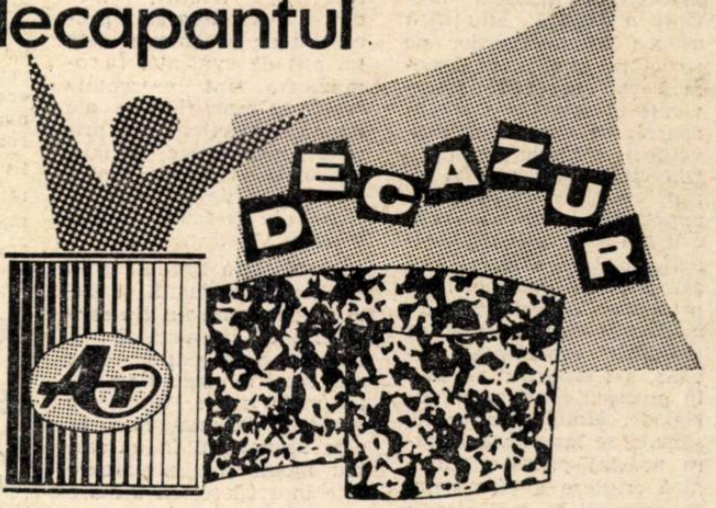

INTREPRINDERI ŞI INSTITUŢII !
Folosiţi pentru înlăturarea straturilor vechi de lacuri, vopsele sau emailuri
DECAPANTUL „DECAZUR"
Înlătură uşor şi emailurile uscate la cuptor
Produsul se fabrică la Uzina „AZUR"–Timişoara, Spl. Peneş Curcanul nr. 3–5

IN TRECERE PRIN REGIUNEA ARGEŞ VIZITAŢI UNITĂŢILE:

U.R.C.C. Piteşti

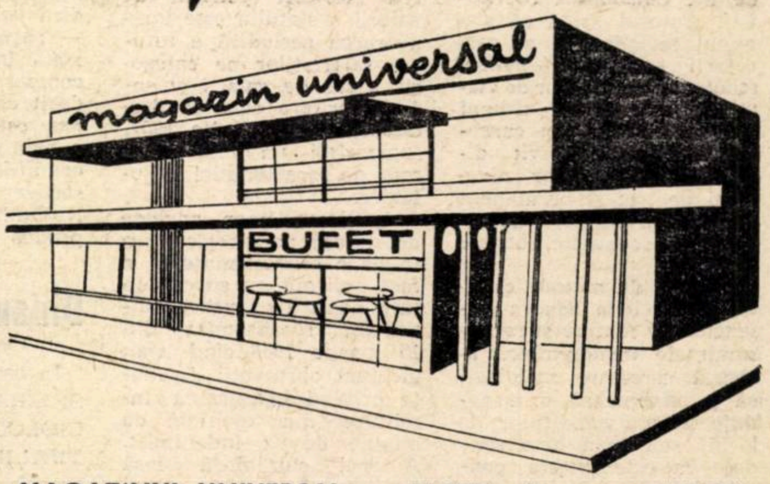

MAGAZINUL UNIVERSAL cu BUFET din punctul DRĂGANU pe traseul turistic Piteşti – Rm. Vîlcea.

MAGAZINUL UNIVERSAL cu BUFET CALINEŞTI pe traseul turistic Găeşti – Piteşti.

Cu prilejul unei vizite în țara noastră, Paul Lamartine Yates, director al Comitetului F.A.O. pentru Europa, și Kjeld B. Yuul, reprezentant pentru Europa al Campaniei mondiale împotriva foametei au avut o convorbire cu D. Dumitriu, redactor șef adjunct al „Vieții economice“ și I. Vianu, redactor. A avut loc o discuție cu privire la problemele ce se pun azi în lume în domeniul alimentației, comerțului internațional cu produse agricole și despre activitatea F.A.O. în aceste domenii. Reproducem mai jos unele opinii ale oaspeților noștri.

ALIMENTAȚIA MONDIALĂ POATE FI ASIGURATĂ

● O PROBLEMĂ DE NEREZOLVAT?

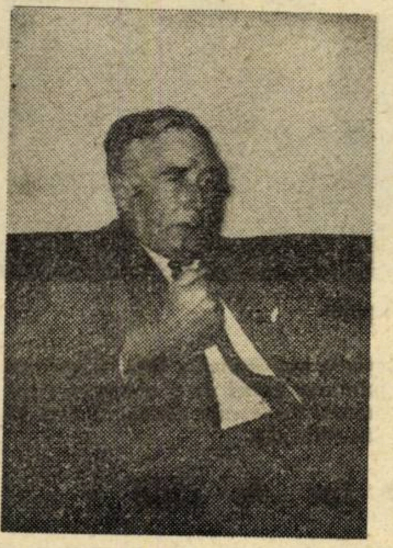

Paul Lamartine YATES, referindu-se la problema alimentației a amintit că există astăzi în unele cercuri punctul de vedere, conform căruia în condițiile dublării populației lumii în următorii 35 de ani, alimentația ei nu va mai putea fi asigurată. Noi sîntem de altă părere, — ne spune oaspetele nostru. Problema are două aspecte. Primul se referă la posibilitățile tehnologice de a spori producția agricolă. Al doilea este legat de posibilitățile de desfacere a acesteia.

În ce privește cunoștințele tehnice, noi dispunem astăzi fără îndoială de acestea pentru a hrăni întreaga omenire. În primul rînd, în numeroase regiuni ale lumii este posibilă extinderea terenurilor cultivate. Asemenea posibilități există îndeosebi în Africa și America Latină. În Asia, continent care de secole este suprapopulat, acest lucru se poate face mult mai puțin, calea principală fiind aceea a agriculturii intensive, a sporirii producției la hectar.

O mare importanță în creșterea producției agricole ar avea-o înlăturarea structurilor agrare perimate, adaugă Paul Yates. O conferință mondială pentru reforma agrară a avut loc în luna iulie, la care au participat 110 țări și au fost prezentate numeroase comunicări. S-a constatat că existența acestor structuri agrare învechite îl lipsesc pe producător de stimulente materiale. Astfel, în America Latină, pe marile latifundii proprietarii sînt atît de bogați încît nici nu se preocupă de cultivarea pămînturilor lor, care cad în paragină; el ia țăranilor aproape întreaga recoltă. În unele părți din Africa și Asia cel mai mare rău este întruchipat de cămătari, care împrumută bani țăranilor cu dobînzi **lunare** mergînd pînă la 10%. Țăranii nu-și pot achita datoria, își pierd pămîntul și nu se pot elibera din acest cerc vicios care îi duce la ruină și mizerie.

● DIN ACTIVITATEA F.A.O.

Considerînd că rezolvarea problemei alimentației depinde în primul rînd de folosirea tehnologiei moderne în întreaga lume, în vederea sporirii producției agricole, FAO își concentrează activitatea în domeniul informării și educației. La cererea guvernelor țărilor în curs de dezvoltare FAO trimite experți care îndrumă serviciile tehnice locale și organizează, de asemenea, cursuri de perfecționare pentru specialiști în țările industriale. Consilierii F.A.O. îi sfătuiesc pe fermieri să selecteze semințele, să folosească îngrășăminte, irigații, să-și stropească recoltele cu insecticide și pesticide, să îngrijească mai bine animalele. Aceste lucruri sînt destul de obișnuite în țările noastre, dar este destul de greu ca folosirea lor să fie generalizată în rîndurile a milioane de oameni, majoritatea fiind complet analfabeți. F.A.O. acordă de asemenea asistență tehnică în întocmirea unor programe care urmează să fie prezentate Programului de dezvoltare ONU în vederea obținerii unor fonduri de investiții. Aceasta înseamnă o perioadă de pregătire destul de îndelungată. După ce se aprobă cheltuierea fondurilor începe executarea proiectului, laolaltă cu reprezentanții guvernelor respective.

Această activitate este completată prin programe de colaborare bilaterală între guvernele individuale. În ultimul timp România, după cum știți, a inițiat programe de ajutorare pe bază bilaterală și sînt convins că această activitate se va dezvolta. Noi apreciem acest lucru foarte mult. Recrutăm experți din America de Nord, Europa Occidentală și de Est, inclusiv Uniunea Sovietică. Avem experți români care fac parte din personalul nostru de peste mări și sîntem foarte bucuroși că putem trimite personal care să fie pregătit în institutele dumneavoastră, ca un aspect al contribuției României la această acțiune măreață.

Un alt domeniu al activității F.A.O. este acela al evaluării posibilităților și tendințelor de perspectivă privind producția și consumul, precum și incidențele asupra comerțului internațional. Este important ca țările să prevadă nu numai creșterea producției în vederea acoperirii nevoilor interne, ci și, în cazul cînd produsele se exportă, posibilitatea desfacerii lor.

După cum se știe și în prezent unele țări întîmpină mari dificultăți în desfacerea produselor lor. Deși țările în curs de dezvoltare și-au sporit an de an exportul, eforturile lor au fost anulate de evoluția nefavorabilă a prețurilor la aceste produse. Înrăutățirii condițiilor de schimb se adaugă faptul că majoritatea produselor pe care aceste țări le exportă sînt produse tropicale, pentru care este puțin probabil să existe o creștere considerabilă a cererii în cele mai multe țări industriale. Trimitem numeroși consilieri care să facă recomandări guvernelor în planificarea lor, integrînd agricultura în întreaga economie. F.A.O. a întocmit un studiu cunoscut sub numele „plan indicativ mondial“. Încercăm să proiectăm tendințele care vor avea probabil loc în următorii 10—20 de ani, pentru a putea prevedea care vor fi atunci problemele ce vor confrunta guvernele. Prospectările se vor face pe produse și pe țări. Vom lua cîteva produse importante, de pildă griul, porumbul, carnea, și vom încerca să prevedem modul în care va evolua producția, consumul și desfacerea acestora în diferite regiuni ale lumii. Sperăm să putem prezenta guvernelor acest studiu la sfîrșitul anului viitor și în 1968 să convocăm un congres mondial al alimentației, unde să-l discutăm. Primul congres de acest fel a avut loc în 1963 la Washington. Studiul nostru va cuprinde perioada pînă în 1975. Pe următorii 10 ani, pînă în 1985 vom emite doar cîteva considerente generale, căci desigur este foarte greu să prevezi ce se va întîmpla în lume pînă atunci.

● O LARGĂ PARTICIPARE LA CAMPANIA ÎMPOTRIVA FOAMETEI

Kjeld B. YUUL ne-a vorbit în continuare despre obiectivele principale ale campaniei mondiale împotriva foamei. Acestea sînt de fapt exprimate în preambulul la Constituția F.A.O. — anume a-i elibera pe toți oamenii de foamete. Se urmărește atragerea acelora care suferă de foame la folosirea resurselor interne pentru creșterea producției. Pentru ca ei să poată începe însă, regiunile industriale ale lumii, pot face mult.

K. B. Yuul s-a oprit apoi asupra importanței informării și educației. Este necesar să aducem la cunoștința publicului în general că aproximativ jumătate din populația lumii este subalimentată sau prost alimentată. Este însă și mai important că populația din țările în curs de dezvoltare să devină conștientă de posibilitățile de a învinge foamea. Pe lîngă mijloacele tradiționale de informare și educație, cum ar fi filmele documentare, broșurile, organizarea unor grupe de studiu, conferințe și altele, noi încercăm să legăm programele noastre de informare direct de acțiune. De fapt, spune K. Yuul, consider că educația în general trebuie să ducă la acțiune, că ea trebuie să vădească unele rezultate pentru a fi eficientă. Este necesar ca tendința existentă astăzi în lume, a creșterii numărului acelora care sînt subalimentați să se oprească rapid. Genul de acțiuni pe care le inițiem în cadrul Campaniei pentru eliberarea de foame sînt acțiuni în care oamenii pot fi atrași să participe direct, programe pe care ei să le poată realiza după o scurtă perioadă de ajutor din afară, proiecte care să poată fi preluate și de alte grupuri din țara respectivă. Aceasta înseamnă că metodele folosite nu trebuie să fie prea complicate și că rezultatele trebuie să fie evidente pentru fiecare fermier luat în parte, astfel încît alți fermieri din regiune să fie tentați să folosească aceleași metode. Una din metodele foarte eficiente de a spori producția este folosirea îngrășămintelor. În această direcție aș putea să dau cîteva exemple. Am avut cazuri cînd recolta obținută pe baza folosirii îngrășămintelor a fost cu 500% mai mare decît cea inițială, iar rentabilitatea economică a fost foarte favorabilă. Din acest motiv, în cadrul campaniei împotriva foametei am prevăzut un program special de introducere a îngrășămintelor, care cuprinde pînă acum 15 țări din Africa, Asia și America Latină. S-au făcut așa-numite demonstrații de folosire a îngrășămintelor — probabil 50 000 de asemenea demonstrații. Ele se fac chiar pe pămînturile unor fermieri și astfel aceștia se conving de utilitatea folosirii unor metode moderne. K. B. Yuul consideră foarte promițător faptul că, în ciuda greutăților, dintre cele circa 90 comitete de luptă împotriva foametei, existente în întreaga lume, 2/3 sînt în țările în curs de dezvoltare și lucrează bine.

Resursele de finanțare a activității Campaniei mondiale împotriva foametei sînt variate. În unele țări guvernele sînt cele care își aduc contribuția, în altele aportul este acela al unor organizații particulare, solicitate de membrii Campaniei, care organizează apeluri. Un rol foarte important în aceste acțiuni au început să joace unele organizații de masă, de femei, dar mai ales de tineret, care se raliază cu entuziasm acestei cauze.

În România activitatea Comitetului Campaniei mondiale împotriva foametei a început cu circa un an în urmă. Acțiunile la care România a participat pînă acum, afirmă oaspetele nostru, sînt apreciate.

În încheierea discuției oaspeții noștri, care au mai vizitat România cu cîțiva ani în urmă, au remarcat faptul că ridicarea nivelului de viață atrage atenția vizitatorului, care este frapat de varietatea mărfurilor în magazine, creșterea numărului de automobile în circulație etc.

În ce privește agricultura, progresul este de asemenea evident. Acest lucru reiese și din exportul de produse agricole pe care îl realizează România. Produsele sale se bucură de un bun renume în străinătate și volumul exportului crește continuu.

„Sînteți o țară cu remarcabile resurse umane, de sol și climă, cu oameni educați și aveți toate condițiile pentru continuarea progresului rapid al țării dumneavoastră“, a declarat în încheiere P. L. Yates.

● *„Mașinexport“* a livrat recent în R.F.G. 1 800 electromotoare tip ASI trifazice de diferite puteri. La începutul lunii septembrie au fost exportate diverse mașini-unelte în Danemarca, R. D. Germană, Iran, Irak, Japonia, Liban, Turcia, R. D. Vietnam.

● Întreprinderea *„Industrialexport“* a livrat în U.R.S.S. 5 instalații de foraj tip 4 LD — 150 pentru 3 200 m adîncime, o motonavă de 2 000 tone, un șlep fluvial de 1 700 tone. În R. P. Albania au fost livrate 375 de tone burlane de foraj.

● Contracte încheiate de *„Exportlemn“* în perioada 22 august — 10 septembrie a.c. prevăd vînzarea a 90 840 mp PAL în Anglia, Grecia, Norvegia, Tunisia, 2 000 mp furnir în Grecia, 287 mc placaj în Franța, Grecia, Liban, Malta, 350 tone PFL dure în Franța, R. F. Germană, Pakistan, 40 mc cherestea de fag în Suedia, 250 mc bile/manele și 15 mc araci de vie în Grecia.

În ultima perioadă au plecat din porturile Constanța, Galați și Brăila, 35 vase cu produse lemnoase livrate de „Exportlemn“ în Anglia, Cipru, Franța, Grecia, Iordania, Irak, Izrael, Italia, Japonia, Kuweit, Liban, R.A.U., Spania, Sudan.

● Contracte încheiate de *„Metalimport“* în ultima perioadă, prevăd importul a 7 960 de tone tablă decapată de la firma „Soveda“ din Franța și „Tokyo Boeki“ din Japonia, a 1 100 de tone tablă subțire de la firma „Siderexport“ din Italia, precum și a 150 de tone sîrmă beton precomprimat de la firma „Otto Krause“ din Belgia. La export s-a perfectat vînzarea a 4 500 de tone oțel beton către firma „Cograng Frères“ din Belgia.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Printre contractele de import perfectate de *„Tehnoimport“* în prima decadă a lunii septembrie, se înscriu și contractele pentru importul a 334 mașini de calculat electrice de la firma „C. Olivetti“ din Italia, în compensație cu mărfuri și obiecte de artizanat românești; s-au mai încheiat contracte cu firmele vest-germane: „Hartmann & Braun“ pentru importul de aparatură de măsură și reglaj, cu „Bopp & Reuther“ — pentru importul a 40 bucăți contoare volumetrice cu roți ovale dințate și manometre diferențiale, cu firma „Arnold & Richter“ — pentru importul unei mașini de developat filme de cinema la lumina zilei.

● Au sosit din import în portul Constanța, 1 050 tone de utilaje în cadrul importului unei instalații de cracare din S.U.A. și 1 050 tone premixuri (vitamine pentru păsări și animale) din Anglia.

● Au fost livrate la export, prin portul Constanța, 14 500 de tone de ciment cu destinația Libia și Spania, iar pe cale terestră 12 000 tone ciment pentru R. S. Cehoslovacă și R.S.F. Iugoslavia.

Au fost exportate, de asemenea, 13 000 bucăți dale nevada și 1 500 mp geam ornament în R. S. Cehoslovacă, circa 173 000 mp geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, U.R.S.S., R. P. Ungară, Italia, S.U.A., Canada, 60 tone covor p.v.c. și 28 000 mp covor p.v.c. pe suport textil în U.R.S.S.

Contracte încheiate în aceeași perioadă prevăd exportul a 14 200 mp geam mecanic tras în Anglia, 284 000 mp geam ornament în R.S.F. Iugoslavia, 7 000 de tone sare în R. P. Ungară

ÎNSEMNĂRI DE LA TÎRGUL INTERNAȚIONAL

BRNO '66

ÎN fiecare an, în a doua decadă a lui septembrie, Brno revine în atenția opiniei publice mondiale: aici se desfășoară Tîrgul internațional, devenit tradițional, specializat în construcții mecanice. În afara celor 320 000 de locuitori ai orașului, numeroși reprezentanți ai comerțului și ai industriei, ziariști sau simpli turiști din Cehoslovacia și de peste hotarele ei intră în viața trepidantă a orașului, își încrucișează drumurile, discută despre evenimntul nr. 1 al orașului: cea de-a 8-a ediție a expoziției și tîrgului.

Brno, cel de-al doilea oraș ca importanță din Republica Socialistă Cehoslovacă, este cunoscut ca centru industrial, comercial și turistic. Primele sale fabrici — metalurgie și țesătorii de postav — au fost construite în epoca monarhiei austro-ungare. Producția lor servea aproape în întregime pentru aprovizionarea armatei. Ulterior, au fost create uzine pentru material de cale ferată, construcții de mașini agricole, fabrici de cristal și porțelan etc. În anii construcției socialiste, industria din Brno a cunoscut o nouă și puternică înflorire. Concomitent cu dezvoltarea uzinelor vechi, au apărut altele, printre care fabrici de produse chimice. Din domeniul construcțiilor mecanice, cea mai importantă ramură industrială a orașului, turbinele cu vapori și cu combustie internă produse de První Brněnská Štrojírna, mașinile de forjat super-grele fabricate la Šmeralovy Závody, cazanele și echipamentul de încălzit și irigat produse de Întreprinderea națională Slatina și Juranovy Závody armele de sport și vînătoare ca și mașinile de scris și calculat, purtînd marca „Z" (Zbrojovka Z J Š), rulmenții și tractoarele Zetor, fabricate de Uzinele Z K L, mașinile, și echipamentele produse de Uzinele Tesla din Brno, Întreprinderea națională Chirana, Meopta, Chronotechna si Metra, Královopolská Strojírna, sînt binecunoscute nu numai în Cehoslovacia, ci și în alte țări.

● Răscruce de drumuri

Tîrgul internațional de la Brno reînnoadă o veche și bogată tradiție comercială. Așezat la răscrucea unor importante artere comerciale, orașul capătă formal drept de cetate și dreptul de a ține tîrguri pe o durată de șase săptămîni prin două documente date de regele Venceslas I în anul 1243. O mențiune despre un tîrg la Brno apare încă în 1333 în Fondacco dei Tedeschi. De altfel, în secolele XIV—XVII tîrgurile ajung la apogeul înfloririi lor, devenind un factor însemnat al vieții economice internaționale. În prezent, funcțiile tîrgurilor s-au multiplicat. Ele nu mai sînt numai simple locuri de întîlnire ale marilor comercianți și cu atît mai puțin centre de vînzare-cumpărare a mărfurilor aduse la tîrg, ci au devenit și centre de contact între diferiți producători, între oameni de știință și specialiști de diferite domenii, centre de răspîndire a tehnicii înaintate etc. Asemenea funcții multiple îndeplinește și noul Tîrg internațional de la Brno.

Sub lozinca „Tehnica în serviciul păcii și progresului", reprezentanți ai industriei de construcții mecanice și ai comerțului din 37 de țări, la care s-au adăugat cei ai țării gazdă, au avut posibilitatea să-și cunoască direct realizările în dezvoltarea tehnicii, să-și consolideze relațiile de afaceri sau să lege noi relații, să trateze și să încheie diferite contracte. Un bogat program științific și tehnic, între care colocvii asupra locomotivelor cu motor, fasonajul la parametri înalți, comanda automată a unui sistem energetic, zilele profesionale asupra tehnicii automatizării în industria chimică, asupra mecanizării proceselor de ambalare, asupra protecției și securității muncii în agricultură, conferința internațională a redactorilor presei tehnice, — toate acestea au atras grupuri largi de specialiști. Pentru ceilalți vizitatori, îndeosebi tehnicieni și muncitori din Cehoslovacia sau din alte țări, Tîrgul oferă un minunat prilej de a compara rezultatele muncii lor cu ale altora, de a-și îmbogăți cunoștințele.

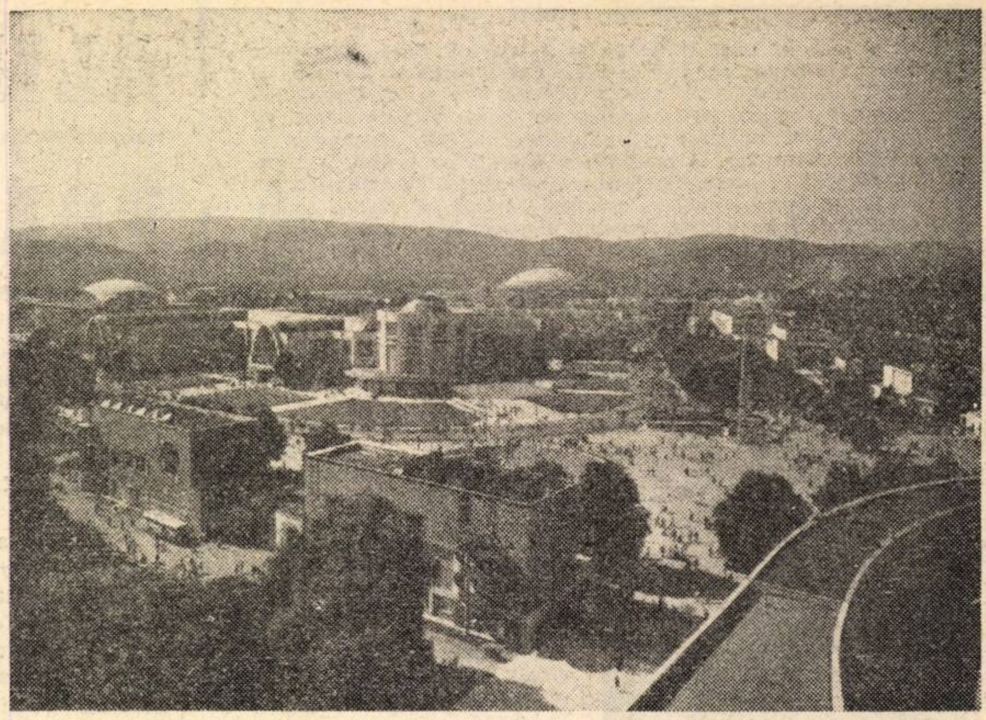

Vedere generală a Tîrgului

● În loc de ghid

În afară de exponatele prezentate în Pavilionul națiunilor, zecile de mii de produse expuse erau grupate, mai riguros decît în anii precedenți, în 12 sectoare, oferind vizitatorului posibilitatea de a trece în revistă mai ușor noutățile sau perfecționările aduse, de a compara nivelul tehnic atins în producția respectivă în diferite țări.

Ca țară organizatoare, R. S. Cehoslovacă a prezentat peste 3 000 exponate, printre care se remarcă strungul vertical SK 25 A, care poate fi utilizat la uzinarea unor unicate foarte variate ca formă, ca și pentru piese de serie, mașina de rectificat verticală BPV 80, de înaltă precizie, strungul de copiat semiautomat E Kovomat de tip SPT 200 pentru lucrări asupra arborilor, ca și utilajele de laborator. În acest an la Tîrg a participat, pentru prima dată și Institutul de cercetări de estetică tehnică.

Ca noutate, menționez că în acest an firma „General Motors" a prezentat aici în premieră mondială modelul pe 1967 al automobilului Opel Record.

Bine reprezentată la Tîrg a fost și țara noastră. Printre mașinile de așchiat expuse de Întreprinderea de comerț exterior „Mașinexport", de un deosebit succes s-au bucurat strungul vertical de 2 000 mm, ca și o serie de alte trei strunguri SN, bine cunoscute deja în numeroase țări pentru înaltele lor calități tehnice. În sectorul destinat mașinilor și uneltelor agricole, întreprinderea „Auto-Tractor" a prezentat patru modele de tractoare universale, între care și U-650, care anul trecut a primit Medalia de aur la Tîrgul de la Leipzig. Au fost apreciate, de asemenea, diferitele modele de motoare electrice, transformatorii, mașinile pentru construcții rutiere, rulmenții cu bile, echipamentele de foraj și utilajele pentru rafinării de petrol, mașinile pentru prelucrarea lemnului, camioanele ca și alte produse prezentate.

Dintre numeroasele produse noi înfățișate de cei aproximativ 900 expozanți, un număr de 30 au primit Medalia de aur a Tîrgului, recunoaștere a înaltelor lor calități tehnice.

Fl. DUCA

CORESPONDENȚĂ DIN U. R. S. S.

ÎNTRE NUREK ȘI PAMIR

ÎN rîndul republicilor din Asia Centrală — care cunosc un proces de dezvoltare industrială intensă — se înscrie și Tadjikistanul. Pe locuri, altădată, pustii s-au înălțat noi fabrici și uzine, noi sisteme energetice. Numai în ultimii doi ani volumul producției industriale al republicii a crescut cu 23,5%. Căldura soarelui și munca neobosită a omului au făcut ca republica să devină și una din marile regiuni producătoare de bumbac ale Uniunii Sovietice.

● Un covor alb

AM sosit în țara „aurului alb" în plin sezon de recoltare cînd bumbacul, abia cules, era întins la uscat: un nesfîrșit covor alb pe platforme special amenajate, pe asfaltul șoselelor, pînă și în piețele din Kurgan-Tiube, centrul principalei regiuni producătoare de bumbac cu fibra fină, aflat în bazinul inferior al rîului Vahș. În timp ce ne îndreptam spre Kurgan-Tiube, pe lîngă noi, în locul caravanelor de cămile ,tipice altădată pentru aceste meleaguri treceau în goană caravane de autocamioane cu remorci, toate încărcate cu puf alb.

În anii puterii sovietice a fost înfăptuită aici o vastă rețea de irigații. Am vizitat sovhozul „Kuibîșev" și colhozul „Gorki", două unități agricole mari producătoare de bumbac. Sovhozul „Kuibîșev" are o suprafață de 6 000 de ha în întregime irigată, din care 5 400 ha arabile. Bumbacul cu fibra fină a ocupat anul trecut 4 000 de ha; restul au fost culturi furajere. De pe fiecare ha, muncitorii sovhozului au cules 30—33 chintale. În total sovhozul a livrat statului 12 700 tone de bumbac.

Colhozul „Gorki" are 5 300 de ha pămînt arabil, din care 5 170 ha irigate. Recolta medie a fost de 27 chintale la ha. Întîmpinîndu-ne cu „salam aleicum", salutul tradițional, președintele gospodăriei ne-a arătat că venitul colhozului în 1965 a fost de 8 364 000 ruble. Statul a plătit un preț bun pentru bumbac — 67 de ruble pentru fiecare sută de kilograme. Anul acesta colhozul a alocat 2 milioane de ruble pentru a achiziționa utilajele unei fabrici de egrenat care să asigure prelucrarea primară a întregii lor recolte de bumbac în cadrul colhozului.

● Bumbacul își arată virtuțile

AM văzut o astfel de fabrică la Kurgan-Tiube. Mașinile curăță bumbacul de resturile de frunze și de capsule, separă fibrele de semințe și apoi le presează în baloturi. Semințele sînt transportate automat la fabrica de alături, unde se extrage din ele uleiul de bumbac, folosit la fabricarea margarinei și a glicerinei. Șroturile rezultate după extragerea uleiului sînt un prețios furaj concentrat pentru hrana animalelor. Chiar și cojile semințelor sînt bune ca furaje. Bumbacul își arată astfel toate virtuțile. Secția de extracție a uleiului este în întregime automatizată, lucrătorii de aici — numai trei pe schimb — supraveghează doar buna funcționare a instalațiilor.

În 1913, producția de bumbac a Tadjikistanului era de 32 mii tone. Anul trecut republica a dat 610 000 tone, dar posibilitățile de creștere a producției de „aur alb" sînt încă foarte mari. Pămînturi bune pentru cultura bumbacului există încă destule; problema principală rămîne asigurarea apei pentru irigații, fără de care bumbacul nu poate crește. În prezent se desfășoară vaste lucrări de lărgire a rețelei de canale existente. Numai „Marea Nurek" va asigura irigarea a 1 200 000 de ha prin curgere liberă și a altor întinse suprafețe, prin ridicarea apei cu ajutorul unor puternice stații de pompare. Prima stație de acest fel se și construiește în valea Iavan. Aici zece pompe vor ridica 20 de metri cubi de apă pe secundă, la o înălțime de peste 100 de metri, furnizînd vlaga pentru 56 500 de ha, de pe care se vor recolta anual circa 100 000 de tone de bumbac și alte produse agricole. A și început construcția primului din cele șase sovhozuri care vor lua ființă aici. În anii viitori se vor construi în valea Iavan alte două stații de pompare.

● Un sovhoz pe „acoperișul lumii"

ÎN partea răsăriteană a Tadjikistanului se înalță Pamirul, căruia încă din vechime i se spune „acoperișul lumii". Acest nume i se potrivește întocmai, pentrucă platoul se află la o înălțime de 3—4 000 de metri deasupra nivelului mării. Marele drum al Pamirului care leagă această regiune de restul țării începe din orașul Horog. Drumul este de fapt un urcuș continuu pe o distanță de 728 km pînă la localitatea Ak-Baital, unde înălțimea pasului este de 5200 de metri. Mai departe sînt doar cărări pe marginile prăpăstiilor, pe unde pot străbate numai cei născuți și crescuți aici. Pe o stîncă, deasupra unei astfel de cărări se află inscripția: „Călătorule fii atent! Tu ești aici ca o lacrimă pe geană".

În ciuda climei deosebit de aspre, chiar în văile aflate la 3500—4000 de metri crește un soi de iarbă care rezistă la geruri. Această iarbă este hrana turmelor de aci. Creșterea iacilor la aceste mari înălțimi, unde există întinse pășuni alpine, oferă locuitorilor carne și lapte. Sovhozul crescător de iaci „Bulum-Kul" din Pamirul Oriental se află la o altitudine de 4000 de metri deasupra nivelului mării. La altitudini ceva mai joase, în văile rîurilor Piandj și Vahș, pamirenii se ocupă și cu agricultura. Datorită construcțiilor de sisteme de irigații, suprafața agricolă a Pamirului a crescut în anii puterii sovietice de zece ori, iar efectivul vitelor din colhozuri s-a mărit de aproape 11 ori. La fiecare 10 000 de locuitori revin 192 de specialiști cu studii superioare și 206 cu studii medii.

La o altitudine de 3860 de metri, în Pamirul de est, se află o grădină botanică, unitate a Academiei de Științe din Tadjikistan, unde se studiază capacitatea de adaptare a diferitelor plante la condiții climaterice și pedologice aspre.

● Comorile Pamirului

ÎN Pamir s-au construit trei centrale hidroelectrice, inclusiv cea de la Murgab, situată la cea mai mare altitudine din toate centralele electrice existente. Continuă construirea hidrocentralelor Vanciskaia și Sudjanskaia, se reconstruiește hidrocentrala de la Horog care își va mări de zece ori puterea inițială. Într-un viitor apropiat se va încheia electrificarea întregului Pamir sovietic.

Pamirul rivalizează cu Uralul și cu Siberia în ceea ce privește calitatea și rezervele de pietre prețioase. Recent au fost descoperite aici zăcăminte deosebit de mari de turcoaze de calitate superioară. Filoane bogate de turcoaze cu nuanțe de smarald au fost găsite într-o regiune de vechi mine de unde turcoazele erau transportate în țările Orientului încă acum 500 de ani.

După cercetări îndelungate, geologii au descoperit în trecătoarea Ladjvar Dari filoane bogate de lazurit, cristal de stîncă și rubine de culoare roș-gălbui și violet, atingînd un diametru de 1,5 cm. Exploatarea acestor comori ale pămîntului a început anul trecut. Din „acoperișul lumii" se extrag de asemenea aur, platină, ametiste și topaze.

Silviu PODINĂ

TIRGUL DE LA PLOVDIV

De la 18 septembrie 1966, Plovdiv-ul găzduiește cea de a XXII-a ediție anuală a Tîrgului internațional de mostre. Pe malul rîului Marița, pe o suprafață de expunere de peste 510 mii km^2, pavilioane noi și hale nou amenajate cuprind exponate din toate ramurile industriale. Se disting în primul rînd pavilioanele industriei constructoare de mașini, industriei chimice și metalurgice. La ediția actuală, participă firme din peste 40 de țări de pe toate continentele.

Țara noastră este prezentă cu un Birou comercial în care își desfășoară activitatea delegații intreprinderilor românești de comerț exterior.

Industria aeronautică engleză

IN CĂUTAREA ECHILIBRULUI

UNA din problemele-vedetă pe scena politică și economică britanică (și nu numai britanică) o constituie acum situația și perspectivele industriei aeronautice. Este vorba de una din ramurile industriale cheie ale economiei britanice, ea ocupînd circa 250 000 de salariați și urmînd, după evaluări preliminarii, să contribuie la capitolul „exporturi" cu nu mai puțin de 2,4 miliarde de franci elvețieni pînă la sfîrșitul acestui an.

Incertitudini

Tradiționalul salon bienal al industriei aeronautice britanice, deschis în prima jumătate a acestei luni la Farnborough, s-a desfășurat — după expresia agenției FRANCE PRESSE — sub „semnul prosperității pe termen scurt, dar și al incertitudinii pentru viitor". Atenția majorității comentatorilor englezi și străini nu s-a concentrat numai asupra noutăților prezentate la acest salon, ci și asupra situației actuale a industriei constructoare de avioane din Anglia.

Cifrele statistice certifică existența unei conjuncturi deosebit de favorabile: valoarea exporturilor acestei ramuri în primele șapte luni ale anului a însumat 117 milioane de lire sterline, față de 76 milioane în perioada corespunzătoare din anul trecut, iar carnetele de comenzi sînt „bine garnisite", asigurînd utilizarea capacităților de producție în anii următori. Tonul optimist al comentariilor se transformă însă în incertitudine și chiar în neliniște atunci cînd este abordată perspectiva celui de al VIII-lea deceniu. Concurența tot mai puternică pe piața mondială capitalistă din partea giganților construcției de avioane din S.U.A., ritmul lent de sporire a competitivității industriei britanice, dificultățile care frînează realizarea unei colaborări eficace în acest domeniu între producătorii vest-europeni — iată principalele motive de îngrijorare nu numai pentru cercurile de afaceri direct interesate ci și pentru guvernul englez.

Recomandările oficiale, date publicității încă cu nouă luni în urmă, în cadrul așa-numitului „raport Plowden", par a prinde în prezent viață.

Industria aeronautică britanică pășește pe calea concentrării. Tratativele privind fuziunea dintre societățile „British Aircraft Corp" și „Hawker Siddeley" și cele, mai recente, privind absorbirea de către „Rolls Royce" a societăților „Bristol Aeroplane Co" și „Bristol Siddeley" au ca scop o radicală regrupare a forțelor. Fuziunea lui „Rolls Royce" cu „Bristol Siddeley" — principalii constructori de motoare de avioane din Anglia (în uzinele lor sînt ocupați aproape 70 000 de salariați) — ar crea un cvasi-monopol în producția internă; totodată, ea ar întări poziția Angliei pe piața mondială, căci noua societate s-ar număra — alături de compania americană „Prat and Whitney" — printre cei mai importanți constructori de motoare de avioane din lume. Concomitent, între reprezentanții patronatului și cei ai guvernului au loc negocieri cu privire la participarea statului la dezvoltarea viitoare a ramurii. În cercurile bine informate se fac referiri la intenția guvernului de a efectua o „naționalizare parțială", respectiv de a realiza participarea statului la capitalul societăților rezultate din fuzionări.

Dificultățile cooperării

ANIMATE controverse au stîrnit în ultimul timp evoluția și perspectivele cooperării anglo-franceze în domeniul construcției de avioane. Se așteaptă ca recenta vizită la Londra a ministrului francez al echipării, E. Pisani, discuțiile purtate de acesta cu oficialitățile britanice și hotărîrile adoptate să dea un nou impuls înfăptuirii planurilor de cooperare elaborate cu ani în urmă. Dintre proiectele anunțate — avionul supersonic comercial „Concorde", aerobuzul (pentru transportul a 250 de pasageri), avionul de luptă cu aripi variabile sau avionul-școală „Jaguard" — cele mai mari șanse de realizare pare să aibă cel dintîi.

În pofida ridicării succesive a plafonului investițiilor necesare pentru executarea prototipului și lansarea producției în serie a avionului „Concorde" (evaluate în prezent la 500 milioane de lire sterline, respectiv la 7 miliarde de franci), ambele guverne se arată optimiste. Portofoliul comenzilor făcute pînă acum de diferitele societăți de transporturi aeriene din lume numără peste 600 de aparate; după aprecierea cercurilor de afaceri, investițiile vor fi recuperate în cazul cînd volumul comenzilor se va dubla în anii viitori, și se vor înregistra beneficii însemnate dacă acesta se va tripla. Previziunile optimiste contează și pe întîietatea intrării în serviciu a avionului supersonic anglo-francez (în 1971) față de corespondentul său american (în 1974). Dar, atît cercurile oficiale, cît și presa de ambele părți ale Canalului Mînecii subliniază că avantajele acestei cooperări anglo-franceze vor fi resimțite într-o sferă industrială mult mai largă, fiind totodată eliminată în parte incertitudinea ce planează asupra viitorului industriei aeronautice din ambele țări. În ceea ce privește evoluția discuțiilor tripartite (anglo-franco-vest-germane) privind construcția în comun a aerobuzului (programat pentru 1972), deși au fost depășite unele divergențe, nu s-a ajuns pînă în prezent la vreun acord.

Sindicatele britanice au făcut cunoscută guvernului poziția lor în problema viitorului industriei constructoare de avioane. O rezoluție, votată în unanimitate la recentul Congres al T.U.C. de la Blackpool, susține dezvoltarea producției aeronautice în colaborare cu Franța și cu alte țări europene, pronunțîndu-se împotriva recurgerii la industria americană (aluzie la hotărîrea anterioară a guvernului englez de a renunța la fabricarea în țară a unor avioane militare și de a achiziționa din S.U.A. avioane de tipul F-111-KN). Aceeași rezoluție cere guvernului să elaboreze un plan pe termen lung pentru producția aeronautică și să naționalizeze sectoarele cheie ale acestei ramuri.

Lunile viitoare vor arăta în ce sens va evolua conjunctura industriei aeronautice engleze, a cărei situație actuală a fost caracterizată lapidar de ziarul LE MONDE (7/IX) drept un moment de „căutare a propriului său echilibru".

N. POPOV

După Conferința de la Bogota

FRĂMINTĂRILE CONTINUĂ

ADERAREA oficială a Venezuelei la Asociația latino-americană a liberului schimb, în luna septembrie, a urmat Declarației de la Bogota, adoptată la conferința șefilor republicilor Columbia, Chile și Venezuela și a reprezentanților șefilor statelor Peru și Ecuador. Încadrarea Venezuelei în respectivul organism s-a produs după o înfruntare aspră; cercuri importante din Caracas s-au împotrivit și se împotrivesc politicii de integrare susținută de președintele Leoni, considerată a fi ineficientă pentru înlăturarea rămînerii în urmă și a dominației străine.

În această dispută, la fel ca și la întîlnirea de la Bogota și la alte conferințe latino-americane, s-a reflectat frămîntarea de a se găsi soluții pentru problemele economice dificile ale continentului de la sud de Rio Grande.

DATELE oficiale arată că 80% din locuitorii Americii Latine primesc doar jumătate din venitul național, în timp ce cealaltă jumătate revine minorității de 20%. Populația Americii Latine reprezintă 6% din totalul locuitorilor planetei, în timp ce industria latino-americană produce numai 3% din producția mondială. Din ultimul raport al Băncii Interamericane de Dezvoltare reiese că din cei 210 milioane latino-americani, 50% sînt sub vîrsta de 20 de ani, ceea ce impune crearea a 8 000 000 de locuri noi de muncă anual, în timp ce în momentul de față nu se realizează nici măcar jumătate. Rezultatele obținute în dezvoltarea economică sînt mai mult decît modeste. În ceea ce privește producția agricolă creșterea ei anuală în ultimii cinci ani a fost de 1,7%, iar după cum s-a subliniat cu prilejul aniversării a cinci ani de la intrarea în vigoare a „Alianței pentru progres", pentru a face față creșterii demografice în America Latină, este necesar un spor de cel puțin 6% anual.

În ultimul deceniu, datoriile externe ale țărilor latino-americane au crescut de 2,5 ori, adică în medie cu 11,5% pe an, ceea ce depășește ajutoarele și creditele primite în cadrul și în afara „alianței". Făcînd bilanțul „alianței", ziarul „New York Times" (18 august) scria: „Mobilizarea resurselor financiare interne și externe nu a fost suficient de mare pentru a atinge ținta de progres pe care și-a propus-o Alianța, și anume, **de a asigura un spor susținut și adecvat** în dezvoltarea economică. Au fost exprimate vederi prea optimiste la început asupra posibilităților de a introduce reforme sociale, administrative și fiscale... Alianța a fost apreciată ca un remediu împotriva sărăciei, și ea a creat speranțe care n-au putut fi îndeplinite, ceea ce a provocat ulterior dezamăgire".

PORNIND de la această situație la conferința de la Bogota s-a relevat din nou urgența unui răspuns la problemele vitale ale Americii Latine. Ideea de bază a unora dintre principalii participanți la întîlnirea de la Bogota a fost, după cum subliniau unele comentarii, de a se trece la efectuarea unor reforme moderate „de sus", în special în domeniul agriculturii, pentru ca masele să nu ceară și să lupte pentru schimbări fundamentale. Revista „Monde Diplomatique" (septembrie 1966) scria că participanții la conferința de la Bogota și-au dat seama că „enorma masă de dezmoșteniți este sătulă să mai aștepte reforme, asupra necesității cărora s-a căzut de acord, dar pe care nimeni nu se hotărăște să le concretizeze și să le înfăptuiască".

Ținînd seama că regimurile rezultate din puciuri s-au dovedit ineficiente, deoarece au creat primejdia unor explozii de nemulțumiri din partea maselor, în politica S.U.A. față de America Latină — cred aceiași comentatori — se remarcă o tendință de schimbare. Se atrage atenția că din declarațiile făcute la Washington, S.U.A. par să nu mai fie dispuse a miza numai pe regimurile de mînă forte, a căror politică riscă să agraveze nemulțumirile, — ci să se orienteze deopotrivă spre unele regimuri rezultate din alegeri, promițînd concesii, tocmai pentru a preveni o răsturnare. (Nu pare lipsit de legătură faptul că Thomas Mann, care consideră „inutile" asemenea „subtilități", și-a dat demisia din postul de subsecretar la Departamentul de Stat). Condiția susținerii „regimurilor reprezentative", — așa cum se preconizase în momentul lansării programului „Alianța pentru Progres", — este ca ele să țină seama, după cum se amintește, de interesele S.U.A.

Dacă inițial, crearea Pieței Comune a Americii Centrale și a Asociației latino-americane a Liberului Schimb au fost prezentate ca instrumente autonome de apărare în fața penetrației străine, ulterior s-a constatat că, în cercurile politice ale S.U.A. se remarcă tendința de a susține politica de integrare latino-americană în propriul lor interes. Investitorii americani caută să dobîndească în întreaga Americă Latină (așa cum au obținut în America Centrală, pe măsura înfăptuirii Pieței Comune a acestei zone), un regim special, constînd în stimulente fiscale, protecții tarifare și alte tratamente de favoare pentru întreprinderile lor. Acestea preconizează uniformizarea impozitelor la nivelul cel mai scăzut și se pronunță împotriva oricărui „monopol", indiferent de ramura industrială, contînd că pe baza liberei concurențe să obțină o situație predominantă.

ÎN acest context, cercurile din capitalele latino-americane potrivnice integrării, reproșează adepților acestei orientări tocmai convergența cu poziția S.U.A. În cele 24 de puncte ale Declarației de la Bogota sînt cuprinse o serie de revendicări care depășesc limitele dorite de S.U.A. La Conferința de la Bogota s-a subliniat că țările latino-americane sînt interesate ca promisiunile S.U.A. de credite să nu se resimtă din pricina cheltuielilor militare crescînde ale acestora. Punctul de vedere cu privire la Vietnam, pe care-l exprima această poziție, a fost primit cu nemulțumire la Washington, iar noul secretar de stat pentru treburile latino-americane, Lincoln Gordon, a declarat că pentru S.U.A. „finanțarea războiului din Vietnam este mult mai importantă". De asemenea, Declarația de la Bogota cuprinde cererea ca ajutorul economic să nu fie însoțit de „condiții excesive" și se pronunță în favoarea facilitării de către statele industriale a dezvoltării țărilor rămase în urmă, în special prin garantarea prețurilor la materiile prime. Participanții la conferința de la Bogota au făcut însă pe de altă parte concesii cererilor nord-americane privitoare la integrare, favorizînd, după cum se apreciază, în continuare, prezența străină în economia națională a statelor latino-americane.

Evoluția politicii S.U.A. în relațiile cu America Latină va putea fi apreciată din nou la conferința șefilor statelor americane propusă de președintele Johnson, care, după cum se crede, va avea loc înainte de sfîrșitul acestui an.

Z. FLOREA

Corespondență din Geneva

ÎN DEZBATERE—EXTINDEREA COOPERĂRII INTERNAȚIONALE

ATENȚIA observatorilor care urmăresc lucrările Consiliului pentru comerț și dezvoltare s-a concentrat în ultimele zile asupra Comitetului nr. 1, însărcinat să prezinte un proiect al ordinei de zi pentru cea de a doua conferință UNCTAD, din 1967. În cadrul dezbaterilor s-au relevat tendințe deosebite. Țările în curs de dezvoltare au subliniat unele probleme de primă importanță, cu caracter concret, care nu trebuie în nici un caz să fie neglijate și care pot fi rezolvate într-un termen util. Paralel, s-au manifestat și tendințe de îngustare a sferei problemelor în discuție.

Reprezentanții țării noastre, subliniind importanța dezvoltării comerțului mondial, au susținut necesitatea includerii în viitoarea ordine de zi a unor teme ca: formarea de cadre pentru comerțul exterior, elaborarea și aplicarea unor forme noi de colaborare internațională, tehnică și economică, care să aibă o influență pozitivă asupra comerțului și dezvoltării economice etc.; totodată, ei au sprijinit ideea realizării unui acord asupra principiilor relațiilor comerciale internaționale și ale politicii comerciale care determină dezvoltarea.

Lucrările Consiliului se vor termina săptămîna aceasta.

✶

În ceea ce privește sesiunea Comitetului ONU pentru locuințe, construcții și sistematizare (organ specializat al Consiliului Economic și Social al ONU), care s-a încheiat zilele trecute la Geneva, problemele dezbătute au fost: situația locuințelor în lume, finanțarea construcțiilor, pregătirea de cadre naționale și personal calificat în domeniul locuințelor, construcțiilor și sistematizării, industrializarea construcțiilor ș. a.

Delegația României a subliniat că, după cum demonstrează rezultatele obținute într-o serie de țări, situația locuințelor nu se poate ameliora decît dacă guvernele își asumă responsabilitatea coordonării și executării programelor destinate construcțiilor de locuințe și dezvoltării urbane. Prezentîndu-se experiența țării noastre, s-a menționat că întreaga activitate de construcție este încadrată organic în procesul de dezvoltare planificată a economiei naționale, fiind asigurate în acest mod condiții corespunzătoare de organizare, mijloacele tehnice și financiare necesare.

Susținînd necesitatea intensificării eforturilor întreprinse în vederea industrializării și planificării construcțiilor, alocării de fonduri corespunzătoare prin bugetele naționale și pregătirii de cadre autohtone de specialitate în regiunile în curs de dezvoltare, delegația română a inițiat un proiect de rezoluție privind întărirea și extinderea cooperării internaționale în domeniul locuințelor, construcțiilor și sistematizării. Proiectul, depus în numele delegațiilor Franței, Indiei, Libanului, Pakistanului, R.A.U. și României (la care s-au adăugat ulterior și alte țări), a fost adoptat în unanimitate de Comitet.

De asemenea, sesiunea a aprobat programul de lucru al Comitetului pentru etapa următoare, program care prevede, printre altele, organizarea în anul 1968, în România, a unui seminar internațional avînd ca temă „Sistematizarea regională și urbană" și destinat specialiștilor din țările în curs de dezvoltare.

T. TUDOR

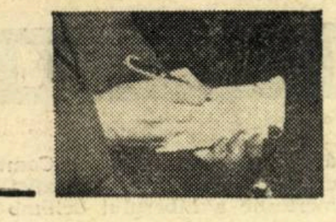

din bloc-notesul cronicarului

46 862 000 saci de cafea

După discuții lungi și dificile, la conferința ce s-a încheiat recent la Londra, Organizația internațională a cafelei a stabilit pentru membrii săi cantitatea limită de export pe anul 1966/1967 la 46 862 000 de saci. Ca urmare a compromisului la care s-a ajuns, 43 700 000 de saci sînt repartizați după vechiul sistem de cote, iar restul contingentului va fi distribuit drept cote adiționale pe baza unor prevederi speciale. Totodată, s-a căzut de

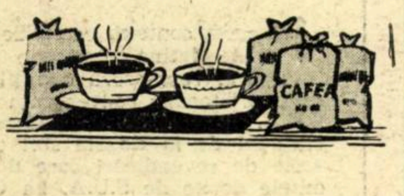

acord asupra prețurilor limită pentru principalele sorturi. Rezoluțiile adoptate se referă, printre altele, și la măsuri privind îmbunătățirea controlului originii livrărilor de cafea. O comisie specială se va ocupa de problemele legate de crearea unui fond care să servească diversificării pentru a sprijini țările producătoare de cafea în vederea trecerii de la monocultură la dezvoltarea și a altor ramuri agricole mai rentabile sau la producția de mărfuri industriale.

Se apreciază că recolta mondială de cafea pe anul 1966/1967 va fi de 71 milioane de saci. Deși această recoltă va fi inferioară celei din 1965/1966, totuși ea va depăși consumul mondial evaluat la numai 47 milioane de saci.

Muncitori străini în R. F. G.

Dintr-o anchetă efectuată de Institutul german pentru cercetarea economiei din R. F. Germană, rezultă o slăbire a cererii de forță de muncă străină tocmai în acele ramuri ale industriei vest-germane în care este ocupat cel mai mare număr de muncitori străini (construcții, siderurgie etc.); numărul acestora a sporit în măsură mai mică decît cu un an în urmă. La sfîrșitul lunii iunie 1966 numărul muncitorilor străini în R.F.G. era de 1 314 000, cu 150 000 (13%) mai mare decît la sfîrșitul lui iunie 1965, în timp ce creșterea de la mijlocul anului 1964 pînă la mijlocul anului 1965 a fost de 231 000, adică de 25%.

Cel mai mare hotel din Europa

La Moscova, în apropiere de Kremlin, se află în ultima fază de construcție hotelul „Rossia", care prin proporțiile și instalațiile sale va fi cel mai mare și mai modern din Europa. Avînd o bază de 256 x 156 m, hotelul va dispune de 3 182 camere, cu 5 890 de paturi. Primele două din cele 22 de etaje ale hotelului sînt destinate unui complex de restaurante, cafenele și săli de spectacole.

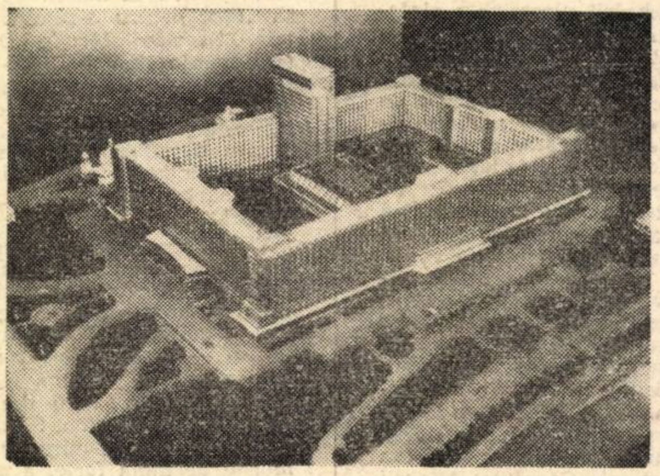

Accesul pasagerilor la diferite nivele se va face cu ajutorul a 90 de lifturi și a 6 scări rulante, iar centrala telefonică va deservi 6 000 de posturi interioare. Coordonarea serviciilor hotelului și localurilor de consum se va face prin intermediul unei instalații de televiziune cu circuit închis, iar o mașină electronică va fi afectată întocmirii conturilor clienților.

Primul cotidian în culori

În curînd va apărea la Montreal, în Canada, primul cotidian în culori. Este vorba de ziarul METRO-EXPRESS, de limba franceză, care-și va transforma și formatul și procedeul de imprimare. Pentru prima dată, și legat de această împrejurare, agenția UNITED PRESS va furniza fotografii în culori.

Vor găsi oare cititorii lumea, pe care ziarul o va reflecta de aici înainte în mod colorat, mai frumoasă?

Deficit la balanța materiei cenușii

Potrivit unui recent raport al O.C.D.E., Franța numără numai 6 cercetători științifici la 10 000 de locuitori, în timp ce R.F.G. numără 7,3, Anglia 11, S.U.A. 23,3. Bugetul francez al cercetării industriale reprezintă doar jumătate din cel englez. Datorită acestui fapt industria franceză este din ce în ce mai tributară tehnicii străine.

O precizare a ministrului economiei și finanțelor franceze, Michel Debré, arată cifric soldul în pierdere al balanței de materie cenușie (redevențe vărsate pentru brevete țărilor străine după ce au fost scăzute cele ce sînt plătite Franței de către alții): 397 000 000 de franci în 1965.

Ofensiva băncilor americane

Conform datelor publicate de Banca Federală de Rezerve, activele filialelor din străinătate ale băncilor americane au crescut rapid în cursul anului trecut, sporind cu 2,2 miliarde de dolari (+31%) și atingînd nivelul de 9,1 miliarde. În ceea ce privește repartiția lor geografică, 46,8% din aceste active sînt localizate în Anglia, 18,7% în țările Extremului Orient, 14,8% în țările Europei continentale, mai puțin de 10% în cele ale Americii Latine și ceva mai mult de 10% în restul lumii capitaliste.

După opinia specialiștilor, această creștere se datorează în mare parte sporirii cu 43% a volumului creditelor acordate de filialele respective, în special întreprinderilor cu capital american din țările respective. La rîndul ei, această sporire este rezultatul aplicării uneia din măsurile preconizate de Administrația S.U.A. pentru echilibrarea balanței de plăți, și anume: recomandarea ca societățile americane să finanțeze din surse locale operațiile filialelor lor în străinătate.

Dependență crescîndă

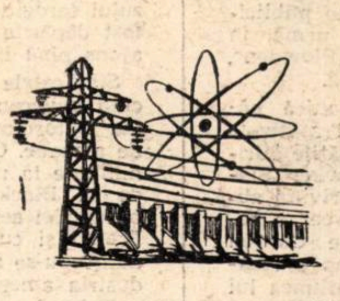

Necesarul de energie al țărilor europene din cadrul O.C.D.E. se va dubla aproape în perioada 1964—1980 — aceasta este concluzia raportului Comitetului pentru energie al acestui organism, adoptat recent de țările membre.

Cum va evolua însă utilizarea diferitelor surse de acoperire a acestui necesar? Autorii raportului consideră că cea mai rapidă extindere va cunoaște în această perioadă producția de energie electrică în centralele nucleare, acestea urmînd să furnizeze, în 1980, circa 30% din întreaga producție de energie electrică a Europei Occidentale. O creștere puternică (de aproximativ 4 ori) va cunoaște extracția locală de gaze naturale, în timp ce extracția de cărbune va înregistra o scădere de circa 10%.

Petrolul va rămîne și mai departe principala sursă de energie utilizată (peste 50% din total), volumul importurilor Europei Occidentale urmînd să crească de la 342 milioane tone în 1964, la 780 milioane în 1980. Într-un ritm ceva mai lent va spori producția hidroenergetică (cu aproape 80%).

Ținînd seama de faptul că rezervele proprii de petrol și de minereu de uraniu ale țărilor Europei Occidentale sînt reduse, rezultă implicit o accentuare a dependenței balanței lor energetice de importuri din alte zone ale lumii.

C. GRIGORE

ACONT

PREȘEDINTELE Filipinelor a și plătit un acont în cuvinte pentru noul împrumut contractat în Statele Unite. Vorbind în fața Congresului cu prilejul vizitei făcute la Washington, el a asigurat Statele Unite de sprijinul său pentru agresiunea în Vietnam. O plată în sînge pentru datoriile în dolari furnizează și corpul expediționar filipinez trimis în Vietnamul de Sud.

Fastul primirii președintelui Ferdinand Marcos în capitala americană este întru totul explicabil. Șefi de stat din Asia care să dea girul lor integral politicii Statelor Unite în Vietnam pot fi numărați chiar și pe degetele unei singure mîini. Comunicatul comun dat publicității la încheierea călătoriei „subliniază rolul strategic al Filipinelor în rețeaua militară din Asia de sud-est și anunță un nou ajutor militar și economic în valoare de 35 de milioane de dolari din partea Statelor Unite.

Vizita Președintelui Filipinelor a avut și o prefață de natură publicitară. Într-un amplu interviu acordat revistei U. S. NEWS AND WORLD REPORT, Ferdinand Marcos a enunțat, în ajunul călătoriei, liniile principale ale cuvîntării care avea s-o țină în fața Congresului dînd și asigurări că, în scurtă vreme, investitorilor americani le va merge și mai bine în Filipine. El a comunicat că vor fi luate toate măsurile pentru ca într-un interval cît mai scurt, parlamentul filipinez să adopte legea pentru protejarea investițiilor străine, lege care este considerată în Statele Unite drept o piesă-cheie în vederea sporirii fluxului de capital american spre această țară.

Deși turneul Președintelui filipinez în Statele Unite n-a adus nimic inedit, el a avut totuși darul să scoată din penumbră actualitatea social-politică din țara celor 7100 de insule. În paginile presei internaționale au apărut cu acest prilej numeroase relatări despre țara care, după ce secole a trăit un regim de mănăstire spaniolă iar o jumătate de veac a fost colonie americană, se află în prezent, la două decenii după obținerea independenței, „în plină criză" — pentru a folosi chiar cuvintele Președintelui Marcos rostite în decembrie 1965 cu prilejul preluării funcției supreme. O idee asupra nivelului de trai din această țară ne poate da faptul că venitul anual pe cap de locuitor este în medie de 100 de dolari, conform cifrelor oficiale. Luzonul central, casa a două treimi din cei 32 de milioane de locuitori ai țării, este zona cea mai înapoiată a Filipinelor. Nouă țărani din zece plătesc anual mai mult de jumătate din recolta obținută moșierilor. 10% din totalul brațelor de muncă șomează, iar o treime sînt incomplet folosite. De-a-lungul anilor prăpastia între bogați și săraci s-a lărgit continuu. În timp ce marea majoritate a populației trăiește în mizerie, opulența unei minorități restrînse are un caracter dintre cele mai stricte în „ghetto-urile de aur", cum sînt denumite cartierele rezidențiale bine păzite din Manilla. Moravurile generate de această minoritate au făcut pe mulți reporteri care s-au aflat la fața locului să compare Manilla cu orașul Chicago de pe vremea lui Al Capone. Chiar la intrarea în sala Senatului, un afiș invită ca armele de foc să fie depuse la vestiar. Un corespondent al ziarului LE MONDE consemna că viața țării ar fi dominată de trei „C": contrabandă, criminalitate, corupție. De altfel, într-un editorial publicat imediat după inaugurarea mandatului lui Ferdinand Marcos, ziarul NEW YORK TIMES scria: „Sarcinile care stau în fața noului președinte sînt uriașe pentru un politician oricît de experimentat. Nici unul dintre predecesorii săi, de pildă, nu a reușit să dezvolte potențialul economic al țării și nici să împiedice oficialitățile alese sau numite să se retragă din funcții la expirarea mandatelor luînd cu ei o bună parte din ce găsiseră la instalare".

Alături de protipendada locală, partea leului din bogățiile naturale ale țării o au monopolurile americane. O dată cu obținerea independenței, constituția a fost amendată de asemenea manieră încît să permită pentru cetățenii americani drepturi egale cu cele ale filipinezilor în exploatarea resurselor naturale. Investițiile americane depășesc la ora actuală 500 de milioane de dolari. Conform unui acord din 1947, Statele Unite și-au instalat pe teritoriul filipinez 23 de baze — navale, aeriene și terestre — folosite în prezent din plin în legătură cu agresiunea barbară desfășurată de S.U.A. în Vietnam.

Cei trei „C" sînt ramuri ale mașinii politice filipineze. Dar cît poate funcționa o asemenea mașină? În ultima vreme mișcarea de eliberare națională s-a intensificat din nou. „Huk-ii" (denumire dată ostașilor armatei populare de eliberare din timpul războiului antijaponez) sînt din nou activi și corespondenții americani relatează că țăranii îi identifică pe aceștia cu oameni ai unui modern Robin Hood care luptă pentru a da pămînt celor fără de pămînt. Nemulțumirea crește și pe verticală la toți cei care nu se mai pot împăca cu cercul de fier al actualei situații. Vîntul schimbărilor s-ar putea să înceapă a sufla din nou deasupra arhipelagului filipinez.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 39 (163)
39
VINERI
30 septembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

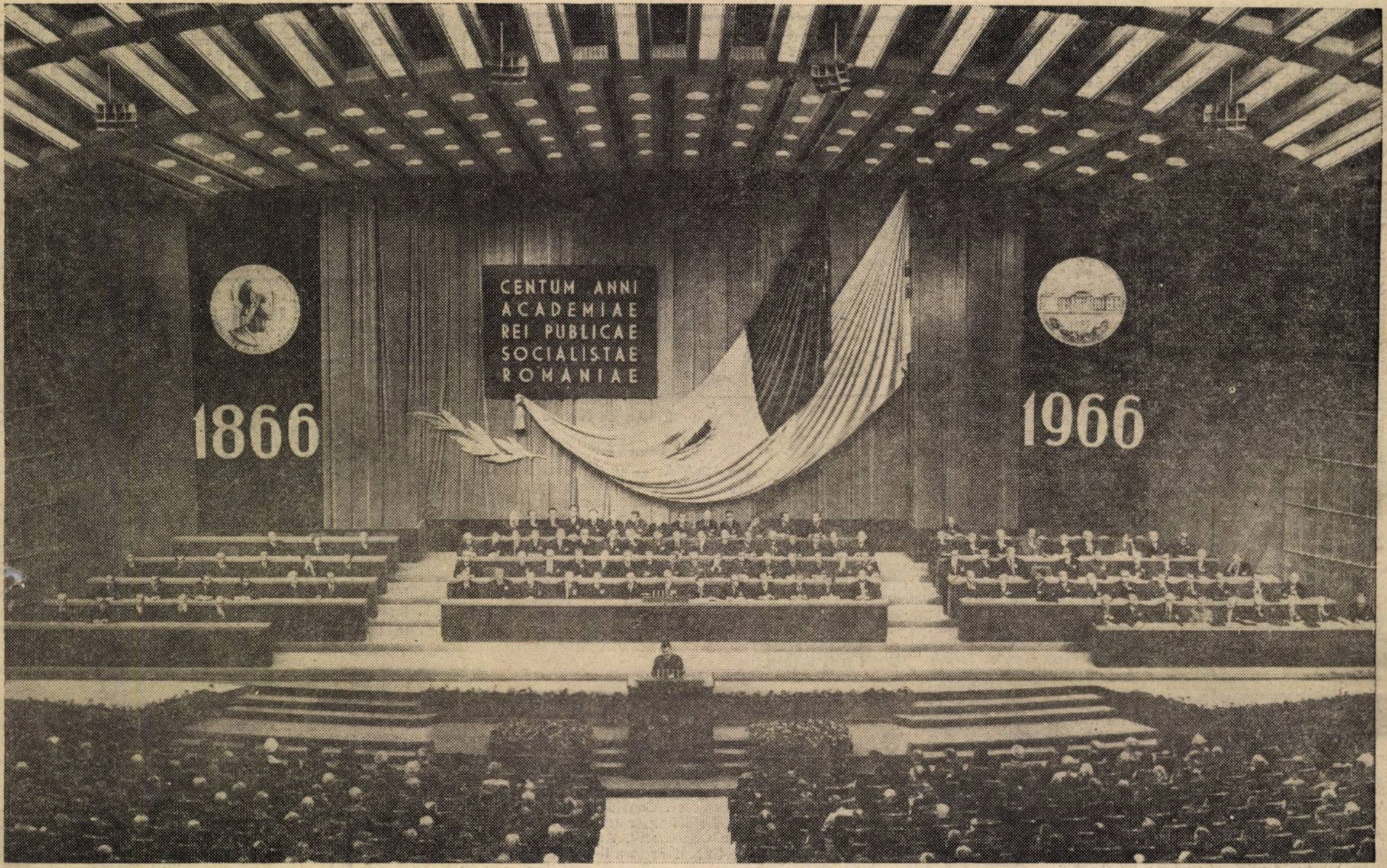

CENTUM ANNI ACADEMIAE

ÎNTREGUL nostru popor a sărbătorit împlinirea unui veac de la înființarea Societății Literare Române, străbună a actualei Academii a Republicii Socialiste România. Această aniversare a centenarului înaltului for științific organizată pe baza hotărîrii conducerii de partid și de stat a căpătat o semnificație aparte, de sărbătoare a întregii noastre științe și culturi. În amploarea și căldura manifestărilor ce au avut loc cu acest prilej și-au găsit expresie înalta prețuire și sprijinul pe care partidul și guvernul le dau științei românești, omagiul pe care societatea noastră socialistă îl aduce tradițiilor înaintate ale gîndirii românești, bogatului tezaur îndelung pregătit prin sîrguința și geniul creator al generațiilor de cărturari și oameni de cultură care nu și-au precupețit forțele pentru promovarea și afirmarea creației științifice proprii, aprecierea contribuției pe care oamenii de știință o aduc, alături de ceilalți oameni ai muncii, la construirea măreţului edificiu al socialismului.

Prețuirea de care se bucură gîndirea științifică în țara noastră corespunde necesității obiective de dezvoltare a noii societăți, exprimînd legătura indisolubilă care există între știință și practica socială. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., în Cuvîntul de salut rostit la Sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi centenarului Academiei Republicii Socialiste România, **„realitatea demonstrează că în epoca modernă producția și știința se condiționează și se influențează reciproc, contribuind una la accelerarea dezvoltării celeilalte ; știința și producția constituie două laturi inseparabile ale activității de creație a omului“.**

Construirea socialismului și comunismului, cea mai înaintată orînduire socială pe care a cunoscut-o istoria, este de neconceput fără contribuția directă a științei celei mai înaintate, asimilării și fructificării celor mai avansate cuceriri ale geniului uman.

CUCERIRILE științei dezvăluie forța nemărginită a geniului omului, ridicînd puterea de stăpînire a acestuia asupra naturii la culmi la care chiar cu cîțiva zeci de ani în urmă nici nu se putea visa. Sîntem martorii unui avînt fără precedent al dezvoltării științei, al pătrunderii tot mai adînci a omului în vastul laborator creator al naturii.

Una din principalele trăsături ale revoluției tehnico-științifice ce se desfășoară în prezent și ai cărei participanți sîntem, este transformarea științei în forță nemijlocită de producție. Rezultat al unui îndelungat și extrem de complex proces istoric, obiectiv, această transformare exprimă, în același timp, noua funcție socială a științei. Fără să înceteze de a fi o ramură de sine stătătoare a activității umane, știința devine forța conducătoare a progresului tehnico-științific, al însăși producției.

Însăși construirea noii societăți se înfăptuiește pe baza unei științe — știința despre lume și societate a proletariatului — marxism-leninismul. În socialism, cunoașterea și folosirea creatoare a legilor de dezvoltare sînt indispensabile pentru conducerea societății. Întreaga politică a Partidului Comunist Român de construire a orînduirii socialiste se bazează pe știință, pe cunoașterea și aplicarea adevărurilor general-valabile ale învățăturii marxist-leniniste la condițiile concrete din țara noastră, pe cunoașterea temeinică a legilor obiective ale evoluției sociale, pe studierea științifică a experienței proprii și a celorlalte țări. Rodul îmbinării științei și experienței, a principiilor marxism-leninismului și a condițiilor proprii țării noastre se concretizează în orientarea dezvoltării pe calea industrializării socialiste, singura cale de asigurare a progresului rapid și al înfloririi patriei, a unei vieți tot mai prospere și mai îmbelșugate pentru toți membrii societății, de garantare a suveranității și independenței naționale.

Deosebit de semnificativ pentru locul și importanța pe care societatea noastră socialistă o atribuie științei este faptul că orientarea și organizarea cercetării științifice se află printre problemele de prim ordin în preocupările partidului, că pentru asigurarea unui cadru corespunzător care să creeze condiții optime dezvoltării și coordonării cercetărilor a fost înființat Consiliul Național al Cercetării Științifice. Pentru prima dată, anul acesta a fost inclus în planul de stat de dezvoltare a economiei naționale un capitol special, în care sînt prevăzute principalele teme de cercetare.

ÎN trecut, în ciuda împrejurărilor istorice, care nu o dată au fost vitrege, cînd maselor largi ale poporului le erau în bună măsură închise drumurile spre cetatea științei, a dezinteresului manifestat de clasele dominante, din rîndurile vrednicului și talentatului nostru popor s-au ridicat spre culmile înțelepciunii ilustre nume, care au strălucit pe firmamentul gîndirii științifice universale. La promovarea acestor preocupări un rol însemnat a avut instituția al cărei centenar s-a aniversat.

Obiectivele social-economice care stăteau în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în fața României, intensificarea luptei pentru progres social, pentru realizarea unității naționale și cucerirea independenței de stat, solicitau o contribu-

(Continuare în pag. 3)

DIN SUMAR

• NOUA GEOMETRIE A ORAȘULUI BUCUREȘTI (în pag. 4)

• PROPORȚIA DINTRE PRODUCȚIA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE ȘI PRODUCȚIA BUNURILOR DE CONSUM ȘI CORELAȚIA EI CU CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI (în pag. 5)

• METALUL — CÎT MAI BINE GOSPODĂRIT (în pag. 8-9)

CITITORII CĂTRE REDACŢIE

DISCIPLINĂ DE PLAN SUI GENERIS

Greutăţile pe care le întîmpină Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia“ — Bucureşti din partea Bazei de desfacere nr. 4 — Braşov continuă. Deşi există un contract în toată regula, Direcţia generală de aprovizionare şi desfacere din Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini anulează repartiţiile, fără ştirea şi consimţămîntul beneficiarului. Un caz recent — pentru a cita oară ? — cu o repartiţie de rulmenţi pentru fabrica noastră. În ciuda sesizărilor noastre, am primit fel de fel de explicaţii. Situaţia rămîne însă neschimbată. Pînă cînd ?

Luca IGNAT
economist, şeful serv. aprovizionare şi desfacere, Fabrica de uleiuri vegetale „Muntenia"-Bucureşti

TRANSPORTURILE UZINALE ÎN TEMATICA EDITURII TEHNICE

Viaţa economică“ (nr. 35) a analizat problema transporturilor uzinale, cu care prilej unele propuneri vizau tipărirea mai multor lucrări de specialitate. Care este părerea noastră ?

Înainte de toate, trebuie precizat că tipărirea lucrărilor cu caracter didactic nu intră în competenţa Editurii Tehnice, fiind de profilul Editurii Didactice şi Pedagogice. Această editură a publicat asemenea lucrări, dintre care cităm : „Maşini de ridicat şi transportat“ (de E. Stoicescu), „Utilajul mecanic de transport în siderurgie şi în industria materialelor refractare“ (de I. Popa).

Pentru ridicarea calificării cadrelor din industrie, şi Editura Tehnică a tipărit o serie de lucrări din tematica transporturilor uzinale. Astfel, putem aminti „Transportul în întreprinderile industriale“ ; „Organizarea transportului în interiorul atelierelor“; „Transportoare cu bandă“ ; „Instalaţii de transport pneumatic“ ; „Cartea muncitorului de la maşinile de ridicat“ ; „Tehnica securităţii la maşinile de ridicat“ ; „Funiculare“ ; „Maşini de ridicat şi de transportat“. Iar în viitorul apropiat, vor apărea următoarele titluri : „Mecanizarea transporturilor în întreprinderile din industria uşoară“ şi „Mecanizarea în minerit“.

Reţinem, cu mulţumiri, sugestia semnatarilor corespondenţei referitoare la editarea unei lucrări ajutătoare pentru „maşiniştii de la maşini mobile pentru transporturi interioare“. Vom căuta să formăm un colectiv pentru elaborarea unei asemenea lucrări, incluzînd-o în planul nostru de editare.

ing. A. OPREAN
directorul Editurii Tehnice

STAGIATURĂ NESTIMULATORIE

Respectînd instrucţiunile în vigoare, inginerii stagiari trebuie să efectueze un stagiu de trei ani în producţie, timp în care ei nu pot fi utilizaţi în sectorul de concepţie şi nici în posturi de şefi de sector, secţie etc. Socot că în anumite situaţii o parte din inginerii stagiari ar fi bine să beneficieze de unele derogări Şi iată de ce :

În uzina noastră avem un număr apreciabil de ingineri stagiari. Cei mai mulţi au absolvit şcolile de meserii, au fost muncitori în uzina noastră, au terminat cu succes şcoli de maiştri, lucrînd în producţie perioade destul de mari (ca tehnologi, dispeceri etc.), iar în prezent sînt obligaţi să facă stagiatură încă trei ani. Cred că aceşti ingineri, cu bogată experienţă în producţie, n-ar mai fi necesar să fie utilizaţi ca stagiari în funcţii de maiştri, dispeceri etc. După maximum şase luni, ei pot munci cu folos la sectorul de concepţie sau în alt sector unde să dea un randament superior.

ing. Ion SOŞEA
tehnolog-şef, Uzina mecanică Turnu Severin

FABRICĂ... FĂRĂ NUME

Aşa cum am spus şi în răspunsul referitor la grupajul despre „Marca fabricii“, întreprinderea noastră, care fiinţează de peste 50 de ani, nu are încă un nume propriu. „Dermata“ — atît ca denumire cît şi ca marcă de fabrică circulă, fără a avea o încuviinţare legală. Numeroase firme de peste hotare ne scriu pe adresa : Uzinele „Dermata“ — Cluj. Şi dacă aşa stau lucrurile, nu ştim de ce forul nostru tutelar, Ministerul Industriei Uşoare, nu ne aprobă marca de fabrică „Dermata“, propusă de noi ? !

Ştefan NILGESZ
director general, Fabrica de pielărie şi încălţăminte din Cluj

CARE-I ROSTUL ?

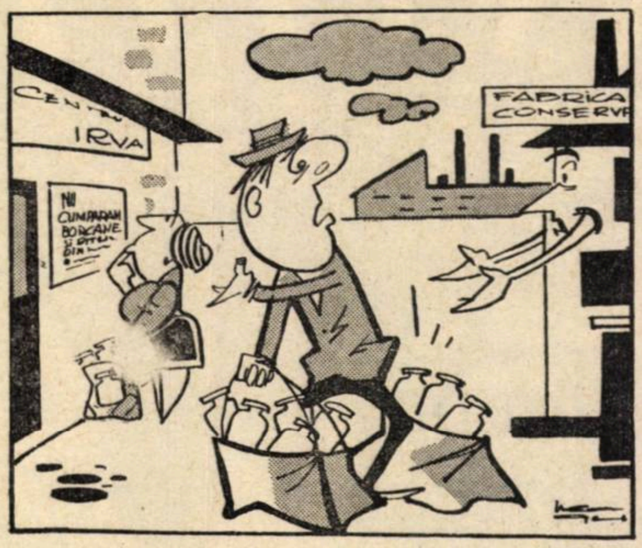

(Desen de Neagu Rădulescu)

Adeseori, la centrele I.R.V.A. — şi nu numai din raionul meu, Nicolae Bălcescu — ambalajele de sticlă sînt refuzate... din lipsă de fonduri, aşa că — încărcaţi — tot batem drumul. Ne-ntrebăm atunci : care-i rostul întreprinderilor pentru recuperarea, recondiţionarea şi valorificarea ambalajelor ? *(După scrisoarea tehnicianului M. Bechetaru, din şos. Olteniţei, 75 — Bucureşti).*

O PROPUNERE

De multe ori, la contractarea firmelor se prezintă persoane necompetente, care nu aleg formele şi culorile care să se îmbine armonios cu faţadele clădirilor respective. De unde, şi atîtea nepotriviri flagrante cu aspectul estetic al oraşelor. Considerăm că în această chestiune un cuvînt hotărîtor ar trebui să aibă Comitetul de Stat pentru Construcţii, Arhitectură şi Sistematizare, prin direcţiile şi secţiunile sale care nu trebuie să ia de bun tot ce realizează graficienii sau ce preferă beneficiarii. Aceeaşi situaţie se întîmplă şi-n problema amplasării firmelor şi reclamelor luminoase, la care n-ar trebui să-şi dea avizul fără o prealabilă analiză de specialitate.

ing. D. APOSTOLACHE
director, Fabrica „Electrofar"-Bucureşti

UN SINGUR FEL DE CREDITE

Ca urmare a reducerii plafoanelor de credite pe creştere de normativ, solicitate trimestrial prin balanţa de venituri şi cheltuieli (plafoane ce rezultă din calculul normativelor, pe baza planului de producţie al perioadelor respective), întreprinderile sînt lipsite de o parte din finanţarea necesară (prin credite bancare planificate). E drept că întreprinderile se descurcă pînă la urmă, acoperind insuficienţa prin credite pentru nevoi temporare. Dar creditele pentru nevoi temporare se obţin destul de greu şi, uneori, cu întîrziere ; în plus, asupra lor se percepe dobîndă majorată, care influenţează negativ costurile producţiei.

Pentru o creditare mai operativă, care să ţină seamă în acelaşi timp şi de interesele curente ale întreprinderilor industriale, propun să se asigure un minimum de finanţare de la buget, iar restul de mijloace circulante să fie puse la dispoziţia întreprinderilor sub forma unui singur fel de credite.

Ion MOCANU
economist, şeful serviciului plan financiar, D.R.E.F.-Bacău

DEZVOLTAREA SECTORULUI ZOOTEHNIC

Cooperativa din comuna Răuceşti are un sector zootehnic în plină dezvoltare, numărînd : 782 bovine (din care 230 vaci şi 179 juninci), 1 232 ovine (din care 810 oi mame), 237 porcine (din care 85 scroafe), 65 familii de albine. Producţia de lapte pe cap de vacă furajată a ajuns la 1 679 litri.

Pînă în 1970 efectivele vor creşte la 1000 bovine, 1800 ovine, 400 porcine, 150 familii de albine.

Alături de sectorul zootehnic, C.A.P. Răuceşti pune un mare accent pe dezvoltarea sectorului pomicol, pentru care există condiţii pedoclimatice propice. Terenurile în pantă, total neproductive în trecut, au fost terasate ; astfel, o întindere de 42 ha s-a transformat în livadă de meri, vişini şi pruni. Pînă în 1970 se vor mai planta încă 58 ha.

Cooperativa noastră a întreprins şi lucrări de canalizare pentru aprovizionarea cu apă a sectorului zootehnic. Au fost captate izvoarele din şesul Rîşca şi, prin conducte îngropate, apa pătrunde în grajdurile cooperativei.

În încheiere, aş sugera redacţiei să organizeze o dezbatere pe tema „Asigurarea agriculturii cu cadre economice de specialitate“.

Ion ENEA
învăţător, comuna Răuceşti, raionul Tg. Neamţ

● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ●

Ing. Gh. MOMÎRLEANU, Uzina mecanică Turnu Severin — Iată răspunsul Direcţiei Generale pentru Metrologie, Standarde şi Invenţii în legătură cu situaţia expusă de dv. :

„Pentru ca unele lucrări să poată fi considerate inovaţii, se cere — potrivit prevederilor art. 20 din Regulamentul inovaţiilor — ca acestea să aibă elemente de originalitate, respectiv soluţii tehnice care să nu fie cuprinse în literatura de specialitate şi să nu fie folosite în mod curent. La controlul organelor noastre, s-a constatat că la Uzina mecanică din Turnu Severin au fost recunoscute ca inovaţii unele lucrări ale tehnologilor şi proiectanţilor care nu îndeplineau condiţiile legale“.

In continuare, Direcţia Generală pentru Metrologie, Standarde şi Inovaţii consideră că scăderea mişcării de inovaţii din uzina dv. s-ar datora nerealizării în timp util a prototipurilor de inovaţii admise pentru experimentare (considerate, deci, utile), întîrzierilor în stabilirea şi plata recompenselor, nepredării la timp a referatelor tehnico-economice de specialitate etc.

Conf. ing. B. HOROVITZ şi conf. ing. F. KOVACS, Institutul Politehnic Timişoara — Am primit articolul dv. „Unele probleme ale muncii cu cartea tehnică“. In timp util, vă vom comunica părerea redacţiei.

Dumitru CĂLUGĂRU, economist, Baia Mare ; Petru ALEXANDRU, economist, Iaşi — In speranţa că discuţia la redacţie a fost utilă, aşteptăm să ne scrieţi.

Gh. GEORGESCU, Arad — Propunerea dv. de a se admite cumularea a 50% din pensia de invaliditate de gradul III cu salariul funcţiei îndeplinite, nu ţine seama de faptul că este vorba de o pensie de întreţinere. Acordarea pensiei de invaliditate de gradul III celor cărora li s-a diminuat parţial capacitatea de muncă şi care — din această cauză — au program redus de lucru sau sînt trecuţi la o muncă mai uşoară, are caracterul de compensare a diferenţei de salariu de care angajaţii sînt lipsiţi în urma reducerii capacităţii lor de muncă. Prin urmare pensia de invaliditate de gradul III nu poate depăşi diferenţa dintre salariul tarifar primit la noul loc de muncă şi salariul tarifar în vigoare al funcţiei avute la data pensionării. Propunerea de a se examina în mod diferenţiat situaţia invalizilor de gradul III cu vechimi în muncă de peste 25 de ani (bărbaţi) şi 20 de ani (femei) a fost comunicată organelor competente, pentru a fi examinată cu prilejul lucrărilor preliminare privind îmbunătăţirea actualei legislaţii a pensiilor.

I. CREŢU, student, I.S.E. „V.I. Lenin“, Bucureşti — Sînteţi rugat să treceţi pe la redacţie (doar sîntem vecini !) pentru a discuta despre noul document sau formular ce propuneţi, cît şi asupra consideraţiilor dv. (şi ale colegului dv.) pe marginea cursului pe care-l apăraţi de critici.

Suzana CEANGALĂU, economistă, Fabrica de ciment Bicaz. — Foarte interesante şi utile sînt aprecierile pe care le faceţi asupra „Organizării..." ; le vom valorifica la proxima ocazie. În ce priveşte problema încadrării şi stimulării economiştilor, comparaţiile şi corelaţiile cu alte categorii de specialişti, vă putem spune că toate acestea s-au analizat temeinic, studiile corespunzătoare fiind înaintate forurilor superioare spre a lua cuvenitele măsuri. Vă vom scrie la noua adresă.

Erich GUTSCH, Sibiu. — Aţi primit răspunsul nostru ? Aşteptăm să ne comunicaţi datele solicitate.

Vasile PÎRVU, student, Facultatea de ştiinţe economice, Iaşi. — Încercare meritorie, deci: un început bun. Din păcate, a fost tardivă. Următoarea corespondenţă o puteţi consacra chiar practicii din vară sau noilor teme incluse în planurile cercurilor ştiinţifice studenţeşti.

Ing. Ştefan LEFTER şi Dan SERACU, economist, C.I.L. Gălăuţaş. — În răspunsul personal, v-am arătat obiecţiile noastre asupra articolului „Schimbul de noapte la nivelul realizărilor schimbului de zi" ; totodată, v-am scris şi ce anume ne-ar interesa din activitatea întreprinderii dv.

Silvia CHIRILĂ, tehniciană geologă, Bucureşti — Pentru stabilirea domiciliului în Bucureşti, trebuie să prezentaţi actele prevăzute de articolul 15 din H.C.M. nr. 840/1964.

Dumitru PLETEA, economist, şef serviciu plan, Fabrica de confecţii din Curtea de Argeş. — „Noutăţi în industria de confecţii" — cum se intitulează articolul dv. — repetă lucruri care s-au mai spus în revista noastră. Pentru a vă facilita alegerea temelor, v-am expediat prin poştă un îndrumar minimal, urmînd ca dv. să ne comunicaţi subiectele preferate. Vom continua, deci, dialogul.

CENTUM ANNI ACADEMIAE

(Urmare din pag. 1)

ție sporită din partea oamenilor de știință, dădeau un impuls puternic activității de cercetare științifică și vieții culturale.

Noul așezămînt de cultură — Academia — fundat prin decretul din 1 aprilie 1866 al Locotenenței domnești avea, atît o funcție culturală, cît și o importantă misiune națională, de promovare a aspirațiilor de unire a tuturor românilor într-un stat național, independent și suveran.

Punînd piatră lîngă piatră, întemeind școli de cercetare, înfiripînd și dezvoltînd tradiții ale cercetării științifice în țara noastră, numeroși oameni de seamă, membri ai Academiei sau care au lucrat în afara ei, și-au adus o rodnică contribuție la formarea unui neprețuit tezaur, ale cărui valori servesc marea operă constructivă ce o făurim astăzi. Numeroși urmași ai anonimilor făuritori de unelte primitive, ai sistemelor de fortificații de pe teritoriul Daciei, ai vagonetului și liniei de lemn de la Brad, ai „roții cu făcaie" din Strîmba, predecesoarea paletelor turbinei Pelton, ca și a altor nenumărate „aflări", în fața cărora și astăzi rămînem uimiți, au fost în primele rînduri ale științei și tehnicii vremii. De pildă, Emil Racoviță a creat biospeologia — știința faunei peșterilor; George Constantinescu a făurit sonicitatea; V. Babeș a fost un pionier al seroterapiei și descoperitor a peste 50 de microbi; Gh. Marinescu și-a adus substanțiala contribuție la întemeierea neurologiei moderne; C. I. Istrati a fost fondatorul școlii de chimie organică de la București și descoperitor al unei clase de coloranți; teoreticianul, inventatorul și experimentatorul Traian Vuia se numără printre primii constructori de avioane și creator al generatorului de abur ce-i poartă numele; Alexandru Proca a prevăzut existența mezonului; Anghel Saligny, este constructor al cunoscutului pod de peste Dunăre, măreață realizare a vremii.

Nume ca acelea ale matematicienilor Emil Bacaloglu, Gheorghe Țițeica, Spiru Haret, Dimitrie Pompei, ale chimiștilor Petre Poni, Nicolae Teclu, Gheorghe Spacu, ale geologilor și meteorologilor Grigore Cobălcescu, Gheorghe Macovei, Ludovic Mrazec și Ion Simionescu, ale botaniștilor Dimitrie Brîndză, Dimitrie Grecescu, Florian Porcius, Traian Săvulescu, ale biologilor, hidrologilor, bacteriologilor, medicilor Grigore Antipa, Ion Cantacuzino, Mihai Ciucă, C. I. Parhon și Dimitrie Voinov, ale scriitorilor și artiștilor Bogdan Petriceicu Hașdeu, Timotei Cipariu, August Treboniu Laurian, Mihail Eminescu, Ion Creangă, George Coșbuc, Mihail Sadoveanu, Barbu Ștefănescu-Delavrancea, Liviu Rebreanu și George Enescu, ale istoricilor și arheologilor Eudoxiu Hurmuzachi, Alexandru Papiu-Ilarian, Mihail Kogălniceanu, Alexandru Odobescu, Nicolae Iorga, Alexandru Xenopol, ale economiștilor și sociologilor Ion Ghica, P. S. Aurelian, Virgil Madgearu, Dimitrie Gusti, ca și altele sînt înscrise cu litere de aur în cartea istoriei științei, literaturii și artei românești. Ei au relevat, prin opera lor, capacitatea creatoare a poporului român, au adus o contribuție de preț la dezvoltarea civilizației umane. Numeroși oameni de știință, artă și litere au fost alături de cei obidiți și exploatați, au luat parte la lupta maselor pentru revendicări economice și politice. În contact cu filozofia materialist-dialectică, mulți intelectuali români s-au situat în activitatea lor pe o poziție înaintată, punînd un fundament sănătos științei și culturii românești.

Așa cum se subliniază în Cuvîntul de salut rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Sesiunea solemnă consacrată sărbătoririi centenarului Academiei, o trăsătură caracteristică ce a definit încă din secolul trecut orientarea cercetării științifice românești și a creației artistice a fost situarea lor fermă în cadrul procesului general al dezvoltării sociale, participarea activă la viața poporului.

GÎNDIREA științifică capătă locul ce i se cuvine în activitatea socială deabia în anii puterii populare.

Grija și îndrumarea permanentă pe care partidul nostru le acordă cercetării științifice, eforturile care se fac pentru dezvoltarea bazei sale materiale, creează noi perspective pentru afirmarea științei românești.

Întrunind pe cei mai valoroși oameni de știință, artă și cultură, Academia Republicii Socialiste România dezvoltă o bogată și rodnică activitate. Cu titlu de exemplu arătăm că în acest an planul de cercetare al Academiei cuprinde 2180 de teme, din care două treimi din domeniul științelor naturii și tehnice.

Cercetarea științifică a fost chemată să-și aducă din plin contribuția la rezolvarea la cel mai înalt nivel a problemelor puse de înfăptuirea industrializării țării, de crearea bazei tehnico-materiale a socialismului în toate ramurile economiei, de asigurarea ocrotirii sănătății, de ridicarea nivelului de trai, material și cultural, al poporului.

Oamenii de știință și cercetătorii din cadrul Academiei, al institutelor departamentale, din unitățile de cercetare uzinale, cadrele didactice universitare au dezvoltat domenii tradiționale ale științei naționale, ca și noi discipline și ramuri de cercetare. Astfel, și-au găsit aplicarea în producție alături de termoenergetică, extracția și prelucrarea petrolului, discipline tehnice noi, ca unele ramuri ale energeticii, teoria mecanismelor, mecanica solidelor deformabile, mecanica construcțiilor, elasticitatea, hidraulica.

Importante realizări au fost obținute în științele matematice — în teoria probabilităților, geometrie, algebra abstractă, topologie, analiza funcțională, statistica matematică, analiza numerică, astrofizica.

S-au obținut rezultate însemnate în cercetările de fizica cuantică, a semiconductorilor și a microobiectelor elementare, în fizica nucleului atomic și în studiile de teoria plasmei, în producerea și prepararea de radioizotopi pentru industrie și cercetare.

Contribuții importante a adus știința românească în chimie, unde s-au obținut noi compuși intermetalici ai pămînturilor rare, oxid de magneziu din dolomită, acid sulfuric din ghips, telur din reziduuri industriale, noi procedee de fabricare a polietilenei, a nitrofuranului, sulfatiazolului, glicerinei, iar combinațiile steroide pun bazele industriei noastre de hormoni. În chimia macromoleculară s-a obținut viscoză din celuloză de stuf și s-au extins studiile asupra chimiei lemnului.

S-au obținut rezultate valoroase în domeniul geologiei, biologiei, speologiei, al științelor agricole, medicinii, în științele juridice, filozofice, în arheologie, istorie, litere, arte, filologie.

Activitatea de cercetare în științele economice a urmărit generalizarea experienței noastre în construcția economică, în dezvoltarea rapidă a forțelor de producție pe baza industrializării țării. Analiza profundă a dezvoltării României, a modului de conducere și planificare, a căilor de valorificare a resurselor naturale a contribuit la cunoașterea aspectelor și trăsăturilor dezvoltării economice a României de către lumea științifică internațională. Au fost elaborate și publicate numeroase lucrări din domeniul teoriei generale economice, al economiei naționale, al istoriei economiei naționale și istoriei gîndirii economice din România.

Participarea românească la viața științifică internațională se bucură de un tot mai mare prestigiu, după cum o dovedește alegerea a peste 50 de savanți români în foruri de conducere ale unor organisme științifice de peste hotare, ca membri ai unor academii străine sau acordarea unor titluri de doctor honoris causa.

PREZENȚA activă a științei și culturii la opera de desăvîrșire a construirii societății socialiste în țara noastră va fi continuată printr-o nouă și puternică afirmare. Bogatele tradiții științifice și culturale, adînc înfipte în pămîntul românesc, vor fi dezvoltate și vor duce la acumularea de noi valori.

Oamenii de știință din înaltul for al Academiei, din învățămînt, din unitățile departamentale de cercetări, din laboratoarele uzinale, specialiștii diferitelor ramuri ale economiei și culturii vor realiza o rodnică îmbinare a cercetării fundamentale cu cea aplicativă, a științei celei mai abstracte cu producția de zi cu zi a uzinelor. În strînsă legătură cu prevederile planului de stat pentru dezvoltarea economiei naționale a fost elaborat programul unitar al cercetării științifice pentru anii 1966—1970. Cele aproape 2 miliarde lei pe care statul nostru le-a destinat numai investițiilor pentru dezvoltarea bazei materiale a cercetării în această perioadă, vor asigura desfășurarea unei activități tot mai rodnice. Aceste eforturi materiale implică desigur răspunderi crescînde pentru oamenii de știință și cadrele de cercetători.

O serie întreagă de probleme pe care le ridică economia noastră în continuă dezvoltare așteaptă soluționarea prin studiile și cercetările ce se vor efectua, cum ar fi, de pildă, acoperirea cererii de energie, folosirea energiei nucleare, însușirea progresului tehnic mondial în domeniul mașinilor-unelte, al produselor electrotehnice, al introducerii automatizării. În acest scop, vor fi create institute și centre de cercetări de adîncă specializare, pentru autovehicule și tractoare, echipamente energetice, construcții navale, mașini-unelte, electrotehnică și altele.

Îmbunătățirea continuă a tehnologiilor și a calității produselor, asimilarea unor produse de înaltă finețe calitativă sînt direcții de urmat pentru cercetătorii din siderurgie. Cei din geologie vor urmări descoperirea de noi substanțe minerale utile. În chimie, domenii vaste se deschid cercetătorilor pasionați și iscusinței lor în a smulge naturii tainele și a le pune în slujba omului.

Introducerea în agricultură a tot mai multe soiuri de mare productivitate, îmbunătățirea raselor de animale, chimizarea și mecanizarea lucrărilor reprezintă tot atîtea căi de urmat pentru cercetătorii din agricultură.

Mama și copilul, sănătatea populației sînt sarcini importante pentru oamenii de știință și cercetătorii din domeniul medicinei.

Matematica reprezintă un potențial bogat și posibilități neexplorate încă suficient de utilizare în diferite domenii ale științei și în special în economie. Fizica semiconductorilor, utilizarea izotopilor radioactivi, transformarea directă a căldurii în energie electrică — iată un teren vast pentru desfășurarea activității fizicienilor.

Cercetările în științele sociale și umanistice, literatura și artele vor cunoaște, în continuare, o nouă înflorire.

În programul unitar al cercetării științifice pentru perioada 1966—1970 sînt prevăzute în domeniul științelor economice 40 de probleme și teme nominalizate și 51 de acțiuni, iar în domeniul sociologiei — 8 probleme și teme și 17 acțiuni; dintre acestea 19 sînt înscrise în planul de stat. Ele se referă îndeosebi la principalele probleme ale dezvoltării actuale și de perspectivă ale economiei, cum sînt problemele teoretice generale ale economiei socialiste, perfecționarea metodelor de planificare și de conducere a economiei, probleme de evidență, calcul și analiză, probleme statistice și demografice, cercetări sociologice. Reflectînd atenția deosebită acordată aplicării matematicii în economie, în program sînt înscrise teme privind calculul economic, cibernetica economică, planometria, sistemul informațional, conjunctura economică.

Concomitent cu aceste studii, programul nu neglijează nici studierea istoriei economiei naționale și gîndirii economice. În aceste domenii, un loc de frunte îl ocupă **Tratatul de economie națională,** lucrare de sinteză a experienței și capacității de gîndire a economiștilor români.

Condițiile create de partid, îndrumarea atentă a cercetărilor științifice, grija acordată oamenilor de știință și de cultură sînt o chezășie pentru noi realizări în domeniul științei și culturii, pentru adăugarea de noi valori ce vor contribui la înflorirea României socialiste.

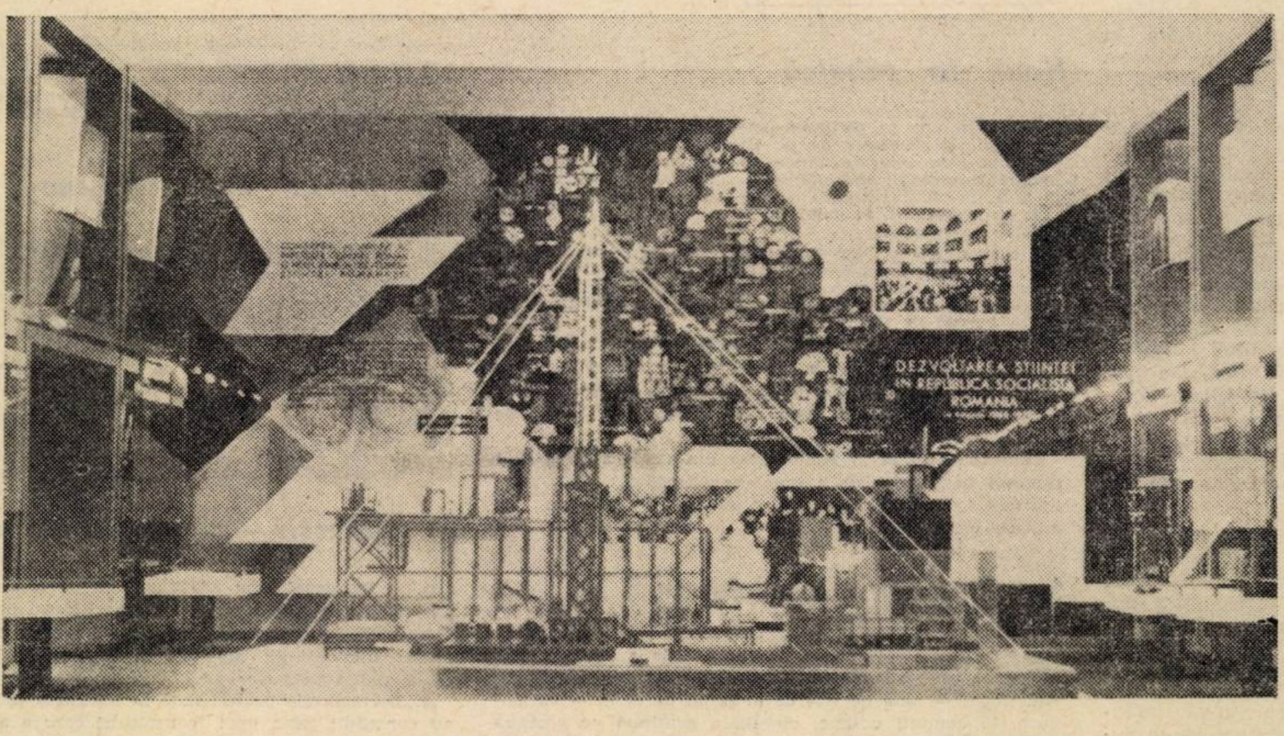

Aspect de la expoziția „Dezvoltarea științei în România" organizată în sala Dalles cu prilejul Centenarului Academiei

NOUA GEOMETRIE A ORAȘULUI BUCUREȘTI

ÎN anii cincinalului, aproape o treime din numărul total al apartamentelor prevăzute să se construiască pe întreaga țară vor fi ridicate în orașul București. Directivele celui de al IX-lea Congres al P.C.R. au subliniat necesitatea îmbunătățirii continue a calității noilor construcții și au preconizat mărirea confortului prin extinderea suprafețelor utile și ridicarea gradului de finisare a apartamentelor.

O acțiune deosebit de importantă în această etapă este extinderea folosirii schițelor de sistematizare regională, teritorială și, mai cu seamă, organizarea și desfășurarea studiilor pentru întregul teritoriu al țării, în strînsă corelare cu prevederile planului cincinal și al dezvoltării în perspectivă a economiei naționale. *În vederea stabilirii soluțiilor se vor studia și prezenta, în toate cazurile, variante comparative.*

Pentru extinderea orașelor se va recurge, în primul rînd, la terenurile improprii pentru agricultură și care nu implică cheltuieli neraționale de fundare. La amplasarea obiectivelor industriale trebuie să se țină seama de asigurarea condițiilor de igienă urbană; de asemenea, se va urmări o mai strînsă cooperare între zonele industriale și zonele de locuit la crearea dotărilor energetice, edilitare și social-culturale, precum și între industriile din zonă.

Macheta noii zone centrale a orașului București

● Sistematizarea și extinderea urbanismului

LUCRĂRILE schiței de sistematizare a orașului București au început de mai multă vreme. Față de condițiile actuale și de prevederile din planul de investiții, pentru o serie de probleme legate de dezvoltarea orașului și schimbarea aspectului și, prin aceasta, față de lucrările anterioare executate pe baza noilor indicații primite, Institutul „Proiect-București" a trecut la stabilirea principiilor de dezvoltare viitoare a acestuia. În actuala etapă, după o amănunțită analiză a situației existente a orașului și pe baza principalilor indicatori de temă și de profil social-economic de dezvoltare, lucrările schiței de sistematizare prevăd că *orașul se va dezvolta în cadrul unui sistem urban format din orașul București ca nucleu central și localitățile urbane sau susceptibile de a se urbaniza din teritoriul preorășenesc învecinat.*

Apreciem că unele din comunele situate în jurul orașului București (care au condiții de dezvoltare), vor trebui să fie sistematizate concomitent cu orașul propriu-zis, în vederea realizării în cadrul acestor localități și zone a unor importante centre de producție legumicolă și agrozootehnică sau a amplasării de unități ale industriei, în special ale industriei alimentare. Unele din comunele apropiate de orașul București, care au condiții optime pentru dezvoltarea de locuințe, vor constitui rezerve pentru viitor ale orașului, aceasta în ipoteza consecvent urmărită de a nu se mări teritoriul construit al orașului.

O dată cu realizarea sistematizării, atît a orașului București, cît și a comunelor din jur, se propune executarea unor legături rutiere directe, dotate cu mijloace de transport convenabile, care să asigure deplasările zilnice ale muncitoriior industriali din aceste localități. *Dezvoltarea orașului București este astfel gîndită încît să permită folosirea în cît mai largă măsură a spațiilor plantate apropiate orașului, amenajîndu-se în acest scop centre de odihnă și agrement, cum ar fi Snagov, Cernica, Pasărea, Mogoșoaia, Buftea etc.*

În ce privește orașul propriu-zis, se prevede o dezvoltare a acestuia prin organizarea de zone funcționale, prin construirea centrului orașului, a arterelor de penetrație și a marilor ansambluri de locuințe în cadrul unor teritorii mai puțin construite, ansambluri dintre care unele au început de-acum și pe care le cunoaștem, cum ar fi în vestul orașului — Drumul Taberei, în estul orașului — Balta Albă, în nordul orașului și în zona de sud. Construirea ansamblurilor de locuințe și a locuințelor în cadrul acestor zone se va face cu discernămînt, folosindu-se terenurile existente și propunîndu-se demolări raționale ale unor construcții lipsite de confort.

O preocupare deosebită este și aceea de construire și închegare a ansamblurilor de piețe centrale, unde se gîndește amplasarea unor edificii social-culturale și administrative care să contribuie la aspectul reprezentativ și specific al orașului. Deoarece pînă în prezent construcția în cadrul ansamblurilor de locuințe nu s-a făcut întotdeauna cu grija satisfacerii unei intensități sporite a construcțiilor și în urma indicațiilor primite —așa cum, de altfel, a reieșit și din Conferința pe țară a constructorilor — proiectarea pentru construcții de locuințe în orașul București se axează pe realizarea unei densități care să ajungă la nivelul unităților structurale din cadrul teritoriului de aproximativ 4500—5000 mp suprafață locuibilă pe hectar. Această densitate se poate realiza printr-o amplasare și o construire de locuințe cu regim inalt, combinat cu construcții cu puține nivele, prin reducerea distanțelor între blocurile de locuințe și utilizarea unor secțiuni de locuințe cu lățimi mai mari; dotările aferente populației din cadrul unităților structurale urmează a fi construite, fie prin integrarea celor posibile la parterul blocurilor, fie în construcții de sine stătătoare de mai multe niveluri.

Pornindu-se de la principiul asigurării pentru o populație ca aceea a Bucureștiului, care urmează să atingă aproximativ 1 800 000 locuitori în 1990, a unui apartament pentru fiecare familie și a unei camere pentru fiecare persoană, iar pentru familiile mai numeroase, construindu-se apartamente cu un spațiu suplimentar de studiu, se propune a se atinge în etapa de plan o suprafață locuibilă pe locuitor de 14 mp, față de circa 8 mp cît este în prezent această suprafață.

● Ansambluri, magistrale și zone verzi

CONFORM sarcinii rezultate din planul de dezvoltare a economiei naționale pentru perioada pînă *în 1970, orașul București urmează a se înnoi cu încă 85 000 apartamente la care se adaugă dotările necesare apartamentelor care vor fi construite, așa după cum am arătat, în centru, pe marile artere și în ansamblurile începute.*

Orașul București, păstrîndu-și funcția sa principală politico-administrativă și de centru științific, va primi o serie de dotări la nivel republican, dotări care, în afara celor de rețea, urmează a fi amplasate întregind ansamblurile centrale, piețele centrale și mobilînd unele din elementele existente și puse în valoare de pe Valea Colentinei și de pe cornișa de sub Dîmbovița. Pe baza profilului de dezvoltare economică, se vor dezvolta întreprinderile existente în cadrul unor zone industriale legate nemijlocit de construcția locuințelor în marile ansambluri. Se urmărește, de asemenea, gruparea întreprinderilor pe zone specifice în vederea creării unor largi posibilități de cooperare, iar unele întreprinderi de înaltă tehnicitate și fără nocivități se propun a fi amplasate chiar în cadrul zonelor de locuințe.

Cu toate că turistul care trece prin București relevă că orașul nostru este corespunzător plantat, apreciem că suprafețele spațiilor plantate din teritoriul construit astăzi încă existente în cadrul unor proprietăți private, vor fi dezvoltate la nivelul unor folosințe publice, în cadrul unităților structurale, sporindu-se cantitativ și calitativ suprafața spațiilor plantate pe locuitor. Dacă la acestea se mai adaugă spațiile plantate orășenești, respectiv acelea care însoțesc lacurile din nordul orașului și cornișa Dîmbovița, posibilitățile de repaus și destindere fizică a populației în cadrul spațiilor plantate, devin din ce în ce mai cuprinzătoare. Se va ajunge la suprafețe de teritorii cu păduri și parcuri în care, în afara acestora, vor fi amplasate șosele cu dotări proprii destinderii fizice a populației orașului București.

Din principiile enunțate, Institutul „Proiect-București", pe baza variantelor studiate pentru amplasarea locuințelor în orașul București, are în preocuparea sa imediată transpunerea pe planșetă a datelor de sistematizare a proiectului de ansamblu și a celui de execuție pentru noile ansamble de locuințe. Între acestea se numără construirea în continuare a ansamblului de la Balta Albă, Drumul Taberei, pentru zona de sud și noua magistrală est-vest, care merge de la piața Unirii — ansamblul Balta Albă — pentru bd. Armata Poporului, bd. 1 Mai și Calea Griviței de la Gara de Nord la Calea Victoriei, pentru Calea Dorobanți, str. Radu Beller și pentru tronsonul din ocolitoarea principală de circulație între Piața Victoriei și Obor precum și tronsonul de sud al acestei ocolitoare între calea Ferentari și Oltenița. În afara acestora, o serie de ansambluri centrale sînt, de asemenea, în preocupările noastre, cum ar fi Piața Bălcescu și Teatrul Național, Piața Unirii etc.

În cadrul ansamblurilor de locuințe, proiectanții, ținînd seama de indicațiile primite cu privire la sporirea densității, caută noi soluții de amplasare a locuințelor în spiritul unor economii de teren, cu o sporită grijă față de satisfacerea deservirii și a locuibilității în cadrul ansamblurilor ce urmează a fi construite.

Traian STĂNESCU
arh.-șef, sectorul de sistematizare din Institutul „Proiect-București"

Petre GHEORGHIU

CURIER

Noul in tehnică

● Primul pas în **dirijarea automată, de la distanță, a celor 12 hidrocentrale de pe Bistrița**: s-a pus în funcțiune la hidrocentrala Pîngărați o instalație de telecomandă și semnalizare automată. Fabricată în întregime în țară, instalația asigură o maximă siguranță în exploatare și creșterea productivității muncii la deservirea agregatelor energetice.

● Pentru prima dată în țară, laminoriștii hunedoreni au realizat **oțeluri beton cu un diametru de 60 de mm.** Acest tip de oțel beton de mare rezistență este destinat, în principal, armăturilor la construcțiile hidroenergetice de la Porțile de Fier.

La fabrica din **Comarnic** a fost pus la punct **procesul tehnologic de realizare a cimenturilor colorate pe bază de clincher.** Mozaicurile, tencuielile și alte lucrări de construcție vor căpăta, prin noul produs, un plus de randament.

Colectivul uzinei „7 Noiembrie" din Craiova a realizat remorci basculante de 4 tone (caracteristici: ridicătoare hidraulice, frînă pneumatică, sistem de basculare pe ambele părți),

Șantiere în „premieră"

● **S-au deschis lucrările de construcție a marelui pod rutier de pe Dunăre între localitățile Giurgeni — Vadu Oii.** Podul — lung de 1450 de m și lat de 14 m — va asigura, în condiții optime, circulația continuă pe șoseaua București — Constanța.

● **O nouă mină se profilează la Tîrgu Ocna** prin începerea unor vaste lucrări. De aici, cu mijloace exclusiv mecanizate se vor extrage anual 350 000 de tone de sare.

● Pe baza proiectelor elaborate de Direcția de sistematizare, arhitectură, proiectare și construcții Oltenia, la **Turnu Severin** s-a deschis o suită de șantiere pentru construcția a **2 600 de apartamente, a 15 unități de deservire, printre** care și un modern hotel.

Au intrat în funcțiune

● **Un nou abataj la mina Vulcan (Valea Jiului) și un altul la mina Voievozi (regiunea Crișana).** Ambele, cu un grad înalt de mecanizare, vor permite zilnic extragerea a 260 și respectiv 500 de tone de cărbune.

● **A treia linie tehnologică a uzinei de preparare a minereurilor de la Teliuc.** Capacitatea uzinei va spori astfel cu 30 la sută.

● **Uzina de vinificație de la Calafat.** Aici se vor prelucra într-o oră 20 000 de kg de struguri.

● **Centrul de cercetări tehnice de pe lîngă Filiala Academiei din Iași.** Centrul dispune de 7 laboratoare și numeroase ateliere profilate pentru efectuarea cercetărilor în ramurile industriale dezvoltate în Moldova (metalurgie, construcții de mașini, textile).

În obiectiv — protecția muncii

● La **Petroșani** s-au desfășurat lucrările simpozionului **„Metanul și combaterea lui în minerit".** Au fost înfățișate rezultatele înregistrate la stația de cercetări pentru securitatea minieră din localitate în vederea aplicării lor în toate exploatările miniere.

● **„Dermatozele profesionale în industrie și agricultură"** au constituit tema unei consfătuiri care a avut loc la **Mamaia.**

● Un simpozion republican privind **stabilirea aptitudinilor vizuale la unele profesii de bază** s-a ținut la **Iași.**

PROPORȚIA DINTRE PRODUCȚIA MIJLOACELOR DE PRODUCȚIE ȘI PRODUCȚIA BUNURILOR DE CONSUM ȘI CORELAȚIA EI CU CREȘTEREA NIVELULUI DE TRAI AL POPULAȚIEI

prof. Mircea BIJI
membru corespondent al Academiei

ANALIZA aprofundată a mecanismului legilor economice care acționează în țara noastră, a folosirii lor conștiente în procesul construcției socialiste, examinarea și generalizarea relațiilor ce se formează în construcția economică, valorificarea experienței pentru îmbunătățirea planificării au o substanțială eficacitate economică. De aceea, studierea legăturii dintre două momente esențiale cum sînt proporția dintre cele două sectoare ale producției sociale și nivelul de trai al populației prezintă un mare interes teoretic, determinat nemijlocit de necesitatea fundamentării științifice a politicii economice. Problema este intim legată de alte aspecte principale ale economiei naționale și se încadrează — pe linia factorilor determinanți — în problema generală a industrializării socialiste.

Industrializarea socialistă – nervul vital al proporțiilor din economia națională

Corelația dintre creșterea economică și cea a populației, avînd ca trăsătură de unire nivelul de trai, poate fi văzută și dintr-un alt unghi de vedere, și anume, al industrializării socialiste. Ea ține, într-o altă formulare generală, de proporția dintre sectoarele I și II ale producției sociale și de proporția dintre fondul de acumulare și fondul de consum. Așadar, numeroase proporții și corelații încadrează proporția dintre producția mijloacelor de producție și producția bunurilor de consum și corelația cu creșterea bunăstării populației, după cum și ea, la rîndul ei, determină o serie de proporții și corelații.

Caracterizarea statistico-economică multilaterală a acestor corelații și implicații presupune elaborarea mai multor modele economico-matematice și folosirea balanței legăturilor dintre ramuri. Într-adevăr, numeroase efecte ale industrializării socialiste asupra nivelului de trai sînt mijlocite; urmărirea lor este cu putință numai prin iterații succesive. Ar prezenta interes și folosirea unor modele mai simple cum ar fi acela al unei corelații multiple sau al corelației „lag“ cu identificarea decalajului de timp — ca la investiții — între cauză și efect.

Pentru moment, restrîngem problema la proporția dintre grupa economică „A“ și grupa economică „B“ și de pe această poziție, trebuie întreprinsă analiza corelației existente cu nivelul de trai al populației.

Legătura dintre proporția grupelor economice A și B și creșterea nivelului de trai trebuie văzută în lumina următoarelor proporții și corelații:

1. grupa „B“ și sectorul II al producției sociale;
2. grupa „B“ și fondul de consum;
3. grupa „B“ și volumul circulației mărfurilor cu amănuntul;
4. grupa „B“ și veniturile reale ale populației;
5. grupa „B“ și consumul alimentar și nealimentar al populației.

Trebuie în prealabil descifrată semnificația legăturii dintre noțiunile de mai sus și extensiunea fiecăruia în parte în vederea aprecierii gradului de comparabilitate dintre ele.

Grupa „B“ este o parte din sectorul II al producției sociale și este, în linii generale, reprezentativă pentru întregul sector al producției bunurilor de consum. De asemenea, producția grupei „B“ se înscrie cu o pondere ridicată în fondul de consum în ceea ce privește bunurile industriale alimentare și cele nealimentare. Aspecte deosebite ridică circulația mărfurilor prin comerțul socialist. În primul rînd, în fondul de consum vînzările prin comerțul socialist sînt preponderente; cealaltă parte o constituie produsele consumate de către producătorii agricoli și alte elemente.

Desigur, caracterizarea integrală a legăturii dintre producție și nivel de trai trebuie făcută cu ajutorul venitului național și al proporției dintre sectoarele I și II ale producției sociale, precum și a altor elemente generale. Din sistemul de indicatori corelați care să caracterizeze așa-numitele resurse materiale destinate nemijlocit satisfacerii nevoilor populației și aspectele esențiale ale nivelului de trai fac parte: venitul național pe un locuitor, producția globală a industriei, a agriculturii, volumul circulației mărfurilor, fondurile neproductive și transportul de călători.

Teoretic, se consideră că resursele materiale destinate satisfacerii nevoilor populației trebuie să aibă ritmuri apropiate de ritmul de creștere a venitului național, iar puterea de cumpărare a populației să crească în concordanță cu resursele materiale, pentru acoperirea lor. Din datele statistice cuprinse în Anuarul Statistic se desprind cîteva concluzii interesante: producția grupei B și volumul vînzărilor de mărfuri au ritmuri superioare venitului național. În schimb, producția globală a agriculturii se află cu mult sub ritmul de creștere a venitului național. Este o indicație semnificativă în legătură cu proporțiile în economia națională.

Tendințe pozitive în schimbarea proporțiilor

Proporția dintre grupele economice „A“ și „B“ a fost necontenit îmbunătățită în anii construcției socialiste, în cadrul acțiunii generale de înfăptuire a industrializării socialiste. Lichidarea vechii disproporții era una din sarcinile de bază ale industrializării socialiste, corespunzînd pe deplin cerințelor legii dezvoltării cu precădere a producției mijloacelor de producție. Schimbarea proporției dintre grupele „A“ și „B“ echivalează cu o schimbare structurală fundamentală în economia națională a țării noastre.

Schimbarea se încadrează într-o tendință permanentă, caracteristică întregului proces de industrializare socialistă. Dar este semnificativ că chiar în componența grupei B au avut loc schimbări structurale. Ramurile care produc bunuri de consum de folosință îndelungată și, în general, produse industriale nealimentare (textile, confecții etc.) s-au dezvoltat mai rapid. Acest proces este semnificativ și pentru schimbarea structurii mărfurilor cumpărate de populație și a structurii consumului, așa cum se vădește în ancheta bugetelor de familie.

O altă trăsătură caracteristică care însoțește schimbările de structură și deci a proporției între grupele economice A și B este aceea că în condițiile unor ritmuri diferențiate de creștere — expresie a creșterii cu precădere a grupei A — decalajul dintre ritmurile grupei A și B se micșorează.

Demn de reținut este faptul că în general ritmurile medii ale industriei sînt înalte, iar în cadrul lor decalajul dintre cele două grupe se reduce. Stabilirea unor ritmuri diferențiate și deci a unor proporții judicioase dintre grupele A și B face parte din planificarea optimă. Diminuarea decalajului dintre ritmurile celor două grupe nu trebuie înțeleasă ca o tendință permanentă și deci ca o tendință de egalizare a ritmurilor și apoi chiar de depășire a ritmului grupei A de către grupa B. Este de fapt o îmbunătățire a structurii producției, care într-o anumită perioadă se manifestă prin acest raport de ritmuri.

Această problemă are o mare importanță teoretică și practică. În condițiile acțiunii legii creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție, intervenția unor factori cum sînt folosirea mai eficientă a mijloacelor de producție, accelerarea ritmului de dezvoltare a agriculturii (care furnizează materii prime grupei „B“) și creșterea rapidă a producției obiectelor de consum fac obiectiv necesară apropierea ritmurilor de creștere ale grupei A și grupei B. Între cele două grupe economice există o strînsă legătură dialectică și este evident că un cadru îngust al producției mijloacelor de producție limitează, în ultima instanță, producția.

Necesitatea apropierii ritmurilor de creștere între grupele A și B, în strînsă legătură cu sporirea eficienței producției sociale și cu ridicarea nivelului de trai, este oglindită în cifrele cuprinse în Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român. Producția globală a grupei A are, în perioada 1966—1970, un indice de 170%—177%, iar a grupei B un indice de 160%—165%. În felul acesta indicele de devansare A : B în perioada 1966—1970 are cea mai scăzută valoare.

Tendința de apropiere a ritmurilor de creștere ale grupelor A și B se manifestă cu pregnanță în ultimii ani.

Caracterul determinant al grupelor A și B

După cum este știut, proporția dintre grupele economice A și B reprezintă corelația dintre sectoarele I și II, aplicată în industrie. Cele două sectoare cuprind — după cum se știe — toate ramurile producției materiale: industria, construcțiile, agricultura, silvicultura, transporturile de mărfuri etc. În fiecare ramură a producției materiale proporția dintre sectoarele I și II este diferită, după cum este și diferită contribuția pe care o aduc ramurile la producția sectorului I și II ale producției sociale.

În produsul social total (fără să ținem seama pentru moment de structura acestuia pe sectoarele I și II) contribuția cea mai importantă este a industriei, cu tendința fermă de creștere.

Acest rol mereu crescînd al industriei la crearea produsului social are ca urmare și creșterea influenței grupelor economice A și B asupra proporției sectoarelor I și II ale producției sociale.

În realitate, proporția dintre sectoarele I și II în produsul social total este imprimată de industrie: ea reproduce de fapt proporția existentă între grupele A și B din industrie. Această situație are o mare importanță teoretică și practică și ilustrează dintr-un unghi de vedere deosebit rolul industrializării socialiste. Cu cît este mai ridicată ponderea industriei în economia națională, cu atît mai mult structura ei pe cele două grupe economice va influența proporția fundamentală a economiei în sectoarele I și II ale producție sociale. Nu este vorba de o transpunere a proporției prin simplul fapt că industria are „ponderea“ cea mai mare, ci de faptul că înseși ramurile producției materiale, primind o cantitate tot mai mare de mijloace de muncă și de obiecte ale muncii din partea industriei, își lărgesc propriul lor sector I. Mai concret, construcțiile vor „produce“ mai multe construcții productive (industriale etc.), deci mai multe fonduri fixe cu destinația productivă, agricultura va lărgi producția de obiecte ale muncii, care, sub această formă, vor fi livrate industriei etc.

Din punctul de vedere al corelației dintre producția grupei B și nivelul de trai are cea mai mare importanță contribuția fiecărei ramuri a producției materiale la crearea produsului social al sectorului II. Semnificația apare și mai evidentă dacă comparăm contribuția la întregul produs social și la produsul sectorului II.

Două concluzii se desprind la prima apreciere a seriilor statistice. În primul rînd, se remarcă creșterea greutății specifice a industriei, atît în produsul social total, cît și în cel al sectorului II al producției sociale, concomitent cu scăderea contribuției relative a agriculturii. În cel de-al doilea rînd, contribuția industriei la sectorul II crește mult mai rapid (de la 43,3% la aproape 60%) decît la întregul produs social (de la 46% la circa 56%), în timp ce contribuția agriculturii la sectorul II scade mult mai rapid (de la circa 39% la circa 16%) decît scade contribuția ei la întregul produs social (de la 31,2% la 21,6%). Această contribuție are o mare importanță. În afară de faptul că aici se manifestă creșterea mult mai rapidă a industriei față de agricultură, intervine și un alt element: industria se interpune tot mai mult între agricultură și consumul populației, în sensul că produsele de origine agricolă parcurg un proces de prelucrare industrială, în proporții tot mai mari, înainte de a ajunge în consumul individual și colectiv. Aceasta este o indicație a rolului sporit al grupei economice „B“ în creșterea nivelului de trai. Totodată, deplasarea structurală survenită în produsul sectorului II mai arată — deși indirect — creșterea gradului de valorificare a resurselor de către industria noastră; ceea ce se înscrie printre rezultatele generale ale industrializării socialiste.

Pentru caracterizarea legăturii dintre producție și nivel de trai, rolul volumului circulației mărfurilor este deosebit de important. Într-adevăr, în circulația mărfurilor se verifică proporția dintre structura producției și cererea populației, proporția între veniturile bănești ale populației și resursele de mărfuri, între industrie și agricultură, precum și proporția între producția mijloacelor de producție și producția bunurilor de consum.

Între producția grupei B și volumul circulației mărfurilor trebuie să existe o legătură corelațională statistică, în sensul că seriile statistice paralele ale acestor doi indicatori vor urma aproximativ aceeași alură.

Examinînd aceste serii, se constată că în ultimii ani ritmul de creștere a producției bunurilor de consum este superior ritmului de creștere al desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist.

Acest fapt îngăduie o importantă concluzie de ordin teoretic și practic. În condițiile industrializării socialiste, producția industriei bunurilor de consum trebuie să crească mai rapid decît volumul desfacerilor de mărfuri prin comerțul socialist pentru mai multe considerente. Industria bunurilor de consum trebuie să asigure în principal necesitățile de consum ale populației, în condițiile unui nivel de trai care trebuie să crească cu o anumită rație. Acest ritm este stabilit, evident, în contextul general al raportului dintre fondul de consum și de acumulare, ceea ce determină, în ultima analiză și proporția dintre sectoarele I și II, respectiv între grupele economice A și B.

Semnificația proporției dintre fondul de acumulare și cel de consum

Toate proporțiile și corelațiile de mai sus trebuie să-și găsească expresia finală în venitul național, în proporția dintre fondul de consum și fondul de acumulare, în structura materială a fondului de consum.

Cea mai generală proporție este aceea dintre fondul de acumulare și fondul de consum, cu influență nemijlocită asupra proporției dintre sectoarele I și II și între grupele economice A și B. Legea creșterii cu precădere a producției mijloacelor de producție este legată — pe linia investițiilor — de proporția dintre acumulare și consum, solicitînd — ca tendință generală — creșterea mai rapidă a fondului de acumulare. În același timp, și producția grupei B trebuie să crească mai rapid decît întregul fond de consum. Într-adevăr, producția grupei B trebuie să asigure tot mai bine necesarul de consum al populației și acest lucru se vădește — printre altele — în creșterea greutății specifice a producției grupei B în totalul fondului de consum. În același timp, industria trebuie să facă față unor cereri sporite pentru export.

O asemenea corelație, în care producția bunurilor de consum crește mai rapid decît întregul fond de consum este o premisă a satisfacerii tot mai depline a necesităților populației, atît cantitativ cît și calitativ. Aceasta înseamnă creșterea cantitativă a masei de bunuri de consum puse la dispoziția populației dar, totodată, o creștere a aprovizionării populației prin industrie și o scădere relativă a celorlalte surse de satisfacere a consumului populației.

Investigarea tuturor relațiilor și efectelor generate de proporția grupelor economice A și B asupra nivelului de trai trebuie să aibă în vedere o serie de aspecte care nu au fost relevate în prezenta comunicare. Menționăm că existența unei balanțe a legăturilor dintre ramuri ar fi fost de mare utilitate în acest scop, ca și modelarea matematică a unor procese de interacțiune între elementele menționate. Aceasta este o sarcină de viitor căreia trebuie să-i consacrăm eforturile noastre, justificate desigur în întregime de importanța îmbunătățirii metodologiei de analiză a multiplelor legături dintre creșterea economică și ridicarea bunăstării populației.

(Comunicare ținută la Sesiunea generală științifică a Academiei din 21—24 septembrie 1966. Text prescurtat).

AGENDA ECONOMISTULUI

RĂSFOIND PRIN DOSARE

O DIVERGENȚĂ... GREȘIT FORMULATĂ ȘI MAI MULȚI PĂGUBAȘI

FABRICA de pălării-Timișoara contractînd fondul de marfă pentru trim. IV/ 1966 și I/1967 cu beneficiara I.C.R.T.I.-București (Întreprinderea comercială cu ridicata pentru textile încălțăminte) a acceptat livrarea în tranzit către subbeneficiara acesteia — Întreprinderea „Romarta"-București.

Nesocotind faptul că **nu are raporturi juridice de furnizare** cu Fabrica de pălării, Întreprinderea „Romarta"-București a făcut divergență cu privire la cantitatea prevăzută în anexă a-i fi livrată, pe care a remis-o direct furnizorului. Procedînd astfel, s-a substituit beneficiarei din contract — I.C.R.T.I.-București — singura care avea dreptul să formuleze divergența, cu ocazia semnării contractului.

Furnizorul — Fabrica de pălării-Timișoara — primind divergența, **în loc să o restituie ca nelegal formulată,** a trecut la efectuarea procedurii de conciliere și, în final, la sesizarea Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri, în vederea soluționării.

Organul de arbitraj a chemat în cauză pe adevăratul beneficiar — I.C.R.T.I.-București — care și-a însușit divergența formulată de „Romarta", viciul de formă fiind considerat, astfel, ca înlăturat.

Trecîndu-se la analizarea de fond a divergenței, în baza actelor prezentate de părți și de forurile tutelare, s-a constatat că obligațiile de livrare înscrise în contract corespund întrutotul actului administrativ de planificare care stă la baza lui și, pe cale de consecință, divergența a fost respinsă prin hotărîrea nr. 5302 din 16 septembrie 1966.

Ce concluzii se desprind din cazul prezentat? Încercăm să le formulăm:

- Întreprinderea „Romarta"-București, formulînd divergența direct cu Fabrica de pălării-Timișoara, cu care nu are raporturi contractuale, **a încălcat normele care reglementează disciplina contractuală.** Procedînd astfel, a întîrziat să-și fructifice față de I.C.R.T.I.-București repartiția primită și care era **opozabilă exclusiv față de acest furnizor,** singurul cu care este în raporturi de furnizare.
- I.C.R.T.I.-București, luînd cunoștință de divergența formulată în mod greșit de beneficiara sa (Întreprinderea „Romarta"), **în loc să analizeze temeinicia acestei divergențe și dacă mai este în termen față de contractul încheiat cu Fabrica de pălării-Timișoara, și-a însușit în mod formal litigiul,** continuîndu-l cîteva termene, pînă la respingere.
- La crearea acestei situații bizare a contribuit din plin și **Fabrica de pălării-Timișoara, care avea obligația să curme litigiul încă din faza incipientă, cînd a constatat că divergența în cauză a fost greșit îndreptată.**
- O contribuție a avut-o și Direcția generală a marilor magazine din M.C.I., care **a emis repartiția nr. 914 din 31 mai 1966 și în care, în loc să indice ca furnizor I.C.R.T.I.-București, a indicat Fabrica de pălării-Timișoara,** deși nu este direct beneficiară de plan, contribuind astfel la confuzia în care a căzut Întreprinderea „Romarta".
- Însfîrșit, nerespectarea principiilor de planificare și a normelor de disciplină contractuală a dus la situația ca o divergență fără obiect, formulată la 29 iunie 1966, de un organ necompetent, să antreneze trei întreprinderi, forurile lor tutelare și organul de arbitraj, și să se fixeze mai multe termene pînă la rezolvarea finală.

C. CRISTEA

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

EXPLOATAREA, INTREȚINEREA ȘI REPARAREA MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR IN COOPERAȚIA DE CONSUM

- **În ce condiții se asigură întreținerea și reparațiile curente ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor?**

Pentru a asigura buna desfășurare a activității de întreținere și reparații curente ce se execută de către uniunile raionale ale cooperativelor de consum, acestea stabilesc necesarul de piese de schimb și de materiale. Întreținerea și reparațiile curente ale mașinilor, utilajelor și instalațiilor se desfășoară prin deplasarea lucrătorilor specialiști acolo unde intervenția acestora este urgent necesară sau nu necesită transportul utilajului. De asemenea, se efectuează prin ateliere fixe acolo unde acestea există. În viitor astfel de ateliere dotate cu scule și aparatura necesară se vor organiza pe lîngă toate uniunile raionale ale cooperativelor de consum.

- **Cum și de către care organ se asigură reparația capitală?**

Realizarea planului de reparații capitale întocmit pe baza propunerilor uniunilor raionale și în funcție de posibilitățile de execuție se urmărește în mod operativ de către organele uniunii regionale ale cooperativelor de consum din regiunea respectivă, care asigură totodată asistența tehnică necesară și verifică calitatea execuției. Întrucît în prezent întreprinderile uniunilor regionale nu au încă capacitatea necesară sau nu dispun de condiții pentru a realiza reparațiile capitale la toate tipurile de utilaje cu care sînt dotate organizațiile cooperației de consum, în unele cazuri se apelează la întreprinderi din afara cooperației de consum pe baza repartițiilor primite de la organele centrale de care acestea aparțin.

- **Ce regim de reparare au celelalte mijloace fixe (autovehicule, recipienți sub presiune, aparate de măsură și control)?**

În ceea ce privește întreținerea și reparațiile curente ale mijloacelor de transport ale cooperației de consum, acestea se execută prin secțiile auto existente a căror activitate urmează să capete o mai mare extindere. Potrivit prevederilor H.C.M. nr. 107/1960 reparațiile capitale auto se efectuează prin întreprinderile Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, pe baza repartițiilor acestui minister.

Verificarea recipienților sub presiune se realizează prin inspectoratele regionale de stat pentru cazane și instalații de ridicat, iar verificarea și repararea aparatelor de măsură și control cu care sînt dotate organizațiile cooperației de consum se face prin secțiile acestora, fie la terți.

Lazăr DAVIDOVICS
Pompiliu IONESCU

Între comerț și industrie

LA STABILIREA FONDULUI DE MARFĂ SE ARE IN VEDERE ȘI... CEREREA DE CONSUM?

LA această întrebare organele comerțului care participă în prezent la acțiunea de contractare a fondului de marfă pentru anul 1967 în sectorul metalo-casnic ce se desfășoară la Eforie Nord, răspund pozitiv. Directori, șefi de desfacere, merceologi și alți specialiști experimentați în angajarea fondului de marfă din I.C.R.M. (întreprinderi pentru comerțul cu ridicata de metalo-chimice, mobilă și materiale de construcții) au dat „detalii precise" despre mărfurile care „merg" sau care „nu merg". Ni s-a arătat exact situația vînzărilor din 1965 și 1966, precum și nivelul stocurilor existente. S-au adus zeci și zeci de argumente că necesarul de mărfuri comandat furnizorilor în faza precontractuală corespunde cererii de consum a populației. Să vedem mai îndeaproape cum stau lucrurile.

Uite cortul... nu e cortul!

— Aveți un cort de vînzare?

— S-a vîndut în prima oră după apariția anunțului la **mica publicitate,** adică acum 10 zile. Sînteți al 397-lea solicitant.

Explicația numarului mare de amatori de a cumpăra un cort este simplă și logică: dezvoltarea accentuată a turismului din ultimii ani.

Dar, de ce **nu se pot cumpăra corturi din magazine?** Nu se pot produce în țară? Nu există materii prime?

Misterul s-a elucidat la contracătrile de la Eforie, unde privirile noastre au fost atrase de un grup de corturi.

— Ce este, vă rog, aici, am întrebat noi. Este un camping organizat de turiști?

— Nu, sînt cele 10 modele de corturi românești produse de întreprinderea noastră de industrie locală din Sf. Gheorghe, ne răspunde un delegat al acestei întreprinderi.

— Dar de ce nu se găsesc și în magazine? Sînt produse noi?

— Nu, nu sînt produse noi. Ne căznim de ani de zile să le oferim comerțului, dar în zadar. Anul trecut, la Sinaia, bunăoară, nu ni s-au contractat decît **700 de corturi.**

— Dar anul acesta care este situația?

— Situația, dacă ne ghidăm după comenzile de pînă acum, este departe de a fi trandafirie. Nu ni s-au comandat pînă în prezent (20 IX.1966 — n.n.), decît **450 de bucăți.** Visul nostru ar fi să se contracteze cel puțin 2 000 de bucăți.

— Și de ce nu se contractează, revin cumva la prețuri prea ridicate? Nu sînt de calitate corespunzătoare?

— Dimpotrivă. Ținînd seama că le confecționăm din cupoane (de la Fabrica textila „Oltul" din aceeași localitate) revin la prețuri mult mai mici decît cele de import, iar calitatea materialelor este mai bună decît cea a unor corturi din import.

Sîntem așadar în fața unor fapte paradoxale: o cerere de consum într-o continuă creștere, sesizabilă chiar și fără un studiu organizat al cererii de consum, dar ignorată total de organele comerțului, iar pe de altă parte, o ofertă din partea in-

— Nu-l vînd domnilor, nu-l vînd, înțelegeți o dată și lăsați-mă să mă odihnesc.

dustriei care este, de asemenea, ignorată. Într-o asemenea situație cum va fi satisfăcută cererea consumatorului anului 1967 la acest produs?

Comenzi reale sau...

Una din perfecționările aduse sistemului de contractare a fondului de marfă destinat pieței în sectorul metalo-casnic o constituie posibilitatea întreprinderilor comerciale beneficiare de a formula comenzi în faza precontractuală direct întreprinderilor industriale furnizoare. Această metodă — cu vădite efecte pozitive pe care le-am examinat în alte materiale semnate de autorii acestor rînduri — presupune însă ca fondul de marfă comandat să se identifice, sau cel puțin să se apropie de cererea de consum a populației, iar pe de altă parte să fie în corelație cu posibilitățile de producție ale furnizorilor. S-au avut în vedere aceste elemente la formularea comenzilor de către beneficiari?

Să examinăm cîteva cazuri:

Întreprinderea „Flacăra"-Ploiești a fost obligată anul trecut să producă mașini de tocat carne sub capacitatea de producție deoarece comenzile organelor comerțului au fost sub posibilitățile de producție ale întreprinderii. Spre surprinderea producătorului, comenzile pentru anul 1967 s-au dublat la acest articol, depășind capacitatea de producție cu circa 50%.

O întrebare se impune: a crescut subit cererea la mașini de tocat? Se „poartă" acum mai mult acest articol? Nu, realitatea este alta. Comenzile comerțului neavînd la bază un studiu organizat al cererii de consum se fac, în general, după criterii „clasice", adică ținînd seamă, în principal, de nivelul existent al stocurilor la acest articol. Teama de contractare, în anul 1965, a dus în cursul acestui an la epuizarea rapidă a stocurilor. Pentru a-și reface stocurile, în vederea unei aprovizionări ritmice, întreprinderile beneficiare au solicitat comenzi mult mai mari decît anul trecut. Întreprinderea producătoare, nefiind desigur pregătită pentru a-și lărgi producția la nivelul comenzilor formulate de comerț (anul trecut lucrînd sub capacități) nu va putea să satisfacă decît parțial cererea de mărfuri a comerțului.

O situație similară o întîlnim și la Întreprinderea „Metaloglobus"-București care produce — printre altele — și jucării mecanice. Cum anul trecut cererea comerțului a fost sub posibilitățile de producție ale întreprinderii (175 000 bucăți față de 200—225 000 bucăți posibil de realizat) comenzile actuale ale comerțului de 313 000 bucăți, de asemenea, nu vor putea fi onorate decît parțial. Cererea, mult peste posibilități, a comerțului se justifică și în acest caz prin diminuarea stocurilor de jucării.

Din păcate, cazurile semnalate nu sînt unice. În situații mai mult sau mai puțin similare se găsesc și alte întreprinderi industriale cum sînt: „Flamura roșie"-Sibiu (stilouri, pix cu pastă, flori ornamentale artificiale), Întreprinderea de utilaje pentru industria ușoară-Tg. Mureș (boilere, truse manichiură, foarfeci), Întreprinderea „1 Septembrie"-Satu Mare (mașini de gătit — aragaz) și altele.

În aceste condiții, se poate adapta industria la nevoile reale ale consumatorului? Sînt de natură să faciliteze adaptarea programelor de producție asemenea comenzi care oscilează de la an la an în proporții care ar necesita, în multe cazuri, dublarea producției într-un singur an?

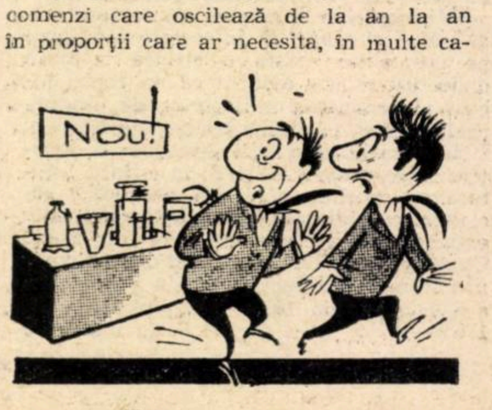

(Desene de Neagu Rădulescu)

Desigur, acest lucru nu este posibil, ritmicitatea, folosirea deplină a capacităților, creșterea continuă și armonioasă a producției sînt elemente de cea mai mare importanță de a căror realizare depinde, în ultimă analiză, eficiența economică a întreprinderii.

„Teama de nou" — generatoare de consecințe negative

Un fenomen cu implicații economice negative pentru întreprinderile industriale, mai mult sau mai puțin identice cu cele semnalate, îl constituie „teama de nou".

Iată cîteva aspecte de la actualele contractări:

Întreprinderea de mase plastice „Muntenia"-București a lansat în anul 1965 — printre alte produse noi de uz casnic — o serie de articole cum sînt: butelii plastic de capacități mici (3—6 l.), pahare gradate, dispozitive de stropit rufe etc.

Fiind produse noi și neexistînd un studiu organizat al cererii de consum, organele comerțului s-au reținut a face comenzi. S-au contractat cantități minime (30 000 butelii, 15 000 pahare gradate, 60 000 dispozitive de stropit), care însă s-au desfăcut rapid, dispărînd pur și simplu de pe piață.

La actualele contractări comenzile comerțului au întrecut orice așteptări ale întreprinderii producătoare fiind cu mult peste posibilitățile maxime ale acesteia. La butelii plastic, bunăoară, comenzile comerțului au fost, nici mai mult nici mai puțin, de 7 ori mai mari decît anul trecut, și practic duble față de maximum posibilităților de producție.

Cum se vor rezolva lucrurile pînă la urmă nu știm. Cert este că teama de nou, fenomen care se manifestă atît timp cît nu se folosesc mijloace de investigare moderne, duce și în acest caz la consecințe negative, atît pentru furnizori, cît și pentru beneficiari. Dar cel care este afectat în ultimă analiză nu e altul decît consumatorul.

Cele cîteva aspecte semnalate în rîndurile de mai sus ridică cîteva întrebări care așteaptă răspuns.

De ce rutina, „flerul" și celelalte metode „clasice" constituie în continuare barometrul care decide existența unor produse pe piață? De ce oare se întîrzie atît de mult crearea unui organ de studierea cererii? De ce nu se iau măsuri pentru crearea unor compartimente de studierea cererii în profil teritorial sau colective special organizate în acest sens la întreprinderi. Lansarea unui produs nou mai poate fi azi o chestiune de fler și rutină meșteșugărească?

Eduard BIBIRI
Alexandru DETEȘAN

PERSPECTIVE ÎN DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI AGRICOLE

Nicolae COVLEA
secretar al Comitetului regional Oltenia al P.C.R.

DEZBATEREA obiectivelor cuprinse în noul plan cincinal a constituit pentru oamenii muncii din regiunea Oltenia, prilejul unei temeinice analize a realizărilor obținute și în mod deosebit a perspectivelor de viitor.

În realizarea planului de dezvoltare economică a regiunii noastre, parte integrantă a programului elaborat de către Congresul al IX-lea al partidului, sarcini importante revin cooperativelor agricole. În aceste unități, ca de altfel în întreaga economie, s-au creat condiții mai bune pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității de conducere și planificare a producției. Noul plan cincinal precizează pentru prima dată, pe lîngă proporțiile între ramuri, sarcini pentru fiecare an în parte, creînd astfel tuturor unităților agricole, organelor și organizațiilor de partid perspectiva clară a dezvoltării pînă în 1970. Acest lucru permite organizarea în timp a unor acțiuni bine chibzuite, dă posibilitatea valorificării superioare a resurselor și capacităților de producție și asigură perfecționarea cooperării între unitățile agricole.

Adunările generale ale cooperativelor agricole ținute cu prilejul dezbaterii planului cincinal au trasat jaloanele principale pentru ridicarea pe o treaptă superioară a activității economice. Acest lucru este firesc întrucît țelul final îl constituie **transformarea fiecărei cooperative agricole într-o unitate puternică,** *în măsură să obțină an de an producții sporite și stabile și ca urmare venituri tot mai mari. Organele și organizațiile de partid au ajutat conducerile cooperativelor agricole în orientarea producției, astfel încît să fie folosite din plin condițiile naturale și economice din regiunea noastră.*

Noi valențe în tehnica agricolă

ÎN anii următori baza tehnică-materială a agriculturii din regiunea noastră va cunoaște o largă dezvoltare, **direcțiile acesteia fiind extinderea mecanizării complexe, folosirea unor cantități sporite de îngrășăminte chimice și naturale, amenajarea de suprafețe tot mai mari pentru irigații.**

Tehnica agricolă, tot mai diversificată și mai perfecționată, asigură suportul material pentru creșterea puternică a producției agricole. Pînă la finele anului 1970 pe ogoarele cooperativelor agricole vor lucra peste 9 000 tractoare, revenind în medie pe un tractor fizic 82 ha de teren arabil mecanizabil față de 120 ha în 1965, precum și un însemnat număr de mașini agricole.

O mare atenție se acordă **ridicării fertilității solului.** În această perioadă cooperativele argicole vor folosi circa 290 000 tone de îngrășăminte chimice substanță activă. Drept urmare, începînd din anul 1968 se va asigura aproape 200 kg/ha azotat de amoniu și o cantitate egală de superfosfat la fiecare hectar de teren agricol. Alături de folosirea îngrășămintelor, o măsură principală de sporire a fertilității solului este aplicarea amendamentelor pe o suprafață de peste 80 000 ha folosindu-se în acest scop, din resurse locale, peste 47 000 tone de calcar.

Folosirea rațională a pămîntului se înscrie drept o preocupare centrală în activitatea fiecărei unități agricole din regiunea noastră. Cu ocazia dezbaterii planului cincinal organele și organizațiile de partid au ajutat cooperativele agricole să ia măsuri pentru organizarea unor acțiuni complexe menite să asigure creșterea suprafeței arabile prin efectuarea unor importante lucrări de **indiguiri, desecări, combaterea eroziunii solului,** ș.a. De pildă, numai la cooperativele agricole din Castranova, Radomir, Teslui, Preajba și altele din raionul Caracal, prin executarea unor lucrări de scurgere a apei se vor reda circuitului agricol, în anul 1967, peste 1 000 hectare, iar în alte unități din raionul Filiași încă 250 ha prin defrișarea de arborete nevaloroase.

Pentru **prevenirea și combaterea eroziunii solului și a alunecărilor de teren,** unitățile și-au propus să execute în următorii ani lucrări de artă, plantări de salcîmi etc., iar pe terenurile nisipoase să înființeze perdele de protecție. Astfel, cele două cooperative agricole din comuna Leu, raionul Craiova vor înființa fiecare cîte o pepinieră agrosilvică însumînd 5 hectare fiecare ; cooperativele agricole Bucovăț și Palilula din raza orașului Craiova și-au propus să planteze salcîmi pe 20 hectare teren supus alunecării.

În vederea valorificării superioare a terenurilor situate în pantă, nisipoase și slab productive se vor planta 6 500 hectare pomi și 6 200 hectare viță de vie în bazine mari **prin cooperarea mai multor cooperative agricole** din raioanele Craiova, Filiași, Vînju Mare, Olteț, Corabia, Calafat și Caracal. Numai în bazinul viticol Craiova — Filiași se vor planta peste 1 700 hectare vie, prin cooperare de către cooperativele agricole Almăj (432 ha), Coțofenii din față (255 ha), Ișalnița (155 ha), raionul Craiova, Brădești (179 ha), Filiași (304 ha), Răcari (307 ha), raionul Filiași.

Irigațiile — această metodă eficientă care asigură producții mari și stabile — vor căpăta o mare extindere. Cooperativele agricole vor amenaja pentru irigații 100 000 hectare. În afară de fondurile lor proprii, cooperativele agricole vor primi, pentru această acțiune din partea statului, credite în valoare de 80 milioane lei.

Ținînd seama de importanța și amploarea acestei acțiuni Comitetul regional de partid a îndrumat uniunile cooperatiste și consiliile agricole să **organizeze unirea eforturilor cooperativelor agricole în executarea lucrărilor de irigații.** Drept urmare, un număr însemnat de cooperative au luat măsuri de a amenaja prin cooperare noi suprafețe. De pildă, în raionul Băilești, se va amenaja o suprafață de 4 200 hectare la care participă cooperativele agricole **Măceșul de sus (1 200 ha), Gînciova (1 000 ha),** Horezu Poenari (800 ha), Valea Stanciului (800 ha) și Grecești (400 ha), iar în raionul Caracal cooperativele Dobrosloveni, Fălcoiu, Cioroiu (430 ha) și Locusteni, Dobrești (220 ha).

Îmbunătățirea structurii producției agricole

UNA din căile principale care asigură progresul producției agricole este **stabilirea structurii ramurilor în funcție de condițiile naturale și economice concrete.**

Sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, consiliile agricole și uniunile cooperatiste raionale au sprijinit consiliile de conducere ale cooperativelor agricole în **orientarea structurii culturilor și a producției animale,** în funcție de nevoile acestora, și ale membrilor cooperatori, precum și de cerințele economiei naționale.

La stabilirea și amplasarea culturilor s-au avut în vedere posibilitățile de extindere a acelor plante care găsesc condiții optime de dezvoltare și asigură producții mari an de an, urmărindu-se ca pînă în anul 1970 să se realizeze o orientare a producției-marfă. În acest scop, aproape 62% din cultura porumbului va fi concentrată în raioanele Calafat, Băilești, Caracal, Corabia, Vînju Mare și Craiova unde se amenajează importante suprafețe de teren pentru irigat și există condiții pentru obținerea unor producții constante, chiar în anii nefavorabili. Concentrarea producției de porumb în aceste raioane a fost determinată și de profilarea unui număr mare de unități care au condiții favorabile în creșterea și îngrășarea industrială a porcilor. Cultura grîului, spre deosebire de anii trecuți, va fi extinsă în raioanele din centrul și nordul regiunii, care sînt deficitare în brațe de muncă și au terenuri improprii pentru cultura prășitoarelor. Aria de cultură a sfeclei de zahăr a fost restrînsă în patru raioane, iar floarea-soarelui se va cultiva în special în raioanele Băilești și Caracal, unde va ocupa peste 50% din suprafețele destinate pe regiune acestei culturi.

Corespunzător cu structura acestor culturi s-au stabilit și **soiurile cele mai adecvate.** Astfel, pe baza rezultatelor obținute de către unitățile agricole din regiune, la grîu vor fi extinse soiurile de mare productivitate — Bezostaia 1, București 1 și B 301 pe cel puțin 80% din suprafețele destinate acestei culturi. Pentru stabilirea celor mai bune soiuri de porumb se urmărește modul de comportare a diferiților hibrizi cultivați pe suprafețe mari și pe loturile de experiență în diferite unități din cadrul regiunii.

În **dezvoltarea ramurii creșterea animalelor** eforturile cooperativelor agricole sînt îndreptate, în primul rînd, spre **îmbunătățirea bazei furajere prin extinderea culturilor de trifoliene și irigarea unor însemnate suprafețe dintre acestea.** O deosebită atenție este acordată **asigurării efectivelor matcă** la toate speciile. De asemenea, se organizează extinderea **acțiunii de dirijare științifică a reproducției** animalelor menită să asigure îmbunătățirea raselor. În vederea sporirii cointeresării materiale a membrilor cooperatori care lucrează în sectorul creșterii animalelor, în toate brigăzile zootehnice va fi generalizat **sistemul de retribuire suplimentară.**

Aplicarea în viață a măsurilor aprobate de către adunările generale ale cooperativelor agricole va asigura creșterea producției vegetale și animale și ridicarea nivelului de trai al membrilor cooperatori. În anii cincinalului producția va fi mai mare cu 20% la grîu, cu 63% la porumb, cu 52% la floarea-soarelui, cu 82% la sfecla de zhaăr și de aproape 3 ori la struguri și fructe, față de media realizată în perioada 1962—1965. Ca urmare, cooperativele agricole din regiunea Oltenia vor avea posibilitatea să contribuie cu cantități importante de produse agroalimentare la constituirea fondului central al statului: 12,4% la grîu, 10,4% la sfecla de zahăr, 11,7% la carne de porc și 10% la fructe și struguri.

Obiectivele înscrise în planurile de perspectivă ale cooperativelor agricole din regiunea Oltenia sînt pe deplin realizabile. Totul constă în folosirea condițiilor create și a posibilităților de care dispun unitățile. În acest scop, organele de partid concentrează eforturile cooperativelor agricole spre organizarea rațională a producției și a muncii, în vederea folosirii eficiente a tehnicii și a creșterii cointeresării materiale a membrilor cooperatori.

„ZIUA RECOLTEI"

LA 2 octombrie și de acum înainte în fiecare an, în prima duminică a acestei luni, pe întreg întinsul patriei se va sărbători într-un cadru festiv „Ziua recoltei".

Această sărbătoare — un adevărat simbol al înaltei aprecieri pe care conducerea de partid și de stat o acordă oamenilor muncii de pe ogoare — constituie un deosebit prilej de trecere în revistă a succeselor obținute în producție de către membrii cooperatori și lucrătorii din gospodăriile de stat și stațiunile de mașini și tractoare. Prilejuind trecerea în revistă a succeselor obținute, manifestările organizate în cadrul „Zilei recoltei" reprezintă în același timp un teren fertil pentru generalizarea experienței înaintate acumulate în consolidarea economico-organizatorică a unităților agricole, în folosirea tehnicii noi și creșterea producției.

În toate regiunile țării se fac ultimele pregătiri pentru deschiderea expozițiilor agricole care vor etala roadele muncii din toate sectoarele agriculturii. Se pun la punct programele bogatelor manifestări cultural-artistice care vin să coloreze cu haina lor populară, cu tradițiile și obiceiurile strămoșești succesele obținute în acest an.

Sărbătorirea „Zilei recoltei" în Capitală se va desfășura în cadrul a două expoziții-tîrg, una la Halele Obor, iar cealaltă la Pavilionul expoziției realizărilor economiei naționale.

La Halele Obor, de o parte și de alta a intrării, două hărți mari vor orienta pe vizitatori asupra organizării expoziției. Succesele agriculturii noastre socialiste și realizările social-culturale la sate vor constitui temele a doua expoziții situate pe platoul exterior. În standurile amenajate vor expune produsele lor cooperative agricole din patru regiuni ale țării: București, Argeș, Ploiești și Galați, alături de care unități ale comerțului de stat vor desface mărfurile cele mai variate. În piață vor funcționa două mustării unde consumatorii vor găsi must și preparate ale artei culinare țărănești: pastramă, pui la frigare, pește etc.

Diferite mijloace de distracții, panouri dotate cu un sistem de diapozitive care prezintă aspecte de la „Tîrgul moșilor" de altă dată, ca de altfel și un cinematograf completează tabloul expoziției de la Halele Obor.

La Pavilionul expoziției realizărilor economiei naționale se va organiza o expoziție cu vînzare de fructe, struguri și vinuri. În acest scop vor funcționa 29 standuri cu fructe și struguri. Aici vor fi prezentate soiurile de struguri premiate la concursul care a avut loc în această săptămînă la București. În alte șase standuri se vor prezenta vinurile românești medaliate la diferite concursuri internaționale.

„Ziua recoltei" — adevărată tribună a experienței înaintate — se va transforma într-un factor mobilizator permanent al oamenilor muncii de pe ogoare, pentru ridicarea agriculturii pe o treaptă superioară, corespunzătoare rolului pe care îl are în dezvoltarea întregii economii naționale.

ACORDURI...

• La 22 septembrie, au fost semnate la București, Acordul privind ajutorul nerambursabil pe anul 1967 acordat de Republica Socialistă România Republicii Democrate Vietnam și Acordul privind schimburile de mărfuri pe anul 1967 între cele două țări.

• La 23 septembrie, s-a semnat la București, Protocolul privind schimburile comerciale dintre Republica Socialistă România și Republica Franța. Noul protocol se referă totodată la cooperarea economică și industrială între cele două țări. Cele două părți au convenit să promoveze această cooperare, în special în domeniul industriei de vehicule și industriei chimice.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Întreprinderea „Tehnoimport" a încheiat în luna septembrie contracte pentru importul de mașini de calcul manuale de la firma „Facit AB" — Suedia, de voltmetre digitale cu accesorii de la firma „Dinamco Instruments Ltd." — Anglia, de cromatografe analitice de laborator și înregistrator cu accesorii de la firma „Carlo Erba" din Italia.

• „Industrialexport" a livrat recent în R. P. Chineză o instalație de foraj tip 3 DH-200 pentru 5 000 m adîncime și 1 300 tone burlane de foraj.

• Printre contractele perfectate de Întreprinderea „Metalimport" în luna septembrie figurează exportul în Franța a 10 000 de tone de lingouri de oțel și 350 de tone de profile mijlocii și grele, precum și exportul în R.S.F. Iugoslavia a 670 de tone de oțel cornier. S-a contractat, de asemenea, importul din R. F. Germană a 550 de tone de tablă dinam de la firma „Dobbertin", 770 de tone de bandă laminată la rece și 150 de tone de sîrmă oțel zincată de la firma „Contistahl", 20 de tone de ferowolfram de la firma „Comex".

• „Chimimport" a semnat recent contracte pentru exportul de xilen și toluen în valoare de circa 46 000 dolari în Norvegia, a 100 de tone de celuloză din stuf în Belgia, 30 de tone de sodă caustică electrolitică 98—99% către firma „Sudaminter" din Argentina, 15 tone de anilină către firma „Anilsud" din Argentina.

• Întreprinderea „Mineralimport-export" a livrat la export prin portul Constanța circa 70 000 de tone de ciment în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Ceylon, Libia, Golful Persic, Spania, 4 450 de tone folie p.v.c. în Irak, Italia, S.U.A., 231 000 mp de geamuri în R. S. Cehoslovacă, U.R.S.S., R. P. Ungară, 1 470 de tone de materiale de construcție și 23 000 u. c. de cahle în R. P. Ungară, 9 500 mp de plăci azbociment în R.S.F. Iugoslavia.

• „Agroexport" a încheiat contracte pentru exportul a 20 de tone de semințe de cînepă și 40 de tone de făină de coceni în Elveția, 70 de tone de semințe de dovleac în Austria, 78 de tone de semințe de mac în Austria și S.U.A., 126 de tone de plante medicinale în Austria, Elveția, R. F. Germană, India, R. P. Ungară.

• Au sosit din import prin portul Constanța, 24 500 de tone de minereu de fier din India, 1 200 de tone de caolină din Grecia, 3 590 de tone de laminate din Belgia și R. F. Germană.

METALUL CÎT MAI BINE GOSPODĂRIT !

În industria construcţiilor de maşini

CORELAŢIE JUSTA

între consumul de materii prime şi greutatea produsului finit

LARGIREA şi diversificarea producţiei în industria construcţiilor de maşini are drept consecinţă şi sporirea neconte-nită a volumului de metal, utilizat ca principală materie primă. Folosirea raţională a acestuia permite ca, din aceeaşi cantitate, să se realizeze mai multe maşini, utilaje şi instalaţii. Iată de ce constructorii de maşini se străduiesc să împletească preocuparea pentru a produce utilaje şi agregate cu parametri constructivi şi funcţionali superiori, cu acţiunea sistematică de reducere a consumului specific de metal — sursă principală de realizare a cît mai însemnate economii.

Preocuparea pentru reducerea consumului de metal are un caracter complex, cuprinzînd atît sectoarele de concepţie ale uzinelor, cît şi sectoarele de producţie şi fiecare loc de muncă în parte. Acţionîndu-se prin măsuri eficiente în toate aceste compartimente, *în primul semestru al acestui an s-a redus consumul de laminate în întreprinderile construcţiilor de maşini cu 6250 de tone faţă de normele din 1965. Aceste economii s-au reflectat în reducerea preţului de cost cu aproximativ 27 milioane lei.*

Economii mai importante au fost obţinute, printre altele, la produsele :

Denumirea produsului	Economii (în tone)
1. Motoare de curent continuu şi curent alternativ de peste 25 kw	201
2. Vagon pentru minereu şi cărbuni pe 4 osii, 60 t tip gondolă	147
3. Instalaţie de foraj tip 4LD—150C	120
4. Vagon de marfă descoperit pe 4 osii tip OOR cu frînă de blocare	75
5. Autocamion basculant pe şasiu SR—113	66
6. Generatoare electrice	38
7. Butoaie metalice din tablă	35

De la prevederi, la realitate

LA realizarea economiilor de metal, o contribuţie de seamă a adus înfăptuirea sarcinilor cuprinse în planurile tehnice ale uzinelor privind asimilarea unor produse noi, reproiectarea unor maşini şi utilaje, precum şi extinderea pe scară tot mai largă a tehnologiilor avansate. La acestea trebuie adăugate şi măsurile tehnico-organizatorice aplicate (atît în uzine, cît şi pe plan central), măsuri menite să impulsioneze lupta pentru gospodărirea judicioasă a materiei prime. Dintre acestea, se evidenţiază :

- organizarea debitării centralizate a laminatelor în toate uzinele, precum şi aplicarea metodei debitării şi croirii combinate pe cît posibil pe mai multe loturi şi pe o perioadă mai mare, în aşa fel încît să se poată îmbina cît mai eficient diferitele soluţii ;
- verificarea periodică a adauselor de prelucrare la piesele forjate şi la cele turnate, precum şi a greutăţilor nete ale acestora, în vederea revizuirii matriţelor, modelelor, cochilelor etc ;
- introducerea în proiecte a unor materiale noi folosite pe scară mondială — şi care se produc în ţară — cum sînt : profilele din tablă îndoite (menite să favorizeze reducerea pînă la 30% a consumului de laminate), ţevi sudate longitudinal pentru construcţii şi instalaţii ;
- organizarea în întreprinderi a birourilor de normare a consumurilor specifice de materiale pe baza unor instrucţiuni ale ministerului privind normarea ştiinţifică a consumurilor de materiale, urmărirea operativă a modului cum sînt realizate ele, simplificarea evidenţei etc ;
- urmărirea de către uzinele producătoare şi consumatoare de laminate a îmbunătăţirii calităţii şi a modului de livrare a acestora, în scopul obţinerii unor economii maxime la această importantă materie primă.

La unele produse economii, la altele pierderi

DACĂ economiile de metal obţinute în primul semestru al anului se referă la normele de consum medii realizate în ansamblu, *la unele produse însă s-au înregistrat depăşiri importante.* Iată o parte din produsele la care s-au înregistrat depăşiri :

Nr. crt.	Denumirea produselor	Depăşiri (în tone)	Cauzele principale
1.	Utilaj pentru industria chimică şi rafinării	282 (majoritatea „Griviţa Roşie")	Organizare slabă a debitării materialelor. Formate de tablă livrate de Combinatul siderurgic Reşiţa în alte dimensiuni decît cele comandate.
2.	Tractoare	140	Neprimirea de la unităţile M.I.M. a laminatelor la lungimi multiple şi calitatea slabă a unora.
3.	Maşini agricole	280	Neprimirea de laminate la lungimi multiple şi table în formate fixe, dar şi unele deficienţe de gospodărire a laminatelor.

În condiţii similare au fost consumate suplimentar laminate şi la alte produse, cum sînt : unele tipuri de vagoane, camioane şi remorci. Între cauzele care au generat pierderile se cer relevate şi *aprovizionarea cu materiale de alte dimensiuni decît cele cerute de tehnologie, derogările acordate, depăşirea procentului de rebuturi admis, precum şi slaba organizare a urmăririi operative a consumurilor de materiale la unele întreprinderi.*

Tendinţe ce se cer combătute

DOUĂ aspecte principale se ridică în momentul de faţă în uzinele constructoare de maşini şi care, nerezolvate operativ, pot influenţa negativ acţiunea de reducere a consumurilor specifice de metal şi a preţului de cost :

a) *practica unor întreprinderi de a utiliza, nu întotdeauna justificat din punct de vedere tehnic, norme de consum mai mari decît cele planificate ;*

b) *orientarea greşită cu privire la modul de funcţionare a colectivelor de normare existente în întreprinderi — colective care au un rol important în determinarea consumurilor şi urmărirea realizării lor.*

Iată, de pildă, Uzinele „Semănătoarea" din Bucureşti. *Aici, nu numai că se practică, pentru unele produse, norme de consum mai largi decît cele planificate, dar uneori se depăşesc şi normele realizate anterior.* Un singur exemplu — cel al combinei de cereale C1 — este edificator :

Material	Normă plan stat 1966 (t/buc.)	Consum specif. intern (t/buc.)	Consum specif. realiz. sem. I (t/buc.)	Cantit. cerută în plus faţă de consumul realizat la întreaga producţie (t)	%	Cantit. cerută peste consumul normat pentru întreaga producţie realizată (t)	%
Total metal	2,480	2,607	2,537	+ 188	+ 2,7	+ 343	+ 5,0
Total laminate	1,910	2,024	1,983	+ 108	+ 2,0	+ 308	+ 5,9

Desigur, dacă conducerea întreprinderii, corpul tehnic din serviciile de concepţie şi producţie ar fi chibzuit mai bine asupra soluţiilor constructive şi tehnice, fără îndoială că nu s-ar fi ajuns aici. Acest lucru este valabil şi pentru alte uzine şi alte produse.

În ce priveşte modul de funcţionare a colectivelor de normare a consumurilor specifice sînt, de asemenea, de semnalat neajunsuri serioase. La Uzinele „Griviţa Roşie" din Bucureşti, *deşi pînă în 1964 a existat un colectiv de 10 persoane condus de un inginer, acum cei care se ocupă cu normarea consumurilor specifice de materii prime sînt dispersaţi în diferite locuri în uzină.* Ca urmare a acestui fapt, în uzină se află în prezent peste 700 tone de deşeuri utilizabile, precum şi alte cantităţi de materiale scoase în plus din magazie, fără a se lua toate măsurile pentru descreşterea acestui stoc.

În alte uzine, cum sînt „Rulmentul"-Braşov şi „Unirea"-Cluj, cei care se ocupau de normarea consumurilor specifice au fost mutaţi la serviciul plan, iar la Uzina „Electroputere" din Craiova nu există un organ central care să se ocupe de această importantă problemă, ci se lucrează disparat, fără să existe o privire de ansamblu.

Pentru ca activitatea colectivelor care se ocupă de normarea consumurilor specifice de materii prime să fie mai fructuoasă, este nevoie — şi în acest sens există indicaţii precise ale conducerii ministerului — *ca ele să facă parte din serviciile tehnice, locul unde se hotărăsc de fapt soluţiile tehnice şi constructive ale produselor şi, în funcţie de acestea, necesarul de materiale.*

Evidenţa precisă a consumurilor de materiale pe întregul circuit — depozite şi secţiile productive — constituie, de asemenea, o cale principală de mai bună gospodărire a acestuia. În unele uzine, printre care „Steagul Roşu"-Braşov, „23 August"-Bucureşti, „Rulmentul"-Bîrlad şi altele, a început încă din anul 1963 să se introducă evidenţa şi calculul mecanizat al consumurilor specifice de materiale — acţiune care s-a soldat cu rezultate bune. Din păcate, însă, se manifestă tendinţa de abandonare a acestei metode.

Răspunderea furnizorilor de materiale

REDUCEREA consumului de metal, gospodărirea cu grijă a acestuia depind, în primul rînd, de munca, priceperea şi iscusinţa muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor din întreprinderile constructoare de maşini. Dar în această acţiune ei au nevoie de un sprijin tot mai mare şi din partea întreprinderilor siderurgice. *Faptul că acestea mai livrează uneori laminate la lungimi de fabricaţie şi nu la lungimile fixe sau multiple solicitate, faptul că unele din acestea nu se încadrează în toleranţele prescrise în standarde, stînjeneşte în bună măsură activitatea constructorilor de maşini de a obţine economii mai mari de metal, pe măsura posibilităţilor tehnice create.*

Nelivrarea laminatelor la lungimi multiple şi cu calităţi fizico-mecanice corespunzătoare pentru tractoare şi autocamioane, de pildă, a determinat un consum suplimentar de laminate, în primul semestru, de peste 1000 tone. Din cauza bramelor cu incluziuni nemetalice şi a tehnologiei rămase în urmă, la Uzina „Progresul"-Brăila s-au utilizat în plus, în această perioadă, circa 500 tone de laminate, rebuturile înregistrate fiind mari. Multe neajunsuri privind consumul de metal provoacă bramele pentru locomotiva Diesel electrică, precum şi ţevile laminate necesare racordurilor speciale. Faptul că Uzina de utilaj petrolier Tîrgovişte primeşte de la Roman ţevi cu suprapuneri, pliuri, excentricitate şi abateri de la grosimea şi lungimea prescrise, fac ca la forjarea de precizie a racordurilor speciale să se producă rebuturi, care reclamă consumuri suplimentare de metal.

Concluzia este clară : *se impune ca uzinele siderurgice să acorde o mai mare atenţie calităţii metalului livrat, întrucît reprezintă un element de prim ordin în reducerea consumurilor specifice şi, deci, în scăderea preţului de cost.*

Informarea tehnică — o cerinţă permanentă

ACŢIUNEA de gospodărire mai bună a metalului ar fi mult înlesnită dacă *cataloagele de oţeluri şi de produse noi realizate de unităţile siderurgice ar cuprinde, pe lîngă toate caracteristicile fizico-mecanice, şi destinaţia folosirii lor, precum şi corespondenţa pe care o au cu mărcile străine.*

Avînd aceste date, organele de resort din ministerele interesate, institutele de proiectare, precum şi proiectanţii din uzinele constructoare de maşini ar putea să treacă mai operativ la introducerea în proiectele de execuţie a materialelor noi recomandate, care se folosesc pe scară mondială — ţevi de construcţii şi de instalaţii sudate longitudinal, profile din tablă îndoite, oţeluri înalt aliate şi slab aliate, materiale plastice etc.

În legătură cu materialele noi apărute pe scară mondială, ar fi indicat ca şi în cadrul Consiliului Naţional al Cercetării Ştiinţifice să funcţioneze un resort special, care să sprijine activ institutele şi nucleele de proiectanţi din uzine.

★

ÎN acţiunea de reducere a consumurilor specifice în industria constructoare de maşini se cer antrenaţi toţi factorii: serviciile de concepţie şi de execuţie, de planificare, aprovizionare şi preţul de cost. Printr-o colaborare mai strînsă, ei trebuie să vegheze la modul cum se utilizează materialele, deoarece numai astfel vor putea fi realizate economiile planificate pe 1966 şi pe anii următori ai cincinalului. La atingerea acestui obiectiv este chemată să dea o contribuţie din ce în ce mai mare şi industria siderurgică prin aplicarea operativă a unor măsuri, care să asigure industriei constructoare de maşini un sortiment mai bogat de oţeluri slab aliate precum şi noi mărci de oţeluri înalt aliate cu calităţi fizico-mecanice superioare şi, îndeosebi, laminate la toleranţe şi dimensiunile necesare.

ing. Gh. IONESCU
Direcţia generală tehnică, Ministe[rul]
Industriei Construcţiilor de Maş[ini]

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC CO

ACELAŞI INDIC… EVOLUŢII DIFE…

ÎN ansamblul producţiei Uzinei „Ti… tală, un loc important îl ocupă … Diesel de diferite puteri şi utilizări. Prin… racterizează nivelul activităţii tehnico-e… derii, este şi consumul de metal pe u… nizată de motoare. Dinamica acestui ind… Diesel (D6, D15 şi D110), reiese din ev… 1962–1966. El marchează, în general, o … **la motorul de 110 CP, consumul spec… tatea de putere a fost redus continuu… 20,59 kg/CP, faţă de 20,90 kg/CP în 1…**

Prin acţiunea de reproiectare s-a u… tăţii motoarelor, adoptarea unor soluţii … îmbunătăţirea parametrilor funcţionali … ansamble greu de executat în uzină … bricate de uzine specializate. **Toate … şi la micşorarea greutăţii nete a mot… 10 şi, respectiv, 40 de kg, concomitent … tăţii şi mărirea economicităţii lor în …**

Pod rulant cu greifer polip aducînd material de încărcare a presei C.P.A. 400/2, în vederea balotării

DIN NOU DESPRE

RENAȘTEREA OȚELULUI

OPINII ALE CONDUCERII ÎNTREPRINDERII DE COLECTARE A METALELOR

PENTRU o înțelegere cît mai largă a problemelor ce se pun în momentul de față în legătură cu colectarea și gospodărirea rațională a deșeurilor metalice și a metalelor vechi — care constituie peste 50% din materia primă necesară siderurgiei — ne-am adresat conducerii Întreprinderii pentru colectarea metalelor (I.C.M.), și anume tov. Nicolae Catană, director, tov. Nae Tudor, inginer șef, și tov. ing. Gh. Constantinescu, șeful serviciului tehnic, care ne-au făcut o seamă de relatări.

● Greutăți ce trebuie să rețină atenția forurilor tutelare

ARTICOLELE apărute în revista „Viața economică", discuțiile și părerile exprimate de o serie de tovarăși din numeroase întreprinderi — ne-a declarat tov. N. Catană — au demonstrat necesitatea luării unor măsuri pentru îmbunătățirea activității de colectare și de valorificare a metalelor vechi.

În activitatea de colectare, ne-a spus în continuare interlocutorul nostru, întreprinderea și-a realizat an de an sarcinile fixate. Dar, trebuie să arătăm că au existat și continuă să mai existe o serie de greutăți, care influențează negativ munca noastră.

Astfel, insuficiența mijloacelor de transport auto de diferite capacități, și în special de capacități mici, reduce cuprinderea operativă a întregului teritoriu și în același timp întîrzie ridicarea în timp util a tuturor deșeurilor metalice și metalelor vechi depistate. Cîteva cifre edificatoare: dispunem în momentul de față de mijloace auto de capacitate mică, care reprezintă 10—12% din totalul mijloacelor existente, în loc de 30% cît ar fi necesar. Dacă am dispune de aceste mijloace, cheltuielile de colectare ar putea fi reduse cu circa 10% per tonă/km.

De asemenea, actuala schemă de organizare a întreprinderii o consider, în comparație cu sarcinile ce ni se pun, depășită. Mă refer în special la faptul că la un personal de 5.800 salariați, numărul inginerilor este 18 și al economiștilor cu studii superioare economice 35.

Un alt aspect, semnalat și în materialele publicate de revista „Viața economică", ar trebui analizat și luat în discuție de forurile competente. E vorba de actualele prețuri stabilite pentru achiziția metalelor vechi de la populație, care nu sînt suficient de stimulatorii pentru valorificarea acestei importante resurse. O unificare a varietății sorturilor de metale colectate și respectiv o unificare a prețurilor acordate, consider că ar fi deosebit de eficientă.

● Nivel tehnic redus = ineficiență economică

DESPRE înzestrarea tehnică a întreprinderii, precum și despre activitatea de prelucrare a metalelor ne-a vorbit tov. ing. Nae Tudor, care a subliniat că organizarea și dotarea întreprinderii nu a crescut pe măsura sarcinilor ce-i revin în cadrul noului plan cincinal. Insuficienta dotare a unităților I.C.M. cu utilaje moderne pentru colectarea și prelucrarea metalelor vechi (mijloace de transport de diferite capacități înzestrate cu dispozitive proprii de ridicare, prese, zdrobitoare mecanice, foarfeci ghilotină și alte utilaje de prelucrare) situează întreprinderea la un nivel tehnic redus. Valoarea acestor utilaje pe tona de deșeuri metalice și metale vechi produse este la noi de numai 5,67 lei — fără construcții montaj — ceea ce reprezintă o sumă mult prea mică față de necesități și față de țările unde această acțiune este mai bine organizată.

Consumatorii de metale vechi sînt tot mai exigenți. Se cer cu insistență metale vechi sortate pe categorii, pe mărci de oțeluri, la dimensiuni și greutăți volumetrice ridicate. Satisfacerea acestor cereri ar conduce în mod nemijlocit la o folosire mai judicioasă a fondului de metal, ușurînd simțitor procesul de producție, reducînd timpul necesar elaborării șarjelor și contribuind la creșterea productivității în oțelării. De asemenea, selecționarea oțelurilor pe mărci ar face posibilă utilizarea într-o măsură mai redusă a fero-aliajelor, materiale costisitoare provenite din import.

● Sortarea deșeurilor — condiție a unei prelucrări eficiente

PRINTR-O bună organizare a locurilor de muncă și a depozitelor de fier vechi, sublinia tov. ing. Gh. Constantinescu, metalele pot fi sortate pe mărci de oțeluri, cu un consum redus de cheltuieli și cu o precizie foarte mare, deoarece se cunosc oțelurile introduse în fabricație. Bine procedează, în această privință, uzinele „Semănătoarea"-București și „Laminorul"-Brăila, care au organizat depozite corespunzătoare de deșeuri metalice, unde acestea sînt strînse pe sortimente prevăzute de standarde. La aceste întreprinderi s-au montat prese hidraulice pentru balotarea deșeurilor ușoare, iar depozitele sînt deservite de macarale pe pod rulant. Uzina de tractoare-Brașov a realizat o gospodărire modernă la șpan, punînd în funcțiune, încă din anul 1963, două prese de brichetat și un sfărîmător de șpan.

Uzinele „1 Mai"-Ploiești și „Utilaj Petrolier"-Tîrgoviște au urmat exemplul uzinei de tractoare, prima punînd în funcțiune un sfărîmător și o presă de brichetat, iar secunda urmînd a da în exploatare, încă în acest an, două sfărîmătoare de șpan și două prese de brichetat.

În conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 695/1963, fiecare uzină care are ca rezultat al activității sale economice peste 140 tone șpan pe lună, este obligată să-l predea mărunțit și brichetat. Nu toate întreprinderile înțeleg însă să trateze cu toată seriozitatea obligațiile lor și nu întreprind acțiuni hotărîte pentru organizarea gospodăririi raționale a șpanului și a deșeurilor metalice în raport cu cerințele actuale. Uzinele „Timpuri Noi", „23 August", „Țevi sudate"-București, I.M.U.M. Medgidia și altele continuă să livreze, adeseori, amestecuri de șpan de fier cu aluminiu sau cu alte metale. De asemenea, întreprinderile Ministerului Construcțiilor livrează cantități de fier-beton amestecat cu moloz.

● Fonduri există, dar de ce nu și preocupări?

RELUÎND această problemă, tov. ing. Nae Tudor a adăugat: în domeniul prelucrării vreau să arăt că lipsa de preocupare a întreprinderilor producătoare de deșeuri metalice, pe linia gospodăririi raționale de strîngere, prelucrare și predare a acestora, a condus la situația de a nu fi utilizate importante fonduri de investiții, lipsind acest sector de o serie de utilaje specifice. Astfel, Ministerul Industriei Metalurgice a rămas la sfîrșitul anului 1965 cu un sold disponibil de 2 742 000 lei, Ministerul Construcțiilor de Mașini cu 4 187 000 lei iar Ministerul Petrolului cu 1 124 000 lei. Numai cu aceste fonduri puteau fi construite peste 15 instalații de mărunțire a șpanului și amenajate, totodată, minimum 3—4 depozite de fier vechi la marile uzine prelucrătoare.

La I.C.M., în ultimii doi ani, au fost luate măsuri de sortare și șarjare oxiacetilenică în majoritatea depozitelor întreprinderii. Acest sistem de prelucrare dispersată, într-un număr de peste 200 de unități, a făcut față cerințelor combinatelor siderurgice, dar prezintă multe dezavantaje economice, care fac ca practicarea lui în viitor să devină neeconomicoasă. Tăierea oxiacetilenică a materialelor la dimensiuni de încărcare a cuptoarelor, a creat greutăți în aprovizionarea ritmică cu oxigen și carbid, cheltuielile de transport a acestor materiale pînă la locul de folosire mărind costul lor de 7-8 ori.

De asemenea, din cauza distanțelor mari între fabricile de oxigen și cele mai multe unități I.C.M., scade numărul de încărcări lunare a tuburilor de oxigen, fiind necesare cheltuieli de investiții suplimentare pentru dotarea întreprinderii cu un număr mai mare de tuburi de oxigen.

În general, se poate spune că tăierea oxiacetilenică a metalelor feroase la dimensiunile de încărcare a cuptoarelor metalurgice este de 4—5 ori mai scumpă față de tăierea mecanică cu foarfeci ghilotină sau alte utilaje asemănătoare.

● În cincinal, însemnate investiții

PENTRU îmbunătățirea activității de repunere în circuitul economic a metalelor vechi, ne-a relatat tov. N. Catană, pe baza unui studiu amănunțit pentru reorganizarea întreprinderii de colectarea metalelor s-au alocat pentru perioada 1966—1970 circa 110 milioane lei investiții centralizate, care vor fi cheltuite pentru îmbunătățirea activității pe cele trei sectoare — colectare, prelucrare și livrare — care fac obiectul întreprinderii noastre.

Se prevede astfel ca încă din acest an să înceapă lucrările pentru montajul unei prese hidraulice C.P.A. 400/2 la secția Berceni. De asemenea, în perioada cincinalului este prevăzută intrarea în funcțiune a unui zdrobitor de metale vechi la Băița (lîngă C. S. Hunedoara), care împreună cu zdrobitorul existent la C. S. Hunedoara și groapa pentru spargeri pirotehnice, vor asigura spargerea pieselor grele și a scoarțelor de oțel, la nivelul a peste 170 000 tone/an. Cheltuielile de producție vor fi micșorate în această situație cu peste 50%, față de cele efectuate în momentul de față.

Se va avea, de asemenea, în vedere dotarea cu mijloace de transport, echipate cu mecanisme proprii de ridicare hidraulică, cu sarcini de lucru între 500 și 1.800 kg.

În momentul de față sînt în curs de elaborare documentațiile tehnice pentru montarea și punerea în funcțiune în anul acesta a cinci sfărîmătoare de șpan.

Rămîn de analizat totuși cîteva probleme, a căror rezolvare va contribui la îmbunătățirea generală a activității de colectare. Este vorba, în primul rînd, de necesitatea de a se porni o acțiune susținută de folosire integrală a tuturor resurselor, prin organizarea pe lîngă fiecare întreprindere producătoare și consumatoare de deșeuri metalice și metale vechi, a unor unități corespunzătoare dotate și încadrate cu personal specializat. În această direcție toate ministerele au posibilități multiple (fonduri constituite conform H.C.M. 695/1962, fonduri de mică mecanizare etc.) care pot fi folosite cu multă eficiență economică.

Radu GÎRLAN

...ENTAT

...TOR, ...TE

...i Noi" din Capi...icația motoarelor ...ndicatorii care co...mice a întreprin...ea de putere fur...or la trei motoare ...a lui în perioada ...dință de scădere: **...de metal pe uni...ngînd în 1966 la**

...t reducerea greu...tructive mai bune, ...ocuirea unor sub...ltele similare, fa**...e măsuri au dus ...lor D6 și D15 cu ...mbunătățirea cali...atare.** Totuși, așa cum se poate desprinde și din grafic, consumul de metal pe CP la aceste două tipuri de motoare a marcat uneori creșteri nejustificate.

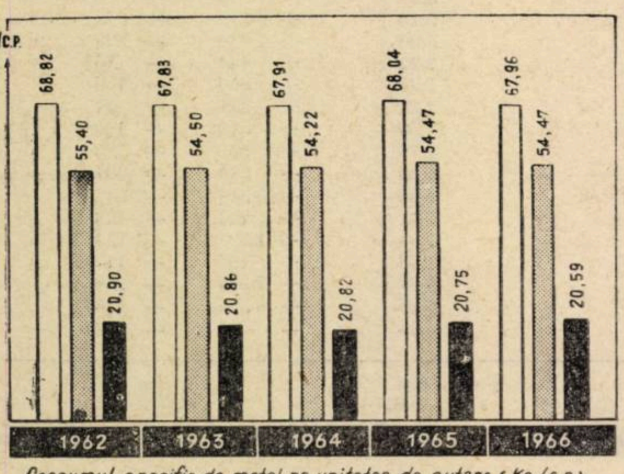

Consumul specific de metal pe unitatea de putere (Kg/C.P.) la motoarele: D6 ▭, D15 ▒, D110 ■

În urma reducerii consumului specific, **s-au economisit numai în primele două trimestre ale anului în curs 4 920 kg de diferite metale, cantitate echivalentă cu necesarul de materie primă pentru 11 motoare D6.**

Rezultatele obținute în economisirea metalului și în reducerea consumului specific pe unitatea de putere furnizată de motor puteau fi mai bune dacă s-ar fi înlăturat unele deficiențe: derogările de la diverse materiale și creșterea procentului de rebuturi la turnătoriile de fontă și neferoase al cărui nivel a depășit plafonul admis. De menționat că piesele turnate au ponderea cea mai mare în greutatea netă a motoarelor.

Rebuturile din turnătorii se datoresc unor lipsuri în organizarea producției, cît și în procesul de elaborare și turnare, precum și nerespectării tehnologiei de preparare a amestecurilor, de formare și de uscare a formelor. Prin asigurarea unei asistențe tehnice continue, asemenea neajunsuri ar putea fi înlăturate.

În vederea ridicării nivelului tehnic al secțiilor de turnătorie, s-a trecut la construirea din fonduri de mică mecanizare a unui conveier, care va duce la ridicarea productivității muncii și îmbunătățirea calității pieselor obținute. Această măsură, corelată cu perfecționarea organizării producției și a muncii, va avea ca efect micșorarea procentului de rebuturi.

Pe linia realizării sarcinilor ce revin întreprinderilor producătoare de motoare Diesel, desprinse din Chemarea consfătuirii lucrătorilor din industria construcțiilor de mașini, uzina va produce, în viitorul apropiat, un motor Diesel îmbunătățit, care are la bază schema constructivă a motoarelor D6 și D15. La noul motor – D12 – greutatea specifică netă pe unitatea de putere va scădea de la 48 kg/CP, cît au în prezent motoarele D6 și D15, la 25–30 kg/CP.

S. POPESCU

LOCUL AGRICULTURII
ÎN ȚĂRILE OCDE

AGRICULTURA ȘI CREȘTEREA ECONOMICĂ

ORGANIZAȚIA de cooperare și dezvoltare economică (OCDE) grupează țări capitaliste cu o mare diversitate de condiții economice. Alături de principalele țări industriale, ca S.U.A., Anglia, Franța, R.F.G., Japonia, fac parte din organizație țările dezvoltate mai mici din Vestul Europei — Belgia, Olanda, Elveția ș.a. — precum și un număr de țări cu nivel de dezvoltare economică simțitor mai redus, situate în special în bazinul mediteranean — Spania, Portugalia, Grecia, Turcia. Diversitatea de condiții se exprimă desigur și în însemnate disparități în ceea ce privește structura economică, în primul rînd ponderea ramurilor mari ale activității economice. Ponderea agriculturii în crearea „produsului intern brut" variază în ultimii ani în țările OCDE între 5% și 40%. „Cu toate acestea — se apreciază într-un studiu recent întocmit de un grup de experți cu renume internațional —, în ciuda diversității de condiții, majoritatea principiilor generale care trebuie luate în considerație cînd se studiază rolul agriculturii în creșterea economică sînt valabile, deși în măsură diferită, pentru toate țările" [1]. (este vorba de țările OCDE).

● Un sector în declin relativ

ÎN majoritatea țărilor membre ale OCDE, constată autorii studiului, produsul intern brut a crescut sensibil în cea mai mare parte a perioadei de după 1950. Acest fenomen a fost însoțit de o creștere demografică relativ lentă (și chiar slabă în unele țări), astfel încît venitul mediu pe locuitor a sporit simțitor. Produsul agricol brut a crescut și el aproape în toate țările OCDE. Creșterea produsului agricol brut a fost însă inferioară creșterii produsului intern brut.

TABEL Nr. 1

Indicii produsului intern brut (PIB) și produsului agricol brut (PAB), anul 1962 față de 1950 = 100

Țara	PIB	PAB
Anglia	132,6	130,5
Austria	184,2	132,2
Belgia	119,0	116,6
Canada	161,1	125,0
Danemarca	152,8	124,1
Franța	173,0	135,0
Grecia	197,6	174,7
Italia	205,2	138,0
Norvegia	154,5	95,0
Olanda	169,7	130,5
Portugalia	165,2	116,2
R.F.G.	233,5	131,0
S.U.A.	148,7	113,9
Turcia	169,8	143,9

Dacă în una singură din cele 14 țări, pentru care există date comparabile în studiu, produsul agricol brut a suferit o scădere, în schimb în toate țările cuprinse în tabel creșterea produsului agricol brut a fost mai lentă decît cea a produsului intern brut. Diferențierile nu lipsesc: în două țări mai puțin dezvoltate industrial, se constată un decalaj mult mai mic între cei doi indici decît în majoritatea țărilor dezvoltate, ceea ce denotă că în primele agricultura continuă să aducă un aport foarte însemnat la creșterea economică generală. Un decalaj cu totul neînsemnat se constată și în cazurile Angliei și Belgiei, dar motivul primordial este aici altul: creșterea lentă în toate sferele producției.

Deși producția agriculturii a crescut în țările OCDE, ponderea sectorului agricol în produsul intern brut este de regulă în descreștere în aceste condiții, și scade de asemenea proporția mîinii de lucru ocupate în agricultură.

Comentînd cifrele redate în tabelul nr. 2, autorii studiului OCDE atrag atenția între altele asupra influenței însemnate pe care o exercită comerțul internațional asupra ponderii agriculturii în economia națională a diferitelor țări. Țările exportatoare, ca de exemplu Danemarca, au tendința de a folosi în agricultură o parte mai importantă a resurselor lor decît țările importatoare cu nivel similar al venitului, de exemplu Anglia. În toate țările însă, greutatea specifică a agriculturii în produsul intern brut tinde să scadă în procesul creșterii economice.

„Aceasta reflectă faptul, citim în studiu, că productivitatea agricolă crește și că partea din venit consacrată produselor alimentare scade..." (pag. 23). De asemenea, „diminuarea părții din produsul intern care revine agriculturii reflectă, afară de reducerea relativă a părții din veniturile consumatorilor consacrate alimentației, o tendință de restrîngere — paralel cu creșterea veniturilor — a părții din cheltuielile alimentare totale care revine agriculturii. Cererea consumatorilor la serviciile de ambalare, conservare, preparare și chiar la alimentația publică se mărește mai repede decît cererea lor la produsele vîndute în forma în care sînt obținute în agricultură. La aceasta se adaugă faptul că, pe măsură ce se desfășoară creșterea economică, o proporție crescîndă de factori de producție provine din alte sectoare (de exemplu îngrășăminte chimice, carburanți, mașini), astfel că o parte mai mare din încasările brute ale agriculturii este absorbită de achiziționarea acestor factori" (pag. 25).

TABEL Nr. 3

Produsul intern brut al țărilor OCDE și cîteva elemente legate de agricultură, 1962

ȚARA	Produsul intern brut, în dolari	% din PIB consacrate cheltuielilor pentru alimentație	% din PIB care revin agriculturii	% din PIB incluse în cheltuielile pentru alimentație, dar care nu revin agriculturii
S.U.A.	2691	14,5	4,2	10,4
Canada	1802	15,8	6,9	10,6
Elveția	1776	...	...	...
Suedia	1703	18,7	4,7	11,5
Danemarca	1390	18,0	13,9	12,8
R.F.G.	1345	17,9	5,1	8,2
Franța	1310	23,4	9,2	13,1
Anglia	1292	21,1	3,9	11,2
Norvegia	1280	19,3	5,1	13,7
Islanda	1249	21,3	...	...
Belgia—Luxemburg	1218	21,3	6,7	11,4
Olanda	1007	20,0	9,0	15,1
Austria	877	31,2	9,3	18,9
Italia	683	30,1	16,9	12,3
Irlanda	643	31,0	23,4	16,1
Grecia	394	37,3	28,6	10,6
Spania	314	...	26,7	...
Portugalia	284	38,0	24,3	14,6
Turcia	193	...	40,6	...

Cum se poate vedea din tabelul nr. 3, în țările capitaliste dezvoltate partea din cheltuielile alimentare care nu revine agriculturii reprezintă de regulă o proporție mai importantă din produsul intern brut decît partea care revine agriculturii. În țările mai puțin dezvoltate, dimpotrivă, această din urmă parte este mai redusă decît prima, dar reprezintă aproximativ aceeași proporție din produsul intern brut ca și în țările dezvoltate.

„În ciuda declinului relativ al agriculturii, conchid autorii studiului, cheltuielile alimentare dețin o parte importantă din cheltuielile totale de consum chiar și în țările cele mai dezvoltate, iar cifra acestor cheltuieli care revin altor sectoare decît agriculturii pare să se mărească direct proporțional cu creșterea economică globală" (pag. 26).

TABEL Nr. 2

Produsul agricol brut în procente din P.I.B. 1950—1951 și 1961—1962 (medii pe doi ani)

ȚARA *	Agricultura în % din P.I.B. La prețuri constante din 1954 1950—1951	1961—1962	La prețuri curente 1950—1951	1961—1962
S.U.A.	5,9	4,9	7,4	4,3
Canada	10,7	7,8	14,3	6,5
Elveția	...	...	8,9[1]	5,6
Suedia	8,8	5,7[2]	7,6	4,8[2]
Danemarca	21,8	18,2	22,6	14,8
R.F.G.	10,6	6,1	10,4	5,5
Franța	11,8	9,5	14,0	9,0
Anglia	5,1	5,0	5,9	4,0
Norvegia	8,3	5,5	7,7	5,3
Belgia—Luxemburg	8,2[3]	8,0	8,3[3]	7,1
Olanda	13,6	10,5	13,9	9,4
Austria	15,8	12,7	16,9	9,9
Italia	26,9	18,9	27,4	17,3
Irlanda	...	...	29,9	24,0
Grecia	33,5	29,9	34,5	29,6
Spania	...	...	25,6[4]	26,9[2]
Portugalia	34,0	23,9[5]	34,0	24,8[5]
Turcia	45,8	38,5[5]	50,9	41,6[5]

*) Țările sînt așezate în ordinea descrescîndă a produsului intern brut pe locuitor din 1962 — vezi tabelul nr. 3.
1 Numai 1951
2 Media 1959—1960
3 Numai 1953
4 Numai 1954
5 Media 1960—1961

● Adaptări dificile

OBIECTIVELE studiului OCDE includ, pe lîngă urmărirea modificărilor structurale care afectează agricultura și locul ei în ansamblul economiei naționale, „de a indica unele din problemele economice care se pun agriculturii într-o perioadă de creștere". Autorii pornesc de la ideea că procesul creșterii economice este dintre cele mai complexe și ridică probleme de adaptare în toate ramurile de activitate, dar îndeosebi în agricultură — „sectorul cel mai vechi al economiei, caracterizat printr-un mod de viață distinct și printr-o organizare proprie a activității sale". Agricultura, se arată în lucrare, „constituie în toate țările un sector economic de primă importanță, dar și un sector în care adaptările sînt dificile și care, în majoritatea țărilor, nu participă pe deplin la îmbunătățirea nivelului de trai datorată creșterii economice" (pag. 5).

Dintre adaptările dificile pe care le impune declinul relativ al agriculturii în țările OCDE, autorii studiului acordă un spațiu amplu problemelor forței de muncă, în conexiune cu procesul intens de socializare capitalistă care are loc în anii postbelici în aceste țări. Eliminarea fermierilor de sine stătători are loc în proporții considerabile, cum rezultă din cifrele tabelului nr. 4, și este însoțită de creșterea mărimii medii a gospodăriilor, fapt de care beneficiază mai cu seamă gospodăriile cu caracter capitalist.

TABEL Nr. 4

Modificări în numărul și dimensiunile gospodăriilor agricole

ȚARA	PERIOADA	Modificări în numărul gospodăriilor, în %	Modificări în dimensiunea medie a gospodăriilor (suprafață), în %
Anglia	1950—1960	— 11	...
Austria	1951—1960	— 7	+ 10
Belgia	1950—1959	— 21	+ 21
Canada	1951—1961	— 23	+ 28
Danemarca	1946—1961	— 6	+ 4
Elveția	1939—1955	— 14	+ 10
Irlanda	1951—1960	— 8	...
Luxemburg	1950—1962	— 26	+ 31
Norvegia	1949—1959	— 8	+ 6
Olanda	1950—1959	— 12	+ 11
R.F.G.	1949—1962	— 19	+ 19
S.U.A.	1950—1959	— 31	+ 41
Suedia	1951—1961	— 17	+ 12

Efectele acestei evoluții sub raportul redistribuirii forței de muncă ocupate în sfera agricolă și cea neagricolă a economiei țărilor OCDE se regăsesc în datele tabelului nr. 5.

TABEL Nr. 5

Modificări în numărul persoanelor ocupate în sferele agricolă și neagricolă, 1950—1962

Țara	Ritmul anual de creștere a forței de muncă civile în profesiunile neagricole, în %	Variațiile numărului persoanelor ocupate în sferele neagricolă (în mii)	agricolă (în mii)	Raportul dintre reducerea forței de muncă în agricultură și creșterea ei în sfera neagricolă, în %
Italia[1]	3,67	+ 3 173	—1 308	41
Turcia[2]	3,36	+ 497	+ 291	—
Islanda[3]	3,24	+ 15	— 5	33
R.F.G.	3,13	+ 6 870	—1 555	23
Canada	3,00	+ 1 630	— 389	25
Elveția[3]	2,22	+ 440	— 75	17
Suedia[3]	1,92	+ 656	— 186	28
Grecia[4]	1,91	+ 294	+ 91	—
Danemarca	1,86	+ 355	— 120	34
Olanda[5]	1,75	+ 670	— 108	16
Austria[4]	1,69	+ 399	— 297	74
S.U.A.	1,53	+10 343	—2 245	22
Portugalia[3]	1,42	+ 240	— 123	51
Franța[1]	1,34	+ 1 325	—1 114	84
Norvegia	1,26	+ 160	— 117	73
Anglia	0,87	+ 2 368	— 269	11
Belgia	0,86	+ 316	— 128	40
Irlanda[6]	0,45	— 35	— 128	—

1 1955—1962 2 1955—1960 3 1950—1960
4 19550—1961 5 1951—1961 6 1951—1962

În perioada relativ scurtă oglindită în tabelul nr. 5, circa 8 milioane de persoane au fost eliminate din agricultură. Grecia și Turcia au fost singurele țări membre ale OCDE în care s-a înregistrat în această perioadă o creștere a numărului persoanelor ocupate în agricultură. În celelalte țări, reducerea populației active din agricultură a furnizat un procent mai mult sau mai puțin important din sporul înregistrat de populația activă neagricolă, de la un minim de 11% în Anglia pînă la un

[1]) Organisation de coopération et de développement économiques. Agriculture et croissance économique. Paris, 1965, pag. 22. Autorii studiului sînt: Mario Bandini (Roma), Arthur Hanau (Göttingen), Simon Kuznets (Harvard), Assar Lindbeck (Stockholm), Louis Malassis (Rennes), Brian Reddaway (Cambridge). În studiu nu este cuprinsă Japonia, datorită faptului că a devenit abia recent membră a OCDE și că agricultura japoneză este foarte diferită comparativ cu cea a celorlalte țări membre.

CURIER

■ După ce prezintă realizările obținute în dotarea economiei noastre cu tehnica modernă, precum și preocupările existente în prezent în industria construcțiilor de mașini, ing. Mihai Marinescu, ministrul industriei construcțiilor de mașini, arată în articolul **Preocupări actuale în domeniul progresului tehnic** (**LUPTA DE CLASĂ** nr. 9/1966), că în multe cazuri apare o discrepanță flagrantă între gradul de dotare tehnică și rezultatele tehnico-economice ce se obțin. Cauza principală o constituie serioasa rămînere în urmă în domeniul organizării producției și a muncii. În afară de măsurile ce vor fi luate de către conducerea ministerului pentru a remedia această situație, stă în puterea fiecărei întreprinderi – subliniază autorul – ca din resurse proprii să-și perfecționeze continuu baza tehnică materială, gradul de dotare și organizare a producției, folosind din plin avantajele autoutilării.

■ În cartea **Reforming The World's Money** (Reforma valutei mondiale) Londra, 1965, 181 pag., cunoscutul economist englez Roy F. Harrod propune mijloace și căi de ieșire din situația considerată ca fiind grea în ultimii 5–6 ani în domeniul lichidității valutei pe plan mondial. Harrod consacră o mare parte din cartea sa problemei prețului aurului. Ridicarea prețului aurului în dolari – spune el – n-ar fi altceva decît o recunoaștere oficială a unui fapt deja constatat – scăderea valorii dolarului.

■ Cel de-al 24-lea volum al lucrării **Die Geschichte der Lage der Arbeiter unter dem Kapitalismus** (Istoria situației muncitorilor în societatea capitalistă), Berlin, Akademie Verlag, 1965, a economistului german Jurgen Kuczynski, cuprinde trei mari capitole: de la 1832 la 1849, referitor în special la situația muncitorilor englezi sub influența revoluției industriale; de la 1850 la 1870 – perioada sistemului liberalist și de la 1871 la 1900 – decadența ideologiei liberaliste.

■ Cartea **Techniques de prévision économique,** Organisation de coopération et du développement économiques, Paris, 1965, 197 pag., cuprinde o expunere a metodelor de prevedere economică pe termen scurt folosite de administrația publică din Canada, S.U.A., Franța, Olanda, Suedia, Anglia. Ea are ca punct de plecare un colocviu organizat de O.C.D.E. în 1963. Volumul cuprinde un studiu al lui C. W. Mc.Mahon, care rezumă rezultatele discuțiilor și compară tehnicile utilizate în diverse țări. În rest, lucrarea tratează probleme generale relative la metodele de prevedere – unde și cum se elaborează prevederile, care este frecvența lor, metoda fundamentală de prevedere și particularitățile ei, mijloace de ameliorare etc.

■ Un colectiv de cercetători ai Institutului de economie de pe lîngă Academia de Științe a U.R.S.S. a elaborat studiul **Hoziaistvennîi rasciot v kolhozah i sovhozah** (Gospodărirea socialistă în colhozuri și sovhozuri) Ed. Nauka, 1965, 410 pag. Printre altele se susține că renta diferențială II poate fi determinată în expresie valorică ca diferență între plusul de producție obținut și suma investițiilor suplimentare. Investițiile în gospodăriile cele mai puțin intensive pot fi apreciate ca investiții primare, căutarea unor investiții primare ideale fiind considerată irațională. Plecînd de la premisele arătate, autorii susțin că eficacitatea investițiilor suplimentare este caracterizată de mărimea venitului suplimentar net. Ca indicator al eficacității este folosit raportul procentual dintre rentă diferențială II și suma cheltuielilor succesive de muncă vie și mijloace materiale.

■ În cartea sa despre America Latină, intitulată **The Political Economy of Latin America** (Economia politică a Americii Latine) Columbia University Press, New York, 1965, 387 pag., Wendell C. Gordon, zugrăvind tabloul vieții economice actuale a Americii Latine, constată efectele vătămătoare ale instituțiilor eterogene, impuse de Statele Unite, țărilor Americii Latine, precum și rezultatele slabe ale încercărilor de dezvoltare a economiei.

■ Lucrarea lui J. Beauseu Garnier **Trois milliards d'hommes,** Paris, Hachette, 1965, 402 pag., este un tratat demo-geografic, cu caracter enciclopedic, consacrat populației lumii. Se scot în evidență limitele și incertitudinile de care se izbește cunoașterea în acest domeniu, autorul propunînd să se întreprindă anumite cercetări.

Seminar teoretic de științe sociale

ÎNCEPÎND de luni 28 septembrie se desfășoară la Universitatea București **Seminarul teoretic pentru cadrele didactice din domeniul științelor sociale,** organizat de Ministerul Învățămîntului.

Seminarul cuprinde următoarele expuneri în fața tuturor participanților: **Unele probleme ale istoriei patriei și mișcării muncitorești din România; Formarea și dezvoltarea națiunii socialiste; Probleme actuale ale politicii Partidului Comunist Român în domeniul economiei; Probleme actuale ale predării și cercetării în domeniul sociologiei; Critica concepțiilor burgheze despre democrație. Socialismul și democrația; Principalele trăsături ale capitalismului monopolist de stat în epoca contemporană; Știința contemporană și determinismul; Progresul social și epoca contemporană. Teorii cu privire la progresul social; Politica externă a Republicii Socialiste România.**

În cadrul secției de economie politică programul cuprinde expunerea și discutarea temelor: **Perfecționarea continuă a relațiilor de producție socialiste în țara noastră; Acumularea capitalului și consecințele social-economice în țările capitaliste dezvoltate,** precum și discutarea lecțiilor **Particularități actuale ale reproducției capitaliste** și **Dezvoltarea planică proporțională a economiei naționale.**

Se dezbat, de asemenea, cu toți participanții, probleme de predare, de organizare a cercetării științifice și legate de perfecționarea cadrelor didactice.

MERCUR PRINTRE MUZE

PREȚURI ÎN URCARE

TOAMNA marchează deschiderea stagiunii nu numai în ce privește teatrul, concertele, filmele. Marile edituri occidentale, care și-au încetinit activitatea în timpul primăverii și verii, se grăbesc acum să arunce pe piață lucrările pe care le consideră cele mai valoroase; apropierea sezonului premiilor într-o serie de țări (și în special în Franța) accelerează la maximum acest proces. Și în ce privește artele plastice, toamna reprezintă un început de stagiune, atît prin programarea unui mare număr de expoziții de răsunet, cît și prin intensificarea vînzărilor și cumpărărilor de opere de artă.

Ca și în ultimii cîțiva ani și în toamna aceasta centrul principal al tranzacțiilor în domeniul picturii pare să se fi stabilit la Londra. Aceasta, deși contribuția britanică la patrimoniul universal al artelor plastice este relativ modestă (în comparație, de pildă, cu aceeași contribuție în sectoarele literaturii sau ale teatrului). Dar nu numai criteriile artistice sînt determinante în această privință ci, în primul rînd, cele economice. Or, solidele tradiții comerciale și bursiere ale Angliei sînt bine cunoscute. La aceasta se mai adaugă și faptul — pe care l-am semnalat nu de mult — că în ultima vreme Londra pare să fi devenit un centru al tendințelor celor mai noi din Occident în materie de artă, modă, gusturi.

După știrile venite din Londra, piața tablourilor se anunță fermă la acest început de sezon. Desigur, prețurile cele mai mari sînt realizate de către operele capitale ale marilor maeștri ai Renașterii și Barocului. Recent, identificarea unei pînze, găsită într-un pod, drept o operă considerată pierdută a lui Rubens, „Judecata lui Paris", a transformat peste noapte o bătrînă și modestă pensionară — proprietara tabloului — într-o milionară. Dar, ca și în alte ocazii, opera rubensiană, găsită în Anglia, identificată și evaluată de experții englezi, a luat drumul Americii, negăsindu-se cumpărător englez capabil și dispus s-o plătească.

Dar apariția pe piață a unor asemenea opere clasice constituie totuși o raritate; imensa lor majoritate se găsesc bine fixate în vestite muzee și colecții. În condițiile în care continuă să existe unele fluctuații în prețurile tablourilor recente (lucrările abstracționiste au cunoscut astfel o oarecare flexiune în fața ofensivei op-art-ului și pop-art-lui) valorile cele mai sigure pe piață se arată a fi operele impresioniștilor și ale postimpresioniștilor. Deși și majoritatea acestor lucrări se găsesc în momentul de față în muzee, numărul celor care mai circulă (mai cu seamă în urma destrămării unor colecții particulare) este încă destul de însemnat pentru a anima tranzacțiile.

O serie de lucrări apărute recent, printre care putem cita pe cea a cunoscutului expert Gerald Reitlinger, „The Economics of Taste", aduc cîteva date interesante cu privire la vertiginoasa creștere a valorii unor picturi impresioniste.

Iată cîteva exemple: Tabloul „La pensée" al lui Renoir, vîndut în 1899 cu 884 lire sterline (Renoir a fost bine cotat încă în timpul vieții), a fost revîndut în 1958 pentru 72 000 lire sterline, deci de 82 ori mai mult. Alt tablou, „Les parapluies", vîndut în 1910 pentru 1000 lire, a fost evaluat în 1959 la 250 000 lire (de 250 ori mai mult). Un tablou al lui Degas, „Trois jockeys", vîndut în 1942 cu 900 lire, realiza în 1951 2130 lire, iar după alți nouă ani, în 1960, aproape 24 000 lire. Astăzi, același tablou este evaluat la 65 000 lire.

Tablourile lui Cézanne, care pînă în preajma primului război mondial nu realizau nici unul mai mult de 600—700 lire, se vînd astăzi cu prețuri care merg de la 145 000 lire („Țăranul", în 1959), la 220 000 lire („Băiatul cu vesta roșie", în 1958) și 286 000 lire („Casa din Estaque", în 1966).

Șase opere ale lui Manet (printre care vestitele „Olympia", „Balconul", „Barul de la Folies Bergères") au fost vîndute în 1884, la moartea pictorului, pentru 1534 lire sterline. Astăzi, ele sînt evaluate la 1 500 000 lire, deci de o mie de ori mai mult.

O soartă asemănătoare cunosc și tablourile lui Gauguin. O pînză din ciclul tahitian a fost cumpărată în 1895 pentru 15 lire sterline; ea a fost vîndută, în 1959, pentru 140 000 lire, deci la un preț de aproape **zece mii de ori** *mai mare.*

Exemplele s-ar putea înmulți și cifrele pe care le-am citat aici nu constituie desigur o limită peste care nu se va trece. În condițiile situației economice din lumea capitalistă, aceasta înseamnă că tot mai multe asemenea tablouri vor trece oceanul pentru a-și afla locul în colecțiile nord-americane (colecții în care, de altfel, se găsesc de pe acum o mare parte a celor mai valoroase opere ale maeștrilor impresioniști).

Situația aceasta constituie în același timp și o cruntă învățătură (postumă, bine înțeles) pentru acei care n-au știut la vreme să recunoască valoarea unor mari artiști și au pierdut astfel ocazia de a achiziționa pentru sume mai mult decît modeste opere care constituie astăzi fala muzeelor.

O tardivă remușcare, altoită pe o solidă poftă de profituri, îi determină în zilele noastre pe mulți colecționari să plătească prețuri foarte ridicate pentru operele unor maeștri contemporani, (unele din aceste opere fiind chiar, după părerea multora, supraevaluate).

Dar milioanele plătite unui Vasarély, sau Buffet nu pot șterge amintirea mizeriei și suferinței în care s-au stins un Van Gogh sau Gauguin.

H. DONA

(Urmare din pag. 10)

maxim de 84% în Franța. „Dacă se ține seama de faptul că creșterea naturală a populației este în majoritatea țărilor mai rapidă în agricultură decît în celelalte sectoare, importanța forței de muncă furnizată celorlalte sectoare de către agricultură este chiar mai mare decît reiese din cifrele disponibile" (pag. 41).

În condițiile reducerii continue a forței de muncă ocupate în agricultură, produsul pe locuitor (în prețuri constante) a crescut mai repede în această ramură decît pe ansamblul economiei în majoritatea țărilor dezvoltate din zona OCDE. Pe de altă parte, în majoritatea țărilor mai puțin dezvoltate creșterea venitului pe locuitor în agricultură a fost mai mică decît în celelalte sectoare.

TABEL Nr. 6

Dinamica produsului intern brut (în prețurile din 1954) pe o persoană ocupată 1960—1961, față de 1950—1951 = 100 (medii pe doi ani)

Țara	Agricultura	Celelalte sectoare	Ansamblul economiei
Anglia	150	118	119
Austria	181	150	165
Canada	151	112	121
Danemarca	145	125	131
Franța	183	140	155
Grecia	150	151	158
Italia	147	157	167
Norvegia	143	144	139
Olanda	161	139	141
Portugalia	120	157	151
R.F.G.	176	154	167
S.U.A.	150	117	121
Turcia	127	179	152

Veniturile agricole însă nu cunosc o evoluție corespunzătoare creșterii productivității în agricultură care rezultă din datele tabelului nr. 6. „...În majoritatea țărilor, se arată în studiu, sînt numeroși proprietari de gospodării care în ciuda acestor modificări (creșterea dimensiunilor gospodăriilor, îmbunătățirea metodelor de producție etc. — *n. n.*) nu obțin de pe urma capitalului lor și a muncii lor un beneficiu comparabil cu acela care se obține în alte ramuri de activitate, cu toate că guvernele celor mai multe țări membre ale OCDE încearcă să ridice veniturile agricultorilor prin folosirea uneia sau a mai multor metode. Venitul gospodăriilor mari este relativ satisfăcător, dar venitul mediu pe ansamblul agriculturii rămîne scăzut în majoritatea țărilor" (pag. 60).

Schimbările structurale intervenite în cursul procesului creșterii economice în agricultură și în raporturile ei cu celelalte ramuri de activitate, schimbări care au impus destule sacrificii agricultorilor, bineînțeles în primul rînd celor cu gospodărie mică, mențin deci sau chiar accentuează diferențierile din punct de vedere al veniturilor, ceea ce la rîndul său întreține evident în funcțiune mecanismele socializării capitaliste. În ceea ce privește instrumentele de politică economică, cu ajutorul cărora, cum se arată în studiu, se încearcă să se ridice veniturile agricultorilor, este interesantă o constatare făcută de autorii studiului despre unul din cele mai importante: „sprijinirea prețurilor, scriu ei, a devenit mai costisitoare pentru guverne și în același timp mai puțin eficientă pentru asigurarea de venituri satisfăcătoare agricultorilor" (pag. 5).

● Ad infinitum?

CUM să fie conciliată, se întreabă autorii studiului, sprijinirea veniturilor agricole cu exigențele creșterii economice? Avînd în vedere că, prin „exigențele creșterii economice", ei înțeleg aici eliminarea în continuare a micilor agricultori, concentrarea mai departe a proprietății și a veniturilor, trebuie spus că sprijinirea prețurilor — principal instrument de susținere a veniturilor agricole — a servit și pînă acum acestui scop: măsurile de sprijinire a prețurilor aplicîndu-se uniform, este limpede că marile gospodării capitaliste, cu mijloacele lor tehnice superioare și cu productivitate mai mare, au putut beneficia mai din plin de pe urmă măsurilor respective. Acum, în studiu se preconizează „să se caute alte soluții decît aplicarea uniformă a sprijinirii prețurilor sau a veniturilor pentru toți agricultorii" și anume cu scopul de „a facilita transferul unui mare număr dintre aceste persoane (micii agricultori — *n. n.*) în alte sectoare și a accelera regruparea gospodăriilor" (pag. 92).

Se extrapolează deci tendințele înregistrate pînă acum, în perioada postbelică, în agricultura țărilor OCDE și se preconizează chiar accelerarea proceselor sociale vizate: lichidarea micilor gospodării, eliminarea în continuare a unei părți a forței de muncă din agricultură etc. Aceasta este într-adevăr una din principalele concluzii care se trag în cadrul studiului: „Reducerea populației active agricole și adaptarea structurilor agriculturii trebuie să continue" (pag. 67). Autorii pronostichează, de asemenea că „partea agriculturii în activitatea economică va continua să scadă" și citează estimații pentru 1970 (vezi tabelul nr. 7). Avînd în vedere ponderea mică la care a și ajuns agricultura în cele mai dezvoltate țări capitaliste și ponderea și mai mică ce i se rezervă în viitorul apropiat, devine tot mai clar că procesele analizate în studiu nu pot continua astfel *ad infinitum*. Această problemă autorii studiului nu și-au pus-o, însă, și nu au tratat-o în nici un fel.

TABEL Nr. 7

Produsul agricol brut în % din produsul intern brut în 1960 și estimații pentru 1970 (la prețurile din 1960)

Țara	P.A.B. în % din P.I.B. în 1960	P.A.B. în % din P.I.B. în 1970 a	b
S.U.A.	4,4	3,3	3,8
Canada	6,9	4,9	6,3
Elveția	6,2	4,9	5,1
Suedia	4,4	2,7	3,4
Danemarca	16,0	10,3	11,4
R.F.G.	6,0	3,6	4,2
Franța	9,7	6,7	7,4
Anglia	4,1	3,2	3,5
Norvegia	5,7	3,6	4,6
Belgia	7,2	5,4	6,0
Olanda	10,5	7,0	8,6
Austria	10,2	7,5	7,9
Italia	17,1	11,5	12,6
Irlanda	25,3	18,7	20,3
Grecia	28,4	21,2	22,5
Spania	26,7	22,0	23,4
Portugalia	25,3	20,1	21,4
Turcia	40,6	35,8	38,0

a: În ipoteză că raportul între valoarea producției agricole și produsul agricol brut se va modifica în același ritm ca între 1950 și 1960.

b: În ipoteza că raportul între valoarea producției agricole și produsul agricol brut va rămîne la nivelul din 1960.

A. OCTAVIAN
I. PAVEL

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI
REGIUNEA PLOIEȘTI

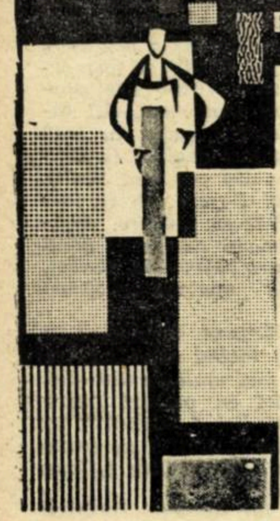

livrează fără repartiție:

- GEAM TERMOABSORBANT, întrebuințat la construcțiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.

Caracteristici: lățime 120–140 cm
lungime 160–200 cm

INTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE BERCENI-PLOIESTI
tel. 13 400

livrează fără repartiție in orice cantitate:

- Pislă minerală cu liant bituminos densit. 150 kg/mc; temperatura maximă de folosire 400°C
- Vată minerală fără liant — centrifugată, densit. 80—90 kg/mc: temperatura maximă de folosire 600°C.
- Rogojini de vată minerală îmbrăcate pe o singură față cu plasă rabitz.

Dimensiuni diferite:
lățimea 150 cm.
lungimea de la 100 la 500 cm
grosimea de la 5 la 12 cm

- Carton asfaltat perforat blindat — pentru izolații hidrofuge.

ÎNCHEIND ASIGURĂRI MIXTE DE PERSOANE

- luați o măsură de prevedere;
- realizați economii planificate;
- participați la tragerile lunare de amortizare.

Suma asigurată, durata asigurării și modul de plată a primelor de asigurare le stabilește asiguratul, în limita condițiilor prevăzute în regulament.

Suma asigurată se plătește la expirarea termenului pentru care s-a încheiat asigurarea sau mai înainte de expirare, în toate celelalte cazuri asigurate.

La asigurările mixte de persoane, primele plătite se restituie, în orice caz la expirarea contractului, iar pe durata acestuia sînt acoperite riscurile prevăzute în contractul de asigurare.

Pentru cunoașterea tuturor avantajelor pe care le oferă și pentru încheierea de asigurări, adresați-vă agenților de asigurare, responsabililor cu munca ADAS din întreprinderi și instituții sau direct inspectoratelor ADAS.

COMBINATUL DE INGRĂȘĂMINTE CU AZOT PIATRA NEAMȚ
AZOCHIM

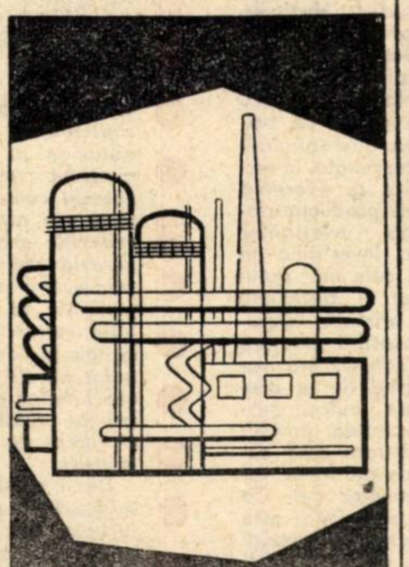

PRODUCE:

- amoniac comprimat
- azotat de amoniu granulat
- uree tehnică
- oxigen tehnic
- azotat de puritate 99,998%.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE CĂLĂRAȘI

produce:

— Celuloză din paie naturală
— Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE:

— Hîrtie Offset
— „ tipar înalt
— „ de scris I. A.
— „ de scris I. B.
— „ cretată
— „ suport pentru cretare
— „ de ambalaj albit
— „ de ambalaj rezistent

CAIETE:

— cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
— de aritmetică și dictando de 8—100 file
— de aritmetică și dictando cu spirală — 100 file.
— pentru teză
— caiete repertoare cu 48—100 file.

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

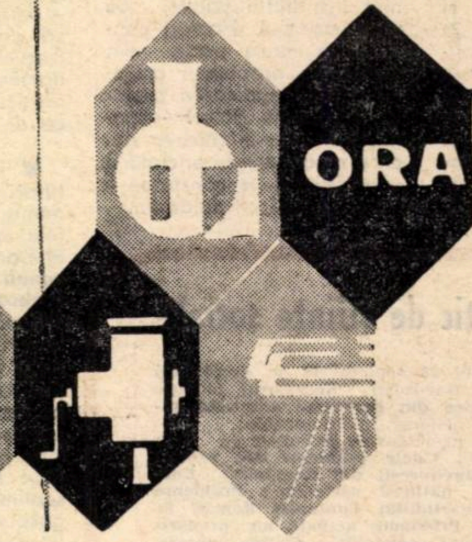

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

- Rulouri zugravi
- Bureți zugravi
- Diferite garnituri presate din cauciuc • Vopsele frecate în ulei • Grund galben • Ulei pentru mașini de cusut și biciclete de 50 și 100 g • Chit pentru acoperiș nastic • Săpun de rufe de 45% • Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

- Roabe metalice

ARTICOLE SPORTIVE

- Patine reglabile pentru copii și adulți • Spițe bicicletă • Sonerii bicicletă • Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

- Mașini de tocat fructe • Prese struguri de 5 și 10 l • Prese cartofi • Răzător pătrat și plat • Rișnițe de porumb.

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIȘOARA

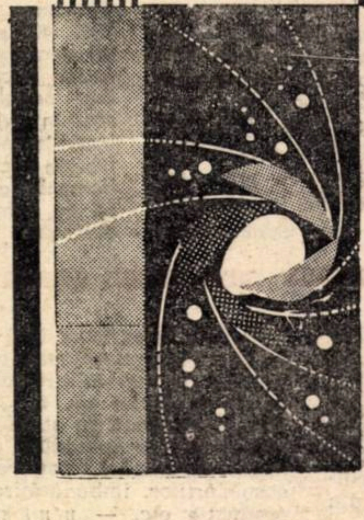

str. Circumvoluțiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

CEAHLĂU

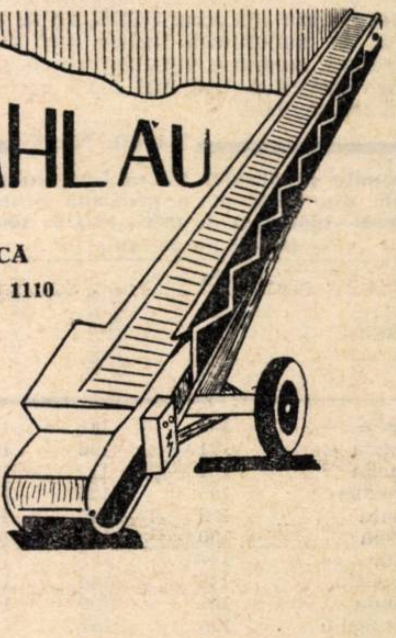

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ
str. Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

EXECUTĂ CU REPARTIȚIE:

- Remorci-dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Baraci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

The Economist

NIVELUL TARIFELOR

„ÎN anul 1924, problema tarifelor a avut atîta importanță încît l-a făcut pe Stanley Baldwin să piardă alegerile în Anglia. Deși nivelul lor a scăzut, problema tarifelor mai există încă, mai influențează încă în mod negativ comerțul mondial, mai are încă greutate...

Graficul de mai jos (nr. 1) indică în mod aproximativ care este nivelul mediu al tarifelor la produsele industriale într-un număr de țări importante. (Prin produse industriale înțelegem atît materiile prime cît și bunurile fabricate). *S.U.A., Anglia și Canada apar ca țări cu tarife ridicate. «Cei șase» ocupă o poziție de mijloc. Suedia și Elveția au tarifele cele mai scăzute.* Totuși, în general, diferența dintre nivelul tarifelor celor mai ridicate — 18% în S.U.A. — și a celor mai scăzute — 8% în Suedia — este mai mică decît s-ar fi putut crede. Dar aceasta este doar o comparație sumară. Va trebui să facem însă și unele rezerve.

Tarifele medii la produse industriale (medii neponderate, exclusiv factorul zonelor preferențiale)

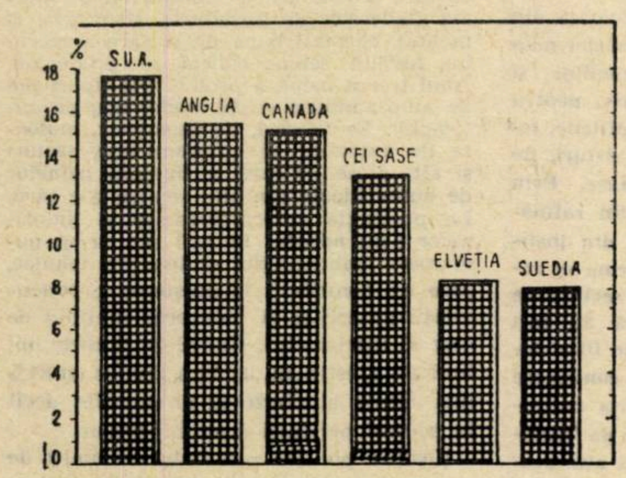

Graficul nr. 1

1. *Cifrele folosite în graficul nr. 1 nu sînt ponderate.* S-a aflat nivelul tarifelor pentru fiecare categorie de produse și apoi a fost făcută o simplă medie aritmetică. În această medie, fiecare categorie a fost socotită ca o unitate, fie că este vorba de cutii de chibrituri, fie de automobile.

Pentru a corecta această imagine, tarifele vamale la fiecare categorie de produse ar trebui ponderate în raport cu bunurile al căror import îl împiedică, sau cel puțin în raport cu însemnătatea pe care o au produsele respective în comerțul mondial. Dar aceasta nu este posibil; cifrele respective nu sînt disponibile.

Cel mai bun lucru care poate fi făcut constă în a pondera fiecare categorie de bunuri după importanța pe care o are în totalul importului țării respective. Dar aceasta face să apară mai mici tarifele ridicate și face să scadă cu mult media. *Dacă se face media ponderată, tarifele «celor șase» scad de la 13,2% la 5,8%, ale S.U.A. la 7,8% și ale Angliei la 7,4%.* (Acestea sînt singurele țări pentru care s-a făcut acest calcul).

2. *Nu s-a ținut seamă de regiunile care se bucură de un regim preferențial.* După cum se poate vedea din graficul nr. 2, importanța acestui element poate fi destul de mare.

Circa 20% din importurile Angliei provin din Commonwealth, aceste bunuri fiind impuse la un tarif cu peste 7% sub cel obișnuit. În mod similar, începînd cu anul 1967, la cele 9 procente din importurile britanice care sînt primite din țările A.E.L.S. nu se vor mai percepe taxe. Suedia și Elveția fac și ele parte din A.E.L.S. și de aceea din anul 1967 Suedia va desființa perceperea taxelor asupra a 30%, iar Elveția asupra a 14% din importurile lor.

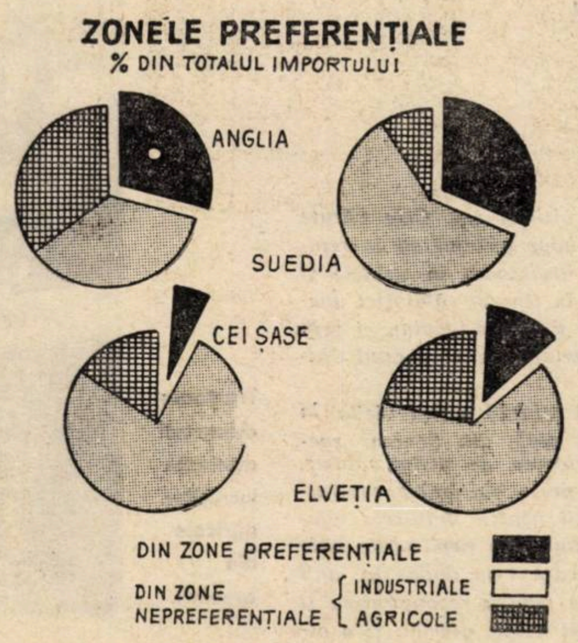

Graficul nr. 2

Importurile țărilor Pieței Comune care provin din teritoriile asociate se bucură, cu unele excepții, de aceleași concesii ca și comerțul dintre «cei șase». Astfel, de la mijlocul anului 1968, nici pentru aceste importuri — reprezentînd ceva mai puțin de 10% din total — nu se vor mai plăti taxe vamale. În ceea ce privește S.U.A., există de asemenea preferințe, dar acestea sînt acordate mai degrabă sub formă de cote decît de taxe mai scăzute.

3. *Tarifele nu constituie singurul mijloc de protecție.* Cotele, licențele de import, comerțul și subvențiile de stat constituie cîteva din celelalte măsuri care pot fi tot atît de eficiente în împiedicarea pătrunderii produselor străine. Dar mărimea acestora nu poate fi calculată.

4. *Produsele alimentare au fost omise din comparație.* Aceasta se datorește considerentului 3: tarifele nu constituie principalul mijloc de protecție în comerțul alimentar. În țările «celor șase», în Anglia și S.U.A. măsurile de sprijinire a prețurilor interne, subvențiile la export și tarifele valabile la import sînt cu mult mai importante. Oricum ar fi însă cîntărit, protecționismul pe plan agricol în țările «celor șase» este mult mai ridicat decît în Anglia sau S.U.A.

Aceste patru considerente modifică într-adevăr comparațiile sumare făcute în baza mediilor neponderate. Ele arată în esență că America se bucură de un grad mai mare de protecție, iar Anglia de unul mai mic decît o arată graficul. Țările «celor șase» apar însă cu cel mai scăzut nivel al tarifelor industriale în comparație cu S.U.A. și Anglia (deși în agricultură măsurile protecționiste sînt puternice), iar Suedia și Elveția au tarifele și mai scăzute.

Atît despre medii. Dar tot atît de importantă este și structura barierelor tarifare arătată în graficul de mai jos (nr. 3). Cîte tarife realmente ridicate cuprind ele? Statele Unite au cele mai numeroase asemenea tarife. 80% din tarifele lor se înscriu între 2 și 38%, în timp ce 80% din tarifele «celor șase» sînt între 4 și 18%.

Aceasta are mare însemnătate în ceea ce privește produsele individuale. Tabelul privitor la produsele individuale arată unele din variațiile majore. Acestea pot fi mari. Astfel, la automobile, tariful este de 30% în Anglia, 29% în țările «celor șase» și numai $8^1/_2$% în S.U.A. La ceasuri ele variază de la 46% în S.U.A. pînă la 2% în Elveția. S.U.A. protejează de asemenea puternic textilele și chimicalele, două articole foarte importante în comerțul mondial.

Această situație constituie una din principalele teme în discuție la runda Kennedy. *«Cei șase» pretind că din cauza marilor variații, o reducere egală a tarifelor — pe bază procentuală — propunere făcută de Statele Unite — ar face ca acestea să rămînă puternic protejate.* Iar «cei șase» ar pierde și protecția redusă de care se bucură.

O altă problemă importantă o constituie agricultura. Franța se opune cel mai mult scăderii protecției agricole în țările «celor șase». Exportul american de produse agricole în țările «celor șase» constituie cel mai important element din volumul total al exportului lor — aproape o treime din suma de 5 500 milioane dolari reprezentînd valoarea bunurilor care se îndreaptă în fiecare an din Statele Unite spre țările Pieței Comune. De aceea este improbabil ca S.U.A. să fie de acord cu vreo concesie majoră în ceea ce privește produsele industriale fără ca acesteia să-i corespundă aranjamente satisfăcătoare cu privire la produsele agricole..." *(10 septembrie 1966).*

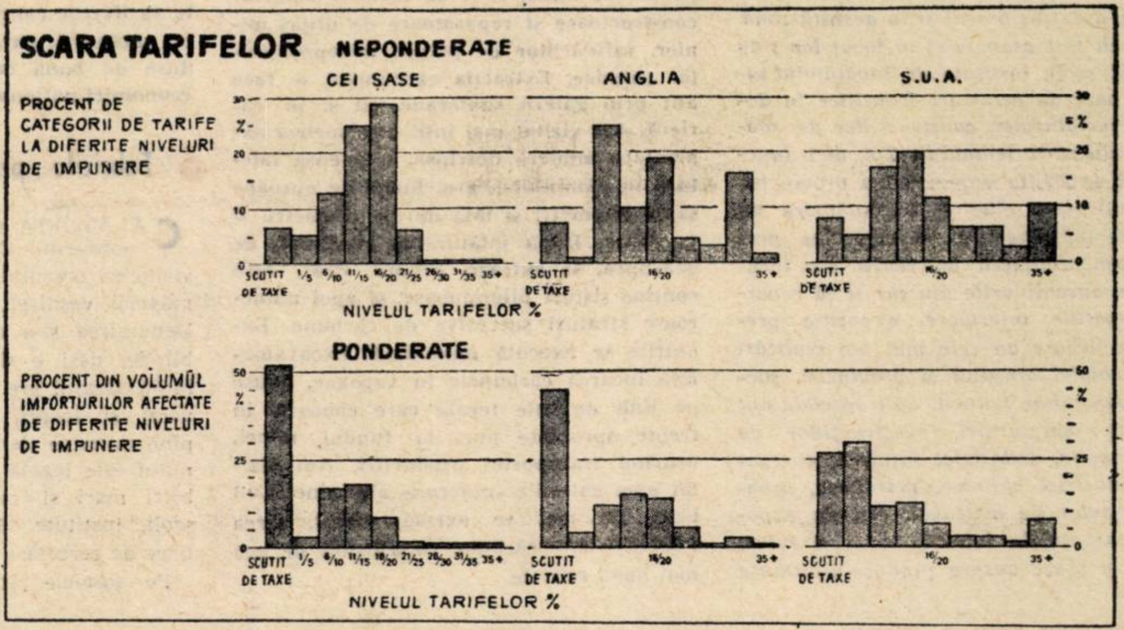

Graficul nr. 3

IL SOLE 24 ORE

RUNDA KENNEDY BATE IN RETRAGERE

„NEGOCIERILE multilaterale ale rundei Kennedy privind produsele agricole s-au încheiat pe neașteptate înaintea datei fixate, fără a se fi ajuns practic la vreun rezultat... Evident că acest fapt a produs stupoare, deși erau cunoscute dificultățile obiective și subiective care planau asupra tratativelor... Se spera ca, în ciuda dificultăților, să se ajungă totuși la obținerea unor rezultate concrete. Negocierile rundei Kennedy nu sînt însă terminate. În cadrul tratativelor bilaterale care continuă, s-ar putea întîmpla să se ajungă în unele cazuri la negocieri multilaterale; este însă cert că dacă în prezent runda Kennedy n-a dat încă faliment, ea a înregistrat în orice caz o serioasă batere în retragere...

● *La Geneva, perplexitate*

Știrea privind încheierea tratativelor multilaterale a fost primită cu perplexitate deoarece neașteptata întrerupere, prematură, face acum mult mai dificilă obținerea rezultatelor scontate.

Confruntările multilaterale din cadrul rundei Kennedy, prevăzute pentru produsele agricole (cu excepția cerealelor, a produselor lactate și cărnii), care inițial ar fi trebuit să aibă loc între 15 și 23 septembrie și care în mod succesiv, la cererea delegației americane, au fost urgentate, s-au încheiat la 20 septembrie. Dar dacă în cercurile GATT se va pune întrebarea: care este rațiunea acestei reduceri a duratei convorbirilor? — se va răspunde că de fapt ele s-au terminat din lipsă de interlocutori. Confruntările multilaterale s-au încheiat deci cu rezultate decepționante, atît pentru Piața Comună, cît și, probabil, pentru S.U.A. Dacă discuțiile au durat mai puțin decît fusese prevăzut, acest lucru trebuie atribuit unei atitudini dacă nu ostile, în orice caz pasive, a delegației americane... La cererile de explicații ale Pieței Comune, S.U.A. ori nu au răspuns deloc, ori au răspuns, afirmînd că prin confruntările multilaterale nu se rezolvă practic nimic. Astfel, ele au propus în mod repetat să se înceapă cît mai repede negocierile bilaterale, de la țară la țară. La toate încercările Pieței Comune de a continua discuțiile multilaterale, Statele Unite au răspuns negativ. Trebuie amintit, pentru mai multă claritate, că în afară de Piața Comună, țări ca Danemarca și Noua Zeelandă, — care pentru multe produse agricole au interese comune cu Piața Comună, — au susținut oportunitatea continuării acestor discuții...

● *S. U. A. cere „compatibilitate" cu regulamentele in vigoare*

Trebuie iarăși amintit că prevederile așa-numitului Tratat al GATT au fost de la bun început incomplete, mai ales în ceea ce privește produsele agricole. Pentru a le completa, negocierile multilaterale presupuneau discuții aprofundate — care ar fi cuprins nu numai tarifele vamale, ci și toate măsurile de protecție și sprijinire — și care ar fi fost de o indiscutabilă utilitate... După părerea americanilor, însă, căutarea unui mijloc de îmbunătățire a situației este o operație complexă, dificilă și delicată, care n-ar trebui întreprinsă în acest moment... De asemenea, ei afirmă că trebuie înainte de toate să se examineze ofertele bilaterale (care au început la 21 septembrie) pentru a realiza maximum de liberalizare a schimburilor internaționale în ce privește produsele agricole, într-o măsură «compatibilă cu regulamentele și cu politica agrară existentă» în diferite țări.

S-a trecut deci la stadiul negocierilor bilaterale. Ceea ce nu exclude totuși ca, pentru unele produse, să se organizeze ulterior negocieri multilaterale restrînse, în cazurile în care s-ar constata că o țară este dispusă să facă concesii unei alte țări, cu condiția ca aceasta să se revanșeze la rîndul său.

● *Va fi posibil un bilanț in noiembrie?*

În cercurile bine informate se speră ca spre sfîrșitul lunii noiembrie aceste negocieri să permită întocmirea unui «bilanț al situației». La acea dată, țările vor fi in măsură să treacă la o primă evaluare a ceea ce negocierile vor putea realiza și a ceea ce ele vor sacrifica. În acest stadiu vor avea desigur loc întîlniri multilaterale pentru a se vedea, pe baza rezultatelor obținute, în ce mod negocierile rundei Kennedy vor trebui orientate în faza finală. Este cert că concesiile suplimentare pe care fiecare țară le-ar putea face, vor depinde de orientarea care se va impune negocierilor în faza lor finală sau de compensațiile ce vor fi oferite. Se va ști și dacă țările Pieței Comune admit să fie maleabile în ce privește principiile «filozofiei» lor în materie de negocieri agricole.

Fără a face pronosticuri, din decepția vădită care se constată în rîndurile membrilor delegației Pieței Comune în legătură cu încheierea precipitată a confruntărilor multilaterale, s-ar putea înțelege că, la un moment dat, ne-am putea afla în fața unei delegații a Pieței Comune care să se încăpățîneze să ceară energic delegației americane să reexamineze întreaga poziție a S.U.A. în problemele agricole. În acel moment Statele Unite vor regreta poate că au scurtat discuțiile multilaterale, prematur încheiate..." *(21 septembrie 1966).*

NOTE DE DRUM DIN R. P. CHINEZĂ

PRIN NORD–ESTUL INDUSTRIAL

CEL care sosește pentru prima dată la *Șenian* este impresionat de pulsul viu al vieții acestui oraș modern din nord-estul Chinei populare. Cu cei aproximativ trei milioane de locuitori ai săi, Șenianul — capitală a provinciei Liaonin — este azi un puternic centru industrial și cultural, unul din cele mai mari orașe ale Chinei.

La invitația gazdelor, am făcut mai întîi un „tur de orizont“ asupra orașului. Ne-am îndreptat spre partea dinspre nord și am străbătut noul cartier Nanfu, cu magazine bine amenajate, pline de mărfuri și, bineînțeles, de cumpărători. În timp ce vizitam aleile parcului Pei Lin și frumosul complex muzeistic existent aici — datînd de cîteva sute de ani — cu numeroase picturi și sculpturi, creații pline de măiestrie ale artei populare, gazdele ne-au vorbit despre istoria de două milenii a acestui oraș, despre creșterea sa importantă — în suprafață, ca număr de populație și ca putere economică — în anii de după eliberare.

Oraș pe locul bălții

ÎN cealaltă parte a orașului, spre sud, mașina a străbătut o magistrală largă, asfaltată, cu pomi înverziți de o parte și de alta. Numai cu un deceniu și ceva în urmă — ne-au arătat însoțitorii noștri — aici se întindea o baltă imensă, plină cu păpuriș și țînțari. Dezvoltarea impetuoasă a Șenianului, îndeosebi a industriei, a extins orașul și în această zonă. Bălțile au fost asanate și în locul lor s-au construit școli, institute de învățămînt superior, baze de cercetări științifice în domeniul metalurgiei, construcțiilor de mașini, prelucrării lemnului. Tot aici funcționează expoziția economică a provinciei.

Situată într-o clădire, impunătoare nu atît prin înălțimea sa, cît mai ales prin felul cum arhitecții au reușit s-o încadreze în ansamblurile din jur și să repartizeze spațiile interioare, expoziția prezintă în fiecare an cele mai noi realizări ale economiei orașului și provinciei, succesele oamenilor muncii. Săli speciale sînt rezervate metalurgiei, construcțiilor de mașini-unelte, industriei miniere, energeticii, industriei chimice, petroliere, ușoare, obiectelor de artizanat. Mii de exponate, machete de fabrici, uzine și mine, grafice, vorbesc despre produse introduse în fabricație în ultimii ani. Cele văzute la expoziție am avut prilejul să le reintîlnim în zilele următoare în uzinele și fabricile vizitate în timpul călătoriei noastre prin Șenian, Fușun, Cianciun și prin alte centre industriale din nord-estul Chinei.

Deosebit de interesantă a fost vizita la Uzina de mașini grele din Șenian, specializată în fabricarea de utilaj minier, mașini de forjă, prese hidraulice, mașini-unelte și instalații pentru industria siderurgică. Am reținut, din explicațiile gazdelor, eforturile care s-au depus în anii de după eliberare pentru reconstruirea și dezvoltarea acestei uzine, precum și a altor fabrici constructoare de mașini. Ea ocupă azi o suprafață de 70 hectare, din care pe 20 hectare se ridică halele de fabricație. Potrivit proiectelor, aici trebuia să se fabrice utilaje avînd greutatea pînă la 100 tone; în prezent se produc instalații tehnologice complete, a căror greutate se ridică la mii de tone. În timpul vizitei la atelierul de turnătorie, am asistat la turnarea axului unei turbine hidraulice de mare putere; aici se realizează și alte piese de o mare complexitate.

Din carieră — în rafinărie

FUȘUN înseamnă mai ales cărbune. Orașul, situat la cîțiva zeci de kilometri de Șenian, te întîmpină însă nu numai cu numeroasele schele deasupra puțurilor de mine, ci și cu coșurile uzinelor constructoare și reparatoare de utilaj minier, rafinăriilor de petrol, întreprinderilor chimice. Extracția cărbunelui se face atît prin galerii subterane, cît și în carieră. Am vizitat mai întîi o asemenea exploatare minieră deschisă, o imensă tăietură în pămîntul negru, lungă de aproape șapte kilometri și lată de un kilometru și jumătate. După înlăturarea sterilului de deasupra, se extrage primul strat, care conține șisturi bituminoase, și apoi numeroase straturi succesive de cărbune. Lucrările se execută mecanizat. Excavatoarele încarcă cărbunele în vagoane, aduse pe linii de cale ferată care coboară în trepte apropiate pînă la fundul minei, ușurînd transportul producției. Am vizitat apoi galeriile subterane ale minei Lun Fun. De aici se extrag, anual, circa 1 300 000 tone cărbune cocsificabil de cea mai bună calitate.

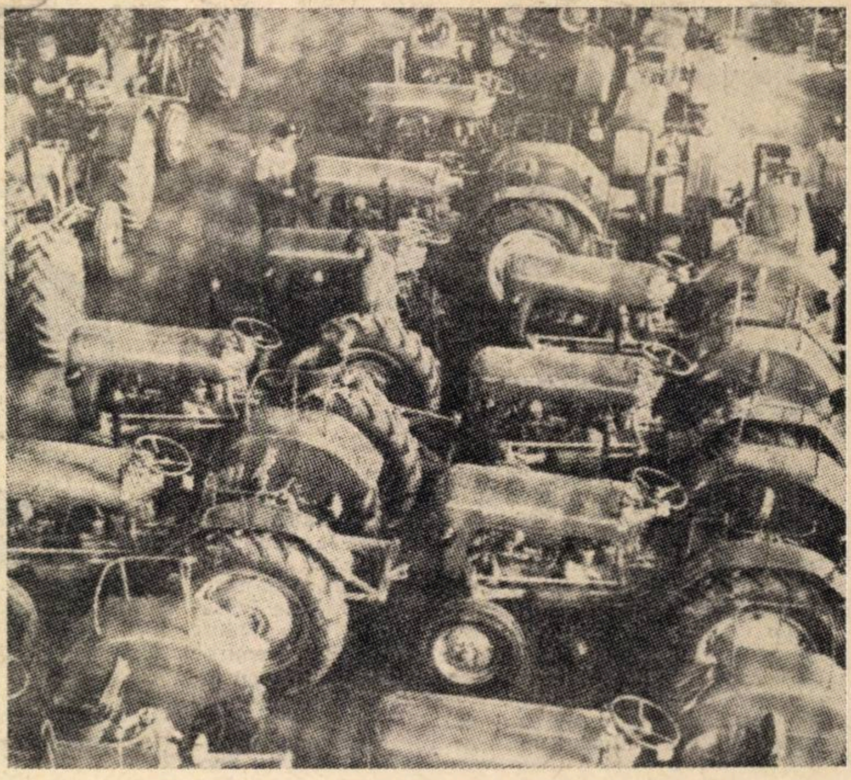

Tractoare chinezești destinate lucrărilor agricole din orezării.

Mirosul produselor petroliere se simte de departe la rafinăria de petrol din Fușun. Totuși, aici se prelucrează nu țițeiul așa cum îl cunoaștem noi, extras din sonde, ci șisturile bituminoase exploatate din mină în carieră. Directorul rafinăriei ne-a vorbit despre eforturile tehnicienilor și inginerilor, ale întregului colectiv, pentru rezolvarea problemelor tehnice dificile, legate de obținerea țițeiului din șisturi, de lărgirea sortimentelor de produse. Prin stimularea inițiativei cadrelor din rafinărie și cu sprijinul specialiștilor din institutele de cercetări, aceste probleme se rezolvă cu succes. În ultimii ani secțiile de distilare și de cracare termică au fost dezvoltate și reutilate, instalațiile fiind dotate cu aparatură modernă de conducere a proceselor tehnologice. Rafinăria reușește să livreze cantități însemnate de benzină, motorină, parafină, uleiuri și alte produse de bună calitate, atît de necesare economiei naționale.

Fabricile „primăverii veșnice“

CĂLĂTORIA noastră prin Tom-pei — nord-estul Chinei — a continuat cu vizitarea orașului *Cianciun*, orașul „primăverii veșnice“, cum îi spun localnicii. Denumirea și-a căpătat-o datorită climei blînde, deși e situat aproape de paralela 50. Orașul are numeroase parcuri, zone verzi și lacuri, păduri care se întind pînă aproape de suburbii. Viața Cianciunului este legată de cele peste 400 de fabrici mari și mijlocii, de numeroasele școli, institute de învățămînt superior, baze de cercetări științifice.

Pe șoselele țării aleargă mii de autocamioane purtînd denumirea „Eliberarea“. Ele sînt fabricate aici la Cianciun, în prima uzină de autovehicule a Chinei populare, construită și dată în funcțiune cu zece ani în urmă. Vizitînd halele mari ale atelierelor de turnătorie, strungărie și montaj, constați buna organizare a lucrului, nivelul tehnic ridicat al producției. Anul trecut uzina a produs trei tipuri noi de autocamioane și un model nou de automobil. Ea fabrică, de asemenea, motoare de autobuze, și autocamioane, șasiuri și alte piese pe care le livrează uzinelor de autovehicule din alte regiuni ale țării. La producția autocamioanelor și limuzinelor s-au adoptat în anii din urmă numeroase îmbunătățiri și inovații tehnice, care au contribuit la creșterea productivității muncii și la reducerea prețului de cost al fabricatelor. Numai în primele opt luni ale acestui an, uzina a produs cu 34% mai multe autobuze și automobile decît în aceeași perioadă a anului trecut.

Roadele politicii partidului comunist de creare a unei economii dezvoltate, a unei industrii puternice, le-am putut constata pretutindeni în călătoria noastră prin R. P. Chineză. Noi industrii se dezvoltă într-o cadență vie. Furnalele înalte avînd capacități de peste 1500 mc, presele hidraulice de 12 000 de tone și mașinile-unelte de mare precizie se numără printre ultimele realizări ale industriei chineze. Ni s-a relatat că China reușește să-și asigure azi din producția proprie 95% din oțelurile laminate și 90% din mașinile și echipamentul industrial necesar țării. Munca plină de însuflețire și abnegație a poporului chinez creează o economie nouă, socialistă, ea duce la descătușarea forțelor de producție, la înnoirea continuă a orașelor și satelor țării.

Nicolae PANTILIE

Sesiunea F. M. I.

NODUL GORDIAN

DE LUNI s-au întrunit la Washington, în sesiunea lor anuală, guvernatorii Fondului Monetar Internațional și ai Băncii Mondiale. Poate doar o sabie să taie nodul gordian al „problemei lichidităților“ în discuție; altfel, chiar trăgîndu-se o dată mai mult de el — în direcții contrare, cum se face de atîta vreme — nu e de crezut să existe șanse ca cineva să-l poată desface. Numai că sabia e lucru primejdios și dacă folosirea ei în Phrigia i-a adus nerăbdătorului Alexandru cel Mare, Asia, nu e tot atît de sigur că ea ar putea procura celor care le doresc cu atîta aprindere, rezervele suplimentare de care au nevoie pentru a menține și consolida în lumea occidentală predominanța dolarului și lirei. Azi, urmările politice în relațiile apusene ale unui exces de voluntarism, ar putea fi imprevizibile.

Fapt este că pe măsură ce evoluția economiei lor interne și deriva monedelor cheie îngrijorează tot mai mult Anglia și Statele Unite, insistențele pentru crearea unor rezerve adiționale au sporit.

DIVERGENȚELE în relațiile financiare interoccidentale au, după cum se remarcă în general, un substrat economic și accentuat politic. În urma reuniunii de la 11 septembrie la Luxemburg a miniștrilor de finanțe ai Pieței Comune și a întîlnirii „grupului celor zece“ la Washington, acum, în preziua deschiderii sesiunii F.M.I., poziția Franței a ieșit întărită. După ce multă vreme ea a făcut figură de cavaler singuratic în opoziția ei totală față de proiectul suplimentarii „rezervelor“, majoritatea țărilor Europei apusene i s-au raliat acum fără... rezerve. Ambiguitățile politice pot da firește în continuare o culoare îndoielnică solidarității comunitare, dar împotrivirea față de imperativele de dincolo de Ocean în domeniul monetar, are temeiuri ireductibile. Nimeni nu ignorează faptul asupra căruia ,la Luxemburg încă, Michel Debré, ministrul francez al economiei și finanțelor, n-a omis să atragă atenția colegilor săi: „Datorită poziției externe solide obținute pe baza politicii lor de echilibru financiar — spunea el — țările Pieței Comune ar trebui — în ipoteza în care noi rezerve ar fi create — să finanțeze ele partea cea mai însemnată a unei asemenea operațiuni“. Referindu-se la deficitele cronice din balanțele de plăți ale Angliei și Statelor Unite, ministrul francez nu pare să fi întîmpinat dificultăți în a alinia, principalele țări industrializate din Europa Apuseană la convingerea sa, că, suplimentarea deliberată a lichidităților înseamnă „a se admite credite menite să prelungească deficitul extern care se află la originea tulburărilor din sistemul monetar internațional“.

EVIDENT, în cadrul F.M.I. sînt reprezentate nu numai Anglia și Statele Unite, nu numai țările aparținînd grupului «celor șase» sau grupului «celor zece». Numărul statelor participante se ridică la peste o sută. Între ele țările în curs de dezvoltare dețin majoritatea. Iar unele dintre acestea, în condițiile cînd ajutorul țărilor industrializate a fost redus în anul trecut pentru a 5-a oară, speră că suplimentarea rezervelor la F.M.I. le-ar putea asigura și lor accesul la sursele noi de finanțare. De aceea, influența economică și politică pe care o pot exercita unii sau alții dintre protagoniști, ar putea avea la Washington un rol important. Probabil că nici despre convingerile de doctrină monetară ale experților nu se poate spune că sînt deosebit de stabile, atîta vreme cît nu pe acestea au ei a le apăra în primul rînd, ci interesele de circumstanță ale autorităților pe care le reprezintă. Se mai poate adăuga de asemenea că, în pofida poziției inconfortabile în care se află azi dolarul, și a pierderilor americane de aur, mulți economiști și oameni politici de la cîrma treburilor în țările occidentale, împărtășesc ideile lui Keynes, potrivit cărora disponibilitățile monetare trebuie să corespundă cu cele ale bunurilor; cu volumul producției naționale și nu cu greutatea lingourilor de aur deținute în subteranele băncilor centrale; că forța economică de producție, cu alte cuvinte cantitatea bunurilor produse, constituie și certifică ele adevărata avuție a unei națiuni, dreptul ei la creditul internațional.

Nimeni nu ignorează că exportul de inflație pe care-l practică în mod deliberat S.U.A. prin emisiuni de monedă neacoperite în aur, are drept scop finanțarea angajamentelor lor militare peste hotare de un caracter pronunțat politic și manifestă nemulțumire și împotrivire față de acele plasamente de capital financiar în străinătate, care subordonează în chip nedorit economia altor țări monopolurilor americane.

Desigur, independent de îndoielile teoretice cu privire la viitorul aurului ca etalon, în condițiile actuale, atîta vreme adică cît este menținut în vigoare sistemul Gold Exchange Standard, iar o perspectivă apropiată pentru renunțarea la aur nu întrevede nimeni, impresionantul depozit de aur și excedentele în devize de schimb ale Franței, exercită o influență majoră în operațiile financiare internaționale. Acest fapt conferă Franței în discuțiile despre aur la Washington o poziție de... fier. Deși Franța nu se sustrage continuării studiilor privitoare la o posibilă reformă a actualului sistem monetar în viitor — „într-un stadiu ulterior“ cum a subliniat Michel Debré, — și aceasta nu în scopul de a se crea „noi expediente menite să înlesnească finanțarea deficitelor externe cauzate de gestiuni nesatisfăcătoare“, ea nu pare dispusă în nici o etapă să renunțe la etalonul aur. După abandonarea în 1922 a sistemului bazat exclusiv pe aur și asocierea dolarului și lirei ca devize internaționale de schimb, se înfăptuia poate ideea lui Keynes că aurul trebuie să înceteze a domni ca „rege de drept divin“ și să se transforme într-un „monarh constituțional“. Dar foarte multă lume în Occident se teme de soarta pe care ar putea-o avea în viitor suveranitatea națiunilor, dacă „monarhul“ ar fi totalmente detronat. După regalitate, nu oriunde și nu în orice condiții, urmează o republică democratică.

LA WASHINGTON nimeni nu mai face un secret din convingerea că resorbirea deficitelor cronice ale S.U.A. și Angliei trebuie considerată o condiție prealabilă oricărei reforme a sistemului monetar în ființă. Problema însă asupra căreia se manifestă în special divergența o constituie aprecierea exactă, realistă, a

RELAȚII BAZATE PE RESPECTUL INTERESELOR RECIPROCE

Interviu cu dl. CHARLES DE CHAMBRUN, secretarul de stat pentru comerțul exterior al Franței

AȘA cum s-a arătat în presa cotidiană, la sfîrșitul săptămînii trecute ne-a vizitat țara dl. Charles de Chambrun, secretarul de stat pentru comerțul exterior al Franței, care a semnat din partea franceză Protocolul privind schimburile comerciale dintre Republica Socialistă România și Republica Franța. După semnare, oaspetele a acordat un interviu revistei „Viața economică".

— După cum este cunoscut, în ultimul timp relațiile economice între România și Franța cunosc o nouă dezvoltare, la care a contribuit în mod deosebit încheierea, la începutul anului trecut, a Acordului comercial de lungă durată. Cum apreciați, în acest context, însemnătatea Protocolului comercial semnat acum la București ?

— Există două modalități de a considera acordurile încheiate. Ele pot fi privite sub aspect juridic ; în acest caz este cu totul evident, că acordul încheiat este bun, în sensul că el permite mărirea volumului schimburilor în condițiile fixate, cunoscute. Pe de altă parte, sub aspect politic, acordul exprimă dorința comună a Franței și a României de a dezvolta relațiile reciproce.

În cursul întrevederilor avute cu ministrul comerțului exterior, dl. Gheorghe Cioară, s-a căzut de acord că d-sa va face în curînd o vizită la Paris, unde va fi schițat programul unei serii întregi de lucrări care se vor efectua de către experții francezi și români. De aici rezultă, că atît Franța cît și România își manifestă dorința de a continua lărgirea schimburilor între ele, așa cum s-a pornit o dată cu semnarea Acordului de lungă durată.

— Ceea ce înseamnă, că protocolul corespunde intereselor ambelor părți.

— Evident. Nu pot exista schimburi, decît dacă interesele ambelor țări nu sînt pe deplin respectate.

— În ce măsură protocolul semnat realizează, pe perioada următoare, dorința de lărgire a volumului livrărilor de mărfuri ?

— Franța vinde Romîniei o anumită categorie de mărfuri, iar România livrează Franței o altă categorie de bunuri. În ceea ce privește exportul românesc, pot să arăt că prin protocolul încheiat acum s-a prevăzut, pentru anul următor, o creștere a exporturilor de produse românești. La rîndul ei, România s-a arătat interesată să cumpere un șir de produse franceze, printre care — dar nu exclusiv — utilaje și instalații ; înțelegem importanța pentru țara dv. de a-și asigura dezvoltarea susținută a industriei.

— Trecînd putin dincolo de lucrările actuale, ați putea să ne împărtășiți părerea dv. despre posibilitățile dezvoltării viitoare a relațiilor economice dintre cele două țări ? Ce modalități are în vedere partea franceză în acest sens ?

— Cred că parțial am și răspuns la această întrebare la începutul interviului. Consider că există premise bune de dezvoltare a relațiilor reciproce. Deși economiile naționale ale Franței și României sînt structurate pe principii diferite, sarcina noastră, cu prilejul vizitei d-lui Cioară în Franța, va consta tocmai în a determina modalitățile, prin care să putem face legături între aceste structuri diferite, în așa fel încît să beneficieze de ea ambele economii. Trebuie deci să găsim soluții, care să servească intereselor economice ale ambelor țări.

Am pus în program, în cursul discuțiilor noastre de aci, un număr de elemente, care au tocmai această semnificație. Menționez printre aceste elemente colaborarea în vederea ieșirii pe terțe piețe ; determinarea unor produse românești care ar putea fi cel mai ușor exportate de către industria românească pe piața franceză, sau pe alte piețe care, fiind deja cunoscute de Franța, ar deveni astfel mai accesibile României. Și vice-versa, această posibilitate s-ar putea deschide și pentru noi spre alte economii.

— Ce posibilități și modalități vedeți dv. pentru realizarea unei cooperări industriale și economice între România și Franța ?

— Așa cum v-am spus, în prezent există un număr de studii și proiecte în acest domeniu ; desigur mai sînt de rezolvat o serie de probleme de ordin tehnic. Este poate prea devreme să vorbim mai amănunțit despre aceste lucrări. Ceea ce pot spune în faza actuală, cînd elaborările sînt în curs. este că cele două țări doresc să găsească soluții care să permită o cooperare în diferite domenii (industrial, tehnic etc.) care, bineînțeles, să ducă la extinderea schimburilor. Este tocmai unul din aspectele discuțiilor purtate acum.

— Sub acest aspect, cum priviți, domnule Secretar de stat, rezultatul convorbirilor ?

— Am venit în România pentru a stabili schimburile economice reciproce pe perioada ce urmează, ceea ce s-a realizat cu succes. Sînt deci mulțumit de rezultatele atinse, care, de altfel, vor contribui la dezvoltarea în continuare a relațiilor dintre cele două țări.

Interviu realizat de
I. COSTEA

---

caracterului pe care-l poartă deficitele americane și engleze. Potrivit regulilor în vigoare, care trebuie să orienteze activitatea F.M.I. și a băncilor centrale, dacă o țară are un deficit în balanța sa de plăți, însoțită de inflație internă, ea poate obține o extindere a creditului; dar se cere ca aceasta să ia măsuri energice de combatere a inflației. Dacă însă în cursul anilor se constată că deficitul nu e de caracter tranzitoriu, ci cronic, și că acesta purcede dintr-un dezechilibru fundamental în condițiile economice, de pildă între prețurile și costurile care se practică în acea țară și cele practicate în alte țări, soluția ar trebui să fie devalorizarea monedei. Sînt oare deficitele S.U.A. și Angliei de atribuit unei conjuncturi, unei succesiuni de suișuri și coborîșuri normale, agravate în mod nefiresc de o insuficiență artificială, sau sînt urmarea unor modificări de durată, „structurale" ? Iată întrebarea care se pune în mod imperativ în discuțiile monetare și al cărei răspuns ar urma să se traducă fie prin devalorizarea monedelor-cheie și reevaluarea prețului aurului, în primul caz, fie prin acceptarea tezei care pledează pentru sporirea „lichidităților", în al doilea.

Ceea ce pare mai probabil însă, dacă ținem seama de interesele în joc și de echilibrul influențelor, este că discuțiile la F.M.I. vor căuta pînă la urmă să afle o cale onorabilă pentru a lăsa problema fără nici un răspuns. Intuind parcă această perspectivă, ziarul **Financial Times**, amintea de curînd că sesiunile F.M.I. n-au oferit încă niciodată cadrul potrivit pentru rezolvarea problemelor de însemnătate primordială și că soarta intereselor țărilor mari se decide mai degrabă în organisme de felul „grupului celor zece" sau în altele. Dovadă că ziarul are dreptate, este faptul că nu mult înaintea sesiunii, Banca Rezervelor Federale de la New York a putut anunța lărgirea acordurilor de credit reciproc între băncile centrale, numite *swaps*, — la care în afară de Franța celelalte țări ale Pieței Comune au consimțit participarea și care reduc în parte, printr-o operație abilă de troc monetar, starea de urgență în care se află lira și dolarul. Este vorba, firește, de niște expediente, care doar amînă înfruntarea fățișă a problemelor; dar viața internațională azi oferă adesea spectacolul amînărilor ca mod de existență.

În chip onorabil **Financial Times** evocă problemele țărilor în curs de dezvoltare ; el amintește că în timp ce în celelalte organisme de decizie privind problemele financiare, țările slab dezvoltate nu au nici un cuvînt de spus, la F.M.I. ele sînt reprezentate și constată că „nenumărate milioane de oameni ar putea trage un beneficiu real dacă problemelor țărilor slab dezvoltate li s-ar acorda un sfert din atenția dată problemei lichidităților internaționale". După cum se știe, țările cu balanțe deficitare consideră că situația lor le pune în imposibilitate de a-și spori ajutorul, iar cele cu surplusuri, cum se exprimă ziarul citat, se văd împiedicate de la această acțiune „de considerațiuni bugetare".

Greu de presupus însă că în afara interesului pe care-l reprezintă în funcție de sprijinul numeric ce l-ar putea da uneia sau alteia dintre tezele în prezență glasul țărilor slab dezvoltate va izbuti să se facă auzit cu adevărat, la ora cînd, mîniați, se înfruntă în arenă leii.

Dinu HERVIAN

CEA DE-A 5-A VARIANTĂ

DUPĂ o lungă perioadă de vacanță, Parlamentul italian și-a reluat lucrările. Punctul principal de pe ordinea de zi îl constituie, ca și în sesiunea precedentă, definitivarea programului economic pe cinci ani (1966—1970), program, supus unor amendamente amplu dezbătute în Comisia bugetară, înainte ca acesta să fie prezentat la începutul lunii octombrie aprobării în Parlament.

Deși, după cît se pare, proiectul de program se află azi în forma sa definitivă, în cercurile economice și politice, controversele în ceea ce privește structura și operativitatea sa, continuă. Inițiat încă cu multă vreme înainte, într-o perioadă în care economia Italiei intrase în declinul „boom-ului", proiectul fusese prezentat pentru prima dată în 1962 de către fostul ministru al bugetului, La Malfa. A doua variantă din 1964 aparține lui Giolitti, iar cea de a treia a fost prezentată cabinetului de către ministrul Pieraccini, la începutul anului 1965. „Proiectul Pieraccini" a fost lansat într-o perioadă în care balanța de plăți italiană era deficitară, în care ritmul investițiilor productive scăzuse ca urmare a restrîngerii creditului și a altor măsuri anticonjuncturale, iar tensiunile de pe piața muncii deveniseră de-a dreptul îngrijorătoare. Întrucît proiectul inițial prevedea ca dată de aplicare anul 1965 și întrucît la 2 iunie 1965 fusese prezentată Parlamentului, o a patra variantă a programului, introducerea lui cu efect retroactiv nu mai era posibilă ; așadar, proiectul a fost amînat cu încă un an. La sfîrșitul anului 1966 programul se află tot în fază de discuții, — în cea de a cincea variantă a sa. Poate de aci și scepticismul cu care unii consideră perspectivele sale.

● Situația azi

Trebuie subliniat că la sfîrșitul anului 1965 Italia a izbutit să-și echilibreze balanța de plăți dar în mare parte aceasta s-a datorat comerțului invizibilelor și în special turismului. Începutul anului 1966 a fost marcat de o creștere cu 11,2% a indicelui producției industriale în comparație cu primul semestru al anului trecut. S-a realizat o oarecare stabilitate a prețurilor, o creștere a cererii interne și externe, precum și a investițiilor productive. Toate acestea au făcut loc unui „optimism prudent" care — după cum aprecia AGEFI — au determinat să se spere într-o echilibrare a economiei în viitorii ani. Recent însă premierul Moro s-a arătat îngrijorat de creșterea deficitului balanței comerciale cu 75,4% în primul trimestru al anului 1966 față de aceeași perioadă a anului trecut (datorită în cea mai mare parte importului masiv de produse alimentare care s-a soldat cu un deficit de 257 378 milioane lire); de o nouă urcare a prețurilor, costul vieții crescînd cu 2,4% în perioada aprilie 1965 — aprilie 1966. Între 31 mai 1965 și 31 mai 1966 datoria publică a crescut cu 51 814 milioane lire. La 1 iunie 1966 numărul șomerilor se ridicase la 1 079 435 iar la începutul acestui an, ca urmare a grevelor și mișcărilor revendicative, au fost pierdute circa 74 milioane ore de lucru.

● Prevederile proiectului program

În obiectivele proiectului de program aflat în prezent în dezbatere, se prevede o creștere a investițiilor productive industriale la circa 24 350 miliarde lire, alocarea a 4 350 miliarde lire dezvoltării sectorului agricol, creșterea venitului național brut cu 5% pe an, acordarea de prioritate sectoarelor deficitare (în special sectorului construcțiilor) etc. Ceea ce suscită însă în prezent discuții în cercurile economice italiene și de asemenea comentarii în rîndul observatorilor occidentali, sînt modalitățile incerte în care aceste prevederi ar putea deveni fapte. Nu pare posibil — constata cotidianul **Il Sole — 24 ore** — „să ne gîndim la programare fără a ține cont de distribuirea venitului național în lumina actualelor controverse sindicale, după cum nu se poate vorbi de programare dacă nu s-au precizat termenii în care pot fi concepute cheltuielile statului și posibilitățile de finanțare a acestora". Principala critică ce se aduce programului (ale cărui principii și tendințe de bază, după cum se afirmă, nu s-au schimbat în fond) este că acesta se întemeiază pe elemente nerealiste. Astfel, s-a criticat faptul că programul contează pe o creștere anuală medie de 5% a venitului național brut, cînd în realitate pînă în prezent el s-a menținut la 2,7% în 1964 și la 3,5% în 1965 ; de asemenea, obiectivele programului se bazează pe o stabilitate a prețurilor (luîndu-se ca bază cele din 1963, deși economia italiană se află — după expresia observatorilor — „într-o fază de inflație latentă". Pe de altă parte, programul prevede o creștere a încasărilor fiscale (deși se constată că în prima jumătate a acestui an ele au regresat) și pe o scădere a cheltuielilor statului (care de fapt au crescut). Deși pînă în anul 1970 șomajul este prevăzut să scadă cu 2,8—2,9%, situația pe piața muncii pare să se înrăutățească.

După opiniile multor comentatori italieni care susțin că o dată ce primul an de aplicare aproape a trecut, acest program de cinci ani trebuie socotit mai degrabă „un fel de lege-cadru" decît un plan în sine.

Viorica BABA

Relații economice internaționale

● La Moscova au luat sfîrșit tratativele preliminare dintre Comitetul de Stat pentru Știință și Tehnică al U.R.S.S. și firma franceză „Renault" în legătură cu colaborarea tehnico-științifică în domeniul construcției de automobile. Urmează să fie încheiat un protocol de colaborare.

● La Budapesta a fost semnat un acord financiar ungaro-suedez, care reglementează problemele financiare în suspensie între cele două țări.

● Karl Schleinzer, ministrul agriculturii și silviculturii al Austriei a purtat la Varșovia convorbiri cu reprezentanți ai organelor de resort poloneze și a vizitat întreprinderi ale industriei lemnului și gospodării silvice din R. P. Polonă.

● La Praga a fost semnat un Acord care reglementează relațiile comerciale dintre R. S. Cehoslovacă și Islanda pe perioada 1966—1970.

● Rolf Lahr, secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe al R. F. Germane, care a vizitat R. P. Bulgaria, a avut întrevederi cu Ivan Bașev, ministrul afacerilor externe, și Ivan Budinov, ministrul comerțului exterior, discutînd probleme referitoare la colaborarea economică și la comerțul dintre cele două țări.

● La Stockholm a fost semnat un Acord de colaborare științifică și tehnică între U.R.S.S. și Suedia.

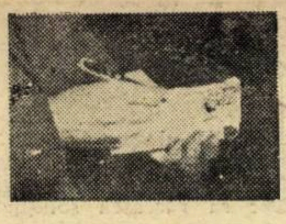

din bloc-notesul cronicarului

Număr record de accidente

În anul trecut în Anglia au avut loc 300 000 de accidente industriale, cea mai ridicată cifră de la război încoace — se arată într-un raport prezentat Ministerului Muncii de Inspectorul principal al uzinelor din Anglia. Față de anul trecut, numărul accidentelor a sporit cu 25 000. Deosebit de îngrijorător, consideră autorul raportului, este faptul că 18 000 accidente au fost suferite de tineri. El recomandă instruirea temeinică a muncitorilor în vederea cunoașterii normelor de securitate a muncii, precum și înmulțirea comitetelor voluntare de securitate a muncii în uzine. Pînă în prezent există 27 000 de asemenea comitete, dar ele se vădesc insuficiente.

75 de ani de la emisiunea primului mijloc de plată internațional

Recent s-au împlinit 75 de ani de la emisiunea primului mijloc de plată internațional, o invenție americană, care de la început s-a bucurat de o acceptare universală. Din documentele existente rezultă că dacă valoarea cecurilor emise în ultimele luni ale anului 1891 depășea cu puțin suma de 9 000 de dolari, în prezent circulația în lume a acestui mijloc de plată se cifrează anual la multe miliarde de dolari.

Ideea de a crea un asemenea instrument de plată a pornit de la James C. Fargo, președintele lui „American Express Company". În cursul unui voiaj în Europa, acesta a remarcat multiplele inconveniente ale procurării fondurilor necesare cu ajutorul scrisorilor de credit. El și-a pus întrebarea, dacă un om cu cunoștințele și legăturile sale întîmpină atîtea greutăți, cît de mari trebuie să fie neajunsurile de care se lovesc turiștii sau alți călători în diferite țări ?

Unul din directorii întreprinderii, anume Marcellus F. Berry, a fost însărcinat să găsească o formulă mai bună decît scrisoarea de credit, folosită în asemenea ocazii. Problema era să se creeze un instrument, piesă sau document, care să fie dat și primit ca și moneda, dar să ofere în plus garanții împotriva riscului furtului sau pierderii.

Soluția dată de Berry a fost ingenioasă și totodată simplă. Ea consta în dubla semnătură a beneficiarului posesor, pusă pe cec, o dată în momentul emiterii și a doua oară în momentul achitării. Ideea lui a fost adoptată la 7 iulie 1891 și primul „Traveler's Check", emis de „American Express Company" în valoare de 50 dolari, a fost încasat la Hotel Hauffe, în Leipzig, la 5 august același an.

Costurile distribuției — mai mari decît ale producției

Pornind de la un studiu raportat la comerțul în principalele țări occidentale, Jean-Pierre Germont, directorul comercial al firmei franceze ISOREL, a ajuns la concluzia că, în majoritatea cazurilor, incidența costurilor de distribuție a mărfurilor asupra prețului de vînzare tinde să depășească costul de producție. În S.U.A. de exemplu, costul distribuției reprezintă 44% din prețul de vînzare pentru sectorul automobile, 48% — pentru alimentație, 58% — îmbrăcăminte, 60% — articole de menaj și mobilier și 66% pentru medicamente, produse cosmetice etc. De acest lucru sînt responsabile — după părerea sa — cadrele comerciale din întreprinderi. Tehnicile comerciale și tehnicile de fabricație — subliniază J. P. Germont — evoluează în mod egal : ele devin mai științifice, mai complexe, și ca atare studiul cercetării pieței și altele legate de aceasta devin indispensabile. Responsabilii serviciilor comerciale sînt, la rîndul lor, antrenați în rezolvarea unor probleme care, la prima vedere, le apar străine. Pentru rezolvarea eficientă a unei probleme comerciale, specialistul trebuie să facă apel deseori nu numai la cunoștințele sale comerciale, ci și la o serie de discipline economice, cum sînt contabilitatea analitică, statistică etc., așa după cum într-o lucrare asupra investițiilor se folosesc anchetele economice și econometrice, cercetarea operațională etc. Toate aceste probleme nu trebuie să privească numai pe directorul tehnic sau financiar, ci și pe directorul comercial. „Or, din păcate, — încheie Germont — cadre comerciale, atît de necesare multitudinii de exemple care s-ar putea da, nu le formează nimeni".

Un gigant pe șenile

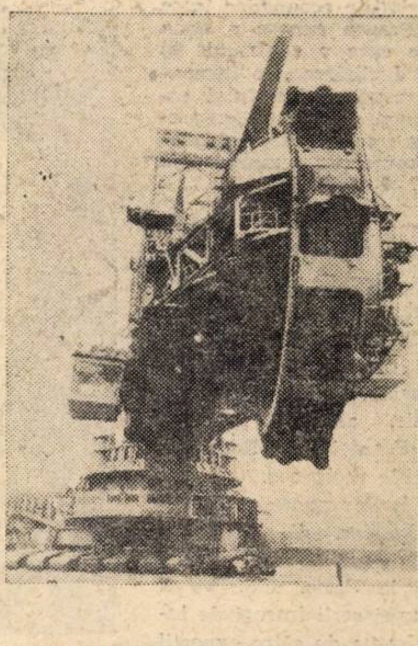

Lung cît două terenuri de fotbal puse cap la cap (respectiv de 210 m) și înalt cît un zgîrie-nori de 20 de etaje (de 73 m), uriașul excavator rotativ, fabricat în R.F.G., este destinat exploatării la zi a cărbunelui. În cursul unei zile de lucru el poate extrage 110 000 tone de cărbune. Datorită înaltului grad de automatizare, el poate fi dirijat de numai 7 oameni; în schimb, cele 120 de electromotoare care îl acționează consumă tot atîta energie electrică ca și un oraș cu 60 000 de locuitori.

Patru-cincimi

După date statistice recente, treisprezece țări dezvoltate din lume furnizează împreună 4/5 din producția industrială mondială ; în frunte se situează marile puteri industriale Statele Unite și Uniunea Sovietică, urmate — la distanță — de R.F.G., Anglia, R. P. Chineză, Franța, Japonia, Italia, Canada, Polonia, R. D. Germană, Cehoslovacia și România.

Restul de 20% din producția industrială mondială este dat de țările de pe glob a căror pondere individuală este sub 1%.

C. GRIGORE

AGENDA

AGENDA de 100 de puncte a sesiunii anuale a Adunării Generale ONU s-a pus în mișcare odată cu începerea dezbaterii generale și atacarea primelor subiecte ale ordinei de zi. In acest an, în care ONU a pășit în al treilea deceniu de activitate, atmosfera lucrărilor este impregnată însă, mai mult ca oricînd, de ecourile unei probleme care nu se află pe ordinea de zi, dar ale cărei implicații se resimt în întreaga viață internațională : intensificarea agresiunii americane în Vietnam. Aceasta și-a pus pecetea pe dezbaterile de pînă acum.

În pofida acțiunilor de subminare a ONU desfășurate de forțele ostile cooperării internaționale, a faptului că numeroase hotărîri importante nu și-au găsit o traducere corespunzătoare în viață, a nerealizării încă a universalității, această organizație, unde sînt reprezentate aproape 120 de țări, ocupă un loc de seamă în ansamblul relațiilor dintre state. ONU constituie un important centru al contactelor internaționale, un loc în care se confruntă punctele de vedere ale țărilor în fața opiniei publice mondiale. În bilanțul pozitiv al ONU la loc de frunte se înscrie, fără îndoială, faptul că, marea majoritate a membrilor Organizației își manifestă adeziunea la ideea adîncirii cooperării internaționale în interesul păcii. Cu tot mai mare pregnanță se manifestă în lucrările Organizației vocația țărilor mici și mijlocii de a contribui la soluționarea problemelor care frămîntă astăzi omenirea, la așezarea relațiilor dintre state pe bazele sănătoase ale principiilor independenței și suveranității internaționale, egalității în drepturi a tuturor popoarelor, respectului reciproc. O expresie a acestor preocupări, cu efecte salutare, a fost adoptarea, la sesiunea trecută, din inițiativa țării noastre, a „rezoluției celor 9" — „Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între state europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite".

Aducînd o contribuție dinamică la lucrările ONU, România se pronunță consecvent pentru îmbunătățirea activității acestui for internațional, încît el să oglindească realitățile lumii de azi. În acest sens și la actuala sesiune, România, militînd pentru asigurarea universalității organizației, susține restabilirea drepturilor legitime ale R. P. Chineze.

Expunerea politicii noastre externe în Adunarea Generală și în celelalte organisme ale ONU se bucură întotdeauna de autoritate, deoarece, principiile prezentate poartă sigiliul inițiativelor luate în favoarea apărării păcii și dezvoltării colaborării internaționale. În bilanțul pozitiv al ONU sînt consemnate și numeroase documente adoptate din inițiativa sau la care a colaborat în calitate de coautoare România. Ca semn al prețuirii de care se bucură activitatea României Socialiste pe tărîm internațional și al prestigiului înfăptuirilor ei interne, țara noastră a fost desemnată să facă parte din asemenea organisme importante cum sînt : Consiliul Economic și Social, Consiliul pentru Comerț și Dezvoltare, Comitetul pentru Dezarmare, Comitetul consultativ pentru problemele administrative și bugetare, Comitetul consultativ pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării statelor, Comitetul pentru folosirea spațiului extraatmosferic în scopuri pașnice, Comitetul pentru locuințe, construcții și sistematizare.

În concepția țării noastre, sarcina cea mai importantă a actualei sesiuni este ca ea să realizeze pași înainte în ce privește problemele a căror soluționare este cerută de toate popoarele : probleme care privesc pacea, securitatea, dezarmarea generală. După cum a arătat ministrul de externe român, Corneliu Mănescu, condiția principală pentru realizarea acestor progrese o constituie respectarea principiilor Cartei ONU, respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî singur soarta fără nici un amestec străin. Se știe doar că ori de cîte ori principiile Cartei au fost încălcate, Organizația s-a aflat în impas.

Consultînd agenda actualei sesiuni se poate lesne observa că, și în acest an, o pondere însemnată în dezbateri o vor avea problemele economice. Aceasta este consecința directă a sporirii numărului de state membre, ca urmare a accesului la independență a numeroase popoare, precum și a ramificării sistemului instituțional al ONU în diferite domenii ale cooperării economice și sociale internaționale, a faptului că intensificarea legăturilor economice între state, pe baza egalității și avantajului reciproc, al eliminării barierelor ridicate de unele state dezvoltate occidentale, este considerată o magistrală a întăririi păcii. Pe agendă figurează raportul Consiliului Economic și Social ; Acțiunea în domeniul dezvoltării industriale — Adunarea Generală urmînd să rezolve o problemă care preocupă ONU de cîțiva ani, și anume, crearea unei eficiente organizații internaționale specializate pentru industrializare, ONUDI ; Raportul Consiliului pentru comerț și dezvoltare ; Asistența tehnică destinată țărilor în curs de dezvoltare ; Dezvoltarea regională ; Inflația și dezvoltarea economică ; Suveranitatea permanentă asupra resurselor naturale ; Creșterea demografică și dezvoltarea economică, etc. În total, o cincime din punctele înscrise pe agendă sînt consacrate problemelor economice. Natura lor reflectă dorința marii majorități a statelor membre de a orienta cooperarea internațională în vederea lichidării subdezvoltării, preocuparea în vederea unei politici coerente care să asigure această cooperare.

Conform cu țelurile și principiile care stau la temelia sa, Organizația Națiunilor Unite poate juca, la actuala sesiune a Adunării Generale, un rol activ în favoarea tendințelor pozitive în relațiile internaționale.

Eugen PREDA

Republica Botswana

ZIUA de 30 septembrie marchează apariția unui nou stat pe harta Africii ; dintre cele trei protectorate britanice din Africa de sud, Bechuanaland-ul obține primul un statut propriu, devenind Republica Botswana.

Cu o întindere considerabilă — circa 575 000 km², dar cu o populație rară — aproape 450 0000 de africani și cîteva mii de europeni, noul stat preia de la epoca dominației coloniale moștenirea grea a înapoierii economice și social-culturale. Cea mai mare parte a teritoriului revine deșertului Kalahari și semideșerturilor străbătute de triburi de păstori. Creșterea vitelor cornute constituie principala ocupație a populației și furnizează 80—90% din valoarea întregului export, dar în anii secetoși ea are mult de suferit din cauza lipsei de apă. Bogățiile minerale n-au fost decît puțin prospectate și așteaptă să fie puse în valoare, iar industria de prelucrare a materiilor prime agricole este abia la începuturile sale. Învățămîntul și asistența medicală se află, de asemenea, la început, iar sistemul feroviar și rutier, slab dezvoltat, este orientat aproape unilateral spre Republica Sud-Africană.

Raporturile noului stat față de Republica Sud-Africană se exprimă nu numai prin aceea că însăși capitala sa — orașul Mafeking — se află pe teritoriul sud-african, dar și prin faptul că Republica Sud-Africană deține cvazi-monopolul comerțului exterior (cu o balanță deficitară) al Bechuanaland-ului

Guvernul Republicii Botswana, constituit de Partidul democratic (care deține marea majoritate a locurilor în parlament), se pronunță pentru o politică de menținere a relațiilor economice cu Republica Sud-Africană și de menajare a structurilor tribale și tradiționale. Sintetizînd situația internă și externă a tînărului stat, cunoscuta revistă **JEUNE AFRIQUE** aprecia nu de mult că acesta „se angajează pe calea unei independențe pe care rămîne s-o obțină și să și-o asume din plin".

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 40 (164)
VINERI
7 octombrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

UN NOU AN UNIVERSITAR

ÎNTR-UN cadru festiv, sărbătoresc, în prezența conducătorilor de partid și de stat, a avut loc, zilele acestea, deschiderea noului an în învățămîntul superior. Înconjurat de atenția deosebită a conducerii de partid și de stat, evenimentul deschiderii noului an universitar depășește cu mult semnificația unui act de cultură. El se înscrie în coordonatele activității rodnice depuse de poporul nostru pentru înfăptuirea măreţului program elaborat de Congresul al IX-lea al partidului.

Participarea conducătorilor partidului și statului nostru, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la deschiderea anului de învățămînt, în mijlocul studenților și al corpului profesoral, constituie o expresie a preocupării permanente a partidului, a conducerii sale, pentru problemele dezvoltării științei și culturii, subliniază atenția și importanța deosebită pe care partidul o acordă întăririi rîndurilor intelectualității noastre socialiste, rolul ce-i revine acesteia în procesul de edificare a noii societăți. Învățămîntul superior are menirea de a forma cadre cu o pregătire de prim rang, care să contribuie activ la progresul continuu al economiei noastre, la înflorirea științei și culturii românești.

Pornind de la cerințele ridicării nivelului general de cultură a poporului, ale formării de specialiști necesari economiei naționale, în anii construcției socialiste s-a pus un accent deosebit pe dezvoltarea vertiginoasă a învățămîntului, paralel cu crearea bazei materiale corespunzătoare și a cadrelor didactice necesare.

„Înflorirea școlii românești, dezvoltarea învățămîntului de toate gradele și, în mod special, a învățămîntului universitar — *a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Adunarea consacrată deschiderii festive a anului universitar —* **este una din marile realizări ale orînduirii noastre socialiste".** *În limbajul concis al cifrelor aceasta înseamnă de cinci ori mai mulți studenți înscriși în prezent decît în anul școlar antebelic 1938—1939, de peste cinci ori mai multe facultăți față de același an, 15 centre universitare în loc de numai patru în trecut. În acest an, o nouă instituție de învățămînt superior — Universitatea din Craiova — își începe activitatea, răspunzînd astfel nevoilor pe care le ridică dezvoltarea impetuoasă a acestei regiuni. Datele ne conduc, de asemenea, la cifra de 70 de studenți la 10 000 de locuitori, indicator ce plasează România înaintea unor țări cu veche tradiție universitară, printre țările cu cel mai înalt nivel de dezvoltare a învățămîntului superior.*

Avînd în vedere rolul științei în epoca contemporană, transformarea ei într-o puternică forță de producție, într-un instrument indispensabil progresului și civilizației, partidul și guvernul au subliniat necesitatea racordării puternice a învățămîntului la cerințele vieții, ale construcției socialiste. Imprimîndu-se învățămîntului un profund caracter realist, accentul principal a fost pus pe discipline și specialități care pot aduce o contribuție directă la mersul ascendent al economiei noastre.

(Continuare în pag. 11)

ÎN PAGINILE 8-9

MAȘINILE ȘI UTILAJELE o mare avuție

Cum sînt folosite ?

DIN SUMAR

• RITMUL CONSTRUCȚIILOR ÎN AGRICULTURĂ (pag. 3)
• DEZBATERI ÎN JURUL ORGANIZĂRII PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII (pag. 5)
• PERSONALITĂȚI DE SEAMĂ ALE CULTURII ROMÂNEȘTI: PAUL VASICI (pag. 7)
• TÎLCUL UNEI „INDUSTRIALIZĂRI PENTRU EXPORT" (pag. 10)
• CAPITALUL STRĂIN ÎN AFRICA (pag. 14-15)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ASPECTE INEDITE DIN OPERA LUI LAURIAN

AM citit cu mare interes articolul despre August Treboniu Laurian, articol scris de tovarășa Constanța Bogdan, cercetător principal în secția de istorie a gîndirii economice a Institutului de Cercetări Economice al Academiei, și publicat în nr. 37 (161) al revistei dv.

Întrucît A. T. Laurian s-a născut într-un sat din raionul Agnita, colectivul științific al muzeului de istorie din acest oraș a considerat ca o chestiune de onoare cercetarea vieții și activității acestui mare cărturar și patriot. Rezultatul acestor cercetări a fost concretizat într-o lucrare ce urmează să apară în „Anuarul Muzeelor din regiunea Brașov".

Citind articolul mai sus citat, am aflat cîteva aspecte inedite despre activitatea lui August Treboniu Laurian, noutăți care prezintă un deosebit interes științific pentru colectivul nostru. De aceea, vă rugăm să ne trimiteți — pentru secția noastră documentară — încă cinci exemplare din nr. 37 al revistei dv., întrucît pe plan local este epuizat.

Andrée ERHARD
muzeograf
directorul Muzeului raional de istorie Agnita

Cornel SAVU
îndrumător științific

N. R. Mulțumim pentru aprecieri. Exemplarele cerute au fost expediate.

Deșeurile metalice

UN MUNCITOR TOPITOR PROPUNE

CRED că acțiunea pe care a început-o „Viața economică" prin discutarea modului în care sînt valorificate deșeurile metalice trebuie continuată pînă la rezolvarea problemei, adică pînă ce se vor lua măsuri de îmbunătățire. În cadrul discuției fac cîteva propuneri.

În primul rînd, sînt de părere ca reducerea consumului specific de metale să se concretizeze într-un coeficient în cadrul sarcinii generale de reducere a prețului de cost și să se aibă în vedere la premiere. Grija pentru calitatea deșeurilor să fie stimulată în toate etapele de valorificare — colectare și sortare, depozitare și transport, pînă la obținerea noului metal.

Poate c-ar trebui să se analizeze reorganizarea I.C.M. Deoarece marile întreprinderi furnizoare de deșeuri au posibilitatea să ni le trimită direct, fără intermediar, n-ar fi cazul ca I.C.M. să se ocupe numai de colectarea metalelor vechi și a deșeurilor metalice de la unitățile comerciale, școli, spitale ș.a.? Întreprinderile la care rezultă în producție multe deșeuri, să le expedieze direct, pe propria răspundere. Acolo unde-s deșeuri omogene din punct de vedere chimic, să se analizeze dacă — renunțînd la planurile de predare către I.C.M. — nu s-ar putea retopi chiar în acea uzină (fiindcă sînt multe uzine care au o asemenea posibilitate), sau să recondiționeze piesele cu mici defecte, care în prezent sînt trimise — în mod planificat — la retopire.

Traian STREAȘINĂ
topitor la Uzinele „Neferal" — București

AU VENIT, AU VĂZUT, AU PLECAT ȘI... NIMIC NU S-A-NTÎMPLAT

V-AM scris toamna trecută că Drumul Godeni din orașul Cîmpulung-Mușcel a fost lăsat în paragină, că n-ajunge ca locuitorii să vrea să efectueze muncă voluntară, ci mai este nevoie și de un buldozer pentru unele lucrări de nivelare mai grele, de cîteva conducte de beton la un podeț și două traversări peste șanțurile de scurgere.

Spuneați, în scrisoarea ce mi-ați trimis-o precum și în revistă (nr. 15), cum că de la Sfatul popular al orașului Cîmpulung vi s-a răspuns că pînă la sfîrșitul trimestrului II drumul va fi amenajat. Dar nici pînă la sfîrșitul trimestrului III nu s-a întîmplat nimic. Ba nu: a venit o mașină, doi tovarăși au coborît, s-au uitat și au plecat. Timpul trece, vor veni iar ploile, noi vom circula tot prin grădini. Mă adresez din nou revistei, spre a ne ajuta pînă la capăt. *(I. SAVU, muncitor frezor, Drumul Godeni — nr. 34, Cîmpulung-Mușcel).*

CONTABILITATEA... ÎN VITRINELE LIBRĂRIILOR

NUMĂRUL și tirajul lucrărilor de contabilitate sînt nesatisfăcătoare, neacoperind, de multe ori, nici necesitățile studenților cu și fără frecvență. Este adevărat că, prin natura lor, multe din aceste lucrări sînt repede depășite, dar acesta nu-i un motiv ca ele să fie prea puține. Pe de altă parte, lucrările ce văd lumina tiparului, mai ales cînd acestea sînt într-un tiraj mai mare, ar trebui mai operativ popularizate.

Balint CSABA
șeful serviciului contabilitate
I.R.U.M.-Reghin

SARCINĂ DE SERVICIU ORI SUBIECT DE INOVAȚIE?

AM urmărit, în paginile revistei, discuțiile despre activitatea de inovații și, alături de alți specialiști din producție, am ajuns la concluzia că actualul „Regulament de inovații și invenții" nu mai corespunde integral noilor condiții ale economiei naționale. Îndeosebi, paragraful ce se referă la faptul că unele raționalizări sau perfecționări tehnice care sînt trasate ca sarcini de serviciu nu pot constitui subiecte ale inovațiilor.

Cred c-ar fi stimulatoriu ca anumite inovații propuse și introduse în producție de către personalul din conducerea întreprinderii, inclusiv șefii de serviciu, să fie recompensate, fără să se țină seama dacă sînt sau nu sarcini de serviciu. Dar, cu următoarele condiții:

- Să nu fie raționalizări de ordin organizatoric și administrativ, întrucît aceste cadre sînt numite pentru a organiza și administra.
- Să se recompenseze numai acele inovații cu caracter tehnic care au efecte economice.
- În ce privește cuantumul: la nivelul conducerii întreprinderii, recompensa să se facă numai de la plafonul de economii antecalculate de 10 000 lei anual, la șefii de servicii — de la 5 000 lei, iar la restul personalului — de la 2 000 lei. În situația în care inovația nu poate asigura acest plafon considerat minim, stimularea să se facă din fondul de premiere al întreprinderii, ținîndu-se seamă și de modul în care angajatul respectiv și-a îndeplinit sarcinile de serviciu. Cînd numărul inovatorilor este mai mare, plafonul să fie considerat cel rezultat din numărul inovatorilor înmulțit cu valoarea minimă a economiilor antecalculate.
- Plata recompenselor să se efectueze în două rate a 50% fiecare: la introducerea în producție a inovației și după un an de aplicare.

ing. Alex. MIHĂILĂ
I.F.A.-Cluj

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

GÜNTHER SCHATZ, economist principal plan, I.C.H. Constanța — Indicatorul mașină zi/inventar, utilizat în unitățile de transport auto, reprezintă numărul de mașini aflat în parcul auto. Cu ajutorul acestui indicator se poate cunoaște coeficientul de utilizare a parcului auto, după formula:

$$c.\,u.\,p. = \frac{\text{nr. de mașini active}}{\text{nr. de mașini zile inventar}}$$

În categoria mașinilor active se iau în considerare toate mașinile care au lucrat în ziua respectivă, indiferent de numărul orelor lucrate.

VASILE BUJOR, șofer, Exploatarea minieră Teliuc, I.M. Hunedoara — Șoferii care asigură transportul combustibilului de la depozite la beneficiari (imobile etc.), încasînd contravaloarea mărfii transportate, beneficiază de un spor la salariu pentru cumularea funcției de șofer cu aceea de casier. Șoferii care transportă combustibilul de la depozite la stațiile P.E.C.O. nu au drept la acest spor, deoarece nu exercită concomitent și funcția de casier. În această ultimă situație vă aflați și dv., întrucît transportul combustibilului îl efectuați de la depozit la exploatare, și nu la diferiți clienți.

MARIN BĂRBULESCU, pensionar, Craiova; RĂDIȚA BRADEA, pensionară, Brăila, ș.a. — Foștii debitanți ai C.A.M. care doresc să obțină adeverințele necesare pentru dovedirea vechimii în muncă trebuie să se adreseze organizațiilor comerciale locale din orașul unde au prestat activitatea. Organizațiile comerciale locale au primit informațiile necesare cu privire la întreprinderile industriei alimentare care dețin arhiva respectivă. Pe baza informațiilor primite, ei se vor adresa întreprinderii în cauză cu cererea de a li se elibera adeverința trebuitoare. În ipoteza în care organizația comercială locală, la care s-au adresat, nu le dă lămuririle necesare, ei trebuie să solicite informațiile privind întreprinderea deținătoare a arhivei de la Ministerul Industriei Alimentare — Direcția plan economic.

DANIEL FLOREA, șef serviciu C.F.I., Trustul Gostat Deta, reg. Banat; NICOLAE MARCOCI, economist, București; GHEORGHE ȚECU, economist, Pitești. — Tardive considerațiile dv. asupra liceelor economice. Scrieți-ne despre începutul experienței lor.

UN GRUP DE 16 INGINERI ȘI TEHNICIENI (DIRIGINȚI DE ȘANTIER), U.F.S. Săvinești. — În continuarea răspunsului dat de C.S.M.S. și publicat în nr. 38 al revistei, vă comunicăm și punctul de vedere al forului dv. tutelar — Ministerul Industriei Chimice — despre aplicarea coeficientului de premiere în cadrul sectorului de construcții-montaje în regie proprie și supraveghere la lucrări capitale (investiții) din combinat.

Premierea personalului tehnico-administrativ din unitățile în construcție ale industriei chimiei se face conform H.C.M. nr. 1627/1960 și Reglementării premierii personalului T.A. din unitățile în construcție ale industriei chimiei.

Procentul de 12,75% a fost atribuit prin planul de muncă și salarii pe anul 1966 tuturor întreprinderilor din cadrul Ministerului Industriei Chimice pentru constituirea fondului de premiere al sectorului de contrucții-montaj în regie proprie, și acesta nu se poate modifica.

Capitolul IV din Reglementarea premierii personalului tehnico-administrativ din unitățile în construcție ale industriei chimice precizează — la punctul 14 — modul cum se poate atribui procentul de premiere. Astfel, aliniatul **C** de la pct. 14 arată că „pentru șefii serviciilor aprovizionare, contabilitate și financiar, diriginții de șantier, inginerii, tehnicienii, maiștrii și economiștii din serviciile și secțiile de la aliniatul **B** și **C** de mai sus... pînă la 30%". Procentul maxim de premiere se va acorda numai la obținerea unor realizări cu totul deosebite.

Excepții de la prevederile actelor normative citate nu se pot face.

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI

Modernizări mici... dar cu ce?

ÎN articolul cu titlul alăturat, publicat în nr. 29 al revistei, autorii semnalau unele greutăți legate de finanțarea operativă a unor lucrări, utilaje etc. de valori mici (între 300 și 10 000 lei). Care este punctul nostru de vedere?

Cheltuielile necesare executării de lucrări sau achiziționării unor utilaje, unelte, dispozitive, instrumente, etc., se pot finanța din fondurile de investiții sau din creditele pentru lucrări de mică mecanizare.

În legătură cu **finanțarea acestora în cadrul fondurilor de investiții,** precizăm că investițiile nenominalizate în planul de stat (prevăzute în lista de acțiuni pe poziții globale, în care se încadrează și sculele și dispozitivele — S.D.V. — menționate în articol) se defalcă de către titulari pe beneficiari și se admit la finanțare după efectuarea analizei oportunității și justificării economice a acestora, de către organele Băncii de Investiții, conform H.C.M. nr. 46/1959, în termen de 20 zile de la depunerea la bancă a documentației complete. În consecință, data admiterii la finanțare a acestor investiții este condiționată de repartizarea de către ministere a fondurilor pe beneficiari — care, de regulă, se efectuează în cursul trimestrului I al anului de plan — și de depunerea la bancă de către beneficiari a documentațiilor legal aprobate și a justificărilor economice corespunzătoare.

Pentru acoperirea necesităților suplimentare de investiții apărute pe parcurs, după desfășurarea inițială a volumului de investiții, listele de acțiuni pot fi restructurate de ministere trimestrial.

Rezultă, deci, că lucrările de investiții, inclusiv cele la care se referă autorii articolului, se pot finanța într-un termen mult mai scurt și nu cu o întîrziere de 6 luni, dacă titularii și beneficiarii iau măsurile necesare de asigurare din timp a documentației legale de finanțare.

O altă sursă de finanțare a obiectelor de natura celor menționate în articol, sursă pe care, de altfel, o considerăm cea mai potrivită, o constituie **creditele pentru lucrări de mică mecanizare.**

În scopul executării într-un timp cît mai scurt a lucrărilor de mică mecanizare, prin reglementările actuale au fost lărgite competențele de aprobare a documentațiilor și a creditelor respective. Astfel, potrivit Instrucțiunilor nr. 7/1965 ale C.S.P., Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale, de aplicare a H.C.M. 1830/1965, documentațiile cu valori pînă la 300 mii lei se elaborează și se aprobă de către întreprinderi, iar creditele se aprobă de către directorii filialelor și direcțiilor orășenești ale Băncii Naționale, respectiv a Băncii de Investiții, unde întreprinderea își are contul de decontare (în cazul de față, Uzina de pompe-București are contul de decontare la Banca Națională. Ca atare, pentru acordarea creditelor de mică mecanizare necesare achiziționării sculelor și dispozitivelor de verificare de către Uzina de pompe-București cu valori mai mici (pînă la 10 mii lei), formele de obținere a creditelor sînt mai simple și, în principiu, de o durată mai mică decît cea menționată în articol.

Ion RAȚOI
vicepreședinte al Băncii de Investiții

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

PE CÎND ÎNCADRAREA ÎN TERMEN?

Cele două obiective de investiții din graficul nostru – prevăzute în planul Ministerului Industriei Alimentare – sînt rămase în urmă față de planul stabilit prin graficele încheiate cu organizațiile de construcții-montaj. Se observă că nici în cursul trimestrului III nu s-au recuperat întîrzierile ce existau la 30 iunie 1966. Ba la Tr. Severin, nerealizările s-au accentuat.

La **Complexul alimentar Sibiu** (Moară 220 tone grîu/24 h; fabrică de pîine 80 t/24 h), lucrările s-au desfășurat într-un ritm complet nesatisfăcător încă de la deschiderea șantierului (noiembrie 1965). Trustul 5 construcții-Brașov nu a executat în timp lucrările de organizare a șantierului (căi de acces, rețele de apă, canalizare, energie electrică, amenajări pentru cazarea muncitorilor) și astfel forțele de muncă de pe șantier, utilajele de construcții n-au putut fi folosite în mod eficient. Șantierul a fost dotat tîrziu cu utilaje grele pentru efectuarea volumului mare

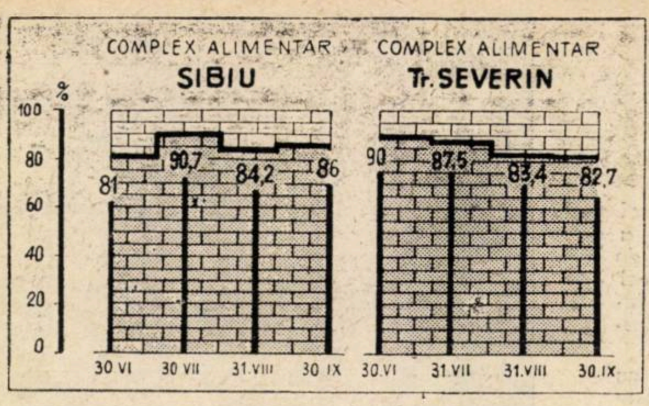

de săpături, cît și pentru transportul pămîntului. S-a întîrziat, de asemenea, cu amenajarea stației de preparare-betoane ceea ce, a frînat ritmul de turnare. De altfel, trustul nu a asigurat nici forțele de muncă necesare, numărul muncitorilor fiind în permanență sub 50% din necesar.

Rămînerea în urmă a lucrărilor de construcții duce atît la întîrzierea începerii montării utilajelor tehnologice, cît și a lucrărilor de instalații, punînd sub semnul întrebării **respectarea termenului de dare în funcțiune din anul viitor.** În desfășurarea lucrărilor s-au întîmpinat greutăți și din cauza calității documentației tehnice elaborate de către Institutul de proiectări al industriei alimentare.

Nici la șantierul **Complexului alimentar–Tr. Severin** (fabrică de produse lactate 30 000 l lapte/zi, fabrică de pîine 40 t/24 h) ritmul de execuție n-a fost corespunzător. Faptul că Întreprinderea de construcții nr. 6 Craiova a menținut pe acest șantier un efectiv mai mic cu circa 150 de muncitori, decît cel necesar, a făcut ca lună de lună să nu se realizeze planul stabilit. Șantierul nu dispune încă de cadre tehnice de conducere, din care cauză a existat și există o slabă coordonare a subantreprenorilor. Neasigurarea frontului de lucru de către antreprenorul general (Întreprinderea de construcții nr. 6–Craiova) a influențat direct și munca celorlalți executanți de specialitate (Întreprinderea 3 izolații, Trustul 2 instalații și Întreprinderea Electromontaj), care nu și-au putut îndeplini sarcinile din graficele de execuție.

Ținînd seama că acest complex are termen de punere în funcțiune sfîrșitul acestui an, este necesar ca Ministerul Industriei Construcțiilor să sprijine într-o măsură mai mare Întreprinderea de construcții 6–Craiova la această lucrare, iar Ministerul Industriei Alimentare să asigure de urgență unele utilaje tehnologice care urmează să fie date la montaj (instalația de pasteurizare, linii de îmbuteliat, tablourile electrice capsulate etc.).

RITMUL CONSTRUCȚIILOR ÎN AGRICULTURĂ

ORGANIZAȚIILE de execuție ale Ministerului Industriei Construcțiilor au sarcina de a executa în acest an, în cadrul investițiilor alocate gospodăriilor agricole de stat, **un volum de lucrări de peste 400 milioane de lei, repartizat pe 45 de șantiere.** *Printre altele, se execută complexe de îngrășare în regim industrial a porcilor, cu o capacitate totală de 700 de mii porci grași pe an, complexe avicole pentru producția anuală a 336 mii găini și 320 mii pui carne, ferme de vaci cu un total de 23 600 locuri, 6 fabrici de nutrețuri combinate cu o capacitate de cîte 90 000 tone/an, 51 ha de sere legumicole, 4 silozuri de cereale, stațiuni experimentale etc.*

● În termen și mai devreme

ÎN ce stadiu se află lucrările, care sînt perspectivele de realizare a sarcinilor anuale pe șantierele din agricultură? Obiectivele planificate a fi puse în funcțiune în prima jumătate a anului au fost realizate cu o mică decalare a termeneior la două șantiere. Au fost date în folosință complexele de porcine de la Căzănești, Oltenița, Călărași, Caracal, Brăila și, parțial, cel de la Băilești. La complexul de sere de lîngă Ploiești au fost predate beneficiarului 18 din cele 27 ha ale etapei 1966. La data stabilită a fost predată și ferma de vaci de la G.A.S. 30 Decembrie-București, În curînd va intra în rodaj fabrica de nutrețuri combinate de la Băilești (termen planificat: 31 decembrie).

Actualul stadiu fizic și măsurile luate pentru accelerarea ritmului lucrărilor creează premisele pentru realizarea la termen și celelalte obiective prevăzute în planul de punere în funcțiune pe acest an. La complexele avicole de la Suceava, Seini, Berzovia, Cuparu s-ar putea obține chiar o devansare, dacă beneficiarul — Consiliul Superior al Agriculturii — ar urgenta primirea utilajelor tehnologice de la uzinele furnizoare.

A fost depășită etapa dificilă a organizării noilor puncte de execuție, care a necesitat dispersarea forțelor organizațiilor de construcții-montaj în toate regiunile țării ,uneori în puncte izolate, depărtate de bazele de construcții existente. Colaborarea constructorului cu beneficiarul s-a îmbunătățit prin reglementarea unor probleme de planificare și coordonare. Unitățile de execuție se bucură, de asemenea, de un sprijin mai substanțial din partea Institutului de studii și proiectări agricole, manifestat prin predarea la timp a unor documentații de bună calitate.

Dacă realizarea capacităților planificate în acest an nu trezește îngrijorare, există însă unele piedici serioase în desfășurarea de ansamblu a lucrărilor, pentru a epuiza pînă la 31 decembrie valoarea de investiții construcții-montaj prevăzută pe 1966, asigurînd folosirea eficientă a fondurilor alocate. **În primele 8 luni, planul a fost îndeplinit în proporție de numai 93%, volumul lucrărilor executate reprezentînd 61,2% din sarcina anuală.**

Fără îndoială că se puteau înregistra realizări mai mari, dacă pe toate șantierele s-ar fi acționat continuu și competent pentru buna folosire a forței de muncă, pentru exploatarea intensivă a utilajului greu, pentru mărirea gradului de mecanizare a lucrărilor care necesită utilaje mici și medii. Disciplina de plan, disciplina în producție n-au fost întotdeauna urmărite cu simț de răspundere. Totodată, operativitatea Direcției Generale de Construcții-Montaj din Ministerul Industriei Construcțiilor în repartizarea mijloacelor, în sprijinirea șantierelor rămase în urmă a lăsat, în unele cazuri, de dorit. Măsurile luate de conducerea ministerului pentru remedierea acestei stări de lucruri încep să-și manifeste efectele, tinzîndu-se ca și șantierele din agricultură să ajungă la un nivel de organizare corespunzător cerințelor actuale.

● Este necesară o mai bună eșalonare a lucrărilor

SÎNT însă o serie de dificultăți, cu pondere importantă în nerealizarea planului, care nu pot fi rezolvate numai prin eforturile constructorilor. Prima dintre ele o constituie **insuficiența utilajului greu,** determinată de atacarea masivă și simultană a unui front de lucru foarte larg, căruia parcul de mijloace mecanice al M.I.C. nu-i mai poate face față. Iată un exemplu: la începutul lunii august au fost deschise șantierele pentru construcția a 11 ferme de vaci. În prima etapă a lucrărilor, mai precis pînă la începutul iernii, aici trebuie executat un volum mare de terasamente (280 000 mc), de drumuri și platforme betonate (240 000 mp). În curînd vor fi atacate lucrările la încă 3 complexe de porcine și 2 complexe avicole, unde se pune aceeași problemă. Or, actualul disponibil de utilaje terasiere — screpere, buldozere, cilindri compresori — nu asigură nici pe departe necesarul. Din aceeași cauză, la crama de la Cotnari este periclitată atingerea stadiului fizic și a volumului de lucrări preconizat pentru sfîrșitul anului.

Trecerea acestui impas prin obținerea de utilaj de la unități din afara ministerului, nu are mari sorți de izbîndă în perioada actuală, cînd majoritatea organizațiilor de construcții deschid noi șantiere, care să ofere front de lucru pentru iarnă. În oarecare măsură, situația poate fi remediată prin intensificarea lucrului în 2 și 3 schimburi și prin redistribuirea mai operattivă a utilajelor în funcție de urgență.

● ...Și sprijin în aprovizionarea șantierelor

A DOUA problemă: pentru obiectivele nou introduse în plan **nu s-a asigurat cu repartiții intreaga cantitate de oțel-beton, care să permită în acest an executarea unui minim de lucrări de bază** (paharele de fundație). Insuficiența acestui material devine acută, mai ales dacă ținem seama că peste două luni condițiile atmosferice ar putea să nu mai permită să se toarne betoane. Este necesar sprijinul organelor de planificare și al industriei siderurgice pentru a se învinge în timpul cel mai scurt această dificultate.

Spre a demonstra în ce mod efectele acestor frîne ale producției se restrîng asupra activității unui șantier, este elocvent exemplul complexului de porcine de la Palota. Aici, s-au executat în primăvară platformele grajdurilor. Utilajele terasiere folosite ar fi trebuit să lucreze, în continuare, la efectuarea celor 68 000 mc de săpături la stația de tratare a apelor uzate, însă documentația avizată a acestui obiect a sosit cu o întîrziere de peste 4 luni. Desigur, utilajele au fost redistribuite la alte șantiere -- iar în prezent nu pot fi înlocuite. La ora actuală, turnarea betoanelor la bucătăriile de nutreț, la casa pompelor, la castelul de apă, etc. nu poate avansa din lipsa de 500 tone de oțel-beton.

Pentru a se închide grajdurile pînă la începutul iernii, deschizînd front de lucru la interioare, ritmul de aprovizionare cu panouri de beton armat ar trebui să fie de 12 bucăți pe zi. **Or, întreprinderea de prefabricate din Craiova livrează zilnic doar 6 panouri, sau și mai puțin.** În această situație, la care se adaugă și lipsa cîtorva sute de muncitori față de efectivul normal (insuficiența forței de muncă provoacă, de altfel, necazuri și pe alte șantiere agricole), constructorii de la Palota, deși își realizează productivitatea prevăzută, au rămas în urmă față de planul valoric la zi, cu circa 8 milioane de lei, iar punerea în funcțiune la termen a primei linii tehnologice trezește îndoieli.

De comun acord cu beneficiarul, s-au luat măsuri pentru ca această nerealizare, precum și cea care se prezumă la construcția fabricii de nutrețuri combinate de la Urleasca (unde lucrările, începînd abia la sfîrșitul lunii iulie, nu se vor putea obține în acest an cantitățile mari de confecții metalice necesare), să fie compensate în volumul general de investiții pentru Consiliul Superior al Agriculturii, prin executarea unor lucrări suplimentare la șantierele unde există condiții: complexul de sere de la Ploiești, fabrica de nutrețuri combinate de la Brăila, fabrica de furaje uscate de la Bădălan. Pe ansamblu, se va dispune de suficient front de lucru pentru a asigura, mai bine decît în anii trecuți, corelarea cu următoarea perioadă de plan.

Dinamica sarcinilor din cincinal va impune ca numărul șantierelor din agricultură ale M.I.C., aflate în execuție simultană ,să ajungă în curînd la circa 70. Pe lîngă eforturi sporite ale constructorilor, aceasta va cere și o mai justă eșalonare prin plan a lucrărilor, astfel ca noile capacități de producție zootehnică și de însilozare să fie puse în funcțiune la termen.

C. DORIN

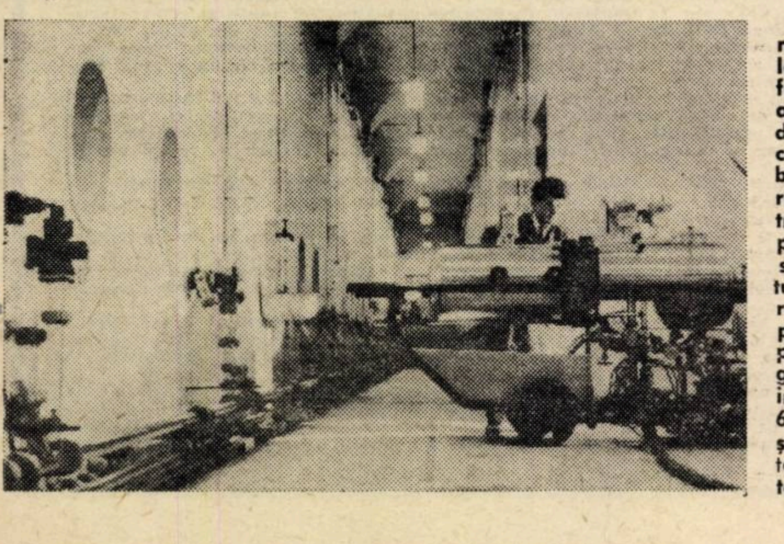

La întreprinderea „Vinalcool" Iași a intrat în funcțiune, în acest an, o unitate modernă: Centrul de condiționare și îmbuteliere vin și rachiuri. Noul centru dispune de depozite pentru conservare, săli de turnare, laboratoare, vinotecă. Capacitatea de depozitare: 475 vagoane, îmbuteliind zilnic circa 6500 sticle cu vin și rachiuri. În fotografie: **sala cisternelor cu vin.**

CURIER

ACT DE NAȘTERE: 1966

● Marea forjă a UZINEI METALURGICE BUCUREȘTI a început să producă. **Aici vor fi forjate anual peste 12 000 tone de piese cu destinații multiple.**

● **50.000 tone de dolomită în plus pentru siderurgie — iată efectul intrării în funcțiune a FABRICII DE DOLOMITĂ METALURGICĂ DE LA ZLAȘTI (regiunea Hunedoara).**

● **Localitatea PAROȘENI nu mai are un profil exclusiv electro-energetic. Aici s-a deschis** primul abataj al unei noi mine. **În prima fază se vor extrage, de la Paroșeni, 20.000 de tone de cărbune pe trimestru.**

● **A fost pus sub tensiune** al doilea circuit al liniei electrice de 110 kilovolți PE TRASEUL GALAȚI — BRĂILA — GURA IALOMIȚEI — HÎRȘOVA. **Linia va alimenta cu energie întreprinderile noi din regiunea Galați.**

● **Ultimul obiectiv din COMBINATUL DE ÎNGRĂȘĂMINTE AZOTOASE TÎRGU MUREȘ** — coloana de sinteză a amoniacului — a intrat în funcțiune.

● **O nouă instalație vine să sporească capacitatea de producție a UZINEI DE SUPERFOSFAȚI ȘI ACID SULFURIC DIN NĂVODARI:** complexul de elaborare a bioxidului de siliciu pentru lacuri și vopsele.

● **A fost terminată NOUA SECȚIE A FILATURII ȚESĂTURA DIN IAȘI unde vor fi realizate anual 2000 de tone de fire pieptănate.**

● **La MOINEȘTI a fost inaugurată** o nouă stațiune de mașini și tractoare **— a 11-a din regiunea Bacău**

ȘANTIERE

● **Cunoscuta ÎNTREPRINDERE TEXTILĂ DOROBANȚUL DIN PLOIEȘTI își va lărgi producția prin** construcția unei filaturi. **Șantierul acestui obiectiv a fost deschis în urmă cu o săptămînă. Filatura va produce 1000 de tone de fire anual.**

● S-au turnat primii metri cubi de beton la temelia CENTRALEI ELECTRICE DE TERMOFICARE DIN CONSTANȚA.

● **În vederea industrializării muncilor în zootehnie, la GOSPODĂRIA AGRICOLĂ DE STAT BARBOȘI DIN REGIUNEA GALAȚI** a început construcția unui mare complex zootehnic taurin **în care toate operațiile vor fi mecanizate. Complexul va livra anual 100 000 de hectolitrii de lapte.**

CREAȚIE TEHNICĂ

● **ÎNTREPRINDEREA METALURGICĂ DIN MEDGIDIA** și-a îmbogățit gama de mecanisme pentru recoltarea stufului. **Primele remorci tractoare speciale și recoltare au fost trimise în Delta Dunării în vederea campaniei de recoltat.**

● O altă întreprindere mecanică, cea din SIBIU, **a început să producă, în serie,** încărcătorul cu brațe frontale. **Este vorba de un dispozitiv perfecționat care, adaptat la tractorul Universal — 650, efectuează în timp scurt încărcatul buștenilor, săparea șanțurilor și numeroase operații la construcția de drumuri.**

● **LA UZINA DE VAGOANE DIN ARAD a fost introdus** un nou procedeu de sudare a aluminiului: **sudura în mediu de argon. Procedeul asigură o îmbinare perfectă a metalului și un grad înalt de finisare.**

● **CHIMIȘTII DIN BORZEȘTI au elaborat procedeul de fabricație al celui de al 7-lea nou sortiment realizat aici de la începutul cincinalului:** Insectofungicidul FB-7, **remarcabil prin proprietățile sale funcționale superioare.**

CONSFĂTUIRI

● **La Cluj și Sinaia s-au desfășurat consfătuiri privind** extinderea experienței acumulate pe șantiere în realizarea blocurilor pentru locuințe cu ajutorul cofrajelor glisante.

● Epurarea apelor reziduale din schele și rafinării **a făcut obiectul unei consfătuiri, care a avut loc la Ploiești.**

ÎN ÎNTÎMPINAREA „ZILEI PETROLISTULUI“

Și în acest an, petroliștii din țara noastră au obținut noi succese în înfăptuirea prevederilor de plan. Ca urmare a bunei utilizări a capacității instalațiilor de foraj, viteza de lucru a crescut la forajul de exploatare cu 45%, iar la cel de explorare cu 50% față de anul 1959. O contribuție însemnată la dezvoltarea activității de foraj au adus noile instalații produse în țară ca: 3 DH – 200 și 4 DH – 315.

În perioada 1966–1970 industriei extractive de țiței i-au fost alocate fonduri de investiții cu circa 15% mai mari decît în anii 1961–1965. Metodele de menținere a presiunii de zăcămînt și de recuperare secundară se aplică în prezent la toate zăcămintele cu caracteristici geologice favorabile, obținîndu-se o eficiență economică ridicată. Utilizarea pe scară largă a injecției de fluide în strat contribuie la exploatarea rațională a zăcămintelor și la creșterea rezervelor recuperabile.

În industria de prelucrare a țițeiului au intrat în funcțiune anul acesta noi obiective importante: o instalație de reformare catalitică, care produce benzine cu cifră octanică de 95 – la rafinăria din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, o instalație pentru fabricarea aditivilor polifuncționali – la rafinăria Teleajen. În primele 9 luni ale anului rafinăriile au livrat, în plus, beneficiarilor produse în valoare de 23 415 000 lei. Au fost realizate noi produse cum sînt aditivii polifuncționali, uleiuri speciale pentru motoare și altele. Ca urmare a valorificării superioare a țițeiului, a reducerii pierderilor de produse, numai în opt luni din acest an s-au obținut economii și beneficii peste plan în valoare de 60 778 000 lei.

În fotografie: o intervenție la una din sondele schelei Boldești.

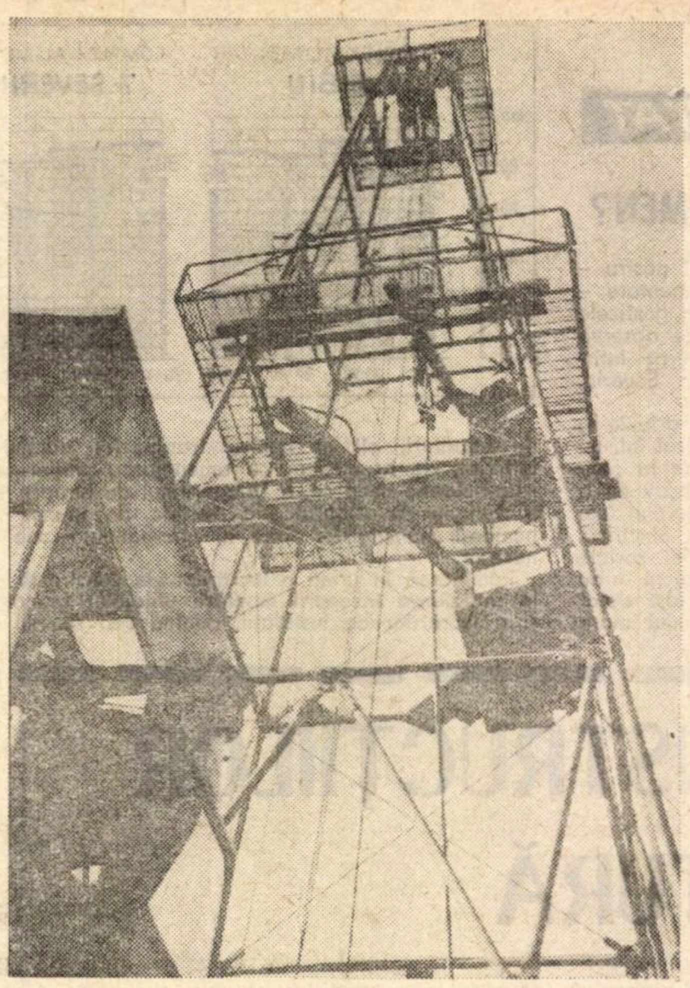

TURISTUL PRETINDE

sau ce se mai așteaptă

de la comerțul cu materiale turistice

DRUMEȚUL dorește să umble și (ca să se simtă bine) să aibă libertate de mișcare. El urmărește să nu se încarce cu un bagaj mare. Totuși, fiecare poartă cu sine, în cazuri obișnuite, anumite „poveri“ pe care și le dorește cît mai mici. Deci, o condiție esențială: echipamentul și diversele lucruri cu care turistul pornește la drum să fie ușoare, de volum mic. Urmează imediat ca importanță calitatea (rezistența, forma, culoarea etc.) care nu sînt de loc de neglijat.

Să încercăm să vedem ce s-a realizat și ce s-ar putea face în această direcție pentru a îmbunătăți continuu calitatea și a micșora greutatea obiectelor necesare turistului.

În privința bocancilor de munte s-au făcut progrese evidente. Azi, ei sînt mai ușori, mai supli. Totuși, talpa de cauciuc este prea puțin rezistentă la uzură, iar la unele exemplare, fețele sînt de slabă calitate. În privința bocancilor de schi ar mai fi de „șlefuit“ forma și... greutatea.

O problemă cu haz și cu... necaz! Ciorapii de lînă, oricît ar fi de mari, cînd îi încalți, după cîteva drumuri, pe timp de vară sau de iarnă, intră la apă, se strîng, călcîiele ajung în scobitura piciorului. E deci necesar ca la acest produs să se întrebuințeze numai lînă de calitate, deoarece respirația piciorului nu se mai poate face prin „pîsla“ în care se transformă ciorapii după cîteva zile de purtare.

Despre pulovere numai lucruri bune: culori, forme, modele, mărimi diverse, care sînt în general pe placul turiștilor. Și aici s-ar putea face unele progrese la calitatea materialului (grad de permeabilitate la transpirație mai mare și greutate mai mică).

Hanoracul este indispensabil oricărui turist. Se dovedește că mai bun și mai practic e cel confecționat din foaie de cort. Se constată însă că impermeabilizarea foii exterioare este o problemă nerezolvată, calitatea produsului chimic folosit în acest scop nefiind rezistentă. N-ar strica dacă acest produs ar fi căptușit cu un material ușor și permeabil, care să absoarbă umiditatea.

Ar fi încă multe de spus despre obiectele de îmbrăcăminte însă, din noianul de lucruri triate, drumețul se oprește indelung și asupra accesoriilor pe care și le ia la drum: rucsac, sac de dormit, cort, saltea, primus etc.

Cortul devine din ce în ce mai căutat, mai de neînlocuit în excursii, la munte și la mare; el acordă multă mobilitate și variație în alegerea traseelor. În schimb, sporește substanțial greutățile de purtat în spate.

Corturile produse la noi pînă acum, umplu, ce e drept, un gol. Sînt însă foarte grele și incomode. Materialele folosite nu sînt bine alese. Ele satisfac necesitățile turiștilor pînă la o altitudine de circa 1 500 m. Mai sus, clima aspră pune semne de întrebare asupra folosirii acestor corturi, chiar și vara. Bețele acestora ar trebui să fie confecționate din duraluminiu și nu din oțel sau lemn. De asemenea, corzile de întindere (care deocamdată sînt din sfoară obișnuită sau cordon de bumbac și se înțepenesc la împletituri din cauza umezelii) ar putea fi confecționate elegant din șnur de fire sintetice. O doleanță a zecilor de mii de drumeți: un cort izoterm (complet dublu), care să nu depășească 4—5 kg la o suprafață pentru 3 persoane.

Drumeții corturari mai au de împlinit necesarul pentru tabără cu saltele și saci de dormit. În privința sacilor s-au importat două feluri, dintre care cel gros este relativ de calitate, dar inadmisibil de greu: 2,8 kg. Saltelele constituie însă o problemă prin mărimea neadecvată și mai ales greutatea peste limite admise.

Rucsacul este unul din cele mai importante obiecte pentru drumeție, care e prezentat în comerț în forme și dimensiuni variate, din producție internă și din import. Se remarcă mai ales cele cu trei buzunare, destul de încăpătoare pentru excursii de cîteva zile. Pentru excursii lungi, ar fi bine să se producă rucsaci cu cadru metalic, reducînd din greutatea imensă a acestuia (circa 3 kg), mai ales la cadrul metalic. Se poate înlocui cadrul de oțel cu unul de țeavă de duraluminiu. Se pot aduce îmbunătățiri la modul de fixare al curelelor, astfel încît să nu se desprindă din cusături.

Alpiniștii amatori sînt însă vitregiți de-a binelea de către comerț. Se remarcă prin absența totală colțarii necesari pentru ascensiuni de iarnă și primăvară, corzile din fibre sintetice și instrumentele pentru ascensiuni pe stîncă. Pioleții care se găsesc din cînd în cînd în magazinele de specialitate sînt de slabă calitate. Cozile se rup ușor, iar partea metalică este prea grea.

În privința schiurilor. Acestea se fabrică în țară, la Reghin. Sînt aspectuoase, însă prea fragile și grele. Și schiurile importate sînt destul de puțin rezistente.

Mai semnalăm lipsa unor articole mărunte, de importanță mai mică, dar fără de care drumețul nu poate rezolva cu bine toate problemele. E vorba de curele de diverse dimensiuni, fermoare lungi pentru înlocuirea celor stricate la sacii de dormit sau la corturi, busole, altimetre, filme color (care de cele mai multe ori nu se procură ușor), rame pentru diapozitive etc.

În comerțul cu articole destinate turiștilor se simte și lipsa de prospecte bine întocmite, lapidar, dar edificatoare asupra produselor care se introduc în magazine. Această situație pune în mare încurcătură pe turistul dornic să efectueze micile sau... marile cumpărături necesare. Să zicem că ai nevoie de un hanorac pentru alpinism și vrei să-ți alegi un model după placul tău: să corespundă ca mărime, culoare și formă. Nu vei găsi decît foarte greu, cu multe căutări și pierdere de vreme. Nu ai posibilitatea să consulți un catalog sau un prospect, care să-ți prezinte toate modelele, de la toți producătorii, astfel încît să le treci în revistă în cîteva minute. În acest caz nu-ți rămîne altceva de făcut decît să alergi din magazin în magazin.

Acestea ar fi cîteva din aspectele de organizare a comerțului cu materiale turistice. Alte aspecte ca, lipsa de spațiu în magazine (vezi supraaglomerația din magazinele pentru articole de sport din str. Lipscani), modul de aprovizionare pe sezoane etc. ar necesita, de asemenea, măsuri de rezolvare adecvată a problemelor.

N. POPESCU

ACORDURI

La Londra a fost semnat Protocolul privind schimburile de mărfuri între Republica Socialistă România și Anglia pe anul 1966—1967.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Contracte încheiate de întreprinderea *„Metalimport“* prevăd, printre altele, importul din R. F. Germană a 1330 de tone de țevi de construcție de la firma „Hoesch“, 830 de tone de țevi de precizie de la firma „Mannesmann“, 550 de tone de țevi fără sudură de la firma „Dobbertin“; importul din Italia a circa 600 de tone de oțel pentru rulmenți de la firma „Acciaerie di Bolzano“, precum și importul din Austria de la firma „Bogner & Dr. Fetziwal“ a 200 de tone de sîrmă laminată.

● *„Industrialexport“* a contractat cu parteneri din U.R.S.S. livrarea în anii 1966 și 1967 a 10 cazane de apă caldă de 50 GKal., iar în R. P. Albania livrarea a 2 cazane de aburi CTF 1. În cadrul contractelor încheiate anterior, s-au livrat o motonavă de 2000 de tone și 3 cazane de apă caldă de 50 GKal. în U.R.S.S., precum și 100 de tone de utilaj chimic în R. S. Cehoslovacă și U.R.S.S.

● Întreprinderea *„Chimimport“* a încheiat contracte pentru livrarea a circa 1000 de tone de toluen și 600 de tone de xilen în Suedia, 600 de tone de sulfat de sodiu calcinat în R. F. Germană, 15 tone de carbură de calciu în Insulele Canare, 100 de tone de fluosilicat de sodiu în Belgia, Italia, Izrael, benzoat de sodiu, sulfanilamidă, ulei de vaselină cosmetic și medicinal în Austria, Italia, India, Izrael, R.A.U., Siria.

● *„Mineralimportexport“* a livrat la export cantitatea de 54 100 de tone de ciment în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, India, Gaza și porturi din Golful Persic, 118 000 mp de geam mecanic tras în Anglia, R. S. Cehoslovacă, Italia, R. P. Ungară, U.R.S.S., 12 tone de folie p.v.c. în Siria, țevi și covoare din p.v.c. în R. S. Cehoslovacă și R. P. Polonă.

● Contracte semnate de întreprinderea *„Agroexport“* prevăd, printre altele, vînzarea a 40 de tone de semințe de măzăriche în Austria și Elveția, 3 tone de semințe forestiere în R. F. Germană, 900 de tone de tutun în Belgia, Franța, R. F. Germană, U.R.S.S., R. P. Ungară, circa 80 000 de maldări de stuf pentru construcții în R. P. Chineză, Elveția, R. F. Germană.

● *„Cartimex“* a perfectat exportul unor cantități de hîrtie Kraft pentru ambalaj în Turcia; exportul de coloane de alabastru și diferite împletituri în Italia, în compensație cu importul din această țară de mașini de scris.

● Au sosit din import prin portul Constanța, pe lîngă alte mărfuri, 800 de tone de premixuri-vitamine pentru păsări și animale și 1020 de tone de cauciuc natural din Anglia.

In cîteva rînduri

●●● În cursul actualului plan cincinal, se vor construi 16 MOTELURI totalizînd 900 de locuri. Acestea vor fi amplasate în preajma următoarelor orașe și centre turistice: Bucium (lîngă Iași), Bicaz, Focșani, Snagov, Curtea de Argeș, Căciulata, Sibiu, Sebeș-Alba, Caransebeș, Timișoara, orașul Dr. Petru Groza ș.a. Concepute pentru turismul de pasaj, aceste moteluri sînt construcții simple, prevăzute cu un confort modern, garaje și restaurante.

●●● În anii următori se vor amenaja 30 DE TERENURI PENTRU CAMPING cu o capacitate totală de circa 3 300 locuri, prevăzute cu platforme, pe care vor fi instalate corturi și căsuțe prefabricate. Aici, turiștii își pot instala și corturile proprii. Pe terenurile de camping se amenajează grupuri sanitare, unități de deservire, locuri pentru gătit.

●●● Pe marile artere turistice ale țării funcționează peste o mie de unități de alimentație publică ale cooperației de consum. Alte 60 de unități de acest fel se vor amenaja în anii următori.

●●● Ce-ar fi dacă editurile și CLDC-ul ar organiza, în fiecare an, la începutul lunii iunie o „Săptămînă a cărții turistice“? Mai exact, a cărții care ne ajută să ne cunoaștem mai bine patria. În această „săptămînă“ ar fi bine să găsim în librării ghidurile turistice noi, cărți și albume despre monumentele istorice și de artă, impresii de călătorie etc.

●●● Ar fi binevenită realizarea unor ghiduri regionale de proporții mai mici decît cele editate de „Meridiane“ (care sînt prea scumpe), o informare densă, o ilustrație adecvată, care să se vîndă pe teritoriul regiunii respective: în gări, în orașe și la bazele turistice (cabane, hoteluri, campinguri).

●●● Ar fi necesar ca în fiecare oraș mai important din țară (nu numai în cele regionale) să existe pliante cu un plan al orașului, cu adrese utile (hoteluri, oficiu P.T.T., agenție de voiaj C.F.R., agenție O.N.T., stații de întreținere și reparații auto, etc.) cu o sumară prezentare a obiectivelor turistice (adresă, orariu, mijloace de transport etc.).

SFERA NOȚIUNILOR „ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ȘI A MUNCII"

Odată cu promovarea progresului tehnic în economie, sporesc cerințele pentru organizarea și conducerea științifică a producției. Ancheta și intervențiile publicate în paginile revistei „Viața economică" pe această temă, scot la iveală timpul relativ redus pe care serviciile de organizare din cadrul unităților de producție il acordă problemelor organizării muncii.

PE șantierele de construcții, slaba preocupare privind problemele organizării muncii face să persiste deficiențe ca : menținerea formațiilor de lucru fărîmițate, care nu asigură continuitatea necesară executării proceselor tehnologice și influențează negativ asupra calității lucrărilor ; insuficienta coordonare a activității de bază cu activitatea de deservire și transport, ceea ce creează goluri în producție, aplicarea insuficientă a normelor tehnice de muncă cu consecințe negative asupra folosirii timpului de muncă și creșterii productivității muncii. Neajunsurile existente arată că, pentru o justă abordare a măsurilor ce se impun, este nevoie și de o înțelegere cît mai clară a conținutului organizării științifice a muncii.

Se știe că procesul de producție este unitatea a două laturi care se condiționează reciproc — *procesul tehnologic* și *procesul de muncă*. Ca urmare, el cuprinde în sfera sa totalitatea proceselor legate de acțiunea omului și a tehnicii de producție, totalitatea legăturilor corelative dintre om și tehnică în cadrul procesului muncii, precum și ansamblul condițiilor necesare creării bunurilor materiale.

Privită în concordanță cu această definiție, organizarea producției este unitatea organizării atît a procesului tehnologic cît și a procesului de muncă ; prin aceasta se înțelege cerința unei activități prin care se stabilesc, se aleg și se coordonează, în funcție de condițiile concrete ale fiecărui loc de producție, mijloacele tehnice, forțele de muncă și factorii ce asigură unirea lor, astfel încît procesul de producție să se desfășoare în condiții optime și cu rezultate economice cît mai bune. ***Organizarea științifică a producției, apărută ca o necesitate economică și devenită ca atare obiect al conducerii economiei, cuprinde, așadar, totalitatea proceselor tehnice, economice și tehnico-economice, care concură la producerea bunurilor materiale în fiecare unitate de producție.***

Procesele care fac parte din sfera organizării producției pot fi categorisite, pentru a le sistematiza, în trei grupe mari și anume :

a) organizarea procesului tehnologic **(folosirea rațională a mijloacelor de producție, dezvoltarea capacităților de producție, organizarea compartimentelor de bază și auxiliare ale unităților de producție și corelarea activității lor, introducerea tehnicii noi și a noilor tehnologii, organizarea fluxurilor tehnologice) ;**

b) organizarea muncii ;

c) organizarea unităților de producție, a conducerii și planificării producției **(stabilirea structurii sectoarelor de activitate ale unităților de producție, formele și metodele planificării operative și de perspectivă, organizarea evidenței, controlului tehnic și recepției produselor, organizarea relațiilor de cooperare cu alte unități pe linia producției).**

TRECÎND la problema organizării științifice a muncii, rezultă că *obiectul* său îl formează procesul de muncă sub toate aspectele sale : pregătirea, executarea și controlul acestuia. Pentru aceasta este necesară alcătuirea unui sistem de organizare a muncii care să poată prelua întreaga experiență acumulată, să fie receptiv la modificările tehnicii, la introducerea noilor realizări științifice în producție, să țină seama de nivelul înzestrării tehnice a procesului de producție, să asigure utilizarea completă a tehnicii și mărirea securității muncii.

În concordanță cu aceasta s-ar putea spune că sarcinile organizării muncii ar consta în : crearea premiselor pentru continua creștere a productivității muncii ; găsirea celor mai eficiente forme de împletire a interesului individual cu cel colectiv, în scopul îmbunătățirii activității economice a fiecărei unități productive : educarea spiritului tovărășesc, colectiv și a simțului de răspundere în muncă.

Esența organizării științifice a muncii în societatea noastră constă în a obține rezultate maxime cu o cheltuială minimă de energie și mijloace materiale și de a crea condiții de activitate la locul de muncă, corespunzătoare cerințelor dezvoltării multilaterale a însușirilor fizice și intelectuale ale oamenilor muncii.

ORGANIZAREA muncii prezintă, pe lîngă elemente comune, și particularitățile pe care le imprimă specificul ramurii și al locului de producție. În ramura construcțiilor, organizarea muncii trebuie să cuprindă :

— perfecționarea formelor de diviziune și cooperare a muncii **(repartizarea muncitorilor în producție avînd în vedere necesitatea cumulării meseriilor și stabilirea meseriilor de profil larg, potrivit cerințelor progresului tehnic și specificului proceselor de lucru pe șantierele de construcții) ;**

— organizarea rațională a locurilor de muncă și a proceselor de lucru **(determinarea dimensiunilor normale ale frontului de lucru ; amplasarea judicioasă de-a lungul frontului de lucru a materialelor, utilajelor, dispozitivelor de construcții, deservirea locurilor de muncă ; organizarea formațiilor de lucru și distribuirea lor de-a lungul frontului de lucru ; împărțirea sarcinilor între muncitori ; emiterea foilor de lucru și analizarea proceselor pentru executarea lucrărilor ; deservirea locurilor de muncă ; corelarea activității de bază cu activitățile de transport și deservire) ;**

— calificarea cadrelor de muncitori în concordanță cu cerințele progresului tehnico-științific în construcții ;

— normarea științifică a muncii **(proiectarea structurii raționale a proceselor de muncă ; îmbunătățirea normelor de muncă potrivit cerințelor organizării științifice a muncii în construcții) ;**

— îmbunătățirea condițiilor de muncă **(reglementarea regimului de muncă și odihnă la locul de muncă : asigurarea condițiilor optime de igienă, securitate și psiho-fizice ale muncii) ;**

— dezvoltarea formelor sociale de îmbunătățire a organizării muncii **(întărirea disciplinei muncii, a răspunderii personale și colective pentru executarea lucrărilor ; dezvoltarea întrecerii socialiste și organizarea răspîndirii experienței înaintate, promovarea inițiativei creatoare a oamenilor muncii ; perfecționarea sistemului de retribuire a muncii prin forme de stimulare, care să creeze o cointeresare cît mai mare în aplicarea metodelor, procedeelor științific fundamentate de muncă în condițiile celei mai bune folosiri a tehnicii).**

Din cele expuse pînă aci se pot desprinde și elementele care fac obiectul *organizării științifice* a muncii și anume : *cea mai rațională fracționare a procesului de muncă în operații ; o justă repartizare a muncitorilor pe locul de muncă ; o precisă organizare a legăturilor reciproce pe care procesul de muncă le impune între muncitori ; o bine gîndită și motivată dotare tehnico-materială a locurilor de muncă ; deservirea locurilor de muncă în mod ritmic și în limite optime cu tot ce este necesar ; desfășurarea procesului de muncă după grafice rațional întocmite ; stabilirea sarcinilor de producție pe bază de norme tehnice îmbunătățite ; crearea unor asemenea condiții de muncă care să facă munca plăcută și să stimuleze potențele ei ceratoare.*

Desigur, încercarea de a contura sfera noțiunilor organizarea producției și organizarea muncii, nu epuizează problema. Conținutul acestora constituie un ansamblu de măsuri în continuă perfecționare, el îmbogățindu-se și înnoindu-se în pas cu progresul tehnic.

TRECÎND la latura practică a problemei se poate spune că preocuparea de a introduce organizarea științifică a muncii în construcții trebuie să înceapă pe șantiere cu analizarea locurilor de muncă, fiindcă ele constituie verigile de bază ale procesului de producție. Pe această bază urmează a se examina efectele diviziunii muncii asupra spațiilor acordate și asupra numărului operațiilor, reducerea operațiilor și a locurilor de muncă, simplificarea metodelor de lucru, conlucrarea mai eficientă a muncitorilor, înlocuirea uneltelor necorespunzătoare cu altele mai bune, ritmicitatea aprovizionării cu materiale etc. Pe baza analizei se ajunge la îmbunătățirea organizării locurilor de muncă printr-o amplasare mai judicioasă a utilajului, materialelor și deservirii raționale. Locul de muncă cel mai bine organizat s-ar putea norma și apoi generaliza pe ansamblul diferitelor categorii de lucrări.

Asupra rezultatelor pe linia organizării științifice a muncii o amprentă sensibilă pune și personalitatea cadrelor chemate să acționeze. Factorii de conducere ai producției de construcții la nivelul șantierelor, întreprinderilor, trusturilor sau direcțiilor generale trebuie să fie permanent preocupați de necesitatea de a găsi cele mai bune metode de lucru, de a se îngriji de instruirea și calificarea cadrelor din subordinea lor, de a îmbunătăți structura formațiilor de lucru și a asigura o muncă de calitate. Pregătirea în mod organizat a muncitorilor noi angajați, în scopul acomodării lor la cerințele procesului de producție de pe șantiere, ar trebui să constituie o preocupare susținută a conducerii șantierelor, a serviciilor de organizare a muncii.

Sectoarele de organizare a muncii, pentru a se putea ocupa și contribui la organizarea științifică a muncii trebuie descongestionate de sarcini ce nu sînt pe profilul lor și încadrate cu personal cu pregătire tehnico-economică corespunzătoare (ingineri, economiști, statisticieni, normatori și maiștri dintre cei mai bine cunoscători ai procesului de producție) și prin reprofilarea acestor sectoare pe baza unei asemenea problematici cum ar fi : studiul și aplicarea metodelor de muncă ; instruirea și pregătirea muncitorilor ; normarea muncii și îmbunătățirea condițiilor de muncă.

Ajutor și îndrumare ar urma să acorde resoartele de organizare a muncii din cadrul întreprinderilor, trusturilor și direcțiilor generale, care ar trebui să aibă rolul, într-o anumită măsură, de nuclee ale cercetării aplicative, pe problemele organizării muncii. La nivelul unor întreprinderi și trusturi s-ar putea examina și problema înființării unor laboratoare de cercetare în domeniul organizării științifice a muncii, sau includerea în preocupările laboratoarelor pentru controlul tehnic de calitate și a cercetărilor pe linia organizării științifice a muncii. Pentru aceasta, ar urma să funcționeze în cadrul fiecăruia din laboratoarele amintite grupe de cercetare.

Ținînd seama că studiul aprofundat al problemelor organizării științifice a muncii poate fi făcut numai cu luarea în considerare a particularităților, specificului fiecărei ramuri, ar fi justificată organizarea în cadrul Institutului de cercetări în construcții a unei secții consacrate studierii problemelor de ansamblu ale organizării științifice a muncii în ramura construcțiilor.

O contribuție mai mare la stimularea și orientarea acestei preocupări trebuie să aducă publicațiile de specialitate.

conf. univ. ing. M. BELEA

CINE SE OCUPĂ DE PROBLEMELE ORGANIZĂRII PRODUCȚIEI ?

APROAPE în fiecare întreprindere își desfășoară în prezent activitatea cîte un colectiv care se preocupă de organizarea superioară a producției și a muncii. În unele unități însă, aceste colective sînt constituite în compartimente distincte în structura organizatorică a întreprinderii, sau funcționează sub formă de colective de specialiști (fiecare specialist avînd funcția de bază într-un anumit compartiment), care se întrunesc după un program bine determinat, ca un fel de colegii.

Dacă este bine ca de problemele organizării științifice a producției și a muncii să se ocupe colective constituite sub forma compartimentelor distincte în structura organizatorică a întreprinderii sau colective „colegiale", aceasta este o problemă care s-a mai discutat. Revin și eu asupra ei, alăturîndu-mă net celei de a doua variante.

Pornind de la ideea că organizarea superioară a producției și a muncii înseamnă, în primul rînd, depistarea factorilor calitativi care pot duce la îmbunătățirea modului de realizare a producției, că de aceasta răspund alături de muncitori, maiștrii, inginerii și tehnicienii antrenați direct în procesul de producție care pot sesiza nemijlocit direcțiile în care trebuie acționat, *acestor cadre le revine implicit rolul preponderent în organizarea superioară a producției.*

La nivelul întregii întreprinderi, corespunzător problemelor de care se ocupă un anumit compartiment funcțional, acelui compartiment trebuie să-i revină și sarcina analizei, discernării și avizării transpunerii în fapt a măsurilor care vizează preocupările compartimentului (serviciului) funcțional în cauză. Pentru măsuri privind îmbunătățirea tehnologiei, de pildă, indiferent de unde vin propunerile de îmbunătățire, *rezolvarea tuturor aspectelor legate de acestea trebuie să-i revină serviciului tehnologic* (serviciului tehnic sau producție acolo unde nu există servicii tehnologice). De asemenea în ce privește problemele de îmbunătățire și constituire a formațiilor de lucru, de reducere a cheltuielilor de muncă, de creștere a productivității muncii etc., *rezolvarea propunerilor și luarea măsurilor cuvenite trebuie să revină serviciului organizarea producției și a muncii.*

Acelorași compartimente le revine, totodată, și sarcina documentării și adaptării la specificul întreprinderii a metodelor și căilor de organizare superioară a producției și a muncii elaborate în afara întreprinderii. Mi se pare foarte bună inițiativa Combinatului chimic Borzești, a Combinatului petrochimic-Ploiești și a altor întreprinderi unde, lunar, se elaborează un buletin intern, cu largă circulație între toate cadrele tehnice și economice, cuprinzînd noutățile din țară și străinătate care au contingență cu domeniul de producție al întreprinderii.

Pentru problemele de îmbunătățire a organizării producției și a muncii a căror rezolvare ridică aspecte multiple, care ar reveni spre analiză și soluționare diferitelor compartimente, conducerea întreprinderii ar trebui în asemenea situații să convoace factorii de resort, respectiv „colegiul" pentru a-și spune cuvîntul. Un asemenea mod de rezolvare ar ridica, de pildă, problema unei noi așezări a mașinilor cerute de necesități tehnologice. Este clar că o asemenea acțiune trebuie bine studiată nu numai de tehnologi și compartimentul de resort, ci și de serviciul mecanic, (care trebuie să-și spună cuvîntul asupra posibilității practice de efectuare a mutațiilor), de serviciul organizarea muncii (care trebuie să-și spună părerea asupra noului sistem de lucru al muncitorilor), de serviciul plan și serviciul contabil-financiar (care trebuie să-și spună părerea în ceea ce privește implicațiile pe care le poate avea această schimbare asupra prețului de cost și rentabilității) etc.

Încredințarea problemelor organizării superioare a producției și a muncii unui colectiv organizat sub formă de compartiment distinct în structura organizatorică a întreprinderii, prezintă numeroase deficiențe. Astfel, este vorba în primul rînd de competență. *Pot oare sintetiza doi-trei ingineri, doi-trei economiști și cîțiva tehnicieni* (considerînd că un asemenea compartiment nu poate fi format dintr-un număr de salariați egal cu cel al întregului aparat funcțional al întreprinderii) *experiența tuturor cadrelor din întreprindere ?* Răspunsul este fără îndoială negativ.

Admițînd totuși că un asemenea compartiment va lua asupră-și rezolvarea a cîte unei probleme, nu duce oare aceasta la dezinteresarea factorilor de răspundere direcți, față de problemele proprii ale organizării superioare a producției și a muncii ? În cele mai multe cazuri, da. *În condițiile existenței forțelor intelectuale și materiale necesare, metoda rezolvării paralele și simultane a problemelor organizării superioare a producției și a muncii, este net superioară.*

În ce se transformă de fapt compartimentul distinct al organizării superioare a producției și a muncii ? Într-un colectiv de dispecerizare pe celelalte compartimente, a unor probleme pe care nu are nici competența și nici capacitatea de a le rezolva singur. Totodată, difuzînd altor compartimente, spre rezolvare, unele sarcini, compartimentul distinct se transformă într-un supraserviciu, se substituie conducerii întreprinderii.

Așadar, problema organizării superioare a producției și a muncii reprezintă o acțiune cu caracter permanent, acțiune care prezintă variate și numeroase aspecte specifice fiecărei întreprinderi în parte și fiecărei etape de realizare a indicatorilor de plan. *Sesizarea factorilor de îmbunătățire a organizării producției și a muncii, precum și găsirea căilor pentru transpunerea în fapt a acestora, este și trebuie să fie mai departe în sarcina întregului colectiv de salariați.* De problemele care intră în sfera organizării muncii (normarea, calificarea, salarizarea) este necesar să se ocupe, ca și pînă acum, — serviciile specializate.

I. ANDONE
șef serviciu în Direcția plan și organizarea muncii, Ministerul Industriei Chimice

EMITEREA NOTELOR DE COMANDĂ SUPLIMENTARĂ IN CONSTRUCŢII

INSTRUCŢIUNILE C.S.C.A.S. — M.F. pentru aplicarea „Regulamentului privind contractul de antrepriză pentru lucrările de construcţii-montaj“ prevăd ca în cazul în care antreprenorul general constată în timpul executării lucrărilor unele neconcordanţe între documentaţia tehnică şi situaţia de pe teren sau devizele ce stau la baza finanţării lucrărilor, precum şi nerespectarea prescripţiilor tehnice sau alte deficienţe ale proiectului, este obligat să comunice aceste constatări beneficiarului şi proiectantului general, cu eventuale propuneri de soluţionare, cerînd indicaţii de urmat. În termen de 7 zile de la cererea antreprenorului, proiectantul general va comunica răspunsul său, urmînd ca — dacă este cazul — beneficiarul să emită în acelaşi termen nota de comandă suplimentară (N.C.S.). Cînd neemiterea acesteia este de natură a împiedica executarea în continuare a lucrărilor, antreprenorul general are dreptul de a opri lucrările în cauză.

Nota de comandă suplimentară, trebuie emisă numai în cazuri bine justificate şi în limita fondurilor disponibile. Pentru exactitatea cantităţilor de lucrări înscrise răspunde titularul investiţiei şi constructorul.

Se prevede ca pentru orice modificări sau complectări de lucrări care ar afecta stabilitatea, rezistenţa sau procesul funcţional al construcţiilor, ori executarea unor articole necuprinse în deviz, N.C.S. să se emită de beneficiar numai cu avizul proiectantului general, în toate cazurile făcîndu-se menţiune pe exemplarele din devizul de execuţie la care se referă.

Legea precizează în mod expres că valoarea lucrărilor executate pe această bază (N.C.S.) se suportă prin reducerea altor elemente de cheltuieli prevăzute în devizul obiectului respectiv, din economiile rezultate la devizele obiectelor terminate (cu excepţia economiilor rezultate din raţionalizări şi inovaţii) sau prin reducerea unor elemente de cheltuieli din devizele obiectelor care mai sînt de executat. În măsura în care valoarea lucrărilor nu se acoperă integral din aceste reduceri, se admite suportarea diferenţelor din cota de „diverse şi neprevăzute“.

Făcînd aplicaţiunea dispoziţiilor normative în vigoare, practica arbitrală a statuat că este interzisă executarea pe bază de N.C.S., a unor obiecte sau categorii de lucrări neprevăzute în proiectele aprobate.

Într-o speţă, soluţionată recent de Arbitraj, constructorul a solicitat obligarea beneficiarului la plata unor diferenţe de preţ refuzate din situaţiile de plată. S-a constatat că prin înlocuirea unor materiale prevăzute în proiect cu altele avînd un preţ mai ridicat, s-a depăşit valoarea de deviz a lucrărilor. Întrucît înlocuirea respectivă s-a făcut de către întreprinderea de execuţie fără a fi existat o notă de comandă suplimentară, Arbitrajul de Stat — prin hotărîrea nr. 3.327/1966 — a stabilit că diferenţa dintre preţul materialelor efectiv folosite şi preţul materialelor prevăzute în deviz, urmează a fi suportată de constructor, care a efectuat înlocuirea în mod nejustificat. Soluţia dată are în vedere sarcina permanentă de a contribui la reducerea preţului de cost al lucrărilor şi la asigurarea unei calităţi corespunzătoare a acestora.

H. FAIBIŞ

PRECIZĂRI PRIVIND CONTRACTAREA ŞI REPARAREA AUTOVEHICULELOR

ÎN practica reparaţiilor auto se ridică unele aspecte cum ar fi contractarea reparaţiilor auto, constatarea şi remedierea defecţiunilor survenite în perioada de garanţie ş.a.

Astfel, au fost cazuri, în care, unităţile reparatoare nu au emis proiecte de contract în termenul legal de la primirea repartiţiei, motivînd că au aşteptat comenzile de la unităţile beneficiare.

Avînd a se pronunţa, în exercitarea dreptului de control asupra acestui aspect, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 1476 din 21 iunie 1966 a statuat că, emiterea proiectului de contract nu este condiţionată de trimiterea unei comenzi din partea beneficiarului, deoarece Condiţiile fundamentale în cauză nu prevăd o asemenea obligaţie pentru beneficiar.

Constatarea şi remedierea defecţiunilor survenite în perioada de garanţie este reglementată de Normativul pentru exploatarea şi întreţinerea autovehiculelor aprobat prin H.C.M. nr. 686/1965.

Potrivit Normativului citat, la constatarea defecţiunii în termenul de garanţie, unitatea beneficiară a reparaţiei are obligaţia să anunţe unitatea reparatoare prin telegramă sau notă telefonică în cel mult 24 ore de la producerea defecţiunii. Luînd cunoştinţă de defectarea autovehiculului reparat, unitatea reparatoare (I.R.A.) este obligată ca, pe aceleaşi căi, să comunice, în 24 ore de la sesizare, modul de tratare a defecţiunilor.

În afară de situaţia în care unitatea reparatoare consimte ca beneficiara să execute remedierea în contul ei, situaţie în care beneficiara are dreptul să demonteze agregatul, în celelalte situaţii, unitatea beneficiară nu va executa nici un fel de demontare pînă la întrunirea comisiei de anchetă.

În cazul neprezentării delegatului unităţii reparatoare la unitatea beneficiară în termen de 3 zile de la data sesizării, aceasta are dreptul să demonteze autovehiculul defect cu obligaţia să încheie proces verbal de anchetă a defecţiunilor în termen de garanţie.

Dacă unitatea beneficiară nu înştiinţează unitatea reparatoare în termen de 24 ore despre defectarea autovehiculului sau dacă demontează autovehiculul defect fără participarea delegatului unităţii reparatoare, înainte de împlinirea termenului de 3 zile, unitatea reparatoare nu răspunde de defecţiunile ivite.

Fiind confruntat, în exercitarea dreptului de control, în această problemă, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 1108 din 14 mai 1966 a statuat că în cazul în care unitatea beneficiară a demontat autovehiculul defect, nerespectînd termenul de 3 zile, pierde dreptul de a mai pretinde de la unitatea reparatoare remedierea defecţiunilor, chiar dacă acestea au survenit în termenul de garanţie.

Valentin PRISĂCARU

O EROARE CARE COSTĂ

PRINTR-O hotărîre din iulie 1966 a Arbitrajului de Stat, Fabrica de confecţii Arad a fost obligată să plătească Întreprinderii comerţului cu ridicata textile-încălţăminte Ploieşti, cu titlu de penalizări de întîrziere şi nelivrare, 42 827 lei, plus 644 lei cheltuieli de arbitrare. Actele dosarului de arbitrare atestă într-adevăr că Fabrica de confecţii Arad nu a livrat la 31 decembrie 1965 reclamantei, cantitatea de 1 100 paltoane. În asemenea cazuri Condiţiile fundamentale sînt categorice : dacă nu se poate invoca **forţa majoră, sau vreo altă cauză care să exonereze de răspundere,** se prezumă culpa, cu consecinţa ei firească, – plata penalităţilor legale.

În apărarea sa furnizorul a invocat lipsa sa de culpă prin faptul că repartiţia produselor în cauză, deşi emisă pe trim. IV/1965, a prevăzut ultim termen de livrare data de 31.I.1966, datorită cărui fapt s-a aflat într-o eroare.

Analizînd cu mai multă atenţie această problemă se impune într-adevăr concluzia că nelivrarea la termenul contractual se datorează unei erori, dar **unei erori decurgînd din necunoaşterea sau neaplicarea unor principii elementare ale disciplinei contractuale.** Să reconstituim pe scurt faptele :

În luna septembrie 1965 forul tutelar al Fabricii de confecţii Arad, în urma unei înţelegeri cu Direcţia generală pentru comerţul de textile-încălţăminte din M.C.I., a acceptat livrarea suplimentară a unor paltoane, (pentru femei), din care, cu o repartiţie din 16 septembrie 1965, 2000 bucăţi aveau ca beneficiar ICRTI Ploieşti. Pe actul administrativ de planificare, prin care urma să se suplimenteze sarcina de plan pentru trim. IV/1965, forul tutelar (Direcţia generală industrială tricotaje-confecţii din M.I.U.) a făcut menţiunea : „livrarea pînă la 31 ianuarie 1966“.

Ca urmare, furnizorul a emis anexe suplimentare la contractul pe trim. IV, în vederea adaptării lui potrivit noii sarcini de plan ; în aceste anexe, a prevăzut ca termen final 20 ianuarie 1966, aşa cum rezultă din repartiţia primită.

Beneficiarul din Ploieşti, ca şi aproape toţi ceilalţi beneficiari, au făcut divergenţe **solicitînd ca toate termenele de livrare să fie stabilite în interiorul trim. IV./1965.**

RĂSFOIND PRIN DOSARE

Faţă de împrejurarea că în fapt cantitatea suplimentară întrecea capacitatea de producţie pînă la 31 decembrie şi potrivit indicaţiei de pe actul administrativ de planificare, furnizorul nu a acceptat divergenţele şi le-a remis Arbitrajului de stat pentru soluţionare.

Aplicînd principiul **anualităţii sarcinii de plan,** Arbitrajul de stat de pe lîngă Sfatul popular al regiunii Banat a admis divergenţa, stabilind că livrările prevăzute în anexe cu termene în luna ianuarie, vor fi efectuate pînă la 30 decembrie 1965, hotărîrea dată fiind motivată astfel : „Faptul că repartiţia pentru aceste produse este o repartiţie suplimentară nu îndreptăţeşte pe furnizoare să fixeze termen de livrare în anul viitor, deoarece şi sarcinile de livrare suplimentare trebuie să fie executate înăuntrul aceluiaşi an de plan ca şi sarcinile de livrare obişnuite“.

Desigur, pînă cînd repartiţia suplimentară, care a fost emisă la 16 septembrie, a ajuns la furnizoare, pînă ce aceasta o întocmit anexele suplimentare, urmate de divergenţe, conciliere şi mai multe termene pentru soluţionare, s-a scurs aproape tot trim. IV, aşa că hotărîrea Arbitrajului regiunii Banat, **prin care s-a stabilit ca termen de livrare 30 decembrie,** a fost dată la 27 decembrie. Fără îndoială, în aceste condiţii, furnizoarea nu a mai putut să execute livrările pînă la sfîrşitul anului, mai ales că ICRTI Ploieşti nu era singurul beneficiar în această situaţie, motiv pentru care a fost obligată să plătească penalizare către toţi beneficiarii, a căror valoare este de aproximativ 300 000 lei.

Ce concluzii se desprind din „cazul“ analizat ?

Încercăm să le conturăm :

- Suita de litigii inutile, provocate de divergenţele beneficiarilor, urmate apoi de un număr egal de procese privind penalizările, care au antrenat mai multe întreprinderi timp de luni de zile, nu ar fi avut loc, dacă la emiterea actelor administrative de planificare de către forul tutelar, s-ar fi **respectat principiul anualităţii planului şi a contractelor economice, care nu poate fi încălcat prin convenţia părţilor,** chiar dacă acestea sînt organe centrale.

- Ca urmare a acestei erori întreprinderea furnizoare, în loc să ridice faţă de forul tutelar problema încălcării condiţiilor fundamentale, încălcare care făcea neaplicabil actul de repartiţie, a trecut la întocmirea unor anexe suplimentare care au provocat divergenţe şi litigii, fără nici o şansă de izbîndă, faţă de **evidenta încălcare a principiului anualităţii planului.**

- Mai mult, întreprinderea furnizoare a continuat să se apere şi în litigiile de penalităţi cu aceeaşi susţinere, că obligaţia de furnizoare era şi în ianuarie, **deşi din hotărîrea organului de arbitraj – temeinică şi legală – rezultă clar că ultimul termen de livrare era 30 decembrie 1965.**

- Aşa fiind, este evident faptul că suita de litigii care a avut drept consecinţă plata penalizărilor şi a unor cheltuieli de arbitrare, este urmarea unei nerespectări a principiilor de bază privind disciplina de plan şi contractuală.

C. CRISTEA

FOLOSIREA MIJLOACELOR DE TRANSPORT PENTRU EFECTUAREA UNOR LUCRĂRI DE INTERES OBŞTESC

RECENT, prin instrucţiunile comune nr. 5681/1966 ale Comitetului de Stat pentru Îndrumarea şi Controlul Organelor Locale ale Administraţiei de Stat, Ministerului Finanţelor şi Ministerului Transporturilor Auto, Navale şi Aeriene, s-a reglementat, în aplicarea H.C.M. nr. 1793/1965, modul de îndeplinire a contribuţiei în muncă cu mijloace de transport auto aparţinînd instituţiilor, întreprinderilor şi organizaţiilor economice de stat, gospodăriilor agricole de stat, staţiunilor de maşini şi tractoare, cooperativelor agricole de producţie şi altor organizaţii cooperatiste şi obşteşti, care îşi desfăşoară activitatea în localitatea respectivă.

Astfel, se iau în evidenţă pentru a efectua contribuţia voluntară în muncă, mijloacele de transport auto ale organizaţiilor socialiste care execută cel puţin trei luni pe an transporturi la sau de la puncte situate în localităţile unde urmează a se efectua contribuţia voluntară.

Vor fi folosite la lucrările de întreţinere şi reparare a drumurilor şi podurilor de interes local, precum şi pentru executarea lucrărilor de artă accesorii sau anexe ale acestora, autocamioane, (carosate sau basculante), autocamionete, tractoare înregistrate ca mijloace de transport, remorci cu platforme fixe sau basculante, tractate cu auto sau cu tractor.

Autovehiculele cu destinaţie specială (de transportat carne, pîine, ciment etc.), tractoarele folosite pentru muncile agricole, autovehiculele şcolilor de şoferi, autofrezele, autogrederele etc., nu vor fi luate în evidenţă pentru contribuţia în muncă.

Fiecare mijloc de transport auto va efectua transporturi cel mult şase zile anual. Mijloacele de transport auto vor putea fi deplasate pentru a executa contribuţia voluntară în muncă pînă la o distanţă de 60 km, cu excepţia tractoarelor care pot fi deplasate numai pînă la 30 km de localităţile în care îşi desfăşoară activitatea mijloacele de transport respective.

Unităţile cărora le aparţin mijloacele de transport auto folosite la contribuţia voluntară sînt obligate să asigure pe timpul efectuării contribuţiei voluntare în muncă lubrifianţi, combustibil, precum şi şoferi sau ajutori de şoferi.

Contribuţia voluntară cu mijloace de transport auto se va executa pe baza normelor de lucru elaborate de Ministerul Transporturilor Auto, Navale şi Aeriene.

Radu ECONOMU

FIŞIER TEMATIC

Dispoziţii normative privind turismul

- **Prin Decretul nr. 441/1961, publicat, în B. of. nr. 12/1961, Republica Socialistă România a aderat la Convenţia asupra facilităţilor vamale în favoarea turismului, la Convenţia vamală relativă la importul temporar al vehiculelor rutiere particulare şi la Protocolul adiţional la Convenţia asupra facilităţilor vamale în favoarea turismului.**

- **Prin H.C.M. nr. 354/1964, publicată în C.H.D. nr. 26/1964, s-au stabilit unele măsuri pentru creşterea încasărilor din activitatea turistică: se acordă o primă de 200% la cursul oficial în lei al valutelor liber convertibile (dolarul S.U.A. şi canadian, lira sterlină şi italiană, francul elveţian, francez şi belgian, marca vest-germană etc) schimbate de turiştii străini care vin în ţară; organizarea unor magazine de vînzare a produselor de artizanat, industriale şi altele, solicitate de turiştii străini, cu acordarea unei reduceri de 20% şi cu plata în cecuri turistice în lei; organizarea în porturi, aeroporturi şi alte puncte de frontieră a unor unităţi speciale pentru vînzarea unor produse către turiştii străini cu plata în devize liber convertibile; ADAS a fost autorizată să adere la sistemul „Cărţii verzi“ al Biroului asigurării de autovehicule, cu sediul la Londra.**

- **Prin H.C.M. nr. 230/1965, publicată în C.H.D. nr. 10/1965, O.N.T. „Carpaţi“ a fost autorizat să încheie cu cetăţenii convenţii pentru folosirea unor spaţii locative deţinute de aceştia, aflate pe traseele turistice şi în staţiunile balneo-climatice, în scopul cazării turiştilor.**

- **Prin H.C.M. nr. 311/1964, republicată în C.H.D. nr. 21/1965, se stabilesc unele înlesniri pentru acordarea vizei turistice de trecere a frontierei pentru excursii organizate de O.N.T. „Carpaţi« cum sînt: acordarea în formă simplificată a vizei turistice; grupurilor de turişti străini care doresc să viziteze ţara noastră prin O.N.T. „Carpaţi“, pentru un timp de maximum 48 ore, li se permite trecerea frontierei pe baza paşaportului naţional şi a unui permis de acces pe uscat, fără a li se aplica viza turistică; turiştii străini aflaţi în ţară şi care doresc să participe — în limitele valabilităţii vizei — la excursii organizate în grup de O.N.T. „Carpaţi“ peste frontiera de stat a Republicii Socialiste România primesc vize colective de ieşire-intrare din ţară.**

Personalități de seamă ale culturii românești

PAUL VASICI

PAUL VASICI este primul medic și naturalist ardelean ales membru corespondent și apoi membru activ al Academiei Române (1872 și respectiv, 1879). Om cu o vastă cultură, apreciată la timpul său, s-a remarcat și s-a impus ca un fruntaș de seamă al școlii românești din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, ocupînd un loc important în mișcarea culturală, științifică, politică și socială a Transilvaniei.

S-a născut la Timișoara, la 18 aprilie 1806. Studiile elementare și gimnaziul le-a urmat în orașul natal, iar la Seghedin și Oradea filozofia. Intre 1827 și 1832 studiază la Pesta medicina, obținînd titlul de doctor în medicină și chirurgie și magistru de obstetrică. Intors la Timișoara, timp de aproape 2 ani, practică medicina. Apoi, este medic la carantina Jupalnic, lingă Orsova, iar între anii 1836 și 1850 director la carantina Timiș (Predeal). In 1850, se mută la Sibiu, unde ocupă postul de referent gubernial al instrucțiunii pentru școlile ortodoxe de toate gradele din Transilvania, iar din 1853, de consilier școlar. Totodată, între 1853 și 1856, este și redactor responsabil la Telegraful român. In 1860, participă la dezbaterile comisiei filologice române din Transilvania, care avea de stabilit ortografia necesară la tipărirea — cu litere latine — a cărților pentru școlile românești. In 1869, fiind pensionat, se retrage la Timișoara unde, între 1876 și 1880, scoate singur revista Higiena și școala. Moare la 20 iunie 1881.

Pentru bogata sa activitate în domeniul științei și culturii, a fost ales membru al *Societății de medici și naturaliști din Iași*, al *Societății de științe naturale din Sibiu*, ca și al celei din Timișoara etc.

In 1848, deși nu a participat direct la revoluție, a avut un rol de seamă în cadrul mișcării, atît prin legăturile pe care le-a stabilit între revoluționarii din Transilvania și Țara Românească, cît și prin sprijinul acordat acestora la trecerea dintr-o parte în alta a Carpaților sau la ascunderea lor.

Om de cultură enciclopedică, Paul Vasici a căutat, timp de cinci decenii, să contribuie la dezvoltarea științei și culturii românești, publicînd lucrări și în alte domenii decît specialitatea sa. El nu a fost un economist, dar, ca mulți alți intelectuali din epocă, s-a interesat îndeaproape de problemele sociale și economice ale perioadei sale, publicînd importante materiale de economie. Preocupîndu-l condițiile social-economice ale țărănimii, el le consacră o parte din activitatea sa, aducînd în dezbaterea publică probleme legate de

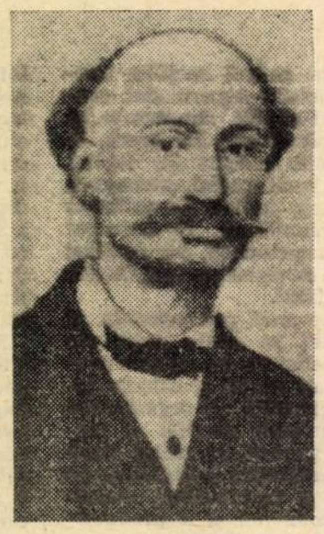

situații de fapt ca : pauperizarea țărănimii române ardelene, rămînerea în urmă a nivelului tehnic al agriculturii, sistemul fiscal apăsător existent în Transilvania etc. Spirit practic, el nu face numai constatări, ci propune și soluții pe care le susține în numeroasele articole publicate în presa românească ardeleană, multe reproduse de ziarele de peste Carpați. În articolele economice publicate în *Telegraful român*, Paul Vasici subliniază faptul că, deși iobăgia a fost desființată, situația economică a țăranului continuă să fie la fel de grea. El condamnă, în același timp, modul înapoiat de cultivare a pămîntului, demonstrînd, ca și alți gînditori progresiști din Transilvania, necesitatea trecerii la practicarea unei agriculturi diversificate și moderne. Făcînd un pas înainte, față de mulți contemporani ai săi, Paul Vasici arată că răspîndirea cunoștințelor în rîndul maselor nu dă rezultatele scontate — fără îmbinarea teoriei cu practica, întrucît „teoria singură devine infructuoasă". În vederea ridicării nivelului material al țăranilor, recomandă practicarea meseriilor. În același timp, subliniază necesitatea dezvoltării industriei în scopul obținerii unui progres general, indispensabil oricărui popor. Industria apare însă în concepția sa ca o activitate complimentară a agriculturii, o industrie care depășește nivelul meseriilor sătești, fără a atinge nivelul industriei mecanizate.

În afara măsurilor economice propuse pentru îmbunătățirea directă a situației țăranilor, Paul Vasici cere reforme și în alte domenii, cu însemnate consecințe economice. În articolul *Drepturile omului*, de exemplu, el susține o idee foarte avansată pentru acea epocă : înlocuirea sistemului existent de impunere, cu un sistem fiscal democrat, care să aibă la bază impozitul progresiv asupra veniturilor, cu exonerarea completă a veniturilor la limita minimului de existență. De asemenea, propune dezvoltarea unui învățămînt de stat democrat, bazat pe gratuitate, pentru ca astfel, „să poată să învețe și să-și cultive calitățile toți oamenii, nu numai bogații".

Atașat de cei exploatați, din rîndurile cărora provenea, Paul Vasici a luptat pentru ridicarea nivelului material și cultural al țărănimii și pentru libertatea și progresul poporului român. Este drept, critica făcută de el condițiilor grele de trai ale românilor din Transilvania nu apare întotdeauna fermă și directă. Din cauza cenzurii din vremea sa el recurge la exemplificări din alte țări și alte timpuri, cu situații similare celor existente în Transilvania. Studiile sale de economie dovedesc că Paul Vasici a cunoscut și a înțeles problemele majore ale veacului său, situîndu-se pe poziții înaintate.

Constanța BOGDAN
cercetător principal
la I.C.E.

TRANSPORTURI DE ALTĂDATĂ

CARETE, HARABALE ȘI CĂRUȚE

OAMENII zilelor noastre au cu ce se mîndri : călătoresc printre sori.

Trăim apogeul mijloacelor de locomoție, veacul vitezelor amețitoare.

Astăzi navigăm tot mai grăbiți, prin văzduh, cu iuțeală de cometă.

Cum se călătorea la noi în trecutul îndepărtat ? Cum umblau domnii țării și marii dregători ai divanului ? Cum drumețeau sătenii, negustorii și săracii ?

Boierii tineri mergeau **călări**, *țăranii străbăteau drumurile lungi în* **căruțe**, *negustorii și cărăușii pășeau în urma* **harabalelor**, *cu biciul în mînă și sabia la coapsă (cum ni-i arată azi* **Kostümbilder Buch** *— manuscris de la Biblioteca din Graz). Săracii orașelor călătoreau pe jos, iar jupînesele, copiii și boierii cărunți în* **trăsuri**, *aduse din Transilvania sau din Polonia, așezați turcește pe velințe groase și perini moi, ca să nu-i zdruncine hopurile drumului.*

Dar vechile **rădvane** *de lemn, trase de cîte patru și șase cai, au fost uitate cu totul, așa cum* **birjele** *vor fi date și ele uitării foarte curînd.*

Cum arătau ele ?

Din vechi scrisori domnești și din foi de zestre, din pagini de cronici și din relații de călătorie, din icoane și picturi murale, din gravuri și desene, să reconstituim trecuta lor înfățișare.

Trăsuri de odinioară : care și leagăne

Încă din 1431, Vlad Dracul își comanda „carele" domnești în cetatea Brașovului și, dintre urmașii lui de mai tîrziu la tronul Țării Românești, „Io Basarab cel tînăr, voievod și domn" și Vlad Vodă Călugărul se plimbau în **„leagăne"** cumpărate tot de peste munți.

Cum vor fi arătat aceste „care" și aceste „leagăne" ale vechilor Basarabi ? Pe cele dintîi ni le închipuim masive, greoaie, cu dricul așezat pe patru roți, **„care mari și ferecate și cu coșuri și cu toate ale lor de nevoie la drum"**, cum le desemnează o scrisoare îndreptată de „Io Radu Voievod" către maistorii sași de veche tradiție, din Brașov. **„Trăsuri înalte și strălucite"**, cum le descrie Neagoe Basarab în „învățăturile" lui, prin nimic deosebite de magnificile **„carose"** italiene sau nemțești, ale electorilor de Saxa de mai tîrziu (1527), păstrate pînă azi în muzeele din apus. **Carete** pe care le aducea din Transilvania, împreună cu **caretași** destoinici și Radu Vodă de la Afumați în 1528 și Vlad al VIII-lea Vintilă.

Cît privește aspectul **„leagănelor"** românești, din vremea întemeierii Principatelor, ni le imaginăm ca pe niște trăsuri ușoare, suspendate pe două roți, în curele, după moda din sud-estul Europei, așa cum ni le înfățișează astăzi vechile fresce din Țara Sîrbească, de prin 1335.

Tiligi și cocii

Încă din primele decenii ale secolului al XVI-lea se va fi împămîntenit și termenul cel nou de *teleagă*, de unde numele de *telegari*, împrumutat cailor înhămați la o asemenea trăsură, ba chiar și porecla de *Teleagă*, acordată acelor boiernași trîndavi care nu mai coborau din „leagănele" lor.

Acum se înregistrează toponimic și primul accident de circulație, vreo trăsură prăbușită în prăpastie în preajma localității *Telega*.

Ceea ce nu însemnează că termenul de *leagăn* ieșise din uz ; **Mircea Ciobanul, comanda în primăvara lui 1547 un „leagăn" nou. Nici moda *carelor* și a altor trăsuri grele nu apusese... Radu Vodă Paisie cerea pentru sine caretașilor de peste munți un** *car legat în fier* **pe care îl voia „ferecat în obezi mari, de cîte o maje fiecare", așa cum de altfel va cere bistrițenilor, în 1561, și Alexandru Lăpușneanu pentru a-și transporta marmora destinată unei biserici. Din Bistrița aducea voievodul Moldovei nu numai rădvane fixate pe roți, dar și care suspendate pe arcuri, care *te legănau* în mers, *„carres domnesques"* cum le numea Bongars (1546—1612) în trecerea lui prin București, pe la curtea Doamnei Chiajna (1566) sau *„curros"* cum le consemnează corespondența latinească a lui Petru Vodă (1564) și Alexandru Lăpușneanu (1566). *„Căruțe cu acoperiș"* lucrate din lemn ușor („lignis levis") și uscat (siccis), rădvane și leagăne vopsite în roșu, zugrăvite adesea cu flori de aur, simple sau spînzurate pe curele sau arcuri astfel le descrie Lăpușneanu în scrisorile sale adresate bistrițenilor.**

În 1574, Pierre Lescalopier este încintat de primirea ce i se face la București de către Voievodul Alexandru, care îi cedează propria sa *cocie* („son coche") o trăsură elegantă, cu acoperiș rezistent, în stare să suporte greutatea franțuzului urcat deasupra, la traversarea unei ape adînci care trecea de jumătatea roților.

În *„sanie de os"* este văzut plimbîndu-se, la vremea lui, Iancu Vodă Sasul, domnul Moldovei, iar urmașul lui, Petru Vodă, călătorește în *leagăne* sau *hintee* și în luxoase *cocii* sau *cuhnii*, aduse toate din cetatea Bistriței.

Acum face cunoștință pentru prima oară François de Pavie, în Iașii lui Petru Șchiopul, cu vestitele *căruțe românești de poștă* în care nu încăpea decît un singur om, și acela ghemuit, *„un petit carrosse qu'on les faiets en ces pays"*. Este *olacul*, cea mai veche, mai ușoară, mai rapidă și mai longevitală „căruță" românească, lucrată exclusiv din lemn, pe care o va zugrăvi în culori de apă, atît de meșteșugit, cavalerul de Henikstein, 250 de ani mai tîrziu. Împreună cu neîntrecuții ei *surugii* o vor descrie și Stanislas Bellanger, J. A. Vaillant, Nestor Ureche și alți zeci de călători străini și români. E căruța de poștă care zbura atît de repede prin hîrtoape încît adesea își pierdea pasagerii pe drum, cum povestește ducele de Montpensier, în 1842.

Carîtele de aur ale Bucureștilor

Despre „carrossele" ferecate și zugrăvite ale lui Mihnea Vodă (1592) vorbesc îndestul documentele timpului, care pomenesc mai tîrziu și despre **tahtîrvanul, lectica** sau **litiera** în care era purtat voievodul bolnav de podagră și reumatisme Radu Mihnea ca și despre **cociile** îmbrăcate în scarlat roșu, în care traversa Transilvania doamna Voievodului Mihai Viteazu, aidoma sultanelor, sau despre aceea **„bella carozza con quattro cavalli"** pe care o dăruia padișahului Ieremia Movilă, fastuosul voievod moldovean.

Din bogatele grajduri domnești **„o carîtă cu coloane de argint îmbrăcată pe dinăuntru cu catifea roșie și ferecată cu vergi de aur"** trimite în dar Porții și Radu Șerban Voievod în 1608.

O epocă de glorie va fi însemnat în istoria echipajelor românești prezența strălucitoare a acestor **„carite"**, roșii ca sîngele, încrustate cu flori și arabescuri de aur...

Au trecut aproape trei secole de cînd splendidele trăsuri brîncovenești, lucrate de Gheorghe caretașul din Brașov, blazonate și poleite, goneau spre Mogoșoaia, peste bîrnele de lemn ale **„podului"**. Și totuși, nici un zugrav nu ne-a lăsat amintirea lor de atunci. Abia în vremea Voievodului Nicolae Mavrogheni, un modest copist de manuscrise și talentat miniaturist muntean, un **oarecare Petrache Zugravul** așterne în paginile „Erotocritului" pe care îl ilustrează, o asemenea elegantă **„carozza"** și pe vizitiul care-i mîna caii, purtînd perucă și bicorn, îmbrăcat cu livrea de modă transilvană...

O birjă din 1860 (După Lancelot)

O „caretă" spectaculoasă, aceea a Voievodului **Scarlat Callimachi**, mai zărește în sfîrșit, prin **1814**, în curtea palatului domnesc din Iași, vienezul **Schufrid** și o pictează pe o frumoasă tavă de porțelan. Tava s-a păstrat pînă în zilele noastre.

Vremea butcilor și a caleștilor

Începînd cu ultimele decenii ale veacului al XVIII-lea „carîtele de aur" vor rămîne privilegiul caselor domnești și al puținilor dregători de la curte. Prea mari, prea grele, prea încărcate și prea scumpe, ele nu mai satisfac gustul oamenilor timpului, ale căror preferințe se îndreaptă acum către *butca* cea ușoară și mai ieftină. Schimbîndu-și aspectul de odinioară, trăsura aceasta (cunoscută de altfel încă

Cărăuș muntean din 1860

din vremea cronicarului Neculce) devine acum nelipsită de la curțile voievozilor și boierilor.

Ele nu mai au acum două roți și nici „baldachinul" din vremea zugravului *Pîrvu Mutu*, ca în bolta pridvorului *bisericii din Filipeștii de Pădure* **(1692).**

Într-o trăsură de modă nouă, vopsită în dungi roșii verticale, trasă de doi cerbi rămuroși, îl vede pictorul *Paulus Petristch* pe originalul domn Mavrogheni plimbîndu-se prin oraș, sau fugind, urmat de ciohodari și galeongii.

Butca **ce îl poartă pe voievod în** *1789*, **este de același model cu aceea pictată într-un colț de icoană, de zugravul muntean** *Radu Diaconul*, **o butcă avînd pe capră un „legănar" pămîntean cu ișlic și tunică înflorată...**

Tot acum apar în Principate și elegantele *calești*, trăsuri descoperite, cu coșul mobil și cu suspensie pe arcuri, de modă franțuzească, cum le arată și numele, dar de proveniență vieneză ; imaginea lor ni se păstrează prin penelul pictorului *Luigi Mayer* (1793) și, mai tîrziu, prin acuarelele aceluiași *Auguste de Henikstein* (1825)...

★

Prin 1840 apăreau *trăsurile* în forma pe care și-o păstrează și astăzi : cum arată pictorul Rey și legănarii și bicigașii căpătau numele franțuzit de *„vizitii"*. Lancelot, în 1860, desenează ultima *birjă* anacronică cu coviltir, în interiorul căreia călătorul pătrundea prin... fereastră, *trăsură de Herasca*, cum îi spuneau bucureștenii... pe atunci.

Al. ALEXIANU

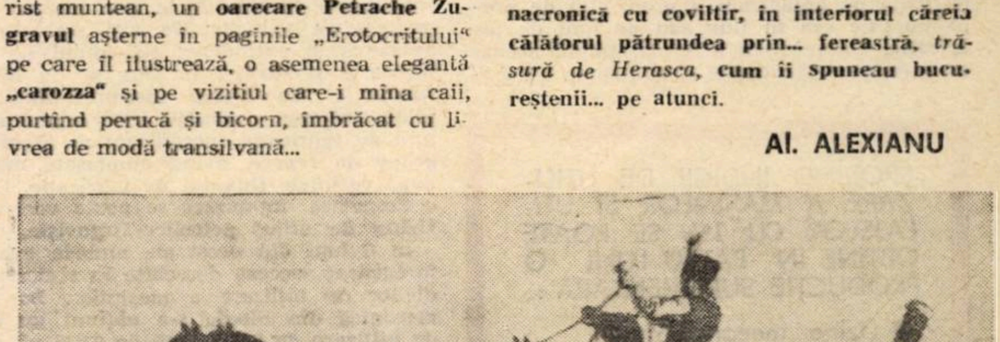

Curier (lipcan) călătorind cu căruța poștei în Țara Românească, 1825

O MARE AVUȚIE:

MAȘINILE ȘI UTILAJELE.

Cum sînt ele folosite?

● Intre realizări și posibilități ● De ce unele mașini și utilaje sînt incomplet folosite ● Lipsurile se cunosc, dar... măsurile întîrzie ● Pe cînd o metodologie unică de calcul a indicilor de utilizare?

SPORIREA eficienței economice în fiecare întreprindere presupune, între altele, folosirea deplină a bazei tehnico-materiale, în primul rînd a mașinilor și utilajelor din dotare. **„Îndeplinirea marilor sarcini care revin întreprinderilor noastre** — a subliniat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie 1966 — **cere măsuri hotărîte pentru îmbunătățirea organizării producției și a muncii, în vederea utilizării raționale și complete a timpului de lucru și a mijloacelor tehnice-materiale, valorificării depline a tuturor rezervelor existente în întreprinderi. O atenție deosebită trebuie acordată perfecționării fluxurilor de fabricație, eliminării tuturor întreruperilor și golurilor de producție, folosirii raționale a spațiului de producție".**

Experiența de pînă acum în ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor, evidențiază strînsa legătură ce există între sarcini și posibilități, marile rezerve pe care le oferă permanent organizarea superioară a producției, introducerea progresului tehnic. Analiza periodică a modului în care sînt folosite mijloacele fixe, permite întreprinderilor să ia măsuri în vederea utilizării din plin a acestora și totodată să elimine deficiențele ce se mai manifestă în procesul de producție.

În lumina aceasta, VIAȚA ECONOMICĂ, cu sprijinul **comisiei economice a Comitetului regional al P.C.R.-Ploiești,** a analizat recent, în principalele întreprinderi constructoare de mașini din regiune, gradul de folosire a mașinilor și utilajelor, precum și preocupările de viitor pentru utilizarea, cu maximum de randament și eficiență, a acestora.

Verigă hotărîtoare — organizarea superioară a producției

REGIUNEA Ploiești, cunoscută ca citadelă a industriei petroliere românești, se caracterizează în prezent și prin numărul și diversitatea produselor ce le realizează puternicele unități industriale constructoare de mașini. **Ponderea acestora în producția totală a ramurii construcțiilor de mașini și de prelucrare a metalelor este astăzi de peste 10%.** Specializate mai ales în realizarea de instalații petroliere și chimice, **uzinele constructoare de mașini din această regiune au reușit în primele 8 luni ale anului 1966 să-și îndeplinească** (cu excepția uzinelor „1 Mai"-Ploiești și „Neptun"-Cîmpina) **prevederile de plan la principalii indicatori.** Între factorii de frunte, care au contribuit la aceste succese, se numără folosirea mai bună a capacităților de producție și, îndeosebi, a mașinilor și utilajelor.

TABEL

privind realizarea principalilor indicatori de plan (cumulat pe 8 luni în %)

Nr. crt.	Denumirea întreprinderii	Indicatorii: Producția globală	Producția marfă	Producția marfă vîndută și încasată	Productivitatea muncii pe un salariat
1.	Uzina mecanică-Sinaia	106,1	108,3	106,2	103,5
2.	Uzina de utilaj petrolier Tîrgoviște	102,0	101,0	102,2	101,3
3.	Uzina mecanică-Cîmpina	101,7	101,4	104,1	101,7
4.	Uzina „24 Ianuarie"-Ploiești	102,7	105,3	107,5	102,9
5.	Uzina „1 Mai"-Ploiești	97,0	95,2	93,9	97,1
6.	Uzina de utilaj chimic-Ploiești	100,5	101,0	102,4	102,0
7.	Uzina „Neptun"-Cîmpina	100,9	102,1	98,9	101,1
8.	Uzina mecanică-Buzău	104,2	103,2	102,9	102,6
9.	Atelierele de reparat material rulant-Ploiești	101,6	101,0	101,7	102,0
10.	„Feroemail"-Ploiești	103,4	103,5	103,0	102,5
11.	„Steaua electrică"-Fieni	102,4	104,5	104,4	101,9

Evident, realizările dobîndite oglindesc în bună măsură eforturile depuse, preocuparea fiecărui colectiv de a se încadra în disciplina de plan și de a pune la dispoziția economiei naționale un volum tot mai mare de bunuri materiale.

La specificul producției întreprinderilor constructoare de mașini — unde procesul de prelucrare a pieselor este complex —, **forma eficientă de organizare a procesului de producție este cea în flux sau pe linii de fabricație.** Organizarea acestuia, ținînd seama de caracterul fabricației și adaptarea lui astfel încît să permită asimilarea de elemente noi (în funcție de schimbările care intervin, ca urmare a progresului tehnic, în concepția constructivă a sistemelor de mașini sau în tehnologia de fabricație), reprezintă o trăsătură caracteristică unei producții industriale moderne. În ce măsură se face simțită această concepție în uzinele constructoare de mașini ploieștene?

Se poate aprecia de la bun început că în majoritatea uzinelor de aici s-a ajuns la aplicarea și extinderea sistemului de organizare a producției în flux și pe linii de fabricație. **La Uzina mecanică-Sinaia, de pildă, întreaga producție este organizată pe linii de fabricație specializate pe repere sau grupe de repere, avînd amplasate mașinile după cerințele fluxului de fabricație.** Despre o asemenea organizare se poate vorbi și la **Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște.**

În 8 luni din acest an, ambele uzine au înregistrat succese deosebite în ridicarea indicilor de utilizare a mașinilor. **La Uzina mecanică din Sinaia s-a obținut un indice de utilizare de 0,965, față de 0,948 cît a fost planificat, iar la Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște — 56,3, în loc de 54,1 prevăzut în plan.**

În contrast cu acestea, în alte uzine nu există o preocupare suficientă pentru organizarea cît mai rațională a producției. **La Uzina mecanică-Poiana** (unde deși ponderea activității o constituie lucrările de montaj și lăcătușerie, strungurile reprezintă grupa principală de mașini), producția se desfășoară pe bază de flux numai la două repere în secția de prelucrări, restul mașinilor fiind amplasate în cadrul secțiilor motoare și tractoare. Celelalte repere sînt confecționate pe mașini-unelte amplasate pe grupe de mașini asemănătoare. De aceea, la o serie de mașini-unelte (mașini de debitat metale, mașini de găurit radial, strunguri, freze, bohrwerkuri etc.), indicii de utilizare sînt inferiori celor planificați. Pe întregul parc de mașini al întreprinderii, s-a realizat un indice de utilizare de aproape 0,60, în loc de 0,62 cît a fost planificat.

Asemenea situații se mai pot constata și la Uzinele **„Feroemail"**, în unele secții ale Uzinei **„1 Mai"** și **„Atelierele de reparat material rulant"**. Din unele studii și calcule făcute în aceste uzine, rezultă că **organizarea producției în flux în toate secțiile și atelierele unde condițiile permit, ar atrage după sine o simțitoare îmbunătățire a indicilor de utilizare a mașinilor și instalațiilor, concomitent cu sporirea producției și a productivității muncii.** Știut fiind acest lucru, de ce acțiunea se demarează cu atîta încetineală?

S. D. V.-urile și nevoile producției

UN flux tehnologic bine organizat, necesită mașini-unelte și utilaje echipate corespunzător cu scule, dispozitive și verificatoare de calitate. S.D.V.-urile oferă posibilitatea ca mașinile să fie folosite cu randament sporit și permit raționalizarea proceselor de producție. Sub acest aspect, pot fi date multe exemple pozitive în întreprinderile ploieștene. Bunăoară, la **Uzina mecanică-Cîmpina** la cele 15 produse principale pe care le realizează, gradul de echipare a crescut mult în comparație cu nivelul atins în 1965. Acest fapt ajută muncitorii să lucreze mai productiv, să utilizeze mai bine mașinile și să obțină, în același timp, piese de precizie. Că așa stau lucrurile, ne dovedește faptul că **indicele de utilizare a mașinilor planificat pe uzină a fost îmbunătățit cu aproape 1%.**

Însemnate progrese în ce privește gradul de echipare cu scule, dispozitive și verificatoare a făcut și **Uzina de utilaj chimic-Ploiești.** Cu toate că gradul de echipare cu S.D.V.-uri a crescut pe întreaga uzină de la 0,455, cît era planificat, la 0,465, în producția utilajului chimic și a construcțiilor metalice, insuficiența acestora se face simțită. La principalele grupe de mașini nivelele planificate ale indicilor extensivi nu au fost realizate. Astfel, la strungurile paralele și revolver în loc de 72,7% cît era planificat, s-a atins în perioada ianuarie—august 1966 un indice extensiv de utilizare de 64%.

O asemenea situație există și la **Uzina mecanică-Buzău.** La unele produse, mai ales la aparatele de cale ferată, necesarul de S.D.V.-uri asigurat este departe de cerințe. Dacă ținem seama că prin **sporirea indicilor de utilizare numai cu 1% această uzină ar putea realiza lunar, în plus, circa 40 de tone de aparate de cale cu același număr de mașini,** se poate aprecia ce importanță are dotarea corespunzătoare a producției cu S.D.V.-uri.

Una din cauzele care duc la întîrzieri în echiparea corespunzătoare a producției cu S.D.V.-uri este slaba organizare a activității în secțiile de sculărie. Este semnificativ că în domeniul producției de scule, există încă mari rezerve interne în aproape toate întreprinderile industriei constructoare de mașini din regiune. Să urmărim cum se prezintă, pe total secții sculării, indicii de utilizare a fondului de timp al mașinilor pe un interval de numai 4 luni:

Luna	Timp efectiv față de fondul de timp planificat (%)
Mai	99,0
Iunie	95,8
Iulie	92,4
August	85,6

Așadar, în timp ce pentru confecționarea unor produse nu se asigură numărul necesar de S.D.V.-uri, timpul efectiv utilizat la mașinile din secțiile de sculărie, față de fondul de timp planificat, marchează — așa cum reiese din tabel — lună de lună o scădere.

Un alt aspect care a reieșit și merită subliniat este acela că unele întreprinderi — cum e cazul Uzinei mecanice Teleajen — **întîmpină greutăți în procurarea cantităților necesare de scule standardizate** (bacuri pentru filetat, filiere, freze de diverse tipuri etc.), **pentru care este specializată Uzina de scule-Rîșnov.** Din această cauză, uzina este nevoită să producă o serie de scule în condiții care depășesc gradul de dotare tehnică a secției sculărie, iar S.D.V.-urile produse nu corespund întotdeauna nici din punct de vedere calitativ și nici nu au o durată de utilizare normală. Uzina cheltuiește din această cauză importante sume de bani.

Modul în care se asigură producția cu S.D.V.-uri, cît și felul cum sînt folosite capacitățile de producție din sculării merită, după părerea noastră, să facă obiectul unei analize profunde din partea direcțiilor generale ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini. Uzinele în cauză ar putea fi astfel ajutate în rezolvarea unor probleme care își așteaptă rîndul de multă vreme.

Reparații de calitate, dar și buna întreținere a utilajului

MARI rezerve în domeniul ridicării indicilor de utilizare pot fi valorificate pe calea înlăturării opririlor neplanificate a mașinilor și utilajelor. Întreruperile în funcționarea utilajelor s-au ridicat la **Uzina mecanică-Cîmpina**, numai din cauza opririlor neprevăzute pentru reparații, la peste 18 000 ore. De asemenea, la **Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște** s-au înregistrat în același interval de timp, din diferite motive, peste 196 000 ore-mașini întreruperi neplanificate. Dintre acestea 76 892 ore-mașini au reprezentat reparațiile neprevăzute.

E drept, în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut, numărul orelor de stagnare a mașinilor din cauza reparațiilor accidentale s-au redus întrucîtva în uzinele amintite. Dar aceasta — departe de posibilități. Sînt cazuri cînd diferite mașini nu sînt întreținute în mod corespunzător. Apoi, unele reparații sînt efectuate superficial, fapt care face ca mașinile să se defecteze ușor.

Pe lîngă timpul pierdut, ca urmare a întreținerii necorespunzătoare și a reparațiilor uneori superficiale, au mai fost, desigur, și alte cauze care au dus în aceste uzine la întreruperi neplanificate (lipsă de comenzi în unele perioade, lipsă de muncitori, de materiale etc.). Un fapt rămîne însă clar: evitarea pierderilor respective, pe deplin posibilă, ar fi dus la indici mai înalți de folosire a mașinilor. Astfel, **din unele calcule efectuate de specialiști de la Uzinele de utilaj petrolier-Tîrgoviște, rezultă că dacă se**

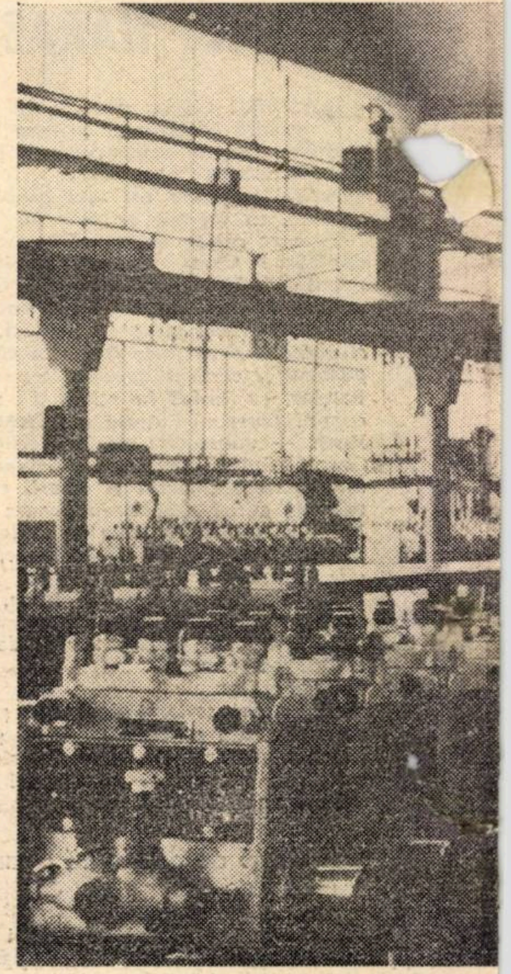

Uzin

SPORIND INDICII DE UTILIZARE A MAȘINILOR ȘI UTILAJELOR CU 1% SE POATE OBȚINE IN PATRU LUNI O PRODUCȚIE SUPLIMENTARĂ:

- Uzina mecancă-Sinaia 544 000 lei
  Uzina „24 Ianuarie" - Ploiești 330 000 lei
- Uzina de utilaj chimic-Ploiești 112 000 lei
- Uzina mecanică - Teleajen 80 000 lei

evita pierderea celor 196 000 ore, indicele de utilizare a mașinilor ar fi fost nu de 56,3%, ci de 62,3%, fapt ce ar fi permis producerea în plus a circa 10 000 de racorduri speciale, a 15 000 tije de pompe și a peste 7 000 armături de oțel.

Practica a arătat că o cale importantă de îmbunătățire a indicilor de utilizare este și modernizarea utilajului cu un anumit grad de uzură. Prin modernizare, mașinile-unelte și utilajele existente în dotarea întreprinderilor își îmbunătățesc caracteristicile tehnico-funcționale, sporind în același timp randamentul, precizia și calitatea prelucrării. În acest sens, este edificator exemplul **Uzinei mecanice-Cîmpina.** O serie de mașini-unelte cu un anumit grad de uzură, fiind dotate cu noi dispozitive sînt folosite în prezent cu randament sporit. Astfel, mașina de rectificat exterior tip Cugir, utilizată cu intermitență numai într-un singur schimb, a fost transformată într-o mașină de rectificat frontal, putînd fi folosită în prezent în două schimburi complete; un strung paralel, echipat cu un dispozitiv de prelucrat conic, permite prelucrarea completă a unor piese care înainte se prelucrau pe două mașini distincte.

Asemenea acțiuni pot fi consemnate și la Uzina **„24 Ianuarie"-Ploiești** care, prin adaptarea unui strung pentru eboșarea la interior a cămășilor triplex, a obținut, în numai 6 luni, economii în valoare de aproape 70 000 lei. Modernizări de mașini și utilaje se efectuează și la **Întreprinderea de reparații auto-Cîmpina, Uzina mecanică-Sinaia, Uzina „1 Mai"-Ploiești** și altele.

Alături de efortul propriu al întreprinderilor pe linia modernizării utilajelor, o contribuție importantă trebuie să aducă uzinele producătoare de mașini-unelte și utilaje, precum și cele specializate în producerea de dispozitive. Se constată însă că unele utilaje noi, primite de la uzinele constructoare de mașini din țară, nu sînt livrate cu echipamente și dispozitive, sarcina aceasta devenind o obligație a întreprinderilor care achiziționează utilajele. Așa este cazul cu strungurile paralele, mașinile de găurit, mașinile de frezat etc. Aceasta, din cauză că în acțiunea centralizată de modernizare a utilajelor, inițiată de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, echipamentele sînt asimilate de alte unități și nu de cele care fabrică mașinile și utilajele respective. De exemplu, Uzina **„Înfrățirea"-Oradea,** produce mașini de găurit; dar capetele biax și cu patru axe reglabile necesare modernizării acestor mașini, le-a asimilat Uzina **„Tractorul"-Brașov.** Pentru strungurile S_3, fabricate de Uzina **„Strungul"-Arad,** echipamentele modernizate sînt confecționate la uzinele **„Unirea"-Cluj** și **„Tractorul"-Brașov.**

Nu ar fi mai bine ca utilajele noi să fie dotate de furnizor cu toate echipamentele prevăzute în planurile de modernizări centralizate, în așa fel încît chiar de la instalarea lor în secții să dea un randament mai înalt?

Cooperarea — necesitate obiectivă în interiorul întreprinderii și în afara ei

O mai bună sincronizare a producției între secțiile care se condiționează reciproc, cooperarea judicioasă între ele asigură aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă, utilizarea rațională a mașinilor și utilajelor, îndeplinirea la termen a sarcinilor de plan. Dintre uzinele analizate, merită relevată din acest punct de vedere inițiativa luată de **Uzina „24 Ianuarie"-Ploiești.** Aici, a fost stabilită de mult o colaborare strînsă între cele două sectoare de bază — sectorul mecanic și cel de construcții-montaj. Pentru toate piesele ce urmează să fie livrate de sectorul mecanic, se întocmesc grafice de execuție cu date calendaristice. La întocmirea graficelor, se are întotdeauna în vedere ca datele fixate să asigure la timp piesele prelucrate. Recent a fost introdusă aici metoda de urmărire zilnică a felului cum sînt realizate sarcinile de producție. Se poate spune că angrenajul cooperării între sectoare, funcționează în uzină asemenea unui mecanism de ceasornic. Iată, de altfel, și rezultatele:

(%)

	ian.	febr.	mart.	april.	mai	iunie	iulie	august
— Decada I-a	109,1	103,9	102,5	112,8	116,2	104,1	110,0	107,9
(față de lună)	30	39,3	34,2	34,6	32,9	36,1	34,0	38,9
— Decada II-a	96,8	100,3	104,4	108,0	107,1	100,2	102,6	106,0
(față de lună)	35,1	32,9	30,8	37,2	38,5	30,8	35,5	38,1
— Decada III-a	106,9	101,9	121,0	104,6	97,4	103,6	96,7	107,3
(față de lună)	38,7	29,9	45,1	36,5	34,5	35,9	33,4	30,0

Cooperarea bine organizată între secții se reflectă și în indicii de utilizare îmbunătățiți ai mașinilor-unelte obținuți pe perioada 1 ianuarie — 1 septembrie a.c.: la utilajul de bază timpul efectiv realizat a fost de 95% față de cel planificat, iar la cel auxiliar — de 100%.

Din analiză s-au desprins și unele aspecte mai puțin pozitive în domeniul cooperării între diferitele secții, fapt care influențează negativ atît desfășurarea ritmică a producției, cît și folosirea mașinilor și utilajelor. Nu se poate spune, de pildă, că la Uzinele „1 Mai"-Ploiești nu se întocmesc grafice pentru piesele sau subansamblele fiecărei instalații de foraj, în scopul asigurării unui decalaj între diferitele secții, că nu se fixează termene precise de livrare. De multe ori însă aceste grafice devin simple „petece de hîrtie". Pentru terminarea prelucrării pieselor instalației nr. 101, de exemplu, s-a fixat termenul la 5 septembrie a.c. Secția uzinaj a terminat însă piesele abia la 16 septembrie, adică cu o întîrziere de 11 zile. Același fenomen s-a întîmplat și cu piesele necesare terminării altor produse. Așadar, grafice există, termenele sînt defalcate și ele cu rigurozitate. Dar conducerea uzinei (cu toate analizele bisăptămînale care se fac cu secțiile în cauză) n-a găsit încă mijlocul de a impune respectarea termenelor. De aici decurg și unele consecințe privind ritmicitatea producției, precum și folosirea la un nivel scăzut a mașinilor și utilajelor. De altfel, situația pe primele 8 luni ale anului în această privință este concludentă:

...nică Sinaia – montarea pe bandă a pompelor de injecție

Perioada	Realizări pe decade % (media pe primul semestru și pe lunile iulie și august în funcție de zile lucrătoare și a realizării sarcinilor de plan): Dec. I	Dec. II	Dec. III	Indicii extensivi de utilizare a mașinilor și utilajelor productive pe întreaga uzină în perioada 1.I.—1.IX. a.c. (%): Planific.	Realizat
Semestrul I	20,8	27,3	51,9		
Iulie	17,9	33,4	48,8	75	59
August	21,5	31,7	46,8		

În acțiunea de mai bună folosire a mașinilor și utilajelor, o mare însemnătate are și felul cum alte uzine respectă planurile de cooperare. Uzina de utilaj chimic-Ploiești, de pildă, a fost pusă nu o dată în situația de a vedea periclitată îndeplinirea ritmică a sarcinilor de plan, de a folosi incomplet capacitatea unor mașini, din lipsa unor piese executate de alte uzine în cadrul planului de cooperare. În luna august, neprimind flanșe forjate de la Uzina „Progresul"-Brăila, a fost nevoită să scoată din planul pe luna respectivă două comenzi și să le treacă pe luna septembrie. Mai grav este că Uzina „Progresul" n-a livrat aceste piese nici pînă la 15 septembrie.

Pregătirea minuțioasă a fabricației — factor principal în folosirea din plin a mașinilor și utilajelor — este strîns legată de aprovizionarea cu materii prime. În multe întreprinderi — (Uzina mecanică-Sinaia, Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște) problema aprovizionării cu materii prime și materiale stă pe primul plan al preocupărilor. De altfel, aceasta o indică și realizările dobîndite.

În domeniul aprovizionării tehnico-materiale sînt însă și altfel de... gospodari. Fie din lipsă de prevederi, fie din cauza unor schimbări ce intervin în plan, aceștia fac uneori aprovizionarea în pripă, sau comandă materiale ce nu-și găsesc ulterior utilizarea în procesul de producție, făcînd să crească stocurile supranormative. Asemenea fenomene se întîlnesc la Atelierele de reparat material rulant, Uzinele de utilaj chimic, Feroemail.

Sînt și cazuri cînd lipsurile în aprovizionarea tehnico-materială nu aparțin în exclusivitate întreprinderilor din Ploiești. **Faptul că o serie de furnizori nu respectă obligațiile contractuale creează dificultăți în buna desfășurare a producției în uzinele beneficiare.** Astfel, **Uzina „24 Ianuarie"** a întîmpinat și întîmpină greutăți în mai buna folosire a utilajului datorită **Combinatului siderurgic-Hunedoara** care nu livrează o serie de laminate la termenele fixate prin contracte. Combinatul este în restanță cu 25,5 tone de oțel Ø 150 OLC 60 — cu termen de livrare — 25 iunie a.c. Uzina n-a primit, de asemenea, deși termenul de livrare era la 25 iulie, 218 tone de oțel cornier 50 x 50 x 5 mm. — **Uzina mecanică-Cîmpina** a avut greutăți în realizarea unor prăjini de pompaj din cauză că **Uzinele „Industria sîrmei"-Cîmpia Turzii** și **Combinatul siderurgic-Reșița** au livrat cu întîrziere unele materiale (în plus — de calitate necorespunzătoare), fiind nevoită să repete de două-trei ori tratamentul termic.

Este absolut necesar atît în interesul întreprinderilor cît și al economiei naționale, ca prevederile contractelor economice să fie riguros respectate de toate uzinele furnizoare, ca legăturile de cooperare să fie cît mai strînse.

Întărirea disciplinei în muncă — cerință permanentă

ORGANIZAREA superioară a producției și a muncii presupune luarea unor asemenea măsuri în întreprinderi, încît fondul de timp de lucru să fie folosit cît mai din plin și, pe această bază, mașinile să fie utilizate într-un grad cît mai înalt.

Faptul că realizările din unele uzine (chiar în cele care și-au îndeplinit și depășit prevederile de plan) nu se ridică la nivelul posibilităților, se datorește și unor lipsuri în ce privește disciplina în muncă. Aceasta se concretizează în nerespectarea fișelor tehnologice, în lipsurile nemotivate de la lucru, într-un număr prea mare de învoiri. Astfel de situații pot fi întîlnite la Uzinele de utilaj chimic-Ploiești. În primele 6 luni ale anului s-au înregistrat aici 1 153 om-zile învoire, concedii fără plată și absențe nemotivate de la lucru. De asemenea, la Uzinele „24 Ianuarie" s-au înregistrat în 8 luni 699 om-zile lipsuri nemotivate.

Analizînd cauzele care generează aceste situații se desprinde că ele își au explicația, de cele mai multe ori, în slaba organizare a procesului de producție, mai ales în schimburile II și III, în insuficienta preocupare a celor ce poartă răspunderea pentru cei ce absentează de la lucru. La uzinele citate — ca și la altele — faptul că la fiecare început de lună nu sînt lansate din timp comenzile, faptul că aprovizionarea suferă, face ca organizatorii producției să dea învoiri, să tolereze absențele.

Indici de utilizare a fondului de timp al mașinilor-unelte pe total întreprinderi constructoare de mașini – regiunea Ploiești (%)

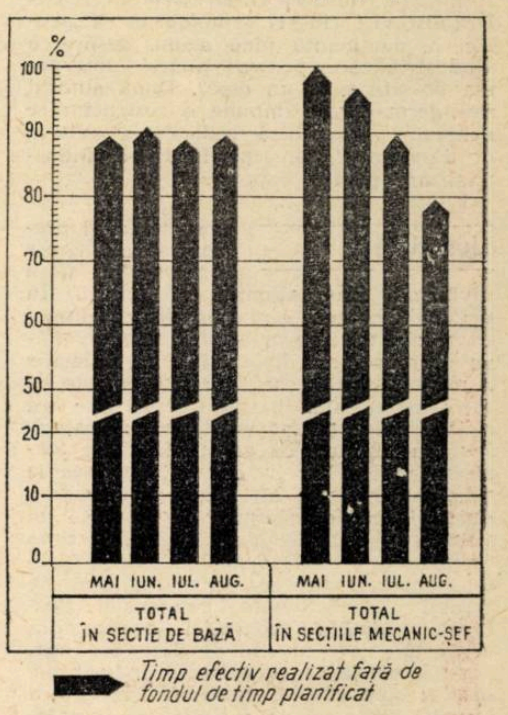

Diminuarea la maximum posibil a timpului irosit, va aduce producției însemnate avantaje și, implicit, va face să crească veniturile muncitorilor.

Utilizarea judicioasă a timpului de lucru este strîns legată și de modul cum sînt fixate normele de muncă. La Uzina de utilaj petrolier-Tîrgoviște, nivelul mediu proiectat de îndeplinire a normelor pe 1966 a fost realizat, înregistrîndu-se în opt luni o depășire de 1,7%. Această depășire se datorește în mare măsură ridicării calificării profesionale (cursurile organizate în uzină fiind frecventate de peste 2 000 de muncitori) și îmbunătățirii organizării muncii și a producției. La unele produse, în urma așezării normelor de muncă, corespunzător îmbunătățirilor tehnice și organizatorice, s-a obținut o reducere simțitoare a manoperei, față de nivelul planificat al normelor:

Denumirea produsului	Planificat oră/buc.	Realizat oră/buc.
Cap hidraulic de 75 tone	300	293
Geamblac de 80 tone	370	367
Macarale de 20 tone	55	51
Macarale de 60 tone	290	286

Realizările dobîndite în acest domeniu în uzină — departe de a exprima toate posibilitățile existente — sînt susceptibile de a fi încă mult îmbunătățite. Pentru a se crea condiții folosirii cu eficiență a mașinilor, utilajelor și a timpului de lucru, în uzină continuă să se ia măsuri tehnice și organizatorice, care să permită o așezare a normelor corespunzătoare condițiilor noi, îmbunătățite ale producției.

Sînt însă și întreprinderi în regiune unde o serie de norme de muncă au devenit necorespunzătoare, așa cum este cazul la Întreprinderea de reparații auto-Cîmpina, Uzina mecanică-Teleajen ș.a. Această situație creează în mod artificial părerea că activitatea se desfășoară în general bine, dar în realitate unele grupe de mașini sînt insuficient folosite.

DEPARTE de a fi epuizat analizarea tuturor factorilor care concură la folosirea deplină a capacității mașinilor și utilajelor, socotim totuși că, dacă în întreprinderile constructoare de mașini din regiunea Ploiești această problemă ar sta în centrul atenției, ar fi cu putință să se valorifice mai bine însemnatele rezerve interne de care dispun. De altfel, acum la sfîrșitul primului an al cincinalului, se și cuvine să se treacă la asemenea analize, ele constituind un sprijin binevenit, în asigurarea condițiilor tehnico-materiale nu numai în îndeplinirea cu succes a planului pe 1966, ci și pentru anul viitor. Pentru ca aceste analize să fie cît mai concludente, este necesară stabilirea unei metodologii unice de calcul și urmărire a indicilor de utilizare. Ar fi indicat să se adopte o singură metodologie de calcul atît pentru stabilirea fondului de timp calendaristic, cît și pentru planificarea încărcării utilajelor. Aceasta ar duce la o urmărire mai eficientă a realizărilor față de plan.

V. BOIESCU
L. ȚINTEA
I. BUMBEA

Tîlcul unei „industrializări pentru export"

BILANȚUL eforturilor de pînă acum ale țărilor în curs de dezvoltare de a reduce decalajele față de țările capitaliste industriale și de a ieși pe drumul larg al unui progres economic care să asigure lichidarea acestor decalaje în perspectivă este apreciat actualmente îndeobște ca nesatisfăcător. Știrbește aceasta în vreun fel valabilitatea ideii că industrializarea este cheia pentru înlăturarea subdezvoltării ? Fără să i se poată atribui un răspuns pozitiv la o întrebare astfel formulată, Herbert Gross scrie în HANDELSBLATT (16—17 septembrie) că „teoria, predominantă pînă acum, despre o «industrializare pentru piețele interne» s-a dovedit a fi un eșec". După autorul vest-german, „se impune o restructurare spirituală și politică radicală a stilului de dezvoltare", concretizată într-o „industrializare pentru export".

Justificarea restructurării preconizate, H. Gross o vede în sfera diviziunii internaționale a muncii. În principiu nu este nimic de obiectat împotriva abordării problemelor subdezvoltării prin prisma diviziunii internaționale a muncii, dar în cazul de față ea este cu totul unilaterală. Prisma folosită este cea a interesului țărilor capitaliste industriale : „In legătură cu gradul înalt de tehnicizare a țărilor industriale, acestora le vine astăzi din ce în ce mai greu să producă ele însele mărfuri care necesită un volum mare de forță de muncă, în timp ce țările în curs de dezvoltare nu pot produce mărfuri care cer un volum mare de capital și de activitate intelectuală". Problema ridicării economiei acestor din urmă țări spre nivelul de dezvoltare economică al țărilor capitaliste industriale, deci și spre nivelul capacității lor de a investi capital și de a desfășura cercetarea științifică, nici nu se pune măcar. Pe primul plan este interesul țărilor industriale determinat de gradul de industrializare atins de ele, din care poate să rezulte pentru țările în curs de dezvoltare „șansa avansării către o industrializare orientată spre export, începînd cu produse simple care necesită un volum mare de muncă".

Conceptul de industrializare schițat în pasajele citate pînă aici este explicat destul de net de autor. Ca argument de bază îi servește constatarea că piața internă chiar și a celor mai populate țări în curs de dezvoltare este extrem de redusă. Venitul național al unor țări ca India, Pakistan, Mexic, Brazilia, Argentina, scrie Gross, se situează de-abia în jurul celui realizat în Connecticut — unul din cele mai mici state din S.U.A. „*De aceea* (subl. ns. — L.S.) nu s-a putut ajunge la o producție industrială în serii mari". Ca și cum în Connecticut ar fi apărut *întîi* venitul național ridicat și *apoi* producția industrială în serii mari. Ideea posibilității și a necesității de a se *crea* o piață internă largă și faptul verificat cu prisosință că ea poate fi creată tocmai prin industrializare nu au nici un rol în argumentarea lui H. Gross. După părerea sa, o industrializare a țărilor în curs de dezvoltare orientată spre piața internă poate să ducă numai la o producție fărîmițată și nerațională și de aceea ea trebuie să se reorienteze în prezent spre o producție în serii mari destinată exportului. Merită notat că invocarea populației puțin numeroase (sub 5 milioane) a multor țări în curs de dezvoltare, pe linia acestei argumentări, este urmată de precizarea că „nici în cazul unor piețe mari integrate, ca în America Latină, nu este de așteptat o industrializare rațională". Ceea ce înseamnă că argumentele lui H. Gross se rezumă la constatarea : piața internă necesară unei industrii autohtone complexe nu există în țările în curs de dezvoltare, deci ea *nu poate* să existe.

Exportul deschide în schimb, în concepția economistului vest-german, perspective pe măsura posibilităților țărilor în curs de dezvoltare. Alternativa sa la non-industrializarea pentru piața internă nu se cheamă non-industrializare în genere. Progres de gîndire sau pur și simplu un semn al vremii ? Poate și una și alta — elementele se pot condiționa reciproc și de fapt distincția nici nu este atît de importantă aici. Mai important este, pentru lămurirea noastră deplină asupra conceptului de „industrializare pentru export", ce urmează să producă țările în curs de dezvoltare, posesoare ale unei abundente forțe de muncă și beneficiare *in spe* ale unor piețe externe care să permită producția în serii mari. Articolul din care cităm este și aici destul de explicit : „Printre viitoarele exporturi industriale ale țărilor în curs de dezvoltare se numără textilele, încălțămintea, jucăriile, semifabricatele etc". Iată deci ce vrea să se numească „nouă diviziune industrială a muncii", „premisă a unui nou comerț mondial" : chiar dacă nu va fi o diviziune a muncii între producători exclusivi de materii prime, pe de o parte, și producători industriali, pe de altă parte, caracterul de deservire de către unele țări a producției mai dezvoltate din altele se va menține și va determina profilul noului aranjament, oricum s-ar numi el. „Industrializarea pentru export" a unora va însemna practic rezervarea pentru ceilalți a industriilor de înaltă tehnicitate și a posibilităților înseși de a hotărî la ce nivel tehnic să se dezvolte industria într-o țară sau alta.

Ipoteza pe care se sprijină rețeta „industrializării pentru export" se cere însă examinată înainte de implicațiile propriu-zise ale acesteia. Căci chiar posibilitatea țărilor în curs de dezvoltare de a iniția și extinde fabricarea acelor „produse simple care necesită un volum mare de muncă" este deocamdată *ipotetică :* țările capitaliste dezvoltate frînează prin politica lor comercială exportul de produse industriale al țărilor subdezvoltate, intensitatea acțiunii de frînare fiind direct proporțională cu gradul de prelucrare pe care îl prezintă un produs sau altul. H. Gross cunoaște și recunoaște această situație : „Politica vamală a statelor industriale, scrie el, și acorduri internaționale de genul acelui Cotton Textile Agreement care expiră în 1967, caută pe cît posibil să frîneze și să împiedice emigrarea în țările în curs de dezvoltare a produselor care necesită un volum mare de muncă". De aceea, „problema principală a unei viitoare politici de dezvoltare este deci deschiderea piețelor industriale..." Nu ne îndoim că o asemenea deschidere a piețelor de produse industriale ar fi de un anumit folos economiei țărilor în curs de dezvoltare, care și revendică insistent reducerea barierelor vamale respective. Totodată, însă, ne îndoim ca, preconizînd și el reducerea acestor bariere, autorul citat susține mai puțin tenace „drepturile cîștigate" ale țărilor capitaliste industriale decît și le apără ele însele. Și iată de ce :

Rezultatele pe care le-ar avea o „industrializare pentru export" sînt într-adevăr de așa natură încît actuala diviziune internațională capitalistă a muncii (la menținerea căreia servesc și tarifele vamale ale țărilor capitaliste industriale) s-ar păstra neștirbită în esența ei. Marile decalaje între nivelul de dezvoltare economică al țărilor subdezvoltate și cel al țărilor capitaliste industriale ar dăinui nemicșorate, dacă nu s-ar mai adînci chiar. Dependența țărilor în curs de dezvoltare în ceea ce privește aprovizionarea lor cu mașini și utilaje nu are nici o șansă să se atenueze în condițiile „industrializării pentru export". Ca nivel de tehnicitate, producțiile ce le sînt hărăzite vor fi inevitabil inferioare celor pe care și le rezervă țările capitaliste industriale prin însăși definiția și motivările conceptului unei astfel de industrializări. Destinarea anticipată, sistematică, deci, a produselor industriale pentru export nu poate decît să accentueze caracterul insular pe care de multe ori îl are și acum una sau alta din ramurile sau întreprinderile industriale existente în țările în curs de dezvoltare. Raportul de schimb nu are nici el perspective de a se îmbunătăți substanțial pentru aceste țări, avînd în vedere marea diferență de tehnicitate între produsele rezervate celor două grupuri mari de state din lumea capitalistă. Volumul mic al comerțului între țările în curs de dezvoltare, care reflectă între altele slaba diferențiere a producției lor naționale, s-ar menține ca o trăsătură a tabloului general al subdezvoltării.

O „industrializare pentru export", cum o precizează H. Gross, ar schimba deci prea puține lucruri esențiale în actuala situație a țărilor în curs de dezvoltare, înainte de toate nu ar modifica, ci mai degrabă ar permanentiza decalajul dintre nivelurile de dezvoltare economică, raporturile de dependență economică ce derivă de aici. „Industrializarea pentru export", în ciuda aparențelor, nu ar duce la legături mai strînse între diferitele verigi ale economiei mondiale, ci ar agrava de fapt acea izolare istorică a economiilor subdezvoltate care stă la originea atîtor dificultăți ale lor în lumea de astăzi.

L. STROJA

„Știința conducerii și organizării producției"

UN NOU CURS LA UNIVERSITATEA POPULARĂ- BUCUREȘTI

ÎN epoca noastră, în afara științelor cunoscute sub denumirea generică de clasice, apar și științe de sinteză, în care se reușește ca, datorită unor puncte de vedere noi, diferite laturi ale realității să apară ca aspecte particulare ale unor clase de fenomene care se supun unor legi ce pot fi cunoscute. Astfel, în al V-lea deceniu al secolului nostru s-a reușit o astfel de sinteză grandioasă, care a dus la apariția ciberneticii, definită ca știința conducerii. Aproximativ în aceeași perioadă, datorită, pe de o parte, dezvoltării și creșterii complexității producției materiale, iar pe de altă parte, progreselor efectuate în matematică și electronică — în particular în domeniul calculatoarelor electronice rapide —, s-a ajuns la necesitatea și posibilitatea introducerii unor noi metode științifice în conducerea, organizarea și controlul producției, la rezolvarea efectivă a diferitelor probleme concrete puse de producție. Ideea fundamentală avută în vedere în legătură cu conducerea producției este **optimizarea**.

EXISTĂ nenumărate probleme pe care le ridică procesul de producție sau de realizare a produselor care pot fi soluționate în moduri diferite. De exemplu, problema aprovizionării cu ciment a șantierelor de construcție din țara noastră are practic o infinitate de soluții, în sensul că fiecare șantier poate fi aprovizionat fie direct de la oricare fabrică din țară, fie de la orice depozit sau alt șantier din imediata lui vecinătate sau mai îndepărtat. Într-o economie socialistă o asemenea problemă trebuie privită pe ansamblul economiei naționale, în sensul că este necesar, pe de o parte, să se asigure acea distribuție de sarcini care duce la cheltuieli minime de transport, iar pe de altă parte, toate fabricile să lucreze la capacitatea lor maximă de producție.

La fel, în cazul unei rafinării, se pune problema de a conduce în permanență procesul tehnologic astfel încît plecînd de la o materie primă ale cărei proprietăți variază în timp — în funcție de zăcămîntul din care provine — să se obțină produse finale cu proprietăți constante. Totodată, este necesar să se asigure o eficacitate economică maximă a instalațiilor.

În general, pentru rezolvarea unei atari probleme economice avem la dispoziție un instrument matematic variat. Bineînțeles că acesta trebuie utilizat în mod corect în funcție de problemă.

Deși metodele matematice utilizate în economie sînt astăzi foarte variate, există posibilitatea de a prezenta problemele conducerii și organizării producției la un nivel corespunzător epocii noastre și stadiului de dezvoltare a economiei naționale fără a recurge totuși la formule de calcul prea complicate sau care necesită profunde și vaste cunoștințe de matematică.

ÎN ultimul timp, un număr tot mai mare de bucureșteni, mai ales persoane care într-un fel sau altul se preocupă de problemele conducerii și organizării producției, și-au exprimat dorința de a cunoaște noile metode care se aplică în acest domeniu. Răspunzînd unor asemenea cerințe, Universitatea Populară din București a inițiat, începînd din acest an școlar, un curs de „Știința conducerii și organizării producției". Cursul, al cărui scop este prezentarea pentru cercuri largi a ideilor de bază ale acestei științe, prevede mai întîi un număr relativ mic de expuneri, în care se arată principalele instrumente matematice utilizate. Este vorba de cîteva elemente de algebră liniară și de unele noțiuni de statistică și calculul probabilităților. Urmează apoi un număr de prelegeri în care aceste metode generale sînt aplicate în transporturi, agricultură, zootehnie, energetică, planificarea producției întreprinderilor industriale.

În cadrul cursului este abordată, de asemenea, problema aprovizionării întreprinderilor, respectiv teoria stocurilor. Dacă se urmărește asigurarea în permanență a materiei prime sau a produselor semifinite necesare, în ipoteza că se cunoaște capacitatea de prelucrare a unității industriale respective, atunci sîntem conduși la un stoc cunoscut. În comerț apare însă o situație mai complicată, deoarece nu se cunoaște cu precizie care va fi vînzarea în viitor. Ea poate fi însă estimată.

Caracterul probabilistic al unor fenomene economice apare și în așa-numita teorie a firelor de așteptare. Astăzi se dezvoltă tot mai mult întreprinderi în care se asigură o servire de masă, cum sînt restaurantele, marile magazine, trenurile, centralele telefonice. Aici se pune problema determinării numărului personalului de deservire astfel încît să se realizeze maximum de efect cu minimum de cheltuieli.

Pe plan mondial, metodele care utilizează teoria grafurilor în organizarea producției cîștigă tot mai mult teren. Și în țara noastră s-au făcut cercetări interesante în acest domeniu. După cum era și firesc, în programul cursului sînt cuprinse și unele prelegeri privind teoria grafurilor și aplicarea lor în diferite activități economice.

Nu ne-am propus să facem o prezentare exhaustivă a tuturor subiectelor tratate în cadrul cursului „Știința conducerii și organizării producției". Vom mai aminti numai că se vor examina și probleme privind teoria jocurilor, defalcarea in timp a planurilor de producție, programarea dinamică, controlul statistic al calității producției. În programa cursului își găsesc locul cuvenit și problemele privind mijloacele moderne de calcul, ca și conducerea directă a proceselor cu ajutorul calculatoarelor electronice.

Sîntem convinși că prin introducerea acestui curs, Universitatea Populară a procedat într-un mod judicios.

El va putea să inițieze un public tot mai larg, atît asupra aspectelor generale ale acestei ramuri a ciberneticii economice, cît și asupra realizărilor din țara noastră în acest important domeniu.

prof. univ.
Edmond NICOLAU

CURIER

■ Sub semnătura lui Amleto Catani a apărut recent la Roma **Dizionario teoretico-practico del commercio internazionale** (Dicționarul teoretic și practic al comerțului internațional), 446 pag. Examinînd detaliat aspecte variate ale comerțului internațional, autorul folosește terminologia de uz curent, explicînd – pentru înțelegerea marii mase a cititorilor – „limbajul adesea ermetic și prea tehnic, accesibil numai unui număr restrîns de specialiști".

■ În cartea lui D. Cox **The Perils of Peace. Conversion to what?** (Pericolul păcii. Adaptare, spre ce?) Philadelphia, 1965, 215 pag., se examinează probleme legate de reducerea cheltuielilor militare și de dezarmare. Autorul prezintă date statistice care caracterizează gradul de militarizare a economiei S.U.A. Astfel în statele Kansas, Washington, New Mexico, California, Connecticut 20–30% din forța de muncă este ocupată în industria de război. Cox este adeptul dezarmării și trecerii unei mari părți a industriei americane pe făgașul producției civile. Una din principalele propuneri ale autorului constă în crearea, în locul Pentagonului existent, a „Pentagonului pentru pace", și utilizarea forțelor de muncă și a resurselor materiale eliberate pentru construcția de locuințe și școli.

■ Cartea lui I. E. Kolesnikov **Raționalizațiia i normirovanie truda s pomoșciu sistem mikroelementov** (Raționalizarea și normarea muncii cu sistemul microelementelor), Editura Ekonomika, Moscova 1965, 214 pag., este o expunere amplă sociologică, economică și tehnică a sistemului enunțat în titlu. Esența acestei metode constă în conceperea celor mai complicate operații de muncă ca o îmbinare de mișcări simple (microelemente). Pe baza normelor de timp necesare pentru efectuarea mișcărilor simple, se poate determina durata oricărei munci manuale fără a mai proceda de fiecare dată la cronometrări pe locul de muncă. Sistemul microelementelor poate fi folosit la prestabilirea metodelor de muncă, la analiza și raționalizarea metodelor în curs, elaborarea normelor, antecalcularea cheltuielilor de producție, construcția optimă a pieselor și mijloacelor de muncă.

■ Experiența demonstrează – scrie J. Lesourne în lucrarea sa **Il calcolo economico** (Calculul economic), apărută la Milano în editura Franco Angeli, 1966 – că foarte adesea este greu de utilizat calculul economic. Chiar dacă se cunosc noțiuni de calcul, de cost marginal, de matematică, economiștii și tehnicienii care lucrează în domeniul economic se află în fața a numeroase dificultăți în a lega aceste noțiuni cu teoria economică generală – ceea ce își propune să realizeze lucrarea anunțată mai sus.

■ În editura Franz Steiner, Wiesbaden, a apărut lucrarea **Der Entwicklungsstand der Unternehmensforschung mit besonderer Berücksichtigung der Bundesrepublik Deutschland** (Stadiul de dezvoltare a cercetării operaționale, ținînd seama îndeosebi de R.F.G.), 413 pag., 1965. După o scurtă privire istorică asupra cercetării operaționale, autorul analizează în mod separat: programarea liniară generală și specială, programarea neliniară, programarea dinamică, teoria grafului în rețea, teoria jocurilor strategice și teoria proceselor stochastice. Sînt expuse aplicațiile cercetării operaționale în R.F.G., mai ales în probleme privind conducerea întreprinderii și producția industrială, și se dau indicații asupra posibilităților de aplicare în comerț, agricultură, transporturi și telecomunicații. Un supliment de circa 100 de pagini cuprinde bibliografia literaturii apărute în R.F.G. și alte țări în domeniul cercetării operaționale.

■ Volumul de amintiri despre Marx și Engels **Maurul și generalul,** apărut de curînd în Editura Politică, 486 pag., își justifică titlul prin poreclele care se obișnuiau să se dea în familia lui Marx (porecla lui Marx se datora faptului că avea un păr negru ca tăciunele, iar a lui Engels – aptitudinilor sale pentru știința militară). Menționăm că în amintirile sale despre Karl Marx, Maxim Kovalevski relatează nu numai că vorbea curgător engleza și franceza, dar putea citi și în rusă, italiană, spaniolă și română. „O dată – adaugă el – l-am găsit citind ziarul „Românul" și am avut ocazia să mă conving că se descurca lesne în greu accesibila limbă română".

■ În studiul **Sociologia lui Spiru Haret** din **REVISTA DE FILOZOFIE** nr. 6/ 1966, Achim Mihu, în dezacord cu aprecierea făcută în **Istoria gîndirii sociale și filozofice în România** poziției sociologice a lui Spiru Haret (ca fiind explicit idealistă pe temeiul că acordă prioritate inteligenței), consideră că idealismul istoric al lui Spiru Haret rezultă implicit mai ales din neevidențierea producției materiale ca factor determinant al vieții sociale și din prezentarea eclectică a „factorilor". Pe de altă parte, Achim Mihu relevă încercarea pe care a făcut-o Spiru Haret de a introduce matematica în știința sociologică prin propunerea noțiunii de **ecuație a unui fenomen social,** precum și introducerea în sociologie a metodei **aproximației succesive. El** – spune autorul – **a anticipat încercările sociometriștilor** de a reprezenta geometric, prin sociograme, relațiile individuale de la nivelul grupelor mici și, într-un anumit sens, s-a situat pe terenul de cercetare sociologică a **„relațiilor umane".**

O carte despre statistica venitului național în S.U.A.

ESTE cunoscut că primele calcule privind venitul național le datorăm lui W. Petty și lucrărilor sale Verbum Sapienti **(aproximativ 1664) și** Aritmetica Politică **(1676). În S.U.A. abia în 1843 apare lucrarea lui George Tucker** Progress of the United States in Population and Wealth in Fifty Years as Exhibited by the Decennial Census from 1790 to 1840 **(Progresul populației și al bogăției Statelor Unite în decurs de 50 de ani pe baza recensămînturilor decenale din 1790 pînă în 1840). Urmează o serie de alte încercări în acest sens, dintre care mai cunoscută este lucrarea Dr. Ch. B. Spahr,** An Essay on the Present Distribution of Wealth in the United States, N.Y. 1891 **(Încercarea de prezentare a distribuirii bogăției în Statele Unite). Prima încercare mai serioasă de calcul și de analiză a venitului național în S.U.A. se efectuează în 1921–1922 de către** National Bureau of Economic Research **(NBER), înființat în 1920 și finanțat din fonduri particulare. Pentru prima oară un organ guvernamental din S.U.A. și anume** Comisia Federală Comercială **s-a interesat de venitul național al țării în 1926. Acesta a fost primul calcul oficial al venitului național efectuat în S.U.A.**

Date deosebit de interesante privitoare la istoricul, izvoarele, metodele de calcul, precum și metodele de comparație ale venitului național din țări cu orînduiri sociale diferite le găsim în lucrarea lui V.M. Kudra — Statistica naționalnovo dohoda SȘA **(Statistica venitului național din S.U.A.) Ed. Statistica Moscova 1966, 196 pag. Pentru a efectua compararea concretă, numerică a mărimii venitului național din S.U.A. și U.R.S.S., autorul consideră că este necesar să se parcurgă trei etape: a) recalcularea datelor oficiale referitoare la venitul național al S.U.A. pe baza concepției științifice marxiste, b) regruparea datelor după o clasificație unică, c) calcularea venitului național din țările pentru care urmează să se facă compararea în aceleași unități valutare. În ce privește compararea propriu-zisă a venitului național din U.R.S.S. și S.U.A., se consideră că este necesară folosirea combinată a două metode: cea a indicilor puterii de cumpărare a valutelor și a indicilor naturali.**

MERCUR PRINTRE MUZE

ARTĂ ȘI MODĂ

DINTOTDEAUNA, creațiile artei plastice au exercitat o influență indiscutabilă asupra unei game largi de obiecte de larg consum și, în special, asupra produselor meșteșugurilor de lux, mobilierului, țesăturilor și, în general, asupra a tot ceea ce este inclus în sfera modei. Un anume spirit al epocii care trecea — transfigurat — din ambianța obiectelor existenței cotidiene în operele artiștilor, se întorcea, decantat de transpunerea artistică, în aceleași obiecte. Soluția adoptată de unele muzee de a plasa tablouri și sculpturi în mijlocul mobilierului și a altor obiecte de uz funcțional, din vremea în care primele au fost create, face deosebit de sesizantă interpătrunderea reciprocă, comunitatea de viziune. Istoricii de artă subliniază chiar că influența anumitor stiluri artistice nu s-a limitat numai la înfățișarea exterioară a obiectelor de consum mai mult sau mai puțin larg, ci a înrîurit chiar și tehnica producerii acestor obiecte. De pildă, este un lucru cunoscut că pictura Renașterii sau a Barocului a avut o influență directă asupra modului de lucrare a țesăturilor din acea vreme.

Desigur, preluarea unor teme și modalități din artele plastice de către producția unor obiecte de consum n-a fost niciodată un proces simplu și rectiliniu și niciodată o copiere directă. De obicei, ecoul profund al operelor de artă reprezentative a fecundat modul de a gîndi și a vedea al opiniei publice și a determinat o adaptare corespunzătoare a activității producătorilor de obiecte funcționale. Acest proces este valabil din antichitatea cea mai îndepărtată și pînă în zilele noastre. Chiar o bună parte din influența picturii abstracte asupra înfățișării unor obicte contemporane de uz concret sau asupra modei nu s-a exercitat prin preluare nemijlocită, ci prin o nouă abordare a înțelegerii decorativismului.

În ultimii ani se observă însă în Occident un fenomen nou. Îmbrăcămintea feminină imaginată acum cîtva timp de modelistul francez Courrèges și răspîndită apoi cu un deosebit succes, nu se mulțumea doar să se inspire din spiritul unui anumit abstracționism geometrizant, ci reproducea întocmai (sau cu modificări neesențiale) chiar anumite tablouri. Parizienii (și mai tîrziu și locuitorii altor orașe) au avut astfel prilejul să vadă circulînd pe stradă — sub formă de rochii — cîteva tablouri de Mondrian (vestitul pictor olandez, considerat drept un pontif al abstracționismului și care în tot lungul austerei sale existențe n-a avut niciodată de-a face cu probleme de modă). Cam în aceeași vreme, unele copii după statui de Hans Arp erau transformate în scaune de bar în holul unui aeroport.

Fenomenul a luat amploare odată cu voga așa-numitei Op Art (Optical Art). Op Art-ul, creat de pictorul francez Vasarély încă în urmă cu 15 ani, dar lansat de galeriile de artă new-yorkeze abia în 1965, a cunoscut consacrarea o dată cu atribuirea Marelui Premiu al Bienalei din Sao Paolo. După cum se știe, Vasarély nu utilizează de obicei decît două forme, cercul și pătratul. Datorită folosirii ingenioase a degradeului și a contrastului de tonuri, pictorul creează iluzia optică a unei forme noi „care planează parcă în fața tabloului ca un văl catifelat". Revistele de artă nici nu începuseră bine să comenteze creația lui Vasarély, că o anumită industrie a bunurilor de consum a și pornit să facă din Op Art calul de bătaie al modei. Ca și în cazul lui Mondrian, fabricanții de confecții nu ezită să reproducă întocmai tablourile lui Vasarély. După cîteva procese complicate, galeria de artă Denise René, căreia îi aparțin drepturile de autor ale creatorului Op Art-ului, a renunțat să se mai războiască în fața justiției cu plagiatorii.

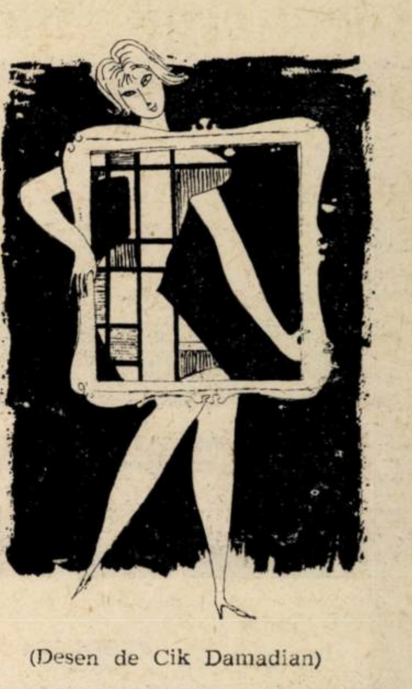

(Desen de Cik Damadian)

După datele privind primul semestru al acestui an, publicate de reviste de specialitate și care se referă doar la întreprinderile pariziene, rezultă, de pildă, că peste o șesime a producției de imprimeuri a unor uzine importante este reprezentată de țesături în stil Op-Art. Unul din cele mai mari magazine de încălțăminte, Jourdan, a vîndut numai în două luni peste zece mii de perechi (în special cizmulițe) de tip Op; în unele zile vînzarea acestor articole a atins 25% din cifra de afaceri. La marile magazine „Printemps" vînzarea articolelor Op reprezintă 12% din rețeta raionului de accesorii, în timp ce peste 33% din producția de bijuterii e realizată în același stil. Bineînțeles, fenomenul la care ne referim nu e propriu numai Parisului, deși atenția pe care Parisul — „capitala modei" — îi acordă Op Art-ului spune multe.

Ca să înțelegem semnificația acestui proces, ne putem referi la o interesantă observație a esteticianului italian Giulio Carlo Argan: „Funcția principală a modei într-o societate industrială (capitalistă — n.n.) este să determine o rapidă perimare psihologică în așa fel încît produsul să se învechească înainte de a se uza. Ciclurile rapide ale modei corespund, din punct de vedere istoric, cu faza actuală a dezvoltării industriale... Ceea ce se întîmpla cu străbunicii noștri care-și transmiteau obiectele de uz casnic și chiar unele veșminte de la o generație la alta, nu mai este posibil azi".

În căutarea unor idei noi în materie de modă, oamenii de afaceri au descoperit, după cît se pare, o soluție ingenioasă: preluarea imediată și fără scrupule a succeselor din cîmpul artelor plastice. „Ciclurile rapide ale modei" nu mai permit funcționarea procesului complex și îndelungat prin care, altădată, un anume stil artistic influența lumea obiectelor cotidiene. Rămîne doar de văzut cine are de cîștigat de pe urma acestei grabe.

H. DONA

UN NOU AN UNIVERSITAR

(Urmare din pag. 1)

Dîndu-se viață unei preocupări vechi a înaintașilor învățămîntului nostru superior, o deosebită atenție a fost și va fi acordată și în viitor acelor facultăți care pregătesc cadre pentru diferitele ramuri ale producției materiale, concomitent cu dezvoltarea specialităților umanistice. Studierea științelor sociale, a economiei politice, istoriei, filozofiei trebuie să aibă drept rezultat cunoașterea de către studenți a strădaniilor poporului nostru pentru eliberarea națională și socială, pentru emancipare politică și economică, aprofundarea politicii partidului nostru care aplică în mod creator marxism-leninismul la condițiile concrete ale României.

În cadrul procesului de diversificare a specialităților, de creștere însemnată a rolului și ponderii învățămîntului tehnic, o mare importanță a fost acordată învățămîntului economic. Școala superioară economică românească, cu o bogată și valoroasă tradiție, a cunoscut în anii socialismului un proces continuu de modernizare și perfecționare, potrivit exigențelor sporite ale economiei naționale, ale dezvoltării științei. Ea pregătește astăzi, prin diferite forme, 12 866 de studenți, cifră ce reprezintă jumătate din numărul total de studenți înscriși în anul școlar 1938—1939. Studenții înscriși în 1965—1966 la o singură facultate (Finanțe și credit) au egalat numeric totalul studenților din Cluj sau Iași din anul antebelic citat. Numai Institutul de științe economice „V. I. Lenin" din București pregătește anual cadre de economiști în zece specialități, fiind introduse noi secții de specializare, corespunzătoare progresului științific actual, ca, de pildă, mecanizarea evidenței.

„Învățămîntul universitar își poate îndeplini cu succes înalta menire pe care i-o conferă societatea noastră — *a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu* **— în măsura în care el asigură studenților posibilitatea de a cunoaște și a-și însuși tot ceea ce este mai nou și mai înaintat în știința și cultura națională și mondială".** *Stricta ancorare în contemporaneitate presupune din partea cadrelor didactice și a studenților receptivitate maximă în fața noului, mobilitate și capacitate de adaptare la progresul științei, asigurarea unei strînse legături cu practica, cu producția, abordarea unui stil universitar de studiu și predare.*

Intensificarea muncii de cercetare științifică a cadrelor didactice în institutele de învățămînt superior, stimularea deprinderilor de investigație proprie, independentă de către studenți, constituie una din căile de perfecționare a procesului de învățămînt, de îmbunătățire permanentă a conținutului acestuia.

Numai printr-o muncă asiduă și perseverentă de lărgire a orizontului de cunoștințe, de însușire a creațiilor celor mai de preț ale poporului nostru de-a lungul veacurilor în sfera cunoașterii, printr-o cultură temeinică și vastă tineretul studios va putea contribui cu succes la dezvoltarea științei românești, la triumful cauzei progresului

PRODUCE:

● fontă de afînare și turnătorie ● lingouri oțel carbon și aliat. ● blumuri și țagle pentru relaminare și forje. ● profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C, I și profile fasonate speciale. ● Oțel beton — neted, periodic, torsionat. ● Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

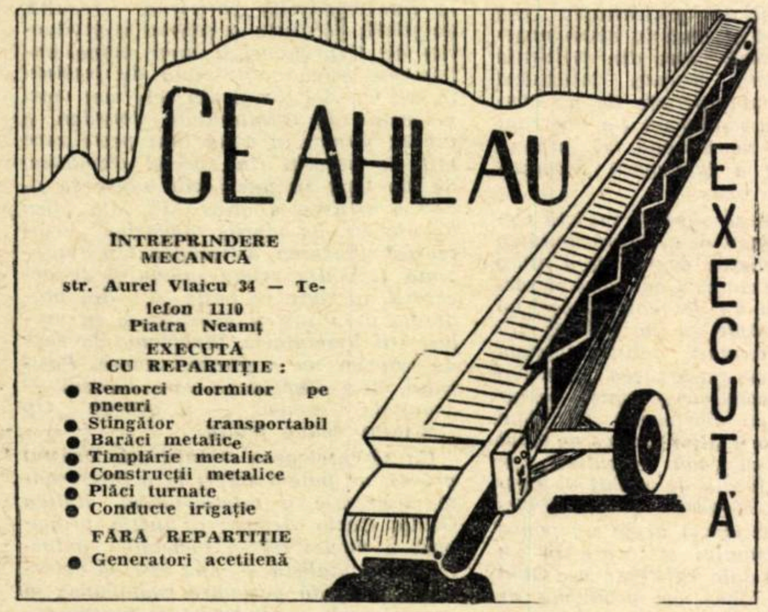

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ

str. Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

EXECUTĂ CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE

- Generatori acetilenă

FABRICA DE HÎRTIE ȘI CELULOZA „LETEA"-BACĂU

PRODUCE:

● Hîrtie velină, hîrtie semivelină, hîrtie ziar, hîrtie țigarete, hîrtie carbon (hîrtie copiativă), hîrtie tipar înalt, hîrtie carton filtrant (pentru industria alimentară)
● Celuloză
● Confecții caiete: dictando, aritmetică, desen, biologie, muzică, maculatoare, vocabulare.

produce prin chimizarea complexă a gazului metan:

— Îngrășăminte cu azot pentru agricultură: azotat de amoniu, uree, ape amoniacale, amoniac lichid.

Grupul produselor organice pentru industria de sinteză și a maselor plastice ca: acid acetic, butanol, acetat de vinil monomer, polivinil acetat-emulsie, alcool polivinilic.

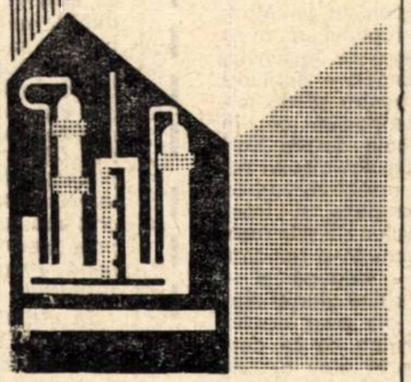

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE CĂLĂRAȘI

produce:

— Celuloză din paie naturală
— Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE:

— Hîrtie Offset
— „ tipar înalt
— „ de scris I. A.
— „ de scris I. B.
— „ cretată
— „ suport pentru cretare
— „ de ambalaj albit
— „ de ambalaj rezistent

CAIETE:

— cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
— de aritmetică și dictando de 8—100 file
— de aritmetică și dictando cu spirală — 100 file
— pentru teză
— caiete repertoare cu 48—100 file.

Auxiliari noi pentru industria textilă
Agenți tensioactivi neionici pe bază de produse polietoxilate
ROMOPAL O emulgator, egalizator la vopsiri
ROMOPAL LN muiant, dispersant, agent de spălare
AVIVAN S06 agent de avivare

EMAILUL ROȘU

Solicitați la magazinele de specialitate, noile produse ale Uzinei „EMAILUL ROȘU": vase emailate în execuție — coajă de stejar, cu dungă de aur, marmură și granit.

Aspectuoase și durabile.

UZINA MECANICĂ BUZĂU

Produce și livrează pe bază de repartiție:

- Ramificații C.F.R. tip 40–49
- Ramificații tip industrial 9,3; 13,75; 17,65
- Tirfoane tip A. I; A. 3; B. 1; B. 2B2; B.
- Crampoane tip 8x8x100; 10x10x100; 12x12x120; 14x14x140; 16x16x160
- Stingătoare incendiu, pe roți, de 100 l.
- Tîrnăcoape, topoare, tîmplărie mecanică

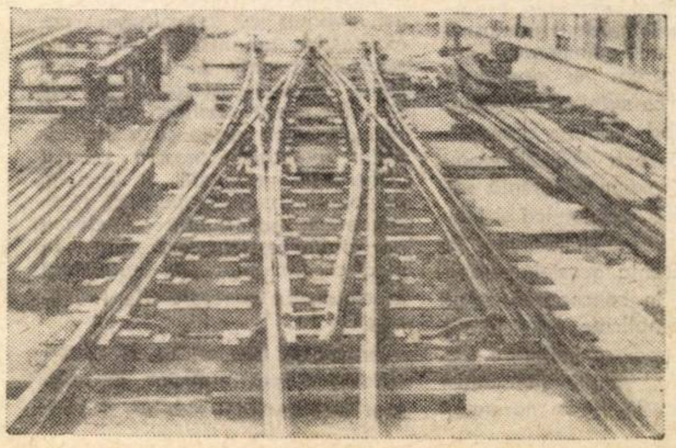

LES ECHOS

INFLAŢIA INTERNĂ AFECTEAZĂ STABILITATEA PREŢURILOR IN COMERŢUL MONDIAL

La 18 septembrie, G.A.T.T. și-a publicat raportul său anual asupra comerțului mondial. Acest document de 300 pagini are drept introducere o analiză a tendințelor recente în schimburile internaționale. Ziarul publică o relatare despre rezultatele studiului.

„În cursul anului 1965, valoarea exporturilor mondiale a crescut cu peste 8%, creșterea volumului a fost de aproximativ 7%, în timp ce ritmul de creștere al producției de mărfuri nu a depășit 6%. Cu alte cuvinte, dezvoltarea rapidă a comerțului mondial, constatată în 1964, an în care volumul exporturilor a înregistrat un progres de aproximativ 10%, iar producția — de 6%, nu a continuat în 1965. Această schimbare rezultă din două tendințe opuse.

Pe de o parte, producția agricolă mondială, și în special producția alimentară, a progresat foarte puțin, în timp ce volumul comerțului cu produsele alimentare a continuat să crească destul de repede, grație în parte unei reduceri substanțiale a stocurilor precum și recoltelor abundente din 1964 într-o serie de țări exportatoare.

Pe de altă parte, producția mondială a industriei prelucrătoare a crescut în 1965 cam în același ritm ca în 1964, dar sporirea volumului exporturilor mondiale de materii prime și de articole industriale a înregistrat o încetinire marcată.

Influența prețurilor

Încetinirea ritmului de creștere a exporturilor de articole industriale (inclusiv metalele comune) în 1965 a fost marcată de o creștere sensibilă a valorii pe unitate a exporturilor, în timp ce valoarea exporturilor mondiale de produse primare (cu excepția metalelor comune) s-a redus oarecum după creșterea sensibilă din 1964.

Ca urmare a acestei situații, creșterea generală a prețurilor la produsele de export, exprimate în dolari, a fost de numai 1%, față de 2% în 1964. Totuși, în ultimii trei ani, s-a putut observa o tendință netă spre o ridicare a nivelului general al prețurilor, în comerțul mondial, care se explică în mare parte printr-o tendință de creștere a prețurilor la articolele industriale.

Această evoluție contrastează cu stabilitatea generală care a domnit în perioada 1953—1962 ; ea arată că tendințele inflaționiste interne au început să afecteze stabilitatea prețurilor în comerțul internațional.

Din punct de vedere valoric comerțul de produse primare în general și al materiilor prime de origine agricolă în particular, a crescut mult mai puțin în 1965 decît în 1964. În consecință, valoric, încetinirea a fost cu mult mai importantă la importurile țărilor industriale, provenind din țările neindustrializate (4% în 1965, față de 9% în 1964) decît în schimburile dintre țările industrializate (11% față de 14%)...

Importurile provenind din țările în curs de dezvoltare au crescut cu aproximativ 6% în 1965 față de 9% în 1964, dar dacă se ține seama de modificările prețurilor la importul de petrol brut, ritmul de creștere se situează în jurul cifrei de 7%.

Diversificarea vinzărilor

Încasările din exporturi ale regiunilor în curs de dezvoltare rămîn determinate în mare măsură de cererea de produse primare și de metale comune în regiunile industriale. Totuși, de la începutul acestui deceniu vînzările regiunilor slab dezvoltate s-au diversificat într-o oarecare măsură, atît în ce privește compoziția lor cît și repartizarea lor geografică.

Exporturile de articole industriale (cu excepția metalelor comune) ale regiunilor slab dezvoltate, spre țările industrializate, au crescut cu circa 14% în 1965, deci cu acelasi procent ca în perioada 1960—1964.

Dacă se ține seama de toți factorii, comerțul dintre țările slab dezvoltate, care sporise cu numai 11% între 1953 și 1959, a crescut cu 37% între 1959 și 1964, ceea ce reprezintă un ritm de creștere superior aceluia înregistrat de exporturile spre țările dezvoltate. În afară de aceasta, dacă între 1953 și 1959 creșterea se datora în întregime intensificării schimburilor de produse petroliere între aceste țări, la sporirea schimburilor în perioada 1959—1964, acest grup de produse nu a contribuit decît cu o cincime". *(19 septembrie)*

THE FINANCIAL TIMES

OBSTACOLE IN CALEA ŢĂRILOR IN CURS DE DEZVOLTARE

Dificultățile în care se află țările în curs de dezvoltare sînt mereu în discuție pe arena internațională, în legătură cu comerțul mondial. Discuțiile monetare occidentale au proiectat din nou în lumină problema insuficientelor mijloace de investiții ale acestor țări. Reproducem mai jos un articol în care se semnalează unele date ale problemei.

„În cei douăzeci de ani de existență Banca Mondială (Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare) și principalele sale filiale au furnizat împrumuturi și credite de peste 11 miliarde dolari... Dar vechile probleme continuă să existe. Eforturile de a se spori încasările de devize pot fi încă ușor anulate de prețurile scăzute ale materiilor prime ; valoarea unor ajutoare mărite poate fi contracarată de dobînzile ridicate ale vechilor datorii ; îmbunătățirile înregistrate în agricultură pot fi depășite de creșterea populației... În darea de seamă din ultimul an, a Băncii Mondiale, se declară limpede : «condițiile existente în lume nu au fost favorabile unei dezvoltări satisfăcătoare a țărilor în curs de dezvoltare».

Scădere de 0,6%

Au existat mai multe motive pentru aceasta. Este adevărat că exporturile acestor țări au crescut, dar mai puțin rapid decît comerțul mondial și mai puțin rapid decît în anul precedent, datorită cererii mai reduse de mărfuri... Creșterea investițiilor de capital particulare s-a concentrat în cîteva țări mici, exportatoare de petrol, și a fost probabil mai mult decît contracarată de sumele mai mari plătite sub formă de dividende și dobînzi. Dificultățile balanței de plăți au obligat un grup de țări industriale să-și revizuiască programele de ajutor, în timp ce dificultățile bugetare au împiedicat un alt grup de asemenea țări să-și mărească programele pentru a umple golul. Cu toată dezvoltarea rapidă a comerțului și bogăției, fluxul de ajutor de la țările industriale la cele în curs de dezvoltare nu s-a modificat de fapt prea mult în ultimii cinci ani. Ajutorul acordat oficial a scăzut, ca proporție din venitul național, de la 0,8% la 0,6%, iar condițiile sale — proporția celor acordate sub formă de donații, proporția celor acordate condiționat, media termenului și dobînzii împrumuturilor — au devenit simțitor mai puțin avantajoase. Dintr-un motiv sau altul, prăpastia dintre ceea ce guvernele predică și ceea ce fac efectiv, a devenit mai adîncă.

Dar, asa cum Banca Mondială are grijă să sublinieze, perspectivele nu sînt cu totul întunecate. Multe țări în curs de dezvoltare au învățat să canalizeze atît propriile lor resurse cît și ceea ce ele primesc sub formă de capital extern în direcția în care acestea au cele mai multe șanse de a sprijini dezvoltarea țării. Tot mai multe dintre ele își dau seama de necesitatea de a adopta măsuri urgente pentru sporirea producției alimentare interne.

Aceste țări nu vor putea însă să finanțeze volumul de importuri necesare dezvoltării lor economice, decît dacă li se furnizează noi ajutoare în condiții pe care ele le pot accepta. Iar Asociația Internațională de Dezvoltare, afiliată la Banca Mondială, care se ocupă de acordarea de împrumuturi pentru proiecte aprobate, dispune de numai 322 milioane dolari...

Trebuie găsită deci o cale care să ocolească obstacolele bugetare și ale balanței de plăți, obstacole care împiedică țările dezvoltate să facă tot ceea ce pretind că ar dori să facă pentru a ajuta țările slab dezvoltate". *(26 septembrie).*

NEW YORK Herald Tribune

IMPASURILE ECONOMIEI PORTUGHEZE

„Datorită cheltuielilor militare tot mai mari în teritoriile sale africane și afluxului a 2 milioane de turiști străini pe an, în Portugalia prețurile au început să crească într-un ritm fără precedent.

Indicele prețurilor la alimente a crescut de la 116 la 130 în primele 4 luni ale anului 1966 — ceea ce reprezintă o creștere mai mare decît în vreunul din ultimii 4 ani. Carnea și peștele, hrană tradițională a acestei țări maritime, au început să fie importate, împreună cu alte produse alimentare în valoare de 120 milioane dolari pe an.

Desfacerea mărfurilor industriale și de lux, inclusiv a petrolului și cosmeticelor, a fost lovită de un nou «impozit pe tranzacții», care merge de la 7 pînă la 20%, și care a înlocuit luna trecută tradiționalul impozit redus asupra vînzărilor.

«Majorările de salarii acordate funcționarilor de stat, militarilor și docherilor au si fost aproape anulate de majorarea continuă a prețurilor» — declara un economist portughez.

...«Situația cea mai persistent nefavorabilă se află în agricultura noastră», a explicat ministrul portughez al economiei, Correia de Oliveira. Aproape 44% din populația țării, de 10 milioane de persoane, lucrează pe ogoare dar ei furnizează numai 22% din produsul național brut. «Cererea de produse agricole sporește mai repede decît producția», a adăugat ministrul...

...Emigrația, care lipsește țara de o sută de mii de oameni pe an, agravează această problemă. Portughezii care lucrează în țări europene mai dezvoltate trimit anual acasă peste 110 milioane dolari...

...Principala dificultate însă o constituie lipsa acută de capital pentru investiții în țară. Portugalia cheltuiește aproape 45% din bugetul său național pentru necesitățile militare din Angola, Mozambic si Guineea portugheză unde 100 000 de soldați luptă împotriva răscoalelor.

«Am putea folosi acest capital pentru investiții în țară și în alte teritorii de peste mări», declara o oficialitate guvernamentală.

În consecință, deși cu îndoieli, Portugalia atrage capitaluri străine prin existența unor salarii medii de 60 escudos (2 dolari) pe zi, posibilitatea de reexport a produselor către societățile-mame din alte țări și prin acordarea de credite pe termen scurt de către băncile locale.

Astfel, de exemplu, Oerlikon din Elveția negociază cumpărarea a 50% din acțiunile societății comparativ mici de mașini-unelte și turnătorie din Oporto, pe care plănuiește s-o transforme într-o turnătorie care să fabrice produse necesare industriei de automobile din întreaga Europă.

...Economiștii portughezi prevăd restricții mai aspre în acordarea de credite și o sporire a impozitului asupra veniturilor personale". *(16 septembrie).*

R. D. GERMANĂ

ANI DE REALIZĂRI

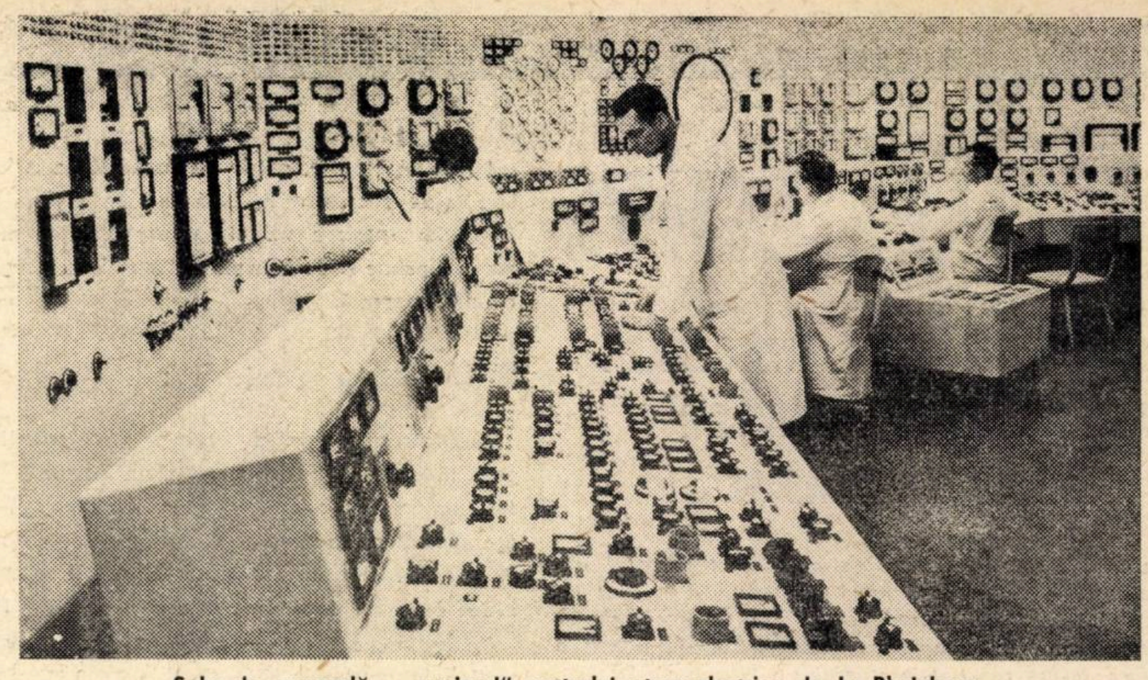

Sala de comandă – „creierul" centralei atomoelectrice de la Rheinberg

ÎNTEMEIEREA cu 17 ani în urmă a R. D. Germane și neîncetata ei consolidare economică și politică n-a fost numai un act de mare însemnătate națională pentru poporul german, ci și un factor important pentru menținerea păcii și asigurării progresului social în Europa.

Sub conducerea înțeleaptă a C.C. al P.S.U.G., oamenii muncii din R.D.G. au creat în partea Germaniei, odinioară economic înapoiate și puternic distruse în cel de-al 2-lea război mondial, un stat industrial socialist înfloritor cu o agricultură socialistă dezvoltată. Au fost necesare eforturi mari pentru a birui disproporțiile apărute în economie, prin scindarea Germaniei provocată de imperialiști. Pentru aceasta a fost necesară crearea și înființarea unor ramuri industriale cu totul noi, ca de exemplu, metalurgia, construcția de mașini grele, construcția navală etc.

Faptul că R.D.G., în pofida activității neîncetate de perturbare din partea imperialiștilor vest-germani și a pagubei de peste 30 miliarde mărci, pe care i-au pricinuit-o în timpul graniței deschise, a putut să-și ocupe, în anii ce au trecut, locul printre cele 10 state industriale cele mai puternice din lume, dovedește marea vitalitate a orînduirii sociale socialiste.

În anul 1965, R.D.G. a realizat un produs social total de 194,7 miliarde mărci, ceea ce întrece de 3,6 ori nivelul din 1950. În același interval, producția industrială globală a crescut de 3,9 ori la 134,6 miliarde mărci ; venitul național a sporit (la prețuri comparabile) la 316%, iar venitul național consumat pe locuitor a sporit la 345%. Investițiile alocate economiei naționale au atins în 1965 suma de 19,6 miliarde mărci, care față de 1950 înseamnă o creștere de 5,5 ori. S-au dezvoltat cu precădere asemenea ramuri industriale ca industria chimică (429%), construcția de mașini (506%), industria electrotehnică (793%) și mecanica fină și optica (514%).

Un mare număr de noi obiecte industriale au schimbat radical înfățișarea R.D.G. Iată doar cîteva din cele mai importante: Combinatul de înnobilare a cărbunelui brun „Schwarze Pumpe", termocentralele Lübbenau și Vetschau cu o capacitate de peste 1 000 MW fiecare, Combinatul de prelucrare a țițeiului de la Schwedt, Combinatul chimic Leuna II, Șantierele navale de la Marea Baltică, portul maritim Rostock, Uzina de semiconductori din Frankfurt pe Oder, Combinatul siderurgic „Ost" etc. Paralel cu aceasta au apărut noi orașe și cartiere, care caracterizează aspectul socialist al R.D.G.

R.D.G. a atins un grad înalt de ocupare a populației. Prin calificarea continuă a celor ce muncesc, prin îmbunătățirea organizării muncii și aplicarea unor noi tehnologii, în ultimii zece ani productivitatea muncii în industrie a putut fi sporită la 189% pe un salariat și la 202,2% pe un muncitor din producție. Partidul și guvernul acordă neîncetat o mare atenție formării unui număr corespunzător de cadre pregătite științific. În acest scop au fost construite și înzestrate cu material didactic modern numeroase noi școli superioare și de specialitate, iar cele existente au fost lărgite.

La sfîrșitul anului 1965, numărul cadrelor din R.D.G. care au absolvit o școală superioară sau de specialitate, a fost de 515 900.

De cea mai mare însemnătate pentru dezvoltarea armonioasă a economiei naționale sînt succesele obținute în agricultură. Prin cooperativizarea agriculturii, încheiate în anul 1961, s-a dat cale liberă aplicării legilor economice ale socialismului, introducerii metodelor industriale și lichidării treptate a diferenței dintre oraș și sat.

Dintr-o suprafață agricolă totală de 6,376 milioane ha, 93,9% sînt lucrate de întreprinderi socialiste, din care 85,7% de către 15 139 cooperative de producție agricole cu 986 622 membri și 6,7% de către 660 ferme de stat.

În special în ultimii trei ani, prin îmbunătățirea planificării și a conducerii, prin consolidarea bazei materiale și prin aplicarea justă a stimulentului economic au putut fi obținute progrese serioase în producția vegetală și animală și în ridicarea eficienței lucrărilor agricole.

În anul 1965, s-au obținut următoarele producții medii pe hectar de suprafață agricolă :

cereale	29,2 chintale
din care grîu	36,7 chintale
fructe oleaginoase	18,4 chintale
cartofi	177,2 chintale
sfeclă de zahăr	263,1 chintale

S-a ajuns la un efectiv de 74,9 vite cornute, din care 34,1 vaci, și de 139,6 porci la 100 ha suprafață agricolă. În 1965, în cooperativele de producție agricole producția de lapte pe o vacă era de 2 900 litri. Cooperativele de producție agricolă au predat către stat în 1965 după fiecare hectar de suprafață agricolă :

Vite de tăiat	181,6 kg/ha
lapte (3,5% conținut de grăsime)	950,7 kg/ha
ouă	352,6 bucăți/ha

Comerțul exterior are un rol important în economia R.D.G., deoarece, în afară de cărbune brun și săruri de potasiu, R.D.G. dispune de resurse reduse de materii prime, posedînd în schimb o industrie prelucrătoare cu un înalt grad de dezvoltare.

În anii 1950—1965, volumul comerțului exterior a crescut de 6,6 ori, atingînd în 1965 un volum de 24,3 miliarde mărci-valută. În ciuda activității de perturbare continuă a guvernului vest-german și a altor state N.A.T.O., R.D.G. a putut să stabilească relații de comerț exterior cu circa 100 de țări și să le lărgească încontinuu. Sarcina sa principală R.D.G. și-o vede însă în lărgirea și adîncirea relațiilor sale economice externe cu țările socialiste și în primul rînd cu Uniunea Sovietică. În mod corespunzător, ponderea schimburilor comerciale externe cu țările socialiste reprezintă aproximativ 75%. Ca urmare a dezvoltării industriale a Republicii Socialiste România, relațiile economice dintre cele două țări au evoluat pozitiv, ceea ce se concretizează într-o creștere a volumului de comerț exterior, în ultimii 5 ani, cu circa 40%.

Cel de-al VI-lea Congres al P.S.U.G. din 1963 a făcut bilanțul dezvoltării socialiste de pînă acum a R.D.G. El a constatat că s-a încheiat — cu victoria deplină a relațiilor de producție socialiste — o etapă a trecerii de la capitalism la socialism.

După victoria relațiilor de producție socialiste, conținutul principal al activității clasei muncitoare și a tuturor oamenilor muncii este construirea desfășurată a socialismului în R.D.G., care va încheia perioada trecerii de la capitalism la socialism. Cu aceasta a început o nouă etapă a construcției socialiste în R.D.G. În legătură cu formularea sarcinii economice de bază a R.D.G., Congresul al VI-lea a trasat sarcina de a realiza, pe toate nivelurile economiei, o conducere și planificare calitativ mai înaltă. S-a hotărît să se creeze sistemul economic propriu-zis al socialismului în R.D.G. Acest nou sistem economic de conducere și planificare este sistemul economic al unui stat socialist puternic industrializat cu o agricultură modernă intensivă.

În elaborarea noului sistem economic al planificării și conducerii P.S.U.G. a urmărit folosirea legilor economice ale socialismului în interesul societății și al indivizilor.

După ce au intrat în vigoare măsuri importante ale noului sistem de planificare și conducere, cea de a 11-a plenară a C.C. al P.S.U.G. din decembrie 1965 a fixat sarcinile pentru dezvoltarea în continuare a acestui sistem. Măsuri ca : creșterea rolului beneficiului în întreprinderi și în V.V.B. (Uniunea întreprinderilor de stat), reevaluarea mijloacelor de bază, efectuarea reformei prețurilor industriale, au permis să se obțină o imagine mai exactă despre cheltuielile de producție și să se concentreze astfel inițiativa celor ce muncesc pe reducerea cheltuielilor, îmbunătățirea calității și creșterea productivității muncii.

În prezent, veriga principală a dezvoltării în continuare a noului sistem economic de planificare și conducere constă într-o astfel de planificare economică, legată de gospodărirea socialistă, în care să se elaboreze varianta de plan ce asigură creșterea optimă a venitului național.

Dezvoltarea economiei naționale a R.D.G. în perioada după Congresul al VI-lea arată cît de justă a fost calea îmbinării organice, în cadrul noului sistem de planificare și conducere, a inițiativei individuale cu interesele obiective ale societății.

Aceasta se reflectă în creșterea continuă a venitului național care la sfîrșitul anului 1966 va fi cu circa 14 miliarde de mărci mai mare decît în perioada celui de-al VI-lea Congres. Față de 1962, aceasta înseamnă un spor de circa 18%. Producția industrială va crește în 1966, față de 1962, cu circa 31 miliarde de mărci, respectiv, cu 24%. Trebuie subliniat că producția ramurilor decisive pentru realizarea revoluției tehnice, ca industria chimică, electrotehnica și electronica, se dezvoltă într-un ritm care depășește cu mult ritmul mediu de creștere a producției industriale.

Cea de a 13-a plenară a C.C. al P.S.U.G. a hotărît convocarea celui de-al VII-lea Congres în aprilie 1967. Pînă atunci vor trebui realizate, respectiv amorsate, importante măsuri economice, ca încheierea reformei prețurilor industriale, dezvoltarea accelerată a prelucrării datelor pe cale electronică, perfecționarea organizării, planificării și conducerii relațiilor de cooperare în industria socialistă etc.

Problema centrală a politicii economice în anii următori o va constitui raționalizarea socialistă complexă. Acestui scop i se va afecta o parte mai mare a investițiilor disponibile. În acest context, pe primul plan se situează mecanizarea și modernizarea instalațiilor și utilajelor existente și introducerea mijloacelor de automatizare. Spre deosebire de perioada trecută, aici nu e vorba de o lărgire a producției prin investiții extensive, ci de intensificarea întregului proces de reproducție pe calea raționalizării complexe și a modernizării.

În condițiile economice ale R.D.G. și ale realizării revoluției tehnice, aceasta este singura cale care duce la asigurarea unui spor ridicat, continuu, al venitului național. În felul acesta R.D.G. își va întări puterea economică în așa măsură, încît să poată îndeplini cu succes sarcina sa istorică, ca stat german socialist, în lupta împotriva tendințelor agresive ale imperialiștilor vest-germani și în întrecerea economică cu capitalismul.

În legătură cu realizarea raționalizării cuprinzătoare a economiei naționale, R.D.G. acordă o mare importanță dezvoltării continue a diviziunii internaționale socialiste a muncii și se orientează spre o continuă adîncire a cooperării și specializării, în domeniul științei, cercetării și producției, cu Uniunea Sovietică și cu celelalte state ale C.A.E.R., pentru a-și ridica puterea economică proprie și totodată aceea a întregului lagăr socialist.

Berthold HANDWERKER
consilier
pentru probleme economice
al Ambasadei R. D. Germane

CORESPONDENȚĂ DIN LONDRA

CAPITALUL STRĂIN ÎN AFRICA

AFRICA este bogată. Ea posedă tot ceea ce este necesar pentru a deveni un continent cu o economie dezvoltată și industrializată, cu tehnică modernă. Studii întocmite de organisme ale O.N.U. au arătat că Africa este de fapt mai bine înzestrată pentru progresul economic decît orice altă regiune a lumii.

Un raport al O.N.U. intitulat *Analiza economică a Africii începînd din 1950* și publicat în 1959, arăta că în 1956, Africa a furnizat 96% din producția mondială de diamante (exceptînd U.R.S.S.), 69% din producția de cobalt, 63% din producția de aur, 48% din producția de antimoniu, 37% din producția de mangan, 34% din producția de cromite, 32% din producția de rocă fosfatică, 24% din cea de cupru, 19% din cea de azbest și 15% din producția de cositor. O singură țară africană, Nigeria, produce 85% din cantitatea mondială de columbit, în timp ce alta, Ghana, ocupă al doilea loc ca importanță în producția mondială de mangan.

Resursele energetice ale continentului african nu sînt mai puțin importante. S-a stabilit că Africa dispune de cel mai mare potențial de energie hidroelectrică din lume. Cea mai mare parte a acestuia se află în Africa tropicală, Congo-ul singur posedînd 21,6% din resursele mondiale. Dar capacitatea efectiv instalată este de numai 1% din totalul mondial.

Africa posedă de asemenea cărbunele și fierul necesar industrializării. Rezervele sale de cărbune sînt evaluate la 4 500 milioane tone.

Un alt raport, întocmit de Organizația pentru Alimentație și Agricultură a O.N.U. (F.A.O.), intitulat *Dezvoltarea economică în Africa, 1954—1955*, a arătat că chiar și în actualul său stadiu relativ scăzut de dezvoltare economică, agricultura africană contribuie cu 66% la producția mondială de cacao, cu 58% la aceea de ulei de palmier, cu 26% la aceea de arahide și cu 16% la producția de cafea. Africa furnizează de asemenea cantități substanțiale de produse esențiale cum ar fi bumbacul, cauciucul, tutunul etc.

● Un continent stors de vlagă

Cu toată bogăția sa, Africa este un continent stors de vlagă. Locuitorii săi sînt dintre cei mai săraci din lume. Nivelul lor de trai se află cu mult sub acela al altor regiuni mai puțin înzestrate cu resurse naturale. Situația economică a majorității țărilor de curînd independente de pe continentul african, — țări pe ale căror teritorii se pot găsi marile bogății naturale pe care le-am enumerat — este foarte gravă. Economiile lor sînt slabe și, în numeroase cazuri, devin tot mai slabe ; trezoreriile lor sînt goale.

Cauzele acestei situații pot fi găsite în faptul că bogăția Africii, — aurul și diamantele sale, manganul și cuprul său, petrolul și cărbunele său — continuă să fie exploatate nu în folosul Africii și al locuitorilor săi, ci în folosul societăților străine. Cea mai mare parte a resurselor naturale ale Africii continuă să fie controlate și exploatate de monopolurile străine. Între acestea numele societăților engleze continuă să ocupe un loc important pe lista celor mai mari și mai profitabile întreprinderi din Africa.

Iată de exemplu, cazul Concernului Unilever. Controlat de capitalul englez și olandez, acesta este ca importanță al șaselea concern din lume, judecînd după cifra de afaceri. El controlează 200 societăți în întreaga lume. Operațiunile organizației Unilever în Anglia și în Commonwealth-ul britanic sînt conduse de Unilever Ltd., ale cărui operațiuni în Africa sînt la rîndul lor manipulate de United Africa Company Group.

În cele 18 luni dinainte de noiembrie 1964, United Africa Company a înființat numai în Nigeria un număr de 9 noi întreprinderi industriale.

Firma Shell, de asemenea controlată de capitalul britanic și olandez, este la fel de activă în Africa, atît în ce privește prospectarea și exploatarea zăcămintelor petroliere, cît și în distribuirea produselor petroliere. Shell, împreună cu British Petroleum și cu American Gulf Oil Company, domină industria petrolieră în dezvoltare a Nigeriei.

Firmele britanice au o mare influență în exploatarea resurselor minerale ale Africii, la sud de Sahara. Deosebit de important în această privință este rolul lui Anglo-American Corporation Ltd., care, în ciuda numelui său, este controlată de capitalul englez și sud-african. Prin intermediul unui mare număr de filiale și societăți asociate, acest monopol este interesat în exploatări miniere, fabrici de prelucrare, transporturi și comunicații, proprietăți de terenuri, exploatări forestiere și fabrici de cherestea, în uzine de energie electrică, pe tot cuprinsul părții de sud a continentului african. Minele de aur, uraniu, fier, azbest și cărbune reprezintă obiectivele cele mai importante ale activității sale în Republica Sud-Africană. Acest monopol controlează și Rhokana Corporation și Nchanga Consolidated Copper care exploatează bogatele zăcăminte de cupru din Zambia. El exploatează zăcămintele de plumb, zinc și cadmiu în Rhodesia unde controlează de asemenea și minele de cărbuni Wankie. Prin societățile asociate, Anglo-American Corporation își întinde tentaculele în Tanzania, Uganda, Congo, Angola, Mozambic și chiar în Sahara și Africa de Nord.

Am enumerat numai o parte din societăți. Ele sînt legate toate printr-o com-

Brazilia

PROBLEMELE RĂMIN ACELEAŞI

OPINIA publică latino-americană urmăreşte cu interes evenimentele ce se desfăşoară în prezent în Brazilia. La 3 octombrie, Camera Reprezentanţilor şi Senatul, în care partidul de guvernămînt — Alianţa naţională pentru reconstrucţie — deţine majoritatea, au ales pe candidatul oficial, mareşalul Costa e Silva, acesta urmînd să-şi ia peste cîteva luni în primire funcţia de preşedinte. Rezultatul alegerii era, de fapt, cunoscut dinainte, întrucît Mişcarea democratică braziliană, singurul partid de opoziţie recunoscut, a boicotat alegerile, apreciind că procedura electorală este antidemocratică. În plus, cu puţin timp în urmă au avut loc alegerile de guvernatori în 12 din cele 22 de state braziliene, în care au ieşit învingători candidaţii partidului de guvernămînt. Ţinînd seama de aceasta, Agenţia FRANCE PRESSE arăta încă înaintea alegerilor prezidenţiale că „dispunînd deja de guvernatori loiali în 12 state, succesorul desemnat va fi ales fără dificultăţi“.

În ceea ce priveşte evoluţia în perspectivă a politicii economico-financiare, este semnificativă declaraţia făcută de însuşi Costa e Silva în recentul său discurs din localitatea Victoria, cînd a afirmat că „nu se obligă“ să aducă vreo schimbare cu caracter radical.

Majoritatea comentatorilor apreciază că în 1965 activitatea economică a manifestat în Brazilia o înviorare, revirimentul fiind însă destul de slab. Măsurile de redresare aplicate de guvern n-au pus capăt instabilităţii economice şi financiare, procesului inflaţionist legat de continua devalorizare a cruzeiros-ului, care au caracterizat şi în 1965 evoluţia economiei braziliene. Problema cea mai dificilă rămîne stăvilirea inflaţiei — obiectivul nr. 1 al politicii economice a actualului guvern brazilian, deşi în 1965, cît şi în prima jumătate a acestui an s-a observat o oarecare încetinire a procesului inflaţionist. Indicelui oficial al costului vieţii care crescuse în 1965 cu 45,4%, i-a urmat însă şi în primele 8 luni ale acestui an o scădere a puterii de cumpărare a cruzeiros-ului, cu încă 24%. Concomitent, s-a accentuat deficitul bugetar (la 588 miliarde cruzeiros) datoria externă atingînd nivelul de 3 650 milioane de dolari — cu 21,6% mai mare decît la sfîrşitul anului 1964).

Paralel, s-au făcut remarcate şi unele rezultate favorabile. Astfel, produsul naţional total a crescut anul trecut cu peste 5%, ceea ce s-a datorat, în special, realizărilor obţinute în sectorul agricol, ca urmare a condiţiilor climaterice prielnice şi a promovării de către guvern a unei politici mai flexibile în ceea ce priveşte creditul agrar şi preţurile produselor agricole. În sezonul agricol 1964/1965 producţia a crescut faţă de anul precedent cu 10%, în cadrul acesteia producţia vegetală sporind cu 14,3% iar cea animală cu 4,9%.

Sectorul industrial a cunoscut în 1965 o încetinire a ritmului de dezvoltare comparativ cu anul precedent, indicele producţiei industriale urcînd doar cu 1,6% ; excepţie a făcut numai industria minieră : +29%. În condiţiile scăderii puterii de cumpărare a populaţiei şi ale creşterii stocului de produse nevandabile, majoritatea întreprinderilor industriale au recurs la restrîngerea activităţii de producţie. Guvernul brazilian a elaborat o serie de proiecte privind extinderea, în anii viitori, a electrificării, dezvoltarea transporturilor şi telecomunicaţiilor, amenajarea oraşelor etc. ; realizarea acestor proiecte (care necesită investiţii de circa 2,5 miliarde dolari) este însă în bună parte condiţionată de recurgerea la surse externe de finanţare.

În luna august a.c. s-a decretat îngheţarea salariilor pe timp de un an de la semnarea contractelor de muncă în vigoare. La expirarea contractelor, salariile nu vor putea fi mărite decît „pe baza normelor guvernamentale, care vor ţine cont de tendinţele inflaţioniste“.

În ceea ce priveşte climatul social şi politic intern, acesta a fost marcat în ultimul timp de puternicele demonstraţii ale studenţilor din Rio de Janeiro, Belo Horizonte, Sao Paulo, oraşul Brasilia şi Porto Alegre, precum şi de luările de poziţii critice ale unor reprezentanţi de frunte ai clerului catolic din Brazilia faţă de politica în domeniul social şi economic. La acestea se adaugă tendinţa tot mai pronunţată de regrupare a forţelor de opoziţie.

Victor DOBRAN

Erată

În interviul publicat în nr. 39 din 30 septembrie 1966 al revistei noastre, sub titlul **„Relaţii bazate pe respectul intereselor reciproce“**, *în coloana a doua, rîndurile 4—5—6 de sus se vor citi :*

— Evident. Nu pot exista schimburi decît dacă interesele ambelor ţări sînt pe deplin respectate.

U.N.C.T.A.D. — După cea de-a IV-a sesiune a Consiliului

DOUĂ caracteristici deosebite a marcat ultima sesiune a Consiliului U.N.C.T.A.D. Prima : sesiunea a constatat şi consemnat faptul că ţările în curs de dezvoltare se găsesc astăzi într-o situaţie mai grea decît cea din 1964, cînd a avut loc prima Conferinţă O.N.U. pentru comerţ şi dezvoltare, întrucît statele capitaliste dezvoltate nu au dat curs în suficientă măsură recomandărilor adoptate atunci ; a doua caracteristică a fost fermitatea cu care ţările în curs de dezvoltare au perseverat pentru convocarea celei de-a 2-a Conferinţe pentru comerţ şi dezvoltare, contrar aşteptărilor unor exponenţi marcanţi ai ţărilor capitaliste dezvoltate după care organizaţia urma să-şi piardă din dinamismul iniţial

Pe de altă parte, în raportul final al acestei sesiuni, s-a precizat că „reprezentanţii ţărilor în curs de dezvoltare exprimă satisfacţie faţă de desfăşurarea relaţiilor lor comerciale cu ţările socialiste, relaţii care s-au dezvoltat în conformitate cu respectivele recomandări ale Conferinţei din 1964“.

Delegaţii aceloraşi ţări consideră, însă, că acţiunile pozitive din partea unor ţări capitaliste dezvoltate au fost şi prea rare şi insuficiente pentru a fi avut o influenţă majoră asupra comerţului şi creşterii ţărilor în curs de dezvoltare.

Delegaţiile tuturor ţărilor socialiste au sprijinit convocarea celei de-a 2-a Conferinţe. S-a luat hotărîrea de a recomanda Adunării Generale a O.N.U. ca această Conferinţă să aibă loc între 5 septembrie şi 20 octombrie 1967, la New Delhi.

Discutarea ordinei de zi a Conferinţei a scos la iveală însă dificultăţi mai serioase. S-a manifestat tendinţa de a reduce Conferinţa viitoare la un cadru restrîns de probleme, chiar şi ele puternic controversate, de altfel, sau fără vreo importanţă practică, concretă pentru comerţ şi dezvoltare. Contrar acestei tendinţe, în anteproiectul de ordine de zi pentru cea de-a 2-a Conferinţă s-a reuşit a se include probleme majore ca de exemplu „Principiile relaţiilor comerciale internaţionale şi politicile comerciale care determină dezvoltarea“ (propunere făcută de România încă în 1957 la O.N.U.) ; „Relaţiile comerciale dintre ţări cu sisteme economice şi sociale diferite“ ; „Problemele comerţului invizibil, inclusiv nivelul navlurilor, ale industriei de construcţii navale şi îmbunătăţirilor portuare“ ; „Calificarea de cadre tehnice şi specializate pentru comerţul exterior ; „Noi forme de cooperare economică, industrială şi tehnică între ţările dezvoltate şi ţările în curs de dezvoltare“. Ultimele două teme au fost propuse de către delegaţia română şi acceptate unanim de Consiliu.

O a treia iniţiativă a delegaţiei Republicii Socialiste România, căreia i s-au asociat numeroase alte delegaţii, privind „Măsuri pentru dezvoltarea progresivă a dreptului comercial internaţional“, a fost considerată de către Consiliu ca o problemă de mare importanţă, urmînd să fie luată în considerare la cea de-a 5-a sesiune a Consiliului, în mai 1967, şi prezentată încă de pe acum la sesiunea Adunării Generale a O.N.U.

T. TUDOR

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● O delegaţie a firmei „Renault“ a dus tratative la Moscova cu privire la colaborarea tehnico-ştiinţifică în domeniul construcţiei de automobile. Delegaţia a avut întîlnire cu reprezentanţi ai Comitetului de stat pentru ştiinţă şi tehnică, ai Ministerului Comerţului Exterior şi ai Ministerului Industriei de Automobile.

● La Sofia a fost semnat un Protocol referitor la colaborarea tehnico-ştiinţifică dintre Comitetul de Stat pentru ştiinţă şi progresul tehnic al R. P Bulgaria şi Academia tehnică regală a Suediei.

● Între organizaţia de comerţ exterior poloneză „Polimex“ şi întreprinderea italiană „Snia Viscosa“ din Milano a fost încheiată o tranzacţie potrivit căreia firma italiană va livra pe credit maşini pentru producţia fibrelor de stilon la uzina de fibre artificiale de la Gorzow.

● La Berna a fost semnat un protocol privind schimburile de mărfuri pe anul 1967 între R. P. Ungară şi Elveţia.

● A fost încheiat un acord comercial pe cinci ani între R.S.F. Iugoslavia şi Grecia, precum şi un prim protocol suplimentar la acest acord, prin care sînt reglementate probleme curente privind schimburile reciproce pe anul 1966—1967.

● Robert Winters, ministrul comerţului al Canadei, a vizitat R. P. Bulgaria şi R. P. Ungară, discutînd probleme legate de lărgirea comerţului dintre Canada şi cele două ţări socialiste.

● Uniunea industrială pentru producţia de azot din Cracovia şi concernul „Imhausen International Company“ din Zürich au încheiat un acord privitor la organizarea producţiei de anhidridă maleică în R. P. Polonă.

● La Roma a fost semnat un acord cu privire la colaborarea economică, industrială şi tehnică între R. P. Bulgaria şi Italia.

● Întreprinderile de comerţ exterior cubaneze au încheiat cu Firma franceză „Richard-Continental-Richard“ un contract pentru achiziţionarea de tractoare pe şenile, gredere şi alte maşini pentru construcţii rutiere.

plicată şi discretă reţea de acţionari şi conduceri comune care formează ceea ce se poate numi un „guvern invizibil“ al Africii de la sud de Sahara ; un „guvern invizibil“ care nu ţine alegeri, care răspunde numai faţă de acţionarii săi şi în care majoritatea nu sînt africani. Multe din aceste societăţi au legături nu numai cu Societăţile britanice, ci şi cu cele franceze, canadiene, vest-germane şi, într-o măsură tot mai mare, cu cele americane.

Băncile britanice, în special Barklays Dominion, Colonial and Overseas şi Standard Bank (cunoscută pînă în 1962 sub numele de Standard Bank of South Africa) sînt de asemenea bine înrădăcinate în Africa. De exemplu, Standard Bank, al cărui sediu se află în City-ul din Londra, are peste 900 filiale pe continentul african. Şi societăţile britanice de asigurări sînt active în Africa.

Acestea sînt unele dintre principalele societăţi care activează în Africa şi sînt dominate de capitalul britanic. Lucruri asemănătoare s-ar putea spune însă şi despre societăţile ale căror sedii se află în alte ţări vest-europene. Belgia e prezentă cu Union Minière du Haute Katanga (în care capitalul britanic joacă de asemenea un rol), Franţa cu Compagnie Française de l'Afrique Occidentale (C.F.A.O.) şi Societé Commerciale de l'Ouest Africain (S.C.O.A.), Germania Occidentală — cu cartelurile Krupp şi Thyssen. Chiar şi Elveţia îşi are în Africa a sa Union Trading Company. Toate acestea profită într-o formă sau alta, direct sau indirect, de materiile prime ieftine şi de mîna de lucru ieftină pe care le furnizează Africa.

Pînă după cel de-al doilea război mondial, ţările imperialiste din Europa dominau aproape în întregime economia Africii. Dar cel de-al doilea război mondial a lăsat ţările mari vest-europene slăbite. Ele au avut acum de făcut faţă unei tot mai ample mişcări de eliberare naţională în coloniile lor africane şi pînă la urmă au fost obligate să se retragă în faţa acestei mişcări şi să caute noi căi pentru a-şi menţine dominaţia lor economică. Ele s-au văzut de asemenea ameninţate de o tot mai masivă penetraţie economică a capitalului american care în Africa se rezuma pînă atunci în special la Liberia, cunoscută de multă vreme ca o „plantaţie“ de fapt a concernului Firestone Rubber Company.

În ultimele două decenii sporirea investiţiilor americane în Africa a fost într-adevăr uluitoare. Între 1950 şi 1958, investiţiile S.U.A. în Africa s-au dublat şi, în 1958 s-au ridicat la 746 milioane de dolari. În 1960, ele atingeau cifra de 1 000 milioane dolari, iar astăzi se apropie de 2 000 milioane dolari.

Astăzi, se află instalate pe continentul Africii puternicele firme americane Bethlehem Steel, United States Steel, Republic Steel, Armco Steel, Newmont Mining, Union Carbide, Olin Mathieson, Aluminium Corporation of America, Kaiser Aluminium and Chemical Corporation, Reynolds Metal Company, Kennecot Cooper, Standard Oil, Caltex şi Socony.

● Peste 50% din investiţii în Africa de Sud

O trăsătură deosebit de importantă a investiţiilor străine în Africa o constituie faptul că mai mult de jumătate din acestea au luat drumul Republicii Sud-Africane — patria regimului notoriu de apartheid — care procură din abundenţă mînă de lucru ieftină, lipsită de orice drepturi. Se apreciază, de exemplu, că aproximativ un miliard de lire sterline capitaluri britanice, sînt investite în Republica Sud-Africană în industria minieră, în diverse ramuri ale industriei prelucrătoare, transporturi maritime, hoteluri, energie electrică şi proprietăţi. Capitalul britanic domină sau operează în comun cu capitalul sud-african în cele „şapte mari“ societăţi care controlează exploatarea minelor de aur, în Africa de Sud.

După cum am mai subliniat, majoritatea acestor societăţi sînt strîns legate între ele prin sistemul conducerilor comune şi al deţinerii reciproce de acţiuni. Se apreciază că de pe acum, investiţiile britanice în Republica Sud-Africană depăşesc totalul investiţiilor britanice în tot restul continentului african.

Republica Sud-Africană reprezintă şi pentru S.U.A. principalul obiectiv al investiţiilor din Africa în ultimii ani, sectoarele cele mai profitabile fiind considerate industriile minieră şi siderurgică. America a manifestat un interes deosebit pentru dezvoltarea industriei extractive de uraniu din Africa de Sud. Deşi încă reduse în comparaţie cu acelea ale Angliei, investiţiile vest-germane în Africa de Sud au sporit de asemenea rapid în ultimii ani. Aceste interese economice în Africa de Sud constituie desigur un factor important în determinarea atitudinii puterilor occidentale faţă de regimul apartheidului.

Apologeţii imperialismului şi purtătorii de cuvînt ai societăţilor care investesc în Africa afirmă că investiţiile străine contribuie la dezvoltarea economică a ţărilor africane şi la îmbunătăţirea nivelului de trai al acestor popoare. Dar chiar şi un studiu superficial al investiţiilor străine în Africa dovedeşte de îndată că impulsul esenţial îl constituie rata ridicată a profitului, bazată pe mîna de lucru ieftină şi pe materiile prime ieftine. Unele ţări din Africa, de curînd independente, au reuşit să obţină un oarecare control asupra investiţiilor străine de natură să le determine a se conforma planurilor naţionale de dezvoltare şi a asigura ca populaţiile ţărilor respective să primească o parte din beneficiile realizate. Dar mai rămîn foarte multe de făcut în acest domeniu pentru a se salvgarda interesele economice ale ţărilor în curs de dezvoltare.

Denis OGDEN

din bloc-notesul cronicarului

Semnul de calitate în Japonia

În Japonia a fost introdusă atestarea produselor prin care se garantează consumatorilor înalta calitate a mărfurilor, atît pe piața internă, cît și pe cea externă pe baza unei legi din 1949. Semnele de calitate sînt atribuite de Comisia japoneză a standardelor de stat, alcătuită din 240 de membri permanenți și circa 13 mii de specialiști atrași în această activitate. Fiecare patron sau întreprindere poate solicita acestei comisii să facă aprecierea produselor sale, în vederea acordării semnului de calitate. În acest caz, comisia trimite la întreprinderea solicitatoare un grup de specialiști care verifică situația utilajului, a proceselor tehnologice, organizarea controlului tehnic. Încercarea mostrelor de produse ce urmează a fi atestate se face în 13 laboratoare și institute.

Prețul unor prețuri

În cadrul lucrărilor primei Conferințe pentru problemele agriculturii a țărilor continentului american, care a avut loc recent în statul Florida (S.U.A.), reprezentanții celor zece țări latino-americane participante la dezbateri (Bolivia, Costa Rica, Guatemala, Haiti, Honduras, Mexic, Nicaragua, Peru, Salvador și Venezuela) au cerut Statelor Unite să „acorde prețuri juste produselor agro-alimentare care fac obiectul comerțului interamerican". Unele din aceste produse constituie pentru țările respective principalul articol de export. Astfel, potrivit datelor publicate de buletinul INTERNATIONAL FINANCIAL STATISTICS, cafeaua și bananele reprezintă pentru Honduras 58% din exporturi, pentru Guatemala 74% iar pentru Costa Rica 77%; cafeaua și zahărul reprezintă 58% din export pentru Haiti, 59% pentru Nicaragua (împreună cu bumbacul); cît privește republica Salvador, numai cafeaua înseamnă 58% din exporturile sale. Sînt, după cîte se observă, cifre care justifică pe deplin doleanțele acestor țări. Drept răspuns însă, delegatul nord-american și președintele conferinței, Doyle Conner, deplasînd obiectul discuțiilor din sfera economică în cea politică, a condiționat rezolvarea acestor legitime pretenții, de luarea de măsuri de către țările latino-americane împotriva unor pretinse „acțiuni subversive".

Problema deficitului

Rezultatele înregistrate de balanța comercială a Austriei pe semestrul I 1966 sînt de natură să inspire îngrijorări forurilor competente. În timp ce volumul exporturilor a crescut la 20,9 miliarde șilingi (față de 19,5 miliarde în perioada corespunzătoare a anului 1965), cel al importurilor a „săltat" la 29,9 miliarde șilingi (față de 25,4 miliarde).

După aprecierile comentatorilor, agravarea deficitului (de la 5,9 miliarde șilingi în semestrul I/1965 la 9 miliarde în semestrul I/1966) se datorește, îndeosebi, evoluției defavorabile a schimburilor cu principalul partener comercial al Austriei — Piața Comună; ea este cauzată, pe de o parte, de menținerea unor taxe vamale ridicate pentru mărfurile austriece exportate în țările Comunității, iar pe de altă parte de „liberalizarea" aproape totală a importurilor Austriei din aceste țări.

În ceea ce privește schimburile comerciale ale Austriei cu țările socialiste din Europa, acestea au înregistrat, în semestrul I/1966, o ușoară creștere atît la exporturi, cît și la importuri, cifrîndu-se la 3,1 și, respectiv, 2,6 miliarde șilingi. Importanța extinderii continue a acestor schimburi a fost, de altfel, subliniată recent în cuvîntarea delegatului Austriei la cea de a 4-a sesiune a Consiliului Conferinței U.N.C.T.A.D.

De-ale cașcavalului

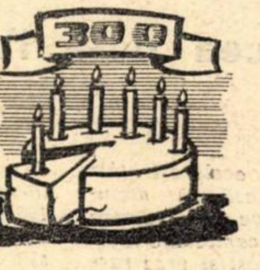

Roquefort — celebrul cașcaval, care reprezintă una din gloriile industriei alimentare franceze și constituie deliciul unor categorii de gurmanzi de pe diferite meridiane — a sărbătorit recent, într-un cadru festiv, cea de-a 300-a aniversare a nașterii sale oficiale. Cu trei secole în urmă, orășelul cu același nume din sud-estul Franței a căpătat din partea regelui Carol al VII-lea o cartă, prin care i se acordau protecție și scutiri de impozite în vederea dezvoltării acestei „industrii pastorale". Treptat, producția s-a extins și în alte cîteva departamente, iar astăzi se fabrică anual în Franța 14 000 de tone de roquefort, 15% din această cantitate fiind exportată în aproape 80 de țări.

„Pauza de ceai" și exportul britanic

În Anglia sorbirea ceaiului este una din ceremoniile tradiționale și oarecum solemne, pe care fiecare englez o îndeplinește la ora 10 dimineața și ora 5 după-amiază. În jurul acestui obicei nevinovat, de mulți ani încoace se poartă o dezbatere înverșunată: patronii cer desființarea pauzei de ceai pentru muncitori, susținînd că ea este una din cauzele productivității scăzute și a rămînerii în urmă la export a industriei britanice, iar muncitorii apără dreptul lor de a sorbi în continuare „ceașca cu ceai", la ora tradițională pentru toți.

Referindu-se la conflictul amintit, într-un articol intitulat „Pauza de ceai și exportul", ziarul TIMES publica zilele acestea rezultatele unui studiu care spulberă argumentul principal al patronilor: muncitorul englez nu are o productivitate considerabil mai scăzută decît aceea a muncitorilor din alte țări vest-europene. Studiul este întocmit de Asociația industriilor producătoare de utilaje și a folosit date primite de la firme care cuprind 60% din industria de mașini și utilaje. Din acest studiu rezultă că în 1964 la întreprinderile engleze analizate (care au folosit 39 000 de salariați) productivitatea pe salariat se exprima prin cifra de 2 407 lire. În comparație cu aceasta, în R.F.G., de pildă, în aceeași ramură industrială productivitatea era de 2 449 lire de salariat.

Rămîne de văzut ce argumente vor putea aduce în viitor patronii pentru a determina pe muncitorii englezi să renunțe la pauza ceaiului...

„Consolare" sui-generis

Că există astăzi încă destui oameni care-și mai „îneacă" — zic ei — necazurile în... alcool, nu este pentru nimeni un lucru nou. Peru se află, pare-se, pe primul loc în lume în ceea ce privește consumul de alcool pe cap de locuitor. Această constatare a sociologului peruvian Sebastian Patron, cît și faptul că din cauza alcoolismului în Peru există peste 400 000 copii subdezvoltați, a produs consternare. Potrivit declarațiilor lui Patron, răspîndirea alcoolismului în rîndurile populației peruviene este practicată cu bună știință de proprietarii de întreprinderi și plantații, în multe regiuni muncitorii primind pentru munca lor băuturi alcoolice în loc de bani. Peste 32 000 de ha sînt cultivate cu trestie de zahăr, destinată exclusiv producției de alcool. Alcoolul este folosit în Peru după cum se subliniază pentru „a consola" masele de indieni de mizeria și condițiile grele de muncă la care sînt supuși.

Conducerea întreprinderii — o știință

Conducerea științifică a întreprinderii poate spori nebănuit eficiența activității economice, afirma John Davies, director general al Confederației Industriei Britanice, la Conferința internațională a consultanților pentru conducerea întreprinderii, conferință care s-a desfășurat la Londra în a doua jumătate a lunii septembrie.

Necesitățile dezvoltării industriei au impus conducătorilor de întreprinderi să se familiarizeze, în primul rînd, cu utilajul, apoi cu metodele tehnice, și acum cu știința conducerii. „Am constatat, spunea Davies, că dispunînd de cele mai moderne utilaje și folosind metodele tehnice cele mai avansate, putem totuși să obținem rezultate foarte îndepărtate de cele optime". Știința conducerii întreprinderii — arată el — trebuie să contribuie la valorificarea deplină a resurselor, să asigure privirea de ansamblu, să aplice analiza critică la toate aspectele activității. Este necesar ca o asemenea analiză, cu caracter permanent, să se ocupe de investiții, stabilirea prețurilor, cercetarea, promovarea personalului, salarizare etc.

C. GRIGORE

REEVALUARE

EXPUNEREA generală asupra bugetului pe 1967, document însumînd 140 de pagini remis de guvernul belgian Parlamentului, a provocat ecouri internaționale de o amploare fără precedent. Aceasta nu pentru că proiectul de buget ar fi rezultatul unui efort de compresiune sau pentru că un membru al guvernului ar fi declarat că acest document „reprezintă sîngele și lacrimile cabinetului, întrucît n-a fost ușor să se realizeze din 1967 echilibrul promis pentru 1968". Motivul rezidă în implicațiile internaționale, pe planul relațiilor cu N.A.T.O., ale unor prevederi din capitolul cheltuielilor militare. În primul rînd guvernul belgian a anunțat că anul viitor bugetul militar va fi mai mic cu 46 de milioane de franci belgieni decît în 1966. Aceasta, într-un moment în care, diplomația americană desfășoară ample acțiuni în vederea unei „împărțiri echitabile a poverii", respectiv mărirea contribuției financiare a celorlalți parteneri pentru cursa înarmărilor. Deficitul balanței de plăți a Statelor Unite și breșa produsă în bugetele N.A.T.O. de hotărîrea Franței de a nu mai participa la cele mai multe dintre ele, sînt numai două din motivele pledoariilor americane.

În al doilea rînd, hotărîrea belgiană ar implica, după cum se arată la Bruxelles, o reducere cu o treime sau cu o jumătate a efectivelor sale aflate pe teritoriul Germaniei occidentale în perioada 1968—1972. Această reevaluare a poziției Belgiei a fost motivată mai ales de necesitatea aplicării programului guvernamental de austeritate. În capitala belgiană s-a arătat că fidelitatea față de N.A.T.O. nu este pusă în cauză, dar că la adoptarea hotărîrii s-a avut în vedere și îmbunătățirea raporturilor politice constatată pe continentul nostru între țările cu orînduiri diferite, în direcția destinderii și coexistenței pașnice.

Problema cheltuielilor militare ale țărilor europene din N.A.T.O., care anul trecut s-au cifrat la 20 687 000 000 de dolari, a devenit în ultima vreme un nou capitol de fricțiuni între membrii acestui bloc militar. Majoritatea țărilor mici din N.A.T.O. și-au manifestat nu odată reticența față de apelurile americane de sporire a contribuției financiare pentru cursa înarmărilor. Dar hotărîrea belgiană reprezintă primul act după retragerea Franței din comandamentele militare integrate, care pune implicit în discuție probleme de structură ale acestui bloc. După opinia enervată a liderului republican din senatul Statelor Unite, E. Dirksen, această hotărîre ar duce la întărirea poziției celor care cer retragerea trupelor americane din Europa.

Un triunghi al contradicțiilor, generate tot de cheltuielile militare, se dezvoltă între Statele Unite, Marea Britanie și R.F.G. Primele două țări au indicat ferm că dacă la Bonn se dorește menținerea trupelor lor pe teritoriul Germaniei occidentale, atunci compensarea în devize a cheltuielilor de întreținere a efectivelor americane și engleze trebuie executată integral. Plecînd la Washington, cancelarul Erhard, care este confruntat de necesitatea adoptării unor măsuri de stabilizare economică, ar fi vrut să obțină o relaxare a obligațiilor de acoperire de către Germania occidentală a cheltuielilor în devize pentru staționarea trupelor americane. După cum arată ziarul SÜDDEUTSCHE ZEITUNG „în cursul a două runde dure, președintele Johnson i-a explicat clar lui Erhard că, din motive de politică internă, el trebuie să insiste asupra compensației depline a devizelor dacă dorește ca presiunea Senatului pentru reducerea trupelor americane din Europa să nu crească în mod rapid". Acest episod cît și noile runde de discuții pe aceeași temă dintre Statele Unite, Marea Britanie și Germania occidentală arată că problema banilor pentru cursa înarmărilor conține germenele unei noi ascuțiri a relațiilor din N.A.T.O. Cu atît mai mult cu cît dacă pe de o parte forțele cele mai reacționare sînt hotărîte să amplifice cursa înarmărilor, pe de altă parte, în Europa occidentală basmul despre justificarea acestor cheltuieli printr-o pretinsă „amenințare" din răsărit găsește tot mai puțin credit. De pe acum inerția politică generată de canoanele războiului rece se află sub un puternic atac. După cum remarca ministrul de externe olandez există „în Europa în întregul ei o categorică tendință de contacte mai strînse între Est și Vest". Tocmai această tendință în dezvoltarea relațiilor dintre țările continentului reprezintă calea sănătoasă pe care se poate ajunge la destindere, la securitate în Europa.

Eugen PREDA

Corespondență din Bruxelles

SALONUL ALIMENTAR

Mîine, 8 octombrie, va avea loc în pavilioanele complexului de expoziții de la „Centenaire", deschiderea celui de-al 37-lea salon internațional al alimentației și al artelor menajere. Această manifestare de seamă a comerțului internațional, la care participă, la nivel oficial, 10 țări, precum și un număr de circa 700 reprezentanți și firme belgiene, ocupă o suprafață de 95 000 mp.

Pe lîngă standurile de produse alimentare, într-un sector special al salonului se pot vedea materiale, utilaje și instalații destinate marilor bucătării, cofetării, brutării, magazine alimentare, hoteluri și restaurante etc.

România expune aici o variată gamă de conserve, fructe, brînzeturi, vinuri, precum și covoare, artizanat, mobilier. Este prezent și un stand de informații O.N.T. La 11 octombrie va avea loc, în cadrul expoziției românești, ziua României la acest tîrg.

Legat de participarea țării noastre, în presa belgiană au apărut și continuă să apară diverse materiale cu privire la dezvoltarea continuă a economiei noastre, la produsele românești industriale și agroalimentare.

Al. MARIUS

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 42 (166)
VINERI
21 octombrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI ● 2 LEI

42

O IMPORTANTĂ OPERĂ SOCIALĂ

SUB conducerea înțeleaptă a Partidului Comunist Român, statul nostru socialist a întreprins importante și eficiente măsuri pentru dezvoltarea continuă și în ritm susținut a economiei naționale, pentru înflorirea multilaterală a României Socialiste.

Datorită îmbunătățirii organizării producției, introducerii tehnicii și tehnologiei moderne, calificării cadrelor și muncii lor entuziaste, a crescut continuu, sistematic productivitatea muncii sociale, s-a depășit producția planificată, s-a înregistrat o creștere a eficienței întregii activități economice, au scăzut prețul de cost și cheltuielile de circulație, s-au realizat an de an importante acumulări bănești peste plan.

Subliniind că progresul economic neîntrerupt al țării, constituie izvorul bunăstării întregului popor, în cuvîntarea rostită la plenara C.C. al P.C.R. care a avut loc între 12—14 octombrie 1966, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat :

„Întreaga politică a partidului nostru de făurire și dezvoltare a noii orînduiri, de creștere continuă a potențialului economic al patriei, de sporire a avuției materiale și spirituale a societății noastre, este subordonată scopului fundamental al ridicării sistematice a bunăstării poporului".

ALĂTURI de măsurile economice, statul socialist român asigură îmbunătățirea condițiilor de muncă și de viață ale poporului pe calea acțiunilor social-culturale. Cheltuielile cu acțiunile social-culturale finanțate de la bugetul de stat au crescut an de an, ajungînd ca în anul 1965 să se cifreze la 21 809,3 milioane lei, ceea ce reprezintă 23,4% din totalul cheltuielilor bugetului statului, de 6,3 ori mai mari față de cele din anul 1950. Cheltuielile bugetare cu acțiunile social-culturale sînt un mijloc de garantare a drepturilor constituționale la învățămînt, la odihnă, la asigurarea materială pentru bătrînețe, boală sau incapacitate de muncă, constituind în același timp un aspect al grijii pe care P.C.R. și statul nostru socialist o poartă oamenilor muncii pentru asigurarea unor condiții de viață tot mai bune. În perioada 1966—1970 aceste cheltuieli vor crește cu circa 45% față de cele efectuate în perioada 1960—1965.

Cea mai importantă grupă de cheltuieli a bugetului asigurărilor sociale de stat și în același timp o formă principală de ocrotire a oamenilor muncii în cadrul asigurărilor sociale o constituie pensiile.

După 23 August 1944 au fost luate o serie de măsuri care au dus la îmbunătățirea pensiilor. Îmbunătățirea substanțială a pensiilor de asigurări sociale se oglindește în creșterea continuă a fondurilor bugetare destinate plății pensiilor, după cum se poate constata din tabelul de mai jos [1]) :

— în milioane lei —

	1949	1955	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Suma absolută a pensiilor plătite	326,9	925,4	2737,6	2991,3	3199,4	3494,8	3800,0	4052,8
% față de totalul chelt. de asig. soc.	49,7	42,3	76,6	76,7	77,1	75,0	74,4	78,1
% față de anul 1949	100	214,0	837,4	915,5	975,7	1068,8	1165,5	1239,7

Pensionarii se bucură în plus de asistență medicală gratuită, primesc proteze chirurgicale, dentare, oculare, auditive, abdomenale etc., gratuit, sînt trimiși la cură balneoclimaterică, iar pensionarii fără familie sînt primiți în căminele pentru bătrîni, căminele de pensionari, în căminele-spital etc.

Modul de stabilire și acordare a pensiilor în Republica Socialistă România contrastează puternic cu acela din România burghezo-moșierească. Astfel, deși în România burghezo-moșierească muncitorii erau obligați să plătească cotizații între 4% și 7% din salariile lor, de cele mai multe ori nu beneficiau de pensie. Constituie o tristă amintire prevederile legii de unificare a asigurărilor sociale din 1933, prin care s-au desființat în mod fățiș pensiile de bătrînețe. Din anul 1938,

conf. univ.
dr. Gh. D. BISTRICEANU

(Continuare în pagina 3)

DIN SUMAR

● **Axiomele rentabilității în GAS — CORELAȚII NECORELATE** (pag. 5)

● **COOPERAREA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN CADRUL O.N.U. — Cîteva reflecții pe marginea actualei sesiuni,** de Costin MURGESCU (pag. 7)

● **Raid-anchetă pe cîteva șantiere de construcții — montaj: CE FRÎNEAZĂ RITMUL LUCRĂRILOR?** (pag. 8 - 9)

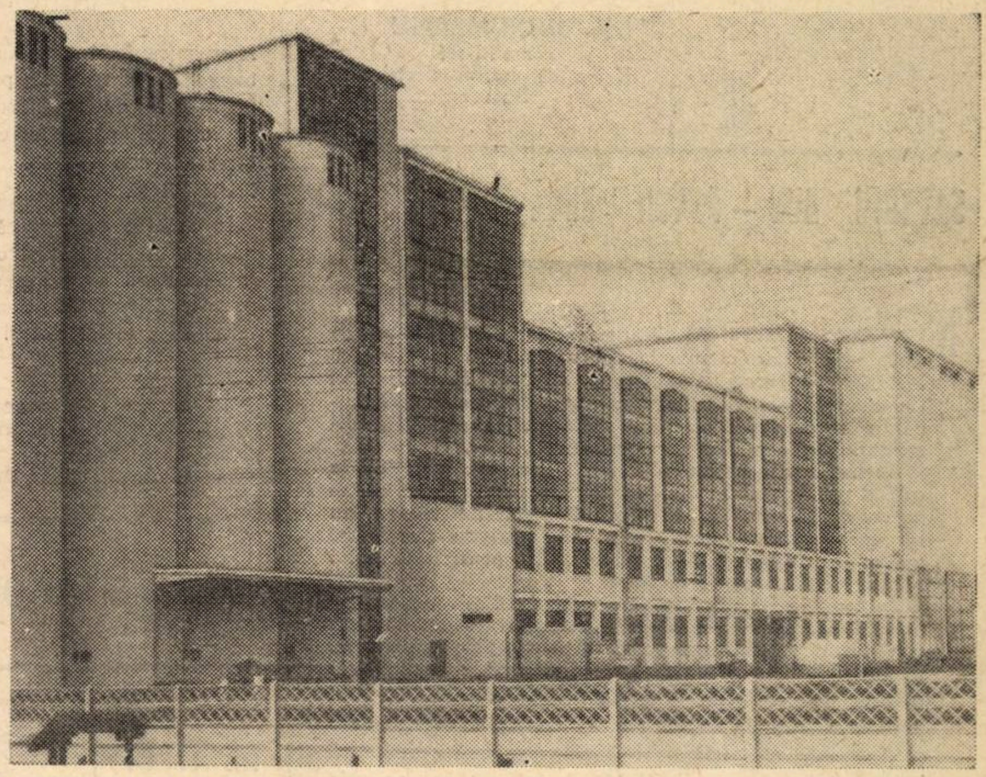

Sus : **Complexul de morărit și panificație-Cluj — Din ansamblul complexului, a intrat recent în funcțiune o moară cu o capacitate de măcinare de 220 tone în 24 de ore. În faza finală de execuție se află și fabrica de pîine.**

Jos : **Primul obiectiv din cadrul Combinatului chimic Pitești** — uzina chimică — **se află, în prezent, în probe tehnologice. Ea va produce negru de fum necesar industriei cauciucului, lacurilor și vopselelor.**

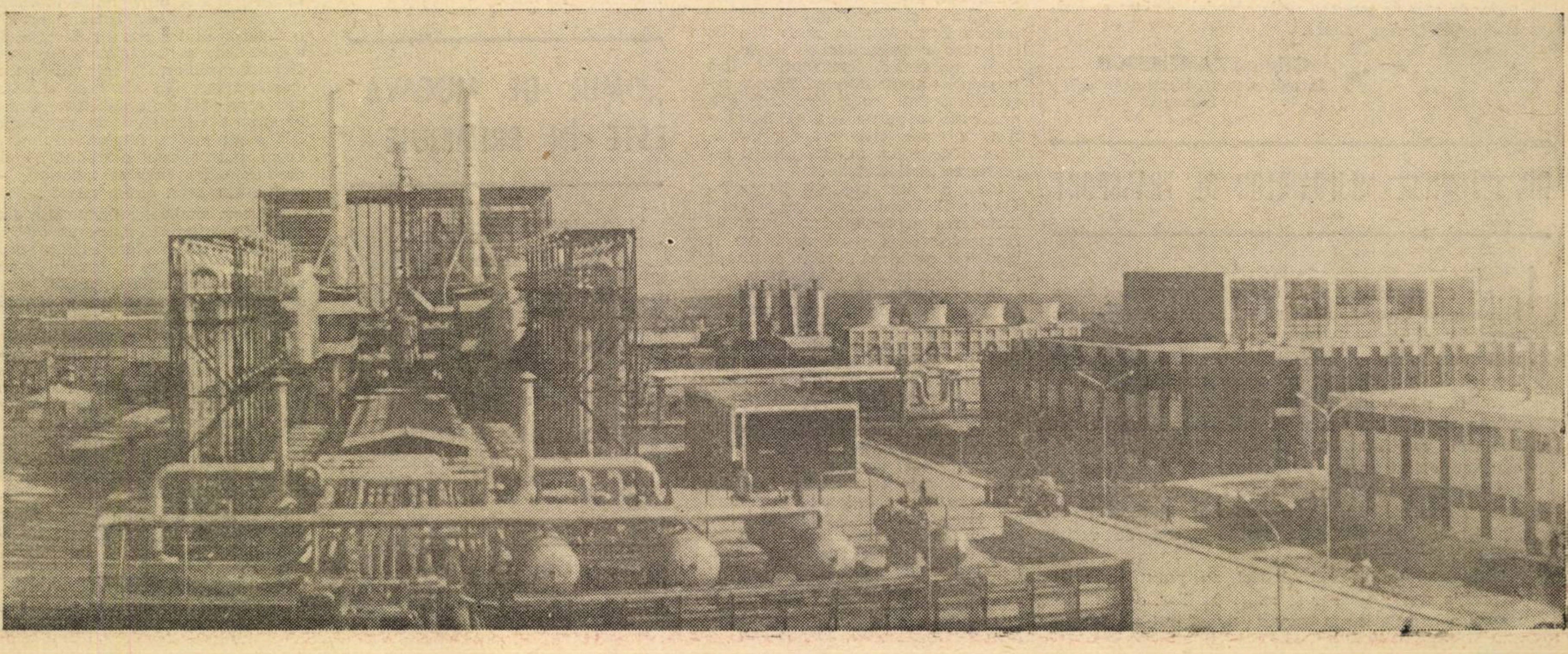

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

PUTERNIC MIJLOC DE COINTERESARE MATERIALĂ

NEOBOSIT în aplicarea politicii sale, partidul nostru asigură existența materială a fiecărui cetățean pe toată durata vieții. Acesta este, în esență, conținutul Hotărîrii plenarei C.C. al P.C.R. privitoare la majorarea pensiilor, îmbunătățirea legislației pensiilor și instituirea pensiei suplimentare.

Avînd în vedere nevoile oamenilor și ale societății, proiectul de lege privind acordarea pensiilor stimulează, între altele, continuitatea în muncă în aceeași întreprindere, ceea ce se va reflecta în adaosuri suplimentare la pensie, va încuraja stabilitatea cadrelor, favorizînd creșterea experienței și desăvîrșirii cunoștințelor acumulate.

O mare importanță are și faptul că noul sistem de pensionare se conduce după principiul apropierii pensiilor de salariile tarifare, fără nici o plafonare. Se realizează o corelație mai justă între pensii și salarii, sînt stimulați toți oamenii muncii să se perfecționeze profesional, specializîndu-se continuu, luptînd pentru o calificare cît mai înaltă.

O deosebită satisfacție îmi dă stipulația că oamenii muncii care-și păstrează capacitatea de muncă vor putea să lucreze în continuare. Prezența în mijlocul tinerei generații a cadrelor cu experiență în muncă reprezintă în fond un cîștig de timp.

Proiectul de lege a pensiilor stabilește acordarea pensiei suplimentare, ce se va realiza prin contribuția unei cote de 2% din salariu. Această contribuție nu este altceva decît o depunere în contul unui trai lipsit de griji, pentru vîrsta cînd fiecare din noi va ieși la pensie.

Hotărîrea plenarei C.C. al P.C.R. reflectă încă o dată, profundul umanism al politicii duse de partidul nostru.

A. BUCIUMEANU
contabil-șef
Uzina de mașini electrice
București

SALARIU BUN – PENSIE BUNĂ

NUMEROȘI tovarăși din diferite sectoare de activitate au ținut să-și arate satisfacția, prin presă, în legătură cu Hotărîrea Plenarei Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la majorarea pensiilor, îmbunătățirea legislației pensiilor și instituirea pensiei suplimentare din contribuția salariaților.

Același lucru doresc să-l fac și eu, mai ales că în curînd voi simți avantajele hotărîrii partidului nostru. Am aproape 59 de ani și am trecut de 40 de ani de serviciu la aceeași întreprindere. Acum sînt maistru electrician, am un salariu bun și, deci, voi avea și o pensie care să-mi asigure o bătrînețe fără griji.

La capitolul IV **(Pensia de urmaș)** din Proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare, cred că ar trebui o completare. Despre ce este vorba? Se poate întîmpla ca soția unui salariat sau pensionar să rămînă văduvă înainte de împlinirea vîrstei de 50 de ani, în condițiile cînd nu are copii și este suferindă de o boală care nu-i permite să intre în cîmpul muncii. Chiar dacă soțul are anii de serviciu pentru pensionare, soția nu va primi pensie pînă la 50 de ani. Cred că în această situație și mai ales cînd soția are și cîțiva ani în cîmpul muncii efectuați cu mai mult timp în urmă, art. 32 din Proiectul de lege trebuie completat și cu alte clauze, ținînd seama de anii de căsătorie, de anii de serviciu ai decedatului, de starea sănătății soției rămase văduvă.

Grigore ZAMFIRESCU
Întreprinderea „Electromontaj"
București

DIN ISTORICUL MIJLOACELOR DE TRANSPORT

ÎN nr. 40 al revistei dv. am citit articolul **Carele, harabale și căruțe,** un material interesant și pentru lucrătorii muzeografi. Deoarece această latură a cunoștințelor noastre este destul de deficitară, este bine că dv. publicați și asemenea materiale.

Ar fi, poate, de interes pentru cititori să afle măcar un răspuns sumar la întrebarea pusă de autor, cum vor fi arătat acestea „care", masive, greoaie, cu dricul așezat pe patru roți, „care mari și ferecate și cu coșuri și cu toate ale lor de nevoie la drum", cum le descrie o scrisoare îndreptată de „Io Radu Voievod" către maistorii sași de veche tradiție din Brașov.

Breslele rotarilor din Ardeal au putut pune la dispoziția meșteșugarilor și comercianților, care transportau mărfurile lor în convoaie lungi în Țara Românească și Moldova, un car corespunzător din toate punctele de vedere. (Reproducerea alăturată înfățișează un asemenea car).

În muzeul „Johanneum" din orașul Graz (Austria) se păstrează un asemenea „Kobelwagen", care a servit Împăratului Friederich al III-lea și este datat din anul 1475. Acest car se deosebește de carul înfățișat aci doar printr-o mai luxurioasă execuție și unele modificări la acoperiș, mai stabil și cu ferestruici.

Din secolul al XVI-lea datează „targa brașoveană", și aceasta un produs al rotarilor „orașului de sub Tîmpa".

Cititorii au aflat, desigur, că istoricul mijloacelor de transport se bucură în multe țări de un interes deosebit, astfel că unele muzee mari și-au organizat secții speciale. Dau ca exemplu unitatea

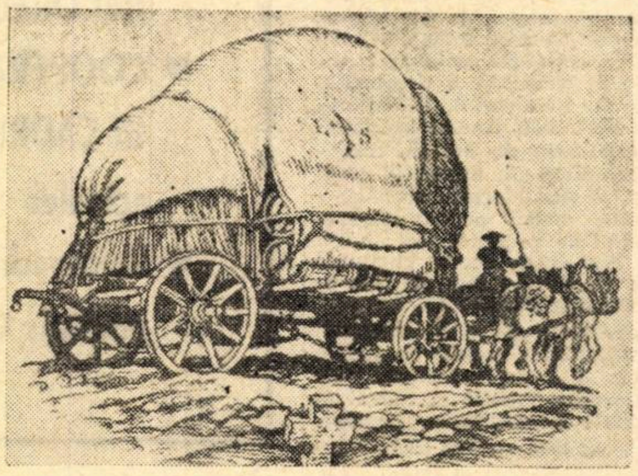

muzeistică înființată nu demult în castelul Nymphenburg (Bavaria), care prezintă vizitatorilor nu numai mijloacele de transport (purtate pe roți, sănii), ci și întregi ansamble ca: harnașamente, porturi de birjari sau lachei etc. de-a lungul secolelor XVII—XIX.

În cetatea țărănească din Rupea (reg. Brașov) s-a păstrat multă vreme o caleașcă de voiaj construită la începutul secolului al XVII-lea pentru judele regesc al Rupei. Și această caleașcă a fost confecționată de maiștri rotari din Brașov.

Andrée ERHARD
muzeograf, directorul Muzeului regional de istorie Agnita – regiunea Brașov

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

ION CHIRIȚA, șef serviciu aprovizionare, Uzinele „23 August", București — Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini apreciază considerațiile dv. — din articolul **„Momentele" aprovizionării**, publicat în nr. 24 — ca fiind, în bună parte, juste. Greutățile sesizate de dv. vor fi eliminate, în condițiile în care ministerele cunosc din timp lucrările de investiții ce le au de executat și vor încheia contractele necesare. În ce privește problema emiterii repartițiilor cu 45 de zile înaintea perioadei de plan respective, trebuie arătat că această obligație revine ministerelor coordonatoare pentru pozițiile de materiale din producția internă, iar pentru cele din import numai pentru pozițiile ce au fost prevăzute și realizate în trimestrul premergător trimestrului de plan. Pentru restul pozițiilor prevăzute în import în trimestrul de plan respectiv, repartițiile se emit eșalonat, pe măsura sosirilor, pînă la sfîrșitul trimestrului. Este adevărat că nu în toate cazurile ministerele coordonatoare și, îndeosebi, Ministerul Industriei Metalurgice respectă termenul de emitere a repartițiilor, dar nu de puține ori vinovați de întîrzieri sînt și beneficiarii, care nu depun în termenele stabilite specificațiile de detaliu, pentru a da posibilitatea întocmirii programelor de fabricație și emiterii repartițiilor la timp.

GHEORGHE P. LAZANU, economist, contabil șef, T.R.C.-Instalații 4, Cluj — Propunerea de a se tipări „Cartea gestionarului" am aflat că ați adresat-o și altor publicații. Editura științifică este, însă, de părere că problemele pe care sugerați să le trateze o asemenea carte au fost pe larg abordate într-o serie de lucrări apărute chiar în această editură: „Expertiza judiciar-contabilă", „Gospodărirea depozitelor de materiale", „Drepturile și obligațiile gestionarului", „Răspunderea materială a angajaților". Editura respectivă ne semnalează totodată, că în lucrările „Legislația contabilă-financiară" și „Legislația muncii" se află actele normative în materie.

I. R., profesor pensionar, București — În lumina prevederilor art. 101 RI, dacă nu sînteți de acord cu hotărîrea luată de întreprindere vă puteți adresa forurilor tutelare și, în final, direcției tehnice din minister. Vă amintim că — potrivit legislației în vigoare — propunerile de inovații se rezolvă de către întreprinderi, direcții generale și — în ultimă instanță — de către ministere, iar nu de către Oficiul de stat pentru invenții.

Tiberiu HOFFMANN, contabil șef, C.A.P. Baraolt, reg. Brașov — Angajatul transferat în altă localitate în interes de serviciu are dreptul, în conformitate cu art. 16[2] din Codul Muncii, la: acoperirea costului transportului la noul loc de muncă; o indemnizație egală cu cîștigul său mediu pe o lună; acoperirea cheltuielilor ocazionate cu mutarea gospodăriei și a membrilor de familie aflați în întreținerea sa: cîte 1/4 din indemnizația de transferare pentru fiecare membru de familie aflat în întreținerea sa, dacă se mută împreună cu angajatul în localitatea noului loc de muncă; cinci zile de concediu plătit pentru mutarea gospodăriei.

Indemnizația de transferare se acordă numai dacă angajatul s-a mutat efectiv în altă localitate decît aceea a domiciliului avut anterior; celelalte drepturi se pot acorda numai dacă se dovedește schimbarea efectivă a domiciliului de către membrii săi de familie, precum și mutarea gospodăriei.

Angajatul care, deși și-a schimbat locul de muncă, și-a păstrat domiciliul anterior și face zilnic naveta, nu beneficiază de drepturile de transferare prevăzute de art. 16[2] din Codul Muncii. Angajații cu salarii tarifare de pînă la 1 000 lei lunar și cu domiciliul la 5—50 km de locul de muncă au dreptul la abonamente gratuite de transport.

Gheorghe G. ANGHEL, muncitor, I.I.S. „Metalurgica"-Buzău — Angajații care au absolvit școlile medii de cultură generală sau au studiile echivalente pot ocupa funcția de tehnician II. dacă au un stagiu de cel puțin 4 ani în funcții tehnice sau de cel puțin 5 ani ca muncitori în producție (desigur, pe baza verificării cunoștințelor tehnice de către comisia instituită conform pct. 4 și 5 din anexa IV la Hotărîrea nr. 1053/1960).

Pentru a cunoaște dacă studiile pe care le aveți sînt sau nu echivalate cu studiile medii, este necesar să vă adresați Ministerului Învățămîntului, alăturînd și o copie după diploma de absolvire a studiilor dv.

ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI ● ECOURI

M. I. U. Cu privire la articolul publicat în nr. 36 al „Vieții economice" sub titlul **„Omul de mucava" este în primejdie,** vă facem cunoscute următoarele:

Materialul publicat a fost prelucrat cu colectivul de conducere al Întreprinderii regionale D.C.A.-București, analizîndu-se deficiențele semnalate și stabilindu-se măsuri pentru îmbunătățirea activității de colectare a deșeurilor de hîrtie.

De asemenea, articolul a fost transmis tuturor întreprinderilor regionale D.C.A., cu obligația de a fi prelucrat în prima ședință de analiză cu conducerile oficiilor raionale și de a lua măsuri pentru remedierea deficiențelor.

S-au dat noi indicații întreprinderilor D.C.A. în ceea ce privește încheierea contractelor cu unitățile furnizoare de deșeuri de hîrtie și pentru urmărirea livrării cantităților planificate sau contractate.

În viitor, un accent deosebit se va pune pe îmbunătățirea activității responsabililor unităților D.C.A. pentru coordonarea și urmărirea acțiunii de colectare a deșeurilor de hîrtie, conform Instrucțiunilor de aplicare a H.C.M. nr. 646/1964, precum și Instrucțiunilor M.I.U. pentru colectarea deșeurilor de hîrtie de la populație și organizațiile cooperatiste și obștești.

O problemă care urmează să fie reanalizată și soluționată împreună cu Ministerul Industriei Chimice este aceea privind refuzul unor fabrici de hîrtie și celuloză de a primi anumite cantități de deșeuri de hîrtie prevăzute în planul de repartiții, ceea ce produce mari greutăți întreprinderilor D.C.A. prin blocarea spațiilor de depozitare, imobilizări de fonduri. De aici urmează încetinirea ritmului de colectare, neputîndu-se prelua toate cantitățile de la furnizori.

Articolul a fost prelucrat cu întregul aparat de teren al direcției, care are sarcina de a urmări la întreprinderi, modul de aplicare a măsurilor stabilite.

„OMUL DE MUCAVA" ESTE ÎN PRIMEJDIE

Mulțumindu-vă pentru sprijinul primit prin publicarea articolului menționat, care semnalează aspecte și deficiențe, în general, conforme cu situația reală, ne exprimăm convingerea că activitatea sectorului de contractări și achiziții pe linia organizării colectării deșeurilor de hîrtie se va îmbunătăți simțitor în urma măsurilor luate și, mai ales, prin controlul aplicării lor.

ing. Ștefan SIMION
director adjunct
Direcția de contractări și achiziții din Ministerul Industriei Ușoare

M. I. CH. În urma măsurilor luate, consumul de maculatură a crescut an de an, pentru ca în 1966 să ajungă la circa 43 000 tone, iar pentru anul 1967 să fie prevăzut un necesar de circa 50 000 tone.

Întîmpinăm greutăți, însă, din cauza furnizorilor, care nu respectă STAS-ul în vigoare, expediind maculatură cu polietilenă, negru de fum, ciment (saci nescuturați). Aceasta face ca deșeurile de hîrtie să nu poată fi utilizate, să blocheze spațiul destinat depozitării, iar beneficiarul să fie pus în situația de a cere sistarea livrărilor pînă la ridicarea maculaturii calitativ necorespunzătoare. În afară de aceasta, nici repartițiile nu sînt date ritmic, în raport cu planul de producție. Din acest motiv, într-un trimestru, avem mult peste posibilitățile de producție, iar în alte trimestre — mai puțin decît avem nevoie.

În urma analizelor făcute și a discuțiilor avute cu conducerea D.C.A., s-a hotărît ca pe viitor să fim aprovizionați ritmic, în raport cu planul nostru de producție și, astfel, să se evite sistarea temporară a livrărilor.

În ce privește Combinatul de hîrtie și celuloză-Călărași, din motive de ordin tehnic, el a fost nevoit să ceară sistarea livrărilor. Pentru a nu crea însă greutăți furnizorilor, s-a dispus ca toată cantitatea prevăzută în repartiții să fie expediată la Combinatul de hîrtie și celuloză-Suceava (aceasta s-a confirmat și de conducerea D.C.A.).

Date fiind măsurile luate, considerăm că pe viitor sistările nu se vor mai repeta.

ing. N. TURTUREANU
director general în Ministerul Industriei Chimice

O IMPORTANTĂ OPERĂ SOCIALĂ

(Urmare din pag. 1)

cînd au fost reintroduse, se acordau la 65 de ani, atît pentru bărbați, cît și pentru femei. Analizînd datele statistice ale anului 1938, rezultă că la Casa Asigurărilor Sociale cotizau 940 000 de salariați, în timp ce de pensii beneficiau abia 9 856 de cotizanți, ceea ce reprezenta aproximativ 1%. Muncitorii care reușeau să obțină pensia nu primeau decît 12,5% din salariu, pe cîtă vreme funcționarii superiori primeau pensii care reprezentau pînă la 100% din salariile lor. Este concludent faptul că pensia maximă a unui muncitor minier putea ajunge numai pînă la 3% din pensia unui colonel de jandarmi.

ÎN cadrul măsurilor stabilite de Congresul al IX-lea al Partidului cu privire la stimularea materială și ridicarea nivelului de trai se înscrie și Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 12—14 octombrie 1966 referitoare la majorarea tuturor pensiilor, îmbunătățirea legislației pensiilor și instituirea pensiei suplimentare din contribuția salariaților. Ea se sprijină pe potențialul economic sporit realizat de statul nostru ca urmare a continuării pe o treaptă superioară a procesului de desăvîrșire a construcției socialiste.

Dezvoltarea economiei naționale și creșterea continuă a venitului național au făcut posibilă adoptarea hotărîrii privind majorarea în medie cu 26% a tuturor categoriilor de pensii existente la 31 decembrie 1966. Plenara a hotărît majorarea, în primul rînd, a pensiilor minime și ridicarea mai accentuată a pensiilor mici. Astfel, pensia minimă pentru limită de vîrstă cu vechimea completă în muncă va fi majorată de la 350 lei la 500 lei lunar, înregistrînd o creștere de 43%. Celelalte pensii mici, apropiate de pensia minimă actuală, se vor majora diferențiat cu 40% pînă la 20%, pensiile în sumă de peste 600 lei — cu 15%. Ca urmare, pensia medie de asigurări sociale de stat va crește de la 467 lei la 600 lei lunar, iar pensia medie de bătrînețe în cazul îndeplinirii vechimii complete va crește de la 677 lei la 800 lei lunar. Se prevede, de asemenea, majorarea pensiilor invalizilor, precum și sporirea indemnizațiilor de îngrijire a invalizilor de gradul I proveniți din accidente de muncă sau boală profesională de la 200 la 300 lei lunar și a celor de pe urma unui accident în afară de muncă sau boală obișnuită de la 100 la 200 lei lunar. Ajutoarele sociale se vor majora în medie cu 25%. După aceleași criterii, se majorează și pensiile invalizilor de război, urmașilor acestora, pensiile militarilor, ale avocaților, slujitorilor cultelor, ale pensionarilor din cooperația meșteșugărească etc.

CONCOMITENT cu majorarea tuturor categoriilor de pensii, Plenara C.C. a P.C.R. a hotărît introducerea cu începere de la 1 ianuarie 1967 a unui nou sistem de pensionare.

Principiul călăuzitor al noului sistem de pensionare îl constituie **asigurarea unei mai juste corelări între nivelul pensiilor și cel al salariilor.** Prin aplicarea acestui principiu se asigură stimularea și cointeresarea materială în perfecționarea și specializarea cadrelor, în dobîndirea unei înalte pregătiri profesionale, în contribuția la dezvoltarea economiei, a ocrotirii sănătății, a învățămîntului, științei, artei și culturii.

Grija statului nostru față de persoanele care și-au consacrat întreaga lor viață dezvoltării economice și social-culturale a țării este exprimată în nivelul ridicat al pensiilor, care, diferențiat pe cele trei grupe de muncă (în funcție de condițiile de muncă), se ridică de la 60% pînă la 100% din salariul tarifar, ceea ce reprezintă un spor de 10—15% față de scara actuală la marea majoritate a salariilor tarifare. Corelația proporțională dintre pensii și salarii se va realiza și prin desființarea plafonului maxim de 1200 lei la pensii.

Un alt principiu al noului sistem de pensionare este acela al **stimulării prin pensie a stabilității cadrelor în aceeași unitate**, prin acordarea unui spor procentual la pensie pentru continuitate în muncă. Se prevede acordarea unui spor de pensie de 4% la o continuitate în muncă de 10—15 ani, de 7% celor care au o continuitate în muncă de 15—20 de ani și 10% în cazurile în care continuitatea în muncă este de peste 20 de ani. Transferările în interes de serviciu, îndeplinirea funcțiilor eligibile, satisfacerea obligațiunilor militare, urmarea unei școli de calificare profesională sau politică, incapacitatea temporară de muncă și alte cauze care nu depind de voința salariaților nu se consideră întreruperi în continuitatea muncii în aceeași unitate socialistă.

Spre deosebire de situația din prezent, hotărîrea actuală prevede încadrarea angajaților în trei grupe de muncă, în funcție de **condițiile de la locul de muncă** în care aceștia și-au desfășurat activitatea și **nu de profesie.**

Creșterea duratei medii a vieții cu păstrarea capacității de muncă a oamenilor pînă la vîrste mai înaintate, precum și cerințele crescînde ale economiei și culturii în noua etapă a desăvîrșirii construirii socialismului reclamă menținerea în muncă un timp mai îndelungat a cadrelor calificate, cu o îndelungată, bogată și valoroasă experiență. Toate acestea fac în mod obiectiv necesară majorarea vîrstei pentru pensionare cu doi ani, adică pensionarea bărbaților la atingerea vîrstei de 62 ani, iar femeilor la 57 de ani. Aceasta corespunde și stării de spirit a multor pensionari care la vîrsta de 55 — respectiv 60 de ani — consideră pe drept cuvînt că mai pot fi utili societății.

Pe de altă parte, se prevede ca angajații care lucrează în condiții de muncă foarte grele sau foarte vătămătoare, cît și grele sau vătămătoare, să beneficieze de reducerea limitei de vîrstă la pensionare, proporțional cu numărul anilor în care au lucrat în aceste condiții. Femeilor care au născut și crescut 4 copii pînă la vîrsta de 10 ani li se reduce pe baza cererii lor vîrsta de pensionare cu un an, iar celor care au născut și crescut 5 copii pînă la vîrsta de 10 ani li se reduce limita de vîrstă cu doi ani. De asemenea, se prevede că profesorii și conferențiarii din învățămîntul superior, precum și lucrătorii cu funcții asimilate din domeniul cercetării științifice pot fi pensionați de unitățile la care lucrează la vîrsta de 65 ani pentru bărbați și 60 de ani pentru femei. La cererea lor, pensionarea poate avea loc la vîrsta de 62 și respectiv 57 de ani.

Noul sistem de pensionare stabilește calcularea pensiei de invaliditate prin corelare cu principiile de acordare a pensiei pentru limită de vîrstă. Cuantumul pensiei de invaliditate va fi îmbunătățit, fiind determinat pe baza salariului tarifar și a cauzelor invalidității. Îmbunătățiri importante sînt prevăzute la acordarea ajutorului social și a pensiei de urmaș. Astfel, copiii orfani primesc pensia de urmaș pînă la vîrsta de 16 ani, iar dacă urmează o școală, pînă la terminarea acesteia, fără să depășească 25 de ani. Importante dispoziții se referă la stabilirea pensiilor și a ajutoarelor sociale, transformarea și recalcularea pensiilor, suspendarea și pierderea dreptului la pensie și la ajutor social, cumularea pensiei cu salariul etc.

Noul sistem de pensionare prevede instituirea unei **pensii suplimentare,** care urmează să se acorde din fondurile realizate pe principiul mutualității între salariați, prin contribuția de 2% a salariaților calculată la salariul tarifar lunar. În funcție de numărul anilor cotizați, pensia suplimentară poate reprezenta pînă la 14% din salariul tarifar.

Toate aceste măsuri sînt menite să așeze pensiile pe principiul socialist al cointeresării materiale, constituie un important factor stimulativ în sporirea producției bunurilor materiale și spirituale, asigurînd pensionarilor și familiilor lor condiții de viață corespunzătoare, o bătrînețe liniștită, demnă, fără griji, răsplată pe deplin meritată pentru contribuția adusă de-a lungul anilor la construirea vieții noi în țara noastră. Ele se integrează în ansamblul măsurilor luate de partid sau care — ca rezultat al efortului oamenilor muncii în direcția creșterii cantitative și calitative a producției, a sporirii eficienței întregii muncii sociale — vor fi luate încă în cursul actualului cincinal pentru îmbunătățirea nivelului de viață al poporului nostru, pentru prosperitatea și înflorirea României Socialiste.

---

1) Datele provin de la Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor, Secția asigurări sociale și sînt prelucrate de autor.

Combinatul siderurgic „Gh. Gheorghiu-Dej" de la Galați – În cabina de comandă Z 3 a cajei de refulare și degrosizare a laminorului de tablă groasă, prima unitate intrată în funcțiune

CURIER

DE PE ȘANTIERE INDUSTRIALE

● **În incinta noului batardou în aval de barajul viitoarei hidrocentrale de la PORȚILE DE FIER s-au evacuat apele. Pe o suprafață de 100.000 de mp** se toarnă, **în prezent,** fundațiile instalațiilor portuare.

● S-au încheiat lucrările de construcție a fabricii de conserve din CARACAL. **Noua întreprindere, dotată cu utilaj modern, va prelucra pe oră 4 tone de legume și fructe.**

● Sînt gata halele Întreprinderii de prefabricate din beton de la CĂLĂRAȘI. **Aici se vor produce anual 38 000 de mc. de elemente pentru lucrări de irigații printre care 200 km de tuburi de presiune.**

● **S-a trecut** la montarea utilajelor la Complexul de cracare catalitică de la BRAZI. **Instalațiile sînt proiectate pentru prelucrarea unui milion de tone de produse petroliere pe an.**

● **La SIGHIȘOARA se ridică** o nouă stație de întreținere auto **cu o capacitate de reparații pentru 300 de autovehicule simultan.**

PRODUSE NOI

● Uzina mecanică din SIBIU **a asimilat în fabricație, pentru prima dată în țară,** războiul automat de țesut panglici fără suveică. **Probele s-au încheiat cu calificativul „foarte bine".**

● Colectivul țesătoriei de relon PANDURI produce 250 de sortimente noi de țesături mixte **(amestec de fire naturale cu cele plastice).**

PROCEDEE TEHNOLOGICE INEDITE

● **Institutul de cercetări pentru prelucrarea țițeiului a elaborat complet** un nou procedeu de hidrofinare a uleiurilor grele, **procedeu care înlocuiește pămînturile speciale și acizii folosiți înainte la această operație. Astfel se reduce viscozitatea uleiurilor și se micșorează considerabil cantitatea de reziduuri.**

● O nouă sursă de economisire a metalului. **În ultima vreme, lucrătorii Uzinei de preparare a minereurilor din Baia Mare nu mai utilizează metalul la căptușirea celulelor de flotare. Betonul i-a luat locul cu cele mai bune rezultate.**

● La Uzina de țevi din ROMAN **s-a introdus** o rețetă de protejare la coroziune a capetelor filetate de la prăjinele grele de foraj. **Prin noul procedeu durata de folosință a prăjinelor se dublează.**

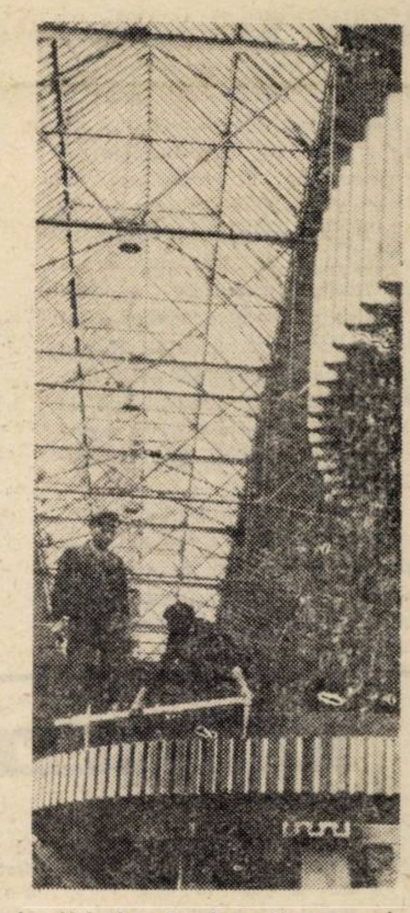

La Uzinele „23 August" se produc coroane dințate pentru fabricile de celuloză

● Specialiștii din domeniul transporturilor navale au pus la punct un nou sistem de încărcare — descărcare cu ajutorul unor dispozitive originale. **Astfel, materialul lemnos se încarcă în nave direct din tren fără o prealabilă depozitare, iar transbordarea mărfurilor din nave maritime în nave fluviale se face de asemenea direct. Noul sistem permite realizarea unor economii anuale de 1 000 000 de lei.**

PROIECTE ȘI REALIZĂRI URBANE

● La Institutul „PROIECT-București" au fost definitivate proiectele pentru întreaga activitate de construcții edilitare din anul viitor. **Se preconizează construcția a 11 200 de apartamente în cartierele Balta Albă, Progresul, Militari și în alte zone noi ale Capitalei**

● În Valea Jiului a fost dat în folosință cel de al 1 000-lea apartament construit în acest an.

● **S-a deschis la TIMIȘOARA** șantierul **celui mai mare complex al cooperației meșteșugărești din oraș. Complexul va avea** 15 unități diverse de prestări de servicii, **unități dotate cu mijloace tehnice moderne.**

VARIANTA CÎMPINA — COMARNIC

PRIMUL SECTOR DINTR-O VIITOARE AUTOSTRADĂ PE VALEA PRAHOVEI

CREŞTEREA traficului de mărfuri şi călători, sporirea ponderii transporturilor cu mijloace auto, faţă de transporturile feroviare preponderente în trecut, necesită amenajarea reţelei rutiere din ţara noastră pentru a corespunde exigenţelor de transport în condiţii de exploatare eficientă a parcului de autovehicule. Încă de acum 7—8 ani s-a trecut la executarea unor lucrări în vederea eliminării punctelor de aglomerare a circulaţiei rutiere. Numai pe DN 1 (drumul naţional nr. 1) de pildă, în sectorul Bucureşti—Ploieşti-Braşov s-au executat pasaje denivelate la intersecţiile cu calea ferată de la Ploieşti, Buşteni, Predeal şi Dîrste.

Puncte de „congestionare" a traficului

Pe artera rutieră amintită — Bucureşti-Braşov — care prezintă o deosebită importanţă economică, turistică, şi administrativ-socială, mai sînt însă şi alte zone de stînjenire a circulaţiei. Ele sînt constituite atît de existenţa unor puncte de „congestionare" a traficului (pasajele de nivel cu calea ferată din oraşul Cîmpina, de la Podul Vadului şi de la intrarea în Comarnic), cît şi de caracteristicile necorespunzătoare ale drumului existent (vechi de peste 25 de ani) care nu mai corespund cerinţelor actuale şi nicidecum celor de viitor.

★

Pentru eliminarea zonelor de stînjenire a circulaţiei între Ploieşti şi Braşov, Institutul de proiectări transporturi a primit însărcinarea de a efectua studii şi a elabora documentaţia tehnico-economică necesară. Pe baza analizei situaţiei existente şi în urma studierii aprofundate a perspectivelor de dezvoltare în viitor a traficului auto, s-a evidenţiat necesitatea programării unor lucrări de resistematizare a traseului drumului pe sectoare mai lungi. Acestea urmează să fie proiectate şi executate în aşa fel încît să corespundă exigenţelor traficului în condiţii noi de confort, viteză şi siguranţă a circulaţiei, la nivelul tehnicii rutiere moderne.

Studiul circulaţiei pe acest drum a demonstrat totodată că sporirea numărului de autovehicule ce se prevede în următorii ani, va determina în viitor depăşirea capacităţii de transport a unui drum obişnuit cu două benzi de circulaţie (partea carosabilă de 7,00 m lăţime), fiind necesară mărirea numărului acestor benzi prin realizarea unor şosele separate pentru fiecare sens de circulaţie, adică trecerea la un profil de autostradă. Avînd în vedere caracteristicile tehnice deosebite care trebuie asigurate unei asemenea magistrale rutiere faţă de un drum obişnuit (curbe cu raze mari, pante longitudinale reduse, secţiune transversală mărită, intersecţii denivelate cu alte căi de comunicaţie ş.a.) asemenea construcţii comportă lucrări complexe şi un volum important de investiţii. De aceea, realizarea acestor lucrări trebuie etapizată pe baza necesităţii lor funcţionale şi a eficienţei lor economice.

Oportunitatea sporirii numărului benzilor de circulaţie pe sectorul DN1 dintre Ploieşti şi Braşov este prevăzută după 1975.

...LUCRĂRILE SE VOR EXECUTA PE SECTORUL CÎMPINA — COMARNIC, UNDE DRUMUL EXISTENT PREZINTĂ CELE MAI MULTE ZONE CU RESTRICŢII PENTRU CIRCULAŢIE ŞI ANUME:

- **Pe acest sector al DN1 există trei pasaje de nivel cu calea ferată, unde crculaţia se blochează foarte des — uneori cîte 20—40 minute.**
- **Şoseaua actuală trece prin localităţile Cîmpina, Podul Vadului, Breaza şi Gura Beliei, motiv pentru care viteza de circulaţie scade la 25—40 km/oră.**
- **Elementele geometrice ale traseului existent sînt necorespunzătoare. Serpentinele de la ieşirea din Cîmpina şi de la Gura Beliei, precum şi podul îngust peste Prahova de la Podul Vadului, duc de asemenea la reducerea vitezei precum şi la o circulaţie periculoasă pe vreme ploioasă, îngheţ sau ninsoare.**

Avantaje ale variantei noi

Soluţia adoptată a fost astfel concepută încît să elimine toate inconvenientele traseului existent, să corespundă condiţiilor tehnice pentru autostrăzi.

Referitor la autostradă, precizăm că fiecare din cele două căi de care va dispune în final, va avea cîte două benzi de circulaţie a cîte 3,75 m. Cele două căi vor fi despărţite printr-o zonă verde centrală, iar acostamentele laterale vor avea o lăţime suficientă pentru staţionarea autovehiculelor în afara părţii carosabile. Pe autostradă se va putea dezvolta o viteză de 100 km/oră.

★

Noua variantă care se construieşte (Cîmpina-Comarnic) este de fapt o jumătate din secţiunea transversală a viitoarei autostrăzi deci două benzi de circulaţie a cîte 3,75 m fiecare, cu acostamente laterale de minimum 2,50 m lăţime.

CÎMPINA—COMARNIC	
Şoseaua actuală	=19,5 km
Şoseaua viitoare	=16,6 km

Întrucît terasele de pe o parte şi alta a Prahovei sînt ocupate de localităţile Cîmpina, Breaza etc. iar versanţii văii Prahovei sînt abrupţi şi afectaţi de alunecări de teren, soluţia care corespunde condiţiilor cerute pentru realizarea acestei lucrări a fost înscrierea traseului prin albia minoră a rîului Prahova, la baza versantului stîng (pe cel drept trece calea ferată). **Noua şosea va părăsi drumul actual după traversarea podului peste rîul Doftana (înainte de intrarea în oraşul Cîmpina) va mai intersecta o dată drumul existent înainte de Podul Vadului şi se va racorda din nou la traseul actual după podul peste Prahova de la intrarea în Comarnic.**

Bineînţeles amplasarea drumului pe Valea Prahovei necesită lucrări de apărări importante împotriva acţiunii apelor Prahovei — care au un regim torenţial — precum şi o serie de lucrări complexe (mutări şi protejări de instalaţii existente: electrice, telefonice ş.a.).

- **Varianta va prezenta curbe largi, pante longitudinale în medie de 1% faţă de peste 5% în unele porţiuni ale actualei şosele şi nu va avea nici o intersecţie de nivel cu calea ferată. Se vor construi trei poduri noi: la Valea Cornului (de 50 m lungime), la Valea Sarului (35 m), iar al treilea de 150 m peste rîul Prahova pe drumul dintre oraşul şi gara Cîmpina.**
- **Volumul lucrărilor: 700 000 mc terasamente, 50 000 mc piatră pentru apărări, consolidări şi ziduri de sprijin, 124 000 mp de îmbrăcăminte modernă din dale de beton de ciment de 22 cm grosime etc.**

Un element de seamă care a condus la adoptarea soluţiei actuale a fost economicitatea. Se vor folosi materiale locale pentru terasamente şi fundaţii din albia Prahovei, panta drumului va fi foarte redusă iar curbele vor avea raze mari, ceea ce va conduce la micşorarea considerabilă a efortului autovehiculelor, la economii în consumul de carburanţi şi cauciucuri, la eliminarea staţionărilor şi mărirea vitezei de circulaţie. Din calculele făcute rezultă că prin economiile ce se vor realiza anual numai în sectorul de stat după darea în exploatare a noului drum — investiţia necesară executării lucrărilor se va amortiza în cinci ani.

Lucrările de organizare a şantierului au început. Termenul de dare în exploatare a variantei Cîmpina-Comarnic este anul 1969.

În prezent, în cadrul planurilor de sistematizare complexă a regiunilor Ploieşti şi Braşov, se elaborează studii în continuare în zona localităţilor Comarnic, Sinaia, Predeal şi Braşov, pentru rezervarea spaţiului necesar construirii autostrăzii pe Valea Prahovei. Lucrările se vor realiza în etape, trecerea la executarea celei de-a doua părţi a autostrăzii (etapa a II-a) urmînd a se face în funcţie de creşterea intensităţii traficului rutier, atunci cînd capacitatea de transport a primelor două benzi de circulaţie va deveni insuficientă.

Ioan PAVELESCU
inginer proiectant – consilier în Institutul de proiectări transporturi

Modesto FERARINI

Tranzacţii comerciale externe

- **Întreprinderea „Metalimport" a contractat importul a 3 000 de tone de bandă lată pentru ţevi sudate elicoidal de la firma „Höschexport" din R.F.G., a 9 540 tone ţevi de construcţie şi a 4 000 de tone de ţevi de extracţie de la diferite firme vest-germane, a 1 020 de tone de sîrmă zincată de la firma „Salzgitter", a 850 de tone de tablă inoxidabilă de la firma „Avesta" din Suedia, a 910 tone de ţevi de construcţie de la firma „Siderexport" din Italia.**
- **„Chimimport" a perfectat livrarea a 400 de tone de bicarbonat de sodiu către Întreprinderea „Soiuzchimexport" (U.R.S.S.) şi o firmă din Izrael, precum şi a 2 000 de tone de sodă calcinată grea în Izrael, Liban, Siria. Alte contracte prevăd exportul de anvelope auto, velo, pentru tractoare şi pentru remorci în Anglia, R.P.D. Coreeană, Irak, Liban, Olanda, R.A.U., Sudan, Turcia.**
- **Intreprinderea „Industrialimport" a perfectat cu firma „Societa Generale Mangimi S.p.A." din Italia, importul unei instalaţii de vomixuri (amestec de furaje concentrate, vitaminizate şi mineralizate), avînd o capacitate de 60 de tone/zi. Cu firma „Fiat" din Italia, s-a încheiat un contract pentru importul licenţei privind fabricarea în România de tractoare agricole de 40—45 CP pe roţi şi şenile, destinate mecanizării lucrărilor în legumicultură, pomicultură, viticultură.**
- **„Mineralimportexport" a contractat vînzarea a 26 000 mp de geam mecanic tras în Austria, Italia, Malta, a 155 000 mp de geam mecanic tras în Canada, R. S. Cehoslovacă, Ghana, Italia, R. P. Ungară, U.R.S.S. S-a livrat 20 500 de tone ciment în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Libia şi porturi din Golful Persic, 44 de tone de produse din P.V.C. în R. S. Cehoslovacă şi U.R.S.S., 5 960 mp de covor pe suport textil şi 6 140 mp de covor P.V.C. în U.R.S.S.**

FOILETON

NĂDEJDEA LA MOŞ GERILĂ...

SÎNTEM 13 maşini de cusut; mai bine am fi fost 12 sau 14, poate că n-am fi avut atîta ghinion.

Eram în culmea fericirii cînd am fost luate de la o expoziţie, de Direcţia generală industrială de confecţii şi tricotaje din Ministerul Industriei Uşoare. Atunci — prin ianuarie '66 ni se promisese o carieră strălucită, aşa cum de fapt am fi meritat: că vom fi folosite în aceeaşi întreprindere, la întreaga capacitate, de muncitori cu înaltă calificare profesională, într-un proces tehnologic modern... Dar totul n-a fost decît un vis frumos... Ne-am trezit într-un gang, la Întreprinderea **„Arta Modei"**, *unde am zăcut în frig aproape o lună de zile. Credeam — naivele de noi — că vom fi folosite imediat în producţie. Dar n-a fost să fie aşa. Nu eram aşteptate. Ca să nu ne supărăm, ne-au trimis pe toate 13, la experimentare, la Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, pe un ger de crăpa vopseaua de pe noi. Şi ne-au experimentat, nu glumă: 6 luni de zile. Apoi, la 4 iunie, pe baza unui simplu aviz de expediţie (nr. 143), ne-au trimis înapoi la* **„Arta Modei"**. *Ni s-a spus că aici ne stă mai bine... Ce primire ni s-a făcut! Deşi ziua era frumoasă, însorită, tovarăşii de aici erau tare întunecaţi cînd ne-au văzut. Plătiseră pentru noi, între timp, vreo 4 000 de lei penalizări, cu toate că nu le aparţineam. Noi credeam că de acum înainte o să începem să lucrăm. Aş! Ne-au pus din nou la probe tehnologice care au durat pînă la 1 septembrie. Deşi între timp li se alocase 131 000 de lei pentru noi ca fond de investiţii, noi tot nu lucram, tot nu ne amortizam, stăteam în probe tehnologice, de fapt în concediu, cum se spune pe banii statului, întrebîndu-ne: de ce ne-or mai fi cumpărat?*

Tovarăşii de la **„Arta Modei"**, *oameni cu suflet, n-au stat cu mîinile în sîn; au intervenit la Ministerul Industriei Uşoare cu adresele nr. 880/3.III.1966, 1333/2.IV.1966, 2149/9.VI.1966 şi 3185/20.VIII.1966, pentru a ni se clarifica situaţia. Deşi ploua cu adrese noi tot asudam nu de muncă, ci din cauza arşiţei. Rezultatul? Patru dintre noi am fost trimise în provincie, cinci am rămas la* **„Arta Modei"**, *iar celelalte patru... cum le-o fi norocul! Noi, cele care nu lucrăm încă, zacem cu speranţa în suflet că vom fi odată şi odată folosite. Dar cînd ne-o fi dat să ne vedem materializate practic, şi nu numai scriptic, sub formă de muncă veche în valoarea unor noi produse? Poate cînd om împlini anul de cînd sîntem nefolosite. Altfel ne pîndeşte rugina. Toată nădejdea ne-o punem în bunul Moş Gerilă. Numai de nu ar fi ianuarie '67 geros ca cel de anul acesta. Ar fi iar vai de vopseaua noastră...*

Un grup de maşini de cusut

pentru conformitate
Maria IONIŢĂ

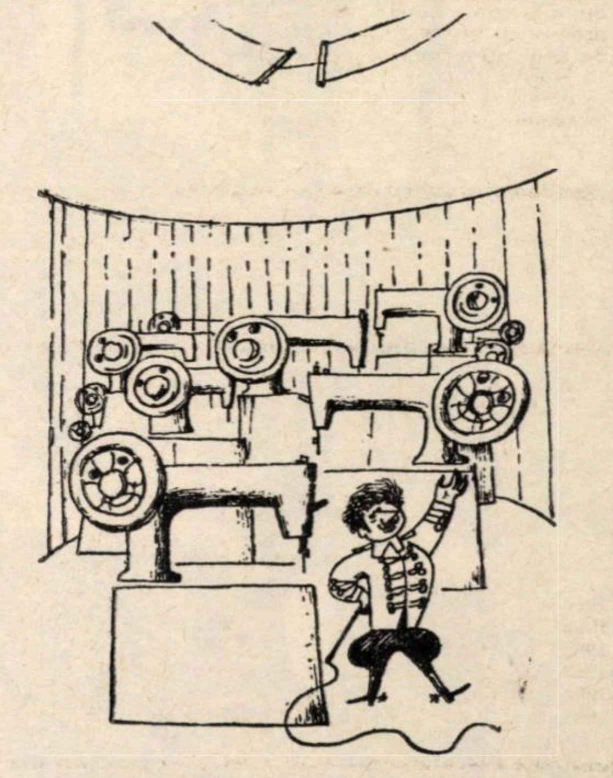

— Şi acum vă prezentăm faimoasele maşini de cusut care au înghiţit mii de lei!...

(Desen de CIK DAMADIAN)

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

23—30 OCTOMBRIE — „SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI“

Acțiunea de economisire organizată a rezervelor bănești ale populației, a cunoscut o amploare tot mai mare, ce poate fi ușor constatată și din graficul de față. Cifrele ne vorbesc despre o creștere de 7,6 ori a soldului total al depunerilor în anii șesenalului, fiind marcată o sporire accentuată în mediul sătesc. Numai într-un singur an (30 septembrie 1965 — 30 septembrie 1966) soldul depunerilor populației la C.E.C. a crescut cu 30,4%.

Creșterea continuă a soldurilor depunerilor la C.E.C. este desigur rezultanta mai multor factori conjugați: dublarea numărului de depunători, sporirea absolută a cifrei depunerilor, dezvoltarea sistemului de economisire organizată

Soldul general al depunerilor populației la C.E.C. (în procente; 1959 = 100)

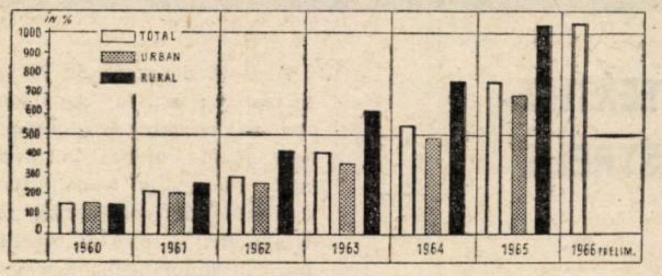

la sate. Ea reflectă în ansamblu, sporirea veniturilor bănești și a nivelului de trai al populației, creșterea și diversificarea producției bunurilor materiale. În perioada 1959—1965, numărul unităților proprii C.E.C. a crescut de la 376 la 1 325, din care numai în mediul sătesc de la 134 la 958. În aceeași perioadă, soldul mediu al depunerilor pe locuitor în mediul rural a înregistrat o creștere de 10,1 ori, fapt care ilustrează dezvoltarea activității de economisire organizată în rîndurile țărănimii, ca urmare creșterii veniturilor și a bunăstării sale.

Mobilizarea unei părți a veniturilor bănești temporar disponibile ale populației și folosirea lor în interesul dezvoltării economiei naționale prin economisirea organizată are menirea de a contribui la ridicarea nivelului de trai al populației. De menționat rolul deosebit jucat de economiile la C.E.C. în achiziționarea de bunuri de valoare mare și de folosință îndelungată a căror pondere, în cadrul cheltuielilor pentru mărfuri nealimentare, a crescut de la 25% în 1959 la aproape 35% în 1965. Aceasta își găsește o expresie tot mai pregnantă în evoluția economisirii în țara noastră. Dacă analizăm soldul general al depunerilor din punctul de vedere al conținutului lor, pe grupe de valori, constatăm creșterea, în soldul general a ponderii depunerilor de sume mari. Astfel, în timp ce în 1959, depunerile pînă la 1 000 de lei reprezentau peste 35%, iar cele peste 5 000 de lei numai 38% din soldul general, în 1965 prima categorie a cuprins abia 12,4%, în timp ce cea de-a doua a reprezentat 63,4% din totalul sumelor depuse.

Dezvoltînd acțiunea de economisire și spiritul de gospodărire chibzuită a veniturilor bănești în rîndurile populației, Casa de Economii și Consemnațiuni îndeplinește un important rol educativ și contribuie la realizarea cerințelor unui nivel ridicat de trai ale membrilor societății noastre.

Pe marginea articolului „Bumerangul nefolosirii mijloacelor fixe“, de G. Naum, publicat în nr. 38 din 23.IX a.c. al revistei „Viața economică“, la redacție au sosit o serie de materiale în care autorii își exprimă opiniile cu privire la aspectele temei abordate. În dorința de a contribui la găsirea unor soluții eficiente, redacția publică, începînd cu numărul de față, părerile cuprinse în materialele respective.

CORELAŢII NECORELATE

AXIOMELE RENTABILITĂȚII ÎN G.A.S.

RITMUL și nivelul tot mai diversificat al înzestrării gospodăriilor agricole de stat atestă rolul major pe care îl are folosirea maximă, cu înaltă eficiență economică, a întregii baze tehnice de producție. Aceasta ridică, în principal, două probleme. Pe de o parte, dotarea fiecărei gospodării agricole de stat în funcție de profilul, de condițiile pedoclimatice și de sarcinile ei de producție. Pe de altă parte, folosirea integrală, rațională, a tuturor mijloacelor de producție aflate în patrimoniul gospodăriilor agricole de stat.

Scara eficienței fondurilor fixe

Valoarea fondurilor fixe deținute de către gospodăriile de stat a crescut în 1965 față de 1960 cu 75,1%, iar calculată la 100 ha teren agricol cu 44,6%. Este, după cum se vede, un serios salt calitativ și cantitativ. În această perioadă a crescut și eficiența economică a folosirii fondurilor fixe. Astfel, valoarea producției globale ce revine la 100 lei fonduri fixe a marcat o creștere în ansamblul GOSTAT, de 8,3%. Dar acest indicator, considerat singur, în mod unilateral, nu este suficient, putînd duce la o escamotare parțială a realității. Tocmai de aceea este nevoie să se analizeze cel puțin încă două aspecte și anume: corelarea investițiilor anuale cu sporul anual al valorii mijloacelor fixe puse în funcțiune; corelarea sporului anual al fondurilor fixe cu sporul, de asemenea, anual al valorii producției globale. Iată ce rezultate se desprind pentru ansamblul GOSTAT din datele cuprinse în tabelul nr. 1.

Datele tabelului evidențiază faptul că sporul valoric al fondurilor fixe nu este coroborat cu creșterea investițiilor efectuate în ansamblul GOSTAT. Două pot fi cauzele acestui fenomen: pe de o parte, creșterea investițiilor specifice (justificată parțial prin considerentul că investiția specifică pe animal de producție, de pildă, este mai ridicată în condițiile combinatelor industriale decît în cele ale sistemului gospodăresc de creștere) iar, pe de altă parte, reînnoirea într-o proporție mai mare a masei fondurilor fixe, uzate fizic sau moral.

Datele tabelului nr. 1 arată și faptul că sporul anual al producției globale n-a fost coroborat cu sporul valoric anual al fondurilor fixe intrate în patrimoniul gospodăriilor agricole de stat, ceea ce denotă că eficiența economică a utilizării noilor mijloace de producție a fost oscilantă. Ce rezultă de aici? Pe de o parte, dotarea gospodăriilor agricole de stat nu s-a făcut întotdeauna la nivelul optim — în funcție de profilul și sarcinile unităților — iar, pe de altă parte, utilizarea mijloacelor de producție n-a fost îndeajuns de intensivă.

Este drept că, cota de reînnoire anuală a mijloacelor fixe a depășit de mult cota de uzură, iar masa mijloacelor de producție a crescut în mod absolut la toate elementele sale, chiar dacă pentru unele din acestea a înregistrat scăderi relative în ceea ce privește ponderea lor față de totalul fondurilor fixe aflate în patrimoniul gospodăriilor de stat. Dar ceea ce caracterizează dezvoltarea bazei tehnice-materiale este reproducția lărgită — cantitativă și calitativă — a valorii fondurilor fixe, respectiv, a masei mijloacelor de producție.

Tabel nr. 1

	U/M	1960	1961	1962	1963	1964	1965
Investiții anuale	mil. lei	1 516	1 969	1 878	2 157	2 691	3 376
	%	100,0	129,8	123,8	142,2	177,5	222,0
Sporul valoric anual al fondurilor fixe (la 31.XII. față de 31.XII. anul anterior)	mil. lei	1 050	1 188	980	956	1 297	2 293
— revine la 100 lei investiții	lei	69,2	60,3	52,2	44,3	48,6	67,9
	%	100,0	87,1	76,6	65,7	70,1	98,1
Sporul valoric anual al producției globale (față de anul precedent)	mil. lei	1 145	1 040	943	1 018	1 633	455
— revine la 100 lei spor fonduri fixe	lei	109,0	87,5	96,2	106,5	127,4	19,9
	%	100,0	80,2	88,9	97.7	116,9	18,2

MIȘCAREA FONDURILOR FIXE ÎN ANSAMBLUL GOSPODĂRIILOR AGRICOLE DE STAT ÎN PERIOADA 1960—1965

— în prețuri curente, milioane lei și în % —

Tabel nr. 2

Anul	Valoarea inițială	Uzura în % față de valoarea inițială	Intrări în cursul anului în % față de valoarea inițială	Ieșiri în cursul anului în % față de valoarea inițială	Valoarea la finele anului	Uzura: Diferență față de începutul anului	Uzura: în % față de valoarea la finele anului
1960	7 545	24,4	27,0	13,5	8 564	244	24,3
1961	8 498	24,2	26,2	11,6	9 736	245	23,7
1962	9 669	23,4	21,9	11,5	10 523	490	26,2
1963	10 677	24,2	21,8	13,3	11 588	365	25,4
1964	11 557	25,5	23,2	12,7	12 844	490	26,0
1965	13 187	25,9	25,8	11,4	15 087	434	25,5

Necorelările cifrice dintre datele de la sfîrșitul unui an și începutul anului următor — în ceea ce privește valoarea fondurilor fixe — își au obîrșia în preluările-predările de bunuri, inventar etc., survenite și reglementate cu ocazia inventarelor de sfîrșit și de început de an (punerile de acord).

Necesitatea echilibrului în mișcarea fondurilor fixe

După cum reiese din datele tabelului nr. 2, în anii 1960—1965 valoarea fondurilor fixe existente la finele anului a fost net superioară celei de la începutul anului respectiv. Aceasta constituie, de altfel, principala caracteristică a mișcării fondurilor fixe. Creșterile nu au fost însă uniforme în tot decursul pericadei. Astfel, dotările au avut variații prea mari de amplitudine față de media celor 6 ani, iar casările și înlocuirile de mijloace de producție etc. au fost, de asemenea, diferite ca valoare totală. Totodată, circa jumătate din valoarea dotărilor anuale — respectiv, din valoarea fondurilor fixe intrate — au acoperit ieșirile intervenite, diferența dintre intrări și ieșiri, în media celor 6 ani analizați, reprezentînd 12,3%. Prin urmare, valcarea absolută și ponderea ieșirilor în media celor 6 ani n-au fost îndeajuns de corelate cu intrările de fonduri fixe. Aceasta denotă că **dotările nu au fost întotdeauna rodul unei judicioase analize** a perspectivelor dezvoltării bazei tehnice-materiale în lumina profilului gospodăriilor de stat și a cerințelor creșterii eficienței economice a întregii lor activități.

În ceea ce privește uzura fondurilor fixe existente în patrimoniul gospodăriilor de stat — reflectată valoric — datele tabelului nr. 2 vădesc că ea se menține practic egală, deși valoarea absolută a fost întotdeauna mai mare la finele anilor analizați, cu toată reînnoirea masei fondurilor fixe survenită între timp. Coeficientul de uzură (în medie de peste 25% în decursul pericadei analizate, la finele anilor respectivi) vădește că o bună parte din mijloacele de producție angrenate nu au decît randamente parțiale. În toți anii uzura valorică a mijloacelor fixe a fost mai mare la finele anului, de unde rezultă că ieșirile de fonduri fixe nu au fost făcute din cadrul mijloacelor de producție cu un coeficient ridicat de uzură fizică.

Toate acestea ne fac să ne raliem părerii exprimată de G. Naum în articolul său, considerînd că **este de o extremă importanță ca în viitor să se acorde atenția cuvenită nu numai dotării gospodăriilor de stat, ci, deopotrivă, ieșirilor de mijloace de producție prin coordonarea unei acțiuni pe plan republican în ceea ce privește redistribuirea, casarea și inlocuirea lor**.

Carențele evidenței împing spre formalism

O bună parte din deficiențele existente pe linia dotării gospodăriilor de stat, precum și a urmăririi folosirii mijloacelor de producție, provine din **lipsa unei stricte evidențe a acestora**, a unei evidențe care să urmărească desfășurarea fenomenului economic nu numai fizic, ci, deopotrivă valoric. **Evidența** trebuie să se refere, de asemenea, valoric și fizic la **stadiul de uzură al mijloacelor de producție, deci la randamentul lor economic efectiv posibil.**

Pe această linie nu poate fi trecut cu vederea faptul că, așa cum a sesizat și autorul articolului menționat, întîlnim serioase deficiențe. Dările de seamă statistice nu concordă de foarte multe ori cu dările de seamă contabile și cu bilanțurile anuale, nu numai în ceea ce privește evidența folosirii mijloacelor de producție, dar chiar și în ceea ce privește existența fizică a acestora, cum este în cazul parcului de mașini și tractoare. Compararea datelor înscrise la finele anului 1965 în bilanțul contabil și în darea de seamă statistică evidențiază următoarele neconcordanțe: (vezi tabelul nr. 3)

Tabel nr. 3

Specificatie	Bilanț contabil	Dare de seamă statistică
Tractoare fizice	24 716	24 586
Total ore lucrate cu tractoarele	44 429 910	48 363 863
Ore lucru pe tractor	1 815	1 967
Cultivatoare	8 092	7 673
Grape stelate	14 021	13 687
Grape cu discuri GD 4	7 204	7 623
Semănători SU 29	5 688	5 641
Semănători SPC 2 și SPC 6	8 267	8 306

Sînt de remarcat că în cele două serii de documente apar diferențe, în plus și în minus, atît pentru utilaje cît și pentru lucrări și, respectiv, pentru consumuri.

Ne raliem, de asemenea, părerii autorului articolului menționat în privința necesității efectuării unor lucrări de inventariere generală, nu numai fizică și valorică, dar și din punct de vedere al uzurii mijloacelor respective de producție. În asemenea condiții apare justificată necesitatea ca Departamentul GOSTAT să creeze toate condițiile pentru redistribuirea mijloacelor de producție irațional și incomplet folosite, casarea periodică a celor neoportune profilului și neutilizabile în alte gospodării (nu numai de casarea celor ajunse la stadiul cuvenit de uzură).

De asemenea, considerăm strict necesar ca pe viitor dotarea unităților să se facă numai la solicitarea acestora în funcție de profilul și sarcinile de producție stabilite și numai cu asentimentul acestora.

Nu putem fi de acord cu autorul articolului sus-menționat în ceea ce privește **rolul de „analizator suplimentar“ al Băncii de Investiții pe linia aprecierii oportunității dotării gospodăriilor agricole de stat.** Oare, organele Băncii de Investiții vor putea avea o imagine mai concretă a necesităților de fonduri fixe ale fiecărei unități, în funcție de cerințele promovării progresului tehnic și ale intensificării producției? Sau e mai potrivit ca Băncii de Investiții să-i rămînă în continuare rolul de verificatoare, prin sondaj, a eficienței folosirii investițiilor efectuate în dezvoltarea bazei tehnice-materiale a gospodăriilor agricole de stat.

dr. ing. Eugen JIANU

AGENDA ECONOMISTULUI

CONTRACTAREA PRODUSELOR TEXTILE-INCĂLŢĂMINTE PENTRU TRIMESTRELE II ŞI III 1967

PESTE cîteva zile vor începe la Sinaia lucrările de contractare a fondului de marfă destinat pieței pentru trimestrele II și III 1967.

GRAFICUL LUCRĂRILOR DE CONTRACTARE

Potrivit graficului întocmit, programul de desfășurare a lucrărilor, pe sectoare de produse este următorul :

— **Confecții :** între 24 octombrie — 6 noiembrie se vor determina modelele de confecții în cadrul fondului de marfă repartizat ; între 18—28 noiembrie se va contracta de către fabricile de confecții — cu fabricile de țesături, fondul de materii prime necesare, corespunzător modelelor stabilite ; între 5—13 decembrie se vor perfecta contractele de furnizare pentru fondul pieței, între fabricile de confecții și beneficiarii comerțului cu ridicata.

— **Tricotaje :** contractarea fondului de marfă între fabricile producătoare și beneficiarii comerțului cu ridicata va avea loc între 7—20 noiembrie.

— **Blănărie :** idem, între 1—6 noiembrie.

— **Galanterie :** idem, între 21—28 noiembrie.

— **Țesături metraj destinate fondului pieței :** idem, între 29 noiembrie — 10 decembrie.

— **Încălțăminte-marochinărie :** între 5—15 ianuarie 1967 se vor determina modelele în cadrul fondului de încălțăminte și marochinărie repartizat ; între 16 ianuarie — 2 februarie 1967 se va contracta materia primă de către fabricile de încălțăminte cu tăbăcăriile ; între 3—6 februarie 1967 se vor perfecta contractele de furnizare pentru fondul pieței, între fabricile de încălțăminte și beneficiarii comerțului cu ridicata.

EMITEREA ACTELOR ADMINISTRATIVE DE PLANIFICARE

După determinarea în adîncime a fondului de marfă repartizat, pe modele, culori, mărimi etc., direcțiile generale industriale de resort din Ministerul Industriei Ușoare vor emite la locul contractării actele administrative de planificare, sub forma dispozițiilor de contractare, în care se vor înscrie cantitățile pe grupe din nomenclator care urmează a se contracta în totalitate de o întreprindere furnizoare, precum și cu fiecare beneficiar al comerțului cu ridicata.

Dispozițiile de contractare, urmînd a fi emise după întocmirea anexelor la contracte, dar înainte de perfectarea contractelor, vor conține aceleași cantități ca și anexele, ceea ce va conduce la eliminarea divergențelor cu privire la volumul produselor de contractat. Ele sînt astfel concepute, încît să poată fi semnate și de organul tutelar al beneficiarilor, creîndu-se, astfel, posibilitatea realizării principiului de bază în disciplina contractuală și de plan : emiterea coordonată a actelor administrative de planificare.

REMITEREA CONTRACTELOR DE FURNIZARE BENEFICIARILOR

Pentru simplificarea operațiunilor de verificare a clauzelor contractuale de către beneficiari, furnizorilor le vor fi puse la dispoziție contracte tipărite centralizat, elaborate de către organele de resort din Ministerul Industriei Ușoare și Ministerul Comerțului Interior.

Menționăm că pentru contractarea fondului de materii prime între fabricile de confecții și fabricile de țesături și respectiv între fabricile de încălțăminte și tăbăcării, se vor întocmi numai anexe, pe care se va face mențiunea că contractele anuale, emise pentru trimestrul I.1967, se adaptează cu valoarea acestor anexe.

Alexandru DETEȘAN

TRANSPORTUL LEGUMELOR ŞI FRUCTELOR

PRINTR-O recentă Hotărîre a Consiliului de Miniștri, Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor, a fost autorizat să execute, fără autorizație de transport, cu autovehiculele din parcul propriu, transportul de legume, cartofi, fructe și struguri de masă și eventual și alte produse alimentare stabilite de Ministerul Comerțului Interior împreună cu acest departament (păsări, ouă) precum și ambalajele acestor produse, la sau de la unitățile proprii, pe orice distanță.

Această derogare de la regimul de autorizare, acordată Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor, este strict limitată la produsele enumerate, orice alte transporturi de mărfuri (material de construcții, produse industriale etc.) putînd fi efectuate numai pe bază de autorizații eliberate de Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene.

De asemenea, pentru a asigura rapiditatea transporturilor cerută de caracterul perisabil al legumelor și fructelor, autovehicule din parcul auto al Departamentului pentru valorificarea legumelor și fructelor, care efectuează asemenea transporturi, nu sînt obligate să treacă, pe parcurs, prin stațiile de colectare și expediere a mărfurilor organizate de Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene. Aceste stații sînt destinate a da posibilitatea folosirii capacității de transport a autocamioanelor, asigurînd exploatarea lor economică, toate autocamioanele din parcul auto al sectorului socialist fiind obligate a trece în parcurs pe la stații, fie pentru a-și completa încărcătura, fie pentru a obține viza acestora cu mențiunea că nu au avut mărfuri pentru ruta acelui autocamion.

Circulația autocamioanelor din parcul sectorului socialist fără asemenea vize, constituie contravenții și se sancționează potrivit instrucțiunilor aprobate prin H.C.M. nr. 352/1960.

Autocamioanele din parcul propriu al Departamentului pentru valorificarea fructelor și legumelor, care circulă fără autorizație de transport, în cazul în care nu trec pe la stațiile de colectare și expediere a mărfurilor, nu sînt supuse acestor sancțiuni. Aceste autovehicule vor putea însă, ori de cîte ori aceasta este posibil, să solicite stațiilor din parcurs să li se completeze încărcătura.

Radu ECONOMU

FIŞIER TEMATIC

TAXELE DE TIMBRU LA ORGANELE DE ARBITRARE

● Principii de bază

● **Decretul nr. 199/1955,** asupra taxelor de timbru, publicat în Buletinul Oficial nr. 14 din 5 iunie 1955, modificat și completat prin **Decretul nr. 69/1958,** publicat în Buletinul Oficial nr. 8 din 12 februarie 1958.

● **H.C.M. nr. 911/1955,** pentru stabilirea listei actelor și faptelor supuse taxelor de timbru, precum și tariful taxelor de timbru, publicat în Buletinul Oficial nr. 30 din 5 iunie 1955. Modificări ulterioare republicării : H.C.M. nr. 1816/1959, publicat în C.H.D. nr. 45 din 28 decembrie 1959 și H.C.M. 584/1964, publicat în C.H.D. nr. 40 din 13 august 1964.

● **Instrucțiuni ale Ministerului Finanțelor :** Instrucțiunea nr. 2248/1955, înlocuită cu instrucțiunea nr. 1711/1960, publicată în broșura M.F. din 1960, pag. 39—43.

● Taxele de timbru

Conform tabelei din H.C.M. nr. 911/1955, lit. B, taxele privind acțiunile (cererile) la organele Arbitrajului de Stat, sînt următoarele :

● Cererile de rezolvare a litigiilor privind drepturi evaluabile în bani = 1,50% din valoarea acestora.

● Cererile privind divergențele, precum și litigiile izvorîte din neîndeplinirea obligațiilor de a contracta = 150 lei pentru fiecare.

● Cererile de suspendare a executării hotărîrilor arbitrale și de rearbitrare adresate Primului Arbitru de Stat sau Arbitrilor șefi ai organelor Arbitrajului de Stat de pe lîngă comitetele executive ale sfaturilor populare = 50% din taxa datorată la cererea introductivă care este atacată.

● Eliberarea copiilor de către organele Arbitrajului de Stat de pe actele aflate la dosare, la cererea părților sau a altor persoane îndreptățite = cîte 3 lei pentru fiecare exemplar de copie în parte.

● Instrucțiuni și circulare ale Primului Arbitru de Stat

● **Dovada timbrării acțiunii :** Instrucțiunile nr. 13/1959 și nr. 9/1959.

● **Timbrarea acțiunilor neevaluabile și cu caracter mixt :** Circulara nr. 1/1962 și nr. 12/1963.

● **Timbrarea cererilor de suspendare și rearbitrare — renunțări :** Instrucțiunile nr. 27/1955; nr. 1/1959; nr. 17/1960 și nr. 19/1960.

● **Majorări :** Instrucțiunea nr. 12/1958.

● **Lipsa timbrului pînă la 5 lei:** Instrucțiunile nr. 12/1960 și nr. 7/1960.

● **Introducere ulterioară a unor părți noi :** Instrucțiunea nr. 12/1960.

● **Simplificarea perceperii taxei de timbru :** Instrucțiunea nr. 17/1960.

● **Întreruperea prescripției:** Instrucțiunea nr. 12/1960.

● **Restituirea taxei de timbru :** Instrucțiunile nr. 26/1955; nr. 10/1956; nr. 9/1958; nr. 12/1958; nr. 9/1959; nr. 12/1960.

Notă : Instrucțiunile Primului Arbitru de Stat sînt publicate în lucrarea **Culegere de instrucțiuni date de Primul arbitru de stat,** comentată și adnotată de N. Manolescu și I. Cioară — Editura științifică.

Unde duce neconcordanța repartițiilor?

RĂSFOIND PRIN DOSARE

ÎN numărul anterior al „Vieții economice" ne-am oprit asupra unui gen de litigii care, în mod normal, pot fi evitate. În cele ce urmează semnalăm o altă cauză care conduce la litigii inutile. Cazul, care face parte dintre multe altele de același gen, demonstrează din plin — prin forța exemplului — la ce consecințe negative duce încălcarea regulilor de emitere a actelor administrative de planificare.

În cadrul operațiunilor de contractare a fondului de marfă destinat pieței pentru trim. IV 1966 și I/1967, beneficiarei I.C.R.T.I.-București i-a fost repartizat pentru trim. I/1967, (prin actul administrativ de planificare, emis de M.I.U. — Direcția generală industrială piele-încălțăminte), să contracteze cu Fabrica de încălțăminte „Pionierul"-București, cantitatea de 7 000 perechi pantofi bărbătești, fețe box, t.c.v.

Beneficiara nefiind de acord cu cantitatea repartizată, la primirea contractului remis de furnizoare l-a semnat cu divergență, solicitînd 18 000 perechi în loc de 7 000.

După procedura de conciliere — efectuată formal — a fost sesizat Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri cu soluționarea litigiului.

Subliniem faptul că articolele de încălțăminte fiind repartizate centralizat, contractele de furnizare se încheie numai pe bază de acte administrative de planificare, ceea ce le dă caracterul de contracte planificate.

În fața organului de arbitrare, furnizoarea, în susținerea legalității anexelor la contract a prezentat repartiția primită de la forul său tutelar (nr. 3 din 19 iulie 1966), din care rezultă clar că trebuia să contracteze cu beneficiara I.C.R.T.I.-București 7 000 perechi pantofi bărbătești, fețe box, t.c.v. Tot așa de clar rezultă însă și din actul administrativ de planificare prezentat de beneficiară, emis de forul său tutelar, că trebuie să primească de la Fabrica de încălțăminte „Pionierul"-București... 18 000 perechi, din articolul în discuție. Așadar, fiecare părea îndreptățit.

Evident, organul de arbitrare se afla în fața a două acte administrative de planificare neconcordante și, în consecință a solicitat celor două foruri tutelare să se pună de acord, după care să-i comunice rezultatul concilierii.

Această cale de urmat este indicată de Primul Arbitru de Stat prin instrucțiunea nr. 6560/1953, fiind singura legală pentru lămurirea neconcordanțelor, care, în cele mai multe cazuri duce la rezultate pozitive.

Și de data aceasta răspunsurile forurilor tutelare au elucidat litigiul, cantitatea care trebuia contractată era de 7 000 perechi. Din răspunsul forului tutelar al beneficiarei — Direcția generală pentru comerțul de textile-încălțăminte din M.C.I. — mai rezultă încă un fapt : corectarea repartiției informative de la 18 000 perechi la 7 000 perechi s-a făcut la 6 septembrie, adică după aproape două luni de la emiterea de către industrie a actului administrativ de planificare, deci mult timp de la declanșarea litigiului. Așa fiind, la 14 octombrie 1966, Arbitrajul de Stat a respins divergența formulată de I.C.R.T.I.-București, menținînd ca bine înscris în contractul inițial de furnizoarea Fabrica de încălțăminte „Pionierul"-București cantitatea de 7 000 perechi pantofi bărbătești.

Desigur, de la 21 iulie a.c., cînd a fost formulată divergența și pînă la soluționarea definitivă a litigiului, au trecut aproape trei luni, în care timp au fost necesare cinci termene de arbitrare, intervenții la forurile tutelare, răspunsuri etc. Dacă se iau în calcul numărul mare de asemenea litigii se obține o imagine cu privire la volumul de energie și timp consumat cu litigii de acest gen, care toate au o cauză comună: **lipsa de preocupare a forurilor tutelare ale furnizorilor și ale beneficiarilor de a emite acte administrative de planificare coordonate.**

Așa fiind, în mod firesc se naște întrebarea : cum poate fi explicată o asemenea situație, cunoscut fiind faptul că contractarea fondului de marfă destinat pieței și emiterea actelor administrative de planificare se fac în mod centralizat, în prezența și prin conlucrarea permanentă între forurile tutelare ale furnizorilor și ale beneficiarilor ? Și dacă totuși s-ar admite că din eroare — și numai din eroare — pot să apară unele neconcordanțe, de ce nu se caută a fi rectificate pe cale administrativă, înainte de declanșarea litigiilor la organele de arbitrare ?

Cu privire la prima întrebare considerăm că geneza neconcordanțelor, trecînd peste lipsa de diligență a celor în drept, trebuie căutată în **deficiențele de sincronizare a momentului și a procedurii de emitere a actelor administrative de planificare de către cele două foruri tutelare,** respectiv al furnizorilor și al beneficiarilor. Într-adevăr, în practica actuală, forul tutelar al beneficiarilor comerțului cu ridicata, textile-încălțăminte, emite repartiții anticipate față de industrie, care au caracter orientativ și prin care se indică ce anume urmează a se contracta cu fiecare furnizor, **dar care nu au valoare de acte administrative de planificare și nu obligă la încheierea de contracte, nefiind emise coordonat.** Faptul că forul tutelar al furnizorilor **emite acte administrative de planificare după determinarea fondului de marfă de către părți și în concordanță cu anexele la contracte,** face ca între acestea și repartițiile orientative emise anticipat de forul tutelar al beneficiarilor să fie **într-o bună măsură neconcordanțe,** care însă nu sînt îndreptate la locul contractării, ci, așa cum am arătat cu mare întîrziere.

Cu privire la cea de-a doua întrebare pe care ne-am pus-o — respectiv de ce nu se elimină de către părți neconcordanțele pe cale administrativă — considerăm drept unică cauză modul formal în care se efectuează procedura de conciliere. Cercetînd procesul-verbal de încercarea concilierii, din 29 iulie a.c., se constată că acest act nu conține decît mențiunea că ambele părți rămîn pe aceleași poziții. Atît și nimic mai mult. Oare, dacă în interiorul celor cinci zile acordate de lege pentru a se încerca concilierea, părțile s-ar fi deplasat la cele două foruri tutelare — mai ales că ambele au sediul în București — nu s-ar fi putut stinge un litigiu care a durat trei luni și a provocat atîtea cheltuieli ?

O concluzie se impune : **sincronizarea momentului în care se emit actele administrative de planificare fapt realizabil prin semnarea lor în comun,** așa cum de altfel prevăd principiile legale în materie. În cazul cînd totuși din eroare apar neconcordanțe, acestea să fie efectiv conciliate pe cale administrativă.

Și o întrebare : dacă forurile tutelare ar fi obligate prin Condițiile fundamentale să suporte amenzile civile pentru asemenea erori, așa cum se întîmplă cu întreprinderile care încalcă disciplina de plan sau contractuală, s-ar mai repeta asemenea neconcordanțe ?

C. CRISTEA

COOPERAREA ECONOMICĂ INTERNAȚIONALĂ ÎN CADRUL O. N. U.

— CÎTEVA REFLECȚII PE MARGINEA ACTUALEI SESIUNI —

Costin MURGESCU
director al Institutului de cercetări economice al Academiei

LA începutul lucrărilor acestei sesiuni s-a pus întrebarea dacă dezbaterea generală din Comisia economică — paralel cu cea care se desfășoară în Adunarea Generală — are vreo utilitate. Am impresia că acum, spre sfîrșitul acestei dezbateri generale, îndoielile încep să se risipească. Pe de o parte, pentru că încep să se degajeze o serie de numitori comuni în definirea locului ce trebuie să revină problemelor economice și sociale în strategia generală a progresului și a păcii. Pe de altă parte, pentru că — prin aceasta însăși — începe să se precizeze cadrul de ansamblu în care urmează să fie examinate ulterior diferitele puncte specifice de pe ordinea de zi.

Ca de obicei, dezbaterile au fost deschise și în acest an prin expunerea introductivă a lui Ph. de Seynes, subsecretarul general al O.N.U. pentru problemele economice și sociale. Expunerea a îmbinat rigoare și subtilitate în analiza unora din complexele probleme economice și sociale cu care lumea contemporană este confruntată. Aș dori să mă opresc la una din observațiile sale în legătură cu implicațiile politice ale organizării relațiilor economice internaționale. „Unde încetează dialogul și unde începe imixtiunea, interferența ?" se întreabă Ph. de Seynes, pentru a preciza imediat: „Este esențial să ne preocupăm de determinarea cadrului sau cadrelor instituționale care s-ar dovedi cele mai favorabile pentru un adevărat dialog, astfel încît să fie respectate exigențele suveranităților naționale și să fie atenuat sensul inegalităților dintre țările furnizoare și cele primitoare de sprijin".

Problema mi se parte fundamentală, deoarece economia mondială nu este pînă la urmă decît suma economiilor naționale ale unor state independente, suverane și egale în drepturi, tot așa cum diferitele aspecte ale evoluției ei care ne bucură sau tendințe care ne tulbură, nu reprezintă decît rezultanta finală a politicilor duse de guvernele acestor state.

În mod firesc, fiecare popor caută să soluționeze problemele mersului său înainte potrivit concepțiilor și năzuințelor sale proprii. Totodată, ele își exercită acest drept sacru și inalienabil într-o lume în care se extinde rapid și se diversifică permanent circuitul internațional de valori materiale și spirituale. În aceste condiții, a da fiecărui popor posibilitatea să aducă în circuitul mondial roadele creației și ale experienței sale, a-i înlesni în același timp să se bucure de tot ceea ce reprezintă cucerire comună a civilizației contemporane, înseamnă o cerință esențială a progresului.

Națiunile Unite acționează în acest sens printr-o serie de programe, mecanisme și instituții care-și propun să ușureze drumul pe care majoritatea țărilor îl au de parcurs spre a pune treptat capăt subdezvoltării. Ele completează în mod util relațiile bilaterale de colaborare economică, tehnico-științifică, culturală, care se dezvoltă între diferitele state.

Întrucît în actuala sesiune vor fi examinate unele dintre mecanismele existente și vor fi puse în funcțiune altele, cîteva reflecții de ansamblu pe marginea lor, par a fi necesare.

PENTRU ca speranțele cu care sînt puse în acțiune diferite mecanisme sau programe de cooperare internațională să nu se transforme într-o zi în dezamăgiri, trebuie să nu li se ceară ceea ce ele nu pot da niciodată, ci să li se creeze condițiile pentru a înfăptui ceea ce reprezintă însăși rațiunea existenței lor.

De pildă, nici un mecanism internațional, oricît de perfect, nu se poate substitui inițiativei fiecărui stat în elaborarea politicii sale naționale de dezvoltare, răspunderii sale integrale pentru înfăptuirea acestei politici, conform aspirațiilor proprii ale poporului respectiv.

Experiența ultimelor două decenii a demonstrat că izvorul principal al eficacității diferitelor forme de cooperare economică internațională rezidă atît în respectarea principiilor independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne ale altor state, cît și în preocuparea consecventă a fiecărui popor de a-și mobiliza în primul rînd toate resursele naturale și de muncă de care dispune și de a folosi avantajele cooperării în scopul valorificării lor superioare.

Potrivit acestei concepții, se cuvine să se acorde întreaga însemnătate acțiunilor inițiate în sistemul Națiunilor Unite cu scopul de a înlesni statelor membre: inventarierea resurselor lor naturale, ceea ce — în condițiile întăririi suveranității naționale asupra acestora — ușurează punerea lor în valoare; lichidarea analfabetismului și formarea de cadre naționale de toate gradele; crearea și dezvoltarea de baze proprii de cercetare etc. Pe scurt, am în vedere acele acțiuni orientate spre ușurarea eforturilor pe care țările în curs de dezvoltare le fac spre a-și întări independența politică dobîndită, prin dezvoltarea unor economii naționale armonioase și de sine stătătoare, prin crearea instituțiilor și mecanismelor naționale necesare oricărui stat modern care angajează din plin lupta pentru progres.

Socotesc că pot opri aici considerațiile în această privință, deoarece zilele trecute, colegul meu, ambasadorul Iranului, M. Rahnema — exprimînd, am impresia, sentimentul majorității delegațiilor din Africa, Asia și America Latină — a făcut o critică convingătoare a ceea ce el numea „concepția îngustă și periculoasă a ajutorului-caritate, a ajutorului cerșit sau chiar a ajutorului ca operație de salvare gratuită", pentru a conchide că „popoarele în curs de dezvoltare pot și trebuie să se lipsească de acest gen de ajutor, știind foarte bine că el le-ar face pînă la urmă mai mult rău decît bine".

A FOST evocat în cursul dezbaterilor de pînă acum, și nu pentru prima dată la această sesiune — faptul că adeseori efectul eforturilor pe care fiecare țară le face spre a îmbunătăți condițiile de viață ale poporului respectiv este redus, dacă nu chiar anihilat, printr-un mecanism perimat al relațiilor comerciale și economice internaționale, care nu mai corespunde actualului peisaj politic al lumii. S-a vorbit aici despre „decolonizarea politică", se vorbește despre „decolonizare economică". Poate ar fi util să se vorbească și despre „decolonizarea mecanismului comercial internațional" și să se înceapă să se facă pași reali în această direcție, acum cînd se pregătește a doua Conferință a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare și cînd se știe că bilanțul realizărilor practice obținute în intervalul scurs de la prima Conferință este întristător de sărac. Lichidarea discriminărilor, a barierelor artificiale, a inechităților grave pe care le generează schimburile între țări situate la nivele diferite ale dezvoltării sau a încercărilor de a se folosi „ajutorul" economic, tehnic etc. pentru amestec în treburile interne ale altora — reprezintă obiective mereu actuale în lupta pentru transformarea relațiilor comerciale și financiare internaționale într-o pîrghie efectivă a cooperării pașnice pusă în slujba progresului economic.

IN sfîrșit, nu pot fi abordate problemele cooperării economice internaționale, făcîndu-se abstracție de conexiunea lor organică, intimă, cu ansamblul relațiilor politice dintre state.

Legătura apare evidentă cînd se constată că o serie de mecanisme și instituții specializate sînt handicapate în activitatea lor prin încălcarea principiului universalității, din rațiuni care nu au nimic comun cu interesele cooperării economice, tehnice și științifice între toate țările lumii.

Legătura amintită atrage atenția, de asemenea, prin constatarea care revine obsedant ori de cîte ori se examinează activitatea Națiunilor Unite în domeniul dezvoltării economice și sociale: insuficiența resurselor puse la dispoziția acțiunilor inițiate în acest scop, insuficiența atît de dureros concretizată în rezultatele dezamăgitoare a ceea ce s-a numit „deceniul dezvoltării".

Este vocația Națiunilor Unite ca cel puțin acum, la începutul celui de-al treilea deceniu de existență, să împingă cu energie lucrurile spre găsirea de soluții pe măsura îngrijorării pe care fenomenul subdezvoltării îl stîrnește. Pentru că resursele care sînt căutate de la o sesiune la alta, de la o organizație specializată la alta, există. Imensa lor majoritate este însă orientată nu spre desființarea de pe glob a foametei, bolilor, analfabetismului și tuturor celorlalte flagele ale subdezvoltării, ci este înghițită în mare măsură de cursa înarmărilor. Din cauza aceasta, nu putem împărtăși părerea potrivit căreia nu ar fi locul ca în Comisia pentru problemele economice a Adunării Generale să se discute o problemă cum este aceea a războiului pe care Statele Unite îl poartă împotriva poporului vietnamez. Aviația Statelor Unite bombardează teritoriul unui stat suveran și independent, Republica Democrată Vietnam, distruge instalații industriale, mijloace de transport și plantații, orașe și sate, ucide populația pașnică. Oare se pot ignora aceste fapte cînd se vorbește despre dreptul și îndatorirea fiecărui popor de a-și pune în valoare resursele sale economice în vederea accelerării creșterii, despre industrializare, despre lichidarea subdezvoltării ?

Agresiunea S.U.A. împotriva R. D. Vietnam, violarea normelor elementare ale dreptului internațional, încălcarea dreptului unui popor de a-și hotărî singur prezentul și viitorul, pun în pericol pacea lumii, frînînd extinderea cooperării internaționale în toate domeniile; încarcă întreaga atmosferă internațională și seamănă neîncrederea între popoare cu implicații serioase asupra cheltuielilor lor militare.

A fost citată aici o cifră peste care nimeni nu poate să treacă: suma care se cheltuiește **anual** în lume pentru înarmare reprezintă echivalentul cheltuielilor pe **800 de ani** (opt secole) al Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare.

Este oare posibil să nu se facă o legătură între ceea ce s-a numit aici „paralizia asistenței economice internaționale" și creșterea rapidă a cheltuielilor militare ?

Cine ar putea oare să creadă serios că agresiunea S.U.A. în Vietnam n-are legătură cu problemele care sînt examinate în Comisia economică ?

Națiunile Unite reprezintă forul din care trebuie să răzbată cu putere, în întreaga omenire, conștiința faptului că nu există soluții trainice și de perspectivă pentru problemele economice și sociale care o frămîntă, decît în perspectiva unei păci trainice; conștiința faptului că lichidarea subdezvoltării implică în mod necesar lichidarea focarelor de încordare și tensiune internațională, a cursei înarmărilor și instaurarea unui climat de încredere și respect reciproc între toate statele.

Subliniind aceste implicații ale situației politice, nu avem intenția de a subaprecia importanța soluțiilor de asistență economică și financiară internațională găsite pînă în prezent în cadrul Națiunilor Unite, chiar dacă s-au dovedit uneori parțiale sau temporare. Tot astfel, nu este în intenția noastră de a descuraja inițiativele valoroase care vor mai fi luate în domeniul economic și social de instituțiile specializate și diferitele organisme ale O.N.U. Dimpotrivă, tocmai pentru a le ridica eficacitatea trebuie ca ele să fie integrate într-o politică consecvent urmărită în toate domeniile relațiilor internaționale.

UNA din sarcinile principale care revin actualei sesiuni privește punerea în funcțiune a „Organizației Națiunilor Unite pentru dezvoltarea industrială".

Anticipînd oarecum asupra discutării acestui punct de pe ordinea de zi, țin să subliniez satisfacția delegației române în momentul în care Națiunile Unite consacră pe plan instituțional faptul că industrializarea a devenit un fenomen pe scară mondială. Aceasta este satisfacția delegației unei țări care verifică prin propria ei experiență rolul decisiv pe care industrializarea îl poate juca în dezvoltarea armonioasă a întregii economii naționale și în ridicarea nivelului de trai al populației. Rezultatele pe care România le obține în direcția valorificării raționale a resurselor sale naturale, în mai buna utilizare a resurselor sale de muncă, în modernizarea diferitelor ramuri ale economiei și în primul rînd a agriculturii, în extinderea relațiilor sale economice cu alte țări, în dinamizarea activității în toate domeniile de activitate, sînt indisolubil legate de faptul că ea a făcut din industrializare cheia de boltă a întregii sale politici economice.

În lumina acestei experiențe apreciem totodată complexitatea sarcinilor care revin noii organizații și necesitatea de a se asigura convergența eforturilor pe care diferitele organisme din cadrul Națiunilor Unite sînt chemate să le facă spre a răspunde solicitărilor diferitelor state în înfăptuirea programelor lor naționale de industrializare.

O PREOCUPARE unanimă privește găsirea căilor prin care s-ar putea asigura o mai mare coerență și o mai înaltă eficacitate activităților mereu mai variate pe care le desfășoară sistemul instituțional în fiecare an mai diversificat al Națiunilor Unite în domeniul creșterii economice.

Preocuparea s-a reflectat din plin la reuniunea mixtă a Comitetului special de coordonare și a Comitetului administrativ de coordonare care a avut loc în iunie la Geneva. Rezultatele acestei reuniuni au demonstrat utilitatea practică a măsurii adoptate în acest sens, la sesiunea a 39-a a ECOSOC. Să sperăm că începutul făcut va fi continuat în același spirit, iar reuniunea din vara anului 1967, dezbătînd problema resurselor umane, va contribui atît la mai buna pregătire a celei de-a 43-a sesiuni a ECOSOC din vara anului viitor, cît și la realizarea unei coordonări efective într-un domeniu căruia România îi acordă o particulară atenție.

Trebuie subliniată, de asemenea, preocuparea tot mai susținută pentru problemele de coordonare din partea Consiliului Economic și Social, întrunit anul acesta, pentru prima dată într-o componență nouă, lărgită, prin reprezentarea corespunzătoare a țărilor în curs de dezvoltare. Orientarea atenției spre elaborarea de programe pe termen lung care să asigure perspectiva necesară în diferite domenii cum sînt: valorificarea resurselor naturale, aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării, ca și crearea grupului de experți pentru problemele planificării, marchează grija Consiliului Economic și Social pentru exercitarea efectivă a rolului ce-i incumbă prin Cartă. Sîntem convinși că întărirea rolului comisiilor economice regionale — și în primul rînd a Comisiei Economice pentru Europa — ar reprezenta un corolar al acestui ansamblu de măsuri. Subliniez aceste aspecte deoarece consider că este de datoria Comisiei Economice să stimuleze toate inițiativele menite să asigure raționalitatea și eficiența eforturilor pe care instituțiile specializate ale Națiunilor Unite le fac spre a veni în întîmpinarea dezideratelor statelor membre, în lupta pe care popoarele lumii o duc pentru progres și bunăstare.

New York, octombrie

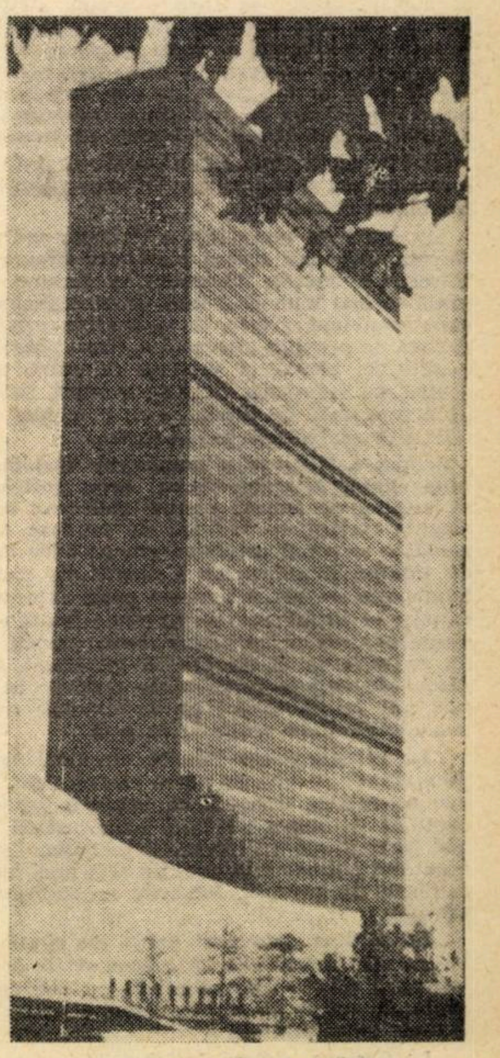

New York – Sediul O.N.U.

RAID ANCHETĂ

PE CÎTEVA ȘANTIERE DE CONSTRUCȚII – MONTAJ

CE FRÎNEAZĂ RITMUL LUCRĂRILOR?

• În grafice, dar și în afara lor • Cînd organizarea nu premerge execuția • 13 milioane nu pot fi egale cu 5 milioane • Mai mulți antreprenori — dar nici o responsabilitate • Pe cînd pregătirile pentru 1967?

*OCTOMBRIE 1966... Ne apropiem cu pași repezi de hotarul unei importante etape în înfăptuirea cincinalului: 1966, primul an ce se apropie de sfîrșit și 1967 — care se pregătește să preia ștafeta. Moment important, mai ales pe linia transpunerii în viață a uneia din marile sarcini trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R., **înfăptuirea exemplară a planului de investiții.***

În acest răstimp, concomitent cu desfășurarea, în continuare, a lucrărilor la cele mai mari obiective — Hidrocentrala de pe Argeș, Combinatul siderurgic de la Galați, Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier etc. — s-au deschis multe alte șantiere. În toate regiunile țării se ridică noi construcții industriale.

*Desfășurarea în ritm susținut a lucrărilor pe toate aceste șantiere cere o temeinică organizare a activității, dotarea lor cu utilaje corespunzătoare, colaborarea strînsă între beneficiar, proiectant și constructor, sprijin efectiv din partea întreprinderilor care produc materiale de construcții, precum și din partea celor ce execută diferite instalații și utilaje. „**Se impune** — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din 12—14 octombrie 1966 — **concentrarea tuturor eforturilor pentru realizarea planului de investiții — problemă centrală a dezvoltării economiei naționale, atît în anul 1966, cît și pe întreaga perioadă a cincinalului“.***

Recent, „Viața economică“ a organizat un raid-anchetă pe cîteva din aceste șantiere urmărind, în mod deosebit, stadiul lucrărilor față de grafic, măsurile luate pentru buna desfășurare a lucrului în timpul iernii, precum și pregătirea frontului de lucru pentru anul 1967.

• ARGEȘUL ÎȘI DĂ MÎNA CU OLTUL ȘI JIUL

DE-A lungul și de-a latul șoselelor ce leagă Piteștiul de Slatina, Rîmnicu-Vîlcea și Craiova, în diferite locuri, pămîntul este răscolit de utilaje grele: excavatoare, buldozere, screpere. Se fac drenări de terenuri, se sapă fundații, se introduc în pămînt mii de metri de țevi și cabluri. Concomitent, se construiesc noi șosele și drumuri de fier. Pe aceste terenuri, constructorii durează temelii solide unor puternice unități industriale, demne de epoca pe care o trăim. Astfel, imensele resurse naturale de pe meleagurile Argeșului și Olteniei — sarea, gazul și țițeiul — valorificate superior în noile instalații ce vor fi puse în funcțiune, se vor transforma într-o gamă largă de sortimente necesare industriei și agriculturii, în bunuri de consum.

La Pitești, Slatina, Rîmnicu-Vîlcea și Craiova s-au pus și se pun temelii unor gigantice combinate chimice.

...În imediata vecinătate a Uzinelor sodice-Govora, **la poarta sudică a orașului Rîmnicu-Vîlcea, pe cîmpia Riurenilor, a început în urmă cu mai bine de 2 luni, construcția unui mare combinat chimic.** El va realiza o gamă variată de produse clorosodice, mase plastice, insecticide, alcooli și produse colorante necesare atît industriei, cît și agriculturii. Întins pe o suprafață de 103 ha, noul combinat va utiliza drept materie primă sarea.

Pentru a demonstra amploarea Combinatului chimic Rîmnicu-Vîlcea este suficient să arătăm că numai pentru ridicarea unei singure unități — Fabrica de produse clorosodice — vor fi montate aproape 4 000 tone de utilaje. Înzestrat cu instalații de înaltă tehnicitate — cea mai mare parte fabricate în țară — combinatul va asigura o înaltă eficiență economică: productivitatea muncii pe un salariat va fi de 440 000 lei anual, iar prețul de cost la principalele produse va fi mai mic cu 23—27% față de costurile unor produse similare realizate în țară.

...La Pitești, prima fabrică din noul complex chimic se află în probe tehnologice: zilele acestea ea urmează să producă primele cantități de negru de fum. Constructorii de aici își continuă activitatea la înălțarea Combinatului petrochimic, precum și a unei mari rafinării. În prezent, lucrările se desfășoară din plin.

...La Slatina, „vechea“ uzină de aluminiu își mărește capacitatea cu o **nouă secție de electroliză** (25 000 tone aluminiu pe an), **cu o stație de redresare a curentului electric, își extinde turnătoria** etc.

...La Craiova, alături de fabricile intrate în funcțiune în cadrul Combinatului chimic, se ridică **o nouă unitate de amoniac, una de azot, se dezvoltă diferite instalații aflate în producție.** Mîndrie a întregii Oltenii, acest obiectiv, prin proporțiile ce le are, prin gama și nivelul producției ce o va realiza, se va situa pe primele locuri pe țară în ramura industriei chimice.

Investițiile prevăzute în cincinal pentru unitățile industriei chimice numai din această parte a țării, depășesc suma de 10 miliarde lei. Dacă la ele adăugăm și investițiile ce se fac pentru ridicarea de noi întreprinderi constructoare de mașini, alimentare, ușoare, transporturi și din agricultură, avem imaginea eforturilor materiale pe care le face statul nostru pentru ridicarea din punct de vedere economic a fiecărei regiuni a țării.

• RITM ȘI ORGANIZARE

DESPRE măreția construcțiilor industriale din cincinal, se poate scrie mult. În prezent, esențialul este realizarea lor, scurtarea sau respectarea termenelor de punere în funcțiune. Cu ocazia raidului-anchetă întreprins, am putut desprinde multe fapte pozitive, mai ales în privința organizării unor șantire, cît și a menținerii unui ritm susținut de lucru.

La Slatina, constructorii au devansat lucrările, executînd, în plus, un volum în valoare de peste 10 milioane lei. Față de grafic, la hala de electroliză, șantierul este în avans cu 45 de zile, la hala turnătoriei — cu 6 zile, la aducțiunea apei industriale — cu circa 10 zile etc.

— Ce elemente au favorizat grăbirea ritmului acestor lucrări? Răspunsul la această întrebare, l-am primit de la tov. **Lazăr Cochici,** director adjunct al Uzinei de aluminiu-Slatina.

— „Faptul că asemenea lucrări — ne-a spus el — au mai fost executate în țară cu ocazia construirii uzinei de aluminiu (etapa I), au dat putință beneficiarului, constructorului (Întreprinderea șantier construcții-montaj Craiova) și proiectantului (I.P.R.A.N.), să acumuleze o experiență utilă. Documentația de execuție a fost întocmită din timp pentru întregul plan de investiții pe anul 1966, lucru care a permis desfășurarea rațională a lucrărilor.

La deschiderea șantierului a existat o mare parte a lucrărilor de organizare efectuate încă de la etapa I a construcției uzinei (birouri, dormitoare, magazii, ateliere, drumuri etc.), fapt ce a înlesnit constructorului să acționeze mai repede spre activitatea de bază. Lucrările de construcții au fost începute în luna mai 1966. Din partea noastră, șantierul a avut la dispoziție, în timp util, terenul liber pentru amplasament, documentația de execuție, finanțarea, construcțiile metalice și utilajele“.

Din discuțiile purtate cu constructorul (șef de șantier **B. Sanițki**), ni s-au confirmat condițiile favorabile create pentru buna desfășurare a lucrărilor. Întreaga activitate a fost organizată pe baza de graf, după metoda „drumului critic“. Această organizare modernă a șantierului face cu putință ca, pînă la sfîrșitul anului, constructorul să execute în plus un volum de lucrări de peste 20 milioane lei. Pe această bază, unele obiective vor fi puse în funcțiune înainte de termen.

Un ritm susținut de lucrări se desfășoară și pe șantierul **Combinatului chimic-Rm. Vîlcea.** Constructorul (grupul de șantiere Govora-Rm.-Vîlcea), s-a angajat să execute, concomitent cu lucrările de organizare a șantierului, și o bună parte din lucrările de bază. Astfel, a fost cu putință **să se execute față de grafic pînă la 10 octombrie, un volum important de lucrări.** S-au realizat circa 65% din lucrările de organizare a șantierului și au fost atacate pe un front larg lucrările de bază la Uzina de sodă (hala de electroliză a sării cu anexele sale, depozitul de utilaje și gospodăria de apă), iar la Combinatul chimic — construcția de drumuri, fabrica de clorosodice. Lucrările sînt avansate și la cîmpul de sonde — lucrare care va asigura, pe baze de foraje și conducte, materia primă, respectiv sarea în formă de soluție.

Deși șantierul a fost organizat cu o întîrziere de cîteva luni, ajutorul substanțial dat de Ministerul Industriei Chimice (beneficiarul investiției) a făcut ca problemele inerente începutului să fie repede rezolvate. Astfel, șantierul a fost dotat cu utilaje moderne de înaltă productivitate, au fost transferați aici constructori cu o bogată experiență, s-au luat măsuri care să asigure condiții bune de cazare și hrană pentru muncitori.

Obiectivele ce se construiesc au termen de intrare în funcțiune între anii 1968—1970. Printr-o cooperare strînsă între beneficiar, proiectant și constructor este cu putință — cel puțin așa arată începutul activității — ca termenele fixate să fie mult scurtate.

Există însă în activitatea constructorilor și un „dar“, care face ca ritmul lucrărilor să fie încetinit pe unele șantiere, ca parte din prevederi să nu fie realizate.

• CÎND ANUL ARE... 6 LUNI

PE șantierul **Combinatului petrochimic-Pitești,** activitatea este la început. Întreprinderea de construcții este, cum s-ar spune, în plină organizare. Se pregătesc scheme de activitate, se caută oameni spre angajare, se poartă discuții pentru achiziționarea de spații de cazare, iar diferiți delegați cutreieră țara pentru urgentarea unor comenzi de la diferiți furnizori etc. S-ar părea că totul e normal. Constructorul are însă altă părere.

— „Șantierul nostru trebuia organizat la începutul acestui an — ne-a spus **ing. Traian Bigan,** director general coordonator al platformei industriale I.S.C.M.-Pitești. Normal ar fi fost ca, o dată cu încheierea executării principalelor lucrări la Uzina chimică, efectivul de muncă să fie repartizat la noile unități ce urmau a fi construite: Combinatul petrochimic și Rafinăria. Unele întîrzieri în definitivarea documentației pentru noile obiective au făcut însă ca o parte din mîna de lucru să fie transferată pe alte șantiere. Abia în luna iulie a.c. ne-a revenit sarcina de a organiza șantierul pentru noile lucrări.

Situația aceasta se datorează, pe de o parte, beneficiarului (Ministerul Industriei Chimice), care n-a definitivat din timp studiile tehnico-economice, iar pe de altă parte, Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii (C.S.M.S.), care a avizat organizarea întreprinderii de construcții cu o întîrziere de peste 2 luni de zile, după depunerea documentelor justificative. Lipsa de documentație a îngreunat nu numai activitatea constructorului, dar și a celor ce trebuiau să execute proiectul. IPROCHIM-ul a trimis pe șantiere primele proiecte pentru unele lucrări (insuficiente față de cerințe) abia în luna august. Ni se cer în prezent nouă, constructorilor, să depunem eforturi pentru recuperarea rămînerii în urmă.

— Ce faceți pentru aceasta?

— „În primul rînd, ne preocupăm de asigurarea brațelor de muncă. În legătură cu asta, se ridică și alte aspecte: cazarea, mijloacele de transport etc. Avem nevoie de un număr mare de cadre tehnico-inginerești. Chiar dacă aducem asemenea cadre pe șantier, nu avem condiții de cazare. **T.R.C.L.-Argeș, avea sarcina să ne pună la dispoziție eșalonat, pînă la sfîrșitul anului, 140 de apartamente. Din acestea, nu am primit pînă în prezent decît 30.** Stadiul existent de execuție a celorlalte apartamente ne determină să credem că le vom primi abia în anul viitor. De aceea, construim baracamente. După părerea mea, aceasta nu este o soluție rațională. Ele costă cam 5 000 de lei pe om. Ar fi mai util să construim clădiri din elemente spațiale, care ajung la circa 8 000 de lei pe om. Avantajul ar fi că acestea ar putea satisface, după terminarea lucrărilor pe șantier, nevoile combinatului. Am căutat să achiziționăm asemenea elemente spațiale, dar furnizorii nu au satisfăcut cererea noastră, din lipsă de capacitate.

— Faptul că nu ați avut timp pentru organizarea temeinică a șantierului are și alte consecințe?

— „Fără îndoială că da, a subliniat tov. Bigan. Nu am reușit să ne asigurăm unele utilaje grele, strict necesare, acum la începutul lucrărilor (buldozere, benzi transportoare, autobasculante etc.). Totodată, n-am reușit să ne aprovizionăm cu unele materiale în cantitățile necesare: cărămidă, fier beton, diferite tuburi ș.a. La aceste greutăți se mai adaugă și atitudinea unor furnizori față de obligațiile ce le revin. Bunăoară, **Întreprinderea de materiale de construcții-Feldioara** nu ne expediază cantitățile contractate de înlocuitori de cărămidă, decît dacă le asigurăm oameni și autocamioane care să le mînuiască și să le transporte din curtea întreprinderii pînă la stația C.F.R. Avînd nevoie de astfel de materiale, am trimis de pe șantier și oameni și mașini. Aceasta are însă consecințe negative asupra realizării planului nostru. Sper că asemenea practici vor fi cît mai curînd înlăturate“.

Pe șantierul **Combinatului chimic-Craiova** — unde de fapt constructorul își continuă activitatea de cîțiva ani — sînt, de asemenea, unele lipsuri care fac ca prevederile de plan să nu fie întru totul realizate. Aici, deși există capacitate pentru a se ataca din plin un volum mare de lucrări, aceasta nu se întîmplă, deoarece proiectantul (I.P.R.A.N.) nu a livrat la termen documentația de execuție. Astfel, pentru fabrica de amoniac trebuia să se asigure pînă la sfîrșitul lunii septembrie a.c. proiecte de execuție în valoare de 2 milioane lei. Acestea însă nu au fost terminate. Pentru turnurile de răcire de la unitatea de îngrășăminte cu azot nr. 1 (documentație în valoare de 15 milioane lei), nu s-a expediat constructorului nici un proiect, deși termenul fixat este depășit cu a-

Combinatul chimic Rm. Vîlcea: **Se montează fermele de beton la viitoarea hală de electroliză**

Grafic pentru eșalonarea lucrărilor de construcții-montaj și stadiul realizării lor, la hala de electroliză nr. 3 a Uzinei de aluminiu-Slatina, pe anul 1966

	DENUMIREA LUCRĂRII	VALOARE (lei)	MAI	IUNIE	IULIE	AUGUST	SEPT.	OCT	NOV.	DEC.	STADIUL LA 31.XII.1966
1	FUNDAȚII, STÎLPI ȘI PORTALE	6.200.000									TERMINAT
2	FUNDAȚII CUVE										TERMINAT
3	STÎLPI PREFABRICAȚI	3.350.000									TERMINAT
4	FERME METALICE	5.300.000									TERMINAT
5	PANE, CONTRAVÎNTUIRI, PLANȘEU METALIC	4.600.000									TERMINAT
6	CANALE VENTILAȚIE										33%
7	DALE ȘI CHESOANE PLANȘEU SUSPENDAT ȘI ACOPERIȘ	1.600.000									TERMINAT
8	DALE D1–D9 COTA 0.00	540 000									33%
9	CHESOANE ȘI PANOURI PT. PEREȚI	1.030.000									TERMINAT
10	CHESOANE-CUVE	18.000.000									75%
11	PIESE LA CELULA DE ELECTROLIZĂ	130.000									25%
12	SUBANSAMBLU CATODIC ȘI BLOCURI DE FUNDAȚIE	2.900.000									25%
13	MONOLIZĂRI ACOPERIȘ + ȘAPĂ	200.000									TERMINAT
14	IZOLAȚIE ACOPERIȘ	100.000									50% IZOL. DEF. 50% IZOL. PROV.
15	MONTAJ BARE	7.000.000									25%
16	SILOZURI ALUMINĂ	2.200.000									85%

——— PLAN
■■■■■ REALIZAT

*stadiile fixate de mai sus au fost stabilite de comun acord constructor-beneficiar.

…ape 2 luni. În total, se află în restanță cu …eva luni proiecte în valoare totală de a…ape 20 milioane lei.

…Ritmul neconstant al lucrărilor de pe acest …tier se datorează și lipsei unor materiale …nducte de oțel de Ø 920, prefabricate din …cn, în special chesoane, tuburi de gresie …). **Întreprinderea de aprovizionare de ma…iale din București,** care aparține de ace…i minister, întîrzie livrările, ca de altfel și **…E.C.-Brașov** și **I.P.B.-Turda.** Primirea cu …îrziere a unor materiale, se datorează și …tului că o parte din comenzi nu s-a făcut …timp, constructorul purtînd pentru aceasta …reaga răspundere.

…Rămineri în urmă în efectuarea lucrărilor …ă de grafice sînt și pe șantierele Uzinei …mice din orașul Victoria, Complexului de …rărit și panificație-Sibiu, Morii de grîu și …umb Suceava, Fabricii de tricotaje tip …ă-București, Fabricii de produse din azbo…ent-Bîrsești, Uzinelor de pielărie și încăl…inte-Cluj etc. Cauzele sînt aceleași : lipsă … proiecte, lipsă de materiale (fier beton, …efabricate și confecții metalice), utilaje etc.

…O mare parte a acestor deficiențe își gă…c izvorul în faptul că pe șantiere nu s-a …cut de la început, cu toate forțele, la o …ivitate organizată, că anul s-a socotit nu … 12 luni, cum este normal, ci numai de 6. …rturile ce se depun în prezent — uneori …plate sau chiar triplate — nu pot recupera …r-un timp scurt ceea ce nu s-a făcut în…un an întreg. Este cazul ca ministerele în …ză (în special cele ale chimiei, industriei …mentare, ușoare și Ministerul Industriei …nstrucțiilor), să analizeze mai îndeaproape …uația creată pe aceste șantiere, dîndu-le …ijinul necesar în învingerea lipsurilor și …utăților existente.

STUDII TEHNICO-ECONOMICE, SAU SIMPLE ESTIMĂRI

…AI mulți conducători de întreprinderi și de șantiere întrebați cu ocazia raidului-…chetă, despre cauzele care îi împiedică să …lizeze integral, la toate obiectivele, sarci…e de plan, au răspuns că într-un fel se …ezintă situația pe hîrtie și altfel stau lu…rile în realitate. Le dăm cuvîntul :

…Ing. Victor Firică, șef al șantierului Combi…tul Chimic-Făgăraș-Victoria : „La multe …iective în construcție, documentația de e…cuți… primită de la proiectant (I.P.R.A.N.) … o valoare cu 50—60% mai mică decît cea …văzută în studiile tehnico-economice ela…rate inițial. Așa a fost cazul la obiectivele: …la de compresie, organizarea platformei la …inele „Victoria" și Făgăraș, gospodăria de …ă etc. Din această cauză, pe șantier s-au …t multe neajunsuri".

…Paul Chiscop, inginer-șef tehnolog Între…nderea șantiere construcții-montaj-Craio… : „Diferențe mari, peste orice limită admi… între studiile tehnico-economice și pro…te, sînt foarte frecvente și pe șantierul …stru (proiectant I.P.R.A.N.-ul). Devizul pen… secția de ambalare de azotat de amoniu, … pildă, avea inițial o valoare de 13 milioa… lei. Cînd a venit pe șantier, valoarea pro…tului a scăzut brusc la 5 milioane lei. … bazinul turnurilor de răcire, în loc de 3 …lioane, cît era estimată inițial, documenta… de execuție a revenit în realitate la o va…re de numai 1 697 000 lei, etc. În ase…enea situație, constructorul nu mai are si…ranța organizării producției, măsurile luate …țial sînt date peste cap".

…Asemenea exemple mai există. **Ce efecte … lipsa unor studii tehnico-economice te…inic fundamentate ?**

…În primul rînd, constructorul este pus în …ută. El își organizează șantierul pentru un …umit volum de lucrări (angajînd forță de …ncă, achiziționînd utilaje și materiale), ca …oi să fie pus în fața unei scăderi substan…le a acestuia. În planul valoric al con…uctorului, figurînd suma din studiul teh…co-economic, el apare la un moment dat cu …anul valoric neîndeplinit (diferența dintre …timările inițiale și cele din proiectele de …ecuție elaborate ulterior). Sînt, ce-i drept, … cazuri cînd proiectantul completează va…area din deviz, fie prin noi lucrări, fie prin …luarea celor la care renunțase inițial. Toate …estea însă nu rămîn fără urmări negative.

…La rîndul său, proiectantul justifică aceas… prin faptul că adesea este pus în situația … a întocmi documentația fără a cunoaște …finitiv instalațiile pe care le va proiecta, …ră a avea date ferme și complete de la …rnizori. De aici, multe din neajunsurile a…tate.

…Se știe că **în realizarea investițiilor, un rol …portant îl au studiile tehnico-economice …tocmite pe baza cunoașterii condițiilor con…ete, a alegerii unor soluții de construcții-…ontaj optime. A înlocui aceste studii cu …e estimări, înseamnă a nu asigura o su…ientă fundamentare tehnico-științifică și …onomică investițiilor respective, a realiza …iectivele la o investiție specifică ridicată, …prelungi în mod nejustificat durata de exe…ție și a dăuna calității lucrărilor.**

Bine ar fi dacă **s-ar studia posibilitatea aplicării unei metodologii mai operative, practicată în țări cu experiență în acest domeniu, cum ar fi, de pildă, aprobarea investiției pe baza proiectului tehnic preliminat.** În locul actualelor studii tehnico-economice s-ar utiliza proiecte cu date mai apropiate de cele definitive. De altfel, **există indicații ca, stabilirea unei soluții, să aibă loc în urma prezentării a 5—6 variante de studii, din care să reiasă avantajele și dezavantajele fiecăreia. O asemenea practică ar înlătura, fără îndoială, multe din deficiențele existente în prezent în acest domeniu.**

• FIIND MICI, SOARTA LE E VITREGĂ

ÎN întreaga țară, alături de investiții de proporții mari, se efectuează și altele care reprezintă valori mai mici (300 000—10 000 000 lei). Din păcate, de multe ori acestea ies din viziunea de fiecare zi a beneficiarului și constructorului, executarea lor tărăgănîndu-se luni și chiar ani în șir. Asemenea lucrări de proporții mici se execută azi aproape în toate întreprinderile. Valoarea lor, însumată pe o ramură de producție sau pe o regiune, reprezintă zeci și sute de milioane de lei. Dacă mai adăugăm și faptul că astfel de investiții condiționează de multe ori punerea în funcțiune a unor utilaje sau a unor secții noi, importanța lor crește și mai mult. Și totuși, de ce ele nu stau în atenția permanentă a beneficiarilor, constructorilor, a direcțiilor generale din ministere, a organelor locale ?

...La Arcești, lîngă Drăgășani, se află în renovare și dezvoltare un obiectiv important al industriei alimentare : o moară cu un înalt grad de mecanizare și automatizare. Care este în prezent stadiul lucrărilor ? Magazia de făină (600 tone) trebuia terminată la 30 mai a.c. Obiectivul nu este gata nici pînă în prezent. La sala motoarelor, lucrările urmau să fie încheiate în septembrie ; nici acestea nu sînt terminate. Rețelele electrice exterioare, avînd termen de execuție 31 aprilie a.c., nu sînt nici ele gata. În aceeași situație se găsesc rețelele exterioare pentru alimentare cu apă, cele de canalizare, finisajele etc. Pe șantier este o dezordine rar întîlnită.

În legătură cu situația de pe acest șantier, am discutat cu beneficiarul și proiectantul. Sub diferite forme, ei recunosc că lucrarea merge prost, dar pasează vina de la unul la altul.

— „Să spunem lucrurilor pe nume — ni s-a adresat **tov. Ilie Nicoliță,** șeful secției moară, reprezentantul beneficiarului. Lucrările prevăzute la moară se puteau executa în maximum 6 luni de zile. Dar manifestîndu-se lipsuri mari în activitatea tuturor factorilor care concură la realizarea lor — de la proiectare pînă la execuție — ele se tărăgănează și probabil că abia la anul vom fi în situația de a pune în funcțiune moara. Constructorul **(T.R.C.L.-Pitești, grupul de șantiere Rm. Vilcea-Drăgășani),** lucrează dezorganizat, cu efective reduse, fără a avea la îndemînă materiale corespunzătoare. El justifică pasivitatea de care a dat dovadă prin aceea că lucrările pe care le execută trebuie să le refacă de 2—3 ori, deoarece proiectantul schimbă foarte des soluțiile de execuție. De altfel, parțial are dreptate. S-au turnat, de pildă, fundații pentru motoare, diferite plafoane, care apoi au fost sparte și refăcute la alte dimensiuni. Se observă, de asemenea, că la sosirea utilajelor, multe lucrări de construcții nu corespund. De aici, refaceri. Față de valoarea inițială a investiției — 5 milioane lei — s-au cheltuit pînă acum peste 6 400 000 lei. Și totuși, moara nu este pusă în funcțiune".

Proiectantul lucrării este **I.P.I.A.-București,** prin atelierul său din Sibiu. Atelierul este specializat pe proiectarea de instalații pentru industria laptelui.

Cum era și firesc, fără o experiență prealabilă, proiectanții de la acest atelier au calculat proiectele mai mult din imaginație decît așa cum ar fi fost necesar, prin cunoașterea aprofundată a specificului lucrării. Așa se și explică faptul de ce la moara de la Arcești a fost nevoie să se elaboreze mai multe rînduri de proiecte, să se execute pe baza lor diferite utilaje, care sînt nefolosibile. Și, culmea, în prezent se fac din nou studii pentru întocmirea de alte proiecte.

— Ce părere are proiectantul despre această situație ?

— „Faptul că lucrările nu se desfășoară normal, vina nu o poartă numai proiectantul, ci și beneficiarul și constructorul — ne-a spus **ing. Ion Garofoiu,** de la atelierul I.P.I.A.-Sibiu. În mod concret : **beneficiarul** se face vinovat de faptul că după circa 2 ani (adică la un proiect avizat în 1964 de conducerea Ministerului Industriei Alimentare), cere abia la 30 septembrie 1966 o serie de completări și modificări ; **constructorul a** turnat greșit fundațiile pentru motoarele electrice 1 și 2 ; **furnizorul de utilaje** (I.M.M.-București) nu a respectat proiectul în ce privește executarea glisierelor grupurilor de acționare de 80 kW ; **proiectantul,** respectiv noi, am avut omisiuni la proiecte, am subevaluat costurile unor utilaje și n-am prevăzut că, după proiectul dat, unele axe nu vor putea fi executate și montate în bune condițiuni. În plus, am intervenit pe parcurs cu unele modificări".

Așadar, justificări și numai justificări. De ce oare Ministerul Industriei Alimentare, respectiv Direcția generală de morărit, care se pare că, parțial, cunoaște situația de la moară, nu a intervenit pînă acum ca să facă ordine pe acest șantier ? Desigur, lucrările de la moară fiind considerate mărunte, nu li s-a acordat atenția cuvenită. Și iată, sorocul s-a împlinit, moara ar trebui să intre în funcțiune — dar aceasta se va întîmpla, probabil, la anul.

Fapte asemănătoare se întîlnesc și pe alte șantiere. Bunăoară, la **Antrepozitul Frigorific-Pitești,** intrat în funcțiune în 1965, au rămas de executat o serie de „cozi". Ele au fost prevăzute a fi lichidate în acest an. Dar faptul că sînt antrenați și aici un număr de 5 antreprenori generali : Ministerul Industriei Construcțiilor (Trustul 1 Construcții-București, Trustul 21 instalații și Întreprinderea 3 izolații), Ministerul Industriei Alimentare (Întrepriderea Frigotehnica-București), Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor (Întreprinderea Teleconstrucția), Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini (Întreprinderea de montaj instalații și automatizare), Ministerul Energiei Electrice (Întreprinderea construcții și montaje energetice), iar valoarea totală a lucrărilor restante se ridică doar la 457 000 lei, fiecare se eschivează să lichideze restanța ce îi revine, așteptînd ca partea cealaltă să-și încheie mai întîi lucrările.

Între timp, depozitul frigorific funcționează fără aparatura de măsură și control (s-au ivit adesea necazuri în conservarea în bune condițiuni a cărnii și a fructelor), iar capacitatea sa nu poate fi folosită în mod eficient. Așadar, fiind vorba din nou de o investiție de valoare mică, atît beneficiarul (Ministerul Industriei Alimentare), cît și constructorii, nu se interesează de ea.

Lucrări de proporții mai mici se efectuează și la Combinatul chimic-Făgăraș, Fabrica de coloranți-Codlea, Uzina „Independența"-Sibiu, Întreprinderea textilă-Pitești etc. Peste tot, realizările sînt sub nivelul posibilităților. Rămînerile în urmă sînt motivate, într-o formă sau alta, prin lipsa unor materiale și utilaje, brațe de muncă... și, am spune noi, prin insuficienta atenție acordată de conducerile întreprinderilor respective și de direcțiile generale care le coordonează.

Întrucît multe asemenea investiții condiționează punerea în funcțiune a unor obiective pe acest an, ar fi util ca ministerele respective să impulsioneze, acolo unde este cazul, terminarea grabnică a tuturor lucrărilor prevăzute pentru anul în curs.

• ȘTAFETA 1966 — 1967

ÎNCĂ de pe acum, 1967 se pregătește să preia ștafeta din mîna anului ce se apropie de sfîrșit. Pentru ca s-o poată purta cu cinste, este nevoie de o serie de pregătiri și, în primul rînd, să se termine în bune condițiuni investițiile pe anul 1966, să se asigure condiții de lucru pe timp friguros la lucrările în continuare și să se pregătească front de lucru pentru noile obiective. Cum se prezintă însă practic situația pe diferitele șantiere ?

...Pe șantierul **Complexul alimentar morărit și panificație-Sibiu,** unde în primele 9 luni s-a semnalat neîndeplinirea planului, atît valoric, cît și fizic — efortul constructorului pentru recuperarea rămînerii în urmă se împletește strîns cu acțiunea pentru buna desfășurare a lucrărilor în timpul iernii și pregătirea frontului de lucru pe 1967. Se execută drumurile de acces, se încheie unele lucrări „la roșu", se fac aprovizionări cu materiale. Dar principala problemă — închiderea construcțiilor de roșu — pentru a se lucra pe timp friguros, nu este rezolvată : se așteaptă tîmplăria metalică de la I.P.E.C.-Brașov și I.C.M.A. București, care întîrzie să o livreze. În această situație, constructorul studiază diferite soluții — și anume : închiderea lucrărilor cu folii de polietilenă. Dar și acestea lipsesc deocamdată. Ce se va întîmpla în continuare ? Șantierul așteaptă. Așa stînd lucrurile, mai este cu putință să se recupereze rămînerea în urmă ? Tot aici se semnalează lipsa proiectelor de la I.P.I.A.-București pentru continuarea lucrărilor în 1967.

La **combinatele chimice Făgăraș** și **Victoria** o parte din lucrările de investiții pentru 1967 au și fost atacate. Pentru altele, **nu** s-a primit documentația tehnică din partea I.P.R.A.N.-ului. Dar aici se ridică și alte probleme, de a căror soluționare depinde bunul mers al lucrărilor în timpul iernii și pregătirea frontului de lucru pe 1967. Lipsește mai ales mîna de lucru calificată (circa 150 de dulgheri- fierari-betoniști etc.), precum și unele materiale (fier beton, tîmplărie metalică și altele).

Pe **șantierul Combinatului petrochimic-Pitești**, din lipsa proiectelor pentru unele obiecte de bază, nu s-au putut ataca lucrările de anul viitor. Dacă ar fi existat documentația tehnică, se puteau executa încă de pe acum — timpul fiind favorabil — unele fundații. Așa stînd lucrurile, acestea vor fi începute abia în aprilie 1967. Iată că se profilează încă de pe acum situații nefavorabile în îndeplinirea planului pe anul viitor.

În legătură cu pregătirea frontului de lucru pentru sezonul rece, cît și pentru prima parte a anului viitor, **sînt de semnalat rămîneri în urmă și pe șantierele Fabricii de azbociment-Bîrsești, Fabrica de pielărie și încălțăminte-Cluj, Fabrica de conserve-Caracal, Fabrica de mobilă-Vaslui, Fabrica de conserve și Fabrica de brînzeturi-Caracal** etc. Lipsurile principale constă în neaprovizionarea cu materiale corespunzătoare pentru închiderea unor lucrări (în special tîmplăria metalică și de lemn, mijloace de încălzire), cît și în neasigurarea documentației tehnice pentru lucrările în curs (atît din acest an, cît și pentru 1967). Totodată, există și unele deficiențe în activitatea constructorului, mai ales în ce privește utilizarea rațională a mijloacelor mecanizate de care dispune, a forței de muncă, cît și în direcția organizării producției pe șantiere.

Ținînd seama de deficiențele ce s-au manifestat în anii trecuți, se impune imperios ca timpul care a mai rămas din acest an (mai ales zilele favorabile) **să fie folosit din plin atît pentru continuarea lucrărilor, cît și pentru pregătirea în vederea sezonului rece.**

Creîndu-se condiții optime pe toate șantierele, se poate avansa cu anumite lucrări, astfel ca anul 1967 să poată începe din plin, fără „cozi" sau recuperări din acest an.

În mod stringent se impune ca beneficiarii de investiții și institutele de proiectări să definitiveze documentația tehnică pentru anul viitor și să o înmîneze de pe acum constructorilor. În același timp, este nevoie ca întreprinderile furnizoare de materiale și utilaje să grăbească ritmul livrărilor, în așa fel încît șantierele să intre cît mai repede în posesia acestora.

V. BOESCU
L. ȚINTEA
S. POPESCU

Fotografiile : V. GODEANU

Combinatul chimic Făgăraș : **Aici s-au efectuat lucrări de extindere a fabricii de amoniac, mărindu-i-se capacitatea de la 69 000 tone/an, la 100 000 tone/an.** În fotografie : **noua instalație de conversiune a metanului**

POLITICA VENITURILOR ÎN OCCIDENT

REZISTENȚE ÎN PROPRIA TABĂRĂ

Discuția în jurul politicii veniturilor în Occident se amplifică. Faptul nu e străin de preocupările în legătură cu evoluția conjuncturii economice din principalele țări capitaliste, preocupări care îmbrățișează toată gama de probleme de la producție, prețuri și salarii, oscilațiile cursurilor la bursă și pînă la balanțele comerciale și de plăți. În prezent se conturează mai precis două orientări, care în variantele lor extreme văd politica veniturilor în forme diametral opuse.

Generalizarea

politicii veniturilor este, după promotorii uneia din orientări, o cerință urgentă în actuala situație din economia țărilor industriale din Occident. Reglementarea și supravegherea cît mai apropiată a dinamicii veniturilor le apare ca mijlocul cel mai eficace pentru preîntîmpinarea unor noi dezechilibre sau a accentuării perturbărilor prezente. Economistul englez Angus Maddison, de exemplu, în cartea sa „Economic Growth in the West", raționează astfel: Politica economică de stat a înrîurit în perioada postbelică pe de o parte cererea, pe de altă parte oferta de mărfuri în așa fel încît a rezultat creșterea cunoscută a producției. Elementele de instabilitate apărute în cursul acestei reglementări, al acestei corectări — socotită de el indispensabilă și perfect utilă — necesită actualmente, după Maddison, o perfecționare a mecanismului intervenției statului. Este vorba de un fel de corectare a corectării: socotind instrumentarul actual al politicii economice ca ceva cîștigat, ca funcționînd satisfăcător, Maddison pledează pentru un suprainstrument, care să asigure „acordul fin" al reglementării economiei efectuate cu mijloacele de pînă acum, devenind arbitrul lor. Acesta ar trebui să fie rolul politicii veniturilor, care nu s-ar limita deci la cel de corectiv al repartiției venitului național — cum apare încă în prezentarea teoretică a multor economiști burghezi —, ci ar tinde să se identifice tot mai mult cu însăși politica economică generală.

Imposibilitatea

aplicării unei politici a veniturilor în formularea curentă a acesteia este teza orientării opuse. Înțelegem prin formularea curentă versiunea acelor economiști care au ajuns la concluzia — motivele sau gradul de consecvență nu contează aici — că politica veniturilor trebuie să înglobeze în sfera ei nu numai salariile, ci și veniturile întreprinzătorilor. Teza imposibilității unei asemenea politici în condițiile economiei capitaliste aduce cîteva critici interesante conceptului. O vom examina într-o expunere a profesorului Erich Schneider din Kiel. (FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, 20 septembrie 1966).

Profesorul Schneider contestă înainte de toate noutatea unei politici de înrîurire a veniturilor ca instrument de politică economică. Într-adevăr, este greu de admis ideea că abia acum statul burghez ar fi pornit pe această cale, cînd întreaga istorie a capitalismului abundă în măsuri pentru susținerea și sporirea proporțiilor acumulării. „Orice măsură de politică a creditelor (de pildă, o modificare a ratei scontului), scrie autorul referitor la situația de astăzi, precum și orice măsură de politică financiară (de pildă, o modificare a cheltuielilor statului pentru bunuri și servicii) înrîuresc și mărimea venitului național și cele două componente mari ale sale — salariile și beneficiile. Orice politică de credit și financiară este de aceea totdeauna, în același timp, și o politică a veniturilor".

Dar cei ce vorbesc de politica veniturilor ca de un nou instrument de politică economică, își continuă profesorul Schneider expunerea, nu au în vedere o asemenea situație. Ei țintesc la „influențarea directă a salariilor și a beneficiilor de către înșiși cele două grupuri care obțin aceste venituri, în așa fel încît eforturile lor de a și le mări să se orienteze după un criteriu unanim acceptat — modificarea productivității muncii". Criticul pune accent, întîi, pe ideea că este preconizată o autoinfluențare a veniturilor proprii de către fiecare grup și, al doilea, pe caracterul voluntar pe care ar trebui să-l aibă. Căci, după cum argumentează profesorul Schneider, nici una din aceste cerințe nu este realizabilă în „economia pieței", ceea ce condamnă la inaplicabilitate politica veniturilor.

Comparația

pe care începe s-o facă în acest punct autorul între veniturile salariaților și cele ale întreprinzătorilor merită toată atenția. Sindicatele, se arată în articol, pot obține prin negocieri cu patronii stabilirea anumitor salarii tarifare; dar veniturile salariaților rezultă abia din aplicarea acestor salarii tarifare în condițiile unui anumit grad de ocupație, pe care îl determină însă nu sindicatele, ci întreprinzătorii. Ideea este deci că autoinfluențarea propriilor venituri de către grupul salariaților se lovește de condițiile existente pe piața capitalistă, de calculul economic al capitaliștilor.

Dar beneficiile? După profesorul Schneider, acestea s-ar găsi în aceeași situație, adică în aceeași imposibilitate de a fi influențate de grupul care le obține, întrucît ele constituie un reziduu ce se formează sub acțiunea forțelor pieței. Dacă este adevărat că profitul are caracter rezidual, adică rezultă prin scăderea tuturor costurilor din suma desfacerilor, nu mai puțin adevărat este că acest reziduu este supus în mult mai mare măsură acțiunii beneficiarilor lui decît suferă veniturile nonreziduale ale salariaților acțiunea acestora. Cauza este clară: terenul pe care se desfășoară determinarea ambelor categorii de venituri este piața capitalistă, iar pe această piață domină nu proprietarii forței de muncă, ci stăpînii mijloacelor de producție.

Recunoașterea

inegalității funciare a celor două categorii de venituri vine, în articolul examinat, sub forma respingerii categorice a politicii veniturilor în formularea ei largă, desfășurată sau „consecventă", și a afirmației la fel de categorice că singura politică a veniturilor acceptabilă de pe aceste poziții este de fapt o politică a salariilor. Iar pentru desemnarea unei astfel de politici „nu este nevoie de un termen nou". Concluzia: „Vocabula «politica veniturilor» trebuie rasă din limbajul politicii economice".

Concluzia nu e, desigur, terminologică, ci de substanță. În capitalism a existat totdeauna o politică a veniturilor, dar totdeauna ea a fost întîi de toate o politică a salariilor — dacă termenul trebuie să cuprindă elementul asupra căruia se exercită acțiunea respectivă. Iar acțiunea s-a exercitat și se exercită în interesul acumulării capitaliste. Incontestabil, mișcarea sindicală este și ea un factor al raportului de forțe dintre muncă și capital astăzi. Intervin și alți factori, interni și internaționali. Dar capitalul nu acceptă punerea pe același plan a profiturilor sale cu veniturile salariaților. Acesta este temeiul principal al rezistenței pe care o întîmpină politica veniturilor în sens larg în chiar tabăra economiei politice burgheze. Nu mai vorbim de opoziția pe care o întîmpină orice încercare de asimilare profituri-salarii din partea patronatului.

O ultimă remarcă: teza despre imposibilitatea politicii veniturilor fără alterarea fundamentelor „economiei pieței" nu este neapărat și integral antidirijistă. Caracterul ei liberalist se rezumă la cîmpul de acțiune al capitalului, pe care îl vrea nelimitat pentru el și pentru profiturile sale. Intervenția statului spre reglementarea salariilor, în schimb, este acceptată perfect de economiștii respectivi, ba chiar cerută.

L. STROJA

CENTRUL DE CALCUL ECONOMIC ȘI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ

O expresie a accentului deosebit pe care partidul și statul îl pun pe intensificarea și continua ridicare a nivelului cercetării științifice este și crearea Centrului de Calcul Economic și Cibernetică Economică București.

În expunerea prezentată la sesiunea Marii Adunări Naționale din decembrie 1965 cu privire la îmbunătățirea organizării și îndrumării activității de cercetare științifică, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., arăta că: „Acordînd o atenție tot mai mare elaborării teoretice a problemelor dezvoltării societății noastre, studierii legilor obiective care acționează în procesul construcției socialismului, cercetătorii trebuie să asigure îmbinarea strînsă a teoriei cu practica construcției socialiste. În preocupările lor, trebuie să ocupe un loc important tratarea problemelor legate de conducerea și planificarea activității economice, de organizarea producției și a muncii".

LA îndeplinirea acestei sarcini, Centrul de Calcul Economic și Cibernetică Economică București este menit a aduce o contribuție importantă. În acest sens, Centrul și-a propus cîteva obiective, printre care:

— organizarea cercetărilor teoretice cu privire la tehnica de calcul economic și cibernetică economică;

— organizarea aplicațiilor practice ale tehnicii calculului economic și ciberneticii economice, la nivelul întreprinderii, ramurii și economiei;

— organizarea aplicării calculului economic și ciberneticii economice în profil teritorial;

— elaborarea modelelor micro și macro-economice;

— optimizarea proceselor de producție în diferitele sectoare de activitate economică;

— promovarea metodelor matematice și cibernetice în învățămîntul economic superior, în vederea pregătirii specialiștilor care vor trebui să prelucreze informațiile economice pe baza programelor de calcul cu comandă electronică.

Caracteristic pentru modul în care Centrul își desfășoară activitatea este structura sa, care cuprinde, în afara unui nucleu salariat, un mare număr de specialiști de înaltă calificare, care activează în mod benevol în cadrul unor comisii științifice.

Centrul este dotat cu un laborator, cuprinzînd mijloace moderne de efectuarea calculelor: calculator electronic, calculatoare electromecanice cu părți electronice — destinate efectuării unor operații contabile — seturi de mașini cu cartele perforate etc. *)

În acest an, Centrul a organizat o sesiune științifică în cadrul căreia peste 200 de specialiști au prezentat circa 80 de comunicări în domeniul calculului economic și al ciberneticii economice.

TEMATICA problemelor abordate și rezolvate de colaboratorii Centrului este variată. Aș aminti, cu titlu de exemplu, de aplicarea programării liniare la determinarea repartiției optime a sarcinilor de producție în sectorul ciment în scopul maximizării acumulărilor. Abordînd problema determinării planului optim de producție pe sortimente la fabricile de ciment din România după criteriul minimizării costurilor de producție și de transport și rezolvînd-o printr-o metodă elaborată la noi în țară, s-a determinat un nou plan care corespunde unei economii de 17,3% în comparație cu planul lansat în anul precedent, ceea ce reprezintă o economie anuală de circa 200 milioane lei.

O altă temă rezolvată cu succes privește unele aspecte ale utilizării calculatoarelor electronice pentru determinarea capacității de producție în întreprinderile industriei construcțiilor de mașini. Determinarea acestei capacități de producție necesită efectuarea unor calcule complexe, privind un număr deosebit de mare de unități de producție aflate într-o strînsă dependență unele față de altele, în raport de condițiile impuse de procesul tehnologic, mărimea volumului de producție, numărul de sortimente și sistemul de fabricație folosit. Ținînd seama de acești factori s-a elaborat o nouă metodologie care permite mecanizarea calculelor.

Metoda programării matematice — în particular a programării liniare — a format obiectul preocupărilor mai multor colective din cadrul Centrului. Printre altele, cu ajutorul acestei metode, a programării liniare, s-au stabilit rațiile de furajare a unei categorii de bovine dintr-o gospodărie agricolă de stat. Rezultatele obținute arată că se pot realiza economii de peste 20% la fiecare rație, față de rețetarul în vigoare.

Amintim și alte teme rezolvate cu succes de colectivele din cadrul Centrului: „Un model matematic al relațiilor financiare din economie", „Stabilirea gradului de uzură a fondurilor fixe", „Studiul eficienței economice a metodelor statistice de control dimensional la mașinile-unelte automate" etc.

În preocupările Centrului intră, de asemenea, aspectele teoretice fundamentale. Menționăm ca fiind deosebit de importantă definirea de către prof. univ. Manea Mănescu, membru corespondent al Academiei, a ciberneticii economice ca disciplină de sine stătătoare.

Din punct de vedere cibernetic, economia — de la întreprindere și pînă la ansamblul economiei — apare ca un sistem comandat, extrem de complex. Economia națională, economia de ramură, economia de întreprindere pot fi considerate drept complexe sociale cibernetice care sînt reglate prin intermediul sistemului de comandă și de control al proporțiilor și al parametrilor tehnico-economici stabiliți prin planul de stat. Comanda și complementul ei, controlul, se asigură prin sistemul de indicatori ai planului. Comanda și controlul trebuie să asigure reglajul și stabilizarea îndeplinirii sarcinilor prevăzute în plan.

Cibernetica economică este știința care, pe baza cunoașterii legilor obiective ale dezvoltării sociale, studiază sistemele și procesele de comandă și control din economie, elaborează sistemul informațional economic necesar perfecționării metodelor de conducere a economiei. Cibernetica economică se fundamentează pe materialismul dialectic și pe economia politică marxistă, folosind și disciplinele care intervin în cibernetica generală.

Centrul a organizat, de asemenea, cursuri pe diferite teme, ca: programarea calculatoarelor electronice, principii de funcționare a calculatoarelor electronice, cercetări operaționale cu aplicații în economia concretă. La aceste cursuri au participat, atît personalul Centrului, cît și cadre din producție.

O parte a activității se reflectă și în publicația „Studii și cercetări de calcul economic și cibernetică economică", editată de Centru. Această publicație apare periodic în două serii, una în limba română și alta în limbi străine.

Activitatea Centrului de Calcul Economic și Cibernetică Economică servește promovării științei într-un domeniu deosebit de important cum este economia națională, înscriindu-se în efortul general pe care, sub conducerea partidului, toți oamenii muncii din țara noastră îl desfășoară pentru ridicarea patriei noastre pe culmile progresului și civilizației, ale bunăstării materiale.

prof. univ. Edmond NICOLAU

*) Centrul efectuează, la cerere, calcule pentru diverși beneficiari.

COMUNICAȚIILE DE MASĂ ȘI CERCETAREA SOCIOLOGICĂ

Cu prilejul unei vizite în țara noastră, profesorul **Alex. S. EDELSTEIN** *de la Universitatea din Washington, director a două institute de cercetări în comunicațiile de masă, a avut amabilitatea să răspundă la cîteva întrebări redactorului nostru M. C. DEMETRESCU.*

● Un nou domeniu de studiu

În cartea dv. „Perspectivele comunicațiilor de masă" ați făcut o interesantă sinteză a principalelor curente și tendințe existente în această disciplină și ați tratat problemele specifice ale presei, radioului, televiziunii, cinematografului. Am dori să ne vorbiți despre legătura dintre comunicațiile de masă și cercetările sociologice

— Pentru noi este astăzi evident că cercetarea comunicațiilor de masă nu constituie o disciplină aparte, consacrată, așa cum este de pildă filozofia, sociologia, psihologia sau chiar psihologia socială — cea mai nouă ramură a științelor sociale. Comunicațiile de masă sînt mai curînd un domeniu de studiu, decît o disciplină separată, care a împrumutat și și-a însușit multe din rezultatele și concluziile științelor sociale. Cercetarea comunicației de masă a trecut prin aceleași faze de dezvoltare ca și disciplinele sociale menționate. Aș spune că prima fază a fost aceea a unor modele de analiză împrumutate, transplantate din sociologie, psihologie, antropologie și care vor constitui încă multă vreme stimulente pentru testarea ipotezelor cu privire la analiza unor acțiuni sociale și a comunicațiilor. În prima perioadă, cercetarea comunicațiilor de masă s-a ocupat de explorarea societății, a interacțiunilor sociale, a comunicațiilor pentru a furniza explicații verificabile pe o bază empirică.

A doua fază a fost aceea pe care aș denumi-o a siguranței și testelor preliminare, cînd au fost elaborate metode pentru a verifica în ce măsură situațiile studiate sînt reproductibile și tipice și pentru a măsura riguros rezultatele. Este vorba de perfecționarea metodelor selective, de a-

CURIER

■ Cunoscutul demograf și statistician francez Alfred Sauvy, profesor la Collège de France, a vizitat recent țara noastră. În aula Academiei, prof. Sauvy a ținut o conferință despre problemele actuale ale cercetării în domeniul studiului populației.

■ Cea mai recentă lucrare a economistului american Wassily Leontief **Input-Output Economics** (Economia input-output), Oxford University Press, New York, 1966, 257 pag., este o culegere de 11 studii datînd din diferite perioade și prezentate ca fiind cele mai semnificative pentru contribuția autorului la dezvoltarea metodei balanței schimburilor între ramuri. Șase din studiile cuprinse în volum au un caracter de popularizare, discutînd construcția și utilizarea tabelelor de intrări-ieșiri. Printre altele, atrage atenția studiul care cercetează influența cheltuielilor militare asupra activității diferitelor ramuri ale economiei americane. Utilizarea balanței schimburilor între ramuri se dovedește a fi un bun instrument pentru măsurarea gradului de militarizare a economiei.

■ În editura Die Wirtschaft, Berlin, a apărut prima din patru lucrări pe teme din domeniul economiei industriei aflate în curs de elaborare de către prof. dr. H. Arnold, prof. dr. H. Borchert, prof. dr. A. Lange și prof. dr. J. Schmidt. Primul volum apărut se intitulează **Der Produktionsprozess im Industriebetrieb** (Procesul de producție în întreprinderea industrială), 251 pag., 1966. Autorii tratează structura procesului de producție sub diferite unghiuri de vedere: după formele de bază ale proceselor de producție industriale, sub aspectul tehnologiei, al mijloacelor de muncă utilizate, al desfășurării în timp și al diviziunii muncii în întreprindere. Temele care vor fi tratate în următoarele volume sînt: revoluția tehnică, mijloacele de bază și raționalizarea socialistă complexă în industria R.D.G.

■ **Problèmes de conversion économique. Analyses théoriques et études appliquées** (Probleme de conversiune economică. Analize teoretice și studii aplicate), Paris, M-Th. Genin, 1965, cuprinde referatele de la cel de-al 4-lea colocviu al Asociației de știință regională de limbă franceză, organizat de Institutul de știință economică al Universității din Liège. Reținem, printre altele, două nuanțe diferite în abordarea problemei dezvoltării regionale. Un punct de vedere (al prof. Davin) recomandă construirea unor întreprinderi noi, moderne, justificate din punct de vedere al „atuurilor" regionale. Celălalt punct de vedere (al prof. Bye) combate „popularea arbitrară cu industrii noi", preferă întărirea regiunilor „în sensul vechilor vocații" și, deși nu se opune implantării de industrii cu totul noi, cere să se caute măsura în care întreprinderile în stagnare pe plan național nu ar găsi soluția problemelor lor într-o orientare spre regiunile periferice, unde ele s-ar sustrage concurenței căreia la centru nu-i mai pot face față.

■ Z. Pawlowski publică în revista poloneză EKONOMISTA (nr. 4/1966) un articol intitulat **Măsurarea econometrică a progresului organizatoric în cadrul întreprinderii.** Această măsurare – arată autorul – întîmpină greutăți destul de mari, în special din cauză că efectele sale trebuie separate de efectele progresului tehnic, în timp ce în practică aceste efecte apar simultan. Pentru a se putea aplica metoda propusă de autor, se consideră că în perioada analizată nu s-ar fi produs nici un progres tehnic, caracteristicile tehnice-economice ale produselor n-ar fi suferit schimbări și condițiile cooperării cu alte întreprinderi n-ar fi fost modificate.

■ În lucrarea **Une terre pour les hommes** (Un pămînt pentru oameni), Editions du Centurion, Paris, 1965, 128 pag., Philippe Farine consideră că formele „actuale" de asistență sînt neadaptate problemelor puse de dezvoltare. El cere o transformare „structurală" a relațiilor internaționale, în sensul stabilizării prețurilor produselor de bază la valoarea lor reală. Prețurile actuale ale produselor de bază, inferioare valorii reale, servesc – spune el – la finanțarea țării mai bogate de către cea mai săracă, lăsînd totuși impresia că prima este o donatoare generoasă. În realitate, conchide Farine, săracii sînt bancherii bogaților.

PRODUCTIVITATEA MUNCII ȘI VENITURILE REALE

În studiul **Operejaiușcee povîșenie proizvoditelnosti truda — osnova rosta zarabotnoi plati** (Creșterea mai rapidă a productivității muncii — baza creșterii salariului) de I. M. Tihonov, din culegerea „Politiceskaia Ekonomia", ediția VII editată de Universitatea din Leningrad, 1965, este prezentată corelația dintre ritmul creșterii productivității muncii și al veniturilor reale, pe de o parte, și dinamica fondurilor de acumulare și de consum din venitul național, pe de altă parte. Această corelație este prinsă în următoarea formulă :

$$K = \frac{R_p}{R_v} = \frac{R_c C + R_a A}{R_c\ (C+A)} = \left(C + A\ \frac{R_a}{R_c}\right),\ \text{în care}$$

K — coeficientul corelației ; Rp și Rv — ritmurile de creștere ale productivității muncii și sporirii veniturilor reale ; C și A — greutatea specifică a fondului de consum și de acumulare în venitul național luat drept unitate; iar Rc și Ra — ritmurile lor de creștere. Din formulă reiese că ritmurile de creștere ale productivității muncii și ale veniturilor reale pot fi egale numai atunci cînd vor fi egale și ritmurile de creștere ale fondurilor de acumulare și de consum, iar greutatea lor specifică în venitul național, rămîne neschimbată. Dacă însă ritmul de creștere al fondului de acumulare depășește pe cel al fondului de consum, atunci și productivitatea muncii trebuie să crească mai repede decît veniturile reale.

MERCUR PRINTRE MUZE

DUPĂ 181 ANI

PRESA din lumea întreagă a comentat pe larg în ultimele două săptămîni vestea cu privire la cumpărarea celui mai vestit dintre ziarele britanice, THE TIMES, de către trustul de presă al lordului Thomson.

Am avut ocazia în mai multe rînduri, în aceste coloane, să-i întreținem pe cititorii noștri cu privire la istoria și problemele vechi și noi ale acestui bătrîn cotidian londonez (a apărut acum peste 180 de ani) care ocupă o poziție atît de originală și, fără îndoială, prestigioasă în ansamblul presei mondiale. Ultima oară, acum cîteva luni, la începutul primăverii, am evocat emoția pe care a stîrnit-o schimbarea după mai bine de un secol a înfățișării paginei întiia a ziarului THE TIMES. Schimbarea aceasta, care distrugea unul dintre miturile cele mai rezistente ale Angliei tradiționale, exprima încercarea ziarului de a depăși dificultățile financiare tot mai serioase prin efectuarea cîtorva pași în direcția modernizării.

Operația încercată atunci nu a reușit decît într-o foarte mică măsură. Ce-i drept, tirajul a crescut cu circa 15%, ajungînd la începutul acestei toamne la 286 000 exemplare, dar problemele economice de bază n-au fost rezolvate. Era și evident că nu o oarecare (și, în fond, infimă) creștere de tiraj poate să modifice datele problemei într-o țară în care principalele cotidiene de informații au tiraje de patru-cinci milioane (sau chiar mai mult) și în care ziarul în cauză — ca și alte ziare „serioase" de același tip — își făcuse un titlu de glorie din a se adresa numai unui public restrîns, „ales".

Ceea ce se punea în discuție, în fapt, era însăși posibilitatea existenței unui asemenea tip de ziar cu tiraj foarte mic și influență foarte mare, iar în cazul unui răspuns afirmativ, precizarea condițiilor în care o asemenea existență ar fi durabilă și economicește eficientă.

Acapararea ziarului THE TIMES de către trustul Thomson demonstrează că în pofida proverbialei originalități a străvechii gazete, soluțiile pe care se merge nu se deosebesc cu nimic de cele obișnuite în lumea presei burgheze contemporane.

Trustul Thomson este astăzi al doilea ca mărime din Anglia (după cel al lui Cecil King) și unul dintre cele mai mari trusturi de presă din lumea capitalistă, incluzînd peste 80 de publicații din Anglia, Canada și chiar Statele Unite. Proprietarul trustului, canadianul Roy Thomson, s-a stabilit în Anglia în 1953 și a obținut cetățenia britanică în 1963 ; numai un an mai tîrziu, el a fost înnobilat, devenind baronul Thomson of Fleet, după numele străzii Fleet pe care se găsesc redacțiile principalelor gazete londoneze. Dintre publicațiile editate de Thomson, cea mai importantă este SUNDAY TIMES, săptămînal duminical, cu un tiraj de aproape 1 400 000 exemplare, dar visul dintotdeauna al magnatului de pe Fleet Street a fost să posede și un cotidian londonez cu răspîndire națională și internațională. Cumpărarea ziarului THE TIMES satisface peste orice așteptări o asemenea năzuință.

Integrarea lui THE TIMES în grupul Thomson a fost primită cu vizibilă satisfacție de către cercurile financiare din City. Se spune că cel care a aranjat întreaga tranzacție este Kenneth Keith, administrator delegat al marii bănci de afaceri Hill Samuel, director general adjunct al marii companii aeriene B.E.A. (British European Airways), iar din septembrie 1965 și membru în consiliul de administrație al ziarului. Keith este în același timp omul de legătură dintre cercurile bancare și guvernul Wilson ; această relație nu va îngreuna desigur cu nimic eliberarea grabnică a autorizației necesare pentru perfectarea cumpărării (pudic numită „fuziune") de către comisia guvernamentală „antimonopoluri". Se știe că o asemenea comisie a fost creată de mai mult timp în Anglia sub presiunea opiniei publice fără ca, bineînțeles, acest fapt să afecteze cu ceva procesul de concentrare monopolistă.

Nici o altă ilustră comisie nu va împiedica acapararea ziarului THE TIMES de către lordul Thomson și aceasta în primul rînd pentru că nici n-a fost consultată, deși rostul ei era tocmai să intervină în asemenea probleme. E vorba de comisia creată în 1922 pentru a supraveghea situația lui THE TIMES și a-și da acordul asupra oricăror modificări în regimul de proprietate a ziarului. Comisia, formată din președintele Curții Supreme de Justiție a Angliei (Lord Chief Justice of England), președintele Academiei (Royal Society) britanice, guvernatorul Băncii Angliei, rectorul Universității din Oxford și alte personalități de același nivel, a contribuit nu în mică măsură la profilarea caracterului de ziar cvasi-oficial pe care-l are THE TIMES.

Pînă în prezent, proprietarul ziarului era Gavin Astor, din vestita familie a Astorilor, cunoscută atît prin averea ei cît și prin influența pe care a exercitat-o asupra vieții politice engleze. (Familia Astor este de origine americană, o ramură a ei deține, între altele, vestitul hotel Waldorf-Astoria din New York). Un văr al lui Gavin, David Astor, este proprietarul unuia dintre cele mai influente săptămînale politice din Anglia, THE OBSERVER. Această publicație își are reședința și se tipărește la sediul lui THE TIMES. Care va fi soarta lui OBSERVER, mai ales dacă ținem seama că el constituie o concurență stînjenitoare pentru revista lordului Thomson SUNDAY TIMES ? Comentatorii americani sînt de părere că și „independentul" OBSERVER va sfîrși prin a fi acaparat de trustul care l-a înghițit recent pe THE TIMES.

Cum va arăta THE TIMES de acum înainte ? Thomson a declarat că profilul specific, tradițiile seculare vor fi păstrate. Dar în condițiile în care soarta ziarului depinde de voința unui singur om, care este înainte de toate un om de afaceri, e riscant a face previziuni pe termen îndelungat.

H. DONA

naliză statistică și de manipulare a datelor.

A treia fază cred că ar putea fi denumită aceea a verificării concluziilor, a sintezei sau integrării bazei filozofice sau conceptuale de cuantificare cu rezultatele măsurărilor, pentru a stabili dacă una sau alta din teoriile experimentate s-a dovedit valabilă și în ce mod. Desigur ne vom preocupa întotdeauna și de faza a treia, tot așa cum ne vom preocupa și de prima și a doua fază, adică vom verifica teoria și vom elabora teorii noi, pe baza rezultatelor empirice.

● *Ce rol joacă apariția mașinilor electronice de calcul ?*

— Întotdeauna a existat un interval de timp destul de îndelungat între programarea cercetărilor, efectuarea lor și obținerea rezultatelor. Acest interval s-a redus foarte mult prin apariția mașinilor electronice. Ele pot înlocui foarte rapid munca de mînuire mecanică care încetinea atît de mult cercetarea. Utilizarea aparatajului electronic a permis extinderea numărului cercetărilor, sporind în mod deosebit productivitatea acestora. Însă cel mai important aport al mașinilor electronice este că ele au făcut posibilă utilizarea unor metode noi, care erau înțelese și acceptate dar care nu erau folosite pe o scară largă deoarece necesitau o muncă prea migăloasă și îndelungată ca în cazul analizei factorilor sau al diferitelor teste pentru variabile numeroase și grupuri mari.

În prezent este în curs de elaborare o știință aparte despre acțiunea mașinilor electronice. Aceasta nu se referă numai la acțiunea unei singure mașini, ci la raportul între diferite mașini, la comunicațiile între mașini, la modul în care pot fi folosite mai multe mașini pentru a obține în mod eficient date — mai înainte relativ inaccesibile.

La început cercetarea empirică în sociologie, psihologie socială și comunicații de masă s-a preocupat de studierea manifestărilor unor acționări sociale. Cred că acum preocuparea noastră de bază este aplicabilitatea rezultatelor cercetării comunicațiilor și a altor feluri de cercetări sociale la programe de acțiuni sociale. Există dorința de a fructifica roadele cercetărilor, de a înțelege și a aplica rezultatele cercetărilor sociale. Cel mai evident domeniu de aplicare a cercetării sociale este acum acela al dezvoltării economiei naționale. Se poate afirma neîndoielnic că în ultimii trei ani s-a scris mai mult despre rolul comunicațiilor în dezvoltarea națională, decît în oricare alt domeniu al cercetării comunicațiilor. În ce privește viitorul, cred că cercetarea se va ocupa mai ales de înțelegerea publicului, de cunoașterea măsurii în care comunicațiile sînt potrivite, pentru publicul respectiv, pentru a se obține o apreciere mai exactă și mai veridică asupra eficacității comunicațiilor.

● *Importante funcții sociale*

— Cercetarea în comunicațiile de masă trebuie să abordeze neapărat științele sociale, — filozofia, sociologia, psihologia, — statistica etc. și să recurgă la specialiștii acestora pe calea echipelor interdisciplinare. V-am ruga să ne vorbiți despre aceste dimensiuni ca și despre funcțiile sociale ale comunicațiilor de masă.

— Desigur comunicațiile trebuie studiate în cadrul rețelei de influențe sociale reciproce, în contextul situației respective. Abaterea de la această regulă poate duce la greșeli. Este foarte periculos să construiești o teorie pe baza rezultatelor unei singure cercetări oricît de inteligent, intuitiv și strălucit ar fi cercetătorul analist individual. Chiar mintea cea mai strălucită și inteligența cea mai rapidă pot să greșească. Dacă vrem să construim o știință trebuie să verificăm și să evaluăm precizia rezultatelor cercetărilor noastre, în toate fazele și la toate nivelele.

Legată de această problemă este cercetarea în echipe. Cît de valoroasă este ea, cît de importantă este astăzi ? Toți știm care pot fi limitele cercetării în echipă, care, dacă este privită ca o activitate de grup și efectuată de cercetători imaturi, poate duce la rezultate fără valoare științifică. Cred că cercetarea în echipe de care vorbiți dv. este într-adevăr din ce în ce mai necesară, deoarece folosește diferiți specialiști. În acest fel vom putea obține cunoștințe foarte precise și amănunțite. Acest lucru va necesita însă specialiști în știința mașinilor electronice, care vor fi capabili să deducă cele mai interesante rezultate din datele obținute și într-o formă care se pretează cel mai bine cu prezentarea lor. Pentru aceasta va fi necesară elaborarea unor modele matematice și statistice pentru proiectarea cercetărilor de către specialiști, capabili să formuleze obiectivele cercetării într-un mod eficient, într-un mod care să poată duce la cunoașterea fenomenelor studiate, mai curînd la anticiparea datelor, decît la analize ad-hoc, sau „din fotoliu". În sfîrșit, avem nevoie de cercetarea prin echipe pentru a fi siguri că am explorat fenomenul pînă la limitele posibile ale cunoașterii noastre. Poate că cel mai mare stimulent pentru un cercetător este să depășească frontierele de pînă acum ale științei respective. Este prea ușor să continui să execuți operațiuni familiare, să faci cercetări cu care ești obișnuit, să accepți concluziile unor cercetători consacrați și să-ți reduci eforturile proprii la fundamentarea sau refundamentarea rezultatelor obținute de niște cercetători eminenți din trecut. Trebuie să căutăm să descoperim lucruri noi. Folosind corespunzător talentele cercetătorilor și înțelegînd bine obiectivele, cercetarea efectuată în echipe ne poate duce în direcția acestor descoperiri.

În ce privește funcțiile sociale ale comunicațiilor, după cum am mai spus, eu sînt deosebit de interesat de legătura dintre opinia publică, comunicațiile de masă și acțiunea socială. Este pe cale de a se organiza un institut internațional de cercetări, care se va ocupa în primul rînd de comunicațiile între popoarele cu diferite culturi și de unele probleme sociale legate de comunicații între culturi diferite, probleme ale păcii și războiului etc. Din numeroasele cercetări efectuate în acest domeniu este evident că cunoașterea este o premisă a înțelegerii și simpatiei.

Aspectele sociale ale comunicațiilor sînt un domeniu foarte vast care merită multă atenție în cercetare. În concluzie aș dori să adaug că, după părerea mea, dezvoltarea cunoștințelor noastre despre natura cognitivă a omului este o premisă a studiului comunicațiilor.

UZINA „UNIREA"-CLUJ
Piața 1 Mai 3-5

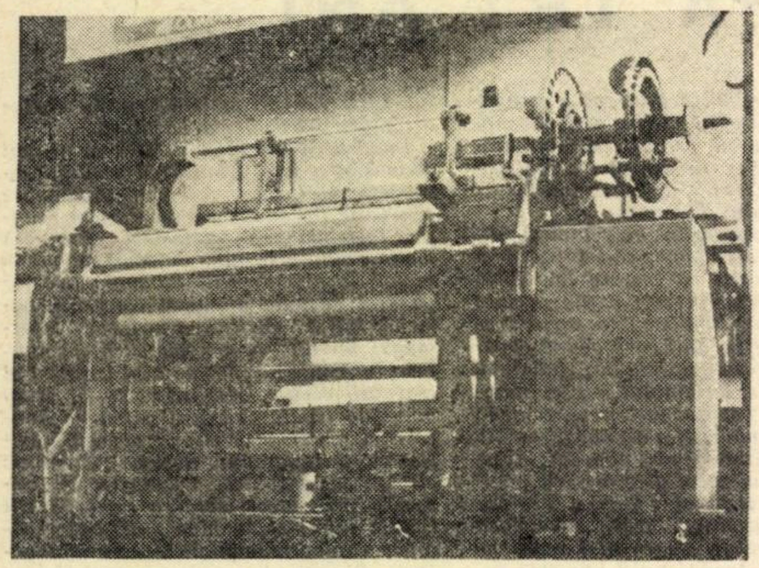

PRODUCE:

- Războaie de țesut bumbac
- Războaie de țesut mătase

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

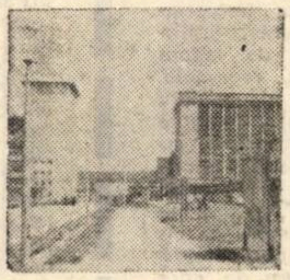

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

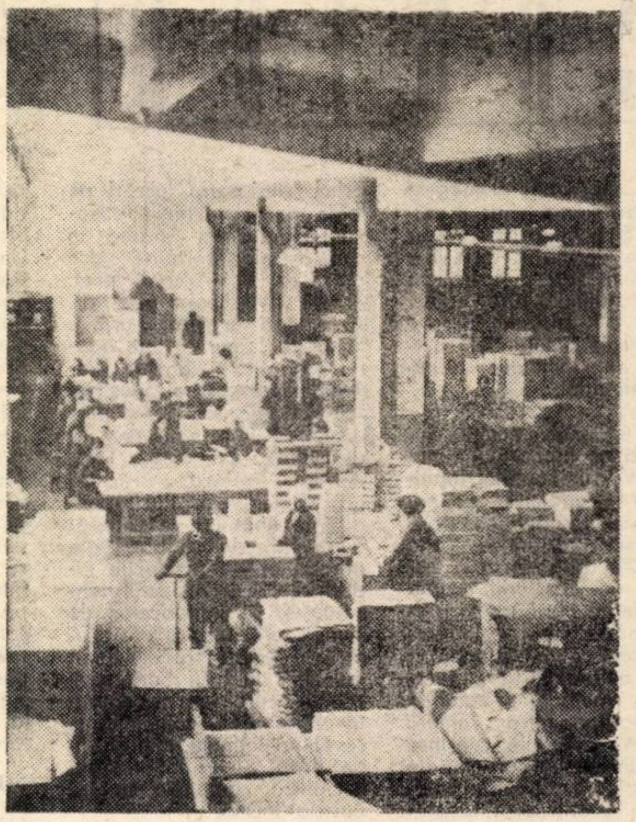

FABRICA DE HÎRTIE ȘI CELULOZA „LETEA"-BACĂU

PRODUCE:

- Hîrtie velină, hîrtie semivelină, hîrtie ziar, hîrtie țigarete, hîrtie carbon (hîrtie copiativă), hîrtie tipar înalt, hîrtie carton filtrant (pentru industria alimentară)
- Celuloză
- Confecții caiete: dictando, aritmetică, desen, biologie, muzică, maculatoare, vocabulare.

INTREPRINDEREA PREFABRICATE BETON Turda

str. Armata Roșie nr. 29

oferă spre vînzare celor interesați bolovani de rîu avînd dimensiuni între 70 mm – 220 mm la preț oficial.

Solicitanții se pot adresa la sediul întreprinderii, telefon 1600 – 1696

INTREPRINDERI ȘI INSTITUȚII!

Nou! Email imitație „lovituri de ciocan", pe bază de nitroceluloză. Diverse nuanțe. Uscare foarte rapidă.
Uzina „AZUR"-Timișoara, Spl. Peneș Curcanul nr. 3-5

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE CĂLĂRAȘI

produce:

- Celuloză din paie naturală
- Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE:

- Hîrtie Offset
- " tipar înalt
- " de scris L. A.
- " de scris L. B.
- " cretată
- " suport pentru cretare
- " de ambalaj albit
- " de ambalaj rezistent

CAIETE:

- cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
- de aritmetică și dictando de 8—100 file
- de aritmetică și dictando cu spirală — 100 file
- pentru teză
- caiete repertoare cu 48—100 file.

CEAHLĂU

INTREPRINDERE MECANICA

str. Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

EXECUTA CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FARA REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

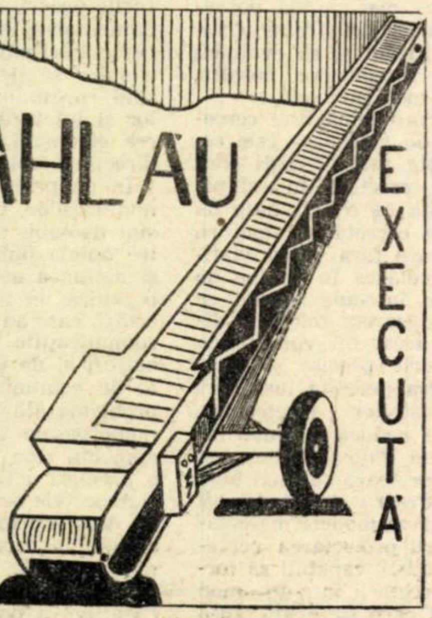

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA

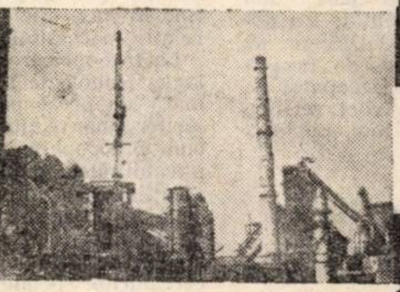

PRODUCE:

• fontă de afinare și turnătorie • lingouri oțel carbon și aliat. • blumuri și țagle pentru relaminare și forje. • profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C, I și profile fasonate speciale. • Oțel beton — neted, periodic, torsionat. • Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

PEL
PANORAMA ECONOMICO LATINOAMERICANO

Guatemala: LATIFUNDII ȘI MINIFUNDII...

„...În Guatemala marile latifundii sînt concentrate în mîna a 22 familii care posedă 498 947,7 ha.

Aceste pămînturi sînt situate în zonele cele mai fertile ale țării, respectiv în sud, sud-vest, nord-est și nord...

Se plătesc salarii de mizerie și se exploatează foarte intens țăranii, în general analfabeți.

Din aceste date referitoare la latifundii, rezultă că 22 familii posedă 498 947,7 ha cu o medie de 22 523,1 ha pe familie, iar 74 269 familii posedă 25 523,9 hectare cu o medie de numai 0,34 ha de familie! Este vorba de acele mici gospodării care produc mai ales porumb și fasole. De aci și insuficiențele care se ivesc periodic, ca o consecință a unei producții în declin. Guatemala, țară agricolă, importă anual produse alimentare din Mexic și din Salvador.

Minifundiile sînt situate în departamentele din restul țării. Micii proprietari sînt indieni. Este zona de unde cultivatorii de cafea și bumbac recoltează mînă de lucru ieftină pentru marile proprietăți din sud.

Vestul țării are o climă rece și un relief muntos; sudul este cald, tropical și nesănătos. Aceasta influențează decisiv asupra sănătății familiilor indiene ce emigrează an de an spre litoral pentru a cîștiga un salariu care să completeze recoltele foarte slabe obținute de pe sărăcăcioasele lor terenuri...

● Dificultăți externe

Dacă anul 1965 a fost caracterizat de o criză serioasă în ceea ce privește producția mărfurilor de larg consum — ca urmare a acelui rău secular pe care-l reprezintă defectuoasa distribuție a pămîntului —, în prezent, alte neajunsuri se adaugă acestora, făcînd mai profundă criza de structură de care suferă de ani de zile țara. Deteriorarea condițiilor de schimb ale produselor guatemaleze pe piața internațională agravează situația economiei. Prețul cafelei a scăzut sensibil, fapt la care se adaugă cota redusă de cafea repartizată Guatemalei (în baza acordurilor internaționale — N. R.). Recolta de 400 000 chintale prevăzută pentru 1966 nu va putea fi plasată.

În anul 1965 încasările din vînzările de cafea s-au ridicat la 75 milioane de quetzales, iar pentru importul de materii prime și produse intermediare a fost necesară cheltuirea de 81 milioane quetzales. A rezultat de aci un deficit de 6 milioane quetzales.

Situația bumbacului este la fel de dificilă. Cultivarea bumbacului a fost introdusă în Guatemala în timpul guvernului Arbenz. Se practică cultura bumbacului, mai ales în sudul țării, de caracter extensiv; dar cu acest prilej au fost înfăptuite inadmisibile acte de nedreptate socială. Au fost acaparate gospodăriile micilor proprietari...

Cît privește bananele, nu se poate conta pe veniturile realizate din vînzările acestora, căci producția lor revine exclusiv societății United Fruit Company care le exportă, iar încasările obținute se îndreaptă spre exterior.

A scăzut și prețul zahărului, iar cota fixată pentru Guatemala a fost redusă cu mai multe mii de tone.

În anul 1965 s-a înregistrat un deficit comercial de 40 milioane quetzales... În ceea ce privește datoria externă a Guatemalei, aceasta a crescut în perioada 1963—1964 cu 45 900 000 quetzales...

Datoria externă totală se ridica la 31 decembrie 1964 la 310 600 000 quetzales; datoria internă s-a ridicat în același timp la 88 800 000 quetzales..." *(nr. 189—1966).*

THE TIMES

Peru: CURMAREA INFLAȚIEI, O PRESUPUNERE OPTIMISTĂ

„În ultimii 7 ani moneda peruviană a fost stabilă... Ea se menține la o paritate de 75 soles pentru o liră sterlină. Unul din factorii care a contribuit la menținerea stabilității monedei este diversitatea economiei țării, care oferă mărfuri variate la export. În timp ce prețurile mondiale la unele articole au coborît în mod alarmant, la altele ele au crescut de fiecare dată în suficientă măsură pentru a acoperi disparitatea.

În ultimii trei ani, a avut loc însă o sporire a cheltuielilor guvernamentale, începutul unui ciclu inflaționist, s-au înregistrat deficite bugetare și, drept urmare, au fost introduse noi impozite... În 1965 costul vieții a crescut cu aproape 17%. În același timp prețurile la bumbac și zahăr, două din principalele articole de export ale țării, au scăzut și pesimiștii au început să prevestească o devalorizare.

Guvernul s-a angajat să sprijine solesul și a adoptat măsuri deflaționiste. Cheltuielile pe 1966 au fost reduse cu 7,5% și ministerelor li s-a cerut să facă economii. Pînă acum guvernul nu a cheltuit mai mult decît a încasat din impozite și împrumuturi externe și nu a recurs la Banca Centrală decît pentru a acoperi deficitul din 1965.

Rezervele de valută străină ale Băncii Centrale s-au micșorat, dar acest lucru a fost mai mult decît compensat prin valuta și aurul deținute de băncile particulare, astfel încît în timpul primelor 6 luni ale anului, cantitatea de valută străină deținută în rezervă de întregul sistem bancar a sporit.

În cele 12 luni încheiate în iunie 1966 prețurile au crescut cu 7%, dar acest spor este mai redus decît acela din 1965. Se consideră că încetinirea aceasta se datorează efectului restricțiilor bugetare.

Prețurile la bumbac și zahăr sînt încă coborîte, însă la metale și minereuri, în special la cupru și fier, s-au înregistrat vînzări record. Industria peștelui pare să fi început să înlăture unele din problemele ce s-au ridicat la sfîrșitul anului trecut și în ultimul timp prețurile au crescut.

Se pune însă întrebarea dacă acest climat financiar stabil va putea fi menținut mai mult timp, mai ales avînd în vedere unele indicații contrare. Prima și cea mai serioasă dintre acestea este conținută în bugetul propus pentru 1967, care prevede cheltuieli guvernamentale mai mari cu 20% decît în 1966. Este posibil ca la viitoarele lucrări ale Congresului, să nu fie aprobat un spor chiar atît de mare. Deoarece se prevede o creștere a productivității de numai 6%, bugetul va avea neîndoielnic un caracter inflaționist.

Importanța cuprului în economie va crește probabil. Se fac pregătiri pentru exploatarea cîtorva mari zăcăminte de cupru și, atunci cînd ea va începe, este probabil că exportul de cupru al țării, care în prezent este de 200 000 tone anual, va crește la 500 000 tone sau mai mult.

Dacă prețurile mondiale ale acestor mărfuri se vor menține la același nivel în 1967, bugetul peruvian ar putea să fie echilibrat, paritatea solesului menținută, și inflația — oprită. Aceasta rămîne totuși o presupunere optimistă". *(21 septembrie 1966).*

DIE WELT

Ecuador: NUMAI BANANE ȘI CAFEA...

„Ecuadorul face încă parte din rîndul statelor sud-americane cu nivelul de trai cel mai scăzut. Cu un venit anual pe locuitor calculat recent la aproximativ 800 mărci germane, cei circa cinci milioane de ecuadorieni se situează doar înaintea Boliviei și Paraguay-ului din acest punct de vedere. Circa 35% din produsul social brut provine încă din agricultură, în care este ocupată jumătate din populația țării. Guvernul din Quito este confruntat de aceleași probleme ca aproape toate statele de pe acest subcontinent: trebuie îmbunătățită instrucțiunea publică, asigurată aprovizionarea cu curent electric, construită rețeaua de șosele. Agricultura se caracterizează printr-o structură feudală perimată, în timp ce populația crește anual cu 3,2%. ...Și, în sfîrșit, balanța comercială s-a încheiat în ultimii ani cu un deficit. În ciuda acestor enorme dificultăți, guvernele din Quito au menținut pînă acum o politică economică liberală și prețurile au rămas relativ stabile.

Foarte multe vor depinde de desfășurarea exportului de banane în viitorii ani. Căci ceea ce este petrolul — pentru Venezuela, cafeaua — pentru Brazilia și Columbia, cuprul — pentru Chile — sînt pentru Ecuador — bananele. Dintr-un export de 532,4 milioane de mărci germane, bananelor le-au revenit în 1965 — 206 milioane mărci germane. În anul 1964 partea acestora, de 282 milioane mărci germane, dintr-un export total de 536,4 milioane mărci germane, a fost cu mult mai ridicată.

Regresul este atribuit în parte cultivării în alte state ale Americii Centrale a unor soiuri noi, rezistente împotriva așa-numitei boli de Panama, de care sînt afectate de cîtva timp culturile din Ecuador. Prin aceasta, statele Americii Centrale care cultivă soiurile noi, urmează să-și sporească capacitatea de concurență, ceea ce se va adăuga la avantajele de care dispun ele în domeniul navlului în exportul lor în S.U.A., principalul cumpărător de banane.

A avut loc scăderea ponderii schimburilor cu S.U.A. (a căror parte în exportul total de banane al Ecuadorului a regresat în anul trecut de la 55% la 50,8%) și a schimburilor cu Japonia (a cărei parte a scăzut de la 10,6 la 2,5%).

...Pentru balanța comercială, și mai importantă a fost recolta simțitor mai ridicată de cafea (520 000 de saci). Datorită acesteia, pentru prima dată, cota prevăzută în cadrul Acordului internațional al cafelei a fost nu numai atinsă, dar chiar depășită cu 185 000 saci. Exportul de cafea s-a urcat de la 86,8 milioane mărci germane, la 152,4 milioane mărci.

Fără situația proastă a exportului de banane, cu siguranță Ecuadorul ar fi înregistrat anul trecut în comerțul exterior în loc de un deficit de 66,4 milioane mărci germane, un mic excedent. Ridicîndu-se la circa 3,8 miliarde sucres (circa 710 milioane mărci germane), datoriile externe ale țării, în comparație cu cele ale Argentinei, Braziliei și Columbiei sînt încă destul de mari.

...Produsul național brut a sporit cu numai 5—6%. Realizarea echilibrului bugetar a fost mai dificilă, deoarece tariful de export la banane este unul din cele mai importante surse de venituri. La un deficit bugetar de 8—10%, prețurile au urcat, cu patru pînă la cinci puncte.

O mare importanță pentru viitorul țării o va avea probabil reforma agrară, hotărîtă în 1964. Ea prevede ca pînă în 1973 să se reîmpartă circa 2,5 milioane hectare la 250 000 de familii. Anul trecut 23 000 de familii au fost împroprietărite. Pînă acum, rezistența politică față de restructurare nu a fost importantă, deoarece au fost împărțite în primul rînd proprietăți de stat". *(13 septembrie 1966).*

PERSPECTIVE ÎN COMERȚUL ROMÂNO-ENGLEZ

Vineri 14 octombrie s-a deschis în pavilionul din șoseaua Kiseleff, în prezența lordului W.B.D. Brown, ministrul de stat la Ministerul Comerțului al Marii Britanii și a altor persoane oficiale române și britanice, Expoziția britanică de mașini și echipament agricol și de construcții. În hala spațioasă a pavilionului și pe teritoriul din jur, sînt prezentate produsele a 45 firme producătoare din Anglia: diferite tipuri de tractoare și mașini de recoltat, utilaje pentru mori furajere și pentru incubatoare avicole, sortatoare de boabe și împrăștietoare de îngrășăminte, excavatoare și autotractoare, mașini de săpat șanțuri și macarale, precum și alte produse ale acestor importante subramuri ale construcției de mașini. Caracteristicile tehnice și finisajul utilajelor expuse, care atrag atenția numeroșilor vizitatori, oglindesc înaltul nivel tehnic al producției firmelor participante.

Așa cum s-a subliniat în cuvîntările rostite la deschiderea expoziției de către lordul W.B.D. Brown și Titus Cristureanu, vicepreședinte al Camerei de Comerț a Republicii Socialiste România, această manifestare economică a Angliei în țara noastră se înscrie pe linia năzuințelor reciproce de mai bună cunoaștere și de lărgire continuă și reciproc avantajoasă a comerțului dintre cele două țări.

În cursul unei convorbiri cu redactorul „Vieții economice", I. Costea, ministrul de stat britanic a făcut o serie de aprecieri cu privire la dezvoltarea comerțului româno-englez, la importanța organizării de expoziții, la posibilitatea cooperării în producție etc.

Vorbind despre progresul comerțului dintre România și Marea Britanie, lordul Brown a arătat, printre altele, că „dorința de a spori considerabil acest comerț există de ambele părți. Am convingerea că rezultatele anului viitor le vor depăși pe cele din anul acesta". D-sa s-a referit la existența a numeroase produse românești care ar putea fi exportate în Anglia. Oaspetele a relevat rolul expozițiilor în promovarea livrărilor reciproce, spunînd: „Expozițiile sînt utile. Cred că cele mai bune rezultate le dau expozițiile specializate. Tocmai din acest motiv — a subliniat d-sa — expoziția noastră

Lordul W. B. D. BROWN

din București se referă la un domeniu foarte restrîns și cred că va avea succes".

Întrebat în legătură cu eventuale acțiuni de cooperare în producție între firme din cele două țări, ministrul de stat britanic, care are, o bogată experiență și în domeniul industriei, a relevat, că se pot realiza acțiuni fructuoase de cooperare între firme engleze și firme românești.

Lordul W.B.D. Brown este cunoscut și ca autorul unor studii privind organizarea producției. Solicitat de a ne vorbi despre preocupările d-sale actuale în acest domeniu, oaspetele a spus: „Organizarea producției mă interesează mult și am efectuat cercetări, împreună cu sociologi de profesie, timp de 17 ani. Activitatea mea în acest domeniu a încetat însă din momentul în care am devenit ministru de stat la Ministerul Comerțului. Experiența pe care am acumulat-o și cercetările pe care le-am făcut în domeniul organizării producției, îmi sînt extrem de utile în activitatea mea actuală, care se referă la stimularea creșterii exportului englez. Atunci cînd stau de vorbă cu industriași englezi, discutăm foarte mult despre organizare, iar Ministerul Comerțului își propune să publice numeroase studii în ce privește organizarea producției în vederea exportului. Planul unei noi cărți, pe care l-am elaborat împreună cu colaboratorul meu, dr. Jacks, — a adăugat d-sa — se află pe masa mea de lucru..."

După scurta vizită făcută acum în țara noastră, lordul W.B.D. Brown — care a mai vizitat România — ne-a împărtășit și cîteva din impresiile d-sale.

„Progresul economic al României — a arătat printre altele oaspetele — este fără îndoială însemnat. Am fost în România ultima dată cu doi ani în urmă. Am purtat negocieri foarte intense, aproape tot timpul și, pot spune, cu succes. Am vizitat acum uzina care a apărut în urma acestor negocieri și sînt încîntat să constat că ea a intrat în producție. Am mai vizitat Fabrica de mașini-unelte și agregate din București, și am văzut străzile Capitalei. M-a impresionat îndeosebi marele număr de magazine frumoase, cu vitrine aranjate cu gust și cu mărfuri foarte variate. Am constatat un real progres față de trecut".

CORESPONDENȚĂ DIN MOSCOVA

„SIGMA" ÎN SPRIJINUL PRODUCȚIEI

„Sigma" este o nouă firmă în R.S.S. Lituaniană care unește șapte uzine și trei birouri de proiectare. Ce a determinat crearea „Sigmei" și care sînt atribuțiile ei?

Dacă munca de conducere, evidență și planificare, în condițiile ritmurilor înalte de dezvoltare a producției în U.R.S.S. ar rămîne în următorii 10—15 ani, la nivelul actual de organizare și mecanizare, ar fi nevoie de un număr foarte mare de lucrători. Dar, încă de pe acum, în Uniunea Sovietică se fac lucrări importante în domeniul perfecționării continue a organizării conducerii și mecanizării proceselor de producție. Mașinile electronice de calcul și alte mașini înlocuiesc și ușurează munca a mii de oameni.

Este foarte important ca problemele de mecanizare și automatizare a conducerii să fie rezolvate în prezent în mod complex. Puține foloase, de pildă, se obțin de la mașina de calcul, dacă datele pentru ea se pregătesc manual, săptămîni, iar uneori chiar luni întregi. Mecanizarea tuturor verigilor de conducere a producției, perfecționarea și crearea unei tehnici noi de calcul și organizare și, pe această bază, introducerea în producție a unor sisteme complexe de conducere — iată sarcina pe care și-a asumat-o „Sigma" prima firmă din U.R.S.S. pentru tehnică de calcul și organizare.

Uniunea „Sigma" a fost creată pe baza întreprinderilor constructoare de aparate din R.S.S. Lituaniană. Veriga ei principală a devenit Uzina de mașini de calcul din Vilnius; la Uzina de calculatoare electrice din Vilnius se produc mașini de calcul cu clape pentru lucrări inginerești. Uzina de mijloace de automatizare produce aparate electrografice pentru copierea și multiplicarea desenelor și documentelor. Uzina de aparatură optică din orașul Panevejis a început producția de serie a unor dispozitive electronico-optice — „Siluete" — care citesc datele grafice și le traduc în limbajul accesibil mașinii.

„Sigma" are un birou special de proiectare, care elaborează diferite tipuri de mașini de calcul. Aici au apărut nu de mult și desenele unui nou dispozitiv, capabil să recunoască cifrele și literele. Tot aici a luat ființă și un birou de construcție și proiectare pentru aplicarea tehnicii de organizare, precum și un birou de sisteme de comandă. Acestora le revine sarcina de a elabora mijloacele tehnice de calcul și de organizare, precum și proiectele de aplicare a sistemelor de comandă. Ele vor alcătui proiecte pentru legături între întreprinderi, proiecte de interioare, de locuri de muncă; într-un cuvînt, „Sigma" se va strădui să asigure întreprinderilor întregul complex tehnic și de calcule necesar conducerii operative și precise a producției.

Alghis Ciuplinskas, directorul uniunii „Sigma" ne-a relatat despre planurile de activitate a firmei:

— În actualul cincinal, întreprinderea noastră principală — uzina de mașini de calcul — se va mări cu încă o hală mare; se va lărgi activitatea birourilor de proiectare. La Kaunas se va termina construcția unor noi spații pentru uzina de mijloace de automatizare; se presupune că în actualul cincinal ea își va dubla producția de aparate electrografice. Se va extinde producția și în celelalte întreprinderi ale noastre. Potrivit noului plan cincinal, noi trebuie să sporim producția de mașini de calcul de 2,4 ori și să triplăm producția de alte mașini destinate lucrărilor de organizare, tehnico-inginerești și de conducere.

B. AKSTINAS
corespondent al Agenției de presă „Novosti"

ȘTIRI DIN ȚĂRI SOCIALISTE

● R. P. BULGARIA

Potrivit Hotărîrii Consiliului de Miniștri și Consiliului Central al Sindicatelor din R. P. Bulgaria, noi categorii de salariați vor beneficia de sporirea salariilor. Astfel, de la 1 octombrie a.c., salariul lucrătorilor din industria extractivă va crește în medie cu 14,5%, al personalului tehnico-ingineresc, al cadrelor de conducere și specialiștilor cu pregătire superioară — în medie cu 20%, al specialiștilor cu pregătire medie de specialitate — în medie cu 15%, iar al nespecialiștilor — în medie cu 12%. După cum prevede hotărîrea, salariile lucrătorilor din alte ramuri și domenii de activitate vor crește de la 1 ianuarie 1967.

● R. P. CHINEZĂ

Au intrat în funcțiune două noi întreprinderi producătoare de îngrășăminte chimice. Una dintre ele a fost construită pe lîngă Combinatul de îngrășăminte azotoase din Canton și este utilată cu instalații de producție autohtonă. De asemenea, în provincia Hubei din China centrală, a intrat în producție o altă fabrică a cărei capacitate anuală se cifrează la 12 000 tone de bicarbonat de amoniu, îngrășămînt care poate fi utilizat la toate tipurile de sol.

● R. P. POLONĂ

● Potrivit datelor preliminare publicate de Direcția Centrală de Statistică, în primele trei trimestre ale acestui an, ritmul de creștere a producției industriale a R. P. Polone a fost de 7,1% față de 6,5% cît era prevăzut în planul pe acest an. Cel mai mare indice, în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut, a fost înregistrat în industria chimică — 11,7%. Urmează industria construcțiilor și industria materialelor de construcție cu 9,5%, industria grea cu 8,3% etc. În industria ușoară și alimentară s-a realizat o creștere de 4%. Rezultate bune s-au obținut și în agricultură. Recolta de cereale a fost cu 15% mai mare decît cea de anul trecut.

Însemnări din Austria

PE PLATOURILE STIRIEI

CĂLĂTORUL care parcurge drumul de la Viena la Graz, are ocazia să facă cunoștință cu aproape întregul lanț al Alpilor austrieci (care se întind de fapt pe 70,5% din teritoriu), ale căror vîrfuri se înalță în vest și centru, pînă la 4 000 m înălțime. O dată ajuns însă la Graz, trebuie să te consideri ajuns nu numai în una din cele mai frumoase regiuni turistice ale țării, ci și în una din regiunile industriale ale Austriei — Stiria. Într-adevăr, în regiunea pitorească a Stiriei, la nord de Semmering, ca și în Carintia de altfel, sînt concentrate cele mai importante rezerve exploatabile din lume ale unui mineral puțin răspîndit — magnezita. Deși cunoscut de multă vreme, acest mineral și-a găsit o utilizare industrială relativ tîrziu, adică abia atunci cînd dezvoltarea metalurgiei a impus, printre altele, realizarea unor noi materiale refractare, rezistente la temperaturi foarte mari. Întrebuințată pentru prima dată cu un secol în urmă (1866), magnezita a cunoscut o cerere mereu crescîndă, care se menține și astăzi la un nivel destul de ridicat.

● Cariera de la cota 1100 m

Printre puținele țări cu zăcăminte bogate de magnezită și o industrie prelucrătoare bine dezvoltată, Austria deține un loc preponderent, aprovizionînd cu materialele sale refractare o mare parte a pieței mondiale. Zăcămintele cele mai importante se află la Semmering, Veitsch, Breitenau, Trieben, Radenthein și Dientin.

Atît din punct de vedere istoric, cît și prin volumul actual al producției, un rol deosebit revine zăcămîntului Veitsch, a cărui exploatare, începută în anul 1881, a inaugurat producția de magnezită în Austria.

Magnezita brută este sortată și sinterizată (aglomerată) prin ardere în cuptoare moderne, încălzite cu gaze naturale. După sinterizare, minereul este concasat în fracțiuni granulometrice determinate, care servesc la prepararea masei speciale de magnezită, cu ajutorul unor instalații noi, dotate la un înalt nivel tehnic. Masa magnezitică este transformată apoi la presiuni și temperaturi înalte în cărămizi bazice, printre care se remarcă sorturile speciale destinate cuptoarelor cu inducție.

Un alt zăcămînt a cărui exploatare este combinată cu prelucrarea în apropiere a minereului în produse finite este zăcămîntul Triben, situat la circa 70 km distanță de orașul minier Leoben, unde se află și un institut de cercetări în domeniul prelucrării și utilizării magnezitei. În această regiune, magnezita brută se exploatează din cariera Sunk, la o altitudine de 1100 m și este transportată cu funicularul la Trieben. Aici minereul este concasat și prelucrat prin flotare într-o instalație de mare capacitate.

În afară de magnezita sinterizată și numeroasele sorturi de blocuri magnezitice refractare, Austria produce și unele cantități de magnezită caustificată din care se fabrică plăcile ușoare pentru construcții. Domeniul principal de utilizare pentru produsele magnezitice rămîne totuși industria oțelului care deține circa 75% din totalul consumului acestor produse, fiind urmată la distanță de industria cimentului și a sticlei. Ponderea ridicată a consumului în industria metalurgică, precum și faptul că peste 80% din totalul producției de magnezită a Austriei ia calea exportului, fac ca volumul producției să depindă în mod direct de conjunctura oțelului și a diferitelor procedee tehnice aplicate în industria metalurgică a țărilor importatoare.

Astfel se explică printre altele depresiunea din 1962—1963 urmată de nivelul record atins în 1965, an în care producția de magnezită brută a depășit nivelul din 1950 de circa 4 ori, iar cea de magnezită sinterizată — de circa 3 ori. Producția industriei de magnezită din Austria (bază 1956 = 100) a sporit în 1965 la 139,8 față de 126,3 în 1960 și 108,3 în 1963. În semestrul I al acestui an, indicele mediu a fost de 135,9, fapt care denotă că, deși în 1966 producția nu va atinge volumul din 1965, ea se va menține totuși la un nivel ridicat.

În anul 1965, productivitatea muncii în industria de magnezită a Austriei a crescut cu 9% față de 1964 și va continua probabil să crească prin realizarea proiectelor de investiții pentru care s-au alocat numai în 1965 circa 140 milioane schillingi.

● Magnezita naturală rezistă

Similară evoluției producției este și dinamica exporturilor de magnezită prelucrată, care au înregistrat în 1965 nivelul record de 1 466 mil. schillingi, reprezentînd circa 3,5% din totalul valoric al exporturilor Austriei.

Ca structură, exporturile au fost formate în proporție de 40% din țigle și plăci magnezitice, 29% din cărămizi magnezitice, 24% din sintermagnezit și 7% din magnezită caustică. Se crede că evoluția în perspectivă va fi influențată pe de o parte de creșterea producției de oțel în majoritatea țărilor producătoare, iar pe de altă parte, de noile procedee tehnice folosite în siderurgie. În acest sens, este de menționat extinderea tot mai mare a procedeului prin resuflare cu oxigen în defalcarea procedeelor cu furnale deschise, fapt care determină diminuarea consumului de materiale refractare.

Pe de altă parte, procedeul prin resuflare cu oxigen ca și cel al cuptoarelor electrice necesită materiale refractare cît mai rezistente la uzură, fapt care determină înlocuirea cărămizilor de dolomită cu cele magnezitice. În același timp se constată o diminuare a dependenței consumatorilor față de magnezita naturală, ca urmare a creșterii producției de acid de magneziu extras din apa de mare și care permite fabricarea unor cărămizi cu o mare puritate și rezistență la temperaturi înalte. Cu toată acțiunea acestui factor, magnezita naturală va constitui și în următorii ani materia primă de bază pentru industria materialelor refractare, iar Austria va rămîne în continuare unul din principalii furmizori mondiali ai acestui produs.

Mihai NEMEROVSCHI

TÎLCURILE UNEI DEMISII

DEMISIA cabinetului olandez mărturisește un eșec al „politicii veniturilor“ într-o perioadă în care pentru a stăpîni fenomenele de inflație și, în general, instabilitatea economică, cele mai importante state industriale capitaliste se convertesc la principiile de intervenție. De fapt, pretutindeni rezultatele așteptate de pe urma folosirii „politicii veniturilor“ întîrzie să se arate. Ea a suferit înfrîngeri în S.U.A., unde încă în vară Administrația a fost nevoită să accepte majorări de salarii și prețuri peste plafoanele stabilite, în Anglia unde ca o consecință a legii blocării se prevăd noi licențieri de personal și o sensibilă încetinire a ritmului de producție, în R.F.G. unde planului de stabilizare i se fac prevestiri pesimiste înainte chiar ca acesta să fi fost pus în aplicare.

Principiile unei „politici a veniturilor“ aplicate mai mulți ani, par să fi eșuat în Olanda începînd încă din anul 1963. Experții O.C.D.E. observă în raportul lor anual că majorările acordate în 1964 și apoi cele care au urmat în 1965, depășeau în mod substanțial fondurile ce ar fi putut să fie absorbite în acea epocă fără riscuri de dezechilibru în economie.

În ceea ce privește profiturile, marjele pe unitate de produs rămăseseră tot atît de importante pe cît au fost înainte de majorarea salariilor; aceasta se explică prin ridicarea continuă a prețurilor cît și prin proporția însemnată de produse din import utilizate în industrie.

ÎN AJUNUL căderii guvernului, tensiunile inflaționiste îngrijoraseră pe toată lumea în Olanda. Pe oamenii politici, pe economiști și — în primul rînd — populația. Spirala prețurilor continua să urce; situația comerțului exterior — atît de important pentru o țară ale cărei importuri echivalează cu o treime din valoarea venitului său național — se deteriora în mod sensibil; impozitele creșteau. Nu știa nimeni pînă acum, scrie cronicarul economic al ziarului LE MONDE, că politica limitării salariilor „la care se reduce în fapt politica veniturilor“ era atît de puțin eficace în Olanda. Desigur acesta vrea să sublinieze faptul că responsabilii economiei s-au văzut nevoiți, sub presiunea unor factori economici imposibil de controlat, să abandoneze treptat această politică.

De altfel, o dată cu eforturile pe care le fac în diferite țări capitaliste conducătorii economici pentru a domina o conjunctură caracterizată prin puternice tendințe de „supraîncălzire“ și inflație, discuțiile teoretice despre „politica veniturilor“ se reanimă. Se ivesc, apoi, asemenea paradoxuri — ca acela, de pildă, al adoptării unei rezoluții de către congresul Partidului Conservator englez — încheiat recent la Blackpool — prin care „politica veniturilor“, practicată de laburiștii la guvern, este criticată și condamnată. Desigur paradoxul nu e paradox dacă avem în vedere că conservatorii sînt în opoziție și că ei au apărat de altfel întotdeauna, pe terenul teoriei, neamestecul în jocul liber al pieței. Paradoxul e că fiind la guvern, conservatorii au încercat și ei politici deflaționiste, de aceeași natură cu politica urmată de cabinetul laburist în prezent. După cum o bună parte a opiniei publice engleze consideră paradoxală și situația în care un guvern care se reclamă de la principii socialiste, cum este cel laburist, practică o politică a veniturilor pe care o suportă în primul rînd masa salariaților.

VORBIND despre criza de guvern din Olanda, ziarul citat mai înainte scrie că originea ei trebuie căutată „într-o politică economică care-și propunea să înlăture prin mijloace brutale și tardive — cum sînt blocarea salariilor și reducerea puterii de cumpărare — o primejdie de inflație din ce în ce mai amenințătoare“.

În cursul anilor '50, Olanda izbutise să obțină o sporire importantă a produsului național brut. Nivelul investițiilor era ridicat. Balanța de plăți nu cunoștea dificultăți. Rata anuală a creșterii era aproape de 5%. Acest rezultat, după cum scriu redactorii raportului O.C.D.E., situa Olanda în grupul de frunte al țărilor industrializate. În fiecare an „Biroul Central al Planului“ stabilea norme în materie de salarii și prețuri și se interzicea depășirea lor. În cele din urmă însă au apărut semnele unui proces de „supraîncălzire“ și „politica veniturilor“ s-a prăbușit.

Căderea guvernului prezidat de Ioseph Cals s-a produs în urma unui vot de cenzură asupra politicii sale economice și financiare. Criza cabinetului a fost provocată de o moțiune introdusă în dezbaterile parlamentului de către chiar membri ai partidului catolic — partidul din care face parte premierul Cals. Însă divergențele în sînul coaliției guvernamentale au debutat după cît se pare, chiar de la instalarea ei. Ele se accentuaseră o dată cu apropierea alegerilor, proiectate pentru luna mai 1967. Alegerile pentru Statele provinciale din martie anul acesta — în care atît catolicii cît și socialiștii au pierdut locuri în favoarea unui alt partid, țărănesc — au prilejuit violente polemici și au relevat, caracterul de asemenea politic al disensiunilor. Originea crizei însă, după cum apreciază majoritatea comentatorilor de presă occidentali, se află în gestiunea economică. Timp îndelungat responsabilii economiei au stăruit să rezolve prin blocarea salariilor probleme și pericole care pînă la urmă s-a dovedit că nu pot fi înconjurate pe această cale.

ASUPRA cauzelor, desigur multiple, care au făcut să apară fenomenele de inflație, părerile economiștilor în Olanda sînt împărțite. Unii se referă exclusiv la agravarea deficitului bugetar. Cei care atribuie responsabilitatea situației anormale din domeniul salariilor și prețurilor unei insuficiențe a forței de muncă, se văd combătuți de experții O.C.D.E. Organizația situează și ea cauzele recurenței inflaționiste într-o gestiune a finanțelor pe care o apreciază ca lipsită de rigoare și în creșterea precipitată a cheltuielilor statului.

Stînga partidului socialist, care făcea parte din coaliția guvernamentală, opunîndu-se sprijinirii politicii americane în Vietnam și stabilirii unor sedii ale N.A.T.O. în Olanda, atrăgea în acest fel atenția nu numai asupra unor nevralgice probleme politice, ci și asupra unor incidențe bugetare.

Vor dovedi oare măsurile viitorului guvern o orientare nouă, mai eficace, în economia Olandei decît aceea care a dus succesiv la instaurarea unei „politici a veniturilor“ și la eșecul ei? Aceasta, desigur, se va putea vedea numai după constituirea unui nou cabinet. Crizele de guvern durează însă mult în Olanda. Aceea care a precedat formării echipei ieșite acum din serviciu a ținut 45 de zile. Se prevede că nici rezolvarea crizei actuale nu e pentru mîine.

Dinu HERVIAN

C.E.C.O.: Impasul continuă

DEȘI de la începutul anului pînă în prezent mai multe reuniuni la nivel ministerial sau de experți au încercat să găsească o rezolvare a crizei de pe piața comunitară a cărbunelui și oțelului, în situația dată nu pare să se fi manifestat vreo schimbare pozitivă. Fapt pentru care recent, rapoartele altor două comisii de specialiști au intrat (la 5 și 12 octombrie) în studiul Înaltei Autorități a C.E.C.O., care urmează să hotărască asupra perspectivelor ieșirii din impas. O asemenea sarcină însă, este cu atît mai complicată cu cît problemele a căror soluționare se caută de mai bine de un an, îmbracă un dublu aspect: cel al intereselor contrarii din interiorul Comunității însăși, cît și cel al concurenței căror C.E.C.O. trebuie să-i opună rezistență în afară, în primul rînd cea a S.U.A. dar și a altor țări occidentale.

● Criza cărbunelui

Din rapoartele întocmite recent de experții C.E.C.O., rezultă că în ceea ce privește cărbunele, criza de desfacere a acestuia se accentuează, stocurile de cărbune ale Comunității urmînd să crească în acest an cu încă 2 milioane tone, pe lîngă cele 10 milioane prevăzute inițial. Într-o declarație făcută presei, Fritz Hellwig, membru al Înaltei Autorități, a precizat că pînă în 1970, stocurile de cărbune nevîndute vor atinge aproape 20 milioane tone, subliniind că organele C.E.C.O. „nu au nici o posibilitate să intervină prin măsuri de ordin financiar pe piața oțelului pentru a opri acest proces“. În primele șapte luni ale anului 1966, deși producția totală de cărbune în țările membre C.E.C.O. a înregistrat o scădere de 6,4% în raport cu perioada corespunzătoare a anului precedent (Belgia — 11,4%; Italia — 7,6%; Olanda — 7,5% și R.F.G. cu 6%), stocurile de cărbune nevîndut la sfîrșitul lunii iulie au depășit cu 4 milioane de tone cifra înregistrată în perioada corespunzătoare a anului 1965. Cea mai afectată de acest fenomen — după cîte se observă — este Belgia. Potrivit așa-numitului „plan de asanare“ a industriei extractive a cărbunelui, aprobat în decembrie 1965 de către C.E.C.O., Belgia urmează să-și reducă cu 1,75 milioane tone producția de cărbune în 1967 (7 600 mineri urmînd a fi puși în disponibilitate), și cu încă 3,26 milioane tone în perioada 1968—1970, fapt ce va duce la concedierea a 13 250 de salariați.

La fel de serioasă se prezintă situația și în R.F.G. Într-un raport provizoriu al direcției minelor de cărbune din Essen, se menționează că stocurile au atins la sfîrșitul lunii septembrie 19 836 100 tone. Lipsa perspectivei de desfacere a cărbunelui, a determinat cercurile patronale să recurgă la măsuri de închidere a mai multor mine. Numai în luna septembrie — scrie Agenția *France Presse* — efectivul total al minerilor vest-germani a scăzut cu 2 500 de oameni, iar recent, mina „Bismarck“ din Gelsenkirschen, una din cele mai moderne mine de cărbuni din Ruhr, și-a închis porțile, lăsînd fără lucru 3 800 muncitori. Departe de a găsi o soluție actualei crize, experții prevăd dimpotrivă o agravare a acesteia în perioada premergătoare anului 1970.

● „Fragilitatea“ oțelului

Deși socotit simbol al durității, oțelul s-a dovedit totuși un element fragil, criza siderurgică comunitară constituind în momentul de față preocuparea majoră a Înaltei Autorități. În primele opt luni ale acestui an, producția de oțel a scăzut cu 2,3% în R.F.G., cu 5% în Luxemburg, cu 1,8% în Belgia și cu 0,8% în Franța, față de aceeași perioadă a anului trecut. Încercările Înaltei Autorități de a găsi o soluție, s-au lovit de divergențele de poziții ale Franței, Italiei și Olandei. Franța de exemplu, preconizează un sistem de subvenții naționale, deoarece finanțarea comunitară (care nu-i este favorabilă), tinde să devină din ce în ce mai costisitoare. În fața acestei poziții, Germania Federală amenință cu alocarea a circa 180 milioane mărci industriei sale siderurgice, sumă ce ar fi în cea mai mare parte finanțată de taxele compensatorii la import, taxe care ar lovi serios exporturile siderurgice franceze către R.F.G. Pe de altă parte, Italia și Olanda refuză să renunțe la importurile lor de cărbune cocsificabil provenit din țările terțe și în special din S.U.A., în avantajul importurilor comunitare, mai costisitoare decît cele din afară.

Reintors recent din „turneul“ prin capitalele celor șase țări membre ale Pieței Comune, un comitet de specialiști C.E.C.O. n-a făcut decît să confirme impasul industriei siderurgice comunitare și să constate că problema supraproducției depășește granița celor șase țări. De aci și necesitatea — după părerea experților — de scădere a prețurilor și de rezolvare într-un mod sau altul a problemei aprovizionării cu cărbune cocsificabil. În baza Tratatului de la Paris, la dispoziția Înaltei Autorități nu stau decît patru articole înăuntrul cărora aceasta ar putea lua o măsură sau alta: articolul 58 de exemplu, care prevede posibilitatea declarării stării de criză manifestă, — lucrul nu este însă posibil decît cu avizul „majorității calificate“ (în speță fiind obligatoriu asentimentul Franței și R.F.G.). O instituire a cotelor fixe de producție, nu ar avea efect decît dacă măsura ar fi urmată și de o delimitare a cotelor de import prevăzută de art. 74. Pe baza acestui ultim articol au fost luate așa-numitele „măsuri periferice“ de protecție, respectiv majorarea taxelor vamale la importurile din țările terțe. În sfîrșit, art. 61 dă posibilitatea Înaltei Autorități de a fixa un preț maxim sau minim, dar aceasta numai în cazul declarării „stării de criză“, iar art 95, îngăduie măsuri și recomandări „în toate cazurile neprevăzute în Tratat“, dar... numai cu acordul majorității. Așa stînd lucrurile, după cîte se constată, căile de soluționare a mult controversatei probleme sînt destul de limitate. Rămîne de văzut dacă Colegiul de la Luxemburg, în ajunul fuzionării executivelor, se mai poate prevala de autoritatea necesară unei acțiuni valabile. Faptul că în cercurile observatorilor economici se vorbește din ce în ce mai mult, în ultimul timp de un „amurg comunitar“, nu lasă loc la prea mult optimism cu privire la rezolvarea actualei crize.

Viorica BABA

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Moscova s-au încheiat, între Comitetul de Stat al Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. pentru știință și tehnică, Societatea națională „Renault“ și firma „Peugeot“, un acord de colaborare tehnico-științifică și un protocol privind livrările de utilaj tehnologic pentru uzinele sovietice de automobile, livrări a căror valoare va fi de 250 milioane franci. Acordul prevede cercetări comune și fabricarea de automobile moderne și de tipuri noi, cercetări în domeniul liniilor tehnologice și al organizării producției, în domeniul materialelor și al genurilor noi de automobile, în domeniul elaborării în comun a unor detalii de automobile.

● O delegație comercială americană condusă de Robert E. Simpson, directorul secției economii regionale internaționale din Ministerul Comerțului al S.U.A., a sosit la Budapesta pentru o vizită de două săptămîni.

● La Sofia a sosit o misiune economică italiană, condusă de Paolo Barbi, deputat în Parlament, care va purta convorbiri referitoare la extinderea relațiilor economice dintre R. P. Bulgaria și Italia.

● Pe baza acordurilor comerciale încheiate între Polonia și Franța a fost creată o întreprindere polono-franceză „Metalexfrance“, care se va ocupa de activizarea schimburilor comerciale și colaborării economice dintre cele două țări.

● O delegație sovietică condusă de M. A. Iasnov, prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al R.S.F.S.R., care participă la deschiderea Expoziției industriale și comerciale sovietice de la Osaka, a sosit la Tokio, unde poartă convorbiri cu reprezentanții guvernului japonez și cu cercurile de afaceri din această țară în legătură cu probleme privind dezvoltarea colaborării economice dintre cele două țări.

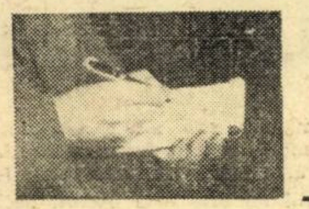

din bloc-notesul cronicarului

Investiții străine în economia R. F. G.

Dintr-un studiu făcut de Banca Federală din R.F.G. pentru a stabili procentajul participării străine în întreprinderile vest-germane, rezultă că la sfîrșitul anului 1964 capitaluri străine au fost investite în 2 700 societăți anonime și societăți cu răspundere limitată. Ponderea capitalului străin în capitalul nominal al acestor societăți era la data respectivă de 15,9%. De atunci, acest procentaj continuă să crească. Participarea capitalului străin pe țări este următoarea: Statele Unite 34,1%, Olanda 17,4%, Elveția 16%, Marea Britanie 9,8%, Franța 7,1%, Uniunea belgo-luxemburgheză 5,2%. Pe sectoare, procentul participării străine s-a ridicat la 93% în industria produselor petroliere, 24% în oțelării, industria de mașini, de automobile și șantiere navale, 40% în industria alimentară, 23% în construcții electrice, în mecanica de precizie și optică, 14% în industria chimică.

Venezuela — în 14 ani fără petrol?

Cînd vorbim de Venezuela, prin asociație de idei, ne gîndim numaidecît la petrol. Istoria petrolului venezuelean a început în 1922, cînd, printr-o sondă săpată pe malul lacului Maracaibo, șuvoiul de țiței a erupt pentru prima dată. De atunci au fost descoperite zăcăminte uriașe, țara devenind una dintre cele mai mari producătoare de țiței din lume. Dar iată că acum experții venezueleni au ajuns la concluzia că rezervele de țiței se vor epuiza într-un interval de numai 14 ani, dacă între timp nu se vor mai descoperi zăcăminte noi. Terenurile petrolifere din vestul țării, în regiunea lacului Maracaibo, mai dau țiței din abundență, dar în est, în statele Monagas, Anzoategui și Amacuro extracția este în continuă descreștere. Cifrele statistice din ultimii ani confirmă această evoluție. Companiile străine (75% americane, 25% britanice și olandeze), în mîinile cărora se concentrează aproape toate concesiunile petroliere importante, intensifică în mod nerațional extracția, care a crescut în perioada 1960—1964 de la 150 la 178 milioane de tone, țițeiul fiind exportat în cea mai mare parte în stare brută. Rezervele de țiței prospectate au fost evaluate în 1961 la circa 2,5 miliarde tone.

Compania petrolieră venezueleană, înființată de guvern în 1961, are deocamdată un rol puțin important. Subordonarea economiei țării față de monopolurile străine împiedică sporirea producției acestei întreprinderi de stat chiar și pînă la un nivel care să-i permită să satisfacă 30% din consumul intern, cît prevedeau proiectele guvernului.

În prezent, încasările bugetare ale țării provin în proporție de 75% din vărsămintele monopolurilor străine care exploatează bogățiile sale, dar autoritățile venezuelene întîmpină mari dificultăți în urmărirea societăților străine pentru neplata datoriilor lor. Opinia publică venezueleană se pronunță tot mai insistent pentru rezilierea contractelor de concesionare a terenurilor petroliere către societăți străine, în vigoare pînă în 1984.

Turismul în 1965

Una din cele mai dinamice activități economice din lume — aceasta este concluzia raportului întocmit recent de Comitetul pentru turism al OCDE asupra evoluției turismului internațional din 1965. Anul trecut, totalul mondial al intrărilor de devize de pe urma turismului internațional s-a cifrat la 11,6 miliarde dolari, respectiv 6,2% din valoarea exporturilor mondiale de mărfuri (față de 5,9% în 1964). La această sumă trebuie adăugate peste 1,2 miliarde dolari, reprezentînd încasările transporturilor internaționale de turiști.

Din 1961, încasările de pe urma turismului internațional au sporit, în medie anuală, cu 15%, iar numărul turiștilor — cu 12%. Pentru o serie de țări încasările din turism constituie o sursă importantă de echilibrare a balanței lor de plăți externe. În Spania, de pildă, acestea reprezintă 42% din totalul exporturilor vizibile și invizibile, în Austria — 24%, în Irlanda — 18%, în Grecia — 14%, în Portugalia — 13%, în Italia și Elveția — 12% etc.

Bilanțul provizoriu pe anul curent confirmă în continuare evoluția favorabilă a turismului internațional, ale cărui perspective se vor lărgi îndeosebi pe măsura valorificării potențialului turistic dintr-o serie de țări în curs de dezvoltare.

Business în halat alb

În S.U.A plata pentru asistența medicală crește de cinci ori mai repede decît costul vieții — relatează NEW YORK TIMES. Astfel, cu cinci ani în urmă — arată ziarul — pentru o internare de 10 zile în spitalele particulare din New York pacienții plăteau 560 de dolari. În 1966, pentru același număr de zile ei plătesc 842 dolari, iar anul viitor vor plăti 1 000 de dolari. Iată din ce se compune nota de plată pe care o achită un pacient „mijlociu" la un spital din New York: locuința și întreținerea timp de 10 zile — 470 dolari, analize de laborator — 88 dolari, examen Röntgen — 20 dolari, electrocardiograma — 25 dolari, injecții intravenoase — 6 dolari, transfuzii de sînge — 30 dolari, telefon — 1,4 dolari, medicamente 25,5 dolari, diverse — 81 dolari. Dacă pacientul are nevoie și de o intervenție chirurgicală, nota de plată se încarcă și mai mult. Lectura articolului din ziarul citat amintește de aforismul american, potrivit căruia, a fi bolnav în S.U.A. devine tot mai mult un privilegiu al milionarilor.

Inegalitate în fața impozitelor

Louis Vallon, deputat U.N.R.—U.D.T., a fost însărcinat de comisia financiară a Adunării Naționale franceze să redacteze raportul asupra proiectului legii finanțelor pe anul 1967. În afară de propunerile privind legile financiare prezentate Parlamentului, raportorul a inclus și prevederi referitoare la o eventuală reformă a sistemului fiscal. Două constatări sînt subliniate îndeosebi în raport. Prima este aceea că impozilele asupra societăților nu au crescut decît cu 46% în 7 ani, în timp ce producția internă brută, la prețurile pieței, aproape s-a dublat. „Randamentul impozitelor se află deci într-un recul relativ" — conchide Louis Vallon.

O a doua constatare privește impozitul pe venitul persoanelor fizice. Raportul scrie: „De aproape zece ani randamentul acestor impozite a crescut într-o proporție mult mai importantă decît celelalte încasări fiscale. Această evoluție face să reiasă din statisticile fiscale, cu o brutalitate transparentă, presiunile fiscale diferite pe care le exercită impozitele în funcție de categoriile de venituri. Impozitul asupra venitului persoanelor fizice violează azi mai mult ca oricînd egalitatea în fața fiscului!".

C. GRIGORE

Documentar

Noua Zeelandă

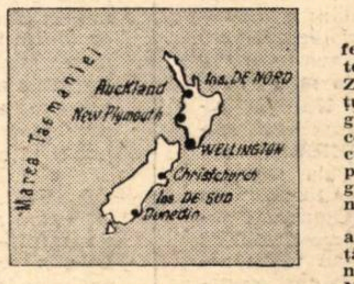

POTRIVIT știrilor publicate recent în presă fermierii din regiunile situate în partea de nord a Noii Zeelande își exprimă nemulțumirea și îngrijorarea în legătură cu încercările unor corporații americane de a cumpăra întinse suprafețe de pămînt situate în această regiune, în scopul construirii unor obiective militare.

În afară de încălcarea pe această cale a suveranității țării, vînzarea acestor terenuri afectează însăși economia Noii Zeelande, țară cu puternic caracter agrar.

Stat membru al Commonwealth-ului, întins pe o suprafață de 270 000 km² (numărînd circa 2 500 000 locuitori), arhipelagul neo-zeelandez, este situat în Oceanul Pacific, la 2 000 km sud-est de Australia. Formată din două insule principale (North Island și South Island) Noua Zeelandă este caracterizată de un climat dulce și umed, cu ploi abundente mai tot timpul anului și cu un relief în cea mai mare parte muntos, de origine vulcanică. Populația este alcătuită în cea mai mare parte din englezi, scoțieni și irlandezi, precum și urmașii vechilor maori care au supraviețuit războaielor, bolilor și dezorganizării vieții tribale.

Ocupația principală este creșterea vitelor, căreia îi sînt destinate 89% din terenuri și care reprezintă 95% din produsele de export (Noua Zeelandă fiind considerată prima țară exportatoare de unt din lume și a doua de brînză și lînă). Subsolul conține în cantități mici aur și cărbune destinat doar consumului intern. Cunoscută încă înainte de explorările căpitanului Cook, Noua Zeelandă a fost multă vreme punctul de escală al căutătorilor de aur, traficanților și misionarilor. Acțiunile întreprinse în secolul al XIX-lea pentru colonizarea ei cu europeni (în special englezi) și anexarea la Anglia, au dus la cunoscutele războaie ale maorilor (1843—1849). În 1907 devine dominion britanic. Viața politică a arhipelagului fiind de la început caracterizată de dominația marilor proprietari de terenuri. O apropiere de S.U.A. și Australia se stabilește în 1951, prin pactul încheiat în vederea acordării către Noua Zeelandă de ajutor militar din partea acestora. Puterea guvernamentală aparține însă Coroanei Britanice care și-o exercită printr-un guvernator.

Ca membră a Commonwealth-ului, Noua Zeelandă își orientează schimburile în principal către Anglia (anual, de exemplu, circa 500 000 tone carne se îndreaptă spre metropolă), precum și către S.U.A. Acestea nu scapă nici o ocazie, după cum s-a văzut, de a-și investi sub orice formă, capitalurile în arhipelagul neo-zeelandez.

AGONIA

PE măsură ce desfășurarea luptei de eliberare națională a îngrădit tot mai mult domeniul colonial, deasupra căruia nu cu mulți ani în urmă soarele nu apunea niciodată, zvîrcolirile forțelor colonialiste au devenit tot mai puternice, încercînd să stăvilească mersul spre progres al unor popoare. La ora actuală 40 de milioane de oameni continuă să fie menținuți în rezervația colonială a imperialismului. Lupta pentru înlăturarea opresiunii coloniale se ciocnește de o rezistență înverșunată și amplu organizată. În consecință agonia colonialismului se menține pe agenda vieții internaționale drept una din problemele ce constituie o amenințare pentru cauza păcii și securității mondiale. Acest fapt este ilustrat în modul cel mai dramatic prin evenimentele ce au loc în sudul continentului african, unde se află principala citadelă a colonialismului contemporan formată din coloniile portugheze, Rhodesia și Republica Sud-Africană. În acest triunghi trăiesc în condițiile unui sclavagism al epocii moderne 25 de milioane de africani

De-a lungul existenței sale, colonialismul s-a bazat întotdeauna pe rasism. În prezent rasismul a devenit însă elementul principal al realizării politicii coloniale. Se poate vorbi chiar de faptul că acum fundamental în strategia colonialismului este înfăptuirea opresiunii în limitele aceleiași țări de către o minoritate care-și menține, prin măsuri draconice, supremația asupra majorității Acesta este cazul Republicii Sud-Africane și al Rhodesiei. Regimurile rasiste din aceste două țări ca și dominația Portugaliei asupra coloniilor din Africa pot exista, în primul rînd, datorită sprijinului uniunilor monopoliste internaționale ale căror interese sînt adînc înrădăcinate în Africa.

Menținerea rînduielilor coloniale constituie o tragedie nu numai pentru milioane și milioane de oameni care nu-și pot făuri încă o viață de sine stătătoare, dar și o amenințare la adresa statelor africane care și-au cucerit independența. Recent, Consiliul de Securitate a adoptat o rezoluție prin care cere ca teritoriul Angolei să nu mai fie folosit ca bază de operațiuni a mercenarilor străini împotriva Congoului (Kinshasa). Prima rezoluție a actualei sesiuni a Adunării Generale O.N.U. avertiza că orice încercare a Republicii Sud-Africane de a atenta la integritatea teritorială și la suveranitatea Basutoland-ului, Bechuanaland-ului Swaziland-ului după proclamarea independenței acestora, va fi considerată un act de agresiune. Țările africane sînt tot mai îngrijorate de implicațiile hotărîrii Curții Internaționale de Justiție privind Africa de sud-vest, care a dat satisfacție regimului de la Pretoria, și de evoluția situației din Rhodesia. Aceste probleme se vor afla pe ordinea de zi a apropiatei Conferințe la nivel înalt a Organizației Unității Africane. În legătură cu această conferință se va desfășura în prealabil, la sfîrșitul lunii octombrie, o întîlnire a miniștrilor de externe din țările membre ale organizației.

Bucurîndu-se de un larg sprijin, țările africane au reușit să obțină în acest an o schimbare de orar în lucrările Adunării Generale O.N.U. prin abordarea problemei Africii de sud-vest chiar de la începutul sesiunii, paralel cu discuția generală. Un proiect de rezoluție, la care s-au alăturat, în calitate de coautori, aproape jumătate din membrii O.N.U., cere retragerea mandatului încredințat Republicii Sud-Africane pentru Africa de sud-vest. Dar chiar în momentul cînd la O.N.U. dezbaterea era în plinul ei, guvernul de la Pretoria a anunțat că extinde și din punct de vedere formal asupra Africii de sud-vest unele din cele mai teroriste legi care acționează împotriva populației negre în Republica Sud-Africană. Evident, și în acest caz, regimul rasist sud-african contează că spatele său este acoperit de puternice grupuri monopoliste. Africa de sud-vest furnizează peste 15% din producția mondială de diamante, precum și însemnate cantități de cupru, cositor, zinc. Aproape jumătate din teritoriu este concesionat unor monopoluri care exploatează și prospectează bogățiile subsolului. Dintre aceste monopoluri, două se detașează prin amploarea operațiunilor în Africa de sud-vest: Consolidated Diamond Mines (controlat de grupul anglo-sud-african De Beers) și Tsumeb Corporation (subordonat societăților americane Metal Climax și Newmont Mining Corporation).

Problemele Africii de sud-vest, ale Apartheid-ului, ale situației din Rhodesia sau din coloniile portugheze din Africa, nu sînt chestiuni cu caracter local. Ele decurg din violarea grosolană a principiilor generale fundamentale ale conviețuirii internaționale. Țara noastră a exprimat limpede că în toate aceste cazuri care frămîntă comunitatea internațională regula care trebuie să fie urmată, sprijinită și aplicată este libertatea.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 43 (167)
VINERI
28 octombrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

ÎN PAGINILE 3-4

PREȚ DE COST • CALITATE • PRODUCȚIA MARFĂ • PRODUCȚIA MARFĂ VÎNDUTĂ ȘI ÎNCASATĂ • PRODUCTIVITATEA MUNCII • PRODUCȚIA MARFĂ • BENEFICIU • PRODUCȚIA GLOBALĂ •

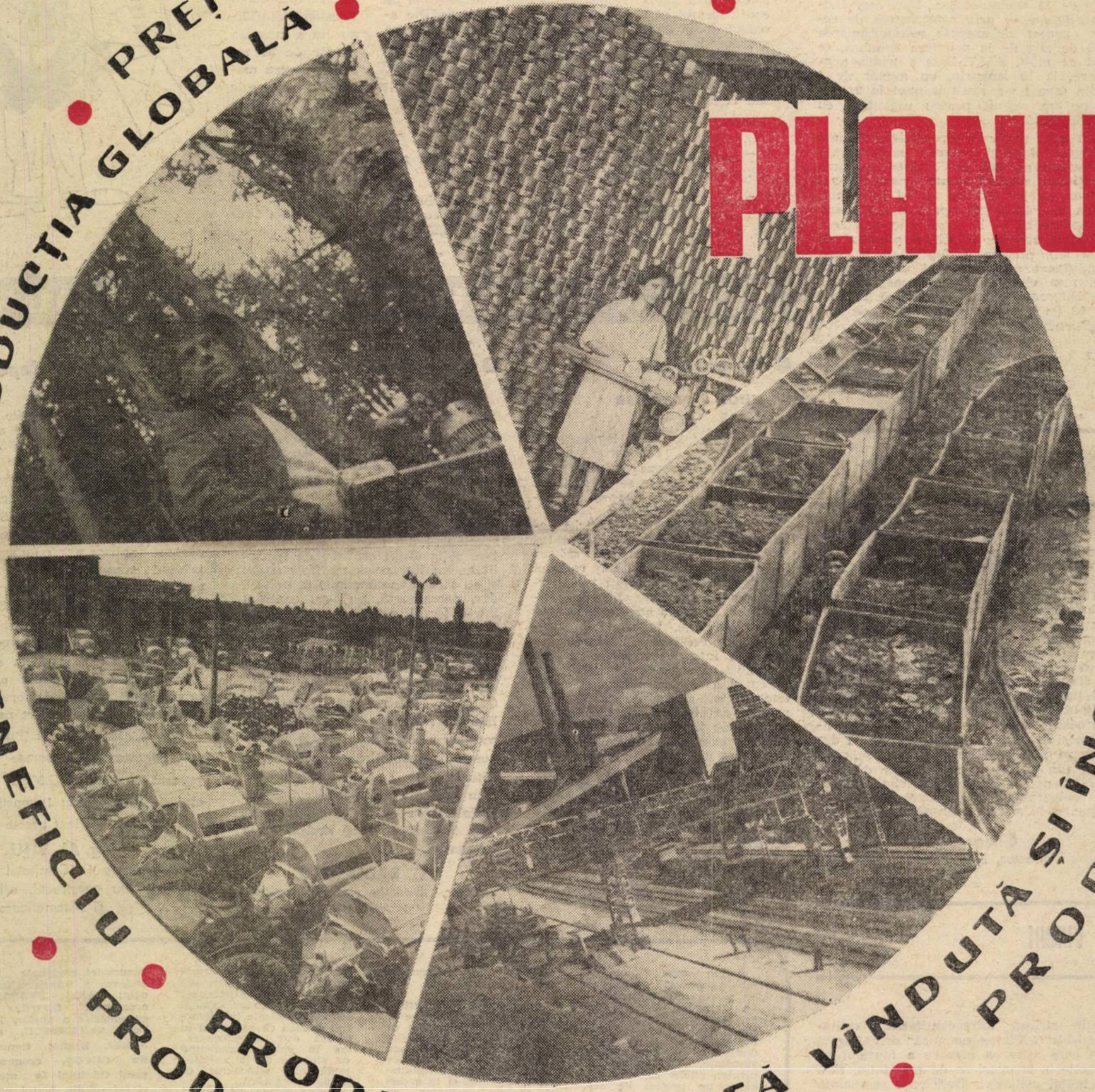

PLANUL

TREBUIE ÎNDEPLINIT LA TOȚI INDICATORII

CITITORII CĂTRE REDACŢIE

NU FACE DARAUA CÎT OCAUA

PENTRU asigurarea recondiţionării pieselor la un nivel tehnic superior, s-au luat măsuri de specializare a unor uzine de reparaţii. Astfel, începînd din 1965, Uzinele de reparaţii din Braşov, prin secţia din Codlea, recondiţionează acumulatoare.

În baza repartiţiei nr. 103/1965 a Trustului uzinelor de reparaţii şi a confirmării de comandă nr. 85/11.123, Uzinele de reparaţii-Braşov s-au obligat să execute pentru S.M.T.-Deta în 1966 recondiţionarea unui număr de 12 acumulatoare. Dar, deşi Uzinele de reparaţii-Braşov — prin confirmarea de comandă — s-au angajat să execute recondiţionarea în maximum 30 de zile de la primirea acestora, se întîrzie exagerat de mult. S.M.T.-Deta a trimis pentru recondiţionare, la 15 ianuarie, un număr de 4 acumulatoare, din care i s-a restituit unul la 9 septembrie, după ce am stăruit pentru urgentare cu trei adrese şi o telegramă.

Mai mult decît atît, valoarea recondiţionării unui acumulator depăşeşte chiar şi valoarea unui acumulator nou. Cu factura nr. 2683/31.VIII.1966, se încasează de la staţiunea noastră pentru recondiţionat acumulatorul suma de lei 786, cu 61 lei mai mult decît costul unuia nou. Diferenţa apare şi mai mare, dacă se are în vedere că — în cazul înlocuirii acumulatorului cu altul nou se valorifică plumbul de la cel vechi (27 lei), precum şi faptul că la acumulatorul recondiţionat se suportă şi uzura ambalajului (24 lei), plus cheltuielile de transport prin C.F.R. (34 lei). Diferenţa dintre cele două acumulatoare este de 99 lei per bucată. Atunci, unde este eficienţa recondiţionării?

ing. M. VOLVOREANU
şeful serviciului de reparaţii
S.M.T. Deta, regiunea Banat

CORELARE?

Planul fizic pe sortimente nominalizate de D.G.C.M. (Direcţia generală de construcţii-montaj) a Sfatului popular al oraşului Bucureşti nu corespunde, de obicei, cu acoperirea în comenzi şi contracte (de exemplu, la 30 ianuarie a.c., planul avea acoperire în comenzi numai în proporţie de 41%). Necunoaşterea necesarului întreprinderilor de construcţii din cadrul D.G.C.M. încă de la începutul anului, în vederea contractării cu terţii a diferenţei de produse ce rezultă, face imposibilă stabilirea unui echilibru între producţia fabricată şi producţia-marfă vîndută şi încasată. Aşa că, din dispoziţia forului nostru tutelar, vrînd-nevrînd ni se creează stocuri supranormative. Mai adăugaţi la aceasta şi cererile de livrare neritmică din partea unor întreprinderi de construcţii, sau solicitările suplimentare din partea forului tutelar de produse finite (fără ca noi să avem baza tehnico-materială-financiară asigurată), neaprobarea de către D.G.C.M. a preţurilor la nivelul costurilor efective...

Gheorghe ANCUŢA
director, I. P. „Progesul"-Bucureşti

STRUGURI ŞI VINURI

Articolul **„Relaţie strînsă între cantitatea şi calitatea producţiei viticole"** („Viaţa economică" nr. 34) arată unele deficienţe care apar ca urmare a faptului că planul de producţie la struguri se dă cantitativ, fără a fi însoţit de indici calitativi. Deficienţa semnalată este reală.

Menţionăm, însă, că analiza făcută nu a avut, probabil, în vedere structura diferită a plantaţiilor existente în gospodării şi, de asemenea, nici nivelul de dotare profund deosebit între unităţile analizate, condiţiuni care influenţează sortimentul de vinuri. Autorii se pare că nu au ţinut seama de cererea de vinuri pe sortimente, iar calculele făcute au presupus realizarea unei producţii numai pînă la nivelul planului.

Materialul publicat în revistă este util, — rezolvarea problemei pe care o pune necesită, însă, un studiu aprofundat, care să stabilească şi indici calitativi de planificare. Vom întreprinde studii corespunzătoare, care să ducă la găsirea formelor concrete pentru îmbunătăţirea planificării producţiei de struguri, trecînd la experimentarea lor.

Pentru acest an, am şi dispus din vreme luarea unor măsuri referitoare la momentul optim de cules în vederea îmbunătăţirii sortimentului de vinuri solicitat pe piaţa internă şi la export.

ing. A. BLIDARU
director tehnic în Departamentul Gostat

O SCRISOARE ŞI UN RĂSPUNS

IN urmă cu cîteva zile am primit o scrisoare în care tov. Marin Iacob, contabil şef la **Preparaţia cărbunelui** *din Lupeni arăta:*

În oraşul Lupeni sînt angajaţi care au domiciliul în locuinţe proprietatea **Şantierului de construcţii de locuinţe** sau **Întreprinderii de explorări miniere.** Aceştia au ordin de repartiţie pentru apartamentele respective, au şi contracte cu termenul expirat, dar aceste două unităţi refuză să încheie contracte noi pe considerentul că au nevoie de aceste locuinţe. Din această cauză angajaţii noştri nu pot prezenta nici un act doveditor că au domiciliul în aceste apartamente pentru a li se putea întocmi declaraţiile necesare în vederea obţinerii alocaţiei de cărbune pentru uz casnic. Astfel de cazuri, există şi în celelalte localităţi din Valea Jiului.

★

Trimiţînd scrisoarea Ministerului Minelor am primit următorul răspuns:

Dacă cei în cauză sînt angajaţii combinatului sau ai exploatărilor din cadrul combinatului şi au contract de muncă încheiat conform H.C.M. nr. 1683/957, refuzul unităţilor deţinătoare a spaţiului locativ de a încheia contracte sau de a consimţi la prelungirea lor, nu constituie un motiv pentru a priva pe aceşti salariaţi de beneficiul alocaţiei de cărbune pentru uz casnic. În concluzie, dacă salariaţii respectivi prezintă orice act doveditor eliberat de autorităţile locale, prin care se atestă ocuparea spaţiului locativ, urmează să fie luat în considerare la acordarea alocaţiilor de cărbune ce li se cuvine conform normelor legale.

În caz că se întîmpină greutăţi la obţinerea unor asemenea dovezi, se va consemna situaţia de fapt într-un proces verbal, care să constituie act de bază pentru acordarea alocaţiei de cărbune.

ing. V. OGÎRLACI
director general

REFUZURI...

În ultimele trei luni ale acestui an, Întreprinderea forestieră din Tîrgu Jiu a avut un număr de 54 refuzuri pentru materialul lemnos de proastă calitate livrat beneficiarilor. *(Caricatură primită de la colaboratorul nostru GARABET PAPAZIAN din Craiova).*

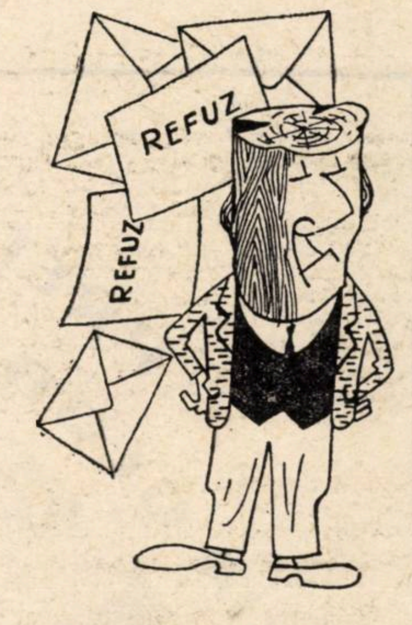

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

● Purgatoriul unor produse

M. I. CH. În legătură cu scrisoarea publicată („Viaţa economică" nr. 26) sub acest titlu, prin care se semnalează calitatea necorespunzătoare a sacilor de hîrtie menţionăm:

Direcţia generală a industriei celulozei şi hîrtiei din Ministerul Industriei Chimice a stabilit măsuri în vederea îmbunătăţirii calităţii sacilor de hîrtie destinaţi transportului de îngrăşăminte chimice şi cimentului, atrăgînd atenţia fabricilor producătoare şi, îndeosebi, Combinatului de celuloză şi hîrtie-Suceava, de a interzice livrarea de saci care nu s-au uscat la lipitură.

Pentru a se păstra însă şi rezistenţa iniţială a sacilor de hîrtie, este necesar ca beneficiarii să respecte o serie de instrucţiuni la folosirea lor. De exemplu, camioanele care transportă sacii de hîrtie să fie curăţate, iar părţile metalice cu muchii tăietoare eliminate; manipularea sacilor să se facă numai pe lat, fără să se trîntească pe muchii sau colţuri; depozitarea sacilor cu îngrăşăminte sau cu ciment trebuie făcută la loc special amenajat, uscat şi acoperit.

ing. Nicolae MERTICARU
director tehnic

● Indicatorii de muncă şi salarii în industrie

D. C. S. Articolul „Indicatorii de muncă şi salarii în industrie" („Viaţa economică" nr. 37) scoate în evidenţă o serie de neajunsuri ale indicatorilor menţionaţi.

Referitor la indicatorii criticaţi, specialiştii din întreprinderi, ministere şi instituţii centrale de specialitate, au întreprins multiple studii şi au făcut experimentări în unităţi, dar, deocamdată, nu s-au conturat într-o formă definitivă alţi indicatori care să înlăture lipsurile celor în vigoare. În prezent, sînt constituite mai multe colective formate din reprezentanţi ai C.S.P., D.C.S., C.S.M.S., Ministerului Finanţelor, Băncii Naţionale şi ministerelor, care au sarcina de a studia şi propune îmbunătăţirea metodologiei actuale.

În legătură cu aceasta, o dată cu definitivarea unei noi metodologii, vom informa la timp revista Viaţa economică.

C. RADULESCU
director, Direcţia statisticii muncii şi salariilor

● Regulament depăşit

C. S. C. A. S. Părerile exprimate de autor în articolul cu acest titlu (nr. 34 al revistei dv.) în ce priveşte reducerea costului lucrărilor sînt juste şi se încadrează în spiritul în care sînt elaborate de către C.S.C.A.S. reglementările în vigoare (Instrucţiunile pentru aplicarea regulamentului privind contractul de antrepriză pentru lucrările de construcţii-montaj, aprobate cu ordinul C.S.C.A.S.-M.F. nr. 19 din 12.I.1965).

În ceea ce priveşte propunerea autorului de a se redacta din nou **Regulamentul inovaţiilor** pentru a se delimita „sarcina de serviciu" de ceea ce reprezintă „aport personal", — considerăm că instrucţiunile la acest regulament, elaborate pînă în prezent de către D.G.M.S.I. — Oficiul de Stat pentru Invenţii, lămuresc în mod suficient aceste noţiuni.

ing. AL. VIŢU
membru în Comitetul de stat pentru construcţii, arhitectură şi sistematizare

● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ● REDACŢIA CĂTRE CITITORI ●

Ştefan BUZAŞ, economist, Direcţia comercială a regiunii Crişana. — La scrisoarea dv. „În loc de trei, două..." (publicată în nr. 29 al revistei), dr. ing. Sergiu Scadovschi, directorul Oficiului pentru ambalaje, ne comunică, printre altele, că s-a elaborat un proiect de act normativ privind unificarea şi îmbunătăţirea legislaţiei în domeniul ambalajelor; după definitivarea materialului se va proceda la întocmirea instrucţiunilor de aplicare; la elaborarea instrucţiunilor, care se face în colaborare cu Ministerul Comerţului Interior şi cu toţi ceilalţi factori interesaţi, se va lua în discuţie şi problema categoriilor de calitate a ambalajelor, dîndu-i-se o rezolvare corespunzătoare necesităţilor economiei naţionale.

Ing. Constantin EVA, Tîrgu Jiu — Ministerul Minelor ne înştiinţează că drepturile acordate dv. de I.M. Oltenia sînt în conformitate cu reglementările legale în vigoare.

ION DINCĂ — Galaţi — Ajutoarele materiale pe linia asigurărilor sociale de stat se plătesc angajaţilor pînă la însănătoşire sau pînă la pensionarea lor din cauză de invaliditate. Menţinîndu-şi în această perioadă calitatea de angajaţi, ei beneficiază, în condiţiile Decretului nr. 285/1960, şi de alocaţia de stat pentru copii.

În cazul în care, în aplicarea art. 20 lit. h din Codul Muncii, a încetat contractul de muncă al unui angajat care din cauză de boală a lipsit din unitate mai mult de trei luni, el are dreptul să primească în continuare ajutorul pe linia asigurărilor sociale de stat, deşi nu mai are calitatea de angajat. Potrivit dispoziţiilor legale, dacă desfacerea contractului de muncă s-a făcut din motive care nu sînt imputabile angajatului, alocaţia se plăteşte şi în următoarele trei luni, perioadă în care angajatul trebuie să se reîncadreze. Codul Muncii stabileşte în asemenea situaţii că vechimea în muncă este neîntreruptă, cel în cauză beneficiind de alocaţie de la unitatea unde s-au reîncadrat, de la data angajării.

Ţinînd seama de această situaţie şi de faptul că timpul în care angajaţii se află în incapacitate de muncă se consideră vechime în muncă. Ministerul Finanţelor împreună cu Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă şi Salarii au avizat că, în tot timpul în care cei în cauză beneficiază de ajutoare materiale pe linia asigurărilor sociale de stat, li se va plăti şi alocaţia la care sînt îndreptăţiţi, chiar dacă de la data de cînd contractele lor de muncă au încetat, potrivit art. 20 lit. h din Codul Muncii au trecut mai mult de trei luni.

Virgil HĂPRIAN, economist, director adjunct al Sucursalei regionale Hunedoara a Băncii Naţionale; Mihai BEREANU, economist, Direcţia de gospodărire a apelor, Iaşi; Petre AVRAMESCU, economist, Brăila; Constantin CUCOŞ, economist, şeful Oficiului de muncă şi salarii din Sfatul popular regional Bacău; ing. Iordan STANCIU, Uzina „1 Mai" Ploieşti; Mircea DUMITRESCU, economist, şef de serviciu la Întreprinderea „Electromontaj" din Cîmpina; ing. Alexandru BRASSAY, preşedintele Consiliului agricol raional Oaş, reg. Maramureş; Manea TURCU, economist, Întreprinderea regională „AGROSEM" Bacău; UN GRUP DE ECONOMIŞTI de la IPROCHIM-Bucureşti.

Am primit scrisorile dv. privind cursurile postuniversitare.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

RITMUL CONSTRUCȚIILOR ÎN G. A. S.

DIN analiza efectuată asupra îndeplinirii planului de construcții-montaj pe anul 1966, în gospodăriile agricole de stat, reiese că rezultatele obținute pe primele trei trimestre diferă de la un trust la altul. Importante rămîneri în urmă se constată la trusturile teritoriale Brăila, Sibiu, Brașov, Hunedoara, Tr. Severin, Caracal. Analiza efectuată de curînd la Departamentul GOSTAT a evidențiat ca o cauză principală a acestei situații insuficienta preocupare a conducerilor unor gospodării de stat pentru asigurarea din timp a documentației, crearea condițiilor de finanțare, organizarea șantierelor, aprovizionarea cu materiale etc.

Dintre obiectivele planificate, cea mai mare parte reprezintă adăposturi pentru animale, spații de depozitare a producției, instalații de alimentare cu apă și altele. Este de înțeles cîte prejudicii pot aduce producției întîrzierile în executarea acestor construcții. Mai mult, mijloacele bănești nefolosite pînă la finele anului vor diminua fondurile de investiții pentru executarea construcțiilor din anul

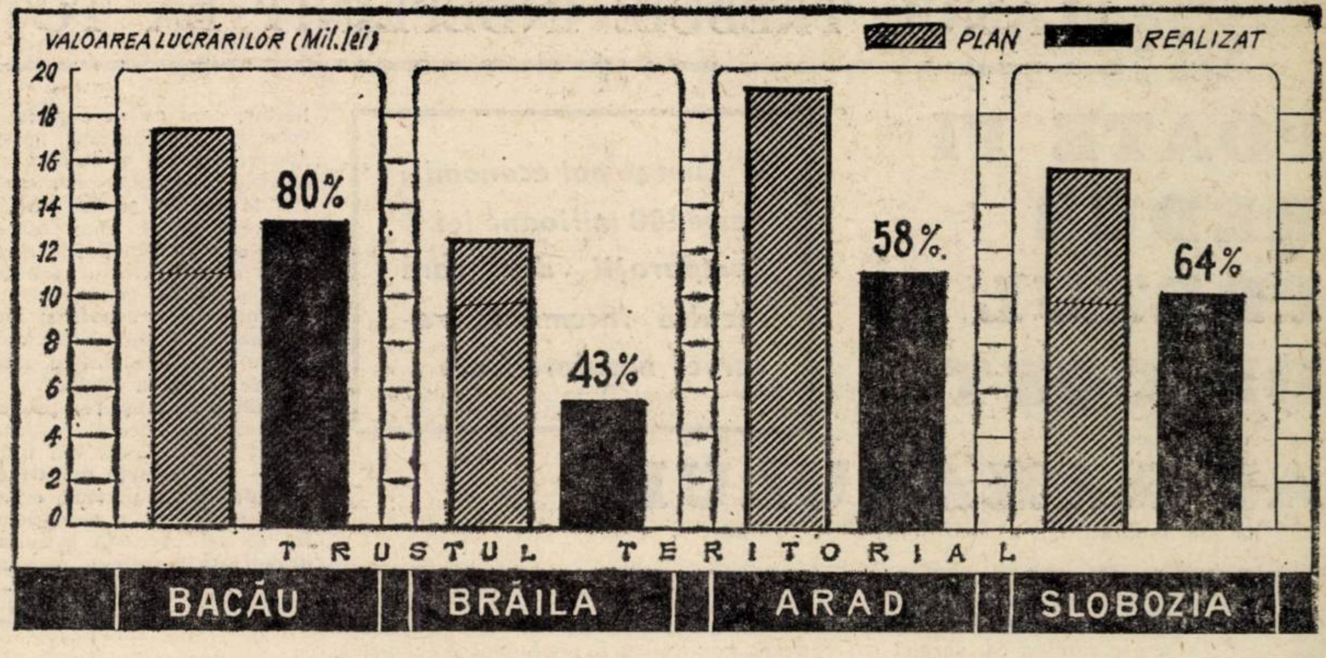

Realizări pe primele trei trimestre din planul pe 1966

următor. Aceasta va atrage după sine serioase neajunsuri în activitatea gospodăriilor de stat respective.

În cadrul fiecărui trust teritorial există posibilități pentru îndeplinirea integrală a planului de construcții-montaj. Important este ca eforturile fiecărei unități să fie concentrate în direcția recuperării rămînerii în urmă.

I. CIOLCA

RAID — ANCHETĂ ÎN PATRU ÎNTREPRINDERI

PLANUL TREBUIE ÎNDEPLINIT LA TOȚI INDICATORII

HĂRNICIA, priceperea muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din industrie, maturitatea și spiritul de răspundere cu care colectivele fabricilor și uzinelor duc la îndeplinire sarcinile celui de-al IX-lea Congres al P.C.R. fac ca din toate colțurile țării să ne sosească vești despre noi realizări, noi cantități de produse, noi economii date peste plan. In cele trei trimestre care au trecut majoritatea întreprinderilor industriale au realizat planul la toți indicatorii. Planul producției globale a fost îndeplinit în proporție de 102%, a continuat să crească productivitatea muncii, pe seama căreia s-a obținut 70% din sporul producției industriale, au fost realizate însemnate economii la prețul de cost și beneficii peste plan. Sînt și întreprinderi care au înregistrat rămîneri în urmă, neîndepliniri, uneori importante, la unii dintre indicatorii planului economic. Iată numai cîteva din cauzele care au determinat asemenea fenomene la patru întreprinderi: **„Semănătoarea"**-*București,* **Întreprinderea forestieră Rucăr**-*Muscel,* **I.I.S. „Flora"**-*București și* **Întreprinderea forestieră Brezoi**-*Rm.Vîlcea.*

Cînd organizarea și ritmicitatea nu sînt „la înălțime"

UZINA **„Semănătoarea"** a obținut în ultima vreme o serie de succese importante pe linia diversificării producției, în pas cu cerințele mecanizării agriculturii, pe linia perfecționării caracteristicilor tehnice-funcționale ale mașinilor. Nu tot în termeni elogioși se poate vorbi însă despre felul în care au fost realizate cantitativ sarcinile de plan pe cele nouă luni trecute din acest an. Indicatori de bază, ca producția globală, producția-marfă, productivitatea muncii n-au fost realizați la nivelul sarcinii planificate. Deși la două dintre sortimentele de bază — semănători pentru plante prășitoare și combine de recoltat cereale — planul pe nouă luni a fost realizat, sortimente importante din planul uzinei — utilaje tehnologice pentru industria morăritului, dispozitive pentru recoltat floarea-soarelui — n-au fost realizate.

Toate acestea s-au concretizat în nerealizarea, în nouă luni, a unor valori de peste 9 600 000 lei la producția globală, de circa 7 200 000 lei la producția-marfă, iar productivitatea muncii să fie îndeplinită numai în proporție de 98,6%.

Una din cauzele care au contribuit în mare măsură la nerealizarea integrală a sarcinilor de plan pe nouă luni, o constituie **deficiențele interne, care mai persistă în uzină, în domeniul organizării producției și muncii.** Fluxul tehnologic, care reprezintă linia directoare în organizarea producției, este stînjenit prin nerealizarea unui decalaj corespunzător între secțiile primare și montajul general. Decalajul necesar asigurării ritmice cu piese, repere, subansamble a sectoarelor nu numai că nu s-a menținut, dar s-a și diminuat treptat, fapt care a redus substanțial posibilitățile uzinei de a realiza în avans o bună pregătire a fabricației la produsele existente în nomenclatoare. Aceasta a atras după sine utilizarea nerațională a capacităților și spațiilor de producție, fapt care a dus la nerealizarea integrală a sarcinilor fizice și valorice planificate, și la o ritmicitate nesatisfăcătoare. Pe parcursul celor trei trimestre, ritmicitatea valorică medie a producției se prezintă astfel: 15,3%, în decada I-a; 26,3% în decada a II-a și 58,4% în decada a III-a. În unele luni, în cursul decadei a III-a s-a obținut circa 65—70% din producția planificată. Concomitent cu aceasta, în unele perioade, parcul mijloacelor de transport uzinale a fost utilizat nerațional, ceea ce s-a repercutat negativ în desfășurarea pe ansamblu a procesului de fabricație. La aceasta se mai adaugă și faptul că uzina n-a reușit nici pînă în prezent să-și recruteze toate cadrele necesare completării planului forțelor de muncă, în funcție de volumul sarcinilor de producție pe anul în curs. Din cauza acestor deficiențe existente în organizarea producției, uzina a fost nevoită să recurgă la prestarea unui volum apreciabil de ore suplimentare, la detașarea unui număr de muncitori din unele sectoare în altele, la trimiterea, spre executare, a unor lucrări la alte întreprinderi etc.

Pe lîngă deficiențele de ordin intern, proprii, o serie de alți factori au contribuit în mare măsură, la nerealizarea principalilor indicatori de plan. O serie de uzine colaboratoare n-au livrat ritmic și în cantitățile programate, un număr de repere prevăzute în planurile de colaborare. Uzina mecanică „6 Martie"-Zărnești livrase pînă la 20 septembrie numai 333 de garnituri cardane telescopice din totalul de 400, iar transmisii intermediare — 358 bucăți din 400; Uzina mecanică — Plopeni furnizase, pînă la aceeași dată, doar 318 garnituri tocător din totalul de 400.

O altă defecțiune în domeniul organizării colaborării, care a avut influență negativă în realizarea planului, a fost aceea că uzina n-a fost sprijinită suficient de către Direcția Generală Mașini Agricole din M.I.C.M. pentru găsirea unor colaboratori în vederea executării unor subansamble de la aparatul de tăiere al combinei „CT2RP". Nu este mai puțin adevărat că nici conducerea uzinei nu s-a preocupat, în suficientă măsură, pentru a demara din timp fabricarea acestui subansamblu.

Uzina a întîmpinat greutăți și din cauză că unele materiale au fost repartizate cu întîrziere. De pildă repartițiile pentru tabla necesară trimestrului III s-au emis abia în cursul trimestrului, la sfîrșitul acestuia rămînînd importante cantități nerepartizate. De asemenea, unii furnizori n-au respectat termenele contractuale stabilite pentru livrarea unor materiale de bază, necesare fabricației de mașini agricole. Astfel, Combinatul siderurgic-Hunedoara a rămas în restanță cu 54 de tone de diferite laminate, Combinatul siderurgic-Reșița cu 15 tone etc.

Consecințele lipsei de prevedere

„DE ani de zile **Întreprinderea forestieră din Rucăr**, era una din unitățile care obținea cu regularitate rezultate apreciate în îndeplinirea planului". Asemenea relații se puteau obține pînă nu de mult la D.R.E.F.-Pitești, în subordinea căreia se află întreprinderea amintită.

A venit însă luna septembrie și lanțul realizărilor s-a întrerupt astfel că planul producției globale pe 9 luni a fost realizat numai în proporție de 98,6%. Care sînt cauzele?

În primul rînd trebuie arătat că a fost întîrziată nepermis repararea Fabricii de cherestea-Rucăr, astfel că planul de fabricație la cherestea a rămas în urmă. S-au realizat 3 514 mc cherestea rășinoase și 1 460 mc cherestea fag, în loc de 4 600 mc și respectiv 1 900 mc cît fusese planificat. S-a motivat că I.R.U.M.-București, care execută lucrarea, n-a avut piese de schimb. Dar dacă reparația a fost planificată, de ce nu s-au luat măsuri din timp de aprovizionare?

O altă cauză, de asemenea legată de insuficienta gospodărire, derivă din nerepararea drumului de transport Rudărita (14 km) distrus în luna iulie din cauza ploilor. Dacă I. F. Rucăr ar fi asigurat în permanență șantierului forța de muncă și asistența tehnică necesare, refacerea drumului n-ar mai fi fost tărăgănată. Așa însă au existat perioade cînd numărul de muncitori de pe șantier a scăzut mult față de necesar, iar sprijinul serviciului de investiții al întreprinderii a fost ca și inexistent. Așa după cum era de așteptat, faptul că drumul n-a fost reparat la vreme a influențat producția valorică globală a întreprinderii întrucît n-au fost asigurați buștenii de rășinoase (6 200 mc) și fag necesari.

Cînd în a doua jumătate a lunii septembrie o parte din drumul amintit a fost dată în folosință... au lipsit autotrolii pentru transportarea buștenilor. Și astfel, neprevederea și pe alocuri deficiențele de organizare, au făcut ca I.F. Rucăr să nu-și realizeze planul la toți indicatorii. O abatere deci de la o frumoasă tradiție.

„Secrete" ale nerealizării producției globale

PE perioada 1 ianuarie-31 august 1966, colectivul Întreprinderii **„Flora"** a reușit să realizeze principalii indicatori valorici de plan, precum și planul fizic la principalele produse (conserve de legume și fructe). Totuși, pe nouă luni din acest an, datorită faptului că în luna septembrie planul producției globale a fost realizat doar în proporție de 54%, indicatorii producția globală, producția-marfă vîndută și încasată și productivitatea muncii nu au fost realizați integral. Nerealizarea unei cantități de 280 tone de

Modesto FERARINI
Ion BUMBEA

(Continuare în pag. 15)

INVESTIȚII FINALIZATE

- A intrat în producție **un nou mare abataj frontal la mina LUPENI.**
- Producția uzinei de preparare a minereurilor de fier de la **TELIUC** sporește cu 20% **ca urmare a punerii în funcțiune a celei de-a 5-a linii de prăjire,** linie tehnologică complet automatizată.
- **O modernă stație de producere a betoanelor** (capacitate anuală: 52 000 mc) asigură cantități sporite de material pentru șantierele de construcții din **PLOIEȘTI.**
- **Fabrica de pîine din REGHIN** a intrat în funcțiune cu două luni înainte de termen. Intreprinderea realizează zilnic 30 de tone de produse de panificație.
- S-a inaugurat **cea de-a 13-a stațiune de mașini și tractoare din regiunea Argeș.** Stațiunea va deservi cooperativele agricole de producție din raionul Drăgănești-Olt.
- **Noi obiective din domeniul economiei apelor date în folosință: stațiile de alimentare cu apă industrială de la TURNU-SEVERIN și SĂVINEȘTI** (capacitate 2000 și respectiv 1600 mc pe oră) **și stația de epurare a apelor de la exploatarea minieră MOTRU.**

PESTE NIVELUL PARAMETRILOR PROIECTAȚI

- Intrată în circuitul economic la începutul acestui an, **fabrica de placaje de la Complexul de industrializare a**

CURIER

lemnului din SIGHETUL MARMAȚIEI a atins înainte de termen parametrii proiectați. Momentul a fost marcat de livrarea unei cantități suplimentare de placaje, echivalentul a 800 garnituri de mobilă.

- **Centrala electrică GROZĂVEȘTI produce la nivelul planificat pentru sfîrșitul acestui an.** — Aceasta se datorește atingerii capacității maxime la cel de-al doilea generator de 50 de megawați. Capacitatea centralei ajunge astfel la 200 de megawați.
- **În acest an la exploatarea minieră BĂLAN au fost date în exploatare trei noi orizonturi.** La toate trei, parametrii proiectați au fost depășiți — fapt exprimat în extragerea unei cantități suplimentare de 5 000 tone de minereu.

PERFECȚIONĂRI TEHNOLOGICE

- **La schelele întreprinderii de foraj PLOIEȘTI** se extinde o nouă metodă: forajul cu jet. Eficiența economică este evidentă: față de metoda clasică, forajul cu jet determină dublarea vitezei mecanice și a numărului de metri săpați pe unitatea de lucru — sapa.
- Experimentată pe șantierul Combinatului siderurgic din Galați, **o nouă metodă de tencuială** se generalizează și la alte construcții industriale. Este vorba de aplicarea pe beton sau cărămidă a unui strat subțire de tencuială cu o granulație specială care mărește rezistența și asigură o impermeabilitate perfectă.

MATERIALIZAREA CREAȚIEI TEHNICE

- **La uzina de utilaj greu „Progresul"-BRĂILA s-au asimilat în fabricație instalații complexe pentru stații de betoane** cu o capacitate între 30 și 60 000 de mc anual.
- Tot pentru construcții își diversifică gama produselor și uzina **„Independența" din SIBIU.** Cel mai recent produs al uzinei — **vibratorul pentru betoane** — prezintă numeroase perfecționări față de tipurile precedente, atît prin creșterea randamentului cu 20%, cît și prin micșorarea greutății cu 15%.
- **Combinatul chimic din PIATRA NEAMȚ** furnizează agriculturii **un nou îngrășămînt lichid pe bază de carbo-amoniacat.** Pe lîngă randamentul sporit, îngrășămîntul prezintă avantajul de a nu fi corosiv și poate, deci, fi administrat cu mașini obișnuite.

PLANUL TREBUIE ÎNDEPLINIT LA TOŢI INDICATORII

POATE FI REDUS PREŢUL DE COST AL ZAHĂRULUI?

• Cum se pot economisi peste 100 milioane lei • Comparaţii din care rezultă însemnate rezerve nevalorificate

LA fel ca şi celelalte ramuri ale economiei, industria zahărului din ţara noastră are sarcina ca, paralel cu creşterea cantitativă a producţiei, să-şi perfecţioneze neincetat activitatea, astfel incit eficienţa ei să se reflecte în realizarea unui preţ de cost cit mai redus şi a unor beneficii sporite. Aceasta cu atit mai mult, cu cit producţia de zahăr — aliment de bază în hrana populaţiei şi al cărui consum reprezintă unul din criteriile de apreciere a nivelului de trai — este prevăzută să crească în viitor intr-o proporţie însemnată, fapt ce va necesita repartizarea în acest scop a unor importante fonduri de investiţii. **Este, deci, normal ca industria zahărului să contribuie intr-o măsură din ce în ce mai mare la finanţarea propriei sale dezvoltări.** *Toate acestea cer ca reducerea costurilor de producţie să stea, în continuare, în atenţia lucrătorilor din industria zahărului.*

• Posibilităţi asemănătoare — rezultate deosebite

ÎN decursul ultimilor ani, eforturile depuse în această direcţie au dat rezultate pozitive. Astfel, **preţul de cost al zahărului produs în acest an va reprezenta doar 91% din costurile realizate în anul 1960. Volumul economiilor ce se vor realiza pe această bază, se va ridica la 164 milioane lei.**

Aportul celor 11 fabrici de zahăr din ţară la obţinerea acestor economii, nu este însă egal. În timp ce costurile de producţie din acest an ale fabricii din Timişoara reprezintă doar 82% din cele efectuate în anul 1960, cele ale fabricilor Roman şi Bod reprezintă 95 şi, respectiv, 97% din costurile anului de referinţă. **Dacă toate fabricile ar fi redus costurile de producţie în aceeaşi proporţie ca fabrica Timişoara, volumul economiilor obţinute în acest an ar fi fost dublu, adică circa 328 milioane lei.**

O contribuţie însemnată la obţinerea zahărului cu un preţ de cost mai scăzut au adus-o fabricile de la Luduş şi Bucecea (unităţi noi intrate în funcţiune) şi Tg. Mureş (dezvoltată şi modernizată). Nivelul tehnic de dotare al acestora şi-a spus din plin cuvîntul. Costurile de producţie ale zahărului obţinut la fabrica de zahăr din Bod — fabrică cu tehnică veche — sînt însă cu circa 25% mai mari decît cele ale fabricii Luduş. Ce se desprinde, deci, din această comparaţie?

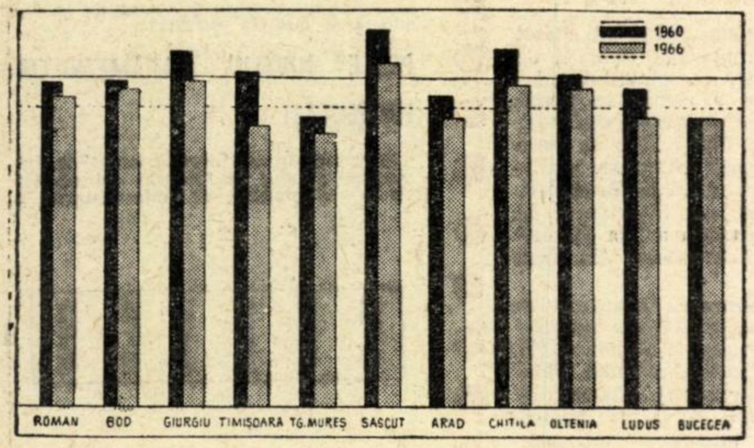

Nivelul preţului de cost al zahărului.

• Tehnică nouă, dar nu numai prin investiţii costisitoare

UNA din căile principale pentru reducerea costurilor de producţie a zahărului este modernizarea şi ridicarea nivelului tehnic al fabricilor existente. Prin aceasta nu trebuie de loc înţeles numai modernizarea obţinută prin lucrări costisitoare de investiţii, în urma cărora tot sau aproape tot utilajul vechi este înlăturat şi înlocuit cu utilaj nou, modern. Fără îndoială, vor fi efectuate şi asemenea lucrări la fabricile la care studiile făcute sau cele ce se vor face vor dovedi că sînt posibile şi rentabile.

Există posibilităţi de efectuare a unor lucrări parţiale de modernizare, ce pot fi realizate în toate intreprinderile cu fonduri proprii sau din credite pe termen scurt; aceste modernizări permit îmbunătăţirea indicilor tehnico-economici şi chiar creşterea capacităţii de producţie. Asemenea modernizări pot fi făcute, în primul rînd, la descărcarea sfeclei din vagoane şi din camioane — operaţie care la fabricile de zahăr reprezintă un volum mare de muncă. La fabrica de zahăr-Roman, de pildă, pentru descărcarea manuală a unei cantităţi de 2 200—2 500 tone sfeclă zilnic, se foloseşte un efectiv mediu zilnic de circa 160 oameni. La aceeaşi operaţie, cu acelaşi volum, efectuată la fabrica Bucecea, dar cu instalaţie mecanizată, lucrează zilnic numai 30 de oameni.

E drept, nici fabrica Roman şi nici celelalte fabrici care descarcă sfeclă manual, nu vor putea să mecanizeze complet şi dintr-o dată această operaţie cu fonduri şi mijloace proprii. Este însă posibil ca, parţial, să se efectueze lucrări care să permită ca o însemnată proporţie de sfeclă să fie descărcată mecanizat. Soluţia tehnică a acestor lucrări, poate fi luată sau adaptată după instalaţiile existente la fabricile noi. De altfel, un început în această direcţie a şi fost făcut. Fabrica Giurgiu a pus în funcţiune, cu mijloace proprii, o instalaţie mecanizată de descărcat sfeclă din autocamioane, după modelul celor existente la fabricile Luduş şi Bucecea.

Îmbunătăţiri importante ale procesului tehnologic, cu efecte cantitative şi calitative însemnate, pot fi aduse prin modificări sau completări la diferitele faze ale procesului de producţie şi, în special, la staţia de purificare a zemurilor şi la decolorarea siropurilor. Merită relevat că în fabricile de zahăr, chiar şi îmbunătăţirile aparent neînsemnate au efecte economice importante. **Introducerea unor îmbunătăţiri care să permită reducerea pierderilor tehnologice şi creşterea randamentului cu numai 0,1%, ar reprezenta, pe intregul sector, o cantitate de 3,5 milioane kg zahăr anual în plus.**

• Materia primă — principala sursă

PRINCIPALA rezervă de reducere a preţului de cost în industria zahărului rămîne totuşi materia primă, care reprezintă circa 85% din totalul costurilor. **Volumul economiilor ce ar rezulta din reducerea numai cu 5% a costului materiei prime ar fi de 4 ori mai mare decît salariile directe consumate în perioada de campanie şi de remont şi aproape egal cu cheltuielile secţiilor de fabricaţie şi cheltuielilor generale ale întreprinderii, luate la un loc.**

Posibilităţile de a obţine în mod efectiv asemenea economii şi chiar mai mari la costul materiei prime sînt efective. Pentru aceasta este nevoie însă să se ia măsuri tehnico-economice şi organizatorice corespunzătoare. O resursă principală pentru reducerea costului materiei prime este sporirea producţiei medii de sfeclă la hectar, ceea ce va permite ca, o dată cu sporirea rentabilităţii acestei culturi la producători, să se reducă şi preţul de achiziţie. Totodată, prin creşterea producţiei la hectar, se vor obţine, implicit, şi alte reduceri ale unor costuri, a căror mărime este în funcţie de numărul hectarelor cultivate (costul seminţei de sfeclă, personalul de contractare şi îndrumare, distanţe de transport şi altele). Măsurile prevăzute în planul cincinal asigură condiţiile materiale pentru creşterea producţiei de sfeclă la hectar.

Alături de creşterea producţiei de sfeclă la hectar — a cărei realizare nu depinde direct de lucrătorii din industria zahărului — **pot fi luate măsuri de către fabricile de zahăr privind organizarea raţională, ştiinţifică, a recepţiei şi transportului sfeclei. Această activitate, insuficient organizată în prezent, provoacă mari cheltuieli suplimentare pentru regia agricolă şi transportul sfeclei.** Şi în acest domeniu, unele exemple sînt ilustrative: costurile de regie agricolă pe tona de sfeclă ale fabricii Tg. Mureş sînt cu 40%, iar ale fabricii Luduş cu 53% mai mari decît cele ale fabricii Timişoara. Reducerea cheltuielilor de regie agricolă la fabricile cu costuri mai mari, la nivelul realizat de celelalte fabrici (unde mai există, de asemenea, posibilităţi de îmbunătăţire), ar avea drept efect realizarea unor economii de circa 35 milioane lei. Aspecte ale organizării nesatisfăcătoare a recepţiei pot fi sesizate cu uşurinţă la unele fabrici. În timp ce fabrica Bucecea are organizate, pentru recepţia a 370 000 tone sfeclă — 38 de baze, fabrica Tg. Mureş are 90 de asemenea baze numai pentru 340 000 tone sfeclă.

Consumul de fond salarii per tona de sfeclă recepţionată în campania 1965/1966.

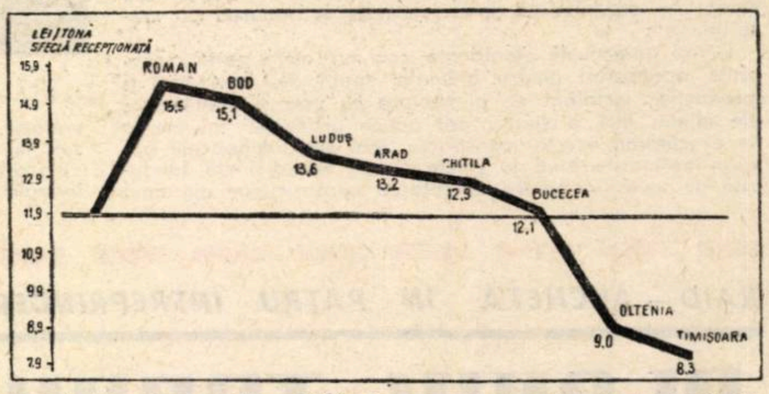

Reducerea costului materiei prime poate fi obţinută şi prin mai buna gospodărire a sfeclei, astfel incit pierderile cantitative şi calitative care se produc în diferitele faze (de la recepţie şi pînă la prelucrare) să fie cit mai mici. Este suficient de arătat că, în perioada de la recepţie şi pînă la prelucrare, sfecla de zahăr suferă o pierdere de 1,5—2% din greutatea ei, precum şi o diminuare a conţinutului său de zahăr, care poate fi apreciată între 0,5—1,0%. La aceasta se adaugă şi pierderile ce le suportă sfecla însilozată. **Dacă însumăm pierderile cantitative şi cele de zahăr din sfeclă în timpul manipulării, precum şi cu cele din perioada de însi-**

Leonard HERTZOG
director general adjunct în Ministerul Industriei Alimentare

(Continuare în pag. 16)

DOUĂ ÎNTREPRINDERI MINIERE **FAŢĂ ÎN FAŢĂ**

CONCEPŢII ŞI STIL DE MUNCĂ DIFERITE

ÎN primele opt luni ale anului, *unităţile carbonifere au realizat economii peste plan la preţul de cost de peste 20 milioane lei.* Aceste rezultate au fost însă umbrite de rezultatele nesatisfăcătoare obţinute de *întreprinderea minieră Cîmpulung*, care a înregistrat o pierdere de peste 6 milioane lei.

Pentru a scoate în evidenţă cauzele acestei situaţii, ne-am propus să prezentăm situaţia principalilor indicatori realizaţi de întreprinderea respectivă, în comparaţie cu cei realizaţi de *Întreprinderea minieră Ploieşti* — două unităţi cu condiţii naturale şi de dotaţie asemănătoare. Ceea ce le deosebeşte însă este concepţia de conducere tehnică şi organizatorică, disciplina de producţie şi de executare a lucrărilor de exploatare prevăzute în preliminare. De aici şi rezultate economice diferite:

Indicatori şi perioade	I. M. Cîmpulung			I.M. Ploieşti		
	plan	realizat	%	plan	realizat	%
1. *Preţul de cost în lei/t*						
— trim.I.1966	161,8	178,6	110,4	150,6	149,4	99,2
— trim.II.1966	162,7	173,5	106,6	148,2	147,5	99,5
— 1.I.—31.VIII.1966	161,9	174,6	105,6	149,0	148,0	99,3
2. *Producţia extrasă în mii tone*						
— trim.I.1966	191,9	185,3	96,6	325,0	338,8	104,3
— trim.II.1966	197,3	194,7	98,6	336,0	344,1	102,4
— 1.I.—31.VIII.1960	519,9	506,3	97,4	884,9	914,0	103,3
3. *Productivitatea muncii pe intreprindere în tone pe 1 muncitor*						
— trim.I.1966	58,9	53,1	90,3	59,9	62,7	104,7
— trim.II.1966	59,0	58,4	98,9	63,1	65,1	103,2
— 1.I.—31.VIII.1966	157,0	148,5	94,6	165,1	171,9	104,1

În timp ce întreprinderea minieră-Ploieşti a produs peste plan 29 072 tone lignit, pe care le-a extras exclusiv pe seama creşterii productivităţii muncii şi a obţinut economii suplimentare la preţul de cost de peste 1 milion lei, întreprinderea minieră-Cîmpulung a rămas datoare cu 13.605 tone lignit, iar la productivitatea muncii a înregistrat un minus faţă de plan de 5,4%.

Prin respectarea disciplinei de plan, I.M. Ploieşti a îndeplinit în întregime volumul planificat al lucrărilor de deschidere şi pregătire. În schimb, I.M. Cîmpulung a executat numai 65,5% din volumul lucrărilor miniere de deschidere şi 79,3% din lucrările de pregătire. *Nerealizarea a 3 176 ml lucrări de pregătire, din care ar fi rezultat circa 17 000 tone cărbune, explică de ce această întreprindere a rămas în urmă faţă de sarcinile de plan.*

În timp ce la I.M. Ploieşti acţiunea de organizare ştiinţifică a producţiei a stat şi stă în centrul preocupărilor colectivelor de specialişti (care pun în valoare căi multiple de creştere a eficienţei economice), la I.M. Cîmpulung această acţiune a fost complet subapreciată. Aici nu s-a introdus încă concepţia de a judeca necesitatea fiecărei lucrări, fiecărei măsuri, prin prisma efectelor economice. De altfel, trebuie menţionat şi faptul că, adesea,

Mihail ENACHE

(Continuare în pag. 16)

STIMULAREA ACTIVITĂȚII DE PRODUCȚIE ȘI CREAȚIE ÎN LUMINA NOILOR REGLEMENTĂRI

ÎN cuvîntarea rostită în încheierea recentei Plenare a C.C. al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că ceea ce se urmărește prin noul proiect de reglementare a pensiilor este asigurarea, în acest domeniu, a unei cît mai depline concordanțe cu principiile generale ce stau la baza retribuției muncii în orînduirea socialistă, cu alte cuvinte, asigurarea unor condiții materiale de trai, oamenilor muncii ajunși la bătrînețe, **„pe măsura cantității și calității muncii depuse în perioada de activitate"**.

Această preocupare a determinat una dintre coordonatele esențiale ale proiectului: reflectarea cît mai justă a contribuției pe care oamenii muncii ajunși la vîrsta pensionării au adus-o **„în anii de activitate la dezvoltarea economică și social-culturală a țării"**. Realizînd prin aceasta o răsplată dreaptă pentru cei care își încheie munca, noul proiect creează totodată un puternic stimulent pentru cei care își încep activitatea de muncă sau sînt încă în cursul desfășurării ei, în direcția perfecționării pregătirii profesionale, ridicării calificării, precum și valorificării experienței dobîndite într-un anumit sector de activitate.

Cuantumul pensiei în funcție de calitatea muncii

Îmbunătățirea raportului între pensie și salariul tarifar atît printr-o **nouă împărțire pe categorii** (trei grupe în loc de patru existente în prezent) a celor îndreptățiți la pensie, cît mai ales prin **majorarea procentelor de bază** pentru calculul pensiei este evident de natură a reflecta calitatea muncii prestate și totodată de a constitui un stimulent pentru ridicarea acestei calități.

Salariul tarifar stabilindu-se în funcție de natura muncii și de calificarea celui care o prestează, îmbunătățirea raportului între pensie și salariul tarifar înseamnă asigurarea unui cuantum mai ridicat al pensiei pentru cei care și-au desfășurat activitatea în sectoare importante ale vieții economice și culturale a țării, precum și pentru cei care au prestat o muncă calificată. Îmbunătățirea acestui raport n-ar fi putut avea efectele pe care proiectul le urmărește, în special sub aspectul stimulator la care ne-am referit, fără a fi însoțită, așa cum se propune, de desființarea plafonului maxim al pensiilor, stabilit în prezent la 1200 lei și care, evident, conduce la o nivelare a pensiilor. Sistemul actual nedreptățește „pe cei ce vreme îndelungată au desfășurat o activitate de înaltă calificare pentru dezvoltarea economică și socială a țării". Noua legislație va asigura, în schimb, o corelare mai justă între nivelul salariilor și al pensiilor, în funcție de contribuția adusă „la dezvoltarea producției materiale, a învățămîntului, științei și culturii".

Calificarea și experiența în slujba înfloririi patriei

Așa cum se arată în hotărîrea Plenarei, ca urmare a îmbunătățirii condițiilor de muncă, datorită introducerii tehnicii noi, a măsurilor privind protecția și tehnica securității muncii, de ocrotire a sănătății, s-a creat posibilitatea menținerii vreme mai îndelungată a capacității fizice și intelectuale a oamenilor muncii. Aceasta permite majorarea cu doi ani a vîrstei de pensionare (art. 7 alin. 2) și satisfacerea în acest mod a necesității crescînde de cadre calificate, a căror pregătire profesională să fie completată de o bogată experiență, rod al unei îndelungate activități.

Marea importanță și prețuire ce se acordă profesorilor, educatori ai tinerelor generații și, în special, celor din învățămîntul superior, destinat să pregătească viitoarele cadre de specialiști, precum și grija și atenția cu care este înconjurată munca științifică se oglindesc și în proiectul de care ne ocupăm. Este vorba de dispoziția (art. 7, alin. 3) potrivit căreia profesorii și conferențiarii din învățămîntul superior, precum și lucrătorii cu funcții asimilate acestora din cercetarea științifică pot fi propuși la pensionare de către unitățile în care lucrează numai după împlinirea vîrstei de 65 ani pentru bărbați și 60 ani pentru femei. Este evident că această dispoziție nu oglindește numai preocuparea de a se crea condiții optime dezvoltării învățămîntului și științei în țara noastră, asigurării transmiterii de la o generație la alta a cunoștințelor și experienței acumulate, dar și aceea de a se asigura răsplata muncii calificate depuse în aceste domenii, crearea condițiilor necesare pentru ca profesorii și oamenii de știință să-și poată desăvîrși activitatea, culegînd roadele unei îndelungate munci și experiențe.

Reglementarea cumulului pensiei cu salariul în sensul lărgirii admisibilității acestui cumul (art. 59—61) este de natură să satisfacă nevoia de cadre calificate cu îndelungată experiență, nevoie pe care o resimt întreprinderile și instituțiile, dar oferă, în același timp, ca și dispozițiile amintite mai sus, posibilitatea pentru oamenii muncii care au adus o contribuție apreciată la dezvoltarea economiei și culturii țării, să-și continue activitatea, sporindu-și veniturile. Ea reprezintă, tocmai prin această perspectivă, un stimulent pentru ridicarea calificării profesionale și a calității muncii. **Din acest punct de vedere ar fi indicat, credem, ca proiectul să formuleze mai precis principiile ce vor sta la baza viitoarei reglementări a cumulului pensiei cu salariul, după cum această reglementare ar fi indicat să țină seama în principal de scopul clar exprimat în proiect și să constituie efectiv un stimulent pentru desăvîrșirea pregătirii profesionale, ridicarea calificării și calității muncii.**

Proiectul prevede dreptul la o pensie suplimentară dintr-un fond alcătuit prin contribuția salariaților (art. 71 și urm. din proiect). Această prevedere este de natură a accentua și mai mult legătura între cuantumul total al pensiei și salariul tarifar și prin urmare natura și calificarea muncii prestate în perioada de activitate.

Pensia totală poate depăși salariul

Așa cum reiese din proiect și din hotărîrea Plenarei, unii oameni ai muncii vor putea primi pensii care, împreună cu cea suplimentară, să reprezinte o sumă mai mare decît salariul tarifar ce primeau în momentul pensionării.

Dispozițiile art. 64, alin. 1 din proiect, care prevăd că pensia de orice fel nu poate fi mai mare decît salariul tarifar pe baza căruia a fost calculată **nu se aplică decît pensiei propriu-zise,** calculată fără adăugirea pensiei suplimentare, interpretare care rezultă atît din litera textului, cît și din locul pe care dispoziția îl ocupă în cadrul proiectului.

Pe linia unor propuneri de îmbunătățire a proiectului ar fi poate util ca o dispoziție clară să consacre interpretarea de mai sus, care rezultă de altfel din lucrările Plenarei.

Asigurarea stabilității cadrelor

Introducerea unui spor la pensie între 4—10% (art. 13) pentru angajații care în ultima perioadă a activității lor, deci în perioada în care pregătirea lor profesională s-a desăvîrșit, îmbogățindu-se cu experiența acumulată printr-o îndelungată continuitate în muncă, va deveni, așa cum s-a subliniat la Plenară, **„un mijloc important de stimulare a tuturor salariaților de a-și perfecționa permanent pregătirea profesională, de a avea o continuitate cît mai mare în aceeași întreprindere sau instituție, de a-și pune tot mai larg în valoare cunoștințele și experiența acumulată, în scopul înfloririi continue a patriei".**

Stabilitatea mai mare a cadrelor pe locul de muncă se va reflecta pozitiv asupra contribuției fiecăruia la realizările colectivului din care face parte, la pregătirea noilor cadre, la buna desfășurare a activității întreprinderilor și instituțiilor.

Inlăturarea efectelor întreruperii activității în scopul pregătirii profesionale

Preocuparea de stimulare a ridicării calificării profesionale se reflectă și în dispoziția care, stabilind ce întreruperi în activitate se consideră justificate, menționează frecventarea cursurilor unei forme de învățămînt de orice grad (art. 14 alin. 2 lit. c). O asemenea întrerupere nu va influența deci dreptul la pensie. O dispoziție asemănătoare prevede că nu va constitui o întrerupere a continuității, deci a stabilității care justifică sporul de pensie, trimiterea la o școală în scopul pregătirii profesionale sau politice (art. 42 alin. 2 lit. b).

Noua legiuire va contribui neîndoielnic la întărirea cointeresării materiale a oamenilor muncii, la creșterea productivității muncii și, prin aceasta, la realizarea sarcinilor actualei etape a desăvîrșirii construcției socialiste în patria noastră.

dr. docent Yolanda EMINESCU

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Stabilirea vechimii în muncă și a vîrstei de pensionare

● În ce constau modificările prevăzute în reglementările dreptului la pensie, în vederea stabilirii vechimii în muncă și a vîrstei de pensionare?

În actuala legislație, vechimea în muncă necesară pentru acordarea pensiei integrale este stabilită în mod diferențiat numai pentru angajații care se pensionează în condițiile prevăzute pentru grupa I de muncă, cărora li se cere un stagiu de 20 de ani de muncă; pentru toți ceilalți angajați, stagiul necesar este de 25 de ani pentru bărbați și 20 de ani pentru femei.

De asemenea, angajații care se pensionează în condițiile avantajoase prevăzute pentru grupa I și a II-a de muncă, beneficiază de reducerea limitelor de vîrstă la 50 de ani (grupa I), respectiv la 55 ani – bărbații și 50 de ani – femeile (grupa a II-a), numai dacă au lucrat cel puțin 10 ani la locuri de muncă cu condiții foarte grele sau foarte vătămătoare, sau 12 ani și jumătate la locuri de muncă cu condiții grele sau vătămătoare. Angajații care au lucrat mai puțin, chiar cu o singură lună, decît 10, respectiv 12 ani și jumătate, la locurile de muncă menționate mai înainte, se pensionează la vechimile în muncă și la limitele de vîrstă prevăzute pentru angajații care au lucrat în condiții obișnuite, fără să li se ia în considerare faptul că au lucrat, uneori, o perioadă îndelungată de timp, în condiții foarte grele și grele.

În vederea înlăturării acestei situații, noua reglementare a dreptului la pensie stabilește un regim **unitar** de stabilire a vechimii în muncă, avînd la bază stagiul prevăzut pentru angajații care lucrează în condiții obișnuite, de 25 de ani pentru bărbați și 20 de ani pentru femei. Cei care au lucrat în condiții deosebite vor beneficia însă de un spor de vechime, a cărei mărime va fi diferențiată în raport de grupa de muncă și anume de 6 luni pentru fiecare an lucrat în condițiile grupei I și 3 luni în condițiile grupei a II-a.

În același timp, proiectul de lege prevede și îmbunătățirea regimului de stabilire a limitelor de vîrstă, pornind de la limitele prevăzute pentru angajații care au lucrat în condiții obișnuite și anume 62 de ani – bărbații și 57 ani – femeile.

Aceste limite urmează să fie reduse, proporțional cu anii lucrați în condiții deosebite și anume cu cîte un an pentru doi ani lucrați la locuri de muncă din grupa I și patru ani lucrați la locurile de muncă din grupa a II-a.

În acest mod, un angajat care a lucrat, spre pildă, 8 ani în condițiile grupei I și 17 ani în condițiile grupei a III-a, va fi considerat că are o vechime în muncă de 29 ani în loc de 25 efectiv lucrați și se va putea pensiona la 58 de ani în loc de 62, cît este limita stabilită **pentru restul angajaților.**

● Cum se va calcula vechimea în muncă și vîrsta de pensionare pentru angajații care au lucrat în mai multe locuri de muncă cu condiții diferite de muncă?

Se întîlnesc adeseori situații cînd în cursul activității, unii angajați au lucrat la locuri de muncă cu condiții deosebite, încadrate în grupe de muncă diferite. În asemenea cazuri, calculul vechimii în muncă și reducerea vîrstei de pensionare se va face ținîndu-se seama de anii lucrați în fiecare grupă în parte. Astfel, angajatul care a lucrat 8 ani la locurile de muncă prevăzute în grupa I, 12 ani la locurile de muncă din grupa a II-a și 5 ani la locurile de muncă din grupa a III-a, va avea o vechime în muncă de 32 ani (corespunzător celor 25 ani munciți efectiv) și se va putea pensiona la 55 ani (cu o reducere de șapte ani).

Aplicînd și în acest important domeniu de activitate principiul socialist al cointeresării materiale, prevederile cuprinse în proiectul de lege a pensiilor referitoare la acordarea sporului de vechime în muncă și la reducerea limitelor de vîrstă pentru pensionare vor contribui, alături de celelalte prevederi ale legii, la atragerea și menținerea angajaților la locurile de muncă cu condiții deosebite.

S. IOAN

EVALUARE A ÎNTREGII CAPACITĂȚI

HOTĂRIREA Comitetului Central al Partidului Comunist Român și proiectul legii pensiilor au fost primite cu mare satisfacție de întreg corpul didactic al Institutului Politehnic „Gheorghe Gheorghiu-Dej" din București și, în special, de către cei care au fost pensionați și exercită în prezent funcția de profesori consultanți, precum și de cadrele didactice în prag de pensionare. Cu toții, am văzut în acest document o nouă expresie a grijii pentru om specifică orînduirii noastre socialiste.

Datorită continuității pe același loc de muncă, care se va exprima printr-un spor de 4—10%, datorită instituirii unei pensii suplimentare prin contribuția de 2% a salariatului, pensia unui profesor universitar cu vechimea cea mai mare, ajunge aproape la nivelul salariului actual. Ceea ce este, de asemenea, îmbucurător este și faptul că, dacă continuă să lucreze, pensionarul continuă să primească, afară de salariu, 50% din pensia lunară. În acest fel s-au creat noi posibilități de evaluare a întregii capacități acumulate de-a lungul anilor de către oamenii de știință care își vor putea continua în condiții optime de viață munca creatoare.

prof. ing.
Dumitru IONESCU
Institutul Politehnic-București

DOUĂ PROPUNERI

PE marginea proiectului de lege privind acordarea pensiilor s-ar putea formula unele propuneri „de lege ferenda" destinate să mărească rolul stimulatoriu al noilor reglementări. De pildă, art. 13 din proiect stabilește un spor de continuitate în muncă. Acest spor va fi de un efect mai mare asupra raporturilor dintre salariați și întreprinderi, asupra reducerii fluctuațiilor forței de muncă. Pentru ca salariații să nu mai plece cu atîta ușurință de la o întreprindere la alta, propun ca acest spor să se aplice cu începere de la 5 ani, corespunzînd unui procent de 2%.

Art. 43 stabilește că salariul tarifar, care se ia ca bază de calcul la fixarea pensiei, este media salariilor tarifare lunare din 5 ani consecutivi din ultima perioadă de 10 ani; iar al. 3 al acestui text prevede că salariul tarifar de încadrare care se ia ca bază de calcul este cel în vigoare la data cererii de pensionare dacă activitatea salariatului a încetat după 1959. Cu alte cuvinte dacă în 1962, de exemplu, salariatul respectiv a încasat în funcția de jurisconsult un anumit salariu lunar (adică salariul maxim la acea dată), se va lua în considerare, nu salariul din acel an, ci salariul maxim pe care îl primește el azi care este mai mare.

Măsura este stimulatorie și ea se cere concretizată și explicată în viitorul regulament.

P.V. ALEXANDRESCU
jurisconsult principal,
„Tehnica textilă"-București

HARTA AŞEZĂRILOR RURALE DIN ROMÂNIA

PRIN caracteristicile mediului său geografic, teritoriul ţării noastre a oferit, din timpuri îndepărtate, condiţii optime de locuire. Satul românesc a constituit o formă de aşezare umană dominantă, caracterizată printr-o succesiune de activităţi legate în special de cultivarea plantelor şi de creşterea animalelor, de transformarea în acest scop a mediului geografic, îmbogăţind în ultimă instanţă tradiţiile, patrimoniul civilizaţiei noastre socialiste.

Formarea, creşterea şi dezvoltarea aşezărilor rurale din ţara noastră ca centre populate reprezintă un proces extrem de complex, care include o serie de factori naturali şi sociali. Natura, atrasă în viaţa societăţii ca bază geografică a producţiei, a influenţat în mod indirect, atît asupra răspîndirii aşezărilor, cît şi structurii lor. Condiţiile social-economice diferite de-a lungul istoriei poporului nostru explică existenţa unei reţele de localităţi rurale cu trăsături comune, dar destul de pronunţat diferenţiate de la o regiune la alta a ţării. Aceasta face ca studiul reţelei de aşezări rurale să constituie o problemă extrem de vastă şi în acelaşi timp destul de complicată. Datorită extinderii necontrolate şi risipirii locuinţelor pe teritoriile agricole, forma şi structura vetrelor aşezărilor rurale apar destul de neraţionale. Suprafeţe întinse de terenuri arabile au fost scoase din circuitul economic. Reţeaua veche de localităţi rurale, îndeosebi din zone colinare şi de munte, este puternic fărîmiţată, ceea ce impune necesitatea regrupării lor. În prezent în toată ţara există circa 15 000 de sate, din care majoritatea sub 1 000 de locuitori. Pornind de la situaţia existentă, problemele sistematizării aşezărilor rurale sînt astăzi mai actuale ca oricînd.

Cercetările iniţiate în urma sarcinilor puse de Congresul al IX-lea al P.C.R. sînt în plină desfăşurare. La acestea contribuie în bună măsură şi ştiinţa geografică.

Există multe lucrări geografice care pot fi folosite în practica sistematizării aşezărilor rurale. Voi insista însă numai asupra unor concluzii ce se desprind din una dintre cele mai recente lucrări de acest gen. Este vorba de harta „Repartiţiei populaţiei", elaborată pe baza unor norme stabilite de **Comisia de cartografiere geografică** de pe lîngă Uniunea Internaţională de Geografie.

Prin caracterul său ştiinţific, această lucrare depăşeşte limitele geografiei, ea oferind o bază pentru întocmirea altor lucrări speciale, de detaliu, care pot fi de mare interes pentru demografi, etnografi, istorici, economişti etc.

Metoda de elaborare

PENTRU a putea servi drept o bază reală de analiză a diverselor perioade sau ani de înregistrare a populaţiei, lucrarea a utilizat datele recensămîntului din anul 1956. În acest fel sînt posibile multiple comparaţii, raportînd harta anului 1956 la orice înregistrare anterioară sau ulterioară a populaţiei. De mare interes şi actualitate vor fi astfel rezultatele recensămîntului din anul 1966. Datele recensămîntului populaţiei şi locuinţelor din 15 martie 1966 oferă posibilitatea actualizării fenomenelor înregistrate în această hartă şi depistării schimbărilor ce au survenit în ultimii zece ani în structura şi răspîndirea aşezărilor rurale.

Harta repartiţiei populaţiei Republicii Socialiste România a fost elaborată, potrivit înţelegerii unanime între membrii Comisiei Internaţionale a U.I.G. În interesul comparabilităţii şi uniformităţii de tratament s-a ales drept cel mai mic simbol un punct reprezentînd 200 persoane, mărind în continuare numărul punctelor pentru scara mărimilor de: 400—600—800; de la valoarea de 1 000 inclusiv, s-au folosit sferele proporţionale, în care s-au înregistrat atît valorile respective, cît şi denumirile principalelor localităţi. Astfel, dacă pentru o localitate cu 200 locuitori s-a folosit un cerc cu o suprafaţă de 1 mmp, pentru o localitate de la 1 000 locuitori în sus s-a luat un cerc al cărui diametru se calculează după formula: $d = 0{,}5 \sqrt[3]{10\,a}$ (d = diametrul în mm; a = numărul de locuitori în mii). Procedînd ca atare, obţinem o scară model, corespunzătoare valorilor de la 1 000 locuitori, pînă la 10 000 000 locuitori şi peste, fără ca limitele spaţiale să fie exagerate.

În acest fel, distingem cu uşurinţă **răspîndirea populaţiei pe teritoriu**, ceea ce permite relevarea legilor care determină densitatea, precum şi inegalităţile în distribuirea populaţiei în cadrul aceleiaşi regiuni.

Largi posibilităţi de analiză

HARTA astfel întocmită ne îngăduie să cunoaştem concentrările de maximă sau minimă aglomeraţie a populaţiei, răspîndirea zonală sau azonală, atît a aşezărilor, cît şi a populaţiei în general, precum şi să relevăm principalele cauze care determină **gradul de concentrare a locuitorilor** în centre populate. Harta scoate în evidenţă, în primul rînd, concentrările mai mari de populaţie în regiunile sau zonele mai dezvoltate din punct de vedere industrial şi agricol. Dacă o asemenea hartă este suprapusă pe o hartă economică se constată cu uşurinţă influenţa industrializării ţării asupra procesului de repartizare teritorială a populaţiei. În zone, în trecut mai slab populate, ca valea Trotuşului şi Bistriţei, valea Carasu, valea Jiului etc. au fost construite numeroase fabrici şi uzine, mine ş.a., ceea ce a avut drept urmare, între altele, crearea a noi centre populate sau dezvoltarea puternică a celor existente.

În al doilea rînd, se observă contrastele fireşti între zonele de munte şi zonele de cîmpie. Harta demonstrează cu prisosinţă că teritoriul ţării întruneşte condiţii bune pentru repartiţia aşezărilor pînă la mari altitudini. Aşezările de diferite tipuri sînt răspîndite de pe litoralul Mării Negre pînă la plaiurile carpatice, atingînd în Munţii Apuseni altitudinea de 1 620 m — satul Pietroasa. Aşezările rurale înscriu un plafon mediu, pe funduri de văi, de 720 m, iar plafonul mediu al aşezărilor de plai este apreciat la 890 m.

Cartografierea populaţiei şi aşezărilor omeneşti furnizează preţioase informaţii asupra **densităţii** şi **mărimii aşezărilor rurale** pe întreg teritoriul ţării sau pe profil regional. Cunoaşterea acestui fenomen are astăzi, în lumina sarcinilor concrete de sistematizare a satelor, o importanţă deosebită. Se vădeşte clar că în unele regiuni ale ţării densitatea populaţiei şi aşezărilor este încă redusă. Punctele rare demonstrează că în multe regiuni aşezările rurale sînt răsfirate pe întinderi mari de cîţiva km. Dacă peste actuala hartă se suprapune o alta pe care sînt trasate merenele comunelor sau satelor, concluziile sînt din cele mai edificatoare. Observăm că numărul cel mai mare de aşezări rurale se înregistrează în regiunile de dealuri şi coline, între altitudinile de 200 şi 600 m, însumînd un procent de 49,5% din numărul total. Regiunilor de cîmpie le revin 43,1%, iar regiunilor montane un procent de 7,4%, regiunea montană înaltă intrînd astfel în zona subecumenă a ţării. În opoziţie cu ce s-ar putea crede, culmile munţilor, oricît ar părea de inaccesibile, nu au constituit niciodată o stavilă între regiunile ţării. Muntele, a oferit şi oferă, prin depresiunile interne şi prin plaiurile sale — suprafeţe de eroziuni aproape plane — acoperite cu păşuni, condiţii pentru îndeletnicirile economice. Trecătorile de vale sau culme sînt, de asemenea, marcate prin prezenţa permanentă a omului. Datele ştiinţifice confirmă deci că **n-au existat şi nu există viduri demografice,** nici măcar sezoniere.

Harta răspîndirii populaţiei ne oferă de asemenea o imagine grăitoare în ce priveşte aşezarea oraşelor, dezvoltarea urbană a ţării, **o dovadă concludentă a influenţei pe care au avut-o condiţiile social-economice şi istorice.**

Asemenea observaţii sînt o contribuţie preţioasă la studiul oraşelor şi a dezvoltării urbane. Ele pot ajuta la elaborarea normelor privind utilizarea şi densitatea spaţiului de producţie şi de locuit — diferenţiate pe zone ale ţării în funcţie de diverşi factori, respectiv economici, geografici, etnografici, seismici ş.a. De altfel şi în această direcţie geografii au elaborat lucrări interesante. Pînă în prezent au fost întocmite bunăoară lucrări de sinteză privind categoriile şi funcţiile oraşelor din România, încercîndu-se chiar o schiţă de hartă cu privire la dezvoltarea urbanismului pe întreg teritoriul ţării.

Studiul fenomenelor demografice permite să se releve şi o serie de contraste în ce priveşte **modul de răspîndire a aşezărilor mici şi mari,** după categoria de mărime, fenomene determinate, în principal, de condiţiile social-economice şi istorice în care s-au dezvoltat aşezările respective în strînsă împletire cu condiţiile naturale locale. Bunăoară, se constată o frecvenţă destul de mare de aşezări ce nu depăşesc nici măcar 200 de locuitori într-o serie de arealuri, cum sînt colinele Tutovei, platforma Cîndeşti, sau în anumite regiuni ale munţilor, adică în genere **acolo unde nu există un puternic stimulent economic,** iar teritoriile respective sînt caracterizate printr-o mare fragmentare. Aşezările rurale cu o populaţie medie între 500—1 500 locuitori apar în schimb mai frecvent în platforma Someşană, podişul Tîrnavelor, Piemontul Getic, cîmpia colinară a Moldovei şi în podişul Babadag. Populaţia acestor sate are ocupaţii complexe agrozootehnice. Cu cît ne apropiem de regiuni în care stimulentul economic, fie agricol, fie industrial este mai puternic, aşezările cresc în dimensiuni şi, ca atare, densitatea pe km^2 sporeşte. Aşezările rurale cu o populaţie de 2 000—3 000 locuitori sînt răspîndite astfel mai ales, în regiunile agricole de cîmpie, depresiunile Ciuc şi Sibiu şi partea central-vestică a Dobrogei. Aşezările mari, cu peste 3 500 locuitori, sînt concentrate, în primul rînd, în regiunile de cîmpie cu agricultură intensivă, cît şi în regiunile industriale. Iată cîteva exemple: comunele Dăbuleni, Gighera (Oltenia) au o populaţie de peste 14 000 locuitori, comunele Valea lui Mihai (Crişana) — circa 10 000 locuitori, Ineu (Crişana) — peste 7 000 locuitori, Segarcea (Oltenia) depăşeşte 8 200 locuitori, Pogoanele (Ploieşti) —

conf. univ. Vasile CUCU

(Continuare în pag. 16)

PUNCTE DE VEDERE

DETERMINAREA EFICIENŢEI ECONOMICE A SUBSTITUIRII UNOR IMPORTURI

EXTINDEREA cercetării tehnico-ştiinţifice, dezvoltarea construcţiei de maşini şi utilaje creează posibilităţi ca unele mărfuri, în trecut importate, să fie fabricate în ţară. Trecerea la fabricarea în ţară a unor mărfuri care în prezent se importă, pentru acoperirea necesarului intern şi, eventual, pentru export, trebuie să fie însoţită de calcule care să pună în evidenţă eficienţa acestei operaţiuni, să ducă la alegerea variantei celei mai favorabile de stabilire a proporţiilor substituirii importului cu producţia indigenă. Pentru aprecierea eficienţei înlocuirii importului cu un produs indigen, practica curentă se orientează, în majoritatea cazurilor, după economia de devize realizabilă. Pentru evaluarea eficienţei economice a operaţiunilor de comerţ exterior se foloseşte indicatorul cursului de revenire, iar atunci cînd se impune o clasă de precizie mai avansată, cursul net de revenire al devizelor.

Pentru o orientare cît mai realistă în înlocuirea mărfurilor importate, considerăm că trebuie să se adîncească analiza economică a aspectelor financiar-valutare la fiecare marfă. Prin urmare, pentru a măsura eficienţa fabricării mărfii importate, analiza eficienţei economice a rezultatelor cercetăriior nu poate fi oprită la stabilirea economiei de valută şi nici la calculul cursului de revenire. O importanţă deosebită o are analiza nivelului de cheltuieli cu care produsul eliminat de la import se realizează în ţară.

Pentru aceasta, este necesar să se facă o comparaţie între preţul de livrare al întreprinderii de comerţ exterior către întreprinderea beneficiară din ţară în cazul importării produsului şi preţul de realizare al aceluiaşi produs, în ipoteza fabricării lui în ţară.

În scopul obţinerii unei comparabilităţi cît mai riguroase, este necesar, însă, ca în calculaţii mai întîi să se degreveze preţurile de acumulările băneşti respective: în cazul importului — de beneficiul întreprinderii importatoare, iar în cazul fabricării în ţară — de acumulările principalelor întreprinderi care cooperează la producţie.

După degrevarea preţurilor de acumulări, eficienţa eliminării importului şi înlocuirii lui cu un produs fabricat în ţară se va analiza ţinîndu-se seama de următoarele trei ipoteze care pot apărea în compararea celor două preţuri (preţul de livrare către întreprinderea beneficiară, exclusiv beneficiul întreprinderii de comerţ exterior, pe de o parte, şi preţul de cost al întreprinderii producătoare din ţară):

a) preţul de realizare în ţară poate fi egal cu preţul în lei al produsului importat;

b) preţul de realizare în ţară poate fi mai mic decît preţul în lei al produsului importat;

c) preţul de realizare în ţară poate fi mai mare decît preţul în lei al produsului importat.

Dacă în ipoteza „a" şi în special în ipoteza „b", fabricarea în ţară a produsului respectiv este, evident, avantajoasă, în ce priveşte ipoteza „c", pentru a ne putea orienta cît mai realist, este necesar să raportăm efortul efectuat pe plan intern pentru economisirea unei plăţi externe (adică diferenţa — în lei — între cheltuielile de producţie preliminate în cazul fabricării mărfii în ţară şi preţul aceleiaşi mărfi — minus beneficiul întreprinderii de comerţ exterior) la **efectul** reflectat în economia de valută realizabilă.

Acest raport constituie de fapt un indicator dimensional analog cu cel al cursului de revenire. Pentru a ne putea da seama de semnificaţia valorii acestui indicator este necesar să-l raportăm la o unitate de referinţă care poate fi paritatea, legală, în care caz vom obţine un raport sub-, al- sau supra- pari, care ne va putea orienta asupra eficacităţii scontate a producţiei în ţară a mărfii respective.

Pentru efectuarea comparaţiei necesare între cele două preţuri, care va sta la baza aprecierii efortului suplimentar depus de economia naţională în vederea substituirii importului unor produse prin fabricarea lor în ţară, propunem următoarea formulă de calcul:

$$E^{b}_{si} = \frac{(P_{ci} - a_{ic}) - (P_{fi} - a_{ce})}{E_{db} \cdot C_{od}} \cdot 100 \qquad (1)$$

în care:

- E^{b}_{si} — indicatorul eficienţei economice brute a substituirii importului unor produse, prin fabricarea lor în ţară (în %);
- P_{ci} — preţul de cost intern în ţară al produsului finit, pe unitate de produs sau total (în lei);
- P_{fi} — preţul de facturare intern, către întreprinderea beneficiară, a produsului importat, pe unitate de produs sau total (în lei);
- a_{ic} — acumulările băneşti pe unitate de produs sau totale, realizabile în principalele întreprinderi care cooperează la obţinerea produsului în ţară, exclusiv cele ale întreprinderii care fabrică produsul finit (în lei);
- a_{ce} — acumulările băneşti ale întreprinderii de comerţ exterior, pe unitate de produs sau totale (în lei);
- E_{db} — economia brută de devize, pe unitate de produs sau totală (în valuta ţării partenere);
- C_{od} — cursul oficial al devizelor (în lei/unitatea valutară a ţării partenere).

Pentru a obţine o precizie mai mare a indicatorului, se poate folosi formula eficacităţii economice nete, mai sensibilă, după cum urmează:

$$E^{n}_{si} = \frac{[(P_{ci} - a_{ic}) - (P_{fi} - a_{ce})] \cdot 100}{[E_{db} - (d_i + d_e + \alpha_i)\,C_{od}]} \qquad (2)$$

în care indicatorii suplimentari faţă de formula (1) reprezintă:

- d_i — devizele plătibile pentru materiile prime, materiale etc. importate, necesare la fabricarea produsului în ţară, pe unitate de produs sau totale (în valuta ţării partenere);
- d_e — devizele realizabile pe materiile prime, materiale etc., în caz că s-ar exporta în mod independent, folosite la fabricarea în ţară a produsului eliminat de la import, pe unitatea de produs sau totale (în valuta ţării partenere).

Aceşti doi indicatori, în prealabil, vor fi convertiţi în valuta ţării partenere în care este exprimată E_{db}, ţinînd seama de faptul că nu este obligatoriu ca aceste operaţiuni să se facă tot cu ţara parteneră la importul evitat.

- α_i — amortismentul legal aferent utilajelor importate, necesare fabricării unui produs, în ţară, calculat pe unitate de produs sau total (în valuta ţării partenere).

Acest parametru se poate aproxima, aplicînd cota procentuală de amortizare în vigoare în ţara noastră, asupra preţului de facturare practicat de ţara parteneră.

Avantajul unei operaţiuni de comerţ exterior nu poate fi, desigur, limitat la rezultatul numeric al calculului cursului de revenire sau al indicatorului eficienţei economice (brute sau nete) a substituirii importului unor produse prin fabricarea lor în ţară. Acest avantaj trebuie analizat mai larg, în lumina ansamblului condiţiilor concrete în care se desfăşoară relaţiile de comerţ exterior în general şi relaţiile specifice cu ţara parteneră în particular, în lumina necesităţilor şi posibilităţilor economiei noastre naţionale.

dr. Egon TRATTNER
Elena VASILE

ANCHETA NOASTRĂ

STANDARDELE DE STAT — CUM ŢIN PASUL CU CERINŢELE DE CALITATE

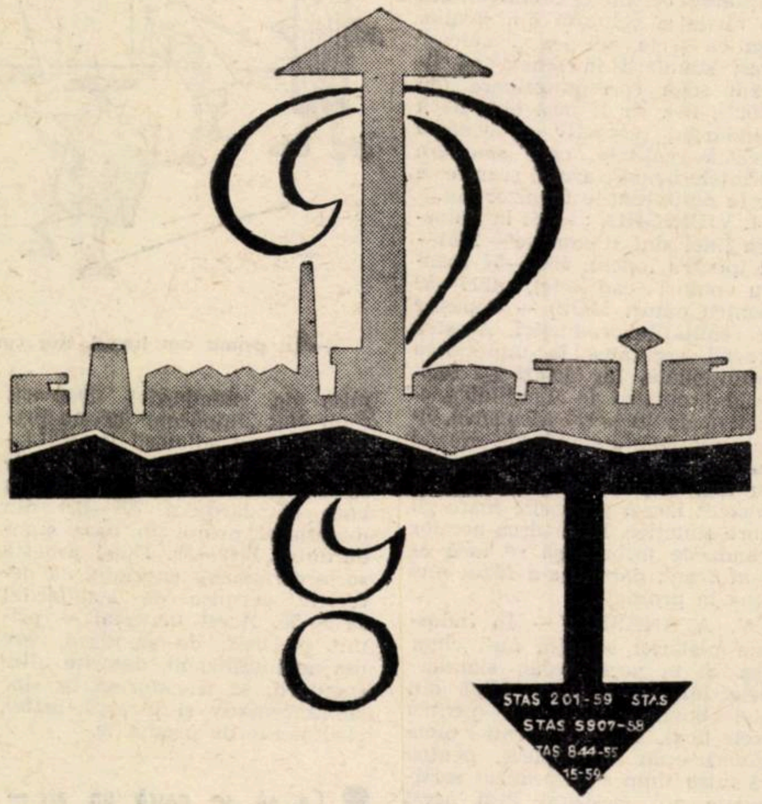

Dialog la distanţă între făuritorii de standarde şi beneficiarii lor

DEZVOLTAREA continuă a economiei naţionale, în condiţiile pătrunderii progresului tehnic în toate ramurile de activitate, implică sporirea substanţială a lucrărilor de raţionalizare, tipizare şi normare. Un rol esenţial în acest sens revine standardelor de stat, prin care, aşa după cum se ştie, se stabilesc caracteristicile tehnice de bază ale produselor. Operaţiune complexă, elaborarea standardelor este un rezultat al unor acţiuni colective la care participă producătorii, beneficiarii cît şi organele de specialitate.

Prin conţinutul său, un standard trebuie să asigure indici mobilizatori, în pas cu cerinţele tehnicii moderne. Se cunoaşte faptul că în cei 18 ani, care au trecut de la înfiinţarea Oficiului de Stat pentru Standarde, în ţara noastră s-au elaborat mii de standarde, precum şi numeroase norme interne departamentale şi uzinale, care au contribuit la ridicarea continuă a calităţii produselor. Această laborioasă activitate, care are ca ţel progresul calitativ în toate ramurile economiei naţionale, se amplifică şi sporeşte ca volum de la etapă la etapă. Numai în acest an, bunăoară, primul an al înfăptuirii planului cincinal, se vor aproba peste 800 de standarde noi şi revizuite. Pentru anul viitor se prevede elaborarea şi aprobarea a peste 1400 de standarde, în cadrul cărora se preconizează, la un important număr de produse, parametri la nivelul tehnicii mondiale. Dar, pe lîngă importantele succese, se semnalează şi o serie de deficienţe în elaborarea, aprobarea şi aplicarea standardelor. De aici a izvorît şi intenţia noastră de a dezbate această problemă.

● Cînd te poticneşti din cauza unui şurubel

REALIZAREA unor produse corespunzătoare cerinţelor crescînde ale economiei este condiţionată de utilizarea unor materii prime în strictă concordanţă cu parametrii tehnici stabiliţi pentru asemenea produse prin standardele de stat sau normele interne departamentale. Aceasta presupune, evident, o permanentă corelare între standardele produselor finite cu cele ale materiilor prime ce intră în componenţa acestora. Din scrisorile primite la redacţie, ca şi din alte constatări, rezultă că nu în toate cazurile se realizează această concordanţă.

P. MOLDOVAN: — Din păcate, cele constatate de dv. sînt o realitate şi lucrurile sînt valabile şi pentru noi. Uzina noastră „Hidromecanica" din Braşov, are în profilul ei fabricarea unor maşini hidraulice şi termice, produse ce necesită în mod imperios o etanşare perfectă a pieselor componente, în funcţie de care se realizează parametrii funcţionali. An de an caracteristicile acestor maşini se îmbunătăţesc, ele trebuie să facă faţă unor cerinţe crescînde fiind supuse din ce în ce mai mult la temperaturi şi presiuni mărite. Aceasta presupune o etanşeitate din ce în ce mai bună a agregatelor componente. Dar, cum se poate realiza acest lucru — în condiţiile în care inelele de etanşare, piese de bază pentru asigurarea etanşeităţii, se produc şi astăzi după standardul 5907—58, care datorită prescripţiilor compoziţiei chimice a cauciucului, condiţiilor de fabricaţie, toleranţelor de execuţie, etc., le fac complet necorespunzătoare cerinţelor actuale de fabricaţie a maşinilor la care le utilizăm?

O. R. ADLER: — Cred că este exagerat ca în acest caz să se considere că datorită standardului menţionat calitatea inelelor de etanşare lasă de dorit. De fapt standardul 5907—58 nu conţine prescripţii de compoziţie chimică, nici condiţii de fabricaţie, ci numai tipizarea dimensiunilor lăcaşului în care se montează inelul şi două dimensiuni de gabarit corelate cu acesta. Menţionăm că întreaga problemă a standardizării etanşărilor de toate tipurile — problemă extrem de complexă — este în studiu din 1964. Anul trecut a fost rezolvată standardizarea inelelor O (STAS 7319—65 şi 7320—65), în 1967 se vor aproba standardele privind garniturile-manşetă, iar în 1968, cele pentru inelele pentru arbori (simeringuri), care vor înlocui şi STAS 5907—58.

P. MOLDOVAN: — Tot la uzina noastră se utilizează ca materie primă, în proporţie din ce în ce mai mare, aliaje de aluminiu, pe care furnizorii le produc în baza standardului 201—59. Aliajele produse în baza acestui standard nu corespund condiţiilor de rezistenţă superioare de care avem nevoie în construcţia maşinilor termice cu turaţii ridicate, iar pe de altă parte, acestea se produc într-o gamă restrînsă.

V. LAMBRU: — Completez ideea cu încă un exemplu. La uzina „Victoria" se produc, printre altele, şi camere de aer la care se utilizează ventile pentru valve. Acestea se fabrică în baza standardului 7025—64. Acest standard nu asigură calitatea corespunzătoare a ventilelor, nerealizînd o etanşeitate suficientă, fapt care are drept consecinţă, refuzul repetat al beneficiarilor de a primi camere de aer cu ventile de acest fel.

O. R. ADLER: — Nu este vorba de o prevedere necorespunzătoare a standardului în discuţie. Standardul prevede (pct. 2.3.8.), că „ventilele trebuie să asigure etanşeitate la presiunea de 6 kgf/cm^2" iar la pct. 4.3. este dată metoda de verificare a etanşeităţii. Dacă producătorul nu respectă aceste prescripţii, aceasta reprezintă o încălcare a legii şi trebuie folosite mijloacele legale pentru a obliga pe producător să se încadreze în prevederile standardului.

I. GIRODI şi L. BORUZI: — Dorim şi noi să subliniem unele aspecte de acest gen. Între altele, noi (Fabrica de sticlă din Turda) avem sarcina să producem fiole farmaceutice de calitate superioară, potrivit standardului 80—65. Dar unul din componenţii principali ai pastei de sticlă neutră pentru asemenea fiole îl constituie boraxul care, pînă nu demult, se fabrica în baza unei norme interne departamentale, sub nivelul condiţiilor de calitate impus de standardul care stă la baza fabricării fiolelor. Un alt aspect al acestui exemplu merită a fi relevat. Boraxul necorespunzător îl produceau întreprinderile Ministerului Industriei Chimice. Dacă noi l-am fi folosit la fabricarea fiolelor, acestea ar fi fost refuzate de beneficiari, care nu sînt alţii decît tot întreprinderi ale ministerului amintit. Deci, eram aprovizionaţi cu materie primă pe baza unei norme interne necorespunzătoare şi ni se solicita un produs finit care să corespundă exigenţelor unui standard de înalt nivel. Pentru evitarea neajunsurilor din trecut, considerăm necesar ca această materie primă să fie standardizată.

V. ENE: — Este justă observaţia. Standardul pentru borax este în curs de elaborare şi va intra în vigoare în cursul anului viitor.

I. VIDRIGHIN: — Uzinele textile „Cisnădie" utilizează ca materie primă de bază lînă nespălată care, potrivit standardului 844—55 prevede limite de fineţe inferioare producţiei efective, obţinute în condiţiile de îmbunătăţire continuă a raselor de oi din ţara noastră. Astfel, standardul amintit este depăşit, aşa cum confirmă de altfel rezultatele de laborator, în sensul că fineţea medie la spălare a lînei este mult superioară celei prevăzute în acest act normativ. Mai mult decît atît, acest standard, revizuit în 1961, nu este în concordanţă cu STAS E 5743—63 pentru lînă spălată. Este de la sine înţeles că între aceste două standarde (lînă nespălată şi lînă spălată) trebuie să existe o perfectă corelaţie care să ducă la parametri superiori pentru lîna spălată.

I. TATU: — După părerea noastră nu este tehnic justificată cererea de a se da aceleaşi prescripţii de calitate pentru materii prime sau semifabricate, pe de o parte şi pentru produsele finite care se obţin prin prelucrare sau sortare din acestea, pe de altă parte. Lîna nespălată (STAS 844—55) este materia primă, cu prescripţii generale (care nu pot fi date pe baza celor mai bune rase de oi, ci ţinînd seamă de toţi producătorii) în timp ce lîna spălată (STAS E 5743—63) se obţine prin sortare în diferite sorturi din cea nespălată.

● Omul care taie continuu

AŞA după cum este şi firesc, un standard corespunzător trebuie să cuprindă caracteristicile de bază care determină utilizarea finală a unui produs şi care pot fi măsurate, astfel încît să excludă orice dubiu asupra parametrilor de funcţionare — rezistenţă, dimensiuni, greutate, compoziţie etc. Cuprind toate standardele în vigoare aceste caracteristici pentru a-şi îndeplini rolul pentru care au fost create?

M. FLOREA şi I. BERGHEZAN: — Dimpotrivă. Unele standarde cuprind prescripţii de-a dreptul anacronice, care duc la efectuarea unor operaţii suplimentare, la risipă de materiale, la creşterea preţului de cost. La Uzina de maşini agricole „7 Noiembrie" din Craiova, bunăoară, prevederile unui standard au dus la crearea unei funcţii noi, denumită convenţional „omul care taie continuu". Despre ce e vorba? La această întreprindere se fabrică, între altele, tocători de însilozat nutreţ la care se foloseşte pentru banda transportoare „curea de transmisie din pînză cauciucată" — după cum e denumită în standardul 1815—59. Acest standard nu prevede o caracteristică de bază a acestui produs, şi anume, lăţimea curelei, care pentru benzile transportoare ar trebui să fie de 370 mm.

Ca atare, furnizorii livrează curele mai late. În aceste condiţii, întreprinderea a fost pusă în situaţia de a crea funcţia omului care să taie continuu aceste curele şi să le aducă la dimensiunile cerute. Ca urmare, o cantitate apreciabilă din acest material este aruncată. În plus, în urma tăierii, trăinicia curelei se depreciază, pentru că marginea tăiată se degradează mai repede. Ar fi oare atît de greu ca standardul 1815 să prevadă şi lăţimea de 370 mm?

O. R. ADLER: — Pentru benzi de transport din pînză cauciucată este în vigoare STAS 2077—58 şi nu STAS 1815—59. Ambele standarde cuprind însă şi gama de lăţimi, care, în cazul STAS 2077—58, prevede lăţimile de 350 şi 400 mm.

Practica uzinei de a tăia banda de transport constituie o gravă încălcare a standardului, în dauna calităţii. Standardul nu este obligatoriu numai pentru producător, ci şi pentru proiectant, (care nu trebuie să prevadă benzi cu alte lăţimi), cît şi pentru cel care le foloseşte.

M. FLOREA şi I. BERGHEZAN: — Este necorespunzător şi standardul 6554—62. Oţelul pătrat tras la rece, fabricat pe baza acestui standard, are rugozitatea suprafeţelor necorespunzătoare, iar muchiile au raze prea mari. Standardul nu prevede toleranţe,

Eduard BIBIRI
Dumitru TÂRNĂUCEANU
Alexandru DETEŞAN

(Continuare în pag. 8)

● PARTICIPANŢI LA DIALOG

Pavel MOLDOVAN, director al Uzinei „Hidromecanica" din Braşov; **Ioan GIRODI**, inginer şef, şi **Lucreţia BORUZI**, şeful serviciului tehnic de la Fabrica de sticlă din Turda; **Lucian DIMITRIU**, şeful biroului preţ de cost de la C.I.L. Blaj; **Dr. V. LAMBRU**, inginer şef la Uzina de anvelope „Victoria"-Cîmpina; **Ioan VIDRIGHIN**, inginer şef al Uzinelor textile din Cisnădie; **Matei FLOREA**, tehnician la Uzina „7 Noiembrie" din Craiova; **Ilie BERGHEZAN**, tehnician la Uzina „Balanţa" din Sibiu; **Dumitru CURCANEANU**, şeful serviciului C.T.C. de la Combinatul chimic din Borzeşti; **Ioan BLAGA**, inginer şef adjunct, şi **Erwin WÄCHTER**, şeful serviciului tehnic de la Întreprinderea „Flamura roşie" din Sibiu; **V. ATANASIU**, consilier juridic la Fabrica de încălţăminte „Pionierul" din Bucureşti; **M. BREABAN, M. CRISTESCU, V. ENE, O.R. ADLER, I. ENE, G. IORDĂNESCU**, ingineri standardizatori principali şi **I. TATU**, tehnician standardizator, de la Oficiul de Stat pentru Standarde.

— A durat mult naşterea?
— Nu se vede după bărbi?

— Drumul?
— Nu, ventilul!

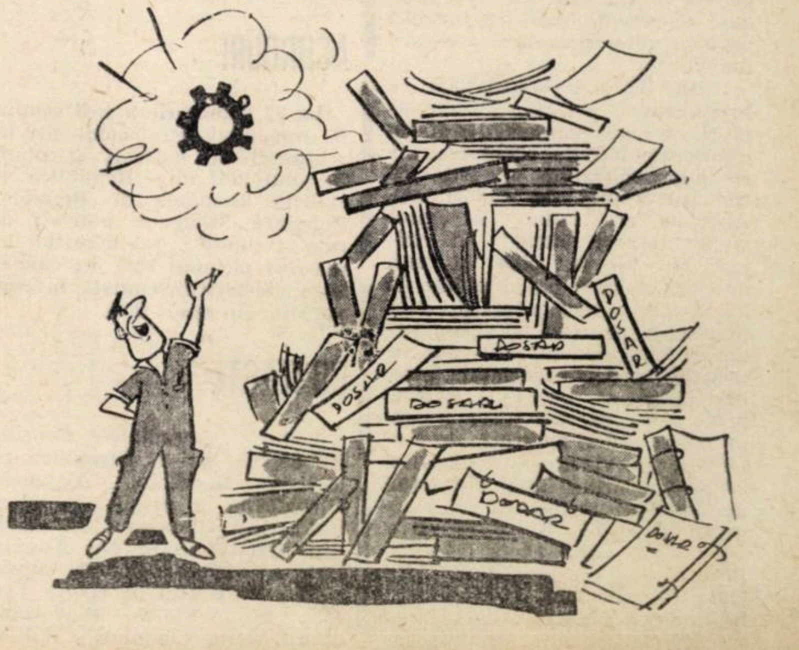

Dintr-un maldăr de standarde a răsărit o rotiţă...
(Desene de Neagu RĂDULESCU)

STANDARDELE DE STAT

(Urmare din pag. 7)

care să indice abaterile minime și maxime permise. Urmarea? Se efectuează prelucrări suplimentare pentru a se obține piese cu suprafețele și muchiile dorite. Deci, risipă de metal și creșterea prețului de cost.

Numai pentru dimensiuni de laborator?

P. MOLDOVAN: — În prezent, dispunem în domeniul oțelurilor aliate pentru construcții de mașini de standardul 791—63. Acesta, pe de o parte, nu cuprinde o gamă de mărci de oțeluri de largă utilizare (oțeluri aliate cu crom-mangan, crom-siliciu, mangan-siliciu, crom-vanadiu-molibden) iar pe de altă parte, regulile prevăzute nu asigură verificarea valorilor de rezistență decît pentru epruvete prelucrate din materialul respectiv la dimensiuni de laborator (15—25 mm) și tratate termic în aceste condiții. Acest standard nu prescrie scăderea procentuală care trebuie aplicată valorilor caracteristicilor mecanice în funcție de diametrul reperelor sau probelor echivalente, care au suportat tratamentul la dimensiuni mai mari ca ale epruvetelor.

Reiese că acest standard nu permite organelor de valorificare a calității să-și dea seama dacă reperele de dimensiuni mai mari decît epruvetele dispun de caracteristicile de rezistență prescrise.

P. MOLDOVAN: — Acesta-i rezultatul. Lucruri asemănătoare se pot spune însă și despre alte standarde incomplete. Bunăoară, standardele pentru fontă (568—61, 6706—63) prevăd numai compoziția chimică, deși se știe că uzinele constructoare de mașini folosesc fontele în funcție de caracteristicile lor fizico-mecanice.

M. CRISTESCU și M. BREABĂN: — De pildă revizuirea STAS 791—63 a fost recent aprobată sub numărul 791—66.

Despre standardele pentru fontă (568—61 și 6706—63) care prevăd numai compoziția chimică, deși uzinele folosesc fontele în funcție de caracteristicile lor fizico-mecanice, putem spune că în realitate, în STAS 568—61 se prescriu ca obligatorii rezistența de rupere la tracțiune, alungirea și duritatea; în STAS 6706—63, se prescrie ca obligatorie duritatea, iar la pct. 2.2 scrie: „În funcție de utilizarea piesei în exploatare, beneficiarul poate cere, de comun acord cu producătorul... și alte caracteristici (mecanice, microstructură etc.), indicate informativ în tabelul 2 și pe care le va specifica în comandă". În tabelul 2 sînt date, între altele, rezistența la tracțiune și rezistența la încovoiere.

V. LAMBRU: — Doresc să propun și revizuirea altor standarde. E necesară, bunăoară, revizuirea standardelor 4652—54 (negru de fum) — pentru a se introduce unele metode de analiză, recomandate internațional (determinarea suprafeței specifice, de pildă); 101—56 (negru de fum din metan) care trebuie completat cu noi tipuri de negru de fum — HAF, ISAF; 3310—53 pentru sîrmă rotundă care trebuie să prevadă și sortul de sîrmă folosit la fabricarea anvelopelor velo. E necesar, de asemenea, să se elaboreze un standard sau cel puțin o normă internă pentru sulful măcinat, produs care se recepționează în prezent pe baza unor prevederi contractuale.

I. BLAGA și E. WÄCHTER: — Propunem și noi cîteva îmbunătățiri ale unor standarde. E vorba despre standardele 889—66 (sîrmă rotundă, obișnuită) și 3685—59 (sîrmă rotundă de oțel trasă). Acestea ar trebui să prevadă abateri numai în minus nu și în plus și iată de ce: sîrma noi o plătim la kg (și dacă e mai groasă o... subțiem prin prelucrări), și, ca urmare, toate abaterile în plus ne creează pierderi apreciabile, pierderi care ar putea fi evitate prin stabilirea abaterilor numai în minus. Ar fi necesară, de asemenea, și revizuirea standardului 3935—63 (sîrmă lată din oțel) pentru a se include și dimensiunile 3,5 x 0,5; 3,5 x 1; 3,5 x 1,25; 3,5 x 1,5; 4,5 x 0,4 mm. Prevederea acestor dimensiuni (care se utilizează la acele textile) ar contribui la economisirea de material, la îmbunătățirea calității și la reducerea prețului de cost.

M. BREABĂN și G. IORDĂNESCU: — În legătură cu cele spuse am vrea să precizăm următoarele:

Au fost luate măsuri pentru revizuirea STAS 101—56 și STAS 4652—54, care vor fi aprobate în 1967, urmînd să cuprindă și tipurile noi de negru de fum care se vor obține în instalațiile noi. Tov. Blaga și Wächter vorbesc despre pagubele produse în urma lipsei anumitor prescripții în standardele de sîrmă și propun prevederea în STAS 889—60 a abaterilor limită numai în minus, revizuirea STAS 3935—63 pentru a include o serie de dimensiuni care ar contribui la economisirea de material, la îmbunătățirea calității și la reducerea prețului de cost. Arătăm că STAS 889—60, tabelul 1, cuprinde, pe lîngă sîrma obișnuită cu abateri în plus și în minus, o clasă de sîrmă rotundă cu abateri limită „restrînse" care sînt numai în minus, care însă este mai scumpă din cauza consumului mai mare de filiere. De asemenea, STAS 3935—62 prevede (pct. 1) că sîrmele se produc cu lățimi de la 2 pînă la 10 mm și cu grosimi de la 0,5 pînă la 3,5 mm și că (pct. 2.1) „dimensiunile se vor specifica în comandă". În consecință toate dimensiunile propuse sînt incluse în STAS 3935—62. Numai că ele mai trebuie și respectate.

În pas cu schimbările calitative

PROGRESELE științei și tehnicii fac ca procesele tehnologice să fie în permanentă schimbare. Evident, se tinde spre forme superioare, spre desăvîrșirea parametrilor tehnico-productivi. Aceasta presupune desigur ca și actele normative care reglementează caracteristicile minime de bază ale diferitelor produse — standardele de stat — să urmeze aceeași cale. În plus, standardul trebuie — după cum se știe — să fie mobilizator. Cu alte cuvinte, standardul trebuie să conțină caracteristici tehnice superioare care să contribuie nemijlocit la ridicarea calității produselor. Îndeplinesc în toate cazurile aceste cerințe standardele în vigoare?

M. FLOREA: — Într-adevăr, există unele standarde nemobilizatoare. Dar în asemenea cazuri se poate ca prevederile lor să nu fie respectate. Un caz concret: standardul 1099—59, referitor la prășitoarele fabricate de Uzina „7 Noiembrie" din Craiova, are prescripții depășite de multă vreme. Dacă noi am fi respectat întocmai acest standard am fi rămas cu calitatea acestui produs la nivelul de acum 5—6 ani. Prescripțiile învechite din standard n-au fost însă o piedică în calea colectivului nostru de a realiza prășitoare la nivelul cerut de lucrătorii din agricultură. Pe de altă parte, adaug: dacă cei ce elaborează standardele ar fi revizuit din vreme standardul cu pricina, modernizările respective s-ar fi produs și ele mai din timp. Dar așa, cînd standardul e cu mult în urma realizărilor din producție, el devine formal și, în unele cazuri, chiar o piedică în calea stimulării progresului.

D. CURCĂNEANU: — Un caz similar este și la Combinatul chimic din Borzești. E vorba despre standardul referitor la soda caustică leșie M., care prevede 0,01% Fe, compoziție care nu corespunde cerințelor Combinatului de hîrtie și celuloză din Brăila. Așa că și la noi s-a „încălcat" acest standard în sensul că livrăm sodă corespunzătoare (cu 0,002% Fe). Ar fi însă bine dacă standardul respectiv ar legifera această realitate, care satisface cerințele beneficiarului și nu este peste posibilitățile furnizorului.

I. VIDRIGHIN: — Și în industria lînei sînt standarde — 2481—51 (pentru loden), 5668—57 (pentru pături cadrilate), 4217—53 (pentru pături MOE) — depășite de realitățile producției. Acestea prevăd greutatea la umiditatea condiționată, iar astăzi se folosește greutatea la umiditatea efectivă de 10%. De asemenea, unele din aceste standarde prevăd materii prime de care industria nu mai dispune, și pe care le-a înlocuit într-o proporție mare cu fibre sintetice. Revizuirea acestor standarde trebuia să se facă acum 6 ani, dar nu s-a făcut nici pînă în prezent.

V. ATANASIU: — În industria pielăriei situația nu-i chiar așa. Și în acest sector standardele 1617—55 (pentru talpă din piei bovine), 1619—60 (pentru piele box), 1680—60 (pentru piele bizon) erau incomplete, pentru că între timp s-au realizat sortimente noi. Sesizînd însă acest fapt din vreme, Direcția generală de resort din M.I.U. a propus revizuirea standardelor pentru a fi aduse la nivelul realizărilor obținute în producție.

M. RADU și I. ENE: — O serie de critici la adresa unor standarde sînt juste și ele vor sta în atenția O.S.S. Astfel ne vom preocupa de revizuirea STAS 3310—53.

Trebuie subliniat însă că inițiativa revizuirii standardelor trebuie să pornească în primul rînd — după cum prescrie de altfel și legislația în vigoare — de la cei care le aplică și care cunosc condițiile și cerințele noi — așa cum arată tov. V. Atanasiu — cu privire la aducerea la nivel a standardelor din ramura industriei pielăriei. Astfel, nefiind sesizat de factorii interesați, O.S.S. nu poate ști că există doleanțe față de standardul pentru prășitoare sau pentru pături.

Bătrînețe fără... tinerețe

DIN scrisorile primite la redacție rezultă că aplicarea în producție a unor standarde, deși aprobate de forurile în drept, este mult întîrziată prin diverse suspendări.

L. DIMITRIU: — Sînt multe exemple de acest fel. Unele standarde îmbătrînesc chiar înainte de a intra în vigoare. De ce? Nu pot să-mi dau seama. Nu pot pricepe, de pildă, de ce standardul 1949, aprobat în anul 1959, a intrat în vigoare abia la 1 iulie 1966. Pe de altă parte, acest standard, dedicat cherestelei de rășinoase — clase de calitate, admite o serie de defecte la acest produs. În același timp există în vigoare un alt standard (799—62), dedicat producției de binale, care la aceeași calitate de material nu admite defectele permise în standardul 1949—59. Cum sînt „împăcate" aceste prevederi contradictorii la C.I.L.-Blaj? Pentru producția de binale se sortează materia primă (în baza standardului 799—62) din materialul primit în baza standardului 1949—59. După această sortare rămîne materialul cu defectele permise de standardul 1949—59. Acest material — primit pe bază de standard care devine inutilizabil, datorită altui standard, se transformă în stoc supranormativ și încarcă, astfel, cheltuielile de producție.

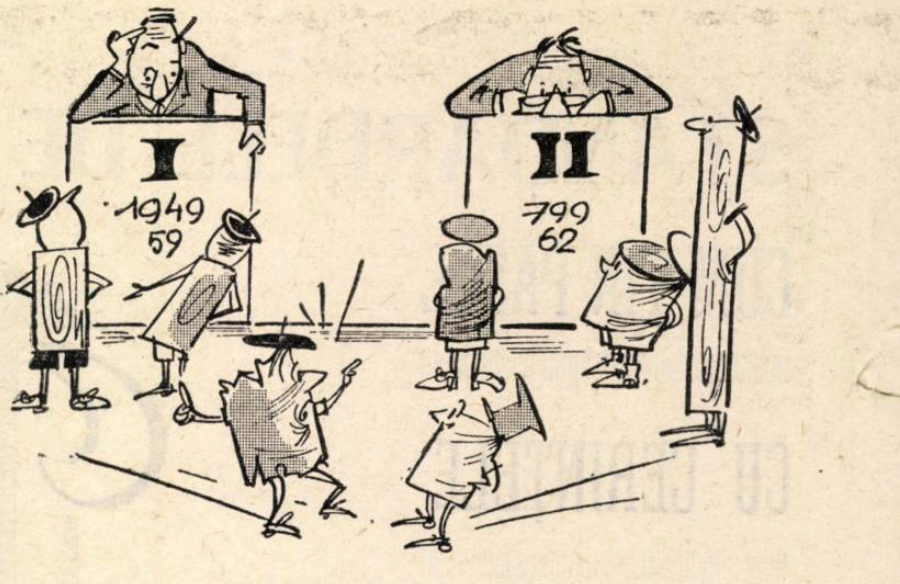

– La prima am trecut, dar cum scap de-a doua?

Ca să se nască un arc — 9 standarde

DIN cercetările întreprinse se observă că uneori pentru un singur produs au fost elaborate mai multe standarde, fiecare din ele ocupîndu-se de o anumită latură. Acest lucru are drept consecință îngreunarea muncii de documentare, trebuind ca pentru unul și același produs să se consulte mai multe standarde.

I. BERGHEZAN: — Într-adevăr, de acest neajuns ne izbim și noi. Astfel, pentru proiectarea unui arc trebuie să studiezi următoarele standarde: 707—61 (reprezentarea arcurilor), 2102—61 (desene tehnice pentru arcuri elicoidale), 7067—64 (calculul arcurilor), 6916—64 (arcuri — clarificare și terminologie), 7066—64 (arcuri elicoidale cilindrice de compresiune cu secțiune rotundă — condiții tehnice), 6917—64 (arcuri elicoidale cilindrice de compresiune și de tracțiune — reguli pentru verificarea calității), 795—62 (oțel pentru arcuri), 893—54 (sîrmă trasă pentru arcuri), 3493—52 (sîrmă de alamă cu nichel pentru arcuri).

Ca să proiectezi un arc trebuie să aduni toate aceste standarde (pe unele nici nu le găsești cu ușurință). E un lucru destul de dificil. Nu ar fi oare mai bine ca toate acestea să fie grupate într-un singur fascicol? De altfel, despre acest lucru eu am mai scris în **Viața economică,** dar măsuri operative nu știu dacă s-au luat. Pentru ușurarea muncii inginerilor din serviciile de concepție, ar fi de dorit ca asemenea standarde să fie comasate în standarde unice.

P. MOLDOVAN: — În aceeași ordine de idei, ar fi binevenită inițiativa Oficiului de stat pentru standarde de a asigura și tipărirea colecțiilor legate de standarde, care ar constitui un mijloc lesnicios de folosire a acestora. E necesar ca standardele să fie broșate cu legături detașabile, astfel ca cele revizuite sau anulate să poată fi înlocuite, colecția păstrînd în permanență caracter de actualitate. Și încă ceva: e necesar să se asigure difuzarea către toate întreprinderile furnizoare și beneficiare a broșurilor apărute cu noile mărci de oțeluri și a cataloagelor cu diversele materiale noi fabricate în țară și străinătate.

I. BERGHEZAN: — Repet o idee pe care am mai semnalat-o revistei: la începutul fiecărui an se tipărește un Indicator al standardelor, cu situația acestora la sfîrșitul anului precedent. Nu ar fi bine ca și colecțiile de standarde să apară o dată cu acest Indicator? Dacă sute de manuale școlare se pot revizui an de an și sînt reeditate în milioane de exemplare, nu-i oare posibil ca și colecțiile de standarde să fie retipărite?

DIN cele relatate rezultă că există numeroase cazuri în care standardele nu țin pasul cu cerințele de calitate și cu progresul tehnic. Cauzele sînt, desigur, multiple. Majoritatea participanților la acest dialog au scos în evidență faptul că pe alocuri se manifestă interesul îngust al unor întreprinderi producătoare în menținerea dispozițiilor normative — standarde, norme interne etc. — la un nivel ușor de realizat, fără să țină seamă de interesele generale ale economiei naționale. La aceasta se adaugă procedura greoaie de realizare și revizuire a standardelor, procedură care durează uneori ani de zile. Nu mai puțin important este și faptul că deși întreprinderile sesizează de multe ori prevederile învechite ale unor standarde, totuși unele departamente nu iau măsuri pentru revizuirea operativă a acestora.

Faptele relevate cu ocazia anchetei noastre pun în evidență necesitatea intensificării preocupărilor pentru îmbunătățirea standardelor. Aceasta vizează, atît perfecționarea metodologiei de elaborare, aprobare și revizuire a standardelor în sensul simplificării acestor operațiuni, cît și creșterea operativității în adaptarea unor standarde la condițiile noi de producție impuse de dezvoltarea științei și tehnicii.

ACORDURI

La 22 octombrie a fost semnat, la București, Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1967 între Republica Socialistă România și Republica Populară Mongolă, potrivit căruia volumul schimburilor de mărfuri pe anul 1967 va cunoaște o creștere însemnată în comparație cu anul 1966.

CONTACTE

Prim-vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Alexandru Bîrlădeanu, a primit grupul de industriași și oameni de afaceri din Statele Unite ale Americii care au vizitat România, cuprinzînd printre alții pe Henry Ford II, președintele concernului „Ford Motor Company", William Blackie, președintele Consiliului directorial al concernului „Caterpillar Tractor Company", Russell de Young, președintele Consiliului directorial al concernului „Goodyear Rubber", John Harper, președintele Companiei „American Aluminium", Rawleigh Warner, președintele Consiliului directorial al concernului „Mobil Oil Corporation", precum și Henry Luce, proprietar și redactor șef al săptămînalului „Time".

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Întreprinderea *„Tehnoimport"* a contractat importul de la firma „Godart N.V." din Olanda a unor aparate medicale pentru efectuarea de probe funcționale respiratorii, precum și importul de la firma „Erika" din Spania a 50 de tone de fire de asbest.

• Un contract de export încheiat de *„Mașinexport"* prevede livrarea în U.R.S.S. în anul 1967 a 100 tone de textolit. Au fost livrate recent peste 100 de tone de fitinguri și armături industriale și sanitare în R. S. Cehoslovacă și R. D. Germană.

• Întreprinderea *„Metalimport"* a perfectat importul din R. F. Germană a 2 620 de tone de oțel comercial de la firma „Silkemo", 3 000 de tone de bandă oțel laminat la cald de la firma „Hoesch", 1 220 de tone de țevi de construcții de la firma „Contistahl", 400 de tone de tablă și bandă de transformatori și 220 de tone de tablă inoxidabilă de la firma „Dobbertin", 250 de tone de burlane de foraj de la firma „Kirchfeld"; 2 200 de tone de tablă groasă de la firma „Fabrique de Fer de Charleroi" din Belgia; 3 650 de tone de bandă laminată la rece de la firma „Alpine" și 1930 de tone de electrozi de sudură de la firma „Böhler" din Austria.

• *„Auto-Tractor"* a semnat un contract pentru livrarea în Olanda pînă în 1970 a 800 de tractoare pe pneuri tip U-450, 520, 650, 651, inclusiv piesele de schimb necesare. Au fost livrate 1 075 de remorci basculante R.B.L.-5 în R.S. Cehoslovacă, 188 de tractoare tip U-651 în R. D. Germană.

• Întreprinderea *„Mineralimportexport"* a livrat 45 000 de tone de ciment în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Arabia Saudită, Spania, Turcia, porturi din Golful Persic, 2 560 de tone de piatră de ghips, 230 de tone de ipsos, 200 de tone de pirită, 36 000 mc cahle în R. P. Ungară, 125 de tone de minereu de mangan și 33 000 de cărămizi dialit în R. D. Germană etc.

CREDITELE SPECIALE DE INVESTIȚII SĂ POATĂ FI RAMBURSATE PÎNĂ LA 21 IANUARIE

PE baza instrucțiunilor în vigoare, filialele Băncii de Investiții procedează în prezent la retragerea directă din contul de decontare (producție) al întreprinderilor, a tuturor creditelor speciale de investiții nerambursate în termen.

Recurgerea la credite speciale pentru investiții și imposibilitatea rambursării lor în termenele prevăzute în instrucțiuni, sînt determinate adeseori de cauze independente de întreprindere. În această situație, de pildă, a fost Uzina de Pompe-București care, pentru o mașină procurată din import, a prevăzut în plan suma de 181 mii lei, dar care în realitate a costat 471 mii lei, pentru restul de 290 mii lei primind un credit de la filiala Băncii de Investiții.

Respectarea termenului de rambursare fixat de instrucțiuni la 90 zile de la acordare, fără depășirea datei de 20 decembrie, este condiționată, printre altele, de obținerea aprobării documentației și a suplimentării planului de finanțare de la forurile competente. În plus, data de 20 decembrie fiind irevocabilă, constituie o piedică pentru rambursarea creditelor speciale.

Întrucît prin redistribuirea fondurilor de investiții, întreprinderile efectuează plăți din fondurile anului de plan și în primele două decade ale lunii ianuarie din anul următor, există posibilitatea rambursării creditelor speciale peste data de 20 decembrie. Uzina noastră, căreia i s-a preluat din contul de decontare la 21 decembrie 1965 peste 500 mii lei rambursări de credite speciale de investiții, a avut această posibilitate, suma respectivă redîndu-se producției din fondurile de investiții ale anului 1965, în a doua decadă a lunii ianuarie 1966.

Rigiditatea termenelor și retragerile directe din contul de decontare a creditelor speciale, creează însă greutăți financiare producției și influențează negativ datele din bilanțul întreprinderilor. În bilanțul de la 31 decembrie 1965 al uzinei noastre, au existat schimbări de destinație a fondurilor de producție și imobilizări în debitori la nivelul sumei de 500 000 lei, în timp ce pentru investiții nu au existat obligații de plată, decontările efectuate pînă la 20 ianuarie 1966 afectînd gestiunea anului 1965.

Fenomene similare sînt semnalate și la alte întreprinderi care utilizează credite speciale pentru investiții.

Rezultă că **rambursarea creditelor speciale** (investiții) **pe seama contului de decontare, nu este o soluție economică justă, deoarece transferă această rambursare din sfera investițiilor care au generat aceste credite, în sfera producției.** Pentru asemenea motive, este necesară modificarea corespunzătoare a dispozițiilor în vigoare. Considerăm că termenul de 90 zile poate fi prelungit în cursul anului cu garanția forului tutelar, iar termenul de 20 decembrie să fie decalat pînă la data ultimei plăți admise din fondurile de investiții ale anului de plan, adică la 20 ianuarie. După această dată, totalul creditelor speciale ar urma să fie prevăzute în formularul de plan financiar B.4 ca imobilizări, iar rambursarea să se efectueze, de asemenea, la termene garantate de forul tutelar. Această operațiune să se facă potrivit unor grafice, purtînd viza de garanție a forului tutelar. Sumele care nu pot fi rambursate la termenele prevăzute de aceste grafice, să fie preluate de filialele Băncii de Investiții, din fondurile de investiții ale forului tutelar.

O asemenea reglementare ar înlătura una din cauzele nerespectării disciplinei financiare, ar asigura folosirea fondurilor alocate potrivit destinației planificate și ar face să crească rolul și răspunderea forului tutelar pentru investițiile ce se execută în întreprinderile pe care le coordonează.

Stere STĂTICĂ
Vasile DUMITRIU
economiști

EVIDENȚIEREA BENEFICIILOR DIN LUCRĂRILE DE MICĂ MECANIZARE

LA introducerea progresului tehnic, o contribuție de seamă aduc lucrările de mică mecanizare. Aceste lucrări se execută cu prioritate din credite acordate de Banca Națională, reglementate prin Instrucțiunile nr. 7/1965 ale C.S.P.-ului, Ministerului de Finanțe și Băncii Naționale.

Principala condiție de acordare a creditelor pentru lucrări de mică mecanizare este ca acestea să aibă un caracter productiv și eficiență economică imediată, care să asigure rambursarea lor în termen scurt. Instrucțiunile nr. 7/1965 prevăd ca întreprinderile să arate eficiența economică a acestor lucrări printr-un calcul economic, parte componentă a documentației de aprobare a creditului. Ele nu indică însă și modul cum întreprinderile trebuie să urmărească și să evidențieze, la punerea în funcțiune a lucrării, realizarea eficienței economice antecalculate.

Din această cauză, nu se poate cunoaște cîte din economiile și beneficiile realizate de întreprindere se datoresc lucrărilor de mică mecanizare. În atare situație, rambursarea creditului acordat poate fi făcută pe seama economiilor și beneficiilor realizate ca urmare a altor factori.

Pentru a se evita o atare situație, care nu este de natură să cointereseze întreprinderile în valorificarea cu maximum de eficiență a creditelor, cred că *ar fi nimerit ca economiile și beneficiile realizate, ca urmare a lucrărilor de mică mecanizare, să fie evidențiate separat pînă la rambursarea integrală a creditelor primite.* Numai în acest fel se va putea cunoaște dacă lucrările executate au avut sau nu într-adevăr eficiența economică scontată.

Ioan GHEORGHIU
economist, Banca Națională,
Filiala „1 Mai"-București

STIMULARE MAI BUNĂ A EFORTULUI PROPRIU

CONFORM Decretului nr. **450/1960, H.C.M. nr. 1813/1960** și Instrucțiunilor nr. 1/1962 ale Ministerului de Finanțe și Băncii de Stat, beneficiul peste plan se divide în beneficiul *cu* și *fără* efort propriu. Încadrarea beneficiului într-una din aceste grupe este reglementată de trei condiții prevăzute în actele normative și anume: îndeplinirea și depășirea planului de producție, în volumul și sortimentele stabilite prin plan; îndeplinirea și depășirea sarcinii de reducere a prețului de cost și a cheltuielilor de circulație; îndeplinirea și depășirea beneficiului planificat.

Sînt situații cînd întreprinderile nu-și îndeplinesc planul de producție la unele sortimente, ca urmare a unor cauze obiective — lipsa de materiale, de repartiții, reorganizarea unor linii tehnologice etc. Cu toate acestea, întreprinderile își realizează și depășesc atît planul producției globale, cît și al beneficiului. În asemenea cazuri, beneficiul peste plan este declarat „fără efort propriu" și se varsă în întregime la bugetul statului. Din această cauză se întîrzie plata premiilor personalului tehnic-administrativ, fiind necesară o derogare a C.S.M.S.-ului pentru neîndeplinirea sortimentelor. Derogarea se primește, dar plata premiilor întîrzie cu circa 2—3 luni, nemaiavînd astfel un caracter suficient de stimulator.

În plus, întreprinderile insistă prin cereri și adrese, ca beneficiul realizat peste plan să fie considerat ca provenind din efort propriu, astfel, ca pe baza H.C.M. nr. 1289/1958 și a Instrucțiunilor nr. 1 să se preleve în întregime acest fond întreprinderii. În final, ele realizează acest lucru, dar au nevoie de timp, de adrese, proiecte de hotărîri etc. De aci, apare evidentă necesitatea revizuirii acestui act normativ, mai ales dacă ținem seama că în privința constituirii fondului întreprinderii el se realizează prin aplicarea unui coeficient asupra fondului de salarii.

În ultima vreme, s-a evidențiat mai pregnant rolul important al indicatorului producția-marfă vîndută și încasată. Conform legislației în vigoare însă, în cazul cînd livrarea se face cu anticipație sau prin autorecepție, dar clientul nu poate primi materialele sau produsele contractate din diverse motive (lipsă spațiu de depozitare, de finanțare, schimbarea proiectului, lipsă de vagoane), acest indicator nu poate fi realizat, deoarece legislația în vigoare nu permite acest lucru.

În cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor, condițiile fundamentale pentru livrările de materiale de construcții, aprobate prin H.C.M. 3067/1955, prevăd la articolul 42: „Stocarea la producător a produselor recepționate nu este permisă, dar în contractele locale sau directe se vor putea stabili cazurile în care se va putea face în mod excepțional". În Instrucțiunile nr. 1, la art. 530, se interzice facturarea pentru mărfurile neexpediate. Astfel, întreprinderile care-și realizează planul, nu îndeplinesc indicatorul producției-marfă vîndută și încasată, fără ce ele să aibă vreo vină. Datorită acestui fapt, ele sînt nevoite să ceară derogare pentru plata primelor — care se dă, așa cum am arătat, cu întîrziere — și, în plus, să plătească și penalizări pentru blocarea contului. Deci, o dublă pedeapsă, cu repercusiuni asupra prețului de cost și, în final, asupra cointeresării materiale a salariaților.

Propun ca în toate aceste situații, plata produselor să se facă pe bază de autorecepție, sub controlul direct al Băncii și, în plus, să se stabilească penalizări mai mari pentru clienții care nu-și ridică bunurile contractate în termen, întrucît acțiunea la Arbitraj devine uneori inoperantă și fără rezultate. În acest sens, ar fi necesar să se revadă Instrucțiunea nr. 1 la acest capitol.

Ivan Gh. RADU
Contabil șef, Întreprinderea
„Progresul"-București

CÎND PRODUCȚIA SE NOMINALIZEAZĂ TRIMESTRIAL PLANUL PREȚULUI DE COST TREBUIE SĂ FIE ANUAL?

PENTRU ca planul prețului de cost să fie corect întocmit și să arate într-adevăr eficiența activității economice a unei întreprinderi, el trebuie să se refere la produsele ce urmează să fie executate în anumite cantități de către întreprindere, într-o anumită perioadă de timp (an, trimestru etc.). În uzinele a căror producție este repartizată cu termen de livrare anual și se cunoaște încă de la începutul acestuia întreaga cantitate a produselor ce urmează a fi executate, este normal, necesar și eficient ca întocmirea planului prețului de cost să se facă pentru întregul an. Defalcarea planului anual pe trimestre, este o operațiune relativ simplă, determinată de cantitățile din fiecare produs ce urmează a fi executate în diferite perioade de timp.

Se pune *întrebarea: pentru uzinele a căror producție este dirijată pe bază de repartiții trimestriale, deci produsele și cantitățile din fiecare produs ce urmează a fi executate sînt cunoscute numai înainte de începerea fiecărui trimestru, cum este bine să fie stabilit planul prețului de cost?*

Metodologia în vigoare stabilește și pentru aceste uzine obligativitatea întocmirii planului prețului de cost pe an, defalcat pe trimestre. În condițiile în care producția unei uzine este formată dintr-un număr restrîns de produse, întocmirea unui plan anual, chiar dacă repartițiile sînt trimestriale, se poate face pe bază de date statistice. În acest fel, posibilitatea de a greși, în sensul ca planul prețului de cost anual să nu fie prea departe de ceea ce se va întîmpla efectiv în realitate, este mică.

În situația însă, cînd producția unei uzine este diversificată, cuprinzînd o mare varietate de produse care se execută simultan, cunoașterea acestora fiind posibilă numai trimestrial, și numai după ce s-au primit repartițiile pentru fiecare produs în parte, întocmirea planului anual pe bază de date statistice poate să conducă la concluzii mult diferite de cele bazate pe realitate.

Ce se întîmplă în momentul de față datorită modului în care se întocmește planul anual?

Uzina noastră are la finele anului 1966, obligația să depună pentru anul 1967 un plan anual al prețului de cost defalcat pe trimestre. La data întocmirii planului prețului de cost, uzina nu este în posesia repartițiilor pentru produsele care urmează să le execute efectiv, nici măcar pentru trimestrul I al anului de plan. Aceasta deoarece condițiile fundamentale pentru dirijarea pe bază de repartiții a produselor din cadrul M.I.C.M. prevăd ca, repartițiile al căror termen este stabilit trimestrial să fie emise cu 45 zile înaintea începerii fiecărui trimestru. În afară de faptul că în multe cazuri termenul de 45 zile pentru emiterea repartițiilor, nu este respectat, uzina primind uneori repartiții cu termen de livrare chiar în trimestrul în care urmează ca produsul să fie executat, rezultă că prin reglementarea în vigoare uzina nu poate să cunoască decît cel mult — și aceasta în cel mai fericit caz — produsele ce urmează a fi executate într-un trimestru, la data cînd i se cere să întocmească planul prețului de cost pentru întregul an.

Este evident că, în această situație, pentru a respecta dispozițiile, uzina întocmește planul prețului de cost pentru întreg anul. Acest plan însă nu are la bază produsele ce urmează a fi executate cu costurile lor, în așa fel ca prin compararea lor cu costurile efective din anul precedent (an de bază) să se poată ajunge la stabilirea corectă a unor sarcini de reducere a prețului de cost, precum și a nivelului de cheltuieli pentru 1 000 de lei producție-marfă.

La data cînd planul de producție este concretizat pe bază de repartiții, în produse ce urmează a fi executate în fiecare trimestru, uzina întocmește planuri bazate pe date reale, care foarte adesea nu concordă cu cele stabilite inițial. Urmarea este lesne de înțeles; în cazul cînd Direcția Generală are posibilitatea, ține seama de planul trimestrial întocmit pe baza datelor reale și face adaptările necesare; în cazul cînd pe Direcția Generală nu sînt „posibilități" nu se mai face adaptarea solicitată de realitatea produselor ce urmează a fi executate efectiv, uzina rămînînd cu indicatorul de plan preț cost nerealizat.

După *părerea noastră, metodogia actuală este susceptibilă de îmbunătățiri în sensul că în uzinele a căror producție este nominalizată trimestrial, sarcinile anuale de plan stabilite pe bază de date statistice, să fie considerate ca orientative, stabilirea de sarcini definitive urmînd să se facă pentru fiecare trimestru pe baze reale,* ***numai după cunoașterea producției trimestrului respectiv, adică după ce s-au primit repartițiile care stabilesc ce produse și în ce cantități urmează să execute și să livreze întreprinderea respectivă.*** Adoptarea acestui principiu ar face ca planificarea, urmărirea și raportarea prețului de cost să se facă în bune condițiuni și pe bază de date reale.

Ion BUNEA
șeful serviciului planificare,
Uzina de pompe-București

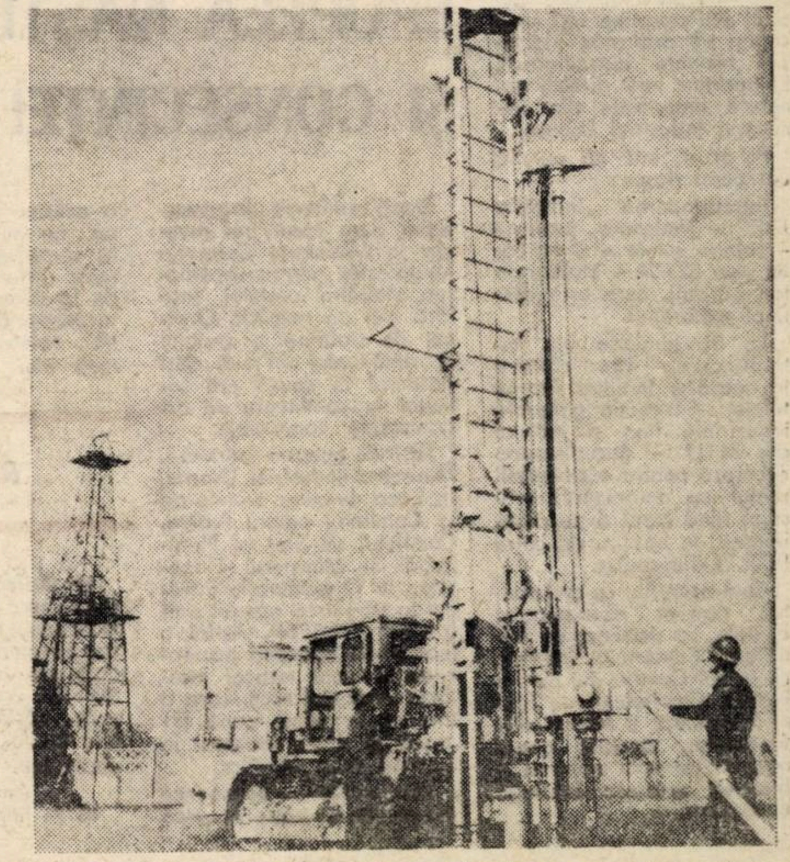

Noua instalație mobilă de foraj pentru lucrări de cercetări geologice realizată de un colectiv de specialiști ai Întreprinderii de explorări din Capitală. Instalată pe un tractor U.-650, ea poate săpa pînă la o adîncime de 150 m.

TERMENELE DE LIVRARE IN CONTRACTELE DE FURNIZARE

LA încheierea contractelor de furnizare modalitatea de stabilire a termenelor de livrare preocupă în mod deosebit, atît pe furnizori, cît și pe beneficiari. Cele mai multe discuții se poartă cu privire la faptul dacă termenele de livrare se stabilesc la nivel de grupă de produse, articol sau model, precum și cu privire la stabilirea termenelor pe zile calendaristice.

● Nivelul la care se stabilesc termenele de livrare

În contractul de furnizare pentru fondul pieței, interesul furnizorului și al beneficiarilor cu privire la nivelul la care se stabilesc termenele de livrare este diferit. Astfel, furnizorii tind să stabilească termene pe grupe mari de produse, deoarece în acest mod obligația de a epuiza gama sortimentală de articole, modele, culori etc., este scadentă numai la sfîrșitul fiecărui trimestru. Beneficiarii tind însă să obțină termen de livrare pe fiecare model, deoarece în acest mod furnizorii sînt obligați ca la fiecare termen să livreze o anumită cantitate din acel model, ceea ce, implicit, obligă la epuizarea într-o anumită măsură a specificațiilor de culori, mărimi etc. la fiecare termen în parte.

Cu privire la această problemă regula de disciplină contractuală este următoarea: **furnizorii sînt obligați să stabilească termene de livrare la nivelul produselor prevăzute în actele administrative de planificare.** Deci, dacă în actele administrative de planificare se prevăd produsele pe **grupe de mărfuri, subgrupe** sau **articol,** termenele se vor stabili în funcție de aceste prevederi.

Pe calea divergențelor la contract, numeroși beneficiari — în special în sectorul confecții — au solicitat stabilirea de termene la nivel **de model.** Arbitrajul de stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri a respins aceste divergențe (Hotărîrea nr. 4836/2 sept. 1966, nr. 4841/2 sept. 1966 și altele), obligînd însă pe furnizori să livreze într-o anumită proporție lunară sau la fiecare termen din totalul sortimentelor și specificațiilor cerute de beneficiari (vezi „Viața economică", nr. 38/1966).

● Stabilirea de termene pe zile calendaristice

Stabilirea de termene pe zile calendaristice este un imperativ economic bazat pe necesitatea asigurării beneficiarilor în mod ritmic și la date cunoscute cu produsele care fac obiectul contractelor, precum și pe ideea evitărilor de stocuri supranormative.

Pentru a se evita practica unor furnizări neritmice și imprevizibile, prin H.C.M. 116/1962, la art. 16 se prevede: **„Se obligă întreprinderile furnizoare și cele beneficiare să prevadă în contractele economice termene de livrare pe zile calendaristice".** Caracterul imperativ al textului citat este subliniat de aliniatul următor unde se prevede că în cazul încălcării acestor dispoziții atît furnizorii cît și beneficiarii vor suporta amenzi civile prevăzute de condițiile fundamentale.

În dese cazuri furnizorii înscriu în contracte unele clauze de natură a eluda obligația de a se stabili termene pe zile calendaristice. Astfel, Fabrica de confecții Focșani, în contractele de furnizare pentru fondul pieței pe trim.IV.1966 și I.1967 a prevăzut următoarea clauză: **„Termen de livrare în funcție de intrarea materiei prime din import".** Beneficiara — I.C.R.T.I. Petroșani — făcînd divergență a solicitat stabilirea de termene pe zile calendaristice, punct de vedere admis de Arbitrajul de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniștri prin Hotărîrea nr. 4835 din 2 septembrie 1966 și Hotărîrea nr. 5515 din 19 octombrie 1966.

D. ALEXANDRU

CONDIȚIILE DE VALORIFICARE A CARTOFILOR DE SĂMÎNȚĂ

IN baza H.C.M. 2054/1966 prin care se reglementează condițiile de plată pentru cartofii de sămînță, Consiliul Superior al Agriculturii împreună cu Uniunea Națională a Cooperativelor Agricole de Producție și Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor, au elaborat, recent, instrucțiunile de aplicare a acestei Hotărîri.

Statuînd condițiile de preluare și livrare a cartofilor pentru sămînță, prevederile instrucțiunilor se încadrează în planul de măsuri al Consiliului Superior al Agriculturii cu privire la îmbunătățirea condițiilor de asigurare a unităților agricole socialiste cu semințe și material de plantat.

Un element nou de mare importanță față de trecut îl constituie acordarea și la cartofi a sporului de calitate începînd cu recolta 1966. Potrivit noilor reglementări sporul de calitate se acordă începînd de la 20% pentru sămînța admisă și pînă la 100% la sămînța superelită. Prin această diferențiere de prețuri se va asigura, evident, o mai mare cointeresare materială din partea producătorilor pentru obținerea unui material de plantat de cea mai bună calitate.

În vederea unei mai bune organizări a sistemului de preluare și livrare, precum și pentru o mai judicioasă remunerare a producătorilor de cartofi, instrucțiunile prevăd o serie de măsuri cum sînt:

- Delimitarea teritorială pe regiuni și raioane a unităților producătoare de cartofi în: zone foarte favorabile și favorabile și zona de cîmpie;
- Împărțirea soiurilor de cartofi în două grupe: timpurii și semitimpurii și tîrzii și semitîrzii.

Potrivit instrucțiunilor, preluarea cartofilor de sămînță de către întreprinderile Agrosem se face la prețul de bază, la care se adaugă sporul de calitate. Preluarea cartofilor se poate face numai în urma controlului fitosanitar și potrivit STAS 1607/62.

În instrucțiuni se fac o serie de precizări cu privire la condițiile de recepție și livrare.

George NESTOR

REGLEMENTAREA CUMPĂRĂRILOR DIRECTE

IN vederea lărgirii gamei de produse puse la dispoziția consumatorilor, recent a fost elaborat Ordinul M.C.I. nr. 666 prin care au fost aprobate Instrucțiunile privind completarea fondului de marfă, destinat pieței, prin cumpărări directe.

Astfel, în vederea completării fondului de marfă Instrucțiunile prevăd ca pe lîngă sursele obișnuite (fondul centralizat, din care se repartizează nominal mărfuri pentru consumul populației, fondul descentralizat, care include mărfurile ce se obțin direct de la producătorii de mărfuri — întreprinderi republicane, întreprinderi ale industriei locale, ale cooperației meșteșugărești și de consum — sau de la C.A.P., producători individuali, meseriași etc.), să se treacă la achiziționarea de mărfuri și prin cumpărări directe.

Conform Instrucțiunilor pot fi cumpărate direct mărfuri alimentare și industriale solicitate de populație, care se pot produce de industria locală, cooperația meșteșugărească, cooperația de consum, precum și de alți producători din regiune, indiferent de sursa de materii prime.

De la C.A.P., G.A.S., producători individuali pot fi cumpărate direct produse agroalimentare. De asemenea, pot fi achiziționate mărfuri cu specific local, articole de artizanat, pentru care se pot face și prelucrări de materii prime și materiale, puse la dispoziție, parțial sau integral, de către comerț. Întreprinderile de alimentație publică pot efectua cumpărări directe de mărfuri alimentare și nealimentare din sectorul socialist și de la populație pentru nevoile proprii de desfacere în cadrul regiunii unde întreprinderea își are sediul. Unitățile din Capitală și din orașul Constanța pot achiziționa mărfuri din regiunea București și respectiv Dobrogea, însă cu avizul prealabil al direcțiilor comerciale regionale respective.

Întreprinderile comerțului cu ridicata pot și ele să efectueze cumpărări directe de mărfuri din sectorul socialist numai în cadrul regiunii — sau razei lor de activitate — atît pentru organizațiile și întreprinderile comerciale pe care le aprovizionează, cît și pentru alte întreprinderi de comerț cu ridicata sau cu amănuntul cu sediul în alte regiuni și cu care au convenit în acest sens.

Din instrucțiuni se desprinde faptul că se pot face cumpărări directe din sectorul socialist numai după ce au fost îndeplinite obligațiile contractuale stabilite pe bază de repartiție. Cumpărările din sectorul particular se fac numai în cazul în care produsele nu pot fi obținute de la industria locală, cooperația meșteșugărească sau din alte surse din sectorul socialist.

Dacă pentru obținerea unui produs cumpărat direct sînt necesare diverse materii și materiale de care întreprinderile cu ridicata sau organizațiile comerciale dispun, cantitățile necesare realizării producției respective pot fi puse la dispoziția producătorilor în condițiile unor convenții speciale, care să cuprindă obligația producătorului de a livra produsul respectiv.

În cazul în care pot fi realizate surplusuri prin cumpărări directe, acestea vor fi comunicate direcției generale de resort pentru a fi oferite altor regiuni.

Produsele, omologate conform Ordinului M.C.I. nr. 515/1966, pot fi contractate și de alte regiuni la prețurile stabilite de organele locale din regiunea producătoare. Trebuie precizat faptul că pentru mărfurile obținute prin prelucrarea directă de către organizațiile comerciale sau prin prelucrarea în sectorul socialist, care au prețuri, se vor aplica aceste prețuri.

În cazul cînd produsele nu au prețuri stabilite, prețurile cu amănuntul vor fi fixate conform prevederilor Decretului nr. 172/1953, H.C.M. nr. 4384/1953 și instrucțiunilor de aplicare a acestor acte normative. Pentru mărfurile achiziționate de la C.A.P. sau din sectorul particular se vor aplica prețurile de cumpărare și de vînzare cu amănuntul stabilite în condițiile prevăzute în circulara Comitetului pentru prețuri nr. 29 din iulie 1965.

Unitățile comerciale răspund de calitatea mărfurilor provenite din cumpărări directe, precum și de prețurile practicate.

Direcțiile generale comerciale de ramură și direcțiile comerciale regionale și ale orașelor București și Constanța au sarcina să asigure coordonarea activității de cumpărare directă.

I. ISTRATE

EPOPEEA NAȘTERII UNUI PREȚ ȘI CONSECINȚELE SALE ECONOMICE

DOSARUL de care ne ocupăm nu are număr. Nu aparține nici unui organ de arbitrare, nici unei instanțe judecătorești. El aparține unei direcții generale industriale din Ministerul Industriei Ușoare.

Pe scurt, iată ce rezultă din acest dosar:

Întreprinderea „Industria lînii" – Timișoara, produce – printre altele – și articolul nou 323-28 – stofă palton bărbați, care este destinat exportului.

La 31 ianuarie a.c. întreprinderea producătoare în cauză a înaintat forului tutelar – Direcția generală industrială lînă și mătase din M.I.U. – documentația necesară pentru a se stabili prețul cu amănuntul, articolul fiind cerut și pe piața internă, în special de către I.C.R.T.I.-Timișoara.

Cum prețurile cu amănuntul, potrivit metodologiei actuale, se stabilesc de Ministerul Comerțului Interior, cu avizul Comitetului pentru Prețuri, Comitetului de Stat al Planificării și Ministerului Finanțelor, direcția generală industrială amintită a înaintat acestora întreaga documentație.

După remiterea documentației, s-au făcut trei reveniri la Ministerul Comerțului Interior pentru urgentarea stabilirii prețului, însă fără nici un rezultat. Ordinul de stabilire a prețului cu amănuntul întîrzia, deși produsul în cauză era solicitat în continuare de organizațiile comerciale.

Față de această întîrziere, Ministerul Industriei Ușoare, în baza avizelor primite de la Comitetul pentru Prețuri, Comitetul de Stat al Planificării și Ministerul Finanțelor, la 12 octombrie a trecut la stabilirea acestui preț (ordinul 900/1966). Astfel a luat sfîrșit epopeea nașterii prețului unui articol destinat sezonului rece, care a început în plină iarnă (31 ianuarie) și s-a terminat în sezonul rece următor.

Implicațiile economice provocate de nașterea grea a acestui preț cu amănuntul, nu se rezumă numai la forța de muncă consumată în van de lucrătorii de la diverse foruri, cu întocmirea de adrese, reveniri, referate etc. Ele sînt mult mai serioase, astfel:

RĂSFOIND PRIN DOSARE

■ Articolul în cauză, fiind un articol destinat sezonului rece, era necesar să ajungă în magazine încă din luna august, din rafturile cărora încă lipsește, zăcînd însă în cele din magazia fabricii producătoare.

■ Pe lîngă faptul că piața timișoreană, precum și altele sînt lipsite de acest produs, întreprinderea producătoare, care-l stochează de mai multe luni, din lipsa prețului cu amănuntul, suportă cheltuieli inutile determinate de dobînzile bancare penalizatoare (de 12%), precum și de imobilizarea unor fonduri circulante de multe sute de mii de lei.

Din păcate, mai sînt asemenea cazuri. Reamintim numai acelea privind articolul 323–33–i – stofă palton bărbați, care urma să fie produs de Postăvăria Buhuși din unele stocuri de fire pe care le deține. Acest articol a fost acceptat de U.R.C.M. Bacău la 16 mai a.c., care urma să preia întreaga producție, desigur după stabilirea prețului de vînzare cu amănuntul. Organul de resort din Ministerul Comerțului Interior a refuzat însă să emită ordinul de prețuri, deși desfacerea era asigurată, iar avizele necesare erau obținute. Consecința a fost aceeași: materia primă a rămas în stoc la producător, cu toate influențele economice negative, iar cooperația meșteșugărească din regiunea Bacău a fost lipsită de o importantă sursă de materii prime din care pînă în prezent putea fi confecționat un mare număr de paltoane, venindu-se astfel în sprijinul unei mai bune aprovizionări a populației.

Răsfoind ultima filă a dosarului de care ne ocupăm, în mod firesc ne revin în minte unele întrebări mai vechi, care au mai fost puse și de mulți alții: cum este posibil ca în condițiile în care un produs are materia primă, capacitatea de producție și desfacere asigurate, să nu poată fi produs sau dacă este produs să nu poată fi pus în vînzare deoarece pentru stabilirea prețului cu amănuntul sînt necesare peste 8 luni de zile?

Unindu-ne în concluzii cu alți confrați [1]), apreciem că este imperios necesar să se treacă la revizuirea actualei metodologii de stabilire a prețurilor, în sensul simplificării ei considerabile, de așa natură încît să vină în sprijinul punerii cît mai grabnice în vînzare a tuturor produselor și mai ales a celor de modă și de sezon.

C. CRISTEA

[1]) Vezi ziarul „Scînteia" din 20 oct. 1966.

ENERGIA NUCLEARĂ — O NOUĂ FORȚĂ PRODUCTIVĂ

ing. Trofin SIMEDREA
prim-vicepreședinte al C.S.P.
ing. Gheorghe PREDA
ing. Vasile ZĂGREANU

AVANTAJELE economice ale energiei nucleare sînt astăzi de natură variată. Departe de a mai interesa — ca acum 10—20 ani — numai marile puteri sau țările puternic dezvoltate din punct de vedere economic, energia nucleară interesează astăzi tot mai mult toate țările. În acest sens este util să-i cunoaștem posibilitățile de întrebuințare pașnică, avantajele pe care ea le are și o impun ca o însemnată forță productivă.

Nucleul-generator de energie

CEA mai importantă aplicație practică a energiei nucleare, din punct de vedere tehnic și economic, este domeniul energeticii.

Necesitatea descoperirii, însușirii și perfecționării surselor de energie reprezintă în zilele noastre un imperativ căruia trebuie să-i facă față cercetarea științifică și tehnica, ținînd seama de creșterea continuă a consumului de energie pe plan mondial, atît sub aspect cantitativ, cît și calitativ.

În acest context, una din caracteristicile de bază ale actualei etape de dezvoltare a energeticii o constituie rapida dezvoltare a energeticii nucleare, care a suscitat interesul, atît al țărilor dezvoltate economic, cît și al celor în curs de dezvoltare, al celor care dispun sau al celor care nu dispun de combustibili clasici sau nucleari.

În tabelul de mai jos se vede creșterea puterii instalate a centralelor nuclearoelectrice, precum și unele aprecieri asupra evoluției în viitor a acestei puteri.

EVOLUȚIA PE PLAN MONDIAL A PUTERII INSTALATE A CENTRALELOR NUCLEARO-ELECTRICE

Anul	Puterea instalată sau prevăzută a se instala (MW)
1955	5
1958	peste 180
1965	aproape 5 000
1970	20 000—250 000
1980	150 000—250 000
2000	circa 50% din totalul energiei electrice produse în lume

Instalarea și în Republica Socialistă România, pînă în anul 1975, a unei puteri de 1 000 MW în centrale nuclearoelectrice apare ca o necesitate a acoperirii balanței noastre de energie primară cu circa 2 mil. t cc. Comparînd structura prețului de cost al energiei electrice obținute în cele mai perfecționate centrale nuclearo-electrice cu structura prețului de cost al energiei electrice obținute în centralele termoelectrice cu huilă, rezultă pentru primele o pondere redusă a cheltuielilor determinate de consumul de combustibil. La centralele termoelectrice cu huilă, ponderea cheltuielilor cu acest combustibil este foarte mare, ajungînd, de exemplu, la aproape 66% din totalul cheltuielilor, în cazul unei termocentrale cu o putere de 150 MW.

La unele reactoare nucleare energetice, prin consumul unei tone de uraniu natural, se produc atîția kWh, cît se obțin cu ajutorul a 10 000—30 000 t de cărbuni într-o termocentrală clasică. Perfecționarea continuă a reactoarelor nucleare de forță va permite atingerea echivalenței de o tonă uraniu pentru 500 000 t cărbune, ceea ce va îngădui reducerea și mai însemnată a cheltuielilor cu combustibilul din costul total pe kWh de origine nucleară.

Costul transportului de combustibil clasic necesar centralelor termoelectrice este foarte mare, mai ales în cazul regiunilor aflate la depărtări mari față de sursele de combustibil; acest dezavantaj este eliminat în cazul transportului de combustibil nuclear, dacă ne gîndim la potențialul energetic ridicat al acestuia. Stocajul de combustibil necesar pentru securitatea aprovizionării cu energie a unei țări sau regiuni îndepărtate, în cazul combustibilului nuclear nu duce la importantele imobilizări financiare provocate în cazul combustibilului clasic.

Energia nucleară va permite uniformizarea costului energiei între diferite țări. Totuși, astăzi, prețul de cost al energiei electrice obținute cu ajutorul energiei atomice este mai ridicat decît al energiei obținute în termocentralele de tip clasic și aceasta datorită — deocamdată — cheltuielilor mari de investiții. Dar perfecționările tehnice inerente, care apar de la o zi la alta în acest domeniu, vor asigura, poate chiar înainte de 1980, o largă competitivitate a producției de energie electrică de proveniență nucleară, față de cea clasică. De asemenea, în viitorul apropiat se prevede ca centralele nuclearo-electrice, în afară de producția de energie electrică, să fie întrebuințate concomitent pentru desalinizarea apei de mare — contribuind în mod activ la soluționarea uneia din problemele majore ale deceniilor următoare.

S-au întocmit studii și proiecte și în legătură cu folosirea energiei nucleare — o dată cu producerea energiei electrice — la rezolvarea problemelor urbane de termoficare și la producerea de aburi tehnologici.

Vehicule cu propulsie nucleară?

ENERGIA nucleară a permis construirea unor motoare de un tip foarte diferit de al motoarelor clasice. Construirea unor astfel de motoare, a fost posibilă grație unor caracteristici tipice ale energiei nucleare: în primul rînd a producerii de căldură pe seama reacției nucleare de fisiune în lanț a combustibililor nucleari fără a fi necesar oxigenul; apoi potențialul energetic ridicat al combustibilului nuclear, mai ales cînd acesta este îmbogățit, față de aceeași cantitate de combustibil clasic, deci, datorită greutății reduse a combustibilului nuclear, posibilitatea de a dezvolta puteri foarte mari.

Propulsia nucleară a unor mijloace de transport este astăzi un alt domeniu în care s-au făcut mari progrese. Vom arăta, în primul rînd, propulsarea nucleară a navelor de suprafață sau submarine. Suprimarea practică a limitei de durată de stat sub apă, greutatea neînsemnată a combustibilului nuclear destinat funcționării reactoarelor submarinelor pe intervale mari de timp, evitarea perturbațiilor meteorologice de la suprafața apei, diminuarea rezistenței hidrodinamice la viteză egală, deplasarea într-un mediu omogen și calm, posibilitatea atingerii unor adîncimi mari, sînt avantaje considerabile care trezesc interesul pentru construcția într-un viitor apropiat a unor submarine atomice comerciale, petroliere și mineraliere, a unor submarine pentru cercetări oceanografice și chiar a unor submarine pentru pasageri. În afara avantajelor arătate mai sus, submarinele cu propulsie nucleară pot naviga direct pe sub regiunile înghețate, permițînd astfel scurtarea unor linii de navigație, cu toate avantajele economice care decurg de aici.

A 15-a sesiune a Conferinței Mondiale pentru Energie, cu tema „Problemele utilizării energiei în viitor", și-a desfășurat lucrările între 16 și 20 octombrie a.c., la Tokio și s-a ocupat în mod deosebit de energia nucleară. S-a hotărît ca viitoarea sesiune să aibă loc în 1970 sau 1971, la București.

În cazul navelor de suprafață cu propulsie nucleară, nu vor mai fi necesare, la efectuarea unor curse lungi, frecventele staționări pentru aprovizionarea cu combustibil, ca în cazul navelor clasice, avantaj care este comun și pentru submarinele cu propulsie nucleară.

Nu trebuie omis și faptul, nu mai puțin important, al economisirii, în cazul unor vase cu propulsie nucleară, a unor însemnate cantități de combustibil clasic și a descongestionării tonajului vaselor de întregul lest al combustibilului purtat.

Bineînțeles că substituirea motoarelor clasice cu cele cu propulsie nucleară nu va fi posibilă decît după îndelungate studii și experimentări. Pînă în prezent, cunoaștem realizări importante obținute de tehnica sovietică și americană, prin lansarea unui spărgător de gheață și a unui cargou mixt cu propulsie nucleară.

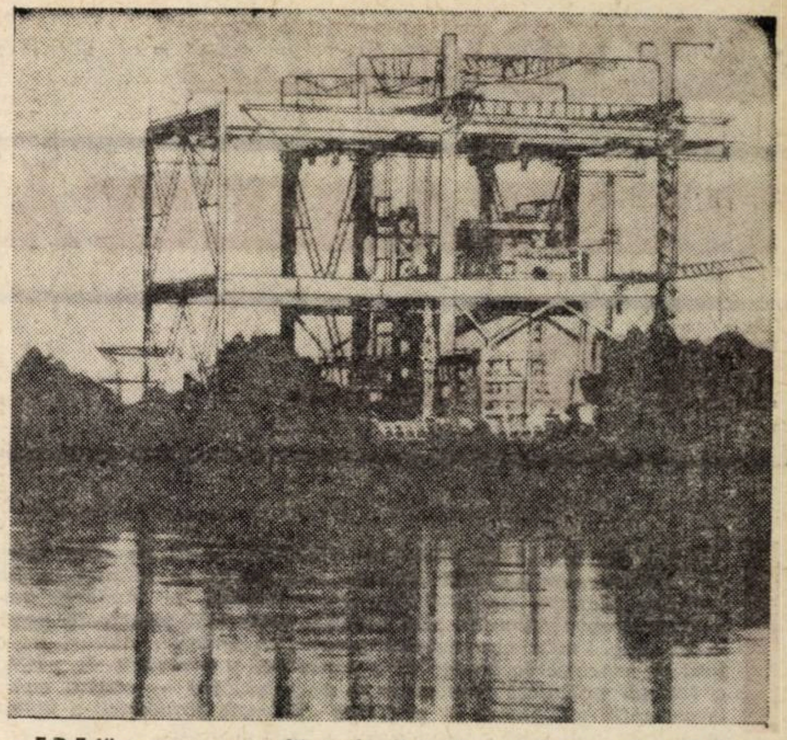

„E.D.F.4" — noua centrală nucleară a Franței în curs de construire la Saint — Laurent — des Eaux, în regiunea Loir — et — Cher, este prevăzută cu un reactor de 47 m înălțime și 30 m diametru, care va intra în funcțiune în 1968.

Propulsia nucleară a locomotivelor, avioanelor sau rachetelor pare, de asemenea, a nu fi lipsită de interes, dar pînă în prezent nu este încă de semnalat nici o realizare, în afară de numeroase studii, proiecte și unele experimentări.

Detectare și control de mare precizie

APLICAȚIILE radiațiilor nucleare sînt mai modeste, mai puțin spectaculare în comparație cu domeniile anterior prezentate, însă unele din aceste aplicații nu au, în tehnica clasică, nici un echivalent.

Izotopii radioactivi au numeroase domenii de aplicare și pentru obiective foarte diferite; sînt utilizați: pentru ușurința lor de detectare (trasori, indicatori, măsurări); pentru calitatea radiațiilor emise de ei, de exemplu, în biologie și medicină — la eliminarea unor țesuturi bolnave, în chimie — la schimbarea structurii materialelor organice conferindu-li-se noi proprietăți, în metalurgie — la modificarea rețelelor cristaline care conduc la obținerea unor performanțe neașteptate; la controlul unor materiale, de exemplu, în gamadefectoscopie.

Radiațiile nucleare pot fi, de asemenea, transformate în energie calorică sau electrică, fără ca acest lucru să reprezinte deocamdată o utilizare care să intereseze din punct de vedere practic.

Industria este un important beneficiar al aplicațiilor izotopilor radioactivi. În acest sens, un loc deosebit ocupă industria constructoare de mașini, unde se aplică în special procedeul gamagrafiei, care permite descoperirea defectelor interne ale sudurilor, pieselor turnate sau forjate etc. Un alt domeniu de folosire îl reprezintă cercetarea și controlul uzurii și coroziunii etc. Folosirea izotopilor radioactivi în această ramură industrială contribuie mult la creșterea siguranței în funcționare a mașinilor și instalațiilor, aplicații care, în același timp, sînt avantajoase și pentru faptul că sînt mai ieftine.

În industria petrolului, aplicațiile izotopilor radioactivi vizează prospecțiunea, forarea, extracția, prelucrarea și transportul produselor petroliere. Folosirea izotopilor radioactivi în această ramură industrială permite precizarea locurilor unde se găsesc zăcămintele petroliere, creșterea producției de țiței, reactivarea unor sonde părăsite în condițiile unei exploatări neraționale, diminuări ale costurilor de extracție etc.

Izotopii radioactivi se folosesc, de asemenea, mult în diferitele procese tehnologice industriale, la măsură, control și reglare, prezentînd avantaje tehnico-economice remarcabile față de mijloacele clasice.

Lucrări de construcții de mare amploare

POSIBILITATEA utilizării caracterului exploziv al reacțiilor nucleare în lanț în vederea efectuării unor mari lucrări: canale, porturi, lacuri artificiale, care sînt inaccesibile sau economic parțial accesibile, prin amploarea lor, exploziilor chimice clasice, constituie un alt avantaj economic al energiei nucleare. În acest fel, energia nucleară poate contribui chiar la modificări de relief.

S-a stabilit că, în bune condiții, o explozie nucleară de 100 kilotone deplasează circa 7 000 000 m^3 de teren din aluviuni și 2 la 3 000 000 mc de teren sub formă de rocă, costul acestor dizlocări fiind cu de 4 la 5 ori mai ridicat prin mijloace clasice. În afară de utilizarea efectului mecanic propriu-zis al exploziei nucleare, s-a ridicat și problema recuperării pe timp de mai mulți ani a căldurii rezultate în cazul unor explozii nucleare de acest fel; de asemenea, a apărut și ideea recuperării izotopilor radioactivi formați în cursul acestor explozii și care pot avea diverse utilizări.

Intervin însă, o dată cu aceste aplicații, o serie de aspecte legate de contaminarea radioactivă a locurilor unde se produc exploziile nucleare.

Numeroase studii și proiecte se întreprind în legătură cu acest fel de aplicații în S.U.A., U.R.S.S., ca și în alte țări.

Variatele avantaje economice arătate pînă aici — deși foarte succint prezentate, — pledează în favoarea dezvoltării aplicațiilor tehnice ale energiei nucleare. Mai sînt însă și o serie de frîne în calea acestei dezvoltări, în primul rînd unele incertitudini actuale ale tehnicii, necesitatea unor fonduri importante pentru lucrările preliminare de cercetare și studiu în vederea atingerii stadiului tehnic favorabil, problema serioasă a protecției bunurilor și persoanelor împotriva radiațiilor nucleare și altele. Fără îndoială este încă un domeniu nou pentru activitatea creatoare a omului, dar tocmai de aceea interesul nostru trebuie să fie îndreptat din ce în ce mai mult în această direcție.

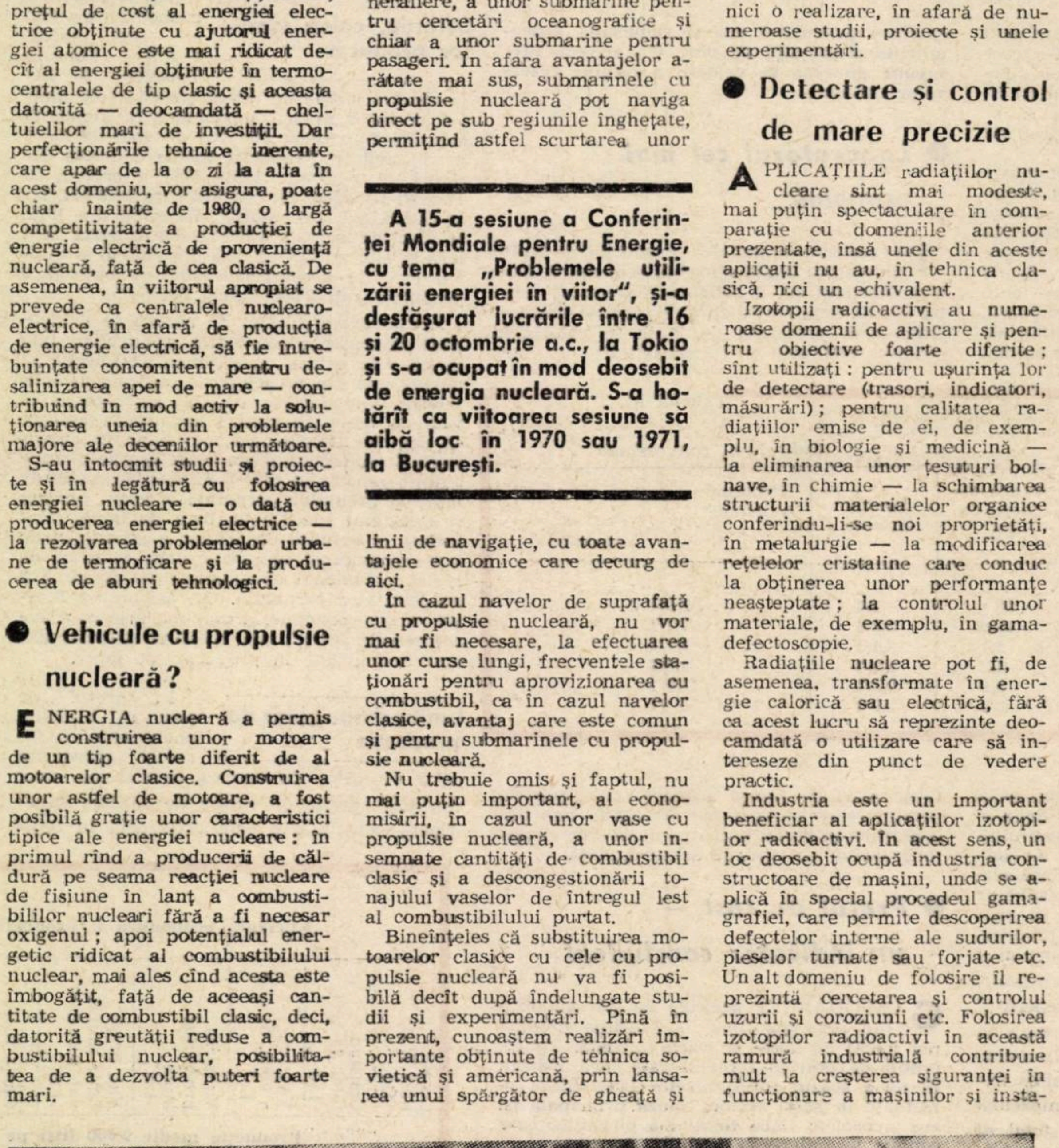

Echipament portabil de gamadefectoscopie, elaborat de Institutul de fizică atomică din București

AXIOMELE RENTABILITĂŢII ÎN G.A.S.

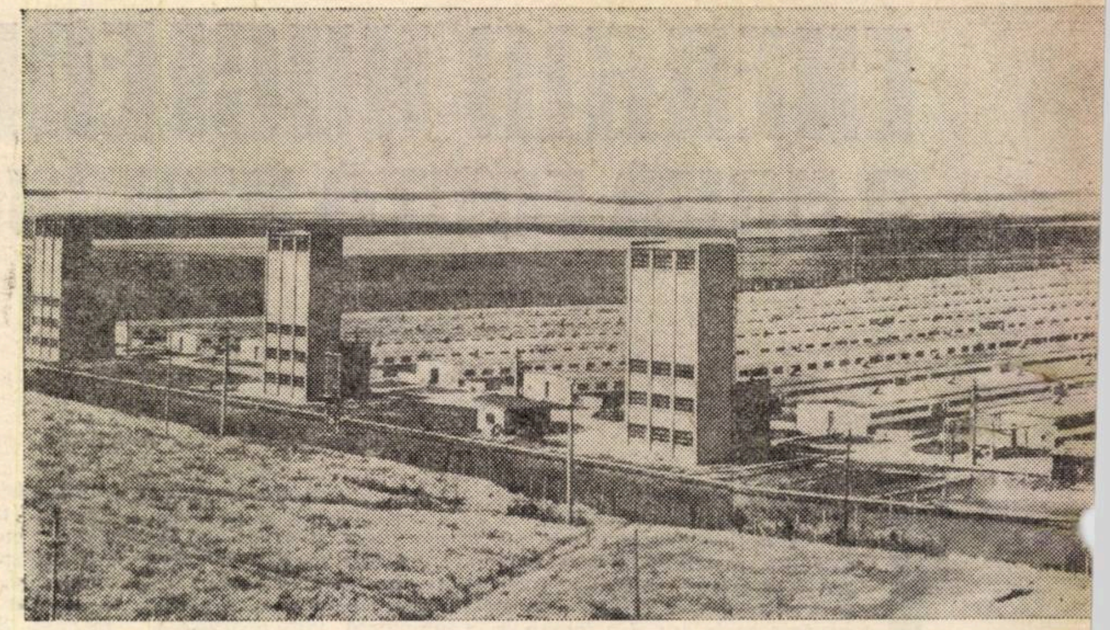

CAZANEŞTI, REGIUNEA BUCUREŞTI : Combinatul de creştere industrială a porcilor,

UNA din condiţiile principale ale îndeplinirii de către gospodăriile de stat a obiectivelor planului cincinal este realizarea ritmică în fiecare an, a tuturor indicilor planului de producţie. Baza tehnică de producţie tot mai perfecţionată asigură gospodăriilor de stat condiţia materială principală pentru realizarea sarcinilor ce le revin în creşterea producţiei agricole. Alături de aceasta este nevoie însă de organizarea temeinică a producţiei şi a muncii, de perfecţionarea neîncetată a întregii activităţi economice şi de conducere — pîrghii care au cu adevărat o importanţă hotărîtoare în creşterea eficienţei economice a investiţiilor, în folosirea la cel mai înalt grad a tehnicii şi a ştiinţei agricole.

CREŞTEREA PRODUCŢIEI ŞI REDUCEREA PREŢULUI DE COST — ATRIBUTE ALE EFICIENŢEI ECONOMICE

CREŞTEREA producţiei de lapte este unul dintre obiectivele principale către care sînt îndreptate eforturile gospodăriilor agricole de stat. După cum este cunoscut în aceste unităţi producţia medie trebuie să ajungă în cadrul actualului cincinal la 3 200 litri pe vacă furajată.

Rezultatele obţinute pînă în prezent atestă posibilităţile largi care există în acest domeniu. Astfel, producţia medie de lapte pe vacă furajată a crescut în perioada 1960—1965 cu 8,3%, iar producţia marfă de peste 2,8 ori. Pe primul semestru al acestui an gospodăriile de stat au realizat planul producţiei de lapte în proporţie de 101,7%. În acelaşi timp, însă, ele au înregistrat o depăşire a preţului de cost. Prin urmare, **important este nu numai sporirea producţiei dar şi reducerea concomitentă a preţului de cost. Or, aceasta presupune punerea în valoare a tuturor rezervelor existente.**

● *Laboratorul cel mai economic*

ÎN creşterea animalelor, producţia de lapte prezintă o înaltă eficienţă economică. Datele tabelului nr. 1 reliefează pregnant faptul că, în comparaţie cu alte produse animaliere, prin producţia de lapte se valorifică superior resursele de furaje ieftine.

Tabelul nr. 1

Specia de animale şi produsul	Produsul obţinut în stare comercială kg.	Substanţă uscată comercială kg.	Indicele de conversiune: Furaje produs	Indicele de conversiune: Proteină vegetală/Proteină animală
Vaci-lapte	139,0	18	1/1	3,9/1
Porci-carne	25,0	15,6	3,6/1	7,1/1
Păsări-ouă	19,6	5,1	3,1/1	4,1/1
Păsări-carne	15,6	4,2	2,3/1	4,6/1
Miel-carne	9,6	3,2	8,7/1	12,5/1
Juncan-carne	8,3	2,8	8,0/1	10 /1

Este evident că, vacile de lapte realizează pentru o unitate de substanţă uscată digestibilă din furajele consumate o mare cantitate de produse animale. Analiza indicilor de conversiune a furajelor în diferite produse alimentare de natură animală cît şi a indicilor de conversiune a proteinei vegetale în proteină animală, specifică diferitelor produse, situează pe primul loc eficienţa economică a folosirii furajelor în hrana vacilor cu lapte. Pe de altă parte, trebuie avut în vedere şi faptul că producţia de lapte se bazează în cea mai mare măsură pe folosirea furajelor verzi (îndeosebi **masa verde a păşunilor** naturale) şi a furajelor grosiere, care **împreună** reprezintă circa 75% din consumul **total al** unei vaci cu lapte. Această masă de furaje ieftine, conţine mari rezerve de proteină vegetală brută, ce trebuie transformată în proteină animală. Eficienţa economică a producţiei de lapte este mai semnificativă dacă o comparăm cu aceea a producţiei de carne sau de ouă, pentru obţinerea cărora se folosesc pe scară largă produse vegetale cu valoare nutritivă ridicată datorită conţinutului lor în proteină vegetală digestibilă (grăunţe de grîu, porumb, mazăre, soia etc.). Producţia de carne şi de ouă se obţine prin transformarea unei proteine digestibile inferioare în proteină digestibilă superioară, ceea ce în esenţă, nu contribuie la sporirea resurselor de proteină digestibilă, ci numai la ridicarea calităţii acesteia. Această particularitate economică a procesului de producere a laptelui prezintă o deosebită importanţă în sporirea producţiei alimentare destinată consumului uman.

Cele 350.000 ha de pajişti naturale existente în gospodăriile de stat, precum şi cantităţile mari de furaje grosiere (paie, pleavă, coceni) ce se obţin anual constituie una din condiţiile hotărîtoare pentru dezvoltarea creşterii vacilor cu lapte în aceste unităţi.

● *Preţul de cost — un indicator concludent*

GOSPODĂRIILE agricole de stat au obţinut rezultate bune în sporirea producţiei medii de lapte pe vacă furajată. Totuşi, preţul de cost al laptelui este încă ridicat. El nu a scăzut corespunzător investiţiilor efectuate în acest sector. Cauza principală îşi are izvorul în slaba folosire a pîrghiilor care conduc la reducerea preţului de cost.

Nivelul producţiei depinde şi de reproducţie

Sporirea numărului de vaci, îmbunătăţirea calitativă a efectivelor şi ridicarea eficienţei economice a producţiei de lapte sînt strîns legate de capacitatea de reproducţie a animalelor. Asigurarea montei la intervale normale de timp permite obţinerea unui viţel în fiecare an şi realizarea unei cantităţi sporite de lapte.

Întîrzierile în realizarea reproducţiei duc la micşorarea producţiei de lapte şi reducerea numărului de viţei ; în acelaşi timp se ridică preţul de cost ca urmare a creşterii raportului nefavorabil dintre cheltuielile de producţie şi de întreţinere şi veniturile ce se realizează din producţia de lapte şi viţei obţinuţi.

Aportul precocităţii animalelor

Un rol important în sporirea rentabilităţii creşterii vacilor de lapte îl are vîrsta acestora la prima fătare. Problema îmbunătăţirii raportului dintre durata perioadei de producţie şi cea de creştere are o însemnătate economică deosebită. De fapt, atît timp cît obţinerea primului viţel la o vîrstă cît mai fragedă a junincilor nu depreciază însuşirile morfoproductive a acestora, **realizarea unei lactaţii în plus trebuie să devină un obiectiv tehnico-economic primordial.** Această tehnică implică aplicarea metodelor moderne de creştere a tineretului taurin, iar reducerea perioadei neproductive cu aproximativ un an duce implicit la sporirea veniturilor de la fiecare vacă.

Selecţia, calea marilor producţii

Experienţa unor gospodării de stat, ca de pildă, G.A.S. Popeşti-Leordeni, 30 Decembrie şi altele ne dovedeşte că acolo unde s-a depus o muncă stăruitoare în domeniul selecţiei s-au creat efective de vaci de mare productivitate. Producţia medie de lapte obţinută în perioada 1961—1965 a crescut la Popeşti-Leordeni de la 3 412 litri, la 3 844, iar la G.A.S. „30 Decembrie", începînd din 1962, se menţine la peste 3 500 l/vacă furajată. Sînt însă şi alte unităţi ca cele din Buteni şi Şimleu care în aceeaşi perioadă au obţinut o producţie sub 3 000 l/vacă furajată.

Aceste exemple, sînt de natură să evidenţieze importanţa economică a selecţiei. Iată de ce, este nevoie ca **acţiunea de selecţie să devină una din preocupările centrale în activitatea** gospodăriilor de stat crescătoare de vaci cu lapte. Şi pentru ca această acţiune să dea rezultatele cele mai bune în activitatea de selecţie trebuie să se acorde o mare atenţie **raportului dintre producţia anuală de lapte şi greutatea corporală a vacii, precum şi consumul specific pe litru de lapte.** Realizarea în condiţii economice a producţiei de lapte presupune obţinerea unei cantităţi de lapte echivalentă aproximativ cu de circa 8 ori greutatea corporală. Or, asigurarea acestui raport economic, presupune printre altele crearea de metişi, prin folosirea taurilor din rase specializate în producţia de lapte.

Limita cheltuielilor de producţie

În preţul de cost al laptelui, cheltuielile cu furajele reprezintă circa 60—65%. Ca urmare producerea unor cantităţi sporite de furaje de calitate superioară constituie o cale principală în reducerea preţului de cost al laptelui. Rezultatele unor gospodării de stat sînt edificatoare : la G.A.S. Odorhei care a produs tona de siloz cu 108 lei, preţul de cost al laptelui a fost de 132 lei/hl ; în acelaşi timp, la G.A.S. Buteni, regiunea Crişana, unde tona de fîn a costat 640 lei şi tona de siloz 209 lei, preţul de cost al laptelui s-a ridicat la 224 lei/hl ; la G.A.S. Cuci, regiunea Mureş, laptele s-a obţinut la 231 lei/hl, ca urmare a faptului că fînul a costat 752 lei/tonă, iar masa verde 45 lei/tonă.

Calculele au demonstrat că o gospodărie de stat cu un efectiv de 500 vaci, a căror greutate corporală individuală este de 650—700 kg, iar producţia medie de 3 000 litri de lapte, poate realiza beneficii în creşterea vacilor. Aceasta presupune însă obţinerea tonei de U.N. cu circa 1 000 lei, iar cheltuielile fixe pe o vacă să nu depăşească 1 500 lei. În condiţiile în care o gospodărie de stat realizează producţii mari de furaje la hectar, 8—10 tone U.N. şi la un preţ de cost de 400—450 lei/tonă, preţul de cost al laptelui poate fi redus sub 100 lei/hl. Pentru a ilustra mai pregnant influenţa costului furajelor asupra eficienţei economice a producţiei de lapte, redăm un calcul al optimului economic de furajare.

Ştiinţa şi practica ne arată că, pe măsură ce creşte cantitatea de furaje concentrate administrate în raţie, producţia de lapte sporeşte pînă la un anumit punct ; de la acest nivel atins sporul de producţie realizat cu fiecare kg de furaje concentrate administrate în plus descreşte. Astfel, o vacă furajată cu 500 kg concentrate pe an, la o producţie de 3 500 litri cu 4% grăsime (4 000 litri stas), produce un litru de lapte cu un kg concentrate. Prin creşterea consumului de concentrate la 750 kg fiecare kg de concentrate produce numai 0,88 litri de lapte ; la 1 000 kg concentrate, producţia de lapte pe kg de concentrate scade la 0,72 litri. Prin urmare, pe măsură ce cheltuielile cresc, se măreşte şi preţul de cost al laptelui, iar eficienţa folosirii concentratelor este diminuată.

Iată de ce, pentru a se asigura o eficienţă ridicată în folosirea furajelor concentrate este nevoie să se ţină seama de raportul dintre cantitatea de concentrate consumate şi producţia totală de lapte. Acest raport se consideră economic dacă cu 1 kg de concentrate se realizează 4—5 litri de lapte. De aceea, eficienţa folosirii furajelor concentrate nu trebuie analizată cu ajutorul mediilor realizate pe grajd, gospodărie sau trust, ci pe fiecare vacă în parte. Numai astfel se poate ajunge la o furajare eficientă a vacilor cu concentrate, la reducerea preţului de cost al laptelui.

În condiţiile unei furajări corespunzătoare a vacilor cu furaje grosiere şi suculente de calitate superioară, **folosirea unor cantităţi mari de concentrate este neeconomică,** ridică preţul de cost, deoarece numai o mică parte din supliment se transformă în lapte, restul se transformă în carne.

De aceeaşi importanţă este şi **justa proporţionare a diferitelor sortimente de furaje în alcătuirea raţiilor de hrănire.** În întocmirea standardelor de furajare trebuie avut în vedere nu numai asigurarea completă a sub

Tabelul nr. 2

Eficienţa economică a producţiei la diferite costuri de furajare

Costul unei U.N. Lei	Consum total de U.N. Lei	Val. tot. a cons. de U.N. Lei	Valoarea producţiei lapte Lei	Val. prod. lapte minus val. furajelor Lei	Chelt. fixe pe vacă Lei	Total chelt. pe vacă Lei	Preţ cost lapte Lei/hl	Venit net pe vacă Lei	Pierderi pe vacă Lei
Producţia medie 3 000 litri pe an, greutate corporală 700 kg									
0,50	3 410	1 705	4 950	3 245	1 500	3 205	107	1 745	
0,60	„	2 046	„	2 904	„	3 546	118	1 404	
0,70	„	2 387	„	2 563	„	3 887	130	1 063	
0,80	„	2 728	„	2 222	„	4 228	141	722	
0,90	„	3 069	„	1 881	„	4 569	152	381	
1,00	„	3 410	„	1 540	—	4 910	164	40	
Producţia medie 2 000 litri pe an, greutate corporală 700 kg									
0,50	3 150	1 575	3 300	1 725	1 500	3 075	154	225	—
0,60	„	1 890	„	1 410	„	3 390	170	—	90
0,70	„	2 205	„	1 095	„	3 705	185	—	405
0,80	„	2 520	„	780	„	4 020	201	—	720
0,90	„	2 835	„	465		4 335	217	—	1 035
1,00	„	3 150	„	150	—	4 650	232	—	1 350

o adevărată „uzină de carne".

anțelor nutritive cerute de diferitele nivele e producție, ci și asigurarea unor rații ecoomice.

Din analiza datelor cu privire la structura ațiilor furajere folosite în gospodăriile de tat rezultă că multe unități au asigurat o tructură neeconomică a consumului, în care onderea furajelor concentrate depășește 25% a vacile cu producția sub 4 000 litri de lapte. Or, tocmai această situație a contribuit în ea mai mare măsură la creșterea prețului de ost al laptelui. În același timp, trebuie semalate și unele practici necorespunzătoare ale nor gospodării de a face substituiri între diferite sortimente de furaje, fără a ține seama de consecințele economice ce decurg de aici.

Reducerea consumului de furaje concentrate la strictul necesar, are o mare însemnătate economică. Aceasta constituie de altfel una din căile importante de reducere a cheltuielilor de furajare și implicit a prețului de cost al laptelui, deoarece U.N. din concentrate sînt cu 30—40% mai scumpe decît U.N. realizate din iarbă. Practica unor gospodării de stat din țara noastră a dovedit eficiența economică înaltă a realizării producției de lapte timp de 160—170 zile prin folosirea pășunii. În astfel de condiții, G.A.S. Variaș, cu o producție de 8—10 tone de iarbă pe hectar, la un preț de cost de 10 lei/tonă, a obținut litrul de lapte în timpul verii cu 0,60—0,80 lei. Și alte gospodării au obținut asemenea rezultate, ca: G.A.S. Giarmata-Trustul Timișoara, G.A.S. Ghilad-Trustul Deta și altele.

Pentru gospodăriile de stat cu pășuni și fînețe naturale și cultivate, furajarea vacilor 160—170 zile cu iarbă asigură cea mai înaltă eficiență economică în producția de lapte. De aceea, este de datoria acestor gospodării de stat să pună cît mai bine în valoare pășunile și fînețele de care dispun. Prin aplicarea unei agrotehnici corespunzătoare, unele gospodării de stat pot să obțină producții de 10—15 tone de masă verde la hectar, cu un preț de cost scăzut. Pentru aceasta, este necesar să se administreze circa 300 kg azotat de amoniu la hectar, pășunile să fie bine întreținute, iar pășunatul să fie bine organizat.

Organizarea muncii poate fi îmbunătățită

Unul din factorii care concură la reducerea prețului de cost al producției de lapte este **creșterea eficienței muncii.** Aceasta se poate realiza în condițiile **mecanizării și organizării raționale a procesului de producție,** care asigură creșterea permanentă a productivității muncii și reducerea cheltuielilor cu salariile ce revin pe animal și pe unitate de produs. Dacă în condițiile unui grajd nemecanizat, cheltuielile cu salariile au o pondere de circa 25% în prețul de cost al laptelui, în schimb, în condițiile mecanizării și a unei organizării mai eficiente a muncii, ponderea acestora se reduce la circa 10—12%. Experiențele care se desfășoară la gospodăria de stat Popești-Leordeni sînt în acest sens destul de concludente.

Deși în ultimii ani s-au obținut unele rezultate evidente în extinderea lucrărilor de mecanizare, (mulsul electric, curățirea grajdurilor, mecanizarea lucrărilor de furajare și adăpare) aceste lucrări nu au luat încă dezvoltarea cuvenită. În gospodăriile de stat care au introdus mulsul mecanic și curățitul mecanizat al grajdurilor, un muncitor îngrijește 25—30 de vaci, iar cheltuielile cu salariile pe vacă furajată au fost reduse cu 40—50%.

Sînt gospodării de stat care au obținut producții mari de lapte pe vacă furajată. Totuși, datorită unui consum de 25—35 z.o. pe vacă nu au reușit să obțină un preț de cost scăzut. De exemplu, gospodăria de stat Tîmajda-Trustul Crișana, deși în 1965 a obținut o producție medie de 4 340 litri pe vacă furajată, prețul de cost realizat a fost mare. Cauza o constituie cheltuielile cu salariile care au avut o pondere de 20% în prețul de cost al laptelui, revenind 1 390 lei pe vacă furajată și 32 lei/hl de lapte.

Datorită lipsei sau insuficienței mecanizării, unele gospodării de stat au înregistrat un consum ridicat de muncă; de pildă, gospodăriile de stat Odorhei-Oradea cu 33 z.o. iar Scînteia 35 z.o. pe vacă. Deși aceste gospodării au obținut producții mari pe vacă furajată, (de exemplu, gospodăria de stat Scînteia-Oradea a realizat 3 500 litri), nivelul scăzut al mecanizării lucrărilor nu a permis reducerea prețului de cost al laptelui. Or, potrivit unor calcule, în condițiile unei mecanizări complexe și a unei bune organizări a muncii consumul de muncă directă pe vacă furajată nu depășește 50 de ore de muncă anual, iar pe hl de lapte circa 2—3 ore.

In pas cu tehnica modernă

Organizarea rațională a producției în creșterea vacilor cu lapte impune în primul rînd **repartizarea teritorială a efectivelor și concentrarea lor în unități specializate.** Această acțiune este în plină desfășurare. Astfel, dacă în anul 1960 creșterea vacilor era dispersată în 517 gospodării de stat, în 1965 numărul acestora a fost redus la 427. Paralel s-a înregistrat o creștere a efectivelor din fiecare unitate de la 143 la 395 vaci, iar 112 gospodării de stat au peste 500.

Concentrarea efectivelor creează posibilitatea trecerii la creșterea industrială, în complexe zootehnice de mare capacitate, unde poate fi asigurată mecanizarea complexă a proceselor de producție. Acest sistem impune ținerea unor evidențe exacte a producției de lapte, a consumului de furaje, a cheltuielilor de producție. În felul acesta poate fi determinat zilnic prețul de cost al laptelui, creîndu-se posibilitatea intervenirii imediate în momentul cînd, din diferite cauze, prețul de cost are tendințe de urcare.

Îmbunătățirea muncii în domeniul creșterii animalelor constituie una din coordonatele principale în procesul dezvoltării și consolidării economice a gospodăriilor de stat. Sporirea producției și reducerea continuă a prețului de cost, perfecționarea activității cadrelor care lucrează în acest domeniu reprezintă tot atîtea verigi ale sporirii eficienței economice a producției animale.

ing. N. STĂNESCU

VALENȚELE AMORTISMENTULUI

MODUL în care mijloacele fixe puse la dispoziția gospodăriilor agricole de stat (fie prin dotație, fie prin transfer) concură la procesul de producție, este de mare importanță economică, deoarece, în raport de utilizarea lor se materializează și eficiența lor în creșterea producției și a productivității muncii, în reducerea prețului de cost. În acest domeniu, deși sînt de remarcat o serie de realizări cu privire la creșterea eficienței mijloacelor fixe, există încă o serie de deficiențe care generează greutăți financiare unităților agricole aflate în cauză.

● *Necorelația dijmuiește rentabilitatea*

ÎN articolul „Bumerangul nefolosirii mijloacelor fixe" din nr. 38 al revistei, semnat de G. Naum se subliniază, printre altele, importanța deosebită pe care o are **corelația dintre planul de producție și planul de investiții,** pentru asigurarea unei activități rodnice, eficiente, în gospodăriile agricole de stat. În sprijinul acestui punct de vedere, pe care îl consider întru totul just, se înscriu și următoarele exemple.

Dintr-o analiză făcută la două unități pendinte de Trustul GOSTAT pentru aprovizionarea Capitalei și anume — Combinatul agroalimentar „30 Decembrie 1947" și G.A.S. Roșia — rezultă că dotarea făcută cu mijloace fixe din 1961, nu a ținut seama de sarcinile de plan, de utilajele deja existente și cu randament în producție, într-un cuvînt, de corelația ce trebuie să existe între planul de producție și planul de investiții. Astfel, la Combinatul agroalimentar „30 Decembrie 1947" din raionul N. Bălcescu, o serie de mijloace fixe, care nu corespundeau necesităților producției (agregate de muls, aparat de recoltat lăptișor de matcă, garduri electrice, injectoare, mașină de scos sîmburi, termografe etc.) în valoare totală de 472 000 lei nu au funcționat 856 de luni. Dar deși aceste mijloace fixe nu au funcționat, cum era normal pentru ele s-a calculat și plătit o amortizare totală de 171 800 lei (vezi tabelul nr. 1).

Tabel nr. 1

Anul intrării	Valoarea mijl. fixe (mii lei)	Luni de nefuncționare	Amortisment calculat (mii lei)
1954	5,8	102	6,2
1955	18	27	3,0
1958	139	63	11,4
1960	10	9	1,3
1961	221,9	466	131,5
1962	33,5	53	3,6
1963	20,7	49	3,5
1964	23,1	87	11,3
	472,0	856	171,8

Din valoarea totală a mijloacelor fixe intrate, 3 700 lei constituie mijloace fixe cu uzură fizică, iar 140 000 lei utilaje cu uzură morală. Restul de 328 300 lei sau 69,4% au reprezentat utilaje și agregate primite în plus și care nu au fost folosite, dar la care continuă să se plătească amortisment, grevîndu-se de la an la an tot mai mult prețul de cost.

Aceleași aspecte sînt de relevat și la gospodăria agricolă de stat Roșia, din raionul „1 Mai" unde valoarea utilajelor și agregatelor nefolosite se ridică la 141 000 lei. Aceste mijloace de producție nu au concurat în procesul de producție 198 de luni, dar amortismentele respective, în valoare de 40 800 lei, s-au plătit cu regularitate.

În cazul gospodăriei de stat Roșia, imobilizarea acestor mijloace fixe s-a produs începînd cu anul 1962, valoarea lor fiind în continuă creștere, după cum rezultă din datele de mai jos:

Tabel nr. 2

Anul	Valoarea mijl. fixe (mii lei)	Luni de nefuncționare	Amortisment calculat (mii lei)
1962	30,8	30	9,8
1963	57,2	76	21
1964	53	92	10,0

Faptul că mijloacele fixe disponibile cresc an de an, reclamă măsuri eficiente care să înlăture asemenea situații paradoxale ce aduc prejudicii reducerii prețului de cost și rentabilității producției. **O cale utilă în această direcție,** este după părerea noastră, **îmbunătățirea sistemului actual de dotare a gospodăriilor agricole de stat** care s-a dovedit destul de defectuos. Aceasta ar presupune, printre altele, folosirea unei **forme mai avansate de planificare, care să asigure o anumită descentralizare în domeniul acțiunii de achiziționare a mijloacelor fixe.**

● *Acțiunea de casare nu trebuie să dăuneze producției*

PE lîngă organizarea acțiunii de identificare și redistribuire a mijloacelor fixe este nevoie de întărirea răspunderii în domeniul activității de casare a utilajelor și agregatelor. În această direcție se manifestă o serie de deficiențe între care se impun atenției prin prejudiciile însemnate ce le aduc, **formalismul grefat pe un slab simț de răspundere** al celor care efectuează aceste casări. Bunăoară, la Combinatul agroalimentar „30 Decembrie 1947", conducerea unității în loc să întocmească formele de transfer pentru cele trei injectoare ce nu le-a folosit de loc, a trecut la casarea lor, procedeu care în cazul de față este cu totul nerecomandabil. Nerecomandabil deoarece aceste injectoare sînt noi, ele aflîndu-se și acum în magazia unității în ambalajul lor, și deci pot fi foarte bine folosite de către o altă gospodărie de stat. Iată cum un slab simț de răspundere poate aduce în stare de fier vechi mijloace fixe noi, lipsind producția de potențe tehnice în plus.

● *Eficiență prezentă pe hirtie, dar nulă în realitate*

ÎN procesul dezvoltării și perfecționării bazei tehnice de producție a gospodăriilor agricole de stat, **creditele pentru mica mecanizare ocupă un loc tot mai important.** Astfel, la gospodăria de stat Alba, aceste credite au însumat 300 000 lei, iar la Combinatul agroalimentar „30 Decembrie 1957", numai în anii 1965 și 1966, s-au ridicat la circa 1 600 000 lei. Este de înțeles ce importanță mare are pentru creșterea rentabilității folosirea eficientă a acestor credite.

Cu toate acestea, în practica gospodăriilor de stat din cadrul Trustului GOSTAT pentru aprovizionarea Capitalei sînt de remarcat o serie de deficiențe care reduc din eficiența creditelor acordate pentru mica mecanizare. Astfel, în toate gospodăriile de stat din cadrul acestui trust, datorită calculației economice nefondate îndeajuns stau nefolosite un număr însemnat de prăjitoare pentru furaje (fiecare valorează 36 000 lei) care s-au confecționat cu ajutorul creditelor de mică mecanizare. Prin urmare, aceste utilaje care ar fi trebuit să contribuie la reducerea prețului de cost și la creșterea beneficiilor în sectorul respectiv, stau nefolosite cu toate consecințele economice ce decurg de aici. Astfel, pe lîngă plata amortismentului, prețul de cost mai este încărcat cu valoarea dobînzii (2%) ce se percepe în plus la creditele restante.

La acest aspect, determinat de slaba fundamentare economică a eficienței mijlocului fix propus să se confecționeze, se mai adaugă și altele. Bunăoară, datorită lipsei unei evidențe corespunzătoare, nu poate fi urmărită eficiența mijloacelor fixe confecționate prin credite pentru mica mecanizare. Astfel, la gospodăria de stat Roșia, instalația de muls tip Banat, intrată în producție în anul 1963 nu a fost folosită tot timpul. Or, creditul respectiv s-a rambursat la scadență din beneficiile unității, conform ratelor reieșite din calculul economic. Se pune întrebarea: creditul respectiv s-a rambursat din beneficiile rezultate de pe urma folosirii acestei lucrări de mică mecanizare? Evidența actuală nu poate însă mijloci un răspuns în această direcție. După cum ea nu este în măsură să stabilească nici eficiența acestor mijloace fixe.

Dat fiind volumul sporit al creditelor de macanizare ce se utilizează în momentul de față în gospodăriile de stat, consider necesar ca forul tutelar, Ministerul de Finanțe și Banca Națională să **prevadă o modalitate de evidențiere a cheltuielilor acestor mijloace fixe.** Aceasta va permite să se constate într-adevăr, eficiența mijloacelor de bază, față de parametrii antecalculați în documentația de solicitare a creditelor de mică mecanizare.

M. HÎLMU

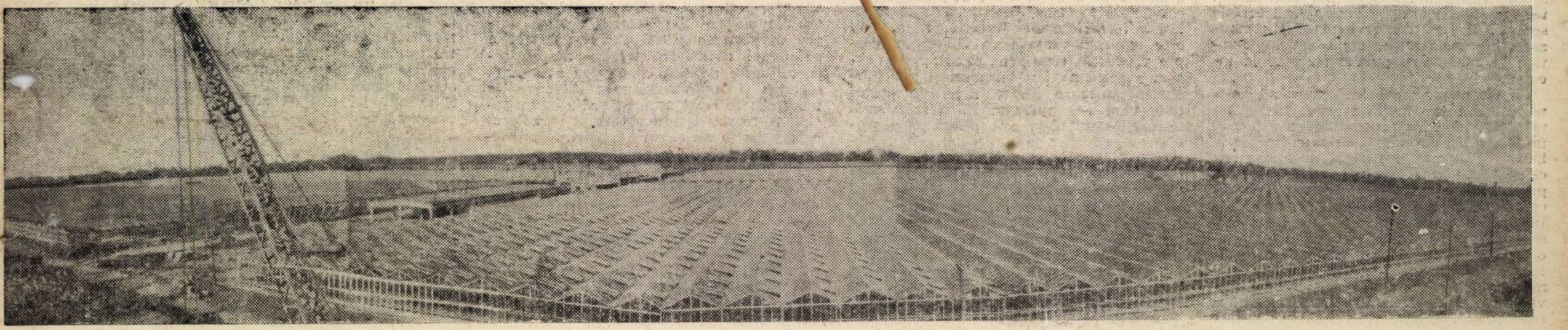

Complexul de sere de la Ploiești va ocupa o suprafață de 51 ha. În acest an au intrat în producție 18 ha, cultivate cu tomate.

PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

ECONOMIA POLITICĂ ȘI ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE

- **Continuitatea dezvoltării științei economice și modalitățile tratării ei în cursul de economie politică.**
- **Reflectare mai amplă a gîndirii economice din România...**
- **...și o mai largă confruntare cu teoriile contemporane.**

UN rol important în formarea tinerelor cadre cu pregătire superioară îl joacă predarea învățăturii marxist-leniniste. Vorbind de studierea științelor sociale, a economiei politice, istoriei, filozofiei, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta, cu prilejul deschiderii noului an universitar, că aceasta trebuie să aibă drept rezultat cunoașterea strădaniilor poporului pentru emancipare politică și economică, înțelegerea idealurilor și aspirațiilor sale, a luptei forțelor progresiste și revoluționare pentru eliberarea națională și socială. Studenții noștri trebuie să cunoască bine direcțiile de dezvoltare ale societății contemporane, să devină promotori curajoși ai ideilor și principiilor noi, înaintate, adversari ai oricăror teorii retrograde, perimate. Pentru a deveni buni cunoscători ai socialismului și comunismului, pentru a deveni buni comuniști nu este suficient ca tinerii să învețe unele definiții despre comunism. **Tineretul nostru trebuie să-și însușească, în esență, totalitatea cunoștințelor științifice acumulate de omenire.**

Una din problemele importante pentru cadrele didactice, care rezultă din această sarcină, este aceea a legăturii între știință și istoria științei. Modalitatea înfăptuirii acestei legături, în procesul predării economiei politice, ni se pare de o deosebită însemnătate.

Creșterea eficienței predării economiei politice, în sensul unei contribuții sporite la formarea de cadre cu un orizont larg de cunoștințe, este legată de luarea în considerație a unor împrejurări variate printre care:

a) faptul că economia politică marxistă n-a apărut pe un loc gol, ci ea reprezintă o treaptă calitativ superioară, care se sprijină pe tot ce a dat mai de preț omenirea pînă la mijlocul secolului al XIX-lea; b) că ea s-a dezvoltat și se dezvoltă continuu pe baza generalizării teoretice a practicii vieții sociale; c) că în epoca trecerii omenirii de la capitalism la socialism are loc o importantă confruntare între economia politică marxistă și cea burgheză, în toate problemele mari ale contemporaneității; d) că economia politică marxistă din România generalizează experiența și tradițiile de luptă ale poporului nostru, realizările istorice obținute de acesta, sub conducerea partidului, în construcția socialistă.

Toate acestea obligă la: sublinierea momentelor esențiale ale dezvoltării teoriei economice marxiste și a unor aspecte principale ale teoriilor cu care s-a confruntat; prezentarea și analiza critică a orientărilor și teoriilor nemarxiste cele mai caracteristice cu privire la capitalism, socialism și țările în curs de dezvoltare; predarea unor momente caracteristice din istoria gîndirii economice din țara noastră. În ce proporții și cum trebuie făcut acest lucru? El se poate realiza fie prin desprinderea laturii istorico-teoretice a economiei politice într-un **curs** sau **secțiune separată**; fie prin surprinderea momentelor hotărîtoare ale laturii istorico-teoretice, în cadrul cursului de economie politică la **locul potrivit** sau, în sfîrșit, prin **îmbinarea ambelor forme.** În învățămîntul economic superior din țara noastră (la institutul de științe economice, la unele facultăți ale universităților și la facultatea de economie politică a Academiei de științe social-politice „Ștefan Gheorghiu") s-a aplicat, în general, ultima metodă. Cursurile de economie politică predau, într-o măsură restrînsă, unele momente ale istoriei teoriilor economice și ale criticii unor teorii contemporane, iar cursul de istoria doctrinelor economice face o sinteză critică a procesului de dezvoltare a gîndirii economice universale și din țara noastră.

NU la toate institutele de învățămînt superior, unde se predă economia politică, este posibilă însă și predarea unui curs de istoria doctrinelor economice. În cele ce urmează îmi permit cîteva reflecții și sugestii în legătură cu cuprinderea unor probleme de istoria gîndirii economice în programa cursurilor de economie politică predate în două semestre.

Dacă cercetăm programele și cursurile întocmite, constatăm că s-au făcut unele lucruri importante și în acest domeniu, mai ales pe linia criticii unor teorii burgheze și oportuniste din trecut și de azi, a sublinierii aportului partidului nostru la aplicarea creatoare a învățăturii marxist-leniniste la condițiile țării noastre și a îmbogățirii acesteia cu noi concluzii și teze. Sarcinile actuale impun însă cerințe sporite. Pentru consecvență și sistematizare, în considerațiile mele mă voi menține la cele patru puncte marcate la început.

a) Economia politică marxistă este treapta cea mai înaltă a dezvoltării științei economice. În procesul de învățămînt însă trebuie nu numai să afirmăm acest lucru, ci să oferim studenților elementele care să confirme teza enunțată, în special prin referiri la momentele cardinale ale contribuției predecesorilor economiei politice marxiste. Aceste momente pot fi considerate: conturarea economiei politice ca o știință de sine stătătoare (îndeosebi în lucrarea lui Adam Smith „Avuția națiunilor"), teoria valorii muncă, teoria plusvalorii și încercarea genială de analiză a reproducției capitalului („tabloul economic" al lui F. Quesnay"). Tema despre obiectul economiei politice cîștigă în consistență dacă se arată și modul în care au conceput reprezentanții economiei politice clasice burgheze această știință (ca o știință a cercetării cauzelor îmbogățirii). Totodată se marchează și saltul calitativ făcut de economia politică marxistă, care-și fixează ca obiect cercetarea nu pur și simplu a bogăției, ci a relațiilor în care se produc și reproduc bunurile materiale.

Referiri la reprezentanții economiei politice clasice burgheze se pot face și la temele despre producția de mărfuri, capital și plusvaloare, reproducția capitalului social. Acest mod de tratare ar sublinia (lucru deosebit de necesar în condițiile în care mulți adversari ai marxismului caută să prezinte economia politică marxistă ca o născocire ce se abate de la drumul general al dezvoltării științei) ideea preluării de către economia politică marxistă a ceea ce a fost valoros în știința economică premarxistă și a încadrării într-o concepție generală nouă, căpătînd noi sensuri și slujind o nouă cauză.

b) Economia politică marxistă n-a apărut deodată într-o formă finită, ci s-a formulat într-un proces îndelungat de cercetare, în focul unei înverșunate lupte de idei. Se poate replica că acesta este un lucru îndeobște cunoscut. **Sublinierea caracterului creator, în continuă dezvoltare, a teoriei economice marxiste,** în luptă cu cele adverse, și folosirea în acest scop a unor elemente de istoria gîndirii economice n-ar fi lipsită totuși de eficacitate.

Punctarea în cursul de economie politică a unor momente importante ale dezvoltării teoriei economice marxiste ar fi unul din elemente. Astfel poate fi amintit faptul că Marx, numai după îndelungate cercetări, în deceniul al șaselea, a descoperit dublul caracter al muncii, iar forța de muncă ca marfă în deceniul al șaptelea; că soluționarea problemei egalizării ratei profitului — iar legat de acesta și a rentei absolute — a avut loc tot cam în deceniul al șaptelea al secolului trecut. Teoria ultimului stadiu al capitalismului, a lui Lenin, s-a format și perfecționat treptat, iar cu privire la teoria crizei generale a capitalismului și a capitalismului monopolist de stat trebuie arătat că ele au fost formulate de Lenin numai în trăsăturile lor cele mai generale, revenind generațiilor următoare sarcina precizării, completării și dezvoltării lor în funcție de noile fenomene survenite.

În curs se cere întreprinsă însă și critica unor teorii importante emise de adversarii marxismului de-a lungul vremii. Manualele apărute pînă acum suferă de unele carențe, legate de modul de alegere a teoriilor și de accentul pus pe unele sau altele în diverse etape. În programa actuală și în curs, de exemplu, se acordă un loc larg combaterii legii populației, formulate de Malthus, în schimb este ignorată combaterea concepției despre producție, repartiție, circulație și consum a economiștilor burghezi și mic burghezi, din care derivă diversele păreri după care s-ar putea modifica fizionomia societății capitaliste prin păstrarea neștirbită a producției capitaliste și prin reformarea fie a repartiției, fie a circulației, fie a consumului. De asemenea, nu se ia nicăieri poziție împotriva „legii lui Say" — cu largă aplicare în economia politică burgheză vulgară, nu se face nici măcar o referire la teoriile marginaliste — fundamentul teoriilor burgheze nu numai trecute, ci și contemporane despre valoare, preț, repartiție. Printr-o judicioasă structurare a cursului, asemenea probleme pot și trebuie să fie tratate.

c) Lupta ideologică în condițiile actuale ocupă un loc de seamă și are mare importanță în confruntarea dintre cele două sisteme sociale opuse. Cursul de economie politică ar putea să reflecte, într-o măsură corespunzătoare, această luptă de idei, pentru înarmarea studenților cu cunoașterea principalelor orientări, ca și pentru formarea capacității de discernămînt critic și de analiză a teoriilor economice adverse. Evident că orice abuz, aici ca și în alte părți, ar strica. Dar cîteva lucruri se impun. În partea consacrată analizei capitalismului contemporan, s-ar putea efectua o prezentare realistă, obiectivă a aspectelor esențiale privind starea actuală a economiei politice burgheze. Aci își găsesc locul unele considerațiuni cu privire la formularea obiectului economiei politice, metodă și metodologie, funcțiile economiei politice burgheze, ca și la modalitatea de abordare a problemelor economice fundamentale ale epocii noastre. Totodată, se cuvin analizate critic, fie și sumar, cîteva din teoriile sau curentele cele mai caracteristice: keynesismul în forma sa actuală și îndeosebi teoriile „creșterii economice", ale stadiilor dezvoltării, ale „convergenței sistemelor sociale".

Dezvoltarea țărilor eliberate de sub jugul colonial a generat, de asemenea, o bogată literatură economică și numeroase teorii, care nu pot fi cuprinse desigur într-un curs de economie politică de două semestre. Esențial este să reținem elementele cele mai caracteristice. Și, întrucît problema căilor și modalităților de dezvoltare a tinerelor state, cu numeroasele ei implicații, stă în centrul cercetărilor economiștilor burghezi, critica teoriilor „interdependențelor economice", a teoriilor care neagă importanța și posibilitățile dezvoltării industriei în aceste țări, este de mare interes și actualitate. Totodată nu trebuie neglijate unele teorii economice ale burgheziei naționale care, cu toate limitele lor, conțin importante elemente progresiste.

Înaintarea victorioasă a socialismului, dezvoltarea mișcării muncitorești și larga răspîndire a ideilor marxism-leninismului au determinat o preocupare mai intensă a economiștilor burghezi față de problemele practicii și teoriei economiei socialiste. Numeroase institute în țările capitaliste sînt consacrate exclusiv cercetării acestor probleme; s-au elaborat o serie de teorii burgheze despre socialism și s-au publicat multe lucrări pe această temă. Față de unele din aceste teorii s-a luat poziție în cursul de economie politică a socialismului, însă destul de limitat. Este nevoie de o atitudine mai hotărîtă, de o analiză mai documentată cu privire la unele teorii burgheze care vizează aspecte fundamentale ale teoriei și practicii economiei socialiste. Astfel sînt teoriile marginaliste (îndeosebi la temele despre valoare, prețuri și productivitatea muncii), teoriile despre planificare (la tema despre dezvoltarea planică, proporțională a economiei naționale), teoriile despre raportul între politica economică a statului socialist și legile economice obiective (la tema despre rolul economic al statului socialist), teoria despre natura și caracterul repartiției în socialism (la tema despre legea economică fundamentală a socialismului) și altele. Teoriile economice burgheze vizate figurează printre cele mai de seamă și abordarea lor se impune cu necesitate.

d) Economia politică marxistă nu poate fi atemporală și aspațială; ea a fost și este strîns legată de viața reală. **Predarea ei în institutele noastre trebuie făcută într-o strînsă conexiune cu realitățile prezente și trecute ale țării noastre.** Partea referitoare la socialism, cum am mai arătat, este profund ancorată în realitățile țării noastre. Și partea referitoare la capitalism cuprinde o serie de referiri și analize ale realităților din România burghezo-moșierească. În ceea ce privește însă surprinderea unor momente ale gîndirii economice progresiste din trecutul țării noastre sîntem serios deficitari. Asemenea idei în legătură cu problema naturii specifice a dezvoltării capitalismului în România, a industrializării României etc ar trebui să-și găsească locul în cursul de economie politică.

Cînd vorbim de caracterul de clasă al economiei politice burgheze, extinzînd cele tratate pînă acum la această parte (tema, obiectul și metoda economiei politice), credem că nu este lipsită de interes reliefarea prețioaselor idei și considerațiuni ale lui D. P. Marțian, A. D. Xenopol, B. P. Hașdeu, după care burghezia fiecărei națiuni a căutat să folosească teoria economică pentru susținerea propriilor interese. Temele despre capital și plusvaloare oferă largi posibilități de cuprindere a unor teze și analize făcute de gînditorii din țara noastră, avînd ca material de cercetare realitățile țării noastre. Este bine cunoscut că la aceste teme Marx s-a folosit pe larg în „Capitalul" de analizele întemeiate ale lui Nicolae Bălcescu cu privire la goana boierilor după supramuncă. Cu toate limitele lor de clasă și caracterul lor de multe ori unilateral, analizele făcute genezei capitalismului la noi în focul disputei dintre Șt. Zeletin, V. Madgearu, M. Manoilescu, Gr. Mladenatz ș.a. conțin unele elemente care ar putea fi folosite în predarea temelor amintite, uneori în sens pozitiv, alteori ca obiect de critică. În același sens putem privi și unele idei formulate pe baza multilateralei analize burgheze sau mic-burgheze a gospodăriei țărănești. Pe lîngă teoria greșită a trăiniciei micii gospodării țărănești, V. Madgearu și Gr. Mladenatz au făcut cu mult realism unele analize ale mecanismului gospodăriei țărănești și ale stării ei în țara noastră. Ca să nu mai vorbim de aportul lui C. Dobrogeanu-Gherea la studierea acestei probleme.

Tratarea stadiilor dezvoltării capitalismului în industrie oferă cadrul cel mai potrivit de tratare, în linii esențiale, a confruntărilor de idei cu privire la dezvoltarea industrială a României.

Condițiile dezvoltării țării noastre la finele secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului al XX-lea în ansamblul economiei mondiale nu numai că nu i-au determinat pe unii economiști burghezi de seamă să elaboreze teorii imperialiste, dar i-au pus în situația ca ei înșiși să demaște tendințele imperialiste cotropitoare ale marilor puteri. Unele analize făcute acestei probleme de către V. Madgearu, Mitiță Constantinescu, I. N. Angelescu ș.a. ar putea oferi materiale interesante la tema despre dominația monopolurilor în sistemul mondial al economiei capitaliste. Tot pe această linie n-ar fi lipsită de interes nici tratarea succintă a teoriei schimburilor internaționale a lui M. Manoilescu, care se referea la mecanismul exploatării țărilor agrare de către cele industriale.

Larga penetrație a capitalului străin în țara noastră a obligat pe economiști să analizeze multilateral acest fenomen. Pe lîngă multele elemente apologetice, în analizele economiștilor burghezi sînt și unele elemente realiste, de demascare a rolului capitalului străin care — atît cît permite economia cursului — ar putea fi aduse la cunoștința studenților. De asemenea trebuie neapărat relevat în partea referitoare la economia politică a socialismului aportul gîndirii înaintate despre rolul industrializării în dezvoltarea României.

Toate acestea trebuie să se bazeze pe studierea documentelor P.C.R., a literaturii marxiste din țara noastră, ca și a lucrărilor economiștilor burghezi care s-au ocupat de problemele amintite

★

O PRIMĂ reacție la reflecțiile și sugestiile făcute ar putea fi legată de spațiul restrîns al cursului. Și observația pare întemeiată. Credem însă că **redarea concisă a elementelor noi** ca și **restrîngerea unor părți descriptive,** care se mai mențin în curs, permit luarea în considerație, în bună măsură, a sugestiilor făcute. Mai trebuie ținut seama și de faptul că economia politică se predă și în școala medie. De altfel, problema raportului între economia politică și istoria gîndirii economice credem că **ar putea constitui obiectul unui schimb de opinii** menit să sugereze idei noi, să aducă precizări și completări.

Predarea cunoștințelor de economie politică într-o manieră care să permită cuprinderea unor elemente de istoria gîndirii economice contribuie la formarea unei optici juste a studenților cu privire la continuitatea dezvoltării științei economice, la dezvoltarea teoriei economice marxiste și a luptei de idei, la aportul pe care l-a avut și-l are poporul nostru la dezvoltarea științei economice.

conf. univ. dr. N. IVANCIU

CURIER

■ Institutul de conducere de pe lîngă Consiliul de miniștri și Agenția de presă cehoslovacă au început editarea revistei lunare de informare economică (MODERNI RIZENI (**Conducerea modernă**) CTV, Praga, 100 pag. Revista conține materiale relative la perfecționarea conducerii, dări de seamă ale organizațiilor economice din țară și străinătate, articole cu privire la „filozofia întreprinderii".

Adresîndu-se în special cadrelor de conducere a căror agendă zilnică este încărcată, forma de expunere este foarte concisă. Numerele revistei au un caracter tematic. Printre subiectele tratate sau anunțate menționăm: culegerea și prelucrarea informațiilor, complexul de probleme legate de planificare, aplicarea psihologiei în conducere, ergonomie, utilizarea rațională a timpului de lucru al cadrelor de conducere.

■ În editura **Mouton** în colaborare cu **Centre National de la recherche scientifique** au apărut primele trei volume ale colecției **Méthodes de la sociologie**, sub direcția lui R. Boudon și P. Lazarsfeld: **Le vocabulaire des sciences sociales, l'Analyse empirique de la causalité** și **l'Analyse des processus sociaux.** După cum arată prof. Jean Stoetzel în prefață, următoarele volume se vor referi la condițiile generale ale cercetării aplicate la grupuri mici, analiza empirică a comportamentelor sociale efective și premisele filozofice ale unei „fizici sociale".

■ Cunoscutul economist marxist Henri Claude a publicat în Éditions Sociales, Paris, 1965, lucrarea intitulată **La concentration capitaliste,** 300 pag. Autorul divide factorii care accelerează procesul de concentrare capitalistă în Franța în factori comuni pentru toate țările capitaliste și în factori specifici Franței. Printre cei comuni sînt enumerați: a) progresul științei și tehnicii; b) agravarea crizei generale a sistemului imperialist după cel de-al doilea război mondial; printre cei specifici Franței: a) naționalizările; b) prăbușirea sistemului colonial francez; c) Piața Comună.

■ La invitația „Vieții economice" se află în țara noastră Karel Matous, redactor șef adjunct al revistei „Hospodarske Noviny" din Praga.

Economistul cehoslovac a vizitat o serie de obiective economice și a avut convorbiri la redacție cu tovarășii Gh. Dolgu, Gh. Crețoiu și D. Dumitriu, redactori șefi adjuncți și alți membri ai redacției despre aspecte ale economiei naționale românești și probleme cu caracter profesional.

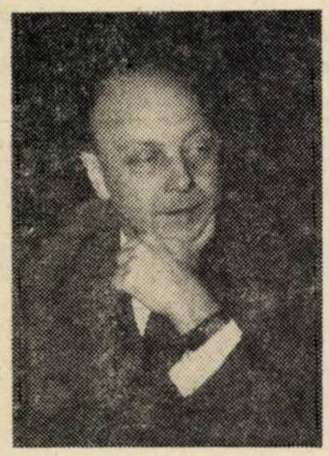

■ **Application de la cybernétique à l'étude des mécanismes économiques,** de dr. Ernest Huant, Entreprise moderne d'édition, Paris, 1965, 125 pag., este o încercare de examinare a economiei politice în lumina **ciberneticii.** Această noțiune presupune existența faptelor de informare, cercetarea reacțiilor efectului asupra cauzei, considerarea tendințelor de echilibru și de conservare a lor, totul condus către un anumit număr de scopuri. Concepția cibernetică — arată autorul — pare susceptibilă să se adapteze tot atît de bine realității mișcătoare a faptelor, cît și permanenței lor interferente reacționale

■ Lucrarea **Africa and the Islands** (Africa și insulele), publicată de R. Harrison Church, I. și P. Clarke, H. Henderson, specialiști în problemele Africii, Londra, Longmans, 1965, 494 pag., constituie o expunere de geografie regională. După o primă parte de ansamblu, mediul natural, problema populației, modurile de viață agricole, miniere, industriale, urbane sînt tratate pe șapte mari regiuni: Nord-Vestul, Nord-Estul, Vestul, Centrul-Vest, Estul, Sudul și insulele africane din Oceanul Indian.

■ În lucrarea **Intervention und Kooperation der Zentralbanken auf den Devisenmärkte, nach dem zweiter Weltkrieg** (Intervenția și colaborarea băncilor centrale pe piața devizelor, după al doilea război mondial) ed. J.C.B. Mohr, Tübingen, 1966, 149 pag., dr. Peter Janocha cercetează, printre altele, posibilitățile teoretice de care dispun băncile centrale pentru influențarea mișcărilor internaționale de fonduri și relațiile existente între volumul acestora și cursul devizelor.

■ În editura **Die Wirtschaft,** Berlin, a apărut volumul **Operations Research. Eine Einführung in die Unternehmensforschung** (Operations Research. O introducere în cercetarea operațională) de Churchman, Ackoff și Arnoff, (1966, 588 pag.). În afară de prezentarea aparatului matematic, lucrarea tratează probleme economico-matematice: modele de depozitare, de repartizare, modele pentru timpul de oprire, modele de substituire etc., precum și controlul, verificarea și realizarea modelului.

■ Eficacitatea și varietatea politicilor propuse sau practicate în S.U.A. pentru „reducerea sărăciei" sînt discutate în volumul **Poverty in America** (Sărăcia în America), editat de M. S. Gordon, San Francisco, California, 1965, 465 pag., și care reunește materialele unei conferințe ținute pe această temă în 1965 la Universitatea Berkeley din California, cu participarea mai multor economiști cunoscuți. Concluziile și rezumatul conferinței sînt înfățișate în capitolul final al volumului de către Gunnar Myrdal și Fritz Machlup.

MERCUR PRINTRE MUZE

UN CONCURS AL COMICS-URILOR

Nu cu mult timp în urmă au luat sfîrșit în orașul italian Lucca lucrările celui de-al doilea Congres internațional consacrat „bandelor ilustrate". Ținerea unui asemenea congres, ca și ecoul larg pe care el l-a avut în presa occidentală sînt semnificative pentru ponderea pe care au căpătat-o seriile de povestiri desenate apărute în coloanele ziarelor și revistelor. Arătam cu alt prilej care sînt implicațiile ideologice, tematica și finalitatea acestor bande ilustrate tipărite zilnic în tiraje de milioane de exemplare (practic toate ziarele de masă din Occident publică în fiecare număr asemenea produse), constituind astăzi unul dintre elementele de bază a ceea ce unii au numit „cultură de masă" (în sensul unor producții simple destinate unui public fără pretenții), iar alții pur și simplu „subcultură".

Ideea unui congres internațional a pornit din două direcții. Pe de o parte s-a înregistrat în ultimii ani un început de organizare a unei mișcări a amatorilor de asemenea „comics"-uri. În Franța, de pildă, a fost înființat „Clubul bandelor ilustrate", care după un timp a adoptat denumirea mai savantă și mai impresionantă de „Centru pentru studierea literaturilor de expresie grafică". Federații de așa-numite „comics-cluburi" au luat ființă într-o serie de țări; au început să fie editate o serie de reviste de specialitate: Giff-Wiff în Franța, Linus în Italia etc. Acestea sînt reviste de „teorie" a comics-urilor, deosebite de zecile și sutele de publicații care se mulțumesc doar să publice bande ilustrate.

Pe de altă parte, răspîndirea și influența comics-urilor preocupă într-o tot mai largă măsură pe diferiți cercetători din domeniul fenomenelor sociale și culturale. Mai ales sub impulsul acestor cercetători a fost organizat congresul despre care vorbeam la început. Precedentul congres, ținut în 1965, tot în Italia, la Bordighera, a reunit în special pe reprezentanții amatorilor de comics-uri.

Congresul de la Lucca, din toamna acestui an, a fost organizat de Institutul de pedagogie al Universității din Roma, de Institutul italian de comunicații de masă și de Centrul pentru studierea literaturilor de expresie grafică. La congres au participat peste o sută de delegați — editori, desenatori, scenariști, istorici, pedagogi, psihologi, antropologi, sociologi, economiști — veniți din numeroase țări: Franța, Italia, Belgia, Statele Unite, Suedia, Elveția, Mexic, Brazilia etc. La sfîrșitul congresului au fost constituite două asociații internaționale care au și cerut afilierea la U.N.E.S.C.O.: Asociația internațională a criticilor de bande ilustrate și Federația internațională a centrelor de studiere a bandelor ilustrate.

În cadrul congresului s-au ținut o serie de comunicări erudite dintre care au fost remarcate cele privitoare la „Fumetti (denumirea italiană a comics-urilor — n.n.) ca factor de integrare în timpul preadolescenței", „Declinul eroilor bandelor ilustrate", „Simbolismul onomatopeelor", „Superman și delirul parafrenic", „Bandele ilustrate în timpul fascismului" etc. În același timp, s-a desfășurat și un tîrg la care au fost vîndute, la prețuri ridicate, albume vechi cu Topolino sau cu Tarzan. În marginea dezbaterilor oficiale, editorii au încheiat tranzacții fructuoase și au discutat despre „pericolul pe care-l reprezintă cenzura, în special pentru comics-urile tenebroase".

Organizatorii au apreciat că în ansamblu lucrările congresului au fost rodnice dar observatorii imparțiali au remarcat cel puțin două fenomene interesante. În primul rînd în măsura în care la congres s-au discutat aspectele ideologice și politice ale comics-urilor, aceasta s-a referit numai la perioade mai vechi. De exemplu, studiul despre „Bandele ilustrate în timpul fascismului" a scos în evidență cu ascuțime modul în care fascismul a încercat să utilizeze bandele ilustrate pentru a sădi în rîndurile tineretului idei rasiste, colonialiste, mistice, cultul violenței, disprețul pentru cultură și pentru intelectuali, apologia supunerii oarbe față de „șef" și așa mai departe. Dar, la congres nu s-a vorbit aproape de loc despre conținutul actualelor bande ilustrate, despre felul, de pildă, în care în Statele Unite ele proslăvesc tendințele imperialismului american la dominație mondială, despre felul în care ele încearcă să semene ură și dispreț față de negri și alte popoare de culoare, să exalte ideea „supraomului". În general, congresul s-a ferit parcă să abordeze asemenea probleme spinoase.

Este interesant — și aceasta constituie al doilea fenomen interesant — că participarea americană la congres a fost destul de anemică, mai ales dacă ținem seama de faptul că în S.U.A. se produce peste 65% din întreaga „literatură" mondială de comics-uri și că bandele ilustrate americane sînt exportate masiv în toate țările occidentale și în numeroase țări din Asia, Africa, America Latină. După cît ce pare producătorii americani de comics-uri nu acordă prea mare importanță discuțiilor teoretice. În acest sens, ziarul parizian LE MONDE reproducea declarația unui vestit desenator american de comics-uri, făcută chiar la Congresul de la Lucca: „Noi, desenatorii din America, facem comics-uri cu singurul scop de a cîștiga bani. A trebuit să vin aici, ca să aflu de la francezi și italieni ce activitate importantă desfășurăm noi în fond". De la înălțimea „spiritului practic american", autorul declarației vroia de fapt să-i ironizeze pe cercetătorii adunați la congres. Nu e mai puțin adevărat însă că numai cu studii teoretice, accesibile unui număr restrîns de specialiști, nu se va putea interveni eficace în fenomenul atît de complex și atît de răspîndit al bandelor ilustrate.

H. DONA

PLANUL TREBUIE ÎNDEPLINIT LA TOȚI INDICATORII

(urmare din pag. 3)

conserve pe luna septembrie, a dus la producție globală mai mică cu 1 600 000 lei, iar prin neachiziționarea întregii cantități planificate de vișine și caise, planul producției conservelor de fructe n-a fost îndeplinit la producția globală cu o valoare de 3 500 000 lei.

Desele întreruperi în procesul de producție respectiv la atelierul de ambalaje — unde s-au semnalat deficiențe de organizare — au pus întreprinderea în situația de a nu realiza sarcina suplimentară de plan la ambalaje metalice și la tablă vernizată.

O altă cauză care a contribuit la nerealizarea planului producției globale o constituie sistarea fabricației la unele produse, ca urmare a refuzului beneficiarului (I.C.R.A.-București) de a achiziționa cantitățile contractate.

În încheiere cîteva cuvinte despre un sistem nou. Începînd din acest an, întreprinderea a introdus în practica activității sale economice sistemul de a nu achiziționa principalele cantități de fructe și legume decît atunci cînd prețurile au ajuns la nivelul luat în calculul prețului de cost prevăzut pentru fiecare produs în parte. Drept urmare la indicatorul „preț de cost" s-a obținut o reducere substanțială a sarcinii cu aproape 4 000 000 lei. Dar așteptînd să treacă la prelucrarea unei cantități de legume și fructe doar atunci cînd ajungea la prețurile accesibile, s-a întîmplat (la sfîrșitul lunii iulie și începutul lunii august, de pildă) să nu se lucreze cu toată capacitatea. Ulterior nu s-au mai putut realiza cele 280 tone (din iulie și august) la finele lunii septembrie și aceasta a dus la o nerealizare a producției globale în valoare de 1 600 000 lei.

Dat fiind faptul că volumul sarcinilor producției globale pe trimestrul IV a.c. sporește cu 1/3 prin luarea în calcul a restanțelor din trimestrul III, colectivul Întreprinderii „Flora" are datoria să ia o serie de măsuri tehnico-organizatorice operative și eficace. Organizarea procesului de producție în așa fel ca la toate sortimentele să se asigure un proces de fabricație continuu, concomitent cu producerea de ambalaje necesare; reanalizarea încărcării mașinilor și utilajelor, a dispunerii lor spațiale; revizuirea formațiilor de lucru și organizarea judicioasă a fiecărui loc de muncă; asigurarea asistenței tehnice în schimburile II și III — iată numai cîteva din măsurile care pot duce la îmbunătățirea situației.

● Defecțiuni în colaborare

ÎNTREPRINDEREA FORESTIERĂ-Brezoi din raionul Rm. Vîlcea nu obținea de mai multă vreme rezultate pe măsura posibilităților. Ca urmare a unor măsuri luate de forul tutelar, precum și de noua conducere a întreprinderii, se constată o îmbunătățire a activității: a fost realizat planul la producția-marfă, la producția-marfă vîndută și încasată și sarcina de reducere a prețului de cost. Dar planul producției globale a fost realizat în proporție de numai 98,7%, iar beneficiile întreprinderii au fost cu 500 000 lei mai mici decît prevederile planului.

Cauzele sînt multiple. Una dintre acestea, este legată de activitatea Întreprinderii de construcții forestiere-Rm. Vîlcea și a Întreprinderii de mecanizare și transporturi forestiere — Pitești. Prima n-a dat în exploatare, la termenele stabilite, drumul pe care I. F. Brezoi transportă rășinoase de la Obîrșia Lotrului, și nici podul respectiv de trecere peste Lotru. În momentul cînd drumul a fost gata și se puteau relua transporturile, cea de a doua întreprindere nu și-a îndeplinit planul de transport, trimițînd pe traseul Obîrșia Lotrului-Voineasa mai puține autotrolii și autocamioane decît fusese planificat. Ca urmare s-a înregistrat o restanță de 9 000 tone în aprovizionarea cu material lemnos.

Vina celor două întreprinderi este certă. Nu este mai puțin adevărat însă că și conducerea I. F. Brezoi trebuia să dea dovadă de mai multă inițiativă. Atunci cînd a sesizat că din cauzele arătate mai sus, lipsea materia primă (bușteni de fag) producția putea fi orientată spre cherestea de rășinoase pentru care exista de asemenea contract. Nu s-au luat însă măsuri și astfel întreprinderea a rămas cu restanțe destul de mari. După nouă luni — în septembrie s-au făcut paralel cu producția și unele refaceri și modernizări la Fabrica de cherestea-I. F. Brezoi care are o restanță la cherestea de fag de 1 500 mc.

Trebuie puse în discuție și alte lipsuri existente în întreprindere. Se poate afirma, de pildă, că nu se acordă suficientă atenție exploatării raționale a funicularelor, a tractoarelor și a altor utilaje. Aceasta a dus la cheltuieli de producție mai ridicate și la goluri în timpul de exploatare. Dar nu numai atît. Probleme sînt și în ceea ce privește valorificarea superioară a masei lemnoase. Au fost cazuri cînd lemnul de lucru nu se sorta și valorifica corespunzător, ci se declasa în sortimente inferioare. Ceea ce, după cum se știe, privează întreprinderea de material de lucru și micșorează beneficiile.

În sfîrșit, încă o observație. Colectivul de conducere al întreprinderii, știind că nu dispune de suficientă forță de muncă la exploatările forestiere respective (și in special în sectorul Brezoi-Voineasa), ar trebui să se preocupe mai îndeaproape de asigurarea unor condiții corespunzătoare de lucru și cazare pentru muncitorii forestieri.

★

CONCLUZIILE se desprind de la sine. Este imperios necesar ca, deîndată, colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni din întreprinderile amintite să-și sporească eforturile pentru recuperarea rămînerilor în urmă. Folosind judicios timpul rămas pînă la sfîrșitul celui de al IV-lea trimestru al anului, avînd sprijinul efectiv al forurilor tutelare, întreprinderile amintite, cît și altele în aceeași situație, vor putea raporta realizarea sarcinilor de plan din primul an al cincinalului, la toți indicatorii.

POATE FI REDUS PREŢUL DE COST AL ZAHĂRULUI?

(Urmare din pagina 4)

lozare, rezultă că, de la recepţie şi pînă la intrarea în prelucrare, se pierde substanţă utilă echivalentă cu circa 50 000 tone zahăr.

Fără îndoială, nu pot fi în întregime evitate pierderile de greutate şi de substanţă utilă. Dar acestea ar putea fi diminuate mult dacă păstrarea sfeclei la bazele de recepţie s-ar face în condiţiuni mai bune şi s-ar lua măsuri corespunzătoare de adăpostire împotriva intemperiilor, dacă operaţiunile de însilozare s-ar face în conformitate cu instrucţiunile tehnologice.

● Măsuri cu efect multiplu

ÎN sfîrşit, tot în legătură cu gospodărirea judicioasă a materiei prime şi reducerea cheltuielilor, **o măsură cu efect multiplu : mecanizarea încărcării sfeclei în vagoane şi în camioane la bazele de recepţie.** Ea poate fi efectuată cu diferite tipuri de tractoare prevăzute cu cupe, precum şi cu benzi transportoare. În campania din anul acesta, mijloacele mecanizate cu care au fost dotate bazele de recepţie asigură încărcarea mecanizată a circa 700 000—800 000 tone sfeclă. **Dacă mecanizarea acestei operaţii s-ar extinde la întreaga cantitate de sfeclă — circa 4 milioane tone — volumul de forţă de muncă s-ar reduce în medie pe campanie cu peste 1 000 oameni.**

Mecanizarea bazelor de recepţie nu este numai o problemă de mare însemnătate pentru sporirea productivităţii muncii. În ultimele campanii şi cu deosebire în cea din acest an, se manifestă o serioasă lipsă de braţe disponibile pentru munca sezonieră de la recepţia sfeclei. Această situaţie, creată de cerinţele tot mai mari de braţe de muncă ale economiei ţării noastre în plină dezvoltare, se va accentua din ce în ce mai mult. **Aşa dar, singura soluţie pentru asigurarea ritmicităţii transporturilor de sfeclă şi a activităţii normale a recepţiei ei, este mecanizarea.**

● Pondere mică — dar cu importanţă mare

ÎMPORTANŢA utilizării gospodăreşti a materiei prime nu trebuie în nici un caz să ducă la concluzia că alte cheltuieli, cu o pondere mai mică în volumul total al costurilor, pot fi neglijate. Este vorba de cheltuielile pentru materialele auxiliare, consumul de abur, energie, apă, precum şi cheltuielile secţiilor de fabricaţie şi a celor generale ale întreprinderii care, împreună, însumează un volum de peste 200 milioane lei.

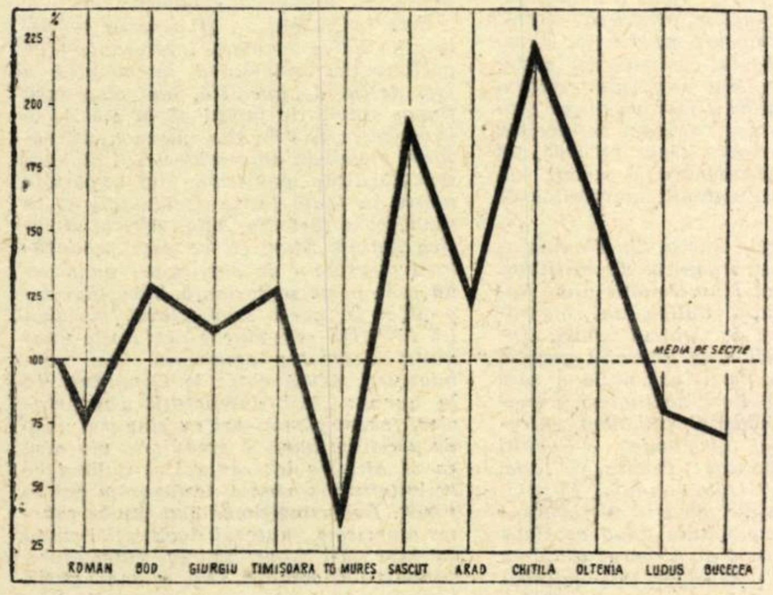

Nivelul cheltuielilor secţiilor de fabricaţie în 1966.

Posibilităţile de reducere a costurilor la aceste poziţii sînt şi ele mari. De altfel, diferenţele de costuri înregistrate între fabrici atestă acest lucru. Oricît de variate ar fi necesităţile determinate de diversitatea instalaţiilor şi a procedeelor tehnologice, nu este normal ca preţul de cost al materiilor auxiliare pe unitatea de produs să fie, de pildă, la fabrica Roman de două ori mai ridicat decît cel realizat la fabrica Arad, iar la fabrica Bucecea — cu 36% mai mare decît la fabrica din Luduş. Asemenea disproporţii pot fi întîlnite şi la celelalte poziţii. **Aducerea cheltuielilor de la fabricile cu costuri mari la un nivel apropiat de cele ale celor cu costuri mai mici poate duce la realizarea a multe milioane lei economii la preţul de cost.**

PRIN cele arătate, n-au fost epuizate toate posibilităţile de reducere a preţului de cost în industria zahărului. Dar numai prin **valorificarea posibilităţilor arătate, s-ar obţine, în circa 2—3 ani, o reducere anuală a costurilor cu peste 100 milioane lei,** ceea ce ar reprezenta un aport însemnat la creşterea eficienţei economice a producţiei de zahăr. Ţinînd seama de aceste mari rezerve, ministerul — respectiv direcţia noastră generală — a întocmit un plan de măsuri menite să sprijine întreprinderile în valorificarea maximă a acestora.

CONCEPŢII ŞI STIL DE MUNCĂ DIFERITE

(Urmare din pagina 4)

cadrele tehnice nu au colaborat cu cele economice, stabilind unele soluţii şi măsuri fără a avea în vedere rezultatul economic. Aşa se explică de ce la I.M. Cîmpulung preţul de cost a fost depăşit pe toate cele 8 luni ale anului. În comparaţie cu I.M. Ploieşti — situaţia se prezintă astfel :

Indicatori :	trim.I.1966 plan	trim.I.1966 realizat	trim.II.1966 plan	trim.II.1966 realizat	1.I.—31.VIII—1966 plan	1.I.—31.VIII—1966 realizat	1.I.—31.VIII—1966 %
1. *Costul preg. lei/mc*							
— I.M. C. Lung	133,4	192,1	157,8	222,7	150,8	200,8	133,2
— I.M. Ploieşti	137,8	135,3	144,4	142,6	139,6	137,3	98,4
din care :							
a) lemnul de mină							
— I.M. C. Lung	17,4	23,5	13,7	26,7	16,8	23,5	139,4
— I.M. Ploieşti	12,2	11,9	12,2	11,8	12,2	11,8	96,7
b) inele de metal							
— I.M. C. Lung	56,7	66,7	74,6	105,6	71,0	81,5	114,8
— I.M. Ploieşti	91,2	92,8	87,9	95,5	89,6	94,1	104,8

La I.M. Ploieşti reducerea preţului de cost s-a realizat pe toate fazele procesului de producţie, asistenţa tehnică şi economică din partea aparatului întreprinderii exercitîndu-se activ la exploatări. Aici, prin extinderea susţinerii metalice şi cu inele de bolţari, s-a redus mult consumul de lemn.

Dacă la I.M. C. Lung s-ar fi făcut periodic analize asupra situaţiei tehnico-economice, s-ar fi constatat cauzele care generează pierderi, luîndu-se din timp măsuri corespunzătoare. Un exemplu concludent : ţinînd seama de depăşirea exagerată a preţului de cost la lucrările de pregătire (peste 200 lei/mc faţă de 120—140 lei/mc, cît se realizează în medie la celelalte întreprinderi care extrag lignit), întreprinderea putea sesiza, de pildă, faptul că, o dată cu creşterea mare a consumului de metal pentru susţinerea lucrărilor de pregătire, a sporit exagerat şi consumul de lemn care, în mod normal, trebuia să scadă. La baza acestei anomalii au stat :

● Gospodărirea necorespunzătoare a armăturilor metalice. În afară de faptul că nu a existat nici o evidenţă a acestora, nu s-a organizat practic nici recuperarea lor, cantităţi importante fiind lăsate în lucrările vechi surpate. În urma dispoziţiei primite de a se inventaria armăturile, s-au constatat pierderi (din perioadele trecute) în valoare de 890 000 lei, neevidenţiate de întreprindere, pierderi care au mărit preţul de cost cu 2 lei/t, peste prevederile planului :

● Pierderile mari de armături au împiedicat executarea susţinerii la lucrările noi. În loc să execute însă susţinerea cu inele de bolţari (mai ales că are o fabrică modern dotată în acest scop), întreprinderea a recurs la susţinerea cu lemn în desiş — concepţie tehnică veche, ineficientă ;

● Nu s-a urmărit pe parcurs şi nici la recepţie calitatea lucrărilor miniere executate. Din această cauză, unele galerii au fost minate strîmb, cu dese schimbări de direcţie, cu profile şi susţinere necorespunzătoare. Aceasta a atras după sine un aeraj necorespunzător, dificultăţi în transport, creşterea efectivelor de deservire (montarea a mai multor transportoare scurte, în loc de folosirea unor transportoare cu lungime corespunzătoare) etc. De altfel, nici la lucrările de întreţinere nu se urmărea şi recepţiona execuţia calitativă. Toate aceste deficienţe au dus şi la folosirea neraţională a forţelor de muncă şi a timpului de lucru.

În ceea ce priveşte executarea lucrărilor în abataje situaţia diferă, de asemenea, mult între cele două întreprinderi analizate :

Indicatori şi perioadele	I.M. C. Lung plan	I.M. C. Lung realizat	I.M. C. Lung %	I.M. Ploieşti plan	I.M. Ploieşti realizat	I.M. Ploieşti %
1. *Prod. susţinută metalic în mii/t*						
— trim. I.	41,1	34,6	84,1	90,0	139,0	154,4
— trim.II	60,3	43,8	72,7	87,0	165,4	190,0
2. *Productivitatea muncii în tone/post*						
— trim.I	2,64	2,44	92,5	2,91	2,93	100,8
— trim.II	2,64	2,58	97,8	2,93	3,10	105,7
3. *Preţul de cost în lei/t*						
— trim.I	34,3	41,5	121,0	36,8	35,6	96,8
— trim.II	37,4	38,6	103,2	36,2	36,0	99,5
4. *Consumul de lemn total în mc/1000 t*						
— trim.I	38,9	51,3	131,9	36,0	33,5	93,1
— trim.II	39,1	49,1	125,4	36,0	30,8	85,5

Precum reiese din datele prezentate în tabel, I.M. Ploieşti a mers pe linia extinderii susţinerii metalice şi acest fapt a favorizat reducerea substanţială a consumului de lemn şi depăşirea productivităţii muncii în abataje (deşi şi la această întreprindere mai sînt largi posibilităţi în acest domeniu, mai ales prin organizarea plasării mai intense şi a tăierii etc.). La I.M. Cîmpulung, ca urmare a deficienţelor tehnice şi organizatorice, nu s-au creat condiţiile pentru extinderea susţinerii metalice. Ca urmare, randamentele au rămas sub plan, iar consumul de lemn a crescut exagerat.

Ţinînd seama de situaţia de la această întreprindere, conducerea Ministerului Minelor a luat unele măsuri organizatorice menite să ducă la redresarea situaţiei, la crearea condiţiilor ca şi ea să se alinieze, treptat, unităţilor carbonifere care îşi îndeplinesc şi depăşesc sistematic sarcinile de plan la toţi indicatorii.

HARTA AŞEZĂRILOR RURALE DIN ROMÂNIA

(Urmare din pagina 6)

6 800 locuitori, Mihai Kogălniceanu (Dobrogea), Arbora (Suceava) — peste 6 000 locuitori. Exemple de acestea sînt multiple, frecvente, mai ales, în zonele dezvoltate multilateral din punct de vedere economic.

Sînt cazuri numeroase cînd comunele mari deţin şi unele funcţii specifice oraşelor, avînd întreprinderi industriale sau funcţii administrative de nivel raional. Prin numărul lor de locuitori, cu greu le vom deosebi pe hartă de unele oraşe de mărime mai mică. În această categorie intră comune ca Vama (Suceava), Dărmăneşti (Bacău), Filipeştii de Pădure (Ploieşti), Tohanul Vechi (Braşov), Ditrău (Mureş) şi altele. Unele comune mari îndeplinesc funcţii de noduri sau centre importante de cale ferată : Dolhasca (Suceava), Curtici (Banat), Salva (Cluj) şi Filiaşi (Oltenia). Toate aceste localităţi înregistrează un număr mare de locuitori (între 5 000 şi 10 000) care creşte într-un ritm rapid.

● Este necesară grăbirea lucrărilor de sistematizare rurală

ÎNREGISTRĂRILE valorice din interiorul cercurilor ne permit să efectuăm mai uşor o serie de grupări cantitative, atît a aşezărilor rurale, cît şi a oraşelor. Unii geografi lucrează la întocmirea (pe baza hărţii la care ne referim) a unor sinteze privind formele de dezvoltare a aşezărilor rurale din ţara noastră după medii şi funcţii, evidenţiindu-se căi de urbanizare şi sistematizare a aşezărilor rurale.

De pildă, dacă în dezvoltarea lor istorică, aşezările rurale şi-au conturat hotarele în funcţie de posibilităţile de consolidare a proprietăţii private, ceea ce a dat naştere unor forme din cele mai curioase, în condiţiile actuale, ale proprietăţii cooperatiste, se pune problema folosirii cît mai judicioase a suprafeţelor din vatra satului, parte a problemei mai mari — a organizării întregului teritoriu în vederea asigurării dezvoltării continue a potenţialului economic, a ridicării continue a nivelului de civilizaţie a satului nostru socialist. Cred că în unele raioane ale ţării ritmul unor astfel de lucrări de sistematizare este încă destul de lent. Ar trebui ţinut seama de faptul că datorită nivelului de viaţă al ţărănimii noastre într-o serie se sate, în special în cele din regiunile în care au apărut şi se valorifică din plin resurse ale subsolului, construcţiile de noi locuinţe au luat o mare amploare. Construcţiile se fac însă în marea majoritate a satelor tot pe vechile vetre, fără un plan de perspectivă edilitară şi dotare social-culturală, transformarea satului, apropierea lui de mediul urban producîndu-se astfel oarecum în condiţii de spontaneitate. Se simte necesitatea unei mai mari operativităţi în elaborarea planurilor de sistematizare rurală, unei colaborări mai susţinute cu toţi specialiştii preocupaţi în această problemă. Printr-o cunoaştere reciprocă a lucrărilor elaborate şi o colaborare strînsă între toţi specialiştii care se ocupă de problemele geografiei economice, demografiei, agriculturii, sistematizării etc. se vor putea înfăptui lucrări de calitate superioară, **cu o mare eficienţă economică,** lucru ce va contribui la îndeplinirea cu succes a prevederilor planului de dezvoltare a economiei noastre naţionale.

DIMITRIE CANTEMIR — ENCICLOPEDISTUL

S-A împlinit, în cursul acestui an, un sfert de mileniu de cînd Dimitrie Cantemir a terminat operele care i-au adus o mare faimă: **Descrierea Moldovei,** destinată Academiei din Berlin și **Istoria creșterii și descreșterii Curții Otomane.** Redactate, amîndouă, în latinește, au fost traduse în diferite limbi și publicate atît în apusul Europei cît și în răsăritul ei.

Dimitrie Cantemir era fiul voievodului Constantin Cantemir (1685—1693) și al Anei, născută Bantăș, nepoată a Anastasiei, soția lui Gheorghe Duca Vodă. Cu toate că tatăl său nu știa carte — Neculce spune că „numai iscălitura învățase de o făcea" — totuși, sau tocmai de aceea, el a căutat să dea fiilor săi o pregătire aleasă, aducîndu-le dascăli de seamă. În privința aceasta, bătrînul Cantemir urma și îndemnul soției sale care — lucru rar pe acea vreme — învățase carte și era socotită printre femeile culte ale Moldovei. Așa încît Dimitrie Cantemir a avut parte de o instrucție îngrijită pe care și-a sporit-o și adîncit-o în lungul răstimp petrecut la Constantinopol, din 1693 pînă în 1710. A învățat acolo limbile turcă, persană, arabă și italiană; știa de acasă greaca, latina și slava veche; poseda un talent muzical remarcabil și avea nu numai o minte ageră, dar și un deosebit farmec personal, însușiri care i-au creat relații numeroase și importante. Reședința sa din Istanbul — stăpînea un minunat palat, cumpărat în 1692, în cartierul Ortakiöi și, mai tîrziu, după 1700, un al doilea, pe colina Sangiakdar Iokușu, deasupra Cornului de Aur, moștenit de la socrul său, voievodul Șerban Cantacuzino — deveni în curînd un centru al vieții intelectuale și mondene a capitalei turcești. Demnitarii Porții socoteau pe Dimitrie Cantemir complet devotat împărăției; de aceea cînd fu vorba, în 1710, de a supraveghea pe Constantin Brîncoveanu, bănuit că vrea să treacă de partea creștinilor și — eventual — de a-l prinde, alegerea se opri în mod firesc asupra lui, încredințîndu-i-se tronul Moldovei. Dimitrie Cantemir cunoștea însă, din experiența îndelungatului răstimp petrecut pe țărmurile Bosforului, și racilele adînci care minau împărăția; văzuse, fiind în suita marelui Vizir, dezastrul de la Zenta (1697); își închipuia deci că sfîrșitul stăpînirii otomane se apropie și spera ca, alăturîndu-se creștinilor, să poată realiza ocuparea raialelor turcești de la Dunăre și Mare, și să-și statornicească dinastia în Moldova. Așa se explică — de ce, cînd izbucni războiul între ruși și turci, el, în loc să execute planul inițial de prindere a lui Brîncoveanu, trecu de partea lui Petru cel Mare. Lupta nenorocită de la Stănilești (1711) puse capăt nu numai nădejdilor sale, dar și domniei. Însoțind pe țar, trecu în Rusia și acolo rămase pînă la moarte (1/12 septembrie 1723).

ACTIVITATEA de scriitor și învățat a lui Dimitrie Cantemir cuprinde două faze: prima, pînă la plecarea în Rusia, cea de-a doua, care e și cea mai însemnată, după stabilirea sa în această țară. Din prima fază datează unele încercări filozofice, apoi **Divanul sau gîlceava înțeleptului cu lumea sau giudețul sufletului cu trupul,** precum și **Istoria ieroglifică.** Începutul îl face un mic tratat de logică, primul la noi, intitulat **Compendiolum universae logices institutionis.** Îi urmează, tot în latinește, un elogiu adus medicului și filozofului belgian Van Helmont (1577—1644), a cărui operă, antiscolastică, asupra constituției materiei și facerii lumii, era discutată nu numai în Occident, dar și în Orient, în cercurile constantinopolitane. Mai tîrziu, Dimitrie Cantemir va alcătui, plecînd tot de la sistemul lui Van Helmont, o altă lucrare filozofică sub impunătorul titlu **Sacrosanctae scientiae indepingibile imago.** Aceste încercări filozofice, autorul nu le-a tipărit; a tipărit însă, în schimb, **Divanul.** Este o operă de tinerețe, o compilație filozofico-teologică, în legătură cu superioritatea spiritului asupra materiei. S-a isprăvit de imprimat în Iași, la 30 august 1698, în românește și grecește, pe cînd domnea fratele său Antioh Cantemir căruia i se dedică, de altfel, cartea. Mult mai însemnată și ca valoare literară și ca substanță, este **Istoria ieroglifică în doosprezece părți împărțită, așijderea cu 760 de sentenții frumos împodobită.** Alcătuită între mai 1704 și octombrie 1705, ea înfățișează alegoric — personajele avînd nume de animale — societatea românească din vremea sa, în special lupta și intrigile între Cantemirești de o parte, Constantin Brîncoveanu și stolnicul Cantacuzino, de alta. „Sentențiile" redau, cîteodată în formă lapidară, cugetări, reflecțiuni și proverbe; unele constituie excelente „motto"-uri.

IN faza a doua a activității sale de scriitor, accentul a căzut pe lucrările de caracter istoric; ele i-au adus faima de mare învățat și au făcut ca numele său să fie cunoscut în întreg Apusul. Prima din aceste lucrări, redactată în latinește, e biografia părintelui său: **Vita Constantini Cantemyrii.** E o lucrare panegirică cu caracteristicile genului și cu unele inadvertențe cronologice. Tradusă în rusește, această biografie s-a tipărit la Moscova în 1783.

Ca să răspundă unui deziderat al Academiei din Berlin, care-l proclamase membru al ei (11 iulie 1714), alcătuiește, tot în latinește, lucrarea **Descriptio Moldaviae,** însoțind-o de o hartă foarte amănunțită a țării. Terminată în 1716, pe cînd domnea Mihai Racoviță, această operă e o adevărată **enciclopedie** a Moldovei, descriind-o sub raportul fizic, administrativ, politic, militar, economic, social, al obiceiurilor, religiei și al limbii. Nici aici nu lipsesc unele inadvertențe; privită în genere însă și ținînd seamă și de hartă — aceasta are nu mai puțin de 978 de elemente, dintre care 654 de sate și 182 de ape — o putem considera drept una din cele mai valoroase scrieri ale trecutului nostru; ea a și avut o circulație europeană. A fost tradusă în nemțește și tipărită în două ediții (1769 și 1771). apoi în rusește, apărînd la Moscova (1789), în sfîrșit în grecește, în 1819; prima traducere în românește s-a tipărit în 1823.

Descriptio Moldaviae cuprinde o serie de informații de caracter economic, ea arată, în capitolul V al părții geografice, diversele bogății minerale ale țării: sarea, în foarte mare cantitate, aurul din nisipul unor rîuri de munte, fierul, silitra și păcura, aceasta din urmă fiind superioară catranei care se extrage prin distilare din copaci. Capitolul VI al aceleiași părți înfățișează bogățiile vegetale: mai întîi cerealele — grîul, orzul, secara și meiul, ultimul dînd pînă la trei sute de ori sămînța. Se relevă după aceea viile, insistîndu-se asupra vinului de Cotnari, „cel mai de seamă și cel mai ales dintre toate vinurile Europei", apoi pomii roditori, atît cei pădureți, formînd adesea adevărate păduri, cît și cei altoiți, în sfîrșit codrii cei întinși, subliniindu-se însușirile deosebite ale stejarului moldovenesc, foarte prețuit pentru construcțiile navale. În capitolul VII al părții geografice Dimitrie Cantemir se ocupă de bogățiile animale: numeroasele turme de oi din care se exportă în Turcia peste șaizeci de mii de capete anual, cirezile de boi, constituind iarăși un articol valoros de export: peste patruzeci de mii de capete trimise în fiecare an spre Danzig; caii de soi, justificînd proverbul turcesc: „un tînăr persan și un cal moldovean sînt mai lăudați decît toți ceilalți"; albinele care, pe lîngă fagurii obișnuiți, produc și un soi de ceară negricioasă, puternic mirositoare și foarte prețuită; nu se omite nici vînatul numeros și variat, de la bourul, bivolul și calul sălbatic pînă la rîși, jderi și ierunci valoroase din punct de vedere economic. Valoroase sînt și informațiile pe care ni le dă Dimitrie Cantemir în capitolul XIII al părții politice din **Descriptio Moldaviae,** arătîndu-ne la cît se urcau odinioară și la cît se urcă în vremea sa veniturile produse de diferitele dări, dijme și vămi ale țării și felul în care se administrează aceste venituri.

Dar opera care s-a bucurat de cea mai mare prețuire din partea lumii intelectuale europene și care a avut și cea mai mare circulație a fost, fără îndoială, **Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othomanicae** sau, în traducerea însăși a autorului, **Istoria pentru creșterea și descreșterea curții aliosmănești".** Scrisă în latinește, în diferite epoci — ultimul fapt, povestit incidental, într-o notă, e din 1716 — ea cuprinde istoria turcească din răstimpul 1214—1711. Momentul culminant al creșterii este cucerirea Cameniței (1672); după aceea vine scăderea. Ideea aceasta a evoluției progresive și regresive era în atmosfera științifică a vremii; au întrebuințat-o după Dimitrie Cantemir și contele Marsigli (1732) și Montesquieu (1734) în titlurile operelor lor de căpetenie. Dacă textul latin al **Istoriei creșterii și descreșterii Curții Otomane** nu s-a publicat nici pînă astăzi, au apărut, în schimb, două ediții ale traducerii engleze (1734 și 1756), alte două ale traducerii franceze (ambele în 1743), o ediție a traducerii germane (1745) și una a celei românești (1876—1878). S-a tradus și în rusește, fără a se tipări.

DIMITRIE CANTEMIR plănuise să înfățișeze istoria poporului românesc, de pretutindeni, „în două tomuri": primul începînd cu vremile cele mai vechi pînă la descălecatul lui Dragoș Vodă și al lui Radu Vodă Negrul; cel de-al doilea, de la aceste descălecaturi „pînă în vremile noastre". Împrejurările nu i-au îngăduit însă nici să termine lucrarea, — n-a scris decît primul tom — nici s-o tipărească. Dar și așa, neterminat, **Hronicul vechimei a Romano-Moldo-Vlahilor** este o adevărată demonstrație — bineînțeles cu mijloacele științifice ale vremii — a celor două idei care au format apoi temelia istoriografiei românești moderne: **romanitatea** noastră și **continuitatea** noastră. Ele sînt dezbătute sau numai atinse în treizeci de pasagii din **Hronic.** Nu ni s-a păstrat textul latin al acestei opere; traducerea românească, făcută de însuși Dimitrie Cantemir, s-a început la Petersburg, în 1717 și s-a tipărit pentru prima oară la Iași în 1835—1836.

Ultima lucrare a lui Dimitrie Cantemir în legătură cu noi a fost **Istoria Cantacuzinilor și a Brîncoveanului.** Scrisă în românește după 1718, ea înfățișează pe scurt răstimpul între execuția postelnicului Constantin Cantacuzino (1663) și pribegia soției voievodului Ștefan Cantacuzino (1716). A fost tradusă în rusește și în nemțește; aromânul Ioan Zavira din Siatiștea a tradus-o în greaca modernă și a tipărit-o în 1795.

CU aceasta, tabloul activității culturale a lui Dimitrie Cantemir nu e complet încă; pentru a-l desăvîrși, trebuie să amintim de lucrările sale teologice, apoi de acelea asupra muzicii turcești, Dimitrie Cantemir fiind și descoperitorul unui sistem nou de notație muzicală; trebuie, în sfîrșit, să amintim de desenele și picturile sale, dintre care o parte se păstrau în 1735 la Academia de Științe din Petersburg. A fost o personalitate complexă, dintre cele mai puternice pe care le-a dat poporul român; minte cuprinzătoare, curiozitate nesfîrșită, talent multiplu, Dimitrie Cantemir poate fi socotit nu numai ca primul nostru istoric, în accepțiunea modernă a termenului, dar și ca unul dintre cei dintîi enciclopediști europeni; pe bună dreptate, numele său stă înscris, alături de cele vestite ale umanității, pe zidul de piatră al bibliotecii Sainte-Geneviève din Paris.

Constantin C. GIURESCU
profesor la Universitatea din București

ORAȘE-PORTURI ROMÂNEȘTI

GALAȚI — MĂRTURII STRĂVECHI

POZIȚIA geografică întru totul prielnică a orașului Galați a fost unul din factorii care a favorizat dezvoltarea acestuia încă din timpuri străvechi. Așezarea pe malul Dunării, aproximativ la mijlocul distanței dintre confluența Siretului și a Prutului cu Dunărea și pe direcția unui vechi drum comercial, a contribuit la închegarea unei activități de schimb care, la un moment dat, va intensifica procesul de dezvoltare a unei așezări urbane.

Intensificarea relațiilor de schimb pe teritoriul actual al orașului și în împrejurimi a ușurat constituirea unui sat, poate al lui Gălat, de unde și numele orașului. Primele documente ce amintesc de Galați — privilegiile din 23 septembrie 1445 și 8 octombrie 1454, sînt legate de comerțul cu pește. Noul port începe să fie cunoscut de marii negustori din Liov, Brașov, Constantinopol etc., care încep să vină aici să cumpere diferite mărfuri. La 13 iunie 1546, brașovenii trimit pe un oarecare Mathia să cumpere de la Galați trei buți de vin „muscatelio", adus de negustori din insula Creta. Înmulțirea schimburilor economice interne și externe cu portul dunărean a făcut ca principalul drum de comerț ce străbătea Moldova să se numească „drumul Galaților" așa cum întîlnim într-un document din 15 mai 1546.

Se pare că negustorii străini cumpărau de la Galați mai mult pește, și în special morun. O mărturie din 27 ianuarie 1595 ne face dovada cumpărării unei mari cantități de morun de către un negustor din Kiev. De aceeași atenție se bucură lemnul de toate categoriile, mierea, ceara, sarea, silitra, grîul și diferite produse ale meșteșugarilor localnici, sau chiar mărfuri importate de la Lipsca și Constantinopol. La tîrgul săptămînal de la Galați, după mărturisirea unui misionar catolic, veneau „mulți negustori turci, armeni, greci... și uneori catolici". Pentru păstrarea mărfurilor cumpărate de negustorii străini, ce urmau să fie transportate, se construiesc magazii, cum sînt cele făcute în 1681 de un agent al unei firme olandeze. Datorită acestor intense schimburi comerciale (numai spre Polonia porneau anual 1 000 de care), orașul se dezvoltă tot mai mult. Pe la 1650, așezarea avea 5 000 de case și 15 000 de locuitori, din care cei mai mulți erau, desigur, negustori români și străini.

Tîrgurile săptămînale de la Galați continuă să atragă producători și din regiuni ceva mai îndepărtate, cum sînt cei din ținut de Putna și Bacău, iar negustorii gălățeni erau chemați, la rîndul lor, pe la alte tîrguri din țară.

După încheierea păcii de la Kuciuk-Kainargi, se înmulțesc legăturile economice cu țările din apusul Europei. Franța, încă din 1760, reușise să deschidă la Galați o casă comercială cu o activitate destul de înfloritoare. Ziarul italian „Gazzetta Piemontese", din martie 1851, analizînd comerțul și industria Moldovei, după Tratatul de la Adrianopole, scria: „populația Galațiului în curs de 20 de ani și-a dublat numărul, străzile sînt îmbunătățite, vechile case de lemn încetul cu încetul se transformă în elegante și solide locuințe, un nou oraș s-a născut ce menține la Galați întîietatea exportației".

La 22 iulie 1834, obștea gălățeană cere domnitorului M. Sturdza „îmbunătățiri privitoare către înflorirea negoțului cerută de poziția locului". M. Sturdza sprijină această cerere, decretînd înființarea porto-francului prin cartea domnească din 23 august 1834; el se va aplica de-abia începînd cu data de 1 iunie 1837. Ca urmare, volumul schimburilor comerciale crește simțitor. Portul, cu posibilitățile ce le avea atunci, nu mai putea face față numărului mare de vase, operațiunile de încărcare și descărcare făcîndu-se destul de anevoios. Nu mai departe, chiar în 1838, la un moment dat „200 de corăbii cuprinzînd pînă la jumătatea Dunării" așteptau rîndul pentru a acosta la schele. Se impuneau, deci, mărirea portului, construirea unor antrepozite, extinderea carantinii și, bineînțeles, sistematizarea orașului.

Spre sfîrșitul secolului al XIX-lea, relațiile economice externe se lărgesc. Astfel, se înființează la Galați cîteva case comerciale, ca cea a lui Kraus, Bienwerth, Marcu Thal etc. Marfa engleză cîștigă și ea piața gălățeană, unii negustori localnici reușind să se aprovizioneze direct din Anglia. Un raport al pîrcălăbiei din Galați nota în 1846, că „din zi în zi sosesc în port corăbii rosienești" din ce în ce mai multe, fapt ce atestă comerțul intens cu Rusia.

În a doua jumătate a secolului al XIX-lea numărul caselor de comerț este tot mai mare, unele dintre ele avînd filiale și în străinătate, cum este societatea „Gh. Zamfiropol și compania" cu o sucursală la Constantinopol.

Datorită desființării, în 1883, a regimului de porto-franco, are loc o restrîngere a vieții comerciale în portul Galați.

La Galați au militat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea oameni de seamă pentru înfăptuirea Unirii și crearea statului național român. În acest oraș, o dată cu nașterea clasei muncitoare, s-a făurit o puternică mișcare revoluționară. Străvechea așezare de la Dunăre a devenit cunoscută de-a lungul anilor prin mișcările revoluționare, care i-au adus și numele de „Portul roșu". Au intrat în istoria clasei muncitoare și mariile demonstrații din 1916 împotriva războiului, precum și alte bătălii ale proletariatului împotriva războiului și asupririi. Partidul Comunist a avut în ilegalitate, la Galați, o puternică organizație care a desfășurat o activitate intensă.

De asemenea, locuitorii orașului Galați, în frunte cu muncitorii, prin lupta lor revoluționară, au adus o contribuție însemnată la eliberarea patriei noastre de sub jugul fascist, la instaurarea puterii populare.

În anii puterii populare, Galați — bătrînul port dunărean, devine o cetate a siderurgiei românești, a construcțiilor de nave, a învățămîntului și culturii.

Paul PĂLTĂNEA
Galați

INTREPRINDEREA „METALUL ROŞU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu
nr. 12–14
telefon 1.47.30

Produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru ţesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat şi vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- maşini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

produce prin chimizarea complexă a gazului metan:

— Ingrăşăminte cu azot pentru agricultură : azotat de amoniu, uree, ape amoniacale, amoniac lichid.

Grupul produselor organice pentru industria de sinteză şi a maselor plastice ca : acid acetic, butanol, acetat de vinil monomer, polivinil acetat-emulsie, alcool polivinilic.

UZINELE CHIMICE – TURDA

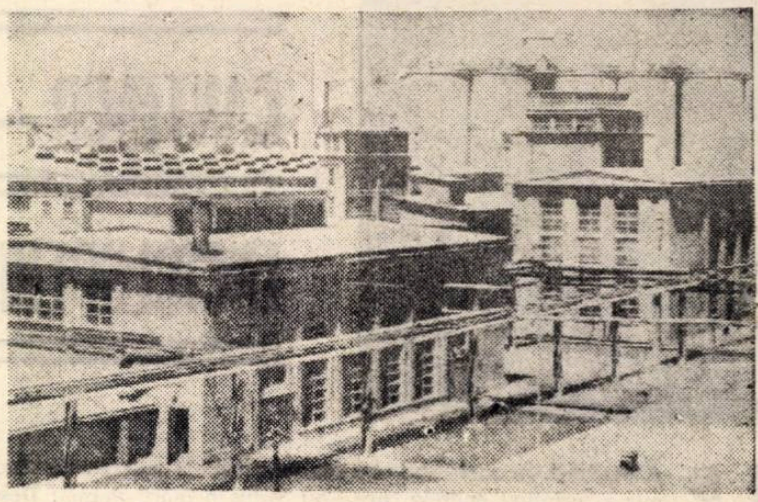

PRODUC :

- PRODUSE CLOROSODICE :
  - — hidroxid de sodiu leşie.
  - — acid clorhidric soluţie 32%.
  - — acid clorhidric pro analisi.
  - — clorură de var.
  - — hipoclorit de sodiu.
  - — sodă caustică tehnică 98—99%.
- INSECTICIDE CLORURATE :
  - — detexan.
  - — hexaclorciclohexan.
- PRODUSE CLORURATE :
  - — cloroform farmaceutic.
  - — toluen clorurat.
  - — clorură ferică.
- MASE PLASTICE :
  - — policlorură de vinil suspensie şi emulsie.

De asemenea oferă spre vinzare fără repartiţie :
- — cloroform farmaceutic.
- — toluen clorurat.
- — hidroxid de calciu (şlam).

Cererile se vor adresa la sediul intreprinderii, serviciul desfacere, telefon 1910—1911—1912, interior 157.

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

Floreşti, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploieşti, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

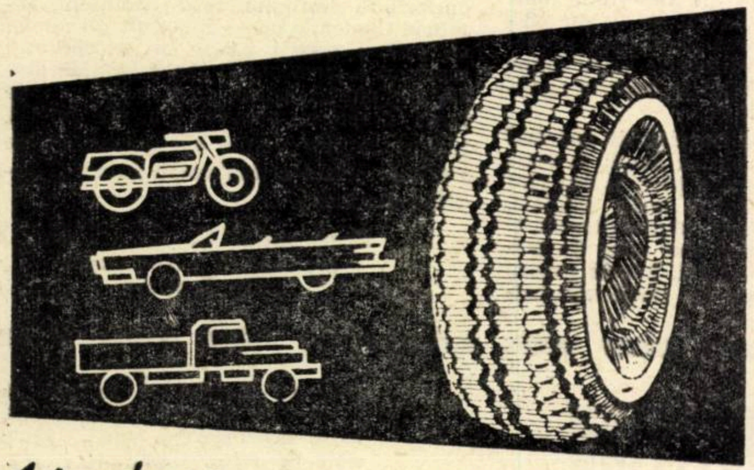

produce

ANVELOPE ŞI CAMERE DE AER

COMBINATUL DE CELULOZĂ ŞI HÎRTIE — BRĂILA

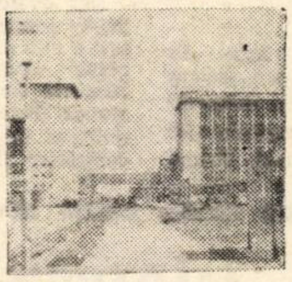

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

INTREPRINDEREA

VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

PRODUCE :

- ciment de rezistenţe iniţiale mari
- ciment P. 400 şi P. 500
- ciment B.S.S export
- ciment P. 400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial şi pentru construcţii, ipsos şi calcar pentru industria chimică şi metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiţii.

ROMOPAL O
ROMOPAL L N
AVIVAN SO6

Auxiliari noi pentru industria textilă
Agenţi tensioactivi neionici pe bază de produse polietoxilate

ROMOPAL O emulgator, egalizator la vopsiri
ROMOPAL LN muiant, dispersant, agent de spălare
AVIVAN S06 agent de avivare

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI
REGIUNEA PLOIEŞTI

livrează fără repartiţie :

- GEAM TERMOABSORBANT, întrebuinţat la construcţiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.

Caracteristici : lăţime 120–140 cm
lungime 160–200 cm

Tendințe în dezvoltarea industriei calculatoarelor electronice

THE TIMES

Viitorul Angliei în domeniul calculatoarelor electronice

SALTUL următor în industria calculatoarelor electronice va rezulta dintr-o abordare operativă a datelor obținute în condițiile mereu schimbătoare ale tehnicii și pe calea experimentării unor tipuri de mari dimensiuni. Părerile pe care le exprimă articolul pe care-l reproducem mai jos, se referă la problemele Angliei.

„De peste cinci ani, umbra concurenței americane a planat, amenințătoare, asupra industriei britanice de calculatoare electronice. Multă lume din Anglia a considerat că fabricanții din această țară vor trebui să capituleze în cele din urmă, datorită lipsei de bani necesari pentru acoperirea cheltuielilor de cercetare și dezvoltare și a lipsei unei politici pentru finanțarea masivă a investițiilor. S-a invocat argumentul că achiziționarea de utilaj și experiență din S.U.A. nu ar fi un lucru dezastruos și că prețul ridicat al importurilor ar fi grabnic compensat printr-o mai mare productivitate în administrație, comerț și industrie în general. O asemenea idee a fost exprimată de curînd de către deputatul Peter Horden. Liderii industriei au considerat însă că aceasta ar însemna pur și simplu o abandonare a intereselor Angliei. Punctul de vedere comun este: succesul industriei de calculatoare electronice depinde în aceeași măsură de dezvoltarea unor metode noi și avansate de folosire a mașinilor, ca și de numărul unităților instalate.

● Partenerul cel mai important

Pentru ca orice industrie de acest fel să fie rentabilă din punct de vedere comercial, este nevoie, desigur, de un nivel constant de vînzări. Dar evoluția calculatorului electronic pare să fi atins un stadiu în care principalul utilizator al acestuia urmează să devină, într-o asociație cu furnizorul mașinii, partenerul cel mai important. Utilizatorului îi revine să hotărască ce anume fel de utilaj se potrivește mai bine nevoilor sale.

Există multe domenii ale tehnicii calculatoarelor electronice în care americanii se situează înaintea Angliei — ceea ce a dus la presupunerea larg răspîndită că S.U.A. au o experiență de 10 ori mai mare decît aceea a Angliei, deoarece au un număr de 10 ori mai mare de mașini instalate. Printr-o asemenea generalizare, adevăratele probleme se pierd. Aproape jumătate din numărul calculatoarelor electronice instalate de cealaltă parte a Atlanticului sînt folosite pentru lucrări de rutină, cum ar fi întocmirea statelor de plată, de facturi și a operațiunilor contabile generale. Fabricanții britanici pot furniza utilajul și elementele ajutătoare de programare pentru desfășurarea acestei munci, tot atît de bine ca și concurenții lor străini. Aplicații mai complexe ale calculatoarelor electronice, în domeniul controlului producției sau pentru automatizarea uzinelor, sînt în aceeași măsură în stadiul de început în S.U.A. ca și în Anglia. Nici una din aceste țări nu dispune de o soluție universală pentru efectuarea unor asemenea operațiuni și astfel nu există nici un motiv deosebit pentru care cumpărătorul mijlociu ar putea spera să obțină un produs mai bun în America.

● Posibilitățile de utilizare a mașinilor

Pe de altă parte, principalele universități și centre științifice ar putea avea motive întemeiate să-și ațintească privirile peste Atlantic, deoarece acolo s-au depus cele mai multe eforturi în domeniul calculatoarelor electronice foarte mari și se cheltuiesc sumele de bani cele mai importante pentru dezvoltarea unor metode tehnologice noi, cum ar fi accesul multiplu, în sensul folosirii unui mare complex de mașini de către mai mulți utilizatori simultan. Cei care sînt în favoarea realizării unor modele de mare capacitate invocă precedente în sprijinul părerii lor și subliniază că orice acțiune îndrăzneață din trecut a fost folosită ca un punct de pornire și experimentare pentru noi salturi în domeniul tehnicii.

Există desigur un temei în această argumentație, căci aproape orice nouă mașină introdusă astăzi include cel puțin un aspect rezultat dintr-un proiect gigant mai vechi, dar care nu a fost rentabil. Totuși, aspectul esențial al concepțiilor de felul aceleia care se referă la accesul multiplu, este faptul că ele urmăresc găsirea unor căi mai bune de folosire a mașinilor, în care influența dominantă se exercită de către utilizatorii mașinilor...

Dispunînd de resurse financiare limitate, cercurile industriale engleze interesate în calculatoarele electronice trebuie să folosească unele dintre cunoștințele americane obținute în condițiile acestei abordări schimbătoare a tehnicii și să le grefeze pe realitățile Angliei. Este vorba de un proces mai ușor de enunțat decît de pus în aplicare; căci este cel mai simplu lucru să se cumpere un utilaj oarecare și să fie pus să funcționeze. Grefa însă, trebuie aplicată pe locul potrivit și de ea trebuie să se ocupe oameni capabili să experimenteze în domeniul utilizării calculatoarelor. În Statele Unite unele grupuri foarte influente, care dispun de fonduri importante și sînt conduse cu pricepere, de exemplu «Massachusetts Institute of Technology», «Rand Corporation», precum și departamente ale guvernului federal, s-au abătut de la căile tradiționale de stabilire a direcției în care ar trebui să se dezvolte sistemele de calculatoare electronice; ele au indicat noi posibilități de utilizare a mașinilor.

Așadar, cei care utilizează pe scară largă mașinile electronice vor fi și aceia care fac îndrăznețul salt înainte în această industrie. Acest lucru se face în mod conștient și se folosesc în acest scop fonduri mari. În Anglia o acțiune corespunzătoare ar trebui inițiată de către una din instituțiile existente, dar care ar trebui considerabil lărgită, «Cubham» sau «Royal Aircraft Establishment», sau un nou grup — eventual o Autoritate Națională pentru Calculatoare Electronice, a cărei înființare a fost sugerată". *(8 octombrie 1966).*

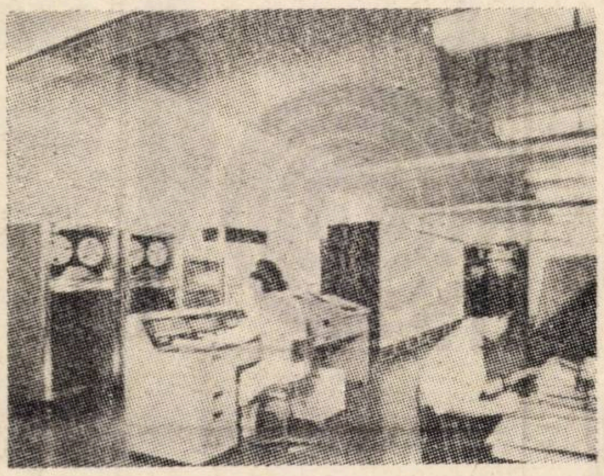

Calculator electronic de mare capacitate – HITAC-5020 (Japonia).

LE FIGARO

De ce a fost adoptat un „plan calcul"?

ÎN anii viitori, soarta industriei, telecomunicațiilor și a diverselor activități umane în general, va fi hotărîtă din ce în ce mai mult de mașinile electronice. Avînd în vedere importanța mașinilor electronice, guvernul francez a adoptat recent așa-numitul „plan calcul" care are în vedere crearea unei puternice industrii naționale în această ramură. Pentru interesul ce-l prezintă datele problemei, reproducem articolul de mai jos:

„...Anunțarea unei asocieri între trei mari grupuri industriale franceze pentru a trece la producția de mașini de calcul electronice, a surprins poate opinia publică. Cei inițiați însă așteptau aceste schimbări de luni de zile. Toți aceia care urmăresc evoluția tehnicii știu de mult că la sfîrșitul acestui secol, calculul electronic va constitui arma principală a firmelor industriale.

Un episod recent ar fi putut să creeze o impresie falsă în rîndurile publicului în ce privește originea acestui „plan calcul": refuzul Statelor Unite de a autoriza livrarea unor puternice mașini de calcul, produse de „Control Data" și „I.M.B." unor firme franceze. S-ar fi putut crede că decizia guvernamentală a fost luată în urma acestei paralizări a cercetărilor atomice franceze, provocată din exterior. De fapt, acesta a fost doar un caz izbitor, nu este vorba aici decît de un epifenomen care a putut, desigur, să lezeze sensibilitatea miniștrilor sau a înalților funcționari, dar nu a determinat el o hotărîre, care la data aceea era virtualmente luată.

Ideea unei intervenții guvernamentale, pentru promovarea unei industrii eficiente în domeniul informării, datează de peste doi ani: de cînd s-a renunțat la readucerea pe linia de plutire a firmei Bull. Astăzi, toată lumea regretă că nu s-a hotărît atunci această acțiune de salvare... În orice caz, după abandonarea acestei firme în voia soartei, care trebuia să o ducă spre S.U.A., devenise evident că Franța trebuie să facă un efort pentru ca partida să nu fie părăsită.

● Implicații nebănuite

De ce această solicitudine deosebită pentru o industrie care, s-ar putea afirma, nu este decît una din multe altele? Pentru că nici o revoluție tehnică nu a fost atît de importantă ca aceasta, care nu înlocuiește numai mușchii și degetele omului, dar și facultățile sale mintale. Apariția «gîndirii artificiale» cum ne intitulam o voluminoasă carte încă în 1953, reprezintă o mutație a omenirii care, de acum înainte, în afară de «sclavi mecanici». va dispune și de «sclavi intelectuali».

Curba conjuncturii pe piața mondială a calculatoarelor este plină de învățăminte. Adevăratul demaraj nu datează decît din 1963—1964; de curînd s-a depășit un punct de inflexiune a curbei, locul unde panta a fost maximă. Sîntem deci în perioada unui viguros progres.

În S.U.A. însă, piața va începe să se satureze către anul 1975. Or, atunci va fi momentul în care curba evolutivă a Europei, paralelă, dar decalată cu șapte sau opt ani, va atinge punctul culminant. Industria americană se va îndrepta atunci cu o presiune sporită spre Europa, a cărei piață va fi vitală pentru ea, ceea ce va duce la accentuata acțiune a Lumii Noi pentru a pune stăpînire pe Lumea Veche.

Atenție însă! Aceste probleme nu pot fi înțelese dacă ne gîndim numai la aplicațiile cu caracter contabil sau științific ale mașinilor. Există și mai ales vor exista, întrebuințările industriale, așa-numitul «process control» — conducerea electronică a mașinilor și a proceselor de fabricație. Previziunile americane sînt că în 1975 calculatoarele pentru industrie vor reprezenta 20% din piața totală. De altfel, cuvîntul calculatoare este impropriu, căci aceste mașini fac mai mult decît să calculeze: ele cunosc, evaluează, prevăd, ele acționează în consecință; pe scurt ele conduc. Mai mult, rolul lor este de așa natură încît întreaga unitate pentru care își asumă sarcina, fie ea centrală electrică, rafinărie de petrol sau linie de fabricație chimică, trebuie să fie concepută în funcție de aceste mașini. A fi stăpîn pe mașinile de control și de «optimizare» înseamnă deci a fi stăpîn pe ansamblul industrial.

Iată de ce presiunea americană se va agrava în viitor dacă noi nu vom acționa. Iată de ce Franța întreprinde un efort pe scară națională în întîmpinarea viitorului. Iată de ce un grup industrial, cum este Schneider, a cărui vocație tradițională nu este, desigur, electronica, se asociază cu C.G.E. și C.S.F. pentru a crea noua industrie. Conducătorii săi știu că, mai cu seamă în țările în curs de dezvoltare, uzinele vor fi construite din ce în ce mai mult cu mașinile electronice necesare, și că, dacă se va depinde de străinătate în domeniul controlului electronic, se va depinde în mod inevitabil și în ceea ce privește restul utilajului.

● Anul 2000 — anul triumfului electronicii...

Mai există și o altă rațiune pentru dezvoltarea pieței calculatoarelor: avîntul apropiat al tehnologiei de «transmisiune a datelor». Calculatoarele vor primi informații codificate, de la distanțe foarte mari. Ele vor exercita dominația lor asupra unor zone geografice foarte mari, fie că va fi vorba de a primi și a prelucra informații meteorologice, fie de a dirija contabilitatea unui ansamblu de sucursale, fiecare trimițînd în mod automat, prin telefon, datele asupra operațiunilor sale. Cu alte cuvinte, mașinile nu vor ajuta doar omului în anumite activități; ele le vor înfăptui complet.

La sfîrșitul unei minuțioase anchete, «American Telegram and Telephone» a evaluat astfel importanța acestui schimb automat de informații: cu toate că în anii viitori telefonul și telexul vor cunoaște o dezvoltare foarte mare, pînă în 1975 volumul traficului de «transmiterea datelor» va ajunge din urmă volumul traficului clasic.

Avînd în vedere perspectivele conjuncturii, este clar de ce s-a dovedit necesară intervenția statului. Grupînd laolaltă «Compagnie d'Automatisme Électronique» (CAE) și «Société d'Eléctronique et Automatique» (SEA), noua firmă va reuni pe de o parte forța unor firme uriașe, iar pe de altă parte competența tehnică și industrială a celor mai buni specialiști francezi în domeniul calculatoarelor electronice.

...Dar această aventură tehnică depinde de două condiții. Prima: dacă se vor putea contopi în mod eficient eforturile unor industrii reunite destul de artificial. A doua: dacă poșta și telecomunicațiile noastre vor înțelege că în domeniul comunicațiilor începe acum o epocă nouă și că informațiile se vor transmite mai puțin prin hîrțoage și mai mult prin impulsuri codificate, și că în acest scop trebuie pregătită o rețea telefonică corespunzătoare.

Ne întrebăm de multă vreme cum va arăta lumea în anul 2000. Romancierii și desenatorii s-au întrecut în imaginație. Dar ei nu au prevăzut ceea ce este evident încă astăzi: anul 2000 va fi anul triumfului mașinilor electronice, care își vor întinde tentaculele peste țări și continente și vor gira afacerile oamenilor..." *(11 octombrie 1966).*

UMMUM BAIA MARE

UZINA DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER BAIA MARE

str. Baia Sprie nr. 170, Telefon 2411

- Celule de flotare
- Agitatoare
- Ingroșătoare
- Pompă de tulbureală și antiacide de mînă
- Filtre de vid
- Clasoare spirale și cu greblă
- Colivii de extracție
- Alimentatoare diferite
- Ciururi vibratoare
- Vagonete de funiculare
- Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului

Fabrica de cuie sîrmă și lanțuri GALAȚI

bd. George Coșbuc nr. 249 livrează :

- Sîrmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcții gama 1,8—4,0 mm
- Ținte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanțuri industriale în gama 20—38 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. București pentru obținerea repartițiilor.

I.R.I.L. VICTORIA TÎRGOVIȘTE

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ FĂRĂ REPARTIȚII URMĂTOARELE :

- Șah magnetizat de buzunar
- Lac de bronz
- Uleiuri pentru mecanisme fine
- Albastru de var și albastru de Berlin
- Coloranți oxizi negru și roșu pentru mozaic
- Chit alb pentru geamuri
- Sifoane complet montate
- Prestații de reparat și încărcat aparate incendiu

UZINA PROGRESUL BRAILA

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE

● Reductor 1000 kW ● Rulou compresor R. 12 și R. 13 ● Excavatoare 0,3 m.c ● Utilaj rafinării ● Concasor 4 A și 6 A ● Concasor mobil pe pneuri ● Utilaj pentru fabrici de ciment ● Osii montate

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE CĂLĂRAȘI

produce:

— Celuloză din paie naturală

— Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE :

— Hîrtie Offset
— „ tipar înalt
— „ de scris I. A.
— „ de scris I. B.
— „ cretată
— „ suport pentru cretare
— „ de ambalaj albit
— „ de ambalaj rezistent

CAIETE :

— cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
— de aritmetică și dictando de 8—100 file
— de aritmetică și dictando cu spirală — 100 file
— pentru teză
— caiete repertoare cu 48—100 file.

EMAILUL ROȘU MEDIAȘ

Solicitați la magazinele de specialitate, noile produse ale Uzinei „EMAILUL ROȘU": vase emailate în execuție — coajă de stejar, cu dungă de aur, marmură și granit.

Aspectuoase și durabile.

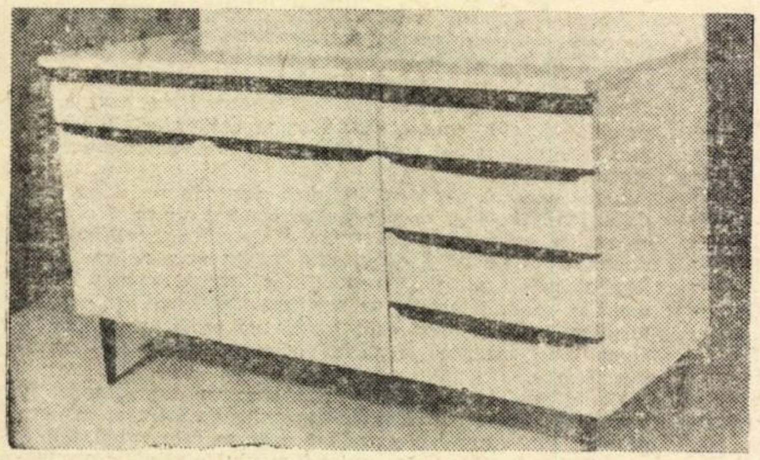

M.E.F. IPR

IPROFIL „REPUBLICA" SIBIU

produce și livrează :

- mobilier bucătărie din corpuri modulate
- canapele „Carpați"
- cuiere vestiar
- creioane într-un bogat sortiment

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMISOARA

str. Circumvoluțiunii nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi :

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

R. D. GERMANĂ

PREOCUPĂRI ECONOMICE ACTUALE

Karlheinz HILBERT
redactor-şef al revistei „Die Wirtschaft"

ANUL acesta este un an de realizări în economia R.D.G. pe linia înfăptuirii consecvente a programului celui de-al VI-lea Congres al P.S.U.G. La 31 august 1966, rata de creştere a producţiei industriale, faţă de aceeaşi perioadă a anului precedent, s-a ridicat la 5,5%. Venitul naţional a crescut în primul semestru cu 4,7%, utilizarea lui fiind mai eficientă decît în aceeaşi perioadă a anului trecut.

Şi în agricultură s-au înregistrat succese. Din ianuarie pînă în august, planul economiei naţionale a fost îndeplinit şi depăşit. În acest an, numărul vitelor cornute a depăşit pentru prima oară nivelul de 5 milioane, producţia de lapte s-a ridicat pînă la sfîrşitul lunii august cu 8,5%, iar planul de stat la oleaginoase şi cereale a fost îndeplinit.

Creşterea producţiei a putut fi realizată, în general, fără forţe de muncă suplimentare, în primul rînd prin ridicarea productivităţii muncii, care a sporit faţă de anul precedent cu 5,5%. O contribuţie esenţială la aceste succese a adus-o raţionalizarea socialistă, spre care se orientează politica economică a statului nostru, corespunzător cu actualele condiţii economice obiective.

Citeva probleme fundamentale ale dezvoltării economice

În perioada creării statului nostru, dezvoltarea economică a fost caracterizată prin lichidarea unor disproporţii, ivite ca urmare a războiului şi a divizării Germaniei de către forţele imperialiste. Printre ele amintim concentrarea mijloacelor de investiţii pentru crearea unei industrii producătoare de materii prime de bază şi a unei anumite structuri a economiei naţionale. Aceasta a influenţat negativ structura de vîrstă a mijloacelor noastre de bază (au fost înlocuite doar puţine maşini vechi). Din cauza politicii de embargo şi de discriminări faţă de R.D.G., am fost siliţi să producem materii prime şi combustibil în condiţii naturale nefavorabile, la preţuri de cost ridicate. Nefavorabil au acţionat consecinţele războiului fascist şi asupra structurii de vîrstă a populaţiei. Astfel, partea celor trecuţi de vîrsta de 65 de ani în populaţia totală se ridică în R.D.G. (1964) la 14,5%.

În aceste condiţii, dezvoltarea economiei R.D.G. cere ca întregul spor al producţiei şi al venitului naţional în viitorii ani să se realizeze numai pe seama creşterii productivităţii muncii. De aceea, raţionalizarea socialistă, ca şi folosirea justă a forţei de muncă sociale, dobîndesc o importanţă vitală.

Analizînd procesul de trecere la raţionalizarea socialistă în R.D.G. trebuie să avem în vedere următoarele consideraţiuni:

1. Ştiinţa şi cercetarea au dus la noi cunoştinţe tehnice şi tehnologii, astfel încît influenţa lor asupra forţei productive sociale reprezintă o revoluţie tehnică. Este deci necesar a se desfăşura conştient şi planificat revoluţia tehnică ca parte integrantă a construcţiei desfăşurate a socialismului.

Fireşte, tehnica nouă nu echivalează ea singură cu revoluţia tehnică. Tehnica nouă acţionează în mod revoluţionar numai atunci, cînd ritmul şi direcţiile dezvoltării ei sînt subordonate unor anumite scopuri. De aceea, raţionalizarea socialistă cere ca în cadrul revoluţiei tehnice, să găsim varianta cea mai economică, cea mai eficientă.

2. Raţionalizarea socialistă complexă trebuie să fie planificată, condusă şi înfăptuită în interesul societăţii, după criterii economice. În R.D.G., pe baza noului sistem economic, procesul raţionalizării complexe este condus unitar, în funcţie de necesităţile economiei naţionale. Acest proces se desfăşoară de sus pînă jos, începînd de la Consiliul de Miniştri, prin ministere, uniuni pe ramuri şi consilii economice regionale pînă la întreprinderi, precum şi în sens invers. Este foarte important, ca în cadrul acestei concepţii de ansamblu să se elaboreze şi să se realizeze, la toate nivelele, concepţii proprii, ca să spunem aşa, croite după măsură.

Să luăm ca exemplu aprovizionarea (comerţul). Dacă cercetăm noţiunea de raţionalizare complexă potrivit acestor criterii, atunci vom vedea că ea acţionează pe planul întregii economii naţionale, pe plan sectorial şi pe plan specific teritorial. Coordonarea optimă economică şi tehnico-organizatorică a tuturor componentelor şi aspectelor sectorului, în funcţie de cerere, consum şi beneficiu, constituie raţionalizarea socialistă complexă.

3. După cum am arătat, construcţia economiei naţionale în R.D.G. a avut o tendinţă puternic extensivă, întrucît investiţiile noi, prin urmare reproducţia lărgită extensivă, aveau un rol hotărîtor. Dezvoltarea forţelor de producţie pe scară mondială se desfăşoară însă într-un asemenea ritm, încît mijloacele de producţie, tehnologiile şi procedeele sînt supuse unui grad înalt de uzură morală; şi nici o ţară nu-şi poate permite să construiască în intervale scurte, întreprinderi noi, menţinînd, alături, uzine învechite, „uzate". Aceasta ne-a impus trecerea, în mod principal, la reproducţia lărgită intensivă. Baza pentru fiecare concepţie de raţionalizare o formează deci utilizarea cu chibzuinţă a potenţialului existent. Dacă în S.U.A., de exemplu, între anii 1958—1963, 80% din totalitatea investiţiilor au fost folosite ca investiţii de raţionalizare şi numai 20% pentru investiţii noi, în R.D.G., în 1965 doar 34% din investiţii au fost folosite în scopuri de raţionalizare.

Din motivele arătate, C.C. al P.S.U.G. şi Consiliul de Miniştri al R.D.G. au convocat în vara acestui an o conferinţă importantă în probleme de raţionalizare şi standardizare, care a dat tuturor organelor de partid, de stat şi economice o orientare pe termen lung, ştiinţific fundamentată, pentru rezolvarea sarcinilor economice. Tovarăşul Walter Ulbricht a trasat obiectivele raţionalizării, care cuprind: metodele moderne ale conducerii; lucrările de cercetare şi dezvoltare pentru asigurarea realizării de produse competitive pe piaţa mondială, pentru asigurarea progresului ştiinţific şi a dezvoltării; coordonarea măsurilor de standardizare, de specializare şi de concentrare a capacităţilor tehnico-economice; raţionalizarea, mecanizarea şi automatizarea proceselor de producţie, a transportului şi a administraţiei, precum şi folosirea cea mai raţională a fondurilor existente.

În centru: omul şi formarea personalităţii socialiste

Lucrările conferinţei de raţionalizare au scos în evidenţă legătura dintre calitatea activităţii de conducere şi folosirea metodelor cibernetice şi matematice. În acelaşi timp, rezolvarea problemelor de perspectivă va fi tot mai mult legată de studierea şi aplicarea celor mai noi cunoştinţe ştiinţifice în domeniul psihologiei, pedagogiei, sociologiei, ştiinţelor moderne privind munca etc. Experienţa noastră arată, că gîndirea economică trebuie să fie însuşită de toţi oamenii muncii, comunicîndu-li-se cele mai noi cunoştinţe, în scopul obţinerii colaborării lor creatoare la raţionalizare. Astfel, reproducţia intensivă apare totodată şi ca o categorie a dezvoltării personalităţii. Independent de orînduirea socială, revoluţia tehnică ridică probleme noi în relaţiile dintre oamenii muncii şi mijloacele de producţie. Automatizarea, de exemplu, a pus în faţa ştiinţelor sarcini noi şi a creat noi discipline ştiinţifice, ca ergonomia sau bionica. Dar rezolvarea acestor chestiuni este strîns legată şi de orînduirea socială.

Scopul orînduirii sociale socialiste este bunăstarea generală a societăţii. În socialism purtătorii şi beneficiarii creşterii productivităţii muncii sînt toţi cetăţenii; de aceea, raţionalizarea în socialism înseamnă dezvoltarea omului ca forţă de producţie. Ca urmare, ea trebuie să ducă în mod principal la dezvoltarea personalităţii tuturor muncitorilor, tuturor oamenilor muncii. Astfel, în sistemul de raţionalizare intră şi toate măsurile pentru reducerea împovărării fizice, a cheltuirii de muncă vie, asigurarea unei culturi înalte a lumii înconjurătoare. Raţionalizarea complexă a devenit astfel un criteriu al conducerii economice socialiste.

Dezvoltînd cu succes economia naţională anul acesta, promovînd raţionalizarea socialistă complexă, oamenii muncii din R.D.G. se pregătesc pentru cel de-al VII-lea Congres al P.S.U.G., care va avea loc în aprilie 1967.

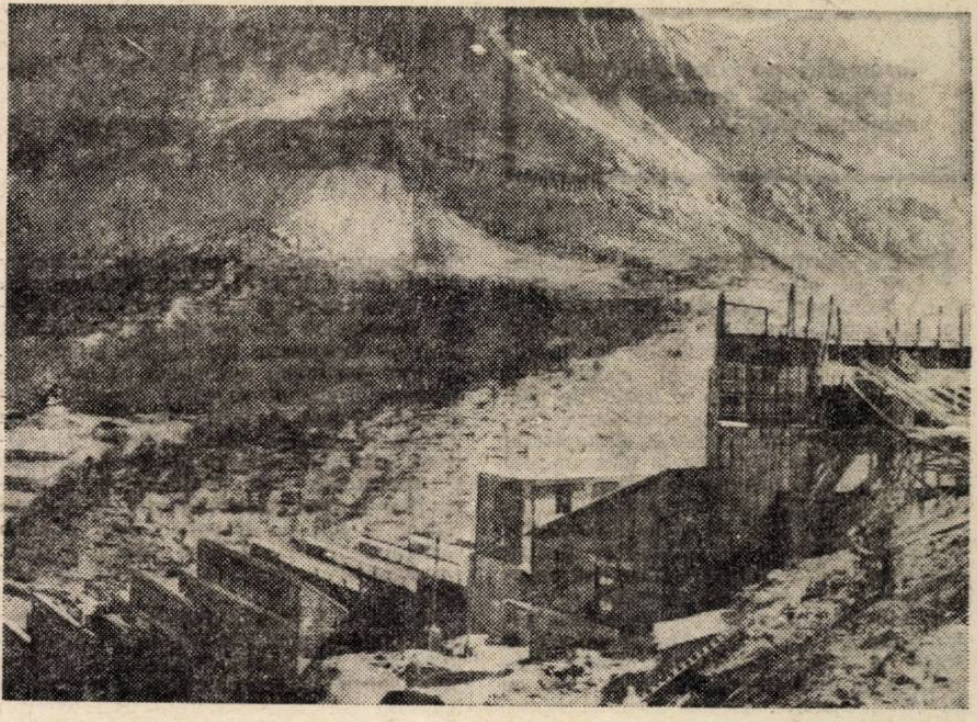

R. P. ALBANIA. – În ultimii 20 de ani s-a dezvoltat într-un ritm rapid industria cuprului, producţia de cupru crescînd în 1965 în raport cu anul 1960, de cinci ori. Aceste rezultate au fost posibile prin darea în exploatare a unor zăcăminte ca cel de la Kurbnesh, a uzinei pentru înnobilarea minereului de la Gjegjan şi a unei turnătorii de cupru.
În fotografie: **Uzina pentru înnobilarea cuprului, în construcţie la Kurbnesh.**

R. P. POLONĂ

INVESTIŢIILE ÎN 1966–1970 PONDERI • REPARTIŢII •

• 840 miliarde pentru economia naţională

INVESTIŢIILE — pîrghia de creştere cea mai importantă a economiei naţionale şi a venitului naţional — ocupă un loc de seamă printre problemele economice dezbătute de presa polonă. Una din principalele preocupări în acest domeniu o constituie problema repartizării investiţiilor în anii 1966—1970.

Mijloacele alocate în actualul plan cincinal — arată ziarul TRYBUNA LUDU — se ridică la suma de 840 miliarde de zloţi, cu 37,6% mai mult decît în cincinalul trecut. În această sumă se includ rezervele centrale nerepartizate pînă în prezent — în valoare de 24 miliarde şi rezervele voievodatelor şi a diferitelor resoarte, a căror valoare depăşeşte această sumă.

Ponderea cea mai mare a investiţiilor o are industria. În perioada 1966—1970 se vor aloca acestui sector peste 343 de miliarde de zloţi, reprezentînd 42,1% din totalul investiţiilor. Se înregistrează deci o creştere faţă de cincinalul trecut, cînd această pondere reprezenta 40,6%. Următorul sector în ordinea importanţei este agricultura, căreia i se vor afecta 17,5% din totalul investiţiilor (în cincinalul trecut s-a alocat 14,1%). Pe locul trei, cu o pondere de 14,2%, se situează construcţiile de locuinţe.

• Finalizarea obiectivelor începute

INVESTIŢIILE se dirijează cu precădere în acele domenii, în care ele pot contribui într-o măsură mai mare la creşterea producţiei, respectiv a venitului naţional. Totodată, trebuie să se aibă mereu în vedere situaţia demografică, din care rezultă necesitatea asigurării, în cincinal, de noi locuri de muncă pentru aproximativ 1,6 milioane persoane. De aici decurge şi necesitatea de a se dirija în actualul cincinal proporţional mai multe mijloace pentru investiţii productive — 76,1% faţă de 71,8% în cincinalul trecut.

În cadrul industriei, se va pune accentul pe finalizarea investiţiilor începute. Principiul de bază adoptat este acela de a se găsi posibilităţi de mărire a producţiei fără alocări speciale de investiţii, ridicarea ei cu cheltuieli relativ reduse, pe calea modernizării şi intensificării. Cu toate acestea, în multe cazuri, calculul tehnico-economic recomandă afectarea de investiţii noi.

Se vor extinde o serie de unităţi energetice, care să asigure, în cursul cincinalului, creşterea producţiei de energie electrică cu aproape 4,7 mii MW. În industria chimică, accentul principal se va pune pe investiţiile legate de producţia destinată pentru aprovizionarea agriculturii, precum şi pe cele ce se vor aloca producţiei de fire sintetice şi mase plastice.

Se va urmări în continuare extinderea bazei de materii prime; printre altele va începe exploatarea zăcămintelor de cupru din Silezia Inferioară.

În domeniul siderurgiei, o pondere mai redusă vor avea investiţiile alocate bazei de materii prime, iar o pondere şi mai mare — cele dirijate pentru metalurgia prelucrătoare, pentru ridicarea nivelului tehnic al producţiei.

Planul de investiţii pentru industria electrotehnică prevede alocaţii pentru producţia destinată exportului, precum şi pentru lărgirea bazei de producţie în cooperare.

• În agricultură şi în construcţii

AGRICULTURII i se vor aloca peste 140 de miliarde de zloţi, cu 65% mai mult decît în cincinalul trecut. Creşterea cea mai mare o vor înregistra alocaţiile pentru gospodăriile de stat (cu 84%) şi pentru ameliorații (cu 76%). Cele 140 de miliarde reprezintă alocaţii directe în agricultură; la aceasta se adaugă importante investiţii indirecte sub forma cheltuielilor destinate dezvoltării industriei de îngrăşăminte chimice, de maşini agricole, precum şi dezvoltării prelucrării materiilor prime agricole, a depozitelor, a punctelor de achiziţie etc.

A treia poziţie din lista investiţiilor, ca ordine de mărime, este sectorul construcţiilor de locuinţe; acestui sector i se vor aloca peste 115 miliarde de zloţi, cu 11,3% mai mult decît în planul cincinal trecut. Stabilind sarcinile cu privire la creşterea productivităţii muncii şi la modernizarea metodelor folosite în construcţii, planul prevede ca suprafaţa locuibilă dată în folosinţă să crească cu aproximativ 20%, atingînd 36 milioane mp. Aceasta corespunde cu aproximativ 2 260 000 de încăperi locative.

Potrivit politicii promovate în ultimii ani în construcţiile de locuinţe, se prevede o creştere apreciabilă a construcţiilor prin cooperare. Ponderea lor în totalul cheltuielilor alocate pentru construcţii de locuinţe creşte în actualul cincinal de la 26%, cît a reprezentat în cincinalul trecut, la 53%.

• Îmbunătăţirea repartiţiei teritoriale

SE urmăreşte ca realizarea planului să contribuie la o mai uniformă repartiţie teritorială a forţelor de producţie. De exemplu, se prevede dezvoltarea mai accentuată a districtului Konin (extracţia cărbunelui brun, energetica, siderurgia aluminiului); prin extinderea uzinelor din Bydgoszcz, Torún şi prin construcţia noii uzine de azot de la Wloclawek, va creşte rolul voievodatului Bydgoszcz, în special în industria chimică; la Zlatow, în voievodatul Koszalin se prevede construirea unei mari fabrici de cabluri; se vor aloca investiţii pentru extracţia de sulf în voievodatul Rzeszow etc.

Pe lîngă creşterea globală a întregii producţii industriale cu 43,6% (în 1970 faţă de 1965) — unele voievodate mai puţin dezvoltate pînă în prezent din punct de vedere industrial, se vor dezvolta mai repede. Astfel, producţia industrială a voievodatului Olsztyn va spori la sfîrşitul cincinalului cu 52%, a voievodatului Bialystok cu 55%, a voievodatului Kielce cu 58%, a voievodatului Lublin cu 60% etc.

Planul de investiţii prevede anual aproximativ 5 miliarde de zloţi pentru investiţii mai mici, care se recuperează în timp mai scurt, precum şi pentru investiţii care se realizează în cadrul acţiunilor sociale. Utilizarea acestor sume depinde, în primul rînd, de iniţiativa locală, ea putînd contribui la ridicarea economică a diferitelor regiuni.

M. MELNIC

Însemnări pe marginea lucrărilor unui seminar interregional O.N.U.

PLANIFICAREA INVESTIŢIILOR ÎN DEZBATERE INTERNAŢIONALĂ

IDEEA planificării cîştigă teren tot mai larg pe plan internaţional. Astăzi, mulţi economişti, atît din ţările în curs de dezvoltare, cît şi din ţările capitaliste dezvoltate, văd în planificare un instrument util al progresului economic şi social. În acelaşi timp o serie de ţări au elaborat programe de dezvoltare economică. Pornind de la acestea, Organizaţia Naţiunilor Unite a inclus în preocupările sale problemele privind schimbul de experienţă şi efectuarea de studii legate de planificare şi a creat în cadrul Consiliului Economic şi Social un „Comitet pentru planificare şi dezvoltare" care şi-a început activitatea în acest domeniu.

În această ordine de idei se înscrie organizarea de către Consiliul Economic şi Social al O.N.U. (Comitetul pentru planificare şi dezvoltare), în colaborare cu guvernul Olandei, a celui de-al II-lea seminar interregional asupra problemelor planificării şi dezvoltării economiei, care a avut loc la Amsterdam între19—30 septembrie a. c.

Tematica generală a seminarului a fost „Planificarea investiţiilor şi resurselor lor interne şi externe". Primul seminar de acest gen a avut loc la Ankara în septembrie 1965.

La seminarul interregional de la Amsterdam au participat specialişti din 35 de ţări capitaliste dezvoltate, în curs de dezvoltare şi socialiste, precum şi reprezentanţi ai unor organizaţii internaţionale cu caracter economic ca : Fondul Monetar Internaţional, F.A.O., Banca Internaţională de Reconstrucţie şi Dezvoltare, Comunitatea Economică Europeană şi Organizaţia Statelor Americane (O.S.A.). De asemenea, au mai participat specialişti ai unor organizme regionale O.N.U. : Comisia Economică pentru America Latină, Comisia Economică pentru Asia şi Extremul Orient, Institutul African pentru Dezvoltare şi Planificare etc. Majoritatea participanţilor a fost constituită din specialiştii ţărilor în curs de dezvoltare din America Centrală, America de Sud, Africa şi Asia. La seminar a fost reprezentată şi ţara noastră.

Seminarul a luat în discuţie următoarele probleme : dezvoltarea economiei mondiale în anul 1965 ; politica fiscală şi problemele dezvoltării ; problemele ce se pun în legătură cu utilizarea ajutorului extern ; determinarea obiectivelor planului de investiţii ; echilibrul financiar şi alegerea proiectelor de investiţii ; rolul instituţiilor financiare în problemele dezvoltării ; programul de pregătire a cadrelor de specialitate pentru a asigura dezvoltarea economică ; referatele specialiştilor din unele ţări privind planificarea investiţiilor şi resurselor de finanţare a acestora.

În cadrul seminarului s-a făcut un larg schimb de păreri, s-au confruntat opinii şi s-a luat cunoştinţă de preocupările diferitelor ţări în domeniul planificării şi dezvoltării economice.

Specialişti din unele ţări cum sînt Cambodgia, R.A.U. etc., au subliniat în cuvîntul lor creşterea ponderii întreprinderilor publice în economia ţărilor respective, preocupările lor în domeniul planificării investiţiilor, al evaluării proiectelor industriale etc.

Reprezentantul cambodgian a arătat cauzele pentru care ţara sa a respins „ajutorul american". Unii participanţi (Nicaragua, Fondul Monetar Internaţional, Institutul African pentru Dezvoltare şi Planificare etc.) s-au referit la procesele inflaţioniste din ţările capitaliste şi la prejudiciile pe care acestea le aduc ţărilor în curs de dezvoltare. Alţi participanţi la seminar (Maroc, Sudan, Jamaica, unele ţări din America Centrală etc.) şi-au arătat îngrijorarea faţă de lipsa fondurilor de investiţii ce se face resimţită şi problemele dificile cărora trebuie să le facă faţă pentru combaterea îndeosebi a şomajului cronic. În mod insistent au fost dezbătute în cadrul seminarului aspectele legate de „ajutorul din afară", unii participanţi arătînd că în majoritatea cazurilor „ajutoarele" unor ţări capitaliste dezvoltate sînt condiţionate şi impun clauze împovărătoare pentru ţările în curs de dezvoltare.

Problemele orientării pe ramuri industriale a investiţiilor au fost în centrul atenţiei participanţilor, şi părerile exprimate în acest domeniu au oglindit modul cum înţeleg economiştii respectivi strategia dezvoltării. Astfel, profesorul John F. Due de la Universitatea din Illinois — S.U.A. sfătuia, în referatul său, ţările în curs de dezvoltare să-şi îndrepte investiţiile spre industria tutunului, băuturilor alcoolice, manufacturieră etc. pe considerentul că s-ar obţine venituri mai mari în acest gen de întreprinderi. O serie de participanţi la discuţii şi-au exprimat dezacordul cu această teză. În intervenţia sa, delegatul ţării noastre a subliniat faptul că experienţa României socialiste arată rolul hotărîtor pe care-l are creşterea cu precădere a industriei mijloacelor de producţie în dezvoltarea şi modernizarea economiei. Cine doreşte o dezvoltare reală, trebuie să-şi îndrepte investiţiile în primul rînd spre ramurile industriei producătoare de mijloace de producţie, fără a neglija, bineînţeles, industria producătoare de bunuri de consum.

Specialiştii din unele ţări capitaliste au admis că marea greutate de care se izbesc în elaborarea planurilor de investiţii de perspectivă este aceea a lipsei posibilităţilor de coordonare între interesele statului şi interesele investitorilor particulari, care, absolutizînd criteriul profitului, nu-şi investesc fondurile în zonele rămase în urmă din punct de vedere industrial sau în ramurile cu o rentabilitate mai mică.

În referatul prezentat la seminar cu tema „Unele aspecte privind planificarea investiţiilor şi resurselor de finanţare ale acestora în România", au fost arătate principalele direcţii ale orientării investiţiilor, unele aspecte ale modului de planificare a investiţiilor şi de asigurare a resurselor financiare ale acestora, în ţara noastră, în etapa actuală. Legat de orientarea investiţiilor s-a subliniat că astăzi devine tot mai evident că numai printr-o politică consecventă de industrializare este posibilă atragerea largă în circuitul economic şi valorificarea superioară a resurselor naturale ale ţării, dotarea ramurilor economiei cu mijloace tehnice moderne, mecanizarea şi automatizarea proceselor de producţie, sporirea în consecinţă a volumului de bunuri materiale şi creşterea productivităţii sociale a muncii, cu toate urmările pozitive ce decurg din acestea.

Gh. ŞICĂ
director adjunct în C.S.P.

Creşterea preţurilor în S. U. A.

În timp ce în perioada 1960—1965 indicele preţurilor de consum a urcat cu 1,5% pe an, în ultimele 12 luni acesta a crescut cu 3,5%.
(După NEWSWEEK)

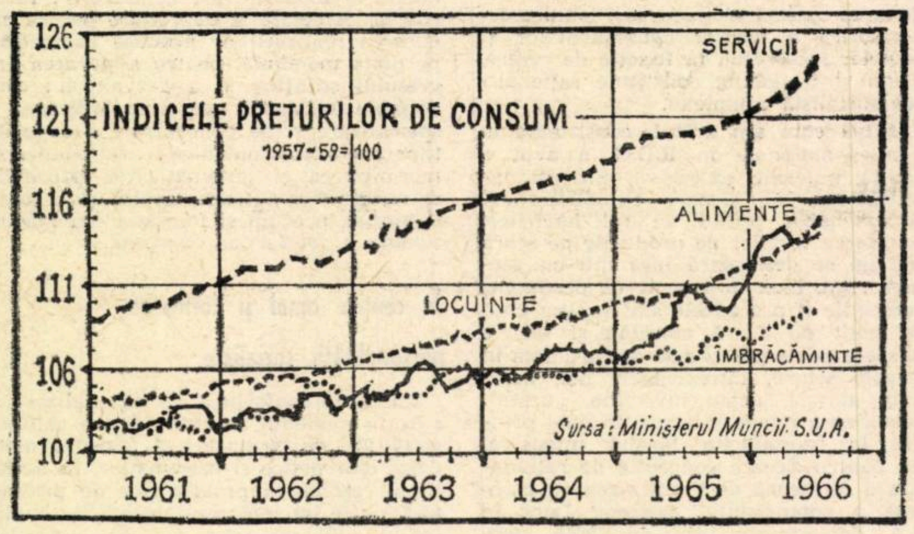

Relaţii economice internaţionale

● Ministrul marinei comerciale al Italiei, Lorenzo Natali, a făcut o vizită în Polonia, unde a purtat convorbiri privind colaborarea şi cooperarea polono-italiană în domeniul navigaţiei şi construcţiilor navale.

● La Paris a fost semnat un contract, în baza căruia firma franceză „Camus et Comp." va livra Uniunii Sovietice utilaj destinat unui combinat pentru construcţii de case cu o capacitate de 200 000 panouri prefabricate pe an, care va fi amenajat la Taşkent.

● La Praga a fost semnat un contract între firma engleză „English Electric - Leo-Marconi Computers Ltd." şi Întreprinderea cehoslovacă de comerţ exterior „Kovo", privind cumpărarea unei maşini de calcul „Leo-326" — cea mai mare maşină de calcul achiziţionată pînă în prezent de Cehoslovacia.

● În localitatea Pancearevo de lîngă Sofia, a fost dată în folosinţă o mare staţie pentru purificarea apei, construită cu ajutorul unei firme franceze.

PROBLEMELE UNEI INDUSTRII: AUTOMOBILUL

A DEVENIT o tradiţie în ţările capitaliste industriale ca, în fiecare toamnă, să se facă bilanţul producţiei şi vînzărilor de automobile pe anul în curs, iar în cadrul unei serii de saloane internaţionale să se prezinte noile modele, să se discute linia dominantă a „modei" automobilistice pentru anul următor, să se formuleze, în fine, aprecieri asupra situaţiei şi perspectivelor diferitelor societăţi constructoare naţionale şi internaţionale. „Luarea pulsului" atît a industriei de automobile propriu-zise, cît şi a pieţei respective, are însă incidenţe mai largi, ţinînd seama de ponderea importantă a acestei ramuri în cadrul economiei unor ţări. În S.U.A., de pildă, în construcţia, desfacerea, întreţinerea şi utilizarea automobilelor sînt ocupate peste 12 milioane de persoane, iar în R.F.G. fiecare al noulea salariat trăieşte de pe urma industriei de automobile. Se poate spune că această industrie constituie un „barometru" al evoluţiei conjuncturii în principalele ţări capitaliste industriale.

Toate acestea explică larga audienţă de care s-au bucurat problemele industriei automobilului în paginile presei din ţările vest-europene, îndeosebi cu ocazia deschiderii celui de-al 53-lea Salon internaţional al automobilului de la Paris (6—16 octombrie).

Nu totul merge ca pe roate

Dintre principalele şase ţări producătoare de automobile (care furnizează opt-nouă zecimi din producţia mondială capitalistă), Statele Unite, R.F.G., Franţa şi Anglia au marcat încetiniri ale ritmului de sporire a producţiei, stagnări sau chiar reduceri absolute în anii 1964—1965. În ceea ce priveşte Italia, ea s-a redresat în cursul anului trecut, şi numai Japonia a cunoscut o creştere neîntreruptă. Datele provizorii şi estimaţiile pe anul 1966 indică o ameliorare a conjuncturii generale, exceptînd Anglia şi Statele Unite.

Constructorii de automobile din Franţa înregistrează în 1966 un număr record de vehicule fabricate şi exportate. În primele opt luni s-au produs 1,3 milioane de automobile (din care circa 2/5 au fost exportate), iar pentru întregul an se prezumează cifra de 2 milioane, respectiv o depăşire serioasă a nivelului din anii 1964—1965 (1,6 milioane). Mai mult de 1/3 din totalul producţiei de automobile este furnizat de Regia Naţională a Uzinelor Renault.

Atenţia cercurilor de afaceri este atrasă tot mai mult de evoluţia industriei japoneze de automobile. Această ramură, care ocupă direct 200 000 de persoane şi indirect 600 000 şi care a produs în 1965 circa 1 875 000 de automobile (+9,9% faţă de 1964), beneficiază de o mînă de lucru cu înaltă calificare, de centre de cercetare bine organizate, de o mare mobilitate şi capacitate de adaptare la soluţii tehnice noi, ceea ce-i permite să se lanseze din ce în ce mai viguros pe piaţa occidentală. Una din atracţiile Salonului de la Paris au constituit-o cele 4 modele noi de autoturisme, prezentate de societatea Toyota, primul constructor de automobile din Japonia (circa 540 000 de vehicule fabricate în cursul acestui an). O caracteristică a producţiei japoneze de automobile rămîne, însă, ponderea redusă a turismelor — 37,3% (în 1965), faţă de 80—90% în Europa şi în S.U.A.

Industria italiană de automobile, în care domină net concernul Fiat (peste 80% din întreaga producţie), şi-a menţinut progresul şi în acest an : din cele 824 477 de turisme şi vehicule utilitare, fabricate în primele şapte luni (un spor de 9,5% faţă de perioada corespunzătoare a anului 1965), 28,8% au fost exportate.

În R.F.G., ultimii ani au marcat încetinirea ritmului de creştere a producţiei de automobile (un spor de 13,2% în 1963, de 9,1% în 1964 şi mai puţin de 3% în 1965). Rezultatele înregistrate în semestrul I/1966 indică o anumită înviorare în acest domeniu : +5,3% faţă de semestrul I/1965. Cu cele peste 3 milioane de automobile, cît se prevede că va fi producţia în acest an (din care 50% revin societăţii Volkswagen), industria vest-germană se menţine mai departe pe locul doi în lume şi pe locul întîi la export (peste 50% din totalul automobilelor fabricate, acest capitol reprezentînd mai mult de 1/7 din valoarea exporturilor ţării).

Mai complexă este situaţia industriei britanice de automobile (a treia producătoare din lume), aflată într-o conjunctură internă şi externă puţin favorabilă. După aprecierea comentatorilor, măsurile deflaţioniste adoptate de guvernul laburist vor contribui la reducerea cererii interne cu 20%, la încetinirea creşterii vînzărilor în anii următori. În ceea ce priveşte perspectivele pe piaţa externă, ele sînt umbrite de scăderea exporturilor către ţările Pieţei Comune, ca urmare a barierelor vamale existente. Comentînd această situaţie, ziarul FINANCIAL TIMES scria recent : „Constructorii noştri vor trebui în curînd să facă faţă unui tarif vamal exterior comun de 22,5%, în timp ce tarifele interioare (ale Pieţei Comune — n.n.) sînt pe cale de dispariţie". Faptul că o serie de societăţi, ca British Motor Corp., Standard-Triumph şi Jaguar, au anunţat, iar în unele cazuri au şi aplicat reducerea săptămînii de lucru, închideri de uzine sau licenţieri masive de personal, a determinat pe unii observatori să-şi pună întrebarea dacă nu cumva această ramură a economiei britanice merge către o criză.

Industria de automobile din S.U.A., care produce îndeosebi pentru piaţa internă, a fabricat anul trecut 11,1 milioane de automobile. În cursul acestui an însă, unele societăţi, ca Ford Motors sau American Motors, au fost nevoite să încetinească ritmul producţiei, iar în domeniul desfacerii, în semestrul I/1966 s-a înregistrat o uşoară reducere a volumului vînzărilor (în condiţiile creşterii numărului de automobile importate). Semnificativă pentru conjunctura actuală din S.U.A. — în care începe să se simtă efectul măsurilor antiinflaţioniste ale Administraţiei, menite să combată „supraîncălzirea" economiei — este şi hotărîrea adoptată de principalele firme constructoare de automobile de a reduce volumul investiţiilor proiectate pentru anul viitor

Serpentinele concurenţei

Ultimii ani marchează o intensificare a concurenţei pe piaţa capitalistă a automobilelor. Situaţia diferitelor industrii naţionale, îndeosebi a celor vest-europene, perspectivele acestora în competiţia cu marile societăţi din S.U.A. (General Motors, Ford Motors şi Chrysler) au făcut obiectul unei vii dezbateri în presa de specialitate, mai ales în toamna şi iarna trecută. Una din măsurile avute în vedere în cadrul procesului de concentrare monopolistă în Europa Occidentală — colaborarea şi chiar fuzionarea societăţilor în primul rînd în cadrul naţional — s-a şi concretizat într-o serie de cazuri, cum sînt : acordul

RHODESIA: O OPȚIUNE GREA

ADOPTAREA la 22 octombrie, de către Adunarea Generală a O.N.U. la propunerea grupului de țări afro-asiatice, a unei rezoluții condamnînd un eventual aranjament între Anglia și regimul lui Ian Smith din Rhodesia care nu ar recunoaște drepturile poporului zimbabwe la autodeterminare și independență, a însemnat un vot de neîncredere din partea țărilor membre ale Commonwealth-ului și lichidarea armistițiului tacit în vigoare de la ultima conferință a primilor miniștri ai acestor țări.

Într-adevăr, la conferința din septembrie, țările membre în Commonwealth conveniseră să nu atace la O.N.U. poziția Angliei în problema rhodesiană, pînă la expirarea „ultimatumului" hotărît cu acest prilej și prezentat lui Ian Smith. Precum se știe, după aprige și îndelungate controverse, Anglia a obținut astfel la această conferință un nou și ultim răgaz pentru a încerca să soluționeze criza rhodesiană. Lui Smith englezii îi cereau ca pînă la sfîrșitul anului să predea puterea guvernatorului britanic, care ar urma să alcătuiască o „administrație reprezentativă" ; cu aceasta Londra urma să negocieze condițiile acordării independenței, pe baza unei formule „acceptabile pentru populația rhodesiană în ansamblul său".

Iată însă că, după mai mult de o lună de noi negocieri la nivel ministerial, cu ușile închise, și la aproape un an de la proclamarea unilaterală a independenței, tăcerea a fost încălcată de Ian Smith, care a declarat recent, într-un discurs televizat, că, în cursul negocierilor, nu s-a examinat problema independenței, care constituie „un fapt împlinit", ci s-a pus doar problema recunoașterii ei de către Anglia.

Declarația a fost interpretată de țările africane ca o dovadă în sprijinul acuzației lor împotriva Angliei că aceasta nu face decît să încerce să cîștige timp, în loc să acționeze efectiv împotriva guvernului rasist din Rhodesia.

Opinia țărilor africane pare să fie dealtfel confirmată și de constatările recente ale Comisiei speciale instituite la Lagos, în ce privește eficiența sancțiunilor economice aplicate Rhodesiei. În urma restricțiilor în domeniul comerțului cu Rhodesia, este adevărat că sancțiunile s-au reflectat într-o anumită măsură în dificultățile la import ale acestei țări. Importurile au scăzut cu 32% în prima jumătate a lui 1966 față de prima jumătate a anului 1965 și ele se ridică acum la o rată anuală de numai 80 milioane lire, față de 120 milioane lire în 1965. Numărul șomerilor albi este în prezent de 3000 și se prevede o creștere a lor la 5000 în luna martie (numărul șomerilor negri nu este cunoscut). Au fost resimțite de asemenea sancțiunile în domeniul desfacerii tutunului. În anul acesta, exportul de tutun a reprezentat doar 1/3 din valoarea exportului realizat în anul trecut.

Un avantaj incontestabil însă pentru regimul lui Ian Smith îl constituie faptul că Zambia continuă să importe bunuri din Rhodesia, deoarece negocierile ei cu Anglia pentru ca aceasta să suporte într-o măsură importantă costul unui embargou total asupra comerțului cu Rhodesia, nu au dus nici pînă acum la rezultate. Ba chiar, pentru a acumula stocuri, importurile sale din Rhodesia au sporit în această perioadă. Forma cea mai importantă de sancțiuni ar fi putut-o lua embargoul asupra petrolului. Dar, după cum se știe, acesta a fost practic înfrînt prin livrările de petrol din Africa de Sud și Mozambic. În prezent, Rhodesia obține pe această cale 60—70% din petrolul pe care îl importa în trecut, iar prețul petrolului neraționalizat este cu numai 2 shillingi și 8 pence mai scump decît acela al petrolului raționalizat.

Concluzia pe care o trage Comisia specială de sancțiuni de la Lagos pe baza datelor de mai sus este că, deși sancțiunile au avut un oarecare efect de reducere a activității economice, ele nu sînt în nici un caz de natură să ducă la capitularea guvernului Smith.

Care poate fi, în aceste condiții, evoluția crizei rhodesiene ? Comunicatul primilor miniștri ai Commonwealth-ului prevedea că, în cazul în care Smith va respinge ultimatumul, Anglia — care nu se arăta dispusă la aceasta — va trebui totuși să ceară Națiunilor Unite aplicarea obligatorie a unor sancțiuni selective din partea tuturor țărilor. Dar, o dată problema ridicată la O.N.U., Anglia se teme că va fi supusă unor presiuni din partea majorității statelor membre pentru a adopta măsuri mai energice, pe care în prezent ea nu ar dori să le ia. În primul rînd ar fi implicată problema sferei sancțiunilor. Se presupune că majoritatea statelor reprezentate la O.N.U. vor cere aplicarea embargoului asupra întregului comerț cu Rhodesia. După cum e de asemenea de așteptat ca Africa de Sud și Portugalia să refuze a aplica sancțiuni economice Rhodesiei. Succesul sau insuccesul acestora va depinde în acest caz de instituirea unei blocade a porturilor Africii de Sud și Mozambicului, precum și de întreruperea traficului rutier și de cale ferată între aceste țări și Rhodesia. Acest lucru ar putea necesita o intervenție armată din partea Angliei.

Există aici germenii unui conflict nu numai cu Africa de Sud, ci cu întreaga Africă australă. Ultimatumul cu care este confruntat Ian Smith este în același timp un ultimatum pentru Anglia. Căci o dată cu apropierea datei stabilite, dacă ea va stărui în apărarea unor interese în Africa care nu sînt și cele ale independenței naționale pe care le afirmă popoarele continentului, Anglia riscă să piardă rolul pe care l-a avut în cadrul Commonwealth-ului. Dificultățile economice interne, care pun mereu noi probleme Angliei, nu sînt de natură să-i înlesnească o alegere.

Irina VIANU

PREOCUPĂRI ÎN ECONOMIA IRANULUI

CU o întindere de 1 648 000 kmp și o populație de peste 23 milioane de locuitori, Iranul este una din țările mari din sud-vestul Asiei. Scăldat de apele a două mări, brăzdat de lanțuri de munți, presărat cu vestigii ale unor civilizații străvechi, alături de cetăți industriale moderne, Iranul oferă o complexă imagine geografică, economică și socială. Bogatele zăcăminte de țiței și gaze, covoarele iraniene, măiestria artiștilor săi au făcut cunoscută această țară pe toate meridianele globului.

Statul iranian promovează o politică îndreptată către consolidarea economiei țării, către valorificarea bogățiilor solului și subsolului. Reforma agrară a contribuit la crearea unui impuls pentru dezvoltarea agriculturii, sector în care sînt ocupate 3/4 din populația țării. Totodată, guvernul a elaborat un program de 30 ani pentru dezvoltarea industriei și mecanizarea agriculturii. Pornindu-se de la baza de materii prime ieftine, se prevede îndeosebi extinderea industriei petrochimice, care va furniza, printre altele, și îngrășăminte. S-au realizat ori sînt în construcție baraje și hidrocentrale, menite să contribuie la creșterea producției de energie electrică și la extinderea irigațiilor.

Orientînd în aceste direcții cea mai mare parte a redevențelor obținute de la consorțiul companiilor străine care exploatează petrolul iranian, guvernul duce în același timp o politică (fiscală și de credit) de stimulare a investițiilor de capital particular. În același timp, statul iranian poartă tratative cu consorțiul amintit în vederea sporirii substanțiale a producției petroliere (93,8 milioane tone în 1965), care ar putea duce la creșterea redevențelor încasate. Recent a fost încheiat un acord între Iran și Societatea franceză E.R.A.P. referitor le prospectarea și exploatarea zăcămintelor în cadrul unui perimetru de peste 200 000 kmp. De data aceasta pare să fie vorba nu de un acord de concesiune, ci de un contract prin care societatea franceză devine antreprenor al statului iranian; acestuia urmînd să-i revină circa 90% din beneficiile ce se vor obține, precum și dreptul de a dispune de majoritatea producției de țiței.

Iranul întărește colaborarea economică cu țările vecine și duce o politică de strîngere a relațiilor sale cu toate țările din lume, indiferent de orînduirea lor social-economică.

Relațiile între România și Iran, întemeiate pe luarea în seamă a uneia din realitățile cele mai importante ale lumii contemporane, care atestă că dezvoltarea economică face necesară colaborarea multilaterală între state pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, cooperării reciproc avantajoase, cunosc în ultimii ani o evoluție ascendentă în interesul ambelor țări.

Vizita făcută în Iran, în octombrie anul trecut, de președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, Ion Gheorghe Maurer, precum și vizita, mai recentă, a M. S. Imperiale șahinșahul Mohammad Reza Pahlavi în țara noastră reprezintă manifestări ale dorinței reciproce de apropiere și mai bună cunoaștere între popoarele român și iranian, de extindere și intensificare a cooperării româno-iraniene.

Acordurile comerciale încheiate între Iran și România — care prevăd, printre altele, livrarea de tractoare românești părții iraniene, precum și acordul referitor la asistența economică și tehnică a României pentru producția de tractoare în Iran constituie o expresie a lărgirii continue a colaborării multilaterale dintre cele două țări.

D. NICOLAE

dintre societățile vest-germane Volkswagen și Mercedes Benz, acordul de fuzionare între British Motor Corp. și Pressed Steel (în Anglia), cel încheiat între Renault și Peugeot (în Franța), între Nissan Motor și Prince Motor (în Japonia) etc.

Această regrupare, care va continua fără îndoială în anii viitori, reprezintă aspectul principal al problemei concurenței. Un alt aspect, de o importanță crescîndă, îl constituie prospectarea tot mai largă și mai amănunțită a piețelor actuale sau potențiale, diversificarea formelor de pătrundere pe aceste piețe, adaptarea mai rapidă a producției în raport cu cerințele lor.

Cercurile de afaceri interesate consideră că — deși în cîteva țări (S.U.A., Suedia, R.F.G.) capacitatea de absorbție a pieței se apropie de plafonare, iar în altele este afectată de conjunctura internă defavorabilă (Anglia) — pe plan mondial există premise pentru extinderea în continuare a producției și vînzărilor de automobile.

După opinia specialiștilor, în condițiile în care modelele propuse publicului de diferitele societăți se apropie ca preț, performanțe și calitate, o influență determinantă pentru succesul desfacerii va avea nivelul organizării rețelei comerciale și a serviciilor prestate după vînzare. Se vorbește de o adevărată „strategie globală" în cucerirea de noi piețe sau consolidarea celor existente.

În ultimul timp, tradiționalele concepții și căi de valorificare a acestor piețe (fie prin export de produse finite, fie prin crearea de uzine-filiale) sînt serios amendate. Marile societăți constructoare sînt

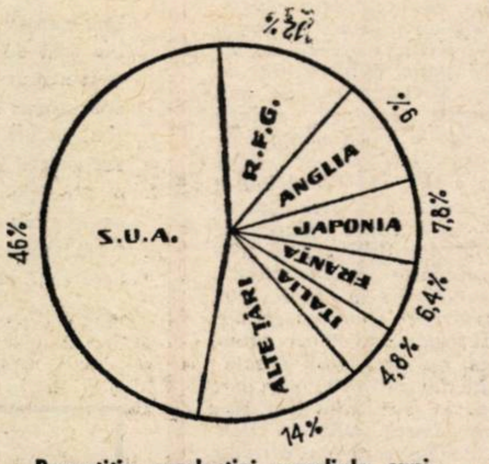

Repartiția producției mondiale capitaliste de automobile în 1965

nevoite să țină seama, într-o măsură crescîndă, de opoziția a numeroase țări față de pătrunderea capitalului străin în economia lor, de dorința unor țări de a dezvolta treptat o producție proprie de autovehicule.

Construirea unor uzine de montaj, care asamblează piese importate din țara constructoare (într-o proporție variabilă, alături de piese sau ansamble fabricate pe loc), a devenit o practică tot mai frecventă în perioada postbelică, astfel că în prezent peste 380 de asemenea uzine sau linii de montaj funcționează în 60 de țări de pe cele 5 continente ale lumii.

De asemenea, capătă amploare livrarea de instalații complete pentru secții sau uzine întregi, de brevete și licențe, de tehnologii, încheierea de acorduri pentru efectuarea în comun a cercetărilor necesare în vederea punerii la punct a unor invenții sau inovații etc.

Confort, securitate și eficiență

Printre tendințele actuale în construcția de automobile, pe prim plan se situează modernizarea continuă a „liniei" noilor modele, îmbunătățirea caracteristicilor lor tehnico-economice, aplicarea unor măsuri suplimentare de securitate, (care să reducă frecvența și gravitatea accidentelor) ș.a.

Unele societăți s-au specializat îndeosebi în construirea de turisme de mică capacitate, practice și accesibile păturilor mai largi de cumpărători, altele preferă să construiască mașini de lux ; numai marile societăți își pot permite să diversifice mai mult producția, în scopul de a face față oricăror schimbări în orientarea cererii de pe piață. Cîteva cifre, cuprinse într-un studiu al societății „Eurofinance" asupra perspectivelor industriei de automobile în Europa Occidentală, permit să ne facem o idee asupra cheltuielilor necesitate de lansarea unui nou model (studiere, utilaje, reorganizarea liniei de montaj etc.). Astfel, lansarea turismelor „Ford Taunus 17 M" și „20 M" a costat 50 de milioane de dolari, a modelului „Peugeot 204" — 80 milioane de dolari, iar a turismului „Volkswagen 1500" — peste 100 de milioane.

În aceste condiții, cursa pentru sporirea vitezei, reducerea greutății proprii a mașinii, precum și a consumului de carburanți, micșorarea poluării aerului, sporirea manevrabilității vehiculului, simplificarea conducerii și a întreținerii acestuia, este în plină desfășurare, fiecare toamnă aducînd în standurile saloanelor de automobile noi surprize de acest gen. De pe acum se studiază sau se experimentează, invenții revoluționare, cum sînt : cutia de viteze automată, motorul electric, dirijarea automobilelor de la distanță ș.a.

Trebuie subliniat, de asemenea, că în ultimii ani constructorii de autovehicule acordă o atenție crescîndă perfecționării și diversificării producției de autocamioane. În prezent, în țările capitaliste, ponderea autocamioanelor în parcul total de autovehicule este încă redusă (mai puțin de 20%, în 1965). Merită a fi menționat și revirimentul prin care trece producția de motorete și biciclete în țările Europei Occidentale. Cererea și, respectiv, vînzările în acest domeniu au sporit mult în ultimii ani, ca urmare a aglomerării crescînde a circulației vehiculelor cu patru roți, precum și datorită prețului mult mai accesibil al vehiculelor cu două roți.

Pronosticurile asupra perspectivelor industriei automobilului sînt favorabile, ea rămînînd una dintre cele mai dinamice ramuri, în ciuda vîrstei sale respectabile de trei sferturi de veac. Experiența a demonstrat că nu totdeauna aceste pronosticuri se adeveresc ; dar, după cum arăta recent săptămînalul LA VIE FRANÇAISE, „prezicerile optimiste nu costă nimic ! Și apoi, ele pot fi utile pentru a crea o atmosferă favorabilă".

N. POPOV

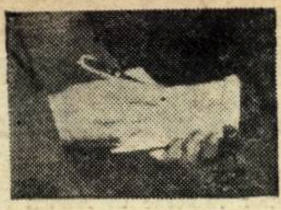

din bloc-notesul cronicarului

Tutunul în lume

În lupta care se dă permanent între reclama comercială a tutunului și campania anti-tabagică a forurilor medicale din întreaga lume, se pare că prima încă înregistrează victorii mai mari. Populația lumii crește cu un procent constant de 3% pe an, iar producția și consumul de tutun cu 4%. Iată cîteva cifre statistice privind situația acestei activități care în ultimii patru sute de ani s-a extins pe întreg pămîntul : producția totală a anului 1964 — 4 416 000 de tone de tutun în foi, gata de prelucrare. Principalii producători : America de Nord (S.U.A.) — 1 000 000 de tone și Asia — 1 850 000 de tone. Din totalul acestei producții patru cincimi se consumă pe loc, în țările cultivatoare, iar restul de 800 000 de tone se exportă.

Tutunul, după cum e lesne de văzut, joacă un rol foarte important în economia țărilor exportatoare. Principalii exportatori sînt S.U.A. — 222 000 de tone, Rhodesia — 96 700 de tone, India — 68 000 și Grecia — 61 000, iar importatorii cei mai mari Anglia — 148 000 de tone și R.F.G. — 119 000 de tone. Consumatorii cei mai mari (pe cap de locuitor adult, anual) : elvețienii — 5,4 kg, americanii — 4,8 kg, canadienii — 4,5 kg, olandezii — 4 kg și englezii — 3,8 kg. Exprimată în unități de țigarete, producția mondială totalizează 2 466 de miliarde (în 1963), din care 1 285 de miliarde revin Europei (inclusiv U.R.S.S.), 647 de miliarde Americii de Nord, iar restul Asiei, Africii, Americii de Sud și Oceaniei.

Dintre producătorii de țigarete, elvețienii pun filtru la 81% din unitățile fabricate, iar americanii la 50%. Trebuie menționată o importantă implicație a tutunului : 60 000 000 de oameni își cîștigă existența din cultura și comerțul acestei plante.

Patru noduri

O societate de navigație vest-germană a hotărît să pună în vînzare cîteva din cargourile sale, aflate în serviciu doar de cîțiva ani. Motivul vînzării : viteza de deplasare prea redusă. În locul lor, societatea comandă altele, avînd o viteză orară mai mare cu... patru noduri marine. Era oare rentabilă această operație destul de complicată, cînd în fond, patru noduri marine înseamnă șapte kilometri ? Ziarul FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG este de părere că da. Argumentul : un vas circulă pe distanțe mari, săptămîni de-a rîndul zi și noapte. Iar patru noduri pe oră reprezintă 1200 km pe săptămînă. Patru noduri, care pot mări șansa de cîștig în competiția transporturilor pe distanțe lungi...

„Șeriful„ din Piar

Municipalitatea orașului Piar din statul Bolivar (Venezuela) a publicat recent un apel, chemînd poporul venezuelean la solidaritate cu populația locală în vederea eliberării acesteia de sub stăpînirea „șerifului" său — concernul american „Orinoco Mining Company". Denumirea de „șerif" atribuită unei societăți pare desigur un lucru bizar ; dar „Orinoco Mining Comp." se comportă cu locuitorii din această parte a regiunii, din care compania realizează cele mai mari profituri ale sale, aidoma unui șerif. Exploatînd bogatele zăcăminte de minereu de fier din regiune, concernul american și-a luat cu de la sine putere și dreptul de stăpîn asupra populației și muncipalității. Astfel, fără aprobarea sa, nimeni din orașul Piar sau din comunele sale limitrofe nu are voie să dețină pămînt, să construiască imobile, să deschidă fabrici sau întreprinderi comerciale, ori să se mute dintr-un loc în altul. Ba mai mult, la cea mai mică nemulțumire manifestată de populație, „Orinoco Mining Comp." poate opri alimentarea cu apă și energie electrică, sau poate lăsa orașul fără mijloace de transport.

Contemporană cu așa-numita „Alianță pentru progres", „Orinoco Mining Comp." oferă Venezuelei un tratament inspirat din epoca colonizatorilor.

Promisiuni deșarte...

După ce Republica Dominicană a trecut printr-o criză politică îndelungată, alimentată de imixtiunea armată a S.U.A., acum ea este amenințată de o serioasă criză economică, la originea căreia stă subordonarea economiei dominicane față de cea a Statelor Unite. Este cunoscut că economia Republicii Dominicane se bazează, în principal, pe producția de zahăr ; industria zahărului ocupă două treimi din forța de muncă industrială, iar 90% din producția de zahăr este destinată exportului. După cum relatează ziarul INDUSTRIEKURIER, guvernul dominican a cerut Statelor Unite ca, în cadrul stabilirii cotelor de import de zahăr, să i se atribuie un contingent anual de cel puțin 600 000 de tone. I s-au admis însă numai 413 000 tone. După opinia expertului economic dominican Felipe J. Vicini, această măsură va avea implicații grave asupra economiei țării (o pierdere anuală de 12 milioane dolari, ceea ce va agrava situația balanței de plăți, deficitară și pînă acum), fiind totodată în contradicție flagrantă cu repetatele promisiuni americane de a favoriza procesul de însănătoșire economică a țării.

Cadmium împotriva coroziunii

Depus pe oțel, cadmium-ul asigură un înveliș protector împotriva coroziunii. Procesul de depunere se face pe bază de vacuum prin evaporarea cadmium-ului topit. La un oțel cu ultraductibilitate, problema este a imixtiunii hidrogenului. La electroliză, hidrogenul pătrunde în oțel și de aceea devine necesară metoda depozitării prin vacuum. Întreprinderea engleză Edwards High Vacuum International (Manor Royal, Crawley, Sussex), care s-a specializat în depunerea unor foarte fine pelicule de cadmium pe piese de aviație, a trebuit să găsească o modalitate de topire a cadmium-ului și de supraveghere a gazelor în camera în care se face învelișul. Ea folosește în acest scop un spectrometru de massă.

Grosimea învelișului de cadmium reprezintă aproximativ jumătate din a mia parte dintr-un *inch* (2,54 cm).

Pescuitul și tehnica

Din datele publicate de revistele de specialitate reiese că în momentul de față există în lume 1 500 000 de vase de pescuit, din care 70% sînt propulsate cu pînze și cu lopeți. Activitatea lor aduce anual comerțului mondial 52 000 000 de tone de pește. Cu peste 12 ani mai înainte — în 1953 — nu se pescuia nici jumătate din această cantitate. Dar pentru anul 2 000, cînd populația globului se va dubla față de cea de astăzi, se prevede înzecirea producției pescuitului : 500 000 000 de tone. Cifra pare enormă, dar specialiștii au calculat că mările și oceanele lumii pot da pînă la un miliard de tone de pește pe an, fără ca fauna respectivă să fie exterminată. Pentru aceasta însă se pune o condiție industriei pescuitului — inversarea actualei componențe a flotei de pescuit : 70% din vase să fie motorizate și mecanizate pentru a putea furniza fiecare, în medie, pînă la 1 000 de tone pe an.

C. GRIGORE

BAGHETA

ECOURILE cavalcadei cortegiului celor șapte șefi de stat și de guvern pe artera principală a Manilei, bulevardul Roxas, s-au stins. Studenții filipinezi arestați pentru că au demonstrat împotriva agresiunii din Vietnam continuă să zacă în închisoare. „Animatoarele" recrutate pentru a înveseli ochiul anturajului Conferinței și-au reluat ocupațiile obișnuite. Asupra Palatului Malacanang al președintelui Marcos, reflectoarele publicității în stil american au fost întrerupte parcă de un scurt circuit. În fond cele două zile ale „Conferinței de la Manila n-au făcut altceva decît să arunce puțin praf în ochii alegătorilor americani" (COMBAT).

Conferința de la Manila a survenit în mijlocul turneului președintelui Johnson în țările din zona Pacificului care participă alături de Statele Unite la agresiunea din Vietnam. La începutul turneului, însuși președintele a declarat unui auditoriu din Honolulu : „Nu dispun de nici o baghetă magică. Nu vă așteptați să scot un iepure din pălăria mea". Judecînd după rezultatele conferinței, într-adevăr propagandei americane îi va fi greu să poată contesta că lucrurile s-au întîmplat chiar așa. Conferința a răspuns mai ales unor necesități interne ale țărilor participante și în special ale Statelor Unite, Australiei și Noii Zeelande, care se află în ajunul alegerilor. Momentul turneului prezidențial și al conferinței a fost ales în preajma alegerilor americane pentru Congres, cu scopul de a radia din titlurile ziarelor teme ca inflația și conflictele rasiale și pentru a concentra atenția într-o altă direcție, pentru a „proiecta o dublă imagine a președintelui care să ofere ambelor grupuri de adversari ai politicii sale în Vietnam o față pe placul lor" (ECONOMIST). Revista britanică se referă la cei care se pronunță pentru încetarea agresiunii și la cei care, dimpotrivă, insistă pentru intensificarea ei. Totodată, atît turneul cît și conferința sînt privite ca un simptom al priorităților actuale în politica externă americană, exprimate în tendința de a reorganiza și consolida alianțele Statelor Unite din zona Pacificului. Aceasta cu atît mai mult cu cît principalul produs pentru zona Pacificului al politicii de pactomanie din epoca Dulles, blocul S.E.A.T.O., se află de mai multă vreme în stare de letargie. Crearea Consiliului Asiei și Pacificului și reînvierea Asociației Asiei de Sud-Est, din care fac parte, în diferite formații, mai toți participanții la conferința de la Manila, au constituit pași pregătitori în vederea atingerii obiectivului ce și l-a propus diplomația americană. Evident, un asemenea obiectiv nu poate fi atins de azi pe mîine. Chiar conferința de la Manila a demonstrat că de față nu se afla Asia, ci după cum s-a exprimat, în termeni puțin măgulitori, senatorul Fulbright, prezenți erau doar „băieții noștri". Documentele adoptate constituie un amestec de „false propuneri" (A.F.P.) privind Vietnamul, de promisiuni privind combaterea mizeriei, ignoranței, bolilor și de amenințări privind creșterea efortului de război.

În intenția administrației americane aceste documente ar fi menite să creeze iluzia că extinderea agresiunii în Vietnam este patronată de toți participanții la conferința de la Manila. Este de fapt un hocus-pocus. Ceea ce așteaptă omenirea este ca Statele Unite să înceteze definitiv și necondiționat bombardamentele împotriva Republicii Democrate Vietnam ; să înceteze actele de război în Vietnam, să-și retragă trupele, să recunoască Frontul de Eliberare Națională, reprezentantul autentic al Vietnamului de sud, să lase poporul vietnamez să-și rezolve singur problemele vieții sale interne, fără nici un amestec din afară. Pentru soluționarea problemei vietnameze este absolut necesar să se respecte prevederile acordurilor de la Geneva.

Problematica conferinței nu este exprimată în conținutul documentelor date publicității, ci în preocupările despre care s-a aflat din relatările agențiilor de presă. Aceste relatări vorbesc despre faptul că în lunile viitoare vor fi trimise în Vietnamul de sud noi efective, într-o cadență de 15.000 de militari pe lună. Specialiștii militari americani au afirmat că potențialul militar al guvernului Vietnamului de sud fiind practic epuizat, ceilalți participanți la conferința de la Manila ar trebui să-și sporească și ei contribuția prin noi efective. Comandantul trupelor americane, generalul Westmoreland a declarat că războiul „e departe de încheiere". În documentele de la Manila guvernul saigonez a anunțat noi măsuri de „pacificare" în genul celor care au mai fost proclamate odată la întîlnirea din primăvară de la Honolulu. Dar, așa cum scrie ziarul NEW YORK TIMES : „Unele persoane oficiale americane consideră că guvernul sud-vietnamez este prea slab, prea ciuruit de corupție, proastă administrație, nepotism, pentru a fi în stare să realizeze pe seama propriei sale capacități vreun succes în operațiunea de pacificare. Statele Unite, consideră aceste persoane, trebuie să găsească mijloace în vederea controlării și supravegherii acestui program". Astfel, dacă la conferința de la Manila nu a apărut „nici un iepure din pălărie", în schimb au fost confirmate presupunerile anterioare că va urma un nou pas pe scara escaladării agresiunii. Iar pentru a obține asentimentul celorlalți participanți la conferință, Statele Unite n-au avut într-adevăr nevoie de nici o baghetă magică.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.
40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 44 (168)
VINERI
4 noiembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

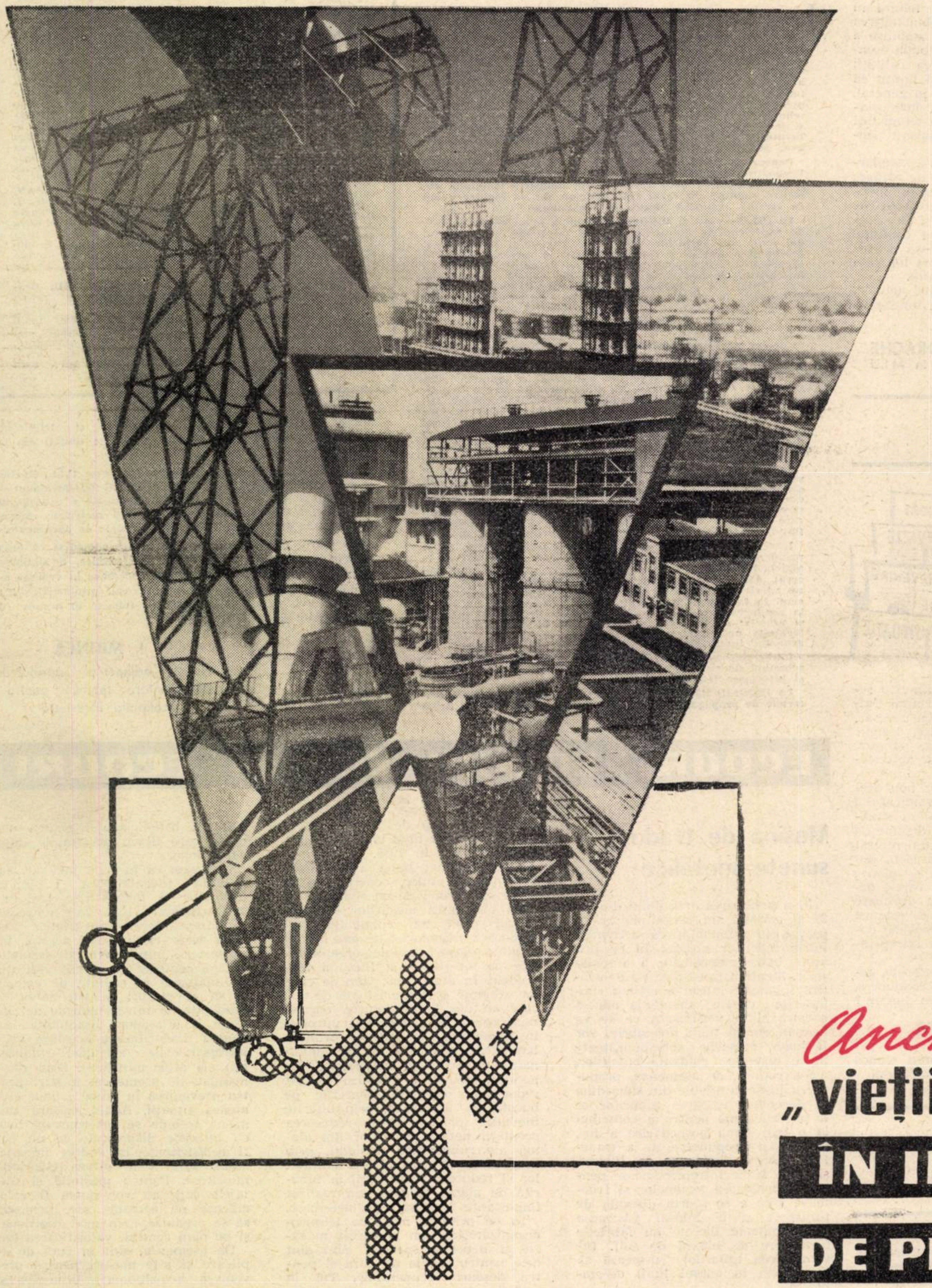

DIN SUMAR

Preocupări de sociologie urbană în România (în pag. a 5-a)

Stabilirea pensiei de invaliditate (în pag. a 6-a)

Documentar — Comerțul intra-european: structuri, tendințe actuale, posibilități (în pag. a 7-a)

Ce împiedică unele întreprinderi în realizarea parametrilor proiectați? (în pag. a 8-a)

ÎN PAGINILE 3-4:

Ancheta „vieții economice" ÎN INSTITUTELE DE PROIECTARE

DRUMUL DOCUMENTAȚIEI TEHNICE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CALITATEA ȘI INDICATORII

SOCOT că, avînd în vedere exigențele de calitate existente astăzi, actualii indicatori și indici de calitate sînt insuficienți, deoarece nu pot furniza date pentru o analiză concretă și concludentă asupra felului în care se desfășoară activitatea pentru îmbunătățirea calității și asupra criteriilor principale de stabilire a nivelului tehnicii. Nu contest rolul și contribuția esențială adusă de standarde la îmbunătățirea calității produselor, dar trebuie să scot în relief și faptul că ele au un caracter minimal, sînt stabilite, în general, la nivelul posibilităților tehnice ale tuturor întreprinderilor. Pentru acest fapt întreprinderile cu tehnicități superioare sînt stimulate în prea mică măsură pentru depășirea acestor condiții minimale.

Datorită metodologiei actuale de elaborare, standardele nu dau posibilitatea sporirii exigenței de calitate în mod diferențiat pe întreprinderi în măsura introducerii progresului tehnic în producție, a creșterii calificării cadrelor și a spiritului inovator și inventator al muncitorilor. Cerințele îmbunătățirii continue a calității impun elaborarea de noi STAS-uri pentru toate produsele ce se execută și actualizarea lor permanentă la nivelul performanțelor superioare.

Aș dori să remarc că, potrivit metodologiei actuale, acțiunea de actualizare a STAS-urilor în ritmul progresului tehnic, este foarte anevoioasă.

Nicolae TUDORACHE
șef de serviciu în M.I.U.

SE POATE ȘI MAI SIMPLU!

LA Combinatul petrochimic Ploiești, pentru revizia planificată din martie 1966, s-a întocmit documentația și s-a obținut aprobarea în termen util, pentru a se efectua 2 800 ore suplimentare. Datorită unor eforturi deosebite, revizia a fost terminată cu două zile mai devreme și deci nu s-au consumat toate orele suplimentare aprobate. În luna septembrie a.c. am avut din nou revizie. La fel, s-a considerat că, pentru scurtarea timpului de revizie cu echipele specializate, era necesar, să se aprobe un număr de ore suplimentare, desigur mai redus, datorită experienței căpătate pe parcurs, respectiv aproape diferența de ore rămasă neconsumată din martie.

Totuși, pentru aceasta, sînt necesare din nou aceleași aprobări, și anume: viza comitetului sindicatului din întreprindere; viza consiliului regional al sindicatelor; cu aceste vize, documentația se depune la direcția generală operativă, care — cu un referat semnat de directorul general — trimite această documentație la direcția funcțională (direcția de plan); direcția de plan întocmește un referat pe care-l depune la ministru, pentru a se înainta la aprobare Consiliului Central al Uniunii sindicatelor pe ramura respectivă; după obținerea și a ultimei aprobări, documentația se întoarce, pe aceeași cale, la întreprindere.

Ne întrebăm: cui folosesc toate aceste referate, telefoane, avize, discuții în colectivul de conducere, cînd problema poate fi rezolvată mult mai simplu?

Neculai POPA
economist
șeful serviciului organizarea muncii
Combinatul petrochimic-Ploiești

DE CE „REGIMURI“ DIFERITE LA PLATA TRANSPORTURILOR?

COOPERATIVA noastră are o serie de contracte de vînzare cu diferite unități economice. Din păcate, transportul produselor noastre la beneficiar ne dă multe necazuri. Pe de o parte, din lipsă de mijloace, noi nu putem să executăm toate transporturile necesare. De altfel din contracte nici nu reiese obligația noastră de a efectua transportul. Pe de altă parte, unitățile beneficiare plătesc transportul efectuat de noi cu prețuri necorespunzătoare. Personal, nu înțeleg ca unitățile cooperatiste să piardă sume destul de mari din cauza unor unități economice ca: I.R.I.C., C.R.V.P.A., și în cazul nostru și Combinatul de zahăr și ulei „Oltenia“.

De pildă, pentru transportul a 25 porcine în greutate medie de 100 kg, cu un autocamion de 4 tone pe distanța Goicea Mare — Băilești (40 km) I.R.I.C.-Băilești ne plătește numai 15 pînă la 30 lei.

De aceea, propunem ca organele competente să elaboreze un regulament unic pe țară cu privire la plata transporturilor efectuate de către unitățile producătoare către beneficiarii respectivi.

ing. I. PERȘINARU
C.A.P. Goicea Mare – Reg. Oltenia

DOCUMENTAREA TEHNICĂ ÎN INDUSTRIA LEMNULUI

ÎN industria lemnului, documentarea tehnică capătă o amploare tot mai mare. În acest domeniu apar anual, pe plan mondial, circa 20 000 tipărituri. Evident că nici măcar cele circa 1 000 de titluri ce parvin în țara noastră nu pot fi cuprinse și valorificate, fără o organizare corespunzătoare a activității de documentare, fără aplicarea treptată a metodelor noi de documentare. Centrul de documentare tehnică pentru economia forestieră (CDF) trimite bibliotecilor tehnice ale unităților industriei lemnului publicațiile proprii și le abonează la unele publicații străine de specialitate. Institutul de documentare tehnică (IDT) trimite, de asemenea, publicații acestor unități industriale.

Pentru ca publicațiile să poată fi valorificate, Ministerul Economiei Forestiere a dispus organizarea unor colective de documentariști în toate unitățile din industria lemnului, colective conduse, în cazul combinatelor, de un inginer avînd ca sarcină exclusivă munca de documentare.

La CIL Suceava și IPROFIL Rădăuți a avut loc un schimb de experiență în industria lemnului (al treilea — în ultimii doi ani), sub auspiciile CDF și cu concursul IDT. Scopul reuniunii a fost de a constata stadiul în care s-a ajuns în organizarea și funcționarea colectivelor de documentariști. Nu întîmplător au fost alese aceste unități pentru schimbul de experiență: CIL Suceava și IPROFIL Rădăuți sînt unități-model, în ce privește organizarea activității de documentare și propagandă tehnică și rezultatele obținute în valorificarea documentării tehnice.

La C.I.L. Suceava, biblioteca tehnică, organizată abia acum un an, este frecventată lunar, cîte patru ore, pe secții, de ingineri, tehnicieni și economiști. Aceștia completează fișe nominale cu lucrările consultate. Cele mai importante probleme tehnice, cu cîmp de aplicarea în unitate, sînt semnalate de aceștia pe un alt formular care merge la conducerea combinatului. Conducerea analizează propunerea și, cînd aceasta este valoroasă, dă decizie de aplicare în procesul de producție. Lunar inginerii, în frunte cu directorul și inginerul șef se întîlnesc la biblioteca tehnică pentru a dezbate problemele interesante semnalate în publicațiile străine

Documentarea a devenit un sprijin puternic nu numai în procesul curent de producție, ci și în mișcarea de inovații din combinat. În trimestrul II al anului în curs inovatorii din C.I.L. Suceava, inspirîndu-se și din publicațiile documentare consultate la biblioteca tehnică, au propus cinci inovații care se vor solda cu economii totalizînd peste 450 000 lei (între aceste inovații, cităm lotizarea producției de mobilă).

Este interesant de remarcat că tocmai la o astfel de întreprindere cum este C.I.L. Suceava, în care documentarea se află la loc de cinste, s-a putut fabrica recent un produs nou creat, FENOPLAC, de cercetătorii de la INCEF. Acesta este un adeziv superior care servește la fabricarea placajului. Recent, la fabrica de placaj din cadrul complexului s-a trecut la producerea curentă a unui placaj pentru cofraj încheiat și protejat cu FENOPLAC. Producerea FENOPLACULUI înlocuiește un produs străin, realizîndu-se în mod implicit economii însemnate.

C.I.L. Suceava cît și IPROFIL Rădăuți au prezentat la schimbul de experiență ultimele lor „Buletine de semnalare și informare tehnică“.

La IPROFIL Rădăuți se folosesc intensiv numeroasele materiale de propagandă editate de C.D.F., C.I.L. Suceava organizează conferințe tehnice pentru ingineri și tehnicieni. Astfel, de realizări s-au semnalat și la alte unități din industria lemnului.

Din păcate, unele întreprinderi — cum este C.I.L. Reghin, — nu acordă importanța cuvenită muncii de documentare. Aci avem de-a face cu o continuă fluctuație a cadrelor de documentariști și nu sînt create condiții materiale elementare, pentru ducerea unei activități normale de documentare.

Din datele relatate mai sus, se degajă concluzia că organizarea corespunzătoare a cabinetelor tehnice, a bibliotecii tehnice precum și afectarea cadrelor necesare în vederea activității de documentare sînt în interesul producției. Este necesar, deci, ca metodele înaintate folosite în munca de documentare să fie extinse.

I. MIHNEA
director adjunct al Centrului de documentare tehnică pentru economia forestieră

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

GHEORGHE DASCĂLU, comuna Brănești, raionul Lehliu, regiunea București — În conformitate cu Hotărîrea Consiliului de Miniștri nr. 186/1951, angajații care cer desfacerea contractului de muncă, n-au dreptul la compensarea în bani a concediului de odihnă neefectuat. Desfacerea contractului dv. de muncă s-a făcut, așa cum arătați, la data cerută de dv. (întrucît ați cerut pe data de 1 mai transferul, menționînd în cerere că, în caz de neaprobare, vă considerați demisionat).

Față de cele de mai sus, rezultă că, o dată aprobată demisia dv., nu mai era posibil să vi se plătească drepturile de concediu.

EMIL CRIȘAN, inginer agronom, C.A.P. Ațel, raionul Mediaș, regiunea Brașov — Întrucît mutarea dv. la C.A.P. Ațel s-a făcut la cererea dv., după ce ați funcționat o perioadă de timp la C.A.P. Mediaș și în învățămîntul agricol, nu vi se aplică prevederile de excepție ale Hotărîrii nr. 427/1962, care se referau la redistribuirea cadrelor de specialiști în unitățile agricole de producție.

ING. MATEI POPESCU, Brașov; VIRGIL RADU, doctor în economie, Baia Mare — Comitetul de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii ne comunică:

Propunerile celor doi autori — referitoare la unele măsuri de îmbunătățire a actualului sistem de organizare a șantierelor prin acordarea, pentru cadrele tehnice, a unor autorizații care să determine gradul de lucrări la care aceste cadre pot fi numite în funcții de conducere, precum și acordarea unor drepturi legate de îmbunătățirea cointeresării materiale a personalului tehnic-administrativ — au un caracter general. În prezent se studiază măsuri pentru îmbunătățirea sistemului de cointeresare a personalului tehnic-administrativ, în cadrul cărora va fi analizată și posibilitatea aplicării propunerilor respective.

C. BASNO, lector universitar, I.S.E — „V.I. Lenin“ — București — Propunerile din articolul dv. (publicat în nr. 30 al revistei noastre), privind fondul de organizare a șantierului și cointeresarea prin stimularea directă au fost reținute de către C.S.M.S. și se analizează în cadrul studiului amintit în răspunsul dat tov. M. Popescu și V. Radu.

MIHAI PETRI, Arad — Situația expusă de dv. se poate rezolva numai de către organele locale, respectiv Sfatul popular al orașului Arad. Pentru cea de-a doua problemă vă puteți documenta la magazinul special de difuzare a presei din orașul dv.

ING. EMIL MÎRZAN, ING. B. MATHÉ, ING. I. RĂDUCANU, Uzinele „Electroputere“ — Craiova — Vă mulțumim pentru scrisoarea trimisă. Propunerea a intrat în atenția colectivului nostru de redacție.

Anton BEJENARU, Oradea — După ce ne-ați scris, Ministerul Învățămîntului a publicat toate informațiile (necesare și dv.). Pentru amănunte, adresați-vă direct secretariatului facultății care vă interesează.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

Mașina de tradus sunete metalice

Prin publicarea articolului din nr. 37 al revistei am primit un ajutor prețios în îmbunătățirea activității întreprinderilor noastre în ce privește buna gospodărire a ambalajelor. Menționăm că direcția de control financiar intern a reținut sublinierile critice făcute la adresa noastră și la verificarea ce se va face în cursul lunii noiembrie, vor fi luate măsurile corespunzătoare în ce privește evidența buteliilor.

S-a reținut, de asemenea, propunerea justă ca oficiile din subordine să deconteze valoarea tuburilor ce li se expediază pentru a contribui la o mai bună gospodărire a lor, precum și propunerea de a transfera tuburile existente la Ploiești și Baia Mare întreprinderilor pentru valorificarea legumelor și fructelor, spre a se scurta distanța de transport și a înlesni păstrarea unor contacte directe cu fabricile furnizoare de bioxid de sulf. Inventarierea tuburilor urmează să fie făcută în cursul lunii decembrie a.c.

M. ROMAȘ
director
Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor – București

Metalul — cît mai bine gospodărit!

Apreciem ca interesante și, poate, chiar utile cîteva măsuri, considerații și păreri ale noastre cu referire la acest subiect, tratat de revista „Viața economică“ (nr. 39).

La Fabrica de rulmenți din Bîrlad, problema gospodăririi metalului constituie o sarcină permanentă, lucru atestat de evoluția normei de consum, care ne arată o reducere continuă de la 6,603 to/to în 1953 la 3,162 to/to în 1959 și apoi la 2,410 to/to în 1965.

Folosirea mai bună a metalelor de-a lungul anilor, concretizată în scăderea normei de consum, are la bază totalitatea măsurilor luate în cadrul proiectării rulmenților, al elaborării tehnologiei de execuție și a altor măsuri tehnico-organizatorice pe tot parcursul fluxului tehnologic. În acest sens, vom da cîteva exemple de măsuri luate de noi, care au dus la micșorarea normei de consum. Mai întîi, am introdus în tehnologia operațiilor primare laminarea cilindrică și apoi laminarea cu profil la majoritatea reperelor, ceea ce a avut ca rezultat reducerea consumului specific pe bucată. De asemenea, prin diferite inovații, printre care reducerea greutății nete a coliviilor din alamă ale rulmenților oscilanți, prin micșorarea cu circa 24% a înălțimii lor și reducerea conicității la tuburile de alamă turnate, am realizat importante economii de neferoase.

În ce privește măsurile tehnico-organizatorice, am construit magazii și depozite speciale cum sînt cele pentru capete de bară și pentru deșeuri recuperabile. Tot în cadrul acestor măsuri putem cita și pe cele luate în scopul reducerii rebuturilor care au dus la realizarea unui coeficient mereu mai mic al pierderilor din rebut, la obținerea unor norme de consum tot mai scăzute.

ing. Gh. BADEA
director tehnic

O povară de milioane

În articolul cu titlul de mai sus, („Viața economică“ nr. 38), se arată unele greutăți în redistribuirea utilajelor disponibile la întreprinderi și se propune coordonarea acestei acțiuni de către un organ central, precum și întărirea răspunderii materiale a proiectantului, constructorului și beneficiarului pentru utilajele care devin disponibile după achiziționare.

Precizăm că în luna mai a.c. s-a efectuat inventarierea mașinilor, utilajelor și instalațiilor (montate sau nemontate) care stau nefolosite în întreprinderile industriale.

Pe baza rezultatelor acestei inventarieri, ministerele și celelalte organe centrale au primit indicația să analizeze în ședințe de colegiu și să ia măsuri pentru darea în producție, la întreprinderile deținătoare, a utilajelor disponibile sau pentru redistribuirea acestora între întreprinderile aceluiași minister sau ale altor ministere. S-au recomandat, de asemenea, măsuri pentru prevenirea în viitor a unor asemenea situații. Astfel, fiecare minister trebuie să întocmească liste cu utilajele disponibile ce nu pot fi redistribuite în cadrul ministerului, spre a le difuza celorlalte ministere. Pentru mașinile și utilajele care nu vor putea fi valorificate pe această cale, urmează să se organizeze, în mod coordonat și pe plan central, valorificarea lor.

De asemenea, sînt în curs de aplicare și alte măsuri pentru prevenirea achiziționării utilajelor și instalațiilor care nu corespund unor necesități reale ale procesului de producție. Acestea privesc creșterea răspunderii materiale a beneficiarilor de investiții și a proiectanților, spre a determina astfel întreprinderile — pe calea amortizării și a dobînzilor penalizatoare — să nu mai mențină utilaje și instalații nefolosite.

Prin ansamblul măsurilor arătate, apreciem că se va contribui la mai buna folosire a utilajelor și instalațiilor. Banca de Investiții acordă o atenție deosebită prevenirii achiziționării de utilaje care nu sînt necesare, identificării celor care stau nefolosite și aducerii lor în circuitul economic.

I. RĂTOI
vicepreședinte al Băncii de Investiții

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

Ritm de lucru necorespunzător la T. R. C. - Argeş

La 30 septembrie, Trustul regional de construcţii-Argeş îndeplinise planul de producţie pe 9 luni în proporţie de numai 83,6% şi realizase doar 59,1% din sarcina anuală. Pentru ca volumul de lucrări planificat pe 1966 să fie executat în întregime, ar trebui ca în trimestrul IV, producţia să fie mai mult decît dublă faţă de media trimestrelor precedente şi cu 16% superioară celei din iulie—septembrie. De reţinut faptul că această creştere trebuie să aibă loc în condiţiile de toamnă şi iarnă, cînd timpul nefavorabil poate stînjeni şi restrînge activitatea constructorilor. Va reuşi oare trustul piteştean această performanţă ?

O sumară analiză a graficului alăturat, completată cu explicarea unora din cauzele care au dus la situaţia de acum, permite să se prezume în ce măsură această perspectivă se va dovedi realistă şi, mai ales, oferă învăţăminte pentru o mai bună planificare, organizare şi desfăşurare a producţiei în anul 1967.

● Insuficienta pregătire a investiţiilor de către unii beneficiari a dat naştere la o serie de dificultăţi, ale căror efecte încă nu s-au epuizat. Lipsa parţială a proiectelor şi a condiţiilor de execuţie a impus ca, la un plan pe 1966 cu 38,5% mai mare decît cel din 1965, sarcina stabilită pe trimestrul I să fie doar cu 10% superioară celei din perioada corespunzătoare a anului precedent. Faţă de nivelul cunoscut la 1 ianuarie, pînă la 30 septembrie planul anual al trustului se mărise — prin includerea succesivă a noi lucrări — cu 16,5%, ceea ce reprezintă aproape întreaga producţie realizată pe trimestrul I. În aceste împrejurări, programarea iniţială a necesarului de mijloace şi de forţe de muncă n-a mai corespuns acestei situaţii. La finele trimestrului III, din valoarea de construcţii-montaj pe 1966, mai erau neacoperite cu documentaţii 7%, iar pentru 10% nu erau asigurate condiţii de execuţie. Printre beneficiarii care au contribuit la această situaţie, se numără sfatul popular regional, Trustul regional GOSTAT, U.P.A.-Colibaşi ş.a.

● Repartizînd pe luni sarcinile ce reveneau trustului din planul de stat pe 1966, secţiunea de planificare a Sfatului popular, al regiunii Argeş a prevăzut o dinamică astronomică : în august — de peste 3 ori mai mult decît în februarie. Operaţia e simplă la maşina de calculat, dar extrem de complexă atunci cînd, fiind vorba de concretizarea acestor cifre, trebuie ca, într-un semestru, capacitatea de producţie să se tripleze.

Trustul a progresat greu, a făcut şi paşi înapoi. Cele 4 procente nerealizate la productivitatea muncii intervin, fără îndoială, în acest bilanţ negativ. Totuşi, ele n-ar fi putut acoperi deficitul de cca. 500 de muncitori la nivelul lunii octombrie (după lungi şi costisitoare strădanii de a recruta forţe de muncă suplimentare), insuficienţa utilajului greu.

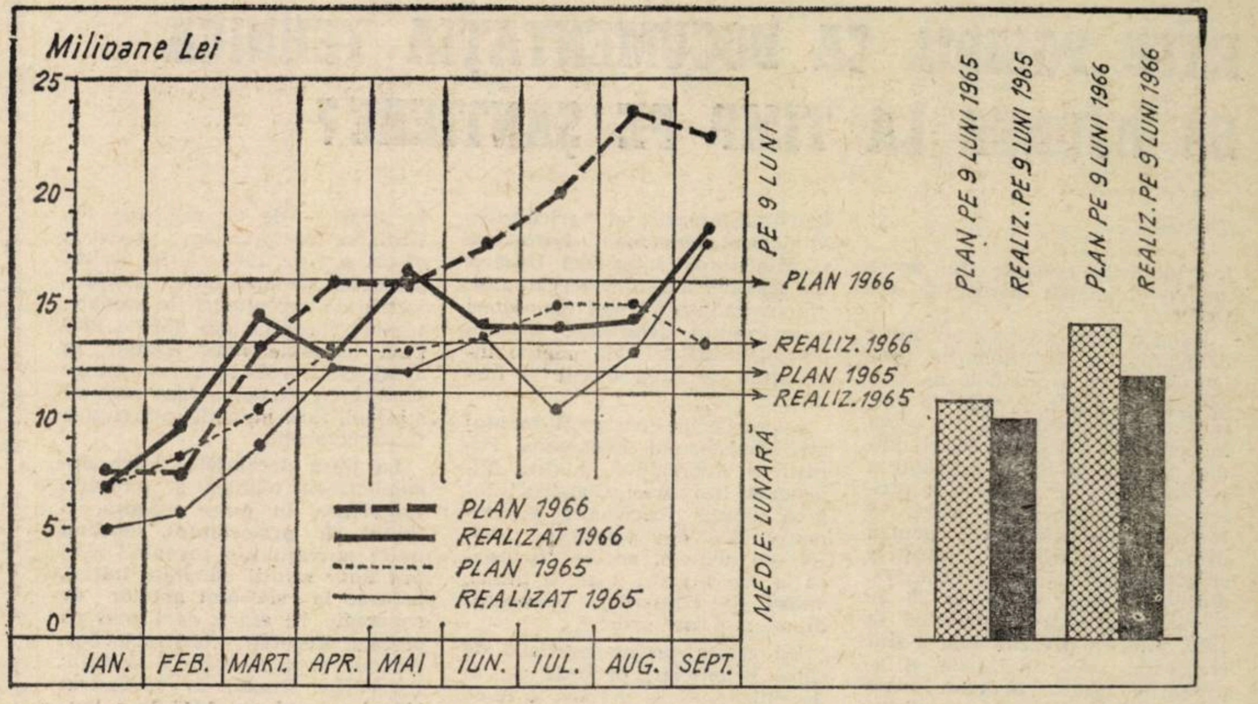

● În analiza realizărilor, conducerea T.R.C.-Argeş porneşte de la faptul că, pe 9 luni, producţia globală s-a mărit anul acesta cu 23% faţă de cea din 1965. Este un succes incontestabil, dar care prin sine însuşi dovedeşte că se putea mai mult. Sporul se datoreşte aproape exclusiv unui start mai bun la început de an ; în perioada de vîrf — iunie—septembrie — creşterea a fost de numai 9%. Aşa se explică faptul că planul pe trimestrul III a fost realizat doar în proporţie de 70,3% (septembrie — 81,08%).

Revenind la întrebarea iniţială — dacă T.R.C.-Argeş va reuşi să recupereze rămînerea în urmă (care-l situează acum pe ultimul loc printre organizaţiile de construcţii ale sfaturilor populare) şi să pornească bine în anul viitor — se conturează necesitatea unor măsuri imediate :

● trustul să-şi concentreze eforturile asupra deschiderii şi pregătirii fronturilor de lucru pentru anotimpul friguros. Experienţa iernii trecute (în ianuarie 1966, producţia a fost sub jumătatea celei din decembrie 1965), arată ce importanţă prezintă aceasta pentru menţinerea capacităţii de producţie ;

● sfatul popular regional şi organizaţia sa de proiectare (DSAPC) să respecte noul grafic — cu sarcini considerabil majorate — de predare a documentaţiilor pentru importantul număr de locuinţe ce trebuie date în folosinţă în 1967 ;

● prin planul de şcolarizare pe anul viitor să se asigure mijloacele materiale şi financiare care să permită încă din semestrul I calificarea, fără scoatere din producţie, a unui număr sporit de muncitori ;

● industria locală să fie sprijinită de către sfatul popular regional în dezvoltarea producţiei de prefabricate pentru planşee, cărămizi şi alte materiale, care n-au putut fi asigurate trustului anul acesta la nivelul necesarului şi a căror cerinţe vor fi, în 1967, şi mai mari ;

● pentru marile şantiere de locuinţe din anul viitor să se elaboreze din timp grafice-reţea, după metoda drumului critic, avîndu-se în vedere lanţul optim pentru o judicioasă folosire a utilajelor şi a forţei de muncă ;

● Direcţia regională a transporturilor auto-Argeş, care în cele 9 luni a realizat pentru T.R.C. numai 61% din planul de transporturi (în tone), să îmbunătăţească deservirea şantierelor, respectîndu-şi obligaţiile contractuale

C. DORIN

ANCHETA „VIEŢII ECONOMICE“ ÎN INSTITUTELE DE PROIECTĂRI

ESTE POSIBIL CA DOCUMENTAŢIA TEHNICĂ SĂ AJUNGĂ LA TIMP PE ŞANTIERE?

CU ocazia unor analize efectuate pe diferite şantiere de **„Viaţa economică“** *în legătură cu ritmul de desfăşurare a lucrărilor şi respectarea sarcinilor de plan constructorii au semnalat unele greutăţi pe care le întîmpină în respectarea termenelor fixate în grafice, atît din cauza neprimirii la timp a proiectelor de execuţie, cît şi datorită sosirii lor fragmentate pe şantiere. În legătură cu aceste aspecte, redacţia s-a adresat institutelor de proiectări vizate pentru a desprinde în ce măsură sînt elaborate la timp documentaţiile tehnice, dacă prevederile pentru anul în curs sînt în întregime acoperite, precum şi stadiul în care se află proiectele pentru obiectivele prevăzute în planul pe 1967.*

● Răspunderea lucrătorilor de la planşete ● Ritmul accentuat nu trebuie să ducă la calitate necorespunzătoare ● Legătură permanentă între proiectant şi constructor ● Cum se pot micşora cheltuielile din deviz ? ● Există experienţă – dar se caută un „coordonator“ care să o extindă.

● Organizarea — cerinţă valabilă şi în proiectare

ÎN domeniul activităţii de proiectare s-au luat în ultimii ani măsuri organizatorice şi funcţionale, care să permită, pe de o parte, coordonarea cît mai deplină a planului de investiţii cu planul de proiectare şi cel de construcţii-montaj, iar pe de altă parte, îmbunătăţirea conţinutului documentaţiei tehnice. Printre aceste măsuri se numără profilarea activităţii organizaţiilor de proiectare — în scopul asigurării unei mai largi specializări — concentrarea organizaţiilor de proiectare asupra marilor lucrări, prospectarea din timp a pieţei internaţionale pentru cunoaşterea utilajelor şi instalaţiilor, folosirea cît mai largă a proiectelor tip refolosibile etc. În privinţa documentaţiei tehnice, s-au stabilit, în principiu, conţinutul studiului tehnico-economic, al proiectelor de ansamblu şi de execuţie, cît şi modul de avizare şi aprobare ale acestora.

Aplicarea măsurilor respective a contribuit la îmbunătăţirea, în ansamblu, a activităţii de proiectare, ceea ce s-a reflectat în asigurarea din timp şi într-o proporţie sporită a documentaţiei tehnice, cît şi în respectarea, în mai mare măsură, a termenelor planificate de punere în funcţiune a unor obiective industriale. **Cu deosebire se remarcă, în această privinţă, activitatea desfăşurată de Institutul de studii şi proiectări hidroenergetice (I.S.P.H.), Institutul de proiectări metalurgice (IPROMET), Institutul de studii şi proiectări energetice (I.S.P.E.), Institutul de proiectări şi cercetări pentru industria metalelor neferoase şi rare (I.M.N.R.) şi altele.**

Punînd accentul pe o temeinică organizare a activităţii (stabilirea din vreme a specificului lucrărilor în funcţie de cerinţele beneficiarului şi a utilajelor ce vor fi folosite, repartizarea din timp a lucrărilor pe ateliere, asigurarea unui personal cu un înalt nivel de calificare), institutele amintite au reuşit să asigure la termene şi înainte de acestea documentaţia tehnică pentru anul 1966 şi, în bună parte, pentru 1967. În perioada celor 9 luni care au trecut din anul în curs, situaţia se prezintă astfel :

● I.S.P.H. a predat un număr de 314 proiecte, din care 39 în termen şi 275 înainte de termen, realizînd o economie globală de 2 956 de zile. S-au asigurat astfel condiţii pentru execuţia unor obiective hidroenergetice de la Porţile de Fier, Argeş (Hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej“ şi hidrocentralele în aval), Bistriţa aval şi Lotru. Din totalul proiectelor predate, circa 50% sînt pentru investiţiile anului 1966, restul pentru 1967. Neavînd nici o restanţă pentru 1966, institutul va acoperi cu proiecte, pînă la sfîrşitul anului, circa 71% din planul de investiţii pe anul viitor.

● IPROMET a predat toate proiectele aferente investiţiilor pentru 1966 la termenele prevăzute de plan şi de contracte. La elaborarea fiecărui proiect s-a obţinut o scurtare medie de 17 zile, faţă de termenele limită. Au fost elaborate la timp proiecte pentru Combinatul siderurgic-Galaţi (Fabrica de aglomerare, sectoarele furnale, oţelărie etc.), Combinatul siderurgic-Hunedoara (furnalul nr. 8, Fabrica de var şi dolomită metalurgică), Combinatul siderurgic - Reşiţa (cuptorul Martin nr. 5), Uzinele „Industria Sîrmei“-Cîmpia Turzii (Fabrica de flux de sudură), Uzina metalurgică-Bucureşti (oţelăria electrică, forja grea, turnătoria de piese din oţel şi fontă) etc. Pînă în prezent, institutul a asigurat proiecte în proporţie de 70% pentru investiţiile din 1967. Proporţia proiectelor pentru construcţii-montaj din 1967 se va ridica, pînă la sfîrşitul acestui an, la 80%.

● I.S.P.E. a asigurat documentaţia pentru 1966 în proporţie de 98,7%. La lucrările mari, cu termene de punere în funcţiune în acest an, proiectele de execuţie au fost asigurate în întregime încă din luna ianuarie. Pe această bază constructorii au putut să-şi concentreze eforturile spre realizarea unor obiective principale, din care amintim : Centralele electrice de termoficare-Craiova, Bucureşti-sud, Borzeşti, Iaşi şi Oradea, centralele termoelectrice-Luduş şi „Steaua roşie“ etc. Pentru cele 54 de obiective prevăzute a fi realizate în 1967, s-au pregătit proiectele de execuţie în proporţie de 62% din volumul total şi, respectiv, 45% la structura de construcţii-montaj. La sfîrşitul acestui an, proporţia va spori la 84,3%.

Fără îndoială că în activitatea desfăşurată, atît de aceste institute, cît şi de altele, care au obţinut, de asemenea, importante succese, s-au ivit şi unele neajunsuri. Ele au fost însă remediate operativ, datorită cooperării strînse dintre proiectant, beneficiar şi constructor. Un fapt de asemenea pozitiv în activitatea institutelor evidenţiate, îl constituie şi continua îmbunătăţire a calităţii proiectelor. Acest lucru este confirmat de numărul mai mic de proiecte respinse la avizări sau în faza de aprobare.

Există acumulată la aceste institute, cît şi la altele, o valoroasă experienţă în privinţa realizării sarcinilor de proiectare. Faptul că institutele ţin de diferite ministere, a făcut ca pînă în prezent experienţa înaintată să se extindă în mică măsură. **Bine ar fi dacă, prin intermediul unui coordonator, s-ar mijloci întîlniri între proiectanţii din diferite sectoare de activitate, schimburi de opinii pentru cunoaşterea largă a metodelor folosite în scurtarea termenelor de întocmire a documentaţiilor tehnice, pentru mai justa evaluare a costurilor de deviz.**

● Proporţii şi... disproporţii

VOLUMUL mare de investiţii din acest an, volum care va creşte şi mai mult în viitor, a solicitat şi solicită din partea proiectanţilor efortul de a lucra bine şi, totodată, operativ. Majoritatea institutelor de proiectări — aparţinînd diferitelor ministere — ne-au afirmat că „în cea mai mare măsură documentaţia pentru investiţiile anului 1966 este complet asigurată, iar pentru anul viitor situaţia se prezintă satisfăcător“. Dacă lucrurile ar sta aşa, atunci activitatea pe şantierele de construcţii-montaj ar trebui să se desfăşoare în condiţii bune. Dar faptele constatate pe unele şantiere intră în dezacord cu această apreciere. În mod firesc se pune întrebarea : **este sau nu asigurată documentaţia tehnică pen-**

V. BOESCU
L. ŢINTEA
S. POPESCU

(Continuare în pagina 4)

CURIER

● FABRICAT ÎN PRIMUL AN AL CINCINALULUI

● Uzina de utilaj petrolier din TÎRGOVIŞTE **a asimilat în fabricaţia de serie** un nou tip de sondeză — **S.G.-300. Destinată în special cercetărilor geologice, sondeza are o mare mobilitate (este montată pe semiremorci) şi poate fora şi înclinat.**

● **Un alt succes al constructorilor de maşini :** un aparat complex de vopsire a ţesăturilor fine. **Autor :** colectivul fabricii „Metalul roşu" din CLUJ.

● Specialiştii braşoveni **au proiectat şi executat** un nou tip de avion utilitar cu performanţe tehnice superioare. **Aparatul poate fi folosit în agricultură (pentru împrăştierea îngrăşămintelor chimice) şi în aviaţia sanitară.**

● La fabrica „Electrofar" din BUCUREŞTI, **gama produselor noi s-a îmbogăţit cu alte două :** lămpi cu vapori de mercur de 250 şi 400 de waţi.

● **Record tehnic la construcţia elementelor prefabricate pentru hale industriale : a fost pusă la punct tehnologia pentru fabricarea grinzilor de beton cu deschidere mare — 18 metri.**

● **În ultimele trei luni, la fabrica** de tricotaje „Mioriţa“ din ORADEA **au fost realizate** 50 de modele noi în special pentru sezonul rece.

● PUNŢI DE LEGĂTURĂ – ŞTIINŢĂ ŞI PRODUCŢIE

● **Un colectiv de cercetători a rezolvat o importantă problemă tehnico-economică :** evacuarea apelor din subteran cu ajutorul unei instalaţii automate. **Instalaţia, pusă în funcţiune la mina Herja din bazinul maramureşan, a dat cele mai bune rezultate.**

● **Întruniţi în sesiune de comunicări ştiinţifice, lucrătorii** Institutului de cercetări pentru telecomunicaţii, **au făcut bilanţul activităţii pe acest an, bilanţ care cuprinde realizarea, printre altele,** a 85 de teme de cercetări aplicative, **finalizate în crearea de dispozitive şi alte mijloace tehnice bazate pe ultimele cuceriri ale electronicii şi automaticii.**

● Posibilităţile de extindere **a** tehnologiilor moderne în fabricarea obiectelor de uz casnic **(îndeosebi executarea elementelor galvanizate), au făcut obiectul unei consfătuiri pe ţară iniţiate de Ministerul Industriei Uşoare la fabrica „1 Septembrie" din Satu Mare.**

● URBANISM

● În zona centrală a oraşului PETROŞENI **au început** lucrările de construcţie a unui nou ansamblu de locuinţe care va cuprinde în final 890 de apartamente.

● **În cele 10 luni ale anului,** constructorii din regiunea Mureş Autonomă Maghiară, au predat beneficiarilor 900 de apartamente şi 20 de complexe comerciale.

● **S-au definitivat** documentaţiile pentru construcţia a 30 de mii de mp spaţiu locativ în localităţile din regiunea Maramureş. **Acestea conţin proiectele pentru întreg planul de construcţii de locuinţe din anul viitor.**

ESTE POSIBIL CA DOCUMENTAȚIA TEHNICĂ SĂ AJUNGĂ LA TIMP PE ȘANTIERE?

(Urmare din pag. 3)

tru lucrările restante din acest an, cît și pentru investițiile din 1967 ?

După o cercetare mai aprofundată atît la institutele de proiectări, cît și la organele de avizare și aprobare, rezultă că sînt încă serioase rămîneri în urmă în elaborarea documentației tehnice și, mai ales, în executarea și trimiterea pe șantiere a proiectelor de execuție. Astfel, la **Institutul de proiectare pentru uzine și instalații din industria construcțiilor de mașini (I.P.C.M.), dintr-un număr de peste 20 de lucrări prevăzute să înceapă în 1966, pînă în prezent abia 3 sînt rezolvate, avînd avizările și aprobările legale. În rest, unele proiecte sînt rezolvate parțial sau se găsesc la diferite organe pentru avizare sau aprobare.**

O situație nesatisfăcătoare se întîlnește și la **institutele de proiectări ale Ministerului Industriei Chimice. Datorită faptului că la începutul acestui an au existat aprobări de proiecte de ansamblu numai pentru circa 13% din numărul de lucrări prevăzute să înceapă în 1966, peste 10% din studiile tehnico-economice aflîndu-se și în prezent încă în stadiu de elaborare, a rezultat că o serie de obiective importante au fost atacate de constructor cu o intîrziere de 5—6 luni, iar altele — deși termenele au fost depășite cu mult — stau în... așteptare.** Cele mai multe documentații neelaborate în termen sau realizate doar parțial aparțin **Institutului de proiectări pentru industria chimică organică și petrochimică (IPROCHIM) și Institutului de proiectări pentru industria chimică anorganică și a ingrășămintelor (I.P.R.A.N.).**

Rămîneri în urmă la elaborarea documentației și la trimiterea ei pe șantiere sînt și la **Institutul de proiectări al Ministerului Industriei Ușoare (I.P.I.U.). Din 35 de proiecte, prevăzute a fi întocmite la diferite termene în acest an, pînă în prezent doar pentru 19 există aprobări.**

O serie de lucrări importante, prevăzute a fi începute în 1966, nu au putut fi atacate la vreme — tot din lipsa asigurării documentației tehnice. Este vorba mai ales de cele pentru Ministerul Minelor, Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerul Economiei Forestiere și la unele sfaturi populare.

Așadar, faptele arată că situația nu este roză. **În spatele proporțiilor scriptice, se ascund de fapt disproporții reale.** Apropierea sfîrșitului de an a mobilizat colectivele institutelor spre rezolvarea documentațiilor rămase în urmă. Sînt asigurări că parte din întîrzieri vor fi recuperate. Dar oare constructorul poate să se resemneze cu asemenea situații ? El va fi, în continuare, cel care suportă toate consecințele.

Intre cauze și efecte

RĂMÎNERILE în urmă au, firește, și cauze. Unora dintre acestea li se pot atribui și calificativul de „obiective" (lipsa unui număr corespunzător de cadre pregătite, insuficiența spațiului la unele institute de proiectări etc.). În marea majoritate însă, rămînerile în urmă se datoresc, fie beneficiarilor de investiții, fie institutelor de proiectări înseși.

Sînt dese cazurile cînd, beneficiarul neavînd precizate de la început aspectele principale legate de soluțiile tehnice și tehnologice ale viitoarelor obiective, intervin pe parcursul proiectării noi cerințe, derogări de la prevederile inițiale. Toate acestea au ca efect prelungirea peste termene a elaborării documentației tehnice. În acest an, din vina unor beneficiari care nu au pregătit condițiile pentru realizarea investițiilor, au apărut situații cînd nu erau stabilite amplasamentele, nu erau precizate sursele de materii prime, furnizorii de utilaje din țară și din străinătate etc. **Astfel de fenomene au apărut în mod frecvent la Ministerul Industriei Chimice, Consiliul Superior al Agriculturii, Ministerul Economiei Forestiere și Ministerul Industriei Ușoare.** La Ministerul Industriei Chimice, din cauza insuficientei cunoașteri a procesului tehnolgic, întîrzie documentația tehnică pentru instalațiile de acid oxalic și formic.

Lucrările de construcții-montaj ale Ministerului Economiei Forestiere reprezintă pentru Ministerul Industriei Construcțiilor (executantul lucrărilor) aproximativ 45% din planul pe 1967. La ora actuală, acestea figurează la constructori doar ca titluri, valori și capacități, neprimindu-se nici un proiect.

Un grafic, propus neoficial de către beneficiar, prevede ca, în decembrie, să se predea o mică parte a documentației pentru Turnu Severin (fabrica de furnire estetice), Rîmnicu-Vîlcea (fabrica de furnire, cu termen de punere în funcțiune trimestrul IV//1967), Focșani (depozitul de cherestea — termen trimestrul II/1967). În rest, documentațiile ar urma să fie predate, treptat, după începerea anului. Aceste incertitudini provoacă piedici în planificarea activității unităților de execuție. Există pericolul să se pornească, în stabilirea necesarului la aprovizionare, de la baze ipotetice : să nu se lanseze în timp util comenzile pentru unele confecții, aparataje etc., cu ciclu lung de livrare ; să se acumuleze vîrfuri de producție care să nu poată fi satisfăcute cu utilaje și forțe de muncă.

Nu s-a renunțat nici pînă acum la practica sistemului derogărilor, practică potrivit căreia multe lucrări se atacă — fără să existe documentația complet întocmită și aprobată. Asemenea metode sînt frecvente la Ministerul Industriei Metalurgice, Ministerul Industriei Chimice, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Ele fac ca soluțiile care se stabilesc ulterior, să nu corespundă cu lucrările efectuate. De aici — căutări de noi soluții, cheltuieli în plus, tergiversarea lucrărilor.

Nu pot fi trecute ușor cu vederea nici deficiențele care apar în activitatea proiectanților. Slaba organizare a activității interne face ca multe lucrări să fie executate în mod fragmentat (nu în ordinea succesiunii lucrărilor necesare activității de construcții), întocmirea de documentații incomplete, fără un studiu prealabil temeinic. Unele proiecte, întocmite în pripă, necesită corectări, refaceri. Toate acestea au făcut ca, **numai în semestrul I al acestui an, din cele 873 documentații tehnice înaintate spre avizare la C.S.C.A.S., 228 să fie restituite proiectanților pentru completări și refaceri.** De aci prelungiri de termene, cerințe de derogări, întîrzieri în lansarea la termenele stabilite a proiectelor de execuție pe șantier.

Pentru unele complexe industriale de îngrășare a porcilor, de pildă, proiectantul — Institutul de studii și proiectări agricole I.S.P.A. — prevedea, prin soluțiile adoptate, scoaterea din circuitul agricol a unor suprafețe de teren de bună calitate (circa 100 ha pentru fiecare complex). După restituirea documentației, același proiectant a găsit alte soluții, evident mai judicios studiate, de unde a rezultat că, pentru aceeași capacitate, e nevoie să fie scoase din circuitul agricol numai 55—60 ha. Aceasta a determinat însă întîrzieri de aproape un an la lucrările respective.

Sînt dese cazurile cînd la întocmirea graficelor de proiectare nu se creează decalajul necesar între executarea documentației tehnice și atacarea lucrărilor de construcții-montaj. În 1967, de pildă, urmează să înceapă lucrările de dezvoltare a țesătoriei Uzinelor textile „Oltul" din Sf. Gheorghe. Dar proiectul de ansamblu urmează să fie avizat de C.S.P. și C.S.C.A.S. abia în trimestrul II al anului viitor. Mai poate fi vorba aici de un decalaj corespunzător între elaborarea documentației de execuție și cel al începerii lucrărilor propriu-zise ? Sau un alt exemplu : Pentru dezvoltarea țesătoriei din Sighișoara sînt prevăzute lucrări de construcții-montaj, în 1967, de 7 milioane lei și în 1968 — de 20 milioane lei. Graficul de proiectare prevede ca în aprilie 1967 să fie avizat proiectul de ansamblu, iar proiectele de execuție să fie predate, treptat, începînd din aprilie 1967 pînă în iunie 1968. Așadar, în acest caz, proiectarea va merge paralel cu execuția, fapt care va stînjeni, fără îndoială, activitatea constructorului.

La lipsa decalajelor între documentarea tehnică și execuție contribuie, în mare măsură, și faptul că proiectantul, omițînd unele operații sau revenind asupra unor soluții adoptate inițial, recurge la sistemul notelor de comandă. În afară de faptul că creează greutăți constructorilor, ele duc și la scumpirea costului investiției. Numai **în trimestrul III al acestui an, I.P.I.A. a lansat 144 de note de comenzi în valoare de 1 700 000 lei. De la începutul anului pînă în prezent, institutul respectiv a întocmit 2 545 asemenea note în valoare de aproape 56 milioane lei. Și IPROMIN-ul a fost „darnic" anul acesta cu note de comenzi. În trimestrul III, el a lansat 255 note de comenzi în valoare de circa 19 milioane lei. I.P.C.M. a avut, în trimestrul III al acestui an, 76 note de comenzi în valoare totală de 3 766 000 lei.**

Sugestii, propuneri, măsuri

SITUAȚIA nesatisfăcătoare existentă în asigurarea documentației tehnice și a proiectelor de execuție pentru anul în curs, pentru 1967 și pentru anii următori, impune luarea unor măsuri eficiente, care să permită ca lucrările de construcții-montaj să se desfășoare în bune condițiuni. Din consultările avute cu institutele de proiectări au rezultat numeroase propuneri care, înfăptuite, ar avea efecte pozitive pe linia îmbunătățirii, în continuare, a activității acestora, a elaborării, în mai bune condițiuni și în termene mai scurte, a documentației tehnice. Dintre acestea se evidențiază următoarele :

- Legislația actuală privind elaborarea, avizarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice a lucrărilor de investiții să fie îmbunătățită, în sensul lărgirii competenței titularilor de investiții privind avizarea și aprobarea documentațiilor pentru valori mai mari decît pînă în prezent ; reducerea numărului actual de faze de proiectare ; limitarea numărului de indicatori care necesită aprobarea forurilor centrale ; mărirea competenței de avizare a consiliilor tehnico-științifice aparținînd titularilor de investiții. Aceste măsuri, cît și altele, ar avea darul să sporească răspunderea titularilor de investiții și a proiectanților în realizarea la termene mai scurte și de bună calitate a documentațiilor tehnice.
- Ministerele beneficiare de investiții să aibă o perspectivă cît mai largă asupra dezvoltării ramurii, în scopul de a da posibilitatea institutelor de proiectare să adîncească din timp studiile și soluțiile cele mai economice care se impun în realizarea noilor obiective industriale. În scopul îmbunătățirii activității de proiectare și a gradului de operativitate, este necesar ca beneficiarii și executanții să colaboreze mai intens cu organizațiile de proiectare la fazele elaborării proiectelor de ansamblu și la cele de execuție, evitîndu-se în acest fel discuțiile inutile, desele modificări de soluții după predarea proiectelor. În același timp, beneficiarii ar trebui să acorde o atenție deosebită stabilirii firmelor furnizoare pentru echipament și a contractării lor, pentru a se preîntîmpina refaceri de documentații. În aceeași ordine de idei, este necesar ca, în viitor, să se evite pe cît posibil elaborarea documentațiilor pe bază de derogare.
- Se cere îmbunătățită acțiunea de pregătire a elaborării documentațiilor, în primul rînd, prin asigurarea din timp a datelor și elementelor principale necesare. În acest scop, ar trebui întărite serviciile de documentare ale beneficiarilor, care să aibă informații ample și de calitate asupra nivelului, existent pe plan mondial, al tehnologiilor, utilajelor, problemelor de organizare a producției în ramura respectivă. De asemenea, este necesar să se studieze din timp — pe baza unor cercetări documentate pe teren — soluțiile constructive, de amplasament și, în general, problemele legate de execuția investiției. În acest sens, titularii de investiții ar trebui să prospecteze piața externă, în colaborare cu Ministerul Comerțului Exterior și cu Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, pentru a asigura contractarea din timp a utilajelor și instalațiilor tehnologice.
- Pentru a se putea acoperi în parte lipsa de cadre în domeniul proiectării, ar fi necesar să se reanalizeze actuala repartizare a acestora pe ateliere, corespunzător sarcinilor ce le revin.
- Atragerea în munca de proiectare a unor cadre de specialiști din producție, cît și pe acei ingineri care se află în instituțiile centrale în funcții de economiști.
- Îmbunătățirea în cadrul institutelor de proiectări a raportului dintre numărul personalului cu studii medii și cel cu studii superioare de specialitate. Prin creșterea personalului cu studii medii s-ar crea condiții pentru mai buna utilizare a proiectanților cu studii superioare.
- Ministerele care coordonează activitatea unor institute de proiectări să studieze posibilitatea asigurării unor condiții optime de lucru pentru proiectanți, spații corespunzătoare prin crearea unor filiale în centrele universitare din țară, cît și prin acoperirea cu numărul necesar de cadre de specialiști.
- Ar fi indicat să se analizeze posibilitățile de sporire a productivității muncii proiectanților, atît printr-o mai bună dotare a institutelor de proiectări cu mașini electronice de calcul și cu aparatură care să îmbunătățească gradul de mecanizare a muncii în proiectare, cît și prin îmbunătățirea sistemului de cointeresare materială a proiectanților.

ACORDURI

● La 1 noiembrie s-a semnat la București Protocolul privind livrările reciproce de mărfuri pe anul 1967 între Republica Socialistă România și Republica Socialistă Federativă Iugoslavia. Schimbul de mărfuri dintre cele două țări va crește în anul 1967 cu 15% față de prevederile Protocolului comercial pe anul 1966.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „*Chimimport*" a încheiat contracte pentru exportul de săruri anorganice ca : alaun de amoniu, tripolifosfat de sodiu, sodă calcinată, clorură de calciu calcinată și borax, în Austria, Belgia, R. F. Germană, Olanda, R. P. Polonă, Siria. La Tîrgul internațional de la Viena s-au contractat livrări de fenol, acid formic, negru de fum, clorură de metilen.

● „*Auto-tractor*" a perfectat exportul a 20 de tractoare U-651 în R.S.F. Iugoslavia și a livrat 220 de remorci basculante RBL-4 în R. P. Ungară.

● Întreprinderea „*Industrialimport*" a semnat cu firma „Astorps Bruk" din Suedia un contract pentru importul de utilaje și piese de schimb necesare fabricării tuburilor de presiune din beton precomprimat cu un diametru de 600 mm, iar cu Firma „Fried. Krupp Chemieanlagenbau" din R. F. Germană, un contract pentru importul unei instalații de preparare de paraxilen din amestec de xileni-izomer cu o capacitate de 18 000 tone/an și o instalație completă pentru izomerizare xileni-izomeri cu o capacitate de 20 tone/oră.

● „*Metalimport*" a perfectat importul a 1 600 de tone de tablă groasă și 3 800 de tone de tablă decapată de la Firma „Soveda" și a 1 500 de tone de țevi conducte de la Firma „Comptoir Franco-Belge" (Franța), a 410 tone de tablă inoxidabilă de la firmele „Ilsa-Viola" (Italia) și „Schöller-Bleckman" (Austria), precum și importul a 50 de tone de feromolibden din Anglia și Elveția.

U.R.C.M.
BRAȘOV

U.R.C.M. BRAȘOV
oferă prin unitățile sale :
● Brașov – cooperativa „Tehnica"
● Făgăraș – cooperativa „Viitorul"
● Sibiu – cooperativa „Tehnica Nouă"
● Sighișoara – cooperativa „Prestarea"
● Mediaș – cooperativa „Meșteșugarul"
REPARAȚII AUTO-MOTO
Deservirea promptă, asigurată de meseriași cu înaltă calificare.

reparații
auto-moto

PREOCUPĂRI DE SOCIOLOGIE URBANĂ ÎN ROMÂNIA

S-A făcut deseori afirmația că la noi în țară n-au existat preocupări de **sociologie urbană.** Afirmația ar fi întemeiată numai în două cazuri. În primul caz: dacă am judeca lucrările consacrate orașelor din țara noastră în funcție de un **sistem** de sociologie urbană, pe care noi nu l-am avut. De altfel, pe plan mondial, sociologia urbană nu s-a format ca ramură a sociologiei decît după 1930, deși bazele ei au fost puse de Fr. Engels în **Situația clasei muncitoare din Anglia.** În al doilea caz, dacă sociologia românească s-ar restrînge numai la activitatea școlii sociologice de la București, întemeiată de D. Gusti, școală care a făcut din **viața socială rurală** obiect exclusiv de cercetare.

O retrospectivă în sfera activității de cercetare prestată în România în domeniul științelor sociale ne va duce la constatarea că, înainte sau în afara școlii sociologice de la București, în țara noastră s-a manifestat un interes intens și larg răspîndit față de cunoașterea modului de **formare** și **dezvoltare** a orașelor românești, a **structurilor** pe care le-au avut, a **funcțiilor** îndeplinite în zona lor de influență și a **vieții urbane** din diferitele perioade ale evoluției sociale a României. Un model precis conturat și unanim acceptat, care să orienteze activitatea de cercetare și de prezentare a evoluției sau a stării de moment a orașelor noastre, n-a existat. Prin forța lucrurilor, această activitate a trecut treptat dar continuu de la descriptivismul simplu la investigația complexă de nuanță sociologică, în cadrul căreia n-a lipsit încercarea de uniformizare necesară **sintezei de ansamblu.** Firul celor două extreme a fost legat de cercetarea **statistică** a orașelor și de prezentarea de **documente** în succesiune sau din aceeași perioadă, care s-au contopit în mod firesc în lucrări de tip complex de nuanță sociologică. Aceste patru tipuri de lucrări asupra orașelor, încadrate mai mult sau mai puțin într-o teorie a formării și dezvoltării centrelor urbane de pe teritoriul României, elaborată la începutul secolului al XX-lea și completată în deceniul al treilea al aceluiași veac, nu trebuie considerate ca succesive, ci mai degrabă coexistente pînă în anii precedenți celui de-al doilea război mondial. În același timp, gruparea alcătuită nu exclude ca în cadrul unei lucrări dominată de un anumit tip de exprimare — de exemplu descriptiv — să se regăsească elemente specifice altui tip.

În fapt, exprimarea cunoștințelor despre orașele din țara noastră, acumulate pe baza celor **văzute,** completate cu cercetarea de **acte scrise** sau prin **convorbiri** cu administratorii lor, a debutat prin combinarea modului **descriptiv** cu cel **statistic,** predominant fiind primul.

1. Lucrările descriptive

de început, importante prin contribuția pe care o aduc la cunoașterea orașelor noastre din secolele trecute, aparțin unor învățați străini. Întîmplarea a făcut ca tocmai unul dintre întemeietorii sociologiei urbane și anume **Giovanni Botero (în Delle cause della grandezza della cità)** să ne lase primele descrieri și primele date statistice despre unele orașe din Țara Românească de la sfîrșitul secolului al XVI-lea. I-a urmat, poate puțin mai tîrziu dacă nu chiar contemporan, **Querini** care a făcut același lucru pentru orașele din Moldova, astfel că cele două descrieri se completează reciproc pentru a întregi imaginea asupra orașelor noastre. Mult superior a fost **Bandinus,** venit în Moldova spre sfîrșitul primei jumătăți a secolului al XVII-lea (1635—1636). **Codex**-ul său, în care sînt cuprinse o mulțime de informații și date statistice despre orașele din Moldova, comentat și publicat de V. A. Ureche, nu a fost nici pînă azi în întregime valorificat. Pe baza lui și a unor documente contemporane, întregite cu cunoștințele date de **Bacșici** privitor la orașele din Muntenia, am putea obține o bună lucrare de sociologie a vieții orășenești din secolul al XVII-lea. La **Del Chiaro** avem, cu excepția Bucureștilor, mai puține informații despre orașe.

Cel dintîi român care ne-a transmis informații mai bogate despre orașele noastre, ilustrate pe alocuri cu date statistice și, ceea ce este mai important, cu considerații în care se întrevăd elementele unei **teorii ciclice** a dezvoltării orașelor din Moldova, a fost **Dimitrie Cantemir (Descrierea Moldovei).** Deși a scris mai amplu despre orașele moldovene decît o făcuseră cronicarii și chiar decît cei care l-au succedat, Dimitrie Cantemir ne-a lăsat date destul de sumare. Totuși, completate cu unele documente contemporane lui, mai numeroase decît în perioada precedentă, și cu rare **catastife** ulterioare, am obține o imagine destul de conturată a orașelor românești premergătoare epocii fanariote. Primii 50 de ani ai acestei epoci sînt destul de săraci în informații asupra centrelor urbane. Spre sfîrșitul secolului al XVIII-lea, descrierile de orașe însoțite de date statistice s-au înmulțit, iar în primii 40 de ani ai secolului al XIX-lea ele au crescut și în număr și în calitate. Reconstituirea imaginii orașelor noastre din această perioadă este mult mai ușoară datorită, pe de o parte, cîtorva **stampe, gravuri** și **planuri** ridicate de ofițeri topografi sau ingineri hotarnici, iar pe de altă parte, apariției tipului statistic de cercetare a orașelor din România. Apariția acestui mod de investigație nu a curmat firul de viață a lucrărilor descriptive. Cu lucrarea dr. C. Caracaș, cu rapoartele unor diplomați mai sîrguincioși (Bois le Comte, Neigebaur etc.) sau a unor călători cu simțul de observație mai dezvoltat (Demidov și alții), modul descriptiv de prezentare a orașelor noastre se leagă cu scrierile lui N. Iorga **(România cum era pînă la 1918** și **Drumuri și orașe din România),** I. Simionescu **(Orașe din România)** etc.

Aportul descrierilor de orașe la cunoașterea vieții sociale a acestora, a stadiului de dezvoltare, a aspectului lor trebuie apreciat desigur în mod pozitiv; lipsesc însă elementele necesare stabilirii **sistemului de relații sociale** și **comportamente** ale locuitorilor, iar **datele statistice** cu privire la populație, cel puțin cele anterioare anului 1830, trebuie puse fără îndoială sub semnul incertitudinii și deseori respinse.

2. Cercetarea statistică a orașelor

are unele calități în plus față de cea descriptivă. Prin intermediul ei s-au obținut **structuri,** în special structura economică și socială a populației, iar în unele cazuri și datele necesare cunoașterii **structurii urbanistice.** Modul de exprimare este **cantitativ,** deci mai ușor sesizabil. Din anii 1831/1832 el a devenit mai **cert, mai exact,** în orice caz mai cert decît datele obținute de diferiții călători străini din diverse surse de informare. În sfîrșit, întrucît s-a **repetat** în timp, cu o anumită regularitate, permite **comparații,** indispensabile aprecierii **evoluției** fenomenelor. Dacă trecem peste conscripția lui Virmond (1721) și următoarele cu privire la orașele oltene, numeroasele conscripții din Transilvania (cea mai importantă fiind a lui Iosif al II-lea, 1784—1786) vom reține statistica din 1831/1832 efectuată în Țara Românească și Moldova, cea mai însemnată lucrare de acest gen făcută în țara noastră în secolul al XIX-lea. Aceasta din urmă permite cunoașterea **structurii sociale** a populației urbane din provinciile amintite ca și a altor caracteristici ale orașelor din epoca de pătrundere a relațiilor de producție capitaliste. În cadrul lucrării, orașul București s-a bucurat de o atenție deosebită, concretizată în înregistrarea nominală a populației și înscrierea unor date personale.

Dacă această lucrare a fost restrînsă la orașe, cercetările statistice ale centrelor urbane care au urmat s-au făcut în cadrul recensămintelor demografice. Din păcate, nici prima lucrare, nici celelalte — destul de numeroase — n-au constituit încă **obiect** de prelucrare analitică orientată spre o monografie de ansamblu asupra evoluției orașelor din România. Ele au fost însă întrebuințate în unele monografii de orașe elaborate după **1858** și cînd au fost mînuite cu pricepere și-au dovedit din plin utilitatea.

3. Colecțiile de documente asupra orașelor

publicate în cadrul altor colecții, incontestabil valoroase, rămîn totuși mai puțin importante decît cele relative la **un singur oraș urmărit în timp** sau la **toate orașele în aceeași perioadă.** Din a doua grupă, literatura noastră dispune de lucrări destul de numeroase. Din grupa a treia nu a apărut decît una pînă acum: **Orașe și tîrguri din Moldova** (Ediție de documente, vol. I Buc., 1960). Pentru sociologia urbană, împletirea acestor trei tipuri de lucrări, dar în special a lucrărilor statistice cu documente, este indispensabilă.

4. Monografii de orașe

nu au fost elaborate în mod științific fără utilizarea surselor precedente. N-am întocmit o statistică a numărului de monografii de orașe apărute pînă acum, dar, după tot ceea ce știm, excluzînd ghidurile și agreabilele și minusculele monografii turistice de orașe apărute în editura „Meridiane", el depășește cîteva sute. Mai veche pare să fie aceea a lui Alex. Pelimon **(Bukur, istoria fundării Bukureștilor,** Buc. 1858). În general, monografiile de orașe apărute pînă acum au un caracter **istoric,** la elaborarea lor dominînd preocuparea de prezentare a istoriei orașului **monografiat.** Subliniem acest aspect nu pentru a evidenția un defect, ci faptul că ele nu au avut un specific sociologic decît în cazuri rare. Deși se poate observa în modul lor de elaborare existența unui anumit calapod, nu s-a realizat o **unitate** în expunere, adeseori fiind redactate în grabă și fără preocupare temeinică pentru nivelul lor științific. Cîteva însă s-au impus și au îmbrăcat chiar vestmînt sociologic.

Considerăm ca fiind în mai mare măsură monografii sociologice cele datorate lui A. Gorovei **(Botoșani** și **Fălticeni),** N. Iorga **(București),** Fr. Damé **(București)** N. A. Bogdan **(Iași)** și în special monumentala monografie a orașului **Ploiești** scrisă de M. Sevastos în colaborare cu alții (Buc. 1938, IV + 905 pag.). Utile sînt monografia orașului Brașov (O. Suluțiu) și Sibiu (Al. Dima), dar aproape fără valoare sociologică aceea a orașelor București (Mircea Damian) și Constanța (T. Șoimaru). În rîndul prezentărilor cu valoare sociologică mai pronunțată pot fi incluse aceea, mai sumară, datorată lui V. Tufescu: **Un oraș în declin: Botoșani** („Sociologia românească", III, 10—12, 1938) și a lui V. Ilea: **Orașul Sighet** (Soc. rom., IV, 1—3, 1939).

Am avut și încercări de monografie **urbană pe zone** mai mari (G. M. Petrescu-Sava: **Tîrguri de orașe între Buzău, Tîrgoviște și București în dezvoltare istorică, geografică, economică și comercială,** Buc., 1937; V. Tufescu: **Iașii și orașele din nordul Moldovei**; P. Suciu: **Orașele de la apus de Carpați).** Dar această meritorie activitate nu s-a dezvoltat în măsura în care noi am dori-o azi. Încercarea se face mai des în zilele noastre în cadrul studiilor de **sistematizare** urbanistică a unor zone mai mult sau mai puțin extinse (vezi colecția interesantă a revistei „Arhitectura în Republica Socialistă România") sau în cadrul unor studii de orașe făcute de geografi (vezi „Natura" și „Probleme de geografie").

În general, monografiile de orașe nu au avut un sistem de prezentare și de orientare a cercetării asupra problemelor specifice sociologiei urbane deși s-au făcut încercări în această direcție.

5. Planul unei monografii de oraș

elaborat de Ion Bianu datează din primii ani de după primul război mondial. Deși Ion Bianu nu era cel mai indicat să elaboreze un astfel de plan, el a făcut-o la cererea editurii „Cultura națională" și din propriul său imbold. Plecînd de la necesitatea ca tînăra generație să-și cunoască bine țara, Ion Bianu scria, pe bună dreptate, că „acest gol (lipsa cunoștințelor necesare — n.n.) să fie umplut, să ne cunoaștem țara și pe compatrioți cu starea, năzuințele și așezămintele lor culturale, cu felul și organizarea muncii economice". Apoi adăuga: „unul din mijloacele pentru atingerea acestui scop este o publicațiune despre **orașele României,** orașele fiind centrele vieții și activității culturale și economice ale ținuturilor. Despre fiecare oraș se va face o **monografie ilustrată...**"

Planul lui Ion Bianu prevedea ca monografia să fie întocmită în 9 capitole și anume: 1. **situația geografică,** 2. **trecutul** (deci istoric — n.n.), 3. **starea de acum** (suprafață, străzi, case, mod de construcție), 4. **locuitorii** (adică populația — n.n.) în care trebuiau tratate: statistica generală, demografie: nașteri, morți, căsătorii, divorțuri, limba, ocupația, profesiile, obiceiurile particulare, 5. **religia,** 6. **cultura** (școli, muzee cu date istorice și statistice, monumente), 7. **economie:** tîrguri (bîlciuri, iarmaroace) în trecut și acum, bănci, fabrici și alte industrii cu date istorice și statistice, 8. **igienă** și 9. **ținutul orașului** din punct de vedere geografic, etnic, economic — „se vor arăta satele care trăiesc în legătură continuă și organică cu orașul... descrierea ținutului trebuie să cuprindă date statistice și să fie însoțită de o hartă etnografică". Să desprindem cîteva trăsături caracteristice, și în cea mai mare parte noi, ale planului lui Ion Bianu.

Mai întîi, șase din cele nouă capitole trebuiau fundamentate **statistic.** Indicația dată de Bianu pentru utilizarea datelor statistice merită cu atît mai mult apreciată cu cît el nu era un specialist în materie. În al doilea rînd, a pus accentul pe **situația orașului contemporan** lui, fapt care îi apropie planul de **sociologia urbană.** În al treilea rînd, a acordat prezentării **stării economice** a orașului o importanță mult mai mare decît se făcea pînă la el, deși aceasta este dispersată în trei capitole distincte (4, 7 și 9). În al patrulea rînd, este un merit incontestabil a lui Ion Bianu de a fi știut că prezentarea monografică a unui oraș nu poate fi **ruptă din contextul lui de relații** complexe cu hinterlandul. În sfîrșit, este prima încercare de a introduce un sistem în elaborarea monografiilor de orașe, care, din păcate nu a fost respectat nici de autorii care și-au publicat lucrările în editura „Cultura națională".

Evident, planul lui Ion Bianu are lipsuri: instrucțiunile sînt mult prea sumare; deși în cadrul lor cere de 4 ori să se facă istoricul problemei, totuși planul și instrucțiunile nu reflectă în suficientă măsură necesitatea **studierii evoluției** problemelor cercetate, mai ales în domeniul demografiei, economiei și relațiilor cu hinterlandul; planul și instrucțiunile sînt imprecise în exprimare și lipsite de **terminologia specifică.** Dar, cea mai mare lipsă a planului o constituie absența unui capitol de **relații sociale,** a unuia de **structură și mobilitate socială** și a altuia de **comportamente și atitudini** ale populației urbane, iar studiul **instituțiilor urbane** este dacă nu neglijat, dar distribuit în mai multe capitole (5, 6 și 7) ceea ce îngreunează formarea unei imagini de ansamblu asupra structurii și funcțiilor lor.

6. Aportul urbaniștilor

Preocuparea față de organizarea orașelor din țara noastră pe principii moderne — organizare care ar fi trebuit să exercite o influență puternică asupra vieții sociale urbane — a cunoscut începuturi timide încă la sfîrșitul sec. al XVIII-lea. Ea s-a intensificat în special din anii 30 ai secolului trecut, iar unele măsuri au fost luate cu prilejul construirii orașelor Tr. Severin, Tr. Măgurele, Alexandria și a reconstruirii orașului Brăila. După Unire, datorită în special efortului lui M. Kogălniceanu, s-au înfiripat cîteva măsuri de ordin legislativ, dar cu toate că acestora le-au urmat numeroase altele, rezultatele obținute au fost minime în toată perioada cuprinsă între 1850—1944. În schimb, numeroși arhitecți au adus contribuții importante la cunoașterea evoluției orașelor noastre și au propus soluții judicioase pentru opera de reconstrucție, pe care le-au publicat în lucrări separate sau în revista „Urbanismul".

Începutul de stabilire a unei relații între structura și funcțiunile orașelor și viața socială a populației s-a conturat mai precis și a găsit un loc mai important în lucrările de sistematizare întreprinse după 1948 și în special după 1960 de C.S.C.A.S. și I.S.C.A.S. Aportul urbaniștilor la formarea unei sociologii urbane românești rămîne să fie încă stabilit printr-o muncă selectivă migăloasă. Ideea care trebuie reținută este aceea că în perioada aceasta de **transformare structurală gîndită** a centrelor noastre urbane, de **creștere** în mărime și număr, de **răspîndire teritorială** accentuată a influenței lor și de **schimbare a mentalității** și **exigenței opiniei publice** față de ambianța orășenească, nu se poate face sociologie urbană fără urbanism (planificare urbană) și nici sistematizare urbană fără sociologie urbană.

7. Teoria formării și evoluției orașelor românești

N-am vrea să încheiem sumara și, pe alocuri, incompleta trecere în revistă a preocupărilor de sociologie urbană manifestate în țara noastră pînă acum, fără să consemnăm aportul mai însemnat adus pînă acum la cunoașterea formării și evoluției orașelor din România. Mai întîi, contribuția lui Nicolae Iorga, expusă inițial în ediția germană a **Istoriei poporului român** (trad. rom. în 4 vol., Buc. 1922), apoi în **Istoria comerțului românesc** (2 vol., Buc., 1925). În aceasta din urmă, întemeiat pe numeroase documente, N. Iorga prezintă, pe bună dreptate, evoluția ciclică pe care au avut-o orașele românești în orînduirea feudală. Evoluție **parțial ciclică** au avut centrele urbane și în orînduirea capitalistă, mai ales cele situate departe de zonele și regiunile relativ industriale, sau de drumurile comerciale. Contribuției lui Nicolae Iorga i se adaugă cea a lui P. P. Panaitescu expusă în **Interpretări românești** (Buc. 1947) și îmbunătățită mai tîrziu în **Viața feudală în Țara Românească și Moldova, în sec. XIV—XVII** (Buc. 1957). Ambele lucrări s-au oprit în mod mai deosebit asupra dezvoltării orașelor noastre în feudalism. Pe aceeași linie se înșiră și lucrarea lui I. N. Angelescu **(Histoire économique des Roumains,** Geneva, 1919), dar cu accentuarea mai puternică a rolului economic al orașelor românești. Pentru cunoașterea evoluției lor în capitalism s-a făcut mult prea puțin. Dar avem posibilități numeroase să suplinim golurile moștenite, fiindcă dispunem de cunoștințe bogate transmise nouă de cele patru genuri de lucrări efectuate pînă azi.

Dincolo și mai presus de umplerea golurilor semnalate, ne revine sarcina constituirii propriei noastre **sociologii urbane,** prin definirea **sferei de preocupări** și a **tehnicii de cercetare.**

G. RETEGAN

1 decembrie 1966 — 31 ianuarie 1967

RECENSĂMÎNTUL REŢELEI COMERCIALE

ORIENTAREA în perspectivă a dezvoltării reţelei comerciale, în strînsă corelaţie cu dezvoltarea în ansamblu a economiei naţionale, cu sarcinile ce decurg în urma Consfătuirii pe ţară a lucrătorilor din comerţ, impune cunoaşterea multilaterală a unor aspecte actuale privind structura reţelei comerciale şi eficienţa economică a diferitelor tipuri de unităţi comerciale

Întrucît sursele de date existente permit cunoaşterea numai în parte a unor aspecte cu caracter mai general, fără a oferi posibilitatea obţinerii unei imagini complete asupra reţelei comerciale, pînă la nivelul tipului de unitate, din punct de vedere al amplasării ei concrete, al înzestrării ei cu utilaj şi mobilier şi al indicatorilor economico-financiari pe care îi realizează, **ministrul comerţului interior, prin Ordinul nr. 113/1966, a dispus efectuarea unui recensămînt care să furnizeze elemente cu ajutorul cărora să se poată obţine o caracterizare completă asupra stadiului actual de dezvoltare a întregii reţele a comerţului socialist.**

Începute mai de mult, lucrările de pregătire a recensămîntului (elaborarea metodologiei, tipărirea formularelor şi instrucţiunilor) efectuate de Ministerul Comerţului Interior şi Centrocoop se află în momentul de faţă într-o fază finală, astfel încît, începînd cu data de 1 noiembrie a.c., s-a trecut la faza organizatorică şi de efectuare propriu-zisă a recensămîntului.

• SFERA DE OBSERVARE

La recensămîntul reţelei comerciale, indiferent de caracterul lor permanent sau sezonier, se vor înregistra :

a) **Unităţile comerciale cu amănuntul** (magazinele de orice fel, depozitele cu caracter de unităţi de desfacere cu amănuntul, chioşcurile şi piaţetele) ;

b) **Unităţile de alimentaţie publică** (toate tipurile de unităţi prevăzute în anexa nr. 1 la Ordinul M.C.I. nr. 905/65) ;

c) **Unităţile de producţie** care deservesc mai multe unităţi de alimentaţie publică sau de desfacere cu amănuntul (bucătării centrale, laboratoare pentru semipreparate şi preparate culinare, laboratoare de cofetărie, patiserie, îngheţată, carmangerii, secţii de îmbuteliere) ;

d) **Clădirile folosite ca loc de depozitare** de către : întreprinderile şi organizaţiile comerciale ; trusturile şi întreprinderile de alimentaţie publică ; întreprinderile de hoteluri şi restaurante ; întreprinderile pentru valorificarea ambalajelor.

În instrucţiunile de recensămînt se precizează că spaţiile de depozitare care funcţionează pe lîngă unităţile comerciale cu amănuntul, de alimentaţie publică sau de producţie se recenzează împreună cu unitatea pe lîngă care funcţionează.

• MOMENTUL CRITIC ŞI PERIOADA DE ÎNREGISTRARE

Caracteristicile reţelei comerciale se vor înregistra, în fişele de recensămînt, în intervalul 1 decembrie 1966—31 ianuarie 1967, potrivit situaţiei existente la momentul critic al recensămîntului — 31 decembrie 1966. Stabilirea unei perioade de înregistrare relativ mari (2 luni) a avut în vedere volumul mare de date ce urmează a se obţine, necesitatea completării formularelor de recensămînt în condiţii calitative optime, precum şi faptul că indicatorii economico-financiari realizaţi în anul 1966 se cunosc în a doua jumătate a lunii ianuarie 1967.

Se impune precizarea că pentru indicatorii de moment (amplasare, organizare, înzestrare etc.) înregistrarea urmează să reflecte situaţia existentă la momentul critic al recensămîntului, iar pentru indicatorii economico-financiari (volumul vînzărilor, cheltuielile de circulaţie, volumul beneficiilor etc.), înregistrarea urmează să reflecte datele pe un an întreg. În acest mod, desigur, nu se asigură o identitate perfectă în timp între indicatorii de moment şi cei de serie care caracterizează un aspect sau altul al reţelei comerciale. Ţinînd însă seamă de faptul că modificările ce se produc în cursul unui an pot să influenţeze doar într-o mică măsură rezultatele comparării indicatorilor de moment cu indicatorii de serie, s-a considerat că această lipsă de identitate perfectă nu poate să conducă la reducerea gradului de veridicitate al rezultatelor recensămîntului.

La baza datelor care se înscriu în formularele de recensămînt vor sta măsurătorile şi constatările efectuate la faţa locului, precum şi evidenţele operative, statistice şi contabile existente în unitatea recenzată sau la sediul întreprinderii, organizaţiei comerciale de care aceasta aparţine.

• FORMULARISTICA ŞI PROGRAMUL DE INDICATORI

Pentru a caracteriza cît mai deplin fiecare dintre unităţile de observare mai sus-arătate, s-au elaborat 4 tipuri de formulare de recensămînt care se completează la nivel de unitate comercială (cu amănuntul, de alimentaţie publică, de producţie, clădire pentru depozitare) şi alte două tipuri care se completează la nivel de întreprindere comercială cu ridicata şi de cooperativă.

Problemele de bază care formează obiectul fişelor de recensămînt se referă la : amplasarea, organizarea şi aprovizionarea unităţii ; baza tehnico-materială a unităţii, care cuprinde aspecte referitoare la caracterizarea localului unităţii, spaţiile folosite de unitate, mobilierul şi utilajul comercial ; indicatorii economico-financiari ; structura personalului pe profesii, pregătirea de specialitate şi vechimea în profesie ; modernizarea şi reprofilarea unităţii, cu intenţia cunoaşterii eficienţei lucrărilor de modernizare a reţelei comerciale.

La stabilirea indicatorilor cuprinşi în formularele de recensămînt s-a avut în vedere necesitatea detalierii acestora în raport cu specificul fiecărei unităţi de observare.

Astfel, în fişa de recensămînt pentru unităţile comerciale cu amănuntul, un loc principal îl ocupă indicatorii care caracterizează amplasarea, organizarea şi aprovizionarea unităţii, precum şi indicatorii care oglindesc situaţia economică şi financiară a unităţii recenzate, cum sînt : volumul anual al vînzărilor, volumul vînzărilor în luna de activitate maximă şi minimă, stocul mediu lunar, viteza de circulaţie în zile, beneficiul, cheltuielile de circulaţie etc.

În fişa de recensămînt pentru unităţile de alimentaţie publică, s-au detaliat în mod deosebit indicatorii privind baza tehnico-materială, respectiv înzestrarea cu mobilier şi utilaj de alimentaţie publică. De asemenea, s-a acordat o atenţie mai mare indicatorilor care reflectă numărul, structura pe sexe şi meserii, precum şi pregătirea personalului din unităţile de alimentaţie publică.

În fişa de recensămînt destinată clădirilor folosite pentru depozitare se insistă asupra elementelor care caracterizează suprafaţa şi volumul spaţiilor de depozitare, precum şi înzestrarea acestora cu utilaj şi mobilier specific activităţii de depozitare. Un loc deosebit îl ocupă în această fişă indicatorii care oglindesc gradul de folosire a spaţiilor de depozitare, respectiv suprafaţa şi volumul spaţiilor de depozitare ocupate cu mărfuri, pe familii de produse.

Pentru a reflecta eficienţa activităţii comerciale, în formularele de recensămînt s-au prevăzut indicatori care arată : desfacerea realizată pe mp suprafaţă utilă de vînzare (de consumaţie, de producţie, de depozitare) ; productivitatea muncii pe un salariat ; nivelul cheltuielilor de circulaţie ; nivelul beneficiilor ; eficienţa lucrărilor de modernizare.

Din punct de vedere organizatoric, instrucţiunile recensămîntului reţelei comerciale prevăd constituirea unor comisii şi colective de lucru în fiecare întreprindere, organizaţie comercială, direcţie comercială regională, direcţie generală, uniune raională şi regională a cooperaţiei, din care urmează să facă parte cadre care să poată asigura completarea în bune condiţiuni a formularelor de recensămînt.

• PRELUCRAREA ŞI VALORIFICAREA DATELOR

Volumul mare de informaţii ce se va obţine, precum şi numărul mare de formulare ce vor fi completate — fiind vorba de zeci de mii de unităţi de observare — a impus adoptarea în exclusivitate a prelucrării mecanizate a datelor, în urma căreia, atît prin centralizare cît şi prin variatele grupări ce se vor efectua, se vor obţine elemente complexe de caracterizare a reţelei comerciale.

Astfel, dintre grupările care se au în vedere la prelucrarea mecanizată a datelor recensămîntului, menţionăm următoarele :

— gruparea tipurilor de unităţi comerciale în funcţie de amplasarea, organizarea servirii şi funcţionarea acestora, ceea ce va permite printre altele cunoaşterea stadiului de dezvoltare a formelor noi şi rapide de servire ;

— gruparea tipurilor de unităţi comerciale după amplasarea acestora, ceea ce va permite cunoaşterea gradului de concentrare a reţelei comerciale ;

— gruparea tipurilor de unităţi comerciale după formele de aprovizionare, ceea ce va permite cunoaşterea situaţiei practicării formelor directe de vehiculare a mărfurilor ;

— gruparea tipurilor de unităţi comerciale în funcţie de starea localului în care îşi desfăşoară activitatea, ceea ce va permite cunoaşterea în profunzime a măsurii în care localurile existente sînt sau nu corespunzătoare ;

— gruparea tipurilor de unităţi comerciale în funcţie de suprafaţa utilă de vînzare şi de depozitare, ceea ce va permite cunoaşterea proporţiilor ce le ocupă diferitele tipuri de unităţi în totalul suprafeţei utile comerciale ;

— gruparea tipurilor de unităţi comerciale în funcţie de gradul de înzestrare cu utilaj şi mobilier comercial ;

— gruparea unităţilor în raport cu cheltuielile efectuate pentru modernizare, ceea ce va permite cunoaşterea gradului de modernizare a reţelei comerciale şi a eficienţei economice a modernizării ;

— gruparea clădirilor folosite pentru depozitare în funcţie de gradul de utilizare a spaţiilor acestora.

Un loc important în valorificarea datelor recensămîntului îl vor deţine grupările combinate (după mai multe caracteristici), care vor asigura o caracterizare complexă a unităţilor comerciale, pe baza căreia să se desprindă concluzii privind cele mai eficiente tipuri de unităţi, concluzii care vor putea să stea la baza politicii de dezvoltare în viitor a reţelei comerciale.

Radu PAUL
şeful Oficiului de studii şi documentare din M.C.I.

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

Stabilirea pensiei de invaliditate

• CE ÎMBUNĂTĂŢIRI SE ADUC ÎN LEGISLAŢIA PENSIILOR LA STABILIREA PENSIEI DE INVALIDITATE ?

În afara modificărilor pe care proiectul de lege a pensiilor le aduce cu privire la reglementarea dreptului la pensia de bătrîneţe, care va fi denumită, în viitor, pensia pentru limită de vîrstă, noua reglementare prevede şi îmbunătăţirea esenţială a sistemului de pensionare pentru invaliditate.

În prezent cauzele care provoacă invaliditatea pe baza cărora se stabileşte pensia sînt diferenţiate în patru categorii şi anume : a) accident de muncă sau boală profesională ; b) accident în legătură cu munca ; c) boală obişnuită şi d) acicdent care nu are legătură cu munca. Pentru fiecare dintre aceste patru categorii sînt prevăzute condiţii diferite de calcul al pensiei. Această diferenţiere este însă numai parţial justificată, deoarece, atît accidentele ivite în procesul muncii cît şi cele survenite în legătură cu munca sînt determinate, în esenţă, de exercitarea unor sarcini de serviciu. De asemenea, nu este justificată diferenţierea cuantumului pensiei, în funcţie de faptul dacă invaliditatea a fost cauzată de o boală obişnuită sau de un accident care nu are legătură cu munca, deoarece aceleaşi consecinţe ale incapacităţii de muncă, ivite în afara serviciului, trebuie să conducă la acordarea unor drepturi egale. În sfîrşit, practica a arătat că nu este raţională nici diferenţierea cuantumului nivelului pensiei de invaliditate provenită în urma unui accident de muncă, în funcţie de faptul că acesta a fost cauzat din vina sau fără vina angajatului, deoarece în ambele situaţii incapacitatea de muncă s-a produs în timpul îndeplinirii unei sarcini de serviciu.

Ţinînd seama de cele de mai sus, proiectul de lege a pensiilor prevede numai două categorii de cauze care determină invaliditatea şi anume — cele provocate de accidentele de muncă sau de bolile profesionale ori de accidentele în afară de muncă sau de bolile obişnuite.

• PE BAZA CĂROR ELEMENTE SE VA CALCULA PENSIA ?

O dată cu modificările menţionate mai înainte privind reducerea categoriilor de cauze care pot determina invaliditatea se va îmbunătăţi radical şi baza de calcul a pensiei, care va fi stabilită pe baza unor procente din salariul tarifar, corelate cu cele prevăzute pentru pensia pentru limită de vîrstă şi diferenţiate în raport de gradul de invaliditate, de cauzele care au provocat-o, precum şi de condiţiile avute de angajaţi la locul de muncă la data invalidităţii, respectiv a încadrării lor în grupele I, a II-a sau a III-a de muncă. Plafoanele de salariu de 900 lei pentru angajaţii invalidaţi (care au lucrat în condiţii deosebite de muncă) şi de 700 lei (pentru restul angajaţilor) vor fi desfiinţate, urmînd, ca în viitor, pensia acordată să fie aceea rezultată din calcul, fără nici o plafonare. În acest mod se vor înlătura deficienţele existente care afectează mai ales drepturile muncitorilor de înaltă calificare, ale maiştrilor, inginerilor şi altor cadre de bază din economie, ale căror salarii se situează în zona în care acţiunea plafoanelor de salarii se resimte mai mult, ceea ce face ca pe măsura creşterii salariilor să se micşoreze raportul dintre pensie şi salariul primit la data invalidităţii.

În cazul pensionării de invaliditate provenită dintr-o boală obişnuită sau în urma unui accident în afară de muncă, mărimea pensiei va fi diferenţiată şi în raport de vechimea în muncă, fiind proporţional mai mare, cu cît vechimea în muncă este mai mare.

• MODIFICAREA BAZEI DE CALCUL A PENSIEI VA INFLUENŢA ASUPRA NIVELULUI ACESTEIA FAŢĂ DE CEL REZULTAT DIN APLICAREA REGLEMENTĂRII ÎN VIGOARE ?

Îmbunătăţirea bazei de calcul a pensiei, precum şi majorarea procentelor de calcul vor conduce la creşterea simţitoare a nivelului acesteia faţă de cel acordat în prezent. Astfel, spre exemplu, în timp ce un muncitor siderurgist, de înaltă calificare, cu 10 ani vechime în muncă, cu un salariu de 1 673 lei lunar, încadrat în grupa a II-a de muncă, care s-a invaliditat în urma unui accident de muncă, în urma căruia a fost pensionat pentru gradul II de invaliditate şi care are dreptul în prezent la o pensie de 920 lei, va beneficia în viitor de o pensie de 1 156 lei, adică cu 25,7% mai mare. La fel, în cazul unui maistru principal dintr-o întreprindere constructoare de maşini, cu o vechime în muncă de 20 ani şi cu un salariu tarifar de 2 000 lei lunar, căruia i se cuvine în prezent o pensie de invaliditate de gr. II, provenită dintr-o boală obişnuită, de 715 lei, în condiţiile noii reglementări pensia sa va fi de 1 105 lei, respectiv cu 54,5% mai mare.

I. STROESCU

DOCUMENTAR

COMERȚUL INTRA-EUROPEAN: STRUCTURI, TENDINȚE ACTUALE, POSIBILITĂȚI

ÎN cea mai mare parte a perioadei de după război, dezvoltarea economiei a cunoscut în Europa ritmuri mai ridicate decît în restul lumii, între altele sub influența necontestată a ritmurilor din țările socialiste europene, mai rapide decît cele înregistrate în partea apuseană a continentului. Dinamismul creșterii economice generale din Europa s-a răsfrînt și în comerțul mondial, prin creșterea susținută a ponderii țărilor europene, mai ales datorită extinderii accelerate a comerțului intra-european. În 1964, însă, Europa a încetat de a mai fi sectorul cel mai dinamic al comerțului mondial.

Acestea sînt cîteva constatări care rețin atenția în studiul „Evoluția recentă a comerțului european" întocmit de Comisia economică pentru Europa a Organizației Națiunilor Unite și publicat în septembrie 1966 (Bulletin économique pour l'Europe, vol. 17, nr. 1). Deși se opresc în 1964, statisticile prezentate sînt elocvente în multe privințe. Numeroase cifre și fapte expuse în secțiunea a 4-a a studiului — „Schimburile comerciale dintre țările Europei răsăritene și cele ale Europei apusene" — au darul să demonstreze că fluxurile comerciale dintre estul și vestul continentului încă nu și-au spus cuvîntul în măsura cuvenită și pe deplin posibilă în dezvoltarea comerțului intra-european. Că factorii răspunzători nu trebuie căutați în nici un caz în schimbările structurii economice a țărilor socialiste rezultă explicit din analiza C.E.E.

Industrializare nereflectată

„Cu toate că Europa răsăriteană este, în ansamblu, o regiune puternic industrializată și deși structura comerțului său exterior corespunde acestei stări de fapt, schimburile comerciale între estul și vestul Europei păstrează încă numeroase caracteristici ale schimburilor între țări, care au atins niveluri de dezvoltare diferite. Exporturile ansamblului țărilor din Europa răsăriteană spre Europa occidentală sînt formate în principal din produse alimentare, materii brute, combustibili și metale ; în sensul opus, ele cuprind mai ales produse finite sau semifinite ale industriei prelucrătoare" (pag. 46).

Discrepanța astfel constatată se reflectă, în ceea ce privește structura pe mărfuri a schimburilor, în datele tabelului nr. 1.

Tabel nr. 1

COMPOZIȚIA COMERȚULUI ȚĂRILOR VEST-EUROPENE CU CELE DIN EUROPA RĂSĂRITEANĂ [1]) ÎN 1963 ȘI 1964, ÎN MILIOANE DE DOLARI

Grupele de produse	Import 1963	Import 1964	Export 1963	Export 1964
Produse alimentare, băuturi, tutun, semințe oleaginoase, grăsimi și uleiuri	771	638	325	412
Materii brute, combustibili minerali și metale	1 690	1 873	674	646
Articole ale industriei prelucrătoare	482	658	1 394	1 538
din care : mașini	179	253	779	756
nave	4	22	133	185
produse chimice	103	129	247	293
Alte produse	154	193	148	157
Total	3 097	3 362	2 541	2 753

1) Cînd vorbesc de țările Europei răsăritene, autorii studiului se referă îndeobște la Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană, Polonia, România, Ungaria și Uniunea Sovietică. Comerțul dintre R.D.G. și R.F.G. nu este inglobat în totaluri.

Prin urmare, în 1964 exportul țărilor capitaliste din Europa spre țările socialiste europene era format în proporție de peste 55% din articole finite și semifinite ale industriei prelucrătoare și de mai puțin de 40% din mărfurile grupelor Produse alimentare etc. și Materii brute etc. În schimb, în importul lor, aceste din urmă grupe dețineau aproape 75%, iar produsele industriei prelucrătoare sub 20%.

În termeni clari, autorii studiului constată : „compoziția actuală pe mărfuri a comerțului între estul și vestul Europei nu mai corespunde nivelurilor relative de industrializare ale celor două regiuni ; în speță, compoziția exporturilor Europei răsăritene este depășită față de schimbările ample survenite de la război încoace în structura economică a Europei răsăritene" (pag. 67).

Volum și ponderi

Analiștii de la Comisia economică pentru Europa sînt frapați pe de altă parte de „nivelul actual uimitor de scăzut al schimburilor" între cele două regiuni ale continentului. Mirarea aceasta este deosebit de îndreptățită în lumina eliminării constatate a marilor decalaje dintre ele în privința nivelului de dezvoltare economică, așa cum existau ele înaintea celui de-al doilea război mondial.

În prima jumătate a deceniului actual, comerțul intra-european a cunoscut în expresie absolută evoluția ilustrată în tabelul nr. 2.

Tabel nr. 2

COMERȚUL EUROPEI OCCIDENTALE CU EUROPA RĂSĂRITEANĂ, 1960—1964 (VALOAREA ÎN MILIOANE DE DOLARI, VARIAȚIILE ÎN PROCENTE FAȚĂ DE ANUL PRECEDENT)

Destinația (import) sau originea (export)	Import din Europa răsăriteană: Valoare	Import din Europa răsăriteană: Variație	Export spre Europa răsăriteană: Valoare	Export spre Europa răsăriteană: Variație
Europa occidentală, total *)				
1960	2 409,1	16,8	2 118,1	23,9
1961	2 516,8	4,5	2 306,1	8,9
1962	2 711,3	7,7	2 527,9	9,6
1963	3 095,4	14,2	2 536,1	0,3
1964	3 357,5	8,5	2 750,2	8,4
din care : Țările Pieței Comune				
1960	997,2	20,6	991,3	39,3
1961	1 079,4	8,2	1 098,6	10,8
1962	1 198,6	11,0	1 176,5	7,1
1963	1 364,8	13,9	1 081,3	—8,1
1964	1 359,2	—0,4	1 213,3	12,2
Țările A.E.L.S. și Finlanda *)				
1960	1 063,7	14,6	826,9	12,8
1961	1 135,1	6,7	924,1	11,7
1962	1 177,7	3,7	1 074,1	16,2
1963	1 290,1	9,5	1 105,8	2,9
1964	1 440,8	11,7	1 089,6	—1,5

* Fără reexportul Angliei.

Asupra problemei ritmului de dezvoltare a comerțului european, așa cum este oglindit în tabelul nr. 2, vom mai reveni. Ne interesează pentru moment întrebarea : cît reprezintă acest comerț în volumul total al importului, respectiv al exportului țărilor vest-europene ? Răspunsul îl dă tabelul nr. 3.

„În ciuda dezvoltării rapide a schimburilor între estul și vestul Europei în perioada 1953—1964, se arată în studiul C.E.E., partea Europei răsăritene în importurile și exporturile totale ale țărilor Europei occidentale era încă destul de redusă în 1964. În plus, dacă această parte a crescut efectiv în raport cu nivelul scăzut la care se afla în 1953, progresul respectiv s-a situat în principal la mijlocul deceniului al șaselea, iar din 1962 încoace nu a mai avut loc o nouă creștere" (pag. 66).

Tabel nr. 3

PONDEREA EUROPEI RĂSĂRITENE ÎN COMERȚUL ȚĂRILOR VEST-EUROPENE, ÎN PROCENTE

Țara	Import 1953	Import 1962	Import 1963	Import 1964	Export 1953	Export 1962	Export 1963	Export 1964
Total Europa occidentală *)	2,8	4,2	4,3	4,1	2,8	4,4	4,0	3,9
Țările Pieței Comune	1,6	3,4	3,4	3,0	2,0	3,4	2,9	2,8
Belgia-Luxemburg	1,7	2,2	2,2	2,0	2,9	2,0	1,5	1,4
Franța	1,0	2,6	2,9	2,6	1,4	3,6	2,8	2,6
R.F.G.	1,7	3,8	3,5	3,3	1,2	3,8	3,0	3,4
Italia	1,9	5,5	5,6	5,1	3,9	5,2	5,3	4,6
Olanda	2,2	1,9	2,0	1,8	2,6	1,7	1,5	1,3
Țările A.E.L.S. și Finlanda *)	4,0	4,6	4,7	4,6	3,5	5,1	4,8	4,4
Anglia	2,2	3,5	3,6	3,4	0,6	2,9	3,0	2,3
Austria	10,8	11,0	12,0	10,6	10,9	14,9	14,[illegible]	14,9
Danemarca	3,9	3,9	4,0	3,8	4,9	4,7	4,3	3,8
Elveția	2,9	1,9	1,9	2,0	2,9	2,6	2,[illegible]	2,4
Finlanda	34,1	18,9	20,8	20,9	30,4	22,2	20,5	17,1
Norvegia	4,4	2,9	2,8	3,4	6,3	3,9	4,3	4,5
Portugalia	0,2	0,8	0,7	1,3	2,6	1,5	1,5	1,3
Suedia	3,8	4,5	4,6	4,1	4,5	5,3	4,2	4,6
Restul Europei occidentale din care :	2,3	7,2	8,0	9,1	5,7	10,6	12,4	13,6
Grecia	1,3	7,8	8,5	8,3	6,4	20,3	19,9	21,0
Irlanda	0,4	1,9	1,4	1,3	0,1	0,3	0,5	0,5
Islanda	9,1	19,2	17,7	16,2	20,0	18,5	17,3	14,3
Spania	—	1,4	2,5	1,3	—	2,1	3,5	1,8
Turcia	5,5	6,1	7,3	7,7	7,4	7,0	9,6	9,2

* Fără reexportul Angliei.

Situația și tendințele semnalate nu denotă, însă, că în structura geografică a comerțului intra-european nu au avut loc modificări. Autorii studiului socotesc chiar că în raport cu perioada dinainte de război s-au produs modificări spectaculoase. Aprecierea se întemeiază pe un calcul care confruntă rezultatele examinării structurii efective a comerțului intra-european din 1964 cu rezultatele obținute pe baza ipotezei că în 1964 acest comerț ar fi avut aceeași structură geografică ce-l caracteriza în 1938.

Reprezentînd 63,6% din comerțul total al țărilor europene în 1964, comerțul intra-european revenea deci într-o proporție mai mare decît înainte de război țărilor din partea răsăriteană a continentului, care și-au dezvoltat comerțul exterior mai repede decît cele din partea apuseană. Mai rezultă însă și „o foarte puternică reducere a părții comerțului Est-Vest", cum se constată în studiul C.E.E. Or, „mai există încă un cîmp larg pentru sporirea părții comerțului Est-Vest, fără ca aceasta să afecteze serios structura actuală a relațiilor comerciale în Europa".

Tabel nr. 4

Exporturi din :		Exporturi spre : Europa răsăriteană	Exporturi spre : Europa occidentală	Exporturi spre : Total Europa
Europa răsăriteană :	Efectiv	11,9	3,1	15,0
	Ipoteză	2,2	11,1	13,3
Europa occidentală :	Efectiv	2,7	45,9	48,6
	Ipoteză	7,6	42,7	50,3
Total Europa	Efectiv	14,6	49,0	63,6
	Ipoteză	9,8	53,8	63,6

Ritmuri oscilante

Pentru ca ponderea schimburilor Est—Vest în totalul comerțului intra-european să crească, este evident nevoie ca ritmul lor să fie constant superior ritmului celorlalte componente ale structurii geografice a comerțului european. O caracteristică ce reține însă atenția în desfășurarea comerțului dintre estul și vestul Europei o constituie variațiile mari de la an la an ale volumului schimburilor. S-a putut vedea din tabelul nr. 2 că dinamica anuală a importului vest-european din țările socialiste europene a oscilat într-o perioadă scurtă între 4,5% și 16,8%, cea a exporturilor între 0,3% și 23,9%, iar în cadrul țărilor Pieței Comune chiar între —8,1% și 39,3%.

După autorii studiului, fluctuațiile de foarte mare amplitudine în schimburile dintre estul și vestul Europei nu trebuie să surprindă, deoarece ponderea acestor schimburi în comerțul exterior al țărilor vest-europene este foarte redusă (vezi pag. 51). Se face aici referire la o lucrare similară a C.E.E. (vezi Bulletin économique pour l'Europe, vol. 16, nr. 1, pag. 28—29), în care se constata că stabilitatea comerțului unei țări este cu atît mai mare cu cît nivelul dezvoltării sale economice generale este mai ridicat, gama produselor exportate mai largă (în special în privința articolelor industriei prelucrătoare) și volumul operațiunilor comerciale mai amplu. Trebuie să adăugăm însă că acești factori nu sînt suficienți pentru determinarea cauzelor ritmurilor puternic oscilante în comerțul Est—Vest din Europa. Ei nu explică de ce există o mult mai mare stabilitate în comerțul dintre țările capitaliste vest-europene și în comerțul dintre țările socialiste din Europa, în timp ce schimburile dintre estul și vestul continentului sînt dintre cele mai puternic fluctuante. Intervin aici desigur obstacole extraeconomice, încercări de a se frîna dezvoltarea schimburilor Est—Vest pe măsura posibilităților existente, cu toate că cea mai largă desfășurare a lor este în interesul tuturor regiunilor continentului.

Elementul decisiv

Autorii studiului C.E.E. detectează în finalul analizei lor asemenea schimbări de structură în comerțul dintre estul și vestul Europei, care îi duc la concluzia că acesta „începe să capete o fizionomie conformă cu schimburile între țări industrializate" (pag. 64). Astfel, ei citează faptul că în 1964 importul Europei occidentale de articole ale industriei prelucrătoare (afară de mașini și utilaje), provenite din țările est-europene, a crescut cu 27%, în timp ce în sensul opus creșterea a fost de 23%. Se subliniază în mod justificat în studiu că elementul decisiv al schimburilor comerciale intra-europene — adică acela de care depinde astăzi sporirea lor rapidă — îl constituie importurile țărilor vest-europene din țările răsăritene. În perioada 1955—1963, aceste importuri au sporit într-un ritm mediu anual de peste 11%, față de 8,2% cu cît a crescut ansamblul importurilor vest-europene. „Va fi nevoie de eforturi susținute, citim, pentru a se menține acest decalaj între cele două ritmuri de creștere în cursul anilor următori" (pag. 67). Ca încurajator este amintit faptul că în anii 1964 și 1965 au fost încheiate peste 25 de acorduri comerciale de lungă durată între țări din cele două regiuni, acorduri care prevăd creșteri însemnate ale valorii globale a schimburilor. În același sens pozitiv este relevată tendința recentă, manifestată în Vest, de a se liberaliza condițiile de creditare a exporturilor destinate țărilor socialiste din Europa. În fine, este semnalată ca favorabilă intensificării comerțului intra-european Est-Vest apariția unor forme noi de cooperare industrială între cele două regiuni. „Dacă, așa cum pare probabil, aceste noi forme de cooperare vor căpăta drept de cetate, se spune în studiu, contribuția lor la schimburile Est-Vest cît și la potențialul economic al Europei va putea să devină foarte importantă".

Nu sînt lipsite de interes nici referirile la faptul că extinderea comerțului cu țările socialiste europene devine din ce în ce mai atrăgătoare pentru acele state care, în vestul continentului, se văd angrenate în acțiuni de discriminare vamală reciprocă, de pildă, între Piața Comună și A.E.L.S., și care apreciază în măsură crescîndă avantajele schimburilor cu țări aflate într-un progres economic rapid și statornic.

Sabin RUGEA

PARAMETRII PROIECTAȚI

Ce împiedică în unele întreprinderi realizarea lor?

● LIPSURILE ORGANIZATORICE NU POT FI SUPLINITE PRIN FOLOSIREA DE PERSONAL PESTE NORMATIV ● CONSUMURI SPECIFICE MARI – PREȚ DE COST RIDICAT ● CÎND APROVIZIONAREA TEHNICO – MATERIALĂ NU ESTE RITMICĂ ● CADRELE NU SE CALIFICĂ PESTE NOAPTE

ÎN ultimii ani, ca urmare a importantelor investiții alocate de stat, au fost puse în funcțiune noi și însemnate capacități de producție. La multe din ele s-a reușit, într-o perioadă relativ scurtă, să se obțină realizări corespunzătoare nivelului parametrilor prevăzuți în proiecte. Între acestea se află și **instalațiile de carbonat de sodiu brut, sodă calcinată și sodă caustică de la Uzina de produse sodice-Ocna Mureș, instalația de acid fosforic de la Uzinele chimice-Valea Călugărească, Filatura de lînă pieptănată-București, Fabrica de placaje din cadrul Complexului pentru industrializarea lemnului-Comănești** etc., obiective date în exploatare în urmă cu numai 1—2 ani. De altfel, iată în tabelul de mai jos cum se prezintă situația.

La atingerea și depășirea parametrilor tehnico-economici proiectați, din întreprinderile amintite, au contribuit, în bună măsură, organizarea superioară a producției, îmbunătățirile tehnice aduse mașinilor și instalațiilor tehnologice, eliminarea unor locuri înguste și conducerea competentă a proceselor de producție. Prin folosirea deplină a condițiilor create, întreprinderile respective au livrat economiei naționale însemnate cantități de produse peste plan, de bună calitate și la un preț de cost sub cel prevăzut.

Deosebit de semnificative sînt și rezultatele obținute în acest an la instalația de hidroxid de sodiu leșie 100% de la **Uzina chimică-Turda** în ce privește reducerea consumurilor specifice de materii prime. Pusă în funcțiune cu cîțiva ani în urmă, la această instalație se depășeau cu regularitate consumurile specifice de mercur și electrozi de grafit prevăzute prin proiect, datorită unor pierderi chimice și mecanice de mercur, saramură și leșie. Înlocuindu-se vechile pompe de vehiculare a mercurului cu pompe centrifuge și asigurîndu-se o exploatare mai rațională a celulelor, paralel cu o mai bună întreținere a canalelor și puțurilor de recuperare a mercurului, în cursul anului 1966 s-a ajuns la un consum specific de numai 0,398 kg/Hg/tonă leșie 100%, față de 0,425 kg/tonă, cît era prevăzut în proiect.

ALĂTURI de asemenea exemple pozitive pot fi reținute și altele din care se pot desprinde serioase rămîneri în urmă. **Din întreprinderile și instalațiile tehnologice puse în funcțiune în ultimii ani, un număr însemnat nu și-au atins pînă în prezent principalii indicatori tehnici-economici**, pe baza cărora s-a fundamentat inițial realizarea investițiilor respective. Astfel, **deși au trecut aproape doi ani de la punerea în funcțiune a secției de placaj ceramic din cadrul Fabricii de obiecte sanitare din porțelan-București, pînă în prezent nu au fost atinși decît o parte din indicatorii tehnici-economici de bază.** În timp ce capacitatea de producție stabilită prin proiecte — 325 000 mp placaj ceramic — a fost atinsă și chiar depășită în cursul trimestrului II/1966, alți indicatori, ca productivitatea muncii și prețul de cost, continuă să nu fie realizați. Față de 452 mp placaj ceramic, productivitate trimestrială pe un muncitor, cît se prevede prin proiect, nivelul realizat de la punerea în funcțiune pînă în prezent nu a depășit 400 mp. De asemenea, în comparație cu prețul de cost prevăzut prin proiect de 40,47 lei/mp, s-a atins în trimestrul II al anului în curs 47,40 lei/mp, ceea ce reprezintă o depășire de 6,93 lei/mp.

Dacă se face o analiză mai aprofundată a cauzelor care au influențat și continuă să influențeze negativ realizarea parametrilor tehnici-economici menționați, se constată că, în majoritatea lor, ele sînt subiective. Folosirea unui număr de 225 muncitori direct productivi, în loc de 180 cît s-au prevăzut prin grafic, a constituit nu numai condiția nerealizării productivității luată în calcul în proiect, dar și principala cauză a depășirii prețului de cost.

Aspecte asemănătoare se constată și la **grupul de 150 MW de la Centrala termoelectrică-Paroșeni**, pus în funcțiune la sfîrșitul semestrului I/1964. **În timp ce parametrii tehnico-economici din proiect prevăd o producție trimestrială de energie electrică de 243 750 MWh, cea realizată în trimestrul II/1966 s-a ridicat la numai 131 221 MWh, adică 54%.** Oprirea și introducerea în reparații neplanificate a turbogeneratorului respectiv datorită unor defecțiuni, utilizarea unui personal de reparații mai numeros în comparație cu cel luat în calcul prin proiect și a unor consumuri specifice superioare celor prevăzute inițial, s-au răsfrînt negativ asupra majorității indicatorilor tehnico-economici proiectați. Dacă în loc de 250 muncitori cît sînt utilizați pentru exploatarea, întreținerea și repararea grupului respectiv s-ar fi folosit numai 209 cît prevede proiectul, sau dacă în loc de 12,26% consum tehnologic propriu din energia produsă s-ar fi realizat numai 10,8% cît se indică în proiect, desigur că prețul de cost prevăzut pentru trimestrul II/1966 de 187 lei/MWh nu s-ar fi ridicat la 225,03 lei/MWh.

Analiza prețului de cost al producției de energie electrică la fiecare articol de calculație permite să se tragă concluzia că, în condițiile unei mai bune organizări a activității de producție și întreținere a fondurilor fixe direct productive, nivelul parametrilor tehnici și economici respectivi poate fi îmbunătățit simțitor. Evitarea întreruperilor accidentale în funcționarea agregatelor, printr-o mai bună întreținere a acestora, precum și utilizarea mai completă a fondului calendaristic de timp de lucru, ar fi permis realizarea unei producții mai mari de energie electrică și deci îndeplinirea sarcinii planificate de reducere a prețului de cost și a sporirii rentabilității.

ÎN asigurarea condițiilor necesare utilizării noilor capacități de producție la nivelul parametrilor tehnici și economici proiectați, nu trebuie pierdut din vedere rolul important ce revine aprovizionării ritmice cu materii prime, precum și pregătirii din timp a cadrelor de exploatare și întreținere. De nivelul la care este folosită capacitatea de producție depinde, în general, și nivelul de realizare a celorlalți parametri: productivitatea, prețul de cost, rentabilitatea etc. Semnificativ în această privință este cazul **instalațiilor de electroliză a cuprului și oxizi de plumb de la Combinatul chimico-metalurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej"-Baia Mare,** puse în funcțiune în anii 1964 și 1965. Prima instalație prevăzută să producă anual 20 000 tone cupru electrolitic, iar a doua 6 000 tone oxizi de plumb, au realizat în anumite perioade producția corespunzătoare capacităților proiectate. Datorită însă lipsei de materie primă, ele au dat în cursul primului semestru 1966 o producție reprezentînd numai circa 60% și, respectiv, 95% din capacitate. Dar acestea nu sînt singurele consecințe. Nerealizarea nivelului de producție corespunzător capacității a făcut ca la secția de cupru electrolitic, productivitatea muncii să fie realizată în această perioadă în proporție de numai 55%, iar prețul de cost să fie depășit cu 13%.

În această situație se află și alte instalații. Intrarea în producție a noilor capacități trebuie să concorde cu o pregătire prealabilă. Este necesar să se asigure cadre cu calificare înaltă, o aprovizionare ritmică cu materii prime și materiale, condiții optime pentru desfacerea producției finite. Toate acestea sînt îndatoriri ale fiecărui beneficiar de investiții care trebuie să le înfăptuiască încă din perioada cît are loc construcția noilor capacități de producție.

Folosirea completă a tuturor capacităților de producție este o cerință de prim ordin. De aceasta este legată obținerea de producții corespunzătoare nivelului îndeplinirii și depășirii prevederilor de plan, aprovizionarea cu produse, atît a industriei, cît și a consumatorilor.

I. MIHAI
economist specialist C.S.P.

Întreprinderea	Capacitatea anuală de producție conform proiectului	Producția realizată în trim. II/1966	Productia pe muncitor		Pretul de cost		Rentabilitatea	
			Proiectată (anual)	Realizată în tr. II/66	Proiectat	Realizat	Proiectată	Realizată
Uzinele de produse sodice-Ocna Mureș								
— Instalația de sodiu brut	300 000 t	93 421 t	1 973 t	533,8 t	440,7 lei/t	431,3 lei/t	—	—
— Instalația de sodă calcinată	216 000 t	61 532 t	1 113 t	286,9 t	526,4 lei/t	510,2 lei/t	3,5%	8,57%
— Instalația de sodă caustică	60 000 t	21 011 t	437 t	145,6 t	1 567,9 lei/t	1 357,7 lei/t	1,5%	20,16%
Uzinele chimice-Valea Călugărească								
— Instalația de acid fosforic	10 000 t	2 958 t	357 t	94,0 t	3 324,0 lei/t	3 177,0 lei/t	—	—
Filatura de lînă pieptănată-București	3 389 t	858 t	385,8 mii lei	88,9 mii lei	168,3 lei/kg	151,4 lei/kg	5,66%	7,07%
Complexul pentru industrializarea lemnului-Comănești								
— Fabrica de placaje	18 000 mc	4 583 mc	29,5 mc	7,8 mc	1 749,0 lei/mc	1 799,0 lei/mc	4,8%	8,05%

ÎN

CAPACITĂȚILE D
POT FI MAI BIN

ÎNDUSTRIA electrotehnică a înregistrat an de an importante succese. În cele 3 trimestre care au trecut din 1966 prin-

- **producția globală** . . . .
- **producția-marfă** . . . .
- **producția-marfă vîndută și încasată**
- **productivitatea muncii** . . .
- **economii peste plan la prețul de co rabile (8 luni)** . . . .
- **beneficii peste plan (8 luni)** .

Realizările obținute exprimă oare valorificarea tuturor posibilităților din această ramură? O analiză atentă arată că mai sînt importante rezerve, insuficient utilizate. Sînt întreprinderi care nu au realizat în această perioadă unele sortimente, ceea ce a avut o influență negativă asupra respectării, în totalitate, a prevederilor din contractele economice. Este vorba, printre altele, de Uzinele „Electroputere"-Craiova și fabricile „Electromotor"-Timișoara, „Electroprecizia"-Săcele.

Neîndeplinirea planului la unele sortimente cît și neonorarea în întregime a contractelor economice se datorează unor deficiențe în planificarea și organizarea producției, în utilizarea deplină a capacităților de producție.

Dar, analizînd potențialul fiecărei întreprinderi — chiar și a celor care și-au depășit prevederile de plan — se pot desprinde fapte demne de luat în seamă, mai ales în ce privește posibilitățile de utilizare mai eficientă a condițiilor tehnico-materiale. Acestea au fost, de altfel, considerentele care au determinat Direcția generală electrotehnică **să inițieze, în ultima vreme, în întreprinderile coordonate** — fie sub forma unor analize, fie sub forma unor schimburi de experiență **— o amplă acțiune de ridicare a nivelului organizatoric al producției — verigă hotărîtoare în punerea în valoare a importantelor rezerve interne.**

Pentru ca acțiunea să îmbrățișeze toate laturile activității întreprinderilor, să scoată la iveală experiența bună, precum și neajunsurile, au fost formate colective de specialiști, alcătuite din cadre cu experiență din întreprinderi, care studiază amănunțit modul cum este organizată producția. Acestor colective li s-au adăugat brigăzi formate din specialiști din cadrul Direcției generale și din alte uzine.

● PLANIFICAREA OPERATIVĂ ȘI ORGANIZAREA PRODUCȚIEI

CONDIȚIA de bază a folosirii cît mai din plin a mașinilor, a utilajelor și a spațiilor productive o constituie planificarea operativă a sarcinilor de plan, organizarea temeinică a producției și a muncii. În acest sens, multe din întreprinderile electrotehnice au făcut progrese simțitoare. Se poate spune că, în prezent, programarea și urmărirea realizării producției pe unități se efectuează din ce în ce mai detaliat și pe termene scurte, uneori chiar pe zi și oră. Repartizarea și urmărirea zilnică a producției realizată la Uzina **„Electroputere"-Craiova, „Fabrica de cabluri și materiale electroizolante" și „Electrofar" din București, „Steaua electrică"-Fieni** și altele — urmate de măsuri operative pe baza rapoartelor de producție — a dus la obținerea unor rezultate pozitive în domeniul ritmicității producției și, deci, la folosirea mai bună a capacităților de producție. Merită scoase în evidență preocupările colectivului **Fabricii „Electrobanat"-Timișoara** pentru introducerea metodei bazate pe calcule matematice. Aici s-au făcut studii și a început programarea producției pe bază de calcule de programare liniară.

Sînt însă și altfel de cazuri. La Uzina **„Electroprecizia"-Săcele,** lipsa unei programări judicioase a producției, necorelarea activității între atelierele de bază și cele de montaj a dus la desfășurarea „în asalt" a producției și, în consecință, la nerespectarea obligațiilor contractuale.

INIT LA TOȚI INDICATORII

INDUSTRIA ELECTROTEHNICĂ

E PRODUCȚIE E FOLOSITE

cipalii indicatori de plan au fost îndepliniți astfel:

. . . . . .	101,5%
. . . . . .	101,3%
. . . . . .	100,3%
. . . . . .	100,7%
a producției compa-	
. . . . . .	11,7 mil. lei
. . . . . .	19,7 „

Programarea operativă a producției în industria electrotehnică, unde se fabrică, în mare măsură, produse cu ciclu scurt de fabricație și cu serii relativ mari, are o importanță deosebită. **De aceea, munca după grafic, în scopul asigurării decalajelor între operații, trebuie să devină o regulă pentru valorificarea la maximum a resurselor interne.** Aceste cerințe sînt valabile pentru multe întreprinderi, dar mai ales pentru Fabrica **„Electroprecizia"-Săcele** și **„Uzina de mașini electrice-București"** unde analizele făcute au evidențiat în mod deosebit necesitatea de a se îmbunătăți activitatea în această direcție.

Lucrul după grafic, prespune însă și organizarea temeinică a locurilor de muncă. În unele locuri există preocupări serioase în acest sens, cum este cazul la Întreprinderea „Electrofar"-București. Prin metoda observării, s-a trecut la măsurarea timpului de muncă la fiecare loc de lucru, în scopul echilibrării timpului de execuție al diferitelor operații aflate în flux și a eliminării timpilor neproductivi. De pe urma acestei acțiuni a rezultat o economie de manoperă de 91 ore normă/100 bucăți la grupul arzătoare cuarț și de 75,1 ore normă/100 bucăți la grupul lămpi cu vapori de mercur.

În domeniul organizării locului de muncă mai sînt însă rezerve importante, **valorificarea lor fiind strîns legată de extinderea normelor cu motivare tehnică, a normativelor, a asigurării cu scule, a studierii mînuirilor și gospodăririi pieselor, precum și a organizării tehnologice a producției.** La **„Electromotor"-Timișoara** s-au pregătit diverse mașini-agregate pentru prelucrarea ansamblelor mașinilor electrice, se introduc linii de fabricație în flux (la axe, bobinaj și montaj). La **„Electroaparataj"-București,** prin mutarea atelierului de debitare lingă atelierul prese, ciclul de fabricație a fost scurtat cu 3 zile.

Asemenea exemple mai pot fi date. **Sînt însă și întreprinderi unde, din cauza incărcării incomplete a utilajelor și a neutilizării judicioase a timpului de lucru, rezultatele obținute nu sînt pe măsura posibilităților.** Faptul că la Uzinele de mașini electrice-București, nu se folosește în primele zile ale lunii schimbul II la o serie de utilaje, are drept efect nu numai supraîncărcarea acestora în partea a doua a lunii ,dar și lipsa unor piese de montaj, pierderea a 1—2 ore pe schimb la prese. La „Electroprecizia"-Săcele, din cauză că unele utilaje nu sînt încărcate suficient, iar folosirea lor nu e urmărită cum trebuie, se ivesc gîtuiri în producție. Acest lucru creează o aparentă lipsă de capacitate la respectivele grupe de utilaje.

În timp ce există cereri mari de produse electrotehnice, sînt capacități insuficient încărcate din cauza unor neajunsuri organizatorice și, mai ales, din lipsă de forță de muncă corespunzător calificată, cum este cazul la Fabrica de aparataje de la „Electroputere"-Craiova, „Electroaparataj"-București. Lichidarea unor locuri înguste la „Uzina de mașini electrice-București", „Electroaparataj", „Electromagnetica" din București și „Electromotor"-Timișoara — acțiune care se află în curs de rezolvare — împreună cu utilizarea completă a capacităților existente — va permite realizarea unor produse strict necesare pentru reducerea importurilor de produse electrotehnice.

● CONSECINȚE ALE DEFINITIVĂRII CU ÎNTÎRZIERE A CONTRACTELOR ECONOMICE

UNA din condițiile hotărîtoare ale succesului în producție, este cunoașterea din timp a sarcinilor de plan. Or, în acest domeniu, cu toate îmbunătățirile aduse în ultimii ani, mai sînt multe de făcut. **Întîrzierile cu care se mai definitivează uneori contractele economice, în special la produsele dirijate trimestrial, precum și cererile urgente sau modificările intervenite pe parcurs determină întreprinderile să lucreze cu serii neeconomice de fabricație** (serii multe și fărămițate). **Acest fapt atrage după sine o planificare și aprovizionare incerte.** La **„Uzina de mașini electrice-București"** — avînd o fabricație cu caracter de serie — s-a dublat, în ultimii doi ani, numărul de serii aflate simultan în fabricație, scăzînd concomitent numărul de bucăți pe serie. La unele sortimente s-a ajuns chiar ca numărul pe serie să ajungă la... 2—5 bucăți. Acest fenomen se repetă aproape în fiecare trimestru. Poate fi vorba în asemenea condiții de o temeinică organizare a fabricației în uzină, de utilizarea judicioasă a capacităților de producție și a forței de muncă de obținerea unei înalte eficiențe economice?

Înlăturarea acestui neajuns — valabil și pentru alte întreprinderi electrotehnice — **impune ca la un număr de produse să se treacă la o dirijare anuală, să se mărească timpul dintre definitivarea contractelor și cel de execuție, iar bazele de desfacere să-și exercite rolul de regulator în producție, prin asigurarea cererilor mici sau neprevăzute.**

Consider, de asemenea, că **la fabricile de serie mijlocie și cu ciclu de fabricație între 15—60 zile, contractele economice ar trebui definitivate cu cel puțin 3 luni înainte de perioada de plan** — ținînd seama de crearea decalajelor necesare — **iar la produsele cu ciclu mai lung de fabricație — cu 6—12 luni înainte de perioada planificată — și, în unele cazuri, chiar mai înainte.** La examinarea anuală a condițiilor fundamentale, ar trebui să se aibă în vedere că uzinele sînt unități mari și că ele nu pot livra la sute de beneficiari cîte două sau trei motoare electrice (cazul Uzinei „Electroprecizia"-Săcele) sau cîteva zeci de metri de cabluri (cazul Fabricii de cabluri și materiale electroizolante-București). **Bazele de desfacere ar trebui să asigure cantitățile mici sau subminimale și, la indicațiile acestora, unitățile producătoare să le livreze direct beneficiarilor.**

● REPARTIȚIILE ȘI APROVIZIONAREA TEHNICO-MATERIALĂ

FOLOSIREA mai bună a capacităților de producție, organizarea superioară a producției și a muncii, cer o aprovizionare ritmică a întreprinderilor cu materii prime și materiale. **Sînt însă dese cazurile cînd, din pricina emiterii cu întîrziere a repartițiilor sau a nerespectării contractelor, unele uzine electrotehnice sînt nevoite să prelucreze în aceeași lună materiile prime o dată cu uzinele furnizoare care le realizează.** Nu o dată s-a întîmplat — și din păcate se mai întîmplă — ca **Uzinele „Industria sîrmii"-Cîmpia Turzii și „Combinatul siderurgic Hunedoara"** să lamineze profile în decadele II sau III ale lunii pentru produsele programate la Uzinele „Electroputere"-Craiova sau Uzinele „Electroaparataj-București în prima decadă din aceeași lună. Dacă ar exista stocuri, situația ar fi mai puțin gravă. Dar la baza metalurgică Pestiș (baza de materiale a Ministerului Industriei Metalurgice), multe materiale intră în depozite în ultimele zile ale trimestrului în care au fost repartizate.

Ar fi indicat ca Ministerul Industriei Metalurgice să ia măsuri, ca în bazele sale să existe stocuri care să asigure nevoile uzinelor prelucrătoare atunci cînd programul de laminare prevede ca unele poziții de materiale să fie executate mai tîrziu. Totodată se impune — analizele efectuate în întreprinderi au evidențiat pregnant acest lucru — **ca în uzinele electrotehnice planificarea aprovizionării să se facă în așa fel, încît să se asigure decalajele și stocurile strict necesare, ca spiritul de prevedere și de competență să ia locul improvizațiilor în domeniul aprovizionării**

● IMPORTANȚA INFORMĂRII

ORGANIZAREA superioară a producției și a muncii depinde de nivelul de pregătire a conducerii uzinelor, de modul în care acestea se preocupă să cunoască și să aplice măsurile cele mai corespunzătoare în condițiile concrete în care lucrează. **Îmbunătățirea metodologiei de analiză a pregătirii producției, a modului de desfășurare a ei și a rezultatelor obținute, precum și a felului în care se aplică măsurile operative, constituie elemente de bază pentru bunul mers al întreprinderilor.** Metodele și aspectele pot fi diferite, depinzînd de mulți factori, cum ar fi construcția și tehnologia produselor, mărimea seriilor, durata procesului tehnologic etc. Există însă o serie de principii comune și ele rezidă, în principal, în modul de precizare a obligațiilor pentru toți executanții, în respectarea cu strictețe și la termen a obligațiilor fiecărui loc de muncă, în studierea continuă a perfecționării metodelor și stilului de muncă. **În** această direcție, de mare importanță este felul în care e organizată și funcționează informarea.

Gradul de sistematizare, operativitatea și corectitudinea cu care se face informarea, sînt de natură să contribuie direct la buna coordonare a activității întreprinderilor în toate verigile. Raportarea zilnică și orară a stadiului producției pe formulare studiate, conferințe prin stații de dispecer la ore fixe cu program bine stabilit se practică în diferite uzine, fiind urmate de măsuri operative. Stația telefonică de dispecer, care se va pune în curînd în funcțiune la „Uzina de mașini electrice-București", va permite nu numai cunoașterea, în mod centralizat, a desfășurării producției la fiecare loc de muncă, dar și luarea de măsuri operative.

Dotarea cu aparatură de înregistrare și informare — domeniu în care sînt încă foarte multe de făcut — **trebuie să devină o preocupare deosebită a conducătorilor de întreprinderi.** Luarea datelor din producție și prelucrarea mecanizată a acestora, legată de planificarea operativă, de încărcarea utilajelor, costuri și. în general, de indicatorii tehnico-economici, vor permite să se tragă concluzii foarte importante pentru buna activitate a întreprinderilor.

★

Pa baza analizelor ce au loc în întreprinderi, a cunoașterii situației concrete, Direcțiile generale care coordonează activitatea unităților electrotehnice, organizează în prezent schimburi de experiență pentru generalizarea metodelor cu înaltă eficiență în producție. Concomitent, ele elaborează măsuri a căror aplicare va duce la valorificarea mai intensă a rezervelor interne în scopul asigurării ritmicității producției, a îndeplinirii tuturor indicatorilor de plan.

ing. H. AREȘTEANU
director tehnic al Direcției generale de mașini și echipamente electrice din M.I.C.M.

REFUZURILE DE PLATĂ ȘI CALITATEA CONTROLULUI DE... CALITATE

● Resemnarea și pasivitatea perpetuează lipsurile ● Pînă cînd „cale liberă" produselor necorespunzătoare?

CREȘTEREA continuă a nivelului calitativ al produselor constituie un obiectiv esențial al întregii activități economice a întreprinderilor. De aceea, în ridicarea sistematică a calității produselor, un rol important revine, în primul rînd, controlului tehnic de calitate, care are menirea să nu permită ieșirea pe poarta întreprinderii a produselor necorespunzătoare din punct de vedere calitativ. O contribuție de seamă pot avea și organele Băncii Naționale care sînt chemate să ia măsuri tot mai eficiente de intervenție operativă pentru combaterea cazurilor cînd se mai fabrică produse de calitate necorespunzătoare. Numai că, măsurile luate nu au dus în toate cazurile la rezultatul scontat și ca atare, refuzurile de plată se mențin încă la un nivel ridicat.

În cadrul termenelor stabilite în Instrucțiunea nr. 1/1964 a Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale, beneficiarii sînt îndreptățiți să accepte, să solicite amînarea sau să refuze plata documentelor de decontare (factură-talon sau dispoziție de încasare) emise de furnizori, în cazul cînd mărfurile livrate nu corespund condițiilor de calitate stabilite de comun acord prin contracte. Indicatorul după care organele bancare apreciază modul în care întreprinderile producătoare se preocupă de calitatea produselor este numărul și valoarea refuzurilor la plata mărfurilor primite și evidențiate la unitățile Băncii care le deservesc. Potrivit indicațiilor transmise sucursalelor și filialelor Băncii Naționale, acestea au obligația să remită Centralei, o dată pe lună, lista întreprinderilor care au primit refuzuri de plată în perioada respectivă, însoțită de o notă în care să se explice refuzurile mai importante pentru calitate necorespunzătoare.

Făcînd un bilanț al refuzurilor de plată pe primele 9 luni din acest an, se constată că cele mai multe le-au avut, în ordine, întreprinderile din cadrul Ministerului Economiei Forestiere, Ministerului Industriei Metalurgice, Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerului Industriei Chimice care au înregistrat refuzuri de calitate de zeci de milioane de lei.

Cauzele care frînează ridicarea cît mai rapidă a calității produselor și care generează refuzuri de plată — aprovizionarea și folosirea unor materii și materiale necorespunzătoare calitativ, defecțiuni în desfășurarea procesului de producție, neritmicitatea producției, abateri de la tehnologie, exercitarea unui control tehnic de calitate necorespunzător etc. — sînt cunoscute colectivelor de conducere din întreprinderi. Dar, nu peste tot s-au luat măsuri corespunzătoare care să înlăture aceste neajunsuri.

Așa de exemplu, la Întreprinderea forestieră-Rosnov, controlul tehnic de calitate manifestă resemnare în fața anumitor lipsuri de ordin subiectiv cum ar fi: trecerea în consum a unor materii prime necorespunzătoare, abateri de la tehnologie, predarea la magazie a unor produse necorespunzătoare. Trecîndu-se cu vederea deficiențele, acestea se repetă de la o lună la alta. Astfel, în luna mai 1966 s-au livrat 268,4 mc cherestea de fag cu umiditate peste norma prevăzută și 96 mc cherestea rășinoase cu noduri, crăpături, clase amestecate și lățimi necorespunzătoare; în luna august s-au livrat Întreprinderii locale-Moldova-Bacău 202 mc lemn pentru construcții rurale necojit și sufocat.

Aceeași situație s-a constatat și la Întreprinderea forestieră din Fălticeni, care a livrat în luna iunie 238 m/steri lemn celuloză fag și 27 m steri lemn celuloză carpen cu noduri, curburi, coajă și mucegai. Desigur că, produsele respective au fost refuzate la plată. Frecvența refuzurilor dovedește lipsa de exigență a controlorilor de calitate care dau „cale liberă" tuturor produselor după ce au ieșit din fabricație. Analiza arată că aceasta este legată și de dorința de a realiza planul, fie și în dauna calității.

Asemenea situații se întîlnesc și în întreprinderi din alte ramuri. Astfel, Combinatul siderurgic-Reșița a livrat în acest an Uzinei de utilaj greu din Brăila o cantitate de 489 discuri cu abateri de la normele prevăzute. Întreprinderea mecanică de utilaje-Medgidia a livrat întreprinderii de aprovizionare cu piese din Cîmpina 150 bucăți lanțuri șenilă, fără ca în prealabil să li se fi aplicat bucșelor vaselina de protejare, iar Combinatul de celuloză și hîrtie-Călărași a livrat în luna iunie a.c. Combinatului de celuloză și hîrtie-Suceava 38 tone hîrtie cu rezistență necorespunzătoare (plesniri, sfîșiere, hîrtia de pe suluri nu prezenta continuitate fiind ruptă și lipită). Refuzuri de plată pentru livrări de mărfuri necorespunzătoare a înregistrat și Uzina de fibre sintetice-Săvinești, căreia i-au fost refuzate în lunile februarie și martie 16 tone de fibră melană de către Întreprinderea „Textila Grivița"-București. Cantitatea respectivă a fost returnată uzinei în luna mai 1966.

Remedierea defectelor de calitate și restituirea mărfurilor au necesitat cheltuieli suplimentare ceea ce, firește, a grevat prețul de cost al întreprinderilor în cauză.

Refuzurile de plată pot fi prevenite și printr-o organizare științifică și funcționare ireproșabilă a controlului tehnic în toate fazele procesului de producție, începînd de la recepția materiilor prime și pînă la predarea produselor finite la magazie, gata de a fi expediate. Evident, un cuvînt hotărîtor de spus au ministerele vizate care, prin măsurile ce le iau pot asigura realizarea unor produse de o mai bună calitate și la un preț de cost cît mai redus.

Corneliu BADEA
inspector principal în Banca Națională

DREPT DE CETATE PENTRU IDEEA PLANIFICĂRII

PREOCUPĂRI foarte serioase pot fi condensate și în formulări cu caracter de joc de cuvinte. Renunțînd să mai ilustrăm afirmația cu exemple clasice, ne gîndim la două exprimări recente referitoare la planificarea capitalistă. „Economie planificată fără plan“ — a numit un adversar al dirijismului rezultatele intervenției statului burghez în economie, limitate totuși la măsuri de reglementare a unei conjuncturi care amenința să se transforme în recesiune. „Planificare fără economie planificată“ — se preconiza pe de altă parte în tematica unei discuții internaționale pe aceste probleme. Dacă autorul primei formulări respingea și planul și economia planificată, susținătorii celei de-a doua le consideră perfect disociabile, în numele ideii că orice activitate economică ar fi echivalentă cu planificarea și că primele planuri cunoscute le-ar fi întocmit și aplicat biblicul Iosif în Egipt.

O întreagă epocă

desparte mentalitățile oglindite în cele două exprimări citate. Nu este vorba atît de conținutul noțiunilor de plan și planificare, cît de utilizarea lor diferită pentru desemnarea unor realități ale capitalismului de astăzi sau pentru acceptarea, respectiv respingerea, unui stil de politică economică în cadrul lui. Conținutul noțiunilor este esențialmente același în sensul că se înțelege prin plan orice act de chibzuire economică, indiferent de formele de organizare a vieții economico-sociale, de proprietatea dominantă, de posibilitățile obiective de aplicare și realizare etc. Deosebirea de epocă — nu propriu-zis în timp, căci formulările citate datează cam din aceeași perioadă, ci în primul rînd în ceea ce privește calitatea realității reflectate — este cea dintre capitalismul monopolist de stat actual, generalizat sau cu tendințe de generalizare, și etapa precedentă din evoluția capitalismului, în care intervenția statului în economie avea caracter de excepție. Mentalitatea, chiar dacă ne-am feri să o numim dominantă deocamdată, dar în orice caz în extindere, printre economiștii burghezi este în noua fază o mentalitate pro-plan și nu anti-plan, bineînțeles în accepția amintită a cuvintelor plan, planificare etc.

Ralierea cea mai recentă

la mentalitatea pro-plan s-a înregistrat la sesiunea nu de mult încheiată la Hanovra a Societății pentru științe economice și sociale din R.F.G. Societatea este succesoarea venerabilului Verein für Socialpolitik, creat în 1872 și cunoscut pentru tradițiile liberaliste cultivate în sînul lui. Alături de acest detaliu, își are semnificația faptul că este vorba de economiști din R.F.G., țară în care, după o caracterizare a profesorului Edgar Salin, a existat mult timp „o teamă nu numai de planificare, ci în general de politică“ (economică). Se adaugă împrejurarea că ralierea a fost nu numai masivă, ceea ce s-a reflectat în întreaga orientare tematică a sesiunii, dar și foarte explicită.

Vremea laissez-faire-ului a trecut, a declarat profesorul Erich Schneider din Kiel, președinte pînă la această sesiune al Societății pentru științe economice și sociale. Nimeni nu mai contestă astăzi, a continuat d-sa, că și în „economia pieței“ (denumirea dată curent în literatura și publicistica vest-germană economiei capitaliste) statul are de îndeplinit un rol care depășește cu mult cadrul concedat de liberalismul clasic. Contradictorie a fost însă punerea problemei coordonatelor cifrice ale intervenției statului burghez în economie. Profesorul Schneider a caracterizat economia țărilor occidentale ca stînd sub semnul predominării sferei private asupra celei publice, neexistînd cifre care să permită coordonarea milioanelor de „planuri individuale“, concepute independent. Corelațiile esențiale din cadrul unei economii naționale, a relevat d-sa pe de altă parte, sînt de natură cantitativă și ca atare trebuie exprimate în cifre deoarece altfel nu este posibilă o politică economică rațională. Problema posibilităților de a se rezolva această nepotrivire fundamentală în cadrul unei economii capitaliste a fost lăsată însă deschisă de vorbitor.

Aceeași contradicție a apărut în expunerea noului președinte al Societății, profesorul Helmut Arndt, intitulată „Planificarea ca problemă a economiei pieței“. Noțiunea de planificare, a declarat d-sa, se găsește într-un mare număr de versiuni, de la identificarea ei cu o economie de stat pînă la teza că orice act economic este un act de planificare. Toate variantele au însă în comun grija pentru viitor, încercarea de a modela viitorul, de a-i da o anumită configurație. Concluzia : planificarea și economia pieței nu se exclud reciproc, iar cei care tratează prima ca o problemă a celei de-a doua nu înseamnă că urmăresc implicit înlăturarea economiei pieței (adică a capitalismului). Nu a rezultat ce variantă a noțiunii de planificare se bucură de aprobarea vorbitorului, compatibilitatea planificării cu economia capitalistă fiind atribuită faptului că o asemenea economie se bazează pe planurile purtătorilor privați ai activității.

Politica economică rațională

pentru care s-a pledat pe baza acestor argumentări și a altora similare este în fond aceeași care s-a aplicat și se aplică în țările capitaliste industriale în perioada de după război, inclusiv în R.F.G. În sensul acesta, ralierea influentei grupări de economiști vest-germani la mentalitatea pro-plan nu aduce nimic deosebit de nou, putînd să apară doar ca o ratificare întîrziată de către teoreticieni a unei evoluții consumate. Mai grăitor ni se pare că în fața dificultăților pe care le întîmpină politica economică vest-germană, și occidentală în genere, în ultimul timp, exponenții Societății pentru științe economice și sociale caută soluțiile în aceeași direcție pro-plan, adică în direcția perfecționării mecanismului intervenționist al statului burghez, și nu într-o reîntoarcere la liberalism.

După cum capitalismul monopolist de stat poate fi privit ca o oglindire specifică, plină de deformări, la fel de specifice, a nevoii de raționalitate pe care o generează forțele de producție moderne, la fel și evoluția gîndirii economice burgheze în direcția extinderii mentalității pro-plan este o oglindire specifică a aceleiași nevoi. În ciuda conținutului care se dă în literatura occidentală noțiunii de plan, extinderea acestei mentalități oglindește faptul că *pretutindeni* își cîștigă tot mai mult drept de cetate, în lumea de azi, ideea planificării economiei. În R.F.G., sesiunea Societății pentru științe economice și sociale a fost urmată la scurt timp de adunarea generală a Societății germane de statistică, la care se pare că a răzbătut o altă nevoie : aceea a previziunii economice. „Prognoza economică, scrie DER VOLKSWIRT (nr. 41 din 14 octombrie), previziunea pe termen scurt și mijlociu asupra evoluției probabile a economiei noastre, nu mai este tabu“. Revista caracteriza evenimentul ca o „spărtură“. În același număr sesiunea de la Hanovra a fost caracterizată ca un posibil „punct de cotitură“. Într-adevăr — posibil, reținîndu-se însă că este vorba de teoria economică dintr-un anumit mediu social și, mai mult, dintr-o anumită țară.

S. DĂNESCU

„Fondul de înlocuire“ și „valoarea mijloacelor de producție consumate“

ÎN numeroase materiale apărute în literatura economică se folosesc ca noțiuni echivalente fondul de înlocuire și valorarea mijloacelor de producție consumate. Emiterea tezei conform căreia fondul de înlocuire, „o categorie economică a reproducției simple, servind înlocuirii în natură și valorice a mijloacelor de producție consumate într-un proces de producție dat“, este totodată și „o sursă de acumulare cu o pondere tot mai ridicată în procesul reproducției lărgite“[1], dovedește și ea echivalarea celor două noțiuni. După părerea mea cele două noțiuni nu au același conținut și deci nu sînt echivalente.

Este știut că valoarea mijloacelor de producție consumate exprimă cantitatea efectiv cheltuită din aceste mijloace pentru producerea produsului social și a venitului național. Spre deosebire de aceasta, fondul de înlocuire, privit sub aspect valoric, este valoarea cantității mijloacelor de producție **necesare** pentru repetarea procesului de producție pe aceeași scară. **Privit sub aspect material, fondul de înlocuire cuprinde de aceea volumul efectiv de mijloace de producție necesar reproducției simple și nu o cantitate egală cu cea consemnată în procesul de producție anterior.**

Datorită modificărilor permanente ale condițiilor reproducției, mai ales în perioada actualei revoluții tehnico-științifice, fondul de înlocuire poate fi mai mic, iar uneori mai mare, decît valoarea mijloacelor de producție consumate.

Categorie a reproducției simple

Existența unor atari diferențe între valoarea mijloacelor de producție consumate și fondul de înlocuire conduce la următoarele consecințe :

1) Venitul național în expresie valorică se determină scăzînd din valoarea produsului social total fondul de înlocuire în expresie valorică și nu valoarea mijloacelor de producție consumate. Calcularea venitului național prin adunarea lui I $v+p$ cu II $v+p$ poate da numai rezultate aproximative din cauza deosebirilor dintre valoarea mijloacelor de producție consumate și mărimea fondului de înlocuire.

2) Venitul național în expresie materială se obține deducînd din produsul social total în expresie materială cantitatea de mijloace de producție efectiv necesare (deci, fondul de înlocuire în expresie materială).

3) Venitul național sub formă valorică poate fi mai mare sau mai mic decît I $(v+p)$ + II $(v+p)$ în funcție de caracterul diferenței dintre valoarea mijloacelor de producție consumate și fondul de înlocuire. Venitul național poate fi egal cu I $(v+p)$ + II $(v+p)$ numai în situația în care fondul de înlocuire și valoarea mijloacelor de producție consumate coincid ca mărime.

4) În expresie materială, venitul național poate fi mai mare sau mai mic decît acea parte a produsului social total care rămîne după scăderea unei cantități de mijloace de producție egale cu cea consumată efectiv.

5) Fiind egal cu cantitatea de mijloace de producție necesară efectiv pentru reluarea producției pe aceeași scară și cu valoarea acestei cantități, fondul de înlocuire nu poate fi considerat o sursă a reproducției lărgite. El este o categorie a reproducției simple. (Nu luăm aici în calcul fondul de amortizare care cere o tratare independentă). Dacă se micșorează volumul de mijloace de producție necesare înlocuirii celor consumate, dacă se reduce valoarea lor, cantitatea rămînînd aceeași, sau dacă ambele procese au loc paralel, atunci o parte a valorii mijloacelor de producție consumate se eliberează și poate fi utilizată pentru lărgirea producției. **Aceasta parte nu este un element al fondului de înlocuire. Sursa lărgirii producției este în acest caz o parte din valoarea mijloacelor de producție consumate și nu fondul de înlocuire.** Apare evident că fondul de înlocuire poate fi cu atît mai puțin o sursă de acumulare cu o pondere tot mai ridicată în procesul reproducției lărgite.

Între valoarea mijloacelor de producție consumate și fondul de înlocuire există și o altă deosebire.

Purtătorul material al valorii mijloacelor de producție consumate în sectorul I îl constituie mijloacele de producție, iar în sectorul II — bunurile de consum. Fondul de înlocuire este alcătuit din punct de vedere fizic numai din mijloace de producție.

Sublinierea acestei deosebiri o considerăm de mare importanță.

Inadvertențele unui punct de vedere

Omiterea deosebirii arătate poate atrage după sine concluzii nejuste referitoare la structura materială a venitului național creat și consumat. Iată aceste concluzii apărute în literatura economică :

1) În expresie materială venitul național creat este alcătuit din produsele în care se concretizează I $(v+p)$ și II $(v+p)$ D. Grindea afirmă „După cum se știe, venitul național creat din punct de vedere al structurii materiale se compune, atît din mijloace de producție, cît și din bunuri de consum, care în expresie valorică după schema marxistă a reproducției lărgite (făcînd abstracție de conținutul social-economic al acestor categorii din capitalism) reprezintă I $(v+p)$ + II $(v+p)$“[2]. Chiar dacă la prima vedere teza respectivă nu este formulată expres în textul citat, prezența ei este confirmată de concluziile care urmează. În treacăt fie spus, problema componentelor materiale ale produsului social total și venitului național este deosebit de dificilă. Asupra acestui lucru atrăgea atenția Marx[3].

2) „...venitul național **creat** din punct de vedere al structurii materiale este format în cea mai mare parte din mijloace de producție“[4]. Pornind de la schemele folosite de Marx pentru rezolvarea teoretică a problemei realizării produsului social total (în cazul reproducției lărgite), după concepția de mai sus, venitul național în expresie fizică este format din mijloace de producție în sumă de 2 000 = I 1 000 v + 1 000 p și din obiecte de consum de 1500 = II 750 v + 750 p.

3) „...venitul național **utilizat** din punct de vedere al structurii materiale este format în cea mai mare parte din bunuri de consum“[5]. Dacă folosim aceleași cifre din articolul la care ne referim, rezultă că venitul național utilizat este format din mijloace de producție în valoare de 500 și obiecte de consum de 3 000. Așadar, societatea **produce** venit național sub formă de mijloace de producție în valoare de 2 000, dar poate **utiliza** în calitate de venit național mijloace de producție numai în valoare de 500. În schimb, **produce** venit național sub formă de mijloace de consum de 1500, dar poate **utiliza** asemenea bunuri în valoare de 3000. O asemenea situație, după părerea noastră, nu este posibilă.

4) Concluzia 3 putea fi trasă numai ajungîndu-se în prealabil la teza conform căreia societatea utilizează o parte din venitul național creat sub formă de mijloace de producție pentru înlocuirea celor consumate în sectorul II al producției sociale[6].

Pornind de la tezele lui Marx

Așa după cum se subliniază în literatura economică, venitul național este partea din produsul social care rămîne după înlocuirea mijloacelor de producție consumate în ambele sectoare ale producției sociale. Condițiile producției rămînînd aceleași, „venitul brut este partea din valoare și partea produsului brut măsurată cu această valoare, care rămîne după ce a fost scăzută partea din valoare și partea de produse din producția totală — parte măsurată cu această valoare — care înlocuiește capitalul constant avansat și consumat în producție“[7]. Mijloacele de producție în valoare de 1500 folosite pentru înlocuirea celor consumate nu sînt deci parte componentă a venitului național creat sub formă materială cu toate că sînt purtătoare ale lui v și p. „Deși din punctul de vedere al capitaliștilor individuali și al muncitorilor din sectorul I — scria Marx — aceste 2/3 din ziua socială de muncă servesc doar pentru producerea de valoare capital variabil și plusvaloare, exact ca și ultima treime a zilei sociale de muncă în sectorul II, totuși aceste 2/3 ale zilei sociale de muncă, privite din punct de vedere social — și, de asemenea, privite din punct de vedere al valorii de întrebuințare a produsului — nu produc decît o înlocuire de capital constant aflat sau dispărut în consumația productivă“[8].

Toate mijloacele de producție folosite pentru înlocuirea celor consumate sînt deci nu numai utilizate, dar și produse în acest scop, produse ca fond de înlocuire material. Dacă acest lucru se are în vedere, nu mai putem ajunge la concluzia, după părerea noastră neîntemeiată, a utilizării venitului național pentru înlocuirea mijloacelor de producție consumate și nici la concluzia existenței unor diferențe între structura venitului național creat și a celui utilizat. În exemplul cifric luat, presupunînd că rămîn aceleași condițiile producției, fondul de înlocuire valoric este de 5 500 (4000 Ic + 1500 II c). Ca substanță materială, el este format din mijloace de producție de 5500. Ca urmare, venitul național produs este alcătuit în expresie fizică din mijloace de producție de 500 (6000—5500) și din obiecte de consum de 3000. Deși acestea conțin valoric și c și v și p, ele sînt create numai ca venit național. Venitul național produs în expresie fizică cuprinde, așa cum se știe, totalitatea obiectelor de consum și acea parte a mijloacelor de producție ce poate fi utilizată pentru creșterea proporțiilor producției.

C. SÎRBU

1) **Dan Grindea :** Fondul de înlocuire (Viața economică“ nr. 21, 27 mai 1966).
2) **Dan Grindea :** Mărimea venitului național creat (realizat) repartizat și utilizat în socialism („Probleme economice“, nr. 5/1966, pag. 128).
3) Vezi **Karl Marx :** Capitalul, vol. II Editura P.M.R., 1951, pag. 354.
4) **Dan Grindea :** articolul citat, pag. 128.
5) Idem, pag. 129.
6) Vezi **Dan Grindea :** articolul citat pag. 129.
7) **Karl Marx :** Capitalul, vol. III ESPLP, 1955, pag. 790.
8) **Karl Marx :** Capitalul, vol. II, Editura P.M.R., 1951, pag. 351.

CURIER

■ În articolul **Unele aspecte ale activității sociologice** (LUPTA DE CLASĂ nr. 10/1966), Ion I. Matei își exprimă părerea că investigațiile de sociologie ar trebui concentrate în primul rînd pe **problemele colectivităților,** de la grupul familial pînă la colectivele de producție și la colectivitățile teritoriale, care constituie nivele de concretizare a indicilor de dezvoltare planificată și, implicit, de investigare a necesităților și eficienței diferitelor măsuri. Pe poziția neexclusivizării acestei centrări, autorul consideră că ea ar putea fi însoțită de organizarea cercetărilor pe **o anumită tematică,** referitoare la mai multe colectivități sau chiar la ansamblul național. Autorul critică o anumită tendință de preluare necritică a unor orientări la care renunțase pe parcurs însăși școala sociologică gustiană și de reducere a tradiției noastre socologice la școala monografică. Chiar școala sociologică gustiană a trecut treptat, spune I. Matei, la cercetări pe probleme, iar de la monografia de sat (orientare dominantă, dar pe nedrept identificată cu însăși școala) a ajuns la cea pe ansambluri de așezări.

■ La întrebarea „Poate fi ieftinit învățămîntul universitar ?" C. F. Carter, vicecancelarul Universității din Lancaster, se referă, cu prilejul unei comunicări publicate de Societatea de Statistică din Manchester, la erorile de estimație ale costurilor și ale productivității învățămîntului superior pe care le-ar fi făcut cercetătorii care s-au ocupat anterior de acest subiect. Autorul ajunge la concluzia că o sursă posibilă de economii ar consta în mai buna utilizare a construcțiilor destinate învățămîntului superior în timpul vacanțelor. În general, însă, autorul se dovedește sceptic în ceea ce privește posibilitatea unei ieftiniri sensibile a învățămîntului superior din Anglia.

■ O analiză multilaterală a independenței economice a tinerelor state eliberate de sub jugul colonial este efectuată în lucrarea **Problema ekonomiceskoi nezavisimosti** (Problema independenței economice), Ed. Mîsli 1965, 189 pag., de L. V. Stepanov. Ocupîndu-se de nivelul național al productivității muncii, autorul arată că dată fiind mărirea decalajului dintre nivelurile naționale ale productivității muncii din tinerele state eliberate și țările capitaliste dezvoltate, crește schimbul neechivalent în comerțul internațional. În aceste împrejurări sporirea exportului țărilor în curs de dezvoltare atrage după sine o creștere proporțională a pierderilor rezultate din schimbul neechivalent. Acest fenomen este reflectat și de faptul că în măsură tot mai mică țările aflate în curs de dezvoltare au posibilitatea să influențeze formarea valorilor internaționale, deoarece greutatea lor specifică în comerțul exterior mondial capitalist scade continuu.

■ În editura Industrielle Organisation din Zürich a apărut volumul **Wirtschaftliche Anordnung der Betriebseinrichtungen** (Amplasarea rațională a mijloacelor de producție), 1966, de dr. ing. Peter Buser. Lucrarea tratează problema stabilirii sistemului cel mai rațional de amplasare a mijloacelor de producție, în vederea obținerii unei productivități ridicate. Întrucît amplasarea fiecărui grup de mijloace de producție (clădiri, mașini, mijloace de transport etc) influențează apreciabil condițiile de lucru raționale, fluxul optim al materialelor și pieselor, precum și distanța și costul transportului intern, autorul analizează sistemele științifice utilizate în prezent (cum ar fi metoda triunghiulară) pentru stabilirea amplasărilor optime la proiectarea unei uzine și propune o metodă nouă pentru calculul științific al soluției amplasărilor celor mai raționale, pe care o denumește „metoda circulară".

■ În completarea cunoscutelor lucrări **America's Needs and Resources** (Nevoile și resursele Americii) și **Europe's Needs and Resources** (Nevoile și resursele Europei), fundația Twentieth Century Fund a publicat și volumul **Canada : An Appraisal of its Needs and Resources** (Canada : O evaluare a nevoilor și resurselor sale), elaborat de G. W. Wilson, S. Gordon și S. Judek și comentat de A. Breton, University of Toronto Press, 1965, 453 pag. Ultima parte a cărții prezintă evaluări ale potențialului economic al Canadei în 1970 și 1975 și se ocupă de masivele investiții ale S.U.A. în industria Canadei, precum și de diversitatea regională a ritmurilor de creștere.

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

În Editura Științifică a apărut **Dialectica metodelor în cercetarea științifică**, vol. I, 392 pag., sub redacția prof. dr. docent C. Popovici, conf univ. V. Săhleanu, dr. N. Tomin, redactor responsabil. Lucrarea reprezintă o continuare a volumului **Dialectica materialistă – metodologia generală a științelor particulare** (1963). Autorii fac o analiză teoretică atît a metodelor cu caracter general, ca metoda inductiv-deductivă, analitico-sintetică, experimetală, metoda modelării, cît și a metodelor proprii diferitelor discipline științifice. Un loc deosebit în lucrare îl ocupă problema metodelor folosite de matematică și cibernetică, științe care joacă un rol metodologic important în cunoașterea științifică. Problema metodelor științelor sociale urmează să constituie obiectul unei lucrări aparte. Totuși, capitolele lucrării care analizează metodele științelor ce se referă la om – antropologia, medicina, psihologia, – tratează și unele aspecte ale metodelor științelor sociale.

MERCUR PRINTRE MUZE

Lumini și umbre la Hollywood

ULTIMELE informații provenite din principalele țări occidentale, par să indice că punctul cel mai jos al crizei care bîntuia de cîțiva ani industria cinematografică a fost depășit. Se știe că, mai ales sub presiunea concurenței tot mai înverșunate a televiziunii, cinematografia nord-americană și vest-europeană s-a aflat, începînd din deceniul al șaselea, într-un declin continuu (ne referim, desigur, la aspectul economic al problemei) ; au scăzut an de an, atît numărul filmelor produse, cît și numărul biletelor vîndute. Vechi case de filme au cunoscut mari dificultăți financiare, unele dintre ele fiind chiar obligate să-și înceteze activitatea ; sute și mii de săli de cinema au trebuit să fie închise.

Dar, ca și în cazul prevestirilor mai vechi cu privire la lichidarea teatrului de către cinematografie, alarma s-a dovedit neîntemeiată. Mai mult, începînd de la jumătatea anului trecut se remarcă o oarecare reînviorare a afacerilor din industria cinematografică. Chiar în Statele Unite, în care regresul producției de filme a fost cel mai accentuat, numărul de filme realizate anul acesta va fi mai mare decît în ultimii cinci ani, iar frecvența spectatorilor și numărul de săli au crescut cam în aceeași proporție. Venitul global a atins anul trecut impresionanta sumă de 1 miliard 200 milioane de dolari, față de 1 miliard de dolari în 1964 ; după previziuni, anul acesta sau, în cel mai rău caz, anul viitor se vor realiza 1 miliard 700 milioane dolari, adică tot atît cît în 1946, înainte de intrarea în arenă a televiziunii. Timp de două decenii, cel mai mare succes financiar al cinematografiei americane a fost considerat „Gone with the wind" (Pe aripile vîntului), care a adus, începînd din 1938, beneficii în valoare de 40 milioane dolari. Iată însă că două filme au depășit, în mai puțin de un an, această sumă și continuă să aducă încasări. E vorba de „Sound of the Music", care a procurat pînă acum firmei „Twentieth Century-Fox" beneficii de peste 65 milioane dolari și de „Mary Poppins", datorită căruia Walt Disney a realizat 52 milioane dolari și încă 9 milioane din vînzare de discuri, partituri muzicale, cărți și reclamă pentru diferite mărfuri.

Publicul spectator din S.U.A. a cheltuit în 1965 circa 950 milioane de dolari pentru bilete de cinema, adică de două ori mai mult decît pentru teatru, operă, concerte, varietăți și de două ori și jumătate mai mult decît pentru manifestări sportive. Nu e de mirare că, pe această bază, dividendele declarate oficial de către corporațiile de filme în primele șase luni ale anului 1966 s-au ridicat la 16 500 000 dolari.

Dincolo de o evidentă (deși încă modestă) relansare a producției și vizionării de filme, aceste cifre demonstrează mai cu seamă stabilirea unei colaborări tot mai intense și mai fructuoase între cele două „surori", altădată rivale : cinematografia și televiziunea. Astfel, în 1965 cele mai importante șapte companii americane de filme au încasat de la televiziune circa 350 milioane de dolari, adică peste un sfert din venitul lor global, pentru închirieri de filme artistice vechi și producerea de seriale special destinate micului ecran. Numai din seriale compania „Fox" a încasat anul trecut 34 milioane dolari de la televiziune, iar pentru a permite societății de TV „ABC" să prezinte de două ori filmul „Cleopatra" a primit 5 milioane.

Cu toată euforia creată de această înviorare a afacerilor și de dezvoltarea cooperării cu televiziunea, cercurile din fruntea industriei cinematografice americane nu-și ascund îngrijorarea față de persistența și chiar accentuarea unor fenomene negative. Fostul asistent al președintelui Johnson, Jack Valenti, numit nu de mult președinte al lui Motion Picture Association of America (Asociația firmelor cinematografice din S.U.A.) a declarat : „Prețurile ridicate sînt pe cale de a intra în conflict cu viitorul nostru ; dacă ele se vor ciocni așa cum s-ar putea întîmpla, rezultatul va fi o scădere a producției de filme și, posibil, dispariția lentă a industriei cinematografice din Statele Unite".

Despre ce este vorba ? Căutînd să reducă tot mai mult costurile de producție, devenite exorbitante, firmele americane își mută treptat producția dincolo de hotarele țării. O statistică este grăitoare în această privință : la 30 septembrie a.c. se aflau în lucru 62 filme artistice, realizate de companiile din S.U.A. Dar, dintre acestea numai 21, adică 34% erau turnate la Hollywood. Patru filme se realizau în alte localități din S.U.A., în timp ce 37 erau produse în străinătate (8 în Anglia, 7 în Italia, 6 în Spania etc.). Costul unei producții filmate peste hotare este îndeobște mai mic decît în S.U.A. (mai ales mîna de lucru este mai ieftină). În plus, țările vest-europene și alte țări acordă subvenții și înlesniri de credit și fiscale, în scopul de a dezvolta activitatea din studiourile aflate pe teritoriul lor. Toate aceste avantaje constituie un puternic magnet pentru firmele americane care, pe an ce trece, își reduc activitatea lor la Hollywood. Fosta „capitală mondială a filmului", cum le plăcea americanilor s-o numească, a devenit, ca să folosim terminologia economiștilor americani, „o regiune bîntuită de recesiune".

Astfel, în timp ce pe ansamblu industria cinematografică înregistrează progrese, Hollywood-ul pare incapabil de a-și mai regăsi strălucirea de altădată.

H. DONA

Începuturile reclamei comerciale în România

LA începuturile sale, reclama comercială a fost strecurată timid în paginile publicațiilor românești. În anul 1829, *CURIERUL ROMÂNESC* al lui I. Heliade Rădulescu și *ALBINA ROMÂNEASCĂ* a lui Gh. Asachi — atunci apărute la București și la Iași — anunțau unele cărți aflate de vînzare în librării, ca : *Biblioteca Românească, cea cu chipurile Marelui Mihai Vodă și Ștefan al Moldovei,* precum și *Antropologhia, ce cuprinde toate secreturile omenirii.*

Au urmat apoi publicațiile referitoare la vînzările și închirierile imobilelor : *Casele dumnealui Iancu Bălăceanu, din mahalaua Gorganului, cu nr. 705, văpseaua verde, să dau cu chirie pă un an. Cine va voi, să meargă să se învoiască, la stăpînul lor, carele se află întru aceste case.* Și pentru că o cumpărare de case implica operațiuni financiare, deținătorii de galbeni publicau și ei : *Să dă cu împrumut pînă la 1000 de galbeni, cu dobînda la învoială.*

● Mica publicitate

Mult citita mică publicitate din zilele noastre are un început cert : anul 1837 și un părinte bine definit : Zaharia Carcalechi. În ziarul CANTOR de AVIS și COMERS, acest precursor al presei periodice românești (începuse în anul 1821 cu BIBLIOTECA ROMÂNEASCĂ) înjgheba rubrica *Înștiințări,* cu cereri și oferte de serviciu de felul acestora : *Cui va trebui fecior în casă să se îndrepte la ziar, că sînt destui, dar de bucătărese este lipsă, că fac nazuri și caută stăpîni după voia lor.* Sau : *Un tînăr de 15 ani vrea să intre în slujbă la o boltă de lipscărie, ca ucenic. Are chezaș bun pentru purtarea lui.*

Înmulțirea magazinelor, mai ales în București, unde după 1830 își făcuseră apariția în afara curților hanurilor, înfățișîndu-se pe principalele ulițe, tot felul de negustori cu prăvăliile lor, a stimulat concurența care a dus la sporirea numărului de anunțuri în publicațiile timpului și chiar la apariția unor periodice consacrate exclusiv reclamei comerciale.

● „Anunțătorul"

Primele ziare de *publicații comerciale*, cum se intitulau, au fost : ANUNȚĂTORUL ROMÂN (1853), ANUNSĂTORUL (1856) și ANUNȚĂTORUL GENERAL ROMÂN (1864). VESTITORUL ROMÂNESC, din 1843, era continuatorul CANTORULUI, și a apărut pînă în 1857. În aceste ziare se puteau citi zeci și sute de anunțuri din comerț : de la băcanul care înștiința *înalta nobilime și onoratul public* că i-au sosit *mezelicuri proaspete, precum : salam de Verona și Sibii, caizer de rîmători și icre negre,* pînă la depozitarul de case de bani *sigure contra focului și a destrucțiunii pentru furturi.* Urmărind aceste anunțuri aflăm date interesante referitoare la primele apariții la noi, a unor produse și mașini care s-au bucurat de admirația publicului în vremea aceea. Astfel, în 1856, ANUNȚĂTORUL ne aduce la cunoștință că : *La grădina Știrbei Vodă (Cișmegiu), în casele domnului conte Rosset, s-a deschis expoziția celei pînă astăzi aici nevăzută mașini care clocește și scoate pui de tot felul de păsări de casă, pe calea artei prin aburi.* Iar în 1862, C. N. Racotă, directorul Școlii naționale de agricultură de la Pantelimon ne recomandă prima mașină de secerat adusă în țară, *marca M. Cormieck, dusă de numai un om și doi cai.* Mai aflăm că la 1856 se instalase în București o companie de transport de mărfuri Paris — București, care asigura aducerea oricăror feluri de mărfuri din capitala Franței, în 25 de zile pentru tariful clasa I și în 45 de zile, pentru tariful clasei a II-a. Nici primii liber-profesioniști diplomați din București n-au trecut cu vederea binefacerile publicității. Iată-i prezenți în paginile ANUNȚĂTORULUI GENERAL ROMÂN, din 1865 : *Un inginer român, servind 13 ani ca inginer la stat și acum dobîndind certificatul nr. 13786, de la direcția generală a lucrărilor publice, în urma examenului depus la consiliul tehnic, fac cunoscut că voi esersa profesia de inginer. Teodosie Cristescu, calea Vergului 45, București.* Iar S. Ferechide, care a fost primul avocat pledant din București, anunța : *Subsemnatul are onoarea a da în cunoștință publicului că cu anul nou reîncepe a esercita profesia de avocat.*

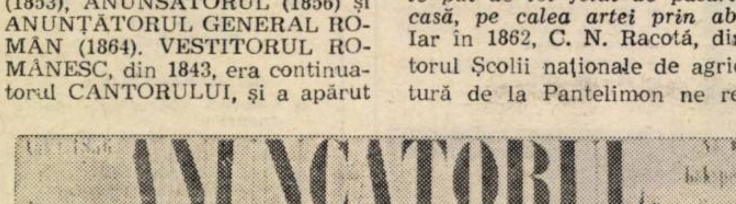

Reclamele însoțite cu chipuri și desene au început să apară în anul 1857 : un cal, o caleașcă, o casă de bani, un vapor, o secerătoare, sau o fabrică, așa cum este bunăoară moara de făină a lui ASSAN, în care se aduce la cunoștința publicului că *s-a pornit lucrarea fabricii de făină cu vapor* — aceasta fiind prima moară mecanică din țara noastră.

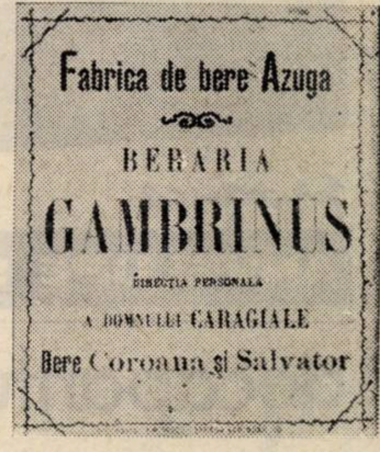

Ziare consacrate numai publicității au apărut, în afară de București — pînă la sfîrșitul secolului trecut — și la Ploiești, Galați, Iași, Pitești, Giurgiu și Turnu Severin, unele din ele, cum a fost ANUNȚĂTORUL DIN IAȘI, scos de asociația lucrătorilor tipografi, difuzîndu-se gratuit, cheltuielile fiind acoperite din tarifele anunțurilor. Nici marele nostru Caragiale n-a disprețuit publicitatea, dovadă fiind anunțul pe care-l insera în ziarul MOFTUL ROMÂN, din 1901, cînd el conducea berăria GAMBRINUS. Cu mult înaintea lui, oficialitatea își pusese girul pe acest gen de publicitate, acceptînd, din anul 1862, ca MONITORUL să insereze în paginile sale anunțuri comerciale cu tariful de o para litera.

Ion MUNTEANU

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

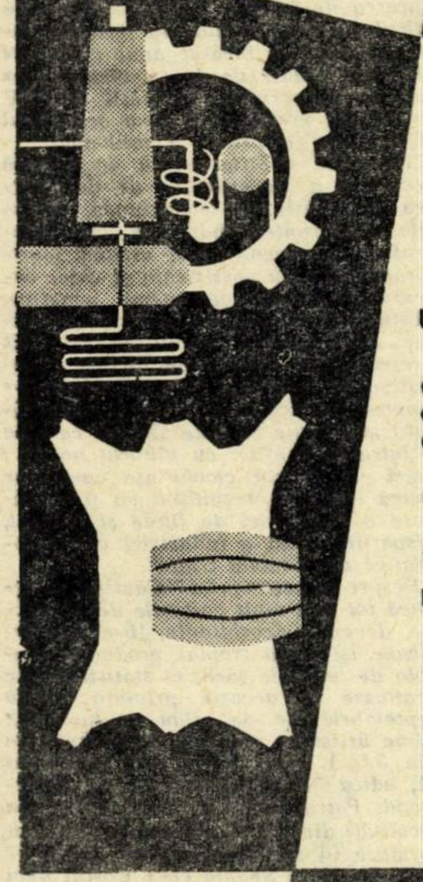

str. Tudor Vladimirescu nr. 12–14 telefon 1.47.30

Produce:

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:

- cuve pentru țesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat și vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- mașini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

FABRICA ARTICOLE DE TABLA

INTREPRINDERE METALURGICA DE STAT

CODLEA-BRAȘOV

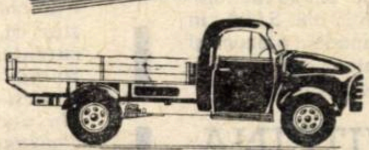

PRODUCE

- Filtre de aer pentru motoare „Carpați", „Bucegi", „Autobuzul";
- canistre benzină de 20 litri;
- butoaie metalice de 200 litri;
- rame contor;
- filtru tractor;
- uși firidă model de la 1–4, format 11/13.

INTREPRINDEREA DE PODURI METALICE ȘI PREFABRICATE PITEȘTI

str. Tudor Vladimirescu 121 Tel. 3715–3716

PRODUCE:

- poduri metalice pentru cale ferată și șosea
- traverse din beton precomprimat

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

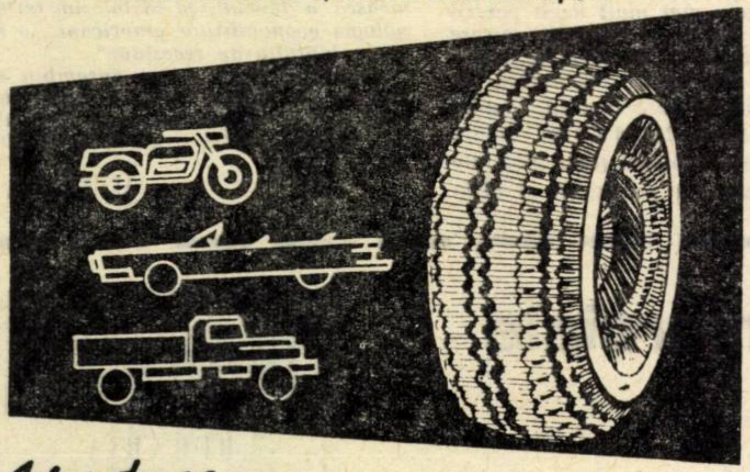

produce

ANVELOPE ȘI CAMERE DE AER

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HIRTIE CĂLĂRAȘI

produce:

— Celuloză din paie naturală
— Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HIRTIE:

— Hirtie Offset
— „ tipar înalt
— „ de scris I. A.
— „ de scris I. B.
— „ cretată
— „ suport pentru cretare
— „ de ambalaj albit
— „ de ambalaj rezistent

CAIETE:

— cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
— de aritmetică și dictando de 8—100 file
— de aritmetică și dictando cu spirală — 100 file
— pentru teză
— caiete repertoare cu 48—100 file.

fabrica „11 IUNIE" GALAȚI

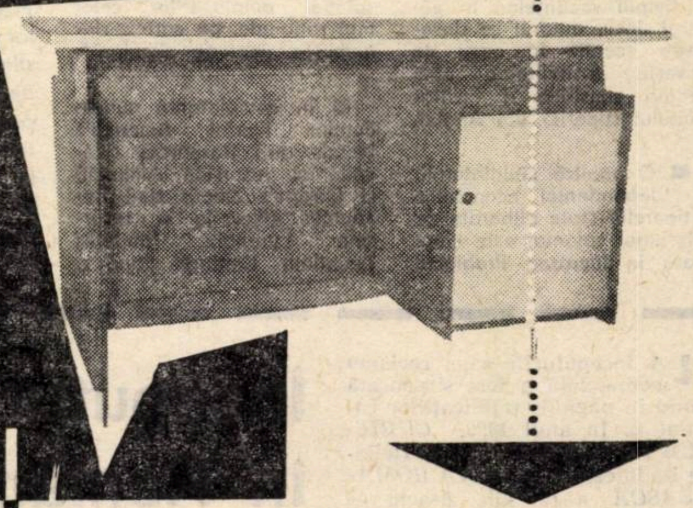

PRODUCE FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Mobilier metalic combinat cu elemente de masă plastică pentru birouri și cantine.
- Dulapuri metalice pentru vestiare.
- Diverse cărucioare și containere pentru transport în industria textilă.
- Bancuri de lucru pentru 1—2 și 3 menghine.
- Scaune rotative de lucru.

decapantul DECAZUR

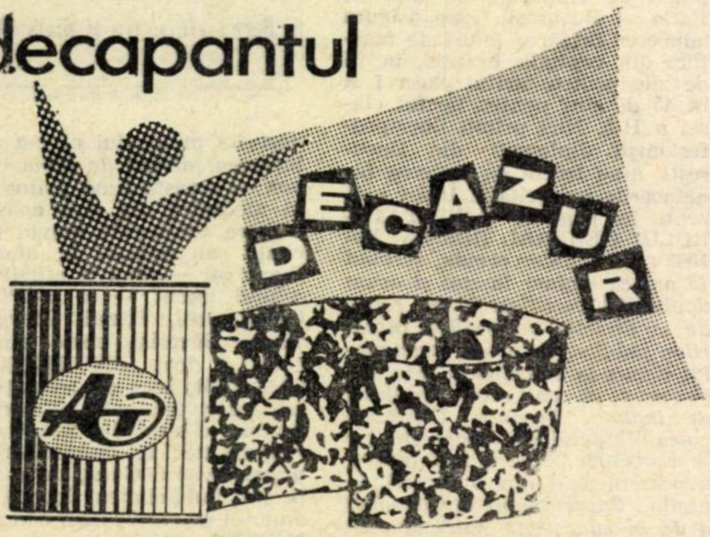

INTREPRINDERI ȘI INSTITUȚII! Folosiți pentru înlăturarea straturilor vechi de lacuri, vopsele sau emailuri DECAPANTUL „DECAZUR" Inlătură ușor și emailurile uscate la cuptor Produsul se fabrică la Uzina „AZUR"–Timișoara, Spl. Peneș Curcanul nr. 3–5

CEAHLĂU

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ

str. Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110 Piatra Neamț

CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Timplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

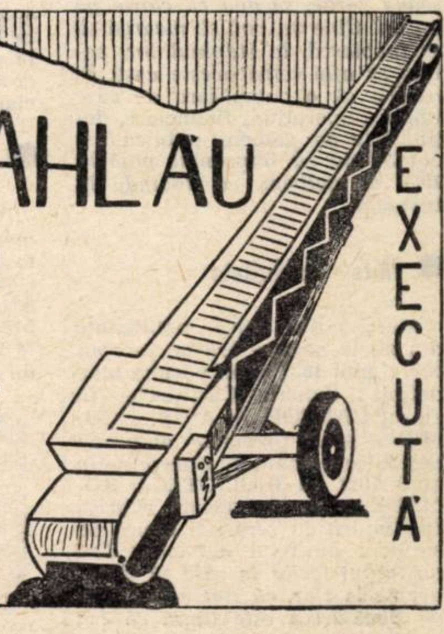

EXECUTĂ

Frankfurter Allgemeine

CLIMAT ECONOMIC IN AUSTRALIA

Australia suferă de secetă

„Seceta catastrofală în statele federale de pe coasta răsăriteană a Australiei și din interior, unde, în unele regiuni, de patru ani nu a mai căzut un strop de ploaie, pierderile de animale și de venituri, provocate de această calamitate au evidențiat în mod dureros dependența țării de producția agricolă. Scăderea valorii exportului de produse agricole cu 100 milioane dolari oferă doar o imagine incompletă a situației. Creșterile de prețuri la lînă și carne din anii trecuți maschează deficitul real, care este probabil de peste două ori mai mare. Pierderea a 15 sau 20 milioane de oi (nimeni nu cunoaște pînă acum cifra exactă) și a unui milion de vite este greu de exprimat în bani și încă mai greu de înlocuit.

Trestia de zahăr a fost cruțată de secetă. Dar acest lucru nu a prea ajutat fermierilor, căci prețul zahărului pe piața mondială este mult sub prețul de cost. Exportul a depășit în 1965 pentru prima dată 400 000 tone, dar a adus venituri cu 20 mil. dolari mai mici decît în anul precedent. Întreprinderile de produse lactate din zona de coastă, relativ bogată în ploi, au pierdut mai mult de 12 milioane dolari din cauza prețurilor scăzute la export. Nici producția de zahăr, nici producția de unt nu pot conta anul acesta pe beneficii mai mari. Producătorii de carne vor trebui mai întîi să îngrașe șeptelul matcă și să-și completeze turmele. Numai producătorii de grîu vor putea contribui la un venit mai mare din export.

Noi zăcăminte de minereuri

În schimb, exportul australian de mărfuri finite a sporit cu cîteva procente, ajungînd la circa o cincime din totalul exportului țării. Perspectivele de dezvoltare a comerțului cu aceste produse continuă să fie bune, întrucît în ultimele luni un șir de firme au reușit să obțină comenzi mari în pofida concurenței internaționale îndîrjite...

Cea mai importantă schimbare în comerțul exterior s-a înregistrat însă la capitolul resurse minerale, care în ultimul an au adus încasări cu 100 milioane dolari mai mari decît în anul precedent. Această creștere de peste 30% reprezintă numai un început și se datorează, mai ales sporirii volumului minereului tradițional exportat și prețurilor mai mari încasate. Printre aceste minereuri sînt : plumbul, zincul, argintul și huila. Pe lîngă acestea, metalele din familia titanului au jucat anul trecut un rol important. Australia are perspective bune ca încă în acest an, dar cel tîrziu în 1967 să se aprovizioneze din surse proprii cu cositor. Rezervele de nichel descoperite în apropierea zăcămintelor aurifere de la Kalgoorlie sînt evaluate la un milion de tone cu un conținut de metal de 5%. Exportul de cupru se va dubla probabil încă în acest an. În fine, un zăcămînt bogat în minereu conținînd crom (cromit) a fost descoperit în statul Victoria. Acest zăcămînt va acoperi necesarul anual de 20 000 tone și va asigura o cantitate pentru export.

Australia duce lipsă de sulf, potasiu și fosfat, al căror import necesita anual 40 milioane dolari. Procurarea fosfatului din Nauru, o insulă în Oceanul Pacific, și din insula Cristmas, în Oceanul Indian, este asigurată încă pentru cîțiva ani. Între timp guvernul federal încurajează prin subvenții prospectarea fosfaților de tot soiul pe continent și în mare...

Călciiul lui Achile

Petrolul reprezintă încă „Călciiul lui Achile" al economiei australiene. Cele două terenuri petroliere, aflate pînă acum în exploatare, nu acopereau în ultimul an nici 5% din necesarul intern. În 1965/66 importul de țiței a sporit la 253 milioane dolari, ceea ce reprezintă 8% din volumul importului. Peste o treime vine din Indonezia.

Totalul importului a crescut în 1965/66 numai cu 1,25% față de anul precedent. Importul australian poate fi împărțit, în linii mari, în trei categorii de produse. Prima : mașini și utilaje speciale cerute doar în cantități reduse. Pentru obținerea acestor comenzi luptă toate țările industriale. America, Japonia și Suedia nu-și cruță eforturile în această privință și sînt gata să organizeze întreaga deservire a consumatorilor după vînzarea mărfurilor. Marea Britanie, Franța și Republica Federală Germană rămîn, în general, în urmă în această competiție. A doua categorie ar putea fi definită poate cel mai bine ca «specialități» (articole de lux și delicatese)... Din a treia grupă de import fac parte articole de consum obișnuite, în cazul cărora numai prețul joacă un rol. Inițial Japonia, apoi Hongkongul au livrat asemenea mărfuri de calitate bună. Se prevede că în viitorul apropiat Republica Populară Chineză va livra și ea un volum însemnat de asemenea produse. Crește și ponderea țărilor răsăritene din Europa prin livrări de mașini de calitate superioară și de articole de consum la prețuri convenabile.

Cu toate că Australia are perspective bune de a compensa în acest an deficitul de peste 200 milioane dolari al balanței comerciale din anul trecut, totuși deficitul la capitolul servicii, care în 1965/66 a sporit la 635 milioane dolari, urmează să fie acoperit prin aflux de capital. Dar este foarte improbabil ca Australia să primească în 1966, încă odată, ca în anul trecut, 865 milioane dolari din străinătate. Rezervele de aur și devize, care echivalează cu valoarea importului pe aproape șapte luni, vor trebui să acopere golul.

Timp de trei ani Australia a reușit să înregistreze o creștere anuală de 9% a produsului social. În ultimul an însă, rata de creștere a scăzut la 4%, care, datorită creșterii prețurilor, a fost aproape complet anulată. În momentul de față nu se observă nici o schimbare a climatului economic. Industria grea și cea minieră înregistrează încă creșteri, dar fabricanții de bunuri de consum pierd teren. Restul economiei bate pasul pe loc...". *(17 octombrie 1966).*

BUSINESS WEEK

SEMNIFICAȚIA SCĂDERILOR DE LA BURSĂ

După o perioadă lungă de boom, *în economia S.U.A. se manifestă în prezent dificultăți care îngrijorează țara. Cercuri largi ale opiniei publice consideră că **nu sînt** luate măsuri energice corespunzătoare în domeniul combaterii inflației, a deteriorării poziției dolarului și pentru înfăptuirea programelor sociale reclamate de populație. Comentatorii din presa americană constată adînca criză de încredere în Administrație.*

„Cînd piața acțiunilor se prăbușește, așa cum s-a întîmplat la sfîrșitul lui august, chiar și cei mai încrezători analiști trebuie să se oprească în loc și să-și treacă în revistă părerile pentru a-și da seama dacă nu au trecut cumva cu vederea unele elemente ale situației. Adeseori în trecut — deși desigur nu întotdeauna — o scădere a cursurilor acțiunilor ca aceea înregistrată în ultimele 6 luni a reprezentat un prim avertisment cu privire la o iminentă scădere masivă a afacerilor.

În cazul de față, dacă piața prevestește o recesiune, înseamnă că ea vede în viitor ceva care rămîne invizibil majorității covîrșitoare a economiștilor. Totuși, fie că aceștia folosesc metode matematice complexe, după modelul Wharton, fie că recurg la analize mai subiective, ei ajung la aceeași concluzie : cursul economiei S.U.A. în lunile viitoare va avea o tendință ascendentă.

Ar fi o greșeală cu toate acestea să trecem cu vederea noua tendință de scădere înregistrată pe piață, considerînd-o drept un nou element al sistemului oarecum discreditat de previziuni al Wall Street-ului. Piața acțiunilor dă în mod cert la iveală un lucru : starea de spirit în care se află oamenii de afaceri și investitorii ; în special aceea a persoanelor care investesc sume mari de bani în contul altora cum sînt fondurile de pensii, trusturile de investiții și fundațiile.

Piața ne spune că starea de spirit a acestor oameni dovedește o excesivă dezorientare. În ciuda boom-ului afacerilor și a profiturilor în creștere, acești oameni nu se împacă cu ceea ce văd și nu se lasă liniștiți nici de prevederile economiștilor, nici de statisticile încurajatoare care vin de la Washington.

Pe scurt, întreaga comunitate care se ocupă de colectarea, apărarea și plasarea capitalurilor, pare să fie într-o stare de spirit de îngrijorare acută. Oamenii care compun această comunitate sînt preocupați de numărul tot mai mare de probleme cărora nu li se dă un răspuns efectiv și la care ei înșiși nu văd o soluție clară. Parte din aceste probleme cel puțin, sînt ușor de identificat.

O criză financiară în pregătire

În Vietnam, S.U.A. par să acționeze fără a avea o viziune clară a ceea ce pot face sau chiar a ceea ce doresc să facă și, în modul cel mai sigur, fără o apreciere demnă de încredere a sacrificiilor viitoare pe care angajamentele sale le vor cere.

În domeniul finanțelor internaționale există dovezi tot mai clare că o criză este în pregătire. S-ar putea ivi necesitatea ca lira sterlină, șubredă, să trebuiască să fie devalorizată cîndva în cursul acestei toamne. Dacă acest lucru se întîmplă, presiunea asupra dolarului legat de liră ar putea deveni intolerabilă și S.U.A. s-ar putea vedea obligate în cele din urmă să tragă consecințele situației provocate de deficitul balanței de plăți, căruia i s-a permis să rămînă necombătut de către toate Administrațiile, indiferent din ce partid politic au rezultat acestea...

...Liderii sindicatelor prevestesc în mod deschis că anul 1967 va fi un an de greve importante, afară de cazul cînd industria va capitula fără luptă față de cererile lor ; și tonul pe care aceștia îl adoptă este cu atît mai îngrijorător cu cît contrastează în mod puternic cu atitudinea în general înțelegătoare pe care sindicatele au adoptat-o în ultimii cinci ani.

În sfîrșit, la Washington, Administrația președintelui Johnson nu se mai bucură de încredere, deoarece ea pare să acționeze în baza unor considerente politice mai degrabă decît îndrumată de o judecată obiectivă.

În desfășurarea evenimentelor, s-ar putea ca unele din aceste motive de îngrijorare să se dovedească nejuste, iar unele exagerate.

Dar în prezent, ele au o pondere suficient de mare pentru a da naștere sentimentului larg răspîndit după care ieșim dintr-o îndelungată perioadă de timpuri bune pentru a intra într-o perioadă de dificultăți. Acest sentiment este oglindit de piața acțiunilor.

Criza de încredere

Desigur, multe alte lucruri contribuie la prăbușirea pieței de acțiuni. Recurgerea în mod excesiv la politica monetară pentru combaterea inflației a dus la majorarea dobînzilor și a exercitat mari presiuni asupra cursurilor tuturor acțiunilor și obligațiunilor. Prea mulți investitori lipsiți de experiență și-au plasat banii în acțiuni, sperînd în obținerea unui profit grabnic, în loc să fi căutat un venit asigurat. Prea mulți analiști au devenit obsedați de încercarea de a stabili care anume acțiuni au șanse de creștere și de a urmări acțiunile ale căror cursuri cresc în mod rapid, în loc să studieze capacitatea fundamentală de procurare de cîștiguri a acțiunilor pe care le recomandă.

Totuși, în încheiere, trebuie să afirmăm că scăderea cursurilor acțiunilor poate fi explicată, mai ales, prin atitudinea persoanelor care dispun de sume de investit. Economiștii manifestă tendința de a nesocoti încrederea ca factor economic. Trecem însă printr-o perioadă cînd încrederea pare să fie crucială nu numai pentru piața acțiunilor, ci și pentru întreaga economie a S.U.A. Prăbușirea de pe piață nu este decît unul din semnele unei masive deteriorări a încrederii opiniei publice în dispoziția Administrației de a face față propriilor sale probleme.

Pagubele nu pot fi reparate prin declarații liniștitoare sau prin manevre politice. Singurul lucru de natură să restabilească încrederea țării ar fi o serie de măsuri care să dovedească o hotărîre efectivă în soluționarea problemelor reale care ne stau în față. Unele din aceste măsuri ar putea fi dureroase ; unele ar putea fi nepopulare. Dar dacă ele ar fi corespunzătoare, ar contribui în mare măsură la vindecarea maladiei care ne amenință". (3 sep*tembrie 1966).*

CORESPONDENŢĂ DIN U. R. S. S.

Culori noi pe harta Moscovei

ESTE greu să cunoşti un obiect, un fenomen sau un om de la distanţă ; şi mai greu e atunci cînd obiectul pe care vrei să-l cunoşti este mare, complex şi alcătuit din zeci de componenţi de diferite feluri şi destinaţii. Aşa se prezintă şi industria Moscovei : 1500 de întreprinderi care produc de toate — de la cămăşi la automobile, de la cuie la beton precomprimat, de la încălţăminte la diamante sintetice, de la unt la oţeluri de calitate.

În istoria apariţiei acestui conglomerat de ramuri de producţie, există legităţi proprii şi foarte precise. Pentru a le înţelege, trebuie să ne imaginăm geografia economică a acestui imens oraş care astăzi a devenit de fapt o regiune economică specifică.

Dacă am înfăţişa fiecare etapă istorică a dezvoltării industriei moscovite cu o culoare anumită pe harta geografică, tabloul ar arăta foarte pestriţ. Să presupunem, de pildă, că prin culoarea neagră sînt înfăţişate zonele industriale create la mijlocul secolului trecut. Astfel, se vor acoperi cu pete negre malurile rîului Moscova, ale rîuleţelor şi pîraielor care se varsă în ea în cadrul limitei oraşului. Aceasta reprezintă zona textilă, care are nevoie de multă apă în scopuri tehnologice, precum şi de mijloace de transport pentru aducerea materiei prime. Rîurile ofereau şi una şi alta la un preţ redus. În schimb, costau scump pămînturile bune din preajma rîurilor şi de aceea, cu rare excepţii, pe malurile rîurilor şi lacurilor se construiau întreprinderi mici. Şi astăzi încă, cheiul Rubţovskoe (rîul Iauza) care se întinde pe aproape 2 kilometri, numără peste 100 de clădiri de fabrici şi uzine care datează de circa 70—100 ani. Unele dintre ele s-au contopit, iar altele sînt şi astăzi unităţi de sine stătătoare.

Următoarea culoare — de pildă, cea albastră — ar înfăţişa pe harta oraşului un inel destul de compact. Acesta reprezintă întreprinderile care s-au construit la începutul secolului al XX-lea împreună cu linia ferată de centură construită pe frontiera Moscovei de atunci. Aici s-au născut construcţiile de maşini, chimia, metalurgia. Iar deasupra culorii albastre şi în cadrul ei, va trebui să înfăţişăm nişte pete mari roşii — culoarea primelor cincinale. Petele roşii se vor întinde şi în lungul liniilor radiale de cale ferată. Atunci s-au pus bazele ramurii constructoare de aparate moderne, de maşini-unelte de precizie, industriei de cauciuc sintetic şi de automobile, siderurgiei, oţelurilor de calitate.

Leagănul experienţei inaintate

Începînd să stringă, la jumătatea secolului trecut, în jurul primelor întreprinderi, intelectualitatea tehnică şi pe muncitorii calificaţi, Moscova a devenit cu timpul izvorul experienţei înaintate în organizarea producţiei industriale, centrul pregătirii specialiştilor care au purtat pe umerii lor principala greutate a industrializării socialiste a ţării. În jurul uzinelor şi fabricilor ei, s-au concentrat institutele de cercetare şi proiectare, instituţiile de învăţămînt superior. Ştiinţa şi producţia, strîns înmănunchiate, constituie o puternică forţă de şoc în economie. Primele întreprinderi moscovite care au crescut şi s-au întărit în astfel de condiţii, au devenit astăzi fruntaşe în ramurile lor. Modele de maşini şi aparate, cele mai noi procese tehnologice sînt elaborate şi însuşite la Moscova. Mai mult, moscoviţii au devenit întemeietorii multor uzine de pe Volga, din Ural, din Siberia şi din Ucraina.

În conglomeratul aparent al producţiei există deci o legitate istorică şi o utilitate economică, dar şi probleme complexe. Uzinele şi fabricile oraşului nu se mai pot extinde. O serie de producţii trebuie mutate dincolo de frontierele Moscovei ; fie că sînt prea zgomotoase, fie că poluează bazinul de aer din cartierele de locuit sau necesită aducerea unei cantităţi mari de metale şi materiale, fie că stau în calea unei părţi din bulevardele nou proiectate. Rezolvarea acestor probleme necesită timp şi fonduri importante.

În timp ce produsele întreprinderilor moscovite continuă a fi în exploatare, uzinele care le-au produs nu mai sînt la Moscova. Producţiile se mută la locul principalului consumator, iar clădirile eliberate se reprofilează şi se reutilează cu instalaţii moderne. A fost creat un lanţ de întreprinderi care produc, prin cooperare, linii automate şi maşini-unelte agregate. Producţia acestei tehnici complexe a crescut în cinci ani de 4,5 ori şi continuă să crească la fel de repede.

Viitoarele complexe industriale

În planul general de reconstrucţie a Moscovei se prevede ca clădirile unor vechi fabrici să fie demolate, dar în acelaşi timp, se vor construi 12 complexe industriale în noile raioane ale oraşului. Într-unul din ele se vor muta în curînd textiliştii.

Complexele industriale sînt o noutate pe harta economică a Moscovei. Fiecare din ele este compus din cîteva blocuri-turn, din beton şi sticlă, în care se află secţiile producţiilor de bază. Turnurile sînt „legate" de un corp cu două etaje al serviciilor auxiliare şi administrative. După calculele economiştilor, toate cheltuielile investite în aceste complexe se vor recupera în 1,5—2,5 ani.

Aici sînt prezentate numai două din multiplele căi de rezolvare a destinelor industriei moscovite, care şi pe viitor va cuprinde numeroase ramuri, cu un înalt grad de calificare şi cu caracter experimental. Noul plan cincinal confirmă această linie de dezvoltare. Planul pe 1966—1970 reduce decalajul între ritmurile de dezvoltare a industriei mijloacelor de producţie şi a industriei bunurilor de consum ; şi în această direcţie Moscova mai are multe de făcut.

În perspectivă se prevede reconstrucţia radicală a industriei uşoare. Complexele despre care am vorbit, sînt destinate, în principal, acestei ramuri. În afară de aceasta, în diferite colţuri ale Moscovei se construiesc fabrici de confecţii.

Industria constructoare de maşini-unelte va fi orientată spre maşini de precizie. Două corpuri de clădiri, cu temperatură constantă, au şi fost înălţate pe teritoriul unor uzine vechi, iar în alte părţi se planifică construcţia altora. Se va extinde producţia mijloacelor de automatizare a controlului şi de conducere a proceselor tehnologice. Va creşte producţia de autocamioane şi autoturisme.

Primele 75

În ultimii ani, volumul producţiei industriei moscovite creşte anual cu 4—5%; numărul muncitorilor şi funcţionarilor rămîne însă aproape la nivelul precedent. Care este explicaţia ?

În toamna anului trecut, conducătorii a două cunoscute întreprinderi moscovite — firma de confecţii „Bolşevicika" şi Combinatul de automobile nr. 1 — au prezentat Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. un raport despre experimentul economic efectuat în legătură cu noul sistem de conducere. Experimentul s-a terminat cu succes, iar pe baza lui, în luna ianuarie a acestui an, 13 întreprinderi moscovite au trecut la înfăptuirea lui în practică. De atunci numărul colectivelor moscovite care aplică noul sistem de conducere a crescut pînă la 75.

Planul de creştere a productivităţii muncii în primele 9 luni ale anului 1966, a fost îndeplinit de întreaga industrie moscovită în proporţie de 105,8% ; în comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut, productivitatea muncii în industria oraşului a crescut cu 4,9%.

În cele 75 de întreprinderi menţionate, planul la volumul producţiei realizate în perioada ianuarie—august a fost îndeplinit în proporţie de 102%. Dar, în comparaţie cu perioada corespunzătoare a anului trecut, volumul producţiei lor realizate a crescut cu 10,9%, în condiţiile scăderii numărului personalului industrial din producţie cu 0,6%. În această perioadă, productivitatea muncii a crescut cu 10,7%. Astfel, sporul productivităţii muncii la 75 de întreprinderi care lucrează după noul sistem economic, este de două ori mai ridicat decît la toate celelalte întreprinderi.

O rezervă insemnată

Noul sistem de planificare şi lărgirea independenţei economice au dat rezultate. În aceleaşi condiţii fizice ca în trecut, întreprinderile dublează ritmul de creştere şi sporul eficienţei producţiei. E prematur însă să considerăm sarcina rezolvată. În întreprinderi a fost pusă în valoare numai o parte din rezervele interne economice şi tehnice. Acest lucru devine clar dacă luăm în considerare experienţa a două uzine moscovite — una nouă, construită pe locul „Stalmost"-ului şi care astăzi poartă denumirea de „Stankoagregat", şi Uzina de scule „Frezer", construită în anii primelor cincinale.

Ambele întreprinderi au început să se pregătească pentru trecerea la noul sistem de conducere, sub deviza : „prin organizarea ştiinţifică a muncii — spre o eficienţă sporită a producţiei". Cercetările făcute au descoperit, cu toată obiectivitatea ştiinţifică, o rezervă principală nefolosită încă pentru îmbunătăţirea producţiei : lipsa unui sistem elastic de conducere. La ambele întreprinderi s-a trecut la elaborarea unui astfel de sistem.

Sporirea, la Uzina „Frezer" a volumului producţiei cu 30%, ar fi necesitat, în mod obişnuit, mărirea numărului personalului administrativ. Crearea unui centru de informare şi de calcul înzestrat cu două maşini electronice, a permis însă reducerea statelor personalului administrativ cu 40 de oameni şi a şi adus uzinei 100 000 de ruble economii.

„Stankoagregat" nu are maşini proprii de calcul, de aceea, le va folosi pe cele ale uzinei vecine „Frezer". Aplicarea celor mai simple mijloace de evidenţă a producţiei şi instalaţiei de dispecerat a şi oferit întreprinderii posibilitatea ca într-un an şi jumătate să sporească producţia cu 40% de pe o unitate de utilaj.

Organizarea ştiinţifică a muncii în sfera producţiei şi conducerii a fost introdusă în programul tuturor întreprinderilor care se pregătesc să treacă la noul sistem de planificare şi stimulare economică a producţiei.

Am mai putea aminti o mulţime de alte probleme care preocupă în prezent Moscova industrială — economice, tehnice şi sociale ; toate sînt legate de reforma economică, a cărei promovare şi aprofundare este una din sarcinile de bază ale actualului cincinal. Sute de uzine, fabrici, organizaţii de transport şi de construcţie din capitala Uniunii Sovietice, experimentînd, acumulează experienţă, care apoi va fi aplicată în toate ramurile industriale din ţară.

G. KOZLOV
comentator economic
al Agenţiei de presă NOVOSTI

EXPOZIŢIA INDUSTRIALĂ BULGARĂ

EXPOZIŢIA industrială bulgară, deschisă la 1 noiembrie la Bucureşti, în Pavilionul central de expoziţie, se înscrie în ansamblul relaţiilor economice, în continuă dezvoltare, dintre cele două ţări socialiste vecine. Ea dă totodată o imagine cuprinzătoare şi grăitoare despre realizările poporului bulgar prieten, pe tărîmul industrializării socialiste. Numeroasele exponate ale industriei constructoare de maşini, electrotehnice, ale industriei metalurgice, chimice şi uşoare, aranjate într-o secvenţă bine organizată sub uriaşa cupolă a pavilionului şi în exterior, oglindesc progresele multilaterale ale industriei R. P. Bulgaria, creşterea nivelului tehnic al producţiei.

O gamă largă de electrocare, electropalane şi motocare — mijloace eficiente ale transportului interuzinal — se înşiră alături de tractoare cu diferite destinaţii şi de o serie de maşini agricole : cositoare de fîn, formatori de straturi, maşină pentru ploaie artificială, maşini de sădit răsaduri, şasiuri autopropulsate, agregate aerozolice şi altele.

Maşinile de tăiat şi prelucrat metale (strunguri, freze, maşini de şlefuit, bormaşini, prese), motoarele electrice şi Diesel, maşini pentru industria textilă, precum şi alte produse ale construcţiei de maşini — printre care realizări recente, ca o maşină electronică de calcul sau autoturismul „Bulgarenault", completează impresia vizitatorilor despre posibilităţile prezente ale acestei ramuri de bază a economiei.

Formele moderne şi finisajul îngrijit al bunurilor de consum şi aparatelor electrocasnice — televizoare, aparate de radio, tranzistoare, frigidere, maşini de gătit etc. — vorbesc despre grija industriei de a asigura populaţiei un sortiment corespunzător de produse necesare traiului cotidian, care să fie nu numai utile, dar şi estetice. Aceeaşi idee se degajă şi la vizitarea produselor industriei uşoare — textile şi pielărie.

Producţia industrială bulgară, prezentată la expoziţie, reprezintă totodată şi aspecte ale posibilităţilor de export ale ţării. Creşte neîncetat comerţul româno-bulgar ; noul acord comercial de lungă durată, pe anii 1966—1970, prevede o sporire de aproape 50% faţă de perioada cincinală precedentă, iar în iunie a.c. s-a convenit asupra unei noi lărgiri a livrărilor reciproce. Expoziţia bulgară, însoţită de o serie de manifestări tehnico-economice, este menită să contribuie la dezvoltarea în continuare a schimbului de mărfuri şi a colaborării economice dintre ţările noastre.

I. C.

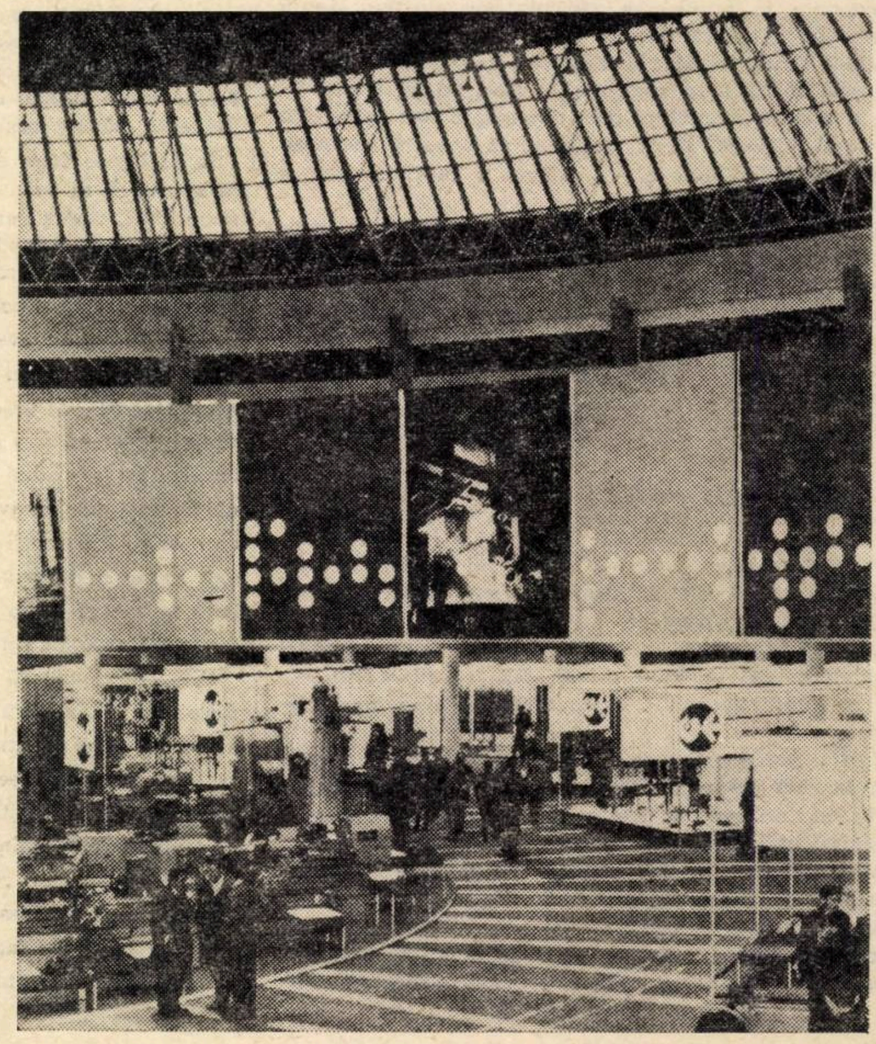

Aspect al Expoziţiei industriale bulgare : vedere spre sectorul de maşini-unelte

Corespondență din Lisabona

A. E. L. S.: Divergențele continuă

LA hotelul „ESTORIL“ din Cascais, stațiune balneară situată în apropiere de Lisabona, s-au desfășurat începînd de la 27 octombrie lucrările Consiliului ministerial al Asociației Europene a Liberului Schimb (AELS), socotită cea mai importantă sesiune din cei șase ani de la înființarea Asociației. În cadrul reuniunii s-a urmărit abolirea tarifelor vamale dintre țările membre ale AELS, la importurile majorității produselor industriale originare din zonă. Reduse succesiv, aceste tarife au ajuns pină în prezent la 20% din nivelul lor inițial pe ansamblul țărilor, și la 70% pentru Portugalia. Urmează ca la sfîrșitul acestui an tarifele să fie total suprimate cu excepția Portugaliei.

Se crede că nu vor fi incluse unele produse industriale numite „marginale“, dar care au o pondere destul de însemnată în economia unora dintre țările membre AELS. Astfel, în această categorie pare că vor intra o serie de produse farmaceutice reprezentînd valori foarte ridicate în Austria, Elveția, că se vor face restricții cantitative și lua încă alte măsuri protecționiste, practicate și de alte țări în schimburile cu băuturile alcoolice, țigările, peștele conservat și congelat. Consumul de energie electrică constituie și el un obstacol care va face obiectul unor ample discuții. De menționat este și faptul că majoritatea produselor agricole sînt exceptate de la beneficiul liberului schimb și deci rămîn în afara hotărîrii.

● Se dorește o organizație eliberată de spiritul supranațional

După cum este cunoscut AELS înglobează Austria, Danemarca, Elveția, Marea Britanie, Norvegia, Portugalia, și Suedia. Cu statut de țară asociată participă și Finlanda. Spre deosebire de Piața Comună, care este o organizație integrată cu tendințe supranaționale, țările membre ale AELS se bucură de autonomie în raporturile lor comerciale. Asociația este considerată însă de către unii ca o etapă intermediară spre integrarea cu Piața Comună. De aceea, pe primul punct al ordinei de zi, a figurat discutarea acestei probleme care a dominat și dezbaterile sesiunii din luna mai de la Bergen. Se știe că în această privință, partenerii AELS manifestă tendințe divergente. În acest sens este elocventă declarația ministrului Portugaliei după care trebuie mai degrabă să fie consolidată puterea AELS decît „să ne obișnuim să credem sau să lăsăm să se creadă că organizația nu este decît un aranjament fragil și provizoriu“. Experiența Austriei — care tratează de trei ani fără succes adeziunea la Piața Comună — și chiar experiența Marii Britanii, care și-a pus candidatura — fără a fi rezolvată — încă în 1961, determină un anumit scepticism, în legătură cu posibilitatea integrării celor două organizații.

O impresie deosebită a făcut-o în prima zi a lucrărilor declarația de principiu a șefului Departamentului politic elvețian, Wili Spühler, care s-a pronunțat împotriva tendinței politice a Pieței Comune și în favoarea apărării intereselor naționale. Adaugînd că interesele țărilor A.E.L.S. ar fi mai bine reprezentate într-o organizație europeană mai largă, cuprinzînd și pe „cei șapte“, dar eliberată de spiritul supranațional, delegatul elvețian a atras atenția asupra importanței „semnelor de destindere ce se manifestă în ceea ce privește Europa de est“. Subliniind că în acest sens AELS ar putea aduce o contribuție utilă, el a insistat: „Avem interesul să acordăm acestei probleme o mare atenție în lunile și anii care urmează“. Vicecancelarul Austriei, F. Bock, a pus un accent puternic pe necesitatea comerțului cu țările socialiste, subliniind că schimburile Austriei cu Europa răsăriteană cresc anual în medie cu 15 la sută. „Aceasta explică, a subliniat vorbitorul, interesul particular pe care-l manifestă țara noastră față de relațiile comerciale cu Estul“. În același sens s-a pronunțat și șeful delegației finlandeze, ministrul de externe A. Karjalainen.

● Speranțe care nu se confirmă

Purtătorii de cuvînt ai delegațiilor la Cascais au precizat că în faza actuală, problemele agricole constituie preocuparea principală. Ca și în trecut, Danemarca și Portugalia consideră că nu va exista o adevărată echivalență de avantaje economice în sînul Asociației, decît atunci cînd produsele agricole vor beneficia de același tratament ca produsele industriale.

Un alt obiect al confruntărilor de opinii l-a constituit acela al suprimării barierelor existente în calea cumpărărilor efectuate de autoritățile publice din cele opt țări.

A fost analizată, de asemenea, situația actuală a negocierilor rundei Kennedy. După cum se știe, singurele țări care au prezentat pînă acum listele de excepții sînt țările Pieței Comune și Anglia. La Cascais este împărtășită opinia că rezultatele rundei Kennedy sînt determinante pentru dezvoltarea atît a AELS și a Pieței Comune, cît și a raporturilor dintre cele două grupări. Pînă acum însă ele nu confirmă speranțele inițiale. Se subliniază mai ales că țările agricole din zona AELS întîmpină dificultăți serioase decurgînd din neputința de a se depăși stadiul preliminar în negocierile care au început în mai 1964, la Geneva.

Preocuparea principală a participanților la sesiune a constituit-o aceea de a se afla soluții pentru întărirea structurii zonei, astfel încît, evoluția ei viitoare să fie ferită de șocuri prea puternice.

Horia LIMAN

IMPORTANTE MĂSURI ECONOMICE IN CHILE

ȘTIRILE sosite din Santiago de Chile consemnează faptul că recenta acțiune a guvernului chilian de a „chileniza cuprul“ a fost primită cu aprobare de opinia publică din țară și din întregul continent latino-american. Președintele Eduardo Frei sublinia la 2 octombrie, ziua semnării primului acord de participare a statului la capitalul minei „El Teniente“ (prin achiziționarea a 51% din acțiunile acestei filiale a societății nord-americane Bradden Copper) că ea constituie o dată istorică pentru independența țării.

După cum remarcă majoritatea observatorilor evoluției din Chile, în ultima vreme s-au intensificat acțiunile întreprinse de masele muncitoare în vederea „limitării și lichidării intereselor monopolurilor străine“ și a rezolvării problemelor economice acute.

Anul trecut au fost obținute o serie de rezultate pozitive în dezvoltarea economiei. Comparativ cu anul precedent produsul național brut a crescut cu aproximativ 5%, producția industrială cu 5,4%, iar cea agricolă cu 2%. Instabilitatea economiei chiliene se manifestă însă în special în domeniul financiar, ea fiind caracterizată prin deficite bugetare, creșterea volumului circulației fiduciare, accentuarea procesului inflaționist, mărirea datoriei externe etc., la care se adaugă creșterea rapidă a costului vieții (cu 27%, în 1965).

Pe fondul instabilității economice a crescut în intensitate mișcarea grevistă; cele mai importante greve au avut loc la cele 3 mari mine de cupru din țară (în special la mina „El Teniente“), la o serie de uzine metalurgice, pe plantațiile din provinciile Aconcagua și Valparaiso etc. Aceste greve au demonstrat opoziția accentuată a maselor muncitoare față de monopolurile străine și au susținut revendicările de îmbunătățire a condițiilor de muncă și de viață ale muncitorilor și țăranilor chilieni.

Programul economic al președintelui Eduardo Frei, care prevede o serie de măsuri referitoare la agricultură și la industria cuprului beneficiază de sprijinul Frontului popular, constituit de partidele socialist, comunist și național-democrat.

În prezent reforma agrară constituie problema centrală a vieții politice chiliene. Ultimul recensămînt arată că 77,6% (22 de milioane ha) din suprafața agricolă a țării aparțin unui număr de 6326 de mari moșieri; în același timp, 185 000 de familii țărănești nu au nici un petec de pămînt, iar alte 127 000 au pămînt insuficient pentru a-și asigura existența. Această stare de lucruri, precum și faptul că moșierii nu exploatează decît 1/4 din pămînturile de care dispun, au dus la situația că — așa cum arăta recent ziarul vest-german **Die Andere Zeitung** *— „populația din Chile este cronic subnutrită, iar țara este nevoită să importe jumătate din alimentele necesare“. La sfîrșitul anului 1965, președintele Frei a înaintat Parlamentului proiectul de lege cu privire la reforma agrară, care prevede exproprierea a 2500 de moșii, pe baza unor compensații bănești eșalonate în decurs de 25 de ani. Deși — după cum a arătat Partidul Comunist din Chile — proiectul de reformă agrară are un caracter limitat, el constituie începutul destrămării sistemului latifundiar din această țară. Aprobat de Camera Deputaților, proiectul este dezbătut în prezent în Senatul chilian.*

Alături de naționalizarea anterioară a unor companii de electricitate și de telefoane, măsurile adoptate de guvernul chilian în industria cuprului constituie o nouă etapă în acțiunea de slăbire a influenței capitalului străin în economia națională. Cuprul constituie principala bogăție a țării, care contribuie cu 15% la formarea venitului național. Dar, după cum arăta revista chiliană **Sintesis estadistica** *în numărul său din mai a.c., producția de cupru s-a redus de la 633,5 mii t în 1964 la 591,5 mii t în 1965 (— 6,6%). De asemenea, exportul de cupru a înregistrat o scădere continuă (1963—586,6 mii t; 1964 — 564,2 mii t și 1965—522,2 mii t), fapt care a dus, implicit, la micșorarea intrărilor de devize. În ceea ce privește monopolurile nord-americane care operează în industria cuprului din Chile, în ultimii 30 de ani acestea au realizat însă — potrivit evaluărilor ziarului chilian* **La Nacion** *— circa 2 miliarde dolari profituri nete.*

După cum a anunțat în recenta sa cuvîntare președintele Eduardo Frei, participarea statului urmează a fi extinsă în curînd și la restul societăților miniere, ceea ce va face posibilă dublarea în următorii 5 ani a producției de cupru, încît Chile va putea deveni primul exportator de cupru din lume. Acest lucru va permite, totodată, Corporației chiliene pentru dezvoltare să sporească simțitor volumul investițiilor în industria minieră.

În domeniul relațiilor externe, guvernul chilian și-a reafirmat zilele trecute adeziunea la o politică de colaborare, atît cu țările capitaliste cît și cu cele socialiste, cu respectarea principiului neamestecului reciproc în treburile interne, pronunțîndu-se în același timp împotriva cursei înarmărilor în lume, împotriva tendinței de constituire a unor blocuri militare în America Latină.

Victor DOBRAN

La 25 octombrie guvernul englez a obținut în Camera Comunelor aprobarea de a folosi prevederile capitolului IV din Legea pentru prețuri și venituri, pe care Parlamentul o votase încă în luna iulie. Capitolul IV împuternicește guvernul să aplice sancțiuni în cazurile de nerespectare a legii blocării prețurilor și salariilor. 28 deputați laburiști s-au abținut de la vot, exprimîndu-și astfel dezacordul cu politica propriului lor guvern.

Iată cum vede ziarul englez THE GUARDIAN soarta economiei după introducerea acestei legi:

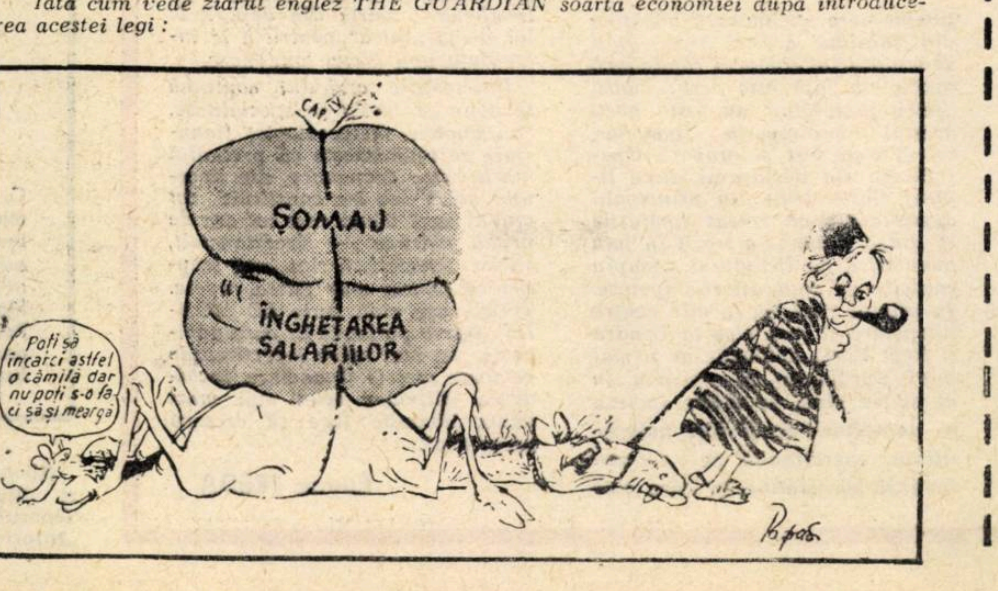

● Organele de comerț exterior poloneze au încheiat cu firma italiană „Fiat“ un acord privind licența pentru fabricarea în Polonia a limuzinei „Fiat-125“. Pe baza acordului, în anul 1970 urmează a fi produse 40 000 de automobile, iar în 1972 — 70 000. Cu concernul italian „ENI“, care a livrat Poloniei echipamente pentru rafinăria de petrol de la Plock, s-a perfectat achiziționarea unor instalații necesare industriei chimice poloneze; experiența firmei italiene urmează a fi folosită și pentru modernizarea stațiilor de benzină care aparțin statului polon.

● Delegația comercială și economică sovietică condusă de N. D. Komarov, locțiitor al ministrului comerțului exterior al U.R.S.S., care face o vizită oficială în Franța, a fost primită de Michel Debré, ministrul economiei și finanțelor, discutîndu-se probleme referitoare la dezvoltarea relațiilor economice franco-sovietice.

● Grupul de oameni de afaceri și industriași americani care a făcut o călătorie în Europa, a vizitat pînă în prezent Parisul, Bucureștii, Budapesta, Praga, Varșovia și Belgradul, fiind primit de personalități oficiale și avînd întîlniri cu reprezentanți ai cercurilor economice.

● O delegație comercială canadiană, condusă de Stanley Randall, ministrul comerțului și dezvoltării

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

al provinciei Ontario, a dus la Budapesta tratative cu organizațiile de comert exterior din R. P. Ungara în vederea dezvoltării comerțului dintre cele două țări și stabilirii colaborării în domeniul construcției de mașini.

● Iosef Krejci, vicepreședinte al guvernului R. S. Cehoslovace, ministrul industriei grele, a avut la Roma convorbiri cu reprezentanți ai guvernului italian și ai organizațiilor economice din Italia

● Danemarca ocupă în prezent locul al 7-lea printre partenerii comerciali vest-europeni ai R. P. Polone. Anul trecut, valoarea livrărilor reciproce de mărfuri s-a ridicat la 172,8 milioane zloți.

● În cursul vizitei sale în Grecia, președintele Vecei Executive Federale a R.S.F. Iugoslavia, Petar Stambolici a purtat convorbiri oficiale privind, printre altele, dezvoltarea colaborării economice greco-iugoslave

● Nikolai Patolicev, ministrul comerțului exterior al U.R.S.S., a avut la Helsinki convorbiri legate de desfășurarea comerțului sovieto-finlandez. În 1966 schimbul de mărfuri dintre cele două țări depășește prevederile acordului comercial de lungă durată dintre U.R.S.S. și Finlanda.

● La invitația lui József Biró, ministrul comerțului exterior al R. P. Ungare, ministrul comerțului al Greciei, Emmaneil Kothris, a făcut o vizită în R. P. Ungară. Cei doi miniștri au discutat posibilitățile dezvoltării relațiilor comerciale dintre R. P. Ungară și Grecia.

● La Șantierele navale din Rotterdam (Olanda) se construiește pentru R.S.F. Iugoslavia un doc plutitor cu o lungime de peste 200 de metri și o lățime de 35 metri pentru nave cu un deplasament de pînă la 60 000 tone, care va fi instalat în portul Rieka pentru efectuarea lucrărilor de reparații necesare navelor transatlantice.

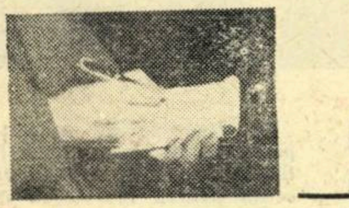

din bloc-notesul cronicarului

Dezvoltarea — în cifre

Ministerul Economiei al Marii Britanii a elaborat un studiu comparativ privind producția și investițiile într-o serie de țări industriale capitaliste. Din el rezultă că, în perioada 1955—1964, în Japonia produsul social brut a crescut în medie anuală cu 10,4%. Urmează R.F.G. cu 6,3%, Italia cu 5,7%, Suedia cu 5,4%, Franța cu 5,2%, Marea Britanie cu 3,1% și S.U.A. cu 3,1%.

În domeniul investițiilor (exclusiv construcția de locuințe) conduce tot Japonia, în medie cu 21,5% din produsul social brut, urmată de R.F.G. (18,4%), Suedia (17,4%), Italia (15,6%), Franța (14,3%), Marea Britanie (12,7%) și S.U.A. (12,2%).

Datele de mai sus ilustrează legătura existentă între mărimea părții din produsul social brut al unei țări, afectată investițiilor, și locul pe care-l ocupă țara respectivă în statisticile privind dezvoltarea economiei.

Oul discordiei

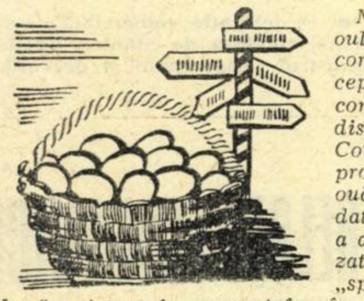

Nu numai mărul, ci și oul poate fi obiectul discordiei între parteneri. Excepția aceasta de la regulă o constituie în zilele noastre, disputa începută în Piața Comună de cîteva luni, în problema exporturilor de ouă. Semnalul disputei l-a dat Confederația franceză a avicultorilor, care a difuzat un memoriu privitor la „spectaculosul dezechilibru" existent în prezent în sînul pieței comune avicole. În memoriu se arată că Franța este din ce în ce mai slab reprezentată pe piața R.F.G., care rămîne mai departe una din cele mai importante piețe din lume pentru exportul de ouă și de păsări. Din producția totală de ouă a țărilor Pieței Comune — 36 800 000 000 de bucăți în anul 1965, R.F.G. importă 5 000 000 000, dar nu atît din Franța, cît mai ales din Olanda și din Belgia, care produc împreună dublul acestei cantități. Producția avicultorilor francezi (10 500 000 000 de ouă anual) se desface îndeosebi pe piața internă, la prețuri comparativ reduse, fapt care contribuie la frînarea producției avicole. Înainte însă ca disputa să ia amploare, a intervenit un fapt nou : R.F.G. și-a anunțat intenția de a reduce la mai puțin de jumătate volumul importului de ouă, întrucît și-a dublat în ultimul an producția internă.

Castraveți pe asfalt

Că Standard Oil dispune de un corp de agronomi și se ocupă cu creșterea castraveților nu era un fapt cunoscut. Și totuși !... O informație relatează că de curînd agronomii lui Standard Oil au izbutit să facă să crească castraveți și chiar varză pe... nisip. Cum ? Și în ce fel ? Legătura dintre grădinărit și binecunoscuta societate petrolieră americană începe să pară însă logică cînd aflăm că e vorba de asfalt. Turnînd un strat de asfalt la o adîncime de 60 de centimetri sub sol, agronomii societății au reușit să așeze astfel un parchet capabil să rețină apa ploilor. Eficacitatea stratului e garantată pe 15 ani și informația arată că randamentul obținut este superior cu 100% celui de pe urma unei exploatări cu irigare normală.

Nu s-ar putea spune că în domeniul vînzărilor Standard Oil nu are experiență. Să fie oare însă vorba acum numai de o încercare de a vinde... castraveți grădinarilor ?

Record editorial

Cititorilor sovietici li se distribuie în fiecare an 76 000 de cărți, într-un tiraj total de 1 279 000 000 de exemplare. Este un număr record. Următoarele țări, aflate în competiție, sînt S.U.A., cu peste 28 000 de cărți anual, Anglia cu circa 26 000, Franța cu circa 24 000.

De la Revoluția din Octombrie și pînă astăzi au fost editate în U.R.S.S. 517 000 de cărți, într-un tiraj de 13 miliarde de exemplare, dintre care 1 miliard în limbile naționalităților conlocuitoare.

Pentru aniversarea celor 50 de ani ai regimului sovietic, sînt în curs de apariție peste 1 000 de cărți, albume, afișe comemorative etc.

Flota mondială în cifre

Estimațiile asupra creșterii flotei comerciale mondiale în 1966, date recent publicității la Londra, arată că tonajul acesteia a sporit cu 10 738 000 t.r.b., ajungînd la 171 129 000 t.r.b. Din acest total, 35,2% revin flotei petroliere, al cărei ritm de dezvoltare depășește pe cel al flotei comerciale în ansamblu.

Cele mai mari sporuri de tonaj au înregistrat flotele aflate sub pavilion liberian, japonez și cel al Uniunii Sovietice. Flota comercială engleză a crescut cu numai 11 000 t.r.b., iar cea a Statelor Unite s-a redus întrucîtva. Totuși, flotele comerciale ale acestor din urmă țări se mențin pe primele locuri în lume, fiind urmate de cele ale Norvegiei, Japoniei, Uniunii Sovietice, Greciei etc. Un număr de 21 de țări posedă în prezent fiecare o flotă comercială de peste 1 milion t.r.b.

3 000 miliarde de dolari... dar numai pe hîrtie

Referindu-se la situația orașelor americane, legată de problema crizei de locuințe, de condițiile grele de viață și de muncă ale populației de culoare etc., ziarul NEW YORK HERALD TRIBUNE menționa recent că regiunile urbane din S.U.A. au în față mult mai multe probleme decît le pot ele rezolva cu resursele financiare locale disponibile. Astfel, John Lindsay, primarul orașului New York, aprecia că necesitățile capitalei Statelor Unite reclamă în următorii zece ani — în afara veniturilor proprii — încă 50 miliarde de dolari. La rîndul său, Jerome Cavanah, primarul Detroit-ului, a afirmat recent că bugetul municipalității sale ar trebui suplimentat, pentru aceeași perioadă, cu încă 15 miliarde. În asemenea „carențe" se află și alte orașe americane. Totalul sumelor necesare pentru rezolvarea problemelor centrelor urbane din S.U.A., în deceniul imediat următor, — constata senatorul Robert Kennedy — s-ar ridica la peste 3 000 miliarde dolari, care practic însă... nu există.

C. GRIGORE

UNESCO — LA 20 DE ANI

ORGANIZAȚIA Națiunilor Unite pentru educație, știință și cultură împlinește astăzi 20 de ani. Două decenii de existență reprezintă o perioadă istorică scurtă, totuși delegațiile din cele 120 state-membre, care s-au reunit în aceste zile la cea de-a 14-a sesiune a Conferinței generale a UNESCO la Paris, au avut prilejul de a face un bilanț rodnic al activității depuse pînă acum.

Fie că este vorba de promovarea cooperării internaționale în domeniul cercetării resurselor oceanice sau a fenomenelor seismice, în lupta împotriva analfabetismului sau a cancerului, în extinderea rețelei de învățămînt sau conservarea monumentelor artistice și literare, — scopul principal al preocupărilor UNESCO este instaurarea ideilor păcii în concepția oamenilor.

Sprijinindu-se pe colaborarea strînsă cu guvernele diferitelor țări și cu organizațiile internaționale guvernamentale și neguvernamentale, cu instituții științifice și de învățămînt, UNESCO își desfășoară activitatea multilaterală dînd prioritate problemelor de educație și știință. Programele ei, în care intră asemenea sarcini ca dezvoltarea rețelei școlare în lume, extinderea noilor cuceriri ale progresului tehnic în interesul dezvoltării economice și culturale a țărilor în curs de dezvoltare, sînt de natură să apropie popoarele între ele, să impulsioneze colaborarea care se dezvoltă între state cu sisteme sociale și economice diferite.

Înfăptuirea unei acțiuni atît de vaste, cum este marea campanie de alfabetizare, universală, în curs de pregătire, ar fi de neconceput fără o largă conlucrare internațională. În lume există astăzi aproximativ 770 milioane de analfabeți adulți, iar peste 50% din copiii de vîrstă școlară sînt lipsiți de posibilitatea educației școlare. Pe lîngă vastele studii și cercetări, care au precedat această campanie, ca un prolog al ei, UNESCO acordă în prezent asistență unor state ca Iran, Algeria, Maroc, Tanzania, Ecuador, care aplică în diferite zone ale țărilor lor un program experimental pentru adulți „de alfabetizare funcțională asociată cu formarea tehnică și profesională".

Conștientă de faptul că proiectele de dezvoltare economică nu pot deveni productive decît dacă este asigurat un personal calificat, UNESCO cooperează în cadrul „Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare" la pregătirea și specializarea cadrelor tehnice medii și superioare. Unele țări în curs de dezvoltare dispun de pe acum, într-o anumită măsură, de personal tehnic și științific, dar chiar și în aceste țări efectivul și nivelul lor de calificare sînt departe de a corespunde necesităților, mai ales pentru mai tîrziu. După cum rezultă din datele publicate de UNESCO, astăzi în țările în curs de dezvoltare există în medie un inginer la 25 000 de locuitori și un om de știință la 100 000. Or, este știut că pregătirea personalului necesită un timp mult mai lung decît crearea unei întreprinderi industriale. De aici rezultă și importanța atribuită învățămîntului în cadrul „Programului Națiunilor Unite pentru dezvoltare". Din 69 de proiecte încredințate spre executare UNESCO, 42 de proiecte se referă la formarea de tehnicieni și ingineri în 32 de țări.

În acest an, cînd se aniversează două decenii de existență a UNESCO, se împlinesc zece ani de la intrarea Republicii Socialiste România în această organizație. Prin inițierea și realizarea unor acțiuni de valoare sub egida UNESCO, cît și prin colaborarea ei în cadrul organelor acesteia, țara noastră a adus și aduce o contribuție importantă la realizarea țelurilor organizației în domeniul unei mai bune cunoașteri și înțelegeri între popoare.

Promovînd o politică de strîngere a relațiilor de colaborare pe plan european, România sprijină și în cadrul UNESCO eforturile îndreptate spre acest scop. Delegația noastră la actuala sesiune a subliniat necesitatea dezvoltării unui program de cooperare culturală și științifică între țările europene, pregătind pentru aceasta o serie de propuneri concrete. Pe de altă parte, ea a participat activ la elaborarea textului Declarației privind principiile cooperării culturale internaționale, care urmează să fie adoptată astăzi de conferința generală cu ocazia celei de a 20-a aniversări a UNESCO.

FRISOANE

ATUNCI cînd două instituții financiare — Atlantic Acceptance din Canada și Pionieer Finance din Statele Unite — au tras obloanele, știrea a trecut aproape neobservată în paginile presei internaționale. Crearea de către Bank of America și Banque de Paris et des Pays-Bas a unui nou concern financiar, cu sediul în Luxemburg a format obiectul unei modeste informații doar în paginile de specialitate. Cînd la 15 octombrie, speculatori de bursă au lansat zvonul simultan, la Paris, Londra și Frankfurt că unul din frații fostului președinte Kennedy ar fi fost asasinat, niciunul din ziarele care au semnalat cazul nu s-a ostenit să încerce să afle în interesul cui fusese declanșată o asemenea operațiune. S-ar părea că o astfel de situație decurge din legea nescrisă privind activitățile nepublicitare ale instituțiilor financiare din lumea capitalistă : discreție, discreție și iarăși discreție.

La prima vedere, această „lege" pare să fi fost încălcată în legătură cu crahul Băncii „Intra" din Liban. Din momentul în care banca și-a închis ghișeele, Beirutul a atras ca un magnet interesul cercurilor financiare și ale presei din lumea capitalistă. După calculele revistei britanice ECONOMIST, deși „Intra" este cea mai mare bancă din Liban, ea se află clasată abia pe locul 425 pe lista băncilor care activează în lumea capitalistă. Totuși întreaga zarvă este explicabilă dacă se au în vedere „frisoanele" din organismul financiar al lumii capitaliste. Ziarul NEW YORK TIMES consideră că „închiderea lui «Intra Bank» și prăbușirea altor cîtorva instituții financiare — în Marea Britanie, Canada și Statele Unite, — merită să fie observată".

Fondată în 1961 ca societate anonimă libaneză, „Intra Bank" dispunea la început de un capital de 30 de milioane de lire libaneze. De atunci acest capital a fost dublat de două ori, ajungînd la 120 de milioane de lire libaneze. Banca era reprezentată în 15 țări și, în luna mai, se estima că suma totală a afacerilor controlate de către „Intra" și președintele său, Youssef Beidas, se ridica la 1300 milioane de dolari. Activitatea „Intrei" se întemeia pe depunerile „șeicilor petrolului" din Peninsula Arabică, beneficiari ai redevențelor primite de la marile monopoluri internaționale care exploatează bogățiile din subsolul acestei zone. Deși dedesubturile crahului rămîn încă opace, un fapt este cert : dacă „șeicii petrolului" au fost nașii acestui microimperiu financiar, tot ei i-au fost și gropari. Operațiunea s-a desfășurat după tipicul clasic. Unii din principalii depozitari și-au retras fondurile și „Intra Bank" s-a trezit în fața unei crize de lichidități. Asupra cauzelor se emit diferite ipoteze. În primul rînd, că în alte centre financiare și mai ales la Londra și New York, dobînzile ar fi mai mari. Dar faptul nu este nou. În al doilea rînd, se emite ipoteza că depozitarii ar fi fost neliniștiți de operațiunile pe termen lung și speculative în care s-ar fi lansat banca. Se pare însă că nici acesta n-ar fi fost un fapt nou. Se emit și presupuneri de ordin politic : crearea de dificultăți economice Libanului, pentru a-i modifica politica de neutralitate față de complicatele relații din lumea arabă. „Intra Bank" — scrie săptămînalul TRIBUNE DE NATIONS — era un organism suficient de puternic pentru a se elibera puțin cîte puțin de enorma presiune financiară anglo-saxonă, care în această regiune a lumii este încă quasisuverană". Graba cu care mari bănci americane acționează pentru a umple „vidul financiar" provocat de crahul băncii din Beirut ilustrează prea bine cu a cui binecuvîntare „șeicii petrolului" și-au retras depozitele. Totodată, în presa internațională s-au exprimat sarcastice îndoieli că ar fi o coincidență deschiderea la Londra a unei noi bănci, United Bank of Koweit, la numai cîteva zile după închiderea băncii „Intra". Unii dintre fondatori și-au retras într-adevăr o parte din depozitele lor de la „Intra" pentru a le încredința noii bănci londoneze.

Implicațiile crahului continuă să agite cercurile de specialitate. Din analele meteorologiei financiare se reamintește că preludiul marii crize economice din deceniul al IV-lea l-a constituit tot crahul unei bănci care nu era de primă mărime — Kreditanstalt, Viena. Specialiștii sînt însă sceptici că istoria s-ar putea repeta. Totuși, așa cum scrie LE MONDE „într-o perioadă în care domnește cea mai mare incertitudine pe toate piețele financiare, închiderea ghișeelor celei mai mari bănci libaneze face să crească neliniștea".

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ŢĂRILE, UNIŢI-VĂ!

viaţa economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAŢIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 46 (170)
VINERI
18 noiembrie 1966
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREŞTI
16 PAGINI ● 2 LEI

ÎN PAGINILE 8-9

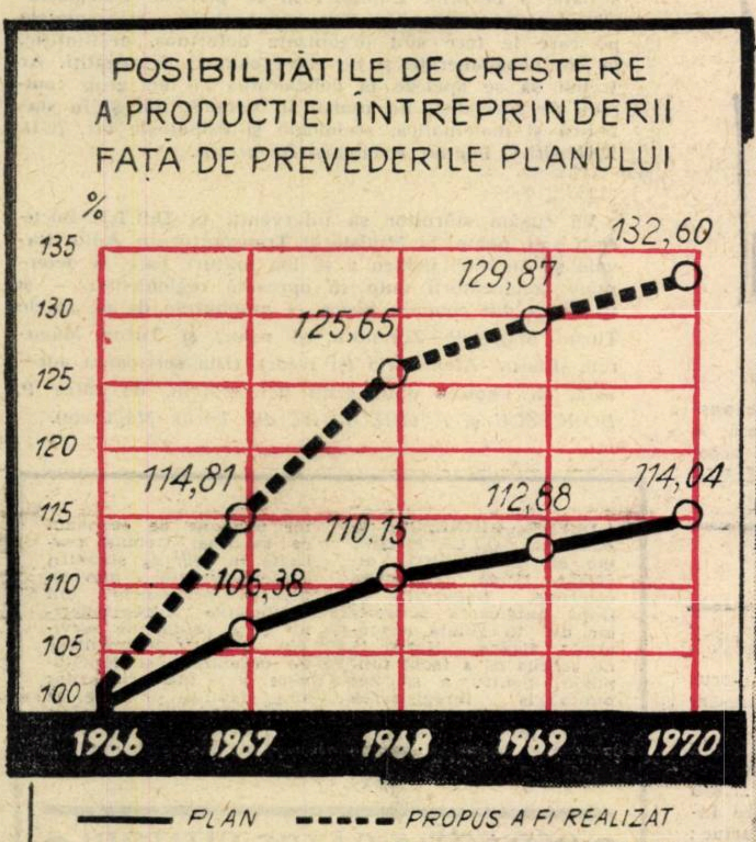

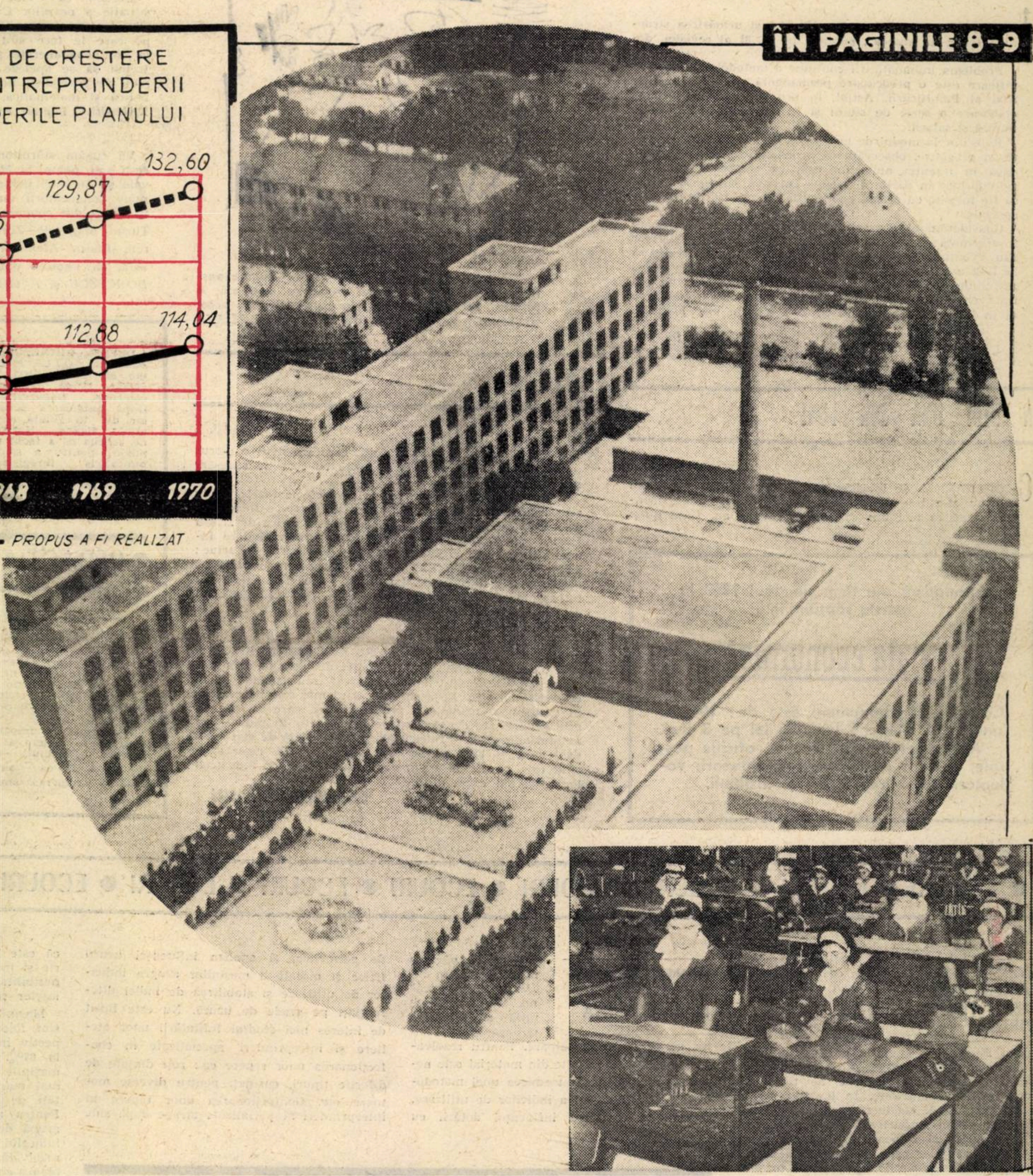

DIN EXPERIENŢA FABRICII DE CONFECŢII ŞI TRICOTAJE BUCUREŞTI – ÎN ORGANIZAREA PRODUCŢIEI ŞI A MUNCII

MAŞINILE • TIMPUL • SPAŢIUL PRODUCTIV

DIN SUMAR

● Închegarea şi dezvoltarea relaţiilor intercooperatiste (în pag. a 3-a) ● Operativitate şi eficienţă în finanţarea şi creditarea întreprinderilor (în pag. a 4-a) ● Agenda economistului (în pag. a 6-a) ● Documentar: Proporţiile concentrării (în pag. a 7-a) ● Curente şi idei: Teorii ale creşterii economice (în pag. a 10-a)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CUM SĂ FIE PLANIFICATĂ ȘI URMĂRITĂ STRUCTURA FORȚEI DE MUNCĂ?

ÎN legătură cu articolul „Planificarea și urmărirea structurii forței de muncă", publicat în nr. 31 al revistei, dorim să ne exprimăm cîteva păreri :

Problema îmbunătățirii continue a metodologiei de planificare este o preocupare permanentă a Comitetului de Stat al Planificării. Astfel, în prezent, sînt în curs de elaborare o serie de studii și în domeniul planului de muncă și salarii.

Referitor la modul de grupare a salariaților după funcție și pregătire, observăm că în articol nu se precizează, dacă în intenția autorului este ca aceste detalieri să fie cuprinse în dările de seamă curente, sau ele ar urma să fie folosite cu ocazia unor recensăminte ori înregistrări speciale.

Considerăm că o asemenea înregistrare analitică poate fi efectuată numai cu ocazia recensămintelor cadrelor sau, eventual, cu ocazia unor înregistrări speciale o dată la 1—2 ani. Este de reținut că schimbări esențiale într-o astfel de detaliere a structurii personalului nici nu pot interveni în intervale scurte de timp, așa că înregistrarea ei în intervale mai scurte de 1—2 ani nu s-ar justifica.

V. PÎRVU
vicepreședinte al C.S.P.

ÎN NICI UNA DIN LUNI

COOPERATIVA de încălțăminte „Steaua roșie" din Tîrgu Jiu nu și-a îndeplinit sarcinile de plan și angajamentele luate în nici una din lunile acestui an. Dacă nu-și îndeplinește sarcinile de plan lunare, ce rost mai au angajamentele suplimentare ? (de la G. PAPAZIAN, ziarul „Înainte"-Craiova).

Abonați-vă din timp pe anul 1967 la revista săptămînală

viața economică

Costul unui abonament este de : 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni.
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

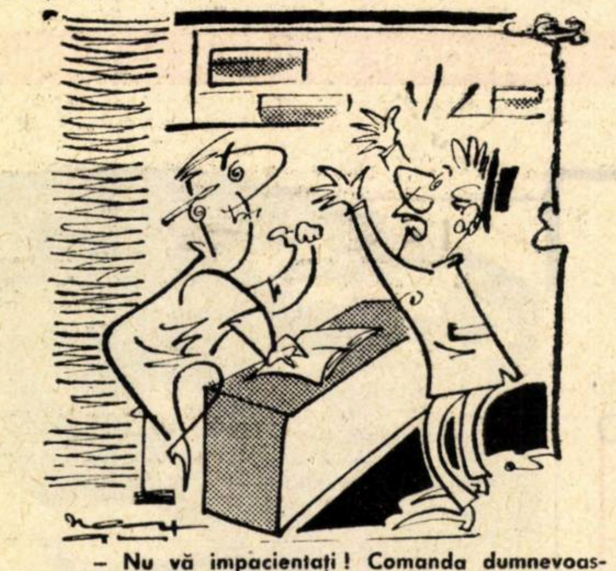

— Nu vă impacientați ! Comanda dumnevoastră e luată din trimestrul trecut în evidență, e printre primele de sus, în graficul pe acest trimestru. (Desen de Neagu RADULESCU)

PLEONASME

REPREZINT un grup de contabili, care am avut o discuție foarte controversată, în legătură cu care ne adresăm și revistei.

Discuția a pornit de la constatarea că pe foarte multe adrese ale unităților noastre socialiste se trece **Întreprindere industrială de stat** și — în plus — **Fabrica de ...** sau **Uzina de... ș.a.m.d.** Să exemplificăm : **Întreprindere industrială de stat „Tehnica nouă" — Fabrică de cauciuc ; Uzina „Electromagnetica" — Întreprindere industrială de echipament electrotehnic.** La fel se petrec lucrurile și cu întreprinderile de comerț, de prestări de servicii etc. Ceea ce pare a fi o exprimare pleonastică.

Arătîndu-vă toate acestea, considerăm că — pentru edificarea definitivă a tuturor cititorilor — ar fi bine să se discute, poate chiar la rubrica dv. „FIȘIER FILOLOGIC", despre diferența dintre astfel de termeni cum sînt „întreprindere industrială", „fabrică" sau „uzină" și în ce constă aceasta. De asemenea, dacă mai este necesar ca în cazul unei uzine sau fabrici despre care se știe că este proprietate de stat, să se mai treacă în plus — pe antetul adreselor — **Întreprindere industrială de stat ;** sau dacă n-ar fi bine să se facă precizarea de rigoare — cînd este nevoie — numai în cazul unităților industriei locale și ale cooperației.

Gheorghe VASILIU
economist — București

SECVENȚE DIN TRANSPORTURI

DE cum se strică vremea cît de cît, transporturile de persoane în Capitală se deregleazǎ. Dacă autobuzele și troleibuzele scoase din garaje și depouri nu sînt îngrămădite la capetele de linii ori — cum este cazul lui 37 — semănate pe trasee din cauza defectelor și a proastei îngrijiri, apoi trebuie remarcat că și cele care circulă, practică sistemul „convoi", „coloană" sau „caravană" (cum vreți să-i spuneți) și... vin la intervale foarte mari. Întîrzierile la serviciu devin inevitabile, hainele și încălțămintea se deteriorează, crește posibilitatea accidentelor. Presa a criticat deseori asemenea deficiențe, dar ele se repetă. Credem că este cazul să se ia măsuri mai hotărîte. *(N. IONESCU, economist-București).*

Credem că I.T.B. nu poate să cunoască adevărata situație a nevoilor Capitalei în ce privește transporturile de persoane, atîta timp cît anchetele și sondajele pe care le face sînt organizate defectuos, neștiințific, la ore neaglomerate și de către oameni nepregătiți. Ar trebui să se apeleze la colaborarea cu un grup complex de specialiști nu numai în tehnică, dar și în statistică și matematică, sociologie și psihologie etc. *(GH. ZAHARIA, inginer economist-București).*

Vă rugăm stăruitor să interveniți la D.R.T.A.-București sau, poate, la Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene, pentru a se lua măsuri, care să determine conducătorii auto să oprească reglementar — și în stația din comuna Seaca — autobuzele de pe rutele Turnu Măgurele—Zimnicea (și retur) și Turnu Măgurele—Piatra—Alexandria (și retur). (Din scrisoarea adresată, în numele unui grup de cetățeni, de către *P. DORCESCU* și *P. GHEORGHE din Turnu Măgurele).*

PETRE GHINESCU, *economist, C.I.L. Pitești ;* *ing* M. GHEORGHIU, *director, Uzina de mașini electrice, București* — După publicarea scrisorilor dv. în „Viața economică", Banca Națională ne anunță că a făcut propuneri pentru a se renunța la înregistrarea statelor de funcțiuni, iar aceste propuneri sînt în studiu la Ministerul Finanțelor.

tor plafoane de economii ce eventual trebuie realizate în vederea stabilirii caracterului de inovație pentru persoanele din conducerea întreprinderilor și a șefilor de serviciu. Prin regulamentele de organizare și funcționare a întreprinderilor sînt stabilite sarcinile ce revin anumitor angajați cu munci de răspundere, precum și serviciilor de concepție și producție,

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

Ing. ALEX. MIHĂILĂ, *I.F.A. Cluj* — În legătură cu opiniile dv. din scrisoarea *Sarcină de serviciu ori subiect de inovație?* (apărută în nr. 40 al revistei), Direcția generală pentru metrologie, standarde și invenții arată :

„Nu putem împărtăși punctul de vedere al autorului articolului, care preconizează ca singur criteriu atingerea anumi-

iar realizarea acestor sarcini nu poate da dreptul la recompensarea lor ca inovații. Propunerea ca plata recompenselor pentru inovații să se facă în două rate (și nu în trei, așa cum prevede legislația în vigoare) nu considerăm că poate fi reținută, deoarece s-au constatat cazuri cînd — din anumite motive — unele inovații nu s-au aplicat cel puțin un an calendaristic".

• ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI • ECOURI

UZINA DE UTILAJ PETROLIER - TIRGOVIȘTE

Articolul din „Viața economică" a ridicat un complex de probleme în legătură cu utilizarea mașinilor și utilajelor. Pe lîngă realizările pozitive obținute de uzina noastră, autorii semnalau și unele deficiențe privind pierderile de timp din întreruperi neplanificate. În legătură cu această problemă, conducerea uzinei apreciază că aspectul respectiv a fost sesizat just de articol. În acest sens, am procedat la analizarea cauzelor care determină în cadrul schimburilor stagnări în funcționarea mașinilor-unelte, stabilind totodată unele măsuri suplimentare pentru o judicioasă folosire a acestora.

Ponderea cea mai mare a întreruperilor care a diminuat indicele de utilizare extensivă pe uzina noastră, o deține utilajul din secția racorduri speciale. Pentru diminuarea procentului de întreruperi la această secție s-au luat măsuri de asistență tehnică în schimburile de noapte, prin repartizarea pe grupe de mașini a reglorilor și mecanicilor, care să efectueze controlul și verificarea funcționării utilajului la intervale regulate de timp. Totodată, s-a trecut la execuția unor piese de schimb pentru remedierea rapidă a defectelor. Măsuri de acest fel s-au luat și la secția de armături de oțel, ceea ce va asigura capacitatea necesară pentru execuția peste plan în acest trimestru a 6 000 bucăți robinete și a 2 000 perechi racorduri speciale.

Uzina se va preocupa, în continuare, de eliminarea tuturor deficiențelor privind utilizarea capacităților de producție. Un accent deosebit se va pune pe modernizarea utilajelor, pe reutilarea secțiilor prin mijloace proprii și de mică mecanizare și pe deservirea tuturor utilajelor cu muncitori calificați.

ing. Gheorghe TĂNĂSOIU
director general

UZINA MECANICA „POIANA" - CIMPINA

După părerea noastră, analiza din „Viața economică" nr. 40, este foarte utilă și așteptăm publicarea și a altor materiale asemănătoare. Pentru rezolvarea problemelor reieșite din material este necesară, credem noi, întocmirea unei metodologii unice de calcul a indicilor de utilizare, precum și studierea influenței dotării cu S.D.V.-uri asupra indicilor de utilizare a mașinilor și utilajelor și asupra creșterii productivității muncii pe ateliere și locuri de muncă. Se știe că o dotare superioară cu S.D.V.-uri duce la creșterea productivității muncii, dar și la scăderea corespunzătoare a indicelui de utilizare, lucru nerecuperabil în cazul producției de serie mică sau mijlocie. De aceea, propunem să se studieze posibilitatea stabilirii unor indici de utilizare diferențiați pe tipuri de producție.

Socotim că este necesară analiza încărcării schimbului III din punct de vedere al posibilităților de asigurare cu forță de muncă, în funcție de gradul de solicitare a oamenilor, de uzura fizică a mașinilor ; de asemenea, și analiza influenței uzurii fizice și morale a mașinilor asupra indicilor de utilizare și stabilirea de indici diferențiați pe grade de uzură. Nu este lipsit de interes nici studiul înființării unor ateliere și întreprinderi specializate în confecționarea unor repere ca : roți dințate de diferite tipuri, cuzineți pentru diverse motoare etc. Confecționarea unor repere în întreprinderi nespecializate atrage după sine o calitate necorespunzătoare, un preț de cost ridicat și, implicit, o slabă utilizare a unor mașini și utilaje speciale.

ing. Alex. MACHE
șeful serviciului tehnologic

O mare avuție :
MASINILE ȘI UTILAJELE

UZINA „UNIREA" - CLUJ

La specificul producției întreprinderilor noastre constructoare de mașini textile forma cea mai indicată de organizare a procesului de producție este cea de tehnologie de grup. Acest mod de organizare a dat un randament destul de bun la uzina noastră datorită faptului că este avantajos pentru fabricația de serie și individuală, oferind, printre altele, și posibilitatea unei încărcări uniforme a utilajelor și liniilor tehnologice.

Mașinile și utilajele din uzina noastră sînt folosite cu un randament ridicat, respectiv într-un procent ce variază de la 79 la 87%. Aceasta se datorește faptului că mașinile și utilajele au fost reparate cu mai mare atenție. Desigur, există posibilități de a se obține un indice mai înalt. Pentru aceasta, în uzină a luat ființă o grupă de control utilaje. În scopul măririi indicelui de utilizare a mașinilor ar trebui rezolvată, după părerea noastră, și problema coordonării și colaborării pe plan local și regional. În acest context, noi am inițiat o serie de acțiuni pentru folosirea judicioasă a unor mașini ca : freze semiportale, strunguri grele sau mașini de rabotat roți conice etc.

Ne asociem părerii din „Viața economică", că există greutăți în procurarea unor scule standardizate, pentru care este specializată Uzina de scule din Rîșnov. De asemenea, considerăm utilă propunerea ca direcțiile generale din M.I.C.M. să analizeze profund felul cum este asigurată producția cu S.D.V.-uri și capacitățile de producție ale sculăriilor.

Iosif BOT
director

★

La redacție au mai sosit răspunsuri și de la *Atelierele de reparații material rulant-Ploiești, Uzinele „Industria Sîrmei"-Cîmpia Turzii* și *Fabrica de scule-Rîșnov*, în care ni se relatează despre măsuri menite să asigure utilizarea mai bună a mașinilor și utilajelor.

SĂPTĂMÎNAL — UN GRAFIC COMENTAT

RĂMÎNERILE ÎN URMĂ LA LUCRĂRILE DE CONSTRUCȚII-MONTAJ TREBUIE RECUPERATE

LA INTREPRINDEREA DE INCALȚAMINTE ȘI MASE PLASTICE „VICTORIA“ DIN TIMIȘOARA

...s-a prevăzut executarea unor investiții în vederea realizării în acest an a unor noi capacități de producție. Investiția constă, în principal, din montarea unor utilaje în spații existente ce urmau a fi amenajate corespunzător (pentru o nouă secție: înlocuitor de piele — policlorură de vinil expandat), precum și din extinderea unei hale (pentru secția de spume poliuretanice).

Era de așteptat ca lucrările de construcții-montaj prevăzute prin plan în execuția Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, să fie realizate în ritmul stabilit prin graficul de execuție propus de Intreprinderea de construcții industriale și montaj-Brașov (I.C.I.M.B.). Deși lucrările erau în continuare din anul 1965, iar proiectele fuseseră puse la dispoziția intreprinderii de execuție, realizările au fost, în fiecare trimestru, sub nivelul prevăzut în grafic. Astfel în trimestrul I — s-au realizat 16% față de 17% planificat, în trimestrul II — 38,1% față de 47,8%, — iar în trimestrul III — 64,4% în loc de 77,2% (valori cumulate).

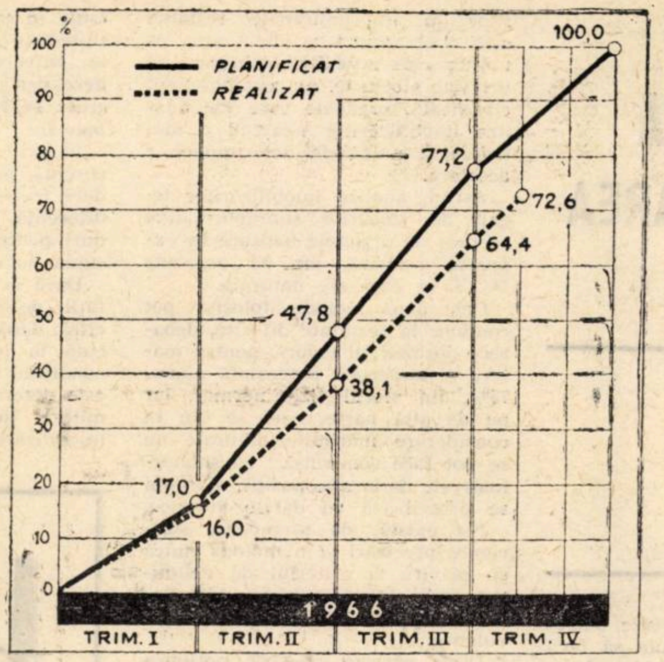

Rezultă deci că în trimestrul IV trebuie înfăptuită sarcina de plan respectivă și recuperate nerealizările din trimestrele anterioare. Acest obiectiv nu va putea fi atins însă decît dacă Intreprinderea de construcții industriale și montaj-Brașov va acorda toată atenția Șantierului „Victoria“. Cu atît mai mult cu cît sînt suficiente dovezi ale lipsurilor existente în munca I.C.I.M.B., lipsuri care au frînat realizarea la timp a investiției. Clădirea principală — o hală etajată cu subsol, parter și trei etaje — după opt luni încă nu este terminată. Pavilionul administrativ, deși început efectiv la 27 iunie 1966, nu are gata în prezent decît fundațiile și o parte din lucrările pregătitoare de la parter (cofraje, armături). Stația de frig începută în luna mai a fost lăsată în părăsire după executarea săpăturilor și a izolațiilor hidrofuge de la subsol. Unele lucrări, deși prevăzute în plan, nici n-au fost începute. Este cazul drumurilor uzinale (ce trebuiau realizate integral în 1966) și al atelierului mecanic (care urma să fie executat în proporție de 50% în trimestrul IV al anului în curs).

In prezent, o parte din capacitatea planificată (secția înlocuitori de piele) a fost dată în funcțiune. Pentru rest (spume poliuretanice), întrucît utilajele contractate se pot livra și monta încă în acest an, rămîne ca intreprinderea constructoare să-și mobilizeze forțele pentru a realiza planul stabilit prin graficul de execuție propus de ea însăși. Despre lipsurile existente pe Șantierul „Victoria“ din Timișoara s-a discutat mult între reprezentanții M.I.U. și M.I.C.M., s-au făcut analize periodice pe șantier, însă promisiunile constructorului cu privire la încadrarea în plan au fost respectate numai în parte. Este timpul, credem, ca vorbele să devină fapte și planul să fie realizat în întregime de către constructor pînă la finele anului 1966.

ÎNCHEGAREA ȘI DEZVOLTAREA RELAȚIILOR INTERCOOPERATISTE

GREUTĂȚILE ÎNCEPUTULUI DAR ȘI PRACTICI VECHI SUB O FORMĂ NOUĂ

PROCESUL general de dezvoltare economică a cooperativelor agricole îmbracă un caracter complex. El cuprinde într-un tot organic creșterea producției, îmbunătățirea repartiției și a planificării, a organizării și retribuirii muncii, precum și perfecționarea relațiilor intercooperatiste și a celor din cadrul schimbului de activități ce are loc între aceste unități și celelalte sectoare ale economiei naționale.

Prin crearea noului sistem de conducere și îndrumare a cooperativelor agricole — uniunile cooperatiste — s-a realizat tocmai acel cadru economic și organizatoric necesar care să răspundă cerințelor actuale și de perspectivă ale dezvoltării agriculturii noastre cooperatiste. Perioada scurtă care s-a scurs de la constituirea uniunilor cooperatiste atestă rolul important al acestora. Se conturează astfel tot mai vizibil, prin rezultatele deja obținute, cît și prin activitatea generală ce se desfășoară, roadele relațiilor intercooperatiste, în domeniul întăririi economice a cooperativelor agricole; capătă substanță, sub aspectul eficienței economice, acțiunile ce se realizează prin unirea eforturilor cooperativelor agricole în scopul dezvoltării agriculturii cooperatiste. Rezultatele obținute pînă în prezent nu sînt numai demne de luat în seamă; ele au o rezonanță mult mai mare deoarece oferă certitudinea succeselor viitoare.

Este de înțeles că acest angrenaj complex al procesului de formare și întărire a relațiilor intercooperatiste nu se înfăptuiește de la sine. Dimpotrivă, el are loc pe fondul unei activități economice și organizatorice multilaterale, al cărei scop este închegarea și dezvoltarea relațiilor intercooperatiste în vederea creșterii aportului agriculturii cooperatiste la avîntul general al economiei naționale.

Pe fondul general al evoluției procesului de închegare și dezvoltare a relațiilor intercooperatiste pot apare însă unele aspecte negative determinate de cauze obiective, dar mai ales subiective. Este de presupus, în atare situație, importanța deosebită pe care o are depistarea și eliminarea acestor aspecte.

În spiritul considerentelor de mai sus, ne propunem să relevăm unele aspecte privind relațiile intercooperatiste.

COOPERATIVA AGRICOLĂ - UNITATE ECONOMICĂ DE SINE STĂTĂTOARE

Parte integrantă a economiei noastre naționale, cooperativele agricole, s-au dovedit cea mai potrivită formă socialistă de producție pentru unirea eforturilor țăranilor și împletirea strînsă a intereselor lor cu cele ale întregii societăți. Prin crearea organelor proprii de conducere și îndrumare se realizează încadrarea organică a tuturor cooperativelor agricole în procesul dezvoltării generale a agriculturii noastre, unirea eforturilor lor, pe baza colaborării intercooperatiste, pentru sporirea producției. Încadrarea cooperativelor agricole în acest angrenaj economic complex, nu reduce ci dimpotrivă **întărește rolul cooperativei agricole ca unitate economică de sine stătătoare. Tocmai pe fondul respectării rolului cooperativei agricole ca unitate economică de sine stătătoare este grefat întregul proces de formare, dezvoltare și perfecționare a relațiilor intercooperatiste, angrenajul legăturilor dintre cooperativele agricole și celelalte sectoare ale economiei naționale.**

Neglijarea acestui rol, nu numai că poate aduce prejudicii întăririi relațiilor intercooperatiste și schimbului dintre oraș și sat, dar impietează dezvoltarea economică a cooperativei agricole. Aspectele întîlnite la cooperativa agricolă Siliștea Crucii, cît și în alte unități din raionul Băilești, își au, din acest punct de vedere, semnificația lor.

Cînd cooperarea impiedică realizarea construcțiilor proprii

Potrivit statutului, adunarea generală a membrilor cooperatori este forul suprem care hotărăște asupra tuturor problemelor legate de dezvoltarea cooperativei agricole și de viața ei internă. Acest principiu constituie, de altfel, una din trăsăturile fundamentale ale democrației cooperatiste.

În întreaga lor activitate uniunile raionale intercooperatiste — veriga de bază în cadrul acestui sistem — acordă o atenție deosebită respectării democrației interne cooperatiste. La Uniunea intercooperatistă din raionul Băilești însă, pe lîngă aspectele pozitive, sînt de remarcat și unele practici nepotrivite în relațiile cu cooperativele agricole. În ce constau acestea?

Nu cu mult timp în urmă uniunea raională a hotărît construirea unei baze de aprovizionare care să deservească nevoile cooperativelor agricole din cuprinsul raionului respectiv. Este, fără îndoială, un fapt pozitiv pe care îl consemnăm ca atare. Nu de aceeași apreciere se bucură însă procedeul folosit de către uniunea raională. De ce, este lesne de înțeles. Cooperativa agricolă din comuna Siliștea Crucii a fost înștiințată că, potrivit hotărîrii luate, trebuie să livreze din producția proprie întreaga cantitate de cărămizi necesară construcției respective, și anume 300 000 de bucăți. Lucru care de altfel l-a făcut, însă cu prețul neîndeplinirii planului propriu de construcții, cu toate consecințele ce decurg de aici.

Amintim că această cooperativă agricolă își confecționase 400 000 bucăți de cărămizi necesare construirii unui grajd pentru animalele de muncă, a unei maternități de scroafe, precum și a unui garaj și atelier auto. Dintre aceste obiective, construcția grajdului se impunea cu toată stringența întrucît animalele de muncă nu aveau unde să fie adăpostite. Și cooperativa agricolă era în măsură să ridice grabnic construcția — fără a o finisa bineînțeles — deoarece dispunea de toate cele necesare (ciment, pietriș, țiglă, material lemnos și bineînțeles cărămidă).

Prin urmare, această măsură, care nu frizează cît de cît discernămîntul necesar ce se impune în luarea unei hotărîri, a creat o serie de greutăți cooperativei agricole. Astfel, ea a fost nevoită să organizeze adăpostirea animalelor de muncă la membrii cooperatori, ceea ce atrage un consum nejustificat de zile-muncă pentru întreținerea acestora, precum și o risipă de furaje. Mai mult, contravaloarea cărămizilor livrate, și anume circa 83 000 de lei, urmează să fie rambursată de către celelalte cooperative agricole din cadrul raionului în cursul anului 1967. Or, cooperativa agricolă din Siliștea Crucii plătește membrilor săi, pentru zilele-muncă efectuate la confecționarea cărămizilor, din fondurile bănești realizate în anul acesta. Prin urmare, cooperativa agricolă este pusă în situația să nu-și realizeze o parte din investițiile planificate, ceea ce influențează negativ întregul proces de reproducție lărgită. Pe de altă parte, este diminuat fondul de consum, ceea ce prejudiciază retribuirea muncii membrilor cooperatori. După cum vedem o asemenea practică — deloc compatibilă cu caracterul relațiilor intercooperatiste — nu are darul să contribuie la desfășurarea normală a activității economice a cooperativei agricole. Ea lasă să se desprindă, de altfel, și o înțelegere îngustă a rolului uniunii cooperatiste raionale, rol bine precizat prin atribuțiile înscrise în statut.

Oare nu se cădea ca uniunea raională să analizeze posibilitățile existente în mai multe unități, iar pe această bază, de comun acord cu consiliile de conducere respective, să organizeze realizarea acestei construcții prin efortul comun, astfel încît să nu se aducă prejudicii de genul celor amintite mai sus? Fără îndoială că da; mai ales că acest procedeu este nu numai rațional, dar răspunde principiilor relațiilor intercooperatiste. În acest fel cooperativei agricole din Siliștea Crucii îi rămîneau la dispoziție 150 000 bucăți de cărămizi pentru ridicarea grajdului atît de necesar. Și posibilități existau, deoarece cooperativele agricole din comunele Afumați și Birca — să le amintim numai pe acestea — dispuneau de cărămizi.

„Operativitate"

Încălcarea relațiilor intercooperatiste îmbracă și alte aspecte. În vederea construirii unui atelier raional pentru reparații, uniunea intercooperatistă a cerut fiecărei cooperative agricole să participe cu cîte 40 000 de lei. Poate pentru a da dovadă de „operativitate" sau „lipsă de formalism" consiliile de conducere ale cooperativelor agricole nu au mai fost consultate. Pur și simplu președintele fiecărei unități, împreună cu contabilul au fost chemați la uniunea raională, cu indicația de a avea asupra lor carnetul de cecuri de investiții și ștampila unității. Aici, după ce au fost puși în cunoștință de cauză, li s-au luat cecurile în care era înscrisă suma respectivă.

Procedeu simplu și expeditiv, dar cu totul străin relațiilor intercooperatiste. În mod just uniunea regională intercooperatistă găsind nefondată din punct de vedere economic realizarea acestui obiectiv nu a fost de acord cu construirea atelierului. Dar faptele, rămîn fapte și ele sînt de natură să atragă atenția că asemenea practici (care în trecutul nu prea îndepărtat erau folosite pe scară largă de către consiliile agricole), dăunează relațiilor intercooperatiste, dezvoltării cooperativelor agricole.

Hotărîrile adunării generale nu pot fi nesocotite

Retribuirea suplimentară s-a dovedit o formă eficientă de cointeresare a membrilor cooperatori în rezultatul muncii lor. Cooperativele agricole acordă o atenție sporită aplicării acestei forme de retribuire în raport cu condițiile concrete, respectînd, bineînțeles, limitele prevăzute în statut. In această activitate, o contribuție prețioasă aduc uniunile cooperatiste raionale care, prin munca lor de îndrumare, ajută efectiv consiliile de conducere să găsească și să aplice cele mai bune soluții.

Nu încape îndoială că, în acest domeniu, aportul uniunilor cooperatiste raionale poate fi mult mai consistent și mai eficace. Ceea ce se cere, printre altele, este **îmbunătățirea metodelor lor de muncă.**

Unele aspecte întîlnite în raionul Băilești vin să întărească această concluzie. Iată un exemplu. La cooperativa agricolă din comuna Siliștea Crucii adunarea generală a membrilor cooperatori a hotărît, cu prilejul discutării planului de producție pe anul acesta, aplicarea retribuirii suplimentare la toate culturile, cît și în creșterea animalelor. La culturile prășitoare, condițiile de producție din acest an au fost mai grele decît în alți ani. Bunăoară, din cele 1 025 ha ce urmau să se însămînțeze cu porumb, pe 800 de ha această plantă se cultiva al 3-lea an la rînd pe aceeași suprafață și, mai mult, în arătura executată în primăvară. Ținînd seama de acest lucru, adunarea generală, pentru a cointeresa membrii cooperatori să lucreze cît mai bine, astfel încît să se îndeplinească planul de creștere a producției, a stabilit procentele maxime de acordare a retribuirii suplimentare prevăzute în statut. La celelalte culturi, unde condițiile de producție erau bune, au fost stabilite procente minime de retribuire suplimentară prevăzute, de asemenea, în statut.

Rezultatele obținute în producție sînt, fără îndoială, și rodul aplicării retribuirii suplimentare. Astfel, planul de producție a fost depășit la toate culturile, cît și în ramura creșterii animalelor. Față de planul de 2555 kg/ha, la porumb, s-au obținut 4 500 kg/ha; la mazăre producția medie la ha a fost depășită cu 500 kg; la in s-au obținut 1 025 kg/ha, față de 500 kg planificat; la lucernă, numai din două coase, producția medie la ha a fost depășită cu 600 kg, obținîndu-se 4 600 kg ș.a.

Cu toate acestea cooperativa agricolă nu a fost în măsură să aplice retribuirea suplimentară așa cum a hotărît la începutul anului. Și aceasta deoarece în luna iulie a primit indicația de la uniunea cooperatistă raională să calculeze retribuirea suplimentară numai la porumb, sfecla de zahăr și floarea-soarelui. Mai mult, li s-a cerut ca procentele stabilite pentru retribuirea suplimentară să fie reduse la porumb cu 20, la floarea-soarelui cu 10, iar la sfecla de zahăr cu 20.

Oare pe ce bază s-au stabilit aceste măsuri și cum de s-a trecut peste adunarea generală a membrilor cooperatori? Este greu de înțeles. Cert a rămas numai faptul că această unitate a întîmpinat o serie de dificultăți lesne de înțeles. Semnifica-

I. CHIRCULESCU

(Continuare în pagina 4)

PUNCTE DE VEDERE

OPERATIVITATE ȘI EFICIENȚĂ ÎN FINANȚAREA ȘI CREDITAREA ÎNTREPRINDERILOR

- Definire și măsurare mai precisă a imobilizărilor și supranormativelor
- Nu automat prin împrumuturi restante!
- Utilitatea unei creditări globale a activității de bază

SE știe că în activitatea lor întreprinderile recurg adesea la împrumuturi restante garantate de organul tutelar, iar volumul acestora constituie un criteriu în aprecierea modului în care întreprinderile gospodăresc mijloacele circulante.

În practică, s-a constatat însă, că necesitățile suplimentare de fonduri nu sînt legate întotdeauna de existența unor imobilizări. Acest lucru se explică prin faptul că la determinarea nevoii de mijloace circulante nu pot fi avute în vedere toate particularitățile procesului de producție. De aceea, în unele cazuri, se stabilesc normative mai mari, iar în altele, mai mici decît necesarul real de fonduri, așa-numitele imobilizări fiind legate de anumite condiții care nu au putut fi avute în vedere în etapa de planificare.

Pe lîngă acestea, există un număr apreciabil de împrejurări care determină întreprinderile să angajeze fonduri peste normativ, ca de exemplu: primirea unor materiale în neconcordanță cu termenele prevăzute în contracte sau comenzi, modificarea planurilor de producție de către organul tutelar, lipsa mijloacelor necesare expedierii produselor finite etc. Pentru acest gen de împrejurări, întreprinderile pot primi credite „curente" cu dobîndă de 4%. Aceste credite servesc de obicei la rambursarea împrumuturilor restante.

Între momentul acoperirii prin împrumuturile restante și cel al creditării curente se scurge uneori o perioadă destul de lungă, în care timp întreprinderea trebuie să dovedească existența stocului supranormativ, precum și faptul că acesta s-a format din cauze obiective. Totodată, ea trebuie să facă analiza posibilităților de încadrare în normativ în vederea stabilirii scadențelor de rambursare.

La întreprinderile unde există un număr mare de sortimente de materiale și produse finite, dovada existenței stocului supranormativ pe obiect este greu de făcut, în cazul cînd obiectul de creditare îl formează un anumit sortiment. Practic, uneori întreprinderile nu pot documenta, iar unitățile bancare nu au posibilitatea să controleze dacă creditul solicitat este garantat cu stocuri. Obținerea de credite pentru toate situațiile justificate de abateri de la normativ este dificilă mai ales la marile întreprinderi, dacă se are în vedere frecvența unor asemenea situații.

Din aceste motive o serie întreagă de stocuri cu caracter curent, care nu constituie imobilizări, rămîn acoperite prin împrumuturi restante încărcîndu-se nejustificat prețul de cost.

În funcție de cele arătate mai sus, **considerăm necesar ca acoperirea cheltuielilor care se angajează la un moment dat peste necesarul de mijloace circulante determinat, să nu se mai facă în mod automat prin împrumuturi restante, ci numai pe măsură ce se constată că aceste oscilații sînt determinate de existența unor imobilizări.**

Un alt aspect: suma împrumuturilor restante nu reflectă volumul real al imobilizărilor, datorită în principal faptului că momentul acordării creditelor nu coincide cu momentul identificării imobilizărilor.

Nereflectarea tuturor imobilizărilor în împrumuturile restante este determinată și de faptul că noțiunea de imobilizare, în ceea ce privește stocurile, nu este suficient clarificată, organele care fac analiza imobilizărilor neavînd o metodologie unică de determinare a acestora.

Astfel, analiza imobilizărilor legate de stocurile supranormative se face de organele bancare în expresie valorică, iar de organele D.C.S. în expresie naturală.

Cele două metode folosite pot conduce la rezultate diferite, deoarece normativul valoric pentru materii și materiale reprezintă numai 75% din stocul fizic normat, iar pe de altă parte, cînd se iau în considerare mărimile naturale nu se pot face compensări cu subnormativele de la alte poziții, așa cum se procedează cu datele valorice.

Nu există, de asemenea, suficiente precizări și o metodă unică cu privire la criteriul de delimitare a imobilizărilor în cadrul fiecărui element al mijloacelor circulante.

După părerea noastră, noțiunea de „imobilizare" trebuie complet separată de noțiunea „supranormativ" (valoric sau fizic). Referindu-ne la activitatea întreprinderilor constructoare de mașini, apreciem că pot fi considerate imobilizări:

a) La materii și materiale: stocurile neutilizabile, fără mișcare, pe o perioadă definită de la aprovizionare, de pildă 6 luni, precum și cele cu mișcare lentă, care depășesc necesarul de consum pe o perioadă asemănătoare;

b) la producția neterminată: toate comenzile anulate sau sistate, precum și cele la care ciclul de fabricație planificat a fost depășit cu un anumit interval de timp;

c) la produsele finite: stocurile fără desfacere asigurată, refuzate de clienți și neîncasate într-un anumit termen, precum și stocurile care au depășit durata planificată de staționare în magazie.

Ca urmare numai pentru aceste categorii de stocuri, precum și pentru debitori cu titluri definitive și goluri de mijloace circulante, întreprinderile trebuie sancționate cu dobînzi penalizatoare.

După părerea noastră realizarea unei creditări operative, precum și punerea de acord a împrumuturilor restante cu nivelul imobilizărilor existente în cadrul întreprinderilor este posibilă prin introducerea unui sistem de creditare globală a activității de bază. Propunem în acest sens ca dotarea întreprinderilor cu mijloace circulante de la buget să fie făcută în proporție de 80% din normativul minim, în acest fel creîndu-se posibilitatea ca și imobilizările existente în cadrul normativului să fie reflectate în împrumuturile restante. Diferența de fonduri, pînă la necesarul fiecărui trimestru, ar urma să fie acoperită prin credite bancare.

În principal, limita de creditare curentă pentru fiecare întreprindere trebuie să fie determinată ca diferență între necesarul de fonduri pentru trimestrul respectiv și suma dotată de la buget.

Dacă la un moment dat, necesitățile de creditare depășesc această cifră, depășirea urmează să fie trecută la împrumuturi restante, în condițiile în care se constată că ea este determinată de existența anumitor imobilizări. Identificarea imobilizărilor existente, pe baza unor anumite criterii ar urma să se facă mai ales cu ocazia verificării garanției creditelor.

Verificarea garanției creditelor ar urma să se transforme în acest fel, într-o adevărată analiză economică, care să constate dacă bunurile materiale existente în cadrul întreprinderii sînt necesare producției, sînt de bună calitate, au utilizare curentă sau desfacere asigurată.

Florea MITROI
inspector principal
la filiala „V. I. Lenin"
a Băncii Naționale

Nicolae PISICĂ
economist principal
la Uzina „Vulcan"–București

UZINELE SODICE GOVORA
• RAION R. VÎLCEA
REGIUNEA ARGEȘ

OFERĂ
spre vînzare:

- Sodă calcinată 98,0–99,0% $CO_3 Na_2$
- Sodă caustică 96,0–99,0 Na OH
- Silicat de sodiu solid neutral (1/3)
- Silicat de sodiu solid alcalin (1/2)
- Silicat de sodiu lichid 38/40° Bé
- Silicat de sodiu lichid Tip C
- Carbonat de calciu precipitat

Produsele noastre întrunesc toate condițiile de puritate putînd fi utilizate cu succes în:

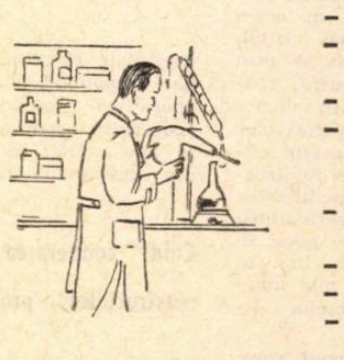

- industria sticlei
- industria chimico farmaceutică
- industria metalurgică
- industria celulozei, mătasei artificiale, supercordului
- industria metalelor neferoase
- industria petrochimică
- industria minieră
- industria electrotehnică

(Urmare din pag. 3)

tivă în această direcție este reducerea gradului de participare la muncă a membrilor cooperatori la lucrările de recoltare a culturilor de toamnă.

ÎNCHEGAREA ȘI DEZVOLTAREA RELAȚIILOR INTERCOOPERATISTE

MIJLOCIREA RELAȚIILOR CU ORGANELE ECONOMICE — O PRINCIPALĂ ATRIBUȚIE

Prin înființarea uniunilor intercooperatiste s-au creat premisele necesare ridicării pe o treaptă superioară a relațiilor dintre cooperativele agricole și organele economice. Drept expresie a atribuțiilor statutare, uniunile intercooperatiste sînt chemate să mijlocească relațiile pe care cooperativele agricole le au cu diferitele organe economice de stat. În această direcție, rezultatele bune obținute pînă în prezent sînt de bun augur, ele oferind certitudinea unui aport și mai consistent, în viitorul apropiat, al uniunilor intercooperatiste în îmbunătățirea și întărirea acestor relații.

Acest lucru este, de altfel, cu atît mai necesar cu cît se mai întîlnesc unele practici cu totul nepotrivite în relațiile cu o serie de cooperative agricole.

Stabilirea unor norme ce se îndeplinesc doar pe hîrtie

Avînd nevoie de transportul produselor agricole la baza de recepție care se află la o distanță de 8 km, cooperativa agricolă din Siliștea Crucii a solicitat de la I.R.T.A. un autocamion, ce i-a fost pus la dispoziție. Pînă aici nimic deosebit, dimpotrivă o situație normală.

Lucrurile au căpătat o altă față în momentul cînd șoferul s-a prezentat cu autocamionul la cooperativa agricolă pentru a efectua transporturile respective de porumb și sfeclă de zahăr. Motivînd existența unor dispozițiuni în vigoare el nu pleca însă în cursă pînă cînd președintele și contabilul cooperativei agricole nu confirmau prin semnătură foaia de parcurs a autocamionului. Pe foaia de parcurs însă erau înscriși 100 km, chipurile, norma zilnică stabilită pentru un autocamion pe care șoferul respectiv trebuie să o îndeplinească. Or, pe zi acest autocamion — și a lucrat mai bine de o lună — nu putea efectua mai mult de 4 transporturi, adică 64 km. Prin urmare cooperativa agricolă plătea zilnic contravaloarea a 100 km, care în realitate însumau efectiv numai 64 km. După un calcul aproximativ, numai din contravaloarea celor 36 km care nu se efectuau, dar pe care cooperativa agricolă îi plătea, se acopereau o bună parte din cheltuielile necesitate de funcționarea zilnică a autocamionului.

— Cum, 100? Ai făcut numai 64 de kilometri!
— Ce să-i faci, șefule, asta mi-e norma.

Cui pot servi asemenea practici? Cooperativei agricole în nici un caz. În mod firesc se pune însă întrebarea: ce se face cu plusul de benzină realizat, întrucît consumul de benzină se calculează după numărul de km înscriși pe foile de parcurs? Mai mult, potrivit normelor tehnice, după 60 000 de km — care se iau tot după foile de parcurs, mai ales că aparatul de măsurat km este prin natura sa „mișcător" — autocamionul poate intra în reparații. Or, prin prelungirea, pe baze fictive, a duratei lui de funcționare șoferul respectiv primește primă care în fond nu i se cuvine. Nu mai vorbim de sumele ce se încasează pentru „economiile" de combustibili.

Cu anticipație...

Întreprinderea regională ADAS văzîndu-se în situația de a nu-și îndeplini planul pe anul în curs, ceea ce afecta premierile de rigoare, a recurs la o soluție pe cît de ingenioasă, pe atît de „eficientă" Directorul respectiv, împreună cu inspectorul șef, au plecat cu formalități în regulă pe la cooperativele agricole mai bine dezvoltate pentru a încasa în contul anului viitor asigurările facultative. Or, este cunoscut că acest gen de asigurări se încasează în cursul anului respectiv. Concret, cooperativei agricole din comuna Siliștea Crucii i s-au încasat 15 000 de lei asigurări facultative pentru anul viitor, deși această unitate și le-a plătit, la timpul cuvenit, pe cele din anul în curs.

Asemenea procedee, deși izolate, acolo unde au loc nu pot aduce decît prejudicii și, în primul rînd, activității economice a cooperativei agricole.

Întărirea și dezvoltarea relațiilor intercooperatiste reprezintă una din condițiile principale ale progresului agriculturii noastre. Respectarea cu strictețe a democrației cooperatiste, preocuparea permanentă pentru ca întreaga activitate să se desfășoare pe baza principiilor înscrise în statutul cooperativei agricole și cel al uniunilor cooperatiste, se numără printre condițiile de bază ale dezvoltării agriculturii cooperatiste din țara noastră.

— La anu'! Prea ați luat-o de vreme!
(desene de Neagu RADULESCU)

MITIȚĂ CONSTANTINESCU ȘI PROBLEMELE INDUSTRIEI ROMÂNEȘTI

Economia românească în perioada dintre cele două războaie mondiale a ridicat în fața economiștilor multe probleme noi, privind atît structura sa, cît și perspectivele sale de dezvoltare. Una din aceste probleme a fost dacă România, în acele condiții, avea sau nu posibilități de a înfăptui industrializarea. La această întrebare, desigur, s-au dat răspunsuri diferite în funcție de pozițiile pe care se situau economiștii vremii. Marea majoritate a economiștilor, care deși exprimau interesele diferitelor clase și grupări politice, s-au pronunțat pentru industrializare, considerînd-o utilă pentru viitorul poporului român.

Mitiță Constantinescu, susținînd interesele grupării financiar-industriale a capitalului autohton concentrat în jurul Băncii Naționale a României și a Băncii Românești, reprezentată pe plan politic prin Partidul Național Liberal, a fost printre acei economiști români, care au susținut necesitatea industrializării țării, urmărind obținerea de către burghezia română, a unor profituri ridicate. Fără îndoială, el vedea înfăptuirea industrializării ca un mijloc de consolidare a relațiilor capitaliste în țara noastră, a întăririi pozițiilor burgheziei românești și reducerii dependenței față de capitalul străin, însă, în același timp, trebuie să spunem că dezvoltarea industrială a țării corespundea cerințelor dezvoltării forțelor de producție și se înscria pe linia aspirațiilor poporului român spre progres social și o viață civilizată.

Mitiță Constantinescu a adus în această problemă unele contribuții interesante. În lucrarea „Politică economică aplicată", apărută în 1943, analizînd structura importului și exportului României, a prezentat veridic unele aspecte ale caracterului economiei românești din deceniul al IV-lea. Autorul arată că „compunerea covîrșitoare a importurilor noastre în produse fabricate, sublinia vițiul de alcătuire a economiei naționale românești, evidenția dezechilibrul din cuprinsul acestui organism, anume: participarea și proporția factorului de producție industrial, cu totul inferior, față de factorul de producție agricol.

Producțiunea noastră industrială — sublinia mai departe autorul —, se releva a fi cu mult neîndestulătoare, față de necesitățile interne ale țării, dacă din media importurilor noastre, în perioada 1928—1937, în valoare medie anuală de circa 18 miliarde lei, — aproape 14,5 miliarde lei erau produse fabricate, cerute și absorbite de necesitățile economiei românești.

Aceste cifre grăiau în chip dureros starea de neorganizare, lipsa de armonie și proporții în structura vieții noastre economice.

Exportul și proporția între componentele economiei noastre naționale, erau în felul acesta cu totul anormale și în detrimentul componenței industriale".

Mitiță Constantinescu a arătat că slaba dezvoltare a industriei românești, din perioada dintre cele două războaie mondiale, se oglindește și în structura exportului țării, format în principal din materii prime sau simplu transformate. Astfel, în perioada 1928—1937, în totalul valorii mijlocii a exporturilor noastre, produsele petroliere reprezentau 39,63%, cerealele și derivatele lor — 39,29%, lemnul și derivatele lui — 11,17%, animale vii — 5,68%. produsele animale alimentare — 3,02%, iar semințele de plante — 2,90%. După cum se vede, resursele naturale ale țării noastre nu erau valorificate superior în țară, fiind în mare măsură exportate ca materie primă brută pentru industria țărilor capitaliste, de unde apoi, în parte, erau importate ca produse finite, la prețuri foarte mari.

Lichidarea acestei stări de înapoiere economică nu era posibilă, sublinia Mitiță Constantinescu, decît prin industrializare. El a demonstrat că industria existentă atunci și cea care urma să se creeze în cadrul „complexului industrial al țării" dispunea de o bază proprie de materii prime.

Ca guvernator al Băncii Naționale a României, Mitiță Constantinescu, împreună cu un mare număr de oameni de știință, a inițiat studierea posibilităților asigurării industriei românești cu materia primă necesară, văzînd în aceasta unul din factorii importanți pentru asigurarea independenței economice a țării. Rodul acestui studiu a fost elaborarea lucrării „Contribuțiuni la problema materiilor prime în România", editată în 1939 de către Banca Națională a României. În cuvîntul introductiv la această lucrare, Mitiță Constantinescu arată „că țara noastră, cu toate că este fericit înzestrată cu multe și bogate izvoare de avuții naturale, totuși nu poate să-și acopere, în întregime, cu producția proprie, nevoile în continuă creștere ale industriei sale care a luat, în ultimii ani, un mare avînt și este silită să recurgă, pentru anumite materii prime, la un import destul de însemnat". În scopul asigurării industriei cu materia primă necesară, el propunea să se găsească soluțiile cele mai potrivite, mai eficace și prompte pentru a se produce în țară cît mai multe materii prime și numai în măsura în care nu se pot obține în interior să le importăm în condiții sigure și lesnicioase.

O problemă mult discutată de către economiștii români, din perioada dintre cele două războaie mondiale, a fost aceea dacă țara noastră dispunea de o piață internă care să permită dezvoltarea unei puternice industrii. Mitiță Constantinescu a respins părerea acelor economiști care negau posibilitatea industrializării țării, datorită insuficientei piețe interne și lipsei de piață externă pentru industria românească. El a arătat în mod just că, însuși consumul intern crea posibilitatea industrializării țării, dar el nu trebuie considerat unicul criteriu de orientare în politica de industrializare, ci trebuie avută în vedere și piața externă, unde poate să pătrundă industria românească datorită condițiilor avantajoase de care dispune.

Sprijinindu-se pe concepția sa despre rolul pieței interne și externe în procesul de industrializare, Mitiță Constantinescu a formulat ***teza dublei industrializări a țării noastre.*** Potrivit acestei teze, România trebuia să se orienteze în politica de industrializare, pe de o parte, în direcția producerii bunurilor industriale importate, iar pe de altă parte, în direcția fabricării de produse industriale pentru export, care să înlocuiască materiile prime ce se trimeteau peste hotare.

Această teză, se opunea concepției acelor economiști care negau posibilitatea creării unei industrii de export, capabilă să facă față concurenței de pe piața mondială. Industrializarea reprezenta, pentru Mitiță Constantinescu, mijlocul prin care se putea schimba structura defectuoasă a importului țării noastre.

În același timp, Mitiță Constantinescu analizează perspectivele de dezvoltare a diferitelor ramuri industriale. Referindu-se la industria textilă, el menționează că este absolut necesară dezvoltarea acestei ramuri întrucît există condiții favorabile pentru aceasta, iar grupa textilelor ocupă locul cel mai însemnat, ca valoare, din importurile noastre. O atenție deosebită a acordat dezvoltării producției de fibre sintetice care în totalitatea lor erau importate. „Dezvoltarea producției fibrelor sintetice era și este de o deosebită importanță pentru economia națională, precum și cu însemnate posibilități de realizare în România".

Întrucît minereurile de fier atunci cunoscute nu erau suficiente, Mitiță Constantinescu atrăgea atenția asupra necesității de a se intensifica munca de explorare pentru descoperirea de noi zăcăminte. De asemenea, susținea utilizarea minereurilor sărace, aflătoare în țară, precum și colectarea masivă a fierului vechi. În scopul satisfacerii cerințelor industriei siderurgice, cu minereu de fier, el preconiza importul acestuia din străinătate.

În ceea ce privește combustibilii necesari pentru industria metalurgică, Mitiță Constantinescu arăta că pe temeiul studiilor și experiențelor făcute, se poate obține cocs din cărbunele aflător în țară. Pînă la obținerea cantităților de cocs din producția națională, acesta trebuia să se importe.

„Urmărind astfel, în verticală, dezvoltarea producției siderurgice naționale, începînd de la minereu de fier, prin produsele intermediare, pînă la oțel, se impunea mărirea corespunzătoare a industriei producătoare de oțel, pentru ca astfel să ne putem apropia cît mai mult cu putință de obiectivul propus: reducerea importului și asigurarea independenței economice, prin satisfacerea necesităților interne pe bază de producție națională".

Metalurgia neferoasă avea, de asemenea, după Mitiță Constantinescu, condiții favorabile de dezvoltare, datorită existenței în subsolul țării noastre a aurului, argintului, cuprului, plumbului, aluminiului, zincului, manganului, magneziului, antimoniului și cromului.

Mitiță Constantinescu a fost preocupat de crearea unei puternice industrii chimice — țara noastră dispunînd de condiții favorabile în acest sens. În dezvoltarea industriei chimice, el vedea un mijloc pentru sporirea gamei de materii prime.

Valorificarea bogățiilor țării prin industrializare necesita însă mari investiții de capital.

Ca exponent al grupării financiar-industriale liberale, Mitiță Constantinescu a promovat politica „prin noi înșine", cu ajutorul căreia aceasta căuta să-și consolideze pozițiile sale în cadrul economiei naționale, pe calea acumulării de capital, prin mari speculații, afaceri și inflații.

Analizînd modul de folosire a forței de muncă, Mitiță Constantinescu constata că în țara noastră există un surplus de populației rurală care nu-și mai poate găsi utilizarea în agricultură și care trebuia îndreptată spre alte ramuri de activitate, în special spre industrie. Ținînd cont de acest fapt Mitiță Constantinescu cerea să se creeze un astfel de regim muncii naționale, care să permită absorbția și fixarea brațelor de muncă de către industrie și alte ramuri neagricole. În același timp, el a acordat o mare atenție problemei calificării acestor muncitori, care au părăsit ogoarele pentru a veni să lucreze în industrie.

Fără îndoială că gîndirea economică a lui Mitiță Constantinescu, în ansamblu, are limitele sale de clasă, burgheze, dar unele din ideile lui cu privire la industrializarea României, raportate la practica socială din acea vreme, sînt în general juste, cu atît mai mult, cu cît ele au fost susținute cu tărie într-o perioadă cînd Germania hitleristă urmărea transformarea României într-un hinterland agrar al ei.

Transformarea României într-o țară industrială n-a putut fi înfăptuită sub regimul burghezo-moșieresc. Această sarcină istorică de a înfăptui industrializarea țării în condiții social-economice noi, pornind de la interesele vitale ale întregului nostru popor, i-a revenit clasei muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român — promotorul consecvent al progresului social, al ridicării nivelului de civilizație a poporului nostru și al apărării independenței și suveranității naționale.

conf. univ. M. TODOSIA

ACORDURI

● La 14 noiembrie s-a semnat la București Protocolul privind livrările reciproce de mărfuri între Republica Socialistă România și Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste pe anul 1967. Volumul de livrări reciproce dintre cele două țări pe anul 1967 va reprezenta 730 milioane ruble, depășind cu circa 9% volumul prevăzut în Protocolul pe anul 1966.

● La București au fost semnate Acordul comercial de lungă durată și Acordul de plăți de lungă durată pe perioada 1967—1970, precum și Protocolul privind schimburile de mărfuri pentru anul 1967 între Republica Socialistă România și Republica Arabă Unită.

...SI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Contracte încheiate de întreprinderea *„Chimimport"* prevăd exportul de intermediari pentru industria organică de sinteză în Brazilia, Elveția, Franța, India, Iran, Olanda, anvelope pentru remorci agricole, tractoare, autoturisme și motorete, anvelope și camere pentru biciclete în Anglia, Ghana, Grecia, Liban, Suedia, Turcia, 400 de tone de negru de fum Carbomet-S în R. P. Ungară.

● Printre contractele perfectate de *„Metalimport"* se înscriu importul din Suedia a 830 de tone de sîrmă beton precomprimat de la firma „Frick & Nilson", a 270 de tone de tablă inoxidabilă de la firma „Avesta Jernverks", a 780 de tone de electrozi de sudură de la firma „ESAB", importul din Italia a 770 de tone de țevi conductă de la firma „Siderexport" și a 180 de tone de cabluri oțel pentru construcții de la firma „Redaelli", importul din Belgia a 1 150 de tone de sîrmă beton precomprimat și a 700 de tone de bandă laminată la rece de la firma „Salzgitter" din Bruxelles și 1 700 tone bandă laminată la rece de la firma „Contistahl" din Anvers.

● Întreprinderea *„Cartimex"* a semnat contracte pentru vînzarea de ceramică neagră în R.S.F. Iugoslavia, de hîrtie pentru țigarete în R.P. Ungară.

● *„Mineralimportexport"* a livrat 34 000 de tone de ciment în Ceylon, R.A.U. și în porturi din Golful Persic, 61 200 mp de geam mecanic tras în Anglia, Austria, R.S. Cehoslovacă, Cipru, Italia, 47 000 mp de geamuri laminate în Austria, Italia, R.S.F. Iugoslavia, 110 tone produse din P.V.C. în R.S. Cehoslovacă, 5 000 mp de covoare pe suport textil în U.R.S.S.

CURIER

● CU PLANUL ANUAL ÎNDEPLINIT

● Un număr tot mai mare de întreprinderi raportează realizarea sarcinilor pe anul 1966. Ultimele instalații frigorifice planificate pe acest an au ieșit de pe banda de montaj a întreprinderii „Tehno-utilaj" din Odorhei; obiectivele planului anual la transporturile de mărfuri repartizate depourilor C.F.R. Teiuș și Oradea, au fost îndeplinite paralel cu economisirea unei mari cantități de combustibil; toate produsele destinate exportului prevăzute în planul pe 1966 al Uzinelor „Electroputere" din Craiova, au fost livrate; vești asemănătoare am primit de la alte zeci de întreprinderi printre care Combinatul chimic Tîrnăveni, Exploatarea forestieră Iacobeni, Întreprinderea de industrializare a peștelui de la Tulcea.

Totodată, întreprinderi recent puse în funcțiune anunță atingerea înainte de termen a parametrilor proiectați. Faptul se concretizează, printre altele, în cazul fabricii de mobilă din Complexul de industrializare a lemnului — Turnu Severin, care a atins capacitatea proiectată — respectiv o producție anuală de 15 mii garnituri de cameră — cu patru luni mai devreme.

● DIVERSIFICAREA PRODUCȚIEI

● Tubul flexibil din p.v.c. este cel mai nou produs al Întreprinderii de prelucrare a maselor plastice din Iași. Tubul se remarcă printr-o durabilitate sporită și are o gamă largă de întrebuințări industriale.

● Colectivul Uzinei „7 Noiembrie" din Craiova a pus la punct fabricația remorcilor pentru împrăștiat îngrășăminte chimice. Cu aceasta, sortimentul de mașini agricole fabricate aici se ridică la 20.

● La Întreprinderea „Electrofar" din Capitală, se produc „în premieră" filtre pentru antiparazitarea instalațiilor cu tuburi lumioase. In acest mod, se rezolvă problema îmbunătățirii audiției și vizionării emisiunilor de radio și televiziune în zonele unde sînt puse în funcțiune instalațiile cu tuburi luminoase.

● PERFECȚIONĂRI TEHNICE

● La Combinatul chimic-Borzești s-a perfecționat rețeta de fabricație a clorurii de vinil, obținîndu-se o puritate ridicată la nivelul indicilor atinși pe plan mondial.

● În incinta exploatării miniere Săsar-Baia Mare, a fost pusă în funcțiune o instalație modernă — concepută și realizată de specialiștii de aici — care asigură captarea prafului la stația de măcinare a minereului. Pe lingă avantajele evidente în îmbunătățirea protecției muncii, noua instalație permite și creșterea randamentului la extracția și prepararea minereului.

● ACTIVITATE CONSTRUCTIVĂ

● S-a terminat montajul celor patru grupuri de cîte 7500 de kilowați de la Hidrocentrala Bacău 2 — ultima din salba de pe Bistrița. Tot aici, prin terminarea barajului de la Șerbănești, a început și umplerea lacului de acumulare.

● In localitatea Balș s-a deschis marele șantier care anticipează ridicarea unui important obiectiv industrial: uzina de reparații de utilaje agricole.

● Printre complexele lucrări ce se desfășoară în Delta Dunării se numără pepiniera piscicolă de la Stipoc și marea ecluză de la Iacubova. Finalizate în aceste zile, ambele lucrări prezintă o însemnătate economică deosebită, deoarece în primul caz avem de-a face cu cea mai mare pepinieră piscicolă din țară (eleștee cu o suprafață de 1300 de ha), iar în al doilea caz se asigură regularizarea debitului de apă pe o suprafață de 23 de mii de ha.

● La Deva a fost pus în funcțiune un mare laborator regional — dotat cu aparataj modern, — destinat controlului semințelor.

● CONSFĂTUIRI

● Lucrătorii Institutului de cercetări miniere — ICEMIN — au dezbătut zilele acestea, într-o sesiune tehnico-științifică, principalele căi și mijloace pentru perfecționarea producției miniere, pentru introducerea unor tehnologii avansate.

● În CAPITALĂ, a avut loc o consfătuire a specialiștilor din întreaga țară privind îmbunătățirea protecției meteorologice a navigației aeriene.

● Noile orientări în activitatea a două ramuri importante ale economiei naționale au făcut obiectul unor consfătuiri desfășurate la PLOIEȘTI și ARAD. Prima a avut ca obiectiv generalizarea noutăților în proiectarea instalațiilor petroliere, iar cea de-a doua a fost consacrată procedeelor noi în construcția de mașini-unelte.

AGENDA ECONOMISTULUI

ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI

Tehnica majorării pensiilor, pensia de urmaș și cuantumul total al pensiei

La redacție continuă să sosească scrisori în care se pun întrebări în legătură cu modul de aplicare a diferitelor prevederi ale proiectului de lege a pensiilor.

● Unii pensionari, mai ales din cei care au vîrsta mai înaintată și care se deplasează mai greu de la domiciliul lor, întreabă **care va fi procedeul tehnic de majorare a pensiei. Dacă va fi nevoie de prezența lor la această lucrare ?**

Răspunzînd acestor pensionari și tuturor celorlalți arătăm că în prezent la toate oficiile de prevederi sociale din cadrul sfaturilor populare raionale sau orășenești se lucrează la efectuarea operației de majorare a pensiilor. **La această lucrare nu este nevoie de prezența pensionarilor.** Ea se face pe baza documentelor aflate la dosarul fiecărui pensionar.

După încheierea acțiunii de majorare a pensiilor, tuturor pensionarilor li se va trimite cîte o comunicare scrisă, iar începînd cu luna ianuarie pensionarii existenți la data de 31 decembrie 1966, vor primi la data binecunoscută de ei pensia prin poștă (cei încadrați în muncă prin unitatea în care lucrează).

● Mai mulți pensionari urmași întreabă **dacă procentul de majorare a pensiei se va aplica la pensia de urmaș sau la pensia ce se cuvenea susținătorului decedat** și apoi se va face defalcarea pensiei susținătorului (titularului) pe urmași ?

În legătură cu această întrebare arătăm că procentele de majorare a pensiei ce se vor acorda după 1 ianuarie 1967 pentru pensionarii de toate categoriile existenți la data de 31 decembrie 1966 se vor aplica la pensiile primite de fiecare pensionar. Deci în cazul pensionarilor urmași procentul de majorare se va aplica la pensia primită de urmași și nu la pensia ce se cuvenea susținătorului (titularului) decedat. Așa de exemplu, în cazul cînd susținătorul decedat a avut dreptul la o pensie de 820 lei și după el a rămas un singur urmaș, soția acestuia beneficiază în prezent de o pensie în cuantum de 50% din pensia titularului, adică de 410 lei. Procentul de majorare a pensiei va fi de 35% și se va aplica la pensia de urmaș de 410 și nu de 15% la pensia de 820 lei a titularului decedat.

În legătură cu majorarea pensiei de urmaș se ridică o problemă deosebită și anume majorarea pensiei de urmaș în cazul cînd titularul a avut o pensie plafonată la 1 200 lei. În acest caz se pot ivi două situații distincte și se va proceda după cum urmează :

a) dacă titularului i-a rezultat din calcul o pensie între 1 201—1 380 lei, se va acorda urmașilor, drept pensie majorată, o cotă-parte din suma de 1 380 lei, în raport cu numărul lor, astfel :

— pentru 3 sau mai mulți urmași	(100% = 1 380 lei
— pentru 2 urmași	(75%) = 1 035 lei
— pentru 1 urmaș	(50%) = 720 lei

De reținut că pentru un urmaș ar reveni o pensie de 690 lei (1 380 × 50%), dar se acordă minimul tranșei de 720 lei.

b) dacă titularului i-a rezultat din calcul un cuantum mai mare de 1 380 lei, se va acorda urmașilor, drept pensie majorată, o cotă-parte din suma rezultată din calcul în raport cu numărul lor. De exemplu, în cazul cînd pensia reieșită din calcul a titularului, înainte de plafonare, a fost de 1 560 lei, pensia majorată a urmașilor va fi :

— pentru 3 sau mai mulți urmași	(100%) = 1 560 lei
— pentru 2 urmași	(75%) = 1 170 lei
— pentru 1 urmaș	(50%) = 780 lei

Și în astfel de situații se va avea în vedere ca pensia majorată să nu fie mai mică de 720 lei, pentru un singur urmaș.

● Unii angajați întreabă **dacă cuantumul total al pensiei poate depăși salariul tarifar avut la data pensionării ?**

Proiectul de lege privind acordarea pensiilor de asigurări sociale de stat și a pensiei suplimentare precizează că pensia de asigurări sociale nu poate depăși nivelul salariului tarifar pe baza căruia s-a calculat pensia respectivă. Avînd în vedere însă că fondurile pentru pensia suplimentară ce se va acorda începînd cu data de 1 ianuarie 1967 se constituie din contribuția de 2% asupra salariului tarifar al tuturor salariaților și că această pensie se acordă pe principiul mutualității, pensia de asigurări sociale împreună cu pensia suplimentară poate să depășească salariul tarifar pe baza căruia a fost calculată pensia de asigurări sociale.

Dacă de pildă, se va pensiona pentru limită de vîrstă un salariat încadrat în grupa a III-a de muncă, avînd un salariu tarifar de 1 200 lei, cu o vechime de 42 ani, din care peste 20 ani dinainte de pensionare în aceeași unitate și avînd depusă contribuția de 2% la pensia suplimentară pe o perioadă de 6 ani, pensia se va calcula astfel :

a) se va aplica la salariul tarifar procentul de bază pentru vechimea minimă (25 ani) 1 200 × 80%	960 lei
— se va aplica tot la salariul tarifar cîte 1% pentru fiecare an muncit peste vechimea minimă 1 200 × 17	204 lei
Total lei	1 164 lei
— se va aplica la pensia stabilită procentul de 10% pentru continuitatea de peste 20 ani în aceeași unitate 1 164 × 10%	116 lei
Total lei	1 280 lei
Întrucît în acest caz pensia este mai mare decît salariul, se va acorda pensia de asigurări sociale de	1 200 lei
b) Avînd în vedere că numitul a depus peste 5 ani contribuția de 2% pentru pensia suplimentară, la pensia de asigurări sociale i se va mai adăuga 10% din salariul tarifar de 1 200 × 10%	120 lei
Rezultă în total suma de	1 320 lei

Deci pensia de asigurări sociale împreună cu pensia suplimentară poate să depășească nivelul salariului tarifar care a stat la baza calculării pensiei de asigurări sociale.

Ion PETRUȘCA

DESCĂRCAREA MĂRFURILOR DIN VAGOANE

PRIN aplicarea sistemului de planificare operativă a transporturilor, organizațiile socialiste expeditoare și destinatare cunosc — în anumite limite — din timp, cantitățile de mărfuri pe care trebuie să le încarce, respectiv să le descarce din mijloacele de transport.

Pentru o eficientă utilizare a parcului de vagoane, prin Tariful local de mărfuri (TLM) s-a prevăzut dreptul căii ferate de a pune la dispoziția expeditorilor un număr sporit de mijloace de transport față de cel planificat.

Astfel, dacă pentru un expeditor se pun la încărcare într-o zi pe liniile stației care îl deservește mai multe vagoane, el este obligat să încarce în 24 ore :

— *dublul mediei zilnice programate* — dacă media zilnică programată este pînă la 30 vagoane inclusiv ;

—*media zilnică programată, sporită cu 50%* — dacă media zilnică programată este mai mare de 30 vagoane.

Dar încărcarea, respectiv expedierea unui tonaj sporit ridică problema dacă destinatarii au ori nu obligația de a descărca în termen *toate* vagoanele primite.

În această privință, Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2666 din 24 octombrie 1966, a stabilit că *„destinatarul răspunde de nedescărcarea în termen a vagoanelor primite în limita obligațiilor sale de descărcare (astfel cum sînt stabilite ele prin art. 19 (16) din TLM), fără referire la modul cum au fost expediate de furnizorii săi“.*

Din acest principiu se desprind următoarele consecințe :

— Dacă unul din furnizori a expediat o cantitate de produse mai mare decît aceea prevăzută în graficul de livrare, dar această cantitate, împreună cu cele primite la aceeași dată de la ceilalți furnizori ai săi erau totuși în limita obligației sale de descărcare, destinatarul poartă răspunderea nedescărcării în termen a vagoanelor primite.

În cazul sosirii unui număr de vagoane mai mare decît obligația de descărcare a beneficiarului-destinatar, răspunderea revine acelor furnizori care au expediat din proprie inițiativă o cantitate de produse mai mare decît aceea stabilită în graficul de livrare sau dacă, fără a ține seama de posibilitățile destinatarului, au acceptat amînarea ori anticiparea încărcărilor și expedierilor.

— Dacă însă expedierea de către furnizori a unei cantități de mărfuri mai mare decît aceea prevăzută în graficul de livrare (și deci, sosirea la destinație a unui număr de vagoane care depășesc obligațiile de descărcare ale destinatarului-beneficiar) a fost determinată de sporirea tonajului pus la dispoziție de C.F.R., în limitele arătate mai sus, ori prin punerea la dispoziție a unor vagoane restante dintr-o semidecadă a lunii respective, în acest caz, calea ferată nu mai este îndreptățită a încasa penalități pentru nedescărcarea în termen a mijloacelor de transport.

I. ICZKOVITS

RĂSFOIND PRIN DOSARE

STRUGURII S-AU DUS, DIVERGENȚELE AU RĂMAS

ÎNCEPÎND cu acest an, aprovizionarea populației cu legume, cartofi, fructe și struguri de masă este realizată prin **întreprinderile regionale pentru valorificarea legumelor și fructelor,** denumite pe scurt I.R.V.L.F.

În vederea aprovizionării piețelor din Capitală, **cu struguri de masă,** I.R.V.L.F. – București, în baza actului administrativ de planificare primit de la forul tutelar – Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor – la începutul lunii iulie a intrat în raporturi contractuale cu unsprezece gospodării agricole de stat din regiunea București, furnizorii de bază la acest articol.

Cele unsprezece contracte, care urmau să se perfecteze în vederea unei bune aprovizionări a populației, s-au transformat în tot atîtea dosare de litigii precontractuale (nr. 841/1966, 863/1966 etc.) **nesoluționate nici pînă azi** la Arbitrajul de Stat de pe lîngă Sfatul popular al regiunii București, deși sezonul de struguri de masă s-a terminat de mult, adică „obiectul" lor s-a consumat.

Iată cum stau lucrurile. Departamentul GOSTAT, ca for tutelar al furnizorilor – gospodăriile agricole de stat din regiunea București – a emis acte administrative de planificare în care a înscris : **struguri de vin, struguri cu funcțiuni mixte, struguri de consum,** iar Departamentul pentru Valorificarea Legumelor și Fructelor, ca for tutelar al beneficiarei, în actele administrative de planificare emise a înscris : **struguri de consum în stare proaspătă.**

Ca urmare a faptului că cele unsprezece gospodării de stat furnizoare au trecut în contracte că urmează a se livra struguri potrivit cu repartiția primită, beneficiara a formulat divergențe, solicitînd modificarea obiectului acestora în conformitate cu actul administrativ de planificare primit de la forul său tutelar, adică **struguri de consum în stare proaspătă.**

Divergențele respective, neputînd fi însușite de către gospodăriile de stat furnizoare, fiind contrare repartiției primite de la forul lor tutelar, iar beneficiara din același motiv neputînd renunța, au fost înaintate spre soluționare organului de arbitraj competent și anume Arbitrajul de Stat de pe lîngă Sfatul popular al regiunii București, în timp util, adică înainte de recoltarea și livrarea produsului în cauză (începutul lunii iulie a.c.).

Potrivit Instrucțiunii nr. 6560/1953 dată de Primul Arbitru de Stat **„În asemenea cazuri, organul arbitral are îndatorirea ca în cursul fazei de pregătire a litigiului, să clarifice chestiunea neconcordanței dintre repartiții, cerînd organelor tutelare în drept, informațiile și lămuririle necesare și obligînd și părțile la aducerea acestor informații și lămuriri...".**

Organul de arbitrare, în loc să ia aceste măsuri **încă din faza de pregătire a litigiului,** s-a rezumat ca să citeze, **în luna septembrie,** forurile tutelare la o conciliere, care însă nu a putut fi realizată.

Într-o astfel de situație, organul arbitral, deși chemat a soluționa divergențele în minimum de timp posibil pentru ca părțile să poată trece la executarea imediată și exactă a sarcinii de plan, dă termene în continuare pînă în luna noiembrie a.c., cînd orice soluție s-ar da, nu mai poate veni în sprijinul executării acestor contracte, recoltatul strugurilor de toate categoriile – de masă, de vinificație și cu funcțiuni mixte – fiind de mult terminat.

Ce concluzii pot fi desprinse din implicațiile provocate de divergențele respective ?

● Forul tutelar al unităților furnizoare trebuia să emită acte administrative de planificare în raport direct cu sarcina de plan primită și cu obiectivul de activitate al unității beneficiare, adică pentru **struguri de masă,** conform STAS 1490–59 și nu pentru struguri de vin, struguri cu funcțiuni mixte și struguri de consum.

● Actele administrative de planificare ale forului tutelar al unității beneficiare trebuiau să fie emise de asemenea în raport direct cu sarcina de plan atribuită, în conformitate cu obiectul său de activitate și anume **struguri de masă** și nu **struguri pentru consum în stare proaspătă,** care pot fi confundați la definitivarea contractelor și cu strugurii cu funcțiuni mixte. Cu atît mai mult necesită această precizare cu cît în Decretul nr. 103/1966 există prevederea expresă a obiectului activității întreprinderilor pentru valorificarea legumelor și fructelor și anume : legume, cartofi, fructe și **struguri de masă.**

● Organul arbitral chemat a soluționa divergențele, respectiv Arbitrajul de Stat de pe lîngă Sfatul popular al regiunii București, încă în fază de pregătire a litigiilor – deci înainte de a se fixa termene de soluționare – trebuia să solicite forurilor tutelare precizarea actelor de planificare în sensul emiterii unor repartiții identice în sarcina unităților în subordine, iar în lipsa unui răspuns afirmativ să ceară intervenția Comitetului de Stat al Planificării.

● Soluțiile organelor arbitrale pentru divergențele formulate la contractele economice sînt în măsură a interveni în reglementarea modului de executare la timp și întocmai a sarcinilor de plan, numai atunci cînd ele sînt pronunțate înainte de executarea prestațiilor sau, în cel mai rău caz, în timpul executării acestora. Hotărîrile acestor organe după executarea prestațiilor, ca în cazurile menționate, nu pot asigura realizarea sarcinilor ce revin Arbitrajului de Stat de a contribui la îndeplinirea întocmai și la timp a sarcinilor de plan, de a îndruma organizațiile economice în acest sens și de a interveni întotdeauna cînd constată abateri de la această disciplină obligatorie în economia planificată.

C. CRISTEA

ȚINTA bine cunoscută a capitalului vest-european de a-și crea intreprinderi „de talie internațională" continuă să fie urmărită neslăbit, mai ales prin mijlocirea unui val de fuziuni care duce la regrupări necontenite în plutonul conducător din diversele țări. „Talia internațională" este înțeleasă, după cum se știe, în sensul capacității de concurență față de firmele de dincolo de ocean, caracterul presant al realizării ei derivind între altele din faptul că terenul pe care se desfășoară concurența este în bună măsură însăși piața țărilor din Europa Occidentală. Dar procesul de concentrare și centralizare a capitalului și a producției nu stă pe loc nici în Statele Unite.

...500 DIN S. U. A.

Numărul fuziunilor și absorbirilor de firme se situează în ultimii ani în S.U.A. în jurul a 850 anual. Accelerarea procesului în perioada de după cel de-al doilea război mondial reiese din datele oficiale pe o perioadă mai lungă, în cursul căreia numărul fuziunilor și absorbirilor a crescut astfel :

1920—1924	2 230	1945—1949	1 505
1925—1929	4 583	1950—1954	1 424
1930—1934	1 687	1955—1959	3 365
1935—1939	577	1960—1964	4 366
1940—1944	906		

(*Sursa :* Statistical Abstract of the United States, 1965, pag. 503).

Amploarea procesului de centralizare este deci, în ultimii ani, aproape de cinci ori mai mare, judecind după aceste date, decît în urmă cu două decenii și a fost depășită numai în perioada premergătoare crizei din 1929—1933. Acesta este unul din factorii care explică sporirea an de an a proporțiilor concentrării în industria americană, așa cum se oglindește în cele mai recente date publicate de revista FORTUNE (iulie 1966).

Cele mai mari 500 de firme industriale din S.U.A. au avut în 1965 (inclusiv personalul filialelor din străinătate) 11 279 085 de salariați, dintr-un total de 18 612 000 pe întreaga industrie americană. În acest club al giganților au apărut anul trecut 26 de noi titulari ; dintre cei 26 eliminați, nouă au fost absorbiți de alte firme membre ale clubului, iar ceilalți nu au mai atins plafonul necesar al cifrei desfacerilor pentru a-și putea păstra locul. Plafonul a depășit în 1965, pentru prima oară, suma de 100 milioane de dolari, și 36 de societăți nu au mai încăput printre primele 500 cu toate că împlineau această condiție.

În fruntea listei se situează de mulți ani corporația General Motors, care a avut în 1965 desfaceri de 20,7 miliarde de dolari — aproape de două ori mai mari decît următoarele două clasate : Ford și Standard Oil of New Jersey cu cîte 11,5 miliarde, și de peste trei ori mai mari decît a patra firmă : General Electric cu 6,2 miliarde. Ford a trecut pentru întîia oară pe locul al doilea, întrecind cu puțin firma Standard Oil.

În total, 60 de societăți din industria S.U.A. au avut în 1965 un volum de desfaceri de peste un miliard de dolari — cu cinci mai mult decît în 1964. În privința sumei profitului net (după scăderea impozitelor), General Motors se află însă într-o companie mult mai restrînsă : numai o singură firmă și anume Standard Oil of New Jersey mai are în 1965 un profit care depășește un miliard de dolari, și aceasta la o distanță considerabilă. Cifra mai precisă a fost de 1 035 675 000 dolari pentru Standard Oil și 2 125 606 000 dolari pentru General Motors. Împreună cu Ford — 703 049 000 dolari —, grupul fruntaș atît de redus numeric a încasat aproape o cincime din suma totală a profiturilor nete ale „celor 500". Raportat la capitalul investit (la sfîrșitul anului), profitul lui General Motors a reprezentat 25,8%, iar de pe urma fiecăruia dintre cei 734 594 de salariați s-au obținut după scăderea tuturor cheltuielilor cîte 2 893 de dolari.

...100 DIN LUMEA CAPITALISTĂ

Față de proporțiile concentrării capitalului și a producției în S.U.A. nu poate să mire faptul că într-o listă a celor mai mari 100 de firme industriale din lumea capitalistă, publicată de săptămînalul vest-german DIE ZEIT (26 august 1966), 69 sînt firme americane. Din rest, 13 sînt firme din R.F.G., 8 din Anglia, 2 sînt anglo-olandeze, cîte 2 italiene, franceze și japoneze, una olandeză și una elvețiană. Printre primele 20 de societăți din această clasificare sînt ne-americane doar cele două anglo-olandeze — Royal Dutch-Shell și Unilever —, iar printre primele 50 sînt ne-americane doar 10.

În fruntea listei celor 100 se află, bineînțeles, societatea General Motors, urmată de Ford, Standard Oil of New Jersey și American Telephone and Telegraph. Aceasta din urmă firmă, care în clasificările din FORTUNE nu figurează printre societățile din industrie, ci deschide lista societăților de servicii publice, are o cifră de afaceri foarte apropiată de cea înregistrată de Ford și Standard Oil, iar ca profituri nete — 1,8 miliarde de dolari în 1965 — și ca număr de salariați — circa 800 000 — le este considerabil superioară.

Din punctul de vedere al ramurilor reprezentate de „cei 100", pe primul loc se situează industria petrolului cu 14 titulari. Industria oțelului este la paritate cu industria chimică, fiecare avind cîte 12 titulari ; este adevărat, însă, că mai produc oțel și unele firme clasificate la construcția de mașini. 11 titulari are industria electrotehnică și tot 11 — lucru mai puțin așteptat — industria alimentară (inclusiv producția de conserve și alte forme de mărfuri preambalate). Cîte 5 reprezentanți au construcția de avioane și industria cauciucului. Producția de echipament electronic are numai 3 titulari, printre care se află însă societatea americană International Business Machines, deținătoarea unei ponderi covîrșitoare (90—95%, după unele surse) în producția de mașini electronice de calculat a lumii capitaliste.

În 1965, numărul firmelor din S.U.A. incluse printre cele mai mari 100 din lumea capitalistă s-a mărit cu două față de anul precedent. S-a redus în schimb cu cîte unul — de la 3 la 2 — numărul titularilor francezi și italieni.

...500 DIN FRANȚA

Și totuși, cum constata revista ENTREPRISE (27 octombrie), „mișcarea de concentrare amorsată (în Franța) acum cîțiva ani continuă cu eficacitate tot mai mare și într-un ritm din ce în ce mai rapid". Prima clasată dintre cele mai mari 500 de firme industriale franceze și-a mărit capitalul propriu de la 3,16 miliarde franci — în 1964 — la 4,04 miliarde — în 1965 ; ultima clasată și l-a mărit de la 18,49 milioane de franci la 21,79 milioane. Repartizarea celor 500 după mărimea capitalului propriu arată dinamica pe ansamblu în această privință :

Capital propriu			1961	1965
Peste 1 000 milioane franci			3	6
500 — 1 000	„	„	15	19
200 — 500	„	„	30	49
100 — 200	„	„	53	49
50 — 100	„	„	67	116
20 — 50	„	„	206	261
10 — 20	„	„	126	—

Caracteristicile globale principale ale celor mai mari 500 de societăți din industria franceză erau în 1965 : capitaluri proprii de 65 miliarde de franci ; profituri nete (după scăderea impozitelor plătite de societăți și a sumelor alocate pentru amortizări) 2,95 miliarde franci ; 154,16 miliarde cifră de afaceri ; 1 492 000 de angajați (date parțiale pentru 332 de firme).

Deși, numeric, cei 500 reprezintă mai puțin de 1% din societățile pe acțiuni din Franța, ei folosesc (împreună cu cele mai mari 50 de societăți comerciale) aproape 20% din salariații întreprinderilor neagricole, realizează aproximativ 22% din cifra de afaceri a întreprinderilor pasibile de impozitul pe societăți și înregistrează o creștere considerabil mai mare a activității decît media pe economia națională. Diferențierea este însă foarte însemnată în cadrul grupului cu aceste caracteristici globale.

RADIOGRAFIA „CELOR MAI MARI 500" DIN FRANȚA

(la 1 ianuarie 1966)

	Capital propriu	Profit net	Cifra de afaceri	Angajați (mii)
	miloane franci			
1— 50	35 589	1 470	76 409	685
51—100	9 893	389	22 914	235
101—150	5 123	322	12 794	167
151—200	3 481	175	9 831	95
201—250	2 666	160	8 276	78
251—300	2 177	126	5 854	59
301—350	1 896	119	5 860	63
351—400	1 608	76	5 119	51
401—450	1 386	54	3 736	29
451—500	1 181	57	3 366	30
Totalul celor 500	65 000	2 948	154 159	1 492

În raport cu totalurile pentru „cei 500", primele 100 de firme din clasificarea întocmită de ENTREPRISE dețin 69,9% din capitalul propriu, realizează 64,4% din cifra de afaceri, folosesc 61,6% din salariați și obțin 63% din profitul net. Importanța plutonului fruntaș dintre „cei 500" reiese și mai clar dacă se examinează ponderile primelor 50 de firme : acestea dețin 54,7% din capitalul propriu al întregului grup, realizează 49,5% din cifra sa de afaceri, folosesc 45,9% din totalul salariaților și obțin 49,8% din profitul net. Aceste majorități aproape absolute ale primelor 50 nu pot provoca mirare dacă se ține seama că unele din firmele acestui grup înregistrează la diferite elemente, dintre cele arătate, cifre mai ridicate decît întregul grup al ultimelor 50.

Cu toate acestea, comparațiile pe care le face publicația citată cu marile firme din S.U.A. nu sînt favorabile celor franceze. Cifra de afaceri a primelor două clasate din S.U.A. — General Motors și Ford —, exprimată în 160 388 milioane de franci, a fost ceva mai mare decît totalul cifrei de afaceri a celor 500 din Franța — 154 159 milioane. Această cifră de afaceri ele au realizat-o cu un număr mult inferior de salariați — 1,09 milioane, față de cel puțin 1,49 milioane în Franța. În plus, profitul net al firmelor industriale franceze a fost aproape de cinci ori mai mic în 1965 decît cel obținut de cei doi giganți americani — 2 948 milioane de franci față de 14 060 milioane.

...100 DIN R. F. G.

Unele comparații de acest fel se pot face și între firme americane și vest-germane. Cifra de afaceri realizată de General Motors este, de exemplu, de 9 ori mai mare decît cea a firmei Volkswagen — prima pe lista celor mai mari 100 de societăți din industria R.F.G. O altă firmă americană — General Electric — are o cifră de afaceri de 3,5 ori mai mare decît corespondentul ei vest-german din industria electrotehnică, Siemens. Sumele respective ale succesorilor trustului I. G. Farbenindustrie—Bayer, Hoechst și BASF — ar trebui adunate pentru a se obține o cifră de afaceri apropiată de cea a firmei Du Pont.

Cu toate acestea, „marile întreprinderi (vest-)germane capătă din ce în ce mai mult format internațional", afirmă FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (20 august), publicind o clasificare a celor mai mari 100. În grupul aflat în fruntea acestora se constată, potrivit ziarului, „o dinamică deosebit de puternică". Uzinele Volkswagen au ajuns în 1965 și în sens absolut cea mai mare întreprindere vest-germană, titlu pe care i-l contestau pînă acum Căile ferate federale cu cifra lor de afaceri de aproape 9 000 milioane de mărci. Cifra de afaceri a uzinelor Volkswagen în 1965 a fost de 9 268 de milioane, sumă la care a contribuit cu circa 500 de milioane absorbirea societății Auto-Union. Absorbirea a două societăți din imperiul Stinnes a săltat firma Veba de pe locul 16 în 1964 pe locul 4 în lista celor mai mari 100, imediat după Siemens și August-Thyssen-Hütte, grație unui spor al cifrei de afaceri de aproape două miliarde mărci.

Numărul firmelor cu o cifră de afaceri de peste un miliard de mărci a crescut de la 41 în 1964 la 43 în 1965, al celor cu peste 5 miliarde a ajuns la nouă. În ansamblul grupului „celor 100", modificările de locuri au fost considerabile : numai 20 de societăți și-au păstrat „rangul", 35 au înregistrat o ascensiune, iar 43 au coborît (două au apărut abia în 1965 în cadrul grupului). Printre cauzele deplasărilor în jos se numără și dificultățile întîmpinate încă din anul trecut de industria cărbunelui și de întreprinderile siderurgice vest-germane.

...100 DIN EUROPA OCCIDENTALĂ

În cadrul unei clasificări care îmbrățișează toate țările vest-europene (DIE ZEIT, 19 august), R.F.G. — cu 27 de firme din 100 — se situează pe locul al doilea după Anglia cu 35. Urmează în ordine Franța cu 16 firme, Italia cu 7, Elveția cu 5, Suedia cu 4, Olanda cu două, Belgia și Luxemburg cu cîte una. Totalul pînă la 100 îl completează cele două mari societăți anglo-olandeze Royal Dutch-Shell și Unilever, care apar în toate clasificările internaționale de acest fel și care ocupă și aici primele două locuri, cu o cifră de afaceri (28,8 și respectiv 20,4 miliarde mărci) care le distanțează net de restul grupului (ocupanta locului 3, British Petroleum, figurează cu 9,63 miliarde mărci).

Sub aspectul structurii pe ramuri, compoziția „celor mai mari 100" din Europa Occidentală se deosebește întrucîtva de cea constatată mai sus pe ansamblul lumii capitaliste. În absența marilor companii americane, industria petrolului nu mai este ramura cea mai bine reprezentată, ci figurează numai cu 7 societăți. În frunte se află chimia cu 19 firme și oțelul cu 17 — considerabil mai multe decît în prima clasificare. Industria electrotehnică are același număr de titulari — 11 —, iar cea alimentară 9. Construcția de avioane sau motoare de avion apare numai ca obiect secundar al producției (Fiat-Italia, Hawker Siddeley-Anglia, Volvo-Suedia), iar ca reprezentant al industriei electrotehnice apare (pe locul 73) numai o singură firmă — General Electric din Anglia.

În ceea ce privește ordinea țărilor, după cele două societăți anglo-olandeze prima apare Anglia — pe locul 3, apoi R.F.G. pe locul 4, Olanda pe locul 6, Elveția și Italia pe locurile 9 și respectiv 10, Franța însă abia pe locul 17 cu Renault și apoi 22 cu Rhône-Poulenc (aceasta din urmă, clasificată prima în Franța în ordinea capitalurilor proprii, are o cifră de afaceri ceva mai mică decît Renault). Cifra de afaceri a primei clasificate franceze printre „cei mai mari 100" vest-europeni este de peste două ori mai mică decît a primei clasificate vest-germane.

S. DĂNESCU

Din experienţa Fabricii de confecţii şi tricotaje-Bucureşti în organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii

MAŞINILE • TIMPUL • SPAŢIUL PRODUCTIV

CUM POT FI FOLOSITE MAI EFICIENT

● Studii şi experimentări sintetizate in forme noi, superioare, de organizare a producţiei. ● În comparaţie cu sarcinile pe 1967-1970, o producţie suplimentară în valoare de peste un miliard lei, echivalent cu 8 milioane bucăţi confecţii ● Productivitatea valorică pe salariat mai mare cu 11% ● La producţia comparabilă, economii la preţul de cost de peste 35 milioane lei ● Acumulări in plus de aproape 248 milioane lei.

OBIECTIVUL permanent şi cel mai important în activitatea întreprinderilor, este obţinerea unei cit mai inalte eficienţe economice, concretizată în sporirea continuă a producţiei şi productivităţii muncii, îmbunătăţirea calităţii produselor şi reducerea preţului de cost. Atingerea acestuia este indisolubil legată de organizarea ştiinţifică a producţiei şi a muncii, care să permită folosirea raţională a capacităţilor de producţie, a forţei de muncă şi a timpului de lucru. Aşa cum a arătat tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie a.c. în fiecare întreprindere trebuie luate **„măsuri hotărîte pentru îmbunătăţirea organizării producţiei şi a muncii în vederea utilizării raţionale şi complete a timpului de lucru şi a mijloacelor tehnice materiale, valorificării depline a tuturor rezervelor existente".**

Concretizarea preocupărilor colectivului nostru pe această linie îşi găseşte expresia în iniţiativa de a reorganiza pe baze ştiinţifice producţia secţiilor de confecţii, de a reproiecta intreaga tehnologie de fabricaţie încît, cu aceleaşi mijloace să se obţină rezultate mult îmbunătăţite faţă de trecut. În această acţiune, au fost antrenate colective largi de ingineri, tehnicieni şi economişti care, prin studii concrete şi experimentări, au găsit căi noi şi valoroase de perfecţionare a sistemului de organizare a producţiei şi a muncii.

● De la munca individuală, la sistemul benzii rulante

IN industria de confecţii din ţara noastră, caracterizată in trecut prin existenţa a diverse ateliere, procedeele de execuţie se bazau pe munca individuală sau pe echipe. În condiţiile desfăşurării pe scară industrială a confecţionării produselor, ambele sisteme s-au dovedit ineficiente. De aceea, în fabrica noastră s-au folosit, în decursul anilor, diferite sisteme de organizare a tehnologiei care, toate, au marcat deosebiri esenţiale pe linia obţinerii unei eficienţe economice sporite, în comparaţie cu lucrul individual sau in echipă.

Printre sistemele de lucru mai avansate s-a numărat cel pe bandă rulantă, prima formă industrială folosită în sectorul de confecţii. La procesul de muncă pe bandă rulantă, timpul de execuţie al operaţiilor este mai mic, in comparaţie cu lucrul in echipă. Diviziunea muncii fiind mai accentuată, diferitele activităţi necesită o calificare mai simplă. Faţă de procesele anterioare, banda rulantă reprezintă forma superioară a organizării producţiei, fiind caracterizată prin timp de execuţie redus, producţie mărită, preţ de cost scăzut, calitate superioară a produselor.

Sistemul de lucru pe bandă rulantă prezintă însă o serie de dezavantaje. Astfel, prin dependenţa operaţiilor, nu toţi muncitorii pot să folosească întreaga lor capacitate de muncă, fiind legaţi de ritmul şi de operaţiile precedente; maşinile speciale nu sînt utilizate la întreaga lor capacitate; prin amplasarea transportorului se pierde un însemnat spaţiu industrial; la retribuţia muncii, acordul este colectiv pentru întreaga unitate de producţie. În acest caz, muncitorii cu o productivitate mai mare nu pot fi retribuiţi la întreaga lor capacitate de muncă.

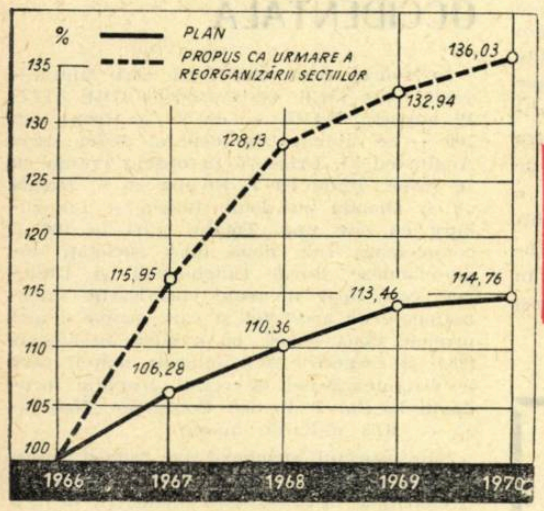

Creşterea producţiei faţă de prevederile de plan în secţiile confecţii-ţesături (1966–1970)

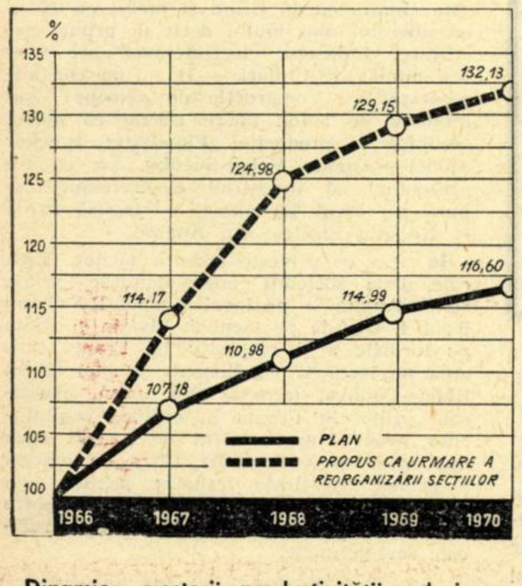

Dinamica creşterii productivităţii valorice a muncii pe salariat

● O nouă treaptă: liniile în flux continuu

SPECIALIŞTII din sectorul de confecţii au căutat noi soluţii de organizare a proceselor tehnologice de confecţionare. Obiectivul principal urmărit a fost eliminarea benzii transportoare prin organizarea lucrului în flux continuu, astfel încît transportul semifabricatelor să se efectueze de la un loc de muncă la altul de către muncitori, pentru a se obţine o mai înaltă productivitate a muncii şi o economie substanţială de spaţiu industrial. În acest sens, a fost adoptat sistemul **„linia în flux"** a procesului tehnologic. El n-a marcat însă o sporire substanţială a productivităţii muncii, crescînd numai producţia pe metru pătrat suprafaţă de producţie. Aceasta a impus găsirea unor noi sisteme de organizare a procesului tehnologic, adoptarea sistemelor de lucru „Ohrnell", „Varion" etc. care, la timpul lor, constituiau o variantă superioară a benzii rulante, dar ineficientă din punct de vedere organizatoric, întrucît păstra in mare măsură dezavantajele benzii rulante.

Prin căutări creatoare, inginerii şi tehnicienii din sectorul de confecţii din ţesături şi tricotaje au ajuns la concluzia adoptării **sistemului de lucru prod-sincron.** Procedeul creează posibilitatea folosirii întregii capacităţi a utilajului şi a forţei de muncă. Trăsătura caracteristică a acestui procedeu, constă in independenţa muncitorului faţă de ritmul unităţii în care lucrează. Producţia de confecţii astfel organizată prezintă posibilităţi, atit pentru sporirea productivităţii muncii, cit şi pentru reducerea preţului de cost al produselor.

Pentru asigurarea independenţei muncitorului de ritmul unităţii, în procesul de lucru prod-sincron, alimentarea cu semifabricate se face pe zone, pe grupe şi pe operaţii, numai cu detalii care se prelucrează la operaţia sau la grupa respectivă. Aceasta constituie un avantaj care contribuie la eliminarea timpilor neproductivi din procesul de confecţionare.

Un alt sistem de lucru utilizat, cel de **conveier secţional,** reprezintă o variantă a sistemului pe bandă rulantă, cu deosebirea că, atît unitatea, cit şi procesul tehnologic, sînt împărţite în secţiuni distincte, în funcţie de diversele caracteristici ce intervin în confecţionare. Un conveier secţional cuprinde: **secţiunea I-a,** in care sînt grupate operaţiile de prelucrare a detaliilor care formează produsul. Timpii ajutători pe operaţie sînt mai mari, fiind determinaţi de caracteristicile de bază ale produsului; **secţiunea a II-a,** grupează operaţiile de asamblare a produsului; în **secţiunea a III-a,** se execută toate operaţiile de finisare a produsului.

În linii generale acest sistem prezintă aceleaşi proprietăţi şi dezavantaje ca şi banda rulantă.

● Staţia pilot — bază a unor experimentări preţioase

PRACTICA a dovedit că un proces de producţie, studiat analitic in elementele sale componente, poate fi în permanenţă îmbunătăţit. În procesele de producţie manual-mecanice, în care muncitorul acţionează nemijlocit utilajele în vederea transformării materiei prime în produs finit, organizarea cit mai temeinică a producţiei şi a muncii, constituie un factor de prim ordin.

Procesul de confecţionare, în forma sa industrială, cum este cazul in intreprinderea noastră, se compune dintr-un număr mai mic sau mai mare de operaţii de lucru, în funcţie de complexitatea produsului confecţionat ce se execută într-o unitate de producţie, organizată distinct şi stabil, cu un număr corespunzător de muncitori. Divizarea procesului tehnologic în operaţii şi asigurarea unui echilibru optim între acestea, au constituit şi constituie probleme ce pot fi rezolvate numai printr-un studiu atent şi organizat. Dar întrucît problemele curente de producţie reclamă în permanenţă intervenţii diferite: tehnice, de aprovizionare, economice etc., personalul tehnic şi economic este sustras în bună măsură de la rezolvarea problemelor legate de organizarea producţiei. În această situaţie trebuia găsită o soluţie prin care să se dea posibilitatea inginerilor, tehnicienilor şi economiştilor să observe analitic şi în timp desfăşurarea procesului de producţie în vederea îmbunătăţirii lui. **Concretizarea acestei soluţii de studiu organizat al procesului de producţie o constituie înfiinţarea unei staţii pilot.**

Formarea acestei staţii în cadrul întreprinderii, s-a pus pentru prima dată cu ocazia reorganizării şi reutilării totale a secţiei 2 — unde se confecţionează cămăşi pentru bărbaţi şi copii. Din studierea succintă a proiectului primit pentru amplasarea utilajelor noi, s-a constatat că acestea nu foloseau suficient de judicios spaţiul industrial, iar fluxul tehnologic mai putea fi îmbunătăţit.

În aceste condiţii, s-a pus problema elaborării unui nou proiect de amplasare a utilajelor, concomitent cu o nouă tehnologie de fabricaţie a cămăşilor. Era însă necesar să se studieze procesul tehnologic în toată complexitatea sa, pentru a găsi o formă cît mai optimă. Pe această linie s-a organizat staţia pilot — constituită ca o unitate de producţie — dotată corespunzător cu utilaj şi muncitori.

Concomitent, a fost creat un colectiv de studiu format din ingineri şi tehnicieni cu o înaltă pregătire şi experienţă, buni cunoscători ai procesului de confecţionare a cămăşilor. Acest colectiv, condus nemijlocit de conducerea întreprinderii, a elaborat un plan tematic, care a cuprins:

- **studierea şi organizarea fiecărui loc de muncă în parte;**
- **proiectarea unui mobilier specific fiecărei operaţii;**
- **amplasarea locurilor de muncă, a utilajului şi a mobilierului într-un mod cît mai judicios;**
- **îmbunătăţirea formei de transport a detaliilor şi a semifabricatelor între operaţiile de lucru.**

● Locul de muncă — veriga principală

PRINCIPALUL în **organizarea locului de muncă** l-a constituit studierea analitică a fiecărei mişcări pe care lucrătorul o face în executarea operaţiei. Prin cronometrări, fotocronometrări şi observări instantanee, a fost stabilită structura timpului de lucru al fiecărui muncitor. În acest fel, a fost determinat timpul productiv şi timpul neproductiv.

În staţia pilot, alături de inginer şi tehnician, care observă critic procesul de muncă, muncitorul a devenit un colaborator preţios în organizarea ştiinţifică a locului său de muncă. Prin studiul analitic şi prin colaborare activă cu muncitorii, **s-au redus timpii ajutători, iar concomitent şi in mod corespunzător, a crescut ponderea timpului de bază în care are loc de fapt procesul de confecţionare.**

Operaţia	În vechea formă de organizare				Timp total în minute	În noua formă de organizare				Timp total în minute
	Timp de bază		Timp ajutător			Timp de bază		Timp ajutător		
	minute	% faţă de timpul total	minute	% faţă de timpul total		minute	% faţă de timpul total	minute	% faţă de timpul total	
a) montează mînecile	0,487	45	0,593	55	1,080	0,430	57	0,333	43	0,763
b) încheie cămaşa în continuare cu mînecile	0,575	48	0,618	52	1,193	0,531	58	0,380	42	0,911
c) execută tivul la cămaşă	0,467	62	0,290	38	0,757	0,438	64	0,246	36	0,684
TOTAL	1,529	50	1,501	50	3,030	1,399	59	0,959	41	2,358

Un rol important în organizarea procesului e producție în confecții îl are **modul de spunere a locurilor de muncă și, respectiv, a ilajelor.** Utilajele cu care muncitorii execută versele operații au trebuit să fie amplasate ordinea dictată de procesul tehnologic și în--un asemenea mod, încît spațiul industrial să e folosit la maxim, asigurîndu-se, totodată, ormele sanitare și de protecție a muncii.

Locurile de muncă au fost amplasate în or-nea firească a procesului tehnologic, în așa l încît problema transportului de la o opera-e la alta, să se pună numai pentru o distanță e maximum 1 m la majoritatea cazurilor.

În această privință, atenția a fost îndreptată re perfecționarea construcției mobilierului cu re sînt dotate locurile de muncă. Printr-un obilier adecvat, s-a reușit ca semifabricatele circule direct de la un loc de muncă la al-l printr-un jgheab inclinat, executat din me-card (material care asigură o bună alunecare). a realizat astfel între majoritatea operațiilor transport eficient, o mai bună folosire a ațiului industrial (cu mult redus față de ce-lalte forme de organizare — banda rulantă, od-sincron etc.).

Sistemul de transport asigură și o reducere timpului ajutător al muncitorului, deoarece înuirile legate de preluarea semifabricatului u de transmiterea acestuia la faza următoare, reduc simțitor. În acest mod, i se creează osibilitatea practică de a-și afirma din plin pacitatea sa profesională.

Efectele acestei organizări sînt reflectate și e timpii operativi realizați la trei operații în echea și noua formă (vezi tabelul din coloanele –4) :

Din analiza acestor trei operații rezultă că, **în oua formă de organizare, timpul de bază re-ezintă o pondere de 59% față de timpul total, loc de 50% în vechea formă.** Totodată, **prin minuarea timpului ajutător (de la 1,501 mi-ute la 0,959 minute), se realizează o scădere a estei categorii de timp cu 37%.**

În acțiunea de organizare a locurilor de mun-, un obiectiv de seamă l-a constituit și **asi-urarea unor condiții optime de lucru pentru uncitori.** Au fost analizate pozițiile de lucru vederea îmbunătățirii lor, pentru ca munci-rul să nu aibă senzația de oboseală. În acest op, s-a confecționat un mobilier adecuat pen-u fiecare loc de muncă.

Soluțiile originale de organizarea procesului hnologic de fabricare a cămășilor introduse la cția 2, rezolvă în principiu și elucidează una n problemele cel mai mult disputate și anu-e : ace[illegible] realizării unei legături organice tre locur[illegible] de muncă, prin crearea unui mo-lier adecuat studiat în funcție de fiecare o-rație din procesul tehnologic, fără existența ui transportor mecanic, care apare inutil.

Introducerea noii tehnologii se concretizează intr-o eficiență sporită. **Față de proiectul ini-l de a se amplasa liniile tehnologice pe un ațiu de 4 500 mp, cu o capacitate anuală de 00 000 cămăși, unitățile de producție au fost nplasate pe numai 3 800 mp, în condițiile rea-zării în anul 1967 a unei producții de peste 000 000 cămăși și peste 8 000 000 cămăși în ul 1970.**

Stația pilot unde s-a studiat, elaborat, expe-mentat și definitivat noua tehnologie de con-cționare a cămășilor **constituie germenul acti-tății științifice în sectorul de confecții, des-izînd o nouă etapă în domeniul elaborării teh-ologiei și organizării producției la un nivel perior.**

• Tehnologii moderne — adecvate noilor condiții

PARALEL cu studiile ce au fost făcute pentru găsirea noii forme de organizare a ocesului de confecționare, **s-au făcut și expe-mentări în vederea definitivării unor procedee ivind chimizarea și mecanizarea diferitelor o-rații manuale.** Cabinetul tehnic, organizat pe i principii, precum și înființarea unui labo-tor central de analize și încercări fizico-me-nice și chimice, constituie o bază trainică să la îndemîna specialiștilor pentru abordarea oblemelor tehnice la nivelul cerințelor ac-ale.

Chimizarea a găsit un vast cîmp de aplicare, in înlocuirea unor materiale și a unor cusă-ri, ceea ce a atras după sine modificarea nu mai a tehnologiei de fabricație, ci și a crea-ei și a construcției noilor produse. Dintre udiile efectuate în întreprindere, o atenție osebită a fost acordată „chimizării suporturi-r textile". Aplicarea acestora a dus la îmbu-tățirea calitativă a produselor și a aspectului estora, realizîndu-se, totodată, economii în-mnate.

La început, au fost efectuate încercări timide, re se făceau în mod empiric prin aplicarea liei de polietilenă, prin intermediul fierului călcat. Plecînd de la această metodă rudi-entară, după numeroase studii și experimen-ri s-a reușit să se obțină materiale textile tal peliculizate. Aceasta a fost posibil, dato-tă ajutorului specialiștilor de la Combinatul e celuloză și hîrtie din Suceava.

În urma studiilor și experimentărilor făcu-, s-au aplicat în întreprindere o serie de ma-riale cașerate (tifon, I.B.N., canafas etc.), **care fost obținute, pentru prima dată în țara oastră, pe cale industrială.** Materialele astfel peliculizate, sînt folosite prin termolipire în procesul de confecționare la costume pentru băieți, la care s-a înlocuit banda confecții cu banda din tifon cașerat și pînza vatir de la guler cu același tifon. Această metodă s-a aplicat și la produsele pentru export — sacouri bărbați și paltoane băieți — eliminîndu-se operațiile de coasere și tighelire, fiind în curs de experimentare înlocuirea și la alte operații de coasere.

Ca urmare a chimizării executării unor operații, crește productivitatea muncii și se îmbunătățește simțitor calitatea.

• Un grad înalt de mecanizare și automatizare

INTRODUCEREA tehnicii noi, moderne, **presupune mărirea gradului de mecanizare, automatizarea execuției unor operații, crearea și adaptarea de noi dispozitive pentru perfecționarea și modernizarea utilajului, precum și introducerea de utilaje noi.**

Printre ultimele realizări obținute în întreprindere pe această linie, se pot enumera : mecanizarea operației de richtuit manșete la pantaloni ; adaptarea mașinii de pichir pentru executarea cusăturii ștafir la pantaloni fără manșete ; ghidaj pentru operația de montat manșete la mîneca cămășii ; mecanizarea operației de executat șlițuri la mîneca cămășii cu o singură cusătură etc.

Paralel cu dezvoltarea continuă a tehnicii, organizarea științifică a producției, crearea de noi sortimente de confecții, întreprinderea noastră a fost dotată cu un număr important de utilaje cu performanțe tehnice superioare, care automatizează execuția unor operații. Astfel, mașina specială 460—100 cu 2 ace execută cusătura lanț cu 5 600 împunsături pe minut, cu ambreiaj și frînă magnetică pentru oprirea acului în afara materialului, cu dispozitiv automat pentru tăierea aței ; mașina specială U.A.N. 1501, realizează operația de coasere a conturului gulerului în mod automat prin copiere, cu ajutorul unui dispozitiv electromagnetic ; mașina pentru cusut butoniere U.A.N. 1601, execută operațiile cu deplasare automată de la o butonieră la alta etc.

• De la experiment, la faza de generalizare

PE baza experienței dobîndite de secția 2 cămăși, noi colective de specialiști studiază și experimentează, în continuare, în stațiile pilot ale secțiilor 3, 5, 6 și 7, posibilitatea adaptării noii tehnologii la alte grupe de produse. **Se poate spune că, în prezent, se desfășoară în toată fabrica o largă acțiune de generalizare a metodelor de lucru avansate.**

La secția III, care execută produse de modă (paltoane pentru femei și fete), ce necesită un

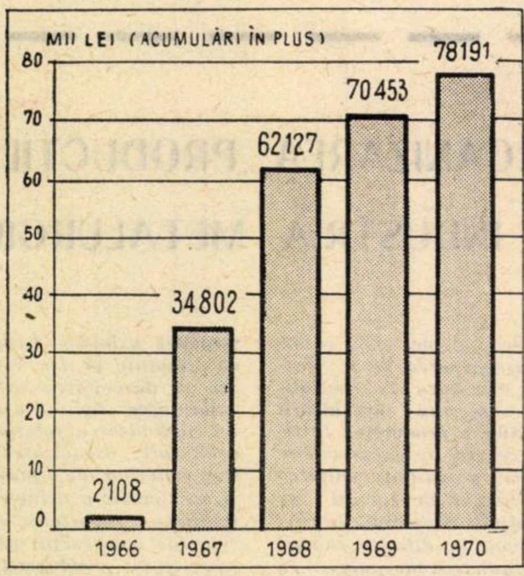

sortiment bogat de modele — deci schimbări dese în producție — sistemul actual de producție este banda rulantă. **Printr-o analiză atentă s-a ajuns la concluzia că și aici se pot aplica noi forme de organizare.** Fluxul tehnologic va fi continuu, fără încrucișări : sala de croit, amplasată la un capăt al sectorului, este urmată de liniile tehnologice, de un sector de finisaj centralizat pentru toate unitățile ; apoi continuă controlul tehnic de calitate, ambalajul și magazia intermediară de produse finite.

Studierea procesului tehnologic a permis aplicarea unei noi tehnologii, care exclude mînuirile auxiliare și dă posibilitate muncitorilor să folosească rațional timpul de muncă. Liniile tehnologice sînt concepute din două părți distincte : o parte în care sînt prelucrate detaliile produsului (piepți, mîneci, spate ș.a.) și o linie de asamblare (unde se încheie fața produsului cu spatele, se montează mînecile, gulerul etc.), după care pleacă spre finisaj.

Alimentarea la fiecare loc de muncă se face numai cu piesele pe care trebuie să le prelucreze fiecare muncitor, iar semifabricatele sînt trecute de la un loc de muncă la altul, prin intermediul mobilierului tehnologic special proiectat, în concordanță cu specificul fiecărui loc de muncă. În general, s-a prevăzut un utilaj tehnologic ajutător, conceput în așa fel încît să contribuie la sporirea timpilor productivi și la dispunerea pieselor componente la fiecare loc de muncă, pentru a fi cît mai la îndemîna muncitorului. Au fost concepute diferite tipuri de dispozitive ajutătoare, care sînt montate direct pe mașină și permit muncitorului să-și organizeze locul de muncă în așa fel încît deservirea operației să fie cît mai ușoară.

În concepția tehnologiei noi, a mobilierului și a utilajului tehnologic ajutător, a stat la bază evitarea deplasării muncitorilor de la locul de muncă pentru aprovizionarea sau transmiterea lucrului. Prin noua organizare, se elimină dependența fiecărui muncitor de colectiv, iar pe baza aplicării salarizării în acord individual, se creează condiții pentru folosirea întregii capacități a fiecărui muncitor.

Îmbunătățirea organizării secției, introducerea tehnologiei noi de fabricație și a sistemului de salarizare în acord individual, va duce la creșterea productivității muncii (cu circa 15% numai în anul 1967 față de 1966 și în continuare) și la reducerea cheltuielilor de fabricație.

S-a inițiat în cadrul stației pilot un studiu și **pentru confecționarea costumelor bărbătești.** La baza acestuia au stat, în principiu, următoarele considerente : profilarea secțiilor numai pe realizarea de costume și sacouri pentru bărbați ; organizarea croitului și a finisajului în mod centralizat pentru ambele secții ; îmbunătățirea tehnologiei de fabricație, prin mecanizarea unor operații, concomitent cu o grupare și echilibrare mai optimă ; organizarea mai rațională a locului de muncă ; folosirea integrală a capacității de producție a utilajelor existente. **Prin această profilare, se creează condiții de specializare a unui număr însemnat de muncitori, deci și posibilități practice de sporire a producției și productivității muncii.**

Mobilierul cu care este dotat locul de muncă a fost în așa fel proiectat încît să nu determine întoarceri inutile ale muncitorului, pentru a lua sau a depune semifabricatele. Prin aceasta s-a realizat un transport succesiv al semifabricatelor, fără să necesite mijloace de transport sau personal auxiliar specializat.

La elaborarea noilor tehnologii s-a urmărit și realizat o îmbunătățire a mecanizărilor existente, precum și noi mecanizări, **în vederea asigurării permanente a calității execuției operației,** astfel încît prin dispozitivele și ghidajele adaptate la utilaj, muncitorul să nu aibă posibilitatea să efectueze operații în mod defectuos. Concomitent, prin dispozitivele aplicate, **se obține și o reducere a timpului de execuție.**

Prin modul de organizare conceput, se obține un spor de productivitate și producție însemnat, care se concretizează în atingerea indicatorilor preconizați a fi realizați pe întreprindere.

Acțiunea de modernizare a proceselor tehnologice de confecționare ce se desfășoară în secțiile de confecții, **a inspirat și antrenat și colectivele de muncitori, ingineri și tehnicieni din secțiile de tricotaje.** În prezent, colectivele organizate aici efectuează studii și cercetări ample, care urmează a fi concretizate pînă la finele anului curent. Pentru rezolvarea operativă și cu maximum de eficiență a problemei elaborării unui nou sistem de organizare a proceselor tehnologice de confecționare, **s-a înființat și aici o stație pilot compusă din două linii tehnologice dotate cu utilaj specific operațiilor de asamblare a detaliilor croite și finisarea produselor.**

• Forme îmbunătățite de salarizare și evidență

PROFILUL variat al întreprinderii noastre, care produce confecții din țesături, tricotaje și ciorapi, implică aplicarea unor forme de salarizare specifice și adecuate sarcinilor locurilor de muncă respective. Astfel, la atelierul de tricotat cu mașini automate tip interloc, pentru a se asigura o calitate superioară a tricotului, s-a introdus cu succes o formă de salarizare perfecționată.

În vechiul sistem de salarizare în acord (după cantitate, combinat cu premii de calitate), muncitorii erau interesați să realizeze o producție sporită sub raport cantitativ, ceea ce le asigura un cîștig mare. Datorită faptului că latura calitativă a procesului de muncă nu era stimulată suficient, calitatea tricotului era uneori slabă. În noua formă de salarizare, muncitorii care au realizări cantitative mari și calitativ inferioare, obțin cîștiguri mai mici decît cei care realizează o cantitate de producție identică, dar de o calitate superioară.

Pentru evidențierea producției, impusă de forma de salarizare perfecționată, la atelierul de tricotat interloc, s-a introdus un sistem de verificare și înregistrare a producției realizată de către fiecare muncitor. Prin sistemul perfecționat de evidență, muncitorii pot cunoaște zilnic, pe baza unor grafice, cum au muncit și cum vor fi remunerați pentru ziua precedentă.

Pe baza experienței dobîndite prin aplicarea acestei salarizări, sîntem în prezent preocupați de găsirea unor noi forme de stimulare materială adecuate și la secțiile de confecții.

Pentru perfecționarea formelor de evidență, concomitent cu stabilirea noilor tehnologii de fabricație în stațiile pilot, un colectiv de metodologi a analizat și stabilit forme adecvate, mai eficiente. Astfel, pentru secția 2 cămăși, evidențele au fost elaborate și adaptate la forma nouă de circulație a semifabricatelor între operații. Pachetele de detalii și de semifabricate cuprind cîte 25 bucăți, față de 10 cît erau în forma veche de organizare.

Cunoscînd că în această secție producția realizată este autopontată, prin mărirea numărului de bucăți în pachet se reduce cu circa 60% timpul pe care muncitorul îl alocă acestei operațiuni. Prin simplificarea formelor de evidență, s-a obținut o creștere simțitoare a productivității muncii.

La secția 3, care realizează produse din țesături groase pentru femei și copii, potrivit vechiului sistem de organizare (bandă rulantă), forma de salarizare era cea în acord colectiv. Se preconizează însă, introducerea acordului individual — care este mult mai stimulativ și permite muncitorilor să lucreze după capacitățile lor individuale — fără o condiționare directă cantitativă între operații.

Ca o realizare în domeniul folosirii judicioase a pîrghiilor de salarizare, potrivit specificului și sarcinilor ce se pun pentru fiecare loc de muncă, se pot menționa și îmbunătățirea formei de salarizare folosite la atelierele de croit. Aici se aplica înainte sistemul de salarizare în regie, care determina o productivitate scăzută. Prin introducerea formei de salarizare în acord, combinată cu premii de calitate, concomitent cu o mai bună organizare a muncii, s-a realizat o importantă creștere de productivitate și o îmbunătățire a calității produselor. **Ca urmare a acestei acțiuni, numai din patru secții s-au eliberat peste 100 muncitori, care sînt folosiți acum în alte locuri de producție.**

În momentul de față preocuparea noastră se îndreaptă spre găsirea unui sistem de evidențiere a calității muncii pentru ca, în funcție de aceasta, să se poată elabora o asemenea formă de salarizare, care să îmbine armonios cointeresarea materială a muncitorului cu necesitățile producției, atît din punct de vedere cantitativ, cît și calitativ.

• Sporește producția și rentabilitatea întreprinderii

TOATE măsurile de reorganizare a tehnologiei de fabricație în secțiile de confecții, se concretizează într-un volum suplimentar de producție de circa **un miliard lei,** față de sarcinile ce le avem în perioada 1966—1970, ceea ce reprezintă un spor de circa 12% față de producția planificată. **Productivitatea valorică a muncii pe salariat prezintă în aceeași perioadă o creștere de circa 11% față de anul de bază 1966.**

Sporul de producție și de productivitate ce se vor obține în această perioadă, se materializează **în peste 8 000.000 bucăți confecții ce vor fi livrate pieței interne și externe.** Creșterea volumului de producție marfă atrage după sine mărirea acumulărilor și reducerea prețului de cost după cum urmează :

— reducerea prețului de cost la întreaga producție-marfă, prin repartizarea cheltuielilor convențional-constante asupra unui volum mai mare de produse și reflectarea în mod corespunzător în beneficii de	53 300 mii lei
— beneficiul aferent volumului suplimentar de producție ce se va realiza va fi de	142 900 mii lei
— impozitul pe circulația mărfurilor aferent sporului de producție va fi de	51 400 mii lei

Tot datorită sporului de producție și repartizării cheltuielilor convențional-constante asupra acestuia, **economiile de reducere a prețului de cost la producția-marfă comparabilă vor crește** cu 35 600 mii lei.

Colectivul nostru este hotărît să continue cu perseverență studiile în domeniul organizării științifice a producției, pentru a găsi noi căi de mobilizare a rezervelor existente, în vederea sporirii eficienței activității noastre.

I. STEINBACH
director general
Gh. STĂNESCU
director tehnic
V. LIVIANU
inginer-șef

NOTA REDACȚIEI. — Preocupările deosebite în perfecționarea organizării producției și a muncii, cît și rezultatele obținute de colectivul Fabricii de confecții și tricotaje-București, prezintă o deosebită importanță pentru economia națională. De aceea, experiența acumulată de această întreprindere se cere studiată și extinsă. Organizarea de către Direcția generală coordonatoare din Ministerul Industriei Ușoare a unui schimb de opinii între specialiștii din diferitele fabrici de confecții ar avea darul să contribuie la valorificarea unor importante rezerve interne, la micșorarea volumului de investiții pentru dezvoltarea capacităților de producție din industria confecțiilor.

TEORII ALE CREŞTERII ECONOMICE

TEORIILE creşterii economice ocupă, fără îndoială, un loc dominant în sfera preocupărilor economiştilor burghezi contemporani. Dificultatea studierii acestor teorii începe chiar din momentul în care dorim să le definim sau să le circumscriem la anumite probleme sau anumiţi autori. Dacă pornim de la definiţia creşterii economice — sintetic exprimată în creşterea venitului naţional — şi dacă considerăm că teoria creşterii se ocupă de factorii ce asigură sporirea venitului naţional, sfera studiului se extinde la aproape întreaga gîndire economică. De aceea, sîntem nevoiţi să încercăm o nouă definire, recurgînd la un criteriu limitat şi oarecum convenţional. Putem spune că, în general, înţelegem prin teorii ale creşterii economice acele concepţii care au drept conţinut principal modelarea matematică a unor conexiuni ale reproducţiei lărgite, din punctul de vedere al factorilor ce determină creşterea venitului naţional şi al efectelor creşterii sale asupra raportului dintre producţie şi consum, în scopul fundamentării teoretice a politicii economice a statelor capitaliste.

O analiză aprofundată a teoriilor creşterii economice, cu scopul de a stabili esenţa lor, măsura în care ele pot orienta politica economică a statelor capitaliste, precum şi limitele lor se face în cartea lui Iosif Anghel [1]).

Obiectul şi metoda lucrării

Lucrarea nu este consacrată, după cum ne avertizează însuşi autorul, întregii game de probleme ridicate de teoriile creşterii, ci exclusiv **modelelor economice agregate şi teoriilor pe care acestea se fundamentează.** Prin urmare, ea nu se ocupă de modele dezagregate, de tipul input-output, şi nici de traducerea în practică a teoriilor creşterii.

Autorul nu se opreşte la simpla demascare a caracterului neştiinţific şi apologetic al **noţiunilor** utilizate de economiştii burghezi — indispensabilă, desigur, dar nu suficientă —, ci caută să descopere conţinutul real al noţiunilor, intimitatea modelului, dînd lupta, de pe poziţiile economiei politice marxiste, pe terenul ales de autorii burghezi.

Noţiunile specifice teoriilor creşterii sînt „traduse" în terminologia marxistă, arătîndu-se adevărata lor semnificaţie, iar analiza modelelor este făcută prin descompunerea lor matematică şi confruntarea cu realitatea. În aceste condiţii, putem sesiza contradicţiile interne ale modelelor cercetate, inconsistenţele şi insuficienţele acestora, dar şi acele corelaţii cantitative, mai de suprafaţă, dar nu lipsite de importanţă, surprinse de modelul matematic. Nu se pot nega unele merite ale aparatului analitic, precum şi ale datelor, puse la dispoziţie de lucrările unor economişti burghezi.

Formalizarea matematică dă expunerii lui I. Anghel un plus de rigurozitate; cu toate acestea, după părerea noastră, autorul se lasă uneori furat de eleganţa raţionamentelor matematice şi recurge la demonstrarea laborioasă a unor adevăruri evidente. De pildă, ni se pare clar că, din punct de vedere al **coeficientului capitalului**, situaţia sectorului II, cu o compoziţie organică a capitalului mai scăzută, este mai avantajoasă şi de aceea nu sesizăm necesitatea demonstraţiei făcute de autor [2]). Exemple asemănătoare s-ar mai putea da.

Analiza caracteristicilor şi noţiunilor specifice

Autorul identifică două cauze principale ale interesului actual manifestat în ţările capitaliste faţă de teoriile creşterii: întrecerea economică între cele două sisteme economico-sociale şi teama de instabilitate economică. Caracteristicile teoriilor creşterii economice sînt grupate în patru categorii: **de fond, gnoseologice, formale** şi **politice.** Noţiunile cercetate sînt: **coeficientul capitalului, productivitatea investiţiilor, multiplicatorul, acceleratorul** şi **funcţiile producţiei.** Atît **coeficientul capitalului,** cît şi **productivitatea investiţiilor** sînt, după autor, noţiuni cu corespondent în realitatea economică, reflectînd relaţii între compoziţia tehnică a capitalului şi productivitatea muncii; atîta timp cît conceptelor respective nu li se ataşează pretinse virtuţi comportamentale, ele rămîn parametri utili analizei.

Cu totul alta este poziţia adoptată faţă de multiplicator. Pornind de la efectul „paradoxal" al multiplicatorului (efectul multiplicator al investiţiei iniţiale asupra venitului este cu atît mai mare cu cît rata acumulării este mai mică şi, invers, el este cu atît mai mic cu cît rata acumulării este mai mare), I. Anghel arată că relaţia cauzală dintre investiţii şi venit nu poate fi exprimată prin cunoscutul concept keynesist. Multiplicatorul nu face decît să indice **proporţiile** în care venitul se descompune în fond de acumulare şi fond de consum; depăşind simpla critică a psihologismului keynesist cuprins în multiplicator, autorul ne înfăţişează dimensiunea reală a multiplicatorului, răpindu-i virtuţile magice atribuite de economiştii burghezi.

Dacă analiza coeficientului capitalului, a productivităţii investiţiilor şi a multiplicatorului ni se pare riguroasă, nu putem spune acelaşi lucru despre critica acceleratorului şi funcţiilor producţiei. Aici claritatea cedează, pe alocuri, expunerii ambigue, uneori obscure. Astfel, conţinutul comportamental, psihologist, al acceleratorului nu este, după părerea noastră, suficient subliniat; incompletă este, de asemenea, şi critica funcţiilor producţiei. Nu apare explicit faptul că legătura exprimată de funcţiile producţiei este o simplă legătură funcţională şi nu una cauzală. Era necesar să se sublinieze că la aceşti autori aproape toate funcţiile producţiei, fundamentate pe relaţia input-output, admit **implicit** teoria vulgară a factorilor de producţie, dovedindu-se incapabile să suprindă legăturile esenţiale dintre fenomenele economice.

Critica modelelor

Autorul debutează cu analiza modelului lui Keynes, considerînd, pe bună dreptate, că autorii contemporani ai teoriei creşterii pornesc, într-un fel sau altul, de la acesta.

După ce demonstrează caracterul neştiinţific, psihologist, al categoriilor keynesiste, I. Anghel axează critica pe caracterul contradictoriu al cunoscutei ecuaţii de echilibru formulată de Keynes. Pe de o parte, Keynes afirmă că $S \equiv I$ (economiile sînt identice cu investiţiile), dar, pe de altă parte, el separă cei doi parametri acordînd economiilor un rol subordonat investiţiilor. Se creează, astfel, o antinomie din care Keynes încearcă să iasă transformînd contradicţia într-o condiţie de echilibru. Teza acestuia este admisibilă numai dacă se acceptă primatul consumului asupra producţiei şi se consideră, drept cauză a crizelor economice de supraproducţie, mişcarea contradictorie a economiilor şi investiţiilor. Dar, chiar admiţînd postulatele vulgare de mai sus, doctrina lui Keynes se limitează, în cel mai bun caz, la o simplă reflectare deformată a contradicţiei dintre producţie şi consum.

Ameliorările principale introduse de Harrod şi Domar sînt considerate a fi: dinamizarea modelului creşterii economice, precum şi luarea realistă în considerare a faptului că investiţiile sporesc capacitatea de producţie, introducîndu-se astfel **oferta** în sfera cercetării.

Subscriem la afirmaţiile lui I. Anghel în legătură cu cele trei forme ale ecuaţiei de echilibru a lui Harrod. Prima — $GC = s$ (G — rata creşterii venitului naţional; C — coeficientul capitalului; s — rata acumulării) —, nu poate fi inexactă, arată I. Anghel, dat fiind caracterul ei tautologic şi includerea unor termeni reali; ea furnizează informaţii utile privitoare la unele conexiuni cantitative între parametri, dar nu aduce vreun spor de cunoaştere teoretică. Cea de a doua — $G_w C_r = s$ (G_w — rata garantată; C_r — coeficientul capitalului corespunzător ratei garantate) — şi cea de a treia — $G_n C_r = s$ (G_n — rata naturală) — sînt considerate a fi relaţii cu false pretenţii de esenţialitate, care nu reuşesc decît să surprindă fenomenele de instabilitate, nicidecum **cauzele** acestora, aşa cum crede Harrod.

Cercetînd teoria lui Domar şi constatînd similitudinile şi deosebirile dintre Harrod şi Domar, autorul consideră că acesta din urmă face un pas înapoi, păcătuind printr-o viziune optimistă nefundamentată asupra capitalismului contemporan.

Cu ocazia trecerii la analiza altor modele ale creşterii, I. Anghel face o subtilă şi interesantă observaţie pe care ţinem s-o relevăm. Pornind de la schemele reproducţiei lărgite elaborate de Marx, el face remarca că **ipotezele de lucru nu sînt în acelaşi timp şi condiţii de echilibru.** Considerînd această distincţie drept condiţie a unui model ştiinţific, autorul arată că una din trăsăturile definitorii ale multor modele burgheze este tocmai transformarea neştiinţifică a ipotezei în condiţie de echilibru. Caracterul vulgar al unei atari abordări constă în faptul că obiectul cercetării devine căutarea condiţiilor în care ipoteza de lucru se poate realiza, deşi realizarea ei este presupusă prin însăşi ipoteza de studiu.

Aprecierile celorlalte modele se fac de către I. Anghel în raport cu una din formele ecuaţiei lui Harrod: $G_n = s/k$ (k — fiind aici coeficientul capitalului), condiţia de echilibru fiind: $G_n = G$. Teoreticienii ce pornesc de la modelul „tip" Harrod—Domar caută diferite procedee de ajustare a raportului s/k la G_n. Autorul clasifică teoriile respective în funcţie de termenul ecuaţiei a cărui ajustare o pretind: orientarea „neoclasică", ce „ajustează" prin transformarea coeficientului capitalului într-o variabilă; orientarea spre modificarea ratei acumulării; orientarea spre modificarea ritmurilor de creştere a forţei de muncă.

Momentele cele mai interesante reţinute de autor sînt modelele lui Joan Robinson şi N. Kaldor, care reprezintă un pas înainte faţă de cele ale confraţilor lor, prin admiterea faptului că la baza instabilităţii se află raportul în care venitul naţional se împarte între profit şi salariu. Critica făcută de I. Anghel se axează pe demonstrarea faptului că economiştii menţionaţi nu depăşesc această limită, atribuind, în ultimă instanţă, deşi în forme diferite, fluctuaţiilor determinate de împărţirea defectuoasă a venitului un rol de regulator al producţiei.

Încheind prezentarea părţii critice propriu-zise a lucrării lui I. Anghel şi subliniind profunzimea analizei, ne permitem a remarca că, uneori, raţionamentele sale nu converg spre concluzii mai ample şi mai sistematice.

Un model marxist al creşterii economice instabile

Pornind de la afirmaţia lui Marx: „Cauza ultimă a tuturor crizelor reale este întotdeauna sărăcia şi consumul restrîns al maselor, care acţionează în sens contrar tendinţei producţiei capitaliste de a dezvolta forţele productive în aşa fel ca şi cum limita dezvoltării lor ar constitui-o numai capacitatea absolută de consum a societăţii" [3], I. Anghel îşi desfăşoară cercetarea pe linia determinării unui **coeficient de instabilitate. El susţine că, în măsura în care coeficientul de instabilitate reflectă raportul în care venitul naţional se împarte în plusvaloare şi salarii, precum şi raportul dintre plusvaloarea acumulată şi plusvaloarea consumată, acesta poate reprezenta un indicator al instabilităţii economice.**

După părerea noastră, ar fi fost necesar să fie analizate **toate** implicaţiile contradicţiei fundamentale a capitalismului; trebuie să remarcăm că tratarea unilaterală a acestei probleme poate duce la confuzia că la baza crizelor de supraproducţie s-ar afla **numai** contradicţia dintre producţie şi consum sau chiar **numai** contradicţia conţinută de raportul dintre plusvaloarea acumulată şi cea consumată. Deci, coeficientul instabilităţii, determinat de autor, nu poate caracteriza fenomenul multilateral al crizei de supraproducţie, el reprezentînd un indicator important **dar nu unic şi atotcuprinzător.**

I. Anghel alege un număr de variabile pe care le defineşte printr-un număr de 13 ecuaţii liniare, pe baza categoriilor şi **legilor** economice ale capitalismului. Pentru a obţine evoluţia în timp a sistemului, se diferenţiază în raport cu timpul (t) şi, pe această bază, se calculează ritmul de creştere a variabilelor dependente. Variabilele dependente capătă o nouă definire prin integrarea ecuaţiilor ritmurilor de creştere, ce devin astfel ecuaţii exponenţiale. Printr-un procedeu matematic fundamentat, autorul ne pune, deci, în posesia a patru sisteme de ecuaţii (trei sisteme de ecuaţii liniare şi un sistem de ecuaţii exponenţiale). Importanţa acestor sisteme constă în aceea că ne dau posibilitatea de a privi variabilele şi — prin urmare — anumite corelaţii ale reproducţiei produsului social total din cîteva puncte de vedere diferite. Ecuaţiile, elaborate pe baza categoriilor economiei politice marxiste, rezistă verificării făcute de autor.

Pornind de la relaţiile dintre creşterea productivităţii muncii şi creşterea salariului real, I. Anghel ajunge la coeficientul instabilităţii: $a = \frac{C_k}{n} \frac{1}{w}$ (unde C_k — consumul individual al capitaliştilor; n — numărul capitaliştilor din sfera producţiei materiale; w — salariul mediu real). Variaţiile lui *a* ne permit urmărirea cantitativă a variaţiilor contradicţiei dintre consumul capitaliştilor şi cel al muncitorilor.

Modelul lui I. Anghel are meritul de a pune într-o lumină inedită **anumite** corelaţii proprii reproducţiei lărgite în capitalism, de a formaliza relaţii exprimate de teoria marxistă a reproducţiei. El oferă, totodată, un indicator original al instabilităţii economice capitaliste.

Cartea lui Iosif Anghel, elaborată pe baza unei ample documentări ne dă o viziune de ansamblu asupra teoriilor creşterii, reprezintă o analiză critică a potenţelor şi limitelor lor, o încercare pătrunzătoare de valorifcare, de pe poziţii marxiste, a elementelor lor raţionale.

Armand POPPER

1) **Iosif Anghel:** Teorii şi modele ale creşterii economice — Contribuţii critice. Editura Politică, 1966, 464 pag.
2) **Idem,** pag. 83—84.
3) **K. Marx:** Capitalul, vol. III, partea a II-a. E.S.P.L.P., 1955, pag. 468.

ORGANIZAREA PRODUCŢIEI ÎN INDUSTRIA METALURGICĂ

Reflectînd pe plan editorial preocuparea de a dezvolta literatura de specialitate consacrată **organizării ştiinţifice a producţiei.** *Institutul central de documentare tehnică a iniţiat editarea unui număr de lucrări pe specialităţi consacrate acestei probleme în diferite ramuri industriale. Concepute ca studii cu caracter de sinteză a celor mai recente realizări pe plan mondial, aşa cum sînt consemnate în literatura de specialitate, lucrările apărute sau în curs de apariţie din cadrul acestui ciclu răspund unei necesităţi evidente.*

*Studiul de sinteză la care ne referim *) are — ca prim merit — de a fi rezolvat judicios problema delimitării sferei „organizatorice" de cea „tehnologică" în siderurgie, incluzînd în cadrul studiului complexul problemelor care intră în conţinutul noţiunii de organizare ştiinţifică în metalurgie.*

Lucrarea analizează organizarea: **proiectării şi construcţiei** *uzinelor metalurgice (condiţii pentru înfiinţarea şi dezvoltarea uzinelor, capacitatea optimă a uzinelor, optimizarea soluţiilor de proiectare, organizarea întreprinderilor de proiectare şi construcţie a uzinelor metalurgice, organizarea şantierelor de construcţii metalurgice etc.);* **conducerii** *moderne a uzinelor metalurgice (structura uzinei, colaborarea între servicii, serviciul de organizare a producţiei, psihologia conducerii, raţionalizarea şi automatizarea conducerii etc.);* **desfăşurării ştiinţifice a producţiei** *(folosirea metodelor matematice, metode noi de determinare şi folosire a capacităţii de lucru, pregătirea tehnică a producţiei, organizarea modernă a fabricaţiei, programarea automatizată, modernizarea lucrărilor economico-organizatorice, organizarea transportului intern, organizarea aprovizionării şi depozitării, organizarea controlului calităţii, organizarea cercetării ştiinţifice, sistemul de informaţie, organizarea lucrărilor de întreţinere şi reparaţii etc.);* **procesului de muncă şi de normare a muncii** *(organizarea locului de muncă, normarea muncii, sisteme de salarizare, recrutarea şi perfecţionarea profesională a cadrelor tehnice, metode noi pentru calculul productivităţii muncii, organizarea protecţiei muncii etc.); în studiu se tratează, de asemenea, problema* **eficienţei economice** *a organizării ştiinţifice a întreprinderii.*

Cartea reprezintă o sinteză utilă a principalelor lucrări apărute pe această temă în literatura mondială. Aşteptăm în continuare asemenea documentare şi pe alte laturi şi probleme ale unei teme aşa de actuale.

D. REBUŞAPCĂ

*) **Ing. S. Orăscu:** Organizarea ştiinţifică a producţiei în industria metalurgică. Studiu documentar. I.C.D.T., Bucureşti, 1966, 105 pag.

CURIER

● În articolul **Informatica** (Catalogul publicațiilor Centrului de documentare științifică al Academiei, 1967), acad. Aurel Avramescu arată că necesitatea de a găsi mijloace eficiente pentru orientarea cercetărilor în volumul imens de publicații științifice și tehnice a determinat dezvoltarea corespunzătoare a informării și documentării, apariția unei noi discipline : **informatica.** Ca disciplină științifică și totodată auxiliar prețios al științei, informatica – spune autorul – este o noțiune nouă a epocii actuale ; ea întrunește capitole teoretice și practice din mai multe științe cunoscute și are ca obiect identificarea, generarea, transmiterea, înmagazinarea, selecția și valorificarea informatiilor de orice fel.

■ A apărut primul număr al revistei de cercetări comerciale **The European Marketing Research Review,** sub conducerea prof. dr. Max K. Adler. Publicația este organul Societății europene pentru studiul opiniei publice și al pieței (ESOMAR) și conține articole selecționate din literatura de specialitate din diferite țări. Semnalăm studiile : „Prețurile la noile produse" (A. Gabor și C. Grangen – Anglia), „Cercetarea psihologiei consumatorului" (F. Alberoni – Italia), „Ce așteaptă specialiștii în cercetările comerciale de la matematicieni" (T. Harden – R.F.G.), „Unele experiențe neobișnuite ale selecției" (L. Wilkins – Franța), „Interviul, veriga cea mai slabă din lanțul desfășurării sondajului" (T. Herkommer – R.F.G.).

■ În articolul **Nujno li stremitsa dati nauku ranșe nauki ?** (Trebuie să prezentăm știința înaintea științei ?) apărut în VESTNIK MOSKOVSKOGO UNIVERSITETA nr. 5/1966, autorul – V. P. Șkredov –, referindu-se la problema actualizării predării economiei politice a capitalismului, combate părerea lui M. S. Draghilov (aceeași revistă nr. 1/1966), conform căreia expunerea legilor economice generale ale capitalismului trebuie să includă organic prezentarea specificului acțiunii acestor legi în condițiile domniei monopolurilor. După autor, Draghilov confundă problema metodicii, a pedagogiei, cu cea a metodologiei – a structurii științifice a economiei politice. Conform acestei structuri, fiecare categorie trebuie dedusă din cea precedentă, **problema centrală a actualizării** fiind **deducerea** categoriilor capitalului monopolist din cele ale capitalismului premonopolist și nu aceea a prezentării categoriilor originare (marfa, valoarea etc.) sub forma modificatč pe care acestea o dobîndesc în condițiile imperialismului – ceea ce ar însemna, după expresia lui Marx, prezentarea „științei înaintea științei".

■ În lucrarea **L'épanouissement de l'homme dans les perspectives de la politique économique** (Dezvoltarea omului în perspectivele politicii economice) Paris – Köln 1965, 238 pag., G. Ankerl abordează de pe pozițiile economiei politice burgheze „investițiile umane" (pentru dezvoltarea omului) ca aspect al politicii de repartiție. Printre altele, autorul subliniază că unul din obiectivele urmărite în lucrare este „asimilarea investițiilor umane cu categoria operațiunilor economice" și în consecință se ocupă de felul cum ar trebui să fie ținută contabilitatea „capitalului uman". Ea trebuie – după autor – să fie unitară și selectivă, să îmbrățișeze, pe de o parte, toate cheltuielile nemijlocit legate de calitățile productive viitoare și prezente, prevăzute și reale ale omului, iar pe de altă parte, să cuprindă în comparație totalitatea salariului ce-l obține individul drept consecință a investițiilor ce au fost făcute

■ În Editura Dietz din Berlin (R.D.G.) a apărut cartea lui Gerhard Schulz **Technische Revolution und Strukturwandel in der Industrie. Entwicklungstendenzen der Industriezweigstruktur in hochindustrialisierten Ländern** (Revoluția tehnică și modificări structurale în industrie. Tendințele dezvoltării structurii de ramură a industriei în țările cu o industrie dezvoltatč) 1966, 334 pag. Autorul evidențiază, printre altele, unele tendințe în dezvoltarea ramurilor industriale din R.D.G., U.R.S.S. și țările capitaliste, îndeosebi S.U.A., R.F.G. și Japonia. Ramurile hotărîtoare ale economiei, care realizează în momentul de față ritmurile cele mai rapide de dezvoltare, sînt, după autor : electroenergetica, chimia și industria de celuloză și hîrtie în S.U.A. ; construcția de mașini, prelucrarea petrolului și cărbunelui, piele și încălțăminte și industria chimică în Japonia; mase plastice, industria automobilelor, prelucrarea și extracția petrolului în R.F.G. ; construcțiile de mașini, materiale de construcție, chimia, electro și termoenergetica în U.R.S.S.; electrotehnica, construcția de mașini, industria pieselor metalice în R.D.G. Primele locuri ocupă ramurile noi sau relativ noi.

■ Studiul lui R.G. Hawkins și S. E. Rolfe **A critical Survey of Plans for International Monetary Reform** (Un studiu critic al planurilor de reformă monetară internațională), împreună cu un compendiu (Compendium of Plans for International Monetary Reform) alcătuit de primul autor, New York University, Graduate School of Business Administration, Bulletin nr. 36, nr. 37–38, 1965, 211 pag., constituie o dare de seamă a stadiului discuțiilor în această materie și un examen critic al alternativelor propuse.

■ În lucrarea **L'Impôt à l'époque du capitalisme monopoliste d'état** (Impozitul în epoca capitalismului monopolist de stat), Paris, Editions Sociales, 1965, 378 pag., L. Salièles (Henri Delorme) face, între altele, un studiu documentat al sistemului fiscal francez de la Revoluția din 1789 pînă în zilele noastre, în care demonstrează că în practica cotidiană guvernul și patronatul se străduiesc să eludeze sau să reducă impozitele datorate de capitaliști și să le sporească pe cele care lovesc în masele muncitoare.

■ Interdependența dintre dezvoltarea economică și stabilitatea monetară constituie principala teză a lucrării **Monetary Equilibrium and Economic Development** (Echilibru monetar și dezvoltare economicč), Princeton University Press, 1965, 223 pag. Autorul – prof. Xenophon Zolotas, guvernator al Băncii Greciei – trage concluzia că menținerea unei relative stabilități a prețurilor și a echilibrului balanței de plăți nu este incompatibilă cu un rapid și susținut proces de dezvoltare, ci o condiție indispensabilă, orice încercare de a le trata ca obiective concurente punînd în mod implacabil în primejdie, atît dezvoltarea economică, cît și echilibrul monetar.

■ Sub titlul **Modelarea psihofiziologică a proceselor de muncă,** revista SOȚIALISTICESKIJ TRUD nr. 10/1966, publică un articol semnat de V. Gotlober, V. Jukov și V. Borohov, în care se propune elaborarea modelelor psihofiziologice ale proceselor de muncă, necesare unei mai bune organizări a muncii pe următoarele etape principale : 1. studierea amănunțitč a solicitărilor fizice și intelectuale cu prilejul efectučrii operațiunii cercetate și descrierea amănunțită a procesului de muncă ; 2. determinarea organelor și grupelor de mușchi care acționează în operațiunea de producție respectivă ; 3 scoaterea la iveală a solicitărilor specifice, legate de operațiunea dată.

■ Lucrarea lui Joseph Buchan și Ernest Koenigsberg **Scientific Inventory Management** (Gestiunea științificč a stocurilor), apărută nu de mult în S.U.A. și tradusă recent la Paris, atrage atenția în primul rînd prin faptul că pentru partea cea mai mare a lucrării, autorii au făcut apel la sugestiile și activitatea practică a gestionarilor de stocuri din diferite ramuri ale activității industriale și comerciale, dîndu-le posibilitatea să prezinte în paginile lucrării, modul lor specific de organizare a gestiunii de stoc, a activității întreprinderii și o rezultatelor obținute.

Fixarea nivelului de producție în intreprindere

In colecția Les hautes études commerciales **a Editurii Dunod, G. Worms publică lucrarea** Les méthodes modernes de l' économie appliquée (Metode moderne ale economiei aplicate). **Paris, 1965, 227 pag. In fixarea nivelului producției, în carte sînt prezentate două cazuri :**

a) Se presupune că cheltuielile de producție ale unui produs oarecare reprezintă o funcție D (Q), a cantității Q produse, funcție definită după cum urmează :

$$D(Q) = 10\,000 + 500\,Q + 6\,Q^2 \text{ (în franci)}$$

Prețul de vinzare al produsului este considerat 1 100 F. Se cere să se determine in aceste condiții valoarea lui Q pentru obținerea unui beneficiu maxim și care va fi acest beneficiu.

b) Dacă întreprinderea deține o mare parte din piață (monopolul unei piețe) prețul de vinzare poate să depindă de producția Q care este destinată să fie desfăcută pe această piață.

Se presupune că prețul de vinzare depinde de Q prin relația :

$$p = 1300 - 4\,Q$$

Care va fi valoarea lui Q (cantitatea de produse) pentru ca întreprinderea să obțină un beneficiu maxim și care va fi acest beneficiu ? Ce concluzie se poate trage, se intreabă autorul, din confruntarea celor două cazuri ? Soluția :

a) Beneficiul realizat dacă producția este Q

$$B = -1\,100\,Q - (10\,000 + 500\,Q + 6Q^2) = -10\,000 + 600\,Q - 6\,Q^2$$

; derivata sa se anulează pentru

$$600 - 12\,Q = 0, \text{ de unde } Q = 50$$

Aceasta este valoarea optimă a lui Q, pentru care beneficiul este de :

$$B = -10\,000 + (600 \times 50) - (6 \times 2500) = 5000 \text{ F.}$$

b) Cazul cînd prețul de vînzare depinde de Q.

In această imprejurare beneficiul se determină prin formula :

$$B = Q\,(1300 - 4\,Q) - (10\,000 + 500\,Q = 6\,Q^2) = -10\,000 + 800\,Q - 10\,Q^2.$$

Valoarea optimă a lui Q este din nou aceea care anulează derivata lui B, de unde :

$$800 - 20\,Q = 0, \text{ sau } Q = 40$$

Beneficiul in acest caz va fi :

$$B = -10\,000 + (800 \times 40) - (10 \times 1\,600) = 6\,000 \text{ F}$$

Situîndu-se pe pozițiile burgheziei monopoliste, autorul trage concluzia că în cazul b) intreprinderea ar cîștiga numai 5 000 F (dacă ea ar produce Q=50, deoarece in această situație prețul de vinzare ar fi ca in cazul a), adică 1300—4Q=1100 F) ; datorită monopolului ce-l deține însă ea poate să cîștige 6 000 de franci limitîndu-și producția la Q=40.

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

■ De la acțiunile diplomatice ale conducătorilor daci, pînă în pragul epocii moderne (începutul secolului al XIX-lea), autorii lucrării – Virgil Cândea, Dinu C. Giurescu, Mircea Malița – dezvăluie prezența unei concepții de diplomație românească, scoțînd în evidență permanența ei ; păstrarea ființei poporului român, dobîndirea și apărarea independenței de stat. În lucrare se conturează portretul cîtorva figuri de mari diplomați români. Acad. C. Daicoviciu semnează o precuvîntare.

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ

TÎRGURI ȘI IARMAROACE DIN MOLDOVA

SFÎRȘITUL secolului al XII-lea și începutul secolului al XIII-lea, găsește populația așezată pe văile rîurilor principale, grupată în jurul unor centre de schimb, al unor „tirguri". Aici se afla nu numai reședința voievodului, cu cetățuia respectivă, dar și locul de adunare, periodic, al meseriașilor, dintre care unii, cu vremea, s-au stabilit acolo. Asemenea centre, în a doua jumătate a secolului al XIII-lea, nu reprezentau decît un modest început de viață urbană, care însă va continua să se dezvolte.

Viața comercială a acestor centre, devenite mai tirziu orașe, era mai activă, în anumite zile ale săptăminii sau ale anului. Zilele de iarmaroc se fixau o dată sau de mai multe ori pe an, de obicei în zilele de sărbători mari, cind se aduceau de către negustorii și meseriașii din țară și chiar din străinătate, stocuri însemnate de mărfuri. Cu această ocazie, mulți locuitori veneau să se aprovizioneze cu bunurile de care aveau nevoie pentru o perioadă de timp mai îndelungată.

La Botoșani, ziua de tîrg era miercurea ; se țineau opt iarmaroace pe an, la 1 ianuarie, 2 februarie, 18 mai, 15 iulie, 6 august, 18 septembrie, 14 octombrie și 6 decembrie.

Tirgurile și iarmaroacele se țineau intr-un anumit loc din centrul sau marginea orașului, fixat de administrația locală. Iarmaroacele nu aveau loc numai în orașe, ci și în satele și pe moșiile unor boieri, care obținuseră pentru aceasta un privilegiu domnesc. Un asemenea privilegiu obținuse marele vistiernic Ion Palade pentru satul său Orășeni, inainte de 10 mai 1708. In zilele de iarmaroc, el primise dreptul de a încasa de fiecare poloboc cu vin cite un leu, „darea obișnuită" în valoare de 15 bani de fiecare dugheană a negustorilor și meseriașilor români și 30 de bani pentru dughenele negustorilor veniți din Polonia, Ungaria și Imperiul Otoman.

Mănăstirile puteau obține și ele de la domnitori hrisoave speciale pentru ținerea de iarmaroace. Astfel domnitorul Scarlat Gr. Ghica a acordat, la 8 iulie 1758 mănăstirii de la Copou dreptul de a face în „tîrgușor" încă două iarmaroace anuale, la 20 iulie și 8 august, pe lingă cele șase care existau. Prin același hrisov, mănăstirea a fost împuternicită să încaseze taxele numite **mortasipie** *și* **pîrcălăbie.**

De la celelalte șase iarmaroace, care se țineau în „tîrgușorul" de la Copou, mănăstirea Galata încasa „de la toți și după obiceiu" mortasipia pentru vitele vîndute sau cumpărate. Ceva mai tîrziu și mănăstirea Cetățuia a obținut o parte din veniturile încasate cu ocazia ținerii iarmarocului din ziua de 29 iunie.

Mănăstirile nu se preocupau decit de incasarea taxelor concedate de domnitori în zilele de iarmaroc și nicidecum de condițiile în care se țineau. Cu timpul însă, ele au fost obligate să închidă „ocolul" din „tirgușor" cu pari noi de stejar și cu nuiele, să mute periodic locurile unde se făcea noroi și să acopere bine dughenile, pentru a feri de degradare mărfurile depozitate sau expuse.

Înainte de deschiderea iarmaroacelor, mănăstirile și boierii proprietari ai locului puteau să construiască dughene pe care apoi le închiriau negustorilor și meseriașilor veniți cu mărfuri.

Atit zilele de tirg cit și cele de iarmaroc se fixau de domnitori, chiar cind se țineau în sate sau pe moșii particulare. La 28 septembrie 1794 domnitorul Mihail Șuțu, referindu-se la un tirg aflat în proprietatea biv vel căminarului Gr. Rișcanu, arăta că aici se făcuse „adunare de norod", case și dugheni „de alișveriș". Fiindcă pînă la această dată nu avusese rinduite „zile de tirg și iarmaroace prin domnești hrisoave", tirgul nu se putuse intemeia „cum se cade". Ca atare, cu „voia și primirea stăpînului moșiei", domnul a fixat joia ca zi de tirg săptăminală și două zile de iarmaroc anuale, prima în „a treia duminică din postul mare" și a doua la 24 iunie, cind acolo avea „să se facă adunare de norod, de vite și să fie slobozi fieșcine a-și face alișverișul nesupărat".

Zilele de tirg și de iarmaroc, care se fixau de către domnitori, de comun acord cu administrația locală sau cu proprietarul satului, moșiei sau tirgului, au avut o importanță deosebită în dezvoltarea relațiilor comerciale dintre Moldova, Țara Românească și Transilvania, precum și cu țările vecine. Cu timpul, domnitorii au cedat parțial drepturile de a incasa taxe în zilele de tirg și iarmaroc unor boieri favoriți și unor mănăstiri.

Abuzurile acestora, ale agenților lor puși să supravegheze orice vinzări și cumpărări de bunuri, au stinjenit în mare măsură dezvoltarea comerțului nostru în timpul orinduirii feudale.

dr. N. GRIGORAȘ
cercetător principal la Institutul de Istorie al Academiei – Filiala Iași

UZINA PROGRESUL BRAILA

PRODUCE ŞI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIŢIE
● Reductor 1000 kW ● Rulou compresor R. 12 şi R. 13 ● Excavatoare 0,3 m c ● Utilaj rafinării ● Concasor 4 A şi 6 A ● Concasor mobil pe pneuri ● Utilaj pentru fabrici de ciment ● Osii montate

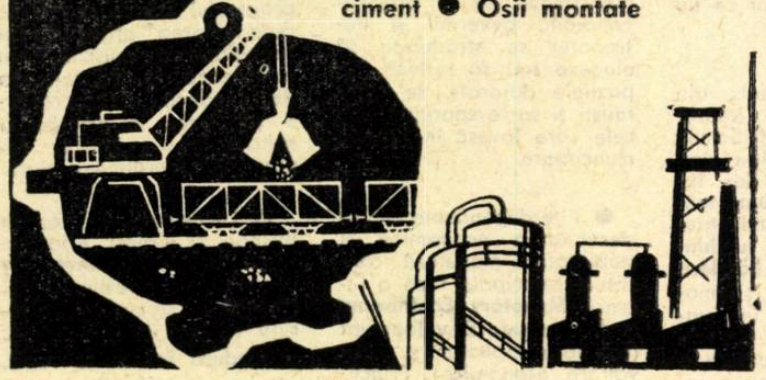

ÎNTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ „11 IUNIE" CĂLĂRAŞI

produce:

●Cutii de gunoi transonice tip I.S.B. ● Docare de două locuri ● Şarete ● Buccele pentru căruţe ● Diferite piese mecanice turnate din fontă şi bronz; ● Diferite construcţii metalice ca: stăvilare pentru îndiguire ● Prelucrări de piese pentru sectorul strungărie

Ajustaj serie mare sau cooperări

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI
REGIUNEA PLOIEŞTI

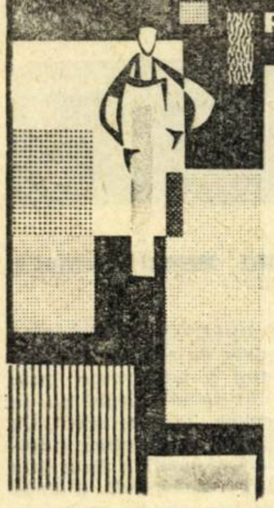

livrează fără repartiţie:

● GEAM TERMOABSORBANT, întrebuinţat la construcţiile industriale, avînd proprietatea de a absorbi razele calorice. Asigură o luminozitate plăcută.

Caracteristici:	lăţime	120–140 cm
	lungime	160–200 cm

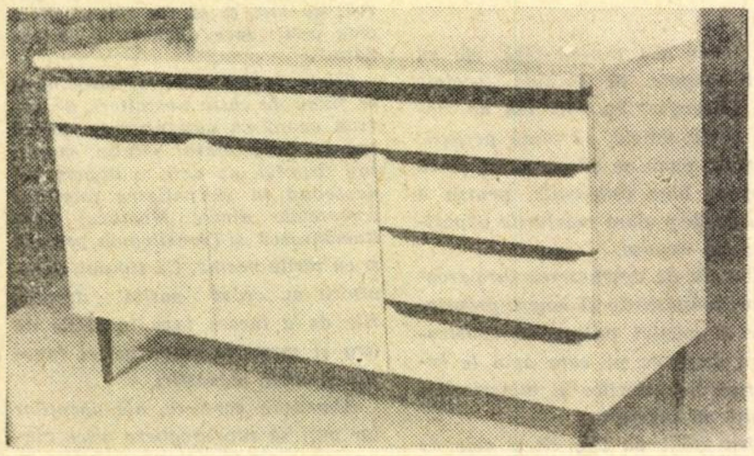

M.E.F.

IPROFIL „REPUBLICA" SIBIU
produce şi livrează:

- mobilier bucătărie din corpuri modulate
- canapele „Carpaţi"
- cuiere pentru vestiar
- creioane intr-un bogat sortiment

COMBINATUL DE CELULOZĂ ŞI HÎRTIE — BRĂILA

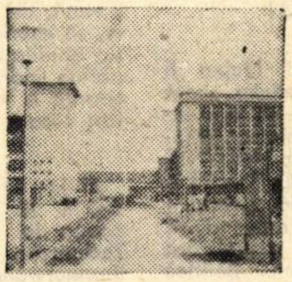

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

FABRICA DE CONFECŢII „BACĂUL"

produce:

● pijamale bărbăteşti într-o variată gamă de modele moderne în culori diferite

● uniforme şcolare

Se găsesc de vînzare la toate magazinele de specialitate din ţară.

INTREPRINDEREA 6 MARTIE TIMIŞOARA

str. Circumvoluţiunii
nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianţi industriali cu raze infraroşii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, a tunelurilor de uscare a minereurilor, precum şi a altor obiective care necesită încălzire de la distanţă pe spaţii determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livraţi în baterii de N elemente, după comandă.

decapantul

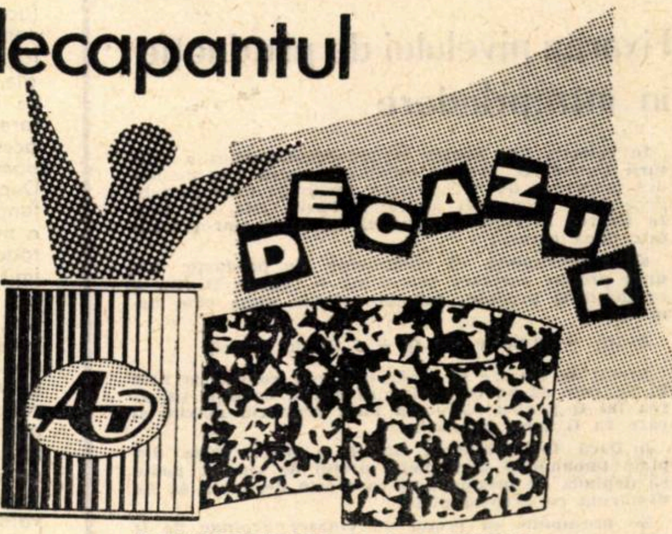

INTREPRINDERI ŞI INSTITUŢII!
Folosiţi pentru înlăturarea straturilor vechi de lacuri, vopsele sau emailuri
DECAPANTUL „DECAZUR"
Inlătură uşor şi emailurile uscate la cuptor
Produsul se fabrică la Uzina „AZUR"–Timişoara, Spl. Peneş Curcanul nr. 3–5

INTREPRINDEREA VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

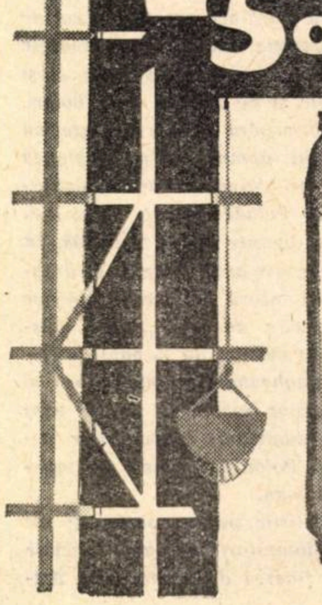

PRODUCE:

- ciment de rezistenţe iniţiale mari
- ciment P. 400 şi P. 500
- ciment B.S.S export
- ciment P. 400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial şi pentru construcţii, ipsos şi calcar pentru industria chimică şi metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiţii.

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

PLANUL ȘI ACTIVITATEA INTREPRINDERII

Problema perfecționării planificării în U.R.S.S., în noile condiții ale reformei economice, a constituit obiectul unei conferințe științifice. Relevind importanța acesteia, revista recapitulează în nr. 12/1966 principalele teme de discuție, arătind printre altele :

„În referatele lor, participanții la conferință au subliniat că principalul în ridicarea nivelului științific al planificării este asigurarea unei juste îmbinări a planificării centralizate cu larga inițiativă economică a întreprinderilor și stimularea economică a celor mai bune rezultate în producție. Realizarea acestui principiu depinde într-o măsură însemnată de alegerea acelor indicatori de plan, care să permită îmbinarea cît mai rațională a intereselor societății cu cele ale colectivului respectiv și ale fiecărui muncitor în parte.

Una din problemele centrale larg dezbătute în ultimul timp în presa sovietică o constituie problema indicatorilor de plan și de apreciere a activității întreprinderii. Faptul e explicabil, deoarece întreprinderea reprezintă veriga principală a economiei naționale. La prima vedere se pare că, cu cît producția este mai mare, cu atît societatea are mai mult de cîștigat. Dar, urmărind în primul rînd producția globală, uzinele și fabricile au dat uneori produse care nu aveau căutare. În asemenea cazuri, interesele societății și ale întreprinderii n-au coincis, ci au intrat în contradicție.

...S-au propus diverși indicatori, printre care producția-marfă, rentabilitate, beneficiu și alții.

Referitor, de pildă, la indicatorul beneficiului, s-a emis părerea unanimă că, în noile condiții, rolul beneficiului în aprecierea activității economice a întreprinderilor trebuie să crească. În ceea ce privește propunerea ca beneficiul să fie principalul, dacă nu unicul indicator de evaluare,

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

ea n-a găsit o aprobare unanimă. Adepții rolului excepțional pe care trebuie să-l joace beneficiul au purtat multe discuții în jurul problemei că, în condițiile din U.R.S.S., beneficiul are un rol cu totul diferit celui din capitalism, pentru că el nu e utilizat în interesul anumitor persoane, ci al întregii societăți. Dar, beneficiul nu e unicul indicator valoric, pentru că el nu poate să exprime pe deplin mișcarea tuturor categoriilor valorice. În același timp, valoarea este numai una din laturile mărfii, care nu poate fi separată de o altă latură a ei — valoarea de întrebuințare".

„La plenara din septembrie 1965 a C.C. al P.C.U.S. — *scrie apoi revista* — s-a hotărît ca rezultatele activității întreprinderilor să fie apreciate după producția realizată, după beneficiul obținut (rentabilitatea producției) și după îndeplinirea sarcinilor privind livrarea principalelor produse... Întreprinderea va fi astfel interesată nu numai să sporească în general producția, ci să dea produsele necesare societății, cu cheltuieli minime.

În documentele privind aplicarea practică a reformei economice a fost stabilit și sistemul de indicatori în planificarea activității de producție a întreprinderilor ; el se deosebește de sistemul anterior de indicatori prin faptul că numărul indicatorilor aprobați de organele superioare a fost mult redus.

În condițiile noului sistem de planificare, întreprinderilor li se vor stabili : volumul producției de realizat ; principalele feluri de produse în expresie naturală, inclusiv indicatorii calității produselor ; fondul total de salarii ; suma totală a beneficiilor și rentabilitatea ; vărsămintele la buget și alocațiile din buget ; volumul global al investițiilor centralizate ; sarcinile privind însușirea unor noi produse și introducerea unor noi procese tehnologice ; volumul livrărilor către întreprindere de materii prime, materiale și utilaje (pe nomenclator de produse prevăzute de planul economiei naționale și planul ministerului).

Toți ceilalți indicatori ai activității economice de producție vor fi elaborați de întreprindere în mod independent și vor fi folosiți de organele de planificare ca materiale de calcul pentru alcătuirea planurilor".

„Indicatorul producției realizate, adoptat recent — *relevă revista* — permite aprecierea mai obiectivă a activității întreprinderii... Dacă în trecut, interesele întreprinderii se limitau la stadiul producției, în prezent activitatea ei este direct subordonată cerințelor consumului, ceea ce reprezintă unul din meritele principale ale noilor indicatori. În același timp, noii indicatori vor stimula îmbunătățirea calității producției".

SISTEMUL INDICATORILOR ECONOMICI

Arătind că în noul sistem de conducere și planificare a economiei naționale din R. P. Bulgaria, urmează să se facă diferențierea între indicatorii care servesc la caracterizarea activității fiecărei întreprinderi, cei care caracterizează conducerea întreprinderilor de către organele superioare și cei ce caracterizează procesele economice pe ansamblul economiei naționale, în nr. 1/1966, revista se ocupă pe larg de prima categorie de indicatori :

„Sistemul de indicatori economici ai întreprinderii trebuie să fie astfel întocmit încît să permită caracterizarea tuturor aspectelor și utilizarea tuturor resurselor disponibile în activitatea întreprinderii. Acest sistem trebuie să corespundă cel puțin următoarelor două principii :

a) Să reflecte gradul de utilizare complexă a diferitelor resurse, rezultatele generale ale activității economice și de producție. Paralel cu aceasta, sistemul de indicatori trebuie să reflecte desfășurarea diferitelor aspecte ale activității economice de producție — aprovizionarea, producția, desfacerea. Prin realizarea acestei cerințe se va crea întreprinderii posibilitatea de a-și cunoaște întotdeauna realizările și de a-și compara activitatea cu aceea a celorlalte întreprinderi.

b) Sistemul de indicatori trebuie să creeze condiții pentru o justă orientare a activității întreprinderii, atît sub aspectul rezultatelor generale, cît și sub raportul utilizării fiecărei resurse în parte și al realizării diferitelor activități economice și de producție. Prin realizarea acestei cerințe, întreprinderile vor putea să prevadă și să-și orienteze just activitatea, în sensul îmbunătățirii folosirii resurselor și ridicării eficienței generale a producției.

...Pornind de la principiile și situațiile mai sus-amintite, ar fi necesar să se întocmească următorul sistem de indicatori economici pentru caracterizarea activității întreprinderilor noastre : 1) Indicatori parțiali pentru caracterizarea utilizării diferitelor elemente ale producției (mijloacele de producție, obiecte ale muncii și forța de muncă) ; 2) Indicatori parțiali privind nivelul activității economice și de producție a întreprinderii pe faze (aprovizionare, producție, desfacere) ; 3) Indicatori generali pentru caracterizarea acti-

ПЛАНОВО СТОПАНСТВО И СТАТИСТИКА

vității economice și de producție a întreprinderii în ansamblu".

După ce analizează mai amănunțit fiecare din aceste trei categorii de indicatori, autorul arată în continuare : „Sistemul menționat al indicatorilor economici este destinat în special determinării și orientării activității întreprinderii de către propriile sale organe de conducere. Indicatorii pot și trebuie să fie, atît indicatori de plan, cît și indicatori de realizare, deoarece nu se poate asigura nici elaborarea planurilor, nici controlul îndeplinirii lor, dacă nu există o concordanță între indicatorii de plan și cei de realizare. Totodată, acești indicatori, în măsura în care sînt și calitativi și cantitativi, pot fi indicatori primari analitici, întrucît analiza activității economice trebuie să se orienteze spre caracterizarea completă a modificărilor proceselor și fenomenelor din întreprindere. Dar aceasta nu înseamnă, că criteriul analizei, adică baza de comparație să fie numai mărimea indicatorilor de plan. În noul sistem există premise economice obiective pentru utilizarea indicatorilor analitici diferiți de indicatorii de plan obligatorii și de indicatorii de realizare. Aceasta se datorește faptului că întreprinderile sînt interesate să urmărească nu numai realizarea planului, ci să și caute posibilități să-și îmbunătățească continuu activitatea în vederea obținerii unui beneficiu mai mare și deci, și a salariilor mai mari".

Trecind apoi la problema indicatorilor economici prin care se leagă activitatea fiecărei întreprinderi cu dezvoltarea ramurilor și a întregii economii naționale, și care permit îndrumarea întreprinderii de către organul superior, autorul scrie : „Este necesar să se stabilească următoarele probleme de bază privind sistemul de indicatori pentru legarea activității întreprinderii de activitatea organelor centrale :

1) Stabilirea sistemului de cifre control și plafoane, prin care organele centrale să determine orientarea și cadrul activității diferitelor întreprinderi. Aceste cifre de control și plafoane trebuie însă să cuprindă probleme economice-cheie, și nu, ca pînă acum, toate activitățile întreprinderii.

2) Stabilirea sistemului de indicatori pe care întreprinderile îi vor prezenta organelor ierarhic superioare, pentru ca acestea să poată să cuprindă planurile întreprinderilor în planul economiei naționale.

Cu aceasta, pe de o parte, se va crea posibilitatea întocmirii planului pe ramuri (respectiv pe departamente) și a planului economiei naționale însuși ; pe de altă parte, va fi posibil să se efectueze studii economice, să se coordoneze activitatea întreprinderii cu ajutorul mijloacelor economice — normative și pîrghii.

3) Stabilirea sistemului de indicatori de realizare (în special statistici), care vor permite organelor centrale să urmărească dezvoltarea industriei noastre și totodată să servească ca bază pentru analize economice și pentru prevederea tendințelor de dezvoltare a economiei.

4) Stabilirea sistemului de indicatori analitici, care în mod generalizat să reflecte procesele și fenomenele economice pe scara diferitelor ramuri și a întregii economii naționale. În acest fel, ei vor servi pentru conducerea economiei noastre naționale și deci și pentru conducerea fiecărei întreprinderi în parte".

CREDITULUI – UN ROL ECONOMIC MAI MARE

Într-un articol publicat în nr. 3/1966 al revistei, M. Timár expune diverse aspecte financiare ale noului sistem de conducere a economiei, așa cum ele se prezintă în R. P. Ungară, relevind îndeosebi rolul creditelor. Extragem din acest articol :

„Creditarea va fi unul din instrumentele importante ale realizării planului economiei naționale și va sprijini, printr-o selectivitate și printr-o politică a dobînzilor corespunzătoare, realizarea planului, producția adaptată necesităților.

Baza activității de creditare a băncii o vor constitui directivele privind politica de credite, care urmează a fi aprobate de guvern. Ele exprimă cerințele economice care trebuie aplicate în materie de credite, domeniile care trebuie mai mult sprijinite prin credite și avantajări la dobînzi, în vederea unei mai bune aprovizionări a populației sau a promovării exportului ; sau, dimpotrivă, frînate pentru a se evita importuri nedorite sau a se limita producția unor articole fără căutare, prin retragerea creditelor sau ridicarea procentului dobînzii.

Reforma sistemului de credite necesită și reglementarea fondurilor circulante ale întreprinderilor. De acum înainte, întreprinderile vor acoperi necesarul suplimentar de fond de rulment în primul rînd din fondul de dezvoltare format din beneficiu. Necesarul vremelnic de mijloace circulante va fi acoperit din credite bancare. La stabilirea creditului și a condițiilor de dobîndă, banca trebuie să ia în considerație capacitatea de credit a întreprinderii, iar în cadrul acesteia, în primul rînd, viteza de rotație a mijloacelor circulante. Dacă întreprinderea nu răspunde cerințelor, atunci, în cele din urmă, banca poate refuza creditul. Pînă acum ea n-a avut această posibilitate, deoarece indicatorii de plan obligatorii constituiau o directivă și pentru bancă.

În ce privește politica dobînzilor, pare indicat ca întreprinderile și cooperativele să primească dobînzi pentru depunerile lor. Nivelul acestora trebuie stabilit corelat cu dobînzile plătibile pentru creditele contractate. Dobînda la credite trebuie diferențiată mai accentuat decît pînă acum,

TÁRSADALMI SZEMLE

potrivit obiectivului economic al creditului și vitezei de rotație a mijloacelor.

În sistemul decontărilor, în genere, este de dorit ca plata să urmeze realizării. Acestui principiu îi corespunde cel mai bine transferul (viramentul), dar și de acum înainte va exista posibilitatea ca întreprinderea vînzătoare și cea cumpărătoare să convină liber asupra modalității și termenului de plată".

Arătind că în noul sistem de conducere a economiei R. P. Ungare investițiile se împart, din punctul de vedere al finanțării, în trei categorii, printre care prima o constituie investițiile mari acoperite prin alocări din buget, autorul se ocupă apoi de celelalte două modalități de finanțare :

„Investițiile de întreținere și cele pentru asigurarea unor lucrări mai mici de dezvoltare se vor acoperi de întreprindere din propriul ei fond de amortizare și din fondul său mărit de dezvoltare. În felul acesta, întreprinderile noastre vor obține un fond suplimentar de mai multe miliarde. Potrivit proiectelor, partea din cota de investiție lăsată pe seama întreprinderii, împreună cu fondul de dezvoltare, va depăși, încă de la început, întreaga amortizare. Aceasta înseamnă deci, că alături de întreținere și înnoire, funcțiile de completare, de menținere la nivel și de mai mică dezvoltare vor intra în întregime în competența întreprinderii.

Trebuie creată posibilitatea ca sistemul bancar — avind la îndemînă cadrul corespunzător de credit — să poată oferi întreprinderilor, pe baza unor calcule și aprecieri de eficiență corespunzătoare, credite cu caracter de avans și de completare. Cerințele ridicate față de investițiile ce urmează a fi efectuate cu ajutorul creditelor, se stabilesc de planul economiei naționale ; acestea indică proporțiile principale ale repartizării mijloacelor, unele obiective special stabilite. Planul poate determina și destinații funcționale (de pildă, transporturi, ambalare, raționalizarea energiei, mecanizarea administrației).

În acest cadru, banca trebuie să dispună de posibilități corespunzătoare pentru a putea duce o politică de credit selectivă. La aprecierea cererilor de credit trebuie să se pornească, în primul rînd, de la economicitatea propunerii de investiție, sub aspectul recuperării investițiilor. Ordinea de preferință astfel formată va fi influențată și de contribuția la finanțare a întreprinderilor din fondurile proprii. În general, creditul va fi amortizat din fondurile proprii, dar — îndeosebi în perioada de asimilare și în cazul investițiilor preferențiale — poate fi vorba și de acreditarea întregului beneficiu scontat.

Se poate aștepta ca modificarea finanțării investițiilor să ducă la repartizarea mai rațională a resurselor de investiții, la utilizarea mai eficientă... Finanțarea prin credite va permite folosirea fondurilor de investiții, care să fie mai puțin influențată de interese locale, mai corespunzătoare intereselor generale ale economiei naționale"

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

„EXPORTURILE ROMÂNEŞTI OGLINDESC PROGRESELE ECONOMIEI“

— Convorbire cu HUSSEIN KHALED HAMDI, subsecretar de stat la Ministerul Economiei și Comerţului Exterior al Republicii Arabe Unite —

Zilele acestea ţara noastră a fost vizitată de o delegaţie guvernamentală din Republica Arabă Unită, care a dus tratative soldate cu incheierea unui nou acord comercial. Cu acest prilej un redactor al „Vieţii economice“ s-a adresat conducătorului delegaţiei, Hussein Khaled Hamdi, cu rugămintea de a răspunde la citeva intrebări.

— Vă rugăm să ne expuneţi părerea dv. despre evoluţia relaţiilor comerciale dintre România şi R.A.U.

— Trebuie să remarc in primul rind, că schimburile comerciale dintre ţările noastre se lărgesc an de an. Astfel, in anul 1960 valoarea livrărilor efectuate in ambele direcţii a fost de 6 milioane lire sterline. Anul trecut, această cifră a ajuns la peste 14 milioane lire sterline, ceea ce inseamnă că volumul comerţului a crescut in intervalul dat de aproape 2,5 ori. Acest lucru oglindeşte dezvoltarea colaborării economice, faptul că schimburile comerciale se desfăşoară armonios intre ţările noastre prietene. Delegaţia noastră a venit acum la Bucureşti pentru a incheia noul acord comercial şi de plăţi pe termen lung, precum şi Protocolul privind schimbul de mărfuri intre ţările noastre in 1967. Acest acord prevede o nouă lărgire a schimburilor, el pregăteşte calea pentru un spor şi mai mare, decit pină acum, a comerţului dintre cele două părţi. Doresc să adaug, că livrările reciproce de mărfuri se desfăşoară in mod foarte satisfăcător.

— Cum vedeţi extinderea relaţiilor economice dintre cele două ţări şi a colaborării economice, sub diversele ei forme ?

— Forurile competente din ambele ţări au purtat şi poartă discuţii cu privire la dezvoltarea cooperării economice în general, nu numai în domeniul comerţului. Se are in vedere o extindere a acestei cooperări în domeniul industrial. Şi pină acum, România a livrat in R.A.U. instalaţii complete în domeniul industriei chimice. Pot să spun că beneficiarii sint foarte satisfăcuţi de instalaţiile respective, precum şi de aportul specialiştilor care au venit din ţara dv. Într-un cuvint, lucrurile merg bine.

— Înţelegem că livrările României servesc, in parte, obiectivele de industrializare ale R.A.U. Aţi fi amabil să ne vorbiţi despre modul in care se dezvoltă in prezent economia ţării dv. ?

— Înainte de revoluţia noastră, adică inainte de anul 1952, ţara noastră producea numai bunuri agricole şi materii prime. De atunci, urmărind ridicarea nivelului de viaţă al populaţiei, guvernul şi-a concentrat atenţia asupra industrializării ţării. Se urmărea totodată dublarea venitului naţional in 10 ani. Mulţumită eforturilor intregii populaţii, noi inaintăm in mod satisfăcător pe această cale şi pină în prezent am reuşit să ne indeplinim obiectivele. Astfel, am indeplinit obiectivele primului nostru plan (1960—1965) şi am inceput acum traducerea in viaţă a unui nou plan econmic pe şapte ani. Din datele pe care le publicăm regulat cu privire la dezvoltarea economiei noastre se poate vedea că realizăm sarcinile pe care ni le-am trasat in termenul propus. Planul septenal prevede in continuare o prioritate pentru industrializarea ţării, punindu-se accentul pe dezvoltarea industriei grele.

Am inceput acţiunea noastră prin construirea barajului de la Assuan. Barajul va constitui o uriaşă sursă de energie ; s-a calculat că hidrocentrala va furniza anual 10 miliarde de kilowaţi-ore. Avind în vedere că asigurarea energiei electrice este o condiţie primordială pentru dezvoltarea industriei, este evident rolul important pe care construirea barajului de la Assuan il va juca în industrializarea Republicii Arabe Unite. Energia electrică va fi folosită, în primul rind, la producţia de ingrăşăminte. Avem de pe acum o mare uzină de ingrăşăminte lingă Assuan, dar avem nevoie de şi mai multe asemenea produse pentru ridicarea agriculturii noastre. Construirea barajului de la Assuan dă posibilitatea să se creeze noi uzine de ingrăşăminte, care să asigure intregul nostru necesar şi să furnizeze şi un disponibil pentru export.

Înainte de construirea barajului, R.A.U. dispunea de o suprafaţă cultivabilă de 6 milioane acri *). După ce barajul va fi construit, suprafaţa cultivabilă se va mări la 9 milioane acri. Consider că sporul acesta de 50% va reprezenta o realizare considerabilă. Totodată, energia electrică de la Assuan, pe lingă utilizarea ei in industrie, va permite şi electrificarea satelor, şi mecanizarea lucrărilor de irigaţie.

— După cite ştim, aţi mai vizitat ţara noastră şi in trecut. Vă rugăm să ne impărtăşiţi citeva impresii din aceste vizite.

— Într-adevăr, am avut plăcerea de a conduce delegaţii comerciale în ţara dv. de citeva ori. De fiecare dată am remarcat cu multă admiraţie succesele ţării dv. şi dezvoltarea economică care a avut loc, în special în domeniul industrial.

Cu prilejul vizitelor mele am văzut numeroase uzine. Modul in care se prezintă ele merită cele mai bune aprecieri. De altfel, progresul realizat de ţara dv. de la un an la altul poate fi constatat şi din evoluţia structurii exporturilor româneşti.

I. COSTEA

*) Un acru = circa 0,4 ha.

Expun: „Medicor“ şi „Medimpex“

La expoziţia care s-a deschis în sala de sport de la Ştrandul Tineretului, intreprinderile ungare de comerţ exterior „Medicor“ şi „Medimpex“ prezintă instrumente medicale, aparate şi medicamente, printre care se remarcă : masa universală pentru operaţii traumatologice, un electroscop tranzistorizat pentru efectuarea rapidă a examenelor de cord, un spirograf pentru examinarea respiraţiei ; scaune dentare de tip nou, măşti de protecţie industriale prevăzute cu filtre speciale etc.

Expoziţia va contribui la mai buna cunoaştere a realizărilor industriei ungare de aparate medicale şi medicamente.

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

În ultima perioadă, in ţările occidentale devin tot mai frecvente luările de atitudine in favoarea intensificării relaţiilor comerciale cu ţările socialiste.

● Ministrul comerţului exterior al Italiei, Tolloi, a declarat recent, că ministerul său examinează posibilitatea unei liberalizări pe scară largă a comerţului cu ţările Europei Răsăritene, ţinind seama de orientarea în această direcţie care predomină în Occident. În prezent, a arătat ministrul italian, este necesară promovarea a diferite forme de colaborare pe plan comercial, în aşa fel încit să se înlăture obstacolele apărute ca rezultat al caracterului diferit al economiei din ţările respective.

● Vorbind despre rezultatele colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice franco-sovietice, Michel Debré, ministrul economiei şi finanţelor al Franţei, a relevat că întreprinderile franceze trebuie să se străduiască să stabilească contacte comerciale permanente cu ţările Europei Răsăritene, adaptîndu-se condiţiilor cerute de economia acestor ţări.

● La un dejun oferit de „Overseas Press Club“ la New York, dr. L. Toncic, ministrul de externe al Austriei, a vorbit despre tendinţa de stabilire a unor relaţii mai strinse între ţările socialiste din Europa şi ţările Europei Occidentale.

● După cum relatează presa vest-germană, Senatul Berlinului occidental a hotărit înfiinţarea unei societăţi, care să promoveze comerţul cu ţările socialiste. Obiectivul societăţii va fi să medieze tranzacţii cu privire la proiectarea şi livrarea de instalaţii industriale în ţările socialiste, finanţarea acestor livrări.

● Guvernul canadian — scria recent NEUE ZÜRCHER ZEITUNG — a recomandat patronilor să se ocupe într-o măsură mai mare decît pînă în prezent de pieţele Europei Răsăritene.

Corespondenţă din Paris

„GOÛT FIN – GOÛT ROUMAIN“

BUCURÎNDU-SE de înaltul patronaj al Preşedintelui Republicii Franceze, cu concursul Ministerului Agriculturii şi al Centrului Naţional de Comerţ exterior, duminică 13 noiembrie s-a deschis la Palais de la Défense cel de-al II-lea Salon internaţional de alimentaţie. Reunind mai mult de 40 de participanţi, din care 35 sub pavilion naţional, o dată cu sute de firme de alimentaţie de pe cele cinci continente, S.I.A.L.-ul — cum i se spune pe scurt aici — funcţionează o dată cu al 17-lea salon de ambalaje comerciale, al 19-lea salon de echipament pentru industria alimentară, al 16-lea salon de materiale pentru imbuteliere, al 8-lea salon de echipament pentru lactate, al 3-lea salon de materiale tehnice pentru industria şi comerţul de carne, fiecare în parte şi toate la un loc — mărturii ale confruntărilor contemporane care au loc în mai toate domeniile de activitate.

După prezenţa din primăvara aceasta la „Foire de Paris“, acum, pentru a doua oară in acest an, într-un pavilion de o estetică deosebită, căruia i se aduc numeroase elogii, mii de vizitatori, o dată cu zeci şi sute de comercianţi, au posibilitatea de a lua cunoştinţă de marea bogăţie şi varietate a industriei alimentare româneşti : conserve de legume şi fructe, conserve de carne şi peşte, vinuri de toate soiurile şi băuturi alcoolice de tot felul, produse zaharoase şi paste făinoase, siropuri, miere, dulceţuri şi altele.

Una din numeroasele mărturii ale deosebitului interes pe care producţia noastră alimentară il suscită in capitala Franţei este faptul că la reuniunea de joi 17 noiembrie a comercianţilor de conserve şi băuturi, care a avut loc la pavilionul românesc din cadrul S.I.A.L.-ului, au participat Galeries Lafayette, Galeries Nouvelles, Monoprix, Printemps, Inno-France, Samaritaine, Magasins Réunis etc. De asemenea şi la reuniunea de vineri în acelaşi cadru se întrunesc comercianţii de şocolaterie,

bomboane, patiserie, lichioruri şi ape minerale. Cea mai importantă participare va avea loc simbătă 19 noiembrie, cînd o dată cu numeroşii interesaţi în comerţul alimentar cu România, în pavilionul nostru vor fi prezenţi, în afară de reprezentanţi ai participărilor naţionale din cadrul celui de al doilea Salon alimentar de la Paris, reprezentanţi ai presei, precum şi reprezentanţi de seamă ai S.I.A.L.-ului.

Cît de apreciate sînt produsele alimentare ale industriei de specialitate româneşti o atestă din plin faptul, că în ţara vinurilor de faimă, în ţara bucătăriei celei mai alese, la cîteva zile după deschiderea acestei manifestaţii internaţionale, totalitatea mărfurilor expuse : conserve de legume şi fructe, conserve de carne şi peşte, toate vinurile şi băuturile alcoolice, siropurile şi dulceţurile, pastele făinoase, precum şi produsele zaharoase au şi fost achiziţionate de firma „Transcomint“. Este o primă tranzacţie între numeroasele care au loc la Paris. „Goût fin-goût roumain“ este o expresie care se împămînteneşte în capitala Franţei, unde în aceste zile mii şi mii de parizieni, comentînd „iarna grea“ (adică o răcoroasă zi de toamnă la Bucureşti), se îndreaptă spre cel de-al doilea Salon de alimentaţie.

Mihai POPESCU

PENTRU CINE BAT CLOPOTELE?

LA Salisbury a curs multă şampanie în noaptea de 10 spre 11 noiembrie. Ian Smith sărbătorea cu intregul lui clan trecerea unui an de la „Declaraţia unilaterală a independenţei“ Rhodesiei, act politic care tindea să realizeze nu atit emanciparea unei colonii engleze de dominaţia metropolei, cit instaurarea juridică, constituţională, a unui regim in care 225 000 de albi stăpinesc şi guvernează 4 000 000 de africani in propria lor ţară.

Încercind să sugereze o similaritate de situaţii istorice, premierul Smith a dezvelit cu fast in aceeaşi noapte o replică turnată în bronz şi aramă a Clopotului Libertăţii,care, în Statele Unite simbolizează victoria revoluţiei americane asupra englezilor, cu 196 ani în urmă. Iar pentru a indica filozofia politică a regimului său rasist in raport cu populaţia africană, majoritară, a ţării, pe clopot o inscripţie glăsuia ipocrit : „Sun pentru justiţie, civilizaţie şi creştinătate“.

Secvenţele ce se derulau dincolo de palatul în care aveau loc ceremoniile aniversării schiţau insă semnificaţia reală a lucrurilor.Încă de la căderea serii, cei 200 000 africani folosiţi în slujbele diurne ale capitalei începuseră a părăsi oraşul, defilînd pe străzi ca in fiecare zi, pentru a se inapoia în surghiunul lor de la periferiile îndepărtate. Sancţionată de Legea repartizării teritoriale, segregaţia rezidenţială este supravegheată cu stricteţe. Pe urmele tristei defilări, chiotele şi hohotele cinice se spărgeau ca nişte şrapnele. Jerbele de artificii colorau văzduhul. În barurile de noapte incepeau petrecerile. În inima oraşului, corespondenţii de presă au consemnat excentricitatea unei tinere fete, evadată probabil dintr-un salon, în rochie lungă de seară, care in exaltarea ei se aruncase imbrăcată in bazinul care ornamentează Scuarul Cecil. În faţa unei biserici, o mulţime care manifesta impotriva cenzurii presei aclama cuvinte de batjocură la adresa lui Smith, aşteptat să sosească acolo pentru a asista la o slujbă specială comandată pentru aniversare. La unele biserici, menţionează corespondenţii, sunau clopotele, la altele, unde preoţii refuzaseră slujba, nu. Cele 12 bătăi inaugurale în „clopotul libertăţii“ pus în mişcare de Ian Smith încercau însă să pătrundă peste tot. În saloanele colonilor ele erau salutate cu izbucniri de veselie, in cartierele africane ecoul bronzului şi aramei răsuna lugubru. Fiecare bătaie — glăsuieşte ameninţător comentariul personal al primului ministru — „reprezintă încă un cui în coşciugul celor ce doresc să se amestece în treburile interne ale Rhodesiei“. În tălmăcirea lui Ian Smith, amestec în „treburile interne“ inseamnă şi împotrivirea populaţiei africane, majoritare, faţă de dominaţia rasială a unei minorităţi exploatatoare.

DE unde işi trage siguranţa de sine, cinismul expresiei şi al atitudinii, regimul colonilor de la Salisbury ? Evident din imprejurări reale, — care, iată, ii dau putinţa, după scurgerea unui an, să se afle incă neturburat la putere şi cu perspectiva de a se permanentiza. „E o chestiune de săptămini, nu de luni, ca să punem capăt rebeliunii“ spusese la început Harold Wilson, primul ministru britanic. Anglia adăugase el, nu va permite niciodată singură guvernarea albă in Rhodesia. Subsecvent nu s-a intimplat insă nimic care să insoţească în mod eficace vorba cu fapta. Sancţiunile economice s-au dovedit pină acum doar o cale de tergiversare. Africa de Sud şi Portugalia, ţări în care firmele britanice şi americane deţin o influenţă preponderentă, l-au ajutat pe Ian Smith să ocolească fără excesive dificultăţi sancţiunile. După un an de la aplicarea lor se apreciază că venitul naţional al Rhodesiei s-a redus doar cu mai puţin de 10%. Faţă de circa 360 milioane lire cit fusese anul trecut, el a scăzut cu numai 35 milioane. În termeni economici, scrie ziarul englez FINANCIAL TIMES, aceasta reprezintă un eşec al sancţiunilor chiar dacă relativ.

Nu este uşor să se facă aprecieri asupra nivelului actual al exporturilor rhodesiene, deoarece din motive tactice nu au mai fost publicate statistici economice. Este însă evident, scriu observatorii economici că Rhodesia a izbutit să realizeze un export suficient pentru a acoperi un import redus in chip deliberat la 2/3 din nivelul la care fusese el. A acţionat cu putere cererea de minereuri — în special de azbest, crom, aramă şi chiar minereu de fier.

Excedentul comercial, considerat impreună cu o severă reducere la capitolul cheltuielilor externe în domeniul invizibilelor, in serviciul datoriei ca şi o oarecare incetinire a remiterilor de dividende şi profituri, a asigurat o poziţie a balanţei de plăţi care nu este se pare mai slabă decit cu un an in urmă. Pentru a evita efectul unor sancţiuni mai riguroase în viitor, Rhodesia a stocat importante rezerve de azbest şi minereu de fier pe teritoriile ţărilor de a căror protecţie se bucură. Breşele Africii de Sud şi Portugaliei, in cortina sancţiunilor, nu au putut fi nici pină in prezent blocate. Contribuţia cea mai eficace în domeniul sancţiunilor ar fi putut-o da embargoul asupra petrolului, dacă Africa de Sud nu ar fi furnizat combustibil Rhodesiei şi de asemenea Mozambicul, care a devenit acum principalul ei furnizor.

Corespondență din Sofia

PARTIDUL TRASEAZĂ PERSPECTIVA

— La cel de-al IX-lea Congres al P. C. Bulgar —

ÎNTR-O atmosferă sărbătorească, sala „Universiada" din Sofia găzduieşte lucrările celui de al IX-lea Congres al Partidului Comunist Bulgar. „Proletari din toate ţările, uniţi-vă !" sînt cuvintele înscrise pe un imens frontispiciu de la intrarea principală. În sală se află delegaţiile şi reprezentanţii a peste 70 de partide comuniste şi muncitoreşti şi organizaţii democratice din lumea întreagă, printre care delegaţia Partidului Comunist Român în frunte cu tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al C.C. al P.C.R.

Zeci de panouri orînduite pe o alee oglindesc într-o suită de imagini realizările deosebite, mai ales din industria şi agricultura ţării. Ele prezintă bunăoară Combinatul de înnobilare a minereului de la Medet, Uzina de electrocare din Sofia, unul din cele aproape două mii de baraje de pe întinsul ţării, Combinatul siderurgic Kremikovţi, imensa cîmpie de 77 hectare a Combinatului de sere de la Pazargic, frumoasele construcţii de pe litoralul Mării Negre şi multe altele, dobîndite mai ales în perioada care s-a scurs de la congresul precedent. Toate acestea sînt izvorul sentimentului cu care întregul popor îşi îndreaptă atenţia generală în aceste zile spre înaltul for al comuniştilor. Din însufleţirea generală se desprinde şi o altă imagine, aceea a viitorului, concretizată în Proiectul de directive al noului cincinal, document care de cîteva luni a fost dezbătut, paragraf cu paragraf, de la un capăt la altul al ţării.

Ceea ce s-a realizat, dar mai ales ceea ce urmează a se înfăptui a ocupat o parte însemnată din raportul Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, expus la congres de către tovarăşul Todor Jivkov, primul secretar al C.C. al P.C.B., preşedintele Consiliului de Miniştri al R. P. Bulgaria.

„Activitatea partidului şi a Comitetului Central în construcţia economică de stat şi culturală — se arată în raport — a fost îndreptată spre îndeplinirea hotărîrilor celui de-al VIII-lea Congres în aceste domenii, spre dezvoltarea continuă a bazei materiale şi tehnice a socialismului şi consolidarea relaţiilor obşteşti socialiste. Comitetul Central poate raporta cu satisfacţie că ţelurile şi sarcinile fundamentale economice şi politice interne, trasate în faţa partidului şi poporului în decursul celor patru ani, care au trecut, au fost realizate". Creşterea produsului social cu 51% (în medie — anual cu 8,6%), iar a venitului naţional cu 38% (în medie — anual cu 7%), sînt indici care situează Bulgaria printre ţările cu un ritm rapid de dezvoltare economică.

Ca urmare a dezbaterii aprofundate a Proiectului de directive, au fost descoperite noi posibilităţi pentru intensificarea ritmului de dezvoltare a economiei în perioada anilor 1966—1970. În legătură cu aceasta, se arată în raportul prezentat de primul secretar al Partidului Comunist Bulgar, „proiectul publicat al directivelor a fost rectificat, fiind prevăzut un ritm mai înalt al creşterii producţiei industriale, producţiei agricole, schimburilor comerciale, venitului naţional al ţării etc.". Concret, această modificare înseamnă, în principal, că în perioada următoare accentul trebuie pus pe intensificarea dezvoltării şi modernizarea tuturor ramurilor economiei naţionale, pe creşterea productivităţii muncii.

În cursul noului cincinal se prevede să fie realizate schimbări progresive în structura economiei, încît raportul dintre producţia industriei şi cea a agriculturii să se modifice de la 74:26 în 1965, la 79:21 în 1970. Şi în viitor, partidul îşi propune să urmeze cu precădere linia dezvoltării producţiei de mijloace de producţie, linia creşterii considerabile a ponderii ramurilor hotărîtoare, ca industria construcţiilor de maşini, industria chimică, energetică şi metalurgia. Această orientare va conduce spre noi schimbări în potenţialul şi peisajul industrial al ţării.

Eforturile vor continua să fie îndreptate, în următorii ani, spre o mai raţională valorificare a surselor energetice interne şi spre ameliorarea în continuare a eficienţei balanţei energetice, majorîndu-se ponderea combustibililor mai eficace — ţiţeiul, produsele petroliere şi gazele naturale. Se prevede ca ponderea combustibililor cu mare eficienţă în balanţa energetică globală să se mărească de la 29% în 1965 la 43% în 1970. Va continua totodată şi construirea de centrale hidroelectrice pentru valorificarea mai complexă a apelor.

Una din caracteristicile de bază ale noului plan cincinal este continuarea dezvoltării industriei chimice şi mai ales a sintezei organice, care permite o valorificare superioară a resurselor naturale, lărgirea bazei de materii prime noi care să înlocuiască pe cele scumpe şi deficitare.

Problema de bază în agricultură este ca la sfîrşitul perioadei cincinale producţia de cereale să ajungă la 7,3 milioane tone, faţă de 5,267 milioane tone în 1965.

Raportul subliniază necesitatea îmbunătăţirii agrotehnicii şi creşterea culturilor cerealiere ; folosirea într-o mai mare măsură a soiurilor de înaltă productivitate şi de bună calitate ; o mai justă folosire a cantităţilor disponibile de îngrăşăminte etc. Un mai mare accent se va pune pe extinderea culturii porumbului pe suprafeţe irigate.

Atît în cursul dezbaterii proiectului de directive cît şi în raportul prezentat congresului de tovarăşul Todor Jivkov, s-a subliniat rolul pozitiv al noului sistem de conducere a economiei naţionale, ca un factor important pentru accelerarea dezvoltării socialiste a ţării.

Primul secretar al C.C. al P.C.B. s-a referit, în raportul său, şi la relaţiile Bulgariei cu celelalte ţări. În acest context, el a arătat, că relaţiile R. P. Bulgaria cu Republica Socialistă România „se făuresc ca relaţii între două ţări socialiste frăţeşti. În această direcţie a contribuit în mod deosebit vizita făcută la noi în septembrie 1965 de către delegaţia de partid şi guvernamentală în frunte cu secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, precum şi vizitele conducătorilor noştri de partid şi de stat în Republica Socialistă România. Se lărgeşte colaborarea economică, tehnico-ştiinţifică şi culturală dintre cele două ţări".

„Partidul, guvernul şi poporul nostru — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntarea sa rostită la congres — dau o înaltă preţuire prieteniei şi alianţei cu Bulgaria frăţească, relaţiilor de colaborare politică, economică, cultural-ştiinţifică şi îşi exprimă hotărîrea de a acţiona şi în viitor pentru întărirea şi dezvoltarea lor continuă, în interesul ambelor ţări, al cauzei generale a socialismului şi prieteniei între popoare".

Din lucrările Congresului se desprinde hotărîrea fermă a reprezentanţilor poporului bulgar la acest înalt for, de a da viaţă sarcinilor viitoare în construcţia socialistă, întrezărind meleagurile ţării mereu înnoite, mai roditoare.

C. LINTE

Au eşuat şi măsurile împotriva vînzărilor de tabac, în valoare de multe milioane de dolari. Ian Smith, scrie N. Y. Herald Tribune, a izbutit să înfrîngă boicotul prin licitaţii secrete în rîndurile cumpărătorilor străini de tutun a căror identitate este ascunsă cu atîta grijă de parcă ar fi vorba de spioni atomici.

Deşi subliniază dificultăţi care persistă în unele domenii, cum sînt vînzarea zahărului, a tutunului, şi altele legate de garantarea de către guvern a unor împrumuturi pe care casele de credit le acordă industriei în scopul finanţării stocajului de mărfuri, Financial Times arată că mulţi industriaşi „au un timp mai favorabil pentru afacerile lor ca niciodată"; mai cu seamă în legătură cu exporturile substanţiale către Africa de Sud. Între timp, au fost înfiinţate mai mult de 100 fabrici noi. Acestea nu întîmpină după cum se subliniază, nici o dificultate în a face export.

ÎN faţa sfidării de la Salisbury, Londra nu pare să fi făcut altceva decît declaraţii. În timp ce în Anglia Ian Smith se află sub acuzarea de trădare, vină ce se pedepseşte cu moartea, acesta nu se arată deosebit de sensibil nici măcar la pertractările în care englezii tind să-l menţină pentru a nu pierde definitiv punţile. Încredinţarea lui Ian Smith este că, în noul an, regimului său îi va fi în multe privinţe mai uşor decît i-a fost pînă acum, deoarece, după cum se afirmă nu fără motive, din ce în ce mai multe ţări în apus obosesc faţă de ineficacitatea sancţiunilor.

Dar slăbesc în acelaşi timp din ce în ce mai mult şi punţile Angliei cu ţările africane ale Commonwealth-ului, care o acuză pe faţă de inteligenţă cu regimul lui Ian Smith. În rezoluţia pe care au adoptat-o recent la Addis-Abeba, cu privire la problema rhodesiană, şefii statelor africane participante la Conferinţa Organizaţiei Unităţii Africane, condamnă Anglia pentru refuzul ei de a răsturna guvernul rebel al Rhodesiei de Sud şi o cheamă din nou să folosească în acest scop toate mijloacele, inclusiv forţa.

Utilizarea forţei o reclamă şi cei 100 deputaţi laburişti şi liberali care au depus recent, în acest sens, o moţiune în Camera Comunelor. Mulţi oameni politici şi economişti consideră că o aplicare consecventă şi o eventuală extindere a sancţiunilor ar putea antrena schimbările dorite la Salisbury. Pînă atunci, după cum informează presa, populaţia africană a trecut la lupta armată împotrivă regimului.

Nici la Londra însă — şi nici la Salisbury unde au fost organizate atîtea slujbe aniversare, ferventii apărători şi promotori ai colonialismului, care vorbesc cu atîta elocvenţă despre justiţie, civilizaţie şi creştinism nu par să înţeleagă glasul adevărat al clopotelor care bat în ţările încă subjugate ale lumii, şi unde popoarele luptă pentru o independenţă reală, pentru suveranitate naţională, pentru eliberarea socială şi economică.

Cine pleacă însă urechea şi ascultă cu atenţie, ştie că acolo dangătele anunţă sfîrşitul unei ere.

Dinu HERVIAN

Premierul Wilson — către ministrul Commonwealth-ului, Bowden :
— Ca să intervenim trebuie să avem mai întîi motive rezonabile...
după THE GUARDIAN

R. F. G.: POLARIZAREA SOLUŢIILOR

DESCHIDEREA succesiunii cabinetului Erhard a răsturnat, pare-se, unele pronosticuri care, între politic şi economic, socoteau că este posibilă, mai degrabă, o răbufnire a dificultăţilor în curs de acumulare de mai multă vreme în economia vest-germană. Actuala criză guvernamentală nu este disociată însă de starea economiei şi, mai ales, a politicii economice. Influentul săptămînal DER VOLKSWIRT (nr. 44) apreciază că ea a fost declanşată de „erorile unei politici economice care a închis ochii în faţa... necesităţilor unei mai puternice intervenţii planificatoare în condiţiile modificărilor structurale tot mai numeroase". O apreciere asemănătoare se face într-o luare de poziţie a Institutului economic al sindicatelor, în care se declară că miezul crizei guvernamentale trebuie căutat în lipsa unor ţeluri bine precizate ale politicii economice de pînă acum (INDUSTRIEKURIER, 10 noiembrie).

● Diagnosticul...

Dificultăţile economiei R.F.G. datează, după cum se ştie, cel puţin din primăvara acestui an, cînd a început şi elaborarea proiectului de lege pentru promovarea stabilităţii economice, aflat încă în discuţia parlamentului. În momentul de faţă, după o sinteză a principalilor indicatori întocmită de săptămînalul citat, „situaţia conjuncturală a diferitelor ramuri industriale este încă destul de diferenţiată. Dar părţile umbrite ale conjuncturii se extind din ce în ce mai mult".

Situaţia comenzilor este unul din indicatorii pe care se sprijină această caracterizare. În septembrie 1966 volumul comenzilor noi din ţară, primite de industria vest-germană, a scăzut cu 6,6% faţă de aceeaşi lună din 1965; deoarece comenzile din străinătate au crescut întrucîtva, reducerea netă pentru industria R.F.G. este de 3,6%. În industria constructoare de maşini, însă, s-a înregistrat un sold pasiv de 11%, rezultat dintr-o creştere cu 15% a comenzilor din stăinătate şi o reducere cu 26% a celor din ţară.

Aceste simptome ale unei stagnări a dezvoltării economice interne îşi au corespondentul în felul cum evoluează comerţul exterior. Balanţa comercială cît şi balanţa de plăţi a R.F.G. înregistrează o evoluţie favorabilă. Excedentele se obţin însă în urma unei încetiniri substanţiale a importurilor, care în prezent nu mai înregistrează nici o creştere. Rolul sporit al comenzilor din străinătate şi al exportului în susţinerea conjuncturii, în condiţiile slăbiciunii clare a cererii interne, este apreciat ca un stîlp destul de fragil al menţinerii producţiei, avînd în vedere tensiunile din economia altor ţări şi de pe pieţele internaţionale.

Diagnosticienii conjuncturii economice vest-germane atrag de asemenea atenţia asupra evoluţiei în domeniul forţei de muncă. În luna octombrie numărul posturilor vacante a fost cu 233 000 mai mic, iar numărul şomerilor înregistraţi cu 33 000 mai mare decît în aceeaşi lună a anului trecut. Pentru moment acest fapt este apreciat doar ca o „slăbire a încordării pe piaţa forţei de muncă". O extrapolare a actualelor tendinţe de către Institutul german de cercetare economică (DIW) îl duce însă la concluzia că în cursul iernii numărul şomerilor va putea să ajungă la 500 000.

Şi alte „extrapolări" constituie indicii în aceeaşi direcţie. S-a anunţat că industria vest-germană intenţionează să-şi reducă anul viitor investiţiile cu 10%. După Uniunea federală a industriei germane (BDI), majoritatea ramurilor industriale se aşteaptă ca dificultăţile lor să-şi atingă punctul culminant în 1967.

● ...şi reţetele

Pe ce căi să se caute soluţionarea acestor probleme, ce fel de politică economică să fie urmată în continuare ? Răspunsul ce se dă de către diverse foruri şi personalităţi din R.F.G. este neunitar, iar în prezent tinde să se polarizeze în jurul a două poziţii.

Una din ele aparţine Băncii federale şi preconizează în esenţă aplicarea unor măsuri restrictive, de frînare a cererii. În ultimul raport conjunctural al Băncii federale se arată : „Cererea globală trebuie adaptată în şi mai mare măsură decît pînă în prezent ofertei disponibile de bunuri"... Conformîndu-se acestei orientări, autorităţile monetare duc o politică de menţinere a ratei scontului şi a rezervelor minime ale băncilor la un nivel ridicat.

Pe o poziţie diametral opusă, de relaxare cît mai grabnică a restricţiilor, s-a situat Grupul de lucru al institutelor germane de cercetări economice, ale cărui analize conjuncturale se bucură de o largă audienţă în R.F.G. Actuala evoluţie a economiei vest-germane, declară Grupul de lucru în cea mai recentă analiză de acest fel, o duce spre reducerea în continuare a investiţiilor, încetinirea exporturilor şi accentuarea „procesului de contracţie". Dacă actuala „politică conjuncturală orientată unilateral spre stabilitate", în dauna creşterii, nu este revizuită grabnic, în 1967 economia nu va mai înregistra un spor de producţie demn de menţionat.

„Este neliniştitor, scrie DER VOLKSWIRT (nr. 42) cînd doi diagnosticieni atît de proeminenţi ai situaţiei conjuncturale cum sînt Banca federală germană, pe de o parte, şi Grupul de lucru al institutelor germane de cercetări economice, pe de altă parte, ajung la rezultate, atît de divergente, încît primul vrea să-şi vadă reconfirmată politica de stabilizare, în timp ce al doilea vrea s-o vadă abandonată... Aceste aprecieri divergente, împreună cu corul acelora care vorbesc de simptome de criză, sînt în orice caz de natură să intensifice nesiguranţa generală din cadrul economiei".

Ce perspective are în această situaţie proiectul de lege pentru promovarea stabilităţii economice ? Exponenţi ai ambelor orientări în materie de politică economică îşi exprimă intenţia de a contribui la promulgarea ei încă în cursul acestui an. Nu este însă exclus ca înţelegerea sensului în care va acţiona legea să difere sau ca fiecare parte să spere a-i imprima sensul dorit. Într-un interviu recent, preşedintele U.C.S. Franz Josef Strauss care sprijină stimularea creşterii, a declarat de pildă că întrucît se întrevede adoptarea legii pînă la sfîrşitul anului. Banca federală ar trebui să treacă de pe acum la relaxarea măsurilor de frînare. Mai precis se vor putea contura însă lucrurile abia după formarea unui nou cabinet.

I. PĂDUREANU

din bloc-notesul cronicarului

Cind doi se ceartă, al treilea va...pierde

Un conflict intre Ministerul Apărării și Ministerul Tehnologiei are loc in prezent in Anglia in legătură cu orientarea viitoare a cercetării in industria electronică. Pe baza lucrărilor unui comitet, care a examinat aplicațiile militare ale mașinilor electronice, Ministerul Apărării cere acum ca acestea să fie fabricate cu anumite caracteristici tehnice pentru a concorda cu standardele internaționale folosite de N.A.T.O. și de Ministerul Apărării din S.U.A.

Producătorii englezi își exprimă insă ingrijorarea în legătură cu viitorul industriei lor, susținind că in acest caz desfacerea mașinilor va fi mult mai nesigură. Pină in prezent, ei au putut opune ofertelor americane alte tipuri de mașini. Dacă in Anglia se vor produce de aci inainte mașini electronice identice cu cele din S.U.A., va fi foarte greu să se reziste concurenței puternicelor monopoluri americane. In același timp, s-ar pierde multe milioane de lire care au fost cheltuite pentru cercetări in direcția cerută pină acum.

Ministerul Apărării din Anglia menționează că firmele respective vor fi libere să se conformeze, sau nu, cerințelor sale ; dat fiind insă că acest minister este de departe cel mai important client al lor, este lesne de prevăzut modul in care se va rezolva conflictul...

Făra drept de... autor

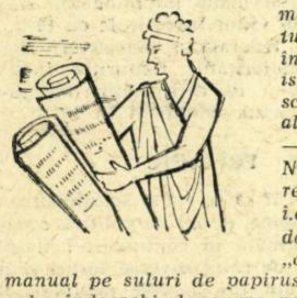

La intrebarea — ce a fost mai intii, tipografia sau editura ? — se poate afirma că intii a fost editura. Ea are o istorie mult mai veche. Din scrierile lui Aristofan și ale altor scriitori din vremea sa — arată dr. R. Müller in NEUES DEUTSCHLAND — rezultă că incă in secolul V i.e.n. existau in vechea Eladă „librari" care vindeau „cărți", adică lucrări transcrise manual pe suluri de papirus in scop de comercializare. Era vorba indeosebi de opere poetice, istorice și filozofice. Istoricul Xenofon amintea chiar și un anumit „export de cărți" pe cale maritimă. În imperiul roman, primul editor cunoscut a fost T. P. Atticus (109—32 i.e.n.), un om de mare cultură și înzestrat și cu aptitudini comerciale. Prieten cu Cicero, el a publicat lucrările acestuia, precum și altele, chiar de autori greci mai vechi. În serviciul său lucra un mare număr de scribi bine pregătiți.

În cele mai multe cazuri, activitatea editorială îmbrățișa și pe cea de librar. Prețurile „cărților" variau în funcție de execuție, calitatea materialului etc. Codicele pe pergament erau mai ieftine decit sulurile de papirus. Autorii nu primeau onorar. Horațiu spunea că scrierile lui au adus ciștig numai editorului, iar lui — doar renumele. De aceea, autorii lipsiți de avere erau nevoiți să apeleze la bunăvoința unor protectori instăriți, cum a fost de pildă, Mecena, protectorul lui Horațiu.

Între dreptul de vot și urnă

În alegerile desfășurate in S.U.A. la inceputul lunii noiembrie din totalul populației negre proporția celor inscriși in listele electorale a rămas considerabil mai redusă decit aceea a celor inscriși din rindurile populației albe. Astfel, in 11 state, pe listele electorale figurau 70% din populația albă și numai 52% din cea neagră. Graficul de mai jos, reprodus după revista engleză ECONOMIST, infățișează proporția albilor și a negrilor inscriși pe aceste liste in principalele state din Sud, in raport cu totalul locuitorilor albi și, respectiv, negri din statele menționate.

ALEGATORI INSCRIȘI ÎN STATELE DIN SUD

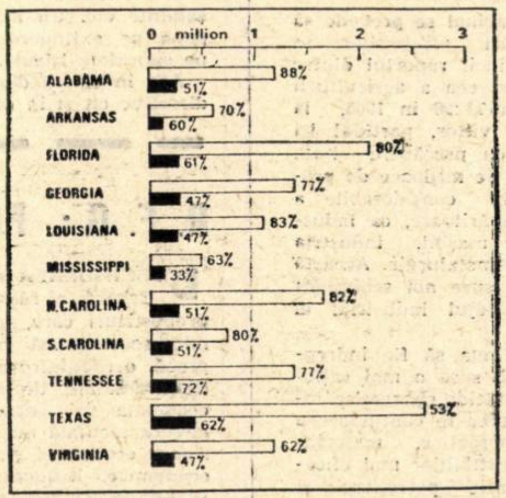

Este evident, insă, că nici cifrele de mai sus nu infățișează proporția reală a negrilor care au votat efectiv, căci intre listele electorale și urne, calea alegătorilor de culoare este incă plină de neprevăzut...

Pași inainte

Tinărul stat Botswana (fostul Bechuanaland) pune in aplicare primele măsuri de combatere a subdezvoltării moștenite din epoca dominației coloniale. Programul economic bienal, elaborat recent, vizează in primul rind agricultura — sector de bază, in care sint ocupate 9/10 din populație și care alimentează exportul țării in proporție de 95%, in acest domeniu prevăzindu-se lucrări de irigație și valorificarea de noi terenuri. Paralel, se desfășoară prospectarea bogățiilor din subsolul țării. Deocamdată, au fost descoperite zăcăminte de cupru, care vor permite Botswanei să se situeze, incepind din 1970, printre țările exportatoare de acest metal.

„Binefacerile" taifunului

Expresia de mai sus ar putea părea un non-sens, și totuși... Dintr-o broșură, publicată recent de Organizația meteorologică mondială, rezultă că asupra unei provincii japoneze s-au abătut in anii 1960—1961 nu mai puțin de 6 taifunuri, care au pricinuit instalațiilor hidroelectrice din regiune pagube evaluate la ceva mai mult de 20 000 de dolari. În schimb, precipitațiile aduse de taifunuri au permis, intre altele, uzinelor respective să producă și să vindă suplimentar energie electrică pentru suma de 1,4 milioane dolari.

Clima unei țări, susține aceeași broșură, trebuie considerată drept una din resursele sale naturale, de care trebuie să se țină cont in cadrul planificării pe scară națională. Se evaluează că organizarea unui serviciu meteorologic național aduce avantaje de ordinul a douăzeci de ori suma creditelor necesare in acest scop.

Catalog rentabil

Cunoscuta instituție culturală engleză — British Museum — a reușit să stabilească un record sui-generis. După o muncă minuțioasă de 16 ani, a fost elaborat și editat catalogul bibliotecii sale. Acest catalog, care cuprinde... 263 de volume a cite 500 de pagini fiecare, este cel mai „voluminos" din lume. Și totuși el nu cuprinde decit lucrările scrise in limbile occidentale, intrate in patrimoniul muzeului intre anii 1495 și 1955.

Pe lingă importanța sa științifică internațională, publicarea acestui catalog a constituit și un prilej de „satisfacție comercială". Căci prin vinzarea in străinătate a 580 din cele 750 de exemplare editate, British Museum a adus Trezoreriei britanice devize in valoare de peste un milion de lire sterline.

Orezul viitorului

O recentă descoperire ar putea contribui în următorii ani la transformarea Filipinelor dintr-o țară importatoare de orez, intr-una exportatoare. Cercetătorii de la Institutul internațional al orezului din Los Banos (la sud de Manilla) au reușit să selecționeze o nouă specie de orez, cu insușiri deosebit de prețioase. Astfel, perioada sa de vegetație este de 120 de zile (permițind obținerea a trei recolte pe an), iar randamentul la hectar poate spori pină aproape de 7 ori față de nivelul mediu actual pe țară. Dacă adăugăm la aceasta și faptul că noua specie de orez poate fi plantată în orice anotimp al anului, indiferent de condiții climaterice, importanța științifică și economică a descoperirii apare evidentă.

O clientă de seamă

Două treimi din cheltuielile pentru consum sint făcute in Austria de femei ! Iată rezultatul obținut de Institutul de cercetare economică din Austria, care a intreprins o anchetă asupra rolului femeii in calitate de cumpărătoare. S-a constatat că 70—75% din cheltuielile unei familii pentru alimentație, imbrăcăminte, incălțăminte, incălzit și luminat, pentru obiecte casnice, ingrijirea corporală și a sănătății sint făcute de femei. În schimb, partea lor este mică la cumpărăriie de autovehicule și la produsele de tutun (10—15%).

Institutul a ajuns de asemenea la concluzia că 25—30% din produsul național brut al țării este creat de femei. Prin activitatea ei profesională, ea sporește ciștigul și totodată și consumul familiei cu cel puțin o treime. Venitul de pe urma activității profesionale a femeii exercită o influență serioasă asupra structurii consumului. Căci fără el, se arată in concluziile Institutului, pentru multe familii din Austria procurarea unui număr de bunuri de consum de uz indelungat ar fi mult mai dificilă.

C. GRIGORE

VICTIMA

CUNOSCĂTORII scenei politice americane afirmă că în Statele Unite campania electorală are un caracter continuu. Doar la fiecare doi ani există cite o scurtă pauză. Cum alegerile se desfășoară întotdeauna in luna noiembrie, în anii de alegeri prezidențiale pauza durează din momentul in care votul devine cunoscut și pină in luna ianuarie a anului următor, cind se inaugurează oficial mandatul pentru Casa Albă. În anii de alegeri de la jumătatea mandatului prezidențial, cind se reînnoiesc întreaga Cameră a Reprezentanților, o treime din Senat, majoritatea posturilor de guvernatori, pauza are cam aceeași durată, limita ei fiind stabilită de inceperea lucrărilor noului Congres. Tradiția pare a fi respectată și în acest an. După cum s-a exprimat liderul democrat din Senat, M. Mansfield, acum este momentul „de a ne opri, de a privi și de a asculta".

Într-adevăr, dacă ar fi să ne rezumăm numai la avalanșa de analize asupra semnificației ultimelor alegeri, combatanții din recenta dispută electorală ar avea la ce privi și asculta. După opinia cunoscutului analist al vieții politice americane, James Reston, „prima sarcină, acum cind votarea s-a încheiat, este să se restabilească încrederea în cuvintul guvernului de la Washington. Aceasta nu va fi ușor pentru că adevărul este prima victimă a fiecărei campanii electorale...".

Rezultatele aritmetice ale votului atestă că partidul democrat își conservă majoritatea in Congres cu prețul pierderii a trei posturi de senator și a 47 de locuri in Camera Reprezentanților. Reculul partidului de guvernămint este evident. Cei mai de seamă observatori ai vieții politice americane par a fi unanimi în a constata că acest rezultat este mai degrabă o dezavuare a administrației Johnson decit o raliere la pozițiile republicanilor.

Actuala pauză electorală este fecundă în încercări menite să discearnă semnificația scrutinului. Consolidarea pozițiilor republicanilor anunță dispute mai puternice în Congres in legătură cu programul intern al administrației. Ea restabilește vitalitatea tradiționalei alianțe conservatoare din Congres formată din republicani și rasiștii democrați din Sud. Dar, deși fricțiunile intre Casa Albă și colina Capitoliului — unde se află instalat Congresul — se vor amplifica, se apreciază că ultimele alegeri nu vor afecta fundamental politica administrației. În schimb, rezultatele recentului scrutin prefigurează o dispută mai îndirjită pentru alegerile prezidențiale din 1968. Succesul unor oameni politici republicani cum ar fi : fostul vicepreședinte Nixon, principalul impresar al campaniei electorale a partidului său, noii senatori C. Percy și M. Hatfield, guvernatorii G. Romney și R. Reagan, îndeamnă pe mulți observatori să presupună că din acest grup se va detașa un nou candidat care să fie opus democraților în cursa prezidențială pentru ocuparea Casei Albe în 1968. E drept că republicanii n-au deocamdată niciun program de alternativă și mizează cel mai mult pe răgazul de doi ani pe care-l au în față. „Criza de încredere devine călciiul vulnerabil al lui Achile-Johnson" scrie NEW YORK TIMES. Sau, după cum se exprimă londonezul TIMES, „în jargonul modern al momentului, președintele Johnson suferă de o criză de incredere (ceea ce înseamnă că oamenii tind să nu creadă ceea ce spune) și de o criză a generațiilor (ceea ce nu înseamnă atit că este prea în virstă din punct de vedere al anilor, cit că metodele și atitudinile sale aparțin unei epoci diferite)". Cauza principală a acestei situații rezidă tocmai în politica administrației față de Vietnam. În ce-i privește, republicanii sint dispuși să sprijine mai departe agresiunea. Mai mult chiar, liderul lor R. Nixon a cerut să se obțină o soluție militară cit mai curind posibil, astfel ca, în 1968 această problemă să nu poată constitui un subiect electoral, deoarece așa cum a recunoscut, „partidul păcii ciștigă intotdeauna". Aceasta este logica celor care consideră că adevărul poate fi continuu victimă celor care se tem de presiunea în favoarea păcii și ar dori ca viața internațională să fie îngrămădită în tiparele manualelor de tactică electorală din Statele Unite. Este totodată o mostră a faptului că, agresiunea din Vietnam continuă să alimenteze iluzii nerealizabile, dar nu mai puțin periculoase, în rindul unor oameni politici americani. Se vădește astfel că nu este vorba doar de „călciiul lui Achile" la o singură persoană, ci la întreaga structură politică.

Eugen PREDA

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din intreprinderi și instituții. Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 47 (171)
VINERI
25 noiembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

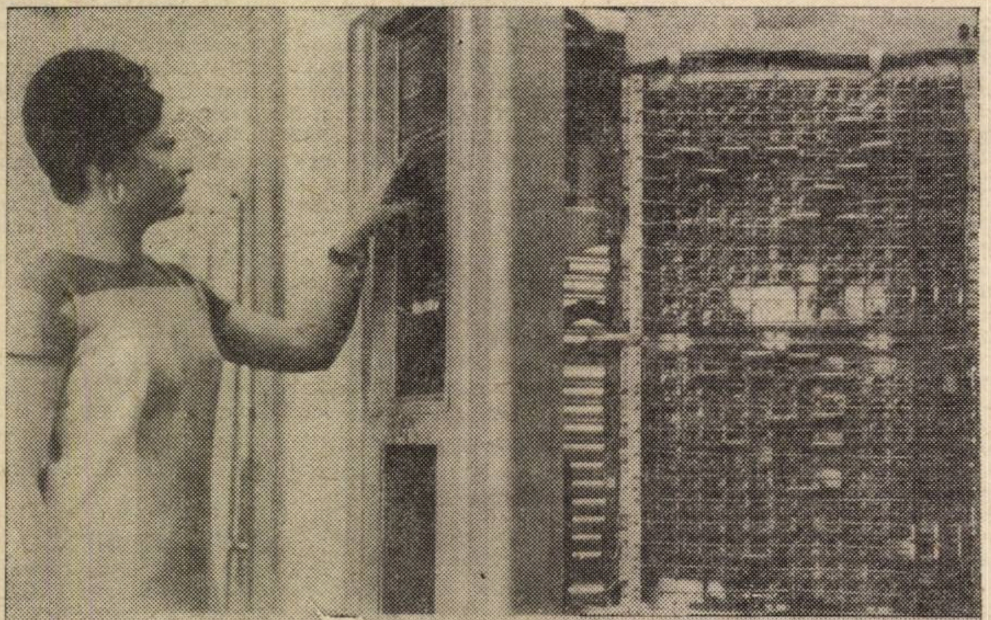

DIN SUMAR

- Economia întreprinderii
  ORGANIZAREA ȘI CONDUCEREA COMPETENTĂ A PRODUCȚIEI (în pag. 4)
- AXIOMELE RENTABILITĂȚII ÎN G.A.S. (în pag. 6)
- CU PRIVIRE LA CARACTERIZAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE A ROMÂNIEI ÎNTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE (în pag. 7-8)
- Perfecționarea învățămîntului
  ÎN DEZBATERE — DOUĂ CURSURI UNIVERSITARE (în pag. 14)
- NOI NEGOCIERI PENTRU ADERAREA ANGLIEI LA PIAȚA COMUNĂ (în pag. 23)

ÎN PAGINILE 12-13

MECANIZARE ȘI AUTOMATIZARE ÎN LUCRĂRILE ADMINISTRATIVE

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

DOCUMENTAREA ȘI SOCIOLOGIA URBANĂ

În numărul 44 al „Vieții economice", tov. G. Retegan aduce în atenția cercetătorilor citeva aspecte legate de istoricul sociologiei urbane din țara noastră. Se desprinde, printre altele, ideea, că o asemenea investigație retrospectivă comportă un atent examen al surselor documentare, pe baza cărora să se reconstituie imaginea evoluției orașului românesc. Dacă pentru domeniile conexe urbanismului (istorie, geografie, economie ș.a.) aceste surse au fost cercetate mai activ și chiar pe plan național, nu același lucru se poate spune despre izvoarele de documentare privind trecutul arhitecturii și urbanismului. Răspunzînd obiecțiunii unor instituții de documentare, legate mai mult de cercetarea tehnică, uneori și de cea aplicativă, consider că este oportun să se treacă la elaborarea bibliografiei naționale pentru arhitectură, construcții și urbanism. Aceasta, pe lingă indicarea publicațiilor — cărți și reviste — specifice domeniului, ar trebui să cuprindă și informații din disciplinele conexe. Lucrarea — fiind deosebit de utilă cercetărilor în urbanism și arhitectură — poate fi cu succes întreprinsă prin colaborarea mai multor unități pe profil (C.S.C.A.S., Institutul de construcții-București, Institutul de arhitectură și, eventual, Biblioteca Academiei).

Paul CARAVIA
documentarist, Institutul de arhitectură „Ion Mincu", București

INDICATORUL C. U. P.

Coeficientul de utilizare al parcului (C.U.P.) este indicele care sintetizează întreaga activitate a unui parc de autovehicule. Analiza lui poate determina cauzele imobilizărilor care apar în corelație cu alți indicatori. El evidențiază, în ultima analiză, rentabilitatea parcului respectiv.

Conform metodologiei în vigoare, stabilită prin H.C.M. 680/1959, C.U.P. este raportul dintre numărul de zile active și numărul de zile inventar. De asemenea, o mașină care a părăsit garajul este considerată mașină activă, indiferent de numărul orelor prestate.

Noțiunea de „zi activă" are, însă, un conținut eterogen. Lipsa sau, mai degrabă, imposibilitatea stabilirii unui program unitar pe plan republican a condus la crearea acestei noțiuni, dar a permis, totodată, apariția unei lacune, pe care o voi exemplifica. O mașină, cu un program de 10 ore/zi (zi activă planificată), a lucrat într-o lună 22 de zile, realizînd un C.U.P. = 0,73%, care poate fi considerat ca bun. Cumulînd, însă, nu zilele, ci orele înscrise în foaia ei de activitate zilnică, rezultă că mașina a lucrat 180 ore în luna respectivă, adică 18 zile. C.U.P. realizat este egal cu 0,60%. Concluzia: formula utilizată azi în unitățile de transport deformează realitatea.

Avînd în vedere această situație, propun următoarea modificare: calcularea realizării C.U.P. să se facă prin cumularea orelor prestate într-o lună și să se împartă la numărul de ore-program/zi planificate, care predomină în unitatea respectivă, obținîndu-se numărul de **zile active reale.** Formula va arăta astfel: număr de zile active reale/număr de zile inventar.

Günther SCHATZ
economist principal, Constanța

CINE SĂ FACĂ REPARAȚIILE?

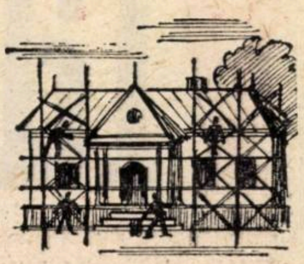

Se știe că și în mediul rural o serie de unități aparținînd unor ministere și instituții centrale ocupă imobile cum ar fi: puncte farmaceutice, unități C.E.C., dispensare, sedii ale cooperației de consum, unități ale poștei, școli etc. Imobilele ocupate de unitățile menționate necesită, din timp în timp, întrețineri sau reparații. Este, de asemenea, cunoscut că neexecutarea la timp a acestor lucrări impune efectuarea unor reparații capitale, care duc la pierderi apreciabile.

Întreprinderile din sectorul de stat, ca și unitățile cooperației meșteșugărești care sînt organizate pentru executarea lucrărilor de întreținere și reparații se angajează mai greu pentru efectuarea unor asemenea lucrări, datorită distanțelor mari de sediul întreprinderii, volumului mic al lucrărilor, transportului muncitorilor, organizării șantierului etc.

Avînd în vedere aceste lucruri, propun ca, în măsura în care lucrările de întreținere și reparații apar ca nerentabile pentru unitățile de stat și cele ale cooperației meșteșugărești, ele să fie executate cu forțe locale.

Sînt situații în care și lucrările planificate a se executa din fondurile de investiții nu se pot efectua din motivele arătate mai sus.

Plecînd de la acest aspect și în special de la faptul că din prevederile Congresului al IX-lea al P.C.R., rezultă sarcini importante pe linia executării lucrărilor de construcții la sate, considerăm că ar fi util să se înființeze — pentru început experimental — unități cu sarcini de investiții și reparații specializate în lucrările din mediul rural.

Nicolae MELNICIUC
Direcția plan, contabilitate și organizarea muncii din Ministerul Finanțelor

O dezbatere ce trebuie continuată:

RECLAMA COMERCIALĂ

Acțiunea inițiată anul trecut de revistă a fost utilă și a constituit un prețios ajutor pentru lucrătorii din comerț. Ea ar trebui, însă continuată.

Forma de reclamă cea mai eficientă și economicoasă rămîne, totuși, cea făcută de înșiși consumatorii, ca urmare a unei deserviri corespunzătoare, cu informarea corectă și cît mai completă a acestora asupra noilor produse apărute în comerț.

Ni se pare lipsită de efect și neeconomicoasă reclama publicitară efectuată în mod general, pentru o întreagă grupă de produse, conținînd îndemnuri de a efectua cumpărături, în loc de a scoate în evidență ceea ce este caracteristic unui anumit produs.

Ar fi bine ca — pentru unele magazine strict specializate și, îndeosebi, pentru acelea care deservesc traseele turistice — să se execute reclame pe diferite obiecte (de exemplu oglinzi de buzunar, agende, calendare de buzunar etc.), care să fie oferite gratuit celor ce efectuează cumpărături.

Susținem propunerea făcută de a se procupra un număr mai mare de publicații străine de specialitate, precum și de a extinde schimburile de experiență între diferitele regiuni.

D. CIOBANU
directorul Direcției comerciale a regiunii Suceava

● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI ●

IONEL CHIRIȚĂ, ing. șef, I.O.I.L. Tîrgu-Mureș. — Vă rugăm să ne comunicați, dacă articolele le-ați mai trimis și altei publicații.

Ing. IOAN F. POPA, șef serviciu plan și organizarea muncii, Rafinăria „Ploiești"; VASILE ARSINTE, inginer șef C.I.L. Rîmnicu-Vîlcea; ing. VASILE ȚUCMAN, director, Trustul 1 Construcții-Montaj, București; NICOLAE STOICESCU, inginer șef, întreprinderea construcții-montaj-depozite din Ministerul Petrolului, București — Vă mulțumim pentru materialele trimise.

ILIE BERGHEZAN, tehnician, Uzina „Balanța", Sibiu — Propunerea dv. (privind cursurile fără frecvență la noua secție de sociologie din cadrul Facultății de filozofie) am înaintat-o Ministerului Învățămîntului.

ERVIN HIRSCH, economist în Ministerul Industriei Construcțiilor București — Propunerea dv. a fost înaintată forului competent.

DUMITRU CĂLUGĂRU, contabil șef adjunct, Combinatul Minier Baia Mare; NICOLAE CORDOS, muzeograf, Cluj — Nu intră în profilul revistei noastre.

ION MOCANU, economist, șeful serviciului plan financiar, D.R.E.F. Bacău — Pe marginea scrisorii dv. **Un singur fel de credite** (V. E. — nr. 39), Direcția creditării industriei grele și a transporturilor din Banca Națională ne-a trimis un amplu răspuns, din care extragem:

Sumele care rezultă din planul financiar (BVC), aprobat de organul tutelar drept creștere de normativ față de normativul minim și care se acoperă prin credite bancare, sînt puse la dispoziția întreprinderilor în întregime, dar pe măsura necesităților, reale izvorîte din modul de desfășurare a procesului de producție. Aceste sume sînt cuprinse în balanța de venituri și cheltuieli aprobată și cuantumul lor este cunoscut de unitățile operative ale Băncii Naționale, de la întreprinderi, din documentul de planificare (BVC).

Banca Națională acordă creditele pentru acoperirea creșterii de normativ în funcție de datele rezultate din noul plan financiar aprobat, acesta constituind singurul document pe baza căruia se acordă credite. În unele cazuri, normativul mijloacelor circulante se reduce ca urmare a diminuării planului de producție de la o perioadă la alta și ca atare și creditele bancare se retrag în mod corespunzător și eșalonat.

Afirmația autorului potrivit căreia **insuficiența fondurilor determinată de reducerea plafoanelor de credite este acoperită prin credite pentru nevoi temporare** este greșită, deoarece Banca Națională acordă credite pentru nevoi temporare numai în situația în care se creează anumite stocuri peste normativ determinate de devieri de la plan, de ordin obiectiv, și în funcție de modul cum întreprinderile prezintă documentația justificativă.

În spiritul propunerii făcute de autor, în partea finală a articolului, s-a întocmit un material, în care sînt prevăzute și unele măsuri în legătură cu planificarea financiară și creditarea unităților printr-un cont unic.

BUMERANGUL NEFOLOSIRII MIJLOACELOR FIXE

ARTICOLUL cu titlul de mai sus (apărut în nr. 38 al revistei noastre) a fost primit cu interes, mai ales că problema abordată, tratînd o stare de lucruri din agricultură, are importanță deosebită și pentru celelalte ramuri ale economiei naționale. Publicăm extrase din corespondența generată de acest articol:

ECOURI · ECOURI · ECOURI

Consiliul Superior al Agriculturii

Cele semnalate de „Viața economică" sînt întemeiate. Întrucît situații similare s-au ivit nu numai la departamentele și unitățile centrale, ci și în alte unități din rețea, Comitetul executiv a hotărît inventarierea tuturor mijloacelor fixe disponibile la 31 august a.c. Rezultatul acestei acțiuni a constituit, în prima etapă, analiza posibilităților de redistribuire a unor utilaje în cadrul unităților agricole, urmînd ca pînă la 31 decembrie a.c. acțiunea de redistribuire să fie terminată.

Pentru urmărirea permanentă a mașinilor, utilajelor și instalațiilor nefolosite și în scopul redistribuirii lor între unitățile agricole și chiar unor unități aparținînd altor ministere și organe centrale, s-a ținut seama de sugestia din „Viața economică" și s-a propus înființarea unui serviciu sau a unui oficiu în cadrul Direcției generale de aprovizionare tehnico-materială. Apreciem, de asemenea, ca binevenită propunerea de a se introduce o dare de seamă statistică ca instrument de sesizare a fondurilor fixe disponibile. În continuare, se va analiza, în colaborare cu Direcția Centrală de Statistică, posibilitatea introducerii acestei dări de seamă cu urmărire trimestrială sau semestrială.

ing. I. COSTEA
Direcția generală a planificării și urmăririi realizării planului

Banca de Investiții – Galați

Propunerile tov. G. Naum cu privire la buna gospodărire a mijloacelor fixe în cadrul unităților agricole de stat sînt binevenite. Considerăm că este necesară nominalizarea mijloacelor fixe inactive în darea de seamă contabilă. Astfel, s-ar permite organelor de control să efectueze verificarea calculului amortismentelor.

În privința mijloacelor fixe disponibile, opinăm pentru o redistribuire cu prioritate între unitățile agricole din cadrul aceluiași trust, ceea ce ar da posibilitatea evitării cheltuielilor suplimentare provocate de transporturile la distanțe mari.

O atenție deosebită solicită stabilirea gradului de uzură a mijloacelor fixe supuse redistribuirii. Pentru crearea condițiilor necesare efectuării unei redistribuiri operative, s-ar putea iniția o inventariere a mijloacelor fixe disponibile în acest sector.

Propunem ca analiza necesității și oportunității dotărilor să se facă descentralizat. În acest mod, filialele Băncii de Investiții vor avea posibilitatea de a urmări în producție modul de utilizare a mijloacelor fixe.

N. FĂINARU
șeful serviciului financiar

Ministerul Industriei Alimentare

Împărtășind punctul de vedere și propunerile făcute în articol, considerăm că o serie din acestea merită să fie analizate de organizațiile economice vizate, în vederea traducerii lor în practică. Dintre sugestiile făcute, mai interesante ni se par cele privind introducerea unei dări de seamă statistice de stat pentru evidențierea mijloacelor fixe disponibile; crearea unui cont analitic al acestora și al celor supuse redistribuirii; editarea unor broșuri pe regiuni și sectoare economice care să fie difuzate la toate întreprinderile din țară, precum și înființarea — în cadrul direcțiilor generale de aprovizionare — a unui serviciu pentru redistribuirea mijloacelor fixe disponibile.

Fl. PAVELESCU
director general

Ministerul Industriei Construcțiilor

Problemele ridicate în articol sînt deosebit de importante și pentru sectorul nostru, deoarece ele pot afecta eficiența investițiilor făcute, reducerea prețului de cost, influențînd astfel rentabilitatea întreprinderilor. Se desprinde, desigur, necesitatea unei analize în momentul planificării și contractării utilajelor, pentru a nu se crea pagube economiei naționale.

În cadrul ministerului nostru redistribuirea disponibilităților de utilaje la alte unități este stabilită printr-un regulament. Fără îndoială, evidența modului de folosire a capacităților de producție în funcțiune și evidența statistică procură elementele necesare pentru rezolvarea problemelor puse în discuție. La noi, inventarierea generală s-a și făcut în vederea reevaluării mijloacelor fixe.

ing. V. BUSUIOC
director

ECONOMISIRE ȘI NIVEL DE TRAI

Ion TULPAN
adjunct al Ministrului Finanțelor

SPORIREA sistematică a veniturilor bănești ale oamenilor muncii din țara noastră, dezvoltarea continuă a acțiunilor social-culturale finanțate de la bugetul de stat sînt însoțite de un proces complex de transformare treptată a felului de viață al populației, de apariția unor cerințe noi, a unor deprinderi noi.

Ca urmare a creșterii veniturilor populației, a satisfacerii unei părți crescinde din nevoile materiale, sociale și culturale ale acesteia pe seama fondurilor de consum social, sporește și partea din veniturile bănești care prisosește populației după acoperirea cheltuielilor pentru hrană, chirie, încălzit și alte cerințe elementare ale traiului. Oamenii muncii din țara noastră își îndreaptă tot mai mult atenția spre bunurile de consum de calitate superioară, spre mărfurile de valoare mare și de folosință îndelungată, spre înzestrarea și înfrumusețarea locuinței, spre servicii social-culturale, în general, spre satisfacerea cerințelor unui standard de viață din ce în ce mai ridicat. Pentru împlinirea unor asemenea cerințe, economisirea organizată este un proces necesar.

În anii șesenalului și în primul an al actualului cincinal, acțiunea de economisire a luat în țara noastră o dezvoltare rapidă, care se reflectă în faptul că la 30 septembrie 1966 soldul general al depunerilor populației la C.E.C. a fost de 9,6 ori mai mare decît la sfîrșitul anului 1959. Soldul mediu pe un libret de economii a fost de aproape 5 ori mai mare decît în 1959, iar soldul mediu pe un locuitor de 8,8 ori mai mare. În prezent, un libret de economii revine la 4 locuitori, față de un libret la 9 locuitori în 1959. Cifrele de mai jos reflectă în mod pregnant dezvoltarea acțiunii de economisire în țara noastră (1959 = 100):

	1965	30.IX. 1966
Numărul libretelor de economii.	214	225
Soldul mediu pe libret	412	494
Soldul mediu pe locuitor. . .	711	886
Soldul general al depunerilor populației	767	961

Dezvoltarea acțiunii de economisire în țara noastră dezvăluie o atitudine nouă a oamenilor muncii față de gospodărirea propriilor lor venituri bănești, față de ideea de economisire. Dacă în anii regimului burghezo-moșieresc, economisirea era o noțiune strîns legată de nesiguranța zilei de miine și instabilitatea economiei capitaliste, la baza ei stînd teama de șomaj, de boală, de grija anilor de bătrînețe, astăzi, acțiunea de economisire se ridică la un nivel tot mai înalt, are un alt conținut și alte mobiluri, căpătînd un caracter cu adevărat de masă. Ea evidențiază nu numai creșterea veniturilor bănești ale populației, dar și sentimentul de încredere în justețea politicii partidului și guvernului, în perspectivele viitorului personal și al întregii societăți, în întărirea continuă a monedei naționale, în stabilitatea și mersul ascendent al economiei socialiste. Acești factori asigură fiecărui om al muncii posibilitatea de a se bucura din plin de roadele muncii sale.

Deprinderea de a economisi organizat se înrădăcinează tot mai mult nu numai la orașe, ci și la sate. Din 1959 pînă la 30 septembrie 1966, numărul depunătorilor la unitățile C.E.C. din mediul rural a crescut de aproape 3 ori. Socotit pe un locuitor din mediul rural, soldul mediu este de 12 ori mai mare

decît în 1959. Creșterea în asemenea proporții a depunerilor populației rurale la C.E.C. oglindește deopotrivă creșterea nivelului de trai al țărănimii cooperatiste și al celorlalți oameni ai muncii de la sate, ca și dezvoltarea spiritului de economie în rîndurile acestora.

FAPTUL că în țara noastră economisirea este un proces strîns legat de creșterea bunăstării populației, deci de acțiunea legii economice fundamentale a socialismului, nu înseamnă că ea poate fi lăsată să decurgă de la sine. Pentru economia națională nu este indiferent dacă populația își păstrează economiile acasă sau dacă le depune spre păstrare la C.E.C. Încă acum mai bine de 100 de ani, economistul Costache Bălcescu, fratele marelui democrat revoluționar Nicolae Bălcescu, observa că „în a păstra cineva la sieși sau acasă — și economiile cît de mici a fi este nu numai un lucru de puțin folos, dar încă și care poate aduce adesea mari rele". Explicîndu-și ideea, Costache Bălcescu constata că economiile păstrate acasă „stînd moarte, fără a aduce alt folos proprietarilor lor decît bucuria de a le privi, ar pricinui mai mare rău societății, căci, fiind scoase din circulație, nu s-ar putea bucura ea de întrebuințarea lor".

Constatarea lui Costache Bălcescu este cu atît mai valabilă în condițiile actuale, cînd toate resursele sînt folosite în interesul dezvoltării economiei naționale și al creșterii bunăstării poporului.

Revine Casei de Economii și Consemnațiuni sarcina de a cultiva în rîndurile populației spiritul de economie organizată și de bună gospodărire a banilor, de a primi spre păstrare economiile bănești ale populației și de a le ține la dispoziția societății, care le folosește temporar, atîta timp cît ele se află depuse la C.E.C., pentru finanțarea economiei naționale.

Pentru a îndeplini sarcinile ce-i revin, Casa de Economii și Consemnațiuni desfășoară zi de zi o activitate multilaterală, urmărind lărgirea și întărirea legăturilor cu populația de la orașe și sate, consolidarea continuă a rețelei de unități C.E.C., repartizarea judicioasă a acesteia pe teritoriul țării, astfel încît să asigure deservirea optimă a populației, crearea unor instrumente și forme de economisire corespunzătoare cerințelor variate ale depunătorilor, popularizarea largă a ideii și foloaselor economiei, a drepturilor și avantajelor acordate celor ce economisesc la C.E.C. O atenție deosebită se acordă asigurării sub toate formele a bunei deserviri a populației, iar în acest scop se urmărește ridicarea calificării profesionale a lucrătorilor C.E.C. și educarea lor în spiritul unei comportări atente față de public. Tot în scopul asigurării bunei deserviri a depunătorilor, au fost mecanizate lucrările de evidență a operațiunilor de economii la o serie de unități C.E.C. cu volum mare de operațiuni.

ÎN anii care urmează, pe baza dezvoltării producției și a productivității muncii, veniturile reale ale populației vor continua să crească, ceea ce va crea condiții tot mai favorabile pentru dezvoltarea în continuare a acțiunii de economisire. Casa de Economii și Consemnațiuni va trebui să ia noi măsuri pentru extinderea și consolidarea legăturilor cu masele de depunători de la orașe și sate, pentru îmbunătățirea muncii de deservire a populației, în vederea ridicării acțiunii de economisire la nivelul înalt corespunzător progreselor economiei noastre naționale.

„SĂPTĂMÎNA ECONOMIEI" — care se organizează în fiecare an între 24—30 noiembrie — constituie un prilej de analiză a rezultatelor obținute pînă acum și totodată o chemare adresată tuturor pentru ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a acțiunii de economisire.

ȘANTIERELE ENERGIEI...

● Au început lucrările la **COMPLEXUL HIDROTEHNIC DE PE VALEA UZULUI — regiunea Bacău.** Aici, un baraj de beton lung de 600 m și înalt de 86 m va permite formarea unui lac de acumulare cu o capacitate de 100 de milioane de metri cubi. Apele lacului vor pune în funcțiune turbinele unei hidrocentrale, vor alimenta noile agregate ale termocentralei din Borzești și vor asigura irigarea unei întinse suprafețe agricole.

● **Linia electrică de înaltă tensiune BUCUREȘTI—GALAȚI** a traversat zilele trecute apa Siretului, apropiindu-se de punctul final. Desfășurată pe o distanță de 170 de km, această linie va furniza Combinatului siderurgic din Galați energia produsă la termocentrala București-sud.

● **Pe șantierul nodului hidroenergetic de la PORȚILE DE FIER,** a fost străpuns tunelul de cale ferată Alion, fapt care va determina sporirea traficului de utilaje și materiale pentru marele șantier.

...ȘI ALE ALTOR RAMURI ALE ECONOMIEI

● **SIDERURGIE : La Reșița se construiește un nou cuptor Martin de mare capacitate (250 de tone de oțel pe șarjă)**

CURIER

● **INDUSTRIA EXTRACTIVĂ : la Cimpulung Moldovenesc a început organizarea șantierului unei noi mine de cupru.** Tot aici se va ridica **o stație de flotare** pentru prelucrarea a 80 000 tone de minereu pe an.

● **CHIMIE :** pe Valea Trotușului sînt în plină desfășurare lucrările la cel de **al doilea saleduct.** Sarea extrasă la Tîrgu Ocna va ajunge în cantități sporite — prin conducte — la Combinatul Chimic Borzești.

● **INDUSTRIA ALIMENTARĂ :** s-a terminat **construcția noii fabrici de conserve din Caracal.** Producția anuală : 22 700 tone de conserve diverse. La Corabia a început construcția unei **noi fabrici de zahăr** care va livra în 24 de ore 3 000 tone de produse.

● **ECONOMIA FORESTIERĂ :** în această toamnă, **printre bazinele forestiere date în exploatare se numără cel de la Nucșoara** (Țara Hațegului) și cele din **Munții Ciucului** de unde vor fi livrați peste 500 000 de mc masă lemnoasă.

● **AGRICULTURĂ : în regiunea Oltenia, cooperativele agricole de producție au amenajat pentru irigații o suprafață de 52 000 de ha.**

● **URBANISM :** în două orașe, **Gheorghe Gheorghiu-Dej și Galați s-au pus** pietrele de temelie la **încă două microraioane formate din 1 300 și, respectiv,** 2 500 de apartamente ; lucrările pentru asigurarea apei potabile la Hunedoara și Pitești sînt finalizate prin construcția a 6 mari rezervoare și a 15 km de conducte.

TIPURI NOI DE PRODUSE

● **Colectivul Uzinei „Rulmentul" din Brașov** a asimilat **DOUĂ NOI TIPURI DE RULMENȚI** radiali oscilați cu două rînduri de bile. Acești rulmenți vor fi folosiți îndeosebi la construcția mașinilor agricole.

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

CÎND ÎNTÎRZIE CASAREA...

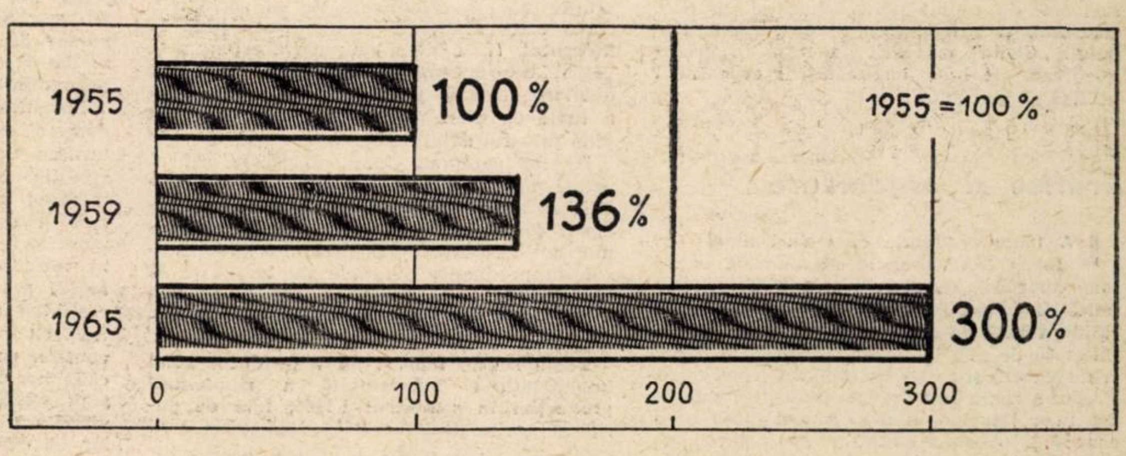

Fonduri fixe productive casate

CONSTRUIREA de noi întreprinderi și secții, ca și introducerea tehnicii noi în întreprinderile existente, duc la creșterea continuă a volumului fondurilor fixe în functiune. Totodată, pe măsură ce întreprinderile sînt dotate cu noi fonduri fixe moderne, de mare productivitate, vechile mijloace de producție, a căror reparație devine cu timpul neeficientă, datorită uzurii morale, cît și celei fizice, sînt scoase din funcțiune și cum se spune în termeni contabili – casate.

Așa cum se vede și din graficul alăturat, volumul fondurilor fixe productive casate a crescut sensibil, fiind în 1965 de 3 ori mai mare față de 1955. De îndată ce anumite mijloace fixe nu mai pot fi utilizate, după îndeplinirea normelor legale, întreprinderile întocmesc formele necesare pentru casarea lor. Acest proces nu se desfășoară, desigur, fără dificultăți. Poate fi întîlnită, în unele locuri, tendinta de a păstra „gospodărește" utilaje declasate, după principiul „nu se știe, poate că vor mai trebui la ceva", deși acestea nu mai au nici o perspectivă de a fi utilizate sau transferate altor beneficiari, iar întreprinderea respectivă este dotată cu alte mijloace moderne. Asemenea tendinte produc daune în primul rînd celor care le mentin, încărcînd pretul de cost cu amortizarea acestor utilaje. Alteori, pentru a nu se încărca imediat prețul de cost, întreprinderile au tendinta de a trece aceste mijloace fixe în conservare sau rezervă. În cadrul unor întreprinderi de industrie locală ca, de pildă, Întreprinderea de industrie locală „Vedea-Roșiori" a Sfatului popular regional Bucuresti, mai multe mașini, instalații, unelte si mijloace de transport într-o stare de uzură fizică și morală înaintată, au fost mentinute, deși ar fi trebuit să fie de mult casate. Cu aprobarea sfatului popular, întreprinderea le trecea în conservare pentru primul trimestru al anului – atît cît este în competenta sa – și apoi erau supuse iarăși regimului de amortizare, încărcînd pretul de cost al întreprinderii.

Trusturile Ministerului Industriei Petrolului sînt încărcate cu un volum important de motoare termice care nu mai au nici o perspectivă de a fi utilizate, deși ar fi mai normal să le caseze. În aceeași situație sînt și utilajele de morărit și motoare termice la mai multe sfaturi populare regionale, ca de pildă : Cluj, Suceava, Mureș-Autonomă Maghiară.

Este adevărat că acțiunea de casare cere un oarecare efort din partea celor care răspund de ea, întrucît formele de casare sînt încă greoaie. De aceea ar fi necesar ca forurile competente să analizeze posibilitățile de simplificare a formelor de casare, mergînd pe linia unei lărgiri a competenței și răspunderii proprii a întreprinderilor în acest domeniu.

ECONOMIA ÎNTREPRINDERII

ORGANIZAREA ȘI CONDUCEREA COMPETENTĂ A PRODUCȚIEI

BUNUL mers al producției, obținerea unei eficiențe ridicate în activitatea întreprinderilor, presupun o conducere concretă și operativă, luarea celor mai corespunzătoare măsuri de organizare a producției. Acestea hotărăsc, în ultima instanță, soarta planului, realizarea lui la toți indicatorii.

• DE CE COMPROMISURI ÎNTRE PLAN ȘI REALIZĂRI ?

DESFĂȘURAREA activității întreprinderilor economice socialiste pe baza planului de stat, impune ministerelor o judicioasă repartizare a sarcinilor fiecărei unități economice în funcție de profilul ei, în raport cu capacitatea de producție și în conformitate cu necesitățile economiei naționale. O dată cu repartizarea sarcinilor de plan, ministerele au obligația să sprijine întreprinderile în realizarea tuturor indicatorilor de plan. În marea majoritate a cazurilor se procedează în acest mod. Sint însă și excepții...

Întreprinderea de accesorii mecanice a industriei textile din Capitală n-a reușit în trimestrul II și nici în trimestrul III ale acestui an să-și realizeze producția globală planificată decit în proporție de 90% și, respectiv, de 92,37%. Au existat, firește, și cauze : neritmicitate în aprovizionarea cu materii prime, întocmirea cu intirziere a tehnologiilor de fabricație și stabilirea prețului de vînzare, omologarea greoaie a prototipurilor, neprimirea la timp a documentației tehnice etc. De aici a decurs, așa cum era de așteptat, munca „în asalt". În cele trei trimestre care au trecut, planul de producție a fost realizat în prima decadă a lunii în proporție de 1,1—6%, iar in decada a doua în proporție de 3,3—14,6%. Se înțelege că, în asemenea situații, cea mai mare parte a producției a fost realizată în decada a treia. Întrucît capacitățile de producție nu sînt folosite în mod egal în tot cursul lunii, ele nu pot asigura recuperarea rămînerilor în urmă, în ultima decadă.

Direcția generală a industriei articolelor casnice, utilaj și piese de schimb din Ministerul Industriei Ușoare — care coordonează activitatea acestei întreprinderi — în loc să analizeze temeinic cauzele și să ia măsurile ce se impun, a găsit un alt mijloc de ieșire din impas. În ultima lună a trimestrului, adaptează planul întreprinderii respective la nivelul realizărilor efective, compensind minusurile prin realizările pozitive obținute de alte fabrici din cadrul aceleiași direcții generale.

Procedeul acesta a fost aplicat și în alte cazuri. De exemplu, anul trecut, întreprinderii în cauză i s-au redus sarcinile de plan inițiale al producției globale cu 300 000 lei în trimestrul II și cu 1 500 000 lei în trimestrul III. În acest an, suma este aceeași, numai că proporțiile s-au schimbat în trimestrele respective. Și unei alte întreprinderi, coordonată de aceeași Direcție generală (este vorba de I.I.S. Tehnometal din Capitală) i s-au redus anul acesta sarcinile inițiale privind producția globală.

În decursul celor trei trimestre scurse din anul acesta, volumul producției globale planificat inițial a fost redus la cele două întreprinderi cu peste 8 milioane lei — reducere care a influențat corespunzător volumul producției-marfă vîndută și încasată, precum și acumulările la bugetul statului.

Apreciem că procedeul aplicat nu este mobilizator, întrucît duce la permanentizarea unei activități necorespunzătoare a întreprinderilor. Direcția generală ar trebui să analizeze în profunzime condițiile specifice ale unităților respective, să le planifice sarcini corespunzătoare și, totodată, să le acorde sprijinul cuvenit în înfăptuirea lor. Aceasta o impune buna conducere și gospodărire a întreprinderilor respective, valorificarea tuturor posibilităților de care dispun.

Ion GHERGHIN
economist, Filiala „1 Mai" a Băncii Naționale București

• COOPERARE ÎNTRE SECTOARE — RITMICITATE

PROFILATĂ, în special, pe construcția utilajului termoenergetic și petrolier, uzina noastră are patru secții de producție : forjă și tratamente termice, turnătorie, prelucrări și montaje și construcții sudate. La rîndul lor, acestea sînt împărțite pe ateliere de producție. Cu toate că, an de an, sarcinile de producție au sporit, cooperarea între sectoare s-a îmbunătățit, asigurind un flux continuu, și ritmicitate în îndeplinirea planului. „Cheia" succeselor se află în măsurile luate pe linia îmbunătățirii organizării producției și a muncii.

Grafice și organizare

LA toate produsele cu cicluri lungi de fabricație, (cazanele de abur de 10—50 tone abur/oră, cazanele de 50 G calorii/oră unitățile de pompare), programarea s-a făcut ținînd seamă de crearea unui decalaj de cel puțin 30 de zile între secțiile primare (forjă și turnătorii) și secția de prelucrări mecanice. Programarea a fost îmbunătățită prin stabilirea unor loturi optime ce se pot lansa pe o comandă. Astfel, unitățile de pompaj se lansează — în fabricație — în loturi de 10 bucăți, separatoarele de gaze și pompele de noroi în loturi de 5 bucăți. În prezent se studiază posibilitatea lansării cazanelor de 10 tone abur/oră și 50 G cal/oră în loturi de 2—5 bucăți pe comandă. Aceasta a permis ca un mare număr de echipe să se specializeze pe produse și subansamble, obținînd rezultate deosebite, atit în sporirea producției, cit și în îmbunătățirea calității produselor.

Practica ne-a arătat că **asigurarea unei bune ritmicități a fabricației este indisolubil legată de planificarea și controlul prin grafic al termenelor de colaborare între secții și ateliere.** De aceea, între 16—20 ale lunii se organizează, la nivelul uzinei, o ședință de analiză a pregătirii fabricației pentru luna următoare, iar între 20—25 se stabilește la nivelul dispecerului șef — pe bază de grafice cu termene precise — planul de colaborare între secții și, separat, cel de piese ambutisate (funduri). În aceeași perioadă, se întocmește eșalonarea decadală a producției-marfă pe sortimente. Prin graficele întocmite, se urmăresc : livrările de semifabricate de la sectoarele calde către atelierele prelucrătoare pînă la începutul lunii de plan ; terminarea pregătirii tuturor materialelor la atelierul de debitare centrală pînă în jurul zilei a 10-a a lunii de plan și a prelucrării mecanice pînă în jurul datei de 20.

Pe tot parcursul lunii, dispecerul-șef al uzinei analizează zilnic, pe grupe de poziții de plan, împreună cu dispecerii principali de secții, realizarea sarcinilor din planul de colaborare. La nivelul inginerului-șef de producție, în zilele de 10, 20 și 30 ale fiecărei luni, se țin ședințe de analiză a felului cum a fost realizată producția-marfă.

Toate aceste măsuri au avut drept efect **îmbunătățirea substanțială a ritmicității producției** în semestrul I/1966, față de perioada corespunzătoare din 1965 (deși mai avem de făcut multe pentru a atinge indicele optim) :

%

Decada	Anii	
	1965	1966
I	10,0	22,9
II	17,6	25,6

Apropierea indicelui ritmicității producției efectiv realizate de cel optim a dus, alături de alți factori, la creșterea productivității muncii în semestrul I/1966 cu 9,5% față de aceeași perioadă a anului trecut, — **urmare firească a folosirii mai bune a capacităților de producție.** În acest sens, este de remarcat dinamica ascendentă a indicelui de utilizare a capacităților de producție care, în trimestrul I a fost cu 4,3%, iar în trimestrul II cu aproape 6% mai mare decit în trimestrele respective ale anului trecut.

Indicele de utilizare a capacității de producție ar fi și mai bun, dacă o serie de utilaje nu ar fi folosite sub capacitatea lor : mașina de debitat oxiacetilenic (din cauza neprevederii acestui utilaj în tehnologia unor repere ce se pretau a fi prelucrate aici), presa de fricțiune și cea de îndoit capete (din lipsă de comenzi).

Îmbunătățirea ritmicității producției s-a dovedit **un factor important și în reducerea prețului de cost,** mai ales la unele produse cum sînt : cazane de 50 tone abur/oră (cu 5%), cazane tip „Vuia" de 2 G. calorii/oră (cu 14%), trolii pentru tractorul S. 1300 (cu 9,1%), unitate de pompaj de 5 tone (cu 4,8%) și altele.

Documentația tehnică este lansată cu întîrziere

DEȘI s-au obținut rezultate bune la principalii indicatori de plan, mai persistă o serie de deficiențe ivite în cooperarea dintre secții. Printre cauzele care generează dificultăți în asigurarea îndeplinirii sarcinilor de plan într-o proporție mai mare, în special în decadele I și II, se **numără lansarea cu întîrziere a documentației în secții, din pricina unui volum prea mare de muncă la biroul de lansare. Acest fapt are drept urmare imposibilitatea studierii la timp a documentației tehnice de către dispecerii de secții, pentru a putea indica urgențele și a stabili graficele de colaborare. Rezolvarea problemei rezidă în lansarea de comenzi în loturi optime și, în această direcție depunem eforturi susținute.**

Insuficienta pregătire a fabricației, mai ales în direcția asigurării secțiilor cu S.D.V.-urile necesare, constituie un alt neajuns în asigurarea ritmicității optime a producției. Această deficiență se face simțită în atelierele primare (de exemplu : la forjă), unde comenzile nu pot intra la timp în fabricație, din lipsa unor matrițe, poansoane etc. Lipsa de S.D.V.-uri va fi înlăturată în viitorii ani prin mărirea capacității sculăriei.

La nerespectarea planului de cooperare între secții, contribuie **de multe ori schimbările de tehnologie, datorate lipsei unor materiale, corespunzătoare atît dimensional cît și calitativ.** Înlocuirea fierului lat cu benzi tăiate din tablă și a axelor din oțel rotund cu material pătrat supradimensionat, — ce urmează a fi forjat la dimensiunea necesară, de pildă, — a îngreunat colaborarea dintre forjă și celelalte secții la fabricarea cazanelor de 50 tone abur/oră de 3 G. cal., a tamburilor de borhot pentru industria alimentară etc. De aici, necesitatea ca uzina să fie aprovizionată cu materiale corespunzătoare, iar uzinele siderurgice să respecte întocmai prevederile contractelor economice.

Nicolae COSTEA
inginer-șef de producție, Uzina „Vulcan" — București

• CONDIȚII S-AU CREAT — DAR PRACTICA ?

IN realizarea marilor sarcini ce le revin, uzinele constructoare de mașini au nevoie, pe lingă numeroase scule specifice producției, și de o serie de S.D.V.-uri normalizate. Pentru a înlesni realizarea lor în condiții mai bune, **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini a luat, în urmă cu cițiva ani, măsura ca acestea să fie produse in mod centralizat la Uzina mecanică fină din București. Prin execuția centralizată, prețul de cost al calibrelor de filet s-a redus, în medie, de 2,5—3,3 ori față de cel realizat în cadrul sculăriilor uzinelor, iar din punct de vedere calitativ sînt net superioare.**

Pentru a obține o mai înaltă eficiență economică, în uzină se aplică metoda prelucrării de grup a unor categorii de calibre, în care scop procesele tehnologice de execuție au fost dotate cu o serie de S.D.V.-uri de mare productivitate. **Prin adaptarea unui dispozitiv special de grup la strunjirea și filetarea calibrelor-inel, de pildă, s-a mărit productivitatea muncii de 2,3 ori, prelucrindu-se într-un schimb un număr de 14 bucăți inele filetate de M-24 în loc de 6 cite se obțineau prin tehnologia obișnuită.**

De altfel, execuția centralizată a permis dotarea cu S.D.V.-uri necesare executării tuturor tipodimensiunilor de calibre realizate în uzină. Paralel cu dezvoltarea fabricației centralizate a calibrelor, s-au format și specializat cadrele necesare de muncitori. De la 2 muncitori specializați în fabricația calibrelor, s-a ajuns ca numărul acestora să treacă de 30. În scopul realizării acestor calibre, uzina a fost dotată cu cel mai modern aparat optic de control, cu ajutorul căruia se verifică precizia necesară de execuție. **Pînă în prezent, s-au executat peste 50 perechi calibre de diferite dimensiuni pentru utilaj petrolier, iar în cursul anului viitor această producție urmează să crească în mod substanțial.**

Ținînd seama de eforturile depuse pentru crearea capacităților de fabricație centralizată a calibrelor, se impune ca ele să fie folosite cit mai rațional, prin acoperirea cu comenzi de către uzinele constructoare de mașini. De exemplu, Uzinele „23 August" din Capitală, Uzina constructoare de mașini-Reșița, „Unirea"-Cluj și altele, au înaintat Uzinei mecanică fină, comenzi masive de calibre normalizate, utilizind spațiile din sculăriile proprii pentru realizarea unor S.D.V.-uri speciale. In schimb, alte uzine manifestă încă inerție în această direcție, preferind să-și realizeze singure — și nu întotdeauna cu o eficacitate economică corespunzătoare — calibrele normalizate. Printre acestea se află Uzinele „Strungul"-Arad, „Înfrățirea"-Oradea, Uzinele mecanice-Cugir etc.

Atitudinea acestor uzine, ca și a altora, pare cu totul de neînțeles, dacă ținem seama că în multe întreprinderi gradul de echipare cu S.D.V.-uri a unor produse este redus, ca urmare a capacității insuficiente din sculării. De aceea, **reținerile, inerția manifestată de unele uzine în această direcție se cer învinse, întrucît o rezervă importantă în domeniul producției de scule rămîne insuficient valorificată.**

Neprimind comenzi mari de calibre, Uzina mecanică fină este de multe ori obligată să execute serii mici care nu depășesc 3—5 bucăți de fiecare dimensiune. **Aceasta face ca, în fabricația curentă, să se găsească o varietate foarte mare de tipodimensiuni** (circa 2 000). Consecințele negative care decurg de aici sînt lesne de înțeles. La mașinile-unelte, în special la cele de rectificat filet, timpul de bază a prelucrării este micșorat — prin desele întreruperi cerute de reglaje — și, de aici, slaba lor folosire.

Cum ar putea fi înlăturate aceste impedimente ? **Singura soluție echitabilă** — propunere făcută și cu alt prilej („Viața economică" nr. 21), dar nerezolvată încă — **ar fi execuția sortimentelor de calibre pe comenzi de stoc.** În afară de faptul că prin execuția comenzilor pe stoc, ar putea fi mai bine satisfăcute cererile beneficiarilor (întrucît ar exista cantități și sortimente în depozitul uzinei), s-ar crea și condiții prielnice pentru reducerea mai substanțială a prețului de cost și îmbunătățirea calității la aceste sortimente. **Sub acest aspect, ar merita studiate laturile financiare ale problemei pentru a i se găsi o cît mai justă și operativă rezolvare.**

De altfel, consider că execuția centralizată în unități specializate ar putea fi extinsă în viitor și la alte sortimente de S.D.V.-uri — ștanțe, matrițe, scule auxiliare, dispozitive de uz general etc. In felul acesta s-ar elibera capacități însemnate din sculăriile existente ale uzinelor, putîndu-se astfel satisface mai ușor cererile de S.D.V.-uri mereu crescînde, în special pentru pregătirea fabricației noilor produse și reduce prețul de cost al dotării tehnologice.

ing. Victor RADEȚCHI
Direcția generală tehnică, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

MAŞINI – UNELTE LA UN ÎNALT NIVEL TEHNIC

REALIZĂRI • TENDINŢE

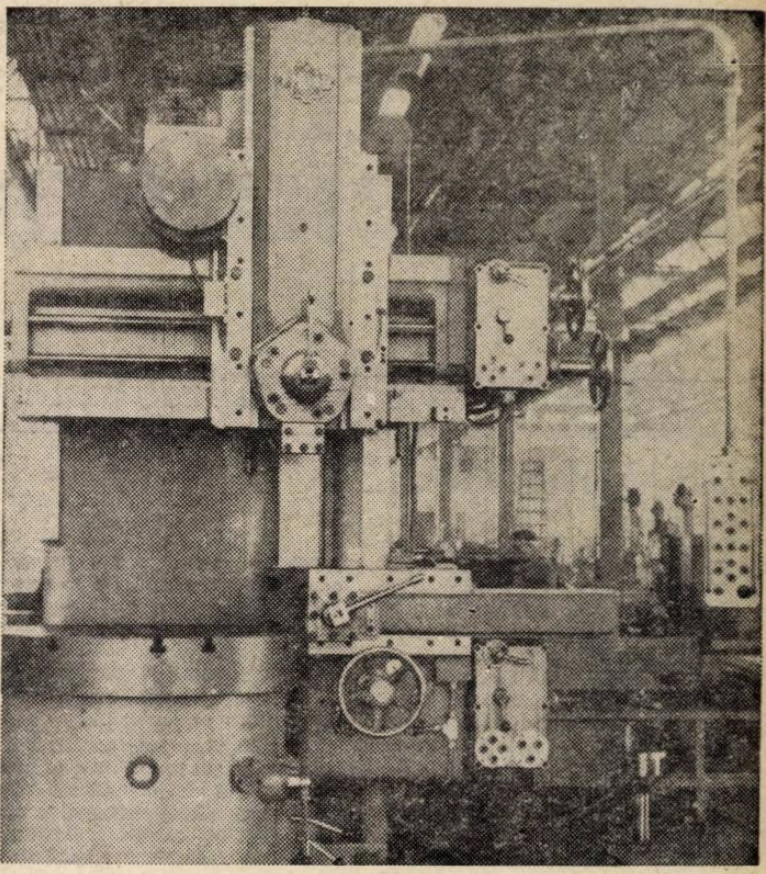

Strungul carusel de 1250 mm, unul din produsele de serie ale Fabricii de maşini-unelte şi agregate-Bucureşti

(Foto : V. GODEANU)

PERFORMANŢELE realizate de maşinile-unelte cu care sint dotate astăzi fabricile şi uzinele, sint aproape incomparabile cu cele ale „bunicilor“ şi „strămoşilor“ lor. In 1920, toleranţa minimă asigurată de strungurile mijlocii, de pildă, era de aproximativ 0,06 mm, în timp ce, în prezent, această valoare este sub 0,012 mm. La rabotarea fontei, dacă în 1925 se realiza o viteză de aşchiere de 12—14 metri pe minut, acum se ating peste 40 metri pe minut. În urmă cu 30 de ani, pentru schimbarea turaţiei unei maşini de frezat, se cereau manevrate cel puţin 3 manete ; azi, totul se reduce la invîrtirea unui buton (preselectorul de turaţii).

Această evoluţie, determinată de cerinţele mereu sporite ale progresului tehnic, departe de a fi încheiată, este în plină desfăşurare, datorită muncii creatoare a proiectanţilor şi constructorilor de maşini-unelte. În ţara noastră au fost construite intreprinderi specializate în fabricaţia de maşini-unelte la Arad, Oradea şi Bucureşti şi s-au creat noi sectoare de fabricat maşini-unelte pe lingă uzinele din Sibiu, Cugir, Bucureşti, Braşov ş.a. În prezent, industria constructoare de maşini-unelte dotează în proporţie de peste 70% industria noastră ; exportăm maşini în peste 20 de ţări ale lumii.

Pentru a perfecţiona maşinile din fabricaţie şi a cunoaşte şi valorifica tot ce apare nou în lume în acest domeniu, a fost înfiinţat un Institut de cercetări şi proiectări maşini-unelte, dotat cu laboratoare şi cu personal de specialitate. În acest fel, ţara noastră participă din ce în ce mai mult la eforturile ce se fac pe plan mondial pentru perfecţionarea maşinilor-unelte.

• Precizia — principala cerinţă

INDIFERENT de tip, oricare dintre maşinile-unelte fabricate în ţară prezintă soluţii sau elemente constructive noi, caracteristici funcţionale superioare tipurilor realizate nu cu prea mulţi ani în urmă. La Uzina de strunguri din Arad, gama strungurilor paralele se măreşte an de an, realizindu-se în prezent strungurile SN—320, SN—630 şi SN—800. Prin construcţia lor şi gama largă de turaţii şi avansuri, aceste strunguri paralele universale oferă posibilitatea să se prelucreze piese mai multe şi de bună calitate.

Proiectanţii şi constructorii caută, an de an, posibilităţi noi de perfecţionare a maşinilor-unelte. Astfel, la Uzina „Înfrăţirea“-Oradea s-au perfecţionat maşinile de rabotat cu cuţit mobil S—425, S—700 şi S—800. Maşina de rabotat cu cuţit mobil S—800, care este prevăzută cu o instalaţie hidraulică de copiat după şablon, poate prelucra profile semirotunde, în unghi etc., cu o precizie de 0,02 mm. Maşinile de frezat roţi dinţate FD 320 şi FD—500, fabricate de „Uzina mecanică“-Cugir, execută piese ce se încadrează în clasa a 7-a de precizie după STAS 6273—60 şi 6461—61.

Constructorii şi-au îndreptat atenţia, în primul rînd, spre sporirea preciziei şi a calităţii pieselor prelucrate cu ajutorul maşinilor-unelte. Pînă nu demult, creşterea preciziei de prelucrare a strungurilor, maşinilor orizontale de alezat şi frezat (Borwerk), a celor de frezat, de prelucrat roţi dinţate etc., se obţinea prin folosirea de rulmenţi radiali-axiali cu role conice şi cu posibilităţi de reglare, de lagăre cu autocentrare prin sistem hidraulic şi roţi dinţate rectificate, prin echilibrarea dinamică a pieselor în mişcare din cutiile de viteză, eliminarea vibraţiilor pe baza folosirii fontei de tip mehanit la carcase şi batiuri. Tendinţa actuală, în cazul maşinilor de mare precizie, este să se folosească construcţii robuste, lagăre conice cu sistem de autocentrare hidraulică, cum sînt strungurile Carusel fabricate în gama de la Ø 1 000—3 200, a maşinilor de rectificat fără centre, a maşinilor de rectificat interior RI—80 şi altele. Constructorii folosesc pe scară tot mai largă elementele hidraulice şi electrice, care asigură o însemnată creştere a preciziei. Se experimentează, de pildă, înlocuirea parţială a cutiilor de viteze mecanice cu variatoare hidraulice sau de tip mecanic.

• Sint limitate vitezele?

PARALEL cu mărirea gradului de precizie,se urmăreşte sporirea capacităţii de prelucrare a maşinilor, creşterea productivităţii muncii. În acest scop, constructorii de maşini-unelte din ţara noastră se străduiesc să ridice mai ales vitezele de tăiere, multă vreme destul de coborîte, din cauză că nu existau scule care să reziste la viteze mari. La strungurile SN—320, SN—400, SN—630 şi SN—800, datorită gamei largi de turaţii — cuprinse între 12 şi 1600 rot/min — se pot obţine viteze mari de aşchiere. În aceeaşi situaţie se prezintă şi maşinile de alezat şi frezat FA—85 şi AF—125, unde gama turaţiilor broşei sînt cuprinse între 15—1500 rot/minut.

Sporirea vitezelor de tăiere a fost strîns legată de apariţia sculelor din oţeluri rapide şi a aliajelor dure, care au determinat adevărate revoluţii în construcţia de maşini-unelte. În ultima vreme, au început să fie folosite cuţite cu plăcuţe de ceramică. În anumite condiţii, acestea permit o triplare a vitezelor de aşchiere utilizate pînă acum. Ceramica s-a dovedit corespunzătoare mai ales la prelucrarea fontei. Fiind însă casantă, posibilităţile ei de folosire sînt deocamdată limitate. Viteza de aşchiere este strîns legată de durabilitatea tăişului. Dacă viteza de aşchiere creşte, durabilitatea tăişului scade şi invers. De exemplu, la frezarea unor piese din fontă cu duritate medie, folosindu-se capete de frezat armate cu plăcuţe din carburi metalice, se pot atinge viteze pînă la 250 m/min, însă în acelaşi timp durabilitatea tăişului scade la 5 ore. *De aceea, se recomandă alegerea de viteze de aşchiere mai mici, cuplate cu valori mărite ale avansului, pentru a mări durata de folosire a sculei între două ascuţiri şi a obţine, totodată, o productivitate mărită.*

• Reducerea efortului fizic

UŞURAREA deservirii maşinilor constituie o altă preocupare la ordinea zilei a proiectanţilor şi intreprinderilor producătoare. Au fost realizate de către colectivul Uzinei „Strungul“-Arad strunguri revolver SRO—25, SRO—40, precum şi SRV—25 şi SRV—40 — maşini a căror turaţie se schimbă automat, în funcţie de diametrul piesei care se prelucrează. *Productivitatea muncii la aceste maşini este de aproape 4 ori mai mare decît a stungurilor paralele.* Fabrica de maşini-unelte şi agregate-Bucureşti realizează maşini cu toate comenzile centralizate într-un tablou unic, deplasabil după dorinţa muncitorului, foarte uşor de manevrat, cum ar fi : gama de strunguri Carusel SC—1000, SC—1250 SC—1600, SC—2000, SC—2500, SC—3200, maşina de frezat universală FU—320 şi altele.

O substanţială uşurare a muncii s-a realizat prin crearea maşinilor automate. Automatizarea se realizează cu ajutorul elementelor mecanice (came şi pîrghii) şi electro-hidraulice (motoare hidraulice, pompe, comenzi electrice, electrovalve, microîntrerupători, servomotoare etc.). Specialiştii din cadrul Institutului de cercetări şi proiectări maşini-unelte cercetează în laboratoare posibilităţile de lărgire a gamelor de folosire şi perfecţionare a acestor elemente.

O soluţie constructivă, care a dus la o importantă reducere a timpilor de prelucrare. este cea a maşinilor cu mai multe posturi de lucru. *Pe aceste maşini, piesele se lucrează la 4—6 posturi de lucru simultan, timpul de prelucrare pe bucată reducîndu-se, evident, de acelaşi număr de ori.* Asemenea maşini au fost realizate de Fabrica de maşini-unelte şi agregate-Bucureşti şi ele funcţionează la uzinele de autocamioane şi tractoare din Braşov.

• Extinderea automatizării

ATENŢIA specialiştilor este îndreptată azi, mai mult ca oricînd, spre mărirea gradului de automatizare a maşinilor-unelte, care să permită muncitorilor să nu depindă aproape de loc de ritmul de lucru al maşinilor. Asemenea maşini există la Uzinele „Steagul roşu“, „Tractorul, „I. M. Muscel“ şi pe ele se prelucrează axe, inele, bucşi, biele, carcase etc. La aceste maşini, al căror ciclu de lucru se execută automat, eforturile fizice depuse de muncitor se reduc, operatorului revenindu-i doar rolul de a le supraveghea, regla şi alimenta cu noi piese.

Prin introducerea acestor maşini în fabricaţie, pe lingă importante reduceri de manoperă, se asigură utilarea intreprinderilor cu utilaje de fabricaţie proprie, micşorindu-se astfel în mod simţitor fondurile de investiţii pentru utilaje din import. În plus, suprafeţele productive ocupate sînt mai mici decît în cazul maşinilor universale, fapt care creează posibilitatea ca un muncitor să lucreze la mai multe maşini. De exemplu, prin

ing. Ştefan DOGĂRESCU
din Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini

(Continuare în pag. 11)

ZIGZAGURILE CALITĂŢII

ÎN CÎTEVA ÎNTREPRINDERI ALE INDUSTRIEI ALIMENTARE

ELEMENT de bază în satisfacerea nevoilor de consum ale populaţiei, produsele industriei alimentare trebuie să corespundă în cel mai inalt grad cerinţelor moderne de alimentaţie. În vederea realizării acestui obiectiv, intreprinderile specializate produc bunuri cu valori nutritive din ce în ce mai ridicate, cu proprietăţi organoleptice superioare.

An de an, în magazinele comerţului socialist pot fi întîlnite tot mai multe produse alimentare, într-o varietate de sortimente din ce în ce mai bogată şi cu indici de calitate îmbunătăţiţi.

• Global — plus, la sortimente şi calitate — minus

ÎN cele 10 luni care au trecut din acest an, întreprinderile „Avîntul“ şi „Mistreţul“ din Bucureşti şi Fabrica de conserve-Buftea au realizat şi depăşit planul la principalii indicatori după cum urmează :

Întreprinderea	Realizarea planului (%)		
	Producţia globală	Producţia-marfă	Producţia-marfă vîndută şi încasată
„Avîntul“-Bucureşti	102,4	103,2	100
„Mistreţul”-Bucureşti	103	103,9	102,1
Fabrica de conserve-Buftea	105,2	105,3	102,6

La prima vedere, îndeplinirea principalilor indicatori de plan ne-ar îndreptăţi să credem că întreprinderile respective desfăşoară o activitate pozitivă în toate compartimentele tehnico-productive şi economico-financiare. La o analiză mai aprofundată, ies însă la iveală unele deficienţe şi anume : neîndeplinirea planului la toate sortimentele de produse şi volumul, relativ ridicat, al refuzurilor din cauza calităţii necorespunzătoare a unor produse. Întreprinderile „Mistreţul” şi „Avîntul” — de pildă, — n-au îndeplinit în trimestrul III, sarcinile planificate la sortimente cum sînt : cabanos, salam de vară, salam de vacă etc., iar Fabrica de conserve-Buftea nu şi-a realizat planul pe 10 luni la conserve de fructe.

Totodată, din cauza calităţii necorespunzătoare a unor produse, au existat refuzuri din partea comerţului. Aceasta a avut o influenţă nefavorabilă asupra volumului şi structurii consumului alimentar, în perioada amintită, lipsind magazinele şi raioanele de specialitate de o varietate mai mare de produse.

Căror fapte se datoreşte această situaţie ?

La Fabrica de conserve-Buftea se acordă atenţia cuvenită îndeplinirii şi depăşirii cantitative a sarcinilor de plan, dar se neglijează, în mod cu totul nejustificat, problema calităţii. De aceea, întreprinderii i-au fost respinse din diferite motive (bombarea cutiilor, tulburarea lichidului, sfărîmarea unor boabe, depunerea de sedimente şi prezenţa unor coji în conţinut), de către I.C.R.A.-Bucureşti, două loturi de conserve de mazăre fină în valoare totală de circa 124 000 lei. Aceeaşi fabrică a livrat comerţului un lot necorespunzător de 10 026 borcane cu roşii al căror bulion conţinea seminţe şi

I. BUMBEA
S. POPESCU

(Continuare în pag. 8)

AXIOMELE RENTABILITĂȚII ÎN G.A.S.

ÎMBUNĂTĂȚIREA SISTEMULUI DE FINANȚARE

ÎN procesul dezvoltării și consolidării bazei tehnico-materiale a întreprinderilor agricole de stat, înzestrarea acestora cu utilaje și mașini agricole ocupă un loc deosebit de important. Eforturile pe care statul nostru le face în această direcție, în perioada actualului plan cincinal, sînt ilustrate pregnant de cele circa 11,7 miliarde lei destinate înzestrării unităților agricole de stat cu utilaje, tractoare și mașini agricole.

Baza tehnico-materială care se consolidează și se diversifică an de an va asigura o activitate rodnică, în întreprinderile agricole de stat, contribuind substanțial la creșterea producției și a rentabilității.

În acest an, valoarea investițiilor pentru achiziționarea utilajelor și mașinilor agricole necesare unităților subordonate Consiliului Superior al Agriculturii, exclusiv a utilajelor cu care se dotează unitățile din sectorul îmbunătățiri funciare, se cifrează la peste 1,9 miliarde lei. Din acest volum circa 95% se achiziționează și se finanțează centralizat, prin Direcția generală de aprovizionare tehnico-materială, care îndeplinește funcția de mandatar și numai circa 5% se achiziționează direct de către unitățile beneficiare; valoarea utilajelor pentru care finanțarea se face direct prin unitățile Consiliului Superior al Agriculturii este de circa 87 milioane lei, cea mai mare pondere (circa 90%) avînd utilajele cu montaj. Pentru acestea, potrivit dispozițiilor în vigoare, contractarea se face prin D.G.A.T.M., iar decontarea se efectuează din credite pe termen lung puse la dispoziție beneficiarilor.

Lacunele unui sistem

SISTEMUL de contractare, finanțare, recepție și urmărire a livrărilor utilajelor independente prin Direcția generală de aprovizionare tehnico-materială pentru circa 1 400 beneficiari este folosit de către Consiliul Superior al Agriculturii în vederea realizării mai multor obiective:

- *asigurarea unui grad corespunzător de încărcare cu utilaje la 100 ha a unităților, în funcție de zonarea producției și sistema de mașini;*
- *dirijarea utilajelor către unitățile de producție unde apar cerințe urgente;*
- *efectuarea recepției și urmărirea livrărilor.*

După părerea noastră, **actualul sistem de finanțare și decontare centralizată pentru achiziționarea utilajelor independente nu asigură în mod eficient îndeplinirea obiectivelor enunțate mai sus, deoarece el nu mai corespunde stadiului de organizare și, în special, gradului de înzestrare tehnică a unităților agricole de stat.**

Creșterea necontenită a gradului de mecanizare, diversificarea tot mai pronunțată a tehnicii reclamă cunoașterea temeinică a condițiilor de producție din fiecare unitate agricolă; pe această cale se poate asigura **o bună corelație între planul de producție și tehnica agricolă necesară.** *Faptul că volumul și valoarea mijloacelor fixe disponibile sînt în continuă creștere demonstrează necesitatea îmbunătățirii sistemului de finanțare și decontare centralizată.*

Dotarea, după sistemul actual, se face pe baza unor criterii de ansamblu, ceea ce nu asigură o repartizare judicioasă în funcție de sarcinile de producție și gradul de mecanizare atins de fiecare unitate. Necorelarea dotării cu sarcinile de producție este și mai evidentă în cazul unităților agricole în curs de specializare, unde stabilirea în amănunt a necesarului de utilaje, ținînd seamă și de schimbările în profil, nu poate fi făcută satisfăcător pe cale centralizată, ci numai de unitatea productivă.

Cazurile frecvente de dotări cu utilaje din producție internă și din import, fără nici o legătură cu nevoile producției, facilitează crearea **de stocuri disponibile și încărcarea prețului de cost cu amortismente de valori importante.** *De reținut că numai în regiunea București unitățile din cadrul Consiliului Superior al Agriculturii dețineau, la data de 30 iunie a.c., stocuri de utilaje și instalații nefolosite în valoare de circa 25 milioane lei.*

Ca urmare, actualul sistem nu este de natură să sprijine unitățile agricole în munca de rentabilizare, acestea neavînd în toate cazurile posibilitatea să achiziționeze utilajele care pot fi folosite și să utilizeze eficient fondurile de investiții.

Volumul investițiilor nu este desfășurat pe unități beneficiare înainte ca întreprinderile furnizoare să livreze utilajele contractate de D.G.A.T.M. Necunoscînd anticipat dotările repartizate în cadrul planului de investiții, beneficiarii nu au nici posibilitatea să refuze ceea ce le este repartizat, dar nu le este folositor.

Pe de altă parte, actualul sistem nu dă posibilitate Băncii de Investiții să-și exercite, în mod corespunzător, atribuțiile ce-i revin, adică de a analiza oportunitatea și justificarea economică a investițiilor pentru procurarea de utilaje independente. De asemenea, se creează mari dificultăți în lichidarea sumelor preluate în obligo din decontarea centralizată, deoarece se reportează de la un an la altul valori foarte mari. De pildă, la 30 noiembrie a.c. D.G.A.T.M. apare cu un sold de 12 milioane lei, care reprezintă achiziții efectuate pînă la 31 decembrie 1965, dar a căror primire nu a fost încă confirmată de către unitățile beneficiare. Greutăți în confirmarea ordinelor de dotare sînt create și de frecventele modificări în structura organizatorică teritorială a multor unități, dezarondări — comasări ș.a.

Unele soluții

FOLOSIREA eficientă a fondurilor de investiții alocate și dirijarea achiziționărilor de utilaje la unități, unde să fie folosite în totalitate, impune îmbunătățirea sistemului actual de dotare, corelat cu sarcinile de producție.

Pentru atingerea acestui scop propunem următoarele:

- **D.G.A.T.M. să-și păstreze actuala formă organizatorică și atribuțiile pe linia contractării și livrării utilajelor.**
- **Comunicarea către întreprinderile furnizoare a desfășurătoarelor pe unități agricole să nu cuprindă decît utilajele confirmate de beneficiar ca fiind utile și oportune.**
- **Planul de investiții și finanțare să fie defalcat pe beneficiari.**
- **Decontarea documentelor de plată, introduse de uzinele furnizoare asupra D.G.A.T.M., să se facă dintr-un credit pe termen scurt (30 de zile) acordat de Banca de Investiții. Rambursarea acestor credite ar urma să se facă din conturile de finanțare ale unităților agricole beneficiare, prin refacturare, fără adaos comercial.**

Beneficiarii vor avea posibilitatea să refuze ceea ce nu au confirmat ca necesar, iar în cazul unor schimbări în sarcinile de producție, ei vor putea să solicite redirijarea în alte unități, înainte de livrare. În acest mod vor putea fi realizate obiectivele scontate de Consiliul Superior al Agriculturii, care prin actuala finanțare centralizată nu se pot finaliza și din punct de vedere economic.

Contribuția organelor bancare la o justă repartiție, prin analiza la beneficiari a necesității și oportunității dotărilor va completa pîrghiile folosirii în totalitate a utilajelor finanțate în agricultură prin planurile de investiții. Eliminarea circuitului confirmării ordinului de dotare, sistem greoi, ce antrenează un volum mare de corespondență, prin plata de către beneficiar, va favoriza analiza economică a sumelor menținute în obligo, care se vor putea lichida operativ și fără tergiversările de pînă acum.

Aplicarea în practică a acestor propuneri va contribui la îmbunătățirea activității economice a unităților agricole de stat, dîndu-se posibilitatea concentrării eforturilor în redistribuirea utilajelor nefolosite.

N. CHIRIAC

G. NAUM
Banca de Investiții

N. TURBATU
Ministerul Finanțelor

MIJLOACE FIXE FĂRĂ DESTINAȚIE

ARIA folosirii mijloacelor fixe în gospodăriile de stat cuprinde, printre altele, două aspecte ce se impun atenției prin importanța lor economică. Pe de o parte, este vorba despre modul în care se asigură redistribuirea mijloacelor fixe în cadrul gospodăriilor de stat, iar pe de altă parte, de gradul de operativitate în care se realizează obținerea aprobărilor și casarea utilajelor și agregatelor.

Transferul fără documente și implicațiile ce decurg

ÎMBUNĂTĂȚIREA activității în domeniul redistribuirii mijloacelor fixe — a cărei importanță deosebită a fost subliniată de către tov. G. Naum în articolul său („Viața economică" — nr. 38) — este organic legată de eliminarea unor deficiențe care se manifestă cu destulă frecvență în acest domeniu. Din acest punct de vedere, este dăunătoare practica ce se menține și anume „transferarea mijloacelor fixe fără documentele necesare". După aparențe, această practică nu spune prea multe. Dar numai după aparențe, deoarece în realitate ea antrenează însemnate prejudicii economice. Despre ce este vorba?

VOLATILIZAREA AMORTISMENTULUI. — Este cunoscut faptul că numai pe baza documentelor, care de regulă trebuie să însoțească mijlocul fix transferat de la o unitate la alta, se poate efectua contabilizarea necesară și deci calcula amortismentul respectiv. Sînt cazuri cînd mijloacele fixe transferate din dispoziția forului tutelar nu sînt însoțite de documentele legale. În asemenea situații la mijloacele fixe respective nu se poate calcula amortismentul. cuvenit, decît la primirea actelor respective.

Sînt ușor de înțeles urmările acestei stări de lucruri. Cea mai importantă, care de altfel atrage atenția în mod deosebit este stabilirea unui preț de cost nereal al producției pe perioada respectivă și imposibilitatea de a utiliza sursa de finanțare din amortisment, în locul alocației bugetare.

MIJLOACE FIXE PRESCRISE. — Deficiențele care se manifestă în domeniul redistribuirii mijloacelor fixe explică și altfel de situații. Astfel, se întîlnesc cazuri cînd o serie de mijloace fixe sînt transferate de la unități agricole, care nu au nevoie de ele, altora, cărora de asemenea nu le sînt necesare. Bunăoară, în decembrie 1965 gospodăria de stat Glina a primit prin transfer de la gospodăria de stat Afumați un uscător de furaje, de care nu avea nevoie, majorîndu-și valoarea utilajelor disponibile de la 742 mii lei la 986 mii lei. De altfel, ea mai dispune din 1964 de încă două uscătoare de furaje pe care din aceleași motive nu le folosea, dar a plătit pentru ele amortisment în valoare de 31 000 lei.

Întrucît pentru uscătorul de furaje primit de la gospodăria de stat Afumați nu s-a întocmit procesul verbal de predare-primire și nu a existat nici ordinul de transfer scris, unitatea nu a calculat amortismentul. După cum vedem aici se împletește nefolosirea mijlocului fix respectiv, cu necalcularea amortismentului din lipsa documentelor necesare.

Lipsa de operativitate încarcă prețul de cost

EFICIENȚA activității economice și financiare este legată și de modul în care se organizează trecerea în rezervă sau conservare, precum și casarea mijloacelor fixe. În această direcție se vădește o **tendință pronunțată de tărăgănare** din partea forului tutelar, în aprobarea cererilor de casare ale unităților subordonate. Datorită acestui fapt o serie de unități agricole de stat mențin în inventarul lor utilaje independente cu o uzură avansată, dar care nu pot fi casate din lipsa aprobărilor forului tutelar, care le trimite cu mari întîrzieri. Aceste amortismente plătite inutil încarcă prețul de cost. S.M.T.-Hagiești a solicitat forului tutelar încă de la 30.V. a.c. aprobarea pentru casarea a 17 cultivatoare C.P.F.-4 în valoare de 147 309 lei, aprobare care nu a fost dată nici pînă la 10.X. a.c.

Întreprinderea regională Agrosem-București revine anual cu adrese scrise la Trustul Agrosem pentru a obține aprobarea de trecere în conservare a unor mijloace fixe în valoare de aproape 3 700 000 lei reprezentînd stații de egrenat bumbac care nu se mai folosesc de ani de zile în secțiile Urziceni, Frățești, Furculești ș.a. În acești ani amortismentul plătit însumează peste 1 657 000 lei.

Aceste aspecte relevate atestă importanța economică pe care o are îmbunătățirea și reglementarea, pe o bază mai eficientă, a redistribuirii mijloacelor fixe. Soluțiile preconizate de către tov. G. Naum, precum și de tov. M. Hilmu în articolul său „Valențele amortismentului" („Viața economică" nr. 43) sînt, din acest punct de vedere, binevenite.

S. SICHITIU

U.R.C.M. BRAȘOV

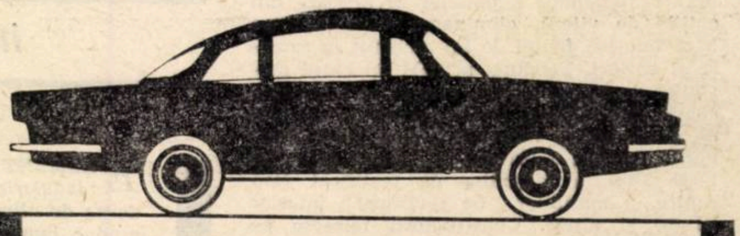

oferă prin unitățile sale:
- Brașov – cooperativa „Tehnica"
- Făgăraș – cooperativa „Viitorul"
- Sibiu – cooperativa „Tehnica „Nouă"
- Sighișoara – cooperativa „Prestarea"
- Mediaș – cooperativa „Meșteșugarul"

REPARAȚII AUTO-MOTO

Deservirea promptă, asigurată de meseriași cu înaltă calificare.

reparații auto-moto

CU PRIVIRE LA CARACTERIZAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE A ROMÂNIEI ÎNTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE

POZIȚIA pe care o ocupă o anumită țară în diviziunea internațională a muncii are o deosebită însemnătate mai ales datorită consecințelor care decurg de aici. Pentru aceasta este necesară aprecierea realistă a elementului determinant, a factorilor economic, social, politic interni. Evaluarea în conformitate cu realitatea a structurii și profilului, a nivelului și caracterului economiei, a potențialului economic etc., într-o anumită perioadă istorică, reprezintă o condiție esențială în stabilirea etaloanelor de comparație cu alte țări.

Locul unei țări în contextul economiei mondiale se stabilește în funcție de gradul dezvoltării economice a statului respectiv, de sistemul social existent etc., în același timp luîndu-se în considerație relațiile sale externe multiple economice și politice cu celelalte țări ale lumii.

Această poziție nu poate fi decretată și nici modificată după considerente de ordin subiectiv. Pentru a fi veridică, științifică, această apreciere trebuie să țină seama de factorii care se verifică a fi obiectivi, ca cei mai sus-menționați care se desprind din realitatea economică a țării respective.

Cu privire la caracterul economiei românești în perioada dintre cele două războaie mondiale, au circulat o serie de aprecieri greșite, neștiințifice. Astfel, se afirma în mod greșit că România ar fi fost prin structura sa economică, prin poziția sa internațională o colonie sau o semicolonie. Unii economiști străini atribuiau țării noastre chiar în anul 1939 un caracter semi-capitalist [1].

În fapt, prin aceste aprecieri, făcute de pe poziții interesate de clasă, se nega sau se subaprecia progresul realizat de țara noastră în dezvoltarea forțelor de producție, în dezvoltarea sa pe linie de stat, punîndu-se la îndoială uneori însăși realitatea României, ca stat independent, cucerire obținută de poporul nostru cu mari sacrificii.

Dintr-un unghi de vedere opus, s-au emis păreri și teze, de asemenea, rupte și ele de realitate, prin care se atribuiau sau se exagerau unele trăsături economice și politice ale economiei românești, în realitate în formare, ca dominația monopolurilor, a capitalului financiar, sau participarea la reîmpărțirea lumii etc., ajungîndu-se la aprecierea falsă că România s-a manifestat ca putere imperialistă, încă de la începutul secolului al XX-lea.

În expunerea făcută la adunarea festivă organizată cu prilejul celei de-a 45-a aniversări a creării Partidului Comunist Român, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia : **„Structura economică și socială la sfîrșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea arăta că România se afla în prima fază a dezvoltării capitalismului".** Pornind de la sarcina trasată de partid frontului ideologic la cel de-al IX-lea Congres al Partidului Comunist Român și anume aceea că o cerință principală pentru dezvoltarea gîndirii teoretice din țara noastră este desfășurarea unor largi dezbateri, schimburi și confruntări de opinii, pe temelia concepției despre lume a proletariatului, ostilă închistării și rigidității în gîndire, că trebuie aprofundate de pe pozițiile materialismului istoric cele mai importante etape și evenimente din istoria țării și a poporului român, oglindindu-se faptele în mod obiectiv, în deplină conformitate cu realitatea, încercăm, pe baza unei analize susținute de o serie de argumente cifrice, să expunem unele concluzii referitoare la caracterul economiei românești, care infirmă tezele și aprecierile eronate amintite.

În articolul de față vom analiza două probleme : **definirea unor trăsături, ale caracterului economiei românești în preajma celui de-al doilea război mondial și poziția economică pe care o avea România, în acea perioadă, în cadrul diviziunii internaționale capitaliste a muncii.**

Desigur că analiza caracterului, structurii și nivelului economiei românești va constitui baza și punctul de plecare, elementul determinant în încercarea de definire a raporturilor economice externe ale României, a situației sale în contextul economiei mondiale capitaliste.

DUPĂ o perioadă de trei sferturi de secol de dezvoltare capitalistă, forțele de producție în special din industrie, ca urmare a industrializării capitaliste ajung la un nivel relativ ridicat ; industria devine factorul principal în economia țării, în procesele sociale și politice.

Industrializarea României, ca o necesitate obiectivă a dezvoltării economiei naționale, în forma sa capitalistă, își crea drum în ciuda marilor piedici interne și externe care-i stăteau în cale.

Burghezia industrială română a urmărit pe diferite căi și în diferite forme dezvoltarea industriei, firește în funcție și de interesele diferitelor grupări care nu o dată se înfruntau pe planul teoriei sau al practicii economice ; unele militau pentru dezvoltarea industriei ușoare, altele pentru cea extractivă și de materii prime, iar o anumită parte a marii burghezii era interesată în dezvoltarea unei industrii grele, mai ales militare, de armament.

Cercurile imperialiste străine care dețineau poziții dominante în economia țării și o parte a claselor exploatatoare, în special moșierimea și o parte din burghezia comercială considerau că este în interesul României ca aceasta să rămînă o țară agrară, furnizoare de materii prime și produse agricole pe piața externă și să importe principalele produse fabricate din țările capitaliste industriale.

Aceste interese au generat teoria „României eminamente agricole" și variantele sale.

Fără a insista asupra piedicilor interne, cum ar fi : rămășițele feudale în economie, dominația capitalului străin, lipsa de capital cît și lipsa unei politici orientate și consecvente în industrializarea țării, sau asupra piedicilor externe serioase impuse de țările capitaliste industriale și de către monopolurile internaționale, care au frînat și au căutat să orienteze unilateral dezvoltarea industriei, totuși se impune constatarea că la sfîrșitul deceniului al IV-lea al secolului nostru structura și nivelul economiei românești erau mult diferite, de pildă, față de situația de la începutul secolului al XX-lea.

PENTRU aprecierea stadiului economic al României pornim, în primul rînd, de la gradul dezvoltării industriei sale, element principal care exprimă progresul unei economii naționale. Socotim că printre principalii indicatori ai acestui fenomen ar putea fi considerați următorii : ponderea industriei în crearea venitului național și în produsul social, structura internă de ramură a industriei, respectiv raportul între industria grea și ușoară, între cea extractivă și prelucrătoare, între grupa A și B, modul de realizare a reproducției lărgite, gradul de acoperire a pieței interne cu produse industriale de către industria autohtonă, gradul de valorificare a bogățiilor naturale, structura comerțului exterior, structura populației active, producția și consumul pe locuitor la principalele produse industriale etc., etc.

Întrucît spațiul nu ne permite o analiză detaliată a acestor indicatori, vom analiza cîțiva dintre ei prin prisma datelor statistice care pentru un cercetător economist reflectă în parte și fondul analitic și unele concluzii care se impun pe baza lor. Dispunînd de date nu totdeauna comparabile, avertizăm cititorii specialiști și asupra rezervei cu care trebuie privite unele cifre. Pornind de la datele existente, de multe ori deficitare, solicităm însă înțelegerea **tendințelor fenomenelor** respective și nu atît a mărimii lor exacte. În acest sens, se utilizează unele date statistice, în parte recalculate de autor, pentru a surprinde mai bine realitatea.

Între cele două războaie mondiale, cu toate piedicile întîmpinate, industria face progrese însemnate în general și într-o serie de ramuri în special. Producția diferitelor ramuri crește sensibil, industria cunoaște un proces de diversificare, apar o serie de noi ramuri și subramuri, se construiesc o serie de mari întreprinderi metalurgice, chimice, textile, rafinării de petrol etc., la nivel tehnic nu departe de cel european, întreprinderi care concentrează mii și zeci de mii de muncitori. Astfel, producția de fontă, oțel și laminate, la un loc, crește în perioada 1924—1938 de la 210 mii tone la 813 mii tone, cea de produse petroliere de la 1 100 mii tone la 8 700 mii tone (în 1936). Producția de ciment se mărește de la 194 mii tone la 511 mii tone, cea de hîrtie de la 25 mii tone la 70 mii tone, iar producția de țesături de bumbac ajunge la 21 mii tone față de 1,4 mii tone în 1924. Desigur că aceste cifre sînt de multe ori mai mici în comparație cu volumul producției industriale a României socialiste de astăzi. Ele trebuie însă examinate la scara situației date și a progresului realizat, în condiții economice-sociale caracterizate prin adînci antagonisme.

În expresie sintetică dezvoltarea producției generale industriale, într-o perioadă de un deceniu și jumătate, respectiv între 1924—1938, arată o creștere de circa 2,2 ori, adică mai mult decît o dublare a sa.

O trăsătură a acestei dezvoltări este creșterea mai mare a producției mijloacelor de producție, de peste 2,5 ori.

Unul din rezultatele acestei dezvoltări a fost o ușoară modificare în structura de ramură a industriei, în structura economiei naționale, cît și în direcția dezvoltării producției sociale.

Modificările în structura de ramură a industriei s-au concretizat în faptul că 4 ramuri ale industriei grele ; metalurgică, chimică (fără producția rafinăriilor de petrol) [2], materiale de construcții și electrotehnică dădeau în 1938 circa 31% din întreaga producție a industriei prelucrătoare față de 21% în 1922. Cu toate că în cadrul industriei continuă să predomine industria ușoară și extractivă, trei ramuri principale ale industriei ușoare : alimentară, a lemnului și a pielăriei își reduc ponderea de la 48% în 1922 la 33% în 1938.

CU toate aceste schimbări importante, trebuie subliniat însă că industria românească era încă departe de a corespunde unei dezvoltări puternice a forțelor de producție, care să asigure avîntul întregii economii naționale. Ea avea o structură unilaterală, inegală în cadrul economiei și teritoriului național, iar ramurile de bază, industria siderurgico-metalurgică, construcția de mașini, chimică și mai ales electrotehnică și energetică erau subdezvoltate, mult sub nivelul cerințelor reproducției lărgite a economiei naționale.

Extinderea producției s-a exprimat și în creșterea varietății produselor necesare economiei naționale, ceea ce reducea într-o anumită măsură dependența economiei noastre naționale de piața mondială, de monopolurile străine furnizoare de fabricate.

De remarcat este și raportul, în general mai favorabil ca înainte, între industria extractivă și cea prelucrătoare, prima deținînd 11% din valoarea totală, iar secunda — 89% ; aceasta arată că se obținuse un grad mai ridicat decît în perioada anterioară, de prelucrare a materiilor prime interne și infirmă **teza după care România ar fi fost o țară producătoare cu precădere de materii prime.**

Una din marile tare ale industriei românești era folosirea redusă a capacităților de producție, care demonstra rolul de frînă al relațiilor de producție capitaliste asupra forțelor de producție. Acest fapt însă ne duce și la concluzia că **potențialul industrial al țării era în general mai mare decît nivelul producției** limitată de capacitatea de cumpărare a pieței interne. În general, pe industrie și pe ramurile sale, potențialul de producție, în afară de ramura metalelor feroase, era cu 50—100% mai mare.

Un element important în aprecierea capacității industriei este creșterea forței motrice utilizate. Numai în industria prelucrătoare aceasta se mărește de la circa 300 000 CP în 1921, la aproape 700 000 CP în 1938 la care se adaugă în același an circa 200 000 CP în industria extractivă.

În industria energiei electrice puterea instalată crește, între 1925—1938, de la 175.000 kW la 510 800 kW, aproape de 3 ori, iar producția de energie a uzinelor electrice publice și particulare se mărește în 1938 la 1 148 mil. kWh față de 350 mil. kWh în 1925.

În aprecierea evoluției industriale, un loc important îl are ritmul dezvoltării. După datele Institutului românesc de conjunctură, indicii dezvoltării industriale au evoluat astfel :

Ramura	Anii				Ritm de creștere anual
	1924	1929	1932	1938	
Industria din care :	100	166,5	147,5	219	5,4%
— producția de mijloace de producție	100	193,2	193,2	251,8	6,4
— producția de bunuri de consum	100	129,1	104,9	163,9	3,4

Tabelul ne impune semnalarea mai multor concluzii importante din care reținem :

- într-o perioadă de un deceniu și jumătate producția industrială a României, avînd un ritm inegal, însă mediu de 5%, trecînd prin faze de avînt și crize, ajunge să se dubleze față de 1924, (1924 este luat ca anul în care s-a încheiat, în linii generale, refacerea economică postbelică) ;
- creșterea mai rapidă a industriei în general a fost influențată de industria petrolieră care după cum se știe a obținut o mărire de cîteva ori a producției ;
- se observă pregnant ca o manifestare a necesităților reproducției lărgite, dezvoltarea mai accelerată a producției mijloacelor de producție față de producția bunurilor de consum, ceea ce confirmă un stadiu mai avansat al industrializării capitaliste ;
- ritmul creșterii industriale în perioada interbelică se dovedește a fi mai mare decît al altor țări capitaliste cum ar fi Polonia, Cehoslovacia etc.

Cu asemenea capacități și volum de producție, cu o structură mai favorabilă decît în trecut, industria României în 1938 acoperea, într-o măsură mai mare, consumul intern de produse industriale [3]) respectiv aproape 80% față de 65% în 1929 și circa 48% în 1922.

Acoperirea pieței interne trebuie privită diferit în funcție de anumite categorii de produse.

Astfel, industria românească satisfăcea aproape în întregime cererea de bunuri de consum a pieței interne ; ea acoperea într-o măsură tot mai mare cererea de mijloace de producție cu grad mai redus de tehnicitate [4]). Producția industriei autohtone furniza pieței interne doar o cantitate cu totul redusă de mijloace de producție de înaltă tehnicitate. Din această cauză, pentru o gamă largă de mașini, instalații, aparatură — (circa 84%) și produse electrotehnice — (circa 75%) — România rămînea dependentă în continuare de sursele străine monopoliste.

- De aici se degajă o concluzie importantă, anume că România nu mai constituia o piață de desfacere în general pentru orice fabricate străine, ci pentru mijloacele de producție și, în special, pentru cele de înaltă tehnicitate.
- Din cele de mai sus se poate conclude că la sfîrșitul deceniului al patrulea în industria românească se **încheia în linii generale prima fază a industrializării, aceea a industriei ușoare și, concomitent, se trecea la faza industriei grele, prin dezvoltarea mai accelerată a industriei metalurgice, chimice, energetice etc.**

Una din consecințele evidente ale aces-

Conf. univ. dr. V. AXENCIUC

(Continuare în pag. 8)

[1]) Ernst Wageman : Der neue Balkan, Hamburg 1939.
[2]) Statistica timpului includea în industria chimică și rafinăriile de petrol.
[3]) Consumul s-a calculat pentru produsele industriale importante prin adunarea producției industriei mari cu valoarea produselor importate. O parte redusă a pieței era acoperită de industria mică și mijlocie.
[4]) Piese forjate și turnate din oțel și fontă (80—95%), construcții metalice (95%), mobile metalice, lăcătușerie, vagoane, locomotive (90—98%), oțel, fontă, laminate (76—94%), unelte și scule (42%).

CU PRIVIRE LA CARACTERIZAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE A ROMÂNIEI ÎNTRE CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE

(*Urmare din pag. 7*)

tei dezvoltări industriale a fost și schimbarea structurii importului, prin reducerea însemnată a ponderii cantitative a fabricatelor industriale de la 75% la 34%, pe seama creșterii importului de materii prime și semifabricate pe care le prelucra de acum într-o proporție mai mare industria națională.

● O altă urmare a dezvoltării industriei a fost **creșterea locului și importanței acesteia în cadrul economiei naționale.** Indicatorul sintetic al participării diferitelor ramuri ale producției materiale la crearea produsului social și venitului național ne confirmă aceasta.

Astfel, în 1938, industria împreună cu construcțiile și transporturile. participau cu circa 50% la crearea produsului social (industria 39%. construcții 5,4%, transporturi 6,4%) și cu aproape 42% la venitul național în vreme ce agricultura și silvicultura aveau o pondere de 30% și respectiv 39% la acești indicatori.

EVIDENT însă că progresele realizate în dezvoltarea industriei s-au făcut pe seama exploatării maselor. De remarcat că nivelul de trai și, îndeosebi, salariul real nu au urmat curba ascendentă a producției industriale și a ratei profitului, ceea ce constituia o sursă importantă a acumulării capitaliste. Aceasta constituia și una din cauzele adîncirii conflictului antagonist între muncă și capital.

În structura economică a țării, agricultura rămînea unul din sectoarele înapoiate care frîna pe diferite căi și dezvoltarea industrială. Importanța acestui sector decurge și din aceea că ea ocupa peste 75% din populația țării, determinîndu-i un nivel de trai și un nivel de cultură scăzute. Forțele de producție din agricultură erau slab dezvoltate iar productivitatea muncii redusă.

Avînd în vedere însă întreg ansamblul producției materiale, structura și direcția dezvoltării sale, considerăm că **în preajma ultimului război mondial România nu avea o structură economică pur agrară sau eminamente agrară**, cum și-o doreau cei interesați și nici o economie producătoare numai de materii prime. La nivelul cel mai înalt de dezvoltare la care s-a ajuns în orînduirea capitalistă, în 1938, forțele de producție din industrie deveneau principala bază a economiei, iar caracterul agrar dominant era acum depășit.

Pe de altă parte, realitatea economică a acelei perioade infirmă, de asemenea, concepțiile după care România ar fi fost după structura și profilul economic o țară colonială sau semicolonială.

ÎN domeniul relațiilor de producție din industrie, are loc adîncirea procesului de concentrare și centralizare a capitalului. În țară se dezvoltă o serie de centre industriale relativ puternice. În 1939, numărul muncitorilor din economia națională depășea 1 000 000 care, împreună cu familiile lor, constituiau cel puțin 2,5—3 milioane populație legată de activitatea industrială. Cîteva sute de întreprinderi aveau fiecare mai mult de 400 muncitori, din care la peste 100, numărul personalului depășea 500 de lucrători și concentra circa 30% din totalul muncitorilor de fabrică. Crescuse în mod evident numărul și forța socială a clasei muncitoare și. o dată cu acestea, organizarea și forța ei politică. Luptele revoluționare duse în anii 1932—1933 de clasa muncitoare, atestă din plin această dezvoltare calitativă a clasei muncitoare.

Burghezia mare industrială și financiară, în special, creează în deceniul al IV-lea o serie de înțelegeri monopoliste. Se dezvoltă monopolurile și capitalul financiar care cuprind ramuri importante ale economiei și încep să joace un rol dominant în viața economică și politică a țării.

Cu toate acestea, monopolurile și capitalul financiar în dezvoltare, prin forța lor economică, prin aria de cuprindere cît și prin influența lor, aveau o importanță locală, la nivelul ramurilor sau al economiei naționale. Din lipsa puterii economice și financiare, ele erau departe de a reprezenta forța de dominație și tendința marilor monopoluri din țările capitaliste dezvoltate.

Monopolurile din industria României nu participau la lupta pentru împărțirea sau reîmpărțirea piețelor externe de desfacere și a izvoarelor de materii prime din afara țării ca organizațiile monopoliste internaționale. În afară de aceasta, în general, marea burghezie română ducea lipsă de capitaluri ceea ce excludea exportul de capital al finanței românești. Marea burghezie financiară se găsea în faza în care lupta cu ajutorul statului și al organizării monopoliste să cucerească piața de desfacere, de plasament de capital și exploatarea bogățiilor naturale din propria-i țară de sub influența sau dominația monpolurilor străine pătrunse în România.

Ca urmare a acestei tendințe și a măsurilor întreprinse de burghezia autohtonă, acest deziderat a fost în parte realizat. În 1938 peste 60% din capitalul societăților industriale aparținea burgheziei române, față de numai 20% cît deținea aceasta în 1916. Piața internă în același an, cum s-a arătat, era acoperită în proporție de aproape 80% cu produsele industriei naționale.

Totuși, dezvoltarea economică a României în perioada interbelică nu a fost încă atît de însemnată încît să schimbe și locul țării în piața capitalurilor. Ea a rămas în continuare o țară importatoare de capital, obiect al luptei și exploatării capitalului internațional.

Prin urmare, din analiza fenomenelor economice de mai sus, reiese că între cele două războaie mondiale, **România nu întrunea trăsăturile economice cerute imperialismului în ansamblul lor pentru a fi calificată ca o țară imperialistă.**

ÎN aceste condiții se pune întrebarea : ce loc ocupa țara noastră în economia capitalistă mondială ?

În primul rînd, este necesară mențiunea că din punct de vedere politic România era **o țară suverană** care în tratatele și relațiile internaționale se bucura de toate drepturile unui stat independent și suveran. Însă, chiar dacă juridic tratatele erau încheiate cu alte țări de pe poziții de egalitate, independența României nu era asigurată de o bază economică și politică trainică. Aceasta a permis adesea amestecul cercurilor imperialiste în treburile interne ale statului român. Baza economică a știrbirii suveranității și independenței țării o constituie relativ slaba dezvoltare industrială, dominația capitalului străin într-o serie de ramuri economice, dependența financiară a statului de grupurile financiare internaționale, amestecul puterilor imperialiste în interesele României, fenomene generate de relațiile capitaliste.

Nivelul și structura economiei situau țara noastră în diviziunea internațională capitalistă a muncii, pe poziția de țară **exportatoare** cu precădere de materii prime agroalimentare, minerale și semifabricate, o sferă relativ rentabilă de plasare a capitalurilor străine și piață de desfacere a unor categorii de fabricate în special utilaje și mașini.

Din analiza unei situații privind producția a 20 de produse principale industriale a țărilor din sud-estul Europei reiese că România depășește prin volumul producției țările balcanice, se situa la un nivel apropiat de cel al Iugoslaviei, Ungariei, Spaniei, Finlandei, rămînînd însă în urma țărilor mai dezvoltate ca Austria, Cehoslovacia și cu atît mai mult a Italiei, Franței etc. La mijloacele de producție rămînerea în urmă era mult mai mare decît la bunuri de consum.

România ocupa un loc important însă în producția și exportul unor materii prime, fiind a IV-a în lume și prima în Europa capitalistă în producția de petrol, a doua producătoare de gaze naturale în Europa, ocupa locul doi după Suedia în producția de aur, dînd circa 30% din producția continentului. Cu tot nivelul scăzut al agriculturii, țara noastră era unul din marii producători de porumb din lume, în 1939 situîndu-se pe locul trei după S.U.A. și Brazilia, iar în producția de grîu ocupa locul 4 din Europa în cadrul celor 20 țări producătoare.

Prin volumul și valoarea comerțului exterior România depășea în 1937—1938 toate țările sud-estului european.

Alături de aceste aspecte cantitative se impune sublinierea laturii calitative a relațiilor externe, a caracterului diviziunii internaționale a muncii, deosebit de dăunătoare pentru țara noastră.

În raporturile economice de import-export, produsele românești erau exportate la prețul pieței mondiale, care, de cele mai multe ori, era sub valoarea națională a produselor în vreme ce la produsele importate industriale, prețurile erau mult mai ridicate decît valoarea. Monopolurile internaționale își impuneau prețuri de monopol atît la import cît și la export.

Asemenea relații de schimb generau și perpetuau un schimb inechitabil, neechivalent, ceea ce aducea mari pierderi de valori economiei românești, mențineau și uneori accentuau dependența economică a țării față de țările imperialiste, pe piața mondială. La aceasta se adaugă și faptul că România ocupa permanent în balanța internațională de plăți, locul de țară debitoare față de centrele financiare occidentale cărora le plătea miliarde și miliarde de lei pentru împrumuturile contractate.

Dominația capitalului străin în unele ramuri principale avea ca rezultat, de asemenea, reducerea venitului național prin exportul unei însemnate părți sub formă de profit, frînarea dezvoltării economice ca și amestecul în treburile interne.

Structura economică a României cît și locul dezavantajos al țării noastre în diviziunea internațională capitalistă a muncii, care decurgea de aici, au putut să fie radical schimbate numai prin dezvoltarea puternică a forțelor productive ale țării, prin industrializarea socialistă, promovate cu consecvență de Partidul Comunist Român în procesul construcției socialiste.

ÎN CÎTEVA ÎNTREPRINDERI ALE INDUSTRIEI ALIMENTARE

(*Urmare din pag. 5*)

ulei, precum și 5 220 borcane cu roșii umplute cu orez necorespunzătoare (roșiile erau sfărîmate, terciuite, iar orezul împrăștiat în bulion).

O situație asemănătoare se constată și la fabrica „Avîntul", unde beneficiarii au refuzat în primele 10 luni ale anului, circa 1 300 kg preparate de carne. Deși I.I.S. „Mistrețul" nu a avut în această perioadă refuzuri de calitate, totuși pe piață au pătruns — e drept, în cantități mai mici — produse necorespunzătoare, datorită lipsei de exigență manifestată de unele unități comerciale, dar în primul rînd de controlul de calitate al fabricii amintite.

Minusurile de calitate, fie identificate de C.T.C.-ul din întreprinderile producătoare, fie semnalate de comerț sau constatate de consumatori, provoacă nerealizarea planului de livrări și încasări, a planului de desfaceri al unităților din rețeaua comercială, păgubirea consumatorilor și scăderea prestigiului producătorilor.

● Lipsurile proprii transformate în... cauze obiective

SLABA calitate a unor produse alimentare fabricate ar avea, — după cum susțin conducătorii întreprinderilor amintite, — cauze obiective. Așa stau oare lucrurile ?

După cum se știe, de modul în care este elaborată și respectată tehnologia de fabricație depinde, în cea mai mare măsură, realizarea unor produse de calitate. În această direcție, Fabrica de conserve-Buftea este deficitară. Aici sînt încă în vigoare o serie de rețete tehnologice necorespunzătoare, care afectează calitatea conservelor de legume și fructe. Nu au fost îmbunătățite nici rețetele tehnologice pentru fabricarea sortimentelor de muștar extradulce și extraiute și unele stasuri de recepție.

Rețetele tehnologice trebuie să fie nu numai judicios elaborate și adaptate la exigențele de calitate mereu sporite ale consumatorilor, dar și respectate întocmai. Nerespectarea temperaturilor de fierbere la conservele de legume și fructe — prevăzute în stasuri — a dus la alterarea conținutului.

Datorită fierberii insuficiente, șunca presată, — preparată de „Avîntul"-București, — pe măsura tăierii, în contact cu aerul, se oxidează, căpătînd o culoare nespecifică, violetă. Umiditatea parizerului fiind mai mare decît cea prevăzută în stas, produsul are gust nesatisfăcător ; gelatina din tobă nefiind suficient legată, prezintă un aspect necorespunzător, din care cauză produsul respectiv nu se poate desface către consumatori.

Care sînt cauzele care provoacă scăderi în calitatea produselor întreprinderii sus-amintite ? Procesul tehnologic și calitatea produselor n-ar fi avut de suferit, dacă s-ar fi acordat mai multă atenție recepționării la timp a preselor primite de la Uzina „Tehnofrig"-Cluj. Este de neînțeles cum recepționerul Întreprinderii „Avîntul"-București a acceptat ca presele să fie montate și utilizate, deși prezentau defecțiuni de fabricație, sporind astfel procentul de produse rebutate. (De exemplu : șunca preparată cu ajutorul lor este presată insuficient, prezentînd uneori goluri în interior).

...Ne-am oprit mai mult asupra cîtorva aspecte negative privind calitatea unor produse realizate în cele 3 întreprinderi. Ele nu sînt însă — cum ar părea — singurele. Dimpotrivă. Produse de calitate necorespunzătoare s-au întîlnit, în această perioadă, și la alte întreprinderi ale industriei alimentare : fabricile de conserve Tecuci și Zagna Vădeni, „Salconserv"-Mediaș, I.C.I.L.-Craiova și Galați, Fabrica de produse zaharoase „București" etc. Așa se explică de ce valoarea totală a refuzurilor determinate de calitatea necorespunzătoare a mărfurilor livrate comerțului numai în trimestrul III a fost de 3 375 000 lei.

Necesitățile de producție cer ca în perioadele de vîrf, determinate de caracterul sezonier al fabricației de conserve, să fie angajați și un număr însemnat de muncitori sezonieri. În aceste perioade, la locurile de muncă-cheie, unde se hotărăște soarta calității producției, se impune ca întreprinderile să evite folosirea unor muncitori fără suficiente cunoștințe profesionale. Nerespectarea acestei cerințe a dus la apariția unor deficiențe în calitatea produselor aflate în diferite faze ale procesului de fabricație.

Un rol important în ce privește respectarea rețetelor tehnologice, pentru livrarea pe piață numai de produse superioare, îl are controlul tehnic de calitate, atît cel interfazic, cît și cel făcut asupra produselor finite. Controlul tehnic de calitate, oricît ar fi de riguros, nu este eficient dacă este efectuat la sfîrșitul fluxului tehnologic, chiar în ipoteza că poate depista toate produsele ce prezintă deficiențe calitative. Produsele calitative necorespunzătoare, deși sînt împiedicate, prin controlul de calitate, să pătrundă în rețeaua comercială, necesită ulterioare cheltuieli suplimentare de muncă, mijloace materiale și bănești. Or, controlul de calitate are ca funcție esențială tocmai prevenirea unor asemenea fenomene negative. Dacă el se efectuează empiric, „din ochi", iar probele de laborator nu se fac pe faze ale procesului tehnologic (ci în momentul cînd lotul de produse fabricate este în stadiu final), slaba calitate a produselor apare ca un fenomen firesc. În acest fel, total necorespunzător, se procedează la Fabrica de conserve din Buftea.

Se impune ca la sectoarele-cheie, conducerile tuturor întreprinderilor să renunțe la soluții de compromis — numiri de muncitori cu calificare insuficientă în posturi de controlori de calitate — și să încadreze ingineri, tehnicieni, chimiști cu pregătire de specialitate, care să efectueze un control riguros, științific în toate fazele procesului tehnologic.

● Răspunderea unităților comerciale

CALITATEA mărfurilor alimentare este determinată nu numai de modul de desfășurare a procesului de producție în industrie, ci și de felul în care este rezolvată problema depozitării lor în sfera comerțului. Din practică reiese că, de multe ori, starea calitativ bună a produselor alimentare se depreciază din cauza condițiilor de depozitare, conservare și manipulare existente în rețeaua comercială. De pildă, I.C.R.A.-București a depozitat, în acest an, sub cerul liber circa 37 tone cutii metalice cu caramelaj. Datorită intemperiilor, aproximativ 50% din cutii au ruginit, alterînd astfel calitatea produselor. E drept că ele au fost depistate și oprite de organele inspecției comerciale de stat de a fi date în consum. Dar, cu această măsură nu s-a rezolvat problema. Cine suportă pierderile ?

Un alt exemplu referitor tot la depozitarea necorespunzătoare, cu efecte asupra calității, ne-a fost semnalat la Fabrica de conserve-Buftea. Fiindu-i refuzat un lot de conserve de mazăre în valoare de 93 000 lei, conducerea întreprinderii s-a deplasat la depozitul I.C.R.A.-București unde a constatat că mărfurile livrate erau depozitate într-un spațiu neacoperit, la cheremul agenților atmosferici.

Dar situația conservării produselor alimentare se prezintă și mai deficitară în rețeaua de desfacere cu amănuntul. Aici, de multe ori, produsele sînt depozitate necorespunzător. Din această cauză prind miros, se mucegăiesc, se degradează din punct de vedere calitativ. Acest fapt este caracteristic mai ales pentru magazinele care cer cantități mari de mărfuri, fără a avea condiții corespunzătoare de depozitare (Alimentara-Floreasca-București, Alimentara-Piatra Olt, Alimentara-Focșani etc.).

O concluzie : se impune ca atît în fabrici cît și în rețeaua comerțului cu ridicata și cu amănuntul suprafața disponibilă să fie gospodărită cît mai judicios, asigurîndu-se condiții optime de conservare a calității mărfurilor alimentare în cadrul termenelor de garanție.

PENSIA SUPLIMENTARĂ

PLENARA din 12—14 octombrie a.c. a Comitetului Central al Partidului Comunist Român a adoptat hotărîrea pătrunsă de un înalt patriotism și profund umanism, cu privire la majorarea pensiilor, îmbunătățirea legislației pensiilor și instituirea pensiei suplimentare din contribuția salariaților.

În lumina acestei hotărîri, pensionarul este un membru al colectivității sociale care, pe baza muncii depuse în perioada de activitate, are dreptul egal cu ceilalți membri ai ei să se bucure de toată grija și sprijinul societății din care face parte.

ÎNCEPÎND cu data de 1 ianuarie 1967, în afara pensiei acordate din fondurile asigurărilor de stat, **se instituie pensia suplimentară, din fondurile obținute din contribuția salariaților.**

Acordarea pensiei suplimentare se bazează pe principiul unei **depline mutualități** între salariați, în sensul că fiecare va contribui la constituirea fondului de pensii în timpul activității și fiecare va beneficia de pensia suplimentară o dată cu pensionarea sa.

Mutualitatea, reciprocitatea — caracteristică a relațiilor din societatea socialistă — exprimă legături de colaborare și întrajutorare reciprocă între oameni liberi și egali în drepturi, în procesul muncii și în viața socială, bazate pe acțiunea comună în construirea noii orînduiri, fiecare contribuind prin munca sa la propășirea întregii societăți, iar societatea la rîndul ei, asigurînd dezvoltarea multilaterală și bunăstarea fiecărui om al muncii, potrivit cu cantitatea și calitatea muncii depuse. Principiul mutualității exprimă direct, nemijlocit, identificarea interesului fiecărui cetățean activ cu interesele generale ale întregii națiuni în lupta pentru construirea unei vieți mai bune, demne, civilizate și lipsită de griji. Ridicarea continuă a bunăstării celor ce muncesc, ca urmare a creșterii neîntrerupte și în ritm susținut a economiei naționale, **face posibilă aplicarea tot mai largă a principiului mutualității** care, în cazul de față, este exprimat prin instituirea pensiei suplimentare din contribuția salariaților.

Instituirea pensiei suplimentare este determinată de necesitatea creării de **noi mijloace** pentru asigurarea unei **pensii cît mai apropiate de nivelul salariului tarifar** avut de angajat în ultima perioadă de muncă.

FONDUL pentru pensia suplimentară se va constitui prin participarea fiecărui salariat cu o cotă de 2% din salariul tarifar lunar. Acordarea pensiei suplimentare se prevede a se face după următoarele norme:

- nivelul pensiei va fi proporțional cu salariul tarifar, stabilindu-se astfel o corelație corespunzătoare între nivelul absolut al pensiei și cel al contribuției;
- pensia suplimentară se va acorda numai pensionarilor înscriși în drepturi după data de 1 ianuarie 1967;
- vor beneficia de acest drept toți cei care, înainte de înscrierea la pensie, au contribuit cel puțin un an; celor care au contribuit mai puțin de un an, li se vor restitui contribuțiile plătite; cei care au contribuit mai mult de un an dar nu au dreptul la pensie sau ajutor social, vor primi pensie suplimentară în raport cu anii cotizați;
- cuantumul pensiei suplimentare pentru cei ce au contribuit cel puțin 10 ani va fi de 14% din salariul tarifar luat în calcul la stabilirea pensiei de asigurări sociale;
- pentru cei ce au contribuit un număr mai redus de ani, pensia urmează să fie diferențiată, astfel:

- **Largă aplicare a principiului mutualității**
- **Cotizațiile depuse timp de 35 de ani, returnate integral în 4-5 ani**

Timpul cît a contribuit la fondul de pensii	% din media salariilor tarifare lunare
1— 2 ani	5
2— 5 „	7
5— 8 „	10
8—10 „	12

- pensionarilor de invaliditate li se va acorda în mod diferențiat, pe grade de invaliditate;
- pensionarii urmași vor beneficia în procente similare cu cele stabilite în cadrul sistemului asigurărilor de stat.

DIN unele calcule efectuate pentru o perioadă de 20 ani (1967—1986), în care s-a luat în considerație faptul că numărul salariaților este de 5,5 ori mai mare decît numărul pensionarilor, a rezultat că, prin contribuția de 2% din salarii, se asigură o pensie suplimentară într-un procent de 11% din salariul tarifar (5,5 x 2%). Avînd în vedere însă faptul că, pentru o parte din pensionari (invalizi de gradul III și urmași) pensia reprezintă numai o fracțiune din pensia pentru limită de vîrstă, că în primii 10 ani de contribuție se plătesc cote mai reduse, precum și faptul că în permanență există o diferență între nivelul salariilor (care cresc an de an) și al pensiilor, care nu pot fi modificate decît periodic, se creează un fond disponibil — sursă suplimentară pentru creșterea cu încă 3%, a cotei de calcul a pensiei suplimentare care, în felul acesta, s-a stabilit la 14% din salariul tarifar. Aceasta permite, de asemenea, plata pensiei suplimentare și după perioade mai scurte de 10 ani (de la un an în sus).

Insitituirea acestui sistem de pensii prezintă avantaje deosebite pentru viitorii pensionari și implicit pentru familiile lor.

Contribuția de 2% din salariul tarifar lunar, acumulată de la un salariat prin depuneri lunare timp de 35 ani, se încasează în întregime de acesta în primii 4—5 ani de pensie, principiul mutualității permițînd însă plata pensiei suplimentare și după această perioadă.

SĂ luăm, de pildă, cazul unui muncitor din grupa a 3-a de muncă care a cotizat timp de 10 ani și iese la pensie după 30 de ani de activitate în aceeași unitate, cu un salariu tarifar (media pe 5 ani consecutivi din ultimii 10 ani de activitate) de 1 500 lei. El va primi o pensie de asigurări sociale de 1 320 lei lunar, la care se adaugă pensia suplimentară de 210 lei lunar, adică în total 1 530 lei lunar — mai mult decît salariul tarifar avut în activitate și foarte apropiat de cîștigul total realizat.

Un alt exemplu. Un angajat cu un salariu tarifar de 1 200 lei lunar și care iese la pensie după 35 ani de activitate, în care timp a plătit cota de 2%, cu un salariu tarifar (media pe 5 ani consecutivi din ultimii 10 ani de activitate) de 3 575 lei, va primi o pensie suplimentară de 500 lei lunar. Dacă se analizează contribuția sa în cei 35 ani și timpul în care o recuperează după ieșirea la pensie rezultă următoarea situație:

	La finele perioadei de:					
	La angajare	10 ani	20 ani	30 ani	35 ani	Total
Salariul mediu tarifar lunar de încadrare — lei —	1 200	1 700	2 500	3 400	3 600	X
Salariul mediu tarifar de calcul la care se aplică cota de 2% (media dintre două perioade consecutive) — lei —	—	1 450	2 100	2 950	3 570	X
Suma depusă — lei —	—	3 480	5 040	7 080	4 285	19 884

În decursul a 35 ani de contribuție, salariatul din exemplul nostru a cotizat suma de 19 884 lei, depunînd în primii 10 ani în medie 29 lei lunar, între 10 și 20 ani în medie 42 lei lunar, între 20 și 30 ani în medie 59 lei lunar și în ultimii 5 ani în medie 71,40 lei lunar. **Întreaga sumă depusă o încasează în 3 ani și 3 luni după ieșirea la pensie, sub formă de pensie suplimentară, în sumă de 500 lei lunar.**

Complexul de măsuri prevăzut — majorarea pensiilor existente la 31 decembrie 1966 cu 26%, îmbunătățirea legislației de pensionare și introducerea pensiei suplimentare — va contribui la asigurarea unui nivel de trai mai ridicat pentru toate categoriile de pensionari din țara noastră, mult mai apropiat și în multe cazuri egal cu cel avut în activitate.

Reprezentînd un act de echitate socială, măsurile prevăzute de hotărîrea plenarei constituie totodată un stimulent puternic pentru obținerea de realizări cît mai importante în muncă, întăresc în fiecare om al muncii sentimentul certitudinii, prezintă perspectivele unei bătrîneți la adăpost de grijile materiale.

I. SFETCU
director adjunct în C.S.P.

ACORDURI

- **La 21 noiembrie s-a semnat la Budapesta protocolul privind schimburile de mărfuri și de plăți pe anul 1967 între Republica Socialistă România și Republica Populară Ungară, care prevede o majorare a volumului schimburilor de mărfuri față de anul 1966.**

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

- **Întreprinderea *„Mașinexport"* a livrat 80 mașini-unelte (strunguri universale, mașini de găurit, shapinguri, fierăstraie alternative etc.) în R.A.U., R. D. Germană, Iran, R.S.F. Iugoslavia, Japonia, Norvegia, Suedia, Turcia, 12 grupuri electrogene de cîte 30 KVA în R.A.U. și electromotoare, însumînd circa 3 700 kW, în R. S. Cehoslovacă, peste 150 de tone de armături industriale din oțel și armături sanitare din fontă în R. S. Cehoslovacă, R. P. Polonă și U.R.S.S.**
- **Contracte încheiate recent de *„Metalimport"* prevăd exportul a 5400 de tone de lingouri de oțel către firma „Comex" și a 100 tone de țevi de instalații către firma „Klökner" din R.F.G., precum și a 500 de tone de țevi de instalații către firma „Chemimetal" din Belgia. Contracte de import prevăd importul a 1700 de tone de bandă laminată la rece, de la firma „Contistahl" din R. F. Germană, a 4300 de tone de tablă zincată și a 750 de tone de țevi conductă de la firma „Siderexport" din Italia, a 3000 de tone de tablă transformator de la firmele „Salzgitter" din R. F. Germană și „The Cookson Produce & Chemical Co." din Anglia, a 880 de tone de oțel arc de la firma „Steyrische Gusstahl" din Austria.**
- **Întreprinderea *„Tehnoimport"* a perfectat importul de diverse instalații de automatizare și aparate de măsură și control de la firma „Foxboro-Yoxall" Ltd. din Anglia, a 250 de tone klingherit cu inserție metalică de la firma „Frenzelit Asbestwerke" din R. F. Germană, a 250 de tone azbest fir de la firma „Rex-Asbestwerke" din R. F. Germană.**
- ***„Chimimport"* a semnat contracte pentru export de materiale plastice (policlorură de vinil praf și polietilenă de înaltă presiune) în Austria, Elveția, R. F. Germană, R. P. Ungară, 40 de tone de îngrășăminte compuse, în Argentina.**
- **Contracte încheiate de Întreprinderea *„Agroexport"* prevăd vînzarea a 3400 de tone de deșeuri de la trior în Belgia, a 10 700 de tone de semințe de floarea-soarelui în Elveția și Italia, a 1 100 000 de butași port-altoi în Italia, a 100 de tone de semințe de mac în R. F. Germană și S.U.A., a 515 tone de mazăre în Anglia și Italia.**
- ***„Mineralimportexport" a exportat* în ultima perioadă 44 300 de tone de ciment în R.S.F. Iugoslavia, R.A.U., Libia, Spania, porturi din Golful Persic, 89 de tone produse din P.V.C. în R. S. Cehoslovacă, 33 350 mp de geam laminat în Italia, S.U.A., Turcia, 87 900 mp de geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, R.S.F. Iugoslavia, Italia, Malaya, Malta, S.U.A., Uganda.**
- **Au sosit din import în portul Constanța, 2700 de tone de cauciuc natural din Ceylon, 3900 de tone de oțel beton, 2220 de tone de magnezită granulată, 1100 de tone de barită măcinată din R. P. Chineză.**

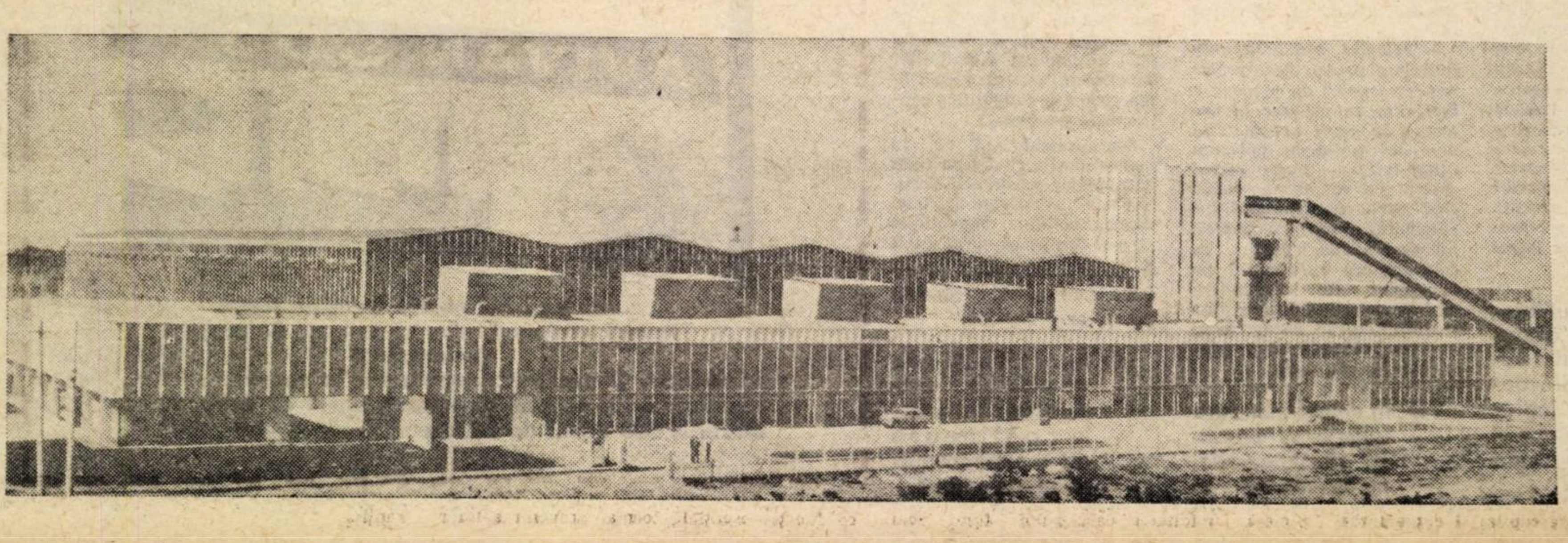

Întreprinderea de prefabricate - Militari din Capitală, este o unitate nouă a industriei materialelor de construcții. Ea are o capacitate de producție anuală de panouri mari pentru 4660 apartamente convenționale și de 1 110 000 m.c. beton celular autoclavizat. În primele 10 luni ale acestui an, colectivul de aici a realizat planul la producția globală în proporție de 100,95% și a depășit productivitatea muncii planificate cu 6,59%.

AGENDA ECONOMISTULUI

IMBUNĂTĂŢIREA METODOLOGIEI DE ACHIZIŢIONARE A UTILAJELOR DIN IMPORT

REALIZAREA planului de investiţii este condiţionată in mare măsură de achiziţionarea in termen a utilajelor tehnologice. In acest sens au fost luate in ultimul timp măsuri care să asigure o corelare activă intre organele de proiectare, beneficiarul investiţiei, Ministerul Comerţului Exterior şi Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini.

Prin H.C.M. 1446/1966 a fost reglementată — intre altele — şi folosirea temelor tehnice. Pentru a se asigura corelarea termenelor de prospectare, de contractare, de livrare şi de intocmire a documentaţiei tehnice cu execuţia pe şantiere a lucrărilor, temele tehnice trebuie transmise Ministerului Comerţului Exterior cu cel puţin un an inainte de termenul pevăzut pentru contractarea utilajului.

Acest decalaj trebuie folosit pentru a se asigura in primul rind corelarea elementelor arătate mai sus. Întrucit, problema asigurării cu utilaje se abordează o dată cu elaborarea documentaţiilor tehnice s-au prevăzut, prin H.C.M. nr. 2544 din 11 noiembrie 1966, măsuri care să asigure o mai bună fundamentare a studiilor tehnice-economice pentru importurile de utilaje şi de documentaţii tehnico-economice furnizate de firme din alte ţări.

Beneficiarii de importuri complexe au sarcina de a elabora, impreună cu Ministerul Comerţului Exterior şi Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, grafice care să cuprindă termenele de prospectare, contractare şi livrare, asigurind corelarea cu termenele de execuţie.

În noile reglementări se urmăreşte intărirea rolului de organ coordonator al Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini in problema achiziţionării utilajului, acestuia revenindu-i in primul rind sarcina de a studia posibilitatea includerii sale ca subfurnizor pentru un număr cit mai mare de utilaje in cadrul importurilor de instalaţii complexe care se execută printr-un furnizor străin. În acest fel va creşte ponderea utilajelor care se produc in ţară pentru completarea importurilor complexe. Întreprinderile care vor produce utilaje necesare completării importurilor complexe vor avea condiţii mai bune de asistenţă tehnică din partea furnizorilor generali externi, cointeresaţi şi pentru partea de furnitură ce se execută in ţară.

Prin reglementarea rolului furnizorului general extern in cadrul importului complex, rezultă că acesta livrează, in afara utilajului contractat prin firma sa, documentaţia, asistenţa tehnică, licenţele. În acest sens este necesar să se prevadă in contracte obligaţia furnizorului general extern de a asigura documentaţia tehnică şi materialele respective din import necesare Ministerului Industriei Construcţiilor de Maşini pentru a putea livra partea din utilajele care se fabrică in ţară, corelate cu livrarea utilajului din import şi cu graficul de montaj ,astfel incit să se asigure punerea in funcţiune a capacităţilor la termenele planificate.

Prin noua reglementare se creează condiţii ca, treptat, funcţia de furnizor general, in cazurile cind majoritatea utilajelor se livrează de diverse firme străine, să o preia Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini, care va asigura, in cadrul sarcinii de coordonare, documentaţii şi asistenţă tehnică, urmind totodată să trateze direct cu subfurnizorii externi respectivi.

Pentru aprobarea contractării importurilor complexe se prevede intocmirea notei comune de către titularul investiţiei şi Ministerul Comerţului Exterior privind toate investiţiile care se realizează cu utilaje complexe şi pentru care indicatorii tehnici-economici se aprobă de Consiliul de Miniştri. Nota comună trebuie să cuprindă următoarele elemente mai importante: date generale ale investiţiei; obiectele importului; detalii privind documentaţia tehnică, licenţele şi modalitatea lor de obţinere; termenele de contractare şi de punere in funcţiune etc. In ceea ce priveşte documentarea şi fundamentarea tehnico-economică a investiţiei se prezintă detalii şi previziuni in legătură cu exportul (eventual) produselor, modul de asigurare cu materii prime, investiţii conexe, durata de realizare, eficienţa economică a investiţiilor, precum şi fundamentarea comercială a contractării importului. Această fundamentare face obiectul unui capitol al notei comune in care se prezintă comparativ ofertele analizate, criteriile de acceptare, caracteristicile instalaţiei, preţurile furniturilor, precum şi măsurile intreprinse de beneficiar, impreună cu Ministerul Comerţului Exterior, in scopul verificării capacităţii şi a experienţei firmelor furnizoare.

Pentru lucrările de investiţii cuprinse în planul de stat de dezvoltare a economiei naţionale pe anul 1966—1970, a căror execuţie este prevăzută să inceapă pină la finele anului 1968, titularii de investiţii pot fundamenta notele comune pe bază de memorii justificative care vor cuprinde elemente ale documentaţiei tehnico-economice aflate în curs de elaborare şi ale ofertelor obţinute de la furnizorii externi. Nota comună, însoţită de avizul Comitetului de Stat al Planificării, se aprobă de Consiliul de Miniştri.

Mihai IONESCU
Ludovic LACHSZ

INTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

OBLIGAŢII ALE PĂRŢILOR IN CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ PENTRU CONSTRUCŢII

● Care sînt obligaţiile beneficiarului unor lucrări de construcţii, cu privire la deschiderea finanţării ?

Aşa după cum se ştie, legislaţia in vigoare interzice inceperea executării lucrărilor de construcţii fără finanţare deschisă.

Intirzierea deschiderii finanţării după termenul prevăzut in contract pentru inceperea lucrărilor este sancţionată prin plata de către beneficiar a unei penalităţi de 0,05% pe zi de intirziere, dar nu mai mult de 5% din valoarea obiectului respectiv. In conformitate cu Decizia P.A.S. nr. 286/1966, *penalităţile trebuie calculate la valorile de deviz ale obiectelor sau articolelor de lucrări care nu s-au putut executa din cauza intirzierii respective şi nu la valoarea intregului contract*

● Valoarea utilajelor puse la dispoziţia constructorului de către beneficiar se înglobează în valoarea contractului de antrepriză ?

Potrivit Instrucţiunilor de aplicare a H.C.M. nr. 744/1957, utilajul tehnologic care trebuie să fie pus la dispoziţie de beneficiar nu se decontează intre părţi şi nici nu se cuprinde in volumul lucrărilor de construcţii-montaj, decit cu valoarea lucrărilor de montaj, fiind prevăzut separat în devize — ca utilaj — cu valoarea sa proprie.

Consecinţele de ordin juridic ce decurg de aici au fost analizate in practica arbitrală —stabilindu-se prin Decizia P.A.S. nr. 2474/1966 că:

— *calculul penalităţilor de intirziere pentru nerespectarea termenelor de predare a lucrărilor se va face la valoarea de deviz a obiectului nepredat (exclusiv valoarea utilajului)*; — *imprejurarea că utilajul tehnologic, nefăcind parte din volumul lucrărilor de construcţii-montaj, nu se include valoric in contract, nu exonerează pe beneficiar de răspundere pentru nepredarea în termen a utilajului, în cazul cind această obligaţie este prevăzută în contract.*

● In situaţia în care întîrzierea predării documentaţiei nu a condus la depăşirea termenelor finale de execuţie, constructorul mai poate pretinde penalităţile de 0,05% ?

Întrucit penalităţile respective au atit funcţie reparatorie cit şi sancţionatorie, Arbitrajul de stat a statuat că ele sint datorate chiar şi în cazul cind predarea cu intirziere a documentaţiei nu a influenţat negativ executarea la termen a lucrărilor. Soluţia dată se impune în scopul măririi simţului de răspundere a unităţilor beneficiare pentru respectarea strictă a obligaţiilor contractuale asumate.

S-a precizat însă, că în toate cazurile cind s-au fixat termene de predare a documentaţiei, anterioare incheierii contractului, penalităţile nu pot incepe că curgă decit de la data perfectării inscrisului contractual. (Decizia P.A.S. nr. 1481/1966).

● In ce condiţii este admisibilă executarea lucrărilor în continuare după expirarea anului de plan ?

Conform Instrucţiunilor C.S.P.—P.A.S. privind incheierea contractelor economice pe anul 1966 — pentru lucrările de construcţii-montaj, neterminate în anul in curs şi inscrise în planul de stat cu menţiunea „propus pentru replanificare", execuţia se va continua pe baza contractelor existente, urmind ca după replanificare părţile să incheie acte adiţionale la contract, in termen de 15 zile.

Consecinţa acestei reglementări — aşa cum precizează Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2343/1966 — este aceea *că răspunderea constructorului poate fi angajată în continuare, numai pină la data replanificării lucrărilor în anul următor şi numai in raport cu valoarea lucrărilor restante la 31 decembrie, care se continuă in anul următor, în temeiul contractului incheiat in anul precedent.*

H. FAIBIŞ

RĂSFOIND PRIN DOSARE

...S-AR MIRA ŞI LUCA PACIOLI!

DACĂ întemeietorul contabilităţii în partidă dublă — Luca Pacioli — ar putea să vadă ce progrese au loc astăzi în ştiinţa al cărui părinte este socotit, prin trecerea la metodele moderne de evidenţă, el ar rămîne uimit. Tot atît de uimit s-ar arăta însă dacă ar analiza unele posturi din bilanţurile încheiate la 31 martie 1966 de către fostele întreprinderi „Fructexport" şi „Aprozar", prin care s-au predat activele şi pasivele către actualele întreprinderi regionale de valorificare a legumelor şi fructelor.

Şi iată pentru ce. Aceste întreprinderi au luat fiinţă pe data de 1 aprilie a.c., prin efectul Decretului nr. 103/1966, cînd sarcinile de colectare şi valorificare a fructelor şi legumelor au trecut de la unităţile cooperaţiei de consum, Aprozar şi Fructexport, asupra acestor noi întreprinderi, împreună cu activele şi pasivele întreprinderilor desfiinţate, pe aceeaşi dată. Desigur, majoritatea posturilor din bilanţurile de predare reflectau preocuparea pentru buna gospodărire a avutului obştesc, dar la unele întreprinderi au fost şi posturi care la preluare, fie că nu au îndeplinit această condiţie, fie că nu au putut fi identificate.

Este suficient să arătăm că activele incerte preluate de către I.R.V.L.F. — Baia Mare sînt în jurul sumei de un milion. Situaţii similare prezintă şi alte întreprinderi regionale (Ploieşti, Bacău).

Pe bună dreptate ne punem întrebarea: cum a fost posibil ca în condiţiile unor dispoziţii normative bine precizate şi îndeobşte cunoscute de toţi contabilii, să fie lăsate asemenea posturi debitoare neclarificate ? Oare cei în cauză nu au ştiut că în felul acesta se încalcă dispoziţiile categorice ale Ministerului Finanţelor, care prevăd că orice posturi debitoare incerte trebuie clarificate în 30 de zile şi numai în cazuri excepţionale se acordă 60 de zile ?

Cazurile de încălcare a dispoziţiilor normative semnalate mai sus au desigur implicaţii deosebite asupra rezultatelor activităţii economice a întreprinderilor regionale în cauză.

Dacă unele din aceste debite incerte provin din 1965, chiar dacă în viitorul apropiat ar fi clarificate, lichidarea lor ar fi paralizată de prescripţia extinctivă care, aşa după cum bine se ştie, este de 18 luni în raporturile juridice intervenite între organizaţiile socialiste. Cu atît mai mult nu este posibilă valorificarea acelor debite care prezintă drepturi născute din transmiterea unor produse calitativ necorespunzătoare, din diferenţe de preţ sau penalităţi neîncasate, din contracte de transport etc., pentru care prescripţia este de 6 luni, termen care s-a împlinit de mult, chiar dacă îl socotim numai de la 1 aprilie — data preluării acestor debite.

Pe lîngă faptul că eventualele prescripţii se vor reflecta negativ în situaţia financiară a întreprinderii în cauză, dar şi în prezent ele au consecinţe grele prin dobînzile penalizatoare pe care le atrag după sine.

În sfîrşit, mai amintim că în situaţia în care printre aceste debite neclarificate se află unele pentru care trebuie să se stabilească răspunderea materială a unor angajaţi, acest lucru nu mai poate fi făcut, deoarece, potrivit Codului Muncii, în această materie se aplică prescripţia specială prevăzută de art. 69 care este limitată la 30 de zile. Acest fapt va ridica problema răspunderii materiale a acelor care nu s-au preocupat pentru a se imputa debitele la timp în sarcina celor vinovaţi.

Evident cele de mai sus nu s-ar fi întîmplat dacă:

● La operaţiunea de predare-primire, predătorii aveau obligaţia să clarifice fiecare post în parte şi să predea active şi pasive „curate". Corespunzător, primitorii trebuiau să verifice dacă fiecare post din bilanţ este conform cu realitatea preluată sau dacă există documentaţia necesară valorificării lor.

● Imediat după preluare — dată fiind obligaţia ce decurge din lege de a se prelua întreg activul şi pasivul întreprinderilor — s-ar fi trecut la valorificarea debitelor, pentru a se evita pericolul prescripţiilor extinctive şi a celorlalte efecte negative de ordin financiar. În acele întreprinderi care au preluat un volum mare de debite era indicat să se constituie colective care să se ocupe în mod special cu lichidarea lor.

● Organul de specialitate al forului tutelar care avea, de asemenea, obligaţia să impulsioneze lichidarea lor de urgenţă, iar în cazurile în care nu mai era posibilă valorificarea, din vinovăţia unor angajaţi, ar fi luat măsuri de stabilire a răspunderilor materiale.

● **O ultimă întrebare**: în întreprinderile vizate nu s-au aplicat prevederile Instrucţiunilor pentru sancţionarea contravenţiilor la dispoziţiile legale privind disciplina financiară, aprobate prin H.C.M. nr. 34/1959 ?

C. CRISTEA

Auxiliari noi pentru industria textilă
Agenţi tensionari neionici pe bază de produse polietoxilate
ROMOPAL O emulgator, egalizator la vopsiri
ROMOPAL LN muiant, dispersant, agent de spălare
AVIVAN S06 agent de avivare

INIȚIATIVA CONSTRUCTORULUI ȘI REDUCEREA CHELTUIELILOR DE ORGANIZARE A ȘANTIERELOR

ARTICOLELE **„Fondul de organizare a șantierului"** *și* **„Se pot evita baracamentele pe șantierele de construcții ?"** *(Viața economică nr. 30/1966) au pus în discuție unele probleme deosebit de importante și actuale în legătură cu folosirea celor mai eficiente soluții pentru organizarea șantierelor de construcții, la a căror dezbatere doresc să particip prin cele ce urmează.*

O metodologie nestimulatorie

SE știe că pînă la 1 ianuarie 1959 construcțiile provizorii și definitive destinate organizării șantierului rămîneau în proprietatea titularilor de investiții care nu aveau posibilitatea să le refolosească la alte șantiere. Acum aceste obiecte, destinate organizării șantierului, rămîn în patrimoniul constructorilor, ceea ce a dus la dezvoltarea inițiativei acestora : s-au tipizat o serie de obiecte caracteristice organizării de șantier ; gradul lor de refolosire la noi investiții a crescut ; întreprinderile vechi dispun de mai multe obiecte de organizare la noile șantiere ; volumul lucrărilor de organizare crește simțitor, an de an, față de cotele de organizare încasate.

În prezent, mijloacele, destul de variate, caracteristice organizării de șantier au o sursă comună de finanțare și anume : cota de organizare de șantier, pusă la dispoziția antreprizei generale în funcție de eșalonarea valorică și fizică a lucrărilor de bază.

După părerea noastră vărsămîntul fondurilor de organizare a șantierului, neconsumate pînă la finele anului, nu stimulează inițiativa constructorilor în acest domeniu, deoarece economiile de fonduri realizate nu sînt considerate ca efort pentru reducerea prețului de cost, deși cheltuielile suplimentare se includ în prețul de cost al producției de bază. Consecința : devizele interne pentru evaluarea lucrărilor de organizare de șantier diferă de la o întreprindere la alta sub influența disponibilităților de fonduri. Pentru îmbunătățirea indicatorului de productivitate realizat și pentru respectarea fondului de salariu admisibil se includ în devizele interne de evaluare a lucrărilor de organizare și unele mijloace fixe ca magazii metalice, șoproane, eșafodaje etc. Nu sînt căutate în suficientă măsură soluțiile constructive ale obiectelor de organizare care să evite irosirea fondurilor necesare organizării de șantier.

Mijloace fixe sau obiecte demontabile?

IATĂ acum cîteva comparații, care scot la iveală noi posibilități de reducere a cheltuielilor necesitate de organizarea șantierului.

● O magazie fixă de 15,25/7,75 m, tipizată, cu pereți din zidărie de cărămidă, costă la preț de deviz 29 700 lei, iar cu demolarea se mai cheltuiește suma de 3 450 lei. Se recuperează materiale în valoare de 5 500 lei. Nu se materializează în obiecte 83,66% din fondul de organizare consumat.

● O baracă metalică de 18/8 m, costă 53 000 lei ca mijloc fix. Cu montarea, demontarea și plata amortismentului pe un an se mai cheltuiește suma de 19 460 lei, fond care nu se materializează, dar care reprezintă numai 25,16% din consumul total de fonduri. Dacă o asemenea magazie metalică n-ar necesita fundații și montaj și dacă s-ar transporta pe roți sau pe tălpi, consumul de fond de organizare care nu se materializează s-ar reduce și mai mult. S-ar reduce, de asemenea, și transportul intern al materialelor la obiecte eliminîndu-se fixitatea magaziilor.

● Pentru cazarea salariaților — după cum s-a arătat în articolele citate — se folosesc și acum baracamente. Un dormitor comun, tipizat, din panouri tegofilm, cu o capacitate de 56 persoane, furnizat de I.F.-Piatra Neamț, costă, gata montat la șantier, 185 065 lei. Cu demontarea se mai cheltuiește suma de 13 630 lei și se recuperează materiale în valoare de 86 100 lei. Din fondul de 201 755 lei, consumat, se pierde fără să se materializeze, 115 655 lei. Cu această sumă s-ar putea plăti chiria de 150 lei lunar în camere mobilate pe un an de zile, pentru 63 salariați. **Deci cazarea în clădiri definitive, finisate sau nefinisate, este mult mai economică.**

● La șantierele izolate cazarea trebuie asigurată și în amenajări provizorii. Acest provizorat n-ar trebui căutat în obiecte care se desființează, ci în mijloace fixe care se amortizează treptat, iar după durata de folosință pot fi reproduse.

● Se pot folosi și alte soluții. De exemplu o remorcă dormitor tip 2-Rol cu 8 paturi tapisate, 3 dulapuri, instalație electrică, instalație de apă, dușumea acoperită cu covor PVC, tren de rulare pe pneuri, viteză de transport 40 km pe oră, izolare termică cu plăci fibrolemnoase poroase și interior căptușit cu placaj de 4 mm, etc., are prețul de 37 500 lei în catalogul MICM/21 MTI8. Aplicînd cota de amortizare de 18% pe an rezultă o cheltuială de 6 750 lei, ceea ce reprezintă 844 lei de persoană față de 1 800 lei în camere mobilate. În plus se elimină transportul la și de la locul de muncă.

● Pentru prepararea și servirea meselor la cantină se construiesc barăci demontabile din pancuri TEGO. O astfel de baracă pentru 500 de persoane, furnizată de Întreprinderea de prelucrarea lemnului din Cîmpina, costă, gata montată la șantier, 539 789 lei, iar cu demontarea se mai cheltuiește suma de 42 000 lei. Se recuperează materiale în valoare de 200 000 lei și se irosesc fonduri care nu se materializează în valoare de 381 769 lei. Pe mai multe șantiere s-au construit asemenea barăci cantină în anii 1964 și 1965, iar clădirile cantină — definitive, necesare titularilor de investiții s-au pus în execuție în anul 1966, după terminarea obiectului investiției. Or, la toate șantierele problema cantinei ar trebui soluționată folosind construcțiile definitive existente sau care trebuie să se execute la deschiderea șantierului dacă vor fi necesare titularilor de investiții.

Cît costă transportul în două etape?

UNELE obiecte de organizare amplasate nejudicios sporesc cheltuielile producției de bază. De exemplu, o stație fixă de betoane construită în incinta unui șantier, fără linie de garaj, mărește cheltuielile pentru transportul betoanelor și a mortarelor cu 45%, ceea ce reprezintă 1% din valoarea totală a lucrărilor. La 6 km distanță transportul rutier costă 8,40 lei tona. Dacă această distanță se parcurge în două etape, una la 5 km de la gara de destinație la stația de betoane și a doua de 1 km de la stația de betoane la obiect, transportul costă 8 + 4 = 12 lei. Se mai adaugă apoi cheltuielile cu chiria betonierelor și amortismentul silozurilor pe timpul nefolosirii lor datorită fluxului tehnologic. **Deci, printr-o preocupare deosebită la amplasarea stațiilor de betoane se pot reduce simțitor cheltuielile.**

Același lucru se poate spune și despre drumurile necesare șantierului. La un șantier care nu poate folosi lucrări edilitare existente sau executate de la începutul lucrărilor de bază, drumurile provizorii executate cu balast consumă un fond de organizare de aproape 1% din valoarea lucrărilor de construcții-montaj și nu se recuperează nici un fel de material. **Folosirea plăcilor hexagonale ori trapezoidale din beton armat, soluție care se extinde tot mai mult, permite recuperări masive de material, execuție mecanizată și drumuri provizorii bune, se reduc cheltuielile de întreținere, mijloacele de transport nu se uzează atît de mult și viteza de transport crește.**

Normative depășite

ACTIVITATEA practică demonstrează că unele dispoziții cu privire la organizarea șantierului sînt depășite.

Astfel, ar trebui să se înlăture raportarea ca realizare de plan simpla încasare a cotei de organizare înainte de efectuarea efortului. Sursele de finanțare a mijloacelor necesare organizării șantierului ar trebui să se unifice cu cele ale producției de bază. Prin planurile de investiții proprii, constructorul să-și procure mijloacele fixe necesare organizării șantierului, iar prin corectarea normativelor să se asigure și finanțarea mijloacelor circulante destinate lucrărilor provizorii. Sporirea planului de investiții și a normativelor de mijloace circulante cu necesarul pentru organizarea șantierului va avea ca efect reducerea cheltuielilor producției de bază și de organizare prin inițiativa constructorului.

Decontarea cheltuielilor cu organizarea șantierului ar trebui să se facă prin adăugarea cotelor actuale de organizare în devizele pe categorii de lucrări și respectiv prin situațiile de plată, în raport cu lucrările de bază executate. Pentru aceasta ar trebui să se stabilească un nomenclator al cheltuielilor cu organizarea șantierului (ca al cheltuielilor indirecte), care să cuprindă cotele de amortizare, uzura, chiria, materialele consumate, salariile neproductive și diversele prestații. Toate acestea să se înregistreze drept cheltuieli pentru pregătirea producției viitoare, repartizabile în contul de cheltuieli ale producției de bază, în limita cotei decontate titularilor de investiții (așa cum se procedează acum cu cheltuielile pentru realizarea cofrajelor și a schelăriei).

Economiile care se vor realiza la capitolul organizarea șantierului printr-o judicioasă întocmire a proiectelor și utilizare a mijloacelor, vor concura direct la realizarea sarcinii de reducere a prețului de cost, iar întreprinderile de construcții-montaj, vechi și noi, vor fi în situații identice din punct de vedere economic sub influența organizării de șantier ; o mare cantitate de muncă de birou necesară pentru întocmirea documentației tehnice privind decontarea internă a organizării de șantier ar fi eliminată, specialiștilor respectivi revenindu-le sarcina să întocmească judicios proiecte de organizare.

A. ANUȘCA
economist

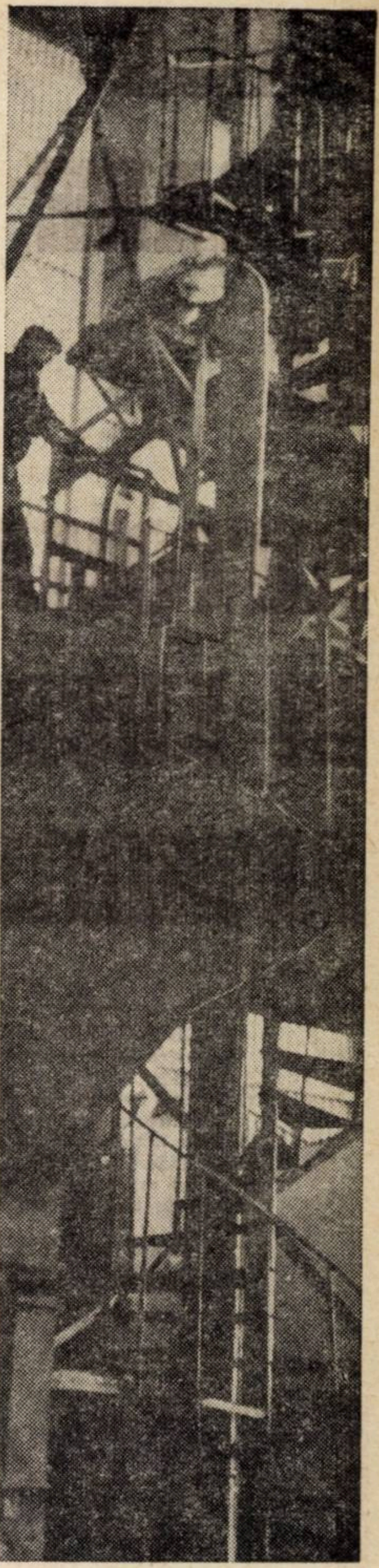

Aspect de la Stația pentru uscarea și granularea furajelor verzi de la Lița, raionul Tr. Măgurele. Capacitatea : 15 000 tone pe an

MAȘINI-UNELTE LA UN ÎNALT NIVEL TEHNIC

(Urmare din pagina 5)

introducerea în fabricație a mașinilor agregat de frezat puntea din spate de la tractorul U—650, se vor reduce fondurile de investiții cu peste 10 milioane lei, iar suprafața productivă ocupată se reduce cu 25%.

Prin introducerea a 3 agregate de găurit și filetat puntea din spate a tractorului U—650, manopera s-a redus în medie de 2—3 ori. Numai agregatul de găurit din trei direcții puntea din spate execută simultan 57 de găuri. *Pentru executarea acestor operații, la planul de producție al Uzinelor de tractoare, ar fi fost necesare 5 mașini de găurit radiale, care ar fi ocupat o suprafață productivă de 5 ori mai mare.*

Automatizarea completă reprezintă deplina soluționare a unui proces de prelucrare posibilă în cazul producției de masă. În țara noastră, s-au realizat linii automate pentru prelucrat bloc-cilindrii, arborii cotiți, punte spate etc.

Comenzile mecanice cu pîrghii și came, ajunse la perfecțiune, mai sînt folosite exclusiv datorită siguranței lor ridicate în exploatare, în cazul mașinilor produse în serie. Pentru producția de serie mică, s-au căutat alte soluții. Sînt folosite, de pildă, dispozitivele de antrenare electrohidraulice. Avantajul acestor mașini este că au un grad mare de universalitate, timpii de prindere-desprindere a pieselor sînt foarte mici, efortul de strîngere se poate regla, iar ciclul de lucru poate fi semiautomatizat.

Mijloacele electrice și hidraulice sînt reunite de obicei aici ca într-un singur organism în care partea electrică, ca să zicem așa, este creierul, iar cea hidraulică — mușchii. Este de așteptat ca, în actualele condiții de dezvoltare a electronicii și automaticii, să se utilizeze larg — nu peste mult timp — și elementele electronice. De altfel, în acest sens se fac experimentări.

Serie mică și comandă după program

MAȘINILE care urmează să fie utilizate la serii de fabricație mici, au de obicei comenzi mecanice. *În acest domeniu, noul constă în faptul că ele încep să fie dotate în tot mai mare măsură cu benzi de programare găurite sau magnetice, să lucreze cu comandă după program.* Avantajele lor rezidă în scurtarea ciclului de fabricație și uniformitatea calității și preciziei pieselor. De aceea, în prezent se încearcă lărgirea tipurilor de mașini-unelte care să lucreze cu comandă după program. Uzina de strunguri din Arad a prevăzut și adaptat la strungul SN—400 comandă după program cu bandă magnetică. Sistemul permite comandarea după program a traiectoriei cuțitelor pentru un număr practic nelimitat de faze tehnologice. Programul este înregistrat pe bandă magnetică normală și poate fi refolosit la uzinarea a cca. 3000 piese distribuite în serii mici de-a lungul timpului.

Reglarea în reluare a unei benzi din bandotecă cuprinde așezarea căruciorului mașinii la cotă, controlul unei cote intermediare și a cotelor finale. Durata de reglare pentru o piesă este de numai 5 minute. *Folosirea mașinilor cu comandă după program* la Fabrica de mașini-unelte și agregate-București a permis reducerea manoperei, la unele repere, cu pînă la de 4 ori.

★

STATUL nostru a depus și depune eforturi susținute pentru a dota industria cu mașini și utilaje moderne, de înaltă tehnicitate. Principalul constă în a le folosi cît mai din plin pentru a se obține, la fiecare loc de muncă, un randament maxim.

MECANIZARE ȘI AUTOMATIZARE ÎN LUCRĂRILE ADMINISTRATIVE

CONDUCEREA științifică a procesului de producție în întreprinderile moderne necesită o evidentă corectă și foarte operativă, calcule numeroase, care să permită adoptarea solutiilor și variantelor optime. Aceasta nu se poate obține decît prin mecanizare și automatizare.

Introducerea mecanizării și automatizării lucrărilor de evidență economică ridică, în faza inițială, cel puțin două probleme esentiale : mai întîi aceea că oportunitatea automatizării depinde, în ultimă analiză, de eficienta sa în situația concretă dată ; apoi că mecanizarea și automatizarea nu pot înlocui gîndirea creatoare a omului, munca de fină analiză a economistului, ci dimpotrivă sînt menite să o facă mai eficientă.

Numai privită între aceste coordonate, mentinîndu-ne strict în limitele nevoilor reale ale întreprinderii, putem fi siguri că automatizarea este cu adevărat utilă economiei.

CERINȚĂ A PROGRESULUI TEHNIC ȘI A CONDUCERII ȘTIINȚIFICE A PRODUCȚIEI

ÎN ultimii ani ne-am obișnuit ca, citind rubrica de noutăți tehnice dintr-o revistă de specialitate, să aflăm că automatizarea a mai fost introdusă într-un nou domeniu de activitate, că mașinile electronice de calcul execută noi lucrări tot mai dificile, într-un timp din ce în ce mai redus, care depășește cu mult posibilitățile omului.

Acest fapt este determinat de stadiul actual de dezvoltare a științei și tehnicii, care cere rezolvarea științifică a problemelor tehnice și economice legate in special de realizarea unei mari producții de bună calitate, la un preț de cost redus. Organizarea științifică a producției, ca și cunoașterea precisă și în orice moment a situației fabricației, a stocurilor și a cheltuielilor făcute, este impusă de insuși caracterul producției moderne.

Efectuarea acestor operații necesită însă un volum impresionant de muncă, rezolvat în prezent de un amplu aparat administrativ. În ciuda eforturilor depuse, acest aparat nu poate să asigure operativitatea necesară, deoarece timpul consumat pentru obținerea unor informații exacte durează de regulă cîteva zile, iar hotăririle care se iau pe baza acestor informații nu mai au eficacitatea dorită, intrucit se referă la o situație care între timp a putut să se modifice.

Pe plan mondial, problema și-a găsit o rezolvare, prin înlocuirea sistemului tradițional manual prin sisteme mecanizate de culegere, prelucrare și transmitere a informațiilor, Folosirea mașinilor de calcul, în sistemele mecanizate pentru prelucrarea și transmiterea unor volume uriașe de informații, satisface cerințele impuse de o bună conducere și administrare a întreprinderilor.

Performanțele tehnice ale calculatoarelor electronice impun însă o abordare nouă a întregului sistem de gestiune a întreprinderilor. De aceea, este necesar să se stabilească de la început cind, unde și în ce domeniu administrativ este utilă introducerea și, respectiv, finanțarea unui sistem de calcul mecanizat. De aci decurge necesitatea unei ample documentări asupra preocupărilor și realizărilor obținute pe plan mondial.

● *Importanța lucrărilor pregătitoare*

DE obicei se subapreciază volumul și complexitatea problemelor care trebuie rezolvate înainte de introducerea echipamentelor de calcul și se creează impresia că, o dată ce calculatorul a fost instalat, problemele se vor rezolva de la sine. Necesitatea lucrărilor pregătitoare trebuie înțeleasă în sensul că, înainte de instalarea echipamentului, trebuie să se cunoască, în toate amănuntele, activitatea intreprinderii și sectoarele care se pretează și justifică introducerea automatizării, precum și stabilirea în detaliu a măsurilor organizatorice care vor permite funcționarea cu eficiență maximă a sistemului adoptat.

Prin încadrarea informațiilor într-un sistem național, se va crea posibilitatea utilizării directe a informațiilor la toate nivelele de conducere a economiei. Această ultimă condiție are o importanță foarte mare, fiindcă planificarea va fi cu atit mai corectă și eficientă, cu cit se va dispune de informații mai multe și mai operative.

Pentru asigurarea acestui deziderat, este indicat ca, încă de la început, introducerea echipamentelor de calcul să fie făcută sub coordonarea unui organ specializat, care să dispună și de cadrele necesare.

Avind informații în cantitățile și la termenele dorite, echipamentul de calcul dă posibilitate omului să studieze în adîncime fenomenele, să cerceteze cauza situațiilor accidentale și să găsească mijloacele de remediere a lor. Așa se explică de ce în toate întreprinderile, unde au fost introduse echipamente moderne de calcul pentru activitatea intelectuală, s-au menținut totuși o serie de servicii neautomatizate, a căror eficiență este însă mult mai mare decit înainte.

Pentru a obține o eficiență maximă, trebuie folosite cit mai bine posibilitățile tehnice oferite de calculator, incluzind în sistemul automat de prelucrare acele activități care pot asigura o exploatare cit mai bună a mașinii, adică cele care au un volum mare de prelucrări și o ridicată repetabilitate, avind totodată și o importanță deosebită din punct de vedere economic pentru intreprindere. Pentru ca aceste probleme să poată fi prelucrate pe calculator, ele trebuie puse într-un algoritm care să permită programarea lor, după un model matematic de tratare a informațiilor.

Analiza este o etapă premergătoare obligatorie la introducerea calculatoarelor. Ea trebuie să clarifice toate problemele legate de scopul final urmărit, să prescrie schema de circulație și prelucrare a informațiilor și să permită o înțelegere mai bună a transformărilor necesare în activitățile de conducere, planificare, contabilitate și gestiune. Aceste elemente formează în principal obiectul studiului și reprezintă prima parte a unei acțiuni care are de obicei cinci mari etape :

1	2	3	4	5
Analiză și studiu	**Alegerea echipamentului**	**Școlarizarea personalului**	**Întocmirea schemelor și a programelor**	**Montarea echipamentului și exploatare**

Dat fiind complexitatea mare a problemelor ce trebuie rezolvate, în etapa de analiză și studiu este necesar să fie antrenate mai multe colective cu diverse specialități (institute de proiectări, uzine, organe centrale, centre de calcul și institute de invățămînt superior). Alegerea și respectiv comandarea echipamentului trebuie să urmeze imediat după analiză, pentru a se crea posibilitatea școlarizării personalului de către firmele furnizoare ale echipamentului. Specialiștii acestor firme vor da asistență la montarea și la punerea lor în funcțiune.

Succesul introducerii unui echipament de calcul depinde mult de rezolvarea integrală a unor probleme organizatorice ; introducerea prematură a acestui echipament, cînd nu au fost create toate condițiile, reduce mult din eficacitatea mecanizării.

Rezolvarea cu succes a problemelor organizatorice înseamnă o disciplină riguroasă în activitatea întreprinderii și o reconsiderare științifică a intregii metodologii actuale de lucru. Prin caracterul lor, aceste probleme necesită un sprijin permanent atit din partea conducerii întreprinderii, unde urmează a se introduce echipamentul de calcul, cit și a conducerii organelor tutelare. Necesitatea sprijinului efectiv al forurilor tutelare se impune și prin faptul că o asemenea acțiune are la noi în țară un pronunțat caracter de pionierat, și este de prevăzut că vor apărea greutăți atit de ordin tehnico-organizatoric, cit și subiectiv, legate mai ales de rutină.

Trecerea la conducerea științifică a producției, care duce la importante creșteri ale productivității muncii și ale calității produselor, impune de urgență studierea introducerii automatizării in gestiune — necesitate obiectivă cerută de însuși nivelul tehnic al producției.

ing. Francisc KASZONY
ing. Mircea VELNICIUC
Institutul de proiectări-automatizări, București

TELEGESTIUNEA

TERMENUL a început să circule tot mai frecvent și marchează etapa cea mai dezvoltată a automatizării muncii administrativ-contabile. Mărirea puterii calculatoarelor electronice, precum și ieftinirea lor relativă pentru o putere dată, a permis unor mari intreprinderi din unele țări industriale dezvoltate să achiziționeze echipamente ale căror posibilități de calcul sînt extrem de vaste. Pe de altă parte, este mai util să ai un calculator mare, decît mai multe calculatoare mici care, deși sînt mai ieftine și fac servicii remarcabile, nu pot rezolva toate problemele. Aceste considerații justifică intrebuințarea unui singur calculator electronic, care să efectueze tratarea unor probleme variate și complexe. De regulă, informațiile pe care acest calculator urmează să le rezolve se produc în puncte geografice depărtate de acelea în care este amplasat calculatorul. Se ajunge astfel la noțiunea de **gestiune la distanță**, transportul informațiilor din punctele periferice către calculatorul central și apoi difuzarea rezultatelor după tratare fiind, prin urmare, baza oricărui sistem de telegestiune.

Din punct de vedere tehnic, **un sistem de telegestiune pune o serie de probleme, dintre care cele de intrare-ieșire a datelor sînt poate cele mai delicate,** deoarece este vorba de comunicarea directă între om și mașină. Pînă în prezent, omul posedă un limbaj care nu este întotdeauna asimilat ca atare, direct, de mașină. Idealul în legătura ore-mașină ar fi, desigur, posibilitatea de a introduce direct informațiile, așa cum apar ele în documentul originar sau, eventual, prin intermediul vorbirii. Pînă acum, nu s-a ajuns la o soluționare a problemei, deși se fac cercetări intense. Deocamdată, informațiile cuprinse în documentul inițial sînt prelucrate în limbajul mașinii, prin intermediul cartelelor sau benzilor perforate.

Telecomunicarea informațiilor, transmiterea unei informații dintr-un punct periferic la centrul de calcul este o altă problemă tehnică importantă a unui sistem de telegestiune. De obicei, transmiterea se face prin ajutorul rețelei telefonice obișnuite, care de multe ori nu poate satisface volumul mare de informații ce trebuie transmis într-un timp dat. De aceea, s-a recurs la mecanisme care permit să se transmită simultan pe același fir pînă la 16 comunicări. Bineînțeles, comunicarea telefonică nu poate fi introdusă direct în mașină, deoarece așa cum am văzut mai sus, aceasta nu recepționează direct limbajul uman. De aceea se folosesc echipamente speciale care transformă informația în limbajul recunoscut de mașină. Aici mai intervine o altă problemă : echipamentul de comunicație tre-

PREZENTĂM cîteva din cele mai noi echipamente electronice folosite în munca administrativă, care au fost prezentate la expoziția internațională SICOB de la Paris.

● Mașină de calculat cu ecran TV.

Întreprinderea Smith—Corona a expus o mașină de calculat electronică de birou, sub denumirea comercială Cogito 240, cu ajutorul căreia se pot efectua automat cele patru operații matematice, acumulări de înmulțiri, rezolvarea unor probleme complexe de calcule statistice, coeficienți de corelație, funcții experimentale etc. Rezultatele exprimate în cifre sau semne matematice apar pe un ecran de lectură cu tub catodic, ceea ce face ca mașina să funcționeze absolut fără zgomot. Are o claviatură foarte simplă ; capacitatea : 24 de cifre. O mașină asemănătoare a expus și firma americană Friden Inc.

● Calculator pentru intreprinderi mici

Este vorba de un calculator care se compune dintr-un ansamblu de trei mașini interconectate care lucrează pe baza unui program înregistrat ; tratează problemele date din aproape în aproape automat. Prima unitate este un lector — perforator de cartele, care citește pînă la 500 cartele pe minut și perforează 160 coloane pe secundă ; a doua unitate este dotată cu micro-modele, cu timp de răspuns extrem de rapid (a cincea miliardime dintr-o secundă) și asigură o circulație ultrarapidă a informației ; în sfîrșit, a treia unitate este dispozitivul de imprimare a datelor tratate, pe care le redă cu o viteză de 425—750 linii pe minut.

● Mașină de scris automată cu programare

Tot firma Friden a expus și un tip perfecționat de mașină de scris automată, „Flexowriter 6010" care se caracterizează prin rapiditate și o foarte mare suplețe. Această mașină, care citește și perforează benzi și fire cu perforație marginală, bate automat datele înscrise pe fișe și confecționează totodată alte benzi perforate cu caracter universal utilizabile direct pe convertizoare bandă-carte sau pe ansamblurile electronice de gestiune. Mașina mai este echipată cu un tablou de programare amovibil care permite adaptarea ei la diferite probleme printr-o simplă schimbare de tablou.

buie să protejeze informația transmisă împotriva perturbațiilor intimplătoare care i-ar putea denatura sensul. Este foarte evidentă importanța acestei protecții pentru precizia calculului.

Tipul de calculator intrebuințat este partea cea mai importantă a intregului ansamblu. În toate sistemele de gestiune centralizată, problema principală este posibilitatea de a conecta un număr mare de date periferice. Iată de ce va fi preferată în telegestiune mașina care va dispune de accese (puncte de intrare) cit mai numeroase. Datele se transmit de regulă sub forma unei informații binare în serie. Calculatorul trebuie să fie dotat cu o „arhitectură" proprie, să dispună de ceea ce se numește un „monitor", adică de un superprogram care să organizeze automat lucrul mașinii și să determine care program trebuie folosit pentru o operație dată. Aceasta implică o mare varietate de memorii cu acces ultra rapid.

Deși prețul calculatoarelor tinde să se reducă, costul lor este încă destul de ridicat. Este greu să se stabilească dinainte rentabilitatea unui sistem de telegestiune, căci dacă se cunoaște cu oarecare exactitate costul echipamentului, este mult mai dificil să se țină seama de avantajele indirecte care ar rezulta din aplicarea sistemului.

● *Fotografiere in orice moment— decizii rapide*

PRINTRE imbunătățirile pe care telegestiunea le aduce se citează, în primul rind, scurtarea circuitelor administrative (intocmirea rapidă a situațiilor economice si contabile), posibilitatea unor decizii rapide in fața situațiilor neprevăzute, prin accesul direct și imediat la sursa de informație și prin ținerea la zi, instantanee, a tuturor situațiilor. **Ciștigul de timp este deci unul din principalele avantaje ale telegestiunii.**

Așa cum se arată în presa de specialitate străină, în faza actuală, telegestiunea nu poate fi rentabilă decit marilor unități industriale sau comerciale care desfac bunuri de larg consum printr-o rețea numeroasă de subunități, cit și marilor societăți de transport rutier sau aerian. Telegestiunea permite să se cunoască permanent situația fiecărui produs care se vinde, a fiecărui client, a fiecărui furnizor. În domeniul transporturilor aeriene, posibilitatea de a cunoaște pină în ultima clipă situația locurilor disponibile, permite cea mai rațională exploatare a parcului de avioane.

Trecerea la telegestiune presupune și un efort de organizare și de infringere a unor mentalități invechite. Rutina în munca administrativă a constituit de multe ori o frină în adoptarea unor forme moderne de lucru.

La noi, în cadrul ministerelor, ar putea fi organizate centre de telegestiune care să prelucreze toate datele economice ale intreprinderilor în subordine. S-ar cunoaște, astfel, în orice moment situația precisă a fiecărei intreprinderi.

Iată de ce considerăm că telegestiunea, dacă nu acum, dar într-un viitor nu îndepărtat, va deveni forma curentă de prelucrare a datelor economice, forma cea mai avansată a muncii administrative.

Cornelia TUTILĂ
Uzina „Grivița Roșie"

O EXPERIENȚĂ DE EVIDENȚĂ MECANIZATĂ

CONVINSĂ de avantajele calității superioare a evidenței contabile mecanizate față de cea manuală, conducerea Fabricii de rulmenți din Birlad, cu sprijinul Direcției generale de resort din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini, a introdus de la 1 aprilie 1963 mecanizarea operațiilor contabile, folosind mașini electrice de contabilizat cu cartele perforate. Pentru a se ajunge la rezultatele scontate, înființarea stației de evidență contabilă mecanizată a antrenat intregul colectiv de conducere al fabricii și lucrătorii din resortul de contabilitate.

● *Însemnate economii*

PENTRU o bună desfășurare a activității de mecanizare a evidenței contabile, colectivul fabricii a luat în timp util unele măsuri organizatorice și de ordin administrativ. Astfel, fără a epuiza șirul acestor măsuri, putem aminti citeva dintre cele care au adus o contribuție deosebit de eficientă și anume: selecționarea și pregătirea cadrelor economice și tehnice în vederea cunoașterii temeinice a mașinilor electrice de contabilizat și a tehnicii de lucru (prin cursuri de perfecționare la locul de muncă, precum și prin schimburi de experiență la Brașov și București); amplasarea tuturor mașinilor electrice de contabilizat intr-o singură încăpere, dîndu-se posibilitatea coordonării unitare a tehnicii de lucru și a personalului de deservire; încadrarea stației cu personalul contabil și tehnic selecționat din cadrul secțiilor de producție, fără suplimentarea schemei organizatorice a personalului tehnico-administrativ, ceea ce a creat posibilitatea economisirii unui fond de salarii de 183 mii lei anual, referindu-ne la anul 1963; elaborarea unor instrucțiuni interne cu privire la efectuarea mecanizată a operațiilor contabile etc. Deci, în afara creării condițiilor pentru folosirea judicioasă a personalului contabil existent, corectitudine și rapiditate în efectuarea inregistrării fenomenelor economice și intocmirea situațiilor contabile, — avantajele s-au concretizat și în economii de timp, de materiale și de bani. De pildă, într-o perioadă de o lună (26 zile lucrătoare), lucrările contabile se realizează cu o economie de timp de 57,3%, consumul de muncă fiind de numai 312 zile/om, față de 730 zile/om cind același volum de operații se înregistra și se prelucra manual. Alte avantaje obținute ca urmare a inregistrării și prelucrării mecanizate a datelor evidenței contabile: reducerea timpului de lucru în afara programului (în medie 3—4 ore/zi/om), ceea ce anual a contribuit la eliminarea unui consum de muncă de pină la 68 540 ore/om și economisirea unui fond de salarii între 128.500 lei și 172.360 lei, precum și reducerea consumului la imprimate de uz general, care a adus o economie anuală de peste 25 000 lei etc.

În forma in care este concepută, organizarea formează un flux de prelucrare continuu, ceea ce în condițiile unei bune exploatări tehnice asigură, în cursul unei zile, înregistrarea rapidă și corectă a actelor de evidență primară (în medie se realizează zilnic între 4 000—5 000 operații). De asemenea, în stația de mașini electrice de contabilizat cu cartele perforate, munca se desfășoară pe baza unui grafic în care sînt cuprinse toate operațiile și situațiile ce trebuie realizate zilnic. Graficul de primire și predare a lucrărilor către și de la stația mecanizată cuprinde, pe de o parte, lucrările ce se efectuează mecanizat și termenul de execuție, iar pe de altă parte, repartizarea lucrărilor pe personalul operator. În felul acesta s-a asigurat o distribuire rațională a muncii pe mașini și lucrători contabili, iar pe ansamblu, realizarea în termen a intregului volum de lucrări: înregistrarea cronologică a actelor de evidență primară, obținerea pe conturi a situațiilor zilnice și decadale — denumite și tabulagrame — , balanțele analitice lunare etc.

● *Dar și unele aspecte negative*

DIN cercetarea desfășurării muncii in stația de mașini electrice de evidență s-au desprins și unele aspecte negative cum ar fi acela că actele de evidență primară sint prezentate stației în mod neordonat de către secțiile de producție. De pildă, in cursul zilei, nu toate secțiile depun la aceeași oră actele aferente aceluiași fenomen economic înregistrat. În timp ce la o anumită oră o secție prezintă actele primare privind consumurile de materiale, altă secție prezintă actele pentru rebuturi, altă secție actele privind producția-marfă, sau serviciul financiar actele aferente operațiilor de casă, facturile primite pentru livrările efectuate de către furnizori ș.a.m.d.

Acest mod de prezentare a actelor de evidență primară creează inconveniente în buna desfășurare a muncii, provocind întreruperi în fluxul de înregistrare și prelucrare a operațiunilor economice. Astfel, în cursul unei zile, în funcție de genul lucrării, contabilii operatori de la mașinile de perforat înregistrează întreruperi determinate de schimbarea repetată a machetei cartelei, iar contabilii operatori de la mașinile de sortat cartelele perforate nu știu dacă in cursul aceleiași zile pentru același cont de evidență contabilă, secțiile respective mai au sau nu acte de evidență contabilă primară pentru înregistrat. Din această cauză, la mașinile de sortat, cartelele perforate sosite de la mașinile de verificat rămin un timp in așteptare pină cind se apreciază că pentru acea zi, aceeași secție și același cont de evidență contabilă nu mai intervin operații. De asemenea, întreruperea este preluată și de grupa mașinilor de tabulat, preluarea datelor din cartela perforată în tabulagramă fiind dependentă de primirea cartelelor sortate.

O problemă importantă în cadrul stației de mașini electrice de evidență o formează și aspectele legate de asigurarea unui circuit optim al actelor de evidență contabilă primară și al cartelelor perforate. În acest sens, la Fabrica de rulmenți din Birlad, circuitul actelor nu și-a găsit cea mai judicioasă rezolvare. Circuitul prezintă o formă de du-te-vino în special la grupa mașinilor de perforat și a mașinilor de verificat cartelele perforate, ceea ce dăunează eficienței muncii și maximului de randament. Acest circuit anevoios se datorește și faptului că amplasarea mașinilor respective nu s-a făcut cu previziunea unui judicios circuit al actelor.

Cu toate aceste deficiențe de organizare, care se pot remedia cu destulă ușurință, concluzia pe care o tragem este că introducerea mecanizării in sectorul contabil este deplin justificată.

Petru ALEXANDRU
Banca de investiții–Iași

ÎN cadrul unei anchete efectuate in S.U.A. în 1963, cu privire la eficiența folosirii mașinilor electronice de calcul, au fost cercetate 27 intreprinderi din 13 ramuri. S-a constatat că intreprinderile care au știut să folosească rațional mașinile electronice in activitatea de birou, la fiecare 1 dolar cheltuieli au realizat peste 4 dolari beneficiu. Conform datelor centralizate, pentru fiecare 1 milion de dolari investiții, s-au realizat 1,1 mil. dolari economii. Acestea s-au obținut numai în mică măsură din reducerea cheltuielilor administrative, cele mai importante rezultind din reducerea cheltuielilor de producție, folosirea mai rațională a forței de muncă și a mașinilor, scurtarea ciclului de producție, executarea mai rapidă a comenzilor, reducerea stocurilor etc. Iar ca avantaje indirecte, s-a îmbunătățit deservirea clienților, s-a extins informarea asupra pieței, ceea ce permite o mai bună programare a producției etc.

AVANTAJELE AUTOMATIZĂRII SE REALIZEAZĂ PRIN CADRE CALIFICATE

REVOLUȚIONAREA modului de efectuare a lucrărilor de birou a fost marcată la început prin apariția unor mașini mecanice și electrice de calcul: de facturat, de contabilizat etc. și a continuat cu mașini cu cartele perforate. Un pas înainte a reprezentat procedeul de conectare a mai multor mașini, iar astăzi s-a ajuns la conectarea de la distanță a mașinilor de birou, economisindu-se timpul necesar pentru transmiterea documentelor de prelucrat. Unitățile transmit zilnic la centrală, la oră fixă, cu ajutorul teleautografelor datele contabile și statistice care sînt concomitent perforate pe bandă.

Ulterior, cartelele perforate încep să fie înlocuite de benzile perforate care ocupă spațiu mic, au greutate și preț redus. De asemenea, începe folosirea primelor mașini automate de calculat. De la 3 adunări pe secundă, cît lucrau la început, cea mai rapidă mașină de calculat lucrează în prezent cu 10 milioane de operații pe secundă.

Introducerea automatizării lucrărilor administrative și de birou are nevoie, în afară de baza tehnică (diversele mașini de calcul electrice și electronice) și de un anumit nivel de organizare. Deși automatizarea lucrărilor administrative este forma cea mai avansată de muncă, ea nu este eficientă în toate cazurile. Se recomandă chiar ca automatizarea să cuprindă la început numai un sector sau un grup de sectoare și abia ulterior, pe măsura dobindirii unei suficiente experiențe, să fie extinsă și în alte sectoare. Nu trebuie să uităm că unul din primele efecte ale automatizării este creșterea nivelului de calificare a personalului de programare, al cărui număr va crește rapid.

După calculele unui institut științific olandez, in următorii cinci ani, Europa va avea nevoie de 300 000 de programatori, ceea ce reprezintă de 15 ori efectivul actual. Aceasta pune probleme deosebit de importante pentru invățămînt, care trebuie să asigure cadrele necesare.

Automatizarea modifică apoi structura și volumul cheltuielilor: se reduc cele pentru salarii și cresc cele legate de întreținerea și amortizarea mijloacelor mecanice folosite. Ea are, și efecte indirecte deosebit de importante: face să crească viteza și precizia prelucrării datelor, face posibilă introducerea unor metode noi de planificare și calculație, permite o mai bună folosire a timpului de lucru, a materiei prime și a mijloacelor fixe, duce la creșterea productivității muncii și la înlăturarea multor pierderi care prin metode simple și imprecise de planificare și calcule, nu pot fi eliminate. Automatizarea muncii administrative poate duce în felul acesta la scăderea cheltuielilor de producție, uneori chiar într-o proporție mai însemnată decit a celor administrative. Aceasta se datorește faptului că automatizarea permite revizuirea dependenței diferitelor categorii de cheltuieli de diferiți factori, exprimarea lor in modele matematice și introducerea în mașini a relațiilor descoperite.

Automatizarea lucrărilor administrative permite introducerea unor metode avansate de conducere, datorită posibilității de a obține operativ cele mai variate și complete date asupra ansamblului proceselor economice, precum și datorită faptului că mașinile automate pot prelua și unele procese de muncă logice, liberînd gîndirea creatoare. Prelucrarea și analiza operativă a datelor cu mașini electronice permite conducerii unităților economice să intervină în procesele de muncă ori de cîte ori se ivește necesitatea în cursul desfășurării acestora, spre deosebire de mașinile tradiționale de prelucrare a datelor care servesc pentru consemnarea și controlul unor procese deja efectuate. Permite, de asemenea, și prelucrarea centralizată a datelor, asigurind o vedere de ansamblu, mai cuprinzătoare, precum și efectuarea de previziuni in numeroase variante și ipoteze.

Una din fazele cele mai dificile și mai costisitoare a mecanizării datelor este asigurarea unei scrieri citibile de către mașina de calculat. Există în prezent aparate care pot prelua datele direct de pe documente, cu ajutorul scrierii magnetice. După experința unor țări, pot fi prelucrate după acest procedeu în medie, zilnic, 15 milioane de cecuri cu scriere magnetică, aproape toate cecurile emise fiind prevăzute anticipat cu datele înregistrate magnetic.

Cea mai recentă creație în domeniul aparatelor de înmagazinat date este video-file, care reunește caracteristici ale tehnicii televiziunii și ale benzii magnetice, pentru prelucrarea datelor. Datele înmagazinate la centrul de documentare (desene tehnice, planuri, literatura de specialitate etc.) prin sistemul video-file pot fi consultate la distanță de instituțiile care sint în relații cu acest centru.

★

PENTRU viitor, se prevăd progrese în continuare in tehnica mașinilor de calculat și a auxiliarelor necesare utilizării lor în automatizarea activităților administrative. De exemplu: sporirea vitezei de lucru, miniaturizarea aparatelor, simplificarea programării, răspindirea sistemului de microfilme de 1,5 mm^2, extinderea înmagazinării și reproducerii desenelor tehnice pe cale electronică.

prof. Ștefan LANCZOS
șeful catedrei de evidență contabilă
de la Facultatea de științe economice
a Universității „Babeș-Bolyai"–Clu

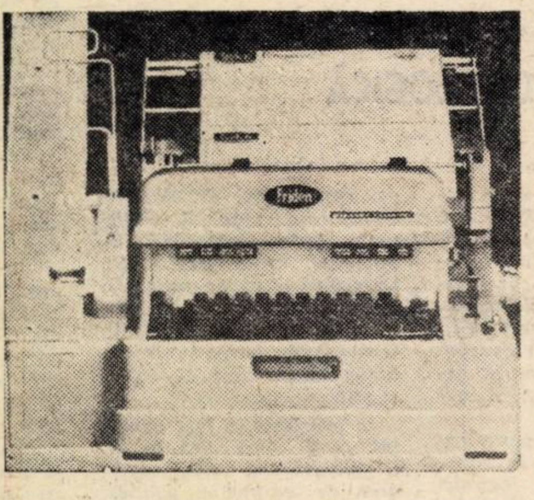

Mașină electrică de perforat și de citit benzi sau cartele, care se utilizează apoi la comenzi, livrări, facturări, statistică sau calitate

Mașină electronică portabilă de calculat, complet tranzistorizată, cu ecran de televiziune pentru citirea rezultatelor

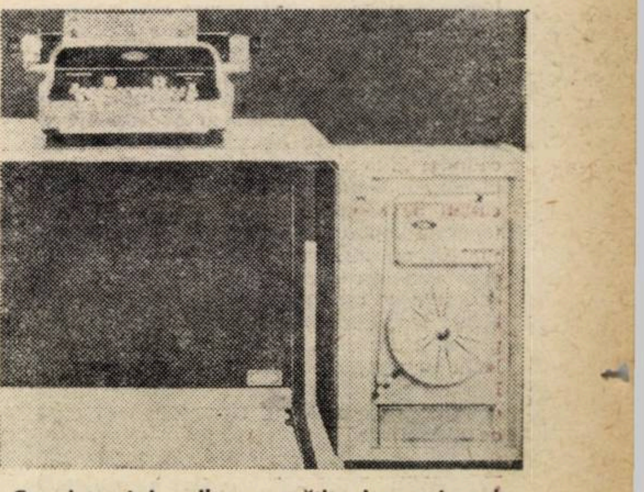

Cu ajutorul benzilor, pregătite la mașina de perforat și cu memoria de ferite a mașinii electronice – agregatul execută calcule, emite facturi și efectuează orice fel de preluare a datelor (pe baza unei programări ușor de realizat)

Perfecționarea învățămîntului

ÎN DEZBATERE — DOUĂ CURSURI UNIVERSITARE

MAI MULTĂ GENERALIZARE A PRACTICII

DEȘI destinate prin excelență unor scopuri didactice, cursurile de **ECONOMIE, ORGANIZARE ȘI PLANIFICAREA INDUSTRIEI** joacă un rol important și în ridicarea nivelului de cunoștințe profesionale ale economiștilor din producție, precum și ale celor ce studiază în cercurile de economie concretă în cadrul învățămîntului de partid. Din aceste considerente, dezbaterea inițiată de revista „Viața economică" (nr. 38 și 45 din 1966) privind perfecționarea cursurilor amintite, ne apare deosebit de utilă, atît din punctul de vedere al înarmării studenților economiști pentru activitatea lor viitoare, cît și al practicienilor de azi.

Un curs independent

Plecînd de la rolul pe care îl are în etapa actuală organizarea științifică a producției, considerăm că problemele acesteia trebuie să constituie obiectul de studiu al unui curs aparte, cu un conținut foarte precis delimitat de al celorlalte cursuri. Această cerință apare și mai pregnant, dacă ținem seama de faptul că nu în toate întreprinderile problemele organizării producției au căpătat încă un contur bine definit. De pildă, în industria construcțiilor de mașini, deși există un serviciu așa-numit „organizarea producției" sarcinile acestuia și conținutul muncii care se desfășoară, în general, în acest serviciu, sînt departe de a corespunde cerințelor organizării științifice a producției.

În timp ce serviciul de organizarea producției continuă să se ocupe, în general, de probleme de salarizare și normarea muncii, problemele propriu-zise de organizare a producției (organizarea secțiilor, atelierelor și brigăzilor, organizarea fluxurilor tehnologice, a transporturilor între secții și în secții, circuitul materiei prime, semifabricatelor și produselor finite, folosirea mai bună a suprafețelor de producție etc.) fie că-și așteaptă rezolvarea, fie că sînt rezolvate de către serviciile de tehnologie la cald și la rece, a căror menire principală, așa cum ne arată însăși titulatura lor, este cu totul alta.

Evitarea paralelismelor

Pentru ca studenții să-și poată însuși cît mai bine cursul de economia industriei socialiste, iar noi, economiștii practicieni, să putem folosi mai din plin fondul teoretic al acestor cursuri în munca practică, este deosebit de necesară **delimitarea obiectului și conținutului lecțiilor de economia industriei socialiste** nu numai **de cursurile de planificare,** cum se afirmă într-unul din materialele publicate pe această temă, ci și **de cursurile de economie politică** și de **analiza activității economice a întreprinderilor industriale.**

Parcurgînd cursurile enumerate mai sus, întîlnim lecții cu titluri și conținuturi aproape identice, sau capitole întregi din unele lecții în toate aceste cursuri, fără a exista vreo diferențiere impusă de obiectul specialității respective. Este cazul lecțiilor despre dezvoltarea planică proporțională a economiei socialiste, despre industrializarea socialistă, despre fondurile întreprinderii, despre problemele productivității muncii, ale prețului de cost etc.

Desigur că fiind vorba de cursuri al căror obiect îl formează științele economice și deoarece esența fenomenelor economice nu poate fi înțeleasă decît privindu-le prin prisma legăturilor de interdependență a unora față de celelalte, existența unor probleme comune în fiecare curs este necesară uneori, dar abordarea lor trebuie făcută diferențiat în funcție de obiectul cursului respectiv.

Totodată, problema paralelismelor între cursuri se cere analizată cu o deosebită atenție pentru a se evita irosirea timpului cadrelor didactice cu expunerea unor probleme cunoscute de studenți și a se degreva cursul de capitole inutile în favoarea altor teme de importanță mai mare. Aceleași neajunsuri prezintă și reluarea temelor în cadrul aceluiași curs, fenomen întîlnit și în cursurile de care ne ocupăm. De pildă, problema fondurilor fixe și circulante ale întreprinderii socialiste este abordată în două lecții cu repetările inerente, o dată în partea I a cursului de economia industriei, iar a doua oară în partea a III-a, care se ocupă de planificare.

Nu un curs general de economie industrială

De o deosebită însemnătate ne apar problemele privind structura cursului din punct de vedere al felului cum răspunde activității pe care trebuie s-o desfășoare un economist într-o întreprindere, sau chiar la nivelul unei direcții generale.

După părerea noastră, elaborarea unui curs de economia industriei socialiste, care să răspundă necesităților tuturor ramurilor — pornind numai de la principii generale — nu ar ajuta prea mult la însușirea de către studenți a problemelor industriei socialiste. Faptul că în prezent cursul este axat pe problemele industriei construcțiilor de mașini nu constituie, credem, o lacună, ci, dimpotrivă, așa cum viața practică o dovedește, industria construcțiilor de mașini, creație a regimului nostru, a atins un înalt nivel de organizare care poate constitui model pentru toate celelalte ramuri, ținîndu-se seama de specificul de producție a ramurii respective. Meritul cursului de economia industriei socialiste trebuie însă să constea în aceea că, tratînd problemele pe scheletul industriei constructoare de mașini, să scoată în evidență pe cît posibil particularitățile celorlalte ramuri mai importante.

Pornind de la această premisă, ar ajuta poate mai mult pe economiști dacă structura cursului și tratarea lecțiilor ar fi mai apropiate, pe cît posibil, de organizarea întreprinderilor înseși. Astfel, lecțiile privind elaborarea planului de producție, a planului de muncă și salarii, a planului prețului de cost, raportarea acestor indicatori ar putea să fie grupate, ele formînd obiectul activității serviciului de planificare.

Cu privire la modul de elaborare a unor lecții, se poate spune că există tendința de a „tehniciza" cu orice preț acest curs de economie de ramură. În acest sens, poate fi dată ca exemplu, lecția intitulată „Elemente de organizare tehnică a unei întreprinderi" — care lasă impresia că economistul trebuie să fie în același timp arhitect, inginer, geograf și geolog, că el este chemat a se pronunța asupra orientării clădirilor față de vînturi, a stabili cum anume să fie instalate conductele de apă, rețelele sanitare, instalațiile de calorifer etc. Asemenea elemente nelegate de activitatea economică propriu-zisă pot fi întîlnite și în lecția care tratează, între altele, elaborarea standardelor de stat, în lecția despre aprovizionarea tehnico-materială etc.

Probleme de natură pur economică însă, cum sînt de exemplu : problemele producției-marfă și globală, ale calculației de plan pe produs pentru produsele ce urmează a se asimila, probleme de planificare, urmărire și raportare a prețului de cost, metode matematice folosite în elaborarea planurilor etc., fie că nu sînt tratate, fie că tratarea lor nu asigură o cunoaștere temeinică.

O astfel de problemă economică deosebit de importantă cum este folosirea semifabricatelor din producție proprie, cu multe aspecte neclarificate, nici teoretic nici practic, în ce privește planificarea operativă, urmărirea și executarea lor, circuitul documentelor și organizarea raportării și decontării, nu este tratată la un nivel care să satisfacă cerințele economiștilor din întreprinderi.

Mai multă unitate a cursului

De asemenea, trebuie spus că lecții care să trateze despre raportarea principalilor indicatori de plan producție, plan forțe de muncă, plan preț de cost etc., nu și-au găsit încă locul în curs ; întocmirea dărilor de seamă și în special a memoriului tehnico-economic care le însoțește și în care se face analiza fenomenelor economice raportate, merită să formeze obiectul unor lecții, cu atît mai mult cu cît în prezent indicațiile metodologice nu sînt suficiente și ca urmare calitatea analizelor cuprinse în memoriu lasă de dorit.

Desigur, faptul că la elaborarea unui curs sînt atrași aproape toți componenții care fac parte dintr-o catedră, de la preparator pînă la conferențiar sau profesor, poate fi considerat un lucru bun, deoarece are menirea să atragă cadre tinere în munca științifică și să îmbine în același timp activitatea cadrelor tinere cu a cadrelor cu o vastă experiență didactică și de viață. Totuși, nu putem pierde din vedere că un curs universitar nu trebuie să prezinte lecții la un nivel oarecare, sau de nivele foarte diferite, după cultura economică și experiența practică ale celor care le-au redactat ; dimpotrivă, el trebuie să conțină cele mai bune lecții, la cel mai înalt nivel științific, elaborate și redactate unitar și într-o formă inteligibilă și ușor accesibilă masei de studenți. De aceea, apreciem că este necesar ca aceste cursuri să fie rodul muncii unuia sau cîtorva cadre didactice cu grad universitar corespunzător, cu cea mai mare experiență didactică și de viață în ce privește industria noastră socialistă.

D. PETRESCU
V. CIOVEI
economiști principali,
Uzina de pompe – București

O ÎMBINARE RAȚIONALĂ

PREDAREA economiei politice marxiste în ultimii ani în țara noastră a înregistrat succese însemnate, atît în domeniul îmbogățirii conținutului său, cît și în ceea ce privește metodele de abordare și tratare a diferitelor teme.

Mă asociez însă opiniilor exprimate de conf. univ. N. Ivanciu (vezi articolul **„ECONOMIA POLITICĂ ȘI ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE";** publicat în „Viața economică" nr. 43/1966), că în predarea cunoștințelor de economie politică într-un mod care să permită cuprinderea unor elemente de istoria gîndirii economice avem încă de rezolvat multe probleme importante. Aceasta pentru a contribui la formarea unei optici juste a studenților cu privire la continuitatea dezvoltării științei economice marxiste, la dezvoltarea ei, la lupta de idei și la aportul poporului nostru la dezvoltarea științei economice. Este vorba nu numai de introducerea, de analiza critică — acolo unde este cazul — a unor teorii sau reliefarea unor momente ale dezvoltării gîndirii economice, ci și de a preciza locul unde ele trebuie abordate și dezbătute.

Pe această linie la cele spuse în articolul citat voi adăuga unele aprecieri și propuneri.

● După părerea mea, revoluția săvîrșită de K. Marx și Fr. Engels în economia politică nu poate fi explicată (mai precis înțeleasă de către studenți) prin tratarea ei într-un singur paragraf în cadrul temei : **Obiectul și metoda economiei politice.** Această trăsătură fundamentală a economiei politice marxiste nu poate fi înțeleasă de către studenți înainte ca ei să cunoască conținutul principalelor legi sau categorii, cu care operează știința economică. În acest sens cred că ar fi binevenită o temă intitulată : **Direcțiile principale ale revoluției săvîrșite de Marx și Engels în economia politică.** Oportunitatea acestei teme este și mai evidentă în condițiile în care economiștii burghezi încearcă să nege sau să denatureze raporturile economiei politice marxiste cu gîndirea economică înaintată care a precedat-o. Ea ar putea fi introdusă după capitolul **Reproducția capitalului. Crizele economice de supraproducție.** Pentru a se evita încărcarea cursului cu o nouă temă, ni se pare că o rezervă de reducere ar prezenta tema **Circuitul și rotația capitalului,** care ar putea fi eliminată din programă. Noțiunile de capital fix și capital circulant pot fi predate în legătură cu capitalul constant și capitalul variabil.

● Pentru a reliefa unele momente și aspecte ale pătrunderii economiei politice marxiste în țara noastră — fără să intrăm în detaliu — am putea, atunci cînd tratăm unele teme cu privire la economia capitalistă, să ne referim cu aprecieri și citate exemplificatoare din literatura noastră marxistă, începînd chiar din ultimele decenii ale secolului trecut și primele decenii ale secolului al XX-lea. Militanți de seamă ca : C. Dobrogeanu-Gherea, Ștefan Gheorghiu, I. C. Frimu, Panait Mușoiu, Ștefan Stincă și alții au încercat să dea numeroase explicații teoretice cu caracter economic, bazate pe învățătura marxistă. În această direcție sînt edificatoare unele aprecieri cu privire la acumularea capitalului, urmările acesteia asupra situației materiale și spirituale a clasei muncitoare, caracterul istoric al proprietății private capitaliste, inevitabilitatea apariției proprietății socialiste, fundamentarea crizelor, critica teoriei malthusiene a populației etc. S-ar sublinia prin aceasta continuitatea economiei politice marxiste în țara noastră.

● Într-o programă anterioară a cursului de economie politică figura tema : **Critica principalelor teorii burgheze contemporane,** la care în ultimii ani s-a renunțat. După părerea mea, o asemenea temă este totuși necesară, întrucît critica teoriilor menționate în cadrul anumitor capitole din cursul respectiv nu rezolvă întotdeauna problema pusă în discuție. Prin natura lucurilor, această critică, prea sumară, este ineficientă. De aceea mi se pare util ca la sfîrșitul secțiunii a II-a — **Capitalismul monopolist** — să fie introdusă tema : **Critica unor teorii economice burgheze contemporane** care să vizeze, în primul rînd, keynesismul în forma sa actuală și teoriile „creșterii economice", ale „stadiilor dezvoltării", ale „convergenței sistemelor sociale". De menționat că, în actuala programă, această din urmă teorie, cu circulație în rîndul economiștilor burghezi contemporani, nu-și găsește tratarea, ceea ce nu este normal. Aceasta s-ar putea realiza pe seama restrîngerii unor părți descriptive, neesențiale din lecțiile despre imperialism.

● Mergînd pe linia perfecționării procesului didactic, în ultimii ani se pune tot mai mult problema predării diferențiate a economiei politice la diversele institute și facultăți. Un asemenea mod de alcătuire a programei și cursurilor, în funcție de profilul specialității studenților, cere să se aibă în vedere și tratarea adecvată a problemelor de istoria doctrinelor economice în cadrul cursului de economie politică. Astfel, dacă la institutele tehnice trebuie să primeze, după părerea mea, teoriile cu privire la revoluția științifică (cînd e vorba de capitalismul contemporan), la institutele de agronomie, o atenție deosebită poate fi acordată teoriilor burgheze cu privire la agricultura contemporană, la ruinarea micilor producători, la teoriile rentei în capitalism etc. La facultățile de istorie se cer luate în studiu, cu precădere, teorii ca acelea ale neoliberalismului, teoria „stadiilor" etc.

În ceea ce privește facultățile umanistice, acolo unde studenții, prin specificul activității lor, se interesează mai mult de istoria gîndirii economice, s-ar putea studia, cred, posibilitatea introducerii unui curs facultativ de **istoria gîndirii economice din România.** Este cazul, în primul rînd, al facultăților și secțiilor de istorie, unde unii studenți își aleg teme de diplomă din domeniul istoriei gîndirii economice, fără ca ei să fi audiat un asemenea curs.

Justa îmbinare a economiei politice cu elemente de istoria gîndirii economice favorizează în măsură însemnată evidențierea caracterului viu, creator, al economiei politice îmbogățirea sa continuă o dată cu dezvoltarea socială.

lector univ. Toader IONESCU
Cluj

La I. S. E. — București

DISCUȚIE TEORETICĂ ȘI METODOLOGICĂ

ÎN zilele de 14 și 21 noiembrie a.c., la catedra de economie politică de la Institutul de Științe Economice „V. I. Lenin" din București, a avut loc o amplă dezbatere asupra machetei cursului de economie politică elaborat pentru studenții acestui institut.

Dezbaterile au avut în vedere structura cursului, conținutul său, probleme metodologice, probleme ale sistemului de categorii și legi economice ale socialismului, legătura teoriei cu practica, locul acordat în curs generalizării științifice a dezvoltării economice a României, probleme ale folosirii eficiente a matematicii în diferitele capitole de curs, aspecte ale abordării critice, de pe pozițiile marxim-leninismului, a teoriilor burgheze contemporane, latura pedagogică a predării economiei politice etc.

La discuții au participat conf. univ. dr. A. D. Albu, conf. univ. dr. A. Spornic, conf. univ. dr. T. Postolache, conf. univ. dr. M. Mehedințu, conf. univ. dr. C. Bichi, conf. univ. dr. I. Blaga, conf. univ. dr. N. Nichita, conf. univ. C. Golfițescu, lector univ. dr. G. Tomescu, lector univ. St. Dumitrescu, lector univ. G. Merișor, lector univ. dr. E. Anghel, lector univ. V. Gheorghiță, lector univ. F. Staicu, lector univ. G. Horja și alții.

În concluzie, a luat cuvîntul prof. univ. dr. N. N. Constantinescu, șeful catedrei de economie politică. Pe baza dezbaterilor s-au stabilit direcțiile îmbunătățirii mai departe a cursului.

CURIER

■ În lucrarea sa **La gestion prévisionnelle et contrôlée de l'entreprise** (Gestiunea previzională și controlată a întreprinderii), Dunod, Paris, 1966, 285 pag., R. B. Thibert subliniază importanța organizării unei evidențe contabile bazate pe antecalcule. Această noțiune, oarecum în contradicție cu concepțiile majorității specialiștilor contabili, este explicată de autor în sensul folosirii cheltuielilor normative ca „documente contabile". Introducerea acestui sistem de „contabilitate" presupune existența unui catalog ținut la zi cu toate normele de cheltuieli și nu exclude ținerea evidenței contabile postoperative. Avantajele sistemului ar consta în existența permanentă a unor indicatori orientativi calculați cu un grad relativ mare de precizie, care dau posibilitatea urmăririi și sesizării operative a oricărei abateri de la desfășurarea normală a activității. Contabilitatea antecalculată ar permite și stabilirea relativ exactă a cheltuielilor legate de lansarea unor produse noi în fabricație și ar elimina, aproape în întregime, ținerea unei evidențe statistice.

■ Editura „Ekonomika" din Moscova a publicat lucrarea **Osnovî naucinoi organizații upravlenia kacestvom** (Bazele organizării științifice a dirijării calității) de prof. B. A. Dubovikov (319 pag.). În carte este expus sistemul „muncii fără defecte", elaborat de autor și introdus în numeroase întreprinderi industriale, institute de proiectare și de cercetare. Sistemul este bazat pe organizarea proiectării și executării impecabile — fără defecte — a producției și recepționarea ei „de la prima prezentare". Gradul recepționării de la prima prezentare constituie totodată și indicatorul cantitativ al calității muncii prestate.

■ Cartea **Netzplantechnik** (Tehnica planului rețea), apărută în editura Industrielle Organisation, Zürich, 1966 de ing. Brandenberger și ing. Koncad, face parte din seria de cărți „Ce, cum, unde ?", care stabilește ca principiu de redactare descrierea problemei (ce), explicarea tehnicii de lucru (cum) și locurile de aplicare (unde). Metoda planului rețea, care prin variantele ei, cîștigă din ce în ce mai mare importanță în toate resoartele economice, este descrisă amănunțit, cu numeroase exemplificări, schițe, grafice și desene, permițînd cititorului elaborarea unui model de plan și verificarea cunoștințelor asimilate.

■ În numărul 40/1966 al revistei ADL NACHRICHTEN, dr. Heiner Müller-Merbach, prezintă o metodă nouă pentru determinarea loturilor de piese și subansambluri care intră în compunerea unuia sau mai multor produse finite. Această metodă se bazează pe un nou tip de graf, denumit „Gozinto" — de la „the part that goes into" („lotul ce intră în"). Esența grafului „Gozinto" constă în faptul că se acceptă o rețea cu mai multe noduri de intrare și de ieșire, dar nu se admit circuite și bucle. Interpretarea care se dă nodurilor este deosebită de cea cunoscută în cadrul metodei drumului critic, nodurile din graful „Gozinto" fiind **ponderate** cu codurile numerice ale materialelor, semifabricatelor, pieselor, subansamblurilor sau ale produselor finite. În schimb, ponderile arcelor acestui tip de graf reprezintă cantitatea din fiecare material, reper etc., care intră în componența semifabricatului sau produsului din faza următoare de producție, interpretarea lor corespunzînd într-o oarecare măsură problemelor de flux din cadrul teoriei grafelor.

■ Cartea editată de G. Parenti **Modelli econometrici per la programmazione** (Modele econometrice pentru programare), Florența, Scuola di Statistica dell Università, 1965, 484 pag., conține materialele Conferinței din iunie 1965 de la Universitatea din Florența, privitoare la modelele econometrice folosite în planificarea țărilor Pieței Comune.

■ În lucrarea recent apărută a lui Pierre Vinot, **Unité de la socioéconomie** (S.A.B.R.L., Paris 1966, 272 pag.), autorul propune **indicatorul consumtivității,** o variabilă care reprezintă față de consumație ceea ce productivitatea este față de producție. Studierea consumtivității ar permite cunoașterea mijloacelor de dezvoltare a consumului, de extindere „a debușeurilor sale sociale" și în principal explorează nevoile, puterea de cumpărare și cererea de consum. Cu ajutorul acestui indicator, autorul subliniază importanța pe care o prezintă existența în țările occidentale a unui sector de subconsumație constituit din persoane fără venituri sau cu venituri insuficiente.

■ **În Technische Revolution und Qualifikation der Werktätigen** (Revoluția tehnică și calificarea muncitorilor), Dietz Verlag, Berlin 1965, 170 pag., Ekkehard Sachse consideră că ridicarea calificării muncitorilor, ca urmare a automatizării, prezintă două aspecte : pe de o parte, perfecționarea echipamentului industrial determină dispariția treptată a muncii necalificate și semicalificate, sporind astfel greutatea specifică a muncii calificate, pe de altă parte, nivelul tehnic și cultural al muncitorilor, devenind în genere mai înalt, dă acestora posibilitatea să-și asimileze tehnologia producției moderne. Referindu-se la influența automatizării asupra diviziunii muncii, autorul subliniază tendința spre instruirea pe profil larg.

Seminarul „Metode matematice în organizarea științifică a producției"

ÎNTRE 14 și 17 noiembrie a.c. s-au desfășurat în aula Universității București lucrările seminarului „Metode matematice în organizarea științifică a producției", organizat de Consiliul Național al Inginerilor și Tehnicienilor și Societatea de Științe Matematice.

Au rostit un cuvînt de deschidere acad. *R. Răduleț,* **vicepreședinte al Academiei, membru al biroului C.N.I.T. și acad.** *Gr. Moisil,* **președintele Societății de Științe Matematice.**

Au fost prezentate comunicările : „Folosirea metodelor matematice moderne în activitatea de conducere, organizare și planificare a întreprinderilor industriale" de prof. dr. docent *H. Ionescu* **și conf. dr.** *Petre Mirescu ;* **„Probleme generale ale programării liniare" și „Programarea parametrică și aplicații în industrie" de conf. univ.** *I. Drăgan ;* **„Cercetări în minimizarea costului transporturilor" de dr.** *Petre Ivănescu :* **„Programarea discretă, cu aplicații în probleme de investiții și minimizarea prețului de cost" de dr.** *P. Ivănescu* **și dr.** *S. Rudeanu ;* **„Realizări ale Institutului de calcul al Academiei, filiala Cluj, în domeniul aplicării unor metode matematice în industrie" de dr.** *Teodor Rus ;* **„Unele aplicații numerice ale mașinilor de calcul" de conf. dr. ing.** *Paul Constantinescu ;* **„Automatizarea programării calculatoarelor electronice" de dr.** *Dragoș Vaida ;* **„Elemente de programare dinamică și unele aplicații în economie" de prof. dr. docent** *A. Haimovici ;* **„Programarea matematică în industria petrolieră" de** *Dumitru Vincențiu ;* **„Teoria jocurilor, cu aplicații la programarea liniară" de dr.** *Marius Iosifescu ;* **„Metode matematice în aprecierea ritmicității fabricației în industria construcțiilor de mașini" de ing.** *Ștefan Birlea ;* **„Programarea stochastică în mai multe etape, cu aplicații" de acad.** *Gheorghe Mihoc ;* **„Din activitatea Centrului de calcul economic și cibernetică economică" de prof.** *Edmond Nicolau ;* **„Programarea în timp a fabricației" de prof. dr.** *R. Rado* **și ing.** *L. Nemeti ;* **„Teoria grafurilor, cu aplicații la executarea optimă a unor lucrări de volum mare" de cercet.** *Gh. Isac* **și cercet.** *St. Niculescu ;* **„Teoria firelor de așteptare, cu aplicații la întreținerea utilajelor" de prof. dr.** *G. Ciucu ;* **„Problema stocurilor, cu aplicații în industrie" de asist.** *V. Craiu ;* **„Controlul statistic al calității producției" de cercet.** *I. Văduva ;* **„Prelucrarea și reprezentarea datelor de observație prin ecuații, cu aplicații în industria metalurgică" de cercet.** *I. Săcuiu ;* **„Probleme matematice ale siguranței în funcționare, cu aplicații" de dr.** *Mihai Boteș.*

Au avut loc, de asemenea, o serie de aplicații numerice ale unor metode expuse și comunicări de lucrări efectuate de ingineri și matematicieni în întreprinderi.

Cuvîntul de închidere la lucrările seminarului a fost rostit de prof. univ. *Manea Mănescu,* **membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România, președintele Centrului de calcul economic și cibernetică economică București.**

MERCUR PRINTRE MUZE

CĂI NOI PENTRU RADIO

PROBABIL că nici unul dintre mijloacele moderne de comunicare de masă nu cunoaște actualmente o mai acută și profundă criză de readaptare și reconsiderare ca radioul. Dacă televiziunea mai trăiește încă în perioada vertiginoasei creșteri cantitative și beneficiază, în fața unui public imens, de farmecul noutății, dacă presa tipărită a pierdut multe pene în ciocnirea cu televiziunea — dar, așa cum am avut prilejul să arătăm de nenumărate ori în aceste coloane — în același timp și datorită în bună măsură aceleiași ciocniri și-a conturat mai bine funcțiile sale specifice, radioul și-a văzut puse în discuție toate structurile sale fundamentale constituite de-a lungul a cîtorva decenii. Televiziunea părea să posede toate — sau aproape toate — avantajele care asiguraseră succesul radioului : comunicare directă, autenticitate, operativitate, mare capacitate de cuprindere, simultaneitate în stabilirea contactului cu publicul, completate desigur cu inegalabila imagine vizuală în mișcare. Nu e de mirare deci că unii și-au pus chiar problema rostului emisiunilor radiofonice, dacă nu imediat, dar măcar în condițiile existenței unui televizor în fiecare locuință și a transmiterii, paralele, a mai multor programe.

Ca și în alte privințe, aceste previziuni sumbre nu par să se confirme. Ceea ce nu înseamnă însă că în ultimii ani radioul n-a trebuit să efectueze (ne referim, bineînțeles, la țările în care televiziunea este foarte răspîndită) o serioasă operație de reconversiune. Această reconversiune se efectuează în special în două direcții. Prima privește transformarea radioului dintr-un centru de reunire a familiei într-un instrument individual. Aparatul de radio — mobilă masivă, în jurul căreia se aduna seară de seară întreaga familie — a căzut în desuetudine. Locul lui, ca punct de concentrare a unei participări familiale colective a fost luat de televizor. În schimb, în ce privește audițiile radiofonice, centrul de greutate se mută spre tranzistori și spre aparatele montate pe automobile, care presupun o ascultare individuală, în orice loc și în orice condiții, o ascultare care nu presupune imobilizarea auditorului, ci care, dimpotrivă, se poate desfășura paralel cu alte activități.

Această primă direcție a ascultării individuale se împletește astfel cu cea de-a doua : a unei ascultări „în mișcare". Emisiunea radiofonică este în felul acesta tot mai puțin un „spectacol" care trebuie recepționat potrivit unui anume ceremonial și tot mai mult un „însoțitor liber" al omului contemporan. E firesc deci ca ponderea anumitor programe complexe să scadă, în timp ce crește numărul emisiunilor de informații, de anchete și de muzică. Tot atît de firesc este ca prezentările prolixe și docte, tonul grav și solemn să devină tot mai puțin suportabile, în timp ce se generalizează un anumit stil de cozerie degajată, cît mai accesibilă și mai apropiată ascultătorilor.

Pe linia acestor preocupări, opinia publică franceză urmărește, în ultimele săptămîni, întrecerea în care sînt angajate cele trei principale stații de radio care deservesc publicul francez : France-Inter (de stat), Europe Nr. 1 și Radio-Luxembourg (particulare). Preluarea conducerii acestei din urmă stații de către cunoscutul magnat de presă Jean Prouvost (proprietarul ziarului „Le Figaro" și al revistelor „Paris Match" și „Marie-Claire") și hotărîrea acestuia de a proceda la modernizarea radicală a programelor, a provocat o reacție în lanț la stațiile concurente. Îmbunătățirile care se anunță peste tot merg tocmai în sensul pe care l-am subliniat înainte. Dezvoltarea și ameliorarea emisiunilor de știri constituie una dintre preocupările esențiale. De-a lungul întregii zile și mai ales în zonele „de impact" — între orele 6 și 9 dimineața și între 19 și 20 seara (după această oră televiziunea captează majoritatea auditorilor) — orice știre importantă este difuzată imediat ce sosește la redacție ; transmisiile directe de la locurile unde se desfășoară evenimentele ocupă un loc preponderent. În cursul recentului congres de cancerologie de la Tokio, stația Europe Nr. 1 a organizat o seară specială în care medicii francezi puteau să se adreseze direct cu întrebări celor mai vestiți specialiști adunați în capitala Japoniei. O altă inițiativă a stației Europe Nr. 1, pe aceeași linie a surprinderii directe a realității, privește trimiterea unor echipe complexe care să relateze „în direct" de-a lungul a patruzeci și opt de ore despre feluritele aspecte ale vieții din cîte o capitală străină.

Semnificativ este și faptul că s-a renunțat aproape cu totul la folosirea crainicilor — lectori impersonali ai unor texte aparținînd altora. Fiecare tranșă din programul zilnic este dată în seama unui „animator", care timp de cîteva ore e alături de ascultători, discută cu ei, îi antrenează la urmărirea emisiunilor, improvizează pe marginea lor, comunică știrile proaspăt sosite și, dacă e nevoie, le comentează pe loc.

Se profilează astfel o modalitate nouă de folosire a radioului ca instrument de comunicare, o modalitate care, fără a fi desigur singura posibilă, are dublul merit de a fi specific radiofonică și de a corespunde cerințelor informării contemporane.

H. DONA

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

SOCIOLOGIE

■ În lucrarea apărută recent în **Biblioteca de filozofie și sociologie** a **Editurii Politice** (1966, 192 pag.),

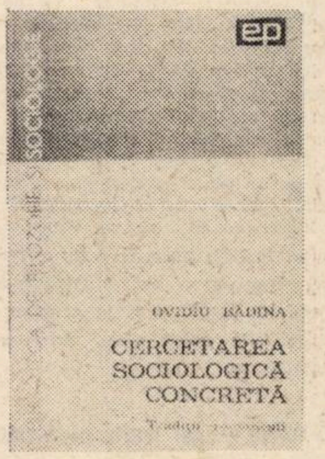

autorul, conf. univ. dr. Ovidiu Bădina, face o prezentare a tradițiilor românești în cercetarea concretă a realității sociale. Datorită, atît faptului că lucrări sociologice de sine stătătoare au apărut relativ tîrziu, cît și dificultății de a face o delimitare netă între cercetarea sociologică **concretă** și cea cu caracter de mai mare **generalizare,** autorul urmărește, pentru perioada anterioară „Școlii monografice de la București", îndeosebi lucrările care sînt rezultatul acțiunii de descriere sau cercetare **directă** a realității sociale.

■ Volumul, apărut recent (Editura Științifică, 1966, 344 pag.), întrunește o serie de studii pe bază de cercetări sociologice concrete, urmărind elaborarea unei prespective a dezvoltării învățămîntului în țara

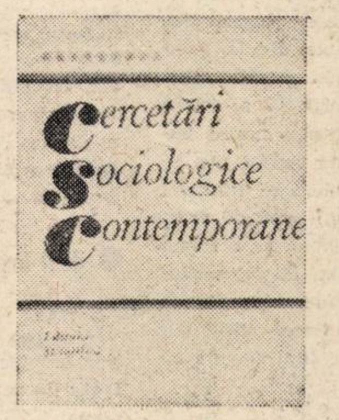

noastră. Orientate pe trei direcții principale — integrarea socială a tineretului, orientarea școlară și profesională a tineretului, probleme de metodologie și de istorie — studiile sînt semnate de Stanciu Stoian, Aculin Cazacu, Ion Gh. Stanciu, Haralambie Culea, Nicolae Dumitru, Dumitru Palade, Vasile Popeangă, Octavian Berlogea, H. N. Popescu, Bianca Bratu, Henri H. Stahl, Ion I. Matei, Gheorghe Stoian, Nicolae Kallos și G. Vlădescu-Răcoasa. Miron Constantinescu — coordonator științific al lucrării — semnează studiul „Direcții actuale ale cercetării sociologice în țara noastră".

■ Lucrarea **Terenuri degradate și valorificarea lor pe cale forestieră,** Editura Agro-Silvică, 276 pag., de dr. ing. C. Teaci și dr. ing. E. Costin, reprezintă o sinteză a rezultatelor obținute în cercetarea științifică, în producție și proiectare cu privire la condițiile staționare din terenurile degradate provenite prin eroziune, deflație (nisipuri mobile), porniturі și sărăturare, precum și a rezultatelor obținute prin culturile forestiere pe aceste terenuri (comportarea și dezvoltarea speciilor forestiere, tipurile de culturi indicate, metodele silvo-tehnice cele mai potrivite etc.).

DOCUMENTAR

ECONOMIA R. P. MONGOLE

SITUATĂ în nordul Asiei Centrale, R. P. Mongolă ocupă un vast teritoriu cu o suprafață de 1 535 mii km². Populația țării, redusă în raport cu întinderea ei, la 1 ianuarie 1966 reprezenta 1 120 000 locuitori, densitatea medie fiind de 0,8 locuitori pe km². Există regiuni mai populate, ca cele din nordul și vestul țării, în special pe valea rîului Selenga, unde densitatea ajunge la 2 locuitori pe km²; în schimb, în sudul podișului Gobi populația este extrem de rară (1 locuitor la 10—12 km²).

Dintre principalele centre urbane, cel mai mare este Ulan Bator, capitala republicii, cu o populație de circa 250 mii locuitori (inclusiv orașul satelit Nalahia). Este unul dintre cele mai vechi orașe ale Mongoliei; în trecut, Urga — numele vechi al orașului Ulan Bator de astăzi — era un centru comercial avînd numeroase mănăstiri, care i-au adus faima de oraș sfînt. Se dezvoltă și alte orașe ale țării ca Cioibalsan, Underhan ș.a.; în anii puterii populare au apărut numeroase localități noi, amplasate în special în apropierea rezervelor de materii prime.

Variate bogății naturale

R. P. MONGOLĂ dispune de variate resurse naturale: huilă și cărbune brun, șisturi bituminoase, țiței, minereuri de fier, mangan, cositor, wolfram, cupru, aur, argint, azbest, mică etc., precum și materiale de construcție ca: marmură, ghips, asfalt, cuarț, ș.a. Lucrările de cercetări geologice au scos la iveală existența petrolului în partea răsăriteană a pustiului Gobi, unde în prezent se și exploatează, precum și existența în regiunea Darhan de zăcăminte de minereuri de fier cu un conținut ridicat de metal, avînd o rezervă estimată la 18—20 milioane de tone. Cursurile de apă și resursele de cărbune reprezintă un potențial energetic destul de ridicat.

Printre bogățiile principale ale R. P. Mongole un loc important îl ocupă pășunile și fînețele naturale care se întind pe aproximativ 88% din suprafața țării, și constituie baza furajeră a creșterii animalelor. Pădurile ocupă mai puțin de 10% din suprafața țării; apele sînt bogate în pește.

Dezvoltarea agriculturii

AGRICULTURA, și în cadrul ei creșterea animalelor, constituie ramura de bază a economiei R. P. Mongole. Ponderea producției agricole în totalul producției industriale și agricole s-a ridicat în anul 1964 la aproximativ 60%. Agricultura R. P. Mongole este o agricultură socialistă, reprezentată de sectorul de stat care cuprinde 30 de gospodării agricole de stat și 37 de stațiuni de mașini pentru zootehnie, precum și de sectorul cooperatist, care cuprinde 289 de unități agricole.

Marea majoritate a populației se ocupă cu creșterea animalelor. Ponderea acestui sector în totalul producției agricole se ridică la aproximativ 77,6%. În anul 1965, efectivul total de animale a reprezentat 23,8 milioane capete, din care 13,8 milioane oi, aproape 4,8 milioane capre, 2,4 milioane cai, circa 700 mii cămile ș.a. În ceea ce privește numărul de animale pe locuitor, R.P. Mongolă se situează pe primul loc în lume.

În anii puterii populare, a apărut și s-a dezvoltat cultura plantelor. În ultimii 5 ani suprafețele însămînțate au sporit cu 81%, ajungînd la sfîrșitul anului 1965 la 480,6 mii ha. O atenție deosebită se acordă dezvoltării și întăririi bazei tehnice-materiale a agriculturii prin mecanizarea muncilor grele, atît în sectorul culturii plantelor, cît și în creșterea animalelor. În anul 1964 pe ogoarele R. P. Mongole au lucrat 8,2 mii tractoare (calculat în 15 C.P.), 2 029 combine cerealiere și multe alte mașini agricole, ceea ce a contribuit la creșterea producției cerealiere, în 1964, cu 34% față de anul 1960, iar a efectivului de animale — cu 13,3%.

Industria

CONSTRUCȚIA socialistă în Mongolia a determinat dezvoltarea forțelor de producție în economia țării, în primul rînd prin crearea unei industrii. S-au născut și cresc în ritm susținut industria energetică, petrolieră, minieră, carboniferă, prelucrarea metalelor. Se înregistrează progrese în industria textilă, de pielărie și încălțăminte, poligrafică, alimentară și alte ramuri industriale.

Dezvoltarea industriei în R. P. Mongolă în ultimii cinci ani se caracterizează prin următoarea evoluție a producției industriale:

	1960	1963	1964	1965
Producția globală industrială	100	149,7	155,3	166,8
din care:				
sectorul de stat	100	150,0	153,0	164,6
sectorul cooperatist	100	148,2	166,2	177,1

Producția globală industrială a crescut în 1965 de 1,7 ori în comparație cu 1960, cu un ritm mediu anual de 10,3%. În această perioadă, producția de energie electrică a crescut de 2 ori, extracția de cărbune — de 1,7 ori, producția de țesături de lînă — de 2,1 ori, de făină — de 3 ori.

Ca urmare, la sfîrșitul deceniului al VI-lea, R. P. Mongolă s-a transformat dintr-o țară a crescătorilor de animale într-o țară agrar-industrială.

Investițiile în economia națională s-au ridicat în anul 1965 la 778,4 mil. tugrici *), din care 50,7% au reprezentat investiții centrale de stat. Din totalul investițiilor, 74,4% au fost alocate lucrărilor de construcții-montaj, iar 23,4% — cumpărărilor de mașini și instalații. În anii celui de-al treilea cincinal (1960—1965) au fost construite și date în exploatare circa 90 de obiective industriale și secții noi, printre care exploatarea carboniferă de la Șarîn-Hol, care va avea o capacitate anuală de extracție de peste 1 milion tone cărbune, termocentrala din Darhan (intrată în funcțiune parțial), termocentrala din Baian-Ulghei, linia de înaltă tensiune Darhan-Suhe Bator, mina carboniferă Țahiurtai și alte obiective.

*) 1 tugric = 1,5 lei.

R. P. Mongolă întreține relații comerciale cu numeroase țări; aproape 90% din volumul schimburilor comerciale revine țărilor socialiste. Principalele articole de export sînt animale vii și tăiate, piei brute și prelucrate, lînă ș.a. Există preocupări spre o creștere a volumului exportului de produse prelucrate, lucru care va fi posibil pe măsura creării de noi capacități ale industriei ușoare și alimentare. Pe seama importului se satisfac necesitățile economiei naționale în mașini, utilaje, produse chimice, bunuri de larg consum ș.a.

Locuințe, școli, spitale

SUCCESELE obținute în dezvoltarea economică a țării au dus la creșterea nivelului material și cultural al populației. In ultimii cinci ani veniturile reale ale muncitorilor și funcționarilor au crescut cu 30%, iar veniturile muncitorilor agricoli de 1,7 ori.

Intr-un ritm rapid se desfășoară construcțiile de locuințe: anul trecut s-au construit și dat în exploatare 132,2 mii mp de suprafață locativă.

Realizări de seamă s-au obținut în domeniul învățămîntului și al sănătății: în prezent în țară există 448 școli de învățămînt general în care învață 164,4 mii copii, 18 școli speciale de învățămînt mediu și 7 institute de învățămînt superior. Numărul spitalelor se ridică la aproximativ 100, al policlinicilor și dispensarelor la 112, iar numărul medicilor și personalului sanitar a crescut față de anul 1925 de la 10 la 7 700.

★

OBIECTIVE însemnate stau în fața poporului mongol în cel de-al patrulea cincinal (1966—1970), perioadă în care se va traduce în viață programul adoptat la Congresul al XV-lea al P.P.R.M. În cincinal se prevede creșterea volumului producției industriale cu 70—80%, cu un ritm mediu anual de 11—12,5%. Volumul global al producției agricole urmează să sporească cu 38—48%, efectivul total de animale va ajunge la 25—26 mil. capete. Creșterea prevăzută a venitului național, de 30% față de anul 1965, va trebui să asigure ridicarea cu circa 16—17% a venitului real al populației.

V. BRĂNEANU
M. RUDĂREANU

CORESPONDENȚĂ DIN BELGRAD

PROGRESELE TURISMULUI ÎN IUGOSLAVIA

ULTIMELE date arată că anul 1966 este un an record pentru turismul iugoslav. Numărul vizitatorilor străini ar putea să ajungă pînă la sfîrșitul anului la 15 milioane, iar suma care se va cîștiga pare să atingă cifra de 150 milioane dolari. Aceste cifre trebuie să fie analizate în lumina cîtorva date statistice mai vechi: în anul 1957, turismul a adus 11 milioane dolari, în 1960 — circa 20 milioane dolari, iar în 1965 — circa 105 milioane. De la cîteva sute de mii de vizitatori în anii '50, numărul a crescut la 8 milioane în anul 1965. Aceste cifre indică marile posibilități ale acestei ramuri economice.

Socotelile optimiste au deci o bază reală. În primele 8 luni ale acestui an, 12 milioane de oameni au trecut frontierele Iugoslaviei, fie pentru a vizita Iugoslavia, fie în tranzit: s-a cîștigat cu 63% mai multă valută străină decît în aceeași perioadă a anului 1965; s-au vîndut cu 50% mai multe bunuri de consum contra valută străină etc.

Și totuși, iugoslavii consideră că turismul poate fi o sursă cu mult mai bună de venit și că mai sînt multe probleme de rezolvat pentru a-l dezvolta pe deplin. Planul economic pe anii 1966—1970 prevede să se ajungă în 1970 la un venit de 400 milioane dolari din turism. Firește, realizarea acestui obiectiv nu va fi o sarcină ușoară.

Materializarea posibilităților

CÎND se vorbește despre turism în Iugoslavia, se are în vedere în primul rînd Coasta Adriaticii. Și, cu toate că mai sînt încă multe locuri atrăgătoare de la Alpi și lacurile Sloveniei pînă la mănăstirile medievale macedonene, acest lucru este în mare măsură adevărat. O coastă de 6116 km, printre cele mai frumoase din lume, oferă deosebite posibilități de dezvoltare.

Recunoscînd importanța turismului, autoritățile centrale și locale și oamenii din regiunile interesate au început, în ultimii ani, să materializeze posibilitățile existente. Înainte, investițiile s-au făcut numai în infrastructură și în industrie, pentru a asigura baza materială a dezvoltării politice și economice independente. Sectorul „terțiar", inclusiv turismul, rămînea, în general, în urmă. Pînă în anul 1957, totalul investițiilor a reprezentat 41% din produsul social total, dar numai 0,7% din investiții erau pentru prestații și turism. Abia în anii '60 au început să se îmbunătățească condițiile obiective și subiective; rezultatele au fost evidente. Desigur, această situație a fost determinată și de un avînt spectaculos al turismului mondial care a crescut, începînd din anul 1960, în medie cu 12% pe an, cheltuielile crescînd pînă la 15%, precum și de orientarea generală a Iugoslaviei spre o participare din ce în ce mai largă la viața economică internațională. Pe acest plan, turismul joacă un rol însemnat.

Mai mulți turiști — mai multe probleme

LUATE în mod izolat, rezultatele turismului în Iugoslavia sînt destul de bune. Dar trebuie să ținem seama de următorul fapt: în anul 1965, în Iugoslavia au intrat numai 2,5% din totalul turiștilor europeni și numai 1,5% din totalul valutei străine cheltuite de ei. Să comparăm cele 105 milioane dolari ai Iugoslaviei cu 1 288 milioane ai Italiei, 1 157 milioane ai Spaniei, 910 milioane ai Franței sau chiar cu realizările Greciei care a cîștigat cu ceva mai puțin decît Iugoslavia, dar de pe urma unui mult mai mic număr de vizitatori. Una din principalele sarcini constă deci în aceea de a mări nu numai numărul vizitatorilor, ci și media cheltuielilor lor zilnice, care în anul 1965 a fost de 9,2 dolari, în loc de 12 sau 15 și mai mult chiar, cît este în alte țări.

Pentru a rezolva problemele, Iugoslavia a și făcut un considerabil efort. Ținînd seama de faptul că un număr din ce în ce mai mare de turiști vin cu propriile lor mașini (anul acesta vor intra în țară 5 milioane de automobile), se construiesc șosele noi, iar cele vechi se modernizează. Cea mai importantă acțiune a constituit-o construirea magistralei adriatice care se întinde pe coasta de la granița italiană pînă la cea albaneză. Se construiesc noi hoteluri, noi magazine, stații de benzină etc.

Dar cererea de spații și servicii crește. De aceea vor trebui să se găsească noi soluții. Întreprinderile turistice și de aprovizionare au obținut credite pentru a-și spori și moderniza capacitatea; pe de altă parte, cetățenii particulari au fost încurajați să-și ofere serviciile turiștilor. Ei au obținut credite pentru a-și îmbunătăți apartamentele pe care le închiriază în timpul sezonului prin agențiile și asociațiile locale de turism.

O dată cu expansiunea turismului, trebuie avut în vedere, ca în unele regiuni baza turistică să nu se dezvolte neplanificat, ca la construirea de hoteluri, clădiri particulare, restaurante etc., să se țină seamă de necesitățile sistematizării în perspectivă. Abia de curînd s-au făcut studii cum să se dezvolte o regiune sau alta. Se pregătește un plan pentru regiunea croată a coastei. După cum arată studiile, aici vor putea găsi loc 2,2 milioane de oameni — circa 140 milioane nopți anual. În baza unui plan general, toate municipalitățile vor trebui să hotărască pînă în anul viitor modul de folosire a spațiului — unde să se construiască hoteluri, case de odihnă, cabane pentru camping, moteluri, apartamente particulare și alte construcții, după care se va trece la alcătuirea unor planuri și programe amănunțite. La aceste lucrări vor trebui antrenați, pe lîngă experți și arhitecți iugoslavi, și specialiști străini.

Partea cea mai de sud a Coastei și dezvoltarea ei au devenit obiectul studiilor experților Fondului special al O.N.U. Ei au afirmat că aceasta este o regiune ale cărei frumuseți naturale ar trebui păstrate, și au făcut recomandările corespunzătoare. Fără îndoială că majoritatea lor va fi pusă în aplicare. O.E.C.D. a dat ajutor în ceea ce privește studierea unor probleme privind tranzitul turistic în Iugoslavia, mai ales în legătură cu sporirea considerabilă a numărului celor care trec granițele țării. Iugoslavia face eforturi pentru a învăța din experiența altor țări.

Soare și zîmbete

CA și alte țări din vecinătate, Iugoslavia caută să atragă un număr cît mai mare de turiști. În același timp între aceste țări se dezvoltă o colaborare în domeniul turismului. Pot fi menționate cîteva exemple: există planuri comune de publicitate și circuite organizate între Iugoslavia, Italia și Grecia; între Iugoslavia și Bulgaria și între acestea două și Turcia; între Iugoslavia și Ungaria. Acțiunea comună a Iugoslaviei și Austriei este numită „Dunărea albastră — Adriatica albastră". Există propunerea unei acțiuni unite a țărilor dunărene etc.

Toate acestea vor contribui, fără îndoială, la realizarea obiectivului de creștere a venitului provenit din turism. Dar mai sînt încă alte multe lucruri de făcut și soluții de găsit. Iugoslavii trebuie să facă în așa fel ca șederea în țara lor să fie mai plăcută prin organizarea de spectacole, programe culturale etc., să ofere turiștilor străini ca amintire produse locale. Toate aecstea îi bucură pe turiști. Și trebuie să învețe să fie tot atît de prietenoși și zîmbitori în calitatea lor de ospătari sau funcționari de bancă sau de poștă, cum sînt în relațiile lor particulare.

Toate acestea vor cere timp, dar acum după succesul din acest an, iugoslavii sînt mai optimiști decît oricînd, convinși fiind că prevederile lor se vor realiza.

Aleksandr LEBL
redactor al revistei „Ekonomska Politika"

R. P. UNGARĂ

NOUL PLAN CINCINAL ŞI PROGRESUL TEHNIC

SARCINILE trasate de planul economiei naţionale a R. P. Ungare pe 1966—1970 implică o creştere însemnată a eficienţei economice a producţiei, realizabilă numai printr-o dezvoltare tehnică corespunzătoare. Aceasta se concretizează în două direcţii : pe de o parte, lărgirea continuă şi îmbunătăţirea structurii bazei de materii prime şi de energie primară, ridicarea eficienţei exploatării ; pe de altă parte, valorificarea optimă a resurselor prin îmbunătăţirea condiţiilor de economisire a muncii materializate, prin aplicarea unor tehnologii şi utilaje moderne pe baza progresului tehnico-ştiinţific. Cu alte cuvinte — aşa cum arăta recent revista TARSADALMI SZEMLE — este vorba de reducerea consumului specific de materii prime şi energie, de creşterea conţinutului de muncă intelectuală în produsul finit.

● Valorificarea resurselor

ACTIVITATEA de ridicare a nivelului tehnic urmează să înceapă, deci, chiar de la aprovizionarea cu energie electrică. Modernizarea centralelor electrice va trebui să ducă la reducerea consumului de combustibil de la 3580 calorii pe kilovat-oră în 1965 la 3100 cal/Kwo în 1970 ; aceasta ar permite economisirea, în cincinal, a circa 5 milioane tone de cărbune. Paralel, se prevede reconstruirea instalaţiilor energetice din întreprinderile industriale, afectîndu-se acestui scop investiţii în valoare de 650 milioane forinţi. Îmbunătăţirea balanţei de combustibil va fi urmărită şi pe calea extinderii tracţiunii diesel şi electrice pe căile ferate, pe calea folosirii largi a resurselor recent descoperite de gaz metan. De asemenea, se prevede asigurarea în viitor a unei părţi din necesarul de energie, prin pregătirea, încă în perioada acestui cincinal, a construirii unei centrale atomo-electrice cu o putere de 600—800 MW. În anul 1970, balanţa de combustibil urmează să arate astfel : cărbune — 57,5%, ţiţei — 25,0%, gaze — 12,2%, alţi purtători de energie — 8,3%.

În domeniul siderurgiei, progresul tehnic urmează să se oglindească în îmbunătăţirea calităţii oţelurilor, în lărgirea sortimentelor, în extinderea fabricării produselor de a doua fază de prelucrare. Aplicarea metodei de insuflare a oxigenului va permite sporirea producţiei de oţeluri slab aliate ; se prevede creşterea cu circa 65% a producţiei de laminate din oţeluri aliate.

În extracţia de bauxită se urmăreşte introducerea unor tehnici noi în adîncirea şi exploatarea minelor. Se va îmbunătăţi valorificarea complexă a aluminei, randamentul de oxid de aluminiu, tehnologia prelucrării aluminiului în producţie finită.

Un rol important îi revine dezvoltării tehnicii în industria chimică, care urmează să asimileze tehnologiile moderne în producţia maselor plastice, a fibrelor sintetice şi a îngrăşămintelor chimice. Se prevede creşterea producţiei de mase plastice de la 2,5 kg pe un locuitor în 1965, la 8—10 kg în 1970. Se va trece la producţia de îngrăşăminte combinate, de carbamidă şi de superfosfaţi amonizaţi ; consumul specific de energie la producţia amoniacului va scădea de la 1500—1775 Kwo/tonă în 1965 la 780—850 Kwo/tonă în 1970.

● Nivelul tehnic al producţiei

PE planul ridicării nivelului tehnic al producţiei, trebuie menţionată, în primul rînd, dezvoltarea construcţiei de maşini. Aici urmează să se afirme tendinţele noi şi anume separarea producţiei de piese şi organizearea montajului : fabricarea pieselor, elementelor şi subansamblelor să devină tot mai independentă, o dată cu extinderea sistemului constructiv (de asamblare) al maşinilor şi utilajelor. Acest principiu se va aplica cu precădere în construcţia de motoare, maşini-unelte, aparataj, piese hidraulice şi pneumatice, la mijloace de telecomunicaţii. El va uşura mecanizarea şi automatizarea complexă a proceselor de producţie în construcţia de maşini. Concomitent, se va acorda atenţie extinderii procedeelor moderne de prefabricaţie (turnarea de precizie, siderurgia pulberilor etc.). Un accent deosebit se va pune pe dezvoltarea producţiei de elemente de automatizare, a tehnicii semiconductorilor.

Industrializarea construcţiilor, pe baza producţiei de elemente prefabricate (la sfîrşitul cincinalului, construcţiile din panouri prefabricate vor reprezenta, conform prevederilor, 55—60% din totalul construcţiilor de locuinţe), urmează a fi însoţită de aplicarea tot mai largă a materialelor plastice.

Planul de modernizare a căilor ferate prevede ca tracţiunea electrică să aibă în 1970 o pondere de 32—33%, iar tracţiunea diesel — de 48% din total.

Modificarea structurii bazei de materii prime, în primul rînd lărgirea producţiei chimice, va asigura aprovizionarea industriei uşoare cu fibre chimice, a căror cotă-parte în produsele textile este prevăzută să sporească la 30%. Paralel, se vor aplica tehnologiile noi de fabricaţie, ca materialele neţesute, materiale textile cu folii spumoase (poliuretan etc.), înlocuitori de piele şi altele.

● Perfecţionarea agrotehnicii

TEHNICA înaintată urmează să-şi spună cuvîntul şi în mecanizarea şi chimizarea agriculturii. Iată unele prevederi aferente ale planului : În acest cincinal, agricultura ungară va primi 38—40 mii de tractoare, precum şi multe maşini şi instalaţii de recoltat, transportat, depozitat şi conservat produse agrare, de prelucrat fructe etc. Aprovizionarea cu îngrăşăminte chimice va atinge 3,2—3,4 milioane de tone. Cu circa 50% vor spori cantităţile de furaje combinate. Prin modernizarea şi valorificarea completă a instalaţiilor de irigare, suprafeţele irigate vor ajunge la 600—650 mii holzi (345—375 mii ha), creîndu-se pe această cale premisele pentru intensificarea producţiei.

Pentru a se putea asigura prelucrarea în condiţii tehnice cît mai bune a producţiei agrare, industria alimentară urmează a fi înzestrată, la rîndul ei, cu o tehnică modernă. Se prevede introducerea tehnologiilor de producţie continuă, în flux neîntrerupt. Se vor aplica metode şi procese noi de conservare a produselor alimentare, de reducere a perisabilităţii şi se va realiza un lanţ neîntrerupt de instalaţii frigorifere de la producător la consumator. Se preconizează accelerarea mecanizării transporturilor şi modernizarea ambalajului. Potrivit planului cincinal, în 1970 produsele alimentare preambalate vor avea o pondere de 70%.

După cum arată presa ungară, realizarea tuturor acestor obiective va cere lucrări ample şi susţinute de cercetări ştiinţifico-tehnice, care vor fi cu atît mai eficiente, cu cît capacităţile de cercetare vor fi mai economicos valorificate, mai consecvent îndreptate spre rezolvarea importantelor sarcini în economia naţională.

dr. I. KUN

EXPOZIŢII TEHNICE ALE R. D. GERMANE

ÎN Pavilionul de expoziţii din Piaţa Scînteii, Întreprinderea de comerţ exterior „Büromaschinen-Export" din Berlin prezintă o gamă largă de mijloace tehnice destinate simplificării lucrărilor de birou şi de contabilitate. Printre exponate figurează maşini automate de evidenţă, calculatoare electronice de birou, care efectuează toate operaţiunile matematice, maşini electronice de facturat cu bandă perforată, maşini contabile „ASCOTA" pentru multiple lucrări de birou, multiplicatoare (care multiplică un text scris în cîteva minute, în 400 de exemplare) etc.

Într-o altă sală a pavilionului, Întreprinderea de comerţ exterior „Invest-Export" prezintă instalaţii, echipamente şi maşini pentru industria grea şi în special pentru construcţiile de maşini, precum şi modelele unei linii tehnologice pentru fabricat cabluri electrice izolate cu material plastic, un concasor cu ciocane şi şoc ş.a.

R. D. VIETNAM. – Învăţămîntul continuă. Tranşeele sînt săpate lîngă băncile elevilor, pentru a-i adăposti în caz de bombardamente

R. P. ALBANIA

PERSPECTIVE '66—'70

DIRECTIVELE celui de-al V-lea Congres al Partidului Muncii din Albania privind dezvoltarea economiei şi culturii în R. P. Albania în anii 1966—1970 încep prin a face un bilanţ al principalelor realizări ale planului cincinal pe anii 1961—1965. Ele arată că planul producţiei industriale a fost îndeplinit în proporţie de 97% ; în 1965, producţia industrială a crescut cu 39% în comparaţie cu 1960. În unele ramuri ale industriei, planul a fost depăşit, de exemplu în industria cromului — cu 12%, în industria cuprului — cu 8%, în industria electrică — cu 2%, în industria construcţiilor de maşini — cu 8%, în industria chimică — cu 25%. Industria petrolieră a luat avînt datorită descoperirii unor noi zăcăminte de petrol şi gaze.

Producţia agricolă a depăşit cu 29% pe cea din cincinalul precedent. În anii 1961—1965 suprafaţa cultivată a sporit cu 11%. 46% din terenurile cultivate au devenit irigabile, iar volumul lucrărilor mecanizate a crescut cu 82%.

În cursul cincinalului încheiat s-au realizat cu 43% mai multe investiţii şi cu 67% mai multe construcţii decît în cei 5 ani premergători, venitul naţional a crescut cu 44%, volumul comerţului socialist cu amănuntul cu 36%.

În ceea ce priveşte dezvoltarea economiei în cadrul celui de-al patrulea cincinal pe anii 1966—1970, Directivele stabilesc următoarele sarcini principale : continuarea dezvoltării forţelor productive ale ţării pentru accelerarea construirii integrale a bazei materiale şi tehnice a socialismului ; continuarea în acest scop a industrializării socialiste a ţării, sporirea producţiei industriale, prin folosirea mai raţională a capacităţilor productive în exploatare şi prin construirea de noi obiective ; concentrarea forţelor asupra unei dezvoltări mai rapide a producţiei agricole, îndeosebi a producţiei de cereale, printr-o agricultură mai intensivă ; ridicarea, pe baza creşterii producţiei, a bunăstării materiale şi a nivelului cultural al populaţiei.

Indicatorii principali ai dezvoltării economiei şi culturii pe perioada celui de-al IV-lea cincinal prevăd următoarele creşteri : producţia brută a industriei în 1970, în comparaţie cu 1965, cu 45—50% ; producţia brută a agriculturii, în comparaţie cu cel de-al III-lea cincinal, cu 35—40% ; venitul naţional în 1970, în comparaţie cu 1965, cu 43—48% ; investiţiile globale, în comparaţie cu cel de-al III-lea cincinal, cu 28—33% ; volumul global al circulaţiei mărfurilor în 1970, în comparaţie cu 1965, cu 25—27% ; veniturile reale ale populaţiei în 1970, în comparaţie cu 1965, cu 15—17%.

Dezvoltarea industriei urmează să se desfăşoare dîndu-se prioritate sporirii producţiei mijloacelor de producţie, îndeosebi extracţiei şi transformării minereurilor, a petrolului şi gazului, lărgirii bazei energetice, metalurgiei, industriei mecanice şi chimice. Planul preconizează ca producţia industrială să fie mai strîns legată de sarcinile pe care le pune trecerea la o agricultură intensivă, asigurînd aprovizionarea cu îngrăşăminte chimice şi acoperind, în esenţă prin producţia naţională, necesităţile de unelte, piese de schimb, maşini şi alte utilaje, pentru extinderea şi consolidarea bazei tehnice-materiale a agriculturii.

În 1970, producţia de petrol urmează să depăşească 1 200 000 tone. Baza de rafinărie urmează a fi extinsă, în comparaţie cu anul 1965, cu 116—120%.

Se prevede ca producţia construcţiei de maşini să sporească în 1970 cu 105—110% faţă de 1965, lărgindu-se producţia de utilaje în ţară. Producţia industriei uşoare urmează să crească cu 43—45%, iar a industriei alimentare cu 20%.

Sarcina cea mai importantă în agricultură, potrivit Directivelor, este creşterea producţiei de cereale panificabile. În cursul celui de-al IV-lea cincinal urmează să se producă cu 60—65% mai multe cereale panificabile, decît în cursul celui de-al III-lea cincinal. Se prevede ca în 1970 să se producă 400 000—450 000 tone cartofi, să se dezvolte producţia de plante tehnice, de legume şi fructe. Vor trebui defrişate 115 000 hectare suprafaţă agricolă. dintre care 89 000 vor fi destinate culturilor de cîmp. Sarcina principală va fi creşterea randamentului la hectar.

O atenţie deosebită va fi acordată, de asemenea, dezvoltării creşterii vitelor, în deosebi a bovinelor şi a animalelor mici. Se prevede ca în 1970, în comparaţie cu 1965, producţia de carne să crească cu 25—30% şi cea de lapte cu 40—45%.

În realizarea investiţiilor şi construcţiilor, o grijă deosebită se va acorda lucrărilor agricole şi celor industriale, care slujesc în primul rînd creşterii şi întăririi bazei tehnice-materiale a agriculturii.

Pe baza creşterii producţiei agricole şi industriale, precum şi a sporirii venitului naţional, se prevede ca venitul real pe cap de locuitor să fie în 1970 cu 15—17% mai mare decît în 1965. Cheltuielile statului pentru dezvoltarea activităţii sociale şi culturale, ca şi pentru asigurările sociale, urmează să crească cu 19—21%. Numărul muncitorilor e prevăzut să sporească cu 23—25%.

Volumul circulaţiei mărfurilor în comerţul cu amănuntul urmează să fie în 1970 cu 25—27% mai mare decît în 1965. Se va da atenţie sporită artizanatului şi serviciilor de utilitate publică, pentru a satisface mai bine şi mai rapid nevoile populaţiei.

Se prevede ca în 1970 numărul elevilor şi studenţilor şcolilor de toate gradele să se ridice la 542 000, adică cu 27% mai mult în comparaţie cu 1965.

Directivele trasează şi sarcina extinderii şi ridicării la un nivel superior a activităţii de cercetare ştiinţifică şi experimentare ştiinţifică, factori indispensabili pentru construcţia socialismului.

C. LASCU

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE

VICTORIA

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

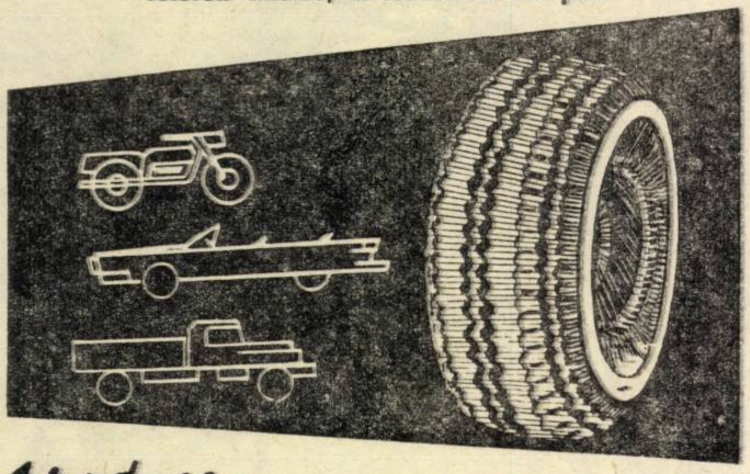

produce

ANVELOPE ȘI CAMERE DE AER

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU"

CLUJ

str. Tudor Vladimirescu nr. 12–14
telefon 1.47.30

produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru țesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat și vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- mașini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

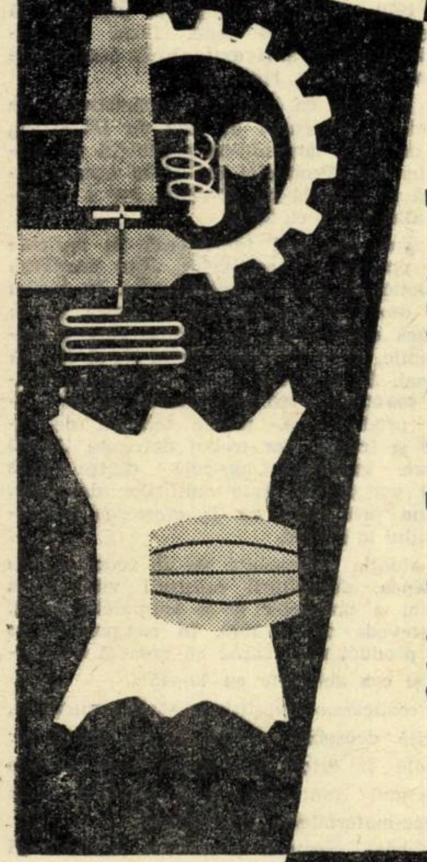

UZINA PROGRESUL BRAILA

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE

● Reductor 1000 kW ● Rulou compresor R. 12 și R. 13 ● Excavatoare 0,3 mc. ● Utilaj rafinării ● Concasor 4 A și 6 A ● Concasor mobil pe pneuri ● Utilaj pentru fabrici de ciment ● Osii montate

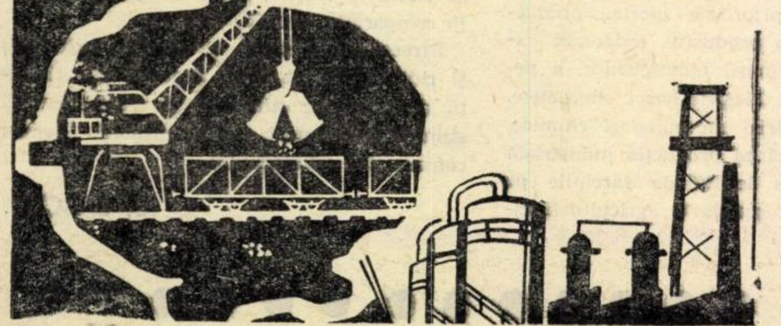

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE — BRĂILA

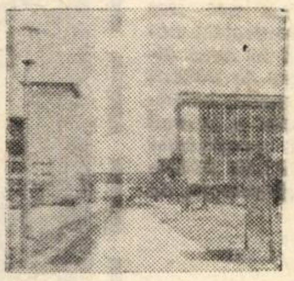

PRODUCE:

- celuloză papetară
- celuloză pentru celofibră
- carton: duplex triplex
- hipoclorit de sodiu
- acid clorhidric

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE CĂLĂRAȘI

produce:

- Celuloză din paie naturală
- Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE :

- Hîrtie Offset
- „ tipar înalt
- „ de scris L. A.
- „ de scris L. B. cretată
- „ suport pentru cretare
- „ de ambalaj albit
- „ de ambalaj rezistent.

CAIETE :

- cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
- de aritmetică și dictando de 8—100 file
- de aritmetică și dictando cu spirală — 100 file
- pentru teză
- caiete repertoare cu 48—100 file

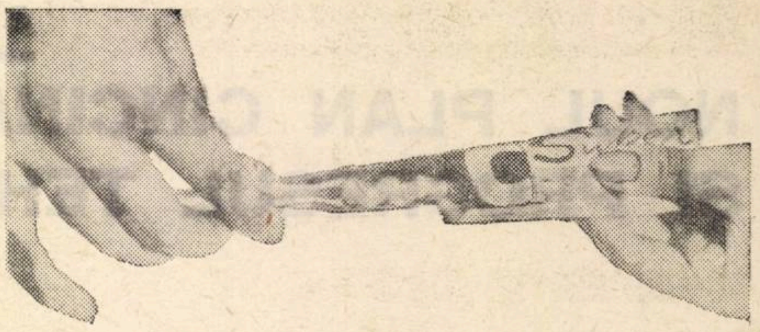

- Supercristal
- Clorofila
- Diadent
- Perla

Produse de calitate superioară.

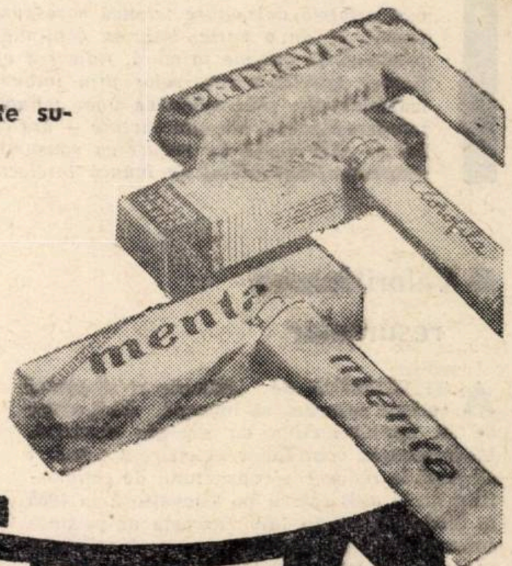

NIVEA

EMAILUL ROȘU

Solicitați la magazinele de specialitate, noile produse ale Uzinei „EMAILUL ROȘU": vase emailate în execuție — coajă de stejar, cu dungă de aur, marmură și granit.

Aspectuoase și durabile.

CEAHLĂU

EXECUTĂ

INTREPRINDERE MECANICA
str. Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

Cu REPARTIȚIE :

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnante
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE :

- Generatori acetilenă

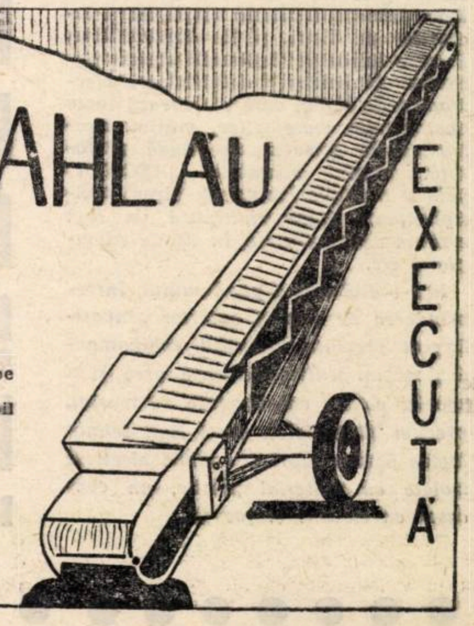

EINHEIT

SCHIMBĂRI ÎN SISTEMUL FORȚELOR DE PRODUCȚIE

ÎN articolul „Schimbări în sistemul forțelor de producție sociale", apărut în numărul 9/1966 al revistei, Gerhard Schulz subliniază importanța determinării conținutului forțelor de producție, a căror complexitate crește cuprinzînd și factori ca știința, organizarea și conducerea procesului de producție. (Vezi schema alăturată). Autorul arată că datorită revoluției tehnico-științifice, în sistemul forțelor de producție intervin modificări calitative, ele îmbogățindu-se cu elemente noi, de care trebuie să se țină seama la analiza științifică.

Conducerea producției, „sistemul nervos" al economiei naționale cum este denumită această activitate în articol, trebuie să țină pasul cu dezvoltarea forțelor de producție moderne.

Subliniind în acest context rolul științei ca forță de producție, autorul scrie :

„Noul rol productiv și social al științei moderne, ca factor hotărîtor al progresului social, rezultă în primul rînd din procesul transformării ei într-o forță de producție nemijlocită, dintr-o legitate generală a dezvoltării forțelor de producție moderne...

Revoluția științifico-tehnică duce la schimbări calitative în domeniul *mijloacelor de muncă,* fără de care procesul de producție este de neconceput. În cadrul mijloacelor de muncă, *tehnica de producție* are o însemnătate esențială. Mijloacele generale de muncă, cum sînt : clădirile, canalele, străzile, pămîntul (solul), nu fac parte din tehnica de producție, sînt însă condiții materiale importante pentru procesul de producție. Actuala etapă de dezvoltare a marii producții mașiniste se caracterizează prin schimbări esențiale în mijloacele de muncă.

Mașinile electronice de calcul, în primul rînd tehnica cibernetică au devenit parte integrantă indispensabilă a economiei, științei și vieții publice. Ele sînt baza tehnico-materială a conducerii moderne a procesului de producție, întrucît fac posibilă optimizarea proceselor economice și de altă natură. Totodată ele constituie premisa tehnico-materială pentru a scuti pe om, în domeniul productiv și social, de munci de rutină, schematice și monotonie.

...Prin automatizare, *complexul de mașini* triarticulat se înlocuiește tot mai mult printr-un complex nou, cu *patru articulații,* cuprinzînd ca o a patra articulație dispozitivul de comandă. Această nouă articulație nu reprezintă pur și simplu o completare : prin ea apar noi complexe de mașini de înaltă productivitate. Dat fiind că aceasta a patra articulație recepționează impulsuri, înregistrează neîncetat rezultatele muncii, reacționează automat la perturbări, ea atinge un grad atît de înalt, încît dirijarea directă a instrumentelor de muncă de către om devine de prisos.

Se dezvoltă tot mai mult *caracterul de instalație* al mijloacelor de muncă. Această nouă treaptă în dezvoltarea mijloacelor de muncă este legată de trecerea la procesele de producție continue și de automatizarea producției. Prin unirea și înlănțuirea de mașini, aparate, agregate în scopul realizării ansamblului procesului tehnologic, apare o instalație complexă, calitativ nouă, ale cărei părți constitutive sînt legate prin sisteme energetice și de transport unitare.

Randamentul multor echipamente și mașini sporește considerabil. În multe cazuri, la unitate egală de echipament volumul producției a crescut substanțial, iar costurile pe unitate de producție au scăzut. Se realizează tendințele de dezvoltare progresive ale marii producții mașiniste, analizate de Marx, ca: a) continuitatea, b) creșterea vitezei muncii și a preciziunii, c) conexiunea tot mai largă a operațiunilor de muncă și d) automatizarea muncii.

Ritmul înalt al progresului tehnico-științific depășește tot mai mult ritmul uzurii fizice a aparatului de producție. Aceasta cere adaptarea producției la noi produse avansate, eliminarea echipamentelor de producție învechite și modernizarea celor existente, precum și un aparat de producție mobil, de înaltă productivitate, care poate fi adaptat, cu cheltuieli relativ reduse, la producția unor produse noi și la tehnologii noi. La proiectarea noilor echipamente de producție, o caracteristică determinantă devine *mobilitatea* lor, ținînd seama de modificarea rapidă a tehnologiei și a produselor.

Ca urmare a revoluției științifico-tehnice devine evidentă tendința de creștere în cadrul investițiilor a *ponderii echipamentelor* pe seama construcțiilor".

„În condițiile revoluției tehnico-științifice — *se arată în continuare în articol* — importanța *obiectelor muncii* în sistemul forțelor de producție a crescut. Rolul lor calitativ nou constă astăzi în următoarele :

În primul rînd, o dată cu dezvoltarea cu precădere a industriei chimice, a început marșul triumfal al maselor plastice, al rășinilor sintetice, al fibrelor sintetice, al cauciucului sintetic și al multor produse chimice, „crearea" cărora de la bun început nu poate fi decît rezultatul științei.

În al doilea rînd, ca urmare a revoluției tehnico-științifice, au fost îmbunătățite considerabil calitatea și proprietățile obiectelor existente ale muncii, respectiv din substanța lor s-au creat altele noi. Construcția de mașini, în special ramuri ca : electronica, tehnica rachetelor, tehnica semiconductorilor, industria de avioane, construcția de mașini energetice și altele necesită, pe lîngă materiale sintetice, un sortiment imens de materiale metalice cu însușiri prețioase, fără de care nivelul înalt de dezvoltare al acestor ramuri nu putea fi realizat...

În al treilea rînd, revoluția tehnico-științifică exercită o influență esențială, în două direcții asupra dezvoltării industriei extractive. Pe de o parte, prin intensificarea automatizării, electrificării, prin introducerea tehnicii nucleare etc. au apărut cerințe mereu crescînde de materii prime și materiale noi. În 1964, statistica internațională a extracțiilor a evidențiat 28 de noi materiale, față de cele cunoscute cu 35 de ani în urmă (1929). Pe de altă parte, revoluția tehnico-științifică face posibilă exploatarea unor materii prime minerale în cantități sporite și în condiții mai dificile. După cum se știe, în condițiile mijloacelor moderne de transport, prospectare și extracție, apa mărilor, deșerturile, ghețurile, jungla, căldura și gerul nu mai reprezintă piedici de netrecut.

Calitatea nouă a obiectelor muncii și folosirea lor completă au permis rezolvarea multor probleme tehnice, au constituit premisele pentru soluționarea într-un fel nou a multor sarcini tehnice, au dus la reducerea consumului de materiale, pe unitate de produs, respectiv de randament și sînt legate de dezvoltarea progresivă a mijloacelor de muncă și a tehnologiei, de o creștere substanțială a eficienței obiectelor muncii. Extragerea, fabricarea și prelucrarea obiectelor de muncă moderne atrage după sine modificări continue, cîteodată revoluționare, la mijloacele de muncă și în tehnologie".

„Dacă în trecut — *scrie apoi autorul* — tehnologia era adaptată în principal stadiului de dezvoltare a echipamentelor și exista părerea că tehnologia este determinată de echipamente, astăzi se pornește în teorie și în practică de la interacțiunea reciprocă dintre echipamente și tehnologie. Începînd cu cercetarea, concepția și proiectarea, punctul de pornire și baza elaborării unor noi echipamente, constituie astăzi procesul tehnologic optim. Există multe exemple în care elaborarea unor procese tehnologice noi a dus la înlăturarea sistemelor de mașini tradiționale".

În capitolul final autorul relevă importanța organizării producției la nivelul mijloacelor de producție moderne : a concentrării, specializării, cooperării, combinării producției și a folosirii cu eficiență maximă a diviziunii sociale a muncii.

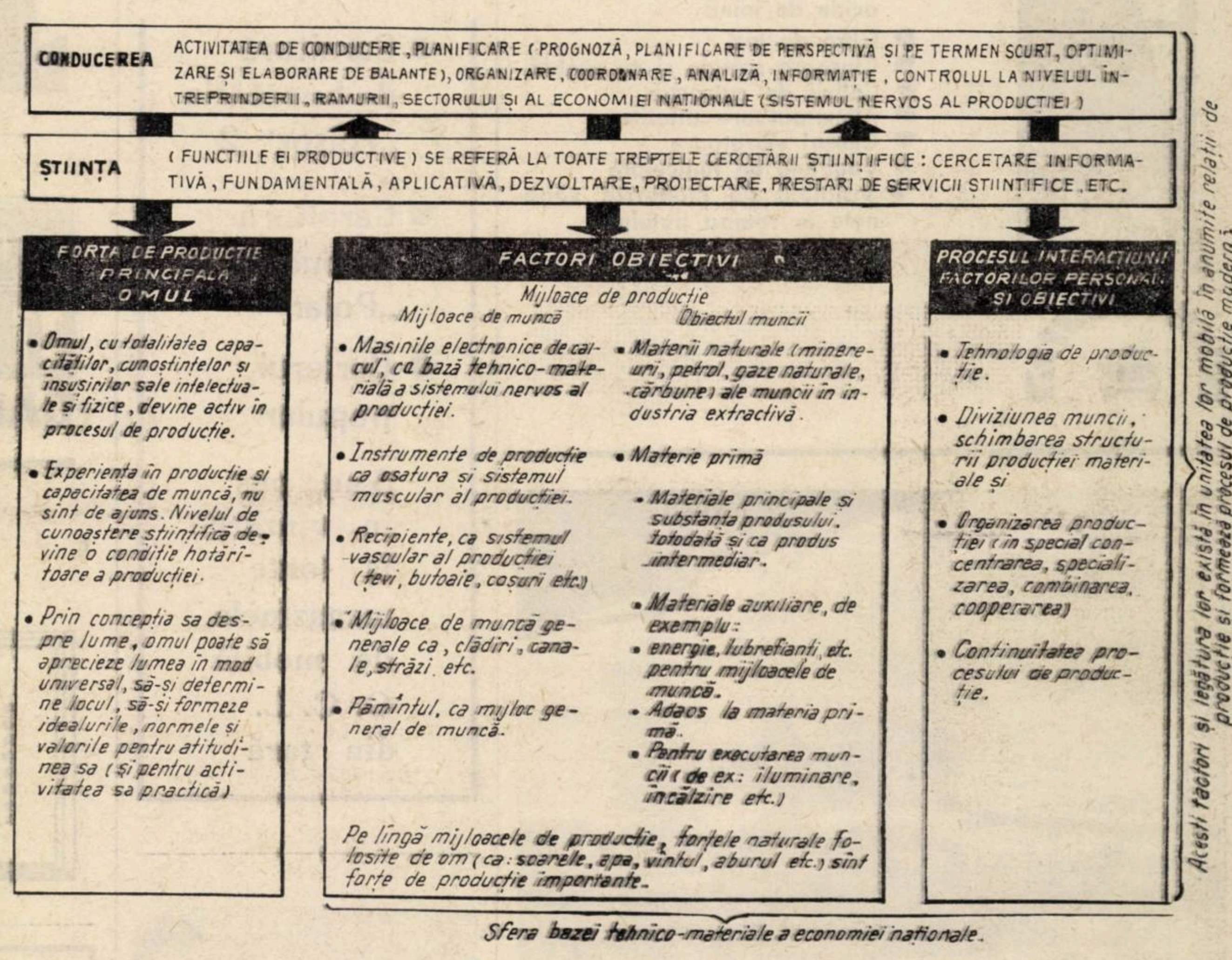

THE FINANCIAL TIMES

INDUSTRY COMMERCE PUBLIC AFFAIRS

CERCETAREA OPERAȚIONALĂ — INSTRUMENT DE CONDUCERE

REDĂM, cu unele prescurtări, un articol pe tema de mai sus, publicat în ziarul englez la 15 septembrie.

„Atunci cînd întreprinzătorii reflectează asupra posibilității de a achiziționa o nouă firmă, se gîndesc cît să cheltuiască pentru o reclamă și cui anume să se adreseze aceasta, dacă să construiască o nouă uzină sau să dezvolte capacitatea celor existente, ei caută totodată posibilitatea de a prevedea consecințele unor hotărîri alternative. Ei trebuie să exprime cantitativ datele existente, să le înmănuncheze într-un model matematic al situației aflate în studiu și să experimenteze pe acest model efectele diferitelor căi de acțiune. Aceasta este metoda cunoscută sub numele de cercetare operațională. Ea nu este potrivită pentru rezolvarea oricăror probleme de conducere, dar raza sa de aplicare se lărgește tot mai mult, pe măsură ce noi date devin disponibile (datorită metodelor mai bune de studiere a pieței, de exemplu), și pe măsură ce se pun la punct mijloace mai eficiente de prelucrare a datelor cunoscute, cu ajutorul mașinilor electronice.

Cercetarea operațională are drept scop să furnizeze conducerii întreprinderilor o bază științifică pe care să-și întemeieze hotărîrile. Inițial, ea a fost elaborată în Anglia în timpul războiului, fiind folosită, pentru a se stabili, de pildă, cît de mari trebuiau să fie convoaiele de vase, de ce escortă navală și aeriană aveau ele nevoie pentru a se reduce numărul vaselor scufundate de submarinele inamice. Unul din primii care au adaptat această tehnică la problemele comerciale și industriale a fost Sir Charles Goodever, care a condus în timpul războiului programul de cercetări și dezvoltare al marinei militare, înainte de a deveni primul director al Asociației Britanice de Cercetări în domeniul fierului și oțelului (BISRA). Una din primele mari acțiuni de cercetare operațională ale Asociației a fost un studiu al importurilor de minereuri care a dus la schimbări radicale în proiectarea vaselor de transport pentru minereuri și în sistemele de manipulare a minereurilor în cadrul industriei...

Principalii specialiști în domeniul cercetării operaționale participă deopotrivă la activitatea secțiilor de cercetări operaționale ale societăților industriale, la activitatea firmelor care dau consultări în acest domeniu și dețin posturi universitare. Acest lucru contrastează cu situația din alte domenii științifice, și are fără îndoială un efect favorabil asupra nivelului profesional. Unii dintre universitari, de exemplu prof. B. H. P. Rivett de la Lancaster, consacră o bună parte din timpul său acordînd consultări în afara universității... În același timp, practicieni de frunte, cum este dr. K. D. Tocher, de la United Steel, predau și la universitate.

Există o înfloritoare Societate pentru Cercetări Operaționale, avînd 2 000 de membri și care își va ține curînd conferința sa anuală. Se mențin legături strînse cu organisme similare din străinătate și unii dintre cei care vor participa la conferința anuală s-au înapoiat tocmai de la cea de a 4-a Conferință Internațională privind cercetările operaționale, care a avut loc la Boston.

Rapoartele care vor fi prezentate la conferința anuală indică multitudinea de probleme la care se aplică astăzi cercetarea operațională.

Noua fabrică de pastă de hîrtie și hîrtie Wiggins Teape de la Fort William a fost obligată să-și revizuiască întregul sistem de depozitare și distribuire ; s-a inițiat un proiect de cercetare operațională pentru a se stabili mărimea și amplasarea optimă a depozitelor. O societate petrolieră, hotărînd să folosească numai petroliere uriașe, cu o capacitate de 140 000 tone și 170 000 tone, a folosit metodele de cercetare operațională pentru a stabili ce modificări trebuia să aducă sistemului său de înmagazinare de la rafinării. Capacitatea de înmagazinare trebuia sporită, dar obiectivul studiului de cercetare operațională urmărea ca acest lucru să se facă în modul cel mai ieftin posibil, fără riscul ca rafinăriile să rămînă lipsite de materie primă, sau ca petrolierele să sufere întîrzieri în operațiunile de descărcare în porturi.

Acestea sînt cîteva exemple de aplicații concrete a cercetărilor operaționale, în care datele existente pot fi adunate și cîntărite cu o mare doză de preciziune. Încercările de a se extinde cercetarea operațională la alte domenii, cum ar fi acela al studiului pieței, sînt stînjenite de lipsa unor date exacte. Astfel, de exemplu, eficacitatea reclamei nu poate fi măsurată cu exactitate. Există o disparitate între abilitatea tehnică a specialiștilor din domeniul cercetării operaționale (precum și capacitatea mașinilor electronice de a prelucra datele), și preciziunea datelor disponibile ; există tentația de a se construi prototipuri elegante, pe baza unor date care nu reprezintă decît simple presupuneri.

...O echipă de cercetare operațională poate fi eficientă într-o întreprindere numai atunci cînd conducerea respectivă este convinsă de valoarea acestei activități. Specialistul în domeniul cercetării operaționale este în mod necesar un consilier, eliberat de răspunderile de zi cu zi ale directorului ; deși unele persoane au reușit să treacă cu succes de la cercetarea operațională la munca efectivă de conducere, aceasta nu este o situație obișnuită.

Este absolut necesar ca conducătorii întreprinderilor să aibă capacitatea de a examina problemele în același mod analitic și științific ca și specialistul în domeniul cercetării operaționale. Dintr-un punct de vedere, cercetarea operațională reprezintă un instrument de conducere, ca și analiza muncii, și este menită să rezolve probleme specifice ; pe de altă parte însă ea reprezintă o metodă de abordare a unor probleme puse conducerii, metodă cu implicații mult mai mari.

Secția de cercetare operațională nu poate îndeplini rolul conducătorului întreprinderii, care este de a lua hotărîrile finale, dar îi poate da posibilitatea unei mai bune înțelegeri a alternativelor pe care le are în față".

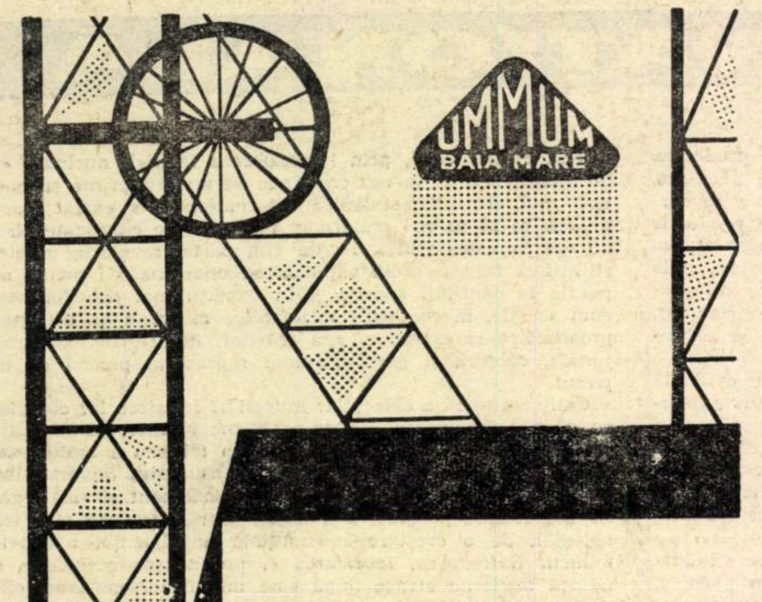

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI

ȘI UTILAJ MINIER – BAIA MARE

str. Baia Sprie nr. 170,
Telefon 2411

- Celule de flotare
- Agitatoare
- Ingroșătoare
- Pompă de tulbureală și antiacide de mînă
- Filtre de vid
- Clasoare spirale și cu greblă
- Colivii de extracție
- Alimentatoare diferite
- Ciururi vibratoare
- Vagoane de funiculare
- Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului

C. I. L. BRĂILA

Str. FABRICILOR 10

PRODUCE SORTIMENTE VARIATE DE MOBILĂ CALITATE SUPERIOARĂ

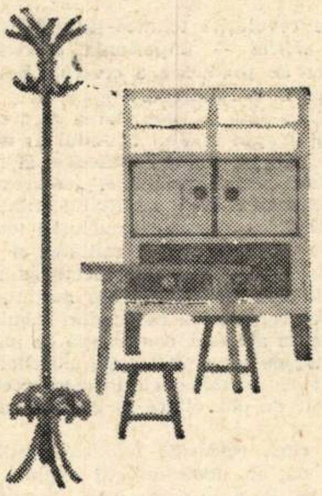

- Garnitură de bucătărie „Foișor" 2
- Garnitură de bucătărie „Polar"
- Curierul popular

S-au pus in vinzare la toate magazinele de mobilă O. C. L. din țară

Intreprinderea

VICTORIA SOCIALISTĂ TURDA

produce: **CIMENT**

- ciment de rezistențe inițiale mari
- ciment P.400 și P.500
- ciment B.S.S. export
- ciment metalurgic.

De asemenea, produce var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiții.

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALA

11 IUNIE CĂLĂRAȘI

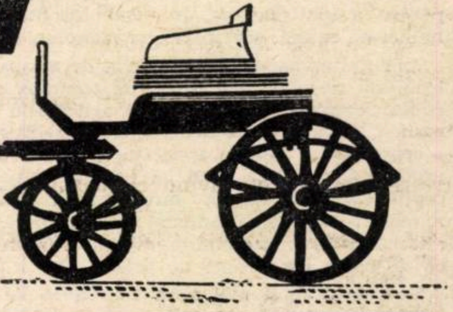

- Cutii de gunoi transonice tip I.S.B.
- Docare cu două locuri.
- Șarete.
- Buccele pentru căruță.
- Diferite piese mecanice turnate din fontă și bronz.
- Diferite construcții metalice ca : stăvilare pentru indiguire.
- Prelucrări de piese pentru sectorul strungărie.

Ajustaj serie mare sau cooperări.

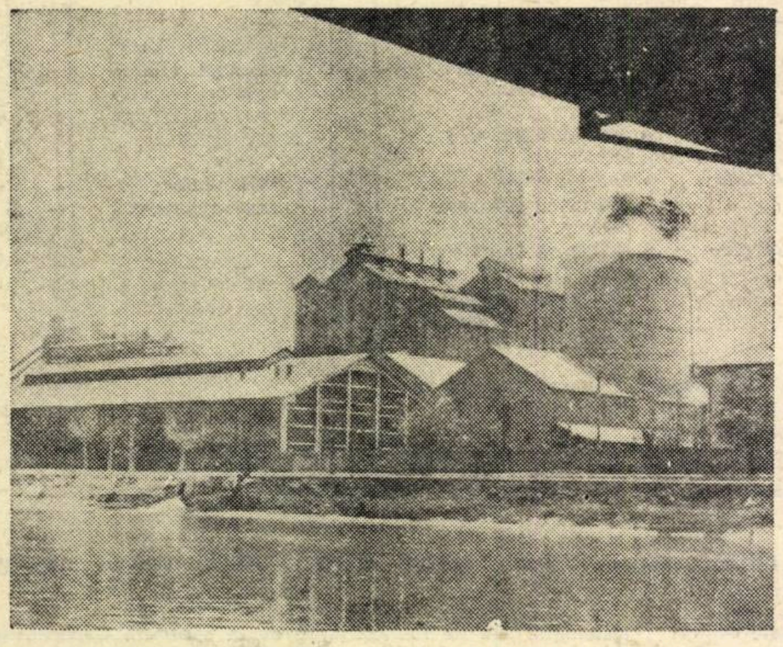

UZINELE DE PRODUSE SODICE — OCNA MUREȘ

PRODUC :

- sodă calcinată calitate extra superioară.
- sodă calcinată calitate superioară.
- sodă grea.
- sodă caustică cal. I-a.
- sodă caustică cal. II-a.
- bicarbonat alimentar.
- bicarbonat farmaceutic.
- silicat de sodiu 1/2.
- silicat de sodiu solid 1/3.
- silicat de sodiu lichid 38/40.
- silicat de sodiu lichid 58/60
- silicat de sodiu lichid tip C.
- silicat de sodiu lichid tip D.
- silicat de sodiu lichid tip E.
- ionosil 0,2–0,7 mm.
- clorură de calciu tehnică.
- clorură de calciu alimentară.
- oxid de magneziu tehnic.
- oxid de magneziu farmaceutic.
- carbonat de magneziu tehnic.
- carbonat de magneziu farmaceutic.

FABRICA DE CONFECȚII „BACĂUL"

produce :

- pijamale bărbătești intr-o variată gamă de modele moderne in culori diferite
- uniforme școlare

Se găsesc de vinzare la toate magazinele de specialitate din țară.

INTREPRINDEREA

FLARO

SIBIU – str. Rîului, 28

execută un bogat sortiment de flori în variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone. Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sînt asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

Note de călătorie din Olanda

DE LA ROTTERDAM LA BOXMEER...

Am vizitat Olanda cu mai multe luni în urmă, într-un moment în care se făceau pronosticuri pentru anul în curs. Este drept că și la acea dată pronosticurile, erau departe de a fi roze: un deficit previzibil al balanței de plăți de circa 100 milioane florini pentru 1966 și o creștere a prețurilor cu 4,5%. În prezent, cînd comentariile de presă schițează în culori sumbre tabloul economiei olandeze, autoritățile de la Haga nu fac decît să confirme acest lucru, afirmînd că de fapt prețurile vor crește pînă la sfîrșitul anului 1966 nu cu 4,5% cum se preconizase inițial, ci cu 5%, și remarcînd în plus — nu fără oarecare îngrijorare — și o încetinire a ritmului investițiilor.

TRECÎND peste impedimentele de conjunctură, Olanda rămîne vie în amintirea vizitatorului prin industria sa puternic dezvoltată, în special în ceea ce privește siderurgia, industria mecanică, textilă și construcțiile navale. Tehnica nouă și aplicațiile cele mai recente ale descoperirilor științei sînt proprii în egală măsură, atît marilor concerne de reputație mondială, cît și întreprinderilor mici, amplasate în orașe modeste.

Perdelele metalice...

1 275 ha căi navigabile de acces, 25 km de cheiuri, 59 puncte de acostare, o rețea feroviară portuară de 265 km, un lanț de șapte stațiuni radar, care pot prinde în raza lor vapoarele pe o distanță de 25 km de la coastă, un trafic intens care atinge cifra de aproape 30 000 vapoare de mare tonaj tranzitînd anual prin acest port — iată în cîteva cuvinte Rotterdamul. Un port care își merită pe deplin denumirea de „Poartă a Europei", și un imens șantier naval de reputație mondială. Am cunoscut acest specific, îndeosebi cu ocazia vizitei la firma „Verolme United Schipyards", specializată în construcția și repararea de vapoare, precum și în construcția de docuri și motoare Diesel. Deși orientată pe un anumit specific, firma execută în uzinele sale diverse alte articole avînd ca destinație, în primul rînd, modernizarea propriilor sale hale și ateliere. Unul din aceste articole este noul tip de perdea care reflectă razele solare, fabricată printr-un procedeu propriu din fire de bumbac, viscoză, fire sintetice etc... Această țesătură metalizată, cuprinde pe o parte un strat de aluminiu de 1,10—4 mm; firma produce trei tipuri din această țesătură folosită la perdele, care reflectă în proporție de 44—68% razele solare, menținînd astfel în interioare, chiar și în perioadele toride, o temperatură normală.

și mașinile complexe de imprimat

DAR cu toate că între Rotterdam și Boxmeer — o modestă localitate pe rîul Maas, din apropierea graniței cu Republica Federală a Germaniei — popasurile la variatele firme olandeze au fost multiple, încerc pentru moment să nu abandonez „lumea textilelor" și particularitățile sale. Este adevărat că între perdelele lui „Verolme" și complexitatea utilajelor pentru diferite industrii, pe care le fabrică întreprinderea „Stork" din Boxmeer, aparent nu este nici o legătură. Și totuși... Unele utilaje destinate industriei textile produse de această firmă merită atenție. Dintre acestea, cele pentru finisaj, respectiv mașinile de mercerizat fără lanțuri, instalațiile continue de albit țesăturile (procedeul secco), instalațiile de spălat în ștreang și în lățime, sau cele pentru apretură (mașini de condensat, instalații complete pentru neșifonabilizare etc.), vopsitorie sau imprimerie fac cunoscuta marca „Stork".

Mai deosebite prin noutatea lor tehnică sînt însă instalațiile de imprimat. În prezent, pentru operația de imprimare se folosesc sistemele meselor manuale, a meselor semimecanizate, a mașinilor de imprimat cu șabloane orizontale și a mașinilor de imprimat cu valțuri. Firma „Stork" a introdus însă un sistem nou, respectiv mașinile de imprimat cu șabloane orizontale în lățime de 1,00 și 1,30 m, în șase sau 12 culori deodată. Noutatea tehnică rezidă în sistemul mecanizat de alimentare cu vopsea a ramelor pe care sînt fixate șabloanele, sistem alcătuit din cîte un rezervor cu pîlnie fixat deasupra fiecărei rame.

Tipul cel mai caracteristic pentru instalațiile de imprimat este mașina denumită „Rotationsfilmdruck". Această mașină se compune dintr-un batiu orizontal, pe care trece o bandă de cauciuc; în mișcare, batiul antrenează și pînza ce urmează a se imprima. Deasupra acesteia se află tot în plan orizontal 6—12 cilindri, unul după altul (numărul lor indicînd numărul de culori pe care poate să-l aibă imprimeul respectiv); deci, pînza trece între banda de cauciuc și cilindri, în timpul cît se face imprimarea. De asemenea, viteza de imprimare este mare, depășind cu mult pe cea obținută la mașinile cu șabloane orizontale, iar gabaritul este sub 2/3 din gabaritul mașinilor de imprimat cu șabloane orizontale. Montarea și demontarea sulurilor se face cu mare ușurință, iar sulurile folosite pentru un desen se pot refolosi — după ștergerea desenului respectiv — și pentru alte desene.

Ultrasunetele... în producție

LOOSDRECHT... O localitate tot atît de neînsemnată la prima vedere ca și Boxmeer. Un fel de „așezare" mai mare — dar fără vreo pretenție de oraș — în care existența cîtorva firme industriale (situații întîlnite la tot pasul în Olanda), te face să uiți că în realitate te afli de fapt... „la țară".

Firma „Branson Europa N.V." de exemplu, te întîmpină chiar la intrarea în Loosdrecht. Este o întreprindere care fabrică aparate și instalații care produc ultrasunete, cu ajutorul cărora se pot efectua — după cum este binecunoscut — cercetări, controale în procesul de producție sau chiar operații tehnologice, care se referă la producerea emulsiilor, omogenizarea soluțiilor, curățirea pieselor, detectarea coroziunilor și fisurilor, sudarea maselor plastice, determinări de duritate, mărimea reacțiilor chimice etc.... Diferitele tipuri de aparate de la Sonoray, Sonogen sau Vidigage, Audigage, Sonifier sau Sonodur (ca să nu cităm decît pe cele mai importante), prezintă fiecare în parte particularități extrem de complexe și noi în raport cu evoluția tehnicii în acest domeniu. Prin Sonifier, de exemplu, polietilena, polipropilena sau poliamidele se pot suda rapid; sudarea se face între piese groase de orice formă, fără solvenți, în timp de 0,5—1,5 secunde. Pentru efectuarea diferitelor degresări sau curățiri de obiecte, indiferent de natura lor — mase plastice, sticlă, ceramică, metale — Sonogenurile se fabrică la firma „Branson" în diferite tipuri, de la o capacitate de 2 l de lichid pînă la 175 l, greutatea lor variind între 15 și 500 kg. Aparatele astfel construite pot fi completate și cu alte auxiliare, realizîndu-se astfel linii complete automate care fac concomitent, stropirea, cufundarea în baie, spălarea și uscarea pieselor.

Loosdrecht însă, nu este numai „patria olandeză a ultrasunetelor". La cîteva sute de metri numai, o altă firmă — M & T. Metalic — constituie un interesant complex de ceea ce reprezintă în industrie proiectarea și executarea instalațiilor de acoperire a metalelor pe cale electrochimică.

Printre procedeele de acoperire metalică mai importante sînt cele prin cromarea cu straturi mate și ductile (procedeul „Clark Frec"), realizate direct în baie, fără alte prelucrări mecanice; nichelarea lucioasă „CH_6TR", al cărei specific constă în obținerea unei suprafețe lucioase și netede într-un timp foarte scurt, variind între 20—60 secunde; cositorirea „High speed" și cromarea aluminiului prin procedeul „Alstan" (procedeu cu totul nou, ce se poate aplica, atît pe băile vechi de galvanizare, cît și pe instalațiile noi).

În afară de procedee tehnologice, firma proiectează și execută și instalațiile necesare pentru acoperirea metalelor pe cale electrochimică.

Instalațiile pe care le execută sînt de diferite dimensiuni, acționate mecanic cu sau fără automatizare completă. Astfel, indiferent de acoperirea care trebuie făcută, instalațiile pot fi de tip Carusel, în care piesele intră automat în baie, s-au de tipul cu băile dispuse liniar, dar care nu este decît mecanizat. În ambele sisteme însă, menținerea temperaturilor și concentrațiilor băilor, prescrise conform procedeului tehnologic de aplicat, sînt menținute în mod automat.

ing. Stelian DUMITRESCU

DIAMANTUL

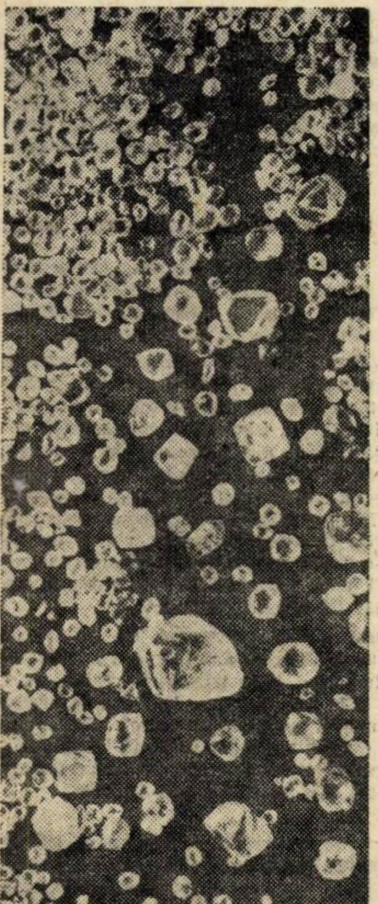

BIJUTERIA UTILULUI

DE la tiarele faraonilor sau hlamida Regelui-Soare, la locul modest de pe inelar, sau de la șeaua cu cele peste 400 de giuvaeruri a lui Carol I al Angliei și pînă la vistieria britanică din zilele noastre cu celebrul ei „Koh-I-Noor", diamantul a străbătut cale de sute și mii de ani, fără a-și fi pierdut din valoare și strălucire. Drumul „invincibilului" (cum este cunoscut diamantul datorită durității sale) pînă la formare (prin carbonizarea preistoricelor substanțe vegetale) este infinit de lung pe scara milioanelor de ani, dar nebănuit de scurt pe aceea a miliardelor „imperiului" lui Harry Oppenheimer (președintele grupului „De Beers Diamond Trading Corp." care controlează aproape 95% din comerțul mondial cu diamante). Poate și de aceea, obișnuiți mai de grabă să-l asociem noțiunii de lux sau de accesoriu princiar, rămînem oarecum surprinși, întîlnindu-l banal în metalurgie, electronică sau industria construcțiilor de mașini, în cercetările spațiale, chirurgie sau chiar în... industria alimentară. Și totuși, diamantul, cu aventuroasa sa istorie, a reușit să-și creeze și în acest domeniu un loc anume și o tradiție: aceea a frumosului transformat în util.

Artă și tehnică

Artă și tehnică, acestea sînt după aprecierea specialiștilor, cele două aspecte clasice ale industriei diamantelor de astăzi. Și nu greșim dacă ne rezumăm doar la tehnică, deoarece diamantul a depășit de mult stadiul podoabelor vitrinelor cu bijuterii. Încă la începutul acestui secol, specialiștii au apelat la serviciile durității sale — nedepășite de nici un alt element sau metal — pentru a rezolva nenumărate și complicate probleme de tehnică. Așa s-a ajuns la valorificarea în industrie a cristalelor mărunte sau a prafului de diamant (recuperat după selecționarea pietrelor pentru giuvaere sau după operația de șlefuire) așa numitul „crushing boart".

În numai 20 de ani, de exemplu, diamantele folosite în industrie (calculate la număr de carate — 1 carat = 0,2 grame), au crescut de peste trei ori, de la 8 milioane carate în 1946, la circa 30 de milioane în 1965. Iar cînd cu puțină vreme în urmă s-a reușit și realizarea sintezei „invincibilului", la cifrele de mai sus se mai pot adăuga anual și cele circa 7 milioane de carate ale diamantelor artificiale.

Principalul furnizor de diamante este Africa (cu circa 90% din producția mondială), Republica Sud-Africană, Republica Africii Centrale, Congo, Angola, Tanganica, Ghana și Sierra Leone situîndu-se pe primele locuri. Dar dacă Sierra Leone deține monopolul diamantului pentru bijuterii, Congo-ului îi revine cel al diamantului industrial. Potrivit ultimelor date, din cele 18 milioane de carate obținute de Congo în 1962, 95% au fost diamante industriale. S.U.A., U.R.S.S., Japonia, Suedia se numără printre principalele producătoare de diamante artificiale.

Bătălia pentru diamantele de sinteză

Elementele care stau azi la baza diamantului de sinteză sînt extrem de variate, iar metodele realizării sale, sînt bineînțeles, secrete. Se știe că cel mai utilizat element este corindonul (sau alumina pură) care ocupă locul doi pe scara durității lui Moss și aluminatul de magneziu. Sînt și păreri după care, în unele țări, diamantul sintetic se obține dintr-un amestec de metale speciale și ceramică. De curind, „Development Laboratory of U. S. Army Signal Research Unit" din S.U.A. a reușit să realizeze diamante la un preț foarte scăzut, iar societatea „Asea A. V. Vaesteraas" din Suedia, a pus la punct un procedeu (și el secret!) care împiedică fragmentarea prețiosului cristal. Specialiștii sovietici au reușit să realizeze chiar cristale mari de diamante, și mai mult, diamante cu caracteristici prestabilite.

După cite se observă (și n-am citat decît cîteva exemple), pe plan mondial pare să se desfășoare o adevărată bătălie a diamantelor de sinteză, care vin să completeze cererea de diamante industriale.

Aplicații multiple în toate domeniile

O trecere succintă în revistă pe ramuri industriale, ar putea da o idee despre larga gamă a utilizării acestui prețios auxiliar. Pe ansamblu însă, metalurgia este aceea care recurge cel mai mult la serviciile diamantului, cu 11 milioane de carate anual (în următorii cinci ani această cifră este prevăzută să se ridice la 14 milioane), ceea ce reprezintă o creștere de 80% în ultimii cinci ani a cererii în acest sector. Pe locul doi trebuie menționat sectorul lucrărilor publice; urmează apoi industria electronică și electrică. În aceste industrii, care reclamă multă atenție și precizie, diamantul este folosit la tăierea cu pierderi minime și cu toleranțe în grosime de ordinul micronilor, în special a germaniului și siliciului, precum și la polisajele finale pe bază de pastă diamantieră etc... În ceea ce privește industria mecanică, domeniul în care cercetătorii au declarat demult război uzurii, diamantul este folosit la rectificarea materialelor dure, de la cele intrate în procesul de fabricare a cilindrilor de laminoare, a cilindrilor de motoare sau a pompelor, pînă la tăierea și șlefuirea materialelor refractare. În mecanica fină, de la migăloasa artă a ceasornicarului pînă la vîrful de safir al acului de pick-up, sau de la bisturiul și pensa chirurgului, diamantul este prezent. Și de aici, pînă la fulgerul puternic al laser-ului, care poate tăia plăcile de metal (nu întîmplător pînă și bastonul lui James Bond a fost prevăzut cu diamante), sau la multipla folosire în domeniul ultrasunetelor, nu i-a trebuit decît un salt. Iar dacă trecem la arhitectură și chiar în domeniul construcțiilor de drumuri și poduri, toate operațiunile care încep cu blocul de marmură sau piatra din carieră și pînă la asfalt, sînt ușurate considerabil datorită uneltelor cu dispozitive de diamant. De pildă: o sapă de foraj, prevăzută cu coroană de diamante, poate fora în granit o sondă de 40 m, spre deosebire de o sapă obișnuită, care nu atinge decît 25 m. Pietrele artificiale de construcții, diferitele ceramici utilizate în arhitectura modernă, controlul betonului, articulațiile autostrăzilor sau aerodroamelor, își datoresc dezvoltarea industrială diamantului.

Auxiliar prețios în cercetarea Cosmosului

Perfecționarea din domeniul industriei sticlei, în special a geamurilor pentru automobile, a industriei optice, găsește în diamant un auxiliar indispensabil. Și de aici, pînă la cucerirea spațiului cosmic, drumul diamantului este liber. În cadrul expoziției tehnologice deschise cu ocazia Congresului diamantului industrial ținut recent la Oxford, standul închinat capsulelor spațiale „Gemini" a prezentat vizitatorilor operațiunile mecanice în care este folosită aparatura cu diamante, operațiuni datorită cărora s-au putut obține toleranțele minime și finisajele cele mai perfecte reclamate de asemenea aparate.

Viitorul diamantului industrial? El se desprinde din cîteva aprecieri făcute de Moens de Fernig, specialist în materie: „Progresele realizate îndeosebi în ceea ce privește precizia și înalta productivitate — spune acesta — stimulează logica economică a folosirii diamantului în industrie. Îmbunătățirea tehnică dezvoltă la rîndul său randamentul specific al caratului într-o epocă în care prețul mîinii de lucru este în creștere. În ansamblu însă cheltuielile de uzură ale diamantului sînt neglijabile față de alți factori; el devine astfel sursa altor aplicații, în afara celor generate pînă în prezent de apariția materialelor noi".

Viorica BABA

● După cum se arată în comunicatul comun sovieto-francez, încheiat cu prilejul vizitei lui Michel Debre, ministrul economiei și finanțelor al Franței, în Uniunea Sovietică, cele două părți au căzut de acord să adopte toate măsurile necesare pentru dezvoltarea comerțului sovieto-francez. S-a ajuns la o înțelegere asupra sarcinilor principale ale dezvoltării colaborării dintre întreprinderi și firme din cele două țări, în special în domeniul cercetărilor științifice și aplicării rezultatelor lor în producție. A fost adoptată, de asemenea, hotărîrea de a se organiza o comisie permanentă sovieto-franceză de colaborare tehnico-științifică și economică.

● În cadrul unor contracte-cadru pe termen lung încheiate cu firmele Fiat (Italia) și Renault (Franța), R. P. Ungară va importa în următorii cinci ani — pe bază de compensații — 20 000 de autoturisme. Pînă la sfîrșitul anului 1967 se prevede importul a 3 500 de turisme de la cele două firme menționate, precum și a 1 500 de mașini de la Uzinele „Crvena Zastava" din R.S.F. Iugoslavia.

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Stockholm a avut loc ședința de constituire a unui comitet pentru stimularea comerțului dintre Suedia și R. D. Germană.

● La Londra a fost semnat un protocol comercial polono-englez pe anul 1967, care prevede o creștere însemnată a volumului schimburilor.

● În primele 6 luni ale anului 1966, exporturile R. S. Cehoslovace în țările capitaliste dezvoltate au totalizat 1 423 milioane de coroane față de 1 288 milioane coroane în perioada corespunzătoare a anului 1965, iar importurile R.S.C.S. din aceste țări au însumat 1 519 milioane față de 1 208 milioane coroane.

● La Madrid a fost semnat protocolul privind schimbul de mărfuri între Ungaria și Spania pe 1967, care prevede o sporire cu 6% a schimburilor comerciale față de nivelul anului în curs.

● O delegație de specialiști în domeniul construcțiilor din R. P. Polonă, condusă de Olewinski Marian, ministrul construcțiilor și industriei materialelor de construcții, a vizitat în Suedia obiective de construcții și a purtat convorbiri cu forurile de resort.

● Un avion cu reacție „TU 114" a plecat în prima cursă pe linia aeriană directă U.R.S.S.—Canada, stabilită în baza acordului dintre cele două țări cu privire la comunicațiile aeriene. În continuare, pe această linie cursele vor fi efectuate de avioane IL-62.

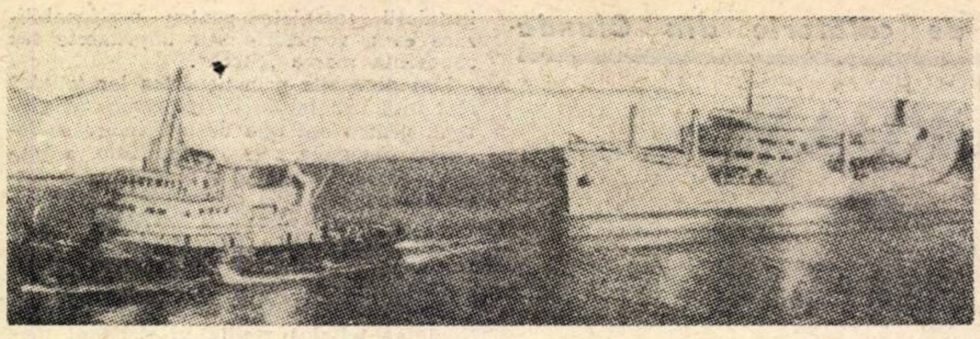

CANALUL DE SUEZ – AZI

AVÎND o lungime de circa 161 km (aproximativ distanța de la București la Brașov), Canalul de Suez, a fost inaugurat în anul 1869. El leagă orașul Port Said (Marea Mediterană) cu orașul Suez — port la Marea Roșie.

La un deceniu după naționalizarea Canalului, presa egipteană publică o serie de date interesante. Se amintește că, la aflarea veștilor anunțînd naționalizarea, unii și-au manifestat scepticismul. Ei declarau că, în condițiile în care se afla în 1956, poporului egiptean îi va fi greu să administreze canalul în bune condiții. Dar, realizările obținute de poporul egiptean au răsturnat pronosticurile de acest gen. Potrivit ultimelor date, în 1965 Canalul de Suez a fost străbătut de 20 289 vapoare, față de 14 466 în 1955; tonajul a fost mai mult decît dublat, iar veniturile au fost în 1965 de aproape 90 milioane de lire sterline față de 32 milioane în 1955.

Înainte de naționalizare, tonajul maxim al petrolierelor care puteau fi trecute prin canal era de numai 30 000 t, în timp ce, datorită lucrărilor de adîncire și lărgire, în prezent pot trece prin canal petroliere de circa 60 000 t. Întreaga albie a canalului a fost lărgită cu circa 24 m și adîncită cu circa 1,06 m.

Conducătorul administrației canalului, Ahmad Mashhour, relatează următoarele asupra posibilităților de dezvoltare a Canalului de Suez: în cadrul următorului plan de 6 ani, investițiile vor crește de la 22 900 000 lire sterline la 55 700 000 lire sterline. Aceste investiții vor contribui la sporirea veniturilor pînă la circa 100 milioane lire sterline în 1970; canalul va putea fi traversat de vase de 110 000 tone (în 1970) și chiar de petroliere de 150 000 tone.

Datele pe primele 3 luni ale anului în curs arată că în această perioadă au fost tranzitate prin canal 5360 vase, avînd un tonaj de 88 265 000 t. Se menționează, de asemenea, că s-a aprobat un credit de 8 178 000 lire sterline, care va servi la construcția cheiurilor portului Alexandria pe o lungime de 2,5 km. În prezent se studiază lărgirea și adîncirea canalului pentru a permite trecerea vaselor de 180 000—200 000 tone; aceste lucrări urmează să înceapă în anul 1970. Lucrările de prospectare au și început. Se menționează că adîncirea canalului cu numai 0,30 metri costă circa 10 milioane lire egiptene. Operațiile de trecere prin canal sînt deservite de 290 de piloți, dintre care 50 sînt străini, iar restul egipteni.

Veniturile realizate de administrația canalului au o însemnătate deosebită pentru bugetul R.A.U., deoarece la o populație de circa 28 milioane, revine un venit de aproximativ de 3 lire sterline (8,4 dolari) pe un locuitor.

Ștefan ANDREESCU

ENERGIA NUCLEARĂ ...SPOREȘTE PRODUCȚIA ALIMENTARĂ

Folosirea cuceririlor tehnico-științifice deschide perspective noi unor ramuri tradiționale de activitate. Se știe, de pildă, că una din piedicile, care frînează extinderea creșterii vitelor în țările cu climă caldă, sporirea consumului intern și exportul de carne din aceste țări, o constituie dificultatea de a conserva carnea timp mai îndelungat.

Lucrurile se pot schimba însă prin aplicarea pe scară largă a iradierii nucleare a cărnii, tratament care asigură conservarea ei fără congelare timp de peste 6 luni. Deocamdată, construirea primei fabrici din lume pentru conservarea cărnii pe această cale este proiectată în Tanzania, fabrica urmînd să intre în funcțiune la începutul anului 1969 și să trateze lunar 450 tone de carne. Guvernul Tanzaniei speră că aplicarea acestei metode de conservare a cărnii va permite îmbunătățirea în viitor a alimentației populației și sporirea contribuției sectorului zootehnic la crearea produsului național brut.

● Comisia Euratom-ului a acceptat la 16 noiembrie să livreze Franței cantitatea de 157 kg de plutoniu, necesar reactorului atomic de la Caradache. Se știe că pe această problemă au avut loc mai multe controverse în cadrul C.E.E.

● Ministerul de finanțe al Japoniei a anunțat că schimburile comerciale ale țării au atins în octombrie un nivel ridicat, marcînd, față de luna septembrie o creștere de 3,4% pentru exporturi. Creșterea a fost însă mai mare la importuri — 8,7%.

● La 5 decembrie urmează să se deschidă la Londra conferința șefilor de guverne din țările membre ale A.E.L.S., în cadrul căreia va fi examinată problema aderării Angliei la Piața Comună.

● În cursul lunii octombrie a.c. costul vieții a crescut în Argentina cu 3.2% față de luna precedentă și cu 28.1% comparativ cu octombrie 1965.

● Guvernul italian a alocat 500 miliarde lire pentru finanțarea lucrărilor de reconstrucție și restabilirea activității economice normale în regiunile sinistrate. Această sumă urmează a fi acoperită în cea mai mare parte prin majorarea unor taxe și impozite directe.

PE GLOB

● Numărul șomerilor din Anglia a crescut în cursul lunii octombrie cu aproape 100 000, ridicîndu-se la un total de 437 000 de persoane.

● Societățile „Atlantic Richfield Comp." și „Phillips Petroleum Comp." au anunțat descoperirea primelor rezerve de gaz natural în Golful Syrte, de pe coasta Libiei.

● La Paris s-a anunțat recent că acordul de cooperare atomică între Franța și S.U.A. a expirat la 19 noiembrie.

● Producția japoneză de automobile a atins cifra record de 1 132 211 vehicule în perioada aprilie—septembrie 1966.

● Filiala Băncii libaneze „Intra" din Frankfurt a fost cumpărată de un grup bancar anglo-vest-german.

● Consiliul internațional al zahărului în cea de-a 32-a sesiune a sa, întrunită la Londra, la care au participat 39 de țări producătoare și consumatoare, a hotărît prelungirea cu încă doi ani a Acordului internațional al zahărului, care expiră la finele anului 1966. Consiliul a stabilit pentru anul 1967 necesarul mondial la importul de zahăr din trestie la 15.7 milioane tone, față de 15,98 milioane tone evaluate în mod provizoriu pentru anul în curs. Evaluarea unui necesar mai scăzut pentru 1967, se explică prin recolta bogată a țărilor cultivatoare de sfeclă de zahăr.

● Date recente confirmă încetinirea activității economice în R.F.G. În luna septembrie numărul comenzilor industriale a fost cu 4% mai redus decît acela din luna corespunzătoare a anului 1965.

Noi negocieri pentru aderarea Angliei la Piața Comună

REALITĂȚI ȘI PERSPECTIVE

PESTE cîteva zile între Anglia și țările membre A.E.L.S. vor începe consultări în vederea unei eventuale cereri de aderare la Piața Comună. Aceste consultări vor fi reluate la începutul anului viitor cu fiecare din țările Pieței Comune, pentru a se stabili dacă pot fi întrunite condițiile necesare. Relansarea negocierilor a fost anunțată de către premierul britanic care a subliniat însă atît în discursul său din 10 noiembrie, cît și în dezbaterile parlamentare din 16—17 noiembrie, că Anglia va fi gata să intre în Piața Comună numai dacă „interesele sale esențiale, precum și ale Commonwealth-ului, vor fi salvgardate". Primul ministru a mai adăugat că Anglia nu va putea să devină membră a Comunității Economice Europene decît după ce economia ei se va însănătoși, balanța comercială va fi echilibrată, în condițiile menținerii parității actuale a lirei.

DE mai mult timp, în Anglia are loc, pe planul discuțiilor, o „reconsiderare dureroasă" a relațiilor tradiționale. Importanța Commonwealth-ului pentru economia engleză, avantajele și angajamentele pe care le implică existența Zonei lirei sterline și rolul lirei ca monedă de rezervă, toate sînt pe larg dezbătute la conferințele partidelor politice, în Parlament, în presă, în cercurile financiare și industriale. După unele păreri, pentru a redresa economia sa, Anglia trebuie să renunțe la vechiul rol de mare putere financiară și să-și modernizeze industria, orientînd-o spre piețele europene. Care sînt motivele acestei reconsiderări, căror speranțe le corespunde ea, și care sînt perspectivele înfăptuirii acestora ?

Industria cîntărește avantajele...

În ultimii 20 de ani industria engleză a înregistrat ritmul cel mai scăzut de dezvoltare din Europa Occidentală. Orice avînt al economiei a fost urmat de o sporire de două ori mai rapidă a importurilor, de creșterea deficitului balanței de plăți și, ca o consecință, de măsuri guvernamentale deflaționiste, menite să frîneze expansiunea. Aceasta a fost faimoasa politică „stop-go", care a contribuit ca Anglia să fie ea considerată acum „bolnavul Europei".

Analizînd recent cauzele rămînerii în urmă a industriei engleze, revista LE NOUVEL OBSERVATEUR amintește că, înaintea celui de-al doilea război mondial Anglia a fost în primul rînd o putere financiară și comercială, și numai în al doilea rînd una industrială. Dispunînd de materii prime la prețuri preferențiale și de piețe de desfacere sigure, ea a fost ferită de concurență; acest lucru a frînat însă modernizarea utilajului și creșterea productivității, care avuseseră loc între timp în industriile altor țări, ce au avut de luptat pe piață deschisă pentru a-și plasa produsele. După război, toate aceste avantaje dispărînd o dată cu destrămarea imperiului colonial, industria engleză s-a aflat în situația de a trebui să facă față unei concurențe aprige, nefiind pregătită pentru aceasta.

„... și acum – reconsiderarea"
(din STATIST)

Marile firme engleze speră că în cadrul Pieței Comune existența unei piețe de desfacere mult mai vaste, unde industria engleză va trebui să lupte împotriva concurenței celorlalte țări fără a se bucura de protecție vamală, va furniza stimulentul necesar pentru modernizare și pentru creșterea productivității. Desigur că în acest proces victimele, în rîndurile firmelor mai mici, vor fi numeroase, dar marii magnați ai industriei speră să devină mai puternici și să lichideze balastul unei tehnologii demodate.

Îngrijorarea vest-europeană cu privire la concurența industriei americane își face loc și în rîndurile industriașilor englezi care speră să afle în aderarea la Piața Comună un răspuns la această problemă. Se consideră ca deosebit de importantă lichidarea, sau cel puțin reducerea disparităților tehnologice între S.U.A. și Europa de Vest.

...iar agricultura – pagubele

Aderarea la Piața Comună ar însemna însă achiziționarea de cereale și furaje în Europa Occidentală și nu în Commonwealth, la prețuri considerabil mai ridicate.

La cîteva zile după acordul realizat în iulie trecut de către țările Pieței Comune, cu privire la o politică agricolă comună, ziarul FINANCIAL TIMES încerca să aprecieze costul aderării la Piața Comună pentru agricultura engleză. Autorul articolului arăta că prețul la secară ar crește cu peste 30%; la grîu cu 30%, la porumb cu 20%; acest lucru ar duce la sporirea prețului cărnii cu 25—30%, la dublarea prețului untului, la

Pe marginea Conferinței OPEC

DREPTUL POPOARELOR DE-A DISPUNE DE RESURSELE PROPRII

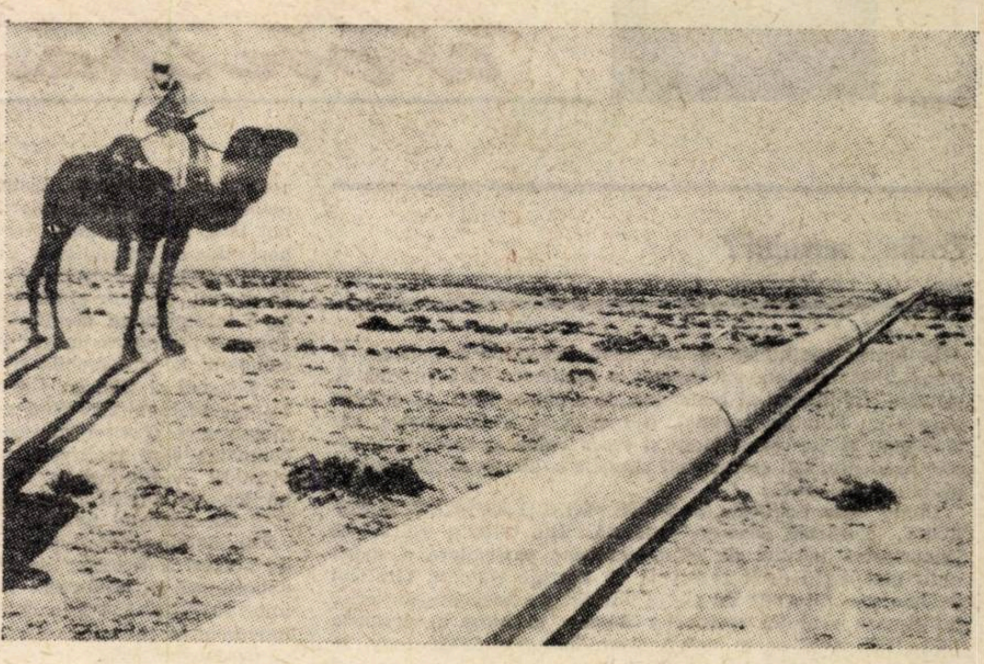

DE mai multe săptămîni, o serie de evenimente legate de tensiunile de pe piața mondială a petrolului (incepînd cu incordarea relațiilor dintre unele țări ca Iran, Siria, Venezuela sau Algeria și companiile concesionare străine și terminind cu reuniunile experților în materie ai Comisiei economice a Ligii Arabe, a Conferinței Organizației țărilor exportatoare de petrol și a reprezentanților intreprinderilor petroliere de stat din cadrul acesteia) rețin atenția observatorilor. Însemnata creștere a consumului de petrol pe glob și îndeosebi a importanței acestei materii prime in dezvoltarea țărilor posesoare de asemenea resurse, ca și consecințele politico-economice ale raporturilor dintre țările posesoare de petrol și societățile care exploatează zăcămintele (în special în zona Orientului Arab și în unele țări ale Americii Latine) au readus la ordinea zilei probleme actuale și nerezolvate. Potrivit ultimelor date, consumul mondial de petrol al lumii capitaliste a crescut de la 1 085 milioane tone în 1960, la circa 1 400 milioane tone în 1966, ponderea hidrocarburilor în balanța energetică a lumii capitaliste urmînd să treacă de la 40% în 1964, la 54% — potrivit previziunilor — în 1969. În ceea ce privește producția țițeiului, aceasta s-a dublat aproape în ultimii zece ani, rata de creștere anuală atingînd 100 milioane tone în 1964—1965. Țărilor membre ale OPEC (Indonezia, Iran, Irak, Kuweit, Libia, Qatar, Arabia Saudită și Venezuela), socotite economicește subdezvoltate, le revin 41,2% din producția mondială, 69,8% din rezervele mondiale și 85% din exporturi. Crearea în 1960 a Organizației țărilor exportatoare de petrol (OPEC) a avut ca scop opunerea unui front unit companiilor străine concesionare, care practică prețuri nejuste, și parvenirea la acorduri avantajoase între țările membre, acorduri care să permită exploatarea însemnatelor resurse în scopul ridicării economice a țărilor producătoare. Aceasta se arăta cu atît mai necesar, cu cît cea mai mare parte a producției de țiței a celor opt țări membre ale OPEC, se află în miinile acelorași șapte mari companii: Standard Oil, Royal Dutch-Shell, Gulf Oil, Texaco, Standard Oil of California, Socony și British Petroleum.

● Se cer noi clauze contractuale

Una din cele mai importante reuniuni ale OPEC a fost aceea din aprilie 1965, cind s-a luat în discuție pericolul deteriorării progresive a prețurilor mondiale la petrol și produse petroliere. Totodată, s-au discutat repercusiunile negative ale deplasării rafinăriilor de la centrele de producție către centrele de consum (proporția petrolului rafinat pe loc trecînd de la 70% în 1951, la 30% în 1964), precum și necesitatea revizuirii contractelor încheiate pe termene foarte lungi (nici o concesiune din Orientul Mijlociu nu expiră de exemplu înainte de anul 1994, iar cele încheiate cu Kuweitul, chiar în 2026 !).

La actuala Conferință OPEC, care își începe lucrările miine, 26 noiembrie, problemele vor fi din nou discutate. Este de amintit că un pas înainte pe linia folosirii crescînde a resurselor petroliere în interesul propriu al țărilor posesoare, s-a făcut cu ocazia recentei Conferințe de la Caracas (Venezuela) a întreprinderilor de stat din cadrul OPEC, cu care ocazie s-a adoptat o rezoluție ce prevede consultări între aceste instituții înaintea negocierilor cu companiile străine intreprinse de o țară sau alta, inițiindu-se și schimburi de informații și tehnicieni între membrii OPEC.

Problemele țărilor OPEC sînt de altfel și acele ale altor țări cu resurse de petrol din Orientul Arab, ca Siria, Algeria și șeicate din Golful Persic. Recent, în cadrul Consiliului economic al Ligii Arabe de exemplu, s-a preconizat crearea unei companii petroliere interarabe, care să se ocupe de operațiile de prospectare, extracție, industrializare și comercializare a petrolului.

● Un veto unanim

Dar în afara celor înscrise pe ordinea de zi a actualei Conferințe a țărilor OPEC, o serie de alți factori vin să demonstreze voința țărilor producătoare de petrol de a folosi resursele în scopul industrializării proprii în pofida poziției refractare a companiilor concesionare, obișnuite pînă acum să-și atribuie partea leului (țărilor producătoare le revine de exemplu doar circa 7% din totalul încasărilor monopolurilor din vînzarea petrolului pe piața Europei Occidentale). Siria, bunăoară, reclamă societății Irak Petroleum Comp. (numai cu numele irakiană, în realitate aparținînd societăților British Petroleum, Royal Dutch-Shell, Standard Oil Comp și altora) diferența de mai multe sute de milioane de lire siriene, rezultată dintr-un calcul al companiei (care nu ținea seama de modificările intervenite în cursul lirei sterline) privind beneficiile obținute din transportul petrolului din Irak prin conducta societății, pe teritoriul Siriei către portul Banias. Potrivit acordului încheiat în 1955, Siria și Irak Petroleum Comp. urmau să-și împartă în mod egal aceste beneficii. Experții sirieni au ajuns însă la concluzia că această obligație nu a fost îndeplinită de companie, care nu a achitat guvernului sirian drepturile cuvenite pînă la jumătatea sumei beneficiilor realizate.

S-a anunțat în presă că tratativele dintre cele două părți au fost suspendate din cauza respingerii de către guvernul sirian a ofertelor necorespunzătoare ale companiei.

Încordarea relațiilor dintre guvernul iranian și Consorțiul Internațional care operează în Iran (alcătuit din 16 companii, îndeosebi britanice, americane și olandeze) în problema sporirii producției de petrol (cu 18%, cît a fost stabilit pentru Iran la ultima conferință OPEC), continuă să fie o altă problemă viu comentată în cercurile politice și în presă. Afirmația conducerii Consorțiului, potrivit căreia în lume s-ar fi restrins piața de desfacere a petrolului, a fost respinsă în mod categoric. Referindu-se în cadrul unui interviu acordat ziarului *Corriere della Sera* la faptul că situația s-a schimbat față de aceea din 1951, cind sondele fuseseră închise timp de doi ani, șahinșahul Iranului a arătat recent că astăzi, cînd Iranul are numeroși cumpărători în Europa răsăriteană și occidentală, resursele petroliere trebuie să fie destinate dezvoltării economice a țării.

În alte țări, ca Venezuela de exemplu, în care petrolul reprezintă 90% din totalul exporturilor, tensiunile dintre guvern și companiile concesionare au atins un asemenea grad de gravitate, încît se așteaptă discutarea problemei negocierilor chiar în Congresul țării, cu care ocazie se preconizează reglementarea acordării de noi concesiuni, doar pe baza unor „contracte de serviciu" ce vor da drept societăților concesionare numai la plata (in numerar sau natură) a serviciilor lor. Aceasta ar completa măsurile luate pînă in prezent de Venezuela, cum este de pildă majorarea impozitelor asupra profiturilor realizate de companii (îndeosebi de Standard Oil și Royal Dutch Shell).

Cît privește Algeria, agențiile de presă semnalează că potrivit surselor oficiale, guvernul algerian a refuzat începerea unor negocieri cu reprezentanții companiilor petroliere americane pentru soluționarea disputei în problema nivelului redevențelor. Algeria a fixat recent o serie de condiții companiilor străine care exploatează resursele sale petroliere, pe care societățile americane le-au refuzat sub motiv că ele diferă de cele care figurează în acordul bilateral încheiat cu Franța. Deși pînă la urmă au fost anunțate convorbiri pe această temă, cotidianul algerian *El Moudjahid* menționează că fără a se face pronosticuri în ceea ce privește rezultatul, este de presupus că „Algeria nu va renunța la punctul său de vedere".

Pe baza discuțiilor care au loc și a pozițiilor adoptate de țările posesoare de petrol, observatorii trag concluzia că societățile concesionare vor fi constrinse pînă la urmă să-și modifice „optica lor prea îngustă" de pînă acum, deoarece ele se află în fața unui veto unanim al țărilor producătoare.

D. BOGDAN

---

creșteri însemnate în prețul laptelui și al ouălor.

Deoarece Anglia importă o mare parte din produsele agricole (13 500 000 tone cereale se produc în Anglia și 8 252 000 tone se importă; 792 000 tone de carne de vacă se produc în țară și 297 000 tone se importă; 43 000 tone unt provin din producția internă și 438 000 tone din import), este evidentă povara care grevează asupra balanței comerciale a Angliei. Dacă se ține seama de obligațiile vamale pe care le-ar asuma, și de contribuția pe care Anglia ar trebui să o dea la Fondul european de garanție agricolă, după aprecierile oficiale, cheltuielile suplimentare pentru produsele agricole ar reprezenta 175—200 milioane lire sterline anual.

Perspectivele relațiilor cu țările Commonwealth-ului

Importanța legăturilor comerciale dintre Anglia și țările Commonwealth-ului a cunoscut în ultimii ani o scădere continuă. Commonwealth-ul oferă astăzi din ce în ce mai puține debușeuri pentru produsele engleze, pe piețele tradiționale ale Angliei făcîndu-și loc din ce în ce mai mult S.U.A., Japonia, R.F.G. și alte țări.

Tabelul de mai jos, din Board of Trade Journal, oglindește stagnarea exporturilor engleze spre țările Commonwealth-ului, o dată cu creșterea celor destinate altor zone geografice.

Modificări în exportul Angliei în anii 1958—1964, pe zone principale

	miliarde lire sterline		% din total		Creșterea procentuală
	1958	1964	1958	1964	1964/1958
Spre Commonwealth	1,25	1,27	37,8	28,8	1,6
Țările Pieței Comune	0,46	0,91	13,8	20,6	97,5
A.E.L.S.	0,33	0,57	10,0	12,9	72,5
S.U.A.	0,29	0,38	8,7	8,6	31,0
Alte țări	0,98	1,28	29,6	29,0	31,0
Total :	3,31	4,41	—	—	33,0

Zona lirei sterline: avantaj sau balast?

În virtutea participării la Zona lirei sterline, care numără majoritatea țărilor Commonwealth-ului, țările respective au obligația de a-și deține rezervele în lire, la Banca Angliei. Deținerea rezervelor acestor țări era intenționată să confere Angliei posibilitatea ca, în cazul unui excedent în balanțele acestor țări și a unui deficit în balanța Angliei, ea să poată recurge la aceste solduri pentru a-și acoperi propriile sale datorii. Unele cercuri din Anglia consideră însă că în condițiile actuale, aceste conturi în lire, departe de a prezenta un avantaj, ar putea constitui o amenințare pentru moneda britanică. Dată fiind criza de încredere în lira sterlină, dacă aceste țări, care dețin la Londra 2 825 milioane lire, ar cere convertirea lor în aur sau devize așa cum a procedat recent Birmania, ar rezulta evident o situație dezastruoasă, rezervele totale ale Angliei totalizînd în prezent o valoare de numai 1 129 milioane lire.

Unul din avantajele conferite țărilor membre în Zona lirei sterline, în schimbul păstrării soldurilor lor la Banca Angliei, era accesul liber la piața engleză a capitalurilor. Acesta era un avantaj important, căci majoritatea lor au nevoie vitală de fonduri pentru industrializare. În ultimul timp însă guvernul englez, în vederea redresării balanței de plăți, a luat o serie de măsuri care au îngrădit simțitor accesul la capitalul englez.

Limitele conversiunii

Dacă există un larg consens cu privire la faptul că vestigiile organizațiilor create în perioada imperială nu mai corespund întru totul situației prezente a Angliei, opiniile rămîn mult mai împărțite în ce privește utilitatea unei aderări la Piața Comună. În Anglia și în Europa Occidentală numeroși comentatori atribuie inițiativa premierului Wilson pentru o reluare a negocierilor în primul rînd unor cauze de ordin politic intern, între care necesitatea de a nu lăsa în monopolul conservatorilor platforma unei asocieri la Piața Comună, — favorizată în rîndurile unor influente cercuri industriale, — precum și dorința de a stimula investițiile într-un moment în care recesiunea tinde să ia amploare. Pe plan extern, se consideră că se urmărește în primul rînd frînarea tendințelor centrifuge ale A.E.L.S., care s-au făcut atît de puternic simțite la recenta Conferință de la Lisabona.

Partidul conservator critică rezervele exprimate de Wilson și cere acceptarea necondiționată a politicii agricole comunitare pronunțîndu-se doar pentru o perioadă de tranziție în care industria engleză să se pregătească pentru a rezista concurenței.

Un sentiment de nemulțumire caracterizează situația din rîndurile aripei de stînga a Partidului Laburist. Opoziția împotriva aderării Angliei la Piața Comună este exprimată în revista TRIBUNE după cum urmează: „Aceasta este curată miopie. Ne opunem intrării în Piața Comună, nu numai din cauza structurii ei capitaliste, ci pentru că, în situația mondială prezentă, ea constituie o grupare economică de speța cea mai nepotrivită".

Considerînd că aderarea Angliei la Piața Comună ar agrava problemele oamenilor muncii, întrucît situația economică care s-ar crea ar depinde într-o măsură însemnată de hotărîrile Pieței — care este o uniune monopolistă — și că aceasta ar determina atingeri grave ale suveranității naționale, Partidul Comunist Englez i se opune cu fermitate.

În țările Comunității Economice Europene reacțiile la declarațiile premierului Wilson privind Piața Comună sînt diferite, oglindind interesele economice și politice contradictorii ale țărilor membre. În Franța comentatorii își exprimă scepticismul cu privire la aderarea Angliei la Piața Comună, care ar implica punerea în cauză a „relațiilor speciale" care o leagă de S.U.A. Amintind o declarație recentă a lui Harold Wilson, în care acesta arăta că Tratatul de la Roma nu conține nici o clauză cu privire la apărare și că problema ține de organizația Alianței Atlantice, ziarul LE MONDE, care atrage astfel atenția și asupra altor implicații majore, scrie că „această afirmație este suficientă pentru a se întrezări clar limitele conversiunii europene a liderului laburist".

Irina VIANU

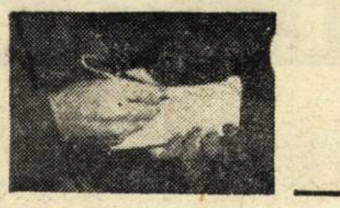

din bloc-notesul cronicarului

Zodia aurului?

În lumea capitalistă de azi, cînd operațiunile bancare și tranzacțiile bursiere au căpătat o amploare fără precedent, sistemul tradițional al bunicelor, de a păstra bani „la ciorap" pare a nu fi totuși perimat. Numai că în zilele noastre, văzînd cum crește costul vieții și scade valoarea banului, bunicele prudente, sau mai curînd păturile avute, preferă să strîngă la ciorap... aur.

Cîteva date publicate în PIK'S WORLD CURRENCY REPORT, confirmă această tendință. Din studiu reiese că tezaurizarea aurului de către persoane particulare a sporit mult mai rapid decît rezervele de aur ale statelor. Graficul de mai jos, întocmit de ziarul TIMES pe baza acestor cifre înfățișează evoluția rezervelor de aur în lume în perioada 1959—1966. Acestea se ridică acum la peste 52 000 tone, în valoare de aproximativ 62 000 milioane dolari, în comparație cu 46 000 tone, valorînd 53 000 milioane dolari, în urmă cu 7 ani. Dar, în timp ce rezervele totale au crescut cu numai 2% pe an, tezaurizarea privată a crescut cu 5% anual și reprezintă acum 30% din rezervele mondiale totale, în comparație cu 25% în anul 1959. Cele 18,6 mii tone de aur tezaurizat de particulari reprezintă producția mondială capitalistă de aur pe 11 ani și 5 luni, depășind ansamblul rezervelor oficiale de aur ale Canadei, Elveției, Franței, Italiei, Olandei și R.F.G., și chiar cu 40% — rezervele S.U.A.

Cifre care arată că tocmai în perioada aprigelor controverse din lumea occidentală asupra viitorului sistemului monetar internațional bazat pe etalonul aur și devize, acest metal pare să cunoască o „epocă de aur".

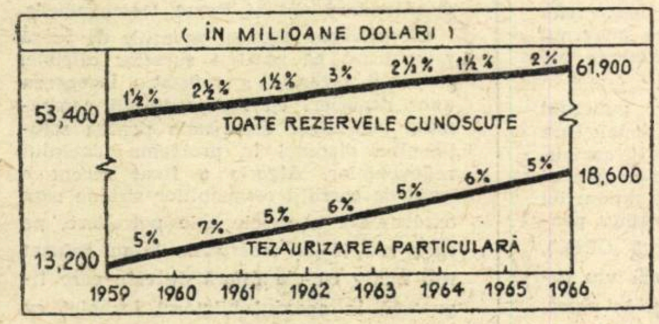

Concentrarea exporturilor

Revista franceză ENTREPRISE a publicat în numărul 569/570/1966 o statistică interesantă a primelor 500 firme exportatoare din Franța. Lista, care evidențiază întreprinderile respective în ordinea valorii exporturilor lor efectuate în anul 1965, arată că anul trecut 59 de firme au depășit la export cifra de 100 milioane de franci; printre acestea, figurează 11 companii de metalurgie, 11 întreprinderi constructoare de mașini, de nave și electrotehnice, 6 societăți de automobile, 6 întreprinderi ale industriei chimice. Printre primele 10 firme exportatoare (peste 500 milioane de franci) se află 3 companii de automobile (Renault — care e și cap de listă, — Peugeot și Simca; Citroën nu și-a comunicat datele), 2 întreprinderi chimice (Rhône-Poulenc și Péchiney), 2 societăți metalurgice (Pont-à-Mousson și De Wendel), precum și o companie care realizează un puternic export invizibil prin prestații — Air-France. Primele 10 societăți au realizat, la un loc, un export total de 7,7 miliarde de franci — peste 15% din exportul total al țării (49,6 miliarde franci).

Din datele privind ponderea exporturilor în totalul cifrei de afaceri a firmelor respective, reiese că la cei mai mari exportatori ea oscilează: între 28,3 și 36,6% la automobile, între 28,6% și 42,9% în chimie etc. Pentru unele societăți — îndeosebi în industria alimentară — această pondere ajunge să depășească 80%.

Setea industriei

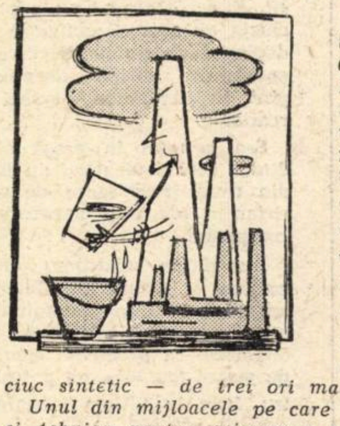

Statisticile arată că industria mondială consumă zilnic 604,8 miliarde litri de apă. Potrivit unor calcule de perspectivă, pînă în 1985 consumul de apă va crește la peste 1 500 miliarde litri zilnic. Cifra pare astronomică, dar industria în continuă dezvoltare dă dovadă de o mare sete de apă. Iată numai două exemple: pentru producția unei tone de viscoză, se consumă 756 mii litri de apă, pentru o tonă de cauciuc sintetic — de trei ori mai mult.

Unul din mijloacele pe care le pune la dispoziție știința și tehnica pentru asigurarea necesarului crescînd de apă pentru populație și industrie este desalinizarea apei marine. În ultimii ani s-au experimentat cu succes instalații de desalinizare, acționate cu ajutorul energiei furnizate de centrale atomo-electrice de mare capacitate.

Astăzi a devenit posibilă fabricarea de asemenea instalații, capabile să asigure cu apă dulce populația unui orășel sau o mare întreprindere industrială. Ele pot fi transportate pe nave maritime și asamblate la locul de consum, într-un timp relativ scurt. De pe acum, instalații de desalinizare a apei marine funcționează sau sînt în construcție în U.R.S.S., S.U.A., Somalia, Libia, Ecuador, Chile, Iran, Kuweit, Tunisia și alte țări.

Revolta gospodinelor

Ofensiva împotriva creșterii prețurilor, începută acum cîteva săptămîni la Denver (S.U.A.) sub conducerea d-nei Paul West, o bătrînă plină de energie, s-a extins acum în numeroase orașe americane, unde s-au format asociații ale consumatorilor împotriva creșterii prețurilor; ea a constituit, de asemenea, una din principalele probleme dezbătute în cursul campaniei electorale la recentele alegeri pentru Congres.

MIAMI – Gospodine boicotînd magazinele

După o perioadă de 5 ani, în care prețurile au înregistrat o creștere anuală medie de 1,3%, anul trecut ele au crescut cu 1,7%, iar rata anuală a creșterii în anul curent este calculată la 3,5%. Întrebați în ajunul alegerilor care este problema majoră internă, 48% din alegători au afirmat că aceasta este inflația.

C. GRIGORE

Documentar: BARBADOS

La 3 noiembrie, locuitorii din insula Barbados s-au prezentat pentru ultima oară în fața urnelor pentru alegerile legislative după sistemul stabilit de puterile coloniale. La 30 noiembrie, insula se va înscrie pe harta lumii ca stat independent. Aflată sub dominația britanică încă din 1625, insula Barbados, face parte din grupul insulelor din Marea Caraibelor incluse în 1958 în Federația Indiilor de Vest. Avînd o suprafață de numai 431 km² și o populație de circa 250 000 locuitori, în majoritate negri, Barbados a constituit, ca și celelalte insule cu regim asemănător din zona Antilelor (Antigua, Dominica, Grenada, St. Lucia, St. Kitts, St. Vincent etc.), o însemnată sursă de materii prime pentru metropolă. Axată pe monocultură, economia acestei țări se bazează în principal, pe cultura trestiei de zahăr, și în mică măsură pe aceea a bumbacului, orezului, bananelor și tutunului. Cea mai mare parte însă a pămînturilor arabile (circa 3/4 din total) aparține englezilor. Acesta este și motivul pentru care sute de negri emigrează anual către Venezuela sau America Centrală, în speranța găsirii unor condiții mai bune de lucru. Zahărul, romul și melasa reprezintă circa 95% din valoarea exporturilor țării contribuind cu 1/3 la formarea produsului național brut. Industriile de prelucrare, puține la număr, nu reușesc să asigure folosirea forței de muncă decît în proporție de 25%. Majoritatea schimburilor comerciale se efectuează cu Anglia, S.U.A. și Canada. Cu toate că Barbados încasează anual sume destul de importante din turism, balanța comercială continuă să rămînă cronic deficitară. Astfel, dacă în 1964 exportul a atins o valoare de 36 milioane dolari, valoarea importurilor a reprezentat în același an, circa 64 milioane dolari, structura acestora din urmă axîndu-se în principal pe produse de larg consum (30% — produse alimentare, 20% — articole manufacturiere etc.).

În cadrul așa-numitului program de dezvoltare (1966—1968 — al doilea la număr) se prevede creșterea importurilor pînă în 1968, la 77 milioane dolari. Deși prin acordul încheiat în 1955 între Guiana, Antigua (devenită independentă la sfîrșitul lunii trecute) și Barbados se încearcă crearea unei zone de comerț liber între aceste teritorii cu principalele produse, ele continuă să rămînă totuși legate de acordul pentru zahăr din Commonwealth, care expiră abia în 1973.

Masele populare din aceste teritorii continuă să lupte pentru o independență reală a noilor state și îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației.

Victor DOBRAN

CEAȚA

INTENȚIILE de viitor ale administrației americane în legătură cu agresiunea în Vietnam, sînt învăluite într-o ceață artificială stîrnită la nivel oficial încă în perioada preelectorală. În actuala pauză postelectorală, care coincide cu convalescența președintelui, nu puține sînt eforturile de a alimenta, în continuare, această ceață artificială. Dar, așa cum se întîmplă și pe plan militar, prezența ceții artificiale menită să camufleze intențiile celor care o produc, este în același timp un semnal de alarmă că se pregătește un lucru deosebit.

Informațiile care parvin din Statele Unite dezvăluie că în prezent se elaborează cu febrilitate planurile unei așa-numite noi strategii, de natură să amplifice agresiunea. Astfel de proiecte survin într-un moment cînd întreaga politică americană în problema vietnameză și-a dovedit inconsistența, se află în impas, a suferit grave eșecuri pe plan politic și militar.

Declarațiile liniștitoare ale oficialităților privitoare la rezultatele obținute în Vietnamul de Sud, destinate opiniei publice americane, și care au abundat în perioada preelectorală, sînt zi de zi infirmate de desfășurarea luptelor și de adîncirea crizei regimului de la Saigon. Fragila economie sud-vietnameză, cu toate infuziile de dolari, continuă să fie amenințată de inflația cronică. Ultimele statistici oficiale consemnează că prețurile alimentelor au crescut cu 50% de cînd, în luna iunie, piastrul a fost devalorizat. Convulsiile regimului saigonez devin tot mai puternice. O expresie a lor o reprezintă și ultima remaniere guvernamentală, pe care nici un observator serios nu o consideră însă ca fiind și cea din urmă. Recent, Vietnamul de Sud a fost vizitat de doi reporteri americani bine cunoscuți, Rowland Evans și Robert Novak, care au constatat că așa-numitul program de pacificare, menit să asigure securitatea forțelor americano-saigoneze în satele din zona pe care o controlează și să „cîștige mințile și inimile" locuitorilor, nu a înregistrat nici un fel de progres. Mai mult, ei citează următoarea afirmație a unei oficialități americane de la fața locului: „Tot auzim despre (cîștigarea de) minți și inimi. Dar nu am reușit să asigurăm securitatea și să cîștigăm mințile și inimile oamenilor".

Tocmai situația din ce în ce mai precară a regimului militar de la Saigon și presiunile în direcția continuării escaladării sînt la originea noilor planuri americane. În prezent ar fi în studiu trimiterea, în cursul următoarelor luni, a unor importante efective americane care aproape ar dubla actualul număr de 360 de mii de soldați. Noul director din Pentagon al serviciului de cercetări asupra războiului de guerilă, S. Dietchman a declarat: „Dacă Statele Unite vor să cîștige războiul în Vietnam în următorii cinci ani, vor trebui să dispună acolo de efective între o jumătate și două milioane de soldați". O astfel de declarație nu poate fi decît mărturisirea unui eșec, dar desigur este pe placul acelora care-și leagă speranțele de continuarea agresiunii în Vietnam. Trebuie reamintit că din această categorie fac parte și importante cercuri economice americane. Recent, s-au întîlnit experții economici ai marilor corporații americane care fac parte din Consiliul consultativ al industriei. Ei s-au declarat optimiști asupra perspectivelor în anul viitor. Motivul este simplu la prima vedere. „Datorită Vietnamului în special, experții corporațiilor pronostichează un boom economic în 1967. Economiștii guvernului își bazează, de asemenea, previziunile lor optimiste pe conflictul vietnamez" (WASHINGTON POST).

De fapt, fără prea multă vîlvă publicitară, Statele Unite au și întreprins un nou pas pe calea escaladării agresiunii. Nave ale marinei militare americane au bombardat litoralul nord-vietnamez, iar submarine cu propulsie atomică au fost aduse în Golful Tonkin, ceea ce s-a recunoscut în mod oficial pentru prima dată. Buletinul de știri al Casei Albe a confirmat la rîndul său pentru prima dată, informațiile despre stabilirea în cursul Conferinței de la Manila a unei noi „diviziuni" între armata americană și cea saigoneză în cursul operațiunilor din Vietnamul de Sud. Forțele americane vor desfășura acțiuni de „recunoaștere și distrugere", iar cele saigoneze, de „curățire și ocupare". Este o mărturisire a faptului că desfășurarea propriu-zisă a războiului revine în exclusivitate forțelor americane și că unităților saigoneze nu li se poate rezerva decît rolul de jandarmerie. Pe de altă parte, revista NEWSWEEK anunță că bombardierele americane vor primi ordinul de a distruge uzine electrice din împrejurimile Hanoi-ului. Toate aceste planuri nesăbuite arată cît de necesare sînt eforturile politice și diplomatice, acțiunile de mobilizare a întregii opinii publice mondiale pentru a cere încetarea agresiunii barbare desfășurate de Statele Unite în Vietnam.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth**, membru corespondent al Academiei, **V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 48 (172)
VINERI
2 decembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

La start PRODUCȚIA ANULUI VIITOR

ÎN PAGINILE 8-9

ANCHETA „vieții economice" ÎN REGIUNILE GALAȚI ȘI BACĂU

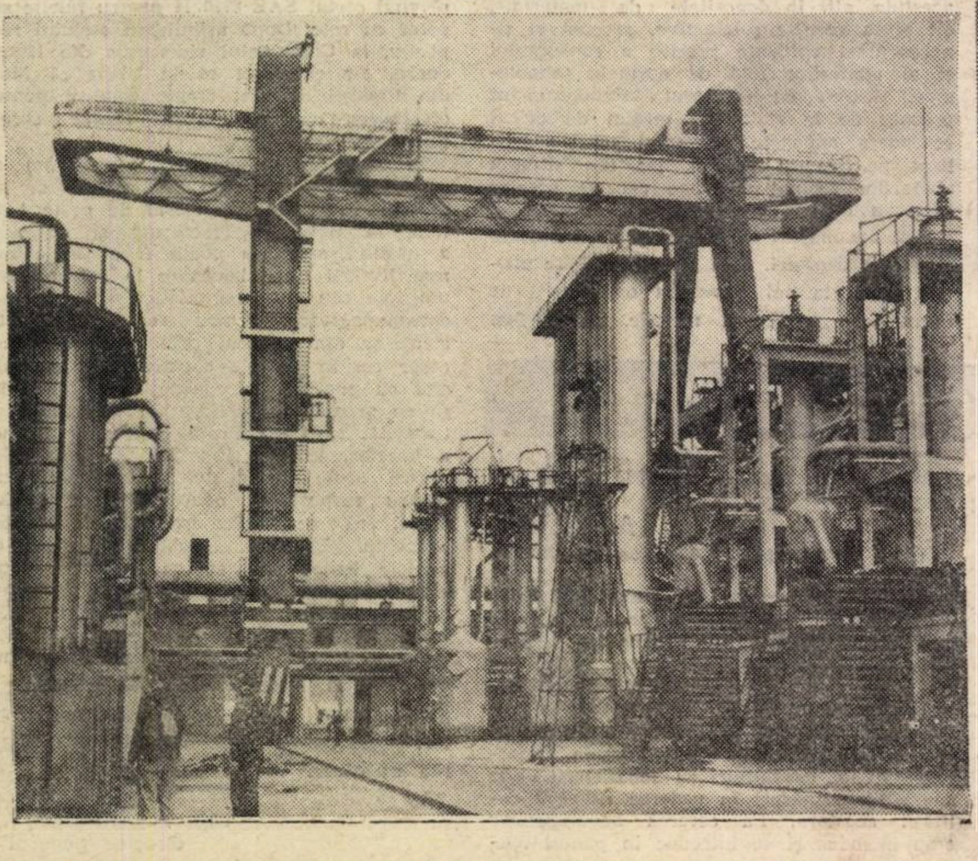

DIN SUMAR

- ÎNDEMÎNARE ȘI PRODUCTIVITATE (în pag. 3)
- DETERMINAREA EFICIENȚEI ECONOMICE ÎN COMERȚ (în pag. 6)
- PAGINI DIN ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE (în pag. 7)
- PROGRESUL TEHNIC ȘI CALIFICAREA (în pag. 10)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

FORME GREOAIE LA DECONTAREA CHELTUIELILOR DE MONTAJ

INSTRUCȚIUNILE în vigoare privind decontarea lucrărilor de investiții capitale precizează, printre altele, și obligația unităților titulare de a efectua în regie toate montările de utilaje ale căror cheltuieli depășesc plafonul maxim de două mii lei, cînd acestea se execută în cadrul unei secții ajutătoare a unității respective.

Această obligație generează o serie de formalități pe care unitățile titulare trebuie să le obțină, să le întocmească și să le depună în copii. Astfel, este necesar un plan al forțelor de muncă aprobat de forul coordonator — distinct pentru investiții — care să fie depus în copie la filiala bancară finanțatoare. De asemenea, trebuie contabilizate separat toate operațiunile de materiale, evidența și distincția acestora în cadrul depozitelor, decontări cu furnizorii etc. Pentru plata salariilor muncitorilor, se emit cecuri pentru ridicarea numerarului de la bancă, se întocmesc liste pentru plata avansului chenzinal, state de salarii, dispoziții de plată pentru virarea impozitelor și a cotelor pentru asigurări sociale etc. Se impun, deci, o serie de operațiuni contabile privind mișcarea fondurilor de investiții pentru montarea utilajelor în cauză.

Semnalăm acest aspect, întrucît în cadrul întreprinderilor se execută frecvent, pe bază de comenzi, instalații întregi pentru sectorul de investiții. Ele sînt facturate și decontate integral din fondurile de investiții, în mod direct, fără intervenția unor formalități suplimentare de felul celor arătate.

La Uzina de pompe din București, de exemplu, au fost executate de secția mecanic-șef o serie de instalații pentru bancul de probă, în valoare de multe milioane lei. În momentul terminării, pe baza documentelor de recepție și a cheltuielilor cuprinse în fișele de comenzi, instalațiile respective au fost facturate și decontate direct pe seama fondurilor de investiții, fără documentații suplimentare. Nu același lucru s-a permis uzinei cînd a fost vorba de o instalație de recondiționare a aerului. Această instalație (achitată din fondurile de investiții) a fost executată în regie, pe motivul că valoarea montajului depășea limita admisă. În acest caz, uzina a fost nevoită să intervină la forul coordonator și să obțină un plan al forțelor de muncă pentru investiții de 25 mii lei, care a fost depus apoi în copie la filiala bancară.

Materialele necesare montajului au fost facturate sectorului de investiții (s-au emis cinci facturi în loc de una), s-au întocmit bonuri de materiale pentru eliberările făcute etc. Au fost efectuate, așadar, toate operațiunile reclamate de execuția unei investiții capitale în regie, cu valoare însemnată.

Merită a fi reținut și faptul că planul forțelor de muncă pentru investiții a fost obținut pe seama planului forțelor de muncă al întregii uzine, astfel că defalcarea fondului de salarii pentru investiții a atras și modificarea corespunzătoarea a planului forțelor de muncă.

Din cele arătate mai sus, rezultă că plafonul de două mii lei stabilit constituie o piedică pentru reducerea volumului de muncă și de operațiuni din unitățile titulare de investiții și filialele bancare. Dacă valori de milioane sînt acceptate la decontare pe bază de facturi, cu atît mai mult considerăm că asemenea cheltuieli pot fi decontate prin folosirea facturilor.

Ținînd seama de experiența uzinei noastre, propunem **ca forurile competente să renunțe la prevederea prin instrucțiuni a unor plafoane maxime și să admită decontarea unor atari cheltuieli pe bază de facturi. Controlul cheltuielilor se poate efectua ușor, fără formalități suplimentare, prin verificarea fișelor de comenzi, care stau la baza emiterii facturilor respective.**

Vasile N. DUMITRIU
economist principal
Uzina de pompe-București

Abonați-vă din timp pe anul 1967 la revista săptămînală

viața economică

Costul unui abonament este de: 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

VASILE IRIMIE, **economist, Uzina „1 Mai“ Ploiești** — În legătură cu scrisoarea dv. **Absolvenții și stagiatura,** Direcția coordonării salarizării personalului tehnic-administrativ din C.S.M.S. are următoarea opinie:

În funcție de profilul de pregătire (tehnic sau economic) a specialității absolvite, precum și în funcție de structura organizatorică a unității în care sînt repartizați, absolvenții institutelor de învățămînt superior pot să-și efectueze perioada de stagiu în unul sau mai multe compartimente. Conducerea unității în raport cu condițiile concrete poate stabili ca absolvenții să fie trecuți succesiv prin mai multe locuri de muncă. Stabilirea cu caracter normativ a unui număr de 3—4 secții prin care să treacă absolventul în perioada de stagiu nu este posibilă deoarece situațiile concrete din întreprinderi, legate de structura acestora și profilul secțiilor, este foarte diferită.

ING. I. PERȘINARU, **C.A.P. Goicea Mare** — Potrivit normelor de decontare și control a cheltuielilor de deplasare și detașare, cheltuielile de deplasare efectuate de inginerii agronomi de la C.A.P.-uri se suportă astfel: a) de către uniunile agricole raionale în cazurile cînd acestea dispun deplasările și b) de C.A.P.-uri cînd deplasările sînt cerute de conducerile acestora. În spiritul reglementărilor în vigoare, cheltuielile de deplasare se suportă de către unitățile care cheamă indiferent dacă personalul respectiv face parte din unități subordonate sau din alte unități. Decontarea cheltuielilor efectuate de bibliotecarii de la comune nu constituie o problemă întrucît și în cazul acestora se aplică normele generale. **(Răspunsul aparține Direcției norme de muncă, salarizare și de finanțare a acțiunilor social-culturale din Ministerul Finanțelor).**

Un inginer documentarist, Institutul de cercetări și proiectări de construcții navale-Galați — Problema ridicată de dv. se află în studiul organelor competente.

G. ROTH, **Sfatul popular raional Mediaș** — Regimul de lucru prevăzut prin H.C.M. nr. 1 546/1952 are un caracter de excepție, stabilit exclusiv pentru angajații organizațiilor de construcții-montaj care lucrează pe șantiere. Personalul de supraveghere are program normal de lucru de 8 ore și, în consecință, primește salariul corespunzător acestui program.

Avizul C.S.M.S. nr. 9393/1962 se referă numai la angajații unităților de construcții-montaj astfel că aprobarea de care ați beneficiat anul trecut nu are temei legal.

I. DRAGOMIR, **Brad** — Angajații pot beneficia de concediul anual de odihnă — potrivit prevederilor art. 1 din H.C.M. 186/1951 — numai după prestarea unui stagiu de muncă neîntreruptă de cel puțin 11 luni. Față de aceste prevederi, nu este posibilă instituirea unui regim de excepție în sensul acordării anticipate a concediului de odihnă, angajaților care nu au acest stagiu.

DUMITRU ARNĂUTU, **pensionar, București** — De la 1 ianuarie 1967 veți beneficia de o majorare a pensiei de 15%, astfel că pensia dv. lunară va fi de 819 lei.

O SCHEMĂ EXPERIMENTALĂ

ECONOMIST șef sau contabil șef? — problemă pe marginea căreia s-au exprimat diferite opinii în paginile revistei „Viața economică“. Organizarea, cu titlu experimental, în cadrul a două mari întreprinderi din Ministerul Industriei Ușoare, a unui compartiment economic condus de un economist șef, reprezintă o aplicare a unor propuneri exprimate de economiștii care au participat la această discuție.

Dezvoltarea economiei noastre naționale, cerințele de organizare ale producției moderne, pledează pentru ca activitatea economică a unei întreprinderi să fie condusă de un cadru cu pregătire superioară. Economistul șef va avea posibilitatea să organizeze activitatea economică în așa fel, încît să constituie în orice moment un „barometru“ pentru conducătorul întreprinderii în întreaga sa activitate.

Redăm alăturat schema de organizare a Întreprinderii textile „Dacia“, una din unitățile la care se experimentează noua organizare a compartimentului economic.

Dumitru MUNTEANU
economist în Ministerul Industriei Ușoare

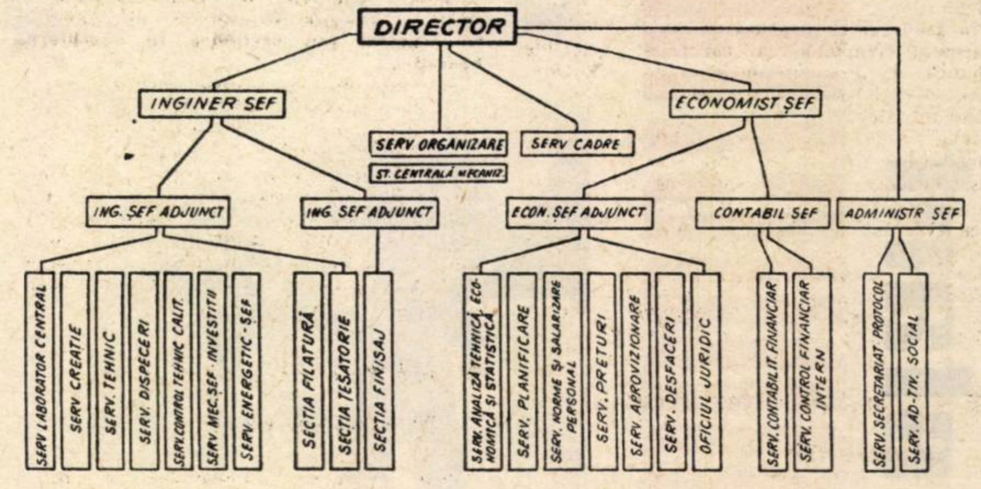

METALUL — CÎT MAI BINE GOSPODĂRIT!

Semnalînd o serie de aspecte negative din activitatea unor unități în legătură cu gospodărirea metalului, articolul cu titlul de mai sus („Viața economică“ nr. 39) a făcut obiectul unor răspunsuri de la cei vizați.

Uzina „Grivița roșie“

Depășirea consumurilor de metal peste norma aprobată (282 tone în semestrul I) se datorește în mare măsură deficiențelor în aprovizionarea efectuată de unitățile siderurgice, precum și repartițiilor date de M.I.C.M. la alte dimensiuni decît cele solicitate de noi prin specificațiile de materiale. Este deci necesar ca organele competente din ministerul nostru să ia măsuri pentru o aprovizionare atentă, făcută la limita calităților și dimensiunilor trecute de noi în specificațiile de materiale și în contractele întocmite de uzină. Prin respectarea specificațiilor vor fi respectate și normele de consum aprobate. La sectorul nostru de utilaj chimic, unde se consumă cea mai mare cantitate de tablă, s-a organizat debitarea centralizată; la debitare se folosesc planuri de croire; matrițele, modelele, cochilele sînt revizuite permanent pentru evitarea creșterii adaosurilor de prelucrare peste cele admise.

Pentru realizarea tuturor sarcinilor de plan, în uzina noastră se aplică de curînd o nouă schemă de organizare îmbunătățită. Cu acest prilej, în compartimentul norme de consum a luat ființă cîte o subgrupă la sectoarele vagoane și utilaj chimic. Prin măsurile luate de uzină, în trimestrul III la sectorul de utilaj chimic și rafinării consumul de metal a fost sub norma admisă.

ing. I. DOROBANȚU
director tehnic

Uzinele „Steagul roșu“—Brașov

Colectivul uzinelor noastre apreciază favorabil cele cuprinse în articolul **Metalul cît mai bine gospodărit.** Printre alte măsuri interne în scopul reducerii consumului de metal la autocamioane, este necesar ca industria siderurgică să livreze laminatele la dimensiunile, calitatea și formatele cerute de noi. O altă problemă care merită atenție este folosirea materialelor plastice în construcția de mașini. Fabricile de resort trebuie să acorde mai multă atenție asimilării de repere noi pentru înlocuirea metalelor și, îndeosebi, a laminatelor la fabricația autocamioanelor.

ing. S. ȘERBĂNESCU
director tehnic

Uzinele „23 August“-București

O importantă cale de gospodărire a metalului o constituie organizarea gospodăririi acestuia, atît în depozitele de materiale, cît și în secțiile productive, precum și ținerea unei evidențe precise a consumului și al abaterilor față de normele tehnologice. Astfel, cu ajutorul tabulogramelor primite de la stația de mașini de calcul se poate cunoaște consumul efectiv realizat pe fiecare produs, iar din situația abaterilor se pot cunoaște cauzele precise care au dus la depășirea consumurilor și se pot lua măsuri de evitare și de micșorare a acestor depășiri. Este adevărat că, în ultimul timp, la noi a existat o tendință de abandonare a acestei metode. Ea a fost reluată și urmează ca, în 1967, să o perfecționăm.

A. ROȘU
inginer-șef, pregătirea fabricației

ECOURI · ECOURI · ECOURI

Ministerul Industriei Metalurgice

Îmbunătățirea continuă a calității produselor siderurgice este în centrul atenției colectivelor de muncă din întreprinderile producătoare, minister și institutele de cercetări și proiectări. Pentru produsele importante au loc consfătuiri cu beneficiarii unde se stabilesc măsuri în vederea ridicării calității acestora. La cererea beneficiarilor s-au introdus și se introduc în planul tehnic noi mărci de oțeluri, profile, table și țevi. Ar fi bine însă ca propunerile pentru asimilări de produse noi să fie mai bine analizate de către întreprinderile beneficiare pentru a se evita situații similare cu aceea privind oțelul SAE 8720 H pentru fălcile sapelor cu role. După asimilarea oțelului respectiv, la Combinatul siderurgic din Hunedoara, s-a constatat că la Uzina „1 Mai“ din Ploiești nu sînt create condiții pentru efectuarea unui tratament termic corespunzător.

În altă ordine de idei considerăm că realizarea unui consum suplimentar de laminate (în primul semestru) de peste 1 000 tone la uzinele „Tractorul“ și „Steagul roșu“ din Brașov nu poate fi atribuită numai livrării unor laminate la lungimi nemultiple sau cu caracteristici mecanice necorespunzătoare. Pentru remedierea deficiențelor din sectorul prelucrător este necesar ca, în uzinele constructoare de mașini cu pondere în consumul de laminate, să se organizeze ateliere de debitare centralizată, să fie aplicată croirea combinată a barelor, țevilor și tablelor, să se folosească scule de debitare corespunzătoare pentru respectarea adaosurilor de prelucrare, să se aplice tratamentele termice adecvate. Totodată, socotim necesar ca uzinele beneficiare să analizeze cu mult simț de răspundere necesarul de laminate la lungimi fixe pentru a nu irosi cantități importante de metal.

Avem convingerea că printr-o colaborare mai strînsă între uzinele beneficiare și producătoare, între specialiștii ministerelor, deficiențele semnalate în gospodărirea metalului vor fi eliminate.

ing. P. ZIMBRAN
director general

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

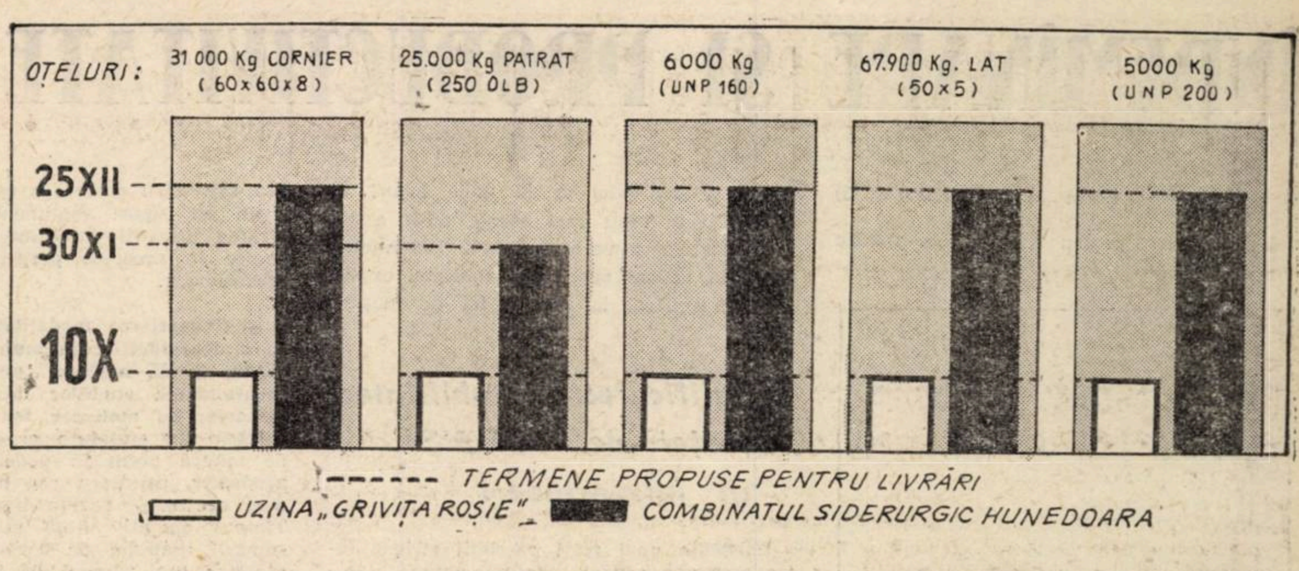

Termene numai pe placul furnizorului?

Ca și în anii trecuți, în 1966, între Uzinele „Grivița roșie" și Combinatul siderurgic-Hunedoara există contracte de colaborare. C.S.H. — ca furnizor — s-a obligat să livreze oțeluri late și cornier, brame, țagle ș.a. — cu ajutorul cărora uzina bucureșteană să-și poată realiza planul. Între termenele propuse de combinat pentru livrarea unor oțeluri și cele care decurg din nevoile Uzinelor „Grivița roșie" există însă diferențe importante. Graficul nostru arată numai 5 din divergențele referitoare la termene, apărute între cele două unități industriale în trimestrul IV. Ele nu sînt însă singurele. Pe bază de contract Uzinele „Grivița roșie" au solicitat două tone de oțel lat (120 x 10), 4 tone de oțel lat (120 x 20) și 21 tone de oțel cornier (80 x 80 x 8) cu termen de livrare — 10 octombrie. „Nu vi le putem livra decît pînă la 25 octombrie" — au răspuns tovarășii de la Hunedoara. De voie, de nevoie — termenul a fost acceptat. Cu toate acestea, pînă la 28 noiembrie din 27 tone solicitate nu sosiseră la București decît... 4 tone oțel cornier. Mai poate fi dat și un alt exemplu. La începutul acestui trimestru, C.S.H. a anunțat că va livra 24 tone oțel special pentru biele, cîte 8 tone în fiecare lună. Au trecut însă octombrie și noiembrie, dar din oțelul amintit n-a venit nimic.

În prezent, între serviciile de aprovizionare ale celor două uzine se poartă încă discuții : C.S.H. pretinde că nu există motiv de neliniște, întrucît combinatul se va achita pînă la 31 decembrie de obligațiile sale contractuale. Beneficiarul însă, răspunde — pe bună dreptate — că nu va putea realiza produsele pe care le are în planul pe 1966 cu oțeluri ce vor sosi în uzină abia în ultimele zile ale lunii decembrie.

Evident, o asemenea colaborare între întreprinderi nu poate duce la realizarea planului, atît al uzinei care așteaptă oțelurile, cît și al beneficiarilor ei.

M. FERARINI

ÎNDEMÎNARE ȘI PRODUCTIVITATE

– Cîteva concluzii pe marginea unei analize a rolului îndemînării și experienței în producție în creșterea productivității muncii –

UNUL din factorii importanți care condiționează ridicarea productivității muncii în cadrul fiecărei întreprinderi îl constituie ridicarea continuă a gradului de calificare a lucrătorilor. Sporirea continuă a volumului de cunoștințe tehnico-profesionale ale lucrătorilor în strînsă dependență de prefacerile înnoitoare care au loc în baza materială a producției, creșterea deprinderilor și iscusinței oamenilor în muncă au devenit condiții inseparabile ale producției moderne, ale organizării și perfecționării continue a acesteia. De aceea, cunoașterea științifică a tuturor conexiunilor dintre calificarea lucrătorilor și procesul de producție are o deosebită importanță.

În cadrul acestor conexiuni, un loc bine determinat îl ocupă corelația dintre creșterea gradului de deprindere (îndemînare), ca element component al calificării forței de muncă, și productivitatea muncii. Elucidarea modalității concrete de manifestare a deprinderilor în muncă, precum și a formelor pe care le îmbracă influența lor asupra creșterii productivității muncii constituie premisa pentru rezolvarea teoretică a problemelor complexe legate de determinarea gradului de calificare a forței de muncă și comensurarea corelației dintre aceasta și productivitatea muncii [1]), precum și pentru găsirea — în practică — a unor căi și mijloace de îmbunătățire în continuare a activității economice a întreprinderilor.

● *Formarea deprinderii în muncă*

În momentul cînd o operație se execută pentru prima dată „stîngăciile" — inerente începutului — își spun cuvîntul. Pe măsură însă ce are loc acomodarea cu mediul în care se desfășoară acțiunea și se pătrunde din ce în ce mai mult în conținutul mișcărilor și mînuirilor care se cer executate, încordarea apărută inițial dispare, iar „stîngăciile" își pierd treptat din intensitate pînă la dispariția lor completă. Acest fenomen, specific muncii omenești, este rodul acumulării experienței în muncă și se exprimă în creșterea gradului de îndemînare, de deprindere, de aperceptivitate [2]).

Conținutul deprinderilor în muncă îl formează existența unei modalități de acțiune consolidată prin exercițiu. Formarea acesteia necesită inițial un efort conștient deosebit, un anumit grad de încordare fizică și nervoasă. Pe măsura executării operației are loc formarea unui stereotip dinamic în mecanismul neurofiziologic, în virtutea căruia are loc scăderea continuă a efortului inițial depus în unitatea de timp sau de produs.

Există, prin urmare, în acest caz, un raport determinat între efortul depus de lucrător (consumul de energie musculară și nervoasă) și rezultatul lui în unitatea de timp. Acest raport este aproximativ constant pentru fiecare produs executat în parte, însă el se modifică continuu pe măsură ce se repetă operația respectivă de muncă. Ca atare, privit prin continuitatea procesului de muncă, raportul respectiv are un caracter dinamic, variază în timp.

Asupra mărimii la un moment dat a efortului lucrătorului, cît și asupra variației lui în timp, influențează, în afară de creșterea gradului de îndemînare, și o serie de factori legați de mediul în care se desfășoară executarea operației : gradul de luminozitate, coloritul încăperii, curățenia, temperatura etc. Spre deosebire însă de acești factori, care au mai mult sau mai puțin o influență constantă, creșterea gradului de îndemînare duce la o scădere pronunțată a efortului lucrătorului pe unitatea de produs.

Efortul depus de un muncitor nu poate fi măsurat, în mod curent în condițiile actuale, în mod direct. Putem însă să-l deducem indirect, stabilind aproximativ exact creșterea gradului de îndemînare pe măsura repetării executării unei operații, întrucît aceasta este măsurată în timp. Se poate deci urmări următoarea corelație : **variația consumului de timp raportată la unitatea produsă în funcție de numărul de repetări sau vechimea în executarea operației.**

În conținutul ei, această corelație exprimă interdependența care există între creșterea gradului de îndemînare și productivitatea muncii. Subliniem că analiza de față nu se referă cu nimic la intensitatea muncii. Tocmai menținerea unei intensități normale, obișnuite, permite evidențierea mai clară a direcțiilor de desfășurare a fenomenului studiat. Este vorba de raportul îndemînare-productivitate și nu de raportul îndemînare-intensitate-productivitate.

● *Măsurarea gradului de îndemînare*

Pentru a arăta modalitatea de manifestare a creșterii gradului de deprindere, cît și corelația între aceasta și productivitatea muncii lucrătorilor, am considerat oportun să studiem timpul consumat de un număr mai mare de lucrători pentru a executa aceeași operație, pe aceleași tipuri de mașini, în aceleași condiții de mediu. Lucrătorii aleși trebuiau să aibă însă vechimi diferite în executarea operației respective. Aceste condiții au fost întrunite la operația de canetat, la Întreprinderea „Partizanul" din Brașov. Am ales lucrători de pe linia de mașini semiautomate, deoarece intervenția acestora în executarea operației se face simțită mai mult decît la cei ce lucrează pe linia de mașini automate, creîndu-se astfel o posibilitate mai mare de evidențiere a fenomenului.

Fazele de lucru la operația de canetat și conținutul în muncă pe fiecare fază, conform normativului de timp aprobat de D.G.I.L.M. cu nr. 400119 din 30.I.1964, sînt:

— schimbarea copsului alimentator : muncitorul scoate țeava goală de pe suport și o înlocuiește cu una plină ; prinde apoi capătul firului, îl trece prin conducătorul și curățitorul de fir și îl leagă de capătul de pe canetă.

— legarea firului I (simplă): muncitorul prinde capătul firului rupt, îl trece prin conducătorul și curățitorul de fir și îl leagă la capătul firului de pe canetă ;

— legarea firului II (cu căutare pe cops) : muncitorul caută capătul firului pe copsul alimentator, îl trece prin conducătorul și curățitorul de fir și îl leagă la capătul firului de pe canetă ;

— schimbarea formatelor debitate :

a) canete : muncitorul scoate caneta plină, ia o canetă goală pe care înfășoară de cîteva ori capătul firului și o pune în fus ;

b) țevi oarbe : muncitorul scoate țeavă oarbă de pe fus, înfășoară firul rămas liber de la copsul alimentator de cîteva ori în jurul fusului și direct pe el, după care pornește fusul.

În general, executarea acestor operații nu necesită cunoștințe teoretice speciale, o pondere mare în cadrul calificării lucrătorilor avînd-o tocmai îndemînarea, deprinderea. Ea se vădește atît la schimbarea copsurilor alimentatoare și canetelor și se manifestă în abilitatea cu care lucrătorul prinde capătul firului de pe cops, îl trece prin conducătorul și curățitorul de fir și îl leagă de capătul firului de pe canetă, cît și prin abilitatea cu care leagă firele în cadrul fazei de legare a firului 1 și 2.

Pentru a avea condiții identice de lucru pentru toți lucrătorii, în afară de cele enunțate mai sus, în analiză s-a ținut cont și de dimensiunile diferite ale firelor în funcție de numărul lor metric.

Iată situația pe luna ianuarie 1966 la operația canetat :

Tabelul nr. I

Nr. fișei	Vechimea în executarea operației (în luni)	$W = \frac{T}{Q}$ Nr. metric *) 36/2	Nr. metric 16/2	Nr. metric $9^{1}/_{2}$
1638	1,2	4,48	2,84	5,94
1663	1,5	4,34	2,74	5,92
1616	1,6	4,26	2,66	5,34
1598	1,8	4,12	2,34	5,20
1664	4	3,96	2,28	3,89
1629	4,5	2,23	1,95	2,14
1654	11	2,21	2,22	2,72
1657	19	2,12	1,76	2,20
1677	31	1,92	1,33	1,85
1671	31,5	1,81	1,78	1,80
1626	33	1,81	1,50	1,66
1631	34	2,31	1,81	2,13
1625	35	2,26	1,75	2,08
1637	51	2,02	1,61	2,01
1670	61	2,00	1,59	1,97
1599	62	1,93	1,40	1,85
1642	64	1,90	1,33	1,81
1596	65	1,85	1,51	1,84

*) Numărul metric indică grosimea firului.

După cum se observă din tabel, pe măsură ce crește vechimea în executarea operației, respectiv se formează și se mărește deprinderea în muncă, sporește și productivitatea muncii, exprimată prin reducerea continuă a timpului de execuție.

Dinamica desfășurării fenomenului se observă mai clar prin reprezentarea lui gra-

I. OPREI

(Continuare în pag. 4)

● Constructori și montori raportează :

● **Punerea în funcțiune a unor importante agregate energetice : AL 4-LEA GRUP DE 100 DE MEGAWAȚI la Centrala Luduș-Iernut** (capacitatea centralei a atins astfel 800 de megawați), **AL DOILEA TURBOGENERATOR DE 50 DE MEGAWAȚI la noua centrală electrică și de termoficare din Oradea.**

● **Încheierea lucrărilor de construcție la CANALUL DE ADUCȚIUNE de la Hidrocentrala Bacău 2** — ultima din sistemul energetic de pe Bistrița.

● **Turnarea primilor metri cubi de beton la BARAJUL HIDROCENTRALEI de pe Lotru.**

● **Începerea unei vaste lucrări de ÎMPĂDURIRI și de AMENAJĂRI HIDROTEHNICE,** pe o suprafață de 750 de ha în zona viitorului lac de acumulare de la **Porțile de Fier.**

● La Amărăști, a fost dată în exploatare cea de-a **22-A STAȚIUNE DE MAȘINI ȘI TRACTOARE din regiunea Oltenia.** Stațiunea are o capacitate de 300 de mașini.

CURIER

● Front de lucru pentru 1967

Pregătirile pentru producția anului viitor îmbrățișează o gamă variată de preocupări

● **PENTRU INVESTIȚII :** au fost **elaborate documentațiile în vederea construirii noului cartier Tudor Vladimirescu din Tîrgu Mureș** (2300 apartamente) **și noilor ansambluri de locuințe din Valea Jiului** (800 apartamente) **și s-au adoptat măsurile tehnico-organizatorice pentru efectuarea unor lucrări de hidroameliorații** pe o suprafață de **28 000** de hectare în regiunea București **și 9 300** de hectare în regiunea Brașov.

● **PENTRU LĂRGIREA PRODUCȚIEI :** a fost întocmită **documentația tehnică în vederea construirii pe Șantierul naval din Galați a porților și echipamentului metalic** pentru sistemul energetic și de navigație de la **Porțile de Fier.**

● **PENTRU ASIMILAREA NOILOR PRODUSE : la Fabrica de prelucrare a maselor plastice din Iași** s-a pregătit tehnologia unei serii **de 20 de produse noi** printre care folii de policlorură de vinil și tuburi flexibile de policlorură de vinil.

● Perfecționări tehnologice

● **În întreprinderile constructoare de mașini** se desfășoară o amplă **acțiune de modernizare a utilajelor.** Pînă în prezent, în raza acestei acțiuni au intrat 1 100 de mașini și instalații al căror randament în exploatare a crescut în medie cu 30%.

● **Uzina de vagoane din Arad a realizat primul lot de vagoane cisternă de 60 de mc.** De remarcat nu numai capacitatea sporită a acestor vagoane, ci și faptul că ele **sînt** asamblate aproape în exclusivitate **prin** sudură.

● Modernizarea tehnologiei de fabricație la instalația de separare cu apă amoniacală de la **Combinatul chimic din Tîrgu Mureș** a avut drept urmare **atingerea parametrilor proiectați cu un an mai devreme decît termenul planificat.**

● Ca efect al perfecționărilor tehnologice, la **Combinatul din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej,** s-a produs **un nou sortiment de cauciuc sintetic.** Noul sortiment prezintă multiple avantaje : elasticitate sporită, o mare rezistență, posibilitatea de a fi vopsit în mai multe culori etc.

ÎNDEMÎNARE ŞI PRODUCTIVITATE

(Urmare din pagina 3)

fică. Am ales pentru aceasta nr. metric 16/2 (vezi fig. 1).

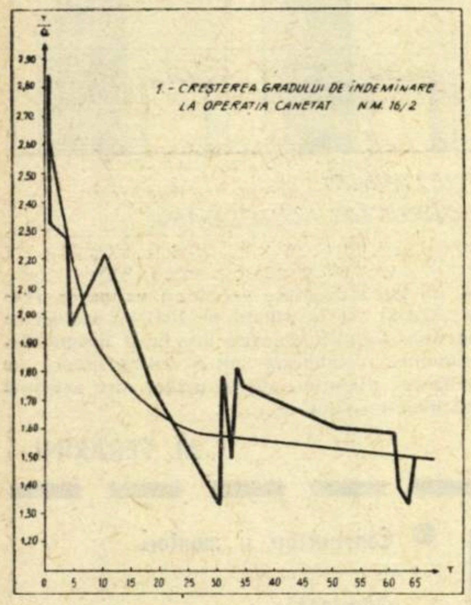

Se constată tendinţa de scădere accentuată a liniei curbe în primele luni, după care curba descreşte încet, tinzînd să devină paralelă cu abscisa sau cu asimptota la abscisă.

De aci se poate trage concluzia, valabilă pentru orice proces de muncă productivă, subliniată şi în literatura de specialitate [2]) că creşterea gradului de îndemînare, de deprindere, urmează **legile** funcţiei exponenţiale de forma

$$y = \frac{a}{b^x}$$

În cadrul acestei funcţii, parametrul „a" indică punctul de intersecţie al curbei cu ordonata, iar parametrul „b" arată gradul de înclinare al curbei şi se determină aplicînd metoda celor mai mici pătrate.

Calculînd în cazul nostru parametrii „a" şi „b", se obţine funcţia

$$y = \frac{2{,}380}{1{,}0087^x}$$

În baza scării dublu logaritmice, reprezentarea grafică a funcţiei exponenţiale transformată în funcţie liniară este redată în fig. 2.

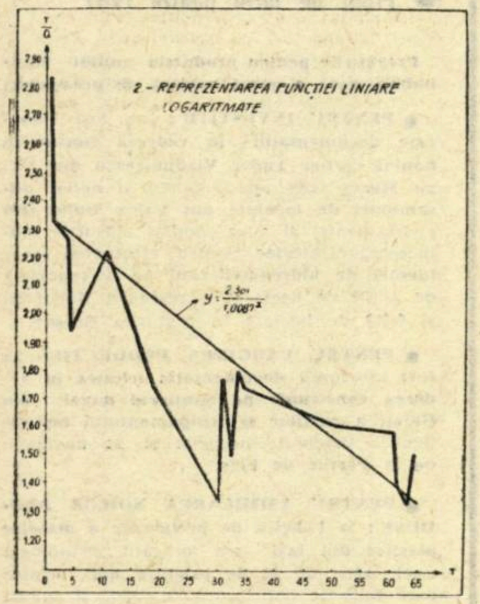

Valoarea minimă a efortului sau valoarea maximă a gradului de deprindere la care va ajunge un lucrător în executarea unei operaţii, menţinînd aceleaşi condiţii de muncă, se manifestă printr-un număr mai mare sau mai mic de oscilaţii în jurul unei valori medii.

Valoarea medie prin care se exprimă funcţia exponenţială în graficul din fig. 1 este rezultatul oscilaţiilor timpului lucrătorilor în jurul acestei valori. Ea confirmă tendinţa de desfăşurare a fenomenului (sub forma funcţiei exponenţiale) valabilă pentru toţi lucrătorii, indiferent de genul lucrărilor. Însă ea se manifestă în mod diferit, în funcţie de natura şi caracteristicile locurilor de muncă, a utilajului şi materiei prime, cît şi în funcţie de vechimea în producţie a lucrătorilor care execută operaţia respectivă.

Examinarea procesului de formare şi dezvoltare a deprinderii în muncă ne permite să desprindem o concluzie, cu o deosebită valoare practică şi anume, pentru lucrătorii care au o vechime mare în producţie, perioada de acomodare, de însuşire a deprinderilor la noile locuri de muncă, este mult mai scurtă decît a lucrătorilor cu o vechime mică. Bineînţeles, avem în vedere operaţiuni similare, executate în general la acelaşi fel de maşini-unelte.

● *Calificarea şi stabilitatea forţei de muncă în întreprinderi*

Existenţa unei atari corelaţii strînse între creşterea gradului de îndemînare a lucrătorilor şi productivitatea muncii lor, are, evident, în anumite limite, influenţă asupra bunei desfăşurări a procesului de muncă din întreprinderi, respectiv asupra rezultatelor lor economico-financiare. Ne vom referi la cîteva dintre ele.

● Este vorba în primul rînd de elaborarea şi realizarea sarcinilor de plan. Realizarea în condiţii optime a sarcinilor de plan în cadrul unei perioade presupune şi se bazează de la bun început pe un anumit nivel, mediu, de îndemînare a muncitorilor din cadrul fiecărui sector, secţie sau întreprindere. Creşterea acestui nivel de la o perioadă la alta, cît şi în cadrul fiecărei perioade, reprezintă o importantă rezervă de sporire a productivităţii muncii în întreprinderi. **Elementul esenţial de care depinde mărirea acestui nivel mediu al îndemînării îl reprezintă stabilitatea lucrătorilor în cadrul fiecărei întreprinderi. Eliminarea fluctuaţiei forţei de muncă şi crearea în cadrul fiecărei întreprinderi a unor colective de lucrători stabili, închegate, îmbogăţirea continuă a experienţei şi iscusinţei în muncă a acestora, constituie un factor de prim ordin în creşterea eficienţei economice a activităţii întreprinderilor. În dependenţă de nivelul de îndemînare se află utilizarea raţională a maşinilor şi instalaţiilor cu care este dotată întreprinderea, promovarea rapidă a diferitelor procedee şi metode de lucru moderne, utilizarea raţională a materiilor prime şi materialelor, a timpului de lucru al lucrătorilor.**

● O influenţă directă asupra creşterii nivelului mediu de îndemînare a lucrătorilor o exercită, de asemenea, o serie de factori tehnico-organizatorici ca: stabilirea raţională a tehnologiei de fabricaţie, menţinerea unei constanţe pe baza unui regim optim pe diferite faze de prelucrare, repartizarea raţională a executării operaţiilor pe diferite locuri de muncă, eliminarea fluctuaţiei nejustificate a lucrătorilor de la un loc de muncă la altul. **Trecerea frecventă a muncitorului de la o operaţie la alta în cadrul aceluiaşi loc de muncă, schimbarea locurilor de muncă ale lucrătorilor fără să fie determinate de necesităţile producţiei etc., duc la diminuarea nivelului mediu de îndemînare a lucrătorilor şi prin aceasta la scăderea eficacităţii muncii lor, ceea ce se repercutează negativ în activitatea secţiilor sau sectoarelor.**

Menţinerea unor condiţii raţionale de lucru creează, de asemenea, posibilitatea elaborării unor sarcini reale ale planului operativ de producţie.

Pe baza funcţiei ajustate se pot determina aproximativ exact, valorile realizabile ale planului de perspectivă, ţinîndu-se cont şi de creşterea gradului de îndemînare a lucrătorilor, de creşterea experienţei lor în muncă.

● Un aspect de mare actualitate, în strînsă legătură cu necesitatea formării unor colective de muncă închegate şi omogene, **îl reprezintă problema formării şi calificării noilor lucrători angajaţi în cadrul întreprinderilor, ca urmare a asimilării acestora din ramurile neindustriale, în special din agricultură.** Este necesar ca noilor angajaţi să li se acorde o atenţie deosebită atît pe linia sprijinirii în realizarea sarcinilor lor de producţie, cît şi pe linia accelerării procesului lor de calificare. În scopul realizării acestor sarcini — aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvîntul de închidere rostit la plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a.c. — este necesar **„să se ia măsuri temeinice pentru îmbunătăţirea formelor de calificare a muncitorilor în procesul de producţie, precum şi pentru continua perfecţionare a pregătirii muncitorilor, tehnicienilor şi inginerilor corespunzător progresului tehnicii, modernizării producţiei".**

● Una din căile eficiente de sprijinire a noilor angajaţi este învăţarea unor deprinderi în muncă bazate pe cele mai avansate metode de lucru, cît şi pe cele mai raţionale mişcări şi minuiri. Axarea din prim moment pe elementele cele mai raţionale ale muncii şi formarea pe această bază a deprinderilor în muncă va avea ca efect scăderea efortului lucrătorilor, creşterea productivităţii muncii lor, folosirea raţională a timpului de lucru şi a utilajului pe care îl deserveşte. Pe de altă parte, observările directe ale noilor lucrători asupra executării corecte a operaţiilor va constitui un suport suplimentar pentru accelerarea însuşirii cunoştinţelor teoretice necesare în procesul pregătirii lor tehnico-profesionale.

● **Cunoaşterea modalităţii de manifestare a deprinderilor în muncă şi a efectelor cărora le dă naştere permite, totodată, aprofundarea studiilor privind elaborarea normelor cu motivare tehnică.**

Dacă din structura consumului de timp de muncă avem în vedere numai **timpul productiv**, ponderea cea mai mare în cadrul acestuia revine timpului operativ. Timpul operativ (top) este rezultatul însumării timpului de bază (tb) şi timpului ajutător (ta). Timpul de bază este o mărime determinată de parametrii de funcţionare ai maşinii-unelte, ca viteza de lucru, avans, turaţie etc., deci în general este o mărime relativ constantă pentru o perioadă de timp. Spre deosebire de timpul de bază, timpul auxiliar este o mărime mai puţin constantă, rezultatul influenţelor a o serie de factori variabili, specifici pentru fiecare loc de muncă, printre care şi creşterea gradului de îndemînare.

Dacă avem în vedere numai creşterea gradului mediu de îndemînare, ceilalţi factori considerîndu-i constanţi, timpul auxiliar la un moment dat va fi egal:

$$ta = \sum_{i=1}^{n} C_i + \frac{a}{b^x}$$

unde:

$\sum_{i=1}^{n} C_i$ = suma tuturor factorilor consideraţi constanţi

„a" şi „b" — parametrii determinaţi prin metodologia enunţată

Ca urmare, timpul operativ la un moment dat va fi egal cu:

$$Top = t_b + \left(\sum_{i=1}^{n} C_i + \frac{a}{b^x} \right)$$

Stabilirea normelor de producţie, în funcţie de stadiul real de dezvoltare a factorilor materiali şi umani ai producţiei, contribuie în mare măsură la sporirea cointeresării materiale a lucrătorilor, la creşterea productivităţii muncii lor.

---

1) Vezi **E. Dobrescu**: Productivitatea muncii sociale. Editura Politică, 1964, pag. 183.

2) Dicţionarul enciclopedic român, vol. II, pag. 65.

3) La această concluzie au ajuns şi alţi cercetători. Vezi de exemplu **Theodor Fässler**: Eine Beitrag zur Quantifizierung der Enübung. Industrielle Organisation nr. 1, 2, 3/1962.

Microfoileton

„AM FIER VECHI"

ÎNAINTE de a spune ce mă doare, cred că ar fi bine să spun cine sînt. Mă numesc **„Tehnica Textilă"** *— întreprindere domiciliată în Bucureşti. Acum, că mă cunoaşteţi, iată şi „of"-ul meu: Am cîteva tone de fier vechi şi nu ştiu ce să fac cu ele. Primesc orice sfat în legătură cu destinaţia pe care i-aş putea-o da, în afară de unul: nu-mi propuneţi să-l dau la I.C.M.*

Aş putea să par, poate, de neînţeles. Să evit tocmai I.C.M.-ul cînd ştiut este că în spatele celor trei iniţiale se află „Întreprinderea de colectare a metalelor"? Ei bine am motive s-o ocolesc. Şi iată de ce:

De ani de zile, am necazuri din cauza fierului vechi care se adună în curte. Mă sufocă nu alta. E drept că la noi salariaţii şi conducerea cunosc rostul fierului vechi. De cîte ori se strînge o anumită cantitate, ei anunţă I.C.M.-ul. Ce de timp se mai pierde cu telefoanele, cu adresele! Ce de nervi! Şi — poate n-o să credeţi, — toate astea de

pomană! De foarte multe ori fierul vechi se ridică atît de anevoie de parcă ni s-ar face un hatîr. Dar ca să nu mă acuzaţi de vorbă goală, iată şi un caz, concret: de la începutul lunii octombrie ne-am tot rugat de întreprinderea sus-amintită să ridice cele cîteva tone de fier vechi strînse în urma reutilării secţiilor. În ziua de 27, au venit în sfîrşit cu un camion, au ridicat doar 4 tone şi s-au pregătit de plecare.

— Şi restul? i-am întrebat pe cei de la I.C.M. — raionul 30 Decembrie.

— Aveţi puţintică răbdare! Ridicăm şi celelalte tone. Mai sosesc maşini...

Am rămas doar cu promisiunea la telefon şi cu fierul vechi în curte. Pînă în prezent, timp pierdut cu rugăminţi adresate I.C.M.-ului: „Veniţi să ridicaţi fierul vechi, ne încurcă", „De ce nu-l luaţi? Nu mai avem unde depozita lăzile cu fire necesare producţiei!".

Dar, tovarăşii de acolo se menţin pe poziţia care pricinuieşte dealtfel multe necazuri asemănătoare şi altor surate ale mele. Şi atunci, m-am gîndit să-i „dau la gazetă". Poate s-or urni din loc...

I.I.S. „TEHNICA TEXTILĂ"
pentru conformitate
Ion VASILESCU

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

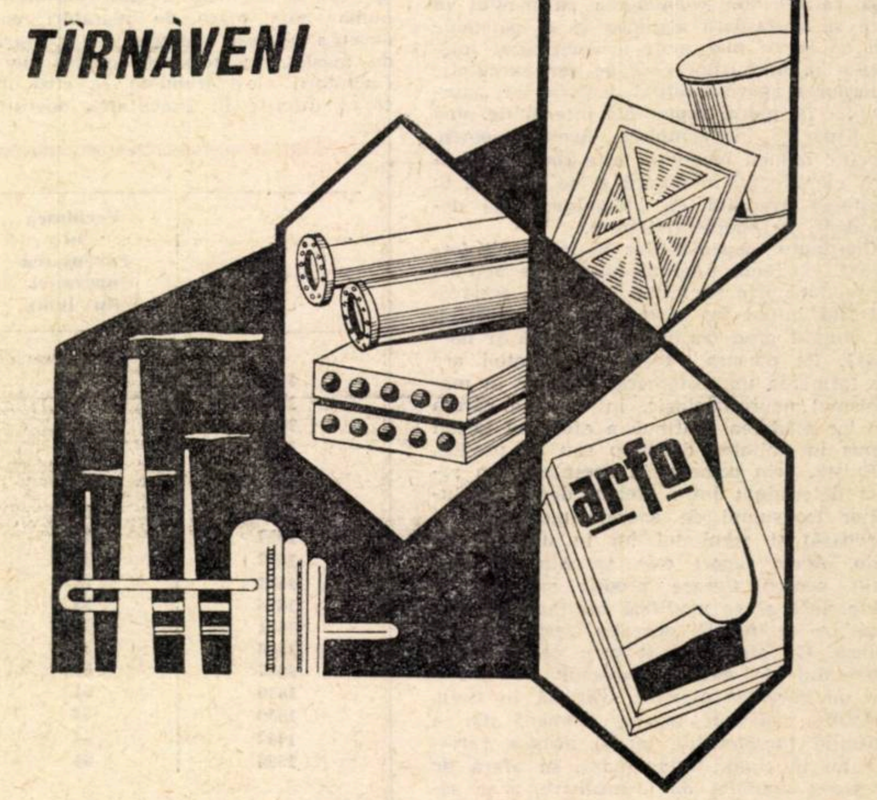

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianţă, vase şi conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum şi hîrtie fotografică ARFO în diferite gradaţii.

Rolul economic al contractelor

„LANȚUL SLĂBICIUNILOR" UNOR CONTRACTE

ÎN articolul „Rolul economic al contractelor" apărut in nr. 41 al revistei „Viața economică" sint reliefate o serie de aspecte principale privind valorificarea producției-marfă a cooperativelor agricole din regiunea Oltenia. Asemenea aspecte se intilnesc și in activitatea noastră,

Cooperativa agricolă de producție din Dobroiești este una din unitățile de aprovizionare cu legume proaspete a Capitalei. Ponderea mare a culturii legumelor in cooperativa noastră este reliefată, printre altele, de faptul că 75% din veniturile bănești le realizăm din valorificarea acestor produse.

● Cind prevederile obligatorii devin „facultative"

Respectarea clauzelor contractuale privind valorificarea produselor legumicole are o deosebită importanță, atit pentru unitățile de producție, cit și pentru organizațiile comerciale.

Pentru valorificarea producției-marfă cooperativa agricolă din Dobroiești a încheiat, în acest an contract cu Oficiul de valorificare a legumelor și fructelor nr. 2 Obor. În baza prevederilor acestui contract, intreaga cantitate de legume trebuia predată după graficele întocmite de comun acord, la 2—3 centre de desfacere din Capitală.

Această prevedere a contractului urma să ne ofere două mari avantaje: în primul rînd, obținerea unor prețuri avantajoase, iar in al doilea rind, operativitate în lucrările de transport și predare a producției-marfă. Practica din acest an a demonstrat, însă, că unele obligații contractuale își pierd cu timpul valabilitatea. Citeva exemple sint edificatoare. De pildă, in perioada 25 aprilie — 2 mai a.c. cooperativa agricolă Dobroiești trebuia să livreze zilnic cite 100 000 bucăți de salată. Însă Oficiul de valorificare a legumelor și fructelor nr. 2 Obor refuza să primească mai mult de 20 000—30 000 bucăți pe zi. Motivul acestui refuz era, chipurile, existența unei cantități suficiente de salată. Drept urmare, noi nu am putut valorifica 500 000 bucăți de salată, din care cauză veniturile au fost diminuate cu circa 100 000 lei.

După părerea noastră, producția mare de salată nu a constituit cauza care a generat această situație. Este vorba aici de modul de organizare a desfacerii producției-marfă. Cum poate fi explicat faptul că, în aceeași perioadă, în timp ce piețele din raioanele „23 August" și „1 Mai" erau aprovizionate din abundență cu salată, piețele din raionul „30 Decembrie" erau „in criză de salată"? Semnificativ este faptul că un intreg transport de salată efectuat de către cooperativa noastră agricolă l-am predat, la cerere, unei unități de desfacere din acest raion. Prin urmare nu producția mare de salată din acest an a fost „de vină", ci slaba coordonare a desfacerii legumelor-marfă pe întreaga Capitală.

Mari greutăți am intimpinat și in valorificarea producției de spanac. Producția de pe o suprafață de 6 ha, circa 60 tone, datorită nepreluării de către Oficiul nr. 2 nu s-a putut vinde, și ca urmare, am fost nevoiți să-i dăm altă destinație: furajarea animalelor. Pentru cooperativa agricolă Dobroiești aceasta a insemnat insă o pierdere de circa 60 000 lei.

Nici in valorificarea producției de roșii „soarta" nu a fost mai bună. Circa 200 tone nu s-au valorificat prin Oficiul nr. 2 din cauza refuzului acestuia de a prelua roșiile în perioada virfului de producție. Ca urmare am fost nevoiți ca această importantă cantitate s-o valorificăm la Fabrica de conserve „Valea Roșie". În consecință veniturile bănești au fost micșorate, prețul plătit de fabrică fiind de 0,30 lei/kg. În aceeași perioadă prin vinzarea roșiilor către Oficiul de valorificare a legumelor și fructelor am fi obținut 0,90—1 lei/kg. Deci, dintr-un condei — o pierdere de circa 120 000—140 000 lei. Dacă adăugăm și cheltuielile de transport putem aprecia mai just daunele inregistrate din această cauză de cooperativa agricolă din Dobroiești.

● Se impune mai multă operativitate

Modul in care se desfășoară preluarea legumelor de către centrele de desfacere ale Oficiului nr. 2 este, după părerea noastră, lipsit de operativitate. Aceste centre recepționează legumele-marfă în cadrul programului lor zilnic de funcționare, adică între orele 7—11 și 15—19. Dacă însă un transport sosește către orele 11, predarea și preluarea legumelor se amină pentru după-amiază, ceea ce înseamnă o așteptare de 4—5 ore. Pe de altă parte, Oficiul nr. 2 dirijează autocamioanele noastre să distribuie legumele in 7—8 centre de desfacere, ceea ce presupune o mare pierdere de timp. Din aceste cauze, în loc ca un autocamion să efectueze 3—4 transporturi pe zi, în foarte numeroase cazuri, acestea nu au putut realiza decit unul.

La crearea acestei situații și-a adus din plin contribuția și sistemul de repartizare a producției-marfă pe centre de desfacere practicat de Întreprinderea de valorificare a legumelor și fructelor București. Faptul că pentru orice cantitate de legume livrată de cooperativele agricole peste capacitatea de recepție și desfacere a unui centru de recepție este nevoie de o „repartiție" din partea „centralei" a produs in numeroase cazuri staționarea nejustificată a mijloacelor de transport. Așa se explică de ce în acest an, deși cooperativa agricolă Dobroiești a dispus de 7 autocamioane, ea nu a putut livra mai mult de 20—25 tone de legume pe zi. În anii anteriori — numai cu 3 camioane — reușeam să transportăm 35—50 tone de legume zilnic.

După părerea noastră, se impune mai multă operativitate in preluarea legumelor-marfă. Considerăm util ca **oficiile de valorificare a legumelor și fructelor să fie mai operative in dirijarea acestor produse către centrele de desfacere. De asemenea, repartizarea producției cooperativelor agricole, producătoare de legume, pe anumite piețe și magazine mari, încă de la începutul anului,** ar contribui in bună măsură la facilitarea livrării legumelor-marfă.

● De ce in depozit și nu direct pe piață?

Este cunoscut faptul că Întreprinderea de valorificare a legumelor și fructelor are contracte încheiate cu un mare număr de unități agricole producătoare de legume. Cele situate la distanțe mai mari de Capitală predau producția-marfă in depozitul central, iar altele, cum este cazul cooperativei agricole Dobroiești, direct unităților de desfacere. În acest mod, prețul de valorificare este mai avantajos, deoarece noi obținem prețul de desfacere minus rabatul comercial.

Volumul mare de legume contractat de către cooperativa agricolă Dobroiești și distanța mică față de centrele de desfacere oferă posibilitatea obținerii, pe această cale, a unor însemnate venituri bănești. Dar, există un dar... Nu puține au fost cazurile cind importante cantități de legume au fost dirijate către depozitul central, unde conform normelor în vigoare, legumele se plătesc la prețuri de achiziție. Citeva exemple sint edificatoare: la 25 aprilie — 1036 kg de spanac, la 26 aprilie — 9 920 bucăți salată, la 27 aprilie — 8 600 bucăți salată, 30 aprilie — 1 890 bucăți salată, 23 mai — 1 545 kg salată, 24 mai — 4 794 kg salată. Din cauza diferenței de preț numai la aceste cantități, veniturile bănești au fost diminuate cu 6 154 lei. Un calcul efectuat la întreaga cantitate de produse legumicole „dirijată către depozit" ar evidenția sume cu mult mai mari.

Asigurarea in depozitul central a întregului sortiment de legume necesar pieței este desigur o măsură menită să satisfacă pe deplin și permanent cerințele populației urbane. Dar, dacă legumele care suportă fără degradări manipulări și cintăriri repetate, nu se depreciază, pentru altele, această măsură este contraindicată. În plus, la unele legume ca, de pildă, roșii, vinete, ardei și altele, păstrarea in depozit timp de citeva zile nu poate să nu ducă la deprecierea calității lor. Dacă mai adăugăm 2 manipulări (o încărcare și o descărcare) și 2 cintăriri (la intrarea în depozit și la livrarea către centrele de desfacere), efectuate în plus, ne putem da seama asupra deprecierilor ce se pot produce. Iată încă un motiv care pledează pentru valorificarea acestor produse direct prin unitățile de desfacere.

● 72 ore nu inseamnă o săptămină

În activitatea economică a fiecărei cooperative agricole, încasarea imediată a veniturilor bănești realizate prin valorificarea producției-marfă este esențială pentru desfășurarea normală a întregului proces de producție. De altfel, una din clauzele speciale ale actului adițional al contractului nr. 10/C încheiat cu Oficiul de valorificare a legumelor și fructelor nr. 2 prevede ca plata produselor predate să se facă în termen de 72 de ore de la data emiterii procesului verbal de recepție a mărfii. Se pare, insă, că pentru Oficiul nr. 2 prevederea contractuală mai sus-citată nu prezintă mare importanță. Numai așa se explică faptul că in majoritatea cazurilor operațiunile financiare de virare a banilor în contul cooperativei agricole Dobroiești se fac cu întirziere de 6—7 zile.

Considerăm că există reale posibilități de îmbunătățire continuă a acțiunii de valorificare a legumelor-marfă. În aceeași măsură este în interesul ambelor părți contractante, unități de producție și întreprinderi comerciale, de a se asigura permanent și în cantități îndestulătoare legume de calitate superioară, atit pentru piața internă, cit și pentru export.

Marin MIHAI
președintele cooperativei agricole de producție Dobroiești

● Repartizarea producției cooperativelor agricole pe anumite piețe si magazine mari – încă de la începutul anului.
● Graficele de preluare a legumelor – respectate de ambele părți contractante.
● Legumele ușor perisabile – predate direct centrelor de desfacere.
● Recepția legumelor – în tot cursul zilei pentru a se putea folosi din plin capacitatea de transport a autocamioanelor.
● Plata producției-marfă livrată să fie efectuată în termenul prevăzut în contract.

Cooperativa agricolă Filipești, regiunea Galați: membrii cooperatori discută planul de producție pe 1967

ACORDURI

● La București au fost semnate un acord comercial și un acord de plăți, de lungă durată, între Republica Socialistă România și Ghana.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „*Industrialexport*" a semnat la Cairo un contract care prevede livrarea în anul 1967, către firmele „General Petroleum Co." și „Compagnie Orientale des Petroles d'Egypte", a 3 instalații de intervenție tip I.C.5 M. montate pe camion, a 18 unități de pompaj, 23 pompe de extracție, 4 agregate de cimentare, precum și a diverse agregate, scule și piese de schimb. Un alt contract prevede livrarea in Pakistan, in anul 1967, către firma „West Pakistan Industrial Development Corporation", a unei instalații de foraj pe camion tip T 50 cu accesorii, piese de schimb și materiale pentru forarea a două puțuri.

● „*Mașinexport*" a încheiat un contract pentru exportul a 5 000 corpuri de iluminat fluorescent in U.R.S.S., a 160 000 țevi de sticlă pentru tuburi fluorescente in R. S. Cehoslovacă.

● Contracte de import încheiate de Întreprinderea „*Metalimport*" prevăd, printre altele, importul din R.F. Germană a 510 tone de cablu de oțel de tracțiune de la firma „Contihno-Caro", a 350 de tone de sirmă zincată moale de la firma „Kirchfeld", a 275 de tone de tablă groasă de la firma „Thyssen", a 62 de tone de tablă inoxidabilă de la firma „Zapp-Fortuna"; importul a 800 de tone de sirmă pentru beton precomprimat de la firmele „Kärntnischer Eisen" și „Felten & Guilleaume" din Austria, a 220 de tone de țevi de instalații de la firma „Sonnichsen" din Norvegia, a 40 de tone de ferowolfram de la firma „Comptoir de Commerce" din Franța.

● Întreprinderea „*Chimimport*" a încheiat contracte pentru exportul de reactivi ca tetraclorură de carbon p.a. (pro analise), cloroform p.a. și ciclohexanol pur în U.R.S.S., de xilen, toluen, ulei de vaselină cosmetic și acid salicilic farmaceutic in R.S.F. Iugoslavia, de fenol sintetic in Austria, R. F. Germană, Spania.

● „*Tehnoimport*" a încheiat cu firma „Hekushin Electric-Works Ltd." din Japonia un contract pentru importul de instalații de automatizare cu accesorii, cu firma „Pan Asbestos" din Elveția — pentru importul a 1 000 de tone de azbest, iar cu firma „Manufacture de Joints Amiante et Caoutchouc" din Franța pentru importul a 225 tone klingherit cu inserție metalică grafitat și negrafitat.

● Întreprinderea „*Exportlemn*" a semnat contracte pentru vinzarea a 2 200 mc cherestea de fag in Austria, Islanda, Spania, Suedia, a 1 431 000 mc PAL in Algeria, Cipru, Danemarca, Elveția, R.D. Germană, R.F. Germană, Irak, Islanda, Kuweit, Olanda, Norvegia, Suedia, Tunisia, a 8 520 mc bile/manele in Grecia, Iordania, Italia, Liban, a 15 400 mc lemn de fag pentru celuloză în Austria, a 15 mii tone PFL dure și izolatoare in Algeria, R. P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, Franța, R.F. Germană, Irak, Kuweit, Olanda, a 440 mc placaj in Belgia, Cipru, Etiopia, R.F. Germană, Suedia, a 3 000 tone de mangal bocșă in R.S. Cehoslovacă și Kuweit.

● „*Prodexport*" a importat 100 de tone de măsline din Grecia și Spania, 150 de tone de piper din India și Ceylon, 1 000 de tone de lămii din Turcia, 400 de tone de cacao boabe din Ghana. Recent au fost livrate la export 335 de tone de sirop de fructe in U.R.S.S. și Anglia.

● „*Mineralimportexport*" a încheiat contracte pentru exportul a 50 de tone de turbă in Malta, a 134 de tone de folie PVC in Ghana, a 1 500 ml de tapet in Spania.

DETERMINAREA EFICIENŢEI ECONOMICE IN COMERŢ

ÎN prezent, datorită evidenţei existente, sint create condiţiile pentru calculul şi analiza eficienţei economice a comerţului interior. Astfel, din darea de seamă statistică anuală A Com. 7 şi din situaţiile (lunare şi trimestriale) cu privire la realizarea indicatorilor economico-financiari se obţin pe fiecare unitate, date privind: volumul vinzărilor realizat pe un m.p. suprafaţă utilă comercială; volumul mediu al vinzărilor realizat de un lucrător operativ; salariul mediu realizat la 100 lei volum al vinzărilor; viteza de circulaţie in zile; rabatul comercial, beneficiul realizat (in sume absolute şi in procente).

● Un indicator sintetic sau...

Avind in vedere existenţa tuturor acestor date, se pune intrebarea: pot fi ele cuprinse intr-un indicator sintetic care să exprime diferitele aspecte ale activităţii de comerţ interior?

Deşi cel mai sintetic, indicatorul rentabilităţii este puternic influenţat de modul in care sint aşezate rabaturile şi adaosurile comerciale.

În calea folosirii rentabilităţii ca indicator sintetic unic se ridică, astfel, aceleaşi greutăţi care apar şi în calea folosirii indicatorului rentabilităţii pentru aprecierea activităţii intreprinderilor industriale. După cum in beneficiile intreprinderilor industriale se reflectă aşezarea preţurilor, tot aşa şi in beneficiile intreprinderilor comerciale se reflectă aşezarea rabaturilor.

In plus, folosirea indicatorului rentabilităţii ca indicator sintetic unic pentru aprecierea eficienţei activităţii intreprinderilor comerciale prezintă riscul ca tendinţa existentă de a se concentra activitatea asupra mărfurilor de valoare mare (pentru a se asigura realizarea planurilor de desfacere) să fie inlocuită prin tendinţa de a se concentra activitatea asupra mărfurilor cu rabaturi mai mari — tot in dauna nivelului deservirii şi al aprovizionării populaţiei.

...un sistem de indicatori?

Date fiind inconvenientele utilizării rentabilităţii ca indicator sintetic unic, pentru aprecierea activităţii comerciale trebuie să se recurgă, după părerea noastră, la un **sistem de indicatori** care să reflecte pe cit posibil mai complet diferitele aspecte ale activităţii comerciale şi, in acelaşi timp, să permită să se tragă concluzii asupra mărimii influenţei diferiţilor factori care determină eficienţa acestei activităţi.

In cadrul sistemului de indicatori ai eficienţei activităţii comerciale, locul principal trebuie să-l ocupe **indicatorii privind cheltuiala de muncă vie** şi aceasta din două motive:

a) specificul activităţii comerciale, aşa cum se desfăşoară ea in prezent şi cum se va desfăşura in viitorul previzibil, face ca cheltuielile de muncă vie să deţină cea mai mare pondere în totalul cheltuielilor şi să influenţeze in mod corespunzător realizarea vinzărilor;

b) cheltuielile de muncă vie au cea mai directă legătură cu nivelul deservirii; ele sint acelea care exercită cea mai mare influenţă asupra momentelor calitative ale activităţii comerciale.

În mod obişnuit, cheltuielile de muncă vie se exprimă prin indicatorul productivităţii muncii. Obiecţiile ce se aduc acestui indicator sint cunoscute: calculat prin raportarea volumului vinzărilor la numărul salariaţilor nu reflectă deosebirile ce există intre cantităţile de muncă vie necesare pentru vinzarea diferitelor grupe şi subgrupe de mărfuri.

● Corectarea productivităţii muncii cu indicatori derivaţi

Ţinind seamă de cele de mai sus, pentru a se aprecia influenţa cheltuielilor de muncă vie asupra eficienţei activităţii ce se depune in unităţile comerciale, considerăm că indicatorul obişnuit al productivităţii muncii trebuie să fie corectat cu alţi indicatori ca:

— proporţia timpului efectiv lucrat în totalul zilei de muncă;

— numărul mediu de vînzări în timpul unei zile de muncă;

— valoarea medie a unei vinzări.

În ordinea importanţei lor, care rezultă din ponderea ce o au in totalul cheltuielilor, după indicatorii care exprimă nivelul productivităţii muncii urmează indicatorii care exprimă **nivelul cheltuielilor de muncă materializată.** Deşi foarte utili în sine, indicatori ca: vinzarea pe m.p., raportul intre volumul vinzărilor şi totalul sau o parte din fondurile fixe, nu pot intra decit in al doilea rind in consideraţie pentru aprecierea activităţii unităţilor comerciale.

Volumul vinzărilor pe un m.p. suprafaţă utilă comercială este, de exemplu, indicatorul de bază al aprecierii utilizării reţelei şi al evaluării necesarului de suprafeţe comerciale. El este pus, in mod just, la baza normelor de dezvoltare a reţelei comerciale. Bineînţeles şi acest indicator trebuie privit în legătură cu o serie de alţi indicatori.

În general, indicatorii care completează semnificaţia „desfacerii pe m.p." se impart în două grupe:

a) indicatori care exprimă gradul de înzestrare cu suprafeţe comerciale, metri pătraţi sală de vinzare la 1 000 locuitori; număr de unităţi la 100 km. p. etc.);

b) indicatori care exprimă gradul de folosire a suprafeţelor comerciale (număr mediu de desfaceri pe un m.p. suprafaţă utilă comercială sau sală de vinzare; număr de salariaţi pe un m.p. suprafaţă utilă comercială sau sală de vinzare; încărcarea cu mobilier a suprafeţelor comerciale, ca raport intre suprafaţa ocupată de mobilier şi suprafaţa totală a sălii de vinzare; rentabilitatea pe un m.p. suprafaţă comercială sau sală de vinzare).

● Eficienţa investiţiilor — un raport complex

Pentru a se evidenţia eficienţa economică a investiţiilor ce se fac în comerţ trebuie folosiţi indicatori care să exprime scăderea cheltuielilor de muncă vie şi materializată în raport cu valoarea investiţiilor. De exemplu, măsurarea influenţei investiţiilor asupra creşterii productivităţii muncii, se poate face pe baza formulei:

$$\frac{\dfrac{W_1 - W_0}{W_0}}{\dfrac{F_1 - F_0}{F_0}}$$

în care: W_1 = productivitatea muncii realizată după efectuarea investiţiilor; W_0 = productivitatea muncii în perioada care se ia ca bază de comparaţie; F_1 = valoarea fondurilor fixe după efectuarea investiţiilor; F_0 = valoarea fondurilor fixe în perioada de bază.

Formula ne ajută să cunoaştem cu cite procente creşte productivitatea muncii in cazul cind valoarea fondurilor fixe creşte cu 1%.

Eficienţa economică a investiţiilor în comerţ nu poate fi analizată numai in raport cu productivitatea muncii deoarece investiţiile in acest sector, sau modernizările, pot influenţa reducerea cheltuielilor de circulaţie şi creşterea rentabilităţii.

Pentru a analiza eficienţa economică a investiţiilor şi influenţa lor asupra reducerii cheltuielilor de circulaţia se poate utiliza formula:

$$\frac{\dfrac{(N.\ ch.\ 0 - N.\ ch.\ 1)\ 100}{N.\ ch.\ 0}}{\dfrac{(N.\ am.\ 1 - N.\ am.\ 0)\ 100}{N.\ am.\ 0}}$$

în care: N. ch. 1 = nivelul cheltuielilor de circulaţie după efectuarea investiţiei; N. ch. o = nivelul cheltuielilor de circulaţie înainte de efectuarea investiţiei; N. am. 1 = nivelul cotelor de amortizare a fondurilor fixe după efectuarea investiţiei; N. am. o = nivelul cotelor de amortizare a fondurilor fixe înainte de efectuarea investiţiei.

Rezultatul aplicării acestei formule va arăta procentul de reducere a nivelului cheltuielilor de circulaţie in condiţiile creşterii cu 1% a cheltuielilor de amortizare a fondurilor fixe.

Exemplu: in cazul efectuării unor investiţii la o unitate comercială au avut loc următoarele rezultate in nivelul cheltuielilor de circulaţie şi al cotelor de amortizare

N. ch. 0 = 8%; N. ch. 1 = 6%; N. am. 0 = 0,90; N. am. 1 = 1,00

$$\frac{\dfrac{(8 - 6).\ 100}{8}}{\dfrac{(1{,}00 - 0{,}90).\ 100}{0{,}90}} = \frac{25}{11} = 2{,}3\%$$

Rezultă că la o creştere a cheltuielilor de amortizare cu 1% se reduc cheltuielile de circulaţie cu 2,3%.

Aceeaşi formulă poate fi aplicată şi atunci cind se urmăreşte determinarea eficienţei economice a investiţiilor in raport cu rentabilitatea. În acest caz, se înlocuieşte în formulă nivelul cheltuielilor de circulaţie (N.ch.o şi N.ch 1) cu nivelul beneficiului (Nb o şi Nb 1).

Pentru a stabili eficienţa economică a investiţiilor in raport cu beneficiul, se poate folosi următoarea formulă:

$$\frac{(Pb + A).\ D_n}{I} \times 100$$

în care: Pb = plusul de beneficiu realizat in anul cind s-a efectuat investiţia; A = cota legală anuală de amortizare aferentă investiţiei efectuate; Dn = durata medie normată a fondurilor fixe rezultate din investiţia efectuată; I = valoarea totală a investiţiei efectuate.

Aplicarea acestei formule permite cunoaşterea gradului de recuperare al investiţiei in decursul duratei de serviciu normate, admiţind că in decursul acestui termen plusul de beneficiu din primul an se va menţine ca sumă absolută.

În sfirşit, din cadrul sistemului de indicatori ce caracterizează eficienţa activităţii comerciale face parte şi indicatorul gradului de utilizare a utilajelor, care se poate determina după formula:

$$Iu = \frac{Cu}{Cn} \times 100,$$

unde: Iu = indicele de utilizare a utilajului; Cu = capacitatea utilizată; Cn = capacitatea nominală a utilajului indicată în caracteristicile sale tehnice.

Prin aplicarea acestei formule, reiese că, cu cit se obţine un rezultat mai apropiat de 100% cu atit utilajul este mai intens utilizat.

Ilie MARMANDIU

dr. Aurel VAINER

RĂSFOIND PRIN DOSARE

TOAMNA BOGATĂ NU ESTE O SCUZĂ PENTRU RISIPĂ

ÎNTR-O scrisoare recentă, tov. Traian Barbu, contabil-şef la Gospodăria agricolă de stat „Horticola"-Sibiu ne-a informat că, datorită nepreluării de către contractant a unei anumite cantităţi de varză de consum, gospodăria este în situaţia de a suporta un prejudiciu de 29 200 lei.

Gîndul că faptul petrecut – consfinţit într-un dosar al cărui număr de file este în perspectivă de creştere – ar putea să formeze prilej de reflectare şi pentru alţi furnizori şi beneficiari de legume şi fructe, ne-a determinat să-l analizăm, desigur, în lumina normelor legale de disciplină contractuală.

Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Gospodăria agricolă de stat în cauză a încheiat pentru anul 1966, cu singurul său beneficiar – O.R.V.L.F.-Sibiu – contract de furnizare. Printre produsele ce urmau a fi livrate figura şi varza de consum, pentru care s-a întocmit, în timp util, graficul săptămînal de livrare.

Beneficiarul – O.R.V.L.F.-Sibiu – **nesocotind acest grafic,** nu s-a prezentat la unul din termenele de livrare să ridice cantitatea de 73 000 kg varză de consum, punînd astfel furnizorul în situaţia de a o valorifica pe alte căi, pentru a evita o totală pierdere prin alterare. Cum alţi beneficiari contractuali, sau amatori ocazionali, nu erau, varza în cauză a fost valorificată la furajarea oilor, desigur la un preţ inferior, ceea ce a condus în final la prejudiciul material în cauză.

Furnizorul, procedînd la întocmirea formelor de încasare a contravalorii acestei mărfi, din care urma să se scadă suma obţinută prin valorificare, a întîlnit opunerea categorică a beneficiarului, care a refuzat plata.

În faţa unei asemenea situaţii, corespondentul nostru se întreabă, pe bună dreptate: **„Gospodăria de stat este în drept să-şi recupereze suma cu care a fost prejudiciată? Care sînt normele legale prin care beneficiarul de contract al unei gospodării de stat cu profil legumicol poate fi constrîns să efectueze plata sau să-şi ridice produsele contractate"?**

Evident, în cazul în speţă au fost înfrînte unele norme de disciplină contractuală, care au avut drept consecinţă imediată provocarea prejudiciului arătat.

● Potrivit Condiţiilor fundamentale pentru livrarea produselor vegetale (art. 87), livrarea legumelor şi fructelor se face loco furnizor, transportul lor privind pe beneficiar. În cazurile în care beneficiarul nu se prezintă să ridice produsele, la termenele stabilite de comun acord prin graficul săptămînal de livrare, aceleaşi Condiţii fundamentale (art. 36), obligă pe furnizor să ia măsurile necesare în vederea evitării unor pierderi materiale la produsele uşor alterabile. Astfel, furnizorul trebuie să ia legătura cu alţi beneficiari pentru ca produsele în cauză să fie livrate acestora. În cazul în care produsele nu pot fi livrate altor beneficiari, iar acestea nu se pretează la depozitare, se trece la valorificarea lor pe altă cale, încheindu-se, desigur, despre toate acestea, un proces verbal de constatare, confirmat de un organ local al puterii de stat.

● În aceste cazuri, respectiv neprezentarea la recepţie şi neridicarea produselor, se prezumă culpa contractuală a beneficiarului, urmînd ca acesta să suporte prejudiciul provocat furnizorilor. Decontarea diferenţelor de preţ dintre cele din contract şi cele obţinute prin valorificare, potrivit Condiţiilor fundamentale în materie, se va efectua **„...pe baza procesului verbal de constatare a neprezentării la recepţie şi a unui extras de cont din care să rezulte diferenţa cerută, precum şi a dovezii de încunoştiinţare a beneficiarului în ziua termenului de livrare"** (art. 36, al. 4).

● Subliniem faptul că furnizorul este în drept să pretindă beneficiarului să suporte prejudiciul creat în condiţiile arătate, numai dacă în timp util şi de comun acord au fost încheiate grafice de livrare. În acest sens s-a pronunţat Primul Arbitru de Stat în Decizia nr. 2089/1964.

● Legat de stabilirea pretenţiilor pe care urmează să le formuleze furnizorul se pune problema din ce anume pot fi constituite aceste pretenţii. Răspunsul îl găsim tot în Condiţiile fundamentale şi anume: **„Beneficiarul în culpă va acoperi tot prejudiciul rezultat din nerespectarea contractului şi va plăti penalităţile stabilite pentru această împrejurare"** (art. 36, al. 6).

● O ultimă problemă este aceea a căii de urmat în cazul în care beneficiarul refuză acceptarea extrasului de cont. Desigur, într-o asemenea situaţie furnizorul nu are de ales decît acţiunea în pretenţii la organul de arbitrare competent. Menţionăm că beneficiarul adoptînd o asemenea poziţie îşi asumă riscul majorării pretenţiilor formulate iniţial de furnizor prin adăugarea taxelor de timbru, a cheltuielilor de arbitrare (eventuale expertize) şi a dobînzilor bancare, care se plătesc între timp. Toate acestea pot conduce, evident, la eventuale răspunderi materiale în sarcina celor vinovaţi de tergiversarea soluţionării litigiului.

Poate că tovarăşii de la O.R.V.L.F. s-au gîndit că toamna aceasta a fost bogată la acest produs, dar aceasta nu scuză în nici un fel risipa.

C. CRISTEA

O lucrare românească despre

PAGINI DIN ISTORIA GÎNDIRII ECONOMICE

APLICAREA METODELOR STATISTICO-MATEMATICE ÎN ECONOMIE

APLICAREA pe scară tot mai largă, în prezent, a metodelor statistico-matematice în cercetarea economiei noastre naționale, pe baza tezelor științei economice marxist-leniniste, impune și valorificarea critică a moștenirii gîndirii economice din România în domeniul econometriei. O serie de cercetări efectuate de economiștii burghezi din România pot fi caracterizate fără nici o îndoială ca fiind econometrice în pofida faptului că noțiunea de „econometrie“ nu a circulat în literatura economică din România burghezo-moșierească în perioada dintre cele două războaie mondiale.

După cunoștințele noastre, una din primele lucrări românești de cercetare de acest fel poate fi considerată studiul lui I. N. Angelescu : **„Cunoașterea și conducerea pieței economice“**, care a apărut în primă ediție în anul 1914 și într-o a doua ediție (cu o adăogire) în anul 1915. Caracterul inedit al studiului a stîrnit o reacție puternică în acea vreme. Metoda statistico-matematică de cercetare folosită de I. N. Angelescu a întîlnit rezistența economiștilor de factură clasică, refractari la introducerea unor noi metode de cercetare a dezvoltării economice.

Caracterul lucrării lui I. N. Angelescu este definit de însuși autorul ei în subtitlu: „Studiu istorico-statistic asupra evoluției economice a popoarelor“ și precizat în prefață unde se arată că lucrarea sa constituie „mai întîi o aplicare a metodei cantitative la studierea fluctuațiunilor situației economice din ultimii 30 de ani, precedată de considerațiuni teoretice asupra semiologiei economice... apoi o aplicare a metodei istorice la studierea acelorași fenomene“ [1]).

Preocuparea lui I. N. Angelescu de a studia cu ajutorul metodelor cantitative mersul ciclic al reproducției capitaliste în țara noastră reflectă procesul obiectiv al creșterii dificultăților de realizare a produsului în economia românească — atrasă din ce în ce mai mult în orbita pieței mondiale capitaliste și supusă periodic oscilațiilor conjuncturale. Conceptul de „semiologie economică“ însușit de I. N. Angelescu (sau de „meteorologie economică“ în terminologia altor statisticieni și economiști din acea epocă) pentru a desemna „teoria simptomelor economice“ sau a „factorilor de prevederi economice“ — sinonim cu noțiunea actuală de „studiul conjuncturii economice“ — își găsește o tratare amplă în opera sa cu intenția mărturisită de a descoperi „procedeele moderne de caracterizare a situației economice“. Analiza subtilă pe care I. N. Angelescu o face unor teorii economice din străinătate profesate de Juglar, Sombart, Engel, Sauerbeck asupra simptomelor situației economice denotă un spirit critic dezvoltat, — deși el nu dezvăluie consecvent și temeinic caracterul neștiințific al acestor teze — și îl duce la concluzia îndreptățită că : „toate aceste simptome unice ale situațiunii economice, deși susținute încă de unii economiști și statisticieni, nu ne dau aceea ce li se atribuie, ba de multe ori ne duc la prevederi economice contrarii realității“ [2]).

În lucrarea sa, I. N. Angelescu elaborează o metodă de analiză cantitativă proprie după care s-ar putea calcula „indicii situației economice“, perfecționînd unele procedee statistice elaborate de statisticienii occidentali Neumann-Spallart, Richard Sorer, De Foville, Mortara și alții.

În vederea cercetării cantitative a dezvoltării economice, I. N. Angelescu susține necesitatea întocmirii a trei categorii de indici : a) simpli ; b) sintetici și c) totalizatori.

a) **Indicele simplu** I_i reprezintă producția relativă (sau altă activitate socială) dintr-o ramură în anul i ; este calculat ca un raport dintre cantitatea absolută a producției din ramura respectivă și numărul populației țării din același an. Indicele simplu reprezintă deci producția sau activitatea respectivă pe locuitor.

b) **Indicele sintetic** I_s este format din indicii simpli ponderați :

$$I_s = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^{n} P_i I_i$$

unde I_i este indicele simplu și P_i este o pondere. Ponderea este determinată după formula

$$P = \frac{\frac{A}{V} + \frac{N'}{N}}{2}$$

în care :

A = valoarea producției (activității) ramurii
V = valoarea producției naționale
N' = populația ocupată în ramura respectivă
N = populația țării.

Deci, în indicele sintetic, considerat ca un **indice sintetic al simptomelor economice**, indicii simpli sînt ponderați cu semisuma greutății specifice a valorii activității respective în valoarea producției naționale și a greutății specifice a populației ocupate în activitatea respectivă în populația țării.

c) **Indicele totalizator al evoluției economice** It este o medie aritmetică a indicilor sintetici :

$$I_t = \frac{1}{n} \sum_{s=1}^{n} I_s$$

Pe baza acestor indici, I. N. Angelescu și-a propus să urmărească fluctuațiunile economice în decurs de peste 3 decenii, de la 1880 pînă la 1912, pentru Franța, Anglia, Germania și în mod special pentru țara noastră, situație pe care el a expus-o sintetic în lucrare printr-o serie întreagă de tabele statistice și diagrame, amplu comentate. Cercetarea sa a fost viciată în principal de includerea serviciilor și a altor activități neproductive în produsul social. Simptomele economice alese pentru studiu, pe care le-a împărțit în cinci grupe, exprimă evident această carență fundamentală a concepției sale economice : 1. factori de producție ; 2. factori de circulație ; 3. factori de consum ; 4. factori de natură socială ; 5. factori de natură organică. Se constată deci un amestec confuz de factori economici și neeconomici ; în grupa factorilor sociali intră căsătorii, divorțuri, nașteri nelegitime, sinucideri și falimente, iar în grupa factorilor organici intră cifra medie a populației, nașterile și decesele. De asemenea, este greșit faptul că se pune pe același plan semnificația fiecărui grup de factori, întrucît indicele totalizator este o medie aritmetică a celor cinci indici sintetici ai simptomelor.

În materialul de față ne vom limita la analiza critică a prezentării evoluției economice și sociale a României în decurs de 32 de ani sintetizată de I. N. Angelescu într-un tabel statistic, reprezentat și grafic. Indicii sintetici ai simptomelor economice pentru perioada 1880—1912 pentru țara noastră sînt următorii : indicele producției — 873, indicele circulației — 260, indicele consumului — 197, indicele factorilor sociali — 45, indicele factorilor demografici — 78, iar indicele totalizator al evoluției economice este de 290.

Dezvoltarea economiei românești în perioada 1880—1912 nu a fost prezentată de I. N. Angelescu în mod științific, din cauza conținutului economic neștiințific al indicilor calculați de către el. Indicele de creșterea producției nu concordă cu realitatea pe ansamblul economiei naționale deoarece a fost format numai din cifrele privind producția de cereale și de petrol ; ori, producția de petrol a crescut în ritm rapid în această perioadă ceea ce a influențat în sensul majorării artificiale a indicelui sintetic al producției. Indicele consumului are, de asemenea, un caracter parțial deoarece s-a luat consumul numai la cîteva bunuri și nu la produsele de consum de bază. De asemenea, faptul că indicii factorilor sociali și demografici sînt inferiori (făcînd abstracție de faptul că ei nu trebuiau incluși în indicele general economic) influențează în sens nefavorabil indicele totalizator al evoluției economice.

Lipsa unei concepții științifice despre dezvoltarea economică l-a împiedicat pe I. N. Angelescu să obțină rezultate valabile din cercetarea sa economică deși era bazată pe folosirea unor metode statistico-matematice exacte, evident, care par simple în comparație cu tehnica de calcul economic contemporan. Concluzia sa finală că : „Pusă pe acest teren al faptelor economice reale, problema originii și alternării fluctuațiilor economice își găsește întreaga ei rezolvare, înlăturîndu-se astfel din știință teoriile abstracte și construcțiile imaginare de sisteme explicative pur deductive“ [3]) nu este demonstrată în realitate în lucrarea sa, însă nu din cauza simplității metodelor statistico-matematice folosite, ci a concepției sale teoretice greșite. Prima cercetare cantitativă economică din țara noastră ca și de altfel, întreaga cercetare econometrică burgheză din Occident confirmă adevărul că explicarea dezvoltării ciclice a economiei capitaliste nu este posibilă pornind de la tezele economiei politice burgheze, indiferent de metoda de cercetare folosită.

dr. M. HOROVITZ

1) **I. N. Angelescu:** Cunoașterea și conducerea pieței economice. Ediția a II-a, 1915, pag. 8—9
2) Idem pag. 7.
3) Idem pag. 249.

DIN TRECUTUL MARINEI NOASTRE COMERCIALE

NAVIGATORI PĂMÎNTENI DIN VEACURI APUSE

PRIMELE știri despre marinari și vase de negoț, plutind în apele noastre, preced cu milenii epoca întemeierii Principatelor.

Țărmurile mării pulsau de o intensă viață comercială, încă din vremea cînd în vestitul Tomis, își compunea Ponticele poetul latin, Ovidiu. Neguțătorii greci din Milet călătoreau pe mare din Histria spre sudul continentului, aducînd de acolo pentru oamenii locului tot felul de mărfuri de preț. Și frumoasele monezi păstrate pînă astăzi și minunatele obiecte de artă ceramică și podoabele și monumentele funerare și atîtea alte splendide vestigii arheologice stau mărturie pentru întinsul negoț pe apă și pe uscat al întreprinzătorilor navigatori, din țările calde ale sudului, cu geto-dacii de pe străvechile și însoritele noastre meleaguri.

Din vechiul Tomis, s-a născut cu vremea Constantiniana, care avea să adăpostească timp îndelungat și un comerț genovez în golfurile ei ospitaliere, pentru a deveni, după trecerea a nouă veacuri încheiate, strălucitorul port Constanța de astăzi.

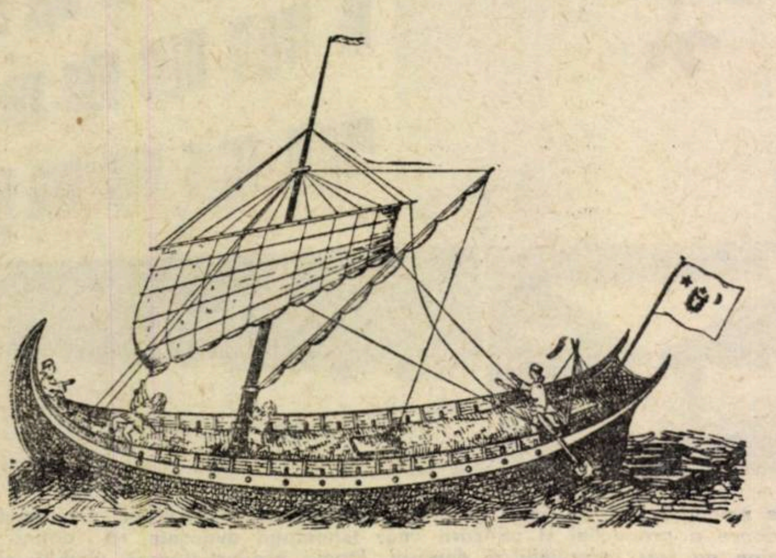

Corabie moldovenească pentru Marea Neagră, din anul 1400

Năierii trecutului îndepărtat

ÎNCĂ din 1387, voievodul Mircea I al Țării Românești se intitula domn și singur stăpînitor ***„pînă la Marea cea Mare“.***

Pe valurile acestei Mări Negre, „Mare Magiore“, pluteau acum corăbii largi și grele, cu prova înaltă și întoarsă, încărcate de mărfuri, arborînd la extremitatea pupei flamura Moldovei, cu capul de zimbru zugrăvit pe ea.

Marea noastră și a strămoșilor geți, ne apare brăzdată de corăbii cu pînze și în hărțile din 1584 ale italianului Iacobo Castaldo. Prin relațiile lui Jean de Wawrin cunoaștem vasele ușoare și repezi ale lui Vlad Dracul, traversînd Dunărea de-a latul ei.

Și din cînd în cînd apar în picturile murale ale bisericilor moldovenești de la Mănăstirea Sucevița și de aiurea, siluete de corăbii, cu pînze umflate de vînt și navigatori luptînd cu furtuna, pe care zugravii pămînteni le pictează cu pricepere.

Șăicile muntenești din 1694

DESPRE șăicile numeroase, care brăzdau Dunărea, impunînd prin mulțimea lor și un bir anume, ne vorbesc actele brîncovenești din „Condica de venituri și cheltuieli“ dintre anii 1694—1704. Sînt acum și caice domnești, înarmate cu tunuri, purtînd pavilionul de culoare albastră și corbul țării cu crucea în cioc. Marinarii pămînteni (caicii, chiuraccii, dumengii și topcii sau tunarii) primesc lefuri în taleri și tulți și postav de îmbrăcăminte (șaiac brașovenesc) plătite toate din vistieria țării.

Șaptezeci de ani mai tîrziu, Poarta impunea voievozilor noștri construirea cîte unui galion, lung de 41 coți, de fiecare principat, — cele două vase mari, armate cu tunuri, urmînd să se construiască de către români, la Galați.

Bolozanele lui Moruzi

ÎN 1793, în luna noiembrie, sub domnia lui Alexandru Const. Moruzi Voievod, lua ființă și o mică flotă fluvială de comerț, pentru transportul de provizii pe Dunăre. Țara Românească își construia acum bolozane, șaici, caice și alte feluri de vase, cam unul de fiecare județ, „privilegiu“, cum scrie Ienăchiță Văcărescu „ce din vremile bătrîne l-a avut țara aceasta“. Documentele timpului vorbesc despre șăicarii și ghimigiii noștri, puși sub comanda unui căpitan român. Vasele iernau, din luna noiembrie începînd, la „gîrla domnească din balta de la Cîrnogi sud Ilfov“.

Din păcate, dacă știm astăzi cum arătau, pe vremea lui Mavrogheni „uniformele“ de „galiongii“, nu putem să ne închipuim portul celor 50 de șăicari sau ghimigii din 1793, care, împreună cu „paznicii trebuincioși din breasla naftica“, recrutați de vistierul Ienăchiță, puneau temeliile marinei comerciale românești.

Un șantier naval giurgiuvean în 1834

PRINTRE vechile hîrtii de la Arhivele Statului din București, se păstrează cererea „dumnealui hatmanul Alexandru Villara“ mărturisind existența unui șantier giurgiuvean de construcții navale, la 10 septembrie 1834. Se pomenește aci, cu mîndrie, despre „corabia ce am clădit din materialuri românești pă malul Dunării, lîngă orașul Giurgiu“ și care urmează a fi împodobită acum „cu bandiera privilegiată, hărăzită românilor“ și a fi „gata de plutire pă mare“, în cîteva zile.

Cea dintîi călătorie urma să fie spre Țarigrad. Se ceruse slobozire pentru 300 chile mari de grîu — cît era capacitatea vasului. Corabia fusese botezată Marița și avea comandant de echipaj pe căpitanul Ioan Cristescu, iar „ocîrmuitor“ pe Giorgio L. Bresco. Se păstrează și jurnalul de bord al primei curse, în care se menționează că a înfruntat furtuni puternice, în drum spre Constantinopol.

În anii următori, porniră spre Constantinopol și alte vase de negoț sub pavilion românesc, ca bricul Dochia, în 1839 și bricul Sfîntul Dumitru, ambele acostînd la întoarcere în rada portului Brăila. Unele vase se construiau acum pe șantierul naval din portul Brăila, cum a fost, de pildă, vasul unui neguțător sardinez. Și gătirea lui era prilej de „săltări de bucurie... ale poporului acestui oraș“ cum se exprima reporterul vremii.

În 1828, un ofițer francez în misiune, aflat în trecerere prin Dobrogea, Hector de Béarn, desena zidurile bătrînei cetăți **Constanța** și corăbii de comerț plutind pe apele ei.

Și, nouă ani mai tîrziu, pictorul francez Auguste Raffet, navigînd pe Dunăre de la Drencova la Orșova și de la Cladova la Giurgiu, desena puntea vasului și pe cîrmaci, țărani și soldați, un șlep de cărbuni și alte ambarcațiuni care lunecau pe apa fluviului.

Al. ALEXIANU

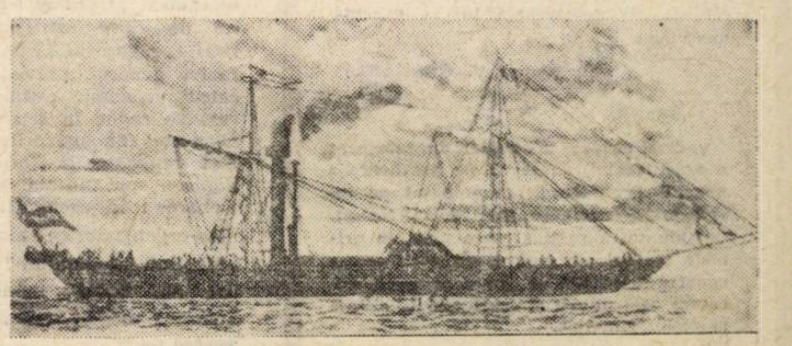

Un vas cu aburi pe Dunăre, în anul 1837

ANCHETA „vieții economice" ÎN CÎTEVA ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE DIN REGIUNILE GALAȚI ȘI BACĂU

LA START

PRODUCȚIA ANULUI VIITOR

ZILELE calendarului lui '66 s-au împuținat. În scurtă vreme, un nou an îi va lua locul. Oamenii muncii din întreaga țară vor trece la înfăptuirea prevederilor celui de-al doilea an al cincinalului. **Cum se pregătesc întreprinderile pentru acest nou an? Măsurile luate sînt eficiente?** *Iată obiectul analizei făcute cu prilejul unei recente anchete în cîteva din principalele întreprinderi industriale din regiunile Galați și Bacău.*

1967 începe din... 1966

UN adevăr verificat arată că trecerea de la un an de muncă la altul, presupune, în primul rînd, înfăptuirea integrală a planului la toți indicatorii pe anul în curs. Acest adevăr este confirmat din nou de activitatea desfășurată de multe din întreprinderile vizitate.

...ȘANTIERUL NAVAL-GALAȚI. Toamnă bogată la numărarea navelor. **Colectivul de aici încheie anul cu livrarea, peste plan, a unui cargou de 4 500 tdw** (nava se află în prezent în probe tehnologice). **La aceasta se adaugă realizarea, lună de lună, a prevederilor de plan la toți indicatorii. Toate obligațiile de export au fost îndeplinite exemplar. Prin valorificarea mai bună a rezervelor interne, numai în primele 10 luni ale anului, s-au obținut peste plan, la prețul de cost, economii de aproape 2 milioane lei.** Organizarea lucrului după o tehnologie nouă, simultan la două nave, a asigurat o mai rațională folosire a mijloacelor de producție și a forței de muncă, a permis sporirea simțitoare a productivității muncii.

...ÎNTREPRINDERILE TEXTILE-GALAȚI. În primele 10 luni ale anului, **valoarea producției globale planificate a fost depășită cu 5 269 000 lei, iar valoarea producției-marfă vîndută și încasată — cu 9 168 000 lei.** Accentul a fost pus, îndeosebi, pe mai buna folosire a capacității mașinilor atît în filatură, cît și la țesătorie. În loc de 683,3 kilonumere pe mia/fuse/oră, cît a fost planificat la filatură, s-au realizat 684,3 kilonumere; la țesătorie, în loc de 8 310 bătăi/război/oră, s-au obținut 8 357 bătăi/război/oră. Pe această bază, **s-au produs, în plus, 70 400 mp țesături finite.**

...FABRICA DE CIMENT-BICAZ. **3 336 tone ciment, 1 340 tone klinker, 8 068 mp plăci azbociment peste plan** — iată bilanțul pe primele 10 luni ale lui 1966. O bună aprovizionare cu materie primă a permis folosirea din plin a agregatelor, depășirea indicilor de utilizare planificați. La morile de pastă — (linii 1—6), indicele extensiv de utilizare a fost realizat în proporție de 104,6%, la cuptoarele de klinker (1—6) — în proporție de 100,1%, iar la morile de ciment (7—9) — de 104,4%.

...UZINA DE TABLĂ SUBȚIRE-GALAȚI. **La producția-marfă vîndută și încasată, în 10 luni — o depășire de peste 20 milioane lei; beneficii peste plan — 3 854 000 lei.**

Succese în îndeplinirea planului pe 1966 au obținut și colectivele **Uzinei mecanice-Galați, Fabricii de postav „Proletarul" și Uzinei metalurgice din Bacău** etc. Rezultatele obținute în 10 luni arată că în aceste întreprinderi planul anual va fi nu numai îndeplinit, ci și depășit.

Există însă și întreprinderi rămase în urmă în realizarea unor indicatori de plan. Aceasta are o influență negativă asupra pregătirilor pentru anul 1967. Iată, de pildă, **Combinatul de fibre artificiale-Brăila.** În timpul ce a trecut din acest an, nici unul din indicatorii principali de plan nu a fost îndeplinit. Întreprinderea a rămas datoare economiei naționale cu importante cantități de celofibră pentru țesături de bumbac, de rețele cord pentru producția cauciucului și cu alte produse, Neîndeplinirea sarcinilor de bază a avut consecințe negative și asupra activității întreprinderilor beneficiare.

La acest combinat au fost făcute mai multe analize în legătură cu nerealizarea sarcinilor de producție, atît pe plan regional, cît și la nivelul Direcției generale a industriei petrochimice din Ministerul Industriei Chimice, dar n-au fost luate încă măsuri suficiente care să ducă la îndreptarea situației. Unele greșeli de ordin tehnic în construcția combinatului, la care se adaugă deficiențele de organizare a producției și a muncii, precum și lipsa de cadre cu calificare corespunzătoare, duc la neutilizarea integrală a capacităților de producție existente. Ținînd seama de importanța pe

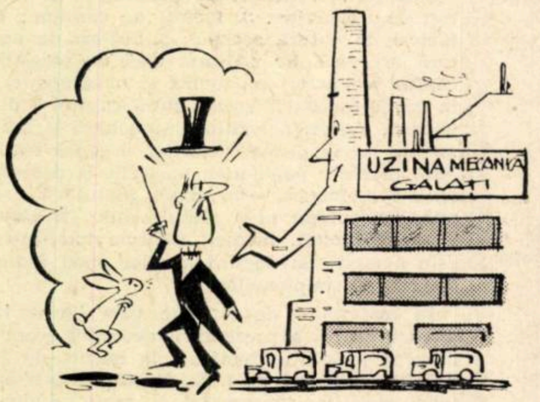

— Dumneata ești iluzionist, învață-mă și pe mine cum să fac dintr-o sută kilograme de materie primă cincizeci kilograme de deșeuri!

care o au produsele combinatului pentru întreprinderile producătoare de țesături și tricotaje, cît și pentru industria cauciucului, se impune lărgirea ajutorului din partea specialiștilor din Ministerul Industriei Chimice, cît și din partea celor din institutele de cercetări.

Sînt și întreprinderi care, deși au îndeplinit prevederile de plan la unele capitole, au rămas în urmă la altele. Uzina „Laminorul"-Brăila. nu și-a realizat planul la toate sortimentele. În luna octombrie, a rămas datoare cu 10 000 tone de produse finite (laminate ușoare, fier beton, sîrmă trefilată, șuruburi, cuie etc.). Totodată, uzina nu și-a realizat sarcina de reducere a prețului de cost înregistrînd în primele 10 luni ale anului un minus de 350 000 lei. Cauzele trebuie căutate, în primul rînd, în folosirea incompletă a capacităților de producție, neritmicitatea aprovizionării cu materie primă, depășirea unor norme de consumuri specifice.

Nici **Uzinele „Progresul"-Brăila** și nici **Întreprinderea mecanică „Ceahlăul-Piatra Neamț** nu și-au realizat prevederile de plan la prețul de cost. Ambele întreprinderi așteaptă, de cîteva luni, derogări din partea direcțiilor generale coordonatoare din Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini pentru a-și „restabili" situația financiară. Se motivează că materia primă achiziționată a costat mai mult decît a fost prevăzut.

Din discuțiile avute la Fabrica de ciment-Bicaz a rezultat că realizările puteau fi mai bune, mai ales în privința reducerii prețului de cost, dacă Direcția Regională C.F.R.-Iași ar fi pus la dispoziție, la timp și în număr suficient, vagoane pentru transportul cimentului la beneficiari. În acest an, lună de lună, C.F.R.-ul a rămas dator cu mijloace de transport pentru zeci de mii de tone de ciment. Neputînd livra la termen și ritmic cimentul la beneficiari, fabrica s-a găsit adeseori în situația de a avea blocate depozitele, folosind pentru manipulări suplimentare un număr mare de muncitori fiind nevoită, totodată, să plătească zeci de mii de lei penalizări pentru nerespectarea contractelor economice. Întreprinderea solicită, pe drept cuvînt, Direcției Regionale C.F.R. să analizeze situația, și pentru 1967, să ia măsuri de preîntîmpinare.

Sînt și unele anomalii care influențează negativ activitatea economico-financiară a întreprinderilor. Uzina Mecanică-Galați a primit sarcina ca, în 1966, să livreze Întreprinderii de colectare a metalului, 1960 tone de deșeuri. Ea nu s-a putut achita însă de această sarcină, întrucît ar fi însemnat să transforme în deșeu mai mult de jumătate din cantitatea de metal cu care este aprovizionată. Consecința: uzina a fost penalizată, pentru nerespectarea obligației, cu suma de 50 000 lei. Cum se împacă oare sarcina de a reduce la minimum consumurile specifice, de a ridica coeficientul de utilizare a metalului, cu sporirea volumului deșeurilor, cu utilizarea nerațională a laminatelor? Răspunsul în acest caz (respectiv înlăturarea acestor anomalii) nu-l poate da decît Direcția generală de construcții navale și material rulant din M.I.C.M.

nizate nu au eficiența dorită, deoarece direcția generală coordonatoare din M.I.C.M. nu le repartizează sarcini pe măsura posibilităților întreprinderii. Din această cauză o parte din mașini — strunguri și freze — nu sînt utilizate. Ei consideră că în mod greșit se repartizează uzinei spre executare, construcții meta-

De la proiectare — la fabr

SARCINI importante revin, an de an, întreprinderilor în direcția perfecționării proceselor de fabricație, a diversificării producției și a ridicării indicilor tehnico-economici ai produselor. În mod amănunțit toate acestea sînt cuprinse în planurile tehnice, ale fiecărei întreprinderi.

La Uzinele „Progresul"-Brăila, în planul tehnic pe 1966 s-a prevăzut asimilarea a 28 de produse noi. În raport cu complexitatea fiecărui produs, au fost stabilite termene de proiectare, realizare și omologare a prototipurilor, de pregătire a seriei zero, cît și data la care va începe fabricația de serie. Cercetînd modul în care au fost aplicate prevederile, rezultă că, în bună măsură, ele au fost respectate. O excepție: omologarea prototipurilor. În noiembrie, întreprinderea avea nerealizate 3 produse principale: (centralele de betoane de 30 000 mc și 60 000 mc, instalația automată pentru fasonat și tăiat cărămizi). De fapt, vina

● Sarcinile de plan la nivelul po
perarea rămînerilor în urmă – o cer
asimilare, dar refuz la cumpărarea ur
atunci cînd jumătate din cantitatea de
● Stocurile supranormative nu se lichi
concepția de sistematizare, dezvoltare

pentru această nerealizare revine beneficiarilor — Întreprinderea de construcții speciale industriale și montaj (I.C.S.I.M.-București) și Întreprinderea de construcții industriale și montaj (I.C.I.M.-Brașov) care, deși primiseră instalațiile respective încă din iulie 1966, nu au asigurat condițiile necesare pentru montaj și probe. În aceste condiții, cum se va asigura pregătirea fabricației pentru producția de serie, prevăzută a începe în 1967?

Uzinele „Progresul" sînt în restanță, la capitolul pregătirii fabricației seriei zero, și la alte 3 produse (echipament buldozer, scarificator pentru tractorul U-650 și presa vacuum Ø 350). Rămînerea în urmă la primele două produse se datorează neprimirii în termen a instalațiilor hidraulice de la Uzinele mecanice Plopeni. În ce privește presa vacuum, neîndeplinirea prevederilor se explică prin lipsa de organizare internă a producției, cît și prin neprimirea la termen a unor pompe de la Uzina de pompe din București, precum și a panourilor de comandă de la I.A.E.C.-București.

Numărul mare de produse prevăzut în pla-

Imperativul nr. 1 al planului M.T.O.

ÎN ansamblul factorilor care condiționează îndeplinirea și depășirea planului, un loc important îl ocupă planul de măsuri tehnico-organizatorice (M.T.O.). El sintetizează spiritul gospodăresc și inițiativa muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din întreprinderi, conturînd căile și mijloacele de punere în valoare a resurselor interne ale producției. Pe această linie se situează, planurile M.T.O. întocmite la **Întreprinderile textile și Șantierul Naval din Galați, Fabrica de ciment-Bicaz, Uzina metalurgică-Bacău, Fabrica de postav-Buhuși** și altele.

Apreciind la justa valoare aportul planurilor M.T.O. la mobilizarea rezervelor interne, în aceste întreprinderi au fost elaborate, încă din septembrie a.c., planuri în sprijinul producției pe anul 1967. O bună parte din măsuri, vizează valorificarea a noi posibilități de sporire a productivității muncii, de reducere a prețului de cost și de ridicare a nivelului calitativ al produselor; altele au drept scop îmbunătățirea condițiilor de muncă. Parte din aceste prevederi au și început să se materializeze. Pentru anul viitor, la **Uzinele „Progresul"-Brăila** sînt prevăzute un număr de 147 de măsuri tehnico-organizatorice, cu o eficiență economică de 5 109 500 lei; la **Întreprinderile textile-Galați,** cele 49 de măsuri prevăzute se vor solda, în aceeași perioadă, cu o eficiență de peste 130 000 lei.

În regiunile Galați și Bacău — sînt și întreprinderi unde nu se acordă atenția cuvenită întocmirii și realizării planurilor M.T.O. La Uzina de tablă subțire-Galați, Întreprinderea mecanică „Ceahlăul"-Piatra Neamț, Combinatul de fibre artificiale și „Laminorul" din Brăila, planurile M.T.O. cuprind măsuri cu caracter general, prevederile nu au la bază un calcul economic estimativ, iar multe din măsuri se reduc la sarcini obișnuite de serviciu. O parte din măsurile pe anul în curs n-au fost realizate la termenele fixate, ele fiind împinse spre ultima lună din an. Se pune întrebarea: în asemenea condiții, măsurile tehnico-organizatorice mai pot să contribuie la îndeplinirea planului? **La Uzina de tablă subțire din Galați, neîndeplinirea la termen a numai 4 măsuri, fac să se piardă, lunar, circa 200 000 lei.**

Din păcate, acest mod necorespunzător de elaborare a planului M.T.O., continuă. În întreprinderile amintite, unele măsuri stabilite pentru 1967 nu au fost alese cu suficient discernămînt, nu țin seama de cerințele cantitative și calitative sporite ale planului. Un plan M.T.O., oricît de bine fundamentat din punct de vedere tehnic, dacă nu grupează măsurile pe capitolele principale ale planului de producție și dacă nu estimează efectul economic al fiecăreia, nu dă rezultatele așteptate.

La **Uzina mecanică „Ceahlăul"-Piatra Neamț,** specialiștii ne-au informat că măsurile preco-

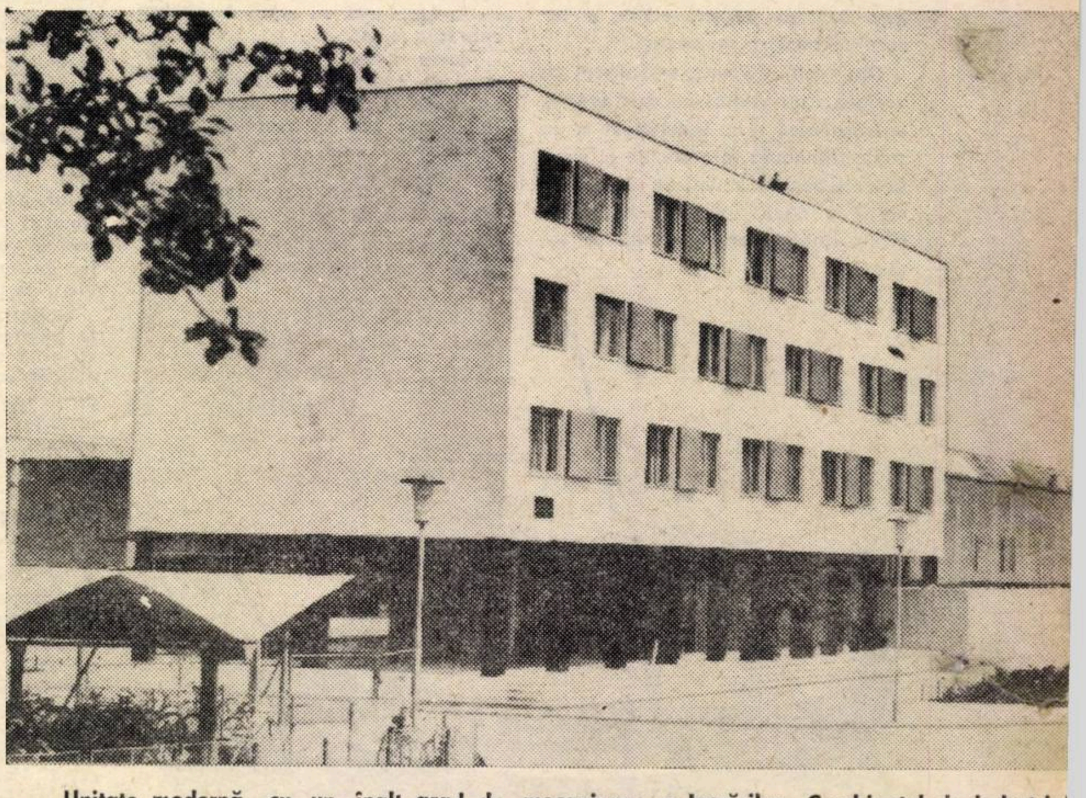

Unitate modernă, cu un înalt grad de mecanizare a lucrărilor, Combinatul de industria
nizării superioare a producției și utilizării unor tehnologii avansate, să obțină în acest an, i
catorii de plan au fost îndepliniți și depășiți. Planul producției-mară vîndută și încasată a fo
pe mia de lei producție-marfă au fost reduse cu 27 de lei p

In fotografiile de pe copertă:

Cargoul de 4 500 tdw, realizat peste plan de colectivul Șantierului naval-Galați. Executat la nivelul tehnicii celei mai înalte, cargoul are o lungime de 101 m, iar puntea superioară o lățime de 14 m (echivalentă cu o șosea pe care pot circula în paralel mai multe șiruri de autoturisme). Motorul tip Diesel, care pune în mișcare vasul, dezvoltă o putere de 2 500 CP. Mijloacele moderne asigură cargoului o manevrabilitate ușoară, iar încărcarea și descărcarea lui se execută mecanizat.

(Foto: V. GODEANU)

★

Vedere asupra instalației de fabricare a amoniacului, subsecția de purificare a gazului brut, de la Combinatul de îngrășăminte azotoase din Piatra Neamț. Combinatul a produs peste plan, în primele 10 luni ale anului, 737 tone azotat concentrație 100% și 1315 tone uree, necesare agriculturii și fabricării de cleiuri și rășini sintetice.

care necesită anumite condiții (spațiu hale corespunzătoare), în locul unor ase cu gabarit mai mic, dar cu volum mai de manoperă. Este o propunere întru justificată.

portante ni se par și unele propuneri fă- de **Uzinele „Progresul"**. Este vorba de **nizarea de linii tehnologice pentru produ- de bază** — excavatoare, buldozere, rulouri presoare. **Aceste linii ar permite folosi- mai rațională a utilajelor, specializarea citorilor și, deci sporirea însemnată a pro- ivității muncii.** Faptul că în prezent pro- ia se desfășoară fără o specializare pe linii abricație în secțiile mecanice, are repercu- i negative asupra nivelului producției și al ului de cost. Fondurile de investiții destul mari prevăzute în cincinal pentru uzina Brăila permit organizarea de linii de pro- ie specializate pentru produsele de bază. te că această propunere — deziderat mai i — va găsi, însfirșit, ecoul dorit.

ția în serie

tehnic al Uzinelor „Progresul" se explică ales prin cerințele formulate de Ministe- Industriei Construcțiilor. Dacă la sfirșitul lui 1965 acest beneficiar a insistat pentru oducerea în planul tehnic al uzinei, la ca- lul asimilări, a unui mare număr de pro- e, în prezent el a uitat să le și comande. fel, uzina a executat toate fazele pînă la a zero pentru gaterul de tăiat piatră, co- gangul pentru materiale de zidărie etc., dar eficiarul nu le-a mai solicitat. **Întrucît și uzine au de suportat consecința unor asc- nea practici, este necesar ca, pe viitor, so- tanții de produse noi, să facă de la bun eput și comenzi ferme. În acest fel, se va la situația ca uzinele să irosească muncă tru asimilarea unor produse, care nu-și esc apoi solicitanți.**

Din analiza făcută, s-au desprins și alte fe- nene. **La Întreprinderea mecanică „Ceah- l"-Piatra Neamț, la unele produse care nu**

itățilot întreprinderilor ● Recu- de prim ordin ● Insistențe la noi produse ● De ce penalizări al nu e transformată în deșeuri ? ză prin... scuze ● Cînd lipsește face neeconomicos.

un grad de tehnicitate prea înalt (conducte aspersiune pentru irigații în agricultură) **prevăd termene de asimilare de un an și mătate, iar pentru intrarea în fabricație — iar de doi ani.** Surprinzător, dar acesta este evărul. Constructorul motivează necesitatea estor termene lungi (deși nici el nu este de ord cu ele) prin aceea că, pe de o parte, la alizarea produselor respective participă un măr mare de colaboratori, iar pe de altă rte, prin faptul că beneficiarul (Consiliul perior al Agriculturii) schimbă mereu pre- nțiile în ce privește soluțiile tehnice.

Uzina mecanică-Galați avea de asimilat în est an 4 produse noi. Pentru unul din estea (capacele mecanice de la cargoul mi- ralier de 10 000 tone), trebuia să primească la Institutul de cercetări și proiectări con- rucții navale-Galați, în august 1966, docu- entația tehnică. La sfirșitul lui noiembrie, ocumentația încă se lăsa așteptată. Întirzierea eează greutăți în respectarea termenului de nologare și de punere în fabricație — faze abilite pentru 1967.

În unele întreprinderi din industria ușoară (Întreprinderile textile-Galați, Fabrica de postav „Proletarul"-Bacău, Fabrica de postav-Buhuși), **deși prevederile din planul tehnic sînt înfăptuite, deși se realizează multe produse noi, o mare parte din acestea nu apar în fabricația curentă** deoarece la contractare, comerțul le respinge. **Bine ar fi — așa cum susțin, de altfel, și producătorii — ca la stabilirea prevederilor din planul tehnic, care se referă la însușirea de produse noi, să fie consultați din vreme și beneficiarii, respectiv reprezentanții competenți ai comerțului. Astfel, eforturile întreprinderilor vor fi mai bine orientate, existînd totodată certitudinea că ceea ce se creează nou în industria textilă va intra, în cea mai mare parte, în fabricație de serie, în rîndul produselor solicitate de consumatori.**

Mai merită semnalat un alt fapt : planurile tehnice pentru 1967, care au menirea să contribuie la perfecționarea tehnologiei, ridicarea parametrilor unor produse aflate în fabricația curentă și să pregătească pe cele ce vor fi asimilate în 1968, nu sînt încă pretutindeni elaborate. Se mai așteaptă îndrumări din partea direcțiilor generale coordonatoare, precizări din partea viitorilor beneficiari. Pînă cînd ?

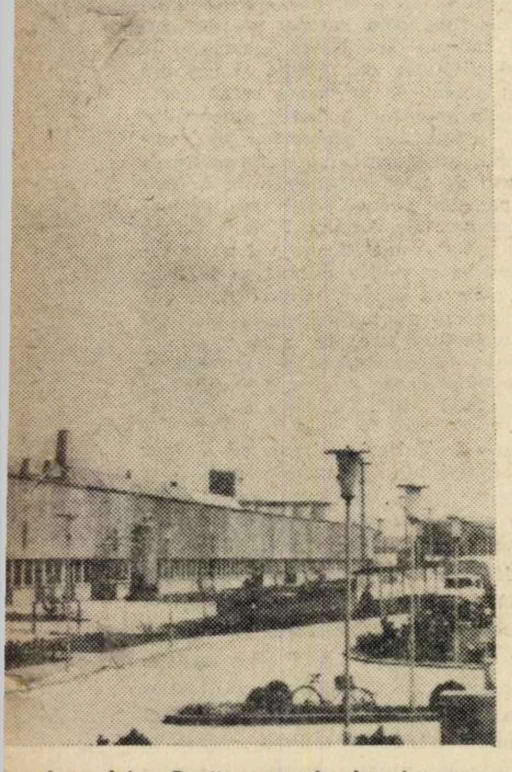

e a lemnului – Bacău a reușit, datorită orga- tante realizări. În primele 10 luni, toți indi- alizat în proporție de 101,7%, iar cheltuielile prevederi

Arbitrarul furnizorilor și necazul clienților

DE mai bine de două luni, **Întreprinderea metalurgică-Bacău** se străduiește să încheie contractele de colaborare privind producția anului viitor. Ea s-a adresat mai multor uzine pentru executarea unor piese de aluminiu și a altor repere, dar cererea i-a fost respinsă. Ultima solicitare pentru piese de aluminiu s-a oprit la **Uzinele mecanice-Timișoara.** Dar pînă în prezent, nici o confirmare a acceptării.

Colaborarea nu se rezumă însă numai la acest aspect, de perspectivă. În 1966, Întreprinderea metalurgică-Bacău a avut de întîmpinat multe necazuri. Dacă colaboratori cum sînt — **Atelierele de automotoare și Uzinele „Hidromecanica"-Brașov, „Uzina mecanică"-Galați** — s-au achitat conștiincios de obligațiile asumate, altele ca **Uzinele „Neptun"-Cîmpina și Uzinele „1 Mai"-Ploiești** au livrat diferitele subansamble neritmic și nu în cantitățile contractate. De altfel, și acum, la sfirșitul anului, Uzina „Neptun" este în restanță cu mari cantități de reductoare pentru vanele cu acționare electrică. La uzina din Bacău stau astfel imobilizate însemnate fonduri în produse care, din lipsa unor piese sau subansamble, nu pot fi livrate.

Un alt exemplu : Uzina mecanică-Galați s-a adresat încă din aprilie a.c. Direcției generale de material rulant și construcții navale din M.I.C.M. pentru a i se desemna uzinele colaboratoare în ce privește executarea de piese din oțel turnat, forjat și de diverse prelucrări necesare producției anului viitor. Nici pînă la ora actuală nu s-a rezolvat această problemă.

În domeniul cooperării se ridică și alte aspecte. Unele întreprinderi constructoare de mașini din regiunile Galați și Bacău își bazează producția, în bună măsură, pe legăturile de cooperare, pe de o parte, în calitate de furnizori, pe de altă parte, în calitate de beneficiari. Cînd aceste uzine privesc planul de cooperare cu simț de răspundere, ca pe propriul lor plan de producție, ele reușesc să se achite conștiincios de obligațiile ce le revin. Dar, există și excepții. Și nu puține. Din această cauză se creează un cerc vicios, din care nimeni nu are de cîștigat. În calitate de furnizor, **Uzinele „Progresul"-Brăila, colaborează cu circa 60 de întreprinderi. La rîndul lor, primesc prin planul de cooperare piese sau subansamble de la peste 35 de uzine. Deși în ultimii 2—3 ani uzina și-a îmbunătățit activitatea, achitîndu-se exemplar de sarcinile ce-i reveneau, în 1966 ea s-a poticnit în respectarea unor contracte de cooperare privind livrarea a diferite piese și subansamble. Astfel, n-a livrat Uzinelor „Grivița roșie"-București 68 bucăți balansiere, șantierelor navale din Galați, Oltenița, Giurgiu și Brăila nu le-a expediat, în termen, piese brut turnate din oțel într-un volum total de peste 200 tone.** Uzina invocă diferite motive. Faptul rămîne însă fapt : neprimind piesele respective, întreprinderile enumerate au întîmpinat neajunsuri în realizarea sarcinilor lor.

Dar reversul medaliei ? Provocînd greutăți uzinelor amintite — în calitate de furnizor — Uzina „Progresul" nu este lipsită nici ea de dificultăți, atunci cînd joacă rolul de beneficiar. Ea nu primește la timp și, mai ales, ritmic, piesele sau subansamblele de care are nevoie de la uzinele „Tehnofrig"-Cluj, „Grivița roșie", „Timpuri Noi", „Vulcan"-București și „Steagul roșu"-Brașov.

În scopul asigurării unei bune desfășurări a producției în anul viitor, este necesar ca M.I.C.M. — care are o privire de ansamblu asupra capacităților de producție disponibile ale unor uzine din cadrul ramurii — să ajute întreprinderile, în perioada ce a mai rămas din acest an, să încheie contractele de cooperare. Pe de altă parte, direcțiile generale din minister ar trebui să vegheze cu mai multă atenție și hotărîre ca pînă acum asupra modului în care sînt respectate planurile de cooperare de către uzine și să ia măsuri operative acolo unde se semnalează deficiențe.

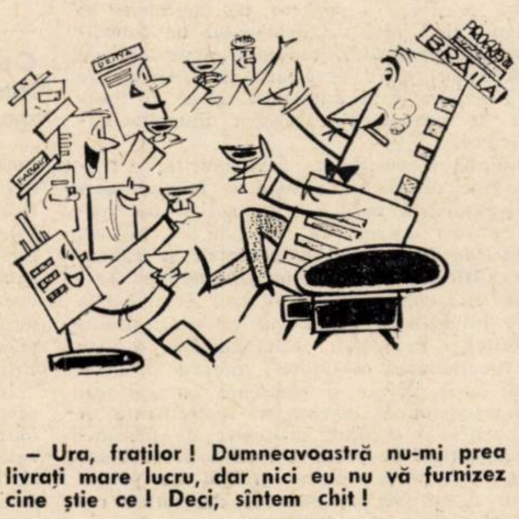

– Ura, fraților ! Dumneavoastră nu-mi prea livrați mare lucru, dar nici eu nu vă furnizez cine știe ce ! Deci, sîntem chit !

(Desene de Neagu RĂDULESCU

Aprovizionarea tehnico-materială: cantitate, calitate, termene

NORMELE în vigoare prevăd obligativitatea întreprinderilor de a face comenzi de materiale cu cel puțin 45 de zile înainte de începerea fiecărui trimestru. În acest fel, furnizorii au posibilitatea să-și organizeze producția, astfel încît să satisfacă comenzile la termen și în sortimentele solicitate. Aceasta presupune însă ca întreprinderile să primească la timp din partea forurilor coordonatoare, repartițiile cuvenite. Cum se prezintă din acest punct de vedere, situația pe primul trimestru al anului viitor ?

Pentru întreprinderile industriei ușoare, siderurgice și chimice din regiunile Galați și Bacău s-au luat măsuri din timp astfel ca aprovizionarea să decurgă în condiții cît mai bune. Cunoscînd din timp sarcinile de plan pe 1967 și, îndeosebi, pe primul semestru, întreprinderile au luat legătură cu furnizorii, au încheiat contracte economice, stabilind cantitățile, calitățile, sortimentele și perioadele de livrare. În schimb, **în întreprinderile constructoare de mașini există încă multe incertitudini. Repartițiile de metal pe trimestrul I/1967 nefiind emise nici pînă la această dată, uzinele respective nu au putut încheia contracte economice sau să ia legătură cu diferiții furnizori.**

Dat fiind faptul că de aprovizionarea ritmică și în cantitățile necesare de materii prime depinde buna organizare a procesului de producție în întreprinderi, folosirea rațională a capacității mașinilor și utilajelor, este necesar să se tragă învățăminte chiar din deficiențele care s-au manifestat în cursul anului curent. La Uzina „Laminorul"-Brăila, lipsa de aprovizionare ritmică cu țagle de la Combinatul siderurgic-Hunedoara a făcut ca, numai în ultimele luni, să se înregistreze la agregatele de bază peste 200 de ore opriri. O situație similară a existat și la Uzina de tablă subțire-Galați. Livrarea neritmică și în sortimentele solicitate a platinelor de către Uzinele „Oțelul roșu", a pus uzina din Galați în situația de a opri unele agregate, pierderile de producție înregistrate din această cauză ridicîndu-se, numai în luna octombrie, la aproximativ 500 de tone de tablă. Cantitatea echivalează cu volumul de tablă neagră care trebuia să acopere necesarul planificat pentru fondul pieței.

În ansamblu, lipsa de materii prime din unele întreprinderi siderurgice din regiunea Galați s-a resimțit și în aprovizionarea cu laminate a diferitelor întreprinderi constructoare de mașini. O bună parte din aceste deficiențe se datoresc, în special, combinatelor siderurgice din Hunedoara și Reșița care, pe anul în curs, au rămas datoare unor beneficiari din regiunile Galați și Bacău cu cîteva mii de tone de produse. Este adevărat că unele uzine beneficiare fac adesea comenzi cu întîrziere, nerespectînd termenele stabilite prin reglementările în vigoare.

Am întîlnit și alte practici care îngreunează aprovizionarea tehnico-materială. **Unele întreprinderi ca : Uzina mecanică-Galați, Întreprinderea mecanică „Ceahlăul"-Piatra Neamț, Uzinele „Progresul"-Brăila, în care s-au modificat sau suplimentat în cursul anului planul de producție de către direcțiile generale coordonatoare, au ajuns în situația să-și creeze stocuri supranormative dar, în același timp, să nu poată realiza noile sarcini din lipsa unor materiale corespunzătoare.**

Merită relevat și faptul că unele întreprinderi ale industriei ușoare — Fabrica de postav-Buhuși și „Proletarul"-Bacău — primind pentru anul 1967 sarcini de plan sub nivelul realizărilor anului în curs și al capacităților de care dispun, nu pot lua măsuri de aprovizionare astfel încît să satisfacă eventualele suplimentări sau schimbări de plan ce intervin de obicei în cursul anului. Din aceste motive, întreprinderile respective dețin în prezent importante stocuri supranormative, imobilizîndu-și astfel o parte însemnată din fondurile circulante.

Ce arată graficele de investiții?

ACORDÎND **aceeași grijă înfăptuirii planului de investiții ca și sarcinilor curente de producție, numeroase întreprinderi din aceste regiuni au de pe acum îndeplinite prevederile pe întregul an 1966. La Uzinele „Progresul"-Brăila,** s-au dat în acest an în funcțiune un cuptor electric de oțel de 5 tone, o stație de conexiune, un dezbătător, un atelier de sablat în secția turnătorie de oțel. Tot aici sînt în curs de execuție lucrări de dezvoltare a turnătoriei de oțel, a forjei grele, a centralei termice etc. Numeroase mașini-unelte de înaltă productivitate (strunguri paralele, mașini universale de rectificat, mașini orizontale de alezat-frezat ș.a.) au fost montate și date în exploatare la **Uzina mecanică-Galați. Și la Întreprinderile textile-Galați, Fabrica de postav-Buhuși** s-au executat lucrări de sistematizare, au fost puse în funcțiune utilaje moderne. Intrarea în producție, la termen, a tuturor obiectivelor prevăzute asigură întreprinderilor respective condiții optime ca sarcinile de plan pe anul 1967 să fie îndeplinite exemplar.

Dar graficele stabilite pentru anumite obiective consemnează și rămîneri în urmă. În această situație se află unul din obiectivele principale — hala de armare de la Șantierul naval-Galați. Dorind să aplice o nouă tehnologie de turnare a piloților, constructorul — I.C.S.I.M.-București — fără o pregătire și experimentare prealabilă, a întîrziat cu circa 2 luni execuția acestei hale.

La Uzina „Laminorul"-Brăila, planul de investiții pe 10 luni a fost îndeplinit doar în proporție de 87%. Lipsa de coordonare și sincronizare a lucrărilor privind amenajarea laminorului II pentru prelucrarea oțelurilor aliate a făcut ca, în locul utilajelor strict necesare montajului (foarfeca de tăiat țagle la rece), să se primească de la furnizor („Progresul"-Brăila) utilajele de mai mică importanță, astfel încît investiția n-a putut fi realizată. Termenul prevăzut a fost depășit cu mai bine de 3 luni. O situație similară există și la Uzina de tablă subțire-Galați. Aici, principalul furnizor — Uzinele „Progresul"-Brăila — neprimind în cadrul cooperării unele repere de la Uzinele „23 August"-București — a întîrziat la rîndul său livrarea unor utilaje în valoare de 2 200 000 lei.

În legătură cu îndeplinirea planului de investiții la obiectivele cu valori nu prea mari, „Viața economică" a semnalat și cu alte prilejuri că acestora nu li se acordă peste tot atenția cuvenită, că direcțiile generale din ministere nu controlează modul în care se realizează și nu trag la răspundere la timp întreprinderile pentru rămînerile în urmă. Unii beneficiari — deși primii interesați în realizarea la termen a investițiilor — nu sprijină constructorul în învingerea unor greutăți, nu se achită la termen de obligațiile ce le revin, atunci cînd ei înșiși sînt și furnizori de materiale. S-a încetățenit oarecum obiceiul ca vina pentru rămînerile în urmă, indiferent de vinovat, să fie atribuită exclusiv constructorului. Abia sfîrșitul anului îi unește pe beneficiar și pe constructor în găsirea unor soluții de ieșire din impas. Se recurge adesea la sistemul de a se ataca alte lucrări, neprevăzute în grafic, dar a căror valoare poate acoperi rămînerile în urmă. Așa procedează, de pildă, **I.C.S.I.M.-București, Întreprinderea de construcții-montaj siderurgic și Întreprinderea electro-montaj din Galați.** Aceasta înseamnă de fapt să-ți furi singur căciula. Realizarea numai valorică a investițiilor, dar nu și a planului fizic, întîrzie punerea în funcțiune a unor obiective, aduce prejudicii producției anului viitor.

Uneori se acordă fonduri de investiții fără suficient discernămînt, cheltuindu-se bani pentru lucrări care, ulterior, nu sînt folosite. Uzinei mecanice „Ceahlăul"-Piatra Neamț — unitate care nu dispune în prezent de un plan de sistematizare — i s-au alocat fonduri pentru construirea unei hale noi. Din discuțiile cu conducătorii acestei unități am desprins că întreprinderea nu are condiții de dezvoltare în spațiul existent și că s-a propus Direcției generale mașini agricole din M.I.C.M. să prevadă în viitorii ani amplasarea uzinei pe un teritoriu corespunzător la marginea orașului Piatra Neamț. În acest sens, pe plan local au și fost făcute studii tehnico-economice, care merită a fi luate în seamă. Și totuși, s-a trecut la construirea unei hale în valoare de cîteva milioane lei. De ce se cheltuiesc asemenea fonduri de investiții, atîta vreme cît perspectiva de dezvoltare a întreprinderii nu este stabilită ?

★

PLANUL pe 1967 prevede pentru întreprinderile din regiunile Galați și Bacău sporuri însemnate. Îndeplinirea ritmică a producției din primele zile ale anului viitor impune ca, în fiecare întreprindere să se asigure condiții tehnico-materiale corespunzătoare, să se încheie pînă la finele anului toate pregătirile necesare. Cu sprijinul ministerelor de resort, întreprinderile care au rămîneri în urmă în diferite domenii, vor trebui să-și mobilizeze toate forțele pentru lichidarea deficiențelor.

Pornind la drum bine pregătite, întreprinderile vor putea dobîndi în anul viitor noi succese, vor putea contribui și mai mult la dezvoltarea economiei naționale.

V. BOESCU
L. ȚINTEA
I. BUMBEA

PROGRESUL TEHNIC ŞI CALIFICAREA

MODIFICĂRILE substanţiale şi rapide, pe care progresul tehnic modern le determină în ocuparea şi utilizarea forţei de muncă, impun un mod deosebit de abordare a problemelor calificării muncitorilor. În funcţie de relaţia determinată dintre om şi maşină, respectiv de repartizarea sarcinilor între aceşti doi factori, de schimbările apărute pe acest temei în conţinutul şi caracterul muncii, se vorbeşte astăzi tot mai susţinut de apariţia unui **nou tip de muncitor** cu o înaltă calificare profesională şi tehnică, cu un orizont tot mai larg de cultură, capabil să stăpînească mijloacele moderne de producţie.

Creşterea complexităţii muncii industriale

Diferitele trepte ale progresului tehnic ridică cerinţe deosebite din punctul de vedere al formării profesionale a muncitorilor. Aceste trepte nu apar însă în formă pură, ci se întrepătrund, se suprapun, producţia automatizată împletindu-se cu cea mecanizată, şi adesea cu cea manuală, ceea ce influenţează, desigur, atît structura profesională a muncitorilor, cît şi conţinutul şi nivelul pregătirii lor. În formarea profesională trebuie să se ţină în permanenţă seama de treptele progresului tehnic, de interacţiunea dintre acesta — ca factor principal cu acţiune de lungă durată — şi numeroşi alţi factori : organizarea producţiei şi a muncii, dezvoltarea învăţămîntului, mijloacele financiare etc.

Privită prin prisma evoluţiei sale concret istorice, incidenţa dintre tehnică şi calificarea muncitorilor îmbracă forme distincte. Astfel, trecerea de la producţia meşteşugărească la manufactură, de la aceasta din urmă la marea producţie mecanizată iar în cadrul acesteia de la maşini universale la maşini specializate, este însoţită de procesul adîncirii diviziunii profesionale a muncii, de diversificarea şi divizarea meseriilor, de îngustarea profilului de calificare a muncitorilor. În multe cazuri de la caracterul mai **universal** al meseriei se trece la o specializare mai strictă (operaţii, faze etc.) care, uneori, are caracter de semicalificare şi care leagă pe muncitor de un singur loc de muncă.

Pe de altă parte, apariţia formelor avansate ale progresului tehnic — mecanizare complexă, automatizare —, bazate pe principiul agregării, combinării funcţiilor tehnice ale maşinilor dă naştere la o tendinţă nouă de **îmbinare a funcţiilor de lucru ale muncitorilor şi lărgire a profilului lor de calificare.**

Cerinţele faţă de calificare sînt deosebite şi din punctul de vedere al diferitelor categorii de muncitori care lucrează cu instrumente tehnice moderne. Se remarcă sporirea greutăţii specifice a muncitorilor care se ocupă cu **lucrări de reglare, întreţinere, reparaţii,** concomitent cu amplificarea şi diversificarea cerinţelor faţă de pregătirea lor.

La Fabrica de băi şi radiatoare din fontă din Bucureşti, cu un proces de producţie automatizat, în 1965 circa 20% din numărul muncitorilor calificaţi erau reglori, lăcătuşi mecanici şi electricieni de întreţinere, revenind circa 4 muncitori de bază la un muncitor din sectorul de întreţinere-reparaţii.

În general, după investigaţiile făcute în unele întreprinderi cu un nivel înalt de tehnicitate, se poate afirma că introducerea formelor avansate ale tehnicii determină creşterea cerinţelor de calificare în primul rînd faţă de **personalul de întreţinere şi reparaţii** [1]), tendinţă contestată de unii autori, care apreciază că trecerea de la mecanizare la automatizare ar fi însoţită de reducerea calificării muncitorilor-operatori.

Luînd în considerare particularităţile tehnice ale diferitelor ramuri şi întreprinderi şi pe această bază ale muncii şi calificării, putem aprecia că, în general, tehnica modernă determină **complexarea şi ridicarea calificării şi a muncitorilor operatori.** Trebuie să avem în vedere aci schimbările care intervin în conţinutul activităţii muncitorilor : reducerea intervenţiilor directe în funcţionarea maşinilor ; intervenţia limitată şi în forme determinate cu ajutorul numeroaselor şi variatelor instrumente şi dispozitive etc. Spre deosebire de mecanizarea simplă se produce însă o deconectare între activitatea omului şi cadenţa procesului de producţie, ceea ce determină reducerea eforturilor fizice şi a unor deprinderi practice de muncă manuală. În acelaşi timp, sporeşte activitatea de supraveghere a procesului de producţie, a multitudinii de semnale şi informaţii transmise de maşini. Această activitate — în esenţă intelectuală — solicită consumul de energie nervoasă, atenţia, spiritul de răspundere şi orientare al muncitorului, schimbînd conţinutul şi caracterul activităţii acestuia. Este, desigur, adevărat că pentru a comanda o maşină este de ajuns, de multe ori, o pregătire sumară, de scurtă durată. Dar, sub aspectul folosirii eficiente, continue şi cu răspundere a tehnicii, aceasta nu este nici pe departe suficient în producţia modernă. Muncitorii-operatori care lucrează la maşini, instalaţii, linii automate, nu se pot limita numai la simpla lor mînuire. Desfăşurarea normală a procesului de producţie, la nivelul capacităţii utilajelor şi instalaţiilor, impune cunoaşterea principiilor şi schemelor lor constructive şi funcţionale, a procesului tehnologic în ansamblu ; în al doilea rînd, aceasta presupune o astfel de pregătire şi răspundere a muncitorilor care să le permită prevenirea unor eventuale defecţiuni, luarea unor hotărîri prompte şi eficace în situaţii critice. Ca urmare, alături de cunoştinţele de strictă specialitate într-o meserie, în pregătirea muncitorului-operator şi supraveghetor, o pondere însemnată încep să ocupe o serie de cunoştinţe tehnice generale de mecanică, electricitate, electronică, automatică, hidraulică etc., care înainte formau activităţi strict specializate. Creşte în acest mod şi durata pregătirii unui astfel de muncitor. Durata pregătirii este în medie de 10 ani, putînd să ajungă în unele meserii mai complexe la circa 12 ani (inclusiv învăţămîntul general obligatoriu).

Caracterul mai complex al calificării este determinat şi de rapiditatea cu care cunoştinţele, de strictă specialitate mai ales, devin anacronice. După unele aprecieri, cunoştinţele obţinute în şcoală se învechesc în circa un deceniu ; pentru acest motiv, în pregătirea muncitorului modern o pondere mare trebuie să ocupe **cunoştinţele de cultură tehnică generală,** comune unui grup de profesii şi cu o mai mare valabilitate în timp.

Ordine de prioritate în pregătirea muncitorilor

Planificarea necesarului de muncitori din întreprinderi pe meserii şi specialităţi a avut şi mai are încă un caracter ipotetic, de aproximare, de insuficientă fundamentare ştiinţifică. Adesea, în proiectele şi documentaţiile tehnice ale noilor obiective, problemelor formării forţei de muncă nu li se acordă toată atenţia ; nu se corelează totdeauna judicios şi în timp util sarcinile de modernizare şi creşterea producţiei cu măsurile ce se impun în domeniul pregătirii şi perfecţionării calificării.

În cadrul procesului de stabilire a programului de perspectivă pentru pregătirea muncitorilor şi a specialiştilor, a cărei necesitate a fost subliniată la Plenara C.C. al P.C.R. din iulie a.c., un loc important trebuie să-l ocupe alegerea formelor prin care vor fi calificaţi muncitorii, criteriul fundamental al opţiunii pentru o formă sau alta urmînd să fie **concordanţa dintre nivelul înzestrării tehnice a producţiei şi nivelul şi caracterul calificării.**

După părerea noastră, este necesară în primul rînd creşterea numărului şi ponderii muncitorilor calificaţi prin şcoli în ramurile şi meseriile cu un nivel tehnic înalt, legate în special de procesele automate de producţie. În perioada 1966—1970 unei creşteri de circa 20% a numărului total de muncitori calificaţi îi va corespunde o creştere de circa 50% a celor pregătiţi prin şcoli profesionale şi tehnice. În 1970 din numărul total al muncitorilor calificaţi circa 25% vor fi pregătiţi prin şcoli. Deşi, reprezintă o creştere faţă de 1965, aceasta este insuficientă faţă de necesităţile de cadre, în continuă creştere, ale economiei nostre. Trebuie remarcat că într-o serie de ţări dezvoltate din punct de vedere industrial această pondere este mult mai mare.

Ţinind seama de faptul că această problemă se va rezolva în mod treptat, într-o perioadă relativ îndelungată, apreciem ca deosebit de actuală stabilirea pe baze reale şi ştiinţifice a unei **ordini de prioritate** în pregătirea diferitelor meserii prin învăţămîntul profesional. Aceasta implică concentrarea mai mare a eforturilor diferiţilor specialişti (economişti, psihologi, medici, sociologi etc.) în direcţia stabilirii complexităţii meseriilor pe baza luării în considerare a tuturor elementelor care concură astăzi la determinarea profilului şi conţinutului acestora (volumul de cunoştinţe teoretice şi deprinderi practice, intensitatea eforturilor fizice şi intelectuale, atenţia, răspunderea, caracterul şi condiţiile de muncă etc.), ca şi reanalizarea nomeclatoarelor de meserii şi a indicatoarelor tarifare de calificare (înglobarea unor specialităţi prea înguste în specialităţi mai largi, eliminarea unora învechite, introducerea de noi specialităţi etc.).

Mai multă supleţe în organizarea cursurilor de calificare

Concomitent cu intensificarea pregătirii cadrelor de muncitori prin şcoli, calificarea se realizează şi prin cursuri de scurtă durată, organizate în şi de către întreprindere. Este susceptibil de a fi îmbunătăţit însuşi modul de organizare şi desfăşurare a acestor cursuri, în direcţia întăririi legăturii dintre calificarea muncitorilor şi sarcinile curente şi de perspectivă ale întreprinderilor ca şi dintre nivelul şi caracterul calificării şi indicatoarele tarifare. Pe această linie ar fi indicat să fie studiată, eventual experimentată, calificarea muncitorilor prin cursuri de scurtă durată în mod **succesiv, în trepte.** Astfel, într-o primă etapă cu o durată de 3—6 luni, ar urma să fie cuprinşi muncitori necalificaţi sau cei calificaţi la locul de muncă, predîndu-li-se cunoştinţe teoretice şi deprinderi practice la nivelul categoriilor 3—4 de încadrare tarifară ; într-o a doua etapă, după un stadiu limitat în producţie, ar urma să fie cuprinşi muncitorii care au absolvit prima treaptă, predîndu-li-se cunoştinţe superioare, la nivelul, de exemplu, al categoriilor 5—6 de încadrare tarifară etc. Desigur că numărul etapelor ar putea fi stabilit în funcţie de complexitatea meseriei şi a sarcinilor de producţie, nedepăşind însă trei trepte şi în cazuri excepţionale patru.

O astfel de etapizare a formării muncitorilor prin cursuri de scurtă durată ar contribui la o mai bună şi relativ completă pregătire teoretică a muncitorilor, la înarmarea lor cu cunoştinţele ştiinţifice de bază, indispensabile în producţia modernă, la însuşirea în mod organizat, sistematic şi la nivel superior al meseriei, ca şi la cointeresarea muncitorilor în ridicarea nivelului lor de calificare, promovarea în categorii superioare fiind condiţionată şi de absolvirea treptei respective de calificare.

Steliana PERŢ
cercetător ştiinţific, I.C.E.

[1]) O serie de studi efectuate în ţări dezvoltate din punct de vedere industrial arată aceeaşi tendinţă.

„FACTORUL REZIDUAL" ŞI CREŞTEREA ECONOMICĂ

PENTRU o multitudine de cauze — politice şi ideologice, pe lîngă cele economice —, factorii care determină ritmul de dezvoltare al economiei sînt scrutaţi cu insistenţă în Vest. Multă atenţie se acordă aşa-numitului „factor rezidual", prin care se înţelege cînd gradul de instrucţiune al populaţiei, cînd cercetarea ştiinţifică şi tehnică, cînd întregul domeniu al „progresului cunoştinţelor". În funcţie de definiţia preferată de un autor sau altul, se înţelege prin aceasta un factor care vine să se alăture „capitalului" şi „muncii" — conform teoriei burgheze a factorilor de producţie — în determinarea ritmului de creştere. Î se spune şi „investiţii în capital uman" sau factorul terţ ; denumirea curentă de „factor rezidual" vine însă să exprime o concluzie a multor economişti occidentali şi anume că nu îl pot cuantifica decît scăzînd din ritmul de creştere înregistrat contribuţia presupusă a „capitalului" şi a „muncii".

31 de factori

Cea mai elaborată încercare de cuantificare a contribuţiei factorilor este atribuită economistului american Edward F. Denison (The Sources of Economic Growth in the United States and the Alternatives Before Us, 1962). Or, o serie de oponenţi văd tocmai în caracterul ei prea elaborat un indiciu de slăbiciune a construcţiei. Denison a prezentat o variantă mai recentă a calculelor sale într-un grup de studiu al Organizaţiei pentru colaborare şi dezvoltare economică (O.E.C.D., Study Group in the Economics of Education. The Residual Factor and Economic Growth). Cei mai mulţi membri ai grupului au exprimat rezerve de un fel sau altul în legătură cu faptul că „creşterea în S.U.A. este atribuită de Denison într-un mod suspect de precis contribuţiei aduse de vreo două duzini de factori cauzali" (pag. 263). După o altă sursă, Denison a detectat nu mai puţin de 31 de factori ai creşterii economice în S.U.A. (BUSINESS WEEK, 15 octombrie). Dintre aceştia, el atribuie numai învăţămîntului 11% din creşterea economică înregistrată în 1909—1929 şi nu mai puţin de 23% în perioada 1929—1957. „Progresul cunoştinţelor" ar fi contribuit cu alte 20% în această din urmă perioadă. În anii 1929—1957, numai aceşti doi factori ar fi reprezentat deci 43%, restul de 57% repartizîndu-se, mai bine-zis fărîmiţindu-se, între alţi 29 de factori.

Supra-cuantificare

Modul acesta de abordare a fost apreciat de majoritatea membrilor grupului de studiu O.C.D.E. ca prea puţin propice unei analize aprofundate a rolului învăţămîntului sau al ridicării generale a nivelului cunoştinţelor în creşterea economică. Thomas Balogh (Oxford) a relevat că rolul învăţămîntului trebuie apreciat în contextul larg al dezvoltării istorice a ţării respective, al nevoilor sale specifice, generate de exemplu de gradul de înzestrare cu resurse naturale etc. „A face abstracţie de asemenea aspecte şi a construi un model atotcuprinzător sau a descoperi corelaţii numerice exacte pentru factori de natură calitativă, nu poate decît să creeze confuzie şi să întîrzie progresele, a declarat Balogh. Nu ezit să dau vina pentru această confuzie pe un grup restrîns, excesiv de entuziast, de economişti matematicieni şi econometricieni. În eforturile lor frenetice de a ajunge la constatări riguros exacte din punct de vedere cantitativ, ei au aplicat fără circumspecţie rezultate bazate pe modele brute şi nerealiste ale sistemului economic. Ceea ce ei înclină să denumească «îmbunătăţirea cunoştinţelor tehnice» ar putea fi numit mai judicios măsura ignoranţei noastre" (pag. 187).

Împotriva tendinţei de supra-cuantificare şi pentru luarea în consideraţie obligatorie a aspectelor calitative ale problemei s-a pronunţat şi un alt economist englez — John Vaizey. Cunoscut în Occident prin cîteva lucrări despre „economia învăţămîntului", el se situează însă — tocmai în sensul arătat — la un pol opus celui unde se află Denison şi adepţii lui. Cu toate că în referatul prezentat în cadrul grupului de studiu, Vaizey a preferat să-şi manifeste poziţia mai mult sub formă de întrebări, pledînd pentru o cercetare mai teoretică a problemei, el a enunţat şi la modul pozitiv cîteva idei interesante. Între altele, el şi-a exprimat preferinţa pentru analiza nu atît a cantităţii, cît a conţinutului instrucţiunii pentru a se putea urmări rezultatele ei în procesul creşterii economice. „Oare se pot pune pe acelaşi plan din punct de vedere al creşterii economice, a întrebat el, şcolile budiste, şcolile particulare engleze, şcolile americane pentru vegetarieni, pe de o parte, şi institutele tehnice, pe de altă parte ?" (pag. 212). Pe aceeaşi linie de gîndire se înscrie ideea sa că „învăţămîntul poate fi util numai ca parte a unui program mai amplu de dezvoltare economică şi socială ; a-l privi izolat mi se pare a duce la concluzii politice dezastruoase".

Necesitatea şi moda

Ca analist al aspectelor economice ale învăţămîntului în lumea capitalistă, John Vaizey este în mod foarte firesc preocupat de natura concluziilor ce le pot trage responsabilii politicii economice. El are, credem, o viziune destul de clară a importanţei instrucţiunii pentru capacitatea unei ţări de a asimila în producţie progresul ştiinţific şi tehnic. De asemenea, el îşi exprimă dorinţa de a vedea lărgindu-se în genere orizontul intelectual al oamenilor. Există însă în referatul său şi un semnificativ avertisment. „În politica economică, scrie el, moda se schimbă repede. Din 1948, cînd autorul acestor rînduri şi-a început activitatea, comparaţiile între productivitatea din Anglia şi cea din S.U.A., cu accent pe problema recalificării, economiile la importuri, mărirea proporţiilor şomajului, accelerarea acumulării de capital, ridicarea ratei scontului şi introducerea unor cursuri de schimb variabile au devenit succesiv panacee pentru rezolvarea problemelor economice ale Angliei. Fiecare val de entuziasm a fost urmat de un val de cercetări, articole şi cărţi. Nu trebuie să fii neapărat un cinic ca să vezi şi problema instrucţiunii în aceeaşi lumină, ca un panaceu încă nepus la încercare, dar a cărui putere de atracţie e condamnată să se spulbere pe măsură ce binefacerile sale se dovedesc iluzorii, iar costul aplicării sale — ridicat" (pag. 201).

Cele spuse de Vaizey nu tranşează desigur problema raportului real între necesitate şi posibilitate în acest domeniu, în condiţiile economiei capitaliste, deşi luminează un aspect caracteristic. Problema continuă să fie pe larg dezbătută în literatura economică occidentală. Pentru mulţi, ea se spune şi în aceşti termeni din introducerea volumului menţionat al O.C.D.E. : „Este oare factorul rezidual măsura contribuţiei cunoştinţelor (la creşterea economică — n.n.) sau este el pur şi simplu măsura ignoranţei noastre în ceea ce priveşte cauzele creşterii economice ?".

L. STROJA

CURIER

■ O.C.D.E. a întreprins o anchetă privind cauzele pentru care deseori rezultatele unor cercetări științifice, printre care multe lucrări cu caracter strict aplicativ nu sînt valorificate. Concluziile anchetei, publicate de Alain Pons, consilier al O.C.D.E., în broșura intitulată **L'administration de la recherce,** O.C.D.E. Paris, 1965, se referă la o serie de cauze cu caracter psihologic, dar mai ales la ceea ce este denumit „inadaptabilitatea rezultatelor cercetărilor la condițiile economice concrete". Spre deosebire de opinia acreditată că transpunerea rezultatelor unei cercetări științifice aplicative în practică ar fi o pură formalitate, realitatea dovedește, după Pons, că aceasta necesită de cele mai multe ori, un aport creator, care uneori se apropie de eforturile depuse în cercetarea propriu-zisă. A. Pons recomandč ca înșiși cercetătorilor să li se prevadă, în cadrul programului lor de muncă, perioade de adaptare și aplicare a rezultatelor obținute la condițiile concrete ale anumitor întreprinderi sau organizații economice

■ Într-o lecție recentă, cunoscutul economist englez Nicholas Kaldor, profesor la Universitatea din Cambridge, autor al unui model de creștere economică și, printre altele, inițiator al impozitului selectiv introdus în primăvara trecută de guvernul englez, respinge soluția deflației ca mijloc de sporire a „productivitčții industriei" și a ameliorării balanței de plăți și susține că productivitatea pe muncitor a crescut cel mai rapid atunci cînd au sporit concomitent și cererea și producția. El preconizează ceea ce denumește „economies of dinamism" (economii ale dinamismului), afirmînd că acestea se aplică în primul rînd în industria grea și cea prelucrătoare Agricultura, industria minieră și serviciile ar reprezenta așanumitele „industries of diminishing returns" (industrii ale unei rentabilități descrescînde), unde investițiile mai mari nu ar da rezultate proporționale. Pe această bază, el recomandă ca dezvoltarea acestor ramuri să fie pusă pe planul doi în raport cu aceea a industriei prelucrătoare și a celei grele.

■ Lector univ. Mihai Merfea consemnează în articolul **Investigații în satul cooperativizat,** apărut la rubrica **Probleme ale cercetării sociologice** a revistei **LUPTA DE CLASA** (nr. 11/1966) unele concluzii ale cercetărilor sociologice efectuate într-un număr de 15 comune de către catedra de științe sociale de la Institutul pedagogic din Bacău. Eșantionul a cuprins un grup de 456 țărani cooperatiști, selecționați pe baza metodei „pasului statistic". Semnalčm faptul că într-un număr mare de comune este caracteristică creșterea în mod absolut a numărului de zile-muncă efectuate. Aceasta se explică prin aplicarea mai corectă a principiului cointeresării materiale, inclusiv introducerea retribuției suplimentare, ridicarea nivelului de cunoștințe agrotehnice, perfecționarea organizării muncii și evidenței muncii etc.

■ În Europäische Verlagsanstalt, Frankfurt (Main), a apărut studiul lui Burkart Lutz și Friedrich Weltz, intitulat **Der Zwischenbetriebliche Arbeitsplatzwechsel – Zur Soziologie und Sozioökonomie der Berufsmobilität** (Schimbarea locului de muncă – Cu privire la sociologia și socioeconomia mobilității profesionale), 1966. Autorii lucrării caracterizează ca o simplificare monodimensională și o catalogare cantitativă de factori diverși modul în care problema fluctuației brațelor de muncă a fost tratată în literatura vest-germană de specialitate. Ei nu admit limitarea cauzelor schimbării locului de muncă la condițiile din întreprindere și nu văd în fluctuație doar o problemă de „psihologie individuală". Nu este greșit dacă se iau în considerare motivele individuale, dar, după pčrerea lor, este greșit să te limitezi la ele, întrucît schimbarea locului de muncă nu ar fi întotdeauna o hotărîre individuală autonomă, ci una condiționată în mod special. Fiecare act individual – spun ei – este dirijat și poate chiar declanșat de momente și forțe supraordonate de natură economică.

Ce este un oraș?

S-AR părea că oricine poate da un răspuns veridic și rapid la întrebarea de mai sus. Și totuși... De cele mai multe ori, pentru a se recunoaște unei localități dreptul de a se considera oraș, se face apel la criteriul statistic ; localitatea care a depășit un anumit număr de locuitori ar deveni ipso facto **oraș. În alte părți, deciziile administrative dezleagă nodul gordian : sat sau oraș. Și criteriul statistic și criteriul administrativ pot fi aplicate greșit. În orice caz, dacă primul păcătuiește prin caracterul său mecanic, al doilea poate deveni arbitrar. Ambele par cu atît mai incomplete cu cît acordăm o mai mare însemnătate urbanizării ca proces de formare a unui anumit fel de trai.**

Un sistem de indicatori a fost propus de sociologii americani K. P. Schwirian și J. W. Prehn în articolul lor intitulat „O teorie axiomatică a urbanizării", publicat în AMERICAN SOCIOLOGICAL REVIEW. După acești autori, nivelul urbanizării este cu atît mai mare cu cît este mai mare greutatea specifică a celor ce trăiesc din ocupații neagricole. Are mai mult un caracter de oraș acea localitate în care numărul celor întreținuți de familiile respective este mai mic și în care greutatea specifică a oamenilor în vîrstă este mai neînsemnată. Cu cît este mai mare greutatea specifică a lucrătorilor intelectuali în numărul total al celor ocupați și cu cît este mai ridicat nivelul de trai, cu atît mai mare este și gradul urbanizării. Se mai propune, în sfîrșit, pentru a se acorda calitatea de oraș, luarea în considerare a numărului de mijloace de transport personale, a numărului de televizoare, a numărului membrilor de familie, a intensității contactelor cu familiile înrudite etc. Fiecare dintre acești indicatori caracterizează gradul de urbanizare în mod fragmentar, unilateral ; toți la un loc ar caracteriza procesul de urbanizare în mod mult mai complet, multilateral.

Dacă urbanizarea este considerată ca o variabilă independentă, ceilalți indicatori, 12 în total, ar putea fi considerați variabile dependente. Faptul că acești indicatori constituie un sistem rezultă din corelația ce există între ei. Intensitatea acestei corelații poate fi măsurată cu ajutorul corelației rangurilor.

Un autor polonez, B. Jalowiecki, a verificat acest sistem de indicatori, expunîndu-și concluziile într-un articol publicat în trimestrialul STUDIA SOCZOLOGICZNE nr. 3/1966. După părerea sa, pentru caracterizarea gradului de urbanizare a unui anumit spațiu, ar fi suficienți patru indicatori și anume : greutatea specifică a populației cu ocupații neagricole, numărul mediu al membrilor familiilor, vîrsta medie și numărul persoanelor care nu au mijloace proprii de existență. Pe baza corelației rangurilor și a unei scalograme, sociologul polonez a construit și o tipologie a localităților.

Analiza acestei tipologii îl duce pe autorul polonez la concluzia că dichotomia oraș-sat ar constitui un anacronism : deoarece între aceste două extreme există o mulțime de forme intermediare, orașul și satul ar constitui numai niște cazuri-limită.

MERCUR PRINTRE MUZE

AFACERI PROSPERE

UNUL dintre cei mai mari negustori de tablouri din lume, directorul vestitei Galerii londoneze Sotheby and Co., Peter Wilson, care a reușit, numai în cursul ultimei stagiuni, să realizeze vînzări de peste 70 milioane dolari, a declarat nu de mult : „Conjunctura pe piața artei s-a umflat ca un balon, dar nimeni nu se gîndește că într-o zi acest balon ar putea să și plesnească. Dar chiar cei mai pesimiști socotesc că la urma urmei e mai agreabil să ai agățat pe perete un tablou frumos decît cea mai bine cotată acțiune".

Deocamdată, pesimiștii pot să facă liniștiți asemenea raționamente dezinteresate, iar declarația lui Wilson aduce mai degrabă cu o butadă decît cu un strigăt de alarmă. Afacerile cu opere de artă se arată a fi și în actuala stagiune 1966—1967 foarte fructoase.

După o statistică publicată la Hamburg, în cursul actualului deceniu au fost vîndute în lumea întreagă opere de artă în valoare de peste 10 miliarde dolari. Puține ramuri industriale se pot mîndri cu o asemenea cifră de afaceri. Un alt expert vest-german, profesorul Horst Wagenführ, a calculat că circa 50% dintre cumpărătorii de opere de artă „urmăresc să-și plaseze banii în valori sigure sau să realizeze speculații interesante", 40% din cumpărători (în special marile firme și bănci) caută în acest mod să-și consolideze prestigiul social (ceea ce, pînă la urmă, are, de asemenea, repercusiuni economice) și numai 10% sînt adevărați iubitori de artă. Dar alți experți afirmă că ultima categorie ar fi în fond și mai restrînsă.

S-a calculat, de asemenea (nimic nu scapă statisticii !) că astăzi în lume pictează, sculptează, desenează și gravează circa o jumătate milion de artiști. Majoritatea lor urmează cele mai noi tendințe ale artei moderne. Dar nimeni nu poate să prevadă cîți dintre acești cinci sute de mii vor ajunge la glorie, își vor vedea numele înscris în Olimpul marilor maeștri. Gafele monumentale ale atîtor renumiți critici de artă care — mai ales în ultimul secol — n-au reușit să depisteze și să înțeleagă pe cei sortiți mai tîrziu celebrității, i-au determinat pe mulți dintre amatorii actuali să nu se mai încreadă în nimeni. De această stare de spirit beneficiază negustorii de artă ; cumpărarea unei opere de artă a devenit un fel de loterie în care fiecare speră să tragă lozul cel mare, adică să vadă tabloul achiziționat astăzi și pe care nu-l înțelege, apreciat peste 10 sau 20 de ani drept capodoperă. Șansele de cîștig sînt însă mai mici decît la o loterie obișnuită: cunoscutul expert britanic Robert Wraight consideră, nu fără dreptate, că „cel mult 0,5% din actualele opere de artă puse în valoare vor mai fi cotate peste 30 de ani, iar dintre acestea nici jumătate (deci mai puțin de 0,25%) vor avea o valoare egală sau mai mare decît cea care le este atribuită astăzi".

Bineînțeles, toți capitaliștii care investesc fonduri în cumpărarea de tablouri ale pictorilor contemporani speră că au nimerit opere din categoria celor 0,25%. Fantasticele creșteri de prețuri la bursa operelor de artă stimulează aceste speranțe. Într-o însemnare trecută, am prezentat cîteva cifre privind tablourile maeștrilor impresionismului. Dar și operele artiștilor mai recenți cunosc creșteri asemănătoare. Astfel, revista vest-germană DER SPIEGEL arăta recent că operele de tinerețe ale marelui pictor austriac Oskar Kokoschka se vînd astăzi la un preț cu 150 000 procente mai mare decît cel inițial. În numai zece ani, valoarea unor tablouri de Picasso a crescut de 25—30 ori. Anul acesta se înregistrează în R.F.G. un mare „boom" al tablourilor vestitului expresionist norvegian Edvard Munch ; prețurile lor au crescut cu 500—800 procente. Tablourile lui Marc Chagall, astăzi pictorul contemporan cel mai cotat (alături de Picasso), se vînd în medie la un preț de 132 ori mai mare decît în 1945. Și toate aceste prețuri sînt în continuă urcare. O marjă destul de serioasă le desparte încă de cursurile atinse de operele marilor clasici. Pe locul întîi în lume în ce privește nivelul tranzacției atinse, rămîne tot tabloul lui Rembrandt „Aristotel privind bustul lui Homer", cumpărat acum cinci ani de Metropolitan Museum of Art din New York, pentru suma de 1 300 000 dolari. De altfel, o simplă schiță în creion a lui Rembrandt a înregistrat la un interval de 25 ani o creștere de 30 000 procente. Un alt record a fost atins acum cîteva luni de Galeriile Sotheby care au vîndut o miniatură a lui Hubert van Eyck cu 625 000 dolari ; s-a plătit astfel 3 000 dolari pentru fiecare centimetru pătrat.

Proprietarii galeriilor fac tot ce este posibil pentru a menține o cotă ridicată a operelor de artă. Pe lîngă felurite forme de propagandă și de creare a climatului psihologic, se folosesc și alte metode tipice operațiunilor comerciale. Recent, cu ocazia sărbătoririi celor 85 de ani ai lui Picasso și organizării marii Expoziții jubiliare de la Paris, s-a aflat în mod public, că din cele circa 25 000 tablouri pictate pînă astăzi de genialul pictor, mai mult de 50% se găsesc în depozitele negustorilor. Aceștia nu le scot pe piață decît într-o cantitate limitată pentru a nu provoca o flexiune a prețurilor.

În aceste condiții, nu e de mirare că profiturile realizate de cartelul principalelor galerii de artă din Paris au crescut într-un singur an (1966) cu 45%. Afacerile cu tablouri continuă să prospere.

H. DONA

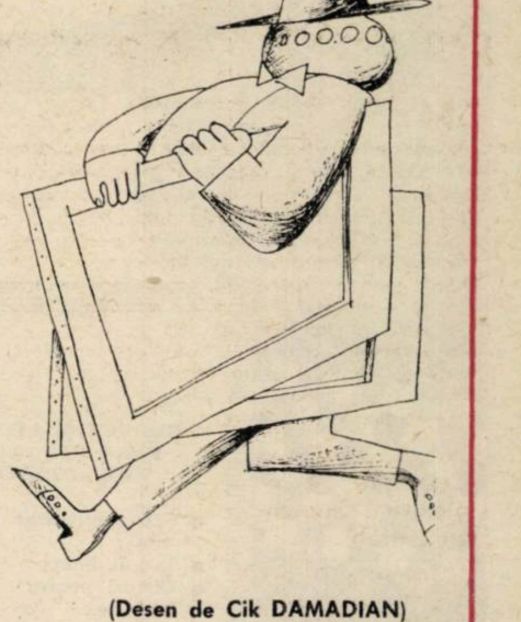

(Desen de Cik DAMADIAN)

DIALOGURI, ALTERNATIVE ȘI CONFRUNTĂRI

INSTITUTUL pedagogic din Brașov a cedat sălile sale de cursuri timp de patru zile întîlnirii matematicienilor cu economiștii în cadrul colocviului **MODELE ȘI METODE MATEMATICE APLICATE ÎN PRACTICĂ,** organizat de Societatea de științe matematice, Universitatea din București, Centrul de calcul economic și cibernetică economică, Centrul de statistică matematică și alte institute de cercetări ale Academiei. În prezența a circa 300 de participanți și-au susținut referatele 182 de autori, — academicieni, cadre didactice, cercetători și specialiști din producție din numeroase regiuni ale țării. Lucrările colocviului s-au desfășurat în ședințe plenare și în 5 secții : **Aplicații ale teoriei probabilităților și statisticii matematice, programare matematică și aplicații, utilizări ale calculatoarelor electronice și ale altor mașini de calcul, aplicații ale teoriei grafurilor și metodelor grafice, analize numerice și alte metode matematice.**

Varietatea domeniilor economice abordate în aplicațiile matematice prezentate arată că practic nu există sector în economie unde să nu fie necesară utilizarea modelului matematic ca un limbaj adecvat pentru identificarea logică a cauzalităților și interdependențelor funcționale care generează datele observate, sau după definiția acad. Octav Onicescu „ca un mod de a gîndi în numere și în forme cu o expresie exactă".

Confruntați cu problemele economice și tehnologice, cu exigențele vieții practice, dar și cu dificultățile schematizării raționale a acesteia, constructorii modelelor înfățișate la Brașov au căutat să reducă la esențe caracteristicile structurale ale proceselor economice reale, pilotînd între Scilla unui model nemanipulabil, dacă reproduce realitatea în largile ei detalii și Caribda simplificărilor sterile.

O altă alternativă creatoare de tensiuni teoretice este dată de caracterul static sau dinamic al unui model economic. Modelul static implică un nivel mai înalt de abstracțiune și se apropie de logica pură a cantitativismului economic prin neglijarea timpului, a valorilor variabilelor din trecut și a celor așteptate pentru viitor, făcîndu-se abstracție : de decalajele și efectele cu întîrziere ale unor influențe, de secvențele, cadențele și ritmurile de schimbare ale proceselor economice, de mărimile cumulate și efectele cumulării. Dar se poate renunța la aceste forme ale timpului activ ? Cînd, cum și în ce condiții ?

Răspunsul colocviului a fost dat prin referatele expunînd modelele dinamice, în care cel puțin o ecuație conținea o funcție a timpului sau unele variabile apăreau în ecuațiile structurale cu valori luate în diferite perioade de timp ori în forma derivatelor în timp.

Problema timpului a mai intervenit și altfel, prin evidențierea a două tipuri de referate : 1) acelea dominate de scopuri normative, optimizante și programatoare — cele mai numeroase — arătînd atracția matematicienilor pentru perfectibilizarea prezentului și operaționalitatea alegerii celei mai bune soluții prin programările matematice de toate felurile ; 2) acelea — mai puține la număr — consacrate problemelor viitorului, prognozelor, predicțiilor, proceselor de planificare în timp. O parte din comunicări au arătat calea de sinteză : preocupările predictive trebuie să fie însoțite de explorarea detaliată a procedeelor de formalizare ale ciberneticii, teoriei deciziei, programărilor, teoriei jocurilor, simulației, căutînd să găsească modul în care acestea sînt utilizabile în tehnica planificării, în marea artă a anticipării viitorului. Ca atare, pare necesară atragerea unui număr mai mare de matematicieni români în acest domeniu de aplicații, ca de pildă în elaborarea balanței relațiilor între ramuri.

Tematica colocviului nu a fost epuizată de aplicațiile în economie și producție și de inevitabilele cercetări fundamentale aferente. Au fost discutate și probleme ale altor științe sociale. Astfel, acad. Gh. Mihoc a prezentat comunicarea : Modele și metode matematice aplicate în demografie, iar acad. O. Onicescu a subliniat valoarea științifică deosebită a acestei lucrări, evocînd importanța și actualitatea științei populației în lume și în țara noastră. Astfel, la Brașov s-a creat un exemplu de abordare a demografiei și altor discipline mai neglijate, ceea ce nădăjduim că va influența orientarea aplicativă a cercetătorilor noștri.

Colocviul s-a confruntat încă de la început cu problema învățămîntului, problemă majoră și hotărîtoare ca tot ce afectează cadrele umane. Acad. Gr. Moisil a arătat cu claritate și fermitate că explozia științifică a deceniilor postbelice nu și-a găsit încă forme adecvate de încorporare în programul de învățămînt. Domenii matematice de mare importanță, tocmai datorită aplicabilității lor, nu sînt predate studenților. Alți participanți și-au exprimat același punct de vedere. Și în această direcție sesiunea de la Brașov a dat expresie unor imperative pe care le creează contemporaneitatea, în tempo-ul accelerat al cuceririlor științei moderne.

M. C. DEMETRESCU

I.R.I.L.

VICTORIA

TÎRGOVIŞTE

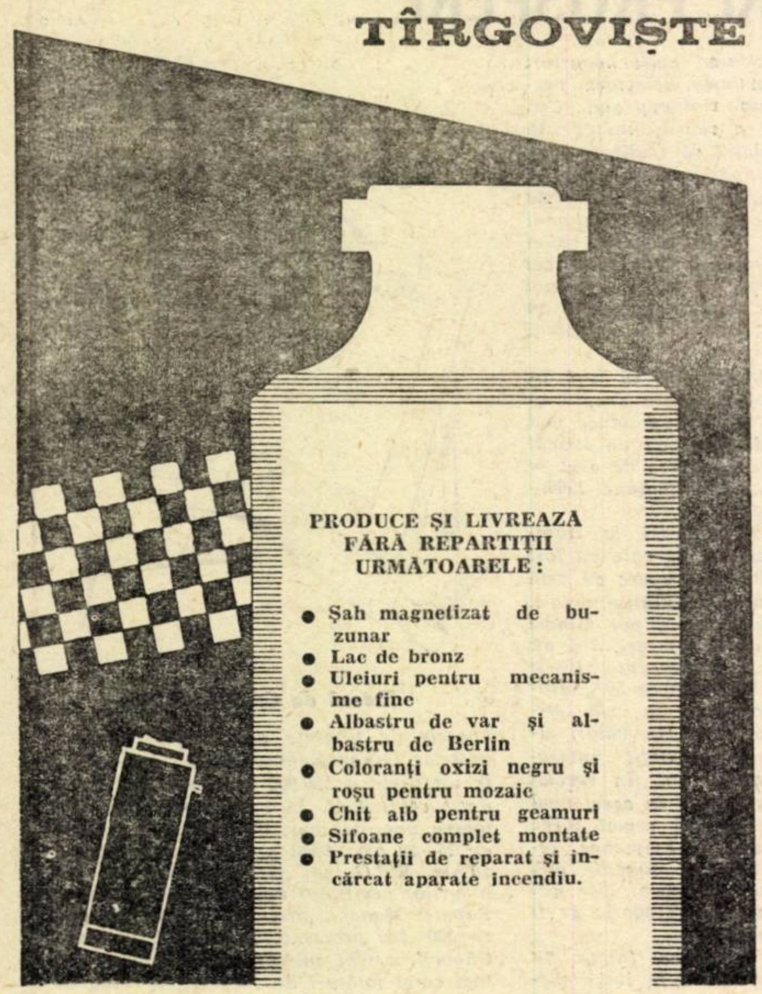

Fabrica de cuie sîrmă şi lanţuri GALAŢI

bd. George Coşbuc nr. 249 livrează :

- Sirmă arsă STAS 889—52
- Cuie construcţii gama 1,8—4,0 mm
- Ţinte albe 1,2—1,6 mm
- Cuie tablă 2,0—2,2, cuie wagnere, cuie turnătorie
- Lanţuri industriale în gama 20—30 mm

Solicitatorii se vor adresa la M.I.M.—D.A.D. Bucureşti pentru obţinerea repartiţiilor.

INTREPRINDEREA „METALUL ROŞU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu nr. 12–14 telefon 1.47.30

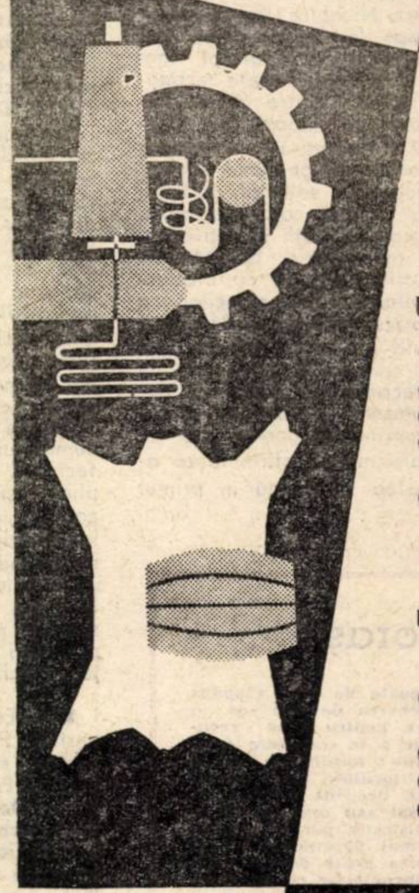

Produce :

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ :

- cuve pentru ţesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat şi vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- maşini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE :

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI,

comuna Scăieni (raionul şi regiunea Ploieşti)

Vinde unităţilor socialiste cherestea fag veche, lungimea de la 0,50–0,80 m, care se livrează pe bază de comenzi către C.A.P.-uri şi alte unităţi cooperatiste, precum şi către gospodăriile agricole de stat.

Pentru informaţii suplimentare, doritorii se vor adresa la telefon 11.832–11.833–11.834, serv. Aprovizionare al Fabricii de geamuri Scăieni, cu sediul în comuna Scăieni.

CEAHLĂU

EXECUTĂ

ÎNTREPRINDERE MECANICĂ

str. Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110 Piatra Neamţ

EXECUTĂ CU REPARTIŢIE :

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcţii metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigaţie

FĂRĂ REPARTIŢIE :

- Generatori acetilenă

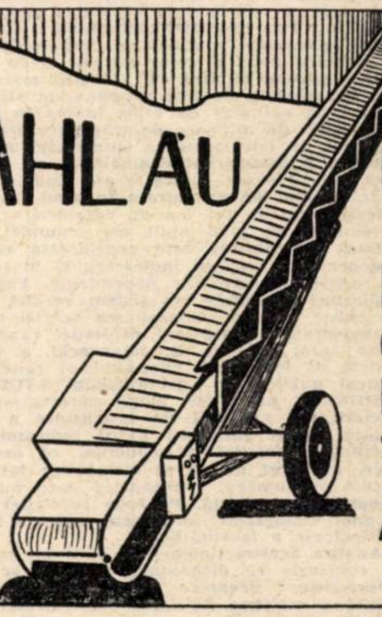

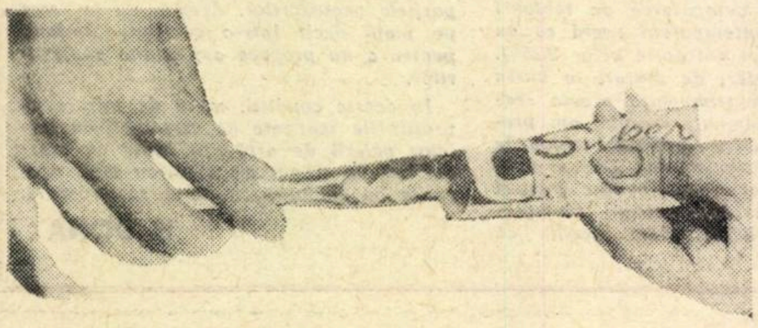

- Supercristal
- Clorofila
- Diadent
- Perla

Produse de calitate superioară.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ŞI HÎRTIE CĂLĂRAŞI

produce :

— Celuloză din paie naturală
— Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE :

— Hîrtie Offset
— „ tipar înalt
— „ de scris I.A.
— „ de scris I. B.
— „ cretată
— „ suport pentru cretare
— „ de ambalaj albit
— „ de ambalaj rezistent

CAIETE :

— cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
— de aritmetică şi dictando de 8—100 file
— de aritmetică şi dictando cu spirală — 100 file
— pentru teză
— caiete repertoare cu 48—100 file.

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALĂ „11 IUNIE" CĂLĂRAŞI

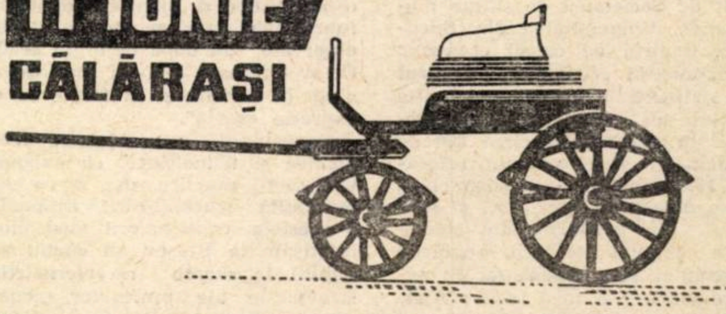

- Cutii de gunoi transonice tip I.S.B.
- Docare cu două locuri
- Şarete
- Buccele pentru căruţă
- Diferite piese mecanice turnate din fontă şi bronz.
- Diferite construcţii metalice ca : stăvilare pentru îndiguire
- Prelucrări de piese pentru sectorul strungărie

Ajustaj serie mare sau cooperări

O COMUNITATE ÎN CĂUTARE DE PUNCTE COMUNE

JOURNAL DE GENÈVE

CRIZA C. E. C. O.

Unul din sectoarele importante ale integrării economice în cadrul Comunității Economice Europene, în care dificultățile rezultate din interesele naționale divergente ale țărilor membre se exprimă cu multă ascuțime, este Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului. Articolul pe care îl reproducem, deși scris de pe pozițiile Pieței Comune, își exprimă scepticismul în ce privește perspectivele.

„Prima Comunitate europeană care a văzut lumina zilei, în 1953, este cea a cărbunelui și oțelului. Ea a fost opera lui Robert Schuman, care a făcut din aceasta o organizație supranațională. Înalta Autoritate, care o conduce, are într-adevăr dreptul de a trece peste capul guvernelor și de a se adresa direct producătorilor de cărbune și oțel. Or, C.E.C.O. se află într-o situație dificilă, și nimeni nu știe dacă fuziunea executivelor celor trei comunități îi va permite să iasă din ea.

Care este cauza acestei crize ? În primul rînd, o producție mondială excedentară de cărbune și oțel. Astfel, din 1959 pînă în 1966 producția de materii prime pentru siderurgie a crescut cu 155 de milioane de tone, în timp ce consumul n-a sporit decît cu 80 de milioane. Situația minelor este și mai alarmantă : cărbunele extras, nu mai găsește cumpărători, alte surse de energie, îndeosebi petrolul, luîndu-i, puțin cîte puțin, locul...

● Concurența de peste ocean

În 1953, Europa ieșea dintr-un război care îi pricinuise ravagii și politica «celor șase» urmărea creșterea cît mai rapid posibil, a producției de cărbune și de oțel, în vederea reconstrucției Europei... Or, așa cum a declarat dl. Dino Del Bo, președintele Înaltei Autorități, situația actuală este complet schimbată. În ceea ce privește cărbunele, se prevede ca pînă în 1970, producția să se reducă considerabil ; în ce privește oțelul, se pune problema să se pună capăt dezechilibrului dintre ofertă și cerere".

Autorul arată în continuare că acest dezechilibru provine, în parte, din faptul că un număr tot mai mare de state s-au ridicat la rangul de producători siderurgici. El citează drept exemplu, cazul Japoniei, care în zece ani și-a mărit de patru ori producția, de la 10 milioane de tone în 1955 la 41,5 milioane tone în 1965, și al unor tinere state africane care, beneficiind de împrumuturi avantajoase încep să ridice oțelării, semn de putere și independență. O mînă de lucru ieftină scrie autorul, va îngădui acestor țări să vîndă la prețuri foarte scăzute.

„Concluzia d-lui Del Bo, — continuă articolul, — este că Înalta Autoritate trebuie să examineze problema oțelului într-un cadru mondial și nu numai într-unul european. Iată de ce el acordă o deosebită însemnătate negocierilor tarifare în cadrul rundei Kennedy.

Cel puțin la fel de afectată ca și siderurgia este și industria minieră. În Belgia, bazinele carbonifere de la Mons-Charleroi-Namur, în Franța minele de cărbuni din Nord și din Est, acumulează stocuri care nu-și găsesc cumpărători, deoarece prețurile, la aceeași calitate, sînt superioare celor mondiale. Numeroase mine au trebuit să fie închise, altele urmează să-și înceteze activitatea ; de aici — pierderi de locuri de muncă, probleme legate de reconversiune și de reintegrarea șomerilor în producție. Însuși regiunea Ruhr nu este cruțată : statisticile arată că într-un singur an numărul șomerilor a crescut cu 12% ; în sfîrșit, s-a calculat că toate întreprinderile laolaltă ar trebui să reducă capacitatea lor de extracție la aproximativ 30 de milioane de tone.

● Nu este sigur

Dacă C.E.C.O. n-a fost în măsură să preîntîmpine criza, vina o poartă în bună parte cele șase guverne care n-au știut sau n-au vrut să revizuiască un tratat ce nu mai răspundea exigențelor actuale. Mai mult, în loc să înfrunte în mod solidar dificultățile, ele au preferat să-și reia libertatea. Planuri naționale au înlocuit planurile de ansamblu și dacă se mai face apel la C.E.C.O., se urmărește mai mult obținerea de ajutoare și subvenții și nu elaborarea unei politici comune...

«Cei șase» nefiind în stare să extragă cărbune și minereu de fier la prețurile practicate peste ocean ar avea interesul să examineze în comun problema generală a aprovizionării cu energie a Comunității, din care cărbunele și oțelul nu constituie decît unul din elemente. Societățile carbonifere din Ruhr sînt și cei mai mari proprietari funciari din regiune ; ca și omologii lor francezi și belgieni ele dispun de terenuri propice pentru construirea de industrii alternative ; ele ar putea furniza sursele de energie cele mai diverse (electricitate, gaz, cărbune, petrol etc.) și să sprijine această acțiune eliberînd mîna de lucru, uzine și locuințe.

Perspectiva fuziunii Executivelor, antrenînd mai devreme sau mai tîrziu fuziunea Comunităților ar trebui — după părerea Bruxelles-ului — să ofere prilejul elaborării unei politici industriale comune. Vor reține oare «cei șase» această sugestie ? Este posibil, dar nu este sigur". **(14 noiembrie 1966).**

DER SPIEGEL

NICIODATĂ SITUAȚIA N-A FOST ATÎT DE SERIOASĂ

Siderurgia vest-germană, deși una din cele mai puternice din lume, resimte și ea efectele crizei prin care trece Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului. Spicuim unele relatări în acest sens dintr-un articol publicat în revista amintită :

„În oțelăriile din regiunile Ruhr și Saar și din Saxonia inferioară cuptoarele se sting, iar oțelarii aduc acasă tot mai puțini bani.

De la sfîrșitul lunii septembrie, 16 000 de oțelari din Uzinele Krupp, în Bochum și Rheinhausen, au trecut la o săptămînă de lucru redusă... Acum și oțelăria Ilsed din Peine vrea să reducă săptămîna de lucru pentru 1 000 de funcționari și 4 000 de muncitori...

La 22 noiembrie, Consiliul ministerial al C.E.C.O. s-a reunit la Luxemburg pentru o nouă încercare de a scoate organizația din impas. Dupa cum informează presa, rezultatele nu au confirmat întru totul așteptările. Miniștrii au căzut de acord de data asta să ia în studiu principiul unei subvenții comunitare pentru producătorii de cărbune, după ce în iulie Franța se opusese total acestui lucru. Reprezentanții țărilor C.E.C.O. au avut în vedere examinarea posibilităților de a se crea pe această cale un nivel comun cu prețurile de concurență practicate la cocsul american în porturile europene.

Se menționează rezervele delegației franceze, care a susținut că, în cazul unui acord, subvenția va trebui să fie limitată în timp și să se acorde la cantități dinainte specificate. Franța speră că R.F.G. — care este principalul producător de cărbune cocsificabil în C.E.E. și care ar fi principalul beneficiar al subvenției comunitare — își va limita în mod voluntar extracția. Dîndu-și consimțămîntul pentru continuarea studiilor, nu înseamnă însă, după cum scrie LE MONDE, că Franța a aprobat proiectul în domeniul cărbunelui. Rezerve a exprimat și delegația olandeză, care urmează să-și consulte guvernul. Despre modalitățile de finanțare încă nu s-a discutat.

În ceea ce privește remedierea dificultăților în domeniul siderurgiei, va fi creat un „comitet special", ale cărui concluzii urmează să fie luate ulterior în examinare de către guverne.

Greutățile în calea unei politici industriale comune se dovedesc intratabile. Cu atît mai vîrtos cu cît perspectivele fuziunii executivelor celor trei „comunități" sînt judecate cu destul scepticism.

Uzinele August Thyssen din Duisburg, cel mai mare concern siderurgic din R.F.G., își pensionează salariații înainte de limita de vîrstă legală, la 64 de ani. La Salzgitter, întreprinderile siderurgice de stat au interzis efectuarea de ore suplimentare, muncitorii fiind lipsiți astfel de cîștiguri suplimentare...

Magnații oțelului din Germania Occidentală nu pregetă nici chiar în fața unor concedieri în masă. Klöckner a concediat 3 000 de salariați, Rheinstahl a cerut unui număr de 8 300 de muncitori și funcționari să-și caute noi locuri de muncă.

Conducătorul sindicatului metalurgiștilor, Otto Brenner, a renunțat la orice revendicări de sporire a salariilor pentru muncitorii oțelari pentru anul 1966, sperînd cel puțin să obțină siguranța locurilor de muncă. Socoteala lui a dat însă greș deoarece criza oțelului, care durează de doi ani, a devenit tot mai acută.

Conducătorul firmei Klöckner, Hans-Jörg Sendler, susține : «Nici chiar colegii mai vîrstnici nu-și pot aminti să fi trăit vreodată o situație atît de grea... Oțelăriile noastre primesc tot mai puține comenzi. Oțelul mai ieftin de peste hotare concurează an de an mai puternic pe piața vest-germană».

Pe deasupra, Banca Federală din Frankfurt, prin politica sa restrictivă în domeniul creditului, împiedică pe cei mai importanți consumatori interni de oțel să efectueze cumpărături în volumul obișnuit. Industria constructoare de mașini a obținut în septembrie cu 26% mai puține comenzi interne decît în aceeași lună a anului trecut, iar în industria construcțiilor se cheltuiește în acest an pentru noi utilaje cu jumătate de miliard mărci mai puțin decît în 1965.

În 1960 carnetul de comenzi garanta oțelăriilor lucrul pe timp de patru luni ; astăzi portofoliul de comenzi ajunge numai pentru 1,7 luni. Față de un volum de comenzi de peste 1,75 milioane tone produse finite, de care au nevoie laminoarele pentru a lucra la întreaga lor capacitate, sînt comandate astăzi numai 1,3 milioane de tone.

Instalații costisitoare, care ar trebui să funcționeze zi și noapte, pentru a fi rentabile, sînt oprite. În prezent funcționează :

- din 145 cuptoare înalte, mai puțin de 100 ;
- din 58 convertizoare Thomas — 50 ;
- din 178 cuptoare Siemens-Martin — 121.

Încercînd să obțină comenzi cu orice preț, industriașii au acceptat contracte care au dus la reducerea încasărilor cu aproape 10% în curs de un an. În numele concernului Thyssen și al Uniunii Oțelului, Hans-Günther Sohl evaluează pierderile din 1966 la 1,8 miliarde mărci.

Cu cîteva zile în urmă Uzinele Klöckner din Duisburg și-au prezentat bilanțul pe 1965/1966. La întrebarea, ce beneficii a obținut pe o acțiune, la un dever de 1,85 miliarde mărci, dr. Kurt Bender, membru în consiliul de administrație, a declarat : «nimic»...

Acționarii altor întreprinderi siderurgice trebuie să se pregătească și ei pentru surprize neplăcute. Cînd, de exemplu, Uzinele siderurgice Oberhausen au comunicat că exercițiul trecut s-a soldat «nesatisfăcător», acest lucru a fost interpretat de ziarul HANDELSBLATT din Düsseldorf, în sensul că «de data aceasta acționarilor nu li se va plăti nimic»..." *(21 noiembrie 1966).*

THE OBSERVER

UN STAT MIC CU O PROBLEMĂ URIAȘĂ: OȚELUL

Dificultățile prin care trece C.E.C.O. în momentul de față, sînt ilustrate și în exemplul Luxemburgului. Reproducem mai jos parțial un articol pe această temă :

„Luxemburgul — cea mai mică, mai puțin cunoscută și totuși cea mai prosperă din țările membre ale Pieței Comune, se apropie de sfîrșitul îndelungatei sale «luni de miere» cu această organizație...

Cît de aproape de sfîrșit — și cît de aspră va fi trezirea — depinde în mare măsură de rezultatele negocierilor din cadrul C.E.C.O. În joc este viitorul industriei oțelului, vitală pentru economia țării.

Căci Luxemburgul ÎNSEAMNĂ oțel : în anul trecut s-au produs aci peste 4 500 000 de tone, majoritatea cărora au fost exportate ; două din cinci locuri de muncă depind direct sau indirect de producția de oțel. Atunci cînd industria oțelului merge bine și Luxemburgului îi merge bine. Cînd ea suferă, suferă și economia...

În prezent însă, în întreaga lume (autorul se referă la țările capitaliste — n.r.) industria oțelului trece prin dificultăți. În anul acesta pentru prima dată încasările guvernului Luxemburgului provenite din impozitele asupra beneficiilor realizate în industria oțelului au ocupat locul al doilea față de încasările sale de la radio Luxemburg.

Pentru prima oară în ultimii 10 ani, societățile siderurgice, care sînt finanțate mai ales cu capital francez, belgian și luxemburghez, nu mai recrutează forță de muncă. Există temeri că acționarii străini vor cere o reamplasare a uzinelor în alte țări de pe coasta europeană.

Problema oțelului s-a agravat și datorită altor factori în afară de evoluția prețurilor mondiale. Luxemburgul trebuie să importe minereu de fier și cărbune. Dacă unii din membrii C.E.C.O. vor subvenționa pe proprii lor producători de cărbune... — problema care va confrunta Luxemburgul va fi uriașă. Luxemburgul nu are o industrie a sa a cărbunelui pe care să o subvenționeze. Această țară nu poate să importe direct cărbune ieftin din S.U.A. deoarece nu are ieșire la mare și nu dispune de facilități pentru fabricarea cocsului. Alternativele sînt următoarele : industria oțelului să plătească prețul complet pentru cărbunele european importat, în timp ce concurenții săi ar beneficia de pe urma unor materii prime ieftine, sau să-și subvenționeze propriile lor importuri de cărbune cu aproximativ 3,5 milioane lire anual. Luxemburgul nu-și poate permite nici una din aceste soluții. Principala sa speranță este acum să-și convingă vecinii că problema trebuie rezolvată pe cale comunitară, poate prin subvenții acordate de C.E.C.O. tuturor țărilor. Dar chiar și în Luxemburg există puțin optimism în ce privește succesul unei asemenea încercări...

Oțelul nu este singura problemă a țării. Se pun și alte probleme legate de mutarea sediului Comunității de la Luxemburg la Bruxelles și de renunțarea la subvențiile de stat pentru alimente, în conformitate cu politica agricolă comunitară, ceea ce duce la creșterea prețurilor acestora...

● Perspectiva șomajului

Mai de mult politicienii puteau să glumească în legătură cu faptul că, atunci cînd C.E.C.O. și-a instalat sediul la Luxemburg șomajul a scăzut cu 50% deoarece din cei doi șomeri existenți, unul a căpătat de lucru. Astăzi, Jean Dupong, președintele partidului social-creștin, un om destul de prudent spune : «dacă situația din domeniul oțelului va continua ar putea să apară șomajul parțial și o oarecare subfolosire a forței de muncă»..." **(20 noiembrie 1966).**

Corespondență din R. S. Cehoslovacă

AU PORNIT LAMINOARELE DE LA KOSICE

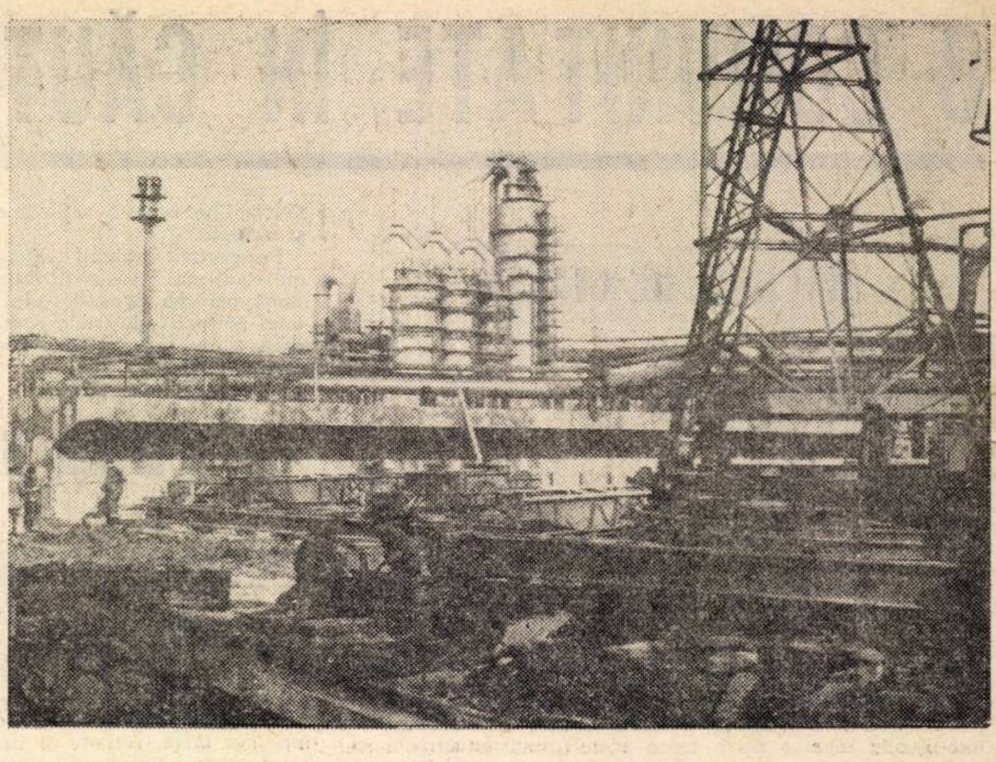

ÎN Cehoslovacia, siderurgia participă cu peste 10% la producția industrială totală. În ceea ce privește producția de oțel, cu cele 596 kg pe locuitor, R.S.C.S. se situează pe locul cinci, după Luxemburg, Belgia, R.F.G. și S.U.A. (potrivit datelor din 1964). Prin reconstrucția și modernizarea fondurilor existente și construcția noilor capacități, producția de oțel a crescut în 1965 cu 26% față de anul precedent, atingînd 8,6 milioane tone.

Aceste cifre nu vorbesc de cît despre latura cantitativă a producției. În ce privește însă varietatea sortimentelor, există anumite diferențe față de țările industrial dezvoltate: de pildă, lipsește producția de tablă, necesară industriilor constructoare de mașini, de automobile, alimentare și a bunurilor de consum.

Concepția combinatului...

Această lipsă a dus la hotărîrea construirii unui combinat siderurgic profilat pentru producția de tablă. Primele pregătiri, alegerea amplasamentului, proiectarea generală a combinatului etc., au început în anul 1958. Doi ani mai tîrziu, mai exact la 4 ianuarie 1960, constructorul principal a început, nu departe de Kosice,lucrările de construcție a Uzinelor siderurgice din Slovacia răsăriteană.

După Uzinele Nová Huta din Kuncici, construite în anii '50, acesta va fi al doilea combinat din Cehoslovacia cu ciclu complet de producție. La capacitatea sa integrală, el va furniza circa o treime din producția totală de oțel și, ceea ce este mai important, aici se va produce un oțel cu mult mai ieftin, obținut pe baza unei tehnologii moderne, in convertizoare cu oxigen. Principalul sortiment de produse va consta din tablă neagră, tablă decapată, tablă cositorită, tablă zincată, lăcuită, tablă de calitate comercială, precum și tablă specială de ambutizare adîncă pentru producția de automobile și de produse industriale.

Ciclul de producție începe în sectorul cocsochimic al uzinelor. Baterii de cocsificare cu 300 de camere vor produce, din cărbunele adus din regiunea Ostrava, aproximativ trei milioane de tone de cocs pentru furnale și pentru turnătoria uzinelor. În sectorul chimic, din gazul de cocserie se vor obține: amoniac, benzol, gudron, fenol și altele. Cocsul de smoală va fi materia primă de bază pentru Uzina de aluminiu din Ziar nad Hronom. Cele patru furnale, cu o capacitate de cîte 1 700 mc, vor fi aprovizionate — ca și majoritatea uzinelor siderurgice din Cehoslovacia, — cu minereu de la Krivoirog. Fonta va fi transportată în stare lichidă la două oțelării, fiecare avînd cîte trei convertizoare cu oxigen.

O altă verigă a ciclului siderurgic sînt laminoarele la cald. Aici, lingourile de oțel se încălzesc în prealabil în cuptoare subterane pînă la temperatura de laminare. De la laminorul de bandă la cald ies benzi în rulouri cu grosimea între 2—12 mm, cîntărind pînă la 15 tone. Linia de laminare la cald se leagă direct de linia continuă de laminare la rece. Principalele ei agregate sînt un tandem cu cinci și un tandem cu patru cilindri de laminare. Primul lucrează rulouri de 1 m lățime, iar al doilea, de 1,5 m lățime.

...și realizarea lui

Încă de la pregătirea proiectului s-au ivit probleme deosebite. Volumul mare al lucrărilor de proiectare a necesitat împărțirea elaborării proiectului între mai multe filiale ale institutului de proiectare. Aceasta a dat naștere unei serii de probleme organizatorice, legate de coordonarea proiectării celor 42 de obiecte ale combinatului. Dacă se mai adaugă lipsa de experiență a proiectanților în elaborarea unor proiecte atît de ample și de complexe, întocmirea în condiții bune și, în linii mari, în termenele prevăzute a proiectului, a constituit un mare succes.

În executarea construcției s-au folosit la maximum toate metodele moderne și înaintate, în special, mecanizarea lucrărilor și utilizarea prefabricatelor. Din elemente prefabricate s-au construit peste 100 mii mp de hală cu pereți suspendați din panouri. Fundațiile pentru instalații tehnologice sînt, de asemenea, din prefabricate.

De menționat și metodele înaintate folosite la montarea instalațiilor tehnologice. Altfel nici n-ar fi fost posibilă avansarea atît de rapidă a lucrărilor de construcție, chiar dacă pe acest șantier, cel mai mare din Cehoslovacia, au lucrat cîteva mii de lucrători.

Anul decisiv

Momentul culminant al desfășurării lucrărilor de construcții a avut loc anul trecut. La sfîrșitul anului 1965 s-au realizat 51% din devizul total planificat și au fost terminate peste 60% din totalul lucrărilor de construcție. Tabla laminată la rece se produce încă din iulie 1964, in general din materialul adus din alte uzine siderurgice. În iunie 1965, a fost pusă în funcțiune uzina cocsochimică, iar în decembrie — primul furnal și laminorul de tablă la cald. Valoarea complexelor terminate în acel an se ridică la 1 835 milioane coroane. Anul trecut a fost ultimul an în care suma alocată pentru construcții a depășit valoarea producției.

Acesta a fost și anul primelor succese în producție. S-a obținut laminarea tablei de 0,18 mm grosime, cum nu s-a realizat încă niciodată în Cehoslovacia, 15,8% din valoarea producției au fost vîndute pe piața externă. Ciclul siderurgic complet a fost realizat în iunie al acestui an, cînd s-a pus în funcțiune primul convertizor cu oxigen.

De la tablă la mașini

Prin încheierea ciclului de producție, pentru combinat s-a deschis o etapă nouă. El încetează de a mai fi cel mai mare șantier din Cehoslovacia; producția propriu-zisă capătă preponderență asupra lucrărilor de construcție. Utilizarea eficientă a instalațiilor, ameliorarea rezultatelor economice și a calității producției constituie la ora actuală problemele cele mai stringente.

O altă preocupare, a cărei rezolvare nu depinde numai de Uzinele siderurgice din Slovacia răsăriteană, este acum utilizarea produselor în industria prelucrătoare. Dacă calitatea și sortimentul tablei produse constituie prima condiție a desfacerii, trebuie totodată create premisele necesare pentru valorificarea eficientă a producției, cu accent pe acele domenii, în care tabla nu a fost folosită pînă acum. Fasonarea noilor produse din tablă, ștanțarea în loc de așchiere, utilizarea profilelor fasonate ușoare în construcție etc. constituie, sub aspectul eficienței finale, procedee mult mai economice. Desigur, introducerea tehnologiei noi nu este, în general, ușoară; ea presupune construcții noi și, în primul rînd, mașini noi pentru prelucrarea tablei. În această fază deci, eficiența investiției de multe miliarde se află în mîna proiectanților din industria prelucrătoare, în mîna constructorilor de mașini și instalații corespunzătoare.

Miloslav SVEHLA
redactor al revistei „Hospodarské Noviny"

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● La Moscova a avut loc prima sesiune a Comisiei mixte sovieto-italiene de colaborare economică și tehnico-științifică. S-a constatat că în domeniul construcției de automobile, industriei chimice, construcției de mașini, producției de utilaj pentru industria textilă, alimentară și ușoară, s-a lărgit cooperarea între cele două țări.

● R. P. Ungară a achiziționat de la firma americană „New England Nuclear Corporation" izotopi radioactivi necesari pentru efectuarea unor cercetări în domeniul medicinii. Printre altele, izotopii radioactivi respectivi vor fi utilizați pentru cercetări în domeniul arteriosclerozei și hipertensiunii arteriale.

● În primele 9 luni ale acestui an, exportul britanic în R. D. Germană — potrivit datelor Ministerului Comerțului al Marii Britanii — a crescut, față de perioada respectivă a anului precedent, de la 4,7 milioane lire sterline la 12,44 milioane lire sterline. Importul britanic din R.D.G. a înregistrat un spor de la 8,99 milioane la 10,79 milioane lire sterline. Acordul comercial încheiat în 1966 între Marea Britanie și R. D. Germană prevede un volum de schimburi în valoare de 31,5 milioane lire sterline.

● După cum relatează ziarul HANDELSBLATT, comerțul R. F. Germane cu țările socialiste a crescut în primele 9 luni ale anului 1966, față de aceeași perioadă din 1965, cu 14% la importul R.F.G. și cu 19% la exportul ei (însumînd 2,3 miliarde mărci în fiecare direcție).

● La Pekin a fost semnat un Acord comercial pe anul 1967 între R. P. Chineză și Japonia. Valoarea schimburilor însumează aproape 200 milioane de dolari.

DISCUȚII LA O. C. D. E.

SESIUNILE anuale ale Organizației de Cooperare și Dezvoltare Economică sînt dominate de obicei de hazardurile conjuncturii. Aceea care s-a încheiat vinerea trecută la Paris nu a făcut nici ea excepție. Cu toate acestea, rigoarea expunerii lui Thorkil Kristensen, secretarul general al organizației, a introdus în atmosfera discuțiilor un ton de realism care permite într-o anumită măsură observatorilor economici să judece perspectivele.

Programul organizației urmărește pentru anul 1970 o producție de ansamblu care să o depășească cu 50% pe aceea a anului 1960. Deși asupra acestui program există un avans — deoarece, după cum s-a spus, pentru a atinge acest rezultat ar fi necesar un ritm anual de creștere de numai 4,1%, în timp ce în prezent el este de 4,3% — secretarul general a atras atenția asupra unor factori care pot influența în mod negativ dezvoltarea. El a menționat epuizarea rezervelor de muncă și a capacităților de producție, necesitatea care s-a impus în cele mai multe dintre țările membre de a lupta împotriva inflației, precum și anumite necunoscute politice, între care aceea legată de continuarea războiului din Vietnam.

Nedumerirea secretarului general Kristensen, în fața temerilor pe care le exprimă unii oameni de afaceri și în primul rînd unii in S.U.A., în legătură cu perspectivele economiei, în cazul încetării războiului din Vietnam ni se pare vrednică de toată luarea aminte. Fără îndoială, spune Kristensen, actuala cerere masivă în S.U.A. s-ar putea reduce și unele investiții ar rămîne lipsite de obiect; dar aceasta nu justifică încă teama de recesiune. Ajustările pe care le-ar impune încetarea războiului în Vietnam nu suferă un termen de comparație cu cele care au fost necesare după al doilea război mondial. Ele n-ar avea nici măcar ponderea pe care au avut-o ajustările de după terminarea războiului din Coreea. Secretarul general al O.C.D.E. evocă abandonatele proiecte prezidențiale ale „marii societăți" în S.U.A. și sugerează că acestea ușor ar putea fi reluate pe seama cheltuielilor militare.

Fără să-l fi subliniat în acest aspect, punctul de vedere al secretarului general ține evident de sfera politicului și desigur el a fost observat și reținut.

EXAMENUL evoluției economice în țările membre nu a putut revela schimbări senzaționale. Desigur, ministrul de finanțe britanic Callaghan, pe baza unor rezultate pe care mulți economiști nu le consideră încă definitive, a putut vorbi de „o cotitură impresionantă în balanța de plăți" dar în Anglia severele „măsuri de austeritate" sînt menținute, recesiunea se accentuează, iar numărul șomerilor sporește dincolo de prevederi.

Există în considerațiile prezentate la sesiune și o critică, chiar dacă mai voalată, la adresa politicii veniturilor, atît de rîvnită azi în țările occidentale. Ea transpare în intervențiile unora dintre delegați care au vorbit despre nevoia „de a adapta oferta la cerere, de a se produce mai mult în loc de a se consuma mai puțin".

Franța, prin glasul ministrului său de finanțe Debré, a putut evidenția „în ciuda planului său de stabilizare", un ritm de creștere anual de 5%, adică superior aceluia consemnat pe ansamblul țărilor O.C.D.E. În cadrul unui schimb grațios de amabilități, ministrul englez al finanțelor a recunoscut chiar că „experiența franceză oferă multe învățăminte". N-a fost mai puțin caracterizată de amabilitate, observația reprezentantului S.U.A., Rostow, care ascultîndu-l pe James Callaghan spunînd că Anglia fie că intră sau nu în Piața Comună poate aduce o contribuție importantă în domeniul cooperării în cercetarea științifică europeană — potențialul ei fiind susceptibil să acopere 70% din cel al „celor șase" — nu a întîrziat să declare că după părerea sa se exagerează cu privire la rămînerea în urmă tehnologică a Europei și că aceasta „mai are multe să ne învețe". Compliment în care unii ar putea chiar să intuiască o versiune a fabulei cu vulpea, corbul și cașcavalul.

În ceea ce privește S.U.A., sesiunea O.C.D.E. a apreciat că anul 1967 va fi pentru economia sa un an mijlociu: nici recesiune, nici boom, ritmul de creștere scăzînd de la 5,5% în 1966 la 4%. Cît despre Japonia, Italia, R.F.G., aprecierea arată că pentru acestea anul 1966 se termină din punct de vedere economic și financiar „în mod satisfăcător".

Secretarul general Kristensen a atras atenția însă că „și în a doua jumătate a deceniului trebuie realizat un ritm de creștere superior celui calculat, pentru a se atinge obiectivul".

PROBLEME atît de actuale și presante în economia țărilor capitaliste azi, cum sînt cele ale creditului și ale ratei dobînzii, au ocupat evident un loc important în discuții. Recomandarea mai veche a O.C.D.E.-ului ca statele să recurgă mai puțin la mij-

AL IX-LEA CONGRES AL P.M.S.U.

ACTIVITATEA ECONOMICĂ AXATĂ PE CREŞTEREA EFICIENŢEI

ÎN ziua de 28 noiembrie s-a deschis la Budapesta cel de-al IX-lea Congres al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, la care tovarăşul János Kádár, prim-secretar al Comitetului Central, a prezentat raportul de activitate al C.C. al P.M.S.U. După ce s-a oprit asupra problemelor legate de situaţia internaţională, raportorul s-a referit la rezultatele obţinute şi la sarcinile care stau în faţa partidului şi a poporului pe tărîmul construcţiei economice.

În activitatea economică, a relevat J. Kádár, eforturile s-au desfăşurat pentru a obţine o creştere mai rapidă a productivităţii muncii şi pentru ca principiul rentabilităţii să-şi găsească aplicarea în toate sectoarele economiei. Forţa economică a ţării şi avuţia naţională au continuat să crească.

În ultimii cinci ani (1961—1965), a arătat vorbitorul, volumul producţiei industriale a crescut cu 47%, a construcţiilor şi transporturilor — cu 30%, iar a agriculturii cu 10%. Creşterea venitului naţional cu 25% a permis sporirea fondurilor fixe în economia naţională cu 31% şi a fondurilor de consum cu 22%. Nivelul de viaţă al populaţiei s-a îmbunătăţit. 2/3 din creşterea producţiei industriale, înregistrată în cursul celui de al doilea plan cincinal, a fost realizată pe seama creşterii productivităţii muncii. Datorită măsurilor luate în vederea unei repartizări judicioase a forţelor de producţie, ritmul de dezvoltare industrială în regiunile care înainte erau rămase în urmă a fost aproape dublu faţă de media pe scară naţională. Valorificarea posibilităţilor pe care le implică relaţiile economice internaţionale, a subliniat raportorul, a constituit o parte importantă a activităţii economice.

Sarcina fundamentală şi imediată în domeniul economic — a arătat în continuare J. Kádár — constă în realizarea obiectelor celui de al treilea plan cincinal (1966—1970). Acest plan prevede creşterea venitului naţional cu 19—21%, a veniturilor reale ale salariaţilor cu 14—16%, a veniturilor reale ale ţărănimii cu 18%. Se pune în continuare sarcina de a dezvolta structurile de producţie şi de fabricaţie în aşa fel, încît să se asigure creşterea eficienţei producţiei, îmbunătăţirea rezultatelor comerţului exterior, să fie armonizate mai bine nevoile pieţei cu posibilităţile economice, folosite mai bine posibilităţile oferite de cooperarea internaţională. În noul plan, a relevat vorbitorul, 80% din creşterea producţiei trebuie să fie realizată prin ridicarea productivităţii muncii. Rezultatele muncii economice trebuie să fie evaluate nu numai prin creşterea producţiei, dar mai ales şi tot mai mult prin contribuţia pe care ea o aduce la venitul naţional, la creşterea beneficiilor, îmbunătăţirea produselor şi ridicarea nivelului tehnic, la realizarea de devize. În perioada noului plan cincinal, a spus J. Kádár, se prevăd a fi investite 250—260 miliarde de forinţi ; în politica de investiţii trebuie să prevaleze mai larg principiul modernizării accentuate a instalaţiilor de producţie.

Subliniind apoi că rezultatele primelor 3 trimestre ale anului 1966 corespund, în linii generale, prevederilor celui de al treilea plan cincinal, raportorul a arătat în continuare că în acest an Comitetul Central al P.M.S.U. a adoptat hotărîrea cu privire la reforma mecanismului economic al R. P. Ungare. Scopul reformei, a spus el, constă într-o mai bună folosire a resurselor, în accelerarea ritmurilor de dezvoltare şi îmbunătăţirea condiţiilor de trai. O parte însemnată a atribuţiilor privind rezolvarea problemelor economiei urmează să treacă din competenţa organelor centrale în competenţa întreprinderilor şi sfaturilor locale, atenţia organelor guvernamentale fiind concentrată asupra controlului, asupra elaborării ştiinţifice a principalelor proporţii ale economiei naţionale, asupra întocmirii planurilor de perspectivă. Planificarea centralizată va continua să joace rolul primordial.

Reforma — a arătat primul secretar al C.C. al P.M.S.U. — se extinde asupra sistemului preţurilor de producţie şi de consum, asupra stimulării materiale şi aplicării mai consecvente a principiului socialist de repartiţie după muncă. Modificarea preţurilor de consum nu trebuie însoţită de o reducere a nivelului de trai al populaţiei. Gospodărirea socialistă planificată poate să asigure şi pe viitor un nivel corespunzător al gradului de ocupare al forţelor de muncă ; în acelaşi timp, ea urmăreşte o diferenţiere mai clară după calitatea muncii.

În încheierea părţii consacrate problemelor economiei, în raport se propun unele măsuri de ordin social.

Danemarca: DUPĂ ALEGERI...

SCURTA perioadă a campaniei electorale ce a urmat după demisia cabinetului Krag şi care a precedat alegerile din 22 noiembrie a adus şi menţine în discuţia opiniei publice problemele actuale importante din viaţa economică daneză.

Aruncînd o privire retrospectivă asupra dezvoltării economice a Danemarcei din ultimii ani, se poate afirma că ea a fost însoţită de însemnate transformări. Ponderea industriei, de exemplu, în totalul exportului danez pe 1965 a fost de 58,4%. Dezvoltarea industriei poate fi ilustrată şi prin sumele însemnate care au fost investite în această ramură a economiei : în 1962 — 1,851, în 1964—1,970 miliarde coroane daneze.

În acelaşi timp şi agricultura continuă să ocupe un rol important în economie, atît ca furnizoare de materii prime pentru industria alimentară, cît şi la export. Dar această ramură, specializată îndeosebi în produse animaliere (în proporţie de 88%), destinate în cea mai mare parte pentru export, întîmpină de cîţiva ani dificultăţi serioase în desfacerea produselor sale pe piaţa externă, datorită în primul rînd politicii barierelor vamale, practicată de ţările Pieţei Comune. Din balanţa comercială, rezultă că exportul total al produselor agricole a crescut, de la 5,301 milioane coroane în 1964 la 5,490 milioane coroane în 1965 (deci cu numai 189 milioane) — în mare parte nu pe seama produselor animaliere, ci pe aceea a cerealelor. Unele produse agricole, de exemplu carnea, produsele de carne, lactatele etc., asupra cărora reglementările de piaţă ale C.E.E. au avut repercusiuni directe, au suferit scăderi serioase. În acest sens se poate aminti că, importul de păsări şi ouă al R.F.G. în 1965 din Danemarca a reprezentat doar o treime faţă de importul acestor mărfuri în 1961. Din deficitul de 3715,7 milioane coroane al balanţei comerciale pe 1965, 3006,3 milioane reprezintă soldul pasiv al Danemarcei în comerţul cu ţările grupate în Piaţa Comună.

Guvernul social-democrat, prezidat de Jens Otto Krag, a considerat că pentru refacerea echilibrului balanţei comerciale şi a situaţiei în agricultură ar fi justificată aderarea Danemarcei la Piaţa Comună — totuşi nu înaintea Marii Britanii, care este liderul grupării A.E.L.S., şi partenerul ei comercial principal. Intrarea Danemarcei în Piaţa Comună s-a arătat din nou, după ultima sesiune a A.E.L.S.-ului, dificilă : Danemarca se plasează cu interesele sale specifice în miezul discuţiilor ce au loc între cele două grupări economice din Europa Occidentală. Unele ţări din Piaţa Comună, la rîndul lor şi ele furnizoare de produse agrare nu ar dori să-şi împartă pieţele de desfacere cu mărfurile daneze. O parte importantă a opiniei publice daneze se pronunţă împotriva aderării ţării la Piaţa Comună, ca de pildă, Partidul Comunist, Partidul popular socialist de asemenea, chiar şi unele cercuri industriale, care se tem că în cazul intrării Danemarcei în Piaţa Comună, produsele industriale străine vor acapara piaţa internă.

În aceste condiţii, se observă o tendinţă din partea Danemarcei de a dezvolta schimburile — pe lîngă ţările membre în A.E.L.S. — şi cu alte regiuni. În ultimii ani ea a manifestat un interes tot mai mare pentru intensificarea comerţului cu ţările socialiste din Europa. Pe de altă parte, prin diversificarea exporturilor la produsele agricole pe baza intensificării prelucrării lor industriale şi datorită obţinerii unei mai mari varietăţi de produse industriale, ea depune eforturi să-şi dezvolte pieţele de desfacere în Orientul Apropiat, America Latină, precum şi în alte părţi ale lumii.

Pe plan intern, creşterea economică din ultimii ani a fost însoţită de fenomene inflaţioniste. Creşterea preţurilor a fost în medie de circa 6% anual. Pe lîngă măsurile deflaţioniste, luate în anul 1965, la începutul lunii trecute, guvernul Krag a prezentat în Parlament proiectul unei reforme fiscale, care avea în vedere introducerea unor impozite progresive. În această chestiune guvernul a fost sprijinit, într-o anumită măsură, şi de deputaţii de stînga. Dar opoziţia partidelor burgheze în problema reorganizării sistemului impozitelor a dus la demisia guvernului. Recentul scrutin a demonstrat o deplasare spre stînga în raportul de forţe. Rămîne de văzut, care va fi orientarea noului cabinet şi dacă aceasta va fi de natură să asigure stabilitatea economică viitoare a ţării.

H. CERNEI

Avantajul îndoielnic al mobilităţii

SLĂBIREA conjuncturii, care a intervenit în ultimele luni în economia vest-germană, a făcut să apară la un moment dat în coloanele ziarelor cuvîntul „concedieri", mai puţin întîlnit în anii „miracolului". Ceea ce se întîmplă acum era de fapt perfect previzibil : îşi face apariţia un nou cuvînt, de fapt o întrebare plină de tîlc — „Ne mai trebuie oare muncitori străini ? (HANDELSBLATT, 21 noiembrie).

Afirmaţia despre previzibilitatea fenomenului n-ar trebui să fie considerată ca o infatuare de cronicar care se pretinde atotştiutor **post factum** *; este vorba doar de o lege a pieţei muncii ; cei expuşi discriminărilor sînt angajaţi ultimii şi concediaţi cei dintîi. Ceea ce începe să se confirme astăzi şi în R.F.G.*

În septembrie 1966, existau în economia vest-germană 1,3 milioane de muncitori străini. Nu este vorba în toate cazurile de muncitorii permanenţi, cifra fiind rezultanta unui proces continuu de „intrări" şi „ieşiri": sosiri în R.F.G. şi întoarceri în ţara de origine. Dacă rezultanta este încă maximă faţă de anii precedenţi, în schimb elementele care o formează au început, cum se exprimă presa, să simtă efectele „situaţiei schimbate de pe piaţa muncii". În trimestrul al treilea „intrările" de muncitori străini, care în 1964 şi 1965 au sporit de fiecare dată cu circa 50 000, au fost **nule** *anul acesta. Pentru ca numărul muncitorilor străini să se menţină la nivelul actual, ar fi nevoie ca în următoarele 12 luni să intre în R.F.G. 340 000 de noi solicitanţi. Or, încă de pe acum pare a fi început o evoluţie care va încetini simţitor afluxul, şi anume, prin reducerea numărului de autorizaţii de muncă eliberate. „Numărul braţelor de muncă străine în Republica Federală se va reduce considerabil pînă în primăvara viitoare", scrie FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG (22 noiembrie), apreciind că cifra va scădea sub un milion.*

Cum este tehnic posibilă o „adaptare" atît de rapidă ? Cheia o constituie condiţiile de angajare a muncitorilor străini. Din totalul lor de 1,3 milioane, numai 8% au un contract pe o durată de un an. Muncitorii în ramura construcţiilor şi în agricultură sînt angajaţi exclusiv ca sezonieri şi anume cu prevederea expresă că urmează să se întoarcă în ţara lor la sfîrşitul anului. Toţi ceilalţi muncitori străini, în număr de circa 1 milion în momentul de faţă, beneficiază de aşa-numite condiţii contractuale normale, adică pot fi concediaţi cu preavizul legal practicat în mod curent. **Dar :** *întrucît autorizaţia de muncă are o valabilitate maximă de un an, în caz de concediere, ei nu pot continua prea mult timp să caute de lucru la faţa locului, ci sînt nevoiţi să părăsească teritoriul vest-german, chiar dacă ar putea găsi unde să lucreze. Oficiile de plasare oficiale raportează în orice caz, încă de pe acum, că, numărul muncitorilor străini plasaţi săptămînal prin intermediul lor a scăzut în noiembrie la 1/3—1/4 din cifra obişnuită pentru această perioadă a anului.*

Străinii, afirmă HANDELSBLATT, „au avantajul mobilităţii geografice". Iată o afirmaţie cît se poate de discutabilă, mai ales cînd prin mobilitate geografică se înţelege nevoia de a emigra. Pentru muncitorii veniţi de departe în căutarea unei existenţe, avantajul este cu atît mai îndoielnic atunci cînd e vorba de reîntoarcerea pe meleaguri unde nu putuseră să şi-o găsească. Cert este în schimb avantajul pentru patroni, care pot concedia cîteva sute de mii de muncitori fără a da naştere la probleme sociale în propria ţară. Aceasta, bineînţeles, atîta timp cît ajunge „rezerva" de muncitori străini.

I. PĂDUREANU

loacele monetare şi mai mult la cele bugetare pentru a pune capăt escaladei în domeniul dobînzilor, s-a făcut din nou auzită. Această recomandare are în vedere după cum e lesne de presupus, ideea ca statul în ţările O.C.D.E. să-şi reducă cheltuielile publice şi să majoreze impozitele. În felul acesta presupun experţii organizaţiei s-ar reduce presiunea asupra pieţei capitalurilor. A recurge la impozite cînd acestea ating de pe acum limite dureroase, nu este însă o alegere uşoară.

Punînd în relief încă o dată o poziţie formulată anterior în problemele unei reforme monetare internaţionale, cei mai mulţi reprezentanţi ai „clubului celor bogaţi" au declarat că nu există „o lipsă de lichidităţi", iar secretarul general, referindu-se desigur la acordurile „swaps" — care includ doar unele ţări — a susţinut că de fapt noi lichidităţi au şi fost create, ca urmare a unor acorduri particulare, acestea scăpînd prin definiţie oricărei proceduri de supraveghere internaţională. Dacă ministrul francez a recomandat „rigoare" în materie de politică monetară, ministrul englez a denunţat „ideile prea rigide" ca fiind periculoase în practica unui sistem monetar internaţional, iar cel american a apărat teza unei reforme, „pragmatice".

NU ESTE pentru prima oară că O.C.D.E. examinează problema asistenţei acordate ţărilor în curs de dezvoltare şi ajunge la concluziile pe care le-a mai tras şi altădată. De cinci ani ajutorul pentru dezvoltare stagnează. După cum s-a mai relevat, el riscă în anii viitori să se reducă sub nivelul din 1961. În total, cuantumul ajutorului pentru 1965 nu l-a depăşit pe cel din 1963. Reprezentantul american a ţinut să atragă atenţia că acele ţări care s-au avîntat mai mult, sînt în prezent „zdrobite sub datorii" : dintre ele, opt datorează împreună 7 miliarde de dolari. „Clubul celor bogaţi" atribuie şi de data asta responsabilitatea reducerii programelor „ineficacităţii, erorilor planificării, lipsei de cunoştinţe, de administratori calificaţi şi ambiţiilor nejustificate" în ţările subdezvoltate. Alţii observă că aceste ţări şi-au dezvoltat totuşi economia în ultimii 15 ani într-un ritm de 5% pe an, adică egal cu cel al ţărilor avansate şi pun decalajul pe seama deosebirilor flagrante în ritmurile demografice. Oricît te-ar pune pe gînduri unele date, impresia care se degajează e totuşi aceea a unor subterfugii.

Secretarul general a situat cauzele, atît în ţările care formează obiectul asistenţei, cît şi în cele care o acordă. Dar a pus accentul în special pe faptul că ţările membre ale O.C.D.E. şi mai ales cele cu o balanţă de plăţi excedentară „menţin adesea între exporturile lor şi ajutorul pentru dezvoltare o legătură prea strînsă". Teza favorizează cu subtilitate Anglia şi Statele Unite, a căror balanţă de plăţi se ştie că e deficitară, şi reclamă, fără a numi, o contribuţie sporită din partea Franţei, a Italiei şi a altora. Thorkil Kristensen mai propune sporirea asistenţei pentru ţările în curs de dezvoltare pe seama amendării politicii susţinerii preţurilor agricole „care ar trebui să fie mai puţin costisitoare". Dar e puţin probabil că unele ţări din Piaţa Comună s-ar declara de acord cu o asemenea soluţie. Între ideile discutate, dar asupra cărora nu s-a căzut de acord, a fost aceea americană de a se crea un fond comun de investiţii pentru agricultura şi industriile agricole din ţările subdezvoltate, aceea franceză de a se organiza piaţa materiilor prime pe o bază mondială şi de a se pune accentul pe formarea profesională a cadrelor şi aceea a R.F.G., care prin reprezentantul său Lahr a recomandat încurajarea investiţiilor private. Au mai fost şi altele, nici ele mai noi, dar sesiunea, deşi recunoaşte în comunicatul final că volumul asistenţei nu este satisfăcător şi că ar trebui sporit în viitor, în privinţa modalităţilor s-a încheiat fără un punct de vedere comun.

UN interes particular s-a manifestat de data aceasta la sesiunea O.C.D.E. faţă de problema comerţului cu ţările socialiste din răsăritul Europei. „Cu declaraţia lui Eugen Rostow, subsecretar de stat american, care a cerut O.C.D.E. să exploreze mijloacele pentru a face să crească schimburile comerciale cu Estul — scrie corespondentul Agenţiei franceze de ştiri — a început poate o etapă istorică". Ar fi prematur desigur să se facă o apreciere cu privire la această presupunere a ziaristului francez. Fapt este că dezvoltarea schimburilor între Est şi Vest a constituit poate unica temă asupra căreia ţările membre au putut realiza un acord fără dificultăţi. Ministrul Italiei, Pieraccini, a făcut din această problemă subiectul principal al intervenţiei sale şi a cerut elaborarea unui studiu care să înlesnească rezolvarea ei. „Ar fi paradoxal — a spus Lahr, reprezentantul R.F.G. — ca Germania care între toate ţările O.C.D.E. este aceea care a făcut cele mai multe schimburi cu ţările din răsărit, să se opună unor asemenea propuneri". Iar delegatul Austriei, Bobleter, s-a oprit în cuvîntarea sa mai ales asupra acestei teme.

Problema extinderii raporturilor economice între Est şi Vest a fost astfel înscrisă în programul de lucru al secretariatului O.C.D.E. cu toate că s-au manifestat păreri diferite privind calea de abordare a unor contacte sporite. Deşi ea preocupă de mai multă vreme ţările din Occident, insistenţa cu care a fost pusă acum a dat însă sesiunii un sens de căutări, de reorientare, de nou şi pozitiv, care-i poate asigura largi ecouri.

Dinu HERVIAN

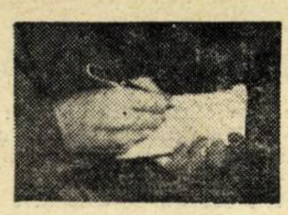

din bloc-notesul cronicarului

Legea concurenței

Care sint perspectivele comerțului interior în Franța pînă în 1970 ? Previziunile unui raport, publicat recent de Comisariatul general al planului, arată că, în condițiile unei creșteri medii anuale a volumului desfacerilor cu circa 5%, numărul stabilimentelor comerciale ar urma să scadă de la 776 650 în 1965 la ceva mai mult de 731 000 în 1970 (în 1962 numărul lor a fost de 805 082). Concomitent, se modifică sensibil și poziția deținută de diferitele categorii de intreprinderi în ansamblul comerțului cu amănuntul. Astfel, se prevede că ponderea comercianților independenți în volumul total al vînzărilor va scădea de la 71% în 1962 la 51% în 1970 ; va crește în schimb ponderea vînzărilor intreprinderilor rezultate din asocierea micilor comercianți, precum și cea a societăților care posedă rețele de mari magazine universale.

Datele de mai sus, precum și altele, au permis autorilor raportului menționat să conchidă asupra accelerării procesului de concentrare a rețelei comerciale în Franța.

Deficitul urcă

Harta alăturată ilustrează accentuarea deficitului în comertul Marii Britanii cu țările Pieței Comune, în primele 9 luni ale anului 1966, comparativ cu aceeași perioadă a anului 1965. În ansamblu, importurile britanice din țările Pieței Comune au crescut de la 734,4 milioane lire în 1965 la 849.9 milioane în 1966, în timp ce exporturile au sporit de la 721,2 milioane lire, la 767,8 milioane.

Importurile Marii Britanii din țările A.E.L.S., au crescut intr-o măsură mai mică și anume de la 584 milioane lire (în 1965) la 638 milioane lire (în 1966) ; exporturile britanice în țările A.E.L.S. s-au ridicat de la 196 milioane lire (în 1965) la 543 milioane (în 1966).

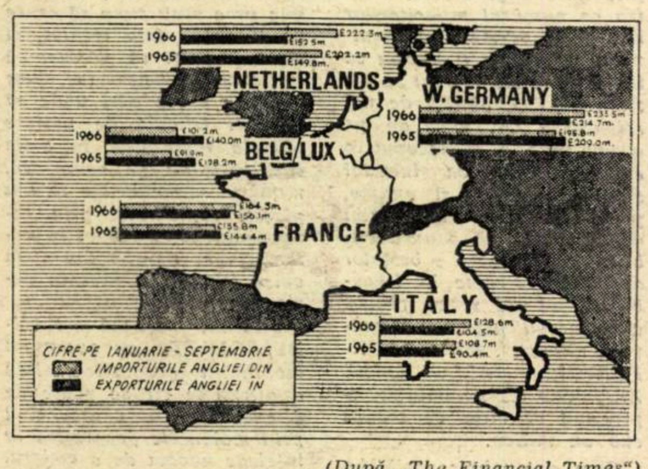

(După „The Financial Times")

Pasiune sau interes ?

Comerțul cu obiecte vechi de artă cunoaște astăzi, în țările occidentale, cea mai prosperă epocă din ultimii cincizeci de ani. Se caută mobilă stil, porțelanuri vechi, statuiete și cristale. produse înainte de 1830. În R.F.G. 2000 de magazine specializate realizează o cifră de afaceri de 500 milioane de franci pe an.

În ultimii 12 ani prețurile unor asemenea obiecte au ajuns să se înzecească (în S.U.A. ritmul creșterii lor depășește pe cel al prețurilor metalelor prețioase). În Statele Unite, cunoscătorii oferă, la licitație, 112 000 franci francezi pentru o comodă Louis XV, în Anglia pentru o figurină de porțelan se oferă 21 000 franci, în R.F.G. pentru o pereche de... pistoale vechi — 50 000 de franci ș.a.m.d. Cei mai mari amatori de astfel de obiecte sînt americanii. Reputatul economist american Franz Pick este de părere că „nu dragostea de artă, ci frica de inflație, neincrederea în monedă îi împinge pe acești colecționari să-și investească fondurile în antichități".

Șomaj diferențiat

În cadrul unei cuvîntări, ținute recent la o întrunire a Ligii urbane naționale din S.U.A., Andrew Brimmer, membru în Consiliul guvernatorilor al lui Federal Reserve Board, a arătat că șomajul va spori în lunile următoare, acesta manifestîndu-se mai pregnant în rîndurile negrilor.

A. Brimmer a citat statistici din care rezultă că ritmul mediu de creștere a forței de muncă ocupate a scăzut, pe întreaga țară, de la 3,1% în 1965 la 2,2% în 1966 ; pentru populația neagră, însă, indicele respectiv a variat de la 2,8% la 0,4% în cazul bărbaților și de la 4% la 0,2% în cel al femeilor.

Un nou sistem de iluminat

În următoarele 12 luni, primele 1 000 bucăți de lămpi de iluminat cu vapori de sodiu de înaltă presiune vor fi instalate în perimetrul central al Londrei ; este primul oraș britanic unde autoritățile sînt de acord cu această măsură. Noul tip de lampă este de două ori și jumătate mai puternic decît actualele lămpi fluorescente care luminează străzile cu trafic intens.

Se consideră că pentru instalarea noilor tipuri de lămpi cu sodium în întreaga Anglie vor fi necesari 5 ani.

Pentru 5 miliarde dolari pe an...

În marile intreprinderi americane există un serviciu special de super-control numit „internal auditor", a cărui atribuție este „explorarea" activităților contabile, financiare și altele. Această explorare este efectuată de un serviciu independent în interiorul intreprinderii, „în scopul de a ajuta conducerea". Super controlorul, „internal auditor", trebuie să supravegheze, prin analize financiare periodice, conturile active și pasive, să urmărească executarea întocmai a instrucțiunilor și deciziilor direcției, să controleze corectitudinea informațiilor transmise conducerii. De fapt, sarcina de bază a unui „internal auditor" constă în a detecta și a preveni nu atît erorile, cît... fraudele, care, după aprecierea cercurilor de afaceri americane, sînt realizate într-un mod tot mai „științific". Acum cîțiva ani se estimase că „cifra de afaceri" a fraudelor de gestiune în S.U.A. atingea circa 5 miliarde de dolari anual...

Din reziduuri... terenuri fertile

Pentru administrațiile comunale din R.F.G. o problemă tot mai greu de rezolvat o constituie depozitarea, respectiv distrugerea, gunoiului menajer și a reziduurilor industriale, care în zilele noastre ajung la cantități din ce în ce mai mari. S-a calculat că, pe lîngă cele 20 milioane mc de reziduuri industriale, anual se adună 1,5 mc gunoi menajer de fiecare locuitor.

Pînă la urmă, după cum arăta ziarul TAT din Frankfurt pe Main, s-a propus o altă soluție : transportarea prin conducte a gunoiului, amestecat cu apă, spre Marea Nordului. După părerea experților, prin depunere, acesta va contribui treptat la unirea Insulelor frizice de est cu continentul. Operația nu ar duce la murdărirea apelor mării, dat fiind că deversarea gunoaielor s-ar face în bazine mari, construite din elemente prefabricate de beton, din care — înainte de racordarea conductelor — apa mării ar fi evacuată prin pompare. Inițiatorii proiectului speră că pe această cale se vor crea terenuri artificiale fertile, prielnice pentru agricultură.

Centrală electrică plutitoare

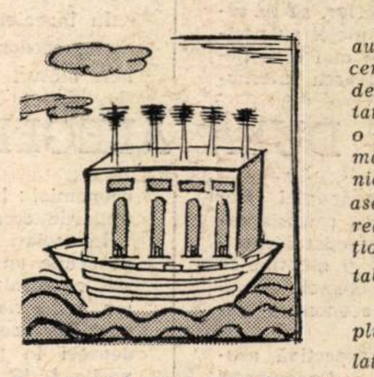

Specialiștii din orașul Gorki au realizat proiectul unei centrale electrice plutitoare, destinată ținuturilor îndepărtate ale Uniunii Sovietice, cu o populație rară și unde cele mai accesibile căi de comunicație sînt căile fluviale. În asemenea ținuturi, construirea de centrale electrice staționare este mai puțin rentabilă.

Prima centrală electrică plutitoare cu o putere instalată de 20 000 de kW va fi terminată în 1967 și va fi remorcată pe rîul Kolima, în apropierea centrului industriei aurifere din nord-estul Siberiei. Deplasamentul mic al navei pe care va fi instalată centrala va permite remorcarea ei și pe rîuri a căror adîncime nu depășește 1,5 metri. Asemenea centrale electrice plutitoare — deservite de numai 17 persoane — vor fi utilizate, de asemenea, pe diverse șantiere de construcții. Prevăzută cu turbine cu gaze, o astfel de centrală va folosi drept combustibil motorină și gaz ,iar prețul ei de cost va fi mai scăzut decît al centralelor staționare care se construiesc în prezent în ținuturile nordice.

C. GRIGORE

VARIANTE

De la o vreme dezbaterile în jurul relațiilor dintre țările europene au căpătat o amploare deosebită. În elementele pozitive ale acestei dezbateri se resimt configurația noii situații din lumea contemporană, inițiativele țărilor socialiste în direcția îmbunătățirii relațiilor intereuropene și a securității pe continentul nostru, acțiunile unor state occidentale care se degajă de negurile războiului rece. După opinia unor observatori, în unele țări vestice ale continentului s-ar cristaliza chiar, un nou „europeism" ca doctrină politică diferită de cea care a dominat gîndirea și acțiunile oficiale ale perioadei postbelice. Aceasta din urmă se identifica cu atlantismul, expresie a politicii și țelurilor urmărite de Statele Unite. „Neoeuropeismul" este considerat un refuz de a se mai urma tiparele atlantice. Într-un articol semnificativ intitulat „Sfîrșitul atlantismului", revista britanică SPECTATOR, constata că opinia publică dintr-o serie de țări vest-europene și mai ales din Germania Occidentală este tot mai nemulțumită de lipsa de mișcare manifestată în relațiile cu Estul și de „lipsa de dorință a conducătorilor de a adopta inițiative independente". În același timp însă, elementele pozitive în direcția stabilirii unui nou climat și îmbunătățirii relațiilor pe continentul european, provoacă partizanilor atlantismului adevărate coșmaruri.

Există la ora actuală o avalanșă de variante care tind să revitalizeze politica atlantică. Ce-i drept, intr-o anumită măsură, ele vădesc că se plătește un tribut realității, dar scopul lor este menținerea acelorași orientări care au inveninat atmosfera internațională, și care ridică obstacole în calea destinderii. În preajma sesiunii Consiliului N.A.T.O., care se va desfășura la mijlocul acestei luni, agitația adepților atlantismului a căpătat noi dimensiuni. E de precizat că toate variantele propuse nu aduc nimic nou ci constituie idei care au mai fost vehiculate de-a lungul anilor și exprimau bine-cunoscuta și discreditata pactomanie. Cunoscutul publicist conservator american David Lawrence, făcîndu-se ecoul unor opinii existente în Statele Unite, sugera că, dată fiind lipsa de sprijin a aliaților europeni pentru agresiunea în Vietnam, și criza din N.A.T.O., să se procedeze la încheierea unei noi alianțe militare. O astfel de alianță ar urma să adune sub o umbrelă pe „aliații devotați" ai Statelor Unite, atît din Europa cît și din Asia. Se rediscută în același timp modalități de a se suda pe plan economic relațiile politico-militare de sub patronajul S.U.A. Un colocviu în acest sens s-a desfășurat la mijlocul lunii trecute în Canada, în centrul dezbaterii aflîndu-se proiectul de creare a unei zone nord-atlantice a liberului schimb care, în afara țărilor capitaliste dezvoltate de pe cele două maluri ale acestui ocean să includă și Japonia, Australia și Noua Zeelandă. La recenta adunare a parlamentarilor N.A.T.O., a apărut în prim plan și tendința de a se institui o adevărată tutelă la nivelul blocului față de manifestările diferitelor țări membre, pe linia îmbunătățirii relațiilor intereuropene. Aproape simultan, Consiliul reprezentanților permanenți ai N.A.T.O., a aprobat, cu excepția Franței, concluziile raportului unor experți care preconizau că „singurul interlocutor valabil pentru discutarea problemelor referitoare la relațiile Est-Vest este N.A.T.O. în întregul său". Adepții intransigenți ai atlantismului apreciază, de asemenea, drept o cale necesară în vederea întăririi coeziunii de bloc, intrarea Marii Britanii în Piața Comună. Într-un articol intitulat „O Europă a Națiunilor", sociologul și publicistul francez Raymond Aron, atrăgea atenția că alternativa care se punea în trecut în vestul continentului între „mica Europă" (împreună cu Marea Britanie) este depășită de realitățile actuale. Autorul arăta că relațiile între statele continentului pot fi construite numai dacă se are în vedere o Europă a Națiunilor, a tuturor statelor din cuprinsul ei. Dealtfel, unul din motivele care contribuie la eroziunea doctrinei atlantismului îl constituie faptul că, în prezent, așa remarca M. Camps, colaboratoare a Institutului britanic de relații internaționale, în cartea „What Kind of Europe", nu numai Franța, dar și alte state occidentale de pe continent, acordă mai multă importanță apărării intereselor lor naționale decît în urmă cu cîțiva ani. Acest lucru poate fi constatat în domenii din cele mai diferite. Astfel, deși presați de termenul limită de 30 noiembrie, participanții la ultima sesiune a Consiliului ministerial al Pieței Comune n-au reușit să se înțeleagă asupra ofertelor de remis negociatorilor de la Geneva ai „rundei Kennedy". „Imposibilitatea în care se află Consiliul în definirea conținutului ultimelor oferte privind produsele agricole, e o dovadă suplimentară a înverșunării pe care fiecare țară o depune în apărarea a ceea ce consideră a fi în interesul național..." (LE MONDE).

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), **P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu** (redactor șef adjunct), **T. Cristureanu, Gh. Dolgu** (redactor șef adjunct), **D. Dumitriu** (redactor șef adjunct), **Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu** (secretar general de redacție), **I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.**

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din intreprinderi și instituții. Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. **40 470**

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 49 (173)
VINERI
9 decembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

CONSTRUCȚIILE DE LOCUINȚE - REALIZATE LA TERMEN!

ANUL ÎNCEPE CU... PRIMUL TRIMESTRU

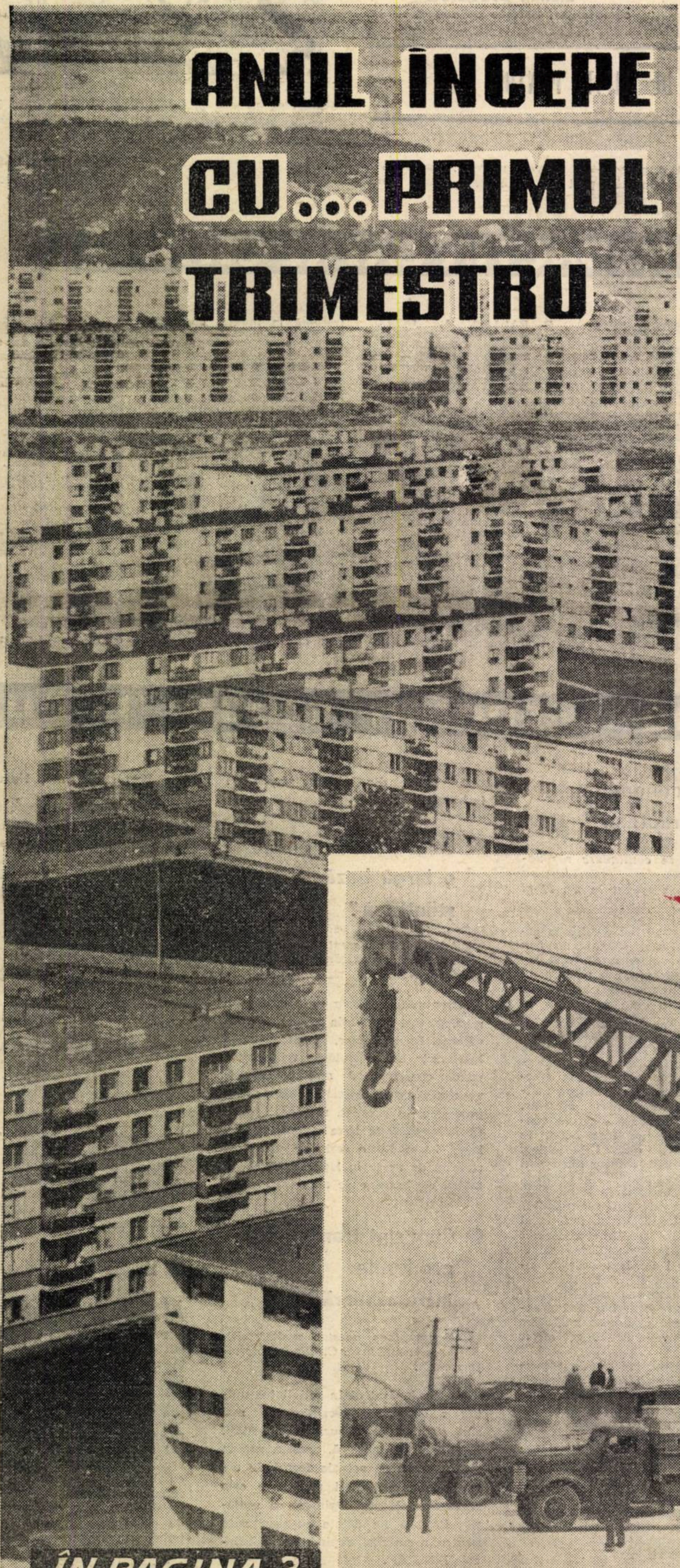

ÎN PAGINA 3

DIN SUMAR

• Consfătuire pe tema:
PERFECȚIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI SUPERIOR ECONOMIC (în pag. 5)

• Dezbateri:
APARATUL DE CONDUCERE ȘI ADMINISTRATIV ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE
Mărime • Structură • Retribuire
(în pag. 8–9)

ANCHETA NOASTRĂ

VEHICULAREA PRIN TRANZIT A MĂRFURILOR

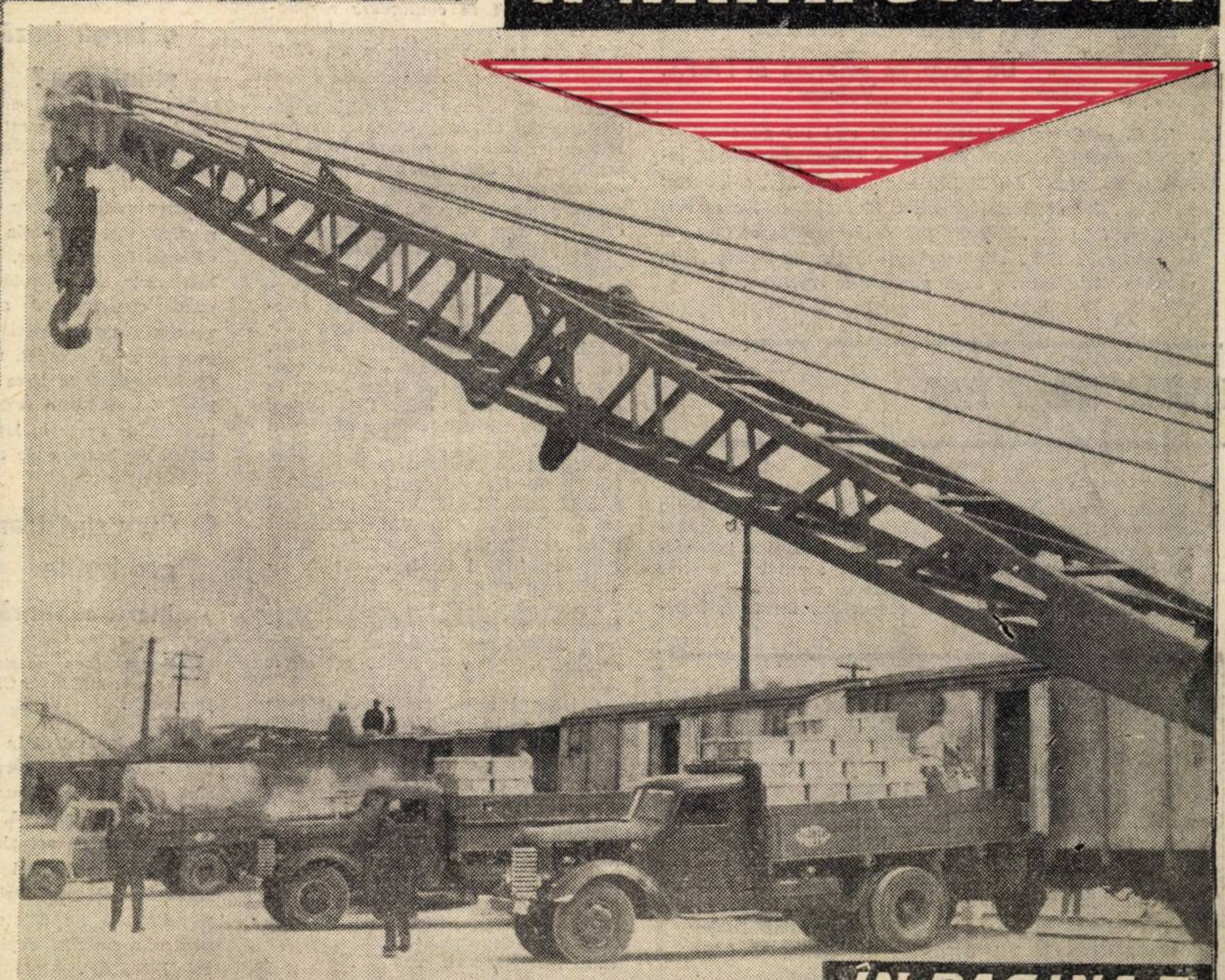

ÎN PAGINA 7

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

ECOUL A AVUT... ECOU?

ÎN foiletonul **Mașina de tradus sunete metalice** *(Viața economică" nr. 37) era vorba de utilizarea nerațională a unor butelii în valoare de peste 2,5 milioane lei* **Două întreprinderi, care se ocupă de umplerea buteliilor, ne scriu :**

„Deși, articolul publicat nu se ocupă direct de activitatea combinatului nostru, totuși, ne exprimăm regretul față de modul defectuos în care sînt păstrate și manipulate recipientele de oțel proprietatea I.R.V.L.F.-ului. Acestea, ne sînt puse la dispoziție pentru a le umple cu bioxid de sulf, în cele mai multe cazuri, în stare necorespunzătoare, degradate, cu garnituri lipsă...

Credem că articolul publicat de „Viața economică", va avea eficacitate și — pe viitor — vom primi recipientele în stare utilizabilă.

C. ȘULEA
director adjunct, Combinatul chimico-metalurgic „Gh. Gheorghiu-Dej"
Baia Mare

„Sîntem de acord cu propunerea ca, la fiecare facturare, să se încaseze, sub formă de garanție, o sumă medie apropiată de valoarea buteliilor. Prin această măsură, vor fi eliminate unele goluri de producție provocate în uzina noastră din lipsa recipientelor, iar beneficiarii vor da atenție folosirii lor mai raționale.

Socotim că la Baia Mare este necesară o stație de verificare pentru evitarea plimbării tuburilor goale din regiunea Maramureș la București și înapoi

Gh. RADU
director adjunct, Uzina chimică-Valea Călugărească

N. R. — Am publicat în nr. 44, răspunsul trimis redacției de Departamentul pentru valorificarea legumelor și fructelor — București în legătură cu folosirea buteliilor. Au început să se simtă efectele măsurilor luate ?

CRITICĂ INVERSATĂ

ÎN dimineața zilei de 11 noiembrie salariații Întreprinderii de alimentație publică — „Vulcan" — au avut o surpriză neplăcută. Rubrica „Săptăminal — un grafic comentat" sub titlul „Nu este suficient să ai vad comercial bun !" analiza activitatea a două întreprinderi din sectorul alimentației publice din Capitală : I.A.P.L. „Vulcan" și I.A.P.L. „Bistrița". La prima vedere faptul că o revistă economică se ocupă de activitatea noastră, ne-a bucurat. Citind însă textul respectiv, am rămas surprinși de faptul că cifrele care arătau realizările I.A.P.L. „Vulcan" erau trecute ca fiind realizări ale I.A.P.L. „Bistrița". Această întreprindere era lăudată, iar noi — criticați pentru unele nerealizări care aparțineau, de fapt, I.A.P.L. „Bistrița".

Rugăm redacția să facă cuvenita rectificare.

Un grup de salariați ai I.A.P.L. „Vulcan"

N. R. — Semnatarii scrisorii de mai sus au dreptate. În comentariul amintit, autorul — **Constantin Moisii**, *inspector comercial din M.C.I. — dintr-o eroare, a inversat numele celor două întreprinderi. Și astfel, în loc să evidențieze I.A.P.L. „Vulcan" pentru realizările obținute și să critice I.A.P.L. „Bistrița" pentru unele rămîneri în urmă, a făcut invers. Fapt pe care îl regretăm.*

DEBITOR RĂU PLATNIC

CA urmare a îmbunătățirii factorului de putere, Fabrica de ciment Bicaz trebuia să primească de la Întreprinderea regională de electricitate Bacău, bonificații la energia consumată lunar. La acest capitol avem însă o serie de nemulțumiri cauzate de întîrzierea cu care I.R.E. — Bacău ne achită bonificațiile respective. De fapt, întîrzierea a început din septembrie 1965, iar suma pe care trebuia s-o încasăm — pînă în octombrie a.c. — era destul de însemnată.

Am făcut demersurile necesare, dar fără nici un rezultat. Ne-am gîndit să ne adresăm și presei, poate astfel vom rezolva această situație. Nu de alta, dar asemenea situații între întreprinderi nu trebuie să existe. Mai sînt puține zile pînă la sfîrșitul anului, iar fabrica noastră are serioase fonduri imobilizate.

Stelian DANILIUC
contabil-șef, Fabrica de ciment Bicaz

Abonați-vă din timp pe anul 1967 la revista săptăminală

viața economică

Costul unui abonament este de : 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni.
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

SOLUȚIE... DE LIPIT PANTOFI

AM cumpărat o pereche de pantofi marca „Dîmbovița" București. Speram să-i port cel puțin cîteva luni. Dar, după 28 de zile, la prima lapoviță, tălpile au început să se deslipească. Într-o zi am ajuns acasă ud leoarcă.

Soluția ? Una care... să lipească pantofii.

Emil BUZESCU
economist – București

REDACȚIA CĂTRE CITITORI

DUMITRU TĂTARU, Fabrica de Hîrtie Petrești — — Angajatul care a desfăcut contractul de muncă din inițiativa sa, în condițiile art. 19 din Codul Muncii și s-a reîncadrat în altă unitate, se consideră că are vechimea în muncă întreruptă, chiar dacă reîncadrarea s-a produs a doua zi de la părăsirea întreprinderii unde a lucrat. În consecință, vechimea dv. neîntreruptă, pe baza căreia se calculează ajutoarele materiale pe linia asigurărilor sociale de stat, se calculează de la data reîncadrării în noua unitate.

I. R., București — Răspunsul Ministerului Învățămîntului, este identic cu cel primit de dv. în 1965 .Desigur, vă puteți adresa și altor organe de stat.

VIRGIL TĂNĂSESCU, Turnu Severin. — Încercați la Uzinele mecanice.

D. PALAGE, A. IANCU, Cluj — Tematica cerută va fi expediată în curînd.

D. PERIANU, Galați — Articolul **Controlul bancar prin credite** a fost primit și predat secției de specialitate.

DUMITRU NEACȘU, comuna Bascov, regiunea Argeș — Acordarea concediului suplimentar pentru angajații care prestează muncă în condiții deosebite, se face conform prevederilor Hotărîrii Consiliului de Miniștri nr. 1478 1952. Potrivit art. 1 din această hotărîre, au dreptul la acest concediu numai angajații din profesiile și de la locurile de muncă (operațiile) prevăzute în listele anexă. În aceste liste nu figurează și operația de deburaj (curățire carde), astfel că nu aveți drept la concediul suplimentar la care vă referiți. Potrivit H.C.M nr. 186/1951, aveți însă dreptul la concediul suplimentar pentru vechime neîntreruptă în muncă, dacă îndepliniți condițiile stabilite de art. 6

ERVIN HIRȘ, economist, Ministerul Industriei Construcțiilor. Propunerea dv. de a se reține angajaților, în fiecare lună, cîte 8% din cîștigul lunar, pentru ca la plecarea în concediu să aibă la dispoziție o sumă mai mare de bani fără să fie necesară plata indemnizației de concediu este în contrazicere cu legislația muncii în vigoare care nu permite să se facă asemenea rețineri din salariu. Propunerea dv. nu apare nici rațională, deoarece fiecare angajat care pleacă în concediu, cunoscînd data la care va primi salariul după înapoierea la locul de muncă, are posibilitatea să rețină din indemnizația ce i s-a plătit cu anticipație, sumele pe care le consideră necesare. De asemenea, așa cum arătați de altfel și dv., orice angajat poate depune în mod sistematic o parte din salariul său la CEC beneficiind în acest caz și de dobînda cuvenită.

EUGENIA BUZATU, Uzina de fibre sintetice — Săvinești. Fiind absolventă a școlii medii tehnice de hidroenergetică, aveți dreptul să fiți încadrată pe funcția de tehnician II **în specialitatea în care sînteți pregătită sau într-o activitate similară.**

Întrucît în anul 1960, cînd s-a aprobat Hotărîrea 1053/1960 nu ocupați o funcție tehnică, iar în prezent sînteți angajata unei unități cu un profil al producției total diferit de cel al specialității pentru care v-ați pregătit, nu este posibil să fiți promovată din funcția de merceolog în aceea de tehnician II. Precizăm că funcția de merceolog nu este considerată funcție tehnică.

ECOURI · ECOURI · ECOURI · ECOURI

Rolul economic al contractelor

PUBLICĂM în continuare răspunsuri pe marginea articolului cu titlul de mai sus apărut în nr. 41 al revistei noastre :

„Lipsurile sesizate cu privire la activitatea I.C.I.L.-ului Oltenia au fost înlăturate. Este adevărat că, unii recepționeri ai întreprinderii noastre au efectuat determinarea procentului de grăsime numai o dată pe zi. În această direcție am luat măsuri pentru intensificarea controlului asupra activității centrelor de preluare a laptelui.

De asemenea, împreună cu conducerile cooperativelor agricole am efectuat controlul la grajduri asupra mulsului. În 80 de cooperative agricole, din cele 91 în care s-a efectuat controlul, rezultatele au fost bune, în sensul că laptele obținut la mulsul supravegheat a fost superior din punct de vedere al conținutului în grăsime. La Centrul Brădiceni, unde într-adevăr laptele livrat în cursul trimestrului II a avut sub 3,5% grăsime, în trimestrul III conținutul în grăsime a depășit 3,5%. Astfel, prin recalcularea cantității de 16 797 l de lapte efectiv livrată s-au obținut 18 962 l.

Pentru îmbunătățirea pregătirii profesionale a recepționerilor întreprinderii noastre, am organizat instruirea acestora în perioada 20—30 octombrie a.c.

Colectivul Întreprinderii de comercializare și industrializare a laptelui Oltenia, apreciază sprijinul acordat de revista „Viața economică" în vederea adoptării unor măsuri eficiente pentru perfecționarea relațiilor cu cooperativele agricole. Articolul publicat în revistă a fost dezbătut cu conducerile oficiilor raionale, cu care ocazie s-au stabilit sortimentele de produse lactate ce vor fi contractate pentru anul 1967 cu cooperativele agricole, pe perioade, în funcție de ritmul livrărilor și nevoile întreprinderii noastre".

ing. C. MĂJINĂ
directorul I.C.I.L. – Oltenia

Pe scurt, din cîteva răspunsuri întîrziate.

Au normele actuale o largă bază științifică?

ÎN legătură cu acest articol (nr. 30) Direcția organizării muncii din M.I.C.M. arată :

„Propunerile făcute în „Viața economică" sînt în atenția organelor competente. Pentru viitor, s-a prevăzut ca Institutul de cercetări tehnologice pentru construcții de mașini să rezolve unele cazuri speciale apărute în producție. În prezent, institutul amintit îmbunătățește baza normativă, reluînd în studiu o serie de probleme ridicate de uzine în legătură cu parametrii regimurilor de așchiere".

Cum sînt transportate produsele întreprinderii?

PE marginea acestei anchete Direcția regională C.F.R.-Iași ne informează :

„Este adevărat că în activitatea unităților de expediție-camionaj, mai sînt o serie de lipsuri și greutăți. După părerea noastră, acestea provin și din cauză că actuala formă de organizare a activității respective este necorespunzătoare. Opinăm, ca unitățile E.C. să fie dotate cu parc auto pentru a nu mai depinde de autobazele D.R.T.A.".

Referitor la Depozitul de coletărie al D.R.T.A.-București, Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene ne scrie :

„În prezent, se întreprinde un studiu tehnico-economic pentru extinderea actualei magazii sau pentru construirea uneia noi".

N.R. — Așteptăm și noi rezultatul acestui studiu.

Îmbunătățirea STAS-ului la achiziționarea linii indigene

LA acest articol (nr. 35), Consiliul Superior al Agriculturii consemnează :

„Revizuirea standardului lînii nespălate este în atenția noastră. Noul standard — care urmează să fie supus aprobării — va cuprinde parametri îmbunătățiți care să asigure o calitate mai bună a lînii predate de unitățile producătoare".

După un raid anchetă

RAIDUL anchetă despre perfecționarea organizării producției și a muncii (în nr. 18 al revistei), constituie și un util schimb de experiență între întreprinderi. (Răspuns primit de la M.I.C.M.).

Pentru rezolvarea celor arătate în raidul-anchetă amintit și în răspunsul Uzinei nr. 2 din Brașov, (din nr. 29 al revistei) menționăm că M.I.C.M. a făcut intervenții la C.S.M.S. în vederea creării funcției de inginer specialist cu limite de salarizare superioare funcției de inginer principal. De asemenea, s-a intervenit și s-a aprobat de către C.S.M.S. transferarea maiștrilor și maiștrilor principali pe posturi de tehnicieni în cadrul serviciului organizarea producției, cu limitele de salarizare ale funcției de maistru sau maistru principal.

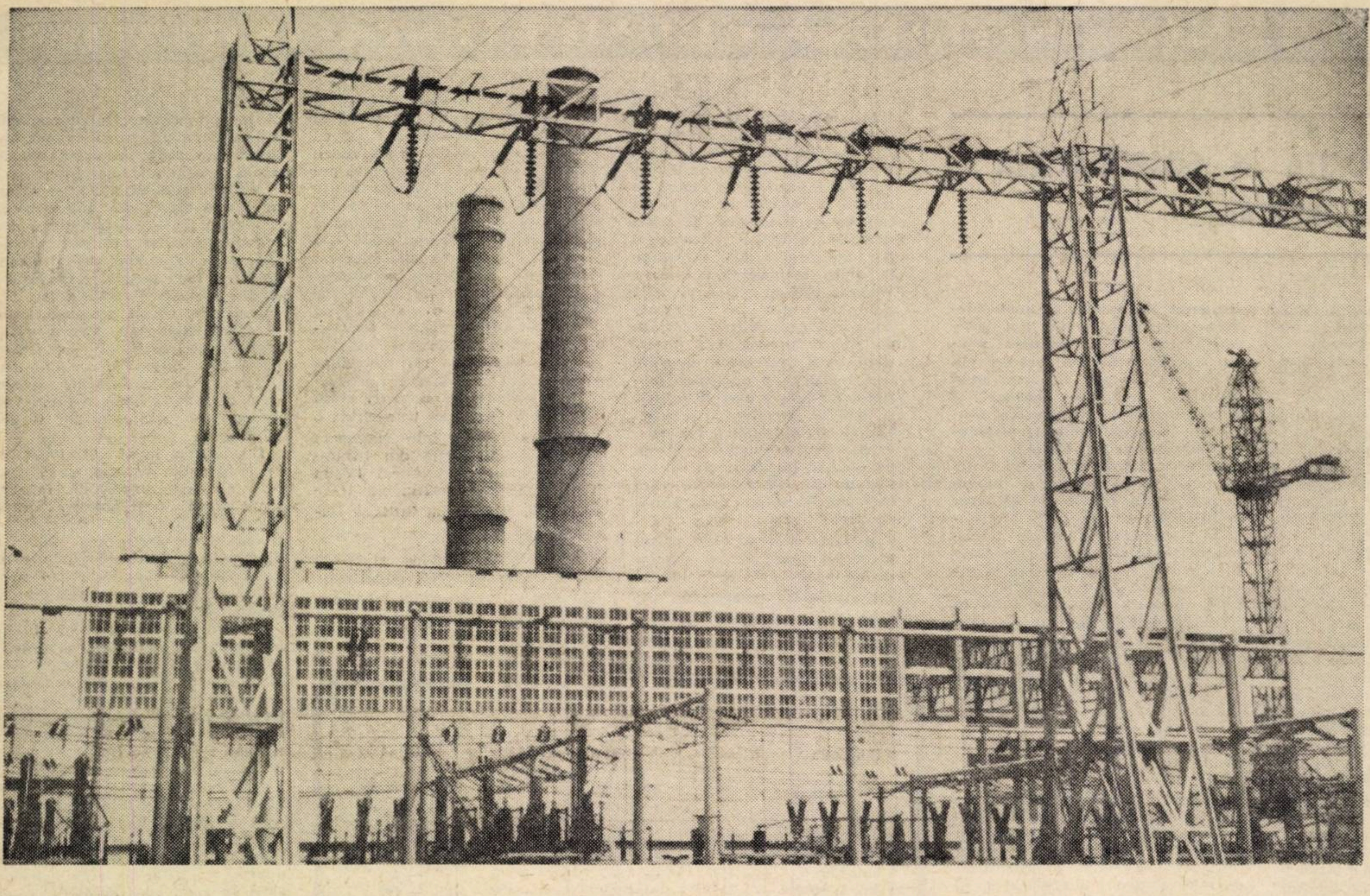

Centrala electrică de termoficare București-Sud (Foto: GH. VINȚILA)

Construcțiile de locuințe — realizate la termen!

ANUL ÎNCEPE CU... PRIMUL TRIMESTRU

ORAȘELE regiunilor Galați și Bacău prezintă astăzi, spre deosebire de trecutul nu prea îndepărtat, un peisaj urbanistic modern. Zecile de uzine și fabrici noi se îmbină armonios cu arhitectura plăcută a sutelor și miilor de blocuri de locuințe cu multe etaje, construite în anii din urmă. **Galațiul** *sau* **Brăila**, **Bacăul** *sau* **Piatra Neamț, orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej** *sau* **Focșani** *— ca, de altfel, toate celelalte orașe — poartă pecetea noului.*

Au parcă ceva inedit construcțiile din această parte a țării! Masivitatea lor, arhitectura care deosebește un oraș de altul, spațiile mari afectate diferitelor utilități (comerciale, culturale și sociale), drumurile largi, asfaltate, întineresc vechile urbe moldovenești. Dezvoltarea industrială a schimbat unele tradiții în ocupația populației. Astăzi întîlnești pe aceste meleaguri chimiști, siderurgiști, constructori de mașini, specialiști în energetică și electrotehnică, în industria celulozei și a fibrelor sintetice etc.

La realizarea tuturor acestor înnoiri și-au dat mîna arhitectul cu proiectantul și ambii cu constructorul. În strînsă colaborare — pe baza fondurilor de investiții repartizate de stat — aceștia își continuă activitatea la înălțarea a noi obiective industriale, la construirea de blocuri de locuințe și edificii social-culturale.

În 1966, au fost prevăzute a se realiza în regiunea Galați 3 128 de apartamente, dintre care numai în cartierul Țiglina III peste 1 700, pentru salariații Combinatului siderurgic. În regiunea Bacău, planul de construcții pe 1966 cuprinde realizarea a 1 548 apartamente — 700 în orașul Bacău, 200 în Piatra Neamț *ș.a.m.d. O parte din construcțiile prevăzute au și fost realizate și date în folosință.*

Dar se situează în prezent proiectanții și constructorii la nivelul înfăptuirii integrale a sarcinilor de plan? Ritmul lucrărilor este corespunzător condițiilor existente? *Sînt întrebări firești, puse deopotrivă, tuturor celor ce răspund de înfăptuirea sarcinilor de investiții, pentru a desprinde măsurile ce se impun, astfel încît noile construcții de locuințe să fie date la termen în folosință.*

● Optimism — dar nu numai atît

DIN schimburile de opinii avute pe șantiere cu constructorii și cu unii proiectanți și beneficiari (reprezentanți ai sfaturilor populare regionale) în legătură cu mersul lucrărilor, a rezultat că există condiții ca pînă la sfîrșitul anului, planul să fie realizat nu numai valoric, ci și fizic.

Analizînd însă în amănunt cifrele — sinteză a realizărilor — rezultă că optimismul manifestat nu este întru totul justificat, că față de graficele întocmite se consemnează pînă în prezent serioase rămîneri în urmă.

Aspect din Piatra Neamț

La Galați, pînă la 15 noiembrie a fost realizat doar 64% din planul anual de predare a apartamentelor, iar la Bacău, în 10 luni, 67,5%.

Desigur, au fost și unele cauze obiective care au contribuit la această situație: **la Galați**, de pildă, pentru microraioanele 16 și 16 A, D.S.P.A.C. a întocmit un studiu tehnico-economic. El nu a ținut însă seama de un lucru esențial: densitatea de apartamente pe ha. Din această cauză, studiul a fost respins. Refacerea lui, precum și elaborarea proiectelor de execuție au necesitat cîteva luni, astfel că lucrările propriu-zise au început abia în cursul lunii iulie. Din totalul de 1 760 apartamente, planificate pe acest an în Țiglina III, s-au realizat, pînă la 15 noiembrie, doar 820, adică mai puțin de jumătate. Este adevărat că, în ultimele luni, multe lucrări au fost mecanizate, realizîndu-se la fiecare 4 zile cîte un nivel. Acest ritm, după părerea noastră, nu este atît de accelerat încît să permită, mai ales în condițiile timpului nefavorabil, recuperarea rămînerii în urmă.

În **regiunea Bacău**, urma să se realizeze inițial în acest an, 1 383 apartamente. În luna iulie, planul a fost însă suplimentat cu 160 de apartamente. Documentația tehnică pentru ele a fost elaborată în august și septembrie a.c. Acestea ar fi cauzele principale pentru care, în prezent, o mare parte din construcțiile de locuințe nu au fost sau nu vor putea fi date în folosință conform graficelor fixate.

● O eșalonare ce s-ar fi cerut... reeșalonată

GREUTĂȚILE amintite au stînjenit, activitatea constructorilor. Ele nu sînt însă singurele. Trebuie spus că atît în regiunea Galați, cît și în regiunea Bacău s-a pornit, chiar de la începutul anului, „cu stîngul" în ce privește întocmirea graficelor de pre-

V. BOESCU
L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 10)

NOI CAPACITĂȚI DE PRODUCȚIE

● În apropierea **Combinatului petrochimic din PITEȘTI** au început lucrările de organizare a șantierului **uneia dintre cele mai mari rafinării din țară.** Pe o suprafață de 130 de ha se vor ridica instalații complet automatizate care vor produce derivați ai țițeiului cu caracteristici superioare.

● **La noua fabrică de elemente de automatizare din CAPITALĂ a început montajul mașinilor și instalațiilor.**

● A intrat în funcțiune la **OCNA MUREȘULUI o nouă fabrică de bicarbonat de sodiu.** Capacitate anuală: 11 000 de tone.

CREAȚII FINALIZATE

● **De la Uzina „Timpuri noi" a fost** expediat beneficiarilor **primul lot de compresoare pentru locomotive Diesel hidraulice de 700 cai putere.**

● **Redresorul de 250 amperi** este cel mai nou produs realizat la uzina bucureșteană **„Electromagnetica".** El este destinat în special alimentării cu curent

CURIER

electric a centralelor telefonice automate de mare putere.

● Tot în domeniul electrotehnic se remarcă **și producerea primului lot de aparate de radio tranzistorizate de tipul „Nordic"**, cu virtuți auditive superioare. Marca Electronica.

● **Fabrica de celuloză și hîrtie PALAS-CONSTANȚA** a început să producă **un nou sortiment de hîrtie.** Tratat la suprafață cu cauciuc natural și amidon oxidat, noul sortiment va fi utilizat îndeosebi la tipăriturile ilustrate.

ȘTIINȚĂ ȘI PRODUCȚIE

● Pe lîngă **Combinatul chimic din Borzești** se construiesc **noi instalații pilot pentru efectuarea cercetărilor științifice în domeniul producerii și îmbunătățirii îngrășămintelor, insecticidelor și fungicidelor,** printre care permidiul — un fungicid deosebit de eficient.

● **La Combinatul chimic-Craiova noi tipuri de catalizatori și noi procedee de recuperare a oxizilor de azot au** fost introduse în producție, iar la **Combinatul chimic din Tîrnăveni** s-au conceput și aplicat **dispozitive automate de prelungire a electrozilor la cuptoarele de carbid** — dispozitive care asigură continuitatea producției.

● **În laboratorul Uzinei „Înfrățirea" din Oradea** a fost elaborat **un nou amestec de rășini sintetice pentru confecționarea miezurilor de turnare.** Astfel, durata de autoîntărire a miezurilor se reduce de la patru ore la 30 de minute.

ÎN MEDIUL RURAL

● În aceste zile s-au încheiat **lucrări de irigații efectuate de cooperativele agricole de producție din regiunea Bacău** pe o suprafață de 1500 de hectare.

● **Toate localitățile rurale din raionul Criș — regiunea Crișana au fost electrificate.** Într-un **stadiu avansat** al încheierii electrificării satelor se află și **regiunile Argeș și Hunedoara,** unde de la începutul anului s-au electrificat 100 de localități rurale.

EFICIENȚĂ SPORITĂ ÎN GOSPODĂRIREA MIJLOACELOR CIRCULANTE

PE baza instrucțiunilor în vigoare, întreprinderile își stabilesc trimestrial (în prezent și lunar) factorii care influențează accelerarea sau încetinirea vitezei de rotație a mijloacelor circulante.

Prin Direcțiile regionale de statistică se centralizează numai stocurile supranormative existente în ultima zi a trimestrului, spre a servi ca mijloc de analiză. Se omite, astfel, discutarea elementelor de bază, care oglindesc modul de gospodărire a mijloacelor circulante : planul de realizări și media stocurilor existente în cursul întregii perioade de plan. **Trecîndu-se cu vederea factorii care condiționează viteza de rotație, întreprinderile nu sînt mobilizate să ia măsuri pentru justa utilizare a fondurilor de rulment. Stocurile supranormative, — determinate numai pe baza datelor din ultima zi a trimestrului, — constituie un element întîmplător, care poate pune întreprinderile analizate în situații favorabile sau nefavorabile.**

În unele întreprinderi se constată — la un moment dat — atît stocuri supranormative cît și normative neangajate. Aceasta ca urmare a faptului că imobilizările în stocuri supranormative se determină pe fiecare element al fondului de rulment în parte și tot astfel se și raportează, fără a se ține seama de subnormativele înregistrate la unele elemente. În schimb, cu ocazia stabilirii volumului creditului de creșteri la care întreprinderea are dreptul (operațiune făcută cu ocazia verificării garanțiilor), la creditarea creșterilor de normative se ia în considerare totalul mijloacelor circulante. Supranormativele se compensează cu subnormativele, iar creditul de creșteri se acordă pentru totalul stocurilor ce depășesc normativul minim.

Împrumuturile acordate pentru nevoi temporare pînă la maximum 90 de zile se iau în considerare, ca surse de formare a mijloacelor circulante, contribuind la diminuarea stocurilor supranormative ce se raportează prin D.R.S. Împrumuturile pentru creșteri de normative, cu termen de restituire pînă la un an, nu sînt însă luate în totalitate în considerare ca surse de formare a mijloacelor circulante.

Dacă mijloacele circulante, luate în garanția creditului bancar acordat pentru creșteri de normativ, s-au determinat în mod just și formarea stocurilor creditate este consfințită prin acordarea creditului (măsură menită să ducă la îndeplinirea planului în mai bune condițiuni), nu se poate concepe ca o parte din aceste mijloace să fie raportate ca imobilizări în stocuri supranormative.

Instrucțiunile privind determinarea imobilizărilor în stocuri supranormative nu țin seama de faptul că independența economico-operativă dă întreprinderilor posibilitatea unei largi inițiative în a-și alege căile și mijloacele cele mai potrivite pentru buna gospodărire a fondurilor cu care au fost dotate. În foarte multe cazuri, tocmai datorită măsurilor de bună gospodărire, fondurile de rulment temporar disponibile la unele elemente (subnormativele) sînt utilizate în procesul de producție, pentru aprovizionări cu caracter sezonier, evitîndu-se în acest mod utilizarea creditelor bancare și unele cheltuieli neproductive, ocazionate de plata dobînzilor aferente împrumuturilor obținute.

Acest principiu al independenței operative este recunoscut într-un anumit fel de H.C.M. nr. 1572/1957 și Instrucțiunile nr. 1 ale Ministerului Finanțelor și Băncii Naționale : se dă întreprinderilor posibilitatea să se gospodărească în cadrul normativului total și să utilizeze fondurile disponibile la unele elemente, pentru completarea fondurilor necesare producției la alte elemente. Dar instrucțiunile referitoare la raportarea imobilizărilor în stocuri supranormative, obligă întreprinderile să respecte normativele mijloacelor circulante pe fiecare element al fondului de rulment.

Socot că este necesar un sistem de raportare a unor indicatori ce influențează accelerarea sau încetinirea vitezei de rotație, precum și rezultatele obținute. Indicatorii respectivi se stabilesc trimestrial de întreprinderile industriale și se evidențiază în „situația vitezei de rotație a mijloacelor circulante" (cap. XV). **Propun ca, în locul actualei situații a imobilizărilor, să se raporteze prin Direcția regională de statistică următoarele : îndeplinirea planului de realizări (planificat, realizat procentual) ; soldul mediu al mijloacelor ce se normează (media normativelor și a creditelor, media soldurilor efective, depășiri sau nerealizări față de media normativelor și a creditelor) ; accelerarea sau încetinirea vitezei de rotație în zile (la mijloacele ce se normează față de plan, la cele ce nu se normează și la total mijloace față de perioada precedentă) ; eliberările sau imobilizările de fonduri în mii lei (la mijloacele ce se normează în comparație cu planul, la cele ce nu se normează și la totalitatea mijloacelor în comparație cu perioada anterioară).**

Pentru ca indicatorii să evidențieze cît mai real modul de gospodărire a mijloacelor circulante, este necesar **să se îmbunătățească și sistemul de calcul al valorii medii a mijloacelor circulante, în sensul ca soldurile medii lunare, pe baza cărora se determină valoarea medie a mijloacelor existente în întreprinderi în perioada analizată, să se stabilească și în funcție de soldurile existente la 15 ale fiecărei luni** (nu numai pe baza cifrelor înregistrate la începutul și sfîrșitul lunilor). Ar fi totodată indicat ca, o dată cu indicatorii de mai sus, să se raporteze și valoarea stocurilor de materii și materiale fără mișcare sau cu mișcare lentă, valoarea comenzilor sistate sau anulate existente în producția neterminată, precum și valoarea produselor inutilizabile, existente la sfîrșitul fiecărui trimestru.

Mihai M. POPEANGĂ
director adjunct, Sucursala regională Brașov a Băncii Naționale

CU UN KM GREOI...

SISTEMUL actual de control al fondului de salarii pentru muncitori, la producția de bază în construcții-montaj, este legiferat prin H.C.M. 457/1961 și Instrucțiunile de aplicare nr. 1629/1961. Stabilirea fondului de salarii admisibil se face trimestrial prin înmulțirea coeficientului de corecție KM (stabilit ca raport între fondul de salarii planificat anual la muncitori și valoarea manoperei de deviz aferent planului anual) cu manopera din situațiile de plată, cumulat de la începutul anului.

Față de controlul fondului de salarii stabilit prin H.C.M. 3031/1952, actualul sistem — potrivit H.C.M. 457/1961 — a însemnat un progres : s-a căutat să se lege controlul fondului de salarii de un element obiectiv, manopera de deviz. Din practica aplicării actualului sistem, rezultă însă unele aspecte negative și chiar inconsecvențe :

- Volum mare de muncă pentru extragerea manoperei de deviz, necesitatea unor verificări și respectiv a obținerii vizei filialelor Băncii de Investiții pe fiecare lucrare, ținerea unor evidențe speciale de devize intrate și a manoperei aferente.
- Fondul de salarii pentru muncitori, aferent altor operațiuni în afara manoperei de deviz, rezultă din compararea fondului de salarii total cu cel necesar pentru manopera de deviz. La întocmirea planului de muncă și salarii nu se ia în considerare manoperă de deviz aferentă lucrărilor și necesarul de fond pentru alte operațiuni în afara manoperei de deviz. Variația **KM** pe trimestrele I-III nu are nici o legătură cu o cotă variabilă de cheltuieli de salarii pentru alte operațiuni decît manopera, neavînd nici o explicație plauzibilă (variația în 1965 a fost între 1,32 și 1,42 la unitatea 1 și între 1,22 și 1,32 la unitatea 2 a trustului). Neplanificîndu-se fondul de salarii pe elemente analitice, nu este normal să se ceară controlul de salarii după aceste elemente.
- Este necesar un volum mare de muncă pentru a ajunge ca în zilele de 8—10 ale lunii următoare trimestrului expirat să fie întocmit extrasul manoperei din situațiile de plată.
- Prin planul de muncă și salarii pe trimestrul I se dă un procent de fond de salarii mai mare decît pe celelalte perioade, legat de faptul că în această perioadă există o influență puternică a timpului nefavorabil. Calculul după **KM** nu ține seama de acest element obiectiv. Se ajunge la situația curioasă că unele unități de construcții au o relație justă a indicatorilor de plan (respectiv, economie de fond de salarii admisibil, calculat după procentul de realizare a producției globale) și depășiri după calculul KM pe trimestrul I.

Variația obținută între manopera din situații de plată din trimestrul I pînă în trimestrul IV în 1965, la trustul nostru, nu trece de 5—6%, ceea ce nu justifică calculul după **KM.** De altfel, comparația calculului fondului de salarii muncitori în 1965/1966, după sistemul **KM** și după sistemul procentelor producției globale, arată următoarele :

— în mii lei—

Perioada	Unitatea I		Unitatea II	
	După calcul **KM**	După calcul admisibil prod. glob.	După calcul **KM**	După calcul admisibil prod. glob.
Trim. I. 1965	+ 1 274	+ 169	+ 138	— 38
Sem. I. 1965	+ 885	+ 2 300	— 65	— 494
9 luni/1965	+ 1 117	+ 2 869	— 61	— 446
Trim. I. 1966	+ 317	— 4 110	— 44	— 192

\+ = depășiri
— = economii

Din tabel reiese că pentru justificarea depășirii din trimestrul I, atît în 1965 cît și în 1966, s-au adus ca argumente condițiile speciale de lucru ale acestei perioade. La unitatea 1, de exemplu, situația fondului de salarii admisibil era în trimestrele II—III mai grea decît rezultă după **KM** (perioade apropiate de trimestrul IV cînd se revine la calcul după procentul producției globale).

De aceea **propunem un sistem de control în care fondul de salarii admisibil să se calculeze trimestrial după coeficientul de realizare a producției globale, pe perioade cumulate (trimestrul I, semestrul I, 9 luni, an). Stabilirea limitelor de competență a aprobărilor de depășiri să fie făcute de un colectiv care să definitiveze toate detaliile unui nou sistem de control fond salarii, mai eficient și mai adecvat noilor sarcini.**

Constantin CHITIC
inginer

Mironica OLARU
economistă
Trustul 1 Construcții — București

SISTEMUL DE FINANȚARE A PLANULUI TEHNIC SE CERE ÎMBUNĂTĂȚIT

FINANȚAREA tehnicii noi constituie o problemă importantă pentru promovarea progresului tehnic în economia națională. De sistemul de finanțare depinde, între altele, ritmul de achiziționare, numărul și calitatea mașinilor și utilajelor cu care se dotează unitățile industriale. Potrivit reglementărilor în vigoare, acțiunile din planul tehnic se finanțează din următoarele surse *(vezi tabelul).*

Din tabel se desprinde clar faptul că obiective identice sînt finanțate din surse diferite, fiind reglementate de acte normative deosebite. Fenomenul se petrece în cadrul aceleiași ramuri și chiar întreprinderi. Asupra actelor normative care reglementează finanțarea tehnicii noi, consider că este necesar să se poarte unele discuții.

H.C.M. nr. 121/1963, de pildă, prin care se stabilește înființarea „Fondului pentru introducerea tehnicii noi", nu cuprinde toate întreprinderile industriale din economia națională. Din această cauză, întreprinderile omise finanțează tehnica nouă prin normativul mijloacelor circulante, special afectat acestei destinații.

Se cere cu insistență acum ca din fondul de tehnica nouă să se achiziționeze și utilaje. Este cunoscut că utilaje se mai achiziționează și din fondurile de investiții și credite de mică mecanizare. Așa stînd lucrurile, nu e de mirare că în întreprinderi se mai găsesc utilaje de mare productivitate nefolosite la capacitatea lor sau în unele cazuri, date disponibile.

Modernizarea utilajelor — acțiune legată direct de introducerea tehnicii noi — se finanțează din următoarele surse : investiții, reparații capitale, credite de mică mecanizare, fond pentru tehnica nouă și din normativul mijloacelor circulante. Procedeele tehnologice noi, — acțiune legată de asemenea de introducerea tehnicii noi — se finanțează din : investiții, reparații capitale, credite de mică mecanizare, fond de tehnică nouă, normativ de mijloace circulante și din fondul de inovații.

Demarcarea încadrării acțiunilor, în fiecare din această sursă de finanțare, este imposibilă, întrucît toate au un singur obiectiv : introducerea tehnicii noi. Diversitatea izvoarelor de formare a surselor de finanțare a introducerii tehnicii noi facilitează risipirea de fonduri, ridică prețul de cost, diminuează rentabilitatea.

Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. subliniază că principala problemă care trebuie să stea în centrul preocupărilor organelor de partid și ale conducerilor întreprinderilor o constituie sporirea eficacității întregii activități economice. Pe această linie se impune și revizuirea formelor de finanțare a introducerii tehnicii noi. **Este necesar ca toate instrucțiunile legate de tehnica nouă să fie unificate, pe scheletul Instrucțiunilor nr. 7 ale Băncii Naționale privind creditarea lucrărilor de mică mecanizare. În acest sens propun :**

- unificarea instrucțiunilor care reglementează acțiunile de tehnică nouă : mecanizarea și automatizarea, prototipurile de utilaje noi, asimilarea de produse noi, modernizarea utilajelor, procedeele tehnologice noi, cercetările tehnico-științifice, achiziționarea de utilaje etc.
- rambursarea creditelor să se facă din beneficiile obținute din aplicarea acțiunilor prevăzute în planul tehnic.

Prin aplicarea acestor propuneri, s-ar obține :

- degrevarea prețului de cost de cheltuieli ipotetice,, din care o parte nici nu se consumă la întreprinderile încadrate în H.C.M. nr. 121/1963 ;
- scutirea bugetului de a mai aloca fonduri pentru dotarea cu normativ de mijloace circulante la întreprinderile care nu sînt încadrate în H.C.M. nr. 121/1963 ;
- reglementarea problemei inovațiilor și degrevarea prețului de cost al cheltuielilor prelevate în acest scop, (care în bună parte nici nu se fac) ;
- prin controlul efectuat de bancă, se va asigura o mai mare eficiență acțiunilor prevăzute în planul tehnic, pe fiecare obiectiv în parte ;
- degrevarea bugetului de sumele alocate pentru aceste investiții ;
- rambursarea prin beneficii a consumurilor făcute pentru planul tehnic va pune în centrul preocupărilor conducerii întreprinderilor, a ministerelor, etc., problema eficienței fiecărei acțiuni din planul tehnic, eficacitatea și oportunitatea economică a fiecărui obiect planificat.

A. VAISMAN
contabil șef, Trustul uzinelor de reparații din Consiliul Superior al Agriculturii

Acțiunea	Surse de finanțare						
	Investiții	Reparații capitale	Buget	Credite de mică mecanizare	Fond de tehnică nouă	Normativ mijloace circulante	Inovații
— Mecanizare și automatizare	da	nu	nu	da	nu	nu	nu
— Prototipuri de utilaje noi	nu	nu	nu	nu	da	da	da
— Asimilarea de produse noi și modernizarea celor existente	nu	nu	nu	nu	da	da	da
— Modernizarea utilajelor	da	da	nu	da	da	da	nu
— Procedee tehnologice noi	da	da	nu	da	da	da	da
— Cercetări tehnico-științifice	da	nu	da	nu	nu	da	nu
— Achiziționarea de utilaje pentru spații înguste, cu productivitate mare	da	nu	nu	da	nu	nu	nu

CONSFĂTUIRE PE TEMA:

PERFECŢIONAREA ÎNVĂŢĂMÎNTULUI SUPERIOR ECONOMIC

ÎN zilele de 1 şi 2 decembrie a.c., în Aula Institutului de ştiinţe economice „V. I. Lenin"-Bucureşti, a avut loc o consfătuire cu privire la perfecţionarea în continuare a învăţămîntului superior economic, organizată de Ministerul Învăţămîntului; au luat parte numeroşi specialişti: cadre didactice, conducători ai unor instituţii centrale şi obşteşti, lucrători din aparatul de stat.

La lucrări au participat tovarăşii Leonte Răutu, membru al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Manea Mănescu, membru supleant al Comitetului Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., Ion Teoreanu, şef de secţie la C.C. al P.C.R., Jean Livescu, adjunct al ministrului învăţămîntului, Mihail Roşianu, preşedintele Uniunii Sindicatelor din instituţiile de învăţămînt şi cultură.

Lucrările consfătuirii, deschisă de acad. Şt. Bălan, ministrul învăţămîntului, s-au desfăşurat pe baza unui raport întocmit de o Comisie de analiză instituită de Ministerul Învăţămîntului sub preşedinţia prof. dr. docent M. A. Lupu, rectorul I.S.E. Bucureşti. Prof. M. A. Lupu a expus principalele propuneri şi concluzii ale comisiei privind direcţiile de dezvoltare şi îmbunătăţire a învăţămîntului economic superior pe care le redăm în această pagină.

Într-un număr viitor, vom prezenta cititorilor o sinteză a discuţiilor purtate la consfătuire.

ÎN perioada actuală, cînd ştiinţa devine o puternică forţă de producţie, un factor determinant al progresului uman, creşte mult rolul învăţămîntului şi îndeosebi al învăţămîntului superior, ca mijloc de cunoaştere a celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii mondiale, puse în slujba propăşirii sociale.

Programul elaborat de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care inaugurează o nouă etapă de progres şi prosperitate în viaţa poporului român, acordă un loc de seamă învăţămîntului superior, chemat să asigure formarea noilor detaşamente de oameni de ştiinţă şi de cultură, de specialişti, cerute de mersul înainte al economiei şi culturii, de opera de desăvîrşire a construcţiei socialiste în România.

O importanţă deosebită este acordată de partidul nostru învăţămîntului economic. Învăţămîntul superior economic va trebui să acopere nevoile sporite ale ţării de economişti cu o temeinică pregătire, capabili să rezolve problemele tot mai complexe pe care le pune dezvoltarea impetuoasă a economiei noastre. În profilul acestor economişti, cunoaşterea şi folosirea metodelor moderne de organizare şi conducere a întreprinderilor şi a economiei trebuie să ocupe un loc tot mai mare. Pe de altă parte, pregătirea la un înalt nivel a economiştilor trebuie să se îmbine cu formarea lor ca specialişti hotărîţi să ţină pasul cu tot ce este nou în ştiinţa şi practica mondială.

Asigurarea unei astfel de pregătiri necesită perfecţionarea continuă a învăţămîntului superior economic, prin valorificarea a tot ceea ce este preţios în trecutul şcolii noastre economice superioare, al experienţei proprii recente, ca şi al practicii existente pe plan mondial.

PROBLEMA centrală a perfecţionării învăţămîntului superior este aceea a **stabilirii profilului specialiştilor** pe care îi pregăteşte. Pornind de la experienţa acumulată pînă acum în ţara noastră şi în alte ţări, considerăm că profilul mai larg, pe domenii de activitate — industrie, agricultură, comerţ etc., adoptat în învăţămîntul superior economic este cel mai corespunzător în etapa actuală. La aceasta avem în vedere că în condiţiile uriaşului avînt de azi al cunoaşterii, ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, care modifică fără întrerupere şi în mod radical condiţiile vieţii materiale, învăţămîntul economic trebuie să manifeste o **receptivitate maximă, mobilitate** şi **capacitate de adaptare rapidă** la progresele ştiinţei, la ultimele cuceriri din domeniul economic, spre a da societăţii cadre bine înarmate pentru a face faţă cu succes cerinţelor imperioase ale vieţii. La terminarea facultăţii, tinerii specialişti trebuie să fie bine pregătiţi pentru producţie, înarmaţi cu stăpînirea cunoştinţelor de bază ale domeniului de specializare pe care şi l-au ales, oameni cu o personalitate deplin formată, elemente de nădejde, înaintate, în lupta pentru promovarea noului în producţie. Prin urmare, concepţia Comisiei privind formarea economistului cu studii superioare exclude, atît profilul prea larg, universal, care ar necesita o perioadă mare de adaptare la nevoile producţiei, cît şi specializarea îngustă, care ar restrînge absolventului orizontul profesional, ar mări riscul de uzură morală rapidă şi ar crea greutăţi la repartizarea la locul de muncă.

Potrivit celor spuse, considerăm că pentru nevoile ţării noastre, profilul învăţămîntului superior economic trebuie să aibă în vedere pregătirea de economişti pentru industrie, pentru agricultură, pentru comerţ (interior şi exterior), economişti contabili (pe două specializări), economişti pentru finanţe, pentru bănci, economişti statisticieni (pe două specializări), economişti pentru mecanizarea şi automatizarea calculului economic, specialişti în cibernetica economică şi economişti merceologi.

Profilul economiştilor cu studii superioare trebuie să se oglindească în nomenclatorul de funcţiuni care, după părerea noastră, este susceptibil de îmbunătăţiri. În acest sens, propunem o atentă revizuire a numărului de posturi care cer pregătire economică superioară şi stabilirea unui raport mai just între acestea şi posturile care necesită pregătire de nivel mediu. De asemenea, ar fi utilă o mai adîncită diversificare a ierarhizării economiştilor cu studii superioare şi îndeosebi reglementarea unor deficienţe nejustificate în salarizarea cadrelor cu studii superioare economice.

Reglementarea, în sensul referatului, a problemelor privind nomenclatorul de funcţiuni ar permite şi o evaluare mai precisă a necesarului de economişti cu studii superioare. Datele existente arată că din totalul de posturi care necesită studii superioare economice, doar 47,6% sînt ocupate de cadre cu studii superioare şi numai 34,1% de cadre cu studii economice superioare; 8,9% din aceste posturi sînt deţinute de persoane cu o pregătire elementară. În perspectiva apropiată a anului 1970, se va menţine necesitatea măririi cifrei de şcolarizare în învăţămîntul superior economic (mai ales după anul 1970, pe măsura lărgirii spaţiului de şcolarizare); se impune îmbunătăţirea învăţămîntului fără frecvenţă, a introducerii învăţămîntului seral, dar şi delimitarea mai precisă a sarcinilor care revin învăţămîntului economic superior şi mediu, ultimului urmînd să-i revină pregătirea unor tehnicieni (contabili, merceologi) pe care reţeaua restrînsă a învăţămîntului mediu economic o lasă pînă acum pe seama celui superior.

În acest context general, apare la adevărata ei importanţă şi problema modernizării conţinutului învăţămîntului superior economic, pe linia continuării mai departe, într-un ritm şi mai intens a experienţei şi preocupărilor din ultimii ani. Abordînd principalele aspecte privind modernizarea conţinutului învăţămîntului superior economic, Comisia a pornit de la însuşi profilul economistului cu studii superioare, conţinutul învăţămîntului trebuind să corespundă pe deplin acestui profil. În acest sens, învăţămîntul superior economic este chemat să asigure absolvenţilor săi cunoştinţele de bază ale specialităţii alese, formarea lor pe linia ţinerii în actualitate cu cuceririle ulterioare ale ştiinţei şi tehnicii moderne. Structura planurilor de învăţămînt trebuie să reflecte, atît modificările intervenite pe plan mondial, cît şi pe cele care se produc în procesul de dezvoltare economică în ţara noastră. Ca atare, modernizarea conţinutului învăţămîntului superior economic prin **introducerea unor noi discipline, a unor noi capitole la disciplinele existente** sau **eliminarea a ceea ce este depăşit**, a **unui volum corespunzător de cunoştinţe matematice şi tehnologice, constituie o necesitate firească pentru mersul mereu înainte al procesului de învăţămînt.**

ÎN perfecţionarea conţinutului învăţămîntului economic avem în vedere că, în actualele condiţii complexe ale vieţii economice, în procesul de producţie se stabileşte o strînsă colaborare între economişti, ingineri şi matematicieni, de unde necesitatea formării la aceşti specialişti a unui teren de înţelegere prin posedarea unui minimum de cunoştinţe comune.

Pe baza acestor principii, perfecţionarea conţinutului învăţămîntului superior economic presupune **îmbunătăţirea raportului dintre disciplinele ideologice, de cultură generală economică şi de specialitate; revizuirea raportului dintre orele de curs, seminarii şi lucrări practice; perfecţionarea şi extinderea proiectelor economice; introducerea unor noi discipline economice; îmbunătăţirea practicii în producţie; reglementarea pe baze noi a modului de susţinere a examenului de stat** şi altele.

Şi pe viitor, disciplinele sociale, menite să formeze la studenţi concepţia marxist-leninistă despre lume şi societate şi să-i înarmeze cu cunoaşterea profundă a politicii partidului, vor deţine un rol însemnat în învăţămîntul superior economic. O atenţie deosebită se va acorda economiei politice, ca bază teoretică a tuturor celorlalte discipline economice, urmărindu-se mai departe ridicarea nivelului calitativ al tuturor acestor discipline. Disciplinele de cultură generală economică vor contribui la formarea şi dezvoltarea gîndirii economice creatoare a economistului, iar însuşirea cel puţin a unei limbi străine îi va da posibilitatea să-şi lărgească sfera de documentare prin folosirea literaturii internaţionale. Se face, în acelaşi timp, simţită nevoia unei mai accentuate **diferenţieri pe specialităţi în folosirea matematicilor moderne şi a disciplinelor tehnice.** Pentru disciplinele de specialitate, se pune în mod acut problema modernizării conţinutului, a incorporării practicii economice şi experienţei învăţămîntului pe plan naţional şi internaţional, pentru a asigura o mai temeinică pregătire viitorilor economişti.

Experienţa de pînă acum ne determină să facem o cotitură serioasă în direcţia **ridicării rolului lucrărilor practice în procesul de învăţămînt,** înlăturînd seminariile la disciplinele de ramură. Chiar şi acolo unde vor fi menţinute, **caracterul seminariilor trebuie schimbat,** în sensul creşterii rolului lor în dezvoltarea gîndirii economice a studenţilor. Un aport deosebit în această direcţie îl va aduce **extinderea la toate secţiile a proiectelor economice,** care se fac în ultimii ani de studii. Cuprinzînd teme complexe, individualizate, proiectul economic obligă pe student să folosească ansamblul de cunoştinţe economice, tehnice şi matematice, acumulate la diferite discipline de-a lungul anilor de studii. Rezolvarea individuală a temelor proiectelor economice constituie o introducere a studentului în viitoarea sa activitate de economist.

Studierea experienţei acumulate pe plan internaţional şi a propriilor noastre realităţi ne-a condus la concluzia că o caracteristică principală a învăţămîntului superior economic, pe linia modernizării conţinutului său, trebuie să o constituie **introducerea unor noi discipline,** care reflectă cele mai noi cuceriri ale ştiinţei pe plan mondial. Dintre acestea, **pe prim plan se situează noile discipline de calcul economic, maşini de calcul şi cibernetică economică,** fără cunoaşterea cărora economistul nu poate face faţă sarcinilor economice tot mai complexe pe care le are de rezolvat. În acelaşi timp, valorificînd tradiţiile şcolii sociologice româneşti, se propune **introducerea unui curs de sociologie economică,** precum şi a unuia **de psihologie socială** la toate secţiile de economie de ramură. La aceste secţii, precum şi la cele de finanţe, bănci şi contabilitate, se socoteşte necesară introducerea şi a unui **curs de organizarea şi conducerea muncii administrative.** În acelaşi timp, întărirea caracterului de sine stătător al activităţii pe care o va depune economistul cu studii superioare îndreptăţeşte existenţa unui **curs de introducere în metodologia cercetării ştiinţifice economice.**

Paralel cu cuprinderea unor cursuri noi va trebui intensificată munca de perfecţionare a conţinutului disciplinelor profilatoare, inclusiv prin **introducerea unor noi capitole** cum ar fi la secţia de comerţ interior: economia alimentaţiei publice, turism şi prestări de servicii, studiul conjuncturii pieţei. Modernizarea conţinutului cursurilor de organizare şi planificare a întreprinderilor socialiste va duce la creara unor noi discipline privind conducerea şi organizarea întreprinderilor după specificul ramurii, care va folosi metodele moderne, inclusiv calculul şi analiza economică. În asemenea condiţii, se consideră că nu mai este necesară existenţa de sine stătătoare a unui curs de analiza activităţii economice, cunoştinţele de acest fel predîndu-se acolo unde este locul lor firesc şi anume în cadrul disciplinelor de ramură.

Îmbunătăţirea conţinutului învăţămîntului superior merceologic şi pregătirea economiştilor merceologi este condiţionată de restrîngerea sferei de studiu la un număr mai mic de produse de consum, de ridicarea nivelului ştiinţific al cursurilor şi axarea lor în exclusivitate pe cunoaşterea multilaterală a mărfurilor, lăsînd pe seama liceelor economice pregătirea tehnicienilor merceologi.

PREOCUPĂRILE de îmbunătăţire a conţinutului cursurilor şi lucrărilor practice vor trebui extinse şi **la practica în producţie,** printr-o mai strînsă corelare a etapelor ei cu învăţămîntul teoretic, prin perfecţionarea programelor de practică şi a modului de organizare.

Îmbunătăţiri serioase necesită şi actuala formă de susţinere a examenului de stat, care ni se pare depăşită faţă de noile cerinţe. Eliminarea probelor orale şi întărirea rolului lucrării de diplomă — care trebuie transformată în proiect de diplomă, în care absolventul să rezolve o problemă complexă din domeniul economiei, ar da posibilitate absolventului să-şi valorifice mai deplin cunoştinţele şi să ridice nivelul ştiinţific al acestei probe finale a procesului de învăţămînt.

Faţă de pregătirea multilaterală pe care o vor primi studenţii din învăţămîntul superior economic, rămîne de precizat şi titlul pe care îl primesc la absolvire, trebuind să alegem între cel de economist şi cel de inginer-economist.

Perfecţionarea mai departe a economistului cu studii superioare, potrivit cerinţelor tot mai mari ale vieţii economice, necesită completarea şi actualizarea cunoştinţelor sale. Din acest punct de vedere, **se consideră utilă organizarea unor cursuri postuniversitare de scurtă durată şi pentru economişti.** De asemenea, se propun măsuri corespunzătoare pentru pregătirea cadrelor didactice necesare liceelor economice în disciplinele economice de ramură.

O menţiune specială socotim necesară în legătură cu durata de studii în învăţămîntul superior economic. Faţă de profilul pe care propunem să-l dăm economistului, prin îmbinarea judicioasă a pregătirii generale cu cea de specialitate, **socotim necesară menţinerea duratei de studii la 5 ani.** La această concluzie conduce şi însăşi acţiunea de modernizare, prin introducerea unor noi discipline, precum şi tendinţele pe plan internaţional. Se poate aprecia că o reducere a duratei de şcolarizare s-ar răsfrînge în mod negativ asupra eficienţei învăţămîntului.

Modernizarea conţinutului învăţămîntului superior economic se referă nu numai la procesul instructiv-educativ, ci şi la condiţiile necesare pentru buna desfăşurare a acestuia. Pe această linie se înscriu măsurile ce se vor lua pentru lărgirea şi modernizarea bazei materiale a învăţămîntului (localuri, cămine, cantine, laboratoare, utilaje şi maşini de calcul moderne, cabinet fonic etc.); pentru îmbunătăţirea condiţiilor de documentare ştiinţifică a cadrelor didactice şi a muncii de cercetare ştiinţifică; pentru elaborarea şi tipărirea cursurilor şi manualelor necesare procesului de învăţămînt.

O ULTIMĂ problemă este aceea privind structura organizatorică a învăţămîntului superior economic şi, în primul rînd, a Institutului de ştiinţe economice din Bucureşti, principala instituţie de acest fel din ţară. Structura organizatorică trebuie să reflecte, înainte de toate, însuşi profilul învăţămîntului superior economic şi să asigure, în forme organizatorice, eficienţa conţinutului acestui învăţămînt. În concordanţă cu acestea, se propune ca în cadrul actualului Institut de ştiinţe economice din Bucureşti să funcţioneze următoarele facultăţi: 1) facultatea de economia producţiei (cu secţiile: economia industriei, economia agriculturii); 2) facultatea de calcul economic şi cibernetică economică (cu secţiile de statistica industriei, statistica agriculturii, mecanizarea şi automatizarea calculului economic, cibernetică economică); 3) facultatea de finanţe (cu secţiile: finanţe, bănci); 4) facultatea de contabilitate (cu secţia contabilitatea industriei şi contabilitatea agriculturii şi a comerţului) şi 5) facultatea de comerţ (cu secţiile comerţ interior, comerţ exterior, merceologie — cu 2 grupe de specializare).

Pentru cele două facultăţi de ştiinţe economice de la Iaşi şi Cluj, se propune menţinerea actualei structuri organizatorice, adică secţiile: economia industriei, economia agriculturii, finanţe, contabilitatea agriculturii şi comerţului. Noua facultate de ştiinţe economice de la Craiova să fie organizată spre specialităţile pentru care economia naţională are nevoie de un număr mai mare de cadre (finanţe, contabilitate).

În sfîrşit, propunem ca, dată fiind tradiţia şi prestigiul de care s-a bucurat în ţară şi pe plan internaţional fosta Academie de Înalte Studii Comerciale şi Industriale, I.S.E.-Bucureşti să capete denumirea, adaptată noilor condiţii, de Academia de Înalte Studii Economice.

Prin analiza temeinică şi dezbaterea largă de către specialişti a propunerilor Comisiei vom putea găsi soluţiile şi formele cele mai potrivite de modernizare şi perfecţionare mai departe a învăţămîntului superior economic românesc, răspunzînd astfel sarcinilor importante pe care partidul şi guvernul le pun în faţa acestui învăţămînt în etapa actuală.

AGENDA ECONOMISTULUI

În organizațiile și întreprinderile cooperației de consum

RECENSĂMÎNTUL BAZEI TEHNICO-MATERIALE

DIN ansamblul de măsuri pe care cooperația de consum le va lua în scopul traducerii în viață a sarcinilor ce izvorăsc din Rezoluția Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, se evidențiază și **consolidarea și dezvoltarea bazei sale tehnico-materiale.**

Stabilirea obiectivelor principale și direcțiilor de dezvoltare ale bazei tehnico-materiale a cooperației de consum presupune cunoașterea exactă a situației existente. În acest scop, conducerea Uniunii Centrale a Cooperativelor de Consum, prin Decizia nr. 172/1966, a dispus efectuarea recensămîntului bazei tehnico-materiale a cooperației de consum.

Obiectul recensămîntului

La recensămîntul bazei tehnico-materiale a cooperației de consum, al cărui moment critic este data de 31 decembrie 1966, fac obiectul inregistrării :

a) întreprinderile de producție industrială (secțiile de producție în ramurile : industria construcțiilor de mașini, industria materialelor de construcții, industria de prelucrare și exploatare a lemnului, industria sticlei, industria pielăriei, blănăriei și încălțămintei industria alimentară și alte ramuri ale industriei); b) întreprinderile de construcții și întreprinderile mixte de construcții și producție; c) întreprinderile pentru valorificarea produselor animale (secțiile de prelucrarea, sortarea și conservarea ouălor, fabricarea melanjului comestibil de ouă, producția de pui de o zi, abatoare de iepuri și broaște, centre de achiziții și balotat furaje, crescătorii de iepuri, stațiuni de incubare) și întreprinderea pentru omogenizarea mierii de albine ; d) întreprinderile de plante medicinale (pentru spațiile folosite de către acestea pentru extragerea uleiurilor volatile, fabricarea pulvisurilor de plante medicinale etc...) ; e) uniunile raionale ale cooperativelor de consum (pentru centrele de selecționat ouă, secții apicole etc...) ; f) cooperativele de consum (pentru secțiile de prestări de servicii : croitorii, cizmării, frizerii etc. și pentru unitățile de panificație) ; g) școlile cooperatiste și alte unități.

Recensămîntul bazei tehnico-materiale a unităților comerciale cu amănuntul, de alimentație publică, de producție (care deservesc unitățile de alimentație publică) și clădirile folosite ca loc de depozitare se efectuează potrivit Deciziei Centrocoop nr. 172/1966, în condiții similare acelora prevăzute pentru comerțul de stat (vezi articolul „Recensămîntul rețelei comerciale", publicat în nr. 44/1966 al revistei „Viața economică").

Lucrările pregătitoare, organizarea și perioada de înregistrare

Complexitatea lucrărilor de recenzare a necesitat luarea unor măsuri corespunzătoare pentru asigurarea efectuării lor în bune condiții. În acest sens s-au elaborat indicații metodologice și organizatorice, indicații cu privire la completarea formularelor, precum și instruirea cadrelor care vor participa efectiv la determinarea și înregistrarea datelor necesare. S-au luat totodată măsuri de identificare a locurilor unde se găsesc mijloace supuse recenzării.

Organizarea și coordonarea lucrărilor de recenzare sînt asigurate la Centrocoop de către un colectiv central, primirea, verificarea, centralizarea și analizarea lucrărilor urmînd să se realizeze prin direcțiile de resort din cadrul Uniunii Centrale.

Colective de organizare și coordonare s-au format și la uniunile regionale și uniunile raionale ale cooperativelor de consum. Acestea au în general următoarele sarcini : organizarea instructajelor, formarea și controlul comisiilor de organizare și coordonare a recensămîntului, numirea colectivelor de muncă pentru verificarea și analiza lucrărilor, verificarea în perioada recensămîntului a desfășurării operațiunilor la unitățile de la bază, urmărirea modului cum se centralizează și prelucrează datele la nivel de raion.

Instrucțiunile metodologice prevăd că înregistrarea datelor în fișele de recensămînt se va face pînă la data de 31 ianuarie 1967, potrivit situației existente la 31 decembrie a.c., momentul critic fiind această dată.

Formularele de recensămînt și principalii indicatori

Pentru a stabili condițiile materiale existente la fiecare întreprindere și organizație cooperatistă supusă înregistrărilor, s-au elaborat 4 tipuri de formulare și o anexă (cu excepția acelora afectate rețelei comerciale), care se completează de cooperativele de consum, întreprinderile subordonate uniunilor raionale și regionale, precum și de către aceste uniuni.

Elementele principale care s-au avut în vedere pentru completarea formularelor de recensămînt, se referă la : profilul unităților; amplasarea teritorială ; baza tehnico-materială cu evidențierea suprafeței unității, caracteristicilor constructive, stării fizice a construcțiilor ; mașinile, utilajele și instalațiile folosite în procesul de producție și mobilierul din dotație ; valoarea producției și capacitatea de producție sau prelucrare (numai pentru unitățile de producție).

La recensămîntul bazei tehnico-materiale a întreprinderilor de producție industrială, întreprinderilor de plante medicinale și a acelora de valorificarea produselor animale se urmărește și valoarea producției globale realizate (prelucrate) în anul 1966, precum și capacitatea de producție anuală realizabilă în condițiile unui proces de producție continuu și cu utilizarea întregii capacități de lucru. Concomitent se urmărește înregistrarea amplasării teritoriale, suprafața folosită, materialele de construcții din care este realizată clădirea, starea ei fizică, precum și existența liniilor de garaj necesare primirii materiilor prime și expedierii produselor. De asemenea pentru aceste întreprinderi s-a avut în vedere și evidențierea utilajelor și instalațiilor folosite în scopul producției, cu înregistrarea distinctă pe activități (producție industrială, centre de selecționat ouă, secție apicolă etc...) și precizarea caracteristicilor tehnice și dimensiunilor, starea lor și natura proprietății.

Pentru unitățile de prestări de servicii se urmăresc o serie de indicatori cum sînt : profilul activității, numărul lucrătorilor, suprafața unității și starea fizică a clădirilor, forma de proprietate și chiria. În fișa de recensămînt afectată unităților de prestări servicii și panificație s-a prevăzut și completarea datelor cu privire la utilajele principale, îndeosebi cuptorul brutăriei și capacitatea de producție teoretică în 24 ore.

Organizațiile și întreprinderile cooperației de consum vor înregistra și baza tehnico-materială cuprinzînd sediile (clădirile administrative), mijloacele de transport și utilajele folosite de acestea. Elementele prevăzute în formular pentru clădiri urmăresc cunoașterea suprafețelor, iar pentru mijloacele de transport și utilaje, caracteristicile lor tehnice, tipul, anul fabricației și condițiile de exploatare.

Pompiliu IONESCU
Emil VICOL

CUMPĂRĂRI DIRECTE DE MĂRFURI ÎN ALIMENTAȚIA PUBLICĂ

ÎN vederea creării unor condiții îmbunătățite necesare realizării planului de desfacere, precum și pentru accelerarea ritmului de creștere a producției proprii a unităților de alimentație publică, Instrucțiunile aprobate prin Ordinul M.C.I. nr. 666/1966 prevăd că întreprinderile, organizațiile și trusturile de alimentație publică pot să-și completeze fondul de marfă prin următoarele căi :

● **Cumpărări de legume-fructe** pe baza unor contracte directe încheiate cu C.A.P., precum și prin achiziții de la membrii C.A.P. și producătorii individuali, conform H.C.M. 1814 din 17 decembrie 1965 și instrucțiunilor aprobate de Ordinul M.C.I. nr. 120/ 21.II.1966.

● **Cumpărări directe cu numerar** de la unitățile profilate pentru valorificarea legumelor și fructelor sau de la unitățile de prezentare GOSTAT din localitate.

Cumpărările de acest gen se achită cu numerar din vînzarea zilei respective, iar decontarea se face pe baza bonurilor primite de la unitatea vînzătoare.

● **Cumpărări directe cu numerar de produse alimentare pe piața țărănească.** Conform prevederilor H.C.M. nr. 2340/1953 nr. 3759/1953, precum și Dispoziției Consiliului de Miniștri nr. 208/1956, unitățile de alimentație publică, de stat și cooperatiste, din mediul urban și centrele muncitorești, pot cumpăra direct de la producătorii agricoli unele produse agroalimentare cum sînt : lapte și produse lactate, păsări, ouă, miere, legume, fructe proaspete, ciuperci, carne de miel, purcel de lapte etc.

În baza dispoziției Consiliului de Miniștri nr. 208/1956 rețeaua de alimentație publică din mediul rural se poate aproviziona, prin achiziții directe de la producătorii agricoli, cu produse lactate, ouă, carne (excepție făcînd animalele vii), păsări, legume și zarzavaturi. Cabanele turistice beneficiază de același regim ca unitățile de alimentație publică.

Produsele menționate anterior pot fi achiziționate de la C.A.P., membrii C.A.P. și producătorii individuali.

Achiziționarea produselor agroalimentare se poate face numai în cazul în care acestea nu pot fi procurate din fondul centralizat sau cînd ele nu corespund nivelului calitativ solicitat de sectorul alimentației publice.

Unitățile de alimentație publică din mediul urban și centrele muncitorești pot achiziționa produse agroalimentare de pe piața țărănească **la prețul pieței din ziua respectivă, prețul de stat fiind considerat ca preț maximal.**

În cazul în care se impun diverse mici reparații care necesită urgență, lucrări pentru care din diverse motive nu se poate apela la meseriașii întreprinderii sau din sectorul socialist, se va recurge la efectuarea remedierilor ce se impun prin intermediul meseriașilor particulari. Plata în acest caz se face direct de șeful unității fără viză de control preventiv, pe bază de chitanță care va însoți raportul justificativ. Fiecare trust, întreprindere sau organizație care are în subordine unități de alimentație publică poate face astfel de lucrări pînă la nivelul plafonului valoric echivalent cu 3 500 lei.

Ion ISTRATE
C. MOISI

FIȘIER

Acte normative cu caracter economic publicate în luna noiembrie 1966

● **H.C.M. nr. 2489 din 8 noiembrie 1966 privind modificarea Hotărîrii Consiliului de Miniștri și a Consiliului Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România nr. 880/1965. referitor la acordarea de ajutoare materiale în cadrul asigurărilor sociale de stat, publicată în B.Of. nr. 71 din 17 noiembrie 1966.**

● **H.C.M. nr. 2384 din 28 octombrie 1966 privind stabilirea prețurilor plafon de achiziție la cereale, leguminoase boabe, semințe oleaginoase și semințe furajere, publicată în B.Of. nr. 71 din 17 noiembrie 1966.**

● **H.C.M. nr. 2420 din 1 noiembrie 1966, privind înființarea întreprinderii Uzina de fibre sintetice-Iași, sub îndrumarea și controlul Ministerului Industriei Chimice, publicată în B. Of. nr. 71 din 17 noiembrie 1966.**

● **H.C.M. nr. 2421 din 1 noiembrie 1966, privind înființarea întreprinderii industriale de stat Țesătoria de mătase „Victoria" din Iași, sub îndrumarea și controlul Ministerului Industriei Ușoare, publicată în B.Of. nr. 71 din 17 noiembrie 1966.**

● **H.C.M. nr. 2460 din 4 noiembrie 1966, privind înființarea Întreprinderii miniere Suceava și a Întreprinderii miniere Fundul Moldovei și modificarea obiectivului Întreprinderii miniere Vatra Dornei, de sub îndrumarea și controlul Ministerului Minelor, publicată în B Of. nr. 71 din 17 noiembrie 1966.**

● **H.C.M. nr. 2565 din 15 noiembrie 1966, privind organizarea învățămîntului profesional seral, publicată în B.Of. nr. 72 din 19 noiembrie 1966.**

● **H.C.M. nr. 2690 din 25 noiembrie 1966, privind recensămîntul animalelor domestice de la 3 ianuarie 1967, publicată în B. Of. nr. 73 din 28 noiembrie 1966.**

● **H.C.M nr. 2580 din 15 noiembrie 1966, privind completarea articolului 67 din Regulamentul privind dările de seamă și bilanțurile contabile ale întreprinderilor și organizațiilor economice de stat, cooperatiste și obștești aprobat prin H.C.M. nr. 2336/1956 publicată în B. Of. nr. 73 din 28 noiembrie 1966.**

● MAI DIRECT
● MAI REPEDE
= MAI ECONOMIC

ANCHETA NOASTRĂ

VEHICULAREA PRIN TRANZIT A MĂRFURILOR

AVANTAJELE formelor de vehiculare directă a mărfurilor în drumul lor de la producător la consumator sînt bine cunoscute: aprovizionarea ritmică a unităților de desfacere cu amănuntul, utilizarea mai rațională a mijloacelor de transport, a spațiilor de depozitare și de desfacere a mărfurilor, accelerarea vitezei de circulație a mărfurilor, un nivel mai scăzut al cheltuielilor de circulație. Într-un cuvînt, o eficiență sporită a activității economice ce se desfășoară în ramura circulației mărfurilor.

O cale optimă de vehiculare directă o constituie livrarea în tranzit, prin care marfa circulă de la producător la depozitul întreprinderii sau organizației comerciale cu amănuntul, de unde se face aprovizionarea unităților de desfacere, ocolind astfel depozitul întreprinderii comerțului cu ridicata.

Este satisfăcător nivelul actual al livrărilor în tranzit din ramura industriei ușoare? Ce frînează extinderea tranzitului și ce modalități se întrezăresc pentru înlăturarea lor? Sînt cîteva din întrebările la care ancheta noastră, întreprinsă la un număr de 25 de întreprinderi industriale și comerciale, și-a propus să răspundă.

● Plus și minus

ÎNȚELEGÎND utilitatea și necesitatea extinderii livrărilor directe, multe întreprinderi din industria ușoară manifestă interes în lărgirea continuă a volumului livrărilor în tranzit. An de an volumul acestora a crescut. Așa de exemplu, la Fabrica de tacîmuri „Inox"-București s-a ajuns în prezent ca 70% din volumul total al livrărilor să se efectueze prin tranzit. Rezultate remarcabile, sub acest aspect, s-au obținut și la Fabrica de pălării-Timișoara, la care s-a reușit să se extindă numărul beneficiarilor direcți de la 18, cu cîțiva ani în urmă, la 123 în prezent. De asemenea, se cuvin a fi menționate Fabrica de confecții „Flacăra"-Cluj (cu livrări în tranzit la unii beneficiari care ajung pînă la 40%), și Fabrica de confecții-Iași, care, în ultimul timp, și-a extins considerabil aria livrărilor în tranzit, numărul beneficiarilor direcți ajungînd de la 18, în 1964, la peste 40 în 1966. Preocupări similare se constată și la Fabrica de tricotaje „Crinul"-București, Fabrica de pielărie și încălțăminte „Dîmbovița"-București și multe altele.

Nu la aceleași rezultate au ajuns însă alte întreprinderi dintre care menționăm: Fabrica de confecții-Arad (care în ultimii 7 ani — și-a lărgit numărul beneficiarilor direcți numai cu 7, adică... unul pe an), Fabrica de confecții „Porțile de Fier"-Turnu-Severin, Uzinele textile „Tîrnava"-Mediaș (cu un volum de livrări în tranzit de numai 8%), Fabrica de tricotaje „Someșul"-Cluj (cu un volum de livrări în tranzit de 12,4%).

O atenție specială sub acest aspect o reclamă Fabrica „Republica"-Brașov, profilată pe articole de pasmanterie, care, sistematic, de ani de zile, opune o rezistență de neînțeles cererilor justificate ale beneficiarilor din comerț de a lărgi livrarea în tranzit, în special destinatarilor din mediul rural, principali beneficiari ai unor articole produse de întreprinderea menționată (fitile de lampă, panglici, șirete etc.). Lipsa de preocupare și de înțelegere justă a necesității extinderii tranzitului este cu atît mai surprinzătoare, dacă ținem seamă că întreprinderea în cauză livrează direct produsele sale (în cadrul procesului de aprovizionare tehnico-materială) unui număr de **524 de întreprinderi industriale** și numai unui număr de **34 beneficiari direcți din comerț** (I.C.R.M. și I.C.R.T.I.). Cu toate acestea, întreprinderea a refuzat categoric cererea organelor comerciale de a extinde tranzitul pentru anul 1966 la încă 40 de subbeneficiari. Cazul a fost soluționat numai în urma intervenției ferme a conducerii ministerului tutelar al întreprinderii în cauză. Trebuia oare să se ajungă la această intervenție?

Desigur, lipsa de preocupare în extinderea livrărilor în tranzit nu se manifestă numai în cazul furnizorilor. Atitudini mai mult sau mai puțin similare se pot constata și în comerț. Este greu de explicat, de exemplu, de ce I.C.R.M.-București a ajuns în acest an la un volum al livrărilor în tranzit de numai 23% față de volumul total al livrărilor, în timp ce I.C.R.M.-Cluj a atins 54%.

Explicația livrărilor în tranzit sub un nivel corespunzător poate fi găsită și în atitudinea de automulțumire ce se manifestă în unele cazuri. La I.C.R.T.I.-Baia Mare, conducerea se declară satisfăcută de lărgirea acestui mod de livrare la 10%, în anul curent, față de 7% în anul trecut. Ținînd seamă însă de părerile unor specialiști în materie, care consideră că majoritatea livrărilor către cooperația de consum ar trebui să se facă în tranzit, procentul unor asemenea livrări ar trebui să fie de aproximativ 40%.

CUM VĂD UNII „REZOLVAREA" PROBLEMEI TRANZITULUI

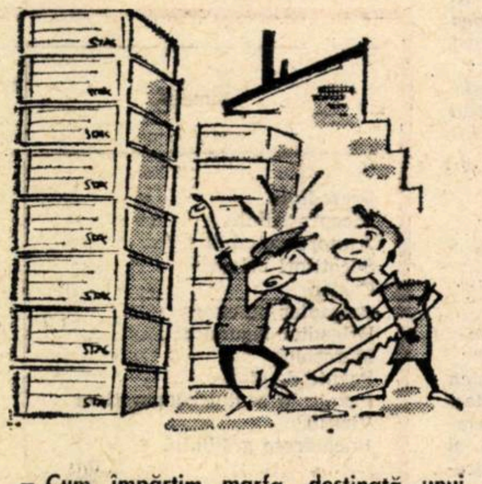

— Cum împărțim marfa destinată unui beneficiar, la o sută de beneficiari?
— Foarte simplu, cu fierăstrăul!

● Numai lipsă de preocupare?

DIN cele cîteva exemple, se conturează concluzia că volumul actual al livrărilor în tranzit nu este încă la un nivel corespunzător. În mod firesc se pune problema dacă înțelegerea îngustă și lipsa de preocupare a unor întreprinderi, atît industriale cît și comerciale, constituie unica cauză a neextinderii satisfăcătoare a livrărilor directe.

Iată cîteva relatări din care rezultă că multe din reticențele manifestate cu privire la lărgirea formelor de vehiculare directă se datoresc și altor cauze:

„Cu toate că întreprinderea noastră a obținut unele realizări — **ne arată tov. ing. N. Marinescu, directorul Fabricii de pielărie și încălțăminte „Dîmbovița"-București** — *apreciem totuși că posibilitățile de extindere a acestei forme de livrare sînt considerabil îngrădite de lipsa de spațiu de depozitare pentru pregătirea loturilor pe magazine. De asemenea, un impediment serios este și lipsa unor mijloace de transport cu ajutorul cărora să asigurăm o livrare directă la magazinele cu amănuntul".*

Lipsa spațiilor de depozitare pentru pregătirea loturilor fracționate pe subbeneficiari, care comportă, așa după cum bine se știe, constituirea acestora pe sortimente comerciale, este semnalată și de alte întreprinderi cum sînt: Fabrica de confecții „Porțile de Fier"-Turnu Severin, Fabrica de confecții-Iași, Țesătoria „Suveica"-București, Întreprinderea „Flamura roșie"-Sibiu, Fabrica de confecții și tricotaje-București și altele.

„Un alt factor care constituie o frînă în extinderea livrărilor directe — **arată tov. Ștefan Molnar, directorul Fabricii de confecții-Iași** — *este și numărul restrîns de stații C.F.R. care dispun de containere. Nu putem expedia mărfuri prin containere destinatarilor din Tulcea, Alexandria, Luduș, Slobozia, Oltenița, Călărași, Gheorghieni, Fetești și din multe alte localități mai mari, ca să nu vorbim de cele mai mici cum sînt Răcari, Videle, Lehliu etc. Desigur, extinderea tranzitului pentru beneficiarii din asemenea localități ar presupune să părăsim sistemul superior de ambalare în containere și să revenim la un mijloc mai rudimentar — lăzi, colete etc. Dar, evident, aceasta ar fi în detrimentul conservării calității produselor. În plus — un volum sporit al cheltuielilor de circulație".*

Numărul insuficient de containere este semnalat de marea majoritate a întreprinderilor industriale și comerciale consultate. În plus, așa cum ne arătau tovarășii din conducerea Țesătoriei „Suveica"-București, se resimte acut lipsa unor containere de tipuri speciale care să se preteze la ambalarea țesăturilor în partide mai mici și care să asigure totodată o conservare optimă a mărfurilor ambalate. Se are în vedere aici și confecționarea unor ambalaje din material plastic adaptabile coletăriei D.R.T.A., mijloc important de extindere a tranzitului. De asemenea, considerăm că ar putea fi realizată adaptarea unor autocamioane de tip „Bucegi" sau „Carpați", încă din faza de fabricație, la nevoile de transport a unor ambalaje sau containere de tip special, ceea ce ar constitui o posibilitate de lărgire a livrărilor directe.

● Pînă unde poate fi extins tranzitul?

SPORIREA eficienței economice presupune, așa după cum se știe, rezultate economice maxime cu cheltuieli minime. Aplicînd acest deziderat la livrările directe se pune problema pînă unde poate fi împinsă livrarea în tranzit. Desigur o limită maximă sau minimă nu se poate fixa, dată fiind marea diversitate a fondului de marfă destinat pieței și a condițiilor legate de livrarea lui. Totuși unele jaloane orientative pot fi semnalate. Astfel, pare justificată opunerea multor întreprinderi industriale de a ajunge, spre exemplu, să se fracționeze livrările pînă la nivelul unui colet poștal, așa cum propun unele organizații comerciale. Citám părerea tov. *Petre Pletea, directorul I.C.R.T.I.-Iași:* **„Tranzitul s-ar putea extinde și prin livrări în colete poștale, care ar asigura sortimentul necesar subunităților fără ca mărfurile să treacă prin depozitele noastre".**

Desigur, o asemenea soluție ar naște întrebarea dacă un asemenea sistem de livrare este rentabil. Nu trebuie prea multe calcule pentru a demonstra însă că răspunsul la o asemenea întrebare nu poate fi decît negativ.

Așa de exemplu, livrarea unui lot de marfă, corespunzător volumului unui container (circa 200 kg), ambalat și expediat prin colete poștale, pe o distanță de 400 km, ar reveni la circa 800 lei în loc de 200 lei cît revine livrarea prin containere, sau la 360 lei prin lăzi STAS. După cum se știe, întreprinderile folosesc în mod curent o serie de lăzi STAS în care se poate ambala un sortiment minim comercial. Deoarece este însă mai comod să livrezi 100 de lăzi unui singur beneficiar decît la 50 beneficiari, multe întreprinderi furnizoare rămîn refractare la extinderea tranzitului. Pe de altă parte unii beneficiari solicită loturi de marfă sub nivelul unui ambalaj STAS curent folosit.

În această situație, apreciem că nivelul optim pînă la care se poate extinde tranzitul, sub aspectul expedierii loturilor de mărfuri, ar trebui să fie *capacitatea maximă a ambalajului STAS folosit,* **care să constituie o unitate de măsură minimă obligatorie pentru un subbeneficiar.**

Potrivit unui studiu inițiat de M.C.I. asupra posibilităților de extindere a formelor directe de vehiculare a mărfurilor în regiunea Banat au rezultat următoarele:

● La un volum de mărfuri planificat de I.C.R.T.I.-Timișoara la 10 000 000 lei, nivelul corespunzător al cheltuielilor de circulație era de 1,5%, adică 150 000 lei. Realizîndu-se volumul de mărfuri planificat, de 10 milioane, dar, din care 1 000 000 prin tranzit, nivelul cheltuielilor de circulație a scăzut la 1,4%, adică la 140 000 lei. Așadar o economie de 10 000 lei.

● Dacă aprovizionarea cu încălțăminte a magazinelor din orașul Timișoara s-ar efectua direct de la Fabrica „Banatul"-Timișoara, ar rezulta o economie la cheltuielile de transport și manipulare de circa 50 lei la 1000 perechi pantofi.

● În cazul în care aprovizionarea cu tricotaje a magazinelor din regiunea Banat s-ar efectua numai de Fabrica de Confecții-Timișoara (eliminîndu-se cei 4 furnizori amplasați la distanțe variind între 250–780 km), cheltuielile de transport s-ar reduce de aproape 10 ori. Aproximativ aceeași economie s-ar realiza și la țesături de bumbac și confecții.

● Se cer dispoziții normative

ACEASTA ar presupune însă ca furnizorul **să fie obligat, încă din faza de contractare a fondului de marfă, să accepte livrarea în tranzit pînă la nivelul unității de ambalaj curent folosit.** Dar, întrucît actele normative în vigoare nu prevăd această obligație, stabilirea condițiilor de livrare între furnizori și beneficiari se face în mod practic „la mica învoială". Singura dispoziție normativă existentă (Instrucțiunile nr. 1/1964 ale Ministerului de Finanțe și Băncii Naționale) se referă numai la modul de decontare al livrărilor în tranzit, desigur cînd această înțelegere s-a realizat. Cum negocierea condiției de livrare nu se soldează în toate cazurile cu un acord bilateral între părți, nu sînt rare cazurile cînd soluționarea se obține abia la Arbitrajul de Stat. Dar, din lipsa unor texte de lege care să precizeze cînd și în ce condiții furnizorul este obligat să accepte tranzitul, și hotărîrile organelor de arbitraj pot fi diferite.

Pentru evitarea acestor neajunsuri se impune astfel **revizuirea și modificarea Condițiilor fundamentale** în mod corespunzător, printr-o hotărîre a Primului Arbitru de Stat care ar fi de natură să contribuie și să favorizeze vehicularea mai rațională a mărfurilor.

● ...dar și cointeresarea furnizorului

CHIAR dacă fracționarea loturilor n-ar ajunge pînă la nivelul unui colet poștal și s-ar opri la nivelul unui ambalaj STAS, (container sau ladă) folosit în mod curent, furnizorii nu se pot simți prea atrași de extinderea livrării în tranzit.

Așa cum subliniază conducerile mai multor întreprinderi industriale („Muntenia"-București, Industria sîrmei-Cîmpia Turzii, „Crinul"-București, „Tîrnava"-Mediaș etc.), clauza de livrare „loco depozitul furnizorului", practicată pentru cele mai multe produse ale industriei ușoare, nu este de natură să favorizeze extinderea tranzitului. Cheltuielile suplimentare legate de formarea sortimentului comercial, manoperă, facturare, evidență, transport etc. grevează asupra prețului de cost al întreprinderii furnizoare, afectează pînă la urmă rentabilitatea și eficiența economică.

„Considerăm că aceasta duce la realizarea unor venituri fără efort propriu — **arată tov. N. Părăian, director adjunct la Întreprinderea „Flamura roșie"-Sibiu** — *în favoarea beneficiarilor de tranzit, care, în cazul nostru, sînt, de regulă, unități ale cooperației de consum. Pentru asemenea livrări acestea încasează un rabat mărit, fără însă a suporta o parte din cheltuielile de circulație".*

Ținînd seama de cele de mai sus, considerăm rațională părerea exprimată de unii specialiști de **a se ceda furnizorilor o parte din rabatul comercial al organizațiilor comerciale.**

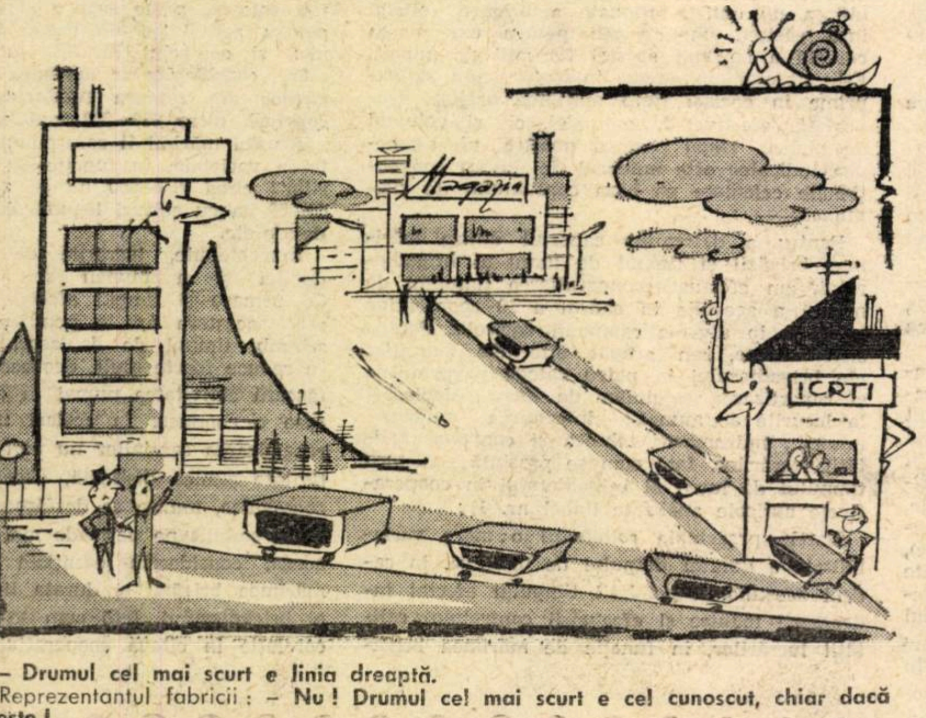

— Drumul cel mai scurt e linia dreaptă.
Reprezentantul fabricii: — **Nu! Drumul cel mai scurt e cel cunoscut, chiar dacă ocolește!**

(Desene de Neagu Rădulescu)

Aspectele ridicate cu ocazia anchetei noastre pun în evidență, atît frînele ce împiedică încă extinderea într-o mai mare măsură a vehiculării directe a mărfurilor de la producător la consumator, cît și unele posibilități care ar trebui valorificate. Aceasta presupune însă intensificarea preocupărilor din partea organelor interesate pentru găsirea soluțiilor diferențiate ce se impun în funcție de particularitățile fiecărui sector de activitate economică.

Eduard BIBIRI
Alexandru DETEȘAN

APARATUL DE CONDUCERE ȘI ADMINISTRATIV ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE

MĂRIME ● STRUCTURĂ ● RETRIBUIRE

EVOLUȚIA întregului proces de consolidare economică și organizatorică a cooperativelor agricole scoate în relief, cu o tot mai mare pregnanță, necesitatea trecerii pe o treaptă superioară în raționalizarea și organizarea producției și a muncii. Realizarea unui ritm rapid de dezvoltare a cooperativelor agricole, corespunzător cerințelor economiei naționale, este organic legată, **de îmbunătățirea continuă a activității de conducere a treburilor obștești.**

În procesul general de perfecționare a acestei activități **un rol important îl au cadrele din aparatul de conducere și administrativ.** *De competența și de capacitatea organizatorică a acestor cadre depind în mare măsură progresul general al cooperativei agricole, obținerea unor indici economici superiori în activitatea de producție.*

Prin articolele de față, redacția revistei începe o dezbatere pe tema raționalizării conducerii în cooperativele agricole. Invităm cadrele de conducere și specialiștii din agricultura cooperatistă să-și spună părerea asupra articolelor publicate mai jos cit și asupra altor aspecte ale problemei abordate.

NECESARUL ȘI ARBITRARIUL

ÎNTRUCÎT, pînă în prezent, nu există o metodologie unitară în ce privește stabilirea numărului de cadre pentru aparatul de conducere și administrativ, pe alocuri și-a făcut loc arbitrariul.

Din analiza efectuată în cadrul a trei cooperative agricole și anume Urzica Mare, Siliștea Crucii, Galicea Mare, raionul Băilești, se desprinde lipsa unei corelații între numărul membrilor cooperatori cu munci de conducere și administrative și mărimea unităților respective (tabel nr. 1).

Tabel nr. 1

Specificare	Cooperativa agricolă de producție		
	Urzica Mare	Siliștea Crucii	Galicea Mare
Teren agricol ha	942	2 827	4 275
Total ha convenționale *)	960	2 835	4 837
Total animale U.V.M.*)	636	1 140	1 748
Nr. membrilor cooperatori în munci neproductive (la 1 000 ha)	24	16	9
Nr. membrilor cooperatori înscriși la muncă	450	1 070	3 800
Nr. brigăzilor de cimp	2	4	14
Nr. brigăzilor legumicole	1	1	1
Nr. brigăzilor zootehnice	1	2	3
Nr. mediu de membri cooperatori într-o brigadă de cimp	200	167	260
Nr. socotitorilor de brigăzi	1	5	6
Nr. brațelor de muncă ce revine la un socotitor	450	214	633
Suprafața de teren atribuită unei brigăzi de cimp	440	700	330

*) Transformarea în hectare convenționale și în U.V.M. s-a făcut cu ajutorul coeficienților elaborați de Consiliul Superior al Agriculturii, iar datele din tabel sînt cele înscrise la începutul anului 1965 în planurile de producție.

Datele tabelului evidențiază o mare amplitudine a variației numărului membrilor cooperatori din activitatea de conducere și administrație. De pildă, deși au aceeași structură a producției, iar fiecare unitate este constituită dintr-un singur sat, la cooperativa agricolă din Urzica Mare există 23 membri cooperatori în munci neproductive, la Galicea Mare — 43, iar la Siliștea Crucii — 45. O asemenea situație nu o găsim normală dacă ținem seama de faptul că, în raport cu cooperativele agricole Urzica Mare și Siliștea Crucii, aceea din Galicea Mare dispune de mult mai mult teren agricol și un număr mai mare de animale. Cu toate acestea la cooperativele agricole din Urzica Mare și Siliștea Crucii, deși volumul activității este inferior celui de la Galicea Mare, numărul membrilor cooperatori din conducere și administrație este mai mare.

Prin urmare nu se poate vorbi de existența unei corelații între mărimea cooperativei agricole și numărul de cadre din aparatul de conducere și administrație. Așa se și explică, de altfel, de ce la 1 000 ha teren, la cooperativa agricolă din Urzica Mare revin 24 de membri cooperatori în munci neproductive, la Siliștea Crucii 16, pe cînd la Galicea Mare numai 9. Oare pe ce criteriu cooperativa agricolă din Urzica Mare, care are de cinci ori mai puțin pămînt și de 2,7 ori mai puține animale decît Galicea Mare, dispune de aproape 3 ori mai mulți membri cooperatori în munci neproductive la 1 000 ha?

Această neconcordanță de care aminteam mai sus are repercusiuni negative asupra consumului de zile-muncă neproductive care grevează asupra întregii activități economice a unității. În timp ce la Galicea Mare din fondul total de zile-muncă planificat pe anul 1966, pentru personalul din conducere și administrație s-a alocat numai 1,9%, la Urzica Mare s-a stabilit 4,7%, iar la Siliștea Crucii — 5,1%.

Pe de altă parte, volumul de muncă ce revine pe un membru cooperator din diferite activități administrative este foarte diferit. De exemplu, la Urzica Mare un socotitor ține evidența muncii a 450 membri cooperatori, la Siliștea Crucii pentru 214, iar la Galicea Mare pentru 633. Numărul paznicilor de cimp nu este corelat cu suprafața agricolă a unităților respective. Bunăoară, la Urzica Mare unui paznic îi revin 235 ha, la Siliștea Crucii 470 ha, iar la Galicea Mare 787 hectare. Aceeași neconcordanță este reflectată de datele tabelului nr. 1 și în ceea ce privește volumul activității brigadierilor de cimp.

Desigur că, în activitatea fiecărei cooperative agricole există condiții specifice de producție, **care impun o diferențiere în stabilirea numărului de membri cooperatori din conducere și administrație.** După părerea noastră, datele prezentate reliefează însă modul arbitrar în care a fost stabilit acest număr în cele trei cooperative agricole analizate.

În actualul stadiu de dezvoltare și consolidare economică a cooperativelor agricole, apreciem că **a devenit posibilă simplificarea aparatului de conducere și administrativ.**

Experiența multor cooperative agricole fruntașe ca Valea Stanciului, Bîrza etc., din raionul Băilești, unde vicepreședinții nu sînt scoși din producție, demonstrează pe deplin că este posibilă îndeplinirea acestor funcții de către 1—2 membri cooperatori din consiliul de conducere care lucrează în producție. De altfel, în raionul Băilești numai două cooperative agricole (Izvoarele și Mărăcine), constituite din mai multe sate, ar necesita cîte un vicepreședinte scos din producție. La celelalte 41 de cooperative agricole, pe baza unui studiu temeinic, s-ar putea aplica experiența din cele două unități amintite mai sus. În acest fel, dacă în asemenea munci s-ar promova membri cooperatori din cadrul consiliilor de conducere, dar fără scoatere din producție, s-ar economisi anual peste 47 000 zile-muncă neproductive.

Un mijloc principal de simplificare a aparatului de conducere este **reorganizarea și optimizarea mărimii brigăzilor de producție.** Edificator din acest punct de vedere este exemplul cooperativei agricole din Siliștea Crucii. În anul 1962 existau 10 brigăzi de cimp cu 50 echipe, 2 brigăzi legumicole cu 10 echipe și 2 brigăzi zootehnice. În urma reorganizării brigăzilor astăzi există 4 brigăzi de cimp cu 20 echipe, 1 brigadă legumicolă cu 5 echipe și o brigadă zootehnică. Drept rezultat, anual se realizează o economie de 4 664 zile-muncă. Bineînțeles că restructurarea brigăzilor și echipelor impune promovarea celor mai buni membri cooperatori în conducerea acestora.

● Scara diferențierilor

PENTRU cadrele din aparatul de conducere și administrativ este necesar să se asigure o retribuire mai bine diferențiată în raport cu calitatea și cantitatea muncii efectuate. În prezent, din **lipsa unui sistem unitar de stabilire a numărului de zile-muncă atribuite lunar membrilor cooperatori din conducere și administrație,** se creează unele situații care lasă de dorit. Astfel, așa cum rezultă din datele tabelului nr. 2, în toate cele trei cooperative agricole, socotitorii au un număr de zile-muncă egal cu al brigadierilor de cimp, deși aceștia din urmă au un rol mult mai important în procesul de producție. La cooperativa agricolă din Galicea Mare, paznicul sediului primește un număr de zile-muncă egal cu al brigadierilor, socotitorilor și merceologului. Tot aici, retribuirea președintelui în acest an este de 6,5 ori mai mare față de numărul mediu de zile-muncă planificat pe un membru cooperator apt de muncă. Or, această situație contravine prevederilor statutului cooperativei agricole.

Tabel nr. 2

Funcția	Retribuirea lunară cu zile-muncă		
	Urzica Mare	Siliștea Crucii	Galicea Mare
Președinte	48	60	64
Vicepreședinte	36	48	51
Ajutori contabili	36	40	45
Socotitori brigăzi	36	33	36
Casier	36	30	45
Brigadier de cimp	36	33	36
Brigadier legumicol	36	40	36
Merceolog	36	30	36
Paznic de cimp	16	37,5	23
Paznic la sediul cooperativei	23	24	36
Vizitiu	24	30	24
Bucătărese grădiniță	18	23	24

În această problemă, care a fost ridicată de C. Luțaș în articolul **Forme diferențiate de retribuire a muncii** publicat în nr. 29/1966 al revistei „Viața economică" nu pot fi de acord cu propunerile autorului. El pledează ca plata președintelui (50—55%) să se facă în zile-muncă realizate în medie de membrii cooperatori care au participat la muncă; circa 30% după volumul activității în unități convenționale și circa 15% după rezultatele obținute

După părerea noastră, una din principalele căi prin care se poate înlătura disproporția î[n] nivelul retribuirii muncii președinților, ca d[e] altfel și a celorlalte cadre de conducere ș[i] administrative, este **stabilirea unei metodologii unitare.** Iată de ce considerăm utilă elaborarea unei **metodologii de grupare a cooperativelor agricole în funcție de numărul hectarelor convenționale și U.V.M.** Concomiten[t] **este necesar să se întocmească o scară mode[l] de retribuire în funcție de gradul** (mărimea) **unităților și de rezultatele economice obținut[e]**

În această privință considerăm utilă s[por]irea sprijinului uniunilor cooperatiste raionale [și] re[gionale] care pot generaliza în producție experiența cooperativelor agricole cu rezultatele cel[e] mai bune.

ing. M. VILĂU
Cooperativa agricolă de producți[e] Siliștea Crucii, regiunea Oltenia

CE ARATĂ CRONOMETRAREA TIMPULUI DE MUNCĂ AL BRIGADIERULUI

NUMĂRUL brigăzilor într-o cooperativă agricolă este determinat în primul rînd de mărimea sectorului de producție, în cadrul căruia se face organizarea muncii. Stabilirea mărimii raționale a brigăzii solicită însă găsirea unei soluții pentru exprimarea corectă a mărimii acestei formații de muncă. Este necesar un singur indicator, care să exprime în același timp mărimea brigăzii (suprafață, efective de animale), cît și volumul de muncă. După părerea noastră, un asemenea indicator este numărul de unități convenționale calculate pe baza consumului de zile-muncă.

Pentru a determina raportul dintre mărimea brigăzii și timpul de lucru al brigadierului, am efectuat cronografierea timpului de muncă a acestuia în cadrul a 10 cooperative agricole, în diverse campanii agricole. Pentru sistematizare, am grupat diferitele activități ale brigadierului în patru categorii: primirea și repartizarea sarcinilor de lucru; deplasări la locurile de muncă; întocmirea evidenței muncii; îndrumarea tehnică și controlul calității lucrărilor. Iată cum se prezintă structura timpului de lucru al brigadierului în cooperativele agricole analizate (tabel nr. 1):

Datele prezentate reliefează o mare variabilitate a duratei timpului de lucru și, în cadrul acestuia, a ponderii timpului afectat îndrumării tehnice și efectuării controlului calității lucrărilor, în funcție de mărimea brigăzii. Cele mai bune rezultate sînt evidenția[te] de datele privind brigăzile analizate de la c[o]operativele agricole Lunca, Peciul Nou, Ra[...] și Ulmeni. Brigadierii din cadrul acestor un[i]tăți folosesc peste 40% din timpul de mun[că] pentru activitatea de bază: îndrumarea teh[]nică și controlul calității lucrărilor. Ca u[r]mare, **considerăm că mărimea rațională a brigăzilor din ramura producției vegetale es[te] cuprinsă între 600—900 unități convenționa[le]**

Acestei mărimi îi corespunde o suprafață [de] teren variabilă, în funcție de structura cult[u]rilor: circa 400—600 ha în zonele cerealie[re,] 60—90 ha cu culturi legumicole, 60—90 ha vi[i] de vie etc.

În zootehnie, lucrările de evidență a pr[o]ducției și a muncii sînt mai comple[xe.] Ca urmare și timpul afectat pentru întocm[i]rea acestora are o pondere mai mare. [În] schimb, timpul de deplasare a brigadierul[ui] se reduce foarte mult, deoarece acesta își de[s]fășoară activitatea numai în cadrul fermei [pe] care o conduce. În același timp primirea [și] repartizarea sarcinilor nu mai constituie o a[c]tivitate zilnică distinctă, deoarece, în ferm[ele] zootehnice, munca se desfășoară după un pr[o]gram stabilit pe perioade mai îndelungate. [De] aceea, considerăm esențială corelația dint[re] mărimea brigăzii și durata timpului de luc[ru] al brigadierului. Iată cum se prezintă acea[stă] corelație în cîteva cooperative agricole:

Tabel nr. 1

Cooperativa agricolă	Felul brigăzii	Mărimea brigăzii: Suprafața arabilă ha	Timpul de lucru al brigadierului: Unități convenționale	Total ore	Din care: pentru îndrumarea și controlul calității	%
Peciul Nou-Banat	Brig. I cimp	717	1 117	11,50	3,75	32
Călărași-București	Brig. II cimp	776	1 492	12,00	4,05	33
Cobadin-Dobrogea	Brig. II cimp	772	1 167	11,05	4,10	36
Cumpăna-Dobrogea	Brig. II cimp	912	1 292	11,02	4,03	36
Comana-Dobrogea	Brig. II cimp	980	1 470	11,75	4,50	38
Dragoș-Vodă-București	Brig. I cimp	602	1 014	10,70	4,50	41
Ulmeni-București	Brig. cimp și legumicolă	318	936	10,50	4,48	42
Rast-Oltenia	Brig. II cimp	457	878	10,40	4,55	43
Peciul Nou-Banat	Brig. legum.	111	1 110	10,70	4,75	49
Lunca-București	Brig. I cimp	566	901	10,25	5,12	50

Tabel nr. 2

Cooperativa agricolă	Felul brigăzii zootehnice	Mărimea brigăzii în unități convenționale	Durata timpului de lucru al brigadierului în ore
Peciul Nou reg. Banat	mixtă (bovine+porcine)	602	11,75
Călărași reg. București	bovine	449	10,50
Comana reg. Dobrogea	bovine	470	10,25
Movileni reg. Iași	mixtă (bovine+porcine)	430	10,70
Dumbrăvița reg. Banat	mixtă (bovine, porcine+ovine)	580	11,55

Din datele tabelului reiese că durata normală a timpului de lucru al brigadierului poate fi asigurată în cazul brigăzilor specializate cu circa 400 unități convenționale. La aceeași mărime, brigăzile zootehnice mixte solicită într-o mai mare măsură pe brigadier decît brigăzile specializate. Toate acestea conduc la concluzia că **mărimea rațională a unei brigăzi zootehnice — mixtă sau specializată — este cuprinsă între 300 și 400 unități convenționale**, în funcție de felul lor și de condițiile de producție.

Folosirea acestor criterii la stabilirea mărimii brigăzilor zootehnice trebuie dublată de o analiză temeinică a condițiilor concrete de producție. În felul acesta consiliile de conducere au posibilitatea să stabilească numărul și profilul brigăzilor, și ca urmare, numărul brigadierilor necesari.

ing. O. GHEORGHIU
institutul central de cercetări agricole

CRITERII FUNDAMENTATE ECONOMIC

STATUTUL cooperativei agricole, ținînd seama de schimbările survenite în viața internă a cooperativelor agricole, precum și de necesitatea perfecționării activității lor economice, asigură prin prevederile sale toate condițiile pentru întărirea și sporirea eficienței activității de conducere. Aplicarea acestor prevederi se soldează pe zi ce trece cu rezultate tot mai bune, care își găsesc expresia practică în întărirea muncii colective, a rolului președintelui, în dezvoltarea inițiativei creatoare a membrilor cooperatori ș.a. Fără îndoială că, pe măsura evoluției sale, acest proces capătă noi valențe al căror sens unic este întărirea și perfecționarea întregii activități de conducere.

Dezvoltarea economică a cooperativelor agricole, lărgirea și diversificarea activității lor pe baza progresului tehnic, determină în mod necesar **un aparat de conducere corespunzător și competent**, în măsură să rezolve problemele complexe pe care le ridică planificarea și organizarea producției, normarea și retribuirea muncii, creșterea eficienței investițiilor ș.a.

Caracteristic activității cooperativelor noastre agricole este, printre altele, existența unui aparat de conducere bine pregătit, cu experiență în organizarea producției, format din cadrele cele mai bune. Aceasta este rodul politicii partidului nostru care a acordat și acordă o atenție deosebită formării și pregătirii cadrelor de conducere din cooperativele agricole. Rezultatele obținute de către cooperativele agricole în creșterea producției și în dezvoltarea lor economică, sint în bună parte și rodul muncii cadrelor din aparatul de conducere și administrativ.

Întreaga experiență a cooperativelor agricole evidențiază un principiu general valabil care trebuie să stea la baza conducerii treburilor obștești și anume: arta de a conduce constă, printre altele, **nu numai în competență, ci și în existența unui raport rațional între numărul cadrelor din aparatul de conducere și administrativ, pe de o parte, și mărimea cooperativelor agricole, pe de altă parte.** În multe cooperative agricole, deși pînă în prezent nu există un normativ bine fundamentat, s-a reușit să se asigure un număr corespunzător de cadre administrative, potrivit nevoilor reale ale producției.

Aceasta a determinat, pe lingă o mai bună folosire a forței de muncă, utilizarea chibzuită a zilelor-muncă atribuite personalului din conducere și administrație. Bunăoară, la cooperativa agricolă „Gh. Doja" regiunea București, ponderea zilelor-muncă atribuite pentru conducere și administrație, a reprezentat în totalul zilelor-muncă realizate pe unitate 2,6% în 1962, — 2,2% în 1963, — 2% în 1964 și 1,8% în 1965. La cooperativa agricolă Comana, regiunea Dobrogea această pondere a fost de 3,8% în 1962. — 3,6% în 1963, — 3,4% în 1964 și 3,4% în 1965.

Într-o serie de cooperative agricole se manifestă însă tendințe de umflare a aparatului de conducere și administrativ. Astfel, fără a se ține seama de mărimea cooperativei agricole, de cerințele concrete ale producției se creează funcții în plus de vicepreședinți scoși din producție, magazineri, contabili, paznici, șefi de fermă. Bunăoară, pe întreaga agricultură cooperatistă numărul contabililor a crescut în 1965, față de 1963 cu 16%. Această creștere depășește, în bună parte, necesitățile cooperativelor agricole. Ea se datorește faptului că în multe cooperative agricole s-a creat un număr prea mare de funcții pentru contabili, care depășește cerințele reale ale activității de producție.

La cooperativa agricolă Tibănești, regiunea Iași, în cadrul celor două brigăzi zootehnice care cuprind în jur de 1 200 unități vită mare, există 6 șefi de fermă scoși din producție, care primesc anual cite 400 zile-muncă, deși unele ferme sint foarte mici (100—150 u.v.m. deservite de 6 pînă la 12 îngrijitori). La fel ca în alte unități din regiunea Iași, și la această cooperativă agricolă, deși sint doi ingineri, din care unul zootehnist, există și vicepreședinte scos din producție care răspunde de sectorul zootehnic.

Nu este de loc greu de desprins unde duce mărirea nejustificată a funcțiilor administrative; pe lingă faptul că se reduce eficacitatea muncii de conducere, are loc creșterea consumului neproductiv de zile-muncă, ceea ce prejudiciază ridicarea nivelului de trai al tuturor membrilor cooperatori.

Diferitele aspecte ce le îmbracă tendința de umflare a funcțiilor administrative, precum și urmările care decurg de aici atestă **importanța elaborării unui normativ fundamentat din punct de vedere economic, care răspunzind cerințelor actuale ale cooperativelor agricole, să constituie pentru acestea un bun îndrumar în stabilirea aparatului de conducere și administrativ în raport cu mărimea unității și nevoile concrete ale producției.**

Desigur că acest normativ trebuie să țină seama de deosebirile obiective care există între cooperative, deosebiri rezultate din structura diferită a producției, din mărimea diferită a suprafeței și a volumului producției.

Un mijloc eficient de a rezolva această situație **este încadrarea cooperativelor agricole în 3 sau 4 categorii în funcție de valoarea producției globale prevăzută în planul anual de producție și alte criterii.** În raport de categoria din care va face parte, potrivit valorii producției globale, (ceea ce exprimă în bună măsură mărimea cooperativei agricole) cooperativa agricolă își va stabili numărul și funcțiile din aparatul de conducere și administrativ. Important este ca această acțiune de stabilire a funcțiilor și a numărului de cadre de conducere și administrație, să se bazeze pe o analiză atentă a cerințelor producției, ținîndu-se seama de indicațiile partidului cu privire la perfecționarea continuă a organizării producției și a muncii, precum și cele privind folosirea rațională a zilelor-muncă pentru treburile administrative.

Potrivit unor calcule, prin stabilirea mărimii aparatului administrativ în funcție de valoarea producției globale înscrisă în planul anual de producție, consumul de zile-muncă pentru activități administrative se poate reduce cu circa 3 800 000, față de 1965, sau cu 11,2%. Practica a demonstrat că în această direcție există posibilități însemnate, care puse în valoare, asigură o mai bună folosire a zilelor-muncă. Astfel, în 1964 cooperativele agricole din raionul Făurei, numai prin desființarea unor posturi de vicepreședinți scoși din producție și de paznici, considerate inutile, au realizat o economie de peste 50 000 zile-muncă. De asemenea, în raionul Tecuci, s-au economisit peste 80 000 de zile-muncă, prin reducerea numărului de vicepreședinți, brigadieri, socotitori ș.a.

Potrivit statutului cooperativei agricole, la retribuirea membrilor cooperatori din conducere și administrație, se ține seama de natura și specificul muncii acestora, folosindu-se în acest scop anumite criterii unice. Modul în care aceste cadre sint retribuite, contribuie la cointeresarea lor în sporirea producției și dezvoltarea economică a cooperativei agricole.

Îmbunătățirile cuprinse în prevederile noului statut al cooperativei agricole, sint de natură să asigure un raport mai bun între retribuirea membrilor cooperatori și aceea a cadrelor din aparatul de conducere și administrativ. Acest lucru are o deosebită importanță dacă ținem seama de deosebirile nejustificate apărute în domeniul retribuirii muncii. Astfel, numărul de zile-muncă ce a revenit în medie unui președinte de cooperativă agricolă a crescut cu 13%, în 1965 față de 1962, iar la un vicepreședinte cu 18%, în aceeași perioadă.

Acest ritm de creștere depășește cu mult pe cel realizat în retribuirea masei membrilor cooperatori.

Crearea condițiilor necesare astfel incit retribuirea muncii cadrelor administrative să fie cit mai strins legată de rezultatele obținute în producție, **constituie un mijloc principal atit pentru eliminarea deosebirilor amintite, cit și pentru creșterea eficienței muncii de conducere.**

Astfel, considerăm utilă fundamentarea economică a unor criterii care stau la baza calculării retribuirii muncii cadrelor din aparatul de conducere și administrativ. Bunăoară, plusul de zile-muncă ce se acordă în raport cu valoarea producției globale, **să se calculeze la producția globală realizată.** Aceasta va spori cointeresarea cadrelor din aparatul administrativ pentru depășirea sarcinilor înscrise în planul de producție. De asemenea, numărul de zile-muncă acordate, în plus, în funcție de mărimea suprafețelor de teren și a numărului de animale proprietate obștească să se stabilească **după mărimea suprafeței de teren calculată în hectare convenționale și după numărul de animale calculat în unități vită mare.** Un asemenea procedeu înlătură o serie de practici nedorite care se manifestă în calcularea numărului de zile-muncă al cadrelor din aparatul administrativ, și, ce este mai important, cointeresează aceste cadre în folosirea rațională a pămîntului și în dezvoltarea creșterii animalelor.

Este cunoscut rolul important pe care il are brigadierul în organizarea și creșterea eficienței producției în cooperativa agricolă. Prin urmare, cu cit retribuirea acestuia este mai strins legată de rezultatele obținute în producție, cu atit mai mult brigadierul este interesat să se preocupe îndeaproape de îmbunătățirea organizării muncii în cadrul brigăzii sale.

Pentru atingerea acestui scop, este însă nevoie ca, la aprecierea muncii potrivit criteriilor stabilite în statut, să se țină seama de schimbările survenite în mărimea brigăzilor, atit în sectorul vegetal cit și în cel animal. Iată de ce, considerăm necesar ca în sectorul vegetal brigadierului **să i se atribuie zile-muncă și după valoarea producției globale realizată pe brigadă, cit și după suprafața de teren a brigăzii calculată în hectare convenționale.** De asemenea, în sectorul zootehnic, brigadierului să i se atribuie un anumit număr de zile-muncă **în funcție de producția globală obținută pe brigadă și în raport de efectivul de animale calculat în unități vită mare.**

Fără îndoială că, în asemenea condiții este nevoie de îmbunătățirea evidenței în cadrul brigăzii, astfel incit aceasta să permită cunoașterea exactă a muncii brigadierului și a rezultatelor economice obținute de brigada pe care o conduce.

Optimizarea aparatului de conducere și a consumului neproductiv de zile-muncă se înscrie drept o pîrghie principală în perfecționarea întregii activități economice a cooperativelor agricole, în creșterea cointeresării materiale a membrilor cooperatori.

I. CHIRCULESCU

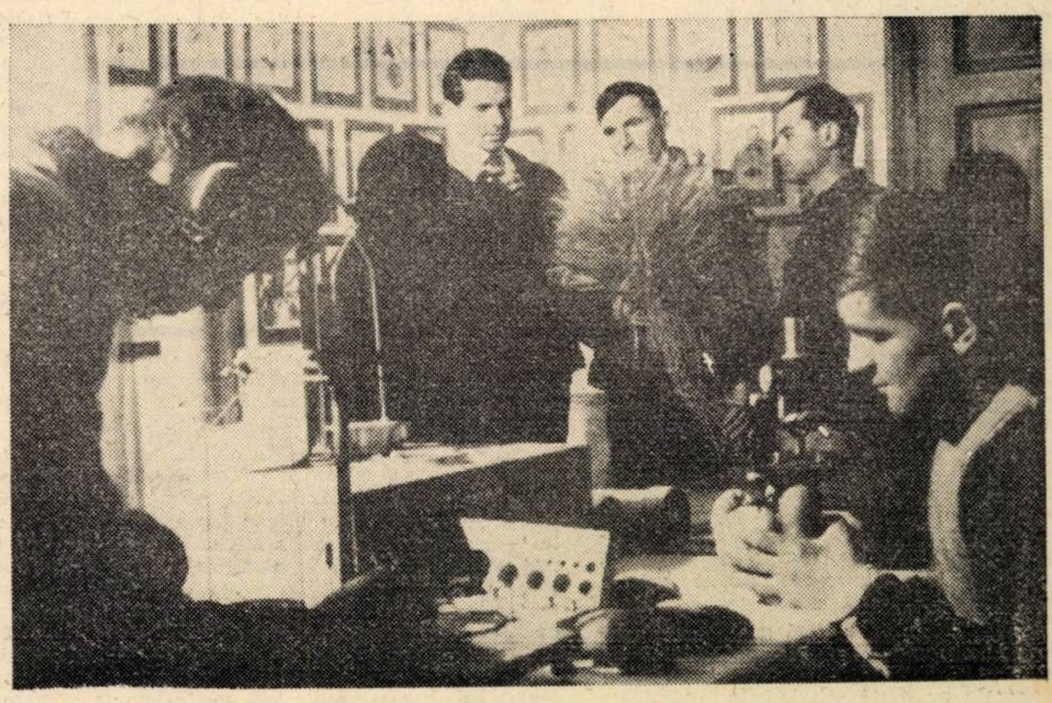

La cooperativa agricolă din Calafindești, regiunea Suceava, s-a deschis învățămîntul agrozootehnic. În casa laborator se pregătește materialul didactic necesar.

PUNCTE DE VEDERE

SE POATE NORMA MUNCA TEHNIC-ADMINISTRATIVĂ?

ÎN stadiul actual de dezvoltare a economiei noastre naționale, concomitent cu organizarea superioară a procesului de producție, se impune și organizarea corespunzătoare a procesului de muncă în ansamblul său, inclusiv activitatea depusă de personalul tehnic-administrativ. Această necesitate s-a vădit o dată în plus cu ocazia lucrărilor efectuate recent pentru stabilirea în perspectivă a necesarului de cadre pe nivele de pregătire și specialități. În legătură cu aceasta, vom ridica unele probleme în ce privește personalul tehnic-administrativ care lucrează în cooperația de consum, dar a căror sferă depășește acest cadru.

Consecințe ale inexistenței unor criterii de apreciere

O latură foarte importantă, după părerea noastră, în acțiunea de raționalizare a muncii administrative o prezintă precizarea cît mai exactă a atribuțiilor care revin personalului tehnic-administrativ, cel puțin pentru funcțiile și specialitățile de bază, precum și elaborarea unor criterii precise în funcție de care să ia ființă un compartiment de muncă, cum ar fi serviciul, secția, biroul etc.

Inexistența în momentul de față a unor asemenea reglementări a determinat o serie de greutăți în cursul efectuării lucrărilor privind necesarul de cadre în perspectivă, în general lucrătorii neputind determina cît mai precis — prin fișa personală cuprinzînd lucrările executate pe un an de zile —, specialitatea necesară efectuării lucrărilor sau funcției respective.

În numeroase cazuri, la stabilirea specialității necesare pentru executarea unei lucrări s-a resimțit, fie influența nivelului de studii pe care îl avea salariatul respectiv, fie influența prevederilor actualului indicator de studii și stagiu pentru funcția pe care figurează salariatul. Ca atare, dintr-un motiv sau altul, mulți salariați au apreciat o lucrare de nivel mediu ca fiind de competența unei specialități de nivel superior și, invers; aceeași lucrare, efectuată în compartimente de muncă similare, a fost considerată, în faza respectivă, diferit.

Cîteva exemple edificatoare

DE pildă, lucrarea „analiza stocurilor de mărfuri pe baza datelor înscrise în dările de seamă statistice Com. 31 la 30 iunie și la 31 decembrie" a fost apreciată de 5 lucrători ai serviciului comercial de la două uniuni regionale ale cooperației de consum care se ocupă cu elaborarea ei astfel: 4 lucrători, pentru a căror funcție se cer, prin indicatoarele pentru ocuparea funcțiilor, studii superioare, au considerat că trebuie efectuată de economistul merceolog; al cincilea, pentru funcția căruia se cer studii medii, a apreciat că poate fi înfăptuită de merceolog. Desigur că o asemenea lucrare poate fi întocmită și de un lucrător cu studii medii, dar după un anumit stagiu de practică să aibă temeinice cunoștințe profesionale și orientarea necesară. În general, însă, ea este, după părerea noastră, de competența unui specialist cu studii superioare.

La fel, ancheta privind o lucrare pentru care este suficientă pregătirea medie de specialitate ca „analiza și transmiterea la centrală a datelor privind livrările de mărfuri de la furnizori", care se efectuează la nivelul uniunii regionale, s-a soldat cu următorul rezultat: din 9 lucrători, un număr de 6, care lucrează pe funcții pentru care se cer studii medii, au apreciat că trebuie efectuată de merceolog, 2, care lucrează pe funcții pentru care se cer studii superioare, au considerat necesar a fi executată de economistul merceolog, iar al nouălea, care este încadrat pe funcția de economist merceolog, a arătat că pentru lucrarea respectivă este necesar un lucrător cu specialitatea merceolog.

Aprecieri foarte subiective s-au întîlnit și în cazul unor lucrări de specialitate tehnică. De exemplu, pentru lucrări ce se execută la nivel regional, cum sînt „verificarea și analiza planurilor de transport C.F.R. și auto publice primite de la unități" și „analiza realizărilor obținute cu mijloace C.F.R. și auto IRTA", un lucrător a apreciat că este necesară specialitatea de inginer în organizarea transporturilor, iar altul de planificator.

Desigur, există și lucrări care cuprind operațiuni atît de nivel superior, cît și de nivel mediu. În mod inerent ele nu se pot fragmenta pentru executare pe lucrători cu specialități de nivele diferite. De altfel, toate lucrările care trebuie finalizate de salariați cu specialități de nivel superior, cuprind, în faza de început, un volum de muncă de competența unei specialități de nivel mediu. Realizarea acestor lucrări se face după un anumit fir conducător, în funcție de care salariatul își face o serie de calcule și grupări ajutătoare. Este evident că lucrările la care predomină orientarea și munca de concepție, dar pentru a căror executare e necesar și un volum de muncă de nivel mediu din partea celui ce o efectuează, trebuie considerate de competența unui specialist cu pregătire superioară.

Delimitarea mai precisă a lucrărilor ce necesită pregătire medie și superioară

EFECTUAREA lucrărilor privind necesarul de cadre a scos în evidență și unele lacune și greutăți în legătură cu stabilirea specialității lucrătorilor, chiar și pentru funcțiile de șefi de serviciu.

Cum este și firesc, în practică există o diversitate de situații, gradul de complexitate al funcțiilor fiind foarte variat, atît ca urmare a felului de lucrări ce trebuie întocmite, cît și ca volum. Așa cum arată însă aceeași practică, pot fi găsite criterii, la început, eventual cu caracter orientativ, care să conducă la o utilizare rațională a cadrelor. S-ar putea stabili criterii diferențiate pe tipuri de unități, de la ce grad de complexitate a problemelor și de orientare, precum și la ce volum de lucrări, un compartiment de muncă se distinge ca serviciu sau ca birou, și, în funcție de aceste elemente, să rezulte și specialitatea necesară pentru șeful respectivului compartiment — de nivel mediu sau de nivel superior.

Lipsa unor criterii științifice fundamentate de stabilire a necesarului de personal și a volumului de lucrări ce revin fiecărei specialități face ca în numeroase cazuri, în unități similare în ce privește volumul de activitate economică, condițiile de muncă etc., personalul tehnic-administrativ să difere atît ca număr, cît și ca structură pe specialități și nivele de pregătire. Aceste situații determină înregistrarea unor cheltuieli administrativ-gospodărești nejustificate. Ele împiedică, în cele din urmă, utilizarea cît mai judicioasă a fondurilor folosite pentru pregătirea personalului.

Delimitarea cît mai precisă a lucrărilor care revin specialităților de nivel mediu (merceolog, planificator, tehnician în construcții civile și industriale, tehnician veterinar etc.), de lucrările ce trebuie executate de specialitățile de nivel superior (economist merceolog, economist în comerțul interior, inginer în construcții civile și industriale, medic veterinar etc.), precum și stabilirea volumului și complexității muncii în funcție de care să ia ființă diferite compartimente de muncă, sînt absolut necesare și pentru asigurarea unei planificări cît mai judicioase a pregătirii școlare a cadrelor. Cunoașterea strictului necesar de personal tehnic-administrativ pe fiecare unitate, atît ca număr, cît și ca structură pe specialități și nivele — mediu și superior —, trebuie să preceadă planificarea pregătirii școlare în perspectivă.

Un sistem unitar de organizare a muncii

TOATE acestea arată **necesitatea trecerii la elaborarea unui sistem unitar pe economie de organizare a muncii depuse de personalul tehnic-administrativ** ca parte integrantă a organizării științifice a muncii. În acest scop credem că este necesar ca, în primul rînd, să se treacă la stabilirea unor „normative de personal tehnic-administrativ" pe tipuri de unități și ramuri de activitate. Cel puțin în această fază ni se pare mai potrivită noțiunea de „normative de personal" decît aceea de „normare a personalului" sau „de normare a muncii administrative". Aceasta deoarece, deși organizarea muncii în sectorul administrației nu se limitează la normativele de personal, totuși nu credem că va fi posibilă o normare a muncii în adevăratul sens al cuvîntului pentru toate categoriile de personal tehnic-administrativ, ci numai pentru acele specialități care efectuează o muncă ce necesită mai multă rutină, cum ar fi calculatorii, facturiștii, dactilografele etc.

Stabilirea acestor normative presupune un ansamblu de măsuri:

- Înainte de toate, considerăm că trebuie stabilite atribuțiile care revin măcar specialiștilor și funcțiilor de bază prin elaborarea unor indicatoare asemănătoare cu cele existente pentru muncitori, precum și criteriile în funcție de care să ia ființă un compartiment de muncă. Aceasta ar oferi posibilitatea să se delimiteze cît mai exact lucrările care se execută de lucrătorii de specialitate, pe de o parte, precum și lucrările ce revin specialităților de nivel mediu de cele ce trebuie efectuate de lucrători cu specialități de nivel superior.
- Concomitent cu aceasta, spre a se cunoaște în ultimă instanță numărul necesar de forțe de muncă pe fiecare specialitate în parte, în raport de criteriile stabilite pentru existența unui compartiment de muncă (serviciu, birou), trebuie să se precizeze cît mai exact care sînt atribuțiile tuturor acestor compartimente, în raport cu sarcinile economice care revin unităților din planul de stat.
- În legătură cu aceasta, considerăm necesar a fi revizuite și actualizate toate regulamentele de funcționare a serviciilor.

După părerea noastră, aceste trei măsuri pregătitoare sînt indispensabile pentru reușita stabilirii normativelor de personal, atît pentru a fi cuprinse toate sarcinile ce trebuie rezolvate, cît și pentru a fi evitate eventualele paralelisme și lucrări de birou de prisos.

După aplicarea acestor măsuri, va trebui procedat aproximativ în mod asemănător ca și la lucrările efectuate recent privind necesarul de cadre în perspectivă, respectiv să se aleagă un număr de unități reprezentative din fiecare ramură de activitate la care toți salariații tehnic-administrativi să completeze o fișă personală în care să înscrie lucrările efectuate pe un an de zile, cu specialitatea necesară și numărul de ore efectiv lucrate. Spre deosebire de modul cum s-a procedat pentru stabilirea necesarului de cadre în perspectivă, sîntem de părere că această fișă să se completeze nu în anul posterior perioadei pentru care se înregistrează lucrările respective, ci în mod curent. Va trebui ca această evidență să fie cît mai strictă.

Aceste evidențe (fișe personale) analizate și comparate critic pe tipuri de unități, vor oferi, fără îndoială, o oglindă a volumului de muncă ce se depune pe specialități pentru rezolvarea sarcinilor rezultate din regulamentele de funcționare actualizate și în ultimă instanță vor rezulta normative de personal pe tipuri de unități. În cursul analizei critice a acestor lucrări, este desigur necesar să se efectueze calcule și să se determine precis volumul de muncă manual ce se poate economisi prin introducerea mecanizării lucrărilor de birou. Evident că pe măsură ce mecanizarea acestor lucrări se va extinde, aceste normative ar urma ca din timp în timp să fie revizuite. Acțiunea de revizuire a acestor normative va fi determinată și de apariția altor condiții, cum ar fi, de exemplu, necesitatea rezolvării unor lucrări cerute de noile sarcini ce decurg din planurile de stat și care impun personal în plus sau chiar compartimente noi de muncă.

V. SMĂRĂNDESCU

ANUL ÎNCEPE CU... PRIMUL TRIMESTRU

(Urmare din pag. 3)

dare a locuințelor. O consultare mai atentă a acestor grafice, ne indică, de pildă, pentru ***regiunea Bacău*** *următoarea eșalonare pe trimestre:*

Trim. I		Trim. II		Trim. III		Trim. IV	
Planif.	Realiz.	Planif.	Realiz.	Planif.	Realiz.	Planif.	Realiz.
200	200	408	408	375	388	565	—

Așadar, din planul anual, în primul trimestru s-a planificat a se preda circa 12,9% din apartamente, în trimestrul II — 20,5%, în trimestrul III — 24,1%, pentru ca, în ultimul trimestru al anului, să rămînă de dat în folosință 42,5%. De ce o asemenea eșalonare? De ce în trimestrele II și III au fost planificate numai 408 și, respectiv, 375 apartamente, cînd este știut că, în aceste perioade, condițiile sînt prielnice desfășurării unei activități susținute?

Lucrurile nu se prezintă mai bine nici în regiunea Galați. Aici s-a mers — nu știm de ce — pe linia întocmirii planificării semestriale. Ce ne arată cifrele? În primul semestru, s-a planificat ca să se dea în folosință o suprafață locuibilă de 46 000 mp, pentru ca pe semestrul II să rămînă un volum de lucrări de 69 100 mp.

În ambele regiuni a existat o oarecare largheţe în prima perioadă a anului, pentru ca, în cea de-a doua, să se eșaloneze un volum mare de lucrări. Aceasta tocmai cînd timpul — cel puțin în ultima parte a anului — nu este întotdeauna aliatul constructorului. **Obiceiul de a se planifica în prima parte a anului** (mai ales în primul trimestru) **realizarea și predarea unui număr foarte redus de apartamente** (de obicei cu mult sub posibilitățile reale) **are două cauze: una, cuprinde un spirit excesiv de prevedere, în sensul că nu toate proiectele sînt asigurate la termen, nu este deschisă în timpul util finanțarea etc.; cea de a doua privește direct pe constructor: nepregătindu-și din vreme front de lucru pentru timpul friguros, el își restrînge în mod voit activitatea în primele luni ale fiecărui an.** De aici, consecințele: rămîneri în urmă care, de cele mai multe ori, nu mai pot fi recuperate. Cîtă vreme se va mai menține această practică dăunătoare? O propunere — în această direcție — pentru toate sfaturile pupulare regionale, pentru toate trusturile de construcții, precum și pentru direcțiile generale de construcții montaj: **analizarea cu discernămînt a eșalonării pe trimestre a predării apartamentelor, în așa fel încît în prima perioadă a anului să fie predate un număr mult mai mare, rămînind ca în ultimul trimestru să fie terminate cele care au mai rămas și atacate lucrările pentru anul următor.**

Sînt pregătite condițiile pentru anul viitor?

PENTRU 1967, la Galați, Sfatul popular regional urmează să construiască 3 600 apartamente, dintre care la Țiglina 1 650. **La acestea se mai adaugă alte cîteva sute de apartamente pe care le realizează întreprinderile de construcții ale Ministerului Industriei Chimice. Pentru o parte din aceste construcții, există, de pe acum, documentația de execuție. Sînt însă și lucrări pregătitoare, care urmează a fi gata abia în anul viitor. Bunăoară, pentru microraionul 17 Țiglina, proiectul de ansamblu este prevăzut a fi gata la 15 ianuarie, iar proiectele de execuție, eșalonat, pînă la 30 aprilie 1967. Constructorul previne că primirea cu întîrziere a proiectelor de execuție va stînjeni mult realizarea la termen a acestor construcții. De ce beneficiarul (Sfatul popular regional-Galați) nu intervine pentru a clarifica situația prin măsuri corespunzătoare?**

În regiunea Bacău vor fi construite anul viitor 1 600 apartamente, dintre care 460 în orașul Bacău, 420 în orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, 337 la Piatra Neamț etc. **Pentru 1 200 apartamente există proiecte de execuție, urmînd ca, pentru restul de 400 apartamente, D.S.A.P.C. să predea documentația tehnică pînă la sfîrșitul lunii ianuarie 1967. După cum se vede, există aici condiții de a se trece la desfășurarea unei activități temeinice, astfel încît în 1967 să nu se mai înregistreze rămîneri în urmă.**

Se ridică însă cîteva probleme care se cer rezolvate. *Astfel, pînă la ora actuală, nivelul repartițiilor de materiale pentru T.R.C.L.-Bacău este mai mic decît în 1966, deși planul de producție crește cu circa 42 milioane lei.* **Lipsa unor materiale a creat în acest an constructorului serioase neajunsuri. În primul rînd, a lipsit cărămida. Întrucît nu s-au putut obține decît repartiții parțiale din partea Ministerului Industriei Construcțiilor, pe o serie de șantiere ca, de pildă, la Moinești și Tg. Ocna, lucrările au stagnat circa 30 de zile. În momentul de față, Trustul de construcții nu are repartiții pentru aproximativ 3 milioane de cărămizi.**

La rîndul său, *Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, nu a dat pînă acum repartiții pentru 190 de radiatoare, iar furnizorul* **(Uzina de radiatoare, echipament metalic și obiecte sanitare-București)** *nu a respectat contractele încheiate în cadrul repartițiilor date, rămînînd dator cu importante cantități de radiatoare.* **A lipsit, de asemenea, faianță și oțel beton. Din cauză că nu a existat la timp oțelul beton, la Bacău, în**

CURIER

■ În articolul **Probleme ale consolidării economico-organizatorice a cooperativelor agricole de producție,** apărut în revista **PROBLEME** ECONOMICE nr. 11/1966, tovarășul Vasile Vîlcu, președintele Uniunii Naționale a Cooperativelor Agricole de Producție, se referă, printre altele, la stadiul actual de rezolvare a unor sarcini ce revin uniunilor cooperatiste – organizarea activității de aprovizionare tehnico-materială, repararea mașinilor și utilajelor proprietate a C.A.P., valorificarea optimă a producției, aplicarea retribuției suplimentare ș.a. În perioada următoare, Uniunea Națională – arată autorul – și-a propus să rezolve probleme ca: crearea unui fond de întrajutorare de semințe și furaje prin participarea tuturor unităților, organizarea unui sistem propriu de proiectare și execuție a alimentărilor cu apă, proiectarea construcțiilor zootehnice din C.A.P., organizarea unor acțiuni intercooperatiste privind folosirea mai bună a fondului funciar, elaborarea unui sistem de pregătire profesională și școlarizare periodică a cadrelor din cooperative.

■ În articolul **„Sociologie empirică" sau nivel empiric al științei sociologice,** apărut la rubrica de discuții a REVISTEI DE FILOZOFIE nr. 9/1966, Ovidiu Trăsnea, în opoziție cu punctul de vedere că „sociologia generală" marxistă – identificată cu materialismul istoric – trebuie completată cu o „sociologie empirică", afirmă că aceasta din urmă nu este o știință sociologică, ci doar **un nivel al cercetării** în cadrul științei sociologice, care nu poate fi decît una singură și generală – materialismul istoric. El admite că materialismul istoric este o disciplină filozofică, dar „nu în sensul că el este filozofie, că operează cu generalizarea filozofică", ci într-un sens care derivă din „specificul socialului", care reprezintă „o unitate de obiectiv și subiectiv".

■ În nr. 43/1966 al revistei A.D L. NACHRICHTEN, Günter Reusch atrage atenția asupra faptului că – potrivit experienței de pînă acum – după instalarea calculatoarelor electronice apar circa 15–40% probleme noi care nu au putut fi prevăzute cu ocazia lucrărilor pregătitoare în vederea trecerii la prelucrarea electronică a datelor. Problemelor nou apărute le corespund de regulă cheltuieli suplimentare, care și ele pot varia între 2% și 15% din costul întregii instalații. G. Reusch împarte factorii care influențează nivelul eficienței economice a folosirii calculatoarelor electronice în două categorii: a) recrutarea și calificarea personalului și b) alegerea, amplasarea și determinarea numărului necesar de echipamente periferice. Autorul neglijează problema alegerii unității de bază – a calculatorului electronic propriu-zis – pe considerentul că piața mondială dispune în prezent de un sortiment bogat de calculatoare electronice, cu performanțe elastice și la prețuri foarte variate.

■ Un izvor de informare în problemele agricole ale Europei Occidentale îl constituie cartea lui Jacques Bourrinet **Le problème agricole dans l'intégration européenne** (Problema agricolă în integrarea europeană), Collection Marchés et Structures Agricoles, Editions Cujas, 337 pag., precedată de o introducere de Edgard Pisani, fost ministru al agriculturii franceze, actualmente ministru al echipamentului. În lucrarea se prezintă date cu privire la producerea celor șase țări ale Pieței Comune în comerțul mondial de produse alimentare, furaje și materii prime agricole.

■ Într-un articol relativ la **Capitalismul contemporan și renta funciară** (Mirovaia ekonomika i mejdunarodnîe otnoșenia nr. 11/1966), Todor Mnkov (Bulgaria), consideră, de acord cu economistul polonez A. Runowicz (EKONOMISTA nr. 1/1959) și cu economistul sovietic G. Șmelev (M.E. i M.O. nr. 1/1966) că asistăm la o egalizare a compoziției organice a capitalului în industria și agricultura țărilor capitaliste dezvoltate, dar nu admite concluzia acestora cu privire la dispariția rentei absolute. Monopolul proprietății private asupra pămîntului și schimbul neechivalent determină, după autor, reducerea, atît a salariului, cît și a profitului în agricultură, ceea ce explică existența mai departe a unei diferențe apreciabile între valoare și preț de producție. Aceasta ar permite obținerea rentei absolute, care are însă o vădită tendință de scădere. Minkov dezvoltă și teza scăderii rentei diferențiale I ca urmare a progresului tehnic, care micșorează deosebirile de poziție și de fertilitate, și a creșterii rentei diferențiale II, datorită permanentelor investiții de capitaluri suplimentare. El consideră însă că sub influența schimbului neechivalent și a politicii de stat, care împiedică transformarea unei părți a plusvalorii suplimentare în rentă diferențială, se produce în ansamblu scăderea și nu creșterea rentei diferențiale

Bruxelles: O carte despre România

RECENT, a apărut la Bruxelles, în Editura Centrului de studii a țărilor din Est de pe lîngă Institutul de sociologie al Universității din Bruxelles, volumul intitulat **Le régime et les institutions de la Roumanie** (Regimul și instituțiile României), 180 pag., cuprinzînd expunerile făcute la colocviul organizat de acest Centru în colaborare cu Centrul național belgian pentru studiul statelor din Est, centre dirijate de prof. René Dekkers.

Volumul reunește expunerile în ordinea în care au fost făcute la colocviu, și anume: **Introducere** de prof. René Dekkers; **Despre România** de prof. Léon Eli Troclet; **România, stat socialist; funcții, organe și principii de activitate** de prof. Traian Ionașcu; **Metode de stimulare a creației științifice, literare și artistice** de prof. Iorgu Iordan; **Considerații asupra metodei de planificare curentă și de perspectivă a economiei** de prof. Roman Moldovan; **Contractele economice — plan și contract** de prof. Traian Ionașcu și Eugen A. Barasch; **Sistemul de conducere a agriculturii socialiste** de prof. Vasile Malinschi și David Davidescu; **Principalele orientări în dezvoltarea industriei** de prof. Costin Murgescu; **Participarea României la schimburile economice internaționale** de prof. Titus Cristureanu; **Concluzii** de prof. René Dekkers.

MERCUR PRINTRE MUZE

S-A DESCOPERIT UN GENIU

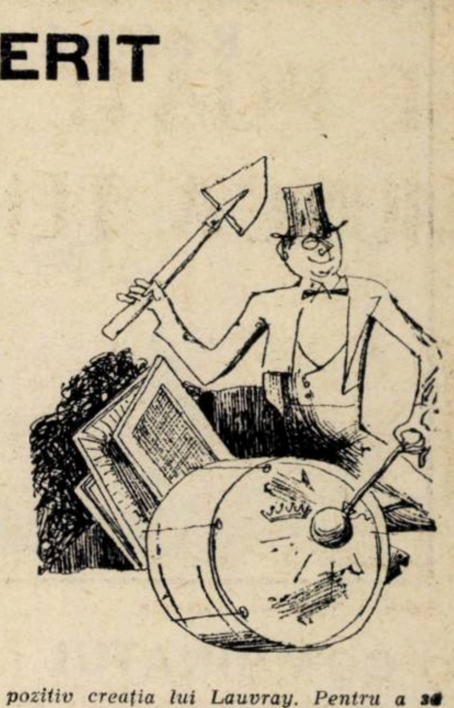

„DESCOPERIREA unui mare pictor necunoscut" este titlul senzațional care a figurat în ultimele săptămîni în numeroase ziare occidentale; întîmplarea care stă la baza acestei agitații ar putea constitui o ilustrare suplimentară a faptelor despre care ne-am ocupat în numărul trecut, în însemnarea cu privire la comerțul de opere de artă.

„Pictorul necunoscut" este francezul Abel Lauvray, mort în 1950 și căruia o mare expoziție îi este consacrată în momentul de față la cunoscuta Galerie de artă newyorkeză Findlay. Deschiderea expoziției a fost precedată de o zgomotoasă campanie publicitară. Încă la 17 iulie marele săptămînal englez SUNDAY TIMES anunța cu un titlu pe toată pagina „Descoperire de picturi în valoare de un milion de lire sterline", pentru ca peste cîtva timp, revista ilustrată franceză PARIS MATCH să-și intituleze reportajul consacrat tablourilor lui Lauvray „Descoperirea secolului". Într-o formă asemănătoare s-au pronunțat și alte publicații, în frunte cu atît de seriosul și rezervatul TIMES londonez.

Aducerea la New York a 41 dintre pînzele lui Lauvray n-a fost lăsată nici ea la voia întîmplării; tablourile au călătorit pe cel mai luxos pachebot francez „France", pe bordul vasului a avut loc o expoziție, pentru ca „prima scoatere la lumină a genialelor opere să aibă loc pe teritoriul francez", iar la sosirea în America, compania căreia îi aparține „France" a dat un comunicat prin care vestea că a fost adusă „una dintre cele mai comentate descoperiri de artă ale acestui secol".

Dar, în fond, cine este Lauvray și cum a fost el descoperit?

Descoperitorul este un cunoscut (și, după cum se vede, foarte abil) om de afaceri francez, contele Fernand de Rouvray de Saint-Simon, descendent îndepărtat al genialului memorialist de la curtea lui Ludovic al XIV-lea și a nu mai puțin vestitului gînditor socialist utopic de la începutul secolului al XIX-lea. Primăvara trecută, contele de Saint-Simon a comunicat presei că într-un sat, Vetheuil, aflat la vreo 70 km nord-vest de Paris, a găsit într-o casă veche 600 de tablouri ale unui pictor necunoscut. Contele a pretins că a fost informat despre acest neștiut „muzeu de impresionism" de către un vizitator întîmplător.

Pictorul din Vetheuil era Abel Lauvray, născut în 1870, prieten cu Claude Monet, pe care l-a și găzduit o vreme în casa sa și care, deși și-a consacrat întreaga viață picturii, nu s-a bucurat de nici un fel de succes la public, fiind ulterior definitiv uitat. Contele a luat contact cu văduva lui Lauvray, în vîrstă de 86 de ani și a convins-o să permită expunerea tablourilor. Au fost repede convocați cîțiva renumiți critici și experți de artă care au apreciat foarte pozitiv creația lui Lauvray. Pentru a se da pînzelor descoperite o valoare comercială de la început ridicată, ele au fost de îndată asigurate pentru suma de 3 milioane de dolari.

Contele de Saint-Simon a luat asupra sa sarcina organizării unei expoziții la New York unde, după cum a declarat, „impresionismul este mai bine apreciat ca la Paris", și a declanșării campaniei de presă despre care am vorbit.

Iată deci o poveste nu numai senzațională, ci și emoționantă. Grație unui conte generos și întreprinzător, un mare artist este scos din anonimat, iar o biată bătrînă trăiește la sfîrșitul vieții clipe de satisfacție pe care o îndelungată existență modestă nu i le-a oferit niciodată.

Numai că nu toată lumea este de acord cu această versiune a descoperirii. Unele cercuri din Paris prezintă o cu totul altă poveste. După aceste cercuri, picturile lui Lauvray au fost descoperite nu de către contele de Saint-Simon, ci de către un anume Yves Jaubert, fabricant de butoni de manșetă și prieten cu familia Lauvray și nu în 1966, ci în 1961. Jaubert a oferit tablourile Galeriei Ror Volmar din Paris, dar aceasta a refuzat să le primească altfel decît în consignație. În aceste condiții, tablourile au fost expuse la Galeria Volmar începînd încă din martie 1963. Din păcate, ele n-au atras atenția și numai 2—3 au putut fi vîndute la prețuri extrem de modeste. În aprilie anul acesta, Jaubert a retras tablourile, pretextînd că vrea să întocmească un inventar; proprietarii Galeriei Volmar au acceptat cu plăcere această plecare a unor pînze care ocupau fără folos un loc în magazie de mai bine de trei ani. Retragerea avea însă altă semnificație; intrase pe fir contele de Saint-Simon care și-a dat seama că folosind o publicitate dibace, poate realiza o afacere bănoasă. Dacă niște tablouri cotate la prețuri modeste nu interesează pe nimeni, aceleași tablouri, evaluate de data aceasta la prețuri de la 5 000 dolari în sus bucata, vor face sigur senzație.

Calculul s-a dovedit just; începînd din vara acestui an există pe piață un mare pictor: Abel Lauvray.

Rămîne acum ca, după terminarea zarvei publicitare, oameni competenți să-și spună părerea și asupra veritabilei valori artistice (și nu numai comerciale) a tablourilor în cauză.

H. DONA

lunile august și septembrie, nu s-a putut executa o serie de locuințe prin metoda cofrajelor glisante.

Lipsa unor materiale s-a răsfrînt negativ nu numai asupra ritmului construcțiilor, ci și asupra sporirii productivității muncii. **În trimestrul III — perioadă în care au lipsit mai frecvent diferite materiale — timpul de lucru pe totalul Trustului regional de construcții-Bacău a fost utilizat doar în proporție de 95%, iar productivitatea muncii a fost îndeplinită în proporție de numai 98%.**

Dacă în regiunea Galați lucrurile stau mai bine din punctul de vedere al dotării șantierelor cu utilaje, la Trustul regional de construcții-Bacău situația este mai puțin favorabilă. Aici, deși volumul diferitelor lucrări crește cu mult în 1967, unele utilaje — ținînd seama de uzura lor fizică și morală — vor fi casate, fără ca ele să fie înlocuite cel puțin în aceeași proporție. Iată cîteva cifre semnificative:

În anul viitor sînt prevăzute a fi casate mijloace de transport auto cu o capacitate de circa 110 tone. Din fondurile de investiții sînt repartizate mijloace de transport cu o capacitate de numai 67 tone. De menționat că, în anul viitor, vor trebui efectuate circa 20% transporturi în plus. O situație asemănătoare se prezintă și cu utilajele pentru mișcat și excavat pămînt și agregate. Trustul are două buldozere, din care unul foarte uzat, de tip vechi. E drept, anul viitor nu va fi casat nici un buldozer, dar cantitatea de pămînt și agregate ce urmează a fi mișcată crește, față de 1966, cu circa 33%. În asemenea condiții, constructorii vor putea face mai greu față sarcinilor. Nici numărul de excavatoare nu este suficient, ținînd seama că urmează să fie excavate circa 100 000 mc în plus, față de realizările din acest an.

● În loc de spirit gospodăresc — risipă

HOTĂRÎT, lipsa unor materiale și utilaje îngreunează activitatea constructorilor, îi împiedică să lucreze ritmic. Or, tocmai în asemenea condiții se impunea o mai mare grijă pentru buna gospodărire a celor existente. Din păcate însă, atît în regiunea Galați, cît și în regiunea Bacău folosirea judicioasă a unor materiale și utilaje lasă de dorit. Pe unele șantiere ale Trustului de construcții Galați — la Mazepa și Hipodrom — nu de puține ori însemnate cantități de var, fier beton și țevi de schelă metalice sînt amestecate cu moloz. Panourile de cofraj, după folosirea lor, nu sînt manipulate cu grijă, ceea ce duce la degradarea lor înainte de vreme. Slab sînt folosite la acest trust utilajele de construcții și mijloacele de transport. Din 19 excavatoare, se folosesc în medie 11, iar din 65 de betoniere — 38. Aceasta pentru că în exploatarea și repararea unor utilaje se manifestă încă serioase deficiențe.

Mai acut se face simțită risipa de materiale la Trustul regional de construcții-Bacău, datorită proastei conservări, cît și neglijențelor de manipulare. *Pe șantierul de locuințe* **Piatra Neamț,** *o mare parte din cărămizile eficiente sînt sparte, cărămida pentru placat stă aruncată în neorînduială, iar mozaicul și terasitul sînt împrăștiate în jurul lăzilor de depozitare. Pe șantierele din* **Moinești** *și* **Bicaz,** *în loc să fie folosit nisipul ciuruit, se practică sistemul dăunător de a se ciurui mortarul după ce acesta a fost preparat. În asemenea condiții, o dată cu pietrele mai mari care depășesc granulația prescrisă, se aruncă și circa 20% din mortar, ceea ce reprezintă o nepermisă irosire de var, ciment și nisip.*

Trustul regional de construcții-Bacău — unul din trusturile care a căpătat în anii trecuți o bună experiență în scurtarea termenelor de dare în folosință a construcțiilor — a introdus mai de mult aproape în toate șantierele fișa-limită de consum de materiale. În acest an, pe multe șantiere fișa a fost abandonată, favorizîndu-se astfel depășirea consumurilor planificate. În cursul primului semestru, pe șantierele trustului, consumul specific de cherestea de rășinoase a fost depășit cu 16%, iar la bile-manele cu 63%. La acestea se adaugă și organizarea necorespunzătoare a activității de transport, utilizarea insuficientă a mijloacelor de care dispune trustul. Din această cauză, **în primele trei trimestre din acest an, Trustul de construcții-Bacău a depășit cheltuielile de transport și de manipulare a materialelor cu circa 1 700 000 lei.**

★

PENTRU ca lucrările din anul viitor să se poată desfășura în bune condițiuni, este necesar ca în ambele regiuni, constructorii să ia măsuri serioase de organizare a muncii, să lucreze intens la lucrările de interior în timpul iernii, iar apoi, o dată cu primele zile frumoase ale primăverii, să atace construcțiile pe un front cît mai larg. Dovedind grijă deosebită pentru folosirea materialelor și a mijloacelor mecanizate, constructorii trebuie totodată să primească la timp materialele și utilajele de care au nevoie.

Sesiune științifică la Institutul de construcții București

La Institutul de Construcții din București are loc în zilele de 9—11 decembrie a.c. cea de-a XII-a sesiune științifică a cadrelor didactice. După cuvîntul de deschidere rostit de rectorul institutului, prof. ing. V. Nicolau, și comunicarea „Din istoricul învățămîntului tehnic superior de construcții în România", de acad. prof. ing. Aurel Beles, lucrările sesiunii se vor desfășura în cinci simposioane: I. Probleme privind calculul elementelor și structurilor de beton armat și de beton precomprimat; II. Îmbrăcăminți asfaltice ușoare; III. Geometrie descriptivă în tehnica construcțiilor; IV. Betoane, mortare, zidării; V. Preocupări actuale pentru sporirea eficacității instalațiilor termice și sanitare în construcții.

Rafinăria TELEAJEN

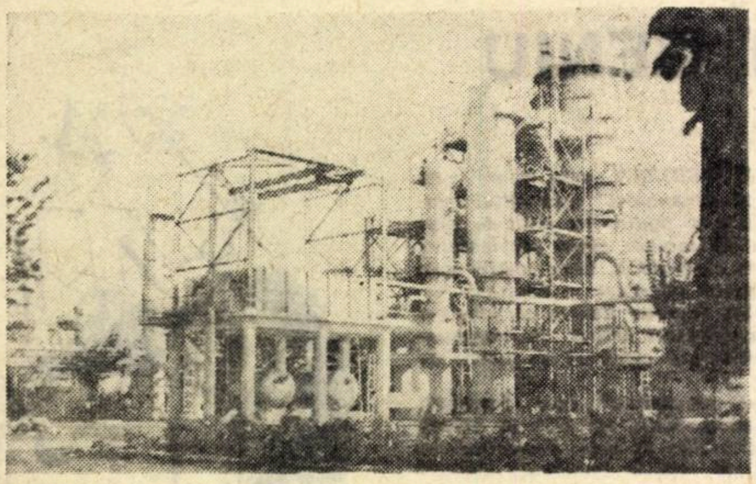

PRODUCE:

- lubrifianți cu calități superioare
- unsori consistente
- bitumuri pentru construcții industriale și de drumuri
- parafină rafinată
- extrase de uleiuri — folosite în industria negrului de fum
- combustibil de motoare și pentru focare industriale

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

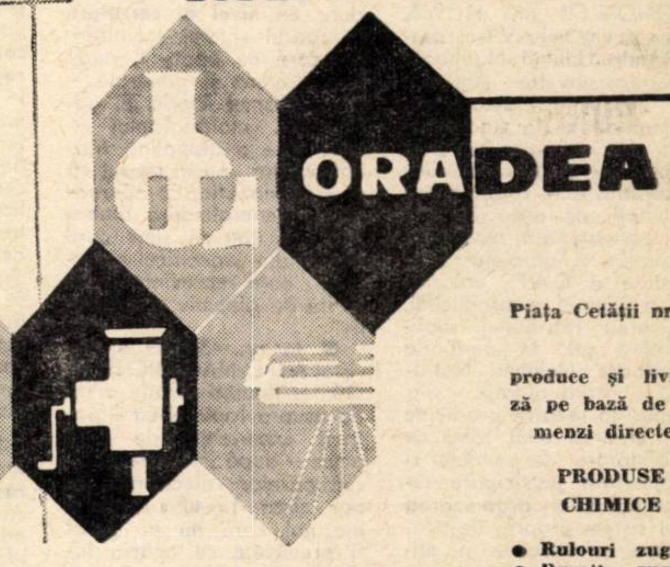

Piața Cetății nr. 18

produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

• Rulouri zugravi • Bureți zugravi • Diferite garnituri presate din cauciuc • Vopsele frecate în ulei • Grund galben • Ulei pentru mașini de cusut și biciclete de 50 și 100 g • Chit pentru acoperiș nastic • Săpun de rufe de 45% • Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

• Roabe metalice

ARTICOLE SPORTIVE

• Patine reglabile pentru copii și adulți • Spițe bicicletă • Sonerii bicicletă • Stative (sprijinitori) pentru biciclete.

ARTICOLE DE UZ CASNIC

• Mașini de tocat fructe • Prese struguri de 5 și 10 l • Prese cartofi • Răzător pătrat și plat • Rișnițe de porumb.

COMBINATUL CHIMIC TÎRNĂVENI

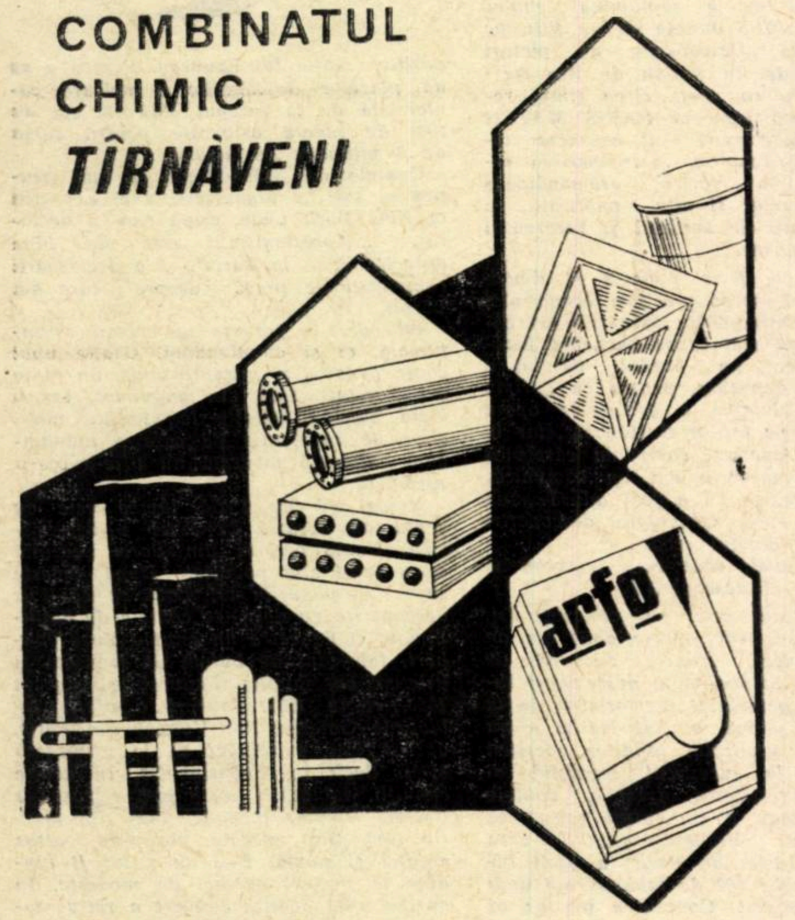

PRODUCE:

— carbid, bicromat de sodiu, sodă caustică, acid clorhidric, hipoclorit de sodiu, acid sulfuric tip D, sulfat de aluminiu, alaun de amoniu, sulfat de sodiu, policlorură de vinil, plăci de faianță, vase și conducte antiacide din gresie, tuburi de canalizare din gresie, cărămizi antiacide, plăci de pardoseală, precum și hîrtie fotografică ARFO în diferite gradații.

COMBINATUL DE CELULOZĂ ȘI HÎRTIE CĂLĂRAȘI

produce:

— Celuloză din paie naturală
— Celuloză din paie albită cu grad ridicat de alb (85—87%)

HÎRTIE:

— Hîrtie Offset
— „ tipar înalt
— „ de scris I.A.
— „ de scris I. B.
— „ cretată
— „ suport pentru cretare
— „ de ambalaj albit
— „ de ambalaj rezistent

CAIETE:

— cu liniatură oblică pentru clasele 1—3
— de aritmetică și dictando de 8—100 file
— de aritmetică și dictando cu spirală — 100 file
— pentru teză
— caiete repertoare cu 48—100 file.

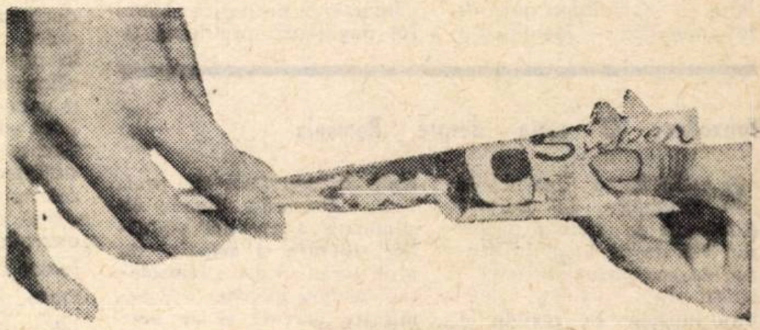

- Supercristal
- Clorofila
- Diadent
- Perla

Produse de calitate superioară.

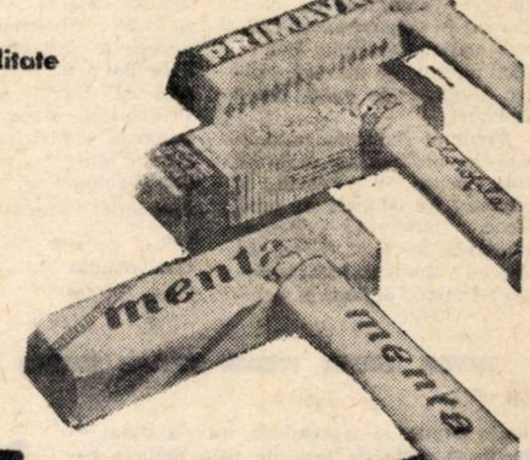

NIVEA

FABRICA DE HÎRTIE ȘI CELULOZA „LETEA"-BACĂU

PRODUCE:

- Hîrtie velină, hîrtie semivelină, hîrtie ziar, hîrtie țigarete, hîrtie carbon (hîrtie copiativă), hîrtie tipar înalt, hîrtie carton filtrant (pentru industria alimentară)
- Celuloză
- Confecții caiete: dictando, aritmetică, desen, biologie, muzică, maculatoare, vocabulare.

F C H LETEA

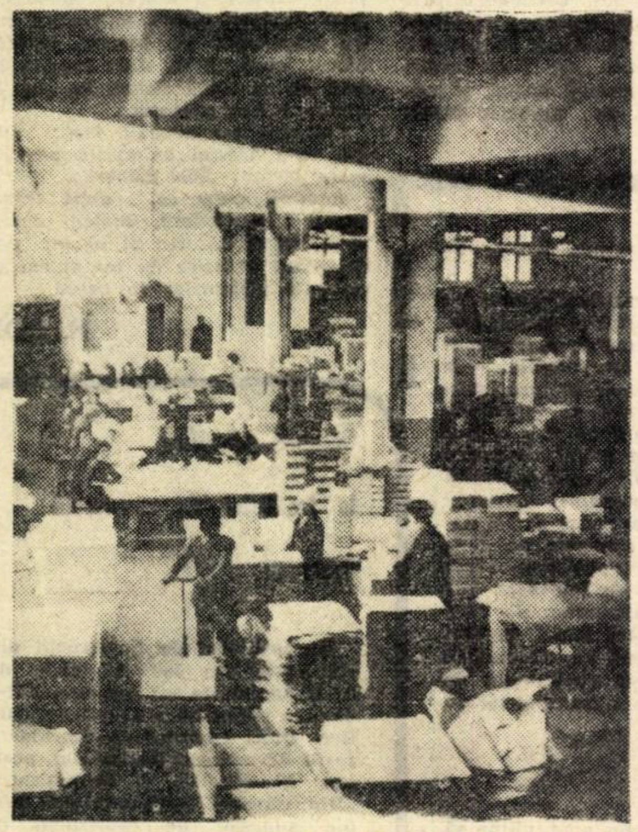

Fabrica de confecții „BACĂUL"

PRODUCE:

- pijamale bărbătești într-o variată gamă de modele moderne în culori diferite.
- Uniforme școlare

Se găsesc de vînzare la toate magazinele de specialitate din țară.

CEAHLĂU

INTREPRINDERE MECANICĂ

str Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Timplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnate
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

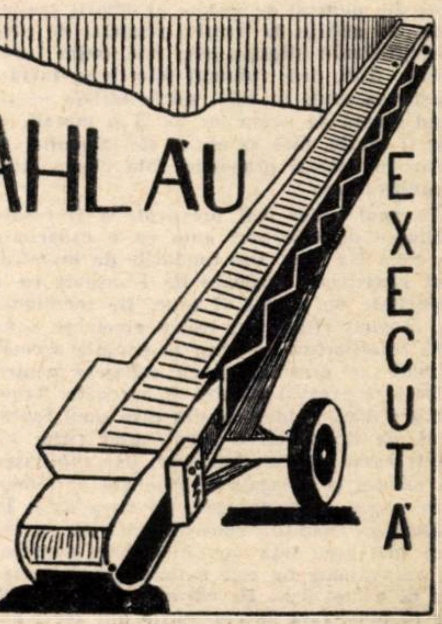

EXECUTĂ

În cercetarea științifică

RĂMINEREA IN URMĂ A EUROPEI „CELOR ȘASE“ FAȚĂ DE S.U.A. SE ACCENTUEAZĂ

IN industrie cercetarea științifică este considerată a deține cheia viitorului. Disparitățile crescinde dintre efortul vest-european și cel american in acest domeniu ingrijorează cercurile patronale europene. Publicăm mai jos un articol in care revista amintită arată dimensiunile problemei :

„Cheltuielile făcute în anul 1963 pentru cercetări și dezvoltare în țările Comunității Europene, in Anglia și Statele Unite au fost următoarele :

Țara	Cheltuieli în milioane dolari	În procente față de produsul social total	Pe cap de locuitor (în dolari)
Belgia	130	0,9	12
Franța	1270	1,6	27
Germania	1200	1,3	21
Italia	240	0,4	5
Luxemburg	—	—	—
Olanda (1962)	230	1,7	19
Țările Pieței Comune în total	3070	1,2	17
Anglia	1775	2,2	33
S.U.A. (1962)	17 630	3,1	93

Aceste cifre arată de la prima vedere enorma diferență dintre «cei șase» și Statele Unite, atit in ceea ce privește cheltuielile cit și ponderea lor in produsul social total.

De la 1 miliard de dolari în anul 1954, cheltuielile Statelor Unite au ajuns la 6 miliarde dolari in anul 1959 și la aproape 15 miliarde în anul 1963. Explozia tehnologică pe care o cunosc actualmente Statele Unite este rezultatul acestor investiții al căror ritm de creștere este impresionant. Pe lingă volumul lor important, este de remarcat că mai mult de jumătate (54%) din fondurile consacrate acestui scop de guvernul federal din 1940 pină azi au fost cheltuite în timpul ultimilor cinci ani (1962—1966).

★

IN Europa, în ciuda lipsei unor date statistice precise, se poate observa că intre anii 1954—1964 Republica Federală Germană și-a dublat cheltuielile de stat în domeniul cercetărilor, acestea crescind de la 490 la 1200 milioane dolari. În Franța aceste cheltuieli au crescut aproape de trei ori in cinci ani (de la 360 milioane dolari in 1959 la 930 milioane dolari în 1963).

Dacă se compară ponderea cheltuielilor pentru cercetare în produsul social total, în anul 1963, reiese că avansul american este de asemenea considerabil : în Statele Unite ele

L'USINE NOUVELLE

reprezintă 3% din produsul social total ; în R. F. Germană — 1,3% ; in Anglia — 2,2% ; in Italia — 0,4%. Media pentru cele șase țări ale Pieței Comune este de 1,2% din produsul social total. În anul 1970, Italia va atinge nivelul de 0,8%, R.F.G. — 3%, Franța va fi depășit 2,5%.

Dar numai comparația dintre cifre nu dă incă o imagine completă asupra problemei. Cifra cu privire la **totalul** fondurilor afectate de țările Comunității Europene nu are decit un caracter teoretic. Europa este o etichetă care acoperă realități diferite între care, in materie de cercetări, nu există încă decit schimburi limitate. **În țările Pieței Comune, nu există o politică in domeniul cercetărilor care să aibă un caracter selectiv și să țină cont de necesitatea concentrării eforturilor spre obiectivele principale. Dimpotrivă, cifrele care ilustrează efortul depus de americani in domeniul cercetărilor traduc o realitate omogenă și organizată**, care asigură un bun coeficient de utilizare al unor factori ca — oameni, capitaluri, mijloace tehnice. Rezultă de aci că, atit pe perioade medii cit și pe perioade îndelungate, orice cheltuială efectuată în S.U.A. are rezultate mai fructuoase decit o investiție de același ordin făcută în Europa.

Cheltuielile civile făcute în Statele Unite în domeniul cercetărilor ating o sumă apreciabilă. Este evident totuși că importanța cheltuielilor făcute de S.U.A. pentru cercetări cosmice și militare duce la descoperiri tehnice de pe urma cărora profită industria americană. În anul 1964, cheltuielile făcute pentru cercetări în S.U.A. s-au ridicat la 14,8 miliarde de dolari. Dacă din această cifră se scad alocările pentru cercetări militare și cosmice și 2/3 din cheltuielile Comisiei Atomice, numai 14% din această sumă rămin afectate cheltuielilor civile, respectiv 2 miliarde de dolari. Or, capitalurile private afectate cercetării s-au ridicat pentru același an la 5,5 miliarde dolari. **Se ajunge astfel la un total de 7,5 miliarde dolari care reprezintă aproape dublu sumei pe care Comunitatea Economică Europeană a cheltuit-o in timpul aceluiași an, inclusiv cheltuielile militare și pentru cercetări cosmice.**

Dacă mai ținem seama că 60% din fondurile federale atribuite organismelor militare și celor care se ocupă de programele cosmice sint redistribuite in sectorul privat, este evident ajutorul colosal pe care il capătă din aceste bugete intreprinderile americane. Cu titlu de comparație semnalăm că in Franța in anul 1963 au fost redistribuite sectorului privat 20% din aceste fonduri...

...Dacă ne referim la cheltuielile totale (autofinanțare plus fonduri publice) ale industriilor americane și franceze, se obțin pentru anul 1963 următoarele rezultate in sectoarele principale :

	Statele Unite	Franța
	(Miliarde dolari)	
Aeronautică	4,8	0,148
Electronică și construcții electrice	2,5	0,128
Chimie (fără produse farmaceutice)	1,0	0,079

Cu alte cuvinte, pentru a atinge nivelul american, Franța trebuie să mărească de 19 ori cheltuielile făcute pentru electronică, de 12 ori cele făcute pentru chimie, de 33 ori cele pentru aeronautică. Pentru a atinge aceeași cifră cu a S.U.A., Franța trebuie să mărească de 20 de ori fondurile de cercetare de care dispune industria franceză. Dar produsul social total francez trebuie mărit de numai 7,4 ori pentru a-l ajunge pe cel american.

Poate că și mai uimitor este exemplul unei firme particulare — Standard Oil, care deține locul trei in clasamentul intreprinderilor americane. Această societate a consacrat cercetărilor in anul 1964 suma de 87 milioane dolari, sau o sumă cu puțin inferioară bugetelor anuale de cercetare ale țărilor care fac parte din Euratom". *(10 noiembrie 1966).*

SEMNE DE INTREBARE IN COMERȚUL INTERNAȚIONAL

ARTICOLUL de mai jos, o corespondență primită de ziar din Londra, analizează perspectivele comerțului mondial in 1967 în lumina politicii economice dusă de principalele țări capitaliste :

„Perspectivele comerțului internațional sint învăluite de nesiguranță, dar în general se presupune, cel puțin la Londra, că va avea loc o dare înapoi față de recordurile înregistrate recent.

Reprezentanții oficiali britanici și oamenii de afaceri consideră că nivelarea creșterii va rezulta mai ales de pe urma măsurilor luate, în special în Anglia, in S.U.A. și în R.F.G., pentru a contracara inflația, care pare să se răspîndească în întreaga lume.

● *Recordul atins*

În trimestrul II al anului acesta, comerțul internațional a atins un nou record. Ajungind la valoarea de 200 000 milioane dolari raportată la anul întreg, el a sporit cu 8% față de trimestrul corespunzător din 1965.

Deși comparația cu anul trecut trebuie să țină seama de anumite creșteri inflaționiste ale prețurilor la bunurile industriale, și trebuie să se ia în considerare sporirea rapidă a prețurilor mondiale la aramă, care s-au oglindit în cifrele pentru trimestrul II, se poate afirma totuși că volumul comerțului a sporit simțitor.

Exporturile S.U.A., care se ridică la o valoare anuală de 31 000 milioane dolari, au reprezentat un factor important al creșterii.

Printre țările europene care au cunoscut o sporire în exporturile lor au fost Franța, R.F.G., Italia și Olanda, în timp ce, în alte părți ale lumii, Canada și Japonia și-au sporit și ele vînzările în străinătate. Țările menționate au înregistrat o creștere a comerțului lor cu 8—20% în al doilea trimestru al anului trecut.

● *Factori descurajatori*

Tabloul cel mai nefavorabil continuă să fie prezentat de țările mai puțin dezvoltate din Africa, Asia și America Latină. Ponderea lor în comerțul mondial a scăzut cu 3%, în comparație cu anul 1958, ajungind la 18%...

Perspectivele comerțului internațional sint întunecate de politica de restringere economică dusă, în măsură mai mică sau mai mare, de multe țări, intre care Statele Unite, Anglia, R.F.G., Olanda și țările scandinave.

Progresul neinsemnat în reducerea tarifelor pe scară mondială, în comparație cu cele obținute de unele blocuri de țări, după cum și problemele pe termen lung ale lichidităților internaționale sint considerate la Londra a constitui factori descurajatori.

Felul în care va evolua economia S.U.A. rămine unul din coordonatele importante de care, de asemenea, depind perspectivele comerțului mondial.

Deși, din punct de vedere al comerțului exterior *per capita*, S.U.A. nu reprezintă o pondere deosebită totuși, datorită volumului global al schimburilor externe, ele au contribuit la menținerea creșterii comerțului internațional. Dar actuala inflație, afectind nefavorabil balanța de plăți a Statelor Unite, precum și politica din ce in ce mai restrictivă în domeniul creditului, care a decurs din aceasta și perspectiva aproape sigură a unor sporiri de impozite vor provoca schimbări in economia S.U.A. și în comerțul mondial.

● *Cheltuieli prea mari*

Cu toate acestea nivelul încă ridicat al investițiilor americane, creșterea cheltuielilor cu caracter social, și înainte de acestea, cheltuielile pentru războiul din Vietnam, care

The Journal of Commerce

nu pare să se apropie de sfirșit, furnizează un impuls exagerat, față de care vor trebui luate măsuri foarte severe și va trebui să se recurgă la deflație. Dar necesitatea de a adopta asemenea măsuri extreme încă nu apare ca evidentă pentru toată lumea.

Este probabil că măsurile americane de reducere a deficitului balanței de plăți vor avea un efect mai mare, nu atit din cauza importanței S.U.A. ca țară importatoare — importurile totale ale S.U.A. reprezintă numai un sfert din acelea ale țărilor europene membre O.C.D.E. — ci din cauza rolului dolarului ca deviză mondială.

Concluzia generală este că S.U.A. ar putea să stimuleze citva timp dezvoltarea comerțului mondial, iar o soluționare a conflictului din Vietnam ar putea să atenueze presiunile asupra dolarului și să ducă la ameliorarea situației. În perspectivă mai îndelungată se crede însă că Statele Unite se îndreaptă spre o recesiune, deși acest punct de vedere pare să se bazeze mai curind pe presupuneri decit pe argumente economice.

● *Perspectivele țărilor vest-europene*

Germania de Vest este țara europeană cu cea mai mare pondere în comerțul mondial, depășind Anglia ca exportator din anul 1960, și ca importator din anul trecut.

R.F.G. a aplicat, de asemenea, ușurel frînele asupra economiei sale, sub lozinca «stabilizării fără stagnare». În vara aceasta rata scontului la împrumuturi pe termen lung s-a ridicat la un moment dat chiar la 9%, balanța de plăți a început să înregistreze un deficit și economia a început să fie amenințată de inflație.

După ultimele indicii se pare că economia vest-germană se pregătește acum pentru un nou avint.

Franța și Italia au luat măsuri pentru a stimula din nou dezvoltarea economiilor lor și se prevede o creștere a cererii în ambele țări. În Italia se așteaptă o creștere a exporturilor și a importurilor. Perspectivele comerțului exterior al Franței sint, de asemenea, favorabile.

...Politica intens deflaționistă a Angliei este însoțită de eforturi deosebite pentru a îndrepta producția de la piața internă spre cea externă. Dar importurile vor trebui și ele să fie reduse, ceea ce înseamnă că comerțul total nu va crește mult. Ponderea Angliei în comerțul mondial a scăzut continuu de la război încoace și Anglia va trebui să lupte crincen de-acum înainte pentru a-și menține partea ei.

În comparație cu media creșterii comerțului mondial în anul trecut, de 8% pe an, Anglia s-a situat aproape de limita inferioară a «ligii țărilor exportatoare», cu o creștere de 7%. Aceasta se compară cu creșterea de 27% a comerțului Japoniei, de 21% al Italiei, de 12% al Franței și de 10% al R.F.G.

Un factor pozitiv este situația Japoniei, a cărei economie pare să se redreseze după 2 ani de recesiune. Ciștigurile și vînzările cresc și cercurile industriale sint din nou mai increzătoare in viitor.

● *Influențele asupra țărilor in curs de dezvoltare*

Țările în curs de dezvoltare au obținut prețuri mai ridicate la începutul acestui an, dar înrăutățirea situației economice în majoritatea țărilor industriale va avea un inevitabil efect asupra prețurilor. De aceea perspectivele în această parte a lumii nu sint încurajatoare.

Situația valutară a Indiei și Pakistanului este grea, iar cele mai dezvoltate dintre țările producătoare de materii prime, ca Australia și Brazilia, sint prudente în ce privește sporirea importurilor lor, deși ele vor inregistra probabil o urcare.

În perspectiva apropiată este de presupus că totalul comerțului internațional va continua să crească, deși într-un ritm mai lent. În perspectivă mai îndelungată există multe semne de întrebare și puțin optimism.

Înlăturarea barierelor comerciale între A.E.L.S., Piața Comună și alte grupări economice, poate prin intermediul rundei Kennedy, ar contribui la îmbunătățirea perspectivelor comerțului mondial. Dar lipsa de progres în aceste domenii pînă în prezent pune sub semnul întrebării perspectivele pe termen lung". *(27 octombrie 1966).*

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

DOCUMENTAR

Economia R. P. Polone

ÎNTINZÎNDU-SE între Marea Baltică și Munții Tatra, între fluviul Odra și hotarul de răsărit cu U.R.S.S., Republica Populară Polonă are o suprafață de 312 500 kmp. Populația țării este de aproape 32 milioane de locuitori, dintre care aproximativ jumătate locuiesc la orașe.

Polonia posedă variate resurse naturale, scoase la iveală și valorificate într-o măsură tot mai mare datorită activității de explorări geologice. Tradiționala și cea mai importantă bogăție naturală a țării este cărbunele. Zăcămintele de huilă (ale cărei rezerve sînt evaluate la 75—80 miliarde tone) și de cărbune brun (rezerve evaluate la peste 10 miliarde tone) o situează printre principalii producători de cărbune din Europa și din lume. În schimb, zăcămintele de alți combustibili, cunoscute pînă în prezent, sînt neinsemnate. Resursele interne de minereu de fier acoperă numai o mică parte din nevoile crescînde ale unei siderurgii în continuă dezvoltare. Se extrag însă cantități importante de minereu de plumb și zinc și mai ales de cupru, acesta din urmă dintr-un bazin dat în exploatare abia în anii din urmă. Rezervele de cupru sînt apreciate la circa 17 milioane tone cupru pur. În anii puterii populare a fost descoperit și a început punerea în valoare a unui important bazin de sulf nativ. Pădurile și rodnicia solului sînt izvoare importante de materii prime pentru industrie și bineînțeles, pentru satisfacerea nevoilor de hrană ale populației.

Modificări structurale

DACĂ în perioada antebelică economia poloneză se caracteriza în general, printr-o stare de stagnare, în anii puterii populare, datorită naționalizării principalelor mijloace de producție și industrializării socialiste, ea se caracterizează printr-un dinamism statornic, însoțit de un proces de diversificare. Indicele global de creștere a venitului național în 1965 față de 1950, a fost de 278, din care în industrie de 401, în construcții de 313, iar în agricultură de 132. Ponderea industriei în crearea venitului național s-a ridicat în 1965 la 51,5%.

Ramura preponderentă în economia națională este industria. În 1965 producția industrială poloneză a fost de 5 ori mai mare decît în 1950. În anul 1965 s-a înregistrat o creștere de 9,1% față de 1964, îndeplinindu-se cu aceasta sarcina prevăzută în cincinalul 1961—1965, în proporție de 103,1%. Această creștere de ansamblu a fost rezultatul unor ritmuri diferențiate de dezvoltare a ramurilor componente, ceea ce a dus și la însemnate modificări în structura producției industriale, proces care este caracterizat prin datele din tabelul următor :

DINAMICA ȘI STRUCTURA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE PE RAMURILE INDUSTRIEI (1950 = 100)

Total	1955	1960	1965	Structura 1950	Structura 1965
Total	212	338	508	100,0	100,0
Energie electrică și termică	197	357	591	1,8	2,4
Industria combustibililor	150	175	227	16,4	8,2
Siderurgia	181	275	393	8,6	7,5
Producția metalelor neferoase	209	273	358	2,5	2,0
Construcția de mașini metalice	401	805	1558	2,1	7,2
Electrotehnică	297	832	1773	1,2	4,9
Mijloace de transport	306	715	1394	2,8	8,6
Produse metalice	313	644	1174	1,9	5,1
Industria chimică	228	494	952	3,8	8,0
Industria materialelor de construcții	224	373	532	2,6	3,2
Industria sticlei	279	469	805	0,4	0,6
Industria porțelanului și faianței	235	347	513	0,2	0,2
Industria lemnului	244	320	434	3,8	3,8
Industria hîrtiei	213	316	431	1,5	1,5
Industria poligrafică	173	285	404	0,7	0,6
Industria textilă	191	282	361	10,1	8,2
Industria confecțiilor	192	292	457	2,9	2,9
Industria pielărie și încălțăminte	188	291	362	2,6	2,1
Industria alimentară	156	227	280	32,7	19,9
Industria sării	130	173	223	0,1	0,1
Alte ramuri	311	564	1781	0,5	1,8

Sursa : Petit annuaire statistique de la Pologne, 1966, pag. 63.

După cum rezultă din tabel, ritmurile cele mai înalte de creștere a producției au fost înregistrate în ramurile de prelucrare a metalelor, printre care, în primul rînd, în industria electrotehnică. Deosebit de repede a crescut și producția industriei chimice și a cauciucului. Producția de energie electrică și termică a devansat dezvoltarea producției industriale în ansamblul său.

Procesul de dezvoltare a industriei a adus după sine schimbări structurale : a scăzut ponderea ramurilor extractive și a celor prelucrătoare primare, cu toată creșterea lor absolută. Astfel, dacă în 1950 industria combustibililor contribuia cu 16,4% la producția industrială totală, în 1965 participarea ei s-a micșorat la 8,2%. Au cunoscut o scădere a ponderii siderurgia și industria metalelor neferoase. În sectorul producției de bunuri de consum cea mai accentuată scădere de pondere s-a înregistrat în industria alimentară, industria textilă și cea de pielărie și încălțăminte. Toate aceste reduceri de ponderi s-au produs în favoarea ramurilor industriei prelucrătoare, a căror producție este formată în cea mai mare parte din mijloacele de producție.

Cele mai marcate creșteri se pot observa în ramurile industriei de prelucrare a metalelor, care de la 8% cu cît participau în 1950 la producția totală a industriei, au ajuns în 1965 să prezinte un sfert din întreaga producție industrială. Modificările structurale amintite mai sus au corespuns nevoilor de înzestrare a tuturor ramurilor cu mijloace de producție și sînt în strînsă legătură cu progresul tehnic.

Creșterea producției industriale se oglindește în sporirea producției principalelor produse industriale, ilustrată prin datele din tabel :

PRODUCȚIA PRINCIPALELOR PRODUSE INDUSTRIALE în anii 1938, 1950, 1960, 1965

	U/M.	1938	1950	1960	1965
Energie electrică	Miliarde kWh	4,0	9,4	29,3	43,8
Huilă	mil. tone	38,1	78,0	104	119
Cărbune brun	mil. tone	0,01	4,8	9,3	22,6
Oțel	mii tone	1 441	2515	6681	9088
Aluminiu	mii tone	—	—	26,0	47,3
Cupru electrolitic	mii tone	—	10,5	21,7	37,4
Mașini-unelte pentru așchierea metalelor	mii buc.	3,8	3,8	22,5	31,8
Autoturisme	mii buc.	1,9	—	12,9	26,4
Nave maritime	mii DWT	—	7,6	256	359
Acid sulfuric	mii tone	189	285	685	1062
Sodă calcinată	mii tone	87,0	149	533	614
Îngrășăminte azotoase (100%)	mii tone	42,9	77,8	270	394
Îngrășăminte fosfatice (100%)	mii tone	43,0	82,5	207	345
Cauciuc sintetic	mii tone	—	—	20,2	39,2
Fibre sintetice	mii tone	—	0,04	4,5	21,6
Mase plastice	mii tone	—	3,5	55,4	118
Ciment	mii tone	1719	2514	6599	9 574
Țesături de bumbac	mil.m	288	432	667	811,4
Țesături de lînă	mil.m	37,7	56,3	78,9	90,8
Zahăr	mii tone	491	955	1381	1354

Sursa : Petit annuaire statistique de la Pologne. 1966. pag. 63.

Pornindu-se de la cerințele dezvoltării și diversificării economiei naționale, de la legăturile din ce în ce mai complicate dintre ramuri, în R. P. Polonă s-au elaborat și se aplică în prezent o serie de modificări și perfecționări ale sistemului de conducere a industriei, menite să ducă la o mai înaltă eficiență a producției, la stabilirea proporțiilor economice optime, la satisfacerea tot mai deplină a cerințelor producției și ale consumului.

Evoluția producției agricole

ÎN anii postbelici, producția globală a agriculturii poloneze a evoluat după cum urmează (1949 = 100) :

1950—107,5	*1962—137,5*
1955—113,0	*1963—143,1*
1960—135,9	*1964—144,9*
1961—150,0	*1965—155,6*

În 1965, producția globală a fost cu 7,4% mai mare decît în 1964, din care producția vegetală a crescut cu 8,2%, iar cea animalieră cu 6,2%. În general, însă, producția animalieră crește mai repede decît cea vegetală.

În 1965 s-au recoltat 3,4 milioane tone grîu, 8,3 milioane tone secară, 1,5 milioane tone orz și 2,5 milioane tone ovăz. Recolta totală de cartofi a fost de 43,3 milioane tone, iar cea de sfeclă de zahăr de 12,3 milioane tone. Recolta la hectar a fost în același an de 20,6 chintale la grîu, 18,5 chintale la secară, 154 chintale la cartofi și 258 chintale la sfecla de zahăr.

În iunie 1965, șeptelul de vite cornute a fost de 9,9 milioane capete, iar cel de porcine de 13,8 milioane. La aceeași dată au existat 3,1 milioane oi. Șeptelul de cai a scăzut cu 1,5%. La producția-marfă a agriculturii poloneze, gospodăriile de stat participă cu 15%, gospodăriile cooperatiste cu 1,1%, iar gospodăriile individuale cu 84%.

Schimburile externe

COMERȚUL exterior joacă un rol important în economia poloneză. În 1965, volumul total al comerțului exterior a crescut de 3,1 ori față de 1950. Din totalul, comerțului exterior în 1965, țările socialiste au reprezentat 66,1%, iar celelalte țări au avut o pondere de 33,9%.

Procesul de industrializare a țării a dus la schimbări structurale și în comerțul exterior, dintre care se cuvine remarcată creșterea la export a rolului mașinilor și utilajelor și scăderea ponderii combustibililor, materialelor și materiilor prime, deși — după cum am văzut — Polonia este una dintre cele mai importante țări producătoare de cărbuni din lume. În cadrul exportului de mașini, locul cel mai important îl ocupă navele și echipamentul naval, materialul rulant de cale ferată, precum și mașinile și echipamentul de uzine complete. În cadrul importului, mașinile și utilajul se mențin la o pondere, care oscilează fără a marca o tendință netă de creștere sau scădere. Polonia importă încă o cantitate importantă de cereale ; în perspectivă se preconizează reducerea și lichidarea treptată a acestui import.

În structura comerțului exterior polonez mașinile, utilajele și mijloacele de transport reprezentau în 1965 32,8% din import și 34,4% din export ; combustibilii, materiile prime și materialele, respectiv, 47,3% și 35,1% ; produsele agroalimentare — 13,2% și 18,2% ; bunurile de consum industriale — 6,7% și 12,3%.

Dezvoltarea continuă a economiei socialiste a permis sporirea nivelului de trai al oamenilor muncii. Salariul mediu lunar brut în sectorul socialist a crescut în 1964 cu 75%, față de 1955. S-a dezvoltat învățămîntul, cultura și ocrotirea sănătății. Numărul studenților s-a mărit de la 125 000 în 1950/1951, la 252 000 în 1965/1966. A crescut numărul de cinematografe, de la 1 376 în 1950 la 3 931 în 1965. Deosebit de rapidă a fost înmulțirea abonaților la televiziune în perioada 1960/1965 (de la 246 000 la 2 078 000), iar dacă în 1938 numai 3,7 medici deserveau 10 000 de locuitori, în anul 1965 numărul lor a ajuns la 12,5. În perioada 1961/1965 au fost date în folosință 1 832 000 încăperi de locuit.

★

În prezent se consideră că există condiții favorabile pentru dezvoltarea economiei în anii 1965/1970.

Se prevede ca venitul național să crească, în 1970, față de 1965, cu circa 34%, producția globală a industriei — cu 43,6%, exportul — cu cel puțin 33%. Valoarea investițiilor prevăzute pentru anii 1966—1970 este cu 37,6% mai mare decît totalul investițiilor efectuate în cincinalul precedent. Se apreciază posibilă creșterea producției agricole în anii 1966—1970 cu 13,9—14,6% în comparație cu cei cinci ani anteriori. În cadrul industriei se prevede în continuare creșterea cu precădere a grupei A. În domeniul comerțului exterior este de remarcat accentul care se pune pe creșterea ponderii mașinilor și utilajelor în cadrul exportului total.

Pentru anii 1966—1967 au fost elaborate sarcini de plan mai amănunțite.

Ihor LEMNIJ

ACORDURI...

• La Berlin s-a semnat Protocolul privind livrările reciproce de mărfuri pe anul 1967 între Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, care prevede o majorare a volumului schimbului de mărfuri, față de anul 1966.

• La București au fost semnate Protocolul privind colaborarea economică și tehnică, Acordul comercial și de plăți și Acordul de colaborare științifică și tehnică între Republica Socialistă România și Republica Guineea.

• La 6 decembrie s-a semnat la București Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1967 între Republica Socialistă România și Republica Populară Albania, care prevede o majorare a volumului schimbului de mărfuri față de anul 1966.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Cu firma „Philips" din Olanda; *„Industrialimport"* a contractat importul a 3 linii tehnologice de fabricație, inclusiv asistența tehnică și know-how-ul, pentru difuzoare pentru radio și televiziune, bobine de deflexie pentru televiziune și transformatoare-ieșire linii pentru televiziune.

• Întreprinderea *„Auto-Tractor"* a perfectat exportul a 2 500 tractoare universale către firmele „Actif" și „Interagra" din Franța, a 50 tractoare U-651 în R.S.F. Iugoslavia. Recent au fost livrate 738 remorci RB-5 în R. S. Cehoslovacă, 798 remorci RB-4 în R. P. Ungară, 350 pluguri purtate PP.3-38 MS în Iran.

• Contracte încheiate recent de *„Chimimport"* prevăd livrarea a 2 000 de tone de cauciuc sintetic Carom 1 500 și 500 de tone de Carom 1 712 în U.R.S.S., peste 200 de tone de bicromat de sodiu în Anglia, Austria, R. P. Bulgaria, Grecia, Italia, Turcia, peste 5 400 de tone de negru de fum în R. P. Bulgaria, R. D. Germană și R. P. Ungară.

• *„Mașinexport"* a livrat la export 60 de mașini-unelte (strunguri carusel, strunguri universale, mașini de găurit, freze, mașini de lepuit și rodat bile etc.) în R. S. Cehoslovacă, Grecia, R.S.F. Iugoslavia, Iran, Olanda, R. P. Polonă, Turcia, 120 electromotoare de diferite tipuri și 20 convertizori de sudură în Turcia.

• *„Mineralimportexport"* a exportat 24 000 de tone de ciment în R. S. Cehoslovacă și R.S.F. Iugoslavia, 198 500 mp de geam mecanic tras în R. S. Cehoslovacă, Italia, R.S.F. Iugoslavia, Pakistan, S.U.A., U.R.S.S.,

U.R.S.S.

START 1967

BIROUL Politic al C.C. al P.C.U.S. și Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. au examinat și au aprobat proiectul planului de stat al economiei naționale a U.R.S.S. pe anul 1967, la alcătuirea căruia s-a ținut seama de organizarea conducerii industriale după principiul de ramură și de trecerea mai multor întreprinderi și ramuri industriale la noul sistem de planificare și stimulare economică, precum și de noile sarcini privind dezvoltarea agriculturii.

Din proiectul de plan se desprind următoarele sarcini principale :

- creșterea eficienței economice a producției sociale și accelerarea atingerii parametrilor proiectați la capacitățile de producție intrate în funcțiune ;
- aplicarea largă a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, a tehnologiei avansate, a mecanizării și automatizării proceselor de producție și a sistemelor automatizate de conducere, cu utilizarea tehnicii electronice de calcul ;
- îmbunătățirea indicatorilor calitativi ai materialelor și instalațiilor, în special ridicarea productivității, economicității, siguranței în exploatare și durabilității mașinilor și utilajelor, creșterea resurselor motoarelor și reducerea greutății mașinilor ;
- reducerea termenelor de construcție și de dare în funcțiune a capacităților de producție și fondurilor fixe, reducerea costului lucrărilor de construcții-montaj ;
- consumul rațional de materii prime, materiale, combustibil, energie electrică și termică în toate sectoarele economiei ;
- creșterea considerabilă a producției agricole, în special de cereale, prin sporirea producției la hectar la toate culturile agricole, ridicarea productivității în zootehnie, folosirea rațională a mașinilor agricole ;
- utilizarea rațională a forțelor de muncă și aplicarea largă a metodelor științifice de organizare a muncii.

Importante resurse materiale și bănești sînt destinate construcției de locuințe și școli, spitale etc. Se prevăd sarcini concrete privind creșterea producției de mărfuri de larg consum, prin accelerarea intrării în funcțiune a capacităților de producție pentru acele produse, la care cererea nu este pe deplin satisfăcută. Organele de resort din sectorul producției mărfurilor de larg consum au sarcina să îmbunătățească calitatea, să lărgească și să reînnoiască sortimentul produselor, ținînd seama de cererea sporită a populației. Sarcini importante revin comerțului interior și cooperației de consum în direcția îmbunătățirii deservirii cumpărătorilor și a activității din alimentația publică, în lărgirea și perfecționarea sistemului de prestații către populație. Se prevede dezvoltarea în continuare a comerțului exterior al U.R.S.S., îndeosebi cu țările socialiste.

În scopul accelerării construcției și a dării în funcțiune a celor mai importante obiective pentru economia națională, începînd din 1967 finanțarea acestor obiective este prevăzută a se face în ordinea aprobată de guvern, în limitele prețurilor de deviz, acordîndu-se suplimentar credite bancare, pe măsura necesităților.

Au fost examinate și probleme legate de aplicarea în economia națională a realizărilor tehnico-științifice, de finanțarea cercetărilor științifice legate de nevoile actuale ale economiei și de pregătirea cadrelor științifice.

Proiectul bugetului de stat pe 1967 — analizat și aprobat cu același prilej, — prevede asigurarea mijloacelor financiare necesare realizării obiectivelor planului economic, precum și creșterea, comparativ cu anul 1966, a alocațiilor pentru construcția de locuințe, învățămînt, asistență medicală, pregătirea specialiștilor cu studii medii și superioare, precum și pentru un șir de măsuri în domeniul cultural.

Proiectele planului de stat pentru dezvoltarea economiei naționale și al bugetului de stat pe anul 1967, vor fi supuse spre examinare Sovietului Suprem al U.R.S.S.

V. B.

A. E. L. S.

UN ACORD UMBRIT DE REZERVE

LUNI seară a luat sfîrșit la Londra conferința primilor miniștri din țările Asociației Europene a Liberului Schimb. La încheierea conferinței, care a durat numai o zi și s-a desfășurat în atmosferă deosebit de încărcată a crizei politice rhodesiene, informînd presa despre rezultatele consfătuirii, premierul Wilson a precizat că cele șapte țări membre nu vor iniția negocieri ca o grupare unică, ci fiecare în parte.

Începerea unor tratative în vederea aderării la Piața Comună a Angliei și a celorlalte țări membre AELS a fost anunțată în Parlamentul britanic încă la 10 noiembrie, după furtunoasa întîlnire de la Lisabona a acestei organizații. După cum se știe, un număr de țări membre în „grupul celor șapte" și-au afirmat în repetate rînduri îngrijorarea în legătură cu perspectivele comerțului lor exterior, din ce în ce mai stînjenit de tarifele vamale ale Pieței Comune și, în speranța unei soluții, au cerut să se întreprindă demersuri de aderare la această organizație. Danemarca se declarase chiar gata să întreprindă singură măsuri în acest sens dacă celelalte țări din grupare nu vor dori să o facă.

La sfîrșitul lunii noiembrie, întrunite la Copenhaga, țările Consiliului Nordic — Suedia, Norvegia, Danemarca și Finlanda — constatînd deficitul persistent în comerțul lor cu țările Pieței Comune (de 7 000 milioane coroane în anul 1965) s-au pronunțat în majoritatea lor în favoarea aderării la Comunitatea Economică Europeană.

O poziție aparte a ocupat în aceste discuții Finlanda care se opune categoric aderării. „Finlanda nu va adera niciodată la Piața Comună", — a declarat recent președintele Consiliului de Miniștri. Dacă o țară neutră ar intra într-o asemenea comunitate, aceasta ar însemna acceptarea unei autorități supranaționale, a adăugat el.

Problema suveranității nu preocupă doar Finlanda. După cum scria, la 2 decembrie, ziarul austriac DIE PRESSE „țările neutre ar dori să se clarifice poziția Pieței Comune față de membrii neutri ai AELS". Aceasta, — adăuga ziarul — „este o problemă importantă în primul rînd pentru Austria". Carl Bobleter, secretar de stat austriac pentru afacerile externe, într-un interviu acordat ziarului LES ÉCHOS a arătat că deși pentru Austria schimburile cu Piața Comună sînt deosebit de importante, aceasta absorbind 40% din exporturile Austriei, despre o aderare pur și simplu nici nu poate fi vorba. „Independența Austriei va fi salvgardată", spunea C. Bobleter. El afirma între altele că folosirea termenului de „asociere", atunci cînd se discută despre tratativele Austriei cu Piața Comună nu este potrivit, deoarece implică ideea unei aderări viitoare, și că mai potrivit ar fi termenul de „aranjament economic".

Unii comentatori pun la îndoială fermitatea intențiilor premierului Wilson privitoare la Piața Comună și dispoziția unora dintre „cei șase" de a admite adeziunea Angliei. Primele tratative pentru tatonarea posibilităților de intrare în Piața Comună, între reprezentanții acesteia și Anglia, vor începe în luna ianuarie. În martie va urma o nouă reuniune AELS. Chiar de pe acum, scrie ziarul TIMES, în rîndurile țărilor acestei organizații predomină nedumerirea cu privire la momentul ales de Anglia pentru începerea demersurilor. La întrunirea de la Lisabona țările AELS rămăseseră cu impresia că Anglia nu intenționează să întreprindă vreo acțiune înainte de încheierea tratativelor rundei Kennedy. Deoarece din acel moment nu a intervenit vreun element nou, aceste țări sînt de părere că grăbirea tratativelor cu „mica Europă" pot fi explicate mai ales prin motive politice interne, cum ar fi dorința de a distrage atenția opiniei publice de la eșecul politicii rhodesiene a guvernului și de la situația economică, care tinde să se agraveze în iarna aceasta. Declarațiile oficiale anunță că un acord de principiu cu privire la demersurile de aderare la Piața Comună și a etapelor de parcurs, a fost totuși atins la Londra cu prilejul Conferinței AELS recent încheiate.

Irina VIANU

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

● În perioada ianuarie-august 1966 importul R. P. Polone din țările capitaliste dezvoltate a însumat 1 688 milioane zloți-valută față de 1 352 milioane în perioada corespunzătoare a anului 1965, iar exportul polonez în aceste țări, respectiv 1 624 milioane zloți-valută față de 1 504 milioane.

● Firma italiană „Olivetti" va livra utilaj pentru mecanizarea evidenței muncii la o uzină de automobile din Moscova. Cu aceeași firmă organele de comerț exterior sovietice duc în prezent tratative în vederea construirii a două uzine pentru producția mașinilor de scris, de calculat și mașinilor cu fișe perforate.

● O delegație cehoslovacă formată din directorii generali ai trusturilor CDK—Praha, Skoda-Plzen, ai trustului uzinelor constructoare de mașini, din lucrători din industria construcției de mașini grele și ai Camerei de Comerț cehoslovace, au dus tratative la Londra cu întreprinderi similare engleze pentru stabilirea cooperării în industrie.

ERATĂ

În articolul „Variante", apărut în n-rul 48 al revistei noastre, rîndurile 14—16 din coloana a 3-a se vor citi : „restul continentului între „mica Europă" (a celor șase) și „marea Europă" (împreună cu Marea Britanie)..."

SOLILOCVII ÎN PROBLEMELE MONETARE OCCIDENTALE

DISCUȚIILE monetare între țările apusene s-au reanimat în preajma acestui sfîrșit de an, în care nici una din problemele mai importante care grevează relațiile dintre ele nu pare că va cunoaște cu adevărat o încheiere. Atît în cadrul organizațiilor cu caracter politic sau militar cît și în cel al grupărilor economice, deciziile majore rămîn amînate pentru calendarul anului 1967.

Ce urgențe anume au reunit zilele trecute la Washington pe reprezentanții clubului „celor 10" și pe cei 20 directori ai Fondului Monetar Internațional ? Poate nici una. Potrivit cu hotărîrile adoptate la reuniunile anterioare, urma ca discuția privitoare la o ameliorare a sistemului monetar internațional să continue. De atunci punctele de vedere ale partenerilor nu par însă să se fi apropiat. Este vorba așadar, de o nouă întîlnire de rutină, la care s-a discutat în principal despre ordinea de zi a unei alte runde a discuțiilor, la Londra, în iaunarie, la anul.

DACĂ totuși, ulterior sesiunii de la Washington de la 29 și 30 noiembrie, diferiți reprezentanți ai Statelor Unite, Franței și F.M.I.-ului fac să apară în presă declarații polemice sau dau publicității comunicate oficioase, pe un ton mai mult sau mai puțin vehement, aceasta se întîmplă pentru că după aproape toate reuniunile, fiecare dintre principalii parteneri, americani și francezi, interpretează deciziile luate în chip diferit. E aproape de mirare că vreunul dintre autorii de teatru al absurdului încă nu a folosit această inepuizabilă sursă de inspirație pe care o oferă discuțiile monetare! Într-un fel de „dialog" interminabil, fiecare vorbește pentru sine, despre altceva. Discutăm despre necesitatea unor „lichidități internaționale suplimentare" spun americanii ; nevoile de rezerve pentru garantarea plăților internaționale — la volumul actual al schimburilor — cresc ; trebuie preîntîmpinate cu grijă dificultățile posibile. Discutăm despre „aur" spun francezii ; trebuie să rămînem fideli acordurilor de la Bretton — Woods care situau aurul în centrul sistemului monetar ; dolarul și lira în carență își mențin paritatea în chip arbitrar grație poziției lor de monede de rezervă ; prețul aurului de 35 dolari uncia, în vigoare de mai mult de o generație, nu mai are nici un raport real cu prețurile interne în S.U.A.

Pentru americani prețul aurului este un subiect tabu, inflamabil. O discuție pe o asemenea temă ar pune în cauză poziția dolarului. Și dealtfel a lirei, care este intim legată de soarta monedei americane. Poate chiar și a multora dintre celelalte monede occidentale, observă alții.

După francezi, tema interzisă este însă crearea unor noi „lichidități internaționale". Oare n-am căzut de acord cu toții — spun ei — că în prezent nu se constată lipsa unor asemenea lichidități ? De ce atunci să discutăm despre o problemă care nu există ?

Am putea discuta și despre aur, susține subsecretarul de stat american Deming precum și directorul F.M.I. Schweitzer, care se află pe aceleași poziții — dar aceasta numai sub raportul unei eventuale legături cu aurul a noii unități de rezervă pe care vrem s-o creăm.

Fără temei se teme S.U.A. pentru soarta aurului lor împuținat din safeurile de la Fort Knox, susține academicianul Jacques Rueff, cunoscutul economist francez. O reevaluare a aurului ar putea mări prețul rezervelor americane în lingouri, eventual pînă la dublul valorii lor actuale. Dacă am restitui aurului adevăratul lui preț, părea să sugereze, fără a pune chestiunea în mod formal și Maurice Pérousse, reprezentantul francez la discuțiile de la Washington, chestiunea sporirii „lichidităților internaționale" s-ar rezolva implicit, pe această cale. De fapt problema majorării prețului aurului n-a fost pusă însă în mod oficial de autoritățile franceze.

SE ȘTIE că cele două condiții prealabile oricărei încercări de a se proceda la crearea unor noi instrumente monetare — și asupra cărora reprezentanții grupului „celor 10" căzuseră de acord — sînt : 1) să fie restabilit echilibrul balanțelor de plăți ale țărilor care se află în deficit cronic, și în primul rînd, al balanțelor americană și engleză, țări ale căror monede servesc, ca și aurul, drept rezerve internaționale (altminteri noile „lichidități" n-ar servi decît menținerii unei situații nefirești pe planul monetar în avantajul nejustificat al dolarului și lirei) ; 2) să se constate de către ansamblul celor 10 țări că se face simțită nevoia unor noi rezerve. La aceste două condiții, delegatul francez a adăugat la Washington o a treia; va trebui să se constate că nu există alt mijloc pentru a spori rezervele existente, înainte de a recurge la crearea altora noi. Referința la reevaluarea „metalului-prețios", chiar dacă nu e formală este însă evidentă.

După precizările făcute ulterior de partea franceză, în legătură cu declarațiile categorice ale directorului F.M.I., Schweitzer, și ale lui Emminger, președintele grupului de experți ai „celor 10", — care susținuseră că pe ordinea de zi consimțită pentru viitoarea întîlnire nu figurează o discuție privitoare la prețul aurului —, nu mai e chiar atît de sigur că la Londra tema va putea fi ocolită. Declarația făcută prin A.F.P. — agenția oficială de știri franceză — că nici președintele Emminger, nici directorul Schweitzer nu au primit vreun mandat de a exclude subiectul și că el urmează să fie discutat în cadrul punctului de pe agendă numit „îmbunătățirea sistemului monetar internațional" pare să fi pus capăt deocamdată polemicii, în avantajul Franței.

În discuțiile care au avut loc, divergențele de fond între parteneri sînt puse în evidență și prin introducerea unui element nou, ușor de identificat în luarea de cuvînt a delegatului Pérousse, la Washington. „Organizarea și administrarea facilităților de credit internațional, inclusiv cele care rezultă din acordurile generale de împrumut, merită de asemenea un examen atent" — a spus el. Potrivit interpretărilor din presa franceză, Pérousse se referea la faptul că băncile centrale își păstrează azi rezervele mai curînd în dolari decît în aur, deoarece aceștia raportează dobîndă ; o dobîndă a cărei rată importantă este fixată în mod discreționar de către Ministerul de Finanțe al Statelor Unite. Franța este de părere că e vorba nu de o chestiune particulară ci de una care privește toate țările și că se impune în prezent o „supraveghere multilaterală". Îngrijorarea Franței pare să se refere aici la un aspect al războiului dobînzilor care provoacă în prezent pe piața internațională a capitalurilor mișcări de o violență deosebită și în care S.U.A. deține un rol ofensiv.

ÎN IANUARIE experții Clubului de la Paris și directorii Fondului Monetar Internațional se vor întîlni așadar din nou. Americanii se vor opune neîndoios în continuare la reevaluarea aurului. Cele mai multe din țările vest-europene este probabil că îi vor sprijini. Pe de altă parte, țări ca Olanda, R.F.G. și în general „cei șase", continuă să sprijine Franța în împotrivirea ei față de proiectele de înființare a unor semne monetare internaționale noi.

Ce va fi deci noua întîlnire ce urmează să aibă loc la Londra ? Un prilej de discuții sau din nou unul de solilocvii ?

Dinu HERVIAN

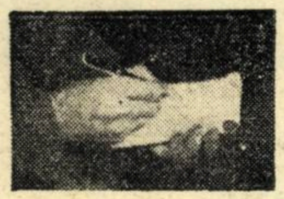

din bloc-notesul cronicarului

Din „Report 1975“

Institutul Wickert din Tübingen (R.F.G.), pentru cercetarea perspectivelor economiei, a elaborat un studiu intitulat „Report 1975“. În scopul de a furniza industriei informații asupra posibilităților sale pe piață în următoarele decenii, studiul schițează — după cum relatează revista DER SPIEGEL — o imagine asupra evoluției viitoare, sub diferite aspecte, a vieții în R.F.G.

Dacă în prezent media de vîrstă este estimată la 72 de ani, în deceniul următor, după părerea autorilor, ea ar putea să crească cu cinci ani, datorită unui trai mai rațional, îmbunătățirii alimentației și condițiilor de igienă, precum și ca urmare a scăderii mortalității infantile. Periodizarea vieții (copilărie, timpul de studiu, de creație și de pensionare) va cunoaște deplasări. Studiul va constitui o necesitate pe toate treptele vieții, întrucît perioada de creație va fi mult prelungită. Autorii lucrării consideră că, într-un viitor mai mult sau mai puțin îndepărtat, profesiunile vor fi grupate după categorii de vîrstă, evidențiindu-se anumite profesiuni tipice legate de vîrstă. În 10—20 de ani, o mare parte a oamenilor din cîmpul muncii nu va mai urmări să aibă o „profesiune pe viață“. Specializarea va ceda locul unei pregătiri mai universale sau unei pregătiri progresive. Studiul enumeră o listă de 30 de profesiuni, care, după părerea autorilor, au cele mai bune șanse de viitor în R.F.G., cum ar fi de exemplu, acustician, programator, tehnician pentru măsurare și reglare, mecanic de precizie, cercetător al pieței etc.

Calculul electronic și recompensa inventatorului

Se cunoaște vechea legendă, după care inventatorul jocului de șah a cerut regelui, încîntat de această nouă distracție, o recompensă aparent modestă : un bob de grîu pe primul pătrat, două boabe pe al doilea, patru pe al treilea... și așa mai departe, dublînd numărul la fiecare din cele 64 pătrate.

Sfetnicii regelui nu au reușit să ducă pînă la capăt socoteala boabelor, dar și-au dat seama că tot grîul regatului nu ar ajunge pentru satisfacerea cererii.

Acum, centrul de calcul electronic al căilor ferate din Frankfurt pe Main a calculat în numai o sutime de secundă totalul de boabe, obținînd un număr format din 19 cifre : 9 233 372 036 854 775 808. Pentru transportul acestei cantități de grîu ar fi nevoie — potrivit mașinii electronice — de 300 milioane de trenuri, care, legate unul de altul, ar înconjura de 4 000 de ori Ecuatorul.

Expansiune și recesiune pe... roți

Marile societăți constructoare de automobile din țările capitaliste își extind tot mai mult activitatea pe scara internațională. Paralel cu exportul de vehicule finite, ele creează adevărate rețele de întreprinderi, menite să construiască sau să asambleze anumite modele proprii în țara respectivă. În acest domeniu, pe primul loc se situează societățile din S.U.A., cu 108 uzine în 42 de țări, urmate de cele din Anglia, cu 64 de uzine în 27 de țări, și cele din Franța, cu 63 de uzine în 27 de țări.

În cazul unora dintre principalele țări producătoare de automobile, această tendință nu este străină de dificultățile crescînde de desfacere pe piața internă, de o anumită saturare a pieței respective. Sînt cunoscute, de pildă, reducerile de producție și de personal, efectuate în ultimele luni de principalele societăți constructoare de automobile din Anglia.

Un fenomen similar se conturează în prezent în Statele Unite ; în ultimele săptămîni vînzările de automobile s-au situat sub nivelul previziunilor, iar stocurile s-au acumulat progresiv, apropiindu-se de 1,3 milioane unități la jumătatea lunii noiembrie. Ca urmare, compania General Motors a hotărît să reducă cu 6% volumul producției proiectate pentru lunile decembrie—ianuarie, iar societățile Ford Motors și Chrysler au procedat la reduceri similare sau chiar mai mari, încă din luna noiembrie.

După cum arăta recent agenția FRANCE PRESSE, atmosfera de incertitudine care domnește în industria de automobile — una din ramurile-cheie ale economiei americane — generează neliniște în cercurile de afaceri din Statele Unite.

Cît costă trecerea la sistemul metric

A trecut un veac de cînd guvernul Statelor Unite a aprobat introducerea sistemului metric, și totuși de această lege nu s-a făcut uz pe motivul că trecerea de la „inch“ și „pound“ la noul sistem ar fi implicat prea mari cheltuieli.

Astăzi, după ce și Anglia a hotărît să adopte sistemul practicat în cea mai mare parte a lumii, S.U.A. au rămas în această privință într-o izolare aproape completă. Dacă pe plan intern acest lucru nu are prea multă importanță, problema începe să se complice cînd e vorba de comerț exterior. Așa s-a născut contradicția dintre firmele de export (mai ales de mașini), care pledează pentru introducerea sistemului metric și în S.U.A., și marile firme constructoare de mașini, care se opun. Căci, în condițiile tehnicii moderne, recalcularea dimensiunilor pe proiectele, desenele unui număr enorm de piese de mașini presupune cheltuieli uriașe. General Electric Co. a evaluat aceste costuri la 180 milioane de dolari, Cincinnati Milling Machine Co. — la 18 milioane, Heald Machine Co. — la 10 milioane de dolari. S-a calculat că, pe ansamblul economiei nord-americane, aceste cheltuieli s-ar cifra la 100 miliarde dolari, iar pe de altă parte, recalculările — folosindu-se chiar mijloacele cele mai moderne — ar dura cel puțin 10 ani. Așa stînd lucrurile, încă o bună bucată de vreme se va adăuga veacului care a trecut, pînă la punerea în aplicare a legii.

Un proiect de anvergură

Proiectul mai vechi al unei magistrale feroviare transasiatice, lungi de 10 000 de km, care să permită o legătură directă între Turcia, Siria, Irak, Iran, India, Birmania, Tailanda și Cambodgia, revine în prezent în actualitate, fiind pus sub patronajul Comisiei Economice a O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient.

După aprecierea cercurilor oficiale, construcția acestei magistrale — care ar ușura mult traficul între țările din sudul și sud-vestul continentului asiatic — ar dura două decenii și ar costa circa 10 miliarde dolari. O organizație semioficială japoneză „Japan Railway Technical Service“ a fost însărcinată cu elaborarea unui studiu preliminar, lucrările respective putînd fi inaugurate pe teren chiar din 1967.

C. GRIGORE

Trasee rutiere continentale pe teritoriul României

RECENT la Geneva s-au desfășurat lucrările celei de-a XXXIII-a sesiuni a Subcomitetului de transporturi rutiere din cadrul Comisiei Economice Europene a Organizației Națiunilor Unite. La această sesiune au participat delegați din Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Luxemburg, Elveția, Franța, R. F. Germană, Italia, Iugoslavia, Marea Britanie, Olanda, Polonia, Portugalia, România, Suedia, Spania, Ungaria, Uniunea Sovietică, Statele Unite ale Americii. De asemenea au fost reprezentate Organizația Internațională a Muncii, Uniunea Internațională a Transporturilor Auto, Organizația Mondială de Turism și Automobilism, Federația Rutieră Internațională, Uniunea Internațională a Căilor Ferate, Asociația internațională permanentă a congreselor rutiere, Asociația internațională a școlilor auto și de educație rutieră, precum și alte organisme internaționale de specialitate.

Reintors de la Geneva, ing. Gh. Bălășoiu, director în Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriane, șeful delegației, ne-a relatat unele aspecte în legătură cu lucrările acestui organism internațional, la care țara noastră a avut o contribuție activă. O problemă importantă care a fost luată în discuție a fost definitivarea unor trasee ale marilor drumuri europene. Referinduse la această problemă delegația română a prezentat o expunere privitoare la traseele drumurilor continentale care vor trece pe teritoriul țării noastre. **Astfel, prin România vor trece drumurile : E 15 Hamburg — Berlin — Praga — Budapesta — Oradea — Cluj — Turda — Tg. Mureș — Brașov — București — Urziceni — Constanța (cu varianta E 15 a, care are traseul Turda — Sibiu — Rimnicul Vilcea — Pitești — București) ; E 20 frontiera greco-iugoslavă — Salonic — Blagoievgrad — Sofia — Ruse — Giurgiu — București — Buzău — Bacău — Roman — Suceava — Siret — URSS ; E 94 Klangerfurt — Zagreb — Belgrad — Stamora — Moravița — Timișoara — Turnu Severin — Craiova — Pitești — intră în E 15 a ; E 95 Constanța — Mangalia — Varna — Burgas — Kirklareli — Babaevski.**

S-a colaborat de asemenea la definirea unor caracteristici tehnice ale autovehiculelor, care se referă la parametri și condițiile de funcționare a instalațiilor de frînă, lumină și semnalizare etc.

In privința circulației rutiere delegații au propus elucidarea noțiunii privitoare la drum, autostradă, capacitate de încărcare, sens de circulație etc. Au fost examinate prescripțiile pentru sistemul de frînare al remorcilor și semiremorcilor, precum și condițiile referitoare la echipamentul tehnic al automobilelor și al remorcilor.

În același timp s-a recomandat unei grupe de lucru să studieze cu prioritate posibilitățile practice de sporire a gradului de siguranță în exploatare a autovehiculelor

În legătură cu declararea anului 1967 „Anul internațional al turismului“, Subcomitetul a adoptat o rezoluție prin care recomandă dezvoltarea turismului auto în special în acele regiuni ale continentului în care nu a cunoscut o dezvoltare și luarea de măsuri care să influențeze favorabil această acțiune.

Problemele privitoare la transportul mărfurilor în tranzit, a promovării deschiderii de noi linii auto internaționale, a circulației și semnalizării rutiere vor constitui obiectul ordinei de zi a viitoarei sesiuni a Subcomitetului de transporturi rutiere din cadrul Comisiei Economice Europene a Organizației Națiunilor Unite, care va avea loc în cursul anului viitor.

Gh. C. AGIU

CORSETUL

SĂ se schimbe, dar să nu se modifice nimic. Intr-o astfel de operațiune s-a angajat regimul franchist organizînd referendum-ul de miercurea viitoare. Chemați să răspundă prin „da“ sau „nu“ întrebării „Sînteți de acord cu proiectul de lege adoptat la 22 noiembrie ?“, spaniolilor nu li se prezintă de fapt o alternativă. Este evident că „legea organică de reformă constituțională“ urmărește să mențină Spania în corsetul unui regim dictatorial. Schimbările preconizate sînt doar de formă și țintesc la întărirea structurii regimului în vederea unei ulterioare existențe a „unui franchism fără Franco“.

Vîrfurile regimului se grăbesc. Răgazul pentru luarea măsurilor „în cadrul continuității regimului“, cum a declarat ministrul Solis, le apare scurt. Duminică Franco a împlinit 74 de ani. Trebuie pus la punct al doilea plan de dezvoltare economică de patru ani. Euforia creată artificial în jurul obiectivelor actualului plan e pe cale să se risipească, „economia îndreptîndu-se rapid spre inflație“ (ECONOMIST). Esențialul constă însă în faptul că întreaga operațiune survine într-un moment în care vechile structuri ale regimului franchist se află într-un proces de dislocare ireversibil. Tabloul Spaniei contemporane înfățișează afirmarea tot mai combativă a clasei muncitoare, neliniștea și disperarea din lumea satelor, efervescența din rîndul intelectualilor și studenților, cristalizarea nemulțumirilor în rîndul unei părți a clerului și chiar a falangei. Recentele alegeri sindicale și municipale, sînt un indiciu al profunzimii acestui proces. La alegerile sindicale din luna octombrie, la care au participat 6 milioane de muncitori, s-a vădit nu numai discreditarea „sindicatelor verticale“ oficiale, dar și faptul că s-au impus public, peste capul autorităților, comisiile muncitorești și reprezentanții lor, ceea ce este un lucru nou în peisajul politic spaniol din ultimele decenii. Ziarul catolic YA consemna că aceste alegeri „au permis ca două treimi din cei desemnați să fie pentru prima oară reprezentanți autentici ai tovarășilor lor de muncă“. Alegerile municipale au furnizat la rîndul lor un indiciu nu mai puțin semnificativ. Doar 25% din cei chemați la urne s-au prezentat în ziua votării. Amploarea boicotului față de aceste alegeri a constituit pentru regimul franchist încă un semnal de alarmă.

Modificările ce vor rezulta din referendum vizează separarea puterilor între șeful statului și șeful guvernului, alegerea în viitor a unei șesimi din Cortes de către șefii de familii și de către femeile căsătorite, ceilalți membri ai pseudoparlamentului urmînd a fi desemnați și în viitor de către regim, lărgirea componenței consiliului regal și stabilirea unor mai ample atribuțiuni consiliului național. Numai că s-ar putea ca astfel de mici modificări, care inerent creează mici dar noi fisuri, pot favoriza accelerarea prăbușirii dictaturii. Evident, conducătorii regimului franchist speră că, printr-o aparentă liberalizare și prin pregătirea condițiilor pentru perioada ce va urma după Franco, să slăbească presiunea politică internă. Mobilurile externe ale operațiunii-referendum sînt și ele străvezii. De patru ani Spania a cerut asocierea la Piața Comună. Acest pas e determinat nu numai de iluzii de natură economică, ci și de dorința politică de a ieși din labirintul izolării pe plan internațional. Obiecțiile ridicate de unii membri ai Pieței Comune au fost în primul rînd dictate de lipsa de dorință de a avea parteneri pe reprezentanții lui Franco. Săptămîna trecută ministrul comerțului, Garcia Monco, își exprima opinia că organizarea și rezultatele referendum-ului vor îmbunătăți șansele asocierii Spaniei la Piața Comună. Schimbările de fațadă sînt apreciate ca necesare și pentru a se depăși rezistența opusă de unele state occidentale față de participarea Spaniei și în alte organizații, în care Statele Unite sînt cele mai nerăbdătoare să vadă prezent Madridul. Ziarul american CHRISTIAN SCIENCE MONITOR relevă în acest sens să „avînd în vedere golul lăsat de retragerea militară a francezilor (din N.A.T.O.) importanța strategică a Spaniei trebuie să fie luată în considerare, fie că ne place sau nu“.

Organizarea referendum-ului a acționat ca un catalizator asupra opoziției. Pentru prima oară de la războiul civil, reprezentanții întregii opoziții s-au pus de acord asupra unei poziții comune, chemînd la boicotarea simulacrului de consultare. In aceste condiții, cifra celor 19.620.877 de persoane, care, conform listelor electorale stabilite în octombrie vor putea participa la referendum, devine un indicator de cea mai mare însemnătate. Fiindcă adevăratul referendum s-ar putea să se desfășoare nu în legătură cu întrebarea pusă de autorități, ci în însăși chestiunea participării sau neparticipării la vot. Iar aceasta ar da pulsul asupra posibilităților și dimensiunilor opoziției față de regimul corsetului „cu sau fără Franco“.

Eugen PREDA

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu, N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Intreprinderea poligrafică „Informația“, str. Brezoianu nr. 23—25.
40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 50 (174)
VINERI
16 decembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

PE PIEȚELE FINANCIARE OCCIDENTALE: RĂZBOIUL DOBÎNZILOR CONTINUĂ

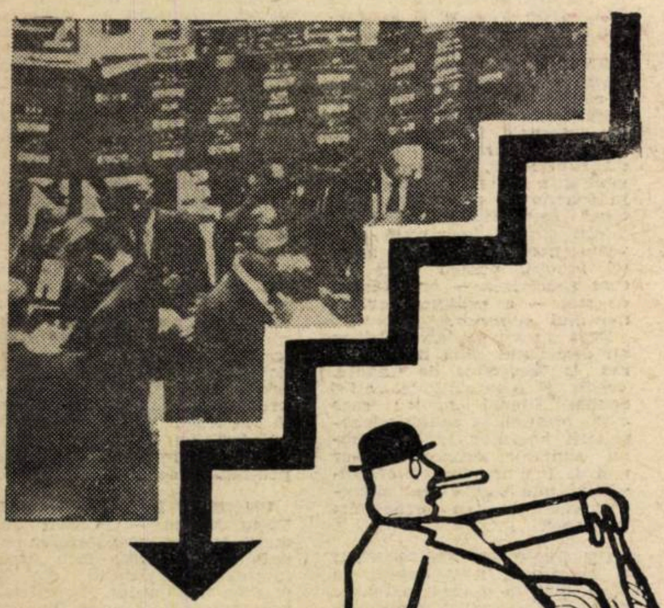

ÎN PAGINILE 8-9

DIN SUMAR

AMBIANȚA PRIMULUI „8" (pag. a 5-a)

RECENSĂMÎNTUL ANIMALELOR DOMESTICE (pag. a 6-a)

PAGINI DE ISTORIE ECONOMICĂ (pag. a 7-a)

LATURA ISTORICO-TEORETICĂ ÎN CURSUL DE ECONOMIE POLITICĂ (pag. a 10-a)

RUNDA KENNEDY ȘI RITMUL MELCULUI (pag. a 15-a)

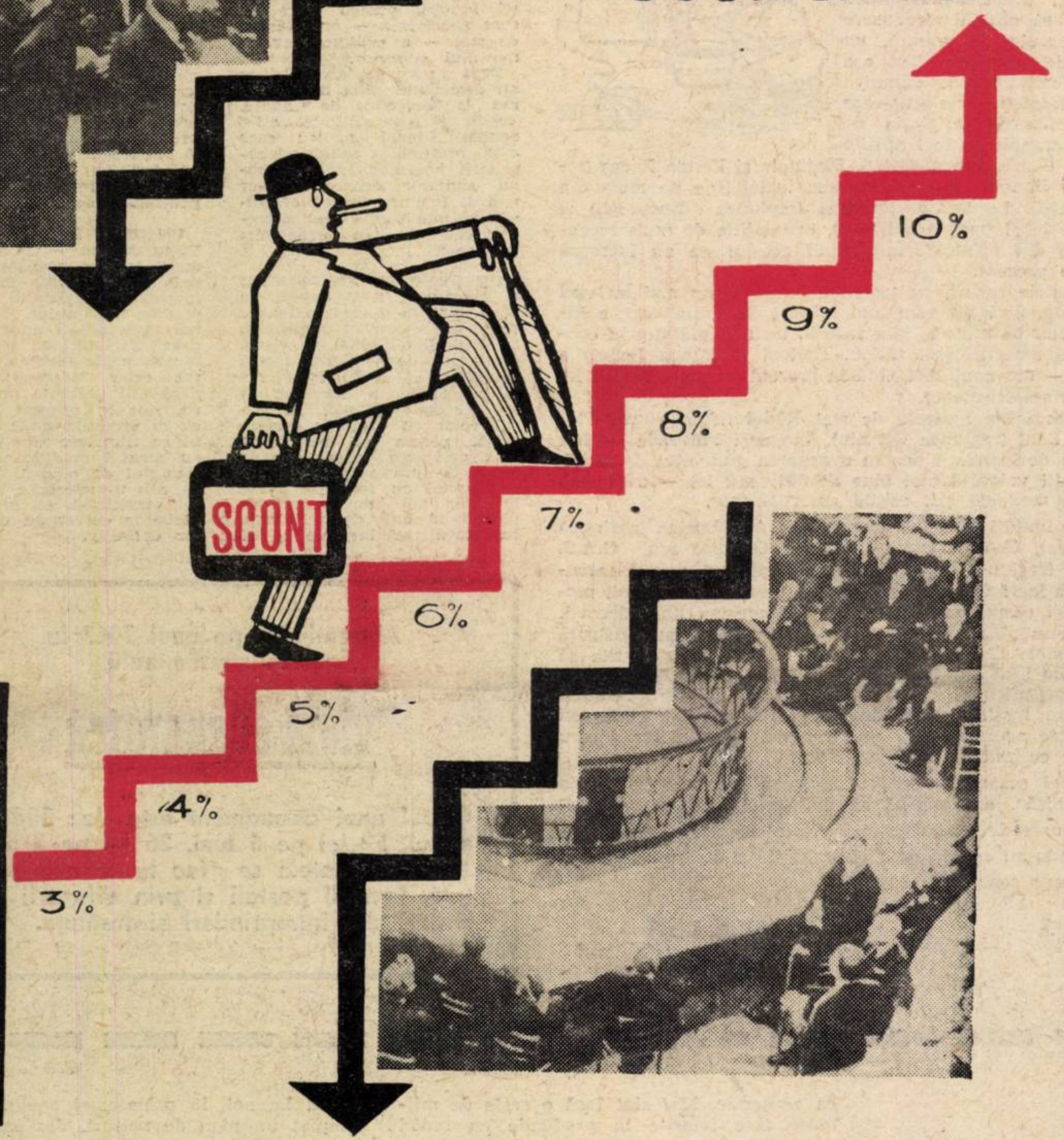

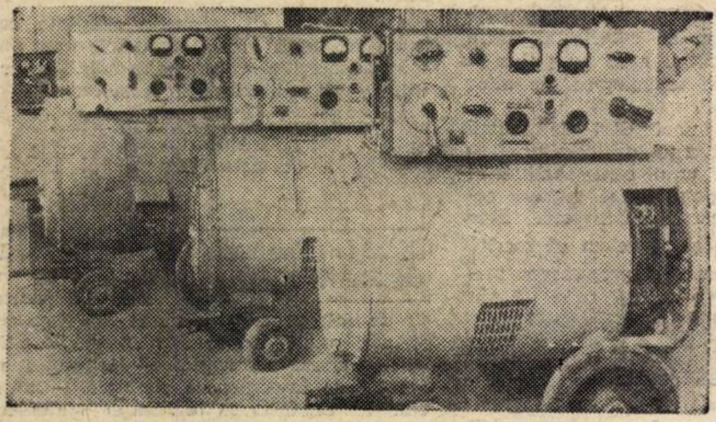

În industria construcțiilor de mașini

CUM POATE FI SPORITĂ EFICIENȚA SERIILOR MICI DE PRODUSE

ÎN PAGINA 3

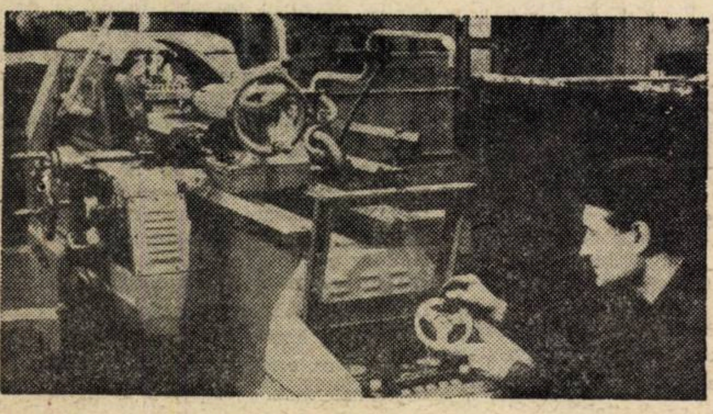

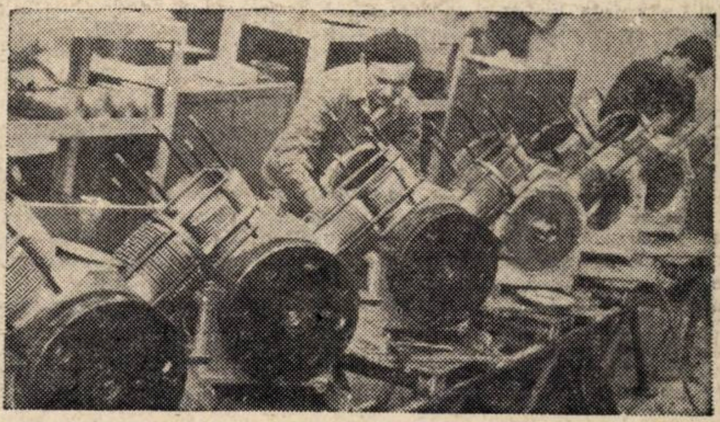

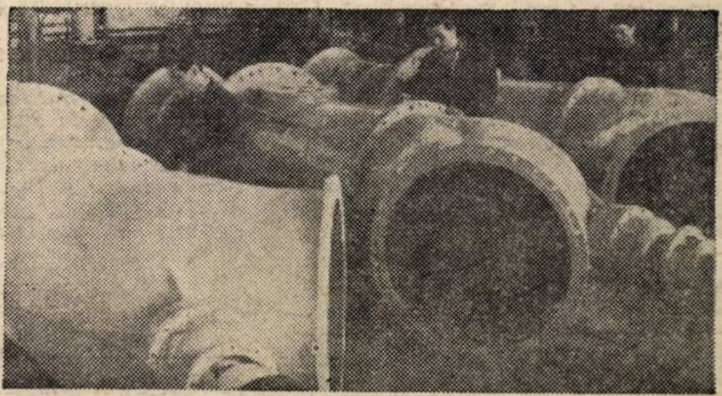

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

CALITATE ȘI INDICATORI

TOVARĂȘUL Nicolae Tudorache, șef de serviciu în Ministerul Industriei Ușoare, a publicat — în nr. 44 al revistei — articolul intitulat „Calitatea și indicatorii".

După cum arată autorul, indicii de calitate prevăzuți în standarde și norme interne sînt minimali, întreprinderile producătoare avînd obligația legală de a-i depăși, în cazul cînd li s-au creat condiții pentru îmbunătățirea producției. La rîndul lor, ministerele producătoare — care cunosc cel mai bine condițiile nou create — au îndatorirea de a sesiza instituția noastră în vederea revizuirii sau modificării standardelor de stat respective. De asemenea, luînd cunoștință de noile condiții create, Oficiul de Stat pentru Standarde poate să ia măsuri și de la sine pentru îmbunătățirea indicilor calitativi din standarde, cu consultarea ministerelor interesate (ceea ce și face adeseori). Există, astfel, toate căile necesare pentru ridicarea continuă a calității produselor, fie prin depășirea indicilor prescriși, fie prin modificarea sau revizuirea standardelor de stat. Numai că utilizarea acestor căi nu are loc întotdeauna.

În ce privește diferențierea pe mai multe calități a produselor, problema trebuie să fie bine cunoscută autorului articolului, datorită funcției pe care o ocupă în M.I.U. Deși Oficiul de Stat pentru Standarde depune de mulți ani eforturi în vederea extinderii diferențierii pe calități a bunurilor de consum, aceasta nu se poate realiza decît în cazurile cînd se trece și la stabilirea de prețuri diferențiate de către organele de resort. Astfel, diferențierea pe calități e aplicată, spre exemplu, în domeniul tricotajelor și încălțămintei de cauciuc, și nu este încă introdusă la încălțămintea din piele și confecțiile din țesături.

Mai departe, autorul arată că „cerințele îmbunătățirii continue a calității impun elaborarea de noi STAS-uri pentru toate produsele ce se execută...". Or, ridicarea calitativă a standardelor de stat existente nu poate fi concepută decît în cadrul acțiunii continue de actualizare, acțiune desfășurată fie pe baza planurilor anuale de standardizare, fie în afara acestora pentru temele urgente.

În ce privește metodologia de elaborare a standardelor, subliniem că ea a fost îmbunătățită, astfel că — începînd din anul 1967 — ritmul de elaborare va crește simțitor.

ing. I. MILETINEANU
director general adjunct
Direcția Generală pentru Metrologie, Standarde și Investiții

CAZAREA DELEGAȚILOR

În Capitală, cazarea delegaților a devenit o problemă complicată.

Experiența repetată a delegaților uzinei noastre, nevoiți să cheltuiască timp pentru găsirea de camere la hotel, m-a determinat să propun, prin revistă, ca Întreprinderea de hoteluri București să rezerve 2—3 hoteluri numai pentru delegații instituțiilor și întreprinderilor.

Ilie BERGHEZAN
Uzina „Balanța"–Sibiu

CINE PLĂTEȘTE?

La G.A.S. Tîrgul Vechi din regiunea Ploiești, 5 instalații de muls mecanic — în valoare de 227 mii lei — nu sînt folosite începînd din iunie 1964. În perioada ce s-a scurs, unitatea a plătit 24 mii lei drept amortisment, în loc să obțină o reducere a volumului de muncă, un spor de beneficiu. Tot așa procedează G.A.S. Rîmnicu Sărat (regiunea Ploiești), care nu utilizează instalația de muls mecanic de la 1 aprilie 1963; G.A.S. Vinga, G.A.S. Fîntînele și Ferma Recaș (regiunea Banat), care nu folosesc instalațiile de muls din anul 1965. La G.A.S. Fundeni (regiunea București) și G.A.S. Jebel (regiunea Banat), instalațiile de muls recepționate din primul semestru al acestui an nu lucrează nici în prezent.

În unele cazuri, cu toate că unitățile nu mai au vaci de lapte, încă nu s-au luat măsuri de transferare a instalațiilor de muls la alte unități, încît se plătește în continuare amortisment. G.A.S. Hodoni (regiunea Banat) a plătit — din anul 1964 pînă în prezent — peste 22 mii lei pentru amortismente.

Gospodăriile agricole de stat Rădulești (regiunea Ploiești), Leul (regiunea Oltenia), Vinga și Fîntînele — deși dispun de instalații pentru evacuarea gunoiului de grajd, instalații valorînd mai bine de 500 mii lei — utilizează muncă manuală și... achită amortismente.

Alte unități — ca, de exemplu, G.A.S. Lucina (regiunea Suceava), G.A.S. Cetate (regiunea Oltenia) sau G.A.S. Cislău (regiunea Ploiești) — au recepționat, pentru mecanizarea lucrărilor de distribuire a furajelor, instalații monorai și cărucioare pe sol cu vagoneți pe linie decovil. dar le-au „lăsat în pace", pe motiv că nu au eficiență economică. Desigur, normal era ca această concluzie să fie trasă încă din faza de întocmire a documentației economice pentru obținerea creditului, nu după ce s-au cheltuit din fondurile statului peste 140 mii lei, cheltuieli majorate acum o dată cu plata amortismentelor pentru utilaje ce sînt supuse degradării.

Închei această primă corespondență a mea la „Viața economică", arătîndu-vă că datele de mai sus au fost confirmate de gospodăriile agricole de stat citate și exprimîndu-mi convingerea că unitățile și forurile în drept vor trage concluziile cuvenite.

Stelian MARIN
controlor revizor în Ministerul Finanțelor

• REDACȚIA CĂTRE CITITORI •

G. TĂNASE, Arad — Potrivit indicatorului de studii și stagiu, pentru a ocupa funcția de contabil I sau II, este necesar ca angajații să fie absolvenți ai școlii medii de cultură generală sau ai unei școli echivalente.

Studiile pe care le aveți (3 clase de comerț) nu sînt asimilate cu studiile medii complete, astfel că în anul 1960 a fost necesar să se aprobe pentru dv. ocuparea, în continuare, a funcției de contabil II, prin derogare de la prevederile referitoare la condiția de studii. Întrucît la această dată nu ați fost încadrat în calitate de contabil I, nu este posibil ca actualmente să fiți promovat de la funcția de contabil II la funcția de contabil I.

Gh SÎRBU, economist, Craiova — Funcțiile pe care le-ați ocupat în perioada 1954—1960 sînt funcții cu caracter economic, însă pentru care se cer studii medii și nu studii superioare. În consecință, pentru a putea fi promovat în funcția de economist principal, este necesar să îndepliniți stagiul în muncă prevăzut pentru ocuparea acestei funcții, pentru care se cere absolvirea — cu examen de stat — a studiilor învățămîntului superior.

Dacă în cursul activității ce ați desfășurat pînă la înscrierea la facultatea de finanțe, credit și contabilitate, ați fi ocupat funcții pentru care este prevăzută condiția absolvirii studiilor învățămîntului superior economic, n-ar mai fi fost necesar să efectuați un nou stagiu pentru promovarea dv. ca economist principal.

UN GRUP DE PENSIONARI — București. 1. Angajații cu o vechime în muncă mai mare de 10 ani vor avea dreptul ca, la împlinirea limitei de vîrstă prevăzută de viitoarea lege a pensiilor, să ceară înscrierea la pensie (dacă dovedesc că au această vechime). În cazul celor cu vechime incompletă, pensia se calculează prin aplicarea procentelor de calcul asupra salariului tarifar actual cu funcțiile avute în cinci ani consecutivi din ultimii 10 ani de activitate. Rezultatul se împarte la 25 (pentru bărbați) sau la 20 (pentru femei), suma obținută înmulțindu-se cu numărul anilor lucrați. Angajaților care au avut întreruperi mai mari de 5 sau 10 ani li se reduce cuantumul pensiei cu 0,5%, respectiv 1%, pentru fiecare an muncit înainte de întrerupere. 2. Pensiile de urmaș, în cuantum de 350 lei lunar, se majorează la 500 lei lunar. 3. Se analizează posibilitatea majorării limitei actuale a cuantumului pensiei pentru obținerea medicamentelor gratuite.

Dietrich WAGNER, Sighișoara — În cadrul îmbunătățirilor care se aduc reglementării actuale a dreptului la pensie, urmează să se perfecționeze și metodologia de încadrare a angajaților în grupele I și II de muncă, dacă au lucrat în condiții vătămătoare sănătății.

O dată cu adoptarea noii legi a pensiilor și a regulamentului de aplicare a acestei legi, se vor preciza și locurile de muncă cu condiții deosebite pentru care se vor prevedea condiții mai avantajoase la pensionare.

K. IOSIF, Satu Mare — Între alte probleme care urmează să fie reglementate în amănunt, regulamentul de aplicare a noii legi a pensiilor (care se va aproba după adoptarea legii) va soluționa și problema bazei de calcul a pensiei pentru limită de vîrstă, în cazul angajaților care au fost în ultimii zece ani dinaintea încetării activității pensionari de invaliditate.

UN GRUP DE ECONOMIȘTI, Tîrgu Mureș — Potrivit Codului Muncii, transferarea angajaților se poate face fie în interesul serviciului, fie la cererea angajaților. Transferarea în localități unde funcționează facultăți cu profil tehnic se poate efectua, la cererea celor interesați, numai dacă atît unitățile unde aceștia sînt în prezent încadrați cît și unitățile unde ar urma să se transfere sînt de acord cu această modificare a contractului de muncă. Precizăm că, atît transferările în interesul serviciului, cît și transferările la cerere au un caracter definitiv.

Abonați-vă pe anul 1967 la revista săptămînală

viața economică

Costul unui abonament este de: 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

Bumerangul nefolosirii mijloacelor fixe

(Alte opinii la articolul din nr. 38)

Ministerul Finanțelor

În scopul întăririi controlului asupra dotării unităților de producție cu utilaje și mașini agricole, Ministerul Finanțelor și Banca de Investiții analizează în prezent posibilitatea ca finanțarea utilajelor să se facă de către fiecare unitate agricolă în parte. Pentru mijloacele fixe disponibile care trebuie redistribuite, în darea de seamă anuală a gospodăriilor de stat, la capitolul XII („mișcarea mijloacelor fixe"), este prevăzut un indicator prin care se urmăresc mijloacele fixe, valoric, pe grupe disponibile, pentru redistribuire.

Cu ocazia elaborării formularelor din darea de seamă a gospodăriilor de stat pe anul 1966, s-a analizat posibilitatea raportării volumului fizic al mijloacelor fixe disponibile în vederea redistribuirii lor. În acest sens, s-a propus Direcției Centrale de Statistică și Departamentului GOSTAT ca în formularul de inventar din darea de seamă anuală să fie introdus și acest indicator.

A. POPPER
director general

Banca de Investiții

Aspectele semnalate în articol corespund realității. Pe baza datelor rezultate din controlul efectuat periodic în toate unitățile agricole de stat cu privire la gospodărirea mijloacelor fixe, considerăm însă că, pentru îmbunătățirea situației, soluțiile propuse de autor nu sînt esențiale. Principala problemă care trebuie rezolvată este înlocuirea sistemului actual de dotare centralizată cu utilaje agricole a unităților, aplicîndu-se în sectorul agricol de stat principiile de bază ale planificării și finanțării acestor utilaje la nivelul unităților agricole beneficiare.

ECOURI · ECOURI · ECOURI

În acest sens, încă din anii precedenți s-au luat unele măsuri în vederea creșterii răspunderii unităților agricole de stat beneficiare, prin trecerea unor tipuri de utilaje în planul de investiții al acestora. Împreună cu direcția de ramură din Ministerul Finanțelor, am întocmit un material, care a fost prezentat conducerii Ministerului de Finanțe în vederea însușirii și aplicării sistemului îmbunătățit propus.

I. POPU
director

Ministerul Minelor

Propunerea privind inventarierea generală a mijloacelor fixe nefolosite, este o lucrare necesară pentru întreaga economie. Mai sînt încă o serie de mijloace fixe folosite în producție cu indici de utilizare necorespunzători. O examinare competentă a fluxului tehnologic ar permite stabilirea unor soluții de îmbunătățire a acestuia, pe baza cărora ar crește indicii intensivi de utilizare a mijloacelor fixe. În același timp, ar rezulta și unele disponibilități de utilaje, care ar putea fi introduse în fluxurile tehnologice ale altor unități.

Ideea introducerii unei dări de seamă statistice pentru evidența mijloacelor fixe nefolosite și crearea unui cont analitic al mijloacelor fixe disponibile și supuse redistribuirii, este foarte folositoare. Este destul de interesantă și apreciem că merită a fi luată în considerare și propunerea privind înființarea temporară a unor servicii pentru redistribuirea mijloacelor fixe disponibile, în cadrul direcțiilor de aprovizionare.

ing. N. HASNAȘ
director adjunct D.G.A.D.

Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini

Cunoașterea pe întreaga economie a mijloacelor fixe disponibile și redistribuirea lor de către un organ coordonator, pot servi la îmbunătățirea activității unităților de producție. Acest organ să fie același care coordonează și investițiile, deoarece este singurul în măsură să cunoască necesitățile producției.

Folosirea utilajelor disponibile constituie și pentru M.I.C.M. o problemă de prim ordin. La noi, în urma unei analize a fost adoptat un plan de măsuri, din care menționăm: întocmirea listelor cu utilajele disponibile, centralizarea lor și transmiterea către celelalte ministere și organe centrale.

Considerăm că măsurile adoptate corespund în bună parte efectuării unei informări operative asupra disponibilităților de utilaje și redistribuirii acestora.

Ilie GHEORGHE
director general al D.G.A.D.

Direcția Centrală de Statistică

Faptul că autorul se bazează pe constatările unei cercetări făcute la 89 de întreprinderi agricole de stat, ridică și mai mult valoarea materialului. Soluțiile propuse se referă — în afara unor lucrări de inventariere generală — în special la organizarea evidenței statistice și contabile pentru urmărirea utilizării fondurilor fixe. În prezent, în dările de seamă valoarea fondurilor fixe disponibile pentru distribuire se urmărește numai pentru G.A.S. Este necesar să se extindă acest mod de urmărire și pentru celelalte categorii de unități agricole, și îndeosebi, pentru S.M.T.

Și noi considerăm că ar fi folositoare editarea unor inventare — broșuri pe regiuni și sectoare economice de activitate, dar — după părerea noastră — această sarcină ar reveni departamentelor. De aceea, credem că este mai indicat ca mijloacele fixe disponibile pentru distribuire (fizic și valoric), grupate pe cauze ale disponibilității, să se urmărească prin dări de seamă departamentale.

Gheorghe MARINESCU
consultant

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

ÎNCĂLȚĂMINTE REFUZATĂ LA RECEPȚIE

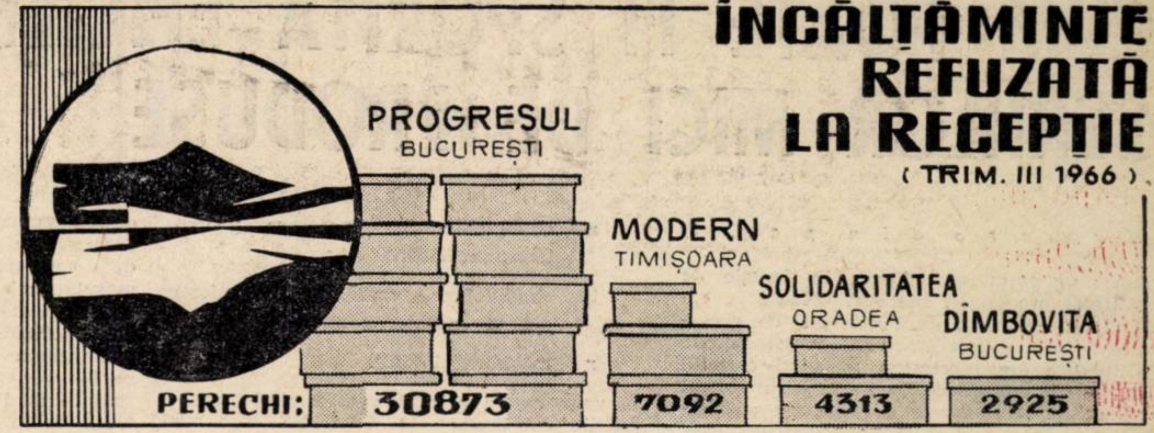

GRAFICUL nostru prezintă situația refuzurilor la recepție în trimestrul III/1966 la patru fabrici de încălțăminte. Organele comerțului au fost nevoite să oprească intrarea în magazine a 45 203 perechi de pantofi, avînd o valoare de 5 286 000 lei. Care au fost defectele care au dus la aceste refuzuri ? Tălpi de diferite mărimi, retușuri vizibile, tălpi prost lipite, meșină încrețită, branțuri dezlipite ș.a. (**„Progresul"**–București) ; diferențe între pantofii aceleiași perechi, tălpi dezlipite, căptușeli încrețite (**„Modern"**–Timișoara) ; tocuri diferite ca mărimi, finisaj necorespunzător, ridicături în branțuri (**„Solidaritatea"**–Oradea) ; căptușeală și bombeuri încrețite, coloranți care se șterg (**„Dîmbovița"**–București).

Era de așteptat ca numărul mare de refuzuri în trimestrul III să aibă în întreprinderile amintite răsunetul dorit, concretizat în luarea unor măsuri care să ducă la înlăturarea cauzelor care au dus la defecte, la întărirea controlului de calitate. Urmărind rezultatele din lunile octombrie și noiembrie, reiese că, în întreprinderile amintite calitatea produselor nu s-a îmbunătčțit. Astfel, întreprinderii „Solidaritatea"–Oradea i s-au respins din nou 2 280 perechi pantofi, iar întreprinderii „Dîmbovița"–București – 1 651. Celorlalte două unități, de care ne-am ocupat, le-au fost respinse cantități și mai mari. („Modern"–Timișoara : 3 654 perechi, „Progresul"–București : 31 745). Deci, în total 39 330 perechi, în valoare de 5 486 000 lei.

Concluziile urmează să fie trase de întreprinderile amintite.

M. FERARINI

ÎN INDUSTRIA CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI

CUM POATE FI SPORITĂ EFICIENȚA SERIILOR MICI DE PRODUSE

PRINTRE tendințele care caracterizează evoluția — în etapa actuală — a industriei constructoare de mașini din toată lumea, se situează, pe de o parte, diversificarea amplă a producției, pe de altă parte, perfecționarea metodelor de fabricație. Diversificarea producției reflectă preocuparea constructorilor de mașini de a oferi diferitelor ramuri ale economiei utilaje din ce în ce mai perfecționate, care să permită tehnologii de producție moderne și o productivitate a muncii superioară. Perfecționarea metodelor de fabricație urmărește mărirea rentabilității fabricației, reducerea prețului de cost în condițiile asigurării sistematice a condițiilor de calitate cerute. **Este evidentă interdependența strînsă între aceste două laturi ale progresului tehnic : diversificarea producției nu este posibilă fără perfecționarea metodelor de fabricație, în timp ce soluțiile adoptate pentru îmbunătățirea tehnologiilor depind în mare măsură de natura produselor noi și de soluțiile constructive adoptate în concepția acestora.**

Există însă, în afara acestei interacțiuni cu caracter tehnic, și o interacțiune cu caracter economic. **Diversificarea producției, determinată de diversificarea cererii, conduce la divizarea unui volum dat de producție** (pe care obișnuim să-l numim „necesarul anual") **într-un număr sporit de sortimente, deci la cantități mai mici din același produs** (în cele ce urmează le vom numi „serii"). Or, se știe că principala resursă de diminuare a cheltuielilor de manoperă pe calea perfecționării tehnologiei de fabricație constă în mărirea seriilor, care permite adoptarea, în condiții economice, a metodelor de fabricație de mare productivitate binecunoscute, bazate în principal pe folosirea unui echipament tehnologic strict specializat pentru o anumită piesă și operație, cu un grad ridicat de automatizare. Iată, deci, două tendințe în aparență contradictorii, care trebuie puse de acord pentru a face ca fabricația să fie competitivă. În ultimii ani, specialiștii în metode de fabricație au acordat din ce în ce mai multă atenție acestei probleme, ceea ce a permis să se obțină unele succese remarcabile. **Care sînt principalele direcții în care se orientează tehnica contemporană pentru a asigura și, totodată, a spori continuu rentabilitatea fabricației în serie mică ?**

Tipizarea constructivă

GRIJA pentru asigurarea unei economicități cît mai ridicate în fabricația de serie mică începe de la **proiectare.** Este binecunoscută eficiența înaltă care se obține pe calea unificării soluțiilor constructive, în principal prin tipizarea elementelor componente. **Tipizarea restrînge nomenclatura de repere existente simultan în fabricație și permite folosirea unor tehnologii evoluate ca urmare a măririi seriilor.** În industria noastră s-au obținut rezultate remarcabile pe această cale.

Pentru a demonstra eficiența economică ridicată a tipizării este suficient să arătăm că în **domeniul fabricației de utilaj chimic — producție cu caracter unical — tipizarea pieselor inelare de prindere** (trecerea de la tehnologia actuală bazată pe forjare liberă și debitare din tablă, la tehnologia optimă de forjare-laminare, folosibilă numai în cazul unor serii mai mari) **permite reducerea consumului specific de metal de la circa 2,5 kg material/kg piesă finită la circa 1.5 kg/kg și realizarea unei economii la prețul de cost de circa 90 milioane lei pe an.** Tot prin tipizare se creează condiții pentru eliminarea fabricației de funduri de recipienți pornind de la segmente, asamblate prin sudură, generalizîndu-se execuția prin ambutisare pe presă. În acest fel, prețul de cost al fundurilor scade de la circa 28 lei/kg în varianta din segmenți, la circa 9 lei/kg în varianta ambutisată. Așadar, lărgirea tipizării operațiilor de execuție la cît mai multe produse — acolo unde condițiile tehnice permit — au darul să asigure, pe lîngă o productivitate înaltă, și însemnate reduceri ale cheltuielilor de producție. În acest sens, este necesar un studiu amplu în toate uzinele noastre, pentru a asigura condiții de creștere a rentabilității producției.

Perfecționarea metodelor de execuție

CONTRIBUȚIA cea mai însemnată la mărirea eficienței economice în fabricația de serie mică, a avut-o perfecționarea **metodelor de fabricație.** Nu există nici un domeniu de tehnologie în care eforturile de a ridica eficiența seriei mici, să nu fi dat rezultate interesante. Așa, de exemplu, în **turnătorie, folosirea amestecurilor pentru forme și miezuri pe bază de rășini sintetice, cu avantaje mari datorită obținerii unei precizii dimensionale mari și a unui nivel scăzut de rebuturi, părea pînă nu de mult rezervată seriilor mari, ca urmare a necesității unor utilaje complicate** (cutii calde, instalații de încălzire ș.a.). Apariția amestecurilor „autointăritoare", care se întăresc rapid la temperatura ambiantă, permite extinderea procedeului și la seriile mici. În ultimul timp se extinde procedeul de turnare cu modele din mase plastice expandate. El este recomandabil mai ales pentru piese de formă complicată, necesare într-un număr redus.

În domeniul sudurii sînt caracteristice două tendințe : pe de o parte extinderea sudurii prin contact, pe de altă parte, generalizarea dispozitivelor de prindere de uz general. Sudura prin puncte s-a impus în fabricația de serie mare, ea dominînd în producția de caroserii de automobil și de dulapuri pentru frigorifere casnice, în timp ce seria mică a fost mulți ani dominată de sudura oxiacetilenică și cu arc. **Avantajele sudurii prin puncte sînt binecunoscute : acuratețe, viteză mare de execuție, inutilitatea unui ajustaj ulterior.** Acest procedeu tinde să se generalizeze în fabricația carcaselor din tablă subțire, indiferent de mărimea seriei, ca urmare a extinderii folosirii mașinilor staționare sau mobile de sudat prin puncte, prevăzute cu programare și control automat electronic a fazelor (presare, trecere curent, presare, deschidere) și care permit utilizări foarte variate. Învățînd din experiența seriilor mari, este necesar să se generalizeze și în fabricația de serie mică folosirea dispozitivelor de prindere, menite să permită bascularea pieselor de sudat, astfel încît sudorul să lucreze în poziția cea mai comodă.

Ștanțarea la rece, metodă de mare productivitate, pătrunde din ce în ce mai mult în tehnologia de serie mică. Un tip de ștanță special elaborat în acest scop, constă în folosirea, ca elemente tăietoare, a unor benzi de oțel de scule, fixate prin intermediul unor plăci din material nemetalic stratificat. Acest fel de ștanță, aflat în curs de experimentare în uzinele noastre, este destinat utilizării — în condiții economice — la cantități de 200... 20 000 buc., domeniu în care folosirea ștanțelor clasice nu este justificată economic.

Un adevărat salt calitativ în tehnologia seriilor mici îl constituie însă **mașinile cu comandă numerică.** Aceste mașini reprezintă în momentul de față cea mai însemnată realizare a concepției tehnologice în prelucrările prin așchiere în ultimele decenii, cu perspective foarte mari de dezvoltare accelerată, lucru dovedit de numărul din ce în ce mai mare de tipuri noi apărute pe piața mondială. **Avantajul acestor mașini de fabricație de serie mică constă, în principal, din timpul de pregătire extrem de redus necesar pentru trecerea de la un reper la altul, ca urmare a comenzilor numerice care elimină necesitatea oricărui reglaj dimensional.** E de semnalat, de asemenea, că utilizarea mașinilor cu comandă numerică permite reducerea considerabilă a timpului pentru pregătirea fabricației unui produs nou, datorită faptului că nu mai sînt necesare dispozitive și verificatoare specifice. În acest fel, o uzină echipată cu asemenea mașini poate deveni mai competitivă decît o uzină cu profil similar, dotată pentru serii mult mai mari, dar cu utilaj clasic.

Reducerea timpului de prelucrare pe mașinile cu comandă numerică în comparație cu mașinile clasice este foarte însemnată, putîndu-se situa în raportul de 1 : 2... 1 : 3. Totuși pentru a obține costuri de prelucrare efectiv mai mici, este necesar ca mașinile cu comandă numerică să fie **intensiv utilizate.**

Organizarea fluxurilor pe principiul tehnologiei de grup

EFICIENȚA economică a fabricației în serie mică este puternic influențată de formele adoptate pentru organizarea fluxurilor de fabricație. Este evident că producția seriilor mici nu poate beneficia de avantajele liniilor de fabricație rigide, uzuale în fabricația de serie mare. Este însă tot așa de evident că vechile metode de organizare a fluxurilor, bazate pe așezarea mașinilor-unelte în grupe de același tip, pot și trebuie sensibil ameliorate.

Una din cele mai eficiente metode o constituie tehnologia de grup. Aplicarea tehnologiei de grup impune adaptarea la condițiile seriilor mici a metodei liniilor de fabricație, respectiv așezarea mașinilor și a locurilor de lucru conform ordinei tehnologice a operațiilor. Aceste linii sînt elastice, fiind concepute să preia fabricația alternativă a unui sortiment variat de repere. În vederea proiectării liniilor, diferitele piese din programul de fabricație sînt clasificate în grupe de piese cu specific constructiv-tehnologic comun. Grupele pot fi astfel stabilite încît să nu existe, practic, diferențe în ordinea și natura operațiilor, indiferent de diferențele dimensionale dintre ele. Utilajele care compun linia sînt de obicei mașini universale, mai mult

ing. I. CRIȘAN
laureat al Premiului de Stat

(Continuare în pag. 4)

CURIER

In avans față de grafic

● **Pe traseul liniei electrice de inaltă tensiune BUCUREȘTI — GALAȚI** (400 kilovolți) două **momente** în avans față de grafic : traversarea celei mai dificile porțiuni de teren — rîul Siret și balta Mălina ; trecerea la montarea marii stații de transformare de 200 megawați de la Barboși.

● **Cu două săptămîni mai devreme a început montarea utilajelor la noua fabrică de azbociment ridicată în cadrul complexului industrial de materiale de construcție BÎRSEȘTI — TÎRGU JIU.** Această unitate modernă va produce anual 1700 de km de tuburi și 5 milioane de mp de plăci din azbociment.

● La numai o lună de la darea în funcțiune (cu 3 înainte de termen) **noua linie tehnologică de condiționare a detergenților de la uzina DERO-PLOIEȘTI, produce la capacitatea proiectată** — respectiv 5 500 tone anual.

● **A intrat în exploatare curentă (mai devreme cu o lună) instalația de decantare a apei industriale de la BORZEȘTI.** Agregatele automatizate au un debit de 5000 de mc pe oră.

● **Incă un combinat pentru producerea furajelor... combinate** a fost pus în funcțiune. Ridicat în comuna **JEBEL,** cu două luni mai devreme decît prevedea planul, combinatul va deservi o vastă zonă din regiunea Banat.

Tehnicitate inaltă

● **Uzina de utilaj petrolier „1 Mai" din PLOIEȘTI** a introdus **în fabricație dispozitivul automat de avansare a sapelor de foraj. Dispozitivul** — prezintă o siguranță maximă în exploatare — poate fi utilizat pînă la adîncimea de 7000 de metri.

● S-au încheiat cu succes **experimentările unor noi tipuri de cimenturi.** Primul — Rim 400 — produs la fabrica din FIENI este destinat prefabricatelor din beton armat și betoanelor monolit, iar al doilea purtînd adjectivul de „hidrofob" este rodul creației colectivului fabricii din BICAZ și are o utilizare largă la construcțiile hidrotehnice. Caracteristicile tehnice ale noilor produse au îndreptățit introducerea lor în fabricația de serie.

● **La rafinăria din PLOIEȘTI** s-a obținut **un nou aditiv pentru uleiurile de transmisii,** superior prin calitățile sale termomecanice tuturor tipurilor produse pînă acum în țară.

Colaborare știință-producție

● Un grup de specialiști de la Institutul de Fizică Atomică a conceput și realizat CAZANUL DE ÎNALT RANDAMENT „GAMA-2" care permite obținerea a 56 000 kilocalorii pe mp. Prezentînd astfel un randament de 5 ori mai mare decît s-a putut obține pînă în prezent, cazanul a fost instalat la atelierele „16 Februarie" de la Cluj.

● UN NOU CATALIZATOR PENTRU OBȚINEREA BUTADIENEI (materie primă în industria cauciucului) a fost pus la punct de colectivele unite ale institutelor de chimie ale Academiei și Ministerului Industriei Chimice.

● ATOMIZORUL DE MARE CAPACITATE este rezultatul colaborării dintre cercetătorii științifici și fabrica de antibiotice din Iași. În această instalație se obține streptomicină pulbere de mare puritate. Datorită capacității sale, atomizorul va permite triplarea producției de streptomicină.

Consfătuiri

● La Galați a avut loc o consfătuire pe țară la care cercetători științifici și lucrători din întreprinderi au analizat **modalitățile de aplicare a calculului matematic în siderurgie.**

● Combinatul chimico-metalurgic din Baia Mare a găzduit o consfătuire a specialiștilor din întreaga țară pe tema : **posibilitățile de extindere a noilor tehnologii de fabricare a acidului sulfuric**

● Sub auspiciile Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor a avut loc în Capitală o dezbatere privind **problemele actuale ale investițiilor în alimentări cu apă și canalizări.**

CUM POATE FI SPORITĂ EFICIENȚA SERIILOR MICI DE PRODUSE

(Urmare din pag. 3)

sau mai puțin specializate, în funcție de volumul producției. Ele sînt așezate în ordinea determinată de tehnologia de prelucrare. Se realizează astfel caracteristicile principale ale fabricației în flux, definită ca o succesiune de operații de-a lungul căreia piesele avansează în spațiu pe măsura prelucrării la intervale scurte de timp, în mod continuu.

Avantajele acestei metode de organizare a fluxurilor sînt cunoscute, mai ales în fabricația de mașini-unelte, motoare termice, aparatură pneumatică și hidraulică și multe altele. Se scurtează considerabil ciclurile de execuție; calitatea producției se îmbunătățește prin specializarea muncitorilor; controlul desfășurării producției se poate efectua mult mai ușor și devine mult mai eficient. Deosebit de importante sînt condițiile favorabile care se creează astfel pentru scurtarea duratei și reducerea costurilor de pregătire tehnică, ca urmare a tipizării tehnologiilor și — implicit — a sculelor și dispozitivelor, din care cea mai mare parte pot fi concepute ca dispozitive cu utilizare multiplă, compuse dintr-un corp comun, pe care se adaugă unele elemente specifice fiecărei piese.

La proiectarea fluxurilor tehnologice pentru fabricația în serie mică trebuie să se examineze cu multă atenție posibilitatea repartizării programului eterogen al fabricației pe sectoare cu grad mai mare sau mai mic de integrare. Cu cît gradul de integrare al unui sector, responsabil cu fabricarea unei anumite grupe de produse similare din punct de vedere constructiv-tehnologic este mai mare, cu atît se simplifică relațiile de cooperare între sectoare și devine mai accesibilă programarea obiectivă și urmărirea efectivă a producției.

În principiu, în cazul unui profil eterogen, trebuie să se încerce, în primul rînd, sectorizarea liniilor de montaj, specializarea lor pe grupe de produse asemănătoare. Pe măsura creșterii volumului producției pe fiecare din aceste linii se urmărește, în continuare, extinderea integrării liniilor de montaj cu unele mașini-unelte, care se specializează pentru realizarea reperelor specifice în număr mare. Procesul de integrare se continuă treptat, prin încadrarea succesivă a mașinilor-unelte în cadrul sectorului specializat, pe măsură ce mărirea seriilor de fabricație permite încărcarea satisfăcătoare a acestora.

Optimizarea loturilor de fabricație

FABRICAȚIA în serie mică se desfășoară prin definiție pe loturi de produse, mărimea acestor loturi fiind determinată, pe de o parte, de cantitatea de produse comandată, iar pe de altă parte, de anumite considerente cu caracter economic. Se știe că prețul de cost al unui lot de produse se poate scrie în general sub forma

$$C_p = a + bx \quad . \; . \; . \; . \; . \; . \; . \quad (1)$$

în care s-a notat cu:

C_p suma cheltuielilor de producție pentru realizarea lotului;

a cheltuielile fixe necesare pentru lansarea fiecărui lot;

b cheltuielile variabile (specifice) pentru executarea unei piese;

x mărimea lotului.

În valoarea lui *a* intră, printre altele, cheltuielile de lansare în fabricație și suma cheltuielilor de pregătire necesare fiecărei operații. În valoarea lui *b* intră cheltuielile echivalente consumului specific de materiale și manoperă.

Divizînd expresia (1) cu x și notînd cu

c_p cheltuieli de producție pe piesă, obținem formula binecunoscută

$$c_p = \frac{a}{x} + b \quad : \; : \; : \; : \; : \quad (2)$$

care arată că prețul de cost al unui produs scade după o iperbolă pe măsură ce crește mărimea lotului.

În practica uzinelor, mărimea lotului este însă limitată de două considerente. Pe de-o parte, prețul de cost nu poate depăși o anumită limită c_M, care reprezintă prețul de cost planificat și determină, prin punctul respectiv de intersecție cu iperbola, mărimea x_m a lotului minim. Pe de altă parte, cota-parte de mijloace circulante afectabilă produsului respectiv — cotă care sporește pe măsura creșterii lotului, ca urmare a majorării volumului de producție neterminată și de producție finită — determină un anumit lot maxim x_M. Calcule simple făcute după această metodă sînt de natură să dea o imagine utilă asupra rezervelor de reducere a prețului de cost valorificabile prin alegerea judicioasă a mărimii lotului.

Rezultatele astfel obținute, avînd numai caracterul unor limite, impun aplicarea unei metode care să conducă la determinarea lotului optim. În acest scop, trebuie să se ia în considerare, la stabilirea costului efectiv al unui produs, nu numai cheltuielile unitare de producție definite prin expresia (2), ci și acele cheltuieli determinate de stocarea — pe o durată mai mică sau mai mare — a lotului de produse în funcție de mărimea lui, respectiv de imobilizarea unor mijloace circulante mai mici sau mai mari. Pe această cale se poate deduce o formulă

de calcul a lotului optim $x_0 = \frac{\sqrt{a\,P}}{bv.}$

în care P reprezintă mărimea producției anuale, iar *v.* rata dobînzilor pentru imobilizarea mijloacelor circulante.

Îmbunătățirea profilării uzinelor

GREUTĂȚILE inerente unei fabricații în serie mică pot fi în mare măsură diminuate printr-o profilare îmbunătățită a uzinelor. Într-adevăr, greutățile efective de programare și urmărire a producției se datoresc nu atît sortimentului larg de produse care trebuie fabricat simultan, cît numărului relativ mare de repere distincte de executat în același timp. Deci, principalele eforturi trebuie îndreptate nu în spre restrîngerea nomenclaturii de produse ale unei uzine (din contră, această nomenclatură în mod normal trebuie să fie în creștere), **ci în direcția restrîngerii nomenclaturii de piese de realizat.**

În comparație cu situația din țările cu industrie dezvoltată, uzinele noastre realizează un sortiment de produse mai restrîns, însă în condiții mai dezavantajoase, ca urmare a gradului mai accentuat de integrare, fabricînd simultan un număr mai mare de repere distincte. Eliminarea acestui neajuns depinde, în principal, de dezvoltarea sau crearea unor uzine specializate în fabricația de piese sau ansamble de mașini de uz general, care intră în componența a numeroase genuri de mașini și care se pretează la unificarea constructiv-tehnologică și, deci, la execuția centralizată. **Crearea, de pildă, a unor capacități de producție centralizată de aparatură pentru acționări hidrostatice permite restrîngerea considerabilă a sortimentului de repere specifice care trebuie fabricate în uzinele producătoare de utilaje complexe în serii relativ mici ca, de pildă, în uzinele specializate în fabricația utilajelor rutiere și pentru construcții, a utilajelor siderurgice** ș.a.

Extinderea acestei forme de profilare, contribuie la organizarea mai bună a relațiilor de cooperare între uzine. Locul unor relații de cooperare pe care le-am putea numi „întîmplătoare", efectuate din motive de lipsă de capacitate între două uzine A și B, care produc fiecare cîte o anumită gamă de produse (cooperări care stînjenesc de multe ori desfășurarea normală a producției), îl iau relațiile de cooperare cu caracter sistematic, stabilite între mai multe uzine, M, N și P, specializate în fabricația unor anumite ansamble de uz general, și fiecare din uzinele A și B.

Așadar, tehnica modernă pune în evidență numeroase mijloace care măresc considerabil eficiența economică a fabricației de serie mică, făcînd-o complet competitivă, mai ales în domeniul utilajelor pretențioase din punctul de vedere al exigențelor exploatării.

TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

• Noi contracte semnate de Întreprinderea *„Mașinexport"* prevăd livrarea a 50 de strunguri universale și shapinguri în Iran, mașini de găurit în Elveția, mașini de găurit și shapinguri în Franța și Turcia, strunguri în R. D. Vietnam, 1 650 de vagoane de marfă și vagoane cisternă pe 4 osii de diferite tipuri, precum și piesele de schimb aferente (cu livrare în 1967—1968), în U.R.S.S.

• Printre contractele încheiate recent de *„Tehnoimport"* figurează importul de cromatografe și accesorii de la firma „Perkin Elmer" din Elveția, de diverse instalații de reglare a presiunii și aerului de combustie de la firma „Hokushin Electric Works-Ltd." din Japonia, diverse instalații pentru climatizarea aerului de la firma „Transex G.m.b.H." din Austria.

• Întreprinderea *„Chimimport"* a perfectat exportul a 300 de tone de tricloretilenă în Anglia și R. P. Ungară, 100 de tone de clorură de metilen în Austria, metanol și acetonă în R. F. Germană, 450 de tone de ulei de anilină în Austria și 45 de tone în India, 320 de tone de betanaftol în Mexic și Olanda, 425 de tone de sulfat de sodiu anhidru în R. F. Germană, Siria, Liban.

• *„Metalimport"* a semnat un contract pentru exportul a 10 000 de tone de fontă de turnătorie către firma „Mitsubishi" din Japonia, iar la import — contracte privind 1945 de tone de tablă cositorită de la firma „Richard Th. Baldwins" din Anglia, 1 070 de tone de țevi de construcție de la firma „Siderexport" din Italia, 1 000 de tone de tablă cositorită de la firma „NVW Ijmuiden" din Olanda, 1 150 de tone de tablă subțire laminată la rece de la firma „Etablissement Graindorge" din Belgia.

• Au sosit din import în portul Constanța, printre altele, 24 300 de tone minereu de fier din India și 665 de tone utilaje instalații de cracare din S.U.A. La export au fost livrate prin Constanța 20 400 tone fontă în Japonia ș.a.

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

face cunoscut cetățenilor că pot asigura facultativ mobilierul, îmbrăcămintea și celelalte bunuri din gospodărie, obținînd despăgubiri în cazurile de daune.

In același contract este inclusă și asigurarea pentru unele accidente întîmplate asiguratului, precum și asigurarea pentru cazurile de despăgubiri civile datorate de asiguratul locatar față de proprietar, pentru unele pagube la imobilul în care se află bunurile asigurate.

Aceste asigurări se încheie prin agenții de asigurare, responsabilii cu munca ADAS, sau direct prin inspectoratele ADAS.

DEZBATERI

POSIBILITĂȚI DE PERFECȚIONARE A PLANIFICĂRII FINANCIARE ÎN ÎNTREPRINDERI

PLANUL financiar definitivat devine o sarcină obligatorie pentru întreprinderi. Necorelarea balanței de venituri și cheltuieli a întreprinderilor cu celelalte secțiuni ale planului lor economic are drept consecință determinarea nereală a necesarului mijloacelor circulante, a acumulărilor și altor indicatori, ceea ce creează dificultăți în activitatea economică-financiară a întreprinderii și poate constitui, uneori, o cauză a nerealizării indicatorilor de plan. Practica întreprinderii noastre scoate în evidență faptul că în cursul desfășurării planului de producție pot interveni unele motive obiective, care să conducă la nerealizarea indicatorilor financiari. Unele din cauzele frecvente care determină modificarea planului de producție și creează necorelări cu planul financiar în întreprinderea noastră sînt: greutăți în aprovizionarea cu materii prime, precum și cu unele materiale auxiliare (coloranți și chimicale), ambalaje, piese de schimb etc.; modificări ale sortimentelor contractate solicitate de beneficiarii noștri. Ne vom opri asupra acestui ultim aspect.

Restructurarea planului de producție nu presupune în toate cazurile nerealizarea indicatorilor financiari

Deoarece în industria tricotajelor și confecțiilor sortimentele planificate în cadrul unei întreprinderi sînt foarte variate, este firesc ca, datorită schimbării cererii de consum, restructurările planului de producție să fie mai frecvente. Există uneori posibilitatea ca acestea să nu afecteze indicatorii financiari.

Planificatorii financiari din întreprindere, reexaminînd întreaga structură a producției, împreună cu serviciile de producție, tehnice și de desfacere, pot propune conducerii întreprinderii o astfel de restructurare care să nu ducă la diminuarea sarcinilor la principalii indicatori financiari și în special la acumulări.

Procedînd, de exemplu, la înlocuirea, unui sortiment în modul arătat în tabelul alăturat se produc abateri neglijabile de la valorile planificate ale producției la preț de cost și preț cu ridicata, precum și ale beneficiului, rentabilitatea rămînînd în acest fel aproape nemodificată. Condițiile esențiale pentru a opera astfel de substituiri sînt: **sortimentul înlăturat să nu fie nominalizat în plan, iar substituirea să corespundă nevoilor consumatorului.**

În același timp, trebuie avut în vedere, ca prin procedee similare, restructurarea sortimentelor să conducă la realizarea impozitului pe circulația mărfurilor, cel puțin în volumul planificat. Pe de altă parte, modificarea planului economic presupune ca produsele introduse în plan, în locul celor restructurate — dacă sînt comparabile — să cuprindă în sumă absolută aceeași sarcină de reducere față de costurile anului de bază, ca și produsele inițial planificate, sau în cazul că sînt necomparabile, să se încadreze în sarcina de cheltuieli la 1 000 de lei producție-marfă.

Trebuie arătat, că asemenea modificări, în scopul menținerii nivelului planificat al principalilor indicatori financiari, nu sînt totdeauna posibile. Unele restructurări ale planului de producție inițiate din diferite motive de forurile tutelare atrag și modificarea unor elemente de bază din balanța de venituri și cheltuieli cum sînt: valoarea la preț de cost a producției-marfă, beneficiile, impozitul

SORTIMENTE	Cantitatea (buc.)	Preț de cost pe unitate (lei)	Val. la preț de cost (lei)	Preț cu ridicata pe unitate (lei)	Val. la preț cu ridicata (lei)	Beneficii (lei)	Rentabilitatea (%)
Sortiment inițial:							
Palton bărbătesc din Kromby	2 654	1 233,79	3 274 478	1 387,85	3 683 353	408 875	12,48
Sortiment cu care se înlocuiește							
Costum bărbătesc la 1 rînd, cu vestă	2 430	1 348	3 275 640	1 516,48	3 685 046	409 406	12,49

AMBIANȚA PRIMULUI „8"

— Cum se materializează grija față de condițiile de muncă —

ing. Marian ANGELESCU
vicepreședinte al Comitetului
de Stat pentru Protecția Muncii

PROTECȚIA MUNCII este una din preocupările esențiale ale politicii partidului și guvernului nostru pe linia îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și de trai. Volumul fondurilor cheltuite pentru realizarea măsurilor de protecție a muncii, în perioada 1960—1965, s-a ridicat la circa 4 200 000 000 lei. **Anul acesta, sumele prevăzute au fost cu peste 25% mai mari decît cele cheltuite în anul 1965.**

ADOPTAREA noii legislații de protecție a muncii în țara noastră și crearea unui organ central de stat, — respectiv Comitetul de Stat pentru Protecția Muncii, care asigură îndrumarea, coordonarea și controlul acestei activități —, reprezintă încă o dovadă a grijii partidului și statului pentru apărarea vieții și sănătății celor ce muncesc.

Măsurile de protecție a muncii, se aplică pe bază de norme și instrucțiuni, potrivit dispozițiunilor legale, avînd un caracter obligatoriu. Pînă în prezent, Comitetul de Stat pentru Protecția Muncii și Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale au elaborat normele republicane de protecție a muncii. Ele cuprind, atît cadrul general de tehnică a securității, cît și normele de igienă a muncii, — obligatorii pentru toate ramurile economiei naționale. Pe această bază, ministerele și celelalte organe centrale au sarcina de a elabora într-un termen cît mai scurt, norme departamentale sau să revizuiască pe cele existente. Deoarece anumite activități sînt comune unor unități aparținînd mai multor foruri tutelare, și pentru a se evita paralelismul și aplicarea de norme diferite pentru activități similare, — legea însărcinează Comitetul de Stat pentru Protecția Muncii să stabilească normele departamentale care se vor aplica în aceste cazuri, precum și eventualele adaptări necesare. Unele norme departamentale devin astfel obligatorii pentru toate întreprinderile care au activități similare, indiferent de forurile care le coordonează.

Deoarece varietatea condițiilor de desfășurare a proceselor de producție este foarte mare, chiar la executarea acelorași operațiuni, legea obligă conducerile organizațiilor socialiste să elaboreze instrucțiuni proprii în care, pe lîngă normele departamentale, să prevadă și măsurile suplimentare de protecție a muncii în raport cu condițiile specifice din secții, ateliere sau locuri de muncă.

Normele de protecție a muncii nu au un caracter static. Ele trebuie să țină pasul cu progresul general al științei și tehnicii. De aceea, **elaborarea normelor de protecție a muncii nu trebuie să fie considerată o activitate de campanie care se încheie o dată cu fixarea normelor departamentale și a instrucțiunilor, ci constituie o preocupare permanentă pentru continua lor îmbunătățire și dezvoltare.**

ACTIVITATEA de studiu și de cercetare are o deosebită însemnătate în elaborarea unor metode și mijloace noi de protejare a vieții și sănătății oamenilor muncii. De altfel, legea prevede ca institutele de cercetări din subordinea ministerelor, a celorlalte organe centrale și ale Academiei să introducă în planurile lor de cercetare teme de protecție a muncii, specifice fiecărui domeniu de activitate. **În anul 1966, de exemplu, în planurile diferitelor institute de cercetări au fost propuse 149 teme din domeniul protecției muncii.** Dintre acestea, multe sînt de importanță majoră: „Cercetări cu privire la desprăfuirea liniilor de preparare a argilelor la fabricile de produse refractare" (IPROMET), „Studiul degajărilor nocive în bazinul industrial-Copșa Mică și în perimetrul Uzinei „Neferal"-București (Laboratorul central de toxicologie industrială a Ministerului Industriei Chimice); „Studiul îmbunătățirii condițiilor de securitate la transporturile cu locomotive cu troleu în mine" (Stația de cercetări pentru securitatea minieră) etc.

Deși această activitate de cercetare în domeniul protecției muncii este destul de bogată, totuși, nu poate fi considerată pe deplin satisfăcătoare. Fiind legată de natura și esența proceselor de producție, protecția muncii trebuie rezolvată în strînsă corelație. Din planul de perspectivă al cercetării științifice **rezultă că circa 66% din temele ce vor fi studiate în anii următori, au aplicabilitate practică și imediată în producție.** În legătură directă și concomitent cu rezolvarea acestor teme, cercetătorii trebuie să studieze și măsurile adecvate de protecție a muncii.

Planificarea și rezolvarea unor teme de cercetare din domeniul protecției muncii, reprezintă însă numai un aspect al problemei. O importanță majoră are valorificarea lor, aplicarea rapidă și pe scară cît mai largă în producție a rezultatelor obținute. Analiza organelor Comitetului de Stat pentru Protecția Muncii la cîteva ministere și institute de cercetări, asupra modului în care s-au valorificat unele cercetări în cursul anului 1965, a dus la constatarea că există deficiențe, cu aspect diferit. De exemplu: la unele institute de cercetare (Institutul de cercetări tehnologice pentru construcții de mașini, Institutul de cercetări metalurgice etc. și chiar la direcțiile tehnice din ministerele respective), nu există date precise asupra rezultatelor aplicării în producție a cercetărilor încheiate.

În alte cazuri, cercetarea sau studiul sînt publicate sub forma unui material documentar, lăsînd la latitudinea uzinelor aplicarea lor în practică. Așa este cazul studiului privind „Ridicarea mecanizată și transportul șpanului" (întocmit de I.C.T.C.M.), a temelor privitoare la „Stabilirea măsurilor de protecție a muncii la montarea și exploatarea instalațiilor de scos-apropiat cu cablu", „Stabilirea măsurilor de protecție a muncii în vederea evitării accidentelor la încărcatul și descărcatul buștenilor" (întocmite de Institutul de cercetări forestiere) și altele. Uneori, însăși publicarea cu caracter documentar a rezultatelor se face cu mare întîrziere. De exemplu: lucrarea despre stabilirea măsurilor de protecție a muncii la încărcatul și descărcatul buștenilor a fost terminată în trimestrul II/1965, iar rezultatele urmează să apară în broșură abia la sfîșitul anului 1966. Dacă pentru tipărirea unei lucrări de cercetare este nevoie de un an și jumătate, nu este exclus ca la data aplicării efective unele recomandări să fie depășite.

La acestea se mai adaugă și faptul că adesea o temă de interes larg este trimisă doar unității care a comandat-o, fără a fi generalizată într-un număr mare de întreprinderi similare. Un exemplu: lucrarea „Studiul unor noi soluții de decapare cu nocivitate redusă", elaborată de Institutul de cercetări metalurgice. Soluțiile au fost aplicate cu rezultate bune la uzina „Oțelul roșu", însă ele nu au fost generalizate și în alte întreprinderi, unde condițiile impuneau acest lucru.

Iată de ce este necesar să se ia măsuri urgente, atît în planificarea temelor, cît mai ales în valorificarea lor în cel mai scurt timp.

APLICAREA normelor de protecție a muncii nu se referă doar la întreprinderile în funcțiune. În conformitate cu dispozițiunile legale, trebuie să se țină seamă de prevederile normelor încă din faza de elaborare a studiilor și proiectelor pentru mașini, utilaje sau obiective industriale noi, astfel ca la darea lor în funcțiune, să corespundă pe deplin și din acest punct de vedere consiliile tehnico-științifice ale ministerelor și comisiile tehnice interne ale institutelor de proiectare sînt obligate prin lege să verifice modul în care se respectă în proiecte prevederile normelor de protecție a muncii. Totuși s-au ivit cazuri cînd, ajungîndu-se la faza proiectului de execuție, s-a constatat că nu erau prevăzute în mod concret lucrările de protecție a muncii, respectiv specificarea materialelor, manoperii și fondurilor din care se realizează. Asemenea situații au fost găsite la unele proiecte elaborate de institutele de proiectare ale Ministerului Transporturilor Auto, Navale și Aeriene (Autobaza I.R.T.A. — Hîrșova), Ministerului Industriei Metalurgice (instalații la Combinatul siderurgic-Reșița) etc.

Eforturile materiale care se fac pentru protecția muncii trebuie justificate prin utilizarea cu multă chibzuință a sumelor prevăzute. Sînt cazuri cînd nu există un studiu anticipat al măsurilor propuse (antecalculații, devize etc), și ca atare, prevederea sumelor se face după aprecieri globale, în raport cu cheltuielile anului precedent. Ulterior, la efectuarea controalelor, se constată că fondurile sînt insuficiente pentru realizarea fizică a măsurilor propuse și necesare, sau că au fost omise unele măsuri importante. Asemenea situații sînt mai frecvente la Ministerul Industriei Petrolului, Ministerul Energiei Electrice și Ministerul Industriei Alimentare.

Datorită faptului că uneori fondurile de protecție a muncii nu sînt nominalizate în mod distinct în planurile de investiții, s-a ajuns la efectuarea unor lucrări sau cheltuieli care nu au legătură cu protecția muncii. Din analiza planurilor de măsuri și a cheltuielilor efectuate pentru protecția muncii în timp de trei ani (1963—1965), reiese tendința de a se afecta cea mai mare parte din aceste fonduri pentru echipament și alimentație de protecție și într-o mult mai mică măsură pentru îmbunătățirea tehnicii securității muncii, ventilației etc. Astfel, în perioada menționată, din totalul fondurilor cheltuite pentru protecția muncii, 54,4% au fost destinate pentru echipament de protecție și de lucru, 12,3% pentru alimentație de protecție, 9,3% pentru măsuri de tehnică a securității și 5,7% pentru ventilație.

Acordîndu-se o importanță relativ redusă măsurilor de tehnică a securității sau ventilației nu vor putea fi lichidate cauzele care determină utilizarea echipamentului sau acordarea alimentației de protecție la unele locuri de muncă. Măsuri ca dirijarea de la distanță a unor procese care se desfășoară la temperaturi ridicate, sau introducerea unui sistem special de ventilație în locuri cu degajări de substanțe nocive, ar lichida eventual necesitatea utilizării unor costume speciale de azbest sau a unor măști de protecție. În același timp, este necesar să existe o preocupare permanentă din partea ministerelor producătoare de echipament de protecție pentru permanenta îmbunătățire a calității și realizarea unor sortimente noi, cu eficacitate sporită.

UN factor important în prevenirea accidentelor și îmbolnăvirilor profesionale îl constituie respectarea timpului legal de muncă. Printr-o bună organizare și planificare a activității, sarcinile de producție trebuie îndeplinite fără a se face apel la ore suplimentare care, prin creșterea gradului de oboseală, influențează asupra atenției și reflexelor muncitorului, putînd duce la accidente. Pentru a preveni asemenea situații, Consiliul de Miniștri a luat noi măsuri care împiedică prelungirea arbitrară a timpului de lucru și aprobarea cu ușurință a orelor suplimentare. Totodată, Comitetul de Stat pentru Protecția Muncii a luat măsuri pentru cercetarea amplă a cauzelor accidentelor, întărind astfel răspunderea pentru asigurarea tuturor acțiunilor de protecție a muncii de către cei care conduc, organizează și controlează procesul de muncă.

În afară de aspectul umanitar de primă importanță, protecția muncii are și un important caracter economic. Accidentele și îmbolnăvirile profesionale au ca urmare pierderea a numeroase zile de muncă pentru care se plătesc ajutoare, avînd repercusiuni asupra volumului producției. **Aceste considerente impun mobilizarea tuturor forțelor în vederea îmbunătățirii continue a condițiilor de muncă și asigurării tuturor măsurilor de securitate a muncii.**

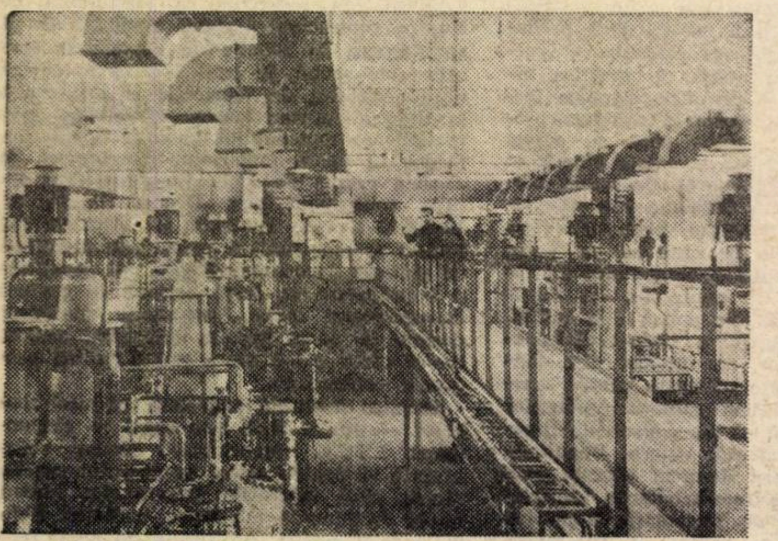

Secția de polimer suspensie din cadrul Combinatului chimic Borzești dispune, în afară de utilaje de producție moderne, și de un sistem adecvat de ventilație, care împiedică acumularea în interior a gazelor.

---

pe circulația mărfurilor, valoarea la preț de vînzare a producției-marfă.

Evident, că în astfel de situații, trebuie întreprinse măsurile necesare pentru obținerea modificării planului financiar.

Lărgirea competenței întreprinderilor

Una din problemele de bază ale planului financiar este stabilirea corectă a necesarului de mijloace circulante în vederea asigurării continuității procesului de producție.

Ridicarea nivelului de pregătire și lărgirea experienței factorilor de răspundere din întreprinderi au creat premisele necesare unei mai judicioase planificări financiare la nivelul întreprinderii și, în consecință, au creat posibilități pentru înlăturarea unor elemente ce țin de tutela măruntă. Acestea presupun măsuri în sensul unei mai largi competențe în determinarea necesarului de mijloace circulante. Esențialul este ca normativul acestora să corespundă necesității de a se asigura continuitatea procesului de producție, în condițiile unei viteze de rotație rapide.

În legătură cu problema determinării normativului mijloacelor circulante și ținînd seama de experiența întreprinderii noastre, facem următoarea propunere:

Dotarea întreprinderilor cu mijloace circulante, să fie făcută în mod global, întreprinderea avînd însă obligația ca, în gospodăria sa internă, să defalce normativul primit pe fiecare element în parte.

Stabilirea fondului de rulment în acest caz s-ar efectua prin aplicarea la producția-marfă a anului de plan a unui coeficient rezultat din raportarea mijloacelor circulante la valoarea producției-marfă (ambele din anul precedent).

Să presupunem că am avea următoarele elemente:

în mii lei

PERIOADA	Valoarea producției-marfă în anul precedent	Normativ aprobat
Trimestrul I	300 000	25 000
„ II	350 000	27 500
„ III	400 000	30 000
„ IV	450 000	32 500

Raportînd suma normativelor la suma valorilor producției-marfă obținem:

$$\frac{115\,000}{1\,500\,000} = 0{,}7666$$

coeficient care aplicat asupra valorii producției-marfă, din fiecare trimestru al anului de plan, ținînd seama și de creșterea vitezei de rotație, ar determina normativele respective.

Desigur că pe baza aplicării coeficientului de mai sus, vor fi trimestre în care necesarul de finanțat va fi mai mare sau mai mic în funcție de valoarea producției-marfă planificate pe trimestrul respectiv. Propunem următorul procedeu de reglare: **diferența dintre normativul trimestrial minim al anului de plan și cel corespunzător al anului precedent, să se finanțeze ca și în prezent de la bugetul de stat. În cazurile cînd prin aplicarea coeficientului determinat ca mai sus, pe celelalte trimestre rezultă normative mai mici decît cele necesare întreprinderii în anul de plan, diferențele se vor acoperi prin credite bancare. Dacă normativele rezultate vor fi mai mari decît necesitățile reale, diferențele se vor rambursa la buget sau la bancă.**

Folosirea acestui mod de calcul, ar elimina un volum mare de muncă, întrebuințată pentru întocmirea numeroaselor formulare cerute de actuala metodologie.

Aplicarea acestui procedeu ar putea fi extinsă și în vederea stabilirii necesarului de mijloace circulante pe un timp mai îndelungat, ca de pildă pentru întregul cincinal.

Un ultim aspect: cheltuielile administrativo-gospodărești

În fiecare an, la sfîrșitul primului trimestru sau la începutul celui de-al doilea, aceste cheltuieli se înregistrează la Banca Națională a Republicii Socialiste România, ceea ce dă loc la o serie întreagă de lucrări care consumă un timp prețios.

Trebuie adăugat, că organele băncii confruntă cheltuielile planificate cu cele efective, înregistrate pe o serie de subconturi analitice amănunțite.

Cu ocazia acestor analize, se constată, de obicei, diferențe în plus sau în minus față de cheltuielile planificate și înregistrate, prelevîndu-se la buget economiile pe care le prezintă unele subconturi, deși la altele se constată depășiri. De cele mai multe ori nu este vorba de economii sau depășiri reale, ci de înregistrarea cheltuielilor planificate sau efective în alte subconturi decît cele corespunzătoare conținutului cheltuielilor; de altfel, în situația cînd ar rezulta economii efective, acestea se reflectă oricum în beneficiul întreprinderii, care se varsă sub forma cotelor-părți la buget.

Creșterea maturității și răspunderii, ca și a pregătirii și experienței cadrelor din întreprinderi, ne determină **să propunem ca cheltuielile administrativo-gospodărești să fie în continuare planificate, dar fără a mai fi înregistrate la organele Băncii Naționale.**

I. MATHIAS
contabil șef

L. ALEXIU
șef serviciu financiar
Fabrica de confecții și tricotaje
București

Între 3—10 ianuarie 1967

RECENSĂMINTUL ANIMALELOR DOMESTICE

UN obiectiv de mare importanţă, care stă în centrul atenţiei conducerii de partid şi de stat, este dezvoltarea creşterii animalelor.

În anii construcţiei socialiste, ca în toate sectoarele vieţii social-economice, au fost obţinute realizări importante şi în acest sector. Astfel, faţă de perioada antebelică, la ultimul recensămînt al animalelor efectuat la începutul acestui an, efectivul de bovine a crescut cu 1 282,4 mii capete (135%), cel de ovine cu 3 038,7 mii capete, cel de porcine cu 2 604,8 mii capete şi cel de păsări cu 12 759 mii.

Scopul recensămîntului

În anii următori ai cincinalului, în faţa sectorului creşterii animalelor se pun sarcini deosebit de importante. În vederea cunoaşterii multiplelor aspecte cu privire la dezvoltarea creşterii animalelor, recent, printr-o Hotărîre a Consiliului de Miniştri, s-a dispus efectuarea la 3 ianuarie 1967 a recensămîntului animalelor domestice din ţara noastră la speciile: bovine, porcine, ovine, cabaline, precum şi la păsări şi albine.

Înregistrarea efectivelor de animale la un moment dat, pe specii, la toate categoriile de gospodării, atît în mediul rural, cît şi în mediul urban, are o importanţă deosebită pentru cunoaşterea numărului şi structurii şeptelului, precum şi a fundamentării mai departe a măsurilor ce se impun în vederea dezvoltării ramurii creşterii animalelor.

O problemă principală este sporirea eficienţei creşterii animalelor, a îmbunătăţirii raselor şi creşterii productivităţii animalelor. În acest scop, în cel mai scurt timp urmează să se definitiveze zonarea creşterii animalelor, avîndu-se în vedere extinderea raselor de mare productivitate, adaptate la condiţiile din ţara noastră.

În acest fel, recensămîntul animalelor de la 3.I.1967 ne va oferi informaţii detaliate cu privire la numărul şi structura efectivului de animale, nu numai la nivelul ţării, ci şi în profil teritorial — regiuni, raioane, comune, sate — putîndu-se astfel lua în continuare măsuri de stimulare a creşterii animalelor în funcţie de condiţiile şi posibilităţile concrete din fiecare regiune şi raion al ţării.

Unitatea de observare

Unitatea de observare la recensămîntul animalelor o constituie gospodăria. În acest scop, sînt supuse înregistrării: **unităţile agricole socialiste** (gospodării agricole de stat, cooperative agricole de producţie, gospodării anexe etc.) şi **gospodăriile populaţiei** (gospodării personale ale membrilor C.A.P., ale salariaţilor, meseriaşilor şi ale altor grupe de populaţie). Multiple şi dificile probleme ridică delimitarea noţiunii de gospodărie. Acest lucru este foarte important nu numai pentru prelucrarea şi gruparea datelor, ci şi pentru analiza economică. Se cunoaşte că criteriul de bază în stabilirea categoriei de gospodării este situaţia capului gospodăriei. Or, o dată cu industrializarea socialistă a ţării şi cooperativizarea agriculturii, numărul gospodăriilor mixte s-au înmulţit în mod considerabil. De exemplu, numărul gospodăriilor personale ajutătoare ale cooperatorilor al căror cap de gospodărie lucrează ca angajat permanent în activităţi neagricole reprezintă în prezent circa 450 000. Potrivit metodologiei actuale acestea sînt gospodării care ar fi necesar să fie înregistrate la categoria „gospodării ale salariaţilor". Dar, întrucît capii acestor gospodării figurează înscrişi şi ca membri în C.A.P. şi, ceea ce este şi mai important, membrii apţi de muncă din aceste gospodării lucrează în cooperativa agricolă de producţie, este necesar să fie înregistraţi în acelaşi timp şi la gospodăriile personale ajutătoare. Aceasta înseamnă că din numărul total al gospodăriilor personale ajutătoare să se defalce separat acele gospodării ai căror capi de gospodărie lucrează ca angajaţi permanenţi în afara gospodăriei.

Ca regulă generală, sfera de cuprindere a recensămîntului se extinde în toate comunele şi în toate oraşele ţării. Fireşte că trebuie avute în vedere şi anumite particularităţi pe care le are mediul de viaţă socială. Astfel, în **comunele rurale** se înregistrează toate gospodăriile (curţile) indiferent dacă la data recensămîntului au sau nu animale. Aci fac obiectul înregistrării gospodăriile ai căror membri au domiciliul stabil în localitatea respectivă chiar dacă sînt plecaţi provizoriu din localitate. În această situaţie trebuie precizat faptul că acele familii care locuiesc provizoriu în localitate şi care nu au animale sau păsări, nu fac obiectul înregistrării.

La oraşe, situaţia fiind diferită de cea din mediul rural, se vor înregistra numai gospodăriile (curţile) care au animale (cu excepţia gospodăriilor personale ale ţăranilor cooperatori care sînt supuşi aceluiaşi regim ca şi gospodăriile din mediul rural).

Organizarea înregistrării

Perioada de înregistrare la recensămîntul animalelor a fost stabilită între 3—10 ianuarie. Alegerea acestei perioade prezintă o serie de avantaje: se înregistrează efectivul minim, care constituie baza reproducţiei perioadei următoare, iar mişcările naturale din cadrul speciilor ca şi mişcările animalelor între regiuni, categorii de gospodării sînt relativ reduse.

O operaţie importantă menită a contribui la buna desfăşurare a recensămîntului o constituie sectorizarea. În acest scop teritoriul comunelor şi oraşelor se împarte în „sectoare de recensămînt" care cuprind în medie 300 gospodării în mediul rural şi 250 gospodării cu animale în mediul urban, mărimea lor oscilînd în funcţie de condiţiile specifice localităţilor respective.

Verificarea şi prelucrarea rezultatelor înregistrărilor

Pentru a se verifica exactitatea datelor înregistrate, la gospodăriile populaţiei se efectuează o anchetă de control într-un număr de centre stabilit pe baza metodei cercetării selective. Ancheta de control cuprinde circa 10—12% din numărul total al gospodăriilor recenzate şi are drept scop stabilirea eventualelor omisiuni de înregistrare. Centralizarea şi prelucrarea rezultatelor se face, în general, în două etape: în prima etapă se obţin date provizorii, prezentate pe o gamă restrînsă de indicatori (specia şi separat efectivul de femele-matcă), pe principalele categorii de gospodării şi pe regiuni: în cea de-a doua etapă se prezintă datele definitive pentru toate categoriile de gospodării şi pe toate grupele de vîrstă şi sex din cadrul speciilor. Trebuie menţionat că pe baza recensămîntului se efectuează o serie de grupări importante, după diverse caracteristici: gruparea unităţilor agricole socialiste după mărimea suprafeţei agricole şi numărul animalelor, gruparea gospodăriilor populaţiei după gradul de înzestrare cu animale.

Deosebit de aceasta, datele recensămîntului de la 3 ianuarie 1967 urmează să se prelucreze şi pe anumite zone agrogeografice (cîmpie, deal, munte) pentru a se putea determina gradul de intensificare a creşterii animalelor în legătură cu specificul zonei, cu posibilităţile şi necesităţile de asigurare a bazei furajere etc.

dr. Mircea BULGARU
director general adjunct în Direcţia Centrală de Statistică

OBLIGAŢII PRIVIND BENEFICIARII DE IMPORT

ÎN aplicarea dispoziţiilor normative ce guvernează raporturile contractuale legate de importul produselor, soluţiile pronunţate în practica arbitrală au în vedere întărirea răspunderii părţilor în legătură cu realizarea în bune condiţii a contractului de import.

O primă obligaţie ce se impune în acest scop este **întocmirea la termen a fişelor tehnice şi determinarea exactă — în cuprinsul acestora — a tuturor caracteristicilor tehnice, calitative, ale mărfurilor comandate, astfel încît acestea să corespundă necesităţilor de producţie pentru care sînt destinate.** Beneficiarul este obligat, cu ocazia recepţiei, să efectueze toate verificările necesare pentru a stabili dacă produsele sînt corespunzătoare calitativ. O precizare de principiu adusă de practica arbitrală este aceea că beneficiarul poate formula obiecţiuni privitoare la calitatea produselor şi după recepţie, dacă cu ocazia verificării poate dovedi ca aceste obiecţiuni sînt întemeiate. Reclamarea lipsurilor calitative trebuie făcută telefonic sau telegrafic în termenele stabilite prin convenţia anuală, repetîndu-se în scris cu cel puţin 20 zile anterior expirării termenului de reclamaţie prevăzut în contractul cu furnizorul extern (art. 22 din anexa I la H.C.M. nr. 587/1952). Arbitrajul a statuat că beneficiarul materialelor din import are obligaţia de a lua toate măsurile pentru verificarea în timp util a calităţii produselor primite, astfel încît să fie conservate drepturile faţă de furnizorul extern. **Beneficiarul răspunde pentru daunele cauzate prin pierderea de către întreprinderea importatoare a dreptului de reclamaţie împotriva furnizorului său, ca urmare a constatării tardive a lipsurilor de către beneficiarul intern** (Hotărîrea Arbitrajului de Stat de pe lîngă Consiliul de Miniştri nr. 5.812 din 9 noiembrie 1966).

Nesosirea la timp a materiei prime din import este invocată — în unele cazuri — de către întreprinderile producătoare ca o justificare a neîndeplinirii obligaţiilor de livrare asumate prin contractul de furnizare.

Confruntat cu această problemă, Primul Arbitru de Stat, prin Decizia nr. 2.182/1966, a precizat că împrejurările respective, în principiu, pot fi considerate drept caz de forţă majoră, însă numai atunci cînd se dovedeşte că unitatea beneficiară şi organul său tutelar, au depus diligenţele necesare pentru includerea la timp a necesarului de materiale în planul de import, conform metodologiei în vigoare.

Influenţa acestor împrejurări asupra posibilităţii de respectare a termenului de livrare contractual trebuie analizată de la caz la caz, în funcţie de elementele specifice ale speţei, în sensul de a se dovedi durata ciclului de fabricaţie şi executarea la timp a tuturor fazelor tehnologice premergătoare momentului în care trebuia introdus în operă materialul din import. În această ordine de idei este de reţinut soluţia confirmată prin Decizia P.A.S. nr. 1643/1966 şi care statuează că primirea din import a unor materii prime sau materiale de calitate necorespunzătoare, nu constituie o împrejurare de forţă majoră, ci conferă beneficiarului unor asemenea materiale dreptul de a se regresa împotriva acelora din a căror culpă nu a putut realiza produsele contractate.

Practica arbitrală angajează în mod constant — atunci cînd este cazul — răspunderea I.S.C.E. importatoare pentru culpa proprie şi pentru culpa furnizorului extern, atunci cînd mărfurile livrate din import nu ar corespunde sub aspect calitativ. Obligaţia ce îi revine furnizorului în acest sens este aceea de a respecta întru totul procedura legală a recepţiei şi de a formula în termen reclamaţia de calitate.

H. FAIBIŞ

Odiseea unor containere...

RĂSFOIND PRIN DOSARE

ÎN filele dosarului de care ne ocupăm în numărul de faţă, sînt consemnate cifre şi date întrebări şi răspunsuri, informaţii despre ordine şi repartiţii, referate motivînd refuzuri de executare, toate referindu-se la un număr de 1 700 containere. Informaţiile de care dispunem ne-au permis să reconstituim „istoria" acestor ambalaje.

Containerele în cauză au luat fiinţă în vara anului 1965, ca urmare a preocupării organelor de resort din Ministerul Comerţului Interior şi din Ministerul Industriei Uşoare de a îmbunătăţi transportul confecţiilor, de la fabricile producătoare direct la magazinele de desfacere cu amănuntul. Pentru a se constata eficienţa lor, la 30 octombrie 1965, conducerile celor două ministere au hotărît punerea lor în funcţiune experimentală pe timp de şase luni, **după un sistem de schimb simultan,** furnizorii şi beneficiarii urmînd să deţină un număr egal de containere. Simplu: la predarea unui număr de containere pline cu confecţii, beneficiarii urmau să dea pe loc în schimb un număr egal de containere goale, şi aşa mai departe, adică un fel de perpetuum mobile.

La împlinirea celor şase luni, în dorinţa de a cunoaşte rezultatele noului sistem de transport al confecţiilor, redacţia a iniţiat o anchetă („Viaţa economică" nr. 20 din 20 mai 1966), cu care ocazie s-a constatat că... pregătirile pentru experimentare erau în plină desfăşurare!

Cum luna trecută s-a împlinit un an de la luarea hotărîrii de a se experimenta pe timp de şase luni randamentul acestor containere moderne, ne-am adresat conducerii Fabricii de confecţii „Arta Modei" — una din întreprinderile programate pentru această experimentare.

Răspunsul primit a fost aproximativ acesta: **„Deşi ne-au fost repartizate 240 containere, nu le-am preluat, deoarece din unele calcule economice preliminarii rezultă că cheltuielile de transport s-ar mări, iar pe de altă parte am avea unele inconveniente cu depozitarea lor. Preferăm să continuăm expedierile cu maşina amenajată cu ştendere".**

Pentru o deplină edificare ne-am deplasat şi la magazinul „Victoria", unul din beneficiarii care au efectuat experimentarea timp de mai multe luni. La întrebarea noastră cu privire la eficienţa economică a sistemului experimentat, ne-au fost relatate unele constatări, păreri şi date, pe care încercăm să le sintetizăm:

- Din calculele făcute, rezultă că din cauza volumului mare pe care îl ocupă, transportul confecţiilor cu aceste containere este de **peste trei ori mai scump** de cît cu maşini amenajate cu stendere. Astfel, transportul unui lot de confecţii, de la Fabrica de confecţii şi tricotaje-Bucureşti, la magazin, cu o maşină cu ştendere costă 144 lei (4 ore a 36 lei), iar aceeaşi cantitate de confecţii transportată cu containere costă 450 lei (2 ore şi 30' × 36 lei × 5 drumuri), adică cu 306 lei mai mult la fiecare transport. Deci numai la 100 de asemenea transporturi, magazinul „Victoria" care deţine 47 containere, înregistrează o cheltuială suplimentară de 30 600 lei. Raportînd această cheltuială la cele 1 700 containere, cititorul poate realiza o imagine a cheltuielilor suplimentare, care întrec valoarea totală a containerelor (465 716 lei).
- La sporul de cheltuieli de circulaţie arătat, se adaugă lipsa de spaţiu necesar pentru depozitarea acestor containere şi în special la magazinele de desfacere cu amănuntul pentru care au fost în principal create. Este uşor de imaginat ce probleme ridică depozitarea permanentă a 50—100 de containere (pline sau goale), la care trebuie să adăugăm manipularea greoaie din cauza dimensiunilor pe care le au.
- Din aceleaşi motive, respectiv a spaţiului mare pe care îl ocupă, acest sistem de ambalare şi transport nu poate fi aplicat la livrările efectuate de furnizorii din alte localităţi. Din calculele făcute, într-un vagon nu ar intra mai mult de... 300 de costume la care se adaugă transportul retur cu un alt vagon, a containerelor goale.
- În sfîrşit, sistemul preconizat de schimbare pe loc a containerelor goale cu containere pline, s-a dovedit şi el a nu fi la înălţimea unui... perpetuum mobile. Acelaşi furnizor livrînd mai multor beneficiari, la prezentarea acestora, fie că nu dispune de suficiente containere, fie că nu sînt din timp încărcate, rezultatul este acelaşi: se pierde mult timp cu recepţia şi ambalarea confecţiilor, în containere, de cele mai multe ori folosindu-se cele goale aduse de fiecare beneficiar.

Pentru a nu trage concluzii numai din rezultatele experimentării efectuate de magazinul „Victoria", ne-am continuat documentarea la magazinul „Adam", unde am făcut constatarea că rezultatele sînt asemănătoare.

Concluzia care se desprinde: Rezultatele experimentărilor de pînă acum privind containerele în cauză au confirmat cele ce afirmau unii furnizori şi beneficiari, care timp de luni de zile au refuzat preluarea şi experimentarea lor. Regretabil este însă faptul că efectele arătate deşi puteau fi prevăzute înainte de confecţionarea lor, nu au fost luate în seamă şi astfel a fost făcută o cheltuială inutilă de aproape 500 000 lei, care generează cu fiecare transport alte cheltuieli nejustificate. S-a emis acum părerea că în asemenea condiţii ar fi mai economică retragerea acestor containere din funcţiune şi casarea lor. S-ar evita astfel pentru viitor alte cheltuieli. Cum rămîne însă cu eficienţa... calculelor de eficienţă care au stat la baza hotărîrii de experimentare? Sînt ele oare calculele unor buni gospodari?

C. CRISTEA

MOARA DE APĂ LA ROMÂNI

DINTRE toate „măiestriile“ sau instalaţiile tehnice româneşti cea mai răspîndită a fost, fără îndoială, **moara de apă.** Servind la satisfacerea unei necesităţi vitale: „pîinea cea de toate zilele“ — chiar dacă, la noi, pîinii i s-a adăugat mămăliga — şi favorizată de mulţimea cursurilor de apă, mari şi mici, ce străbat pămîntul carpato-dunărean, era normal ca ea să se fi aflat pretutindeni, în cele trei ţări româneşti, atît în Muntenia cît şi în Moldova şi în Transilvania. Documentele evului mediu o menţionează în nenumărate rînduri, la sate şi la oraşe, deopotrivă la munte, în podgorie şi în cîmpie. Dînd o producţie mult mai mare şi superioară calitativ, ea a înlocuit mai vechea şi rudimentara rîşniţă, mişcată de braţele omului.

Cînd s-a produs această înlocuire în ţinuturile noastre? Cît este de veche moara de apă în România? Punem întrebarea deoarece, în ultimii ani, s-a exprimat părerea, chiar de cercetători români, că înlocuirea s-ar fi produs nu în epoca daco-romană, aşa cum rezultă din terminologia romanică a morii, ci în cursul evului mediu, după unii în secolele VIII—XIII, după alţii de-abia în secolele XI—XIII. Spre a putea da un răspuns întemeiat la întrebarea de mai sus, e necesar să examinăm, fără idei preconcepute, **faptele,** indiferent de natura lor: mărturii istorice, numiri topice, lexic.

O primă constatare: moara de apă era cunoscută în imperiul roman **încă din secolul întîi înainte de era noastră.** Ne-o spune lămurit scriitorul antic Vitruvius, trăitor în acea vreme, autor al vestitei lucrări „Despre arhitectură“. El descrie în detalii o moară de apă, arătînd cum roata, lovită de şuvoiul de apă, mişcă o roată dinţată iar aceasta, prin intermediul unei alte roţi dinţate ce se îmbucă cu prima, face să se învîrtească pietrele de moară. Şi Vitruvius adaugă că această instalaţie tehnică, pe care el o numeşte „machina“ — de unde verbul „machinare“ din care derivă românescul „a măcina“ — nu e vreo curiozitate, vreo instalaţie rară, **ci una de întrebuinţare curentă.** Iată propriile-i cuvinte: „Şi tot aşa sînt nenumărate alte feluri de maşini despre care nu e nevoie să vorbim, căci ne sînt cunoscute, fiindu-ne zilnic sub mînă, precum morile, foalele fierarilor, carele, trăsurile cu două roţi, strungurile şi altele, care au o întrebuinţare comună, potrivit cu deprinderile noastre“. Aşadar, moara de apă reprezenta, după afirmaţia categorică a lui Vitruvius, o tehnică general cunoscută şi răspîndită în secolul întîi înaintea erei noastre. Ceea ce înseamnă că, dacă ea nu va fi fost cunoscută de daci în aceeaşi vreme — ipoteză plauzibilă date fiind cele ce ştim despre viaţa lor materială şi despre mulţimea cursurilor de apă ale pămîntului lor — apoi cu siguranţă ea a fost introdusă în Dacia Traiană de către coloniştii veniţi în mare număr „din toată lumea romană“. Prin urmare, moara cu apă a existat în ţinutul carpato-dunărean în secolele II şi III ale erei noastre Acesta e un fapt indubitabil.

Există oare vreun motiv să credem că odată introdusă în Dacia, ea a încetat să mai fiinţeze după ce la 271—275, legiunile şi administraţia au fost retrase pe malul sting al Dunării? Nu există nici un motiv, deoarece moara de apă nu era o instalaţie tehnică exclusiv orăşenească, ci ea se întîlnea deopotrivă la ţară, oriunde se găsea un curs de apă potrivit. De altfel, avem astăzi dovezi certe, de ordin arheologic, că viaţa orăşenească n-a încetat în Dacia o dată cu retragerea legiunilor, ci ea a continuat, evident, în forme mai modeste, secole de-a rîndul. Există, în schimb, un argument foarte puternic în sensul **continuităţii** acestei mori de apă, şi anume terminologia esenţială a ei, **terminologie care este de origine latină.** Într-adevăr, să pornim de la termenul generic al întregii instalaţii, **moară**: el vine din **mola,** termen vechi latinesc, întîlnit la Cicero şi la Ovidiu, mai vechi decît echivalentul **molendinum,** din care a derivat francezul **moulin.** Părţile esenţiale ale morii au, de asemenea, numiri de aceeaşi origine: **roată** din **rota**; **cupă** din **cuppa**; **dinte** din **dens, dentem** şi **măsea** din **maxilla** — în documentele noastre medievale, cînd stăpînirea voia să desfiinţeze moara cuiva, aşezată pe nedrept sau greşit, atunci trimitea să strice „dinţii“ sau „măselele“ sau „inima“ morii; apoi **piatră** din **petra** — cea de jos purtînd numele de **stătătoare** iar cea de sus de **alergătoare** (din **allargare**) — după aceea **fus,** din **fusum**; **strat** din **stratum,** în sfîrşit termenii tehnici, mai puţin cunoscuţi de marele public, dar desemnînd anumite părţi ale instalaţiei morii, adică: **braţ** din **brachium**; **cai** sau **căluşei,** din **caballus**; **coardă** din **chorda**; **spetează,** format din spată care, la rîndu-i derivă din **spatha**; **scuturătoare,** derivată din a **scutura, excutulare**; **chingă** din **clinga** (= cingula); **fruntar** din **frontale**; **ciutură** din **cytola**; **cruci** din **crucem**; **căpăstru** din **capistrum**; **buric** din **umbilicus**; **prefuste** din **fustis** plus prefixul; **brotac** din **brotacus**: **broască** din **brosca.** Şi n-am amintit de **casa** morii, de **pereţii** ei, de **masa** pietrelor. Lista e concludentă: terminologia esenţială a morii de apă este de origine latină. Să presupunem acum că noi n-am fi cunoscut această instalaţie tehnică înainte de secolul al VIII-lea sau chiar înainte de al XI—XIII-lea, cum vor amintitele opinii, deci că am fi introdus-o abia atunci şi anume de la unul din popoarele înconjurătoare. Cum se explică, în cazul acesta, că n-am împrumutat şi terminologia esenţială de la respectivele popoare înconjurătoare? Se ştie că atunci cînd introduci o inovaţie tehnică introduci şi terminologia aferentă. Ceea ce nu e cazul cu moara de apă.

Dar vechimea acestei mori mai rezultă şi din alte trei fapte. Primul este în legătură cu denumirea generică **moară** care se dă la noi la tot felul de instalaţii tehnice. Izvoarele istorice ştiu, de pildă, de **morile de hîrtie**; una era lîngă Braşov: în apropierea ei au avut loc două bătălii victorioase ale voievodului Ţării Româneşti Radu Şerban, în 1603 şi 1611; o moară de hîrtie e amintită în 1646, pe valea Oltului, în regiunea Călimăneştilor; a doua, pe aceeaşi vale, lîngă Rîmnicul Vîlcii, în 1673. Mai erau apoi **mori de argăsit** sau **de tăbăcit,** în Transilvania, în secolele XIV—XV. În Ţara Românească voievodul Mihai Şutzu acordă, în 1792 scutiri de dări pentru lucrătorii celor două **„mori de arpăcaş“** pe care vel logofătul Scarlat Greceanu le avea în satele Ageşti (Ilfov) şi Corneşti (Dîmboviţa). Erau şi **mori de oloi** sau oloiniţe şi chiar **„mori de prav“** (de puşcă); pînă şi meşterii de la piue şi de la ferestraie erau numiţi adeseori „morari“. Dar pentru ca termenul de **moară** să capete o asemenea extensiune, să ajungă a desemna tot felul de instalaţii tehnice, aceasta înseamnă că moara şi anume moara de apă — cea de vînt şi cea cu cai e mult mai puţin răspîndită — a fost foarte veche la noi şi a reprezentat instalaţia tehnică prin excelenţă.

Al doilea fapt e de ordin toponimic. Ne referim anume la denumirea **Ri de moare** din ţara Haţegului, denumire care înseamnă **Rîu de mori** şi care — aşa cum au arătat filologii clujeni — denotă o foarte mare vechime, derivînd dintr-un latin popular **ri(v)u de molae.** Un asemenea „rîu de mori“ constatăm şi în nordul Muşcelului, cu numele iarăşi caracteristic şi străvechi **„Bătrîna“.** Nu departe spre apus, găsim aşezarea voievodală, cu nume iarăşi străvechi „Curtea de Argeş“.

Al treilea fapt, denotînd şi el o mare vechime a morii de apă, este mulţimea de proverbe, zicale şi expresii în legătură cu această „măiestrie“ românească. „A-i veni apa la moară“, „a tăia cuiva apa de la moară“, „îi umblă moara“ adică „îi merge bine“, „i-a stat moara“ adică „îi merge rău“, „la rea moară am dejugat“, „trăieşte ca găina la moară“, „a ajunge de la moară la rîşniţă“, „la moară cine-se duce, se umple de făină“, „moara bună macină orice“, apoi, în altă ordine de idei, „cine-se-nsoară, trebuie să aibă de moară“, „cînd se-nsoară, nu-i de moară“, „se potriveşte ca mireasa la moară“, „îi merge gura ca o moară stricată“ şi atîtea altele, din care unele foarte expresive. Nu cunosc nici o altă „măiestrie“ sau unealtă a noastră de care să se lege o asemenea bogăţie de zicale populare.

Concluzia cred că e limpede: moara de apă nu reprezintă un împrumut tîrziu, al secolelor VIII—XIII, ci e o moştenire din epoca daco-romană, aşa cum o dovedeşte terminologia esenţială a ei precum şi o serie de fapte de alt ordin.

Const. C. GIURESCU
profesor la Universitatea din Bucureşti

DIMITRIE COMŞA

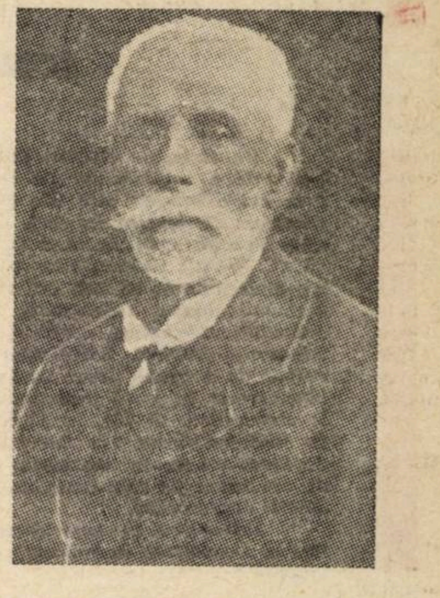

LA 13 iunie 1926, Academia Română a ales ca membru de onoare pe profesorul Dimitrie Comşa, care la acea dată împlinea vîrsta patriarhală de 80 de ani. Alegerea lui a însemnat omagiul de consacrare a unei activităţi de peste o jumătate de veac în serviciul ştiinţei agricole şi a organizării economice a ţărănimii ardelene.

Dimitrie Comşa s-a născut la Sibiu, la 19 septembrie 1846 şi a trăit toată viaţa în acest oraş, unde a murit la 17 februarie 1931. După studii agricole superioare făcute în Austria şi Germania, a funcţionat timp de 35 de ani (1874—1909) ca profesor de economie rurală la Institutul pedagogic-teologic din Sibiu, pregătind sute de elevi în ştiinţele agricole.

Dimitrie Comşa a fost unul din cei mai activi şi mai fecunzi publicişti ardeleni în domeniul economiei agrare. A redactat partea economică la **Foişoara Telegrafului Român** (1876—1877) şi la **Foaia ilustrată** (1891), condusă de Daniil Barcianu, a întemeiat şi condus, în colaborare cu Eugen Brote, **Calendarul bunului econom** (1877—1881). a redactat singur ziarul **Economul,** supliment la **Foaia poporului** (1893—1894) şi a colaborat la numeroase publicaţii şi calendare pentru popor. Pe lîngă numeroase articole publicate în periodice, D. Comşa a publicat cîteva lucrări mai mari: **Pomăritul, întocmit cu deosebită privire la grădina şcoalei** (1877). **Curs de vierit** (1893), **Prăşirea pomilor** (1890).

Activitatea publicistică a lui Dimitrie Comşa a izvorît din convingerea că ridicarea economică a românilor ardeleni este condiţia indispensabilă a afirmării lor naţionale. În **Studii asupra stării noastre economice** din 1876, arată că industria este o „neapărată condiţiune de care atîrnă propăşirea sau decăderea agriculturii si cu ea a întregii vieţi economice. În acelaşi timp, a considerat că acţiunea cea mai urgentă şi cu rezultate imediate pentru românii ardeleni constă în ridicarea agriculturii, care forma atunci ocupaţia de bază a poporului nostru.

El a luat iniţiativa, cu larg răsunet în mase, a întemeierii în 1888 a **Reuniunii române de agricultură** din **Comitatul Sibiului,** pe care a condus-o ca preşedinte, timp de 16 ani. Reuniunea a organizat numeroase expoziţii agricole cu premii, a militat pentru răspîndirea unei rase superioare de vite în gospodăriile ţărăneşti, a împărţit sau a mijlocit cumpărarea seminţelor selecţionate de plante productive, ca sfecla, cînepă, trifoiul şi lucerna. De asemenea, reuniunea a susţinut prin expoziţii, demonstraţii practice, împărţirea de puieţi, acţiunea pentru creşterea raţională a pomilor şi a viţei de vie în regiunile de deal şi pentru cultivarea fîneţelor. Ea a încurajat, de asemenea, industria casnică ţărănească.

Dimitrie Comşa a fost unul dintre iniţiatorii acţiunii pentru întemeierea de tovărăşii agricole cooperative, îndeosebi pentru cumpărarea şi folosirea în comun a maşinilor agricole şi pentru întemeierea cooperativelor de credit de tipul Reifeisen.

Reuniunea condusă de Dimitrie Comşa a iniţiat cercetări monografice asupra satelor din jurul Sibiului, din care unele au apărut încă de la sfîrşitul secolului trecut: **Orlat, Gura Rîului, Făget, Răhău** etc.

Dimitrie Comşa a făcut vaste cercetări pe teren; a cutreierat zeci de ani toate satele sibiene, a intrat în fiecare casă, pentru a cunoaşte condiţia ţăranului român, a făcut personal demonstraţii practice de agricultură, de altoi şi de folosire a maşinilor agricole, a ţinut nenumărate cuvîntări la expoziţii şi lecţii de popularizare a ştiinţei agricole, devenind una din cele mai populare şi mai iubite figuri de intelectual legat de popor.

Cunoscător profund al artei populare, a întocmit două albume rămase clasice în materie: **Din ornamentica română** (1904) şi **Album de ţesături în lemn** (1909). Prin aceste albume a urmărit să scoată în evidenţă „forţa de muncă şi priceperea femeii române“, originalitatea artei şi industriei ţărăneşti.

Către sfîrşitul vieţii a prezentat, într-o redactare nouă, mult îmbogăţită, numeroasele lui scrieri de specialitate în lucrările: **Călăuza agricolă** (3 vol. 1924—1935), **Nana Zamfira, Îndrumări din economia casnică şi grădinărit** (1929) şi **Radu Temelie, Îndrumări din economia cîmpului** (1929), ultimele două sub formă de povestiri instructive.

Scrierile lui Dimitrie Comşa, fiind adresate maselor ţărăneşti, au formă populară de largă accesibilitate, dar cu un nivel ştiinţific care le va păstra multă vreme actualitatea.

Bucur ŢINCU

ŢESĂTURILE ORIENTALE ÎN ŢĂRILE ROMÂNE

CERCETAREA operelor de artă veche din ţara noastră, ca izvoare vii ale culturii româneşti, a pus în lumină o bogată serie de ţesături şi broderii de origine orientală, folosite la confecţionarea costumelor domnilor şi boierimii. Izvoarele scrise oferă preţioase informaţii cu privire la circulaţia pe teritoriul României a ţesăturilor produse în Asia Mică, începînd din secolul al XIII-lea. În veacurile următoare, tratatele comerciale, actele private şi registrele vamale menţionează o mare cantitate de ţesături orientale ca: **barhat, camhà, damasc, şamalageà, dibà, atlaz, serasir,** *etc. Covoarele folosite în număr mare pentru a împodobi interioarele luxoase ale palatelor domneşti şi conacele boiereşti, au ocupat, de asemenea, un loc de seamă în comerţul cu Orientul, de-a-lungul evului mediu. Oraşele Bucureşti, Tîrgovişte şi Braşov erau cele mai importante centre pentru vînzarea covoarelor lucrate în Asia Mică sau în Persia, care fie că se negociau pe piaţa locală, fie că se tranzitau spre ţările Europei Occidentale. Catifelele şi ţesăturile preţioase de mătase cu fir, folosite altădată la îmbrăcămintea de lux a clasei dominante, s-au păstrat în număr mare în colecţiile Muzeului de artă al Republicii Socialiste România şi în principalele tezaure mănăstireşti (Putna, Suceviţa, Agapia, Secu etc.). Unele dintre vechile catedrale gotice din Transilvania, de la Braşov, Sibiu, Sighişoara, Mediaş etc., sînt împodobite cu splendide covoare orientale, care constituie, în ansamblu, o colecţie de circa patru sute de lucrări de renume mondial.*

Primele menţiuni despre negocierea unor produse orientale la Gurile Dunării se găsesc în registrele notarului genovez Gabriele di Predono, care se ocupa cu comerţul neguţătorilor italieni în porturile Mării Negre. Ţesături fine de mătase şi bumbac ca **sandalul** *şi* **becheranul,** *în afară de bumbacul brut, se aduceau la Vicina, (una din cele mai importante aşezări comerciale din veacul al XIII-lea la Gurile Dunării).*

Între mărfurile denumite **tătăreşti,** *în tratatele comerciale din secolele XIV—XV, în afară de mirodenii, sînt menţionate mătăsurile cu fir, de Damasc, stofele de păr de cămilă — canelotul ş.a. În secolele XVI şi XVII s-au dezvoltat în imperiul otoman centre vestite pentru textile de lux, ca Brussa, Skutari ş.a. de unde se aduceau de neguţătorii locali sau străini — greci, armeni şi turci —, pentru a se desface pe pieţele româneşti, catifelele strălucitoare şi mătăsurile scumpe ţesute cu fir de aur, denumite* **kamka** *şi* **serasir.** *Preţurile acestor produse textile erau foarte ridicate, încît un veşmînt domnesc sau boieresc făcut din aceste materiale se ridica pînă la 100—150 de florini, ceea ce în secolul al XVI-lea echivala cu o cireadă de vite, în număr egal. În această vreme, textilele orientale iau locul treptat celor italiene, care dominaseră în secolele XIV—XV. Faptul este evident nu numai cercetînd menţiunile izvoarelor scrise, dar reiese clar şi din studiul materialelor păstrate.*

În portretele de ctitori din pictura bisericilor şi mănăstirilor, domnii şi boierimea sînt reprezentaţi în veşminte care prin ornamentaţia lor, provin din Orientul Apropiat.

Studiul ţesăturilor folosite pentru veşminte sau decorarea interiorului care s-au păstrat în colecţiile româneşti, contribuie astfel la lărgirea cunoştinţelor relaţiilor economice, culturale şi artistice ale ţării noastre cu Orientul Apropiat în timpul stăpînirii otomane.

Corina NICOLESCU
şef de secţie
Muzeul de artă al Republicii Socialiste România

PE PIEȚELE FINANCIARE OCCIDENTALE

RĂZBOIUL DOBÎNZILOR CONTINUĂ

SCONTUL, DIVIDENDELE BURSIERE ȘI DIFICULTĂȚILE EXPANSIUNII ECONOMICE

Un teren de ciocniri inverșunate îl constituie azi în lumea apuseană piața internațională a capitalurilor pe care are loc o continuă escaladare a nivelului dobînzilor. Procesul a început încă din anul trecut dezvoltîndu-se în 1966 și s-a manifestat ca un fenomen de reacție în lanț. Supralicitările între principalele țări capitaliste dovedesc atîta pornire încît în mod curent ele sînt denumite „războiul internațional al dobînzilor". Privită îndeobște ca o importantă indicație în diagnosticarea situațiilor critice, nu e de mirare că toți cei interesați în rata dobînzii, băncile, casele de depuneri și economii, bursa, industriașii, oamenii de afaceri, întreprinderile din toate ramurile activității economice, autoritățile publice centrale și locale, în fond toată lumea care minuiește creditul, beneficiază și se bizuie pe el, trage alarmată de semnal ca în vreme de urgență. Dacă se ia în considerare faptul că în secolul trecut nivelul dobînzii varia în jurul procentului de 3% și că în primăvara anului acesta el se ridicase la Amsterdam la 7%, la Frankfurt la 8% urcînd vara la 9%, tulburarea nu pare să fie fără justificare. Un ziar francez observa deunăzi că dobînzile ating acum trepte care depășesc nu numai maximele ciclice din anii 1958 și 1959 (perioadă de „recesiune") ci de asemenea pe cele înregistrate la finele anilor '20 și la începutul anilor '30 (perioada „marii depresiuni").

Întrebarea pe care și-au pus-o experții Băncii Internaționale pentru Reglementări și Dezvoltare în raportul lor anual, pune punctul pe i: Este oare conjunctura sănătoasă?

• Cum a început escalada pe piețele financiare interne?

• „Supraîncălzirea" și măsurile „anticriză"

Evident, cauzele urcărilor vertiginoase în rata scontului sînt căutate în primul rînd în conjunctura de pe piețele de capitaluri. Se știe că nivelul dobînzii, potrivit formulei admise, este direct proporțional cu cererea și invers proporțional cu oferta, reflectînd deci fie cererea urcată și oferta scăzută, fie situația contrarie. În formularea lui Marx **„perioadelor de prosperitate sau de supraprofit, le corespunde un nivel scăzut al dobînzii; punctului de demarcație dintre prosperitate și reversul ei, îi corespunde urcarea dobînzii, iar crizei, maximul dobînzii pînă la culmea cametei"** [1]).

Nimeni nu s-ar grăbi să se pronunțe asupra caracterului real pe care-l poartă azi oferta scăzută de bani-marfă pe piața financiară, în sensul de a se ști dacă este vorba de o manifestare temporară sau de una de lungă durată. Analiza factorilor care influențează asupra formării capitalurilor într-o perioadă sau într-alta, reclamă o îndelungată acumulare de informații ca și perspectiva în timp. Observatorii economici din Occident pun fenomenul de rărire a capitalurilor de împrumut, atît pe piața financiară internă, cît și pe piața financiară internațională, pe seama faptului că în bătălia intensificată a concurenței scad profiturile, sursă obișnuită a formării de capital și pe seama politicii economice de deflație, practicată azi mai pretutindeni în țările capitaliste, ca urmare a dificultăților rezultate din procesele inflaționiste și din deteriorarea balanțelor de plăți externe. Restricțiile în domeniul creditelor și manipularea ratei scontului constituie pîrghiile principale ale acestei politici.

Să cercetăm situația în principalele țări capitaliste.

În S.U.A., sporirea cheltuielilor destinate înarmării și războiului purtat în Vietnam; „supraîncălzirea"; ineficacitatea liniilor directoare și de control ale statului în domeniul evoluției prețurilor și salariilor, exportul disproporționat de capital și deficitul cronic al balanței externe de plăți — după o îndelungată perioadă (5—6 ani) de stabilitate și „boom" — au deschis tot mai mult calea în fața tendințelor de inflație.

Împrumuturile acordate de bănci au continuat să crească, fiind în primele 8 luni ale anului acesta de 9 miliarde dolari — ceea ce echivalează cu o rată de creștere anuală de 20%; numai în iunie și iulie, rata lor anuală de creștere se ridicase la 30%. La mijlocul anului teama că li se acordă societăților credite în proporții inflaționiste a început să-i invadeze și pe cei mai optimiști. După ce lungă vreme cererea crescîndă de bani lichizi — în scopul susținerii unei activități de afaceri uriașe — a fost satisfăcută printr-o asemenea expansiune a creditului bancar, a fost pusă în discuție necesitatea restricțiilor și majorarea scontului.

În Anglia, ca și în Statele Unite, în fața presiunilor inflaționiste, a unui considerabil deficit în balanța externă de plăți și a fantasticului dans pe marginea prăpastiei pe care-l juca lira, autoritățile bancare de stat au recurs de asemenea la măsura majorării scontului. În prezent rata dobînzii e la nivelul de 7%. Investitorii englezi s-au pronunțat împotriva politicii scumpirii creditului cu o vehemență care putea să dea înșelătoarea impresie că statul acționează împotriva intereselor monopoliste.

După o durabilă perioadă de expansiune, fenomenele de inflație s-au ivit și în economia „miracol" a R.F.G. Autoritățile au preferat să recurgă la măsuri de ordin monetar mai degrabă decît la mijloace bugetare. Rapida deteriorare a balanței externe, urcarea alarmantă a prețurilor, cererile bugetare ale Ministerului de Finanțe, au stat la baza majorării scontului în R.F.G.

„E greu să citezi azi o singură țară — se spunea în raportul O.C.D.E. de la începutul lui august 1966 — în care rata dobînzii să fie la alt nivel decît cel dorit de puterea publică". Și explica că aceasta se datorează faptului că statul urmărește să „înfrîneze tendințele inflaționiste" și „că nu vrea sau nu poate să recurgă în acest scop, mai mult la măsuri bugetare".

O.C.D.E.-ul a criticat și în alte analize ceea ce numea refuzul sau incapacitatea statului de a finanța investițiile publice într-o proporție însemnată din rețetele fiscale. Nu e greu de presupus că asemenea păreri ar putea constitui ecoul nemulțumirii unora dintre oamenii de afaceri care se văd lipsiți de izvorul impozitelor — sursă pentru investițiile mai expuse sau mai greu amortizabile — și în plus de o parte din capitalurile de pe piață, canalizate de către stat și dirijate cu precădere spre investiții de un caracter specific; acestea lezează temporar interesele unei părți a întreprinzătorilor în favoarea altora. Și alte organizații economice în Occident, de caracter internațional, acuză guvernele că folosesc „în mod exclusiv sau abuziv" politica monetară și că statul a provocat peste tot și întreține spirala dobînzilor.

Recursul la impozite, deși practicat îndeobște în asemenea împrejurări, el fiind un instrument de redistribuire a venitului național în favoarea monopolurilor și a reproducției capitalului, nu este o cale ușoară pentru guverne deoarece mai peste tot sînt atinse limitele presiunii fiscale și opoziția populației față de creșterea dărilor sporește în cele mai multe din țările capitaliste. Azi impozitele au atins procentul de 26% din venitul național în S.U.A., Anglia, R.F.G. și de 25% în Franța.

• Între stabilitate și recesiune

• O simplă „schimbare de viteză"?

Dacă nivelul scontului păstrează pe piețele financiare relația știută cu cererea și cu oferta, conjunctura în prezent pare însă să contrazică raportul obișnuit de directă proporționalitate între rata medie a profitului și mărimea dobînzii. Dacă ținem seama că rata profitului se caracterizează îndeobște printr-o tendință de scădere — și în prezent mulți economiști pun în evidență manifestarea unei asemenea tendințe, mai ales în Europa — ar trebui să presupunem că rata dobînzilor se află și ea în scădere. În realitate, ceea ce constatăm este o creștere. Căror fenomene i se datorează inversarea raportului?

Marx evocă diferite situații în care raportul dintre rata profitului și aceea a dobînzii, care este o parte a profitului, se poate modifica. **„Posibilitatea unui nivel urcat al dobînzii, care să aibă o durată mai lungă... este dată atunci cînd rata profitului este urcată,** scrie el" [2]). E posibil, însă, ca din rata ridicată a profitului să nu rămînă, după ce se scade rata urcată a dobînzii, decît o rată redusă pentru beneficiul întreprinzătorului. Această din urmă rată poate să scadă tot mai mult, în timp ce rata profitului continuă să fie ridicată. O analiză a condițiilor în care acționează azi legea egalizării ratei profitului ar putea dovedi probabil că intervenția din ce în ce mai simțită a statului în economie și mai ales în orientarea investițiilor, modifică și micșorează influența ei; în sensul că sursele de capitaluri sînt solicitate azi în mai mare măsură de stat, fie pentru dezvoltarea unor întreprinderi etatizate, sau cu o participație de stat, fie a unora dintre întreprinderile particulare, atunci cînd acestea au o însemnătate majoră pentru promovarea industrială, în general, a politicii interne și externe.

În general, nivelul dobînzii trebuie raportat — cum reiese din analiza lui Marx — la rata generală a profitului. **„Între procent și rata profitului,** scria el, **există un raport asemănător aceluia dintre prețul de piață al mărfii și valoarea ei. În măsura în care procentul este determinat de către rata profitului, e vorba întotdeauna numai de rata generală a profitului, iar nu de ratele specifice ale profitului care pot domina în ramuri industriale speciale"...**

Sînt mai multe luni în anul acesta, de cînd analiza conjuncturii în țările capitaliste înregistrează un reflux al expansiunii. First National City Bank publica recent rezultatele unei anchete în S.U.A. cu privire la intențiile de investiții ale întreprinderilor, din care reiese că societățile chestionate au în vedere o creștere a cheltuielilor lor de capital de numai 3% în 1967 față de 17% în 1966.

Celelalte țări se tem că încetinirea în S.U.A. va avea repercusiuni din cele mai negative, asupra propriei lor conjuncturi în degradare. În R.F.G., producția industrială din august pînă în septembrie este mai mică decît în aceeași perioadă a anului trecut. În Anglia, creșterea continuă a numărului șomerilor, care de la luarea măsurilor de „austeritate" în iulie s-a dublat, demonstrează de asemenea pierderea de suflu a economiei. Indicele oficial englez pe septembrie — ultimul cunoscut — comunică o scădere de 4 puncte, de la 135 la 131 (după eliminarea variațiilor sezoniere) cel mai coborît nivel din iunie 1965.

„Supraîncălzirea" a pus în fața țărilor capitaliste avansate și problemele „suprautilizării forței de muncă". Întreprinzătorii s-au plîns de „costul ei ridicat". Este adevărat că folosirea deplină sau aproape deplină a forței de muncă face să crească prețul muncii, sporește nevoia de capital a întreprinzătorilor. „Cererea de forță de muncă — **scria Marx,** poate crește în cazul cînd exploatarea muncii are loc în împrejurări deosebit de favorabile, dar cererea crescîndă de forță de muncă, și prin urmare de capital variabil, nu mărește în sine profitul, ci îl micșorează pro tanto (în mod corespunzător). Cererea crescîndă de forță de muncă scumpește această marfă ca pe oricare alta, urcă prețul ei, nu însă și profitul, care se bazează mai cu seamă tocmai pe relativa ieftinătate a acestei mărfi. Dar ea urcă totodată — în împrejurările presupuse — rata dobînzii, pentru că mărește cererea de capital bănesc" [3]). **Reiese limpede influența pe care o poate avea urcarea ratei scontului asupra nivelului de utilizare a forței de muncă și deci asupra situației oamenilor muncii, fie a acelora care sînt eliminați din procesul producției, fie a acelora care rămîn.**

Unii economiști — omițînd urcarea rapidă a prețurilor, deteriorarea balanțelor externe de plăți, procesele inflaționiste, — urmarea unei economii care simte în ceafă răsuflarea fierbinte a „supraîncălzirii" — își găsesc o nefondată consolare în faptul că încetinirea ar fi „provocată" și nu „suferită".

Fără a lua în seamă situația care se creează pentru oamenii muncii, ei numesc încetinirea o simplă „schimbare de viteză".

În legătură cu eforturile de stimulare a investițiilor se discută cu tot mai multă aprindere azi în țările occidentale despre activitatea „dirijistă" a statelor în sfera de circulație a capitalurilor.

Recent, statul francez a lansat un împrumut intern de $1\frac{1}{2}$ miliarde de franci, pentru care a oferit subscriitorilor o dobîndă de 6%, după care a pus fondurile la dispoziția unor întreprinderi cu un procent de numai 4,5%.

Așadar, în acele țări unde ca în Franța, statul emite împrumuturi la o dobîndă ridicată și le folosește fie în sectorul etatizat, fie oferindu-le cu o dobîndă mai redusă unor întreprinderi-cheie particulare ce prezintă un interes deosebit pe planul larg al întregii economii se constată un proces de plasare dirijată a capitalurilor de împrumut existente, în sfere unde profitul este de multe ori sub rata lui generală.

Se constată din nou, cu prilejul împrumuturilor directe ale statului, că veniturile și economiile diferitelor pături ale societății, centralizate prin casele de depuneri și economii și care contribuie îndeobște la formarea capitalurilor de împrumut, într-o asemenea împrejurare sînt retrase masiv și plasate în obligațiunile de stat care sînt mai sigure și oferă o dobîndă mai mare.

Fenomenul care a frapat îndeosebi anul acesta, ca rezultînd din apelul statului la împrumuturi directe, pe baza ofertei de dobînzi ridicate, a fost declinul bursei de acțiuni. Ea a prezentat spectacolul vînzărilor masive și al degringoladei cursurilor.

Un raport O.C.D.E. arată că în țările Pieței Comune, partea de emisiuni de obligații ale statului și autorităților locale, în totalul emisiunilor de valori mobiliare, a trecut între anii 1961 și 1965 de la 9 la 17%. În aceeași perioadă, partea întreprinderilor de stat în totalul emisiunilor, a trecut de la 9 la 19%.

Acești factori — în împrejurări cînd crește lupta pe terenul competitivităților tehnice și economice, în care statul îndeplinește un rol de mîna întîia, — par să determine într-o măsură deosebit de importantă și suprasolicitările pe piața internațională de capitaluri și, în consecință, războiul dobînzilor.

• Pulsul agonic al burselor de acțiuni

• Conflictul între dividende și dobînzi

Criza bursei, sursă de mărire a capitalurilor pentru societățile pe acțiuni, de care se vorbește atît de mult în ultima vreme, este deci un fenomen derivat. Întrucît ea se leagă însă aproape nemijlocit de escalada în domeniul scontului, ne vom opri și asupra ei.

Mulți economiști în țările capitaliste sînt de acord să asocieze crizele actuale bursiere cu intervenția sporită a statului în economie. În Franța, randamentul mediu bursier variază între 2 și 4,5%, pe cînd al împrumuturilor naționale între 6 și 7%. O dată cu înmulțirea întreprinderilor etatizate și cu creșterea rolului statului în economie, emisiunile de obligații din partea statului și a agențiilor sale sporesc continuu. Uneori, cum e cazul în Franța, pînă la o proporție de 80%.

În 54 de luni — începînd cu data de 27 aprilie 1962, cînd indicele săptămînal al valorilor franceze (baza 100 în 1949) atingea 796 puncte — urcare care a fost considerată la timpul ei cu totul disproporționată — reculul bursei a depășit procentul de 44%. Astăzi indicele e 445. Deși se consideră că economia franceză, după perioada de recesiune cauzată de planurile de stabilizare, a atins în prezent o fază de ușoară repriză, valorile cu venit variabil scad mereu.

Nu de mult, în legătură cu faptul că i se semnala lîncezeala bursei franceze, președintele Franței exclamase într-un discurs: „la politique de la France ne se fait pas a la corbeille".

Mulți din oamenii de afaceri francezi strigaseră inițial că întreprinderea liberă este lovită în înseși bazele ei. Recent însă Ministerul Economiei și Finanțelor a întreprins anumite măsuri privind liberalizarea schimburilor cu străinătatea, dintre care unele merg și în favoarea bursei, cum a fost aceea de introducere a „ofertelor publice de cumpărare" a societăților pe acțiuni, după modelul american „Take over bid".

Eliminînd controlul de stat în domeniul circulației libere, oamenii de afaceri francezi vor putea exporta liber capitalurile lor în străinătate, sub formă de împrumuturi sau investiții, dar și străinii vor avea la rîndul lor acces la piața de acțiuni franceză. Observatorii economici consideră că nu poate fi vorba decît de un stimulent trecător; persistînd el ar pune din nou problema iritantă a acaparării economiei de către investitorii străini și ar declanșa iar mecanismele de supraveghere și cenzură. De altfel, presa franceză a și semnalat recent exemplul firmei Claude Paz, ale cărei acțiuni au constituit obiectul principal al reanimării recente a bursei și care a trecut sub controlul american al firmei INTERNATIONAL TELEPHONE AND TELEGRAPH „pentru o sumă derizorie de 50 milioane de franci" cum scrie L'EXPRESS. Faptul că urcarea dobînzii corespunde unei scăderi a prețului hîrtiilor de valoare, constituie pentru unii un bun prilej de a pune mîna pe ele, cum spunea Marx „pe prețuri de batjocură". Se va vedea mai departe influența mișcării libere a capitalurilor între piața franceză și celelalte piețe financiare ale lumii capitaliste asupra ratei dobînzii în Franța, care fiind multă vreme mai scăzută decît a celorlalte țări occidentale, [illegible] de în prezent la aliniere.

INDICELE GENERAL AL VALORILOR FRANCEZE CU VENIT VARIABIL (săptămînal)

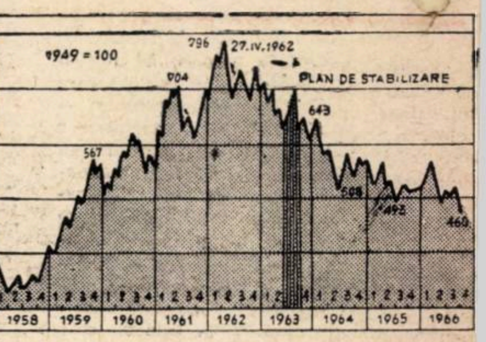

INDICELE DOW JONES MEDIU AL VALORILOR INDUSTRIALE AMERICANE

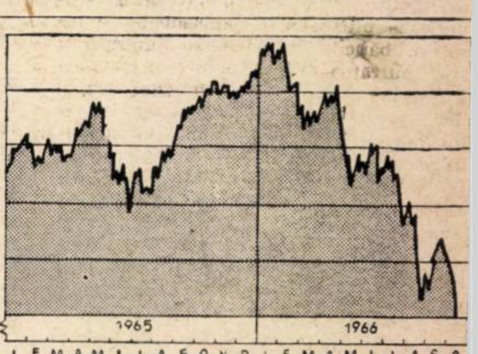

PARIS și NEW YORK – Graficul de sus: **Bursa din Paris. Coborîrea indicelui general al valorilor franceze cu venit variabil (săptămînal). este deosebit de mare de la vîrfurile din 1962–1963.** Graficul de jos: **Bursa din New York. Indicele mediu al valorilor industriale Dow Jones, atingînd o cotă extrem de înaltă la începutul anului, după scurte alternări de coborîri și suișuri, se află azi la un nivel foarte scăzut.** (CANDIDE, 23 octombrie 1966).

Și în S.U.A. procesul de formare a capitalurilor prin intermediul bursei, suferă în prezent deteriorări considerabile. În numai 9 luni, piața acțiunilor în S.U.A. a scăzut cu 25%. Indicele valorilor industriale Dow Jones a coborît in ultimele zile ale lunii noiembrie cu mai mult de 11 puncte. Dacă situația continuă astfel scria în octombrie FINANCIAL TIMES, bursa din Wallstreet se va transforma într-un factor de depresiune. Recent, după o scurtă amelio-

rare, cursurile sînt iar în scădere. Fondurile plasate în acțiuni au început și aici să părăsească bursa, în favoarea dobînzilor foarte ridicate ale bonurilor de tezaur și altor plasamente mai avantajoase. Revista L'EXPRESS observa că „se plătesc în S.U.A. pentru capitaluri aceleași dobînzi ca în lunile ce au precedat crahul bursei din New-York în 1929 și marea depresiune". Dezvoltarea activității economiei în S.U.A. din 1961 pînă în 1966, s-a însoțit cu o creștere paralelă, extraordinară, a profiturilor societăților. Cu excepția a două mișcări violente, ce s-au corijat pe parcurs, bursa, considerată un fel de barometru al afacerilor, s-a menținut stabilă. De mai multe luni însă, în legătură cu semnele ei, neliniștea crește. Crește și în alte țări capitaliste, deoarece interdependența piețelor financiare și poziția dominantă a economiei americane, pot implica extinderea repercusiunilor pe toată economia capitalistă. Rata ridicată a dobînzii exercită o influență puternică de frînare în domeniul vînzărilor în rate și de asemenea asupra proiectelor de investiții ale societăților.

Fapt este că atîta vreme cît presiunile inflaționiste stăruie, și monedele sînt amenințate, autoritățile respective nu-și vor permite să slăbească restricțiile în domeniul creditelor sau să accepte o reducere substanțială în rata dobînzii.

Bursa din R.F.G. nu respiră nici ea mai liber. Indexul Herstatt se urcase în septembrie cu aproape trei puncte, pînă la nivelul 78,5, dar la mijlocul lui octombrie, clienții vînzîndu-și acțiunile, scăzuse din nou la 76,3, nivelul lui anterior. În R.F.G. ca și în S.U.A. de altfel, în afară de raționarea creditului acționează și teama de majorarea impozitelor. Începînd de la mijlocul anului curent, o dată cu frînarea creditului, au început să se producă tulburări serioase pe piața tranzacțiilor imobiliare. Banii sînt plasați acum în efecte pe termen scurt, purtînd dobînzi de 8 pînă la 10% [4]. „Toți cei care se ocupă de adunarea, apărarea și plasarea capitalurilor — scria revista americană BUSSINESS WEEK, par să fie într-o stare de spirit de îngrijorare acută". Ieșim dintr-o perioadă lungă de timpuri bune, aprecia revista, pentru a intra într-una de dificultăți.

Este probabil că în S.U.A., unde autofinanțarea a jucat din totdeauna un rol de prim ordin în expansiune, restricțiile de credit și urcarea dobînzilor își fac simțită influența asupra mersului întreprinderilor într-un ritm mai lent. În Europa însă, întreprinzătorii opun o rezistență serioasă la autofinanțare. Decalajele în rata medie a profiturilor între Statele Unite și țările europene, explică parțial cauzele. Din 95 de întreprinderi, aparținînd la 7 mari sectoare industriale, beneficiile nete din 1961 pînă în 1964 au atins 7,4% din cifra de afaceri în S.U.A., 6% în Belgia și Luxemburg, 3,6% în Italia și Anglia, 3,4% în R.F.G., 2,3% în Franța. În comparație cu 1965, în primele luni ale anului curent profiturile în S.U.A. crescuseră cu 10%. După deducerea impozitelor, profiturile corporațiilor americane s-au ridicat la 45 miliarde dolari, din care autofinanțării investițiilor le-au fost afectate 29 miliarde. La profituri de 3 miliarde în Franța, înainte de deducerea impozitelor și a distribuirii dividendelor, pentru fondul de autofinanțare rămîne abia ceva mai mult de 1 miliard.

În explorarea piețelor de capitaluri externe

Războiul dobînzilor se intensifică

Așadar, considerate împreună, care ar fi pricinile cele mai importante ale penuriei de capitaluri, — care se va vedea că este cu totul relativă — și ale spiralei dobînzilor? În primul rînd — așa cum s-a mai spus — „supraîncălzirea" în economia celor mai mari țări capitaliste; măsurile de deflație; formarea mai dificilă în prezent a capitalurilor de împrumut din cauza tendinței de încetinire a activității, știindu-se că acestea se constituie în principal, în perioadele normale de producție, cu ajutorul sistemului de credit. Cotele de amortisment pentru investiții depuse la bancă, în asemenea împrejurări, scad și ele. Scade și capitalul variabil destinat salariilor într-o perioadă în care crește numărul concedierilor. Scad într-o anumită măsură și depunerile în contul acumulărilor pe baza plusvalorii. Capitalurile rentierilor părăsesc băncile în favoarea împrumuturilor de stat purtătoare de dobînzi mai mari.

Nivelul record al dobînzilor azi, ar avea deci perspectiva de a coborî în viitor dacă încetinirea activității economice în țările capitaliste este numai un fenomen de caracter conjunctural, sau de a se menține ori urca, în cazul în care previziunile de recesiune se vor adeveri.

Faptele și considerentele prezentate, nu epuizează rațiunile interne în legătură cu majorările ce s-au produs în domeniul scontului și care au provocat mișcări atît de turbulente pe piețele financiare. Alți factori, nu mai puțin importanți, care desigur vor continua să influențeze rata dobînzii pe piața financiară internațională sînt nevoia presantă de capitaluri de investiții a țărilor în curs de dezvoltare, războiul monetar de ofensivă și defensivă între valutele cu poziții forte și cele cu situația neconsolidată. Cu privire la implicațiile nivelului scontului asupra țărilor în curs de dezvoltare, trebuie remarcat că economia acestora se bazează deocamdată în special pe creditele de asistență și că sînt nevoite să recurgă mereu la împrumuturi pentru a putea refinanța împrumuturile vechi.

Situația diferitelor țări occidentale în raport cu piața internațională a capitalurilor oferă pentru aprecierea perspectivelor elemente multiple.

Pentru a stăvili ieșirea dolarilor și de asemenea pentru a așeza bariere în calea împrumutătorilor străini pe piețele americane, S.U.A. a introdus o „taxă de egalizare a ratei dobînzii". Reacția a fost că scontul s-a ridicat mai mult încă în țările vest-europene. Erau de apărat și aici, ca de pildă în Anglia, balanțe deficitare și monede amenințate. Despre dificultățile dolarului, crizele lirei sterline, discuțiile în jurul unor proiecte de reformă monetară și impasul acestora, presa s-a ocupat de multe ori. Trebuie arătat că uriașul export de capitaluri al investitorilor americani s-a bazat pe o rată scăzută a dobînzii în S.U.A. Între nivelurile scontului practicat în S.U.A. și cele obișnuite în țările vest-europene, decalajul a fost întotdeauna mare. Recursul la majorarea scontului în S.U.A. a avut deci și scopul reechilibrării balanței de plăți externe și apărarea rezervelor.

Evident, rațiunile externe ale majorării scontului sînt inseparabile de considerentele interne.

Firmele americane au purces să exploreze Europa Occidentală cu o alură impetuoasă pentru a găsi aici fondurile de investiții necesare Filialelor lor. La dobînzile oferite 7—8—9%) se pare că exploratorii americani ai piețelor financiare din Europa au izbutit să provoace aici o mare mobilizare a capitalurilor, deoarece numai în ultimele 9 luni ale anului acesta — potrivit evaluărilor lui Chase Manhattan Bank — ei au reușit să găsească 639 milioane de dolari. Pe baza pieței financiare străine, potrivit unor estimații preliminare, filialele din străinătate ale societăților americane au făcut în 1966 cu 25% mai multe investiții decît în 1965.

Evident, emisiunile de obligații ale firmelor americane pe piețele europene nu au întîrziat să fie denunțate ca aflîndu-se la originea războiului dobînzilor. Presa în Europa Occidentală observa ca pînă la o dată recentă — marcată de mareea emisiunilor societăților americane — sporirea cererii de capitaluri fusese absorbită fără tulburări serioase, iar rata dobînzilor nu se încordase decît în chip moderat. Publicația franceză L'USINE NOUVELLE, referindu-se la faptul că în primele 9 luni ale anului 1966 un număr de 622 societăți americane au împrumutat în Europa peste 4 miliarde franci francezi, semnalează că împrumuturile acestora continuă să neliniștească serios cercurile financiare europene. Problema care se pune, apreciază revista, este aceea de a se ști în ce măsură piața financiară europeană „este capabilă să furnizeze capitalurile cerute, fără a pune în primejdie emisiunile societăților europene". Cauzele care au determinat majorarea dobînzilor și încordării de pe piața internațională a capitalurilor nu sînt deci învăluite în mister.

Ne pare rău, dar nu putem pierde 8000 de dolari pe zi!

Fluxul și refluxul capitalurilor

Este explicabil că lumea financiară occidentală începuse a trăi sub obsesia prăbușirilor catastrofale care s-ar putea produce pe piețele interne sau externe. Cererea de credite în S.U.A., încă netemperată, dă temeiuri unora dintre bancheri să prevestească grave tensiuni financiare. Ei sînt mereu mai îngrijorați în legătură cu faptul că băncile au acordat împrumuturi într-o măsură disproporționată și că într-o zi sau alta, s-ar putea afla în dificultăți de fonduri pentru a face față unor masive retrageri de depozite. U.S. NEWS, scria la 31 octombrie că împrumuturile date de bănci echivalează cu mai mult de 2/3 din volumul în depozit. Din 1930, acesta reprezintă cel mai înalt ritm în împrumuturi. Unele bănci au acordat împrumuturi pînă la 90% din depozite. De altfel escalada dobînzilor a și provocat mișcări violente de capital pe piața internațională. Prăbușirea băncii libaneze **Intra** avertizează că ridicarea extraordinară a ratei dobînzii expune instituțiile financiare capitaliste unei concurențe care le poate ușor purta spre catastrofă.

Relatăm după U. S. NEWS & WORLD REPORT, pentru semnificația ei, următoarea întîmplare: un grup de posesori de capitaluri din Orientul Mijlociu intenționa să investească 189 milioane de dolari într-un proiect de construcție în Italia. Totul fusese aranjat, chiar și asigurările de rigoare făcute. Cu două zile înainte de semnarea contractului, Anglia ridica rata dobînzii. Grupul finanțatorilor a comunicat imediat în Italia: „Ne pare rău dar nu mai putem. Ne plasăm fondurile la Londra. Nu putem face altfel. Am pierde 8000 de dolari pe zi. Sperăm că veți găsi pe altcineva".

Oscilațiile neașteptate de la începutul lui octombrie ale francului francez — care în urma importantelor rezerve acumulate devenise cea mai solidă monedă a lumii capitaliste — marcau un fenomen surprinzător. S-a văzut îndată însă că moneda franceză se află sub influența negativă a schimbărilor intervenite în tendințele internaționale ale capitalului speculativ, care după majorarea ratelor dobînzii era firesc să cunoască o perioadă de mare înflorire. Tocmai din cauza poziției puternice a francului, capitalurile afluaseră spre Franța într-o perioadă cînd monedele de rezervă se găseau puse în primejdie. Și fugeau din nou acum, pentru că Franța, care nu participase pe plan internațional la războiul dobînzilor — apărată fiind de măsurile mai vechi de control al schimburilor cu străinătatea — menținea rata scăzută într-o vreme în care alte țări, mai ales în domeniul investițiilor pe termen scurt, admiteau umflarea scontului la proporții exorbitante. Bancherii din Zürich, de care atîta se plînseseră englezii în cursul crizelor grave ale lirei, așteptaseră pentru luna septembrie o devalorizare a monedei engleze și-și preschimbaseră din precauție lirele pe franci. Neproducîndu-se devalorizarea, ei vindeau acum franci ca să-și recupereze lirele. Francul servise de adăpost tuturor celor îngrijorați.

Unii observatori exprimaseră părerea că ieșirea francilor s-ar datora deteriorării balanței comerciale a Franței. În parte ușoara relansare a economiei franceze începută anul trecut, după o mai lungă perioadă de stagnare, a pus într-adevăr Franța în situația firească de a permite o creștere a importurilor, dar pe de altă parte, rezervele sale impunătoare garantau în continuare francului o poziție solidă. Cercurile financiare engleze și americane disimulau totuși greu, un sentiment de satisfacție, față de semnele de slăbiciune ale monedei franceze.

Grație balanței externe echilibrate și a importantelor sale rezerve în aur și devize, Franța consideră chiar că poate face azi din Paris cea mai importantă piață financiară a continentului. Parisul, observă însă economiștii, nu

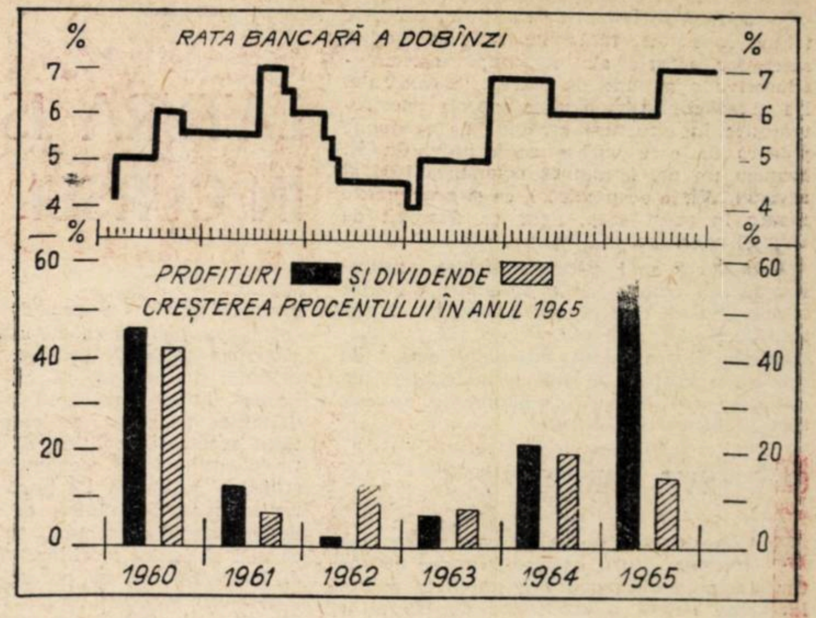

Cum au crescut profiturile celor mai mari 5 bănci de clearing engleze (THE ECONOMIST, 26 noiembrie 1966)

va putea juca rolul spre care aspiră dacă la rîndul lui nu va plăti dobînzi mai mari. Dar acest lucru a și început să se întîmple. Unii observatori economici, pornind de la perspectiva că acum capitalurile franceze vor fi exportate liber și că firmele și băncile franceze vor face investiții în străinătate, critică măsurile de liberalizare care vin într-un moment cînd penuria de capitaluri în S.U.A. îi face pe investitorii americani să plătească dobînzi cît de ridicate și cînd în interior industria franceză se plînge tocmai de lipsa de capitaluri. Vorbind despre o inversare a raporturilor, LE NOUVEL OBSERVATEUR scrie că: „săraca Europă" „a devenit o exportatoare netă de capitaluri spre S.U.A. În 15 ani investițiile sale în S.U.A. s-au triplat. Ele reprezintă în prezent o valoare de 18 miliarde de dolari, din care 12 reprezintă investiții de portofoliu (adică cumpărări efectuate la bursa din New York)".

De aici se poate evident deduce că penuria de capitaluri este cu totul relativă și că întortochiate sînt numai drumurile pe care le iau acestea. Și lira continuă să sufere de pe urma variațiilor în domeniul capitalului speculativ internațional. După cum o dovedește tendința în domeniul ratei dobînzii, scria FINANCIAL TIMES, „pe piața eurodolarilor [5]) New York-ul continuă să exercite o puternică atracție a disponibilităților de bani ce intră pe cărările traficului internațional". Și mai departe: „Negociatorii la Londra arată că filialele băncilor americane la Londra sînt gata oricînd a primi, pe toate liniile, ce li se oferă; în mod inevitabil aceasta face ca să fie încă mai dificil de a împiedica ca banii aflători în prezent la Londra să nu se scurgă pe piața eurodolarilor și nu mai puțin dificil de a atrage fonduri suplimentare, pe termen scurt, la Londra". Referindu-se la proporțiile acaparării capitalurilor străine de către S.U.A. ziarul numește operațiunea: „o puncțiune masivă".

Presiunea de pe piața financiară internațională a crescut și din cauza înfriguratelor căutări de capitaluri, la orice preț, de către R.F.G. Dacă aceasta ar fi putut continua să împrumute în chip masiv, ca mai înainte, pe piața S.U.A., efectul asupra ratei dobînzii ar fi fost evident mult mai mic.

Menționînd locul pe care-l ocupă Statele Unite în escalada dobînzilor, FINANCIAL TIMES scrie că puterea acestora de a complica viața financiară a altor țări este atît de imensă încît „ar trebui să putem spera că ele nu vor deține acest loc pentru multă vreme".

Manipularea scontului pe piața financiară internațională

O cale care ocolește profiturile, nu însă și veniturile oamenilor muncii

Care sînt în prezent perspectivele pe fronturile de război ale dobînzilor? Mulți oameni dt afaceri, în toate țările capitaliste, reclamă un armistițiu al dobînzilor, o relaxare și ieftinire a creditului, atrăgînd atenția asupra pericolelor recesiunii ce pîndesc economia dacă industriașii nu-și vor putea relua investițiile. Fenomenul pe care economiștii burghezi îl numesc „recesiune" a trecut însă mai de mult pragul în Anglia. În R.F.G. se consideră că nu e departe. Nu stau mai bine Olanda, Belgia. Recesiunea este temută și în S.U.A., ca o iminență a anului 1967. În Anglia se așteaptă să fie luate măsuri corespunzătoare în Statele Unite pentru a putea hotărî la rîndul ei o reducere în rata dobînzii. Și celelalte țări ale Europei de Vest sînt ațintite cu ochii asupra mișcărilor din S.U.A. Dar acolo nu se petrece nimic care să îndreptățească așteptările. „Nu este clar, scria la 12 noiembrie FINANCIAL TIMES, dacă S.U.A. au găsit un răspuns la problemele balanței lor de plăți...".

Față de presiunea exercitată de întreprinzătorii americani și de unii teoreticieni liberali, în direcția liberalizării creditului, Banca Federală a Rezervelor și alte instituții financiare americane centrale anunțaseră de fapt spre sfîrșitul lui septembrie o reducere a ratei scontului la bănci; dar măsura era limitată doar la unele sectoare. Există în S.U.A. o lege a controlului asupra ratei dobînzilor, votată de Congres, pe care guvernul o poate folosi după nevoie. În ea, ca și în multe altele din măsurile de politică economică ale S.U.A., par să se reflecte ideile lui Keynes care recomandă statului manipularea ratei scontului pentru a domina conjuncturile de inflație. Teoriile liberale azi în S.U.A. au foarte puțină trecere; ca și în celelalte țări capitaliste de altfel.

Se știe că adepții teoriilor economice neoliberale pun accentul pe importanța scontului ca mecanism spontan pentru o distribuire corespunzătoare a capitalurilor. „Dobînda, scrie de pildă Wilhelm Roepke, unul dintre cunoscuții reprezentanți ai curentului neoliberalist [6]) funcționează ca un mecanism ce asigură o alocare rațională a cantităților de capital în mod normal limitate". Roepke susține că statul, sau agențiile sale, s-ar afla în fața unei grele alegeri dacă ar trebui să hotărască despre întrebuințarea cu folos a capitalurilor într-o ramură sau alta a industriei, dată fiind multitudinea solicitărilor ce i s-ar adresa. Folosul, pretinde el, este comensurabil și comparabil numai în termeni monetari. Dar această măsură monetară o constituie tocmai aceea care, pe calea formării nestînjenite a dobînzii, poate îndruma disponibilitățile de capital. „Numai formarea liberă a dobînzii, conjugată cu libera formare a prețurilor în domeniul celorlalți factori ai producției, este aceea care ne poate asigura un grad rezonabil de informații de nădejde" [7]).

Intervenția statului influențează într-o anumită măsură conjunctura. Măsurile sale nu merg în mod obligatoriu împotriva intereselor monopolurilor particulare. Prin politica sa de credit statul poate favoriza investițiile în întreprinderile etatizate, dar prin comenzile sale, atît într-un sector cît și într-altul — mai ales în cele de caracter militar — stimulează și investițiile întreprinderilor private. Înființînd ramuri noi în economie, statul finanțează investiții costisitoare în întreprinderi a căror rentabilitate nu e sigură de la început și creează baze pentru dezvoltarea unor noi industrii particulare. Prin politica prețurilor și a tarifelor, redistribuirea venitului național se face tot în favoarea monopolurilor. Acestea sînt de asemenea interesate în toate măsurile „anticriză" pe care le ia statul.

De curînd, cunoscutul economist Galbraith, într-o conferință în care se ocupa de problema planificării, spunea: „Chiar și în țări ca S.U.A., unde credința în libera întreprindere reprezintă aproape o ramură a teologiei, statul joacă un rol tot mai mare în viața economică. El stabilizează cererea sau puterea de cumpărare globală; susține tehnologia costisitoare; îngrădește salariile și prețurile pentru a preveni inflația; furnizează forța de muncă cu pregătire tehnică și intelectuală de care are nevoie industria modernă și tot statul este acela care cumpără pînă la o cincime din tot ceea ce produce economia" [8]). Avem în această enumerare aproape un întreg rețetar keynesist, care neagă mecanismul spontan al economiei și cere intervenția corectoare a statului. Din nomenclatura rețetarului face parte și manipularea ratei scontului. În condițiile capitalismului monopolist de stat se produc mereu schimbări în formele și căile acumulării capitalului. În prezent, atît sursele interne, cît și cele externe de finanțare a investițiilor întreprinderilor, după cum s-a văzut, sînt puternic influențate de manipularea scontului pe piața financiară internă a țărilor capitaliste, ca și pe cea internațională, cu scopul de a se domina conjunctura inflaționistă și a se asigura în același timp reproducția în folosul monopolurilor. Dar ea exacerbează contradicțiile interimperialiste. Economiștii americani nu consideră în general probabil să fie redusă rata scontului, cîtă vreme administrația nu și-a elaborat strategia economică pe 1967 de la care oameni de afaceri speră mutarea accentului pe resursele bugetare, adică pe impozite.

Majoritatea observatorilor în Occident apreciază că dată fiind cererea de credite care continuă să fie mare, rata dobînzilor are șanse să rămînă ridicată încă multă vreme. Partizanii politicii bugetare, apreciază că poate doar în chip treptat, lent și numai pe măsura urcării impozitelor în 1967, rata scontului ar putea fi influențată să coboare. Deocamdată tendințele ca „încetinirea" să se transforme în „stagnare" și „recesiune" continuă. În căutarea unor soluții care să poată asigura continuarea expansiunii economice fără gripări în aparatul de producție și fără inflație, economia capitalistă nu află ca de obicei altă cale decît aceea care ocolește întotdeauna profiturile, nu însă și salariile și veniturile oamenilor muncii.

Dinu HERVIAN

---

[1]) Capitalul, vol. III, partea I-a. Ediția 1953.
[2]) Capitalul, vol. III, partea a II-a, Ediția 1955.
[3]) Capitalul, vol. III, partea a II-a, pag. 494, Ediția 1953.
[4]) U. S. NEWS & WORLD REPORT, 24.X.1966.
5) Depozite de dolari achiziționate de străini și redepozitate la bănci din afara S.U.A., în principal în Europa. Centrul de negociere a eurodolarilor este Londra, unde bancherii comerciali împrumută acești dolari băncilor locale, străine ori comercianților
6) Economics of the free Society — Ed. Henry Regnery, Chicago 1963.
7) Ibidem.
8) FINANCIAL TIMES 14.XI.1966.

LATURA ISTORICO-TEORETICĂ ÎN CURSUL DE ECONOMIE POLITICĂ

PERFECȚIONAREA cursului de economie politică predat în învățămîntul superior tehnic constituie, fără îndoială, în lumina sarcinilor actuale ale activității instructiv-educative o acțiune de mare însemnătate. De aceea cuprinderea unor aspecte istorico-teoretice în structura cursului de economie politică de care vorbea conf. univ. dr. N. Ivanciu (în nr. 43 din 28 octombrie 1966 al revistei „Viața economică"), ca și propunerile făcute în acest scop, apar ca deosebit de utile și oportune.

Forma cea mai adecvată pentru realizarea acestei cerințe în învățămîntul superior tehnic, ținînd cont de posibilitățile reale, considerăm că este tratarea laturii istorico-teoretice pe parcursul întregului curs de economie politică, la temele potrivite, cu condiția unei integrări organice în ansamblul problematicii cursului.

● CÎTEVA PRINCIPII

DACĂ alegerea formei în care să se facă tratarea laturii istorico-teoretice nu întîmpină prea mari greutăți, stabilirea și delimitarea strictă a aspectelor de istorie a gîndirii economice care trebuie incluse și îmbinate organic într-un curs de economie politică în două semestre (60 de ore) sînt mai dificile.

Considerăm că trebuie să se aibă în vedere cîteva cerințe de bază.

1. **Trebuie pusă în lumină contribuția gîndirii economice premarxiste la constituirea economiei politice ca știință, concomitent cu relevarea saltului calitativ înfăptuit de învățătura economică marxistă.** Dar aici, am adăuga noi la cele expuse în articolul citat, este necesar să fie luate în considerație pe lîngă ideile înaintate ale fiziocraților și ale lui Adam Smith și David Ricardo, și contribuția gîndirii economice românești. În această privință ar putea fi semnalate cîteva aspecte importante: faptul că Nicolae Bălcescu, analizînd procesele economice din România, a intuit plusvaloarea ca și gînditorii menționați de Marx în „Teorii asupra plusvalorii"; de asemenea, că Marx a folosit în primul volum din „Capitalul", în mod indirect (prin intermediul unei lucrări a lui E. Regnault) analiza făcută de N. Bălcescu supramuncii existente în Moldova și Țara Românească în perioada Regulamentului organic ș.a.m.d.

2. **Cursul trebuie să caracterizeze procesul dezvoltării economiei politice marxiste în liniile lui principale.** Avem în vedere aici dezvoltarea economiei politice marxiste de către V. I. Lenin, ca și dezvoltarea ulterioară a economiei politice marxiste de către partidele comuniste și muncitorești. Un loc însemnat să se acorde aplicării creatoare de către P.C.R. a teoriei economice la condițiile concrete din țara noastră, în vederea edificării societății socialiste, a studierii proceselor social-economice din istoria multiseculară a poporului nostru etc.

3. **În curs trebuie integrate organic momentele cele mai importante ale luptei ideologice legate de constituirea și dezvoltarea economiei politice marxiste.** În acest scop, putem reține **anumite aspecte** mai importante, dintre care mai semnificative ne apar: critica făcută de Marx și Engels teoriilor neștiințifice, ale economiștilor burghezi sau mic-burghezi — J. B. Say, T. R. Malthus, P. J. Proudhon, F. Lassalle și alții (cu care prilej nu trebuie neglijată combaterea unora dintre aceste teorii de către anumiți gînditori români), lupta lui V. I. Lenin împotriva teoriilor burgheze și reformiste, privind imperialismul (J. A. Hobson, R. Hilferding, Karl Kautsky).

Un ultim aspect care trebuie avut în vedere este abordarea de pe pozițiile marxism-leninismului a teoriilor actuale (teoriile burgheze, monopoliste cu privire la evoluția capitalismului contemporan și a economiei mondiale — keynesismul și teoriile „creșterii economice", teoriile burgheze și reformiste cu privire la natura și esența capitalismului monopolist de stat, cele neocolonialiste, precum și teoriile burgheze despre socialism etc.).

Bineînțeles că latura istorico-teoretică trebuie să se condenseze în cea logică, să fie un element constitutiv al acesteia din urmă.

● ABORDARE CONCRETĂ

PENTRU a oferi un caracter mai concret dezbaterii privitoare la tratarea elementelor de istoria gîndirii economice în cadrul predării economiei politice, în cele ce urmează vom căuta să exemplificăm principiile enunțate, la unele teme din curs.

În condițiile unei restructurări a paragrafelor 1—3 din programă, o serie de aspecte istorico-teoretice ar putea fi abordate chiar în **lecția introductivă,** care se ocupă de **obiectul și metoda economiei politice.**

Aici este locul, după cum indică și programa de altfel, să se facă o privire generală asupra revoluției săvîrșite de Marx și Engels în știința economică, precum și asupra dezvoltării economiei politice marxiste și nu considerăm că este necesar un paragraf special după lecția despre reproducția capitalului social așa cum preconiza tovarășul T. Ionescu (vezi nr. 47 al revistei). Încă la începutul acestei lecții, s-ar putea oferi cîteva date istorice asupra studierii economiei politice în învățămîntul superior din țara noastră (pornindu-se din 1843, eventual cu deschiderea cursului lui Ion Ghica la „Academia Mihăileană"). S-ar putea face și o foarte succintă privire asupra definirii obiectului economiei politice pînă la Marx, cu care prilej ar putea fi cuprinse și vederile gînditorilor Ion Ghica, D. P. Marțian etc. În același timp, ar urma să fie supuse criticii definirea burgheză contemporană a obiectului economiei politice, să se fixeze teoretic și istoric locul economiei politice în clasificarea științelor. Pe lîngă explicarea concepției marxist-leniniste cu privire la orînduirile social-economice, se poate introduce aici și critica teoriilor lui W. W. Rostow, J. Fourastié etc. cu privire la periodizarea dezvoltării societății, teorii care în structura actuală a cursului sînt neglijate.

Capitolul privind **producția de mărfuri, banii și legea valorii** oferă un bun prilej de a releva, în afară de concepția economiei politice clasice burgheze asupra valorii, și contribuția gîndirii economice românești în acest domeniu, reprezentată de Ion Ghica, și eventual elogiul pe care îl aduc muncii Nicolae Bălcescu, Ion Ionescu de la Brad, Mihail Eminescu ș.a. Paragraful referitor la bani ar căpăta un colorit mai viu dacă ar include cîteva referiri la mercantilism, prinzîndu-se și aspecte ale manifestării ideologice mercantiliste și în țara noastră (D. Cantemir), sau de critică a acestui curent (N. Șuțu, I. Ghica, D. Pop Marțian și alții).

La tema **Capital și plusvaloare ; mecanismul exploatării capitaliste** ar putea fi tratate, în afara teoriilor prevăzute de programă, și lupta de idei din România privind caracterul și perspectivele economiei românești, subliniindu-se aportul gînditorilor înaintați care au susținut industrializarea țării (M. Kogălniceanu, D. P. Marțian, I. Ghica, P. S. Aurelian, A. D. Xenopol etc.). S-ar putea face, de asemenea, referiri la teoriile burgheze privind geneza capitalismului, luîndu-se poziție critică în special față de teoria lui Werner Sombart, care s-a bucurat de circulație și printre economiștii români. Aci va trebui să întreprindem, în orice caz, combaterea teoriilor burgheze și reformiste cu privire la „posibilitatea" lichidării exploatării omului de către om în condițiile menținerii capitalismului.

ÎN ceea ce privește critica teoriilor malthusiene și neomalthusiene din tema privind **acumularea capitalului**, trebuie să avem în vedere combaterea lor de către gînditorii români progresiști Gh. Bariț, Iuliu Baraș, dr. Ștefan Stîncă. Pe de altă parte, trebuie menționat că pînă în prezent s-a acordat prea mult spațiu combaterii teoriei lui Malthus, așa cum ea a fost formulată de acesta, în dauna analizei critice a teoriilor contemporane cu privire la populație ; în viitor asemenea situație va trebui în mod obligatoriu corectată.

Numeroase elemente istorico-teoretice sînt susceptibile a fi analizate critic la tema **împărțirea plusvalorii între diferitele categorii de exploatatori.** Printre acestea, menționăm cu titlu de exemplu, teoria celor trei „factori ai producției", elaborată de J. B. Say, oglindirea deformată a legii tendinței de scădere a profitului (de la J. St. Mill la stagnaționiștii moderni — A. Hansen, P. Sweezy și B. Higgins), diferitele forme de manifestare a plusvalorii în optica reprezentanților economiei politice clasice burgheze etc. Cu prilejul analizei critice a teoriei „trainiciei" micii gospodării țărănești se pot expune desigur aprecierile, de pe poziții diferențiate de clasă, ale lui C. Dobrogeanu-Gherea, V. Madgearu, Gr. Mladenatz. Legat de concluziile social-politice ale acestei teme, ar trebui întreprinsă critica teoriei „armoniei sociale" în capitalism, în variantele ei mai noi.

În tratarea temei privind **reproducția capitalului și crizele economice de supraproducție,** este necesar după părerea noastră, să nu ne rezumăm la combaterea teoriei lui Keynes, ci să facem o prezentare sintetică și critică a teoriilor numeroșilor economiști din țările capitaliste care s-au ocupat de aceste probleme (A. Aftalion, J. Akerman, C. Clark, G. Haberler, R. F. Harrod, N. Kaldor, A. Pigou, J. Schumpeter etc.).

ÎN cele șase teme care analizează economia capitalistă în stadiul său imperialist se cer a fi analizate și combătute concepțiile burgheze actuale despre monopol și unele teorii burgheze privind natura capitalismului monopolist (teoria „capitalismului organizat", teoria „capitalismului popular" etc.).

De asemenea, nu putem pierde din vedere unele teorii burgheze și reformiste despre capitalismul monopolist de stat, în special pe cele care denaturează esența acestuia.

O atenție aparte trebuie acordată teoriei leniniste despre „supramonopol", legată de analiza fenomenului actual al „integrării" vest-europene ; concomitent, trebuie dată critica teoriilor burgheze cu privire la esența „integrării" și efectele ei social-economice și politice. Aici își mai găsesc locul critica și analiza critică a teoriilor creșterii economice.

ÎN ceea ce privește cursul de economie politică a socialismului, acesta trebuie să scoată în evidență contribuția P.C.R. la dezvoltarea economiei politice marxiste, expunerea mai largă și mai complexă, argumentată a conținutului politicii economice a partidului și statului nostru.

Critica teoriilor neștiințifice cu privire la diferite fenomene și procese ale economiei socialiste trebuie, de asemenea, să ne preocupe în măsură mai mare. Vom încerca, în continuare, să exemplificăm acest deziderat. De pildă, la tema privind **formarea economiei socialiste : rolul economic al statului socialist,** ar trebui întreprinsă o critică a teoriilor burgheze care neagă necesitatea legică a trecerii de la capitalism la socialism, ca și a teoriilor burgheze despre natura intervenției statului socialist în economie. Tema avînd ca obiect **munca socială și scopul producției** ar putea cuprinde combaterea teoriilor burgheze și reformiste despre așa-zisa „convergență" dintre capitalism și socialism, în ce privește scopul producției. Atunci cînd tratăm problemele **produsului muncii și forma lui social economică ; legea valorii,** ca și **sistemul prețurilor și funcțiile lui** am putea face o prezentare critică a teoriilor burgheze privind formele valorice în socialism, (este vorba de teorii mai vechi ca acelea ale lui **A. C. Pigou și F. A. Hayek,** sau relativ mai noi — ale lui **J. Schumpeter** și **J. Robinson**).

În abordarea temei privind **dezvoltarea planică, proporțională a economiei naționale** trebuie să se explice pe larg planificarea ca atribut esențial al suveranității și să se demonstreze caracterul neștiințific al teoriilor și tezelor care contravin acesteia.

★

TIMPUL afectat predării cursului de economie politică nu face posibilă includerea pe larg a tuturor aspectelor istorico-teoretice propuse mai sus. Întrucît, în situația actuală, este greu de cuprins în mod detaliat chiar întreaga problematică a programei, apare necesară în primul rînd o îmbunătățire a acesteia, îndeosebi în sensul luării în considerare în mai mare măsură a faptului că studenții și-au însușit deja din liceu o serie de cunoștințe. Pentru atingerea obiectivelor urmărite, considerăm că ar fi util să se pună la dispoziția studenților unele materiale tipărite, ajutătoare. În acest scop, propunem să se editeze **o crestomație de texte din gîndirea economică românească și universală** (menționăm că în țara noastră, în trecut, s-au editat unele lucrări similare), precum și culegeri de studii și articole marxiste privind gîndirea economică românească și universală, axate pe problematica cursului de economie politică. Necesitatea unor astfel de materiale ajutătoare se impune și din considerente legate de tratarea mai la obiect și cu argumente mai convingătoare a unor aspecte istorico-teoretice. S-ar putea astfel evita unele elemente de schematism, combaterea declarativă și predominarea elementelor de ordin intențional asupra celor de ordin logico-critic care se mai manifestă în acest domeniu.

Cele arătate mai sus sînt susceptibile desigur de completări. De aceea, participarea și a altor cadre didactice la dezbaterea raportului dintre economia politică și istoria gîndirii economice, în vederea îmbunătățirii cursului de economie politică predat în învățămîntul superior, nu poate fi decît binevenită.

conf. univ. dr. I. GRĂDIȘTEANU
asistent Virgil IONESCU
Catedra de economie politică
Institutul politehnic „Gh. Gheorghiu-Dej"–București

ÎN VITRINA LIBRĂRIILOR

● Lucrarea inginerului V. Banciu NORMAREA TEHNICĂ A MUNCII ÎN INDUSTRIA MINIERĂ (Edit. Tehnică, 1966, 287 pag.), cuprinde o sinteză a principalelor procedee de lucru în normarea muncii, cu adaptarea lor la specificul industriei miniere, ca și a metodelor de normare care au evoluat în ultimul timp în această ramură. Totodată, practica de normare existentă este îmbogățită prin expunerea unor procedee noi, îndeosebi în domeniul analizei consumului de timp și al calculării normelor.

● Culegerea ORGANIZAREA PRODUCȚIEI ÎN COOPERATIVELE AGRICOLE (Edit. Politică, 1966, 280 pag.), alcătuită sub conducerea unui colegiu de redacție format din Gh. Moldovan, S. Hartia, I. Herțeg, a fost întocmită pe baza programei cercurilor de organizarea producției în cooperativele agricole.

Cele opt teme ale lucrării tratează despre : dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii ; mecanizarea complexă, chimizarea și extinderea irigațiilor ; creșterea producției de cereale și dezvoltarea sectorului zootehnic ; întărirea economică-organizatorică a cooperativelor agricole de producție ; conducerea producției și a treburilor obștești ; organizarea și retribuirea muncii ; cointeresarea materială a cooperatorilor în creșterea producției agricole ; repartizarea producției agricole.

● Lucrarea INTRODUCERE ÎN PSIHOLOGIA SOCIALĂ de M. Ralea și Traian Herseni (Editura Științifică, 1966, 381 pag.) demonstrează, pe baza unei analize istorice și epistemologice, existența psihologiei sociale ca știință de colaborare între psihologie și sociologie.

După înfățișarea bazelor marxiste ale psihologiei sociale și analiza critică a psihologiei sociale idealiste (îndeosebi sociopsihologia și psihosociologia) lucrarea tratează problemele de bază ale psihologiei sociale și anume : psihologia relațiilor interpersonale, a colectivităților, a culturii. Ultimul capitol expune elemente ale psihologiei sociale în țara noastră, tradițiile și perspectivele ei de dezvoltare.

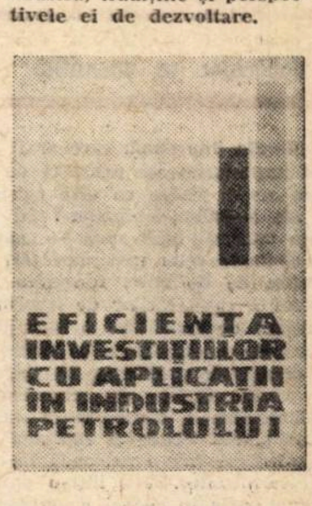

● Ing. T. Hănciulescu analizează în lucrarea sa (Editura tehnică, 1966, 354 pag.), indicatorii de eficacitate economică (creșterea venitului național pe leul investit, influența investițiilor asupra creșterii producției, termenul de recuperare a investițiilor, cursul de revenire a leului valută, beneficiul) și factorii care contribuie la creșterea eficienței investițiilor în industria petrolului. Unii dintre indicatori, arată autorul, pot fi folosiți la compararea investițiilor diferitelor ramuri industriale (de exemplu, efectul investițiilor asupra venitului național sau asupra creșterii volumului producției) ; alții pot fi folosiți și ca normative în interiorul ramurii.

Efectuîndu-se unele calcule de eficiență, în lucrare se aplică și programarea liniară la repartizarea optimă a fondurilor de investiții.

CURIER

■ De regulă, compartimentele de aprovizionare-depozitare dispun de importante posibilităţi de influenţare a rentabiltăţii întregii întreprinderi. De aici rezultă şi numeroasele studii efectuate pe astfel de teme. Eduard Stürm atrage atenţia – în articolul său intitulat **Bestimmung der optimalen Bestellmenge** (Determinarea mărimii optime a comenzii) şi publicat în nr. 8/1966 al revistei elveţiene INDUSTRIELLE ORGANISATION – asupra unei probleme care, după părerea lui, a fost pînă în prezent neglijată cu ocazia diferitelor calcule de optimizare şi anume: reducerea stocurilor presupune micşorarea volumului comenzilor de aprovizionare, dar aceasta antrenează, în ultimă instanţă, o frecvenţă mai mare a comenzilor dintr-un an şi, o dată cu aceasta, creşterea cheltuielilor de achiziţionare, ceea ce modifică oarecum criteriile de optimalizare. Autorul arată că o parte din această creştere se compensează prin reducerea cheltuielilor de depozitare, dar din experienţa lui rezultă că de la un anumit număr de comenzi această compensare începe să dispară, cheltuielile totale majorîndu-se vertiginos. El reuşeşte să stabilească o funcţie matematică a variaţiei acestor cheltuieli şi recomandă să se ţină seama de ea ori de cîte ori se efectuează calcule de determinare a stocului optim sau a lotului optim de aprovizionare.

■ În lucrarea lui Theodor Harder **Elementare mathematische Modelle in der Markt- und Meinungsforschung** (Modele matematice elementare pentru studiul pieţei şi al opiniei), edit. R. Aldenbourg, München – Viena, 1966, 190 pag., se tratează, printre altele, problema metodologiei alegerii celei mai eficiente forme de publicitate. Autorul propune determinarea **razei de acţiune** a diferiţilor „purtători" de reclamă, prin care el înţelege tot felul de mijloace de largă difuzare cum ar fi ziare, reviste, radio, televiziune etc., în paginile, respectiv programele, cărora pot fi inserate anunţuri. Determinarea razei de acţiune se face pe medii de persoane interesate (de exemplu gospodine pentru produse alimentare) cu ajutorul calculului probabilistic, iar datele obţinute se compară cu costurile necesitate de anunţul respectiv. Prin această comparaţie autorul reuşeşte să obţină criterii cu privire la cel mai indicat „purtător" pentru o anumită reclamă, sau ora la care transmisia ar putea să se bucure de cea mai mare receptivitate.

■ În editura **Ekonomika** a apărut cartea **Ekonomiceskaia effectivnosti universalizaţii selskohozeaistvennîh maşin** (Eficacitatea economică a universalizării maşinilor agricole), Moscova, 1966, 135 pag., de G. G. Kosacev. Autorul se ocupă, printre altele, de stabilirea preţului la maşinile universale. În cazul cînd o maşină universală nouă înlocuieşte o maşină universală de un tip mai vechi, iar gradul ei de „universalitate" este acelaşi (acest lucru are loc în cazul modernizării maşinilor), preţul noii maşini s-ar stabili corelat cu raportul de greutate dintre maşina nouă şi cea veche:

$$Pn = Pv. \frac{Gn + dn - dv}{Gv}$$

unde Pn şi Pv reprezintă preţul nou şi preţul vechi; Gn şi Gv: greutatea maşinii noi şi a celei vechi; dn şi dv: preţul pieselor suplimentare ce le are maşina nouă şi cea veche.

■ Un articol publicat în numărul pe octombrie 1966 al revistei **REFA Nachrichten** (revistă ce publică diferite materiale privind organizarea şi normarea muncii) ridică problema eficienţei activităţii normatorilor. Autorul, dr. ing. H. Maul constată că uneori timpul consumat pentru normarea proceselor de muncă nu îşi găseşte justificare. În vederea remedierii unor asemenea situaţii, el propune sistematizarea documentaţiei folosite de normatori sub forma unor fişiere bazate pe clasificarea zecimală, care să cuprindă cîte o fişă pentru fiecare element de timp. În acest fel, elaborarea aproape a oricărei noi norme de timp s-ar reduce la o justă utilizare a mai multor fişe cu timpi elementari.

■ Istoria „cantitativă" este definită de J. Marczewski, în **Introduction à l'histoire quantitative** (Introducere la istoria cantitativă), Genève, Librairie Droz, 1965, 185 pag., drept o metodă de istorie economică care constă în integrarea tuturor faptelor studiate într-un sistem de conturi interdependente. Trăsătura distinctivă fundamentală a istoriei cantitative constă, după autor, în aceea că concluziile la care ajunge sînt legate în mod continuu de ansamblul fenomenelor economice înscrise în modelul descriptiv. Se porneşte de la ideea că, un fenomen economic, oricît de mic, exercită, cu singura condiţie să fie cuprins în sistemul de conturi, o influenţă asupra tuturor agregatelor din care face parte.

■ În articolul **Évolution des dimensions et des structures de l'entreprise dans le monde contemporaine** (Evoluţia dimensiunilor şi structurilor întreprinderii în lumea contemporană), apărut în „Synopsis", 1966, 8, nr. 95, Roux Ambroise se referă la ceea ce el numeşte „dimensiunea critică" a întreprinderilor. O mare parte din criteriile care stau la baza dimensionării întreprinderilor şi care ar asigura activitatea practică a întreprinderii sînt, după autor, relative. Roux consideră însă că dimensiunea întreprinderii influenţează direct volumul mijloacelor de cercetare. Cheltuielile anuale de întreţinere a unui cercetător, împreună cu aparatajul şi mijloacele materiale necesare, ar fi în medie de 200 mii fr. Pentru a întreprinde în acelaşi timp studiul a 2–3 teme mari este necesară munca a 50 de cercetători, ceea ce ar însemna o cheltuială anuală de 10 milioane fr. De aci rezultă, după părerea lui Roux, că numai întreprinderile cu o cifră de afaceri anuală ce depăşeşte 250 milioane fr. ar putea asigura un atare volum de cheltuieli pentru cercetare.

PROBLEME ALE PLANIFICĂRII ÎN OCCIDENT

DIN lucrarea PLANUNG IN DER FREIEN MARKTWIRTSCHAFT (Planificarea în economia de piaţă). Hamburg — Berlin, R v. Dercker's Verlag, G. Schenck, 1964, 144 pag., conţinînd procesele verbale ale unei conferinţe internaţionale care a avut loc în R.F.G. cu participarea reprezentanţilor Angliei, Franţei, Germaniei occidentale, Italiei, Olandei, Suediei şi Elveţiei, rezultă că majoritatea celor prezenţi au ajuns la concluzia că în faza actuală planificarea în ţările occidentale este determinată de cerinţele dezvoltării tehnicii. În prezent, au arătat ei, doar 3—4% din noile proiecte tehnice se dovedesc reuşite, ceea ce înseamnă că finanţarea celorlalte 97% se face pe seama primelor; în aceste condiţii, întreprinzătorii particulari nu sînt în stare să dezvolte tehnica pe contul şi riscul lor. Toate acestea, s-a spus la conferinţă, cer un „nou stil" şi „alte sume". Pe de altă parte, vechile ţări industriale ar fi obligate să dezvolte ramuri noi (sistemele de dirijare, electronica, tehnica aviaţiei, energetica atomică), deoarece acestea ar reprezenta pentru ele „singura şansă" de a supravieţui în concurenţa cu ţările noi în dezvoltare care, datorită forţei de muncă mai ieftine, pot obţine rezultate mai bune la cheltuielile de producţie în ramurile vechi — cărbune, textile, oţel. Toate acestea impun dirijarea centralizată a economiei.

În discuţii s-au evidenţiat şi unele obstacole de netrecut care stau în calea planificării în ţările capitaliste. Este uşor să ceri planificarea, dar — a întrebat retoric la conferinţă reprezentantul Angliei — de unde să iei metodele eficiente, care să permită statului înfăptuirea măsurilor necesare fără călcarea „libertăţii subiecţilor economici"? La urma urmei — şi-a lămurit tot el gîndul —, întreprinzătorul îşi riscă „proprii săi bani", iar faptul că „modelul" pretinde investiţii mai mari nu găseşte răsunet în inima lui.

Este, întrucîtva, un fel orginal, dar desigur involuntar, de a exprima opoziţia dintre cerinţele actuale ale forţelor productive şi limitele proprietăţii private capitaliste.

MERCUR PRINTRE MUZE

SUB SEMNUL PROFITULUI

• „BEATLOMANIA" A LUAT SFÎRŞIT?

ADMIRATORII vestitei formaţii engleze de muzică uşoară „The Beatles" au trecut în ultimul timp prin mari emoţii. De la începutul toamnei numeroase ziare occidentale n-au încetat să publice informaţii şi ecouri, întîi mai sumare, apoi detailate, despre o apropiată destrămare a cvartetului. Reluînd această ştire, cunoscutul săptămînal londonez THE SUNDAY TIMES a dezvoltat-o într-un reportaj întins pe o pagină întreagă în care, făcînd apel la analize sociologice, muzicale şi financiare, ajungea la concluzia că „Beatlomania a luat sfîrşit". Zvonurile răspîndite de presă păreau să găsească o confirmare şi în faptul că unul din componenţii formaţiei a acceptat să joace de unul singur într-un film şi în acest scop — culmea trădării! — şi-a tăiat pletele.

Dar, oricît de celebri ar fi, Beatles-ii nu sînt totuşi de capul lor, deşi capul, acoperit de o abundentă podoabă capilară, reprezintă oarecum simbolul succesului lor. Concertele, discurile, filmele celor patru cîntăreţi reprezintă o afacere, o afacere de amploare, administrată de societatea Northern Songs Ltd.

Or, adunarea — ţinută la jumătatea lui noiembrie — a acţionarilor societăţii mai sus-numite a hotărît, pe baza analizei bilanţului că nu e cazul — încă — să fie lichidat cvartetul Beatles-ilor. Din cifrele prezentate acţionarilor rezultă că beneficiile pentru anul fiscal 1965—1966 au fost de 1 718 687,60 dolari din care a rămas, după plata impozitelor, o sumă netă de 987 716,80 dolari, ceea ce nu e de loc puţin mai ales dacă avem în vedere că onorariile voluminoase plătite Beatles-ilor au fost cuprinse în cheltuieli.

Beneficiile pe anul acesta au fost numai cu 20 000 dolari mai mici decît în anul precedent; ţinînd seama de inexorabilul proces de demodare al unei formaţii care s-a lansat în urmă cu patru ani ca exponentă a „ultimului strigăt" şi de faptul că Beatles-ii au trebuit să înfrunte o violentă campanie de boicotare în S.U.A. (despre care am scris acum cîteva luni), scăderea aceasta poate fi considerată ca absolut neglijabilă.

Aşa au judecat şi acţionarii (printre care, desigur, locul principal îl deţin chiar cei patru tineri artişti) care au hotărît ca afacerea Beatles să continue în forma actuală.

Pînă la noi ordine...

• PRESĂ ŞI FISC

DUPĂ cum relatează revista americană Time nu demult a avut loc la Washington o întîlnire între fostul şi actualul director al veniturilor interne din ministerul de finanţe. Discuţia s-a purtat asupra posibilităţilor de rezolvare favorabilă a unei cereri introduse de două grupuri financiare „Associated Business Publications" (Publicaţiile de afaceri, asociate) şi „National Tax Equality Association" (Asociaţia pentru egalitatea fiscală) şi prin care se solicită anularea scutirilor de impozite acordate unui număr de publicaţii „educative".

Despre ce este vorba? Pe baza unei legi mai vechi, publicaţiile care au un scop pur educativ şi nu urmăresc realizarea de beneficii, sînt scutite de impozite. Caracterul educativ este stabilit de o comisie a Ministerului de Finanţe, şi după cum se pare un larg trafic de influenţă se desfăşoară în legătură cu acordarea acestor scutiri. Dacă în 1950, 202 publicaţii beneficiau de statutul special, numărul acestora a crescut astăzi la peste 700, cuprinzînd publicaţii de tot felul, de la vestitul „National Geographic" şi pînă la „Knitted Outerwear Times" (o revistă despre confecţii din tricotaje). Majoritatea acestor publicaţii au început să publice tot mai masiv reclame, uneori la un tarif mai scăzut (lipsa de obligaţii fiscale le permite acest lucru). E uşor de înţeles nemulţumirea profundă a celorlalte publicaţii „needucative", care se văd astfel concurate serios. Acţiunea celor două asociaţii despre care aminteam la început ca şi indignarea manifestată de revista „Time" (proprietatea trustului Luce) se explică tocmai prin aceste motive.

Criticii sistemului actual arată astfel că, de pildă, revista scutită de impozite „Nation's Business" este avantajată faţă de concurentele ei „Business Week" şi „Fortune" (de asemenea proprietatea trustului Luce), că revista „Journal of the American Medical Association", de asemenea considerată drept „educativă", a realizat anul trecut un venit net de 10,5 milioane dolari din reclame, că pînă şi academicul „National Geographic" nu se jenează să practice un tarif mai redus de publicitate decît concurentele lui „Holiday" şi „Venture". Scutirea de impozite devine în acest fel o subvenţie deghizată, atribuită din banii contribuabililor unor publicaţii influente.

Grupurile care cer revizuirea actualului sistem de scutiri sînt puternice şi şi-au constituit un „lobby" foarte activ în Congresul S.U.A. Dar nici publicaţiile „educative" nu se lasă mai prejos. În consiliile lor de administraţie se găsesc multe persoane cu un cuvînt greu în sferele guvernamentale. Astfel, de pildă, din comitetul directorial al lui „National Geographic" fac parte, printre alţii, un Rockfeller şi Earl Warren, preşedintele Curţii Supreme a S.U.A.

Aşa că lupta se anunţă a fi pasionantă.

H. DONA

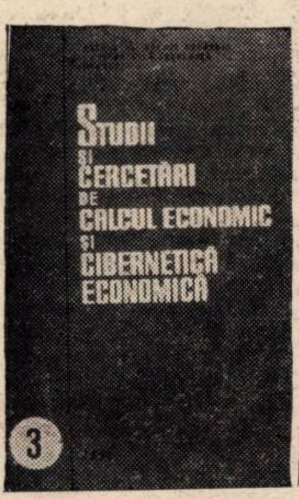

Al treilea număr al revistei STUDII ŞI CERCETĂRI DE CALCUL ECONOMIC ŞI CIBERNETICĂ ECONOMICĂ, ca şi numerele precedente îmbrăţişează o largă problematică ce se înscrie pe linia extinderii şi adîncirii studiilor de calcul economic şi cibernetică economică, a răspîndirii în cercuri tot mai largi de cercetători, cadre didactice, conducători şi lucrători din întreprinderi şi aparatul de stat, a unor noi metode matematice şi a tehnicii de calcul modern. Astfel, în studiul Analiza productivităţii muncii într-o întreprindere constructoare de maşini, autorul M. Alupoaiei, propune utilizarea unei formule dezvoltate în analiză şi în fundamentarea calculelor de plan privind productivitatea muncii. Această formulă permite scoaterea în evidenţă a influenţei fiecărui factor asupra productivităţii muncii realizate, şi, în consecinţă, depistarea cauzelor care conduc la depăşirea sau nerealizarea sarcinilor, ca şi a rezervelor interne ce pot fi mobilizate pentru întocmirea unui plan de muncă şi salarii temeinic fundamentat. Se iau în considerare următorii factori: utilizarea timpului de lucru pentru muncitorii de bază, gradul de realizare a normelor, gradul de extindere a muncii în acord şi a normelor de timp, structura sortimentelor, manopera indirectă pentru un leu producţie globală, gradul de utilizare a muncitorilor auxiliari.

Conf. univ. dr. I. Răvar şi F. Basch, în studiul Determinarea gradului de uzură a fondurilor fixe, stabilesc o serie de cerinţe cărora trebuie să le corespundă o metodă de calcul a gradului de uzură între care: să asigure o determinare unitară a gradului de uzură; să fie accesibilă; să poată fi aplicată în mod operativ; utilizarea ei să nu necesite întreruperea proceselor de producţie.

Examinînd în lumina acestor criterii diferitele metode de calcul a gradului de uzură, autorii subliniază că cea mai corespunzătoare este aceea care se bazează pe duratele de serviciu normate şi care constă în compararea duratei de serviciu consumată efectiv cu durata de serviciu normată, ultima fiind calculată şi înscrisă într-un catalog al duratelor de serviciu ale fondurilor fixe.

Remarcăm de asemenea judicioasa analiză şi soluţiile pentru folosirea maximă a utilajului tehnologic preconizate de ing. St. Bîrlea, V. Dumitru şi ing. T. Homoş în studiul Aplicaţii ale programării matematice la determinarea capacităţii tehnice şi de regim a secţiilor de prelucrări mecanice din întreprinderile constructoare de maşini.

Pornind de la importanţa calculelor privind determinarea capacităţii de producţie pentru fundamentarea planului de producţie, autorii demonstrează pe baza aplicării a trei modele matematice, rezultatele superioare ce se pot obţine în determinarea încărcării maxime a utilajului tehnologic într-o întreprindere constructoare de maşini în comparaţie cu soluţiile preconizate pe baza practicii actuale. Primul din cele trei modele recomandate se referă la calculul capacităţii tehnice maxime a utilajului, al doilea la fondul de regim de lucru al utilajului utilizat în trei schimburi, iar al treilea — la fondul de regim de lucru al utilajului folosit în două schimburi.

Pe linia studierii posibilităţilor de îmbunătăţire a sistemului informaţional în întreprinderi prin folosirea celor mai moderne metode şi mijloace mecanizate, C. Hotăran, dr. V. Puchiţă şi dr. A. Balint, în articolul Mecanizarea lucrărilor privind evidenţa producţiei finite şi a livrărilor, prezintă o soluţie pentru efectuarea cu ajutorul maşinilor de contabilizat cu taste a următoarelor lucrări: înregistrarea intrărilor zilnice a produselor finite în depozite; raportul zilnic de producţie; centralizarea zilnică şi cumulată a rapoartelor de producţie şi confruntarea lor cu planul; înregistrarea ieşirilor de produse finite; înregistrarea livrărilor de produse pe destinatari. Pentru concretizarea ideilor expuse, autorii dau şi o schemă de funcţionare automată a unei maşini de contabilizat, inclusiv indicaţii privind tehnica de executare a lucrărilor de calcul şi de contabilitate.

În numărul prezentat al revistei mai sînt publicate şi alte studii interesante despre folosirea optimă a investiţiilor, controlul statistic al calităţii mărfurilor, stadiul actual al cercetărilor privind măsurarea cererii populaţiei în unele ţări capitaliste etc.

UZINA „UNIREA" – CLUJ

Piața 1 Mai nr. 3–5

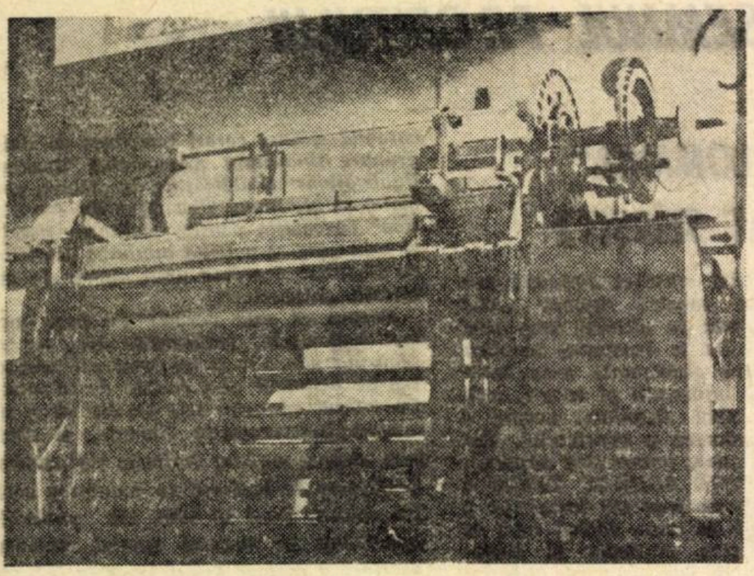

PRODUCE

● Războaie de țesut bumbac ● Războaie de țesut mătase

CEAHLĂU

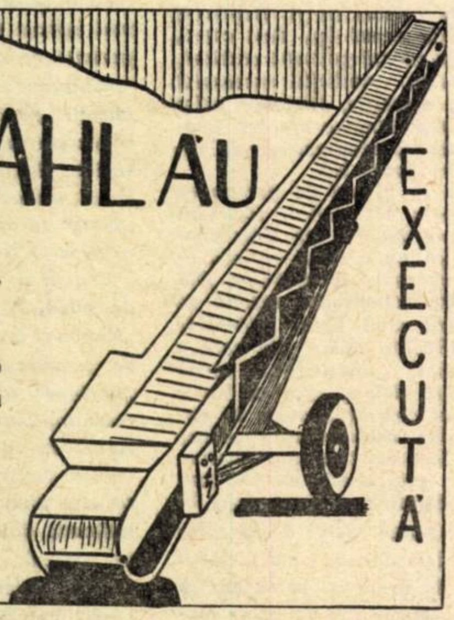

INTREPRINDERE MECANICĂ

str Aurel Vlaicu 34 – Telefon 1110 Piatra Neamț

CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Timplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnante
- Conducte irigație

FĂRĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

I.O.I.L. METAL-LEMN ORADEA

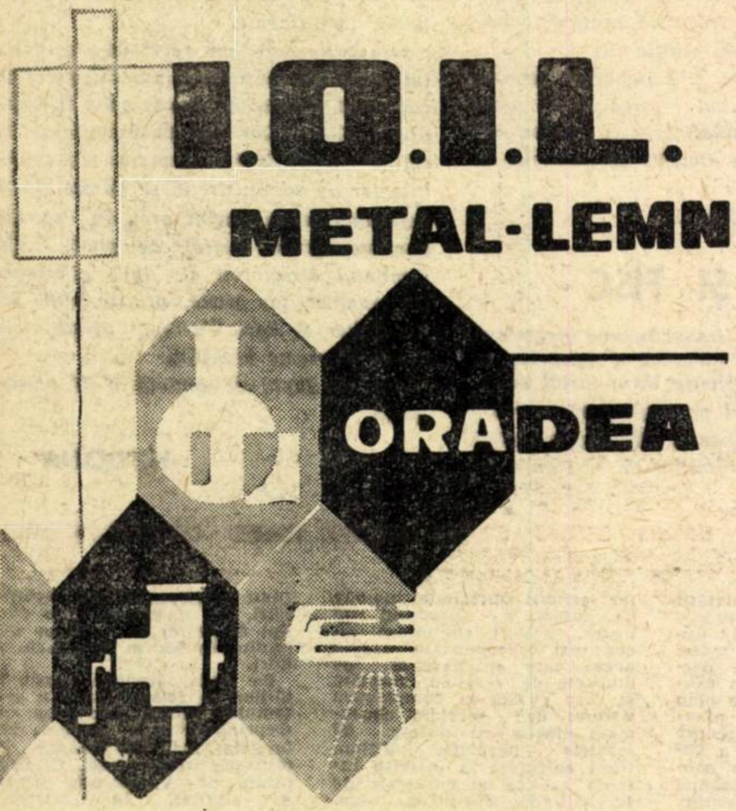

Piața Cetății nr. 18 produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

● Rulouri zugravi ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate în ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini de cusut și bicicletă de 50 și 100 g ● Chit pentru acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

● Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

● Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete

ARTICOLE DE UZ CASNIC

● Mașini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

COMBINATUL CHIMIC CRAIOVA

produce prin chimizarea complexă a gazului metan:

– îngrășăminte cu azot pentru agricultură:

azotat de amoniu, uree, ape amoniacale, amoniac lichid.

– Grupul produselor organice pentru industria de sinteză și a maselor plastice ca: acid acetic, butanol, acetat de vinil monomer, polivinil acetat-emulsie, alcool polivinilic.

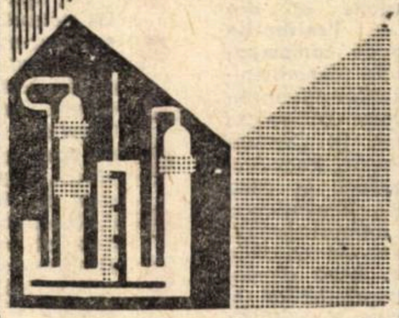

FABRICA DE CONFECȚII „BACĂUL"

produce:

● pijamale bărbătești într-o variată gamă de modele moderne în culori diferite.

● uniforme școlare.

Se găsesc de vînzare la toate magazinele de specialitate din țară.

FABRICA DE GEAMURI SCĂIENI, comuna Scăieni, (raionul și regiunea Ploiești)

Vinde unităților socialiste cherestea fag veche, lungimea de la 0,50–0,80 m, care se livrează pe bază de comenzi către C.A.P.-uri și alte unități cooperatiste, precum și către gospodăriile agricole de stat.

Pentru informații suplimentare, doritorii se vor adresa la telefon 11.832 – 11.833 – 11.834, serv. Aprovizionare al Fabricii de geamuri Scăieni, cu sediul în comuna Scăieni.

M.I.C. UZINA DE ANVELOPE VICTORIA

Florești, Raionul Cîmpina, Regiunea Ploiești, telefon 1.26.35, interurban 2 Cîmpina

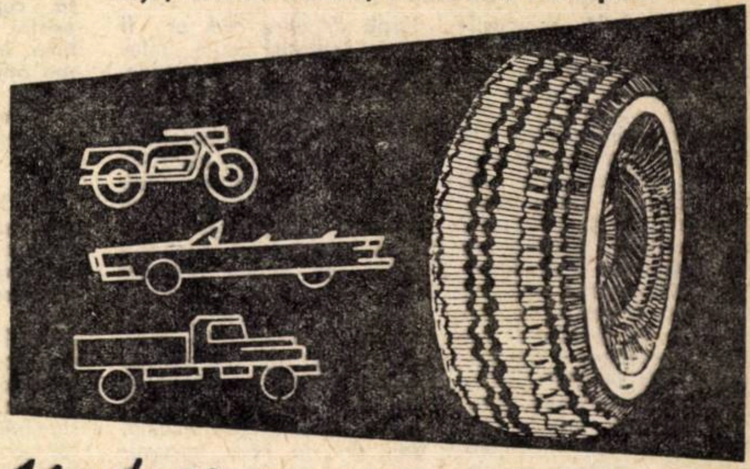

produce

ANVELOPE ȘI CAMERE DE AER

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

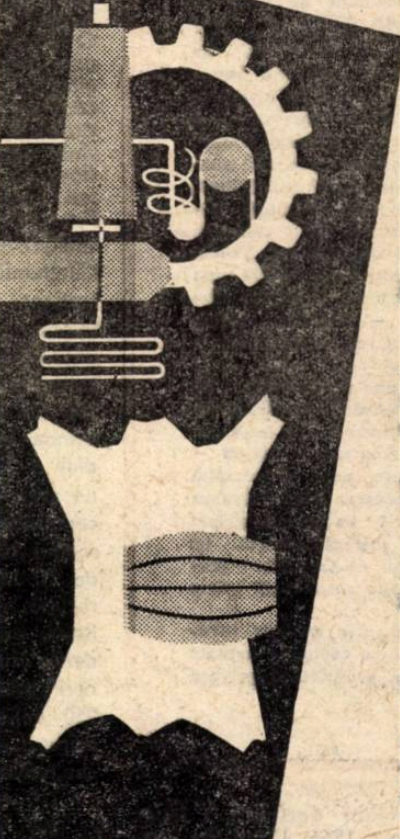

str. Tudor Vladimirescu nr. 12–14 telefon 1.47.30

Produce:

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:

- cuve pentru țesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat și vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- mașini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELĂRIE:

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

UZINA PROGRESUL BRĂILA

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE

● Reductor 1000 kW ● Rulou compresor R. 12 și R. 13 ● Excavatoare 0,3 m c ● Utilaj pentru rafinării ● Concasor 4 A și 6 A ● Concasor mobil pe pneuri ● Utilaj pentru fabrici de ciment ● Osii montate

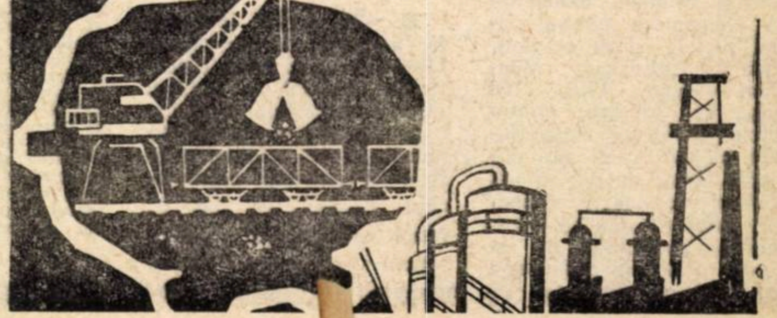

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ

Le Monde

EXPERȚII O.C.D.E. NU ÎNTREVĂD PERSPECTIVE FAVORABILE ECONOMIEI BELGIENE

Reluînd în mare analiza pe care o face un studiu al O.C.D.E., ziarul scrie:

„O.C.D.E. a dat publicității un studiu despre situația economică a Uniunii belgo-luxemburgheze în 1965 și despre principalele perspective ale acesteia pentru anul 1966. În timp ce în perioada 1960—1964 economia belgiană a cunoscut o fază de conjunctură ridicată (o creștere a produsului național brut de 5% pe an), această tendință s-a inversat de la începutul anului 1965 (cînd s-a înregistrat o creștere a produsului național brut de 3,3% pe an); creșterea **cererii** și a **producției** s-a încetinit simțitor, drept urmare a efectului combinat al politicii guvernamentale restrictive din anul 1964 și al factorilor spontani ai evoluției economice.

Dezvoltarea **investițiilor** a fost frînată (în volum plus 1,8% în 1965, în comparație cu plus 12,5% în 1964) ca și **consumul privat** (plus 3,4% în 1965 față de 4,1% în 1964).

În pofida acestei pierderi de viteză a conjuncturii, **prețurile** bunurilor de consum — în special acelea la produsele alimentare — au continuat să urce (plus 4,1% în decembrie 1965 față de decembrie 1964, adică o creștere egală cu aceea din anul precedent); salariile au urcat și ele, acestea totuși mai încet decît în 1964).

În ce privește **finanțele publice**, exercițiul 1965 urma să se încheie cu un deficit de 7,5 miliarde franci belgieni, față de un excedent de 3 miliarde în 1964; **creditele** contractate de sectorul privat au crescut cu 16,4 miliarde franci belgieni (plus 14,4%) față de 11,8 miliarde (plus 11,7%) în 1964. **Această accelerare a extinderii creditului, care contrastează cu încetinirea dezvoltării economice, rămîne greu de înțeles în ansamblul său,** observă experții.

Singurul element de satisfacție îl oferă **balanța comercială**, deoarece exporturile continuă să crească, în timp ce importurile relevă o încetinire netă, așa cum este de altfel normal într-o conjunctură depresivă.

● O creștere a produsului național brut în 1966?

Analizînd apoi evoluția economiei în primele luni ale anului 1966 și perspectivele pentru întregul an, experții constată că **după dispariția factorilor accidentali care provocaseră scurta reînviorare de la finele anului 1965, tendințele caracterizînd anul 1965 vor continua să predomine.** Aceste tendințe par chiar să se agraveze: producția industrială nu este decît cu 1,5% peste nivelul primului semestru 1965, insuficiența cererii ducînd la o gravă subfolosire a capacității întreprinderilor iar numărul de șomeri s-a aflat în continuă creștere pînă în iulie...

Anul 1966, după anchete conjuncturale recente, nu ar urma să se caracterizeze printr-o reluare a dezvoltării. La baza acestei păreri stau fapte ca acelea că ritmul de sporire a investițiilor pe primul semestru al anului 1966 a fost cel mai scăzut de 7 ani încoace; singură cererea externă ar fi să furnizeze în viitor un stimulent pentru economie, dar perspectivele balanței comerciale sînt umbrite de nesiguranță deoarece încetinirea importurilor unor țări occidentale (îndeosebi ale Germaniei Federale) riscă să afecteze exporturile belgiene. În aceste condiții se consideră că în anul 1966 creșterea produsului național brut va fi de numai 2,5% — 3%.

Expansiunea creditului și creșterea prețurilor au putut să justifice recentele măsuri de frînare (blocarea prețu- **să aibă un caracter mai selectiv, favorizînd creditele** urcarea ratei scontului în iunie trecut); dar, spun experții, **politica respectivă din domeniul creditului ar trebui să aibă un caracter mai selectiv, favorizînd creditele pentru investiții.** Și ar fi de asemenea important ca **resursele eliberate datorită întoarcerii la un buget ordinar echilibrat — obiectiv pe care și l-au fixat autoritățile belgiene — să fie orientate în mare măsură spre finanțarea investițiilor productive.**

În ce privește economia luxemburgheză în anul 1965, ea se caracterizează prin tendințe analoge: o creștere redusă a produsului național brut (plus 1,5% față de plus 6,5% în 1964) și a consumului privat (plus 3% în 1965). Pentru anul 1966 datele nu sînt de fel mai încurajatoare: producția industrială a scăzut în primele luni ale anului 1966 (cu 4% sub media anului 1965)". **(6 decembrie 1966).**

NEW YORK Herald Tribune

CONSILIERII FINANCIARI AI S.U.A. BÎJBÎIE ÎN ÎNTUNERIC

„Guvernul dispune de o echipă excelentă de consilieri economici, dar aceștia nu dispun de datele cu privire la cheltuielile militare, de care au nevoie pentru a adopta deciziile.

Insuficiența informațiilor a început să fie resimțită atunci cînd președintele Johnson a inițiat trimiterea masivă de trupe în Vietnam, în vara anului trecut. Această insuficiență de informații a crescut cu fiecare lună.

Gardner Ackley, care este președinte al Consiliului Economic și principalul asistent al lui Johnson în problemele economice nu știe cît va cheltui administrația pentru războiul din Vietnam în lunile următoare.

Acest lucru nu este cunoscut nici ministrului Trezoreriei, Henry H. Fowler, principalul împuternicit al președintelui în probleme financiare. Directorul pentru buget, Charles L. Schultze nu este nici el informat. Datele nu îi sînt cunoscute nici președintelui Sistemului Federal de Rezerve, William McChesney Martin jr.

Dl. Ackley se află în fruntea unui consiliu din care fac parte trei oameni, consiliu care, după cît se presupune, are menirea să recomande politica economică care să fie aplicată de guvern și care să asigure o producție bazată pe folosirea maximă a forței de muncă și putere de cumpărare. El este acela care trebuie să prevină administrația în legătură cu apropierea unor perioade de boom sau de stagnare și să se pronunțe dacă a mări sau reduce impozitele poate fi o idee bună sau una rea.

Dl. Fowler este direct responsabil pentru programele fiscale ale administrației. El se ocupă de capitolul — venituri — din buget, în timp ce dl. Schultze se ocupă de capitolul — cheltuieli.

Puternicul Sistem Federal de Rezerve al d-lui Martin are în mîna sa destinele monedei naționale. El a încercat să prevină o inflație galopantă a prețurilor și a adoptat o politică de credit restrictivă care a urcat dobînda pînă la cel mai ridicat nivel din ultimii patruzeci de ani.

Manieratul dl. Ackley s-a aflat în încurcătură în mod public cu un an în urmă, în septembrie, după ce, crezîndu-l pe ministrul apărării, Robert S. McNamara a respins evaluările senatorului John Stennis (democrat, din Mississippi) care afirma că bugetul militar va crește brusc cu 10—14 miliarde dolari, socotindu-le a fi «rătăciri ale imaginației». Evaluările proprii ale Consiliului «nici măcar nu se apropie de mărimi de asemenea ordin» ne-a asigurat expertul Casei Albe.

● Lipsă de informații

Dar cheltuielile militare începuseră deja să crească rapid. Și de atunci ele au sporit cu mai mult decît cele 14 miliarde dolari, prevăzute de dl. Stennis.

Acei care lucrează la Sistemul Federal de Rezerve sînt convinși că Banca centrală ar fi adoptat, încă în toamna trecută, o politică mai restrictivă de credit, și nu ar fi așteptat pînă în decembrie, dacă ar fi dispus de informațiile dl. McNamara. Dl. Martin ceruse informații suplimentare, însă nu le primise...

În primăvara trecută cheltuielile militare au crescut mai rapid decît s-au așteptat principalii economiști ai guvernului. Ei au întrebat cu îngrijorare Pentagonul dacă puseul inflaționist va continua și în timpul verii. Li s-a răspuns că acesta nu va continua și că se anticipează o încetinire a cheltuielilor.

Dar aceasta nu s-a întîmplat. Cheltuielile militare au continuat să crească rapid, aproape de două ori mai repede în trimestrul iulie—septembrie, decît în cele trei luni premergătoare.

Președintele se pregătește acum să ceară Congresului să voteze în luna ianuarie noi alocații de miliarde dolari pentru apărare, însă nici unul din experții economici nu cunosc dimensiunile sporului pe care îl va cere dl. Johnson.

Într-una din conferințele sale de presă dinaintea alegerilor dl. McNamara a declarat că în anul viitor cheltuielile pentru Vietnam vor spori mai puțin rapid. Nu au fost făcute cunoscute încă cifrele oficiale totale, dar este sigur că ele vor fi primite cu mult scepticism atunci cînd vor fi prezentate". **(12—13 noiembrie).**

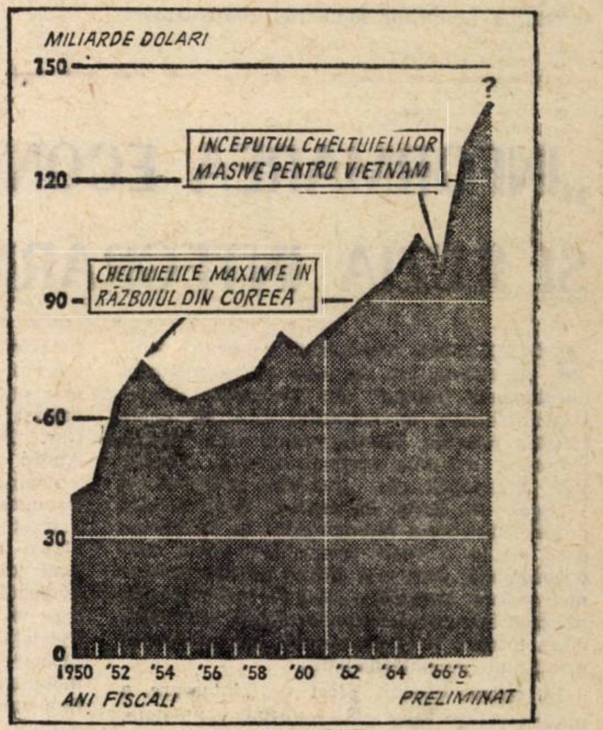

După „NEW YORK TIMES"

le commerce moderne

CUM SĂ FIE REZOLVATE PROBLEMELE DE MÎINE ALE COMERȚULUI

Centrul de studii comerciale din Paris a luat inițiativa, la începutul anului în curs, de a înființa pe lîngă el o societate care să se ocupe cu aplicarea practică a problemelor ce revin centrului și să colaboreze strîns cu sectorul de cercetare și studii generale al acestuia.

Spicuim mai jos cîteva idei interesante dintr-un interviu pe care revista Le Commerce Moderne *l-a luat recent conducătorului acestei societăți.*

„Întreprinderea comercială a viitorului va trebui să se sprijine din ce în ce mai mult pe o echipă de specialiști, economiști, sociologi, biologi, psihologi și ingineri, în necesitatea de a adînci cercetările în domeniul comercial, fără de care nu se mai poate concepe o gestiune rațională. Vechile idei sprijinite fie pe empirism, fie pe experiență, sînt perimate și periculoase. Un simplu exemplu este edificator. Unii comercianți cred că îmbulzeala este un factor de impulsionare a desfacerilor. Anchete foarte serios conduse au dovedit că pentru consumator magazinul ideal este o unitate destul de vastă, cu un sortiment bogat, cu vînzători liniștiți, cu ambianță calmă.

Pentru ca un magazin să-și mențină clientela nu este suficient să-și fi făcut numai un bun renume. El trebuie să se modernizeze într-una, să fie în pas cu vremea, clientela avînd nevoie de ceva mereu nou. Dorințele și gusturile clientelei trebuie permanent studiate.

Depozitarea și livrarea produselor alimentare ridică probleme foarte serioase. Un antrepozit central este uneori prea îndepărtat de toate unitățile de desfacere, în special în ceea ce privește produsele perisabile.

Folosirea mecanizării în înregistrarea vînzărilor, a mărcii produselor, a cheltuielilor de circulație, ridică o serie de probleme delicate. Rolul specialistului nu este de a hotărî în locul conducătorilor de întreprinderi, ci de a-i ajuta cu îndrumările necesare, așa încît, atunci cînd se pune problema luării unor decizii, ei să o facă în cunoștință de cauză.

● Conexiunile problemelor din domeniul comerțului

Trebuie abandonată ideea de a studia comerțul ca o știință autonomă în cadrul urban, ca o realitate în sine, avînd o finalitate proprie. În prezent, într-un interval scurt, se ridică orașe întregi, care altădată ar fi necesitat zeci de ani de dezvoltare. Arhitectul și urbanistul au căpătat un rol nou, acela de creatori de ansambluri urbane complete. În aceste ansambluri comerțul va avea locul său, dar acest loc nu poate fi studiat și prevăzut decît în ansamblul problemei și al tuturor implicațiilor ei. Munca cercetătorului din cabinetele de studii comerciale trebuie făcută cunoscută arhitecților și urbaniștilor deoarece informațiile lui sînt necesare în soluționarea sarcinii de a crea orașe noi.

Nu trebuie să se uite că activitatea comercială are un loc determinant în constituirea grupărilor de populație. În jurul său s-au format încă în antichitate comunele sau tîrgurile.

Cunoașterea nevoilor unei populații pe plan strict material este insuficientă. Determinarea acestor nevoi nu va fi decît o parte dintr-un studiu mult mai vast asupra comportării consumatorilor, a maselor. Motivările vor fi actuale și previzibile.

Trebuie să se evite tendința de a generaliza rezultatele unor studii, crezîndu-se că ele se pot transpune de la o populație la alta. Comportarea individului este condiționată de toate fenomenele înconjurătoare ale mediului în care el trăiește.

● Se impune o judicioasă apreciere a investițiilor

Studierea în toată complexitatea lor a fenomenelor comerciale este impusă și de valoarea considerabilă a investițiilor care se fac atît pentru finanțarea propriu-zisă a comerțului cît și pentru celelalte cheltuieli de infrastructură.

Este bine să se țină seama de faptul că nu toate realizările americane, oricît ar fi ele de importante și pline de învățăminte, se potrivesc cu realitățile europene. Orice transpunere pur și simplu a soluțiilor americane, fără adaptarea lor la caracteristica relațiilor europene, ar fi o greșeală. Chiar în interiorul aceleiași țări există specifice locale și regionale cărora nu li se poate da o rezolvare unitară. Un întreg context social, economic, cultural trebuie avut în vedere.

Cercetătorul și tehnicianul trebuie să aibă un spirit concret, să evite dogmatismul. Problemele nu sînt mari sau mici, ci adevărate sau false. Rezultatele studiilor care se fac trebuie armonizate cu realitățile efective ale întreprinderilor". (nr. 192/1966).

BILANŢ 1966 – PLAN 1967

LA 9 decembrie, la sesiunea Camerei Populare a R.D.G., Willi Stoph, preşedintele Consiliului de Miniştri al R.D.G., a expus proiectul de lege cu privire la planul economiei naţionale pe anul 1967.

După rezultatele existente pînă în prezent cu privire la îndeplinirea planului în anul care se încheie — a arătat preşedintele Consiliului de Miniştri — în 1966 venitul naţional va creşte cu 3,7 miliarde mărci. Ritmul de creştere a producţiei industriale va fi aproximativ de 6%, iar valoarea producţiei de mărfuri industriale — de 130 miliarde mărci. Vorbitorul a subliniat că creşterile înregistrate în anul 1966 au fost obţinute în esenţă prin sporirea productivităţii muncii.

În cursul acestui an în R.D.G. au intrat şi vor intra în funcţiune încă 300 de noi capacităţi de producţie. Printre acestea se află importante secţii ale unor întreprinderi în curs de construcţie ca de pildă ale rafinăriei de petrol din Schwedt şi ale uzinelor Leuna, precum şi o nouă putere instalată de 400 MW la centrala electrică de la Vetschau.

În domeniul agriculturii s-a relevat că recolta de cartofi şi sfeclă de zahăr a fost sporită în comparaţie cu anul trecut, în schimb producţia de cereale a înregistrat o oarecare scădere datorită condiţiilor atmosferice nefavorabile.

Veniturile băneşti ale populaţiei au crescut în comparaţie cu anul 1965 cu aproximativ 4%. Vînzarea de mărfuri către populaţie înregistrează o creştere de peste 2 miliarde de mărci.

În ceea ce priveşte planul pe anul 1967, raportorul a arătat că venitul naţional al R.D.G. este prevăzut să crească cu 4,3 miliarde mărci în comparaţie cu 1966, iar producţia industrială — cu 6%. Se prevede dezvoltarea mai puternică, în comparaţie cu anii trecuţi, a ramurilor industriei constructoare de maşini, a electrotehnicii şi electronicii şi a industriei chimice. În toate domeniile economiei se prevede o cotă-parte mai mare din volumul total al investiţiilor pentru mijloacele destinate raţionalizării, de pildă, în industrie — 49%, în construcţii — 59%, în domeniul transporturilor şi al comunicaţiilor — 65%, în agricultură şi silvicultură — 73%.

În întreprinderile constructoare de maşini prelucrătoare şi de mijloace de transport se prevede o creştere a producţiei cu 7%, iar în industria electrotehnică şi electronică cu 9%.

Volumul comerţului exterior urmează să sporească în comparaţie cu anul 1966, cu 7%. 72% din comerţ urmează să revină schimbului de mărfuri cu ţările socialiste.

R.D.G., a spus W. Stoph, va extinde şi în anul viitor colaborarea economică cu ţările în curs de dezvoltare, urmărind totodată să dezvolte comerţul şi cu ţările industriale capitaliste, să ajungă la o colaborare economică mai intensă cu aceste ţări.

Cifra de afaceri în comerţul cu amănuntul e prevăzută să crească în anul viitor cu 4,5% ; se prevede construirea a 70 de mii de locuinţe, crearea a 60 de mii de noi locuri în şcoli, precum şi a 35 de mii de locuri noi în grădiniţe şi creşe. Investiţiile pentru învăţămînt urmează a fi sporite cu aproximativ o pătrime în comparaţie cu 1966.

În 1967, va fi continuată dezvoltarea bazelor ştiinţifice pentru aplicarea prelucrării datelor, va fi asigurată producţia de maşini electronice de calcul şi organizată instruirea specialiştilor necesari.

Preşedintele Consiliului de Miniştri al R.D.G. a subliniat necesitatea de a antrena mai larg iniţiativa oamenilor muncii în munca de planificare şi conducere şi de a folosi colaborarea lor activă în interesul construcţiei socialiste.

I. C.

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● După cum se arată, printre altele, în Declaraţia comună sovieto-franceză publicată cu prilejul vizitei în Franţa a Preşedintelui Consiliului de Miniştri al U.R.S.S., A. Kosighin, în cursul convorbirilor au fost examinate sub toate aspectele problemele privind colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică dintre U.R.S.S. şi Franţa. S-a constatat că activitatea depusă în domeniul îndeplinirii acordurilor existente a şi adus rezultate pozitive. Părţile au convenit să examineze şi să elaboreze în comun planurile unei colaborări pe termen lung în domeniul comerţului, economiei, ştiinţei şi tehnicii dintre cele două ţări şi să stimuleze reglementarea unei cooperări industriale şi tehnice. Ele au constatat că se deschid perspective noi în direcţia sporirii schimburilor.

● Ungaria întrezăreşte în colaborarea unor firme industriale ungare şi austriece un cîmp larg pentru extinderea schimbului de mărfuri austro-ungar, a declarat I. Baczonyi, locţiitor al ministrului comerţului exterior al R. P. Ungare, într-o convorbire cu ziarişti vienezi. El a menţionat posibilităţile unei colaborări pe terţe pieţe, divizarea producţiei între întreprinderi austriece şi ungare pe bază de livrări reciproce, schimbul de brevete şi de documentaţie tehnică.

● În cursul vizitei sale în Canada, Vaclav David, ministrul afacerilor externe al R.S. Cehoslovace, a discutat şi probleme referitoare la relaţiile economice bilaterale şi la posibilităţile de extindere a acestora.

● Într-un interviu acordat presei bulgare, ministrul afacerilor externe al Suediei, Torsten Nilsson, a declarat că „relaţiile economice şi comerciale au în epoca noastră o însemnătate deosebit de mare, deoarece ele au un efect concret asupra dezvoltării relaţiilor politice" şi că „în Suedia s-a creat părerea clară că dezvoltarea relaţiilor cu ţările socialiste poate duce la destinderea încordării şi asigurarea păcii".

● La Helsinki a fost semnat Acordul comercial pe anii 1967—1970 între R. P. Polonă şi Finlanda. Se prevede ca în anul 1967 schimburile să crească cu circa 15% faţă de anul 1966, în care valoarea lor a depăşit 170 milioane de zloţi valută.

● În oraşul Nagoya din Japonia s-a deschis recent o expoziţie economică şi comercială chineză. În prima zi, expoziţia a fost vizitată de 160 000 de oameni.

● Între R.D. Germană şi Suedia a fost încheiat un acord comercial pe anul 1967 care prevede o nouă creştere a volumului schimburilor dintre cele două ţări.

● După o vizită făcută în Londra, preşedintele Camerei de comerţ cehoslovace, J. Horn, a declarat că există perspectiva ca organizaţii cehoslovace şi britanice să colaboreze în diferite domenii pe pieţele mondiale.

● Adresîndu-se reprezentanţilor „Asociaţiei naţionale a industriaşilor" reuniţi la New York, subsecretarul de stat al S.U.A., Nicholas Katzenbach, a arătat că guvernul american intenţionează să ceară Congresului în anul 1967 să voteze un proiect de lege privind relaţiile comerciale dintre Est şi Vest şi să suprime barierele vamale impuse în prezent produselor care vin din Europa răsăriteană.

● Un nou acord comercial pe termen lung, semnat la Budapesta, între R.P. Ungară şi Norvegia, prevede o sporire însemnată a schimbului de mărfuri dintre cele două ţări şi colaborarea în domeniul industriei, tehnicii şi comerţului între întreprinderile ungare şi norvegiene.

● Fritz Bock, vicecancelar şi ministrul comerţului al Austriei, însoţit de un grup de reprezentanţi ai cercurilor industriale şi comerciale din Austria, a purtat la Moscova convorbiri cu Nikolai Patolicev, ministrul comerţului exterior al U.R.S.S., în probleme ale comerţului dintre cele două ţări.

● În prima jumătate a anului 1966, exporturile R.F. Germane către R. P. Chineză au însumat 57,5 milioane de dolari — de două ori cît în perioada corespunzătoare a anului precedent.

„INFORMAREA ECONOMICĂ" ŞI ILUZIA INTEGRĂRII

SOCIOLOGIA occidentală se ocupă mult în ultimii ani de ceea ce ea numeşte **„problemele umane"** ale producţiei industriale : situaţia muncitorului în uzina capitalistă, relaţiile interpersonale din întreprindere, acţiunile revendicative şi conflictele de muncă etc. „Asistăm pretutindeni — scrie A. Brun în prefaţa unei lucrări despre integrarea muncitorului în întreprindere —, la o vastă competiţie, poate cam dezordonată, pentru a găsi o soluţie problemei sociale, formulă a zilei de ieri înlocuită azi prin integrarea muncitorului în întreprindere, termen şi el contestabil întrucît evocă greşit un neopaternalism".

În cadrul acestui efort de „integrare a muncitorului" una din soluţiile vehiculate, aproape mitizate, este **„informarea economică"** a muncitorilor cu privire la activitatea uzinei în care lucrează. O atare informare este înfăţişată de mulţi sociologi burghezi drept unul din remediile ascuţitelor probleme din uzinele capitaliste.

Sociologia informaţiei şi relaţiile umane

Teoria psihosociologică cu privire la necesitatea „informării" a apărut, am putea spune, la confluenţa aşa-numitei „sociologii a informaţiei" — care studiază înrîurirea psihologică de masă exercitată de mijloacele de comunicare publică — presa, radioul, televiziunea — cu binecunoscutele teorii privind crearea „relaţiilor umane" între patroni şi muncitori în uzinele capitaliste.

Potrivit susţinătorilor acestei „teorii", pentru a crea „raporturi neconflictuale" între conducerea uzinelor şi muncitori, pentru a preveni „revendicările nejustificate", una din metodele cele mai eficace ar fi informarea muncitorilor asupra mersului treburilor uzinei, asupra gestiunii ei. Sînt adresate şi recomandări practice patronilor şi directorilor de întreprinderi privind conţinutul acestor informaţii şi metodele răspîndirii lor. „Armonia în societatea de mîine şi progresul — declară într-un volum recent Robert Salmon — trec prin informarea economică a muncitorilor" (L'information économique, clé de la prosperité", Paris, 1964, pag. 80). Specialiştii sociologiei industriale din S.U.A. susţin, cum scrie R. Gubbels, că muncitorul căruia i se va cultiva „sentimentul că participă la luarea hotărîrilor va fi mai repede făcut să se integreze în întreprindere şi să se supună mai uşor constrîngerilor ce se impun". În acelaşi sens se pronunţă sociologul belgian Chr. Dejean, francezii Maurice Cliquet, André le Gall, Maurice Payot ş.a.

Asemenea teorii sau propuneri, elaborate de numeroşi sociologi şi psihosociologi nemarxişti, pornesc de la sesizarea unor probleme reale ale întreprinderii capitaliste. Unii dintre aceşti cercetători sînt de o evidentă bună-credinţă în critica aspră pe care o fac acestor stări de lucruri. Fără îndoială că o sistematică şi obiectivă informare a unui colectiv de muncă asupra mobilurilor economice urmărite de respectiva unitate, asupra rezultatelor economice obţinute, asupra altor aspecte economice ale activităţii desfăşurate, poate juca, în anumite condiţii sociale, o înrîurire importantă asupra colectivităţii date. În ţările socialiste, informarea muncitorilor se practică în mod curent şi în proporţii crescînde. Se pune însă întrebarea : **pe cît este posibilă informarea corectă** a muncitorilor asupra activităţii economice a întreprinderii bazate pe exploatare şi proprietate privată ?

De altfel, concludent pentru **natura** propunerilor şi soluţiilor recomandate de diferiţi sociologi burghezi în vederea „integrării" muncitorului în întreprindere este faptul că **ele urmăresc să nu atingă cu nimic structura şi bazele întreprinderii capitaliste.** Aceste metode şi procedee de „integrare" rămîn neputincioase şi ineficiente, întrucît nu modifică cituşi de puţin **cauzele** răului, iar **esenţialul** rămîne ascuns muncitorilor. După ce recomandă nenumărate procedee „noi" de informare economică şi consultare a muncitorilor, de creare a „spiritului de corp" şi a raporturilor de cooperare, Maurice Payot precizează : „Practica participării muncitorilor la gestiunea întreprinderii, aşa cum o concepem noi, **nu pune însă în cauză statutul capitalist al întreprinderii, ea nu modifică regimul de proprietate,** ea implică doar crearea unor organisme de cooperare în forme şi în domenii ce urmează a fi precizate" („L'integration du travailleur à l'entreprise", Payot, Paris, pag. 146, subl. ns. M.C.). La un colocviu sociologic internaţional desfăşurat în Elveţia, J. Reus arăta că muncitorului nu i se dau mijloace pentru a se informa cu adevărat despre mersul întreprinderii deoarece patronatul se teme că o prezentare precisă şi completă a situaţiei va atrage după sine revendicări din partea muncitorilor.

O anchetă sociologică

Foarte semnificativă este în această privinţă însăşi părerea muncitorilor. Vom prezenta cîteva din rezultatele unei anchete sociologice publicate în „Revue française de sociologie". Ancheta a fost făcută de D. Lahalle şi N. Lowit-Fratelinni de la Centrul naţional de cercetări ştiinţifice din Franţa, în 20 de întreprinderi ale industriei textile din Roubaix-Tourcoing, Lille şi împrejurimi.

Eşantionul cercetat cuprindea 320 muncitori, aleşi prin tragere la sorţi. La întrebarea : **„Sînteţi la curent cu mersul şi situaţia întreprinderii ?"** numai 10% din muncitorii din sindicatele catolice, 4% din cei aparţinînd sindicatelor Confederaţiei generale a muncii, 5% din organizaţia Force Ouvrière, şi 2% dintre cei nesindicalizaţi — au considerat că sînt „bine" informaţi. La întrebarea : **„Doriţi să fiţi mai bine informaţi asupra situaţiei şi mersului întreprinderii ?"**, numeroşi muncitori şi-au exprimat direct îndoiala că ar putea primi informaţii veridice. Iată două concluzii principale ale autorilor anchetei despre explicaţiile pe care le-au primit „cel mai frecvent" de la muncitori : 1. **„muncitorii au sentimentul că nu le-ar folosi la nimic să fie mai bine informaţi, pentru că părerea lor nu va fi luată în considerare"** (pag 164). Printre răspunsurile muncitorilor au fost şi următoarele : „Ce vom avea în plus din asta ? Nu merită bătaie de cap..." ; „în orice caz asta nu ne va duce înainte : noi n-avem dreptul la cuvînt" ; 2. muncitorii anchetaţi consideră că **„informaţiile care li se dau, sau care li s-ar da în viitor nu corespund realităţii. Fie că lucrurile stau astfel din cauză că necesitatea concurenţei obligă pe patroni să se arate discreţi în informaţii... fie pentru că, socotindu-se singurii proprietari şi stăpîni ai întreprinderii, aceştia consideră că nu au de dat nimănui socoteală — muncitorii au sentimentul că li se va refuza întotdeauna cunoaşterea lucrurilor celor mai importante"** (pag. 165). Răspunsul unuia din muncitori sună astfel : „Ne informează despre măruntişuri, dar despre beneficii nu vorbesc niciodată".

„Informarea" – o tehnică a „spălării creierelor"

Formula „informării" muncitorilor scontează efecte psihologice care să contracareze stările de spirit negative ale acestora. Numeroase cercetări sociologice şi psihologice au constatat că în întreprinderea capitalistă muncitorul are, evident, un sentiment de frustrare, se simte străin de ţelurile întreprinderii, constrîns şi nesatisfăcut, ceea ce grevează, desigur, asupra randamentului său în producţie, îl predispune şi sub raport psihologic, la o atitudine revendicativă, ostilă patronatului. În condiţiile ascendentului actual al ideilor socialismului şi ale forţei organizaţiilor muncitoreşti, formula „informării economice" ca mijloc al creării unui „climat uman", al „integrării muncitorului" în întreprinderea capitalistă, nu putea fi, desigur, neglijată.

În realitate, sub lozinca pseudo-umanistă a „informării economice" este desfăşurată o activitate menită să modeleze într-un anumit fel psihologia şi gîndirea economică a muncitorilor, să încorporeze în conştiinţa lor o falsă imagine a raporturilor economice reale. Se urmăreşte acreditarea unor idei înşelătoare ca, de pildă, despre „competitivitatea" întreprinderii, în numele căreia muncitorii ar trebui să renunţe, chipurile, la orice sporiri de salarii pentru a mări capacitatea de concurenţă a întreprinderii în tranzacţiile de pe piaţă.

În Anglia a fost creată chiar o ligă oficială **„Economic league"** care îşi propune, prin statut, „obiectivul de a populariza cunoştinţele economice elementare în rîndurile clasei muncitoare". Liga se autoprezintă ca un „organism neutru", care ar da deci informaţii şi cunoştinţe economice obiective. Dar cine sînt cei care se îngrijesc de cultura economică a muncitorilor ? Din cei 44 membri ai Consiliului Ligii, 33 sînt membri ai consiliilor de administraţie a nu mai puţin de 207 societăţi !

De altfel, este simptomatic că unii sociologi occidentali mai realişti îşi dau seama că toate măsurile de „integrare" nu schimbă condiţia de fapt a muncitorului şi că simulacrul de „informare economică", practicat ici-colo, mai curînd înşeală masa muncitorilor din întreprinderile capitaliste asupra conţinutului economic al activităţii întreprinderilor în care lucrează. Recunoscînd existenţa unor discriminări sociale, de clasă, în accesul la informaţia economică, Robert Salmon scrie : „Cînd informarea economică este privilegiul unei clase sociale sau al unei elite intelectuale, nu e posibil să vorbim în mod sincer de democraţie" (op. cit., pag. 29). La rîndul său sociologul francez Betin Boussu recunoaşte deschis că „este vorba de a face ca salariatul să treacă de la antipatie, de la o neîncredere instinctivă faţă de direcţie, la simpatie... pentru a inspira inconştient comportarea sa în muncă" (La compréhension mutuelle dans l'entreprise", Paris, pag. 64). Cu alte cuvinte se urmăreşte, printr-o tehnică specifică de prelucrare ideologică şi de „spălare a creierelor", să se infiltreze muncitorilor iluzia cooperării pe picior de egalitate cu patronii, pentru ca să muncească „de bunăvoie" mai intens în avantajul întreprinderii capitaliste.

dr. Mihail CERNEA

RUNDA KENNEDY ŞI RITMUL MELCULUI

ULTIMA reuniune a consiliului ministerial al Pieţei Comune, încheiată la 7 decembrie la Bruxelles, nu a reuşit să ajungă la un acord asupra ofertelor pentru runda Kennedy în ceea ce priveşte uleiurile vegetale, peştele, tutunul, fructele şi legumele, oferte ce trebuiau prezentate la Tratativele de la Geneva încă la 30 noiembrie...

Dacă în cele din urmă s-a realizat o înţelegere asupra ofertei pentru zahăr, „aceasta, aşa după cum relatează corespondentul special al agenţiei FRANCE PRESSE, nu poate constitui un element decisiv în cadrul amplelor negocieri tarifare de la Geneva".

Noua aminare a discuţiilor pînă la 21 decembrie conturează mai precis impresia generală că „cei şase" avansează cu multă prudenţă, în ciuda nerăbdării S.U.A. generate de expirarea în iunie 1967 a mandatului preşedintelui de a trata reducerile tarifare cu partenerii din G.A.T.T.

Din declaraţiile făcute de Jean Rey, reprezentantul „celor şase" la Tratativele de la Geneva, reiese că ritmul lent în care Piaţa Comună îşi desfăşoară discuţiile asupra ofertelor la produsele agricole este determinat mai degrabă de rezultatele nesatisfăcătoare ale negocierilor din runda Kennedy asupra produselor industriale, decit de dificultăţile de ordin tehnic de a ajunge la o poziţie comună în problemele ridicate de unele produse agricole. Făcind un bilanţ al rezultatelor obţinute în cursul tratativelor din runda Kennedy, el a apreciat că nivelul mediu al reducerilor tarifare consimţite reciproc la produsele industriale ale S.U.A., Piaţa Comună şi Anglia, este acum de 35 la sută. El a subliniat că în cazul cind S.U.A. nu vor face concesii asupra faimosului „American Selling Price", — obstacol care loveşte îndeosebi exporturile de produse chimice vest-europene pe piaţa americană, — atunci şi procentajul reducerilor va fi, în consecinţă, mai mic.

Reticenţa „celor şase" de a face prea multe concesii asupra produselor agricole este considerată totodată drept o reacţie, aşa după cum remarcă Paul Fabra de la LE MONDE, la iniţiativa unor ţări participante la runda Kennedy de a prezenta liste de retragere condiţionată a ofertelor făcute de ele anterior. Printre aceste ţări se află: S.U.A., Anglia, Elveţia şi ţările scandinave. La 30 noiembrie, aceste ţări au anunţat că în cazul în care membrii Pieţei Comune nu le vor satisface cererile asupra unui număr de probleme bine stabilite, atunci ele îşi vor retrage o parte din concesiile tarifare acordate anterior. De exemplu, Elveţia, care făcuse oferte de a negocia o reducere asupra tuturor taxelor vamale, a anunţat la G.A.T.T. că va cere exceptări de la această reducere generală la un anume număr de produse, în cazul că „cei şase" nu-şi vor reduce propriile lor taxe la produsele chimice.

Aşadar, noua aminare pînă la 21 decembrie a ofertelor la citeva produse agricole, de importanţă secundară, din partea Pieţei Comune şi reacţia celorlalţi parteneri în negocierile G.A.T.T. menţin binecunoscutul ritm de melc al rundei Kennedy.

Mircea DIMITRIU

ARME ŞI PETROL

DUPĂ cum a anunţat marţea trecută în Camera Comunelor ministrul Thomson, Anglia a hotărît sporirea efectivelor sale militare în Golful Persic. El a arătat că măsura este luată pentru a răspunde angajamentelor luate faţă de Kuweit şi de alte state din regiune.

Teoria engleză a „vidului de putere" în regiunea petroliferă a Golfului Persic — lansată ca un răspuns la unele recomandări pentru o politică de reducere a efectivelor armatei engleze „la Est de Suez" — căpătase de altfel nu de mult şi altă întărire practică: Anglia va livra Arabiei Saudite rachete Thunderbird şi avioane Lightning şi Hawkers-Hunter; ceea ce indică intenţia de a se menţine indirect protecţia militară pentru interesele economice şi după desfiinţarea bazei aeronavale de la Aden, care însă n-a fost de fapt evacuată nici pînă în prezent în mod real. După cum nota publicaţia londoneză **Observer**, *„unul din principalele argumente folosite în prezent de guvernul britanic pentru justificarea menţinerii şi sporirii forţelor militare în Golful Persic este că retragerea Angliei ar provoca un haos şi un eventual război între pretendenţii rivali la şeicatele bogate în petrol din această regiune".*

Atenţia acordată regiunii Golfului Persic este direct legată de imensele sale rezerve de petrol. În primul semestru al anului 1966, extracţia de petrol din Orientul Mijlociu a depăşit pe cea a Americii de Nord. În 1965, în Orientul Mijlociu au fost extrase aproximativ 28% din producţia petrolieră mondială. Cele mai importante zăcăminte de petrol se află în Kuweit care furnizează singur 7,2% din producţia mondială, iar rezervele sale sint evaluate la 17,7% din cele mondiale. (În 1965 au fost extrase în Kuweit 108,7 milioane tone de ţiţei, faţă de 106,4 milioane tone extrase în 1964). Concesiunile petrolului kuweitian sint împărţite între trei mari societăţi: „Kuweit Oil Company" (anglo-americană), „Oil Company" (americană) şi „Arabian Oil Company" (cu majoritatea capitalului japonez). Monopolurile străine nu au acceptat cu seninătate anumite măsuri luate în considerare de autorităţile din Kuweit, cum ar fi proiectul care impune tuturor companiilor să achite impozitele restante pe ultimii cinci ani, sau proiectul de a construi în 1967 o rafinărie ale cărei produse vor fi destinate exportului în contul guvernului kuweitian. Pentru eventualitatea unor cereri privind respectarea într-o mai largă măsură a intereselor naţionale ale ţărilor din această zonă, puterile occidentale socotesc prezenţa forţelor lor militare ca fiind indispensabilă. În momentul de faţă, principala forţă militară — în afara bazei de la Aden — o constituie „Trucial Ostin Scouts" alcătuită din unităţi mobile, sub comandament englez, cu baza la Sharjah, unde se află şi escadrile ale aviaţiei militare engleze.

Stringerea relaţiilor anglo-saudite, în special pe tărim militar, vizează direct sultanatele şi şeicatele bogate în petrol care dezbat proiectul Federaţiei Golfului Oman: Dubai, Sharjah, Rasal Khaimah, Ajman, Umm al Quawain, Fujaurah, Abu Dhabi. Cazul şeicatului Abu Dhabi de pe Coasta Piraţilor a format obiectul unor ample comentarii şi în presa mondială, cind şeicul Shakbat a fost înlocuit de fratele său, Zain. Cu cei 164 000 de kilometri pătraţi şi 20 000 de locuitori, Abu Dhabi are o producţie de 15 milioane de tone anual, iar pînă la sfîrşitul acestui deceniu urmează să atingă 60 de milioane de tone, concesiunile revenind societăţilor „Abu Dhabi Petroleum Company" şi „Abu Dhabi Marine Areas". Explicind motivele schimbării, fiul fostului emir a declarat într-un interviu acordat ziarului libanez **Al Anwar**: *„Britanicii vor ca statele Omanului să se alinieze politicii promovată de Arabia Saudită".*

Pentru metodele folosite de companiile străine în exploatarea resurselor petroliere este concludent acordul încheiat de „Quatar Petroleum Company" cu sultanul respectivului teritoriu prin care a obţinut o concesiune pînă în anul 2010. Acţionarii companiei au realizat într-un singur an 114% beneficii.

Paralel, se înregistrează şi o sporire a penetraţiei americane în teritoriile din Golful Persic. Compania „Shell Oil" care a prospectat şi a început să exploateze noi zăcăminte de petrol în Mascat şi Oman, construieşte o conductă petroliferă spre coastă, iar „ARAMCO" (Arabian-American Company, legată de grupul Rockefeller) şi-a sporit investiţiile în Bahrein.

Exploatarea tot mai intensă a bogăţiilor naturale din teritoriile Golfului Persic de către monopolurile străine, provoacă accentuarea nemulţumirilor locale. Menţinerea şi reactivarea bazelor militare nu înşeală pe nimeni; ele sint privite ca un mijloc pentru menţinerea dominaţiei străine.

Z. FLOREA

ELVEŢIA:

IN CĂUTAREA UNEI SOLUŢII

LA Berna, se află de mai multe zile în plină desfăşurare, lucrările sesiunii de iarnă a Parlamentului elveţian (Adunarea federală), prevăzute a se prelungi pînă la 21 decembrie. Deşi la primul punct pe ordinea de zi figura alegerea preşedintelui şi vicepreşedintelui Confederaţiei elveţiene, precum şi aceea a preşedinţilor celor două Camere ale Parlamentului (Consiliul naţional şi Consiliul statelor), agenţiile de presă consideră că cea mai importantă problemă aflată în dezbaterea prezentei sesiuni rămîne aceea a bugetului ţării pe anul 1967 şi a noilor impozite preconizate de guvern (denumite de altfel „punctul nevralgic" al sesiunii).

● Concluziile Comisiei Joehr

Cu mai multă vreme în urmă, o comisie parlamentară condusă de experţii monetari Stocker şi Joehr (de unde şi denumirea de „comisia Joehr"), a avut sarcina să reexamineze subvenţiile federale şi să elaboreze principiile privind posibilitatea planificării pe termen lung a finanţelor Confederaţiei. În baza datelor şi concluziilor comisiei, se recomanda guvernului federal să ia neîntirziat măsuri de austeritate „dacă doreşte să împiedice ca bugetul Confederaţiei să crească într-un asemenea ritm, încit să ajungă la un nivel anual de 1—2 miliarde franci". Din cifrele raportului Joehr, rezulta printre altele că cheltuielile statului au o continuă tendinţă de creştere în următorii ani, în timp ce acordurile încheiate cu A.E.L.S. şi cele din cadrul rundei Kennedy vor antrena probabil o scădere a încasărilor provenite din tarifele vamale. Aceasta cu atit mai mult, cu cit de la 1 ianuarie 1967, Elveţia va trebui să suprime tarifele vamale la produsele industriale provenite din zona A.E.L.S. Potrivit evaluărilor pe care le făcuse această comisie, deficitul bugetar al Confederaţiei tindea să treacă de la 275 milioane franci în 1966, la 707 milioane franci în 1967. La aceasta se mai adăuga şi împrejurarea că, în luna septembrie (socotită lună de vîrf), balanţa comercială a Elveţiei înregistra un deficit de 225,4 milioane franci, datorat creşterii importurilor, care în această lună s-au ridicat la 1472,5 milioane franci (depăşind cu 12,2% nivelul din septembrie 1965) şi încetinirii ritmului exporturilor, care s-au cifrat la 1247,1 milioane franci (ceea ce reprezintă o sporire de numai 9,6% faţă de nivelul din septembrie 1965).

● Bugetul federal

În anii trecuţi reuniunile parlamentare treceau aproape neobservate, deoarece problema aprobării bugetului nu comporta polemici sau dezacorduri. Bilanţul se încheia de regulă cu un sold activ. În acest an însă, deoarece proiectul de buget pe anul 1967 prevedea un deficit de 432 milioane franci elveţieni, dezbaterile n-au scutit de critici severe departamentul finanţelor. De fapt, acest deficit fusese prevăzut iniţial la 1 228 milioane şi numai datorită împrejurării că o serie de cheltuieli şi subvenţii au fost reduse, s-a putut ajunge la o cifră care depăşeşte totuşi cu aproape 200 milioane deficitul anului trecut. În dezbaterea prezentei sesiuni au fost adăugate şi alte măsuri menite să oprească evoluţia nefavorabilă din domeniul financiar al ţării. Printre acestea, s-a discutat suspendarea a încă 70 de subvenţii pe care statul le destinase diferitelor organe şi organizaţii. S-a ajuns astfel la concluzia că cel puţin 140 de milioane franci s-ar economisi dacă se vor reduce subvenţiile destinate societăţilor particulare de căi ferate (circa 33 milioane franci), anumite subvenţii cu caracter social în sumă de circa 31 milioane, precum şi 55 milioane destinate subvenţionării măsurilor de reducere a costului unor produse alimentare. În urma suspendării subvenţiilor destinate agriculturii, se aşteaptă o creştere a preţurilor la lapte şi brînză. Asemenea măsuri au fost însă aspru criticate de către socialişti care — potrivit relatărilor ziarului **Journal de Genève** — au făcut cunoscut sesiunii că „nu-şi pot da acordul unei politici ce pune în sarcina consumatorului efortul asanării finanţelor federale". Consiliul federal a aprobat cu numai 85 de voturi, la 7 decembrie, bugetul pe 1967, reducînd prevederile de deficit de la 432 la 412,5 milioane franci.

În ceea ce priveşte majorarea impozitelor de la care se aşteaptă încasări mai „modeste" în 1967, dar care tind să urce începînd din 1968 cu 300 pînă la 400 milioane franci pe an, cercurile democratice subliniază că este vorba de „o înverşunare împotriva consumatorilor" în favoarea „posedanţilor" (**Journal de Genève — 7.XII.1966**).

Agenţia A.G.E.F.I. relata că, în cel puţin 25 de cazuri din cele vizate de noile măsuri guvernamentale, va fi necesară fie modificarea legilor federale, fie chiar modificarea Constituţiei.

În prezent, în cadrul sesiunii parlamentare, continuă dezbaterile asupra „programului financiar pe termen scurt". Potrivit însă opiniei observatorilor, controversele manifestate pînă acum în cadrul lucrărilor, nu par să anunţe „un climat mai favorabil" nici acestor dezbateri.

Viorica BABA

COLUMBIA: O înfruntare cu F. M. I.

OPINIA publică din America Latină urmăreşte cu viu interes disputa dintre guvernul columbian şi Fondul Monetar Internaţional (F.M.I.), ca urmare a refuzului acestuia din urmă de a acorda Columbiei un împrumut de 50 milioane de dolari. Nu este lipsit de interes nici faptul — arată agenţiile de presă străine — că, în realitate, în spatele F.M.I.-ului manevrează monopoluri nord-americane care sint „îngrijorate" de unele măsuri adoptate în domeniul financiar de noul guvern columbian.

Ţară cu o economie unilateral dezvoltată, specializată mai ales în producţia de cafea (locul al 2-lea în lume), care reprezintă peste 2/3 din exportul ţării, Columbia trece actualmente prin serioase dificultăţi financiare interne şi externe. În ultima vreme, situaţia ei financiară s-a caracterizat prin creşterea procesului inflaţionist, a datoriei externe, cit şi prin permanentizarea deficitelor bugetare. Astfel, circulaţia fiduciară a crescut în anul trecut cu 15,4% faţă de 1964, iar bugetele naţionale dintre anii 1961 şi 1965 s-au încheiat cu deficite oscilind între 200 şi 800 milioane de pesos columbieni.

S-a înrăutăţit şi situaţia financiară externă a Columbiei. Datoria ei externă atinsese la 30 septembrie 1965 cifra de 1094,2 milioane dolari, iar în primele 10 luni ale anului curent s-au mai contractat încă 352 milioane de dolari, fapt care o situează printre ţările cu datoria externă cea mai ridicată din America Latină. Concomitent s-a redus şi capacitatea de plată a Columbiei. Rezervele sale de aur au scăzut de la 35 milioane de dolari la sfîrşitul anului trecut la 24 milioane la 3 iunie a.c. În ceea ce priveşte balanţa de plăţi externă, aceasta a înregistrat în ultimii ani numai deficite, cu excepţia anului 1964 cind s-a obţinut un sold activ modest de 5,35 milioane de dolari.

La 29 noiembrie a.c. guvernul columbian a hotărît să sisteze schimbul liber de aur şi devize, care data din 1962. Această măsură urmăreşte să frîneze reducerea rezervelor de aur şi devize ale ţării, cauzată de micşorarea încasărilor de devize ca urmare a scăderii preţurilor la cafea şi perturbaţiilor de pe piaţa internaţională.

În aceste condiţii, solicitat să acorde Columbiei un împrumut „stand-by" de 50 milioane de dolari, F.M.I.-ul a condiţionat asentimentul său de efectuarea unei noi devalorizări a monedei columbiene. (Ultima devalorizare a avut loc la 22 august a.c., cind cursul la import al pesos-ului a scăzut de la 9 pesos pentru 1 dolar S.U.A. la 13,5 pesos). Guvernul columbian a refuzat condiţiile puse de F.M.I. şi a introdus controlul schimburilor valutare.

Este prematur să se facă aprecieri asupra eficacităţii acestor măsuri, dar — aşa cum transmitea la 1 decembrie a.c. corespondentul agenţiei FRANCE PRESSE la Bogota — este posibil ca guvernul columbian să pună în discuţie şi să solicite sprijin în problema diferendului său cu F.M.I. altor guverne latino-americane.

Victor DOBRAN

O IMPORTANTA URCARE A IMPOZITELOR

– Haide! Haide! Ai vedenii!...
(după U.S. News & World Report)

din bloc-notesul cronicarului

Un examen critic al situației economice

Cel de-al treilea raport anual, publicat în a doua jumătate a lunii noiembrie, de Consiliul economic al Canadei, apreciază că economia țării „pare să fi fost într-o poziție de echilibru fragil către mijlocul acestui an, în ceea ce privește obiectivele sale și potențialul său pe termen mijlociu și lung". Autorii raportului constată că în cursul anului 1966 s-au manifestat o serie de fenomene negative, cum sînt: sporirea ușoară a șomajului, încetinirea ritmului de creștere a producției, urcarea rapidă a prețurilor la unele categorii de bunuri de consum etc.

Dificultățile economiei canadiene sînt evidențiate și de ziarul elvețian JOURNAL DE GENEVE (30/XI), care — sub semnătura corespondentului său din Canada — scrie următoarele: „Trebuie să constatăm că măsurile antiinflaționiste, adoptate la Ottawa începînd din primăvara aceasta, au dat puține rezultate convingătoare. Ușoara puncție fiscală s-a adeverit a fi inoperantă și frînarea investițiilor sectorului public n-a avut nici un efect... Împotriva tuturor așteptărilor, ancheta oficială de la mijlocul anului a dezvăluit că proiectele de investiții ale sectorului particular au fost revizuite, dar nu în sensul reducerii ci al sporirii lor". De aceea, conchide autorul articolului, se poate prevedea o accentuare a măsurilor antiinflaționiste din partea autorităților canadiene.

Felicitări „rentabile"

Sărbătorile de iarnă nu sînt numai un vis feeric al copilăriei, învăluit de fulgi de zăpadă, ci și o perioadă de „efervescență" în prăvălii și magazine. Iar între nenumăratele manifestări în acest scop nu ultimul loc îl ocupă plăcutul și nevinovatul obicei de a trimite micile cartonașe multicolore, cu urarea: Sărbători fericite.

Din 1843, amintea recent TIMES, cînd fondatorul Muzeului Victoria and Albert din Londra a comandat unui pictor prima „felicitare", și pînă astăzi, tradiția urărilor a devenit treptat sursa unei activități deosebit de rentabile. După cum apreciază ziarul, la sfîrșitul acestui an, 700 milioane felicitări, înfățișînd imagini variate — de la madone și îngerași pînă la desene abstracționiste — vor străbate de la un cap la altul. Insulele britanice; se prevede că, în acest scop, englezii vor cheltui 33 milioane de lire, Ministerul Poștelor va angaja temporar 170 000 de salariați, iar încasările sale din această sursă vor fi de 8 milioane de lire.

Piața portocalelor

Anul acesta, ne spun statisticienii, cultivatorii din întreaga lume au livrat pe piață 19 500 000 tone de portocale și de mandarine, cifră care depășește cu 3% producția din 1965. Tonajul menționat, tradus în unitatea minimală de consum, înseamnă 200 de miliarde de bucăți. Cam jumătate din producția totală mondială ajunge la consum sub formă de sucuri, dulcețuri, prăjituri, iar 10—15% se alterează în lungul drum pe care-l fac aceste fructe de la locul recoltării lor și pînă la sacoșa cumpărătorului.

Cea mai bună recoltă de portocale și de mandarine s-a înregistrat în acest an în regiunea mediteraneană: +7% față de 1965.

Tot cărbunele...

Pe baza cercetărilor făcute asupra evoluției balanței energetice mondiale în următorii 34 de ani, prof. dr. G. Bischoff de la Institutul Geologic al Universității din Berlinul Occidental a ajuns la o serie de concluzii interesante. Întrucît consumul de energie crește de două ori mai repede decît populația, la sfîrșitul secolului va fi nevoie, după părerea sa, de o cantitate de energie de cel puțin 4 ori mai mare decît cea actuală. Față de un consum de energie echivalent cu 5,5 miliarde tone de huilă în 1965, necesarul va spori în anul 2000 la 22 miliarde tone. Dar, el consideră eronată ideea că energia atomică va înlătura treptat pe ceilalți purtători de energie și susține că energia nucleară va putea acoperi în anul 2000 cel mult o cincime din necesarul de energie.

În ce privește petrolul, prof. Bischoff a calculat că, de la nivelul actual de 1,63 miliarde tone, în anul 2000 producția va crește la 5 miliarde tone, ceea ce corespunde cu 6,76 miliarde tone de huilă. O parte din această cantitate va fi însă îndreptată spre petrochimie. Gazul metan ar putea da 16% din necesar, dacă în 34 de ani producția actuală va crește de 4 ori; în schimb, ponderea energiei hidraulice va scădea de la 7% în prezent la 5%.

În consecință, soluția o va da tot cărbunele, rezervele acestuia fiind de 10 ori mai mari decît cele de petrol. După părerea prof. Bischoff, în 34 de ani necesarul de cărbune se va dubla. Producția de cărbune indică o tendință de creștere atît în U.R.S.S. cît și în S.U.A., iar autorul studiului este convins că această evoluție se va produce — chiar dacă cu o anumită întîrziere — și în vestul Europei.

Mefisto = inflație

Perspectivele economiei vest-germane, caracterul și eficiența măsurilor care ar trebui adoptate pentru îmbunătățirea situației actuale, continuă să facă obiectul unei vii controverse în cercurile oficiale și cele de afaceri din R.F.G. Recent, discuțiile în jurul politicii de stabilizare, care a contribuit, printre altele, la demisia guvernului Erhard, a constituit prilejul unei luări de poziție din partea unei recunoscute autorități financiare, cum este președintele Institutului de emisiune al R.F.G. — Karl Blessing. Luind cuvîntul la Essen, cu ocazia unei aniversări, K. Blessing a afirmat textual: „Banca federală germană refuză să extirpeze diavolul slăbirii conjuncturii făcînd apel la Mefisto-ul inflației".

Pe de altă parte, Consiliul experților al R.F.G. a înaintat recent guvernului un „bilanț al situației economice" în care propune promovarea, începînd din 1967, a unei politici de „expansiune controlată". Pe această linie, Consiliul experților sugerează tocmai „renunțarea la principiul unui curs de schimb constant al mărcii (vest)germane în folosul unei valori de cumpărare constante și relaxarea frînării creditului de către Banca federală".

Pînă în prezent, cel puțin, diavolul, alias Mefisto, și-a permis să nu se conformeze dorințelor Băncii federale. Viitorul va arăta dacă el va fi mai sensibil față de măsurile preconizate de Consiliul experților, în cazul cînd acestea vor căpăta asentimentul noului guvern al R.F.G.

O nouă clasificare a țărilor capitaliste

Este cunoscut că unul din indicatorii semnificativi în ce privește situația economică a unei țări capitaliste îl constituie volumul rezervelor de aur și devize. Recent, s-a încercat un nou sistem de clasificare a țărilor capitaliste în funcție de acest indicator, dar calculat nu global, pe economia întregii țări, ci pe locuitor.

Aplicarea acestui sistem la datele din anul 1965, comparativ cu cele din 1958, duce la constatări interesante, și anume:

— În 1965, pe primele 10 locuri se situau Elveția, Belgia, Izrael, Olanda, Austria, Canada, Irlanda, Australia, R.F.G. și Franța.

— Statele Unite s-au plasat în anul 1965 pe locul 18 în ce privește rezervele de aur și devize pe locuitor, care se ridică la 79 dolari (în timp ce în anul 1958 se aflau pe locul 6, cu 129 dolari).

— Anglia a coborît și ea pe locul 22 în 1965, cu 55 dolari pe locuitor (față de 60 dolari și locul 19 în 1958).

— R.F.G. și Elveția sînt singurele țări care și-au menținut locul din 1958, și anume: Elveția primul loc, iar R.F.G. al 9-lea.

— Franța și-a ameliorat poziția trecînd de pe locul 25 în 1958, pe locul 10 în 1965.

Biftec sintetic

Într-o serie de supermagazine din Statele Unite a fost pus în vînzare, sub denumirea de „Baco", un nou produs alimentar: carnea sintetică. Produsul are la bază proteina extrasă din boabe de soia, care suferă o serie de transformări pînă capătă un aspect fibros, comparabil cu cel al cărnii naturale.

Savanții care au elaborat acest procedeu de obținere a cărnii susțin că — printr-o dozare diferită a coloranților și esențelor mirositoare — se poate „fabrica" cu același succes carne de pasăre sau de porc, șuncă etc. Ei afirmă totodată, că aceste produse sînt tot atît de hrănitoare ca și carnea naturală. În ultimă analiză, însă, consumatorii sînt cei care vor aprecia virtuțile biftecului sintetic și de opinia lor va depinde viitorul producției de carne sintetică.

Reflexe bugetare

Bugetul Arabiei Saudite pe exercițiul 1966—1967 (începînd de la 15 octombrie) cunoaște o creștere de 27% comparativ cu volumul său pe exercițiul precedent (de la 3961 milioane de riali la 5025 milioane). Redevențele și impozitele pe veniturile societăților petroliere reprezintă 88% din totalul veniturilor bugetare, fapt care subliniază dezvoltarea unilaterală a economiei țării.

Semnificativă este și ponderea diferitelor capitole de cheltuieli: în timp ce cheltuielile militare directe și cele pentru „securitatea publică" însumează peste 1 454 milioane de riali (circa 29% din total), alocațiile pentru trei sectoare vitale ale economiei naționale, cum sînt agricultura, comunicațiile și exploatarea petrolului și altor resurse minerale, nu se ridică — la un loc — decît la 275 milioane de riali (5,5%).

Cifre despre autostrăzi

La începutul anului 1966, Franța avea numai 660 km de autostrăzi, față de 304 km în Belgia, 507 km în Olanda, 1 705 km în Italia și 3 372 km în R.F.G. Conform prevederilor planului de dezvoltare a rețelei rutiere, la sfîrșitul anului 1972 Franța va dispune de 2 350 km autostrăzi.

Într-un studiu despre perspectivele construcției de autostrăzi în Franța se arată că circulația pe șoselele franceze a sporit în ultimii cinci ani cu 75%. Referindu-se la creșterea continuă a parcului auto în Franța, săptămînalul LA VIE FRANÇAISE semnala nu de mult că numai pentru a face față acestei creșteri este necesar să se construiască suplimentar în fiecare an cîte 350 km de autostrăzi.

De ce în mare?

Întrebarea e logică, dacă ne gîndim că prospecțiunile petroliere submarine sînt mai costisitoare decît cele efectuate pe uscat. Răspunsul este însă edificator dacă se ține seama de perspectivele forajelor submarine. Calculele asupra potențialului productiv indică resurse posibile de circa 100 miliarde tone de țiței și gaze naturale, ceea ce reprezintă peste 50 de ani de producție calculată la nivelul actual. Potrivit evaluărilor specialiștilor, peste 57% din terenurile de pe fundul mării sînt capabile să furnizeze hidrocarburi (în Europa 47%, în Orientul Mijlociu 86%).

Cercetări submarine sînt efectuate astăzi în peste 60 de țări, din care 17 realizează și exploatarea; conform previziunilor experților, în următorul sfert de secol circa 25% din totalul hidrocarburilor produse vor fi de proveniență submarină.

Între Londra 1851 și Montréal 1967

Se împlinesc în curînd 116 ani de la organizarea, la Londra, a primei expoziții internaționale cînd, pe sub cupola Palatului de cristal, anume construit, s-au perindat 6 milioane de vizitatori, care au admirat cele peste 100 000 de exponate din diverse țări ale lumii. A fost un precedent încununat de succes, după care s-au organizat alte expoziții internaționale. Celebră a rămas în istorie Expoziția din anul 1900, de la Paris, care a înregistrat un record nemaiîntîlnit: 51 milioane de vizitatori și 83 000 de expozanți. Începînd din secolul al XX-lea, expozițiile internaționale au un caracter mai specializat, mai profilat și oglindesc progresul rapid al științei și tehnicii.

O nouă mare manifestare internațională este în pregătire: „Expo-67", care va avea loc în aprilie anul viitor la Montréal (Canada). Programul oficial dă următoarea formulare obiectivelor expoziției: „A demonstra realizările obținute în domeniul economiei, științei, construcțiilor și culturii, a pune în valoare aspirațiile spirituale și materiale ale oamenilor, a caracteriza geniul uman".

C. GRIGORE

viața economică

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul: Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 704

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE - DOCUMENTARE - TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ - ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 51 (175)
VINERI
23 decembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
16 PAGINI • 2 LEI

PE TREPTELE CINCINALULUI

„AM îndeplinit planul global și la producția-marfă pe 1966 cu 20 zile înainte de termen. Prin mai buna gospodărire a materiei prime, valorificarea unor rezerve de creștere a productivității muncii, am realizat peste prevederi însemnate economii" etc. Asemenea vești — rod al hărniciei și entuziasmului oamenilor muncii din fabrici și uzine — au fost tot mai mult consemnate în ultimele săptămîni. Zeci de colective din întreprinderi, sectoare întregi ale economiei naționale, au luat-o înaintea timpului, îndeplinind și depășind sarcinile de plan pe 1966 la toți indicatorii, precum și angajamentele luate în întrecerea socialistă pe întregul an. Ținînd seamă de rezultatele obținute în 11 luni, la care se vor adăuga cele din luna decembrie, **se apreciază că, pe ansamblul industriei, planul producției globale va fi depășit în acest an cu circa 2%, realizîndu-se o producție suplimentară de 3 miliarde lei. Ritmul de creștere a producției, față de anul trecut este de peste 11% — unul din cele mai înalte ritmuri înregistrate în economia mondială contemporană. Productivitatea muncii a sporit față de 1965 cu aproximativ 8%, ceea ce a permis ca sporul producției industriale globale să se realizeze în acest an în proporție de peste 71% pe seama acestui important indicator economic.**

Rezultate de seamă au fost obținute și în agricultură, în învățămînt, știință și cultură, în ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii. **Au sporit cu circa 11% veniturile populației obținute din salarii și cu aproape 8% veniturile bănești ale țărănimii.**

„Realizările obținute de oamenii muncii în industrie, agricultură, știință și cultură, în toate domeniile vieții sociale — *a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința organizației de partid a orașului București* — **exprimă realismul programului stabilit de Congresul al IX-lea al partidului, hotărîrea întregului nostru popor de a înfăptui neabătut linia politică a partidului, de a realiza planul cincinal. Ele reprezintă o bază trainică pentru obținerea de noi succese în anul care vine, pentru mersul înainte pe calea ridicării patriei pe noi culmi ale progresului și civilizației socialiste".**

Lucrătorii din industrie, întregul nostru popor, s-a pregătit din vreme să dezvolte succesele obținute în acest an, să înregistreze **în 1967** — *an în care* **producția industrială globală va spori cu 11,3%** — *noi realizări de seamă. Faptul că în acest an s-au înregistrat unele neajunsuri, rămîneri în urmă în îndeplinirea planului de investiții, impune a fi luate măsuri cît mai eficiente. Este necesar să fie lichidată practica de a se realiza în primele 2—3 luni ale anului doar cîteva procente, ca de la bun început planul de investiții să fie îndeplinit ritmic, conform graficelor.*

În anul ce urmează vor trebui puse în valoare noi rezerve interne în întreprinderi în vederea creșterii eficienței economice a activității lor. Există posibilități mari, mai ales în domeniul folosirii raționale a materiilor prime, unde se înregistrează încă consumuri specifice mari, în special de metal. Pentru înlăturarea acestor practici trebuie fixate încă din faza de proiect, consumuri specifice raționale, atît la construcții, cît și la mașini și utilaje. În întreprinderi, sînt necesare măsuri pentru mai buna gospodărire a materiilor prime și materialelor.

În scopul sporirii productivității muncii, a utilizării judicioase a timpului de lucru și a forței de muncă — domenii în care s-au înregistrat în 1966 deficiențe serioase în unele întreprinderi — va trebui continuată acțiunea de îmbunătățire a organizării producției și a muncii la nivelul științei și tehnicii contemporane.

Dovedind o grijă deosebită pentru sporirea în continuare a eficienței economice, colectivele din întreprinderi din întreaga țară vor putea dobîndi în 1967 noi și importante succese în activitatea lor, să-și mărească contribuția la întărirea și înflorirea patriei noastre socialiste.

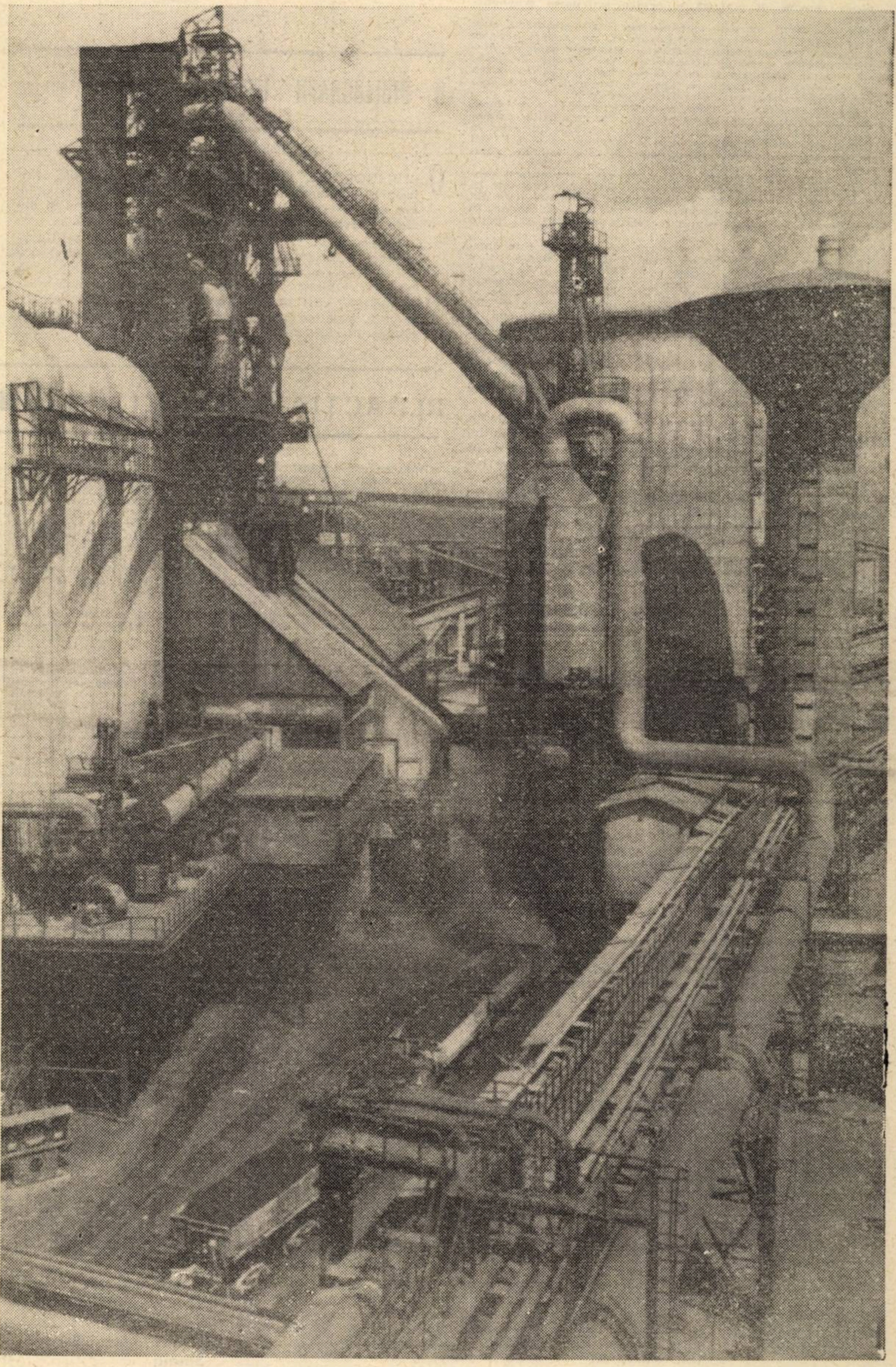

COMBINATUL SIDERURGIC HUNEDOARA: unul din furnalele de 1000 m.c. (Foto S. MENDREA)

DIN SUMAR

• În dezbatere: PROGRAMA CURSULUI DE ECONOMIE MONDIALĂ (în pag. 5)

• MAȘINILE • TIMPUL • SPAȚIUL PRODUCTIV (în pag. 8-9)

• Pagini din istoria gîndirii economice: ION IONESCU DE LA BRAD (în pag. 10-11)

CITITORII CĂTRE REDACȚIE

STUDIUL PROIECTELOR T. E.

ÎN calitate de absolvenți a I.S.E. in promoția 1965, aș vrea să vin cu unele propuneri privind studiul proiectelor tehnico-economice, deosebit de importante — cum m-am convins in practică — pentru activitatea economiștilor.

Un absolvent înarmat temeinic cu teoria elaborării unui plan T.I.F. (tehnic-industrial-financiar), cu capacitatea de a rezolva complexitatea legăturilor tehnico-economice dintre capitolele planului aplicînd diverse variante de plan, va reuși in producție să facă față cerințelor practice. Ceea ce s-a studiat in facultate, ajută foarte mult la insușirea fenomenelor specifice fiecărei intreprinderi.

Totuși, eficiența studiului proiectelor mai lasă de dorit. Așa de pildă, in elaborarea planului de producție, capitol al planului T.I.F., in intreprindere lucrează un serviciu întreg săptămini in șir, pe cind in facultate se insistă mai puțin. Or, activitatea întreprinderilor este atit de complexă...

In ce privește prețurile pentru determinarea valorii producției globale și marfă și a circulației interne, găsesc că acest capitol e complet nou pentru un economist ieșit din facultate cind in intreprindere i se pun in față cataloagele de prețuri, al căror conținut trebuie cunoscut cel puțin în linii generale.

Planul M.T.O. ce se elaborează în facultate este intr-adevăr la nivelul cerințelor practicii. Găsesc, totuși, că e necesar să se insiste asupra organizării muncii, in sensul elaborării unor norme de producție, de timp, de personal, în stabilirea unei formații minime de lucru in acord și regie pe un loc de muncă, cu delimitarea zonelor de deservire pentru fiecare muncitor. Acest lucru s-a făcut in mică măsură in mod teoretic la „Economia muncii", dar propun să se facă lucrări practice pe exemplul unei intreprinderi in cadrul studiului proiectelor. Legat de aceasta, s-ar putea stabili formația minimă de lucru la un agregat sau, de pildă, eficiența economică a transportului pe diferite căi și cu diferite mijloace, cu capacități și viteze diferite.

E necesar ca, in facultate, la studiul proiectelor amintite, studenții să elaboreze un plan al forțelor de muncă intern pe secții, cu stabilirea fondului de timp efectiv, pe secție și pe intreprindere, apoi să intocmească corelația principalilor indicatori de bază pe lună, trimestre și an.

In sfirșit, aspectele sint numeroase și imi dau seama că într-un semestru de studiu e imposibil de cuprins, in întregime, cu toată priceperea și exigența catedrei, a cadrelor didactice. Pe baza celor relatate, propun extinderea studiilor tehnico-economice la doi ani, respectiv in anii IV și V, timp în care pot fi aprofundate mai multe aspecte strict legate de profesia aleasă.

Suzana GEANGALĂU
economistă
Fabrica de ciment Bicaz

RĂSPUNSURILE-S FORMALE, VAGOANELE — TOT MURDARE

VIAȚA ECONOMICĂ (nr. 32/1966) a publicat sesizarea mea: **„Pînă cînd vagoane murdare ?".** Redacția a primit răspunsuri din partea Ministerului Căilor Ferate și a Direcției regionale C.F.R. Timișoara. La ambele răspunsuri, pe care redacția ni le-a comunicat, se recunoaște temeinicia celor sesizate și se anunță luarea unor măsuri de remediere a situației.

Pentru a ilustra „eficacitatea" acestor măsuri, voi prezenta o situație comparativă a anului 1966 față de anul 1965. Dacă în anul 1965 numărul vagoanelor murdare a fost de 3217, în anul 1966 numărul lor a evoluat, lunar, după cum urmează: I — 421; II — 731; III — 640; IV — 747; V —696; VI — 695; VII — 656; VIII — 843; IX — 855; X — 619; XI — 611. Adică, un total de 7 505 de vagoane murdare in anul acesta.

Cheltuielile necesare pentru curățirea acestor vagoane se ridică la 151 500 lei, cu 13 704 ore lucrate — operație care a necesitat pentru noi scoaterea din producție a 171 muncitori. Reziduurile descărcate din vagoane, mai ales în timpul iernii, nu pot fi evacuate imediat din cauza înghețului.

Organele Ministerului Căilor Ferate și, în special, Direcția regională C.F.R. Timișoara ar trebui să analizeze această situație cu mai mult simț de răspundere.

Marin IACOB
contabil șef,
Preparația cărbunelui – Lupeni

O BIBLIOGRAFIE UTILĂ

O BIBLIOGRAFIE NAȚIONALĂ **pentru construcții, arhitectură și urbanism** ar fi o lucrare importantă și utilă, așa cum se relevă și în articolul „Documentarea și sociologia urbană" (publicat in nr. 47 al revistei).

Ce s-a făcut la noi? În cadrul Centrului de Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare (C.D.C.A.S.) s-a efectuat o asemenea lucrare, însă pe o perioadă limitată; de asemenea, C.D.C.A.S. publică lunar bibliografia curentă a tuturor cărților de specialitate apărute, ceea ce ar putea servi ca bază la elaborarea bibliografiei generale.

Credem că — pe lingă cărțile tipărite — în bibliografie ar trebui să fie incluse și unele articole de specialitate mai importante, precum și — selectiv — unele volume și broșuri litografiate de către I.D.T. Soluția cea mai bună ar fi, totuși, ca o atare lucrare să fie realizată de **Editura Tehnică, cu ajutorul unui colectiv alcătuit din reprezentanți ai C.D.C.A.S., I.D.T., Institutului de arhitectură, Bibliotecii Centrale de Stat și Bibliotecii Academiei.**

arh. Lucian SCHWARTZ
directorul C.D.C.A.S.

DRUMURILE FORESTIERE ȘI TURISMUL

ARTICOLUL **Amplasarea obiectivelor, utilizarea capacităților, valorificarea de noi zone turistice** („Viața economică" nr. 41) tratează, printre altele, și posibilitatea pe care o oferă drumurile forestiere pentru dezvoltarea turismului. Străbătînd regiuni pitorești, aceste artere de circulație creează posibilitatea accesului cu mijloace moderne la numeroase obiective turistice, monumente ale naturii etc. Dar accesibilitatea ca atare nu este suficientă. Toate aceste obiective trebuie dotate în continuare și în mod corespunzător cu un minim de condiții de cazare etc., prin construirea de cabane, puncte de deservire ș.a.

Considerăm că este necesar să se asigure, prin pliante, broșuri, popularizarea cit mai competentă și completă a zonelor de turism, incluzind și drumurile forestiere. Propunem ca cei interesați in dezvoltarea turismului să țină o legătură mai strinsă cu Institutul de studii și proiectări forestiere (I.S.P.F.) care poate să includă in documentația tehnică respectivă construcții cu caracter turistic.

ing. P. BRADOSCHI
director în Ministerul Economiei Forestiere

REDACȚIA CĂTRE CITITORI ● REDACȚIA CĂTRE CITITORI

Dumitru Gh. RADULESCU, șef serviciu planificare, I.O.I.L. „Victoria"-Craiova — Comitetul executiv al Sfatului popular al regiunii Oltenia a propus Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii (cu adresa nr. 42917) aprobarea derogării de la îndeplinirea unor condiții de premiere pe trimestrul II/1966 de către întreprinderea dv. În urma analizei documentației prezentate, de acord cu Consiliul Central al Uniunii Generale a Sindicatelor din România, C.S.M.S a avizat favorabil (cu nr. 15195/XIII din 17 octombrie 1966) acordarea premiilor, cu o reducere de 5% a fondului de premiere. În cazul în care nu v-a parvenit aprobarea de acordare a premiilor, urmează să verificați la sfatul popular regional modul de rezolvare.

B VASILE, Oradea — Bibliotecarii comunali sint angajați ai comitetelor raionale de cultură și artă și beneficiază de drepturile de delegare (diurnă, cazare, transport) în condițiile H.C.M. nr. 822/1959 — republicat.

În legătură cu reglementarea drepturilor de delegare în cazul inginerilor agronomi ai C.A.P., citiți răspunsul apărut în nr. 48/1966, al revistei noastre.

Nicolae MELNICIUC, economist, Ministerul Finanțelor — Referindu-se la propunerea dv. din scrisoarea **Cine să facă reparațiile ?** („Viața economică" nr. 47), Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistematizare comunică:

„Modalitatea proiectării și efectuării lucrărilor de construcții în mediul rural face obiectul unui studiu, care urmează să fie trimis pentru observații organelor centrale interesate. Pe baza acestui studiu și a observațiilor ce se vor primi, se va definitiva un proiect de act normativ privind modul realizării construcțiilor rurale, inclusiv a reparațiilor pe care le necesită acestea".

Er. DINU, contabil șef, Secția I I.I.L. „Metalurgica"-București — Acolo unde casieria nu reușește să facă, prin salariații proprii, plata salariilor, s-a încetățenit în practica întreprinderilor și instituțiilor ca alți salariați din cadrul unităților să efectueze această plată. Acești salariați nu sînt obligați să depună garanția materială ce se pretinde gestionarilor de bunuri materiale și de valori, deoarece ei nu au o gestiune permanentă, ci efectuează plățile de salarii ca mandatari ai casieriilor respective. Fiind o obligație de serviciu, neîndeplinirea ei constituie o abatere care poate fi sancționată disciplinar.

În cazul relatat de dv., oricare dintre salariații secției poate efectua, pe baza ordinului de serviciu, plata salariilor. Calculatorii de salarii din ateliere pot, de asemenea, să efectueze plățile în alte ateliere ale secției decît acelea pentru care au obligația de a întocmi statele de salarii.

La stabilirea sarcinii de plată a salariilor trebuie să se țină seama de încărcarea salariaților din secție, astfel încît aceștia să poată îndeplini concomitent, în bune condiții, atribuțiunile principale pe care le au în îndeplinirea funcției încredințate.

Ion SCOREI, biroul C.F.I., Intreprinderea mecanică Sadu, Oltenia — Potrivit instrucțiunilor Ministerului Finanțelor nr. 290/1954, (retipărite în anul 1965 (paragrafele 6, 48 și 49), recompensele plătite cu începere de la 1 ianuarie 1957, inventatorilor și inovatorilor care au certificatele, respectiv adeverințele corespunzătoare, sînt scutite de plata oricărui impozit.

Iosif CATANĂ, Întrepr. șantiere construcții montaj, Orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej — Potrivit circularei cu nr. 5980 din 24 mai 1963 a Comitetului de Stat pentru Problemele de Muncă și Salarii dată în aplicarea H.C.M. nr. 175/1959, la unitățile cu volum redus de activitate, care au obligația de a întocmi lucrări de contabilitate proprie, se pot utiliza, pentru îndeplinirea acestor lucrări, salariați retribuiți cu o indemnizație lunară de pînă la 1/4 din salariul tarifar al funcției de contabil sau de contabil principal, dacă acești salariați au posibilitatea ca în orele libere să efectueze lucrările de contabilitate.

Indemnizația nu poate depăși 1/4 din salariul funcției de bază a salariatului în cauză și se plătește din fondurile unității la care se prestează lucrările de contabilitate, în limitele prevederilor planului de muncă și salarii, pentru personalul scriptic.

P. DANCIU, economist, Cluj — Manuscrisul **Sistematizările rurale vor schimba fața satelor** a fost primit și predat secției de specialitate.

D. CIOBANU, director, Direcția comercială regională, Suceava — Direcția organizării comerțului din M.C.I. ne informează că problemele la care vă referiți în scrisoarea **Reclama comercială** („Viața economică" nr. 47) sînt interesante și ele vor sta în atenția organelor competente. În răspuns se mai arată: „Pe lîngă alte măsuri ce se iau pentru îmbunătățirea publicității comerciale, este în curs de definitivare un **Indrumar** privind modul de realizare a reclamei. In acest **Indrumar**, se atrage din nou atenția asupra necesității ca mijloacele de reclamă să se axeze pe popularizarea concretă a calităților unui anumit produs. In viitor, urmează să fie extinsă și folosirea, ca mijloc de reclamă, a unor obiecte ce vor fi oferite cumpărătorilor sub formă de cadouri".

UN GRUP DE ECONOMIȘTI, Tirgu Mureș — După răspunsul C.S.M.S., publicat în nr. trecut al revistei, iată acum și ce ne comunică Ministerul Invățămîntului:

Cursurile serale ale unei facultăți cu profil tehnic pot fi urmate, în conformitate cu prevederile H.C.M. nr. 902/1965, numai de cei ce lucrează în specialitatea respectivă. Economiștii nu se încadrează în aceste prevederi. Ei pot urma cursurile unei facultăți cu profil tehnic la învățămîntul de zi, admiși în anul I pe bază de concurs. Celelalte două întrebări nu mai au obiect, avînd în vedere că economiștii nu pot fi școlarizați la cursurile serale.

FINALIZAREA ANGAJAMENTELOR

LA începutul acestui an, revista noastră a publicat angajamentele unor colective de muncă privind depășirea unor prevederi de plan pe 1966. Cum au fost ele respectate ?

Combinatul siderurgic Hunedoara

Angajamentele luate pe anul 1966 **— ne arată tovarășul Remus Pățan, contabil șef —** au fost îndeplinite cu succes. Angajamentele au fost depășite astfel: laminate finite 17 200 t, fontă 16 779 t, aglomerate 17 773 t, cocs metalurgic 371 t, oțel 166 t. Valoric depășirile reprezintă: 142 556 mii lei — la producția globală, 182 511 mii lei — la producția-marfă, 150 639 mii lei — producția-marfă vîndută și încasată, 8 791 mii lei — economii la prețul de cost și 25 000 mii lei beneficii peste plan.

Pentru utilizarea mai eficientă a agregatelor în anul 1967, colectivul nostru a stabilit o serie de măsuri tehnico-organizatorice. **Astfel, ca urmare a utilizării oxigenului la producerea oțelului Martin, se va realiza un spor de producție de aproximativ 200 000 tone.** Pentru îndeplinirea planului de producție pe sortimente de laminate, în vederea utilizării cît mai depline a capacității de producție a laminorului de 650 mm, se vor organiza loturi de laminare pe dimensiuni. De asemenea, îmbunătățirea sistemului informațional economic prin calculatorul electronic Eliot 803, ne va da posibilitatea să urmărim modul în care se respectă disciplina contractuală și să luăm operativ măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor ce se vor ivi.

Uzinele „30 Decembrie"–Arad

Muncind bine **— ne informează tovarășul Emeric Bariak, șeful serviciului plan —** am izbutit să depășim cu mult angajamentele luate la începutul acestui an. De exemplu, în loc de 200 000 mp țesături fine, s-au realizat 742 000 mp și 17 400 kg fire de calitatea A, față de 15 000 kg cît a fost angajamentul inițial. Depășiri importante s-au înregistrat și la ceilalți indicatori. Calitatea producției a crescut, **țesăturile extra reprezentînd 38,1%, față de 30% cît era prevăzut inițial.** Angajamentele de a depăși sarcinile de plan pe anul 1966 la producția globală și marfă au fost de 4 milioane și, respectiv, 5 milioane lei. **Numai în primele 11 luni am realizat 5 322 000 și, respectiv, 6 053 000 lei.**

Un punct nevralgic în asigurarea calității produselor noastre era secția de albitorie. Din 1967, însă, va intra în funcțiune o nouă albitorie modernă cu o capacitate de 6 milioane m pe an. Pentru îmbunătățirea calității produselor (menționăm că pe anul 1967 avem incluse în plan 17 măsuri tehnico-organizatorice), vom continua cursurile de calificare și specializare pe meserii.

Uzina mecanică–Sinaia

La 7 decembrie **— ne-a relatat tovarășul Gh. Clinciu, șeful serviciului plan —** sarcinile anuale au fost îndeplinite la toți indicatorii. Pînă la această dată s-a înregistrat un plus de 21%, față de planul pe '65. Succesele noastre apar și mai evidente, dacă menționăm că angajamentele luate — revizuite pe parcursul anului — au fost mult depășite. Rezultatele înregistrate sînt: **peste 5 433 mii lei la producția globală, 4 666 mii lei la producția-marfă, 940 mii lei — beneficii peste plan, 550 mii lei — economii preț de cost și un procent de 5%, față de 1% la productivitatea muncii.**

Pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe 1967, ne vom preocupa, în continuare, de organizarea științifică a producției, în special prin perfecționarea fluxului de fabricație, care va duce la o mai bună utilizare a mașinilor și a spațiului. De asemenea, se va urmări extinderea procedeelor tehnologice avansate, creșterea gradului de înzestrare cu S.D.V.-uri perfecționate a procesului de fabricație, îmbunătățirea sistematică a concepției produselor fabricate.

Filatura românească de bumbac–București

În primele 11 luni **— ne scrie tovarășul director Mihai Vasile —** colectivul nostru a realizat peste plan 60 000 kg fire de bumbac, depășind angajamentele luate cu 20 000 kg. **Mai bine de 90,1% din întreaga producție a fost de calitate superioară.** Productivitatea muncii a crescut cu 1,2% peste plan, iar economiile la prețul de cost cu 510 mii lei. **Pînă la 30 noiembrie am realizat o economie de bumbac praf — față de normele de consum — de 45 700 kg și am înregistrat 1 460 000 lei beneficii peste plan.**

În 1967, sarcinile noastre de plan vor crește cu 4%, respectiv cu 35 tone fire. Pe linia valorificării mai bune a materiei prime, ne-am propus ca toate cele 35 000 kg fire să fie livrate la cel mai bun nivel calitativ. De altfel, față de anul 1966, indicele nostru de calitate se va îmbunătăți cu 0,55%. Acest lucru este pe deplin realizabil dacă avem în vedere și faptul că din cele 11 măsuri care privesc direct calitatea unele au și început să prindă viață. Este vorba de dotarea atelierului de finisaj cu palete speciale adaptate la cărucioarele de transportat bobine.

1967 – UN NOU AN DE SARCINI MOBILIZATOARE

PERFECŢIONIND ORGANIZAREA PRODUCŢIEI

UZINA noastră a acumulat în decursul anilor o bogată experienţă în producerea unei game largi de radioreceptoare, televizoare şi aparatură electronică industrială. Perfecţionind procesele de fabricaţie, aplicind numeroase cuceriri ştiinţifice în domeniul aparaturii electronice, colectivul nostru va reuşi să producă pînă la sfîrşitul anului, peste plan, 4500 radioreceptoare de diferite tipuri („Carmen", „Select"-II, S 641, „Darclé"-3) şi 100 de televizoare tip „Dacia". În ziua de 19 decembrie a ieşit de pe banda de montaj, **radioreceptorul cu numărul de serie 2 500 000.** Din calculele preliminare, rezultă că sînt toate condiţiile ca unitatea noastră să îndeplinească planul cu cel puţin 6 zile înainte de termen. Acordind atenţie principalilor indicatori economici, **vom realiza pînă la 31 decembrie producţia-marfă vîndută şi incasată în proporţie de 100,9%, productivitatea muncii pe salariat în proporţie de 100,3% şi beneficiul — 101,4%. În loc de 2 milioane lei economii suplimentare, cît reprezintă angajamentul anual, vom obţine 3 milioane lei.**

La baza acestor succese a stat, printre altele, o planificare operativă raţională, care are drept scop asigurarea decalajului necesar între secţiile prelucrătoare şi benzile de montaj, **ceea ce a permis o încărcare uniformă a capacităţilor de producţie, reflectată în final printr-o fabricaţie ritmică.**

Considerăm totuşi că rezultatele obţinute deşi însemnate, puteau fi mai consistente. Dispunem încă de rezerve nevalorificate în domeniul utilizării spaţiilor de producţie. Ţinînd seama de faptul că producţia globală şi marfă vor creşte în 1967 cu 25% şi respectiv 15% vom lua măsuri pentru reorganizarea spaţiului productiv existent, prin reamenajarea fluxurilor tehnologice, în scopul creării de spaţiu liber necesar amplasării unei părţi din noile linii tehnologice. De asemenea, benzile de utilaj existente se vor completa cu noi locuri de muncă, prin eliminarea posturilor secundare de lucru, care au o productivitate mai scăzută a muncii şi trecerea lor pe benzi separate. În anul viitor vom da în exploatare o nouă hală, unde vor fi montate noile linii tehnologice şi se vor procura utilaje (prese cu injecţie de 160 şi 250 grame şi prese mecanice cu excentric etc.) pentru eliminarea locurilor înguste ce mai apar încă în circuitul de fabricaţie.

Paralel cu creşterea volumului producţiei, în anul viitor se va ridica şi gradul ei de integrare prin punerea în fabricaţie, în cadrul uzinei, a condensatoarelor variabile, difuzoarelor, potenţiometrelor, transformatoarelor de linii, bobinelor de deflexie şi a rotactoarelor. **Pe întreaga uzină, se vor realiza circa 100 de măsuri tehnico-organizatorice, cu o eficienţă economică globală de circa 3 milioane lei.**

ing. Constantin FAUR
director general el Uzinelor „Electronica"-Bucureşti

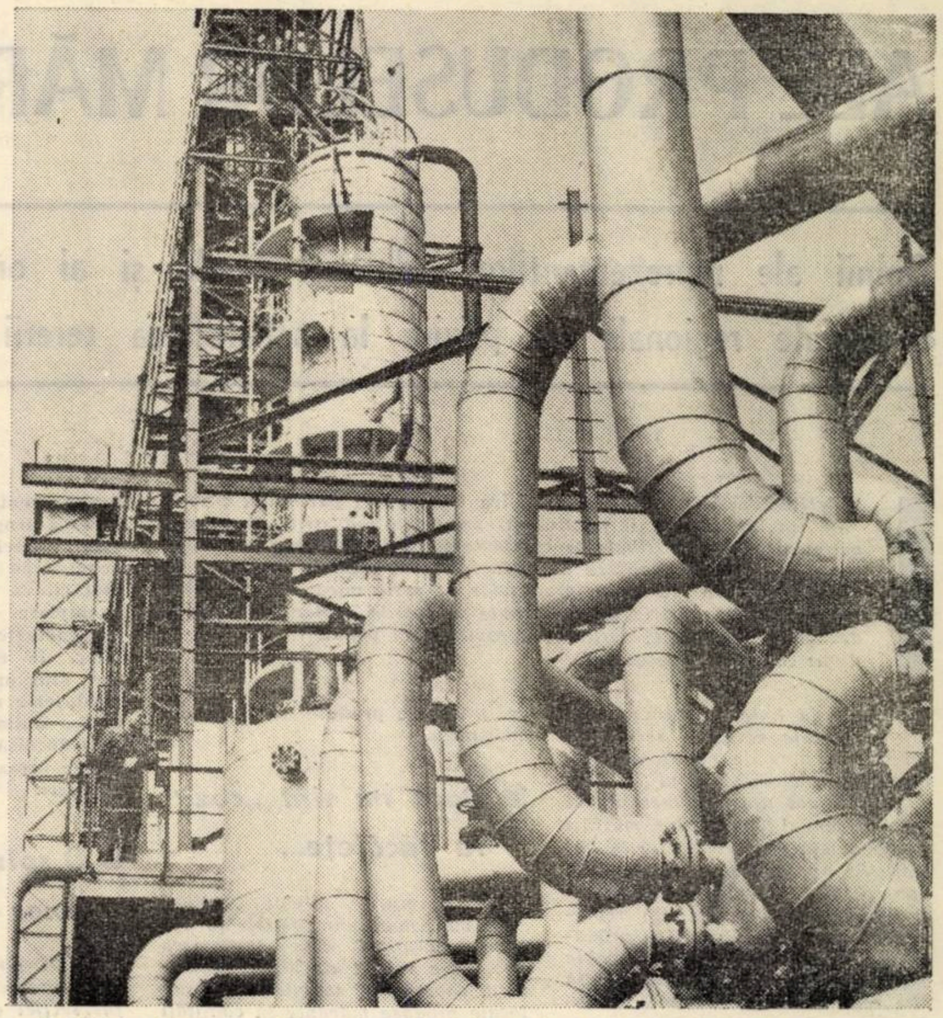

Rafinăria din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej : staţia de cocsare întîrziată

CE ASCUND REALIZĂRILE GLOBALE?

DIN estimările efectuate rezultă că **pînă la sfîrşitul lunii decembrie, colectivul Uzinei „Vulcan" va îndeplini planul la producţia globală în proporţie de 100,02%, producţia-marfă — 100,1%, producţia-marfă vîndută şi încasată — 100,1% şi productivitatea muncii pe salariat — 100,2%.**

Cu toate eforturile depuse în acest an pentru valorificarea mai intensă a rezervelor interne, activitatea tehnico-productivă şi economico-financiară a uzinei, nu s-a ridicat la posibilităţile de care dispunem. Dintre deficienţele care s-au manifestat mai pregnant, amintim **nivelul ridicat al cheltuielilor de producţie, determinat, în principal, de consumul mare de materiale.** Astfel, cheltuielile efectuate la 1 000 lei producţie-marfă, au fost, în 11 luni ale acestui an, de 765,60 lei, faţă de numai 762,60 lei, cît era planificat.

Consumurile specifice la unele produse au crescut în 1966 faţă de 1965, după cum reiese din următorul tabel:

Denumirea produsului	U/M	ANII 1965 Total metal	ANII 1965 Laminate feroase	ANII 1966 Total metal	ANII 1966 Laminate feroase
Cazan de 3 G cal./oră	t/buc.	21,192	14,544	21,261	14,634
Cazan de 50 G cal./oră	„	106,509	54,557	107,014	55,380
Pompa de noroi „Triplex"	„	21,990	14,550	22,098	14,644

Creşterea consumurilor specifice de metal s-a datorat atît **proiectării neeconomice, cît şi stabilirii unor norme insuficient studiate din punct de vedere tehnologic, neaprovizionării cu ţevi şi laminate la dimensiunile şi calităţile necesare procesului de fabricaţie, ceea ce a dus la o frecvenţă destul de ridicată a derogărilor (circa 8 000).** În plus, multe piese şi repere au fost turnate sau forjate la cote supradimensionate, cu adaosuri mari de prelucrare. De asemenea, trebuie menţionat că, în acest an, uzina a primit de la I.P.C.M.C. proiecte greşite în proporţie de 50—60% pentru un număr de aproximativ 7 000—8 000 repere.

Aprovizionarea uzinei cu laminate la dimensiunile fabricate de către unităţile siderurgice şi nu la cele cerute prin documentaţia tehnică, a dus, la unele categorii de ţeavă ce intră în construcţia cazanelor de 20—50 tone abur/oră şi de 50 G cal./oră, la o pierdere echivalentă cu circa 8%, ca urmare a capetelor ce nu mai pot fi utilizate. Datorită dimensiunilor mici, în uzină existau la 31 octombrie a.c. materiale inutilizabile (rămase de la debitarea laminatelor aprovizionate) în valoare de 2 011 000 lei. Bineînţeles, toate acestea au influenţat negativ activitatea financiară a întreprinderii.

În anul 1967, uzinei îi revin sarcini sporite. **Producţia globală creşte cu 11%, producţia-marfă cu 18%, faţă de 1966.** Pentru gospodărirea mai judicioasă a metalului, am luat o serie de măsuri menite să ducă la o mai justă normare a consumurilor specifice, printre care şi înfiinţarea, **în cadrul serviciului tehnic, a unui birou specializat.**

ing. Rovin BUSTAN
director general al Uzinei „Vulcan" — Bucureşti

PRIN VALORIFICAREA SUPERIOARĂ A ŢIŢEIULUI

RAFINĂRIILE din ţara noastră încheie anul 1966 cu însemnate succese: depăşirea indicatorului producţiei-marfă vîndută şi încasată cu 40 milioane lei, obţinerea de beneficii peste plan în valoare de peste 23 500 000 lei, realizarea productivităţii muncii în proporţie de 101%. S-au produs, astfel, peste plan: 53 000 tone benzină, 10 000 tone motorină, 6 700 tone bitum, 14 000 tone hidrocarburi aromatice (din care, majoritatea pentru export).

Acestea nu sînt, însă, singurele realizări care merită să fie consemnate. Ar trebui amintit, de pildă, că în 1966 au intrat în funcţiune două obiective noi: Instalaţia de separare a paraxilenului din Complexul de reformare catalitică (Rafinăria din oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej) şi Instalaţia pentru solventarea cu furfurol a motorinelor provenite de la instalaţiile de cracare catalitică. Tot în acest an, au fost asimilate o serie de produse noi: aditiv „P 401" pentru indice de viscozitate, unsoare complexă de bariu, 4 tipuri de uleiuri pentru locomotive Diesel electrice, 3 tipuri de uleiuri pentru locomotive hidraulice, 2 uleiuri albe pentru fabricarea polietilenei ş.a.

Succesele anului 1966 ne bucură. Ne stau însă în faţă alte sarcini, deopotrivă de însemnate, multe poate mai grele decît cele de pînă acum. Dintre acestea, **valorificarea superioară a materiei prime ne preocupă în mod deosebit.** Avem condiţii ca în anul care vine să valorificăm ţiţeiul mai bine decît am făcut-o pînă acum. Ne vor ajuta la aceasta o serie de noi obiective ce vor intra în funcţiune: în 1967 — la Rafinăria Brazi, Complexul de cracare catalitică, de mare capacitate (un milion tone/an), care va prelucra distilate grele în vederea obţinerii de benzine superioare, combustibil diesel, gaze lichefiate pentru chimizare; la Rafinăria Ploieşti, sînt în plină desfăşurare lucrările de construcţii montaj ale unui complex de instalaţii pentru fabricarea unui larg sortiment de uleiuri din ţiţeiuri neparafinoase selecţionate (uleiuri pentru motoare, electroizolante, de turbine, transmisie ş.a.), superioare celor produse pînă acum. Concomitent cu mărirea producţiei de uleiuri, tot la Ploieşti se va dubla capacitatea de producţie a bitumului. O parte din obiectivele acestui complex vor intra în funcţiune în 1967, iar altele — în 1968.

Alături de noile investiţii, există în fiecare rafinărie preocuparea de a pune în valoare noi rezerve interne.

La punerea în valoare a acestor rezerve, precum şi la îmbunătăţirea calităţii produselor noastre, un rol însemnat îl vor avea serviciile tehnice şi laboratoarele uzinale. În centrul atenţiei lor se află o serie de studii importante: uleiul de transformator va trebui realizat la un nivel superior celui actual; calitatea uleiurilor de motoare obţinute din ţiţeiuri parafinoase produse la Rafinăria Teleajen se poate îmbunătăţi (în special caracteristicile de culoare, conţinut de cocs, temperatură de inflamare), astfel încît acestea să fie competitive pe piaţă în compania altor uleiuri străine. De o deosebită importanţă este problema îmbunătăţirii motorinelor pentru ridicarea cifrei cetanice, ceea ce va fi posibil printr-o mai raţională utilizare a actualelor reţete de fabricaţie la Rafinăriile Teleajen, Cîmpina şi oraşul Gheorghe Gheorghiu-Dej.

Nicolae MĂRCULESCU
director general, Direcţia generală de prelucrare a ţiţeiului - Ploieşti

La G. A. S. — Voluntari

PRIM BILANŢ ÎN CINCINAL

LA gospodăria de stat Voluntari, specializată în creşterea păsărilor pentru carne şi ouă, producţia avicolă şi-a dovedit din plin eficienţa economică; an de an beneficiile au fost mai mari decît prevederile planului. Numai în 3 ani, ele au crescut de peste 2,5 ori, de la 1034 mii lei în 1964, la 2623 mii lei în 1966. Iată, de altfel, un scurt bilanţ al activităţii gospodăriei de stat Voluntari pe anul 1966.

	Planificat	Realizat %
Producţia totală de ouă	100	103
Producţia totală de carne	100	110
Valoarea producţiei-marfă vîndută şi încasată	100	112
Beneficii	100	104

Aceste rezultate sînt rodul îmbunătăţirii organizării producţiei şi a muncii, al aplicării unor măsuri tehnice şi economice. Şi în acest an o atenţie deosebită a fost acordată asigurării unei alimentaţii raţionale a păsărilor. Echilibrarea raţiilor a solicitat conducerii gospodăriei de stat eforturi susţinute pentru asigurarea elementelor componente ale furajelor combinate în perioada cît fabrica furnizoare nu dispunea de cantităţi suficiente de făină de carne şi de sînge. Astfel, s-au procurat 33 tone de făină de carne şi de sînge ceea ce a permis ca în permanenţă furajele combinate să aibă o alcătuire corespunzătoare cerinţelor unei hrăniri raţionale a păsărilor.

Concomitent cu măsurile tehnice şi organizatorice, zilnic s-au urmărit cheltuielile pe fiecare hală de păsări şi pe întregul combinat. Analiza săptămînală a cheltuielilor de producţie şi calcularea lunară a preţului de cost pe fiecare hală de păsări în parte, ne-au permis să sesizăm la timp orice deficienţă ivită în procesul de producţie şi să luăm cele mai adecvate măsuri; înşişi brigadierii urmăresc în mod permanent cheltuielile de producţie la fiecare hală de păsări.

Analiza cheltuielilor de producţie, care în acest an au fost depăşite cu circa 4,8%, evidenţiază însă şi realizarea unor economii: de pildă, la cheltuielile cu salariile o economie de 3,3%, iar la cheltuielile generale de 3,9%. În acelaşi timp însă, am înregistrat o depăşire de 15% la cheltuielile cu furajele, cheltuieli care, de altfel, au ponderea cea mai mare, de circa 44,6%. De aceea, eforturile noastre sînt îndreptate către reducerea continuă a acestor cheltuieli.

În următorii ani producţia avicolă în gospodăria de stat Voluntari va cunoaşte o largă dezvoltare; astfel se vor mai construi 6 hale pentru producţia de ouă, cu o capacitate de 72 000 păsări, precum şi 4 hale pentru creşterea puilor de reproducţie cu capacitate de 40 000 pui, care să asigure împrospătarea efectivelor de păsări ouătoare.

Creşterea efectivelor, îmbunătăţirea activităţii de producţie şi reducerea continuă a cheltuielilor şi a preţului de cost ne vor permite ca la sfîrşitul planului cincinal să obţinem un beneficiu anual de circa 10 milioane lei.

Vasile MATEI
contabil şef, G.A.S.-Voluntari

DIALOG PRIN CORESPONDENŢĂ DESPRE

MARILE PROBLEME ALE PRODUSELOR MĂRUNTE

Opinii ale reprezentanţilor industriei locale şi ai organizaţiilor comerciale regionale cu privire la satisfacerea cererii populaţiei

DIRECTIVELE celui de-al IX-lea Congres al partidului prevăd sarcini importante pentru intreprinderile industriei locale care au menirea să contribuie la completarea şi imbogăţirea sortimentului de produse realizate de industria republicană. Orientîndu-şi activitatea spre fabricarea produselor de serie mică, intr-un sortiment variat, industria locală trebuie să acorde o atenţie deosebită dezvoltării producţiei destinate aprovizionării populaţiei cu articole de uz casnic şi gospodăresc.

Pe această linie, la unităţile industriei locale există o serie de realizări demne de menţionat. Remarcăm, bunăoară, faptul că industria locală din regiunea Banat livrează anual comerţului mărfuri (peste o mie de sortimente) in valoare de aproape 350 milioane lei; aproape 20% din planul de aprovizionare a I.C.R.M-ului din regiunea Braşov este acoperit cu produse ale industriei locale. Exemple asemănătoare pot fi citate şi din alte regiuni, ceea ce denotă că industria locală s-a dezvoltat, contribuind la imbunătăţirea aprovizionării populaţiei.

Cind se cere cu... linguriţa

CU toate aceste succese, se constată in magazine lipsa unor produse mărunte, de strictă necesitate in gospodărie. *N. Bardan* şi *V. Olteanu* de la I.C.R.M.-Braşov, *S. Agopian* de la I.C.R.M.-Constanţa, *V. Colman* de la I.C.R.M.-Iaşi şi alţi participanţi la dezbatere, au arătat că in magazine se găsesc cu mare greutate piuliţe pentru pisălog, aparate de scos dopuri, suporturi pentru vase şi pentru fiare de călcat, funduri de tocat, făcăleţe, sucitori, planşete pentru tăiţei, diverse articole din sirmă cositorită etc.

Cind are nevoie de astfel de produse, cumpărătorul trebuie să alerge din magazin in magazin, primind peste tot acelaşi răspuns: „Nu avem !". Care-i cauza că astfel de articole nu se produc şi nu se pun la indemina populaţiei ? Dezbaterea noastră a scos la iveală mai multe cauze. Iată citeva.

Mai mulţi participanţi, intre care ing. *Ioan Staicu*, şeful secţiei de industrie locală din regiunea Banat, şi ing. *C. I. Nastac*, şeful secţiei de industrie locală din regiunea Suceava, s-au referit la cereri ale comerţului, care nu corespund nici măcar unei producţii de serie mică. Industriei locale din regiunea Banat i s-a cerut să livreze următoarele produse : ciocane pentru dogar, ciocane de trusă, ceapraze fierăstrău, ciocane tapiţer, mandrine cu trei bacuri. Volumul cererii : cite 200 de bucăţi din fiecare articol. Un alt exemplu : in 1965 intreprinderile de industrie locală din regiunea Suceava au prezentat la expoziţia regională 91 de articole noi, apreciate de vizitatori. Din acestea, comerţul a solicitat 42 sortimente in cantităţi de... 20 bucăţi (ciocane din aluminiu pentru bătut carne), 50 de bucăţi (suport pliant pentru uscat rufe) etc. Aceste cantităţi, deşi infime, au fost livrate. În continuare insă, comerţul n-a mai cerut atari produse. De asemenea, industriei locale din regiunea Braşov i s-a cerut să contracteze o producţie de... 500 dopuri de butoiaşe in valoare de 700 lei. Tot de aici s-a cerut la contractări 200 cleşti de lemn pentru murături — in valoare de 600 lei — 500 planşete pentru tăiţei etc. Întreprinderile de industrie locală din regiunea Braşov n-au fost de acord să contracteze asemenea cantităţi şi, ca atare, astfel de produse au lipsit din magazine.

Dacă nu sint „cozi" la făcăleţe...

DE ce nu se solicită cantităţi mai mari din astfel de lucruri mărunte ? Din dezbaterea noastră a reieşit că unele organizaţii comerciale solicită industriei locale produse mărunte in cantităţi minime pe motiv că nu ştiu dacă se pot vinde. Cu alte cuvinte, se dă dovadă de un dezvoltat simţ de „prevedere".

Dar „prevederea" de acest gen nu este oare cauza lipsurilor pe care le analizăm ? Desigur !

Dar să vedem cum se intimplă in genere ? Cind li se oferă un produs de acest fel, reprezentanţii comerţului chibzuiesc : „Să-l luăm sau nu ? S-o vinde sau nu ? Hai să luăm 20 de bucăţi" (sau 200, zic cei mai indrăzneţi). Aruncate undeva, intr-un colţ de magazin, produsele acestea nu se vind ca „altele". Pentru ele nu s-au format niciodată „cozi". De altfel e şi greu de conceput că zeci de cumpărători ar sta la „rind" pentru a obţine un... făcăleţ. De aici concluzia : „Nu prea merg ! Cerem tot 200 de bucăţi". Iar aceste cantităţi sint repartizate la un magazin sau două. Cumpărătorul nimereşte la un alt magazin unde intreabă o dată, de două ori, apoi se lasă păgubaş.

***Precum** se vede, lipsa de curaj a organizaţiilor comerciale şi lipsa unei reclame (de ce nu ?) şi pentru astfel de produse duc la paradoxala situaţie ce se menţine de mai mulţi ani : cererea pentru unele articole mărunte nu e satisfăcută pentru că comerţul cere — şi vinde — prea puţin. Trebuie amintit aici şi faptul că unele organizaţii comerciale depun prea puţin interes pentru studierea cererii de consum la astfel de produse. Dacă s-ar cunoaşte cerinţele reale, desigur că s-ar contracta cantităţi mai mari de produse, care să satisfacă integral nevoile cumpărătorilor.*

Serie mică, dar pînă la ce limită?

DIN cele relatate de participanţi la această dezbatere s-a desprins şi faptul că problema unei mai bune aprovizionări a populaţiei cu articole mărunte nu poate fi rezolvată numai de organizaţiile comerciale. În această privinţă, sarcini deosebite revin, in primul rind, industriei locale, care are menirea să realizeze produse de serie mică. Din datele de care dispunem reiese insă că o seamă de intreprinderi locale neglijează produsele mărunte de serie mică in favoarea celor de serie şi valoare mare. Unii reprezentanţi ai industriei locale — ing. *Petru Prodan,* **şeful secţiei de industrie locală din regiunea Hunedoara, ing.** *C. Croitoru,* **şeful secţiei de industrie locală din regiunea Bacău şi alţii — au ridicat şi următoarea problemă : cit de mică să fie această serie ? Nu există incă nici un act normativ care să reglementeze această problemă. De aceea, ar fi necesar ca forurile in drept să stabilească o limită, rentabilă pentru industrie, care să acopere necesităţile comerţului. Căci, in situaţia de pină acum, cind se solicită serii de numai citeva sute sau chiar zeci de exemplare, cheltuielile ocazionate de producţie, de incheierea contractelor, de expedierea produselor etc., sint mai mari decit valoarea produselor respective. Şi, ca atare, nici o unitate din industria locală nu-i dispusă să contracteze produse de pe urma cărora să... „incaseze" pierderi.**

O soluţie: profilarea unor intreprinderi

ALŢI participanţi la dezbatere, intre care ing. **Gh. Mălin**, *şeful secţiei de industrie locală din oraşul Bucureşti, ing.* **F. Nagy**, *şeful secţiei de industrie locală din regiunea Maramureş,* **E. Birö**, *din partea I.C.R.M.-Oradea, au arătat că, in afară de stabilirea unei limite pentru seriile mici, ar fi recomandabil să se meargă şi pe altă linie :* **profilarea unor intreprinderi care să producă articole mărunte pentru intreaga ţară sau pentru un grup de regiuni.** *În această direcţie s-a făcut un inceput. Industria locală din regiunea Crişana este singurul producător pe ţară la articolele role zugrav şi burete zugrav, livrind acestea tuturor regiunilor. De asemenea, recent s-a studiat structura şi profilul producţiei la articolele casnice, confecţionate din tablă neagră, galvanizată şi cositorită, stabilindu-se regiunile care vor produce astfel de produse pentru intreaga ţară. E necesar ca această acţiune de profilare să continue. Pe această cale se pot satisface cererile comerţului, se asigură o rentabilitate sporită şi o calitate superioară.*

Termene: în contracte — da, la livrare — ba

REFERINDU-SE şi la alte cauze care fac ca unele produse solicitate de cumpărători să lipsească din magazine, reprezentanţii I.C.R.M.-urilor — *I. Dumitrache* **şi** *Al. Bărbulescu* **din Bucureşti,** *N. Popp* **şi** *Z. Wiedl* **din Baia Mare şi alţii — au arătat că la această situaţie contribuie şi faptul că unele intreprinderi de industrie locală nu respectă termenele de livrare prevăzute in contracte. Ilustrăm afirmaţia cu citeva exemple din oraşul Bucureşti. I.C.R.M.-ul de aici — exemplele sint valabile (la alte proporţii) şi pentru alte localităţi — nu a primit in primele 9 luni ale acestui an următoarele produse : 23 650 bucăţi încuietori de sirmă, 1 250 zăvoare, 7 700 belciuge cu splint de 30 şi 40 mm şi 39 500 belciuge cu piuliţă — toate contractate cu I.I.L. „Metalurgica"-Bucureşti. Restanţe destul de mari in livrarea produselor contractate au şi alte unităţi ale industriei locale : I.I.L. „Valea Ialomiţei"-Pucioasa (100 000 unităţi cahle teracotă), I.R.I.L. Turnu Măgurele (diverse sortimente de mobilă) etc.**

De la materia primă la produsul finit: deficienţele se transmit

GREUTĂŢI se intimpină şi din cauza calităţii necorespunzătoare a unor produse livrate de intreprinderile de industrie locală. Un exemplu concludent : in primele 9 luni ale acestui an, I.C.R.M.-Bucureşti a fost nevoită să respingă pe motiv de calitate circa 86 000 bucăţi de diferite produse destinate aprovizionării populaţiei. S-au refuzat, in special, diferite sorturi de stilouri, compasuri, albii, cărucioare pentru butelii, oglinzi, cutii pentru scrisori, tirbuşoane etc., produse realizate de intreprinderile industriei locale „Metalurgica"-Bucureşti, „23 August"-Bacău, I.R.I.L.-Alba Iulia, I.R.I.L.-Braşov etc.

În legătură cu problema calităţii produselor industriei locale, unii participanţi — ing. **C. Dumitrescu**, şeful secţiei şi ing. **I. Petrescu**, şeful serviciului producţie de la secţia de industrie locală din regiunea Bucureşti, ing. **Ernest Dreguş**, şeful secţiei şi ing. **Ştefan Demeter**, şeful serviciului producţie de la secţia de industrie locală din regiunea Crişana etc., au arătat că, deşi s-au făcut eforturi şi s-au obţinut succese remarcabile in ridicarea calităţii produselor, sint incă destule cazuri cind se resping unele articole, care nu corespund cerinţelor. S-a subliniat că un impediment in imbunătăţirea calităţii il constituie calitatea necorespunzătoare a materiilor prime. În regiunea Hunedoara, cele mai multe refuzuri şi reclamaţii se datoresc folosirii in procesul de producţie a unor materiale necorespunzătoare. Unităţile industriei locale din regiunea Bacău, primesc, deseori, furnire, placaj, cherestea care au dimensiuni mai mici decit cele prevăzute pentru producţia articolelor contractate. În general, materialul lemnos livrat industriei locale provine din clase inferioare celor contractate, are noduri şi o umiditate ce depăşeşte prevederile STAS. Tabla galvanizată, livrată unităţilor de industrie locală de Uzinele „Nicolae Cristea" din Galaţi, este necorespunzătoare : galvanizajul se cojeşte, nu rezistă, in special, la ciocănituri şi indoituri. În astfel de cazuri suferă desigur calitatea produsului finit.

Intreprindere locală cu materie primă „centrală"?

DAR de ce unităţile industriei locale recepţionează şi primesc produse necorespunzătoare ? De ce nu-i obligă pe furnizori să livreze materiale corespunzătoare ?

Răspunzind la aceste intrebări, reprezentanţii industriei locale au subliniat că la baza activităţii industriei locale stă, desigur, principiul de a valorifica cit mai chibzuit resursele locale. Aceste resurse se restring insă an de an ca urmare a faptului că deşeurile din industria republicană, de pildă, sint valorificate in măsură din ce in ce mai mare in unităţile respective. La aceasta se adaugă şi faptul că unele deşeuri (cele din textile in special) sint dirijate de ministere. Şi incă un aspect : criteriile de calitate, din ce in ce mai exigente, nu mai permit utilizarea unor deşeuri.

În această situaţie, unele unităţi de industrie locală, in loc să caute să descopere şi să valorifice noi surse locale de materii prime, apelează la materialele din fond centralizat. Acestea se obţin mai greu şi in cantităţi mai mici decit necesităţile. În plus, unele sint şi de calitate necorespunzătoare, ceea ce contribuie la obţinerea unor produse, care nu satisfac exigenţele cumpărătorilor.

Pentru rezolvarea acestei probleme sint necesare măsuri deosebite. Unităţile de industrie locală, indrumate indeaproape de comitetele executive ale sfaturilor populare, trebuie să se preocupe permanent de descoperirea şi valorificarea unor noi surse de materii prime, căci sensul acestor intreprinderi este in primul rind de a pune in valoare bogăţiile din regiuni şi raioane şi nu de a apela mereu la repartiţii din fond centralizat. Un rol important in această privinţă il au şi oficiile regionale de aprovizionare şi desfacere, care ar trebui să asigure unele materii prime pentru toate unităţile industriei locale din regiunea respectivă. Acest lucru ar duce şi la inlăturarea actualei situaţii cind multe unităţi se aprovizionează pe cont propriu.

Participanţii la dezbatere propun:

Din dezbateri s-au desprins numeroase sugestii, dintre care consemnăm :

- **Ar fi necesar să se elaboreze un catalog cuprinzind toate produsele mărunte care se cer de către populaţie şi care in momentul de faţă lipsesc din magazine. Acest catalog ar fi deosebit de util pentru orientarea producţiei in intreprinderile locale.**
- **Să se continue şi să se impulsioneze acţiunea de profilare, stabilindu-se o singură intreprindere (sau citeva) care să realizeze pentru intreaga ţară produsele care actualmente se cer in volum mic. Aceasta ar duce la rentabilizarea produselor şi la ridicarea calităţii lor.**
- **Organizarea in fiecare centru regional şi in oraşele mai mari a unor magazine sau raioane de prezentare şi de desfacere a produselor mărunte. Organizarea periodică de expoziţii cu vinzare a produselor noi, sondindu-se astfel gusturile şi cerinţele populaţiei.**
- **Organizaţiile comerciale să studieze temeinic cererea de consum pentru articole mărunte, iar reclama comercială să informeze pe cumpărători unde se desfac astfel de produse.**

D. TĂRNĂUCEANU
Alexandru DETEŞAN

Magazinul cu produse ale industriei locale din Bucureşti şi-a dovedit din plin utilitatea. Pe cînd unităţi asemănătoare şi în alte oraşe ale ţării ?

ÎN DEZBATERE LA ACADEMIA DE ŞTIINŢE SOCIAL-POLITICE „ŞTEFAN GHEORGHIU"

ELABORAREA UNUI CURS DE ECONOMIE MONDIALĂ

ÎN condiţiile interesului crescînd pe care-l manifestă economiştii din ţara noastră pentru cunoaşterea problemelor relaţiilor economice internaţionale, apare firească importanţa şi actualitatea elaborării unui curs universitar de economie mondială în învăţămîntul economic superior.

Preocupările pentru elaborarea unui curs de economie mondială s-au concretizat în alcătuirea de către catedra de economie mondială a Academiei de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu" de pe lingă C.C. al P.C.R. în primul rînd a unui proiect de program. El a fost supus unei prime discuţii în cadrul consiliului ştiinţific al Facultăţii de economie a Academiei. Evident că în alcătuirea programei s-a ţinut seama de experienţa care s-a acumulat pînă în prezent în acest domeniu.

● Orientări pe plan internaţional

DIN lectura unor manuale de economie mondială apărute peste graniţă, desprindem, din punctul de vedere al structurii lor, ca şi al modului de abordare a problemelor, cel puţin două orientări. Pe de o parte există autori care tratează fenomenele ce privesc în mod strict relaţiile economice internationale. Astfel **Walter Krause** în **„International Economics"** (Boston 1965) analizează îndeosebi : comerţul internaţional ; plăţile internaţionale ; balanţa de plăţi şi sistemele de ajustare ; acordurile internaţionale pentru produse ; activitatea unor instituţii internaţionale ca F.M.I., B.I.R.D., Corporaţia Financiară Internaţională (I.F.C.) ; Asociaţia internaţională pentru dezvoltare (I.D.A.). **Gerard Morcy** în **„Economie internationale"** (Paris 1965) se opreşte aproape exclusiv asupra teoriei schimbului internaţional (teoria clasică a schimbului internaţional, analiza în termeni de substituire, analiza în termeni monetari) ; echilibrul balanţei de plăţi ; economia mondială şi comerţul mondial etc.

P. T. Elsworth, în **The international economy** (New York 1959), tratează teoria comerţului internaţional, politicile comerciale, balanţa de plăţi şi sistemele de ajustare. Aproximativ aceeaşi problematică o întîlnim şi în cursurile **International Economics de Ch. P. Kindleburger**, (Homewood, Illinois, 1958), **Mejdunarodniie economiceschie otnoşenia** (Moscova 1959) ş.a.

Pe de altă parte există manuale care tratează problemele economiei mondiale în profil geografic: pe ţări ori pe grupe de ţări. Astfel, în **Economic Policy in our time** (Amsterdam 1964) materialul este astfel structurat încît aproape în jumătate din curs se tratează economia şi comerţul S.U.A., în restul cursului abordîndu-se problemele economice ale Europei Occidentale (luate ca un tot), cît şi cele ale unor ţări: R.F.G., Marea Britanie, Franţa etc. Se examinează de asemenea unele aspecte ale economiei U.R.S.S. În cursul **Economika zarubejnih stran** (Moscova 1962) după cîteva lecţii introductive în care se abordează o serie de probleme cu caracter mai general, se trece la prezentarea economiei şi comerţului diferitelor ţări ale lumii, ori a diferitelor regiuni geografice.

Exemplificările ar putea fi considerabil lărgite. Chiar şi numai din cele prezentate rezultă suficient de clar existenţa — în structura manualelor de economie mondială — fie a tratării „pe verticală" a unor procese ce se referă aproape exclusiv la relaţiile economice internaţionale şi activitatea unor instituţii economice internaţionale, fie analiza economiei unor ţări, ori a unor regiuni geografice ale lumii.

● Consideraţiuni cu privire la structura cursului

PORNIND de la necesităţile formării cadrelor, luînd în consideraţie şi experienţa existentă, colectivul catedrei noastre a formulat unele criterii de ordin general care să stea la baza structurii cursului.

Mai mulţi membri ai catedrei au subliniat că orientările menţionate mai sus, cu toate laturile lor pozitive, nu sînt scutite de o anumită unilateralitate şi, ca atare, insuficiente pentru a constitui, fiecare luate aparte, fundamentul unui curs de economie mondială. Astfel, şi una şi alta din aceste modalităţi, luate separat, răpesc cursului posibilitatea de tratare complexă a fenomenelor economice internaţionale contemporane. S-a subliniat că dezvoltarea economică internă a statelor suverane se interpătrunde în aşa măsură cu relaţiile economice internaţionale, încît un tablou complet îl poate da doar o tratare multilaterală a problemelor economiei mondiale. Tratarea doar în profil geografic a problemelor economiei mondiale (pe ţări, ori pe regiuni) răpeşte posibilitatea abordării problemelor generale ale economiei mondiale, a tendinţelor actuale ce se conturează în schimburile economice şi în cooperarea internaţională. Ea nu permite analiza circuitului economic internaţional în întreaga sa amploare şi complexitate.

Pe de altă parte limitarea cursului numai la comerţul internaţional, lichiditatea internaţională, balanţele de plăţi etc. desprinde în mod arbitrar aceste procese şi instrumente de baza lor reală — economiile naţionale ale statelor şi economia mondială — creînd pericolul tratării simpliste a înseşi proceselor menţionate.

După opinia mai multor membri ai catedrei — profesor dr. E. Hutira, conf. dr. M. Părăluţă, conf. dr. C. Moisuc, prof. Z. Brîncu, dr. C. Mecu, conf. dr. Ion Vesa, M. Dulea, Gr. Botoi ş.a., cursul de economie mondială ar trebui să trateze în primul rînd relaţiile economice internaţionale sub variatele lor aspecte cum ar fi : diviziunea mondială a muncii, cooperarea economică internaţională, comerţul internaţional, sistemul valutar şi de credit internaţional, fluxurile investiţiilor internaţionale, principiile după care se dezvoltă relaţiile economice şi tehnico-ştiinţifice în lumea contemporană. În cadrul acestei grupe ar trebui de asemenea tratate problemele repartizării pe glob a resurselor energetice, de materii prime, alimentare şi de forţă de muncă. Examinarea detaliată a tuturor acestor probleme ar oferi o bună parte din materialul faptic şi teoretic pentru o caracterizare generală a situaţiei economiei mondiale actuale, a circuitului economic mondial, a principiilor relaţiilor economice internaţionale.

Un capitol important al cursului de economie mondială trebuie să-l constituie de asemenea problemele economice ale unor ţări şi grupe de ţări. În această privinţă apare însă dificultatea stabilirii caracterului preponderent al tratării pe diferite ţări ori pe grupe de ţări. Referitor la această problemă, în discuţii s-a remarcat că în cadrul economiei mondiale s-au profilat — indiscutabil — o serie de grupuri de ţări cu unele trăsături sau probleme comune. Această delimitare este condiţionată fie de caracterul orînduirii, fie de nivelul de dezvoltare economică, fie — în sfîrşit — de apartenenţa la anumite organizaţii economice internaţionale (C. E. E., A.E.L.S. etc). Cursul de economie mondială nu poate face abstracţie de această particularitate a economiei mondiale actuale.

Remarcînd însă că analiza nu se poate rezuma la diferitele grupe de ţări privite ca zone economice cu profil determinat, participanţii au subliniat că în condiţiile intensificării circuitului economic internaţional, economiile naţionale işi păstrează caracterul de entităţi istoriceşte formate şi delimitate. Intensitatea, direcţiile şi uneori modalităţile includerii diferitelor ţări în acest circuit se particularizează — de la ţară la ţară — ceea ce face ca ansamblul economiei mondiale să prezinte o diversitate de nuanţe, mult mai bogată şi variată decît diferitele grupe de ţări. De aceea, este indispensabilă analiza — în cadrul cursului de economie mondială — a particularităţilor economice ale diferitelor ţări, în special locul lor în ansamblul circuitului economic internaţional.

Examinînd toate aceste consideraţiuni colectivul catedrei a ajuns la următoarea soluţie: într-o secţiune aparte să fie tratată economia ţărilor socialiste, într-o alta economia ţărilor capitaliste dezvoltate, iar o altă secţiune să fie consacrată analizei economiei ţărilor în curs de dezvoltare. În fiecare din aceste secţiuni, tratarea unor probleme de ordin general cum ar fi, de pildă, locul ţărilor respective în economia mondială trebuie îmbinată cu analiza activităţii unor organizaţii ale ţărilor respective şi a influenţei lor asupra relaţiilor economice internaţionale, precum şi cu examinarea aparte a economiei diferitelor state din grupa respectivă. O asemenea abordare permite desprinderea trăsăturilor actuale ale economiei unor ţări ori grupe de ţări, a unor tendinţe principale ale evoluţiei lor în viitor, şi, în final, facilitează conturarea — în cadrul diversităţii şi particularităţilor naţionale specifice — a unui tablou al economiei mondiale contemporane în întreaga sa complexitate.

În consiliul ştiinţific al facultăţii criteriile care au stat la baza proiectului de program prezentat au fost, în general, apreciate ca fiind corespunzătoare necesităţilor elaborării cursului. Discuţiile din consiliul ştiinţific la care au fost invitaţi şi alţi economişti, au dus la îmbogăţirea ideilor şi, concomitent, la îmbunătăţirea proiectului de program.

O parte importantă a acestor discuţii s-au referit la modul în care proiectul de program reflectă principalele probleme ale economiei mondiale contemporane făcîndu-se în acest sens numeroase propuneri.

Astfel tov. B. Comisioneru (Ministerul Finanţelor) opina pentru orientarea într-o mai mare măsură a cursului spre abordarea unor aspecte ale relaţiilor economice internaţionale (piaţa mondială, comerţul internaţional, tendinţele „integrării economice", sistemul valutar, unele convenţii şi acorduri internaţionale) şi pentru restrîngerea părţii ce se referă la economia diferitelor ţări, ori regiuni ale lumii.

Faţă de această propunere au existat şi unele rezerve. Tov. prof. Barbu Zaharescu, membru corespondent al Academiei, considera că extinderea tratării comerţului internaţional, ori a diferitelor aspecte legate de sistemul valutar etc., ar fi în detrimentul cursurilor specializate care au ca obiectiv tratarea exclusivă a acestor probleme. De altfel, analiza diviziunii internaţionale a muncii, a circuitului economic internaţional, a procesului de formare a preţurilor ş. a., teme cuprinse în proiectul de program, presupune implicit tratarea dintr-un anumit unghi a înseşi problemelor pieţei mondiale.

Tov. dr. N. Sută (I.S.E. „V. I. Lenin") propune ca cursul de economie mondială să fie complet eliberat de sarcina tratării problemelor comerţului internaţional şi sistemului valutar internaţional, cîştigîndu-se astfel un spaţiu, care în economia generală a cursului, ar putea fi folosit pentru aprofundarea unor asemenea probleme cum sînt : resursele alimentare şi cele forestiere ale globului, exportul de capital al principalelor ţări capitaliste după cel de al doilea război mondial, locul României în economia mondială.

În ceea ce priveşte tratarea „integrării" din lumea contemporană, conf. dr. Al. Albu, considera ca fiind suficiente cele două teme prevăzute de proiectul de program referitoare la organizaţiile din Europa şi a unei teme consacrate examinării „integrării economice" latino-americane.

În schimb, alte probleme ale economiei mondiale ar trebui — după opinia unor participanţi la dezbatere — să-şi găsească un loc mai substanţial în cadrul cursului. Conf. dr. Gh. Creţoiu (revista „Viaţa economică") sublinia că ar fi necesar să se acorde un spaţiu mai mare caracterizării structurilor social-economice, nivelului dezvoltării forţelor de producţie şi a repartizării lor pe glob, precum şi unor probleme metodologice de determinare a nivelului dezvoltării economice a unei ţări ; ţinînd seama de rolul şi tendinţele de lărgire continuă a cooperării economice internaţionale, a formelor ei, ar fi necesar ca această problemă să constituie un capitol de sine stătător în cadrul cursului.

Dr. Al. Zamfir (Camera de Comerţ) a propus ca în curs să se acorde o atenţie deosebită tratării unor corelaţii importante existente în economia mondială cum sînt cele dintre comerţul internaţional şi producţia industrială, între diferitele grupe de produse ce intră în comerţ, între diferitele regiuni ale economiei mondiale. Formele noi de cooperare pe plan internaţional, ca şi cele de dezvoltare a schimburilor, problemele eficienţei economice a schimburilor, politicile neoprotecţioniste etc., ar trebui, de asemenea, tratate în mod amplu în cadrul cursului.

La capitolul despre economia ţărilor capitaliste dezvoltate, după opinia prof. M. Haşeganu, nu ar trebui să lipsească teme foarte importante ca : balanţa de plăţi, comerţul invizibil, ajutorul tehnico-economic. Tovarăşul George Marin propune să se examineze şi unele din formele capitalismului monopolist de stat, îndeosebi folosirea statului de către monopoluri în domeniul relaţiilor economice externe, creşterea instabilităţii economiei capitaliste şi o dată cu aceasta fenomenele cele mai caracteristice din etapa actuală, privind dezvoltarea producţiei industriale, producţiei agricole, finanţelor etc.

În secţiunea consacrată economiei ţărilor în curs de dezvoltare, prof. M. Haşeganu şi conf. dr. A. Albu, consideră că trebuie analizate probleme ca : locul economiei ţărilor în curs de dezvoltare în economia mondială, neocolonialismul şi manifestările sale, ajutorul tehnico-economic acordat ţărilor slab dezvoltate.

Examinarea amănunţită a tuturor propunerilor, evaluarea argumentelor (redate aici doar în mod succint) a determinat catedra noastră să adopte structura alăturată a cursului de economie mondială.

● Locul cursului în cadrul disciplinelor economice

LA Facultatea de economie a Academiei de ştiinţe social-politice „Ştefan Gheorghiu" cursul de economie mondială se încadrează într-un ansamblu de ştiinţe economice. Aşa, de pildă, la secţia de economie mondială a facultăţii, alături de economia politică şi economia mondială, este prevăzut a se preda printre altele următoarele cursuri : curente şi orientări în gîndirea economică contemporană ; organizaţii şi organisme economice internaţionale; conjunctura pieţelor capitaliste de mărfuri; comerţ

dr. Constantin MECU
catedra de Economie mondială

(Continuare în pag. 6)

PROGRAMA CURSULUI

INTRODUCERE

SECŢIUNEA I : Probleme de ansamblu ale economiei mondiale

1. Economia naţională şi economia mondială Circuitul economic mondial. Principiile relaţiilor economice internaţionale.
2. Formarea sistemului mondial capitalist şi principalele lui trăsături economice.
3. Economia mondială în perioada interbelică.
4. Formarea sistemului mondial socialist şi principalele lui trăsături economice.
5. Caracterizarea generală a dezvoltării economiei mondiale în perioada postbelică şi actuală. Revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană şi efectele ei asupra dezvoltării economiei mondiale.
6. Repartizarea pe glob a resurselor energetice, de materii prime şi alimentare
7. Resursele de forţă de muncă ale globului şi fenomene demografice contemporane.
8. Diviziunea mondială a muncii. Principalele ei tipuri, forme şi tendinţe. Teorii contemporane cu privire la diviziunea internaţională a muncii.
9. Cooperarea economică internaţională. O.N.U. şi organizaţiile economice internaţionale.
10. Comerţul internaţional
    a) Piaţa mondială. Formarea şi mişcarea preţurilor.
    b) Tendinţe si modificări structurale în comerţul internaţional. Teorii ale comerţului internaţional şi principalele orientări în politica comercială.
11. Sistemul voluntar şi de credit internaţional. Fluxurile investiţiilor internaţionale.

SECŢIUNEA A II-A : Economia ţărilor capitaliste dezvoltate

12. Locul ţărilor capitaliste dezvoltate în economia mondială.
13. Rolul monopolurilor internaţionale în economia mondială capitalistă.
14. Principalele trăsături ale politicii economice în ţările capitaliste dezvoltate. Programe economice şi modele ale creşterii economice.
15. Economia Statelor Unite ale Americii şi a Canadei. Particularităţile dezvoltării postbelice a economiei acestor ţări.
16. Comunitatea Economică Europeană. Influenţa Pieţii Comune asupra relaţiilor economice din lumea capitalistă.
17. Economia Republicii Federale Germane.
18. Dezvoltarea economică a Franţei în perioada postbelică.
19. Economia Italiei.
20. Asociaţia Europeană a Liberului Schimb.
21. Economia Angliei şi evoluţia ei în perioada postbelică.
22. Situaţia economică şi particularităţile economiei ţărilor scandinave.
23. Dezvoltarea economiei Japoniei în perioada de după al doilea război mondial.
24. Economia Greciei. Economia Spaniei şi Portugaliei.

SECŢIUNEA a III-A : Economia ţărilor socialiste

25. Locul şi rolul sistemului mondial al socialismului în economia mondială.
26. Probleme economice actuale şi principalele direcţii ale dezvoltării de perspectivă în economia ţărilor socialiste.
27 Forme şi metode de conducere şi planificare a economiei naţionale în ţările socialiste.
28. Colaborarea economică dintre ţările socialiste şi formele sale.
29. Consiliul de Ajutor Economic Reciproc. Principiile de funcţionare şi rolul lui.
30. Economia U.R.S.S.
31. Economia R. P. Chineze
32. Economia ţărilor socialiste din Europa Centrală şi de Sud-Est (Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, Iugoslavia, R.D. Germană, România, **Ungaria, Polonia).**
33. Economia R.P.D. Coreene, R.P. Mongole, R.D. Vietnam.
34. Economia Republicii Cuba.
35. Locul României în economia mondială.

SECŢIUNEA a IV-A : Economia ţărilor în curs de dezvoltare

36. Criteriile economice de determinare a nivelului de dezvoltare. Conceptul de „ţară în curs de dezvoltare".
37. Locul ţărilor în curs de dezvoltare în economia mondială. Neocolonialismul şi formele sale de manifestare.
38. Problemele dezvoltării economice. Concepţii şi planuri economice în ţările în curs de dezvoltare.
39. Economia ţărilor Americii Latine.
    a) Locul ţărilor Americii Latine în economia capitalistă mondială. Dominaţia capitalului străin în economia ţărilor latino-americane
    b) Particularităţile dezvoltării industriei ţărilor latino-americane
    c) Relaţiile agrare în ţările latino-americane
    d) Conţinutul şi consecinţele „integrării economice" latino-americane.
40. Economia ţărilor africane
    a) Diversitatea condiţiilor economice a ţărilor africane. Locul Africii în economia mondială
    b) Probleme actuale ale dezvoltării economice a ţărilor africane
    c) Relaţiile economice externe şi influenţa lor asupra economiei ţărilor africane
41 Economia ţărilor Asiei
    a) Economia ţărilor Orientului Apropiat şi Mijlociu
    b) Economia Indiei şi Pakistanului
    c) Economia ţărilor din Asia de Sud-Est.

MĂSURI PENTRU DEZVOLTAREA ACTIVITĂŢII DE PRESTĂRI DE SERVICII IN MEDIUL RURAL

ÎN prezent prestarea serviciilor pentru populaţia rurală se asigură prin cooperaţia de consum, cooperaţia meşteşugărească şi cooperativele agricole de producţie, prin unele ateliere.

Pe baza unei Hotăriri a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. şi a unui studiu elaborat de Uniunea Centrală a Cooperativelor de Consum, Uniunea Centrală a Cooperativelor Meşteşugăreşti şi Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie, au fost luate o serie de măsuri care creează condiţiile necesare îmbunătăţirii activităţii de prestări de servicii din mediul rural.

● Organizaţiile cooperatiste care îşi desfăşoară activitatea in domeniul prestărilor de servicii in mediul rural vor fi profilate astfel :

— **Cooperaţia de consum :** croitorii, cizmării, frizerii, construcţii şi reparaţii de sobe, vulcanizări, tricotaje, boiangerii, tapiţerii şi alte activităţi.

— **Cooperaţia meşteşugărească :** reparaţii de radio, televizoare, aparate electrocasnice şi alte obiecte de folosinţă îndelungată, atit in perioada de garanţie cit şi în afara acesteia, precum şi producţia de ceramică artistică şi artizanat.

— **Cooperativele agricole de producţie :** reparaţii de unelte agricole mici şi confecţionarea de piese mărunte de metal în ateliere de mecanică, fierărie şi lăcătuşerie ; reparaţii de uşi, ferestre, mobilă şi alte obiecte de uz gospodăresc în ateliere de timplărie, dulgherie, dogărie şi rotărie ; confecţionarea de uşi, ferestre, etc. necesare construcţiilor executate prin unităţi proprii ; construcţii şi reparaţii de clădiri, prin unităţi de construcţii.

Este de menţionat că unităţile de prestări de servicii ale cooperaţiei de consum, care în prezent funcţionează şi execută lucrări de alte profiluri decit cele prevăzute mai sus, vor rămine în continuare în sistemul cooperaţiei de consum.

● În urma studiului efectuat se prevede ca la sfirşitul anului 1970 fiecare comună să fie deservită in medie de 2—4 unităţi de prestări de servicii ale cooperaţiei de consum, organizindu-se in primul rind profilele cele mai caracteristice ca : croitorii, cizmării şi frizerii. Creşterea numerică a reţelei se va orienta, atit in cadrul profilelor de activitate existentă, cit şi prin înfiinţarea unor unităţi cu alte profiluri, corespunzătoare sferei de activitate a cooperaţiei de consum.

Pentru satisfacerea cerinţelor populaţiei domiciliate în localităţile mici şi mai puţin dense se preconizează organizarea muncii la domiciliu. Iniţial această formă de prestare se va introduce pentru confecţii de îmbrăcăminte şi încălţăminte, materialele urmind să fie croite in unităţile cooperaţiei de consum, restul de operaţii efectuindu-se la domiciliul meseriaşilor.

● Un obiectiv principal pentru cooperaţia meşteşugărească este şi apropierea atelierelor de populaţie, prin lărgirea reţelei de ateliere fixe şi prin înfiinţarea unor ateliere mobile. De asemenea, în domeniul producţiei de artizanat şi ceramică artistică se elaborează în prezent un program de dezvoltare care va fi prezentat in cadrul unei consfătuiri pe ţară ce se va organiza de Uniunea Centrală a Cooperativelor Meşteşugăreşti.

● În cadrul cooperaţiei agricole de producţie, prin unităţile de construcţie, se va asigura şi efectuarea prestărilor pentru construcţii noi şi reparaţii de locuinţe, potrivit cerinţelor beneficiarilor. La aceste lucrări urmează să se folosească şi unele produse ale atelierelor proprii ca : uşi, ferestre, confecţii de tablă etc.

● Concomitent se va dezvolta şi reţeaua de brutării săteşti, cu o capacitate sporită de producţie, care va asigura in şi mai mare măsură necesităţile populaţiei din mediul rural. În acest scop se prevede executarea de brutării, atit prin construcţii noi, cit şi prin amenajarea acestora in localurile existente, precum şi dotarea cu mijloace de transport, utilaje, scule şi mobilier.

● Asigurarea necesarului de cadre calificate se va realiza şi prin : pregătirea practică a ucenicilor in atelierele cooperatiste, pregătirea teoretică prin cursuri anuale de pregătire cu durata de 2—3 luni, fără participarea ucenicilor în producţie, sau prin cursuri de calificare de scurtă durată.

De asemenea, se preconizează ca organizaţiile cooperaţiei de consum şi ale cooperaţiei meşteşugăreşti să folosească în activitatea de prestări de servicii meseriaşi pensionari, care să aibă dreptul să primească pe lingă salariu şi pensia în intregime, pe toată durata activităţii lor.

● Pentru stabilirea unui sistem simplificat de planificare şi raportare a activităţii de prestări de servicii se vor lua, cu avizul forurilor competente, măsurile corespunzătoare legate de creşterea eficienţei muncii.

Nicolae IONESCU
Emil VICOL

ÎNTREBĂRI ŞI RĂSPUNSURI

CIRCULAŢIA PRODUSELOR DE PANIFICAŢIE

EXTINDEREA aprovizionării cu piine a oamenilor muncii de la oraşe şi sate a ridicat in practică unele aspecte a căror cunoaştere este utilă, atit pentru unităţile furnizoare-producătoare, cit şi pentru cele beneficiare de desfacere. Prezentăm, pe scurt, unele soluţii ale practicii arbitrale date în acest domeniu

● Cine şi cum se efectuează transportul produselor de panificaţie ?

Modul de transport diferă după cum este vorba de o livrare în localitatea unităţii furnizoare sau în afara acelei localităţi şi după cum este vorba de o cantitate mai mică sau mai mare decit 200 kg. astfel :

— la livrările mai mari de 200 kg şi în aceeaşi localitate, transportul se efectuează de unitatea furnizoare;

— la livrările mai mici de 200 kg şi in aceeaşi localitate, transportul se efectuează de unitatea beneficiară ;

— la livrările în altă localitate şi in cantităţi mai mari de 200 kg transportul se face de către beneficiar, in aceste cazuri unitatea furnizoare fiind obligată să bonifice, din preţul de vinzare al piinii şi a celorlalte produse de panificaţie, cheltuielile legate de transportul piinii ;

— la transporturile in altă localitate, dar mai mici de 200 kg beneficiarul este obligat să efectueze transportul fără a avea însă dreptul de a pretinde de la unitatea furnizoare bonificarea cheltuielilor de circulaţie. (In acest sens s-a pronunţat Primul Arbitru de Stat prin Decizia nr. 2550/1966)

● Cine suportă cheltuielile ocazionate de transformarea piinii nevindute în pesmet ?

În cazul in care piinea şi produsele de panificaţie devin improprii desfacerii către populaţie din cauza învechirii, acestea vor fi transformate in pesmet de către unitatea furnizoare. Întrucit odată cu livrarea piinii şi a produselor de panificaţie, atit dreptul de administrare operativă directă, cit şi riscurile trec de la furnizor la beneficiar, cheltuielile ocazionate de procesul de transformare a piinii in pesmet vor fi suportate de beneficiar care rămine şi beneficiarul produsului finit.

● Care este regimul de circulaţie a ambalajelor la livrările de pîine şi a produselor de panificaţie ?

Fiind confruntat cu soluţionarea acestei probleme, Primul Arbitru de Stat a precizat că ambalajele vor fi restituite unităţii furnizoare de către beneficiar integral, după fiecare cursă, iar in cazuri excepţionale in cea de-a doua cursă imediat următoare (Decizia P.A.S. nr. 2390/1965).

● Cine are obligaţia centralizării comenzilor ?

Potrivit unei minute din 15.II.1965 intervenită între Ministerul Industriei Alimentare şi Ministerul Comerţului Interior, centralizarea comenzilor se face astfel :

— dacă unitatea furnizoare (intreprinderea de panificaţie) are fond de salarii pentru personalul care execută operaţiunile de centralizarea comenzilor, va vira acest fond unităţii beneficiare (O.C.L. Piinea) care va executa operaţiunile de centralizare a comenzilor ;

— dacă unitatea furnizoare nu are fondul de salarii amintit mai sus va face, in continuare, operaţiunile de centralizare (Decizia P.A.S. nr. 2456/1966).

V. PRISĂCARU

ASIGURAREA SISTEMULUI DE INCHIDERE A VAGOANELOR

REGULAMENTUL privind recepţia, expediţia şi primirea mărfurilor, aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, prevede în sarcina expeditorului şi cărăuşului o serie de obligaţii menite să asigure o bună funcţionare a sistemului de inchidere a mijloacelor de transport. Prin aceste dispoziţii se urmăreşte excluderea posibilităţilor de sustragere sau scurgere a mărfii în timpul transportului.

Astfel, *expeditorul* este obligat ca înainte de a proceda la incărcarea produselor să verifice dacă mijlocul de transport pus la dispoziţie corespunde efectuării in bune condiţii a transportului, iar in caz contrar să semnaleze cărăuşului deficienţele constatate. Cărăuşul este exonerat de răspundere — riscurile revenind expeditorului — dacă pierderea, micşorarea greutăţii sau avarierea mărfii s-au produs datorită unor cauze legate de incărcare, iar încărcarea s-a efectuat cu mijloacele expeditorului.

Cit priveşte *cărăuşul*, acesta are obligaţia de a verifica, la primirea mărfurilor spre transport, sigiliile aplicate de expeditor. Primirea transportului creează prezumpţia că el este în ordine şi îndeplineşte condiţiile de mai sus.

Instrucţia a III-a comercială a Căii Ferate stabileşte în art. 35 şi 36 normele de aplicare a sigiliilor C.F.R., prevăzind expres că la vagoanele acoperite se sigilează încuietoarea fiecărei uşi, precum şi gurile de scurgere a vagoanelor cu instalaţii de vrac.

În legătură cu aceasta, prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 2704 din 28 octombrie 1966 s-a stabilit că *„operaţiunea de aplicare a sigiliilor de către Calea Ferată avind drept scop asigurarea integrităţii mărfurilor in timpul transportului, poate fi considerată efectiv îndeplinită numai dacă prin sigilare s-au asigurat condiţiile unui asemenea transport. Neverificarea mecanismului de închidere înainte de aplicarea sigiliilor constituie o culpă a Căii Ferate şi urmează a fi privită ca atare“.*

Neîndeplinirea îndatoririlor de mai sus determină deseori pierderea parţială a produselor încredinţate spre transport, mai ales a celor încărcate în vrac.

Astfel, prin Decizia Primului Arbitru de Stat nr. 2489/1966 s-a reţinut că dintr-un vagon expediat de Întreprinderea regională pentru valorificarea produselor agricole (I.R.V.P.A.) Suceava s-a scurs in timpul transportului cantitatea de 5400 kg seminţe de floarea-soarelui. Scurgerea mărfii s-a produs din cauza închiderii defectuoase a bulonului de către expeditorul I.R.V.P.A. Suceava care a aplicat sigiliile fără a se asigura că sistemul de închidere funcţionează în mod corespunzător. Totodată, s-a reţinut şi lipsa Căii Ferate care, cu ocazia verificării sigiliilor expeditorului şi aplicării propriilor sigilii nu a observat defectuoasa închidere a vracului. În consecinţă, s-a considerat justă soluţia prin care expeditorul şi cărăuşul au fost obligaţi să suporte în proporţii egale paguba încercată prin pierderea cantităţii de seminţe de floarea-soarelui scursă în timpul transportului.

Ivan ICZKOVITS

ELABORAREA UNUI CURS DE ECONOMIE MONDIALĂ

(Urmare din pag. 5)

internaţional ; relaţii valutare şi financiare internaţionale ; comerţul exterior al Republicii Socialiste România ; statistica comerţului exterior ; sisteme şi metode de calcul statistic folosite pe plan internaţional ş.a.

În aceste condiţii, in mod firesc apare necesitatea delimitării, prin însuşi obiectul său de studiu, a economiei mondiale de celelalte discipline menţionate mai sus. Dificultăţile acestei delimitări sint considerabile mai ales dacă avem în vedere şi faptul că în decursul anilor lipsa unor asemenea cursuri specializate a impus cursului de economie politică să trateze o serie de probleme care in mod normal intră in profilul cursului de economie mondială : sistemul valutar şi sistemul monetar capitalist ; formarea sistemului mondial capitalist ; formarea sistemului mondial socialist ; comerţul internaţional ; circuitul economic mondial ş.a. Desigur, nu este nici posibilă şi nici necesară inlăturarea oricăror interferenţe intre economia politică şi economia mondială. Dar o anumită delimitare se impune cu stringenţă. În această privinţă discuţiile purtate se află încă într-un stadiu incipient şi, desigur, un schimb de păreri între specialişti pe aceste probleme ar fi foarte util. S-a subliniat că trebuie pornit de la unele indicaţii metodologice ale clasicilor marxism-leninismului şi in primul rind de la ceea ce spunea Marx in „Introducere”, scrisă în perioada 1857—1858, în care se arată că expunerea problemelor orinduirii burgheze trebuie structurată astfel :1) **Determinările abstracte generale, care de aceea se potrivesc într-o măsură mai mare sau mai mică, tuturor formelor sociale... ; 2) Categoriile care formează structura internă a societăţii burgheze şi pe care se intemeiază clasele fundamentale. Capital, muncă salariată, proprietate funciară. Relaţiile dintre ele, oraşul şi satul, cele trei mari clase sociale, schimbul dintre ele. Circulaţia. Creditul (privat) ; 3) Statul ca expresie concentrată a societăţii burgheze...; 4) Condiţiile internaţionale ale producţiei. Diviziunea internaţională a muncii. Schimbul internaţional. Exportul şi importul. Cursul schimbului ; 5) Piaţa mondială”** [1].

Ultimele două capitole, care se referă, in esenţă, la condiţiile internaţionale ale producţiei, delimitează, credem, obiectul de studiu al economiei mondiale. Desigur, această primă determinare este cu totul generală. În discuţiile purtate s-a arătat că economia mondială studiază condiţiile internaţionale ale producţiei in epoca contemporană, epocă in care există două sisteme social-economice şi un grup numeros de ţări în curs de dezvoltare, epocă a statelor şi naţiunilor suverane care au încă de parcurs un drum lung pînă la inflorirea lor deplină. Aceste particularităţi nu pot desigur să nu fie reflectate în cursul de economie mondială.

Studiind determinările abstracte generale care se potrivesc intr-o măsură mai mare ori mai mică tuturor formelor sociale precum şi categoriile care formează structura internă a diferitelor societăţi, economia politică rămine ştiinţa care oferă tuturor celorlalte discipline, inclusiv economiei mondiale, tezele teoretice fundamentale. La rîndul lor aceste discipline furnizează permanent economiei politice materialul pentru noi generalizări teoretice.

În ce priveşte raportul cu cursurile de profil, menţionate mai sus, economia mondială trebuie să anticipeze tratarea conţinutului unor fenomene economice internaţionale, stadiul şi tendinţele de ansamblu (de exemplu : comerţul internaţional) urmind ca disciplinele specializate să dezvolte analiza, să examineze metodele şi instrumentele (de exemplu ale protejării pieţei, ale echilibrării balanţei de plăţi şi comerciale).

Conf. dr. I. Bulborea (Universitatea Bucureşti) sublinia necesitatea unei mai stricte delimitări a temelor din cursul de economie mondială care se tratează şi in alte cursuri, ca economie politică, curente economice contemporane etc. Elaborarea unui curs de economie mondială presupune şi soluţionarea dificilei probleme a dimensionării diferitelor teme şi capitole.

Multe probleme vor trebui soluţionate încă in procesul elaborării cursului.

---

1) **K. Marx : „Introducere“, K. Marx — Engels , Opere, vol. XIII,** Editura Politică **Bucureşti 1962, pag. 682.**

SĂPTĂMÎNAL – UN GRAFIC COMENTAT

DE LA DOBREȘTI – LA HIDROCENTRALA DE PE ARGEȘ

CENTRALELE hidroelectrice amenajate în țara noastră înainte de anul 1950 sînt de putere mică, în cea mai mare parte sub 1 MW. Majoritatea lor nu dispun de lacuri de acumulare proprii și funcționează pe firul apei, cu puteri asigurate care scad adesea în perioadele secetoase la 10-30 la sută din puterea instalată. Cea mai importantă dintre cele amenajate în această perioadă este Centrala hidroelectrică Dobrești, cu o putere instalată de 16 MW și un lac de acumulare de aproape 0,5 milioane mc. Începînd din 1950, în cadrul Planului de electrificare a țării, s-a trecut la realizarea de centrale hidroelectrice de mare putere, dispunînd de lacuri de acumulare importante, cu retenție superanuală sau cel puțin sezonieră. Totodată s-a trecut și la realizarea unor centrale hidroelectrice în cascadă, care beneficiază de lacurile de acumulare ale centralelor din amonte.

Principala centrală hidroelectrică construită în prima etapă a Planului de electrificare este Centrala hidroelectrică „V. I. Lenin" de pe rîul Bistrița, avînd o putere instalată de 210 MW, ceea ce reprezintă de peste 3 ori puterea instalată a tuturor centralelor hidroelectrice existente în 1950; urmată apoi de construirea în aval a încă 12 hidrocentrale care însumează o putere de 250 MW.

După 1960, s-a trecut la construirea unei centrale hidroelectrice de mare putere pe rîul Argeș. Apa din lacul de acumulare respectiv (cu un volum de aproape jumătate miliard mc) permite funcționarea Centralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej" cu o putere instalată de 220 MW, contribuie pe lîngă scopurile energetice, la asigurarea cu apă a Capitalei și la irigarea unor suprafețe agricole de aproape 100 000 ha. Puterea instalată a Centralei „Gheorghe Gheorghiu-Dej" – în prezent cea mai mare centrală hidroelectrică din țară – reprezintă 40 la sută din puterea tuturor celorlalte centrale hidroelectrice existente la sfîrșitul anului 1966.

În total, puterea instalată la sfîrșitul anului 1966 în centrale hidroelectrice ajunge la 767 MW, față de 54 MW existentă în 1944, deci mai mare de circa 14 ori. Graficul nostru arată creșterea puterii instalate și a energiei electrice produse în centrale hidroelectrice în perioada 1950-1966. (Cu linie punctată – anul 1966 – este marcat aportul hidrocentralelor de pe Bistrița-aval).

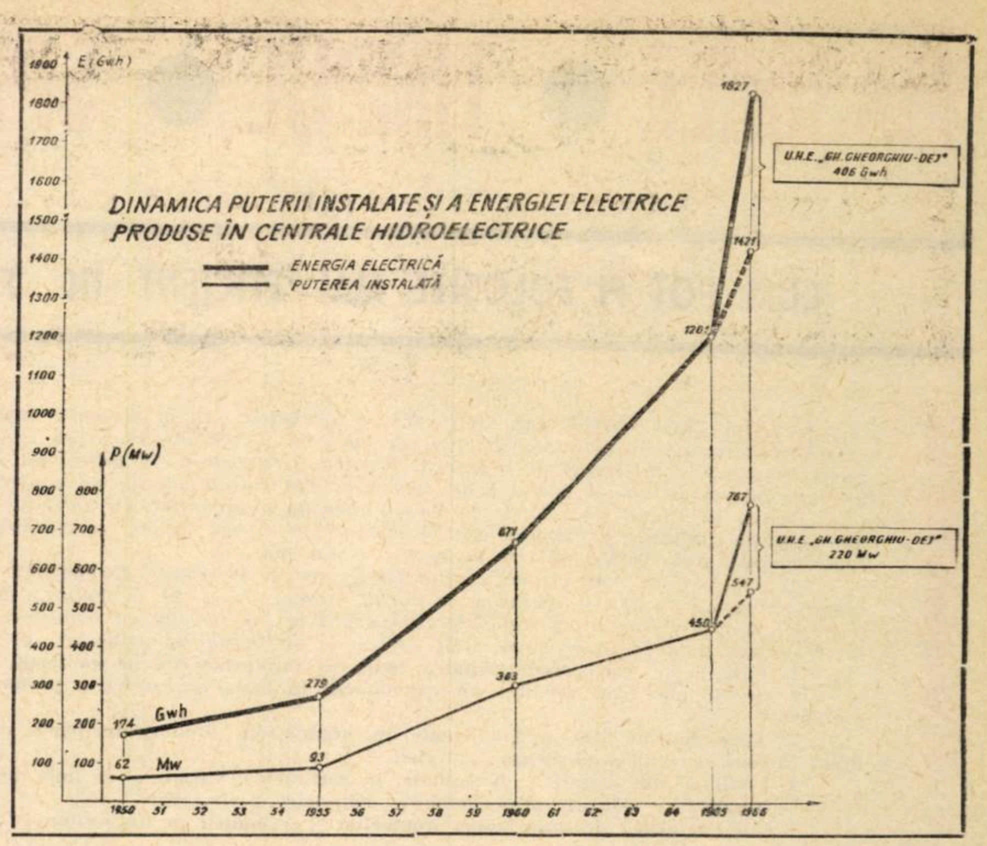

PUNCTE DE VEDERE

ÎN ÎNTREPRINDERILE SIDERURGICE

DETERMINAREA ȘI COMPARAREA PRODUCTIVITĂȚII MUNCII

DATORITĂ gradului diferit al complexității muncii, al varietății valorilor de întrebuințare create etc., metoda cea mai utilizată în determinarea nivelului productivității muncii este cea valorică. De cele mai multe ori însă, muncitori cu aceeași calificare, ce cheltuiesc în unitatea de timp cantități de muncă egale, creează produse de valori diferite, fapt care indică un nivel diferit al productivității muncii. Este evident, în acest caz, că **exprimarea valorică a productivității muncii prezentînd unele lacune, implică necesitatea utilizării și a altor metode. În industria siderurgică, de exemplu, productivitatea muncii s-ar putea exprima și sub forma raportului dintre producția calculată în unități naturale sau convențional-naturale și timpul de muncă cheltuit.** *Or, cum nomenclatorul produselor siderurgice din întreprinderi este variat, pentru a putea face comparabilă productivitatea muncii din cadrul acestora, cu alte întreprinderi din țară sau străinătate, este necesar a se utiliza și alte criterii.*

Este necesară mai întîi delimitarea cadrului activității de bază

O PRIMĂ condiție pentru studiul comparativ al productivității muncii este definirea precisă a activităților care fac parte din industria siderurgică. Această circumscriere a domeniului siderurgic este cu atît mai necesară, cu cît unele uzine includ activități anexe ca, de exemplu, prelucrarea subproduselor de la cocsificarea cărbunilor, granularea și expandarea zgurei, fabrici de produse din zgură, ateliere de construcții metalice, fabrici de produse refractare etc.

Comitetul Oțelului din cadrul Comisiei Economice pentru Europa a O.N.U. definește industria siderurgică prin următoarele produse și categorii de produse: cocs metalurgic, concentrate de minereu de fier, minereu aglomerat pregătit de uzinele siderurgice, fontă brută și feroaliaje de furnal, oțel brut (inclusiv oțelurile speciale și aliate), piese din fontă și oțel turnate în uzinele siderurgice, piese forjate (inclusiv cele ambutisate), laminate.

În consecință, la calculul comparativ al productivității muncii în siderurgie, activitățile necuprinse în cadrul prezentat mai sus trebuie omise, atît în privința producției, cît și în ce privește cantitatea de muncă aferentă. Avînd în vedere că productivitatea muncii exprimă eficacitatea cu care este cheltuit timpul de muncă al întregului colectiv al uzinei, este necesar ca acesta să fie raportat la întreaga producție siderurgică a uzinei. Ca atare, trebuie să se țină seama și de producția acelor sectoare ale uzinei cum sînt: cocseriile, fabricile de aglomerare sau furnalele a căror producție este livrată integral sau parțial celorlalte sectoare uzinale.

Modul curent de exprimare a productivității muncii în funcție de un anumit produs siderurgic (oțel brut, laminate), nu este corespunzător. O asemenea exprimare a productivității muncii conduce la concluzia că două uzine cu aceeași producție de laminate și aceleași consum de muncă au productivități identice, ceea ce poate fi inexact în cazul cînd una din acestea utilizează fontă din exterior, iar cealaltă, produce atît fonta cît și aglomeratul și cocsul necesar în interior.

Pentru a exprima în unități comparabile producția eterogenă a unei uzine siderurgice, este necesar ca aceasta să fie defalcată pe sortimente (cocs, aglomerat, fontă, oțel, laminate etc.) și transformată în unități convenționale, pe baza unor coeficienți. Ținînd seama că productivitatea exprimă timpul de muncă concretizat într-o anumită cantitate de produse, transformarea producției naturale în producție convențională urmează a se face în funcție de consumul de muncă, corespunzător fabricării fiecărui sortiment de produse în parte.

Pe baza cantității de muncă consumate, astfel determinată, se pot stabili coeficienți de ponderare, pentru fiecare produs siderurgic. Notînd în mod convențional cu 1 cantitatea de muncă (om-ore) necesară pentru producerea unei tone de cocs, respectiv coeficientul de ponderare, ceilalți coeficienți vor exprima consumul de muncă necesar fabricării unei tone din produsul respectiv, în raport cu cel al unei tone de cocs. Ca atare, coeficienții de ponderare nu exprimă consumul de muncă efectiv (în ore-om), ci unul relativ, prin comparație cu cel necesar fabricării unui anumit produs, ales în mod convențional și considerat ca fiind egal cu unitatea.

În modul acesta s-a elaborat un sistem simplificat și îmbunătățit de coeficienți de ponderare. Coeficienții relativi la produsele de bază (cocs aglomerat, fontă, oțel) exprimă cantitatea de muncă necesară fabricării acestora în raport cu cea a cocsului, iar cei referitori la produsele: laminate, turnate, forjate și finite selecționate, sînt stabiliți plecînd de la stadiul elaborării oțelului brut și, respectiv, al laminării la cald.

Coeficientul de ponderare, element esențial

TRANSFORMAREA producției naturale în natural-convențională, respectiv ponderată, urmărește să aducă la o bază comparabilă din punct de vedere al productivității muncii, uzine siderurgice cu un grad diferit de integrare și sortiment de produse. La aceasta se poate ajunge astfel: producția naturală anuală a uzinei, defalcată pe sortimente, este înmulțită cu coeficientul respectiv de ponderare. Acești coeficienți se aplică succesiv, pe fiecare treaptă a procesului tehnologic, care figurează în nomenclator. În cazul sîrmei trefilate, de pildă, ei se aplică succesiv produsului de bază (oțel), produsului laminat semifabricat și sîrmei trefilate finite. Cifrele obținute sînt totalizate, determinîndu-se astfel producția întregii uzine, exprimată în unități natural-convenționale.

Pentru calculul productivității muncii este necesar ca producția ponderată a uzinei să fie raportată la timpul de muncă consumat care, de obicei, se exprimă sub forma numărului mediu scriptic al salariaților sau ore-lucrate. Indicatorii astfel obținuți pot servi la compararea productivității muncii din uzine siderurgice diferite. Aplicînd coeficienții de ponderare la calculul productivității muncii dintr-o uzină siderurgică care produce cocs, fontă, oțel brut, profile grele, tablă groasă, benzi laminate la cald și benzi laminate la rece, indicatorul productivității muncii se poate determina astfel:

Producția naturală	Cantitatea (mii tone)	Coeficient de ponderare	Producția ponderată (mii unități convenționale)
Cocs	1 000	1	1 000
Fontă	2 000	1,4	2 800
Oțel	3 000	2,2	6 600
Profile grele	700	7,2	5 040
Tablă groasă	1 000	7,3	7 300
Benzi la cald	1 000	12,7	12 700
Benzi la rece	300	18,7	5 610
Total producție ponderată			41 050
Numărul mediu scriptic al salariaților			10 000
Indicatorul productivității muncii			4 105

Metodologia prezentată poate servi la compararea productivității muncii în industria siderurgică, atît pe plan național, cît și pe plan internațional. Pentru compararea pe plan internațional trebuie ținut însă seama în mod adițional, de următorii factori: inexistența unor standarde internaționale privind clasificarea produselor siderurgice; caracterul incomplet și uneori contradictoriu al statisticilor privind producția și consumul de muncă din unele uzine siderurgice; dificultatea defalcării manoperei aferente activităților „nesiderurgice" din cadrul uzinei siderurgice.

ing. S. ORĂSCU
D. REBUȘAPCĂ
lector universitar

FINAL DE AN – FINAL DE LUCRĂRI

- La BRAȘOV au fost date în funcțiune două importante obiective industriale: **noua secție de la uzina de tractoare unde se vor construi în serie tractoarele S. 1300 și fabrica de betoane,** cu o capacitate anuală de 60 000 mc.
- **S-a pus sub tensiune stația de transformare a energiei electrice de la ȘIȘCANI** — regiunea Bacău.
- A intrat în exploatare curentă **prima conductă din mase plastice pentru transportul gazelor de sondă.** Conducta, lungă de trei km, leagă în perimetrul Boldeștilor zonele de extracție de instalațiile rafinăriei.

1966 : TEMELII – 1967 EDIFICII

- **S-au turnat fundațiile la două noi fabrici la Combinatul „Azo-Mureș":** cea de azotat de amoniu și cea de acid azotic. Prima va produce anual 300 000 t, iar a doua 240 000 t de materii prime chimice.
- **A început extinderea Fabricii de plăci aglomerate din lemn de la Complexul din RÎMNICU VÎLCEA.** În 1967, noile capacități vor livra o cantitate de 6 000 t de plăci aglomerate.

CURIER

- La PORȚILE DE FIER, în aval de clădirea viitoarei hidrocentrale, primii metri cubi de beton turnați în această săptămînă anticipează construcția unui mare port — de două ori mai cuprinzător decît actualul port de la Moldova Nouă.
- **În regiunea SUCEAVA** arhitecții și constructorii au predat documentațiile tehnice pe baza cărora **au început lucrările de deschidere a unor șantiere** proiectate pentru ridicarea a 1000 de apartamente.

DATE JUBILEU

- **A 400-a instalație de foraj 4-LD-150 cu marca „1 Mai"** a părăsit incinta uzinei ploieștene constructoare de utilaj petrolier. În comparație cu primele exemplare ale acestui tip, ultimele instalații au un randament sporit cu 30% și permit atingerea unor adîncimi de 3 200 m, respectiv cu 18% mai mari
- O dată cu introducerea în fabricație a releelor și dinamurilor tranzistorizate, **industria regiunii Brașov a atins cifra de 1 000 produse noi asimilate în primul an al cincinalului.**
- **Al 10-lea șlep de 1 700 de tone** — ultimul din serie — a fost lansat zilele trecute la **Șantierul naval din BRĂILA.**
- **50 000 de hectare — aceasta este suprafața de pe care s-a recoltat pînă în prezent prețiosul stuf al Deltei Dunării.** Față de anul trecut această cifră prezintă o creștere de 13%.

CONSFĂTUIRI

- Chimiștii din CRAIOVA au găzduit o consfătuire a specialiștilor din țară la care au fost analizate rezultatele în crearea unor **noi tipuri de catalizatori anorganici și posibilitățile de extindere a metodelor moderne de recuperare a oxiziilor de azot.**
- La HERCULANE, sub egida Consiliului Național al Inginerilor și Tehnicienilor s-a desfășurat o consfătuire pe tema: **Soluții moderne de proiectare și execuție a podurilor.** • **Problemele protecției muncii în industrie** au făcut obiectul unei consfătuiri care a avut loc la ORADEA.

MAȘINILE ● TIMPUL ● SPAȚIUL PRODUCTIV

CUM POT FI FOLOSITE MAI EFICIENT ÎN FABRICILE DE CONFECȚII

ÎN jurul „mesei rotunde" au luat parte **Cristian**, șeful serviciului tehnic și **Alfred** a muncii din Direcția generală confecții și **Anghel, director, Tudor Crăciun**, inginer-șef, torul Fabricii de confecții „Mureșul" din Tg. confecții Bîrlad ; **Ileana Vieskó**, directorul giner-șef și **Iulius Herșcovici**, șeful serviciul din Capitală ; **Vasile Kis**, inginer-șef, Fab **Gutu Gheorghe**, directorul Fabricii de con Fabricii de confecții „Tirnava"-Sighișoara ; giner-șef de la „Arta Modei"-București ; in Arad ; **Gheorghe Stănescu**, director tehnic **Ion N. Popa**, inginer-șef, Fabrica de confecț rectorul Fabricii de confectii Craiova ; ing. Botoșani și ing. **Aurel Cioc**, șeful serviciulu

Din partea redacției au participat : **L. Țintea** din secția de economie a industri

„VIAȚA ECONOMICĂ" (nr. 46/170 din 18 noiembrie a.c.), a prezentat experiența acumulată de colectivul Fabricii de confecții și tricotaje-București în organizarea științifică a producției și a muncii. Problemele dezbătute în articol au suscitat un larg interes în rîndul cadrelor de conducere din întreprinderile de confecții din țară. Pentru a prilejui un schimb de opinii, redacția a organizat, cu sprijinul Direcției generale confecții și tricotaje din Ministerul Industriei Ușoare, o întîlnire între reprezentanții principalelor fabrici de confecții din țară.

În prealabil au fost vizitate stațiile-pilot, precum și secțiile de confecții pentru cămăși, costume bărbătești, paltoane și rochii pentru femei de la Fabrica de confecții și tricotaje-București, purtîndu-se vii discuții la fața locului cu muncitori, maiștri, tehnicieni, ingineri și economiști. În dezbatere, au figurat ca principale probleme :

1. Cum poate spori productivitatea fizică în întreprinderile de confecții.

2. Seriile mici pot constitui un impediment în buna organizare a producției și a muncii ?

3. Care sisteme sînt mai eficiente în organizarea producției : banda rulantă, liniile în flux, sistemul prod-sincrom sau altele ?

4. Confecții din materiale de calitate, în sortimente variate și cu linie modernă.

5. Necesitatea ridicării permanente a măiestriei profesionale.

6. Cine se ocupă de organizarea producției și a muncii în întreprinderi ?

● Productivitate în expresie valorică sau în unități naturale ?

DISCUȚIA s-a polarizat, de la început, în jurul unei probleme mult disputate în ramura confecțiilor : **care trebuie să fie indicatorul sintetic ce poate oglindi mai eficient eforturile și măsurile ce se iau pe linia organizării superioare a producției și a muncii ?** Adesea — au spus mulți dintre participanții ce au luat cuvîntul la „masa rotundă" — aprecierile se fac prin evidențierea realizărilor valorice ale întreprinderilor. De altfel, în acest fel și-a formulat angajamentul și colectivul Fabricii de confecții și tricotaje-București și anume : de a realiza în perioada actualului plan cincinal (prin măsurile ce le va aplica în direcția organizării științifice a producției și a muncii), o productivitate valorică cu 11% mai mare, producînd în plus confecții în valoare de mai bine de 1 miliard lei. Oglindește acest indicator în suficientă măsură efortul propriu al întreprinderilor de confecții ? Desigur că nu.

Nivelul productivității valorice realizate este dependent, în primul rînd, de costul materiei prime și, în mai mică măsură, de cheltuielile efectuate pentru manoperă. Fabricile primesc în anumite perioade comenzi pentru confecții din materie primă fină, care are un preț mai ridicat, iar alteori comenzi a căror valoare este mult redusă, tocmai datorită prețului scăzut al țesăturilor folosite. Urmărindu-se indicatorul „productivitate valorică realizată", reiese că există alternanțe mari, ceea ce creează impresia falsă că sînt perioade în care fabricile au o activitate bună, iar în altele, lucrează sub posibilități. Așadar, care ar trebui să fie etalonul comparativ în privința măsurării eforturilor ? În discuție s-a subliniat că, în actuala metodologie, eforturile sînt mai bine reflectate prin unități naturale și anume **nivelul productivității fizice realizate de fiecare muncitor, de fiecare întreprindere.**

Este adevărat că cei de la Fabrica de confecții și tricotaje-București și-au stabilit și în direcția productivității fizice un obiectiv precis : creșterea acesteia la produsele de bază pînă în 1970, cu pînă la 30%, față de prevederile de plan. Concret, aceasta înseamnă că fiecare muncitor care lucrează la confecționarea cămășilor, de pildă, va realiza, începînd din 1967, într-un schimb, 18—20 bucăți, față de circa 14 în prezent, iar la costume bărbătești 2,17 în loc de 1,75 etc. **Principalul obiectiv urmărit este realizarea unui volum sporit de producție cu aceeași forță de muncă, aceleași utilaje — în condițiile reducerii sistematice a cheltuielilor de fabricație.**

Din numeroasele exemple citate în discuții, s-a desprins că, în fiecare întreprindere, există posibilități însemnate de sporire a productivității fizice. Însușirea și aplicarea sistemului de organizare a producției de la Fabrica de confecții și tricotaje-București va permite ca însemnate rezerve interne să fie valorificate.

Condițiile create în industria confecțiilor permit — așa cum a rezultat din discuții — **ca, în viitorii ani, să se obțină realizări cu mult mai mari decît se prevede în planurile anuale componente ale actualului cincinal. Sporirea productivității fizice, mai ales prin măsurile de organizare științifică a producției și a muncii și prin dotarea, în continuare, a întreprinderilor cu mijloace tehnice perfecționate, poate asigura depășirea nivelului producției prevăzute pentru industria confecțiilor în 1970.** Este important de a se reține propunerea ca fondurile de investiții destinate acestui sector să fie îndrumate, în perioada anilor ce urmează, mai ales spre achiziționarea de mașini și utilaje, care să contribuie la creșterea gradului de mecanizare și automatizare a producției — elemente de primă importanță în ridicarea productivității muncii.

● Locul de muncă pe primul plan al organizării

O CARACTERISTICĂ a studiilor și experimentărilor făcute la Fabrica de confecții și tricotaje-București este orientarea spre locurile de muncă, verigă principală care asigură succesul în producție. Cu prilejul vizitei făcute în unele secții ale fabricii, participanții au putut observa multe elemente noi : legătura organică între locurile de muncă, mobilierul — utilaj adecvat în funcție de fiecare operație a procesului tehnologic, liniile de fabricație, asistența tehnică etc. **Pot fi însușite și aplicate aceste măsuri în celelalte fabrici de confecții ?**

● **AUREL ANGHEL** : — „**Pînă în prezent la Fabrica de confecții-Brăila, am folosit diferite sisteme de organizare a producției. După cele văzute la F.C.T.B. socot că, mai ales în sectorul II din fabrica noastră, putem să aplicăm experiența acesteia.** Un grup de specialiști de la noi a și studiat în detaliu, atît cele relatate în „Viața economică", cît și cele văzute la fața locului. Prin măsurile luate, începînd din 1967, vom lucra după noul sistem. Pe această bază, **vom realiza în anul viitor o productivitate fizică de 16 cămăși de fiecare muncitor (cu 4 în plus față de 1966).** După practica ce o vom căpăta, vom trece la experimentări și la alte linii de confecții.

● **Ing. AUREL CIOC** : — „La Fabrica de confecții-Focșani, unitate intrată în funcțiune în ultimii 2 ani, organizarea se aseamănă, în unele privințe, cu cea de la F.C.T.B. Astfel, sălile de croit și cele de finisaj sînt centralizate, ceea ce reprezintă o noutate pentru fabricile de confecții. Cu toate acestea, se simte **nevoia de a organiza o linie tehnologică pentru confecționarea de rochii și să revedem întregul sistem de transport intern al semifabricatelor în cadrul agregatelor, între locurile de muncă pentru a asigura ritmicitatea producției. Precizez, din proprie experiență, că în interiorul secțiilor, sistemul de transport mecanizat nu dă rezultate. Mobilierul-utilaj trebuie generalizat întrucît rezultatele arată că el contribuie la micșorarea timpului, ajutător, descongestionează pe muncitor de diferite mișcări și operații inutile".**

● **Ing. ION POPA**: — „Pentru mecanizarea unor operațiuni, la F.C.T.B. se folosesc larg diferite dispozitive de concepție proprie. Există și un atelier mecanic bine dotat, avînd cadre de înaltă calificare. **Pentru ca aceste dispozitive să fie extinse, propun ca Direcția noastră generală să studieze posibilitatea executării lor în mod centralizat, poate chiar la F.C.T.B. sau într-o întreprindere specializată în acest scop și, în funcție de solicitări, să le furnizeze fabricilor pe care le coordonează".**

● **VASILE KIȘ** : — „Studii în direcția organizării superioare a locului de muncă au loc și la Fabrica „Mondiala"-Satu Mare. Astfel, **am reușit ca de la banda rulantă utilizată în sectorul nostru de confecții, să trecem, de pildă, la sistemul de secționare pe zone de fabricație a confecționării sacourilor pentru bărbați. În acest mod, productivitatea fizică a sporit de la 1,85 la 2,7 bucăți pe fiecare lucrător.** Noul sistem ne-a permis să adaptăm producția cu ușurință la un număr mare de modele. **La confecționarea unor produse am adoptat nu de mult sistemul de lucru pe agregate, în locul celui pe bandă rulantă. Rezultatul : creșterea productivității fizice cu peste 8%.** Cea mai mare parte din elementele noi folosite la fabrica bucureșteană le vom introduce și în fabrica noastră".

● **Ing. NICOLAE LUNGOCI**: — „Am observat la F.C.T.B. că, pe linia de fabricație a cămășilor, se planifică într-o zi o singură culoare. Este foarte important acest amănunt : se înlătură timpul de schimbare a aței în funcție de culoare, cît și timpul pentru reglarea mașinii. **Înlăturarea practicii de schimbare în timpul unei zile de lucru a culorilor și calității materialelor, va da cîștig de cauză creșterii productivității fizice".**

● **Ing. VASILE BOLDIȘOR**: — „Modul de organizare a producției pe linii înlesnește gruparea anumitor piese componente. **Organizarea producției pe grupe de operații de detalii** (grupe care execută separat mîneci, manșete, gulere), dă **posibilitatea desfășurării în mai bune condiții a procesului tehnologic, adaptarea rapidă la schimbări de modele**, sporește cîștigul muncitorilor. Acest sistem de organizare poate fi aplicat și la specificul întreprinderii noastre „Tehnica confecției".

Organizarea locului de muncă după specificul operației, are o marte importanță. Se creează o bază de specializare pe linii de fabricație a producției, se înlătură multe neajunsuri, muncitorul avînd la dispoziție, în permanență, piesele necesare pentru executarea unei anumite operații. Este evident că în acest fel poate să crească productivitatea muncii".

- **Întreprinderile de confecții au îndeplinit planul anual de producție pe 1966 la data de 16 decembrie a.c.**
- **Pînă la sfîrșitul anului, industria de confecții va realiza peste plan produse în valoare de 223 milioane lei.**
- **Productivitatea muncii a sporit în 1966 cu 2,2% peste prevederile planului.**
- **S-au realizat economii suplimentare la prețul de cost de 35 milioane lei și la beneficii un plus de 12 milioane lei.**

● Rezultate superioare și în condiții de serie mică

CEEA ce caracterizează activitatea întreprinderilor noastre de confecții este realizarea unei producții pentru toate vîrstele, în funcție de sezon și modă. Aceasta impune găsirea unui sistem elastic de organizare a producției, capabil să se adapteze cu ușurință acestor cerințe. Schimbările ce survin în cursul unui an, trimestru sau chiar într-o singură lună în planificarea producției (schimbări impuse de solicitările pieței), creează adesea perturbații în angrenajul unor fabrici, determină serioase consecințe economice. Asupra acestui fapt o parte din cei prezenți la „masa rotundă" s-au oprit mai îndelung. Este un adevăr incontestabil — s-a subliniat în discuții — că producția de serie mare favorizează obținerea unei înalte productivități a muncii. Dar se pot obține și în condiții de serie mai mică rezultate superioare în producție ?

— „Anumite deosebiri în profilul de fabricație după părerea mea — a spus **ing. Traian Pelău** — nu constituie un impediment în preluarea experienței, în adaptarea ei la anumite condiții specifice. **Pentru a spori eficiența economică, mai ales la seriile mici, ne-am preocupat de crearea unei baze tehnologice, care să aibă aplicabilitate la toate modelele.** De aceea, repartizarea forței de muncă s-a făcut în funcție de utilajele și mașinile pe care le avem, stabilind faze unice de executat, valabile pentru toate modelele. Alte grupe de muncitori au primit sarcina să execute faze auxiliare. Este vorba tocmai de acele grupe care condiționau varietatea modelelor. În acest mod, am reușit să sporim productivitatea muncii și să realizăm mai bine comenzile".

Tipare tipizate pentru mai multe modele

„Arta Modei" — a intervenit **tov. MARIETA RADNEV**, directorul fabricii, are și ea o experiență în privința organizării producției, astfel încît seriile mici să fie eficiente. **Prin tipizare, reușim să folosim un număr restrîns de tipare la o varietate mare de modele. La tiparul unic se fac mici modificări pentru schimbări de model, cum ar fi garnitura rochiei sau alte amănunte, încît produsul inițial să prezinte un alt aspect.** Ne-am gîndit, în continuare, să folosim o serie de tipare pentru mai multe modele, în scopul de a ajunge la stabilirea unor consumuri specifice unice, indiferent de modelul pe care vrem să-l executăm. Măsurile acestea permit simplificarea documentației necesare lansării în fabricație a produsului, reducerea termenelor de stabilire a prețurilor pe model, într-un cuvînt economie de timp și materiale.

Personal apreciez că putem prelua multe din experiența colectivului de la F.C.T.B. Mi se pare adecvat pentru noi mobilierul-utilaj, mecanizarea unor operații, specializarea unor muncitori pe anumite faze de lucru etc. Desigur, în fabrica noastră toate acestea vor trebui adaptate la condițiile unui spațiu mult mai redus. Totodată, se impune să formăm colective care să studieze problemele de organizare a producției și a muncii, eliminarea unor mișcări și transporturi inutile, aprovizionarea ritmică a locurilor de muncă și altele".

O mai mare specializare a fabricilor

„Antevorbitorii au încercat, a spus **ing. TEODOR FRĂȚEANU**, să găsească o rezolvare eficientă producției de serie mică. În întreprinderile cu acest specific sînt însă rezerve cu mult mai mari. **Fabrica de confecții-Bîrlad este profilată pentru produse de copii. În trimestrul I lucrăm, de pildă, șorțulețe pentru care folosim mașini specializate. Apoi, trecem la alt produs. De aceea, astfel de mașini (cam 50) le folosim productiv doar 3 luni. Nu le putem împrumuta la alte fabrici, deoarece sortimentul amintit îl primim din nou ca sarcină de plan în anul următor. Este aceasta o profilare rațională ? Ne permit oare aceste condiții să facem studii de organizare științifică a producției ?** După părerea mea, este **necesar ca fabrica noastră, precum și altele, să** [...] **profilate pe anumite sortimente, în funcț**[...] **posibilitățile de care dispun.** Astfel, ele se vor putea specializa, iar prin perfecționarea organizării producției vor putea să valorifice însemnate rezerve interne de sporire a productivității fizice".

„Stație-pilot" comună și tehnologii unice pe ramură

„ Întrucît în fabricile care execută serii mici — spunea în reluarea ideii **ing. ALMA GEORGESCU** — liniile de fabricație sînt scurte, se simte nevoia unui studiu la aceste condiții specifice pentru stabilirea celei mai raționale căi de organizare a producției. În acest sens **propun ca „Arta Modei" și Fabrica de confecții-Arad să organizeze în comun o stație-pilot unde cei mai buni specialiști să facă experimentări, după care să trecem la aplicarea în practică a acelor metode ce s-au dovedit eficiente.** Totodată, vor trebui luate măsuri pentru ca mobilierul-utilaj, găsit corespunzător, să fie executat centralizat pentru toate fabricile de serii mici".

„După părerea mea — a spus **tov. GHEORGHE STĂNESCU** — directorul tehnic de la F.C.T.B., unele serii mici ca, de exemplu, rochiile de seară, nu trebuie executate industrial. Ele se cer în cantități foarte mici și, ca atare, pot fi efectuate de către cooperația meșteșugărească.

Prin serii mici, care să se execute industrial, nu înțeleg 15—20 de bucăți pe model. Dar dacă fac pentru toată țara 500 bucăți pe model în diferite culori, desene și articole de țesătură, fabricația se poate realiza în noua formă de organizare, în condiții foarte bune. Cum se procedează la noi în acest caz ? O grupă de 5—15 oameni execută mîneci pentru paltoane femei, în funcție de volumul producției — alții, diferite piese componente. Sistemul acesta pe grupe, experimentat de noi, prezintă mari avantaje. El dă posibilitatea să se execute simultan pardesie, paltoane, taioare, în diferite modele, fără să facem modificări în organizarea procesului de producție. Față de vechiul sistem, noua organizare asigură o creștere de 20—30% a productivității muncii.

În procesul de organizare apar și unele greutăți. Ele trebuie studiate în contextul întregului complex tehnologic, urmînd a fi aplicate acele metode care se dovedesc mai corespunzătoare. Am avut de lucrat un lot de cămăși care reprezenta fiecare aproape un anumit model. Neavînd spațiu pentru desfășurarea activității în același loc, am organizat separat în altă secție producția pentru buzunare și clape. Acestea, o dată executate, au fost aduse înapoi la secția de confecționare, neafectîndu-se cu nimic linia tehnologică. Așadar, **nu este obligatoriu să se facă în același loc de muncă toate subansamblele. Păstrînd principiile de organizare a liniilor de fabricație, unele elemente auxiliare pot fi reparti-**

. Gheorghe Scatula, director tehnic. Stancu
ert de la serviciul de organizare și normare
aje a Ministerului Industriei Ușoare ; Aurel
ica de confecții Brăila ; Ioan Ungvári, direc-
ș ; ing. Teodor Frăteanu, directorul Fabricii de
cii de confecții-Oradea ; Vasile Boldișor, in-
roducție de la Fabrica „Tehnica Confecției"
de confecții „Mondiala"-Satu Mare ; ing.
„Flacăra"-Cluj ; Ștefan Medrea, directorul
a Radnev, director, și Alma Georgescu, in-
aian Pelău, directorul Fabricii de confecții
abricii de confecții și tricotaje București ;
rtea de Argeș ; ing. Constantin Popescu, di-
iae Lungoci, directorul Fabricii de confecții
nic de la Fabrica de confecții Focșani
rețoiu, redactor șef adjunct ; V. Boescu și

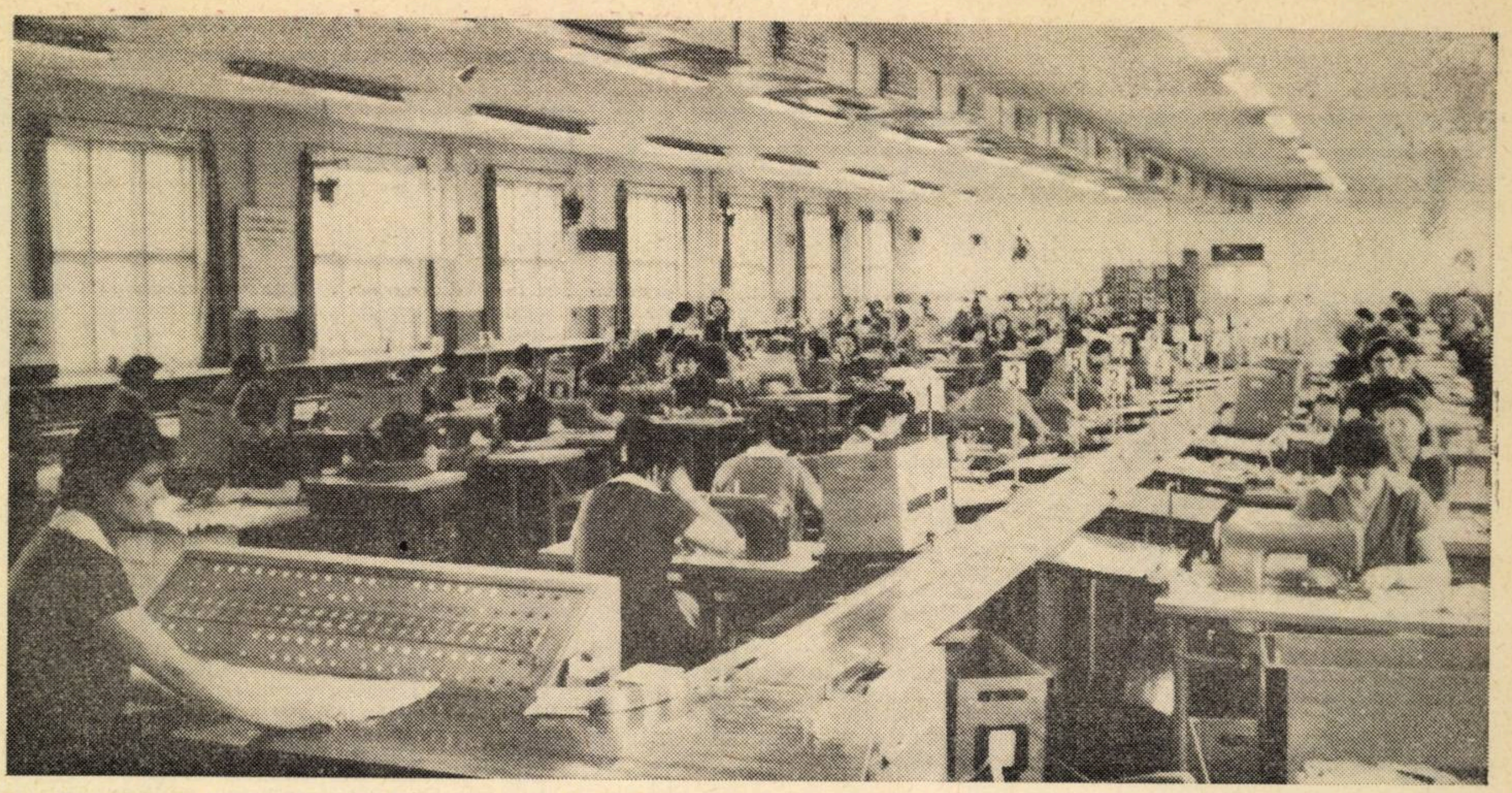

Una din halele de fabricație, construite în acest an, la Fabrica de confecții „Mondiala" din Satu Mare. Prin realizarea noilor investiții, producția fabricii a crescut la circa 2 milioane bucăți confecții pe an

zate pe aceste linii de producție, unde condițiile o permit".

Rezultă, deci, că este cel mai bine ca o serie de produse să aibă continuitate în fabricație, să fie realizate în serie mare. Dar și în condițiile de serie mică se pot obține — atunci cînd producția este organizată corespunzător — rezultate bune în creșterea producției și productivității muncii. **Pe baza experienței existente este necesar să se treacă la elaborarea unei tehnologii unitare pentru produsele similare.** Aceasta va face cu putință ca toate fabricile să obțină productivități sensibil apropiate, concomitent cu însemnate economii materiale.

• *Măiestrie profesională = îmbogățire continuă a cunoștințelor de specialitate*

CONFECȚIONAREA îmbrăcămintei presupune nu numai un dezvoltat gust estetic, dar și o înaltă măiestrie profesională. **Fabricile de confecții au multe asemenea cadre de muncitori și tehnicieni.**

Dezvoltarea industrială, pe care o cunoaște în prezent ramura confecțiilor din țara noastră, cere însă în mod imperios pregătirea de cadre corespunzătoare unei producții mari, economice. Se cer buni organizatori ai producției, creatori de modele, cadre inginerești cu o înaltă pregătire în domeniul croitoriei, capabile să întocmească tipare în funcție de modelele solicitate, conducători de unități cu o pregătire multilaterală. Progresele făcute în această direcție — deși evidente — nu se ridică la nivelul cerințelor actuale. Sînt fabrici unde lipsesc cadre inginerești specializate în domeniul confecționării îmbrăcămintei, cadre medii competente în domeniul organizării și conducerii producției.

În contextul măsurilor ce se iau pe linia organizării superioare a producției și a muncii, factorul-om reprezintă, deci, elementul principal. De aici și interesul manifestat în discuții pentru găsirea unor forme cît mai potrivite în întreprinderi, în învățămîntul tehnic mediu și superior, menite să faciliteze pregătirea de cadre necesare diferitelor verigi ale procesului de producție.

Inginerilor – o pregătire practică mai bună

• **AUREL ANGHEL:** — „În atenția conducerii fabricii noastre a stat în permanență ridicarea calificării profesionale atît a muncitorilor, cît și a cadrelor tehnice. Pe această linie, **s-au organizat cursuri și schimburi de experiență pentru muncitori, cicluri de conferințe pe teme profesionale pentru cadrele tehnice etc. Așa s-a ajuns ca, majoritatea muncitorilor să poată fi transferați de la o operație la alta, fără ca producția să sufere.**

Vreau să mă opresc însă mai mult asupra pregătirii cadrelor inginerești. **Fabricii noastre i-au fost repartizați în ultimii 2—3 ani tineri ingineri absolvenți ai facultății de textile din Iași. Ei cunosc matematică, fizică, chimie, însă în domeniul specialității nu sînt bine pregătiți. Din această cauză, serviciile tehnice aduc o slabă contribuție la introducerea tehnicii noi în producție, rezolvă cu multă încetineală problemele solicitate de diferite locuri de muncă.** Este necesar să se găsească o soluție pentru a pregăti în viitor ingineri, care să cunoască mai bine problemele acestei profesii".

• **MARIETA RADNEV :** — „Este adevărat, așa cum a subliniat antevorbitorul, că unii dintre absolvenți nu știu să citească un tipar. La specificul nostru, tiparul este de fapt prototipul.

Cauzele lipsurilor trebuie căutate, în primul rînd, în faptul că **în școli, programele analitice nu sînt adecvate la specificul meseriei ce urmează să și-o însușească tinerele cadre. Un absolvent de școală profesională trebuie să fie un croitor foarte bun. Direcția noastră generală din minister ar trebui să urmărească mai mult conținutul programelor analitice ale școlilor profesionale textile și să facă propuneri Ministerului Învățămîntului pentru îmbunătățirea acestora. Pentru învățămîntul superior ar fi util să se recruteze și absolvenți de liceu care au practică în meserie.** Totodată trebuie îmbunătățită legătura între pregătirea teoretică și cea practică în facultate".

• Ing. **AUREL CIOC :** — „O latură importantă în stimularea calificării profesionale trebuie să fie cointeresarea materială. În sectorul nostru al confecțiilor trebuie să arăt că sistemul practicat pare a duce la unele plafonări. **Sînt oameni care execută modele noi, creează, dar încadrarea — conform rețelei tarifare — este aceeași ca la cei care lucrează produse de serie. De asemenea, actualele indicatoare tarifare se axează pe așa-zisa complexitate a produsului, ceea ce creează o diferențiere nejustă a categoriei de încadrare a muncitorului. Aceste aspecte se cer studiate și rezolvate cît mai urgent".**

Este necesară o mai bună coordonare a programelor de învățămînt

Ing. **GHEORGHE SCATULA :** — „În mare parte sînt juste observațiile făcute în legătură cu problemele calificării profesionale. Există într-adevăr multe neconcordanțe. Bunăoară, **dacă după 8 clase elementare un tînăr urmează școala profesională textilă de 3 ani, devine după 11 ani un muncitor calificat. Sigur că tainele meseriei el le va aprofunda în practică. Dacă același tînăr urmează, după ce a terminat liceul, școala tehnică de 3 ani, devine tehnician. Ca pregătire, nivelul său este discutabil, întrucît acest tînăr pentru specialitatea aleasă primește cunoștințe speciale numai pe parcursul a circa 300 de ore. În rest, conform programelor analitice, i se predau cunoștințele de ordin general.**

Același absolvent de liceu, dacă urmează Politehnica, devine după 4 ani inginer. După părerea mea, deosebirea dintre tehnician și inginer este numai un titlu mai înalt și un an în plus de cursuri. Sub aspectul pregătirii, tehnicianul sau inginerul sînt aproape egali din punct de vedere al specialității în care lucrează. La Facultatea de textile de la Politehnica din Iași sînt predate circa 200 ore de specialitate pentru cei ce se pregătesc să devină ingineri în industria tricotajelor și a confecțiilor. Desigur, e mult prea puțin față de ceea ce este necesar. În fond, ce ar trebui să se facă ?

Principala problemă, după mine, este ca **liceele industriale să fie temeinic organizate. Obiectele de specialitate pentru meseria pe care o vor îmbrățișa tinerii să se predea nu din clasele 9—12 cum se preconizează, ci chiar din primii ani ai școlilor de cultură generală. Din rîndul acestora să se recruteze mai departe cadre pentru școlile tehnice și pentru Institutul politehnic.** Este necesar însă ca în învățămînt disciplinele de specialitate să fie îmbinate strîns, teoretic și practic, și să fie preponderente în programele analitice. **În liceele industriale, tinerii — așa cum a și existat tradiția la acest învățămînt în țara noastră — să aibă zilnic 3—5 ore de cursuri teoretice și tot atîtea cursuri practice.** Se va ajunge astfel ca tinerii absolvenți ai liceelor industriale să-și însușească cunoștințe la nivelul tehnicii actuale și, o dată intrați în producție, să aibă o bună pregătire profesională.

Sînt într-adevăr și unele măsuri depășite în privința încadrărilor tarifare, ale folosirii diferitelor mijloace de stimulare materială și morală. Sesizările făcute de către unii tovarăși în discuții, le vom studia la nivelul Direcției generale și, cele găsite juste, vor fi operativ rezolvate".

În privința creșterii eficienței măsurilor privind calificarea profesională au fost făcute și alte propuneri. Ținînd seama însă de sugestiile majorității participanților la „masa rotundă", **socotim util a se organiza la nivelul Direcției generale un curs pentru cadrele tehnice și inginerești în problemele de organizare științifică a producției și a muncii la specificul întreprinderilor de confecții. Totodată, se vor putea forma nuclee în întreprinderi care să se ocupe cu preponderență de problemele organizării producției, creîndu-se servicii de specialitate, care în prezent nu există în fabricile de confecții.**

• *Materia primă și accesoriile*

CA în orice întreprindere industrială și în confecții organizarea producției și a muncii poate fi făcută în condiții optime, atunci cînd aprovizionarea tehnico-materială nu suferă, cînd cerințele, în cele mai mici amănunte ale locurilor de muncă, sînt cunoscute din timp și rezolvate operativ. Sînt multe lucruri bune în această privință în întreprinderile de confecții. Faptul că în actualul cincinal s-a rezolvat problema cunoașterii sarcinilor de plan pe o perioadă mai lungă, că s-au luat măsuri de a se încheia semestrial contracte cu comerțul și altele, joacă un rol important în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan pe anul în curs de către majoritatea fabricilor de confecții. Sînt însă și unele aspecte negative care nu au fost înlăturate și grevează încă asupra organizării producției, asupra realizărilor, mai ales cele care privesc neritmicitatea livrărilor de materii prime, achiziționarea unor accesorii (articole de pasmanterie, nasturi, ață, catarame etc.), precum și lipsa unor ambalaje atrăgătoare. În cuvîntul exprimat de cei prezenți la „masa rotundă", au fost subliniate asemenea aspecte.

Concordanță între STAS-uri sau diferențierea prețurilor pe calități

„Deși am semnalat de nenumărate ori — spunea în mod just tov. **Traian Pelău** — neconcordanța dintre țesături și confecții în privința unor defecte tehnice, totuși în STAS-uri aceasta se menține în **continuare.** În timp ce la țesături, STAS-ul admite la fiecare 100 mp un număr de 60 de defecțiuni, la confecții nu se admite niciuna. Oricît de exigenți am fi, se întîmplă totuși ca aceste defecte din țesătură să cadă și la unele părți vizibile ale confecțiilor. În mod justificat, comerțul respinge asemenea produse. **De ce nu se poate aplica și aici sistemul de prețuri diferențiate, așa cum este în sectorul de tricotaje ?**

În ultimii ani, industria de confecții a primit multe materiale noi, mai ales țesături sintetice. Din cauză că nu se cunosc întru totul caracteristicile acestora, fabricile de confecții întîmpină greutăți. **„Noi facem impermeabile de relon** — relata, între altele, **Ioan Ungvári — dar furniturile pe care le primim pentru ele, sînt necorespunzătoare.** Dacă înainte foloseam căptușeală de mătase la unele sortimente de țesături sintetice, acum aceasta a devenit necorespunzătoare. S-a schimbat calitatea țesăturilor sintetice, ploaia trece prin ele, căptușeala se contractă, ca urmare confecția devine urîtă. **Este necesar ca cei ce se ocupă de producerea țesăturilor sintetice, să asigure și furniturile adecvate".**

Cantitatea și calitatea la accesorii

Se mai întîmplă ca unele întreprinderi textile — au arătat mai mulți tovarăși — să nu respecte întru totul livrarea sortimentelor solicitate. **Din același sortiment, se livrează baloturi de stofă cu nuanțe de culori diferite, ceea ce are ca urmare un consum specific ridicat de materii prime, cît și imposibilitatea respectării contractelor cu comerțul.** Asemenea produse livrează uneori **Fabrica de postav-Buhuși, Întreprinderea „Dacia", Întreprinderea pentru industria bumbacului din Capitală și Industria lînii-Timișoara.**

Ceea ce produce însă greutăți mai mari este **neasigurarea atît a sortimentului, cît și a calității accesoriilor.** „Deși în industria ușoară s-au profilat unele secții pentru accesorii în confecții — a arătat tov. **Ileana Vleskó.** Primim încă un volvatir inferior cu o concentrație de pînă la 15% care, pentru a-l folosi, trebuie să-l introducem în apă fiartă, exact ca la atelierele de comandă ; de la fabrica **„Firul roșu"-Tălmaciu** primim ață puțin trainică care, la turațiile mari folosite la mașinile mari de cusut, se rupe des. În mică măsură s-au realizat materiale noi pentru întărituri, care să poată fi utilizate mai ușor la confecționarea diferitelor produse".

Din nou ambalajele în discuție!

Cu multă răspundere privesc cei ce confecționează diferitele produse, modul cum au ajuns ele să fie desfăcute la cumpărători. **„Vă rog să ne credeți** — spunea ing. **Teodor Frăteanu — că realizăm produse frumoase, lucrate cu grijă. Dar cînd sînt ambalate, ajung uneori de nerecunoscut la consumator. Plătim manopera să le călcăm, ca pînă la urmă să le legăm cu sfoară. Lipsesc materiale de ambalaj corespunzătoare, pe care să se poată imprima anumite caracteristici ale produselor. Totul se rezumă la faptul că a folosi un ambalaj frumos, corespunzător, ridică prețul de cost al produselor.** Este o problemă care se discută de ani de zile între comerț și fabricile de confecții pe de o parte, cît și cu Comitetul de Stat pentru Prețuri, pe de altă parte".

Pe aceeași idee, tov. **Aurel Anghel** a arătat: „Realizăm în întreprinderea noastră cămăși de relon de 147 lei. Ne-am străduit să le facem ambalaje frumoase, sigilate, în interiorul cărora am pus și un burete. Acum nu mai dăm nici cutie, nici burete. C.S.P.-ul nu ne aprobă suficiente materiale, iar industria chimică nu ne asigură accesoriile comandate. Nu ni se aprobă să includem în preț cheltuielile pentru ambalaj".

Avînd în vedere tot necesitatea unei bune organizări a producției, au fost ridicate în dezbatere și unele aspecte care privesc contractarea produselor cu comerțul. **S-a insistat asupra faptului că există în prezent posibilitatea de a contracta unele produse de către comerț pe bază de comenzi anuale, cum sînt : uniformele școlare, lenjerie și confecții pentru bărbați — produse care nu-și schimbă modelul în perioade scurte. Aceasta ar mări gradul de specializare a întreprinderilor, ar duce la o organizare mai bună a producției.** În fond, probleme majore care, analizate în timp, pot să-și găsească o rezolvare pozitivă.

PARTICIPAREA la „masa rotundă" a unor reprezentanți din partea Direcției generale confecții și tricotaje a M.I.U. a facilitat lămurirea și rezolvarea multor probleme ridicate. Totodată, au fost stabilite, de comun acord, unele măsuri care să ajute întreprinderile în aplicarea experienței colectivului de la F.C.T.B.

„Așa cum s-a desprins din discuții — a subliniat în cuvîntul de încheiere ing. Gheorghe Scatula director tehnic în M.I.U. —, acțiunea întreprinsă de colectivul F.C.T.B. în organizarea științifică a producției este valoroasă pentru întreaga industrie de confecții. Prin însușirea acestei experiențe, ținînd seama de condițiile specifice ale fiecărei fabrici, se va putea obține o însemnată creștere a productivității fizice.

Luînd în considerare rezervele mari de producție ce vor fi scoase la iveală, ca urmare a organizării mai bune a producției și a muncii, sarcinile de producție pe anul 1967, comparativ cu planul inițial lansat în luna iulie a.c., au fost corectate, majorîndu-se nivelele acestora la posibilitățile preconizate.

Ca urmare a propunerilor și dezbaterilor purtate, Direcția generală va supune conducerii ministerului propunerea de a se revedea planificarea actuală a investițiilor, în sensul ca o parte din fondurile prevăzute să fie îndrumate spre îmbunătățirea dotării cu utilaje a întreprinderilor existente. Direcția generală va lua în continuare măsuri menite să sprijine întreprinderile în acțiunea de organizare superioară a producției, astfel încît să obțină rezultate tot mai bune în activitatea lor".

Așadar, există garanții că începînd cu 1967, în fiecare fabrică de confecții vor fi valorificate însemnate rezerve interne prin perfecționarea organizării producției și a muncii.

V. BOESCU
L. ȚINTEA

ION IONESCU DE LA BRAD

ION IONESCU DE LA BRAD s-a născut la Roman în 1818. Urmează școala secundară din Iași și Academia Mihăileană. Distingîndu-se prin seriozitatea studiilor, este trimis de domnitorul Mihai Sturza în Franța, pentru o instrucție superioară. Studiază un an și jumătate la celebra Fermă – școală de la Roville, de lîngă Nancy și apoi călătorește prin Franța, Elveția etc. pentru a cunoaște realizările științei și practicii agricole. La Paris urmează cursurile de la Sorbona, unde studiază chimia, fizica și științele naturale, iar la Conservatoire des Arts et Métiers – economia politică. Reîntors în țară îl găsim profesor la Academia Mihăileană și printre membrii de onoare ai Academiei Române. Patriot înflăcărat, participă la Revoluția de la 1848 din Țara Românească.

Trăiește în exil, în Turcia, timp de nouă ani (1848–1856), perioadă în care-și continuă activitatea pe tărîm agricol. În această vreme colaborează la **Journal de Constantinople** și scrie lucrările: „Excursion agricole dans la plaine de Dobroudja" – 1850, „La Thessalie telle qu'elle est et telle qu'elle peut être" – 1851, „Excursion agricole en Asie Mineure – 1855 și altele. Întors în țară, conduce secția de statistică din Ministerul Interior al Moldovei. Între 1876–1883 este ales deputat de Roman.

Conduce personal o serie de ziare și colaborează la numeroase reviste, publică calendare și lucrări agrotehnice, diferite scrieri cu caracter economic, statistic, financiar. Ca economist, statistician, agronom, el acordă o importanță deosebită statisticii și monografiilor social-economice ca mijloace de cunoaștere a realității economice.

În conferințe, în parlament, în comisii și în cursuri el se dovedește un mare patriot, animat de înalte idealuri pentru progresul patriei și poporului său.

MILITANT PENTRU PROGRESUL ȚĂRII

ÎN galeria personalităților marcante ale gîndirii românești înaintate din secolul al XIX-lea, un loc de seamă îl ocupă Ion Ionescu de la Brad. Om de știință, economist, profesor, cercetător, mare agronom precursor al științei agronomice românești, apărător înflăcărat al intereselor țărănimii, militant de frunte pentru schimbări înnoitoare în țara noastră, Ion Ionescu de la Brad se înscrie la loc de frunte printre patrioții din secolul trecut animați de idealuri progresiste.

Ion Ionescu de la Brad a fost un savant care a știut să-și subordoneze pregătirea, priceperea și energia cunoașterii stărilor de lucruri din țara noastră în vederea transformării lor. El s-a angajat într-o luptă dîrză — nu fără riscuri, greutăți și uneori privări de libertate — pentru făurirea unei Românii moderne în care, spera el, tot omul să fie liber și stăpîn pe munca lui. Soluțiile pentru care milita, expuse în revista sa **Țăranul român**, *îi atrag o condamnare la închisoare, pe care-o ispășește la Mănăstirea Neamț.*

Pînă la Reforma agrară din 1864 el a avut o atitudine critică față de Alexandru Ion Cuza, tocmai pentru că se tergiversa soluționarea problemei țărănești. „În ziua cînd Cuza Vodă... a desființat boierescu și a împroprietărit țăranii, am încetat de a-l mai combate, și m-am închinat lui; și am intrat și în diregătorie — ce au făcut-o înadins pentru mine — de inspector general de agricultură și am lucrat la realizarea împroprietăririi și la îmbunătățirea agriculturii". Critică rămășițele relațiilor feudale, demonstrează necesitatea înlăturării lor pentru practicarea unei agriculturi moderne, propagă sisteme moderne în agricultură și scrie o serie de lucrări, printre care: „Arendarea moșiilor" (1864) și monografiile a trei județe: Dorchoi, Mehedinți și Putna. Monografiile cuprind date și considerațiuni foarte importante cu privire la populație, starea agriculturii, a industriei, comerțului, transporturilor și conțin unele soluții cu privire la dezvoltarea lor.

Lucrarea publicată în 1870 sub titlul modest de „Lecțiuni elementare de agricultură" este rodul muncii a mai bine de 30 de ani în care a cercetat și experimentat personal multe probleme ale agriculturii și a emis considerațiuni valoroase asupra economiei țării noastre.

Discursurile parlamentare, dările de seamă în fața alegătorilor, ca de altfel majoritatea operei lui Ion Ionescu de la Brad, sînt străbătute de radicalismul burghez. În preajma Revoluției de la 1848 el s-a situat pe o poziție foarte apropiată de cea a lui N. Bălcescu. El nu s-a încadrat în monstruoasa coaliție și nici nu s-a înregimentat în partidele burgheze, ci a atacat cu vehemență neajunsurile societății din țara noastră și a militat pentru orientarea ei pe calea unui progres mai rapid, care să permită înflorirea patriei și îmbunătățirea stării celor mulți și obidiți. Din acest punct de vedere uneori el a depășit poziția radicalismului burghez.

Vasta pregătire teoretică și practică formată prin adăparea la izvoarele culturii universale și ale celei românești, prin studierea temeinică a realităților social-economice și tehnice din țara noastră, i-au permis formarea unei concepții cu unele componente originale.

Unul din comandamentele de bază ale concepției social-economice a lui Ion Ionescu este cel după care munca omenească este aceea care pune în valoare bogățiile unei țări. Numeroase pasaje din opera sa ne dovedesc acest lucru și, mai mult decît atît, ne precizează că nu orice muncă este creatoare de bogății, ci numai cea legată de producție. Munca, după el, pune mai bine sau mai rău în valoare bogățiile unei țări, în funcție de condițiile sociale în care ea se desfășoară. Munca iobagă este lipsită de stimulenți, de interes și de posibilități de perfecționare și de aceea este puțin productivă, nu pune în valoare în mod corespunzător resursele naturale existente. Pentru ca să sporească bogăția țării, este nevoie — susținea el — de eliberarea principalilor creatori de valori, a țărănimii iobage. Eliberarea muncii și, ca atare, potențarea ei în valorificarea resurselor existente el o vedea prin împroprietărirea țăranilor.

În articolul „Proprietatea muncii și a pămîntului este sfîntă", publicat în **Poporul suveran** *în preajma începerii lucrărilor* **Comisiei proprietății**, *Ion Ionescu de la Brad demasca anacronismul raporturilor iobăgiste, arătînd că poporul... „simte că agricultura țării are să ia o nouă direcție, simte că, de acum înainte, pînea ce va mînca cineva în pămîntul României va fi o pîne produsă cu instrumente libere și cu dreptate".*

În **Comisia proprietății** *și în multe din lucrările sale, el ridică adevărate imnuri muncii, sursă de creare și sporire a bogăției. Izvorul a toate bogățiile, arată el... „este munca, brațele acestea ale muncitorilor săteni; ele au creat și creează toate bogățiile din lume... Bogăția este în muncă, sudoarea muncitorilor face avuția publică".*

Pentru ca o societate să poată prospera este nevoie, după el, ca ea să permită muncii să producă mai mult decît se consumă, prin urmare munca să producă neîncetat un excedent de bunuri. Și cu cît acest excedent va fi mai mare, cu atît societatea are posibilitatea să progreseze mai rapid.

Într-un articol „Despre rolul muncii și al mașinilor" Ion Ionescu de la Brad arată că „Îmbunătățirea cea mai urgentă deci, pentru a asigura foloasele culturii ce le dobîndim astăzi prin munca silită (grea — n.n.) a omului, consistă întru a ne ocupa cu toată seriozitatea de a introduce în țeară instrumentele și mașinile agricole cu care să putem emancipa omul de robia muncii silite, (grele — n.n.) cu care să putem face să meargă producerea noastră".

Cîtăva vreme Ion Ionescu de la Brad a nutrit iluzia că desființarea iobăgiei lichidează exploatarea în general și că sporirea surplusului de bogăție se va revărsa asupra tuturor. Dar realitățile capitalismului i-au spulberat această iluzie și prin deceniul al VII-lea el a fost nevoit să constate că societatea modernă înlocuiește robia pămîntului cu robia banului, cu mult mai mare și mai cumplită decît cea a pămîntului. O soluție pentru țărănime de a scăpa din robia banului el o vedea în înființarea unei instituții adecvate de credit. Desigur, era o soluție utopică.

Un alt comandament al concepției sale îl constituie strînsa legătură dintre știință și viață, dintre teorie și practică, necesitatea perfecționării teoriei pe măsura dezvoltării vieții reale. Știința social-economică trebuie să sprijine realitățile vieții social-economice în mișcarea, dezvoltarea și transformarea lor. „Știința nu este opusă practicii, spunea el, știința nu este altceva decît explicația și generalizarea multor fapte care vin din practică. Știința nu înseamnă să răsturnăm, să desființăm fără înțelegere tot ceea ce am moștenit bun și folositor. Ceea ce am moștenit trebuie supus unei verificări și să vedem dacă se potrivește cu timpul de față. Ceea ce este bun se poate lăsa, ceea ce este rău se înlocuiește". Această concepție promovată în condițiile de formare a multor științe în țara noastră a avut, fără îndoială, o influență pozitivă.

Ion Ionescu de la Brad nu a fost un simplu practician, un simplu agronom. El a fost o personalitate cu o vastă cultură și cu serioase preocupări teoretice, de generalizare. Desigur preocupările agricole și îndeosebi cele pentru problema agrară în general dețin un loc de seamă în activitatea sa. De aici ar fi greșit însă să tragem concluzia că a fost un agronom exclusivist, care n-a văzut decît problema agrară în dezvoltarea economiei românești. Problema agrară fiind o problemă centrală atunci, el i-a și acordat atenția cuvenită. Dar, el a avut o viziune de ansamblu asupra economiei românești, asupra tuturor sectoarelor sale de activitate: industrie, transporturi, comerț, credit, circulație bănească etc.

Nu-i mai puțin adevărat că el a considerat pentru atunci agricultura domeniul de bază al economiei țării noastre. Dar nu arareori întîlnim la el păreri după care, în perspectiva dezvoltării țării noastre, industria trebuie să capete o importanță din ce în ce mai mare pentru că însăși starea agriculturii va fi tot mai mult legată de dezvoltarea industriei. În deceniul al VII-lea în **Țăranul român** *el scria: „După ce am trimis pe industriași să vadă industria lumii... trebuie a ne gîndi la industria extractivă, la productele naturale și la materiile brute ale țării noastre". Cu altă ocazie el arăta că industria, „o ramură întreagă a avuției naționale, ramură ce dă viață și formează tăria arborelui popoarelor civilizate, lipsește cu totul din arborele nostru" și deci „trebuie să căutăm mijloace noi de producere care să poată acoperi noile noastre trebuințe. Țara noastră e plină de avuții naturale. Pămîntul nostru are destulă mană, românii destulă inteligență spre a fecunda ramura ce lipsește în arborele avuției naționale: industria".*

Opera lui Ion Ionescu de la Brad este vastă și într-un articol comemorativ — cu prilejul a 75 de ani de la moartea sa — n-am putut decît să spicuim unele aspecte. Ea a fost cercetată mai mult de agronomi. De economiști mai puțin. Este, credem, o îndatorire întreprinderea și de către economiști a unui studiu exhaustiv asupra operei economistului progresist de seamă care a fost Ion Ionescu de la Brad.

Cele peste 5000 de pagini publicate plus manuscrisele (unele din ele trebuie de-abia depistate) oferă un material destul de bogat pentru cercetare, meditații și desprindere de învățăminte.

dr. N. IVANCIU

LUPTĂTOR PENTRU DESFIINȚAREA IOBĂGIEI

PRINTRE cele mai luminoase figuri de gînditori și oameni politici care au abordat problema agrară din România în favoarea țărănimii, care au militat pentru înfăptuirea Reformei agrare din 1864, care au cercetat modul în care s-a desfășurat reforma agrară și consecințele ei social-economice, Ion Ionescu de la Brad ocupă un loc de seamă. Preocuparea centrală, în întreaga sa activitate teoretică și practică, a fost „emanciparea poporului", „îmbunătățirea stării sociale a țăranului". El vedea soluționarea acestei probleme majore prin constituirea micii proprietăți țărănești și prin ridicarea nivelului general al agriculturii.

Situîndu-se pe poziții revoluționare în epoca lui 1848, Ion Ionescu de la Brad preconiza desființarea „robiei pămîntului" și împroprietărirea țăranilor. Ca și ceilalți luptători de la '48, combătînd relațiile feudale, el vedea în revoluție singurul mod de a rezolva problema proprietății, apreciind că revoluția constituie „manifestațiile nevoilor omenirii de a scăpa de robie". „Le binecuvîntez pretutindeni unde se arată — afirma el — și mă fălesc cu nația mea română, care în sfîrșit a rupt și ea lanțurile ce o țineau ferecate, a simțit nevoia de a se emancipa". Ion Ionescu de la Brad, sesizînd elementul economic ca unul din factorii de bază ai declanșării revoluției, remarca existența claselor sociale, a luptei de clasă, a coaliției exploatatorilor împotriva exploataților. „Proprietarii, boierii, bogații, capitaliștii, avînd toți aceleași interese, se coalizează pretutindeni, spre a-și întări privilegiurile și monopolurile împotriva proletarilor, țăranilor, săracilor...".

Poziția sa în legătură cu desființarea iobăgiei și ideile sale cu privire la împroprietărirea țăranilor au fost formulate într-un program agrar pe care l-a publicat în 1859, în revista *Foaia de agricultură practică*. Militînd pentru desființarea iobăgiei, el cerea ca împroprietărirea țăranilor să se facă prin despăgubirea proprietarilor. Se pronunța pentru înființarea unei cărți funciare în care să fie înregistrate cît mai precis, atît proprietatea boierilor, cît și cea a țăranilor etc.

Se remarcă, totodată și unele inconsecvențe în atitudinea lui Ion Ionescu de la Brad cu privire la reforma agrară. El propunea ca împroprietărirea țăranilor să se întindă numai pînă la 2/3 din suprafața moșiilor, restul pămîntului urmînd să rămînă ca mare proprietate.

Fiind numit de domnitorul Alexandru Ion Cuza inspector general al agriculturii, în scopul de a supraveghea aplicarea Reformei agrare din 1864, Ion Ionescu de la Brad a mers prin satele țării și a studiat realitățile social-economice. O constatare pe care a făcut-o cu privire la urmările reformei agrare, la modul cum s-a aplicat Legea rurală din august 1864, a fost aceea că țăranii împroprietăriți au primit mai puțin pămînt decît prevedea legea. „Rezultatul deci definitiv al aplicării legii rurale, din punct de vedere al împărțirii pămîntului și al întrebuințării lui economice se poate enunța în trei cuvinte: îngustarea în locurile de hrană, sporire în locurile de casă și grădini și micșorare simțitoare în suma totală a pămîntului ce aveau țăranii încă în 1859".

Arătînd abaterile care s-au făcut de la prevederile Legii rurale din 1864, reliefînd abuzurile și formele violente în care s-a aplicat uneori reforma agrară, Ion Ionescu de la Brad a sesizat și unele urmări de ordin economic și social care decurgeau din situația respectivă. Astfel, el a argumentat cu date semnificative ideea că procesul de diferențiere a țărănimii s-a intensificat după Reforma agrară din 1864. Totodată, el a prezentat date concludente din care rezultă că agricultura țării noastre a căpătat un caracter tot mai lucrativ, comercial. El a apreciat just rolul relațiilor de producție capitaliste în dezvoltarea producției agricole, remarcînd că: „deosebirea între producerea agricolă de sub legea veche (înainte de Reforma agrară din 1864 — n.n.) și de sub legea nouă, este că mai înainte munca era silită și acum este liberă", iar mai departe remarca faptul că datorită acestui lucru: „Producția agricolă... capătă un zbor foarte mare de dezvoltare". Desigur că relațiile de producție capitaliste care se împleteau cu puternice rămășițe feudale generau anumite limite în dezvoltarea forțelor de producție și în agricultură.

Fiind convins că simpla teorie rămîne infructuoasă, el a demonstrat în mod viu valoarea practicii ca mijloc de progres, înființînd o fermă model pentru îmbunătățirea culturii mici în cadrul exploatării agricole de la Brad. El a subliniat necesitatea folosirii metodelor înaintate în cultură, a mașinilor agricole și a creditelor ieftine, a răspîndirii cunoștințelor agricole în rîndurile maselor țărănești.

Reliefînd — pe baza unui bogat material faptic documentar — situația grea a țărănimii, Ion Ionescu de la Brad a făcut și propuneri pentru îmbunătățirea stării economice a țărănimii (înființarea unor instituții de credit rural) care însă, în condițiile orînduirii capitaliste, nu puteau să ducă la emanciparea țăranilor, așa cum în

mod statornic dorea și spera marele agronom și economist român. Viitorul fericit al țărănimii noastre, așa cum îl vedea Ion Ionescu de la Brad, cînd țăranul „va fi liber și pe munca lui, va fi liber în toată puterea cuvîntului", a fost realizat în anii puterii populare, o dată cu statornicirea relațiilor de producție socialiste, cu victoria deplină și definitivă a socialismului în țara noastră.

Conf. univ. C. NICOLICIOIU
Iași

ÎNTEMEIETOR DE NOI DISCIPLINE ECONOMICE

În primele decenii ale secolului al XIX-lea, apar pe plan politic și economic momente noi care au condus la creșterea puterii burgheziei române care-și manifesta deschis tendința spre crearea pieței naționale unice. Acum era climatul potrivit ca, într-un cadru general înviorat, să se afirme, de la catedră, științele economice. Așa s-a și întîmplat. Începînd cu anul 1843, la Academia Mihăileană întîlnim ca profesori pe Ion Ghica și pe Ion Ionescu de la Brad.

Pînă la jumătatea secolului trecut, cînd Ion Ionescu de la Brad și-a început activitatea publicistică, nu întîlnim în literatura noastră economică lucrări de contabilitate cu idei originale. Deși există unele urme scrise despre existența „contabilității duble" în țara noastră, tipărirea unor lucrări de asemenea natură încep să apară abia către jumătatea secolului al XIX-lea.

La Constantinopol, Ion Ionescu de la Brad publică în 1854 în **Journal de Constantinople** *un interesant studiu asupra activității economice pe moșiile administrate.*

Întreaga **Dare de seamă** *se bazează pe datele contabilității. Expunerea este argumentată pe datele din* **jurnal** *și* **cartea mare**, *dar mai ales pe conturile* **beneficii** *și* **pierderi** *și* **bilanț**. *Este o lucrare economică din care se observă limpede că el a stăpînit cu măiestrie contabilitatea.*

Deci, acum un secol și mai bine, Ion Ionescu de la Brad a publicat cea dintîi lucrare de analiză economică bazată pe cifrele contabilității. Este primul autor român care popularizează ideea că principiile contabilității duble se pot aplica nu numai în industrie și comerț, ci și în agricultură, precum și în administrația de stat. „Contabilitatea este singurul mijloc de a arăta fiecărui cultivator suma la care se urcă cheltuielile și veniturile în împrejurările în care se găsesc lucrînd". Mai mult, el nu vede în contabilitate numai un mijloc de supraveghere integrală asupra mijloacelor de producție și asupra rezultatelor activității economice, ci și o busolă de orientare în acțiunile viitoare. Scopul ei este de a da un calcul exact asupra valorilor utilizate.

Profesor la Școala normală din București, el ține un curs pe probleme ale agriculturii și economiei agrare, publicat apoi sub titlul modest de **Lecțiuni elementare de agricultură** *(1870).*

La sfîrșitul părții a III-a a cursului **Economia rurală** *este publicat* **Un mic tratat de contabilitate**, *cum singur îl numește. În prima parte a tratatului de contabilitate, Ion Ionescu de la Brad prezintă* **Principiile generale ale contabilității în partidă simplă.** *El subliniază, în tratatul său, principiile pentru forma cea mai dezvoltată de contabilitate simplă. În același tratat, în capitolul al III-lea, el vorbește despre „contabilitatea simplificată specială pentru cultura mică și mijlocie". În acest capitol, gîndirea lui creatoare a sistematizat, cu exemple concrete din economia noastră, o metodă rațională, ușoară și folositoare pentru practica economică.*

În concepția lui Ion Ionescu de la Brad contabilitatea dublă apare ca un mijloc de **control și supraveghere** *integrală a proceselor economice. În cadrul proprietății lui, a aplicat personal contabilitatea dublă. El spunea: „Contabilitatea trebuie ținută de fiecare agricultor". El a văzut în contabilitate un mijloc de educație economică și a propagat, de la catedra Școlii normale din București, însușirea ei încă din primii ani de școală.*

În toamna anului 1859, Ion Ionescu de la Brad a fost numit profesor de contabilitate, economie politică și finanțe. În **Decretul domnesc** *publicat în Monitorul Oficial al Moldovei nr. 99 din 24 septembrie 1859 se precizează:* **„Întărim pre dumnealui Ion Ionescu în calitate de profesor pentru cursul de contabilitate, economie politică și financiară mulțumindu-i pentru oferirea serviciului său în folosul țării".**

Ion Ionescu de la Brad a adus contribuții importante și în problemele financiare. Exponent al ideilor democratice, el susține adoptarea unei repartiții echitabile a sarcinilor fiscale, modernizarea aparatului fiscal și a tehnicii bugetare. Putem aprecia că el se situează printre primii gînditori în probleme de finanțe care a susținut, în România, teza impozitului consimțit.

În problemele științei statistice, alături de Dionisie Pop Marțian — care este organizatorul statisticii moderne în Muntenia și care a adus o valoroasă contribuție la realizarea prestigiului statisticii românești — Ion Ionescu de la Brad are meritul nu numai de a fi organizatorul statisticii din Moldova[1]*, ci și acela de a fi scris numeroase lucrări în care a abordat cu competență problemele teoriei și metodologiei statistice, socotind statistica ca mijloc de cunoaștere a realității economice.*

Activitatea desfășurată de Ion Ionescu de la Brad în legătură cu problemele statisticii a continuat în lucrările sale monografice și chiar pe plan internațional, cînd a participat la Congresul internațional de statistică de la Haga din 1869, unde a prezentat o lucrare care a atras atenția participanților la congres[2]*. Concepția lui Ion Ionescu de la Brad asupra statisticii se reflectă în lucrarea* **Povățuiri pentru catagrafia Moldovei.** *Publicată de Direcția Centrală de Statistică din Ministerul Interior al Moldovei (1859), lucrarea cuprinde principii care sînt de fapt instrucțiuni pentru efectuarea recensămîntului din 1859 care și-au găsit concretizarea în Decretul dat de Cuza Vodă (nr. 885/1 iulie 1859) privind înființarea Direcției de Statistică din Moldova.*

dr. docent prof. univ. D. RUSU
Iași

1) Prin Decretul nr. 174 din 1 iulie 1859, semnat de Al. I. Cuza, Ion Ionescu de la Brad este numit director al secției de statistică din cadrul Ministerului Interior al Moldovei.

2) A prezentat lucrarea: Rapport du Congrès International de Statistique sur le progrès statistique accompli en Roumanie depuis le dernier Congrès de Florence jusqu' a celui de la Haye en 1869.

MERCUR PRINTRE MUZE

CINE MERGE LA CONCERTE?

O CARTE groasă și doctă a apărut nu de mult în Statele Unite. Se numește „Artele interpretative; o dilemă economică", are 582 pagini și a fost editată de Fundația Twentieth Century Fund. Autorii ei sînt doi profesori de economie, William J. Baumol și William G. Bowen, de la cea mai prestigioasă universitate nord-americană: Princeton.

Faptul că niște savanți economiști și-au consacrat cîțiva ani de muncă studierii unui sector cum este cel al lumii spectacolelor, considerat îndeobște în cercurile universitare drept „frivol", se explică — spun autorii cărții — prin aceea că el oferă „imaginea fascinantă a împletirii unor fenomene economice contradictorii".

Cîteva dintre concluziile la care au ajuns profesorii din Princeton merită să fie reținute; trebuie să precizăm că ei s-au ocupat numai de spectacolele profesioniste de teatru, de muzică (operă, concerte) și de coregrafie (balet clasic și modern), adică de ceea ce este considerat îndeobște drept „sfera superioară" a artelor interpretative.

O primă constatare: aceste spectacole se bucură de succes, de o afluență mai mare decît în orice altă perioadă din trecut. Mai mult de cinci milioane de americani cumpără anual bilete pentru a asista la asemenea reprezentații.

Analiza acestei mase de oameni dezvăluie și alte aspecte interesante:

1) Mai toți spectatorii sînt tineri. Media de vîrstă este de circa 35 de ani;

2) Majoritatea celor care asistă la asemenea manifestări artistice sînt oameni „cu studii înaintate". Mai mult de jumătate dintre ei — și acest grup se împarte egal între femei și bărbați — au la bază patru sau mai mulți ani de colegiu (în sistemul învățămîntului american colegiul este o școală intermediară între liceu și universitate, corespunzînd oarecum „anilor preparatori" de la unele facultăți europene). Dintre cei care cumpără bilete pentru concerte de muzică de cameră 75% dintre bărbați și 25% dintre femei au studii superioare terminate;

3) Aproape toți fac parte din categoria „gulerelor albe". Abia mai puțin de 3% dintre ei sînt muncitori;

4) Așa cum e firesc, dacă ținem seama de caracteristicile de mai sus, spectatorii despre care e vorba fac parte din categoriile bine situate. 40 (patruzeci) % dintre ei au un venit anual mai mare de 15 000 dolari, în timp ce numai 5,4% din populația urbană a Statelor Unite intră în această categorie;

5) Majoritatea spectatorilor sînt oameni care frecventează cu oarecare regularitate manifestările de artă. Pentru spectatorii de teatru media este de zece spectacole pe stagiune, pentru melomani media este de șapte concerte pe stagiune;

6) Masa celor cuprinși în această cercetare este foarte concentrată din punct de vedere geografic, 40% dintre toți iubitorii de muzică clasică din S.U.A. și 50% dintre toți frecventatorii spectacolelor teatrale se găsesc concentrați la New York. Un alt grup important — dar totuși mult mai mic decît cel newyorkez — se află pe coasta Pacificului (San Francisco, Los Angeles).

Din aceste constatări reiese cu evidență că, în pofida succeselor înregistrate, în Statele Unite oamenii capabili să se intereseze de manifestările de artă se recrutează în continuare din rîndurile burgheziei înstărite, singura care dispune de pregătirea, de timpul și de banii necesari pentru a-și satisface asemenea preocupări. Mai concret, spectatorii reprezentanților de artă sînt în majoritate tineri burghezi (cei mai vîrstnici n-au „timp de pierdut" cu arta și n-au nici obișnuința unor atari activități) din cîteva centre ale țării, dotate cu instituții de artă și în care frecventarea spectacolelor și a concertelor ține de un anume „stanting" social și este alimentată deci de snobism.

Pentru zdrobitoarea majoritate a americanilor, teatrele și sălile de concert rămîn niște „teritorii necunoscute". Lor le sînt destinate emisiunile de televiziune, spectacolele de varietăți și de muzică ușoară, unele întreceri sportive (basse-ball-ul, în special) și, desigur, vizionarea filmelor (nu însă și a filmelor de „artă" reprezentate în săli speciale, concentrate și ele în proporție de 75% la New York). Într-un cuvînt, pentru aceste zeci de milioane de spectatori sînt rezervate produsele așa-zisei „culturi de masă".

Dar, ca să ne reîntoarcem la manifestările de artă autentică, existența unui public burghez capabil să plătească prețuri mari pentru bilete nu scutește întreprinderile teatrale și muzicale de grele probleme economice. După cum arată cei doi profesori din Princeton, cu excepția Operei Metropolitan din New York și a unor succese deosebite de pe Broadway, spectacolele teatrale și muzicale americane se desfășoară de regulă în fața unor săli în care cel puțin 20—30% din scaune sînt goale.

„În business-ul artelor interpretative — spun autorii cărții — criza este un fenomen permanent, dificultățile economice sînt cronice". După calculele făcute, prețul de cost în acest domeniu crește mai repede decît în orice alt sector al economiei. Singura soluție ar fi — după aceiași autori — „ajutorul filantropic" din partea marilor bogătași. Nu e greu de înțeles că în condițiile societății americane o asemenea soluție „necomercială" — care, de altfel, se practică de mult — înlăturînd sau diminuînd stimulentul economic, împiedică de fapt „democratizarea" manifestărilor de artă, lărgirea audienței lor în mase. E un cerc vicios care-și are sorgintea nu în natura specifică a spectacolelor de artă, ci în caracteristicile societății în care se manifestă.

H. DONA

CURIER

■ În lucrarea **Les sources d'intérêt colectif agricole** (Sursele interesului colectiv agricol), Paris, Librairies techniques, 1966, 370 pag., J. Rosier susține că „lumea agricolă" este pe punctul de a trece printr-o revoluție comparabilă celei din secolul al XVIII-lea și că se evidențiază tot mai mult tendința spre o agricultură „de grup". Dreptul rural, spune autorul, este nevoit să urmeze și el evolutia economică. Au fost propuse formule noi, corespunzătoare acestei tendințe. Se recomandă constituirea, funcționarea, acordarea de împrumuturi și subvenții unor organisme economice de interes colectiv, care vor avea sarcina de a reglementa și organiza producția agricolă. Autorul dă și unele indicații juridice pentru efectuarea „comercializării de grup".

■ Astăzi schemele logice au devenit un element indispensabil pentru orice lucrare de programare a unui calculator electronic, iar semnele convenționale folosite în cadrul acestor scheme sînt, în general, binecunoscute. În fond aceste semne convenționale nu fac altceva decît să reprezinte schematic operațiile care trebuie efectuate de un calculator, înșiruirea lor logică constituind întregul proces de calcul. Prospectele firmei NCRC (National Cash Registre Company) recomandă folosirea unor scheme similare pentru descrierea activităților administrative și de birou, urmînd ca în locul operațiilor matematice să intervină acțiuni (lucrări administrative, de evidență etc.), iar locul deciziilor să revină șefului de serviciu. S-ar putea astfel obține sistematizarea și raționalizarea acestor activități, a circuitului documentelor și, în cazul înființării unor noi locuri de muncă cu caracter administrativ, determinarea relativ precisă a necesarului de personal.

■ Combinînd criteriul tehnicii de producție cu acela al nevoilor de consum, Jean Fourastié (**Idées majeures**, Gonthier Médiations, Paris, 1966, propune o clasificare tipologică a produselor, caracterizînd trecutul acestora și perspectivele de viitor în privința randamentului, pieței, vînzărilor, comerțului exterior, prețurilor, puterii de cumpărare, crizelor și utilizării forței de muncă. Grîul, de pildă, este puternic influențat de progresul tehnic, stilourile și mai mult, umbrelele mult mai puțin, cartofii încă și mai puțin. Intre 1800–1950 productivitatea medie a crescut de 18 ori la grîu, dar numai de 2–2,5 ori la cartofi. Într-o primă categorie intră produsele cu tripla proprietate de a fi produse agricole, de a fi beneficiat din 1800 de un progres tehnic sensibil dar mai slab decît la majoritatea produselor industriale și de a fi atins pe curba consumului pe un locuitor un maximum în țările mai dezvoltate. În categoria a doua intră majoritatea produselor industriale care au înregistrat un mare progres tehnic și prezintă o cerere de consum susținută (producția de gaz, electricitate). În a treia categorie intră produsele și serviciile care nu au beneficiat decît de un slab progres tehnic și care au o curbă a cererii puternic crescătoare (tutun, articole tradiționale de sport, reparații, opere de artă).

■ În lucrarea **Avant que nature meure** (Înainte ca natura să moară), Neuchatel, Delachaux et Niestlé, 1965, 426 pag., J. Dorot, ocupîndu-se de unele probleme ale raportului om-natură, atrage atenția asupra pericolelor care decurg din întrebuințarea abuzivă a insecticidelor. Acestea, spune autorul, fiind otrăvuri puternice, pot ataca și elimina multe animale și păsări, provocînd rupturi grave ale echilibrului natural și avînd un caracter toxic chiar și pentru om. J. Dorot cere o întrebuințare selectivă și judicioasă a insecticidelor, recomandînd chiar măsuri legislative.

Cercetarea științifică în învățămîntul superior

PE lîngă catedra de Economia industriei socialiste de la I.S.E. „V. I. Lenin" — București a luat ființă anul acesta un laborator de cercetări, menit să promoveze cercetarea științifică pe baza studierii și generalizării experienței practice din întreprinderi. În cadrul primei ședințe a laboratorului, ce a avut loc duminică 18 decembrie, a fost dezbătută tema „Noi tendințe și orientări în organizarea și conducerea întreprinderilor industriale".

Comunicările prezentate au expus și analizat diferite aspecte ale temei: tendințe și probleme noi în organizarea și conducerea întreprinderilor industriale capitaliste (prof. univ. S. Petrescu, conf. C. Pintilie, doctorand R. Suciu), dimensiunea optimă a întreprinderilor și nivelul costurilor minime (prof. univ. dr. docent V. V. Protopopescu), metodele matematice moderne care pot fi folosite în activitatea de conducere, organizare și planificare a întreprinderilor industriale socialiste (conf. univ. P. Mirescu, doctorand V. Rotaru), măsurile necesare pentru organizarea și reorganizarea pe baze științifice a unor întreprinderi industriale (dr. E. Trattner). Referatul „Rolul creator al gestiunii într-o creștere accelerată" (doctorand I. Olteanu) a informat auditorii asupra lucrărilor celui de al XIII-lea Congres al Consiliului Internațional pentru organizarea științifică (C.I.O.B.), care a avut loc recent la Rotterdam.

UMMUM
BAIA MARE

UZINA MECANICĂ DE MAȘINI ȘI UTILAJ MINIER — BAIA MARE

str. Baia Sprie nr. 170
Telefon 2411

- Celule de flotare
- Agitatoare
- Îngroșătoare
- Pompă de tulbureală și antiacide de mînă
- Filtre de vid
- Clasoare spirale și cu greblă
- Colivii de extracție
- Alimentatoare diferite
- Ciururi vibratoare
- Vagoane de funiculare
- Instalații de manevrat vagonete la rampa puțului

Fabrica de confecții
„BACĂUL"

PRODUCE:

- pijamale bărbătești într-o variată gamă de modele moderne în culori diferite.
- Uniforme școlare

Se găsesc de vînzare la toate magazinele de specialitate din țară.

UZINA PROGRESUL
BRAILA

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE

• Reductor 1000 kW • Rulou compresor R. 12 și R. 13 • Excavatoare 0,3 mc • Utilaj pentru rafinării • Concasor 4 A și 6 A • Concasor mobil pe pneuri • Utilaj pentru fabrici de ciment • Osii montate

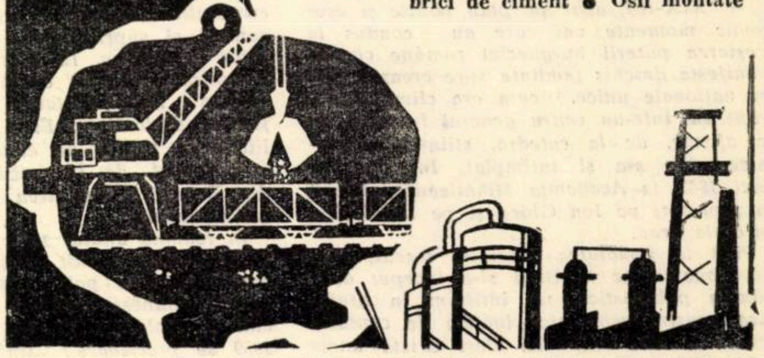

INTREPRINDEREA PREFABRICATE BETON
Turda

oferă spre vînzare celor interesați bolovani de rîu avînd dimensiuni între 70 mm – 220 mm la preț oficial.

Solicitanții se pot adresa la sediul întreprinderii, str. Armata Roșie nr. 29, telefon 16 00 – 16 96.

Fabrica de geamuri SCĂIENI

comuna Scăieni, (raionul și regiunea Ploiești)

vinde unităților socialiste cherestea fag veche, lungimea de la 0,50–0,80 m, care se livrează pe bază de comenzi către C.A.P.-uri și alte unități cooperatiste, precum și către gospodăriile agricole de stat.

Pentru informații suplimentare, doritorii se vor adresa la telefon 11.832 – 11.833 – 11.834, serv. aprovizionare al Fabricii de geamuri Scăieni, cu sediul în comuna Scăieni.

INTREPRINDEREA DE MATERIALE IZOLATOARE
BERCENI-PLOIEȘTI

tel. 13 400

livrează fără repartiție în orice cantitate:

- Pislă minerală cu liant bituminos densit. 150 kg/mc; temperatura maximă de folosire 400°C
- Vată minerală fără liant — centrifugată, densit. 80—90 kg/mc; temperatura maximă de folosire 600° C.
- Rogojini de vată minerală îmbrăcate pe o singură față cu plasă rabitz.

Dimensiuni diferite:

lățime 150 cm.
lungimea de la 100 la 500 cm
grosimea de la 5 la 12 cm

- Carton asfaltat perforat blindat — pentru izolații hidrofuge.

INTREPRINDEREA
FLARO

SIBIU — str. Riului, 28

execută un bogat sortiment de flori in variate culori: trandafiri, margarete, maci, garoafe, lalele, brebenei și anemone. Florile au rezistență mare față de căldură și umiditate. Prin aspectul lor sint asemănătoare florilor naturale. Au miros aromatic și persistent. Pot fi spălate fără pericol de deteriorare

INFORMAȚIA ÎN INTREPRINDERE

ORGANIZAREA MICROINFORMAȚIEI

REVISTA lunară cehoslovacă (nr. 7/1966) consacră problemelor organizării informației economice in R.S. Cehoslovacă un articol in care se arată :

„Esența problemei privind organizarea culegerii de informații, fluxul și pregătirea pentru prelucrare a informațiilor constă in trecerea la culegerea de microinformații direct de la unități locale și asigurarea transmiterii moderne a informațiilor în vederea prelucrării lor.

Microinformațiile sint informațiile (date, fapte) în formă brută (în expresie naturală sau valorică etc.), neprelucrate, luate de regulă de la veriga cea mai inferioară a gospodăririi socialiste (secție, atelier etc.) și pentru o unitate locală separată. De exemplu, la o mașină se pot urmări diferite microinformații, în funcție de nevoie.

Determinarea unei anumite unități in vederea scopului amintit se referă la delimitarea sa teritorială (locală), care poate cuprinde, ca mărime, o secție, o intreprindere etc., la nivelul căreia se efectuează, de regulă, operațiunile de evidență primară.

PLÁNOVANÉ HOSPODÁŘSTVÍ

O astfel de rezolvare va permite utilizarea din plin a celei mai moderne tehnici privind evidența și transmiterea informației. Metodele concrete vor fi determinate de posibilitățile tehnice și economice din economia noastră, presupunindu-se, firește, respectarea unei metodologii generale unice. În acest fel s-ar reduce, și in perspectivă s-ar înlătura chiar complet, o parte a lucrărilor mecanice administrative și deci, a unor surse de erori.

Ar fi util ca trecerea în codul de transmitere să se desfășoare, pe cit posibil, concomitent cu înregistrarea pentru evidența internă a unității respective. ...După efectuarea primului pas în domeniul microinformațiilor, se vor putea include în sistem treptat și alte domenii de informare (de exemplu despre forța de muncă). Microinformațiile s-ar culege în primul rînd de la baza care azi este deja sau ar trebui să fie, după transformarea evidenței în economia națională, la dispoziția unităților locale respective.

De asemenea, va fi necesară unificarea fundamentală a sensului noțiunilor identice din diferite ramuri și domenii din economia noastră și asigurarea efectuării unor lucrări metodologice de acest gen.

În perspectivă, conținutul și volumul microinformațiilor ar trebui să cuprindă minimul de date, necesare, după prelucrarea lor efectivă, satisfacerii cerințelor de informare a tuturor treptelor de conducere.

Înainte de luarea lor în evidență, datele ar trebui clasificate și din punctul de vedere al fluxului pregătirii prelucrării, de pildă, în date regulat variabile sau probabil variabile în decursul unei perioade și în date relativ invariabile. În plus, este util să se stabilească intervalele de timp în funcție de caracterul fenomenelor analizate și în funcție de pretențiile beneficiarului informațiilor".

„In principiu, — *se scrie mai departe în articol* — sistemul de microinformații nu va conține informații finite, ci va cuprinde semifabricate, pregătite pentru prelucrarea în continuare și apte pentru diferite combinații. În aceasta constă utilitatea lor și independența lor relativă față de informațiile finale.

Considerăm că, în general, alegerea microinformațiilor studiate se va orienta, înainte de toate, spre asigurarea informațiilor periodice. În principiu microinformațiile ar putea fi folosite și la elaborarea de informații finale periodice, incidentale sau unice pentru toate treptele de conducere. În acest fel s-ar asigura utilizarea optimă a microinformațiilor acumulate.

Ținînd seama de caracterul greoi, atit al sistemului de însumare treptată, folosit pînă acum, cit și a prelucrării centrale unice, menționată mai sus, considerăm ca cea mai avantajoasă, în condițiile existente, prelucrarea in două trepte, care în caz de nevoie ar permite transmiterea informațiilor (selecționate) neprelucrate pînă la treapta a doua, adică pînă la nivelul central. Un alt argument în favoarea acestui procedeu ar fi asigurarea nemijlocită a două centre mari, diferite sub aspectul destinației informațiilor necesare conducerii planificate și controlului ; și anume unul la nivelul intreprinderilor sau a ramurilor și altul la nivel central, pentru care ar veni în considerare în primul rînd comitetele de stat (C.S.P. etc.), băncile centrale de stat, Ministerul de Finanțe, Comisia centrală de control și statistică etc. A doua treaptă de prelucrare ar trebui să fie o organizație specială, subordonată Comisiei centrale de statistică și control în calitatea ei de responsabilă pentru evidența economiei naționale. Această organizație ar urma să asume, în continuare, conducerea centrală a prelucrării informațiilor".

FLUXUL EXTERN ȘI INTERN

DESPRE cerințele cărora trebuie să răspundă sistemul de informare în intreprindere, se tratează în nr. 1/1966 al revistei, intr-un articol din care reproducem :

„O cerință fundamentală față de sistemul de informare în intreprindere, este ca el să permită orientarea generală a conducerii asupra activității unității pe care o îndrumă, scoaterea în evidență a deciziilor posibile.

În acest scop, informațiile trebuie să oglindească fidel realitatea (disciplina înregistrărilor) ; să stea la timp la dispoziție ; să fie elaborate cu frecvența necesară pentru informare și luarea de decizii ; conținutul lor să se adapteze sarcinilor de rezolvat ; să poată fi prelucrate (concentrate, sistematizate) și cu ajutorul unor procedee tehnice moderne ; păstrarea și prelucrarea lor să fie necesară și economicoasă ; să ajungă pînă la cei ce le utilizează și să fie folosite în practică ; să satisfacă exigențele organelor de conducere economice, financiare etc. și ale altor intreprinderi".

Relevînd apoi, că in noul sistem de conducere a economiei R.P. Ungare crește importanța informației atit pe planul coordonării diferitelor sectoare de producție, cit și pe acela al conducerii funcționale pe ansamblu, autorul arată diferitele categorii de informații :

„În sistemul de informare in intreprindere putem deosebi : a) informațiile externe (care vin sau pleacă în afară) ; b) informațiile interne ale intreprinderii.

Informații externe pot veni în intreprindere :

— din partea unor organe de îndrumare (de pildă, date de plan cu privire la activitatea intreprinderii, la investiții mai mari, la înfăptuirea dezvoltării tehnice (automatizare, program de aparataj), la realizarea angajamentelor internaționale etc.) ;

— din partea altor intreprinderi sau instituții (informații cu privire la contracte de transport, cooperare, dezvoltare științifică și tehnică, standardizare, planuri de investiții etc.) ;

— din partea altor ramuri ale economiei naționale (de pildă, cerințele comerțului, informații de piață, date privind transporturile etc.).

IPARGAZDASÁG

Informațiile care pleacă de la intreprindere se pot îndrepta spre :

— organele de resort ale economiei naționale ;

— spre bănci (informații legate de stocuri, de circulația bănească, credite, prețul de cost, beneficii etc.) ;

— spre unele organe ale administrației de stat (de pildă, date necesare pentru licențe de export sau import, operații vamale, autorizații de construcție etc.) ;

— spre organe obștești în vederea satisfacerii unor nevoi de informare (de pildă, date pentru organele sindicale etc.) ;

— spre alte întreprinderi și instituții (de pildă, în cazul unor înțelegeri comune de transport, comenzi la institute de proiectări etc.).

La organizarea noului sistem de informare, unul din principalele puncte de vedere trebuie să fie fundamentarea informațiilor, care pleacă din intreprindere, cu date de bază interne.

În noul mecanism economic, alături de datele necesare îndrumării producției, crește în mod deosebit necesarul de informații legat de relațiile externe, ele modificîndu-se față de cele actuale, atit în privința formei cit și a conținutului... Un teren mult mai larg decit pînă în prezent va reveni muncii de evidență, de sistematizare și de analiză referitor la prețuri, la cererea pieței și la dezvoltarea conjuncturii în țări capitaliste.

Relativ mai puțin este afectat de noul sistem de conducere a economiei sistemul de informare internă a intreprinderii ; se deplasează doar centrul de greutate spre informațiile cu caracter de analiză, dezvăluire, cercetare și pregătire. Astfel, va crește în mod necesar numărul temelor și volumul informațiilor privind cercetarea pieței, dezvoltarea proiectării și a tehnologiei, elaborarea indicatorilor tehnici, antecalculele necesare stabilirii prețurilor și întocmirii ofertelor, stabilirea prețului de cost, publicitate etc.".

Sistematizînd apoi informațiile din interiorul intreprinderii, autorul examinează modificarea previzibilă a structurii informațiilor în domeniul pregătirii și dezvoltării tehnice, al producției, al aprovizionării tehnico-materiale, al forței de muncă și fondului de salarii, al realizării (valorificării) producției, al conducerii și planificării intreprinderii.

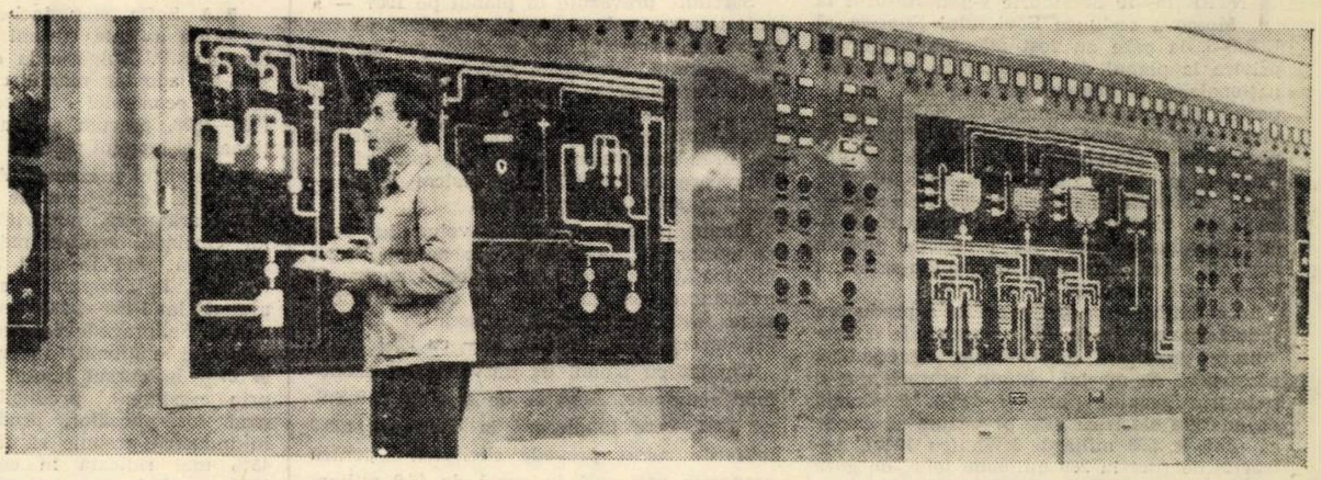

Tabloul de comandă și control — o verigă esențială în lanțul informații

AUTOMATIZARE ȘI TELECOMUNICARE

SUB titlul „Mișcarea informațiilor : intreprindere-minister", revista publică în nr. 40/1966 un articol in care se propune un sistem de prelucrare automată și de transmitere prin mijloacele de telecomunicații a informațiilor, ținînd seama de rolul crescut al intreprinderii în noul sistem de conducere a economiei naționale a U.R.S.S. Extragem din articol următoarele :

„Introducerea sistemului automatizat se va desfășura în două etape. În prima etapă ministerul va primi din partea întreprinderilor următoarele date : volumul producției realizate (în mii ruble) și procentul de îndeplinire a planului de realizare în perioadele stabilite ; producția principalelor produse, procentul de îndeplinire a planului lunar în anumite perioade ; abaterile de la plan, cu indicarea cauzelor și luarea măsurilor.

În a doua etapă vor sosi date cu privire la livrările de produse pe bază de cooperare, cu indicarea cauzelor rămînerilor în urmă, date cu privire la asigurarea tehnico-materială a producției (rămășițele de materiale importante din depozite, deficitul de materiale etc.), rentabilitatea producției, folosirea utilajului, introducerea tehnicii noi etc. Mai frecventă va fi și periodicitatea de primire a informațiilor.

Structura sistemului informațional trebuie să cuprindă patru subsisteme, corelate intre ele.

În primul subsistem — care se află în întreprinderi — se va elabora informația primară. Aici se efectuează următoarele operațiuni elementare :

- controlul mersului producției ;
- înregistrarea și culegerea datelor primare (elementelor de informație), în mod epizodic și neintrerupt, descentralizat și centralizat ;
- alcătuirea informației primare care caracterizează starea parametrilor din producție, supuși controlului (dirijării) ;
- prelucrarea primară a datelor și traducerea lor într-o formă care să poată fi transmisă centrului de calcul din minister.

În acest caz se pot folosi centrale și posturi de dispeceri (de secții și de uzină), dispozitive de culegere, fixare și reinregistrare a informațiilor (mașini electromecanice de contabilitate și facturare, dispozitive de calcul cu fișe perforate).

Al doilea subsistem este destinat transmiterii informațiilor din punctele uzinale și interuzinale către centrul de calcul al ministerului sub forma unor secvențe de cifre. Mijloacele tehnice sînt : teleimprimatoarele, transmițătoarele, centralele telegrafice ale abonaților, canalele de comunicație ale telegrafului și telefonului.

ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Al treilea subsistem servește pentru prelucrarea informațiilor. Centrul de calcul al ministerului va efectua următoarele procese :

- culegerea și sistematizarea informațiilor ;
- prelucrarea lor mecanizată sau automatizată, obținerea unor noi informații derivate (analitice) cu privire la activitatea intreprinderilor și ramurilor ;
- copierea informației derivate prin tipărirea pe niște tabele care să poată fi citite de specialiști ;
- reproducerea informațiilor ;
- transmiterea lor sistematică și incidentală către aparatul ministerului în vederea conducerii operative (informația concretă — unor persoane concrete) ;
- înregistrarea informațiilor pentru păstrarea lor îndelungată ;
- păstrarea informațiilor și organizarea activității de informare.

Înzestrarea tehnică se compune din : teleimprimatoare, retransmițătoare, un complex de instalații de calcul cu fișe perforate sau mașini electronice de calcul.

Și, în sfîrșit, în cel de-al patrulea subsistem se vor elabora informațiile de directivă. Aparatul ministerului, generalizînd și comparînd informația derivată, apreciază activitatea intreprinderilor, adoptă hotărîri, adică prelucrează informația de directivă pe care o transmite apoi intreprinderilor și controlează modul de executare a comenzilor".

„Sistemul automat — *se arată în încheierea articolului* — poate fi aplicat cu succes de pe acum, cînd multe întreprinderi dispun de tehnică de calcul și de mașini cu fișe perforate. Iar pentru utilizarea eficientă a mașinilor electronice de calcul, intreprinderile trebuie înzestrate cu clasificatori unici și codificarea celor mai importante categorii de utilaj de producție și produse, a aprovizionării tehnico-materiale etc.".

SFÎRŞIT DE AN—ÎNCEPUT DE AN

ÎNTRE 15—19 decembrie s-a desfăşurat la Moscova sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S. la care au fost adoptate legile cu privire la planul de dezvoltare a economiei naţionale şi la bugetul pe anul 1967. În raportul prezentat la sesiune, N. K. Baibakov, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri şi preşedintele Gosplan-ului al U.R.S.S., referindu-se la realizările obţinute în anul 1966, arăta că venitul naţional creşte în acest an cu 7,4%, volumul producţiei industriale — cu aproximativ 8,4%, iar producţia globală agricolă — cu circa 10%, depăşindu-se astfel prevederile planului.

În condiţiile creşterii generale a producţiei industriale cu 7,3% in 1967, se prevede o dezvoltare prioritară a ramurilor: energetică, construcţii de maşini, chimie, petrochimie şi industria gazului (intre 9—11%). Producţia de energie electrică este prevăzută să crească pină la 598 miliarde kWh (cu 10%), extracţia de ţiţei la 286 milioane tone, de gaze naturale — la 160 miliarde mc, cărbune — la peste 591 milioane tone. Ţinindu-se seama de creşterea considerabilă a necesarului de metal, investiţiile în siderurgie urmează să crească în 1967 cu 21% pentru a se asigura o producţie de 102,1 milioane tone oţel, 80,6 milioane tone de laminate ş.a. În industria chimică şi petrochimică se prevede ca producţia de mase plastice şi răşini sintetice să sporească cu circa 18%, de fibre chimice — cu 9,1%, de ingrăşăminte minerale cu 8,3%, cauciuc sintetic cu 10%. În industria uşoară şi alimentară se planifică un spor de producţie de 6,1%, respectiv 6,2%. Se prevede sporirea considerabilă a producţiei de mărfuri de consum popular, îmbunătăţirea calităţii şi lărgirea sortimentului lor.

În domeniul progresului tehnico-ştiinţific, planul preconizează introducerea în economia naţională a unor sisteme automatizate cu aplicarea maşinilor de calculat pentru dirijarea proceselor tehnologice, precum şi a sistemelor automatizate de evidenţă şi conducere a întreprinderilor şi uniunilor. Se prevede crearea de centre de informare şi de calcul in diferite instituţii, pentru efectuarea de lucrări de cercetare, de calcule inginereşti şi de planificare economică.

O sarcină importantă a anului 1967 — a arătat raportorul — va fi creşterea productivităţii muncii pe baza introducerii tehnicii noi şi a perfecţionării organizării producţiei. 70% din sporul producţiei este prevăzut a se realiza pe seama creşterii productivităţii muncii.

Agricultura urmează să primească 287 000 tractoare, 150 000 autocamioane, 96,5 mii combine cerealiere şi multe alte maşini. Se prevede creşterea consumului de energie electrică în agricultură cu 15%, se vor folosi cu 9% mai multe ingrăşăminte chimice.

Sarcinile prevăzute în planul pe 1967 — a arătat raportorul — creează premisele pentru creşterea în continuare a nivelului de trai al poporului. Veniturile reale pe cap de locuitor urmează să crească cu 5,5%, fondul de salarii — cu 6%. Se menţionează ca o sursă suplimentară de sporire a salariilor folosirea rezervelor interne ale întreprinderilor care au trecut la noul sistem de planificare şi stimulare economică.

Planul prevede creşterea volumului construcţiilor de locuinţe şi, pe această bază, îmbunătăţirea condiţiilor de locuit pentru 13 milioane de oameni. Volumul comerţului exterior este prevăzut să crească în 1967 cu 6%, iar cu ţările socialiste — cu 9%.

Corelat cu planul de dezvoltare a economiei naţionale, Bugetul de stat al U.R.S.S. pe 1967, care totalizează la cheltuieli 109,9 miliarde ruble, prevede cheltuieli pentru economia naţională în sumă de 46,9 miliarde ruble, iar pentru măsuri social-culturale — 42,9 miliarde ruble.

Pentru promovarea dezvoltării ştiinţei, strins legate de producţie, se va afecta în anul 1967 suma de 7,2 miliarde ruble, cu 6,3% mai mult decit în anul 1966.

JALOANE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE

LA Sofia s-au încheiat lucrările celei de a treia sesiuni a Adunării Populare a R.P. Bulgaria la care s-au dezbătut şi s-au adoptat planul cincinal de dezvoltare a economiei naţionale în perioada 1966—1970, precum şi planul economiei naţionale şi bugetul pe 1967.

În raportul prezentat, Apostol Paşev, preşedintele Comitetului de Stat al Planificării, a arătat că, potrivit proiectului planului cincinal, venitul naţional urmează să sporească pină în anul 1970 cu aproximativ 50% în comparaţie cu anul 1965 şi să ajungă la 1 100—1 200 leva pe cap de locuitor. Se prevede ca circa 90% din sporul venitului naţional, în cursul cincinalului, şi 87% în cursul anului 1967 să se obţină prin creşterea productivităţii muncii. În mod corespunzător, productivitatea muncii în industrie trebuie să fie în anul 1970 cu 45% mai ridicată în comparaţie cu anul 1965, urmînd să sporească în 1967 cu 8,7% faţă de anul precedent.

Pentru dezvoltarea bazei tehnice-materiale, se prevede investirea în cursul cincinalului a circa 13 miliarde leva, iar în anul 1967 — a peste 2,5 miliarde leva. Din investiţiile alocate, peste 6,7 miliarde leva urmează a fi destinate dezvoltării industriei şi, în primul rînd, a ramurilor ei principale, ca energetica, baza de materii prime, construcţia de maşini. Fonduri importante sînt prevăzute a fi alocate pentru sporirea continuă a producţiei bunurilor de consum (800 milioane leva faţă de 332 milioane leva în anii celui de-al patrulea cincinal), pentru construcţii de locuinţe (circa 1,7 miliarde leva).

Planul cincinal prevede darea în exploatare de noi capacităţi energetice cu o putere de aproximativ 3 000 MW, producţia de energie electrică urmînd să atingă, in 1970, 21 miliarde kWh. Extracţia cărbunelui urmează să depăşească 30 milioane de tone în 1967, ajungind la 40 milioane de tone in 1970. În celelalte ramuri de bază se prevăd următoarele creşteri în 1967, respectiv 1970: producţia siderurgică — cu 27% şi de peste 3 ori, a industriei chimice — de asemenea cu 27% şi de peste 3 ori, a construcţiei de maşini — cu 20% şi de 2,5 ori. Producţia unor ramuri ale industriei uşoare şi alimentare urmează să sporească în cincinal cu 36—75%.

În agricultură — a arătat în continuare raportorul — se prevede sporirea producţiei cu peste 30% in cincinal şi cu 5% in anul 1967 faţă de anul 1966, sporirea importantă a înzestrării agriculturii cu maşini, inventar şi alte mijloace de mecanizare a muncilor agricole.

În anul 1967 volumul schimburilor comerciale externe urmează să sporească cu peste 16%, iar în perioada cincinalului — cu circa 66%.

Planul prevede măsuri în vederea creşterii nivelului de trai şi cultural al populaţiei. Consumul urmează să sporească anual în medie cu 7%, iar veniturile reale — în cincinal — cu cel puţin 35%. În anii cincinalului se vor construi locuinţe cu o suprafaţă totală de 70 milioane mp, astfel încît în anul 1970 fiecărui locuitor să-i revină 11,6 mp de suprafaţă locativă.

Raportorul a subliniat, că prevederile planului cincinal şi ale planului pe 1967 ţin seama de rezultatele bune ale aplicării noului sistem al conducerii economiei naţionale.

Bugetul de stat al R.P. Bulgaria pe 1967, prezentat şi aprobat în aceeaşi sesiune, prevede o sporire a veniturilor cu 392 milioane leva, sau cu 10%, faţă de 1966. În vederea creşterii eficienţei economiei, bugetul prevede ca în anul 1967 beneficiile realizate de întreprinderile economice să sporească în total cu 255,5 milioane leva. Se contează pe beneficii sporite, în primul rînd, în întreprinderile care lucrează după noul sistem de conducere a economiei.

Începind de la 1 ianuarie 1967 vor fi majorate salariile la categoriile de muncitori şi funcţionari care nu au beneficiat de majorare anul acesta.

RELAŢII ECONOMICE INTERNAŢIONALE

● A fost semnat la Praga un protocol privind schimbul de mărfuri pe 1967 intre R. S. Cehoslovacă şi Finlanda.

● Concernul britanic Imperial Chemical Industries Ltd a incheiat cu organizaţiile sovietice un acord de colaborare tehnico-ştiinţifică, pe termen de 5 ani, în domeniul petrochimiei, mai ales al maselor plastice şi fibrelor sintetice.

● La Roma a avut loc sesiunea Comisiei mixte ungaro-italiene de colaborare industrială şi tehnică, infiinţată in baza acordului incheiat anul trecut intre cele două ţări.

● INTERNATIONAL COMMERCE, **săptăminalul pentru comerţ exterior al Biroului Comerţului Internaţional al Departamentului de Stat al S.U.A., a publicat raportul unei misiuni comerciale a Departamentului de Stat care a vizitat unele ţări socialiste din Europa. În raport se arată, că aceste ţări furnizează noi posibilităţi comerciale pentru firmele americane şi că există „perspective incurajatoare" in ce priveşte relaţiile comerciale cu ele.**

● La Tokio a fost parafat noul acord comercial şi de plăţi intre R. P. Bulgaria şi Japonia, care va intra în vigoare in 1967; semnarea va avea loc la începutul anului viitor. În 1965, volumul schimburilor dintre cele două ţări a insumat aproape 17 milioane de dolari.

● Filiala austriacă a concernului Triumph International A.G. — cel mai mare centru de corsete din lume — a incheiat un acord de cooperare cu Ungaria, in baza căruia in apropierea frontierei ungaro-austriece, va fi pusă in funcţiune, in ianuarie anul viitor, o intreprindere care va prelucra materia primă din Austria.

● Între Comitetul sovietic pentru ştiinţă şi tehnică şi concernul chimic francez Rhône-Poulenc, a fost semnat un acord cu privire la colaborarea tehnico-ştiinţifică in domeniul chimiei. S-a ajuns la o înţelegere în legătură cu efectuarea în comun a unor cercetări ştiinţifice.

SĂ ÎNCETEZE AGRESIUNEA CRIMINALĂ A S.U.A. ÎN VIETNAM!

ÎN pofida protestelor tot mai numeroase şi a indignării manifestate de opinia publică mondială, atacurile barbare ale aviaţiei Statelor Unite continuă tot mai intens asupra teritoriului R. D. Vietnam, semănînd distrugere şi provocind numeroase victime in rindurile populaţiei civile. Recentele raiduri ale aviaţiei americane efectuate asupra Hanoiului şi altor localităţi din sudul R. D. Vietnam, constituie o nouă verigă în lanţul fărădelegilor comise de imperialiştii americani pe calea periculoasă a „escaladării" războiului din această parte a lumii.

„**Bombardarea oraşului Hanoi** — se arată în Declaraţia guvernului ţării noastre — **reprezintă un pas extrem de periculos al imperialismului american in extinderea agresiunii sale impotriva Republicii Democrate Vietnam — stat independent şi suveran — un nou atentat impotriva poporului vietnamez, o violare flagrantă a Acordurilor de la Geneva din 1954, demascind incă o dată ipocrizia declaraţiilor conducătorilor americani privind pretinsele intenţii paşnice ale Statelor Unite ale Americii".**

Sfidind opinia publică mondială şi încălcind cu cinism cele mai elementare norme de convieţuire internaţională, guvernul Statelor Unite continuă să-şi intensifice pregătirile pentru o agresiune de lungă durată. Astfel, ştirile sosite în ultimele zile din Washington atestă intenţia preşedintelui Johnson de a cere Congresului fonduri suplimentare pentru războiul din Vietnam, în valoare de încă 9—10 miliarde dolari. Bazele militare din Thailanda şi Filipine se transformă într-un al doilea front. În Vietnamul de Sud continuă să debarce noi trupe americane, iar lingă ţărmurile R.D. Vietnam flota maritimă militară a S.U.A. îşi extinde operaţiunile. După unii comentatori, efectivul de trupe americane, care în prezent este de 360 000 de soldaţi, ar urma să se dubleze in următoarele luni. De altfel, o personalitate de la Pentagon aprecia că efectivul S.U.A. în Vietnam ar trebui să fie între minimum 500 000 şi 2 000 000 soldaţi. Diverse planuri strategice sint in curs de elaborare.

Proiectele de intensificare a agresiunii survin într-un moment cind politica americană din Vietnam îşi dovedeşte din ce în ce mai mult inconsistenţa, suferind eşec peste eşec pe toate planurile. Este semnificativ în acest sens bilanţul dat publicităţii de Frontul Naţional de Eliberare din Vietnamul de Sud cu ocazia celei de a 6-a aniversări a creării sale. De la începutul acestui an pină la sfirşitul lunii noiembrie, în luptele din Vietnamul de Sud, agresorii au pierdut peste 230 000 de soldaţi americani şi ai trupelor satelite. Au fost doborite sau grav avariate 1932 de avioane, 3182 care blindate şi tancuri etc. În comparaţie cu anul 1965, aceste pierderi sint de cinci ori mai mari. După cite se observă, tehnica plus efectivele americane angajate în Vietnam, nu sint suficiente pentru a determina rezultatul final al războiului.

Sub conducerea F.N.E. — singurul reprezentant legal al poporului din Vietnamul de Sud — au fost eliberate circa 4/5 din teritoriul Vietnamului de Sud. Frontul de eliberare deţine poziţiile cheie în delta fluviului Mekong, care asigură cea mai mare parte — 80% — din recolta de orez. Lupta F.N.E. se bucură de simpatia maselor populare şi în oraşele neeliberate, în care regimul saigonez, menţinut cu ajutorul baionetelor americane, întîmpină opoziţia crescîndă a populaţiei. Întregul popor din Vietnamul de Sud se ridică împotriva regimului corupt de la Saigon şi a agresorilor americani.

Îmbinind actiunile de luptă cu acţiuni de reconstrucţii, F.N.E. conduce viaţa politică, economică, socială din regiunile eliberate; au loc importante transformări social-economice, ca reforma agrară, înfiinţarea de şcoli, de puncte sanitare ş.a.m.d.

În acelaşi timp, poporul Republicii Democrate Vietnam dă ripostc demne şi hotărite agresorilor criminali, care îi bombardează oraşele şi satele. Peste 1 600 de avioane inamice au fost doborite sau grav avariate pină in prezent deasupra R. D. Vietnam. Poporul liber al Vietnamului de Nord îşi apără cu arma în mină realizările economice şi culturale, muncind totodată pentru asigurarea desfăşurării normale a vieţii în ţara sa.

Americanii nu pot învinge în Vietnam deoarece un popor care se bate pentru independenţa sa, înfăptuieşte vitejii legendare.

Imperialiştii americani duc un război de agresiune impotriva unui intreg popor hotărit să lupte pină la capăt pentru libertate şi independenţă. Trupele americane trimise să lupte pe teritoriul vietnamez nu au şanse de victorie, pentru că un popor de 30 de milioane de oameni, gata de sacrificiu, se ridică împotriva lor.

Gravitatea acţiunilor guvernului Statelor Unite îngrijorează azi toate popoarele iubitoare de pace. Secretariatul Consiliului Mondial al Păcii şi alte organizaţii internaţionale au chemat popoarele lumii să intensifice lupta pentru incetarea agresiunii S.U.A. în Vietnam, să sprijine cunoscutele propuneri ale Frontului Naţional de Eliberare din Vietnamul de Sud şi ale guvernului R.D. Vietnam, care constituie o bază justă pentru rezolvarea problemei vietnameze. În ţările socialiste, în întreaga lume, de la Stockholm pînă la Bogota, de la Canberra la Brazzaville, sute de milioane de oameni printre care personalităţi politice, oameni de ştiinţă şi cultură de renume mondial, îşi ridică glasul plin de indignare împotriva crimelor comise de agresorii americani.

Declaraţia de protest a guvernului Republicii Socialiste România în legătură cu bombardamentele efectuate de aviaţia americană asupra oraşului Hanoi, ca şi celelalte declaraţii de protest ale guvernelor diferitelor state socialiste, îşi manifestă dezaprobarea şi revolta profundă împotriva intensificării acţiunilor agresive ale guvernului S.U.A. in Vietnam.

Afirmindu-şi solidaritatea frăţească cu bravul şi incercatul popor vietnamez, poporul român îi acordă întregul sprijin politic, material şi moral în lupta sa dreaptă. Pretutindeni în ţară au loc mitinguri de protest şi manifestări de simpatie a sute de mii de cetăţeni ai patriei noastre care cer cu hotărire ca S.U.A. să înceteze imediat, definitiv şi necondiţionat bombardamentele asupra teritoriului R.D. Vietnam, să pună capăt agresiunii în Vietnam, să-şi retragă trupele din Vietnamul de Sud, lăsind poporul vietnamez să-şi hotărască singur soarta.

Poporul nostru îşi exprimă încrederea nestrămutată, că în lupta sa eroică pentru independenţă, suveranitate, unitate şi integritate teritorială, poporul vietnamez va învinge.

Viorica BABA
Eduard BIBIRI

Lovitură din spate

(După NEW YORK HERALD TRIBUNE)

UN FINIŞ CARE ÎNTÎRZIE

REUNIUNILE miniştrilor agriculturii din Piaţa Comună se succed în acest sfîrşit de an cu o precipitare în care personajele dau impresia a fi privite cu acceleratorul. La 7 decembrie se întîlniseră pentru un acord în domeniul uleiurilor vegetale, peştelui, tutunului, fructelor şi legumelor. Erau grăbiţi. Încă de la 30 noiembrie depăşiseră scadenţa stabilită pentru a prezenta o ofertă comună la negocierile G.A.T.T. Acordul nu a putut fi atins. Scena capitalei belgiene, sediul Comunităţii Economice, a fost părăsită. La 14 decembrie miniştrii au revenit, dar s-au despărţit iar, luînd un nou termen de rendez-vous pentru 21 decembrie. Întrucît înfiinţarea pieţei comune a legumelor şi fructelor este prevăzută pentru 1 ianuarie 1967, ei ar urma să decidă în cele din urmă asupra textelor elaborate de Comisie.

Pentru înţelegerea dificultăţii esenţiale, trebuie precizat că acordul urmărit se referă mai ales la următoarele două probleme: 1) a preţurilor care să servească de la 1 ianuarie drept „pivot" mecanismelor de intervenţie în favoarea fructelor şi legumelor comercializate în ţările Comunităţii; 2) a regimului de protecţie care să se aplice faţă de ţările terţe. Vor putea fi convinse statele membre ale Pieţei Comune, toate, să renunţe la prevederile pe care unele le mai păstrează în legislaţia lor, şi care, în pofida dispoziţiilor comune intrate în vigoare, le asigură încă posibilitatea — atunci cînd piaţa lor internă riscă să fie perturbată — de a-şi închide pur şi simplu graniţele în calea importurilor? Măsurile de abolire a restricţiilor cantitative, hotărîte de politica agricolă comună, nu sînt respectate şi aplicate. Unele ţări comunitare nu socotesc suficiente mecanismele de protecţie tarifare promovate de Comisie, pentru a apăra pieţele din C.E.E. în faţa vînzărilor masive de legume şi fructe produse în afara ei. Acest „mecanism" constă într-un tarif vamal, la care se adaugă o taxă compensatorie atunci cînd preţurile la import sînt prea scăzute. Franţa pare să considere mult mai sigură, la caz de nevoie, interzicerea directă a importurilor. Procedura prevăzută de Comisie, observă cronicarul ziarului LE MONDE, — care presupune un termen de 10—15 zile înaintea aplicării taxei de compensaţie — greoaie cum e, ar da posibilitatea unor exportatori întreprinzători să inunde regiunile periferice ale Comunităţii cu asemenea produse de natură perisabilă şi deci nestocabile.

În ceea ce priveşte „subvenţiile" ce urmează a fi acordate agriculturii atunci cînd pieţele vor fi unificate, miniştrii au trebuit să cadă de acord la 14 decembrie cu o formulă care limitează împuternicirile Comisiei şi lasă ţărilor membre latitudinea ca în cazurile litigioase să discute între ele despre oportunitatea sau lipsa de oportunitate a uneia sau alteia dintre subvenţii. De unde se vede că divergenţele de fond, între tezele care favorizează ideea deciziilor de caracter suprastatal şi cele care apără drepturile suverane ale naţiunilor, se soldează şi în aceste probleme în favoarea celor din urmă, oricît de limitat ar putea părea sub unele aspecte caracterul lor.

La 21 decembrie, scena de la Bruxelles aşadar s-a reanimat. Se discută din nou despre legume şi fructe, despre Runda Kennedy, la care Piaţa Comună urmează să-şi prezinte ofertele despre ouă şi păsări — şi încă despre alte teme mereu amînate şi în suferinţă.

Miniştrii de externe urmează să decidă la aceeaşi dată cu privire la intrarea în vigoare a fuziunii comisiilor celor trei „comunităţi" şi la persoana preşedintelui.

Deşi tratativele merg încet, precum se observă, întîlnirile sînt atît de dese şi grăbite, încît cronicarului economic îi este greu să le descompună mişcarea chiar cu încetinitorul.

Alexandru ANCA

LIBANUL — ÎN FAŢA RECONSIDERĂRILOR

ÎN timp ce condiţiile climaterice din acest sfîrşit de toamnă n-au dezminţit atracţia turistică a Libanului, climatul său economic, politic şi social a cunoscut o perioadă furtunoasă. Două luni au trecut de la cele „patru zile de criză", care au marcat crahul Băncii „Intra", sistarea operaţiunilor la toate instituţiile bancare din ţară, paralizarea parţială a comerţului intern şi de tranzit. Au urmat apoi mişcările revendicative de masă ale oamenilor muncii libanezi şi demisia guvernului Yafi, după încercări nereuşite de a lichida rapid afacerea „Intra". Toate acestea au constituit un adevărat şoc psihologic pentru acele cercuri financiare din ţară şi străinătate, care se obişnuiseră cu imaginea constantă a aşa-zisei prosperităţi a „Elveţiei Orientului Mijlociu", cum este denumit Libanul, atît în prospectele turistice, cît şi în reclamele societăţilor bancare.

● Este vorba de o vocaţie?

De mulţi ani de zile, această mică ţară de pe litoralul răsăritean al Mării Mediterane (suprafaţa — 10 400 km^2, populaţia — peste 2,2 milioane de locuitori) şi-a asumat rolul de bancher, de intermediar în schimburile internaţionale din cadrul acestei regiuni a globului. La numai cîteva zile înainte de dezlănţuirea crizei, ziarul libanez LE COMMERCE DU LEVANT nota, nu fără satisfacţie: „La răscrucea marilor axe care leagă Orientul de Occident, Libanul se bucură de o situaţie privilegiată în întreg Orientul Mijlociu". Subliniind importanţa tranzacţiilor internaţionale ale economiei libaneze, ziarul arăta că operaţiunile cu străinătatea, atît în lire libaneze cît şi în alte devize, se dezvoltau într-un ritm tot mai accelerat ceea ce demonstra, pe de o parte, participarea crescîndă a Libanului la activitatea financiară internaţională, iar pe de altă parte, capacitatea de finanţare pe care sistemul său bancar o asigura economiilor ţărilor vecine.

Atrase de un regim „liberal" al circulaţiei capitalurilor şi al tranzacţiilor financiare, de reputaţia secretului operaţiunilor bancare, a fermităţii lirei libaneze, precum şi de relativa stabilitate economică şi politică internă, băncile apăreau ca ciupercile peste noapte. La declanşarea crahului „Intra", cînd guvernul a hotărît, printre altele, să sisteze autorizarea creării de noi bănci (măsură preconizată mai de mult, dar amînată mereu), în Liban funcţionau nu mai puţin de 87 de bănci cu capital autohton sau străin. Totalul depunerilor la aceste bănci era evaluat la circa 3 miliarde de lire libaneze (1 miliard de dolari), iar volumul circulaţiei valorilor străine pe piaţa Beirut-ului la 3—4 miliarde lire anual.

Aici apare contrastul evident dintre rolul financiar asumat de Liban şi forţa economiei sale. Nu întîmplător, în numărul său din 23 noiembrie, ziarul libanez citat mai sus, arăta că prin ritmul său de dezvoltare „Libanul se situează în fruntea ţărilor din Orientul Mijlociu şi ocupă un loc satisfăcător printre ţările aflate în progres". Este adevărat că venitul naţional calculat pe locuitor este relativ ridicat — 1 150 lire libaneze pe an. Dar care sînt sursele acestei dezvoltări? Chiar după opinia ziarului, ea trebuie atribuită comerţului şi prestărilor de servicii, considerate a fi două orientări naturale datorate poziţiei geografice a Libanului.

● O structură economică deficitară

Datele statistice confirmă rolul economic covîrşitor al comerţului şi prestărilor de servicii în economia ţării. Valoric, importurile reprezintă 54% din venitul naţional, iar exporturile numai 7%; un sfert din venitul naţional provine din comerţ. Cu o industrie slab dezvoltată şi cu o agricultură care nu acoperă decît în parte nevoile interne de consum, Libanul este puternic tributar comerţului său exterior. Şi totuşi, balanţa sa de plăţi se încheie, de regulă, cu un anumit excedent (în jurul a 100 milioane de lire libaneze), datorită îndeosebi încasărilor de peste 0,5 miliarde de lire din prestările de servicii (turism, tranzit, transporturi, asigurări etc), soldului creditor al balanţei intrărilor şi ieşirilor de capitaluri (circa 200 milioane lire, în 1965), soldului creditor al beneficiilor din investiţii (73 milioane), sumelor trimise de emigranţii libanezi în patrie (92 milioane) etc.

Ar putea părea paradoxal, dar — într-o ţară în care capitalurile abundă — autorităţile libaneze sînt uneori nevoite să amîne sau să renunţe la realizarea unor proiecte de dezvoltare economică sau de infrastructură, din lipsă de... surse de finanţare. Căci, în marea lor majoritate, capitalurile afluau pe piaţa libaneză fie pentru a oferi posesorilor lor o rentă sigură, fie pentru depuneri pe termen scurt în vederea unor plasamente speculative ulterioare în alte ţări.

● Evoluţie defavorabilă

Condiţiile externe, care au permis Libanului să beneficieze în Orientul Mijlociu de avantajele unui rol deosebit în operaţiile de bancă, s-au modificat treptat în ultimii ani. O serie de ţări arabe, cliente tradiţionale ale Libanului, şi-au consolidat situaţia financiară, au creat bănci proprii, au stabilit contacte directe cu centrele financiare din Occident. Fondurile de care dispune Kuweit-ul, creditele acordate de guvernul său sau de diferitele bănci kuweitiene, unor ţări arabe, au crescut an de an, sporind corespunzător influenţa cercurilor financiare din această ţară în Orientul Apropiat şi Mijlociu.

Pe piaţa mondială a capitalurilor s-a manifestat, între timp, o tendinţă continuă de sporire a ratei dobînzii. Depunătorii, care primeau de la băncile libaneze o dobîndă de 4% pentru capitalurile lor, pot obţine în prezent 7—8% la Londra sau la New York. Acest fapt contracarează tot mai mult tradiţia care a determinat pînă în prezent pe deţinătorii arabi de capitaluri să prefere piaţa Beirut-ului.

Nu este lipsit de semnificaţie faptul că, la cîteva zile după declanşarea crizei „Intra", cinci instituţii financiare din Kuweit au creat la Londra o nouă bancă (United Bank of Kuwait), menită să asigure operaţiuni financiare directe între Kuweit şi City. În perspectiva de a-şi asigura controlul asupra ei, cîteva instituţii financiare din Kuweit s-au oferit recent totuşi să repună pe linia de plutire şi Banca „Intra".

După opinia majorităţii comentatorilor sarcina noului guvern, condus de Rashid Karame, de a soluţiona problemele grele care s-au ivit pe piaţa financiară libaneză, astfel încît să poată fi restabilită încrederea, nu pare a fi uşoară. În acelaşi timp, noul guvern are de rezolvat şi chestiunea revendicărilor maselor de salariaţi, susţinute printr-o serie de greve de dată recentă. Printre principalele cereri figurează majorarea salariului minim, punerea de acord a nivelului salariului cu creşterea costului vieţii din ultimii ani şi îmbunătăţirea sistemului asigurărilor medicale.

Telegramele de presă au anunţat că Banca „Intra" şi-a redeschis de cîteva zile ghişeele şi a început să satisfacă cererile de retragere din partea micilor depunători. Numai viitorul va arăta, însă, în ce măsură eforturile guvernului de a restabili poziţia pieţei financiare libaneze vor fi încununate de succes.

N. POPOV

ACORD CHILIANO—ZAMBIAN

POLITICA Angliei şi a Rhodesiei în domeniul relaţiilor reciproce a afectat serios şi continuă să aducă grave prejudicii economiei monostructurale a Zambiei, care abia de doi ani şi-a cîştigat independenţa naţională. Sprijinul acordat sancţiunilor împotriva guvernului de la Salisbury a comportat pentru Zambia mari sacrificii: nevoită să renunţe la calea tradiţională pentru exportul cuprului pe liniile ferate rhodesiene şi să recurgă la altele, ea nu poate asigura transportul întregii producţii; din cauza restrîngerii livrărilor de cărbune de către Rhodesia, în prezent industria extractivă de cupru lucrează cu 65% din capacitatea sa; în sfîrşit, alimentarea cu energie electrică în proporţie de 80% a minelor din bazinele cuprifere este mereu ameninţată, staţia de comandă a hidrocentralei comune, care le aprovizionează, aflîndu-se pe malul rhodesian al fluviului Zambezi.

Guvernul Zambiei face mari eforturi pentru schimbarea structurii unilaterale a economiei sale. În acest sens a fost elaborat un plan de dezvoltare economică pe următorii patru ani, care urmăreşte, în primul rînd, slăbirea dependenţei de Rhodesia şi Africa de Sud, precum şi diversificarea economiei ţării. Investiţiile proiectate se cifrează la 429 milioane lire sterline, din care 282 milioane ar urma să fie finanţate de guvern, iar restul de sectorul particular. Deşi minele de cupru din Zambia se află în proprietatea a două concerne anglo-americane, resursele guvernului se bazează evident în deosebi pe încasările de pe urma cuprului. În 1965 producţia de cupru a fost de 680 000 tone faţă de 622 000 tone în 1964. Cuprul şi cobaltul au reprezentat 93% din exportul ţării în 1965, aducînd companiilor Zambian Anglo American Ltd şi Roan Selection Trust Ltd, care le exploatează, beneficii importante.

Veniturile statului, provenite în măsură covîrşitoare din redevenţe, variază şi din cauza oscilaţiilor mari ale preţului cuprului pe piaţa mondială. În timp ce la începutul acestui an, preţul cuprului era cotat la bursa din Londra cu 700 lire sterline/tona, este notat în prezent cu 420—450 lire, indicînd în continuare o tendinţă de scădere. Ramurile consumatoare de cupru din diferite ţări, ca de pildă industria de automobile, constituie un teren de oscilaţii continue. Pe de altă parte, preţul cuprului la bursă este influenţat şi prin manevrarea unor rezerve, stocate în special de S.U.A

O atenţie deosebită este acordată de presă convorbirilor, pe care preşedintele Zambiei, Kenneth Kaunda, le-a purtat de curînd în Chile, o altă ţară mare producătoare de cupru. Din comunicatul publicat la încheierea vizitei, rezultă că cele două guverne au hotărît să convoace în mai 1967 la Lusaka, capitala Zambiei, o conferinţă la nivel ministerial, la care să fie invitaţi şi reprezentanţii guvernelor Republicii Congo (Kinshasa) şi Republicii Peru, şi ele ţări producătoare de cupru. Participanţii la conferinţă ar urma să elaboreze un program comun de acţiune cu privire la stabilizarea preţului cuprului şi comercializarea lui, găsirea unor noi domenii de utilizare pentru acest produs, precum şi cu privire la investiţiile de capital străin şi politica producţiei de cupru (care să permită un echilibru rezonabil între cerere şi ofertă), ca şi adoptarea unei politici comune faţă de unele state ca S.U.A., care stochează cuprul ca rezervă strategică.

În cadrul unui acord de colaborare încheiat între Chile şi Zambia, se prevede ca prima să trimită în Zambia experţi care să împărtăşească experienţa cîştigată de Chile. După cum se ştie, în toamna acestui an în Chile a intrat în vigoare o nouă legislaţie a cuprului, care prevede, printre altele, achiziţionarea treptată de către statul chilian a unor pachete de acţiuni, asigurînd participarea statului la diferite companii, care pînă nu de mult constituiau proprietate exclusiv nord-americană. Conform înţelegerii intervenite între statul chilian şi societăţile americane, cea mai mare parte din sumele plătite de stat pentru cumpărarea acţiunilor va fi investită în ţară pentru dezvoltarea acestei ramuri, încît producţia de cupru să sporească de la 613 000 tone în 1964 şi 580 000 tone în 1965 la 1,2 milioane tone în 1970. Investiţiile pe următorii ani sînt evaluate la o jumătate miliard de dolari. Se prevede de asemenea rafinarea în ţară a unei mari cantităţi de cupru.

Pe baza acordului chiliano-zambian, societăţi chiliene urmează să participe la dezvoltarea industriei miniere şi la crearea industriei de utilaj minier în Zambia.

H. CERNEI

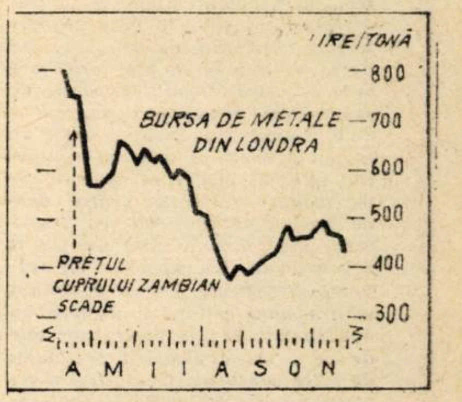

PREŢUL CUPRULUI
(după THE ECONOMIST)

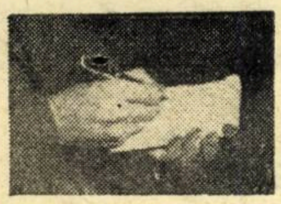

din bloc-notesul cronicarului

De la război încoace, primul excedent

Pentru prima oară după război, balanța comercială a Angliei s-a soldat la finele lui noiembrie cu un excedent. Valoarea surplusului este de 80 milioane de lire. Exporturile s-au cifrat la suma totală de 474 milioane de lire, adică cu 14 milioane de lire în plus față de luna octombrie, care înregistrase o creștere de 29 milioane de lire. În schimb, importurile s-au limitat la 439 milioane de lire față de 488 milioane în octombrie și 527 în iulie.

În afara faptului cunoscut că măsurile de deflație au provocat încetinirea creșterii economice — și deci și reducerea considerabilă a importurilor destinate industriei — economiștii englezi relevă și alte cauze, circumstanțiale, ale excedentului comercial. Între ele, aceea că numeroși importatori au așteptat data de 1 decembrie, cînd urma să fie desființată total taxa asupra importurilor (de 15% inițial, redusă ulterior la 10%) și care acum nu mai este în vigoare.

Cu toate acestea, observă aceiași economiști, dată fiind stagnarea, nu este de prevăzut nici în prezent un volum de importuri mai însemnat.

Cleopatra și bursa

Societățile cinematografice americane, puternic concurate de televiziune, sînt pe cale să redevină un „big business" grație tocmai rivalei lor. Explicația : sumele uriașe pe care televiziunea se vede obligată să le plătească pentru a putea prezenta pe micul ecran filme de succes. După cum relatează presa franceză, recordul în această privință pare să-l dețină filmul „Cleopatra", pentru care s-au plătit 25 de milioane de franci. Statistici recente arată că pentru un număr de 118 filme, societățile cinematografice din S.U.A. au încasat pe această cale 460 de milioane de franci.

În aceste condiții, este ușor de înțeles de ce băncile au început să manifeste un interes crescînd pentru lumea filmului. Astfel, de pildă, „Banque de Paris" a cumpărat 34% din acțiunile societății americane „Columbia Pictures", alte tranzacții importante fiind în curs. Toate acestea nu au rămas fără ecou la bursa din Wall Street. În scurt timp cursul acțiunilor societăților cinematografice a crescut cu 40%.

Cine decide ?

Caracterul economiei capitaliste s-a schimbat — afirmă profesorul american J. Galbraith într-o conferință ținută la BBC-Londra, la sfîrșitul lunii noiembrie. Aceasta este acum o „economie planificată" — susține dînsul, în care corporațiile, considerate în trecut că reprezintă „chintesența capitalismului", au devenit instrumentul principal al eliminării anarhiei. Galbraith consideră, de asemenea, că în activitatea de „planificare" a întreprinderii, cuvîntul decisiv îl au conducătorii administrativi ai acesteia, și nu acționarii, ceea ce ar conferi, chipurile, acestei activități un caracter obiectiv și democratic.

În continuarea conferinței sale, cunoscutul economist consemna, de asemenea, unele schimbări intervenite, după părerea sa, în economia capitalistă ; astfel, el a afirmat că, datorită acțiunii de „planificare" a corporațiilor, rolul pieței s-a redus mult, consumatorii trebuind să se adapteze de multe ori ofertei și nu invers.

Ziarul englez MORNING STAR, referindu-se la ideile economistului Galbraith, scrie :

— Dacă este adevărat că în prezent de multe ori consumatorul este acela care se adaptează producătorului și nu invers, acest fapt atestă doar puterea monopolurilor.

— Dacă este adevărat că activitatea întreprinderii nu este hotărîtă de micii acționari, constatarea nu se aplică și la marii acționari, întrucît tocmai aceștia au cuvîntul decisiv, și nu o presupusă „clasă de conducători de întreprindere, lipsiți de proprietate".

— Dacă întreprinderile individuale încearcă într-adevăr să-și programeze activitatea, acest lucru nu elimină lupta de interese între ele și deci nu poate duce la o „economie planificată".

Serii mici în... presă

În epoca frecventelor dispariții ale unor ziare de prestigiu din țările capitaliste, înghițite de concurenți mai puternici, a concentrării tot mai accentuate a presei în mîini cît mai puține, există încă un „paradis" al ziarelor provinciale și de mic tiraj.

În raport cu populația și întinderea sa, Elveția este cel mai mare consumator de ziare și reviste ; în această țară apar nu mai puțin de 120 de cotidiene și 370 de periodice, publicate în patru limbi : germană, franceză, italiană și retoromană. Din numărul total al acestor publicații, numai 21% au un tiraj de peste 10 000 de exemplare, iar 61% „trag" sub 5 000 de exemplare.

Autobuze cu paturi pentru turiști

Agenția de turism iugoslavă „Putnik" din Belgrad, în cooperare cu grupul turistic grec „Key Tours", a conceput realizarea unui program pe termen lung, care prevede extinderea și modernizarea capacităților de hoteluri „pe roți". Această acțiune comună nu înseamnă numai o inovație în organizarea călătoriilor turistice cu autobuze cu paturi (motorcoach), ci deschide și orizonturi noi, foarte interesante, pentru dezvoltarea turismului în aceste două țări. Se prevede ca durata unei excursii în anul 1967 să fie de circa 14 zile. Creșterea numărului călătoriilor cu autobuze cu paturi va contribui, fără îndoială, la o afluență de turiști din Europa Apuseană, în tranzit prin Iugoslavia, spre Grecia.

C. GRIGORE

Documentar

GUINEEA ECUATORIALĂ

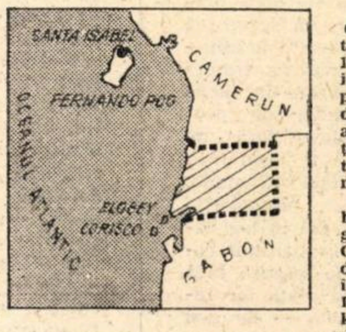

Dezbaterile sesiunii O.N.U. din ultimele săptămîni pe tema aplicării declarației din 1960 cu privire la acodarea independenței țărilor și popoarelor coloniale indiferent de mărimea și populația lor au pus în actualitate și situația din Guineea Ecuatorială, teritoriu aflat încă sub dominație spaniolă.

Situată între republicile Gabon și Camerun, la țărmul golfului cu același nume, Guineea Ecuatorială se întinde pe o suprafață care nu întrece regiunile Ploiești și Brașov luate la un loc (28 051 km²), numărînd o populație de circa 260 000 de locuitori, în principal negri bantu, pigmei și vreo 7 000 de europeni. De fapt, teritoriul acestei colonii se compune din două provincii : una continentală (Rio Muni), care reprezintă peste 90% din suprafața țării, și cealaltă insulară, cuprinzînd insulele Fernando Pó (pe care se găsește capitala țării, orașul Santa Isabel, cu 37 000 locuitori), Annobón, Corisco, Elobey Grande și Elobey Chico.

Constituită prin Tratatul de la Pardo (1778), prin care Portugalia ceda Spaniei teritoriul pe care îl ocupa acolo din a doua jumătate a secolului al XV-lea, Guineea Spaniolă s-a extins treptat pe continentul african pînă în anul 1900, cînd granițele ei au fost fixate printr-o convenție cu Franța, care stăpînea pe atunci teritoriile învecinate.

Economia țării se bazează în principal pe agricultură. Terenurile cultivate sînt însă foarte restrînse ; în partea continentală a țării se lucrează mai puțin de 4% din teritoriu. Pe plantațiile europenilor se cultivă palmieri pentru ulei (circa 3 000 de tone anual) și nuci de cocos, cacao (peste 30 000 de tone pe an), cafea (8 235 tone în 1964), ananas, banane, plante gumifere, și legume, care sînt și principalele produse de export. La acestea se adaugă arborii cu esență rară (761 000 m³ în 1964) din pădurea ecuatorială, care acoperă o mare parte din suprafața țării, ca palisandrul, abanosul, mahonul, okumé și care iau drumul Spaniei. Pentru consumul intern se cultivă manioc și orez. Locuitorii insulelor se ocupă și cu pescuitul (1000 t în 1964) și chiar cu vînătoarea de balene.

Activitatea industrială se rezumă la mici unități care produc ciment, cherestea și mobilă, colonia fiind lipsită deci de o industrie propriu-zisă. Căile ferate sînt inexistente, iar rîurile, cu debit bogat, sînt navigabile numai pe cursul inferior. În general, nivelul de trai al populației băștinașe este foarte scăzut. Potrivit statisticilor O.N.U., în Guineea Ecuatorială de exemplu, un medic revine la 5 900 de locuitori.

În anul 1959 Spania a declarat acest teritoriu „provincie spaniolă" sub denumirea de Regiunea Ecuatorială Spaniolă, administrată de un guvernator general.

În recenta rezoluție adoptată la 16 decembrie de către Comitetul pentru teritoriile sub tutelă și neautonome al Adunării Generale a O.N.U., susținută și de către țara noastră, se cere Spaniei să fixeze data acordării independenței Guineei Ecuatoriale și convocarea neîntîrziată a unei conferințe în această problemă, la care să ia parte toate partidele politice și reprezentanții grupărilor populației din Guineea Ecuatorială.

Dinu DRAGOMIRESCU

BREȘA

PETROLUL a impregnat nu o dată, parțial sau în evasitotalitatea lor, relațiile internaționale.

Conflictele generate de acțiunile imperialiste în vederea stăpînirii surselor de petrol au subliniat dramatic numeroase file ale istoriei secolului nostru. În prezent, asistăm la începutul unei noi contraofensive a țărilor în curs de dezvoltare, posesoare de petrol, în vederea folosirii într-o mai largă măsură a acestei bogății acaparate de puternicele monopoluri internaționale. Iranul a și creat o breșă în sistemul relațiilor sale cu consorțiul internațional, care va avea repercusiuni favorabile pentru dezvoltarea economiei sale și implicații internaționale care nu pot fi subapreciate. La capătul unor tratative complicate, Iranul a obținut pentru anul viitor, o creștere cu aproximativ 17% a veniturilor sale de pe urma exploatării petrolului de către consorțiu. Consorțiul a acceptat în cele din urmă să sporească producția petrolieră cu 12% față de 1965 și să pună la dispoziția societății naționale iraniene de petrol un sfert din zona pe care o avea rezervată prin acordul încheiat în 1954. Mai mult, Iranul a obținut posibilitatea de a comercializa singur în viitorii cinci ani 20 de milioane de tone de petrol. Astfel, Iranul devine prima țară din Orientul Mijlociu care va vinde ea însăși pe piața internațională o parte a producției de petrol extrase pe teritoriul național. Conducătorii iranieni au subliniat că beneficiile obținute în urma acestei noi situații vor fi folosite în vederea transpunerii în viață a actualelor planuri de dezvoltare.

De fapt lupta pentru asigurarea suveranității asupra resurselor economice și în vederea folosirii acestor resurse pentru dezvoltare, îmbracă în ultima vreme și un pronunțat caracter internațional. Adoptarea la ultima sesiune a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite a unei rezoluții cu privire la „suveranitatea permanentă a statelor asupra resurselor lor naturale" constituie un jalon important al acestei lupte. Semnificativ este faptul că nu numai la sesiunile O.P.E.C. sau ale unor organisme ale Ligii Arabe, ori în comitete și instituții specializate ale O.N.U. s-a dezbătut cu mai mare acuitate în ultimul timp chestiunea folosirii resurselor naționale, mai ales petroliere, ale țărilor în curs de dezvoltare. Asistăm la acțiuni diplomatice bilaterale care prefațează noi inițiative. La recentele convorbiri irakiano-iraniene la nivelul miniștrilor de externe, primele de acest fel, a fost abordată și problema luptei pentru păstrarea resurselor naționale și mai ales a petrolului. Aceste convorbiri au intervenit la scurtă vreme după ce Iranul a obținut satisfacții pentru cererile sale și în momentul în care Irakul este angajat în negocieri cu Iraq Petroleum Company, societate căreia îi revendică sporirea cu 10% a producției de petrol și, în consecință, mărirea proporțională a redevențelor. Cererea irakiană se contura de mai multă vreme. Tocmai de aceea Iraq Petroleum Company ar fi dorit să nu discute această problemă simultan cu cererile pe care le-ar fi formulat Siria în vederea achitării unor arierate și în vederea măririi cotei redevențelor pentru folosirea conductelor prin care petrolul irakian se scurge prin teritoriul său spre Mediterana. Intenția lui Iraq Petroleum Company nu s-a putut realiza. Mai mult încă, pentru prima oară de la criza Suezului (1956), petrolul a încetat să curgă prin conductele ce străbat teritoriul sirian. Damascul a pus sub sechestru bunurile Companiei aflate pe teritoriul său. În pofida încercărilor lui Iraq Petroleum Company, care-și are sediul la Londra, solidaritatea dintre Siria și Irak s-a manifestat cu pregnanță. Totodată, Libanul a avertizat că orice sporire a redevențelor acordate Siriei va trebui să se răsfrîngă și asupra sa, știut fiind că o ramură a conductelor are ca punct terminus portul Tripoli. Referindu-se la proba de forță pe care Iraq Petroleum Company a angajat-o cu Siria, premierul acestei țări, Youssef Zeayyen, a arătat că actualele condiții internaționale nu sînt favorabile monopolurilor care vor să ignore revendicări legitime. Premierul sirian a amintit că „nu trebuie uitată existența țărilor socialiste care reprezintă o forță economică mondială". El a relevat totodată că în prezent chiar în Occident o serie de firme sînt dispuse să acorde condiții acceptabile și, în acest sens a citat exemplul Societății franceze a petrolurilor, care a încheiat o serie de contracte ce garantează ca 90% din beneficii să revină țărilor producătoare.

Vreme îndelungată expresia „diplomația petrolului" își cîștigase o tristă faimă ca o afirmare în relațiile internaționale a dreptului celui mai tare, ca parte inseparabilă a politicii imperialiste de garantare a expansiunii economice a marilor monopoluri. Încercările de a menține pe linia de plutire o astfel de „diplomație" se ciocnesc de noile realități internaționale. Tocmai aceste realități sînt folosite într-o măsură tot mai largă de către țările care în trecut erau doar un simplu obiect al „diplomației petrolului". Actualul conflict al petrolului în Orientul Mijlociu a dus la o mai mare solidaritate între țările interesate din această zonă, și, în ce privește Irakul, la o efervescență populară în cursul căreia se aude tot mai frecvent cererea de naționalizare a petrolului.

Eugen PREDA

viața economica

Săptămînal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Crețoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25.

40 470

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ !

viața economică

ORIENTARE-DOCUMENTARE-TEORIE • ECONOMIE NAȚIONALĂ-ECONOMIE MONDIALĂ

ANUL IV nr. 52 (176)
VINERI
30 decembrie 1966
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
str. Nicolae Iorga nr. 36
raionul 30 Decembrie
Telefon 11 78 76
BUCUREȘTI
24 PAGINI • 2 LEI

TRĂIASCĂ SCUMPA NOASTRĂ PATRIE, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA!

1967

MUNCA plină de entuziasm a muncitorilor, țăranilor, intelectualilor desfășurată sub conducerea Partidului Comunist Român pentru înfăptuirea hotăririlor Congresului al IX-lea al P.C.R. a transformat anul care s-a scurs într-un an de confirmări, de succese, într-un an în care au fost create noi temelii solide pentru realizări viitoare și mai însemnate.

Planul cincinal, a cărui elaborare și adoptare aparține lui '66, justifică prin rezultatele primului său an încrederea unanimă de care s-a bucurat încă de la început. Da: sarcinile au fost realiste, mobilizatoare; proporțiile au fost bine stabilite, metodologia nouă care a stat la baza lui a dat posibilitatea unei mai bune gospodăriri! O atestă cu elocvență faptul că România a rămas și rămine țara uneia din cele mai dinamici economii din lume, că în industrie, sarcinile de plan la toți principalii indicatori au fost îndeplinite și depășite.

Pămîntul a răsplătit cu roade bogate activitatea muncitorilor, inginerilor și tehnicienilor din gospodăriile agricole de stat și din stațiunile de mașini și tractoare, a milioanelor de țărani cooperatori. Și-au dat concursul condițiile climaterice favorabile, dar mai presus de orice și-au spus cuvîntul măsurile inițiate de partid și aplicate sub conducerea lui pentru dezvoltarea bazei tehnice-materiale a agriculturii, pentru perfecționarea organizării și conducerii acestei importante ramuri.

A fost dat un puternic impuls cercetării științifice. Planul unitar al cercetării, elaborat pe baza eforturilor coordonatoare competente ale Consiliului Național, creat în urmă cu un an, leagă strîns activitatea oamenilor de știință de practică, de nevoile dezvoltării economiei naționale. Bilanțul rodnic al lui '66 include și primele rezultate în acest domeniu, rezultate care în termenii economiei naționale se traduc în sporuri de producții, economii suplimentare și substituiri de importuri în valoare de zeci și zeci de milioane de lei.

Pe linia nivelului de trai, la sporurile substanțiale de venituri reale înregistrate de cei ce muncesc la orașe și sate, s-au adăugat măsurile de o deosebită însemnătate adoptate de partid și de stat pentru sporirea pensiilor și perfecționarea sistemului de pensionare, pentru asigurarea pensionării țăranilor cooperatori. Sînt măsuri care au devenit posibile pe baza rezultatelor obținute în dezvoltarea economiei noastre și care, prin prevederile lor originale, vor reprezenta un puternic element de creștere a cointeresării în muncă a lucrătorilor activi. Condiționate de transformările profunde petrecute în țara noastră și întregindu-le, acțiunile întreprinse pentru întărirea familiei și sporirea natalității vor duce la creșterea, la întărirea vigoarei fizice și morale a poporului român, a națiunii noastre socialiste.

Realizările obținute în acest an îndreptățesc sentimentul de satisfacție populară, de încredere sporită în viitor cu care este întîmpinat 1967. Este un sentiment lucid, care implică conștiința clară a lipsurilor și neajunsurilor care mai persistă în di-

(Continuare în pag. 4)

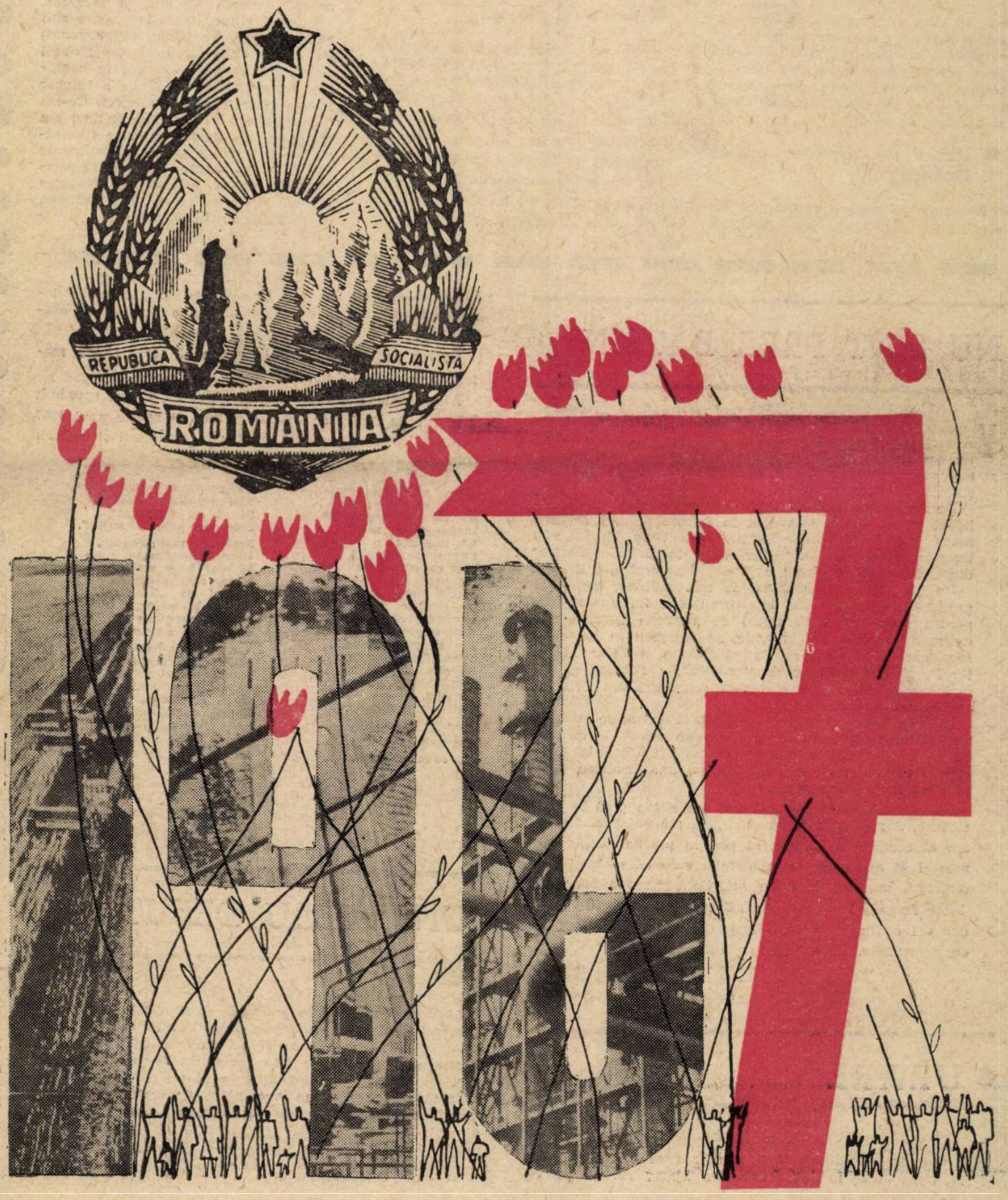

Desen de C. POMESCU

„VIAȚA ECONOMICĂ" UREAZĂ TUTUROR CITITORILOR ȘI COLABORATORILOR SĂI

LA MULȚI ANI!

ÎN PRAG DE AN NOU

CU ANGAJAMENTELE ÎNDEPLINITE

În ultimele zile, am primit la redacție alte noi scrisori, în care sîntem informați despre îndeplinirea și depășirea angajamentelor pe '66.

● Preparația cărbunelui Lupeni

Colectivul acestei unități — **ne scrie tovarășul MARIN IACOB, contabil șef** — a reușit să expedieze, în acest an, beneficiarului său, cărbuni mai **mulți și de calitate superioară : s-au** trimis peste plan **34 712 tone cărbune brut, 846 tone cărbune special și 39 179 tone cărbune spălat.**

Cifrele de plan pe anul 1967 sînt mai mari. Discutînd asupra lor, colectivul nostru a ajuns la concluzia că ele pot fi îndeplinite. Mai mult, la unele cifre s-au propus chiar îmbunătățiri, adăugiri. Pentru realizarea lor, s-au stabilit însă și o serie de măsuri, din care amintim : **procurarea și montarea unei centrifuge cu ax orizontal ; mărirea capacității flotației prin procurarea și montarea unui al treilea filtru vacuum ; mecanizarea încărcării și descărcării materialelor și pieselor de schimb.**

● Uzina de produse sodice Govora

Relatîndu-ne despre rezultatele înregistrate, **tovarășul ing. VASILE SĂVULESCU, director, arată următoarele :** „Încheiem anul 1966 cu rezultatele scontate de la bun început. Astfel, angajamentele inițiale, suplimentate cu ocazia lansării cifrelor de plan (pînă în 1970), au fost depășite. Am realizat aproape 7 000 mii lei beneficii peste plan, 4 000 mii lei economii la prețul de cost, 40 000 tone sodă caustică superioară și de calitatea I.

● Combinatul carbonifer Valea Jiului

Economistul S. MICHEL ne transmite : Angajamentele minerilor au fost depășite la o serie de indicatori : **la valoarea producției globale — cu 9 052 mii lei, la economiile la prețul de cost — cu 5 244 mii lei, iar la productivitatea muncii de la 0,018 t/post s-a ajuns în 11 luni la 0,046.**

● Rafinăria Ploiești

Șeful serviciului plan și organizarea muncii, tovarășul ing. **IOAN F. POPA,** ne-a trimis o amplă scrisoare, în care sînt consemnate realizările obținute de colectivul lor de muncă. Angajamentele anuale au fost întrecute cu 4 951 mii lei la producția globală, cu 1 853 mii lei la producția-marfă, cu 3 877 mii lei la economii la prețul de cost, 6 190 mii lei la beneficii și cu 4 747 tone economii la pierderi de produse petroliere față de planul recalculat.

„În 1967 avem sarcini importante. Pentru îndeplinirea lor s-au luat unele măsuri importante, cum sînt: îmbunătățirea în continuare a organizării producției și a muncii, utilizarea cît mai deplină a capacităților de producție existente și a celor care vor fi puse în funcțiune, buna gospodărire a materiilor prime, materialelor și combustibilului, gospodărirea cu grijă a fondurilor alocate de stat pentru investiții etc.

● I.O.I.L. Tîrgu-Mureș

Colectivul întreprinderii noastre — ne comunică tovarășul **IONEL CHIRIȚĂ, ing. economist** — încheie anul 1966 dînd peste plan mai mult de 2 milioane lei producție globală, circa 8 milioane lei producție-marfă, 2 milioane lei beneficii și circa 3 milioane lei producție-marfă vîndută și încasată.

În anul viitor, sarcinile noastre sînt mobilizatoare. Va trebui să producem mai mult cu 14% producție globală și cu 18% producție-marfă, în condițiile îmbunătățirii calitative a tuturor indicatorilor tehnico-economici. Ce-am întreprins noi ? De mai mult timp am trecut la pregătirea tehnică a fabricării noilor produse (peste 70 sortimente în 1967). Sînt în curs de aplicare principalele măsuri privind introducerea tehnicii noi, s-a trecut la proiectarea necesarului de S.D.V.-uri.

NU SÎNT PREA BĂTRÎN

VĂ scrie un muncitor mai în vîrstă, un maistru montor, un om care — datorită profesiei sale — a fost nu numai martor ocular, dar și participant direct la ridicarea și reînnoirea unor mari obiective ale industriei.

De felul meu sînt de prin părțile Olteniei, m-am calificat și am lucrat la-nceput în București, însă cei mai mulți ani de producție i-am petrecut în Ardeal. La Uzinele „Astra-vagoane" din Arad, la Uzinele „Astra" din Orăștie. După război, la Uzinele „Astra" din Brașov.

De mai bine de douăzeci de ani, muncesc pe unele șantiere importante ale industrializării. La amenajările pentru fabricația unor tipuri de vagoane speciale sau de mașini-unelte. La fabricile de rulmenți și de autocamioane. De asemenea, la extinderea uzinelor „Tractorul", „Rulmentul", „Hidromecanica", a Fabricii de radiatoare, a Fabricii de cărămidă refractară din Cristian. La Uzina de alumină din Oradea.

În 1966, am terminat lucrările la Fabrica de produse refractare de la Alba Iulia și m-am întors la Brașov, de unde plec mereu pentru asistență tehnică la montaje și verificări de instalații în regiunea noastră (Brașov) sau în cele învecinate.

Mă apropii de 59 de ani, mai am cîțiva pînă la pensionare, dar — dacă și cu sănătatea mă voi ține bine — am să continui să lucrez, să pun în practică experiența mea și să mai cresc în locul meu vreo cîțiva buni constructori, montori de mîna-ntîi. Ca urmare a măsurilor luate de partid în acest an, mă așteaptă o pensie bună, dar voi continua să mai lucrez după împlinirea vîrstei de pensionare. Pentru că nu sînt prea bătrîn !

Mihai Ilie POPA
maistru constructor–Brașov

● URARE

AȘ vrea ca toți cititorii să se întrebe, cum au ajutat „Viața economică" în 1966 ; cum i-a ajutat revista pe ei. Și dacă li s-o fi părînd ceva în neregulă, să ia hotărîrea de a face tot ce le stă în putință, pentru ca în 1967 să se vadă semnați cît mai frecvent la capătul articolelor așternute pe coloanele săptămînalului nostru „Viața economică".

Pentru anul ce vine, îmi propun să scriu cîteva materiale pe teme de comerț.

Alăturîndu-vă o încercare de plugușor, închei spunînd: Încărcat de fapte, de izbînzi și bucurii să fie anul 1967 pentru „Viața economică", pentru colaboratorii și cititorii săi !

Aho, aho, economiști,
Și la anul optimiști !
Că mereu „Sumarul"
Încărcat cu carul,
Să vestească-n pagini
Fapte și imagini,
Vii ca niciodată
De prin țara toată.
Umăr lîngă umăr,
În fiecare număr,
Prezenți cititorii,
Colaboratorii.
Să răsune-„Ecouri".
„Graficul" să scrie
Despre viața vie,
Din fabrici și mine,
Ogoare, uzine,
Consemnînd victorii.
Plin și „Curierul"...
Crească-economia,
Să rodească via,
Să umplem paharul,
Să-i sorbim nectarul.
Și să ne amuze
„Mercur printre muze".
Scrisori mai bogate,
Bine-argumentate
Și mai bine scrise.
Note, mai precise.
Pagini de „Gîndire",
Lesne la citire,
Și documentare
De peste hotare.
Vrem și consultații,
Multe informații
Articole mai multe
Bune și mai scurte.
Deci, eficiență,
Multă competență.
Multă-nțelepciune,
Idei tot mai bune.
La anu' și la mulți ani !
Vă spune...

Gheorghe BĂLTEAN
economist Timișoara

Abonați-vă pe anul 1967 la revista săptămînală

viața economică

Costul unui abonament este de : 104 lei anual, 52 lei pe 6 luni, 26 lei pe 3 luni.
Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și prin difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

● UN DUBLU DEBUT

1966, primul meu an în producție după absolvirea facultății, mi-a adus și satisfacția debutului în revista „Viața economică". Sper ca-n '67 să fiu un colaborator mai activ al revistei, pe care ne-o dorim tot mai bună, tot mai interesantă. Iar redacția să nu uite promisiunea făcută, de a se ocupa mai intens de tinerii economiști, implicit de învățămîntul economic de toate gradele.

Ion VOICU
economist
O.N.T. „Carpați"–București

● CREȘTEM ÎMPREUNĂ

SÎNT corespondent și colaborator al revistei încă de la începuturile ei, cînd eram student. Am crescut, deci, împreună. Revista a izbutit să-și concretizeze profilul și și-a creat un cerc tot mai larg de colaboratori.

Ca și atîția alți economiști, și eu am avut numai de cîștigat, citind cu regularitate „Viața economică", apelînd sistematic la colecția ei. De aceea, îi doresc o necontenită înflorire.

Aurel DUȘAN
economist
I.S.C.E. „Chimimport"–București

Carnet '66

*UNA dintre cele mai depline satisfacții și, în același timp, una dintre cele mai fertile experiențe ziaristice mi-a fost prilejuită, în cursul acestui an, de **însoțirea — în calitate de reporter — a conducătorilor de partid și de stat în vizitele prin regiunile țării.***

Fiecare vizită s-a transformat într-o fierbinte manifestare a patriotismului socialist : emoționante momente de evocare a unor evenimente de seamă din istoria patriei — pe zidurile Sucevei, străjuite de umbra eternă a lui Ștefan cel Mare ; la gorunul lui Horea, de la Țebea, lîngă osemintele lui Avram Iancu ; la Padeș, unde trăiesc astăzi urmașii pandurilor lui Tudor Vladimirescu ; în locurile marcate de pecetea puternică a luptei poporului nostru pentru unitatea națională : la Focșani, lîngă apa Milcovului, cea „înghițită dintr-o sorbire", la Blaj, la Alba Iulia ; pe locurile unde s-au născut și au trăit marii scriitori, artiști și oameni de știință din trecut : Eminescu și Sadoveanu, Creangă și Brâncuși, Alecsandri și Blaga, Aurel Vlaicu, frații Farcaș și Ianoș Bolyai etc. În zeci și zeci de alte locuri unde istoria se împletește strîns cu legenda, în acea efervescentă simbioză care alcătuiește substanța veșnic vie a tradițiilor rodnice.

Vizitele au dezvăluit, elocvent, pregnant, nu numai entuziastul atașament al maselor largi față de partid și politica sa inspirată din interesele și năzuințele profunde ale țării, dar și felul cum se elaborează această politică — în contact nemijlocit cu masele, într-o continuă consultare cu oamenii muncii. Pretutindeni tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Comitetului Central, și ceilalți conducători de partid și de stat care l-au întovărășit au stat îndelung de vorbă cu numeroși muncitori și ingineri, țărani și învățători, studenți și profesori, activiști ai organelor locale de partid și de stat, sfătuindu-se cu ei asupra feluritelor probleme ale construcției socialiste. **„Aceasta este, de altfel, —** *spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Hunedoara* **— una din caracteristicile fundamentale ale democrației noastre socialiste, care asigură participarea activă, nemijlocită a tuturor celor ce muncesc la rezolvarea problemelor politice, economice și social-culturale ale țării ; politica noastră internă și externă este rodul muncii colective și a consultării în masă a întregului popor".**

Îmi aduc aminte de discuția pasionantă de la Combinatul pentru fibre artificiale din Brăila, referitoare la atingerea parametrilor proiectați, la folosirea mai judicioasă a modernelor mașini și utilaje cu care a fost înzestrată întreprinderea. O condiție esențială, subliniată cu tărie de conducătorii de partid și de stat, e însușirea la perfecție a meseriei de întreg colectivul, disciplina și atașamentul său față de întreprindere.

Acest imbold la o perfectă stăpînire a meseriei l-am auzit și în alte fabrici și uzine, pe itinerarul vizitelor. În el se împletea preocuparea pentru nivelul tehnic al producției cu grija pentru sporirea veniturilor oamenilor muncii, pentru ridicarea nivelului lor de trai material și cultural. La noul furnal de 1000 metri cubi, inaugurat în cetatea de foc a Hunedoarei, în timp ce șuvoiul de fontă curgea pe jghiab spre cubilouri, oaspeții dădeau prețioase îndrumări furnaliștilor, cadrelor tehnice pentru stăpînirea cît mai deplină a complicatelor procese din măruntaiele incadescente ale agregatului, în așa fel încît „noul născut" al cincinalului să se situeze la nivelul marilor agregate de acest fel din cele mai moderne uzine siderurgice ale lumii.

O ATENȚIE deosebită au acordat conducătorii de partid și de stat, și aplicării cuceririlor științei și tehnicii avansate în producție. În noua citadelă a chimiei din Valea Trotușului, ei au apreciat că laboratoarele de cercetări, numărînd cîte 100—150 de specialiști cu bună calificare, reprezintă adevărate institute, care își pot pune în față sarcini și obiective importante. La Combinatul chimic, tovarășul Nicolae Ceaușescu a recomandat cercetătorilor să colaboreze îndeaproape cu institutele din Capitală și din alte centre științifice, cu cei din străinătate, pentru ca produsele întreprinderii să se situeze la nivelul celor mai înalte performanțe din lume, iar la Combinatul de cauciuc sintetic — să depună noi strădanii în direcția cercetărilor proprii în domeniul catalizatorilor, — unirii într-un singur mănunchi a forțelor științifice care lucrează pe acest tărîm.

Investițiile, eficiența lor au stat, de asemenea, mereu în atenția înalților oaspeți. Pe fiecare șantier, la amplasarea fiecărui obiectiv, discuțiile s-au concentrat în principal asupra reducerii cheltuielilor de investiție și a sporirii eficacității lor, a felului cum trebuie gospodărit banul poporului cu cît mai mare și mai rodnic folos Așa s-a întîmplat pe platoul chimic de lîngă Pitești și pe cel de lîngă Tîrgu-Mureș, pe Valea Trotușului și la gigantul siderurgic de la Galați. Fiecare amănunt al construcției a fost judecat în mod temeinic, în raport cu necesitățile reale ale producției ; pretutindeni s-a atras atenția proiectanților și constructorilor să înlăture orice „încărcături" inutile, să elaboreze soluții cît mai bine chibzuite și mai economicoase.

MI-A rămas adînc întipărită în memorie convorbirea din timpul vizitei în regiunea Argeș, pe platoul situat la marginea unei păduri de stejari de unde se deschidea o vastă perspectivă asupra dealurilor muscelene. Aici, în apropierea Uzinei de la Colibași, li s-a prezentat oaspeților un șir de machete care înfățișau diferitele variante ale amplasării viitoarei uzine de autoturisme. În jurul fiecărei variante s-a discutat îndelung, cu înaltă competență, cerîndu-se părerea argumentată a fiecărui specialist. Nici un detaliu n-a fost scăpat din vedere, nici o problemă, oricît de măruntă în aparență.

Victor BÎRLĂDEANU

(Continuare în pag. 9)

AL DOILEA AN AL CINCINALULUI

La plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, și la recenta sesiune a Marii Adunări Naționale au fost dezbătute și aprobate planul și bugetul de stat pe anul 1967, măsurile privind îmbunătățirile funciare, îndeosebi planul de irigații pe 5 ani, precum și legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și pensia suplimentară.

Preocupările sporite pentru urmărirea și analizarea permanentă a modului de îndeplinire a sarcinilor de plan pe anul în curs, cel dintîi an al cincinalului, precum și dezbaterile care au avut loc în toate întreprinderile, au permis îmbunătățirea sarcinilor de plan pe anul 1967 față de cifrele prevăzute inițial în planul cincinal, punerea în valoare a noi rezerve existente în economie. Sarcinile planului de stat pe anul 1967 se încadrează organic în planul cincinal al perioadei 1966—1970, care — așa cum se știe — a fost defalcat pe ani, pe întreprinderi și în profil teritorial.

Modul viu, creator, al conducerii economice promovate de către partid, întemeiat pe studierea aprofundată a cerințelor vieții, pe analiza minuțioasă a realităților, pe confruntarea permanentă a prevederilor cu condițiile concrete existente, consultarea largă a întreprinderilor, constituie chezășia realismului planurilor noastre, garanția sigură a îndeplinirii lor.

O CARACTERISTICĂ esențială a activității economice din anul pe care-l încheiem este îndeplinirea cu succes a prevederilor în toate domeniile, creșterea eficienței ei. În anul 1966 a crescut volumul producției și au continuat transformările în structura producției, precum și procesul de creștere numerică și calitativă a forței de muncă. Ca o consecință firească a sporirii producției materiale și a îmbunătățirii ei calitative, volumul comerțului exterior a sporit față de anul precedent. Este edificator în acest sens faptul că, potrivit datelor preliminate, sarcinile planului pe anul 1966 privind producția industrială și agricolă au fost îndeplinite și chiar depășite. Indicatori de cea mai mare importanță, care caracterizează în mod concludent, atît rezultatele cantitative, cît și cele calitative obținute în industrie — cum sînt producția globală, producția-marfă vîndută și încasată, productivitatea muncii, prețul de cost și beneficiul — vor fi îndepliniți și depășiți. Prin depășirea cu aproape 2% a prevederilor privind producția globală s-a realizat un ritm anual de creștere de 11,5%. Planul producției agricole pe anul 1966 a fost depășit cu 7,2%, realizîndu-se o creștere de 11,2% față de anul 1965, cel mai înalt ritm de creștere cunoscut în agricultura noastră. Rezultate însemnate au fost obținute și în celelalte domenii de activitate — transporturi, construcții, circulația mărfurilor.

Realizarea și depășirea prevederilor de plan pe anul 1966, atît în sfera producției materiale, cît și în activitatea social-culturală, se reflectă în ridicarea nivelului de trai al populației, în creșterea veniturilor reale ale salariaților și ale țărănimii. Veniturile bănești obținute de populație din sectorul socialist au sporit cu aprape 9 miliarde de lei față de anul trecut, iar salariul real cu circa 5,7%.

SUCCESELE obținute în îndeplinirea planului constituie o bază trainică pentru realizarea obiectivelor planului îmbunătățit pe anul 1967 și înfăptuirea cu succes a sarcinilor trasate de către cel de-al IX-lea Congres al P.C.R. Urmărind în mod consecvent continuarea în ritm susținut a industrializării țării, orientare dată de Congresul al IX-lea, planul pe anul 1967 prevede creșterea producției globale industriale cu 11,3% față de 1966, adică cu circa 2 miliarde lei mai mult față de prevederile pentru 1967 înscrise inițial în planul cincinal.

Trebuie subliniat în mod deosebit că ritmul de creștere a producției bunurilor de consum va fi de peste 12% — superior ritmului general de creștere a producției industriale pe ansamblu în 1967. Aceasta arată grija conducerii partidului nostru pentru lichidarea rămînerii în urmă în dezvoltarea producției bunurilor de consum, în vederea satisfacerii cerințelor crescînde ale populației, determinate de creșterea continuă a puterii ei de cumpărare.

Congresul al IX-lea al P.C.R. a atras atenția asupra rămînerii în urmă înregistrată în dezvoltarea industriei bunurilor de consum. Punîndu-se accentul pe dezvoltarea în ritm susținut a industriei grele, în urma măsurilor luate de partid în acest an, ritmul de creștere a producției în industria bunurilor de consum este apropiat de cel al industriei mijloacelor de producție, realizîndu-se peste plan — îndeosebi în industria ușoară — produse în valoare de circa 1 miliard lei.

Dezvoltarea în continuare într-un ritm mai rapid decît în trecut a industriei bunurilor de consum, este o necesitate derivînd atît din cerințele satisfacerii necesităților tot mai mari ale populației, cît și din faptul că nu s-a acordat atenția cuvenită dezvoltării acestui sector, ceea ce a dus la ivirea unor disproporții în economie.

Ritmuri înalte de dezvoltare vor cunoaște în anul 1967 ramurile industriale cheie, care condiționează introducerea progresului tehnic contemporan în toate ramurile economiei. Este edificator în acest sens de a arăta că în anul viitor producția globală va crește în comparație cu anul 1966 cu 19,5% în industria energiei electrice și termice, cu 11,6% în industria metalurgiei feroase, cu 11,7%, în construcții de mașini, cu 19,5% în industria chimică (inclusiv celuloză și hîrtie). Este caracteristic faptul că în cadrul dezvoltării siderurgiei un accent deosebit va fi pus pe creșterea ponderii oțelurilor aliate. Față de o creștere a producției de oțel de 9,9%, sporirea producției la oțelurile aliate va fi de 12,3%. În același timp, în cadrul creșterii arătate a producției, în industria constructoare de mașini sînt prevăzute măsuri pentru dezvoltarea mai rapidă și diversificarea producției de mașini-unelte, electronice și electrotehnice, ceea ce va crea condiții pentru participarea într-o măsură mai mare a industriei constructoare de mașini la înzestrarea tehnică a economiei naționale.

Ritmul ridicat al creșterii producției în industria chimică arată că și în anul viitor această ramură continuă să rămînă cea mai dinamică în cadrul industriei, ceea ce va permite participarea ei în măsură sporită la chimizarea agriculturii, la lărgirea bazei de materii prime a industriei noastre, creînd totodată și disponibilități pentru export.

O atenție deosebită este acordată în planul pe anul 1967 dezvoltării în continuare a producției agricole, care va fi cu 5,8% mai mare în comparație cu realizările anului 1966. În cadrul acestei creșteri, producția gospodăriilor agricole de stat va fi cu 8,6% mai mare, din care în sectorul vegetal cu 6,8% și în sectorul producției animaliere cu 11,6%. Se urmărește, totodată, îmbunătățirea în continuare a proporțiilor între producția de cereale și cea de plante furajere, între producția vegetală și cea a zootehniei. Un element distinctiv al planului pe anul 1967 pentru agricultură este volumul mare de lucrări de irigații — peste 150 000 ha —, a cărui realizare va constitui o premisă de bază pentru creșterea în anii următori a producției agricole.

ÎN dezbaterile la plenară, concomitent cu relevarea aspectelor pozitive ale muncii privind îndeplinirea sarcinilor de plan pe anul 1966, au fost scoase în evidență o serie de lipsuri și neajunsuri existente în activitatea întreprinderilor, ministerelor și celorlalte organe economice centrale, care au consecințe negative asupra eficienței activității economice.

Așa cum a arătat în cuvîntul său tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., **„Am ajuns astăzi la un asemenea stadiu de dezvoltare încît mersul nostru înainte este condiționat de ridicarea calitativă a întregii activități economice".** Îndeplinirea acestei indicații presupune evident, ca, paralel cu dezvoltarea în continuare a producției din punct de vedere cantitativ, să punem accentul pe îmbunătățirea calitativă a întregii activități economice, pe diversificarea producției, pe ridicarea nivelului tehnic al industriei și în special al industriei constructoare de mașini. Nivelul atins în dezvoltarea industriei noastre necesită totodată trecerea la o etapă calitativ superioară prin concentrarea atenției în desfășurarea activității în întreprinderi, ministere și celelalte organe centrale asupra ridicării eficienței economice în toate domeniile de activitate. Există întrunite toate premisele materiale pentruca, în cadrul acestei noi etape, să poată fi ridicat în cadrul procesului reproducției socialiste lărgite, rolul factorilor intensivi, urmărindu-se pe această cale punerea în valoare a rezervelor de care dispune economia noastră națională.

Deși industria noastră a obținut succese incontestabile, totuși, în comparație cu țările avansate, există încă rămîneri în urmă. Astfel, mare parte din instalațiile electrice, mașinile-unelte, elementele de automatizare, de mecanică fină etc., sînt procurate din import, cu mari eforturi valutare, în timp ce în industria noastră constructoare de mașini producem în bună măsură partea brută a utilajelor. Or, aceasta face să nu fie mobilizate în suficientă măsură rezervele existente pe linia valorificării superioare a metalului, a diversificării producției, a ridicării gradului de tehnicitate a industriei noastre constructoare de mașini.

Rămîneri în urmă, în raport cu țările avansate, există și în domeniul siderurgiei, în special în ce privește producția de oțeluri speciale. Pentru înlăturarea lor, vor fi necesare eforturi mai mari decît cele prevăzute la Congresul al IX-lea al P.C.R., numai în acest fel putîndu-se preveni greutăți viitoare în dezvoltarea proporțională a întregii economii, în modernizarea industriei și a celorlalte ramuri, în apropierea de nivelul atins de țările industriale avansate.

Gradul încă scăzut de prelucrare tehnică a materiei prime se reflectă în nivelul ridicat al cheltuielilor materiale de producție. Drept urmare, valoarea nou creată, transferată asupra produselor, este încă mult prea mică în raport cu munca materializată înglobată în acestea. În mod practic, aceasta înseamnă că la nivelul actualelor cheltuieli materiale de producție din țara noastră, ar trebui să obținem o producție de o valoare de 2—3 ori mai mare.

Ridicarea eficienței economice necesită deci în primul rînd găsirea căilor pentru reducerea pe toate căile a cheltuielilor materiale de producție. Această necesitate este inseparabil legată de valorificarea superioară a resurselor materiale pe calea diversificării producției, a creșterii gradului de tehnicitate a produselor, a introducerii celor mai avansate procedee tehnologice, a reducerii consumurilor specifice de materiale, concomitent cu ridicarea performanțelor tehnice ale produselor. Toate acestea înseamnă în fond ridicarea nivelului calității produselor, condiție esențială pentru asigurarea caracterului competitiv al produselor românești pe piața mondială și al ridicării eficienței economice a producției.

Strîns legată de reducerea cheltuielilor materiale de producție este și problema înlăturării pierderilor din rebuturi. În primele 9 luni ale anului în curs, pierderile suportate de întreprinderi de pe urma rebuturilor au însumat circa 530 milioane lei. Pe drept cuvînt, tovarășul Nicolae Ceaușescu a criticat practica nejustă de a se prevedea prin plan pierderi din rebuturi, care constituie astfel un instrument de încurajare a acestor pierderi, o formă oficială de irosire a materiei prime. Nivelul atins în dezvoltarea tehnicii cu care sînt dotate întreprinderile, folosirea procedeelor moderne de fabricație, ridicarea continuă a gradului de calificare a muncitorilor, precum și ridicarea nivelului conștiinței lor socialiste, reprezintă tot atîtea premise care fac posibilă în prezent înlăturarea pierderilor din rebuturi. Nu se poate concepe alocarea de materii prime și materiale pentru producerea de rebuturi. Orice încălcare în acest domeniu trebuie sancționată ca atare, iar pagubele să fie suportate direct de către cei vinovați.

Rezerve însemnate există și în ceea ce privește consumurile normate ale materialelor de tot felul. Normele de consum în vigoare se dovedesc adeseori depășite, necorespunzătoare cerințelor moderne. La multe produse consumurile, în special la metal, sînt exagerate. Reducerea acestor consumuri pe unitatea de produs este o sarcină imediată pentru toate întreprinderile. În același timp, se impune reexaminarea orientărilor în ce privește folosirea metalului în construcții industriale, în construcții în general și în alte domenii, limitîndu-se pe toate căile consumul de metal, ținîndu-se seama că pe cap de locuitor producția de metal în țara noastră este relativ mică.

Nu se poate concepe menținerea timp îndelungat a nivelului normelor de consum în condiții în care an de an se alocă fonduri importante pentru dezvoltarea și reutilarea întreprinderilor pe baza tehnicii moderne, cînd se construiesc noi secții și întreprinderi la nivelul tehnicii mondiale.

De aceea, este necesară reexaminarea periodică — cel puțin anual — a normelor de consum, astfel ca ele să fie mereu puse de acord cu condițiile tehnice de producție. Numai în acest fel normele de consum pot constitui un instrument de economisire a materialelor, o pîrghie de promovare a progresului tehnic.

Un aspect deosebit al neajunsurilor actuale existente încă în activitatea economică îl constituie pierderile planificate. La peste 1 370 produse economia noastră suportă pierderi. Volumul pierderilor planificate, la întreprinderile care-și încheie cu astfel de rezultate activitatea economică — a însumat în 1966 peste 4 miliarde lei, iar pentru anul 1967 se prevăd pierderi de 3,4 miliarde lei. Dacă ținem seama de faptul că și la întreprinderile care pe ansamblu își încheie activitatea cu beneficiu există un număr de produse la care acestea suportă pierderi, rezultă că în fapt volumul pierderilor pe economia națională este mai mare.

Întreprinderile și organele lor tutelare trebuie să asigure astfel de condiții încît cheltuielile de producție să fie în întregime acoperite pe seama veniturilor obținute din vînzarea producției și să se obțină totodată un beneficiu, care să exprime gradul de rentabilitate al activității economice desfășurate. Aceasta este cu atît mai necesar cu cît în majoritatea cazurilor pierderile planificate sînt determinate de nivelul excesiv al prețului de cost al producției, de lipsurile de tot felul în gospodărirea fondurilor materiale și bănești. Sînt și cazuri în care pierderile planificate se datoresc într-o anumită măsură unor condiții deosebite de producție, așa cum e situația în special în unele întreprinderi din industria extractivă. Revine ca sarcină organelor centrale să analizeze cu atenție asemenea situații, urmînd ca în cadrul unei reașezări a prețurilor cu ridicata să propună punerea de acord a acestora cu condițiile concrete de producție. Calea principală de lichidare a pierderilor planificate nu o poate constitui însă decît desfășurarea unei acțiuni concrete în fiecare întreprindere în parte, avînd ca obiectiv valorificarea maximă a rezervelor interne, intensificarea preocupării pentru ridicarea eficienței în folosirea mijloacelor materiale și bănești. Evident că această acțiune nu poate fi și nu trebuie limitată numai la întreprinderile care lucrează cu pierderi. Sarcina valorificării maxime a rezervelor interne existente și creșterea eficienței economice are ca sferă de aplicare toate întreprinderile, dar este evident că în întreprinderile cu pierderi problema se pune cu mai multă acuitate, dat fiind situația anormală în care lucrează.

Se impun eforturi mari și în domeniul organizării producției și a muncii. În numeroase întreprinderi, procesul de producție nu este organizat în mod rațional, în concordanță cu fluxul tehnologic cerut de însuși caracterul producției, se fac transporturi interne inutile, nu este asigurată o corelare între capacitățile de producție ale diferitelor secții și utilaje, ceea ce duce la locuri înguste și la reducerea capacității de producție pe întreaga secție, iar în unele cazuri chiar pe întreaga întreprindere. În același timp, consumul de forță de muncă este ridicat în comparație cu cel al altor țări, numărul lucrătorilor neproductivi este prea mare în raport cu necesitățile efective. Toate acestea se reflectă în nivelul încă necorespunzător al productivității muncii. În țara noastră nivelul productivității muncii este de 2—3 ori mai mic decît în Italia, Franța și R. F. Germană.

Organizarea științifică a producției necesită îmbunătățirea metodelor de conducere a producției prin folosirea pe scară

(Continuare în pag. 4)

Investiții din fondurile statului

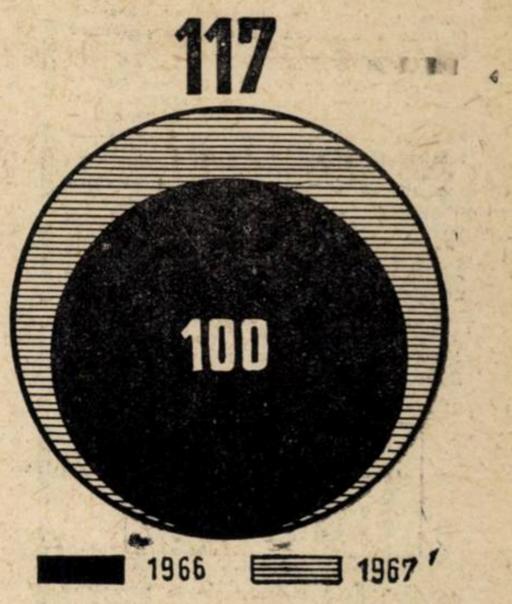

Producția agricolă

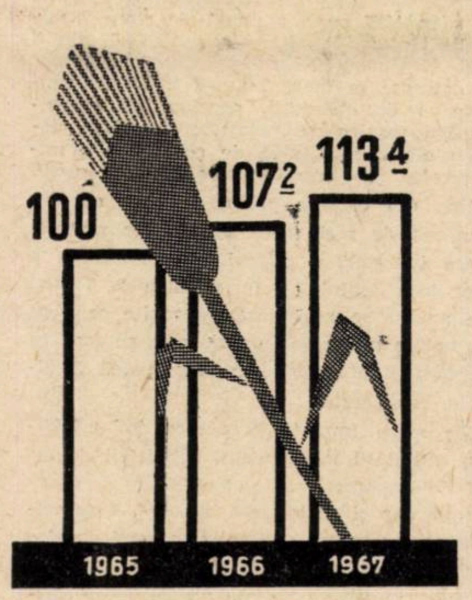

Producția globală industrială

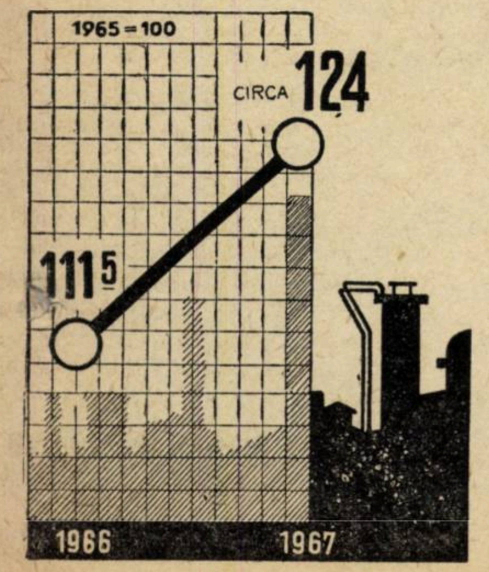

AL DOILEA AN AL CINCINALULUI

(Urmare din pag. 3)

largă a mijloacelor moderne de calcul și automatizare. În legătură cu aceasta, a fost elaborat un program de înzestrare cu calculatoare electronice pentru anul 1967 și se află în curs de elaborare un program de perspectivă în acest domeniu.

Rezerve însemnate există și în domeniul agriculturii. Măsurile imediate și de perspectivă inițiate de partid în domeniul creșterii producției agricole vegetale și animale, pe baza folosirii mai complete și cît mai raționale a terenurilor agricole, îmbunătățirea activității în producția zootehnică prin îmbunătățirea raselor de animale, creșterea greutății lor, sporirea numărului, reducerea mortalității, precum și acțiunea de înlăturare a pierderilor cu care mai lucrează un număr însemnat de gospodării agricole de stat, asigură condițiile necesare pentru creșterea aportului agriculturii la crearea venitului național. Dezvoltarea tuturor ramurilor în producția agricolă poate aduce de asemenea, o contribuție însemnată în mărirea soldului activ al balanței de plăți externe, știut fiind că produsele agricole au desfacere asigurată pe piața externă.

IN anul 1967, volumul total al investițiilor din fondurile statului va însuma pe ansamblul economiei naționale 52 miliarde lei, cu aproape 17% mai mare decît cel realizat în anul 1966 și aproximativ egal cu cel realizat in cursul primului cincinal. Creșterea absolută a volumului de investiții în 1967 față de 1966 este de aproape 8 miliarde lei, cea mai mare creștere anuală din cincinalul actual. Acest volum de investiții asigură realizarea programului de sporire a capacităților în industrie, dezvoltarea și modernizarea bazei tehnice-materiale a agriculturii și a celorlalte ramuri productive, programul construcțiilor de locuințe, acțiunile în domeniul social-cultural.

În domeniul investițiilor continuă să dăinuie însă unele neajunsuri. Datorită faptului că la unele obiective nu au fost respectate termenele de dare în funcțiune, intrăm în 1967 cu o restanță de circa 2 miliarde lei din planul de investiții al anului 1966. Neajunsurile în domeniul investițiilor se datoresc în mare măsură lipsei de proiecte și documentații, neasigurării aprovizionării ritmice cu materiale și utilaje, deficiențelor în activitatea de conducere a ministerelor și organizațiilor de construcții.

Una din cauzele principale care au determinat de mai mulți ani în șir nerealizarea integrală a planului de investiții o constituie faptul că în primele 2—3 luni ale anului se realizează pe multe șantiere un volum redus de lucrări, ceea ce face ca rămînerile în urmă să nu mai poată fi ulterior recuperate.

De mare importanță pentru îmbunătățirea activității în domeniul activității de investiții-construcții este simplificarea documentațiilor și urgentarea avizării. Prin eliminarea în cadrul proiectării a fazei de elaborare a proiectului de ansamblu, care s-a dovedit inutil, se va reduce în mare măsură munca proiectanților, mărindu-se totodată capacitatea de proiectare.

Asigurarea cu prioritate a proiectelor necesare unităților productive, precum și a materialelor de construcții necesare acestora vor crea condiții mai bune pentru respectarea termenelor de intrare în funcțiune a capacităților de producție. Dat fiind importanța scurtării maxime a termenelor planificate de intrare în funcțiune, organizațiile de proiectare au datoria de a se preocupa temeinic de această problemă, ținînd seama că în tot intervalul de timp între începerea lucrării și intrarea în funcțiune, fondurile alocate sînt în mod practic imobilizate, termenul de recuperare a investițiilor începe abia după intrarea în funcțiune, mai exact abia după atingerea parametrilor proiectați.

SPORIREA proporțiilor activității economice, diversificarea producției, creșterea calității produselor, creșterea eficienței economice vor permite ridicarea în continuare a nivelului de trai al poporului, înfăptuirea măsurilor privind majorarea pensiilor, ca și a ansamblului de măsuri elaborate de partid și guvern cu privire la creșterea natalității și întărirea familiei.

Votarea de către Marea Adunare Națională a hotărîrii cu privire la majorarea pensiilor, îmbunătățirea legislației pensiilor și instituirea pensiei suplimentare din contribuția salariaților dă putere de lege unei mari opere sociale, izvorîte din umanismul și democratismul orînduirii noastre socialiste, iar conținutul ei depășește cadrul unor simple îmbunătățiri în acest domeniu. Adoptarea legii pensiilor se înscrie pe linia politicii consecvente a partidului de ridicare continuă a bunăstării celor ce muncesc, a grijii deosebite de a asigura o bătrînețe liniștită și demnă pentru toți cei ce și-au adus aportul la construirea societății noastre socialiste, la înflorirea patriei.

Noua lege constituie, fără îndoială, un puternic stimulent pentru toți cei ce muncesc în îndeplinirea sarcinilor planului de dezvoltare a economiei, în sporirea continuă a eficienței muncii lor în toate domeniile de activitate.

Planul pe anul 1967 prevede creșterea veniturilor reale ce revin pe un locuitor cu 7% față de realizările din anul 1966, îndeosebi ca urmare a creșterii fondului de salarii și a veniturilor provenite din producția agricolă. O mare importanță pentru îmbunătățirea nivelului de trai o vor avea aplicarea măsurilor de majorare a pensiilor în medie cu 27%, precum și introducerea sistemului de pensionare a țărănimii cooperatiste din fondurile constituite prin contribuția cooperativelor agricole și a membrilor acestora. Populația va putea cumpăra în anul viitor prin comerțul socialist mărfuri în sumă de 81 miliarde de lei, adică cu 9% mai mult decît în anul 1966. În cursul anului viitor se vor construi și da în folosință, numai din fondurile statului, peste 60 000 apartamente. Însemnate fonduri au fost prevăzute pentru extinderea în continuare a acțiunilor social-culturale.

Îndeplinirea obiectivelor planului pe anul 1967 — pentru care sînt asigurate toate condițiile — va însemna un nou pas în realizarea sarcinilor trasate de cel de-al IX-lea Congres al P.C.R.

CURIER

În ultimele zile ale anului...

...s-au finalizat importante lucrări. O listă a acestora ar cuprinde, printre altele :

- noi linii de înaltă tensiune conectate la sistemul energetic național. Trei trasee : Pojorita — Iacobeni, Dorohoi — Rădăuți — Prut și Medgidia — Palas totalizează peste 150 de km ;
- marea uzină de sîrmă și produse de sîrmă din Buzău. Primele cantități anticipează o producție anuală de 30 de mii de tone. Tot aici, ca o punte de legătură cu viitorul, s-a trecut la construcția unui nou obiectiv : fabrica de electrozi de sudură ;
- deschiderea a numeroase fronturi de lucru în industria minieră : 7 noi abataje la Teliuc, de unde se vor extrage pe an 100 mii tone de minereu de fier ; două noi abataje la Sărmășag — Crișana (capacitate zilnică 500 tone) și alte două la Lupeni (250 tone de cărbune pe zi) ;
- încheierea construcției barajului de la Baciu, al doilea ca mărime după cel de la Vidraru, pe Argeș ;
- noua stație de întreținere auto de lîngă Brașov. Capacitatea : 250 autovehicule.

Creații științifice

- La Institutul de Fizică Atomică a fost conceput și realizat un dispozitiv laser cu gaz, destinat satisfacerii unor cerințe ale transporturilor și locației. Lungimea de undă 1,15 și 0,62 microni.
- Cercetătorii științifici au încheiat acțiunea de cercetare agro-chimică a întregii zone de soluri acide din regiunea Crișana. În acest mod se fundamentează modalitățile de administrare a amendamentelor și îngrășămintelor chimice.
- Stațiunea experimentală hortiviticolă Blaj, cunoscută pentru realizările sale în domeniul mecanizării unor lucrări, a înscris recent un nou succes : crearea agregatului pentru executarea mecanică a lucrărilor pe vii amplasate în terenuri în pantă cu înclinații pînă la 25 de grade.

Edilitare

- În orașele regiunii Hunedoara a fost dat în folosință cel de-al 3.000-lea apartament construit în acest an.
- A fost dată în exploatare o nouă sursă de apă potabilă la Calafat. Debit pe minut : 25 mc.

Anticipații pentru 1967

- În urma efectuării unor studii comune, Consiliul Superior al Agriculturii și Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, au stabilit lista mijloacelor tehnice destinate agriculturii care vor fi introduse în fabricație în anul viitor. Această listă cuprinde 23 de tipuri noi de tractoare și mașini agricole pentru efectuarea unei game variate de lucrări în condiții diverse de climă și sol.
- Alte tipuri de produse cu înalte caracteristici a căror documentație tehnică este elaborată : cargoul de 7.500 tone, cu destinație universală, care va fi construit pe șantierul din Galați și două noi tipuri de concasoare cu o deschidere de 250 și respectiv 400 de milimetri la uzina „Progresul" din Brăila.
- Proiectanții Direcției regionale de arhitectură, construcții și sistematizare din Argeș au elaborat documentația pentru 4.000 de apartamente care vor fi construite în anul viitor în localitățile regiunii.
- A fost întocmită prognoza pescuitului marin pe Marea Neagră. Se evaluează în sezonul de pescuit o „recoltă" de cel puțin 7.000 tone de pește marin.
- Industria locală a orașului București va asimila în 1967 peste 120 de noi produse de uz casnic.

1967

(Urmare din pag. 1)

verse domenii, a rămînerilor în urmă care se cer lichidate, un sentiment care implică hotărîrea de a munci mai bine, mai spornic.

De acest spirit este străbătută analiza amplă și de mare profunzime pe care secretarul general al C.C. al P.C.R. — tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut-o la recenta plenară a Comitetului Central asupra problemelor care se pun în fața economiei noastre în actualul stadiu al dezvoltării ei. În această analiză fiecare domeniu de activitate găsește indicații călăuzitoare cu valoarea unui întreg program de acțiune pentru a munci mai bine, cu rezultate mai mari, superioare din punct de vedere calitativ.

Începem un an nou. În pragul lui ni-l imaginăm și mai bun decît credeam că va fi cu prilejul elaborării cincinalului. Ca urmare a succesului îndeplinirii planului pe 1966, a cunoașterii mai bune a rezervelor interne, a eforturilor făcute pentru punerea lor în valoare, sarcinile cuprinse în planul aprobat de Marea Adunare Națională sînt mai mari decît cele prevăzute în cincinal. Sînt sarcini care cer o muncă încordată, dar ele corespund pe deplin posibilităților economiei noastre, experienței și priceperii acumulate de valoroasele noastre cadre de muncitori, ingineri și tehnicieni, de lucrători ai ogoarelor.

Cu prilejul sărbătorescului bilanț din acest an, oamenii muncii de la orașe și sate se gîndesc de pe acum la bilanțul pe care îl vor face în decembrie viitor, hotărîți să-i asigure roadele bogate în... pind încă din primele săptămîni și zile ale noului an.

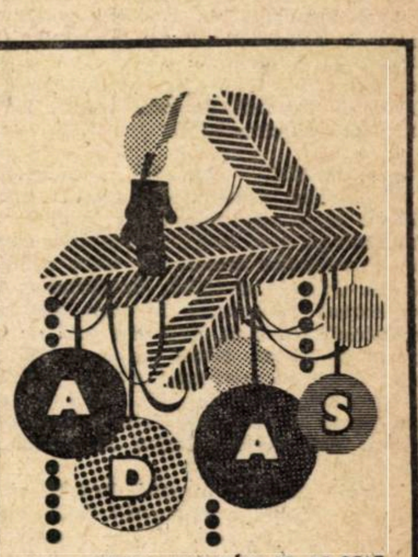

ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT
UREAZĂ TUTUROR ASIGURAȚILOR
„La mulți ani!"

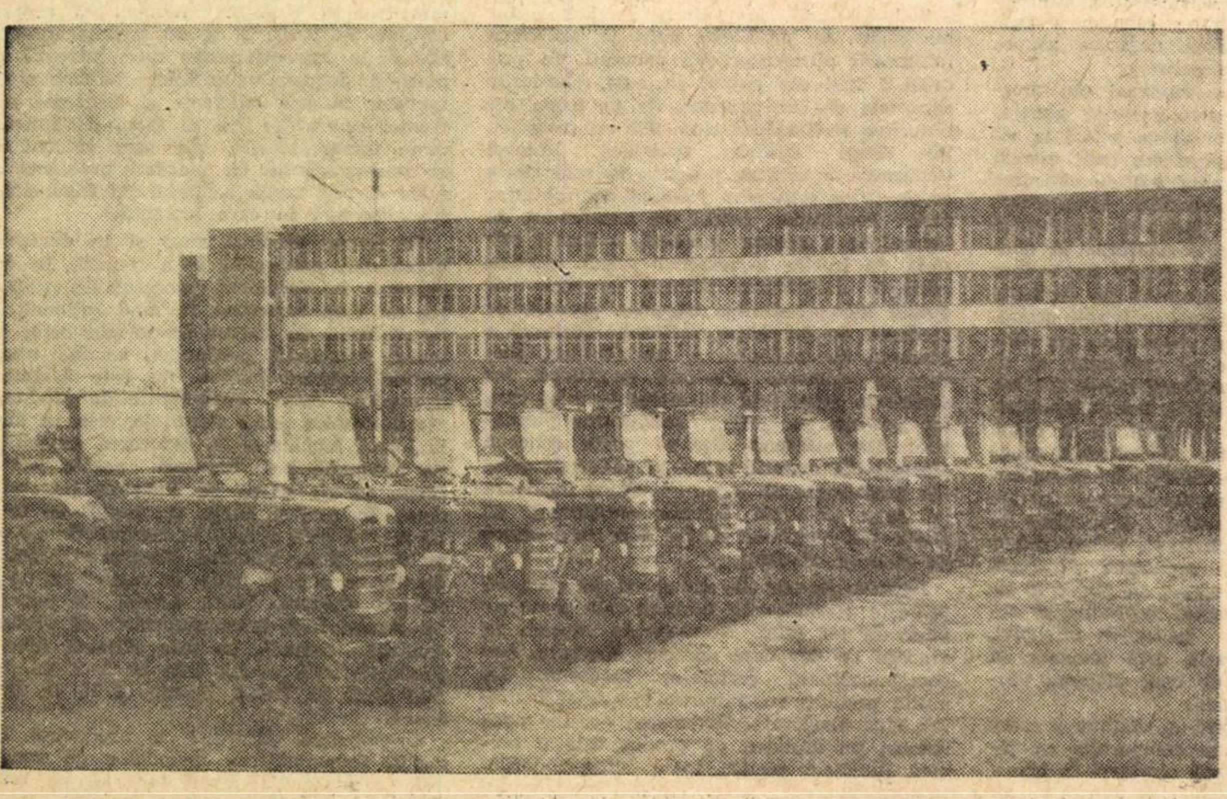

Pe platoul uzinei „Tractorul" – Brașov : **Tractoare U-651 așteaptă să fie expediate beneficiarilor**

Uzina „Electroputere"-Craiova : **Un nou lot de locomotive Diesel electrice**

DRUM LARG PROGRESULUI TEHNIC

ing. Mihai MARINESCU
ministrul industriei construcţiilor de maşini

UN cuvint care se rosteşte astăzi tot mai des, o noţiune despre care se vorbeşte tot mai mult, care înseamnă paşi înainte, de la util la şi mai util, de la bun la mai bun. Mă refer la noţiunea de PROGRES: ştiinţific, tehnic, social. Trei faţete ale aceleiaşi tendinţe de perfecţionare ce caracterizează pe om: perfecţionare a mediului înconjurător şi a lui însuşi. Aspecte care se întrepătrund şi se condiţionează reciproc.

• Ştiinţa preia comanda producţiei

ACTUALUL ritm revoluţionar al progresului determină denumirea de revoluţie ştiinţifică-tehnică; ştiinţa preia comanda producţiei şi conducerea societăţii se face tot mai ştiinţific. Această revoluţie se află în plină desfăşurare. Faptele o dovedesc sub ochii noştri: statisticile din ultimele două veacuri arată că numărul lucrărilor ştiinţifice creşte exponenţial şi oamenii de ştiinţă remarcabili din lumea întreagă au ajuns la concluzia unei dezvoltări continue a ştiinţei.

În spiritul unei orientări ştiinţific documentate, dezvoltarea în continuare a economiei naţionale este prevăzută să se desfăşoare la înalt nivel tehnic, în concordanţă cu liniile spre care se îndreaptă progresul ştiinţifico-tehnic contemporan.

„**Am ajuns astăzi la un asemenea stadiu de dezvoltare** — a subliniat tovarăşul Nicolae Ceauşescu în cuvintarea rostită la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966 — **încit mersul nostru înainte este condiţionat de ridicarea calitativă a întregii activităţi economice. În industrie am obţinut an de an un ritm înalt de creştere a volumului producţiei. Trebuie să trecem acum — paralel cu dezvoltarea în continuare din punct de vedere cantitativ a producţiei — la o etapă nouă, calitativ superioară, a întregii activităţi industriale. Să punem mai mult accent pe diversificarea producţiei, pe ridicarea nivelului tehnic al industriei, îndeosebi a industriei constructoare de maşini. O altă cerinţă esenţială este creşterea eficienţei economice în toate ramurile industriale şi în toate întreprinderile".**

Măsurile luate de partid şi de guvern în acest an, prevederile planului pe 1967 dezbătut de recenta plenară a C.C. al P.C.R. şi adoptat de sesiunea Marii Adunări Naţionale, sînt menite să asigure traducerea în viaţă în condiţii optime a Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la promovarea largă a progresului tehnic în economia noastră. Cuceririle ştiinţei permit creşterea gradului de complexitate a prelucrării materiilor prime, ceea ce reclamă punerea în funcţiune a numeroase întreprinderi noi, utilate la un ridicat nivel tehnic; va spori procentul de recuperare a ţiţeiului din zăcăminte, precum şi gradul său de prelucrare; procedee avansate de pregătire şi exploatare în construcţia şi dezvoltarea minelor şi carierelor vor face să crească extracţia de cărbuni. Producţia de energie electrică, urmează să crească în 1967 cu 600 milioane kWh peste nivelul prevăzut în cincinal şi cu 3,8 milioane kWh peste nivelul anului 1966.

Va continua să crească producţia de oţel, un ritm mai mare urmînd să înregistreze producţia de oţeluri speciale; chimizarea variată a gazului metan şi a produselor petroliere va asigura o valorificare tot mai ridicată a acestor resurse.

Ceea ce condiţionează buna dezvoltare a celorlalte ramuri este construcţia de maşini. S-a spus deseori că ea clădeşte temelie progresului tehnic al societăţii. Şi aşa şi este. Perfecţionarea sau transformarea fundamentală a procedeelor tehnologice cu efectele sale multiple, mecanizarea şi automatizarea producţiei, dezvoltarea electronicii în domeniul aparatajului de detectare şi control — corolar al calităţii superioare a produselor —, şi în sfîrşit, mecanizarea unora dintre activităţile intelectuale, nu pot exista fără **contribuţia construcţiilor de maşini.**

• Construcţia de maşini, promotor al progresului

PÎNĂ în 1970 este prevăzut ca producţia globală a industriei constructoare de maşini să crească de circa două ori faţă de nivelul atins în 1965, dezvoltîndu-se totodată baza tehnică a serviciilor de concepţie şi de pregătire a producţiei; va spori rolul cercetărilor ştiinţifice în domeniul asimilării şi creării de noi tipuri de maşini, subansamble şi dispozitive, pentru dezvoltarea unor idei şi concretizări originale, contribuţie la progresul general al tehnicii mondiale.

De concepţia tehnică a acestor mijloace de producţie, de performanţele lor, de nivelul calitativ de realizare, depind efectele economice în ramurile beneficiare. De aceea, răspunderea constructorilor de maşini este deosebit de mare şi orice rămînere în urmă în acest sector sau deficienţe calitative iau proporţii nepermise pentru o economie echilibrată.

Pentru anul viitor se prevede ca producţia industriei constructoare de maşini să crească cu 11,7% faţă de 1966, trebuind ca prin structura şi proporţiile ei această ramură să contribuie la acoperirea în condiţii mai bune a nevoilor legate de ridicarea nivelului tehnic al producţiei şi de export.

Desigur, **această înzestrare trebuie să fie făcută la cel mai înalt nivel tehnic pe plan mondial, asigurînd o eficienţă maximă producţiei realizate. Fiind factorul de sporire a potenţialului productiv al întreprinderilor din diversele ramuri, construcţia de maşini devine promotorul tehnicii noi şi a progresului în întreaga economie, forţă principală a dinamismului industrial.**

Dotarea muncii cu tehnică superioară, dezvoltarea multilaterală a producţiei de maşini şi utilaje, ca urmare a introducerii progresului tehnic, constituie la rîndul lor principalele premise care permit utilizarea eficientă a resurselor materiale şi umane. Rezultanta este creşterea productivităţii muncii, reducerea cheltuielilor materiale de producţie, îmbunătăţirea continuă a calităţii produselor din economie. Prima sarcină de răspundere ce rezultă de aici, dat fiind reflectarea activităţii industriei constructoare de maşini în activitatea celorlalte, este sporirea necontenită a propriei eficienţe şi, pentru aceasta, ramura dispune de numeroase posibilităţi.

Ţara noastră a făcut paşi uriaşi faţă de nivelul la care se afla în urmă cu cîteva decenii. În ultimul an, au intrat în funcţiune obiective noi şi importante, altele au fost extinse şi modernizate. O bună parte din utilajele şi instalaţiile cu care acestea au fost dotate sînt realizări ale industriei noastre constructoare de maşini.

Multe utilaje, de ridicat nivel tehnic, sînt rod al ingeniozităţii constructorilor de maşini din ţara noastră. Citez în acest sens maşina de brichetat aşchii metalice, care conduce la obţinerea unor importante economii; maşina pentru călirea superficială a roţilor dinţate, prin aplicarea curenţilor de medie frecvenţă; dispozitiv electromagnetic pentru sudarea automată sub strat de flux a tablelor. Se mai pot menţiona şi alte utilaje şi tehnologii originale, invenţii ale constructorilor de maşini, cum sînt maşina de împrăştiat, prin centrifugare, îngrăşăminte minerale, echipamentul de automatizare pentru electrofiltre, defectoscopul electronic etc.

În cursul acestui an, au fost introduse în fabricaţie şi livrate transformatoarele Centralei hidroelectrice de pe Argeş; de asemenea, grupuri convertizoare pentru tratamente termice cu frecvenţe ridicate, ai căror indicatori tehnico-economici realizaţi permit produsului comparabilitate cu cele similare fabricate de firme cu tradiţie şi renume mondial în acest domeniu. A fost asimilată recent, la Uzina de maşini electrice-Bucureşti, seria de motoare asincrone în execuţie antiexplozivă destinată acţionărilor electrice în medii cu pericol de explozii, de exemplu în industria petrolului, a chimiei etc.

Sînt fără îndoială succese valoroase. Dar dacă ţinem seama de gradul de valorificare a metalului, trebuie să spunem că, în unele sectoare ale construcţiilor de maşini, ne situăm cu mult în urma unor ţări dezvoltate. Producem încă, în bună măsură, partea brută a utilajelor, partea de mecanică fină, de instalaţii electrice, de maşini-unelte, de automatizare, fiind în bună măsură procurate din import. Această situaţie se reflectă de altfel şi în preţurile pe care le obţinem la maşinile-unelte pe tonă, în raport cu alte ţări. Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la recenta plenară a C.C. al P.C.R. gradul scăzut de dezvoltare şi diversificare a construcţiei noastre de maşini este consecinţa neglijării îndelungate a unor sectoare importante ale ştiinţei şi tehnicii moderne.

Înlăturarea acestei stări de fapt impune măsuri deosebite, atît la nivelul ministerului, cît şi în cadrul fiecărei întreprinderi.

Analiza făcută de plenara C.C. al P.C.R. constituie pentru noi un imbold la studierea atentă a tuturor aspectelor muncii noastre, pentru a descoperi orice cauze de rămînere în urmă şi de prejudiciere a unui înalt nivel calitativ al produselor. Începînd cu 1967, vor avea loc analize aprofundate, în urma cărora se va amplifica ritmul de modernizare a unor produse din fabricaţia curentă depăşite din punct de vedere tehnic, de îmbunătăţire a tehnologiilor, de introducere centralizată a debitării materialelor prin croiri complexe şi altele.

• Rentabilitatea — condiţie principală

ÎN stadiul actual, devine din ce în ce mai important **nu numai să producem, ci cum producem? Cît de rentabil pentru întreprinderea respectivă şi pentru întreaga economie?**

Complexul de factori care determină ceea ce numim progres — pentru construcţia de maşini — constă în primul rînd în obţinerea unor performanţe tot mai ridicate, atît la caracteristicile de lucru ale utilajelor, cît şi la reducerea greutăţii lor, a gabaritelor, a consumului de metal. De asemenea, trebuie să se ţină seama şi de celelalte elemente în continuă evoluţie: perfecţionarea tehnologiei de fabricaţie, elaborarea şi folosirea unor materiale noi cu proprietăţi mereu mai bune, îmbunătăţirea aparaturii de măsură şi control, extinderea metodelor moderne de organizare a producţiei şi a muncii. Un loc aparte printre factorii ce caracterizează progresul tehnic se cuvine mecanizării şi automatizării care duc la îmbunătăţirea calităţii şi reducerea preţului de cost.

Aceste linii principale după care se orientează progresul tehnic al ramurii, pe plan mondial, trebuie sesizate şi studiate din timp. Pentru a scurta perioada de asimilare a unei instalaţii, produs sau aparataj, trebuie să fii pregătit dinainte pentru a şti asupra căror tipuri să se oprească alegerea. Aceasta implică însă cunoaşterea prin studii atente nu numai a stadiului actual al progresului, ci şi a tendinţelor de viitor, într-un domeniu sau altul. Din studierea extinsă pe orizontală a prezentului, conjugată cu aprofundarea pe verticală a evoluţiei, se pot determina direcţiile principale ale progresului. De exemplu, creşterea pe care o manifestă în acest moment numărul maşinilor-unelte de prelucrat prin deformare, faţă de cele de prelucrat prin aşchiere, sau al celor de finisare faţă de cele de degroşare.

Această cunoaştere se obţine însă numai printr-o informare continuă, permanent în actualitate, ceea ce implică o bună organizare a unei documentări complete şi operative, atît în minister, cît şi în institute şi uzine.

Rezolvarea determinanţilor de progres enunţaţi începe încă de la proiectare: o justă orientare a proiectării, perfecţionarea metodelor proprii de organizare şi de lucru, utilizarea metodelor de drum critic, tipizarea organelor şi subansamblelor şi chiar a tehnologiilor, îmbunătăţirea sistemelor de calcule, utilizarea calculatoarelor electronice pentru optimizarea soluţiilor, încercările pe prototipuri. Proiectanţii vor trebui să ţină pasul cu toate cuceririle ştiinţifice, să îndeplinească cerinţele ergonomiei şi ale esteticii industriale — şi în primul rînd, ale rentabilităţii.

Faţă de potenţialul ridicat material şi intelectual de care dispunem, construcţia de maşini nu a dat încă tot. Acest potenţial nu a fost mobilizat şi angrenat în suficientă măsură pentru a se ajunge la cea mai înaltă productivitate a muncii, pentru ca toate produsele să aibă cele mai bune soluţii, la cel mai înalt nivel calitativ, cu maximum de rentabilitate.

Pe lîngă produsele de înalt nivel tehnic, cum sînt locomotivele Diesel electrice, tractoarele, maşinile electrice şi altele care dovedesc posibilităţile industriei noastre constructoare de maşini, — au existat însă şi situaţii în care unele produse au manifestat rămîneri în urmă faţă de ansamblul general al ramurii. Deseori deficienţele s-au datorat activităţii de concepţie; alteori, unor beneficiari nehotărîţi sau neinformaţi. De exemplu, în construcţia cardei triple pentru filaturi, de tipul solicitat de beneficiar, erau prevăzute o serie de soluţii constructive depăşite de progresul tehnic în acest domeniu, cum ar fi: viteza aproape jumătate faţă de cele realizate de tipurile perfecţionate, lipsa unor sincronizări necesare, acţionări defectuoase. Asimilarea acestui produs a fost sistată. În acelaşi sens, un tip de moară cu ciocane pentru făină, asimilată în 1966, trebuie înlocuită în 1967 cu un tip superior, care dă o calitate mai bună de făină, cu un consum de energie mai mic, beneficiind totodată de universalitate în utilizare.

O bună desfăşurare a activităţii de cercetare ştiinţifică şi de proiectare fiind o garanţie a introducerii judicioase a progresului tehnic, au fost organizate, sub îndrumarea şi controlul ministerului, cinci noi institute şi două centre pentru cercetări şi proiectări în domenii specifice ramurii: Institutul de cercetări electronice, de cercetări şi proiectări pentru automobile şi tractoare, pentru maşini-unelte şi agregate, pentru maşini de ridicat şi transportat, de cercetări şi proiectări navale, Centrul de cercetări şi proiectări pentru cazane şi altul pentru utilaj chimic.

Tehnicitatea ridicată care trebuie să caracterizeze utilajele şi maşinile noastre, este necesar să fie însoţită de cheltuieli de producţie cît mai reduse, care să asigure rentabilitatea fabricării lor şi competitivitate pe piaţa mondială. Colectivele de specialişti, inginerii de concepţie, cît şi cei de organizare şi conducere a producţiei au obligaţia să studieze consecvent toate posibilităţile de reducere a consumurilor specifice, de înlăturare a risipei de materiale, de economisire a metalului. **Se impune revizuirea atentă a problemei rebuturilor, ţinînd seama că, o dată cu optimizarea elementelor care concură la obţinerea unui produs: concepţie, materie primă, utilaje, organizare ştiinţifică a producţiei — nu mai este loc pentru rebut.**

De altă parte, nu este suficient numai să stabilim cît de rentabilă este introducerea unui nou utilaj, proces tehnologic sau materie primă; în formula eficienţei producţiei mai intervine un element deosebit de important: **cînd se face asimilarea şi introducerea în fabricaţie? În cît timp?**

Chiar şi cele mai valoroase licenţe străine vor fi atinse de necruţătoarea îmbătrînire, uneori numai în cîţiva ani. Astfel că perioada de introducere în fabricaţie la deplina capacitate şi valorificare a investiţiei respective este necesar să aibă loc în cel mai scurt timp; iar, pe de altă parte, furniturile străine trebuie să reprezinte numai un sîmbure, un nucleu pentru viitoare concepţii proprii şi perfecţionări. Deci, asimilările trebuie să constituie punctul de plecare a noi îmbunătăţiri, atît a creaţiei proprii, cît şi a celei importate.

Au fost produse a căror studiere şi introducere în fabricaţie a depăşit timpul util în care economia noastră trebuia să beneficieze de ele, ceea ce a atras o scădere considerabilă a eficienţei lor; putem cita strungurile revolver cu ax vertical, cu diametrul de 25 şi 40 mm la Uzina „Strungul"-Arad, maşinile de filat bumbac la Uzina „Unirea"-Cluj, autostropitoarele cu plug şi perie, noile echipamente de frînă

(Continuare în pag. 18)

ANUL NAŞTERII: 1966

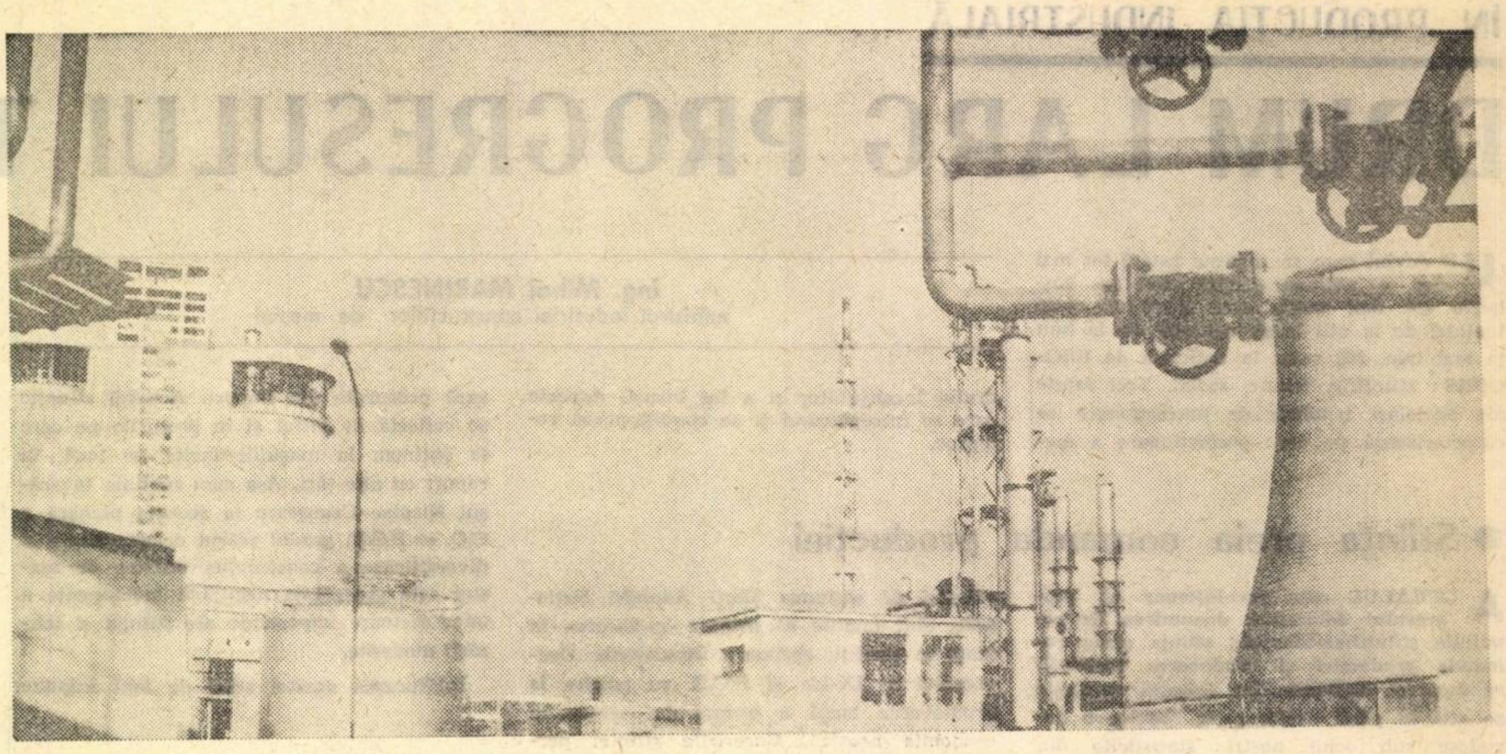

Combinatul de îngrăşăminte azotoase din Tg. Mureş

• Obiective industriale

• Hidrocentrala „Gh. Gheorghiu-Dej" Argeş	220 MW
• Uzina metalurgică Bucureşti	60 000 t/an oţel
	13 000 t/an piese forjate
• Combinatul de îngrăşăminte azotoase Tg. Mureş	45 000 t/an amoniac
	150 000 t/an azotat amoniu
	40 000 t/an ape amoniacale
• Fabrica de bere Bacău	400 000 hl/an
• Uzina de cupru Baia Mare	200 000 t/an acid sulfuric
• Combinatul de celuloză şi hîrtie Dej	60 000 t/an celuloză
	35 000 t/an hîrtie
• Centrala electrică de termoficare Iaşi	50 MW
• Fabrica de pîine Botoşani	32,5 t/24 h
• Fabrica de produse silicoaluminoase Alba Iulia	60 000 t/an
• Hidrocentrala Costişa	44 MW
• Moara Cluj	220 t/24 h grîu
• Fabrica de celuloză şi hîrtie din stuf Brăila (etapa a II-a)	50 000 t/an celuloză
	40 000 t/an hîrtie
	24 t/an clor
• Centrala electrică de termoficare Bucureşti-Sud	50 MW

★

În afara obiectivelor de mai sus, tot în acest an au mai fost puse în funcţiune o serie de noi capacităţi de producţie. Unele, prin construirea de unităţi în cadrul celor existente. Astfel la: Combinatul siderurgic Hunedoara – **Furnalul de 1 000 mc**; Rafinăria din oraşul Gh. Gheorghiu-Dej – **Instalaţia de solventare a motorinei cu furfurol**; Combinatul petrochimic-Ploieşti – **Instalaţia de anhidridă ftalică** şi **Fabrica de oxid de etilenă şi glicoli.** Altele, sînt urmare a unor lucrări de dezvoltare la Uzina de zinc Copşa Mică, Fabrica de cabluri şi materiale electroizolante, Fabrica integrată de lînă-Constanţa, „Ţesătura"-Iaşi, Uzinele textile-Botoşani, Fabrica de conserve „Valea Roşie", Centrala termoelectricč Luduş ş.a.

• Produse noi

Pe certificatul de naştere al multor produse noi ale industriei româneşti, 1966 este notat ca an al realizării lor. În fotografia noastră unul dintre acestea, **locomotiva de 1 250 C.P. Diesel hidraulică** (produs al Uzinelor „23 August"). Mai pot fi amintite însă multe altele: **strungul carusel de 3 200 mm** (produs la F.M.U.A.-Bucureşti) şi **turboagregatul de 12 MW** (produs în Uzina constructoare de maşini-Reşiţa), **centrale automate de beton – 30 000 şi 60 000 mc/an** (produse la „Progresul"-Brăila) etc.

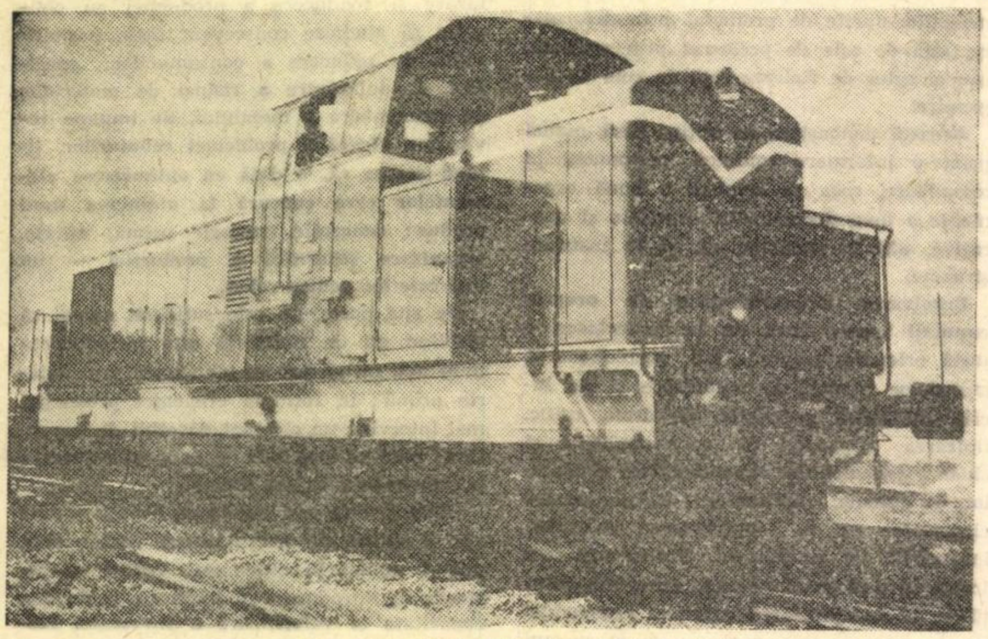

Locomotiva de 1250 CP Diesel hidraulică

• Construcţii de locuinţe

• Construcţii de locuinţe din fondurile statului:
- apartamente peste 50 000
- suprafaţă locuibilă peste 1,5 milioane mp
- investiţii totale 3,4 miliarde

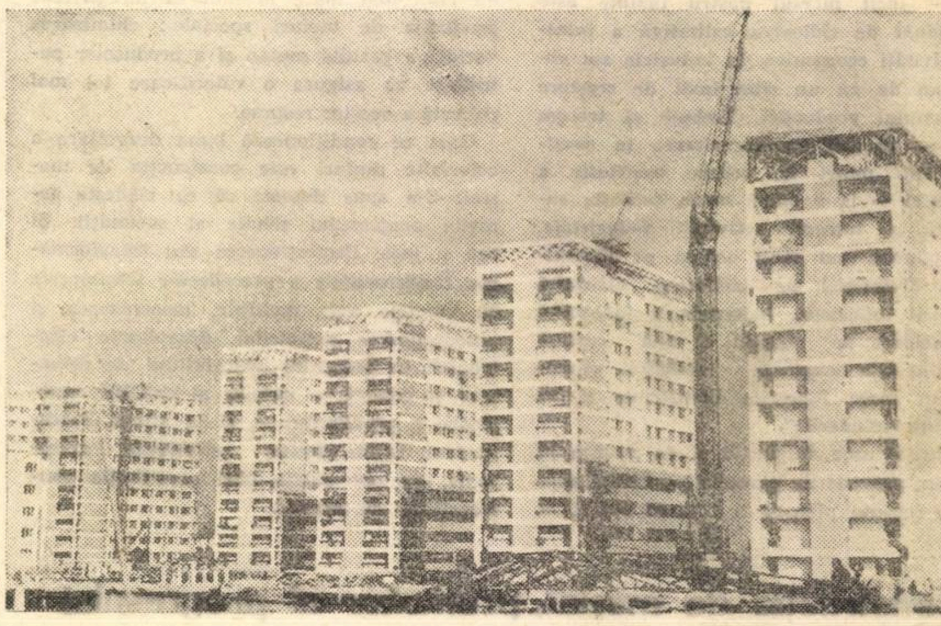

Noi blocuri de locuinţe (str. Ion Şulea din Bucureşti)

• Construcţii agricole

• Complexul industrial specializat în producţia de lapte la G.A.S. „30 Decembrie"-Bucureşti	1 120 vaci
• Complex pentru creşterea şi îngrăşarea industrială a porcilor – G.A.S. Căzăneşti	68 000 capete porci graşi/an
• Staţia de uscat şi condiţionat seminţe de porumb-Tecuci	4 600 tone/an
• Complexul pentru creşterea şi îngrăşarea industrială a porcilor – G.A.S. Brăila	64 000 capete porci graşi/an
• 16 staţiuni de maşini şi tractoare	

Complexul pentru creşterea şi îngrăşarea industrială a porcilor de la G.A.S. Căzăneşti

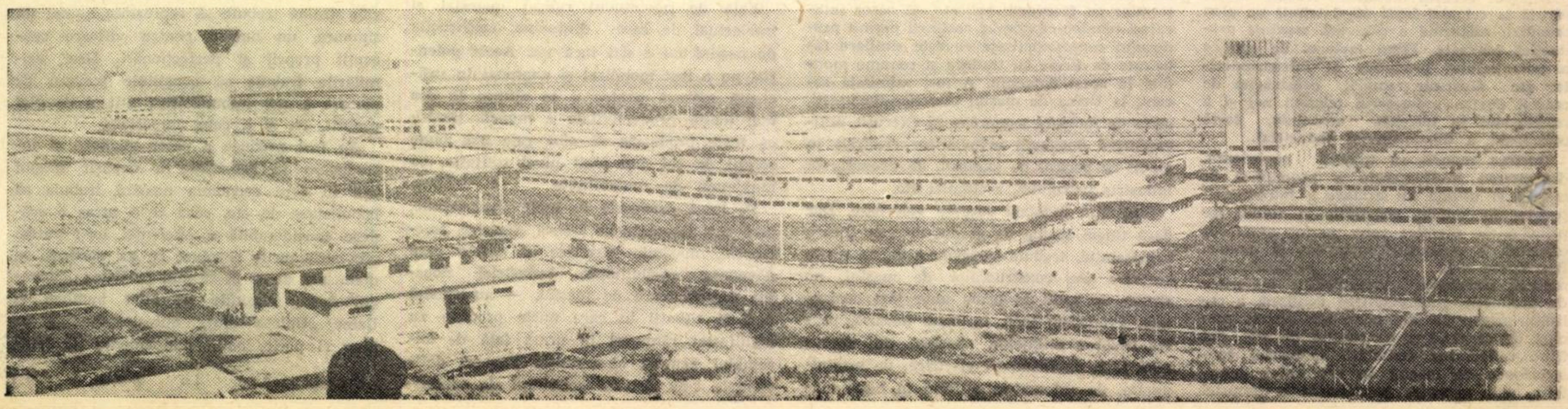

AGRICULTURA

aport sporit la dezvoltarea economiei naţionale

prof. N. GIOSAN
preşedintele Consiliului Superior al Agriculturii

PROGRESUL agriculturii, ramură de importanţă vitală a sferei producţiei bunurilor materiale care ocupă un loc principal în economia noastră naţională, constituie una din preocupările centrale ale partidului în procesul desăvîrşirii construcţiei socialismului. Pe fondul de granit al industrializării în ritm susţinut a ţării, se lărgesc tot mai mult condiţiile materiale pentru dezvoltarea agriculturii, corespunzător cerinţelor mereu crescînde ale economiei naţionale.

Roadele acestei politici sînt tot mai evidente. În acest an, într-o măsură mult mai mare decît în anii precedenţi, agricultura a adus o contribuţie importantă la satisfacerea populaţiei cu produse agroalimentare şi a industriei cu materii prime, la sporirea disponibilităţilor pentru export. Valoarea producţiei globale agricole este în acest an cu 4,6 miliarde lei, respectiv 7,2%, mai mare decît prevederile planului; ea depăşeşte valoarea producţiei agricole globale din anul trecut cu 11,2%.

Aşa cum sublinia tov. Nicolae Ceauşescu **la Plenara C.C. al P.C.R. din 21—23 dec. — acesta este cel mai înalt ritm întîlnit în agricultura ţării noastre. Producţia de cereale, baza dezvoltării întregii agriculturi, însumează anul acesta circa 13.800.000 tone, (cu 1.700.000 tone mai mare decît prevederile planului şi cu circa 1.200.000 tone faţă de anul trecut), reprezentînd cea mai mare producţie obţinută în istoria României.** La porumb, de exemplu, producţia s-a ridicat la circa 7,9 milioane tone, fiind cu peste 2.000.000 tone mai ridicată decît în 1965 şi cu 1.270.000 tone mai mare decît prevederile planului. Aceste rezultate sînt expresia faptului că gospodăriile de stat au obţinut o producţie medie la hectar, la suprafaţa recoltată, de 3.390 kg, iar cooperativele agricole de 2.480 kg. La floarea-soarelui, producţia a fost depăşită atît de gospodăriile de stat, cît şi de cooperativele agricole, obţinîndu-se cu 70 000 tone mai mult decît obiectivele planificate. De asemenea, la sfecla de zahăr producţia obţinută depăşeşte cu 400.000 tone prevederile planificate şi cu peste 700.000 tone, cantitatea realizată anul trecut; la cartofii de toamnă, producţia recoltată este cu un milion de tone mai mare decît anul trecut. Recolte bune s-au obţinut şi la legume, fasole, in de ulei, precum şi la alte culturi. Aceste realizări importante sînt o dovadă grăitoare a faptului că agricultura noastră poate aduce o contribuţie sporită la creşterea venitului naţional.

● Un suport al producţiilor mari — agrotehnica diferenţiată

NU facem deloc un secret din faptul că anul acesta condiţiile climatice au fost favorabile, mai ales pentru culturile prăşitoare, plantele de nutreţ, iar pentru cerealele de toamnă, fructe şi struguri, mai puţin favorabile. Dar, ar fi însă o greşeală dacă am pune totul pe seama acestor condiţii şi nu am ţine seama de influenţa hotăritoare a bazei tehnice-materiale care, prin grija partidului şi a guvernului, cunoaşte o tot mai largă dezvoltare şi diversificare. În anul 1966, agricultura a primit un număr sporit de tractoare, maşini agricole şi utilaje moderne; cantitatea de îngrăşăminte chimice, însumînd 400.000 de tone substanţă activă, a fost mai mare cu 25% decît în anul precedent. A crescut mult, de asemenea, volumul de investiţii în construcţii agrozootehnice, lucrări de îmbunătăţiri funciare ş.a.

Faţă de condiţiile materiale, care sînt superioare anilor precedenţi, rezultatele obţinute puteau fi însă mult mai bune. Certitudinea acestei concluzii se desprinde din slaba activitate a unor consilii agricole şi a unor specialişti din unităţile de producţie, din care cauză nu peste tot s-a asigurat o bună pregătire a terenului, o cantitate corespunzătoare de sămînţă la hectar, executarea semănatului în termen scurt şi în perioada optimă, întreţinerea culturilor şi recoltarea fără pierderi.

Concluziile ce se desprind din experienţa practică demonstrează eficienţa deosebită pe care o are pentru creşterea producţiei *aplicarea diferenţiată a regulilor agrotehnice.* În unele locuri însă, regulile agrotehnice au fost aplicate şablon, fără a lua în consideraţie faptul că în cultura mare factorii de producţie nu pot fi stăpîniţi, deocamdată, în aceeaşi măsură ca în cîmpurile de cercetare experimentală. La cultura griului, de pildă, condiţiile în care au fost efectuate lucrările din toamna anului trecut impuneau folosirea unei cantităţi mai mari de sămînţă la hectar. Cu toate acestea, în multe gospodării agricole socialiste s-au folosit cantităţi mici la hectar. Or, datorită răsăririi cu întîrziere a plantelor şi înfrăţirii mai slabe, densitatea — factor major pentru obţinerea unor producţii sporite — a fost mai mică. De asemenea, deficienţele manifestate în organizarea muncii şi în funcţionarea combinelor au determinat prelungirea lucrărilor de recoltare, din care cauză, în multe unităţi agricole s-au pierdut 100—200 kg la hectar.

La fel se prezintă lucrurile şi la culturile prăşitoare, unde, deşi rezultatele sînt mulţumitoare, producţia putea fi mai mare, în ansamblu pe ţară, cu 20—30%. Or, şi la aceste culturi nu s-a asigurat peste tot o densitate corespunzătoare potrivit condiţiilor de fertilitate crescîndă a solurilor şi a gradului de mecanizare, iar lucrările de pregătire a solului şi de întreţinere a culturilor s-au executat la un nivel agrotehnic scăzut. Edificator este fapul că, în acest an, caracterizat prin precipitaţii mai bogate care au favorizat dezvoltarea buruienilor, porumbul a fost prăşit de trei ori, cît era normal, numai pe 70% din suprafaţă. În unele gospodării agricole socialiste, pe anumite suprafeţe, s-a executat o singură praşilă, ceea ce a diminuat mult producţia la hectar.

Prin urmare, aşa cum ne arată experienţa practică, *se impune în mod imperios organizarea muncii de aşa manieră încît să se asigure aplicarea consecventă şi diferenţiată a regulilor agrotehnice.* Şi acest lucru este pe deplin posibil. Pentru toamna din acest an, de pildă, ca urmare a măsurilor luate din timp, gospodăriile agricole socialiste au folosit cantităţi sporite de sămînţă la hectar, majoritatea dintre ele însămînţînd 200—250 kg la hectar.

Institutul central de cercetări agricole: aspect din cadrul secţiei de radioizotopi

O dată cu aceasta este nevoie ca industria chimică să asigure cantităţi sporite de îngrăşăminte chimice, astfel încît cerinţele producţiei să fie cît mai bine satisfăcute. În prezent, cooperativele agricole, din lipsa cantităţilor necesare, folosesc îngrăşăminte chimice numai la anumite culturi tehnice, legume, cartofi şi în parte la grîu. Or, este ştiut că fertilizarea contribuie în mare parte la valorificarea posibilităţilor de producţie ale solurilor noastre, ale soiurilor şi hibrizilor introduşi în cultură.

● Ridicarea zootehniei pe o treaptă superioară

RAMURA *creşterii animalelor,* care ocupă un loc principal în agricultura ţării noastre, cunoaşte o tot mai largă dezvoltare; este de subliniat faptul că, anul acesta, pe ansamblul agriculturii s-au obţinut rezultate pozitive atît în ceea ce priveşte creşterea efectivelor de animale, cît şi în sporirea producţiei. În ansamblu pe ţară, greutatea medie la sacrificare a crescut faţă de anul trecut cu 18 kg la bovinele adulte, şi cu 19 kg la tineretul animal. Aceasta a permis realizarea şi depăşirea planului de carne în condiţiile sacrificării unui număr mai redus de animale. La tineretul bovin s-a realizat un spor total de 13 340 tone viu, echivalent cu o economie de 55 mii animale; la fel la bovinele adulte s-a realizat un spor important, care echivalează cu o economie de 9 540 animale. În ce priveşte producţia de lapte, gospodăriile de stat obţin peste 3 000 litri, iar cooperativele agricole peste 1 600 litri lapte de la fiecare vacă furajată, cu 200 litri mai mult decît în 1965.

Caracteristic şi esenţial în acelaşi timp în creşterea bovinelor este faptul că dacă pînă acum se înregistrau succese îndeosebi în regiunile de cîmpie, unde cooperativizarea s-a încheiat mai devreme, acum avem rezultate bune şi în regiunile cu condiţii favorabile şi cu tradiţie bogată, aşa cum sînt Cluj, Mureş-Autonomă Maghiară, Suceava, Maramureş, Bacău, Banat şi altele. De asemenea, este de remarcat o mai bună orientare în dezvoltarea ramurii creşterii animalelor. În regiunile sudice ca: Bucureşti, Dobrogea, Galaţi, Oltenia, mari producătoare de porumb, există, atît în gospodăriile de stat cît şi în cooperativele agricole tendinţe de extindere, cu prioritate, a creşterii şi îngrăşării porcilor, iar în regiunile din centrul şi nordul ţării, cu suprafeţe mari de păşuni şi fîneţe, a crescut numărul bovinelor şi ovinelor. Acesta este un lucru bun, care va permite folosirea mai raţională şi mai eficientă a condiţiilor naturale şi economice din ţara noastră.

Rezultatele îmbucurătoare, obţinute în domeniul zootehniei, nu pot ascunde însă o serie de lipsuri care mai persistă atît în gospodăriile de stat cît şi în cooperativele agricole. Deşi în ultimii ani s-au obţinut progrese în privinţa reducerii mortalităţii la animale, ea este destul de ridicată, la unele specii fiind cu mult peste limitele înregistrate în ţările avansate. De asemenea, natalitatea la bovine este încă scăzută; va trebui să luăm măsurile ce se cuvin pentru ca în scurt timp să ajungem la 85%, cît este normal. Eforturi susţinute se impun în continuare pentru creşterea greutăţii animalelor la sarcrificare, unde în scurt timp trebuie să ajungem la o medie de 300 kg la tineretul taurin.

În multe cazuri, recolta de furaje cultivate este încă slabă şi de calitate inferioară. Pentru îndreptarea lucrurilor, este necesar să îmbunătăţim aprovizionarea unităţilor cu seminţe de plante furajere valoroase, să se acorde atenţia cuvenită regulilor agrotehnice, recoltatului, depozitării, administrării corecte a furajelor.

Experienţa ţărilor cu zootehnie avansată ne arată că fără furaje combinate nu este posibil să se realizeze o hrănire echilibrată şi economică a animalelor, să se obţină rezultate bune în acest sector important al agriculturii. Pe baza indicaţiilor primite din partea conducerii partidului, un colectiv de specialişti analizează în prezent posibilităţile producerii unor cantităţi sporite de furaje combinate, pentru a satisface în întregime nevoile gospodăriilor de stat şi, într-o măsură cît mai mare, cele ale cooperativelor agricole.

● Eficienţa — cheia de boltă a investiţiilor

CONSILIUL Superior al Agriculturii, pe baza unei colaborări rodnice cu Comitetul de Stat al Planificării, Uniunea Naţională a Cooperativelor Agricole de Producţie şi alte instituţii centrale a elaborat propunerile de îmbunătăţire a planului de stat de dezvoltare a agriculturii pe anul 1967. Ca urmare a unor analize amănunţite, s-a stabilit un volum sporit al producţiei globale agricole depăşindu-se cu 1,7 miliarde lei varianta maximă din planul cincinal; livrările la fondul de stat sînt, de asemenea, mai mari cu circa 700 milioane lei.

Aceste prevederi care au ca scop creşterea aportului agriculturii la sporirea venitului naţional sînt realiste; ele se referă la o mai mare producţie de grîu, porumb, legume, lapte, carne şi altele. Există toate condiţiile pentru realizarea acestor prevederi, planul pe 1967 fiind bine corelat cu baza tehnico-materială şi cu ansamblul măsurilor luate pentru sporirea producţiei agricole.

O importanţă deosebită pentru avîntul întregii agriculturi are *folosirea eficientă a fondurilor de investiţii.* În 1967, agricultura va primi investiţii de circa 6 miliarde lei pentru dezvoltarea şi diversificarea mecanizării, extinderea irigaţiilor, chimizarea producţiei, construirea de noi combinate şi complexe de creştere şi îngrăşare a animalelor în gospodăriile de stat ş.a. Ţinînd seama de acestea, Consiliul Superior al Agriculturii are în centrul preocupărilor sale folosirea completă şi cu eficienţă maximă a importantelor fonduri alocate, spre a asigura darea la timp în funcţiune a obiectivelor planificate.

Măsurile preconizate în acest scop vor înlătura situaţia din anii precedenţi şi care s-a perpetuat în mare măsură şi în anul acesta, cînd importante fonduri au rămas nefolosite. Un accent deosebit s-a pus pe elaborarea din timp a documentaţiei. Astfel, documentaţia de execuţie la lucrările de construcţii-montaj, prevăzute pentru anul viitor, este asigurată în proporţie de 90%. Dacă facem o comparaţie cu situaţia din acest an, cînd la 1 aprilie documentaţia de execuţie pentru construcţiile agrozootehnice era asigurată în proporţie de numai 65%, iar pentru cele de hidroamelioraţii 30%, reiese evident progresele obţinute. O mare însemnătate are în acelaşi timp asigurarea unei bune aprovizionări a şantierelor cu utilaje şi materiale, cu forţa de muncă, deoarece de aceasta depinde în mare parte realizarea unui ritm constant şi ridicat de execuţie în tot cursul anului, inclusiv în lunile de iarnă.

În anul viitor agricultura va primi 580 000 tone îngrăşăminte chimice substanţă activă, cu circa 180 000 tone mai mult decît realizările din anul acesta. În scopul folosirii cît mai eficiente a îngrăşămintelor, a fost stabilit din timp planul de aplicare a îngrăşămintelor pe sectoare şi pe culturi, dîndu-se prioritate, ca şi în anii trecuţi, asigurării cu îngrăşăminte în primul rînd a culturilor tehnice care sînt contractate cu statul.

Ţinînd seama de experienţa anilor trecuţi se impune luarea unor măsuri energice, pentru ca aceste comori să nu stea pe rămpi, supuse intemperiilor, să ajungă cît mai repede în unităţi, să fie depozitate în condiţii corespunzătoare, pentru a nu se pierde puterea de fertilizare. De asemenea, pentru folosirea în mod raţional a îngrăşămintelor se va introduce în toate unităţile registrul de fertilizare care să permită stabilirea corectă a îngrăşămintelor pe fiecare tarla în parte, în funcţie de plantele ce se cultivă, dozele incorporate şi rezultatele obţinute de-a lungul anilor.

● Rentabilitatea—cerinţă a activităţii economice

RIDICAREA activităţii S.M.T.-urilor pe o treaptă superioară cere alături de *perfecţionarea întregii munci şi de repartizarea mai judicioasă a tractoarelor şi maşinilor agricole revizuirea actualei încadrări a comunelor pe zone de aplicare a tarifelor S.M.T.* Aceste tarife stabilite în anul 1955 nu mai corespund situaţiei actuale, deoarece în urma cooperativizării, a ridicării nivelului agrotehnic de lucrare a pămîntului şi a chimizării, potenţialul de producţie al solurilor noastre s-a modificat mult. Pentru îndreptarea acestei situaţii, în anul 1967 se va proceda la revizuirea încadrării comunelor pe zone de aplicare a trarifelor S.M.T.

Acţiunea de reaşezare a tarifelor este de mare amploare şi va necesita contribuţia organelor agricole şi a uniunilor cooperatiste cît şi a instituţiilor centrale interesate.

Începînd cu anul viitor în toate S.M.T.-urile se va introduce un sistem de finanţare îmbunătăţit, care asigură mai operativ, atît finanţarea acestora, în raport cu realizarea planului de lucrări, cît şi urmărirea reducerii preţului de cost planificat. De asemenea, într-un număr de unităţi se va experimenta sistemul gospodăririi socialiste, cu scopul de a-l generaliza în anii următori; aceasta va întări controlul utilizării raţionale şi cu simţ de răspundere a mijloacelor materiale şi băneşti puse la dispoziţia S.M.T.-urilor şi creează obligaţia de a se analiza permanent modul de îndeplinire a indicatorilor de plan şi a rezultatelor economice.

După cum este cunoscut, un număr important de gospodării de stat nu realizează an de an beneficii. Consiliul Superior al Agriculturii, cu sprijinul comitetelor regionale de partid, a analizat în acest an activitatea tuturor gospodăriilor de stat care înregistrează pierderi. Din analizele efectuate reiese că în multe gospodării de stat lipseşte spiritul de iniţiativă, planificarea producţiei a căpătat un caracter administrativ, munca jos nu este ştiinţific organizată, specialiştii fiind legaţi prea mult de lucrările de birou. De altfel, aşa se explică, în bună parte, de ce gospodăriile de stat bat pasul pe loc la producţia de grîu (2 200 kg la hectar); la porumb (3 000—3 500 kg), la lapte (3 000 litri) etc., deşi primesc îngrăşăminte, maşini, investiţii mai multe de la un an la altul.

Ridicarea activităţii economice a gospodăriilor de stat pe o treaptă superioară este o problemă complexă care nu poate fi rezolvată prin luarea unor măsuri unilaterale. Dimpotrivă, aceasta presupune stabilirea celui mai corespunzător profil al producţiei în fiecare unitate, a măsurilor de ridicarea nivelului producţiei, sporirea eficienţei mijloacelor materiale şi financiare şi reducerea cheltuielilor ş. a.

DEZVOLTAREA producţiei agricole, precum şi executarea lucrărilor în termene cît mai scurte necesită *îmbunătăţirea substanţială a organizării transporturilor* potrivit actualelor cerinţe. Pe această cale se vor înlătura astfel de situaţii cînd importante cantităţi de produse rămîn în cîmp, neputînd fi transportate perioade lungi, ceea ce duce la pierderi cantitative şi calitative. Produsele perisabile, mai ales legumele şi fructele, ajung la consumator, de multe ori, de calitate necorespunzătoare, datorită lipsei de operativitate în transporturi, iar neeliberarea terenului, în mare parte din aceeaşi cauză, împiedică executarea lucrărilor agricole în termen optim.

● Soluţii simple, dar efecte complexe

IMPORTANŢA deosebită a *lucrărilor de îmbunătăţiri funciare,* creşterea an de an a volumului de lucrări necesită îmbunătăţi-

(Continuare în pag. 18)

DISCUŢII

INVESTIGAREA UNIVERSULUI SOCIAL

Obiect şi delimitare

DEFINIREA obiectului sociologiei, a sferei ei de preocupări, constituie o problemă de o deosebită actualitate, a cărei soluţionare devine o necesitate tot mai acută. Aceasta, atît ca o cerinţă a dezvoltării ştiinţei însăşi, a clarificării unor importante probleme teoretice şi metodologice, cît şi ca o cerinţă a practicii, care impune o investigare tot mai amplă a realităţilor noastre sociale, pregătirea cadrelor necesare desfăşurării acestei activităţi.

În acest domeniu, printre autorii din ţara noastră, ca şi din alte ţări socialiste, există însă păreri deosebite: unii identifică sociologia marxistă cu materialismul istoric, alţii socotesc că între materialismul istoric şi sociologie există un raport ca între latura teoretică şi cea aplicativă a uneia şi aceleiaşi ştiinţe; uneori sociologia este considerată ca o disciplină socială deosebită de materialismul istoric, avînd un obiect distinct de studiu, alteori se apreciază că sociologia marxistă este socialismul ştiinţific etc.

Punctul de pornire: unitatea materialismului dialectic şi istoric

Consider că determinarea obiectului sociologiei marxiste nu poate fi realizată printr-o simplă raportare a acesteia, într-un fel sau altul, la materialismul istoric. Materialismul istoric nu poate fi înlocuit prin sociologie, după cum nu cred că este posibilă nici coexistenţa lor, atîta timp cît materialismul istoric este privit ca o disciplină aparte de materialismul dialectic. Discuţia în legătură cu obiectul sociologiei marxiste trebuie, de aceea, începută de la modul în care concepem materialismul istoric, filozofia marxistă în genere.

Deşi se subliniază totdeauna că filozofia marxist-leninistă este o concepţie **unitară** asupra lumii, **ştiinţa care studiază legile cele mai generale ale naturii, societăţii şi gîndirii,** în mod obişnuit, inclusiv în practica pedagogică, materialismul dialectic se separă de materialismul istoric. Astfel, în cursurile de materialism dialectic, societatea este, de regulă, prezentă doar sub forma unor exemple, menite să ilustreze universalitatea diferitelor teze filozofice. Pe de altă parte, materialismul istoric este conceput ca o ştiinţă de sine stătătoare, avînd un obiect propriu de studiu, iar în cadrul cercetării şi predării problemelor de materialism istoric se fac adesea eforturi pentru „legarea" acestora de problemele de materialism dialectic. Se ajunge astfel la o ruptură, nejustificată din punct de vedere ştiinţific, între materialismul dialectic şi cel istoric, deosebit de pregnantă mai ales în cadrul programelor de învăţămînt şi în manuale. Despre existenţă în genere, despre materie, se vorbeşte la materialismul dialectic, iar despre existenţa socială, despre laturile materiale ale vieţii sociale la materialismul istoric, deşi înţelegerea consecvent ştiinţifică a materialităţii lumii a devenit posibilă numai prin interpretarea materialistă a istoriei; conştiinţa în genere este tratată la materialismul dialectic, iar conştiinţa socială la materialismul istoric; determinismul în genere se studiază la materialismul dialectic, în timp ce determinismul social la materialismul istoric; dialectica materialistă, legile şi categoriile ei sînt prezentate ca atare numai la materialismul dialectic, deşi ele sînt deopotrivă valabile şi pentru viaţa socială etc. Aceasta duce la fragmentarea analizei problemelor filozofice generale, la faptul că unele probleme nu sînt tratate în mod corespunzător nici la materialismul dialectic, nici la materialismul istoric, prilejuind, totodată, apariţia unor păreri care exclud materialismul istoric din cadrul filozofiei marxiste.

Materialismul dialectic şi istoric reprezintă concepţia unitară despre lume a partidului marxist-leninist şi ar fi firesc ca şi studierea şi predarea filozofiei să fie concepută ca atare. De altfel, în unele ţări socialiste există deja încercări de predare a filozofiei pe baza unui program unitar. Fără îndoială că aceasta n-ar presupune transferarea, pur şi simplu, a problematicii actuale a materialismului istoric în cadrul programei unitare de filozofie. Fiind o concepţie generală despre lume, filozofia studiază aspectele cele mai generale ale realităţii înconjurătoare. În cadrul materialismului istoric s-au acumulat însă, în virtutea necesităţilor cunoaşterii tot mai profunde a vieţii sociale, şi probleme avînd un grad mai restrîns de generalitate, unele dintre ele aparţinînd sociologiei, iar altele, diferitelor ştiinţe sociale.

Ştiinţa societăţii în ansamblul său

Această concepţie asupra filozofiei creează o perspectivă mai favorabilă şi pentru rezolvarea problemei obiectului sociologiei, pentru circumscrierea sferei de preocupări a acesteia. În această lumină, **sociologiei îi revine sarcina să studieze societatea în ansamblu, legile de dezvoltare a acesteia, structura şi organizarea ei social-politică pe diferite trepte ale evoluţiei istorice.** Avînd ca fundament teoretic şi metodologic general materialismul dialectic şi istoric, **ea cercetează toate laturile vieţii sociale; materială, socială, politică, spirituală, asigură cunoaşterea tuturor elementelor componente ale formaţiunii sociale, în corelaţia lor dialectică.** Fără a avea pretenţia exhaustivităţii, sau de a da o structură a sociologiei marxiste, consider că aceasta, pornind de la concluziile filozofice generale cu privire la societate, **trebuie să includă în aria ei de preocupări probleme privind specificul vieţii sociale în raport cu alte domenii ale realităţii,** originea societăţii şi tipurile de societate, **factorii care influenţează asupra dezvoltării sociale (producţia materială, mediul geografic, populaţia), structura societăţii (mase, clase, personalitate, forme istorice de comunitate umană, familia), suprastructura societăţii — instituţiile sociale** (statul şi relaţiile dintre state, partidele politice etc.), **ideologia şi psihologia socială —, opinia publică, cultura, modul de trai, succesiunea formaţiunilor sociale şi căile de trecere de la o formaţiune la alta, rolul revoluţiilor în dezvoltarea societăţii.** Sociologia se deosebeşte astfel de filozofie **prin obiectul ei, prin gradul mai mic de generalitate a problemelor pe care le studiază,** dar şi **de ştiinţele sociale particulare** (economia politică, socialismul ştiinţific etc.), prin aceea că nu studiază un domeniu sau altul al vieţii sociale, ci **societatea în ansamblul său.**

Sociologia teoretică sau generală nu epuizează, fără îndoială, problematica investigaţiei sociale. Ca urmare a cerinţelor practice complexe, cunoaşterea vieţii sociale se lărgeşte şi se diversifică tot mai mult. Iau naştere diferite sociologii de ramură: a muncii, a claselor, a familiei, a culturii, urbană, rurală şi altele, (printre sociologiile de ramură trebuie considerată, cu anumite particularităţi, şi psihologia socială), care prin intermediul cercetării sociologice concrete a diferitelor aspecte parţiale ale vieţii sociale şi folosind **un sistem de metode şi tehnici specifice,** creează posibilitatea cunoaşterii tot mai profunde a acestora.

Cercetarea sociologică are numeroase domenii de aplicare, iar stăpînirea şi conducerea conştientă a proceselor tot mai complexe de dezvoltare a societăţii, impun cu necesitate intensificarea ei. De aceea, **este pe deplin îndreptăţită critica făcută de către tovarăşul Nicolae Ceauşescu subaprecierii însemnătăţii cercetărilor sociologice în ţara noastră.** Lărgirea continuă a cercetării sociologice, pe baza teoretică şi metodologică generală oferită de materialismul dialectic şi istoric, reprezintă o condiţie esenţială pentru însăşi dezvoltarea sociologiei marxiste, ea furnizînd material faptic pentru noi generalizări teoretice, şi, totodată, un instrument deosebit de eficient pentru soluţionarea justă a diferitelor probleme practice.

conf. univ. dr. Constantin PETRE

Sociologia şi sistemul ştiinţelor

CEL care a dat, în 1839, ştiinţei sociale numele de **sociologie,** Auguste Comte, a încercat şi încadrarea ei în sistemul ştiinţelor, folosind criteriul liniar-progresiv al complexităţii şi particularităţii crescînde sau al simplităţii şi generalităţii descrescînde: matematica, astronomia, fizica, chimia, biologia, **sociologia.** În acelaşi veac, folosind criteriul adevărurilor abstracte şi concrete, Herbert Spencer a clasificat ştiinţele în: abstracte (logica, matematica), abstracte-concrete (mecanica, fizica, chimia), concrete (astronomia, biologia, geografia, psihologia, **sociologia),** în dependenţă reciprocă, nu serială.

Azi există pe plan mondial numeroase clasificări ale ştiinţelor, dar nici una nu înregistrează exact dezvoltarea lor ca fenomen social-istoric în plină desfăşurare, încît sînt mereu depăşite (aş spune: debordate) de realitate. Totuşi apare limpede, cel puţin în etapa actuală. deosebirea dintre ştiinţele matematice şi ştiinţele naturii (fizica, chimia, biologia), pe de o parte, şi ştiinţele umanistice, pe de altă parte. Deci a afla locul sociologiei în sistemul ştiinţelor înseamnă, de fapt, a ne restrînge la acele ramuri ale ştiinţei care se ocupă de **oameni,** ceea ce constituie o determinare, dar nu şi o simplificare a analizei.

Este clar că oamenii trebuie cercetaţi ştiinţific aşa cum sînt ei, deci ca **oameni,** dar aceasta presupune că ştim cu suficientă aproximaţie ce este **omul.** Mitologia, metafizica şi teologia au elaborat, în decurs de milenii, atîtea concepţii imaginare despre om, încît pînă azi, în era ştiinţei, ezităm să ne privim în faţă, fără nici o prejudecată, aşa cum am fost şi sîntem în realitate. La aceasta se adaugă un adevăr incontestabil, care complică la extrem lucrurile: omul nu este numai ceea ce este, ci şi ceea ce aspiră, doreşte şi consideră că ar trebui **să fie,** adică o **valoare,** o **normă,** un **ideal.**

Dacă privim omul filogenetic şi chiar ontogenetic, el ne apare un descendent zoologic, ca o fiinţă care nu depăşeşte această stare decît prin educaţie, prin cultură şi civilizaţie. Omul se umanizează pe măsură ce se socializează, se culturalizează, se civilizează, adică se cultivă, se educă. De aici două perspective egal de îndreptăţite în cercetarea oamenilor, una dinspre natură spre umanitate şi cultură, alta dinspre cultură şi umanitate spre natură, cu urmări inevitabile şi asupra constituirii şi orînduirii ştiinţelor.

„Aventura umană..."

Cei care iau ca bază de cercetare adevărul că **genetic** omul este **animal,** clasifică toate ştiinţele despre om din punct de vedere „biologic", al biologiei umane, care a căpătat numele special de **antropologie.** Au apărut astfel, rînd pe rînd, alături de antropologia fizică, o antropologie demografică, psihologică, socială, culturală şi chiar economică, politică, juridică, lingvistică, religioasă etc. Toate cercetează fiinţa umană ca realitate biologică, urmărind să stabilească şi să explice aspectele ei psihice, sociale şi culturale, ivite pe această bază, ţinînd seamă deopotrivă de factorii interni şi externi, naturali şi artificiali. Undeva în esenţa lor, ştiinţele antropologice caută să înţeleagă dinspre strămoşii noştri animali **„aventura umană"**: cum se transformă animalul în **om,** ce se întîmplă cu animalul devenit **om,** angrenat în societate, economie, ştiinţă, tehnică, politică, drept, artă, morală, adică în **cultură şi civilizaţie.**

În viziune antropologică mai avansată, sociologia este **ştiinţa vieţii sociale a oamenilor** şi se leagă, comparativ, cu sociologia animală (zoosociologia) şi cea vegetală (fitosociologia), pentru a înţelege fenomenul în toată profunzimea lui. Alte ramuri ale antropologiei cercetează viaţa economică, politică, juridică, morală, artistică etc. cu accentul mereu pe **viaţă,** pe **stadiul uman al vieţii,** ca treapta cea mai avansa-

Traian HERSENI

(Continuare în pag. 18)

Eficacitate în cercetare

COMPLEXITATEA vieţii moderne legată de procesele de industrializare şi urbanizare, mai ales cînd acestea ating un anumit nivel de dezvoltare, impun investigaţii sociologice de teren. Asemenea cercetări au fost practicate în cele două decenii care au urmat ultimului război mondial. În ţările care porniseră mai de mult pe acest drum, tehnicile de cercetare au avut suficient răgaz ca să capete o amploare deosebită, ceea ce a determinat pe mulţi sociologi marxişti să ajungă la concluzia că este oportun să adopte de-a gata aceste tehnici.

Este drept că aceste tehnici au făcut dovada a fi eficiente. Totuşi nu trebuie uitat că ele sînt creaţia unor sociologi care, departe de a fi marxişti, sînt în acelaşi timp adversari ai oricărei doctrine de sociologie generală. Părerea lor este că în cercetarea „empirică" nu ai nevoie de ajutorul nici unui fel de teorie, cercetarea directă a realităţii fiind singura care îngăduie elaborarea unor teorii.

Fundamentul teoretic

Nu se pot însă investiga ştiinţific procesele sociale fără o metodologie întemeiată pe o concepţie ştiinţifică bogată pe materialismul istoric despre legile dezvoltării sociale. Tehnicile de cercetare trebuie încadrate într-o teorie generală pentru a-şi arăta toată eficacitatea.

De asemenea, trebuie să ne ferim de cercetările improvizate, de ispita succesului ieftin pe care şi-l poate asigura oricine se înfăţişează cu o „anchetă socială", fie ea cît de modestă. Experienţa altor ţări arată că asemenea cercetări pînă la urmă s-au dovedit a fi făcut mai mult rău decît bine. Profesorul din Köln, René König, de pildă, deplînge faptul că, imediat în anii de după război, faţă de succesul de presă pe care l-au avut sondajele de opinie publică, a răsărit în Germania de Vest o pletoră de cercetători ai opiniei publice, care, fără să cunoască regulile elementare, de bază, ale meseriei, au făcut anchete de o atît de proastă calitate, încît au compromis, o bună bucată de vreme, însăşi ideea de anchetă socială.

Exigenţe organizatorice şi instituţionale

Sociologia ca tehnică de cercetare a realităţii sociale, nu se mai poate face de către cercetători izolaţi, ci numai de mari colective, organizate în cadrul unor institute de sociologie care ating azi volumul unor adevărate „uzine ştiinţifice".

Iată de pildă, ca să ne referim numai la Franţa, instituţia SEMA (Société d'études mathematiques appliquées), una din organizaţiile grupului de studii econometrice şi sociologice Metra, şi care lucrează cu ajutorul a 450 de salariaţi specialişti în cercetarea pieţei externe. Adaug: este vorba de o societate particulară, lucrînd pe bază de comenzi plătite, nicidecum de o instituţie de stat. Iată şi INSEE (Institut national de la statistique et des études économiques) cu 150 de cercetători, sau CREDOC (Centre de recherches et de documentation sur la consommation), sau CREDE, CORDES, şi aşa mai departe lista lungindu-se pînă la a depăşi suta. O ţară mică cum e Olanda are nu mai puţin de 90 de atari organizaţii. Asemenea institute se dezvoltă în prezent şi într-o serie de ţări socialiste.

Aceste colective centrale de cercetători lucrează cu o întreagă reţea de colaboratori externi răspîndiţi pe toată suprafaţa ţării respective, în număr de cîteva mii, repartizaţi potrivit unui calcul precis, după cele mai severe norme ale eşantionării.

Iar ce publică aceste institute, se prezintă, de asemenea, în cantităţi de masă, astfel că informaţia sociologică nu mai poate fi asigurată decît prin organizarea unor centre de documentare, care şi ele sînt adevărate uzine. Un exemplu: în Franţa sînt peste 200 de reviste numai în specialitatea sociologiei rurale, pentru urmărirea cărora un centru de documentare este imperios necesar. Nu mai vorbim de faptul că alte sute şi sute de reviste apar în toate limbile pămîntului, astfel că în lipsa unui centru de documentare, nici un sociolog nu ar putea fi la curent cu ce se întîmplă în cadrul profesiei lui.

Cheltuielile pe care le necesită întreţinerea tuturor acestor institute, executarea la teren a lucrărilor, prelucrarea lor cu ajutorul, la nevoie, a maşinilor de calcul electronice şi apoi publicarea rezultatelor, implică cheltuirea unor fonduri însemnate, graţie lor se asigură o sporire a productivităţii şi producţiei, o mai bună organizare a economiei naţionale şi, în genere, o mai bună rezolvare a tuturor problemelor de planificare a vieţii sociale, dar şi de către întreprinderi particulare. Dovada rentabilităţii investigaţiilor sociologice o avem în faptul că pînă şi patronii capitalişti, particulari, fac apel la „societăţi anonime de sociologie" ca să li se facă cercetări, în cadrul întreprinderilor lor. Nu pentru că ar fi nişte Mecena ai vremurilor noastre, ci pentru că sociologia le poate asigura un spor de profituri.

Instruire şi înaltă calificare

Dar pentru ca sociologia să fi ajuns la acest nivel de dezvoltare şi eficacitate trebuia creată în prealabil o **tehnică superioară,** de extremă operativitate.

Aci este de fapt miezul problemei: sociologia implică azi o tehnică atît de complicată, necesitînd un nivel profesional atît de ridicat, încît trebuie ani şi ani de zile înainte ca un tînăr cercetător să ajungă a deprinde seria procedeelor de cercetare concretă şi de calcul, pe care le implică „sociometria".

Ce trebuie să facem înainte de toate, este: **să ne formăm cercetătorii, să le dăm cele mai bune soluţii organizatorice, astfel ca ei să-şi poată face efectiv datoria de a fi practicieni de imediat folos în munca de construire a socialismului.**

H. H. STAHL

IZVOARE DE LUMINĂ PE ARGEȘ

...Inceputul anului 1961. Spre frumoasele chei ale Argeșului se indreptau primele brigăzi de muncitori și tehnicieni. Incepea construcția celei mai mari hidrocentrale din țară.

Hidrocentrala „Gheorghe Gheorghiu-Dej" de pe Argeș are o importanță deosebită pentru economia națională : produce energie electrică care se transmite prin sistemul energetic național in toate regiunile țării. La o simplă apăsare pe butonul de comandă, hidrocentrala furnizează curent electric in orele de maximă solicitare — este, cum se spune, o centrală electrică de vîrf. Apele sînt captate de pe un bazin de 74 300 ha (peste 1/5 din suprafața raionului Curtea de Argeș), derivate intr-un mare lac de acumulare. Centrala care furnizează energia electrică se află in subteran, la 104 m adincime. Puterea disponibilă a hidrocentralei este de 220 000 kW — (egală cu suma puterilor disponibile a centralelor hidroelectrice Moroeni, Sadu V și Bicaz construite in perioada 1950—1960).

● Zece riuri laolaltă

La construcția hidrocentralei de pe Argeș se află concepția modernă a captării și derivării unor riuri invecinate intr-un mare rezervor care constituie un important potențial energetic. S-a captat astfel din riurile Doamnei, Topolog, Cernat, Vilsan ș.a. peste 60% din debitul modul total captat al hidrocentralei, care este de 20 mc pe secundă. Acest mod de folosire a apelor este mult mai avantajos decit sistemul clasic de amenajare hidroenergetică a fiecărui riu in parte.

Schema uzinei hidroelectrice „Gheorghe Gheorghiu-Dej" cuprinde amenajarea potențialului hidroenergetic al riului Argeș, pe o lungime totală de 27 km și o diferență de nivel de 324 m (zona incepe de la poalele munților Făgăraș, cuprinzind depresiunea Loviștea, Cheile Argeșului intre Vidraru și Cetățuia, și ținutul deluros de la Corbeni pină la Oiești). Construcția hidrocentralei este formată dintr-un baraj de beton in arc, un tunel de aducțiune continuat cu un puț forțat ce conduce apele din lacul de acumulare la cele 4 turbine amplasate in centrala subterană, un tunel care restituie riului Argeș apele uzinate, 10 captări de riuri secundare și 28 km de galerii pentru devierea apelor din bazinele invecinate.

● Pe locul 9

Barajul Vidraru are o inălțime de 166 m, o lungime la coronament de 307 m și o grosime la bază in secțiune maestră de 25 m. El a putut fi construit la intrarea in Cheile Argeșului cu un volum de beton de numai 490 000 mc, datorită unor condiții topografice și geologice unice in țară. Prin proporțiile sale, barajul Vidraru este al 9-lea din lume.

De la priză, debitul de apă instalat (90 mc pe secundă) parcurge galeria de aducțiune, cu un diametru de 5,15 m. Această galerie străbate versantul drept al Cheilor Argeșului pe o lungime de 2 130 m. Structura compactă a stratului de roci cristaline a permis constructorilor să căptușească galeria numai cu o cămășuială simplă de beton. Ultima porțiune a galeriei de aducțiune este legată la un puț forțat vertical (4,10 m diametru și 180 m inălțime) continuat cu un distribuitor care dirijează apele spre turbinele din centrală. Pentru a asigura pornirea și oprirea bruscă a centralei, s-a construit pe verticala puțului forțat, castelul de echilibru — cu diametru de 7 m și inălțimea de 140 m. Centrala este alcătuită din 4 turbine de cite 56 500 KW fiecare, energia electrică fiind transmisă prin cabluri sistemului energetic național. După ce au trecut prin turbine, apele se scurg prin galeria de fugă (12 km lungime și 5 m diametru) revenind la matca Argeșului, in punctul Oiești. Lungimea totală a tunelelor pentru captarea apelor și transportarea lor spre și de la turbine insumează 42 km. O lungime care depășește pe a tuturor tunelelor (de cale ferată sau ale hidrocentralelor) existente in țara noastră.

● Suplimentarea debitului de apă al Capitalei

Construirea barajului de la Vidraru a permis realizarea unui mare lac artificial, lung de 14 km, situat intre munții Făgăraș și Cheile Argeșului, cu un volum de aproape 500 milioane mc de apă. Acest rezervor va suplimenta și debitul de apă al Capitalei la punctul Ogrezeni, cu incă 8 mc/secundă, asigurind astfel consumul de apă la cerințele anului 1975. Marele lac de acumulare creează și posibilitatea irigării unei suprafețe agricole de 100 000 ha din care 30 000 ha in aval de orașul București. Înmagazinarea apelor in exces va permite evitarea calamităților provocate de inundații, redind agriculturii 10 000 ha.

De asemenea va fi posibilă asigurarea și primenirea cu apă a lacurilor din jurul Capitalei (un volum anual de peste 20 milioane mc de apă), renunțindu-se la actuala derivare a riului Ialomița, care va putea fi folosit la irigațiile din Bărăgan.

Lacul de acumulare de la Vidraru deschide perspectiva executării unor centrale in cascadă in aval, pe sectorul Oiești—Topoloveni, cu o putere instalată de 205 000 KW și o producție de energie electrică de 440 milioane KWh anual.

● O nouă bază turistică

Realizarea hidrocentralei de pe Argeș a modificat geografia regiunii. Prin schimbarea cursurilor riurilor Topolog, Vilsan, Cernat și Doamnei, construirea șoselei la coronamentul barajului și accesul spre versantul sudic al Făgărașilor, această microregiune s-a transformat intr-o importantă bază turistică la numai 180 km de capitala țării.

Volumul lucrărilor efectuate este impresionant : 1 800 000 mc de excavații și peste 930 000 mc de betonări la suprafață și in subteran. Studiile și proiectele se datoresc unui colectiv de tehnicieni și ingineri ai Institutului de studii și proiectări hidroenergetice.

● Mic calcul de eficiență

Înainte de a incheia, — citeva cuvinte despre eficiența economică a acestui nou obiectiv hidroenergetic. Dacă analizăm indicii energo-economici (costul KW instalat și KWh produs) se constată că sint cu 20—25% mai mici decit cei realizați la centralele existente. Adăugind la aceasta și avantajele folosirii complexe a lacului de la Vidraru, termenul de recuperare a investiției făcute se reduce de la 10 la 8 ani.

Eficiența economică rezultă și din compararea acestei uzine cu o unitate energetică echivalentă ca putere și producție de energie, cum ar fi o centrală termică care folosește drept combustibil lignit. În acest caz sporul de investiții intr-o uzină hidroelectrică se recuperează intr-un termen avantajos de circa 9,5 ani. Pentru realizarea aceleiași producții de energie electrică (400 milioane KWh) de către o centrală termoelectrică cu cărbune, ar fi necesar să se escaveze in mină circa 650 000 mc de lignit. Eficiența economică calitativă rezultă și din aceea că volumul excavațiilor de la hidrocentrala Argeș este numai de 3 ori mai mare decit volumul care ar trebui excavat in fiecare an in minele de cărbuni pentru producerea acestei cantități de energie electrică. De asemenea volumul de lucrări necesar pentru producerea unui KW instalat, este cu circa 30% mai mic la uzina de pe Argeș decit cel obținut la hidrocentrala „V. I. Lenin" de la Bicaz.

...9 decembrie 1966. Muncitorii, inginerii și tehnicienii de pe marele șantier de pe Argeș, proiectanții de la planșetă, au raportat conducătorilor de partid și de stat, — veniți in mijlocul lor, — intrarea in funcțiune inainte de termen a acestui măreț obiectiv hidroenergetic al țării. Apele Argeșului și ale celorlalte riuri trimit lumină in toate colțurile țării.

ing. Mircea SIPICEANU
șeful proiectului
Hidrocentralei „Gh. Gheorghiu-Dej"
de pe Argeș

Carnet '66

(Urmare din pag. 2)

SPORIREA rodnicici ogoarelor prin aplicarea cuceririlor științei și tehnicii agricole, ridicarea nivelului de trai și de civilizație al satului au constituit o altă preocupare însemnată, manifestată constant în timpul vizitelor. N-a fost regiune unde conducătorii partidului și statului să nu fi poposit îndelung în mijlocul țăranilor cooperatori, specialiștilor din agricultură, ascultîndu-le părerile, dîndu-le prețioase sfaturi și îndrumări. La Galda de Jos, în regiunea Hunedoara, oaspeții au apreciat recoltele bune obținute la griu, la porumb, la sfeclă de zahăr și la celelalte culturi. Ei au ținut să sublinieze marile posibilități existente, relevate de diferențele însemnate între recoltele de pe ogoarele gospodăriei de stat și cele ale cooperativei. În regiunile Bacău și Galați conducătorii de partid și de stat au atras atenția asupra marilor rezerve pe care le constituie terenurile în pantă, încă prea puțin utilizate, și a căror punere în valoare poate duce la creșterea producției și a veniturilor cooperativelor și membrilor lor.

Școală a înaltei exigențe partinice, fiecare vizită a constituit un prilej de analiză aprofundată a greutăților, a lipsurilor și neajunsurilor. În fiecare întreprindere, în fiecare unitate agricolă, în fiecare instituție de învățămînt și cultură, o importantă temă de discuție a fost calitatea muncii reflectată în rezultatele obținute. Fie că s-au referit la calitatea firelor și fibrelor sintetice de la Săvinești sau Brăila, a confecțiilor de la Focșani sau a mobilei de la Suceava, a laminatelor de la Hunedoara sau a produselor chimice de la Craiova, convorbirile cu muncitorii, cu tehnicienii, cu inginerii au țintit să scoată la iveală marele potențial creator și de inițiativă al colectivelor în ce privește eforturile îndreptate spre îmbunătățirea nivelului calitativ al produselor.

N-a fost însă numai o analiză multilaterală și fecundă a lipsurilor, ci și o continuă căutare, împreună cu comuniștii, cu toți oamenii muncii, a căilor pentru înlăturarea lor. Pretutindeni s-au emis soluții, s-au definit modalități de rezolvare a problemelor, s-au luat măsuri concrete, operative pentru înfrîngerea greutăților și descătușarea inițiativelor.

...Rupem ultima filă a calendarului. A fost un an bogat, un an rodnic, un an în care poporul nostru a urcat o nouă treaptă însemnată pe drumul său neabătut spre culmile civilizației și propășirii.

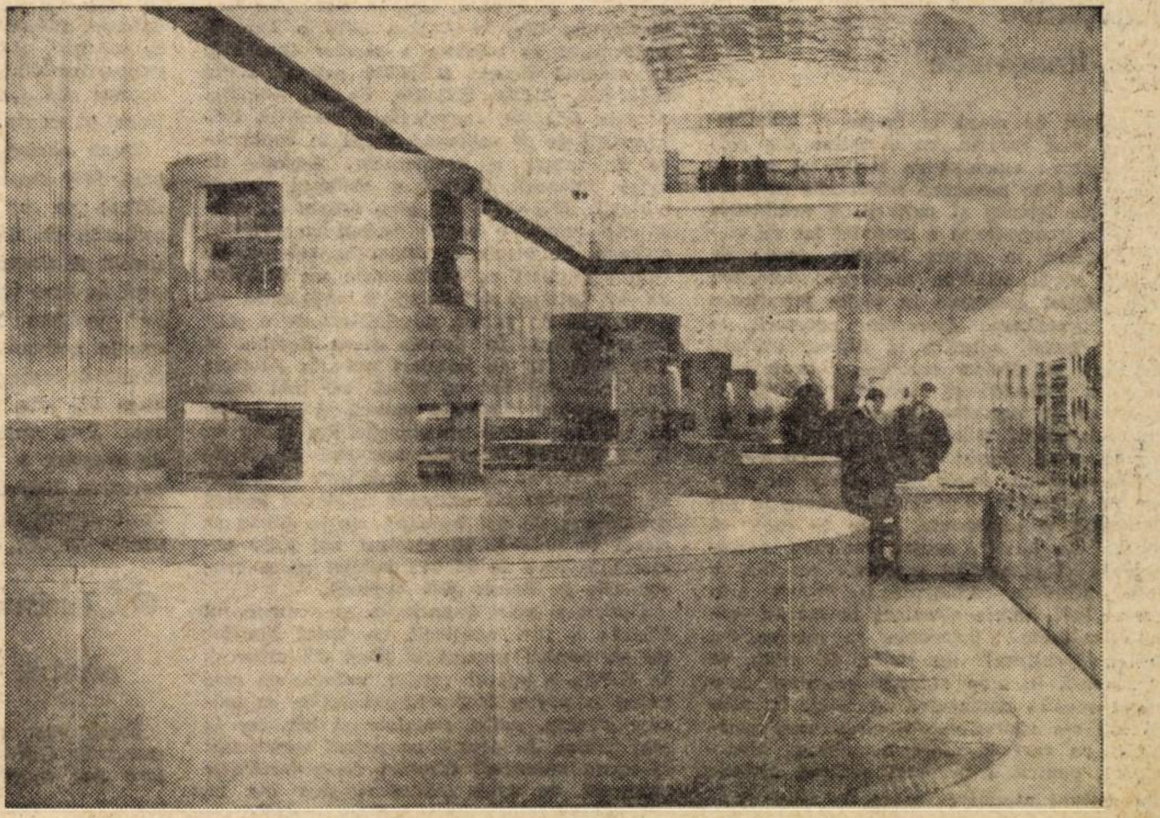

Uzina subterană – sala celor patru turbine

DOCUMENTAR

TURISM LA SCARĂ MONDIALĂ

● Dimensiuni

● Tendințe

● Perspective

● Un fenomen complex

TURISMUL a devenit în vremea noastră un fenomen social foarte complex, cu vădite tendințe de a cuprinde mase din cele mai largi. Cum se spune într-un studiu al organizației pariziene de cercetări „Metra International": „Progresul turismului este unul din faptele dominante ale evoluției economice și umane din secolul al XX-lea".

Statistica ne poate da o primă indicație asupra dinamismului care ilustrează caracterul de fenomen de masă al turismului contemporan. Din estimațiile statistice ale Uniunii Internaționale a Organismelor Oficiale de Turism (U.I.O.O.T.) rezultă că în ultimii cincisprezece ani fluxul turistic mondial a sporit considerabil. Astfel, numărul de sosiri-persoane a crescut de la 25,3 milioane în 1950, la 117,7 milioane în 1965. În aceeași perioadă veniturile pe care le-au realizat țările primitoare de turiști străini din serviciile oferite acestora au crescut de la aproximativ 2 miliarde la peste 11 miliarde dolari. Comparînd dinamica indicatorilor turistici cu alți indicatori economici constatăm, de pildă, că în perioada 1958—1963 pe plan mondial cheltuielile de consum turistic au crescut cu 75%, în vreme ce producția industrială a sporit cu 44%, iar comerțul mondial cu articole manufacturate — cu 45%.

În date încă provizorii după statistica aceleiași Uniuni, informațiile asupra dinamicii fluxului și veniturilor din turismul internațional se detaliază pe regiuni geografice astfel:

Continente și regiuni geografice — turistice	1950	1961	1965	Creștere în 1965 față de 1950 (%)
1. Sosiri de turiști (mii)				
Total, din care:	25 281	75 281	117 700	360,5
Europa	16 839	53 986	87 400	419,0
America de Nord	6 180	15 642	19 280	211,4
America Latină și Caraibe	1 305	2 794	3 875	196,9
Orientul Mijlociu	197	859	2 850	346,6
Asia și Oceania	237	1 111	2 300	1870,5
Africa	523	888	1 995	281,4
2. Încasări din turism (milioane dolari)				
Total, din care	2 100	7 284	11 460	445,6
Europa	890	4 229	7 300	631,0
America de Nord	668	1 372	1 874	155,5
America Latină și Caraibe	392	1 064	1 181	176,7
Orientul Mijlociu	26	89	200	638,4
Asia și Oceania	36	356	533	1 175,0
Africa	26	174	311	638,4

Un factor important de creștere a mișcării turistice în Europa îl constituie dezvoltarea turismului internațional în țările socialiste. De pildă, în 1965 U.R.S.S. a fost vizitată de un număr de turiști străini cu 22% mai mare decît în anul precedent (1.2 milioane); în Iugoslavia creșterea a fost de 19% (2,5 milioane). De asemenea, în numeroase țări în curs de dezvoltare se observă același fenomen (Tunisia, R. Arabă Unită etc). În țările turistice tradiționale din Europa, numărul de turiști care revine la 1 km^2 sau la 100 de locuitori se ridică în prezent la următoarele niveluri: Italia, 35,2 turiști/km^2 și 20.9 turiști/100 loc.; Spania, 16,1 respectiv 25,9; Portugalia 11 și 11; Grecia, 5,1 și 7,9.

Politica de pace și colaborare internațională a țării noastre, atracția peisajului, a comorilor de istorie, cultură, etnografie și folclor, realizările construcției socialismului, înseși amenajările în scop turistic au dat un avînt puternic fluxului turistic internațional în România. De la 30 de mii în 1958, numărul turiștilor străini s-a ridicat în 1966, după date estimative pe întregul an, la peste 800 de mii.

● Inițiative și imaginație

Turismul de masă ia forme și manifestări tot mai variate, cu obiective din cele mai diverse: cunoașterea țărilor și popoarelor în tot ce formează trăsăturile caracteristice ale istoriei și culturii, a condițiilor de mediu geografic și a modului lor de viață: recreare în locuri liniștite, ferite de agitația vieții citadine moderne; folosirea posibilităților existente în țările primitoare pentru practicarea diverselor sporturi, de vară și iarnă, acvatice și hipice, pescuit, vînătoare și altele; reuniuni, conferințe, congrese, expoziții și diferite întîlniri și schimburi cu caracter internațional, în cadrul colaborării științifice, culturale, artistice, sportive, tîrguri și expoziții comerciale. Tineretul din unele țări, asociat în „cluburi de vacanță", organizează tabere în diverse țări și continente, „sate de vară" și „așezări de iarnă", pentru recreare, antrenamente și competiții sportive. Au luat o mare extindere călătoriile în circuit prin aceeași țară, turele circulare în marile orașe, croazierele („vacanța ca marinar!"), „turismul cultural" (în Italia, de pildă, se organizează în scop didactic croaziere de-a lungul coastei peninsulei apenine). În ultimii ani s-a căutat valorificarea unor posibilități pe care le oferă toamna în diverse țări, pentru a prelungi sezonul turistic prin acțiuni atractive legate de acest anotimp. „Culegerea strugurilor" a devenit în Iugoslavia și în alte țări prilej de manifestări ale specificului național, atrăgătoare pentru străini.

Este evident că asemenea proporții de dezvoltare a mișcării turistice și de varietate a manifestărilor turismului internațional necesită o dezvoltare intensă a bazei materiale, cu investiții considerabile în construcții, instalații și amenajări, mijloace de transport etc.

După datele comunicate de O.C.D.E., capacitatea de cazare hotelieră a sporit în 1965 (față de anul precedent) în Japonia cu 11%, Grecia cu 10%, Spania cu 9%, Austria cu 8%. Capacitățile actuale de cazare hotelieră se reflectă în următoarele date:

- **Italia** 1 075 500 paturi
- **Anglia** 701 500 „
- **Austria** 596 300 „
- **Franța** 596 900 „ (numai în hotelurile „omologate")
- **Spania** 328 100 paturi

Capacitatea de cazare „complimentară" (în special în campinguri, „sate de vacanță", case și apartamente particulare) a crescut mult mai puternic (de exemplu, cu 24% în Franța și Irlanda, 23% în Norvegia, 21% în Spania, 17% în Anglia, 14% în Turcia). În ordinea de mărime a acestor capacități se situează Franța (1 513 000 paturi), Italia (1 262 700), R.F.G. (592 600), Spania (524 600), Austria (380 000). Iugoslavia a făcut în 1965 investiții de 40 milioane dolari în construcții de cazare și restaurante. Agenția de voiaj poloneză ORBIS a elaborat pentru perioada 1966—1968 un plan amplu de construcții hoteliere pentru turiști cu venituri mijlocii. Pe insula Sardinia, la sud-vest de Golful Cagliari se construiește un complex de 30 hoteluri totalizînd o capacitate de peste 5000 de paturi, administrat de o conducere unică. În Spania și-au deschis în 1966 ușile 250 de hoteluri noi; la Almeria pe Costa del Sol se ridică cel mai mare hotel spaniol (1200 de paturi) și se spune că cea mai înaltă construcție din lume va fi hotelul din Alicante, proiectat la 165 de etaje și afectat exclusiv turiștilor. În R.A.U. se vor investi 142 milioane de dolari pentru construirea de noi hoteluri, iar în Liban se ridică în prezent 16 hoteluri noi (1000 camere), la care se adaugă hotelul ce se construiește la Beirut (600 camere).

Pentru a mări capacitatea de cazare, în Olanda a fost construit un hotel plutitor pe un ponton acostat la țărm (58 camere). În R.F.G. a apărut rotelul, **autocar cu etaj avînd la parter 24 fotolii rabatabile cu măsuțe pliante, radio, televizor și bar, iar la etaj cabine de dormit cu paturi suprapuse; la spate autocarul dispune de o bucătărie modernă, de două cabine cu duș etc. În timpul mersului, ziua, turiștii instalați la parter pot asculta și prelegeri la magnetofon cu informații despre țara ce o vizitează; izolarea termică cu care este înzestrat rotelul permite călătorii în cele mai bune condiții în țările tropicale. Cîțiva hotelieri din Franța au construit recent o nouă formă de cazare —** thermotel, **camere de hotel cu două paturi, cu mașină electrică de gătit și dulap cu accesorii gospodărești pentru turiștii care preferă să-și prepare singuri mîncarea. O dezvoltare rapidă ia construcția de** moteluri; **după unele date în Europa ar exista în prezent vreo 700, dar în America de Nord ele reprezintă cam 2/3 din cele 95 000 de stabilimente de cazare.**

Creșterea circulației turistice impune o continuă dezvoltare a căilor și mijloacelor de transport. Extinderea considerabilă a turismului automobilistic necesită modernizarea căilor rutiere, înzestrarea lor cu depozite de benzină și carburanți, asigurarea posibilităților de reparație și măsuri de intervenție medicală în caz de accidentare. După datele prezentate la Congresul al 12-lea internațional de comunicații, în lume circulă în prezent mai mult de 150 de milioane de autoturisme pe o rețea de peste 36 milioane km. Un ritm ridicat de dezvoltare marchează și călătoriile aeriene. De pildă, din cifrele publicate de Asociația Internațională de Transporturi Aeriene (I.A.T.A.), rezultă că numărul călătorilor transportați pe liniile regulate ale companiilor afiliate asociației, din regiunea Atlanticului de Nord, în semestrul I/1966 s-a ridicat la 1 761 122 pasageri, ceea ce înseamnă cu 19,2% mai mult decît în aceeași perioadă a anului precedent; în același timp, capacitatea de transport s-a mărit cu 14,5%.

● Sursă importantă de venituri

În primul deceniu de după război unii economiști făcuseră aprecierea că turismul internațional ar reprezenta o activitate economică foarte sensibilă la fenomenele imprevizibile ale pieței capitaliste și că, în consecință, ar constitui un factor de dezechilibru al balanței de plăți. Realitatea a dovedit contrariul; pentru numeroase țări — și numărul lor crește — turismul internațional constituie un factor de sporire a venitului național, o importantă sursă de valută străină, o cale de dezvoltare a unor activități economice existente și de crearea a altora noi. Tabelul ce urmează oferă o imagine a locului pe care îl ocupă veniturile realizate din turism de unele țări în ansamblul veniturilor rezultate din exporturi, precum și o comparație între veniturile și cheltuielile turistice pe un locuitor.

(milioane dolari)

Țara	Venituri de la turiști străini	Chelt. turistice în străinătate	Totalul balanței turistice	Venituri turistice față de: venitul din exportul total (%)*	Venituri turistice față de: venitul din exportul mărfurilor (%)	Venituri turistice pe un locuitor (dolari)	Cheltuieli turistice pe un locuitor (dolari)
Austria	277,0	61,0	+216,0	18,96	28,01	39,11	8,61
Franța	565,0	399,0	+166,0	7,77	10,81	12,29	8,68
Grecia	68,1	19,3	+48,8	11,60	31,27	8,10	2,29
Italia	755,1	107,7	+647,4	11,56	18,48	15,26	2,17
Iugoslavia	20,2	12,1	+8,1	2,70	3,47	1,08	0,65
Japonia	47,4	52,5	—6,1	0,91	1,14	0,50	0.55
Mexic	708,2	322,9	+385,3	44,37	84,7	19,62	8.94
Spania	384,6	54,1	+330,5	31,33	65,10	12,58	1,77
Uruguay	35,0	10,2	+24,8	15.74	20,03	12,69	3,69

*) Export total = export de mărfuri plus diverse servicii prestate sau operații efectuate de țara exportatoare în folosul altor țări.

Variația absolută și relativă a veniturilor și cheltuielilor turistice, importanța soldului balanței turistice în balanța de plăți externe, rangul turismului față de exportul de mărfuri, ca și în comparație cu întregul export invizibil pun în lumină efectele economice ale dezvoltării turismului internațional în tot mai multe țări.

După calcule făcute de U.I.O.O.T., în anul 1963 cheltuielile în scop turistic s-au ridicat pe tot globul la aproximativ 40 miliarde de dolari, iar dacă în calcul se includ și cheltuielile de transport, cifra se urcă la vreo 53 miliarde dolari. Aceste valori învederează că turismul este una din marile activități economice și o formă de cheltuieli care pe plan mondial absoarbe circa 5% din totalul cheltuielilor de consum. Este important de reținut că ritmul de creștere a acestor cheltuieli a fost în perioada 1950—1963 de două ori mai mare decît sporul venitului național, adică în medie de 12% față de 6% pe an.

● „Turism — pașaport pentru pace"

După cum se știe, încă la Conferința mondială O.N.U. pentru comerț și dezvoltare din martie—iunie 1964, anul 1967 a fost proclamat ca „An al turismului internațional". Rezoluția adoptată în acest sens de recenta sesiune a Adunării generale a O.N.U. a fost inițiată de România și la propunerea ei s-au asociat o serie de alte țări. Faptul se datorește desigur rolului crescînd al turismului internațional pe plan social, economic și cultural, iar U.I.O.O.T. a elaborat un plan amplu de manifestări care să acorde importanța cuvenită acestui eveniment și care se vor desfășura sub deviza „turismul — pașaport pentru pace".

În centrul atenției va sta problema definirii mai precise a importanței și rolului turismului în politica guvernamentală de dezvoltare economică și socială din diferite țări. Problemele care vor forma obiectul acțiunilor guvernamentale și a diverselor reuniuni organizate în „Anul turistic internațional", cu privire la dezvoltarea bazei materiale, a propagandei, facilităților, la crearea de centre de pregătire turistică și hotelieră, vor fi completate cu o largă abordare a celor de cooperare tehnică bilaterală și multilaterală. Prin realizarea acestui program, rolul turismului internațional în ansamblul cooperării internaționale va dobîndi noi perspective și-și va spori eficiența în apropierea popoarelor.

Ion NEGURĂ

O DATINĂ STRĂVECHE: SERBAREA ANULUI NOU

SERBAREA Anului Nou este una dintre cele mai vechi datini cunoscute. La romani, Anul Nou era sorocit la 1 ianuarie, sărbătorit în cinstea zeului Ianus, cel cu două fețe (una reprezentînd anul care trecea și alta pe cel care venea). De la romani s-a păstrat și obiceiul de a face daruri de Anul Nou. În prima zi a anului, patricienii primeau daruri de la cei din jurul lor și cînd nu li se ofereau, aveau dreptul să le pretindă. În perioada împăraților, aceste daruri — devenite un fel de tribut — erau cerute de la toți locuitorii Romei. Întregul popor roman sărbătorea venirea Anului Nou cu mîncare și băutură, cîntece și jocuri, încă de la 17 decembrie. Locuitorii își dăruiau diferite obiecte — mai ales făclii de ceară și figurine din lut. Chiar și sclavii aveau, cu ocazia Anului Nou, cîteva zile de bucurie și desfătare, putînd sta la masă cu stăpînii.

Primele relatări mai ample despre obiceiurile românilor de Anul Nou le întîlnim în memoriul pastorului Andreas Mathesius din Cergăul Mic-Tîrnave (septembrie 1647), care protestează că „valachii" refuză să învețe psalmii și continuă să cînte „diavoleștile" lor colinde transmise din strămoși. Dimitrie Cantemir în „Hronicul vechimei româno-moldo-vlahilor" pomenește și el despre aceste obiceiuri ale românilor, în noaptea Anului Nou.

Obiceiuri și datine de prin satele țării...

Cele mai multe dintre obiceiurile tradiționale de Anul Nou — **colindele, plugușorul, buhaiul, sorcova, vasilca, jocurile cu măști** (cerbul, brezaia, capra etc.), **cu păpuși** ș.a. — sînt străvechi.

Viața din gospodărie sub diferitele ei aspecte, puterea și frumusețea tinerilor, eroismul și iubirea văzute în perspectiva unei căsnicii — iată cîteva din temele colindelor cîntate într-o atmosferă de legendă. Venite din lumea obștilor sătești, colindele — cîntece de urare în versuri pe melodii de o mare frumusețe — exprimă bucuria și speranța în noul an.

La țară, ziua Anului Nou se vestea odinioară ca și azi cu străvechi datini : Plugușorul, urări cu buhaiul și clopoțele. În partea de sud-vest a Transilvaniei, colindătorii au și o „dubă" (adică o tobă — N.R.). Fetele și flăcăii din sat petreceau la **vergel** cu lăutari și buciume, cu hore, glume și povestiri. Prin unele părți ale Transilvaniei și Olteniei, colindătorii — copiii ating cu bețe sau nuiele stîlpii porților, ușorii de la grajduri și hambare, scormonesc în cărbuni, pentru a aduce... „noroc și belșug". Colindatul lor se aseamănă cu cel descris pentru romani de filozoful și lexicograful francez Du Cange.

PLUGUȘORUL domină sărbătoarea Anului Nou. Se împodobea un plug, tras de 2 sau 4 boi. Urarea era și a rămas de fapt un lung poem, vorbind despre munca cîmpului începînd cu aratul și semănatul și pînă la coptul colacilor din grîul cel nou. Altădată, se obișnuia ca la ieșirea din curtea gospodarului să se tragă o brazdă. Forme mai vechi ale Plugușorului relatează despre felul cum se efectuau muncile agricole în obștile sătești de altădată. De la aceste forme străvechi, urarea Plugușorului a evoluat treptat, devenind un adevărat poem al muncii (aratul, semănatul și seceratul), îmbinat cu momente de haz, înveselind pe ascultători ; urările aveau menirea de a inspira omului încredere în anul care vine.

...cu plugul ferecat,
cu cateni de fer legat,
cum este bun de arat,
ieșirăm la cîmpul mare,
cam în răsărit de soare,
și pămîntul măsurarăm,
măsurarăm și-l ararăm...

BUHAIUL are aceeași semnificație, mugetul scos de ingeniosul instrument sugerînd răsuflarea boilor care trag la jug pentru arătura adîncă.

Urarea **COLACULUI**, o adevărată poveste versificată a pîinii, răspîndită în Transilvania, are o mare asemănare cu Plugușorul și Buhaiul.

După o veche tradiție de bunăvoie și veselie românească, pomenită și de **Dimitrie Cantemir** la vremea lui, în seara de Anul Nou, doi feciori numiți **colceri** sau chemători, un fel de soli ai flăcăilor din sat, mergeau din casă în casă și pofteau la petrecere cîteva fete mari, la o gazdă hotărîtă din vreme.

Ei purtau niște bețișoare subțiri, niște **vergele** de lemn și, ajungînd la alesele inimii lor, acestea trebuiau să prindă de vergea cîte o năframă (zadie) frumoasă, într-un anumit chip. După ce fetele **(coconițele)** și mamele lor erau întîmpinate de flăcăi în pragul casei hărăzită pentru petrecere, primite cu toată cinstea și datina cuvenită, împreună cu darurile lor, se încingea **hora** tinerilor, cu chiuituri și strigături, cu chemări, cu zicale sau închinări cu paharele pline... Cînd se înnopta bine și se dănțuia îndestul, fetele se întorceau acasă, dar **vergelul** putea ține pe alocuri cîte 2—3 zile și tot atîtea nopți.

Un alt obicei era **VASILCA.** Colindătorii umblau cu o căpățînă de porc înnegrită de fum, împodobită cu ștergare, cercei, sălbi de mărgele și bani, cu beteală și flori de hîrtie. Ei cîntau „de sufletul scroafei", pe la casele oamenilor :

Ce-ai băut și ce-ai mîncat
De-ai un trup așa-ngălat...

îmbiind-o să mărturisească unde „a vărat și a iernat" de e „așa grasă și frumoasă". Vechi superstiții atribuiau însușiri magice, divinatorii, plumbului topit în noaptea Anului Nou. Un alt eres era legat de oglinda care, la miezul nopții, trebuia să reflecte trăsăturile mirelui mult visat... Și cîte și mai cîte...

Ospăț la curtea domnească din Tîrgoviște

Din jurnalul de călătorie al arhidiaconului Paul de Alep, știm astăzi cum se celebra ziua Anului Nou, la Tîrgoviște, la curtea bătrînului domn al Țării Românești, Matei Basarab...

Banchetul avea loc în casa „beiului".

Paul de Alep descrie impunătorul alai de boieri, îmbrăcați în scumpe veșminte, în această zi mare, unii slujind pe Domn la masă, alții stînd alături de el la ospăț. Cu o zi înainte toți își lăsaseră, după datină, în sala spătăriei toiegile demnităților lor, renunțînd la dregătorie, și peste noapte Domnul Țării își alesese noii sfetnici doriți... Slugile aduceau felurite bucate, pe tăvi uriașe... Și ori de cîte ori sosea un fel nou de mîncare de atîtea ori băteau tobele, sunau trîmbițele și se auzea sunetul ascuțit al fluierelor. „Beiul" închina paharul și ori de cîte ori îl ducea la gură, răsunau sub ferestre și în sala cea mare trîmbițele, descărcîndu-se trei tunuri o dată, de se cutremura pămîntul...

Și tot astfel pînă seara.

Domnul sta tot timpul în fruntea mesei, cu capul descoperit și închina cu pahare mari de vin, preț de cîte o oca fiecare. Mai întîi se închinau trei cupe în cinstea marii sărbători, apoi alte trei în a musafirilor de seamă... În sfîrșit, se închina iar și iar în cinstea Domnului Țării. Nimeni nu era scutit să nu bea la rînd cu toți, la o zi așa de mare. Și băutura ținea pînă la adusul luminărilor, care era semn de plecare...

Se bea de altfel în tot orașul... Dar ciudat lucru, nimeni nu se îmbăta. Și doar erau destule crîșme pretutindeni, toate pline de ostași. Nici unul, însă, nu se clătina pe picioare, toți mergeau drept și în mare rînduială, spre mirarea sinceră a lui Paul de Alep.

(Desene de Neagu RADULESCU)

Încă din zorii zilei Anului Nou, boierii veneau la curte cu daruri pentru Voievod și Doamna Țării, care la rîndul lor obișnuiau să împartă mesenilor, boierilor, clerului și slujitorilor veșminte de preț, din catifea, satin sau mătase de Scio, bani de argint înfășurați în năframe și altele... Seara, aleșii oaspeți ai Domnului erau conduși, într-o luxoasă caretă, și găzduiți la mănăstirea de călugări. O suită numeroasă de seimeni și darabani înarmați cu lănci, muschete și săbii îi întovărășeau, trăsura fiind înconjurată de copii de casă și lăutari. La despărțire se descărcau puștile, în semn de rămas bun, iar însoțitorilor li se împărțeau bacșișuri.

„Țărămonie" la Iași

Cu mare fast și ceremonial deosebit era sărbătorită venirea Anului Nou și la curtea domnească din Iași sub Grigore Vodă Callimachi, după cum va arăta mai tîrziu „Condica de obiceiuri", scrisă în 1762 de mîna dumnealui Gheorgachi al doilea logofăt.

Încă din ajun începeau pregătirile și toată slujitorimea era chemată de marele Hatman, cu zapcii „cu pușcile amînă". Și mergînd Domnul la spătărie, cu toți boierii țării, li se da tuturor, după obicei, cîte un pahar cu băutură, confeturi și cafea. Apoi, fiind toți de față, Domnul ridica și închina paharul plin. Îndată se slobozeau toate tunurile cu focul mărunt. Mehterhaneaua sau muzica domnească începea să cînte și o dată cu ea și lăutarii Domnului la masa cea mare, făcînd și zicături, după datină.

Veneau apoi breslele fiecare cu semnele slujbei, pentru „țărămonia" Anului Nou și se făcea petrecere mare. După care mergeau toți la casele lor... Iar către seară mehterhaneaua făcea cîntare Doamnei și beizadelelor și veliților boieri, cei cu dregătorie, și de la fiecare căpătau daruri bogate. Iar a doua zi, cu același alai, ieșea Domnul din palat și toate rufeturile curții așterneau pe jos năfrămile lor, pe unde trecea, și vel vistiernicul, mergînd înaintea Voievodului, le împărțea bani. Și toată lumea, boieri și zapcii ai spătarului și ai agăi împreună cu toți slujitorii domnești, erau poftiți a săruta mîna și poala Voievodului, de Anul Nou, și iar li se da tuturor de băut și cafea și cofeturi și se slobozeau iar tunurile și zicea mehterhaneaua „în meidanul curții".

Și uneori, se întindea masă mare, de se ospătau...

La București în 1850

In anul 1850, domnea în Țara Românească Barbu Știrbei. Un An Nou serbat atunci este descris de JOURNAL DE BUCAREST (nr. 85, din 3 ianuarie 1850) astfel :

„La 1 ianuarie, ora 11, Prințul Domnitor a venit la palat în mare cortej, înconjurat de statul major, în sala tronului, unde șefii departamentelor au avut cinstea de a-i prezenta felicitări de Anul Nou. Mitropolitul Nifon și aga Dumitru Fălcoianu, președintele consiliului comunal, au exprimat, în numele locuitorilor, sentimentele, prin discursuri. La prînz, Înălțimea Sa a primit la palat felicitările boierilor și ale șefului miliției și statului major, iar la 1, pe ale agenților și consulilor generali ai puterilor străine. La 8 seara, Doamna a primit felicitările femeilor".

În noaptea care a precedat solemnitatea de mai sus, s-a dat o serbare care a reunit „elita societății și statele majore". La miezul nopții „o detonație, dispusă în curtea palatului" a anunțat venirea Anului Nou. Ziarul continuă : „S-au schimbat felicitări, cu paharele în mînă, în mare veselie ; s-au succedat dansuri, în sunetele muzicii militare și ale orchestrei pusă sub conducerea domnului Wiest, iar la 2 din noapte, invitații s-au retras la supeu. Balul a ținut pînă la 5".

Meniuri acum o sută de ani

Din ce erau formate meniurile care se serveau în noaptea de revelion, acum o sută de ani? Primele cărți de bucate, apărute în limba română la jumătatea secolului trecut, ne dau răspunsul la această întrebare. Este vorba de : **Rețete cercate, în număr de 500,** adunate de postelnicul Manolachi Drăghici și apărute la Iași în anul 1846 și de **Cartea de bucate** de Maria Maurer, apărută la București în 1849, cu 190 de rețete. Iată cîteva din rețetele recomandate în aceste cărți:

Supe și alte fierturi : de orez cu migdale, de lăptuci, de franzele, de zdrențe, de clătite ;

Felurimi de sosuri : sos mare, spaniol, sos domnesc, sos întăritor, sos de aguridă, de hrean cu migdale, de hrean cu franzele ;

Bucate alese : mîncare de rărunchi, de ceapă întreagă, de icre și lapți de crap, de castane făcăluite, de păpădie cu zeamă de carne, de măduvă de vițel, de tocătură de rîmători cu varză (sarmale), pilaf italian, limbi de oaie, gît de oaie umplut, rasol cu sos de aguridă, piftie de picioare de rîmători.

Fripturi : coaste de mînzat cu vin Madera, piept de vițel cu unt negru, mușchi de vacă în zamă, cîrnăciori în sînge de rîmători, cîrnăciori albi, căprioară împănată, căprioară în prapuri, iepure înălbit cu ciuperci, cîrnăciori de iepure, berbec la frigare, curcan, rață sălbatică și becațe fripte, prepelițe în sos, claponi și hulubi pe orez, pește copt.

Dulciuri : covrigei cu ananas, învîrtite cu brînză, turtă dulce cu miroase, gogoși, cozonaci, budinci, creme șatouri, spume și dulcețuri (mai ales de trandafiri).

Țuica de Buzău și vinurile de Drăgășani și Cotnari erau în fruntea băuturilor.

Prilej tradițional de petrecere

Seara Anului Nou a fost, de cînd e lumea, cel mai frumos prilej de petrecere, pentru bătrîni ca și pentru tineri... Cea mai bogată în tradiții și credințe dintre toate serile de iarnă ale anului.

Urînd și pocnind din bice, sunînd din clopote și tălăngi și făcînd buhaiul să mugească, flăcăii umblă cu PLUGUȘORUL și azi pe la casele gospodarilor din sat, rostind colinde de veche datină agrară :

Ho ho ho ! sar-a-nserat
Și la (cutare) n-am urat
Iară (cutare) s-a sculat
Într-o joi de dimineață
Cînd băteau zorile-n față
Pe ochi negri s-a spălat...
Și la ocol a plecat
Și din ocol a luat
Doisprezece bourei
În coadă cudălbei
În frunte țintăței

Mînați, măi...
Hăi, hăi... !

Tot atît de veche și nelipsită este și SORCOVA din dimineața zilei de 1 ianuarie. De forma unei ramuri, împodobite cu flori de hîrtie colorată și poleială (care tinde de cîtăva vreme să înlocuiască tot mai mult mlădițele de pom roditor pe care femeile satelor noastre luîndu-le din grădină le puneau odinioară, din vreme, să înmugurească într-un vas cu apă, în preajma Anului Nou) și cu care, colindătorii sorcovesc pe toți ai casei, urîndu-le:

„Sorcova,
Vesela,
Peste vară,
Primăvara,
Să trăiți
Să-mbătrîniți...
Cîte pietricele
Atîtea mielușele
Cîți bolovani
Atîția cîrlani

Cîte paie pe casă
Atîția bani pe masă
Cîte lemne în frunzar
Atîția bani în buzunar...
La anul și la mulți ani !".

Maria IONIȚĂ
Al. ALEXIANU
Ion MUNTEANU

PRODUCE:

○ fontă de afinare și turnătorie ● lingouri oțel carbon și aliat. ● blumuri și țagle pentru relaminare și forje. ● profile grele, mijlocii și ușoare — pătrat, lat, rotund, cornier, C. I și profile fasonate speciale. ● Oțel beton — neted, periodic, torsionat. ● Subproduse chimice rezultate din distilarea gazului și gudronului de huilă — sulf, sulfat de amoniu, sulfură de carbon, ulei de antracen etc.

UZINA MECANICĂ BUZĂU

PRODUCE ȘI LIVREAZĂ PE BAZĂ DE REPARTIȚIE:

- Ramificații C.F.R. tip 40—49.
- Ramificații tip industrial 9,3 ; 13,75 ; 17,65.
- Tirfoane tip A. I ; A. 3 ; B. 1 ; B. 2 ; B.
- Crampoane tip 8 x 8 x 100 ; 10 x 10 x 100 ; 12 x 12 x 120 ; 14 x 14 x 140 ; 16 x 16 x 160.
- Stingătoare incendiu, pe roți, de 100 l.
- Tirnăcoape, topoare, timplărie mecanică.

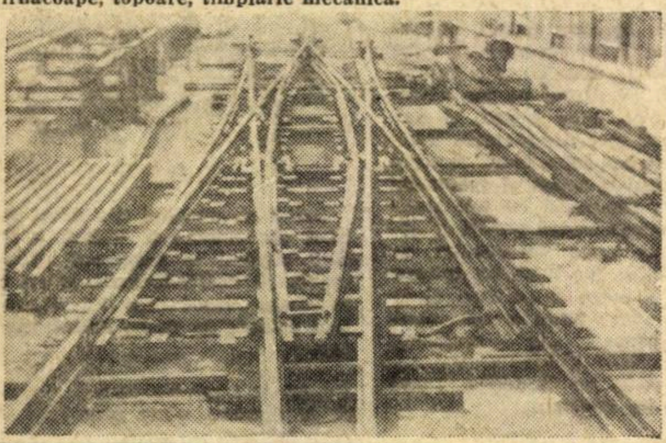

EMAILUL ROȘU

Solicitați la magazinele de specialitate noile produse ale Uzinei „EMAILUL ROȘU": vase emailate în execuție – coajă de stejar, cu dungă de aur, marmură și granit.

Aspectuoase și durabile.

METALUL ROȘU CLUJ

INTREPRINDEREA „METALUL ROȘU" CLUJ

str. Tudor Vladimirescu nr. 12–14
telefon 1.47.30

Produce:

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA TEXTILĂ:

- cuve pentru țesături grele
- aparate de vopsit sculuri
- diferite aparate de uscat și vopsit
- aparate de vopsit sub presiune
- mașini de tricotat rectilinii

UTILAJE PENTRU INDUSTRIA DE PIELARIE:

- aparate de uscat pe plăci de sticlă
- butoaie de vopsit
- butoaie de tăbăcit
- diverse alte aparataje de uz gospodăresc

INTREPRINDEREA DE INDUSTRIE LOCALA „11 IUNIE" CĂLĂRAȘI

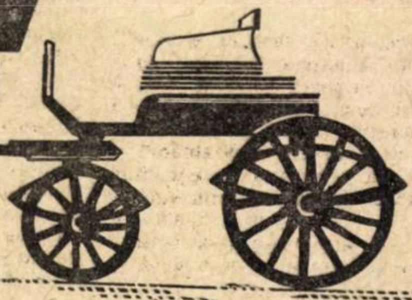

PRODUCE:

- Cutii de gunoi transonice tip I.S.B.
- Docare cu două locuri
- Șarete
- Buccele pentru căruță
- Diferite piese mecanice turnate din fontă și bronz.
- Diferite construcții metalice ca: stăvilare pentru îndiguire
- Prelucrări de piese pentru sectorul strungărie

Ajustaj serie mare sau cooperări

UZINA „UNIREA"–CLUJ

Piața 1 Mai nr. 3–5

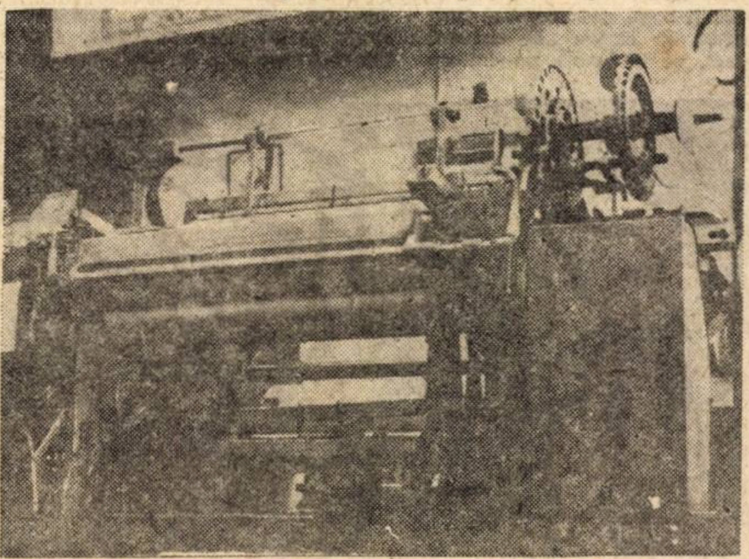

PRODUCE

● Războaie de țesut bumbac ● Războaie de țesut mătase

ACORDURI...

● La București a fost semnat Protocolul între guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Socialiste Cehoslovace, privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1967, care prevede o creștere a volumului schimbului de mărfuri, față de volumul stabilit pentru anul 1966.

● Protocolul privind livrările reciproce de mărfuri pe anul 1967 între Republica Socialistă România și Republica Populară Polonă, semnat la Varșovia, prevede o majorare a volumului livrărilor reciproce față de anul 1966.

● La Paris s-a semnat aranjamentul de colaborare dintre Comitetul pentru energia nucleară din Republica Socialistă România și Comisariatul pentru energia atomică al Franței, precum și protocolul de aplicare a acestuia pe anul 1967. Aranjamentul prevede schimbul reciproc de burse de studii, vizite de documentare ale cercetătorilor și specialiștilor, schimb de experiență și de conferințe.

...ȘI TRANZACȚII COMERCIALE EXTERNE

● Întreprinderea „Mașinexport" a încheiat recent contracte pentru livrarea a 12 transformatoare de 6,25 și 12,5 MVA în Pakistan, a 100 de mașini combinate pentru prelucrarea lemnului în R.D. Germană. Au fost livrate 4 transformatoare de forță de 12,5 MVA, circa 30 mașini combinate pentru prelucrarea lemnului și mașini de găurit cu lanț, în R.D. Germană.

● Printre contractele perfectate de „Tehnoimport" în ultima perioadă se înscriu contractele încheiate cu firma „A. Häfele" din R.F. Germană pentru importul de articole de feronerie specială, cu firma „Siegfried-Einöhrl" din Austria pentru importul de fiole farmaceutice incolore și brune, cu firma „Agula S.A." din Elveția pentru importul de ace Hofa pentru mașini de tricotat, cu firma „Asbestos Chemicals" din Izrael pentru importul a 150 de tone de azbest fire, cu firma „Central Asbestos Co Ltd" din Anglia pentru 875 tone de azbest albastru.

● Printre noile contracte de import perfectate în ultima perioadă de „Metalimport", figurează importul a 4380 de tone de tablă cositorită de la firmele „Otto Wolf" și „Hösch-Export", a 80 de tone de sîrmă oțel de la firma „Schumacher" din R.F. Germană, a 380 de tone de tablă cositorită de la firma „J. Carnaud" din Franța, a 40 de tone de tablă cositorită de la firma „Landwik" din Suedia, a 200 tone silicomangan de la firma „Comptoir de Commerce" și a 470 de tone de tablă cositorită de la firma „Eurinter Liège" din Belgia.

● „Cartimex" a semnat contracte pentru livrări de covoare innodate de mînă de tip oriental în Elveția și Danemarca, de hîrtie cretată și hîrtie tiefdruck în Turcia.

● Întreprinderea „Chimimport" a angajat exportul a 360 tone carbură de calciu în Anglia, de sulfat de aluminiu în R.F. Germană și Turcia, de colorant negru acid ATT în U.R.S.S., a circa 60 tone diferiți coloranți cu roșu direct 4 A, bordo direct BU, crisofenină, verde direct închis A, galben metanilic și indulină R în R.P. Ungară.

● Întreprinderea „Exportlemn" a încheiat noi contracte pentru livrarea a 7600 mc de cherestea de fag în Cipru, Finlanda, Italia, R.A.U., a 600 mc de cherestea diverse esențe în Grecia, a 302 000 mp de PAL în Anglia, Belgia, Grecia, Irak, Spania, a 670 de tone de PFL dure și izolatoare în Arabia Saudită, Olanda, Irak, Libia, R.A.U., a 4025 mp de parchete lamelare în Italia și Kuweit, a 25 mii mp de furnir în Austria, 2800 mc de lemn de celuloză esențe moi în Italia.

● Au sosit din import în portul Constanța 865 de tone de portocale din Izrael, 510 tone de măsline din Grecia, 700 de tone de lămii din Turcia, 2900 de tone de șroturi soia din Franța, 4400 de tone de tablă decapată din Japonia. La export au fost livrate — pe lîngă alte mărfuri — 8800 de tone de ciment și 1270 mc lăzi de fag cu destinația R.A.U., 29 000 tone păcură cu destinația Japonia etc.

PRELIMINARII LA CONJUNCTURA 1966

ÎN principalele ţări capitaliste s-a înregistrat în cursul anului 1966 un ritm încetinit de creştere a producţiei industriale — circa 5,6%, faţă de o medie anuală de circa 7,6% în 1965 — şi o creştere mai susţinută a schimburilor comerciale internaţionale — circa 11% în prima jumătate a anului 1966, faţă de 9% în prima jumătate a anului precedent.

Deşi datele disponibile sînt, fireşte, parţiale deocamdată, se pot desprinde totuşi unele tendinţe caracteristice pentru conjunctura economică a anului 1966.

Se observă astfel o mai mare diversitate a ritmurilor pe ţări şi regiuni faţă de 1965 şi anume prin descreşterea lor în ţări industriale principale ca S.U.A., Anglia, R.F.G. Pe de altă parte, în 1965 aceste din urmă ţări s-au bucurat de o conjunctură economică mai susţinută în comparaţie cu Franţa, Italia, Japonia, pe cînd în 1966 a fost valabil contrariul. Sînt ilustrative datele din tabelul nr. 1.

Tabel nr. 1

RITMURILE PRODUCŢIEI INDUSTRIALE
(modificări procentuale)

	1965/1964 trim. II)	1966/1965 (trim. II)	1966/1965 (ultimele 3 luni pentru care sînt date)	
S.U.A.	7,4	10,0	5,6	(aug.—oct.)
Japonia	5,5	9,2	22,0	(iul.—sept.)
Europa occid.	4,1	4,7	0,8	(iun.—aug.)
din care :				
Anglia	3,6	0,9	1,6	(iul.—sept.)
R.F.G.	6,5	3,0	—11,6	(iul.—sept.)
Franţa	0	7,1	12,0	(iun.-aug.)
Italia	3,7	11,5	18,8	(mai—iun.)

Sursa : OECD, Main Economic Indicators şi statisticile naţionale.

Instabilitatea situaţiei economice în anul 1966 s-a manifestat şi în cadrul unor ţări, prin apariţia concomitentă a unor fenomene de expansiune inflaţionistă însoţite de semne de depresiune, fapt reflectat în comportarea contradictorie a principalilor indicatori.

Dezechilibrul balanţelor de plăţi şi celelalte tulburări ale sistemului monetar internaţional capitalist au continuat şi în 1966, ba chiar s-au agravat prin restricţiile suplimentare impuse creditului internaţional ca şi prin persistenţa contradicţiilor în privinţa măsurilor de luat.

Volumul schimburilor comerciale a crescut în 1966, la fel ca pe ansamblul perioadei de după război, într-un ritm mai susţinut decît producţia industrială, ceea ce se explică, pe lîngă motivările conjuncturale ale anului, şi prin intensificarea cooperării economice între state.

S. U. A.: TENDINŢE ÎN CURS DE CONTURARE

Ritmul relativ ridicat de creşterea economiei S.U.A., mai ales al producţiei industriale, menţinut în cursul ultimilor ani, s-a încetinit de cîteva luni, deşi — cum se poate vedea din tabelul nr. 1 — într-o proporţie mai redusă decît în R.F.G. sau în Anglia. Indicul cel mai vizibil al tendinţei de încetinire este, în condiţiile economiei americane, reducerea producţiei de automobile anunţată consecutiv de General Motors — cea mai mare firmă producătoare —, Chrysler, Ford şi American Motors. Măsura nu pare să antreneze deocamdată concedieri, recurgîndu-se la reducerea orariilor, dar faţă de importanţa producţiei de automobile în S.U.A., socotită un adevărat barometru economic, se face auzită părerea că efectele asupra altor ramuri nu vor întîrzia. Pe tot anul 1966 producţia de automobile a S.U.A. va fi, după estimaţii recente, cu 7,8% sub nivelul din 1965, cînd a atins, ce-i drept, un nivel record.

Principalele sectoare economice care au susţinut expansiunea economică a S.U.A. în cursul anului 1966 au fost consumul de bunuri de uz îndelungat, cheltuielile militare, investiţiile în capital fix.

Cheltuielile de consum au evoluat în condiţiile unei accelerări a creşterii preţurilor. Indicele preţurilor plătite de consumatori a crescut cu 3,5% în primele trei trimestre ale anului 1966, comparativ cu 1,7% în aceeaşi perioadă a anului 1965. În aceste condiţii, cheltuielile pentru consumul personal au fost în trimestrul II/1966 cu circa 8% mai ridicate decît în aceeaşi perioadă din 1965. Există indicii că în a doua jumătate a anului situaţia s-a deteriorat. Unul din cele mai importante în acest sens este socotit faptul că la mijlocul lunii noiembrie desfacerea noilor modele de automobile se desfăşura la un nivel aflat cu 5,5% sub acela din anul precedent.

Cheltuielile militare ale guvernului federal, care în 1964 şi 1965 s-au situat în jurul a 52 de miliarde dolari anual, au atins în primele şapte luni ale anului 1966 un nivel anual de peste 60 de miliarde dolari. După cum apreciază THE ECONOMIST (19 noiembrie), în prezent cheltuielile militare „cresc trimestrial cu 3—4 miliarde dolari şi vor atinge probabil în trimestrul II/1967 un nivel anual de 70 de miliarde dolari, faţă de 61,3 miliarde în trimestrul III 1966". Săptămînalul londonez constată o legătură directă între evoluţia cheltuielilor militare şi amploarea „efortului de război în Vietnam", adică costul crescînd al agresiunii prin care Statele Unite încearcă să răpească poporului vietnamez dreptul de a-şi hotărî propria soartă. După părerea corespondentului de la Washington al săptămînalului, creşterea alocaţiilor nu va duce neapărat la o cerere mai mare de bunuri şi servicii, şi aceasta din cauza decalajelor dintre alocaţii şi plasarea de comenzi, dintre comenzi şi livrări etc.

Activitatea de investiţii în capital fix a fost susţinută în 1966. Suma totală a investiţiilor în instalaţii noi este evaluată la 60,86 miliarde de dolari. Pentru anul ce vine este prevăzută o creştere la 63,82 miliarde, deci cu mai puţin de 5%, faţă de un spor probabil de circa 17% în 1966 faţă de 1965. Aceste evoluţii sînt încă pasibile de rectificări în jos, deoarece estimaţiile sînt anterioare încetinirilor intervenite începînd din trimestrul III.

O scădere netă a activităţii s-a înregistrat în domeniul construcţiilor de locuinţe, contribuind la încetinirea ritmului general de creştere al economiei americane. Numărul autorizaţiilor pentru noi construcţii a fost în 1966 cu 1/3 mai redus faţă de 1965 şi cu 40% mai mic decît în perioada de vîrf pe care a constituit-o în această ramură anul 1964. Se vorbeşte de o „contracţie severă", avînd ca efect reducerea cererii în sectoare înrudite cum sînt industria mobilei, cea a aparatelor de uz casnic ş.a. Împreună cu reducerea vînzărilor de automobile, restrîngerea activităţii în construcţiile de locuinţe a oprit creşterea sumei totale a desfacerilor în S.U.A.

În ciuda avansului net al S.U.A. în domeniul productivităţii muncii faţă de concurenţii lor vest-europeni, surplusul balanţei comerciale americane s-a micşorat în 1966 din cauza încetinirii creşterii exporturilor, concomitent cu o sporire mai mare a importurilor. Faptul acesta s-a grefat pe alte fenomene negative pe plan intern, ca acela că stocurile de mărfuri au sporit în ultimele luni, iar volumul de vînzări, ca şi cel al noilor comenzi în industrie au început să înregistreze tendinţe de slăbire către sfîrşitul anului (o reducere a comenzilor cu 4,7% în octombrie faţă de septembrie). Ridicarea scontului ca şi a rezervelor legale pentru acordarea de credite au frînat într-o anumită măsură dinamica inflatorie a preţurilor, dar nu au oprit-o. Deficitul balanţei de plăţi a S.U.A. este estimat preliminar la 1,2 miliarde de dolari (în 1965 a fost de 1,3 miliarde). Au şi fost anunţate măsuri în vederea unor noi încercări de a restrînge ieşirile de capital privat din S.U.A. şi de a intensifica exportul de mărfuri.

EUROPA OCCIDENTALĂ: RITMURI ACCENTUAT INEGALE

În vestul Europei, două ţări cu o pondere însemnată în producţia industrială şi în schimburile comerciale, cum sînt Anglia şi R.F.G., înregistrînd slăbiri simţitoare ale ritmului de creştere, au fost nevoite să elaboreze în 1966 programe de stabilizare economică. Pe de altă parte, Franţa şi Italia, ţări în care astfel de programe au fost elaborate încă în 1963 şi aplicate de atunci, au înregistrat creşteri.

Economia **ANGLIEI** a fluctuat în cursul anului 1966, dar cu tendinţe vădite de reducere a ritmului de creştere. Producţia industrială a înregistrat o încetinire atît de netă a ritmului de creştere, încît s-a ajuns de fapt la o stagnare. În septembrie 1966, indicele producţiei industriale a fost cu 3,5 mai redus decît în luna august a aceluiaşi an, cu 1,5% mai redus decît în luna iunie şi cu 1% mai redus decît în septembrie 1965. Numărul braţelor de muncă ocupate în industrie are şi el o uşoară tendinţă de scădere, productivitatea muncii scade sau stagnează.

Exporturile înregistrează o oarecare urcare din toamnă (în octombrie +3,5% faţă de septembrie şi +11% faţă de aceeaşi perioadă din 1965). Măsurile iniţiate de guvernul britanic pentru stabilizarea condiţiilor economice au frînat într-o oarecare măsură fenomenele inflaţioniste, dar nu au putut pînă acuma să dovedească calităţile lor stimulatorii. Şomajul a fost în octombrie 1966 cu 22% mai ridicat decît în octombrie 1965. La mijlocul lunii noiembrie au fost în Anglia 542 000 de şomeri, în presă exprimîndu-se temerea că numărul lor ar putea să ajungă în toiul iernii la 800 000.

Economia **R.F.G.** şi-a încetinit într-un mod pronunţat ritmul de creştere. Producţia industrială a scăzut în trimestrul III sub nivelul anului precedent şi anume, atît în sectorul bunurilor de echipament, cît şi în acela al bunurilor de consum. Institutul de economie al sindicatelor vest-germane prezintă drept caracteristici ale conjuncturii la sfîrşitul anului 1966 scăderea producţiei, creşterea şomajului şi răspîndirea orariilor de lucru reduse (vezi INDUSTRIEKURIER, 17 decembrie). Institutul vorbeşte de un „colaps circulatoriu" şi exprimă temerea că „actuala stagnare se poate transforma într-o recesiune". Publicaţia patronală citată consideră ca ilustrativă pentru situaţia conjuncturală, evoluţia industriei metalurgice a R.F.G. Din 11 subramuri ale ei, opt au înregistrat în perioada august—octombrie 1966 o scădere a producţiei faţă de august—octombrie 1965, una a stagnat şi numai două au obţinut o uşoară creştere. Cererea internă, oglindită în intrările de comenzi, scade, şi numai comenzilor externe — obţinute graţie unor concesii apreciabile la preţuri — li se datorează faptul că restrîngerea producţiei nu a luat proporţii mai mari.

Investiţiile în industria prelucrătoare s-au menţinut în 1966 la nivelul anului 1965, cu o tendinţă accentuată de scădere la sfîrşitul anului. Industria anunţă de pe acum reducerea investiţiilor cu 10—12% în 1967.

Sub aspectul consecinţelor sociale ale reducerii ritmului activităţii, economia vest-germană are o supapă de siguranţă reprezentată de numărul mare de muncitori străini (1,3 milioane în vara anului 1966). Printre aceştia au şi început să se facă concedieri, şi se vorbeşte de scăderea numărului lor sub 1 milion pînă la primăvară. În acelaşi timp, în presă se menţionează posibilitatea ca şi numărul şomerilor să se mărească în curînd în R.F.G. şi anume pînă la 500 000—600 000 (vezi de exemplu DER VOLKSWIRT nr. 49).

FRANŢA şi-a sporit producţia industrială datorită, mai ales, creşterii investiţiilor şi într-o măsură mai mică sporirii consumului intern şi a exportului. Investiţiile întreprinderilor private au crescut în 1966 cu circa 6%, dar în schimb construcţiile de locuinţe se menţin într-o situaţie stagnantă, fără semne de revenire. Creşterea producţiei interne brute este evaluată la circa 5% în 1966.

Comerţul exterior al Franţei a crescut în 1966 cu 10%. Balanţa comercială s-a înrăutăţit recent în urma micşorării exporturilor, ca urmare a slăbirii conjuncturii în celelalte ţări vest-europene, în special în R.F.G., şi în urma creşterii importurilor în condiţiile conjuncturii susţinute franceze. Balanţa de plăţi se prezintă în ultimele luni slăbită, între altele prin micşorarea veniturilor provenite din turism.

Cu toate că în Franţa situaţia conjuncturală se caracterizează printr-o redresare faţă de anii precedenţi, spre deosebire de Anglia şi R.F.G., totuşi şi aici sfîrşitul anului 1966 este marcat de o creştere a şomajului. Ziarul LE MONDE (18—19 decembrie) semnala existenţa a 315 000 şomeri şi posibilitatea creşterii acestei cifre la 350 000 pînă în februarie, primăvara anului 1967 putînd fi astfel martora „celei mai puternice sporiri a şomajului pe care a cunoscut-o Franţa de la marea criză a stabilizării francului din anii 1953—1954".

Economia **ITALIEI** şi-a continuat în mod susţinut redresarea în 1966. După ce a stagnat în 1964 şi a crescut în 1965 cu mai puţin de 5%, producţia industrială a sporit în primele nouă luni ale anului 1966 cu 12%. A crescut atît producţia bunurilor de echipament, cît şi cea a bunurilor de consum şi începe să se manifeste o sporire a construcţiilor. Balanţa comercială continuă să aibă o poziţie bună, ca şi balanţa de plăţi, datorită rezervelor acumulate în ultimii ani.

★

JAPONIA. — Pentru a nu omite această ţară extraeuropeană, importantă pentru cunoaşterea conjuncturii economice a capitalismului dezvoltat — înregistrează din nou, după o perioadă dificilă, ritmuri ridicate de creştere, la care sporirea consumului, formarea de stocuri şi creşterea exporturilor contribuie în mod simţitor. Recent, Agenţia de Planificare Economică a Japoniei şi-a modificat din nou evaluarea creşterii produsului naţional brut pe anul fiscal aprilie 1966 — martie 1967, şi anume de la 7,5% la 8,7 — 9%. Creşterea investiţiilor în capital fix este evaluată la 5,7%. Balanţa de plăţi înregistrează surplusuri, deşi balanţa comercială se deteriorează ca urmare a unei creşteri insuficiente a exporturilor.

COMERŢUL INTERNAŢIONAL: CREŞTERE SUSŢINUTĂ

Comerţul internaţional a crescut într-un ritm mai accentuat în cursul anului 1966; astfel, importurile mondiale au sporit cu 11% în primul semestru 1966, faţă de o creştere cu 9% în perioada corespunzătoare a anului precedent. La aceasta a contribuit îndeosebi cererea sporită de importuri a S.U.A., a unor ţări vest-europene ca Franţa şi Italia şi a Japoniei. Această situaţie a favorizat în special exportul ţărilor dezvoltate din punct de vedere industrial din Europa Occidentală care a crescut cu 10% în primul semestru 1966 faţă de aceeaşi perioadă a anului premergător.

Tabel nr. 2

COMERŢUL MONDIAL CAPITALIST ÎN 1965 ŞI TRIM. I ŞI II 1965 ŞI 1966
(în milioane dolari)

	1965	Tr. I 1965	Tr. II 1965	Tr. I 1966	Tr. II 1966
EXPORTURI					
Total	164400	38000	41600	42800	45300
Europa Occid.	79020	18640	19430	20510	21440
din care :					
— Piaţa Comună	47920	11440	11750	12480	13220
— A.E.L.S.	26100	6120	6510	6790	5940
S.U.A.	27062	5770	7305	7168	7657
Japonia	8462	1823	2107	2097	2386
IMPORTURI					
Total	173700	40500	44000	45900	47900
Europa Occid.	89570	21230	21460	24190	27150
din care :					
— Piaţa Comună	48960	11580	12140	13230	13490
— A.E.L.S.	31790	7670	8000	8520	8440
S.U.A.	21357	4639	5432	5859	6252
Japonia	8168	1976	2169	2224	2409

Sursa : U. N. Monthly Bulletin of Statistics, septembrie 1966 ; OECD, Foreign Trade, Series A, Supplement, noiembrie 1966.

Tendinţa de creştere a schimburilor comerciale internaţionale din lumea capitalistă, mai ales între ţările dezvoltate, a sporit ponderea acestora în comerţul mondial capitalist de la 73% în perioada 1953—1958 (fără comerţul Est—Vest) la 78% în 1965—1966.

Comerţul ţărilor în curs de dezvoltare a evoluat şi în 1966 într-un mod nesatisfăcător. Aceste ţări, între altele din cauza cererii mai reţinute de materii prime din partea ţărilor capitaliste dezvoltate, şi-au putut spori exporturile în semestrul I/1966 cu numai 6% faţă de 1965 şi în consecinţă nu şi-au putut mări importurile decît cu 5,5% în aceeaşi perioadă de timp, faţă de 8% cît au realizat în 1964. Balanţa comercială a ţărilor în curs de dezvoltare se va încheia probabil cu un sold activ foarte redus, ceea ce va însemna în continuare necesitatea asigurării intrărilor de valută suplimentare prin import de capital.

Tendinţa preţurilor în cursul anului 1966, a fost de scădere sau stagnare la majoritatea materiilor prime agricole, de foarte uşoară urcare la materiile prime industriale, şi fermă la produsele industriale şi în primul rînd la maşini şi utilaje.

Dacă în 1964 conjunctura economică a ţărilor capitaliste a purtat mai ales amprenta desfăşurării schimburilor internaţionale de mărfuri, iar în 1965 a investiţiilor şi a cererii de consum, conjunctura anului 1966 se poate caracteriza ca fiind mai contradictorie decît a anilor precedenţi, ca o conjunctură a fenomenelor inflaţioniste şi a măsurilor guvernamentale de stabilizare, inclusiv prin sporirea cheltuielilor militare.

dr. Alexandru ZAMFIR

DRUM LARG PROGRESULUI TEHNIC

(Urmare din pag. 5)

pentru material rulant, motoarele Diesel cu 6 și 12 cilindri cu puteri de la 350 la 1200 C.P., presa de 1200 de tone pentru materiale refractare.

Organizare: productivitate

ÎN fiecare domeniu de activitate, omul îmbunătățește continuu concepția, metodele de lucru, rezultatele. Organizarea și conducerea producției, a proceselor tehnologice, a muncii și a locului de muncă cunoaște în prezent metode noi, capabile să descopere rezervele și potențele utilajelor și ale producției însăși, să sporească mai mult productivitatea muncii. Avem datoria de a analiza orice posibilitate care ar duce la ridicarea acesteia. Un element oricînd susceptibil de resurse în această privință este tocmai **organizarea și conducerea științifică a producției.** Coeficientul mediu de utilizare pe schimburi a mașinilor-unelte nu este încă satisfăcător; mai sînt uzine în care mașinile-unelte și instalațiile tehnologice cu care sînt dotate nu sînt utilizate integral. Mai există pierderi importante de capacitate datorită întreruperilor în funcționare sau a reparațiilor efectuate incomplet. Măsurile luate, atît la nivelul ministerului, cît și al întreprinderilor, ținerea unei evidențe riguroase a încărcării utilajelor și utilizarea lor pentru înlăturarea strangulărilor și încărcarea echilibrată a secțiilor sînt pe cale să lichideze aceste defecțiuni.

Mai sînt și uzine care nu au reușit să se vindece complet de lipsa de ritmicitate a producției. O acțiune organizată de ridicare a nivelului planificării operative a producției va duce la conjugarea eficientă a tuturor organelor întreprinderii. Reorganizarea fluxurilor de producție neraționale și înlocuirea metodelor rudimentare de transport și depozitare ce mai stăruie în unele întreprinderi vor duce la economisirea unor însemnate cheltuieli neproductive și asigurarea desfășurării optime a procesului de producție prin aprovizionarea și evacuarea ritmică a locurilor de lucru.

Un rol însemnat în cadrul organizării raționale a producției revine specializării și relațiilor de cooperare. Pentru o funcționare ireproșabilă a acestui important mecanism, atît ministerul, cît și uzinele vor îmbunătăți continuu modul de planificare și urmărire a realizării produselor destinate cooperării, indiferent de ponderea lor în volumul total al producției întreprinderii.

Și, însfîrșit, o bună corelare a consumului cu ciclul rațional de fabricare sau import, asigurînd astfel prin stocuri corespunzătoare decalajul necesar, va îmbunătăți ritmicitatea în aprovizionarea producției cu materialele corespunzătoare. Iar întocmirea și încheierea cu competență a contractelor, urmate de respectarea termenelor de livrare stabilite, vor duce la desfășurarea în cele mai bune condiții a activității finale a întreprinderilor: desfacerea produselor lor.

În centrul producției, se află omul și, de pregătirea sa depinde modul de realizare a obiectivelor propuse. Este locul aici să reflectăm asupra unei revizuiri pe care progresul tehnic și științific o impune pregătirii cadrelor din economie. Baza științifică, orizontul larg, nivelul ridicat al cunoștințelor conturează profilul unui inginer. tehnician, economist capabili să facă față oricînd evoluției științei și tehnicii moderne.

Atenția ce se dă în prezent tuturor acestor probleme constituie o chezășie de rezolvare cu succes în vederea scopului final: creșterea productivității muncii, care duce nemijlocit la sporirea venitului național.

Scurtă privire în viitor

CARACTERISTICILE actuale ale progresului tehnic au fost cuprinse în prevederile planului economic de cinci ani, astfel că industria construcțiilor de mașini își orientează activitatea spre introducerea în fabricație a acelor tipuri de mașini, utilaje și instalații care prezintă cel mai înalt nivel calitativ și parametri de exploatare cît mai ridicați, în vederea obținerii unor randamente optime.

Dintre sortimentele mai importante care vor fi realizate de construcția de mașini în anul 1967, citez: autocamioanele și autotractoarele (20 000 bucăți), tractoarele (17 500 bucăți), 131 locomotive Diesel și electrice magistrale, 5 340 combine pentru cereale, 2 610 strunguri paralele, 360 000 aparate de radio, 140 000 televizoare. O serie de utilaje noi vor fi asimilate, de exemplu familia de mașini de frezat longitudinal, cu 2 pînă la 6 capete de forță ceea ce îi permite obținerea unei productivități ridicate și a unei precizii mari, astfel că poate folosi și la lucrări de finisare; pe de altă parte, modul său de construcție îi asigură rentabilitate și la fabricație în serie relativ mică. Pentru a asigura satisfacerea lucrărilor necesare în legumicultură, viticultură, pomicultură, plante tehnice, pe terenuri în pantă și pentru uz general, se va începe fabricația familiei de tractoare de 40—45 C.P., care permite unificarea parțială a construcției tractoarelor, pe baza a două tipuri: pe șenile și pe roți, cu motor unic.

Pentru prima dată în țară este studiat și va fi dat în fabricație la Uzina „Unirea" din Cluj, războiul automat de țesut lînă, de înaltă productivitate și nivel tehnic superior. Numărul de bătăi pe ora efectivă va fi aproape dublu față de cel actual. Are sistem automat de întrerupere a alimentării la oprirea războiului și sistem de semnalizare optică în cazul ruperii unui fir. În 1967, „Electroputere"-Craiova va realiza primele locomotive electrice tip Co-Co de 6580 C.P. la 25 kV, de construcție modernă, cu redresori de siliciu montați pe locomotivă. În cadrul dezvoltării sistemului energetic, vor fi realizate transformatoare bloc de 190 MVA, 15,75/242 kV, linii pentru transportul energiei electrice la 400 kV, împreună cu echipamentul necesar dotării acestor linii: autotransformatoare trifazate de 400 MVA, întrerupătoare automate de 20 000 MVA, separatoare monopolare etc.

Pentru tracțiunea electrică urbană, vor fi puse în fabricație redresoare de putere cu ventile de siliciu; iar pentru acționările electrice și automatizări se vor asimila noi aparate de joasă tensiune. În noua fabrică de mașini electrice de la Pitești, va începe fabricația de motoare electrice și micromotoare; dotarea tehnologică și soluțiile constructive moderne utilizate asigură o calitate superioară și o bună productivitate a muncii. La Uzina „Electromagnetica" din București va fi asimilat un tip nou de centrală telefonică automată, care va permite creșterea volumului și a calității convorbirilor, precum și posibilității de realizare a convorbirilor interurbane automate directe.

În anii 1967—1968, va intra în funcțiune Fabrica de elemente de automatizare din București a cărei producție va permite realizarea buclelor complete pentru liniile tehnologice automatizate. Unele hale noi vor intra în funcțiune în anul 1967 și vor avea loc numeroase extinderi: la Fabrica de mașini-unelte și agregate, Fabrica de cleiuri și materiale electroizolante, uzinele „Autobuzul" din București, „Tractorul", „Rulmentul", „Steagul roșu"-Brașov, Șantierul naval de la Galați. În anii următori, va lua ființă la Craiova, atelierul central de reparat locomotive Diesel electrice.

★

Dispunem acum de tot mai multe elemente care să asigure o realizare optimă a acestor obiective; printre altele, conlucrarea armonioasă între diferitele ramuri, justificarea tehnică și economică făcută chiar de către beneficiar a necesității, oportunității și eficienței reprezentate de un produs a cărui asimilare este solicitată — vor duce la adoptarea în fabricație a unor produse cu calități superioare — pentru care trebuie să se țină seama de la început că pot lua oricînd calea exportului.

De altfel, nici nu se poate vorbi de progres tehnic numai într-o singură ramură industrială, sau într-o singură uzină; interdependența între ele este strînsă, pentru că de progresul în celelalte ramuri depinde progresul în construcția de mașini, ca un corolar al înzestrării economiei de către ramura construcției de mașini.

Pregătirea fundamentală larg științifică a inginerilor noștri, formarea temeinică a unor tehnicieni de nivel superior și mediu și a unor economiști adaptați problemelor industriei ridicarea continuă a nivelului lor și în general maturizarea gîndirii tehnice, precum și organizarea producției de la concepție pînă la desfacere — sînt tot atîtea garanții de succes, de participare în măsură tot mai mare la schimbul internațional de realizări tehnice, de valori superioare.

Dezvoltarea armonioasă a economiei naționale, înflorirea patriei noastre, creșterea prestigiului ei în lume — iată țelul constructorilor de mașini, țel căruia îi subordonăm toate eforturile, toată capacitatea noastră.

SOCIOLOGIA ȘI SISTEMUL ȘTIINȚELOR

(Urmare din pag. 8)

tă a evoluției biologice (Vezi Fr. Boas și Școala antropologică americană. La noi: acad. Șt. Milcu, V. V. Caramelea etc.).

...sau „misiunea umană"?

Cei care privesc filogeneza și ontogeneza invers, nu de „jos în sus", de la treptele inferioare, ci de „sus în jos", dinspre treptele superioare, obțin altă perspectivă, care s-a dovedit tot atît de fecundă ca și cea dintîi, dar pe linia altei problematici, prin însăși natura ei, mult mai complexă și mai nuanțată. De astădată întrebarea-matcă din care purced toate cercetările, se referă la **specificul uman**: prin ce se deosebește omul de animale, în ce constă realitatea sa inedită: oamenii se trag din „maimuțe", dar nu au rămas **maimuțe.** Științele antropologice cu orientare biologică se întregesc cu **științele umane** (sau umanistice), cu orientare **noologică**, dedicate studiului aspectelor care determină umanizarea și gradul de umanitate ale fiecărui om și ale speciei umane în întregime. Omul actual este determinat de biologi ca **homo sapiens.** Reprezentanții științelor umanistice pun accentul pe **sapiens**, dezvăluind rînd pe rînd multiplele lui implicații: homo faber, homo oeconomicus, homo juridicus, homo metaphysicus, homo divinans, homo ludens etc. În această perspectivă, omul adevărat începe acolo unde încetează sau este depășit funcțional animalul. Problema „aventurii umane" este înlocuită cu problema **„misiunii umane"**, problemă majoră, care angajează responsabilitatea noastră personală și colectivă, față de tot ceea ce există, sau cel puțin față de tot ceea ce este **uman**, deci față de **umanitate** (ca realitate), față de **umanism** (ca poziție teoretică și acțiune practică).

În această perspectivă, sociologia este **știința omului social**, după cum economia politică este știința omului economic; politica, a omului politic; dreptul, a omului juridic etc. — cu accentul pe **valorile** create de oameni, pe valorile sociale, economice, juridice, morale, estetice, științifice etc. care, la rîndul lor, creează oamenii, îi umanizează, adică îi dezanimalizează și îi perfecționează mereu. Ca știință umanistică, sociologia demonstrează că omul este o ființă **socială**, nu **gregară**, societatea depășește **turma**, fiind bazată pe ordine, rațiune, norme, valori, fiind angajată în vaste rețele și linii de **progres. Sociologia ca știință umanistică nu mai cercetează ce a făcut natura și cultura din om, ci ce a făcut el din natură, din mediul înconjurător, din sine insuși, bazat pe natură, dar prin muncă, prin cultură, prin civilizație, prin educație. Dacă științele antropologice** caută să studieze ființa umană în variantă **biologică**, drept prelungire a naturii, ca o treaptă superioară a acesteia, **științele umanistice** caută să o studieze în variantă **noologică**, drept realitate desprinsă de natură, care cucerește natura, creează cultura și, pe această bază, se transformă pe sine însăși într-o ființă nouă, adaptatoare nu numai adaptată, creatoare nu numai creată, care construiește și se construiește pe temeiul ideilor, în maniera „arhitectului", nu a „albinei" sau a „paianjenului". (Vezi E. Durkheim și Școala franceză de sociologie. Azi: J. Piajet. La noi: M. Ralea etc.).

Pe primul plan – societatea

S-a deschis însă a treia perspectivă, azi dominantă, — fără a exclude pe plan mondial pe celelalte două — care nu mai pune accentul pe **om**, pe viață sau operele lui, ci direct pe **societate**, pe relații, organizații, instituții, unități și procese sociale. Omul este inclus în diferite moduri, cel puțin ca **agent**, în toate acestea, dar ele sînt privite ca o realitate independentă de voința și chiar de cunoștința oamenilor, ca o legitate proprie, ireductibilă la biologia sau psihologia acestora. S-a constituit astfel o nouă grupă de științe, cele **sociale**, care au ca obiect comun de cercetare **societatea** și care ocupă deci și în clasificarea științelor o poziție proprie, deosebită în largă măsură, de perspectivele amintite. În țara noastră, de exemplu, D. Gusti susținea, împreună cu Petre Andrei, cu mine și alți elevi ai săi, că științele sociale se împart în **științe explicative** (de constatare) și **științe normative** (de apreciere). Științele sociale explicative erau împărțite în științe parțiale sau particulare (economia politică, dreptul, psihologia socială, filologia, etnologia, geografia socială, statistica socială etc.) și **știința societății în totalitatea ei, care este sociologia.** Științele sociale normative erau divizate în **științe politice**, care studiază mijloacele de realizare ale idealului social (politica generală, națională, internațională, economică, școlară, sanitară etc.) și **etică**, știința idealului social. De atunci însă s-au schimbat foarte multe lucruri în dezvoltarea științelor, încît ar fi greu să se mai susțină această clasificare, fără a întîmpina obiecții serioase, dacă nu ar fi decît semnul de întrebare care s-a pus pe existența unor „științe normative" (care nu trebuie confundate cu **științele normelor sociale**, științe explicative, de constatare, ca orice altă știință). Rămîne însă ideea valabilă, care poate fi susținută și azi, bineînțeles numai în perspectiva științelor sociale, că **sociologia are ca obiect societatea și subdiviziunile ei (unitățile sociale), privite ca totalitate**, deci cu accentul pe **conexiunile dintre părți și legile care dau unora din complexele sociale caracterul de unitate, caracterul de întregiri structurale, funcționale și evolutive, cu un grad de relativă independență** (familia, satul, orașul, întreprinderile, instituțiile, organizațiile, asociațiile, națiunea, statul).

Un fenomen epistemologic nou — deconcertant pentru mulți — este **sociologizarea** treptată a tuturor științelor antropologice, umanistice și sociale, nu în înțelesul că ar fi fost absorbite de sociologie, ci al generalizării singurului punct de vedere just, că **studiul părților trebuie să țină neapărat seama de locul pe care îl ocupă ele în sînul întregului**, pentru că de la acesta își primesc înțelesul, **determinismul** și chiar **existența** ca părți. Datorită acestui fapt au apărut numeroase științe sociale **interdisciplinare** sau **multidisciplinare**, care leagă două sau mai multe din disciplinele tradiționale în tot atîtea ramuri sociologice: sociologia rurală, urbană, națională, internațională, economică (industrială, agrară, comercială etc.), juridică, politică, morală, sociologia culturii, a tehnicii, a artei, a cunoașterii etc., ceea ce duce la estomparea frontierelor clasice dintre științe și la necesitatea unor clasificări mai adecvate. Azi științele antropologice, umanistice și sociale — așa cum se desfășoară pe plan mondial — se deosebesc mai mult prin **orientare**, decît prin **granițe** rigide. Orientarea **sociologică** a cercetării păstrează în continuare un caracter **integralist**, iar a științelor sociale particulare (științele economice, politice, juridice, morale, culturale), un caracter **parțial**, chiar și atunci cînd cercetează „partea" care le revine din „toate punctele de vedere", inclusiv cel presupus de ei a fi cel „sociologic" (din moment ce nu cercetează **întregul**, cu toate părțile lui componente).

O filozofie și o știință a societății

Mai există o problemă, care s-a pus în mod acut, în toate țările socialiste în clipa în care s-a constatat rămînerea în urmă în domeniul sociologiei. Este problema raporturilor dintre materialismul istoric și sociologie, cu toate că, cel puțin după opinia mea, deosebirea este clară și necontroversabilă. Materialismul istoric este partea filozofiei care se ocupă de dezvoltarea societății, el este deci **filozofic**, parte integrantă, inseparabilă din **materialismul dialectic.** Sociologia privită în ansamblul ei, n-a avut niciodată și în orice caz nu are și nu poate avea această pretenție. Atîta timp cît considerăm filozofia ca o activitate care fundamentează și dirijează ideologic și metodologic **toate științele** — lucru care mie mi se pare indispensabil — confundarea materialismului istoric cu sociologia este atît spre paguba filozofiei, cît și spre paguba științei. Cei care susțin contrariul se îndoiesc ori de necesitatea unei **filozofii** a societății, ori de necesitatea unei științe a societății, îndoială pe care sînt nevoit să o consider egal de neîndreptățită, egal de eronată.

AGRICULTURA

(Urmare din pag. 7)

rea activității în acest domeniu sub toate aspectele. După cum este cunoscut, la recenta plenară a C.C. al P.C.R. s-a dezbătut și aprobat studiul prezentat de Consiliul Superior al Agriculturii, cu privire la măsurile ce urmează a fi luate pentru realizarea sarcinilor stabilite de Congresul al IX-lea a P.C.R. în domeniul lucrărilor de îmbunătăiri funciare. Realizarea prevederilor cuprinse în cincinal și a măsurilor dezbătute la plenara C.C. al P.C.R. va avea o deosebită importanță pentru ridicarea potențialului de producție al solului și creșterea producției agricole.

Una din principalele probleme ce se impune atenției este aprofundarea studiilor cu privire la lucrările de îmbunătățiri funciare. Din activitatea de pînă acum se pot da multe exemple cu privire la lipsa unor studii temeinice care au dus la cereri suplimentare de fonduri, proiecte de ansamblu reactualizate, din cauză că în teren s-au întîlnit condiții diferite, necuprinse în studiul tehnico-economic inițiat. Tot datorită acestui motiv nu s-a dat în exploatare în întregime și la timp, nici o incintă din Lunca Dunării, deoarece nu s-a cuprins într-un singur studiu întregul complex de lucrări (îndiguiri, desecări, defrișări, nivelări). Prin *îmbunătățirea activității de proiectare* se va putea asigura soluții ieftine care în același timp să dea siguranță deplină și ușurință în exploatare. În această direcție un mare rol îl au proiectanții, care au datoria să studieze și să adopte soluții simple în exploatare și ușor de executat, să prevadă numai lucrările și dispozitivele strict necesare pentru buna funcționare a amenajărilor, eliminîndu-se orice exagerare în dimensionare, să folosească materialele și utilajele fabricate în țară.

Paralel cu organizarea corespunzătoare a activității de întreținere și exploatare a lucrărilor de hidroameliorații, trebuie să acordăm o atenție deosebită folosirii eficiente, cu maximum de randament, a suprafețelor amenajate. Eforturile pe care statul le face în amenajarea suprafețelor pentru irigații, ca și eforturile proprii ale cooperativelor agricole, trebuie să fie răsplătite prin sporuri însemnate de producție. Aceasta presupune însă folosirea integrală a terenurilor amenajate, aplicarea agrotehnicii specifice în condiții de irigare, urmărirea îndeaproape a executării la termene optime a tuturor lucrărilor și îndeosebi a udărilor.

Îmbunătățirea activității gospodăriilor agricole de stat și cooperativelor agricole de producție, folosirea cu eficiență sporită a bazei tehnico-materiale ce se dezvoltă continuu, generalizarea în toate unitățile a experienței înaintate dobîndită în ultimii ani, reprezintă elemente importante care ne îndreptățesc să afirmăm că sarcinile de plan din agricultură pe anul 1967 pot fi realizate și depășite.

CURIER

■ Intervenind în discuțiile purtate de economiști în legătură cu conținutul și delimitarea muncii productive de cea neproductivă în socialism, Ion Păcuraru, în studiul **Cu privire la munca productivă și neproductivă în socialism,** apărut în revista LUPTA DE CLASĂ, nr. 12/1966, afirmă că în socialism criteriul de apreciere a muncii productive îl constituie crearea de bunuri, de valori de întrebuințare. Munca neproductivă în socialism deservește producția și necesitățile oamenilor muncii.

Ținînd seama de schimbările intervenite în dezvoltarea forțelor de producție și în diviziunea socială a muncii, autorul consideră că la nivelul întreprinderii „muncitorul colectiv" cuprinde muncitorii din secțiile de bază și auxiliare; inginerii, tehnicienii și maiștrii care conduc și supraveghează nemijlocit procesul de producție; inginerii, tehnicienii și economiștii din serviciile de conducere și planificare a întreprinderilor. Munca funcționarilor administrativi, a personalului de serviciu și a celorlalte categorii asemănătoare de lucrători ar intra în sfera muncii neproductive. În sfera „muncitorului colectiv" s-ar include și lucrătorii din organele de conducere operativă a mai multor întreprinderi sau unități – de pildă, trusturi – care au rol de conducere tehnică și economică a procesului de producție din unitățile în subordine. Totodată, autorul apreciază că activitatea direcțiilor generale din ministere nu poate fi categorisită productivă, iar munca lucrătorilor acestora ar intra în sfera muncii neproductive.

■ Pornind de la explicarea noțiunii de matematici aplicate, John Crank relevă în lucrarea sa **Mathematics and Industry** două sarcini esențiale ale matematicianului în industrie: reprezentarea prin ecuații a ansamblului de date fizice sau tehnice, cu alte cuvinte, construirea modelului matematic; rezolvarea sistemului de ecuații.

Sarcina cea mai dificilă, afirmă el, este aceea a construirii modelului matematic, care cere, în primul rînd, abilitate în folosirea ansamblului de ipoteze inițiale. Pentru a-și demonstra această idee de bază, autorul prezintă numeroase exemple alese din diverse domenii (reactori nucleari, aeronautică și meteorologie, industria textilă, industria petrolieră, industria combustibilului, transport).

Cartea conține o serie de modele matematice din domeniile arătate, prezentate pentru a fi rezolvate de cei interesați.

■ Trecînd în revistă avantajele și dezavantajele diferitelor proiecte de reorganizare a sistemului monetar international, Sydney Rolfe, economist și om de afaceri, sustine în cartea sa **Gold and World Power** (Aur și putere mondială), Macmillan, Londra, 1966, că cea mai bună soluție constă în a lăsa ca legea cererii și ofertei să reglementeze cursul valutelor, deoarece în acest mod s-ar crea elasticitatea necesară dezvoltării comerțului și investițiilor.

■ Una din premisele principale ale introducerii mecanizării complexe și automatizării unei serii întregi de procese de evidență și conducere operativă a producției este codificarea tuturor secțiilor, mașinilor-unelte, reperelor, produselor, materialelor etc. din întreprindere. Această codificare însă trebuie, la rîndul ei, să corespundă anumitor cerințe și să satisfacă o multitudine de necesități. Pentru ca toate aceste condițiuni să fie respectate, W. R. Sulger propune – în articolul „Die Numerierung in der Unternehmung" (Codificarea numerică în cadrul unei întreprinderi), publicat în nr. 8/1966 al revistei INDUSTRIELLE ORGANISATION (Zürich), un sistem de întocmire a clasificării, respectiv de elaborare a codurilor. În acest scop el întocmește un tabel șah în care pe verticală înșiră diferitele compartimente (secții, servicii, locuri de muncă) ale întreprinderii, iar pe orizontală înregistrează toate materialele, semifabricatele, mașinile-unelte etc., împreună cu operațiile corespunzătoare; la incidența dintre noțiunile înscrise pe orizontală cu cele de pe verticală se formează rubrici. În caz că rubricile astfel formate reprezintă o legătură funcțională sau tehnologică, ele sînt marcate cu unul din următoarele semne: x – dacă codul urmează să fie utilizat și de respectivul compartiment; s – dacă codul urmează să fie utilizat numai de acel compartiment, adică va fi elaborat de acesta; c – dacă compartimentul trebuie consultat la elaborarea codului de identificare pe întreaga întreprindere. În felul acesta se obține un tablou sintetic al codificării cu toate corelațiile necesare și se cunoaște precis responsabilitatea fiecărui compartiment al întreprinderii în domeniul elaborării codurilor.

■ Raționalitatea economică – tema centrală a cărții lui Maurice Godelier, intitulată **Rationalité et irrationalité en économie** (Raționalitate și iraționalitate în economie), Paris, François Maspero, 1966, 295 pag. –, este concepută sub un dublu aspect: raționalitate a sistemelor economice și raționalitate a comportării producătorilor și consumatorilor în sînul acestor sisteme. Acest dublu conținut al noțiunii de raționalitate economică nu se dezvăluie, spune autorul, decît prin cunoașterea legilor de funcționare și de evoluție a acestor sisteme, iar această cunoaștere este produsul cercetării teoretice nu numai a economiștilor, ci și a specialiștilor din alte științe sociale.

■ Pornind de la ideea unei largi și competente informări a tuturor celor care aplică calculul numeric automat în domeniile științific, tehnic, industrial și comercial, P. Naslin, în lucrarea **Principes des calculatrices numériques automatiques** (Principiile calculatoarelor numerice automate), Dunod, Paris, 1965, 226 pag., prezintă noțiunile fundamentale legate de principiile calculatoarelor numerice automate, metodele de stabilire a programelor lor, natura tehnologică a principalelor lor circuite. Pentru explicarea funcționării interne a unui calculator numeric automat, este utilizat calculatorul CODA, dotat cu tranzistori și diode. Înlocuirea releelor electromagnetice cu circuite electronice a făcut posibilă, construirea, fără complicații, a operatorului aritmetic și a organelor de comandă.

Crearea unor asemenea calculatoare face posibilă, după părerea autorului, introducerea noțiunii de microprogramare.

MERCUR PRINTRE MUZE

BUCURIILE SÎNT MAJORITARE

DISCUTÎND în paginile unei reviste ilustrate occidentale despre soarta îngrijorătoare a regilor contemporani — rămași în funcțiune într-un număr atît de mic și amenințați în permanență de o brutală „rupere de contract" — un reporter oferea spre meditație exemplul unui ilustru predecesor al actualelor „capete încoronate". E vorba de fostul rege al Thailandei, Prajadhipock, care, neliniștit cu privire la perspectivele sale de viitor și auzind că vestita societate londoneză de asigurări Lloyd's asigură „orice", s-a adresat în 1925 acestei societăți cu propunerea de a se asigura împotriva riscului de a fi detronat. După o scurtă cercetare a situației, Lloyd's a acceptat și timp de nouă ani Prajadhipock a plătit prime (ce-i drept, foarte substanțiale). În 1934 ireparabilul s-a produs: regele a fost alungat din țară. Dar, datorită asigurării contractate, el a putut continua să trăiască în exil dacă nu ca un rege, măcar ca un prinț.

Capacitatea Lloyd's-ului de a asigura orice a fost reamintită recent și într-o împrejurare mai veselă; un bogătaș englez a solicitat o asigurare împotriva pericolului ca revelionul pe care intenționează să-l organizeze în casa sa să nemulțumească pe participanți. Experții Lloyd's-ului au cercetat atent situația — lista invitaților, calitățile bucătarului, valoarea băuturilor comandate, conținutul discotecii și alte elemente — și după ce au făcut unele mărunte recomandări, au acceptat asigurarea.

Desigur, nu petrecerile de revelion constituie principalul domeniu în care Lloyd's și alte societăți de asigurare își exercită activitatea; după cum se știe, în sfera de preocupări a acestor întreprinderi intră mai cu seamă nenorocirile: morți, furturi, incendii, accidente, calamități. Dar, răspunzînd dorinței oamenilor — și, mai ales, a celor cu multe parale — de a se pune la adăpost de orice neplăceri, în ultimul timp sfera asigurărilor s-a extins în direcții neașteptate. După cum relatează presa, numeroase vedete și-au asigurat acele părți ale corpului care li se par că au o mare contribuție în asigurarea succesului lor artistic și comercial. Astfel, Loretta Young, altădată „stea" a ecranului american, actualmente protagonistă a numeroase emisiuni de televiziune, și-a asigurat ochii pentru suma de 3 milioane de dolari, Joan Crawford și-a asigurat buzele tot pentru 3 milioane de dolari, iar Linda Darnell, tot pentru aceeași sumă, fața. Cea mai bine plătită dintre vedetele actuale ale cinematografiei occidentale, Elisabeth Taylor, și-a asigurat pentru 1,8 milioane dolari, talia (și, deoarece are vizibile tendințe de îngrășare, un agent al societății de asigurare se află în permanență în preajma ei, supraveghindu-i cu îngrijorare, meniurile). Se mai citează și asigurarea în valoare de 6 milioane dolari a actriței Jane Russel, ca și cea mai modestă (950 000 dolari) a tinerei vedete Angie Dickinson; prima are drept obiect pieptul, a doua picioarele. Calculele economice care stau la baza acestor asigurări urmăresc obținerea victoriei într-un fel de cursă contra cronometrului; societățile de asigurare au fixat asemenea considerabile prime anuale, încît costul asigurării să fie în bună parte recuperat înainte ca implacabilul și neînvinsul adversar — vîrsta — să-și poată exercita influența.

În aceste condiții este explicabilă extinderea continuă a domeniilor asigurabile. În City-ul londonez se spune că în ultimii douăzeci de ani Lloyd's a refuzat numai patru cereri de asigurări. Prima era a unui italian, care vroia să se asigure că fiica lui plecată la practică în Germania occidentală își va păstra inocența, a doua era a unui dansator de twist și privea eventuale luxații și fracturi, a treia provenea din partea unui tînăr englez și era îndreptată împotriva riscului de a fi înșelat de logodnică (în răspunsul societății Lloyd's se precizează că cererea a fost respinsă pentru că logodnica era prea frumoasă) și, în sfîrșit, ultima privea o dansatoare de stripe-tease care-și executa numărul într-o cușcă de lei.

E greu de stabilit cît adevăr și cîtă anecdotă (sau cîtă publicitate) stă în spatele acestor povești care formează legenda Lloyd's-ului. Fapt este, în orice caz, că în majoritatea țărilor occidentale afacerile de asigurări continuă să se extindă într-un ritm destul de intens. Nici relativa dezvoltare a asigurărilor sociale de stat n-a constituit — așa cum prevăzuseră unii — o frînă a acestui proces. Marile companii de asigurări sînt astăzi în stare să plătească sume de-a dreptul considerabile. De pildă, în urma uraganului „Betsy", care a pustiit în toamna anului 1965 coasta sudică a Statelor Unite, distrugînd numeroase localități din Florida și o parte din cartierele orașului New Orleans, societățile de asigurare au plătit daune în valoare de circa 750 milioane de dolari. Bineînțeles, asemenea cheltuieli n-ar fi posibile dacă în spatele companiilor de asigurări n-ar sta puternice consorții financiare și un întreg angrenaj de declanșare a creditelor datorită sistemului de „reasigurări". S-a calculat că în cazul unor daune de proporții, societățile de asigurări nu suportă în medie decît 10% din chueltuieli, restul de 90% fiind pus la dispoziție de „reasigurători".

Dar, în definitiv, fie că e vorba de asigurători sau de reasigurători, banii trebuiesc plătiți. Față de nivelul sumelor citate mai sus, continuă asigurările să fie o afacere rentabilă? La aceasta toți economiștii occidentali răspund afirmativ. Un director al lui Lloyd's a argumentat nu de mult această concluzie, etalînd un mare număr de calcule. Nu îi vom plictisi pe cititorii noștri cu prezentarea acestor calcule. Vom reține însă o altă afirmație, mai puțin savantă, făcută cu același prilej: „La urma urmei, nenorocirile nu constituie decît o parte redusă din viața oamenilor; tot întîmplările plăcute dețin majoritatea". E o concluzie care, venită din partea unor oameni teribil de practici, nu poate fi decît încurajatoare, totdeauna și mai ales cînd ne pregătim să întîmpinăm un an nou.

H. DONA

CUBA

ELECTRIFICAREA: PROBLEME ȘI SOLUȚII

DATORITĂ rolului-cheie pe care îl joacă în progresul unei țări, electricitatea, indispensabilă în toate ramurile economiei, necesită pentru creșterea sa cît mai rapidă investiții mari.

În ramura energiei electrice, ca și în alte ramuri industriale ale Cubei — arată revista CUBA SOCIALISTA — revoluția a moștenit toate deformările provocate de un regim de exploatare capitalistă: subdezvoltare economică, dezechilibru demografic. Actuala organizare a producției de electricitate mai conservă urmele vechii structuri: ea se realizează prin centrale publice, împărțite în două rețele — occidentală și orientală, termocentrale și uzine Diesel izolate, generatoare electrice ale industriei zahărului și altor industrii.

Producția de energie electrică pe un locuitor era în 1959 de 420 kWh, iar Cuba se afla pe locul al cincilea din America Latină (după Venezuela, Chile, Argentina și Uruguay). Deși se bucura de o poziție relativ privilegiată pe acest continent, ea nu realiza decît 1/4 din consumul de energie electrică pe un locuitor din Europa Occidentală și mai puțin decît 1/10 din cel din S.U.A.

Între 1959 și 1965 producția totală de energie electrică a înregistrat o creștere modestă, ceva mai mult de 3% pe an, ajungînd la 440 kWh pe un locuitor (pentru o populație de 7 000 700, recenzată la 30 iunie 1965). Se prevede însă ca ritmul de creștere să fie mult mai accelerat în șesenalul 1966—1971. Noile centrale electrice Mariel, Renté, Nuevitas, O'Bourke și Punta Martillo, care vor funcționa în șesenal, cît și extinderea unor unități existente — Habanilla, Tallapiedra și Regla, vor face ca la începutul anului 1970 capacitatea rețelei publice să ajungă la aproximativ 1 milion kW, iar energia electrică pe un locuitor să se apropie de cifra de 700 kWh.

O dată cu trecerea centralelor electrice în mîinile statului, s-a inițiat un program de reconstrucție, interconexiune și de modernizare a utilajului, precum și instalarea a 26 000 kW în noi generatoare Diesel. Au fost modernizate instalațiile a 63 de uzine electrice și s-au electrificat comune mici în diferite provincii ale țării.

O REPARTIZARE MAI RAȚIONALĂ

Electrificarea rurală, procesul de urbanizare în interiorul țării și dezvoltarea noilor centre industriale mai periferice, ca Nuevitas, Santa Clara, Cienfuegos, Matanzas, Artemisa și Santiago, diminuează preponderența zonei centrale și îndeosebi a capitalei — Havana, în producția și în consumul de energie electrică. Treptat urmează să scadă greutatea relativă a consumului neindustrial, în special a celui individual, pe seama creșterii consumului industrial. Paralel, se urmărește ca necesarul de energie al industriei să fie satisfăcut într-un grad tot mai mare din rețeaua publică, reducîndu-se rolul generatorilor de importanță locală.

Se prevede ca creșterea producției de energie electrică în șesenal, pe seama punerii în funcțiune a unor noi capacități de putere mai mari și reconstruirea unor unități învechite, să contribuie la rezolvarea strangulărilor din unele zone și, totodată, să ducă la reducerea consumului de combustibil pe kWh, fapt deosebit de important pentru Cuba, care depinde de exterior pentru resurse de energie primară.

În perspectivă, se consideră necesar să se dispună de o capacitate suficientă de energie pentru a putea satisface în orice moment o cerere maximă. În acest sens se are în vedere un program complex de punere în funcțiune a unor noi capacități, care să acopere noile necesități ale unei perioade determinate. Studierea posibilităților de dezvoltare a tuturor sectoarelor ce necesită curent electric, a permis să se prevadă consumul de perspectivă.

PRIVIND ÎN VIITOR

Încă din anul 1963, relatează presa cubaneză, s-a înființat în Cuba o comisie de studii pentru dezvoltarea energeticii, formată din reprezentanți ai Comisiei Centrale a Planificării, ai Ministerului Industriei și Întreprinderii de stat de Electricitate. Pe baza unei ample și serioase documentări, Comisia a elaborat studii informative, premergătoare elaborării unui plan de dezvoltare a industriei energetice pe perioada 1965—1970. Studiile au evidențiat că, dacă necesarul de noi capacități energetice este acoperit pînă în 1970 (în urma unor măsuri luate începînd din 1960), în schimb posibilitățile de transport și distribuire a energiei sînt insuficiente. Studierea și determinarea investițiilor destinate pentru linii de transport și stații de transformare implică însă, după părerea comisiei, o muncă de doi sau trei ani. Comisia a început, de asemenea, studierea dezvoltării energetice în perioada 1971—1980. Cuba își propune, ca în 1980 să ajungă la nivelul producției de energie electrică pe un locuitor al Europei Occidentale în 1960. Aceasta înseamnă sporirea puterii instalate în rețeaua publică cu circa 2 milioane kW și o creștere de aproape 4 ori a producției de energie pe un locuitor, față de cea din 1965. Această putere adițională se va obține în mare parte pe seama extinderii centralelor electrice aflate în construcție sau proiectate, și, în mai mică măsură, pe seama realizării unor noi centrale.

La alcătuirea planurilor viitoare de dezvoltare a energeticii în Cuba, organele de resort țin seama de perspectivele asigurării resurselor de energie primară ale țării. Cu excepția electricității generate în unitățile industriei zahărului și a aportului redus al centralelor hidroelectrice, întreaga producție de energie electrică a Cubei se bazează pe petrol și derivatele sale, obținute aproape în întregime din import. De aici necesitatea cercetării posibilităților viitoare de a utiliza și alte surse de energie primară. În acest context se studiază eficiența economică și problemele tehnice legate de exploatarea zăcămintelor de turbă, descoperite în regiunea Cienaga de Zapata; pe de altă parte, se examinează folosirea, în perspectiva apropiată, a energiei electrice obținută pe bază de combustibil nuclear.

F. M.

I.O.I.L.
METAL-LEMN
ORADEA

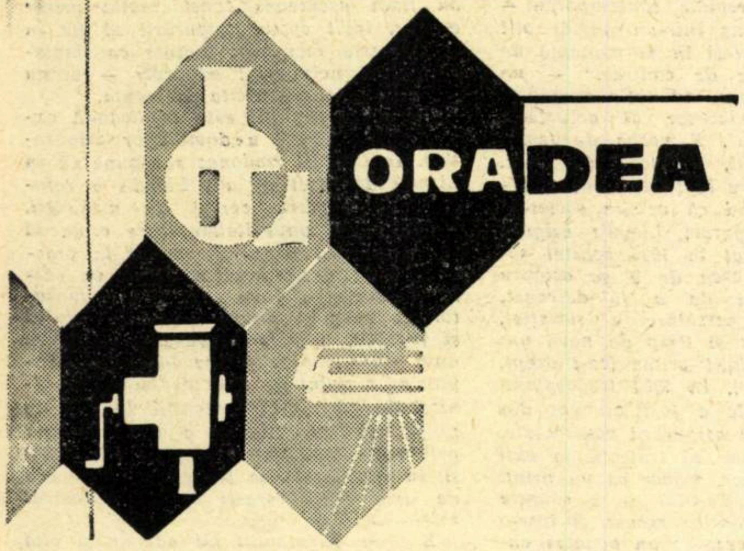

Piața Cetății nr. 18
Produce și livrează pe bază de comenzi directe:

PRODUSE CHIMICE

● Rulouri zugravi ● Bureți zugravi ● Diferite garnituri presate din cauciuc ● Vopsele frecate in ulei ● Grund galben ● Ulei pentru mașini de cusut și bicicletă de 50 și 100 g ● Chit pentru acoperiș nastic ● Săpun de rufe de 45% ● Albăstreală rufe de 50 și 100 g.

PENTRU CONSTRUCȚII

● Roabe metalice.

ARTICOLE SPORTIVE

● Patine reglabile pentru copii și adulți ● Spițe bicicletă ● Sonerii bicicletă ● Stative (sprijinitori) pentru biciclete

ARTICOLE DE UZ CASNIC

● Mașini de tocat fructe ● Prese struguri de 5 și 10 l ● Prese cartofi ● Răzător pătrat și plat ● Rișnițe de porumb.

CEAHLĂU

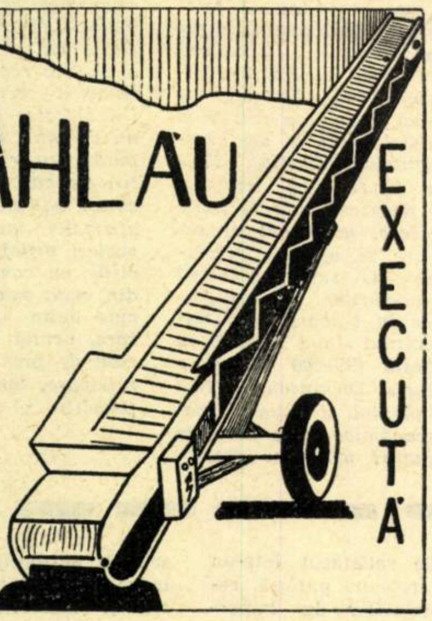

EXECUTĂ

INTREPRINDERE MECANICA

str Aurel Vlaicu 34 — Telefon 1110
Piatra Neamț

CU REPARTIȚIE:

- Remorci dormitor pe pneuri
- Stingător transportabil
- Barăci metalice
- Tîmplărie metalică
- Construcții metalice
- Plăci turnante
- Conducte irigație

FARĂ REPARTIȚIE:

- Generatori acetilenă

INTREPRINDEREA
VICTORIA SOCIALISTĂ
TURDA

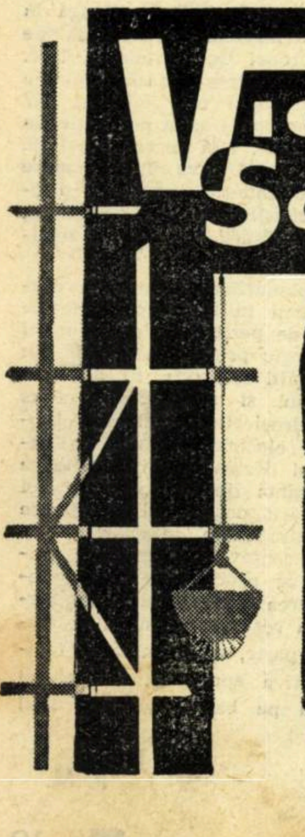

PRODUCE:

- ciment de rezistențe inițiale mari
- ciment P. 400 și P. 500
- ciment B.S.S. export
- ciment P. 400 export
- ciment metalurgic

De asemenea, produce var industrial și pentru construcții, ipsos și calcar pentru industria chimică și metalurgică.

Produsele se desfac pe bază de repartiții.

Fabrica de confecții
„BACĂUL"

PRODUCE:

- Pijamale bărbătești într-o variată gamă de modele moderne în culori diferite.
- Uniforme școlare

Se găsesc de vînzare la toate magazinele de specialitate din țară.

Fabrica de geamuri
SCĂIENI

comuna Scăieni,
(raionul și regiunea Ploiești)

vinde unităților socialiste cherestea fag veche, lungimea de la 0,50–0,80 m, care se livrează pe bază de comenzi către C.A.P.-uri și alte unități cooperatiste, precum și către gospodăriile agricole de stat.

Pentru informații suplimentare, doritorii se vor adresa la telefon 11.832 – 11.833 – 11.834, serv. aprovizionare al Fabricii de geamuri Scăieni, cu sediul în comuna Scăieni.

FABRICA DE PRODUSE CHIMICE
SINTEZA
ORADEA

PRODUCE:

- Acid salicilic tehnic
- Acid salicilic farmaceutic
- Benzoat de sodiu
- Acid benzoic tehnic și farmaceutic
- Clorură de metil
- Clorură de etil tehnic și farmaceutic
- Bromură de metil
- Bromură de etil
- Acid acetil salicilic
- Bioxid de carbon
- Carbetox
- Cimexan
- Conservant

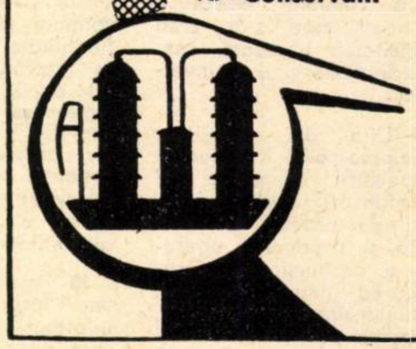

INTREPRINDEREA
6 MARTIE
TIMIȘOARA

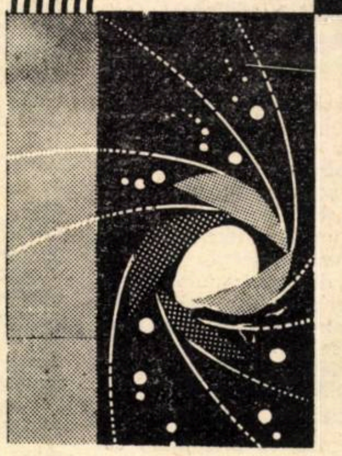

str. Circumvoluțiunii
nr. 8—12

livrează pe bază de comenzi:

radianți industriali cu raze infraroșii utilizabili la încălzitul halelor, atelierelor, tunelurilor de uscare a minereurilor, precum și a altor obiective care necesită încălzire de la distanță pe spații determinate fără posibilitate de instalare a altor surse de căldură. Sînt livrați în baterii de N elemente, după comandă.

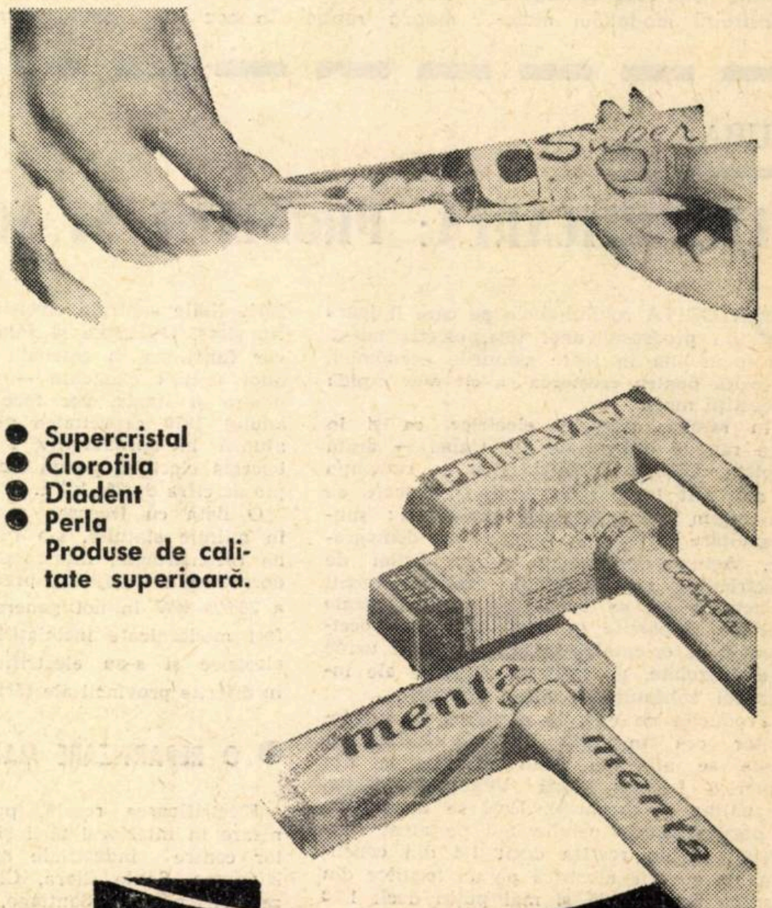

- Supercristal
- Clorofila
- Diadent
- Perla

Produse de calitate superioară.

NIVEA

Progresul în procente

R. P. ALBANIA: Au fost obținute rezultate însemnate în realizarea planului pe 1966. Planul producției industriale pe primele 6 luni a fost realizat în proporție de 105%, volumul producției marcînd o creștere de 15% față de perioada corespunzătoare a anului precedent. În agricultură, proporția mecanizării lucrărilor a crescut cu 30% față de 1965.

R. P. BULGARIA: În 1966, producția industrială a crescut, în comparație cu 1965, cu 13%, producția agricolă — cu 12%, venitul național — cu 9,8%, volumul comerțului exterior cu 19%. Valoarea investițiilor în economie a fost de 2,15 miliarde leva.

R. S. CEHOSLOVACĂ: După date preliminare, anul 1966 a adus o creștere a producției industriale cu 7% față de anul trecut, productivitatea muncii sporind cu 4%. Agricultura a înregistrat un spor al producției de 10%. Investițiile au fost cu 7,5% mai mari decît în 1965. S-au construit în total, 73 000 de locuințe.

R. P. CHINEZĂ: Din numeroasele știri privind îndeplinirea planului anual, relevăm: întreprinderile metalurgice din Șanhai și-au executat planul anual de producție pînă la 6 decembrie, sporind productivitatea muncii cu 5,4%, față de anul trecut; uzina de automobile din Cianciun și-a îndeplinit sarcinile de plan pe 1966 pînă la 25 noiembrie, dînd în acest timp cu 36,3% mai multe automobile decît în anul precedent etc.

R. P. D. COREEANĂ: Producția industrială realizată în 1966 a depășit prevederile planului. După date preliminare, s-au produs 12,5 miliarde de kWh energie electrică, 20 milioane de tone de cărbune, 1,5 milioane de tone de fontă, 1,3 milioane de tone de oțel. Din venitul total al republicii, sectorul socialist a dat — 98,6%.

CUBA: Recolta trestiei de zahăr — principala bogăție a țării — a însumat în 1966 peste 36,8 milioane de tone, iar producția de zahăr — peste 4,4 milioane de tone. Randamentul mediu de zahăr industrializat a crescut față de anul 1965 cu 1,26%.

R. D. GERMANĂ: În anul 1966, producția industrială a crescut cu 6% față de 1965, sporul realizîndu-se în esență pe seama creșterii productivității muncii; a sporit recolta de porumb și de sfeclă de zahăr. Venitul național a crescut cu 3,7 miliarde mărci, veniturile bănești ale populației — cu 4%, iar vînzările de mărfuri către populație — cu peste 2 miliarde de mărci.

R.S.F. IUGOSLAVIA: Producția globală industrială a sporit în anul care se încheie cu 4,6%. Creșterea a fost mai importantă în industria energiei electrice (11%), a petrolului (18%), chimică (16%), electrotehnică și construcții de vase (9%). Valoarea exportului, pe 11 luni ale anului, a depășit cu 11,5% pe aceea din perioada corespunzătoare a anului 1965, iar valoarea importului — cu 20,5%.

R. P. MONGOLĂ: Pe primele șase luni, planul industriei a fost realizat în proporție de 101,7%, din care cel al industriei cooperatiste — cu 109,5%. Producția industrială a crescut cu 5,3% față de perioada corespunzătoare a anului precedent.

R. P. POLONĂ: Venitul național a sporit în anul 1966 cu circa 5%, adică cu peste 26,5 miliarde zloți, valoarea producției industriale — cu circa 5 miliarde zloți; producția agricolă a depășit cu 8 miliarde de zloți prevederile de plan, recolta de cereale fiind cu 15% mai mare decît în 1965. Productivitatea muncii a crescut cu circa 3,5%.

R. P. UNGARĂ: După datele preliminate, producția industrială a sporit în 1966 față de anul precedent cu 6—6,5% (80% din sporul de producție s-a realizat pe seaam creșterii productivității muncii), producția agricolă — cu 5—6%. Planul productivității la hectar a fost depășit la cereale cu 10,8%. Au fost investite în economie 49 miliarde de forinți, s-au construit 51 000 de noi locuințe.

U.R.S.S.: Venitul național a înregistrat în 1966 o creștere față de anul precedent de 7,4%, producția industrială — de 8,4%, producția agricolă — de 10%; recolta de cereale a atins cifra record de 160—165 milioane tone. Productivitatea muncii în industrie s-a mărit cu 5%. Au fost efectuate investiții în economie în valoare de 51,7 miliarde de ruble. Salariul mediu a crescut cu 3%, veniturile colhoznicilor — cu 14%, venitul real pe un locuitor — cu 6%. În 1966 s-a construit o suprafață locativă totală de 82 milioane m^2.

R. D. VIETNAM: În ciuda condițiilor grele de război, în anul în curs, industria a continuat să se dezvolte: la numeroase produse din sectoarele agricol și industrial, transporturi și comunicații, ale industriei locale, volumul producției a sporit în primul semestru între 5—37% în comparație cu aceeași perioadă a anului trecut.

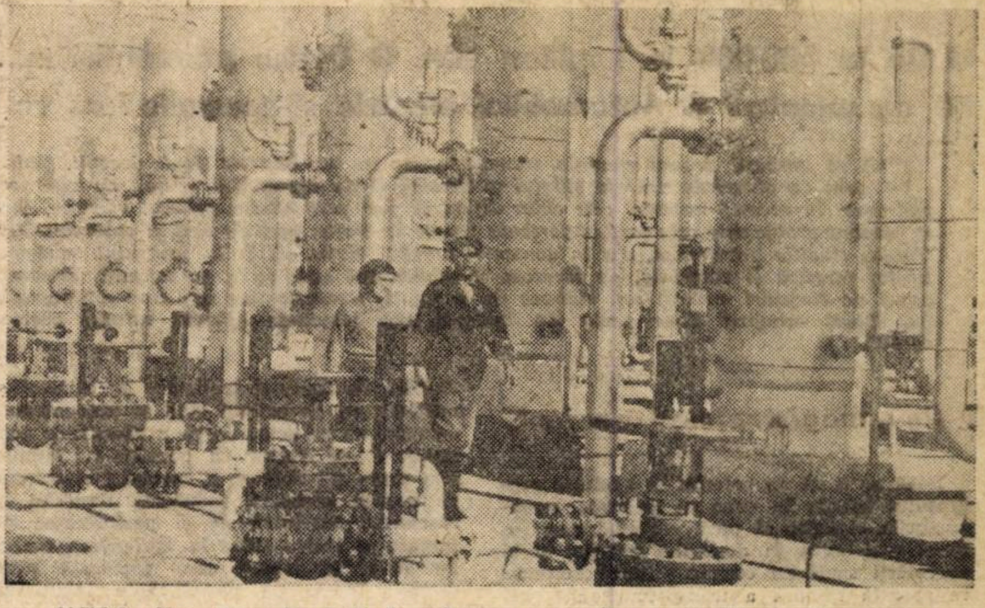

U.R.S.S.: **Una din noile stații de colectare a gazelor pe magistrala de gaze Buhara-Ural**

S-A CONSTRUIT, S-A PRODUS

În anul care a trecut, opera de construcție economică a înregistrat în toate țările socialiste noi realizări în domeniul industriei, agriculturii, progresului tehnico-științific, al nivelului de trai. Din mulțimea de știri, relatate zi de zi de presa acestor țări, cu privire la construirea de noi obiective industriale, la însușirea de noi produse ș.a.m.d., spicuim:

R. P. ALBANIA

- Au fost puse în funcțiune: noi unități ale combinatului textil din Berat; o fabrică de sîrmă la Shkoder; a fost construită o uzină de rafinat cupru la Rubik.
- Recolta de tutun din acest an a depășit cu 1 000 de tone pe cea din anul trecut.

R. P. BULGARIA

- Au fost date în exploatare trei obiective noi ale complexului „Marița-Est": centrala termoelectrică „Marița-2" cu o putere de 150 MW, exploatarea de cărbune „Troianovo-2" (8 milioane de tone pe an) și baza centrală de reparații.
- La Pleven a pornit cea mai mare oțelărie din Bulgaria, cu o capacitate de 25 000 tone de piese turnate de oțel și o fabrică de ambalaje de sticlă (370 milioane sticle și borcane pe an).

R. S. CEHOSLOVACĂ

- În cadrul Uzinelor metalurgice pentru neferoase de la Istebne (Slovacia) a intrat în funcțiune o nouă uzină pentru producția de feromangan. Producția se realizează în cuptoare cu arc voltaic.
- La Městec Kralové a fost dată în funcțiune cea mai modernă uzină pentru producția de furaje granulate concentrate din R.S.C.S. Uzina este complet automatizată și realizează un vagon de furaj pe oră.
- La Institutul de cercetări pentru fibre liberiene din Sumperek s-a pus la punct un nou procedeu tehnologic pentru producția de textile nețesute, prin care din aceeași cantitate de materie primă se va realiza o producție de patru ori mai mare.

R. P. CHINEZĂ

- La Șanhai a intrat în funcțiune un mare convertizor cu oxigen, la care și-au adus contribuția peste 6 000 de muncitori, tehnicieni, ingineri și oameni de știință.
- Cele două uzine de mașini-unelte din Țzinan au produs tipuri noi de strunguri de precizie de un înalt nivel tehnic.
- Un generator de turbină cu abur, de 50 000 kW, cu stator și rotor cu apă, a fost fabricat la Uzina de utilaj electric din Șanhai.

R.P.D. COREEANĂ

- Producția de energie electrică realizată pînă la sfîrșitul lunii octombrie 1966 la termocentralele țării a fost de 5,5 ori mai mare decît în 1960.
- În provincia Huanhe suprafață irigată pe care se cultivă orez a ajuns la 150 000 tenbo (1 tenbo = 0,99 ha).

CUBA

- În acest an au fost descoperite bogate zăcăminte de nichel. S-a întocmit o hartă a minereurilor utile cu consemnarea noilor zăcăminte de minereu de crom, cupru și mangan, unde urmează să se construiască fabrici de înnobilare.
- În orașul Santa Clara a fost dată în exploatare în cadrul combinatului „Fabric Aguilar Noriega" o nouă turnătorie de oțel cu arc electric; la Uzina „Antillana de Acero" a pornit un laminor de bare de oțel cu o capacitate de 100.000 tone pe an.

R. D. GERMANĂ

- Anul acesta a intrat în funcțiune prima centrală atomo-electrică, cu o putere de 700 MW.
- S-a terminat amenajarea lacului de acumulare Kelbra în munții Harz, cu un volum de 36,5 milioane mc apă, precum și construcția barajului de la Luisenthal pe rîul Ohra.
- La Schwerir s-au construit primele case de locuit din beton celular gazeificat.

R.S.F. IUGOSLAVIA

- La șantierele navale din Split a fost lansat vasul „Sisak" cu un deplasament de 41 000 tone — cel mai mare vas construit pînă acum în Iugoslavia.
- Au intrat în funcțiune hidrocentrala „Seni" care va produce anual 2 miliarde kWh de energie electrică și primele trei agregate ale hidrocentralei „Baina Bașta" de pe Drina.
- O fabrică de negru de fum în întregime automatizată a fost pusă în funcțiune la Kutina (Croația).

R. P. MONGOLĂ

- A fost dată în exploatare o nouă linie pentru transportul energiei electrice — Darhan — Suhe Bator, lungă de 106 km.
- La Ulan Bator au fost puse în funcțiune o uzină de reparații auto și o fabrică de beton ușor.

R. P. POLONĂ

- A fost dat în exploatare combinatul metalurgic de la Konin pentru metalurgia aluminiului, utilat la un înalt nivel tehnic, care va produce anual 47 000 de tone de aluminiu.
- Între mina de cărbuni Halemba și centrala electrică cu același nume s-a pus în aplicare un sistem de transport hidraulic prin conducte ale cărbunelui din mine direct în centrala electrică.
- A fost terminată electrificarea căii ferate Wroclaw-Zielona Gora. În acest an au fost electrificate 2 554 km de cale ferată, adică 11% din întreaga rețea.

R. P. UNGARĂ

- La Nyergesujfalu, s-au dat în exploatare o fabrică de fire sintetice „danulon" și o fabrică de fibre de mătase „danulon".
- La Szeged a fost pusă în funcțiune o nouă uzină de cauciuc care va produce tuburi flexibile pentru foraj petrolier adînc. Uzina ocupă în prezent 1 000 de lucrători.
- La fabrica de conserve din Kecskemét a început să dea producție o instalație pentru fabricarea de concentrat de tomate: zilnic, 300 tone de roșii se transformă în concentrat de 38—40%.

U.R.S.S

- S-a încheiat montajul ultimului bloc energetic — al 14—lea — la termocentrala „Pridneprovskaia", atingîndu-se astfel puterea instalată de 2 400 MW, precum și al celui de-al 18-lea agregat la hidrocentrala Bratsk, a cărei putere finală a ajuns astfel la 4 050 MW.
- Au fost date în exploatare: uzina de aluminiu din Novokuznețk, combinatul de mătase artificială din Ceaikovsk (Ural), primele linii ale uzinei de superfosfați din Gomel și ale Combinatului II de potasiu din Soligorsk, ale rafinăriei de țiței din Kremenciug, mari convertizoare de oțel la Combinatul siderurgic din Jdanovsk și la cel din Novolipețk, combinatul de înnobilare a kimberlitului (diamantifer) din Mirnii (Iakutia), uzina de asamblare de automobile din Frunze, secția de etilenă la Combinatul petrochimic din Sumgait etc.

R. D. VIETNAM

- Pe linia electrificării localităților rurale, pînă în vara anului acesta 1 251 din totalul de 9 863 de sate din Vietnamul de Nord, au primit curent electric și au fost înzestrate cu motoare Diesel și electrice, aparate pentru decorticat orezul, pompe mecanice.

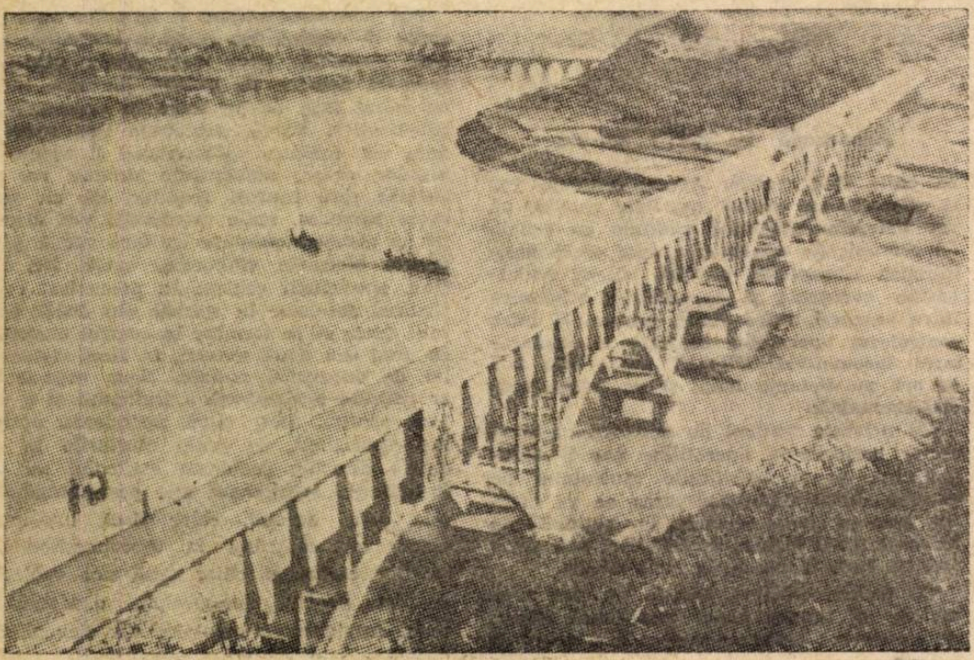

R. P. Chineză: Apeductul de la Ciu-Țzian-tan, provincia Hunan, aduce pe ogoare apele rîului Lien-cinei.

R. D. VIETNAM construiește: Vedere de la fabrica de prefabricate de beton din Hanoi

CĂLĂTORIND PESTE 20 DE ANI

● De la 500 000 la 1 milion tdw. ● Ocolul pămîntului în... 80 de minute? ● Automobilul electric şi trenurile fără roţi

CA să vorbeşti despre evoluţia transporturilor în următoarele două decenii, ţinînd cont de cuceririle noi ale ştiinţei şi tehnicii şi de necesităţile pieţei, nu este tocmai uşor. În această materie, este chiar dificil să faci pronosticuri general valabile, care să rezolve problemele cele mai importante legate de trafic, preţ de cost şi economicitate. Totuşi, studiile întreprinse, atît în domeniul aviaţiei civile, cît şi în domeniul transporturilor terestre şi maritime, au încercat să stabilească cum şi în ce măsură viitoarele tipuri de cargouri aeriene sau avioane de pasageri, transatlantice sau transcontinentale (cu viteză atingînd chiar peste 400 km/oră), vor răspunde eficient tuturor acestor cerinţe.

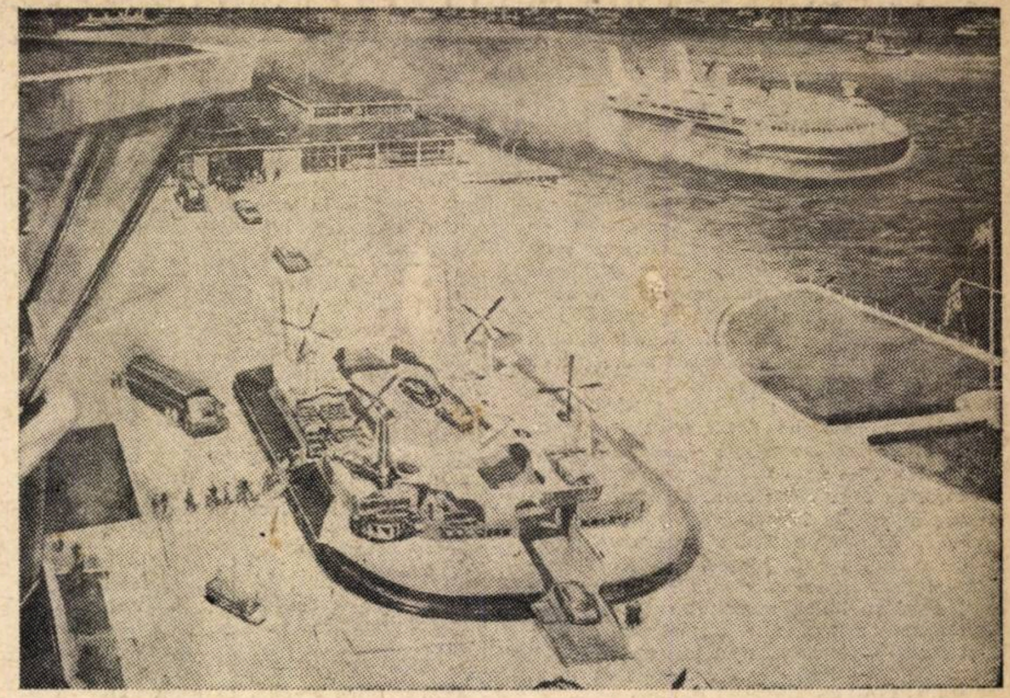

Macheta unui viitor „hoverport", destinat vehiculelor amfibii pe perne de aer

● Pe „magistralele" aeriene

Dacă ar fi să ne referim la evoluţia progresului tehnic în ceea ce priveşte transporturile, desigur că paşii cei mai mari i-a făcut şi tehnica în domeniul aviaţiei şi al cercetării spaţiului cosmic. Viitorul comercial în această ramură a transporturilor — cel puţin pentru viitoarele decenii — aparţine avionului supersonic. Proiecte ca acelea ale mult discutatului „Concorde" (anglo-francez), SST (Supersonictransport) — american şi APA — sovietic, ne-au dat posibilitatea să ne facem o idee despre lucruri care pînă nu de mult ţineau încă de domeniul fantasticului: viteze atingînd 2000—3500 km pe oră, capacităţi de transport pentru 150—300 pasageri sau tot atîtea tone de mărfuri, înălţimi de zbor variind între 20—25 km şi distanţe de peste 5000 km. Specialiştii apreciază că dezvoltarea pe scară largă a acestui gen de transport, va ridica numeroase probleme despre a căror rezolvare încă nu se poate vorbi decît în momentul în care noile tipuri de avioane vor intra efectiv în exploatare. Ei se referă în special la stabilirea celui mai propice tip de aparat, la vitezele la care vor trebui să se oprească proiectanţii şi la stadiul dezvoltării ştiinţei în următoarele două decenii, elemente care ar fi în măsură să creeze posibilitatea construirii acelui tip de avion, capabil să prezinte în acelaşi timp siguranţă, dar să fie şi rentabil.

În ceea ce priveşte primul aspect, constructorii n-au ajuns încă la o soluţie definitivă. Cît despre viteză, Pierre Sartre, consilier tehnic al societăţii franceze „Sud Aviation" susţinea că „dacă ne referim la transportul viitorului numai pe planeta noastră, există doi factori care vor micşora şi, în ultimă instanţă, vor limita creşterea vitezei supersonice. Primul se referă la costul acestor aparate perfecţionate, cost care este atît de mare, încît sînt necesari cel puţin 10 sau chiar 15 ani de exploatare a aparatelor, pentru a realiza o amortizare rezonabilă.

Cel de-al doilea factor se referă la mărimea planetei noastre, a cărei conformaţie este de aşa natură, încît nu există practic un punct unde să se poată mări viteza dincolo de o anumită limită. Cu toate acestea, atît viteza noilor aparate cît şi îmbunătăţirile posibile ale acestora, legate în viitor de ajutorul sateliţilor meteorologici şi a maşinilor de calcul (care vor fi în măsură să completeze imediat informaţiile necesare de zbor), timpul de zbor va putea fi redus la jumătate, limită care astăzi pare greu de depăşit. R. M. Macdonnell, secretar general al companiei „International Civil Aviation Organisation" din Montréal (Canada), vorbind despre economicitatea zborurilor fără escală, da următorul exemplu: dacă ruta Londra — Australia va fi parcursă cu avionul supersonic fără oprire, evident că „reducerea timpului de zbor va ajunge la de două ori timpul necesar; presupun însă că şi în 1984 combustibilul unei stări operaţii, va face zborul fără oprire neeconomic". (El se referă la consumul suplimentar de combustibil necesar ridicării pînă la înălţimi de 20—30 mii de metri, şi la utilizarea unor combustibili speciali — ca cei pentru rachetele aerospaţiale — care sînt extrem de costisitori).

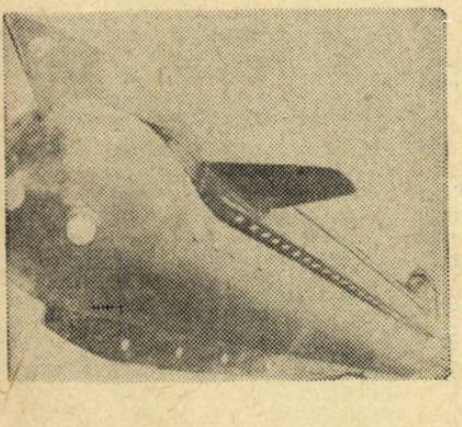

Submarin pentru... călători (mezoscaful de la Lausanne)

Dar dacă acestea mai rămîn încă astăzi probleme discutabile, vor exista însă alte elemente capabile să asigure economicitatea viitoarelor avioane supersonice de trasport, elemente legate de regularizarea serviciilor, de mărirea traficului de călători şi mărfuri etc. În primul rînd se preconizează dezvoltarea pe scară largă a zborurilor verticale. Acest sistem va permite un număr mai mare de zboruri şi aterizări simultane pe acelaşi aeroport, reducerea timpului în momentul aterizării ca şi posibilitatea de plecare şi sosire chiar în apropierea oraşelor mari (problemă care comportă mari discuţii legate de posibilităţile înlăturării zgomotului supersonic).

Îmbunătăţirea metodelor de navigare aeriană, prin folosirea sateliţilor şi aterizarea pe orice vreme, va reduce la rîndul său numărul zborurilor contramandate sau devierile de rută şi va asigura cu aproape 100% regularitatea zborului, independent de sezon şi altitudine. La aceasta trebuie adăugată şi utilizarea sistemelor de control automat şi a calculatoarelor care vor uşura actualele sarcini ale pilotului.

● Pilotul — robot

Următorii 20 de ani vor constitui şi perioada în cadrul căreia specializarea aviaţiei, potrivit felului itinerariului şi volumului de trafic, va constitui unul din mijloacele cele mai eficiente pentru obţinerea preţurilor scăzute. Utilizarea aproape exclusivă a avioanelor cu reacţie va concura la obţinerea unui asemenea rezultat. Deşi în prezent sînt în număr mic (circa 20% din numărul avioanelor în trafic), reactoarele vor fi către anul 2000 preponderente.

Marea majoritate a aviaţiei supersonice se presupune a fi atunci antrenată în servicii de cursă lungă, pe rutele transcontinentale şi transoceanice. Prin viteze ce vor depăşi 3500 km/oră, punctul terminus de la antipod va putea fi atins în numai 6—7 ore de zbor. O gamă largă de tipuri de avioane va fi afectată tuturor rutelor, iar securitatea transportului va fi în toate cazurile asigurată cu rigurozitate pentru micşorarea la limită a catastrofelor aeriene. Primul element care va fi înlăturat va fi greşeala sau eroarea umană, respectiv calculul greşit al pilotului la aterizare, al controlorului de trafic sau eroarea mecanicului. Prin automatizare, robotul-pilot va executa operaţiile mecanice în locul pilotului: avionul se va înălţa, zbura, naviga sau ateriza singur.

Acestea sînt doar cîteva elemente care ne-ar putea face o imagine a transporturilor aeriene peste 20 de ani. Dar cine poate şti dacă la aceea dată ştiinţa în evoluţia sa nu ne va rezerva şi surpriza unei rachete de pasageri care să facă ocolul pămîntului în doar 80 de minute?

● Submarinul electromagnetic

Întrebat ce crede despre navigaţia maritimă în următoarele decenii, Yoshihiro Watanabe, profesor la Facultatea politehnică a Universităţii din Kyushu-Japonia, a subliniat că, deşi se spune că viitorul vapoarelor nu este promiţător, există totuşi perspectiva îmbunătăţirii lor atît în ceea ce priveşte capacitatea, cît şi calitatea. În general, tendinţa actuală este aceea a specializării tipurilor de vapoare, îndeosebi a celor transportoare de minereuri sau a vaselor-cisternă. Această tendinţă se va dezvolta în viitor pînă la diferenţierea completă a tipurilor. Recenta lansare a petrolierului japonez Idemitsu Maru de 209 000 tdw cît şi ulterioara comandă S.U.A. către aceleaşi şantiere navale japoneze a unor vapoare de 276 000 t în valoare de 20 milioane dolari bucata, demonstrează încă de pe acum tendinţa spre gigantism în transporturile maritime. Ba mai mult, pe şantierele scandinave şi japoneze se proiectează construcţia unor petroliere chiar de 500 000 t, iar preşedintele lui Associated Shiphuilders (Anglia) a declarat presei că în curînd se vor putea construi, potrivit celui mai simplu principiu, vase de 1 milion de tone (de 12 ori mai mari decît celebrul vapor de pasageri „Queen Elizabeth").

Ca şi la aviaţie, manipularea şi controlul automat vor fi modificările cele mai vizibile şi am putea spune, cele mai imediat necesare aduse vapoarelor. Din totalul operaţiunilor de cost ale unui vapor, 15% sînt destinate în prezent echipării lor. Cargourile anilor următori vor avea aparate electronice de calcul pentru maşinile principale şi auxiliare, amplasate într-o cameră specială de control. Automatizarea va face şi aici posibilă ca şi la aviaţie, supravegherea atentă şi controlul continuu al vasului, a poziţiei acestuia, evitarea eventualelor pericole etc. Se pare totuşi că viitorul navigaţiei maritime este mai puţin spectaculos: vasele de pasageri vor face probabil mai mult curse de agrement, în timp ce aviaţia de transport (hidroavioanele îndeosebi) va înlocui treptat marile cargouri şi chiar transatlanticele. În probe experimentale la Santa Barbara (S.U.A.) se află primul submarin electromagnetic, fără zgomot de elice şi de motor — EMS_1 (Research Electromagnetic Submarine). Şi, deşi rezultatele definitive nu se cunosc încă, oamenii de afaceri americani, au şi început să viseze submarine-cargouri de 100 000 tone. De altfel, plină de surprize a fost la vremea sa şi istoria aero-glisorului; astăzi, Asociaţia constructorilor de vehicule aerospaţiale din Anglia, a anunţat că sînt în curs de construcţie aproximativ 100 aparate — (printre care şi un transportor de 160 tone, cu o capacitate de 500 călători) — pe principiul pernelor cu aer turbopropulsate. Acest gen de nave de mare tonaj îşi va începe serviciul în Canalul Mînecii cu începere din 1968. Pentru viitorul mai îndepărtat, se află în studiu proiectul unui aero-glisor transatlantic cu o capacitate de... 5000 de tone.

● Alpinism... în tren

Deceniile care urmează nu vor fi lipsite de surprize nici în ceea ce priveşte dezvoltarea noilor forme de transport terestre, care vor varia de la aerodinamicele transcontinentale la monoraiul suspendat sau la... săniile zburătoare (experimentate nu de mult de constructorii sovietici în nordul îngheţat) şi care vor înlocui în largă măsură vehiculele tradiţionale. Încă de la începutul acestui an, în Franţa, prototipul aerotrenului, primul vehicul terestru fără roţi, şi-a început cursele experimentale cu 100 km pe oră. În curînd, el va putea circula cu 200 km pe oră pe o distanţă de 600 km, iar cînd va intra definitiv în exploatare, viteza sa va putea atinge chiar 400 km/oră.

Căile ferate de mîine, vor fi adaptate ca şi azi pentru transporturile grele. Separarea locomotivei de materialul rulant va face posibilă utilizarea oricărui fel de energie. Ceea ce va dispare, vor fi semnalele pe noile linii rapide. Aceste semnale vor fi înlocuite cu cabluri (paralele şinelor) ce vor îndeplini funcţiuni multiple pe canale de comunicaţie ultrascurte, care oferă posibilitatea controlului poziţiei, viteza schimbărilor eventuale şi convorbirile telefonice între pasageri, între staţii, precum şi între controlorul operaţiilor centrale şi conducătorul locomotivei. Viteza? Peste 200 km pe oră pe distanţe lungi şi pe trasee special amenajate.

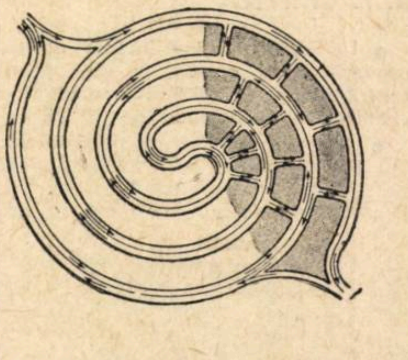

Autostradă în dublă spirală

Cît priveşte traficul de mărfuri, în acest sector majoritatea operaţiilor vor fi automatizate, ca şi activităţile controlului pe parcurs. Încărcarea-descărcarea se va efectua doar în cîteva secunde, iar noţiunile de încărcători cu lopata, de nituitori sau păzitori de barieră vor fi de mult uitate.

Cît despre călători, aceştia nu vor avea motive să ignore acest tradiţional mijloc de transport: trenurile suspendate, sau cele subterane, nu-i vor lăsa lipsiţi de avantaje privind timpul şi... economiile; iar cele cocoţate pe înălţimi de peste 4000 m, le vor da posibilitatea practicării... alpinismului, instalaţi comod la barul unui vagon-restaurant.

● Electronul la volan

Dar automobilul? Amatorii n-au motive să se neliniştească căci el nu va fi înlocuit. După părerea constructorilor, probabil că vehiculele de mărfuri vor fi mai mari şi automobilele mai mici; progresul tehnic, rapid în industria electronică, nu lasă îndoială că va avea o mare influenţă şi asupra acestui gen de transporturi. Controlul vehiculelor şi traficului sînt domenii evidente de aplicare. Sistemele electronice s-au dovedit capabile să asigure încă de pe acum conducerea şi controlul automat al vehiculului; urmează doar ca ele să fie perfecţionate pînă la un suficient grad de siguranţă ca să poată justifica înlocuirea conducerii de către om. Deşi ideea nu este nouă, recent, în laboratoarele marilor firme de automobile din S.U.A. a intrat în studiu construcţia unui prototip de automobil cu motor electric, care nu va produce gaze toxice dăunătoare sănătăţii omului, iar automobilele pitice pe trei sau chiar patru roţi, au şi început să cîştige teren în metropolele supraaglomerate. Către sfîrşitul deceniului al 8-lea vom avea prilejul să vedem alei suplimentare, paralele şoselelor principale, prevăzute cu cabluri detectoare, echipate cu dispozitive de percepţie. Acest sistem va da posibilitate conducătorului auto să intercepteze şi să acţioneze după mesajele transmise de alte vehicule, asupra schimbărilor de viteză, direcţie, poziţie a vehiculului din faţă sau din spate.

Vor progresa în primul rînd sistemele simple de control automat, ca de exemplu dispozitivele de înştiinţare audio-video pentru orientarea conducătorilor în timp de ceaţă, sau pentru semnalarea de obstacole. Alt aspect al controlului automat va fi acela efectuat de o singură maşină de calcul asupra traficului rutier în zonele mai aglomerate, cu ajutorul unui mare număr de detectori şi semnale de trafic, care vor stabili încontinuu poziţia traficului într-un punct anumit şi vor organiza mai sistematic fluxul rutier.

Unii cercetători au preconizat că în anul 1980, auxiliarele electronice de conducere vor spori capacitatea şi viteza căilor principale cu 50% şi cu tot atîta vor reduce numărul accidentelor. Pentru protecţia pasagerilor, controlul se va extinde şi asupra mecanismelor de schimb ale vehiculului, şi ele desigur în mare parte automatizate. Mecanismele de conducere vor dispărea, şi vor fi înlocuite de un sistem care va da conducătorului posibilitatea de a cunoaşte mai precis forţele care acţionează asupra maşinii sale.

Dar problema majoră şi în viitor va continua să rămînă tot aceea a traficului urban. Proiectele unor mari şosele, dezaglomerarea zonelor de centru, parcarea etc... au intrat încă de pe acum în preocupările urbaniştilor. Şosele subterane sau suspendate vor înlătura aglomerarea şi zgomotul marilor oraşe, autostrăzile urbane vor fi extinse spre centrul oraşelor, iar cît priveşte parcarea, noile construcţii vor dispune de garaje suprapuse cu care vor fi prevăzute blocurile viitoarelor oraşe. De curînd, specialiştii englezi au preconizat construirea şoselelor în spirală sau dublă spirală (care să se termine în centrul oraşelor) cu unul sau două sensuri, în locul sistemului de autostrăzi radiale. Noua organizare ar permite o siguranţă a traficului şi o viteză sporită. Dar, după aprecierea aceloraşi specialişti, cu toate eforturile în această direcţie, problema traficului nu va fi definitiv soluţionată nici peste următoarele două decenii, chiar dacă taxi-urile avion vor contribui la descongestionarea marilor centre şi chiar dacă noi vehicule adaptate pentru aer-sol-apă, depăşind atunci fazele experimentale, vor deveni un mijloc curent de transport.

Viorica BABA

Picioarele de lut ale „micii Europe"

LA 25 martie, în 1967, se va împlini un deceniu de cînd a fost semnat Tratatul de la Roma pe baza căruia a luat ființă Piața Comună. După recentul său voiaj de lucru la Paris, Bruxelles și Bonn, ministrul italian al afacerilor externe, Fanfani, a anunțat posibilă o aniversare festivă. Unele întrevederi, în cele trei capitale, i-au îngăduit chiar ministrului să-și afirme speranța că va avea loc cu acest prilej o întîlnire la „nivelul cel mai înalt".

De fapt, la Roma, în cetatea eternă, acum zece ani, au fost puse în mișcare trei organizații cu picioare de argilă, a căror viabilitate n-a încetat de atunci încoace să fie pusă mereu sub semnul unor dubii ineradicabile. De la binecunoscuta criză a Comunității Economice în iunie 1965 și pînă la recentele impasuri ale Comunității Cărbune-Oțel și Comunității Atomice, drumul spre integrare este marcat de pașii grei de lut ai „micii Europe".

Evident, în cooperarea economică „cei șase" au putut trece la activul lor unele rezultate notabile. Însă obiectivele pe care și le propuseseră la start și în primul rînd înfăptuirea unei „comunități unice", de caracter bivalent, economic dar și politic, apar acum mai îndepărtate ca oricînd — stare de lucruri căreia recentele reuniuni de la Bruxelles ale miniștrilor de externe, de agricultură și de afaceri sociale, ai țărilor membre, i-au dat un relief deosebit. „Cei care așteptau de la aceste întîlniri un nou impuls în favoarea ideii comunitare înseși vor fi dezamăgiți" — scrie Pierre Drouin de la LE MONDE. După părerea cronicarului francez, partizan de altfel al integrării, lucrurile vor rămîne în acest stadiu cîtă vreme „delicata problemă a fuziunii instituțiilor nu va fi reglementată". Or, la Bruxelles, „delicata problemă" a fost din nou amînată, deoarece s-a constatat că „recomandările" proprii ale deja faimoasei comisii Hallstein, nu coincideau nici de data asta cu interesele considerate separat ale celor șase țări și nici cu statutul de independență și suveranitate națională la care aproape fiecare din ele se arată din ce în ce mai puțin dispusă să renunțe. Miniștrii însărcinați cu chestiunile sociale, care după trecerea a doi ani s-au întîlnit acum pentru prima dată, au lăsat Comisia să înțeleagă că este „prea ambițioasă în proiectele sale și oarecum imprudentă în maniera de a le susține". Ba chiar ministrul finanțelor și economiei franceze nu a ezitat să ceară Comisiei să dea dovadă de „mai multă modestie" și să evite cuvîntul „recomandăm".

Michel Debré, care părea întotdeauna să cultive în relațiile sale cu partenerii occidentali ceea ce Baudelaire numea cîndva „gustul aristocratic de a displace", de data asta, la Bruxelles, pare să nu fi displăcut nimănui, cu probabila excepție a Comisiei însăși. Turnura discuțiilor din capitala Belgiei a fost interpretată de altfel ca marcînd hotărîrea statelor de a „relua în mînă" afacerile europene și chiar ca „o fază nouă" în existența Pieței Comune.

Așadar, nu se poate presupune că problema fuziunii celor trei comunități și soarta personală a președintelui Hallstein, care se afla pe ordinea de zi, nu i-au preocupat în mod deosebit pe miniștrii participanți, implicațiile sale politice fiind majore. Cu toate acestea, ca un rezultat al grijii de a nu tulbura apele și care de asemenea nu se explică decît numai în contextul actual al politicii vest-europene, problema a rămas nediscutată în fond. Perspectiva care se întrevede în prezent este ca eșichierul să rămînă nemișcat și partida remisă pentru încă un an.

CARE sînt trăsăturile ce disting în acest sfîrșit de an relațiile economice ale țărilor din cadrul Pieței Comune și ale acesteia cu țările terțe? Dificultățile în domeniul politicii agricole comunitare persistă. Este adevărat că recent, la 23 decembrie „cei șase" au reușit să se pună de acord cu privire la o piață comună a fructelor și legumelor, care va intra în vigoare cu începere de la 1 ianuarie 1967. Dar aceasta s-a realizat, cum semnalează presa, cu prețul escamotării „delicatei probleme a unificării politicilor comerciale ale statelor membre față de furnizorii lor externi". Divergențele continuă de asemenea și în domeniul politicii de sprijinire a agricultorilor, unde, prin măsurile lor separate și subvențiile ce le acordă, țările tind să anuleze „orice posibilitate de concurență reală". Pentru noi tentative de acord „cei șase" își propun însă să-și multiplice reuniunile pînă la o frecvență bilunară. Dar, cum scrie LE MONDE, „în multe domenii nu poate fi vorba încă ca cei șase să se angajeze într-o adevărată politică comună".

Perspectivele nu diferă prin natura lor nici în Comunitatea Oțel-Cărbune. Programele elaborate pentru viitor de „înalta autoritate" prevăd, cum informează LE FIGARO, „un marasm persistent". Reculul cererii de cărbune în 1966 a fost mai rapid decît se credea la început. În pofida reducerii extracției cu 6%, stocurile au crescut cu 14 milioane de tone. Oțelul produs în 1966 a fost de 85,3 milioane de tone, adică cu 0,8% mai puțin ca în 1965. Consumul real, în scădere, este de 72 milioane de tone.

În ce privește Euratomul, conceput la origine ca un instrument de politică comună în domeniul cercetării, nu oferă nici el azi un tablou mai încurajator „celor șase". Sînt sugestive în această privință opiniile profesorului Petrilli, de la Universitatea din Roma, care spunea că „orice speranță de a pune pe picioare o adevărată politică comună a energiei a dispărut" și că statele membre ale Comunității „revin rapid la o concepție a interesului național care fac din ce în ce mai ineficace Tratatul".

Unii socotesc că, primită în C.E.E., Anglia ar putea da o contribuție hotărîtoare în domeniul cercetării științifice și tehnologice comune în Europa. Dar problema acceptării Angliei în Piața Comună nu are șanse să fie rezolvată într-un viitor apropiat. Unul din subiectele preeminente de pe ordinea de zi de la Bruxelles a fost tocmai discutarea cererii reînnoite a Angliei de a fi admisă în Piața Comună. Dar și această temă a fost amînată. Evident, dificultatea principală pe care o comportă aderarea Angliei este și ea deocamdată mai mult de ordin politic decît economic. Ziarul american N. Y. HERALD TRIBUNE observă astfel, că, în turneul de convorbiri bilaterale pe care l-a anunțat, cea mai importantă oprire a premierului englez va fi la Paris. Generalul de Gaulle, scrie ziarul, va fi interesat să asculte opiniile engleze nu numai cu privire la aspectele tarifare ale Pieței Comune, ci și în legătură cu concepția mai largă despre o „Europă europeană", mai puțin dependentă de Statele Unite, — atît din punctul de vedere militar cît și din cel economic.

În interpretarea candidaturii engleze la C.E.E., cei mai mulți comentatori politici vest-europeni consideră că nu Europa așază obstacole în calea Angliei, ci că aceasta nu izbutește ea să-și afirme pe deplin „vocația europeană" și să-și învingă ezitările. *Te ipsum vincere...*

UNUL din sectoarele în care deobicei se manifestau contradicții puternice între partenerii Pieței Comune și în care de data asta, la Bruxelles, pozițiile au luat pe alocuri un aspect inedit de convergență, îl reprezintă runda Kennedy. Ea a fost înscrisă pe ordinea de zi a reuniunii ministeriale din capitala Belgiei ca o problemă de urgență primordială, întrucît, la jumătatea lunii ianuarie, negocierile intră în faza lor ultimă. Hotărîri complete nu au fost luate însă nici de data aceasta și miniștrii se vor întîlni din nou la Bruxelles între 11 și 13 ianuarie.

Fără entuziasm deosebit, ei au convenit asupra unei oferte comune privind numai cîteva produse agricole (fructe, legume, tutun, păsări) și care este departe de a dezlega nodurile grele ale tratativelor. Pare însă să se fi realizat un acord neașteptat cu privire la ceea ce presa comunitară numește „o atitudine mai fermă față de partenerii americani". Negociatorii americani la Geneva, acuzînd Piața Comună că nu face concesii mai substanțiale, amenințaseră în noiembrie să revină asupra unei liste de reduceri tarifare oferite anterior. La Paris, informau ziarele, se consideră că în fața „presiunii americane", Comisia se comportă cu moliciune, că ea se situează permanent pe o poziție defensivă, disculpîndu-se mereu în fața reproșurilor de „protecționism" și „închistare" formulate de „anglo-americani și de prietenii acestora". De aceea observatorii economici prevestesc pentru ianuarie negocieri „foarte dure".

Un deceniu se va împlini așadar în curînd de la semnarea Tratatului de la Roma, precum și cinci ani de cînd au început tratativele în cadrul rundei Kennedy. Aproape șapte, de cînd țările membre ale Asociației Europene a Liberului schimb așteaptă fără rezultate admiterea lor în Piața Comună.

În toată această aproape inextricabilă urzeală de grupări, conivențe și disensiuni, în concertul dodecafonic, necruțător, al concurenței, se aude parcă mereu glasul cuiva mai mic, mai slab, care cere să fie lăsat și el să viețuiască. „Toată lumea trebuie să trăiască!" îi spunea cineva într-o împrejurare lui Talleyrand. — „Nu văd necesitatea!" exclamase peremptoriu cinicul precursor.

Dinu HERVIAN

ANGLIA: SPRE O LIRĂ ZECIMALĂ?

„Necesitatea unei modificări a sistemului nostru de calcul, bazat pe liră, șiling și pence, a devenit evidentă încă cu mult timp în urmă și reprezentanți ai tuturor organismelor comerciale din țară au depus eforturi perseverente pentru a convinge guvernul de acest lucru; de-abia în anul curent acesta a căzut de acord că problema trebuie examinată cu seriozitate. În luna martie a fost constituit un comitet special în acest scop..."

(Dintr-o broșură publicată la Londra în anul 1853)

ÎNTR-O „Carte albă", publicată recent, guvernul englez propune ca, începînd din 1971, Anglia să abandoneze tradiționalul și complicatul său sistem divizionar al monedei naționale și să introducă unul nou. În prezent lira sterlină se împarte în 20 șilingi, fiecare a 12 pence (adică o liră = 240 pence). Conform proiectului, noua liră ar fi divizată în 100 „new pence". Fiecare „new penny" va fi egal deci cu 2,4 pence actuali. Cu acest prilej vor dispărea din circulație șilingul, „half-crownul" (2½ șilingi), precum și denumirea curentă de „guinea" (21 șilingi). Noile monede divizionare preconizate sînt: 50 „new pence", în locul bancnotei de 10 șilingi, 10, 5, 2, 1, ½ „new pence".

„Cartea albă" susține că introducerea sistemului zecimal va constitui un ajutor important pentru sporirea eficienței economice, calculele monetare putînd fi efectuate mai rapid, și cu mai puține erori. El s-ar armoniza și cu sistemul metric, preconizat de asemenea a fi introdus în viitor.

Reforma este destinată să înlesnească pe plan extern schimburile comerciale și de plăți, încadrîndu-se în eforturile generale ale Angliei de a-și îmbunătăți

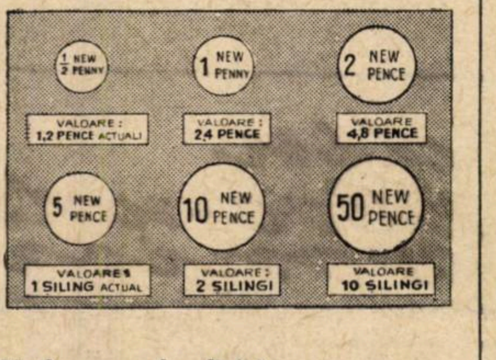

Noile monede divizionare propuse de guvernul englez

poziția în comerțul exterior; aceasta cu atît mai mult cu cît ea a rămas printre puținele țări din lume care nu folosesc încă sistemul diviziunii zecimale.

Aceste avantaje urmează însă a fi răscumpărate cu cheltuieli mari. Pînă în februarie 1971 (se propune luna februarie, aceasta fiind considerată drept luna cu un nivel mai redus în activitatea comercială) și în cei doi ani următori — de tranziție — vor trebui adaptate sau înlocuite circa 2,5 milioane de mașini de birou, de casă, telefoane publice, automate pentru desfacerea celor mai diferite mărfuri, mașini de spălat cu autoservire, mașini pentru încasarea taxelor de parcare etc. Vor fi emise nouă miliarde de monede divizionare noi. Este vorba în total de cheltuieli care se vor cifra la aproximativ 128 milioane lire sterline. După cum remarca însă ziarul FINANCIAL TIMES, operațiunea va aduce și beneficii considerabile unor ramuri industriale. Din cheltuielile amintite, circa 80 de milioane lire vor fi destinate înlocuirii sau adaptării mașinilor de calcul. În consecință „trecerea la sistemul zecimal va însemna, fără îndoială, afaceri bune pentru industria care le produce".

Publicarea proiectului a stîrnit numeroase controverse cu privire la modul în care reforma trebuie efectuată. Deoarece aceasta ar dubla cantitatea monedei metalice în circulație, cercurile industriale și comerciale preconizează introducerea unui nou semn monetar, a cărui denumire ar urma să fie stabilită ulterior; semnul ar avea aceeași valoare ca actuala bancnotă de 10 șilingi și ar fi împărțit în 100 pence. Introducerea acestui sistem, susțin cercurile amintite, ar fi mai puțin costisitoare și ar înlesni tranzacțiile comerciale.

Obiecții împotriva proiectului guvernamental formulează și consumatorii. Se consideră că introducerea noilor monede divizionare va duce la o anumită creștere a prețurilor printr-o „rotunjire în sus". Potrivit unui calcul, numai în transporturile publice, taxele ar crește probabil cu 20%. Un reprezentant al Federației naționale a consumatorilor a declarat deschis că, după părerea organizației sale, reforma propusă va avea un efect nefavorabil asupra prețurilor.

În dezacord cu aceste păreri și sprijinind propunerile cuprinse în „Cartea albă", băncile și oamenii de finanțe sînt de părere că sistemul divizionar britanic trebuie să se bazeze în continuare pe liră. Fetișizînd lira, ei susțin că abandonarea acesteia ar duce inevitabil la știrbirea prestigiului internațional al monedei engleze. „Decimalizarea" nu trebuie să „decimeze" instituțiile tradiționale britanice, — afirmă adepții acestui punct de vedere. După părerea lor, este regretabilă — deși necesară — chiar renunțarea la vechiul penny, din care unele emisiuni, aflate și astăzi în circulație, datează încă din anii 1892 și 1898 și poartă efigia reginei Victoria.

„Un sistem bazat pe liră ar duce la sacrificarea eficienței în favorarea unui prestigiu lipsit de conținut" — afirmă ceilalți.

După cum apreciază experții economici, este de presupus că, — în pofida preferințelor britanice pentru amînări — dezbaterea actuală va duce pînă la urmă la adoptarea unui nou sistem divizionar care este impus de întregul complex de probleme economice ale Angliei. Unul din cele mai importante considerente în acest sens este intenția Angliei de a adera la Piața Comună, fapt care ar plasa-o într-un sistem de relații economico-financiare în care vechea diviziune a monedei ar crea dificultăți importante.

Irina VIANU
H. CERNEI

RELAȚII ECONOMICE INTERNAȚIONALE

• Firma engleză „Sturtevant Engineering Company" a semnat un contract pentru livrarea către U.R.S.S. a instalației complete pentru o uzină de insecticide. Pe baza unui alt contract, firma „Thermal Syndicate" din Wallsend (Anglia) va livra Uniunii Sovietice instalațiile pentru producerea de silicat sticlos sintetic, folosit la fabricarea tranzistorilor.

• Firma Stork-Werkspoor, ca reprezentantă a societăților olandeze pentru export, a încheiat un acord pe perioada 1966—1970 cu întreprinderea „Chemie - Anlage Export - Import G.m.b.H." (R. D. Germană) pentru aprovizionarea reciprocă și pentru executarea unor operațiuni comerciale pe terțe piețe.

• În cercurile de comerț exterior vest-germane se apreciază că volumul global al comerțului R.F.G. cu țările socialiste va spori în 1967 la peste 6 miliarde de mărci, reprezentînd un spor de 50% față de 1963.

EXPORTUL MONDIAL IN 1966

Potrivit prognozei serviciului statistic al Secretariatului O.N.U., exportul mondial (fără livrările reciproce ale țărilor socialiste) va însuma în 1966 180 miliarde de dolari, depășind substanțial nivelul anului trecut. Prognoza se bazează pe datele obținute dintr-o serie de țări capitaliste pe trei trimestre ale anului 1966, din care se poate conchide creșterea valorii exporturilor, în comparație cu perioada corespunzătoare a anului trecut, cu circa 10%.

Din Buletinul statistic al O.N.U. pe decembrie rezultă că în perioada ianuarie — septembrie 1966, față de aceeași perioadă 1965, exportul S.U.A. și al Canadei a sporit cu 14,2%, al Japoniei cu 12,9%, al R.F.G. cu 12,4%, al Elveției cu 12%.

LA MULȚI ANI!

Desen de Eugen MIHAESCU

din bloc-notesul cronicarului

Nu cumpăra curcanul în ultimul minut

În Anglia există multe asociații bizare. Între ele, mai puțin ciudată totuși este Federația Curcanului. Cei care se ocupă și trag profituri din comercializarea curcanilor s-au arătat alarmați în mod deosebit în preajma sărbătorilor de iarnă din anul acesta. Cumpărătorii nu se înghesuiau. Unii negustori explicau fenomenul prin menținerea timpului frumos și reținerea unui mare număr de clienți fără frigidere de a cumpăra prea devreme. Prețurile riscau însă să scadă în mod masiv. Și în anul trecut un milion de păsări rămăseseră nevîndute după sărbători. De aceea numărul curcanilor puși în vînzare anul acesta a fost cu 500 000 mai mic.

S-ar putea ca în iarna asta numărul curcanilor vînduți în Anglia să se afle în raport invers proporțional cu cel în creștere al șomerilor.

Dar în aceste condiții, pentru a modifica tendința de abținere a cumpărătorilor, îndemnul publicitar din ziare — pe care îl reproducem în titlul acestei note — va fi el suficient de convingător ?

Socoteala de acasă...

În februarie a.c. guvernul libian a acordat o serie de permise pentru prospectarea petrolieră a unor terenuri considerate promițătoare. În cadrul unei vii dispute între nu mai puțin de 40 de societăți străine, mari și mici, cinci asemenea permise au fost adjudecate societăților Sireh, Lion și Mercury. Recent, s-a dezvăluit că toate aceste societăți au un caracter fictiv, că ele au fost înregistrate în Elveția de un oarecare Yett și nu dispun, la un loc, decît de un capital de 140 000 de franci elvețieni.

De fapt, Yett nici nu intenționa să se ocupe cu prospectarea sau exploatarea unor zăcăminte de țiței în Libia. El se asigurase de permisele respective pentru... a le revinde apoi celui care îi va oferi mai mult. Pînă acum, însă, nici o societate serioasă nu l-a supralicitat.

Situația întreprinzătorului domn Yett a devenit critică, întrucît legile libiene prevăd că — dacă concesionarul n-a început lucrările de prospectare în decurs de opt luni de la semnarea contractului — permisul acordat se anulează automat. În acest caz, el pierde nu numai mult-visatul supraprеț, ci și substanțiala garanție pe care a trebuit s-o depună la acordarea concesiunilor amintite. Avînd în vedere că dl. Yett nu reprezintă un caz izolat în lumea tranzacțiilor petroliere, autoritățile libiene procedează în prezent la o verificare a „seriozității" tuturor societăților concesionare.

Paharul cu picior luminat

Între comerț și fantezie există o legătură intimă pe care o revelează cu deosebire zilele de sărbătoare, cînd predispoziția consumatorilor spre cumpărături crește și stimulează activitatea producătorilor și a magazinelor. Evident, băuturile în zilele festive la sfîrșit de an reprezintă un sector față de care interesul sporește în mod special. La noi și pretutindeni.

La Paris, un negustor din al XVI-lea arondisment pare să fi meditat mai îndelung asupra acestui subiect, deoarece produsele pe care le-a pus în vînzare de Anul Nou au mare căutare. De pildă, paharul cu picior luminos, grație căruia îți poți sorbi în penumbră băutura și urmări în același timp netulburat programul de la televiziune. Sau alt tip de pahar, a cărui greutate la bază de un kilogram, permite exercițiul musculaturii de cîte ori îl duci la gură. S-ar putea ca un asemenea pocal, care în mod cert opune rezistență, să îndemne la cumpătare. După cum la cumpătare îndeamnă și bușonul-canulă pentru sticle, înzestrat cu un ochi cu gene lungi și care în timp ce torni și bei te fixează feminin și-ți atrage printr-o etichetă atenția că „Ajunge, e destul !" Ca bun psiholog, negustorul știe însă că tocmai ceea ce este interzis tentează.

Evaziune cu acte în regulă

De regulă, patronii marilor societăți din S.U.A. preferă discreția asupra veniturilor lor, deși expresia „valorez atîția dolari" are o largă circulație în lumea business-ului. Cu atît mai interesante sînt datele publicate recent de revista JEUNE AFRIQUE asupra sumelor încasate pentru „serviciile" lor în cursul anului 1965 de președinții unor mari monopoluri nord-americane : președintele lui Ford Motors — 3 130 000 franci, al lui General Motors — 2 780 000 franci, al lui Procter and Gamble — 1 865 000 franci, al lui I.B.M. — 1 510 000 ș.a.m.d.

Semnificativ este, însă, un alt fapt. Pe statele de salarii ale acestor întreprinderi, respectivii președinți figurează, în general, cu sume mult mai mici : 880 000 franci în cazul lui General Motors, 815 000 franci în cel al lui Ford Motors, 500 000 franci în cel al lui I.B.M. etc.

Restul remunerațiilor respective sînt primite sub formă de prime, tantieme, jetoane de prezență, cheltuieli de reprezentare etc. Pentru motivul că impozitul pe salarii este mult mai mare decît cel suportat de „compensațiile" nesalariale — cum le denumește revista citată mai sus.

„Productivitatea" interviurilor

La Roma a fost organizat pentru cadrele din economie un curs de două zile asupra „tehnicii interviului". Cursul este menit să răspundă unor probleme de genul : În ce trebuie să conste un interviu ? Cînd poate fi considerat interviul ca reușit ? Care sînt greșelile cele mai obișnuite pe care le săvîrșește cel ce ia interviul și cum pot fi ele evitate ? Ce trebuie avut în vedere în timpul interviului ?

Dintre principalele probleme care fac obiectul cursului nu lipsesc nici întrebările : Cum trebuie procedat pentru a-l face pe cel intervievat să vorbească, dar în același timp cum trebuie procedat pentru a-l face să tacă atunci cînd este necesar ?

Să fie întîmplător faptul că acest curs este organizat de Comitetul național pentru productivitate ?

Rochii în cutii de... conserve

Producătorii de confecții pentru femei din Occident, în căutare de stimulente de desfacere, au lansat de curînd o nouă formulă la prezentare. Un mare magazin din Canada a oferit recent clientelei sale rochii neșifonabile, ambalate în cutii de conserve, cu o capacitate de aproximativ 2 litri. Produsul, care a căpătat denumirea de „confecții la cutie", este fabricat din nylon de diferite culori. În fiecare cutie este loc și pentru o pălărie.

Cum îndeobște conservele sînt destinate aprovizionări se pune întrebarea : cît timp modelele de confecții pe car le conțin cutiile respective se vor putea menține în pas cu ritmul atît de grăbit al modei ?

Proiecte zambiene

La Lusaka, capitala Zambiei, a fost dat publicității planul de patru ani de dezvoltare, pe perioada 1967—1970. Se prevede că suma totală a investițiilor se va ridica la 429 milioane de lire sterline, din care 280 milioane vor fi investite din fonduri publice.

Printre principalele obiective ale planului se înscriu diversificarea economiei (care se bazează în prezent îndeosebi pe producția de cupru), dezvoltarea agriculturii, crearea sau modernizarea rețelei rutiere (în special pentru a asigura accesul către porturile maritime din țările vecine) și extinderea învățămîntului.

Declinul jucăriilor „războinice" ?

Pe piața jucăriilor din S.U.A. are loc o deplasare semnificativă a cererii. După cum relatează ziarul vest-german HANDELSBLATT, emisiunile zilnice ale posturilor de televiziune americane despre ororile războiului de agresiune dus de S.U.A. în Vietnam au determinat o scădere a interesului cumpărătorilor, în ajunul sărbătorilor de iarnă, față de oferta largă de jucării „războinice" — tancuri, tunuri, avioane de luptă etc ; vînzările acestui gen de jucării s-au redus cu 30% —50% în comparație cu perioada respectivă din anul precedent. În schimb, deverul marilor magazine de articole pentru copii a crescut mult la jucării „cosmonautice", automobile de curse, mici ambarcațiuni și biciclete.

C. GRIGORE

viața economică

Săptăminal editat de Societatea de Științe Economice din România

COLEGIUL DE REDACȚIE

C. Murgescu, membru corespondent al Academiei (redactor șef), P. Alexiu N. Armencoiu, Gh. Badrus, M. Bulgaru, Gh. Cretoiu (redactor șef adjunct), T. Cristureanu, Gh. Dolgu (redactor șef adjunct), D. Dumitriu (redactor șef adjunct), Em. Florescu, C. Ionescu, P. Năvodaru, R. Negru, V. Petrescu (secretar general de redacție), I. Rachmuth, membru corespondent al Academiei, V. Rausser, C. Topor, S. Țaigăr, I. Văcărel, I. Zaharia.

Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.
Tiparul : Întreprinderea poligrafică „Informația", str. Brezoianu nr. 23—25. 40 470